FRANCISCI A MESGNIEN
MENINSKI
LEXICON
ARABICO-PERSICO-TVRCICVM
ADIECTA
AD SINGVLAS VOCES ET PHRASES SIGNIFICATIONE LATINA,
AD VSITATIORES ETIAM ITALICA.

IVSSV
AVGVSTISSIMAE
IMPERATRICIS,
ET
REGINAE APOSTOLICAE
NVNC
SECVNDIS CVRIS RECOGNITVM,
ET
AVCTVM.



Cum privileg. Sacræ Cæs. Reg. Ap. Majestatis.

VIENNAE,
TYPIS IOSEPHI *NOBILIS DE* KURZBÖCK, SACR. CAES. REG. AVLAE ILLYRICO-ORIENTALIS, NEC NON INCL. INF. AVSTRIAE ORD. TYP., ET BIBLIOP.
MDCCLXXX.

[illegible] Colberg den 2 December 1806.

Heinrich Friedrich von Diez.

[illegible]

AVGVSTISSIMAE
INVICTISSIMAE AC GLORIOSISSIMAE
ROMANORVM

IMPERATRICI
MARIÆ THERESIÆ

HVNGARIAE, BOHEMIAE, DALMATIAE, CROATIAE, SERVIAE, RASCIAE,
GALLICIAE, LODOMERIAE, CVMANIAE, BVLGARIAE, SCLAVONIAEQVE

REGINAE APOSTOLICAE,

ARCHIDVCI AVSTRIAE:

DVCI

BVRGVNDIAE, BRABANTIAE, MEDIOLANI, STYRIAE, CARINTHIAE,
CARNIOLIAE, LVXENBVRGI, WYRTEMBERGAE, VTRIVSQVE SILESIAE,

MAGNAE PRINCIPI SVEVIAE ET TRANSILVANIAE,

MARCHIONI S. R. I. BVRGOVIAE, MORAVIAE, VTRIVSQVE LVSATIAE,

COMITI

HABSPVRGI, FLANDRIAE, TYROLIS, FERRETIS, KYBVRGI, GORITIAE;
DOMINAE MARCHIAE SLAVONICAE ET PORTVS NAONIS, &c. &c.

DOMINAE DOMINAE
CLEMENTISSIMAE.

SACRATISSIMA
ROMANORUM
IMPERATRIX!
APOSTOLICA REGINA!

CLEMENTISSIMA DOMINA!

Patere, ut TUO ſacratiſſimo ſolio advolutus, partem laboris illius, quem meis curis committere potiſſimum voluiſti, nunc devotiſſima animi ſubmiſſione TIBI ſiſtam.

Eſt hæc certe rara lexici hujus, ac invidenda ſors, ut, cum uno abhinc ſeculo primum ſub Auguſti, ac invicti Avi TUI LEOPOLDI Magni glorioſiſſimis auſpiciis Viennæ prelo ſubmitteretur, hic loci quoque, munificentia TUA unice fultum, ſecundis curis in lucem prodeat: poſteaquam novam editionem, jam a tempore aliquo iteratis votis exoptarent eruditi omnes, & ut conficeretur etiam, complures molirentur. Quot igitur titulis TUUM hoc opus dici, et quam non immerito, præfixo fronti, Auguſtiſſimo nomine TUO gloriari poteſt?

Sit hoc novum, ac præclarum ſingularis TUÆ in omne ſcientiarum genus benevolentiæ monumentum: dum exhauſtis, ut ita dicam, quibus Occidens TUAS ornare terras poterat, bonarum artium, ac literarum opibus, nunc et Orientis gazas pleno alveo ad nos derivas; ſed non ad nos derivas ſolum, verum etiam reliquas Europæ nationes, quin & ipſum Orientem, qua

es veluti omnium jam populorum communis Mater, et in humani generis utilitatem ex æquo intenta, in partem commodi vocas.

Celebrata certe, et quovis ære perennior gloria nominis TUI illis etiam peregrinis in terris vigebit, poſtquam immortalibus in omne genus hominum meritis TUIS et hoc addis, ut barbaris quoque, longiſſimoque terrarum tractu diviſis a nobis populis novos, multoque magis expeditos aditus paras ad communem tam Europearum, quam nativarum ſuarum linguarum cognitionem. Florebit profecto in remotiſſimis Aſiæ oris MAGNÆ THERESIÆ nomen, et ipſis Aegypti pyramidibus celebrius, notius et poſt ſeculorum decurſum perduraturum. Rectius certe poſteritati, et una gloriæ TUÆ conſulis, dum communi omnis generis hominum utilitati ſtudes, quam ſi merita, geſtaque TUA, peregrinis deſcripta literis (et venali fors etiam calamo, ut fieri aſſolet) veluti per vim exteris nationibus obtrudantur. Sit hoc illorum principum, qui vanæ potius oſtentationi quam vero generis humani emolumento ſervire, malunt.

Si quid vero eſt, quod in editione hac etiam aliis nationibus ex uſu, atque opportunum factum eſſe videbitur,

bitur, id idem alterum TUÆ ſingularis beneficentiæ argumentum eſt, cum ii, qui in opere hoc vaſtiſſimo elaborant, partim jam pridem in illa literaria palæſtra diſciplinis, ac artibus omnis pene generis imbuti ſunt, partim et in præſentiarum adhuc tam liberali inſtituto fruuntur, quod provida cura TUA jam per quinque, et quod excedit luſtra, in metropoli hac Cæſareo-Regia viget, floretque.

Nihil vero mihi, cui hujus editionis curandæ provinciam huc uſque demandaſti, jucundum et exoptatum magis accidere potuit, quam quod hoc, quicunque fuit, labore meo, quem, quam potui, præter conſuetas alias muneris mei functiones impendi maximum, teſtatum tibi facere, AUGUSTISSIMA DOMINA, aliqua ſaltem ratione licuit, quo animi fervore, quanta virium contentione, quam ſuavi, pene dixerim voluptatis, ſenſu TUIS obtemperare mandatis, TUIS vivere in obſequiis, TUIS, ſi opus ſit, commodis vitam, ac ſanguinem etiam conſecrare geſtiam.

Lætus jam, ac gratulabundus meum nomen majoribus meis adjungam, quos ab Auguſtis Genitoribus, et a TE ornatos, felices ac, fortunatos una mecum aſ-

firmare possum, quod per plures jam progenies summa, atque integra fide Augustissimæ Domui TUÆ devotis ex toto, et consecratis esse licuit.

TE vero, DOMINA CLEMENTISSIMA, bonarum artium, ac literarum Matrem DEUS Optimus, Maximus diu nobis, immo terrarum orbi, qui TE velut omnium principum exemplar intuetur, et universo humano generi, quod singulari TUA benevolentia complecteris, salvam servet, atque incolumem.

AUGUSTSISIMÆ
MAIESTATIS TUÆ

CLIENTUM INFIMUS
BERNARDUS DE JENISCH.

DE FATIS LINGVARVM ORIENTALIUM ARABICAE NIMIRVM, PERSICAE, ET TVRCICAE COMMENTATIO.

Nec indigeste tanquam in acervum congessimus digna memoratu: sed variarum rerum disparilitas, auctoribus diversa, confusa temporibus, ita in quoddam digesta corpus est; ut, quæ indistincte, atque promiscue ad memoriæ subsidium annotaveramus, in ordinem instar membrorum cohærentia convenirent. *Macrobrius l. 1. Saturnaliorum.*

Nos, qui sequimur probabilia, nec ultra id, quam quod verisimile occurrit, progredi possumus. *Cicero. quæst. Academ. libr. 2do in Fragm.*

§. I.

De ortu linguarum in genere.

Cum inter diversissima, quibus humanum genus a supremo naturæ Auctore præ aliis animantibus condecoratum est, beneficia, & illud non postremum sit, quod reliquis animi sui sensa articulata voce communicandi præditum sit facultate: (*a*) (qua quidem ratione, & urbes constitutas, & societates arctissimo invicem nexu coaluisse cernimus) tum optime hoc potissimum, quo vivimus tempore, factum arbitramur, plus in illas linguas, quibus primores gentes usæ sunt, impendi operæ, quæ tanto etiam plus commodi, & oblectamenti in eo habent, quod omnium notionum nostrarum fons, atque origo in iis recondita lateat. Etenim quod pictoribus colorum varietas, rectaque horum in depicta tabula dispositio, hoc nobis fandi copia: ingenitam namque ita a natura universo humano generi rationem nominum jam veteres senserant Philosophi, ut hæc non ex mutuo hominum consensu, verum ab ipsarum rerum natura, quæ nimirum iis singulis imponenda sint nomina, suppeditata fuisse censerent. (*b*) Clarius id equidem ipsius divini scriptoris effato comprobatur; sunt enim voces quædam suapte ita comparatæ natura, ut non minus idearum nostrarum, ac ipsarum, quarum denominatione insignitæ sunt, rerum vivæ sint imagines. (*c*) Sed eadem sunt passim linguis cum fluviis fata, ut enim hi, ubi per longiorem a fontibus suis decursum, absorptis aliis amnibus, nativo solo extorres, mari, cui se se præcipites dant, jam proximi fiunt, omnem quasi saporis, & limpiditatis naturam exuisse videntur, adeo, ut quæ illis in scaturigine natura fuerit, difficile judicatu accidat: ita & illæ, dum in diversas gentium commixtione divisæ sunt dialectos, magnum omnino sæpe dubium relinquunt, quæ ipsis origo, quæve radix extiterit.

Principio mundi univerſum genus humanum labii unius fuiſſe, ſacer nos vates edocet; (*d*) neque paganis eandem ſententiam incognitam fuiſſe patet ex iis, quæ Euſebius, (*e*) quæ Flavius Joſephus (*f*) referunt: quin in eam etiam abiiſſe ſententiam conſtat quoſpiam, (*g*) ut fandi poteſtatem ſingulis animantibus communem fuiſſe adeo nonnulli exiſtimaverint veterum, ut homines cum brutis, hæc vero mutua inter ſe miſcere colloquia aſſererent.

Quamquam vero vix ſit nationem reperire quampiam, quæ non linguam ſuam primam omnium extitiſſe cenſeat, adductiſque id etiam in hanc rem figmentis variis, comprobare nitatur: auctoritate tamen tum divi Auguſtini, (*h*) tum Benedicti Pererii, (*i*) Bocharti, aliorumque, tum ipſa natura rei inducti, Hebræam linguam primam omnium veriſimilius extitiſſe eo lubentius arbitramur, quo magis id et linguæ ſimplicitas, & antiquiſſima ejuſdem monumenta evincere videntur. (*k*) Hanc enim, quæ ſuum non modo in paradiſo cum homine initium ceperat, verum etiam apud univerſum genus humanum ad tempora Noahi uſque perſtiterat, antiquiſſima Bibliorum monumenta eam eſſe, luculenter declarant, quæ a Noaho in mediis aquarum fluctibus conſervata, poſt mirandam illam gentium diſperſionem in ſtirpe Heber cum Phelego permanſerat. (*l*) Ad reliquas quidem, quæ poſt notam illam linguarum confuſionem ortæ, inductæque ſunt, quod attinet, certi quidpiam ſtatuere haud proclive ducimus, tot inter tantorumque auctorum ſententias animo dubii, quamnam in partem concedamus. (*m*) Duo itaque Kircherus, & Bochartus, qui in indagatione linguarum longe præſtantiſſimi ſunt, paucis hoc loco, quam inierint ſententiam, adduxiſſe ſufficiat; quorum utrumque eam in opinionem diſceſſiſſe patet, ut ſeptuaginta duas Kircherus, (*n*) quarum autogenas præ aliis quinque, totidemque numero primigenias Hebrææ filias, *Chaldaicam* nimirum, *Samaritanam*, *Syriacam*, *Arabicam*, & *Aethiopicam* ſtatuit, (*o*) facta illa linguarum confuſione, in orbe extitiſſe autumet; alter, ubi paucas, de quarum antiquitate conſtet, dari linguas annotat, viginti præter Hebræam circiter, quarum ſex recenſet numero, ſuntque *Chaldaica*, *Arabica*, *Phœnicia*, *Aegyptia*, *Azotica*, *Perſica*, in ſacris paginis memorari aſſerat. (*p*).

(*a*) Senſerat hoc cumprimis *Cicero* in proemio libr. I[mi] de Inventione ſub finem dum ait: *Ac mihi quidem videntur homines, cum multis rebus humiliores, & infirmiores ſint, hac re maxime beſtiis præſtare, quod loqui poſſunt.*

(*b*) Eadem *Platonis* in Cratylo eſt ſententia: Οὐκ ἀρα παντος ἀνδρος ὀνομα θεσθαι ἐςιν, ἀλλα τινος ὀνοματȣργȣ, οὑτος δ᾽ ἐςιν, ὡς ἐοικεν ὀνομαθέτης, ὁς δη των δημιȣργων σπανιωτατος ἐν ἀνθρωποις γινεται.

Non cujuslibet hominis eſſe, nomina rebus, imponere, ſed cujusdam artificis, qui peculiari quadam nominum imponendorum valeat facultate; hic autem nimirum eſt legislator, qui profecto omnium artificum rariſſimus eſt, & maxime ſingularis inter homines.

Κινδι-

Κινδυνευει ἀρα εἰ τε ȣ̓ φαυλον ἡ τȣ ὀνοματος θεσις, ȣ̓δ᾽ φαυλων ἀνδρων, ȣ̓δ᾽ των ἐπιτυχοντων, και Κρατυλος ἀληθες λεγει λεγων, φυσει τα ὀνοματα εἰναι τοις πραγμασι, και ȣ̓ παντα δημιȣργον ὀνοματων εἰναι ἀλλα μονον ἐκεινον τα ἀποβλεποντα εἰς το τῃ φυσει ὀνομα ἐν ἑκαςῳ και δυναμενον ἀυτȣ το γε εἰδος τιθεναι εἰς τε τα γραμματα, και τας συλλαβας.

Nominum igitur impoſitio haud quaquam levis, & exigua res eſſe videtur, neque hominum vulgarium, humiliumque opus, ac proinde verum dicit Cratylus, dicens, naturæ rebus nomina exiſtere, nec quemlibet hominem nominum eſſe artificem, ſed illum demum, qui ad illud nomen reſpicit, quod rerum naturæ exprimendæ, atque repræſentandæ peculiariter quadrat, & qui illius nominis formam literis, & ſyllabis imponere, atque accommodare poteſt. Mohammedes vero de primæva nominum impoſitione in Corano ſuo ſura 2[da], verſiculo 31[mo] ſic habet:

وَعَلَّمَ آدَمَ ٱلْأَسْمَآءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَي ٱلْمَلَآئِكَةِ فَقَالَ أَنْبِؤُنِي بِأَسْمَآءِ هٰؤُلَآءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ *Et docuit Deus Adam nomina omnia ipſa rerum: deinde expoſuit eas coram angelis, & ait: enunciate mihi nomina harum, ſi eſtis veraces.*

(*c*) Idem clariſſimus vir *Joannes Georgius Wachterus* in gloſſarii Germanici præfatione ad Germanos aſſerit. Ceterum convenientiam hanc perſpicere licet in iis potiſſimum vocibus, quæ diverſis animi motibus, mœrori, gaudo reſpondent. Sic Jud. 6. 22. Hebræorum אהה *Aha* mentem attonitam indicat, quod a LXX. Interpretibus ἀά, & a vulgata apud Joelem 1. 15. a a a redditur. Hebraicum האח *Heæ* Proverb. 34. 21. lætantium eſt, & a græcis Εὖγε, a latinis *Euge* vertitur, aut convenientius adhuc per ſimiliorem vocem Εἶα, & latinorum *Eja* efferri poteſt. Ratio autem convenientiæ inde petitur, quod apud homines, dum triſtitia cor contrahit, gaudium dilatat, ſimiles ſoni per fibras, & nervos erumpant.

(*d*) *Erat autem terra labii unius, & ſermonum eorundem.* Geneſis cap. 11. verſu 1.

(*e*) *Abydenus* apud Euſebium & Cyrillum ait: τεως δε ὀντας ὁμογλωσσȣς ἐκ θεων πολυθροον φωνην ἐνεικασθαι. *Cum vero ad id tempus homines unius linguæ fuiſſent, lingua diverſa a Diis eſt immiſſa.*

(*f*) *Sybillam* hic loquentem ita inducit: ὁμοφωνων ὀντων των ἀνθρωπων πυργον ὠκοδομησαν *Cum homines unius linguæ eſſent, turrim ædificaverunt*

(*g*) Teſtatum id *Platonis* in Politico, ſive de Regno verba ſequentia faciunt, ait enim: οἱ τροφιμοι τȣ κρονȣ παρȣσης αυτοις ȣ̔τω πολλης σχολης και δυναμεος, προς το μη μονον ἀνθρωποις ἀλλα και θηριοις δια λογων δυνασθαι συγγιγνεσθαι, κατεχρωντο τȣτοις συμπασιν ἐπι φιλοσοφιαν. *Saturni alumni tanto otio, & facultate non ſolum cum hominibus, ſed & cum beſtiis colloquendi, hiſce omnibus ad philoſophiam utebantur.* Et *Philo* in libro de confuſione linguarum ita inquit: λεγεται ὡς ἀρα πανθ᾽ ἁσα ζωα, χερσαια, και ἐνυδρα, και πτηνα, το παλαιον ὁμοφωνα ἠν. *Narratur olim animantium omnium terreſtrium, aquatilium, & volucrum eandem vocem fuiſſe.* Quod volucribus facultatem loquendi Mohammedes attribuerit, ex ſuræ 27[mæ] verſu 17[mo] patet, in quo Salomonem de ſua, qua præditus erat, ſcientia hunc in modum loquentem inducit, وَوَرِثَ سُلَيْمَانُ دَاوُدَ وَقَالَ يَا أَيُّهَا ٱلنَّاسُ عُلِّمْنَا مَنْطِقَ ٱلطَّيْرِ وَأُوتِينَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ إِنَّ هٰذَا لَهُوَ ٱلْفَضْلُ ٱلْمُبِينُ *Et hæres fuit Salomon Davidis in prophetia, & ſcientia, & dixit: o homines, docti fuimus*

loque-

loquelam volucrum, & donati ſumus de omni re, certe hæc ſane eſt excellentia manifeſta. In quem Zamchaſcerius de voce المنطق ſic commentatur: و ٱلمنطق كل يصوت بهمن ٱلمفرد و ٱلمولّف ٱلمفيد و غير ٱلمفيد
و قد ترجم يعقوب كتابه باصلاح ٱلمنطق ما اصلح فيه ٱلامفردات ٱلكلم
و قالت ٱلعرب نطقت ٱلحمامة و كل صنف من ٱلطّير يتفاهم اصواته و ٱلذّاي
علمه سليمان منطق ٱلطّير هوما يفهم بعضه من بعض من معانيه و اعراضه
و يحكي انه مرّ علي بلبل في شجرة و يحرك راسه و يميل ذنبه فقال لاصحابه
أتدرون ما يقول قالوا ٱلله و نبيّه اعلم قال يقول اكلت نصف ثمرة --- و صاح
طاووس و قال يقول كماتدين تدان و صاح هدهد فقال يقول استغفروا ٱلله
يا مذنبون و صاح طوطي فقال يقول كل حيّ ميّت وكل جديد بال و صاح
خطاف فقال يقول قدّموا خيراً تجدوه و صاحت رخمة فقال تقول سبحان
ربّي ٱلاعلي لماء سمايه وارضه و صاح قمري فاخبر انه يقول سبحان ربي
ٱلاعلي و صاح ٱلحدا فقال يقول كل شي هالك الاّ ٱلله و ٱلقطا يقول من
سكت سلم و ٱلببغي يقول و يل لمن ٱلدّنيا همّه و ٱلديك يقول اذكروا ٱلله
يا غافلون و ٱلنّسر يقول يا ٱبن ادم عش ما شئت اخرك ٱلموت و ٱلعقاب يقول في
ٱلبعد من ٱلنّاس انس و ٱلضفدع يقول سبحان ربي ٱلقدوس واراد بقوله كل شي
كثرة ما اوتي *Loquela autem eſt, quidquid effertur per vocem, ſive ſit ſimplex, ſive compoſitum; ſive utile ad ſignificandum, ſive inutile. Et jam conſcripſit Jacob* (hic fuit autor libri Camus, ſeu lexici linguæ Arabicæ) *librum ſuum de correctione ſermonis, vel locutionis: ſed non tractavit in eo, niſi de verbis ſimplicibus. Dicitur autem apud Arabes: locuta eſt columba. Et omnis ſpecies avium mutuo percipit voces ſuas. Illud autem, quod didicit Salomon de loquela avium, eſt illud, quod intelligit una avis ab alia juxta ſignificationes, & declarationes proprias. Fertur autem Salomonem, dum tranſiret juxta quamdam arborem, vidiſſe in ea luſciniam motitantem caput, & caudam inflectentem: dixitque aſſeclis ſuis: intelligitisne, quid illa dicat? At illi reſponderunt: Deus ſcit, & Propheta ejus. Dixit Salomon; dicit: Comedi dimidium dactyli. Cum autem vociferatus eſſet Pavo, dixit Salomon: hic dicit: ſicut judicabis, ita judicaberis. Et cum cantaſſet Upupa, dixit: hæc dicit: Petite veniam a Deo, o peccatores. Cum autem cantaſſet* Avis, quæ Arabice dicitur *Tuta, dixit Salomon: hæc dicit: Omne quod vivit, morietur, & omne, quod novum eſt, veteraſcet. Et cantavit Hirundo, dixitque Salomon: Hæc dicit: Præmittite opera bona, & invenietis ea. Et cantavit Pellicanus, dixitque Salomon: Hic dicit: Laus ſit Domino meo altiſſimo ob aquam Cœli ejus, & terræ ejus. Et cantavit Turtur, dixitque Salomon: Hæc dicit: Laus ſit Domino meo altiſſimo. Cantavit Milvus: Et dixit: Omnia peribunt præter Deum. Et cantavit* Avis, quæ dicitur arabice *Cata*, & *dixit: Qui tacuerit, ſalvus erit. Et cantavit* Avis, quæ vocatur *Biga, & dixit: Væh illi, qui ponit in mundo ſollicitudinem ſuam. Et cantavit Gallus, & dixit: Mementote Dei, o negligentes. Et cantavit Aquila, & dixit: O fili Adæ, vive quantum vis, finis tuus erit mors. Et cantavit Aquila nigra, & dixit: In elongando ſe ab hominibus invenitur quies. Et cantavit Rana, & dixit: Laus Domino meo ſancto. Per hoc autem, quod dicitur, Salomonem donatum fuiſſe de omni re, intelligitur multitudo rerum, quas a Deo accepit.*

(*h*) Libro XVI. Capite XI. de civitate Dei: quo loco, *non defuit*, inquit, *domus Heber, ubi ea, quæ antea fuit omnium, lingua remaneret. — — — quia ergo in ejus familia remanſit hæc lingua, diviſis per alias linguas ceteris gentibus, quæ lingua prius humano generi non immerito creditur fuiſſe communis, ideo deinceps Hebræa eſt nuncupata. — — — Quando autem erat una, nihil aliud, quam humana lingua, vel humana locutio vocabatur, qua ſola univerſum genus humanum loquebatur.*

(*i*) Tomo I. commentariorum in Geneſim, ubi capite II. verſu XXIII. in ſequentem præter alia abit ſententiam: *Fuiſſe autem primam omnium linguarum Hebræam, qua nempe uſus ſit Adam, ceterique mortales uſque ad diviſionem linguarum eo patet argumento, quod illæ etymologiæ nominum, quas a primævis illis hominibus traditas eſſe narrat liber Geneſeos, non alia in lingua ulla, niſi in Hebræa ſola locum habeant: veluti quod Adam uxorem ſuam* אישה Iſſah *dixit, quod de viro, qui vocatur* איש Is, *ſumta eſſet, eandemque nominavit Evam, quod mater eſſet omnium viventium: eodemque ſpectant etymologiæ illorum nominum* Cain, Seth, & Noe. &c.

(*k*) Vide ea, quæ *Athanaſius Kircherus* in operis ſui, quod Turris Babel inſcripſerat, libro III. Capite 5[to] de prima omnium linguarum fuſiora habet, quam ut a nobis hoc loco adferanrur. Ob raritatem magis, quam ut certi quidpiam inde deduci queat, opus etiam *Hrabani Mauri* Abbatis Fuldenſis de inventione linguarum ab Hebræa conſuli poteſt quod Goldaſti ſcriptoribus rerum Alemanicarum T. II. inſertum extat.

(*l*) Dum una, eademque lingua fuiſſe dicitur ab ortu mundi uſque ad confuſionem linguarum, animadvertendum duximus, minime excludi levem quandam dialectorum, aut vocum diſcrepantiam, qualis in omni lingua procedente tempore induci ſolet, ita, ut veriſſimum ſit illud Poetæ in Art. Poet. dictum.

Multa renaſcentur, quæ jam cecidere, cadentque
Quæ nunc ſunt in honore vocabula, ſi volet uſus,
Quem penes arbitrium eſt, & vis, & norma loquendi.

(*m*) Variæ teſte *Bocharto* diverſorum de numero earum linguarum, quæ poſt hanc confuſionem inductæ ſunt, exiſtunt ſententiæ: Hebræi ſeptuaginta extitiſſe gentes, quarum ſingulæ unum ex angelis nactæ ſunt præfectum, totidemque linguas ſtatuunt. Græci Patres ſeptuaginta duas gentes, & totidem linquas numerant, ejusdemque cum illis Patres latini mentis ſunt. Neque multum ab his differunt, qui gentes, & linguas ſeptuaginta quinque fuiſſe numero aſſerunt; horum in numerum cumprimis Euphorus teſte *Clemente Alexandrino* Stromaton libr. 1[mo] accenſendus venit. Sunt itidem alii, qui exhibitum ab Euphoro, & Clemente Alexandrino linguarum numerum eo, qui re ipſa exiſtit, multo minorem eſſe referant, quos inter Plinius a Timoſthene memoriæ proditum ſcribit, in unam Dioſcuriadem Colchorum emporium trecentarum diſſimilium linguarum homines fuiſſe convenire ſolitos, hisque, negotia poſterioribus temporibus ope centum, & triginta interpretum a Romanis eodem in loco pertractata fuiſſe, adjungit. Comprobatum etiam aliorum ſcriptorum teſtimonio legitur, Mithridatem, quamquam non magnam, ſi toti conferatur, Aſiæ partem ſuo ſub imperio tenuerit, viginti duarum, quarum uniuscujusque linguam ipſe calleret optime, gentium fuiſſe Dominum.

(*n*) Numerum hunc ob non levia argumenta, ut in operis ſupra citati libro ſecundo cap. 12[mo] aſſerit, retinendum putat.

(*o*) *Quintuplex linguæ genus*, eodem in opere libro 3[tio] capite 1[mo] ait, *apud chronographos legimus, quas & non immerito autogenas dicere poſſumus, & ſemper poſt Babylonicæ confuſionis tempus hucuſque illibatæ*

manſe-

manſerunt; videlicet: Hebræa, Græca, Latina, Teutonica, Illyrica, ex quibus quæcunque linguæ in univerſa Europa, Aſia, Africa, exceptis omnino barbaris idiomatibus, veluti ex equo Trojano prodeuntes mundum linguarum, dialectorumque varietate replerunt — — — Prima itaque lingua, quæ in domo Heber ſemper manſit, ſucceſſu temporum primo in Chaldaicam deflexit, ſecundo in Arabicam, ſeu Madianiticam, tertio in Samaritanam, quarto in Aethiopicam, quinto in Syriacam. Has non modo primigenias Hebrææ filias, ſed frequentius etiam primævis illis temporibus cum Perſica, & Aegyptiaca in uſu fuiſſe quas quidem ex Hebræa minime deducit, aſſerit. Plura de his hoc eodem in opere, unde iſta deſumſimus, libri 3^{tii} ſectione 2^{da} per octo capita in medium adferuntur, itemque in Oedipi Aegyptiaci tomo 2^{do} claſſe 2^{da}, ubi de Grammatica, ſeu Philologia Aegyptiorum, & de primæva artium, ac ſcientiarum inſtitutione tractat.

(p) De linguis, earumque numero vir hic, ut *Lambecius* inquit, ſolidiſſimæ in linguis orientalibus eruditionis ita in opere ſuo longe præſtantiſſimo, quod *Phaleg*, & *Chanaan* inſcripſerat, libro 1^{mo} capite 15^{to} loquitur: *Nunc, ut dicam, quod res eſt, nullus dubito, quin hodie extent, adeoque olim extiterint idiomata plura, tamen, ſi in linguarum dinumeratione Moſem ſimpliciter ſequimur, nec conſtabit quidem numerus, quem veteres definiverunt: itaque paucæ ſunt linguæ, de quarum antiquitate conſtet. In ſcripturis præter Hebræam viginti circiter memorantur. Prima eſt Chaldæa, ſeu Syra. In ſcriptura vulgo Aramæa vocatur, qua ſcripſere Daniel, Esdras, Jeremias, Moſes etiam alicubi. Secundas do Arabicæ, cujus auctor eſt Hatſarmavet,* vel *Joctan. Antiquitas hujus ex eo patet, quod Arabismis referti ſint ſcripturæ libri poetici, Jobi maxime, ut pridem obſervavit Hieronymus. Tertia ſit lingua Chanaan, ſive Phœnicum, aut Punica. Hac lingua Mochus Sidonius de Philoſophia ſcripſerat, & Phoenicum Hiſtoriam Sanchoniaton ante Trojani belli tempora. Quarta eſto lingua Aegyptia, quæ Hebræis barbara; quia tamen Judæis vicini fuere Aegyptii, non dubito, quin Hebræus, & Aegyptius ſermo quædam habuerint communia. Quinta ſit lingua Azotiorum, de qua Nehemias C. 13^{tio} verſ. 24. filii eorum partim loquebantur Azotice, nec ſciebant loqui Judaice. Azotice, i. e. lingua Philiſtæorum, quorum Pars Azotii. Huic potiſſimum convenire puto, quod de lingua Chananitide dicit Hieronymus in Eſa. libro 7°: inter Aegyptiam, & Hebræam media eſt. Sexta eſto Perſica, cujus linguæ multa ſunt vocabula in libris Danielis, Esdræ, Eſther, quia continent hiſtorias rerum ſub Perſis geſtarum* — — — De reliquis linguis ita refert. *Præterea, utut linguarum numerus hodie multum excedat, harum pleraſque certum eſt, non eſſe primigenias. Ex Germanica quis neſcit natam eſſe Belgicam, Anglicam, Danicam, Norvegicam &c. E Sclavonica Polonicam, Hungaricam, Bohemicam, Dalmaticam, Croaticam. Ex Latina, Gallicam, Italicam, Hiſpanicam? Et Latina ipſa magna ſui parte facta eſt ex Aeolica Græciæ dialecto.*

§. II.

De nexu linguarum orientalium inter ſe.

Eadem exactiſſima ſolertia in originem reliquarum, quæ in diverſis mundi plagis uſuveniunt, Kircherus cumprimis inquirit: (*a*) verum hæc cum ſingula hic recenſere, & longum ſit nimium, & illum, quem commtationi noſtræ præfiximus, excedant ſcopum, ſatius

præ-

prætermittenda duximus. Quod vero ad eas linguas attinet, quas cum Kirchero, & Bocharto non abs re reliquis omnibus præferimus, tantam inter has harmoniam intercedere, tamque arcto invicem vinculo connexas eſſe conſtat, ut vix ſit reperire quempiam, qui in pervolvendis ſacris codicibus profectum feciſſe putandus ſit, niſi earundem propiorem ſive vim atque naturam, ſive mutuum, quo invicem conjunctæ ſunt, nexum intimius cognitum, perſpectumque habeat. (*b*) Et vero tanta harum linguarum aut mutua invicem, aut cum *Hebræa* intercedit affinitas, ut ab hac ſolummodo dialecto *Chaldaica* (*c*), a *Samaritana* (*d*) modernorum potiſſimum characterum forma *Syriaca* (*e*), *Aethiopica* (*f*) denique propriarum itidem literarum forma, quas ſeorſim, neque invicem *Hebræorum* more connexas, a ſiniſtra dextram verſus effingere conſuevere *Aethiopes*, differre videantur. *Chaldaicam* enim (*g*) & ſimilibus, ſi nonnullos excipias, cum *Hebræa* gaudere characteribus, & iisdem fere, quod ſeu ad punctorum permutationem, quæ *Chaldæis* nonnihil liberior eſt, ſeu ad ſtatum conſtructum nominis attinet, ſubjectam eſſe legibus, communis eorum, qui ſuam conſcribendis *Chaldaicæ* linguæ inſtitutionibus locarunt operam, eſt ſententia: (*h*) quamquam neque minus *Syriacam*, & *Samaritanam Chaldææ* junctas *Aramæorum* lingua comprehendi, (*i*) ac *Aethiopicam* tum verborum, tum nominum forma plurimum cum *Hebræa* convenire (*k*) ex grammaticis harum linguarum elementis ſatis, ſuperque demonſtrari poſſe liquet. Non attinet hoc loco exiguam illam, quæ *Arabicam* inter, & *Hebræam* intercedit, differentiam pluribus attingere, cum teſte Erpenio (*l*) *Arabica* uſque adeo communi linguarum omnium matri ſit ſimilis, ut cum de pleriſque aliis, an immediate ex *Hebræa* prognatæ ſint, dubitari poſſit, de hac tamen prorſus nullus reſtet dubitandi locus, quippe in qua matris imago tam eſt manifeſta, ut eam, qui intuetur, matrem ſe intueri dicat. Quanto vero id jure a præſtantiſſimo hoc viro aſſertum ſit, vel ex eo patere exiſtimamus, quod linguæ hujus fertiliſſimæ radices mille amplius extare certum ſit, quas, cum in originali textu ſacro, vel *Hebræa* lingua, aliisque occurrere ſoleant rarius, aut pluribus, iisque difficilioribus in ſacro codice illuſtrandis locis, aut novarum ſignificationum ſontibus detegendis magnopere inſervire nemo non videt (*m*).

Nulli itaque mirum videbitur, in eos non paucos abiiſſe ſententiam Philologos, ut eam, quæ fors has inter linguas intercedere videtur, differentiam arctiſſimo huic, quo conjunctæ ſunt vinculo, non modo non officere, verum etiam varietate hac, & nexum earum probari plurimum, & mutua earundem affinitate cognita, res longe plurimas nullo negotio erui, atque in lucem clariorem collocari poſſe aſſererent. Quod, quanto in rem literariam fructu a quibuſdam pertentatum hactenus fuerit, qui ſeu eruditis ſuis operibus, aut editis lexicis polyglottis ſtudium Hermenevtices quoquo modo promovere

adlabo-

adlaborarunt, iis potiſſimum dijudicandum relinquimus, quibus, quantum in examine non minus emphaſeos, ac reſtitutione radicum, ſeu variarum verſionum collatione, ſeu rituum inveſtigatione utilitatis inde hauriatur, præ reliquis eſt perſpectum. (*n*) Verum non attinet plura alia, quæ ex hoc ſtudio harmonico in rem literariam pene omnem promanant, emolumenta uberius hoc loco commemorare; ut enim commoda, quæ ex eo ad gentium orientalium ſeu mores, ſeu viciſſitudines intimius cognoſcendas redundant quam plurima, taciti prætereamus, vel id ſolumodo, quod in rem noſtram facit plurimum, adduxiſſe ſufficiat, hoc nimirum ex ſtudio quam manifeſtiſſime patere, *Hebræam* linguam earum, quas cum Kirchero, & Bocharto ſuperius innuimus, linguarum ita eſſe matrem, ut aliquo licet non raro a ſe invicem disjunctæ intervallo eſſe videantur, reperta tamen earundem ſeu genuina vocum ſignificatione, ſeu nativa radicis conſtitutione, ſive denique facta ex dialectis aliis reſtitutione filias ejusdem eſſe non obſcure detegatur (*o*).

Hæc itaque de linguis orientalibus, & quantum ad Hermenevticam conferre videntur, generatim dixiſſe ſufficiat, quarum nomine cum potiſſimum hodiedum *Arabica*, *Perſica*, atque *Turcica* veniant, de iis deinceps ita nobis diſſerere placuit, ut ſingularum in Oriente, tum aliquas etiam, quas in Europa expertæ ſunt, viciſſitudines attingeremus. Quo loco, etſi res ipſa ſuadere videatur, ut de harum non minus antiquitate, elegantia (*p*) utilitateque, ac iis etiam, quæ aut ab ipſis Orientalibus in quolibet propemodum ſcientiarum genere his linguis exarata, aut a viris eruditis in alias tranſlata linguas exiſtunt, pluribus ageremus, ſingula tamen cum recenſere hoc loco & longum ſit nimium, & ab aliis clariſſimis viris ſumma cum ingenii, tum eruditionis fama id præſtitum eſſe non ignoremus, eo facilius iſta a nobis prætermitti poſſe arbitrabamur, quo magis in eam inducimur opinionem, hoc potiſſimum tempore eruditorum exiſtere neminem, cui, quantum earundem notitia ſeu in rem literariam, ſeu in uſum communem (*q*) conferant, ignotum eſſe queat. Ad ea igitur, quæ ad Arabicam linguam ſpectant, propius enucleanda progrediamur.

(*a*) Pluribus auctor hic in opere præfato *libri* 3^{tii} *ſectionis* $2^{dæ}$ *capite* 9^{no}, itemque *ſectione* 3^{tia} per ſex capita exhibet, quæ ad aliarum in oriente linguarum, tum earum, quas ſeu a *Græca*, *Latina*, ſeu *Teutonica*, aut *Illyrica* prognatas ſtatuit, fata attinent.

(*b*) Satis, ſuperque id a viris in Critica æque, ac Philologia ſacra celebertimis comprobatum eſt. Nonnullos itaque, quorum nunquam non cum laude meminimus, præ reliquis hoc loco nominaſſe ſufficiat. *Thomaſinum*, *Widmanſtadium*, *Hubigantium*, *Bochartum*, *Olaum Celſium*, *Hottingerum*, *Pfeifferum*, *Schultenſium in Clavi Dialectorum*, *quam Erpenii rudimentis linguæ Arabicæ* 1770. *ſubjunxerat*, & *Engſtlerum*, cujus in rebus orientalibus non vulgaris doctrina ex hactenus in lucem editis, tum omnibus, tum vel maxime iis quam notiſſima eſt, quorum eruditos labores, & ſubminiſtrandis, quas adhucdum

in ſcriniis reconditas aſſervat, elucubrationibus, & conſiliis ſapientiſſimis pro ea, qua in omnes eſt, benignitate, amiciſſime ſublevat.

(*c*) Linguam hanc primordia ſua Nemrodi in Babyloniam, & Aſſyriam diffuſæ ſoboli debere, *Kircherus memorato in opere libri* 3^{tii} *ſectionis* $2^{dæ}$ *capite* 2^{do} ſtatuit; quæ ſucceſſu temporis una cum Aſſyriorum Monarchia, & aſſidua artium, ſcientiarumque cultura, legum, ac jurium promulgatione exculta longe, lateque ſua pomœria protulit; ut adeo Chaldaicorum monumentorum veterum, quæ ab Alexandro Macedone in bibliothecam Alexandrinam tranſlata, flammis periiſſe Picus Mirandulanus *in libro de doctrinæ veritate* ſcribit, tam exiguam hodiedum extare copiam ſummopere deplorandum ſit.

(*d*) Hæc aliis etiam vocabulis *Chananæa*, aut *Phœnicia* dicitur, ortumque ſuum a *Chanaan*, ejuſque filiis undecim repetit. Plura de hac apud præfatum auctorem citato in opere.

(*e*) Fuiſſe hanc Salvatoris noſtri vernaculam ex variis S. Evangelii nominibus patere *Kircherus* aſſerit, eademque conſtans virorum doctiſſimorum *Huetii*, *Maldonati*, *Richardi Simonii*, *Waltoni*, *Grotii* ſententia eſt. Contra peregrina ſane *Harduini* conjectura, qui Latinam eo tempore linguam viguiſſe efficit ex victricibus Romanorum armis, quibus & *Pompejus*, & *Soſius* Judæos ſubjugavit, quibusque poſt *Archelai* obitum in Romanam provinciam redacta eſt Judæa. Nec abſimilis huic altera *Conradi Geſneri* ſententia eſt, qui in Mithrid: c. 1^{mo} *plerumque evenit*, ait, *ut in victos ſimul cum imperio victoris lingua derivetur.* Eodem argumento utitur *Dominicus Diodati* J. C. Neapolitanus, ut Græcam linguam fuiſſe Chriſto vernaculam probet. Verum & hoc, & plura alia argumenta, quæ ſcriptor hic in edita Neapoli anno 1767. *de Chriſto græce loquente* exercitatione depromit, pondus ob non levia argumenta, quæ hoc loco afferre longum eſſet nimium, minime habere videntur. Ut ergo ſuam de lingua Latina ſententiam *Harduinus* eruditis nunquam probavit: ita vix, ac ne vix quidem in ſingularem hanc de lingua Græca apud Judæos vernacula *Diodati* opinionem viri docti concedent.

(*f*) Idiomatis hujus *Chus Chami* filius, qui primus *Aethiopiæ* mediterraneæ poſſeſſor, teſte ſæpius memorato *Kirchero*, extitit, ab aliquibus perhibetur.

(*g*) Vide *Joſephi Mathiæ Engſtleri Philoſophiæ*, & *SS. Theologiæ Doctoris inſtitutionum linguæ ſacræ appendicem de dialecto Chaldaica* quam ſecundæ ſuæ editioni de anno 1778. adjecit.

(*h*) Quam conſentanea harmonia matris *Hebrææ* cum *Chaldaica* ſit, ex lexicis polyglottis ſatis, ſuperque patet, quorum *primum*, quantum quidem ad notitiam noſtram pervenit, *Schindleri* lexicon pentaglotton eſt Hannoveræ 1612. editum. *Secundum*, *Joannis Henrici Hottingeri* lexicon harmonicum eptaglotton, *Hebraica*, *Chaldaica*, *Syriaca*, *Arabica*, *Samaritana*, *Aethiopica*, *Talmudico-Rabbinica* dialectis conſtans. Francofurti anno 1661. *Tertium*, *Joannis Nicolai* hodogeticon orientale harmonicum, quod complectitur lexicon linguarum *Hebraicæ*, *Chaldaicæ*, *Syriacæ*, *Arabicæ*, *Aethiopicæ*, & *Perſicæ*, Jenæ 1670. *Quartum*, *Edmundi Caſtelli* heptaglotton *Hebraicum*, *Chaldaicum*, *Syriacum*, *Samaritanum*, *Aethiopicum*, *Arabicum conjunctim*, & *Perſicum ſeparatim* Londini anno 1686. cujus viri in elaborando dictionario ſuo eo tendebat intentio, ut uſus illius in polyglottis *Complutenſibus*, *Antwerpianis*, *Pariſienſibus*, & *Londinenſibus* communis eſſe poſſit.

(*i*) *Joannes Wilhelmus Hilligerus* in Summario, linguæ *Aramææ*, Wittenbergæ anno 1679. typis dato, ſequentia de ea in proemio adfert:

Linguæ Aramææ nomen a Conditore Aramo nimirum ארם *Gen. c.* 10. *verſ.* 22[do] *deſumtum eſt, & complectitur — — — dialectos plures, ceu ſunt Chaldaica, Syriaca, Samaritana. Quod ad Chaldaicam dictam a Cheſedo attinet — — — diſpeſcitur in* **Babylonicam**, *& Hieroſolymitanam: quarum illa Babyloniis antehac frequens, continetur puriſſime in* **Daniele**, **Esdra**, *ac unico* **Jeremiæ** *verſiculo, impurius in* **Onkeloſo**, *&* **Jonathane**, *omniumque impuriſſime in* **Targum** *Joſephi & Pſeudo - Jonathanis, nec non Talmude* **Babylonico**: *Hæc vero Chriſti, & Apoſtolorum tempore Hieroſolymitanis vernacula proſtat & in Targum, & Talmude Hieroſolymitano. Quantum porro ad Syriacam ab Aſſur proprie Aſſyriacam nominatam, viget ipſa in potiori Syriæ parte, jamque Comagena a provincia metropolim Samoſatam celebrante; jam Antiochena, jam Maronitica, a Maronitis, hodiedum Paleſtinæ ad Libanum incolis, ſalutatur. Quod denique Samaritanam attinet, natales illi dedere Samaritani, acerrimi olim Judæorum hoſtes, & ſolius Moſaici Pentateuchi receptores: Unde ſicut dialecto Syriaca utrumque teſtamentum, ſic duntaxat pentateuchum Samaritica licet legere.*

(*k*) Conſule *Jobi Ludolphi J. C. Grammaticam Aethiopicam, ejusdemque lexicon Aethiopico - latinum Londini anno* 1661. typis datum.

(*l*) In tribus orationibus, quas *de linguarum Hebrææ, atque Arabicæ dignitate Leidæ anno* 1621. *juris publici fecerat.*

(*m*) Quo magis dictorum noſtrorum veritas pateat, *Cl. Bocharti ad Jacobum Capellum* linguarum Orientalium in Academia *Salmurienſi* profeſſorem partem aliquam epiſtolæ, in qua præter alia de linguæ etiam Arabicæ utilitate, ejuſque diſcendi modo agit, hoc loco adferre placuit: — — — *Te Arabicæ linguæ operam navare intelligo, & gaudeo: illud quippe propoſitum tuum eſt digniſſimum, ac utiliſſimum: in eo ſi perſeveres, hanc dialectum præ ceteris linguæ Hebraicæ affinibus plurimum ad intelligentiam vocabulorum, & locutionum in eadem Hebraica explicatu difficilium conferre experieris: quoniam pleraque, quæ in ea ſunt obſcura, ſunt itidem in Chaldaica, Syriaca, Aethiopica &c. minime vero in Arabica, utpote viva, & plurimos Arabice conſcriptos libros excellentiſſimos nobis exhibente, qui quidquid in ea obſcuri, perſpicue aperiunt. Ut exemplum ex animalibus ſumam, nunquam ſane noviſſem abſque Arabum ope, quinam cameli* בכרים *nominentur, neque* צבוע *hyænam eſſe.* Hic plura adhuc adfert exempla, tum ſubdit: *In libro meo de animalibus decies plura reperies vocabula, quæ Arabum auxilio explico, quæque interpretes, dum abſurde vertunt, riſui textum originalem exponunt. Nonne mireris doctos ad hodiernum uſque diem hoc rariſſime adhibuiſſe ſtudium, ad hoc, ut in Hebraicæ linguæ abſtruſa penetrarent.*

(*n*) Iis potiſſimum, qui explicandis ſacri textus Hebraici locis obſcurioribus ante alios operam ſuam locarunt; quorum opera non exiguo bibliothecarum ornamento in unum opus collecta *Blaſius Ugolinus* typis vulgaverat.

(*o*) *Hebræam* linguam cum *Chaldaica, Samaritana, Syriaca, Arabica, Aethiopica* proxime affinem eſſe, celeberrimorum hujus ævi criticorum eſt ſententia. Ita enim ad *Hebræam* matrem accedere ajunt, ut hac cognita faciliori negotio iſtæ condiſcantur, quam ab iis, qui Latina exculti ſunt, *Italica, Hiſpanica, Gallica* percipiantur. Apud Græcos quoque plura themata teſte *Erpenio* ex *Hebraica* lingua deducuntur. Denique in aliis quibuſque linguis indicia *Hebraicæ* linguæ quam plurima extare ita manifeſtum eſt, ut voces aliquæ in omnibus linguis eædem ſint & ſono, & ſignificatione. Ad quod pariter viri docti

dudum

dudum animum adverterunt. Quæ tamen non ita intelligi volumus, quaſi ab *Hebraica* linguæ omnes aliæ deriventur, etſi id *Cl. Ludovicus Thomaſinus Oratorii J. D. Presbyter in gloſſario univerſali Hebraico* operoſe admodum, & ſtudio triginta annorum elaborato, oſtendere conatus ſit, Hebraicam linguam unicam, & œcumenicam, (ſi ita dicere liceat) etiam poſt turrim Babel, ſeu linguarum confuſionem manſiſſe, & alias linguas *Hebraicæ*, ad quam omnes revocentur, eſſe dialectos.

(*p*) Elegantiis ſuis has linguas minime carere, *ac potiſſimum ad poeſim accommodatiſſimas, ſuoque ſingulas, diſſimiles licet inter ſe exiſtant, in genere præſtantes eſſe, præter alios* cl. Guilielmus Jones in ſuis Poeſeos Aſiatices commentariis *demonſtrat, ſuavitatem, inquiens,* Perſica, *ubertatem, ac vim* Arabica, *mirificam habet* Turcica *dignitatem: prima allicit, atque oblectat; altera ſublimius vehitur, & fertur quodammodo incitatius; tertia elata eſt ſane, ſed non ſine aliqua elegantia, & pulcritudine. Ad luſus igitur, & amores ſermo* Perſicus, *ad Poemata heroica, & eloquentiam* Arabicus, *ad moralia ſcripta* Turcicus *videtur idoneus.* Plura his ſimilia in eodem eruditiſſimo opere, quod curis *Jo. Gottefriedi Eichornii Lipſiæ anno* 1777. *recuſum eſt*, conſpicere licet.

(*q*) Harum Linguarum uſus vel ex eo quam maxime liquet, quod eæ per omnem quaſi Aſiæ, & Africæ partem, quin & in extremis Europæ plagis omnium in ore verſentur; quarum proin e notitia quis tum peregrinis, tum mercatoribus fructus affluat, nemo non videt.

DE
LINGUA ARABICA.

§. III.

Arabum linguam origine ſua antiquiſſimam eſſe, neque minus ſeu elegantia, ſeu utilitate præſtare reliquis, viri rerum orientalium gnari, jam pluribus antehac demonſtrarunt, (*a*) quin in eam ex iis ſententiam abiiſſe conſtat quospiam, ut omnem, ſi periret, rem literariam quam feliciſſime ex Arabiſmo reſtitutum iri cenſerent: (*b*) Neque mirum id videbitur cuipiam, qui, quantum in omni prope ſcientiarum genere præſtiterint Arabes, (*c*) paulo attentius apud animum ſuum reputaverit. Quamquam non unica hæc, quod ſummam viris eruditis utilitatem afferat, linguæ Arabicæ præ aliis ſit prærogativa; cum experientia quotidiana illud longe manifeſtiſſimum ſit, ob frequentiſſimum, quem in univerſæ fere Africæ, atque Aſiæ portubus, nec non ultimis Europæ emporiis obtinet, uſum, ejusdem notitiam iis potiſſimum etiam, quibus lucri cupido magis animo inſidet, ſumme eſſe neceſſariam (*d*).

De Arabum origine, & linguæ Arabicæ dialectis.

Duplex communiter de Arabum origine auctorum eſt ſententia, quorum ea, traditionibus licet poſteriorum ſeculorum magis, ac an-

tiquis

tiquis illis monumentis innitatur, hodiedum cumprimis obtinet, quæ duplici modernos Arabes oriundos ſtirpe a *Kahtano*, ſeu *Jogdano* [1] nimirum alios, alios ab *Adnano* [2] adſtruit; illoſque puros, [3] hos vero, quod ab *Iſmaele* origine, & lingua Hebræo, non vero Arabe deſcenderent, Arabes factos [4] compellat; [5] Hunc *Gorhamidis* [6] affinitate conjunctum propius, eorum tum moribus, tum dialecto, ipſi denique vitæ rationi aſſueviſſe referunt adeo, ut unam cum his in gentem coaluiſſe videretur. Fuſam quidem gens illa Arabum, quæ *Kahtanum* agnoſcit patrem, de auctore ſuo genealogiam contexuit, quam cum Cl. Pocockius in opere ſuo longe eruditiſſimo pluribus exhibeat (*f*) illud tantummodo hoc nobis loco annotaſſe placuit, duos Kahtano, *Jaarabum* [6] nempe *Jemanenſium* [7] patrem, & *Gerhemium*, [8] a quo *Hegagenſes* [9] originem ſuam repetunt, fuiſſe filios; quo factum, ut diverſæ ab iis tribus, quemadmodum [10] *Hamjarenſes* ab *Hamir* [11] *Jaarebi* filio traxiſſe nomen legimus, diverſa itidem nomina ſortirentur. De gente altera, quæ proprie *Iſmaelitarum* eſt, eo difficilius ſtatuendum quidpiam, quo major ipſos inter auctores, qui gentis hujus primordia ſcriptis conſignarunt, intercedit controverſia: qui enim præ *Iſmaele Adnanum* potius, aut ab ipſo e poſteris propiorem tribuum patrem ſtatuunt aliquem, ea inducti id facere videntur ratione, quod in genealogiis ſuis ad ipſum uſque inoffenſa ſerie aſcendant, cum de iis, qui ipſum inter, & *Iſmaelem* intercedit, certi quidpiam adduci nequeat (*g*).

Certiora equidem de linguæ ipſius viciſſitudinibus rerum Arabicarum ſcriptores memoriæ prodidere: hanc enim a prima ſui origine per plura etiam ſecula primo in flore conſervatam eſſe, eo maniſeſtius evincitur, quo minus indubium illud eſt, ea in Aſiæ peninſula, quam adhucdum occupant, ita conſociatos invicem, atque ab omni reliquorum populorum commercio ſegregatos vixiſſe Arabes, ut ex nullo, antiquiſſimorum etiam, Hiſtoriographorum codice comprobari poſſit, extitiſſe monarcharum quempiam, qui gentem illam, etſi id a Seſoſtre (*h*) non minus, ac Cambyſe, (*i*) Antigono, (*k*) Trajano, ac Severo (*l*) attentatum fuiſſe diverſi referant, aut ſubjugarit, aut devicerit penitus (*m*).

Quamquam vero hujus peninſulæ incolis lingua fuerit eadem ſemper, atque integra, minime tamen diverſas ejuſdem extitiſſe dialectos, eamque idcirco ſui mutationem ſubiiſſe diffitendum eſt, ut unius, ejuſdemque vocis contraria ſæpenumero variis in plagis eſſet ſignificatio (*n*). Ex his, quæ præ reliquis aut majoris elegantiæ, aut frequentioris etiam uſus fuere, binæ ab autoribus traduntur numero, quarum una [12] *Hamjarenſium, Koraiſchitarum* [13]

altera

[1] قحطان [2] عدنان [3] العرب العاربة [4] العرب المستعربة
[5] بنو جرهم [6] يعرب [7] بنو يمن [8] جرهم [9] بنو حجاز
[10] بنو حمير [11] حمير [12] عربية حمير [13] عربية قريش

altera, aut vocabulo alio *Arabiſmus purus*, ſeu *defæcatus* [1] nuncupatur. (*o*) Unicum id interim, quod lingua Arabica antiquiſſimis illis temporibus ſarta, tectaque manſerit, illius, quo in metra conſtruenda gens prope omnis ferebatur, amoris beneficium eſt, quo teſtibus Hiſtoriographis id obtinuiſſe palam eſt Arabes, ut ea, quæ ſæpiuſcule humanam mentem effugere conſuevere, opitulante metro, & ſervarent tutius, & facilius ad poſteros transmitterent. Hinc deſcripturus *Arabiæ* veteris genium, atque morum ſimplicitatem *Saphadius*, memorat, *Arabes* dempto *Gladio*, *Hoſpite*, & *Eloquentia*, quo gloriarentur, non habuiſſe antiquitus quidpiam; (*p*) *Gladio* equidem in defendenda, ut ſupra memoratum, patria; in excipiendis aliis, qua certe nulli alteri gens hæc in hodiernum uſque diem ſecunda eſt, *Hoſpitalitate*; (*q*) ea denique, quæ aut præclare a contribulibus geſta ſunt, aut notatu digna evenere, jam ab ipſa gentis origine *carminibus* celebrare fuiſſe ſolitos, teſtis eſt *Pocockius* (*r*). Quæ uſque adeo hodiedum nota ſunt, ut modernorum temporum hiſtoriis publicorum inſtar teſtimoniorum paſſim intexta conſpiciantur (*s*).

Neque mirum Arabes Poeſeos ſtudio tantopere fuiſſe deditos, (*t*) cum ad id majori præ ſcientiis aliis ſtimulo vel inviti raperentur: hoc enim incitatas tribus pene ſingulas conventus panegyricos celebraſſe, (*u*) eoque effectum eſſe, Hiſtoriographi memorant, ut maximus ſtatuto tempore ad cætum illum Meccanum (*w*) ex omnibus fere provinciis conveniret Arabum numerus, (*x*) eſſetque, qui mercimonii cauſſa inſtitutus eſt, cætus ille celeberrimus, præſente univerſo populo, (nam hic de concertantium præſtantia agebat judicem) non ultima etiam ingenii palæſtra. Neque, quo ſpectatorum æque, ac concertantium ad ſimiles ingenii partus animus magis, alliceretur. Sua victoribus defuere præmia; quorum illud ante alia omnium fuerat maximum, ut, quæ communi præſentium judicio præſtabant reliquis, horum a Regulis ditionis patriæ poemata, honoris non minimi ergo, Meccano in fano appenderentur. Præſtantiſſima inde ſeptem illa poetarum carmina, quæ alio etiam nomine, aut ſeptem longa, aut, [2] quod aureis Characteribus in philyris ſericeis depicta ſint, dicuntur [3] aurea, ſummo ab hodiernis adhucdum Arabibus [4] *Elmoalacat* ſeu *appenſa* compellata, in honore habentur (*y*).

Duo præterea nulla a nobis ratione prætermittenda in hiſtoria *Arabum* occurrunt, quæ, quod non minimam ad ipſam linguam in ſe contineant relationem, notatu digniſſima duximus; horum unum diluvium *Marabenſe* eſt, (*z*) quamve *Mohammedes* publicaverat, *Conſtitutio legis Iſlamiticæ* aliud. Calamitates certe plurimas a Diluvio hoc in *Arabes* dimanaſſe, vel ipſa, quæ hoc ſubſecuta eſt gentis hujus in *Chaldæam*, & *Syriam* diſperſio, haud difficulter evincit, (*aa*) ut adeo proniſſimum judicatu ſit, magis etiam verſus reli-

quas

[1] العربية المحضة [2] السبع الطوال [3] المذهبات [4] المعلقات

quas orientis plagas dilatari cæpiſſe linguam Arabum. Recentes equidem in provinciis *Diarbeker*, *Diarmodar*, & *Diarabija*, quæ generali alias *Meſopotamiæ* comprehenduntur nomine, ortas hac ratione fuiſſe colonias, ad Alfraganum Golius memorat. (*bb*) Cui vero poſt eam, quam ſecundo loco adduximus, revolutionem lingua *Arabica* fato ſuccubuerit, Hiſtoriographi rerum Arabicarum pene ſinguli plenis buccinis decantant: *Labeidum* (*c*) hi, ubi in fano Meccano affixam a *Mohammede*, qui legem ſuam tunc temporis vulgare cæperat, partem ex Corano cerneret quampiam, ea correptum admiratione referunt, ſua ut inde demeret carmina, partemque affixam æmuli, (quamquam gloria nulli ad id temporis ceſſerat) divinam prorſus eſſe diceret: (*dd*) quo id a Labeido Mohammedem obtinuiſſe, ſubjiciunt denique, ut quem non ultimum gloriæ ſuæ habuerat antehac æmulum, hunc ferventiſſimum ſui ſit nactus deinde aſſeclam. (*ee*) Minime itaque, quod ad ipſum ſcribendi genus attinet, ſuum libro Mohammedis denegandum eſt meritum, (*ff*) præſtantiſſimo equidem, ac eleganti adeo hunc ab auctore ſuo fuiſſe exaratum ſtylo, vel ex eo manifeſtum eſt, quod nova inde, eaque, quam ſupra commemoravimus, ipſius linguæ Arabicæ epocha quam optime eruatur, (*gg*) ut adeo, quantum lingua hæc ante *Islamismum* propenſioni in poeſim Arabum, tantum certe poſt publicatam a *Mohammede* legem *Corano*, ut ut hunc plurimis alias ſcatere erroribus indubium ſit, in acceptis referendum habeat: characterum enim, eorumque potiſſimum inventionem, qui *Cufici* audiunt, haud paulo anteriorem fuiſſe nactam epocham, ſi hiſtoriam gentis hujus conſulimus, edocemur.

(*a*) Horum præter alios numero accenſendi ſunt viri de literatura *Arabica* optime meriti, *Wackefildius*, *Maderus*, *Erpenius*, *Wasmuth*, *Ch. Hund*, *Fridericus Froriep*, *Schrœderus grammaticus Hebræus recentiſſimus*, & *Henricus Schultenſius*. Neque prætereundi *Olaus Celſius*, & *Michaelis*, qui pragmaticam de lingua *Arabica* hiſtoriam concinnarunt.

(*b*) *Clenardus* cumprimis, *Poſtellus*, *Scaliger*.

(*c*) Literas apud gentem hanc eo in pretio fuiſſe, rerum *Arabicarum* auctores memorant, ut eruditiſſimos quoſque in omni prope ſcientiarum genere, quod clare Bibliotheca Eſcurialenſis demonſtrat, *Arabia* numeret. Vel uni hiſtoriæ ſtudio tantopere fuiſſe deditos *Arabes* in ſua *De Finibus linguarum Orientalium proferendis* oratione *Schultenſius* ſcribit, ut centenis plures optimæ notæ hiſtoriographos extitiſſe aſſerat, ſeptem tantum horum in lucem editos conquerens: *Abulpharagium* ſcilicet, *Eutychium*, *Elmacinum*, *Arabſchiahidem*, *Bohaddinum* cum particulis *Abulfedæ*, & *Ispahanenſis* aliquot, quibus ea, quæ laudabili ſane ſolertia, ex *Ibn Kothaiba* hiſtorici Arabici opere *Eichornius*, itemque *Reiskius* ex prædicto *Abulfeda*, erudito orbi communicaverant, adjungimus. In eandem prorſus etiam *cl. Erpenius* jam ante *Schultenſium* abiit, adeo enim hoc ſtudium excoluiſſe aſſerit *Arabes*, ut non Arabicarum modo, ſed aliarum etiam gentium hiſtoriam fideliſſime, & elegantiſſime conſcripſerint; quos inter *Saidum*, *Abugjaafar*, *Abdulmelec*, *Rakikum*, *Caldinum* alioſque

que numerans, horum e ſcriptis plurima, ſcitu digniſſima, de rebus potiſſimum *Perſarum*, & *Saracenorum* hauriri poſſe teſtatur. Neque, qui hiſtoriam naturalem excolerent, defuiſſe quoſpiam, ex iis manifeſtium eſt, quæ plurimos inter *Tamirius*, *'Ibn Waſchiah Mohammed*, *Ibn Mohammed Cazwinenſis*, *Nuwairius*, *Macriſius*, *Abdollatiphius* de propiore animalium, lapidum, metallorum, & plantarum cognitione erudite non minus, ac copioſe conſcripſerunt; quibus *Abdallah Benighalet*, *Abeneſium*, *Abeneſſara*, quorum partem *Kircherus* operibus iis inſeruit, in quibus in Aegyptiorum ſcientias pluribus commentatur. De re porro Geographica optime fuiſſe meritos *Arabes* palam eſt: quos inter *Jakutum Harmatenus*, *Alkazivinum*, *Ismaelem Abulfedam*, eumque, qui vulgo ſub nomine *Geographi Nubienſis* notus eſt, non immerito numeres. Ceterum Geographiæ hujus, qui opus ſuum anno hegiræ 548. terminaverat, teſte *Caſſirio Eſſeſiph Eſachali* autor eſt, quem ex operis geographici, *Rogerio Siciliæ* Regi inſcripti, titulo minime ab *Edriſs* diverſum fuiſſe patet. Hujus libri epitomen *Arabice Romæ* editam, latino pariter a *Gabr. Sionita*, & *Joanne Esronita* idiomate anno 1619. adornatam *Pariſinis* curis debemus.

(*d*) Notitiam linguæ hujus huic etiam generi hominum ſumme eſſe neceſſariam, vel vulgaris ille, quem apud *Mauros*, *Numidas*, *Aegyptios*, *Arabes*, *Palæſtinos*, *Syros*, alioſque obtinet, uſus facile evincit: Nec minus infrequentem tum privato doctos inter, tum publico in fanis, & compitis uſu, apud *Turcas*, *Perſas*, alioſque legi *Mohammedanicæ* addictos linguam *Arabicam* exiſtere, vel eo edocemur, quod, religione ipſa, maternam licet loquantur aliam, ad eam excolendam adigantur adeo, ut non urbem, non pagum, vix domum reperire ſit, in qua non prædictæ linguæ gnarus moretur.

(*e*) Hanc teſte *Ismaele Abulfeda Arabum*, qui jam ſuperſunt, receptam eſſe apud Hiſtoricos diſtributionem in notis ad *Abulpharagium Eduardus Pocockius* aſſerit; etſi alii, eodem teſte, utroſque pro inſititiis ea differentia habeant, quod *Kahtani* poſteros المتعربة *Mota-Arabes*, *Adnani* vero, quaſi longius translatos, المستعربة *Moſta-Arabes* nuncupent, neutros tamen pro *Arabibus* puris reputandos — — eſſentque alii, qui *Kahtanum* ipſum, quem præcipuarum tribuum patrem ſtatuunt, poſteris *Ismaelis* accenſeant, neque reperiri jam alios, quam *Arabes Ismaelitas*, judicent. Quo loco allatam ab eruditiſſimo *Richardſon* in proemali ad dictionarium *Arabico-Perſicum* diſſertatione opinionem eo minus probari poſſe advertimus, quo difficilius ea, quæ poſt tot, tamque præſtantes *Pocockii*, *Eichorniique* elucubrationes de gentis *Arabicæ* origine extant, ſimpliciter conficta, ut auctor hic contendit, haberi poſſe videntur.

(*f*) Conſule ejusdem ad Abulpharagium notas, in quibus hujus nominis, ac aliarum tribuum genealogias ex *Ismaele Abulfeda* & *Gahabbitin Ibn Jachja*, (ut aſſerit) deſumtas exhibet. Neque prætereundus hoc loco *cl. Eichornius*, qui diligentiſſimam eruendis *Arabum* genealogiis præſtantiſſimo ſuo in opere *Gothæ* anno 1775. edito, quod *Monumenta antiquiſſimæ Hiſtoriæ Arabum* inſcripſerat, operam locavit.

(*g*) Gentis tamen hujus integrum ſucceſſionis ordinem laudato in opere *Pocockius* adfert.

(*h*) *Seſoſtrem* equidem *Aegyptiorum* regem in Bibliotheca ſua hiſtorica libr. 1[mo] num. 29[no] *Diodorus Siculus* vivente adhuc patre perdomuiſſe refert Arabes, inquiens: το μεν ὀυ πρωτον ὁ Σεσωσις ἀποςαλεις ὑπο του πατρος μετα δυναμεος εἰς Ἀραβιαν συςρατευομενον και των συντροφων περι τε τας θηρας διεπονηθη, και ταις ἀνυδριαις και σπανοσιτιαις ἐγκαρτερησας, κατεςρεψατο το γενος ἁπαν το των βαρβαρων, ἀδουλωτον τε προτου χρονον γεγονος. — — —

Prin-

Principio autem Sesostris a parente cum exercitu in Arabiam missus (una militabant etiam simul educati sodales) venationibus se exercuit, & fortiter evicta aquarum, & ciborum penuria, totam illic barbarorum nationem nondum sub jugum redactam perdomuit. Nunquam tamen integram Arabiæ gentem Aegyptiis paruisse, patet ex iis, quæ eodem in libro num. 52. adfert: ait enim ἐτειχισε δε και την προς ἀνατολας νευȣσαν πλευραν τȣ Ἀιγυπτȣ προς τας ἀπο της Συριας και της Ἀραβιας ἐμβολας ἀπο πηλȣσιȣ μεχρις Ἡλιȣπολεως δια τȣ ἐρημȣ, το μηκος ἐπι ϛαδιȣς χιλιȣς και πεντακοσιȣς *muro etiam orientale Aegypti latus contra Syrorum, & Arabum irruptiones a Pelusio per desertum Heliopolim usque ad mille, & quingentorum stadiorum longitudinem vallavit.*

(*i*) *Cambysem* in sua adversus *Aegyptios* expeditione, cum huic in expedito aqua non esset, audito hospitis *Halicarnasse* consilio, missis ad regem *Arabum* nunciis, tutum iter precatum esse, libro 3tio: num. 7mo verbis subsequentibus narrat *Herodotus*: τοτε δε ȣ̓κ ἐοντος κȣ ὑδατος ἐτιμȣ, Καμβυσης πυθομενος τȣ Ἁλικαρνασσηος ξεινου, πεμψας παρα τον Ἀραβιον ἀγγελȣς, και δεηθεὶς της ἀσφαλειης, ἐτυχε πιϛις δȣς τε και δεξαμενος παρ᾽ αὐτȣ. Et omnes Asianos *Darii* dicto audientes fuisse præter *Arabes* libro eodem num. 88. auctor idem est *Herodotus* inquiens: Δαρειος τε δη ὁ Ὑϛασπεος βασιλευς ἀπεδεδεκτο, και οἱ ἠσαν ἐν τῃ Ἀσιῃ παντες κατηκοοι πλην Ἀραβιον, Κυρȣ τε καταϛρεψαμενον, και ὑϛερον αὐτις Καμβυσεω. Ἀραβιοι δὲ ȣ̓δαμα κατηκȣσαν ἐπι δȣλοσυνῃ Περσῃσι, ἀλλα ξανοι ἐμενοντο, παρεντες Καμβυσεα ἐπ᾽ Αἰγυπτον. ἀεκοντων γαρ Ἀραβιων, ȣ̓κ ἀν ἐσβαλλοιεν Περσαι εἰς Αἰγυπτον. *Darius itaque Hystaspis filius, declaratus est Rex: eique omnes Asiani audientes dicto fuerunt, præter Arabes, qui a Cyro, & rursus a Cambyse subacti, nunquam tamen in servitutem redacti sunt, sed hospites extiterunt. Hi Cambysi adversus Aegyptum præsto fuerant: quibus invitis haud quaquam fuissent ingressi Persæ Aegyptum.*

(*k*) *Antigoni Ducem Athenæum*, dum improvisos, atque imparatos adoriretur *Nabathæos*, gentem Arabum, primum quidem profecisse aliquid; at eundem ab iis, ubi nempe, qui commercii caussa tunc temporis absentes fuerant, in notitiam eventus devenerant, turpem in fugam fuisse actum, *Diodori Siculi* ex libro 19no num. 731. & 732. adjecta hoc loco verba demonstrant: ait enim: οἱ δ᾽ Ἀραβες, πυθομενοι παρα των ἑωρακοτων το ϛρατοπεδον, παραχρημα ἠθροισθησαν, και την πανηγυριν ἀπολιποντες ἡκον ἐπι την πετραν. παρα δε των τραυματιων μαθοντες τα γεγονοτα κατα σπȣδην ἐδιωκον τȣς Ἑλληνας. των δε περι τον Ἀθηναιον ϛρατοπεδευσαντων κατα πεφρονηκοτως, και δια τον κοπον ἐν ὑπνῳ καθεϛωτων, ἐλαθον τινες των αἰχμαλωτων διαδραντες, παρ᾽ ὡν οἱ Ναβαταιοι μαθοντες τα κατα τȣς πολεμιȣς, ἐπεθεντο τῃ ϛρατοπεδειᾳ περι τριτην φυλακην ὀντες ȣ̓κ ἐλασσȣς ὀκτακιχιλιων. και τȣς πλειȣς μεν ἐν ταις κοιταις ὀντας ἐτι κατεσφαξαν, τȣς δε διεγειρομενȣς και χωρȣντας εἰς ὁπλα κατηκοντιζον και περας, οἱ μεν πεζοι παντες ἀνῃρεθησαν, των δε ἱππεων διεσωθησαν εἰς πεντηκοντα, και τȣτων οἱ πλειȣς τραυματιαι. Οἱ μεν ȣ̓ν περι τον Ἀθηναιον ἐν ἀρχῃ κατορθωσαντες, ἐξ ὑϛερο δια την ἑαυτων ἀβȣλιαν τȣτον τον τροπον ἐσφαλισαν. *Arabes vero ab iis, qui exercitum viderant, certiores facti, extemplo congregantur, & relicta panegyri, ad rupem veniunt: ubi a sauciis, de rebus, quæ contigerant, edocti, omni festinationis studio Græcos persequuntur, & quia milites Athenæi in tuendis castris negligentius agebant, & propter lassitudinem oppressi erant somno, captivorum quidam clanculum aufugere, per quos exploratis hostium rebus, circiter vigiliam tertiam castra invadunt, octo millibus haud pauciores, & plerosque in thoris adhuc jacentes mactant, experrectos autem, & arma capessentes, transfigunt. Ad extremum pedites universi occumbunt, & equitum evadunt circiter quinquaginta, majori ex*

parte

parte saucii. Athenæus igitur initio, re prospere gesta, per suam deinde imprudentiam hoc modo impegit.

(*l*) De *Agarenis*, *Arabiæ* populo, in *Dionis Nicæi rerum Romanorum Epitome* ad vitam *Trajani Xiphilinus* refert; hujus populi metropolim neque a *Trajano*, neque a *Severo* capi potuisse, quamquam partem aliquam muri diruerint; quin potius ob conspecta in cœlo portenta varia *Trajanum* infectis rebus in *Italiam* rediisse. Οὐτε, inquit, γαρ ὑπο Τραϊανου τοτε, ȣ̓τε ὑπο Σεβηρου ὑϛερον ἡλω, καιτοι και καταβαλοντων μερη τινα τȣ τειχȣς αὐτης. Τραϊανος δε τȣς τε ἱππεας προς το τειχος προπεμψας, ἐσφαλη, ὡς τε και εις το ϛρατοπεδον αὐτȣς ἐσαρραχθηναι, και αὐτος περιππευσας βραχυτατȣ ἐδεησε τρωθηναι, καιπερ την βασιλικης ϛολην ἀποθεμενος, ἱνα μη γνωρισθῃ της δε πολιας αὐτȣ το γαυρον και το σεμνοπρεπες τȣ προσωπȣ ἰδοντες, ὑπετοπησαν τε εἰναι, ὁς ἠν, και ἐπετοξευσαν αὐτῳ, και ἱππεα τινα των συνοντον οἱ ἀπεκτειναν ἐγενοντο δε βρονται, και ἰριδες ὑπεφαινοντο, ἀϛραπαι τε και ζαλη, χαλαζα και κεραυνοι τοις Ῥωμαιοις ἐνεπιπτον, ὁπετε προσβαλοιεν και ὁποτε ȣ̓ν δειπνοιεν, μυαι τοις βρωμασι και τοις πομασι προσιζανουσαι δυχερειας ἀπαντα ἐνεπιμπλων και Τραϊανος μεν ἐκειθεν ȣ̓τως ἀπηλθε, και ȣ̓ πολλῳ ὑϛερον ἀῤῥωϛειν ἠρχετο. *Itaque eam neque Trajanus tunc, neque postea Severus cepit, cum tamen partem aliquam muri diruerint. Trajanus quidem, præmissis ad muros equitibus, qui gravi damno affecti, in castra reverterunt, eosque ipse consecutus, quanquam vestem regiam deposuerat, ne ex ea agnosceretur, tamen vix vulnera effugit. Barbari enim canitiei dignitate, vultusque gravitate animadversa, rati Trajanum esse, ut erat, non desinebant contra eum jaculari, equitemque, qui erat ei proximus, occiderunt. Ibi cœlum tonitru contremuit, irides visæ sunt, fulgura, procellæ, turbines, fulmina in Romanos cadere, quoties in illos impetum facerent: cumque coenarent, muscæ in cibis, & poculis omnem molestiam exhibere. Itaque Trajanus inde proficiscitur, nec multo tempore post in morbum incidit.*

(*m*) De *Arabibus* nunquam ab exteris subjugatis *scriptores* etiam *Anglicani* volumini XVIII. historiæ suæ universali specialem quampiam dissertationem inseruere, quam in Germanicum idioma translatam tomo IV. collectionis suæ historicæ eruditissimus vir *Baumgarten* intexuit.

(*n*) Diversam hanc vocum significationem exemplo, ex *Cl. Pocokii ad Abulpharagium* notis desumto comprobare placuit: refert is ex Geuherio, & Firuzabadio lexicographis, *Arabem quempiam, cum ad regem Hamjarensem, ingressus, sedere juberetur, dicente illi rege,* ثب *e loco alto, in quo staret desiliisse, ac, membris misere confractis, stoliditatis suæ pœnas luisse. Miranti regi, ac rationem facti roganti responsum, idem sonare* ثب *alia Arabum dialecto, ac* salta. *Regessisse ergo regem,* ليس عندنا عربيت Non est nobis notus Arabismus iste. من دخل ظفار حمر Qui Zafarum ingreditur (*sedem regiam Hamjarensium*) Hamjarismum addiscat. *Quæ verba in proverbium, quo quis eorum, quibus cohabitat, se moribus accommodare monetur, subin abiisse auctor præfatus annotat.*

(*o*) Dialecto hac القران *Alcoranum* exaratum constat; summæ hinc illius reverentiæ ergo, qua in librum hunc, cœlitus per *Gabrielem* (ut ajunt) *Mohammedi* demissum feruntur, ab aliis etiam لسان عربي مبين *lingua Arabica perspicua* dicitur.

(*p*) In Com. ad *Tograi* pœm. ubi ait: العرب قديما ماكان لها ما تفتخر به الا بالسيف والضيف والبلاغة In quæ verba *Saphadii Cl. Albertus Schultens* in præfatione, ad *Monumenta vetustiora Arabiæ Lugduni Batavorum* edita, sic commentatur. *Per* gloriationem intelligit celebritatem, famam, materiam gloriæ, & laudis *ad præsentes, ac posteros immortalis. Horum, qui nihil curasset in vita, ne vixisse qui-*

e 2

dem

dem cenſebatur. Qui omnia præſtitiſſet, ac cumulaſſet, culmen nobilitatis attigiſſe judicabatur. Ad Gladium *quod attinet, ut in eum diſtringendum promptiſſima ſemper natio, ita ardentiſſima eadem ad laudes ſuas hac in parte prædicandas. — — — Cuncta hæc in* Hoſpite *qui alterum gloriationis locum occupat, recurrunt. Nulla videlicet gens tam* Hoſpitalitatis *ſtudioſa, quam Arabes. Ea etiamnum ita inter eos viget, ut nihil humanius, liberalius, officioſius concipi queat; — — — quum qui* Hoſpitalitatis *munia abundantiſſime compleſſent, haud ſecus, ac victores coronari, ac palma donari, ſolerent. Cumulabat laudes haſce tertio* Eloquentia, *& Linguæ patriæ cum admiratio, tum cura, ac cultura mirifica, qua antiquum ejus pondus, ac decus conſervare, atque ad poſteritatem propagare ſtudebant &c.* quo loco cum *Cl. Pocockio* animadvertere placet, duplex fuiſſe Arabibus orationis genus, منثور *ſolutum* unum & منظوم *ligatum* aliud, atque ex utroque genere laudem captare fuiſſe ſolitos. Horum e numero, ſi quis ceteris eloquentior populi convocati animos ad rem aut aggrediendam, aut fugiendam orationis ſtimulis incitaret acrius, is خاطب ſeu خطيب dicebatur, quo titulo, qui e ſuggeſto populum allocuti ſunt, gaviſos, ipſamque orationem habitam خطبة vocatam fuiſſe conſtat.

(q) Vide ea, quæ de gentis hujus *Hoſpitalitate* libr. 3[tio] *Herodotus*, itemque Niebuhrius *in Deſcriptione itineraria in Arabiam, & circumjacentes regiones* referunt.

(r) Conſule ejuſdem memoratum opus, in quo, teſte *Gellaleddino*, inquit الشعر ديوان آلعرب و به حفظت آلانساب و عرفت آلاثر و منه تعلمت آللغة *Eſſe poemata Arabibus commmentariorum vice, quorum beneficio imperturbatæ ſervabantur genealogiarum ſeries; ne oblivioni traderentur res geſtæ, memoria dignæ, cavebatur, & e quibus linguæ peritia hauriebatur.* Ut adeo *Poemata Arabibus olim* ἐγκυκλοπαιδειας *Pandectæ fuerint, ultimus ſapientiæ eorum terminus, unde, quæ illis uſui, depromebant, & quo omnia deferebant.* كان آلشعر في آلجاهلية عند آلعرب ديوان علمهم و منتهي حكمتهم به يأخذون و اليه يصير ون Primus, qui القصيدة *Alkaſidet i. e.* Poema, quod triginta verſibus conſtitit, compoſuerat, *Mohalhel, Pocockio* teſte, fuiſſe perhibetur, juſtæ enim longitudinis poematia Arabibus ab initio defuiſſe ſequentia comprobant: لم يكن لاوايل لعرب من آلشعر آلابيات يقولهم آلرجل في حاجبة *non erant Arabibus priſcis poemata alia, quam verſus, quos unuſquiſque, prout illi opus eſſet, proferret.*

(s) Horum e numero tantam *Albertus Schultenſius* in præfato opere vetuſtatem aſſerit habere quæpiam, ut hæc ad ipſa *Salomonis* tempora referenda exiſtimet. Verum hæc, ut ut ſe habeant, intacta relinquimus, quoniam conſentiens magis eruditorum pene omnium judicium eſt, ea ipſa poemata, quæ vir hic longe celeberrimus collegerat, ediditque, tum, quæ ab *Abu Temam, Bochtario, Gerririoque* in unam redacta ſunt collectionem, ætatem antiquiſſimam redolere. Conſule ceterum de vetuſtiſſimis hiſce collectionibus *Eichornium* in præfato opere, *Hirtium* in *Anthologia Arabica*, *Reiskii Tharaphæ Moallakah* cum ſcholiis *Nahas*, & *Pocockium in ſpecimine Hiſtoriæ Arabum.*

(t) Quanto in honore apud antiquiores Arabes poeſis extiterit, adductis ex *Gellaleddino* verbis *Pocockius* declarat. *Quod*, ſi, inquit, *in tribu aliqua inclareſceret poeta, gratulatum illis concurrerent aliæ, ipſæ epulas inſtituere, mulieres tympana pulſantes, omniaque nuptiali pompa ornantes, felicitatem tribus ſuæ, viris, puerіſque obviis, palam decantare, beatos jam ſuos, quibus contigiſſet* ἀμαυτης, *qui honorem eorum ſartum, tectumque conſervaret, præco, qui præclare eorum geſta memoriæ proderet &c. — — — neque ſolennibus uterentur gratulationibus, niſi cum puer naſceretur, cum poeta apud illos inclareſceret, cum equa pullum generoſum peperiſſet.* كانوا لا يهنيون الا بغلام يولد او شاعر ينبع فيهم او فرس تنتج

(u) Conventus hos panegyricos celebraſſe *Arabes, Diodorus Siculus* Bibliothecæ ſuæ hiſtoricæ libro 19. num. 731. memoriæ inter alios prodidit: τα μεν inquiens ἐν νομιμα των Ἀραβων τοιαυτ' εἰναι συμβεβηκεν, ὑπογυιϛ δ' αὐτοις ἐσης πανηγυρεως, εἰς ἡν ειωθασιν οἱ περιοικοι καταντᾳν οἱ μεν ἀποδωσομενοι των φορτιων, οἱ δ' ἀγορασοντες τι των ἀυτοις χρησιμων, εἰς ταυτην ἐπορευθησαν, ἀπολιποντες ἐπι τινος πετρας τας κτησεις, και τϛς πρεσβυτατϛς, ἐτι δε τεκνα, και γυναικας. *Hæc, ut tunc ferebant tempora, inſtituta Arabum fuere. In propinquo tum erat panegyris* (celebris conventus) *quo finitimi partim merces ſuas venditum, partim aliquid rerum utilium ſibi mercatum, confluere ſolebant. Ad hunc etiam Nabathæi profecti erant, relictis in rupe quadam opibus, & viris ſenio confectis, una cum liberis, & uxoribus.*

(w) Locus, ubi celeberrimi hi *conventus Meccani* celebrabantur سوق آلعكاظ *forum Okazi* dictus *a Pocockio* perhibetur, ubi quot annis per menſem integrum congregati *Arabes* يتبايعون و يتناشدون شعرا و يتفاخرون *non ſolum commercia agere, ſed carminibus recitandis alii alios gloriabundi provocare* ſolebant, *id fere agentes, ut hoc certamine ſibi famam compararent*; Unde etiam ab hoc eorum facto magis, quam a rebus venum expoſitis, nomen foro inditum, quod ſcilicet ibi يتعاكظون *gloriando* certarent.

(x) Confluxus hic religionis potiſſimum cauſſa fieri conſueverat, qua & *Sabæos* antehac inductos fuiſſe auctores memorant, ſumma templum illud quadratum ut veneratione colerent, quod ab *Iſmaele* extructum credidere: *Hadriano Relando*, (cui & nos aſſentimur,) hæc domus fuiſſe alicujus ex Patriarchis gentis *Iſlamiticæ* creditur, quam poſteri ut ſacram coluerunt. *Vide ejusdem opus de religione Mohamedanica Trajecti ad Rhenum pag.* 118. *editionis alteræ.*

(y) De præſtantiſſimis horum ſeptem poetarum poematiis varii varia edidere: juvat itaque ea, quæ *eruditiſſimus Jones in ſuis Poeſeos Aſiaticæ commentariis* de illis ſuccincte exhibuit, commemorare: *ſeptem his Idylliis, inquit, diſpari in genere laus prope ſimilis tribuitur.* امري آلقيس Amralkeiſi *poema molle eſt, lætum, ſplendidum, elegans, varium, venuſtum:* طرفة Tharaphæ *audax, incitatum, exultans, quadam tamen hilaritate perſperſum:* زهير Zoheiri *acutum, ſeverum, caſtum; præceptis moralibus, ac ſententiis plenum graviſſimis:* لبيد Lebidi *leve, amatorium, nitidum, delicatum, & ſecundæ Virgilii eclogæ non diſſimile; queritur enim de amicæ faſtu, ac ſuperbia; divitias etiam ſuas, ut Virgilianus ille Corydon, enumerat, ſuas denique virtutes, ſuæque tribus gloriam in coelum effert.* عنترة Antaræ *porro carmen elatum eſt, minax, vibrans, magnificum, cum quadam etiam deſcriptionum, atque imaginum pulcritudine:* عمرو Amri *vehemens, excelſum, & glorioſum;* حارث Harezi *denique pleniſſimum ſapientiæ, acuminis, dignitatis. Sunt autem* Amri, *atque* Harezi *poeticæ quodammodo orationes, inter ſe, &* Aeſchinis *illæ, ac* Demoſthenis, *contrariæ: habitæ ſunt enim in quodam Arabum conventu ad foedus inter duas tribus faciendum congregato. Suam autem* Harez Ben Helza *vehementiſſimo animi impetu arcui ſuo, more Aſiatico, innixus, effudiſſe ex tempore dicitur.* Hæc ſi fuſiora deſideret quiſpiam, *Præſtantiſſimi Joannis Jacobi Reiske Prologum in Tharaphæ Moaallakah cum ſcholiis Nahas. Lugduni Batavorum anno* 1742. *editum* adeat, in quo ita fuſe, ac erudite diſſeruiſſe auctorem hunc *cl. Jones* affirmat, nihil ut dici melius poſſit. Queis nonnulla hoc loco ex codice, cui titulus جواهر آلاداب وذخاير آلشعرا *Humaniorum Literarum Gemmæ,*

&

& *Poetarum Thesaurus*, subjungenda duximus; cujus auctor ابي بكر بن عبد آلملك آلمقري *Abī Baker Ben Abdelmalek Almokrī*, *cap.* 2. *de priscorum, & recentiorum auctorum classibus apud Arabes ita disserit.* و كان آلشعر في آلجاهلية في ربيعة منهم مهلهل و هو اول من قصد آلقصايد وآلشعر * و منهم آلمرقشان * و سعد بن مالك * و طرفه * و عمرو بن نهية * و آلحارث بن خلدة * و آلاغشي * ثمّ تحول آلشعر لبني قيس * فمنهم آلنابغتان * و زهير و آبنه كعب و لبيد * و آلحطيّة و آلشماخ * و اخوه مرود و خراش بن زهير * ثمّ استقر آلشعر في عثيم * فمنهم بن حجر شاعر مصر * * * * و اشعرهم امرو آلقيس كقول آلفرذدق * و قيل زهير * و قيل آلنابغة * و قيل عمر بن كلثوم * و قدم علما آلبصره امرو آلقيس * و علما آلكوفه آلاغشي * و اهل آلحجاز زهير و آلنابغة * و في آلمولدين ليس اشهر من آلحسن * ثمّ حبيب * و آلبحتري * و آبن آلرومي * * * * و قال اشعر امرو آلقيس اذا ركب * و زهير اذا رغب * و آلنابغة اذا رهب * و آلاغشي اذا طرب * و عنترة اذا كلب * و جرير اذا غضب * *Ars poetica seculo ignorantiæ, id est, ante Mohammedis tempora, primum apud filium Rabiæt claruit; unde prodiere* Mohalhal, *qui primus poema, quod triginta versibus constabat, composuit; tum* Almarcaschanus, Saedus Ben Malek, Tharpha, Omarus Ben Tamiat, Harezzis Ben Chaldat, & Agschæus. *Deinde illa ad tribum* Cais *transiit, quæ protulit* Annabagtanum, Zohairum, *ejusque filium* Caæbum, Lebidæum, Hothaiat, Schamachæum, *ejusque fratrem* Merudum, & Hozaschæum Zohairi *filium. Tandem hæc ipsa facultas sedem fixit apud tribum* Oosaimam, *ex qua prodiit poeta ille mordax, & perniciosus* Ben Haiar... *Inter hos omnes poetas, teste Alpharzadoco,* Amrilcaisus *excelluit; ceterum alii* Nabagat, Zohairum *alii, non pauci* Omarum Ben Kaltum *præferunt. Bosrensis Academia, principatum* Amrilcaiso *tribuit, Cuphensis* Aghschæo; *Hegiagensis* vero Zohairo, & Nabagatæ... *Inter recentiores poetas omnium celeberrimus* Hassenus, *deinde* Habibæus, Bahteræus, Ebn Alrumi, Almotnabæus *censentur*... *Itaque* Amrilcaisus, *ut communis fert sententia, ceteros poetica laude præstat, si in equum ascendat (id est. si arma canat)*; Zohairus, *si carmina amatoria luserit*; Annabagat, *si moralia;* Alagschæus, *si læta*; Antaræus, *si acria, & satyrica*; Gioraireus *tandem, si vehementes iras exerceat.*

(z) De hoc ita *Mohammedes* in *Corano* suo *sura* 34ta *versu* 16to Deo loquentem inducit: فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ ٱلْعَرِمِ وَبَدَّلْنَاهُمْ بِجَنَّتَيْهِمْ جَنَّتَيْنِ ذَوَاتَيْ أُكُلٍ خَمْطٍ وَأَثْلٍ وَشَيْءٍ مِنْ سِدْرٍ قَلِيلٍ *Quamobrem immisimus contra eos impetum aquarum collectarum, & commutavimus eis duos hortos eorum in duos hortos afferentes cibum amarissimum, & tamaricas, & quidpiam de loto parum.* In quæ verba *Beidavius* commentans, catastrophen hanc tempora salvatoris nostri subsecutam fuisse asserit: cujus quidem sententiam *Sale* in præliminari ad Anglicam Corani traductionem discursu anachronismi insimulat; *Reiskius* vero *in edito Lipsiæ anno* 1748. *Prodidagmate de ruptura cataractæ Marrabensis* solidis argumentis confirmat, hocque phœnomenon aut in exeuntis *Tiberii*, aut *Caligulæ*, *Claudii*, *Nerонisque* tempora, annos vero *Christi trigesimum* inter, & *quadragesimum* incidisse memorat.

(aa) Fatalem hunc *Arabiæ* eventum a *Geographo Nubiensi*, *Meidanio*, & *Nuweirio* descriptum prædicto suo *Reiskius* Programmati inseruit: cum vero

vero Dynastiæ regum *Hirtensium*, & *Kasanidarum* initium suum ab eodem repetant, consulendus est *Mirchondius*.

(bb) *Obiter* is in notis ad citatum auctorem ait *notandum etiam, externa quædam loca, extra utrumque fluvium existentia, quæ proprie ad Assyriam, vel Arabiæ desertum, aut Syriam, vel Romæorum ditionem, Armeniam, aut Mediam pertinent, propter viciniæ affinitatem, aut communis dominii caussam, ab Orientis Geographis* Algieziræ, *Mesopotamiæ suæ, accensita fuisse. Tum & eandem ab ipsis dividi in quatuor partes, quarum appellationi, generale nomen* ديار *Dijar, i. e. habitacula, nomus, regio præfigitur: tres autem ab Arabum ducibus sive Phylarchis, qui antiquitus, diu Mohammedicum ante imperium, cum tribubus suis ex Arabia isthuc commigrarunt, propriam sibi nuncupationem vindicant, suntque,* ديار بكر *dījār bekr,* ديار مصر *dījār mozær,* ديار ربيعة *dījār ræbīæt, quarta* ديار آلجزيرة *dījār elgezīret. Insulæ nomine totius, sive absolute* Algiezira *scilicet proprie dicta. Pars dijār bekr regio est a Tigris occidentalis latere protensa per montes* Nisibis, *terminos planitiei non excedens; dijār mozær fere in planitie est posita circa occiduas partes Euphratis; dijār ræbīæt quæ medio loco inter urbem Mosil, śabur, & Raso-lain; dijār elgezīret, quidquid Mesopotamiæ reliquum est, extra trium dictarum limites.*

(cc) Hunc, ابي عقيل *Abu Okeil* alias dictum, nobili admodum domo editum, in suo ad *Tharapham* prologo *Reiskius* asserit; siquidem avia ejus امّ آلبنين Mater filiorum per excellentiam fuit nuncupata, de qua multa Arabes. De Poeta hoc *Ibn Coteiba* in libro suo كتاب آلمعارف nuncupato sequentia perhibet. لبيد بن ربيعة آلشاعر رضي آلله عنه و هو لبيد بن ربيعة بن مالك بن جعفر بن كلاب قدم لبيد في وفد بني كلاب علي آلنبي و اسلموا و رجعوا الي بلادهم و لم يقل بعد آلاسلام شعرا ثمّ قدم آلكوفة هوو بنوه ورجع بنوه الي آلبادية اعرابا فاقام لبيد الي ان مات فيها فدفن في صحراء بني جعفر بن كلاب وكانت وفاته ليلة نزل معاوية آلنخيلة لمصالحة آلحسن بن علي و يقال بل كانت بعد ذلك و هو ابن ماية و سبع و خمسين سنة Lebid ben Rabiæt ben Malek ben gæfar ben Kelāb *poëta, b. m. qui inter legatos Kelabitarum ad Mohammedem venit, & cum iis Islamismum amplexus domum rediit, nec postmodum ullum carmen composuit. Interjecto tempore post Cufam commigravit cum familia: liberi vero ad vitam sceniticam se rursus applicuerunt; ipse mansit Cufæ usque ad mortem, ibique sepultus est in coemeterio gæfaritarum. Obiit nocte, qua Nocheilam venit Moawia ad pacem ineundam cum Hassan ben Ali; licet alii in posteriora tempora reponant, anno ætatis* 157. Provectum ætate fuisse Lebidum, vel subjecti hoc loco versus, quibus senectutis suæ mentionem facit, testantur.

أليس ورايي ان تراخت منيتي لزوم آلعصا تحني عليها آلاصابع
اخبر اخبار آلقرون التي مضت ادب كاني كلما قمت راكع

„ Me postquam tamdiu moratur fatalis hora, nihil amplius manet,
„ quam scipionem non deponere, quem curvi digiti ambiant.
„ Tentavi, & narrare scio, varios ætatum lapsarum casus. Nunc
„ repto, quasi, quum stare videor mihi rectus, aut volo sur-
„ gere, essem Deum adorans.

لقد سيمت من آلحياة و طولها و كيف سوال هذي آلناس كيف لبيد
و غنيت سبتا قبل مجري داحس لوكان للنفس آللجوج خلود

„ Vitæ me tœdet nimis longæ, & quare tandem hi homines rogant:
„ Quid agit *Labid*?
„ Vixi, & habitavi longum tempus ante cursum Dahes, si esset inex-
„ plebili, & importunæ animæ immortalitas.

(*dd*) Eſt hæc initium ſuræ 2^dæ^, in cujus parte, quæ tantam Labeido admirationem moverat, in eos, qui agnitam doctrinæ veritatem negarent denuo, hoc potiſſimum modo Mohammedes invehitur.

أُولَائِكَ ٱلَّذِينَ ٱشْتَرُوا ٱلضَّلَالَةَ بِٱلْهُدَي فَمَا رَبِحَت تِجَارَتُهُم وَ مَـا كَانُوا مُهْتَدِيـنَ * مَثَلُهُم كَمَثَلِ ٱلَّذِي ٱسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَت مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ ٱللَّهُ بِنُورِهِم وَ تَرَكَهُم فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ * صُمٌّ بُكْمٌ عُمْيٌ فَهُم لَا يَرْجِعُونَ * أَو كَصَيِّبٍ مِنَ ٱلسَّمَآءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَ رَعْدٌ وَ بَرْقٌ وَ يَجْعَلُونَ أَصَابِعَهُم فِي آذَانِهِم مِنَ ٱلصَّوَاعِقِ حَذَرَ ٱلْمَوْتِ وَٱللَّهُ مُحِيطٌ بِٱلْكَافِرِينَ * يَكَادُ ٱلْبَرْقُ يَخْطَفُ أَبْصَارَهُم كُلَّمَا أَضَاءَ لَهُم مَشَوْا فِيهِ وَ إِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِم قَامُوا وَ لَو شَآءَ ٱللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِم وَأَبْصَارِهِم إِنَّ ٱللَّهَ عَلَي كُلِّ شَيْءٍ قَادِيرٌ *

*Hi ſunt, qui commutarunt errorem cum directione, ſed non eſt lucrata mercatura eorum, & non fuerunt directi * Similitudo eorum ſicut ſimilitudo illius, qui ſtuduerit accendere ignem: poſtquam autem illuminaverit, quod eſt circa eum, auferat Deus lumen eorum, & relinquat eos in tenebris: non videbunt. * Surdi, muti, cæci: ideo ipſi non convertentur. * Vel ſicut tempeſtas e cœlo, in qua tenebræ, & tonitru, & fulgur. Ponent digitos ſuos in auribus ſuis ad fulmina ſtrepentia ob timorem mortis: & Deus circumdans infideles. * Prope eſt, ut fulgur rapiat obtutus eorum: quotieſcunque illuxerit eis, ambulabunt in eo: cum autem tenebras offuderit ſuper eos, ſtabunt. Quod ſi vellet Deus, procul dubio auferret auditum eorum, & aſpectus eorum: nam Deus ſuper omnem rem eſt potens.*

(*ee*) Notat equidem *cl. Richardſon* in præfata ſua diſſertatione *Labeidum*, poſtquam legem Islamiticam amplexus eſſet, varia in defenſionem *Mohammedis* adverſus *Amralkeis* infeſtiſſimum nempe hujus inimicum ſcripta divulgaſſe, ſed hæc minus iis, quæ ex *Ibn Coteiba*, ſuperius attulimus, ex eoque *Reiskius*, *Eichorniusque* prædictis ſuis operibus inſeruerant, conſentanea fore nemo non perſpicit.

(*ff*) Diverſæ equidem nonnihil *cl. Michaelis* in præfatione ſua ad Arabicam Erpenii grammaticam Göttingæ 1778. edita videtur eſſe opinionis; verum quo minus viri hujus in omnibus, quæ in eadem attulit, ſententiæ ſubſcribi queat, contraria tum aliorum, rerum Arabicarum, auctorum, tum ipſorum etiam Orientalium, quibus certe linguæ Arabicæ genius præprimis perſpectus eſt, teſtimonia obſtant. Quamuis, quod ad poeſim attinet, eandem a tempore Islamiſmi aliqua ſui parte a primævo flore deviaſſe minime diffiteamur, aliorum, ac cumprimis Gelladini Eſſujuji aſſerentis auctoritate inducti: جاء آلاسلام و تشاغلت عنه آلعرب *Adveniente Islamiſmo poeſeos ſtudium intermiſerunt Arabes ad exterarum gentium expugnationem converſi, donec tandem inter ipſos rerum potitos, ac paci redditos florere denuo ceperint hæc ſtudia.* Etſi itaque enthuſiaſmus ille poeticus aliquanto tempore ob inductam legem Islamiticam ceſſaſſe videatur, ſcientias tamen vel per ipſam ſcripturæ propagationem, quæ ad frequentiorem ope Alcorani uſum pervenerat, incrementum cepiſſe palam eſt.

(*gg*) Elegantiſſimo Coranum eſſe ſtylo exaratum præter alios *cl. Jones* in memorato opere hiſce teſtatur: *Fuit certe inquiens, quisquis Alcoranum contexuit, cum admirabili præditus ingenio, tum acutiſſimus & dicendi, & perſuadendi artifex. Ac nequeo ſatis prudentiam illius admirari, qui orationem potuerit incultæ multitudinis tum auribus, tum animis adeo ſcite accommodare. Nec enim illi in eruditorum hominum conventu erat habenda oratio, ſed cum agreſtibus rem habuit, impolitis, truculentis, ſtellarum, imaginumque cultoribus; poeticæ tamen impenſius deditis. Itaque ſagax ille morum obſervator, & legislator ſubtilis dicendi genus ſumſit argutum, venuſtum, floridum, concinnum, numeroſum, incitatum, ſplendidiſſimis colluſtratum verborum luminibus, & cum ad perſuadendos animos, tum ad commovendos affectus, ad aurium delectationem, & voluptatem ſenſuum accommodatiſſimum. — — Ideoque inſtituit, ut divini, quemadmodum vocatur, libri lectores canoris quibusdam vocis flexionibus ſententias æqualiter demenſas, & ſimilibus ſonis terminatas, modularentur: velut in illo Corani capite, quod eſt* الدّهر *ſeu* tempus *nominatum,*

فوقيهم آلله شر اذلك واليوم ولقيهم نضرة وسرورا
وجزاهم بما صبروا جنة وحريرا
متكيين فيها علي آلارايك لا يرون فيها شمسا ولا زمهريرا
و يطوف عليهم ولدان مخلدون
اذا رأيتهم حسبتهم لؤلؤ منثورا

„ Defendit eos Deus a diei iſtius calamitate, præbetque illis ſplendorem, ac lætitiam,
„ Et remunerat eos ob patientiam hortulo, & veſtibus ſericis:
„ In eo horto pulvinaribus incumbunt, nec calorem intenſum, nec frigus ſentientes,
„ Verſantur autem inter eos pueruli ſemper formoſi, quos, cum aſpexeris, diſperſas eſſe putaveris margaritas. "

Sed qui omnes elegantias & venuſtates in unum locum acervatim cumulatas videre cupit, perlegat is caput, quod الرحمن *ſeu* Misericors *inſcribitur, & inter carmina pulcerrima recenſeri debet. Hunc igitur librum ſcriptores Aſiatici tanquam elegantis locutionis normam ſibi proponunt; & quamquam eum aut aperte imitari non audent, aut imitationem diſſimulant, id tamen dicendi genus perfectiſſimum putant, quod ſit huic libro ſimillimum; ideoque ſententias ex illo depromptas ſermonibus ſuis frequentiſſime intexunt. Velut in libro* Fácahatôlchulafae, *in elaborata illa imbris deſcriptione,*

و اقبلت سوابق آلسّيول
تجري في مضمارها كالخيول
فترا كم من آلسّحاب
علي وجه عروس آلسماء آلنّقاب
و انهمر آلغمام آلمدرار
وصارت آلدّنيا جنات تجري من فوقها آلانهار

„ Accedebant torrentium fluctus prævertentes,
„ Currebant tanquam equi in loco paſtus,
„ Et obvolutum eſt nubibus
„ Cœlum, ut ſponſæ facies velo,
„ Et imbres effuderunt nubes copioſe pluentes,
„ Et facta eſt terra hortorum ſimilis, in quibus fluunt rivuli.

Ubi iſta locutio جنات تجري من تحتها آلانهار Horti, ſub quibus fluunt rivuli, *in Alcorano creberrime occurrit.*

§. IV.

De diverſis apud Arabes ſcripturarum generibus.

Duplex potiſſimum genus, quod ad uſum literarum (*a*) apud Arabes attinet, conſiderandum, *Hamjarenſium* unum, *Koraiſchitarum* aliud: de quo in eam antiquarum rerum ſcriptores ſententiam abeunt, ut implexis illud invicem, minimeque diſtinctis conſtans literis, quod *Almoſanad* [1] compellarunt, (*b*) in publicum divulgare, fuiſſe vetitum, memoriæ proderent; poſterius vero, quod non multis ante *Mohammedis* ortum annis *Morramerum* (*c*) *Morræ* filium inventorem habuit, *Koraiſchitis*, aliisque *Arabum Islamitarum* tribubus in uſu fuiſſe dicerent, quibus illud adjeciſſe placuit, hoc nimirum ſcribendi genere fuiſſe exarata (*d*), quæ a Deo ſe accepiſſe *Mohammedes* venditaverat, quæve ſub *Corani* in vulgus emiſſa nomine, ab *Abubekero Chalifa* in unum collecta hodiedum extant.

Communiter equidem ſcriptura hæc craſſioribus olim formata literis nomine alio, idque variis de cauſſis *Kufica* dicitur; (*e*) quamquam enim *Kufa* ob *Ali* ſepulchrum urbs celeberrima, literis nunc admodum laudatis multo ſit poſterior, ſcripturæ tamen huic indidiſſe nomen vel ex eo creditur, quod nullus omnino locus alius tanto eam temporis intervallo retinuerit, quodque ſtudiorum cauſſa *Kufam* adventantes Arabes, vetuſtiſſimis hiſce Arabiæ characteribus, hac potiſſimum in urbe ea ætate uſitatis, aſſueverint adeo, ut, ubi demum cunque locorum degerent, eos nullo non tempore deinceps uſurparent; ex quo etiam factum, ut ſcriptura hæc, in *Perſiam Transoxanam*, *Indiamque* propagata, *Kufica* per Enallagen compellaretur; cujus porro ſimilitudo cum antiqua illa *Syrorum*, & *Chaldæorum* ſcriptura, (*f*) *Eſtrangelo* vulgo dicta, haud vanam injicit ſuſpicionem, unam utriuſque, eandemque fuiſſe originem. *Morramerum* certe *Morræ* filium, *Anbarra* Babyloniæ oriundum, ipſam vero hanc *Chaldææ* urbem fuiſſe, cum nemo quiſquam dubitet, illas profecto ſcribendi formas, quæ *Chaldæorum* tantum, *Syrorumque* adhuc extitere, in ipſam adeo interiorem Arabiam per *Anbarrenſes* penetraſſe, haud ægre ſuſpicari licet.

Reliquis veterum Arabum, minus jam hodiedum uſitatis, characteribus *Karmathicum* etiam ſcripturæ genus, (*g*) quod compreſſas admodum literas, invicemque cohærentes obtinet, accenſendum venit: obtinuiſſe hoc apud eos potiſſimum, qui *Africam*, *Europamque* invaſerant, *Saracenos*, ex vetuſtiſſimis in *Delphinatu*, *Panormique* in *Sicilia*, (*h*) tum *Puteolis* (*h*) repertis inſcriptionibus perinde conjici poteſt, ac non indubiis rationibus illud ex drachmis (*k*) antiquis hodiedum extantibus evincitur, orientalibus *Saracenis*, Aſiæ plagas devaſtantibus, ſcripturam, quam diximus *Kuficam*, in uſu fuiſſe.

Præci-

[1] المسند

Præcipuas porro inter curas poſt extinctum Mohammedem ea potiſſimum ipſius aſſeclas tenuit, ut cum lege Islamitica limites pariter increſcentis imperii quaqua verſus extenderent. Aſſerta igitur ſub ſpecioſo religionis titulo uni eidemque domino *Arabia*, in *Syriam* primum progreſſi, dum *Palæſtinam* cum *Meſopotamia* novæ *Islamitarum* legi parere armis adigunt, vetuſtiſſimum una haud paulo tardius *Perſiæ* regnum, extirpata nempe nobiliſſima illa *Saſanidarum* familia, in provinciam redigunt. Et quoniam arctiſſimo quodam vinculo bellica virtus tunc temporis apud Arabes cum religionis propagandæ deſiderio conjuncta extitit, ea ſubin horum potentia incrementa ceperat, ut ſubjectis trans *Oxum*, & *Gangem* Orientem verſus provinciis, translatiſque ab occaſu trans fretum *Gaditanum* in *Iberiam*, & *Siciliam* ſignis, ſedes eas, quas breviſſimo temporis ſpatio ſubjugaverant, creberrimis victoriis ſtabilirent. Quo tempore eo etiam latius lingua Arabica (Muſæ licet nonnihil id temporis ſiluerint) (*l*) ipſis armis propagari ceperat, quo vehementius ſumma illa erga novæ legis codicem veneratio ad propiorem ejuſdem cognitionem omnium animos incitabat: ut adeo frequentiſſimo hujus codicis uſui ipſa etiam ejuſdem literis *Kuficis* facta exaratio, quæ in quartum uſque ſeculum tenuit, id in acceptis referendum habeat, quod eodem elegantiorem ſui formam ab *Ibn Moklet* [1] (*m*) perfectam denique (*n*) ſub initium ſequentis ſeculi ab *Ibn Behwab* [2] acceperit. Quo loco animadvertendum ducimus, minime eam, quam ſibi inter Arabes *Tograjus*, (*o*) *Jakutiusque* (*p*) arrogant gloriam, in eam venire poſſe conſiderationem, nova ut inde ſcribendi cujuſpiam inventæ formæ epocha ſtatuatur; cum illud tantummodo *Tograius*, *Jakutius*que mutatis ſuis literarum ductibus obtinuerint, ut ii non nullis tantum in occaſionibus idque rarioribus uſum habeant, priorem vero, de qua egimus, ſcripturam minime obſoletam redderent: temporis denique ſucceſſu *Mauros*, (*q*) ac *Indos* (*r*) habuiſſe propria ſcribendi genera auctores memorant.

Quamquam vero feliciores ex his progreſſus ipſe ſcribendi uſus lapſu temporis nanciſci potuiſſe videatur, triſti tamen ſcripturarum orientalium pene omnium fato accidiſſe putandum eſt, in eam minime apud orientales ſcribendi rationem, ac in Europæis regionibus, conſvetudinem abiiſſe; ut adeo ſuperſtitioſa ea veneratio, quam ſummam adverſus characterem, (*s*) calamum, (*t*) chartamque, (*u*) & alia his ſimilia orientales habent, rariori huic etiam ſcribendi uſui non vane tribuenda ſit, neque ideo mirandum etiam, abſurda de iis conſinxiſſe uſque adeo, ut characteres a Deo Adamo cœlitus demiſſos, calamum vero, & tabulam, queis præcepta Divina excepta aſſerunt, ſi non ab æterno, mundo certe congenitam crederent. Quæ utut abſurda nonminus, ac ea agnoſcimus, quæ de linguæ ſuæ propagatione, per Coranum facta, in medium adferre conſuevere Arabes, minime tamen id agimus, ut eum linguæ Arabicæ honorem, quem cum ob originem ſuam antiquiſſimam, tum nexum illum cum linquis ſacris

[1] ابن مقلة [2] ابن بواب

arctiſ-

arctiſſimum obtinet longe maximum, denegandum idcirco exiſtimemus. Et vero tantam præ linguis aliis hujus eſſe excellentiam quis neſciat? ut ob eam, qua in radicibus, & derivativis, primitivis æque, ac tranſitivis ſignificationibus, & verborum gaudet copia, & expreſſionum præciſione, reliquis omnibus jure maximo præferenda ſit. Quamvis minime iſtis tantummmodo limitibus linguæ Arabicæ præ aliis excellentiam circumſcriptam exiſtimemus; eam ſiquidem ſtyio rythmico addictam, metaphoris, atque ſimilitudinibus gaudentem, ad poeticum dicendi genus accedere proxime, neque minus adagiis, ſententiis, proverbiis denique uſque adeo refertam eſſe, viri rerum Arabicarum periti, jam antehac animadverterunt, ut, quo in legendo ſacro codice delectamur maxime, ponderoſum illud, ac nervoſum ſcribendi genus in hodiernum uſque diem redoleat (*x*). Sed jam miſſis his, cum a pluribus iſta uberius pertractata fuiſſe non neſcii ſimus, quæ linguæ huic ex ea parte, qua grammaticalibus regulis conſtringitur, ſubeundæ fuerint viciſſitudines, breviter exponendum.

(*a*) Characterem ſcripturæ *Arabicæ* ab *Hebraico* ortum ſuum ducere, in *libro de cauſſis linguæ Hebraicæ Löſcherius* aſſerit, eamque differentiam, quæ *hunc* inter, & *Hebraicum* intercedit, ex ſcriptionis celeritate cum *Poſtello* proveniſſe judicat.

(*b*) Antiquiſſimæ hujus ſcripturæ hiſtoriam ex *Ibn Haſem* ſequentem *Firuzabadius* refert قال ابن هاشم حفر آلسّيل عن قبر بآليمن فيه امارة في عنقها سبع مخانق من درّ و في يديها و رجلها من آلاسورة و آلخلاخيل ولد مالبج سبعة و في كل اصبع خاتم فيه جوهرة مثمنة و عند راسها تابوت مملو مالا و لوح فيه مكتوب بآسمك آللّهم اله حمير انا تاجة بنت ذي شفر بعثت مايرنا الي يوسف فابطا علينا فبعثت لاذتي بمد من ورق لتاتيني بـمد من طحين فلم تجدة فبعثت بمد من ذهب فلم تجده فبعثت بمد من تحري فلم تجده فامرت به فطحن فلم انتفع به فآقتلفت فمن سمع بـي فليرحمني و ابة امراة لبست حليا من حليي فلا ماتت آلاميتتي i. e. *Dicit Ebn Haſem, detexit torrens ſepulcrum in Jaman, in quo jacebat fœmina, cujus in collo ſeptem erant e margaritis contexti torques, in manibus, & pedibus ſingulis armillæ, ornamenta cruralia, & brachialia ſeptem, in unoquoque digito annulus, in quo magni pretii gemma, ad caput autem ciſta theſauro opulenta, & tabella, cui hoc erat inſcriptum, in nomine tuo, o Deus, Deus* Hamjar, *Ego* Tağah *filia* Di Safar *miſi obſonatorem noſtrum ad* Joſephum, *quo tardante, miſi ancillam meam cum modio argenti, ut afferret mihi modium farinæ, cumque non inveniret, miſi eam cum modio auri, & cum nondum inveniret, cum modio unionum, cumque nec adhuc inveniret, eas comminui juſſi, a quibus cum nihil utilitatis caperem, hic incluſa ſunt. Qui autem audierit de me, miſereatur mei, & ſi qua mulier ornamentum aliquod ex ornamentis meis induerit, non alia morte moriatur, quam qua ego mortua ſum.* Colligendum ex hoc potiſſimum, characteres *Hamjarenſium* maximum in inſcriptionibus, & monumentis antiquis habuiſſe uſum, illudque ſcripturæ genus, quod *Chardinius* in itinerario ſuo ad urbem *Perſepolim* ſe detexiſſe aſſerit, ad hoc referendum eſſe. *Vide Tab.* 1mæ *num.* 1mo.

(*c*) In eandem *Ibn Chalikan* in opere ſuo hiſtorico ſententiam abit: آلصّحيح عند اهل آلعلم &c. *illud*, inquit, *de cujus veritate minime ambigitur, apud eruditos eſt, primum ſcripturæ Arabicæ repertorem fuiſſe* Morramerum *filium* Morræ Anbarienſem; *ab* Anbarienſibus *in reliquam Arabiam manaſſe hanc artem.* Queis illa, ſuffragantur; quæ teſte Pocockio Iſmai refert: Koraiſchitas *enim, a quibus ſcribendi artem didiciſſent? reſpondiſſe, ab* Hirenſibus; Hirenſes *autem ſe ab* Anbarienſibus *accepiſſe prædicant, vel ut ab aliis narratur, interrogatum* Harbii (*qui primus ſcribendi rationem* Koraiſchitas *docuit*) *filium, unde pater ipſius artem illam accepiſſet? reſpondiſſe,* ab Aſlamo Jodaræ *filio*; *illum, a quo literas iſtas didicerat? reſpondiſſe, ab earum inventore* Morramero *filio* Morræ: *hoc autem non multis ante* Mohammedaniſmi *ortum annis contigiſſe. Diſtinctum tamen* Koraiſchitarum, aliarumque Iſlamitarum tribuum *ſcribendi genus a* Hamjarenſium *extitiſſe, ex iis, quæ* Ibn Chalikan, & Georgius Ibn Amid *memorant, clarum eſt. Hoc enim* القلم آلحميري i. e. Calamum Hamjarenſem, illud القلم آلعرب Calamum Arabicum *nuncupatum fuiſſe aſſerunt.*

(*d*) Charactere iſto varia Corani folia exarata, in diverſis Europæ Bibliothecis adhucdum conſpiciuntur; quorum, quæ in hujate Bibliotheca Cæſarea exiſtunt, edendorum ſpem reipublicæ literariæ fecerat *D. Joſephus de Martinez S. C. R. A. M. a Conſiliis, Bibliothecæ Cæſareæ cuſtos*, cui pro ea, qua eſt aliorum ſtudia adjuvandi prompta voluntate, quave non pauca nobis inſpicienda ſubminiſtraverat, hoc loco grates referimus. Similium foliorum *Hottingerus itidem in Bibliotheca ſua Orientali pag.* 105. mentionem facit.

(*e*) Scripturam hanc *Cuficam* minime cum ea *Aegypti* lingua, quæ vulgo *Coſtica*, vel *Coptica* dicitur, confundendam eſſe præclare *Kehrius* admonet, *in opere ſuo de Monarchiæ Aſiatico-Saracenicæ ſtatu, qualis VIII., & IX. poſt Chriſtum natum ſeculo fuit*; quod a *Junkero* in *vita Ludolphi pag.* 156. fuiſſe factum idem *Kehrius* memorat. Hujus ſcripturæ ſpecimen *vide tab.* 1mæ *num.* 2do *itemque num.* 3tio inſcriptionem hanc in pluviali Cæſareo, ut *Chriſtophorus de Murr* in opere *de memorabilibus Norimbergenſibus* perhibet, *cl. Schulze* literis aliis Arabicis exaratam eo, ut ſubjicimus modo, interpretatus eſt. مما عمل بآلجراة آلملكة آلمعمورة بآلشغط و آلاجلال و آلمجد و آلكمال و آلجمال و آلافضال و آلغيول و آلقيال و آلمسماحة و آلجلال و آلفخر و آلجمال و يلوح آلا مايز ما لا مال و طيب آلايّام و آلليال بالازوال و لا انتقال بالعزّ و آلدّعاية و آلحفظ و آلحماية و آلشغط و سلامة و آلنّصر و آلكاة يدّ الله مقلة سنيه بارف عشرين و خمسماية (*hoc eſt aliquid*) *de eo, quod elaboratum eſt pro tributo e regno culto humanitate, reverentia, gloria, integritate, camelis, excellentia, elephantibus, principibus, munificentia, magnitudine, præſtantia, & decore; ac reſpiciat (accipiens) tenuem ducem* (Emirum, *qui hoc dat*) *non ſpem* (*non quod expectandum erat a reverente* Emiro) *& felices ſentiat dies, & noctes, ſine defectu, & viciſſitudine, cum potentia, & rebus expetendis, conſervatione, tutela, favore (cœleſti) ſalute, victoria, & copia rerum. Proroget Deus intuitum annorum ejus ad terminum viginti, & quingentorum (annorum.) i. e. Faxit Deus, ut accipiens hoc pallium inter vivos conſpiciatur quingentos viginti annos; qui numerus fortaſſe hic poſitus eſt, quod pallium hoc anno* 520. *Hegiræ, i. e. anno Chriſti* 1126. *confectum ſit.* Plura de hoc pluviali vide apud præfatum auctorem citato in opere.

(*f*) Scripturam hanc *Cuficæ* admodum ſimilem eſſe *Kehrius* aſſerit; cujus exemplum ex eruditiſſimi *Hyde* libro de *religione veteri Perſarum* deſumtum *Tab.* 1mæ *num.* 4tus *exhibet.* Non abſimilem huic, quæ vulgo etiam *Eſtrangelo* dicitur, vide num. 5to.

(*g*) De *Karmathico* iſto ſcribendi genere præter *Herbelotum* nonnulla pariter in præfato opere *Kehrius* adfert, nomenque (comprobante id *Golio* pag. 1895.) a verbo Arabico قرمط *compreſſe ſcripſit*, i. e. *propinquis lineis:* & *contractis paſſibus inceſſit*, trahere aſſerit, unde قرمطيط i. e. *ſcriptura compreſſa.*

(*h*) Specimen harum Inſcriptionum *Relandus* in *tractatu de nummis veterum Hebræorum* in lucem publicam edidit. *Vide Tab.* $1^{\text{mæ}}$ *num.* 6^{tum} & *num.* 7^{mum}.

(*i*) Harum inſcriptionum ſpecimina exhibentur etiam in libello Italico-gallico: *Guida de Foreſtieri curioſi di vedere, e d'intendere le coſe piu notabili di Pozzoli, Baja, Maſeno, Cuma, &c. dall' Abate Pompeo Sarnelli Oggi Veſcovo di Biſeglia; in Napoli* 1697. 8. *minori.*

(*k*) Juxta *Cl. Eichornium in diſſertatione de rei Numariæ apud Arabas initiis anno* 1776. *edita*, initium cudendæ monetæ ad ſeculi 7^{mi} a *Chriſto nato* exitum *ad annum nempe* 695. *Heg.* 76. refertur, quo prima nummorum Arabicorum exempla *Abdolmaleco Chalifatum* tenente ſub *Alhagāgi Irakæ Præfecti* auſpiciis ex *Officina Irakienſi* teſte *Elmacino* prodiere. *Arabes* enim ante hoc tempus ad mercaturam exercendam auro, atque argento infecto uſos, nummoſque, ſi quis tum horum uſus, ab exteris nationibus in *Arabiam* deportatos fuiſſe, idem præſtantiſſimus *Eichornius* perhibet: fuiſſe autem *Arabibus* ante *Hagāgum* nummos argenteos *Perſicis* titulis, aureos vero *Græcis* ſignatos *Elmacinus* teſtatur: cujus rei inexpectatam prorſus, ac miram cauſſam cum *Eichornio*, veritati proximam, inde repetendam ducimus, quod, ut *Procopius* aſſerit, *Byzantini* Principes, ſi *Gallos* exceperis, genti nulli, ſuo imperio ſubjectæ, auri ſignandi veniam dederint, in quo regis domeſtici imago expreſſa eſſet, ac ne eam quidem poteſtatem habuerint *Perſarum* reges, cujus tamen juſſu argentei nummi multi eſſent excuſi. Placet hic ipſius *Procopii* verba adferre. *Νομισμα δε χρυσουν ἐκ των ἐν Γαλλοις μεταλλων πεποιηνται· οὐ του Ρωμαιων αὐτοκρατορος, (ἥπερ εἰ θισαι) χαρακτηρα ἐνθεμενοι τῳ στατηρι τουτῳ, ἀλλα την σφετεραν αὐτων εἰκονα· και τοι νομισμα μεν ἀργυρουν ὁ περσων βασιλευς, ἡ βουλοιτο, ποιειν εἰωθε. χαρακτηρα δε ἰδιον, ἐμβαλεσθαι στατηρι χρυσῳ, οὔτε τον αὐτων ἀρχοντα θεμις, οὔτε δε ἀλλον ὁντιναουν βασιλεα των παντων βαρβαρων και ταυτα μαλλον ἰντα χρυσου κυριον.*

(*l*) Vide ea, quæ ſuperioribus in notis, ex *Pocockii ſpecimine Arabum* deſumta, attulimus.

(*m*) Fuit hic *Chalifæ Abul Caſem Mohammed Biemriallah Vezirius*, *qui*, dum clandeſtinæ conſpirationis reus convinceretur, pœnam morte luit; refertur hæc ab *Hagi Halfa* ad *annum Hegiræ* 324. his verbis: معذب شدن ابن مقله Juxta *Herbelotum* tribuitur illi agnomen واضع خط i. e. *Inventor literarum.*

(*n*) Huic *Herbelotus* nomen *Abul Haſſan Ali Ben Hela* tribuit, *annoque hegiræ* 413. ſub *Khader Bagdadi Chalifa* mortuum refert.

(*o*) Nomen hujus الحسين ابو اسمعيل *Al Hoſſein Abi-Iſmael* & الطغرائي *El Thograi* eſt. Vezirii primum munere functus apud regem *Maſudum Ebn Mohammed Selgugenſem* principem in urbe *Moſul*, tum orto inter regem *Maſudum*, & fratrem *Mahmudum* diſſidio, commiſſoque prælio, captus a regis *Mahmudi* Vezirio, morte multatus eſt circa *annum Hegiræ* 515. *Chriſti* 1121. nullam aliam ob cauſſam, quam quod eum ob excellentes animi dotes metuerent, quibus ad invidiam commoti ſunt. Viri enim tum eruditione, tum virtutibus inſignis nomen adeptus in poeſi, atque eloquentia ſeculi ſui *Phœnix* vocatur. Appellationem الطغرايي *Thograicus* ſortitus eſt a munere, vel peri-

tia

tia ſcribendi طغرا *Thogra:* i. e. implexam iſtam; & craſſioris ductus ſcripturam, quæ diplomatibus principum præmitti apud eos ſolet, nomina, & titulos principum iſtorum continens. *Vid. Joan. Frid. Hirtii Anthologiam Arabicam.* Quod ad fata viri hujus attinet, conſulendus *Hagi Halfa in tabulis Chronologicis*, & *Mirchondius.*

(*p*) Egerat hic ſcribam apud ultimum *Bagdadi Chalifam*, referente *Erpenio in grammatica*: quo ſcripturam venuſtiorem redderet, peculiares quoſdam literarum ductus, nexuſque invenerat nomen ſibi non mediocre inde apud gentem ſuam comparans. Character hic per ſe eſt multum pendulus, in quo literæ, quæ longiori ductu ſupra lineam formantur, altæ, & ſubtiles, vice vero verſa valde minutæ, & coarctatæ ſunt, ſimul tamen pinques, & ſatis conſpicuæ. De viro hoc adeundus pariter *Hagi Halfa*, & *Mirchondius.*

(*q*) Paulo alium *occidentales Arabes*, ſeu *Mauros*, quam *orientales* obſervare ſcribendi ordinem, *in grammatica ſua* præfatus *Erpenius* memorat; hinc in denotandis numeris aliis fictis vocabulis utuntur. Horum populorum characterem *Tab.* $1^{\text{mæ}}$ *num.* 8^{vus}. exhibet.

(*r*) Utuntur *Mauri Indici*, ſeu *Mohammedani Indiam* incolentes in rebus ſacris lingua *Arabica*; *Perſicæ* ceterum linguæ dialectus apud principes, & nobiles, apud alios *Bengalica*, ſeu *Jentivica* fere ſola obtinet, quæ teſte *Kehrio* olim adeo communis fuit, ut in pluribus finitimis regionibus propagata ſit, eam nunc temporis viciſſitudinem ſubiens, ut inducta *Malaica*, univerſali fere totius *Indiæ Orientalis* lingua, *Bengalicos* tantum intra limites remanens, priſtino ſuo uſu exciderit. Populi hi alphabeto, cujus exemplar *Tab.* $1^{\text{mæ}}$ *num.* 9^{nus} exhibet, cum *Arabico Jakuti Bengalico*, & *Jentivico* promiſcue utuntur, demptis Javanæ inſulæ incolis, quibus, etſi aliquam *Arabicæ* linguæ notitiam habere videantur, diſtinctus ab his, propriuſque characterum uſus eſt teſte *Kehrio.*

(*s*) Refert *Kircherus* in eruditiſſimo ſuo opere *Oedipi Claſſe* 5^{ta} *Ex Abul Haſſan* ſequentem *Arabum* de characteribus opinionem: فلما نزلت هذه الحروف علّمها ادم لابنه شيث عم وقال يا بني توارثوا هذه الحروف و توارثوها حتي صارت الي انوش ثم الي قيدار ثم الي هابيل ثم الي نزار ثم اند رست حتي بعث الله تعلي ادريس عم و هو اوّل من خطّ بالقلم بعد انوش بن شيث ثم علّمها اولاده و قال يابني اعلموا انكم صابون و تعلموا القذاه في صغركم و الصّابون هم كتبت ذلك الزمان و ذلك قوله تعلي و الصّابون و النصاري فلم يزا لوا يتوا رثون صحف شيث بن ادم عم الي ان كان زمان نوح عم و هو الي زمان ابراهيم فلما هلك الله عزّوجلّ النمرود حرج ابراهيم مهاجرًا ان يريد ارض الشام فلما وصل حران من ارض الجزيره و وجده

Id eſt, *Cum deſcendiſſent cœlitus hæ literæ, docuit eas Adam filium ſuum Seth (pax ſuper eum)* & *dixit: O filii mei, hæreditate has literas;* & *hæreditarunt eas, transferentes eas ad Enos, deinde ad Keitar, deinde ad Habil,* & *poſtea ad Nazar, uſque dum mitteret Deus excelſus Edris, (ſuper eum pax)* & *is primus fuit, qui exaravit eas calamo poſt Enos filium Seth; tunc docuit eas filios ſuos dicens: O filii mei, ſcitote quoniam vos Sabæi, qui debetis docere lectionem earum parvulos veſtros,* & *adoleſcentes; ſcripſi tempus, quo hæc locutus eſt Excelſus Sabæis* & *Nazaræis,* & *cum diſcederent, hæreditarunt libros Seth filii Adam (ſuper eum pax) uſque ad tempus Noe, (ſuper eum pax)* & *hic uſque ad tempus Abraham,* & *poſtquam Deus fortis,* & *glorioſus occidiſſet Nemrod, exivit Abraham de Haran; hinc conceſſit in terram Sham Syriæ,* & *cum perveniſſet Haran,*

h 2

unam

unam ex terris Meſopotamiæ, ibi invenit primum has literas. His *præfatus* Abul-Haſſan *multa* Abrahamum iis *miracula præſtitiſſe addit, & juxta eas inſtituiſſe varias ceremonias, id eſt, purificationes, jejunia, Menſe* Ramathan *facienda; & ſic literæ tandem ad* Mohammedis *tempora propagatæ fuerunt, quas ipſe novis revelationibus auctas, uti ajunt, filiis doctrinæ ſuæ obſervandas tradidit.* His non contenti *Arabes*, literis ſuis vim etiam quandam myſticam tribuunt. Orta hinc celebris illa *Saracenorum Cabala*, atque ſuperſtitioſa, quam præſeferunt, morum compoſitio; de quibus ſi quis fuſiora deſideret, *Theſaurum Aegyptiacum Kircheri* conſulat, quo non facile quiſpiam (quod ſciamus) felicius in rebus hiſce verſatus extitit, idque maxime, quod plurima ex ipſis *Arabum* fontibus *pag.* 363. ſe hauſiſſe fateatur. *Vide Tab.* I^{mæ} *num.* 10^{unu} & 11^{mum}, qui ſigna *cabaliſtica Saracenorum* exhibent.

(*t*) Hujus inter homines uſum ab *Edris* (*Henoch*) inductum *Mohammedani* tradunt.

(*u*) Plurimum honoris Turcas chartæ deferre *Busbeqius in epiſtola* I^{ma} *Legationis Turcicæ* teſtatur; quod nomen Dei in ea exaratum ſit. Chartulam itaque omnem, ſi in aliquam incidunt, ſublatam humo, aut rimæ, aut foramini eosdem indere aſſerit. Exhibitum porro hunc ſuperſtitioſum chartæ honorem adeo apud eosdem invaluiſſe addit, ut, quemadmodum ſe ab iis accepiſſe affirmat, ſummo ſibi hujus venerationem emolumento futuram ſupremo die judicii exiſtiment.

(*w*) *Quantum* Græcam, Latinam, *aliasque linguarum præcipuas verborum copia ſuperet* Arabica, *vel inde conjici poſſe laudatus* Pocockius *autumat, quod vel ſola diverſarum unius rei appellationum enumeratio, & explicatio juſtam voluminis integri materiam præbuerit. Sic doctiſſimo Grammatico* Ibn Chalawaih *libri unius ſubjectum* Leonis *nomina, quæ quingenta; alterius*, ſerpentis, *quæ ducenta, præbuere. Sic auctor* Kamuſi Mohammed Al-Firuzabadius *librum integrum de* mellis *appellationibus, & utilitate ſe conſcripſiſſe ait, in quo, cum octoaginta ejus nomina recenſeret, totam tamen ejus nomenclaturam ſe minime abſolviſſe teſtatur. Ait idem ſe* enſis *appellationes ultra mille in libro a ſe compoſito enumeraſſe.*

(*x*) Vide ea, quæ de linguæ hujus tum elegantia, tum præſtantia *cl. Jones, eruditiſſimus Henricus Schultenſius*, in præfatis ſuis operibus, aliique referant.

§. V.

De grammaticis apud Arabes inſtitutionibus, aliarumque ſcientiarum cultura.

Linguam *Arabicam*, quæ uſu magis, quam certa quapiam methodo ſua ad id tempus incrementa ceperat, ad grammaticas reduci cepiſſe regulas ſub finem primi ſeculi Hiſtoriographi memorant; quo quintus *Moslemicorum Chalifarum Ali*, [1] filius (*a*) *Abu Taleb* eam provinciam *Abul Eswed El Duli* [2] viro linguæ hujus peritiſſimo curandam demandaverat, certis ut linguam *Arabum*, grammatices regulis adſtringeret, quam propagata magis *Mohammedis* lege, commiſtiſque inde nationibus corrumpendam timuit. (*b*) Quo id *Abu Talebium* obtinuiſſe palam eſt, brevi ut hujus inſiſtentes veſtigiis, grammaticos alios, (*c*) binaſque numero, diſtractis nimirum duas in partes grammaticis, *Kufenſem* unam, *Baſſerenſem* aliam

[1] علي ابو طالب [2] ابو آلاسود آلدولي

aliam, Academias celeberrimas, *Arabia* cerneret, hujuſque, quo adhucdum gloriantur *Arabes*, grammaticos inter *Saibujahius* (*d*) princeps exiſteret, neque deeſſent grammaticorum alii, qui ſimultatibus iis, quæ continuæ *Baſſerenſes* inter, & *Cufenſes* interceſſerant, (*e*) non minimo id linguæ *Arabicæ* emolumento efficerent, ut, quæ horum ad perſpiciendas propius, ſtabiliendasque firmius grammatices regulas ſolicitudo extiterat, (*f*) eadem prorſus alios ad verborum non minus, ac nominum originalem vim indagandam ſolertius, ſimulque, quæ ſparſim in libris invenerant, in unum quaſi theſaurum colligenda impuliſſe videatur. Originem inde ſuam, quibus potiſſimum gaudet lingua Arabica, lexica illa præſtantiſſima repetunt, quæ tanta ab auctoribus ſuis elaborata diligentia non immerito admiramur, ut non modo ſignificationes verborum recenſeant pene ſingulas, uſus annotent crebriores, origines inveſtigent, atque exemplis celeberrimorum tum poetarum, tum aliorum auctoritate comprobatis illuſtrent ſingula, verum etiam, dum in univerſarum rerum naturas, ac proprietates inquirunt, *Encyclopediæ* loco inſerviant. Ad herculeum hunc laborem, qui primus reliquis facem prætuliſſe dicendus eſt, *Chalil Ben Ahmed Elfarahidi* (*g*) [1] fuiſſe a Caſirio perhibetur, cujus indefeſſa diligentia decurſu temporis non pauci ad idem ſuſcipiendum incitarentur adeo, ut maximus certe eorum, qui diverſiſſima compilarant lexica, numerus exiſteret. Ex quibus, ne longiores ſimus, quod velut majora ſydera reliquas inter ſtellas emicent, binos potiſſimum, *Gevharium* [2] (*h*) nempe, & *Firuſabadium* (*i*) [3] adduxiſſe ſufficiat, quorum is, ob præſtantiſſimam linguæ Arabicæ notitiam ejusdem antiſtes ſui temporis audiit, hic compilando lexico ſuo tantopere inſudaſſe viſus eſt, ut, quod ſexaginta primum voluminibus conſtitit, in preſſiorem ſubin formam labore ſane improbo redigeret. Quibus, cum non minimam pariter ob lexica ſua apud eruditos laudem obtineant, *Ibn Doreidum*, (*k*) [4] *Zamachſcharium*que (*l*) [5] non immerito adjungimus.

Cum itaque inde ab ipſis Islamismi incunabulis, & in regulas linguæ inveſtigatum ſit ſolertius, & in vocum ſignificationes inquiſitum accurratius, quid mirum? quod poſitis auſpicatiſſimis hiſce fundamentis ipſæ etiam ſcientiæ, rebus nempe in Aſia pacatioribus, maximo in pretio haberi ceptæ ſint. Tardioris interim in literis progreſſus rationem inde vel maxime petendam ducimus, quod, primis mirum in modum conturbatis Islamismi temporibus, Muſis quoque pacatis eſſe minime licuerit. Penitius iſthæc inſpicientibus facili negotio tritæ quidem illius, ſed abſurdæ, & ridiculæ ſententiæ inanitas patet, *Mohammedis* ſcilicet ſectatoribus ex religionis ſuæ principiis, ipſiuſque adeo Alcorani legibus omni omnino literarum ſtudio fuiſſe interdictum, cum contrariam ipſius ſectæ hujus auctoris fuiſſe

mentem

[1] حليل بن احمد آلفر اهدي [2] جوهري [3] فيرزبادي [4] ابن دريد [5] زمخشري

mentem, ex notiſſimis iis verbis, quæ vulgo circumferuntur, perquam manifeſtum ſit. (*m*) Ex ſcientiis jam hoſpitio apud Arabes exceptis, primas ſub Chalifatu *Ommiadum* ſibi vendicavit *Jurisprudentia*, quam cum ingenti religionis ſtudio ſalutis publicæ conſervandæ deſiderium apud Arabes protuliſſe, vel ex eo liquet, quod eam, quidquid in rebus tum ſacris, tum profanis in bene ordinata republica liceat, optime ſtatuere, perſpectam haberent. Huic *medica Ars* ſaluberrima comes ibat, quæ, quod corporum ſaluti impenſius proſpiceret, lapſasque hominum vires medicamentis ad cujuſque naturam accommodatis reſtitueret, non minimam apud eum populum gratiam iniit (*n*).

(*a*) Princeps hic *eruditione Auguſto, clementia, & benignitate Trajano, philoſophiæ, & pietatis ſtudio M. Antonino philoſopho, fortitudine, juſtæ cauſſæ patrocinio, & exitus triſti ratione Pompejo par, eloquentia omnibus major, quo non vidit oriens illuſtriorem virtutibus principem;* a Reiskio *in Diſſertatione de principibus Mohammedanis, qui aut ab eruditione, aut ab amore literarum, & literatorum claruerunt, Lipſiæ anno* 1746. *edita* immoderato encomio celebratur.

(*b*) Perſpicuum magis, & manifeſtum id fit ipſius ſcriptoris Arabum domeſtici شمس آلدّين آلانصاري *Schemſid-dinal-anſari* teſtimonio, qui in *Antiquitatum Arabicarum hiſtoria* eadem de initiis inſtitutionum grammaticarum ſuæ gentis memoriæ prodidit: قال شمس آلدّين آلانصاري

ان قبل آلاسلام ماكان للعرب قانون واعراب آلكلام كان للعرب سجية لانهم مفطورون علي آلفصاحة فلما جاء آلاسلام و آختلطت آلاسم فكادت آلعربية تتلاشي فدعا امير آلمومنين ابو طالب ابا آلاسود آلدّولي و وضع له قوانين ☼

(*c*) ابو آلاسود آلدّولــــي *Abul-Eswed Elduli* veſtigiis inſtitere عــبسة آلمعروف بآلفيل *Absa Elephantinus dictus.* ميمون آلاقران *Maimonides Akranæus.* يحيي بن يعمر آلعدواني *Jahia Ben Jamar Aladuneus.* عطا بن آلاسود *Atha Ben Alaſudæus.* ابو آلحارث *Abulharezius.* عبد الله بن اسحق الحضرمي *Abdalla Ben Isaci Hazremita.* عيسى بن عمر آلثّقفي *Iſsa Ben Omar Alsakphi.* ابو عمر بن آلعلاء خليل *Abu Omar Ben Alalæus, Chalilæus.* ابو بشر بن عثمان بن قنبر آلمعروف بسيبوية *Abu Baśaru Ben Osman Ben Kanbar cognomento Saibujah*, gente Perſa, qui annos quadraginta natus, in urbe *Schiraza* anno Hegiræ 180., Chriſti 796. imperante *Haruno Raſchidæo, quinto ex Abaſſidis Chalifa*, ſupremum diem obiit. *Vide de hoc celeberrimo Grammatico Herbeloti etiam Bibliothecam Orientalem.* الفراهيدي *Alpharahidæus.* الكسائي *Alkasæus.*

(*d*) In principatum huic, quem in Academia Basrenſi obtinuit, ſucceſſere: ابو آلحسن آلاحفش *Abulhaſſan Alahfaś.* سعيد بن مسعدة *Saidæus Ben Masada.* آلفرا *Alfaræus.* صالح بن اسحق آلجرومي *Salehæus Ben Isaci Alĝiarmæus.* بكربن عثمان آلمازني *Bakr Ben Osman Almazenæus.* محمد بن يزيد آلمبرد *Mohammedes Ben Jazid Almobardæus.* ابو اسحق آلزجاج *Abu Iſac Alzeĝiaĝeus.* ابو بكر بن آلسّراج *Abu Bekr Ben Alſaraĝæus.* ابو علي آلحسن بن عبد آلغفار الفارسي *Abu Ali Alhaſſan Ben Abdalgafaræus Perſa.* ابو سعيد بن عبد آلله آلسّيرافي *Abu Said Ben Abdalla Alſirafæus.* علي بن عيسي آلرّماني *Ali Ben Iſsa Alramanæus.* ابو آلفتح بن جني *Abu Alfath Ben Geni.* عبد آلـقاهر آلجرجاني *Aldelkaher Georgianus*, *de quo* شمـــس آلدّين محمد بن ابي آلفتح بن ابي آلفضل آلبعلي *Semſeddinus Mohammed Ben Abi Alphath Ben Abi Alphasl Albali in prologo commentarii ſui* جمل *inſripti*,

inſcripti, quem in grammaticam præfati doctoris ſcripſerat, ſequentia annotat. ابو بكر عبد آلقاهر فارسي آلاصل جرجاني آلدّار عالم بآلنّحو و آلبلاغة صاحب آلتصانيف آلجليلة فمنها كتاب آلمقتصد بشرح آلايضاح و شـــرح آلعوامل آلماية و كتاب اعجاز آلقران و غيرها من آلنثر توفي سنة اربعماية و واحد و سبعين *Abu Bekr Abdelkaher, gente Perſa, domo Georgianus, grammaticus, & orator eruditus, præclara edidit opera, ex quorum numero ſunt: Commentarius in Rhetoricam Dilucidatio nuncupatam; Expoſitio particularum, quæ centum Regentes dicuntur; Commentarius in Alcoranum, & alia poetica opera. Obiit anno Hegiræ* 471. Extat hujus auctoris in *Bibliotheca Eſcurialenſi* opus grammaticum in duas partes diviſum, quarum prior de *particulis*, altera de *orationis partibus* agit, illaque *Romæ* cum latina verſione ſub titulo *centum Regentium* prodiit: hæc, quæ *propoſitiones inſcribitur*, nec idem nomen, nec eandem apud grammaticos exiſtimationem, ac prior, obtinuit. الزمخشري *Alzamchośræus*, auctor tum *grammaticorum*, tum *aliorum operum* teſte *Herbeloto* celebris, quem anno Hegiræ 467. natum, mortuum vero anno Hegiræ 538. idem auctor memorat. ابن آلحاجب *Ebn Alhaĝebus.* Vir & genere, & grammaticæ doctrina celeberrimus, auctor ſiquidem operis illius præſtantiſſimi grammatici, quod كافــية inſcribitur, extitit. Obiit annos natus 75. Alexandriæ anno Hegiræ 646. Vide de hoc auctore *Herbeloti Bibliothecam Orientalem.* آلاجرومي *Alaĝrumæus.* Auctor inſignis grammaticæ آلاجرومية vocatæ. Hunc unum, eundemque eſſe cum *Abu Abdallah Mohammed Al-Sanhaĝi*, mortuumque anno Hegiræ 723. Chriſti 1323. *Herbelotus* refert. ابن مالك *Ebn Malekus*, cujus vitam in Bibliotheca univerſali شمس آلدّين ابـــو عبد آلله آلذّهبـي *Schamſeddinus Abu Abdalla Zahabæus* his verbis deſcribit: قال آلذّهبي صرف همته الي اتقان لسان آلعرب حتي بلغ فيه آلغاية و حاز قصب آلسّبق واربى علي آلمتقدمين و امّا آللغة فكان آليه آلمنتها من نقل غريبها وآلاطلاع علي وحشتها و امّا آلنّحو وآلتّصريف فكان فيه بحرا و امّا اشعار آلعرب التي يستشهد بها علي آللغة وآلنحو فكانت آلايمة آلاعلام يتحيرون فيه ☼☼☼☼ توفي بدمشق في شعبان سنة اثنين و سبعين و ستماية

„ Eam inquit Zahabæus impendit *Ben Malek* curam in ſibi comparanda Arabici Sermonis cognitione, ut non ſolum ad conſummatam illius perfectionem pervenerit, ſed ceteris quibusque, qui præivere, palmam præripuerit. Fuit ille in linguæ Arabicæ peritia in primis verſatiſſimus, ſive illum in Auctorum ſententiis feligendis, laudandiſque, ſive in penetrandis maxime reconditis illarum ſenſibus ſpectes. In rebus autem ad grammaticam pertinentibus vere pelagus dicendus eſt. Ad artem poeticam quod attinet, cujus ope ſermonis peritia, & grammaticæ præcepta comprobanda ſunt, primæ notæ doctores ille in ſui admirationem rapuit. — — — Damaſci obiit menſe Sabani anno Hegiræ 672. Monumenta auctoris hujus, quæ poſteris *de re grammatica*, & *ſermonis Arabici peritia* tum ſoluta, tum ſtricta oratione reliquit, vide apud *Caſirium* præfato in opere a dicto auctore recenſita. ابن هشام *Ebn Haśamæus*, qui *Cairi* natus ſupremum diem obiit anno hegiræ 761. Hujus opera *Chaledus Ebn Abdalla Alazharæus Cairenſis* in commentario, quem in *Poema Millenarium* auctoris hujus ſcripſerat, recenſet ſequentia: مـــن مصنفات ابن هشام آلمغني آلتّوضيح عدة آلطّالب في تصريف آبن آلحاجب في مجلدين رفع آلخصاصة في اربع مجلدات شرح آلتّسهيل في عدة مجلد ات شرح آلشّواهد آلكبري و آلصّغري

آلصّغري شرح آلبردة و آلتذكرة في خمسة عشر جزا „ Opus inter Ara-
„ bes celeberrimum *ſufficiens* nuncupatum, grammaticæ præ-
„ cepta complectens; opus de eodem argumento, *Declaratio* in-
„ ſcriptum; commentarius, in grammaticam *Caphia*, titulo *Po-*
„ *ſtulatoris Fulcimentum*, duobus tomis; tomi quatuor de re gram-
„ matica, qui *Egeſtatis Redemptio* inſcribuntur; commentarius in
„ opus grammaticum *Ben Maleki*, quod nomine *Facilis Methodus*
„ circumfertur; Commentarius in opus grammaticum, cui titulus eſt
„ *Teſtimonia majora*, & *minora;* Commentarius in poema *Borda;*
„ opus denique de eadem re ſatis amplum, atque eruditum, quin-
„ decim tomis comprehenſum, titulo *Memoria.*

(e) Grammaticos tum *Cufenſes*, tum *Baſſerenſes* perpetuis in criſi colliſos fuiſſe invicem ſimultatibus etiam Hottingerus in ἈΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ *Orientali Heidelbergæ* 1662. *edita* & Clodius in Gramm. Arab. teſtantur.

(f) Tantus tum grammaticorum, tum eorum, qui in grammaticas commentarios conſcripſerunt, extiterat numerus, ut non pauci vel unius *Saibujahii* grammaticam expoſuerint, quos inter, referente *Cazuinæo*, *in opere geographico hiſtorico* præcipuum ſibi locum vendicat ابو آلحسن *Abul Haſſan* Perſa ex urbe *Schiraz* oriundus, qui celeberrimi hujus viri grammaticam commentario, viginti tomis comprehenſo, illuſtravit. Extiterant pariter alii, qui horum vitas, & nomina fuſius recenſuere, ut teſte *Herbeloto* على بن يسوف الكفتي *Ali Ben Juſuph Elkofti*, qui grammaticorum hiſtoriam انبا آلنّحاة nuncupatam conſcripſerat: cui Hottingerus in Bibliotheca ſua Orientali capite 2[do]. *Sejuti* طبقات آلنّحاة آلكبري *Ahmedis Kiſæi* باريخ آلنّحاة adjungit, quo loco animadvertere placuit titulum آلنحوي *Alnahevi* grammaticis pluribus honoris ergo tribui.

(g) Obiit hic *anno hegiræ* 75, cui teſte *Caſirio* lexicon ea de cauſſa كتاب آلعين nuncupatum, quod a litera ع incipiat, a pleriſque attribuitur: quamvis hocce lexicon tantæ eſſe antiquitatis Caſirius memoret, ut inter ſcriptores Arabes de illius auctore non conveniant. Ceterum *Aſſiuthæus in Florilegio de Arabicis antiquitatibus* inter Arabica vocabularia, quæ prodiere, primum eſſe cenſet, licet de illius auctore certi nihil ſtatuat.

(h) ابو نصر اسماعيل بن حماد آلجوهري آلتركي *Abu Naſr Ismael Ebn Hammad Al Gevhari Al-Torki* i. e. natione *Turca*, qui tamen obtinuit, ut apud Arabes امام آللغة *Sermonis Antiſtes* audiat, celebris illius lexici آلصّحاح quod *ſanum*, *ſincerum*, *probum*, *verum* denotat auctor. Natus eſt in urbe quadam Turcarum tunc temporis فاراب hodie اطرار dicta, obiit juxta *Abulfedam anno hegiræ* 398.

(i) محمد بن يعقوب بن محمد آلشيرازي آلفيرزبادي *Mohammed Ebn Jaacub-Ebn Mohammed Alſirazi Alfiruzabadi*, auctor celeberrimi dictionarii قاموس dicti. Natus eſt *anno Hegiræ* 729. loco كارزين dicto, mortuus *anno hegiræ* 817. Summæ eruditionis vir, & magno eo nomine apud reges, & principes in honore, præcipue apud *Ismaelem Abaſi filium Yamanenſem*, *cui* آلقاموس ſeu *Oceanum linguæ Arabicæ* dedicavit, quin etiam a *Tamerlano* dono accepiſſe fertur خمسة الالف دينار *quinque mille aureos.* Culpat hic *in præfatione ſua Giavharæum*, quod non omnes Arabicas dictiones ſuo lexico ſit complexus. Viri hujus Dictionarium eam apud orientales æſtimationem obtinet, ut uno omnes Orientis viri literati ore fateantur, illud omnium, quæ hactenus in lucem prodiere, ampliſſimum, accuratiſſimum, eruditiſſimum eſſe.

(k) ابـن دريد *Ibn Doreid* philologus, & poeta eximius, atque alio nomine juxta *Herbelotum Abu Bekr Mohammed el Azdi* nuncupatus, mortuus eſt anno Hegiræ 321. cujus lexicon, *ut eruditiſſimus Schultenſius aſſerit, tribus voluminibus comprehenſum eo potiſſimum reliquis antecellit, quod præter communes verborum ſignificationes illorum interiorem vim, & primam, quæ dicitur, poteſtatem accuratius inveſtigarit, in contexendo præterea rariorum formarum catalogo omnium induſtriam ſuperaverit, plurimis tandem optimorum poetarum auctoritatibus librum inſtruxerit.* &c.

(l) ابو آلقاسم محمود بن عمر بن محمّد آلخوارزمي آلزمخشري *Abul Kasem Mahmud Ebn Omar Ebn Mohammed Al-Chowarazmi Al-Zamachśari.* natus eſt in *Zamchśar Chowarazmi* oppido, *anno Hegiræ* 467. mortuus *anno* 538. Quo loco in gratiam philarabum alia adhuc lexicographorum nomina ſubjungimus. ابو آلفضل احمد بن محمّد آلميداني آلنّيسابوري *Abul Fazli Ahmed Ebn Mohammed Al-Maidani Al-Naiſaburi* a ميدان *Maidan* vico quodam in نيسابور *Nisabur* nuncupatus. *Obiit anno Hegiræ* 518. آلازهري ابن فارس *Alæzahri Ebn Phares.* ابن اوس *Ebn Ewas.* ابن آلاثير *Ebn Alazir.* آلهربي *Alharabi.* ابن قتيبه *Ebn Katibi.* احمد آلـفيومي *Ahmed Elfajumi*, qui *lexicon Arabicum* accuratiſſimum ordine alphabetico Latinorum more digeſtum conſcripſit; in quod ſumma diligentia virum hunc ea congeſſiſſe *Caſirius* memorat, quæ ex ſeptuaginta optime notæ lexicographis excerpſerat. ابن سلام *Ebn Selam* ابي موسي آلسّرقسطي *Abi Muſa Cæſarauguſtanus.* Atque ille ante alios longe eruditiſſimus, idemque laborioſiſſimus على بن اسماعيل *Ali Ben Ismael* vulgo ابن سيره *Ebn Seira* nuncupatus, qui in præſtantiſſimo ſuo lexico, quod in viginti quatuor tomos diſtribuit, non modo voces ſingulas explanat, ſed etiam rerum pene omnium proprietates, nomina, & eruditionem ad eas ſpectantem late, docteque perſequitur. Ad lexicorum porro Arabicorum ordinem quod attinet, hunc pleraque in dictionibus obſervant, ut inverſo ordine ab ultima nempe dictionis litera ad primam uſque radicalem exordium fiat. Quod eo conſilio factum præſtantiſſimus *Caſirius* autumat, ut voces ſimiliter deſinentes, quibus etiam in proſa oratione maxime delectantur Arabes, facilius, citiuſve reperiantur. *Vide ejusdem Bibliothecam Arabico-Hiſpanam Eſcurialenſem*, quam quod penitius nobis inſpicere licuerit, *celeberrimo Deniſio Bibliothecæ Garellianæ in Academia Cæſareo-Regia Thereſiana Præfecto, S. C. R. A. M. a Conſiliis*, viro in omni ſcientiarum genere verſatiſſimo in acceptis referimus; cujus nomen ob multiplicem non minus doctrinam, ac indeſeſſam illam ſolicitudinem longe celebratiſſimum eſt, qua *Bibliothecam Garellianam* rariſſimis libris rara induſtria condecorare nunquam non adlaborat, quos inter *Bibliotheca Caſirii Arabico-Hiſpana*, nobis benignitate viri hujus ſubminiſtrata, vel eo cumprimis numeranda eſt, quod unica hic loci ſit.

(m) Contrarium certe ſequentia *Mohammedis* verba evincunt, queis aſſeclis ſuis ſcientias commendat: *Quærite inquit ſcientiam, etiamſi in China ſit*, tum alibi: *Omnibus fidelibus licet poſſidere ſcientiam.* Præclara itidem gentis hujus in omne ſcientiarum genus amoris argumenta *Apophtegmatum catalogus* non obſcure declarat, ubi ſingulare in illas gentis hujus ſtudium encomiis maximis celebratur, cujusmodi de pluribus ſunt ſequentia:

لا فخر بآلمال و آلنّسب بل فخر بآلعلم و آلادب

„ Non eſt gloriatio in opibus, & ſtemmate, ſed gloriatio in ſcien-
„ tia, & eruditione.

و ليس آليتيم من قد مات والده
بل آليتيم آلذي لاعلم له و لاادب

„ Non eſt orphanus, cujus obiit pater, ſed orphanus eſt, qui ſcien-
„ tiam non habet, & eruditionem.

شخص بلا ادب كجسد بلاروح

„ Perſona ſine eruditione, eſt ut corpus ſine ſpiritu.

يوم واحد للعلام اخير من آلحيات كلها للجاهل

„ Dies unus viri docti præſtat tota vita indocti.

لا فقر للعاقل

„ Non eſt paupertas docto.

(*n*) Teſte *Caſi Saddin* in vita ſeptimi Abaſſidarum Chalifa *Almamum.* Medicinæ vero ſtudio operam navaſſe Arabes tum ex aliis, tum deſumto ex *Abulpharagii Hiſtoria Dynaſtiarum* loco clarum eſt. Inquit enim pagina 250. و مـــن آلحكما بحنا بن آلبطريف آلترجمان مولي آلمامون كان امينا علي ترجة آلكتب آلحكمية حسن آلتاديه للمعاني آلكن آللسان في آلعربية و كانت آلفلسفة احلب عليه من آلطب *Porro e medicis erant Joannes Ebn Batrik interpres, Almamunis libertus, qui & fidus fuit in libris medicis vertendis, felix in ſenſu reddendo; At Arabice minus eleganter loquens; Philoſophiæ, quam Medicinæ, major ipſi peritia* Ceterum vel illud proverbium olim uſitatum, *non eſſe* nimirum *bonum medicum, qui non eſſet bonus Arabs*, ſatis, ſuperque demonſtrat, non exiguum horum numerum inter Arabes extitiſſe, qui huic ſcientiæ vacarent; quorum e numero *Avicennas*, *Averroes*, *Raſius* præter alios vel hodiedum celebrantur.

§. VI.

De munificentia Chalifarum in literas non minus, ac literatos.

Prima porro illa feliciſſima epocha, qua ſcientiæ majorem in modum in Arabia refloruere, in illuſtrem *Abu Gafar il Manſurii* (*a*) *Chalifatum* incidit, qui ampliſſimum philoſophiæ cumprimis, & aſtronomiæ ſuis in provinciis domicilium erexerat, cujus præclarum exemplum ſecuti *Mahadi*, (*b*) & *Harruner Raſchid*, (*c*) in Chalifatu nempe ejusdem ſucceſſores, non ſegniores ſcientiarum fautores extitere. Horum denique *Mamum* (*d*) Chaliſa æmulatus veſtigia, eum ſe ſcientiarum fautorem, & patronum liberaliſſimum literis non minus, ac literarum magiſtris præbuit, ut ad ſummum honoris faſtigium evectæ viderentur: quo factum, ut excellentiſſima quæque ex peregrinis, & Græcis potiſſimum libris vel transferendo in Arabicum ſua facerent Arabes, vel commentationibus etiam illuſtrarent; nullum non moventes lapidem, ut, quidquid terrarum uſpiam præclarum ad hominum memoriam in rebus literariis exaratum eſſet, intra principatus

patus ſui terminos concluderent: (*e*) *Mamunio* itaque tanto viro *Ariſtotelem*, *Themiſtium*, *Porphyrium*, *Hyppocratem*, *Gallenum*, *Dioſcoridem*, *Euclidem*, aliosque in acceptis referunt Arabes, quos eo fautore (*f*) in Arabicum partim, partim in Syriacum ſermonem traductos maximis omnino laudibus extollunt (*g*).

Eadem prorſus induſtria, qua literarum fines inter Arabes proferebantur, curatum etiam, ut, habitis compluribus in locis eruditorum conventibus, magiſtrorum cathedræ in eorum commodum, qui ingenuis artibus operam dare cupiebant, ſtatuerentur. Gymnaſia, collegiaque eximia principum munificentia cumprimis ſuſtentabat adeo, ut, quarum nomina necdum vetuſtate obſoluere, plures celeberrimæ academiæ exiſterent, inter has celebriores *Bagdadum*, (*h*) ipſorum principum ſedes, *Kiſcha*, (*i*) pluribus ſemper eruditis viris clariſſima; *Kufa* denique, & *Baſſora*, grammaticorum, diſceptationibus notæ; Aegypto vero, & Africa ſub finem primi ſeculi proprios ſibi Chaliſas vindicantibus, ſcientiæ etiam proprias ſibi in iis ſedes (*k*) delegerunt. (*l*) Tantam certe virorum, in omni ſeu elegantiorum, (*m*) ſeu ſeveriorum (*n*) ſcientiarum genere verſatiſſimorum multitudinem tunc temporis extitiſſe aſſerit *Erpenius*, ut nec ipſæ fortaſſe Athenæ, fæcundiſſima illa bonarum artium mater, tot unquam protuliſſe videantur. (*o*) Quorum certe præſtantiſſima ingenia infinitæ pene multitudinis literaria monumenta, in bibliothecis repoſita, abunde teſtantur (*p*).

Non equidem eandem ſemper, quæ rerum humanarum eſt viciſſitudo, literatura Arabica fortunam nacta eſt, labefactata enim diverſis Turcarum irruptionibus Chalifarum ſede, elegantiores etiam artes, deficientibus nempe earum fautoribus, refrigeſcere cæpere, ut adeo pauciſſimi non niſi in exteris Dynaſtiis principes quipiam hominem unum, alterumve, ingenii acie magis præſtantem, munificentia ſua ad ſtudiorum labores excitarent.

Hos inter, qui præ reliquis eminerent, cumprimis nominandi veniunt *Abu Bekr*, & *Zacharia Ragid*, *Raſès* vulgo nuncupatus, ſuaque ætate clari nominis medicus, quem *Manſurius* non ille quidem *Abaſſidarum* Chaliſa, ſed *Transoxanus* Princeps impenſius foviſſe perhibetur. Quibus *Selgiugidas* inter ob literarum ſtudia clariſſimus *Melekſchach*, a quo in hunc diem æra *Gelalica*, ſeu *Malekica* nomen obtinet; tum vel ipſis in caſtris conſortio eruditorum hominum ſæpenumero perfruens *Timurius*, *Arabſchah* denique, ne longiores ſimus, jure merito accenſendi ſunt, quem ex opere ſuo præſtantiſſimo illud ſatis ſuperque comprobaſſe manifeſtum eſt, ſingularem illam Arabici ſtili elegantiam temporibus iis non omnem penitus interiiſſe.

Dubia hæc Arabicarum literarum conditio deinceps etiam ad noſtram uſque memoriam ſub *Oſmanidis* in Chalifatu ſucceſſoribus perſtitit; jurisprudentiam (*q*) licet, ipſis ſcilicet religionis ſuæ principiis maxime commendatam, uſque adeo excolerent, ut omne huic

tan-

tantummodo studium suum, si celeberrimum virum *Ragbib* Passam (*d*) excipimus, locasse videantur.

Perstrictis igitur prima hac dissertationis parte Arabicæ linguæ vicissitudinibus, quas a primis suis incunabulis ad nostra usque tempora diversissimas subeundas habuit, id unum adjungendum duximus, linguam vulgarem, Arabibus hodie usitatam, quoad originem eandem, quoad structuram vero, & grammatices regulas diversam ab ea existere, (*s*) qua in scriptis utuntur.

(*a*) De principe hoc *Abulfaragius in Historia Dynastiarum* inter alia sequentia memoriæ prodidit: وكان اوّل من عني منهم بالعلوم الخليفة الثاني ابو جعفر المنصور وكان مع براعته في الفقه كلفا في علم الفلسفة و خاصة في علم التّجوم *Primus autem eorum, qui scientiis operam dedit, fuit Chalifa secundus Abugafar Almansur, qui præterquam, quod legis peritia excelluit, philosophiæ etiam studio incubuit, ac præcipue etiam astronomiæ.* Vide auctoris hujus in citato opere pag. 246.

(*b*) *Mahadi* filius *Abugafar Almansur* patri suo succedens in regno, fuit tertius Chalifa e familia *Abassidarum.* Regnare cœpit anno Hegiræ 158. *Bagdadi*, ubi eo tempore commoratus est, quo pater illius *Birmeimonii* haud procul ab urbe *Mecca* mortem opetiit. Mortuus est in venatione, cum fugientem feram persequeretur; nam citato cursu per demissam admodum diruti cujusdam ædificii portam ingressus, corpore, renibusque nimium compressis, subito expiravit anno Hegiræ 169., postquam regnasset annos decem, mensem unum. Plura de eo *Herbelotus.*

(*c*) *Haruner-Raschid*, frater *Hadi*, & filius *Mohadi* quintus Chalifa e familia *Abassidarum* regni gubernacula capessivit anno Hegiræ 170. illico post fratris sui mortem, cui a patre substitutus fuit. Is, quem historici *Aaronem*, regem Saracenorum, aut Persiæ nominant, *Carolo Magno* munera misit. Literis, ac eruditis hominibus supra quam dici potest, addictus fuit. Cum notissimum illum librum, Mautha dictum, per ipsum auctorem ejus *Malekium* explicari sibi sineret, mandavit, ut id clausis cubiculi portis fieret, præsentibus tantummodo se, filiisque suis. At restitit vir doctissimus *Malekius*, inquiens: parum prodesse scientias principibus, ac nobilibus, si his inferioris conditionis homines carerent. Ingens illius in literas propensio caussa fuit, ut ipsius jussu complura erudita opera antiquorum auctorum in Arabicam linguam verterentur. Mortuus demum est anno Hegiræ 193. teste *Chandemirio*, in civitate *Thus.* Vide plura de hoc apud paulo citatum auctorem.

(*d*) Hujus principis summum literas promovendi studium *Abulfaragius in Historia Dynastiarum* hisce describit: ثم لما افضت الخلافة فيهم الي الخليفة السابع عبد الله المامون بن هرون الرّشيد تمم ما بدا به جده المنصور فاقبل علي طلب العلم في مواضعه وداخل ملوك الرّوم و سالهم صلته بما لديهم من كتب الفلسفة فبعثوا اليه منها ما حضر هم فاستجاد لها مهرة المتراجمة و كلفهم احكام ترجمتها فترجمت له علي غاية ما امكن ثم حرص النّاس علي قراتها ورغبتهم في تعليمها فكان يخلوا بالحكما و يانس بمناظراتهم و يلتذ بمذاكرتهم *At ubi devolutum est inter ipsos imperium ad Chalifam septimum Abdallam Almamunem, Harunis Arrashidi filium, perfecit ille, quod orsus fuit avus ipsius Almansur, & scientiam locis suis quærere aggressus, cum Græcorum regibus intercedens, petiit ab illis, ut, qui apud ipsos essent, libros philosophicos ad ipsum mitterent; qui cum ad ipsum, quos haberent, misissent, conquisitis ille interpretibus peritis, eos ipsis accurate vertendos imposuit; cumque, qua fieri potuit, diligentia, versi essent, homines ad eos legendos incitavit, eorumque perdiscendorum desiderium ingessit, ipseque doctis vacare, & eorum disputationibus interesse (solitus) & eorum dissertationibus delectari.*

(*e*) Suffragantur his *Leonis Afri in libello de Viris quibusdam illustribus apud Arabes in Bibliotheca Græca Joannis Alberti Fabricii libr.* 6^{to} *cap.* 9^{no} desumta verba: inquit enim: *Tunc Mamon desiderio immortali desiderabat intelligere antiquorum scientias; quoniam tunc nulla erat scientia Arabice descripta; adeoque dictus Mamon congregavit ingentem numerum doctorum diversarum linguarum, & interrogavit auctorum nomina, atque librorum, quæ scripta fuerunt in artibus lingua Græca, Persica, Chaldæa, atque Aegyptia, adeoque multa eorum nominata sunt volumina. Misit tunc multos ex familiaribus suis in Syriam, Armeniam, atque Aegyptum, ut illos emerent libros, de quibus sarcinas infinitas & tulerunt, & conduxerunt. Tunc segregati sunt boni, & utiles, sicut in medicina, in physica, in astronomia, in musica, in cosmographia, & chronica descripti, & posuit supra traductionem linguæ Græcæ Joannem, filium Mesuah prædictum, quoniam in illo tempore Christicolæ Græcis studebant literis. Posuit etiam supra traductionem Græcam alios quam plures sub eodem Joanne, & supra linguam Persicam Mahan, dictumque Mesuah; qui traduxerunt librum Galeni in medicina; post quæ omnia opera Aristotelis Arabice traduxerunt, multis etiam aliis magistris auxiliantibus.*

(*f*) Hoc fautore potissimum præ principibus aliis varias ex linguis aliis in Arabicam versiones adornatas fuisse *Renaudotus in epistola ad Dacerium apud Joannem Fabricium libr.* 2^{do} *bibl. Græcæ* ita disputat. *Celeberrima epocha versionum Arabicarum assignari solet sub imperio Almamonis septimi, quo nullus fuit major unquam fautor literarum, & eruditorum, quique genti suæ instillavit curiosum desiderium doctrinarum a Græcis concinnatarum. Avus ejus Abugafer Almansor jam præiverat, largissimaque proemia proposuerat eruditis, iis præcipue, qui Græcorum librorum translatione Arabibus ansam præberent philosophiam, astronomiam, mathematicas artes, medicinamque excolendi. Jam quoque multi ex præcipuis auctoribus Syriace versi extabant a Sergio Syro, qui Justiniani temporibus vixit, & pro antiquissimo interprete habetur. Sed Almamon singulari prorsus studio Græca volumina conquisivit, a Christianis principibus illa per legatos impetravit, magnoque illorum numero collecto, de eruditis interpretibus, qui eadem Arabice redderent, sollicitus fuit;* tum in disquisitione de barbaricis Aristotelis librorum versionibus apud eundem Fabricium libr. 6^{to}. *Ex ea familia secundus Abugafar Almansor scientiarum studia ad Arabes transtulisse dicitur, conquisitis libris, & adhibitis doctissimis viris, qui eos Arabice interpretari possent. Sed quamvis communiter ita statuant Arabes historici, cum tamen vix quidquam exstet primarum illarum interpretationum, laus illa ad successorem, ejusque pronepotem, Almamonem septimum, ex Abassidarum stemmate Chalifam, referri vulgo solet a melioribus auctoribus.* Vide etiam quæ cl. *Pocockius in specimine Historiæ Arabum* in eandem sententiam adfert.

(*g*) Interpretum Arabum, qui e Græcis, & Latinis codicibus multa sua fecere, catalogum contexuisse *Mohammedem Haaci filium Huetius* in libro *de claris interpretibus* testatur, qui eodem in opusculo de versio-

nibus

nibus, ex lingua Græca ab Arabibus adornatis, in sequentem abit sententiam: *quod ad Arabum ergo*, ait, *interpretationes spectat, ut omnes semel complectar, in eodem laxitatis, infidelitatis, luxuriæ, lasciviæ vitio bene versantur universæ. Cum enim densissima caligo ingenuas artes insedisset, quo tempore gens ea florere cœpit: ex quo nempe retorridus ille veterator Mohammedes stolidas mentes vana superstitione delusit, parum viderunt in literis, & cum Græcorum veterum scripta fere omnia, ne ab ipsis quidem recentioribus Græcis, nedum alienigenis intellecta, vernacula lingua popularibus suis exponenda suscepissent, ineptissimis ea interpretationibus contaminarunt, detractis multis, pluribus adjectis, inversis fere omnibus, & interpolatis.* Cui sinistræ de *Arabum* interpretibus opinioni non omnimode *Casirius in Bibliotheca Arabico-Hispana* subscribit, ubi de *versione Hyppocratis Arab.* hæc notat. *Ad Arabicas autem Hyppocratis translationes quod attinet, de quibus potissimum in præsens agitur; nihil equidem videre me in illis fateor, quod reprehendi possit; sive interpretis fidem, ac religionem, sive peritiam, atque eruditionem spectes. Siquidem negari nequit, hujusmodi versiones iis temporibus factas, quibus lingua Græca in oriente adhuc eruditorum erat quasi vernacula, quibus & vetustissima, & archetypis propiora scriptorum exemplaria adhuc extabant: Accedit, quod earum præcipuus auctor fuerit*, Honainus Ben Isac, *vir sane Grææ, & Arabicæ linguæ peritia, & medicinæ scientia clarissimus, ut eximia ejus opera testantur.*

(*h*) *Bagdadum* urbs longe amplissima, & nobilissima ad *Tigrim* fluvium condita, cujus cives teste *Gentio in notis ad Rosarium Politicum* castissimo & elegantissimo linguæ Arabicæ usu celebres fuere. Urbs hæc medio inter *Persidem*, & *Arabiam* loco, optimo coeli, & soli situ posita Imperatoribus Abasidis diu regia fuerat, *quorum temporibus non tantum imperii sedes; sed omnium artium, & scientiarum domicilium fuit, & fœcunda præstantium ingeniorum mater; unde tanquam ex equo Trojano innumeri doctrinæ, & ingenii principes prodierunt; imprimis vero illustre inter Abassidas inclyti illius Almamonis nomen fuit, qui, propositis amplissimis proœmiis, ad liberalium artium, & Arabicæ linguæ culturam omnium animos ingenti studio (ut superius jam insinuavimus) inflammavit, unde non tantum artes omnes, & scientiæ; sed ipsa etiam Arabica lingua per Chaldæam, finitimasque terras propagata, & ab omnibus certatim exculta fuit, atque ad summam elegantiæ perfectionem deducta: quare etiam Bagdadensium lingua eo loco apud Arabes, quo Attica apud Græcos fuit, ut optime Arabice crederetur loqui, qui Bagdadum patriam haberet.*

(*i*) Hanc plurium doctorum virorum gloria inclytam fuisse *præfatus Gentius in notis citati operis asserit.*

(*k*) *Renaudotus* in laudata disquisitione apud *Fabricium* scientias his in provinciis proprias habuisse sedes, hisce declarat: *In Aegypto, & Africa, quæ proprios ab aliquot seculis principes habebant, labente decimo seculo, cum non modo nulla esset spiritualis Chalifarum auctoritas, nam Fatimidæ, qui primo Africæ magnam partem occupaverunt; dum novum in Aegypto regnum fundaverunt, quod Salahedinus destruxit, & in suam, quæ Ejubidarum dicta est, familiam transtulit, Chalifis Bagdadensibus anathema dicebant, eosque non modo imperii usurpati per tyrannidem, sed occupati per vim, & cædem Hali pontificatus reos diris devovebant. Ita major omnino sub illis principibus philosophandi libertas, quia major, quam alibi traditionum, & historiarum per manus acceptarum, in quibus fundata erat jurisperitia eorum, qui Chalifis adhærebant, contemtus inter eos homines fuit. Neque minor in Hispania libertas, tum sub illis principibus, qui, rejecta quo-*

que

que Chalifæ communione, & auctoritate Africam tenebant, & Marocci sedem regni constituerant, ubi non minus quam Fessæ, Sigelmessæ, & in aliis populosis urbibus magnopere florebant liberalium artium studia. Ea igitur libertate, uti complures tum Africani, tum Hispani Arabes, totos se philosophiæ Aristotelicæ tradiderunt, quorum celeberrimus Averroes fuit, & multi alii, quorum nomina occurrunt in appendice bibliothecæ Hispanicæ Nicolai Antonii, quamvis ex Arabicæ linguæ ignorantia, plerumque adeo corrupta sint, ut agnosci vix queant.

(*l*) Has inter Academiæ illæ reliquis nobiliores fuere, quæ *Marocci*, *Septæ*, *Hubeddæ*, *Oraniæ*, *Bugiæ*, *Constantinæ*, *Tuneti*, *Tripoli*, *Sigilmessæ*, *Alexandriæ*, *Alcahiri*, *Fessæ* erectæ fuerant; de cujus urbis Academiis *Joannes Leo Africanus Descriptionis Africæ libro* 3[tio] *num.* 24[to] ita differit: *sunt in hac urbe duo celeberrima collegia, multis ædificiis, multoque opere museaceo elegantissima, horum omnes trabes incisæ, parietes tum marmorei, tum cretacei. Sunt, quæ centum habent museolos, sunt quæ plures, sunt quæ pauciores, omnia autem diversis regibus, qui ex Marinis oriundi erant, condita sunt. Atque horum quoddam est amplitudine, & elegantia admirandum, visuque dignissimum, quodque a quodam rege conditum est, quem illi Habu Henon vocabant. Hic egregium quendam fontem reperias marmorum, cujus vas duas cupas continet: præterfluit quoque in hoc collegio rivulus intra canalem nitidum, atque elegantissimum, cujus margines marmore, & majorica sunt elegantissime constructæ. Tria autem hic visuntur deambulacra tecta, miro artificio, atque labore ornatissima, quæ columnis quibusdam innituuntur, octogonalibus, variis coloribus distinctis. Ab una autem columna ad aliam arcus videas labore museaco, auro, atque coeruleo colore conspicuos, tectum autem ligneum est miro artificio incisum. Porticus cancellis elegantissimis sunt secreti adeo, ut, qui foris sunt, illos videre nequeant, qui intus deambulant. Murus undique, quantum manu contingere licet, opere cretaceo, quod majorica vocant, depictus est. Reperies multis in locis carmina quædam, quæ annum indicant, quo extructum fuit collegium: item & permulta in conditoris laudem conscripta epigrammata. Sunt & characteres magni admodum nigro colore obducti, qui a longe optime legantur. Portæ collegii istius æreæ multo artificio ornatissimæ, cubiculorum vero januæ ligneæ miro item artificio incisæ. Aula, quæ orationibus est dicata, suggestum habet, ad quem novem gradibus ebore, & hebeno constructis ascenditur. — — Reliqua Fessæ collegia habent cum hoc aliquam similitudinem, habetque quodlibet suos professores, quorum quidam ante meridiem, alii horis pomeridianis prælegunt. His autem optime a conditoribus provisum est. Olim, qui hic literis incumbebant, toto septennio vestitus, atque victus dabatur, at nunc illis nihil præter cubiculum obtingit gratis* &c. plura apud eundem auctorem videas.

(*m*) Recentioribus his etiam temporibus poesim excoluisse Arabes tum alii, tum *Jones* asserit, quos inter ابن آلفارض facile præstare reliquis in *sua Poesi Asiatica* testatur. Ceterum plurimi sunt auctores, qui de poetarum *Arabicorum* vitis, & carminibus scripsere. Ex quibus juxta eundem auctorem illustriores sunt عماد آلدّين محمد آلقرشي آلاصفهاني ut in *ejusdem libro* خريدة *inscripto* videre est, & ثعلبي in libro يتيمة Plures alios nominat *Herbelotus in sua Bibliotheca orientali.* Antiquorum pariter Arabiæ poetarum veneres exhibuit *Schultensius in sua Anthologia Arabica.*

(*n*) Quanto ardore, quantoque studio philosophicis cumprimis disciplinis dediti fuerint Arabes tum *Nagelius in specimine Academico de studio*

Philo-

Philosophiæ Græcæ inter Arabes Altorfii 1745. *edito*, tum nunquam non nobis laudandus *Reiskius*, aliique uberius pertractarunt. Singula enim, quæ *Græci* de libris philosophorum scripta adhuc præ manibus habebant, in suum sermonem ea solicitudine transtulisse ex superius dictis patet *Arabes*, ut plura *Aristotelis*, & *Euclidis* opera, pars itidem ex *Cebetis* tabulis hodiedum, originalibus nempe fatali fato deperditis, ex *Arabicis* restituta sint, & restituenda supersint. Et quamvis in metaphysicis, & logicis disciplinis minime præ illis, quæ hodiedum a nostris exculta sunt, orientalibus aliquid tribui queat, neque etiam in morali illa philosophia, quæ *Ethica* dicitur, infinita licet tum sententiarum, tum apologorum copia omnes fere illorum libri abundent; in ea tamen philosophiæ parte, quæ tum in recondito matheseos studio, tum in syderum magnitudine, intervallis, meatibus observandis, & in orientalium monumentis plurima superesse celeberrimus Schultensius asserit, unde excellentissimæ hæ scientiæ si non augeantur, ornentur certe, & copioso lumine illustrentur. Quantopere porro geometriam, arithmeticam, algebram, aliasque, quæ ad doctrinam mathematicam pertinent, in deliciis habuerint, quantave felicitate ab aliis male observata emendaverint, nova de suo addiderint eruditis hodiedum usque adeo notum est, ut qui cum Arabicis monumentis vel aliquam familiaritatem iniit, is, de re adeo testata dubitare nequeat. Juvat hoc loco in exemplum aliquorum de plurimis celeberrimorum nomina adducere: *Thabeti Ebn Korrah* medicinæ æque, ac matheseos, omnisque philosophiæ peritia insignis. *Abu Maaschari* astronomorum seculi sui principis, *Jahja Ebn Mansur. Ebn Zarcalli*, vel quæ nostris jam notiora sunt, *Alfarabii*, *Jacobi Jakendii*, *Ebn Bajæ*, *Averrois*, *Alfergani* &c. plura de his vide apud laudatum Shcultensium, aliosque rerum Arabicarum auctores.

(*o*) In Oratione jam citata *de linguæ Hebreæ, atque Arabicæ dignitate Leidæ anno* 1613. *impressa.*

(*p*) *Triginta*, & *duo millia Arabicorum voluminum* in una *Bibliotheca Fessana* asservari a testibus gravissimis, & spectatoribus vivis se accepisse testatur *Erpenius. Septuaginta* omnino Bibliothecas in solis Hispaniarum urbibus ad usus publicos ea ipsa plane tempestate, qua *Græcos* inter, & *Latinos*, literis omnibus exulare jussis, turpis ignorantia caput extulit, *Abu Bekr Mohammed Ben Chair* patuisse affirmat. *Leo Africanus citati operis libro* 2[do] in descriptione templi cujusdam *Marrocani sub hujus* ait *templi porticu centum fere librorum officinas, totidemque e regione quondam fuisse dicunt:* Bibliothecarum equidem perfectam notionem per *Casirium*, qui in conficiendo *Catalogo Escurialensi* nunc insudat, sperare potuissemus, nisi maxima manuscriptorum pars fatali illo hujus Bibliothecæ incendio *anno* 1671. consumta esset. Quo loco addendum ducimus, *ab accolis montis Libani* jam ab anno 1735. *typographiam* curari, ex qua libri varii Arabici ad religionis potissimum materiam, & ascesim spectantes prodiere, quorum novitatis æque, ac raritatis gratia nonnullos hic titulos subjicimus. آلزامير ❁ تفسير
آلزامير ❁ كتاب فرض آلزوم ❁ تعليم آلمسيح ❁ مرشد آلكاهن ❁

(*q*) Arabicæ excolendæ linguæ licet Osmanidæ non magnopere insudent, essentiale tamen id *Cadiorum*, (judicum) apud ipsos officium est, ut linguæ Arabicæ quam optime gnari sint, ex qua, priusquam munus judicis adeant, rigorosa tentamina subeunda habent, cum omnia ipsorum opera juridica lingua Arabica exarata sint, ut *Kazihan*, aliaque.

(*r*)

(*r*) Hic compendium omnium fere scientiarum in unum opus congesserat, huic ســـفينة آلراغب للواقف nomen imposuit; summis ideo ab eruditis laudibus celebratus: Ad pacem *Belgradensem Mektubgi* seu a secretis Vezirii fuerat, ad eandem ipse dignitatem postea evectus; cui dum sexennio præesset, anno 1763. octava die mensis Aprilis fatis cesserat, relinquens ad usus publicos præstantissimam bibliothecam.

(*s*) Tantum Clodius in grammatica sua *eruditam* Arabum linguam, quæ لسان آلنحوي dicitur, a *vulgari* لسان آلعامّ dicta differre asserit, quantum *Isocratis* dictionem ab hodierna lingua *Græca*. Vulgaris hinc sermonis dialecti pro diversitate nempe regionum diversæ sunt, quarum Aegyptia *mascula*, Halebensis *effoeminata*, Damascena denique *elegans* appellatur. Particulas colloquii *idiomatis vulgaris* Arabici *Callenbergius Halæ anno* 1729, *itemque* 1740. edidit. Hujus exemplum secutus, *Clodius* grammaticæ suæ Arabicæ particulas pariter quaspiam colloquii *idiomatis vulgaris* inseruit, *Hirtius* denique in institutionibus linguæ Arabicæ specimen quodpiam colloquiorum Arabicorum *idiomatis vulgaris* exhibuit, quorum aliqua tum ex *Callenbergio*, tum ex *Clodio* desumserat. Adfert porro *cl. Eichorn* in præfatione *ad Dissertationem Richardsonii de lingua, scientiis, & consuetudinibus Orientalium a Friderico Federau ex idiomate Anglico in Germanicum* translatam plures Arabicæ linguæ dialectos, quæ cum in aliquibus tantummodo urbibus, aut provinciis, ut in eadem præfatione videre est, obtineant, usitatæ potius, & receptæ cujusdam provinciæ, aut urbis voces, quam dialecti linguæ Arabicæ compellandæ sunt.

DE
LINGUA PERSICA.

§. VII.

De Persarum, & linguæ Persicæ origine.

Conspicua illa *Asiæ* pars *mari Caspio* ad septentrionem, meridiem versus *Oceano meridionali*, *Indo fluvio* ad Orientem, versus Occidentem denique *sinu Persico*, provinciisque Turcarum hodie ditioni subjectis circumclusa, nostris quidem temporibus communi nomine *Persia* nuncupatur, eademque omnino est, quæ priscis historiographis auctoribus *Iran* [1] olim audiebat: (*a*) antiquam *Assyriam*, si mappis geographicis fidem habemus, *Mediam*, terrarumque tractum, Persici imperii nomine sub Cyro insignitum, complexa. Gentis antiquitatem quod attinet, *Persas* æque, ac *Arabes* inde ab ipsis terrarum orbis incunabulis firmam, stabilemque in his regionibus fixisse sedem, suamque ab *Elam*, filio *Sem* duxisse originem, ipso ex vocabulo *Elam* (*b*) in Bibliis sacris, his terræ tractibus tribui solito, manifestum fieri videtur. Sunt tamen, in quibus potentissimæ hæ gentes a primo ortu plurimum inter se dissentiunt; in iisque illud cumprimis singulare, quod, cum Arabes sua conditione læti, suosque intra fines se se continentes, familiari Patriarchis potissimum regiminis forma uterentur, alii, conservato per Noe filios in communi

[1] ايران

illa terrarum inundatione humano genere, & ductis vix dum nationum exordiis, in aliorum populorum fines involantes, jam tunc admodum ampliſſimi fundamenta imperii poſuere. Ita omnium pene hiſtoriarum monumentis proditam, teſtatamque reperimus inauditam illo tempore *Nini*, primi Aſſyriorum regis reliquos populos ſubjugandi cupiditatem; cui non multum abſimilis extitit *Arbacis* ambitio, qui *Sardanapalo*, infami ſcortorum potius, quam tot regnorum principe, e medio ſublato, e præfecto provinciæ monarcha potentiſſimus, *Aſſyriæ* imperium ad *Medos* devolvebat; a quibus poſt tercentos quinquaginta annos *Cyrus* regio quidem ſanguine oriundus, ſed acta paſtores inter pueritia, ipſe paſtor, mira rerum converſione ad ſupremum faſtigium elatus, capto avo, monarchiam in *Perſas* tranſtulit. Quibus tamen ipſis diuturna quiete frui minime licuit; effæminatis enim, faſtuque pleniſſimis *Darii* moribus id effectum denique, ut *Alexander* ille *Philippi* filius, tum deletis ad *Arbelam* haud magno Græcorum exercitu innumerabilibus hoſtium copiis, tantum imperium, tot nationibus jura dare aſſuetum, imperata etiam facere doceret. Id, quod ad *Arſacem* uſque obtinuit, qui inviſo exterorum jugo a ſuis, ſuorumque cervicibus excuſſo, ſupremum dominium ſibi, ſuisque poſteris vindicavit (*c*).

Quemadmodum igitur regna, communi hodie *Perſici* imperii nomine comprehenſa, in eo jam ab Arabibus diſcrepabant plurimum, quod his vita, primis ſeculis pacatiſſima, utentibus, *Perſiæ* populi immodica principatus æmulatione, continuis agitati motibus, exteris haud raro bellis etiam peterentur, ita in eo quoque multum illis fuiſſe diſſimiles, haud vane conjicitur, quod in omni cultiori vitæ ratione, atque ſtudiis cumprimis elegantioribus, & Arabiæ gentem, & ceteras nationes pleraſque omnes facile ſuperarent. Res geſtas equidem principum ſuorum ab antiquiſſimis temporibus *Perſas* per annales texere conſueviſſe tum ex ſacro Codice (*d*) tum ex profanis ſcriptoribus perſpectum eſt. (*e*). Sed ne ab amœnioribus quidem muſis, & poeſi alieniores fuiſſe *Strabo* (*f*) nobis auctor eſt. Ex quibus, linguam quoque huic populo fuiſſe multo cultiſſimam, facile quiſque perſpiciat, neceſſe eſt, quamquam ægre, quæ ipſis lingua, quæve diverſæ inter ſe dialecti extiterint, difficileque judicatu ſit, eo, quod totus ille veterum *Perſarum* ſermo vel poſt inſignem *Jezdegirdi* cladem, populo in reconditos quosque Aſiæ angulos ſe ſe abdere coacto, vel per incredibilem *Mohammedanorum* in neophitos æque, ac libros omnes, monumentaque literaria graſſantium *Fanatiſmum* penitus fuiſſe extinctus videatur. Quod ſi *Græcos* conſulimus, quibus haud raro rem olim cum *Perſis* fuiſſe novimus, nullam equidem, ipſius linguæ notionem quod attinet, lucem nobis affundent, utpote, queis barbara præter ſua, nulliuſque pretii alia fuerint omnia, nullumque adeo in iis ſtudium poſuerint; captu tamen multo difficillimum fuiſſe idioma *Perſicum* ex duobus potiſſimum locis ſuſpicari licet; quorum unus in ſecunda *Themiſtii* oratione

tione (*g*) alter in notiſſima illa *Themiſtoclis*, patria exulis, hiſtoria continetur (*h*).

(*a*) Communis hæc tum antiquorum potiſſimum Perſarum, tum modernorum adhuc in *Perſia* poetarum eſt ſententia, ad diſtinquendam regionem illam, quæ nobis *Tataria* magna, illis vero توران *Turan* dicitur; cur vero veteribus *Iran* dicta ſit, variæ auctorum ſunt ſententiæ: اميريحياي, epitomator hiſtoriæ Perſicæ, ſub titulo لبّ آلتواريخ *medulla hiſtoriarum* notæ, quam *cl. Jones* perpere عبد آلرلطف *Abdullatifio* adſcribit, in prima dynaſtia principem Huśenk, etiam *Iran* nominat, unde *Perſiam* nomen *Iran* ab eo traxiſſe aſſerit: etymologiam tamen hujus nominis ad *Ireğ* filium *Feriduni* referendam eſſe ſubjungit, cujus verba hoc loco adferre placuit: بعض هوشنكرا ايران خواندند وايران زمين بدو منسوبست و بعض كويند بايرج بن فريدون منسوبست

(*b*) Plura de *Perſiæ*, & *Perſarum* nominibus adfert præſtantiſſimus *Hyde in Hiſtoria Religionis veterum Perſarum capite* 35[to]

(*c*) Quas ex Græcis recenſuimus monarchias, *Aſſyriorum*, *Medorum*, *Græcorum*, & *Parthorum* alio apud orientales hiſtoricos nomine veniunt: پيش داد يان *Piśdadiorum*, كـــــيا نيان *Cajanidarum*, ملوك طوايف *Regum exterorum*, quos in duas claſſes dividunt, in آشكانيان *Aśkanienſes* nempe, & آشغانيان *Aśganidas*, denique ساسانيان *Saſanidarum*. Quem ordinem cum *Mirchondio*, aliiſque præfatus *Emir Jahjai* obſervat. Illius ceterum differentiæ cauſſa, quæ inter utroſque in recenſendis ſuorum principum geſtis exiſtit, inde fortaſſis repetenda eſt, quod *Græci* potiſſimum bella cum *Perſis* geſta, hi vero ſolertius ea etiam annotaverint, quæ ipſis cum ceteris nationibus ſeptentrionalibus interceſſere.

(*d*) *Noctem illam duxit rex inſomnem, juſſitque ſibi afferri hiſtorias, & annales priorum temporum. libr. Eſther. C. VI. verſ.* 1.

(*e*) Suffragatur his *Diodorus ſiculus Bibliothecæ ſuæ hiſtoricæ libro* 2[do] *num.* 118. *de Cteſia* ſequentia narrans: κτησιας δε ὁ κνιδιος τοις μεν χρονοις ὑπηρξε κατα την κυρȣ ϛρατειαν ἐπι Ἀρταξερξην ἀδελφον, γενομενος δε αἰχμαλωτος, και δια την ἰατρικην ἐπιϛημην ἀναληφθεις ὑπο τȣ βασιλεως, ἑπτακαιδεκα ἐτη διετελεσε τιμωμενος ὑπ᾽ αὐτȣ. ἐτος ȣ̓ν φησιν ἐκ των βασιλικων διφθερων, ἐν αἷς οἱ περσαι τας παλαιας πραξεις κατα τινα νομον εἶχον συντεταγμενας, πολυπραγμονησαι τα καθ᾽ ἑκαϛα και συνταξαμενον την ἱϛοριαν εἰς τȣς Ἑλληνας ἐξενεγκειν. *At Cteſias Gnidius ſub expeditionem Cyri adverſus Artaxerxem fratrem vixit. Captus enim tunc, & ob artis medicæ ſcientiam a rege in gratiam receptus, XVII. annos cum honore apud illum exegit. Hic e regiis membranis, in quibus res antiquas Perſiæ, juſſu legis cujusdam, ordine deſcriptas habebant, ſtudioſe indagavit ſingula, inque hiſtoricum ordinem redacta, ad Græcos tranſtulit.*

(*f*) Ait hic libro 15[to]. διδασκαλοις τε λογων τοις σωφρονεϛατοις χρονται, οἱ και το μυθωδες προς το συμφερον ἐπαναγοντες πλεκουσι και μελους χωρις και μετ᾽ ᾠδης ἐργα θεων τε, και ἀνδρων των ἀριϛων ἀναδιδοντες. *Diſciplinarum magiſtris continentiſſimis utuntur, qui & fabulas ad utilitatem accomodatas intexunt, cum cantu, & ſine cantu, Deorum, & clarorum virorum facta celebrantes.* Et quemadmodum *Briſonius in libro de regio Perſarum principatu* fuſius enarrat, *Perſarum* nimirum regibus continuo fuiſſe ſcribas, qui edicta, & reſcripta principum ad provinciarum præſides dirigerent nonminus, ac ea nonnunquam, quæ præclare in præliis geſta fuerant, annotarent, ita & *Curtius libr.* 7[mo] *cap.* 3[tio] *paragr.* 4[to] *Armenidis*, meminit, qui ſcribam *Darii* egerat.

(*g*)

(*g*) χαλεπωτερον, inquit auctor, *citata in oratione*: ἀν συνιῃς ἡ της περσικης διαλεκτȣ, ἐκεινȣ τε και ἀμπελȣργος ἀκȣων, και σιδηρευς, ἐιχεν ὁ τι οἰκαδε ἀποφεροι. *Difficilius, quam Persarum linguam intelligas, quam si quis vinitor, aut faber audiat, habet quod domum referat.*

(*h*) Summæ *Themistoclis* id memoriæ tribui perhibetur, quod unum intra annum optime *Persice* loqui didicerit. Is enim, teste *Valerio Maximo, libr. 7mo. cap. 7mo. per summam iniquitatem patria pulsus, & ad Xerxem, quem paulo ante devicerat, confugere coactus, priusquam in conspectum ejus veniret, Persico sermoni se assuefecit adeo, ut parta labore commendatione, regiis auribus familiarem, & assuetum sonum vocis adhiberet.*

§. VIII.

De diversis linguæ Persicæ dialectis.

Varias Persiæ populis dialectos in usu fuisse refert *Ardeschir* [1] (*a*) ex *Kermania* oriundus, qui sub finem seculi, nobis decimi sexti, ab *Indiarum* monarcha *Schahekber* [2] variarum nationum, & antiquissimarum etiam dialectorum notitia imbui cupiente, ex *Persia* invitatus, dictionarium illud, ob summam doctrinam sub *Ferhengii Gihangirii* [3] nomine toto Oriente celebratissimum, vel ipse condidit, vel præcipuis certe curis promovit. Diversas, quas hic exhibet voces, ad antiquam maxime pyroduliam spectantes, & antiquissimas, & summa cum industria e tenebris erutas, excusasque fuisse oportet. Ex septem, quas multum dispares adfert, dialectis, quatuor *emortuas*, vel, ut auctoris ipsius verbis utamur, *neglectas*, [4] relictasque fuisse affirmat adeo, ut nulla jam earum vestigia exstant: quarum hæc nomina recenset: *Hervi* [5] quæ in *Herad* [6] *Sagzi* [7] quæ in *Sagestania* usu recepta erat, tum *Zabeli* [8] (*b*) in *Zabulistania*, *Sogdi* [9] denique in antiqua *Sogdiana* familiaris, & domestica. Quas quatuor potissimum provincias orientem versus regio illa complectitur, quæ strictiori in sensu, & proprie *Persia* dicitur. Tres porro dialectos reliquas, vel usque adhuc in usu esse, vel in libris, epistolis, carminibus haud infrequentes occurrere, certum, indubitatumque videtur. Harum prima *Parsi* [10] seu *Persica* est; altera *Deri* [11], *Pehlevi* [12] demum tertia; quibus jure meritoque adjungendæ, quæ *Zendi* [13] & *Pazendi* [14] audiunt: (*c*) Prior, (*d*) cujus notionem nonnisi ex antiquissimis codicibus aliquantam capere licet, summam apud veteres venerationem sibi conciliabat, utpote a *Zoroastre* in novæ religionis suæ principiis, & constitutionibus adhibita, primamque sui originem in *Georgia*, & *Aderbeigan*, (*Media* quondam dicta) nacta est: Disseminata vero in dies latius, & corroborata *Zoroastris* lege, in alias etiam, atque alias provincias, quas inter *Gilan*, *Dilem*, *Iraki Agemi*, transmigravit, in linguam subin *Huswaresch* [15] i. e.

linguam

[1] اردشير [2] شاه آكبر [3] فرهنك جهانكيري [4] متروكات [5] هروي
[6] هراد [7] سكزي [8] زابلي [9] سغدي [10] پارسي [11] دري
[12] پهلوي [13] زندي [14] پازندي [15] هوز وارش

linguam heroum appellatam hisce in terris degenerans, cujusmodi mutationibus, posteris item temporibus fuisse obnoxiam, est necesse. *Pazend* præcedentis dialectum esse, vel ex nomenclatione vocis satis, superque demonstratur (*f*). Princeps hujus linguæ magister ab ipsis adeo hodiernis pyroclastis *Zoroaster*, ab *Ormuzd* eam edoctus, perhibetur. Quod, ut ut sit, non obstabat, quo minus, quæ sermonis cujusvis, in populum evulgati, ea hujus quoque dialecti essent fata, haud aliter, ac *Hebrææ* a Rabinis corruptæ (*g*).

Quæ in ampliori apud priscos Persiæ populos usu versabatur, cumprimis numeranda venit *Pehlevica* dialectus, (*h*) cujus æque, ac *Pazend* primus fons, & origo jam sæpius commendata lingua *Zend* est, in qua sacros *Zoroastris* libros conscriptos meminimus. In inferioris *Mediæ* provinciis *Dilem*, *Gilan*, *Kubestan*, & *Iraki Agem*, maxime suo tempore eam floruisse, auctores tradunt. Huic porro linguæ, quod ad similitudinem non minus vocum, ac grammaticæ regulas attinet, *Zend* inter, & *Parsicam* mediæ, *Azvaresch* etiam, vel melius *Huzwaresch*, i. e. *bonæ, vel heroicæ fortitudinis* nomen inditum fuisse, *Ferhengi Gihangiri* significat (*i*). Nullum porro est dubium, hanc haud aliter, ac ceteras *Persarum* linguas interituras fuisse penitus, nisi nonnullæ scriptorum *Zoroastris* versiones plane ex sententia nobis reliquæ mansissent: Annales hinc illi *Persici*, vulgo *Schah-name* in Persia celebres, eadem olim *Pehlevica* dialecto exarati dicuntur (*k*).

Ex recensitis dialectis binæ adhucdum, *Parsi* (*l*) videlicet, & *Deri* haud ita multum, ut ex subsequis patebit, a se dissidentes adferendæ restant. *Parsi* antiquitate ipsi Arabicæ linguæ nihil inferiorem australis *Persici* imperii pars progenuit; plurimis subin vicissitudinibus expositam. Linguam hanc temporibus dynastiæ *Pisdadiorum*, & præcipue sub regno *Gemsid* [1] viguisse, non sine multis rationum momentis suspicari licet; etsi alii sub *Cajanidarum* Dynastia, & tempore quidem *Esfendiar Dirazdest* [2] (qui nobis *Artaxerxes Longimanus*) nonnulla illius vestigia se deprehendisse autument (*m*), qui principem hunc, australi *Persiæ* regione armis in potestatem redacta, variis his linguis ditiones suas repletas advertisse volunt, atque adeo subditos uni linguæ *Parsi* assuescere jussisse; cui inde *Deri*, id est: *linguæ aulæ* nomen obtigisse venditant. Magis illud exploratum, Alexandrum Magnum (*n*) omnibus in *Persia* una cum *Darii* familia prostratis, *Pehlevicam* simul evertisse linguam; quo in calamitoso statu, & illius, & successorum temporibus ad regimen usque *Behramgur* [3] e *Sasanidarum* Dynastia principis, & coævi Cæsaris *Theodosii junioris* eam perstitisse *Tabakat Nasseri* [4] memoriæ prodidit. Qua tempestate nova illi lux affulgere visa est, ipso principe quatuor potissimum linguis uti solito: lingua *Parsi* videlicet in aula; *Arabica* in ira incitatiore; *Turci-*

n *ca*

[1] جمشيد [2] اسفنديار درازدست [3] بهرام كور [4] طبقات نصري

ca cum militibus; lingua *Herat* denique, *Parſi* inter, & *Pehlevi* media, in gynecæo. Ab illo inde tempore lingua *Parſi* in priſtinum quaſi dignitatis gradum reſtituta, in hodiernum uſque diem in toto, qua patet, *Perſarum* imperio integra, atque illibata conſervata eſt, hac una acceſſione facta, quod *Jezdegirdo*, patrio throno dejecto, imperioque *Arabici* juris facto, complures ſermonis hujus peregrini voces civitate donare coacta fuerit (*o*). *Perſicorum* porro tot vocabulorum cum *Germanica*, aliiſque ſeptentrionalibus linguis ſimilitudinem inde potiſſimum repetendam eſſe conjicere licet, quod *Perſia* a vetuſtiſſimis jam temporibus, variis per *Scythiæ* populos incurſionibus vexata, regioque imperii ſolio a nonnullis antiquæ *Scythiæ* regni *Turan* principibus (*p*) occupato, idioma *Scythorum*, quibus cum ejuſdem majores noſtros originis fuiſſe negari non poteſt, cum ſermone *Perſico* facillime commiſceri potuiſſe videatur (*q*).

Dialectorum varietate in diverſis provinciis *Perſiæ* expoſita, jam, qua ratione hæ dialecti, neque ſemper, neque uno, eodemque ſimul loco conſiſtentes, una alteram exceperint, paucis expendendum. Quemadmodum itaque jam primis a populorum diviſione annis, reges *Perſiæ* peculiares, ita lingua etiam *Zend* propria extitit, in *Georgia* potiſſimum, *Iran*, & *Aderbeigan* puritate nitens. *Zoroaſtris* porro legibus (*r*) *Giuſtaſpis* [1] (*s*) ætate hac lingua, & ſcriptura exaratis, ipſa mox etiam lingua in binas ſeſe *Pehlevicam*, & *Parſicam* dialectos ſegregavit. *Pehlevica*, a qua *Pazend* ortum traxit, verſus auſtrales partes, *Gilan* nimirum, *Dilem*, & *Iraki Agem* ſe diffundente; *Parſica*, quæ prius jam in plagis orientalibus domicilium fixit, per hoſtiles incurſiones plures cum *Pehlevica* uſque eo confuſa eſt, ut jam antiquitus a *Behmen Esfendiar*, [2] poſterioribus vero temporibus denuo a *Behremgur* aula abeſſe juberetur, *Perſica* tunc temporis lingua magnificum *Deri*, hoc eſt: *linguæ aulæ* titulum reportante. Quo loco animadvertendum, lapſu temporis, cum, capta nempe ab *Arabibus Perſia*, incolis ab *Islamismo* abhorrentibus, vel ferro pereundum, vel in exteras provincias concedendum erat, fuiſſe factum, ut *Perſis* multis, religionis, & linguæ ſuæ amantioribus in montanas partim *Kermaniæ* partes, partim in *Indias* cum antiquis legis codicibus elapſis, primæva etiam lingua incolumis, & integra perſeveraret; in *Parſicam* interim, vel hodiernam *Perſicam* linguam plurimis, non *Arabicis* modo, ſed *Turcicis* etiam, ſubinde *Tataricis*, *Indicisque*, quibus & ad hanc diem ſcatet, vocabulis irrepentibus.

Ad fontes vero quod attinet, ex quibus plurima, & præſtantiſſima quæque rariſſimarum linguarum, nos adhucdum fugientia, dilucidari queant, cum ii nonniſi in præclaris iis monumentis (*t*) a *Zoroaſtre*, *Perſis Zeraduſchd* [3] (*u*) ſuorum uſui poſterorum relictis, deliteſcant, de iis pluribus modo nobis, eoque diligentius differendum,

quod

[1] كشتاسب [2] بهمن اسفنديار [3] زرادشت

quod res hæc tam variis hodie, tamque dubiis eruditiſſimorum virorum opinionibus agitata, implicari magis, quam expediri videatur. Vetuſtiſſimos jam *Perſas* præcipuam adverſus virum hunc reverentiam adhibuiſſe, tam ex *Græcis*, quam *Perſicis* libris compertum eſt, cujus utpote præſtantiſſimi ſui temporis mathematici, philoſophi inſignis, & legislatoris inprimis celeberrimi morum præcepta, & religionis dogmata ingenti deſiderio amplectebantur; id quod effecit etiam, ut non niſi illius, & diſcipulorum, magorumque conſiliis, & vaticiniis publica omnia, privataque ſummi momenti negotia adminiſtrarent, ex illorum ſententia bene de republica meritis præmia, atque ſcelerum reis poenas decernerent, ſanctionibus illos principum, magiſtratuumque conciliis adeſſe juberent, nec quidquam denique, eorum niſi auctoritate comprobatum, juſtum, licitum, legitimumque exiſtimarent. Quare nemini cuiquam admirationem movebit, legem, atque religionem, a *Zoroaſtre* inſtitutam, longiſſimo temporis intervallo in omni Perſarum imperio ſumma in veneratione, & pretio ad id uſque temporis fuiſſe, quippe *Manes* (*w*) principiis quidem novæ ſectæ ex illius operibus depromtis, ſed pro genio ad ſua ſomnia accommodatis, eam labefactarit primum, paulo poſt ab *Arabibus*, *Jezdegirdo* [1] internecione deleto, *Perſia* potitis, funditus everſam; quos nempe per vim, & furorem pravæ doctrinæ ſuæ virus, & linguam late diſſeminantes, magorum reliquias incredibili odio, & ferro, flammiſque fuiſſe perſecutos conſtat ita, ut mox ne tenuia quidem *pyreorum*, cultuſque in *Perſide* tam ſolennis veſtigia extarent, non nullis, proſperiore fortuna utentibus, vel in *Indias*, ut jam meminimus, vel *Kermaniæ* montes evadentibus.

Præmiſſis his, nihilo minus arduum admodum nunc eſſet, de lingua, & operibus *Zoroaſtris*, in quibus hi antiquitatis theſauri latitant, certi quidpiam ſtatuere, niſi celeberrimi illi viri, æquiſſimi rerum *Perſicarum* æſtimatores *Hyde*, atque *Anquetilius* abditiſſima quæque in lucem publicam protraxiſſent, quibus adeo, quæ erudito orbi de priſtino *Perſidis* ſtatu innotuere, omnia jure optimo in acceptis referenda arbitramur: quorum ille præter uberem religionis veterum *Perſarum*, *Parthorum*, & *Medorum* notionem primus nonnulla nobis *Zoroaſtris* præcepta, & canones, inter hodiernos magos ſub nomine *Sad-der* (*x*) pervulgatos communicavit; opera, & auctoritate eruditiſſimi apprime *Gibangirii* lexicographi magorum ſacra, & multa obſcura loca ex vetuſtiſſimis Perſarum linguis dilucidans.

Hæc prima, & pulcerrima quidem, utcunque tamen dubia ſpecimina poſt aliquanti temporis decurſum majori lumine illuſtravit *cl. Anquetilius du Peron*, antiquiſſima nuper *Zoroaſtris* ſcripta nec opinato, ac fere incredibili auſu ex abditiſſimis, & vix non inacceſſis magorum antris eruta, maxima literatorum omnium

n 2 gratu-

[1] يزدجرد

gratulatione in Europam noſtram deferens, atque *Zenda-weſta* (*y*) cum *Pundehefch* (*z*) ex primævis, quibus conſcripta erant, linguis, ipſis magorum doctoribus haud parum operæ conferentibus, traducta in lucem proferens. Quæ tanti licet ſint laboris, ſuſpecta tamen merito, & dubia illorum foret antiquitas, ſiquidem *cl. Richardſonii* argumenta, in ipſius ad *Dictionarium Perſicum* præfatione in medium nuper allata, id ſatis, ſuperque demonſtrarent (*aa*), neque ad fidem horum librorum ſtabiliendam tum aliæ *Anquetilii* diſſertationes, tum ipſa natura rei conſpirare viderentur (*bb*). Quibus, dum, quæ cuique horum auctorum ſententia magis arrideat, in medio relinquimus, id unum addidiſſe liceat, illud, ſi fortaſſe novitatis ſuſpicionem injiciat, quod liber hic per plurium ſeculorum intervallum ſolertiſſimis noſtris *Aſiæ*, & antiquitatis indagatoribus (*cc*) incognitus remanſerit, minime noſtro quidem judicio veritati, & bonæ rei cauſſæ obeſſe poſſe, propterea, quod & magi, homines timidi, nihil non egerint, ut legis ſuæ volumina aliis occultarent, quodve ii etiam, qui rei indagandæ operam dabant, ab illa *Anquetilii* induſtria fortaſſis longius abfuiſſe videantur, (*dd*) Sed jam miſſis his, quæ linguæ *Perſicæ*, aliarumque ſcientiarum cultura apud *Perſas* extiterit, videamus.

(*a*) Auctorem lexici a nobis citati excerpſimus ex *Anquetilii* diſſertatione *de veteri lingua Perſarum*, quæ parti 33[tiæ] *Act. Reg. acad. Pariſ. inſcrip.* inſerta eſt. Plures vero præter prædictum magum doctores *Indo-Mohammedanos* in eodem codice elaborando deſudaſſe, idem auctor animadvertit; *Hyde* denique in *Hiſtoria religionis veterum Perſarum* præfationem operis hujus conſcripſiſſe notat *Ibn Fachreddinum* natione *Indo-Perſam*.

(*b*) *Hyde* eam *Dravali* nominat, quod erronea, quo utebatur, codicis ſcriptura accidiſſe putandum eſt.

(*c*) Minime hæ binæ ultimæ in enumeratione dialectorum prætereundæ, quod, ut ex decurſu commentationis patebit, principalem quoque locum præ ceteris obtineant. Harum equidem expreſſam licet præfatus auctor citati dictionarii nullam mentionem faciat, in ipſo tamen opere, dum antiquarum fit diſquiſitio vocum, ſæpius de iis ſermo incidit.

(*d*) زند *zend* vivus *à* زندہ شدن *zindesüden* vivere, inde زند آوستا *zenda-weſta* ſermo vivus. Libri, qui hodiedum ſub nomine legis *Zoroaſtris* circumferuntur, hoc nomine inſigniti ſunt. Sententiæ huic *Herbelotus* etiam *pag.* 917. *in Bibliotheca ſua* adſtipulatur.

(*e*) Gaudebat hæc etiam characteribus propriis, magnam, ut ſolertiſſimus hac in re *Anquetilius* obſervat, tam in nominibus, quam literarum formis *Georgianæ*, & *Armenæ* linguæ hodiernæ ſimilitudinem referens, cujus ſcribendi methodus eadem, quæ *Hebræorum*, *Arabum*, & novorum *Perſarum* a dextra ſiniſtram verſus in eo tamen ab horum linguis abludens, quod ad eorum, quæ vel producenda, vel breviori enuntianda ſono ſunt, diſcrimen certa ſigna vocalibus ſingulis addantur. Literas dialecto huic peculiares, *Georgianæ*, & *Armenæ*, ut diximus, conſimiles *tabulæ* 2[dæ] *numerus* 1[mus] & 2[dus] exhibent: Harum figuræ quadraginta octo dantur numero, ex quibus vocales ſedecim, conſonantes triginta duæ numerantur.

(*f*)

(*f*) پا *pa* enim *Perſis* pes, unde پازند *pazend* dialectus ex lingua *Zend* orta.

(*g*) Ad literarum dialecti hujus figuras quod attinet, cum propriis careret, eas vel linguæ *Zend*, vel *Pehlevi* uſurpaſſe, auctores memorant.

(*h*) پهلوي *pehlevi* juxta auctorem quendam Perſam, a پهلو *pehlu*, quod *latus*, *fortitudo* ſignificat, ſuam originem repetit, patre nimirum پارس *Pares*, filio سام *Sami*, qui filius نوح *Noah* fuerat. Alii nomen trahere dicunt a regione, in qua ſitæ fuerant ري *Rey* اسپهان *Iſpahan*, & دينور *Dinur* i. e. linguam hanc harum viciniarum incolis in uſu fuiſſe. Vide *Anquetilii* diſſertationem de lingua *Pehlevica*.

(*i*) Huic quoque linguæ, ut aliis pleriſque veterum, propriæ ſunt literarum formæ, ad characteres *Zend* aliquantum accedentes, numero decem, & novem, enuntiationes vero viginti, pro varia literarum collatione inter ſe diſcrepantes. Scribendi itidem initium, ut in aliis, a dextra ſiniſtram verſus. Horum characterum diverſas formas, itemque uſitatos linguæ *Pehlevicæ* numeros ſi quis inſpicere cupiat, *tabulæ* 2[dæ] *num.* 3[tium], & 4[tum], conſulat; quorum prior *alphabetum Pehlevicum*, alter *numeros Pehlevicos* exhibet.

(*k*) شهنامه *Schæh-name* i. e. liber regum. Carmine prorſus eleganti hiſtoriam veterum regum *Perſiæ* complectens, quam *Ferduzi* ſub Sultano *Mahmud* in carmina redegit. Qui uberiorem libri hujus notitiam habere cupit, *Anthologiæ Perſicæ anno* 1778. *Viennæ typis datæ pag.* 71, & 81. conſulat.

(*l*) De origine nominis پارس variæ ſunt opiniones: utpote aliis eam a پارس *pars* leopardo, celebri apud *Perſas* & *Indos* animali repetentibus, quo cicure facto ad venationem utuntur; aliis vero a پارسا *parſa*, quod in libris *Zoroaſtris*, *devotus*, *purus*, *ſanctus* ſignificat: quamquam non pauci originem ejuſdem a پارس *pares* deductam, velint, quod in libris *Zoroaſtris ſplendens*, *transparens vitri inſtar* ſignificat, unde probabilius پارسستان *Parſiſtan*, quod aër ibi purus, & lucidus, ad diſtinquendam huic propinquam Mediæ partem montoſam, cui perpetuæ quaſi nebulæ incumbunt.

(*m*) De ſcriptoribus Græcis animadverſum hoc loco volumus, eos ſæpenumero, dum de rebus *Perſicis* illorum temporum mentionem faciunt, vocabula hodiernæ linguæ Perſiæ multum affinia hiſtoriis ſuis immiſcuiſſe; Horum, quæ ex ea facile explicari queant, congeriem quampiam libr. 2[do] paragr. 248. *Briſonius* adfert in opere ſuperius memorato; *Relandus* itidem *in diſſertationibus ſuis*, & *Burtonius in lipſanis vocabulorum Perſicorum*, quæ apud *Græcos* auctores paſſim inveniuntur, hodiernæ linquæ *Perſicæ* ope dilucidant.

(*n*) *Alexander Magnus*, ab Orientalibus *Eskender Rumi*, i. e. *Græcus*, aut ذو القرنين i. e. *princeps duarum conjunctionum* vel *cornuum* dictus; alii a Jove Amonio, cujus ſe eſſe filium gloriabatur, etymologiæ hujus rationem repetunt, aliis eam ampliſſimo ipſius in Orientem æque, ac Occidentem dominatui tribuentibus. Ceterum nomen hoc ذو القرنين poſteris quoque heroibus, ut *Gengiſchanio*, *Timurio* datum fuiſſe auctores memorant, ad rariſſimam quampiam duorum ſyderum conjunctionem alludentes, qui, quemadmodum dicta ſyderum conjunctio rara admodum accidit, rariſſimi non niſi exiſterent. Cauſſam porro graviſſimi belli *Darium* inter, & *Alexandrum*, regnique *Perſici* everſionem notus epitomator hiſtoriæ Orientalis *Emir Jahja* ita paucis enarrat. میان دارا واسکندر رومي بر بعض خراج از ولایت ایران که با تصرف رومیان بود مخاصمت افتاد آهنك جنك یکدیکر کرد ند و امّا دو مردان همدان ازکسان دارا ویرا زخم زدند و بلشکر اسکندر کریختند اسکندر في الحال بیآمد و سروي برانوها نهاد و سوکند مغلظ خورد که من نه فرمودم و قصد

o قتل

قتل تو نداشتم دارا از وي التماس كرد كه كشندگان و يرا بكشد و د وختر زن كند و بر اولاد ملك فرس بيگانه نگمارد وايشانرا خوار ندارد اسكندر ازوي بپذيرفت وبران وفا كردد اين جهت ملوك طوايف مشهور كردند *Inimicitiarum caussa Darium inter, & Alexandrum denegatum Persis tributum fuerat, ad quod, ob aliquas Persis quondam subditas provincias Græci antiquitus pendendum tenebantur. Hinc bellum inter utrumque ortum; in quo, cum duo viri Hamadanenses ex comitatu Persico regem suum graviter vulnerassent, ad exercitum Alexandri transfugere: quo audito, rex ipse Alexander ad Darium accurrit, simulque vulnerati caput genubus suis imponens, se necem ipsius neque jussisse, neque unquam voluisse, juramento contestatus est. Darius contra id unicum ab Alexandro petiit, ut sumta de occisoribus vindicta, suaque in sponsam accepta filia, regni administrationem Persis concederet, neque suos despiceret. Quod Alexander & spopondit liberaliter, & religiose etiam observavit. Hinc exorta est dynastia, quæ ab historicis regum exterorum dicitur.* De successione post mortem *Alexandri* in regnum *Persiæ* inter Orientales non eadem omnibus est sententia; de quibus plura videre licet in *Bibliotheca Herbeloti* sub articulo *Dara;* Placet hoc loco ex scriptore Armeno *Mose Choronensi* ob raritatem libri hac desuper quæpiam adjicere: *Igitur* ait hic *Alexander ille Macedo Philippi filius, & Olympiadis, quæ erat ab Achille quarta, & vigesima, totius orbis imperio potitus, cum regnum suum inter plures testamento partitus esset, ita tamen, ut Macedonium imperium generatim, universeque appellaretur, ipse e vita excessit. Post quem Babylone Seleucus regnavit, complurium principatu ad se correpto, qui etiam Parthos ingenti bello subegit, ob eamque rem Nicanor compellatus est. Libr. 2do. pag. 83. edition. Londin.* 1736.

(*o*) Eodem pariter fato a tempore devicti *Jezdeḡirdi* mutationem quampiam scriptura Persica subiit, abolitis nempe tunc temporis characteribus aviticis, Arabicisque inductis, qui hodiedum apud Persas obtinent; his ad exprimendam linguæ Persicæ enunciationem propriam, non quidem forma, sed notis diacriticis distinctas quatuor adjecere literas nimirum: پ *pe æḡemi*, ژ *zai æḡemi*, چ *ćim æḡemi*, & گ *kafi æḡemi.* Ceterum *Persas* proprias antehac habuisse literarum formas *Elmacinus* in *Chronologia sua Muslimorum* تاريخ المسلمين nuncupata ad vitam *Mohammedis Abuḡafar Chalifæ libro* 1mo. *cap.* 11mo. hisce declarat. وقد ذكر انه لماولي المستنصر الخلافة بسط له بساط فيه صورة نقش مثال فرس عليه راكب وعلي راسه تاج تحيط به دايرة كبيرة جدا فيها مكتوب بالفارسيه فاحضر المستنصر من قرأها فتغير وجه الفارسي فقال له المستنصر ماهو فقال بعض حماقات الفرس اخبرني به فقال لا معني له قال لا بدان تخبرني به قال يقول انا شيرويه بن كسري قتلت ابي ولم اتمتع بالملك الاستة اشهر فتغير وقام من مجلسه ولم يملك الاستة اشهر ✻ *Narrant etiam, cum imperio præfectus esset Mustansirus, expansum fuisse ei tapetem, in quo imago expressa erat similitudine equi, cui insidebat eques, capite diadema gestans, quod magnus ambibat circulus, in quo scriptura erat Persica; Mustansirum autem, vocasse quendam, qui eam legeret, & Persæ vultum fuisse mutatum, ac Mustansirum dixisse, quid id est? illum autem respondisse, nugæ quædam sunt Persicæ; Mustansirum voluisse, ut eam sibi explicaret, atque illum negasse, sensum ei nullum inesse: cumque Mustansirus dixisset, necesse est, ut eam mihi exponas, dixisse sic ait: Ego Siroes filius Chosroæ, patrem meum occidi, neque imperio fruitus sum, nisi sex mensibus, & mutatum fuisse vultum Mustansiri, eumque e solio suo surrexisse, & non imperasse nisi sex menses.*

(*p*) Hos inter *Afrasiab*, *Zohak* fuere.

(*q*) Affinitatem inter linguam *Persicam* & nostram *Germanicam* non solum in quibusdam nominibus, verum etiam in ipsis regulis grammaticalibus esse, hodie post tot jam exhibita exempla vix quispiam amplius est, qui hoc in dubium revocet. Similitudo igitur idiomatis *Persici*, & *Germanici* ex subjecto brevi vocum elencho patet.

pers.	*pronun.*	*germ.*	*pers.*	*pronun.*	*germ.*
است	*est*	*ist*	دروغ	*dürūgh*	*trug* vel *betrug*
اندر	*ender*	*unter*	دوختر	*dochter*	*tochter*
پدر	*peder*	*vater*	ربودن	*rübūden*	*rauben*
بند	*bend*	*band*	شش	*śeś*	*sechs*
بربر	*berber*	*barbier*	لب	*leb*	*lippen*
برادر	*büräder*	*bruder*	موش	*mūś*	*maus*
تو	*tū*	*du*	مادر	*māder*	*mutter*
خدا	*chüdī*	*gott*	نام	*nām*	*name*
دندان	*dendān*	*zahn*	نو	*new*	*neu*
در	*der*	*thüre*	يوغ	*jūgh*	*joch*

plura alia his dantur, de quorum similitudine integros catalogos exhibuerunt *Bonaventura Vulcanius* in tractatu *de literis, & lingua Getharum, sive Gothorum. Lugd. Batav.* anno 1597. edito, pag 87. *Andreas Müllerus* in suis exercitationibus, quas sub titulo pseudoanonymi *Joh. Forstii* edidit, & quæ insertæ sunt *Crenii fasci exercitationum philologico historicarum. Lugd. Batav.* 1697, n°. 7mo. pag. 15to; agit item *Schotelius* de similitudine multorum vocabulorum *Germanicorum*, & *Persicorum* in suo *perfecto opere de matre lingua Germanica.* lib. 1mo. diss. 9na. Denique *Georgius Wachterus* in præfatione ad *Glossarium Germanicum. Lipsiæ* 1727. impressum. §. 17mo. Quod vero ad ipsam relationem regularum grammaticalium inter has duas linguas attinet, haud exigua utriusque affinitas ex sequentibus eruitur. I. *Forma comparativi* apud *Persas* terminatur in تر *ter*, ut: خوشتر *choster. besser.* بدتر *bedter. schlimmer.* II. *Forma infinitivi* desinit apud *Persas* in دن *den* & تن *ten*, sic: بندن *benden.* گرفتن *giriften. greiffen.* III. *Imperativi forma* fit potissimum rejiciendo ultimam syllabam, sic: *a* ماندن *mānden. bleiben.* مان *mān. bleib.* راندن *rānden. treiben* ران *rān. treib.* IV. *In statu constructo* ponitur rectus, seu genitivus post illud nomen, a quo regitur, sic: شوهر برادر *śüherī bürāder. die Frau des Bruders.* V. *In compositione* e contra duorum substantivorum, vel substantivi cum particula, utrobique idem ordo observatur, ut in primo casu آهوچشم *āhū ćeśm. Hirschaug.* in altero casu نامور *nāmwār. nambar.* VI. sunt denique utrique linguæ *proprii & particulares loquendi modi*, ut: او هيچ نداد *o hīć nedād. Er hat nichts nicht gegeben.* Ex his igitur allatis satis superque patet, *Josephum Scaligerum* aut levem linguæ *Persicæ* notitiam habuisse, aut certe halucinatum fuisse, dum in *Epist.* 228. quæ *Joa. Pontano* inscripta est, ait: *Nihil tam dissimile alii rei, quam Teutonismus linguæ Persicæ*, cujus sententiæ, forsitan ejusdem viri auctoritate inductus subscripsit *Sam Bochartus* in *Phaleg.* lib. 1. cap. 15. Contra major est numerus eruditorum, qui præter supra citatos, nobiscum contrariam tuentur opinionem; *Salmasius* nempe, *Ludov. de Dieu*, *Just. Lipsius*, *Hottingerus*, *Buxtorfius*, *Boxhornius*, & denique *Milius* in lingua Belgica. *Angelus a S. Josepho* in clavi ad suum *Gazophylacium linguæ Persicæ* cap. 3. se analogiam inter hanc,

& alias etiam linguas Europæas uti *Latinam*, *Belgicam*, *Gallicam* inveniſſe putat.

(r) Placet hoc loco, quæ de *Zoroaſtre* ejusque legibus *Chondemirius in ſua hiſtoria* حبيب آلسّير inſcripta perhibet, adferre quæpiam, ait hic: باتّفاق مؤرخان در زمان كشتاسب زردشت نبوّت كرده طوايف انامرا
بعبادت آتش مأمور كردانيد وكشتاسب باوي روي كرديد بدان واسطه
دين مجوسي رواج و رونق تمام يافت و كشتاسب اوّل پادشاهي است كه روي
يكروي سكّه شكل آتش كده صورت كرد وبر جانب ديكر صورت خودرا تصوّر
نمود و پيش از او اين رسم نبود ❁ *Principium ſuum pyrodulia, omnium hiſtoriographorum conſenſu, a tempore Giuſtaſpis repetit, quo Zoroaſter ſpiritum prophetiæ affectavit, gentes ad adorationem ignis invitans. Rex Giuſtaſpes ipſe illius præceptiones amplexus eſt. Magorum hinc religio per omnes regni partes propagata fuerat. Fuit itidem Giuſtaſpes omnium primus monarcha, qui monetæ ex una parte delubrum ignis, ex altera vero proprium caput incudi curaverat, id quod antea nondum moris erat.* Numi ejusmodi typum, qui una ex parte delubrum ignis, ex altera imaginem principis referat, *tabulæ* $2^{dæ}$. *num.* 5^{tus}. exhibet.

(s) Nobis *Darius Hyſtaſpes.*

(t) *Cl. Hyde* in libro de veteri lingua *Perſarum* alios *Zoroaſtris* ſcriptis vetuſtiores libros apud *Perſas* extare aſſerit; *unum* nempe, qui nobis ſub nomine *Humajuname* notus eſt, چاويدان i. e. librum *æterna ſapientia* inſtructum, atque ut putatur, ab هشنك *Huśeng* antiquiſſimo propemodum *Medorum* rege conſcriptum; hunc ex *India* in *Perſiam* delatum medicus quiſpiam برزويه *Berſevie* nomine, in linguam *Pehlevicam* juſſu regis خسرو نوشروان *Chosrevi Nuśervani* vertiſſe dicitur: conſuli ea pariter poſſunt, quæ *cl. Jones* occaſione libri hujus de inventa antiquiſſima ſcriptura adfert. Vetuſtior itidem *alter Zoroaſtris* operibus cenſendus, qui مسايل آلنجوم i. e. *quæſtiones de ſtellis* inſcribitur. *Tertius* denique *de re chimica* tractans, auctore اسطانس آلحكيم *Eſtanis Elhakim*, qui *Zoroaſtris* præceptor fuiſſe perhibetur.

(u) De vita auctoris hujus inter orientales fuſius præ aliis tractant libri جنكرفتح نامه *Gengrefetḡ name*, & زردشتنامه *Zerduśtname*, ex quibus ſua de geſtis, & prophetia viri hujus *Hyde* in libro *de veteri Perſarum religione cap.* 24. 25. 26., tum *Anquetilius* in *vita ejusdem auctoris* deprompſerant. *Græci*, queis, præter ſua barbara omnia, ad ſpernenda proinde extera proniſſimi, tres hoc nomine inſignitos erronee *Zoroaſtres* referunt. Primum, quod *anachronismi* merito inſimulatur, aut nomen male ſumtum denotat, *Nino* coevum ſtatuunt. *Juſtinus enim libr.* 1^{mo}. *cap.* 1^{mo}. de eodem rege ſcribens, *poſtremum illi bellum cum Zoroaſtre rege Bactrianorum fuiſſe* aſſerit, *qui primus artes magicas inveniſſe dicitur, & mundi principia, ſyderumque motus diligentiſſime ſpectaſſe.* Eundem hunc primum *Zoroaſtrem* alii *Chamum*, filium *Noe*, eſſe credunt, cujus falſæ traditionis *Joannes Caſſianus collatione* 8^{va}. *cap.* 21^{mo}. mentionem facit, *ubi artes magicas ante diluvium metallorum laminis, & duriſſimis lapidibus a Chamo inſculptas fuiſſe refert, ut ad poſtdiluvianos mortales hac ratione propagarentur. Secundus Zoroaſter* juxta *Suidam* annis quingentis ante bellum *Trojanum* vixiſſe fertur, natione *Perſo-Medus*, quod merito ſuſpicionem injicit, *Zoroaſtrem* hunc eundem cum relato noſtro extitiſſe; de cujus cognomine, ætate, ratione vitæ, ac ſtudiorum, ſcriptis denique, quæ *Græcis* opinio fuerit, *cl. Lambecius* in *prodromo hiſtoriæ literariæ libr.* 1^{mo}. *cap.* 7^{mo}. *paragr.* 5^{to}. fuſe enarrat. *Ter-*

tius

tius denique *Zoroaſter* a *Plinio hiſtoriæ naturalis libr.* 30^{mo}. *cap.* 1^{mo}. *Proconenſium* vocatur, pauloque ante *Xerxis* in Græciam expeditionem vixiſſe perhibetur. De diverſis *Zoroaſtribus* vide ſis etiam *Brukerum hiſtoriæ philoſophicæ Lipſiæ anno* 1756. *editæ, partis* $1^{mæ}$., *libri* 2^{di}. *paragrapho* 9^{no}, & ſequentibus, item *Brideaux in hiſtoira Hebraica.*

(w) De *Manete*, & ſectariorum ejus dogmatibus apud noſtros multi ſunt, qui ſcripſere; inter quos principem locum tenent *S. Auguſtinus*, *Archelaus*, *Cyrillus Hieroſolymitanus*, *Epiphanius*, *Leo Magnus*, *Photius* & noviſſime etiam *Laurentius Alticotti* in *diſſertatione hiſtorico-critica de antiquis, noviſque Manichæis cap.* 5^{to}. verum nobis, qui orientalia tractamus, quæ hi de hoc viro tradunt, ex *Chondemirii* epitome adferre lubet.
ماني نام نقاشي بود در غايت نكته داني وچون بكوشش رسيد كه عيسي
عليه آلسّلام باصحاب خود كفته كه بعد از من فارقليطا يعني محمّد عليه
آلسّلام مبعوث خواهد كشت كالنّقش في آلحجر برلوح خاطرش ارتسام
يافت كه فارقليطا اوست ودر زمان شابور بن اردشير زبان بدعوي نبوّت كشاده
يقول مسعودي شابور نخست بدين ماني در آمد امّا بآلاخر بطلان آن ضال
مضلرا دانسته قصد قتلش فرمود وماني از راه كشمير ببلاد هند كريخت واز
آنجا متوجه خطا و تركستان شد وچون او بيدستاري مسطّر وباي مروي بركار
نقوش غريبه وصورت عجيبه ظاهر ميساخت در آن بلاد كار وبار اورونق
ورواجي تمام يافته و ماني در اثناء سير در ديار شرقي بكوهي رسيد كه غاري
داشت مشتمل برفضاء جانفزا و چشمهء آب غروبت مأب بنهان ازمردم قوت
مايحتاج يكساله خودرا بدان غار كه يكراه بيش نداست كشيده با
متابعانش كفت كه من باسمان خواهم رفت و بعد از يكسال ازاسمان بزمين
آمده شمارا از حال پروردكار خود اخبار خواهم نمود بايد كه شما چون يكسال
از غايبت من بكذرد در فلان موضع كه قريب بفلان غارست مرا چشم داريد
و ماني وصيّترا باتمام رسانيده از چشم مردمان غايب شد وبدان غار شتافته
صور بدايع و نقوش غريبه بر لوحي كه مورخان ارتنك ماني كويند منقش
و مراتب كردانيده و بعد از كذاشتن يكسال حسب آلوعده ظاهر شده ارتنكرا
بمردم نمود و كفت كه اين معجزهء من است وخلايق از آن صورت متعجب
كشته و بسياري از ساكنان خطا وتركستان بنبوّت ماني متوّجه ديار عجم شدند
و بعد از وصول بخدمت بهرام بن هرمز شتافته بملّت قبول محدوث خود
دعوت نمود و بهرام نخست زبان بقبول ان سخنان كشوده خاطر ماني را
اطمنيان داد تا متابعانش مجتمع كشتند انكاه علما ومويّدانرا طلبيده فرمود
تا باماني مباحثه نمايند و ماني ملزم شده كذب بظهور انجاميد و بهرام
فرمان داد تا او بوست كنده بكاه آكنده بدروازهء سراي شابور بياويختند
و پيروانشرا نيز از عقب روان كردانيدند *Mani, nomen eſt pictoris, viri alias ſagaciſſimi ingenii: inaudiens hic Jeſum, (ſupra quem ſit pax) diſcipulis ſuis dixiſſe, poſt ſe paraclytum, i. e. Mohammedem (ſupra quem ſit pax) mittendum; dictum hoc, ac ſi inſculptum lapidi foret, tantopere animo ipſius inſedit, ut crederet, ſe nimirum eſſe illum paraclytum. Tempore itaque Saporis, filii Ardeſchirii, legationis ſuæ doctrinam promulgare cepit. Meſaudius hiſtoriographus Saporem primo Manetis ſententiæ adhæſiſſe, at mox, ubi pernicioſiſſimos viri hujus errores cognoſceret, in mandatis dediſſe aſſerit, ut e medio tolleretur; Manetem vero per provinciam Keśmir in Indias dilapſum in*

P

Chata-

Chatajam tandem, & Turcomannorum regna pervenisse, in quibus, quoniam absque circulo, regula, aut alio instrumento artem figuras miras exprimendi calleret optime, facile fidem invenit. Manes porro varias orbis partes versus orientem peragrans, ad montem pariter offendit, in quo antrum reperit nulli antehac pervium, simulque scaturiginem suavissimæ, & limpidissimæ aquæ continens: in hoc itaque iis clanculum collatis, quæ ad vitam sustendandam per annum sufficerent, asseclis suis se in cælos ascensurum dixerat, unde post decursum anni rediret, notitiam ipsis de divino opifice daturus. Post annum igitur me in eo expectate, subjunxit, loco, vicinum quempiam antro incognito locum contribulibus suis indicans. Hæc postquam asseclis suis deprædicarat, in prædictum antrum festinavit, figuras in hoc varias, & incognitas formas super tabulam depicturus, quam postea historici Ertenki-mani dixere. Elapso demum anno, ut promiserat, in publicum denuo prodiens, depictamque hominibus ostentans tabulam, suum hoc esse miraculum gloriatus est. Admirantibus singulis opus hoc, plures etiam ex Chatajæ, & Turcomaniæ incolis ad evulganda Manetis miranda in Persiam concesserant, in servitium regis Behram, filii Hormusdi, irrepentes, quo factum, ut nova hæc secta in iis etiam regionibus hac ratione se se diffunderet. Rex ipse, quo omnem Maneti in Persas diffidentiam, & suspicionem adimeret, verbis viri primum se se fidem adhibere finxerat, quoad omnes ejus contribules in unum locum convenirent: tum denique convocatis doctis Persiæ in mandatis dederat, ut cum Manete de veritate suæ doctrinæ disputarent: succubuit ille falsitatis convictus, quo factum jussu regis Behram, ut expulsis regno Manetis asseclis, hujus excoriati exuviæ fartæ stramine ad portam palatii regii suspenderentur.

(*x*) صددر i. e. centum portæ: juxta *cl. Hyde* canonum, & præceptorum ex operibus *Zoroastris* ducentis circiter abhinc annis in usum magorum facta collectio, a دستور ملكشا هزاده *Destur*, *Melikśahi* filio, antiquæ linguæ, & veterum librorum gnarissimo, in metrum vulgari lingua *Persica* redacta. Dividitur in centum capita, seu centum portas; ut adeo liber hic *Centiportalis* dici queat. *Cl. Hyde*, ne, ut in præfatione suæ traductionis admonet, in nimiam molem opus excresceret, crebrioresque, quibus scatet, tavtologias incurreret, operis summam dare maluit, quam integram, & justam ejusdem translationem concinnare.

(*y*) *Zenda westa* liber canonicus inter magos, qui ab ipso *Zoroastre* originem trahere dicitur. Plures codex hic partes complectitur, videlicet: *Iteśne*, & *Wisbereth*, quorum prior diversos Numen precandi modos, alter notionem de omnibus complectitur: *Wisbereth* enim lingua *Zend*, *cognitio omnium* significat. His adnumerandi etiam veniunt *Jeśt-sade* hymnos, & *Wendidad* collectionem constitutionum earum continens, quæ ad fidem æque, ac morum regulam pertinent. Ex his tres priores, originaliter lingua *Zend* conscripti, adhucdum extant, posterior vero, quæ *Zend* dialectus est, lingua *Pazend* exaratus.

(*z*) *Bundeheś* i. e. a *principio creatum*. Liber de antiquissimis unus, quos *Persæ* habent, agens de *Cosmogonia* i. e. *origine entium*: Opus præsens, quod nunc temporis *Pehlevica* tantummodo lingua exaratum habetur, compendium antiquiorum librorum *Zoroastris* est, qui injuria temporum periere.

(*aa*) Ut nihil silentio prætereamus, quod rei tam obscuræ, quam dubiæ lucem affundere possit, quibus rationibus adductus, horum auctoritatem librorum impugnare aggressus sit *cl. Richardsonius*, breviter hoc loco commemorare placuit: offensus enim rei partim novitate, partim

tim hominem eodem, ac se, natali solo oriundum (*cl. Hyde*) vindicare cupiens, producta ab *Anguetilio Zoroastris* opera, si non integra, maximam certe partem apocrypha esse his fere argumentationibus contendit. 1mo. Novi omnino operis fidem facere, ait, copiosissimas voces Arabicas in *Zend*, & *Pehlevi Anguetilii* inspersas, nuspiam tamen ante septimum æræ Christianæ seculum in sermonem Persicum adoptatum. 2do. Asperos literarum quarumdam, ac vocum Arabicarum sonos nativæ Persici idiomatis suavitati, ac lepori e diametro oppositos videri: sic Gallis, Italis, aliisque nationibus vix unquam, aut ne vix quidem genuinam literæ Anglicæ *th* pronuntiationem addiscentibus, multo magis Persas a simili literæ Arabicæ ث *th* sono alieniores fore. Id autem vel inde manifestum fieri, quod & hodie Persæ in Arabicis, in linguam suam adscitis, vocibus, in quibus litera *th* occurrit, eam nonnisi in lene *s* mutatam, adhibere consueverint. In *Zenda* vero *Anguetilii* affectas hac litera voces passim deprehendi; quin literam adeo in ipsius alphabeto recenseri, in unam, eandemque, ut nullum de ejus pronunciatione dubium relinqueret, classem cum Arabico ث *th* collocatam. Fieri quidem posse, ut a perversa pronuntiatione aliqua homines lapsu temporis resipiscant; verum, ut eundem quis in una lingua sonum eodem tempore cum facilitate exprimat, in altera non item, opinionem, neque ullo exemplo comprobatam, neque naturæ legibus conformem videri. 3^{tio}. Ne remotissimam quidem *Zendam* inter, & hodie receptam Persidis linguam inveniri analogiam. In hac, si illius dialectus existeret, nonnulla certe deprehendi vestigia debere. Nullas enim regnorum vicissitudines, conatus eruditorum nullos permutare linguam ullam unquam posse adeo, ut hanc recentem inter, & illam vel antiquissimam nulla plane similitudo interesse videatur. *Zendam* vero omnis cum hodierna Persica analogiæ expertem, unam potius aliquam, ex dialectis adjacentium populorum, exigua grammaticali accurratione compilatam, linguam *Francam* videri, linguæ, nescio, cui magicæ, quam Persicæ illi, tantum a sermonis suavitate celebratæ, similiorem. 4to. Ex absurdis tot fabulis, ineptiisque operis palam ostendi, virum, ab antiquitate sapientissima tot laudibus in cœlum elatum, cujus axiomata, sententiæque a nobilissimis æque, ac doctissimis totius Persiæ viris avidissime expetebantur, ejus auctorem esse non posse. Generatim denique nihil detexisse *Anguetilium*, quod quantulamcunque libro suo queat auctoritatem conciliare; nec ulla in eo antiquitatis reperiri vestigia, stolidis tantummodo superstitionibus, ceremoniisque magorum perpetuis ad fastigium usque referto. 5to. *Zoroastrem*, ingenio, & sapientia summa præditum, duram, & incultam dialectum *Pehlevicam*, a nobiliori nationis parte dudum abjectam, & apud montanam solum, agrestem, ac insciam plebeculam in pretio habitam, elegantiori, & politiori *Deri* prætulisse, æque omnem fidem superare, atque illud, *Voltairium* in abjectissima *Bas breton*, aut *Addisonium* asperrima, vilissimaque rusticana lingua scripsisse, incredibile videatur. 6to. Perquam probabile tandem videri, in communi illo literariorum Persiæ monumentorum excidio, *Alexandro Magno*, multoque magis Arabum Chalifis victoribus, inexpiabili odio in magos præcipue, magorumque religionem, leges, consuetudines, & libros commotis *Zoroastris* item originaria scripta deperiisse: *Anguetilii* itaque librum fide digni nihil complecti, subque specioso celebratissimorum quondam scriptorum titulo præter insulsos ceremoniarum codices hodiernorum *Hebræorum* modo superesse nihil; hos denique tam parum quidem cum sacris priscorum Persarum ritibus, ac suppositițias *Mingreliorum*, seu *Georgianorum* propositiones cum chri-

ſtiana religione conſpirare. Ipſos Guzerato magos non diffiteri, nulla ſibi jam autentica *Zoroaſtris* manuſcripta, imo ne unum quidem eorum apographum, ex illo ſeculi ſeptimi naufragio ereptum, reliquum eſſe; quibus modo utantur, libros, exempla eſſe verſionis, ab *Arteśirio*, magorum ſacerdote quopiam, ante ſecula circiter quatuor adornatæ. Tor demum in Europa codicibus tenuis lucri cauſſa adulteratis, multo veriſimilius magorum ſacerdotes longe uberioris quæſtus ſpe inductos, perditis *Zoroaſtris* operibus ſui partus ingenii ſubſtituiſſe, quo facilius hoc pacto credulæ, & verbis ſibi datis acquieſcere doctæ plebeculæ imponerent.

(*bb*) Quid auctor hic novitatis nomine adverſario ſuſpectus in rem ſuam adferat, hoc pariter loco commemorandum. Siquidem perdifficile ſit, ait auctor hic, ipſum *Zoroaſtrem* indubitatum, in ſenſu proprio, horum librorum auctorem facere, nullo tamen modo negari poſſe, rem, atque materiem ſcriptorum *Zoroaſtris* eſſe; potuiſſe enim illum omnium ſententiarum, a diſcipulis poſthac in certum ordinem redactarum, auctorem eſſe, atque vel ex hoc capite ad antiquiſſima tempora hos commentarios remitti poſſe. Exemplum petit a *Socrate*, Græcorum ſapientiſſimo, & ſcholæ auctore, nullos etiam ipſo conſcribente libros, cum tamen diſcipuli opiniones, & rationes exquiſitas tanti magiſtri ſumma induſtria congeſſerint. Experientia præterea conſtare, libros *Zenda-veſta* inter Indiarum magos hodie aſſervatos, eosdem cum illis eſſe, quos magi in *Kirman* ſanctiſſime colunt; quamquam nullum alias inter utroſque populos commercium intercedat, aut alter quiscunque nexus. Eodem modo *Desdur Arteśir* ante annos circiter quadringentos ex *Kirmania* in *Indias* concedentem, ſuum, ac illorum populorum exemplar, ab ejusdem ſectæ magis in liturgiis ſuis adhiberi ſolitum, ſimillimi plane argumenti deprehendiſſe. Rationibus iſtis, facile comprobari poſſe manifeſtum eſt, libros, quorum auctoritas in controverſiam hic adducitur, octavo minimum poſt natum Chriſtum ſeculo jam juris publici factos eſſe, ubi *Jezdegirdo* ingenti clade ab Arabibus contrito, Perſæ quorum unica ſalus fuga erat, in *Kirman* partim, partim in *Indias* elapſi fuere. Sin autem octavo minimum, ut diximus, ſeculo extitiſſe hos libros manifeſtum eſt, prioribus pariter ſuperiorum etiam ſeculorum ætatibus, licet originis ipſius certa epocha ſtatui nequeat, in manibus populi verſari poterant. An non enim, cum libri hi baſis, & fundamentum legum, & ſanctionum omnium, in omni Perſide obtinentium fuerint, eximia religione cultos, & cura, quam fieri potuit maxima, nunquam non cuſtoditos fuiſſe, exiſtimandum eſt? Aliud itidem argumentum capere in præſentia liceat ex ipſo illo idiomate *Zend*, quo libri iſti contexebantur, quoque principes primarum ſolum Perſiæ dynaſtiarum uſos fuiſſe liquet. Nulla profecto ſana ratione concipi poſſe in propatulo eſt, cur libri, toties a nobis laudati, poſteriori aliqua ætate, quemadmodum illis objicitur, concinnati, lingua potiſſimum *Zend* in oblivionem dudum adducta, & conſepulta penitus, omiſſis politiſſimis, & tempore uſitatis dialectis, evulgati ſint. Quid? quod opus totum pervolventibus, mira undique rerum convenientia, & conſtans hiſtoriarum, ac geographiæ fides ſummam movet admirationem; ut nihil de tot legibus, morumque præceptis hoc loco commemoretur, mirabilem in modum cum iis conſpirantibus, quæ Græci ex *Zoroaſtris* operibus cupidiſſime excerpta, vetuſtiſſimis lucubrationibus ſuis copioſiſſime inſeruere, quod ſi parallelismum a Græcis ſcriptoribus deſumere lubeat, conſtat *Herodotum* jam quadringentos ſexaginta annos ante Chriſtum natum magnam illam *magorum* erga *ignem*, & *aquam* venerationem retuliſſe, quæ pariter in libri *Iześne*

Ha

Ha 1^mo^, 3^tio^, & 7^mo^. notatur, quibus in locis *ignis Ormusdi* filius, *aqua* vero ſancta dicitur. Nec abſimilia his *Strabo* memoriæ prodens, maximam eum pœnam manere ait, qui ignem extinxerit; quod in libris *Zoroaſtris* ab *Anquetilio* exhibitis paſſim, ac præcipue in *Vendidat Fargarda* 8^vo^. occurrit. *Plutarchus* denique diſſidia illa, quæ *Ormusd* inter, & *Acheriman* perpetua intercedunt, ita enarrat, ac ſi ipſos *Zoroaſtris* libros hodiernos præ oculis habuiſſet, ex quibus diſſidia iſta paulo fuſius poſt principium *Bundeheś* deſcribit.

(*cc*) Pluribus equidem cultum magorum deſcripſere *P. de Chinon*, *Tavernier*, *Mandeslo*, *Chardin*, at nullam ab iis fuſiorem de ipſis libris factam eſſe relationem, eorundem opera teſtantur.

(*dd*) Vel ipſa *Oſſiani* ſcripta in *Britania* non ita pridem ab oblivione vindicata argumento ſunt, mirandum minime eſſe, res, quæ magis ſacerrimæ fuerant in regionibus tam longinquis, tanto poſt temporis ſpatio denuo fuiſſe erutas.

§. IX.

De ſcientiarum cultura apud Perſas.

Lingua *Perſica* ſuavis nempe illa copioſa, & elegans, a præſtantiſſimis viris ſummo ſtudio exculta, atque omnibus numeris hodie, partibusque perfecta, incomta, & horrida ab illo inde ævo jacuit, quo *Arabes* ritus, & dogmata ſua armati populis obtrudebant, iisque per ſuos principes jura dabant ad *Mamumi* [1] uſque ætatem, qua provinciarum prætores in *Perſia* deſciſcentes, atque Chalifarum imperium detrectantes, novas ſuis ipſi auſpiciis dynaſtias ſtabilierunt. Qua tempeſtate, ut alia fere regna, ita & *Perſia* eam viciſſitudinem ſubiit, ut per poetas agreſtis illa lingua nonmodo caſtigata, verum locupletata etiam ſummum mox perfectionis gradum tempore cumprimis *Mahmudi Subkdegin* [2] attingeret, virorum, in poeſi maxime illuſtrium, conſortio mirum quantum delectati (*a*).

Hanc porro elegantiſſimam linguam poetarum magis ſententiis, quam grammatices regulis excultam fuiſſe, vel inde conjicitur, quod, quæ ad artem grammaticam pertinent, non tam pro *Perſidis* incolis, quam exteris congeſta fuiſſe videantur: rariorum unde etiam (quod nobis quidem conſtat) grammaticarum *Perſicæ* linguæ inſtitutionum cauſſa repetenda eſt, (*b*) quarum una tantum, alterave, *Ruſtemii* nempe idiomatis *Perſici* (*c*), eaque, quam accuratiſſimus *Anquetilius* laudato in opere recenſet (*d*). Lexicis contra adornandis majorem ſemper *Perſas* impendiſſe operam, eorundem copia teſtatur, quorum quatuor, & quadraginta vel *cl. Hyde* (*e*) longo ordine enumerat, lexico etiam *Perſico-Turcico* auctoris *Chalili Sofi*, alias *Nyimet-ullah*, [3] & altero *Halimi* [4] itidem *Perſico-Turcico* in hunc numerum venientibus. (*f*). In his, ſi utilitatis, ac præſtantiæ ratio habeatur, locum ſibi facile principem vendicat *Ferhengi Gihangiri* [5] opus, (*g*) ex quadraginta minoribus aliis vocabulariis ingenti labore concinnatum (*h*). Neque prætereundum hoc loco præclarum lexicon Conſtantinopoli vulgo *Ferhengi Śu'uri* [6] appellatum, ibidemque typis expreſſum (*g*).

q Ex

[1] مأمون [2] محمود سبكتكين [3] نعمة آلله [4] حليمي [5] فرهنك جهانكيري [6] فرهنك شعوري

Ex ſingulari illo porro ſtudio, quo plures e dynaſtiis *Perſicis* principes (*k*) in omnium ordinum ſcientias ferebantur, id etiam profectum eſt, ut & frequentes academiæ (*l*) & gymnaſia inſtituerentur, quibuſve ſummorum ingeniorum partus, & literaria monumenta hunc in diem aſſervantur, loca apta (*m*) deligerentur. Hos inter principes, qui a literarum amore celebratiſſimi extitere, e *Samanidarum* familia *Almanſurii*, [1] ex *Bujidarum Aſadid Dewleti* [2] nomina, quorum ultimus collegium medicum *Bagdadi* ad utilitatem publicam patere voluit, magnis adhucdum laudibus celebrantur. Quibus, quem *Selĝukidarum* dynaſtia ingenuarum artium amore aliis multo excellentior, omnibus laudibus ante alios cumulatiſſimum principem protulit, *Melek-Schah*, [3] non immerito accenſendus. Ne vero ſub principibus, tam æquis rerum literariarum æſtimatoribus jucundiſſimo poeſeos ſtudio minus addictos fuiſſe *Perſas* exiſtimet quiſpiam, juverit ea, quæ doctiſſimus æque, ac conſultiſſimus vir *L. Baro a Reviczky* jam olim in hanc rem his verbis commentatus eſt, hoc loco afferre. (*n*). „ Jam vero etſi „ nulla, *ait* pene ſit totius *Perſiæ* plaga, quæ non unius, vel plurium illuſtrium poetarum natalibus glorietur, cæteris tamen omnibus laudem hanc præripuit provincia *Fars*, id eſt *Perſis* proprie „ dicta, a qua jam antiquitus toti regioni nomen inditum eſt, quæve hodie non numero tantum, ſed etiam præſtantia vatum, ex illa „ oriundorum, præ reliquis inclyta habetur. Hujus caput *Śirazum*, „ quod aliqui veterem *Perſepolin*; alii *Cyropolin* eſſe putant, celeberrima toto oriente urbs, & diu ſub *Atabegiis*, atque *Mudhaferiis* totius regni *Perſici metropolis*, noſtris vix niſi vini generoſi fama cognita, multorum, atque illuſtrium ingeniorum ferax „ fuit, tum vel maxime, cum ſedes regum *Perſiæ* fieri digna habita eſt. Hanc aliquis non male *Perſiæ Athenas* vocaverit, tum „ quod puriſſima lingua *Perſica*, eaque peculiaribus idiotiſmis, „ ac elegantiis, quas grammatici gentis illius modos *Śirazios* vocant, luxurians, incolis ejus ſit nativa, tum etiam, quod amœniorum, ac politiorum literarum domicilium dici mereatur. Plurimi ſane ſunt, neque facile enumerandi, eruditionis, & eloquentiæ laude in oriente clari ſcriptores, qui ex hac urbe originem traxerunt, ſed inter ceteros notiores, neque noſtratibus nominetenus ignoti poetæ *Sadi*, & *Haphyz*, quorum ille pluribus jam „ verſionibus Europæ innotuit, hujus vero celebritati verſionis difficultas hucuſque obſtitiſſe videtur. „

Eadem benevolentia rem hiſtoricam principes nunquam non complexos fuiſſe, vel ex eo manifeſtum eſt, quod præcipua inter regni munia illud hiſtoriographi, *Wakæt Nüwis* [4] in aulis principum dicti, haud poſtremum cenſeatur; cujus ſit, principem, quo demumcunque iter ingredientem ſequi, atque annalium monumentis res geſtas commemorare (*o*). Nec abſimili ratione arithmeticam, aſtronomiam (*p*), & alias ſcientias pleraſque omnes, qua par eſt, diligen-

tia

[1] المنصور [2] عضد آلدولة [3] ملك شاه [4] وقعه نويش

tia maxima in provinciis *Perſiæ* promotas fuiſſe (*q*), multi diffuſius exponunt; nobis interim, ad alia properantibus, paucis hæc attigiſſe ſufficiat.

(*a*) Principes ſuo conſortio dignatos fuiſſe Poetas vita *Ferduſii* teſtatur, quos inter عسجدي *Aesĝedi*, عنصري *Aenſæri*, فرحي *Ferræhi*, ipſeque فردوسي *Ferduſi* præter alios extitere.

(*b*) Differentiæ hujus, quod nempe numero plurimæ grammaticæ *Arabicæ*, rariſſimæ econtra tum *Perſicæ*, aut *Turcicæ* inter ipſos orientales reperiantur, ea non poſtrema cauſſa eſt, quod illa, *Islamiſmo* adhærentibus, lingua utpote docta, & Coranum legere, & Juris ſtudium abſolvere neceſſarium ſit, *Perſicam* vero, & *Turcicam* uſu ut plurimum addiſcere ſoleant.

(*c*) Extat grammatica hæc *Perſica Ruſtemii* in *hujate bibliotheca Cæſarea* tituli ſequentis قواعد فرس و لغت رستم مولوي cui adjectum eſt dictionarium rythmicum *Perſico-Turcicum.*

(*d*) *Perſicorum* eorum operum, quæ ex profeſſo de regulis grammaticalibus tractant, defectum ſupplent ejusdem linguæ inſtitutiones, ſingulis fere lexicis præfixæ: quas ut recte *Hyde* obſervat, cum incompletæ, ac rudes ſint, melius rudimenta linguæ *Perſicæ* dixeris.

(*e*) *Cap.* 35[to].

(*f*) Utroque hoc lexico in compilando theſauro ſuo etiam *Meninskius* uſus eſt. *Caſtellus* vero ſolo tantummodo lexico *Nyimetullah*, quod tamen, ut ipſemet aſſerit, cum tribus aliis manuſcriptis contulit.

(*g*) Hujus auctor *Miri Ĝemal ed-din Huſſein Anĝu Ibn Fachritin Haſſan* extitit.

(*h*) Primi hujus exemplaris, in Europam allati mentionem *cl. Hyde* facit, primum ejusdem tantummodo recenſens tomum, ab ignavo, ut ipſe fatetur, ſcriba erronee admodum conſcriptum; hoc præſtantius, & perfectius, quantum nobis conſtat, ſecum ex *India Fraſerus mercator Anglus* attulit; quodve reliquis præſtat, cum plurimis rariſſimis literariis ſpoliis ex *Perſia Anquetilius* aliud.

(*i*) Ex locupletiſſimæ linguæ hujus theſauris præter citatum ſuperiori nota lexicon, varioſque præſtantiſſimos libros lexica etiam nonnulla, *Perſica* alia, Europæis uſque adhuc minus nota, ex *Indiis* ſecum præfatus *Fraſerus* aſportaverat.

(*k*) Jam *Chosrois Perſarum* regis tempore, ejusque auſpiciis, qui *Islamiſmi* tempora præceſſerat, *Platonis*, *Ariſtotelis*, aliorumque Græcorum libros *Perſico* idiomate donatos fuiſſe ex *Agatiæ* l. 2. conſtat.

(*l*) Quæ academiarum forma in *Perſia* fuerit, *Olearius* in *itinerario ſuo cap.* 26[to], & ſequentibus pluribus enarrat.

(*m*) Idem paulo ante nominatus *Olearius* bibliothecam, quæ ſuo tempore in urbe *Ardebil* extiterat, pluribus deſcribit: *Bedikius* in opere ſuo, quod چهل ستون *theatrum quadraginta columnarum inſcribitur, articulo* 17[mo]. *pag.* 244[ta]. bibliothecæ regiæ *Perſepolitanæ* mentionem faciens, hanc quinque ingentium conclavium tractum occupare aſſerit, omnis generis orientalium linguarum manuſcriptis refertiſſimam, quorum pretium diverſa, atque ornatiſſima pro more orientalium compactura librorum ſummopere augeat. Ceterum ad hunc locum exteris rariſſimum nonniſi, & difficilimum patere aditum, idem ipſe ſuo in opere teſtatur.

(*n*) Vide ejusdem ad *ſpecimen Poeſeos Perſicæ Vindobonæ anno* 1771. *typis datum* prooemium, pag. 17[ma].

(*o*) Hos inter præter alios cumprimis, qui nominari merentur, fuere: *Hoĝa Raſchided-din Fasl Allah*, qui hiſtoriam celeberrimi illius

Aſiæ

Aſiæ domitoris, ejuſque ſucceſſorum conſcripſerat, ſub titulo جمعيت آلتواريخ i. e. *collectio annalium:* unde, quæ de hoc principe *de la Croix* commentatus eſt, maxima ex parte deſumſerat. *Alter* ob ſtili puritatem cumprimis celebris extitit *Scheref ed-din Ali*, ex urbe *Jezd* oriundus, qui vitam *Timurlengi* ظفر نامه inſcriptam edidit, cujus verſionem liberam, atque notis eruditis, & geographicis illuſtratam juniori *petit de la Croix* eruditi in acceptis referunt. *Tertius* hos inter *Eskender Menesi* recenſendus eſt, non mediocre ob conſcriptam hiſtoriam تاريخ عالم آراى عباسي dictam, celebris *Perſiæ* principis *Śah abaſi* inter Orientales adeptus nomen, hujus in linguam Europæam verſio ab eruditis adhucdum ſuſpiratur. *Quartus* demum, ne longiores ſimus, idemque recentiſſimus eſt *Mirza Mehedi* biographus *Nadir Śahi*, cujus annales تاريخ جهانكشا ſumma cum ſolertia *Jones* in linguam Gallicam tranſtulit.

(*p*) Præprimis hoc loco commemorandus eſt *Ulug-Beghius*, quem doctiſſimis illuſtratum commentariis edidit *Gravius*. Ceterum, quæ gentibus iſtis de aſtronomiæ ſtudio fuere cognita, anteriore jam ſeculo *Velſchius* in libro, *Naurus* inſcripto, itemque *Beckius* in *Ephemeridibus Perſicis* erudito orbi communicaverant.

(*q*) Corpus ſcientiarum encyclicum, centum, & viginti artes liberales, ſcientiaſque continens *Mohammedes filius Mahmudi* edidit, cui titulum نفايس آلفنون في عرايس آلعيون *nefais ilfunun fi araïz ilujun* præfixerat. Ceterum quæ ad jura antiqua *Perſarum* pertinent, ſpeciatim cl. ac doct. vir *Schroeterus conſiliaritus aulicus* præſenti, quo id ſcribimus, tempore celeberrimæ Univerſitatis Viennennenſis *Rector Magnificus* vir noſtris laudibus major, quondam ex antiquiſſimis ſcriptoribus in unam collecta *diatriben* edidit.

DE
LINGUA TURCICA.

§. X.

De origine gentis Turcicæ.

Quamquam linguæ *Turcicæ* initia a temporibus haud æque remotis, atque illa Arabicæ, & Perſicæ repetenda ſint, multo tamen his celerius in alias orbis plagas divulgata eſt, neque tantum, qua Ottomanorum ſe diffundebat imperium, ſed ipſa aula Perſica, atque inter Tataros adeo, quorum dialectus maximam hujus ſimilitudinem refert, frequentiſſimo in uſu hodiedum verſatur. Ut omnibus, queis quantulacunque vel commerciorum, vel reipublicæ cauſſa cum his gentibus conſuetudo intercedit, non exigua linguæ hujus condiſcendæ neceſſitas impoſita videatur.

Turcarum (quod nomen hodie *Oſmanidarum* ſubditi quam ægerrime ferunt) Europæos inter primos, quod quidem nobis conſtat, *Conſtantinus Porphyrogenitus* circa medium ſeculum decimum mentionem fecit, in libro de adminiſtrando imperio; (*a*) ubi ab *Uzis*, cum *Chazaris* ſocietate junctis, *Patzanitas* multis præliis fractos, in eas redactos eſſe anguſtias refert, ut relictis propriis ſedibus trans Volgam, Danaim verſus in *Turcarum* regiones invadere coacti fuerint, quibus denique vetuſtiſſimos incolas deturbarunt (*b*). Verum eosdem hos *Turcas*, patria extorres, eodem propemodum tempore ab Arabibus invitatos, & ſtipendia ſub Chalifis meruiſſe, (*c*) & regiis etiam dignitatibus, meliore adſpirante fortuna, deinceps fuiſſe auctos, orientales chronologi memorant. Sic, ubi [1] *Tulamitarum*, dynaſtia (*d*) ſub noni ſeculi finem in *Aegypto* rerum potiretur, ſequenti mox ſeculo, [2] e *Samanidarum* dynaſtia principes, ereptis ad mare *Caſpium* Chalifarum poteſtati provinciis, regium in *Perſia* ſolium conſcendere. Nec minus in adverſa *Turcomaniæ* parte *Servi* ad publica majoris momenti munia admoti, haud longo poſt tempore dominis ſuis jura dare dubitabant. Quibus omnibus dux, & ſignifer facem prætulit [3] *Albtegin*, cui ſubinde [4] *Gaznavidarum* (*e*) nempe illa dynaſtia, quæ *Samanidarum* proxime ſecuta eſt, ſuam debebat originem. Poſtera ætate non reges tantum Perſiæ, aliiſque terræ tractibus dedit *Turcarum* natio, ſed integras quoque gentes, tam in *Perſiam*, quam in alias paſſim regiones, ut *Syriam*, *Natoliam* &c. commigrantes, quo factum, ut de ſedibus ſuis, quas occuparant, non raro deturbatæ, in alias, atque alias regiones tranſmigrare coactæ fuerint.

Non equidem commemoratæ hoc loco *Turcarum* irruptiones poſt divulgatum Islamiſmum primæ evenere, quarum antiqui orientalium chronologi mentionem faciunt, cum iisdem referentibus antiquiores multo extiterint, de quibus ob diuturnitatem temporis præter nomen certi nihil adferri poſſit. Quod ſi Perſarum traditionibus fides adhibenda, *Turc*, [5] qui *Turkiſtaniæ* [6] nomen indidit, a communi uſque adeo patre cum fratre *Ireg*, [7] a quo originem ſuam ſubſequi Perſiæ reges repetunt, jam primis ſeculis deſcendiſſe perhibetur, ut unius, ejusdemque progeniei *Turcæ* cum *Perſis* eſſe videantur.

Scriptores Arabes nonmodo ſuam *Turcarum* genti originem antiquiſſimam non abnuunt, verum eam & ipſi ad primam ſeculorum memoriam lubentes referunt. Sic *Abulfaragius*, in primo univerſalis ſuæ de dynaſtiis hiſtoriæ ingreſſu, primis gentibus, terrarum orbi tunc cognitis, *Turcas* adnumerat (*f*). *Alfarganius* in climate ſeptimo originales iis ſedes aſſignat (*g*). Ingentes *Turcarum* ex provinciis, trans *Oxum* ſitis, eruptiones idem *Abulfaragius* ad annum poſt *Hegiram* 291. refert (*h*), idemque de illorum e Sina excurſionibus, ubi plura tercentis millibus fixiſſe tentoria leguntur, ad annum *Hegiræ* 408. meminit. (*i*). Ex quo incredibilem nationis hujus amplitudinem, & immenſum in ea hominum numerum nullo non tempore extitiſſe facili negotio eruitur. Jam quid de ſuæ originis præſtantia, & natalium ſplendore ipſi prædicent, videndum. In tabula illa genealogica, ab *Abulgaſi Bayadur Chan* [8] in hiſtoria *Tatarorum* exhibita, gentis primordia, ab *Japheti* progenie repetuntur; cui octo fuiſſe filios, & hos inter majorem natu, *Turc* nomine, ſtatuit; huncque patriarcham familiæ habitum eſſe, a quo omnes, cumprimis *Tatariæ* populi, genus ſuum repetunt. Eidem *Chondemirius* quo-

r

[1] بني طولون [2] سامانيان [3] آلبتكين [4] غزنويان [5] ترك
[6] تركستان [7] ايرج [8] ابو آلغازي بايدور خان

quoque in vita *Gengiſchani*, quinto operis ſui hiſtorici præſtantiſſimi tomo ſuffragatur, (*k*) ubi principem parentem *Turcarum* gentis *Japhet aghlan*, [1] i. e. filium *Japheti* appellat. Quem non vulgari a natura inſtructum ingenio, loco ob ſalubritatem aeris, ſoli fertilitatem, & aquæ dulcedinem accommodatiſſimo cum ſuis conſediſſe affirmat; itemque progeniem (*l*) ejusdem varios populorum patres extitiſſe, ut *Tatarchan*, [2] (*m*) *Mogulchan*, [3] (*n*) *Oghuzchan*, [4] qui diverſas *Tatariæ* provincias ſuæ ditionis reddidere.

Variæ hæ *Turcarum* gentes, in alias terrarum plagas commigrantes neque uno tempore, neque eodem omnes loco, ut ex allatis patet, erumpebant; utpote a primis quodammodo incunabulis ſuis jam in plures tribus, *Kabile* [5] dictas, ab *Argun Chan*, [6] vel juxta alios *Oghuzchan* diviſæ, nomine ſingulis ex clariori aliquo eventu adſcito, (*o*) quod in hodiernam illis diem adhæreſcit. Alias porro *Turcarum* tribus *Arabſchah* memorat: ſcilicet *Arlat*, [7] *Gelabir*, [8] *Kaugin*, [9] *Tumcumat*, [10] *Lesrag*, [11] *Berlas*, [12] ex qua *Timurbeg*, [13] *Tamerlanes* vulgo dictus, oriundus fuerat. Terras ab his populis in poteſtatem redactas antiqui quidem Græci, communi *Scythiæ* nomine complectentes, orientis geographi in quatuor majores partes diſtribuunt, (*p*) quarum vaſtiſſimæ regiones tum mari præcipue *Caſpio* adjacentes, tum a flumine, *Oxo* irrigatæ jure, meritoque per omne ævum fertiliſſima copioſarum harum gentium ſeminaria exiſtimatæ ſunt. Atque prima hic certe domicilia earum erant gentium, quæ in occidentales partim Aſiæ, partim ſeptentrionales Europæ plagas ſub *Gaznevidis*, *Selgukidis*, & principibus *Mogulenſibus* involarunt. In horum etiam numerum referendi *Osmanidæ;* ſuperato hi primum cum *Selgukidis* [14] *Oxo* flumine, poſtquam centum circiter, & ſexaginta annos in diſtrictu *Ilatavia* egiſſent, princeps eorum *Suleman* irruptione *Genchiſchani*, & urbis *Balch* depopulatione perterritus, relicta patria ſede, urbe nimirum *Mahan*, cum ſubjecta ſibi *Oghuziorum* gente, & quinquaginta *Tatarorum* millibus *Anatoliæ* fines petiit, ubi in *Erzengian* tantiſper commoratus, ac prope urbem *Alepum* flumen trajiciens, equo præceps actus, fluctibusque hauſtus periit. Quare una familiæ illius parte Orientis tractus repetente, altera duce *Erdogrul*, hujus filio, a *Selgukidarum* Anatolienſium principe liberaliſſime accepta, in his terris domicilium fixit, (*q*) magna interim ampliſſimæ illius monarchiæ fundamenta ponens, quæ, extincto Orientalium cæſarum nomine, principem imperii ſui ſedem Conſtantinopoli conſtituit (*r*).

(*a*) Ait hic citato in libro ſub initium cap. 37^{mi}: *προ ἐτων δε πεντηκοντα οἱ λεγομενοι ὀυζ μετα των χαζαρων ὁμονοησαντες, και πολεμον συμβαλοντες προς τους πατζινακιτας ὑπεριχυσαν, και ἀπο της ἰδιας χωρας ἀτους ἐξεδιωξαν. και κατεχον ἀυτιν μεχρι της σημερον οἱ λεγομενοι οὐζοι. οἱ δε πατζινακιται φυγοντες περιηρχοντο ἀναψη λαφωντες τοπον εἰς την αὐτων κατασκηνωσιν. καταλαβοντες δε την σημερον παρ᾽ ἀυτων κρατουμενην γην, και ἑυροντες τους τουρκους οἰκοντας, ἐν ἀυτη πολεμου τροπω του τους νικησαντες και ἐκβαλοντες εξεδιωξαν αὐτους. και κατεσκινωσαν ἐν αὐτη. και δε πωρουσι της τοιαυτης χωρας ὡς εἰρηται μεχρι της σημερον ἐτη πεντηκοντα πεντε.* *Ante annos vero quinquaginta ii, qui Uzi dicuntur, cum Chazaris conſpirantes, & conjunctis armis Patzinacitas aggreſſi, ſuperiores facti, ſedibus eos ſuis expulerunt, illasque tenuerunt in hodiernum uſque diem Uzi. At Patzinacitæ, qui fuga evaſerant, circumeuntes quærebant, ubinam ſedes ſuas collocarent: venientesque in terram, quam nunc habitant, inventis illic* Turcis *debellatos ejecerunt, ſedesque ipſi ſuas ibi poſuerunt, tenentque jam hodie annum quinquageſimum quintum.* Quo loco animadvertendum, auctores alios, ut *cl. Georgius Pray in diſſertationibus ſuis hiſtorico-criticis in annales veterum Hunnorum, Avarum, & Hungarorum* obſervat, pro *Chazaris* *τους τε μαζαρους* ſubſtituere. Antiquis itidem auctoribus *Turcorum* nomen minime ignotum fuiſſe, præter alios *Cajus Plinius ſecundus*, & *Pomponius Mela* argumento ſunt: quorum prior *hiſtoriæ ſuæ naturalis libro* 6to. *capite* 7mo. *Turcorum* mentionem facit, *a Cimmerio* inquiens *accolunt Mæotici, Vali, Serbi, Arrechi, Zingi, Pſeſii. Dein Tanaim amnem gemino ore influentem incolunt Sarmatæ, Medorum, (ut ferunt) ſoboles, & ipſi in multa genera diviſi. Primo Sauromatæ, Gynæcocratumeni, Amazonum connubia. Dein Euazæ, Cottæ, Cicimeni, Meſſeniani, Coſtobocci, Choatræ, Zigæ, Dandari, Tuſſagetæ,* Turcæ, *uſque ad ſolitudines ſaltuoſis convallibus aſperas: ultra quas Arimphæi, qui ad Riphæos pertinent montes. Pomponius Mela de ſitu orbis libro* 1mo. *capite* 19no. *verſus finem* aſſerit; *Geloni urbem ligneam habitant: juxta Thyslagetæ,* Turcæ*que vaſtas ſilvas occupant, aluntur que venando.*

(*b*) *Turcas* gentem eſſe Hunnicam, populoſiſſimam, & liberam, quæ Caucaſiorum montium ſeptentrionale latus accolit, *Joannes Zonaras tom.* 2do. *libr.* 17mo. *paragr.* 25to. ſequentibus memoriæ prodidit: Εἰσι μεν οὖν ουτοι γενος τι οὐνικον οἰκουν τα προσαρκτια των Καυκασιων ὀρων πολυπληθες και αὐτονομον. *Nicetas* porro *Choniates Turcas Alemanis* plurimum fuiſſe infeſtos in vita *Manuelis Comneni libr.* 1mo. *num.* 6to. hiſce memorat: Παρομοια δε και τοις Τουρκοις ἐπηλθε ποιειν, κατα των Ἀλαμανων, του Μανουηλ αὐτους ἐπαλειφοντος γραμμασι, και διανιστωντος εἰς πολεμον. και τοινυν περι τον Βαθυν ὑπερτερησαντες, Παμπλανου τινος ἡγουμενου του σφων στρατευματος, πολλους διεφθειραν. ἐπει δε και τη μοιρᾳ ἐπεθεντο ἡ τη Φρυγιᾳ περιωδευεν, εἰς κενον αὐτοις το βουλευμα ἐχασε, και τον ὀλεθρον ἑκουσιως κατα των κεφαλων αὐτων και πορρωθεν ὀντα, ἀτεχνως μεταπεμπτον ἐποιησαντο, και εἰς βοθυνον κατωλισθον, ὁν ταις οἰκειαις χερσιν ἐβαθυναν. *Idem & Turci imitati ſunt. Manuelis literis ad bellum Alemannis faciendum concitati. Itaque circa Bathym Pamplano quodam duce prælio victores, multos occiderunt. Sed cum eam quoque partem aggreſſi eſſent, quæ Phrygiam præteribat, opinione ſua decepti, interitum longe remotum ultro ſibi accerſiverunt, in foveam illapſi, quam ſuis manibus effoderant.* His ſimilia idem auctor in vita *Iſacii Angeli libr.* 3^{tio}. *num.* 7mo. perhibet: Οἱ δε Τουρκοι τα των κηπων ὑπεισδυντες ταφρευματα τε, και τους διωχυρας, οἱ συνεχεις εἰσι περι τον Ἰκονιον, και τους ἐκλιθων περιβολους ὡς ἑρκος περιβαλλομενοι, ἐκ τουτων ᾠοντο ἐπισχησειν την ἐς Ἰκονιον περιοδον των Ἀλαμανων, οἱα τοξοται παντες κρατιστοι περι ἑνα χωρον συνηλισμενοι, και προς ἱππεις ὁπλοφορους ἐν δυχωριαις κουφοι διαμιλλωμενοι. *Turci vero hortorum aggeribus, & foſſis, quæ crebræ ſunt juxta Iconium, occupatis, & maceriis pro muro objectis, Alemannorum acceſ-*

[1] يافت اغلان [2] تاتارخان [3] مغول خان [4] اوغزخان [5] قبيله
[6] ارغون خان [7] ارلات [8] جلابر [9] قاوجين [10] تومكومات
[11] لسراج [12] برلاس [13] تيموربك [14] بني سلجوق

accessum facile se prohibituros putabant; cum omnes sagitarii optimi essent, atque uno in loco expediti, cum gravis armaturæ equitibus pugnaturi.

(c) *Deguignisio* teste, libro 9^{no}. pag. 12^{na}. *Motassem* copiis *Turcicis* fuisse usum, constat. *Mutewakkellum* primum *Turcarum* assensu aliquot, & servorum occisum fuisse *Elmacinus libro* 2^{do}. *historiæ Saracenicæ ad annum Hegiræ* 247. hisce annotat: فسعي في قتل والده و وافقه علي ذلک جماعة من آلاتراک وآلموالي *Hinc ille studuit patrem suum interficere: qua de re assensi ei sunt Turcæ aliquot, & servi.* Stipendia vero sub eodem *Mutewakkello* meruisse *Turcas*, citati auctoris verba subsequa comprobant: فتحرک آلاتراک في ارزاقهم فامر لهم بما ارضنا هم *Mox seditionem moverunt ob stipendia sua Turcæ, quibus ille dari jussit, quod eos pacaret.* Denique de favore *Turcarum*, quem hi tempore Chalifæ *Mustain* experti sunt, *Abulfeda ad annum Hegiræ* 249. sequentia perhibet. *Fecerat enim Almostain cum matri suæ, tum duobus hisce Turcis, Atamischo puta, de quo dicere cepimus, & Schabeco eunucho, ærarii expilandi, & differendi liberam potestatem.*

(d) De *Tulamidarum* dynastia in *tabulis suis chronologicis Chogā Chalifa* ita fatur: بني طولون دورت نفر دار ملك در مصر تاريخ ظهور ايكييوز طقسان يدي تاريخ انقراض بشيوز آلتمش يدي مدّت ملك يوز اللي بش سنه *E Tulamidarum filiis quatuor personæ regno præerant, sedem imperii in urbe Cairo figentes: regnandi initium anno post Hegiram* 297^{mo}. *fecere, finem vero* 567^{mo}. *Perstitit itaque dynastia hæc annis* 155.

(e) Originem dynastiæ *Gaznavidarum* celebris inter Persas chronologus *Jahjai* in opere suo لبّ آلتواريخ seu *medulla historiæ* inscripto ita breviter refert: سبکتکين غلام آلبتکين مملوك سامانيان بود آلبتکين درزمان سامبان مدّت شانزده سال درغزنه وحدود هند پادشاهي کرد بعد ازاو حکومت ان ملك بسبکتکين رسيد درسنهٔ اربع و ثمانين و ثلثمايه امارت خراسان يافت ودر ماه شعبان سنهٔ سبع و ثمانين و ثلثمايه درکذاشت پسرش سلطان محمود بر جاي او نشست و بعداز انقراض دولت سامانيان ازدار آلخلافة بسلطنت خراسان منسوب کشت *Sübüktegīn servus Albtegīn fuerat, hic vero mancipium principum Sāmānidarum. Ipse Albtegīn sedecim annis tempore dynastiæ Sāmānidarum in Gazna regni gubernaculum tenuit, & confiniis versus Indiam; post fata hujus ad Sübüktegīnum principatus devolutus est, cui itidem dominium in regnum Chorāsān absolutum anno Hegiræ* 384^{to}. *accessit; anno* 387^{mo}. *mense Śaebān e vivis discesserat, cui filius Sultan Mahmud in regno successerat, extincta subin Sāmānidarum dynastia, a Chalifis in dominatu regni Chorāsān confirmatus.*

(f) Auctor hic in principio *historiæ suæ universalis dynastiarum* ita de *Turcis* discurrit: قال من عني باخبار آلامم و بحث عن سير آلاجيال ان اصول آلامم من سلف آلدهر سبعة آلفرس و آلكلدانيون و آليونانيون و آلقبط و آلترك و آلهند و آلصّين *Dicunt, qui historiis populorum operam navarunt, & in seculorum seriem diligentius inquisiverunt, origines gentium antiquitus septem fuisse, Persas, Chaldæos, Græcos, Aegyptios, Turcas, Indos, Sinenses.*

(g) Inquiens واتّا ماورا هذه آلاقاليم الي تمام آلموضع آلمسكون آلذي عرفنا فانه يبتدي من آلمشرق من بلاد ياجوج ثمّ يمرّ علي بلاد آلتّغرغر وارض آلترك ثمّ علي بلاد آلالان ثمّ علي آلتتر ثمّ علي برجان ثمّ علي صقالبة وينتهي الي بحر آلمغرب *Reliquum vero habitati tractus, quod quidem cognovimus ultra hæc climata proferri, initium quoque capit ab oriente, scilicet Jagogum regno. De hinc Tagargarum, Turcarum, Tartarorum, & Alanorum regna secat. Deinde per Borgianam, & Sclavoniam tendit. Tandemque a mari Hesperio finem habet.*

(h) *Dynastia* 9^{na}, in qua *Turcicarum* ex provinciis, trans *Oxum* sitis, eruptionum hisce meminit: وفي سنة احدي و تسعون و مايتين خرجت آلترك في خلق كثير لا يحصون الي ماورا آلنّهر وكان في عسكرهم سبعماية فيه تركية ولا تكون الاّ لروس منهم فسار اليهم جيش آلمسلمين و كبسوهم مع آلصّبح فقتلوا منهم خلقا عظيما و انهزم آلباقون *Anno Christi* 903^{tio}. *Hegiræ* 291^{mo}. *prodierunt Turcæ cum innumera hominum multitudine in partes Mawaral Nahræ; fuerunt in ipsorum exercitu septingenta tabernacula Turcica, qualia non aliis, quam ducibus apud ipsos esse solent, ad quos profectæ Moslemiorum copiæ, ipsos primo mane aggressæ, quam plurimos ex ipsis occiderunt, reliquis in fugam datis.*

(i) Eadem, quam ultimo innuimus, *dynastia* de maximo *Turcarum* e Sina egredientium numero sequentia adfert. في سنة ثماني و اربعماية خرج آلترك من آلصّين في عدد كثير يزيدون علي ثلثماية الف خركاه و ملكوه بعض آلبلاد و غنموا و سبوا *Anno Hegiræ* 408^{vo}. *Christi* 1017^{mo}. *egressi Turcæ e Sina cum magna multitudine hominum, adeo, ut plura illis essent, quam trecenties mille tentoria, regionibus quibusdam occupatis spolia, & captivos ceperunt* &c.

(k) Juvat hoc loco ea, quæ *Chondemirius* de primogenito *Japheti* filio ترک *Turk*, nomine commemorat, referre. ترکان اورا يافت اغلان كويند يعني پسر يافت وجناب فضايل مآب مولانا شرف آلدّين علي يزدي نعمه آلله در مقدمهٔ ظفر نامه آورده كه يافت اغلان بزرکترين اولاد يافت بن نوح عليه آلسّلام بود و بغايت عاقل و با ادب بود وهنرمند ودر تمامي ممالك پدر سير كرده جاي بغايت نزاهت يافت كه آنرا سلنكاهي كويند مشتمل بدرياي كوچك و كوه بسيار وآب كرم و چشمهاي خوشكوار لاجرم راحل اقامت انجا انداخت *Turci illum Jafet aghlan, i. e. unum e posteris, seu successoribus Jafetis nominant: vir summe venerandus Molla Śerefeddīn ăli Jezdi* (biographus Timurlengii, & coævus *Chondemirii* fuerat) *cui Deus felices annos concedat, in suis ad historiam expugnationum Timurii prolegomenis memorat, Jafet aghlan fuisse primogenitum filiorum Japhetis, nepotemque Noachi. (supra quem pax). Eundem hunc ob perspicuitatem ingenii, humanitatem, & virtutis præstantiam cumprimis commendari: omnes, quæ patri suo in partem cessere, solicite perlustrans terras, in locum etiam pervenit saluberrimi aeris, quem Selengāh dicunt; in hoc & maris pars aliqua, & montes plurimi, & aqua gratissima, fontes denique amœnissimi reperiuntur; hunc itaque sibi locum seligens, ibidem consederat.*

(l) Quatuor *Turko* fuisse filios ex sequentibus *Chondemirii* verbis comprobatur: حق سبحانه و تعالي اورا چهار پسر داد تونك وجنكل وبرسحار واملاق روزي تونك درشكارگاه طعام ميخورد لقمه از دست او بيفتاد نمكين شد بواسطهٔ انكه زمين شور بود وچون بخورد بدهانش خوش آمد رسم نمك درطعام او بديد آورد *Supremum Numen quatuor illi filios concessit, quorum nomina Teunek, Gengel, Bersehār, & Emlāk fuerant. Accidit casu, ut, dum Teunek quadam vice in ipso venationis loco cibi sumeret quidpiam, frustulum huic e manibus excideret, quod, salsedinis aliquid, quoniam terram attigerat, contrahens, in os repositum sapore grato palatum ipsius affecerat; inde factum, ut dehinc usus salis in dapibus frequens esset.*

(*m*) Præter nomen, quod uni copioſiſſimarum gentium poſtea obvenit, nihil de hoc principe ſpeciale notum, quemadmodum & ipſe *Chondemirius* in recenſendis aliis ſat fuſus, de hoc tantummodo ſequentia perhibet. تاتار خان شهنشاهي بود دولت يار وپادشاهي كامكار مدّتي بأمر حكومتي و تنظيم امور رعيّت قيام نمود چون از اين عالم فاني رحلت كرد پسرش بوقاخان بجاي او نشست *Tatarchan fuit princeps principum, majeſtatis ſummæ, omniſque voti compos; integrum ſui regni tempus in adminiſtranda exacta juſtitia impenderat, ordinandiſque ſubditorum negotiis. Dum hunc mundum inſtabilem relinqueret; filius ipſius Buka Chan in locum ejus ſucceſſerat.*

(*n*) Neque de hujus factis peculiare quidpiam præter encomia ab hiſtoriographis recenſentur; laudatus *Chondemirius* ſequentia de eo memorat: پاد شاهي بزيد عنوان و بكثرت لشكريان منفرد سه پسر داشت قراخان وادرخان اوزخان و بعد از مدّتي در شيوهٔ عدالت و انصاف بيضا نمود بسراي آخرت شتافت *Princeps fuit miniſtrorum, exercituſque copia omnibus præferendus; habuit tres filios Karāchān, Aderchān, & Uzchān: poſtquam regnum ſuum, ob juſtitiæ, humanitatiſque exactam obſervantiam glorioſum reddidiſſet, ad palatium alterius mundi conceſſit.*

(*o*) Iſta ſequentibus dilucitare non ſuperfluum erit: *Argun Chano* cum contubernalibus ſuis ob religionis negotia gravioribus ſimultatibus intercedentibus, pars in proxima vicinia habitantium hominum, ob auxilia ipſi præſtita, tribus ايغور *Ighūr* i. e. *me juvit, ſe mecum conjunxit*, compellata eſt. Alteri قانقلو *kaniklü*, hoc eſt: *plauſtrariæ* nomen inditum, quod hoſtibus ab *Argun Chan* magno prælio fuſis, captaque immenſa præda, quam victor exercitus aſportare ſecum nequiret, excogitatum ſit a nonnullis *plauſtrorum* genus quoddam, avehendis ſpoliis peropportunum; quæ inventio illis *plauſtrariorum* nomen peperit; *Mogolica* enim lingua *plauſtrum* قانق *Kanik* dicitur. Tribus قبجاق *Kibğiak* a primo ſuo ejuſdem nominis genitore, adoptivo *Argun Chani* filio, enata eſt; hic nimirum ubi princeps, poſt infauſtum prælii cujuſdam adverſus *Beracos* exitum, mulierem, amiſſo in funeſta pugna marito, ſuum ſub cava arbore partum enitentem cerneret, puerum orphanum illius commiſeratione motus, filium adoptavit; quodve ſub *cava arbore* in idiomate *Mogolico* قبجاق *Kibğiak* natus eſſet, hoc eodem nomine compellavit. Alia tribus قارلق *Karlik* cognomen ea de cauſſa nacta eſt, quod in excurſione bellica principem aliquando, denſiſſimis nivibus, queis obruebatur, impedita ſequi nequierit. Alterius item expeditionis occaſione alteri tribui nomen قلج *kaliğ* famelicæ obtigit: legem enim ferente *Argun Chano*, ne quis campo excederet, non obtemperabat militum quiſpiam; uxorem ſiquidem ſuam cum poſt recentem partum pro nutrienda prole lac deficeret, fugientem prehenſo phaſiano lupum viderat, quem inſecutus, projecto baculo, huic prædam abſtulit, atque toſtum uxori dederat, ex quo illa lacte abundare cœpit; *Argun* vero certior hac de re factus, virum his increpabat verbis قال اج *mane famelicus*, unde conjunctis literis قلج appellatio tribui adhæſerat. *Argun Chano* præterea principi viginti omnino, & quatuor erant filii, totidem & ipſi poſtea tribuum auctores.

(*p*) Harum prima *Kibğiak*, plura vaſtiſſima regna, ut illud *Getarum*, continens, occidentem verſus *Mogulicæ* vicina eſt, verſus ſeptentrionem vero *Transoxanis plagis* proxima. Altera harum partium eſt *Ğiagatay*, ab antiquis *Transoxania* ab Arabibus *Mawera innehr* nuncupata. Tertia eſt *Caracatay*, *Turkiſtaniam*, regnum *Naiman*, regnum *Ğelayr*, cujus pars tantum unica *Kerait* eſt; regna item *Ighur*, *Tangut*, *Chotan*, vel *Chyta*, vel *Chutan*, regnum *Calmacarum*, & regnum *Kurğ* complexa, magnoque *Chinarum* imperio, marique terminata. Quarta demum *Scythiæ* pars antiquam *Mogoliſtan*, *Gog* nempe, & *Magog* comprehendit; & licet vera hæc *Ğengiſchani* ſit patria, in diverſum tamen, ad ſitum illius quod attinet, hiſtoricorum tendunt ſententiæ.

(*q*) *Gens* hodierna *Osmanidarum* per tot ſtrages, perque varias acceſſiones *Græcorum*, *Moldavorum* &c. partim extirpata, partim novis his nationibus uſque adeo commixta eſt, ut præter ipſam *Sultanorum* ſtirpem aut pauci, aut vix aliqui reperiantur, qui ſe a primis illis *Turcis* deſcendere gloriari queant.

(*r*) Quod ad primas *Oſmanidarum* origines attinet, ea ſequimur, quæ ſolertiſſimus hiſtoriographus *Saddidinus* ſuo in opere ſequentibus perhibet. ناقلان اخبار و راويان اثار شويله اشعار اتمشلردركه آل سلجوق ماوراء النهردن ايران زمينه انتقال ايدكلرنده بيله لرنجه اولان قبايل تركدن سلسلهٔ عثمانيه نك جدّ اعلاسي اولان قايي خان قبيله سي كه حدود مرو شاهجاندن ماخان شهرنده متمكّن ايديلر جنكيز فتنه انكيز ظهورنده حدود ارمنيه و اخلاطه انتقال ايدوب آثار اضرار تاتار بد تبار اول دياره دخي وصول بولمجق بر مقتضاي فحواي فَضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ اول مقامده اقامت مستتبع نكبت و مستلزم خيبت اولماسي مشهود ديدهٔ بصيرت اولمجق اختيار ديار غربت ايدوب اول قبيله نبيله نك سرداري سليمان شاه بن قيالب طايفه سيله بلاد رومه انتقال اتديلر امّا تاريخ نشريده ديمشدركه قبيلهٔ مزبوره نواحيء اخلاطده يوز يتمش ييل تمكّن اتدكدنصكره سنه ستّه عشر و ستمايه ده عسكر جنكيز اول نواحي يه مسلّط اولوب سليمان شاه بن قيالب بلاد رومدن ارزنجانه انتقال ايدوب برقاچ ييل انده ييلاق و قشلاق ايدبجك مضايقهٔ امكنه دن دواب ومواشي اول اطراف و حواشيده آرام ايده ميوب وطنلرينه مراجعت قصدي ايله حلبه متوجّه اولوب جعبر قلعه سنه كلوب فراتدن عبور ايدركن سليمان شاهك آتي مخالف محلّه دوشكله غرق اولوب جعبر قلعه سي آلتنده دفن اتديلر ❀ *Hiſtoriarum, rerumque memorabilium ſcriptores ita retulere: dum Selğukidarum ſtirps e regionibus Transoxanis in Perſiæ terras tranſiret, inter alios, quæ horum in ſocietate ſimul venere,* Turcarum *tribus una fuerat, unde* Osmanidæ *originem trahunt, cujuſve primos inter progenitores* Kahihan *numeratur. Hæc igitur tunc temporis in urbe* Mahan, *in confinibus Merwśahğihan ſita, confidens, imminentibus Ğenghiſchanii turbis, primum in Armeniam, ejuſque provinciam* Achlat *ſeceſſerat, atque, poſteaquam fex illa mortalium Tatari illis etiam plagis ſigna devaſtationis ſuæ jamjam imprimere cœpiſſent, juxta effatum illud (terra illis anguſta, quoniam vaſta) ſibi permanendi ſpem omnem deficere, eadem tribus animadvertens, contra vero calamites neceſſario ſubſecuturas, in peregrina ſe ſe transferre loca prælegit; factum inde, ut* Suleiman Śah, *filius* kaja Elp, *utpote nobiliſſimæ illius tribus dux, una cum gente ſua in terras Græcis tunc temporis ſubjectas commigraret. At vero Niśri hiſtoriographus aſſeruit, occupatis ab exercitu Ğengiſchanii anno* 636. Achlati *partibus, poſtquam nempe prædicta tribus centum, & ſeptuaginta annis in iiſdem Achlati tractibus conſediſſet,* Suleiman Śalum, *filium, Kaja Elpi ex regnis iis, Græcorum dominio ſubjectis, in* Erzenğianum *abiiſſe, transactiſque ibidem per annos aliquot æſtivis, hybernisque ſtationibus, cum ob locorum anguſtias jumentorum, at-*

 que

que pecorum agmina subsistere diutius nequierint, Alepum versus,
in patriam redeundi consilio, contendisse: pervenientem vero ad ar-
cem Giaber in ipso Euphratis trajectu, cum equus in adversum lo-
cum laberetur, fluctibus haustum, infra arcem Giaber humo fuisse con-
ditum. Ita laudatus Saddidinus. Consuluimus autem præter alia
plura exempla accuratissimum illud, ac pulcerrimum manuscriptum,
quod in S. Cæs. Reg. bibliotheca hic loci asservatur: id, quod eo
magis necessarium erat, quo a pluribus res hæc in dubium revo-
catur, aut verius ipsa facta confunduntur. Juvat itaque paulo atten-
tius sequentia perlustrare. I^{mo}. Eodem tempore, quo Selgukidæ e
regionibus Transoxanis turmatim in Persiam transivere, horum in
societate una itidem e tribubus Turcicis fuerat, quæ, licet قاي خان
Kahi Chan progenitorem sui stematis agnoscat, unde hodierna Os-
manidarum gens provenit, minime tamen eodem Kahi Chan auc-
tore, aut ductore hac sua in transmigratione usa est. II^{do}. Idem
hic Kahi Chan juxta communem ab Osmanidis exhibitam tabulam
tertius a Japhete stirpis progenitor, & pater Oghuzii nominatur, in-
ter primos idcirco gentium progenitores numerandus. Ipsissimus
porro hic Kahi Chan, ut Bratutti in traductione sua pag. 4ta an-
notat, promiscue pro Karahan sumitur, atque a Mehmed Nisangi
in historia sua simpliciter قرهخان Karachan compellatur. Denique
hoc eodem nomine insignitum in tabula genealogica ad historiam
Gengischani exhibet Mirchondius, eumque cum gente sibi subjecta no-
madum more fuisse vagatum refert, in قراقرم Kara Kirim inter mon-
tes ارباق Erbak, & كرتاق kertak hybernari solitum. III^{tio}. Secun-
dum chronologos Orientales communiter principium regni, & dyna-
stiæ Selgiukidarum ad prima sex lustra seculi quarti post Hegiram
refertur; cui opinioni jam sæpius citatus epitomator Jahjai inhærens,
in medulla sua historiarum annotat, Sultanum Rueneddin Abu Thaleb
Thogrul Beg, Mehmed, Micailis filium, nepotemque Selguk anno
Hegiræ 429, absente e Gaznavidarum dynastia principe Messaud,
thronum conscendisse. Sultanum Messaud, commisso post triennium,
anno nimirum Hegiræ 432. cum Selgukidis prælio, in planitie Zen-
dekan, ad urbem Merw sita, victum in provinciam Gaznensem dis-
cessisse; quo factum, ut post hanc stragem absolutum dominium Sel-
gukidis obtingeret. سلطان ركن آلدين ابوطالب طغرل بيك محمد بن
ميكائيل بن سلجوق در نيشابور درسنهء تسع وعشرين و اربعمايه در غيبت
سلطان مسعود غزنوي برتخت نشست سلطان مسعود بعد ازسه
سال درسنهء اثني و ثلثين واربعماية در مرو بصحراي زندقان سلجوقيان
حرب كرد و شكست يافته بغزنين رفت بعد از هزيمت او سلجوقيان بر ملك
مستولي شدند In eandem pariter sententiam chronologus Turca kiatib
Gelebi concedens, initium dynastiæ Selgiukidarum in regno Chorasan,
& stragem Sultani Messaudi, Gaznavidarum principis, in campis Cho-
rasan a Selgukidis perpessam, ad eundem post Hegiram annum 432.
adscribit. ظهور دولت سلجوقيه در خراسان و انهزام سلطان مسعود
غزنوي از سلاجقه درجنك بريدهء خراسان IV^{to}. Hæc nova Turcarum tribus
trajecto Oxo flumine, ad urbem ماخان Māchān, juxta alios ماهان
Māhān, quæ ex primariis regni Chorasan una est, in confinibus مروشاه
جهان Merw-sah gihan sitam consederat, in qua duces gentis hujus
jura dare consueverunt. V^{to} Quanto vero temporis spatio ad hanc ur-
bem memorata tribus perstiterit, non æque liquet: duplicem Saddi-
dinus, cujus verba superius attulimus, in medium adfert sententiam,
quarum una est, hanc videlicet Turcarum tribum, turbatis ob Mogu-
lensium

lensium invasiones in Persia rebus, in partes primum Armeniæ, tum
vero, ubi se se neque isthic sat tutam cerneret, in Græcorum confi-
nia secessisse. Usitatior hæc est opinio, cui cum præfato Nisangi
Mehmed itidem Kiatib Gelebi subscribit, in eo tantummodo a priore
differens, quod is annum, quo tribus hæc pedem ex urbe Mahan
moverat, post Hegiram 611^{mum} statuat, i. e. post vindicatum a Sel-
gukidis, in quorum societate tribum istam in Persiam venisse dixi-
mus, Chorasaniæ regni absolutum dominium 179^{num}, quo, referen-
te eodem Nisangi Mehmed, urbs pariter Balch desolata, princeps-
que Charezmiorum ex avito throno deturbatus est. تاريخ هجرت نبويّه
عليه افضل آلصّلوة وآلتّحيه ذك آلتي يوزاون بر تاريخي ايدي كه چنكزخان
بلخ شهرني خراب ايدوب حوارزم شاهي مملكتندن اخراج ايتمشيدي Kiatib
Gelebi vero in tabulis chronologicis ad annum Hegiræ 621^{mum}. sequen-
tia refert: رفتن سليمان شاه بن قيا والیء ماهان جدّ عثمانيان بجانب روم
Transitus Soleiman Sahi, filii Kaja, & principis urbis Mahan, avi
Osmanorum in partes Anatoliæ. Quo loco animadvertendum: a prio-
re annum discessus ex urbe Mahan, ab hoc vero annum illum in-
dicari, quo post varias in Armenia, aliarumque terrarum oberratio-
nes, quæ inter hoc tempus intercesserant, princeps Suleimanus in
Asiaticas Græcorum partes advenit. Sententiam alteram idem Sad-
didinus ex historiographo alio Turca, Nisri dicto, affert, qui Os-
manidarum tribum jam prius in partibus Armeniæ consedisse dicit,
eamque post decursum 170. annorum, postquam nempe anno 616to.
Gengizchani exercitus iis etiam locis terrorem ferocitatis suæ injecis-
set, ex his duce Suleiman in commemorata Græcorum confinia
confugisse: ex quibus facile hic loci adductus a Nisri annorum nu-
merus evincitur; si enim ad annum 432^{dum}, quo Selgukidarum dy-
nastiam incepisse numero III^{to}. diximus, Turcicæ hujus oberrationis
annos in Armeniam usque, quos ad decennium, aut tria etiam lustra
extendere licebit, quis velit addere, nullo negotio adductum ab
auctoribus præfatis annorum calculum exactissimum, usque ad annum
616^{tum}. reperiet. VI^{to}. Denique animadversione dignum est, ad no-
men Suleimani principis, qui dux tribus in Anatoliæ partibus fue-
rat, ab historiographis singulis Patris nomen fuisse additum; quod
ea ratione factum arbitramur, ut a progenitore alio ejusdem stirpis,
multum anteriore, distinqueretur, cujus pater قرلو Kurlu, posterioris
vero قيا الب Kaja Elp extitit, a قاي خان Kahi Chan, vel juxta alios
قراخان Kara Chan, ut sub principium diximus, distinquendus. His
itaque perpensis nullatenus induci possumus, ut cum Deguignisio
relatam a Saddidino, cui & plurimi Turcarum historiographi consen-
tiunt, gentis suæ originem rejiciamus, eoque minus, quod neque
suspectum nobis illud sit, generationes alias inter Suleimanum, &
KajaElp, ut perpere sumtum erat, necessario intercedere debuisse; ne-
que Oghuzos, ut ex ejusdem docti viri assertis pateret, cum Emiris
aliis Saddidinus confundat, qui post Charezmiorum stragem in Sy-
riam discessere. Hic enim, suæ nimirum Osmanidarum gentis accu-
ratas origines indicare unice solicitus, nequidquam commemorat aliud
præter ea, quæ ad Ertogrulum, ejusque posteros pertinent, qui in
Natoliæ plagis remansere. Ex relationibus contra reliquorum histo-
ricorum cumprimis vero ex Mahmudi Nisangi verbis constat, Ta-
tarorum partem eam, quæ cum Suleimano fuerat, post hujus fata
in plagas alias dispersas, binosque ex filiis ipsius Orientem versus
reversos esse. مزبور سليمان شاه فرات صوينه غرق اولدقده جعبر اوكنده
دفن ايتديلر كندو ايله كلن تاتار طايفهسنك هر بريسي بر طرفه طاغلديلر
سليمان

سليمان شاه غرق اولدقده دورت اوغلي وار ايدي بري ارطوغرل بـــري
سنقور بري كون طوغدي بري دندار ايكيسي دونوب ديار شرقه كـــتديلر

Quam vero epocham, annum videlicet 621^mum^ pro expugnatione urbis *Balch Deguignisius* assignat, ea equidem non ab omnibus observatur: *La Croix*, qui vitam *Genghizii* summa solertia ex Orientalibus deprompserat, expugnationem istam ad annum 618^vum^. adscribit: atque *Emir Jahjai* de rapaci *Genghizii* exercitu sequentia perhibet:
در سنهٔ سبع و عشر و ستمايه ازجيحون عبور كرده ببلخ نزول كرد وانرا خراب ساخت *Hunc nimirum, anno* 617^mo^, *trajecto Oxo flumine, ad urbem Balch consedisse, eamque devastasse.* Quid? quod *Oghuziorum* tribus, quam *Deguignisius* eandem cum Græcorum *Guzia*, aut in Europa sub nomine *Uzorum* notam esse arbitratur, hoc ipsissimo sub nomine iisdem antiquis Græcis minime ignota extiterit, quin ejusdem gentis *Oguziæ* mentionem fecerint etiam, ut *Theodorus Spandugi-nus Cantacuzenus* in *commentariis suis de origine principum Turcarum, & moribus nationis hujus* argumento est. Longiores fortassis fuimus, non diffitemur; quidni uberior hæc in originem modernorum *Turcarum* inquisitio, ad primam nobilissimæ gentis *Hungariæ* historiam lucis affundat quidpiam? dolendum sane, clarissimum, ac doctissimum virum *Georgium Pray*, qui eruditissimis suis ad historiam Hungaricam lucubrationibus perennem sibi nominis famam apud omnes peperit, ex ipsis haud quaquam fontibus haurire potuisse, quæ ad originem nationis *Hungaricæ* attinent.

§. XI.

De Linguæ Turcicæ dialectis, & diversis scripturarum generibus.

Osmanidarum æque, ac aliarum tribuum, nationumque, ex laudatis modo magnæ *Tatariæ* provinciis, trans *Oxum* sitis, emigrantium, unam, eandemque, vel haud multo certe disparem fuisse linguam, ex eo constat, quod in *Crimensi Tataria* hodie usitata, & illa *Giagataensium* lingua cum hodierna *Turcica*, tam quod ad vocum significationes, quam construendi methodum attinet, plurimum consentire videantur. (*a*) *Turcicam* porro inter, & *Persicam* nulla alia intercesserat communio, quam quod multis utraque *Arabicis* vocabulis adscitis, reddita sit locupletior, id sibi singulare deinceps reservante *Turcica*, quod præter *Arabicas* plurimas *Persicas* quoque voces civitate donarit, ut sua quidem origine non exigua inopia laborans, tot peregrinorum vocabulorum adoptione copiosissima evaderet; id, quod in literariis tamen monumentis, ac quotidiano sermone magis advertere licebit. Hæc eadem ratio linguam *Turcicam*, ob grammaticalium regularum simplicitatem alias scitu facilem, in scriptione tamen eo ex capite reddit difficillimam, quod scribentem in *Arabica* non minus, quam *Persica* lingua haud mediocriter versatum esse oporteat. (*b*)

De peculiari *Turcarum* scriptura, antequam, relictis patriis sedibus, *Oxum* flumen cum reliquis tribubus, ut jam meminimus, transirent, quidquam certi statuere, res magna, & multis ea de caussa difficultatibus impedita est, quod nulla plane temporum illorum ad nos historia pervenerit. Tantum certe illo ævo militiæ, & bel-

bellicis expeditionibus *Turcas* tribuisse indubitatum est, ut exiguam admodum, vel nullam omnio scientiarum cognitionem illos habuisse haud immerito suspicemur. Cum vero lingua, & mores *Turcarum* maxime ad *Tatarorum* similitudinem tunc temporis accesserint, quæ ad nostram de *Tataris* memoriam pervenerunt, paucis hic referre juvat. Arabicus *Timurbegii* biographus duo comprimis scripturarum genera, a prima hominum memoria illis in terris usitata, commemorat, *Giagatensium* unum, (*c*) *Uigbur* dictum, alterum in *Chita* receptum, cujus characteres *Dilbergin* nominantur. (*d*). Plures *Tatarorum* scripturas *Hyde* in suo de veteri Persarum religione libro recenset: ut illam, *Mogolensium* (*e*) qui, a *Chinensibus Mo-to Ta-to* nuncupati, ultra *Imaum* montem supra *Chinam* siti sunt; quique omni alphabeto destituti, *Chinensium*, & *Japonensium* more peculiaribus quibusdam in singulas voces utuntur signis, ita, ut emblematica, vel si lubet, hyeroglyphica dici posse horum populorum scriptura videatur; in eo tamen *Chinensibus* dispares, quod non a columna dextra, sed a sinistra deorsum eorum scriptio tendat. Nec minus illa quoque gens citra *Imaum*, & supra *Indiam* posita, communi nomine *Boutan*, vel *Butan* appellata, propriis literarum formis gaudet (*f*).

Quæ porro hodiernæ apud *Turcas* scripturæ ratio sit, non attinet hoc loco pluribus exponere: cum rerum Orientalium peritis minime ignotum sit, modernam *Turcarum* scripturam, quam ab Arabibus mutuati sunt, re nulla, ac adjecta litera unica *Saghyr nun*, enunciatione quidem *Turcis* propria, figura autem *Arabico Kief* plane simili, ab Arabico scribendi genere discrepare (*g*).

(*a*) Similitudinem non ultimam *Turcicæ* cum *Giagataensium* lingua præter alia hoc loco subjecta exempla demonstrant.

Giagataice.

اي خداوندلار خداوندي ‖ يوق خداليق داكسا مانندي
عظمت بابي دا كماندين اولوق ‖ ني كم اندين اولوق يوق اندين اولوق

Turcice.

اي خداوندلر خداوندي ‖ يوق خداليقده كسه منندي
عظمت بابيده كماندن اولو ‖ نه كم آندن اولو يوق آندن اولو

Giagataice.

خسروي ايردي شاهلاردين طاق ‖ تخت حكميدا كشور آفاق
مخزن و كنجي كا نهايت يوق ‖ ملك و خيليغه حدّ و غايت يوق

Turcice.

خسروي ايردي شاهلردن طاق ‖ تخت حكميده كشور آفاق
مخزن و كنجي كه نهايت يوق ‖ ملك و خيلي يه حدّ و غايت يوق

Maxi-

Maximam præterea inter linguam *Hungaricam*, & *Turcicam* affinitatem intercedere *cl. Pray*, vir omnimoda eruditione conſpicuus, in *diſſertationibus ſuis hiſtorico-criticis in annales veteres Hunnorum &c. Viennæ anno* 1774. *editis*, *diſſertationis* 5^{tæ}. *ſ.* 5to. pluribus contendit; idem, ſi ingenium, & ſtructura utriuſque ſpectetur, *clariſſ. Kolarius*, utriuſque linguæ peritiſſimus, in *Nic. Olahi Hung. pag.* 91. *edit. Viennenſis* adnotat. *Toppeltinus*, utriuſque itidem linguæ gnarus, in *orig. & occaſ. Tranſ. editionis Lugdunenſis pag.* 69. *obſervat*, linguam *Hungaricam*, quoad primitiva, & nomenclaturam *Turcicæ* vicinam eſſe. Placet itaque, quo linguæ utriuſque affinitas magis pateat, brevem aliquarum vocum catalogum hoc loco ſubjicere.„

Turc.	*Pron.*	*Hung.*	*Lat.*
اربه	*ārpa.*	*Arpa.*	*Hordeum.*
ارسلان	*ārslān.*	*Oroszlány.*	*Leo.*
الما	*almā.*	*Alma.*	*Malum.*
انا	*anā.*	*Anya.*	*Mater.*
انده	*onda.*	*Oda.*	*Ibi, iſthuc.*
اوكز	*ökűz.*	*Ökör.*	*Bos.*
اويله	*öjle.*	*Ollyan.*	*Sicut.*
اينك	*īnek.*	*Üne.*	*Vacca.*
ايو	*ejű.*	*Jó.*	*Bonus, bene.*
بوغا	*būghā.*	*Bika.*	*Taurus.*
بوزدغان	*būzdoghān.*	*Bozogán.*	*Clava.*
بيوك انا	*buyūk anā.*	*quaſi Ükanya. major mater.*	*Avia.*
چادر	*ćiādir.*	*Sátor.*	*Tentorium.*
چپه	*ćepe.*	*Kapa.*	*Ligo.*
چلك	*ćelik.*	*Atzél.*	*Chalybs.*
چوق	*ćok.*	*Sok.*	*Multum.*
دايه	*dāje.*	*Daika.*	*Nutrix.*
دك	*deg.*	*Addig, eddig.*	*Uſque, hactenus.*
دكيز	*den-yz.*	*Tenger.*	*Mare.*
صقل	*sækæl.*	*Szakál.*	*Barba.*
صوبه	*soba.*	*Szoba.*	*Hypocauſtum.*
طابور	*thābūr.*	*Tábor.*	*Caſtra.*
طاوق	*thāūk.*	*Tjuk.*	*Gallina.*
طولمان	*tholmān.*	*Dolmány.*	*Tunica.*
قال	*kāl.*	*Állj.*	*Sta.*
قايق	*kājyk.*	*Tsaika.*	*Lembus.*
قپو	*kapū.*	*Kapu.*	*Porta.*
قره طاوق	*kara thāūk.*	*Kara Tyuk.*	*Merula.*
قصّه	*kyſſæ.*	*Kitſin.*	*Brevis.*
قوچي	*kōćī.*	*Kótſi.*	*Currus.*
ككز	*gen-ez.*	*Könyen.*	*Facilis.*
كه كيم	*ki, kīm.*	*Ki, kicsoda.*	*Qui, quis.*
ياي	*Jāī.*	*Ij.*	*Arcus.*

Plura his *Turcica* in *Prodromo Idiomatis Scythico-Mogolico-Huno-Avarici*, *Georgii Kalmar Poſonii* 1770. edito, quæ *Hungaricis* congruunt, invenire licet.

(*b*) *Turcas* tanta vocum penuria laborare liquet, ut dum comptiores in ſermone eſſe cupiunt, omnem ab *Arabibus*, & *Perſis* orationis nitorem mutuare cogantur. Hinc ملمّع *Mulemmæ**, quod proprie *diſcolor ſignificat, partes nimirum corporis, diſtincto ab aliorum colore quaſi micantes habens*, in ſenſu translato pro eo *Turcici* ſermonis genere ſumitur, quod vocibus partim *Arabicis*, partim *Perſicis*, partim *Turcicis* conſtat. Eſt vero hoc dicendi, ſcribendique genus nonnunquam incitatius ob pulcerrimarum allegoriarum, ſententiarumque non minus copiam, ac ſuaviſſimum plurium ſæpenumero tum *Arabicorum*, tum *Perſicorum* verſuum concentum; ut adeo utriuſque gentis ſuadam hic reperire queas, quemadmodum id ex *fabulis Bidpai* a celeberrimo interprete *Turca* ſub titulo همايون نامه in *Turcicum* translatis, ex *Saddidini Chronico*, *Nergiſii elixirio vitæ*, libro morali, & *Nabi Efendi*, libro epiſtolari, aliisque patet. Remiſſius nonnihil, ſed æque ſelectiſſimis verborum ornatum expreſſionibus hoc ipſum dicendi genus apud alios, ut *Næma*, *Raśid*, & *Ǵelebi Zade* in annalibus videre licet. Utrumque porro hoc ſcribendi genus, ſi vocibus ſimul cadentibus, & obſervato in compoſitione numero quopiam modulatius efficiatur, mutuato ab Arabibus termino سجع *Jeg** compellatur. Denique, qui rudiores ſunt, vulgari ſermone *Turcico*, vel ſi quæ huic *Arabica*, & *Perſica* immixta ſunt, his ipſis graſſiori dialecto defædatis utuntur. Hinc *turcicum* قبا *kabā*, probabiliter ortum *à* قوا *kæwā*, quod *Arabibus terra deſerta*, & *terra non rigata* dicitur, ſenſu allegorico vulgarem hunc ſermonem, & quaſi jejunum ſignificat. Eſt itaque *Turcis* triplex ſcribendi genus, elatum *unum*, hodiedum, ſi librorum præfationes excipias, vix uſitatum amplius. *Alterum* comptum quidem, ſed lenius, quo aula *Ottomanica* nunc potiſſimum utitur. *Tertium* denique vulgare illud, quod ſine lege vagatur, nuncque temporis æque, ac prius inter vulgus obtinet. Ceterum elatiori ſcribendi genere *Turcas* minus delectari, ipſe نظمي زاده *Nazemi Zade* inter alios, verbis ſubſequis teſtatur; qui *Arabicam* ab عربشاه *Arabśah* concinnatam *Timurii* vitam inflato primum ſtylo in *Turcicum* verſam, quod hæc minus clara præfecto *Bagdadenſi* videretur, ejusdem juſſu remiſſiori illo, quo nunc extat, conſcriptam ſtylo edidit. تأليف مرقومك تركيه ترجمه‌سن بوفقير قليلة البضاعه كثيرة الاضاعه مرتضي الشهير بنظمي زاده‌يه اشارت ايتمكين اگرچه عدم اهليت معلوم واسباب بسط انبساط معدوم اولدوغي ظاهر در فاما بهر حال تك و پو ميدان جهده جست وجو اولنوب ترجمه اولنمشيدي لكن برمقدار لغت عربيه و فارسيه ايله ملمّع واشعار عربيه و قوافيء غريبه ايله مسجع اولوب عاميه فهمي عسير و هركسه استفاده سي غيربسير اولغين اشبو سال فرخنده فال يعني بيك يوز اون بر تاريخنده والئء بغداد دار السلام وزير مكرم مشير مفخم زين الوزراء السلطانيه اسوة الوكلاء الخاقانيه حاتم شعار نظام الملك خورشيد اشتهار الوزير الحاجي اسمعيل پاشا حضرتلرينك نسخهء مذكوره منظور عين عنايت و عبارتي مسموع سمع رأفتلري اولدقده ترجمهء مذكوره نك عبارتي تكلفات لغات و تصلفات سجع و استعارات و مجازات ايله منعقد اولوب هركس مطالعه‌سندن مستفيد و مستمع فهمنه قريب اولمغله اولمقوله تكلفاتدن خالي بر تصنيف جديد دخي اولورسه مقبولة الطبايع مطلوبة المجامع اولورايدي ديو ترجمهء جديده راغب اولمريله اداي امرلرين واجب ومراد شريفلري اجراسن لازم بيلوب ترجمهء ثانيه‌يه سعى واهتمام اولندي

(*c*) Placet, quæ citatus auctor de *Ǵiagataenſium* ſcriptura *pag.* 435. in libro عجايب المقدور في اخبار تيمور inſcripto *Lugduni Batavorum typis Elzevirianis anno* 1636. edito memoriæ prodidit, hoc loco commemorare: ait hic و امّا الجغتاي فلهم قلم يسمى اويغور وهو بالقلم المغولي مشهور

مشهور و عدته اربعة عشر حرفا و سبب نقصانه وٱلحصاره في هذ ٱلعدد ان
حروف ٱلحلق يكتبونها علي هيّة واحدة و كذلك تلفظهم بها ومثل هــذا
ٱلحروف ٱلمتقاربة في ٱلمخرج مثل آلباء وآلفاء ومثل ٱلزاء وآلسين وآلصاد
و مثل آلتاء و آلدال وآلطاء وبهذا ٱلخط يكتبون تواقيعهم ومراسيمهــم
و مناشيرهم ومكاتيبهم ودفاترهم ومخازنهم وتواريخهم و اشعارهم و قصصهم
و اخبارهم و سجلاتهم و اسعارهم وجميع ما يتعلق بآلامور ٱلديوانية و ٱلتور
ٱلجنكيز خانية و ٱلماهر في هذا ٱلخط لا يبور بيهم لانه مفتاح ٱلرزق عندهم
Sed Giagatais aliud ſcripturæ genus eſt, Uighur dictum, quodve alias ſub nomine characteris Mogolici notum eſt. Hujus ſcripturæ literæ ſunt numero quatuordecim. In his pauciorem numerum efficit, quod gutturales literæ, eæque, quæ ſibi vicinæ ſunt, uno eodemque charactere exprimantur, ut ب *be,* & ف *fe, item* ز *ze* س *ſin,* & ص *zad, ſimiliter* ت *te,* د *dal,* & ط *thi. Charactere iſto in adnotandis factis, computis, in diplomatibus, literis, libris rationum, annalibus, poematibus, hiſtoriis, ſyngraphis utuntur; denique, quidquid rerum occurrit, in actionibus litigioſis, in legibus itidem Gengiſchanenſibus. Speciale in hoc charactere illud eſt, quod nihil in eo depereat, cum clavis divitiarum omnium in eo contineatur.*

(*d*) De characteribus iſtis idem auctor *citata pagina* ſequentia perhibet:
وفي ٱلخطا لهم خطّ يسمي دلبرجين رايت حروفه احدا و اربعين وسبب زيادته
انهم يعدون ٱلتفاخيم وٱلامالات حروفا و كذلك ٱلبين وبينات فيتــولد
ٱلزوايد فكلّ حرف زايد *Et in Chita ſcripturæ genus eſt, quod vocatur Dilbergin: vidi ego hujusmodi characteres quadraginta,* & *unum. Ratio ejusmodi abundantiæ literarum eſt, quod gens hæc craſſioris, lenioriſque ſoni literas, mobiles item,* & *quieſcentes ſeorſim numeret: inde ſit, ut una quæque litera ejusmodi acceſſioni ſit obnoxia.*

(*e*) Hujus ſcripturæ ſpecimen nobis hoc loco exhibere ſuperfluum viſum eo, quod hujus ſcribendi modus a reliquis characteribus Orientalibus, de quibus ex profeſſo tractare conſtituimus, omnimode differat.

(*f*) Specimen hujus ſcripturæ elegans e literis ſalvi conductus, a principe urbis *Boutan Tatarorum* deſumtæ, tabulæ $3^{\text{tiæ}}$. num. 1^{mus}. exhibet. Characteris porro ſupra memorati *Dilbergin*, qui populis in *Uighur* citra *Imaum* ſupra Perſiam ad *Borrapelioten* degentibus familiaris eſt, vide ſpecimen tabulæ $3^{\text{tiæ}}$. num. 2^{do}. ex manuſcripto *Tatarico* excerptum, atque *Hundtingtonianos* inter codices adſervatum, quod *cl Hyde* codex legum *Gengiſchani* eſſe videtur.

(*g*) *Turcas* calligraphiæ plurimum eſſe deditos, jam *Meninskius* in ſua grammatica uberius expoſuit: Horum in ſcriptura characteres mirum in modum ſæpe numero complicati, ac præcipue in inſcriptionibus conſpiciuntur. Cum vero hoc ſcribendi genus noſtris in partibus minus notum ſit, raritatis cauſſa quinque ſpecimina ad reliquas tabulæ $3^{\text{tiæ}}$. ſcripturas adjicimus, quorum 1^{mum}. num. 3^{tio}. poſitum inſcriptionem exhibet ſupra portam Moſcheæ a رستم پاشا *Ruſtem Paſa* extructæ. *Alterum* nnm. 4^{to}. Sigillum principis cujuſpiam Tatarici *Præcopenſis*, qui anno *Heg.* 1008. ſeſe inter Aulam *Auſtriacam*, & Portam *Ottomanicam* conciliatorem pacis obtulit. *Tertium* num. 5^{to}. Sigillum Vezirii ابراهيم پاشا *Ibrahim Paſa. Quartum num.* 6^{to}. Sigillum celebris quondam علي پاشا *Ali Paſa*, qui regnante سلطان محمود *Sultan Mahmud* circa annum *Heg.* 1155. *Vezirius* fuerat. *Quintum denique num.* 7^{mo}. Sigillum *Deji*, ſeu principis Tunetani de anno *Heg.* 1138.

§. XII.

§. XII.

Osmanidarum monarchia firmiores *Pruſſæ* radices agente, in primis id quoque curis illius ſtirpis principes numerarunt, ut effuſiſſima in literarum ſtudioſos liberalitate ſcholis, (*a*) maximis ſumtibus fundatis, optimos quosque magiſtros præficerent, quibus aſſignatus æris numerus ex ærario publico annis ſingulis dependeretur. In *Muſulmanorum* hiſtoriis, a *Leuenclavio* editis, legimus [1] *Urchanum*, (*b*) capta *Nicomedia*, Chriſtianam inſignis magnitudinis eccleſiam in [2] *Medreſe*, i. e. gymnaſium literarium ad paſcendos tum magiſtros, tum diſcipulos doctrinæ *Muſulmanicæ* redegiſſe. Idem auctor præſtantiſſimus aſſerit, (*c*) *Conſtantinopolis* expugnatorem [3] *Mohammedem* eo in loco, ubi pervetuſtum Chriſtianis templum erat, octo pro avitæ doctrinæ ſtudio gymnaſia, & in horum medio eximii operis templum ſtatuiſſe, e cujus regione magnum [4] *Imaretum*, literæ *Eliph* ſimilitudinem referens, itemque altera ex parte [5] *Timar-Chane*, ægris curandis deſtinata domus, fuerit. Poſt ſingulas porro ſcholas unam [6] *Tetimen*, (*d*) ut vocant, legis patriæ ſtudioſis, & doctoribus inhabitandam domum, principem iſtum conſtruxiſſe, utque omnium harum ædium incolis cibi, panes, & alimenta cetera ex *Imareto* (*e*) ſubminiſtrarentur, ſanxiſſe. Sed ne in his nimium longi ſimus, ſunt præter iſta, ſingillatim ab auctore laudato deſcripta ædificia, & alia hodie longe plurima; cum in omni *Turcarum* ditione vix locum reperire ſit magis conſpicuum, qui ſimili gymnaſio non glorietur, cujus ſumtus immenſæ propemodum hominum multitudini ſuſtentandæ haud impares, ex maximis illis opibus, potentiſſimorum quorumque, & copioſiſſimorum Mohammedanorum teſtamento huic inſtituto legari ſolitis tolerantur. Verum in his gymnaſiis cum tirones (*f*) in religionis ſuæ principiis, in Corani lectione, & jurisprudentia ſacra ex Arabicis tantum fontibus initientur, vel nulla penitus, vel exigua admodum patriæ linguæ cura impenditur: hinc nulla *Turcis* ad excolendam linguam patriam rudimenta, & inſtitutiones, ut Arabibus, nulla itidem, quod nobis conſtet, dictionaria, aut vocabularia: (*g*) Ut adeo mirum minime videri debeat, cum uſu tantummodo, & experientiæ beneficio omnis illis lingua addiſcitur, optima ceteroquin manuſcripta in *Turcicorum* vocabulorum orthographia plurimum inter ſe diſcrepare (*h*).

De ſcientiarum apud Turcas cultura.

Aliis contra ſcientiarum excolendis generibus *Turcas* reliquis Orientis gentibus haud inferiores eſſe nemo facile negaverit: ſcriptoribus cumprimis, (*i*) res geſtas principum, memoria digniores, annalium monumentis conſignantibus, honos apud aulam *Ottomanicam* præcipuus nullo non tempore habebatur, neque minor poetis, (*k*) quorum cujuslibet cultiſſima poemata in alphabeticum

u 2 redac-

[1] اور خان [2] مدرسه [3] محمّد فاتح [4] امارت [5] تيمارخانه
[6] تتمه

redacta ordinem, in corpus integrum, quod illis cum Arabibus, [1] *Divan* dicitur, excrevere. Tantum equidem horum conſtat eſſe numerum, ut eruditi inſtar lexici ſingularibus etiam commentariis vitæ, & ſcripta ipſorum celebrentur (*l*). Quanto vero in pretio maximæ *Ottomanorum* parti, & aliæ ſcientiæ fuerint, non leve argumentum [2] *Nabi Efendi* in monitis ad filium præbet (*m*). Quin nec defuiſſe exploratum eſt, qui *encyclopediæ* in modum, literaria gentis ſuæ monumenta, & ipſos auctores ſuos longo nobis ordine commendarent (*n*). Ex noſtris quoque literatis viris nonnulli gentis *Ottomanicæ* inſignem in ſcientiis progreſſum oſtendere, & miris laudibus extollere adlaborarunt (*o*).

Quemadmodum porro Arabes inter, & Perſas, ut meminimus, nunquam principes deſiderabantur, qui ſcientias, artesque bonas protegerent, & ſingulari eruditos viros favore proſequerentur, ita & inter principes *Osmanidarum* complures extitere, qui præcipuo honore doctos, ac ſcientes homines colere conſueverunt (*p*). Hac ratione inductos principes arduis, atque dubiis in rebus conſilium a viris doctis expetiiſſe, ſæpius conſpeximus (*q*). Eadem de cauſſa [3] *Scheichramazanem* peramanter a [4] *Bajazete* obſervatum, tantisque affectum fuiſſe muneribus, res tam illuſtris, & adeo Orientis totius ſermone celebrata eſt, ut nec recenſenda quidem videatur. (*r*) Atque ut plurima, ab hiſtoriographis jam pridem decantata, ſilentio prætereamus, virum nunquam ſatis laudandum [5] *Raghib Paſa* ob ſummum ingenium, tot elegantiſſimis lucubrationibus ſatis ſuperque comprobatum, (*s*) ad maximam uſque Veziratus dignitatem a Sultan *Osmano* evectum, atque ſub *Muſtafa* tertio, hujus ſucceſſore ad ſupremum vitæ ſpiritum eodem in honoris gradu, rariſſimo in *Turcarum* annalibus exemplo, perſtitiſſe accepimus (*t*). Recentiſſimum denique & amoris, & liberalitatis adverſus literatos argumentum ab ipſo hodierno principe, [6] *Abdul-Hamid* repetendum, qui, regium conſcendens ſolium, omnes tum poetas, tum poetaſtros ſuæ gentis, ſuam ipſi inaugurationem verſiculis aliquot gratulantes, qui primis jam diebus tercentis plures numerabantur, perinde, ut poetica eorum ipſis merita ſuffragabantur, variis, iisque copioſis donis remuneratus eſt (*u*).

De typographia vero, maximo illo ſcientiarum adminiculo, quod in gente artium alioquin utcunque amante, jure miremur, ex innata ſuperſtitione non idem, qui de aliis artibus, ſenſus *Ottomanis* erat; hi enim æque, ac alii Muſulmanorum inſignem illam literarum promotricem, ut hæreſim, cane pejus, & angue fugiebant, (*w*) eademque opinio, quod ad Coranum quidem, alioſque religionis codices attinet, eorum animis adhucdum inſidet; in opinionem licet longe diverſam de impreſſis tam hiſtoricis, quam aliis omnium generum voluminibus ſub *Ahmedis* ſecundi imperio anno *Hegir.* 1139.

Chriſti

[1] ديوان [2] نابي افندي [3] شيخ رمضاني [4] بايزيد [5] راغب پاشا [6] عبد الحامد

Chriſti 1726. præter ſpem, & expectationem omnium adducti ſint. Quod illi tum ardentiſſimo [1] *Said Efendi* artem typographicam in terris *Turcicis* inducendi ſtudio, tum ſagaciſſimæ in hac adminiſtranda, cui publica auctoritate præfectus fuerat, [2] *Ibrahim Efendi* ſolertiæ in acceptis referunt; (*x*) quo curante typographia hæc diverſos in omni genere, ſed hiſtoricos potiſſimum libros in lucem emiſerat, (*y*) triſtem poſt fata hujus nacta viciſſitudinem, ut characteribus adhucdum ſuperſtitibus quidem, (*z*) at fatali temporum iniquitate in recondito aliquo urbis angulo deliteſcentibus, nullus ipſius jam hodie uſus exiſtat.

Reſtat, ut quæ *Turcarum* in bibliothecas extent merita, paucis referamus. Harum aliquas a librorum copia egregie comparatas, apud hanc gentem reperiri, jam *Hottingerus* meminit; (*aa*) verum pauciſſimis tantum theſauris his, ab omnium conſpectu remotis, frui licuit (*bb*) uſque dum [3] *Ahmed tertius* inſigne Muſarum domicilium, extructo in ipſius palatii ſui interiore parte athenæo, patere omnibus juſſiſſet; cujus ipſe anno *Hegiræ* 1131. *Chriſti* 1719. magna cum celebritate, & caterva virorum principum tam ſacræ, quam profanæ reipublicæ ſtipatus fundamenta jecit, (*cc*) quos ille viros, finita ſequenti anno fabrica, & bibliotheca cunctorum uſibus aperta, ampliſſimis donis decoravit. (*dd*) Præter hanc binæ item aliæ publici uſus factæ, juxta fanum *Aja Sophiæ* una; in vicinia Moſcheæ, non ita pridem a defuncto nuper principe Sultano [4] *Muſtapha* erectæ, conſpicitur altera, (*ee*) ex pecuniis jam toties nobis laudati *Raghib Paſa* hanc in rem legatis condita. Atque hæc quidem de *Turcarum* in literas propenſione dicta ſatis ſint.

(*a*) Hæ Turcis communiter مدرسه *medreſe* audiunt, quod proprie gymnaſium literarium denotat, in quo doctores, & diſcipuli ſumtu publico aluntur.

(*b*) Vide hiſtoriographi hujus præſtantiſſimi *Hiſtoriam Muſulmanam Turcorum, de monumentis ipſorum exſcriptam libr.* 4^{to}. pag. 188^{va}.

(*c*) Citati operis libr. 15^{to}. pag. 581^{ma}.

(*d*) Ædificium, quod ſtudioſi literarum inhabitant. Videtur ceterum *Medreſe* teſte *Leunclavio* eo differre a *Tetime*, quod illa gymnaſium ipſum literarium ſit, hæc vero, literis operam navantibus habitatio, aut domicilium.

(*e*) عمارة *imaret* ſic Turcis recentioribus Græcis μαρωπον, antiquis vero μοναστηριον, aut ξενων, vel ξενοδοχειον. Aedificium ſtructum pro ſolitariis, & ad excipiendos hoſpites, ac peregrinos, eosdemque gratis paſcendos. Paſcuntur vero triduo peregrini continuo, qui volunt. In his ædificiis docti pariter viri cum diſcipulis ſuis aluntur.

(*f*) Quod ad ordinem ſtudiorum apud *Turcas* obſervari ſolitum attinet, hunc in tractatu ſuo de *religione, ſcientiis, & moribus Turcarum*, in *Gallicum* ex *Turcico* verſo, ſequentem *cl. Galland* exhibet: *primum* inquiens, quod in ſcholis *Turcicis* traditur, eſſe صرف *ſarf* i. e. inſtructionem rudimentorum linguæ *Arabicæ*. Hoc *ſecundum* excipit, quod نحو *nahw*, ſeu ſyntaxis dicitur. Ab hoc, quod *tertium* eſt, tranſitur

x ad

[1] سعيد افندي [2] ابراهيم افندي [3] احمد ثالث [4] مصطفي

ad dialecticam علم منطق *ŷlmĭ manthik* dictam. Hanc ſequitur *quarto* علم معني *ŷlmĭ mæani* i. e. cognitio de tropis, qua abſoluta explanatur *quinto* علم بيان *ŷlmĭ bejan*, ſeu cognitio de periphraſi, & explicatione locorum obſcuriorum. Quæ porro ſcientia, ordine *ſexta* traditur, علم بديع *ŷlmĭ bediŷ* eſt, de ordine, ſeu ſelectu vocum in oratione tractans. *Septima* كلام *kelam*, ſeu theologia ſcholaſtica. *Octava* فقه *fikih*, i. e. theologia moralis. *Nona* علم حكمت *ŷlmĭ hikmet.* philoſophia. *Decima* علم هيئت *ŷlmĭ heijet* aſtronomia. *Undecima* هندسه *hendese.* geometria. *Duodecimo* تفسير قران *tefsirĭ koran.* explicatio Corani. Huic *decimotertio* proximæ ſunt, حديث *hadis* traditiones prophetæ, & *decimoquarto* علم ادب *ŷlmĭ edeb* i. e. ethica. Has, ſi quis integrum ſcientiarum curſum tradi ſolitum abſolvere cupiat, excipiunt ſequentes. علم تاريخ *ŷlmĭ tarich* chronologia videlicet, tum علم طب *ŷlmĭ thibb* ſcientia medica. تعبير خواب *tæabirĭ chab* ſomniorum interpretatio. علم نجوم *ŷlmĭ nuğum*, aſtrologia. علم انشا *ŷlmĭ inśa*, ſcientia ſtili, ſeu ars ſcribendi. Denique علم عروض *ŷlmĭ ărus*, poeſis.

(*g*) Non equidem inficiamur extare vocabularia *Turcica* in commodum linguæ *Arabicæ*, & *Perſicæ* inſtituta, in quibus voces harum linguarum *Turcice* explicantur; quemadmodum notiſſima ſunt *Wankuli*, & *Ferhengi Śŭuri* dictionaria. Nullum vero, quod nobis quidem conſtet, extare arbitramur, in quo voces linguæ *Turcicæ* vel patria, vel alia lingua ipſis uſitata explicentur: niſi quiſpiam in horum numerum referre velit notum illud carmine exaratum dictionariolum, شاهدي *Śahidi* dictum, quod in ſcholis, linguam *Perſicam* addiſcere cupientibus diſcipulis, ut memoriæ mandent, cumprimis commendatur.

(*h*) Quo orthographiæ *Turcicæ* differentia in uno eodemque ſæpe vocabulo exarando magis appareat, placuit hoc loco de plurimis vocabula quæpiam ſubjicere, quæ, licet quoad ſignificationem eadem ſint, quoad orthographiam tamen inter ſe diſcrepare, ex ipſa ſcriptione nemo non videt: ſic ايتمك v̄. اتمك *facere.* ايچمك v̄. اچمك *bibere.* باقمق v̄. بقمق *aſpicere.* دورمق v̄. طورمق *ſtare.* داملمق v̄. طاملمق *ſtillare.* داينمق v̄. طينمق *niti.* صول v̄. سول *ſiniſter* &c.

(*i*) Hos inter, qui juſſu *Portæ Ottomanicæ* hiſtorias concinnarunt, ſequentes extitere: سعد آلدّين *Sad-uddin* auctor hiſtoriæ تاج آلتّواريخ *Corona annalium* inſcriptæ, quam a prima gentis origine ad annum *Hegiræ*, 926. *Chriſti* 1520. deduxit, cujus continuator نعيما *Næima* hiſtoriam ſuam ab anno *Hegiræ* 1000, *Chriſti* 1591. ad annum *Hegiræ* 1070, *Chriſti* 1659. contexuit. Hunc راشد *Raśid* excipit cum چلبي زاده *Čelebi Zade*, qui hujus ſupplentem egerat, hiſtoriam gentis ſuæ ab anno *Hegiræ* 1071, *Chriſti* 1660. ad annum *Hegiræ* 1141, *Chriſti* 1728. exarans. Horum veſtigiis proxime صبحي *Śubhi* inſtitit, qui annalibus ſuis, quos anno *Hegiræ* 1141, *Chriſti* 1728. inceperat, anno *Hegiræ* 1156, *Chriſti* 1743. finem impoſuit. عزي *ŷzzi*, qui officio hiſtoriographi aulici poſt *Subhium* decoratus eſt, facta gentis ſuæ ab anno *Hegiræ* 1157. *Chriſti* 1744. ad annum *Hegiræ* 1165., *Chriſti* 1751. commemorat. Horum, qui juſſu nempe *Portæ Ottomanicæ* annales ſuos conſcripſere, حاكم *Hakim* agmen claudit, cujus ſcripta hiſtorica publicam necdum lucem conſpexere. Præter hos, quamquam juſſu *Portæ Ottomanicæ* minime ſcripſerint, præſtantioribus itidem hiſtoriæ *Ottomanicæ* ſcriptoribus ſubſequi jure merito accenſendi veniunt: *primo* Hiſtoria imperii *Ottomanici* auctore مولانا ادريس *Mewlana Idriz*, a

prima

prima ſui origine ad annum *Hegiræ* 918, *Chriſti* 1512. deducta, atque هشت بهشت *Heśt behiśt* inſcripta, quo titulo ad numerum octo Sultanorum, quorum facta hoc in libro recenſentur, ab auctore *Idris* alluditur. Qui porro horum in numerum referri mereatur, علي محمد افندي *Ali Mehmed Efendi ſecundus* eſt, hiſtoriam gentis *Turcicæ* a primæva ſui origine ad annum *Hegiræ* 1004, *Chriſti* 1595. concinnans. *Tertius* پچوي *Pečevi* anno *Hegiræ* 1044. *Chriſti* 1634. enarrandis *Ottomanicæ* gentis factis finem imponens, quorum recenſendorum cum anno *Hegiræ* 927. *Chriſti* 1520. initium fecerat. *Quartus* جلالزاده *Ğelalz-ade* regiminis acta *Suleimani* 1^mi^. ab anno *Hegiræ* 971. *Chriſti* 1591. ad annum *Hegiræ* 1070. *Chriſti* 1659. referens. *Quintus* demum, (ne fuſiores ſimus) آلحاج مصطفي *Elhağĭ Muſtafa*, ſub nomine كاتب چلبي *Kiatib Čelebi* vulgo notus, qui hiſtoriam gentis *Ottomanicæ* ab anno *Hegiræ* 1000. ſeu *Chriſti* 1591. ad annum *Hegiræ* 1065. *Chriſti* 1654. contexuit. Neque prætereundi alii, ab *Herbelotio* in Bibliotheca Orientali ſub articulo *Tarichŭl Osman* citati, quorum duntaxat nomina brevitatis cauſſa commemorare placet. شمش آلدّين احمد *Śemś uddin Ahmed.* درويش احمد بن يحيا *Derwiś Ahmed Ben Jahja.* مولانا محمّد آلنّشري *Mewlana Mohammed unnaśari.* حسن بكزاده *Haſan Begzade.* Compendium denique chronologicum hiſtoriæ *Ottomanicæ* a prima gentis hujus origine ad annum *Hegiræ* 969. *Chriſti* 1561. نشانجي محمد *Niśanği Mehmed* ſcripſerat.

(*k*) Celebriores horum præter alios extitere باقي افندي *Baki Efendi.* نفعي *Nefi.* مسيحي *Mesihi.* قاسم *Kasim.* مصري *Misri*, cujus poemata notionem quampiam de myſteriis incarnationis Salvatoris noſtri redolent. His itidem ex recentioribus, non minore laude digni, præter alios accenſendi ſunt. نابي افندي *Nabi Efendi.* راغب پاشا *Raghib Paśa* ſub مصطفي *Muſtafa* Sultano mortem oppetens.

(*l*) Juvat hoc loco duos duntaxat, eosque magis præcipuos de pluribus commemorare. شمعي *Śemii*, & لطيفي *Lathifi*, qui in libro, تذكرة آلشعرا *Teskeretes-śŭura* inſcripto, 278. poetarum vitas recenſet.

(*m*) Vir hic ſub finem ſeculi proxime præterlapſi vivens, atque ad intimiorem etiam Sultani *Muſtafa* 3^tii^. conſuetudinem admiſſus, in ſuo, quod filio inſcripſerat, poemate, ubi de ſcientiarum ſtudiis mentionem injicit, inter alia & hæc habet: *Dica fili mi auroram intellectus tui ſcientiis; hæ enim ſolatium præbent omni vitæ tempore, efformant mores, poliunt ingenium, quæve homini in vita præſtanda ſint, edocent.* — — — Poſtquam eum ad ſedulum linguæ *Arabicæ* ſtudium, neque minus ad exactam legis cognitionem adhortatus eſſet, ita porro loquitur. *Etiam animum tuum diligentiſſime tum logices, tum phyſices ſtudio applica, neque auctorum meliorum lectionem neglexeris. Num aquila absque alis ſe ſe in aerem tollere potis eſt? Concha, in qua reconditus eſt unio, minime in ſuperficie aquæ invenitur, ſed mille inter pericula de fundo maris extrahenda eſt.* — — — Denique paulo infra de poeſi ita fatur: *Priuſquam te ad currendum in ſtadio poeſeos accingas, vires tuas metiaris neceſſe eſt: tum denique laborioſo huic operi te committas, ubi œſtrum, & non indubitatum divini numinis furorem in te ſenſeris* &c.

(*n*) Cumprimis ex his nominari meretur كاتب چلبي *Kiatib Čelebi*, qui in opere ſuo كشف آلظنون عن اسامي آلكتوب و آلفنون *Detectio cognitionum de nominibus librorum, & ſcientiarum* inſcripto, quemadmodum in adjecta auctoris hujus vita ad tabulas ſuas chronologicas *Conſtantiuopoli* typis datas *Ibrahim Efendi* memorat, libros omnes,

X 2

quot-

quotquot præfato auctori *Kiatib* inspicere licuit, ex tercentis, & amplius scientiis in ordinem alphabeticum redactos recensuit.

(o) Primus horum, quod nobis constet, ~~Joannes Carli interpres~~ Gio. Battista Donado, Senator Venetus jam anno 1688. tractatum *de literatura Turcica* edidit, cujus exemplum posterioribus temporibus *Joannes Christianus Clodius*, & *Joannes Jacobus Reiske* cum *Herbelotio* secuti sunt.

(p) Suffragatur his حسين هزارفن *Husein Hezarfan* in libro suo تلخيص آلبيان في قوانين آل عثمان i. e. *perspicua expositio de constitutionibus stirpis Ottomanicæ* inscripto, qui capite undecimo *inter essentialia* inquit *principia est, honorare doctos; sunt enim fulcimen principale, cui innititur fabrica imperii* علماء كرام زمرهء جليله‌سي اركان اربعهء دولتك ركن اعظمي و شرف ورتبه جهتندن سايـــــــــــرلرك مقدمي در

(q) Ut unum de pluribus exemplum hujus in medium adferamus; placet ea, quæ *Leunclavius* sub principium *Hist. Musulm.* de *Murad Chano* annotat, dum, extincto patre *Urchan*, per fretum *Gallipolitanum* trajicere cogitabat, hoc loco subjicere: *intellecto*, ait, *reges Musulmanos in Asia ditionibus Osmaneis undique finitimos, de occupanda Burussa cogitare, juris Mohammedanici peritissimos quosque convocari jussit, & in consilium adhibitis quæstionem proposuit* &c.

(r) Vide jam sæpe laudati *Leunclavii Hist. Musulm.* libr. 7[mum] sub finem pag. 232.

(s) Tres nobis cumprimis a viro hoc tum ob doctrinam non vulgarem, cum ob summam, qua apud omnes pollebat, auctoritatem celebratissimo conscripti libri innotuere; quorum *primus* a nobis jam alio loco commemoratus, Arabicus est, سفينة آلرّاغب للواقف nuncupatus. *Alter* corpus poematum *Turcis* ديوان dictum. *Tertius* انشا seu collectio variarum literarum, quas vir hic, dum variis officiis fungeretur, conscripserat.

(t) Vir hic celeberrimus anno 1763. vivere desiit, postquam nempe 7. annis supremo Veziratus munere, ad quod anno 1757. evectus est, fungeretur.

(u) Minimum, quod princeps hic elargitus est, pretium, trium aureorum فندق *funduk* dictorum, fuerat. Quamquam ex his non pauci numerati sint, queis præter ampliores honorum gradus, ad quos occasione suorum versuum promoti sunt, annuum itidem stipendium ejusdem principis munificentia obtigit.

(w) Testantur id præter alios *Busbequii* ex *epistola* 3[tia]. desumta verba, desuper ita scribentis: *ut libros tamen typis excuderent, horologia in publico haberent, nondum adduci potuerunt: quod scripturam, hoc est, suas literas sacras, non amplius scripturam fore, si excuderetur; & si horologia publice haberentur, aliquid de æditurorum suorum, & prisci ritus auctoritate diminutum iri arbitrentur.* Extitisse tamen jam seculo Constantinopoli 16[to]. inter *Judæos* typographiam, celebris ille *Pentateuchus* comprobat, qui *Chaldeo-Persico-Arabico-Hebræus* ex hac anno 1546. prodiit; quarum linguarum in hoc libro ea est dispositio, ut cujuslibet paginæ medium textus *Hebraicus*, cujus literæ punctis carent, partem dexteram *Persica* translatio a *Rabi Jacob Ben Joseph* adornata, sinistram *Chaldaica* paraphrasis *Onkelos*, superiorem *Arabica* paraphrasis *Zadies*, infimam denique commentarius *Raschii* occupet. In fine Geneseos libri hujus sequentia leguntur: *absolutus est liber Geneseos in domo Eliezeris Gerson Soncinatis.* Exemplar rarissimi hujus *Pentateuchi* extat itidem in Bibliotheca hujate Cæsarea.

(x) De typographia tunc temporis *Constantinopoli* inducta چلبي زاده افندي *Čelebi Zade Efendi* in suo ad annales *Rasidii* supplemento sequentia perhibet: سعيد افندي *Said Efendi, qui patrem legati munere*

nere in Galliis functurum secutus fuerat, præter alias inventiones rarissimas, quibus Galli reliquis nationibus præstant, illud plurimum mirabatur, quod singulari artificio scripturam imitantes, facili negotio librorum exemplaria multiplicarentur: quare redux Constantinopolim, re cum quodam militaris nobilitatis homine, literarum amantissimo Ibrahim Efendi communicata, eo denique, conjunctis cum hoc viribus, in tanti momenti negotio processit, ut characteribus ex Galliarum regno allatis, peculiari libello præcipuum typographiæ usum principibus urbis viris commendaret, his potissimum usus argumentis: quod inducta typographia diuturnitati optimorum voluminum, tot votis expetitæ, quam optime consuleretur, quæ nimis facile vel flammis hausta, vel communibus regnorum calamitatibus implicata, miserabili modo deperirent; ut tristis experientia olim per notas Genchischanii invasiones, & rursus in præstantissimis tot Arabicis manuscriptis apud Hispanos in Andalusia insuperabili fati vi deletis, comprobarat. Post varias igitur deliberationes ab ipso præside, & consultoribus legisperitis in hanc demum sententiam itum est: exceptis scilicet religionis codicibus, ceteros libros, vel ad linguæ Arabicæ, vel historiæ, vel ad aliarum etiam scientiarum doctrinam spectantes, typis excudi omnes posse; creatis insuper quatuor literatis viris, quibus, tanquam censoribus, vel correctoribus præcipua in edendis libris tum ordinis, tum rerum omnium, ad observandam hanc legem pertinentium, cura incumberet. Surrexit hæc typographia, cujus primus partus *Arabicum* fuit dictionarium, in urbis regione, a Sultano *Selimo* dicta, atque compluribus annis, queis nempe *Ibrahim Efendi* hujus tanti operis promotori vita suppetebat, diversos, sed cumprimis historicos publici juris fecerat, quorum ultimus, quod compertum habemus, anno *Hegiræ* 1155. *Christi* vero 1742. *Persicum* fuit dictionarium. Placet ceterum hoc loco, quo magis allata comprobentur, ipsius *Čelebizade* verba ex exemplari nostro pag. 119. desumta subjicere: ait hic: مكتوبيء صدر عالي خلفاسندن محمد سعيد افندي مقدما اعيان خواجكاندن پدر بزركوارلري يكرمي سكز چلبي ديكاه شهرت شعار اولان محمد افندي فرانچه قـــرالنه رسالتله ارسال اولديغنده معيّتله روان و سرمايهء رشد و شعوردن فائز خـطّ موفور اولمغله شياطين جنس انس اولان طائفهء افرنجك اعمال آلت فـكر وخيال ايله نيجه امر دشوارك طريقـ تحصيلني تسهيل ايتدكلري نظر خوردهء بيننده نمايان اولوب خصوصا دستيارىء صنعت طبع وتمثيل ايله زمان قليلده برقاچ يوز كتاب جليلك اتمام و تكميل اولنديغني نقش صحيفهء ضمير وبو صنعت مرغوبه‌نك بلاد روم جنّت رسومده ظهور وشهرتي ايله ادوات علوم عـــاليه اولان كتب نفيسهء غاليه‌نك تكثير وتوفيري درونده جايكير اولمغله فنون رياضيه‌دن بهره دار وبو مقوله صنايعده دقّت فكر و خيالي بديدار اولان دركاه عالي متفرقه‌لرندن ترجمان ابراهيم اغا ايله ايراء زناد مشاوره وبو خصوصك باصه چقماسنك طريقني بالدّفعات مذاكره ايلديلر مزبورك دخي بو ماده‌نك حدوث و ظهوري نيچه زماندن برو ملحوظ و منظوري اولوب مـــاتي آلضّميريني اظهار مالا و بدنا كندوسنه معاونت و بو صنعتك و جود پـذير اولماسنه سعي و كوششده مشاركت ايدر برصاحب همّتك ميل ورغبتنه موقوف ايديكي اشكاره اولمغله خصوص مزبورك تحصيل آلاتني كماينبغي تأمل و تكميل لوازم و مهماتني كركي كبي تخيل ايتدكلرندن صكره دوام قـــيام دين ودولت وقوام نظام ملك وملّت احكام قرآن واحاديث نبي اخر زمان مـراعاتي ايله وجود پذير اولديغي عيان و غرفات معانيء احاديث و آياته

صول و

و صول و اسطهٔ مدارج علوم عاليه و فنون اليه ايله قرين حصول اولماسي نمايان
جهتندن امناي دين و علماي شرع مبين حضراتي فنون كوناكوندن تحرير كتب
و صحايف و نشير مناشير فضائل و معارف اينمشلرايكن نيچه كتب فاخره
سرهٔ بلاد اسلاميه اولان دار السلطنهٔ عليه‌ده آفت حريقدن نابود و علي
الخصوص قرون سابقه‌ده جنكيز جنك انكيز و هلاكوي بي تميز ظهورلري
بلاسي و فجرهٔ افرنجك اندلس مما لكنه استيلاسي اثنالرنده بي حدّ وپايان
كتب نادره و نسخ فاخره دفعة درياي تلف و ضياعده مفقود اولوب لغات
فارسيه و عربيه وكتب حكميه و ادبيه‌نك مفصلاتي نادره و كتابك قصور
همتلرندن و كتابت ايتدكلري حالده عدم اهتمام ودقتلرندن ناشي اكثري
مغلوطه قيمتلري وافره اولمغله اكثرندن استفاده و انتفاع غير قابل وقاموس
وجوهري ولسان العرب كبي مفصلات لغت و مطولات كتب تواريخ و حكمته
طلاب علومك نائل اولملري امرمشكل اولديغندن باصمه صنعتنه اذنو
رخصت و يريلديكي صورتده بركتابك تحريري تمام اوله‌جق زمانه دكين بيك
نسخه حاصل وبهاي رخيص ايله طلبهٔ علومدن هربري مطلوبلري اولان
نسخه‌يه واصل اولمق كبي صنعت مزبوره نك محسناتني جامعه مزبور ابراهيم
اغا وسيلة الطّباعه نام بر رسالهٔ نافعه انشا وصدر اعظم حضرتلرينه عرض
ايدوب لوازم و مهماتنه اقتضا ايدن مصارفي كندولري اشتراكا كورمك اوزره
مرادلريني اجرايه اذن همايون سلطاني اصداريني نياز ورجا ايلديلر پس
بو صنعت ديار روم بهجت رسومده غير معهود و نانموده بر كيفيّت اولديغنه
بناء جواز وعدمي حلال مشكلات انام شيخ الاسلام افندي حضرتلرندن
بصمه صنعتنده مهارت ادعا ايدن زيد لغت ومنطق و حكمت و هيئت
و بونلرك امثالي علوم اليه‌ده تأليف اولنان كتابلرك حروف و كلماتنك صورتلريني
بر قالبه نقش ايدوب اوراق اوزرينه بصمغله اول كتابلرك مثللريني تحصيل
ايدرم ديسه زيدك بو وجهله عمل كتابنه مباشرتنه شرعا رخصت و ارميدر ديو
استفتا اولندقده بصمه صنعتنده مهارتي اولان كمسنه برو مصحح كتابك
حروف و كلماتني برقالبه صحيحا نقش ايدوب اوراقه بصمه غبله زمان قليلده
بلا مشقة نسخ كثيره حاصله اولوب كثرت كتب رخيص بها ايله تملكه باعث
اولور بو وجهله فائدهٔ عظيمه‌يي مشتمل اولمغله اول كمسنه‌يه مساعده اولنوب
برقاچ عالم كمسنه‌لر صورتي نقش اوله‌جق كتابي تصحيح ايچون تعيين
بيوريلورسه غايت مستحسنه اولان امور دن اولور ديو افتاوذكر اولنان
رساله‌يي ❁ هذه مجلة بل درّوهو في بحره مستفرد في سلكه مفرد روض زخاري
النبات و بحرو لكنه عذب فرات فاض و نهر فتنجس منه عيون الاثر حري بان
يكون مسقطا لانواء يراعة القبول وموقعا لانواع تقاريض الفحول فلله در
منشئه حيث بين ما بين واحسن البيان وهل جزاء الاحسان الّا الا حسان ❁
كلمات دريّة النّظامي ايله تقريض ومعزول ومنصوب صدور علماء عظام
واستانبول رتبه سني احراز ايدن مواليء كرام حضراتي امضا بيورملريله اواسط
شهر ذي القعده ده مزبورلر ذكر اولنان فتونك نسخ مقبوله سني باصمغه مأذون
و فضلاي مواليء عظامدن عين الاهالي سابقا استانبول قاضيسي اسحق
افندي حضرتلري وسلانيكدن معزول پيري زاده صاحب محمد افندي و
غلطه‌دن منفصل يانيه‌لي اسعد افندي وقاسم پاشا مولوخانه‌سي شيخي
موسي افندي طبع و تمثيل اولنه‌جق كتبك تصحيح و تنقيحلرينه طرف
همايوندن

همايوندن مأموريت ايله ممتاز و ممنون بيوريلوب مزبور ابراهيم اغا سلطان
سليم سمتنده مالك اولديغي خانه سنده لوازم مهماتني آماده ايدوب اجراي
صنعته مبادرت وذكر اولنان فحول جمله ميانده مقبول اولان صحاح
جوهري ترجمه‌سي وان قولي لغتني بصلمق ايچون تصحيحه مباشرت ايلديلر

(y) Juverit hic ſeriem librorum *Conſtantinopoli* impreſſorum juxta ordinem chronologicum exhibere, idque eo magis, quod a pluribus aliis mira hac deſuper, ſimulque erronea allata ſint; in quem etiam errorem *cl. Schulzium* in hiſtoria ſua *Ottomanica*, ex *Gallico* in *Germanicum* traducta, auctoritate aliorum inductum fuiſſe patet. Libri itaque, qui *Conſtantinopoli* impreſſi prodiere, ordine chronologico ſunt ſubſequi. I^{mo}. كتاب لغة وان قولي في سنة ١١٤١ *Dictionarium auctore Wankuli.* II^{do}. كتاب تحفة الكبار في اسفار البحار سنة ١١٤١ *Hiſtoria de bellis maritimis Osmanidarum.* III^{tio}. ترجمهٔ تاريخ سياح در بيان ظهور افغانيان و سبب انهدام بناء دولت شاهان صفويان في سنة ١١٤٢ *Chronicon peregrinantis, ſeu hiſtoria ultimi belli Perſarum cum Aghwanis geſti*, quod *Joan. Chriſt. Clodius* latine verterat. IV^{to}. كتاب تاريخ الهند الغربي المسمي بحديث نو في سنة ١١٤٢ *Hiſtoria Indiæ Occidentalis.* V^{to}. كتاب تاريخ تيمور كوركاني لنظمي زاده افندي في سنة ١١٤٢ *Hiſtoria Timurii auctore Nazmi Zade.* VI^{to}. كتاب تاريخ مصر الجديد و القديم لسهيلي افندي في سنة ١١٤٢ *Hiſtoria Ægypti novæ, & antiquæ, auctore Suheili Efendi.* VII^{mo}. كتاب كلشن خلفا انظمي زاده افندي في سنة ١١٤٣ *Roſetum Chelifarum, qui Bagdadi reſederunt, auctore Nazmi Efendi.* VIII^{vo}. كتاب اصول الحكم في نظام الامم في سنة ١١٤٤ *Fundamenta ſcientiæ in ordinando exercitu:* liber tacticus a legato cæſareo *Barone Reviczky* verſus. IX^{no}. كتاب فيوضات مغناطيسيه في سنة ١١٤٤ *Liber de virtutibus magnetis.* X^{mo}. كتاب جهان نما في سنة ١١٤٥ *Liber orbem exhibens*, i. e. geographia, in qua præter generalem geographiæ inductionem ſpeciatim Aſiæ provinciæ deſcribuntur, adjectis mappis geographicis. XI^{mo}. كتاب تقويم التواريخ لكاتب چلبي في سنة ١١٤٦ *Tabulæ chronologicæ auctore Kiatib Ćelebi.* XII^{mo}. كتاب تاريخ نعيما في سنة ١١٤٧ *Annales Ottomanici auctore Næima.* XIII^{tio}. كتاب تاريخ راشد افندي في سنة ١١٥٣ *Annales Ottomanici Raśid Efendi.* XIV^{to}. كتاب تاريخ چلبي زاده افندي في سنة ١١٥٣ *Annales Ottomanici auctore Ćelebi Zade.* XV^{to}. كتاب احوال غزوات در ديار بوسنه في سنة ١١٥٣ *Liber de iis, quæ ultimo* (inter Domum *Auſtriacam*, & Portam *Ottomanicam*) *bello in Bosnia geſta ſunt.* XVI^{to}. كتاب لسان العجم المسمي بفرهنك شعوري في سنة ١١٥٥ *Dictionarium Perſicum Ferhenghi Śüuri nuncupatum.* Ex eadem typographia prodiit anno Chriſti 1730. *Gallico-Turcica* grammatica *Aldermanii* extinctæ S. J. ſacerdote.

(z) In ſpecialem rei hujus notitiam anno 1774. devenimus, dum Conſtantinopoli moraremur, quo tempore itidem pro certo affirmatum accepimus, Sultanum *Muſtafam* opus quodpiam *Boerhavii* medicum, a defuncto interprete cæſareo, *Thoma* de *Herberth* viro ob præſtantiſſimam literaturæ Orientalis notitiam ſpeciali memoria digno, in *Turcicam* linguam converſum, typographiæ commiſſurum fuiſſe, niſi a propoſito ſuo ob exortum paulo poſt cum Ruſſis bellum impeditus fuiſſet.

(aa) Vide ejusdem *Archiologiam Orientalem* part. 3^{tia}. cap. 3^{tio}.

(bb) Difficiliori huic ad bibliothecas acceſſui ea fortaſſis non vane fabula tribuenda, qua inducti nonnulli aſſerunt, in bibliothecis Sultanorum

 manu-

manuſcriptum codicem *Livii*, *Taciti*, aliorumque cum inſcriptis ſerpentinæ pelli *Homeri* operibus aſſervari. Quibus, quo minus fides habeatur, virorum fide digniſſimorum auctoritas obſtat, certiſſimo nobis illud affirmantium, præter libros quoſpiam variis in Europæ locis impreſſos, de quibus, quo fato eo devenerint, certi quidpiam referri nequeat, nullum omnino commemoratorum ſuperius manuſcriptorum in bibliothecis Sultanorum inveniri.

(*cc*) Teſtantur id ipſum ſubjecta ex *tom.* 3^tio^. *pag.* 32^da^. *Raśidii* verba:
ابتداي ظهور دولت عثمانيه‌دن برو كرك اطراف و اكنافدن اهدا و كرك رغبت
و اقبالدن ناشي اشترا اولنوب بو وقته كلنجه اندرون سراي همايونده واقع
خزينهء عامره‌ده جمع اولان بي نهايه كتب نفيسة و نسخ لطيفه دولابلر زواياسنده
غبار بستهء نسيان و طعمهء سوسه و ديدان اولوب اكثري عرضهء تلف و بر
طريقهء فرض محال مطالعه‌سنه دسترس بولان مستعدان اندرونه دخي
مطاوبسندن انتفاع بر طرف اولمق مرتبه‌لرينه وارمش ايدي پادشاه انصاف
پناه حضرتلري الهام خداوند علام ايله بو دكلو كتب جليله‌نك بسبغولهء
نسيانده بويله بيهوده محبوس و نظر انتفاع مستعد اندن ممنوع و محروس
اولمسن روا كورميوب حبس كتب مرقومه ايچون روز جزاده بيهوده مسئول
اولمق جوازدادهء ارباب عقول اولمدوغن ملاحظه بيورملريله اندرون همايونده
بر كتابخانه بنا و بالجمله خزاين همايون سلطانيه‌لرنده موجود اولان كتب
جليله و نسخ جميله كتابخانهء مرقومه‌يه وضع اولنوب مستعدان اندرون
همايون تداول و مطالعه‌سنه مرخص و مأذون اولمق طرف همايون شاهانه‌لرندن
تصويب و صدر اعظم حضرتلرينه شرفبخش صدور اولان فرمان ملوكانه‌لري
موجبنجه عمله و مر دوران و مهمات لازمهء بنيانى تدارك و ترتيب
اولندقدن صكره ماه ربيع الاخري صدر اعظم حضرتلري و شيخ الاسلام
افندي و صدرين و نقيب الاشراف افنديلر سراي همايونه دعوت بيوريلوب
بالذات حضرت پادشاه دل آكاه يدّ مؤيّدلرينه طاش آلوب ابتداء تمله
وضع و مشار اليهم حضراتي كذلك پادشاه شوكت پناه حضرتلرينك اثرينه اقتدا
يله بر طرفي حانهء خاصه و بر طرفي صره اوطه سي و بر طرفي سفرلي اوطه‌سي
و عرض اوطه سي و سطنده مرمر عمودلر اوزرينه پادشاهان پيشين حظ نفسلري
ايچون اختراع ايلدكلري ايكيبوز يللق قصرك محلي اولان بقعهء لطيفه‌ده
كتابخانهء مرقومه بناسنه وضع اساس و طرف شاهانه‌دن صدور ميل خيرات
و حسنات سببيله استجلاب دعاي عامهء ناس اولـــــــــــندي

(*dd*) De ſolennitate, quæ occaſione finitæ fabricæ, & apertæ cunctorum uſibus bibliothecæ peracta eſt, ſequentia idem *Raśidius tom.* 3^tio^. *pag.* 43^tia^. perhibet. بالاده ذكر اولنديغي اوزره سراي همايونده بناسنه
شروع اولنان كتابخانه تمام اولمغله ماه مزبورك اونجي كوني صدر اعظم حضرتلري
و شيخ الاسلام افندي حضرتلري و وزراء عظام و صدرين افنديلر و نقيب
الاشراف افندي حضراتي دعوت ايله كتابخانه‌ده عقد مجلس جمعيّت
ايلدكدن صكره پادشاه علمپناه حضرتلري دخي درون كتابخانه‌ده اعداد
اولنان تخت همايون اوزره تشريف و حضاري لحاظهء سلام مكارم انجام ايله
تلطيف بيورديلر بعده يوم ايكيبوز اقچه وظيفه ايله درس عام تعيين اولنان
سابقا اسكدار قاضيسي فاضل سليم افندي ميانهء جمعيّتده جالس مسند
افاده و مستعدان غلمانان حرمدن برقاچ اهل دانش پيشكاهنده زانوزن موقع
استفاده

استفاده اولوب سورهء فاتحهء شريفهء تفسير و پرتوانوار مزاياي تنزيل ايله قلوب
حضاري تنويردن صكره مشايخ سلاطين علي الترتيب دعايه اغاز ايليوب
ختامنده طرف همايون ملوكانه‌دن صدر اعظم حضرتلري و شيخ الاسلام
افندي حضرتلري و وزراء عظام وصدرين افنديلر و نقيب الاشراف افندي
حضراتنه في سنه ١١٣٢ سمور كوركلر آلباس و اكسا و مشايخ افنديلره صره‌لر عنايت
و احسان بيور ديلر

(*ee*) Animadverſum hoc loco volumus, faciliorem ad bibliothecam iſtam Europeis, ac ad alias patere aditum, in qua, quemadmodum id ex catalogo nuperrime indefeſſa rerum orientalium ſolertia, ac laudabili ſane cura *Stürmeri noſtri* Conſtantinopoli nobis huc loci transmiſſo patet, ea manuſcriptorum codicum eſt diſpoſitio, ut omnes, quotquot adſunt, (ſunt autem 927. univerſim,) in claſſes undecim dividantur, contineanturque *claſſe* I^ma^. كتب الكلام و العقائد i. e. *Libri theologici*, numero 115. *claſſe* II^da^. في اصول الفقيه i. e. *De principiis jurisprudentiæ tum civilis, tum canonicæ.* numero 74. *claſſe* III^tia^. في الفقه i. e. *De cognitione legum.* numero 156. *claſſe* IV^ta^. في المعاني و البيان i. e. *De locis rhetoricis, & eloquentia.* numero 48. *claſſe* V^ta^. في النحو و الصرف i. e. *De ſyntaxi, & grammatica* numero 91. *claſſe* VI^ta^. كتب اللغه i. e. *Libri lexicographi.* numero 41. *claſſe* VII^ma^. كتب الحكمة و المنطق و الهية و الهندسه و الحساب i. e. *Libri philoſophici, logici, aſtronomici, geometrici, algebraici.* numero 111. *claſſe* VIII^va^. كتب المتصوّف i. e. *Libri aſcetici.* numero 49. *claſſe* IX^na^. كتب الطبّ i. e. *Libri medici.* numero 22. *claſſe* X^ma^. كتب التاريخ و السير i. e. *Libri chronologici, & hodographici.* numero 79. *claſſe* XI^ma^. كتب الادب i. e. *Libri philologici*, numero 148.

DE EARUNDEM LINGUARUM VICISSITUDINIBUS INTER EUROPEAS NATIONES

§. XIII.

De fatis LL. OO. in reliquis Europæ partibus uſque ad Seculum XVI.

Lætiſſima renaſcentium in Europa literarum exordia Orientalibus magna ex parte deberi, & ultro multi confeſſi ſunt, & multis adhucdum graviſſimis teſtibus confirmari poteſt. (*a*) Ipſis vero quod Orientalibus linguis, & *Arabicæ* inprimis vacatum ſit impenſius, ea quidem præcipua cauſſa fuiſſe putanda eſt, quod multi medicis, reſtituendo *Avicena*, multique corrigendo *Averoe*, philoſophis gratum ſe facturos ſperarent; licet ſanctiora aliis conſilia fuiſſe, non diffiteamur, eo animo operam linguæ *Arabicæ* navantibus, ut ingraveſcentes in dies Mohammedanorum errores ex ipſis fontibus, eodemque ipſorum idiomate impugnare ſibi liceret. Quemadmodum & ſacra cruce ſignatorum bella, a ſummis Pontificibus in Saracenos conflata, magnam excitandis hiſce ſtudiis anſam dediſſe, haud immerito ſuſpicamur; eadem enim fere tempeſtate, qua *Ludovicus ſanctus* Galliarum rex *Aquis mortuis* ſolvens, Orientem verſus vela fecit,

 Inno-

Innocentius IV^{tus} *Arabicæ* linguæ ſcholas *Pariſiis* aperiri, *Arabesque*, & alios diverſi idiomatis ex Orientis partibus ſacris ibidem literis erudiri juſſerat, ut ſuorum ſcilicet animos ad patriam reduces ſanctiſſimis quibuſque diſciplinis excolerent. Cujus ſucceſſores *Alexander*, & *Clemens* hoc nomine quarti, iterum præclara hæc inſtituta, iterumque inſtaurarunt. *Honorius* denique itidem IV^{tus} anno 1286. ſummus Pontifex, nihil non agens, ut Saracenos a ſuperſtitioſis ritibus ad Chriſtiana caſtra, atque ſchismaticos Orientales ad Romano-Catholicæ eccleſiæ gremium reduceret, per literas *Joanni Choleto* Cardinali ſanctæ Cæciliæ, tunc temporis legatione apoſtolica in Galliis functo, maximopere commendavit, ut præter uſitatam *Arabicæ* linguæ traditionem in aliis quoque peregrinis linguis inſtitutiones in *Pariſina* academia fierent. (*b*) Et vero *Raymundus Lullus*, ineunte ſeculo decimo quarto rebus humanis ereptus, tanto ardore in excolendam *Arabicam* linguam incubuit, ut hujus ope nonmodo in omni ſcientiarum genere miros faceret progreſſus, ſed Chriſtianas etiam leges Saracenis proprio ipſorum idiomate promulgaret, pro fidei veritate *Tuneti* vitam cum ſanguine profundens (*c*).

Ex ſaluberrimis porro ſummorum Pontificum conſtitutionibus ut fructus uberiores perciperentur, *Clemens* V^{tus} in Concilio Oecumenico XV^{to}, *Viennæ Allobrogum* anno 1311. celebrato, ſanxerat, (*d*) ut in literariis Romanæ curiæ ludis, & in academiis *Pariſienſi*, *Oxonienſi*, *Bononienſi*, & *Salamantina* publici linguarum, *Hebraicæ* ſcilicet, *Arabicæ*, & *Chaldeæ*, bini pro ſingulis linguis præceptores eſſent, & interpretes, juſtis ſtipendiis ſuſtentati. (*e*) Haud abſimili religionis, inter Orientis nationes magis, magisque proferendæ, ſtudio incenſus, hujus in Pontificatu ſucceſſor *Joannes* XXII^{dus} inſtaurata concilii *Viennenſis* lege de lingua *Græca*, *Hebraica*, *Arabica*, & *Chaldaica* in celeberrimis gymnaſiis excolenda, ſingillatim *Pariſienſem* epiſcopum ad utiliſſimum ſtudium in academia *Sorbonica*, omni, qua poſſet, induſtria provehendum exhortatus eſt. (*f*) Verum triſti linguarum Orientalium fato haud longo poſt tempore tantis ſtudiis inflammatus in laudatis linguis proficiendi ardor in academiis illis deferbuerat adeo, ut labente ſeculo XV^{to} vix aliqua literarum Orientalium veſtigia, memoratu digna offerre ſe ſe videantur, niſi *Joannem Picum Mirandulam* excipere velimus, qui ſeculi ſui *phœnix* dictus, in ſuarum epiſtolarum aliqua totum ſe in *Chaldaicis*, & *Arabicis* libris evolvendis fuiſſe declarat. (*g*) Huic binas legationes addidiſſe liceat, unam *Joſephi Barbari Patricii Veneti* reipublicæ nomine anno 1436. ad *Tanaim* ſuſceptam, & poſt plurium annorum ſpatium felici exitu terminatam; & *Ambroſii Contarenii Patricii* itidem *Veneti* alteram, etiam patriæ ſuæ cauſſa ad *Uſſuncaſſanum* Perſiæ regem anno 1473. initam, ac intra quadriennium abſolutam (*h*).

Linguarum igitur Orientalium ſtudio, ut diximus, adeo abjecto factum, ut complures, ſingulis quibuſque ſcientiis, proximo ſeculo

culo XVI^{to} in Europa reviviſcentibus, hac tanta nobiliſſimarum linguarum, & *Arabicæ* cumprimis jactura, in academiis omnibus facta, majorem in modum commoverentur: cujus rei duos teſtes coævos, & ipſos omni doctrinæ laude florentiſſimos, habemus, *Ludovicum Vives*, (*i*) & *Nicolaum Clenardum*; (*k*) quorum alter quidem tanto in ſermonem *Arabicum* amore ferebatur, ut omni fere librorum, & ipſius adeo grammatices ope deſtitutus ſuo eam marte condiſcere inciperet; ulteriorisque progreſſus ſpe illectus, *Hiſpaniam*, & *Africæ* partem peragraret, (*l*) *Granatæ* ſuis in itineribus morte præoccupatus; quo factum, ut patriam reviſere tanto viro, & perceptos, tot laboribus exantlatis fructus in omnium oculis exhibere minime licuerit. Haud minorem adeptus eſt gloriam, quod ad Orientalium quidem literarum amorem attinet, *Gulielmus Poſtellus*, qui eodem ſeculo XVI^{to} magnam orbis partem, & Orientis maxime, ſedecim annorum curriculo emenſus, cum ingenti ad exteras gentes inviſendi deſiderio mirificum linguarum ſtudium conjunxit. Uterque ſane, non tam ob quantulamcunque operam, in *Arabico* idiomate poſitam, (*m*) quam ob immenſos itinerum, in Orientem ſuſceptorum, labores, maximeque, quod quaſi anteſignani viam reliquis ad perarduum ſtudium præmunierint, veris laudibus celebrandi. (*n*) Id, quod tanti reapſe momenti fuit, ut medio illo ſeculo elapſo, complures Europæ provinciæ, tantis exemplis incitatæ, rem literariam Orientis impenſius fovere coeperint. In hac laudis paleſtra cum paſſim tanto ardore decertatum ſit, prius, quam commentationi huic noſtræ finem imponimus, quid in ſingulis regnis hac in re præſtitum ſit, qua fieri poterit, brevitate exponere, operæ pretium duximus.

(*a*) *Et profecto, quidquid Latini ſcripſerunt, poſtquam illos inſcitiæ ſuæ monuit Arabum induſtria, id totum Arabibus acceptum debent, philoſophiam, medicinam, mathematica. Nam nullum Græcum ſcriptorem habuerunt, quem non in Arabicam linguam prius, deinde ex Arabica in Latinam translatum legerint. Ptolomæi magnam ſyntaxim prius ex Græca Arabicam, ex Arabica Latinam factam tractare cæperunt. Sic Euclides prius Arabice, deinde Latine converſus, tamdiu inter nos obtinuit, donec capta Conſtantinopoli exules Græci nos relictis lacunis ad ipſos fontes convertere docuerunt.* Hæc *Joſephus Scaliger* in epiſt. ad *Ubertum Stephanum anno* 1608. exarata notat.

(*b*) De variis his Pontificum editis ſanctionibus in linguæ *Arabicæ* commendationem præter *Baronium* in annalibus conſulendi etiam *Spondanus*, *Pagius*, & *Raynaldus*.

(*c*) Rapinius in tractatu, *reflexiones iu philoſophiam* inſcripto, tale *ſectione* 17ma. de hoc tanto viro fert judicium: *Raymundus Lullus ſuo cum Arabibus commercio in medicina, in phyſica, & aſtronomia doctiſſimus evaſit. Ex illis vero tribus ſcientiis quartam chymiæ ſibi conflavit, quam ſcientiam cenſeri voluit, cujus in Hiſpania, & in Italia reſtaurator fuit. Ordinem in ſchola ſtatutum evertere mollitus eſt, phyſicam, ceteraſque ſcientias redigens in methodum quandam, cui nihil ineſt ſolidi, quæque tantum abeſt, ut eruditos faciat, quin potius homines, ratione recte utentes, nunquam efformare potuerit.* Hæc *Rapinius*, a quo multum diſſentit *Hermannus*

Con-

Conringius, mirificum viri hujus ingenium ex eo maxime celebrans, quod omnis illi ars alchymiſtica debeatur. Plura de viri tam ſingularis vita, & fatis exhibent *Wading* in *annal. & bibl. Min. Andreas Schottus* in *bibl. Hiſp. & Rob. Bellarminus* de *ſcript. eccleſ.*

(*d*) Extat hæc concilii *Viennenſis* lex in jure canonico in *Clement. tit. de magiſtris, & ne aliquid exigatur pro licentia docendi. cap.* 1^{mo}.

(*e*) Quemadmodum is conſtitutionis hujus finis erat, ut ſanctæ Eccleſiæ nunquam deeſſent viri, qui earum linguarum gnari, queis tot populi, a Chriſtianis ſacris alieni, utuntur, eosdem ſaluberrimis præceptis imbutos, & æternæ ſalutis fonte luſtratos ad Chriſtum adducerent; ita maximum Catholicæ religionis latiſſime proferendæ campum *cruciatæ* partim expeditiones, partim apoſtolicæ *Fratrum minorum* in *Aethiopiam, Perſiam, Indiam, Tatariam* excurſiones tunc temporis aperuerunt, multis hominum millibus ſacri fontis aſperſione uni vero Deo auctoratis. Ad quod magni momenti fuit ſingulare illud magni *Tatarorum Chani* in Chriſti cultores ſtudium, cui *Clemens* V^{tus}. Pontifex officii plenis literis orthodoxæ fidei negotia plurimum commendavit. Superſunt hodiedum duo, digniſſima lectu, illorum temporum monumenta, unum: *Haithoni Armeni hiſtoria Orientalis*, quæ eadem & de *Tataris* inſcribitur; alterum, *Marci Pauli Veneti* de regionibus Orientalibus. Hæc *Andreas Müllerus Greifenhag* ſuperiori ſeculo, nimirum 1671. *Coloniæ Brandenburgicæ* una cum diſquiſitione geographica, & hiſtoria de *Chataja* edidit in forma 4^{ta}.

(*f*) Pontificis literas *Odericus Raynaldus* ad annum 1326. refert, quæ hujus argumenti erant: *cupientes, ut fidei Chriſtianæ religio, dilatato tentorii ſui loco. funiculos ſuos faciat longiores, & proinde ſalus proveniat animabus, plenam volumus habere notitiam, qualiter ſtatutum felicis recordationis Clementis Papæ* V^{ti}. *prædeceſſoris noſtri in Pariſienſi, & aliis certis ſtudiis erigendis, & a certis viris Catholicis ſufficientem habentibus linguarum ipſarum notitiam, ſcholis regendis eisdem, ac de proviſione annua ipſis regentibus in ſtipendiis competentibus, & ſumtibus facienda in concilio Viennenſi editum, quod dilatationem fidei, & profectum animarum earundem reſpicere noſcitur, obſervetur in Pariſienſi ſtudio prælibato. Quocirca fraternitati tuæ per apoſtolica ſcripta committimus, & mandamus, quatenus de illis, & eorum numero, qui dictas ſcholas in præfato Pariſienſi ſtudio juxta hujuſcemodi ſtatutum in linguis regunt, eisdem, & ſi ſcholares auditores habent, & qualiter in ſtipendiis, & ſumtibus ante dictis, & per quos, & in quanta, vel quantis pecuniariis ſummis dictis regentibus providet &c. datum Avenione* VIII. *Kal. Aug. anno* 10^{mo}.

(*g*) Vir hic ſui temporis eloquentiſſimus, *Mirandulæ, ac Concordiæ princeps, & comes* ita ad *Marſilium Ficinum* epiſtola XX. ſcribit: *Non poteras opportunius Maumetem tuum latinum repetere, quam hoc tempore, quo me propediem Maumetem ipſum patria lingua loquentem auditurum ſpero. Poſtquam enim Hebraicæ linguæ perpetuum menſem, dies, noctesque invigilavi, ad Arabicæ ſtudium, & Chaldaicæ totus me contuli, nihil in eis veritus me profecturum minus, quam in Hebraica profecerim, in qua poſſum, nondum quidem cum laude, ſed citra culpam dictare. — — — Animarunt autem me, atque adeo agentem alia, vi compulerunt ad Arabum literas, Chaldæorumque perdiſcendas libri quidam utriuſque linguæ, qui profecto non temere, aut fortuito, ſed Dei conſilio, & meis ſtudiis bene faventis Numinis ad meas manus pervenerunt.*

(*h*) Acta legationum, patrio ſermone ab auctoribus ſuis conſcripta, & a *Jacobo Geudero* ab *Herolzberga* latinitate donata, inveniuntur in collectione ſcriptorum rerum *Perſicarum*, a *Wechelio* ſub titulo *rerum*

Perſica-

Perſicarum Hiſtoria. Anno 1601. in folio *Francofurti* evulgata. Aliud item ejusdem ſeculi XV^{ti} extat opus, quod facillime evinceret, jam tunc linguam *Turcicam* plagis noſtris minime ignotam fuiſſe, niſi ſpurium, & apocryphum eſſe, res ipſa loqueretur. Inſcribitur autem: *Epiſtole Maumetis Turcarum Imperatoris elegantiſſime multa prudentia, acrimonia referte*, in 4^{to}. *folior.* 18. In fine libri, gothicis characteribus impreſſi, hæc typographi verba ſunt: *impreſſum Liptzk per Jac. Abiegnum* (*Thanner*) *Herbipolenſem civem Lipzenſ. anno domini MCCCCXCVIII. penultima die octobris.* Verſio iſthæc epiſtolarum *Laudini* cujusdam, equitis *Hieroſolymitani* eſſe perhibetur. Hinc *Petrus Huetius* in ſuo de *claris, interpretibus* opuſculo hæc habet: *Muhammedis Turcarum imperatoris epiſtolæ, Syriaca, Græca, & Scythica oratione conſcriptæ latinitatem a Laudino Hieroſolymitano equite meruerunt; vulgata quidem eſt ipſa interpretatio, exemplaria in latebris condita ſunt.* Verum auctor *memorabilium bibliothecæ Dresdenſis* eas ſuppoſitas, atque a quodam exercitii cauſſa confictas, & nonniſi latino ſermone exaratas eſſe, jam ante animadvertit. Ceterum de variis libri editionibus, nec minus de hujus noſtræ præſentis raritate conſulendus eſt *Fried. Freytag* in adparatu literario, tom. 1^{mo}. pag. 188.

(*i*) *Ludovicus Vives libr.* 3^{tio}. *de tradendis diſciplinis* hoc inprimis deſiderium ſuum exponit, ut in plurimis nempe civitatibus linguarum gymnaſia inſtituerentur, non earum tantum, de quibus *in Clement. libr.* 5^{to}. de *magiſtris tit.* 1^{mo}. *cap.* 1^{mo}. ſermo eſt, ſed aliarum etiam, quæ *Mohammedanis* populis eſſent vernaculæ; quas non otioſi homines, gloriolam inde conſectantes, ſed viri, ingenti pietatis amore, & vitam pro Chriſto profundendi cupiditate incenſi, condiſcerent, qui his adminiculis uſi, tot gentes, a veritate fidei orthodoxæ remotiſſimas, ad Chriſtiana ſacra adducerent.

(*k*) *Nicolaus Clenardus* in ſuis ad *Carolum* V^{tum}. Cæſarem literis ita diſſerit: *Lectitando Alcorano paulatim animadverto, quam fœdis erroribus gens iſta periret Mohammetica. Tetigit animum meum clades noſtræ religionis, multumque dolui, quod tot ſeculis nemo inter Chriſtianos ſit exortus, qui tanto malo conaretur adhibere remedium. Sane non defuerunt, qui dogma peſtiferum editis libris confutarent; ſed quid, quæſo, ad Perſas, & tam longe a nobis diſſitas regiones, ſi Chriſtianus theologus Latino ſermone diſputet contra Mohammetum? ſic in hoſtes fidei ſtringendus eſt gladius, ut mucronem ſentiant.*

(*l*) *Clenardi* in itineribus fata legere deſiderantibus, plura exhibebit *volumen epiſtolarum a Plantino anno* 1566. *typis expreſſum*, ubi is præceptori ſuo *Jacobo Latomio* accuratam minutiſſimorum quorumque rationem reddit.

(*m*) Juvat hic *Joſephi Scaligeri*, acutiſſimi rerum literariarum arbitri, judicium de utroque hoc viro adjungere: *De primo* hoc in *Scaligerianis* obſervat: *diligentiſſimus grammaticus potius, quam doctus in ulla lingua.* De *ſecundo* itidem in *Scaligerianis*: *Excellens philoſophus, coſmographus, mathematicus, hiſtoricus ſtultus, linguarum non ignarus, ſed nullius ad unguem peritus. Invideo illi Arabicam linguam.* Quod quidem ad grammaticum ipſius opus pertinet, idem *Scaliger* in fine epiſtolæ ad *Stephanum Ubertum* his verbis recenſet. *De Poſtelli grammatica pene exciderat monere, eam ex vulgaribus Arabum magiſtrorum præceptionibus collectam eſſe, ut nonniſi interpretis vice functus ſit. Quare bonam operam eum navaſſe, deque Arabiſmo eo nomine optime meruiſſe, dubitandum non eſt. Sed de eo hoc certo prædicare poſſum, eum Arabicæ linguæ non adeo, quantum videri volebat, peritum fuiſſe. Nam præter quædam, quæ parum caviſſe vi-*

detur

detur in historia Orientali, ex familiari ejus colloquio id plane deprehendere potui, pag. 706. editione *Batavina*, anno 1627.

(*n*) Præter jam laudatos auctores, & alii a nobis non pauci commemorari possent, qui linguarum Orientalium cognitione, & eminuerunt, & egregiam in iisdem excolendis operam posuerunt. Verum cum longum foret, hos singillatim hic omnes recensere, nonnulla eorum nomina, qui seculo 16^{to}. seu priores, seu posteriores extitere, in illorum commodum, qui omni plane horum virorum notitia carere nolunt, adjungere placuit: sunt autem: *Gerardus Cremonensis* interpres *Avicenæ*. *Christophorus Hamerus*. *Georgius Weiganmejerus*. *Robertus Ketenensis* Anglus versi in latinum Corani antiquus auctor. *Andreas Alpagus* Bellunensis. *Armegandus Blasius*. *Jacobus Jonas*. *Joannes Capnion*. *Jacobus Lopes* Stunica. *Gulielmus Bedwellus* Anglus. *Isacus Casaubonus*. *Joannes Baptista Raymundus* Professor Romanus. *Barbarus Maurus* Lovaniensis. *Joannes Buxtorfius*, & *Christianus Ravius*, qui anno 1679. *Berolini* finem vitæ fecit, & a quo grammatica *Arabica* extat &c.

§. XIV.

De cultura linguarum Orientalium in Italia.

Italiæ, quod ad orientalium quidem scientiarum incrementa attinet, primas deferendas esse, nemo quisquam inficias ibit, siquidem quid hoc temporum decursu tum in construendis rudimentis in eorum favorem, qui gloriosam hanc palæstram inituri essent, tum in transferendis literariis Orientalium monumentis, tum in statuendis denique typographeis, & manuscriptis Orientalibus in lucem publicam edendis præstiterit, paulo attentius apud animum suum reputaverit. Princeps, ac signifer eorum, qui in publicum commodum typis apud nos Orientalibus usi fuere, quod quidem eruere nobis licuit, Nebiensis episcopus *Augustinus Justinianus* Genuensis, ordinis prædicatorum fuerat, qui, vixdum ineunte XVI^{ti}. seculo, octaplo psalterio suo (*a*) admirabili quinque linguarum ordine concinnato, textum *Arabicum*, nativis linguæ characteribus expressum, bellissime inseruit; vir magnus profecto, & vel ob illud æterna memoria dignissimus, quod intentatam ad id temporis viam primus ingredi non dubitarit, multo plura pro singulari sua peregrinarum linguarum cognitione (*b*) præstiturus, si pro illorum ratione temporum uberiora illi subsidia suppetiissent. (*c*) Alterum Orientalis typi monumentum *Pagnini Brixiensis* Alcoranus fuerat, formis *Arabicis* circa annum 1530. effictus. (*d*) Hoc paulo post operosissimum *Albonesii* volumen, diversis multorum idiomatum literis impressum, excepit, (*e*) quod itidem quasi in vestigiis alii, atque alii industriæ partus sequebantur; ut adeo cum typographia variis in Europæ partibus communioris usus facta, Orientis etiam linguæ majora in dies caperent incrementa. Ad quod posteris temporibus mirum quantum momenti sapientissima summorum pontificum de toto terrarum orbe bene merendi studia contulerunt. *Gregorius* XIII^{tius} maximo Christianæ reipublicæ emolumento in variis orbis plagis tribus, & viginti collegiis educandæ juventuti erectis, atque annuis redditibus stabilitis, quatuor omnino solis Orientis nationibus ipsa in urbe domicilia, rebus omnibus refertissima, patere voluit; (*f*) ex eo potissimum immortalem sui memoriam relinquens, quod *Ferdinandum Mediceum*, cardinalem nonnullarum Orientis ecclesiarum protectorem creaverit; quo factum, ut hic pro avita illa *Mediceorum* in quævis literarum studia singulari propensione, ac beneficentia, maximis sumtibus in typographiam Orientalem factis, primus omnium rarissimos codices juris publici fieri jusserit, ea quidem & characterum elegantia, & rerum omnium accuratione, ut hic illius typus posteriorum nulli secundus, plurimos vero alios suis laudibus facile obrueret. (*g*) Atque hæc *Gregorii* quidem XIII^{tii}. auspiciis gesta sunt; cujus laudes cupidissime persecutus *Sixtus* V^{tus}, difficillima quæque, & saluberrima effecit facinora; ut scilicet præter alia *Græci*, *Maronitæ*, & *Neophiti* collegiorum alumni lingua *Græca*, *Arabica*, & *Chaldaica* imbuerentur, & præstantissima illa typographia Vaticana e fundamentis magnificentissime attolleretur, omni ejusdem curatione, & administratione in cardinalium congregationem ea quidem lege translata, ut promovendis peregrinarum linguarum typis sedulo excubaret. Neque minus beneficum erga linguas præfatas sese *Paulus* V^{tus} exhibuit, anno salutis 1610. decernens, ut in quibuslibet religiosorum hominum familiis præter ceteros linguarum *Hebraicæ*, *Græcæ*, & *Latinæ*, ac insuper *Arabicæ* in celebrioribus scholis præceptores essent. (*h*) Splendidissimum denique *Gregorius* XV^{tus} collegium, de propaganda fide dictum, erexerat, in quo adolescentes, iis, quæ ab erroribus sacrilegis ad supremi Numinis notitiam pervenere, regionibus orti, bonis moribus, ac literis, sacris etiam, atque Orientalibus linguis imbuerentur, reduces subinde, vel in patria, vel alibi, si res poposcerit, orthodoxam fidem, ut fideles ministri ecclesiæ disseminaturi. Huic collegio *Urbanus* VIII^{vus} anno 1626. typographiam attribuit, eo potiori jure hic nobis præ ceteris prædicandam, quod cunctorum fere peregrinorum idiomatum characteribus instructa, novis in dies, ac rarissimis vel hodie editionibus, dignissimi præsidis *Joannis Amadutii* curis una inter omnes emineat (*i*).

Hæc spectatissima optimorum pontificum instituta diversis in locis imitati alii, pro Orientalium scientiarum incrementis majorem in modum desudarunt; quos inter palmam reliquis facile præripuit clarissimus Mediolanensium præsul cardinalis *Fridericus Borromæus*, qui lectissimos quosque Orientis codices in collegio *Ambrosiano* congessit, neque minoribus sumtibus, ut excuderentur commodius, procuravit. (*k*) In tanta undique excitata studiorum æmulatione non deerant alii, qui, ut linguis istis operam navantibus quoquo modo consuleretur, nitidissimas secundum nativum linguarum genium institutiones conscriberent, & lexica peropportuna concinnarent. Horum in numerum eruditissimi duo viri recensendi veniunt, Romani quondam athenæi professores *Franciscus Martelotus*, & *Philippus Guadagnolus*, (*l*) quorum uterque, (licet posterior aliquantum esset fusior,) eorum, qui linguæ præcepta dedere, *Arabum* vesti-

veſtigiis ſolertiſſime inſtitere; horum præclara exempla *Thomas Obicinus* naviter adeo ſecutus eſt, ut ſyntacticas *Mohammedis*, filii *Davidis Alſanhagii* regulas, quæ in Oriente vulgo *gjarumie* audiunt, latine redditas una cum originario textu non ſine præclara ſui commendatione typis vulgaverit. (*m*) Iisdem fere temporibus *Petrus Metoſchita* S. J. ſacerdos, Cypro inſula oriundus, ſuæ *Arabicæ* linguæ præcepta compoſuit. (*n*) Præcepta *Arabicæ* ſimul, & *Turcicæ* in *ſyntagmate linguarum Orientalium* dederat *Franciſcus Maria Maggius*, (*o*) auctoritate, & juſſu, ut ipſe in præfatione innuit, cardinalis *Antonii Barberini*; idemque, cum nobis de lingua *Turcica* hic ſermo ſit, *Turcicam Petri della Valle* grammaticam, *Hetruſco* ſermone conſcriptam, prælo tunc temporis fuiſſe proximam, memoriæ prodidit, quæ an publici reapſe juris facta ſit, certi quidpiam a nobis affirmari nequit. Eam denique notitiam ſummæ viri hujus induſtriæ acceptam ferimus, *Jacobum Stephanum*, nempe clericum regularem, inter primos adornandæ alicui grammaticæ *Turcicæ* in ipſo Oriente manum admoviſſe, quæ ab auctore ipſo ſæpius recognita, atque aucta, nec minori laude a diverſis religioſarum familiarum hominibus tranſcripta, totum late Orientem pervagata ſit. *Perſici* porro idiomatis rudimenta a *Joanne Baptiſta Raymundo* anno 1614. & præcepta ejuſdem linguæ faciliori tandem methodo ab *Ignatio a Jeſu* prælo commiſſa ſunt. (*p*) Ad linguam denique *Arabicam* quod attinet, propriam hujus, neque minoris momenti grammaticam Patavinum exhibet gymnaſium, quam *Agapitus* (*q*) in publicum dederat. Grammaticam præterea *Turcicam* lucubrationibus ſuis *Joannes Molinus* illuſtrarat *Turcicæ* linguæ in Italia apud rempublicam *Venetam* interpres. (*r*) Grammaticorum demum hoc loco agmen claudat vir, ob multa alia literaria monumenta mox pluribus nobis verbis commendandus, *Joſephus Simonius Aſſemanus*, catecheſi Chriſtianæ in eorum commodum, qui *Arabicæ* operam daturi erant, inſtitutiones linguæ adjiciens. (*s*)

In tanta porro grammaticorum copia, longe minor lexicographorum numerus. Neque id mirum: quem enim latere poteſt, quam immenſi laboris & quantorum ſumtuum ſit, tam arduum, tantæque molis opus perfeciſſe? tantum tamen, & tot difficultatibus impeditum negotium non ſuſcepit modo, ſed feliciſſime etiam improbo quidem labore *Mediolani* expedivit, incredibili purpurati mœcenatis cardinalis *Borromæi* munificentia fretus, vir clariſſimus *Antonius Giggeus*. (*t*) Hunc aliquanto poſt tempore anno nempe 1636. in veſtigiis ſecutus *Dominicus Germanus ad Sileſia*, qui in celebri Romano typographeo collegii de propaganda fide lexicum minus *Hetruſco-Arabicum*, & majus *Hetruſco-Latino-Arabicum* triennio poſt imprimi curavit. (*u*) Hujus itidem typographei cura *Thomæ a Novaria* linguarum Orientalium in collegio S. Petri montis aurei profeſſoris vocabularium prodiit, (*w*) linguis *Arabica*, *Syriaca*, & *Latina* conſtans; nec minus illud celeberrimi *Athanaſii* Kir-

Kircheri Arabico-Copto-Latinum; (*x*) utrumque in diſcentium favorem non alphabetico ordine, ſed certis materiarum rubricis diſtinctum. Quo loco minime bina illa, *Molini*, (*y*) & *Bernardi a Pariſio* (*z*) dictionaria *Turcica* prætereunda ſunt, quorum illud *Molini* abſque characteribus Orientalibus, alterum vero genuinis linguæ typis exaratum novimus.

Horum quidem virorum benefica induſtria tot illa præſtantiſſima ad condiſcendas Orientis linguas adminicula in Italiæ finibus peperit. Quanti vero uſus hi tanti eruditorum conatus tum in ſacra, tum literaria republica ſemper fuerint, celeberrimi viri *Maraccius*, (*aa*) *Abrahamus Ecchelenſis*, (*bb*) *Allatius*, (*cc*) *Kircherus* (*dd*) *Joannes Baptiſta Carli*, (*ee*) aliique, in exteris linguis, & omni ſcientiarum genere verſatiſſimi, ſuis operibus affatim comprobarunt; quorum opera, tanta nimirum rerum copia impediti, ne præſcriptos commentationis noſtræ terminos excedamus, in annotationibus noſtris breviſſime recenſenda duximus; id ſolum interim coronidis inſtar addituri, ampliſſima illa muſarum palatia, quæ *Romæ*, (*ff*) *Florentiæque*, (*gg*) toto orbe celeberrima, viſuntur, innumeris pene codicibus Orientalibus, incredibili ſolertia undique conquiſitis, teſtibus accuratiſſimis *Aſſemanorum* catalogis, referta eſſe; neque minori induſtria inſignem illam librorum copiam, *Mediolani*, (*hh*) a cardinali *Borromæo* comparatam fuiſſe, & alteram illam quam ineunte præſenti hoc ſeculo Bononienſis comes *Marſigli* (*ii*) in ſuam patriam deportavit.

(*a*) *Pſalterii* hujus inſcriptio ſequens eſt: *Pſalterium Hebrȩum, Grȩcum, Arabicū, & Chaldȩū, cū tribus latinis interptoibus, & gloſſis.* Et in fine: *impreſſit miro ingenio Petrus Paulus Porrus Genuæ in ædibus Nicolai Juſtiniani Pauli, præſidente reipubl. etc. Anno Chriſtiane ſalutis milleſimo, quingenteſimo ſexto decimo.*

(*b*) Quod earum ipſe linguarum, quibus *pſalterium* ſuum concinnabat, peritus fuerit auctor, in ſua ad *Leonem* X[mum]. pontificem maximum præfatione teſtatur his verbis: *Græci quidem una interpretatione minime contenti, ſex edidere, quas poſtmodum diligentiſſimus Origenes in unum collegit, appellavitque ex re hexapla, quod ſex editiones una tamen duntaxat lingua in eodem folio continerentur. Nos vero non ſolum hexapla, verum octapla perficere contendimus, nec una ſolum lingua, verum omnibus illis, quibus perdiſcendis, haud ſine magna cauſſa, impendi operam, ſacri canones jubent.*

(*c*) Memoria dignum eſt, quod doctiſſimus præſul in fine præfationis addit, & ingentem illius fervorem vehementer comprobat: ait enim: *Quod ſi tu, cujus auctoritate nihil inter humana ſublimius, rem ipſam probaveris, & dignam editione duxeris, in promptu erit nobis univerſo operi manum extremam imponere, & tam novum, quam vetus inſtrumentum, iisdem diſtinctum linguis, eademque ſerie, & ſtructura tradere impreſſoribus formandum. Sit ergo tibi hoc quaſi primitiæ quædam totius operis, & meæ erga Apoſtolicam ſedem obſervantiæ monumentum, tuque id ſuſcipe, qua ſoles, fronte laborantium in vinea Domini lucubrationes.*

(*d*) Hanc editionem, nobis non niſi ex hiſtorico critico librorum catalogo notam, *Vogtius* rariſſimam, & pauciſſimis cognitam appellat. Pro

 ratione

ratione enim illorum temporum, & quoniam refutatio deerat, a ſummo pontifice cautum fuerat, ne in vulgus nimium emanaret.

(e) Albonefii *alphabetum quadraginta linguarum. Papiæ* 1539.

(f) *Primum* horum quatuor collegiorum *Neophytis*, ab *Hebraicis*, & *Mohammedanis* ſuperſtitionibus ad Evangelicam veritatem traductis anno pontificatus ſexto extruxit *Gregorius* XIII^{tius}. prope baſilicam *Agrippæ*. *Alterum Græcis* anno decimo, una cum divi *Athanaſii* templo, & annuis redditibus in via *Flaminia* conceſſit. Eodem anno *tertium* ampliſſimum, *Romanum* dictum, adjunxit, in quo omnium idiomatum homines trecenti circiter ad nuntiandam univerſis populis orthodoxam fidem informarentur. *Quartum* denique montis *Libani* habitatoribus ad *Quirinalis* montis radices anno pontificatus, & vitæ ſuæ ultimo, de toto terrarum orbe optime meritus, ædificavit.

(g) Cardinalis *Ferdinandus Mediceus a Gregorio* XIII^{tio}. Romæ degens, *Aethiopiæ*, & patriarchalium eccleſiarum *Alexandrinæ*, & *Antiochenæ* protector deſignatus, eruditos viros in multas Orientis provincias, & hos inter præcipue fratres *Joannem Baptiſtam*, & *Hieronymum Vecchietti Florentinos* miſit, qui optimos quosque Orientis codices conquirerent, typis Romæ excudendos. Quorum compluribus in urbem allatis, & formis interim, ſive characteribus maximis ſumtibus in cardinalis palatio fabricatis, typographeum, tot pulcherrimis libris, in lucem editis, celeberrimum, directore *Joanne Baptiſta Raymundo*, viro omnium Orientalium linguarum ſcientiſſimo, ad culmen perductum eſt; quorum, qui ex typographeo iſto prodiere, librorum omnium indicem accuratiſſimum *Poſſevinus* in *biblioth. ſelecta lib. IX. c. XV.* dederat. *Gregorio* ſubin XIII^{tio}. anno 1585. e vivis ſublato, & cardinali *Mediceo* magno *Hetruriæ* duce electo, hoc typographeum aliquanto tempore otioſum deliteſcens, illius tantiſper *Clementi* VIII^{vo}, & Paulo V^{to}, moxque congregationi de propaganda fide, a *Gregorio* XV^{to}. inſtitutæ, conceſſo uſu, alios rurſus orientales codices uſque ad ſeculi XVII^{mi}. initia protulit. Elegantiſſimi demum hi typi, certis de cauſſis, ut alibi legere licet, anno 1596. diſtracti, per conditoris filium *Coſmam* II^{dum}, omnem hac in re moventem lapidem, jure poſtliminii vindicati, *Florentiam* deportati ſunt, ubi in hunc diem in pinacothecæ regiæ cuſtodia aſſervantur. Hæc a viro muſarum amantiſſimo, *Florentiæ* nunc agente, amiciſſime nobiſcum communicata eſſe, lubentes hic, gratique fatemur. Ceterum præſtantiores, qui ex officina typographiæ *Mediceæ* prodierunt, libri ſunt ſequentes: I^{mo}. *Quatuor Chriſti Evangelia*, Arabice, & *latine excuſa Romæ* 1591. Huic operi anno 1774. novum titulum cum præfatione adjunxit *Cæſar Malanimeus in fol.* II^{do}. *Eadem quatuor Evangelia mere* Arabice *ſine intercalari latina interpretatione anno* 1590. *in fol.* III^{tio}. Avicennæ *opera medica* Arabice. *Romæ ex typographia Medicea* 1593. *in fol.* In elaboranda hac editione monumentum ære perennius, regalique ſitu pyramidum altius *Raymundum* exegiſſe, *Malanimeus* refert; utpote, qui unicum, quod habebat, idque innumeris lacunis refertum, *Avicennæ* exemplar ita ſuppleverit, ut, quod admirarentur potius, quam, quod reprehenderent, in eo inveniſſe eruditi videantur. IV^{to}. Euclidis *opera geometrica.* Arabice *in fol.* De hac *Arabica* verſione *Scaliger in epiſt.* 362. ad *Stephanum Ubertum* hæc ſcribit: *Euclides prius Arabice, deinde latine converſus tamdiu obtinuit, donec capta Conſtantinopoli exules Græci nos relictis lacunis ad ipſos fontes convertere docuerunt.* Eandem hanc *Arabicam* verſionem *Huetius* reprehendit, quod toto *Euclidis* ſenſu fœde corrupto, methodum, atque ordinem, a quo libri præſtantia dependet, præpoſtere commutarit. V^{to}. Geographus Nubienſis, cujus a capite ad calcem

cem *Arabici* libri hæc Arabica eſt inſcriptio: كتاب نزهة ٱلمشتاق في ذكر ٱلامصار و ٱلاقطار و ٱلجزر و ٱلبلدان و ٱلمداين و افاق *i. e. Oblectatio hominis curioſi in commemoratione urbium, tractuum, oppidorum, fluminum, regionum, & climatum mundi.* Hic liber auctore, & hortatore *Auguſto Thuano* per duos Maronitas *Gabrielem Sionitam*, & *Joannem Hesronitam* translatus, anno 1619. *Lutetiæ Pariſiorum* in lucem prodiit. Ejusdem libri *Italica* verſio a *P. Dominico Maeri* anno 1632. in collegio Romano degente, adornata eſt. Partem denique hujus geographiæ ad *Siciliam* pertinentem doctor *Franciſcus Tardia Palermitanus*, notis illuſtratam edidit, hac inſcriptione addita: *Deſcrizione della Sicilia cavata da un libro Arabico di Scherif El Idris.* VI^{to}. *Grammatica Arabica* genuino idiomate conſcripta; cujus titulus كافية ٱلابن ٱلحاجب Prodiit hæc anno 1592. Hujus grammaticæ integrum auctoris nomen, quod eſt جمال ٱلدين ابو عمرو عثمان ابن ٱلحاجب ex catalogo *Caſirii*, codice XVIII. diſcimus.

(h) Conſtitutio hæc in *Bullario ad annum* 1610. *conſt.* 65. §. 2. *tom.* III^{tio}, *pag.* 252. extat.

(i) De origine typographei congregationis de propaganda ita apud *Amadutium* legimus: *Uſque ab anno* 1626. *condita jam a Gregorio XV^{to}. pontifice maximo ſac. cong. de propaganda fide prima ſteterunt hujus præclariſſimæ typographiæ exordia. Siquidem ejusdem jecit fundamenta prima Franc. Ingolius Ravennas, ipſius congregationis a ſecretis, uſus opera Stephani Paulinii exoticorum characterum cælatoris eximii, qui inſtitutorem habuerat doctum, ac multarum linguarum peritum Joan. Bapt. Raymundum, quem ad Vaticanam typographiam inſtituendam Sixtus V^{tus}. adhibuerat.* Catalogus librorum hujus typographei ab anno 1773, cui hæc notitia præmiſſa eſt, libros 28. diverſarum linguarum continet, quarum unaquæque ſingillatim nativis ſuis impreſſa eſt characteribus. Inveniuntur ceterum in illo typographeo libri *Aethiopici*, *Anglici*, *Angolenſes*, *Annamitici*, *ſive Tunkinenſes*, *Arabici*, *Armenii*, *Bulgari*, *Chaldæi*, *Congenſes*, *Coptici*, *ſive Aegyptiaci*, *Epirotici*, *ſive Albanenſes*, *Germanici*, *Græci*, *Hebraici*, *Hibernici*, *Japonici*, *Iberici*, *ſive Georgiani*, *Illyrici*, *Italici*, *Latini*, *Malabarici*, *Malaici*, *Perſici*, *Syriaci*, *Tibetani*, *Tunchinenſes*, *Turcici*, *Valachi*. Hauſimus iſta, ex typographei hujus librorum catalogo, quem æque, ac diverſa exoticorum alphabetorum ſpecimina *excellentiſſimus*, *ac doctiſſimus præſul D. Joſephus e comitibus Garampi*, *archiepiſcopus montis Flaſconis*, & *Corneti epiſcopus*, *ad aulam cæſaream Vindobonæ nuncius apoſtolicus* pro ea, quam ſibi habet propriam, in omnes benignitate, nobiſcum communicavit. Vir, cujus omnimodam eruditionem & doctiſſima, quæ edidit opera, luculenter comprobant, & eruditi omnes ſuſpiciunt.

(k) *Giggejus* in *theſauro Arabicæ linguæ* ad lectorem ita præfatur: *Sed cum videret ſapientiſſimus cardinalis, Orientalium literis colendis multum emolumenti eccleſiæ univerſæ conferri poſſe, cum ad fidem catholicam propagandam, hæreſesque Orientalium confutandas, tum ad libros Græcorum ſapientia inſignes Arabum doctrina commendatos, Perſarum lepore gratiſſimos latine reddendos, nihil non egit, ut linguæ, Græca, Hebræa, Syro-Chaldæa, Arabica, Perſica, Armena ſub Mediolanenſi cælo in collegii Ambroſiani ſtabili domicilio, ac domeſticæ, non in diverſorio eſſent.*

(l) Martelotti (Franc.) *inſtitutiones linguæ Arabicæ. Romæ.* 1620. *in* 4to. Guadagnolii (Phil.) cler. reg. min. *inſtitutiones linguæ Arabicæ*, 1642. *in fol.*

 (m)

(*m*) Thomæ Obicini Nomiensis, diæc. Novariæ, ord. minorum &c. *grammatica Arabica* الآجرومية *Ağrumia appellata, cum versione Latina, ac dilucida expositione. Romæ, anno* 1631. *in* 8^{vo}. De hac grammatica uberiora scire cupienti consulendus est etiam *Leo Allatius in apibus Urbanis, pag* 245.

(*n*) Metoschitæ (Petri) S. J. *institutiones linguæ Arabicæ, in* 8^{vo} *Romæ* 1624.

(*o*) Maggio Franc. Mariæ *syntagmatων linguarum Orientalium, quæ in Georgiæ regionibus audiuntur. Romæ, anno* 1670. In cujus libro 1^{mo} continentur *institutiones linguæ Georgianæ*, libro 2^{do} *Arabum, & Turcarum orthographia, ac linguæ Turcicæ institutiones.*

(*p*) Ignatii a Jesu Carmelitæ discalceati *grammatica linguæ Persicæ, Romæ,* 1661 *in* 4^{to}

(*q*) Agapiti a Valle Flammarum Ordinis Minorum *flores grammaticales Arabici idiomatis. Patavii, an.* 1687. Cui libro auctor tractatum de arte metrica adjicit. *cl. Hirtius* in præfatione *ad institutiones linguæ Arabicæ* hunc perperam *Hyacinthum de S. Flamma*, vocat.

(*r*) Molino *Dittionario della lingua Italiana Turchesca, sive lexicon Italico-Turcicum, & Turcico-Italicum, cui subjuncta est brevissima grammatica Turcica, omnia latinis tantum characteribus expressa.* Editum est hoc opusculum *Romæ* 1641. in forma quæ vulgo dicitur. 8^{va}

(*s*) *Rudimenta linguæ Arabicæ cum catechesi Christiana. Romæ,* 1732. *in* 4^{to}

(*t*) Prodiit lexicon, sive Antonii Giggei *thesaurus linguæ Arabicæ in* quatuor *voluminibus, Mediolani,* 1632. *in fol.*

(*u*) Dominici Germani de Silesia ex minorum familia S. Francisci *Dictionarium linguæ Arabicæ vernacule cum interpretatione Italica* 1636. *in* 4^{to} — — Ejusdem *Fabrica linguæ Arabicæ cum interpretatione Latina, & Italica,* 1639. *in folio.*

(*w*) Thomæ a Novaria *thesaurus Arabico-Syro latinus, anno* 1636. *in* 8^{vo} *Romæ.*

(*x*) Kircheri Athanasii *lingua Aegyptiaca restituta, qua idiomatis primævi Aegyptiorum Pharaonici, vetustate temporum collapsi, ex abstrusis Arabum monumentis instauratio continetur. Romæ* 1643. *in* 4^{to}

(*y*) De ejusdem dictionario vide paragraphi hujus literam (*r*).

(*z*) Bernardi a Parisio ex Capucinorum familia *vocabularium Italico-Turcicum, ex Gallico versum a* Fr. Petro *de Albavilla, anno* 1665. *in* 4^{to} *tom.* 2.

(*aa*) Maraccii Ludovici e congregatione clericorum regularium Matris Dei, prius in Romano Archygymnasio *Arabicæ* linguæ professoris, subinde *Innocentio* XI^{mo} Pontifici a confessionibus, *prodromus ad refutationem Alcorani. Romæ* 1691. *in* 8^{vo} Dein: idem *Prodromus cum refutatione Alcorani. Patavii* 1698. *in folio.* Vide *Jos. Carafam* de gymnasiis Romanis, ejusque professoribus. Ceterum, quod ad hanc Alcorani refutationem *Maraccii* attinet, peculiare id est, quod *Joan. Nagelius* in sua *de prima Alcorani sura* dissertatione duo sibi exemplaria ad manum fuisse dicat: *At enimvero, quia in his duobus libris interdum discrimen aliquod in oratione Arabica observavimus, — — credimus, nonnulla folia hujus Alcorani ante ultimam correctionem vel Maraccii, vel alius viri docti, typis expressa, reposita, & deinde alteri libro adhibita esse, & sic vitiis quibusdam inquinata mansisse, quæ postmodum in aliis earundem paginarum foliis per postremam emendationem sublata sunt. Totum enim Alcora-*

num

num tanta similitudine, & tam parva interveniente differentia bis excudi potuisse, nobis non videtur verosimile.

(*bb*) Abrahamus Ecchelensis scripsit *Historiam Arabum. Parisiis* 1651. *in fol. Chronicon Orientale. Amstel.* 1652. *in* 4^{to} *Eutychio item suo vindicato adjecit censuram in historiam Orientalem Joan. Hottingeri. Romæ* 1661. *in* 4^{to}

(*cc*) *Allatii Leonis* diversa opera, quæ potissimum ad controversas de fide quæstiones apud Orientales Ecclesias pertinent, tantam *Arabicarum* rerum notitiam præseferunt, ut eorum auctorem præclare his literis imbutum fuisse, necesse sit; inter quæ etiam eminet controversisticum illius contra *Joannem Heinricum Hottingerum, quod prodiit Romæ* 1661. *in* 8^{vo}

(*dd*) *Athanasii Kircheri* scripta pleraque, cumprimis *Oedipus*, insigni eruditione *Arabica* conspersa sunt; quam comprobavit etiam, plurima ex *Abulfeda*, aliisque in latinum convertendo. Non ignoramus, crebriorum a multis erratorum hujus viri lucubrationes insimulari; verum & genuina plurima maximi ponderis monumenta in lucem eum protraxisse, nec ipsi adversarii inficiantur.

(*ee*) Giov. Batista Carli *Letteratura dei Turchi anno* 1688. cujus libri mentionem filius ejusdem facit in præfatione sequentis operis: Giov. Rinaldo Carli. *Cronologia historica scritta in lingua Turca, Persiana, & Araba. Venetia* 1697. Libri hujus perquam rari hic locorum, qui neque in palatina bibliotheca extat, visendi nobis copiam fecerat *cl. Joannes Georgius Schwandnerus, S. C. R. A. M. a consiliis, & biblioth. cæs. custos,* vir literaturæ solidæ, qui & ipse præstantem librorum selectum possidet. Ceterum insigne literaturæ *Arabicæ* specimen editum est etiam *Panormi*, quod exstat in Carusii *bibliotheca historica regni Siciliæ.* Tom. I.

(*ff*) Bibliothecæ Vaticanæ catalogus hanc præfert inscriptionem: *Assemani Jos. præsulis, & Vaticanæ, bibliothecæ custodis bibliotheca Orientalis, in qua Vaticani manuscripti codices* Syriaci, Arabici, Persici, Turcici, Hebraici, Samaritani, Armenici *recensentur; genuina scripta a spuriis secernuntur, addita singulorum vita, & Orientalium patriarcharum & episcoporum historia. Omnia nunc primum e tenebris emergunt, cum dissertatione de Monophysitis, & altera de Nestorianis, & Orientalibus monumentis digesta, in qua illorum errores, ritus, atqne historia exponuntur. Romæ in* fol. 1719-1728. *tom.* IV. Librorum *Arabicorum*, cumprimis vero res mathematicas concernentium elenchum brevem jam antehac *Kircherus* linguæ suæ *Aegyptiacæ restitutæ pag.* 620. subjunxerat, quos ut mathematicorum, & cumprimis *Clavii* petitioni satisfaceret, ex *Aegypto* olim *a Joanne Baptista Raymundo* apportatos, subin vero in bibliothecam M. Ducis Hetruriæ translatos esse annotat.

(*gg*) De Florentina bibliotheca hæc ab eodem nobis amico per literas significata sunt: *In bibliotheca Laurentiana, & Palatina, quæ primæ nuper adjecta fuit Magni Ducis Leopoldi jussu, codices manuscripti præstantissimi servantur. De manuscriptis* Arabicis, Turcicis, Persicis, Hebraicis, *extant duo catalogi typis editi, quorum primus a Stephano Assemano anno* 1742. *alter ab Antonio Biscionio* 1752. *sub typographis Florentinis exiere. Uterque est in folio cum figuris satis splendide excusus, uterque necessarius cuicunque, qui omnium eorum codicum vellet integram illustrationem. Primus enim nimis sterilis est in descriptione codicum bibliothecæ Laurentianæ, prolixus vero in illa codicum Palatinæ. Biscionius, cum Laurentianos tantum expendat, luculenter id explet.*

(*hh*) De qua collectione *Giggeus* in præfatione sua, cujus jam supra litera (*k*) paragraphi hujus meminimus.

(*ii*) De *Marſiglii* bibliotheca *cl. Kollarius* in notis ad *Lambecii* commentarios de Bibliotheca cæſarea hæc habet *pag.* 426. *Celeberrimus Marſiglius in arcibus Hungaricis a cæſareo milite expugnatis, ad ſeptingentos Orientales codices collegerat, quorum catalogum Mich. Talmanus ſcripſit. — — Eorum codicum pars major bibliothecæ noſtræ, niſi fallor, adſcribi debuerat, non Marſiglii voluntate Bononiam mitti: quippe in proemio catalogi ſui Talmanus hæc ſcripſit:* „Inter glorioſas, quas mars Germanicus ſub auguſtiſſimo Romanorum Imperatore Leopoldo, hero meo clementiſſimo, retro acto ſexdecim annorum bello, ab Ottomanica tyranide victrici manu extorſit, haud infimum locum mereri videntur libri hi Orientales, qui in caſtris, & urbibus, heroica magnanimitate in poteſtatem Chriſtianam redactis, ab inimicis ſimul, flammiſque erepti, in bibliothecam coaluere. *Hæc ille de codicibus, quorum poſſeſſione excidimus, Marſiglianis olim, nunc Bononienſibus.*

§. XV.

In Hiſpania, & Gallia.

Hiſpania, quæ nobis, ſiquidem de antiquiſſimo idiomatis *Arabici* uſu, qui his in terris obtinuit, ſermo eſſet, prima nominari debuerat, vix aliquam hic loci de cultura ſeculorum proxime elapſorum Orientalibus linguis impendi ſolita, diſſerendi nobis materiam præbet. Regem *Alphonſum* ab *Arabibus* ingenti pecuniæ vi comparatas tabulas aſtronomicas edidiſſe, auctores memorant, (*a*) cui, qui Hiſpanos inter ad rerum Orientalium ſtudium promovendum nonnihil contuliſſe videtur, *Petrus de Alcala* accenſendus eſt, eo potiori hic jure commemorandus, quod ſuum de *Arabica* lingua commentarium cum erudito orbe præ aliis omnibus communicaverit. (*b*) Idioma porro *Arabicum*, quod in Salamantina Academia tradi oportuiſſet, in peregrinatione ſua *Clenardus* neglectum jacuiſſe, reperit adeo, ut præter *Ferdinandum Nuntium*, & hunc quidem ex ſua ipſius confeſſione, non tam eadem imbutum, quam leviter ſolummodo tinctum, ſe linguæ hujus gnarum neminem vidiſſe queratur. (*c*) Rebus ita comparatis, an mirum cuiquam videbitur? *Arabicam* linguam tantum Hiſpanorum odium, exactis toto regno Mauris, ſubiiſſe, ut immaturæ pietatis nomine circumventi, optimam Orientalium codicum partem ultro flammis interire paſſi ſint. Qua inſigni jactura eo vehementius commotus eſt *Clenardus*, quod theologis præcipue hæc rerum Orientalium adminicula neceſſaria eſſe contenderet. (*d*) Sed his tantis querelis, piisque viri votis perpaucos in Iberia commotos fuiſſe, vel ex eo ſuſpicari licet, quod præter *Ariam Montanum*, cujus aliquod nomen has in terras illatum eſſet, nemo alius in hoc diſciplinæ genere memoriam ſuam ad poſteros cum laude propagarit. Hujus quippe opera, *Arabicis* etiam theſauris bibliothecam ſuam locupletaturus *Philippus II^{dus}* uſus eſt, quæ ſub *Philippo III^{tio}* ex ſpoliis, a Maroccanis per *Petrum de Laro* relatis, trium millium nempe, & plurium etiam voluminum facta acceſſione, in immenſum aucta, (*e*) Orientales omnes Europæ biblio-

thecas

thecas numero, raritate, atque præſtantia librorum facile ſuperatura fuiſſet, niſi irreparabili literarum damno pars maxima anno 1671. triſtiſſimo ſane incendio conflagraſſet, adeo, ut ſecundum abſolutiſſimam *Michaelis Caſirii* recenſionem, hac admodum tempeſtate factam, haud plures, mille octingentis & quinque, codices ex tanto flammarum periculo ſoſpites elapſi ſint. Quo loco animadverſione dignum, id eſſe *Caſiriano* huic operi (*f*) peculiare, quod non majori modo ſtudio, ac fide, atque ante duo ſecula illud *Licentiati Caſtilii* elaboratum ſit, verum, quod nullum etiam ante iſtud typis *Arabicis* in Hiſpania expreſſum videatur; ut adeo argumentum non leve vel ex hoc deſumi queat, exiguum prorſus gratiæ locum apud gentem iſtam celebres haſce Orientis linguas obtinuiſſe. Interea nomina duorum virorum adjungenda credimus, qui operibus ſuis linguam *Perſicam* non penitus neglectam fuiſſe apud nationem Iberam comprobarunt; quorum unus natione Luſitanus *Petrus Texeira* depromtas ex annalibus *Mirchondii* de regibus *Perſiæ* relationes patrio primum, tum Hiſpano idiomate edidit; alter *Hieronymus Xaverius* (*h*) juſſu Mogulenſium Imperatoris vitam Chriſti, non minus, ac divi Petri, aliaque plura lingua *Perſica* conſcripſerat.

Multo liberaliori contra hoſpitio in Galliis non *Arabica* tantum, ſed & *Perſica*, & *Turcica* lingua accepta eſt, præſertim, ubi *Nicolaus Huen* Theologiæ Doctor, peragratis terris exteris, alphabeta, atque hæc inter *Arabicum* etiam ſub ſeculi XV$^{ti.}$ finem in lucem protulit; cujusmodi *Poſtellus* quoque, & *Vitreus* Lutetiæ Pariſiorum excudi poſtea curavere. Poſitis hiſce fundamentis, egregii viri duo Maronitæ *Gabriel Sionita*, & *Joannes Hesronita*, quæ majoris negotii in lingua *Arabica* ſunt, ſecundum grammaticæ leges felicibus auſpiciis expedientes, a *Michaele le Jay*, (*i*) & ipſo linguarum Orientalium peritiſſimo excitati, una cum *Abrahamo Ecchelenſi* ad opus polyglottum bibliorum, quo majus illa ætas necdum viderat, ſtudium, ac operam ſuam contulerunt. Horum exemplis incitatus *Euſebius Renaudotius* variarum ſocietatum academicum membrum, nominis ſui famam, præſtanti *Syriacæ* linguæ cognitione comparatam, haud minori *Arabicæ* ſcientia, tot eruditis ejusdem lucubrationibus probata, mirum in modum amplificavit. (*k*) In præcipuis denique *Arabicæ* linguæ cultoribus Gallis priori ſeculo cenſebatur *Thomas Perierius*, (*l*) & *Melchior Thevenot* (*m*) ſuis inſuper in varias Orientis plagas itineribus clarior effectus. Nec ſatis: initis enim Galliarum inter regem, & Sultanum Osmanidarum ad commercia (*n*) ſtabilienda fœderibus, mox *Turcicæ* etiam linguæ ſingularis honos haberi cœperat. *Andreas Ryerius* certe, ex Aegypto, ubi Chriſtianiſſimi regis nomine, aliquot annis conſulis munere (*o*) fungebatur, in patriam reverſus, primus omnium linguæ *Turcicæ* rudimenta mediocriter etiam, ut ipſius auctoris verbis utamur, congeſſit; (*p*) idem & de lexico cogitarat, in publicam vero lucem an id unquam emiſerit, haud equidem ſatis conſtat. Ve-

rum

rum hoc utut ſe habeat, illud profecto nihil dubitationis admittit, Gallos commerciorum ſuorum, de quibus modo diximus, occaſione in interiores quoque Orientis plagas irrepentes, ex ipſa *Perſia* non codices tantum, ſed cum his & linguæ illius cognitionem haud mediocrem in ſuam ſecum patriam tranſtuliſſe. In rebus *Perſicis* ante alios *Angelus a S. Joſepho* deſudarat, in *Perſide* olim ſacer fidei præco *Toloſanus*, qui una cum linguæ inſtitutionibus copioſum dictionarium, (*q*) nec minus pharmacopæam *Perſicam* latine verſam (*r*) edidit. His ſubinde notionibus ſibi comparatis Galli, præclaram in interpretationibus, & maxime in eruendis illarum provinciarum hiſtoriis operam locarunt; ex his *Petit de la Croix*, pater æque, ac minor natu filius (*s*) fuerant, quorum poſterior vitam *Timuri*, ex *Sereſſedino* celebri biographo *Perſa*, patrio ſuo idiomate non invenuſte quidem, minime tamen ea fide reddidit, ut auctorem *Perſam* ſibi quis legere videatur, prior ex diverſis tum *Arabicis*, tum *Perſicis* monumentis *Gengiſchanii* vitam conſcripſerat. (*t*) Id, quod potiſſimum ad ſimiles conatus fortiores aliis ſtimulos addidiſſe exiſtimandum eſt. Namque hoc exemplo propoſito *Marin* res geſtas *Saladini Sultani Aegyptii*, (*u*) *Cardonne* fata *Africæ*, atque *Hiſpaniæ* ſub *Arabum* dominatu, (*x*) & *Deguignes* hiſtorica *Hunnorum*, *Turcarum*, *Mogulinorum*, aliarumque *Tataricarum* gentium monumenta ex Orientis annalibus excerpta, (*y*) Europæis literis complexi ſunt. Neque minus ſegniorem iſtis in promovendis Orientis linguis ſe ſe *Gomin* exhibuit, latinam citatæ a nobis ſæpius *Emir Jahjai* epitomes verſionem adornans, quam collectioni ſuæ itinerum Orientalium *Thevenotius* inſeruit. (*z*) Quid jam de præſtantiſſima *Herbelotii* bibliotheca Orientali dicamus? (*aa*) qui tantus eruditionis theſaurus nemini, qui vel a primo limine Orientis res ſalutaverit, ignotus eſſe poteſt; quare non eſt, quod pluribus hunc verbis commendemus; id unum certe triſti fato accidiſſe putandum eſt, operi neque ab auctore ipſo, utpote immatura morte prærepto, neque ab editore etiam, qui hoc beneficium tanti viri memoriæ debuiſſe videtur, extremam manum fuiſſe additam. *Herbelotio* nihilo inferior cenſendus eſt *Anquetilius*, qui difficillimo, ac periculis pleniſſimo itinere ſuſcepto, nihil non egit, ut *Zoroaſtris* antiquiſſimi legislatoris conſtitutiones, ad id temporis nobis incognitas, ad Europam ſecum transferret, ob hos auſus omni admiratione dignus. (*bb*) Verum hæc cum jam ſuperius, ubi de ſermone *Perſico* agendum nobis erat, prolixius laudaverimus, hic lubentes miſſa facimus; unum interea *Galland* (*cc*) addentes, qui liberiori calamo *Arabicos* quosdam codices, præcipue vero infinitam fabularum, quas vulgo *Romanenſes* vocant, multitudinem Gallico idiomate convertens, aliquantum ſibi apud quoſpiam nomen peperit. Atque hæc quidem clarorum virorum, quos adhuc recenſuimus, præclara in omnes Orientis linguas merita, nec minus tot ſapientiſſimæ Roma-

norum

norum pontificum de iis in academia Pariſienſi tradendis conſtitutiones nullum plane relinquunt dubium, Gallos, emolumenti plurimum ex diligentiſſimo harum linguarum ſtudio percepiſſe. *Colomeſius* certe inter alios jucundiſſimos horum laborum fructus illud quoque in ſuo de Orientali Gallia commentario (*dd*) adfert, ab *Amalgando* nempe medicinæ doctore, *Philippo* bono regnante, uſque ad *Achillem de Arley*, Conſtantinopolim a *Ludovico XIII.* miſſum centum omnino, ac quinquaginta viros, inter omnes inſigni Orientalium linguarum peritia eminentes, numeratos eſſe. Sunt tamen, qui nequaquam in omnibus, quæ in ſui commendationem hac de re produnt, Gallis ſuffragentur: atque præter alios eruditiſſimus ille Abrincenſis epiſcopus *Petrus Huetius* in ſuo de claris interpretibus opere *Ubertum* (*ee*) medicum, virum *Arabicæ* linguæ amantiſſimum, poſtquam publice aliquo tempore legiſſet, egeſtate tandem confectum, urbe excedere compulſum fuiſſe perhibet.

Quidquid id ſit, Galliarum reges impenſis ſtudiis ſcientias nunquam non foviſſe, exploratior res eſt, quam ut in dubium vocari poſſit. *Colberto* maxime inſigni literarum mæcenate complures elegantiſſimæ prodiere verſiones; quibus, aliisque tot regum, tamque præſtantium adminiſtrorum munificentia comparatis codicibus manuſcriptis bibliotheca *Palatina* Lutetiæ ita locupletata eſt, ut numero æque, ac raritate librorum Orientalium, quemadmodum id catalogus manuſcriptorum codicum (*ff*) bibliothecæ regiæ teſtatum facit, cum præcipuis in Europa muſarum ſedibus jure optimo contendere videatur.

(*a*) De principe hoc *Gerardus Joannes Voſſius* in opere ſuo *de artium, & ſcientiarum natura ac conſtitutione* inſcripto, *pag.* 122. §. 32. ſequentia perhibet: *anno* 1270. *Alphonſus rex Caſtellæ, & Legionis tabulas edidit aſtronomicas, quæ exinde dicuntur Alphonſianæ. De his Petrus Cirvellus Darocenſis, præfatione in ſphæram mundi:* „ Illuſtriſſimus Hiſpaniæ, & Romanorum rex Alphonſus hujus nominis decimus, etſi in multis doctrinis fuerit peritiſſimus, aſtrologiam tamen ſibi dilectam præelegit, famatiſſimaſque cæleſtium motuum tabulas miro quodam artificio compoſuit; in quibus ad totum tempus poſt univerſale diluvium omnium ſtellarum cognitarum loca, & motus, certa numeri ratione tradidit. Unde omnes priores aſtrologos tabularios concordavit, correxit, & declaravit. Ideoque princeps tabularum dicitur. — — — *Ac Judæi Hiſpalenſes teſtantur, eum harum fuiſſe tabularum auctorem: ut eſt apud Auguſtinum, Ricium, Abrahami Zacuthi, aſtrologi eximii, in Salmanticenſi ſchola diſcipulum, libro de motu octavæ ſphæræ. Dicitur rex Alphonſus in hoc opus impendiſſe quadraginta ducatorum millia; grande quidem pretium, ſi privatum aliquem attendas, nec nimium tamen pro regia dignitate, & immortali nomine, quod eo pacto ſibi comparavit.*

(*b*) Petri de Alcala *lexicon Granatenſe anno* 1505. *Granatæ excuſum; in quo voces Arabicæ quam plurimæ, Latinis literis expreſſæ, Hiſpanico idiomate explicantur.*

(*c*) Vide *Clenardum* in libri 2[di] epiſtola ultima ad Chriſtianos inſcripta.

(*d*) Idem *Clenardus* in epiſtola ad Carolum V. Cæſarem, præter ea, quæ ſuperius §. XIII. litera (*k*) jam attulimus, hæc quoque addit: *Cete-*

dd *rum,*

rum, quia ad hanc rem nobis opus eſſet libris, in quibus myſteria ſectæ continentur, & paſſim ab inquiſitoribus multi cremantur, qui nobis plurimum conducerent, omnem lapidem movi, ut hujusmodi codices mihi ſervirent, quia iis in fidei argumentum uti vellem potius, quam ut ſinerentur perire flammis. Verum nihil obtinere potui. — — Si majeſtas tua propoſitum meum dignum favore ducat, oro, ut libri, qui per Hiſpaniam comburuntur, meis ſtudiis poſthac ſerviant.

(*e*) *Caſirius* in ſua catalogi præfatione ſequentia perhibet: *Philippus deinde III. Arabicorum voluminum amplius tria millia, medicinam, philoſophiam, politicen, Alcorani explanationem pertractantium in eandem bibliothecam inferri juſſit, quæ præfectus Petrus de Lara expugnatis, captisque anno* 1611. *non longe a Salæ portu duabus navibus, quæ Zeidani, Marochinorum regis, vaſa transferebant, inter ceteras regiæ ſuppellectilis manubias, prædam ſane pretioſiſſimam invenerat.*

(*f*) Tota inſcriptio operis hæc eſt: Michaelis Caſirii *bibliotheca Arabico-Hiſpana Eſcurialenſis, ſive librorum omnium manuſcriptorum, quos Arabice ab auctoribus, magnam partem Arabo-Hiſpanis compoſitos, bibliotheca coenobii Eſcurialenſis complectitur, recenſio, & explanatio. Madriti, anno* 1760. Tom. II. Ordo claſſium, in quas auctor opus ſuum dividit, hic eſt, ut grammatici, rhetorici, poetici, philologici, & miſcellanei, lexicographi, philoſophi, ethici, & politici, medici, ad hiſtoriam naturalem pertinentes, mathematici, ad jurisprudentiam pertinentes, theologici, quorum ſubdiviſio, Alcoranus, ejusque interpretes, chriſtiani, dogmatici, ſcholaſtici, morales &c. tomo *primo* contineantur. Numerus codicum ad MDCXXVIII. aſcendit. Qui in tomo *ſecundo* recenſentur, ad duas potiſſimum claſſes, geographicorum nempe, & hiſtoricorum pertinent. Idem cl. Caſirius, ut ex diſſertatione *Chriſtophori Murr*, de *ſigillis Arabum* inſcripta, patet, jam anno 1769. opera ſequentia prelo parata habuit, quorum inſcriptiones hoc loco afferre placuit. I$^{mo.}$ *Collectio canonum eccleſiæ Hiſpanæ, ex antiquo codice Arabico-Eſcurialenſi, cum antiqua interpretatione, & notis.* II$^{do.}$ *Numiſmata Arabica, nec non variæ inſcriptiones ex Muſeo regiæ academiæ hiſtoriæ &c.* III$^{tio.}$ *Arabicæ inſcriptiones, quæ ſpectantur in templo Cordubenſi, ac in æde, vulgo* Alhambra, *olim ſede Arabum Granatæ regum, cum notis.* IV$^{to.}$ *Arabicæ item inſcriptiones, quæ in æde regia Hiſpalis extant, cum notis. Omnes cum tabulis, & literis Aſiaticis deſcriptæ &c.* Ceterum ſcriptorum *Arabum*, qui unquam in Hiſpania aliquid literis conſignarunt, elenchum *Nicolaus Antonius* Hiſpalenſis bibliothecæ ſuæ Hiſpanæ veteris tom. 2$^{do.}$ ſubjecerat, quæ anno 1696. Romæ juſſu, & expenſis *Eminentiſſimi Cardinalis Joſephi Saenz de Aguirre prodiit in fol.*

(*g*) Pedro Teixeira *Relaciones del origen deſcendencia y ſucceſſion de los Reyes de Perſia, y de Hormuz. En Amberes* 1610. *in* 8$^{vo.}$ Fuit auctor hic origine Luſitanus, hiſtoriam ſuam, quemadmodum in præfatione ad lectorem annotat, patrio primum, tum, ut majoris utilitatis eſſet, Hiſpano idiomate exarans, quam ſubin ex Hiſpano in gallicum *Cotolendi* verterat. Unde in errorem prolapſum fuiſſe cl. *Petis la Croix* in propatulo eſt, quod *Teixeiram* in catalogo auctorum, quem biographiæ *Gengiſchanii* ſubjunxerat, natione Hiſpanum fuiſſe afferat.

(*h*) Hieronymus Xaverius *S. Franciſci Xaverii* cognatus, dum in aula Mogulenſium principis degeret, præter opera bina de vita, miraculisque ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti, & de vita itidem divi Petri, a *Ludovico de Dieu* Latine verſa, vitas pariter reliquorum apoſtolorum, martyrum hiſtorias, resque geſtas ſanctorum, librum denique de fidei Chriſtianæ myſteriis lingua *Perſica* exaravit, *Goæ* anno 1617. vitam cum morte commutans. Vide *Alegambe in bibliotheca ſcriptorum S. J.*

(*i*) *Ecchelenſis* in epiſt. præf. ad librum *Semita ſapientiæ* dictum, *nonnulla Arabica* ait *manuſcripta habet vir ille clariſſimus, atque non de Gallia ſola, ſed de univerſo orbe Chriſtiano optime meritus Guido Michael le Jay, regi a conſiliis, qui animo plus quam regio opus illud bibliorum multijuge, quod vix ſummi principes tentare auſi eſſent, & aggreſſus, & ad finem omnium bonorum adplauſu perduxit.*

(*k*) Carolus Tromlerus *in ſpecimine bibliothecæ Copto-Jacobiticæ* inter alia hæc ſcribit: *Euſebius Renaudotius, qui collectione liturgiarum, & vitis patriarcharum Alexandrinorum magnam ſibi nominis famam conciliavit, Arabicorum, & Syriacorum literarum fuit peritiſſimus, adeo, ut decernere difficile fuerit, in qua lingua præcipue excelleret. Caſirio* ceterum gravi adverſario *Renaudotius* utitur ob eam ſententiam, quod *Arabes* medica, mathematica, & alia opera Græca non ex ipſis fontibus, ſed nonniſi ex Syriacis verſionibus ſua feciſſe afferat; quam viri hujus opinionem jam ante *Gravius* in præfatione ad tabulas geographicas *Abulfedæ* anno 1680. *Londini* editas, acrius perſtrinxit.

(*l*) De eo ſic *Gerardus Voſſius* in funebri *Erpenii* laudatione: *Inter Erpenii diſcipulos quid Thomam Perierium Pariſienſem referam, qui, quantos in Arabica lingua progreſſus fecerit, locuples ejus linguæ lexicon, quod ſcripſit, argumento eſt.*

(*m*) In hujus commendationem *Abrahamus Ecchelenſis* in laudata epiſt. præf. ad librum citatum hæc memorat: *aliqua extant quoque manuſcripta Arabica, Perſica, ac Turcica apud clariſſimum juvenem, & literarum amantiſſimum, ſtudioſiſſimumque linguarum Nicolaum Melchiſedech Thevenot.* Hunc ipſum *Thevenotum* tabularum geographicarum *Abulfedæ* verſionem molitum, verum, quo minus id perficeret, morte impeditum fuiſſe, *Thomas Smith* Anglus in vita *Joannis Gravii* aſſerit.

(*n*) Articuli pacificationis hujus ex Typographeo Pariſienſi anno 1615. in quarto typis Orientalibus adjecta inſuper verſione Gallica prodiere, cujus inſcriptio *Turcica* ſequens eſt: فرانسه پادشاهي ايله آل عثمان پادشاهي مابيننده منعقد اولان عهد نامهدر كه ذكر اولنور In titulo Gallico pax cum Henrico rege Galliæ anno 1604. coaluiſſe dicitur.

(*o*) Hujus ipſe *Ryerius* in præfatione ſua meminit.

(*p*) Andr. du Ryer *rudimenta grammatices linguæ Turcicæ, Pariſiis* 1630. & 1633. *in* 4to.

(*q*) Angeli a S. Joſepho *Gazophylacium linguæ Perſarum, triplici linguarum clavi, Italicæ, Latinæ, Gallicæ, nec non ſpecialibus præceptis ejusdem linguæ reſeratum. Amſtelodami anno* 1684. *in fol.*

(*r*) *Pharmacopœa Perſica ex idiomate Perſico in Latinum converſa. Lutetiæ, anno* 1681. *in min.* 8vo. *Cl. Hyde* plagii *Angelum* noſtrum inſimulat, ipſum nimirum operi huic, ab altero jam Latine reddito, nomen ſuum commodaſſe dictitans; nec minus acerbe ejus dictionarium notat, in quo perverſe plurima expoſita eſſe criminatur. Nos, quamquam non diffiteamur, præſens dictionarium multis nominibus, & cumprimis ob neglectam orthographiam *Caſteliano* longe poſtponendum eſſe, neutiquam tamen omnino abjiciendum opinamur, eo, quod nimis infeſtæ hæ inſectationes merito partium ſtudii ſuſpectum reddant adverſarium, qui, *Wilſtonianæ* polyglotorum editioni minus amicum ſe ſe multis in locis exhibuiſſe, non ignoratur.

(s) *Jones* Anglus, de quo deinceps ſermo nobis recurret, *Petis la Croix* peſſima fide *Timuri* res geſtas ex ſermone *Perſico* deſcripſiſſe aſſerit, atque in hujus rei teſtimonium provinciæ *Keśmir* ex præfato auctore deſcriptionem, adjuncta alia, quam ſuam, textuique magis conformem eſſe dicit, adfert; nos in illorum gratiam, qui ex ipſo fonte haurire malunt, hunc locum ex codice noſtro domeſtico adjicimus, illius quidem haud immemores, quod *Tourreil* quondam de verſionibus dictitare ſolebat: communes verſiones jure aſſimilari obverſæ parti aulæorum, acu mire depictorum, ubi dubia ad ſummum veſtigia veræ illius delineationis ſe ſe viſenda præbeant. ذكر صفت كشمير
جون كشمير از مشاهير امكنهٔ معمورهٔ عالم است و بوضعي غريب واقع شده
جز كسي كه مقصد سفرش هم انجا باشد كمتر انجا ميرسد كيفيّت بعضي
اوصافش جنانچه از نقاة معتمد عليه هم از سكان آن سرزمين استكشاف رفته
و بعد از تفتيش و تحقيق مقرركشته سمت كزارش مي بذيرد مصدر بذكر
محلش ازاقاليم و كميّت طول و عرضش بوجهي كه از كتب آن صناعة
مستفاد ميشود و اللّه التوفيق كشمير ولايتيست قريب خاف وسط اقليم
جهارم جه اوّل آن اقليم انجاست كه عرضش سي و سه درجه باشد و بيست
دقيقه وآخرش سي و هشت درجه است و بنجاه و جهار دقيقه وعرض كشمير
ازخطّ استوا سي و بنج درجه است وطولش از جزاير سعيدا صد و بنج درجه
و عرصهٔ آن ولاية طولاني افتاده وازجميع جوانب محفوفست بر واسخ جبال
كوه جنو بي اش بجانب دهلي وزمين هند واقع است وكوه شمالي بطرف
بدخشان وصوب خراسان وجانب غربياش موضعيست كه محل اقامت و
يورت اقوام او غاني باشد و طرف مشرق اش منتهي ميشود بمبادي اراضي
تبت و مساحت طول آن عرصه انجه هموارواقع شده ازحدّ شرقي تاجانب غربي
قريب جهل فرسخست و عرض آن ازجانب جنوب تاحدّ شمالي بيست فرسخ ودر
نفس آن دشت هموار كه درميان كوهسار و اقع شده در هزار قريهٔ معمورهست
مشحون بجشمهاء خوشكوار وآب و سبزهٔ بسيار و زبان زدهٔ عامه جنانست
كه در تمام ان ولايت از كوهستان و هامون صد هزار ديه محل عمارة و زراعتست
از شواهد شودن آب و هواء ان ديار آنست كه حسن منظر و لطف شمايل
خوبان انجا در السنه سخن وران فرس مثل شده جنانكه كفته باشد نظم
❊ شاه همه دلبران كشمير تو يي ❊ حرم دل آن سباه كشمير تو يي ❊ آن شاه كه روح
رسدكش كويند ❊ اندر كف باي نازكش مير تو يي ❊ و در كوه ودشتش انواع
درختان ميوه دار هست واثمارش بغاية خوب و ساز كارامّا جون هوايش ميل
بسردي دارد برفهاي عظيم ميبارد و ميوهاء كرمسيري مثل خرما و نارنج
وليمون و امثال آن در انجا حاصل نميشود و ليكن ازكرمسيرات نزديك
نقل ميكنند ودروسط آن هامون جنانك از طرف مشريقي وغربي هريك
بيست فرسخست تابكوه شهري نغز نغز نام هست كه نشيمن حكام ان ديار
مي باشد و بطريق بغداد نهر عظيم درميان آن جاريست كه مقدارآبش از
دجله بغداد ميكذرد عجب آنكه آبي جنان قوي مجموع ازيك جشمه بر ميخزد
و منبعش هم دران ولايتست وانرا جشمه وير كويند واهالي انجا بر سرآن
نهر قريب سي جسر از كشتي زنجير بسته اند وراه كشاده هفت جسر از آنجمله
در شهر نغز نغز كه مركز ولايت و محل حكاية واقع شده واين آب بعد از آنكه
ازحدّ كشمير ميكذرد انرا بحسب مواضع آب دندانه وآب جمد ميخوانند و
در بالاي مولتان بآب جهارده مي بيوندد وهر دواز مولتان ميكذرد و
متصل ميشوند و بعد از آن آب بياه بايشان ميرسد و مجموع بقرب اوجه
بآب سند مي ببوندد و همه را آب سندي كويند ودر دامن زمين تتر بدرياي
عمان مي ريزد واز دقايق حكمت آلهي آنكه معمار صنع و ألقينا فيها رواسي
انبتنا فيها من كلّ زوج بهيج سوري از راسيات جبال پراهن آن عرصه فسيح
آلمجال

آلمجال كشيده كه اهالي آن سرزمين بان سور از تعرض اعادي ايمن اند بي
كلفت مرمّت واندیشه آنكه بمرورزمان زانديشهٔ بادو باران خللي بان راه يابد جه
معظم راههاي عام آن ولايت سه طريقست يكي بصوب خراسان و آن
راهيست بغايت دشوار جنانكه نقل احمال و اثقال از آن طريق بر بشت
دواب ميسر نميشود و مردم انجا كه بان كار مقرر شدهاند آنرا بردوش كرفته
بجند روز بجايي ميرسانند كه بر جهار باي بار توان كرد و راهي كه بصوب
هندوستان دارد بر همين منوال است و طريقي كه برصوب تبت واقع شده
ازان دو راه آسانتر است امّا جند روز راه علف بسيار هست كه طبيعت
زهر دارد و سوارانرا عبور ازان بطريق دشواريست كه جهار بايان تلف ميشوند
شعر ❊ وقاية اللّه اغنت عن مضاعفة ❊ من الدّروع و عن عال من الاطم

(t) Petis de la Croix *Hiſtoire de Timur Bec. ecrite en Perſan par Cherefeddin Ali natif de yezd, traduite en francois. Delf.* 1723. *in* 8vo. *Vol. IV.*

(u) Petis de la Croix *Hiſtoire du grand Genghizchan traduite, & compilée de pluſieurs auteurs Orientaux, & de voyageurs Europeens. Paris* 1710. *in* 8vo.

(w) Marin *Hiſtoire de Salatin Sultan d' Egypte, & de Syrie. Haye* 1758. *Vol. II. ni* 8vo.

(x) Cardonne *Hiſtoire de l' Afrique, & de l' Eſpagne ſous le domination des Arabes,* 1765. *Paris Vol. III. in* 8vo.

(y) Deguignes *Hiſtoire generale des Huns, des Turcs, des Mogols ouvrage tirè des livres chinois, & des manuſcrits Orientaux. Paris* 1756-58. *tom. IV. vol. V. in* 4to.

(z) Nec prætereundum judicamus, verſionem iſtam minime in ſingulis *Thevenotiani* operis editionibus occurrere. Nobis equidem hic loci prædicta *Gominii* verſio ex ea tantumodo operis editione nota eſt, quæ in bibliotheca *Garelliana* aſſervatur.

(aa) D' Herbelot *Bibliotheque Orientale contenant generalement, tout ce qui regarde la connoiſſançe des peuples de l' Orient. Paris* 1697. *in fol.* Alia editio non ita pridem *Trajecti ad Moſam* prodiit; auctior vero, & multis in locis locupletior in Hollandia nunc curatur; quæ de hac monenda ſunt, vide in præfatione ad *anthologiam Perſicam.* Reiske *in prodidagmatibus ad hiſtoriam, & geographiam* optimum de hoc opere fert judicium, ita, ut ſecundum illum *nemo eo carere poſſit, cui hæ literæ curæ, cordique ſunt.*

(bb) Anquetil du Peron *loix de Zoroaſte.* Sed de his jam in rebus *Perſicis* fuſe egimus. Alias viri hujus diſſertationes, illas potiſſimum de *pyrodulia*, & *pyroclaſtis* academiæ inſcriptionum Pariſienſis actis inſertas deprehendimus.

(cc) Notiſſimæ ſunt illæ fabulæ romanenſes, *mille, & una nox, mille & unus dies, quadraginta Vezirorum fata*, omnium fere muliercularum manibus tritæ; Hæ, quod noſtris quoque linguis modo legantur, huic homini in acceptis referunt, quem tam effuſa interpretandi libido inceſſit, ut juxta tritum illud adagium *fami, non famæ* ſcripſiſſe exiſtimari poſſit.

(dd) Pauli Colomeſii Rupellenſis *Gallia Orientalis. Sive Gallorum, qui linguam Hebræam, vel alias Orientales excoluerunt vitæ, variis hinc inde præſidiis adornatæ. Hagæ-Comitis, anno* 1665. animadvertendum ceterum, latiori quopiam ſenſu, ut ex ipſa inſcriptione libri patet, a *Colomeſio* ſummi hoc in opere linguas Orientales.

(ee) Teſtatum id facit præfatus *Huetius* verbis ſubſequis: *quum in hac ſchola, regis juſſu, Arabicam linguam per aliquod tempus fuiſſet profeſſus, nec ullum ei minerval penderetur, & ſcholæ, & urbi valedicere inopia coactus eſt.*

(ff) *Tom I^me. Pariſiis anno* 1739. *a pag.* 99. *uſque ad pag.* 269. Quo in opere typi orientales merito deſiderantur, qui illud & optimo in lumine collocarent, & in aliis quoque commentariis uſque adhuc in Galliis rariſſime viſi ſunt.

§. XVI.

In Belgio. Apud Batavos, quorum in ſcientiis, artibusque excolendis labor improbus, quique a natura ita comparati ſunt, ut aſſidua meditatione, ac animi contentione, nuſquam intermiſſa, omnia vincere videantur, in ſenatu literario facile principem locum tenuere *Erpenius*, *Bochartus*, *Golius*, & *Schultenſius*, omnes incredibili ſtudio literas *Arabicas* amplexi, quantumque in his profecerint, mirifice operibus ſuis comprobantes, quæ cupidiſſime ſumma nonmodo cum utilitate, ſed ingenti etiam cum animi voluptate hodiedum ab omnibus leguntur. Primus apud hanc gentem, *Johnstonio* teſte (*a*) *Franciſcus Raphelingius* profeſſor Hebreæ Leidenſis grammaticam *Arabicam*, & non multo poſt dictionarium quoque condidit; (*b*) cujus ipſi concinnandi auctores *Guilielmum Poſtellum*, & *Andream Maſium* extitiſſe, in proemio ſuo fateri non dubitat. *Erpenio*, ut *Arabicæ* ſe ſe totis viribus daret, ac grammaticæ præceptiones literis conſignaret, (*c*) animos, atque alacritatem addidit vir illuſtris *Joſephus Scaliger*, cujus exteras linguas condiſcendi ardor, ex ipſius epiſtolis paſſim, atque iis potiſſimum duabus, (*d*) quas ad *Ubertum Stephanum* dederat, pateſcit. Hos *Erpenii* commentarios, ſed multum locupletatos, denuo edidit *Schultenſius*, (*e*) vir magnus, qui ſuis verſionibus, & illuſtrationibus, hiſtoriæ de geſtis Muſulmanorum in Syria, ac literariæ Orientali haud mediocre lumen attulit. Inter clariſſimos porro *Erpenii* diſcipulos palmam reliquis facile præripuit *Jacobus Golius*, auctor *Arabici* illius lexici, (*f*) quod & diligentiſſima radicum inveſtigatione, & variarum notionum expoſitione accurata, ſumma denique utilitate numeris omnibus abſolutum, ſibi principem inter omnia, adhucdum in hoc genere elaborata, locum vindicat, cujus prima editione nonniſi in abditis bibliothecarum ſcriniis deliteſcente, nova altera promiſſa a non paucis, incaſſum ab omnibus in hunc diem deſideratur. Tyronibus igitur quam optime conſulturus *Jacobus Scheidius* (*g*) gloſſarium interim manuale *Arabico-Latinum* prelo ſubjecerat. Nec minorem in vertendis *Arabibus* poetis operam præſtantiſſimi quique Batavorum poſuere: Horum enim & amœnitate, & præſtantia præ reliquis illecti *Gerardus Kuypers* (*h*) *Ali Ben Taleb* carmina, & *Gerardus Lette* (*i*) *Caab Ben Zoheir*, *Amrelkeiſi*que poematia emendatiora, & notis illuſtrata emiſere. Neque minori poeſeos *Arabicæ* emolumento poema in laudem Mohammedis, alias *Bordah* dictum, *Lugduni* a viro doctiſſimo *Joanne Uri* quam diligentiſſime translatum, (*k*) itemque poema aliud *Taraphæ*, (*l*) quod noſtri quidem *Reiskii* partus eſt, favente, ac promovente *Schultenſio* in lucem protracta ſunt; cujus

cujus præclara veſtigia *Henricus Albertus Schultens* hodiedum feliciter premit adeo, ut in palæſtra *Arabica* non minus avo nomen apud eruditos obtineat. (*m*) Denique in dilucidandis itidem *Arabicæ* linguæ præceptis præclaram operam *Math. Waſmuth*, (*n*) & *Emanuel Lucius Vriemoet* poſuere.

Quamquam neque infeliciori marte a Batavis in iis deſudatum ſit, quæ ad excolendam linguam *Perſicam* attinent. *Levinus Warnerus* (*p*) pro Hollandiæ ſtatibus apud portam Ottomanicam olim orator, non mediocrem linguæ *Arabicæ* cognitionem cum *Perſicæ* ſtudio egregie conjunxit, neque *Turcicæ* imperitum fuiſſe, ex ſuo ipſius ad proverbia *Perſica* proemio arguere licet. *Ludovicus de Dieu* (*q*) mirifico quopiam *Hieronymi Xaverii* in Indiis quondam præconis ſacri opera legendi deſiderio inflammatus, ea contentione animum ad linguam *Perſicam* applicuit, ut in Europa primus grammaticas hujus ipſius linguæ regulas explanarit. *Muſaldini Schiraſienſis roſarium politicum* latinitate donatum typis tradidit *Georgius Gentius*, (*r*) cujus præclari ceterum libri dum nobis memoria ſubit, non poſſumus non ſummopere commoveri, in exemplar adeo vitioſum, totque erroribus ſcatens incidiſſe auctorem, ipſamque traductionem vel hoc ex capite minus fidelem eſſe, quod verba verbis minime reſpondeant, id quod tamen integritati ſenſus omnino non obſtiturum fuiſſe, plurimis in locis facili negotio deprehenditur. Sed ne commendandis his viris tempus longius ducamus, magna duorum duntaxat virorum nomina hoc adhuc loco commemorare juvat, qui in *Arabica* potiſſimum literatura excelluere, *Claudium Salmaſium*, & *Hadrianum Relandum*; horum alterum linguarum notitiæ adeo avidum fuiſſe *Reineſius* memorat, ut *Arabicam*, *Aegyptiacam*, *Perſicam*, *Chinicam*, & *Indicam* ceteris Europæis, quas antea callebat, adjungere non dubitaverit. (*s*) *Relandus* (*t*) vero tractatum ignoti auctoris de religione Mohammedana, & *Borhaneddini Alzernouchi* enchiridion ſtudioſi, *Arabico* utrumque idiomate exaratum, tam appoſite latinum reddidit, ut ſcriptorum mentem per omnia aſſecutus videatur; felix idem in indagandis veteribus vocabulis, quæ ad antiquam *Perſidis* linguam pertinent. Fuerunt denique tot inter viros præſtantiſſimos non pauci, quorum alii (*u*) *Arabica* potiſſimum lingua ad illuſtranda diverſa ſcientiarum genera uſi ſunt, alii in linguis Orientalibus præ reliquis excellentes, pulcherrimas, quas ex Oriente ſecum reduces attulerunt, librorum collectiones poſſedere, poſt virorum tam præſtantium fata in unam bibliothecam coaleſcentes; adeo, ut hodierna *Lugduno-Batava* bibliotheca, quæ certe inter reliquas in Europa ob orientalium manuſcriptorum (*w*) ſelectum eminet plurimum, potiſſima ſui parte ex *Joſephi Scaligeri*, *Warneri*, & *Erpenii* legatis conſtet.

(*a*) Joan. Johuſtonius *in naturæ conſtantia. Amſtelodami* 1632.

(*b*) Raphelingii (Franc.) *Lexicon Arabicum. Leidæ* 1599. Idem cum obſervationibus *Erpenii* auctius ibidem prodiit *anno* 1610. *in* 4^to.

(c)

(c) Grammaticam *Erpenii* maxime commendant aurei illi canones, quibus, quæ de verbis infirmis alias dubia, & obſcura ſunt, certis præceptionibus in regulas redegit; facilior certe inde aditus ad linguam *Arabicam*, neque tamen omnia, ſi ipſos *Arabes* conſulimus, expleſſe videtur. In ſyntaxi *Erpenium* juſto breviorem eſſe, haud ita pridem junior *Schultenſius* in ea oratione annotat, quam de *propagandis linguæ Arabicæ finibus* habuit. Edidit *Erpenius* & alia multa, quæ inter *teſtamentum novum*, *ſententiæ*, *fabulæ Lokmani*, *hiſtoria Joſephi patriarchæ*, *ex Alcorano ſura XII*, aliaque numerantur. Poſt mortem ejus *Jacobus Golius* hiſtoriam *Elmacini* Saracenicam cum textu *Arabico* typis dederat *Lugduni Batavorum anno* 1625. *in fol.* cui *Joan. Bern. Koehlerus* in *ſpecimine emendationum in ſcriptoribus Arabibus* non pauca corrigenda exponit. Quod ipſum jam *Hottingerus* multo ante faciendum monuit; *Renaudotus* denique in præfatione ad *hiſtoriam patriarcharum Alexandrinorum* ſtylum *Erpenii* ſummopere improbat. Extat pariter ejuſdem *Elmacini* verſio Latina ſeparatim edita *in* 4to, & textus mere *Arabicus* in 8vo. Gallica demum ex *Arabico* adornata *a Petro Vatterio anno* 1657. *Pariſiis* typis data, cujus viri peritiam linguæ *Arabicæ* alia ejuſdem opera comprobant.

(d) Sunt hæ duæ epiſtolæ 361, & 362. ex editione Elzeviriana, pag. 692. & ſequent.

(e) *Thomæ Erpenii grammatica Arabica cum fabulis Lokmani* &c. *accedunt excerpta anthologiæ veterum Arabiæ poetarum, quæ inſcribitur Hamaſa Abi Temmam ex MSS. biblioth. academ. Batavæ edita, converſa, & notis illuſtrata ab Alberto Schultens* &c. *Lugduni Batavorum* 1748. *in* 4to. eademque ſecundis curis 1767. Idem præſtantiſſimus *Schultenſius* novam *Erpenii* præfati *rudimentorum linguæ Arabicæ impreſſionem cum florilegio ſententiarum, & clavi dialectorum curaverat, ibidem* 1770. *in* 4to. Edidit præterea *vitam Saladini auctore Bohadino cum excerptis ex Abulfeda, & Iſpahanenſi eodem in loco* 1755. *in folio.* item *Monumenta vetuſtiora Arabiæ, ſive ſpecimina quædam illuſtria antiquæ memoriæ, & linguæ ex manuſcriptis codicibus Nuweirii. Meſoudii, Abulfedæ, Hamaſa* &c. *ibidem* 1740. *in* 4to. Hiſtoriam denique imperii vetuſtiſſimi *Joktanidarum* in *Arabia* felice edere parantem mors abripuit.

(f) Jacobi Golii *Lexicon Arabico Latinum contextum ex probatioribus Orientis lexicographis* &c. *Lugduni Batavorum* 1653. *in folio.* Idem curavit editionem operis, cui titulus كتاب عجايب المقدور في اخبار تيمور تاليف احمد بن عربشاه *Ahmedis Arabſiadæ vitæ, & rerum geſtarum Timuri, qui vulgo Tamerlanes dicitur, hiſtoria. Lugduni Batavorum* 1638. *in* 4to. quo in opere cum textus nonniſi *Arabicus* ſit, novam ejuſdem editionem *Mangerus* cum Latina verſione divulgavit *anno* 1767. *Leovardiæ.* Hanc *Timurii* hiſtoriam in Gallicum etiam idioma ex *Arabico* tranſtulit *Petrus Vatterius* anno 1658. *Pariſiis* excuſam, in cujus præfatione verſionem itidem Latinam pollicitus eſt. Ejuſdem denique *Golii* opera *Alfraganus* præter alia plura prodiit, cujus hæc eſt inſcriptio: كتاب محمد بن كثير الفرغاني في الحركت السماويت و جوامع علم النجوم بتفسير الشيخ الفاضل يعقوب غوليوس *Mohammedis Fil. Ketiri Ferganenſis, qui vulgo Alfraganus dicitur, elementa aſtronomica, Arabice, & Latine. Cum notis ad res exoticas ſive Orientales, quæ in iis occurrunt. Amſtelodami* 1669. *in* 4to. Hunc eundem *Alfraganum* in Latinum idioma jam antea *Joannes Hiſpalenſis* convertit anno circiter 1142. Si tamen, ut *Gerardus Joannes Voſſius* in opere *de artium,*

& ſcientiarum natura ac conſtitutionibus &c. §. 18. *pag.* 121. memorat afferente *Hellero latina dici mereatur uſque adeo barbara translatio.*

(g) Jacobi Scheidii *gloſſarium Arabico-Latinum manuale, maximam partem e Lexico Goliano excerptum. Lugduni Batavorum.* 1769. *in* 4to.

(h) Gerardi Kuypers, Franc. Fil. القصايد علي بن ابي طالب *Ali Ben Abi Thaleb Carmina. Arabice, & Latine* &c. *Lugduni Batavorum,* 1745. *in* 8vo. Carmina iſthæc *Thalebi* a *Philippo Guadagnoli* ſuperiore ſeculo inſtitutionibus ſuis *Arabicis* fuiſſe ſubnexa, in præfatione fatetur auctor, quæ tamen, ut correctiora, & notis ad dilucidandas cumprimis grammatices regulas pertinentibus a ſe illuſtrata in publicum prodirent, maxime curavit. Operi ſuo auctuarii loco carmina quædam, a *Golio* quondam grammaticæ *Erpenianæ* addita, cum gloſſario *Arabico-Latino* tyronibus perquam utili ſubnexuit.

(i) Gerardi Joannis Lette. *Kaab Ben Zoheir carmen panegyricum in laudem Mohammedis; item Amralkeiſi Moallakah cum ſcholiis, & verſione Levini Warneri. Accedunt ſententiæ Arabicæ imperatoris Ali, & nonnulla ex Hamaſa, & Diwan Hudeilitarum* &c. *Lugduni Batavorum* 1748. *in* 4to. Huic كعب *Kæab*, qui filius زهير *Zoheir* fuerat, teſte *cl. Lette* in præfatione ſua ſub initium adeo infenſus *Mohammedes* fuerat, ut mortem ipſi minaretur, quam recitato eo, cujus verſionem auctor noſter adornaverat, carmine a ſe non averterat modo, ſed id obtinuit etiam, ut, reconciliato *Mohammedis* animo hujus pallium proprium in donum acciperet. Hoc ſucceſſu temporis معوية *Moæwia* a familia *Kæabi* quadraginta millium drachmarum pretio emiſſe dicitur. Ad editionem libri hujus quod attinet, ſphalmata plurima in eam irrepſiſſe *Reiskius* in aliquo ſuorum ſcriptorum loco conqueritur. Ceterum idem *cl. Lette* in *animadverſionibus ſacris ad textum Hebraicum veteris teſtamenti Lugduni-Batavorum* 1759. *in* 8vo. editis auctorum *Arabicorum* ordine alphabetico aliquos ea ratione ſubjunxit, ut, qui aut manu *cl. J. J. Reiske*, vel ſua ex ejus apographis deſcripti ſunt, eorum codices aſteriſco diſtinquat. Hujus *notitiæ literariæ auctorum Arabicorum* etiam *Froriep* in bibliotheca ſua *Arabica* meminit.

(k) Verſio iſta *a Joanne Uri* facta nobis tantummodo ex *Joneſii* commentario ad poeſim Aſiatitam nota eſt. Auctor, quem noſtrum manuſcriptum exemplar ابو عبد الله محمد بن حبان البوصيري nominat, poema ſuum iſthoc in laudem *Mohammedis*, legis *Islamiticæ* inſtitutoris, concinnavit, cujus plurimæ tam *Perſicæ*, quam *Arabicæ* verſiones commentationibus illuſtratæ, in bibliothecis paſſim reperiuntur. Exemplar hujus poematis *Arabici*, pulcerrimo charactere conſcriptum, extat pariter in bibliotheca hujate Cæſarea.

(l) Joannis Jacobi Reiske *Tharaphæ Moallakah cum ſcholiis Nahas, ex MSS. Leidenſibus. Lugduni Batavorum.* 1742. *in* 4to. Eſt hoc inter prima, quæ auctor noſter eruditiſſimus edidit, opera, idque, dum *Lugduni Batavorum* moraretur, curante, & typos promovente *Alberto Schultenſio*, in cujus prologo de iis ſeptem poetis *Arabicis*, qui vulgo *plejades* nuncupantur, notiones doctiſſimas, eaſque, ex ipſis monumentis Arabum erutas, communicat.

(m) Edidit auctor hic præſtantiſſimus I^{mo} *ſpecimen proverbiorum Meidanii ex verſione Pocockiana. Londini.* 1773. *in* 4to. II^{do}. Dum cathedram publicam in Academia *Leidenſi* conſcenderet, *Orationem, de finibus literarum Orientalium proferendis publice dictam*, 15ta *Novembris.* 1773. *in* 4to.

(*n*) Math. Waſmuthi *Grammatica Arabica. Amſtelodami.* 1654. *in* 4to. Præmiſit auctor huic ſuæ grammaticæ Arabicæ parænesim *de linguæ Arabicæ utilitate.*

(*o*) Em. Lucii Vriemoet *Arabiſmus exhibens grammaticam novam, & monumenta quædam Arabica, cum notis miſcellaneis, & gloſſario Arabico-Latino in uſum ſtudioſæ juventutis, omniumque, qui vel proprio marte in hiſce ſtudiis ſe exercere cupiunt. Franequeræ* 1773. *in* 8vo.

(*p*) Levinii Warnerii *proverbia Perſica. Lugduni Batavorum* 1644. Ex præfamine *Gerardi Joannis Lette* ad carmen *Kæab* plurimas alias, ex *Arabicis* libris factas, verſiones ejusdem viri in manuſcriptis extare notum eſt, quæ inter alia librorum Orientalium, ab ipſo legata, *bibliotheca Lugduno Batava* poſſidet.

(*q*) Verſionum a *Ludovico de Dieu* cum textu *Perſico* editarum inſcriptiones ſunt ſubſequæ. I^{mo}. داستان مسيح *Hiſtoria Chriſti a patre Hieronymo Xavier Perſice conſcripta, Latine reddita, & animadverſionibus notata. Lugduni Batavorum ex Officina Elzeviriana* 1639. *in* 4to. II^{do}. داستان سن پيدرو *Hiſtoria S. Petri conſcripta, Latine reddita, & brevibus animadverſionibus notata. ibidem* 1639. *ex officina Elzeviriana. in* 4to. Cui III^{tio}. ſubjunxit grammaticam ſuam زبان عنصرهاى فارسي *rudimenta linguæ Perſicæ* inſcriptam. *Accedunt duo priora capita geneſeos ex Perſica translatione Jac. Tawuſii. ibidem.* 1739. Hujus grammaticæ poſterior itidem extat editio. Ad priora vero bina opera quod attinet, zelumque *Xaverii* & doctrinam jam ſupra §. XV^{to}. litera (*h*) meminimus. Quo loco minime præterire poſſumus, nonnullas verſioni, a *Ludovico de Dieu* factæ, ineſſe labeculas, quas vir doctiſſimus *Petrus de la Valle* jam multo ante recenſuit, & de quibus plura ſcire cupienti conſulere licebit *Philippum Alegambe in bibliotheca ſcriptorum S. J. Antwerpiæ* 1643. *edita, pagina* 189.

(*r*) Georgii Gentii *Roſarium politicum, ſive amœnum ſortis humanæ theatrum de Perſico in Latinum verſum, & notis illuſtratum. Amſtelodami* 1655. *in* 12mo. Extat & aliud operis hujus exemplar elegans in folio 1651. *Amſtelodami* itidem cum textu *Perſico* typis datum, in quo, quæ ad illuſtrandum textum, & hiſtoriam plurimum conferunt, notæ merito deſiderantur. Tertia demum, quæ nobis nota eſt, libri hujus editio anno 1687. cum tabulis æneis forma pariter 12ma. *Amſtelodami* curata.

(*s*) Ita *Reineſius in variis lectionibus* I. 6. *Salmaſii* ſummum ingenium intemperantius a multis laudatum fuiſſe, verſus in mortem ipſius compoſiti luculenter comprobant, in quorum fine ſequens diſtichon ſubjungitur:

„ Quod mortale fuit, periit, pars altera, cœlis
„ Reddita, ſit major, doctior eſſe nequit.

Vir hic inter alia, quæ edidit opera, præmiſerat etiam ad *tabulæ Cebetis, paraphraſim Arabicam* incerti auctoris, & temporis præfationem amplam, quæ cum textu Græco, & verſione Latina. 1640. *in* 4to. *Lugduni Batavorum* publici juris facta eſt.

(*t*) Vir hic, non minimam ſe ſe linguæ *Arabicæ* cognitionem poſſediſſe operibus ſubſequis teſtatum fecit; quorum tituli ſequentes ſunt: I^{mo}. *De religione Mohammedica libri duo. Trajecti ad Rhenum* 1705. *in* 12mo; extat alia præterea ejusdem libri editio auctior, & variis figuris æneis ornata, ibidem 1717. eademque, ac prior, forma. II^{do}. *Enchiridion ſtudioſi Arabice conſcriptum a Borhaneddino Alzernouchi* Trajecti ad Rhenum 1709. III^{tio}. *Diſſertationum miſcellanearum partes duæ: Trajecti ad Rhenum*, 1706. & 7. *in* 8vo. Inter diſſertationes iſtas, ea, quæ numero octava eſt, tractat de veteri lingua *Perſica*; occurrit in illa, vocabulorum 160. diſquiſitio, quæ in Græcorum libris, & cumprimis apud *Heſychium*

chium reperiuntur, quorumve origines ex *Perſica* paſſim lingua deteguntur. Quod vero ex alio libro, a *Joanne Henrico Van Seelen* 1720. *edito*, conjicere licet, uſus eſt *Relandus* in concinanda hac diſſertatione *Gulielmi Bourtoni Angli Leipſanis linguæ Perſicæ.* IV^{to}. *De nummis veterum Hebræorum, qui ab inſcriptarum literarum forma Samaritani appellantur, diſſertationes quinque cum tabulis æri inſcriptis; accedit, diſſertatio ex marmoribus Arabicis Puteolanis. Trajecti ad Rhenum.* 1709. *in* 8vo.

(*u*) Placet hoc loco vel unum de pluribus *Joannem Wilhelmum Schroederum* commemorare, qui *commentarium philologicum in pſalmum X. &c. Groningæ* 1754. edidit. Quemadmodum vero ſatis ſuperque ex præmiſſis conſtat, quam præclara Belgæ in omni fere genere literaturæ Orientalis ſpecimina dederint, ita minime prætereundum duximus *Georgium Henricum Werndly*, qui *Grammaticam Malabaricam, in quam, Belgica lingua, commentatus eſt.* 1736. *Amſtelodami in* 8vo. edidit. Habet hæc lingua, quod jam in præcedendibus paragraphis commemorari oportuerat, eosdem, quos Arabica characteres, ea tantummodo differentia, quod literis quinque, formam quidem *Arabicis* tria puncta adjungere ſoleat: quæ ſunt ſubſequæ: چ nempe *Perſicum*, *Ghæin* & *Fe* punctis tribus ſuperne, *kef* vero, & *Je* punctis itidem tribus inferne poſitis. Ceterum præter literas, quas cum religione Mohammedana accepiſſe gens iſta videtur, neque in vocum ſignificatione, neque in inflexionum forma, exceptis nonnullis nominibus per Coranum in eas regiones inductis, ut ٱللّٰه *Deus*, حكايت *Hiſtoria* &c. cum *Arabica* quidquam habet ſimile. Lingua iſthæc, nobis ſub nomine *Malabaricæ* nota, apud gentes illas, & quidem apud literatos بهاس جاوي *bahasa gawi*, apud rudiores vero بهاس ملايو *bahasa malajuw* nominatur.

(*w*) Plura de his manuſcriptis colligere licet ex catalogo librorum tam impreſſorum, quam manuſcriptorum bibliothecæ publicæ Univerſatis Lugduno Batavæ, qui cura præſtantiſſimorum virorum *Senguerdii*, *Jacobi Gronovii*, *Joannis Haymanii* 1716. prodiit. In bibliotheca itidem urbis Amſtelodamenſis præclara quæpiam manuſcripta extare, ex indice codicum Orientalium manuſcriptorum colligere licet, quem *Hadrianus Relandus* ſuo opuſculo de religione Mohammedica ſubjunxerat.

§. XVII.

In Anglia, & ſeptentrionalibus regionibus.

Britaniam admiranda fertiliſſimorum ingeniorum monumenta, quod ad Orientis etiam linguas attinet, incredibili diligentia, & maximis impenſis elaborata, nullo non tempore protuliſſe, exploratior res eſt, quam ut in dubium venire poſſit. Exemplum de celeberrimis illis Bibliis Londinenſibus polyglottis (*a*) capere in præſentia liceat, quæ Antverpienſibus non minus, ac Pariſinis auctiora ſtudio & opera *Briani Waltonii* prodiere, in quorum potiſſimum majus commodum heptaglottum *Edmundi Caſtelli* lexicon emiſſum eſt, eo magis a nobis hoc loco commemorandum, quod *Perſicum* etiam celebris *Halemi Perſæ* dictionarium, latine converſum, complectatur, opus & in retinendis genuinis rerum ſignificationibus, & in exactiſſima orthographiæ ratione numeris omnibus abſolutiſſimum. Ad inſtitutiones porro ejusdem linguæ ſcribendas præclari exempli ſacem

in Anglia prætulit *Joannes Gravius*, (*t*) inſigni aſtronomiæ, & linguarum peritia, plurimis ſane quam opportunis peregrinationibus magnam nominis gloriam adeptus; nec non ob celebres Aegypti pyramides, ſingulari induſtria deſcriptas; ob *Ulugbeghii* epochas celebriores *Chatajorum;* ac *Perſiæ* demum linguæ elementa de republica literaria multo maxime meritus. *Seamanus* item *Turcica* novi teſtamenti verſione, ejuſdemque linguæ inſtitutione vulgata, rem in medio poſitam reliquit, num alterius veſtigia ſecutus, aut primus intentatam hactenus viam ingreſſus fuerit. (*d*) *Eduardus Pocockius*, juniorque ille *Pocockius*, (*e*) *philoſophi autodidacti* interpres, *Arabicis* ambo ſtudiis majorem in modum dediti, quantum in iis profecerint, ſuis uterque relictis operibus ſatis, ſuperque comprobavit; *Eduardus* (*f*) cumprimis Orientem univerſis theſauris exhauſiſſe videri poteſt, ut ſuum ſpecimen hiſtoriæ *Arabum* præſtantiſſimis animadverſionibus illuſtraret; felici ſane exemplo, quod enim hic in *Arabicis*, id in *Perſicis* rebus *Thomas Hyde* (*g*) affatim præſtitit, qui, ut religionem veterum *Perſarum* cognitam magis, perſpectamque nobis redderet, reconditiſſima quæque ex abſtruſiſſimis omnis generis codicibus conquiſita, a caligine, & tenebris vindicata, in claram lucem collocare cœpit. *Joannem Seldenum* (*h*) præter inſolitam juris patrii ſcientiam Orientalibus quoque linguis haud parum imbutum fuiſſe, non vanam notiſſima illius opera ſuſpicionem multis in locis injiciunt. Cum his viris laudatis, paribus in interpretando laudibus, certarunt *Sale*, (*i*) & *Gagnier;* (*k*) prior patria *Coranum* lingua exponendo, alter *Abulſedæ* particulam de vita *Mohammedis*, ejusdemque deſcriptionem *Arabiæ* in originario idiomate cum verſione Latina, & propriis obſervationibus edendo. Ex eodem principe *Arabum* ſcriptore *Abulſeda* æque, ac *Ebnelwakedo*, aliisque hiſtoriographis *Simon Okley*, (*l*) celebris olim in Cantabrigenſi academia magiſter, *Saracenicam* ſuam de *Syriae*, *Perſiæ*, & *Aegypti* expugnatione hiſtoriam deſumſit. Neque prætereundi hoc loco *Alexander Dow*, (*m*) & *Thomas Hunt*, (*n*) quorum prior hiſtoriam Indicam ex *Perſico* in linguam Anglicam tranſtulit, poſterior inter cetera opera orationem de linguæ *Arabicæ* antiquitate utilitate, & elegantia edidit. Multiplici itidem eruditione, & accerrimo in cognoſcendis ingeniorum partubus judicio præditus *Samuel Clericus* (*o*) de proſodia *Arabica* diſſeruit; conſcriptam denique idiomate Gallico *Mohammedis* vitam *Prideaux* (*p*) in lucem publicam emiſerat. Viris his duos alios, quos Anglia non ita pridem protulit, Orientalium linguarum intelligentia egregie excultos, coronidis inſtar adjungimus, *Jones* nempe, (*q*) & *Richardſon*, (*r*) qui præſtantiſſimis commentationibus ſuis non in patria tantum ſua, ſed & apud exteros, horum ſtudiorum amantiores, inſignem ſibi famam compararunt; eſt igitur, quod vehementer doleamus, clariſſimum *Jones* inde ab eo tempore, quo animum ad ſeveriora ſtudia applicuit, Aſiaticas ſuas muſas penitus obmuteſcere coegiſſe. Satis ex his pateſcere arbitramur, quantos, & quanti ingenii, quodque rarius eſt, quam improbi, atque indefeſſi laboris viros omni ævo magna Britania ſinu ſuo foverit, nulliſque omnino ſumtibus pro ſtudiorum incrementis, atque adeo pro Aſiaticarum præcipue linguarum emolumentis pepercerit. Hac certe ratione florentiſſima illa *Bodleiana* bibliotheca, innumeris pene libris Orientalibus inſtructiſſima Oxonii ſurrexerat. (*s*) Inclytus item vir *Jacobus Fraſerus*, mercator Anglus, pro ſua in patriam terram pietate, rariſſimis æque, ac venuſtiſſimis codicibus, ex omni Aſia collectis Britaniam locupletavit. Sed jam' miſſis his ad alia regna tranſire juverit.

Quod ad reliquas igitur ſeptentrionales plagas attinet, *Olaus Celſius* (*u*) ante alios in Suecia excelluit, qui haud contemnendam & linguæ, & literaturæ *Arabicæ* hiſtoriam, ex ipſis fontibus pleraque hauriens texuit. *Aurivillium* pariter, & *Axelſonium* Upſalæ præſtantem linguæ *Arabicæ* cognitionem cepiſſe, ex ipſorum edita diſſertatione (*w*) perſpectum eſt. Præclara hæc quidem; ſed plura, eaque pro re literaria Orientali fortaſſis multo præſtantiora *Jacobi Biörnſtahl*, Profeſſoris Lundenſis, ſuſceptum in Orientem iter ſperare nos juſſit; (*x*) verum ſi infauſto rumori fides, hac ſpe repente nos excidiſſe moleſtiſſime ferimus. Upſalenſem interea Academiam inter alia manuſcriptis etiam Orientalibus quam optime comparatam eſſe, *Spawenfeldenſis* bibliothecæ catalogus nos edocet. Similiter de altera longe majori literaria in Orientem expeditione mirum in modum omnis literatorum reſpublica ſibi gratulabatur, Daniæ nimirum rege *Friderico* V^to^., inſigni literarum fautore, viros, in omni ſcientiarum genere verſatiſſimos, *Aſiæ* provincias inviſere jubente. (*y*) Cum igitur pro ſuo quiſque, quo in diverſas ſcientias ferebatur, ſtudio novas, atque ad id temporis inauditas doctrinæ ſuæ acceſſiones merito ſibi polliceretur, præter opinionem præmatura omnes morte, excepto uno *cl Niebuhrio*, ſublatos, ſeque tanta ſpe ſua fruſtratum indoluit, iis interim ſolis, qui Orientalibus linguis vacabant, nonnihil ſolatii ex *Niebuhrii* acquiſitione captantibus, qui alios inter codices *Nadirsáchii* biographiam, vel ob novitatem ipſam opus gratiſſimum, in Europam attulit. Feliciorem multo ante peregrinationis ſuæ exitum nacta eſt, ſuſcepta anno 1635. juſſu principis *Holſteinienſis* in *Perſiam* legatio, adſcito in viæ comitem *Adamo Oleario*, qui bina auctoris *Perſici* opera, in Europam redux, Germanice reddita, juris publici fecerat. (*z*) Præter hos & alios viros, rerum Orientalium ſcientia conſpicuos, in Dania extitiſſe, ea, quæ viri præſtantiſſimi *Kallius*, (*aa*) *Fugl*, (*bb*) *Scholtz*, (*cc*) *Funk*, (*dd*) aliique in lucem publicam emiſere, luculenter comprobant. Poloniam denique non minus, ac Ruſſiam tot, tamque late patentibus bellis, cum Osmanidis geſtis, variis Orientalium populorum manuſcriptis codicibus abundare, neminem eſſe arbitramur, qui

illud in dubium revocet; quin hodie pro infigni Petropolitanæ Academiæ folertia, proque fumma Auguftiffimæ inftituti hujus protectricis liberalitate fperare licet, (*ee*) fore, ut plura, quæ hiftoriam *Tatarorum*, tum *Mogulenfium*, tum *Præcopenfium* magis, magisque illuftrent (id, quod alibi locorum ne fperare quidem aufint literati) purius ex ipfis fontibus eruantur. Atque hæc de regionibus ad feptentrionem pofitis, fatis funto.

(*a*) *Antwerpianam* illam nobiliffimam facrorum codicum editionem *Philippi II*^{di}. piiffimi regis Catholici juffu, ac munificentia fub medium feculum XVI^{tum} *Hebraice*, *Chaldaice*, *Græce*, & *Latine* prodeuntem, *Parifina* ineunte feculo XVII^{mo}. *Samaritano*, *Syriaco*, & *Arabico* textu auctior excipiebat, quam orbis miraculum *Colomefius* prædicat; cui paulo poft Anglia *Perficum*, ac *Aethiopicum* idioma fcitiffime adjunxit. Ceterum operis hujus præftantiffimi fequens eft infcriptio: *Biblia facra polyglotta, complectentia textus originales, Hebraic. Chaldaic. & Græc. pentateuchum Samaritanum, & verfiones antiquas, cum apparatu, appendicibus, & annotationibus; ftudio, & opera Briani Walton, Londini* 1657. & *annis fequent. vol.* IV. De editione ifta vide ea, quæ erudite nonminus, ac folerter *Francifcus Carolus Alter, linguæ Græcæ profeffor publicus, in bibliographicis fuis notitiis variarum editionum Orientalium biblicorum textuum, & patrum ecclefiæ, Viennæ* 1779. *editis pag.* 49. & *fequentibus* adfert. Extat in domeftica noftra collectione librorum, novum etiam teftamentum *Arabicum*, fub hoc titulo العهد الجديد لربنا يسوع المسيح 1727. in 4to. impreffum. E cujus typis, editionem quidem in Anglia curatam effe, cognofcitur, fed quo in loco, ignoratur.

(*b*) Edmundi Caftelli *Lexicon heptaglotton* Hebraicum, Chaldaicum, Syriacum, Samaritanum, Aethiopicum, Arabicum *conjunctim*, & Perficum *feparatim. In quo omnes voces tam in manufcriptis, quam impreffis libris, cumprimis autem in bibliis polyglottis, adjectis hinc inde Armenis, Turcis, Indis, Japonicis &c. ordine alphabetico, fub fingulis radicibus digeftæ continentur &c. Cui acceffit brevis, & harmonica grammaticæ omnium linguarum delineatio. Londini* 1669. *in folio maximo.* Raritatis libri hujus cauffa hoc loco mimine filentio premenda, quam multi ex *Schelhornii amœnitatibus* eam afferunt, quod potiffima imprefforum exemplarium pars triftiffimo illo Londinenfi incendio 1666. flammis confumta fuerit; Verum, quo minus huic rationi fuffragemur, epiftola dedicatoria *Andreæ Mülleri* ad eundem *Edmundum Caftellum* obftat, quam, 1670. poftridie Cal. feptembr. exaratam, *difquifitioni fuæ geographicæ, & hiftoricæ de Chataja* præfixerat, ubi amicum fuum ita alloquitur: *Ex animo gratulor, & tibi, & reipublicæ literariæ de fervato ab incendiis, abfolutoque nuper lexico polyglotto &c*

(*c*) Joannis Gravii *Elementa linguæ Perficæ in* 4to. *Londini* 1649. Item ejusdem auctoris *epochæ celebriores aftronomis, hiftoricis, chronologis Chatajorum, Syro-Græcorum, Arabum, Perfarum, Chorasmiorum ufitatæ ex traditione Ulug Beigi, Indiæ citra, extraque Gangem principis &c. Londini* 1650. *in* 4to. Denique *Chorasmiæ, & Mawaralnahræ, hoc eft, regionum extra fluvium Oxum defcriptio, ex tabulis Abulfedæ Ismaelis principis Hamah. Londini* 1650. *in* 4to.

(*d*) Gu. Seaman *Domini noftri Jefu Chrifti teftamentum novum Turcice redditum. Oxoniæ* 1666. *in* 4to. Hanc verfionem *Turcici* textus non ab ipfo editore, fed a *Bobovio* adornatam effe, pluribus *Chriftophorus Bodius* in differtatione fua de *Turcicæ linguæ origine* &c. annotat. Idem auctor edidit etiam *grammaticam linguæ Turcicæ*, in quinque partes diftributam. *Oxoniæ* 1670. *in* 4to. Hujus præfationi nonnulla de origine gentis *Turcicæ* immifcet. De libri raritate fimul, & cariori pretio jam olim *Clodius* in grammatica fua *Turcica* conqueftus eft.

(*e*) Liber, quem Junior hic *Pocockius* verterat, fequentem præfefert infcriptionem: *Philofophus autodidactus, five epiftola Abi ğafar Ebn Tofail de Hai Ebn Jokdan, in qua oftenditur, qua ratione ex inferiorum contemplatione ad fuperiorum notitiam ratio humana afcendere queat, ex Arabica in linguam Latinam verfa Oxonii.* 1671. *in* 4to. Senior *Pocockius*, qui præfationem ad hunc librum fcripfit, *Abuğiafarum* inter fuos magna auctoritate fuiffe afferit. Librum prædictum, binis vicibus ex Latino idiomate in Anglicum verfum, *Pritius* itidem Germanice reddidit. Extat operis hujus editio altera, *Oxonii* 1703 facta, in 4to, in qua & verfionis nova cura adhibita eft. Hunc eundem *Tofail* in Hebraicum verfum cum prolixo commentario *Mofis Narbonenfis* pariter Hebraico inter manufcriptos codices bibliotheca Cæfarea poffidet.

(*f*) *Primum opus*, quod vir celeberrimus *Eduardus Pocockius* edidit, hujus eft tituli: لمع من اخبار العرب *Specimen hiftoriæ Arabum, five Gregorii Abulfaragii Malatienfis, de origine, & moribus Arabum fuccincta narratio, in linguam Latinam converfa, notifque e probatiffimis apud ipfos auctoribus fufius illuftrata. Oxoniæ* 1650 *in* 4to. Opus ifthoc, fumma doctrina, & eruditione refertum iis cumprimis commendatur, qui præter ipfam linguam *Arabicam* hiftoriæ pariter, ac literaturæ *Arabicæ* plenam eruditionem habere defiderant. Quod de fubfequa aliqua Lipfienfi libri hujus rariffimi editione a *Richardo Simone* refertur, haud fide dignum eft. *Alterius* operis, quod idem auctor clariffimus in lucem publicam emiferat, infcriptio fequens eft: *Hiftoria compendiofa dynaftiarum auctore Abulfaragio Malatienfi medico, hiftoriam complectens univerfalem, a mundo condito ufque ad tempora auctoris, res Orientalium accuratiffime defcribens. Arabice, & Latine. Oxoniæ* 1663 *in* 4to. Ad editionem operis hujus promovendam *Oxonienfis Univerfitas* 150. libras fubminiftraffe dicitur. *Tertium* opus *Pocockii* infcribitur لامية العجم *Lamiato'l Ağem carmen Thograi poetæ Arabis doctiffimi, una cum verfione Latina, & notis praxin exhibentibus. Oxonii* 1661. *in* 8vo. Binas alias operis hujus editiones cum verfione ejusdem poetæ *Hirtius* in *anthologia fua Arabica* recenfet; unam a *Jacobo Golio* curatam, quæ *Lugduni Batavorum* 1629. in 8vo. prodiit, alteram, cura *Petri Ancherfen Dani* cum ejusdem *Golii* verfione Latina *Ultrajecti* 1708. in lucem publicam emiffam. Extat præterea carminis hujus verfio, tam Gallica a *Petro Vatier Lutetiæ Parifiorum* 1660. *in* 8vo. edita, quam Germanica a celeberrimo *Reiskio* cum annotationibus publicata *Dresdæ.* 1756. *in* 4to. Particulam denique ejusdem carminis fupra laudatus *Hirtius* in commodum auditorum *Chreftomathiæ* primum fuæ inferuit, *inftitutionibus Arabicæ linguæ* annexæ, poftea vero in *anthologia Arabica* carmen integrum cum verfione, & adnotationibus dedit. *Quarto* idem etiam præftantiffimus *Pocockius* e Latina in *Arabicam* linguam *Hugonis Grotii adverfus Judæos librum* verterat, quem *Joannes Callenberg*, ut in fronte libri annotat, in ufum Judæorum Orientalium feorfim recudi curarat *Halæ* 1735. *in* 12mo. hac *Arabica* epigraphe المقالة في ابطال اليهودية *Quintum* denique opus, quod typis *Arabicis*, & *Latinis Oxoniæ* 1658. vulgavit, *Eutychii patriarchæ Alexandrini annales* infcribitur.

Ceterum, qui plura de hoc doctiſſimo viro ſcire cupit, *Antonii a Woot* hiſtoriam, & antiquitates univerſitatis Oxonienſis adeat.

(g) Præcipuum auctoris hujus opus eſt, quod inſcribitur, *hiſtoria religionis veterum Perſarum, eorumque magorum. Oxoniæ e theatro Scheldon.* 1700. *in* 4to. Auctior, & correctior ejusdem libri editio facta eſt *Oxonii* 1760. itidem *in* 4to. Alterum, quod ob raritatem æque, ac curioſam rerum indagationem commendatur, eſt *de ludis Orientalibus. Oxoniæ e theatr. Scheldon.* 1694. *in* 8vo. quod duobus libris conſtat, *uno* nimirum, in quo *de origine, antiquitate, uſuque Shahiludii ſpeciatim apud Arabes, Perſas, Indos, & Chinenſes* tractatur, *altero* vero, *de trunculorum cum quibusdam aliis Arabum, Perſarum, Indorum, Chinenſium, & aliarum gentium ludis.* Idem præterea clariſſimus *Hyde* adjecerat *Peritſolianis itineribus mundi, Oxoniæ* 1691. prelo commiſſis, *tractatum de Turcarum liturgia, peregrinatione Meccana, circumciſione, ægrotorum viſitatione* &c. cujus auctor eſt celebris ille *Bobovius*, abdicata religione Chriſtiana *Turcis* علي بك *Ali Beg* dictus. Notandum denique, hunc ipſum *cl. Hyde* notas ad *Ulugh Beghi* tabulas de conſtellationibus confeciſſe.

(h) *Seldenum* non minus *Arabicæ,* ac Hebraicæ, aliarumque Orientalium linguarum cognitionem ſingularem habuiſſe, tum particula *annalium Eutychii patriarchæ Alexandrini*, quam *Londini* 1642, vulgavit, tum opus de *Diis Syris* comprobat, quod *Bochartus* in geographia ſacra *aureum* vocat. Quamquam & alii præſtantiſſimi viri in Anglia minime defuerint, qui lingua *Arabica* ad illuſtranda alia ſcientiarum genera uſi ſunt, quemadmodum id *Gulielmus Guiſius* inter plures alios teſtatum facit, qui ad *Misnæ partem, Oxoniæ e theatro Scheldoniano* 1690. editam, notas adjecit, plurima in iis ex *Arabicis* etiam illuſtrans.

(i) Vir hic verſionem Corani in linguam Anglicam adjecta præfatione adornaverat, quæ ad illuſtrandam hiſtoriam *Arabicam* plurimum confert; verſio ipſa ab omnibus ſummi æſtimatur.

(k) Joannis Gagnier *Ismael Abulfeda de vita, & rebus geſtis Mohammedis Moslemicæ religionis auctoris, & imperii Saracenici fundatoris e theatro Scheldoniano.* 1723. *in folio majori.* Verſionem hanc cum *Reiskio* inculpat etiam *Koehlerus*, qui varias ejusdem correctiones *ſpecimini ſuo emendationum in ſcriptores Arabicos* 1767. *Lubecæ* in lucem emmiſſo inſeruit. Alterum ejusdem *Gagnier* opus, ſed imperfectum, quoniam morte præreptus fuit, eſt *tabularum geographicarum Abulfedæ verſio*, de qua præter deſcriptionem peninſulæ *Arabum* cum notis, & huic ſubjuncta diatriba de *Arabia* nihil typis vulgatum eſt.

(l) Edidit opus ſuum Anglice anno 1708. *Londini* duobus tomis comprehenſum, cui ſequentem titulum præfixit: *De expugnatione Syriæ, Perſiæ, Aegypti a Saracenis facta ab anno Heg.* 11mo *Chriſti* 632do *ad annum Heg.* 86^{tum} *Chriſti* 705^{tum}. Ceterum ea, quæ *Okley* in opere ſuo attulit, ex ipſis Orientalibus auctoribus, *Abulfeda* nempe, *Ebni'l Athir, Ebn Hambdun, Ebn Chalecan* aliisque deprompſit.

(m) Auctor hiſtoriæ Indicæ, quam vertendam hic Anglus ſuſcepit, ut ex præfatione operis patet, محمد قاسم فرشتة *Mohammed Kaſim Feriśte* dicitur, ex urbe *Dehli* oriundus. Si auctori fides, hanc ſuam traductionem animante ipſo Indiarum rege fecerat.

(n) Extat inter alia opera, ejusdem *oratio de antiquitate, elegantia, & utilitate linguæ Arabicæ. Oxoniæ* 1739. edita, quæ nobis ex operibus auctoris hujus, unice tantum hic loci nota eſt.

(o) Samuelis Clerici علم العروض و القوافي *ſcientia metrica, & rhytmica, ſeu tractatus de proſodia Arabica, ex auctoribus probatiſſimis eruta. Oxonii* 1661. *in* 8vo.

(p) Prodiit hæc *Amſtelodami* 1698. *in* 8vo figuris exornata.

(q) Auctor hic præſtantiſſimus verſionem Gallicam libri *Perſici* fecerat, cui inſcriptio ſequens eſt: تاريخ جهانگشا يا تاريخ نادري من كلام ميرزا مهدي *i. e. hiſtoria vitæ Nadir Śahii regis Perſiæ auctore Mirza Mahadi.* Librum hunc gratiſſimarum manubiarum inſtar ex itinere ſuo Orientali *Niebuhrius* attulit. Non minorem laudem clariſſimus *Jones* ob alia duo opera, a ſe edita, meretur idiomate Anglico conſcripta, quorum unum eſt grammatica *Perſica* hujus tituli: كتاب شكرستان در نحوي زبان پارسي تصنيف يونس اوكسفردي *i. e. grammatica Perſicæ linguæ auctore Guilielmo Jones ſocii academiæ Oxonienſis. Londini* 1771. *in* 4to. quæ ſummam ſibi ex eo laudem jure merito vindicat, quod & regulas ſimplices, & methodum planam contineat, exemplis itidem, ex ipſis auctoribus Orientalibus petitis, ſingula illuſtret. Ceterum ſub finem hujus grammaticæ brevi manuſcriptorum Orientalium catalogo, in commodum tyronum adjuncto, labeculas quaſpiam aſperſas eſſe, animadvertere liceat; *Perſicæ* namque hiſtoriæ لب التواريخ inſcriptæ, quam in præſenti opere ſæpenumero citavimus, auctorem عبد اللطيف *Abdul latif* aſſignat, quem tamen ex elencho, a clariſſimo viro *la Croix* vitæ *Gengiſchanii* ſubjecto, & noſtro etiam exemplari امير يحياي بن عبد اللطف i. e. *Emir Jahjai*, filium *Abdul latif*, fuiſſe conſtat. Ejusdem porro viri collectiones operum سعدي *Sædi*, & جامي *Gjami* allatas, minime integras eſſe, ex præfatione paret, quæ nuperrime *Anthologiæ Perſicæ*, Viennæ editæ, præmiſſa eſt. Et vero poetam انوري *Anvari*, a *Joneſio* notatum, majori illuſtratione egere, nemo vel eo inficias iverit, quod tribus omnino differentibus ديوان, ſeu collectionibus poematum conſtet, ut id exemplar noſtrum edocet, hunc titulum præſeferens: حكيم اوحد الدين انوري Verum ſatis de his: omnem enim theſaurum Orientis vir hic eruditiſſimus collegiſſe videtur ob opus aliud, quod vulgavit, hunc in modum inſcriptum: *Poeſeos Aſiaticæ commentariorum libri ſex cum appendice Londini* 1774, cujusve editionem in Germania novam *Joanni Eichornio* in acceptis referimus, 1777. *in* 8vo. curatam.

(r) Eruditionem ſuam tam in lingua *Arabica*, quam *Perſica* vulgatis operibus *Richardſonius* ſatis ſuperque demonſtravit. Edidit is primo, quod ſciamus, *inſtitutiones linguæ Arabicæ Londini.* 1776. *in* 4to. *in uſum ſocietatis commercialis Indicæ;* in quibus via plana, ut *Joneſius*, utitur, omnia ex optimis auctoribus illuſtrando. In defectivis verbis confectos ab *Erpenio* olim canones adoptat, qui vulgo *aurei* nuncupantur. Clarius ſibi nomen ante biennium comparavit *dictionario ſuo Perſico-Arabico-Anglico*, cui *de lingua, literatura, & moribus Orientalium gentium* diſſertationem præmiſerat, qua cum rara multa, & in hunc diem incognita comprehendantur, dignum profecto fuerat, ut inter opera diverſa, quæ Germania noſtra ex linguis aliis, iisque peregrinis etiam, vertere ſolet plurima, hujus quoque in Germanicum idioma tranſlatio a *Friderico Federau* typis *Lipſienſibus* 1779. adornaretur.

(s) Bibliothecæ hujus librorum impreſſorum catalogum *Oxonii* 1674. clariſſimus *Hyde* in lucem emiſit, qui elenchum pariter librorum *Arabicorum*, de *Śahiludio* tractantium, edidit, quos, cum iisdem in conficiendo opere de eodem luſu uſus fuerit, veroſimilius in Anglia adhucdum extare credimus.

(*t*) Jacobi Fraſer *hiſtoria Nadir Śah, antea Thomas Kulichan dicti, Anglico idiomate exarata, Londini* 1742. Subjunctum operi huic manuſcriptorum *Arabicorum*, & *Perſicorum* elenchum in claſſes ea ratione auctor dividit, ut *prima* hiſtoricos, *ſecunda* poetas, *tertia* ethicos, *quarta* philologos, *quinta* lexicographos, *ſexta* ſcriptores epiſtolarum, *ſeptima* theologos, *ultima* denique eos auctores contineat, qui lingua *Brachmanica* ſcripſere.

(*u*) Edidit *Olaus Celſius hiſtoriam linguæ, & eruditionis Arabum, Upſalæ* 1694. quam doctiſſimus *Barkey bibliothecæ ſuæ Bremenſi novæ hiſtorico-philologico-theologicæ*, 1764. *editæ*, *ſub claſſe* 4ta inſeruit. Diſſertatio hæc, quantum nobis ex aliorum recenſionibus notum, multa, & rara, ſcituque utilia continet. Dolendum, quod ipſius, quam huc uſque in vanum quæſivimus, in concinnanda hac noſtra commentatione uſum facere nobis minime licuerit.

(*w*) Hujus diſſertationis, quæ diſquiſitionem de natura dactyli continet, inſcriptio ſequens eſt: *ex opere cosmographico Ibn Alvardi particulam, latine verſam, & illuſtratam notis, publico examini ſubjiciunt Carolus Aurillius*, & *Ephrem Axelſon* 1752. *in* 4to.

(*x*) Notitiam hanc orbi literario *Schlözerus* profeſſor Göttingenſis in *commercio ſuo literario*, *faſciculo* 30mo. *pag.* 337. communicat. Extant interea epiſtolæ prædicti *Jacobi Biörnſtall*, in quibus de variis, quas peragravit, provinciis nonminus, ac de ſuo in Orientem itinere obſervationes, a ſe factas, annotat. Nunc eædem in Germanicum verſæ ſunt, in quibus & hiſtoriæ illius, votis omnibus deſideratæ, mentio fit, quam novo, & intentato hucuſque modo *Muraggia*, ſecretarius, & interpres regis Suecorum ad Portam Ottomanicam ex variis, iisque celeberrimis ſcriptoribus *Turcicis* ſtirpis Osmanidarum, ſumma criſi elaboratam, prelo paratam habet.

(*y*) Iſtorum quinque fuerunt numero, nempe *Fridericus Chriſtianus de Haven* pro majori linguæ *Arabicæ* notitia capienda delectus, *Petrus Forſtäll* pro hiſtoria naturali excolenda, *Niebuhrius* pro re geographica, *Chriſtianus Carolus Cramer* pro re medica, denique *Georgius Willhelmus Baurenfeind* pro re pictoria, & chalcographica, quos omnes in peregrinatione hac fatis functos fuiſſe, dempto *Niebuhrio*, eruditi adhucdum indolent; a cujus *deſcriptione Arabiæ, & huic adjacentium provinciarum* recenſenda, quam typis *Hafniæ* 1774. dederat, cum orbi literario nota aliunde ſit, lubentes hoc loco abſtinemus.

(*z*) Horum operum *unum* eſt notum illud *Śehsadii roſarium politicum*, quod *Gentius* quoque, ut ſupra commemoravimus, ex *Perſico* in Latinum tranſtulit. *Alterum* ejusdem auctoris *Perſici Śehſadii*, بوستان *boſtan*, ſeu *arboretum politicum* inſcriptum, atqne ab *Oleario* in Germanicum translatum, verum in nullam, quod ſciamus, linguam aliam adhucdum verſum, neque noſtris, ut mereretur, notum. Uſus eſt *Olearius* in verſione ſua docto *Perſa* حق ويردى *Hakkvirdi* nuncupato.

(*aa*) Viri hujus præſtantem *Arabicæ* linguæ peritiam præter grammaticam, quam edidit, *Arabicam*, & ſequens opus comprobat, quod ita inſcribitur: *Arabum philoſophia popularis, ſive ſylloge nova proverbiorum. A Jacobo Salomone Damaſceno dictata excepit, & interpretatus eſt perilluſtris vir Fridericus Roſtgaard p. m. Edidit cum adnotationibus nonnullis Joannes Chriſtianus Kallius. Hafniæ* 1764. *in* 8vo. Quo loco inſignem in bibliotheca regia Orientalium codicum collectionem extare, vel ſcriptum illud argumento eſt, quod nuperrime cum hac inſcriptione prodiit: *Deſcriptio Codicum quorundam Cuficorum, partes Corani exhibentium in bibliotheca regia Hafnienſi, & ex iisdem de ſcriptura Cufica Arabum obſervationes novæ. Præmittitur diſquiſitio generalis de arte ſcribendi apud Arabes ex ipſis auctoribus Arabicis, iisque adhuc ineditis ſumta. Auctore Jacobo Georgio Chriſtiano Adler. Altonæ* 1780. Viri hujus ſedulitas præter alia hac etiam ex parte laudanda eſt, quod tabulam analyticam literarum *Cuficarum* operi ſuo adjecerit, qua certe ſimilium caracterum lectio multum facilitatur.

(*bb*) Hunc Orientalium linguarum, & cumprimis *Syriacæ*, ac *Arabicæ* gnarum eſſe, *Froriep* in *bibliotheca ſua Arabica* pag. 180. teſtatur, eumque diſſertationem *philologicam* quampiam, de literatura Orientali plura continentem, edidiſſe aſſerit.

(*cc*) M. Henrici Scholtz Sileſ. p. t. prof. phil. ordin. & gymnaſ. Alt. rect. *ſpecimen I. bibliothecæ Arabicæ de typographiis Arabicis. Hamburgi* 1741. *in* 4to.

(*dd*) Edidit is *ſymbolam ad interpretationem ſ. codicis*, qua magnam linguæ *Arabicæ*, & *Hebraicæ* cognitionem prodidit.

(*ee*) Ex *muſeo Sinico Bayeri Petropoli* 1733. typis dato liquet, jam tunc temporis in typographeo Petropolitano caracteres Orientales pro *Arab. Perſ. Turc.* extitiſſe. Curis item Ruſſorum, ultimo cum *Turcis* bello peracto, chartam geographicam *Moldaviæ*, *Valachiæ*, & reliquarum Danubio, marique nigro adjacentium regionum editam debemus, in qua locorum nomina *Turcico* caractere exarata ſunt.

§. XVIII.

Jam nobis peregrinos longiori tempore terrarum tractus pererrantibus, gratiſſimas tandem patriæ, inclytæ inquam Germaniæ noſtræ, oras reviſere liceat, in qua, ſicubi locorum, linguarum omnium ſtudium proprium ſibi domicilium fixiſſe dici poteſt; Orientalibus ſcilicet pari cum Europæis linguis cura, & ſedulitate inde ab antiquiſſima ſeculorum memoria excultis: Cæſar ſane *Fridericus Barbaroſſa* jam ſeculo XII Latine reddi *Arabicos* codices juſſerat; ſublimis illa *Palatini* quondam principis munificentia, *Abulfedam* ſuas in terras inferre cupientis, tot jam hiſtoriis decantata, dignisque toties encomiis omni jure celebrata eſt, ut nihil his addendum videatur. (*a*) Nullam certe nobiliorem Germaniæ urbem exiſtere palam eſt, in qua non omni ope, ac opera pro Orientalium linguarum incrementis adlaboratum ſit. *Heidelbergæ* prima apud Teutones grammatica *Arabica*, genuinis literis excuſa, auctore *Rudgero Spey* ſub ſeculi XVI. finem prodiit, (*b*) ubi ſequenti mox ſeculo eadem in academia philologus celebris *Joannes Hottingerus* (*c*) grammatica harmonica edita, nec minus dictionario, aliisque compluribus operibus, ſingularem ſuam rerum Orientalium peritiam teſtatam reddidit. *Wittenbergenſis* academiæ profeſſor *Andreas Sennertus*, in harmonica ſua grammatica *Arabicæ* linguæ præcepta ibidem tradidit, (*d*) adjuncto, quo magis diſcentium commodis conſuleret, radicum, & vocum notabiliorum lexidio. Neque minus præſtantibus viris *Helmſtadium* ferax *Joanne Goth. Lakemachero*, (*e*) & *Chriſtophoro Bodio* gloriatur, quorum

In Germania.

(*n*) Math. Waſmuthi *Grammatica Arabica. Amſtelodami.* 1654. *in* 4to. Præmiſit auctor huic ſuæ grammaticæ Arabicæ paræneſim *de linguæ Arabicæ utilitate.*

(*o*) Em. Lucii Vriemoet *Arabiſmus exhibens grammaticam novam, & monumenta quædam Arabica, cum notis miſcellaneis, & gloſſario Arabico - Latino in uſum ſtudioſæ juventutis, omniumque, qui vel proprio marte in hiſce ſtudiis ſe exercere cupiunt. Franequeræ* 1773. *in* 8vo.

(*p*) Levinii Warnerii *proverbia Perſica. Lugduni Batavorum* 1644. Ex præfamine *Gerardi Joannis Lette* ad carmen *Kæab* plurimas alias, ex *Arabicis* libris factas, verſiones ejusdem viri in manuſcriptis extare notum eſt, quæ inter alia librorum Orientalium, ab ipſo legata, *bibliotheca Lugduno Batava* poſſidet.

(*q*) Verſionum a *Ludovico de Dieu* cum textu *Perſico* editarum inſcriptiones ſunt ſubſequæ. I^{mo}. داستان مسيح *Hiſtoria Chriſti a patre Hieronymo Xavier Perſice conſcripta, Latine reddita, & animadverſionibus notata. Lugduni Batavorum ex Officina Elzeviriana* 1639. *in* 4to. II^{do}. داستان سن پيدرو *Hiſtoria S. Petri conſcripta, Latine reddita, & brevibus animadverſionibus notata. ibidem* 1639. *ex officina Elzeviriana. in* 4to. Cui III^{tio}. ſubjunxit grammaticam ſuam زبان عنصرهاى فارسي *rudimenta linguæ Perſicæ* inſcriptam. *Accedunt duo priora capita geneſeos ex Perſica translatione Jac. Tawuſii. ibidem.* 1739. Hujus grammaticæ poſterior itidem extat editio. Ad priora vero bina opera quod attinet, zelumque *Xaverii* & doctrinam jam ſupra §. XV^{to}. litera (*h*) meminimus. Quo loco minime præterire poſſumus, nonnullas verſioni, a *Ludovico de Dieu* factæ, ineſſe labeculas, quas vir doctiſſimus *Petrus de la Valle* jam multo ante recenſuit, & de quibus plura ſcire cupienti conſulere licebit *Philippum Alegambe in bibliotheca ſcriptorum S. J. Antwerpiæ* 1643. *edita, pagina* 189.

(*r*) Georgii Gentii *Roſarium politicum, ſive amœnum ſortis humanæ theatrum de Perſico in Latinum verſum, & notis illuſtratum. Amſtelodami* 1655. *in* 12mo. Extat & aliud operis hujus exemplar elegans in folio 1651. *Amſtelodami* itidem cum textu *Perſico* typis datum, in quo, quæ ad illuſtrandum textum, & hiſtoriam plurimum conferunt, notæ merito deſiderantur. Tertia demum, quæ nobis nota eſt, libri hujus editio anno 1687. cum tabulis æneis forma pariter 12ma. *Amſtelodami* curata.

(*s*) Ita *Reineſius in variis lectionibus* I. 6. *Salmaſii* ſummum ingenium intemperantius a multis laudatum fuiſſe, verſus in mortem ipſius compoſiti luculenter comprobant, in quorum fine ſequens diſtichon ſubjungitur:

„ Quod mortale fuit, periit, pars altera, cœlis
„ Reddita, ſit major, doctior eſſe nequit.

Vir hic inter alia, quæ edidit opera, præmiſerat etiam ad *tabulæ Cebetis, paraphraſim Arabicam* incerti auctoris, & temporis præfationem amplam, quæ cum textu Græco, & verſione Latina. 1640. *in* 4to. *Lugduni Batavorum* publici juris facta eſt.

(*t*) Vir hic, non minimam ſe ſe linguæ *Arabicæ* cognitionem poſſediſſe operibus ſubſequis teſtatum fecit; quorum tituli ſequentes ſunt: I^{mo}. *De religione Mohammedica libri duo. Trajecti ad Rhenum* 1705. *in* 12mo; extat alia præterea ejusdem libri editio auctior, & variis figuris æneis ornata, ibidem 1717. eademque, ac prior, forma. II^{do}. *Enchiridion ſtudioſi Arabice conſcriptum a Borhaneddino Alzernouchi* Trajecti ad Rhenum 1709. III^{tio}. *Diſſertationum miſcellanearum partes duæ: Trajecti ad Rhenum*, 1706. & 7. *in* 8vo. Inter diſſertationes iſtas, ea, quæ numero octava eſt, tractat de veteri lingua *Perſica;* occurrit in illa, vocabulorum 160. diſquiſitio, quæ in Græcorum libris, & cumprimis apud *Heſychium* reperiuntur, quorumve origines ex *Perſica* paſſim lingua deteguntur. Quod vero ex alio libro, a *Joanne Henrico Van Seelen* 1720. *edito*, conjicere licet, uſus eſt *Relandus* in concinanda hac diſſertatione *Gulielmi Bourtoni Angli Leipſanis linguæ Perſicæ.* IV^{to}. *De nummis veterum Hebræorum, qui ab inſcriptarum literarum forma Samaritani appellantur, diſſertationes quinque cum tabulis æri inſcriptis; accedit, diſſertatio ex marmoribus Arabicis Puteolanis. Trajecti ad Rhenum.* 1709. *in* 8vo.

(*u*) Placet hoc loco vel unum de pluribus *Joannem Wilhelmum Schroederum* commemorare, qui *commentarium philologicum in pſalmum X. &c. Groningæ* 1754. edidit. Quemadmodum vero ſatis ſuperque ex præmiſſis conſtat, quam præclara Belgæ in omni fere genere literaturæ Orientalis ſpecimina dederint, ita minime prætereundum duximus *Georgium Henricum Werndly*, qui *Grammaticam Malabaricam, in quam, Belgica lingua, commentatus eſt.* 1736. *Amſtelodami in* 8vo. edidit. Habet hæc lingua, quod jam in præcedendibus paragraphis commemorari oportuerat, eosdem, quos Arabica characteres, ea tantummodo differentia, quod literis quinque, formam quidem *Arabicis* tria puncta adjungere ſoleat: quæ ſunt ſubſequæ: چ nempe *Perſicum*, *Ghæin* & *Fe* punctis tribus ſuperne, *kef* vero, & *Je* punctis itidem tribus inferne poſitis. Ceterum præter literas, quas cum religione Mohammedana accepiſſe gens iſta videtur, neque in vocum ſignificatione, neque in inflexionum forma, exceptis nonnullis nominibus per Coranum in eas regiones inductis, ut ألله *Deus*, حكايت *Hiſtoria* &c. cum *Arabica* quidquam habet ſimile. Lingua iſthæc, nobis ſub nomine *Malabaricæ* nota, apud gentes illas, & quidem apud literatos بهاس جاوي *bahasa gawi*, apud rudiores vero بهاس ملايو *bahasa malajuw* nominatur.

(*w*) Plura de his manuſcriptis colligere licet ex catalogo librorum tam impreſſorum, quam manuſcriptorum bibliothecæ publicæ Univerſatis Lugduno Batavæ, qui cura præſtantiſſimorum virorum *Senguerdii*, *Jacobi Gronovii*, *Joannis Haymanii* 1716. prodiit. In bibliotheca itidem urbis Amſtelodamenſis præclara quæpiam manuſcripta extare, ex indice codicum Orientalium manuſcriptorum colligere licet, quem *Hadrianus Relandus* ſuo opuſculo de religione Mohammedica ſubjunxerat.

§. XVII.

In Anglia, & ſeptentrionalibus regionibus.

Britaniam admiranda fertiliſſimorum ingeniorum monumenta, quod ad Orientis etiam linguas attinet, incredibili diligentia, & maximis impenſis elaborata, nullo non tempore protuliſſe, exploratior res eſt, quam ut in dubium venire poſſit. Exemplum de celeberrimis illis Bibliis Londinenſibus polyglottis (*a*) capere in præſentia liceat, quæ Antverpienſibus non minus, ac Pariſinis auctiora ſtudio & opera *Briani Waltonii* prodiere, in quorum potiſſimum majus commodum heptaglottum *Edmundi Caſtelli* lexicon emiſſum eſt, eo magis a nobis hoc loco commemorandum, quod *Perſicum* etiam celebris *Halemi Perſæ* dictionarium, latine converſum, complectatur, opus & in retinendis genuinis rerum ſignificationibus, & in exactiſſima orthographiæ ratione numeris omnibus abſolutiſſimum. Ad inſtitutiones porro ejusdem linguæ ſcribendas præclari exempli facem in

tione, & doctrina multiplici nobilitata. *Clodii* grammatica tam *Arabica*, quam *Turcica*, & lexicon ipsius *Turcicum*, utraque licet arctissimis circumscripta limitibus, suo tamen nequaquam carent merito; in *Turcico* quoque auctore convertendo ingenii sui periculum facturus, non admodum quidem verbis verba reddere adlaboravit, fidus tamen rerum interpres auctoris sensa integerrime expressit; in literaria denique sua Orientis historia, pro illo, quo scripsit, tempore nova certe omnia, atque ipsis ex fontibus hausta, attulit. *Reiskii* nomen celeberrimum, nil præter præclarissima illius opera pro instituti nostri ratione commemorandum nobis relinquit. Prima eximii in *Arabica* lingua progressus documenta vir hic dederat, *Haririi* consessu XXVI^to^. majori equidem fide, quam ornatu in Latinum transferendo. Quod ad interpretationem poetæ *Arabis Taraphæ*, & observationes miscellaneas medicas, ex diversis *Arabum* monumentis collectas, attinet, (cum in suo isthæc opera Belgico secessu, *Schultensio* auctore, prelo subjecerit) inter Orientales ea Batavorum partus supra referenda duximus. Immortale sibi ceterum vir hic nominis decus peperisse dicendus est, dum & principem, & scriptorum *Arabiæ* longe præstantissimum, *Abulfedam*, Latio sermone loquentem, eruditis omnibus familiarem reddidit, suasque cum aliis animadversiones (id, quod in viro docto nunquam satis laudandum) quam liberalissime communicare minime dubitavit. *Joan. Frid. Froriep* (*ii*) ex ipsa quidem *Arabica* lingua, quod hic loci notum esset, nihil elucubratus est, Ismaelitarum tamen idioma probe caluisse, variæ ipsius de literatura *Arabum*, & hujus utilitate assertiones dubitare non sinunt. (*kk*) Postremo demum præter *Georgium Kehr*, (*ll*) cujus opuscula, *Lipsiæ* impressa, ad faciliorem scripturæ *Cuficæ* lectionem, veterumque Orientalium numismatum cognitionem uberiorem sternunt viam, commemorandus nobis superest vir, rerum Orientalium eruditione excultissimus, *Bernardus Koehlerus*, cujus memoriæ, laudique eo plus tribuendum, quo impensius suam cum celeberrimo *Reiskio* operam in contexendis præstantissimis Syriæ tabulis conjunxit. (*mm*) In tanto jam, tamque conspicuo doctissimorum virorum coetu rariorum etiam codicum Orientalium copiam non deesse, nimis quam pronum est, suspicari, idque eo magis, quod superioribus seculis inter frequentissima cum Ottomanis bella, multis passim urbibus recuperatis, plura manuscripta (*nn*) cum militaribus Germanorum ducibus in patriam transmigrasse, indubitatum sit. Hinc illud jam laudatum *Beckii* calendarium, hinc celebre illud Orientis spolium, elegans nempe ducentorum circiter codicum, ut *Velschius* refert, bibliotheca, quam *Christianus Ravius*, apud Belgas, Anglos, Suecos, & suos tandem apud populares, Germanos, Orientalium linguarum professor, venalem olim obtulit. (*oo*) *Reiskium* quoque præstantissimos codices, ex publica Lugdunensi bibliotheca in secessu Batavino descriptos, in suam secum Germaniam retulisse, notius est, quam ut uberius a nobis hoc loco exponatur. In *Berolinensi*

rolinensi denique, *Dresdensi*, *Manheimiana*, *Wimariensi*, *Guelfiana*, (*pp*) aliisque passim bibliothecis multos, variosque adservari Orientales codices, ex copiosis horum librorum testimoniis, ab auctoribus toties adferri solitis, conjicere licebit. Optandum profecto, ut, exemplo celeberrimi *Castrii* incitati, eruditorum complures, manuscriptos hosce codices in bibliothecarum sparsim pluteis latitantes, & tristi fato a tineis exesos, non minori nominis fama, quam reipublicæ literariæ commodo ab oblivione vindicarent.

(*a*) *Abulfedam* primus in Europam *Otto Henricus Comes Palatinus* intulit, quem taleris mille redemptum bibliothecæ primum *Heidelbergensi* obtigisse dono, successu vero temporum in *Vaticanam* migrasse *Gravius* annotat.

(*b*) Opus isthoc rarissimum, atque in ipsis bibliothecis minus obvium sequentis est tituli: بسم آلاب و آلابن و آلروح آلقدس اله واحد رسالة بولس آلرسول الي اهل غلاطيه *Epistola Pauli ad Galatas*, *item sex primaria capita christianæ religionis Arabicæ. Quibus ad finem adjunctum est compendium grammatices Arabicæ*, *auctore Rudgero Spey.* Præfationem, *Ludovico electori*, *Rheni Palatino*, nuncupatam, in commendationem linguæ potissimum *Arabicæ* conscripsit, in qua principem adhortatur, ut eum se *Arabicis* studiis fautorem exhibere velit, quem se se divus *Ferdinandus* Imperator, ope *Joannis Widmanstadii* edendo novo testamento Syriaco præbuerat. In eadem porro præfatione mentionem psalterii, ab *Augustino Nebiensi* editi, injiciens, impressum conqueritur negligenter adeo, ut illud ipsi vix *Arabes* legere queant. Nescimus sane, quibus rationibus innixus vir bonus ista de dicto prælato scribere potuerit, cum proprium ipsius opusculum eodem hoc vitio laboret. Ultimo in folio pro more illorum temporum inscriptio sequens est. *Heidelbergæ.* Excudebat. *Jacob. Mylius* 1583. *in* 4^to^.

(*c*) Vir hic ab Electore *Palatino* consentiente *Tigurino* senatu *Heidelbergam* superiori seculo evocatus, varia ibidem de rebus *Arabicis* opera edidit, quorum nobiliora tantummodo hoc loco recensere juvat. I^mum^ est *historia Orientalis*, *ex variis Orientalium monumentis collecta.* Editio posterior, quæ ut ipse in fronte libri notat. caractere Orientali nunc primum vestita prodiit *Tigurii* 1660. *in* 4^to^. II^dum^. *promptuarium*, *sive bibliotheca Orientalis*, *exhibens catalogum*, *sive centurias aliquot tam auctorum*, *quam librorum Hebraicorum*, *Syriacorum*, *Arabicorum*, *Aegyptiacorum*, *addita mantissa bibliothecarum aliquot. Heidelbergæ* 1658. *in* 4^to^. III^tium^ *grammatica harmonica quatuor linguarum*, eodem anno ibidem excusa. IV^tum^. *etymologicum Orientale*, *sive lexicon harmonicum heptaglotton*, *Francofurti* 1661. *in* 4^to^. Quibus adjungi possunt opera subsequa: *smegma Orientale*, *sordibus barbarismi*, *contemtui præsertim linguarum Orientalium oppositum*, *Heidelbergæ* 1653. *in* 4^to^. Item *analecta historico-theologica edita*, *Tigurii* 1653. *in* 8^vo^. Denique *archæologia Orientalis*, *exhibens compendium theatri Orientalis de Arabum*, *Persarum*, *Turcarum*, *Tatarorum*, *Indorum*, *Mauritanorum*, *Mohammedanorum potissimum statu politico*, *ecclesiastico*, *scholastico*, *œconomico* 1662. *Heidelbergæ in* 8^vo^. Qui de reliquis auctoris hujus operibus notitiam uberiorem habere desiderat, ejusdem *Cippos Hebraicos* secundis curis *Heidelbergæ* 1662. editos consulat, cui libro elenchum suorum scriptorum omnium præfixerat. Vir

hic laudatus a multis, impugnatus vero etiam ab aliis, ac cumprimis a *Leone Alatio* fuerat, quemadmodum hujus §. XIVto. apud Italos meminimus.

(*d*) Andr. Sennerti *Arabiſmus, h. e. præcepta Arabicæ linguæ, in harmonia ad Ebræa, eademque univerſalia, nec non Chaldæo-Syra (ſeorſum antehac edita illa ab auctore) conſcripta, exemplis ſufficientibusque confirmata, illuſtrataque. Acceſſit in fine compendium lexici Arabici, radicum, & vocum notabiliorum præ cæterisque maxime uſitatarum, in gratiam tyronum. Wittenbergæ* 1658. *in* 4to.

(*e*) Joan. Goth. Lackemacheri *elementa linguæ Arabicæ, in quibus omnia, ad ſolidam hujus linguæ cognitionem neceſſaria, paradigmata exhibentur &c. &c, cum præfatione Herm. von der Hardt. Helmſtadii* 1718. *in* 4to.

(*f*) Diſſertationis hujus ſequens eſt inſcriptio: *Duo prima capita Evangelii ſecundum Mathæum cum oratione Dominica, & pericopa pentecoſtali ex verſione Turcici interpretis Oxoniæ* 1666 edita. *Ex Turcico in Latinum tranſtulit,* 80. *proverbia Turcica Latine ſubjunxit, atque tam de Turcicæ linguæ origine, natura, elegantiis, uſibus, ſpeciatim in explicandis aulicis, aliisque nominibus, & quibuſcunque librorum ſubſidiis, quam de hoc ſpecimine Turcico præfatus eſt Chriſtophorus Auguſtus Bodius ling. OO. in Academia Helmſt. p. p. Bremæ* 1756. *in* 4to.

(*g*) Theodorici Hacſpanii محمد *Fides, & leges Mohammedis exhibitæ ex Alcorani manuſcripto duplici, præmiſſis inſtitutionibus Arabicis &c. Altdorfii, ſumtibus viduæ Scherffianæ* 1646. *in* 4to.

(*h*) Vir hic præter alia & ſequentes edidit diſſertationes, quarum *una* eſt hujus inſcriptionis: *Diſſertatio inauguralis de prima Alcorani ſura, quam ex auctoritate ampliſſimi philoſophorum ordinis præſide Dom. Johanne Andr. Mich. Nagelio &c. pro ſummis in philoſophia honoribus conſequendis* 1743. *publico examini ſubjicit Jacobus Chriſtoph. Gulielm. Holſte Norimbergenſis. Altdorfii Noricorum. Altera* ſequentem præſefert titulum: *ſpecimen academicum de ſtudio philoſophiæ Græcæ inter Arabes, quod ſub præſidio viri prænobiliſſimi, atque excellentiſſimi Dom. Joh. Andr. Mich. Nagelii &c.* 1745. *diſquiſitioni publicæ ſubjiciet auctor reſpondens Chriſtophorus Carolus Fabricius Norimbergenſis. Altdorfii.* Notandum, binis hiſce in diſſertationibus ob defectum caracterum *Arabicorum*, ea, quæ *Arabica* ſunt, typis Hebraicis expreſſa eſſe.

(*i*) Chriſtophori Cellarii *iſagoge in linguam Arabicam ad ductum Thomæ Erpenii, & Maronitarum in monte Libano, Gabrielis Sionitæ, & Joannis Hesronitæ &c. &c. facta* 1678. quæ primum ſine nomine auctoris, & loci impreſſionis, deinceps vero cum illo auctior multo 1786. *Cizæ in* 4to. prodiit.

(*k*) Auctoris hujus *inſtitutionum Arabicarum nucleo Cizæ* 1695. *in* 12mo edito ſubjuncta eſt grammatica *Turcica*, de qua *Joannes Clodius* hanc olim tulit ſententiam: *compendium ex laudati jam Meninskii grammatica, omnibus numeris abſoluta, Schiefferdeckerus dedit, ſed grammaticæ Arabicæ annexum, quam ex Golio contraxit, & in nonnullis juſto brevior eſt.*

(*l*) Hunc *Abrahamus Hinckelmannus* ſequenti inſcriptione 1694. edidit. بسم الله الرحمن الرحيم القران و هو شرعة الاسلامية محمد عبد الله *Alcoranus ſ. lex Islamitica Mohammedis filii Abdallæ pſeudoprophetæ ad optimorum codicum fidem edita &c. Hamburgi in* 4to. In cujus præfatione, operi præmiſſa, multa, eaque ad literaturam potiſſimum *Arabicam* ſpectantia, continentur. Ceterum animadvertendum, non pauca in editionem iſtam ſphalmata irrepſiſſe, multumque in titulis ſurarum, & Sectionibus ab ea differre, quam *Maraccius* edidit *Patavii*, noſtro quidem judicio, omni ex parte præſtantiorem.

(*m*) Andreæ Acoluthi τετραπλα *Alcoranica, ſive ſpecimen Alcorani quadrilinguis Arabici, Perſici, Turcici, Latini. Berolini* 1701. Quod ad auctoris hujus conſilium de edendo integro Alcorano attinet, conſuli poteſt *Nagelii* inauguralis *diſſertatio de prima Alcorani ſura* §. *V*to. Dum hoc loco de Corani verſionibus ſermo eſt, monendum duximus, nonnullas etiam extare Corani translationes, in linguam Germanicam adornatas, quas inter palmam facile reliquis ea præripere videtur, cujus editionem *Fridericus Boyſen* 1773. *Halæ in* 8vo. curavit.

(*n*) Auctoris hujus, profecto polyglottæ, quippe non aliarum modo, verum & Sinicæ linguæ periti, opera, quæ, ut *Vogtius* in *catalogo hiſtorico critico librorum rariorum* afferit, rariſſima ſunt, ſequentem præferunt inſcriptionem: Imo. *Nota ad excerpta Azizi.* IIdo. *Abdallæ Beidavei hiſtoria Sinenſis Perſice e gemino manuſcripto cum verſione Latina adjectis notis marginalibus, & commentatione alphabetica de Sinarum, magnæque Tatariæ rebus. Berolini* 1687. IIItio. *Diſquiſitio geographica, & hiſtorica de Chataja cum Marci Pauli Veneti itinerario, & Haithonii Armeni hiſtoria Orientali*, de quibus in notis ad §. XIIItium litera (*e*) jam mentio facta eſt.

(*o*) Jacobi Nagy de Harſany *colloquia familiaria Turcico-Latina. Coloniæ Brandenburgicæ* 1672. *in* 8vo. De hoc opuſculo, quod nobis ex *Joannis Clodii* ad *colloquia Turcica* præfatione ſolummodo notum eſt, ſequentem prædictus auctor adfert ſententiam: *dignus eſt libellus, qui ob raritatem ſuam de novo imprimatur, cum imperii Turcici ſtatus ab auctore ex propria experientia in eo deſcriptus fuerit.*

(*p*) Georgii Othonis *ſynopſis inſtitutionum Samaritanarum, Rabbinicarum, Arabicarum, Aethiopicarum, editio* 2da *Francofurti ad Moenum* 1717. *in* 8vo.

(*q*) Joan. Henric. Callenberg *colloquia Arabica idiomatis vulgaris, quæ ſub ductu B. Sal. Negri Damaſceni olim compoſuit, atque in uſum ſcholæ ſuæ vulgavit Halæ* 1729. Continet hoc opuſculum colloquia quatuor, *Arabico* tantum idiomate concinnata, quod ejusdem materiæ ſequenti inſcriptione exceperat. *Colloquia Arabica. Particula II. Halæ* 1740. *in* 8vo.

(*r*) Joannes Fabricii *ſpecimen Arabicum, quo exhibentur aliquot ſcripta Arabica partim in proſa, partim ligata oratione compoſita, jam primum in Germania edita, verſione Latina donata, analyſi grammatica expedita, notisque neceſſariis illuſtrata; quibus acceſſit judicium de ſoluto dicendi genere, Arabum proprio, ut & coronis de poeſi Arabica, hactenus a nemine in Germania tradita. Adjectus in fine eſt index Latinus, verborum, nominum, & particularum locupletiſſimus, qui inſtar lexici eſſe poteſt. Roſtochii* 1637. Quæ vero ex *Arabico* Latine *Fabricius* reddidit, hæc ſunt: ابو محمد الحريري *Abu Mohammed Hariri, in Arabica literatura principis, conſeſſus* Imus. ابو العلا *Abu el Ula* poetæ Syri doctiſſimi carmen. Denique قصيدة ابن فرد Carmen *Ibn Fered* poetæ Aegyptii inſignis.

(*s*) Opera, ab auctore hoc typis data, ſunt ſubſequa: Imo. *grammatices Arabicæ liber primus, ſive orthographia, & proſodia Arabica &c.* Breslæ 1608. IIdo. *liber ſecundus grammatices Arabicæ, ſive etymologia Arabica.* ibidem 1610. IIItio. *liber tertius grammatices Arabicæ, ſive ſyntaxis Arabica.* eodem in loco 1610. In præfatione ad lectorem *Arabicum* iſthoc compendium ſyntaxeos, *Il Agrumia* dictum, non a ſe, verum ab *Arabibus* factum fatetur, quod, pro tenuitate ſua in Latinum translatum, notis quibusdam illuſtraſſet. IVto. *tria ſpecimina charac-*

charaĉterum Arabicorum, ſive oratio domini noſtri Jeſu Chriſti, &c. ex vetuſto codice manuſcripto Arabico Cæſareo transſcripta. Et regii Davidis pſalmus quinquageſimus, vel ſecundum Hebræos quinquageſimus primus, ac tandem سُورَة *ſuuretun libri, vulgo Alcoran dicti, quod nonnulli ſymbolum Mahhumedicum vocant, ex collatione ſex exemplarium manuſcriptorum, editum Breslæ.* 1608. V^to^. كتاب الثاني من قانون القانون لابن سينا i. e. *liber ſecundus de canone canonis a filio Sina ex Aſiatico, & Africano exemplari MSS^o^. Cæſ. Arabice per partes editus, & ad verbum in Latin: translatus, notisque, textum concernentibus, illuſtratus.* ibidem 1609. VI^to^. *vitæ Evangeliſtarum quatuor, nunc primum ex antiquiſſimo codice MSS^o^. Arabico Cæſareo erutæ.* eodem in loco 1608. In dedicatione, quam *Rudolpho* II^do^. inſcribit, ſe manuſcriptum hujus operis codicem a viro humaſſimo, & doctiſſimo domino *Sebaſtiano Tengnagel Sicambro, bibliothecæ Cæſareæ præfecto*, accepiſſe afferit. VII^mo^. *notæ in Evangelium S. Mathæi ex collatione textuum Arabicorum, Syriacorum, Aegyptiacorum, Græcorum, Hebræorum, Latinorum &c. Breslæ.* 1611. VIII^vo^. *epiſtola S. Judæ Apoſtoli, ex MSS^o^. Heidelbergenſi Arabico, ad verbum translata additis notis &c.* Ibidem 1611.

(*t*) De his plura *Lambeccius* in *commentario de Auguſtiſſima bibl. Cæſ. libr.* I^mo^. *edit. novæ pag.* 304.

(*u*) Libri hujus ſequens eſt inſcriptio: *Wilhelmi Schikardi Tarich h. e. ſeries regum Perſiæ ab Ardſchir Babekan uſque ad Jezdegirdem, a Chaliſis expulſum, per annos fere* 400. *Omnia ex fide manuſcripti voluminis authentici apud Muſulmanos, quod a Turcis ex archivo Filekenſi reportavit, & primus in Germaniam invexit Vitus Marchtaler Ulmanus. Tubingæ* 1628. *in* 4^to^. Operis hujus, quod quidem paſſim in bibliothecis pleriſque omnibus extat, pulcerrimum, atque præſtantiſſimum exemplar in bibliotheca Cæſarea Vindobonenſi viſitur; quod, cum multa ſane propria ipſius *Marchtaleri* manu ſcripta, eidem huic codici inſerta ſint, ut ex ſequenti mox deſcriptione fuſius patebit, haud immerito in manuſcriptorum elenchum a *Lambeccio* quondam relatum eſt; id quod videre licet *pag.* 409. *edit. novæ ſub num.* 58. Duo hic cumprimis memoranda occurrunt: & ſingularis, quod operis hujus *Schikardiani* formam attinet, elegantia, &, quod in aliis paſſim libri hujus exemplis fruſtra requiras, adjuncta genealogica ipſa tabula, caractere *Arabico* deſcripta. Ornamenta quidem præcipua hæc ſunt: theca byſſo nigra obvoluta, & margo libri auro obductus. In fronte libri effigies *L. B. a Teuffenbach*, ſupra pergamenam chartam depicta; in calce in pergamena itidem effiĉta arx *Filek*, ac in altera mox tabula inſignia *Marchtaleriana* cum hac epigraphe: *hac vos donavit Cæſar, manet ultima cœlo.* Gentilitium hoc monumentum aquilæ alis initiur; infra quam binæ exhibentur imagines; una *Marchtaleri* adhucdum junioris in ſago, inſidentis equo, hac cum inſcriptione: *ſic in ætatis flore, anno XXX.* altera ejusdem, ſed togati, jamque grandævi cum his verbis: *ſic fractus labore: anno LXV.* In ipſa tabula genealogica inſcriptioni, a *Schikardio* in proemii pag. 20. allatæ, in manuſcripto noſtro hæc altera ſuperaddita eſt: سبحة الاخبار وجدّ عظميّة هو الله سبحانه عزّ اسمه *Corona notitiarum, & ſtirpis nobiliſſimæ. Eſt autem Deus maximus, cujus nomen glorioſiſſimum.* Hanc inſcriptionem brevis præfatio *Turcica* excipit, quæ utpote ab inexperta manu deſcripta, difficillima lectu accidit. Sic autem habet: حمد بي حدّ وثناء بي عدّ اول حكيم قديه وعليم كريه بموجب خمرت طينة آدمي بيدي اربعين صباحاً يدّ قدرت و پركار ارادت ايله دايرهٔ وجود ادمي صفحهٔ شهور عالم اوزره چكدي و بمقتضاي

بمقتضاي لقد كرمنا بني آدم و حملناهم في البرّ و البحر لواي كرامت و فضيلة بني آدمي مغارف عالميان اوزره دكدي و طغراي غراي صلوات زاكيات و تحيات و افيات نثار نورپاك اول صاحب ادراك ماهر فناك قايل مقبول كنت نبيا و كاشف رموز مخفيا ورهنماي قوم سيّد و پيشواي و ما محمّد الا رسول قدخلت من قبله الرّسول خورشيد فلك اصفيا حضرت محمّد &c.

Laudes ſine termino, & gratiæ ſine numero ſint ſapientum antiquiſſimo, & doctorum benigniſſimo, qui juxta illud effatum, poſtquam fermentaſſet argilla, ex qua formatus eſt Adam, quadraginta diebus, manu omnipotentiæ, & opere voluntatis ſuæ exiſtentiam hominis in ſuperficiem hujus operis expoſuit; dein juxta illud dictum propheticum, (utique honoravimus filios hominum, & poſuimus illos ſuper mare, & terram) vexillum gratiæ, & virtutis, (quod ſunt ipſi filii hominum) expoſuit in diſtinctionem ſuper reliquas creaturas. Et eminentiſſimum ſignum puriſſimarum precum, & infinitarum gratiarum actionum, quæ nitidiſſima luce reſplendeant, deferatur principi omnis cognitionis, de quo veriſſime dicitur, tu es propheta, & expoſitor reconditarum cognitionum, illi viæ ductori, & anteſignano, qui ſolus eſt apoſtolus; denique illi maximo firmamenti lumini, & ſupremo majeſtatis domino Mohammedi. Poſt hæc principes familiarum ordine, a *Schikardo* in præfatione ſua jam deſcripto, recenſentur; queis in fine ſequentia *Marchtalerus*, propria manu exarata, ſubnectit: *circa umbilicum, præſentis voluminis libuit loculamentum quaſi, & apothecam conſtruere, in qua de Arabico illo monumento, veluti de ſyrmate longiſſimo portiones aliquot genealogiarum videlicet ſpectabiliorum, alicubi cum luce chronologiæ, & latæ interpretationis ſegmenta, in præguſtum, & ſpecimen totius prolixi corporis decerpta, reponerentur: non tamen ſine ſittyba, ac involucro, quoque fide ſumma ad prototypon expreſſo, quidquid id opellæ eſt, Auguſtiſſimo Imperatori ſacrum, gratum eidem, & jucundum evenire optat, humillimeque precatur, qui ſua manu, fere tremula quippe jam XIII^tium^ vitæ luſtrum ſupergreſſi) Arabiſmum pinxit, ac repræſentavit Sacratiſſ^æ^. Cæſareæ Majeſtatis humillimus, & devotus Vitus Marchtaler e Suevis.* Hos demum coronidis inſtar verſus:

„ Si cuperem gentis cædes Othomanidis omnes
„ Atque per Hungaricas didita damna plagas
„ Dinumerare, gravi percuſſus corda dolore
„ Lugubres irem moeſtior in lachrymas;
„ Gratius at recolo, quam dira tyranicus ipſe
„ In propria ediderit viſcera facta furor.
„ Teſtantur Cſordæ, queis funera mille ſuorum
„ Miſere in campum Mahmetis Elyſium.

Id porro unicum hic adjeciſſe, non abs re judicamus: hunc genealogicæ *Marchtalerianæ* tabulæ auctorem minime eum fuiſſe hominem, qui rebus hiſce conficiendis ſatis idoneus cenſeatur, totque aliis, præſtantiſſimas, ut infra dicemus, genealogias texentibus, adnumerandus videatur; id quod vel ex eo intelligere licet, quod multæ hic *Perſicas* inter dynaſtias, alioqui ſatis celebres, familiæ deſiderentur; nec dubium, quin in eo etiam majorem in modum ſit hallucinatus, quod, cum una ex parte tres *Mohammedis* ſucceſſores primos ابوبكر عمر عثمان *Abu Bekrum, Omarum, & Osmanum* proxime ante *Mohammedis* generum علي *Alium* percenſuerit (quod argumento eſt, ipſum auctorem ex *Sunitarum* ſecta fuiſſe) quod inquam illos etiam duodecim

ائمه ſeu antiſtites ex ſtirpe علي *Ali*, qui *Siitarum* ſolum ſectatoribus in veneratione ſunt, promiſcue hic adjungere non dubitarit.

(*w*) Inauguralis hæc oratio ſic inſcribitur : *Joannis Melchioris Maderi oratio pro lingua Arabica, dicta Auguſtæ Vindelicorum in collegii Annæi auditorio majori, menſe octobri* 1617. *in* 4^{to}. Sermoni huic idem auctor epiſtolam invitatoriam, *Arabico* ſtylo exaratam, ſubjunxit.

(*x*) Georgii Hieronymi Velſchii *commentarius in Ruzname Naurus, ſive tabulæ æquinoctiales novi Perſarum, & Turcarum anni, nunc primum editæ &c. accedit diſſertatio de earundem uſu. Auguſtæ Vindelicorum* 1676. Ipſa porro adducta a *Velſchio* verba, quod calendarium hoc, prætermiſſa interpretatione, chalcographi manu *Turcice* duntaxat efformari ſiverit, ſunt ſubſequa: *quocirca figuris æneis exhibendas ſatius judicavi; utiliſſimum, ac homine erudito digniſſimum exiſtimans, hac quoque in re ſtudiorum partem impendere, ut manuſcriptorum aliquis uſus aquiratur, qui paucis omnino obtigit, adeo, ut plures in Latinis, & Græcis parum, in Orientalibus autem haud parum minus intelligant, ſi manuſcripti codices evolvendi ſint: — — Ut tamen tibi iſto libello prodeſſe ſaltem voluiſſe videar, paucula adnotabo, cetera tui ingenii ſolertiæ commiſſurus.*

(*y*) Math. Friderici Beckii التقويم سنة ٩٠٩ *ſive ephemerides Perſarum per totum annum juxta epochas celebriores Orientis, Alexandream, Chriſti, Diocletiani, Hegiræ, Jezdegirdicam, & Gelalæam. E libello Arabice, Perſice, atque Turcice manuſcripto nunc Latine verſæ, & quinque commentariorum libris illuſtratæ. Auguſtæ Vindelicorum* 1696. *in fol.* De editionis ratione hujus calendarii, quod in prædam militi Germano in Hungaria ceſſerat, hæc pauca ex præfatione auctoris adferre lubet: *Primum ſperabamus Lipſiæ, Jenæ, vel Francofurti ad Mœnum, ubi typi Arabici extant, has ephemerides excudi poſſe, ubi vero ſpe noſtra excidimus, eas chalcographi ſtilo in laminis æneis exarari curavimus, inque commentariis loco Arabicorum Ebræis literis uſi ſummus.* Ab eodem auctore *Auguſtæ Vindelicorum* 1688. in 4^{to}. prodiit *ſpecimen Arabicum, h. e. bina capitula Alcorani, XXX. de Roma, & XLIIX. de Victoria, e quatuor codicibus manuſcriptis Arabice deſcripta, Latine verſa, & notis, animadverſionibusque locupletata.* Opus hoc ob defectum caracterum *Arabicorum* literis itidem Hebraicis impreſſum eſt.

(*z*) Extat viri hujus *hiſtoria linguæ Arabicæ Halæ* 1706. præſide *Joan. Henric. Michaelis* typis data.

(*aa*) Joan. Dav. Michaelis *grammatica linguæ Arabicæ ex Erpenii opere in compendium redacta, & in Germanicum verſa, cum chreſtomathia Arabica ex Schultenſii appendice ad Erpenii grammaticam deſumta. Göttingæ* 1771. *in* 8^{vo}. Communicavit idem vir clariſſimus cum orbe erudito *Abulfedæ deſcriptionem Aegypti, Arabicis, & Latinis typis Göttingæ* 1776. evulgatam. Pro eo, quod in præfatione auctor promiſerat, aliqua inſuper *Africæ Occidentalis, Meſopotamiæ, Iracæ, Chuſeſtanæ,* & *Perſiæ,* proprie ſic dictæ, deſcriptio nos manet; utinam vir præſtantiſſimus in eorum favorem, qui ejus lucubrationibus magnopere delectantur, fidem datam denique liberet. Id interea hoc in opere mirari non ſatis potuimus, auctorem commemoratis aliis vel tantillam *Abulfedæ* particulam ex *Arabico* Latinam reddentibus, nullam omnino *Athanaſii Kircheri* injeciſſe mentionem, qui tamen inter primos eundem geographum *Arabem*, & partem quidem de Aegypto tractantem, inſerto etiam plurimis in locis textu originario, Latine imprimi, ſuoque *Oedipo Aegyptiaco* præponi curavit. Plura deni-

denique vir hic celeberrimus ephemeridibus ſuis *exegeticæ Orientalis bibliothecæ* inſerit, quæ ad literaturam Orientalium pertinent.

(*bb*) Friderici Nicolai *hodogeticum Orientale harmonicum Jenæ* 1670. *in* 4^{to}. de quo jam ſupra §. II^{do}. lit. (*h*) mentionem fecimus. Id unum duntaxat hic monere non abs re fuerit, operi huic præmiſſam eſſe grammaticam linguarum earundem ſecundum prima præcepta delineatam, dicta itidem biblica cum & ſine analyſi grammatica exhibita.

(*cc*) Joannis Andreæ Danzii *initium Alcorani Arabice, & Latine. Jenæ* 1692. *in* 4^{to}. Complectitur liber hic primam ſuram, & partem ſecundæ, de cujus editione in ſua *chreſtomathia* ex dialogis *Tenzelii* ſequentia *Hirtius* perhibet: *abruptioni, ut puto, occaſionem dedit labor Hinckelmanianus, ut totum Alcoranum Arabicum impreſſum ſiſteret, orbi docto conſpiciendum.*

(*dd*) Henrici Gotlieb Reimii مفتاح العربية *clavis linguæ Arabicæ, inſtitutionem ejus, methodo maximam partem Danziana, ita compendio tradens, ut cuncta innoteſcere poſſint ſcientifice, anomaliis analogiæ reſtitutis, exemplis probata. Jenæ* 1718. *in* 8^{vo}. Eodem in loco prior jam ſeculo prodierunt *inſtitutiones linguæ Ebrææ noviter recognitæ, & auctæ, acceſſit harmonia perpetua aliarum linguarum Orientalium Chaldææ; Syræ, Arabicæ, & Aethiopicæ opera Joan. Erneſti Gerhardi. Jenenſis* 1647. *in* 4^{to}.

(*ee*) Duplex ſibi vir hic clariſſimus meritum noſtra quidem opinione comparavit, tum quod ſuccinctas grammaticales inſtitutiones, optime ad praxim accommodatas, dederit, tum quod textus varios *Arabicos* Latina verſione, & adnotationibus nonminus grammaticalibus, quam literariis in commodum ſuorum auditorum imprimi curaverit. I^{mum}. ejusdem opus ſequentis eſt tituli: *inſtitutiones Arabicæ linguæ, adjecta eſt chreſtomathia Arabica. Jenæ* 1770. In hac chreſtomathia continentur *ſuræ binæ Alcorani, fabulæ Lokmani duodecim, ex pſalmis Davidicis tres, pro ſpecimine poetico principium notiſſimi carminis Thograi, ſententiæ quædam poetarum, a Golio olim editæ, cum fragmento hiſtorico Eutychii, & epiſtolio Abul Walidi, ejusque commentario.* II^{dum}. quod edidit, eſt *anthologia Arabica complexum variorum textuum Arabicorum ſelectorum, partim ineditorum, ſiſtens. Adjectæ ſunt verſio Latina, & adnotationes. Jenæ* 1774. Præclaram denique virum hunc in *Wittenbergicis ephemeridibus* magno literaturæ orientalis commodo locare operam, eædem abunde demonſtrant.

(*ff*) Opera, quæ vir hic erudítiſſimus edidit, ſunt ſequentia. I^{mo}. *monumenta antiquiſſimæ hiſtoriæ Arabum &c. Gothæ* 1775. II^{do}. *de rei numariæ apud Arabas initiis &c. Jenæ* 1776. III^{tio}. *diſſertatio de diverſis dialectis Arabicæ linguæ* Germanico idiomate conſcripta. & præmiſſa *G. Richardſonii de linguis, literatura, & moribus Orientalium populorum* diſſertationi, quam *Fridericus Federau* in Germanicum tranſtulit. *Lipſiæ* 1779. IV^{to}. ejusdem præſtantiſſimi auctoris ſingulari res Orientales promovendi ſtudio opus *Joneſii*, de quo jam ſupra mentionem fecimus, *poeſeos Aſiaticæ commentariorum &c.* inſcriptum, ibidem 1777. *recuſum eſt.*

(*gg*) *Joan. Chriſt. Clodii*, ut rem breviter abſolvamus, opera hos habent titulos. I^{mo}. *theoria, & praxis linguæ Arabicæ h. e. grammatica Arabica continens* 1^{mo}. *fundamenta ejus linguæ, ſuccincta methodo tradita, adjectis Arabum grammaticorum terminis technicis.* 2^{do}. *dialogos tres in vulgari hodierna dialecto Arabica, quibus differentia illius ab erudita oſtenditur.* 3^{tio}. *duo capita geneſeos a celebri Judæorum magiſtro R. Saadia Arabice verſa.* 4^{to} *præfationem, qua de linguæ Arabicæ uſu in exegeſi ſacra, in theologiæ Mohammedanicæ cognitione, in hiſtoria, & geographia, aliisque diſciplinis diſſeritur.*

ſeritur. 5^{to}. *acceſſit analyſis libri Hiobi, qua uſus linguæ Arabicæ per ſingula capita uberius monſtratur. Lipſiæ* 1729. *in* 4^{to}. II^{do}. *grammatica Turcica neceſſariis regulis præcipuas linguæ difficultates illuſtrans, ac aliquot colloquiis, & ſententiis Turcicis aucta. ibidem* 1729. *in* 8^{vo}. III^{tio}. *compendioſum lexicon Latino-Turcico-Germanicum cum præfatione de lingua, & literatura Turcarum corruptisque vulgari pronuntiatione nominibus miniſtrorum aulæ Turcicæ. eodem in loco* 1730. *in* 8^{vo}. IV^{to}. تاريخ سياح *h. e. chronicon peregrinantis, ſeu hiſtoria ultimi belli Perſarum cum Aghwanis geſti, a tempore primæ eorum in regnum Perſicum irruptionis, ejusque occupationis, uſque ad Eſchrefum Aghwanum, Perſiæ regem, continuata ex codice Turcico, in officina typographica recenti Conſtantinopolitana impreſſo, verſa, ac notis quibusdam illuſtrata, cum tabula imperatorum familiæ Othmanicæ, ex codi e manuſcripto Turcico, in fine adjecta. ibidem.* 1731. V^{to}. *ſpecimen ex hiſtoria Orientali literaria. ibidem* 1723.

(*hh*) Celeberrimus hic auctor inter alia eruditiſſima opera & ſubſequa, res Orientales concernentia, magna certe nominis fama vulgaverat. I^{mo}. *Abi Mohammed el Kaſem Basrenſis vulgo Haririi conſeſſus* $XXVI^{tus}$. *Rakda, ſ. variegatus dictus. e. codic. ms. cum ſcholiis Arabicis. Lipſiæ* 1737. II^{do}. *Tharaphæ Moallakah cum ſcholiis Nahas.* De hoc libro vid §. *XVI. lit.* (*l*) III^{tio}. *de principibus Mohammedanis, qui aut ab eruditione, aut ab amore literarum claruerunt. Lipſiæ* 1747. *in* 4^{to}. IV^{to}. *de Arabum epocha vetuſtiſſima Sail Ol Arem., ideſt, ruptura cataractæ Marebenſis dicta. ibidem* 1748. *in* 4^{to}. V^{to}. *Abilfedæ annales Moslemici. Latinos ex Arabicis fecit* 1754. *in* 4^{to} *tom.* 1^{mus}. *dein impreſſo novo titulo. Lipſiæ* 1778. Omnibus ſane votis expetendum, ut ſubſequentes partes, quarum verſionem ipſi jam auctori promptam, ac paratam fuiſſe conſtat, ab amico nunc aliquo, rerum *Arabicorum* amantiore, præcipue vero a cl. cl. viris vel *Koehlero*, vel *Eichhornio* cum erudito orbe communicentur. VI^{to}. *Thograi carmen Germanica lingua verſum, Friedericopoli* 1756. *in* 4^{to}. VII^{mo}. *Abilwalidi Riſalet, ſ. epiſtolium Arab. & Lat. cum notulis. Lipſiæ* 1756. *in* 4^{to}. $VIII^{vo}$. *ſpecimina poeſeos Arabicæ, ex Montanabbi Arabice, & Germanice, eodem in loco* 1765. *in* 4^{to}. IX^{no}. *animadverſiones ad Abulfedam, & proditagmata ad hiſtoriam, & geographiam Orientalem* 1766. quæ operi *Koehleriano*, de quo mox ſermo nobis erit, adhærent.

(*ii*) M. I. F. Froriep *de utilitate linguæ in defendendis nonnullis τε* כתיב *ſpecimen primum Lipſiæ* 1767. item *Arabica bibliotheca Germanico idiomate conſcripta, tom.* 1^{mus}. *Francofurti, & Lipſiæ* 1769. *in* 8^{vo}.

(*kk*) *Chriſtianum de Murr* laudabilem etiam ad promovendam literaturam *Arabicam* impendere curam, quas, edidit, ternæ diſſertationes comprobant; quarum. I^{ma}. *de hiſtoria Arabum in genere.* II^{da}. *de monetis Arabum.* III^{tia}. *de ſigillis Arabum inſcribitur.*

(*ll*) Dolendum ſane, præter binas diſſertationes, quas modo allaturi ſumus, nullum alium præſtantiſſimi viri partum lucem publicam aſpexiſſe; acerrimum enim viri ingenium, & linguarum cognitio plane ſingularis noſtrum hoc deſiderium nos premere non ſinit. I^{ma}. igitur diſſertatio ita inſcribitur: *monarchiæ Aſiatico Saracenicæ ſtatus, qualis VIII. & IX. poſt Chriſtum natum ſeculo fuit, ex nummis argenteis priſca Arabum ſcriptura Kuſica a Monarchis Arabicis Al Manſor, Harun, Raſchid, Al Mamon, aliisque cuſis. Lipſiæ* 1724. *in* 4^{to}. *cum tabulis æneis. in* 4^{to}. II^{da}. vero *monarchæ Mogolo Indici, vel Mogolis magni, Aurenk ſzeb, numisma Indo Perſicum argenteum quinque librale rariſſimum. ibidem* 1725. *in* 4^{to}. *cum tabula ænea. in* 4^{to}.

(*mm*)

(*mm*) Opus ſupra laudatum, quod nobis necdum inſpicere licuit, ſub hac inſcriptione notum eſt: *Abulfedæ tabulæ Syriæ cum excerpto geographico ex Ibn Alwardii geographia, & hiſtoria naturali. Arabice nunc primum edidit, Latine vertit, notis explanavit Joan. Bern. Koehler. Acceſſere J. J. Reiske animadverſiones ad Abulfedam, & prodidagmata ad hiſtoriam, & geographiam Orientalem. Lipſiæ* 1766. *in* 4^{to}. Ab eodem auctore *Lubecæ* 1767. *in* 8^{vo}. typis datum eſt *ſpecimen emendationum in ſcriptores Arabicos*, quod adjectum eſt notis, & emendationibus in *Theocritum*. Præſtantem præterea nonnullorum *Arabicorum* auctorum recenſionem viro huic debemus, quæ in *repertorio literaturæ biblicæ, & Orientalis*, invenitur, cujus *Eichhornius* auctor dicitur.

(*nn*) In his plura inprimis Corani exempla cenſebantur. Sic *Abrahamus Hinckelmanus* in ſua ad *Alcoranum*, *ſeu legem Islamiticam* præfatione de variis manuſcriptis, bellicarum in *Turcas* expeditionum occaſione in Germaniam noſtram transmigrantibus, mentionem infert. *cl. Michaelis* itidem in *Arabicæ grammaticæ* proemio exempla quæpiam, *Göttingenſi* bibliothecæ aſſerta prædicat.

(*oo*) Ita *Velſchius* in citato *commentario in Ruzname Naurus pag.* 2^{da}, & 3^{tia}.

(*pp*) De *Guelſiana* id unum hic meminiſſe neceſſarium ducimus: *cl. Leſſingium*, illius modo bibliothecæ curatorem, novi nuper Orientalis codicis indicium feciſſe, quem *Marchtaleriani*, a *Schikardo* quondam in lucem prolati, authographum eſſe autumat. Quod libri hujus exemplum in Cæſarea hic loci bibliotheca extet, ſuperius jam eodem hoc §. litera (*u*) expoſuimus. Sed quid? ſi præter illa tria exemplaria, quæ *cl. Leſſingio* ex *Hottingeri* opere innotuere, atque quartum ipſius, aliud adhuc, & hoc quidem eo ipſo in loco adſervatum extaret, ubi *Marchtalerus* & natus eſt, & poſtremos vitæ ſuæ dies egit? id profecto doctiſſimus *Abbas Martinus Gerbertus* in *ſuo itinere Germanico editionis* $2^{dæ}$ *pag.* 203. *ad annum* 1773. præclaro teſtimonio ſuo mirifice comprobat. Quid? ſi in tot manuſcripti hujus codicis exemplis, quæ tantam doctiſſimo *Leſſingio* admirationem movent, nonnulla eſſent, quæ vel hoc ex capite authographiæ prærogativam potiori jure ſibi vindicent, quod tremula jam grandævi *Marchtaleri* manu ſignata diverſis rebus, & aucta ſint. De noſtro hic loci, ut diximus, adſervato manuſcripto id affirmare, nihil prorſus nos prohibet. Si, quæ reliquorum exemplarium fortuna fuerit, ac conditio, quæratur? nobis æque parum, ac *Leſſingio* integrum eſſe, difficillimum hunc nodum expedire, ingenue fatemur. Illud interea taciti præterire non poſſumus, alios duos codices manuſcriptos, *Marchtaleriano* illo longe præſtantiores, & genealogias pariter Orientalium texentes, in bibliotheca Cæſarea adeſſe, qui pro avito Auſtriadum in exteros ſtudio, ac amore ſingulis quibusque, inſpicere eos cupientibus, lubenti certe animo exhibentur. Sed de his paulo inferius nobis ſermo recurret.

§. XIX.

Auſtriacis in terris, quarum brevi perluſtratione præſtantiſſimam commentationi noſtræ coronidem imponi poſſe judicamus, linguarum Orientalium ſtudium pro avita Principum Auſtriacorum in omne genus doctrinarum amore, benevolentia, atque regia plane munifi- *Et cumprimis in ditionibus Auſtriacis.*

 centia

centia ſub ipſa efflorescentis iterum literaturæ primordia inſtitutum, amplificatum, exornatumque eſt. Et quemadmodum ea tempeſtate in aliis Europæ academiis mos obtinuit, ut *Arabicæ* plurimum, nonnihil etiam *Perſicæ* linguæ ſtudio tribueretur, propterea quod earum cognitio ad ſolidorum ſacrorum bibliorum hermenevticam, & ad refutandos ex ipſis fontibus *Mohammedis* errores valeret plurimum, idque ſtudium voluntati, & antiquiſſimis ſummorum Pontificum conſtitutionibus apprime eſſet conſentaneum: ita hic loci late patens cum *Turcis* confiniorum circuitus, (*a*) indeque tum ob tuenda patria jura, tum ob promovendum commercium nata neceſſitas vim veluti quandam adhibuit, ad illarum, & linguæ *Turcicæ* ſtudium adjungendi, atque intra patrios limites magis in dies, magisque excolendi. Nec vero hujus, ipſo uſu condiſcendæ, defuere unquam populis Auſtriacis occaſiones, quas illis & ditionum utriuſque gentis vicinitas, & ſuborta identidem alia ex aliis bella, aut pacis demum, & commerciorum tractanda negotia (*b*) propemodum continuas ſubminiſtrarunt. Et certe rerum *Turcicarum* memoria ab antiquiſſimis temporibus occupat faſtos noſtros, ita ut jam ſub initium ſeculi XI, ubi primæ *Turcarum* nationes in Syria, & Aegypto militarant, in annalibus patriis legamus, divi LEOPOLDI pientiſſimam matrem, (*c*) ſacrorum Salvatoris noſtri locorum viſendi propoſito, cum *Welfo* ſeniore, duce Bojorum, & *Thiemo* Salisburgenſi Archiepiſcopo in Orientem diſceſſiſſe; verum antequam Palæſtinam attingeret, triſti fato mortem oppetiiſſe; nec multo poſt HENRICUM etiam, ſecundum hujus nominis, Marchionem Auſtriæ, (cum res Chriſtianorum in Palæſtina periclitarentur vehementer, atque juſſu *Eugenii* ſecundi Pontificis maximi divus *Bernardus* germanam cruce ſignatorum expeditionem ubique promulgaſſet,) & nomen ultro dediſſe ſacræ militiæ, & decertaſſe cum *Turcis*, duce ipſo *Salah-eddino*, non ſine inſigni, ob partam eo bello gloriam, nominis ſui commendatione. (*d*) Id vero ſingulari prorſus Numinis providi conſilio factum fuiſſe videtur, ut, ubi illuſtrior illa *Osmanidarum* ſtirps, quæ nunc admodum Conſtantinopoli Europeis æque, ac Aſiaticis provinciis imperat, occupata *Cutachia*, duce Sultano *Osmano*, primas in Natolia radices diffunderet, eodem fere tempore, poſt viginti trium annorum Germaniæ anarchiam RUDOLPHUS HABSPURGICUS ad ſummum dignitatis gradum eveheretur, atque auguſtiſſimo dominatui ſubjicerentur ditiones omnes Auſtriacæ, quas, potentiſſima hæc Domus, & una Germaniam omnem contra infeſtas Ottomanorum incurſiones ſecuturis omnibus ſeculis tueretur. (*e*) Et vero implevere feliciter Principes Auſtriaci hanc ſibi demandatam tuendi limitis Orientalis provinciam. Sic FRIDERICUS III^{tius}. in comitiis *Norimbergenſibus*, dein etiam in *Viennenſibus*, & *Ratisbonenſibus*, poſtquam *Osmanidæ*, ſubjugata Bosnia, copioſiſſimum militem in agrum Medelingenſem, qui eſt provinciæ Carnioliæ, inferre tentaſſent, de confiniario milite ad arcendos hoſtium incurſus cum reliquis proceribus tractavit, (*f*)

conceſſa dein in comitiis Auguſtanis facultate collectæ *Turcicæ* indicendæ. (*g*) Sic MAXIMILIANUS Cæſar eam ſibi nominis gloriam ſapientia, conſiliorum ſagacitate, prudentia, & fortitudine bellica præcipue comparavit, ut perturbatis poſtea magis, magisque rebus, cum in Oriente, tum in ipſa Italia, in comitiis *Auguſtanis* Galliarum rex *Ludovicus* II. non dubitarit apud eundem divum Principem, & proceres Germanos per oratorem ſuum *Helianum* agere de bello adverſus *Venetos*, atque *Turcas* ſuſcipiendo. (*h*) Hæc in ſago, & toga ſpectata virtus Principum Auſtriacorum tanquam avita hæreditas per omnes etiam poſteros, ac ſucceſſores propagata, nullo non tempore cum exteris, tum indigenis admirationi fuit; idque hac præcipue de cauſſa, quod in delectu eorum, quos aut belli, aut pacis tempore conſiliorum ſuorum adminiſtros adhibuere, non minus felices, ac perſpicaces fuerunt. Cui enim ignota nomina præſtantiſſimorum belliducum, *Palfii*, *Schwarzenbergii*, *Teuffenbachii*, *Capraræ*, *Montecuculi*, *Stahrenbergii*, *Eugenii*, nomina nullo non ævo cum honore commemoranda? (*i*) & quoniam omnia, quæ ab Auguſtiſſima Domo acta fuere, in commune reipublicæ Chriſtianæ bonum cederent, etiam reges *Poloniæ*, duces *Palatini*, *Bavariæ*, & *Lotharingicæ* gentis heroes ſe prioribus adjungere haud dubitavere. Ubi vero pacatioribus conſiliis uti licebat, ad caduceatos cum Ottomanis labores ſemper viri delecti, quos cum ſumma eruditione, rerum agendarum peritia, candore denique, ac probitate, aut jam antiqua gentis proſapia ornavit, aut qui digni habiti ſunt, ut nobilitate, a Cæſaribus ultro oblata, ad poſterorum memoriam conſpicui redderentur. Sic *Malvetium* excepit *Busbequius*, quem viros inter ævi ſui præcipuos, maximis laudibus jam longe antea affecit *Lipſius*. (*k*) Cum redux ille eſſet, ſecuti *Albertus de Wis*, & *Carolus Rim*, ambo e nobili apud Flandros genere, *Liber Baro Ungnadius a Sonek*, *Joachimus a Sinzendorf*. (*l*) Et quemadmodum ad triennium inſtituta tunc erat legatio, a RUDOLPHO II^{do}. ante omnes ad tam ancipitem locum, ubi animi dotibus prorſus inſignibus, iisque plurimis opus erat, conſiliarius intimus, & Archiducis CAROLI cameræ præſes, *Joannes Cobenzel a Broſek* (*m*) primum deſignatus eſt; verum ubi Archidux præclariſſimo hoc viro haud quaquam diu carere ſe poſſe aſſereret, ſuffectus *Joannes Liber Baro a Breuner*; ſic aliis alii ſucceſſere, quos enumerare longum foret, natalibus clariſſimis orti. Eminent hos inter præ reliquis *Henricus a Liechtenſtein dynaſta in Nicolspurg*, *Jacobus de Leslie*, *Albertus Caprara*, *Wolfgangus ab Oetingen*, *Damianus a Virmond*, *Corfitius ab Ulfeld*, atque hi omnes legatorum primi ordinis munere defuncti. (*n*) Poſtremum *Benklerus*, *Schwachheimius*, *Thugutius*, & *Herbertus* internunciorum Cæſareo-Regiorum titulo, & prærogativis condecorati, ad Portam Ottomanicam miſſi ſunt. (*o*).

Atque huic demum virorum adeo præſtantium delectui debemus lætiſſima in terris noſtris linguarum, atque literaturæ Orientalis

incrementa. Per hos effectum eſt, ut quo conſilio, qua providentia ſemper utebatur Auguſtiſſima Domus in tractandis cum Oriente rebus, ac negotiis, eodem zelo, ac fervore cognitionem eruditionum Orientalium inter ſuos promotum iret. Sic quod CAROLUS V^{tus}. ipſe præſens in Hiſpania ad augmentum hujus ſtudii faciebat, idem per fratrem ſuum FERDINANDUM in Germania fieri curavit. Nam hic munere *Imperialis Locumtenentis* conſpicuus, *Robertum Wakefildium* Anglum, (*p*) quod linguæ *Hebraicæ*, *Chaldaicæ*, & *Arabicæ* peritiſſimus eſſet, in univerſitate Stutgardenſi (quoniam Wirtenbergia tunc temporis Auſtriæ ſuberat) tamdiu retinuit, donec in Angliam evocatum, commendatitiis literis proſecutus, ipſi *Henrico* Angliæ regi jacturam hanc viri, adeo chari ſibi, gravem eſſe teſtaretur. Idem porro hic rex in terris Auſtriacis Orientalium linguarum ſtudio optime conſuluit, quod *Joannem Albertum Widmanſtadium* provinciarum Auſtriæ cancellarium renunciaret, virum, qui non ſolum ipſe *Arabica*, *Syriaca* aliiſque linguis erat imbutus, verum etiam omnibus viribus adnitebatur, ut in commune bonum Chriſtianæ rei maxima inde utilitas, adſtipulante ita etiam optimo, ac munificentiſſimo principe FERDINANDO, ultra Europæ limites propagaretur. Hoc igitur doctiſſimo viro auctore, ad univerſitatem Viennenſem evocatus eſt *Guilielmus Poſtellus*, ut præter linguæ Græcæ etiam *Arabicæ* profeſſorem ageret, & typographeum *Arabicum* conſtitueret: quod utrumque *Poſtellus* optime præſtitit; nam cathedram ab eo ſolemniter conſcenſam comprobat inauguralis oratio, quam hic loci anno reparatæ ſalutis 1554. ad ſenatum academicum dixit: *De linguæ Phœnicis, ſive Hebraicæ excellentia, & de neceſſario illius, & Arabicæ penes Latinos uſu.* Typos Orientales illo curante eſformatos fuiſſe, ex eo ſpecimine liquet, quod una cum prædicta oratione in ædibus ad *ſanctam Annam* opera *Michaelis Cimmermani* præfato anno impreſſum eſt. (*q*) Habet hinc urbs Viennenſis juſtiſſimam gloriandi materiem, ſe poſt urbem Genuam inter primas in Europa curaſſe typos Orientales. Sed invidum fatum hunc raræ eruditionis virum hoc eodem anno, quo cœperat, civitati noſtræ eripuit. At non deſtitit *Widmanſtadius* optima ſpe ali, fore ut, cum poſt biennium ſuum abſolviſſet teſtamentum novum *Syriacum*, fultus principum Chriſtianorum largitate etiam *Arabicæ* linguæ inſtrumenta, libroſque ſacros ſit acquiſiturus. (*r*) Quamquam vero temporum injuria ſpe ſua deluſus fuerit, non minus tamen poſteris quoque Auſtriacis Principibus fautoribus procuratum eſt, ut multa tum ad illuſtrandam Orientalem hiſtoriam, tum ad elucidandas linguas ipſas, cumprimis vero *Turcicam*, tum denique ad literaturam etiam Orientalem univerſe ex ipſis fontibus prodirent adminicula. Primum hiſtoricum exemplar *Turcicum*, ex quo certius quid conſtaret de *Osmanidarum* origine, principum veris nominibus, ac rebus geſtis, in Europam ex peregrinatione ſacra ad ſanctum ſepulcrum redux *Hieronymus Pek a Leopoldstorf* referens, piiſſimo FERDINANDO

DO

DO I^{mo}. obtulit. Qui idem hoc manuſcriptum *Joanni Gaudier*, alias *Spiegel*, interpreti *Turcico* in Germanicum vertendum tradidit. (*s*) Latuit incognita hæc verſio per ſex ferme luſtra, donec *Joannes Leunclavius* Conſtantinopoli Viennam reverſus, & hanc eandem verſionem cum autographo exemplari *Turcico*, quod in RUDOLPHI II^{di}. Romanorum Imperatoris bibliotheca aſſervabatur, adjutus a *Stephano* Ungaro, *Turcicæ*, *Arabicæ*, *Perſicæque* linguæ gnaro, revidendi copiam nactus, primum quidem Latine, dein & Germanice edidit. Majorem adhuc laudem meretur hoc loco ad ſeram poſteritatem *Leunclavius*, quod hos annales, qui deſinunt in annum Chriſti 1550, uſque ad annum 1588. continuaverit, pandectas hiſtoriæ *Turcicæ* elaboraverit, (quibus diverſa capita geographica, hiſtorica, genealogica Orientalia mire illuſtrantur) ac ſubin opus completius hiſtoriæ Muſulmanicæ *Turcorum* ex monumentis ipſorum erutum conſcripſerit. (*t*) Silentio præteriri hoc loco nequit *Hieronymus Megiſer*, qui primo MATHIÆ Cæſaris anno, grammaticam *Turcicam* edidit, Auguſtiſſimo huic Principi conſecratam, (*u*) in cujus præfatione utpote operis noviſſimi, & hoc in genere primi, hæc auctoris verba leguntur: *quoniam ipſemet plurium idiomatum callentiſſimus tam diverſis nationibus, tot lingua differentibus populis, ſummo cum imperio præfuit.*

Viennæ eadem tempeſtate inclaruit *Sebaſtianus Tengnagl*, qui a divo RUDOLPHO hujus nominis II^{do}. bibliothecæ palatinæ Viennenſi cuſtos datus, ſub duobus etiam poſterioribus Cæſaribus, MATHIA, & FERDINANDO II^{do}. Auguſtis uſque ad obitum ſuum, annum nimirum 1636, optime de re literaria in hoc muſarum palatio meritus. Erat vir hic idiomatibus Orientalibus, *Arabica* nimirum, *Perſica*, & *Turcica* præclare imbutus, & ob id ab aliis ſui ævi in Europa literatis plurimi habitus; id quod teſtatum faciunt verſio chronici ab exortu *Mohammedis* uſque ad annum *Hegiræ* 658, quæ una cum aliis manuſcriptis ipſius, & lectiſſima codicum Orientalium collectione nunc in eandem bibliothecam Cæſaream transmigravit. (*w*) FERDINANDO III^{tio}. Cæſare, imperii clavim tenente, typis evulgata hic Viennæ verſio celeberrimi in terris Osmanidarum hiſtoriographi *Saddedini*, quam curavit ejuſdem Cæſaris interpres *Vincentius Bratutti*, qui dein celeberrimum librum moralem, *Speculum politicum* appellatum, lingua Hiſpanica (priorem enim in linguam Italicam traduxerat) evulgavit. (*x*) Demum ſub glorioſiſſimo LEOPOLDI Cæſaris regno confectum eſt magnum illud, & nunquam ſatis deprædicandum opus, *Theſaurus Orientalium linguarum* inſcriptum, quod non abs re huc uſque omnium fere admirationem in ſe rapuit, tum quod decumano labore congeſtum, tum quod utilitatem ingentem omnibus philomatibus literaturæ Orientalis adfert; ſive enim *Arabicæ*, ſeu *Perſicæ*, ſive *Turcicæ* linguæ enodare velis abſtruſiſſimas difficultates, aut uſitatiores, & magis obvios loquendi modos reperire, aut regulas grammatices quæras ſuccinctas, claras, & faciles, næ tibi profec-

mm 2 to

to hoc in opere satisfiet? auctor hujus laboris, quod Augustissimo Principi suo LEOPOLDO Cæsari inscripsit, erat *Franciscus a Mesgnien Meninski* consiliarius aulico-bellicus ac primus interpres Cæsareus. Qua doctrina, quam solida linguarum Orientalium peritia præditus fuerit, ipsum hoc opus orbi literato manifestum facit. (*y*) Per idem tempus literarium hoc stadium itidem hic loci multo quidem cum zelo, verum non semper æquali marte cum *Meninskio* decurrit *Joannes Baptista Podesta.* Augustissimus Cæsar literaturæ Orientali plurimum favens virum hunc & Romam, & subin etiam Constantinopolim adire jussit, ut perpoliret eas animi dotes, quas a natura nactus est, ad condiscendas gentium exterarum linguas; quin, ne aliis opportunitas deesset hoc in genere literarum se se Viennæ exercendi, concessum est eidem, ut publicas hic prælectiones haberet. Hinc tripartitam grammaticam prelo subjecit, & quemadmodum etiam in aliis conatus sui specimina edere desideravit, ita cum parte chronici *Turcici*, ab incognito quodam auctore conscripti, etiam *Mustaphæ filii Hossein algenabi* de gestis *Timurlenkii* opusculum, Latine redditum, evulgavit. (*z*) *Petrus Bedik* Perso-Armenus *Joanni Podesta* tum confidentiori amicitia junctus, quoniam per idem tempus ex munificentia Cæsarea annua pecuniarum summa honorabatur, amplum librum de moribus, religioneque *Persarum* conscripsit, atque sub splendido ex *Persica* lingua depromto titulo *Cihil sutun*, seu *quadraginta columnarum theatri* Augustissimo Principi dicavit. (*aa*) Lucem subinde publicam aspexit sub initium præsentis seculi catalogus manuscriptorum a comite *Marsiglio* (de quo supra mentionem fecimus) stipendia Cæsarea merente, in arcibus Hungaricis armis Austriacis expugnatis, ad septingentos fere repertorum, auctore *Michaele Talman.* (*bb*) Quem certe linguarum harum non illiteratum fuisse interpretem, vel id comprobat, quod non, ut plurimum fieri assolet, in suo catalogo incultum titulorum elenchum, sed cujusque operis fusum conspectum tam nativa lingua, quam fideli etiam versione exhibuerit. Alterum specimen literaturæ Orientalis, quod tertio post secularem anno, hic Viennæ typis evulgatum est, sunt paræmiæ *Lokmani sapientis*, tantum jam *Arabice* antea ab *Erpenio* editæ, tunc temporis curante Sacræ Cæsareæ Majestatis linguarum Orientalium secretario *Joanne Lachewiz* Constantinopoli per *Persam* literatum *Persica*, per *Turcam* eruditum *Turcica* lingua donatæ. (*cc*) Has itidem *Joannes Baptista Podesta* velut ultimum musæ suæ Orientalis partum JOSEPHO I^mo^. Romanorum Regi dicatas publici juris fecit.

Verum non raro accidit, ut, ubi expedita videntur negotia quam maxime, & rerum gerundarum spes lætissima affulget, improviso casu impedita hæreant omnia. Hanc eandem adversam fortunam hic loci expertæ sunt literæ Orientales. *Meninskius* plures his linguis imbuit: alter, ut idem auctoritate publica facere posset, facultatem impetravit a Cæsare. Dum hic in suo voluminoso linguarum Orientalium triennali cursu insudat, ille lexicon trium Orientalium linguarum mole grande, labore certe majori a nullo hucusque tentatum incipit, renitente ferme ipso fato, per decursum plurium annorum continuat, & in commune commodum ad felicem perducit exitum, inciso veluti nervo elanguit pene omne literarum Orientalium studium, & vix non penitus oblivioni datum est; ita quidem, ut typographeum *Ioannis Baptistæ Podesta* in hodiernam diem incognitum lateat, *Meninskianum* alterum ita post hujus quoque viri fatum incassum, & latebris profundis immersum jacuit, ut non nisi post medium seculum, & amplius in lucem protractum sit. Caussam sinistri hujus eventus non levem esse suspicamur, quod per eandem tempestatem cunctæ fere bellis occupatæ erant provinciæ, atque adeo plus dilatandis versus Orientem finibus, quam propagandis literaturæ Orientalis limitibus tribui pro illorum temporum ratione necessum erat. Interea in commodum rei literariæ cum in genere, tum speciatim etiam Orientalis, felici omine, illo ævo jussu, ac munificentia Divi CAROLI Imperatoris, bibliotheca palatina ingentibus sumtibus ædificata, atque juris una publici facta est. In qua mirentur alii augustam operis structuram, alii innumerabilem ferme librorum copiam, alii lectissimum eorundem ordinem, nos non sine suavi animi sensu recordamur, tam typis, quam calamo exaratorum codicum rarissimorum Orientalium locum etiam ibidem bene amplum assignatum esse; nam præter illos *Tengnaglianos*, quorum jam *Lambecius* olim mentionem fecerat, sunt & alia rarissima Orientis monumenta, (quæ si literato orbi quondam typis proposita fuerint, quandoquidem ad gentium Orientalium originem maxime spectant) non sine voluptate ab eruditis legentur. (*dd*)

Est hoc beatioris seculi nostri non ingloria felicitas, ut id, quod per erectum splendidum musis palatium Divus CAROLUS cœpit, nunc sub Augusti patris Augustæ Filiæ MARIÆ THERESIÆ lætissimis incrementis auctum, amplificatumque fuerit; cum præter alias bene multas, incomparabiles animi dotes, hæc inter reliquas præprimis eluceat, ut præcipuo honore literarum omne genus complectatur, atque vel per id solum immortalem nominis sui famam gentibus cunctis, atque ætati omni jam dudum transcripserit. Ipse Oriens in tumultuosissimo illo temporum turbine, quo imperii sui gubernacula primum capessivit, tum subsequentibus etiam annis nullo non tempore indiciis minime dubiis comprobavit, ingentem prorsus esse æstimationem, & reverentiam, qua Divæ Principis nostræ excelsam mentem, virtutumque, quibus prædita est, comitatum omnem semper est prosecutus. Id quod & tot festivis legationibus, (*ee*) & indubitatis cumprimis exemplis luculentissime demonstravit. Sed an mirum hoc cuipiam videri poterit, si scientias, artesque, atque virtutes una omnes solium conscendisse cum hac Principe animadvertat? Esset profecto, quod ipsius oratorum principis exhauri- ret

nn

ret facundiam, si omnia MAGNÆ THERESIÆ decora oratione complecti desideraret. Utinam eruditi omnes, pro suo quisque modulo, singuli capita singula, in quibus elaborant, laude in hac Principe dignissima, encomiis celebrarent! nos certe, qui præfixos nobis terminos egredi nolumus, tanta ab hac *Augustissima Domina* in solius Orientalis literaturæ commodum præstita esse, jure merito asserimus, ut ea non dicendo exornare, sed ne enarrando quidem prosequi omnia possimus. Sed quid longius ista? abesse omnino omnis facundia potest, cum præclare factis ipsa veritas sufficiat. Quid illud? quod clarissimum æque, ac doctissimum virum *Adamum Franciscum Kollarium*, nunc consiliarium Ejus aulicum, ad bibliothecam suam palatinam adsciverit? qui præterquam quod scientiis plurimis insigniter instructus, præter consuetudinem illius temporis etiam Illyricis, Græcis, *Arabicis*, *Persicis*, *Turcicisque* linguis operam adeo feliciter locaverit, ut eruditis omnibus admirationi, compluribus exemplo, quod sequerentur, in celeberrimo Viennensi atheneo fuerit. Testatum hoc fecit cura illa, ac industria prorsus singularis, qua numerum librorum Orientalium in hoc musarum palatio maximopere auxit; qua typos a *Meninskio* superiori seculo fusos, nunc e tenebris erutos in lucem denuo produxit; qua *Meninskianas* institutiones linguæ *Turcicæ* secundis curis, adjecta itidem methodo linguam *Turcicam* suo marte discendi, pluribus exercitationibus analyticis auctas, edidit; qua denique de selectis *Turcicarum* rerum scriptoribus *Turcicis*, cum textu ex authographo edendis, non solum consilium cepit, verum etiam majorem particulam *Saddedini*, Latino sermone versam, jamjam imprimi curavit. Quod quidem opus, expetitum ab omnibus, pro indefesso illo studio, quo vir doctissimus adlaborare solet, jam dudum fini proximum foret, nisi ad alias curas evocatus fuisset. (*ff*) Debemus autem interea instructo huic novo typographeo hoc maxime, quod subin aliud præclarum opusculum, specimen nimirum *Poeseos Persicæ*, sive *Mohammedis Schemseddini* odas sexdecim, *Liber Baro Reviczki*, nunc ad aulam regiam Borussicam legatus Cæsareus, prelo subjecit, in quo veneres Asiaticæ cum numero Horatiano pulcerrimo ordine certant. (*gg*) Verum nec minori ratione famam ejusdem viri clarissimi nobilitavit versio alterius libri *Turcici*, quem de instruenda acie *Turcarum* quondam composuit, atque typis Constantinopoli edidit *Ibrahim Efendi*. Sed, si minora fortassis etiamnum hæc videri cuipiam possent, graviora jam nobis repetenda sunt, quæ cum ipso reipublicæ commodo arctius conjuncta sunt.

Anno 1753. magno Austriæ bono factum, ut *Augustissima Domina* Principi *Kaunizio* gerendorum exteris in aulis negotiorum curam, & amplissimum supremi cancellarii munus deferret. Qui vir summus, cujus aciem nihil neque magni, neque parvi, neque ipsi minutissimi negotiorum apices fugiunt; cujus perspicacia perlustrat, penetrat, acriterque dijudicat omnia, ac prius ad optatos semper exitus perducit, quam alii eorum perficiendorum vias, & adminicula pervidere potuissent; quique vir gravissimam, eandemque abstrusissimam gubernandæ reipublicæ artem cum jucunda illa amœniorum literarum, & artium cognitione nexu sapientissimo conjungit; is, inquam, in ipso aditu concreditæ sibi provinciæ deprehenderat, in *Turcicæ* legationis negotio, eorumque præcipue delectu, qui ad literarum cum *Turcis* commercium tractandum, atque ad munus interpretum adhiberentur, mutationis non nihil, ac etiam emendationis opus esse. *Augustissima Domina*, quæ animo gestiente, maximaque alacritate complecti solet, quidquid ad regnorum commoda, & incrementa ex usu fore intelligit, normam, ea super re descriptam, summa assensione comprobavit, ratamque habuit. Atque inde, media in urbe regia hæc exstitit, quam habemus, *linguarum Orientalium Academia*: palæstra nempe illa, in qua adolescentes illustri, aut certe non ignobili genere nati, ab educatione liberali, ingenioque præclaro commendati, non minus linguarum Orientalium, quam aliorum etiam omnium, quæ nobilem adolescentem decent, scientiarum cognitione instituuntur primum; tum Constantinopolim ad internuncii Cæsarei comitatum dimittuntur, ut haustam in *Academia* doctrinam, usu ipso, & inspecta negotiorum tractandorum ratione perficiant, absolvantque, ut ad eadem aliquando tractanda & ipsi convalescant. (*hh*)

Hæc institutionis ratio exitus secundos habuit, fructusque attulit quotidie ampliores. Quorum quidem primus fuit, poema dramaticum, typis subinde evulgatum, (*ii*) parui res quidem natura sua momenti, sed specimen tamen suarum in *Turcica*, Gallicaque lingua progressuum, & una testimonium submississimi studii, obsequiique, quo futuri Dominatoris, atque Statoris sui JOSEPHI II^{di}. primum cum MARIA LUDOVICA Hispaniæ Infante connubium prosequi ausa est, illiusque honoribus Principis consecrare, qui, cum annis abhinc septem, agrum Daciæ, Mæsiæque finitimum (quo jam inde ab *Antonini*, *Trajanique* ævo regnantum nemo unus penetravit) peragraret ipse, lustraretque oculis, illico vidit, qua est perspicacia, providaque in omnes partes cura, desiderari quæpiam iis in locis ad mutua cum *Turcis*, qua sermonis, qua literarum commercia; vidit, inquam, & incommodo huic mederi, constituendo *Leopoli* in Polonia interprete, quamprimum decrevit. Porro *Academia*, quæ hoc pacto submissionis suæ, & officii quasi primitias obtulerat, illustriora paulo post edidit documenta, & felicium, quos fecerat progressuum, & utilitatis, inde ad rempublicam emanantis, quando tum ad aulam Ottomanicam, tum ad limites provinciarum, novi, iique a linguarum, rerumque tractandarum peritia, multo paratiores admoti interpretes sunt, qui spectatam in rebus gerendis dexteritatem, diligentiam, fidemque suam Cæsareæ aulæ maximopere probavere; ipsisque administris *Turcicis* quibuscum agendum, transigendum que erat, se se ob locatam scite, dextreque operam suam plurimum com-

commendavere; qui denique digni habiti sunt, ut jam ad gravissima, maximique momenti procuranda regnorum negotia adhiberentur. Ad fidem hisce faciendam satis superque fuerit, verbo commemorare, illum Baronem a *Thugut* hac in *Academia* adolevisse; cujus nominis fama per Europam celebrata, rei hujus veritatem, quovis argumento luculentius ipsa loquitur.

Tenere nos hoc loco non possumus, quin & alterum raræ prorsus, ac exquisitæ linguarum Orientalium peritiæ specimen in clarissimo, ac doctissimo domino *Thoma de Herbert* exhibeamus, qui non satis deplorando literaturæ Orientalis damno, ætatis ipso in flore præmaturo nobis fato ereptus est. Argumento id unum sit: *Turcarum* Sultanus ultimo defunctus, *Mustafa* nomine, sanitatis tum suæ, tum suorum conservandæ præ ceteris studiosior, jam inde ab imperii sui principio id agebat, ut, quam per Europam reliquam florere intellexisset artem medicam, in suis quoque ditionibus nonnihil aut utiliorem, aut magis notam faceret, cupiebat vehementer, *Boerhavii institutiones medicas* exacta, accurataque interpretatione in *Turcicum* sermonem converti. Arduum sane opus, multique negotii, propterea quod ad illud perficiendum medicinæ aliqua, physices item cognitio non vulgaris, ac duorum toto inter se genio discrepantium idiomatum accurata, exactaque notitia, atque acre imprimis ingenium requireretur. Verum inter omnes, quotquot Constantinopoli tum agebant, exterarum nationum interpretes, neminem erat reperire, qui difficilem hunc laborem in se susciperet, præter unum *Herbertum* nostrum, qui opus, tot impeditum difficultatibus, assumsit elaborandum, tamque felice, optatoque exitu terminavit, ut illud hodiedum ab eruditis, rerumque peritis arbitris magno in pretio habeatur. (*kk*)

Equidem non est nobis propositum hoc loco *Academiæ* hujus panegyrim adornare: verum, quoniam de linguarum Orientalium his in regionibus fato agere instituimus, sane alienum a rationibus nostris videbatur, de ipsius harum linguarum *Academiæ* ortu, progressuque nos unos conticescere; cum præsertim vel alienigena quispiam; sed idem *Arabicæ* linguæ cultor perstudiosus, per occasionem restauratæ solenniter anno 1756. scientiarum universitatis Vindobonensis, transcriptique eidem solenniter novi, magnificique palatii *Augustissimam Dominam* MARIAM THERESIAM Præstitem linguarum Orientalium palam consalutavit. (*ll*)

Illud porro Austriacis in terris ad commoda, & incrementa Orientalis literaturæ opportune, feliciterque evenit, ut Excellentissimus Dominus Liber Baro *de Binder* propiorem *Academiæ* hujus gubernandæ, ac protegendæ provinciam capesseret. Clarissimus hic aulæ Cæsareæ Administer, illud sibi proprium, ac peculiare semper habuit, ut cogitationes, curasque omnes ad rempublicam bene gerendam, atque ad promovenda literarum, & bonarum artium studia, propemodum ex æquo partiretur. Et vero optandum id cum-

primis est, ut quo religionis sacræ cultu, quo recti, honestique amore, quo negotiorum rite gerundorum ardente studio ipse plurimum excellit, iisdem quoque virtutibus, felici quadam propagatione, hæc *Cæsareo Regia Palæstra* perpetuo efflorescat. Hujus ipsius laudatissimi Ministri opera, & consilio factum, ut nuper admodum *Academia* hæc novum specimen suæ linguarum Orientalium peritiæ, idque typis publicis mandaret, *Anthologiam* intelligimus *Persicam*, opusculum, cui id honoris præcipui obtigit, ut Sacro *Augustissimæ* MARIÆ THERESIÆ nomini illud inscribere, dicareque liceret, quodque subinde opus eruditorum, etiam exterorum honorifico judicio comprobatum est. (*mm*) Ejusdem denique consiliis, curæ, ac solicitudini in acceptis ferendum est, quod ad linguas Orientales condiscendas tam necessarium, tam magno pretio venale, tamque mirifice rarum *Meninskii lexicon* jam demum iterum lucem publicam aspiciat, & quidem editione emendatiore, multoque auctiore, ac locupletiore. (*nn*) Idem ipse erat, qui descriptas varias super hac nova editione formas, & consilia disquisivit, ex iisque, quæ optima viderentur, adoptavit; qui impedimentum, quod maximi in typographiam faciendi sumtus attulere, *Augustissimæ Dominæ* munificentia, ac liberalitate sublatum ivit; qui denique progressui operis, maturationi, absolutionique eo potissimum consuluit, quod complurium simul operæ, manusque colligendo, transcribendo, aliisque modis, in ejusdem perardui laboris partem vocarentur. Faventia tandem Orientali literaturæ omina illud absolvit, quod meritissimo huic Ministro, etiam provecta hac ætate, placuit in *Academiam Orientalem* curarum suarum partem non minimam deinceps quoque derivare; quo celeberrimi illius effati veritatem novo rursus argumento confirmat: Virum, qui in reipublicæ administratione maxima nominis sui fama consenuit, neque ad gloriam suam illustrius, neque ad animi etiam remissionem jucundius, neque ad publica commoda utilius quidquam, aut præstantius facere posse, atque si plenam meritis senectutem erudito otio, & artium, ac literarum omnis generis propagationi consecratum velit.

Tam secundis, ac felicibus Orientali literaturæ temporibus illud etiamnum fore speramus, ut (qua est vigilantia, cura, ac solicitudine prorsus Materna in omne genus literarum *Augustissima Domina nostra*) eadem & in antiquissima, ac celeberrima *universitate* hujate, & in reliquis provinciis non tam amplo quidem, ut in sæpe dicta *Academia*, & tam peculiari studio, sed pro rata tamen portione, atque ad finem propositum suffectura excoleretur. (*oo*) Postremum, cum hæc in patria scribimus, in qua & Principes ipsi, & qui Principibus a consiliis sunt, tum de omni genere literarum, tum de illa etiam, quæ in remotissimis terrarum partibus obtinet, literatura tam præclare sentiunt, nil magis a propitio Numine exoptandum nobis est, quam quod aliquando *Plinius* precabatur, inquiens: *beneficiis tuis faveas, tantisque muneribus addas perpetuitatem.*

(*a*) Pars non exigua confiniorum, quibus *Turcicum* imperium gaudet, regionibus Auſtriaco dominio potentiſſimo ſubjacentibus, conſtat. Limites inter utrumque imperium non procul ab urbe *Novi* exoriuntur, ubi flumen *Una*, extremas *Bosniæ* oras alluens, in *Savam* fluvium ſe ſe exonerat, qui *Bosniæ*, *Serviæque* partem a *Croatia*, *Sclavonia*, & *Syrmio* dirimens, ad *Albam Græcam* uſque, *Serviæ* nunc metropolim, fines conſtituit. Ab hoc loco nobiliſſimus Hungariæ fluvius *Iſter*, abſorpto *Sava* flumine, *Serviæ*, atque *Osmanidarum* una ex parte, ex altera vero *Bannatus Temeſienſis*, ſive Hungaricas novorum comitatuum procincias ad uſque pagum, *Orſowa* dictum, dividit. Porro non procul a *Czerna* tenui, ac exiguo amne, ſed inde ab illo pacis *Belgradenſis* tempore, quo hæc ſancita ſunt, admodum nobilitato, altiſſima montium juga ab antiquiſſimis jam temporibus *Walachiam*, *Moldaviamque* a magno *Tranſylvaniæ* principatu disjungunt. Ex quo denique terrarum pars quæpiam, *Buccovinæ* nomine hodie inſignita, ſolenni transactione in perpetua Auguſtiſſimæ Domus Auſtricæ jura conceſſit, latiſſime patentium confiniorum termini uſque eo patent, ubi pagi, & prædia nonnulla arcis *Chotinenſis* ad *Tyræ* fluvii oras ſe ſe diffundunt. In his jam adeo vaſtis terrarum tractibus, cum non rara, ab utriuſque confinis imperii præfectis provincialibus diſpicienda, atque expedienda, occurrere negotia neceſſe ſit, ad procurandum literarum commercium, & verſiones exactiores obtinendas apprime neceſſarium viſum eſt, ut auctoritate publica *Zagrabiæ*, *Eſſekini*, *Petrovaradini*, *Temeſii*, *Cibinii*, ac *Leopoli* linguarum Orientalium conſtituantur, alanturque interpretes.

(*b*) Rerum cum *Osmanidis* geſtarum annales vel ſummatim evolventibus, haud ignotum eſſe poteſt, alia, atque alia ſæpius pro ratione temporum pacis inſtrumenta confecta eſſe, quæ omnia cum longo hic ordine recenſere, neque loci hujus, neque noſtri ſit propoſiti, id ſolum paucis commemorare juverit, quod, ſicut hæc inter duo imperia potentiſſima prius breviſſima induciarum erant tempora, ita poſteriori ætate, in multo longius tempus firmata pace, diuturnior ab armis quies fuit. In celebrioribus pacis tractationibus Auſtriacos inter Principes, & *Osmanidas* intercedentibus, illa imprimis locum obtinet, quæ undecima die Februarii anno 1577. a *Rudolpho* Cæſare cum *Amurate* III. juncta eſt. Clariora item inter pacis fœdera illud memorabile, quod poſt inſignem pugnam ad *ſanctum Gothardum* a *Leopoldo* Cæſare, & *Mohammede* IV. anno 1664. ictum eſt. Cui proximum eſt illud *Carlovizii* in *Syrmii* pago vigeſima ſexta Januarii anno 1699. initum. Sub hujus quoque ſeculi principium *Paſzarovizii* ad *Moravæ* amnis, & *Danubii* confluentes pax coaluit anni 1718. vigeſima prima Julii, quo die ea quoque transacta ſunt, quæ ad mutui commercii commodum Auſtriacos inter, & *Turcas* pertinebant. Firmius tandem per 40. jam annorum ſpatium inter utramque nationem amicitiæ vinculum obtinet, ultima illa *Belgradenſi*, diei decima octava Septembris anno 1739. confecta pacificatione, quam amicabiles nonniſi conventiones, ut illa anni 1744. ob confinis *Bosniæ* ſtabilienda, decima nona Januarii transacta, aut ob liberum *Hetruſcorum* in terris *Osmanidarum* commercium anno 1747. inita, & his ſimiles ſubſecutæ ſunt. Qui uberiorem de antiquioribus pacificationum articulis cognitionem habere deſiderat, *Dumontium* in *corpore diplomatico* conſulat, ac cumprimis *tom.* 6^{to}. *Part.* 3^{tia}. *pag.* 23, *& ſequent. tom.* item 7^{mo}. *part.* 2^{da}. *Pag.* 448^{va}, *& ſequent.* denique *tom.* 8^{vo}. *part.* 1^{ma}. *pag.* 520., *& ſequent.* exemplaria *Turcica* transactionum pacis ad *Carlovizium*, & *Paſzarovizium* confectarum legere cupienti راشد *rāšid* hiſtoriographus *Turca* adeundus eſt. Commentationes denique ad pacem *Belgradenſem* ſcripſere *Joan. Jac. Moſerus*, & recentius *Laugier* Gallus, quorum prior opus ſuum anno 1740. Germanico idiomate *Jenæ in* 4^{to}. editum, *Pax Belgradenſis cum annotationibus* inſcripſerat, hic, *hiſtoriam initæ ad Belgradum pacis* duobus tomulis idiomate gallico abſolutam, in 8^{vo}. edidit, quæ ſucceſſu temporis in Germanicum verſa *Lipſiæ* 1769. prodiit.

(*c*) *Itham* uxorem *Leopoldi* Marchionis Auſtriæ hujus nominis III^{tii}, cognomento pulchri, atque matrem *ſancti Leopoldi* in *Palæſtinam* iter inſtituiſſe, cum *P. Calles* in annalibus Auſtriæ hiſtoriographi omnes unanimiter aſſerunt; verum an in pugna cum Saracenis capta, an vero obtrita fuerit, non æque liquet, poſterius certe magis probabile. *Albertus Aquenſis Lib.* 8^{vo}. *Cap.* 38^{vo}. hæc habet: *Comitiſſa vero Ida, utrum capta, & abducta, aut pedibus tot millium equorum membratim diſcerpta fuerit, uſque in hodiernum diem ignoratur, niſi quod ajunt, eam inter tot millia matronarum in terram Corrozan æterno exilio deportatam.*

(*d*) Annus poſt Chriſtum natum 1147^{mus}. fuerat, quo octavus Auſtriæ Marchio e *Babenbergica* ſtirpe *Henricus* II^{dus}, qui Bojoariorum itidem dux fuerat, *Conradum* Cæſarem conſcenſis *Ratisbonæ* navibus, ſecundo flumine *Auſtriam* tranſeuntem, in *Palæſtinam* comitatus eſt. *Otto Friſingenſis*, qui & ipſe peregrinationi huic præſens aderat, in opere *de rebus geſtis Friderici* I^{mi}. *Imperatoris Lib.* 1^{mo}. *Cap.* 58^{vo}. *pag.* 229^{na}. *edit: Baſile.* 1569. de hac ſacra expeditione, cumprimis vero de conſilio urbem *Damaſcum* expugnandi ſequentia perhibet: *At Conradus Romanorum princeps, habens adhuc in comitatu ſuo ex principibus Ortlibum Baſileenſem epiſcopum, Arnaldum cancellarium ſuum, Fridericum ducem Suevorum, Henricum ducem Bojoariorum, Guelfonem ducem, alioſque comites, viroſque illuſtres, & nobiles in ipſa paſcali hebdomada Ptolomaide applicans, ac poſt paucos dies, Hieroſolymam veniens, in magna cleri & populi jucunditate, cum ingenti honore ſuſcipitur. — — Rex per aliquot ibi dies in palatio Templariorum, ubi olim regia domus, qua & templum Salomonis, conſtructa fuit, manens, & ſancta ubique loca peragrans, per Samariam, & Galilæam Ptolomaidem rediit, omnes adventantes, quos poterat, milites pecunia ad remanendum inducens. Convenerat enim cum rege illius terræ, & patriarcha, militibusque templi circa proximum Julium in Syriam ad expugnationem Damaſci exercitum ducere. — — — Rex etiam Franciæ Ludovicus idem pro poſſe ſuo ſectans, de Antiochia reverſus apud Tyrum manebat. Ambo itaque inter Tyrum, & Ptolomaidem in loco, qui Palma nomen a re ſortitus appellatur, menſe Junio circa nativitatem ſancti Joannis Baptiſtæ conveniunt, de die, loco, ubi, & quando exercitus inſtauraretur, ordinantes. Nondum tamen ex tot, & tantis attritionibus faſtus inter eos regalis decoctus conquieverat. Unde, quem & proventum, & eventum hæc quoque Damaſcena ſortita fuerit expeditio, alias, & fortaſſis ab aliis dicenda erunt.* Ex ſubſequis etiam Babenbergicis *Fridericus* I^{mus}. & *Leopoldus* VII^{mus}. ſimilem expeditionem ſacram ſuſcepere; de quibus conſulendus eſt *P. Calles in Annal. Auſt.* P. II^{da}.

(*e*) Communiter annus *Hegiræ* 680., *i. e. Chriſti* 1281. ab hiſtoriographis aſſignatur, quo *Osman*, unde *Osmanidæ* nomen trahunt, aviti imperii hæreditatem adiit, novis ſubin acceſſionibus cumulatam. Eodem tempore *Rudolphus* I^{mus}, a quo *Auguſtiſſima Domus Auſtriaca* originem ſuam repetit, jam anno 1273. Cæſar renuntiatus, de firmanda pace publica imperii in comitiis *Moguntienſibus* agebat, teſte *Conringio*, *de origine juris Germ.* (*edit.* 4. *Helmſtad.* 1695.) *cap.* 27^{mo}. *pag.* 163, *& ſequent.*

(*f*)

(*f*) Struvius in *corpore hiſtoriæ Germanicæ period.* 10$^{ma.}$ *ſect.* 2$^{da.}$ *ad Frid.* 3^{tium}. §. 55. ſequentia perhibet: *Dum autem Turcæ terras Auſtriacas denuo infeſtarent, diverſimode de expeditione contra eosdem fuit actum. Factum hoc in conventu Landshutano* 1478, *Friſingenſi*, & *Norimbergenſi* 1479, & 1480, *in quo decreta quindecim millia, & nova ſtatuum matricula fuit confecta, quantum quisque militum ad eandem præſtaret.* Fuiſſe vero jam ante frequentiora in comitiis de auxilio ferendo contra *Turcas* conſilia inita, ex *Müleri* actis comitialibus Imperii conſtat, de quo jam *Viennæ* 1460. *Norimbergæ* 1466, & *Ratisbonæ* 1471. teſte eodem *Müllero* deliberatum ſit.

(*g*) Idem Struvius in paulo ante citato opere *periodo* 10$^{ma.}$ *ſect.* 3$^{tia.}$ *de Maximiliano* I^{mo}. §. 46. *Poſtquam*, ait, *circa initium anni* 1518. *inſignem conventum celebraſſet provincialium Maximilianus — — Auguſtam Vindelicorum petiit, illic principes electores, ceterique Germaniæ principes, epiſcopi, prælati, respublicæ, ac innumeri nobiles convenerunt. Aderant quoque Pont. Max. Leonis* X. *legatus Cardinalis, Thomas Cajetanus, Lutheri doctrinam confutans, regum Hiſpaniæ, Franciæ, Hungariæ, Poloniæ, atque Bohemiæ Oratores. Conſultabant in eadem dieta celeberrima Maximilianus de futuro Romanorum Rege eligendo — — de bello quoque in Turcas aſſumendo, deque bellorum apparatu, & nervo, multa per Cæſarem, & principes, imprimis per legatum Cardinalem fuerunt tractata, qui ad bellum hoc Turcicum de bonis eccleſiaſticis decimas quærebat. Decretus etiam fuit capitis cenſus, quem ſinguli in imperio viventes, decimam quidem floreni Rhenenſis partem perſolverent ita, ut nec principes, & illuſtres perſonæ excluderentur, qui pro arbitrio ſolverent.*

(*h*) Sermonem de rebus iis habentibus, quæ in imperio quondam ob imminens *Turcarum* periculum geſtæ ſunt, ad *Struvium* identidem recurrendum eſt, qui in citato jam ſæpius opere *period.* 10$^{ma.}$ *ſect.* 3$^{tia.}$ *de Max.* I^{mo}. §. 32. hæc habet: *Ineunte anno* 1510. *Cæſar Auguſtæ Vindelicorum comitia celebrat. — — Decreta tandem ab Imperio contra Venetos auxilia, certus etiam modus fuit præſcriptus; — — incitavit potiſſimum imperii ſtatus contra Venetos Ludovicus Helianus, Galliæ regis orator, oratione invectiva in publico conſeſſu habita.* Hæc oratio in *Freheri* quidem *collectione ſcriptorum de rebus Germaniæ tomo* II$^{do.}$, ſed manca, invenitur; nos, qui exemplum authographum, idque rariſſimum ante oculos habemus, facile illius diſſimilitudinem deprehendimus. Impreſſa eſt *Auguſtæ Vindelicorum. Cal. Majis. anno MDX.* præfante *Jacobo Bannicio*, a Cæſareis ſecretis. Orationis initium hoc eſt: *bene ac religioſe feciſſent Veneciani Maximiliane Auguſte: ſi poſt multas civitates: ac regiones: quas: aut Chriſtianis ademerūt: aut ipſi Turcis per pactiones tradiderunt: aut occupare permiſerunt: ſanctiſſimā expeditiōem quattuor Chriſtianorū principū in exidiū Turcę gentis: paratam excurrere paſſi fuiſſent.* In fine carmen eſt, quod inſcribitur: *ejusdem Ludovici Heliani venatio leonū. Pontifex Max. Cęsar Auguſtus: Rex Francor℞: Rex Araganonum Venatores.* item *ad Reverendiſſimos, & illuſtriſſimos ſacri Romani Imperii Electores: reliquosque inclitos in concilio Auguſtenſi Germanorum Principes: carmen exhortatorium.* Seculi præprimis 16$^{ti.}$ hic mos fuerat: ut orationes de bello contra *Turcas* ſuſcipiendo typis committerentur. Sic in *Freheri ſcriptoribus rerum Germanicarum tom.* 2$^{do.}$ ſermo oratoris Hungariæ, ac Bohemiæ regis *Mathiæ Corvini* occurrit. In *Augerii Busbequii* operibus exclamatio, ſive de re militari contra *Turcam* inſtituenda conſilium. *Joannis Cuſpiniani* oratio protreptica, ad S. R. Imp. principes & proceres, ut bellum ſuſcipiant contra *Turcam*, ſubnexa ipſius operi,

quod inſcribitur *Auſtria.* *Georgii Agricolæ* oratio de bello adverſus *Turcam*, adjecta, *Drechsleri chronico de Saracenis*, & *Turcis. Lipſiæ* 1594. Similes orationes *Turcicas* collegit, typisque ſub ejusdem ſeculi 16$^{ti.}$ finem dedit *Nicolaus Reusnerus*, quam maxime nobis hic loci ab alia itidem nobili collectione commendandus, quæ ad pleniorem Orientalis literaturæ cognitionem haud parum momenti habet; nempe *epiſtolarum Turcicarum variorum, & diverſorum auctorum, in quibus epiſtolæ de rebus Turcicis ſummorum pontificum, imperatorum, regum, principum, aliorumque mundi procerum jam inde a primordio regni Saracenici, & Turcici uſque ad hæc noſtra tempora leguntur. lib.* 14. *Francofurti ad Mœnum* 1598-1600. *in* 4to. Harum epiſtolarum collectionem integram, quoniam pauciſſimis eam adhuc viſam fuiſſe credamus, paulo fuſius hic deſcribendam exiſtimavimus.

(*i*) Neque noſtrum hic eſt, egregia præſtantiſſimorum belli ducum contra *Turcas* facinora pluribus exponere, præcipue, cum ea nemo, qui vel ſummis hanc hiſtoriæ partem labiis deguſtarit, ignorare poſſe videatur. Omnium linguis celebrata ſunt, quæ *Nicolaus Pálfi* celeberrimus Hungariæ heros *Strigonii* primum, dein *Jaurini*, adjutore, & ſocio *Schwarzenbergio* præſtitit, quamque præclare *F. Teiffenbachius Szabolczæ*, *Hatvani*, *Fileki* rem geſſerit. *Montecuculi*, qui optimos ipſe de acie contra *Turcas* inſtituenda commentarios ſcripſit, vel ob ſolam *Turcarum* ad *S. Gothardi* ſtragem ingentem jam nobiliſſimus; *Caprara* item barbarorum exercituum terror, & *Uivarini*, *Semendriæque* expugnator validiſſimus; noſtræ denique, copioſiſſima quondam *Osmanidarum* manu cinctæ, principis urbis acerrimus propugnator *Rudigerus a Stahrenberg.* Quid jam de *Eugenio*, ab omni hominum memoria imperatore maximo dicamus, cujus invictiſſimi herois immortali virtuti *Syrmia* omnis, *Bannatusque Temeſienſis* ſuam a *Turcico* jugo immunitatem gratiſſimi hodiedum in acceptis referunt? Sed quid multa de aliis? *Philippum Palatinum Rheni*, priori *Vindobonæ* noſtræ obſidioni, & *Joannem* III^{tium}. Poloniæ regem poſteriori adfuiſſe; *Electorem Bavarum* ipſi urbis *Belgradi* expugnationi ſtrenue adlaboraſſe; *Lotharingiæ* denique Ducem *Carolum* IV^{tum}. avumglorioſiſſimi Cæſaris noſtri *Franciſci*, in quo Auguſtiſſimæ duæ ſtirpes tam felici vinculo coaluere, *Budam*, & *Uivarinum* cepiſſe, & incredibili ad *Strigonium*, ac rurſus ad *Mohacſium* victoria potitum fuiſſe, vel ipſis *Turcarum* annalibus jam inſertum legimus.

(*k*) *Augerius Gislenius Busbeqius* nobili apud Flandros genere natus, Gallica una, & binis *Aſiaticis* legationibus ſummum ſplendorem conſecutus eſt. Ab omnis fere ævi doctis viris maximi habebatur; cujus rei locupletiſſimos teſtes habemus *Lipſium* cumprimis, & *Thuanum*; quorum ille in *epiſt.* 78. *cent.* 2da. ad Belgas hæc habet: *vir, quem inter ævi noſtri primos vero elogio eſt prædicare.* Alter vero ad an. 1592. *Augerius Gislenius Busbequius, vir eruditione, rerum agendarum peritia, candore, & probitate inſignis: qui unam, atque alteram legationem ad Portam Othomanicam ſub Ferdinando Cæſare magna ſua cum laude geſſit, & elegantiſſimis, & lectu jucundiſſimis epiſtolis explicavit. Ex quibus quam plurima in annales meos me tranſcripſiſſe ingenue profiteor.* Hæc hiſtoricus Gallus. *Busbequii* opera, quæ hodie extant (librum enim de vera nobilitate periiſſe ferunt) ſequentia ſunt 1mo. *legationis Turcicæ epiſtolæ quatuor*, 2do. *exclamatio, ſive de re militari contra Turcam inſtituenda conſilium.* 3^{tio}. *Solimani Turcarum Imp. legatio ad Ferdinandum Rom. Cæſarem* 1562. 4to. *ejusdem Busbequii legationis, Gallicæ ad Rudol-*

phum II$^{\text{dum}}$. *Imp. epiſtolæ* 53. Ceterum *Busbequii* operum plures extant editiones, quas inter facile ea præſtat, quæ *Baſileæ typis Brandmülleri* 1740. *in* 8$^{\text{vo}}$. vulgata eſt.

(*l*) Nomina eorum, qui primi omnium pro Cæſare Auguſto ad Portam ad Ottomanicam legatione functi ſunt, *Salomon Schweiger* ſuperiori jam ſeculo in *itinerarii ſui lib.* 2. *cap.* 7. his verbis recenſuit: Poſtquam profligatis rebus *Ladislaus* rex in aquæ lutulento gurgite cum equo depreſſus, ſuffocatusque infelici fato periit, atque *Solymanus* rerum felici ſucceſſu arrogans in *Joannem Szapolyam* rerum ſummam transferre conaretur; *Ferdinandus* rex per *Joannem Oberdanzki* apud *Turcarum* Sultanum primum agebat, dein conſecutivo ordine ſequentes erant Auſtriacorum oratores apud Portam Ottomanam conſtituti: primus *Ferdinandus Malvetius* e Vallachia oriundus; hic diu atroci apud barbaros captivitate detentus, dein redux ad Cæſarem fatis occubuit. Secundus *Augerius Busbequius*, qui in octennium inducias ſtabilivit. Tertius *Albertus de Wis*, qui diem ſupremum *Conſtantinopoli* obiit, ad ſanctum Franciſcum *Galatæ* ſepultus. Quartus *Carolus Rim* Belga. Quintus *David Ungnad Liber Baro a Sonnek.* Sextus *Joachim a Sinzendorf.* Septinus *Joannes Liber Baro a Breuner.* Octavus *Paulus ab Eitzing.* Nonus *doctor Bartholomæus Petz*, qui prius jam Cæſareo oratori *Joachimo a Sinzendorf* a ſecretis erat. Decimus denique *Fridericus a Krekwiz* conſiliarius ſupremi conſilii imperii aulici, carcerum ſquallore confectus, atque *Albæ Græcæ* vita functus.

(*m*) Antiqua æque, ac nobiliſſima comitum a *Cobenzl* proſapia, Auguſtiſſimæ Domui Auſtriacæ arctiſſimo fidelitatis vinculo nunquam non ſingulariter obſtricta, atque adeo ſummo, ut par eſt, in pretio ſemper habita eſt; cujus rei luculentiſſima nobis teſtimonia adſunt. Namque idem hic cameræ præſes *Joannes*, oratoris dignitate ornatus, eadem fere tempeſtate ad magnum *Moſcoviæ* principem diſceſſit. Alii ſubin nobiliſſimæ gentis hujus viri eccleſiaſticis aucti dignitatibus, alii rerum gerundarum peritiſſimi, ad ſumma imperii munia adſciti, & ſacræ, & profanæ reipublicæ quam optime conſuluere. Quare nobiliſſimum aurei velleris inſigne, gentilitio *Joannis Caſpari*, & *Caroli Joannis Philippi* ſcuto inſertum, hodiedum ſingularia ſtirpis hujus in patriam merita mirifice commendat. *Joannes Ludovicus* binis jam legationibus inſigni cum laude perſunctus, apud Imperatoriam modo magnæ *Ruſſiæ* aulam legatus Cæſareus, qua ſolet, animi contentione Auguſtiſſimæ aulæ noſtræ negotia curat. *Joannes Philippus* utrique S. C. M. a cubiculo, & intimis conſiliis, pacis negotiis nuper felicibus auſpiciis ad *Teſchenam* confectis, primus modo a Celſiſſimo Principe a *Kaunitz*, res cum exteris hic loci tractandas, atque Belgarum, & Longobardorum commoda præcipuis curis complectitur.

(*n*) Ut denique & illis gratum faciamus, qui de Cæſareis ad Ottomanicam portam legationibus uberiori cognitione imbui cupiunt, eorum hic nomina, quod nobis quidem ex variis monumentis eruere licuit, ſubjicimus, qui ſeu legati, ſeu oratoris, ſeu reſidentis, vel miniſtri ordinarii dignitate illuſtres, in id omni ſtudio incubuere, ut apud *Turcas* Auguſtiſſimæ Domus noſtræ emolumentis uſque ad *Belgradenſem* pacem quam optime inſervirent. Anno igitur 1584. *Henricus a Liechtenſtein dynaſta in Nicolſpurg* a *Rudolpho* II$^{\text{do}}$. Cæſare ad *Amurathem* III$^{\text{tium}}$. miſſus eſt; quo eodem tempore, ut jam innuimus, *Paulus Liber Baro ab Eitzing* reſidentis munere fungebatur. Hunc excepit *Bartholomæus a Pezzen*; cui ſucceſſit *Fridericus a Krekwitz*, cujus triſte fatum pariter ſuperius jam retulimus. Anno ſubin 1609. *Rudolphus* II$^{\text{dus}}$. ad *Achmedem* I$^{\text{mum}}$. cum muneribus oratorem legavit *Adamum Liberum Baronem ab Herberſtein.* Quem, ut non-

nihil breviores ſimus, ſequentes hoc ordine exceperunt: 1$^{\text{mo}}$. *a Starzer*, reſidens. 2$^{\text{do}}$. *Ludovicus Liber Baro a Mollar*, legatus. 3$^{\text{tio}}$. *Andreas Negroni*, legatus. 4$^{\text{to}}$. *a Czernin*, orator. 5$^{\text{to}}$. *Cæſar Gallo*, legatus. 6$^{\text{to}}$. *Rudolphus a Schmid*, reſidens. 7$^{\text{mo}}$. *Alexander a Greiffenklau*, 8$^{\text{vo}}$. *Rudolphus Comes a Czernin*, orator. 9$^{\text{no}}$. *Rudolphus Schmid a Schwarzenhorn*, internuntius. 10$^{\text{mo}}$. *a Majenberg*, internuntius. 11$^{\text{mo}}$. *Simon de Renninger*, reſidens. 12$^{\text{mo}}$. *Gualterus Comes a Leslie*, orator. 13$^{\text{tio}}$. *Caſanova*, reſidens. 14$^{\text{to}}$. *a Kindsperg*, reſidens. 15$^{\text{to}}$. *Petrus Franciſcus Hoffman ab Ankerskron*, internuntius, qui apoplexia tactus anno 1679, & repentina morte *Conſtantinopoli* ſublatus eſt. 16$^{\text{to}}$. *Terlingo*, reſidens, *Conſtantinopoli* itidem anno 1680. vita functus, & in eccleſia, quæ Jeſuitarum olim erat, ſepultus. 17$^{\text{mo}}$. *Albertus Comes a Caprara*, legatus, præter ordinem ad ſtabiliendas inducias miſſus. 18$^{\text{vo}}$. *Chriſtophorus a Kunitz*, reſidens. 19$^{\text{no}}$. *Wolfgangus Comes ab Oeting* poſt pacem *Carlovizenzem* ſummi oratoris munere clarus. 20$^{\text{mo}}$. *Defin*, internuntius. 21$^{\text{mo}}$. *Michael a Talmann*, primo reſidens, dein internuntius. 22$^{\text{do}}$. *Chriſtophorus a Gaurient*, legatus præter ordinem. 23$^{\text{tio}}$. *Damianus Hugo Comes a Virmondt*, poſt pacem, *Paſzarovizii* reſtitutam, magnus ad Ottomanos orator. 24$^{\text{to}}$. *a Dirling*, reſidens. 25$^{\text{to}}$. *Leopoldus a Tallman*, internuncius primum, dein præter ordinem ad congreſſum *Nemirovicenſem* orator renunciatus. 26$^{\text{to}}$. *Corfutius Comes ah Uhlefeld* ſummus poſt pacem *Belgradenſem* orator, *Henricum a Penkler*, qui legationi a ſecretis erat, ad res Cæſareas poſt diceſſum ſuum curandas miniſtrum reſidentem apud Portam Ottomanicam relinquens. Ceterum legationes ejusmodi plures deſcriptæ, & typis excuſæ circumferuntur. *Prima* omnium (nam *Busbequii* literarum, ac legationum jam ſupra meminimus) eſt *Stephani Gerlach* diarium duarum legationum ad Portam Ottomanam, quæ *Francofurti ad Mœnum* anno 1674. Germanico idiomate conſcripta, in folio edita eſt; hujus auctor cum *Ungnadio* olim *Conſtantinopoli* fuit. *Secunda* patria etiam lingua exarata, *Francofurti ad Mœnum* anno 1609. in folio prodiit; auctor hujus *Salomon Schweiger* legationem *Joannis Liberi Baronis a Breuner* deſcribit, ſubin ab *Adamo Libero Barone ab Herberſtein* oratore ad terminum perductam; cujus ad Ottomanos profectio a *Maximiliano Brandſtetter*, Legationi a ſecretis, magna adcuratione deſcripta, adhucdum in manuſcripto latitat; quod pulcerimum æque, ac rariſſimum *Uhlefeldianæ* olim bibliothecæ manuſcriptum in ſelectiſſima modo librorum collectione viri, inſigniter eruditi, *plurimum reverendi domini Franciſci a Neuman, canonici regularis ad ſanctam Dorotheam*, locum obtinet, qui de nitidiſſima etiam, ac rariſſima numocotheca ſua, quæ poſſidet, anecdota, peculiari libro perquam erudite nuper publici juris fecerat, plura paulo poſt de iisdem erudito orbi communicaturus. Inter libros porro editos de legationibus Cæſareis, quæ ad Portam Ottomanicam ſuſceptæ ſunt, ordine ſequitur opus *Friderici Seidln*, memorabilia legationis *Friderici a Krekevitz* Germanico idiomate continens, quod ſeculo iſto, anno nimirum 1711., *Gorlicii* in 12$^{\text{mo}}$. prodiit. Excipit hoc *Walteri Comitis a Leslie legatio* a quodam ſocietatis Jeſu quondam ſacerdote *Petro Taferner* deſcripta, & *Viennæ* anno 1668. typis data. Sequitur tertia *Comitis Alberti* videlicet *Caprara* ad Portam Ottomanicam legatio, *Francofurti* 1684. impreſſa, quam *Joannes Benaglia*, eidem legationi a ſecretis, literis conſignarat. Singulari itidem ſolicitudine conſcripta, quæ ſub initium hujus ſeculi a *Wolfgango Comite ab Oettingen*, magni oratoris munere ad Portam Ottomanicam fungente, geſta ſunt, *Simpertus Abbas in Neresheim*,

ejuſdemque legationis comes, typis *Auguſtanis* evulgaverat 1701. in 12^{mo}. Ultimæ demum, quæ typis prodiit, legationis hiſtoriam, eleganti profecto exaratam calamo, *Gerardius Drieſchius* edidit, qui, hiſtoriographi obiturus officium, *Damianum Comitem a Virmondt* anno 1719. *Conſtantinopolim* comitatus eſt, uberrimam inde materiam narrationis ſuæ nactus, cujus *Viennæ* editio in 8^{vo}. 1721; in 4^{to}. vero, ab auctore ipſo in Germanicum translata, 1723. curata eſt.

(*o*) Fuerat ea ſemper Principibus Auguſtiſſimæ Domus Auſtriacæ innata in ſubditos benevolentia, ut, qui ſingulari quodam ſtudio impoſitas muneris ſui partes præ reliquis adimplere ſatagerent, eosdem pariter non remuneratos modo, verum & peculiaribus honorum titulis ſuper alios evectos voluerint. Sic *Henricus a Penkler* in numerum primum Liberorum Regni Baronum adſcitus, tum, a ſecunda legatione redux, honore intimorum imperii conſiliariorum ornatus eſt. *Joſephus a Schwacheim* in conſortium etiam Liberorum Baronum adlectus, moxque Comitis decoratus titulo, ſub finem etiam regii ordinis *Sancti Stephani* Eques renunciatus eſt. *Antonium a Brognard*, diſcedente a Porta Ottomanica *Barone a Penkler*, internuntium nominatum, regnorum pariter ſuorum nobilem, & conſiliarium actualem Auguſtiſſima eſſe voluit. Denique *Franciſcum de Paula Thugut*, qui ob ſingularia, quæ poſuit, merita, Auguſtiſſimæ plurimum commendatur, & Liberi Baronis titulo, & regii ordinis *Sancti Stephani* Commendatoris honore cumulatum, aliis nunc etiam obeundis muniis Auguſtiſſimæ benignitate delectum conſpicimus. Quamquam nec minori & eos ſemper benevolentia Principes Auſtriaci complexi ſunt, qui interpretum munere functi, ſingulari quadam probitate, & induſtria fidem, ac obſequium ſuum comprobare adlaborarunt. Namque *Franciſcus a Mesgnien Meninski* primarius linguarum Orientalium interpres, conſiliarii initio auctus titulo, eam ſubin Auguſtiſſimorum Principum in ſe benevolentiam expertus eſt, ut conſiliarius aulæ bellicus renunciaretur. Eadem benigna ſors primo quondam interpreti *Marco Antonio Mamuca della Torre* obtigit, qui eques primum auratus Hungariæ creatus, tum vero, præſtitis ſuis per quinquaginta, & duos annos ſumma fide obſequiis, id promeritus eſt denique, ut cum poſteris ſuis in numerum Sac. Rom. Imp. Comitum cooptaretur; cujus facta, quosve conſecutus eſt honores, fuſius perſtringuntur in libello *Viennæ* 1701. edito, ſequentis inſcriptionis: *L'Immortalità del Cavalier Mar. Antonio Mamuca della Torre Conte del Sac. Rom. Imp. Conſiliere attuale di guerra*, *deſcritta da Don Vincenzio Giulio Lodi.* Quin proximis jam ætati noſtræ temporibus primum Cæſareum interpretem, & conſiliarium *Antonium Seleskovitſch*, ab Osmanidis, apud quos quædam principia juris gentium exulare nemo non novit, ante pacem *Belgradenſem*, triennio, quo ſcilicet bellum geſtum eſt, carceris ſqualloribus attritum, præter alias remunerationes, aurea quoque catena, ſingulari Auguſtiſſimi favoris teſtimonio, decoratum, & annuo ſtipendio, quoad vita ſuppeteret, auctum ſcimus. Neque mirum videri debet, adeo cumulata in eos conferi beneficia, qui fidem ſuam, & integritatem Principibus noſtris in hoc interpretum munere probarunt; quanti enim id officium aliis quoque gentibus nullo non tempore fuerit, peregrini auctoris verba, ne partium ſtudii inſimulemur, hoc loco adducere non abs re fuerit: *Petrus Buſſineli* Reipublicæ *Venetæ* a ſecretis in *hiſtorica ſua relatione de regno, & moribus gentis Osmanidarum* (ipſe enim auctor aliquanto tempore *Conſtantinopoli* commoratus fuerat) hac animadverſione finem narrationi ſuæ imponit: *Quare non ad utilitatem tantum perquam*

quam opportunum, ſed & pro publicis principis cujusque rationibus apprime neceſſarium eſt, non niſi ſibi, ſuæque ditioni obnoxios viros ad graviſſima interpretum munia adhibere, qui religionis ſuæ, jurisque naturalis incitamentis, fortiſſimo item originis ſuæ, & domeſticarum conſuetudinum vinculo conſtricti, fideliſſimam principi ſuo præſtent operam; & neceſſitate impoſita vitam etiam lubentes profundant, certi interea, perſuaſique, curaturos principes, ut gratum ſuum animum omnis horum familia deſiderare non poſſit. Rem tam apertam quisque haud difficulter perſpiciet; quæ tamen, ut omni ex parte diſpici queat, Conſtantinopolim adire oportet, ſufficientia dictorum teſtimonia in dies ſingulas exhibentem.

(*p*) *Roberto* huic *Wakfeldio* Anglo in univerſitate *Tübingenſi* profeſſori a *Ferdinando* ſtipendium annuum ſubminiſtratum fuiſſe, *Frider. Freytag in adparatu literario tom.* 3^{tio}. memorat, ejusdem *Wakfeldii* Angli editam *Londini* 1524. *in* 4^{to}. rariſſimam recenſens *orationem, de laudibus, & utilitate trium linguarum, Arabicæ, Chaldaicæ, & Hebraicæ, atque idiomatibus Hebraicis, quæ in utroque teſtamento inveniuntur.* Adfert itidem eodem in opuſculo literas *Ferdinandi Auſtriaci* ad *Henricum* Angliæ Regem *Studgardiæ* 3. *Martii* 1523. exaratas, in quibus *Ferdinandus* prædictus *Wakfeldium ob honeſtam converſationem, ſinceram, & egregiam doctrinam, quibus pollet, & alios eminenter præcellit, maximeque in linguis Hebraica, Chaldaica, & Arabica* magnis laudibus extollit. His ſubjungit demum, in eam *Tübingenſem* academiam conceſſiſſe ſententiam, ut laudatus vir *aut in perpetuum, aut in plures annos apud ſe retineri poſſit;* ſed illum hanc ſibi oblatam muneris ſpartam abſque principis ſui conſenſu renuiſſe. Fuerat tunc temporis ducatus *Wittenbergicus* juri *Auſtriaco* obnoxius, ob ejectum videlicet ducem *Ulricum*, cujus *Struvius* inter alia in *corpore ſuo hiſtorico period.* 10^{ma}. *ſect.* 4^{ta}. *ad Carolum* V^{tum}. hiſce meminit: *inſequenti anno* 1534. *geſtum fuit bellum Würtenbergicum. Anno enim* 1519. *Ulricus princeps Würtenbergicus ditione ſua pulſus fuit, & ejectus a Suevici foederis ſociis, cum Reütlingam, oppidum Imperii confæderatum ipſis nuper cepiſſet. Eam deinde provinciam Cæſar ab illis, reſtitutis ſumtibus, poſt Ferdinandus frater a Cæſare, cum hæreditas divideretur, eſt conſecutus. In Auguſtanis vero comitiis principes quidam intercedebant, ut Ulricus, qui jam in undecimum annum exulabat, reſtitueretur, intercedente etiam per Langæum, legatum ſuum, Gallorum rege Franciſco, ſed id fruſtra fuit, & Cæſar repetitis ab initio cauſſis, quamobrem fuiſſet profligatus, ornamenta ſolennia principatus fratri ſuo tum publice conferebat.*

(*q*) Oratio *Poſtelli* ſupra allegata hunc præſefert titulum: *Guilielmi Poſtelli regii in academia linguarum peregrinarum, & mathem. profeſſoris de linguæ Phœnicis, ſive Hebraicæ excellentia, & de neceſſario illius, & Arabicæ penes Latinos uſu præfatio, aut potius loquutionis, humanæve perfectionis panegyris. Viennæ Auſtriæ, opera Mich. Cimmermanni* 1554. Fuiſſe jam tunc temporis in *Vindobonenſi* univerſitate profeſſorem linguæ *Arabicæ* publicum, in commentatione ſua *de primis Vindobonæ typographis P. Schier pag.* 41. annotat, in decreto, a *Divo Ferdinando die* 17. *Jan.* 1554. ſignato, mentionem fieri inquiens: *quod ſecundus Græcus, qui & idem linguæ Aracicæ profeſſor ſit, & quotidie bis legat, D. Guil. Poſtellus ducentos florenos ſit habiturus.* Hunc porro & typographeo *Arabico* curando ſuam commodaſſe operam, (nam ad hanc inſtituendam in hujatem potiſſimum univerſitatem evocatus eſt) primi *Arabici* duo, characteribus itidem *Arabicis* expreſſi, verſiculi pſalmi illius: *Beati, quorum*

 remiſſæ

remissæ &c. argumento sunt, quos inscriptioni præfatæ orationis subjunxit. Hujus initium ab ea, qua cuique in bonum societatis cooperandum est, obligatione repetit; cui respectu universitatis Vindobonensis satisfacturus auctor, anteriore orationis parte de linguis primum in genere, & præcipuis earundem cum Latina conjungendis, tum de laude *Ferdinandi* Regis, maximi linguarum exoticarum fautoris, ac denique de se ipso, quo, (ut auctor exprimit) instrumento ad promovendas has linguas *Ferdinandus* uti voluit, se tractaturum proponit, &c. In posteriore a *Widmanstadio* sese Viennam accitum commemorat, ut lectioni linguæ *Arabicæ* nonminus, quam erigendo typographeo *Arabico* præesset. Sub finem orationis prædicti *Arabici* versiculi, characteribus rursum *Arabicis* expressi, repetuntur. Panegyrim istam a raritate *Freytag* pariter in *analectis pag.* 705. commendat, Ceterum *Postellum* non ultra *Cal. Maj.* 1554. *Viennæ* commoratum esse, atque vano perculsu metum, in Italiam secessisse, pluribus celeberrimus, ac doctissimus *Denisius* in erudito suo *de primis typis Viennensibus commentario* expositurus est, unde singulari viri hujus præclarissimi benignitate magnam notitiæ istius partem interea deprompsimus.

(*r*) De suo in linguam *Arabicam* amore, & studio *Widmanstadius* ipse in præfatione ad *novum testamentum Syriacum* hæc memoriæ prodidit: *Hunc tamen (Capnionem nempe) nihilominus eadem fere ætate Jacobus Lopes Stunica, ex equestri ordine doctissimus theologus strenue adeo secutus est, ut Græca, Hebraica, & Arabica percaluerit, mihique se apud Inachum Mendozam Burgensem antistitem in Alinzarii commentariis, quos in Jaromum grammaticum Arabem olim scripsit, explicandis, doctorem præbuerit, & fide, & diligentia excellentem.* Et alibi: *anno deinceps a Clementis obitu decimo, Marcellus Cervinus, qui nuper in summo Pontificatu necdum menstruo tamen veteris sanctitatis exemplum illustre reliquit, Petrum Ghalinum Damascenum diaconum abs se, ut mihi in excolendis Arabicis studiis tanquam Christianæ reipublicæ frugiferis adjutor esset, in Germaniam dimisit, &c.* Ardens denique *Widmanstadii* desiderium *Arabico* etiam idiomate edendi quidpiam, verba subsequa clare indicant: *Quod si æterni Numinis gratia, nostrique regis clementia vacationem a muneribus reipublicæ, cujus gravissimis curis non modo conficior, sed etiam multis, & magnis incommodis, odiisque propter eam conflictor, impetravero, operam mox dabo, ut Arabicæ quoque linguæ instrumenta, librosque sacros divo Carolo Max. Rom. Imperatori & Joanni Lusitanorum inclyto regi, ad innumerabiles Asiæ, Africæque populos in Catholicæ ecclesiæ ditionem redigendos subministrem.* Specimen rudimentorum *Arabicæ* linguæ a *Widmanstadio* conscriptorum in bibliotheca Cæsarea extare, ex *Lambecio* liquet, qui illud inter manuscriptos *Tengnaglianos* codices sub n°. 86. recenset.

(*s*) In præliminari ad *Ferdinandum*, hac subscriptione, exarata epistola, *ab humillimo, & obedientissimo servo, & interprete Turcico, Joanne Gaudier, alias Spiegel*, quam *Leunclavius* annalibus Sultanorum præmittit, ita de sua hac versione auctor disserit: *Cum non ita pridem regia vestra Majestas librum Turcicum mihi commiserit, in quo actus, atque gesta Imp. Turcicorum describuntur: quem quidem regiæ vestræ Majest. nobilis, strenuusque, atque integerrimus Hieronymus Beck a Leopoldstorf, ex itinere Hierosolymitano, & Turcia rediens, obtulit, qui mihi a reg. vestra Majest. Germanice interpretandus, clementer demandatus: quod humiliter præstiti, eaque, qua a Turcis scriptus est methodo, in idioma Germanicum transtuli.* Versio isthæc, per 37 annos in tenebris propemodum consepulta, usque eo jacuit, quoad eam *Leunclavius*, Constantinopoli redux, socia *Stephani Ungari*, linguæ *Turcicæ*, *Arabicæque* gnari, opera cum authographo exemplari conferens, Latinitate donaret, rerum per 37. annos gestarum supplementum addens, quod ipse *Leunclavius* in præfatione ad annales istos fatetur.

(*t*) Optimum de hoc doctissimo viro judicium fert *Thuanus* ad annum 1591. his verbis: *Joannes Leunclavius juris Romani, Græcique consultissimus, & rerum Turcicarum apprime peritus, linguæ ipsius Byzantina peregrinatione comparatam cognitionem, exactam ultimæ historiæ Græcæ lectionem, & acre, ac admirandum judicium attulit. Quod non solum in scriptis ab ipso, dum viveret, publicatis, sed in iis, quæ post mortem ejus publicata sunt, elucet. Non solum sui, sed & Constantinopolitanæ historiæ, cujus spem fecerat, incredibile desiderium reliquit.* Contrariæ equidem opinionis in *commentario suo ad bibliothecam Cæsaream tom.* 1^{mo}. *Lambecius* est, in laudes viri hujus parcus admodum, & summæ eum insuper ingratitudinis erga *Blotium* insimulans. Fallere ceterum *Conringium*, qui auctorem hunc cum *Davide Ungnadio* legato Cæsareo Constantinopoli fuisse asserit, bina ipsius *Leunclavii* asserta non vane demonstrant; quorum *uno* in *descriptione Lichtensteinianæ ad Portam Ottomanam legationis*, quæ in finem mensis *Augusti* 1584. incidit, se huic interfuisse socium testatur, anno vero 1587. a prædicta se se metropoli discessisse, in supra citata ad *annales Sultanorum* præfatione comprobat *altero*. Opera *Leunclavii* ad literaturam Orientalem spectantia (scripserat enim & alia multa, quæ hoc loco recensere longum foret) sunt sequentia: 1^{mo}. prædicti jam *annales Sultanorum Othmanidarum*, *a Turcis* sua lingua scripti, *a Gaudier* Germanice versi, quos *Leunclavius* Latine redditos illustravit, & auxit usque ad annum 1588. 2^{do}. *pandectæ historiæ Turcicæ ad illustrandos annales*; liber singularis admodum. 3^{tio}. *historia Viennæ Austriacæ a Turcis anno* 1529. *obsessæ*; quæ uno volumine comprehensa *Francofurti* 1588. *in* 4^{to}. prodiere; opus perquam rarum, cujus editio altera *Parisiis* in typographia regia conjunctim cum *Chalcondilo* 1650. opera *Caroli Fabroh* curata est *in fol.* 4^{to}. *historiæ Musulmanæ Turcorum, de monumentis ipsorum exscriptæ libri* 18. *Francofurti* 1591. *in folio.* Singula hæc opera Germanice quoque versa ibidem *in folio* 1590. excusa sunt.

(*u*) Inscriptio libri hujus sequens est: *Megiseri Hyeron. institutiones linguæ Turcicæ* 1612. *in* 8^{vo}. Polyhistorem hunc nulla ullius ope sublevatum, primum omnium conscripsisse grammaticam *Turcicam*, ex ipsius auctoris in præfatione verbis patet; ait enim: *quandoquidem, nisi vehementer fallor, primus ego in hoc publicum orbis theatrum prodeo, qui barbaricam istam Turcorum linguam, certis regulis limitatam, ejusque dictiones, & vocabula, vel ipso pœne timenda sono, ut poetæ verbis utar, magna ex parte dictionario peculiari comprehensa, typis nunc evulgo.* Et vero grammatica *Megiseri* nulla alia nobis prior tempore nota est. *Molini* enim, & *Ryerii* multis lustris posteriores esse, ipse, quo impressæ sunt, annus indicat. Neque tamen opus istud *Clodii* verba magnopere commendant, qui grammaticam hanc *deformem esse* annotat, *ac mutilum fœtum, characteribus Turcicis destitutum, ac fœdis erroribus, aut sphalmatibus typographicis scatentem.*

(*w*) *Sebastiano Tengnagelio* J. U. D. natione *Belgæ*, patria *Burano* plenam *bibliothecæ palatinæ Viennensis* præfecturam, defuncto *Blotio* 1608. obrigisse, in *commentariis ad prædictam bibliothecam Lambecius* testis est; cujus viri in linguis Orientalibus peri-

 tiam

tiam inter alios *Wilhelmus Schikardus* in proemio ad *Tarich* suum, magnis omnino laudibus extollit: *Spes,* inquiens, *superest, olim hæc mea ulterius emendatum iri, cum Deus aliquem Persicæ linguæ gnarum suscitaverit, qui ejus populi annales, nativa lingua scriptos, nobis exponat Latine, id quod omnium, quos hodie novi, præstare posset optime (si præ curis reipublicæ vacaret) vir nobiliss. & ampliss. dn. Sebastianus Tengnagel J. C. invictissimi imperatoris nostri &c. consiliar. senat. Viennens. Augustalis bibliothecæ curator; quo digniorem, & Asiaticis in literis peritiorem sacratiss. Cæs. Majts. huic librario suo thesauro præficere potuisset neminem. Is enim, ut est, præter Hebræas, Chaldæas, & Syras, etiam* Arabicæ, Persicæ, Turcicæque *linguarum, inusitato exemplo, & sine compari hodie callentissimus, ita pro se quoque instructissimus libris horum idiomatum rarioribus, publice nondum extantibus, plerisque manu in Asia exaratis, & suo privatim sumtu sane magno, sibi passim coemtis, ubi copia cum peregrinitate certat.* Collectionem hanc manuscriptorum codicum selectissimam, quorum numerus ad 179. excreverat, vir doctissimus, diem supremum obiens, bibliothecæ Cæsareæ legavit, in *commentariis ad prædictam bibliothecam* a *Lambecio* editis *tom* 1^{mo}. copiose recensitam, quam inter & nonnulla ab ipso *Tengnaglio* elaborata visuntur, id, quod *miscellanea sub numero* 99. *Arabica, Turcica, & Hebraica* a viro hoc præstantissimo, linguis his operam dare incipiente, in unum collecta, itemque sub numero 32. ab exortu *Mohammedis* ad annum *Hegiræ* 638. ex *Arabicis*, & Christianis auctoribus collectum *Orientale chronicon*, notisque marginalibus Latinis a cl. *Tengnaglio* illustratum, hisque alia similia comprobant.

(*x*) *Vincentius Bratutti Ragusinus*, imperatori in interpretandis Orientalibus linguis ab obsequiis, primam, *chronici Turcarum præcipui, a Sadeddino conscripti,* partem, *Italice* versam, 1649. *Viennæ in* 4^{to}. edidit; mox vero post suum in Hispaniam discessum (interpretis enim munere apud *Philippum* IV^{tum}. Hispaniæ regem itidem functurus in hanc abiit) secundam quoque, quæ rarissima est, prædicti *chronici* partem, *Madriti* 1652. typis vulgaverat. In linguam denique Hispanicam celeberrimum illum librum moralem transtulit, *Turcis* قابوس نامه *i. e. Liber Regius*, dictum, cujus pars tantummodo 1^{ma}. (nihil enim post hanc prelo commissum fuisse credimus) *Madriti* 1694. *in* 4^{to}. prodiit.

(*y*) Supervacaneum omnino arbitramur iis, quæ in nova lexici *Meninskiani* editione de præclarissimo viro dicuntur, addere quidpiam, vel opus lexicographicum Orientale, & tanta cum utilitate usque adhuc ab omnibus tritum, & tantis toties desideriis, ut lucem denuo aspiciat, expetitum, pluribus commendare. Nobis igitur missis his omnibus, id porro unum commemorasse sufficiat, superiori jam seculo ab eruditis cum laude id præstitum esse. In *actorum* certe *Lipsiensium volumine* 2^{do}. hunc in modum ad annum 1683. de præstantissimo opere differitur. *Præsentia tempora, quibus Turcici exercitus Viennam Austriæ infestant, lexici hujus Turcici, paucis abhinc annis in eadem urbe evulgati memoriam nobis ingerunt. Auctor operis laboriosi, & mole pariter, ac sumtibus magni, est Franciscus a Mesgnien Meninski sancti sepulchri eques Hierosolym. S. C. M. consiliarius, ac linguarum Orientalium interpres primarius, qui, cum ex plurimorum librorum lectione, & continuo annorum ultra quam viginti exercitio, magnam linguæ Turcicæ, nec non Arabicæ, & Persicæ, quibus Turcica exornari solet, suppellectilem comparasset, alios etiam earundem literarum notitia ob Turcici Imperii amplitudinem in præcipuis regum, ac monarcharum oculis necessaria imbuere aulam induxit.* Cetera,

ex

ex ipsa auctoris veteri præfatione desumta, nemini ignotam auctoris methodum, in lexico observatam, exponunt; quibus id solum in eadem *Lipsiensi* recensione additur: *ut pleniorem istarum linguarum thesaurum aperiret, omnibus immensi laboris, maximarum impensarum, aliarumque difficultatum obstaculis insuper habitis Joannem Lobingerum civem Norimbergensem, chalcographiæ peritissimum ad lares suos invitavit, ejusque opera characteres Arabico-Turcicos cum aliis typis ad hoc opus necessariis incidi, ac postea, typographia integra jam satis instructa, lexicon hoc cum adjuncta grammatica imprimi curavit.* Tantis igitur in nobilissimum opus impensis factis, tot alienis nominibus impeditam virum hunc reliquisse hæreditatem, nemo mirabitur. De grammatica *Meninskiana* illud quoque memoratu dignum judicamus, in ejusdem operis *parte* 4^{ta}. *capite* 5^{to}, ubi de *futuro*, seu المضارع *el-muzāry* agitur, isthæc auctoris verba legi: *& horum quidem ultimorum* (vocalem mediæ radicalis in futuro intelligit) *tabulam diligenter collectam habebis appendicis loco in fine grammaticæ, in qua, quæ non invenies, ea in futuro radicali zæmmam habere, pro comperto habebis.* Plurima usque huc exempla perquam solicite perscrutantibus, nusquam nobis hanc tabulam, præterquam in illo uno, quod principis olim *Eugenii*, nunc vero Cæsareæ bibliothecæ est, invenire licuit. Quare, cum *cl. Kollarius* eadem, modo admodum a nobis laudata verba, in nova editione *pag.* 170. intacta penitus reliquerit, ipsamque adeo tabulam in hodiernam diem necdum ediderit, facile in eam inducimur opinionem, fore, ut credamus, leviora ista mentem viri optimi præteriisse. *Meninskium* præter hæc omnia *Nesselio* in conficiendo manuscriptorum Orientalium catalogo præsto fuisse, ipse *Nesselius parte* 7^{ma}. *pag.* 162. fatetur.

(*z*) *Joannes Baptista Podesta Italus Fasanensis* eo solum titulo nomen quoddam in literariis rerum Orientalium monumentis hic loci nactus, quod, nescimus, quibus artibus anno superioris seculi 1674. Augustissimi *Leopoldi* Cæsaris consensum, Orientales linguas publice prælegendi extorserit. Auditorum, quorum sub initium octodecim habuit, adeo diminutus fuit numerus, ut post triennium, cursu grammaticali absoluto, ex iis, qui publicum apud *R. R. P. P. Dominicanos* tentamen subiere, tres tantummodo sint delecti, queis Cæsareum ad portam Ottomanicam legatum *Petrum Franciscum Hoffman de Ankerskron* 1674. Constantinopolim proficiscentem, cum ipso magistro *Podesta* comitari, linguas addiscendi gratia, concessum erat. Tentaminis hujus fusius quidem, sed minus honorifice meminit *Meninskius* in opere, quod inscribit: *in quintum, viperinumque J. B. Podestæ partum. i. e. in libellum: dissertatio academia, &c.* Ceterum eorum, quæ vir hic solers magis, quam linguarum peritus conscripsit, operum plurima, una cum *Meninskianis*, in nova lexici illius Orientalis editione secundum seriem chronologicam adnotata inveniuntur.

(*aa*) *Petri Bedik* چهل ستون *cehil sütun, seu explicatio utriusque celeberrimi, ac pretiosissimi theatri quadraginta columnarum in Perside Orientis, cum adjecta fusiori narratione de religione, moribusque Persarum, & eorundem vivendi modo, populis vicinis, aliisque de hac Orientali natione famosissima scitu dignis. Viennæ* 1678. *in* 4^{to}. Liber hic, nescimus, quo fato id factum dicamus, in historico critico *Vogtii* catalogo rarus dicitur. Nobis certe is jam sæpius occurrit; accedit insuper, quod ob ea, quæ narrat, si cum aliis conferantur, nemini, cui ipse Oriens cognitus est, non vehementer suspectus esse debeat. Adde & illud, linguarum Orientalium omnino imperitum auctorem fuisse, id quod & *Meninskius* jam superiori seculo affirmavit, & ipse

 titulus

titulus *Perſicus* cum peroratione, nuncupatoriæ ad Cæſarem epiſtolæ adnexa, ſatis ſuperque comprobat.

(*bb*) Integram libri, de quo nobis ſermo eſt, inſcriptionem hic ſubjicere placet, quæ ſic habet: *elenchus librorum Orientalium manuſcriptorum, videlicet Græcorum, Arabicorum, Perſicorum, Turcicorum, & deinde Hebraicorum, ac antiquorum Latinorum, tum manuſcriptorum, tum impreſſorum a domino Comite Marſigli collectorum. Opera Michaelis Talman, interpretis, &c. Viennæ* 1702. *in folio.* In alio præterea conſcribendo libro Gallico-Italico *de ſtatu militari imperii Ottomanici, incremento, & decremento ejusdem*, ubi nonnulla etiam ex celebri illo *Turcico* codice قانون نامه ſeu *collectione conſtitutionum* excerpta ſunt, laudato comiti adjumento fuiſſe, non abs re ſuſpicari licet; hujus poſtmodum interpretis noſtri merita ea incrementa coepere, ut miniſter adeo reſidens ad Ottomanicam portam renunciatus ſit.

(*cc*) *Joannes Adamus Lachevicz* interpres, & linguis Orientalibus a ſecretis; primis linguæ fundamentis a *Podeſta* imbutus, eundem magiſtrum ſuum poſt biennium deſeruit, ut *Meninskius* in ſuo reſcripto ad *Podeſtæ* grammaticam *Perſicam* his verbis innuit: *diſceſſiſſe cum ablegatis Cæſareis Conſtantinopolim, ubi per aliquot annos ſtudio linguarum Orientalium ſub præceptore Turcico ſedulam dans operam, ita in eis profecit, ut cum illuſtriſſimo comite Caprara reverſus, ad interpretaturam ſtatim campeſtrem adhibitus ſit, ubi etiam inſigni cum laude ſua aliis modo præeminet.* Idem deinde magnæ legationi, qua *Wolfgangus comes ab Oettingen* defunctus eſt, a ſecretis 1699. rurſus Conſtantinopolim petiit, quo tempore, locoque *Turcice, & Perſice* fabulas *Lokmanianas* reddi curavit, ut integra hic ſubnexa, libri inſcriptio exhibet: امثال لقمان ٱلحكيم *Parœmiæ Lokmani ſapientis, ex grammatica Arabica cl. viri Thomæ Erpenii, expenſis Joannis Bapt. Podeſta Conſtantinopoli per literatum Perſam Perſice, per literatum Turcam Turcice redditæ, cura Joannis Adami Lachevicz ſac. Cæſ. Reg. Majeſt. Orient. ling. ſecretarii Viennæ* 1703. *in* 4to. Hæ parœmiæ ut plurimum *Turcicæ* grammaticæ, a *Podeſta* concinnatæ, & eodem hoc anno Viennæ in lucem emiſſæ, adhærent; textus, id quod typis *Podeſtanis* cumprimis proprium erat, innumeris ſcatet erroribus orthographicis; atque hoc demum opuſculo finem *Podeſta* laboribus plus quam herculeis, ſi librorum numerum ſpectes, imponens, ſupremum diem obiit.

(*dd*) Queis manuſcriptis Orientalibus per legatum *Tenaglianum* bibliotheca Cæſarea aucta fuerit, pridem *Lambecius*, codicum elenchum in ſuis de *eadem bibliotheca commentariis* exhibens, adnotavit. Locupletiorem dein Orientalium manuſcriptorum, in palatina bibliotheca tunc temporis inventorum, catalogum, a *Meninskio* concinnatum, *Neſſelius* edidit; quem una cum priori cl. *Kollar* novæ, ſui operis *Lambeciani* editioni *tom.* 1mo. *pag.* 297. & 373. inſeruit. Huic ipſi auguſto muſarum palatio novæ, lapſu temporis acceſſiones, codicum venuſtate magis, quam numero conſpicuæ per *Hohendorffii*, & *Eugenii* principis bibliothecas factæ ſunt; cujus ultimæ binos cumprimis codices, genealogias Orientalium texentes, datam §. 18vo, fidem liberaturi, paulo infra fuſius recenſebimus. Hæc eadem bibliotheca haud ita pridem & numero, & raritate codicum inſigne incrementum cepit, tercentis circiter voluminibus ex hæreditate comitis de *Schwachheim* ære comparatis. *Busbequiani* equidem ſeculi mores reviviſcere fecit *Schwachheimius*, ubi, ut cl. *Kollarii* verbis utamur, *pro parte nummorum aliqua, obita legatione Turcica, libros, a vermibus, & tempore peſſime habitos, Conſtantinopoli Vindobonam advexit.* Sed jam de

de laudatis quoque binis codicibus *Eugenianis*, ut verba denique faciamus, hic nos locus admonere videtur. سبحة ٱلاحيار Hanc inſriptionem *Turcicum* manuſcriptum folii majoris in Cæſ. bibl. adſervatum, de genealogiis tractans, variisque diſtinctum figuris, præſefert. Præfatio propemodum eadem, fuſior tamen, ac elegantior illa eſt, quæ in *Marchtaleriana* tabula legitur. Quam uberrima de variis annorum computationibus a creatione ad *Hegiram* uſque ſequitur diſſertatio; varias præterea Orientalium principum dynaſtias breviter auctor enumerans, easdem bifariam dividit, in *priores* nempe, quæ ante, & poſt legis Islamiticæ inſtitutionem floruere, & *poſteriores*, quarum novem ad Osmanidarum uſque familiam, & præcipue ad Sultan *Mahmud*, filium *Ibrahimi*, recenſentur. Virorum porro illuſtrium, quorum cum laude hiſtoria meminit, depictas undequaque imagines exhibens, ab ipſo communi omnium familiarum patre *Adamo* initium ſummit, aliorum nonniſi nominibus relatis. Factis denique cujusque magis illuſtribus, in margine paucis ubique notatis, Osmanidarum inprimis celebriores locorum expugnationes, anno eventus illius adjecto, perquam ſolicite adſcribens, binis his diſtichis toti libro finem imponit:

الهي عدل و دادين دايم يله	سرير سلطنتده قايم ايله
جهانيک جانيدر جانک جهاني	بوجمله عالمک صاحب قراني

„Supremum Numen fac perpetuam juſtitiam, æquitatemque ejus; Con-
„firma Illum ſuper throno; Ipſe eſt anima mundi, mundusque animæ;
„Glorioſiſſimus denique princeps hujus univerſi orbis.

Alterius manuſcripti Cæſ. bibliothecæ codicis, itidem genealogias exhibentis, forma folium oblongum eſt; cujus pagina *una* tabulas genealogicas, variis virorum, in Orientali præcipue hiſtoria apprime celebrium, imaginibus diſtinctas, exhibet; *altera* vero ob nativitatem, mortem, aut inſigne cujusque factum magis commemorandos, ſummatim exponit. Initio iterum ab *Adamo* ducto non ſingulares quidem dynaſtiarum ſeries auctor nectit, ſed in generationum enumeratione eo copioſior, longo, & nuſquam interturbato ordine ad uſque *Ibrahimi* filium *Suleimam* Sultanum progreditur. In operis ingreſſu uberior illi de protoplaſtæ generatione, de divini in paradiſo, ubi cum *Heva*, ſocia ſua, agebat, mandati violatione, de expulſione ex eodem paradiſo, de conſequentibus denique hominum generationibus, uſque ad *Suleimanum*, ſermo eſt; quem anno *Hegiræ* 1099. 2da. lunæ *Moharrem* ſabbati die thronum conſcendiſſe, atque anno *Hegiræ* 1102. 24ta. lunæ *Ramaſan* vita functum fuiſſe, hiſce verbis memorat: سلطان سليمان بن سلطان ابراهيم خان بيک طقسان طقوزسنه محرم آينک ايکنجي کوني يوم آلسبتده جلوز ايدوب بيک يوز ايکي سنه ماه رمضان آلمبارکك يکرمي دوردنجي جمعه کيجه‌سي وفات ايتدي Ceterum neque hujus, neque illius prioris codicis auctorem nobis conſtare, fatemur, cum nullo in loco eorundem nomen exaratum ſit; neque unum tamen, eundemque eſſe ex eo intelligere licebit, quod, ut ex allatis patet, & ſtylus multum diverſus, & ordo genealogicus alter in utroque obſervetur. In ſecundo volumine ſuum pictor nomen ad poſtremæ figuræ finem hiſce verbis adjecit: راقمه آلفقير حسين آلمصور في غرة محرم آلمحرم لسنة اربع وماية و الف في دار آلقسطنطنيه *deſignavit hæc pauper ſervus Huſſein pictor ſub principio lunæ anno* 1104. *in reſidentia Conſtantinopoli.* Jam vero, tot, tantisque cum *Turcis* bellis geſtis, totque provinciis, quæ iniquo Osmanidarum olim jugo premebantur, in deditionem

tionem receptis, nullum nobis dubium restat, quin quam plurimi in hanc diem nostris in terris delitescant codices, sed blattas in tenebris passi, & tineas, literisque fugientibus male passim deformati. Non muito certe abhinc tempore legisse nos meminimus, in quapiam supra Onasum Abbatia quingentis plures detineri Orientales codices, catalogo omni, & ordine destitutos. In bibliotheca item *Windhagiana* præter opinionem bina haud dudum manuscripta Corani exempla, in quibus tamen nonnulla desiderantur, duosque codices (quorum unus منية لمفتي, alter تنبيه الغافلين inscribitur) atque tria præterea minoris momenti manuscripta invenimus, quibus poemata aliqua, calendaria, & his similia continentur; In duobus Corani exemplis, qua ratione *Turcis* erepta sint, in fine adscriptum legimus, & in *primo* quidem: *capto a Christianis Strigonio* 1595. *emptus est codex a milite per Hartmanum Baronem ab Ennenkel.* In *altero* vero: *recuperatus ex incendio Posonii, quæ civitas armis Cæsareis Maximiliani IIdi recepta est, ab immanissima Turcarum tyrannide.*

(*ee*) Neminem profecto latere potest, *Augustissimam Principem nostram* inde ab illo tempore, quo tot regnorum, ac provinciarum sane quam optatissima capessivit imperia, pluribus ex Oriente, ut par est, consalutatam fuisse legationibus. Cum tamen esse possint, qui, quo ordine illæ se se exceperint, scire desiderent, cumque a proposito id nostro minime alienum putemus, eo, quod & hæc ad Orientalium rerum cognitionem conferre plurimum nemo non intelligat, paucis hic rem illam complecti, in animo nobis est. Post illam igitur pacem, *Tauruni* confectam, anno 1740. caduceator, atque orator extra ordinem جانبي علي پاشا a Sultano *Mahmud* missus est, qui, cum *Augustissima Imperatrix nostra*, adhucdum Viennæ agente illo, avitorum regnorum hæres, solenniter inauguraretur, a Sultano suo, suam hanc ipsi hæreditatem verbis, quibus posset, amplissimis gratulari jussus est; confirmatis interim omnibus, quæ de pace integerrime observanda, sanctissimeque colenda amicitia relata jam prius ab ipso fuere. Alter a *Mahmudo* missus حاطي مصطفى افندي anno 1748. solenni Viennæ legatione defunctus est, ob inita cum *Hetruscis* commerciorum fœdera Cæsarem, & Imperatricem nostram salutaturus. Anno subin 1755. suam Sultanus *Osman* in Ottomanico regno successionem per خليل افندي renuntians, officii plenissimis literis inviolatam amicitiæ observantiam contestabatur. Sultan *Mustafa* itidem, fratris, paulo post fato functi, hæreditatem adeptus, amicissima animi sui sensa *Augustissimæ Principi nostræ*, legato suo رسمي احمد افندي referente anno 1757. multo amicissime comprobavit. Ultimus demum, quem eadem dignitate conspicuum anno 1774. hic loci vidimus, سليمان افندي fuerat, quem Sultanus *Abdulhamid*, suam in imperio *Turcico* inaugurationem pro more, erga amicas aulas observari solito, Augustissimis nostris significaturus, ablegavit.

(*ff*) Orientalibus musis haud exiguo jam temporis spatio penitus conticescentibus, primus, qui in minime pœnitendo hoc studio nomen sibi singulare rursus peperit, cl. *Kollarius* fuit; qui, quod jure mirandum, proprio marte harum se se perquam difficilium linguarum cognitione excoluit; anno 1748, ut ipse in suo ad 1mum *Lambecii* tomum supplemento innuit, ad Cæsaream bibliothecam adscitus. Quo in munere constitutus id cumprimis egerat etiam, ut omnium *Constantinopoli* excusorum codicum exempla hanc in bibliothecam inferrentur; quorum in numerum & bina illa lexica referenda veniunt, quorum nobis ad edendum *Meninskium* jussu *Augustissimæ Imperatricis* copia facta est. Inventis pariter plane ex animi sententia Orientalium literarum caracteribus, maximis, ut jam diximus, *Meninskii*

impensis superiori seculo fusis, in id primum incubuit, ut grammaticas *Meninskii* præceptiones, discentibus cumprimis utiles, cum colloquiis ex *Aldermani* grammatica excerptis, & *Lokmani* fabulis *Turcice* olim a *Podesta* editis, aliisque nonnullis exemplis hac cum inscriptione ederet: *Francisci a Mesgnien Meninski institutiones linguæ Turcicæ cum rudimentis parallelis linguarum Arabicæ, & Persicæ; editio altera, methodo linguam Turcicam suo marte discendi aucta, curante Adamo Francisco Kollar. tomi. duo. Vindobonæ.* 1756. *in* 4to. In animum post hæc induxit, ut ipse in grammaticæ hujus *Meninskianæ* præfatione indicat, historicæ collectionis *Byzantinæ* instar, selectiores rerum *Turcicarum* scriptores *Turcicos* publici juris facere; quo etiam consilio septuaginta omnino, & septem plagulas ex *Sadeddini* historia typis jam excusas fuisse, novimus. Verum, ubi major concinnandi *Lambecii* necessitas imposita videretur, tantum opus imperfectum relictum est. Interea tamen neminem certe ignorare posse existimamus, quantam hujus generis collectio scriptorum utilitatem adferat, cum æquissima, & plane necessaria consecutio videatur, Orientis scriptores de rebus suis loquentes ante audire, quam nos ad illarum gentium, & regionum historias narrandas adgrediamur. Atque hac ipsa de caussa conceptum animo desiderium premere nullatenus possumus; ut diligentem demum bibliotheca palatina in id conferat operam, ut plurimis ex Oriente allatis historicis voluminibus augeatur.

(*gg*) *Liberi Baronis a Reviczky* primum, e *Turcica* lingua conversum opus hanc præsefert inscriptionem: *Traité de Tactique, ou methode artificielle pour l'ordonance des troupes, ouvrage publié, & imprimé a Constantinople par Ibrahim efendi; traduit du Turc à Vienne* 1769. *in* 8vo. Idem hic liber ex Gallico Germanice redditus, ibidem lucem aspexit. Opus alterum, a cl. *Jones* dignis jam laudibus celebratum, hoc est: *Specimen poeseos Persicæ, sive Muhammedis Schemsed-dini notioris agnomine Haphyzi Gazellæ, sive odæ* 16, *nunc primum latinitate donatæ, cum metaphrasi ligata, & soluta, paraphrasi item, & notis. Vindobonæ* 1771. *in* 8vo. Vir iste doctissimus, triennio Constantinopoli commoratus, omnes propemodum, quod ad linguas quidem attinet, exhausisse thesauros dicendus est; idque, quod mirandum magis, non alio consilio, quam dispiciendi penitius, quo literarum genere, quibusve scientiis Orientis populi potissimum delectentur.

(*hh*) Peropportunum æque, ac necessarium nullo non tempore illud Austriacorum Principum fuit consilium, ut, ad publica utrumque inter imperium curanda negotia acciti, eoque fine Orientalibus imbuendi linguis, suorum e subditorum numero deligerentur; quod religiose magis debitam principi pietatem præstare credantur, qui arctioribus patrii amoris vinculis ad utilitatem publicam omni studio, ac diligentia adstringuntur. Quare jam 1578, quod ex antiquis monumentis eruere nobis licuit, *Joachimo a Sinzendorf* Constantinopoli agente, quidam *Petrus a Wolzogen* eo missus est, ut Orientis linguas, interpretis deinceps munere functurus, condisceret. Posterioribus temporibus earundem linguarum canditatos cum legatis, & oratoribus *Constantinopolim* abire jussos, ex libellis, solennes ejusmodi peregrinationes referentibus, manifestum fit. Consultius deinde visum, primis hic loci rudimentis, qui ad Orientales linguas appellerent animum, initiari; id quod primum a *Meninskio* cæptum, subin vero publicis *Podestæ* prælectionibus aliquanto tempore continuatum est. Nihil denique usquam melius, optatiusque fieri poterat, quam ut palæstra Orientalis anno 1754. cum ipsis novi anni auspiciis, volente, ac protegente Augustissima MARIA THERESIA exordium caperet. Por-

ro, tu diſciplina morum, linguarum etiam, ac reliquarum ſcientiarum cultura nullo non tempore deſideraretur, *admodum reverendi ac clariſſimi viri Joſephi Franz AA. LL. & Philoſophiæ doctoris*, qui cum comite ab *Uhlefeld* prius jam Conſtantinopoli aderat, curæ, ac moderationi iſthæc Academia concredita eſt; cum vero vir doctiſſimus, præter ætatem, ſtudiis quoque non intermiſſis, laboribusque pene conficeretur, hujus illum inſtituti curis Auguſtiſſima Imperatrix liberavit; digniſſimum hujus ſucceſſorem *reverendiſſimum ac clariſſimum dominum Joannem de Deo Nekrep AA. LL. & Philoſophiæ nec non Sacro Sanctæ Theologiæ doctorem, abbatem infulatum in Teg* deligens, qui ſingulari, præſtantiſſimaque tum Orientalium, tum Occidentalium linguarum cognitione imbutus, ſumma cura, & ſolicitudine, ſane quam difficillimo, ac graviſſimo huic muneri totum ſe ſe devovet, dicatque. Plura quæ de inſigni tanti viri doctrina, præcipua in omnes comitate, & aliis, quæ virum adeo doctum, & eruditum mirifice exornant, naturæ, atque induſtriæ beneficiis jure, meritoque prædicari poſſent, commemorare ſumma ejusdem modeſtia nos prohibet. Id porro unum omnes viri hujus laudes cumulatiſſime abſolvit, Auguſtiſſimam Dominam, quæ nonniſi præſtantiſſima in ſe, remque publicam merita ſingularibus benevolentiæ ſuæ ſignificationibus remunerari conſuevit, *Tegenſi* eundem infula, præcipua certe eccleſiaſtici ordinis dignitate, ante triennium decoraſſe.

(*ii*) Dramatis hujus, quod occaſione iſta typis commiſſum eſt, ſequens eſt inſcriptio: *Godefroi de Bouillon, repréſenté par les élevés de l'Academie des langues Orientales devant Leurs très-Auguſtes Fondateurs le* 18. *Decembre* 1757, *& le* 28. *Janvrier* 1758. *repété par Leur ordre, & par celui de LL. AA. RR. Mgr. L'Archiduc, & Mad. L'Archiducheſſe le* 4. *Mars* 1761. *à Vienne in* 8.vo. Interlocutores ejusdem Gallico æque, ac *Turcico* idiomate uſi ſunt, quod ipſum Poeta hoc *Taſſonis* effato præmonuerat:

„ E perchè i Franchi han gia il ſermone appreſo
„ Della Soria, fù cio ch'ei diſſe inteſo.

Et quamquam drama iſthoc juxta omnes criſeos regulas minime compoſitum eſſe, fatendum ſit, tanta tamen præſentium cum approbatione productum, quin & iteratum fuiſſe ſæpius, cum ipſa rei novitas, tum mimicæ quædam ſcenæ intermediæ cauſſa fuere, quibus feſtivitates *Turcarum*, pro ſolito Aſiaticorum faſtu Conſtantinopoli uſitatiſſimæ, ad amuſſim repræſentabantur.

(*kk*) Tanti momenti res, ut executioni quam exactiſſimæ daretur, Sultani *Mahmudi*, eam promotam cupientis, mandato effectum eſt, ut præſtantiſſimi duo viri cl. nempe dominus *Gobis*, rei medicæ peritiſſimus, & e familia Muſulmanorum سونكري علي افندي inſigni *Arabicæ* non minus linguæ, quam aliarum ſcientiarum cognitione imbutus, junctis cum *Herberto* viribus operam ſuam concinnandæ huic translationi commodarent, quo factum eſt, ut poſt elapſum integri, & quod excedit, anni ſpatium, iteratasque a viris his ſuper res dubias deliberationes, inſigni ſane nominis fama opus ſuum *Herbertus* noſter ad optatum tandem finem perduceret.

(*ll*) Juverit votivum iſthoc epigramma, quod & ab elegantia, qua maximo ſane literaturæ Orientalis in Europa ornamento conſcriptum eſt, & a raritate itidem ſua (pauca enim ejusdem exemplaria prelo commiſſa ſunt) plurimum commendatur, diſſertationi huic noſtræ denuo inſerere:

غرست يا سيدتي روضة في ٱلرّوضات فريدة كمثلك في ٱلـــملكات
نزهة لعين ٱلزّمان و صيتا للسانه و نشرا في انفه اطيب ٱلرّايحات
اشجارها اصناف ٱلعلوم يعلّيها غيث نداك و ٱلكتب منها ٱلثّمرات
تشكر لفضلك شكر ٱلرّوض ظامية لصبيب يصيبها من دلو ٱلغاديات
لم تزل تتلو اسمك اوراقها مادامت تبلّ ٱلاوراق بـــٱلسّاريات

„ Plantaſti, Domina, hortum in ſuo genere incomparabilem, quemadmodum Tu inter Reginas es incomparabilis. Oblectamentum oculo ſæculi, & fabulam linguæ ejus, & ſuaveolentiſſimum odorem in naribus ejus. Arbores ejus ſunt diverſa genera ſcientiarum, quas in procerum attolit imber munificentiæ Tuæ; & fructus ejus ſunt libri. Eas Tuæ bonitati gratias relaturi, quas referunt ſitientes horti effuſo imbri, a quo rigantur, e ſitula nubium *mane* venientium. Nunquam deſinant, velim, iſtius horti folia Tuum nomen celebrare, quamdiu folia (*arborum*) madefient a nubibus *veſpere* venientibus!

(*mm*) Opuſculum iſthoc hunc in modum inſcribitur: *Anthologia Perſica, ſeu ſelecta e diverſis Perſicis auctoribus exempla in Latinum translata. Viennæ* 1778. *in* 4.to. Cui evulgando, initum de edendo denuo *Meninskio* conſilium, occaſionem præbuit, quo ſcilicet illi, qui in partes oneroſi hujus laboris delecti venirent, luculento hoc exemplo comparatam induſtria ſua linguarum Orientalium cognitionem teſtatam facerent, isque etiam, qui in typographeo *Kurzböckiano* Orientalia curat, in levioris momenti opuſculo ſe ſe exercendi campum nanciſceretur. Maximam ceterum, ut cl. *Michaelis* in *ephemeridibus* ſuis animadvertit, in translatione hujus opuſculi habuiſſe partem *Ignatium Stürmerum* noſtrum, aliarum æque ſcientiarum, ac rerum Orientalium eruditione conſpicuûm, certum, indubitatumque eſt.

(*nn*) Non prius animus hic loci ad auctiorem operis *Meninskiani* editionem adjectus eſt, quam promiſſum de eodem hoc lexico, iteratis typis excudendo, Calendis Junii 1771. in Anglia literato orbi factum, penitus intercidiſſe, quam certiſſime conſtaret. Quæ porro methodus, quisve ordo in hoc tantæ molis volumine obſervatus ſit, aliunde pervulgatum eſt. Id demum unum advertere lubet, ſingularem ipſius etiam typographi *Joſephi Nobilis de Kurzböck* induſtriam, ſtudiumque, quo opus hoc complectitur, ex eo potiſſimum comprobari, quod, licet antiquos *Meninskii* caracteres præſto habuerit, novos tamen ad ſcripturam نسخي accedentes magis, effingendos curare non dubitaverit; nempe, ut hac quoque parte ornamentum operi præcipuum adderetur; in efformandis vero caracteribus cum illud preprimis curaretur, ut tum ſeparatæ, tum pro diverſo ſuo cum aliis ſitu conjunctæ literæ, notæ item diacriticæ, &, quæ demumcunque occurrere ſolent, interpunctiones magna ſane copia adeſſent, non modicis certe viri hujus ſumtibus id effectum ita, ut earundem numerus ad 520, & ultra, diverſas formas excreſceret. Id quod typographeo *Kurzböckiano* non minori laudi, quam ornamento eſt.

(*oo*) Hoc conſuetudinis eſſe omnibus non diffitemur, ut, qua maxime delectantur, ſcientiam ſi non præferendam ceteris omnibus, non minori certe, atque alias, loco habendam exiſtiment; qua quidem ratione partium ſtudii inſimulari nos poſſe, lubentes admittimus, dum in commentationis noſtræ exitu ingens deſiderium noſtrum de propaganda, & transferenda adeo in univerſitatem Vindobonenſem, ceteraque Auſtriacarum provinciarum gymnaſia, exoptatiſſima Orientalium linguarum ſcientia palam depromſimus. Et vero nemo quispiam ignorare poteſt, quanta ad hermeneuticam, hiſtoriam, ad alia denique literarum ſtudia, lingua *Arabica* adferat incrementa; atque hinc antiquiſſimis jam temporibus

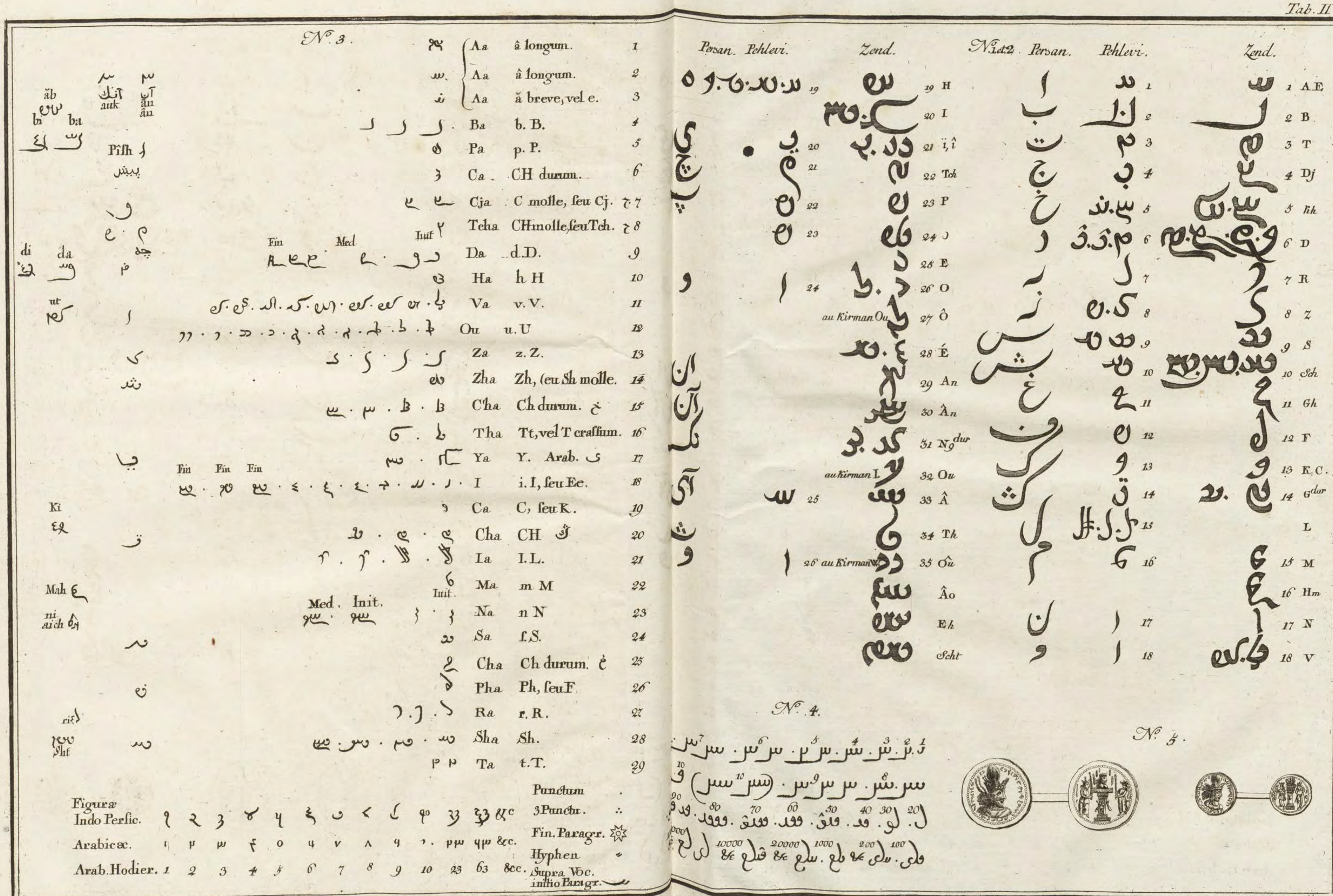
ſummorum tot Pontificum emanarunt conſtitutiones; hinc tot, tantæque de excolenda nobiliſſima lingua, prolixæ doctiſſimorum virorum commentationes; ſed de his ſuperius jam uberius egimus. De lingua *Perſica*, quod ad polyglottorum cognitionem, atque hiſtoricum cumprimis ſtudium attinet, idem plane ſentiendum contendimus. *Turcicum* demum idioma ad communem uſum maxima conferre momenta, exploratior res eſt, quam ut in dubium vocari poſſe videatur. Iis certe ſuperſedere hac lingua neutiquam integrum eſt, qui vel lucri, vel piæ peregrinationis cauſſa, vel Chriſtiani nominis aſſeclas, fratres ſuos, pro ſacri illius inſtituti ratione, a dira barbarorum ſervitute redemturi, Orientem petunt; ex ſententia enim rem quamvis evenire magis, ſi quis ipſe eorum, quibuſcum res illi eſt, linguam norit, extra controverſiam poſitum eſt. Illud interim taciti prætcrimus, illum, cui, omni linguæ *Turcicæ* cognitione deſtituto, levioris conditionis homo vel Armenus, vel Græcus ad curanda negotia ſua, ære conducendus eſt, pro notiſſima gentis Græcæ perfidia haud contemnendo res ſuas diſcrimini expoſiturum. Linguarum Orientalium inſtitutiones non equidem prolixas adeo in Academiis fieri oportere contendimus, ut, quod *Podeſta* pervincere nititur, integre trium annorum curſus expleatur; eos tamen riſu certe dignos cenſemus, qui cunctos *Arabicæ* linguæ theſauros intra horarum aliquot ſpatium aut tradi, aut percipi poſſe impudenter jactitant. Talia putide venditantes puteis, in *Arabia* haud infrequenter occurrentibus, non abſimiles videntur, qui, ipſa natura aquæ copiam illis denegante, ſitientem ſæpe peregrinum, & ſpe ſua deluſum, & indignantem dimmittunt.

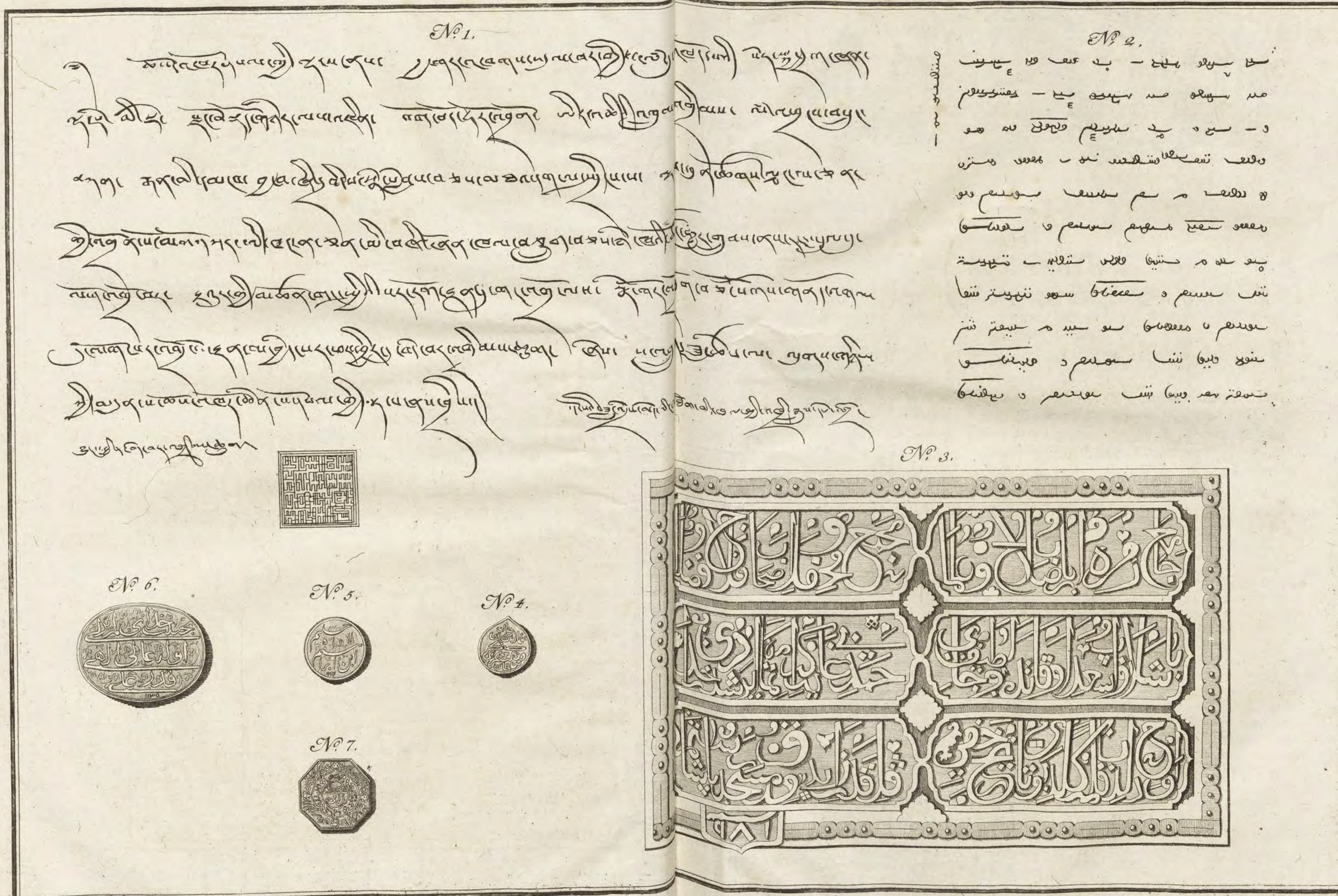
Metam denique commentationis noſtræ feliciter, propitio Numine, attingentes; ſi quibus fuſiores fortaſſis fuimus, quam res ipſorum opinione poſtulare videretur, animo illi ſuo fontium, ex quibus iſta hauſimus, raritatem repetant, nosque in illorum potiſſimum favorem hæc conſcripſiſſe, qui verſus Osmanidarum regiones in confiniis interpretum muneri a Majeſtate ſua admoti ſunt; cum proinde in locis adeo remotis peregrinorum librorum copia iis minime ſuppetere queat, neceſſarium nobis viſum eſt, aliquantam plurium rerum mentionem injicere, quæ tam ſingulari oblectamento, quam præcipuo iisdem emolumento, atque uſui futuræ ſint. Ceterum, ſi quid bonum, novumque huic lucubrationi noſtræ ineſt, id quoque aperte, & ingenue fateri non erubeſcimus, potiſſimam nos horum partem viris doctiſſimis æque, ac in republica perquam conſpicuis, in acceptis referre, qui opportunis literarum ſubſidiis, librisque rariſſimis rem noſtram haud mediocriter promoverunt. Horum in numero, non ſine ſummæ gratitudinis conteſtatione magnis omnino laudibus celebrandi nobis ſunt, *L. B. a Thugut*, *DD. a Kruft*, *a Spielmann*, & *a Schröter*, qui, utut conſiliis, curiſque ſuis graviſſima imperii complectantur negotia, id tamen (quod ſummis nonniſi viris proprium eſt) diligentiſſime agunt etiam, ut lectiſſima librorum ſuppellectili intra lares ſuos congeſta, ſubceſivis, & ab immenſis occupationibus vacuis horis, literario, qua licet, otio delectentur; ut adeo dictum illud viris hiſce quam optime congruat: *beatos, quibus Deorum munere datum, aut facere ſcribenda, aut ſcribere legenda.* Quamobrem nobis ſoliciti architecti partes expleviſſe ſufficiat, qui, quas ab aliis artificibus, nitide exciſas invenit columnas, marmora, & artis monumenta alia, ſumma cura in ordinem eo animo redigit, ut & jucunda aliis, & utilia eſſe poſſint. Verum hæc dixiſſe, nobis ſufficiat, ſiquidem „ *oblita ſui centeſima pagina ſurgit.* „



N°. 3.
N°. 1.
N°. 4.
N°. 5.
N°. 7.
N°. 2. b.
Latus alterum.
N°. 6.
N°. 8.
R Dh D Gh hh G Th T B A
Ai Th T Dh D Sh S Sc S Z
N M M L L K C Ph Gh Gh Ai
I I I L L H&L V H H N
N°. 10.
N°. 11.
N°. 9.
vel Koo.
Gkoo.
Goo.
Gho.
Ona.
Sjo. Scho.
Sjoo. Schoo.
Ioo.
Sjoo. Schoo.
Eio.
Too.
Tho.
Doo.
Dho.
Anno.
vel To.
Tho.
Do.
Dho.
Noe.
Po.
Pho.
Boo.
Bho.
Moe (Ma)
Ioo.
Roo.
Loo.
Bo.
Soo.
Soo.
vel Soo.
vel Loo.
vel Khieo.
N°. 2. a.
Latus primum.

Tab. II.


N°. 3.
Aa â longum. 1
Aa â longum. 2
Aa ă breve, vel e. 3
Ba b. B. 4
Pa p. P. 5
Ca CH durum. 6
Cja C molle, seu Cj. 7
Tcha CH molle, seu Tch. 8
Da d. D. 9
Ha h H 10
Va v. V. 11
Ou u. U 12
Za z. Z. 13
Zha Zh, (seu Sh molle. 14
Cha Ch durum. 15
Tha Tt, vel T crassum. 16
Ya Y. Arab. 17
I i. I, seu Ee. 18
Ca C, seu K. 19
Cha CH 20
Ia I. L. 21
Ma m M 22
Na n N 23
Sa s. S. 24
Cha Ch durum. 25
Pha Ph, seu F. 26
Ra r. R. 27
Sha Sh. 28
Ta t. T. 29
Fin Med Init
Pish
Figuræ Indo Persic.
Arabicæ.
Arab. Hodier. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 23 63 &cc.
Punctum
3 Punct.
Fin. Paragr.
Hyphen
Supra Voc. initio Paragr.
Persan. Pehlevi. Zend.
N°. 1 & 2 Persan. Pehlevi. Zend.
1 A. E
2 B
3 T
4 Dj
5 Kh
6 D
7 R
8 Z
9 S
10 Sch
11 Gh
12 F
13 K. C.
14 G dur
L
15 M
16 Hm
17 N
18 V
19 H
20 I
21 i, î
22 Tch
23 P
24 J
25 E
26 O
27 Ô
28 É
29 An
30 Ân
31 Ng dur
32 Ou
33 Â
34 Th
35 Oû
Âo
Eh
Scht
au Kirman Ou
au Kirman I.
au Kirman
N°. 4.
N°. 5.


No. 1.
No. 2.
No. 3.
No. 4.
No. 5.
No. 6.
No. 7.

DE

VITA ET SCRITIS MENINSKII.

Franciſcus a Mesgnien Meninski SS. Sepulcr eques Hieroſolymitanus, S. C. Majeſtatis a conſiliis aulico-bellicis, ac linguarum Orientalium primus interpres vocatus alias Menin paterno cognomine, natus eſt in Lotharingia (a) *anno ſalutis 1623.* (b) *Vir fuit doctrinæ ubertate, ingenii elegantia, & profunda linguarum, præſertim Orientalium, peritia inter præcipua ſeculi ſui ornamenta numerandus. Philoſophicum ſtadium Romæ decurrit, in eoque magiſtro uſus eſt R. P. Giattino S. J.* (c) *Literarum amore impulſus, trige-*

(a) Vide libellum, qui inſcribitur: *In Prodromum, ſeu præcocem ficum, a venenata arbore J. B. Podeſta nuper productam & Antidotum a F. d. M. M. præparatum &c. anno* 1674. ubi ſic loquitur: „ Me hucuſque non videtur aggredi (videlicet Podeſta) niſi forte me pro alienigena ſumat, Lotharingiam tamen patriam meam bona ex parte ad imperium ſpectare memini &c. „

(b) Vide *Reſcriptum notiſſimi Interpretis Meninskii in Perſiſmum, ſeu Grammaticam perſicam a J. B. Podeſta nuperrime editam, anno Ch.* 1692. *ubi in Præliminaribus Perſiſmi Podeſtani* hæc habet: „ in ſupremo Veziratu mortuo *Ahmet Paſſa* ſuffectus eſt *Dervis Mehmed Paſſa* prius Architalaſſus, quo regente veni primum Conſtantinopolim &c. „ Tenuit is autem ſupremi Veziratus dignitatem anno 1652, eodemque anno dignitatem hanc alteri cedere coactus eſt. Quæ ſi cum alio loco in libro ſupra citato: *In prodromum, Antidotum a F. d. M. M. præparatum* conferantur, ubi ſic de ſe ipſo loquitur *Meninskius*: „ non enim adoleſcens petii Turciam, neque vero ab ullo miſſus ſum: vir eram triginta annorum, cum primum pedem in illas regiones intuli &c. „ inde, inquam, jure inferimus, *Meninskium* primam lucem anno 1623. aſpexiſſe.

(c) *J. B. Giattinus* natione Siculus, patria Panormitanus, natus anno 1601, mortuus 1672. Vide *Bibliothecam ſcriptorum S. J. Romæ* 1676.

trigesimo ætatis anno Constantinopolim proficiscenti Poloniæ legato comitem se altro adjunxit. Hic a Bobovio (d) & Ahmede (e) Turcicæ linguæ cognitione clarissimis eruditus, cum acre ingenium ejus, quod a natura nactus erat, atque in addiscendis Orientalium populorum linguis singularis facilitas mox testata fieret, & illustris, tantæ spei hominem adjungere ad rempublicam cupiens aula Polonica, ei post duorum annorum, quos Constantinopoli in linguarum Orientalium studiis transegerat, intervallum, primi, quem aula hæc ad Portam Ottomanicam habet, interpretis munus pollicita est ob raram nimirum, ac plane eximiam harum linguarum peritiam.

Et vero liberavit cumulatissime fidem suam respublica, cum in locum demortui paullo post interpretis regni, patricii Poloni, cubicularii regii munere, aliisque publicarum dignitatum titulis conspicui viri, Meninskium interpretem regni suffecisset. Qui cum spem de se conceptam non implesset modo, sed etiam superasset, reversus in Poloniam publica auctoritate munitus, rebusque variis gerendis præfectus ad Portam Ottomanicam, ut ipse ait, mittitur (f). Quam legationem cum & celeriter suscepisset, & fideliter administrasset, dignus, qui jure indigenatus honoraretur, habitus est. Quare gallicum viri nomen adjecta, & conformata pro more gentis illius postrema syllaba, in Polonicum cognomen abiisse videtur, ut quam meritis suis consecutus esset patriam, hanc & nomine præseferret (g).

Versatus hoc in munere summa cum laude aliquamdiu, cum campus hic ingenio, ac industriæ suæ angustus nimium videretur, S. Cæs. Majestatis obsequio operam suam addicere decreverat, ad cujus etiam aulam anno 1661. interpretis munus adiit. Quo in munere, cum eum se exhiberet, ut spem de se jam ante conceptam superaret etiam, dignus merito censendus est, qui interpres dictus sit numeris omnibus absolutus. Quod si enim in perfecto interprete (ipso teste, ac judice) magnam vim ingenii, gravitatem judicii, amplitudinem memoriæ, rerum experientiam, eaque acquisitam prudentiam, & doctrinam, laborum æque, ac incommodorum tolerantiam, magnam ad addiscendas tot, tamque difficiles linguas celeritatem, non vulgarem denique in explicandis, dige-

(d) *Bobovius*, natione Polonus, Apostata, & sub nomine علي بك *ăli bek* primus Portæ Ottomanicæ interpres. Duo ejus exstant opera, unum, quod *Mohammedanus precans* inscripsit, quod a cl. *Hyde* typis vulgatum est. Alterum, quod sub nomine *Janua linguarum aurea reserata* a *Mininskio* in suo Thes. Ling. Orient. frequentissime citatum legitur.

(e) شيخ احمد *seich āhmed* alter fuit, quem *Meninskius* Constantinopoli Orientalium linguarum magistrum habuit, postea Dervisiorum Galatensium præpositum. Vide *Thes. Ling. Orient. fol.* 359. edit. antiq.

(f) Libro citato: *In Prodromum, & Antidotum a F. d. M. M. præparatum*, ubi his verbis utitur: „ reversus in Poloniam, non solum officio meo functus, sed etiam legatione ad Othomanorum monarcham, non sine laude, & aulæ satisfactione defunctus sum.

(g) *Clarissimus, ac eruditissimus Denisius in Memorandis Bibliothecæ Garellianæ pag.* 573. afferit, ex ore conspicui cujusdam Poloni & percepisse, *Meninskium*, origine Gallum, prius *Menin* vocatum, a *Joanne Sobiesky* in numerum nobilium regni Poloniæ adscitum esse.

rendis, tractandis, & frequenter inter aulas sibi minus amicas concludendis maximi momenti negotiis tum vigilantiam, tum dexteritatem requiri, postularique certum sit: (h) quam præclare enim vero his omnibus instructum dotibus fuisse, Meninskium oportuit, quibus id merito consecutus est, ut nonsolum pluribus Cæsareis ad Portam Ottomanicam legatis comes adderetur, verum etiam negotiis gravioribus pertractandis quam plurimis præficeretur, honorumque insuper titulis augeretur. Quam ob caussam cum non mediocrem sibi apud exteros quoque, ad quos fama viri hujus pervenerat, aut quibuscum familiarius coram ageret, nominis sui existimationem conciliaret, equitibus Hierosolymitanis, cum 1669. ad Sacrum Sepulcrum inviseret, adscriptus est. Qua ex peregrinatione Viennam redux anno 1671. ultima Aprilis supplicio, de Nasdadio sumto, testis una cum Ibrahim Tschauschio interfuit, quem ejusdem spectatorem Porta Ottomana ex arce Budensi delegarat.

Plurimis denique, non sine parta ingenti nominis sui commendatione, defunctus officiis, atque continuis fractus eruditis laboribus, cum lustra circiter quindecim complesset, atque ad extremam senectutem non minus Augustissimæ aulæ nostræ commodis servire, quam etiam per literas Orientales, quibus se totum abdiderat, plurimum ad communem utilitatem conferre perseverasset, plenus annis, & immortabilibus tam de aula Cæsarea, quam de republica literaria meritis, anno 1698. Viennæ e vivis discessit, (i) atque sic gloriosam, diuturnamque, &, quidquid etiam labeculæ altercationes, quas cum Podesta sat inanes habuit, ejus fortasse nomini adspergere potuissent, integerrimam, nullaque parte imminutam sui, hoc est, magni viri memoriam ad posteros transmisit.

Rem hoc loco Viris literatis non ingratam fore arbitramur, si elenchum operum subtexuerimus, quæ vel ab eruditissimo Meninskio, nostro vel a Podesta S. C. M. consiliario, & ling. Orient. publ. professore prelo pedetentim subjecta sunt. Effecerat enim, quod inter hos viros per annos complures fervebat, dissidium ut Meninskius, manu tandem tabulæ serio admota, notissimum suum, magnisque laudibus ab eruditis celebratum, Turcico-Arabico-Persicum, una cum grammatica earundem linguarum tanquam septennen laborum suorum fructum, ut ipse in præfatione fatetur, anno 1680. luci publicæ committeret. Priori hunc titulum præfigit: Thesaurus linguarum Orientalium Turcicæ, Arabicæ, & Persicæ, præcipuas earum opes a Turcis peculiariter usurpatas continens, nimirum: Lexicon Turcico-Arabico-Persicum, non solum vocum tam simplicium, quam conjunctarum copia maxima refertum, sed etiam in numeris phrasibus locupletatum, opus interpretibus præcipue, aliisque earundem linguarum studiosis ad intelligendum omne genus literarum, librorumque apprime utile, ac necessarium. Opera, typis, & sumptibus Francisci a

Mes-

(h) Verba sunt *Meninskii*, quibus ipse maxime arduum, gravissimumque interpretis munus vividis coloribus depingit.

(i) *Dominus Josephus Hagel de Donnersfeld* tabularii, quod penes aulico-bellicum consilium est, præfectus, & custos pro sua erga nos humanitate, hæc ex actis cancellariæ excerpta, nobiscum communicavit: *D. de Meninsky* consiliarius aulico-bellicus, & primus Orientalium linguarum interpres anno 1698. obiit.

Mesgnien Meninski SS. Sep. equitis Hierosolymitani, Sac. Cæs. Majest. consiliarii, ac linguarum orientalium interpretis primarii. Viennæ Austriæ MDCLXXX. *Posteriorum sic inscribit:* Linguarum Orientalium Turcicæ, Arabicæ, Persicæ institutiones, seu grammatica Turcica, in qua orthographia, etymologia, syntaxis, prosodia, & reliqua eo spectantia exacte tractantur, exemplisque perspicuis illustrantur, & cujus singulis capitibus præcepta linguarum Arabicæ, & Persicæ subjiciuntur. Opera, typis, & sumptibus Francisci a Mesgnien Meninski S. S. Sep. equitis Hierosolymitani, Sac. Cæs. Majest. consiliarii, ac linguarum orientalium interpretis primarii. Viennæ Austriæ, MDCLXXX. *Anno subinde 1687. Onomasticum Latino-Turcico-Arabico-Persicum edidit, facturus id antea, nisi, exorta anno 1683. ex obsidione Turcica urbis Viennensis fatali incendio,* (k) *typographia viri hujus in suburbio (vulgo Rossau) dicto, omnino consumta fuisset. Titulus his verbis conceptus est:* Complementum thesauri linguarum Orientalium, seu onomasticum Latino-Turcico-Arabico-Persicum, auctore Francisco a Mesgnien Meninski SS. Sep. equite Hierosolymitano, Sac. Cæs. Majest. consiliario aulico-bellico, ac linguarum Orientalium interprete primario. Viennæ Austriæ, MDCLXXXVII. *En jam ordine chronologico elenchum reliquorum a viro clarissimo Francisco Meninskio, & a Joanne Bapt. Podesta typis datorum.*

(k) Non solum luctuosissimum hoc incendium, verum etiam operis ipsius præstantia, atque summa utilitas effecit, ut annorum progressu, distractis in diversas provincias exemplaribus, ea jam fuerit operis hujus raritas, ut in paucissimis officinis librariis, & pretio exaggerato admodum reperiretur. Permovit hæc res in Anglia virorum doctorum societatem quampiam, ut editionem alteram lexici hujus adornare, eamque linguarum orientalium fautoribus annunciare publicis literis occiperent. Et poterat merito spes concipi, fore, ut, si vel unius *Jonesii* doctrina, atque linguarumOrientalium insignis peritia spectetur, optatus rei exitus votis eruditorum omnium satisfaciat. Sed sinistro nescio quo fortunæ fato effectum est, ut labor adhæresceret paullatim, & dissoluto virorum horum cætu, ad extremum omnino relinqueretur. Simul atque certior de hoc facta est Augustissima Domina Nostra MARIA THERESIA, bonarum artium, disciplinarumque omnium provida Mater, nihil non egit, ut tam salubre, tam desideratum opus publici juris fieret. Quare suppeditata magna pecuniæ vi, parandis typorum formis, conducendis operis, & reliquæ omni librariæ suppellectili adornandæ pernecessaria, concessis ultro compluribus immunitatibus, sublatis verbo impedimentis omnibus, editionem operis favore, ac studio plane singulari, non nisi se principe digno, promotum ivit. Quid? quod Cæsareo-Regiæ Academiæ orientalium linguarum alumnos hortaretur ad operam suam omnem seu colligendo, excerpendove, seu scribendo, & corrigendo, seu qua demum cunque alia ratione possent, ad perfectionem, maturationemque lexici pro virili conferendam. Et vero præstitere hi cumulate, quod expectabatur; & ea quidem diligentia, quam & gratus animus, & AUGUSTÆ voluntas requirebat. Quos inter Dominorum, *Stürmer*, *Zierer*, & *Willershofen*, qui Constantinopoli nunc, dum hæc scribimus, agunt, labor, ac industria comprimis, tantumque enituit, ut gratiam sibi, ac favorem AUGUSTISSIMÆ DOMINÆ demererentur, dignique haberentur, quos ipsa coram benignissimis verbis compellare, & ea caussa multum collaudare dignaretur. Horum præclaris vestigiis insistunt etiam complures ejusdem Academiæ Cæsareo-Regii alumni, quorum ii, qui præ ceteris ingenio, labore, ac industria excelluerint, honoris caussa suo tempore publice nominabuntur. Neque hoc loco præteriri silentio debet assiduitas, nulla unquam laboris contentione fatigata, *Pl. Rev. D. Francisci Höck*, qui, cum peritiæ linguarum, ipsarum quoque Orientalium literarum atque eruditionum abstrusissimarum cognitionem præclaro fœdere jungat, ostendit profecto luculenter, quanto patriæ suæ, nobilissimo Hungariæ regno, aliquando futurus sit ornamento. Denique AUGUSTÆ imperio cura, prosequendi operis, & porro dirigendi peritissimo æque, ac diligentissimo interpreti *Domino Francisco de Paula Klezl* demandata est. Neque his contenta imperatrix AUGUSTISSIMA eo usque maternas curas extendit, ut invitari etiam per literas, vocarique in partem, & societatem laboris cuperet, Constantinopoli degentes interpretes nationum omnium, aliosque linguarum orientalium gnaros: proposito palam, constitutoque præmio, ipsius nempe lexici, cum primum prelo exivisset, exemplari uno, quo donarentur omnes, quodque ad vastissimum hunc, atque per se molestissimum laborem adnotationibus, aut elucubrationibus suis quidpiam contulissent. Sed ignoramus, quid factum sit, ut demto unico *D. Cosma Comida de Carbognano* ab obsequiis aulæ Reg. Neapolitanæ linguarum orientalium perito, nihil omnino submitterent reliqui omnes. Et vero inseretur etiam procul dubio ipsi lexico, quod vir hic sedulus compilare incepit, ubi ad eam operis, quo spectat, partem perventum fuerit. Ast alto reliquorum omnium silentio tantum non adducimur, ut credamus, vera esse posse, quæ cl. *D. Biörnstiel* in epistolarum suarum nuper de urbe Constantinopolitana conscriptarum libro asserit. Ceterum jure subveremur, ne exspectationi eruditorum virorum, quo ea fors major est de hoc opere, non omnino faciamus satis, eo quod horis plerumque subsecivis tantum in eo elaborare licuerit.

Rem porro omnem ita digessimus, ut *auctum*, *imminutum*, & *emendatum* novum *Meninskii* lexicon dici possit. *Auctum*, quia tum ex *Wankuli*, وان قولي & *Ferhengi Su'uri*, فرهنك شعوري illo Arabicæ, hoc Persicæ linguæ lexicographis toto oriente præstantissimis, additæ sunt plurimæ Arabicæ, Persicæque voces, in editione priori neglectæ; tum adjecta ex *Herbelotio* fuere nomina propria regnorum, urbium, fluviorum; phrases item, seu loquendi modi Turcis magis usitati; ac denique مضارع *Mozarium* verbi subnexum, ubi illud quidem certo statui potest; magno sane eorum commodo, qui linguæ Arabicæ dant operam. Tandem tredecim formationibus adjuncta sunt verba ملحق *mulhak*, id est, quadriliteris assimilata, quæ quamvis literis pluribus constent, prioribus tamen potius adnectenda esse videntur, eo, quod literarum augmentum per formationem solummodo iis adhæreat. *Imminutum* dici potest, quia ommissa vocabula plura synonyma, quæ supra modum ad rem aliis verbis exprimendam congesta reperiebantur: quæque, experientia teste, incertum potius reddere lectorem solent, ac rem magis sæpe obscurare, quam illustrare. Expunctæ pariter significationes Gallicæ, Polonicæ, & Germanicæ, eo, quod fere sine caussa molem operis, & pretium adaugeant, cum lingua Latina sola viris eruditis sufficiat, aliis vero hujus ignaris in Oriente degentibus, Italica melius consulatur. Quare & hic præter Latinum voces, ac locutiones, magis obviæ Italicæ redditæ sunt. *Emendatum* compellari potest, quia innumera pene sphalmata typographica correcta sunt, quæ licet alias leviora, hic tamen ob notas diacriticas majoris sunt momenti. In vocum interpretatione ubique ratio habita, locutionibus parum probis substitutæ aliæ castigatæ magis, atque selectis exemplis omnia illustrata sunt. Quamquam ingenue fateri cogamur, utut antiqui errores multi emendati sint, communi tamen eorum fato, qui libros præsertim linguarum Orientalium edunt, accidisse, ut novi rursus irreperent: id quod nec solertissimus *Golius*, neque exactissimus prorsus *Castellus* evitare poterant; hinc *Sennertus* suo Arabismo subnexuit: *errata & heic irrepsisse non mirum videri poterit illi, qui operæ, nostræ simili, vel semel admovit manum.*

1669.

1669. *Podesta* Assertiones de principiis substantialibus, accidentalibus, proximis, & remotis &c. &c. Ling. orient. *Viennæ.* in 4^{to}.
Notæ in libellum anno 1669. Viennæ typis vulgatum, cujus inscriptio: *Assertiones de principiis &c.* ab amico tam corrigentis (*Meninsky*) quam errantis anonymo typis mandatae, in 4^{to}.

1671. *Verdolmetschter türkischer Chronick*, 1. *Theil*, in 8^{vo} min.
Anatome secundi monstrosi partus I. B. *Podestae*, cui nomen: origo, & gesta Ottomanicæ stirpis, a viro ejus artis perito facta, anno 1671. in 4^{to}.
Animadversione dignum est, citationes textus orientalis tam in hoc, quam in præcedenti rescripto Podestano calamo inscriptas esse, ob defectum nimirum typorum Orientalium.

1672. I. B. *Podesta*, Translatæ Turcicæ Chronicæ pars prima. *Norinbergæ.* In 8^{vo} min.
Annali Ottomanici tradotti dal' originale Turchesco, in Italiano, Latino, & Todesco da Gi. B. Podesta. Parte prima, in 8^{vo} min.
Tabella Turcicæ linguæ studiosis summe utilis, ac necessaria ad intelligendum lexicon heptaglotton doctissimi viri *Edmundi Castelli*, in quantum Arabicam radicem, & ejusdem *Castelli*, nec non doctissimi viri *Jac. Golii* dictionarium Persicum repræsentat, inventore *Joan. Podesta. Lipsiæ*, in folio

1674. Literæ publicæ, quibus invitat Viennensem juventutem J. B. *Podesta* ad addiscendas linguas Arabicas, Persicas, & Turcicas, mense Octobris ad valvas Universitatis affixæ. in fol.
Prodromus novi ling. Orient. collegii, jussu Aug. &c. erigendi in Universitate Viennensi per I. B. *Podesta*, in 4^{to}.
Meninskii antidotum in prodromum novi. ling. orient. collegii, &c. In 4^{to}.
Notandum est, exiisse paulo post decretum nomine Rectoris, & Consistorii Universitatis, quo proscribitur, probibetur, & ad ignes condemnatur prædictum Antidotum, adducendo sex specificas rationes, ob quas liber iste, ut impius, & infamis rejiciatur.

1677. Dissertatio academica, continens specimen triennalis profectus in linguis Orientalibus, deferente I. B *Podesta*, publice exhibenda a nob. & doctissimis dominis ling. Orient. auditoribus. *Viennæ.* In 4^{to}.
In quintum, viperinumque J. B. *Podestæ* partum, id est, in libellum: *Dissertatio academica &c. a Franc. de Meninsky. Viennæ*, in 4^{to}.
Podesta Theriaca contra viperinos malesuadæ invidiæ morsus. *Viennæ*, in 4^{to}.

1678. *Meninsky* Resolutio theriacæ contra viperinos malesuadæ invidiæ morsus. *Viennæ*, in 4^{to}.
Podestæ Elementa Calligraphiæ Turcico-Arabico-Persicæ in una tabella, cui adjecta tabella practica, in fol.

1680. *Mustaphæ filii Hossein algenaby* de gestis Timurlenkii, seu Tamerlani opusculum latine redditum a I. B. *Podesta. Viennæ*, in 8^{vo} min.
Cursus grammaticalis ling. Orient. Turcicæ Arabicæ, Persicæ. Pars prima. Arabismus, a I. B. *Podesta. Viennæ*, in 4^{to}.

1689. Fax reminiscentiæ. Auctore I. B. *Podesta. Viennæ*, in 4^{to}.

1691. Cursus grammaticalis ling. Orient. Pars 2^{da} Persismus, & Arabismo-Persismus. a. I. B. *Podesta. Viennæ*, in 4^{to}. *Cum fig. æn.*

1692. I. B. *Podesta* cursus grammaticalis a meta ad carceres retorti Pars 2^{da}, h. e. Rescriptum notissimi interpretis *Meninskii* in Persismum, seu gramm. Persicam a dicto I. B. Podesta nuperrime editam. *Viennæ*, in 4^{to}.

1703. Cursus grammaticalis ling. Orient. Pars 3^{tia}, & ultima. Turcismus vulgaris, ac literalis; a I. B, *Podesta. Viennæ*, in 4^{to}.

Signa & notæ compendiariæ, quæ passim in hoc opere occurrunt, sic integræ sunt legendæ.

a.	Vox Arabica.
a. vel *act.*	Activum.
abl.	Ablativus casus.
abstr.	Abstractum nomen.
ac. vel *acc.*	Accusativus casus.
Acht.	*lughæī æchterī* لغة آختري Lexicon Arabico-Turcicum manuscriptum.
adj.	Adjectivum.
adv.	Adverbium.
Ah.	*hüsnü dilī ahī* حسن ودل آهي eleganti stylo scriptus, & multæ doctrinæ liber, ad modum nostrarum fabularum *Romanensium* compositus.
An.	*Anonymus*: idque indicat vocem vel a *Meninskio*, vel a nobis alicubi lectam, aut auditam fuisse.
ano.	Anomalum.
Bern.	*P. Bernhardi a Parisiis* Capucini vocabularium Italico-Turcicum *Romæ* 1665. in 4^{to} editum.
Bob.	*Bobovius*, seu janua linguarum aurea referata, ab eodem in Turcicum idioma olim translata, & *Meninskio* Constantinopoli communicata; *ejusdem* Mohammedanus precans a *cl. Hyde* priori seculo in Anglia typis vulgatus.
Br. vel *Brat.*	*Bratuti cronica dell' origine, e progressi della casa Ottomana composta da Saidino Turco Vienna* 1649. 4^{to}.
cc.	Construitur cum: ut *cc. abl.* construitur cum ablativo, *cc. ac.* construitur cum accusativo. *cc. ac. p.* construitur cum accusativo personæ. *cc. dat. rei*, vel *c. d. r.* construitur cum dativo rei, & his similia.
C. vel *Cast.*	*Castellus*, seu ejus, & *Golii* lexicon Persico-Latinum *Londini* impressum.
coll. vel *collect.*	Collectivum nomen, cui opponitur *un.* vel *unit.* unitatis nomen, hoc est, unum ex iis collective comprehensis.
com. gen.	Communis generis.
comp. vel *compos.*	Compositum nomen.
compar.	Comparativus. vel comparativum nomen, in Arabico etiam superlativum.
conj. vel *conjug.*	Conjugatio.
contr.	Contra, vel e contra.
dat.	Dativus casus.
Del.	*deli bürazer* دلي برازر docti cujusdam Turcæ scriptum obscœnum aliquantulum, sed eleganti stylo exaratum.
der.	Derivativum nomen, aut verbum.
dim.	Diminutivum.
dual.	Dualis numerus.
e.	Pro *etmek*, vel *itmek* facere, auxiliare quippe frequentissimum, ideoque, ne toties repeteretur, illud sic exprimere placuit; sicut & turcicum اتمك vel ايتمك minori ا *elif.*
Eb.	*ebū ælī sinā* ابو علي سينا seu Avicennæ vita fabulose quidem, sed eleganti stylo exarata.
e. g.	Exempli gratia.
Erp.	*Erpenii* grammatica.
fæm.	Fæmininum.
Ferh.	*ferhengī suʿurī* فرهنك شعوري dictionarium Persico-Turcicum *Constantinopoli* impressum.
F.	Forma conjugationum Arabicarum, & quidem ordine juxta notam formulam فتح ضمّ ✲ فتح كسر ✲ فتحتان ✲ كسر فتح ✲ ضمّ ضمّ ✲ كسر ثان ✲ recepto.
fut.	Futurum.
gen.	Genitivus casus.
Gige.	*Gigei* thesaurus linguæ Arabicæ; opus, quod *Mediolani* superiori seculo prodivit.
ğih.	*ğihān nümā* جهاننما Opus geographicum Turcice exaratum, & *Constantinopoli* impressum.
G. vel *Gol.*	*Golius*, seu ejus lexicon Arabico-Latinum *Lugduni Batavorum* impressum.
Gram.	Grammatica *Meninskii.*
Guard.	*Guadagnolus*, seu ejus institutiones linguæ Arabicæ *Romæ* impressæ.
Gül.	*Gülistan* كلستان Moralista Persa, a *Gentio* latine redditus.
h. e.	Hoc est.
Hæl.	*lughælī hælimi* لغة حليمي lexicon Persicum, Turcice, & Arabice explicatum.
Haf.	*diwānī hāfyz* ديوان حافظ poemata Persica celebratissima.
Herb.	*Herbelotii* Bibliotheca Orientalis, *Lutetiæ Parisiorum* superiori seculo Gallice edita, summaque eruditione conscripta.

Hez. *tælchyſül-bejān fi kæwānīnī ālī osmān lihusein hezarfen* تلخيص آلبيان في قوانين آل عثمان لحسين هزار فن Manuſcriptum explicans ſyſtema politicum omnium provinciarum Ottomanicis principibus ſubjectarum.

Hott. *Hottingeri* ſolertis in literaturam Arabicam indagatoris opera, nempe: Hiſtoria Orientalis; Bibliotheca Orientalis, & alia.

Hum. *hümajūn nāme* هايون نامه Speculum principum, quod ex Perſico in Turcicum verſum elegantiſſimis repletum eſt ſententiis, exemplis, & fabulis.

Hyd. *Hyde* doctiſſimi Angli opera, videlicet de veteri religione Perſarum, *item* de Schahiludio.

Jan. Janua linguarum Turcice reddita.

i. e. Id eſt.

i. q. Idem quod.

i. q. præc. Idem quod præcedens.

Ik. *iksīrī dewlet* اكسير دولت Elixir vitæ, & felicitatis, liber moralis de officiis cuique in vita præſtandis: juxta *Meninskium*, manuſcriptum rarum, & auro contra carius.

imp. vel *imperf.* Imperfectum.

impera. Imperativus.

intranſ. Intranſitivum verbum, ſeu abſolutum, aut caſum non regens.

Kirch. *Kircheri* in linguis exoticis verſatiſſimi Germani opera, quæ cumprimis de rebus Aegyptiacis tractant, ut: lingua Aegyptiaca ex abſtruſiſſimis Arabum monumentis reſtituta, *item* Oedipus Aegyptiacus.

Kürk. *kürk wezīr hykājetī* قرق وزيرحكا يتي Hiſtoria 40. Veſiriorum ſeu hiſtoriæ a ſingulis eorum allatæ in defenſionem principis accuſati a noverca, totidem ea etiam hiſtorias fabuloſas ad illum convincendum allegante.

Leunc. *Leunclavii* viri de hiſtoria Orientali optime meriti, pandectes hiſtoriæ Turcicæ, liber ſingularis ad illuſtrandos annales.

Ll. Literæ, *hoc eſt:* epiſtolæ, diplomata, mandata, decreta, ſyngraphæ &c. &c.

Marac. *Maraccii* e congre. cler. regul. Matris Dei, & confeſſarii *Innocentii XI.* refutatio Alcorani.

Mag. *Maggio* ſeu ejus grammatica Turcica *Romæ* impreſſa.

mas. Maſculinum, ſeu maſculini generis.

metaph. Metaphorice.

Mirk. *mirkātül-lughæt.* مرقاة آللغة dictionarium Arabico-Turcicum.

Montec. *Montecucoli* commentarii bellici, juncto artis bellicæ contra Turcas inſtituendi ſyſtemate *Viennæ* impreſſi.

Næi. *tārīchī næīmī* تاريخ نعيما annales Sultanorum ab anno *Heg.* 1000. ad annum 1070. duobus tomis *Conſtantinopoli* impreſſi.

Ni.* *lughætī ni*metüllah* لغة نعمة آلله dictionarium Perſico-Turcicum copioſiſſimum.

nom. Nomen.

n. ſ. Nomen ſubſtantivum.

n. prop. Nomen proprium.

ol. Eſt pro *olmak* eſſe, vel fieri, ſimiliter auxiliari longe frequentiſſimo, unde Turcicum اولمق binis literulis hoc modo او exprimitur.

p. Vox Perſica.

part. paſſ. Participium paſſivum.

pl. Pluralis numerus.

pl. mult. Pluralis multitudinis.

pl. pauc. Pluralis paucitatis.

pl. pl. Pluralis pluralis.

Pocok. *Pocokius*, ſeu ejus ſpecimen hiſtoriæ Arabum, opus ſumma eruditione repletum.

præc. Præcedens, vel præcedentis.

præt. Præteritum.

q. Quaſi.

r. Rarius; admonet nempe dictionem, cui poſtponitur, rarius venire in uſum, ac eſſe pene obſoletam, pro qua ſemper ſubjicitur uſitatior.

Ras. *tārȳchī raśid* تاريخ راشد annales Sultanorum ab anno 1071. uſque ad annum 1134. tribus tomis *Conſtantinopoli* impreſſi.

Rel. *Relandi Hadriani* de religione Mohammedica.

Sæ. *sæ* düd-dīn* سعد آلدين *Bratutio*, ejus interpreti, *Seidinus* dictus. Auctor Turcici chronici elegantiſſimo ſtylo conſcripti, ita, ut dicatur: *tāgiüt-tewārȳch* تاج آلتواريخ corona chronicorum: vulgo *chogia-tewarychy* خواجه تواريخي appellatur.

Schult. *Schultenſii Alberti* viri in linguis orientalibus peritiſſimi opera, nempe: Monumenta vetuſtiora Arabiæ; Vita Saladini; Anthologia veterum Poetarum.

ſcil. Scilicet.

ſing. Singulare, ſingularis numerus.

ſül. *süleimāni* سليماني Solimani annales.

t. Turcica vox.

tart. Tartarica vox.

Tef. *tefsirül-kur-ān* تفسير آلقران commentarius Alcorani, in duos tomos diviſus.

Tew. *tewārȳchȳ ālī osmān* تواريخ آل عثمان annales Turcici, ſeu de ſtirpe Ottomanorum; liber, *uti Meninskius dicit*, a Turcis pauci æſtimatus, *a Leunclavio* olim latine redditus.

tranſ. Tranſitivum verbum.

V. vel *Vid.* Vide; ſcilicet remittitur lector ad vocem jam antea explicatam, vel alibi explicandam.

V. Verbum.

V. a vel *act.* Verbum activum.

V. p. vel *paſſ.* Verbum paſſivum.

Wan. *Wānkuli* وان قولي dictionarium Arabico-Turcicum *Conſtantinopoli* impreſſum.

unit. Unitatis nomen.

uſi. Uſitate.

vul. vel *vulg.* Vulgo.

[ ] His notis plerumque includitur, quotæ ſit conjugationis verbum, cujus arabici verbi ſit infinitivus, aut participium, denique, a qua radice proveniat vox præcedens.

)( )(His includitur vocabuli explicandi oppoſitum, uti *albo* opponitur *nigrum*.

II. Indicat vocem ſequentem, aut ſynonimam eſſe, aut ſimiliter deſinentem.

¶ Denotat vocis præcedentis phraſes, & modos loquendi.

* Aſteriſcus indicat expreſſiones ſubſequentes eſſe tropicas, quæ nonniſi apud poetas inveniuntur.

Ordo formarum, ſeu Modzareorum *triliterarum radicalium* linguæ arabicæ.

I. فعل *fe-æle* يفعل *jef*-ülu.* II. فعل *fe-āele* يفعل *jef-ȳlu.* III. فعل *fe-æle* يفعل *jef-ælu.* IV. فعل *fe-ȳle* يفعل *jef-ælu.* V. فعل *fe-üle* يفعل *jef-ülu.* VI. فعل *fe-ȳle* يفعل *jef-ȳlu.*

Ordo conjugationum *triliterarum regularium*.

1. فعل *fæ-æle, fæ-ỳle, fe-ùle.* 2. فعّل *feæ-æle.* 3. فاعل *fā-æle.* 4. افعل *ef-æle.* 5. تفعّل *tefæ-æle.* 6. تفاعل *tefā-æle.* 7. انفعل *infæ-æle.* 8. افتعل *iftæ-æle.* 9. افعلّ *if-ælle.* 10. استفعل *istef-æle.* 11. افعالّ *if-ālle.* 12. افعوعل *if-æw-æle.* 13. افعوّل *if-æwxele.*

Ordo conjugationum *triliterarum irregularium*, seu Arabibus *assimilatarum quadriliteris*.

14. فوعل *few-æle.* 15. فيعل *fei-æle.* 16. فعول *fæ-wele.* 17. فعيل *fæ-jele.* 18. فعلل *fæ*-lele.* 19. فعلي *fæ*-lā.* 20. تفعلل *tefæ-lele.* 21. تفوعل *tefew-æle.* 22. تفيعل *tefei-æle.* 23. تفعول *tefæ-wele.* 24. تفعلي *tefæ-lā.* 25. افعنلل *if-ænlele.* 26. افعنلي *if-ænlā.*

Ordo conjugationum *quadriliterarum*.

1. فعلل *fæ*-lele.* 2. تفعلل *tefæ*-lele.* 3. افعنلل *if-ænlele.* 1. افعللّ *if-ælelle.*

Series characterum, quibus cum *Meninskio* ad exprimendam pronunciationem vocum Orientalium usi sumus.

a, æ, Literam *a* sine nota, aut accentu in *Turcicis*, & literam *æ* in *Arabicis*, & *Persicis* eodem modo leges aut pronuntiabis, hoc est clare, ut *a Italicum*, *Gallicum*, quod natura sua breve est ad differentiam sequentis *ā*.

ā Effertur obtuse, ut *Austriacum a* in dictione *Vater*, pater, ut diphtongus *Gallica au* in dictione *haut*, *altus*: est enim semper longum, & notabiliter debet protrahi.

b Proferri debet, ut in *Italicis*, *Gallicis*, non vero ut in *Germanicis*, ubi confunditur sæpe cum *p* vel cum *w*.

c Literam *c*, prout pronunciatur ante *a*, *o*, *u*, seu ut *k* nunquam adhibemus, sed loco illius ponimus ubique *k*.

ć Hoc *ć* cum accentu paulo fortius proferendum est æque, uti *Italicum*, aut *Romanum c* ante *e*, & *i* in dictione, v. g. *cece*, *cicer*, & fere ut *Germanicum tsch*.

ch. Non cum tali sibilo, & rasione effertur, qua suum *ch* efferunt *Germani*, sed liberius spiritum illum fortem, ex imo gutture tractum, emittendo citra compressionem oris.

d, e, f, Efferuntur ut in *Gallicis*, & *Italicis*.

g, gh. g Solum, prout ab *Italis*, & *Gallis* ante *a*, *o*, *u*, *l*, & *r* pronuntiatur, nusquam adhibemus: cum *Turcæ* illud proprie nunquam sic legant, sed cum *h* unitum, ut sit *gh*, quod efferunt sicut moderni *Græci* suum γ *gamma*: sic ad exprimendum *Turcico-Arabicum* غ *ghæin* utimur literis *gh*, ubi debet simul cum *g* audiri aspiratio *h*.

ḡ Litera *ḡ* sic notata ad exprimendam *Turcicam* ج *ḡim* adinventa, efferenda est ut *g Italico-Romanum* ante *e* & *i*, ut in dictionibus *generale*, *generalis*, & *ginocchio*, *genu*. Ubi autem inveneris *ḡia*, *ḡiu*, vel *ḡio*, pro جا vel جو lege illud ad modum unius syllabæ, quemadmodum pronuntiaret *Italus* suum *gia*, *gio*, *giu*.

gʲ Litera *gʲ* cum superaddito parvulo *i* pariter inventa est ad exprimendam *Persicam* گ *gʲef*, proferturque ut *g* durum, cum admixto, seu quasi adjuncto *i*, ut, si sequatur alia vocalis, faciat unam cum ea syllabam, quod in monosyllabo كف *gʲef* videre est: *Gallus* scriberet *giuef*, vel *guef*, *Italus ghief*.

h Proferenda est cum sensibili aspiratione, uti in *Germanicis*, & nonnullis dictionibus *Gallicis*.

i Pronuntiandum ut apud *Germanos*, & *Italos*, sive sit consonans, sive vocalis, sed presse, dum est vocalis; ut ab *Italis*, *Gallis* profertur in voce *finis*, ad differentiam *y*, quod longe aliter pronuntiandum, ut infra dicetur.

ī Litera hæc sic notata nihil est aliud quam *ī*, seu producendum, ac notabiliter protrahendum in *Arabicis*, & *Persicis*. Nota tamen, quod, cum in *Arabicis* idem *ī* immediate sequitur alterum *j* consonans, tale *ī* ponamus ad compensandum *w*: ut ازيّت exprimimus *ezījet*, quod alias scribi deberet *ezijjet*.

j Consonans est, ut in *Italicis*, *Germanicisque* proferendum.

ĵ Litera hæc *ĵ* tribus punctis superne notata ad exprimendam ژ *ĵe* adinventa est, efferrique debet ut *Gallicum i consonans*, aut ut *g* ante *e*, & *i* apud *Gallos* in dictionibus; v. g. *i'ai*, *habeo*, *general*, *generalis*.

k Legendum ut *k*, seu *kh Germanicum*, admixta aliqua aspiratione gutturali.

kʲ Litera hæc adinventa est ad exprimendam literam *Turcico-Arabicam* ك *kʲef*, proferenda simul cum *i* eo modo, quo diximus efferendum *gʲ*, hoc est, illud *i* simul cum *k efferendo*, & cum sequente alia vocali unam syllabam efficiendo, ut كف *kʲef* monosyllabum scriberet *Gallus quief* vel *quef*, *Italus chief*.

l Literam *l* profer ut in *Germanicis*, *Italicis*, *Gallicis*.

m Pronuntiatur ut in *Italicis*, *Germanicis*.

n Pariter.

n- Sed cum additur lineola, ut hic *n-* tunc servit ad exprimendam *Turcicam* literam ڭ *saghyrnun* dictam, estque adulterinum *n* non integre pronuntiatum, palatum nempe lingua non feriendo, ut etiam in *Latinis* plerumque effertur *anguis*, *angustia*, *increpo*, *ingenuus* &c. & ut in *Gallicis mon*, *meus*, *bien*, *bene*, *latin*; *latinus* &c.

o Proferendum fere ut *o Italicum*, & *Gallicum pressum* in dictionibus *contra*, & *contrà*, hoc est, sono accedente ad *u*.

ö Hæc litera adinventa est ad exprimendum و *waw* otiosum post consonantem in *Turcicis*, & proferenda ut diphthongus *Gallica eu*, in *peu*, *parum*, seu ut profertur tale *ö* a *Germanis* superioribus in voce *König*, *Rex*.

p Ut in *Italicis*, & *Gallicis*, nunquam cum *b* confundendum.

r Ut apud *Germanos*, & *Italos*.

s ſ Ut *ſ Italicum*, & ut *Gallicum ſ* initiale.

ś Litera hæc *ś* punctata, seu accentu notata ad exprimendam literam ش *śin* adinventa est, proferturque plane ut *Gallicum ch* in *cheval equus*, aut ut *Italicum ſc* in *ſcemare*, *minuere*, & omnino ut *Germanicum ſch* in *ſchade*, *damnum*.

t Ut in *Italicis*, & *Gallicis*.

u Litera *u* semper legenda ut vocalis; nam pro consonante adhibetur *w*. Proferatur autem ut a *Germanis*, *Italis*, *Polonis*, & ut *ou Gallicum*, aut *Græcum* ȣ

ū Longum eſt, & protrahi debet.

ü Litera *ü* cum duabus ſuperne lineolis proferri debet, ut *u Gallicum*, ſeu ut *u* populis ſuperioris *Germaniæ* pleriſque profertur.

w Litera *w* æquivalet conſonanti *v*, prout profertur ab *Italis*, & *Gallis*, eodemque modo pronuntiari volumus, & nunquam ut *f*.

y Legi debet medio quodam ſono inter *e*, & *i*.

ȳ Notabiliter protrahi debet.

z Pronuntiandum ſemper ut *z Gallicum*, non vero ut *Italicum*, *Germanicum*.

˄ Nota hæc ˄ adinventa eſt ad exprimendam literam ع *æin Hebraicæ* ע reſpondentem.



ا *Elif. Litera prima Alphabeti Arabici, Perſici & Turcici eſt aſpiratio leniſſima, in ſummo gutture formata, & habet ſonum ſecundum vocalem, quæ illi ſuperadditur; nonnunquam eſt litera otioſa, & plane non pronuntiatur, ut in Arabicis:* نصروا *næſærū*, adjuverunt *plures viri,* للفرق بين آلواو آلجمع و آلواو آلعطف *lilfærki bein ül waw ül-ḡem wel wau ül-ætfi, ob diſtinctionem inter wau plurale, & wau copulativum, ſicut notat* احمد بن علي *Aehmed ibnĭ æli in ſua Grammatica; & in Perſicis* خواندن *quod pronuntiari poteſt vel chūnden* vel *chānden*, legere. *In primo caſu Elif vocatur* الف رسمي *elifi resmī, quod Caſtelus Elif otioſum nominat; in ſecundo Waw vocatur* واو رسمي *wāwĭ resmī, quod Ferhengi ſūri* per واو معدوله *wawĭ mæ-ædūle explicat; qui etiam hanc ſecundam legendi methodum magis probare videtur.*

ا *Elif extra dictionem* 1) *Eſt nota* unitatis 1 *juxta notam formulam* ابجد هوز اه *ebḡed hewwez, &c.* 2) *In Siglis perſicis character* diei ſolis. 3) *Ex ſignis zodiaci,* Tauri, aliorumque, *& tunc ſæpe notatur hoc ſigno ˜, ut ſit* آ.

ء ا E *Hæmze* a. 1) *Particula vocantis, naſbans Nomen ſubſequens, & quidem juxta* عبد آلقاهر آلجرجاني *æbdül kahir ül-ḡiürḡani in Commentario ad Particulas Arabicas* للمنادي آلقرايب *lilmünadijl-karāibi, ob vocatum propinquum*, e. g. أرجلاً *ereḡiulān*, o vir! *nempe qui hic propinquus es; nam ad vocandos illos, qui magis ſunt diſtantes, aliæ apud Arabes magis emphaticæ applicantur particulæ, ut* يا *ja* ايا *ejā* هيا *hejā* اي *ej.* 2) *Particula interrogativa*, an, num? أزيدٌ عندك ام عمرو *ezeidün ỹndeke em æmrū*, num Zeidus apud te, an vero Amrus. *Notat hic* وان قولي *wānkūli in ſuo Dictionario Arabico: ſi hæc particula alii hæmze præponitur, tunc in ſcriptura interjicitur* ا *elif, ut ſit e. g.* ءاأنت ام امٌ سالمٌ *e-ente em ümmün sālimün*, num tu, an vero mater ſana eſt? 3) *Pro* آه *āh, quæ eſt interjectio,* heu, ah!

آ *ā*. a. *Producto Spiritu elatum, quod Golius ſcribit* اا 1) *Eſt Particula deridentis,* hui, vah: *unde fit nomen* اية *ſeu* آة *ātün. ejusque diminutivum* ايية *ujejjetün*, Ironia, vituperatio. 2) آ *ſeu* اء *aün vel ut Golius ſcribit* ااء *āün, Collectivum, &* آءة *ſeu* ااءة *aetün, unitatis nomen, nomen* arboris, & fructus, *juxta quosdam, quo coria concinnantur, juxta alios, ſub qua ſæpe verſari dicuntur genii, dæmonesve.* 3) آء *ſeu* ااء *āün. Ut Nomen*, ſonus *ipſe ā, qui clamantis eſt, & eminus vocantis. Gol.*

آ *ā*. p. Veni, *Imperativus ab* آمدن *ameden, vel potius a verbo obſoleto* آييدن *ājīden*, venire. *Hinc* بيرون آ *bīrūn ā*, exi, درون آ *derūn ā* intra, *uſitatius tamen* آي *āj*, بياي *bijāj, vel etiam* بيا *bijā.*

آ *ā*. p. *Subjunctum nomini eſt pro Vocativo, uti* شيخ عطار *ſejch ættār in* پند نامه *pend nāme, libro Conſiliorum, exclamat* پادشاها جرم مارا در گذار *pādiśāhā ḡiürmĭ mārā der ḡüzār*, ſumme Rex! indulge delictis noſtris.

آ *a.* p. *Longum diverſas emphaticas ſignificationes habet, præſertim in Rhytmis perſicis; valet pro adverbio exclamantis, interrogantis, imperantis, optantis; immo* & *mere pleonaſtice uſurpatur. Ferh.*

ا *a.* p. 1) *In compoſitione inter duas voces poſitas notat* توصّل *tewweſül* conjunctionem, *uti in exemplo* بسراپا *besēr ā pā*, a capite ad pedes. 2) *Inter eandem vocem duplicatam denotat* ملازمه *mülazeme* æqualitatem, & perſeverantiam, *uti in* لبالب *lebāleb* سراسر *ſerāſer; ſignificationes vide in ſuis locis.*

ا *a.* t. *Clarum* & *breve in vulgari ſermone turcico* 1) *Subjungitur in fine reſponſi ad deſignandam affirmationem*, porro, utique *v. g: ſi quis diceret turcice:* debebas ire ad templum, كليسايه كتمك كرك ايدك *kieliſāje gitmek gereg idün. Dovevi andar' alla chieſa,* & *alter reſponderet:* واردما *wārdümā!* utique jam ivi! *Vi ſono pure già ſtato. Poteſt autem ſcribi loco dicti* ا *a etiam* ه *finale, uti in dato exemplo:* واردمه *wārdüma.* 2) *Antiquitus affixum in fine nominis erat nota Dativi, prout adhuc in literis tartaricis paſſim reperitur; ſed contra apud Turcas nunc uſus obtinuit, ſcribiturque illius loco* ه *vel* ه *e. g.* اره *ere*, viro, عورته *æwrete*, mulieri, *de quo caſu conſule Grammaticam.*

اب

اب *eb.* a. *n. ſ.* Pater, *in plur.* ابون *ebūne*, & آبا *ābā.* ¶ *Phr. arab.* لا أب لك *lā ebün leke*, vel لا اباً لك *lā eban leke* vel لا اباك *lā ebāke. Expreſſio, quæ in laudem alicujus apud Arabes applicari ſolet, quaſi dicere vellent:* Pro tuo in hunc mundum adventu non erat tibi opus patre. *Wank. Fuit originaliter* ابوٌ *ebewün, quod Turcæ legunt* ابو *ebū*, & *ſic quidem invenitur inter turcica cum ſubjuncto nomine, ut:* ابو علي سينا *ebū ælī sīnā. Celebris author, ex quo conflatum noſtrum* Avicenna. *Plura vid. in* ابو.

آب *āb.* p. *n. ſ.* 1) ماء *maün* a. صو *ſu.* t. Aqua, *Acqua. uſit.* 2) Venuſtas. *Leggiadria.* 3) Nitor. *Splendore.* 4) Dignitas. *Dignità.* 5) Modus. *Regola.* 6) Intentio. *Intenzione.* 7) Menſis Auguſtus *ex calendario Syro Macedonum. Il meſe d' Agoſto appreſſo i Greci della Siria.* 8) Secta, & inſtitutum monachorum. *Ordine dei monachi.* ¶ *Phr. Perſ.* آب در دهانش آمد *āb der dihāneś āmed. Quod turcice ſignificat* بك ارزولادي *pek ārzūlādī.* Mota eſt illi ſaliva, *h.* e. valde deſideravit. *Negli è venuto gran voglia.* آب آوردن *āb āwürden. Quod ſic explicatur a lexicographis:* طوار آياغنده بر علت ظاهر اولمق يعني صو انمك *tawār ājaghinde bir ỳllet zāhir olmak, jæ'nī sū inmek*, Aquam deſcendere ad tarſum jumenti, ſeu phlegmone circa ungulam laborare. آب كشادن *āb küśāden*, اول صوي چقرمق *ol ſujī ćikarmak.* Aquam, ſeu illam phlegmonem ex ulcere educere. آب تاختن *āb tāchten.* Reddere urinam. * *Expreſſ. figur: ſeu poëticæ.* آب آتش مزاج *ābī āteś mizāg.* Vinum rubrum. آب آتشين *ābī āteśin.* Lacryma mœroris. آب از سر كذشت *āb ez ſer güzaśt.* Conclamatum eſt. آب بآب نميرسد *āb beāb nemīreſed.* Nulli ab alio utilitas. آب بروي كار اورد ياخود آرد *āb berūj kār awürd, jā chod āred.* Operi, *ſeu* negotio formam, prætextum dedit, *vel* dabit. آب حسرت *ābī hæsret.* Lacryma deſperationis. آب در جكر نيست *āb der ğiğer nīſt.* Non habet copiam, *ſeu* non eſt in illius viribus; *ſive ſenſus de divitiis ſit, ſive de aliis rebus.* آب در زير كاه دارد *āb der zīr gāh dāred.* Negotium ſuum clandeſtine facit. آب دندان *ābī dendān.* Subjugatio. *Item:* In ore & ſermone alterius eſſe. *e. g.* كرچه كشتم آب دندان در دهان حاسدان *gerći geśtem ābī dendān der dihānī hāſidān.* Quamquam invidi de me multum loquantur. آب درجو باز آيد *āb der ğiū bāz ājed.* Ubi ſemel aqua fluxit, iterum aqua fluit. آب شناس *āb śinās.* Rerum gnarus, perſpicax. آب شد *āb śüd, vel* آب كشت *āb geśt.* Colliquefactum eſt. آب مرا بروي كار آمد *āb merā berūj kār āmed.* Intentionem meam aſſecutus ſum. آب مريم *ābī merjem.* Probitas, & pudicitia. *Ferh.* ¶. *Phra. Turc.* آب و هوا *ābū hewā.* Aqua, & aer, *i. e.* temperies aeris. *L'aria, il clima.* بر ولايتك آب و هواسنه آلشمق *bir wilājetün-ābü hewāſine ālyśmak.* Aſueſcere aeri alicujus regionis. *Avvezzarſi à l'aria d'un paeſe.* آب و هواسي و فضاي دلكشاسي مقبول طبع شريفلري اولوب *ābü hewāsī, we fezāī dilküśāsī mækbūlī tæb-ỳ śerīflerī olūp.* Temperies aeris, & amœnitas camporum illius loci grata erat naturæ ipſius nobiliſſimæ. *Sæ. L'aria, e l'amenità di quel luogo ſi confaceva grandemente colla ſua nobiliſſima compleſſione. Brat.* آب و تاب ويرمك *ābü tāb wīrmek.* Quaſi nitorem, & ardorem dare, *h. e.* exornare *v. g.* ſponſam &c. *Dar ſplendore, acconciare. Item* آب *in compoſitione cum aliquo nomine: vel proprio;* & *tunc deſignat* fluvium. آب آمو *āb amū.* Fluvius Oxus. نيلاب *nīlāb.* Fluvius Nilus, *vel etiam appellativo; hoc quidem aut præcedente, ut:* كلاب *gulāb.* وشناب *wiśnāb: aut ſubſequente, ut:* آب اجام *āb agiām*, آب افسرده *āb efsürde. Horum ſignificationes vide infra in ſuis locis.*

اپ *ap.* t. *Particula eſt, quæ nonnullis adjectivis præponitur intenſionis cauſa, ut:* اپ اق *ap ak.* Plane albus. *Tutto bianco. Eb.* اپ اچوق *apaćiuk.* Plane patens. *Tutto aperto, ſpalancato.* ¶. اپ اكسز كلدي *ap an-syz geldī.* Ex improviſo venit. *E venuto improviſamente.*

اپ *ip.* t. *n. ſ.* Funis. *Corda. Scribi quidem ſolet cum tribus punctis, ſed loco trium ſæpiſſime unum tantum ponunt hic,* & *paſſim in aliis literis; ſcribitur etiam* ايپ *ip, quod vide.*

ابّ *ebb.* a. *Act.* [2 F يؤب ابا و ابابا و ابابه] 1) Parare ſe ad iter. *Van.* 2) Tendere *aliquo, deſiderio, vel ipſo itinere.* 3) Movere, commovere *rem. Gol.*

ابّ *ebb.* a. *n. ſ.* 1) Gramen, pabulum, *Van.* 2) Nomen oppidi in Arabia felici. *Gol.*

ابّ *ibb.* a. *n. ſ.* Nomen pagi in Arabia felici. *Gol.*

آبا *ābā.* a. *n. ſ.* & *in regimine inter turcica* آباي *pro* آباء *ābāi, plur. ab* اب *eb*, Patres, Majores. *Padri, antenati.*

¶. اباً عن جدّ *eban-æn ğeddin.* Ab avo ad patrem, *ſeu* ſucceſſive a majoribus. *Sæ.* آباي كرام واجداد عظامك قلجيله *ābāī kirām we eğdādī ỳzāmümün-kylyğī ile.* Enſi potentiſſimorum majorum meorum. *Con la ſcimitarra dei miei auguſti anteceſſori. Ll.*

ابا *abā.* p. *n. ſ.* 1) چوربا *ćiorbā.* t. Juſculum. *Mineſtra.* 2) Potabile, liquidum. 3) *Exclamatio Adv.* Mirum! Papæ! *Ferh. Vide* ابا *iba.*

ابا *abā.* p. *Part.* Cum: *loco* با *bā. Poetis in uſu eſt; maxime occurrit in* شاهنامهء فردوسي *śahnāmeī ferdūsī. Ferduſy libro Regum, ut:* * روم خيمه بر طرف جيحون زنم ابا دشمنان دست در خون زنم *rewem, chæīme ber tæref ğeīhūn zenem ebā düśmenān deſt der chun zenem.* Ibo, caſtra verſus Oxum metabor, cum hoſtibus manus conferam. *Ferh.*

أبا *ebā.* a. *V. Act.* [4. F. يابي ابا] Contrahere morbum, *dicitur de hircis, dum explorant urinam rupicapræ. Wan.*

ابا *ebā.* a. 1) *ſ. Coll.* Arundinetum. 2) *Plur. ab* اباءة *ebā-et*, Arundines, *maxime pro* قوه *kowa* t. Junci. *Gionchi.*

آبا *ebā.* a. *n. ſ. in regimine* Pater. *Vide in* ابو.

ابا *ibā.* a. *V. Act. pro quo etiam invenitur* ابي *ibā Act. ab* ابي *ebā* [3 F. يأبي اباء] 1) امتناع *imtinæ*, Renuere. *Ricuſare.* 2) Deteſtari. *Wan.* ¶. ابا ا *ibā.* e. ا امتناع *imtinæ.* e. Renuere, averti, faſtidire, nolle, abſtinere. *Ricuſare, abborrire. Conſt. c. Abl. rei,* سعي و اهتمامدن ابا اتميوب *ſæ'jü ihtimamden ibā itmejūp.* Non renuendo ſtudium, & diligentiam. *Non ricuſando d'invigilare, e far diligenza. Ll.* اباي كراملري ابا اتدوكي بادهء نابدن اجتناب ايتميوب *ābāi kirāmlerī ibā ittügi bādeī nābten iğtināb itmejūp.* Non vitando potum vini, a quo Majores ejus abhorrebant. *Non ſfuggendo di bever' il vino già aborrito dalli ſuoi glorioſi antenati. Sæ. Et in Paſſivo:* ابا *ibā.* ¶ ابا اولنمق *ibā olunmak.* Abrumpi, ulteriori termino deſtitui. *Unde* بحر لا يوبي *bæhrī lā jūbā.* Mare interminum, & immenſum.

ابا *ibā.* a. *n. ſ.* 1) Inobedientia, pertinacia. 2) Interceptio, ac retentio aquæ. *Wan.*

ابا *ibā.* p. *n. ſ.* 1) شوربا *śorbā.* t. Juſculum. *Mineſtra.* 2) طعام *tæ-ām.* Cibus. *Ferh.* 3) Par boum ſub eodem jugo. *Caſt.*

ابا *iibā.* a. *n. ſ.* Nauſea a Cibo. *Wan.*

اباءة *ebāet.* a. *n. unit. a Coll.* ابا *ebā.* Arundo una, arundinetum unum: & *pro* وباءة *webāet. Gol. quod Vide.*

اباءة *ibāet.* a. *V.* [4. a باء بوأ] 1) Reducere *pec. Camelum a paſtu ad locum, quo procumbat.* 2) Affligere pœna talionis. *Wan.* 3.) Subſiſtere aliquo loco. 4) Aufugere ab aliquo. *Gol.*

اباب *ebāb*, & اباية *ebābet.* a. *V.* Accingere ſe ad iter &c. *Vide* ابّ *ebb.*

اباب *übāb.* a. *n. ſ.* Fluxus ingens, fluctus, unda. *Gol.*

ابابان *ābābān.* a. *n. ſ.* Nomen montis, *uti* ابان *abān.*

ابابة *ebābet.* a. *n. ſ.* Inſtitutum, agendi aut vivendi ratio, & regula. *Gol.*

ابابيل & اباويل *ebābīl*, & *ebāwīl.* a. *n. ſ. Plur. a* ابّيل *ibbīl*, & ابّول *ibbewl. Aut juxta alios ſingulari caret.* 1) Cameli multi, gregatim incedentes. 2) Grex, *ac* greges avium. *Wan.*

ابابيل *ebābīle.* a. *Adv.* Catervatim, gregatim. *Gol.*

ابابيل قوشي *ebābīl kūśī.* a. t. *n. ſ.* Species avis. *Tef. ſ.* Otis, tarda. طوي *toī* t.

ابابين *ebābīn.* a. *n. ſ.* Tempora idonea *Plur. a* ابّان *ibbān.* Tempus idoneum.

اباة *ibāt.* a. *V. Act.* Recuſare, *uti* ابا *ibā* *Gol.*

ابات *ebāti*, & اباة *ebāti.* a. *n. ſ. poetice* *pro* ابت *ebeti.* Pater mi. *Gol.*

اباتة *ibātet.* a. *V.* [4. a بات بيت] 1) Pernoctare facere. 2) Noctu perire. *Gol.*

اباتر *übātir.* a. *n. ſ.* Qui ſegregat a ſe, & deſerit propinquos. *Van.*

اباثة *ibāſet.* a. *V.* [4. a باث بوث] Inquirere *in rem*, ſcrutari. *Gol.*

اباثي *ebāsī.* a. *n. ſ. Plur. a Sing.* ابثان *ebſān.* Saturi, ſatiati *cameli*, & ita procumbentes humi. *Gol.*

آب اجام *ab agiām.* p. *n. ſ.* 1) قامشلق *kāmiślyk.* t. Arundinetum t. *Canneto.* 2) سازلق اولان صو *sāzlyk olān sū.* t. Palus. *Stagno.* *Ferh.*

اباجير *ebāgīr.* a. *n. ſ.* Aerumnæ. *Plur. ab* ابجار *ebgiār.*

اباحة *ibāhæt.* a. *V.* [4. a باح بوح] Concedere aliquid, licitum facere. *Van.*

اباحت *ibāhæt.* a. *n. ſ.* Licentia. *Licenza.* ¶. اول بحر الحاد و اباحتده ساحت ايدن كمراهلر *ol bæhri ilhādü ibāhætte ṣæhæt iden gumrāhlar.* Illi perditi homines impietatis ac licentiæ oceani oras tenentes. *Quelli diſuiati, ed inſolenti eretici. Sæ.*

اباخت *ibāchæt.* a. *V.* [4. a باخ بوخ] *i. q.* اطفا *ytfā.* Extinguere. *Gol.*

آباد *ābād vel* ابود *übūd.* a. *n. ſ.* Sæcula. *Plur. ab* ابد *ebed.*

آباد *ābād.* p. *Adj.* 1) معمر *mæ-mūr.* a. شين *śīn.* t. Cultus, habitatus. *Abitato, popolato.* 2) دايما *dāimā.* a. هر زمان *her zemān.* t. Semper. *Sempre.* 3) آفرين *āferīn.* Euge. *part. Laudandi.* 4) نام خانهء كعبهء معظمه *nāmi chānei kæ*bei mu*zzeme.* Nomen fani Meccani. 5) خوب *chūb.* نيك *nīk.* Pulcher, bonus. 6) *Part. ſalutandi in* آباد آمدي *ābād āmedī.* Bene veniſti. 7) صحرا *ſæhrā*, Deſertum, planities. *v. g:* اسد آباد *eſſed ābād*, deſertum leonum. خرم آباد *churrem ābād*, amœna planities. 8) *Improprie, pro loco ædificiis pleno, vel urbe.* فروز آباد *furūz ābād*, civitas Perſica *in provincia Farz prope Schiraz. Ferh.* احمد آباد *ahmed ābād.* Ahmetis civitas. *Guzuratæ in India Metropolis; quaſi civitas quam ædificavit aut reſtauravit Mohamedes.* ¶. بلاد مسرت آباد *bilādi meſerret ābād*, jucunda amœna regio.. *Città fioritte. Brat.* *Item in Eb. legitur.* بر عشرت آباد خرم نهاد در كه *bir ÿśret ābādi churrem nihād dür ki.* Locus deliciarum adeo amœnus, ut - - *Un luogo così delitioſo ed ameno, che - - Item* ، آباد *ābād.* e. ، شاد *śād* e. Recreare, reficere. *Rallegrare, render lieto.*

آبادان *ābādān.* p. *n. ſ. i. q.* آباد *ābād amplificative.* 1) شين اولان ير *śīn olān jer.* Amœnus, habitatus locus. 2) Hilaris homo. *Luogo allegro, frequentato, ed uomo giouiale.* ¶. آبادان او. *ābādān ol.* معمور او. *mæ*mūr ol.* Frequentari, ædificiis & incolis augeri, recreari. *Eſſer frequentato, popolato, e rallegrato.* اول زماندن برو اول جوانب آبادان اولش ايدي *ol zemānden berū ol gewānib ābādān olmiśidy.* Ab eo tempore frequentari cæperant illæ partes. *Da quel tempo era ſtato frequentato, e popolato quel paeſe. Sæ.* ، آبادان *ābādān* e. habitatum reddere locum, ædificare. *Fabricare, render un luogo popolato.* احيا و آبادان ، *ihjā wü ābādān* e. recreare, exhilarare. *Rallegrare, ravvivare, rimetter in piedi.*

آبادانلق *ābādānlyk.* t. *n. ſ.* Cultus, amœnus locus. *Luogo habitato, popolato, ameno.*

آباداني *ābādānī.* p. *n. ſ.* معمور مكان *mæ*mur mekān.* t. Locus habitatus. *Ferh.*

آباداني *ābādānī.* p. *Adj.* Ad incolendum pertinens locus. *Ferh.*

آبادانيدن *ābādānīden.* p. *V. paſ.* Habitari, frequentari.

آباداييدن *ābādājīden.* p. *V.* Laudare, laudari. *Ferh.*

آبادي كاغد *ābādī kāghyd.* p. t. *n. ſ.* Charta ſericea denſata. *Carta di ſeta liscia.*

طيرٌ آباديد *tæjrün ābādīdü.* a. *vel* بَاديد *beādīdü.* a. *n. ſ.* Diſgregatæ & diviſæ aves. *Gol.*

آبار *ābār.* a. p. *n. ſ.* 1) Plumbum, *pec.* uſtum, *alias etiam* liquefactum. 2) *Plur. ab* ابرة *ibret.* Acus. *Aghi.* 3) آبار *pro* ابار *eb-ār. Plur. pauc. uti* ابور *ebūr. a Sing.* بئر *biir.* Putei. *Gol.*

الابار *el-ebārü.* a. *n. ſ.* Tractus territorii Waſith, & ابارالعرب *ebārül-ǣreb.* Nomen loci inter Achfar, & Feid, qui media fere via inter Cufam & Meccam; *aut forte* putei Arabum.

ابار *ibār.* a. *n. ſ. alias etiam* لقاح *lækāh*, Semen palmæ, *nempe flores palmæ maris; Item. Quod inditur aut aſpergitur palmæ fœminæ ad fœcunditatem. Wan.*

اپار *ipār.* p. *n. ſ.* Thymium, *al.* Origani ſpecies, ſaturcia. *Caſt.*

اَبّار *ebbār.* a. *n. ſ. aut potius* ابار *ebār. al.* آبار *ābār.* Pulices. *Gol.*

اَبّار *ibbār* & *ebbār.* a. *n. ſ.* Acuarius, & mercator acicularum, *ab* ابرة *ibret ſeu ibre* acus.

ابارة *ibāret.* a. *V.* [4. a بور] Perdere, exitio dare. ¶. اباره الله تعالى *ebārehüllahū tæ*ælā.* Perdidit illum DEUS excelſus. *Wan.*

ابارة *ibāret.* a. *n. ſ.* Fæcundatio palmæ. *Vide in* ابر *ebr.*

ابارق *ebāryk.* a. *n. ſ.* Loci lutoſi, *Plur. ab* ابرق *ebruk*, & *ab* ابريق *ibrȳk. Gol.*

ابارهة *ebārimet.* a. *n. prop.* ابارهة *ebārihet*, & اباره *ebārih*, *plur. ab* ابراهيم *ībrāhīm, vel diminutivum ejus* بريهيم *bürejhīm.* Abrahami parvuli, *quaſi* Abrahamuli. *Gol.*

اباريق *ebārȳk.* a. *n. ſ.* 1) *Plur. ab* ابريق *ibrȳk.* Gutturnia. 2) Valde ſplendentes gladii. *Wan.*

اَبّاز *ebbāz.* a. *i. q.* آبز *ābiz. Part.* Aſſiliens, ſubſiliens *in curſu dorcas*, &c. *Vide* ابز *ebz.*

ابازير *ebāzīr.* a. *n. ſ. Plur. ab* ابزار *ebzār.* Aromata & olera, quæ pro condimento incoquuntur cibo. *Le ſpecierie, ed altre concie delle vivande. Vide* ابزار *ebzār.*

ابازيم *ebāzīm.* a. *n. ſ. Plur. ab* ابزيم *ibzim.* Fibulæ in zona.

اباس *übās.* a. *n. ſ.* Prava indoles.

اباش *übāś.* p. *n. ſ.* Hominum turba. *Ferh.*

اباشة *übāśet.* a. *n. ſ.* 1) Hominum turba. 2) *i. q.* اخلاط *æchlāt.* Colluvio *ex diverſi generis hominibus.*

آباض *ābāz.* *Pro* آباد *abād. Plur. ab* ابض *übz.* a. *n. ſ.* Secula. *Gol.*

اباض *ibāz.* a. *n. ſ.* Funis, quo pes cameli ligatur, *uti dicitur in* ابض *ebz. Act.*

الاباض *elibāz.* a. *n. ſ.* Secta quædam ſchiſmaticorum. *Gol. Forte quod Herbelotius notat: eſſe nempe communitatem ex pluribus tribubus collectam, quæ penes Hirach civitatem Chaldææ ſeparatim vivit, ut libere religionem Chriſtianam exercere poſſit.*

اباض *übāz.* a. *n. ſ.* Nomen oppidi in provincia Arabiæ Jemanica.

آباط *ābāt.* a. *V. Act.* Manum elevare, ut axilla videri poſſit. *Wan.*

آباط *ābāt.* a. *n. ſ.* Axilla, *Plur. ab* ابط *ybt. Unde Metaph.* آباط الامور *ābātul-ümūr.* Ambages rerum.

اباط *ibāt.* a. *n. ſ.* Quod ponitur ſub axilla, *ut* عطاف *ÿtāf.* Res quævis lateri impoſita, *ſeu* accincta. *Gol.*

اباطح *ebātyh.* a. *n. ſ.* Paludes Nabathæorum. *Pl. ab* ابطح *ebtah. Vide* بطحه

اباطيل *ebātȳl.* a. *n. ſ. Plur. a* باطل *bātȳl. Tanquam ab* ابطيل *ibtȳl.* Res vanæ, & inanes. *Coſe vane, vanita. Sæ. Vide* براطيل.

اباعة *ibā-ǣt.* a. *V.* [4. a باع بيع] Venalem offerre *rem. Gol.*

اباعد *æbā*æd.* a. *n. ſ. Plur.* Remote habitantes affines. *Wan.*

اباغ *ebāgh.* p. *n. ſ. i. q.* داغ *dagh.* Stigma inuſtum *vel* cauterium.

اباغ *ebāgh*, *ibāgh*, & *übāgh.* p. *n. ſ.* Nom: loci in Syriæ extremitate. *Caſt.*

اباغ *übāghu. Et* عين اباغ *ǣjnü übāgh.* Nomen loci *vel potius* aquæ inter Cufam & Raccam, & يوم اباغ *jewmü übāgh*, dies apud Arabes celebris morte Mundiri Maſemaïtæ, qui ibi cæſus fuit, *aut* dies prælii ad cum locum commiſſi. *Gol.*

آبافت *ābāft.* p. *n. ſ.* Veſtes laceræ ex panno craſſo. *Ferh.*

آب افسرده *āb efsürde.* p. *n. ſ. Comp.* پخته *püchte.* Jus coactum, Gelatina.

اباق *ibāk.* a. *V. Act.* [يأبق *v.* يابق 2. F] Aufugere *ſervum. Wan.*

اُبّاق *übbāk.* a. *n. ſ. Plur. ab* آبق *ābyk* Servi fugitivi. *Gol.*

اپاكسز *apān-syz.* t. *adv.* Derepente. *Vide* اپ.

ابال *abāl.* a. *n. ſ. Plur. ab* ابل *ibl.* t. Cameli &c.

اَبّال *ebbāl.* a. *n. ſ.* دوهجي *dewegī.* Camelorum paſtor, & præfectus. *Cammellajo.*

اُبّال *übbāl.* a. *n. ſ.* Cameli, qui recenti herba & lacte contenti ſunt. *Plur. ab* ابل *ābil. Wan.*

لم ابال *lem übāli.* a. ¶. Non curavi. *Gol.*

ابالة *ebālet.* a. *V. Act.* [يأبل 4. F.] Induſtrium eſſe in curandis Camelis. *Wan.*

ابالة *ebālet.* a. *V. Act.* Abſtinere virum a conjugis congreſſu. *Gol.*

ابالة *ibālet.* a. *V. Act.* Multos poſſidere camelos.

ابالة *ibālet.* a. *V.* [4. a بول] Facere ut mingat. *Wan.*

ابالة *ibālet.* a. *n. ſ.* 1) Adminiſtratio opum; *quia Arabum divitiæ fere in Camelis conſiſtunt.* 2) سياست *ſijāset.* Diſciplina, regimen. 3) Tribus, ſocii, aſſeclæ.

اِبّالة *ibbālet.* a. *n. ſ.* Faſces lignorum. ¶. ضغثٌ علي ابالة *zyghsün ǣlā ibbāletin.* Faſcis graminis ſuper faſce lignorum; *i. e:* moleſtia addita moleſtiæ. *Diſgrazia ſopra diſgrazia. Wan.*

ابالة *ibāle.* p. *n. ſ.* Latrina. *Ferh.*

ابا ليس *ebālīs*, & *ebālīse.* a. *n. ſ. Plur. ab* ابليس *iblīs.* Diaboli. *Diavoli.*

آبام *ābām.* p. *n. f.* 1) Turris. 2) Columbarium. 3) Signa zodiaci. *Ferh.* 4) *Pro* اوام *i. q.* وام æs alienum.

آبام كبوتر *ābāmĭ kebuter.* p. *n. f. comp.* Columbarium, cavum ubi palumbes ovis incubare folent; uti plerumque in turribus arcium. *Ferh.*

آبان *ābān.* p. *n. f.* 1) Menfis, ubi intrat fol in Scorpionem; apud Syro-Macedones October. 2) Dies decima Menfis folaris. 3) Genius, qui præeft ferrifodinis; *item* Menfi Octobri, & rebus, quæ in illis diebus accidunt. *Ferh.*

ابان *ebāni.* a. *n. f. Dual. a* اب *eb.* 1) Parentes. *Il padre, e la madre.* 2) ابان *ebān,* & آبان *ābān ab* ابن *ibn* turba & afleclæ Ibni Amri & Ibni Saîdi fociorum Mahometis. *Gol.*

ابان *ebān, etiam übān.* p. *n. p.* montes gemini *in Arabiæ parte* نجد *negd dicta, quorum alter albus, alter niger cognominatur, parafangæ intervallo diffiti, interjecta valle Wadorrumma.*

ابان *ibān.* p. *n. f.* چفت *ćift.* Par, bini. *Paro.*

ابان *ibbān.* a. *n. f. Pl.* ابابين *ebābīn.* Tempus idoneum. ¶ كل الفاكهة في ابانها *küllül-fākihetĭ fī ibbāniha.* Omnis fructus fuo tempore. *Ogni frutto a fuo tempo.* اطلب الامر في ابانه *utlubil emre fī ibbānihi.* Rem pete fuo tempore. *Cerca le cofe a fuo tempo. Gol.*

ابان *übān.* p. *n. f.* طاغ *dāgh.* t. Mons. *Monte. Ferh.*

ابانان *ebānāni;* a. *n. f. Dual.* Montes duo Arabiæ, *quorum alter Abān, alter Muthalio dicitur. Gol.*

اباني *ibānī.* p. *n. f.* 1) Jufculum. *Mineftra.* 2) Catinum. *Catino. Ferh.*

ابانب *ibānet.* a. *n. f. ab* ابن [pro ابالت, *ibālet, Gol.*] Socii, afleclæ. *Tef.*

ابانت *ibānet.* a. *V.* [4. *a* بين] 1) Manifeftare. 2) Separare. *Wan.* 3) Filiam nuptum elocare. *Gol.*

اباهر *ebāhir.* a. *n. f. Plur. ab* ابهر *ebher.* 1) Pennæ ordinis penultimi in volucris ala. 2) Pennæ avis.

اباهم *ebāhim.* a. *n. f. Plur.* Polices. *ab* ابهام. *Wan.*

اباي *ebāī, feu ābāī.* a. *n. f.* Patres, *in regimine pro* ابا *quod vide.*

ابایانی *abājānī.* p. *n. f. prop.* Magnus mons, *de quo refertur, quod illius altitudo fit* 40. *Parafangarum. Ferh.*

ابايي *ebājy.* t. *n. f.* Inftratum equi fplendidum. *Valdrappa ricca turchesca.*

اب

آب باران *āb bāran.* p. Nomen proprium loci deambulationis celebris, *in Provincia Perfiæ Sableftan dicta, prope Cabul. Ferh.*

آب بازي *āb bāzy,* p. *n. f. c.* يوزش *jüzīś.* t. Natatio, aquæ, feu in aqua lufus. *Nuoto, il nuotare.*

آب برين *āb berīn.* p. *n. f. comp.* ارمق كنارلرنده جا بجا ياريلن ير *irmak kenārlerinde gīā be gīā jārylan jer.* t. Alvei ad ripam fluminis. *Ferh.*

آب بقا *ābĭ bekā.* p. *n. f. comp.* Aqua perpetuitatis. *Fonte d' imortalità. Vide* آب حيات *ābĭ hæjāt.*

آب پوشت *āb püśt,* p. *n. f. comp.* ارلك صوي *erlik fuj.* t. Semen genitale. *Seme virile,*

ابت *ebt.* a. *V.* [يأبت 4. F.] 1) Calere diem. *Wan.* 2) Intumefcere ex potu. *Gol.*

ابت *ebt, vel ebit.* a. *n. f.* Dies calida. *Wan.*

ابت *ebeti.* a. *n. f.* Pater mi. *Gol.*

آبتابه *ābtābe.* p. *n. f.* ابريق *ibryk.* a. t. Gutturnium, aqualis. *Boccale.*

ابتات *ibtāt.* a. *V.* [4. *a* بت] Refecare. *Tagliare. Wan.*

ابتار *ibtār.* a. *V.* [4. *a* بتر] 1) Cauda mutilare. 2) Prole, & pofteritate deftitutum reddere. *Gol.*

ابتتار *ibtitār.* [8. *a* بتر] Refecari. *Wan.*

ابتة *ebtet.* a. *n. f.* 1) Occipitium. *Wan.* 2) Vehementia iræ. *Gol.*

ابتة *ebittet.* a. *n. f.* Comeatus, *plur. a* بتات *betāt. pec.* Veftes, fuppellectilia. *Gol.*

ابتحاث *ibtihās.* a. *V.* [4. *a* بحث] Inveftigare.

ابتحاث *ibtihās.* a. *n. f.* 1) Quæftio, difputatio. 2) *pro* بحث *bæchs.* Certatio pro pignore. *Difputa, fcommeffa. Sæ.*

ابتدا *ibtidā, feu fere iptidā,* a. *V.* & *n. f.* [8. *a* بدأ] آغاز *āghāz.* p. باش *bāś,* t. & باشلمق *bāślamak.* t. Inchoare, exordium. *Incominciamento, principio.* ¶ اشبو ماه جمادي الآخرك ابتدا كوني كه يوم الجمعه در *iśbū māhĭ ğemāzījül-āchyrün-iptida günki jewmül-ğium-æ dür.* Primo die currentis menfis *ğemāzījül-achyr* dicti, qui dies Veneris eft. *Il primo del corrente mese, giorno di Venerdi.* ابتدا *ibtidā* e. بر ايشه باشلمق *bir iśe bāślamak.* Inchoare. *Principiare, cominciare.* ابتدا اولنمق *iptidā olunmak,* inchoari. *Effer principiato, principiarfi. Paff. Ik.* &c.

ابتداً *iptidā-en,* a. *adv.* Primo loco, prius. *Imprima, nel principiare. Ik.*

ابتداد *iptidād.* a. *V.* [8. *a* بدّ] 1) Separatim quemque accedere. 2) Cum celeritate prehendere. *Gol.*

ابتذاذ

ابتذاذ *iptizāz.* a. *V.* [8. *a* بذّ] Accipere, *quod fibi debetur,* & *velut pro* ابتداد *iptidād.* Secare. *Gol.*

ابتدار *iptidār.* a. *V.* [8. *a* بدر] Propeanter accurrere *ad arma.*

ابتداع *ibtidā.* a. *V.* [4. *a* بدع] Novum quid producere, auctorem effe, *fere in malam partem, pec. in rebus fidei. Innovare, controvar novità.*

ابتدايي *ibtidājy.* a. *part.* Initialis litera. *Ik.*

ابتذال *ibtizāl.* a. *V.* [8. *a* بذل] 1) Adhibere, *uti veftem vel aliam rem. Wank.* 2) De re confervanda folicitum non effe. *Gol. ufit.* contemptus, & fervitus. ¶ ابتذاله دوشدم *ibtizāle düśtüm, i. q.* مبتذل اولدم *mubtezel oldüm.* Deveni in contemptum, & *ut loquimur,* vilis factus fum, & defpectus. *Sono abbaffato, fprezzato, non vaglio più nulla.*

ابتر *ebter.* a. *n. f. in fæm.* بترا *betrā.* 1) قويرغي كسك *küirughy kefik.* t. Cauda carens *animal, vel etiam* mutila *oratio.* 2) اوغلي قزي اولميان *oghly kyzy olmaiān.* Pofteritate deftitutus. 3) منقطع من الخير في الدنيا و الآخره *munkæty-ün minel-chæirĭ fid-dünjā, wel āchyre.* Meritis carens tam pro hoc, quam pro altero mundo. *Scodato, manchevole, privo di prole, e fucceffione, e di meriti in quefto, e nell' altro mondo. Eb.* &c. 4) *Ex Caft. etiam* ferpens brevem caudam habens. 5) *Ex Gol.* res expers boni finis, & خطبة بترا *chutbetĭ betrā, eft* oratio, *vel potius* ejus præfatio mutila, *nempe carens duobus folennibus articulis, quorum altero laudari folet DEUS, altero benedicitur Mahometi.* 6) الابتران *el-ebterāni. Duale,* afinus & fervus, *ob exiguum, quod in iis bonum,* & *decus eft.*

ابتراد *ibtirād.* a. *V.* 1) Lavare fe frigida *aqua.* 2) Cum celeritate prehendere aliquem. *Gol.*

ابتره *ebtere.* p. *n. f.* Camelus, qui oneri fuccubuit, imbecillis. *Camelo debile. Ferh.*

ابتزاز *ibtizāz.* a. *V.* [8. *a* بز] Rapere, raptum *quid* afportare. *Gol.*

ابتسام *ibtifām.* a. *V.* [8. *a* بسم] Subridere. ¶ ابتسام *ibtifām.* Hilaritas, rifus. *Allegreza. Ik.* ابتسام *ibtifām* e. Subridere. *Sorridere. Ik.*

ابتع *ebtaʿ.* a. *part.* (*uti* اجمع *eğmaʿ,* اكتع *ektā,* & ابصع *ebfæʿ*) *i. q.* همه *heme.* p. Univerfus, omnis, & *fere fimili junctum ufurpatur,* جاء القوم اكتعون ابتعون *ğiāel-kawmü ekteūne ebte-ūne.* Venerunt homines prorfus omnes. *Gol.*

ابتغا *ibtighā.* a. *V.* [8. *a* بغا بغي] Exoptare, quaerere. *Bramare, cercare.*

ابتكار *ibtikār.* a. *V.* [8. *a* بكر] 1) Diluculo pervenire ad locum. *Giungere all' alba in qualche luogo.* 2) Ad maturitatem pervenire fructus. *Wan.* 3) Virginitatis flore puellam exuere. *Gol.* 4) A primo principio folennibus facræ orationis intereffe, audiendo ipfam præfationem خطبه *chūtbe dictam, qua laudant DEUM,* & *pro Rege orant Mahometani. Gol.*

ابتلا *ibtilā.* a. *V.* & *n. f.* [8. *a* بلو] 1) Tentatio, experimentum. 2) Paffio. 3) Incidere in malum. 4) Juramentum & confeffionem petere. *Prova, paffione. Ik.* ¶ شراب ايچمكله برسه ابتلادن خلاص اولدي *śerāb ićmegile berse ibtilāden chælās oldij.* Bibendo vinum a pravo habitu fumendi mænomenon liberatus eft. *Col bever vino s'è liberato dal cativo ufo di prender l' opio.* اني ابتلا و امتحان قلدي *anī ibtila wü imtihān kyldy.* Experimentum ejus fecit. *N'ha fatto prova di lui.*

ابتلاع *ibtilāʿ.* a. *V.* [8. *a* بلع] 1) Deglutire. *Wan.* 2) Perforare. 3) *pec.* Non mandere cibum.

ابتلال *ibtilāl.* a. *V.* [8. *a* بلّ] 1) Madidum effe. *Wan.* 2.) Convaluiffe. *Gol.*

ابتنا *ibtinā.* a. *V.* [8. *a* بني] 1) Exftrui. 2) Structum & ftruendum dare. 3) Domum deduci jubere fponfam. 4) Libros progignere. *Gol.*

ابتهاج *ibtihāğ.* a. *V.* & *n. f.* [8. *a* بهج] 1) فرحناك *ferhenāk* ol. Lætari. *Rallegrarfi.* 2) شاذلك *śāzlyk.* p. t. Hilaritas. *Allegrezza.* ¶ سرورو ابتهاج *fururü ibtihāğ,* lætitia, & hilaritas. حجاج ذوي الابتهاج *huğğiāğĭ zewil-ibtihāğ.* Læti & *quod* beati peregrini, *i. e.* Meccam tendentes, *vel* inde redeuntes. *Sæ. Lieti pellegrini.* ابتهاج تام *ibtihāğĭ tām* e. Exultari, lætari, *Rallegrarfi. Ik.*

ابتهال *ibtihāl,* a. *V.* & *n. f.* [8. *a* بهل] 1) Deprecatio, fupplicatio. 2) Gemere in oratione. 3) Imprecari. *Gol.* ¶ تضرع و ابتهال ايله *tezerr-ū ibtihāl ile.* Cum fubmiffione, & fupplicatione. *Con fupplicheuole umiltà, e fommiffione. Sæ.*

ابتياع *ibtijāʿ.* a. *V.* [8. *a* بيع] *i. q.* اشترا *iśtirā.* a. Emere. *Comperare.* ¶ ابتياعدن امتناع ايتديلر *ibtijāʿden imtināʿittīler.* Renuebant emere. *Ricufauano di comperarlo. Sæ.* ابتياع اولنان *ibtijāʿ olunān.* Emptus. *Comperato.*

ابتين *abitīn.* p. *n. f. prop.* Nomen Patris Feriduni *feptimi Regis ex prima Per-*

farum veterum Dynaſtia, quæ vocatur Piſchdadianorum. Herbel.

أبث *eebes.* a. *V.* [يأبث 4. F.] Ventrem tumeſcere ob nimium potum lactis, *pec.* Cameli, & *quaſi* ebrium fieri. *Wan.*

أبث *eebis.* a. *n. ſ.* 1) نشيت *nesӯt.* Agilis. *Gol.* 2) Lætus, alacer. *Wan.*

ابثاث *ibſās.* a. *V.* [4. *a* بثّ] Revelare, divulgare *nuncium. Diuolgare.*

ابثن *ebsān.* a. *part.* Satur, *pec. Camelus,* & humi procumbens.

ابثاع *ebsā*ʿ. a. *part* Rubicundo labiorum tumore affectus. *Gol.*

ابج *ebeḡ.* a. *n. ſ. i. q.* ابد *ebed.* Aeternitas. *Gol.*

ابجّ *ebeḡḡ.* a. *part.* Magno oculi hiatu præditus. *Gol.*

بجار *ebḡiār.* a. *n. ſ. Plur. a* بجر *büḡr.* Aerumnæ. *Wan.*

ابجال *ibḡiāl.* a. *V.* [4. *a* بجل] Sufficere *alicui rem. Wan.*

ابجامه *abḡiāme.* p. *n. ſ.* Labrum, malluvium. *Caſt.*

ابجد *ebḡed.* a. *n. ſ.* 1) Nomen docti cujusdam Græci, & juxta alios Regis. 2) Nomen carminis artificialis, numeros ſignificantis, *eſtque* ابجد هوز حطي كلمن سعفص قرشت ثخذ ضظغ *ebḡed, hewwez, huttӯ, kelemen, ſæʿfæs kæreset, sāchæz, zāzygh. V. Gram.*

ابجر *ebḡer. Fœm.* بجرا *beḡrā, Plur.* بجر *büḡr.* a. *part.* Umbilici exitu & tumore laborans. *Gol.*

ابجل *ebḡel.* a. *n. ſ.* Vena in anteriore pede cameli vel equi, *reſpondens ei quæ in homine dicitur* الأكحل *el-ekhælü. Gol.*

ابجل *ebḡel.* p. *n. ſ. prop.* Regis Regni ḡabliſa, *quod fingunt eſſe ultimum regnum verſus Orientem in India; Herbelotius illud dicit eſſe Inſulam in mari Indico.*

آبجو *ābḡiü.* p. *n. ſ.* خربز *chærbuz, ſeu kærbuz.* t. 1) Melopepo, anguria. 2) Inſula. *Anguria, melone d'acqua, cucumero, ed Iſola.* 3) Domeſticus, quem quis alit. *Caſt.*

آبجور *ābḡiür.* p. *n. ſ. pro præc. aut pro* آبخور *ābchor.* Portator aquæ.

آبچين *ābčīn.* p. *n. ſ.* Pannus quo detergitur lotum mortui corpus. *Caſt.*

ابحا *ibhā.* a. *n. ſ. i. q.* انقطع *inkytaʿ.* Reciſſio. *Gol.*

ابحاث *ibhās.* a. *n. ſ. Plur. a* بحث *bæhs.* Diſputationes, quæſtiones &c. ¶ ابحاث دقيقه وتحقيقات انيقه درج اتمشلر *ebhāsĭ dækӯkæ we tæhkӯkātĭ enīkæ derḡ itmisler.* Diſputationes ſubtiles, veraſque ſolutiones collegerunt. *Raccolſero queſtioni ſottili, e belle verità. Sæ.*

ابحاح *ibhāh.* a. *V.* [4. *a* بحّ] 1) Suffocare. *Wan.* 2) Rauoum efficere. *Gol.*

ابحار *ebhār.* a. *V.* [4. *a* بحر] 1) Salſam eſſe aquam. 2) Navigare mare. *Wan.*

بحار *ebhar.* a. *n. ſ. Plur. a* بحر *bæhr.* Maria. *Li mari. Wan.*

ابحر *ebhur.* a. *n. ſ. Plur. a* بحر *bæhr.* Maria. *Wan.*

ابحص *ebhæs* & ابخص *ebchæs.* a. *part.* Craſſiores, graveſque palpebras habens. *Gol.*

آب حيات *ābĭ hæjāt.* p. *n. ſ. comp.* 1) Fons vitæ; *confabulantur, quod Alexander quæſiverit hunc fontem; ſed non invenerit; contra Henoch ex illo biberit.* 2) *Improprie.* Labia Amaſiæ. *Ferh.*

ابخار *ibchār.* a. *V.* [4. *a* بخر] Ore fœtentem reddere. *Gol.*

ابخال *ibchāl.* a. *V.* [4. *a* البخل] Avarum eſſe, comperire. *Gol.*

آبخانه *ābchāne.* p. *n. ſ.* 1) بيت الماء *bejtül-māï.* a. صو دوكجك ير *sū dökeḡek jer.* Latrina. 2) Aquarium & adaquatorium. *Caſt.*

ابخر *ebechær.* a. *part.* Ore fœtens. *Gol.*

ابخره *abchære.* p. *n. ſ. Potator aquæ. Vide* ابخور.

ابخره *ebchyre.* & *juxta Gol. ebchūre.* a. *n. ſ. Plur. a* بخار *buchār, vel* بخور *buchūr.* 1) Vapores. 2) Suffitus. *Vapori, profumi.* ¶ ابخرهء اخلاط رديّه دماغنه صعود ايتمكله *ebchyreĭ æchlātӯ redje dymāghyne ſuūd itmeḡile.* Cum vapores humorum corruptorum aſcendiſſent ad cerebrum ejus. *Coll' aſcender al ſuo cervello gli vapori de gl' umori corrotti. Sæd.*

ابخص *ebchæs.* a. *part.* Protuberantiore circa oculos carne præditus. *Gol.*

ابخق *ebchæk. i. q.* اعور *æwer.* a. *n. ſ.* Monoculus, cocles. *Gol.*

آبخو *ābchü.* p. *n. ſ.* Inſula. *Ferh. Abbreviatum ab* آبخوست *quod vide.*

آبخور *ābchor,* & ابشخور *abiſchor.* p. *n. ſ. comp. pro* آب خوارندهء *chorendeĭ āb.* 1) صولانج *sūlānḡ.* t. & ابخجي صو *sū ičīḡī.* t. Potator, & portator aquæ, aquator. 2) صواد *sūwād.* t. مشرب *mesreb.* a. Locus potandæ aquæ patentior. 3) قاون *kāwūn,* قرپز *kar-puz.* Melopepo, & نصيب *næsӯb.* ſors bona. *Haf.* 3) Nitor. *In rhythmis legitur ābchær.*

آبخورد *ābchored.* p. *n. ſ.* 1) *Idem. q. præced.* 2) Commoratio; manſio. *Caſt.*

آبخوست *ābchoſt.* p. *n. ſ.* آطه *āda.* t. 1) Inſula. 2) Melopepo, cucumis &c. *Legitur interdum in rhythmis, imo & ſcribitur* آبخست *ac* آبخاست *ābchāſt.*

آبخير *ābchӯr.* p. *n. ſ.* Terra, ubi levi foſſione excitatur aqua, impetus aquæ, unda, & canalis aquæ. *Caſt.*

ابخيز *abchӯz.* p. *n. ſ. comp.* Undæ in aqua à vento agitatæ. *Ferh.*

ابد *ebed. pro* الأبد *eebed.* a. *n. ſ.* 1) Sempiternus. 2) Proles unius anni. *Gol.*

ابد *abid.* a. *n. ſ.* Malum, de quo poſtea multa fit mentio. *Wan.*

ابد *ebed.* a. p. *n. ſ.* 1) Seculum. 2) Aeternitas, *a parte poſt ſeu fine carens, (ut a parte ante, ſeu principio carens eſt* ازل *ezel) Eternità, ſecolo. In Plur.* آباد *ābād,* & ابود *ebūd.* ¶ ابد الآباد *ebedül-vel ebedel abād, i. q:* in ſecula ſeculorum, in æternum. *In eterno, in eterno mai. Sic fere* ابد الآبدين *ebedül-ebedīn,* ابد الآبدين *ebedül-ebīdīne, aut* ابد الأبديّة *ebedül-ebedīje,* & ابد الدّهر *ebedüd-dehrĭ,* & ابد الدّهرين *ebedüd-dehrīn.* Seculum ſeculorum, & in æternum. *Hinc etiam fit compoſitum* ابد پيوند *ebed pejwend.* a. p. æternum duraturus. *Eterno, eternamente durabile. Cui proximum* ابد پيمان *ebed-pejmān. V.* خاندان *chānedān.*

آبد *ābed.* p. *n. ſ.* 1) Perpetuitas, 2) Feritas, indoles minus manſueta. 3) Iratus, perterritus. 4) Oculus. *Caſt.*

ابد *ibd.* a. *n. ſ.* & *part.* 1) Fœcunda *ſerua vel aſina.* 2) *ſerva vel aſina* fugax. 3) Aſina ſylveſtris. 4) Pullus aſinæ. 5) Ancilla. 6) Ex ancilla natus. *Gol.*

ابّد *ebbed.* a. *V.* [2. *a* بدّ] æternare. ¶ ابّد الله تعالى عمره و دولته الى انقراض الزمان *ebbedāllāhü te-ālā ümrehü we dewletehü ilā inkyrāzyz-zemān.* Aeternet DEUS excelſus vitam, & imperium ejus uſque ad conſummationem ſeculi. *Iddio perpetui la di lui vita, ed il di lui impero ſino al fine del mondo. Ll.*

ابدّ *ebedd.* a. *part. maſc.* 1) Corpulentus. 2) Præ carnoſitate disjuncta habens femora *vir,* crura *quadrupes. Gol.*

ابداً *ebeden,* & *ebedā.* a. *adv.* In æternum & nunquam, *cum nempe ſequitur verbum negativum. Eternamente, in eterno mai. Eſt Accuſativus ſuperioris.* ابد *ebed adverbialiter poſitus.*

ابدا *ebdā i. q.* بدوّ *büdüü. Plur. a* بدء *bed, ſeu bed-ün,* & *a* بداة *bedeet.* a. *n. ſ.* Mactati cameli portiones, ſeu priora & potiora membra. *Gol.*

ابدا *ibdā.* a. *V.* [4. *a* بدو] 1) Manifeſtare. *Rivelare. Wan.* 2) Inchoare. *Comminciare.* 3) Primum facere aut excogitare. *Far, o truovare coſa nova.* ¶ *Sic DEUS dicitur* المبدي و المعيد *el-mübdī wel-mu-ӯd.* Inceptor, & reſtitutor; & *de homine dictum eſt* لا يبدي ولا يعيد *lā jübdī we lā ju-ӯd.* Non incipitur, nec repetitur *ab illo, i. e.* ſimplex eſt, aſtu & rerum uſu carens. *Gol.*

الابدات *el-ebdāt.* a. *n. ſ. Plur.* Fœcunda ſeu prolifera, quæ poſſidentur bona, *ut ſunt ſervæ, aſinæ, equæ; quippe quæ pariunt quotannis. Gol.*

ابداد *ibdād.* a. *V.* [4. *a* بدّ] diſtribuere *dona inter plures. Gol.*

آبدادان *ābdādān,* & ابدادان *ebdādān,* & ابذادان *ebzādān, ābzādān, ac* آبدادن *ābdāden, ebdāden.* p. *n. ſ.* زبون *zebūn* &c. Aegrotus, deterior, *ut:* آبدندان *ābdendān, quod vide.*

آبدار *ābdār.* p. *adj.* 1) طري و تازه و لطيف ميوه *tærī we tāze we lætyf meīwe.* Succoſus, recens & ſapidus fructus. *Succoſo, e ſaporoſo frutto.* 2) Vir ſociabilis, & convivium exhilerans. 3) Acinaces, & pugio rutilus, & *hujusmodi.* 4) Herba fibroſa & palmæ ſimilis. *Ferh.* ¶ جواهر آبدار *ḡewāhirĭ ābdār.* Fulgidæ gemmæ. *Gioje brillanti.* نظم آبدار *næzmĭ ābdār.* Fluidum carmen. *Poëſia fluida. Sæ.*

ابدار *ibdār.* a. *V.* [4. *a* بدر] Lucentem ſibi habere plenam lunam. *Wan.*

ابداع *ebdāʿ.* a. *n. ſ. Plur. a* بدع *bidʿ* Miri & incomparabiles viri. *Gol.*

ابداع *ibdāʿ,* a. *V.* [4. *a* بدع] Novum quid producere. *Inventare. uſit.* 2) Novum Rhythmi genus invenire poetam. 3) *In paſſiva ſignificatione* defatigari Caravanam, *i. e. cohortem hominum ſimul iter facientium Wan.* ¶ ادمي يوقدن ايلدي ابداع *ādemī joktān ejledī ibdāʿ.* Produxit hominem ex nihilo. *Ha creato l'uomo dal niente. Sæ.*

آبدال *æbdāl.* a. *n. ſ.* Eremita, *ſpecies Monachorum legi Moslemicæ addictorum qui per Orbem vagantur, nullumque ſtabile domicilium habent. Romita, Monaco errante.*

ابدال *ebdāl.* a. *n. ſ. Plur. a.* بديل *bedīl,* Viri probi, pii.

ابدال *ibdāl.* a. *V.* [4. *a* بدل] 1) Mutare *rem pro alia. Wan.* 2) Commutare *literam in aliam.* 3) Subſtituere. *Cambiare, ſoſtituire.*

آبدان *ābdān.* p. *n. ſ. comp. ab* آب *āb* & دان *dān.* 1) حوض *hæwz.* Piſcina. 2) Stag-

Stagnum. 3) Veſica. 4) Labrum. 5) Melo. *Ferh.*

آبدان *ābedān.* p. *n. adj. pro* آبادان *ābādān.* Habitatus *locus.*

ابدان *ebdān.* a. *n. ſ. Plur. a* بدن *beden.* Corpora. *Li corpi.* ¶ الأبدان *elebedānī, dual.* Serva & equa. *Gol.*

ابدان *ebdān.* p. *n. ſ.* 1) Stirps, profapia. 2) Dignus.

آبداندان *ābdāndān.* p. *adj.* Impotens. *pro* آبدندان *ābdendān, quod vide.*

آبداني *ābdānī.* p. *n. ſ.* Habitatio loci *pro* آباداني *ābādānī.*

آبدة *ābidet,* & آبده *ābide.* a. *n. ſ.* 1) Fera. 2) Hiſtoria, fabula. *Fauola, ſtoria.* 3) Dicterium, quo efferendo loquentis lingua facile errat. *Parole difficili a proferire.*

ابدة *ebdet.* a. *n. ſ.* Fœcunda Camela. *Gol.*

ابدة *ibdet.* a. *n. ſ.* قورقو *korkū.* t. Metus, terror. *Paura.*

ابّدة *ebbedet.* a. *n. ſ. prop.* Andaluſiæ oppidum.

ابّدة *ebbidet.* a. *n. ſ.* Suffulturæ ephippii. *Plur. a* بداد *quod Vide.*

آبدست *ābdeſt.* p. *n. ſ.* وضوء *wuz-ū.* a. 1) Lotio membrorum ante orationem per legem Mahometanam præſcripta. *Lavamento di alcuni membri del corpo usato dai Maometani avanti l' orazione. Ferh.* ¶ آبدست الق *ābdeſt almak.* Lege præſcriptam lotionem ſumere. *Lavarſi ſecondo la lege Maometana avanti l' orazione* آبدست صوي *ābdeſt ſuī.* Aqua per legem ad præſcriptam lotionem idonea. *Acqua pura preſcritta dalla lege, per lavarſi avanti l'orazione.*

آبدستان *ābdeſtān, pro* آبدستدان *ābdeſtdān, quod* & آبدسدان *ābdesdān.* p. *n. ſ. comp.* 1) ابريق *ibrȳk,* Gutturnium, ex quo lavandis manibus affunditur aqua. *Boccale.* 2) Purificatio. *Fer.*

آبدن *ābden.* p. *n. ſ. comp.* Piſcina, *i. q.* آبدان *quod vide.*

آبدندان *ābdendān.* p. *n. ſ. comp. etiam ebdendān.* 1) زبون *zebūn.* t. ضعيف *zæȳf.* a. Debilis, infirmus. *Debole, fiacco.* 2) Species pyri. 3) Species mali punici. 4) Genus dulciarii. *Ferh.* 5) Dentium ſputum.

آبده *ābede.* p. *n. ſ.* 1) هرزه سوز *herze ſoz.* t. Facetiæ. *Scherzo.* 2) Falliloquium. *Ferh.*

ابدي *ebedī.* a. *part.* Aeternus, ſempiternus. *Eterno, perpetuo. Et adv.* Aeternum. ¶ ابديّ الظهور *ebedi-jüz-zuhūr, q.* perpetuo apparens, ſemper clarus. *Di eterna chiarezza, e gloria. Sæ. V.* طالع.

ابديت *ebedījet.* a. *n. ſ.* & *turcicum* ابديلك *ebedīlik.* Aeternitas. *Eternità.*

ابذا *ibzā.* a. *V.* [4. *a* بذو] Obſcene loqui. *Vide* ابذو.

ابذام *ibzām.* a. *V.* [4. *a* بذم] Vulvæ tumore ex libidinis fervore laborare *camelam. Gol.*

ابر *eber.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* رباب *rebāb.* Pandura. 2) Saccharum, conditum ex ſaccharo. *Caſt.*

ابر *eber.* p. *adv. loco* بر *ber.* Supra. *maxime apud Poëtas in uſu. Ferh.*

ابر *ebr.* a. *V. Act.* [بر يأ 2. F.] Facere acum in pane comedere *cani.* 2) Colere palmam *applicando Dactylum marem. Mos enim apud Arabes obtinet, ut Dactylos ſylveſtres appendant ramis palmæ, putantes eam hac ratione citius ad maturitatem pervenire.* 3) Pungere aculeo *ſcorpionem. Wan.*

ابر *ebr.* p. *n. ſ.* 1) بولوت *būlūt.* t. Nubes. *Nuvola.* 2) ادم *adem.* t. Homo. *Uomo. Ferh.* ¶ ابر سحري *ebrī ſæhæri.* Nubes matutina. *Nuuola della mattina.* ابر پوشان *ebyr pūšān.* Nubem tegens. *i. e.* herbæ quædam ſpecies. *Caſt.*

ابر *iber.* a. *n. ſ. Plur. a* ابرة *ibret.* Acus, aculei. *Aghi* &c.

ابرّ *eberr.* a. *part. ſuperl.* Juſtiſſimus, optimus. *Giuſtiſſimo, ottimo* ابرّ *berr.*

ابرا *ebrā.* a. *n. ſ. Plur. a* بري *berī.* Campeſtres.

ابرا *ibrā.* a. *V.* [4. *a* برا] 1) Sanitati reſtituere. 2) Liberare a debito. ¶ ابرا كاغدي *ibrā kāghydy,* & تبريه *tebrīe* a. Apocha. *Quietanza.*

ابرا *ibrā.* a. *V.* [4. *a* برو] Annulum naribus cameli inſerere.

ابراتمق *iprātmak,* & ابرامق *iprāmak.* t. *V.* Atterere, conſumere veſtem, calceum. *Logorare, conſumare, ſtracciare una veſte,* &c.

ابراث *ebrās.* a. *n. ſ. Plur. a* برث *bers.* Terræ planæ.

ابراح *ibrāh.* a. *V.* [4. *a* برح] 1) Honorare. *Onorare.* 2) Rapere in admirationem. *Wan.*

ابراد *ibrād.* a. *V.* [4. *a* برد] 1) Tabellarium mittere. *Inviar un Meſſaggiere.* 2) Incidere in tempus frigidum. 3) Propinare aquam frigidam. *Wan.*

ابرار *ebrār.* a. *n. ſ. Plur. a* برّ *berr. i. q.* ايو ادملر *ejū ademler.* t. Juſti, ſancti, probi homines. *Uomini da bene, giuſti.*

ابراز *ebrāz.* p. *n. ſ. pro* ابزار *ebzār.* Aromata.

ابراز *ibrāz.* a. *V.* [4. *a* برز] 1) اظهار *yzhār* e. Manifeſtare, exhibere. *Preſentare, produrre.* 2) Eminere, velocitate vincere. *Gol.* ¶ احتجاج و ابراز *ȳhtygāgū-ibrāz* e. Probationes adferre & producere. *Produrre delle ſcritture, documenti. Hæ duæ voces ſimul jungi ſolent, ut in formula finali chirographorum:* وقت حاجتده احتجاج ايدينوب ابراز ايده لر *wæktī hāgette yhtygāg idinüp, ibrāz ideler.* Tempore neceſſitatis, probationis ergo, exhibeatur hoc chirographum.

ابرازدان *ebrāzdān.* p. *n. ſ. comp.* Capſa pro conſervandis aromatibus. *Scatola delle ſpezierie.*

ابراص *ibrās.* a. *V.* [4. *a* برص] 1) Lepra afficere ſeu affligere, *ut Deus aliquem.* 2) Leproſum producere infantem. *Wan.*

ابراض *ebrāz.* a. *n. ſ. Plur. a* برض Pauci. *Wan.*

ابراض *ibrāz.* a. *V.* [4. *a* برض] Producere primum germen *terram, ita ut ſpecies poſſit diſtingui. Wan.*

ابراق *ebrāk.* a. *n. ſ. Plur. a* برقت *burkæt.* Terræ lapidoſæ & lutoſæ. *Wan.*

ابراق *ibrāk.* a. *V.* [4. *a* برق] 1) Fulminare. 2) Quod fulmen habet vel continet. ¶ ابرقت السماء *ebrakætes-ſemāu, In comminationem:* cœlum habet fulmen, *i. e.* cœlum punire poteſt. 3) Excitare fulgorem framea gladii. 4) Monſtrare ſe *gravidam camelam, cum revera non ſit.* 5) Suffundere aliquantum olei aquæ. *Wan.*

ابراك *ebrāk.* a. *n. ſ. Plur. a* بركة *bürket.* Anates albæ. *Gol.*

ابراك *ebrāk ſæpe pro* ابرك *ebrek.* p. *n. ſ.* Nubes. *Caſt.*

ابراك *ibrāk.* a. *V.* [4. *a* برك] Facere ut genua flectens procumbat *camelus. Wan.*

ابرام *ebrām,* & ابراهام *ebrāhām.* p. t. *n. prop. a Judæis uſurpari ſolitum loco arabici* ابراهيم *ibrāhīm.* Abraham.

ابرام *ibrām.* a. *V.* [4. *a* برم] 1) اقدام *yktām* e. Urgere, ſollicitare. *Premere, ſollecitare. uſit.* 2) Contriſtari aliquem. 3) Nectere chordam. ¶ آخر ابرام تام و اقدام مالا كلام ايدوب محكم الن طوتوب معا تخته كچوب قرار ايلديلر *āchyr ibrāmī tām we yktāmī mālā kelām idup, muhkem elin tütüp, me-æn tæchtæ gečūp kærār eiledīler.* Tandem poſt magnas inſtantias, apprehenſa fortiter manu ejus una thronum conſcenderunt, ibique conſederunt. *Finalmente doppo molte ceremonie, e premure, prendendogli la mano fortemente, paſſarono inſieme ſopra l' trono, e vi ſi poſero a ſedere. Eb.* ضابطلرينه تكليف متابعت وابرام مطاوعت ايلدي *zābytlerīne teklīfi mütābeæt we ibrāmī mütāwe-æt ejledy.* Præfectos ejus arcis ad obedientiam invitavit, & ad deditionem ſolicitavit. *Fece intimar' alli commandanti di quel preſidio, che ſi doveſſero arrendere, e preſtargli ubbedienza. Sæ.* ابرام ايله يالوارمق *ibrāmile jālwārmak.* Inſtanter rogare. *Pregar' iſtantemente. Sæ.* ابرام ايله قبول ايتدردكز *ibrām ile kabūl ittürdün-üz.* Importunis precibus ad acceptandum me adegiſtis. *Me l'avete fatto accettar' a forza di preghiere. Eb.* Sic. ياران سخندان ابراميله *jārānī ſæchundān ibrāmi-ile,* importunitate diſertorum ſodalium. *Per le premure degli amici eloquenti. Eb.*

ابراندخ *eprāndāch, vel* ابرنداخ *eprendāch,* p. *n. ſ.* Corium ex pelle caprina *Sahtian* dictum. *Ferh.*

ابرانمق *iprānmak.* t. *V.* خرق *churikæ.* a. Atteri *veſtem, calceum. Eſſer logorato.*

ابرانه *ebrāne.* p. *n. ſ. comp. proprie ābrāne,* Aqua iter faciens. *Un viaggiator per acqua. Ferh.*

آبراه *ābrāh.* p. *n. ſ. comp. etiam* آبراهه *ābrāhe,* Canalis, aquæ ductus. *Acquidotto, canale.*

ابراهيم *ibrāhīm,* & ابرهيم. a. *n. ſ. prop.* Abraham. *Abramo.*

ابرپوشان *ebrpūšān.* p. *n. ſ. comp.* Cœlum nubilum. *Ferh.*

ابرة *ibret.* a. *n. ſ. plur. ab* ابر *iber.* Acus, mucro, aculeus, *ut Scorpionis, apis. Ago, pungiglione, punta.* ابرة الرّاعي *ibretür-rā-ȳ,* acus paſtoris, *i. e.* geranion. *Raſtro di grua.*

ابرج *ebreg.* a *n ſ. fæm.* برجا *bergiā, i. q.* ذو برج *zū bereg.* Pulchris oculis præditus. *Gol.*

ابرجن *ebregin.* p. *n. ſ. etiam* ابرجين *ebregīn, ac* ابرنجين *ebrengīn.* Armilla, *ſcil:* carpi *vel* infimæ tibiæ ornamentum. *Caſt.*

ابرح *ebræh.* a. *ſuperl.* Graviſſimus. *Gol.*

ابرخ *ebræch.* a. *part.* Cui introrſum vergit dorſum. *Gol.*

ابرد *ebred.* a. *part.* 1) Perfrigidus, frigidiſſimus. *Molto freddo, freddiſſimo* حمي ابرد *humā-ī* & *hummā-ī ebred.* Febris querquera. *Febre fredda. Wan.* 2) *Ex Gol. etiam i. q.* برد *berid.* Grandinoſus, ex albo, nigroque, ſeu variegata cute ſplendens taurus. 3) *Cum articulo, uti* & *in Duali* الابردان *el-ebredān,* البردان *el-berdān, q.* duo frigida, *i. e.* veſpera & mane, ſeu

tempus frigidum vespertinum & matutinum. *Wan.*

ابردة *ibridet.* a. *n. f.* 1) Morbus ex frigiditate & humiditate contractus, quo quis ad Venerem impotens redditur. *Wan.* 2) Refrigeratio interioris ventris. *Raffreddamento.*

ابرده *ibirde.* t. p. *n. f.* 1) Frigus matutinum. 2) *Ipsum* mane. *Ferh.*

ابرسپر *ebrisper.* p. *n. prop.* Regionis, *vulgo* اسپر *esper. Ferh.*

ابرسير *ebrĭsīr.* p. *n. f. comp.* Nubes, pluvia. *Ferh.*

ابرسيراب *ebrĭsīrāb.* p. *n. f. comp.* idem *quod antec. Ferh.*

ابرش *ebreś.* a. p. *vulg. abraś.* t. *n. f.* 1) Albo nigroque variegatus, & corpore maculoso, scutulatus equus. *Cavallo macchiato, grigio, leardo; forte sic dictus q.* ابرص *ebræs*, leprosus. 2) Cognomen Gozimæ bin melik binül-ebraś *gratiæ ergo impositum pro* ابرص *ebræs, quod leprosus esset. Wan.*

ابرشهر *eberśehīr.* n. *prop. Antiquum* urbis *Niśabur, unius ex quatuor principalibus urbibus provinciæ Chorazan in Asia minori: Turris Ala-śehir dicta. Herb.*

ابرشيم *ibriśīm.* p. *n. f.* 1) حرير *hærīr.* a. ايپک *ipek.* t. Sericum, *Seta. Ferh. etiam* sericum subtile. *Seta da cucire.* 2) Instrumentum musicum. *Ferh.* ¶ ابرشيم قوردي *ebriśīm kūrdi.* Bombyx. *Bigatto, baco da setta.*

ابرشيمجي *ibriśīmgī.* t. *n. f.* Sericarius. *Mercante di seta.*

ابرشيمي *ibriśīmī.* p. *n. f.* 1) Sericarius. 2) Bombyx.

ابرص *ebræs.* a. *part.* آلا تنلو *ālā tenlū.* t. Leprosus, Elephantiacus. *Leproso. Plur.* ابرص *burs.* ¶ الابرص *elebræs.* Luna *vel* maculosus ejus discus. سامّ ابرص *sāmmii ebræsæ, Dual.* سامّا ابرص *sāmmā ebræsæ, Plur.* سوامّ ابرص *sewāmmii ebræsæ, aut* سوامّ *sewāmmii simpliciter, etiam* البرصة *el-biræsætii* & الابارص *el-ebārys.* Genus majus lacertæ وزغ *wezægh* dictæ. *Gol.*

ابرفت *abrüft.* p. *n. f. comp.* 1) Aspersio aquæ in terram ad scopandum. 2) Guttorium, *seu* lapis ad excipiendam aquam stillicidii. *Ferh.*

آبرفته *ābrefte.* p. *n. f. comp.* Lapis imbibens aquam, lapis fluxu aquæ ex omni parte levigatus. *Cast.*

ابرق *abræk.* a. *n. f.* 1) Bicolor, albo nigroque variegatus *equus. Macchiato, picchiato. usit.* 2) Funis bicolor. 3) Albo nigroque colore variegata res omnis. 4) Lutosus locus lapidibus & arenis mixtis, *cujus plur.* اباريق *ebārȳk. Wan.* 5) Medicamenti Persici species. 6) *Andalusiis* Pastinaceæ mannæ genus. 7) *i. q.* طلق *tælk.* Lapis specularis, *Medicis Persis. Gol.*

ابرق *ibryk.* a. *n. f.* Gutturnium, &c. *vitiose pro* ابريق *ibrȳk, quod vide.*

ابرقباد *ebrköbād.* p. *n. prop.* Districtus in provincia ارجان *ergiān* penes Fars. *Prætenditur, quod urbs & arx illius a Caicohad Principe Dynastiæ Cajanidarum ædificata sit. Ferh.*

ابرک *ebrek.* a. *superl.* Sanctissimus maxime benedictus. *Benedetto, santissimo.*

ابرک *eberek.* p. *n. f.* Nubeculæ.

ابرک *ebrek.* p. *n. f.* Spongia. *Ferh.*

ابرکابسا *ebergābisā.* p. *n. f.* اورمجك اغي *örümgek aghī.* Vesca. *Tela d'aragno. Ferh.*

ابرکاکيا *ebergākȳā, vel* ابرکاکيان *ebergākȳān, vel etiam* ابرکاکيه *ebergakȳah.* p. *n. f. idem quod præcedens. Ferh.*

ابرکوه *eberkūh.* p. *n. f. prop.* Urbis in Chaldæa, & *cum ad pedem Montis sita sit, ipse mons etiam hoc nomen obtinuit. Ferh.*

ابرمادران *ebermāderān*, & ابرماذران *ebermāzerān.* p. *n. f. comp.* Species dulciarii mollis, succosi, & valde sapidi. *Ferh.*

ابرمة *ebrümet.* a. *n. f. Plur. a* برم *berem.* Fructus arborum spinosarum, quæ عضة *yzat* dicuntur.

ابرمرده *ebermürde.* p. *n. f.* Medicamentum, *quod ubi in aquam ponitur, sicut spongia, liquidum attrahit. Ferh.*

اپرمق *aparmak.* t. *V. pro quo melius* گوترمک *götürmek.* Ferre, ducere.

اپرناک *epürnāk.* p. *n. f. Juvenis. Giovane. Ferh.*

ابرنتا *ibrintā.* a. *V.* [*a* برت] Promptum esse ad rem aliquam faciendam. *Wan.*

ابرنجن *ebrengen.* p. *n. f.* Ornamentum muliebre seu circulus ex auro, *quem in Arabia fæminæ manibus pedibusque imponere solent; si autem distincte pro armilla sumitur, tunc,* دست ابرنجن *dest ebrengen, dici solet. Ferh. Contra si periscelis* پا ابرنجن *pā ebrengen dicitur.*

ابونجين *ebrengīn, vel etiam ibrengīn.* p. *n. f. idem quod præc. Ferh.*

ابرنداج *ebrendāg, etiam eprendāg.* p. *n. f.* Corium ex pelle caprina confectum.

ابرنشاق *ibrinśāk.* a. *V.* [3. *a* برشق] 1) Lætari. 2) Florescere *arborem. Wan.*

آبرو *ābrū*, & آبروي *ābrūī, seu ābĭ rūi.* p. *n. f. comp.* 1) يوزصوي *jūz sūī.* Sudor. Sudore. 2) Electus, primus. *v. g.* ابروي عسكر *ābrūī æskier.* Princeps exercitus. ابروي شهر *ābrūī śehr.* Princeps civitas. 3) Dignitas, existimatio. *Stima. Ferh.*

ابرو *ebrū.* p. *n. f.* حاجب *hāgeb*, a. قاش *kāś* t. Supercilium. *Ciglio. Ferh.* ¶. ابروي صنم *ebrūī sænæm.* Supercilium idolo simile, *q.* pictum. *Cigli come dipinti. Sæ.* ابرو زدن *ebrū zeden.* Innuere, approbare. ابرو فراخي *ebrū firāchȳ.* Vultus animique lætitia. *Cast.*

آبرود *ābrūd*, & ابرود *ebrūd*, p. *n. f.* سنبل *sümbil.* Hyacinthus flos. *Ferh.*

ابروز *abrūz.* p. *n. f. prop.* Mons Persiæ prope urbem Hamadan, *ob antiquum ignis cultum insignis. Herb.*

ابروصنام *abrusanām.* p. *n. f.* 1) Supercilium idolo simile, *i. e. pictum vel arte factum. V.* ابرو *ebrū. Item* 2) Mandragora, herba narcotica. Mandragora Arabibus صنم *Sænæm dicta, quum ejus radicis forma figuræ humanæ vel idolo similis sit: alias Persis* استرنک *Esterenk. Arabibus vulgo* ببروج *jebrūg dicta, quod vide. Herb.*

آب روغن *āb rūghan.* p. *n. f. comp.* Genus cibi ex jusculo carnium cum pane intrito, *apud Arabes* هشم *heśem dictum. Ferh.*

ابروکن *ebrūken.* p. *n. f. comp.* Parvulus forceps, quo pili evelluntur, *idem quod* جنبسترا *quod vide.*

اپرويز *eprewīz.* p. *n. f. pro* پرويز *perwīz.* 1) Nomen Regis. 2) Piscis *in veteri lingua Persica.* 3) Instrumentum ad purificandum saccharum. 4) Cribratio. 5) Comtus. 6) Dux viæ.

آبره *ābreh, i. q.* آبراه *ābrāh.* p. *n. f. comp.* Aquæ ductus. *Ferh.*

آبره *ābere.* p. *n. f. pro* آوره *āwere* آواره *āwāre* (استار *astār*) Vestis pars faciesve exterior & conspicua. *Ferh. Vide in* آواره *āwāre.*

ابره *ubre.* p. *n. f.* Genus avis valde sapidi, *etiam* هوبره *hūbre dicti. Vulg.* Otis, tarda. *Ottarda. Ferh.*

ابري *iberī.* a *part.* 1) Acuformis. 2) Qui vendit acus. *Gol.*

ابرية *ibrījet.* a. *n. f. pro* هبرية *hibrījet.* Furfuratio capitis. *Gol.*

آبريز *ābrīz.* p. *n. f. comp.* 1) قوغه *kūghæ.* t. Situla. *Secchia.* 2) Latrina. 3) Pelvis *ad Mahommedanorum lotionem* غسل *ghæsl dictam adhiberi solita. Ferh.*

ابريز *ibrīz.* p. *n. f. etiam ebrīz.* خاص كمش التون *chās gumiś, altūn.* Obryzum, aurum, argentumve purissimum. *Oro purgato, affinato.*

ابريز *abrīz, ebrīz.* p. *n. f.* Malluvium, trulleum, *inde Erizān vel Ebrizgān.* Festum antiquum *superstitionibus plenum, quod Persæ celebrabant decimo tertio die mensis* تير *tīr, i. e. primi autumnalis; inde etiam* تيرگان *tirgān dictum; hodie vero aqua rosea, vel floribus aurantiæ aspergere mutuo se solent. Herb.*

آبريزگان *ābrīzekān, seu ābrīzegān.* p. *n. f. idem quod præc.* ابريز *Ferh.*

آبريزه *ābrīze.* p. *n. f. comp.* Situla. *Vide* آبريز.

ابريشيم *ebrīśīm.* p. *n. f.* Sericum. *Cast. pro* ابرشيم *ibriśīm, quod vide.*

ابريق *ibrīk.* p. a. t. *n. f. Plur.* اباريق *ebārȳk.* 1) Gutturnium. *Gozzo.* 2) Gladius rutilans. *Wan. Fer.* ¶ ابريغي قهوه *kæhwe ibrīghȳ alias* ابريق القهوه *ibrȳkul kæhwe.* Olla ærea, in qua coquitur *kæhwe.*

ابريل *abrīl.* t. *n. f.* نيسان *nīsān* a. *Mensis* Aprilis. *Aprile.*

ابز *ebz.* a. *V.* [يأبز 2. F.] 1) Subsilire cervum in cursu. *Wan.* 2) Irruere. 3) Repente mori. 4) Insultare *alicui. Gol.*

ابز *ebiz.* a. *part.* Subsiliens *cervus. Wan, V.* آباز.

آبزار *ābzār.* p. *n. f.* هوج *hawg.* Siser. *Carotta.*

ابزار *ebzār.* a. *n. f. Plur.* ابازير *ebāzīr.* Aromata, & quævis herbæ, radices, *aut* olera, quæ pro condimento incoquuntur. *Spezierie. Sed more Persico mutato* ب *be in* ف *fe dicunt* افزار *efzār, unde etiam Plur.* افازير *efāzir.*

ابزاردان *ebzārdān.* p. *n. f. comp.* Capsa aromatum cibariorum. *Scatola delle spezierie.*

ابزخ *ebzæch.* a. *part. fam.* بزخا *bezchā.* Gibbo pectoris laborans, *ut in* بزخ *bezæch.*

ابزر *ebzer.* p. *n. f. etiam* ابرز *ebrez.* Nomen montis prope Hamedanum. *Cast.*

آبزرفت *ābzerfüt.* p. *n. f.* Insula. *Ferh.*

ابزن *abzen.* p. *n. f.* Solium, *vas oblongum pro humani corporis longitudine, quod aqua calida, eaque sæpe medicata impletur, ut in eo insideat æger, aut decumbat. Ferh.*

ابزن *ebzen, ibzen,* & *übzen*, a. *n. f.* 1) Labrum *plerumque æneum pelvis instar, in quo eluuntur vestes.* 2) Crater fontis. *Gol.*

آب زندرود *ābĭ zinderūd.* p. *n. f. propr.* Fluvius, *qui Ispahanam transit, ex Occidente urbem ingressus* 4. *parasangis in Oriente evanescit. Cast.*

آب زندكاني *ābĭ zendekānī.* p. *n. ſ. comp.* Fons *ſecundum fabuloſam traditionem in loco incognito, & obſcuro latens, ex quo Enoch immortalitatem hauſit. Dicitur quoque, Alexandrum eundem, ſed fruſtraneo conatu quæſiviſſe. Ferh.*

آبزه *ābĭ zeh.* p. *n. ſ. comp.* صو صزنديسي *su ſyzindīsī.* Deſtillatio. *Ferh.*

ابزي *ebzā.* a. *n. ſ. fœm.* ابزوا *bezwā.* Qui protuberante eſt pectore & ſinuoſo dorſo.

ابزيم *ibzīm.* a. *n. ſ.* (*etiam* ابزين *ibzīn,*) *Plur.* ابازيم *ebāzīm.* Fibula zonæ *vel* cinguli equini, *nempe ipſe orbiculus cum ſua acu. Gol.*

ابس *ebs.* a. *V.* [يابس 2. F.] 1) Contemnere. *Diſprezare. Wan.* 2) Reprehendere. 3) Subjugare. 4) Conjicere in carcerem. *Gol.*

ابس *ebs.* a. *n. ſ.* 1) Locus aſper. *Wan.* 2) Contemtus. 3) Teſtudo mas. *Gol.*

ابسار *ebsār, vel* ابساري *ebsārī.* p. *n. ſ.* Cos. *Cote, overo pietra d'affilar ferri. Ferh.*

ابسار *ibsār.* a. *V.* [4. *a* بسر] 1) Immaturum eſſe dactylum. 2) Siſtere navem in mari. *Wan.* 3) Facere quid intempeſtive aut petere. *Gol.*

ابساط *ibsāt.* a. *V.* [4. *a* بسط] *ſeu* ابساط اولنمق *ibsāt olunmak.* Libertati ſuæ cum pullo relinqui *camelam. Gol.*

ابساق *ibsāk.* a. *V.* [4. *a* بسق] Intumere *mamillas cameli ante partum. Wan.*

آبسال *ābſāl.* p. *n. ſ.* Vinea, hortus. *Ferh.*

ابسال *ibſāl.* a. *V.* [4. *a* بسل] 1) حرام *hæram* t. Prohibere, illicitum facere. *Vietare.* 2) Conjicere aliquem in exitium. *Precipitar qualche d'uno. Wan.* 3) Circumdare. 4) Obire. *Gol.*

ابسان *ebſān.* p. *n. ſ. i. q.* ابرنجن *ebrengan.* Armilla. *Caſt.*

ابسان *ibſān.* a. *V.* [4. *a* بسن] Venuſtum eſſe. *Gol.*

آبست *ābeſt.* p. *n. ſ.* 1) Gravida mulier. *Donna incinta.* 2) Pulpa mali citrii. *Ferh.*

آبست *ābiſt.* p. *n. ſ.* Prægnans, gravida, *de muliere & bruto. Gravida. Ferh.*

ابستا *abisſtā.* p. *n. ſ.* Exegeſis libri زند *zend dicti, quo religionis Magicæ ſeu colendi ignis præcepta tradidit Zoroaſter: alias* آبستق *ābiſtæk.* Liber ſacer *ad Abrahamum Patriarcham demiſſus, vel potius* ejus explicatio. *Caſt.*

آبستان *ābiſtān.* p. *n. ſ.* Prægnans. *i. q.* ابست.

ابستانه *abiſtāne.* p. *n. ſ. comp.* طاس *tas* t. Patera, crater. *Tazza, coppa. Ferh.*

آبستن فرياد خوان *ābiſtenĭ ferijād chān.* p. *n. ſ. comp.* قوپوز *kopūz.* t. Species Citharæ, inſtrumentum muſicum cum lato ventre. *Chitara.*

ابستنكاه *abiſtankāh.* p. *n. ſ. comp.* Latrina. *Ceſſo.*

ابستني *ābiſteni.* p. *n. ſ.* Prægnatio. *Gravidanza. Caſt.*

آبسته *ābiſte, vel etiam* ابسته *ebiſte.* p. *n. ſ.* 1) Explorator. *Spia, Spione.* 2) Adulatio, *Luſinga.* 3) Terra ſementi parata. 4) Gravida mulier. 5) Uterus. *Madrice. Ferh.*

آبسرد *ābĭ ſerd, vel etiam ābſered.* p. *n. ſ. comp.* Juſculum coagulatum, abſorptum, *vulg.* gelatina carnium piſciumque.

آبسردن *ābſerden, vel* آبسردي *ābſerdī.* p. *n. ſ. comp.* بل صوقلغي *bel souklyghy̆* t. Gonorrhæa. *Gonorrea. Caſt.*

آبسردي *ābserdī.* p. *n. ſ. comp.* Aqua per ventum refrigerata.

ابسز *ipſiz, pro* ايپسز *ipſiz.* t. *n. comp.* Fune carens, *cætera vide in* ايپسز

آبسكون *ābeskūn.* p. *n. prop.* 1) Nomen oppidi in Taberiſtan, *ſcil. in maris Caſpii littore, unde ad diverſas partes navigari ſolet.* 2) Nomen inſulæ, *aut* inſularum *loco iſti vicinarum. Caſt.*

ابسم *ebsem, ſeu epſem.* t. *adj.* Tacens, tranquillus. *Cheto, tranquillo.* ¶ ابسم حيوان *epſem hæjwān.* Tranquillum animal. *Un chieto animale, dicitur de equo miti, & bene domato.* ابسم ا, ابسم طورمق *epſem* ol., *epſem turmak.* Quietum eſſe, tacere. *Tacere, ſtar quietto.* ابسم اولديلر *epſem oldyler.* Conticuerunt. *Si tacquero. Eb.*

آب سواران *āb sűwārān.* p. *n. ſ. comp. plur.* Puſtulæ aquæ innatantes. *Ferh.*

آب سيان *āb sjān.* p. *n. ſ. comp. Plur.* Lacrymæ. *Lagrime, pianto. Ferh.*

آبسياه *āb sīāh, &* آبسياه *ābĭ sīāh.* p. *n. ſ. comp.* 1) Aqua nigra. 2) Triſtis. 3) Pro كوز ياشي *göz jāśī.* Lacrymæ. *Caſt.*

آبش *ābiś.* a. *n. ſ.* Qui ornat atrium ſive veſtibulum alienæ domus, inſtruitque cibo ſuo ac potu, *quod facere apud Arabes inter ſe amici ſolent, quaſi ſymbola conferentes, & tunc maxime cum ſupervenit hoſpes. Gol.*

آبش *ābiś.* p. *n. ſ. prop.* Abiſſinia. *Ferh.*

ابش *abeś, vel* ابشكون *abeśgūn, vel* ابكون *abkūn.* Inſula maris Caſpii, *in qua urbs & fluvius ejuſdem nominis. Herb.*

ابشار *ibśār.* a. *V.* [4. *a* بشر] 1) Virere campum. 2) Lætari. *Wan.*

ابشار *ibśār.* a. *n. ſ. Plur. a* بشر *beśr.* Homines. *Wan.*

ابشاط *ibśāt.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* بشط] 1) Feſtinare. 2) Feſtinare jubere. *Gol.*

ابشتن *ibiśten.* p. *V.* Occultum tenere. *Ferh.*

ابشتنگاه *abiśtengāh, & ābīśtengāh.* p. *n. ſ. comp.* Latrina. *Ferh.*

آبشخوار *abiśchār, &* ابشخواره *abiśchāre.* p. *n. ſ. comp.* 1) Aquatio. 2) Portio. 3) Commoratio. *Ferh.*

آبشخوارد *ābiśchārd.* p. *n. ſ. comp.* Locus aquationis ad ipſam fluminis ripam. *Ferh.*

آبشم *ābśem.* p. *n. ſ.* Folliculus bombycis, *quem circum ſe nendo contexuit; ſerici materies, alias* Serici crudi ſordes. *Caſt.*

ابشمق *apyśmak.* t. *V.* بولمك *bölmek.* Partiri. *Spartire.*

آبشن *ābiśen.* p. *n. ſ.* Sponſi induſium. *Caſt.*

آب شناس *āb śinās.* p. *n. ſ. comp.* Proreta, gubernator. *Pilotto. Ferh.*

ابشيب *abśīb.* p. *n. ſ.* Aquæ ex alto deorſum fluentis tranſitus, declivisque via. *Caſt.*

ابص *ebys.* a. *V.* [يابص 4. F.] Celerem & agilem eſſe. *Gol.*

ابص *ebys.* a. *n. ſ. &* ابوص *ebūs.* Agilis, alacer, & velox *equus. Gol.*

ابصار *ebsār.* a. *n. ſ. Plur.* a. بصر *bæsær.* Oculi, aſpectus. *Occhi, aſpetti. Vide.* بصر *bæsær.*

ابصار *ibsār.* a. *V.* [4. *a* بصر] 1) Videre. *Wan.* 2) Evidens eſſe. *Gol.*

ابصع *ebsǽ.* a. *part. Fæm.* بصعا *bes-ǽ, Plur.* ابصعون *ebsa-ūne, Fæm.* بصع *bus*. 1) Univerſi, omnes, *& fere ſic:* اجمع ابصع *eḡme-ŭ ebsæ-ŭ, junctim dicitur. Wan.* 2) *i. q.* احمق *æhmæk.* Stultus. *Gol.*

ابض *ebz.* a. *V.* [يابض 2. & 4. F.] 1) Suſpendere *fune cameli pedem in alto.* 2) Obtorpere nervos. *Wan.*

ابض *ebz & ebæz.* a. *n. ſ.* 1) Laxatio. 2) Quies. 3) Motus. *Gol.*

ابض *űbæz.* a. *n. ſ. Plur. a* اباض *ibāz.* Funes *quibus ligatur Cameli pes.*

ابض *ubz.* a. *n. ſ. Plur.* آباض *ābāz pro* ابد *ebed.* Seculum, æternitas. *Wan.*

ابضاض *ibzāz.* a. *V.* [4. *a* بضّ] Parum dare. *Gol.*

ابضاع *ibzāǽ.* a. *V.* [4. *a* بضع] 1) Mittere merces in mercaturam. *Wan.* 2) Explere ſitim *aqua*, & propinare quantum alicui rei ſatis ſit. 3) *Metaph.* Satisfacere *alicui, cum quid interrogat, petitve. Gol.*

ابضة *ebbæzæt.* a. *n. ſ. prop.* Nomen aquæ Arabum Tajjidarum prope Medinam. *Gol.*

Part. I. Tom. I.

ابط *ybt.* a. *n. ſ.* 1) قولتق *kūtlyk.* t. Axilla. *Aſcella. Wan.* 2) Tenuior arena. 3) Nomen proprium loci in Arabiæ provincia Jemana. *Gol.*

ابطا *ibtā.* a. *V.* [4. *a* بطؤ] Nectere moram. *Indugiare. Wan.*

ابطال *abtāl.* t. *n. ſ.* Monachus. *Vide* ابدال

ابطال *abtāl.* a. *n. ſ. Plur. a* بطل *bætæl. Fœm.* بطلة *bætlet.* a. بهادرلر *behādirler.* t. Strenui bellicoſi milites. *Valoroſi Guerrieri. Sæ.* ¶ ايلني ابطال تداركي ايچون جمع ابطال فرماني اصدار ايدوب *ilinī ibtāl tedarikī ićiün ḡem-y̆ æbtāl fermaninī iſtar idup.* Mandatum dedit, ut congregarentur ſtrenui milites, qui ſe ad provinciam devaſtandam accingerent. *Commandò alli valoroſi di apparecchiarſi per dar guaſto alla provincia. Sæ.*

ابطال *ibtāl.* a. *V.* [4. *a* بطل] 1) Reddere irritum, inane, inutile. *Wan.* 2) Deſtruere, devaſtari. *Diſtruggere, dar guaſto.* ¶ ابطال شوكت اهل ضلال ايچون *ibtālī śewketī ehlī zælāl ićiun.* Ad deſtruendam potentiam perditorum Infidelium. *Per diſtrugger la potenza delli ſuiati infedeli. Sæ.*

ابطان *ibtān.* a. *V.* [4. *a* بطن] Ligare *cingulum clitellarum ſuper camelum.* 2) Aſſumere inter familiares aliquem. 3) Accingere gladium ſuper femur. *Wan.*

ابطح *ebtæh.* a. *n. ſ.* Locus depreſſus glarea abundans prope Meccam, *& forſan pro ipſa Mecca ſumitur. Ik. Vide* بطيحة *bætyhæt.*

ابطن *ebtæn.* a. *n. ſ.* Vena in inferiore parte tibiæ equinæ. *Wan.*

ابطن *ebtun.* a. *n. ſ. Plur. a* بطن *bætn.* Ventris interiora.

ابعا *ib-ā.* a. *V.* [4. *a* بعي] *i. q.* اعارة *i-āret.* Mutuo dare. *Gol.*

ابعاد *ebǽd.* a. *n. ſ. Plur. a* بعد *bǽd.* Diſtantiæ. *Diſtanze. Vide* متخالف.

ابعد *ibaǽd.* a. *V.* [4. *a* بعد] Removere. *Allontanare. Wan.*

ابعار *eb-ǽr.* a. *n. ſ. a* بعر *bǽr.* Immunditiæ Cameli.

ابعاض *eb-ǽz.* a. *n. ſ. Plur. a* بعض *bǽz.* Partes rei.

ابعاط *ib-ǽt.* a. *V.* [4. *a* بعط] 1) Removere. 2) Longinquius paſtum abire *jumentum. Gol.*

ابعد *eb-ǽd.* a. *n. ſ.* 1) Perfidus, proditor. 2) Injurius erga DEUM. *Wan.*

ابعد *ebǽd.* a. *Superl.* (اقرب) Maxime remotus, diſſitus. *Lontaniſſimo. Wan.*

ابغا *ibghā.* a. *V.* [4. *a* بغي] 1) Petere,

& quærere alteri. 2) Juvare eum in experenda, & quærenda re. *Gol.*

ابغاض *ibghāz.* a. *V.* [4. *a* بغض] Odiſſe, odio habere. *Odiare. Wan.*

ابغث *ebghæs,* a. *n. ſ.* 1) Pulverulentus *color.* 2) Arenoſa terra. *Wan.*

ابغثة *ebghuſet.* a. *part. Plur. a* بغاث Milvi.

آبفت *ābeft*, *vel* ابافت *abāft.* p. *n. ſ.* Veſtis trita. Tribon. *Veſte uſata, ſtragio.*

ابق *ebk.* a. *V.* Auffugere *ſervum. Vide* اباق.

ابق *ebæk.* a. *n. ſ.* Canalis, aut cortex Chinoſtrophos, qui plectendis funibus inſervit. *Gol.*

ابق *abyk.* a. *part.* 1) Fugitivus *ſervus.* 2) *Chymicis* Mercurius *ob volubilem ſubſtantiam. Gol.*

ابقا *ibkā.* a. *V.* [4. *a* بقي] 1) Miſereri. *Aver pietà.* 2) Cuſtodire, cavere *in illa adhortationis formula:* ابقا اللّه عليک *ibkāllahu āleīke.* Cuſtodiat te Deus. *Wan.* ¶ ابقا ı *ibkā* e. Permanere facere, incorruptum ſinere, confirmare, reſtituere, relinquere, *e. g. poſt mortem*, & ſinere, manere quietum *in domo*, & *ex Gol.* reſpicere. *Confermare, laſciare in quiete nelle caſe loro. Sæ. Ll.* منصبمزي اوزرمزه ابقا بيورمشسز *mænsybümüzī üzerimüze ibkā bujürmiśsyz.* Me in officio confirmare dignatus es. *Si é compiacciuta confermarmi nella mia carica.*

ابقاق *ibkāk.* a. *V.* [4. *a* [بق] Eſſe loquacem. 2) Fæcundam eſſe fæminam. *Wan.*

ابقال *ebkāl.* a. *n. ſ. Plur. a* بقلة *bæklet.* Fabæ.

ابقال *ibkāl.* a. *V.* [4. *a* بقل] 1) Coquere herbam amaram رمث *rems dictam. Wan.* 2) Præditam eſſe oleribus *terram*, & *tranſitivum ejus. Gol.*

ابقع *ebkǣ.* a. *n. ſ. Fæm.* بقعا *bæk-ǣ.* 1) Verſicolor *animal. Animale picchiato di varj colori. Wan.* 2) Sterilis & annonæ penuria laborans. *Gol.*

ابقور *übkūr.* a. *n. ſ. Plur. a* بقرة *bækæræt.* Boves. *Gol.*

ابقي *ebkā.* a. *imper.* موقع دعاده باقي اولسون ديك اولور *mewkæ-ȳ du-ǣde bākȳ olsūn dīmek olūr. h. e. Si contingat in apprecatione poſt nominatum aliquem Principem, ſignificat:* permaneat, perduret. *Duri, rimanga. Ll.*

ابك *ābük.* p. *n. ſ.* 1) Mercurius *apud Chymicos. Argento viuo. vulg.* ابق *ābuk.* 2) Varioli. 3) Humidum *quid.* 4) Pelvis plena aqua. *Ferh.*

ابكّ *ebekk.* a. *n. ſ. Plur.* بكّان *bükkān.* 1) Annus gravis *aſinos, pecora, atque alia affligens.* 2) Mercenarius, qui ſuorum res curat. *Gol.*

ايك *ipek.* t. *n. ſ.* حريرمحلول *hæriri mæhlūl.* Sericum non tortum ad tapetes texendos. *Seta non torta, floſcia. Scribitur etiam* ايبک.

ابك *ibik.* t. *n. ſ.* عرف *ürf.* a. Juba & criſta. *Tef. Vide* ايبک.

ابكا *ibkā.* a. *V.* [4. *a* بكا بكي] اغلتمق *aghlatmak.* Ad fletum commovere. *Far piangere.*

آبكار *ābkār.* p. *n. ſ. comp.* 1) Aquarius. *Colui che porta l'acqua nelle caſe.* 2. Vini potor. *Bevitor di vino. Ferh.*

ابكار *ebkār.* a. *n. ſ. Plur. a* بكر *bikr.* Virgines intactæ. *Vergini. Ah. Del.*

ابكار *ibkār.* a. *n. ſ.* Matutinum tempus, *ut in Corano:* بالعشي والابكار *bil-æśy, wel bil-æśīi wel ibkār.* Veſperi & mane. *Gol.*

ابكام *ibkām.* a. *V.* [4. *a* بكم] 1) Mutum reddere. 2) Continere ſe *a loquela, ac a conjugio. Gol. Far tacere.*

آبكامه *ābkāme*, & *ebgāme.* p. *n. ſ. comp.* Decoctum digeſtivum; *quod fit e farina orizæ vel pane ſicco, poſtquam aqua ſubactus fermentaverit, ad digeſtionem promovendam accipi ſolet. Ferh.*

آبكان *ābgān*, *vel ut ſequens*

ابكاه *ābgāh.* p. *n. ſ. comp.* Aquæ receptaculum. *Ferh.*

آب كبود *āb kebūd.* p. *n. ſ. comp.* 1) Nomen maris ad orientem imperii Sinenſis, *vulg.* Oceanus Sinenſis. 2) Framea gladii undata *vulg.* Damaſcena. *Ferh.*

آبكذار *ābgüzār.* p. *n. ſ.* Curſor, Veredarius. *Corriere, meſſo, i. q.* ايكرار *aut potius pro eo.*

آبكذر *ābgüzer.* p. *n. ſ. comp.* آبكذل *abguzel.* Locus, quo tranſit aqua, canalis. *Caſt.*

ابكر *ebkür.* a. *n. ſ. plur. a* بكر *bekr.* Juvenci Cameli. *Gol.*

اپكرار *apkerār.* p. *n. ſ.* اولاق *ūlāk.* t. قاصد *kāsyd.* a. Curſor, veredarius. *Ferh.*

آبكرم *ābgerm.* p. *n. comp.* ايليجه *ilīge* t. Thermæ. *Terme, bagni. Ferh.*

آبكش *ābkeś.* p. *n. ſ. comp.* سقا t. Aquarius, aquæ bajulus. *Ferh.*

آبكم *ābkem.* p. *n. ſ. Serpentis genus. Caſt.*

ابكم *ebkem.* a. *n. ſ. Plur.* بكم *bükm* اناسندن دلسز طوغان *anāsinden dilsyz doghān.* Mutus. *Muto nato. Unde in Corano* صمّ بكم عمي *ſummūn, bükmūn, ūmjūn* ſurdi, muti cæci

cæci. اولدي زبان ابكم و خامه شكست *oldy zebān ebkemü chāme śikeſt.* Obmutuit lingua, calamusque fractus eſt. *Eb.*

آبكند *ābkend.* p. *n. ſ. comp.* مجراي سيل *megrāī ſeil.* a. Alveus torrentis. *Alveo, letto d'un canale. Ferh.*

آبكنده *ābkende.* p. *n. ſ. comp. Idem quod præc.*

آبكور *ābgūr.* p. *n. ſ.* Ciſterna ſtabuli, aquæ ductus. *Caſt.*

آبكون *ābgūn.* p. *n. ſ. comp.* Cæruleus. *Celeſtino.* 2) Nomen proprium magni cujusdam fluminis. 3) Amylum. *Amido. Ferh.* 4) Gladius, culter. *Caſt.*

ابكي *ebkā.* a. *part.* Magis flens. *Gol.*

آبكير *ābgīr.* p. *n. ſ. comp.* 1) صوجمع اولوب طوردغي ير *sū gem* *olūp türdüghī jer.* Stagnum, locus depreſſior, in quo aqua colligitur. *Stagno, Lagume* 2) Aſpergillum, *quo textores utuntur ad humectandam telam. Ferh.*

آبكينه *ābgīne.* p. *n. ſ. comp.* 1) جاج *giāg* a. سرچه *syrće.* t. Vitrum. *Vetro.* 2) Vinum, *apud Poetas.* 3) Adamas. *Ferh.*

ابل *ebl.* a. *V.* [بأبل 2. F.] 1) Poſſidere *multos Camelos.* 2) Gnarum eſſe *in tractandis camelis.* 3) Paſcere camelos. *Gol. Vide* اباله

آبل *ābel.* a. *part.* Multum ſolers *in curandis camelis. Wan.*

آبل *ābil vel* ابل *abil.* a. *part.* 1) Idem *quod præcedens. Wan.* 2) Nomen pagi urbis Emeſce. 3) Pagus Damaſci. 4) Neapoleos Syriæ pagus. *Gol.*

آبل *ābil.* a. *n. ſ.* Camelus, qui recenti pabulo & lacte contentus eſt. *Wan.*

ابل *ebel.* a. *part.* & *n. ſ.* 1) Humidus. 2) Recens fœnum. 3) Siccus. 4) Moleſtia *ex indigeſtione cibi & graviori aere. Gol.*

ابل *ibil.* a. *n. ſ. collect.* Camelorum grex. *Wan.*

ابل *ibl.* a. *n. ſ.* 1) شتر *śütür* p. دوه *dewe* t. Camelus. *Cammello.* 2) Nubes pluvia, & fœcunda. *Gol.*

ابل *ebell.* a. *part.* 1) Madidior. 2) Perjurus. 3) Hypocrita. 4) Levis. *Gol.*

ابل *übl.* a. *n. ſ. Plur. a* ابيل *ebīl.* Monachi chriſtiani. *Gol.*

ابل *übül.* a. *n. ſ.* Reliquiæ pabuli, quod remanet poſt reſectum fœnum, *aut quod a* jumento relinquitur. *Gol.*

آبلا *āblā vel ābūla* t. *n. ſ.* Soror *Conſtantinopoli ſic vocatur, præſertim natu major. Melius* قز قرنداش *kyz karyndāś, vul. kyzkardāś. Sorella, ſuora.*

ابلا *eblā.* a. *n. ſ. Plur. a* بلي *bilj*, & بلو *bilw.* Ex itinere debilitatum *jumentum. Vide* بلي

ابلا *iblā.* a. *V.* [4. *a* بلي] 1) Tentare. *Prouare. V.* دكمك *den-emek.* 2) Atterere veſtem. *Logorare. V.* اسكتمك *eskitmek.* 3) Boni commodique compotem facere. 4) Manifeſtum facere. 5) Purum mundumque reddere. 6) Satis habere, contentum eſſe *Gol.*

ابلاء *iblā.* a. *n. ſ.* Camela ad ſepulchrum defuncti domini ſui mactari ſolita. *Arabes enim antiquis, utpote mire ſuperſtitioſi, propriam defuncti Camelam tumulo ejusdem alligare, pabuloque & potu prohibere, vel vero humi defodere, usque dum moreretur, conſueverant. Putabant enimvero, defunctum, neglecta hac ceremonia, ad extremum judicium peditem ire debere. Functionem vero ipſam* بليه *belīe nomine compellabant. Rel.*

ابلاد *eblād.* a. *n. ſ. Plur. a* بلد *beled.* Signum. *Vide* بلد

ابلاد *iblād.* a. *V.* [4. *a* بلد] 1) Affigere. 2) Adhærere terræ. 3) Stupidum pigrumve fieri jumentum. *Wan.*

ابلاس *iblāś.* a. *V.* [4. *a* بلس] 1) نومد ا *nūmid* ol. Deſperare. *Diſperare.* 2) محزون ا *mæhzūn* ol. Mæſtum eſſe. *Wan.* 3) Impediri *a peregrinatione Meccana. Gol.*

ابلاغ *iblāgh.* a. *V.* [4. *a* بلغ] 1) ايرشدرمک *iriśtürmek.* t. رساندن *resānden* p. Pervenire facere. *Far capitare. Wan.* ¶ سلام سلامت انجام ابلاغ و اتحافندنصكره *selāmī selāmet engīām iblāghū ithāfinden ſon-ra, vel brevius* ابلاغ سلامدن صكره *iblāghȳ ſelāmden ſon-ra*, poſt delatas, amicas ſalutationes, *i. e.* prævia ſalute. *Doppo auerle preſentati amoreuoli ſaluti.*

ابلان *iblān.* a. *n. ſ.* Duæ greges *Camelorum vel generaliter* duæ greges *pecorum. Wan.*

ابله *ebelet.* a. *n. ſ. pro* وبلة *webelet.* 1) Gravatio, noxa *ex cibo vel aere.* 2) Culpa. *Gol.*

ابلة *eblet.* a. *n. ſ.* 1) Res expedita. 2) Petitio. 3) Indigentia. *uti* مالي اليک ابلة *mālī ilejke eblet.* Haud indigeo tui. 4) Dactyli inter duos lapides contuſi, quibus ſupermulſum eſt lac. *Gol.*

ابلة *ebilet, vel ebelet.* a. *n. ſ.* Fœcunda *Camela. Gol.*

ابلة *iblet.* a. *n. ſ.* Inimicitia. *Gol.*

ابلة *ibelet.* a. *n. ſ.* Petitio. *Gol.*

ابلّة *ibillet.* a. *n. ſ. pro* جبلّة *gibillet.* Progenies. *Gol.*

ابلة *üblet.* a. *n. ſ. i. q.* عاهة *ǣhet.* Noxa, quæ accidit pecori. *Gol.*

ابلّة *übüllet.* a. *n. f.* 1) Nomen loci, urbisve ad latus civitatis Basræ, *quæ ob amœnitatem pro una ex quatuor deliciis Orbis habetur.* 2) Quantitas aliqua dactylorum. 3) Socii. 4) Petitio. *Gol.*

ابلج *ebleğ.* a. *n. f.* 1) Evidens res. 2) Veritas. الحق ابلج و الباطل جلج *elhæku eblegu, wel bātilu ğelegu.* Veritas lucet, simulatio splendet. 3) (مقرون *mækrūn*) Divisa habens supercilia. *Wan.*

ابلخ *eblæch.* a. *part.* Superbus vir, *Fæm.* بلخا *belchā.* Stulta fæmina. *Gol.*

ابلد *ebled,* a. *part.* 1) اچوق قاشلو و سمز كودهلو كشي *aćiük kāślū we ſemiz ğewdelū kiśī, i. q.* ابلج *ebleğ.* Divisa habens supercilia. 2) Pinguis, obesus homo. *Di ciglia divise, e persona grassa, e corpolenta.*

ابلغ *eblægh.* a. *superl.* 1) Uberrimus 2) *ex Gol.* Efficacior, perfectior. *Abondante, copioso, e più facondo, perfetto.* ¶ بربرندن ابلغ *bir birinden eblægh.* Unus altero uberior, & facundior. *Uno più facondo dell' altro.*

ابلق *eblæk.* a. p. *adj.* 1) Versicolor. *Wan.* 2) Bicolor equus. *Cavallo pezzato. Ferh.* ¶ توسن ابلق *tuseni eblæk.* Equus bicolor. *Sæd. Est expressio Metaphorica pro mundo respectu diei & noctis.*

ابلق *iblik.* t. *n. f. vulgo imilk* ديك مخصي *dīkī mæchsȳ* a. Capo. *Cappone.*

اپلك *iplik.* t. *n. f.* خيط *chæyt.* a. Filum. *Filo.* پنبق اپلكي *pambük ipliği.* t. غزل *ghæzl.* a. Fila gossipina. *Filo di bambace.* ¶ صوف اپلكي *sof ipliği.* Fila lanæ caprinæ. *Lana di capra filata.*

ابلم *eblüm, vel iblüm, vel üblüm.* a. *n. f. Plur. a* ابلمه *üblüme.* 1) Folia palmæ Indicæ. 2) Cortex *ejusdem arboris. Wan.* 3) Folia Bdellii. *Gol.*

ابلمه *üblüme.* a. *n. f.* Folium unum palmæ Indicæ. *Wan.*

اپلو *iplū.* t. *adj.* 1) Habens funem ¶ بوغازي اپلو *boghāzȳ iplū.* Cujus a collo pendet funis. *Ah.* 2) اصلجق *asylağak.* Furcifer, patibulo dignus. *Che ha la corda al collo.*

آبلوج *āblūğ.* p. *n. f.* نبات شكري *nebātī śekerī. Vulgo nöbet śekerī.* Sachari albi & indurati species, saccharum candidum. *Zucchero candi, o candito. Ferh.*

ابلوك *eblūğ,* p. *n. f.* Homo duplex, Hypocrita. *Cast.*

آبله *ābile.* p. *n. f.* 1) قبرجق *kabarğik* t. Furunculus. *Fignolo.* 2) چچك *ćićek.* t. Variolæ. *Vajuolo.* 3) نبخاله *nebchāle.* Pustula in summis labiis, vel etiam in pedibus ob nimiam motionem. ¶ آبلهء چشم *ābileï ćeśm.* Enchantis, oculi in angulo tuberculum. *Orzo, mal d' occhj. Turcæ etiam* اريهجق *arpağik.* ¶ آبلهء فرنك *ābileï frenk.* Morbus venereus. * آبله در سخن پيداست *ābile der sæchun peidāst.* Vir ex sermone noscitur. *Ferh.*

ابله *ebleh.* a. & p. *part.* 1) Sincerus corde. *Wan. & Ferh.* 2) Superbus, vana de se opinione deceptus. 3) Patiens laboris *Camela.* 4) (كيس *keijis.*) Simplex. *Gol. inde communiter apud Turcas* ignarus, stolidus. *Rozzo, goffo, balordo,* & ابله اول *ebleh ol.* Desipere. ¶ *In sunna dicitur* اكثر اهل جنّة بله *ekserü ehlī ğennetin bülhün, seu bülh.* Plerique eorum, qui consortes paradisi erunt, simplices sunt, *nempe in rebus mundanis, quia earum minus sunt studiosi, in spiritualibus alias gnavi atque attenti.* ابله عقول *eblehü ækūl.* Qui præ verecundia *quasi* simplex *attamen intelligens.* عيش ابله *æjsī ebleh,* & شباب ابله *śebābī ebleh i. e.* ناعم *na-ȳm,* vita & juventus mollis, & commoda curisque vacua. شابّ ابله *śābbī ebleh.* Juvenis socco rs, & qui, quod faciat, & qui, quo vadat, nescit. *Giouine stordito.*

ابلي *ibeli.* a. *part.* & *n. f.* 1) Camelinus, ad Camelos pertinens. 2) Possessor Cameli. *Wan.*

آبليته *āblīte.* p. *n. f.* Seminator. *Sementatore. Ferh.*

ابليس *iblīs.* a. *n. f. Plur.* اباليس *ebālīs,* & ابالسه *ebālise.* Dæmon *proprie qui desperavit de misericordia DEI. Diavolo. Wan.* ¶ ابليس پر تلبيس *iblīsī pūr telbīs, etiam* ابليس تلبيس انكيز *iblīsī telbīs engīz.* Dæmon fraudulentus. *Ik.*

ابليسا *iblīsā.* a. *part.* Planus ac levis *Gol.*

آبليسه *āblīse, vel* ابلييه *eblije.* p. *n. f.* Sator, agricola. *Ferh.*

ابليم *iblīm.* a. *n. f.* 1) Ambar. *Ambra grigia.* 2) Mel. *Gol.*

ابّم *ebemm, vulg. ebem.* a. *n. f.* 1) Corda crassa testudinis, *arabice* عود *ūd dictæ. Wan.* 2) *usit.* Vox gravissima. *Basso.* ¶ رباب آلابّم *rebābül-ebbem.* Pandura, barbitos gravis. *Violone.*

ابم كومجي *ebem gümeğī.* t. *n. f.* خبّاز *chubbāz, vulg. Chubeiz.* Malva. *Malva.*

آب مرغان *abī murghān* p. *n. f. comp.* 1) Nomen fontis in Cuhistan Provincia Persiæ, *cujus aquæ talis virtus est, ut si quæ terra locustis infestetur, & portio aliqua eo transferatur, certa avium seleuciadum dictarum species, quæ prædictum fontem circumvolare solet, simul eo sequatur, atque omne locustarum agmen nece perimat.* 2) Nomen ambulacri penes Schiraz *constitutis diebus frequentari soliti. Ferh.*

آب منجمد *āb müngemid.* p. *n. f. comp.* 1) Aqua congelata. 2) *tropice* Framea gladii, cultri, ferrum lanceæ. 3) Crystallus. *Ferh.*

اپمد *ipmīd, vel ut Cast.* اپميق *ipmīk.* p. *n. f.* 1) Vomer, *Vomero, bombero.* 2) Par bovium sub jugo. *Ferh.*

آبن *ābin, vel* ابن *ebin.* a. *part.* 1) Crassus spissus *de rebus esculentis.* 2) Siccior cibus. *Gol.*

ابن *ibn* & بن *bin* a. *n. f. Plur.* ابنا *ebna,* & بنون *benum* [& *in regimine* بني *beni, quod vide*] Filius *Figliuolo, figlio.* ¶ ابن الله *ibnüllāh,* & ولدالله *weledüllāh. Filius DEI. Tef.* ابن الواحد *ibnül-wāhyd.* Unigenitus filius. *Figlio unigenito.* ابن سبيل *ibnï sebīl.* Filius viæ, *i. e.* viator. *Viandante. Tef.*

ابن *übn.* a. *V.* [يأبن 1. F.] 1) Suspectum habere *aliquem.* 2) [يابن 2. F.] Excipere turpibus verbis. *Wan.* 3) Laborare fædissimæ libidinis vitio ابنة dicto. *Gol.*

ابن *üben.* a. *n. f. Plur. a* ابنه *übne.* 1) Nodi in ramo arboris. 2) Inimicitiæ.

ابنا *ebnā.* a. *n. f. Plur. a* ابن *ibn.* Filii ¶ ابناى جنس *ebnāi ğins.* Ejusdem speciei animalia, homines. *Della medesima specie, uguali. Ik.* quod & ابنا الجنس *ebnāül-ğins. Gol.* ابناي زمان *ebnāī zemān.* Filii seculi, homines moderni. *Li moderni, uomini del tempo. Sæ.* ابناي سبيل *ebnāī sebil,* يولجيلر *jolğiler.* t. Viatores. *Viandanti, passaggieri.*

ابنا *ebnā.* a. *n. f. Plur.* Barbari & peregrini in Arabia felici degentes; *unde Poss.* ابناوي *ebnāwī.* Barbaricus, spectans ad incolas barbaros, Arabiæ felicis. ¶ ابناء درزة *ebnāü derzet.* Homines ignobiliores. *Gol.*

ابنا *ibnā.* a. *V.* [4. *a* بنا] Facere ut aliquis extruat *domum. Far fabricar casa.*

ابناخون *ebnāchūn, vel ebināchūn.* p. *n. f.* Arx, castellum. *Castello, fortezza. Ferh.*

ابنت *ibnet,* & بنت *bint.* a. *n. f. Plur. a* بنات *benāt.* 1) قز *kyz.* t. دختر *dochter.* p. Filia. *Figlia.* 2) Vitium *pecul.* Sodomiticum in patiente illud.

ابنة *übnet.* a. *n. f.* 1) Nodus in ramo arboris, gemma. *Occhio della vite.* 2) Simultas, inimicitia. *Ferh.*

آب نشات *ābī niśāt.* p. *n. f. comp.* Sperma *sponte effluens præ libidinis æstu. Ferh.*

ابنوس *ebenūs, ebenās, ebenos.* p. t. *n. f.* 1) Ebenus. 2) Quercus, *quæ* 40. *annis manens in aquis nigra evasit. Ebano.*

ابنوشيدن *ebnūśīden.* p. *V.* Torpescere membrum. *Cast.*

ابنم *ebnemün.* a. *n. f.* Filius. *Notandum penultimam vocalem in hac voce sequi sortem ultimæ vocalis, quæ est in regimine. v. g.* هذا ابنم *haza ibnümün* hisce filius, & رأيت ابنما *reejtu ibnamān.* Vidi filium. *Wan.*

ابنيه *ebnīje.* a. *n. f. Plur. a* بنا *binā,* ياپيلر *jāpğler.* t. Aedificia. *Edificii, fabriche.* ¶ ابنيهء عليه *ebnīje-ī ælȳe.* Sumtuosa ædificia. *Sentuose fabriche. Sæ.* ابنيهء خيره *ebnije-ī chæire.* Fabricæ piæ. *Fabriche pie. Sæ.*

آبو *ābū.* p. *n. f.* Flos nymphæ, nenuphar. *Cast.*

ابو *ebū,* & ابا *ebā.* a. *V.* [يابو 1. F.] Nutrire. *Nodrire.* ¶ ما له اب يابوه *mā lehu ebün jeebūhu.* Non est illi pater, qui eum nutriat. لا ابَ لك *lā ebün leke, vel* لا ابًا لك *lā ebān leke, vel* لا اباك *lā ebāke, Expressio quæ in laudem applicatur:* non erat tibi opus patre, ut in mundum venires. *Wan.*

ابو *ebū,* & بو *bū in regimine.* a. *n. f.* Pater. *Vide* اب *eb,* ابوالحياة *ebūl-hæjāt.* Pater vitæ, *i. e.* pluvia. ابوالشفا *ebūś-śifā.* Pater salubritatis, *i. e.* Saccharum. *Gol.* ابو الفتوحات والمغازي *ebūl futūhātī wel meghāzī, quasi.* Pater victoriarum, & expugnationum, triumphator. *Il vittorioso, padre delle vittorie. Sæ. De Orchane filio Othomani primi Imperatoris Turcarum.* ابو الكمال *ebūl-kemāl.* Pater complementi, *i. e.* compotor: ابو المرة *ebūl-meret.* Pater mulieris, maritus. ابو اليقظان *ebūl-jokzān.* Pater vigiliæ, gallus. *Gol.* ابو بكر *ebū bekr, Nom. propr. pec.* Unius ex quatuor sociis Mahommetis. ابو تراب *ebū turāb, agnomen* Ali *soceri Mohammedis Pseudoprophetæ.* ابو جعد *ebū ğiæd.* Pater crispi crinis, vulpes. ابو سلمان *ebū selmān.* Gallus. ابو شوارب *ebū śewārib.* Mystacibus præditus, longiores habens barbæ alas: ابو طالب *ebū tālib.* Pater petentis, equus. ابو عبد الله *ebū æbdullāh.* Pater servi DEI, *i. e.* Mohammetes. *Gol.* ابو علي سينا *ebū ālī sīnā.* Avicenna. *Eb.* ابو اللهو *ebūl-lehw.* Cithara turcica ابو ليس قربوزي *ebū leīs karpuzī,* حنظل *hænzæl,* colocynthis. ابو مرّة *ebū müretin, seu mürre.* Pater amaroris, Satan. *Gol.* ابونا

ebūnā

ebūnā. Pater noster. *Padre nostro.* ابو هريره *ebū hureire*, *Nom. prop.* Amici Mohametis familiarissimi, *alias* عبد آلشمس *æbdüs-śems*, عبد عمر *æbdī æmer*, عبد آلرحمن *æbdür-ræhmān dicti.* ابو يحيي *ebu jahjā.* Pater Jahjæ, *i. e.* Angelus mortis Azrael, *pro* ملک آلموت *melekül-mewt.*

ابوا *ebwā.* a. *n. f.* 1) Morbus, *quem contrahit hircus ex odore urinæ lupicapræ.* 2) *Plur. a* ابو *ebū.* Patres. *Wan.*

ابواب *ebwāb.* a. *n. f. Plur. a* باب *bāb*, ¶ بهمه ابواب *beheme ebwab.* Omnibus modis, *q.* per omnia capita. *Compitamente.*

ابواب *ebwāb, ābwāb.* a. *n. f.* Portæ ferreæ maris Caspii. *Vide* باب آلابواب *bābül-ebwāb.*

ابواز *ebwāz.* a. *n. f. Plur. a* باز *bāz.* Accipitres, falcones.

ابواص *ebwās.* a. *n. f. Plur. a* بوص *bæws.* Species pecorum *vel* jumentorum, *ut seq.*

ابواع *ebwā*.* a. *n. f.* 1) Ovis, *pec.* ad mulctam. 2) *Plur. a* باع *bæ*.* Orgyæ. *Gol.*

ابواق *ebwāk.* a. *n. f. Plur. a* بوق *būk.* Litui. *Gol.*

ابوال *ebwāl.* a. *n. f. Plur. a* بول *bewl.* Urinæ.

ابوآلديج *ābūd-dīğ.* a. *n. f.* Urbs Thebaidis, *ubi optimum oppium crescit. Herb.*

ابوآلعمر *abūl-ümr.* a. اق بابا *āk bābā.* t. كركس *kerkes.* p. Species vulturis, *quæ ex morticinio vivit, ad usque* 1000. *annos vitam suam producere traditur. Herb.*

ابوان *ebwān.* a. *n. f. Dual. a* ابو *ebū* Parentes. *Genitori.*

ابوبان *abūbān*, & ابوبات *ābūbāt.* t. *adj.* Pœnitens, qui pœnitentia ducitur, *pro* ابومان *ebūmān. Cast.*

ابوبة *ebwibet.* a. *n. f. Plur. a* باب *bāb.* Portæ.

ابوت *übūt.* a. *V.* Calere diem. *Vide* ابت

ابوّة *ebüwwet.* a. *n. f.* Familia, tribus. *Gol.*

ابوّت *übüwwet.* a. *n. f.* بابالق *bābālyk.* t. Paternitas. *Paternità.*

ابّوت *ebbūt.* a. *n. f.* Locus herbosus, pratum. *Gol.*

ابوجلسا *ebūğelsā*, & ابوجلسان *ebūğelsān*, *vel juxta Ferh.* ابوخلسا *ebū chalsā.* p. *n. f.* Anchusa, *vel* buglossum. *Cast.*

ابود *übūd.* a. *V.* 1) [ابد يأبد 2. F.] Subsistere remanere. 2) [ابد يابد و يابد 1. & 2. F.] Locum desolatum & feris habitatum esse. *Wan.*

ابود *übūd.* a. *n. f. Plur. a* ابد Secula. *Wan.*

ابورجبور *abūr ğiubūr.* t. *Fictæ voces*, & *modus loquendi vulgaris ad exprimendum aliquid implicitum & intricatum, ac nihil ad rem esse. Sic etiam dicunt: ajun ojun, ællem kællem.*

ابوز *ebūz.* a. *part.* Subsultans. *Gol.*

ابوز *übūz.* a. *V.* Subsilire cervum, *Vide* ابز

ابوزنه *abūzine.* p. *n. f.* Simia. *Scimia. Ferh.*

آبوشلدن *ābūśælden*, *corrupte pro* بوشالدان *bośāldān.* t. *n. f.* 1) Mergus *avis. Smergo.* 2) Urinator; *alias* قره بطق *kæræ bætæk.* & دالغيج *dālghīğ* t. *Herb.*

اپوشمق *apūśmak.* t. r. *pro* طقلمق *tykylmak.* 1) Præfocari, præcludi fauces. *Affogare.* 2) Dividere. *Spartire. Bern.*

ابوص *ebūs.* a. *n. f.* Velox equus. *Vide* ابص

ابوض *ebūz.* a. *n. f. Idem quod præc. Gol.*

ابوقانيش *ebu kānīś.* p. *n. f.* Radix herbæ tinctoriæ, *quæ saponis instar spumat. Ferh.*

ابوقايس *abūkāīs.* a. *n. f.* Mons prope Meccam, *ubi Turcæ Adamum sepultum tradunt. Herb.*

آبوقير *ābūkīr.* Insula Nili prope Alexandriam, *vulgo* بقر *Biker*, *vel* بقه *Bike dicta. Herb.*

آبوکلب *ābūkelb.* p. *n. f.* Monetæ Hollandicæ species. *Herb.*

ابول *übūl.* a. *V. proprie* أبل *ebel* [يأبل 2. F.] 1) Virentis pabuli succo supplere vicem potus. 2) Sine pastore pasci noctu & interdiu *camelos.* 3) Velut efferos auffugere. 4) Longum evadere gramen, ut possit depasci a camelis. 5) Consistere loco ac subsistere *camelum. Gol.*

ابّول *ibbewl*, & ابّيل *ibbil.* a. *n. f.* Agmen camelorum, & *avium. Gol.*

ابوالکنجک *ebülgenğek.* p. *n. f.* Homo facetus. *Ferh.*

ابومان *abūmān*, & ابويان *abūjān.* p. *n. f.* Pœnitentia. *Ripentimento. Ferh.*

ابون *ebūne*, *seu ebūn.* a. *n. f. Plur. ab* اب *eb.* Parentes. ¶ دير ابّون *dejrü-ebbūne*, & ديرآلابّيون *dejrül-ebbijūne.* Nomen Monasterii in Mesopotamia, *ubi arx magnumque sepulchrum extat, quod Noachi esse ferunt. Gol.*

ابونة *ebwinet.* a. *n. f. Plur.* Pali tentorii. *Vide* بوان

ابوي *übwā*, & الابوا *el-ebwa.* Nomen loci.

ابوين *ebwejn.* a. *n. f. Dual. in obliq. ab* اب *eb.* Parentes. *Il padre, e la madre. Ik.*

ابه *abeh.* p. *n. f.* 1) Clarus, limpidus. 2) Nomen pagi *circa Sawa Mediæ oppidum, quem nunc Awa vocant. Ferh.*

ابه *ebh.* a. *V.* [يابه ابها 3. F.] Recordari *rei, postquam e mente exciderat. Wan.*

ابه *ebeh.* a. *V.* [يابه ابها 4. F.] *Idem quod præc. Wan.*

ابّه *ebehh*, *pro* ابّح *ebæhh.* a. *part.* Raucus. *Gol.*

ابه *ebeh.* t. *n. f.* 1) Obstetrix. 2) Avia. *Levatrice, avola. Videtur in Tef. esse ābe.*

ابها *pro* ابهي *ebhā.* a. *superl.* Pulcherrimus. *Bellissimo.*

ابها *ebhā.* a. *n. f. Plur. a* بهو *behū.* Tentoria.

ابها *ibhā.* a. *V.* [*a* بها] 1) Relinquere vacuam domum, & devastare. 2) Evacuare. ¶ المعزي تبهي و لا تبني *el mi*zā tebhā we lā tebnā.* Capra devastat, non vero ædificat *domum. Proverbium apud Arabes Beduinos, quorum tentoria sunt ex pilis Camelorum, vel ex lana ovium, ubi dum capræ desuper saltant, facile illa devastant. Wan.*

ابهات *ebehāt.* a. *n. f. Plur. anom. a* اب *eb.* Parentes, Majores. *Gol.*

ابهاج *ibhāğ.* a. *V.* [4. *a* بهج] 1) سوندرمک *sewndürmek* t. Exhilerare. *Ralegrare.* 2) Luxuriare *terram plantis. Wan.*

ابهال *ibhāl.* a. *V.* [4. *a* بهل] 1) Relinquere *camelum absque stigmate.* 2) Committere *quempiam propriæ voluntati. Wan.*

ابهام *ibhām.* a. *V.* [4. *a* بهم] 1) Ligare & firmare *portam.* 2) Crescere *copiose certum genus cardi, arabice* بهم *buhm dictum. Wan.* 3) Relinquere tectum & incognitum. 4) Esse dubiam & incertam rem. *Esser ambiguo. Gol.*

ابهام *ibhām.* a. *n. f. Plur.* اباهم & اباهيم *ebāhim.* 1) باش پارمق *bāś pārmak.* t. Pollex manus, pedisve. *Pollice, dito grosso della mano e del piede.* 2) *Apud Grammaticos denotat etiam* pronomina demonstrativa, *ut:* هذا *hazā*, hic, هؤلا *heula*, hi &c.

ابّهة *übehhet.* a. *n. f.* اولولق *ululyk.* t. Magnitudo, magnificentia. *Grandezza, magnificenza. Wan.* ¶ رياض اقبال وابّهتلري *ryāzi ykbālü ubehhetlerī.* Præstantissimi horti gloriæ & magnificentæ ejus. *Li giardini della di lui gloria e magnificenza. Sæ.*

ابهر *ebher.* a. *n. f.* 1) Vena dorso incumbens, & *i. q.* وريد *werīd.* Vena jugularis, *aut ut* اكحل *ekhæl.* Vena axillaris *seu* basilica, arteria magna. 2) Pennæ latus brevius. ابهر آلقوس *ebherül kaws.* Pars arcus sinuosa *inter manubrium, & extremitates.* 3) Terra eminens *in spatio inuntato*, portio, *cui non superfusus fuit aquæ fluxus.* ابهرتان *ebheretani.* Duo arteriæ magnæ, *stipites e corde prosilientes, unde arteriæ reliquæ propagantur. Gol.*

ابهل *ebhæl.* a. *n. f.* سرو اغاجنک يمشي *serw aghāğinün-jemisī.* Baccæ cupressi, *seu* galbuli. *Wan.*

ابهل *ebhūl.* p. *n. f.* آردج اغاجنک قزلجه يمشي *ārdiğ aghāğinün - kyzylğe jemisī.* Baccæ rubriculæ Juniperi. *Ferh.*

آب هند *ābī hind*, *vel* ابهند *abhind.* p. *n. f. comp.* Fluvius Indus, *apud Geagraphos etiam* نهر سند *nehrī sind. ğih.*

آبي *ābī*, *vel* ابي *eba.* a. *part.* Refractarius, fastidiens. *Vide* ابوا *ebwā.* ¶ تيس آبي *tejsī ābā.* Hircus fastidiens odorem urinæ rucupicapræ. *Prov. in eum, qui quidvis fastidit. Gol.*

آبي *ābī.* p. *n. f.* 1) سفرجل *sefergil.* a. آيوه *ājwa* t. Malum cydonium. *Cotogno.* 2) اوردک *ördek.* t. Anas. *Anitra loco* مرغ آبي *murghī ābī. Ferh. Inde* برج آبي *bürgī ābī.* Certa constellatio. *Ah.* 3) Uvæ majoris genus. *Ferh.*

آبي *ābī.* p. *adj.* صولو *sūlū.* Aquosus. *Aquoso.*

ابي *ebī*, *pro* ابوي *ebewī.* a. *part.* 1) Paternus. 2) *q. ābī.* Renuens inobsequens. ¶ الابي *el-ebī.* Leo. 3) Cognomen Mohammedis filii Jacobi, *cujus testimonia quædam in sunna allegantur.* 4) ابي آللحم *ebyül-læhm.* Nomen proprium viri ex sociis Mohammedis, *quod fasdidiret carnes, ita dicti.*

ابي *ebī.* p. *Partic. loco* بي *bī.* Sine. *Plurimum in Poesi occurrit.*

ابيّ *übejj.* a. *n. f. pro* ابيو *übejw. Dimin.* Paterculus.

ابّي *ebbā.* a. *n. f. prop.* 1) Viri, *uti* filii Giafaris Tahramitæ. 2) Putei Medinensis, qui Carizitarum fuit. 3) Fluvii prope Cufam. 4) Alterius in Babiloniæ regione Wasith. *Gol.*

ابيات *ebjāt.* a. *n. f. Plur. a* بيت *beīt.* 1) Domus. 2) Disticha. *Versi.*

ابيار *ābjār.* p. *n. f. comp.* 1) صو صوارجي *sū sūwāriğī.* Aquator *seu* qui irrigat. 2) Irrigatio *Inacquamento.*

ابياري *ebjārī.* p. *n. f.* 1) Panni linei genus tenue & subtile. 2) Species columbæ. *Cast.*

آبيان *ābjān.* p. *adj. pro* ابويان *ebūjān.* Pænitens. *Cast.*

ابية *ebjet.* a. *n. f.* Retentio lactis in mammis. *Gol.*

اۤبية *ebījet.* a. *n. f.* 1) Fæmina *respuens marem.* 2) Hircus *odorem urinæ rupicapræ fastidiens, & ex eo male habens. Gol.*

اۤبية *übījet.* a. *n. f.* 1) Superbia. 2) Magnificentia. *Gol.*

ابيد *ebīd.* a. *n. f. & adj.* 1) Perennis. 2) الابيد *elebīd.* Nomen plantæ, *fere* Semper vivum.

ابيداد *ebīdād.* a. *n. f. pro* بيداد *bīdād.* Injustitia, tyrannis. *Cast.*

ابير *ebīr.* p. *n. f.* 1) Urceus, urna. *Secchia.* 2) Favilla, scintilla ignis. *Ferh.*

ابير *übejr.* a. *n. f.* 1) *Dimin. a* ابرة *ibret.* Acicula. 2) Nomen aquæ. 3) Nomen viri. *Gol.*

ابيرق *übeīræk.* a. *n. f.* Vestis sericea aliquantulum elogantior. *Wan.*

ابيره *übeīre, vel* بيره *beīre.* a. *n. f. dimin. ab* ابراهيم *ibrāhīm, quasi* Abrahamulus.

آبيز *ābīz.* p. *n. f.* 1) *i. q.* آييز *ājīz, seu pro eo.* Favilla ignis. *Ferh.* 2) Urna, *lignum aduncum, quo hauritur aqua. Gol.*

آبيش *ābīś, &* آبيشن *ābīśen.* p. *n. f. i. q.* آبشن *ābiśen.* Indusium sponsi. *Cast.*

آبيشم *ābīśem, & ebīśem.* p. *n. f. pro* آبشم *ābśem.* 1) Serici crudi retrimentum. 2) Ipse bombycis folliculus. *Cast.*

ابيض *ebjæz.* a. *n. f. & adj.* سفيد *sifīd.* p. اق *æk* t. *fæm.* بيضا *bejzā, Plur.* بيض *bȳz.* 1) Albus. *Bianco, candido.* 2) Gladius *ob splendorem.* 3) *Metaph.* Integer atque intaminatæ existimationis vir. 4) Argentum. 5) Stella quædam in ora galaxiæ. *Gol.* ¶ ابو آلابيض *ebül-ebjæz.* Lac. موت آلابيض *mewtül-ebjæz.* Mors repentina. ابيضان *ebjæzānĭ,* duo dies, vel duo menses, & الابيضان *el-ebæzānĭ.* Lac & aqua, vel adeps & juvenis, vel panis & aqua. *Gol.*

ابيض *übejz.* a. *n. f. dimin. a* اباض *ibāz.* Funiculus *ad ligandum camelum in pede. Vide* اباض

ابيعا *ebjī-ā.* a. *n. f. Plur. a.* بيّع *bejji*ᵃ. Venditores, & emtores. *Gol.*

ابيق *ebīk.* p. *adj.* Vegetus *seu* clarus color. *Ferh.*

ابيک *ibīk.* t. *n. f.* Crista. *Vide* ابک & ابيک *ibik.*

ابيکر *übejkir.* a. *n. f. Plur.* ابيکون *übejkirūne. Dimin. a* بکر *beker.* Sublucidum diluculi.

ابيل *abīl.* a. *n. prop.* Antiqua quædam tribus Arabica. *Herb.*

ابيل *ebīl.* a. *n. f.* 1) Tristis. 2) Monachus. ¶ ابيل آلابيلين *ebīlül-ebīlīne.* Antistes Monachorum, Christianorum, *ita a Christo Jesu dictorum, quem hoc nomine compellant, quasi Antistitem illorum, qui austere vivunt. Wan.* 3) *pro* وبيل *webīl.* Baculus crassior. *Gol.*

ابيلة *ebīlet.* a. *n. f.* Fascis graminis, & fœni. *Gol.*

ابيلة *übejlet.* a. *n. f. Dimin. a* ابل *ibl* Camelus parvus. *Gol.*

ابين *ebjen.* a. *part.* 1) Facundior. *Gol.* 2) *f.* Clarior, evidentior.

ابين *übjen.* a. *n. propr.* Viri in *Suna* allegati. *Gol.*

ابينا *ebjīnā.* a. *n. f. Plur. a* بيّن *bejjīn.* Manifesti, evidentes.

ابيورد *ibūwerd.* p. *n. f. prop.* Civitatis *inter Nasef, & Serachś in Chorasan, a Bawerd filio Kodürze ædificatæ. Ferh.*

اپيون *ebījūn.* p. *n. f.* Opium. *Opio. Ferh.*

آبيين *ābjīn.* p. *n. prop.* Vicus in districtu urbis schiraz, & *in ejus vicinia spelunca, ubi Mumiæ asservantur, ad quas custodiendas loci illius incolæ constituti sunt.*

ات

ات *at.* t. *n. f.* فرس *feres.* a. اسب *esb.* p. Equus. *Cauallo. Etiam in latrunculorum ludo. Nota, si sit ignobilis equus, maxime vero Canterius, vocatur* بارگير *bārgīr, quod vide. Ad distinctionem sæpe scribunt* آت *at.* ¶ يدک آتي *jedek ātī, & āt, & simpliciter* يدک *jedek.* Equus honorarius, Parippus. *Cauallo a mano.* جانباز آتي *ğiānbāz ātī.* Sonipes, *q. Cauallo di Ciarlatano.* آت اوغلاني *āt oghlānī.* Equiso, stabularius. *Stallone.* آت بازاري *āt bāzārī, & bāzār,* سوق آلخيل *sūkül-chæjel.* a. Forum equorum. *Mercato di caualli.* آت بالغي *āt bālughy.* Hippopotamus. *Cauallo marino.* آت سککي *āt sinegi & sin-ek.* Oestrum, tabanus. *Tafano.* ات قوشمق *āt kośmak.* Certare cursu, *q.* stadium currere. *Correre il cauallo, come à gara. Alias* آتلري قوشمق *ātlarī kośmak.* Jungere equos *currui. Attacar' i caualli alla carozza. Sic in transitivo:* قوشترمق *koś-türmak, quod vide simul &* قوشمق *kośmak.* آت ميداني *āt mejdānī & vulg. āt mejdān.* Hippodromus. *Corso, maneggio.* آت نعلي *āt næ*ᵃ*lī.* Solea equi. *Ferro di cauallo.* آتدن انمك *āttan enmek.* Desilire ex equo. *Smontar da cauallo.* آته اويان اورمق *āta ujān urmak, &* آتي اويانلمق *ātī ujānlamak,* ا تلجيم *telğim* e. ا الجام *ilğiām* e. Frænum indere. *Metter la briglia.* آته بنمك *āta binmek,* سوار ار *sūwīr ol.* Conscendere equum. *Montar' à cauallo.* آتي اوينتمق *ātī ojnatmak.* ا جولان *ğewlān* e. Circumagere equum. *Maneggiar' il cauallo.* ا آتي تيمار *ātī timār* e. Curare equum. *Strigliar' un cauallo.* آتي رختلمق *ātī rachtlamak.* Equum phaleris insternere. *Bardar' il cauallo.* آتي مهموزلمق *āti mæhmūzlamak. Equo calcar addere. Spronare.* آتي نعللتمق *āti næ*ᵃ*llatmak.* Soleare. *Ferrare. Quod colores, aliasque proprietates equi attinet, quære singula in suis locis.*

ات e. t. *n. f.* لحم *læhm* a. كوشت *küśt* p. Caro. *Carne.* ¶ قره ات *kara et.* Pulpa. *Polpa.* قرجه اتلر *karağe etler.* Musculi. *Moscoli.* اوتراق اتلري *oturāk etlerī.* Clunes. ات قورتي *et kürtī,* دود آللحم *dūdül-læhm.* a. Tarmes. *Tarlo,* ات كسمك *et kesmek* قطع آللحم *kæt-ül-læhm. vel* انقطاع عن آللحم *inkytā-ün-ænil-læhm.* Bacchanalia absolvere, *q. carnium esui finem imponere. Far' il carneuale. Unde* ات كسملري *et kesmelerī.* Bacchanalia. *Carneuale, Martedi grasso.*

ات *et* p. اذات خطاب *edatĭ chytāb. Pronomen secundæ personæ additum nomini valet* tuus, & *aliquando* te, *aut etiam* tibi, *ut:* كبرياات *kibrijā-et.* Superbia tua, magnitudo tua. *La tua superbia, e grandezza.* مژه ات *müje-et* Cilium tuum. *Le tue palpebre. Sic fit post* ا & ه *otiosum: alias ponitur tantum* ت *quod legitur utique, et, uti:* سرت *seret, i. q.* سر تو *serĭ tū.* Caput tuum. *La tua testa. V. Grammaticam.*

ات *it.* t. [*usit.* كوپك *kopek* t.] *n. f.* كلب *kelb.* a. سگ *seg.* p. Canis. *Cane.* ¶ ات اوغلي *it oghly.* Canis fili. *Figlio di cane. Modus imprecandi.*

اتّ *ett.* a. *V.* [اتّ يؤتّ 1. F.] 1) Vincere lite. 2) Convincere. *Wan.*

اتا & اته *atā.* t. *Alias* بابا *bābā* t. *n. f.* ابو *ebū, &* والد *wālid* a. پدر *peder, &* پذر *pezer* p. Pater. *Padre.* ¶ اتا انا *atā anā, & anā atā.* Parentes. *Padre e Madre.*

آتا *ātā.* a. *n. f. pl. ab* اتي *etā.* Res in fluvium lapsæ. *Gol.*

اتا *etā.* a. *n. f.* بركت *bereket.* a. Benedictio, lætior proventus. *Benedizione, abondanza.* ¶ لبنٌ ذو اتا *lebenün zū etā.* Lac butyriferum, quod agitatum butyri multum reddit. *Gol.*

اتا *itā.* a. *n. f.* Fructus & putamen dactyli. *Wan.*

آتاب *ātāb.* a. *n. f. plur. ab* اتب *itb.* Colobia, subligacula breviora. *Gol.*

ائتياب *ittiāb.* a. *V.* [8. *a* اوب] Reverti. *Wan.*

اتابك *atābeg & etābeg.* a. *n. f. q. Dominus pater. Sic in historia appellatur* Rex, & supremus Vezirius, seu primus Minister Regis: اتابك اعظم *etābegi æ*ᵃ*zæm, i. q.* وزير اعظم *weziri æ*ᵃ*zæm.* Supremus administrator Regni, & ipse Rex. *Re, o primo Ministro.*

اتات *atāt.* t. a. *n. f.* Multitudo, pompa. *Pompa, magnificenza. Invenitur etiam, sed f. erronee* ات ات *āt āt.* ¶ اتات آلبيوت *atātül-bījūt.* Apparatus domesticus. *Apparati di casa.*

اتأث *eteet.* a. *n. f.* Nomen mulieris. *Wan.*

أتاتين *etātin.* a. *n. f. plur. ab* اتون *etūn.* Foueæ pro coquendo pane & *calce. Wan.*

إتاحة *itāhæt.* a. [4. *a* فتح] *V.* Decernere. *Wan.*

إتاد *itād.* a. *n. f.* Funis, *quo vaccæ pedes ligantur, ut commodius mulgeri possint. Gol.*

إتاد *itād.* a. *V.* [8. *a* وأد] Lente incedere. *Wan.*

اتأرة *iteāret, seu itāret.* a. *V.* [4. *a* تأر] 1) Intendere *visum in rem.* 2) Percutere *fuste. Gol.*

اتارة *itāret.* a. *V.* [4. *a* تور] Iterato facere. *Wan.*

اتّأس *itteās.* a. *V.* [8. *a* يبس] Desperare. *Wan.*

اتاعة *itā*ᵃ*æt.* a. *V.* [4. *a* تيع] قوصمق *kūsmak.* Vomere. *Vomitare. Wan.*

اتأف *itāek.* a. *V.* [4. *a* تاف] Implere. *Riempire. Wan.*

اتاقة *itākæt.* [4. *a* توق] Valde intendere, seu incurvare nervo attracto *arcum. Gol.*

اتاكة *itaket.* a. *n. f. i. q.* نتف *netf.* Evulsio, *ut pilorum aut plumarum.*

اتاله *etāle.* p. *n. f.* بولامج *bulamāg.* t. Puls, pulmentum; *Edulii species ex lacte & polline. Ferh.*

اتأم *etāem.* a. *n. f.* Mulieris pudenda Vitiata. *Wan.*

اتأم *itāem.* a. *V.* [4. *a* تأم] Geminos parere. *Wan.*

إتام *ittām.* a. *V.* [4. *a* تيم] Jugulare *ovem domi ad mulgendum asservatam. Wan.*

اتان *etān, rarius* اتانة *etānet. Pl. irreg.* مأتونا *meetūnā.* a. *n. f.* 1) Asina. *Wan.* 2) Onager. 3) Locus ad os putei, aut lapis ibi-

ibidem positus. 4) Basis pilenti camelini, *in quo decumbunt, qui camelo vehuntur.* 5) اتان آلصّحل *etānuẓ-ẓæhl*, Lapis rotundus puteo appositus. *Gol.*

اتاوة *itāwet*, & اتاوه *itāwe* a. *n. f.* [*à radice* اتو] ويركو *wirgü* t. خراج *chærāğ* a. t. 1) Tributum. *Tributo. Wan.* 2) رشوت *rüśwet.* Donum ad tentandam fidem Judici oblatum. *Dono da corrompere il Giudice.*

اتاوي *etāwī* a. *n. f. Pl. præced.* اتاوة *itāwet.* Tributa.

أتاويّ *etawy.* a. *n. f.* Peregrinus. *Forestiere. Wan.*

اتاويات *etāwijāt.* a. *n. f. Pl. ab* أتاويّ *etawy.* Peregrini. *Wan.*

أتاويه *etāwie.* a. *n. f. etiam* اتياه *etiah. Pl. à* تيّة *tije.* Deserta. *Wan.*

اتب *itb.* a. *n. f. Pl.* اتوب *utub.* Colubium muliebre quadrata forma, manicis, & sinu Carens, *alias etiam* بقير *bækyr. Wan.*

اتباب *itbāb.* a. *V.* [4. تبّ] Debilitare, enervare vires. *Gol.*

اتبار *itbār.* a. *V.* [4. *a* تبر] 1) Interdicere. 2) Separare. *Gol.*

اتّبار *ittibār.* a. *V.* [8. *a* تبر] *idem q. præced. Gol.*

اتّباس *ittibās.* a. *V.* [8. *a* يبس] Exsiccare. *Wan.*

اتباع *etbā*ᵃ. a *Plur. à* تابع *tābi*ᵃ, *seu* تبيع *tebī*ᵃ. 1) Asseclæ. 2) Famuli. 3) Clientes. *Clienti, seguaci, famigli. Sæ. Ll.* ¶ اتباعندن ايدي *etbā-ŷnden idy.* Erat ex ejus asseclis. *Era delli clienti suoi. Sæ.* اولاد و اتباع *ewlādü etbā*ᵃ. Proles & familia. *La prole, e famiglia, tutta la Casa. Ik. Sic* اتباع و انصاري ايله *etbā-ŭ ensārī ile.* Cum suis asseclis, & commilitonibus. *Con li suoi seguaci, e compagni di guerra. Eb.* اتباع و اشياعني قتاله تحريض ايدوب *etbā-ŭ eśjā-ŷni kytāle tæhrŷẓ idüp.* Asseclis, sociisque suis, animatis ad pugnam. *Inanimati li suoi soldati al combattimento. Brat. Sæ. ubi videtur scribi* اتّباع *etibbā*ᵃ, *forsan erroneè.*

اتباع *itbā*ᵃ a. *V.* [4. *a* تبع] 1) Assequi. 2) Sequi. 3) Subjicere. 4) *Apud grammaticos* cum dictio dictioni alteri jungitur, eadem manente significatione, *ut* حسن بسن *hæsenün besenün*, pulcher. *Multas hujusmodi habent Turcæ, ut* كوتردي پاتردي *kütürdi patürdi*, rumor, strepitus, & *in contemptum, ut* الچي مولچي *elći molći.* Legatus.

اتّباع *ittibā*ᵃ. a. *V.* & *n. f.* [8. *a* تبع] 1) Obedire. 2) Obedientia. *Ubbidire, ossequio.*

¶ فرمان واجب الاتّباع *fermānŭ wāğibŭl ittibā*ᵃ. Mandatum, cui omnino parendum est. *Ordine, che deue in tutto esser esseguito.* اتّباع *ittibā*ᵃ. e. Obsequi, obedire. *Seguire, ubbidire.* 3) *Ex Gol.* اتّباع *ittibā*ᵃ, *est etiam* prosequi seu persequi *pugna, exilio.*

اتبال *itibāl.* a. *V.* [تبل يتبل 1. F.] 1) Odio habere. 2) Perdere, annihilare, *ut in imprecationibus.* 3) Ex amore ægrotare. *Wan.*

اتّتاب *ittitāb.* a. *V.* [8. *a* اتب] Colubium Muliebre اتب *itb.* dictum induere. *Wan.*

اتّجاج *ittiğiāğ.* a. *V.* [8. *a* اجّ] 1) Ardere, ac urere diem. 2) Accendi. *Gol.*

اتّجار *ittiğiār.* a. *V.* [8. *a* تجر] Mercaturam facere. *Negoziare. Wan.*

اتّجار *ittiğiār.* a. *V.* [8. *a* وجر] Medicinam sumere. *Medicinare. Wan.*

اتّجاه *ittigiāh.* a. *V.* [*a* وجه] Venire in mentem, occurrere. *Wan.*

اتّحاد *ittihād.* a. *V.* & *n. f.* [8. *a* وحد] برلك *birlik* t. يكدلي *jekdilī* p. 1) Unire se. 2) Unio, concordia. ¶ اتّحاد و وداد *ittihādŭ widād.* Unio & amicitia. *Ll. Ik.* اتّحاد *ittihād.* e. Unire se, uniri. *Congiongere, unire,* & *unirsi.* برلدا اتّحاد *ittihād birile.* Amice, conjunctim. *Unitamente, amicheuolmente.*

اتحاف *ithāf.* a. *V.* [4. *ab inusitata radice* تحف] اهدا *ihdā.* e. t. Offere donare. *Offerire, donare.* ¶ سلام ودعا اتحافندن صكره *selāmŭ-du-ā ithāfinden sonra.* Post oblationem salutationis, & bonorum apprecationis: præmissa salute. *Doppo aver augurato salute, felicita.* اتحاف *ithāf.* e. تحفه ويرمك *töhfe wirmek.* Offerre donare. *Offerire, donare.* اتحاف و اهدا *ithāfü ihdā* e. *Idem.*

اتّحاف *ittihaf.* a. *V.* [8. *a* تحف] *i. q.* اتحاف *ithāf.* Offerre. *Ll. Ik.* (*non tamen invenitur in Gol.*)

اتحم *ethæm.* a. *Part. pro* ادهم *edhem.* a Niger. *Gol.*

اتحمي *ethæmī.* a. *n. f.* Genus striati panni, qui in Arabia felici texitur, *vulg.* برد *burd* dicti. *Wan.*

اتخاخ *itchāch.* a. *V.* [4. *a* تخّ] Relinquere *pulmentum, ut acescat. Wan.*

اتّخاذ *ittichāẓ.* a. *n. f.* & *V.* [8. *ab* اخذ] 1) Acceptio, sumptio. *Riceuimento.* 2) Capere,

pere, sumere, recipere. *Prendere, riceuere.* 3) Adsciscere, cooptare, eligere sibi *Sceglierſi, riceuer* ¶ سني كندومه يار و اخ في الله و صديق وفادار اتّخاذ اتدم *seni gendüme jār, we æchŷ fillāh, we sædŷkŷ wefādār ittichāẓ ittüm.* Te mihi in socium, & fratrem in DEO, fidumque amicum ac sincerum elegi. *Ti ho scelto, e riceuuto per mio fedele, intimo, e sincero amico. Ik.* اتّخاذ قرار ايدن *ittychāẓ ihærār iden.* Qui seligit sibi locum mansionis. *Chi si sceglie un luogo di dimora.*

اتخام *itchām.* a. *V.* [4. تخم] Repleri cibo. *Wan.*

اتّخام *ittichām.* a. *V.* [8. *a* وخم] *Idem q. præced. Wan.*

اتخمة *etchymet.* a. *n. f. pl. à* تخم *tæchm.* Umbellæ. *Gol.*

اتّدان *ittidān.* a. *V.* [8. *a* ودن] 1) Madefacere. 2) Madefieri. *Wan.*

اتدرمق *attürmak.* t. *V.* [*quod scribi etiam potest* اتّرمق *ut & sequens* اتّرمك *ittürmek*] facere jaculari, facere discutere. *Far gettare, far scuottere.* ¶ پنبق اتّرمق *pambuk attürmak.* Curare discuti gossipium. *Far scuotere la bambacea. Transitivum est in secundum ab* اتمق *atmak*, *ut & sequens a* اتمك *itmek.*

اتدرمك *ittürmek, vul. ettürmek.* t. *V.* Jubere fieri, & sinere fieri. *Far fare, e lasciar fare.*

اترا a. *V.* [4. *a* تري] Opera consequenter facere, inter bina quæque intercedente remissione & quiete. *Gol.*

اتراب *itrāb.* a. *n. f. pl. à* ترب *tirb.* 1) Lapides madidi. 2) Coætanei. *Coetaneo. Wan.*

اتراب *itrāb.* a. *V.* [4. *a* ترب] 1) Terra conspergere. 2) Multas habere opes. *Wan.*

اتراح *etrāh.* a. *n. f. plu. a* ترح *teræh.* 1) Egestas. *Gol.* 2) Mæror. *Wan.*

اترار *itrār.* a. *V.* [4. *a* ترّ] 1) Abjicere *segmenta.* 2) Removere. *Allontanare, gettar via le fette. Wan.*

اترار *ütrār.* a. *n. f. proprium.* Oppidum Scythiæ Orientalis Turkistan dictæ. *Gol.*

اتراس *etrās*, & تروس *türüs.* a. *n. f. pl. à* ترس *türs.* 1) قلقان *kalkan.* t. Scutum. *Scudo. Wan.* 2) Durities terræ. *Gol.*

اتراع *itrāᵃ.* a. *V.* [4. ترع] Implere. *Wan.*

اتراف *itrāf.* a. *V.* [4. *a* ترف] 1) Vitæ commoda largiri. 2) Pauperem reddere. *Wan.*

اتراك *etrāk.* a. *Pl. a* ترك *türk.* Turcæ.

Turchi. Sæ. ¶ اتراك بي ادراك *etrākī bī idrāk.* Stolidi, & intellectu carentes Turcæ, rustici *V.* ترك

اتّراك *ittirāk.* a. *V.* [8. *a* ترك] Relinquere *aliquem. Abbandonare. Wan.*

اتربة *etribet.* a. *n. f. pl. a* تراب *türab.* Humus, Terra. *Gol.*

اترج *ütrüğ*, & اترجّة *ütrüğget.* a. *n. f.* Malum Citreum. *Wan.*

اترجي *ütrüği.* a. *Part.* Citreus. *Gol.*

اترع *etræᵃ* a. *V.* [4. *a* ترع] Citato gradu incedere. *Wan.*

اترف *etref.* a. *n. f.* Qui in medio superioris labii protuberantiæ quid habet. *Gol.*

اترنج *ütrünğ*, & اترج *ütrüg* a. *n. f. pro vulg. türünğ, aut turunğ.* Malum aureum, aurantium. *V.* ترنج

اتروب *ebtrūb.* p. *n. f.* Morbus, *quo integra hominis cutis flaccescit, & pendula redditur. Ferh.*

اترور *ütrür.* a. *n. f.* Servus *prætorianus habitu a cæteris distinctus. Wan.*

اتّزاع *ittiẓa-æ.* a. *V.* [8. *a* وزع] Prohiberi. *Wan.*

اتّزان *ittiẓān.* a. *V.* [8. وزن] 1) Justi ponderis Numum accipere. 2) Dare. *Wan.*

اتّساخ *ittisāch.* a. *V.* [8. *a* وسخ] Inquinare, maculare. *Imbrattare. Wan.*

اتّسار *ittisār.* a. *V.* [8. *a* يسر] Sorte dividere *Camelum. Wan.*

اتساع *itsā-æ* a. *V.* [4. تسع] 1) Nona die aqua reficere *camelum.* 2) Numerum nonum expleri. *Wan.*

اتّساع *ittisāᵃ.* a. *V.* [8. *a* وسع] Dilatari, ampliari. *Dilatarsi. Wan.*

اتّساق *ittisāk.* a. *V.* [8. *a* وسق] 1) جمع اولمق *gemᵃ ol.* Congregari, convenire. 2) تمام اولمق *temām ol.* Integrum, & absolutum esse. 3) برابر اولمق *berāber ol.* Aequari. *Radunarsi, compirsi, ugualiarsi.*

اتّسام *ittisām.* a. *V.* [8. *a* وسم] Notam sibi imprimere, qua dignosci possit. *Gol.* ¶ مقام نزهت اتّسام *mekāmŭ nüẓhet ittisām.* Mansio deliciosa. *Luogo deliziosissimo. Br.*

اتسز *atsiẓ.* p. *n. prop.* Regis ex Dynastia Charezmanianorum, qui mortuus est A° Hegiræ 554. *Reśid*, & *Tæwad* ambo legis periti, & Poetæ, inter familiares illius fuere. *Ferh. & Lub.*

آتش *āteś.* p. *n. f.* اود *od* t. نار *nār.* a. Ignis. *Fuogo.* ¶ *Phr. Pers.* آتش جهان سوز *āteś ğihān süẓ.* Ignis orbem consumens. *Fuogo, che dibrucia il mondo.* ميان دو كس جنك آتش است سخن چين بد بخت هيزم كش است *mijani*

mijanī dū kes genk ātes est. sæchun ćin bed bæcht hizem keś est. Diſſenſio inter duos homines eſt ad inſtar ignis, ad quem vilis ſermonum delator ligna bajulat. *La Diſſenſione tra due perſone è a guisa d'un fuogo, al quale la diſpregievole ſorte di rapportatori porta fomento. Gül. Expreſ. figur: ſeu poeticæ.* آتش از چنار آيد ātes ez ćinar ājed. Præter ſpem accidit. آتش بهار ātes behar. Lætum & jucundum Ver. آتش تر ātes ter. Vinum. آتش سيّال ātes sejjāl. *Idem.* آتش شجر ātes seger. *Idem.* آتش عنان ātes ǵnān. Equus pernix. *Ferh.* ¶ *Phr. Turc.* امّا فرصتي فوت اولوب اشتعال آتش فتنه اشتداد بولغين حسن تدبير مدارا مفيد اولدي emma fursætī fewt olūp isty-ālī ātesi fitne istidad bulmaghyn husnī tedbīr müdārā müfīd olmady. Verum neglecta Occaſione dum incendium rebellionis in plenas jam erumperet flammas, optimum diſſimulationis Conſilium nil profuit. *Mà trascurata l'occaſione, eſſendo poi inſorta la ribellione con piena forza, il conſiglio di moderazione non era più profitevole. Næim.*

اتّشاق ittisāk. a. *V.* [8. a وشق] Siccare carnem aere, inde fit quod Turcis بصدرمه *basdürma dicitur.*

آتش آسمان atesi āsumān. p. n. ſ. comp. Fulmen. *Saetta. Ferh.*

آتش افروز ātes efruz. p. n. ſ. comp. 1) Ignem accendens. 2) Fomes. 3) Undecimus Menſis anni Æræ Jesdegird. *Ferh.* 4) Phænix. *Fenice.* 5) Æolipila.

آتش افروزنه ātes efruzene. p. n. ſ. Comp. Fomes. *Esca, ed ogni materia, che prende fuogo. Ferh.*

آتش انكيز ātes engiz. p. n. ſ. comp. Ignem accendens.

آتشبار ātesbār. p. n. ſ. comp. 1) اود ياغدريجي od jagdüriḡi t. Ignipluus, Ignifluus. *Che ſparge fiamme. Ferh.* ¶ تيغ آتشبار tyghy ātesbār. Igniflua framea. 2) چاقمق ćiākmak. Ignitabulum. *Focile, batti fuoco.*

آتشپاره ātespāre. p. n. ſ. comp. 1) يلدز قوردي jildiz kurdi t. Cicindela. *Lucciola.* 2) شرارهء آتش ſerareī ātes. Scintilla. 3) *Metaph.* Rutilans & igni ſimile. *Ferh.* ¶ آتشپاره اولدي ātespare oldy. Exarſit in iras, excanduit. *E diventato tutto fuoco.*

آتشباز ātesbāz. p. n. ſ. comp. 1) Pyrobolarius. *Maeſtro dei fuochi artificiali.* 2) Balliſtarius. *Bombardiere. Ferh.*

آتشپرست ātespereſt, vel آتش پرست ates pereſt. p. n. ſ. comp. Ignicola, magus. *Adorator di fuoco.*

آتش برك ātes berg. p. n. ſ. comp. چاقمق ćiākmāk. Ignitabulum. *Foccile. Ferh.*

آتشتاب ātestāb. p. n. ſ. comp. 1) كلخن külchæn. Fornax. *Fornace.* 2) Fornicularius. *Scalda fornace. Ferh.*

آتشتابه ātestābe. p. n. ſ. comp. *Idem q. præc. Ferh.*

آتشتاو ātestāw. p. n. ſ. comp. 1) Calor ignis. *Ardore del fuoco.* 2) Fornax. *Fornace. Ferh.*

آتشتو ātestew. p. n. ſ. comp. *Idem quod præcedens.*

اتشح etsæh. a. *Part.* Impetuoſus *Vir.*

آتشخوار āteschār. p. n. ſ. comp. 1) Salamander, avis, quæ igne veſcitur. 2) Tyrannus. *Ferh.*

آتشخواره āteschāre. p. n. ſ. comp. *Idem q. præc. Ferh.*

آتشدان ātestān p. n. ſ. Comp. اوجق oḡiak. t. Focus, & foculus. *Focolare, ſcalda vivande.*

آتش دهقان ātes dühkān. p. n. ſ. comp. Exuſtio ſtipularum, ut ager fæcundetur. *Ferh.*

آتشزنه āteszene, & آتشزن āteszen. p. n. ſ. Comp. چقمق ćiakmak. t. Igniarium. *Focile,* ab آتش زدن ātes zeden. p. آتش چقمق ātes ćiakmak. t. Ignem igniario excutere. *Batter il focile.*

آتشستان ātesſiſtān. p. n. ſ. comp. Rogus, q. regio ignis.

آتش سم ātes sūm. p. n. ſ. comp. Scintilla equi ungula excitata. *Ferh.*

آتش فروز ātes fürūz. p. n. ſ. comp. 1) Euripila. 2) Fomes. 3) Undecimus menſis anni Jezdegird. 4) Phænix. *Ferh.*

آتش فشان ates fiśān. p. n. ſ. comp. Ignivomus. *Ferh.*

آتشك āteśek. p. n. ſ. 1) Morbus Venereus. 2) Cicindella. 3) Fulmen. *Ferh.*

آتش فارسي ātesi fārsi. p. n. s. comp. Eryſipilas. *Riſipila.*

آتشگا āteśgia. p. n. ſ. comp. Delubrum. *Ferh.*

آتشكان āteśkian., vel āteśikan. p. n. ſ. comp. Fanum, delubrum.

آتشكاو āteśkāw. p. n. ſ. comp. كوسكو kösegü, köskü, ſeu اود قرشترجق اغاج od karistüraḡiak aghać. t. مسعر miſ. ær. a. Rutabulum, lignum quo proruitur ignis. *Vide* كوسكو

آتشگاه āteśgiah. p. n. ſ. comp. 1) Focus. *Focolare.* 2) Fanum magorum. *Ferh.*

آتشكده āteśkede p. n. ſ. Comp. مجوسيلر كليساسي megiūsīler kelisāsī. Delubrum ignicolarum. *Ubi ſcilicet fovent, coluntque ignem Magi*

Magi in Perſia. V. مجوسي megiūsī. *Tempio de' Maghi, ò adoratori del fuoco.*

آتشكيره āteśgīre. p. n. ſ. comp. 1) Batillum. *Badile.* 2) i. q. آتش افروز ātes efrūz. Materia quævis, qua ignis accenditur, *ut in Sæ.* آتشكيره وش āteśgīre weś. Inſtar fomitis. *Come l'eſca.*

آتشلك āteślik. p. t. n. ſ. اوجق oḡiak. t. Caminus, focus, foculus. *Camino, focolare, & ſcalda viuanda.*

آتشلنمك āteślenmek. t. *V.* 1) Ignem ſibi comparare. *Eb.* 2) Igneſcere. *Prouederſi di fuogo, infocarſi.*

آتشلو āteślü. t. *Adj.* آتشي ātesī p. Igneus, ignitus. *Pien di fuoco, ardente.* ¶ آتشلو كوزلر āteślü gözler. Igniti, ferventes oculi. *Occhi di fuoco.*

آتشناك āteśnāk p. n. ſ. comp. Ignitus. *Infocato.* ¶ طعمهء تيغ آتشناك ايلدي tu'meī tyghy āteśnāk ejledy. Eos eſcam ignitæ frameæ fecit, ferro enecavit. *Li fece eſca dell' infocata ſua ſcimitarra. Sæ.*

آتشنهال āteśnihāl, *pro ſeparato* آتش نهال ātesī nihāl. p. n. ſ. Ignis ſarmentorum. *Fuoco di bruſche, di faſcine.*

آتشي ātesī. p. adj. 1) آتشه منسوب ātese mensūb. Ad ignem pertinens, ignitus, candens. 2) Accenſus ira. *Di fuoco, & ardente di colera, & colerico, bollente.*

آتشيزه āteśije. p. n. ſ. Cicindela. *Lucaiola. Ferh.*

آتشين ātesin. p. n. adj. Valde calidus. *Infuocato.* * Expreſſ. *poet.* آتشين آب ātesin āb. Vinum. *Ferh.*

اتّصاف ittysāf. a. *V.* [8. a وصف] 1) Deſcribere 2) Laudare. ¶ خلوص اتّصاف chulūs ittysāf. Sinceritate præditus. *Sincero.* سعادت اتّصاف ſe-ædet ittysāf. Felix, auguſtus. *Felice, glorioſo. V.* عتبه ætebe. زهّاد سينه صاف تقوي اتّصاف zühhādi sīne sāfy tækwā ittysāf. Puro pectore præditi, ac pietate inſtructi religioſi. *Religioſi di candido petto, e di pietà dotati. Ik.* سپاه نصرت اتّصافي ſypāhī nuſret ittysāfī. Victorioſus ipſius exercitus. *Il ſuo vittorioſo eſſercito. Sæ.*

اتّصال ittysāl. a. *V.* & n. ſ. [8. a وصل] اولاشمق ulaśmak. t. الحاق ilhāk. a. 1) Junctio, cohæſio. 2) Conjungi *rem rei.* 3) Contiguum & continuum eſſe. *Gol. Conjungimento, attaccamento, auuenimento.* ¶ اتّصال درونمز ittysālī derūnümüz. Conjunctio cordium noſtrorum. *Ik. Adhibetur etiam in compoſitione, ſicut præc.* اتّصاف ittyſāf. *V.* يمن jümn, & اعزاز i'zāz. مقام اتّصالات سعد mækāmī ittysālātī ſæ'd. Locus conjunctionum fauſtarum. *De aſpectu aſtrorum hoc dicitur in Ah.*

اتّضاح ittizāh. a. *V.* [8. a وضح] Evidens eſſe. *Eſſer manifeſto. Wan.*

اتّضاع ittyzā'. *V.* & n. ſ. [8. a وضع] 1) Deprimere *colum camello, ut conſcendi poſſit.* 2) *Metap.* Humiliatio. 3) الچق اول alćiak ol. t. فرومايه شدن fürūmāje śüden. p. Humilem, abjectum fiere. *Auuilirſi, eſſer auuilito, ò vilipeſo.*

اتّطان ittytān. a. *V.* [8. a وطن] Conſidere, ſedem figere. *Wan.*

اتعاب it-āb. a. n. ſ. & *V.* [4. a اتعب] 1) Laſſatio, gravatio. 2) Fatigare. *Wan.* 3) Laſſa & fatigata habere pecora. 4) Recidivam pati *poſt reſtaurationem.* ¶ مرض موجب الاتعاب mæræzī mūḡibül it-āb. Morbus laſſitudinem pariens, moleſtus. *Infermità ch' indeboliſce. Ik.*

اتّعاد itty-æd. *V.* [8. a وعد] 1) Acceptare promiſſum. 2) Denuntiare *malum alterius conſilium. Wan.*

اتعاس itæ'æs. a. *V.* [4. a تعس] Perdere. *Far perire. Uſurpatur in Imprecationibus. Wan.*

اتّعاظ itti-āz. a. *V.* [8. a وعظ] Admonitionem ſuſcipere. *Riceuere le ammonitioni. Wan.*

اتّفاق ittifāk. a. *V.* & n. ſ. [8. a وفق] 1) برلك birlik. t. Concordia, conſenſus, harmonia. *Concordia, buona intelligenza. Conſonanza.* 2) قضا kæza. Caſus ſucceſſus, fortuitus. *Avvenimento, incontro.* 3) Conſentire. *Accordarſi.* ¶ جوارنده اولان ملوك ايله شقاق اوزره اتّفاق مسالكنه سلوك ايلدي ḡiwārinde olān mülūkile śikāk üzre ittifāk meſalikine sülūk eiledy. Iniit vias confœderationis cum regibus vicinis de bello gerendo. *Si collegò à danni del nemico con li principi circonvicini. Sæ.* اعيان مملكت و ساير اهاليء ولايتك اتّفاقيله æ'jānī memleket, we sāir ehālīī wilājetün-ittifāky ile. Communi Conſenſu primorum, aliorumque regnicolarum. *Col conſenſo delli Principali, e degli altri habitanti del paeſe. Ll.* اتّفاق ا Ittifak. e. Convenire, conſentire, confœderari. *Patteggiare, accordarſi.* اتّفاقا ittifakæn. Forte, contigit quod. *A caſu, Caſualmente, accade che.*

اتّفاقات ittifākāt. a. n. ſ. *Pl. ab* اتّفاق ittifāk. ¶ حسن اتّفاقاتدن husnī ittifākātten, & اتّفاقات حسنه‌دن بري بو در كه ittifākāty hæſeneden birī bu dür ki. Unus ex proſperis even-

eventibus eſt hic, quod *Uno delli felici incontri, è queſto, che. Sæ.*

اتّفاقسز *ittifākſyz.* t. *adj.* & *adv.* 1) Diſcors. 2) Diſcorditer. *Diſcorde, diſunitamente.*

اتّفاقسزلق *ittifākſyzlyk.* t. *n. ſ.* Diſcordia. *Diſcordia, Diſſenſione.*

اتّفاقلق *ittifāklyk.* t. *n. ſ.* Conſenſus, concordia, fœdus. *Unione, concordia, allianza.*

اتّفاقى *ittifākȳ.* a. *Part.* 1) Fortuitus. 2) Conſentiens. *Caſuale, fortuito.*

اتفال *itifāl.* a. *V.* [4. *a* تفل] Cauſare *graveolentiam halitus. Wan.*

اتّقا *ittikā.* a. *V.* [8. *a* تقى] Cavere, abſtinere, timere ſibi. *Gol.*

اتقان *itkān.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* تقن] 1) Firmare. *Wan.* 2) Bene ac ſolide tractare. *negotium. Gol.*

اتّقان *ittikān.* a. *V.* [8. *ab* يقن] Certo ſcire, aut cognoſcere. *Saper di certo, conoſcere certamente. Gol. Sæ.*

اتقيا *etkyjā.* a. *n. ſ. Pl. a* تقي *tækȳ.* a. Devoti, continentes ſe. *Timoroſi di Dio, diuoti.* ¶ ابرار و اتقيا *ebrārü etkyjā.* Juſti, & timentes Deum. *Ik.*

اتك *etek.* t. *n. ſ.* ذيل *zejl* a. دامن *dāmen.* p. Sinus, lacinia tentorii, & aliorum *Falda, lembo di padiglioni, & altra coſa.* ¶ طاغ اتكي *dağh etegi.* Declivitas montis. *Il pendio d' un monte.* ال بنم اتك سنك *el benüm, etek ſenün.* Manus eſt mea, ſinus veſtis tuus, *i. e.* cliens ſum ego, tu patronus meus. *Phraſis eſt proverbialis, ut & ſequens* اندن ال يويوب اتك سكلمشدم *andan el jujub etek ſilkmiśidum.* Laveram manus ab ea re, pulveremque decuſſeram ex ſinu veſtis meæ, *h. e.* renuntiaveram *rei. Vi aueuo renunziato, me ne aueuo lauato le mani.* قو كرد تك جهاندن سلكوب *kæmü kerdi ğihānden etek ſilküb.* Decuſſo mundi pulvere, *h. e.* deſertis mundanis. *Abbandonato il mondo. Ah.*

اتكاء *itkā.* a. *V.* [4. *a* وكاء] 1) Facere ut quis innitatur. 2) Stertere, *quaſi* ut recumbenti ſimilis videatur. *Wan. Gol.*

اتّكا *ittikā.* a. *V.* [8. *a* وكا] طاينمق *dajanmak.* t. Niti, fulciri, acclinare ſe. *Appoggiarſi.* ¶ اتّكاي عصاي كلك سترده پا ايله *ittikāï æsāï gilki sütürde pa ile, q.* Innixus ſcipioni ſubtilis calami, cui pes exeſus eſt. *Appoggiandomi al baſtone d' una ſottil penna. Ik.* ، اتّكاي جدار *ittikāï ğidār* e. Acclinare ſe parieti. *Appoggiarſi al muro. Ik.* امداد رب العباده اعتماد و روحانيّت فخر عالمه اتّكا و استناد ايدوب *imdādi rebbül ȳbāde iᵉtimād, we rūhānījeti fæchri āleme ittikā wü iſtinād idüp.* Confiſus adjutorio Domini ſervorum, & fultus ſpiritualitate gloriæ mundi, *h. e.* Mahometis. *Confidandoſi nell' aiuto di Dio, e nell' aſſiſtenza del ſuo Profeta. Sæ. Br.*

اتّكال *ittikāl.* a. *V.* & *n. ſ.* [8. *a* وكل] 1) Fiducia. 2) Committere ſe, aut res ſuas alicui. 3) Fretum eſſe *aliquo. Confidarſi.*

اتكلك *eteklik.* t. *n. ſ.* 1) Pannus, *aut* tela ſciſſa aut quantum ſufficit, *pro gremio, & laciniis veſtis.* 2) Pars veſtis anterior. 3) Supparus. *Il panno, ò tela per il grembo, ò la parte dinanzi della veſte.*

آتل *ātil.* a. *n. prop.* Etel, *nempe ſarmaticæ Aſiaticæ maximus fluvius. Ptolomæo* Rha, *nunc* Volga *dictus. Herb.*

أيل *etl,* & اتلال *etelāl, ac* اتلان *etelān.* [يأتل 2. F.] Junctis paſſibus incedere *irato ſimilem. Wan.*

اتلا *etlā.* a. *n. ſ. Pl. à* تلو *tilw.* Sequentes. *Gol.*

اتلا *itlā.* a. *V.* [4. *a* تلو] 1) Jubere ſequi. 2) Habere camelitidem ſequentem pullum. ¶ لا دريت ولا اتليت *lā dereite we lā etleite.* Non noſcat, neque ſequatur pullus Patronum. *Formula Imprecationis apud arabes.* 3) Patrem prolis fieri. 4) Relinquere aliquam portionem debiti. 5) Præcedere. 6) Committere alicui aliquid. 7) Solvere alicui promiſſa. *Wan.*

اتّلاج *ittilāğ.* a. *V.* [8. *a* ولج] دخول *dūchūl.* Ingredi. *Entrare. Wan.*

اتلاد *etlād.* a. *n. ſ.* 1) Nomen ſtirpis *ad meridionalem partem Arabiæ penes urbem.* عمان *ümān.* 2) مال قديم *mali kadim.* a. Patrimonium, Opes pridem partæ. *Wan.*

اتلاد *itlād.* a. *V.* [4. *a* تلد] Lucrari & corradere opes.

اتلاع *itlāᵉ.* a. *V.* [4. *a* تلع] Elevare *cornua cervum e cubili. Wan.*

اتلاف *itlāf.* a. *n. ſ.* & *V.* [8. *a* تلف] 1) Jactura conſumptio, perditio. *Perdita, rouina.* 2) Conſumere, perdere. *Conſumare, rovinare.* ¶ اتلاف عضو ايله *itlāfi üzwile.* Cum jactura membri. *Con perdita del membro. Tef.* اتلاف مجاهدين *itlāfi müğāhidīn.* Perditio fidelium bellatorum. *Rouina, ò perdita delli Guerrieri. Sæ.* بو مقوله دشوار كير حصاري تسخير قصديله سپاه اسلامي اتلاف لايق دولت دكلدر *bu mækūle düśwār ğir hysārī teſ-chȳr kæſtüle ſypāhi islāmī itlāf lāikȳ dewlet degüldür.* Cum intentione expugnandi talem occupatu difficilem

lem arcem, exitio dare exercitum fidelium, repugnat rationi ſtatus. *Non ſi conuiene alla Maeſtà Regia di conſumare, e perdere l' eſſercito fedele nell' oppugnatione d' una città tanto forte, e di tanto malageuole eſpugnazione. Sæ.* ، اتلاف *itlāf.* e. Conſumere, & perdere. *Conſumare, & perdere, rouinare. V.* تلف *telef,* اتلاف ذخيره و زرع ايلدى *itlāfi zæchȳre wü zerᵉ ejledy.* Devaſtavit victualia, & campos. *Diede il guaſto alle vettouaglie, e campagne coltiuate. Sæ. Br.*

اتلام *etlām.* a. *n. ſ. Pl. a* تلم *telem.* Sulcus terræ. *q. Vide.*

اتلان *atylan.* t. *Part. paſſ.* 1) Jactus. 2) Quod ejaculatur *ſeu* emiſſum eſt. ¶ اتلان اوق دونمز *atylan okdönmez.* Non redit jacta ſagitta. *Freccia ſcoccata non torna a dietro. Prov.*

اتلاه *etlah.* a. *V.* [4. *a* تله] 1) Perdere. 2) Triſtitia afficere. 3) Deſipere. 4) Stupefacere. *Gol.*

اتلّة *etillet.* a. *n. ſ. pl. a* تليل *telil.* Collum. *Gol.*

اتلع *etlæ.* a. *Part.* Longo colo præditus. *Gol.*

اتلمش *atylmiś.* t. *Part. præt. ſequentis verbi.* Jactus, quod jactum eſt. *Tirato, lanciato, ſcoccato.*

اتلمق *atylmak.* t. *V. Paſſ. ab* اتمق *atmak.* 1) Projici. 2) Se projicere. 3) Explodi, *Eſſer lanciato, lanciarſi, eſſer ſcoccato, tirato.*

اتلمق *atlamak* t. *V.* Disjectare. ¶ كتاب اتلمه كناهدر *kitāb atlama günāhtür.* Noli disjectare librum, quia peccatum eſt. *Non buttar i libri in qua, in la, perche è peccato.*

آتلنمق *atlanmak.* t. *V.* Equitare. *Montar à cauallo, caualcare.*

آتلو *atlü.* t. *adj.* فارس *fāris.* a. سوار *ſuwār.* p. Eques. *Uomo à cauallo, Cavalliere* ¶ آتلو باشي *atlü bāśi.* Centurio equeſtris militiæ. *Capitano di Caualleria.* آتلو تفنكجي *atlü tüfenkči,* & *tüfenkčiſi.* Dimacha, eques, deſultorius. *Dragone.* آتلو عسكر *atlü æsker* t. سپاه *ſipāh.* p. Equitatus. *Gente, & eſſercito à cauallo, caualleria.* آتلولر *atlüler.* Equites, equeſtres copiæ, آتلو وارمق *atlü warmak,* & آتله وارمق *atile warmak.* ، راكبا ذهاب *rākiben zehāb* e. t. سوار رفتن *süwār reften.* p. Equitare. *Andar à cauallo, caualcare.*

اتلو *etlü* t. *adj. quod* & اتلو جانلو *etlü-ğiānlü* t. ملحّم *mülæhhæm.* a. Carnoſus, corpolentus, & vegetus. *Carnoſo corpolento.*

اتلبّاب *itlibāb.* a. *V.* [11. *a* تلب] 1) Bene & exacte fieri opus. 2) Iter longum & rectum facere. *Wan.*

اتم *atüm.* t. *n. ſ.* Jactus *v. g. lapidis, ſagittæ. Tiro, lancio.* ¶ اوق اتمي *ok atümi* Jactus ſagittæ, ſtadium. *Un tiro di freccia.* بر اوق اتمي يردن *bir ok atümi jerden.* Ex diſtantia jactus ſagittæ. *Da un tiro d' arco.*

اتم *etem.* a. *n. ſ.* 1) Cunctatio, mora. 2) Ignavia.

اتم *etm.* a. *V.* 1) Lacerare. 2) Diſſuere *fæminam, ſeu genitale ejus clauſtrum.* 3) Cunctari. *Gol.*

اتم *etm.* a. *n. prop.* Vallis. *Wan.*

اتم *ütüm.* a. *n. ſ. pro* عتم *ütüm.* Oliva ſylveſtris.

اتمّ *etemm.* a. *Compar.* تمامرك *temāmrek.* a. t. Integrior, perfectior, integerrimus, perfectiſſimus. *Più intiero, ò compito, ò perfetto, perfettiſſimo. Sæ.* ¶ اتمّ و اعظم *etemmü æᵉzæm.* Perfectiſſimus & maximus. *Il più compito, e più grande. Ik.*

اتمام *itmām.* a. *V.* & *n. ſ.* [4. *a* تمّ] 1) Perficere. 2) Perfectio, finis. *Compire, compimento, perfezione, fine, concluſione.* ¶ اتمام خدمت *itmāmï chydmet.* Confectio negotii, & *cum* اتمك *etmek.* Perficere, conficere negotium. *Compire il ſeruitio, negotio. Ll.* اتمام كاره كيده *itmāmï kāre gīde.* Eat ad perficiendum, opus ſuum. *Vada à compire l' opra ſua. Ik.* ، اتمام *itmām.* e. بتورمك *bitürmek,* ، ادا *edā.* e. Perficere, finire, concludere. *Compire, finire, terminare.* ، اتمام مصلحت *itmāmï mæslœhæt.* e. Perficere negotium. *Terminar le ſue facende. Ik.* اتمام خدمت ايلدكدن صكره *itmāmï chydmet ejledükten ſon-ra.* Poſtquam perfecit munus ſuum. *Auendo compita la ſua fonzione,* اتمام مهام جمهور اتدكدن صكره *itmāmï mehāmï ğiümhūr ittükten ſon-ra.* Poſtquam perfecit res neceſſarias Reip. *Doppo auer proueduto alla coſe neceſſarie del Regno. Sæ.*

اتمان *itmān.* a. *n. ſ.* Exercitium. *Erroneè pro* ادمان *idman, quod vide.*

اتمجه *atmağe.* t. *n. ſ.* باشه *bāśe.* p. Niſus, accipiter fringillarius, *vulgò* ſparvarius. *Moſcado, ſparuiere.*

آتمق *ātmak.* t. *V.* 1) ، رمي *remj* e. ، طرح *tærh* e. a. Jacere, jaculari, explodere. *Lanciare, tirare, sbarrare.* 2) *Pro* برقمق *brakmak.* t. Projicere. *Gettare, buttare.* ¶ آتوب طوتمق *ātup tutmak, phraſ. proverb.* Jactare ſe, & jactare minas. *Vantarſi, minacciare.*

ciare. ندف پنبغ آتمق *pambuk atmak.* ندف القطن *nedfül-kutn.* Carminare goſſipium. *Scardaſſare la bambage.* تفنك طوب آتمق *tüfenk, top atmak.* Explodere ſclopum, tormentum. *Sbarrar, un archibugio, cannone.* دمر آتمق *demyr atmak.* Facere anchoram. *Gettar l' ancora.* سوز آتمق *söz atmak.* Verba jactare, pec. contumelioſa, minacia. *Bravare, proferire parole ingiurioſe, minacciare.* سوز آترق كتدى *söz atarak gitty.* Abiit minitabundus. *Se n' andò tutto minaccieuole.* طشره آتمق *taśra atmak.* Ejicere foras. *Buttar fuori.* قرعه آتمق *kur'æ atmak.* Sortem mittere. *Gettar la ſorte.* كوز آتمق *göz atmak.* ۱ غمز *ghæmz* e. Conjicere, torquere oculos. *Gettar, lanciar gl' occhi. Ah.* بيانه آتمق *jebānæ atmak.* Projicere. *Buttar via.* مسخره‌لق دكل ايكي بيك غروش آتر *maſcharalyk degül, iki bin-ghroś atar,* & *quod fere idem eſt,* ايكي بيك غروش يزر *iki bin-ghroś jazar.* Non eſt jocus, de bis mille thaleris agitur. *Non è da burlare, ſi tratta di due mille tallari.*

اتمك *etmek, vul.* & اكمك *ekmek.* t. n. ſ. خبز *chubz* a. نان *nān.* p. Panis. *Pane.* ¶ اتمك ايچي *etmek ici,* لبّ الخبز *lübbül-chubz* a. Medulla panis. *Mollica.* اتمك قبوغي *etmek kapughy.* Cruſta panis. *Croſta.* اتمك خرده‌سي *etmek churdeſi,* فتات الخبز *finātül-chubz* a. Micæ. *Miche, fregole.* بياض اتمك *bejaz etmek.* Panis albus. *Pan bianco.* سياه اتمك *ſyjah etmek.* Panis ater. *Pan negro* خاص اتمك *chāſſ etmek.* Panis primarius. *Pan bianchiſſimo.* بغداي اتمكي *boghdaj etmegi.* Triticeus panis. *Pane di formento.* چاودار اتمكي *ciawdar etmegi.* Siligineus panis. *Pan buffetto.* بيات اتمك *bajat etmek.* Panis heſternus, durus. *Pan duro, ſtantio.* خميرسز مايه‌سز اتمك *chæmyr ſyz, mājeſyz etmek,* فطير *fætyr.* Azymum. *Azimo, pane ſenza levito.* اواتمكي *ew etmegi.* Panis ſecundarius. *Pane inferigno, pan di caſa.*

اتمك *itmek, vul. etmek,* (*pro* ايتمك) t. V. فعل *fi'l* a. كردن *kerden* p. Facere, agere. *Cæterum hoc verbum,* & *ſynonima* ايلمك *ejlemek,* قلمق *kylmak,* & بيورمق *bujurmak, ſunt auxiliaria, quæ addita alicui nomini verbali actionem ſignificanti, ſeu Infinitivo Arabico, idem important, quod ille alias Infinitivus Arabicus ſignificaret, ut* تسليم اتمك *teslim etmek.* Tradere, *q.* traditionem facere. *Tale etiam Perſis auxiliare eſt,* كردن *kerden.* Facere. *V. Gramm.*

اتمكجي *etmekci* t. n. ſ. خبّاز *chæbbāz* a. نانوا *nānwā, ſeu nānüwā* p. 1) Piſtor. 2) Venditor panis. *Fornaro, panatiere.*

اتمكجيلك *etmekcilik,* t. n. ſ. خبّازي *chæbāzī* a. نانويي *nānüwājī* p. Ars, opificium pinſendi & vendendi panem. *Arte di fornaro, ò panatiere.*

اتمهلال *itmihlāl.* a. V. [*a* مهل] 1) Stare erectum, conſiſtere. *Star dritto.* 2) Lanqueſcere. *Wan.*

اتميد *itmīd.* p. n. ſ. pro اتميد 1) Vomer. 2) Jugum boum. *Ferh.*

اتمرار *itmīrār.* a. [*a* تمر] Longum & firmum eſſe. *Wan.*

اتن *etn. a V.* [ياتن 2. F.] Conſiſtere in aliquo loco. *Wan.*

اتن *eetün, vel* اتن *ütün.* a. n. ſ. *pl. ab* اتان *etān.* Aſinæ. *Wan.*

اتنان *etenān.* a. V. [ياتن 2. F.] Eundo aſſequi alium. *Wan.*

اتنان *itnān.* a. V. [4. *a* تنّ] Deficere vires *juveni ex ægritudine. Wan.*

اتنمق *utanmak.* t. V. Pudere. *Invenitur quidem ſic ſcriptum in Tef. aliisque libris, ſed melius* اوتنمق *quod V.*

اتو *etw.* a. V. & *n.* ſ. pro اتا [ياتي 2. F.] 1) Venire, provenire. *Gol.* 2) Tributum dare. 3) Innatare butyrum *coagulatum lacti agitato.* 4) Elevare *pedes anteriores camelitidem ad celeriter currendum.* 5) *Wan.* Donum. *Wan.* 6) Mors, ærumna. 7) شخص عظيم *śæchsi āzym.* Proceræ ſtaturæ homo. *Gol.*

اتوا *etwā.* a. n. ſ. *pl. a* تو *tew.* Agmina. *Gol.*

اتوا *itwā.* a. V. [4. *a* توي] Dilapidare, peſſundare opes. *Conſumare malamente, mandare a male la ſoſtanza, le richezze. Wan.*

اتواق *etwāk.* a. n. ſ. *Pl. a* توق *tæwk.* Deſideria, paſſiones. *V.* توق

اتوان *etwān.* a. *Part. i. q.* حريص *harys.* Avidus. *Deſiderioſo. Gol.*

توب *ütüb.* a. n. ſ. *pl.* ab اتب *itb.* Columbia Muliebria. *Wan.*

اتوة *etwet.* a. V. *i. q.* اتي *ati* [ياتي 2. F.] Venire. *Gol.*

آتوربان *ātūrban.* p. n. ſ. Vir Religioſus, Monachus. *Ferh.*

اتوم *etūm.* a. n. ſ. 1) Fiſſus futurâ *Uter.* 2) مفضاة *müfzat.* Fæmina, *cujus uterque naturæ meatus in unum evaſit ex frequentiori congreſſu. Wan.* 3) صغير الفرج *ſæghyrül-ferg.* Cui parva & anguſta naturæ eſt rima. *Gol.*

آتون *ātūn.* p. n. ſ. 1) Gubernatrix & cuſtos,

ſtos, *quæ inſtituit puellas in gyneceis.* 2) Tunica *in utero matris involvens fœtum. Ferh.*

اتّون *ettūn.* a. n. ſ. Fovea *pro coquendo pane* & *calce. Wan.*

اتون *utūn.* a. V. *i. q.* اتن *etn* [ياتن 2. F.] Conſiſtere in aliquo loco. *Wan.*

توه *utūh,* & اته *eteh.* a. n. ſ. Gravis reſpiratio ob oneris gravitatem. *Gol.*

اته *ata* t. n. ſ. Pater. *Padre. V.* اتا

آتي *ātī.* a. *Part. Fœm.* آتيه *ātije:* كلجك *gelegek.* Venturus, futurus. *Futuro, proſſimo, à venire. Ik.* ¶ آتي البيان *ātījül bejān.* Proxime explicandus. *Che più ſotto ſi dichiarerà, da ſpiegarſi poi. Ik.*

اتّهاب *ittihāb.* a. V. [8. *a* وهب] Acceptare donum. *Ricevere un regalo. Wan.*

اتهام *ithām.* a. V. [4. *a* تهم] Ire ad urbem *Teheme* dictam, *quæ eſt in Arabia felici. Wan.*

اتهام *ithām.* a. V. [4. *a* وهم] 1) Suſpicari aliquem ſontem. *Stimar qualcheduno colpevole.* 2) Sontem eſſe. *Eſſer colpevole.*

اتّهام *ittihām.* a. V. [8. *a* وهم] Suſpicari de aliquo malum. *Wan.*

اتي *etā.* a. n. ſ. Res in fluvium lapſæ, *nempe ligna, folia. Gol.*

اتي *etī.* a. V. [ياتي 2. F.] 1) كلمك *kelmek.* t. آمدن *ameden.* p. Venire. *Venire. Wan.* 2) Contingere. 3) Abolere. 4) Perdere. 5) Dare. 6) Punire. 7) Coire *cum conjuge. Gol.*

اتي *etī.* a. *Part.* غريب *ghærib.* Peregrinus. *Foreſtiere. Wan.*

اتي *etī. pro* اتيّ *ettijün.* a. n. ſ. Rivus in agrum aliunde derivatus. *Wan.*

اتياس *etjās.* a. n. ſ. *pl. a* تيس *tejs.* Hirci. *Gol.*

اتّياس *ittiās.* a. V. [8. *ab* يئس] Deſpondere animum, deſperare. *Perder la ſperanza, diſperare. Wan.*

اتيان *itjān.* a. n. ſ. Adventus, acceſſus, *Venuta, arrivo.*

اتيانة *itjānet.* a. n. ſ. *i. q. præced.* اتيان

اتياه *etjāh.* a. n. ſ. *pl. a.* تيه *tih.* Deſerta. *Wan.*

اتيّة *etijet,* & آتيّة *ātijet* a. *Part. fœm.* & *Neut.* 1) Veniens, venturum, futurum. 2) Quidquid provenit ac prodit. ¶ اتيّة آلجرح *etijetül-gurh.* Excrementum vulneris. *i. e. ſanies, pus. Gol.*

آتيجي *ātigi.* t. رامي *rāmī* a. Jactor, jaculator. *Tiratore, lanciatore: ab* آتمق *ātmak.*

اتيده *üteidet.* a. n. ſ. Nomen loci. *Gol.*

اتيشة *ütejśet.* a. n. ſ. Homo vilis, ignavus, obſcurus, *pro convicio dici ſolet. Gol.*

اتيمار *itimār.* a. V. [4. *a* امر] 1) Obſequi, obedire mandato. 2) Proponere ſibi. 3) Niti.

اتيه *etjeh.* a. *Part.* متكبر اولان *mutekebir olan.* Superbus, inflatus, arrogans. *Orgoglioſo. Wan.*

اث

اثّ *eſs. pro* ثّ *ett.* a. V. Probatione, & argumentis convinci. *Gol.*

إثآء *isāea.* a. V. [4. ثأي] 1) Diſſolvi futuram uteri. 2) Vulnerare aliquem. *Wan.*

اثا *isā.* a. n. ſ. Lapides. *Gol.*

اثاب *es-eb.* a. n. ſ. *Coll.* Genus arboris; & اثابة *esebet. n. unit.* Ejuſdem ſpecies. *Wan.*

اثابت *isābet* a. V. [4. *a* ثوب] عوض ويرمك *ywæz wirmek.* t. Retribuere, compenſare. *Ricompenſare.*

اثابي *esābī.* a. n. ſ. *pl. a* ثبة *sübet.* Medium piſcinæ *ubi aqua conſiſtit. Wan.*

اثأة *isā-et* a. V. Petere ſagitta. *Tragettare colla freccia.* ¶ اثأته بسهم *isā-etühü bisehmī.* Petii illum ſagitta. *Wan.*

اثاث *āsās.* a. n. ſ. *pl. ab* اثيث *esis.* 1) Abundans. 2) Corpulentus.

اثاث *esās.* a. n. ſ. 1) Supellex domeſtica. 2) Facultates in genere, *ut cameli, oves, mancipia. Wan.*

اثاثة *esāset.* a. n. ſ. *pl. præced.* اثاث *esās.* Supellex. *Wan.*

اثاثة *esāset.* a. V. [ييث 2. F.] 1) Copioſam creſcere herbam. 2) Convolutam eſſe rem in aliam. *Wan.*

اثاثة *üsāset.* a. n. *prop.* Viri. *Wan.*

اثاثي *esāsī.* a. *Part.* Facultatibus pollens. *Gol.*

اثاعج *esā-eg.* a. n. ſ. *pl. caret ſing.* Balatus ovium. *Belamento delle pecore. Wan.*

اثادأ *esāedā-e.* a. n. ſ. Serva. *Schiava. Wan.*

آثار *āsār.* a. n. ſ. *Pl. ab* اثر *eſer.* 1) Veſtigia. 2) Monumenta. *Veſtigii, monimenti V. Sing.* اثر *eſer.* ¶ آثار خيرندندر *āsārī chæjrinden dür.* Eſt ex ipſius operibus piis. *E una della ſue opere pie, e meritorie. Sæ.* نيچه اثار حسنه و وجوه خير احداث اتدي *niće āsārī hæſene we wügiühī chæjr yhdās itty.* Complura monumenta præclara, & opera pia edidit. *Adornò quelle città con belliſſime fabriche, e luoghi pii. Sæ.* صلحه متعلّق جمله احوال و آثار *ſulhæ mute-ællyk giümle æhwālü āsār.* Omnia pacem concernentia nuntia. *Tutti gli affari, concernenti la pace. Ll.* آثار سنويّة *āsārī ſenewīje.* Annalium monumenta. *Croniche, annali.* آثار علويّة *āsārī ülwīje.* Impreſſiones ſubli-

ſublimes, meteora. *Gol.* *Et in compoſitione* اخبار معجز آثار *æchbārĭ mu-ĝiz āsār.* Hiſtoriæ admirandæ. *Tradizioni miraculoſe. Ah.*

آثار *āsār.* a. *n. ſ. pl. ab.* ثأر *ſeer.* Talio, ſanguis pro effuſo ſanguine. *Taglione, vendetta equivalente al danno. Gol.*

اثّآر *iſſiāer. V.* [8. *a* ثار] Vindictam ſumere. *Vendicarſi. Wan.*

اثارة *eſāret.* a. *n. ſ. i. q.* اثرة *esret.* 1) Dicti, factive alicujus commemoratio, *peculiariter Mahometis.* 2) Reſiduum rei. ¶ علي اثارة شيء *ǽlā esāretĭ śej-in.* Super reliquiis, & veſtigiis rei; *quando aliquid præceſſit, cujus ſimile ſequitur;* ut: *ſi irato excitetur ira, & utcunque pinqui nova accedat pinquedo.*

اثارة *iſāret.* a. *n. ſ.* 1) Annonæ anguſtia. 2) Status adverſus & afflictus. *Gol.*

اثاره *isāre.* a. *V.* [4. *a* ثور] قوپرمق *koparmak*, & قالدرمق *kaldürmak*, & تحريك *tæhrīk* e. t. 1) Excitare, *v. g. pulverem,* efferre. 2) Ad motum impetuoſiorem adigere, ac in eum dare, aut conjicere. 3) Submovere ac arare *terram. Gol.* ¶ غبار فتنهء اثاره و اطيار فساد و آشوبي اطاره اتمشدي *ghubārĭ fitneī isāre, we ætjārĭ fesādü āśūbī ytare itmiśty.* Excitavit pulverem ſeditionis, & ad volatum commovit aves diſſenſionum, *i. e.* concitavit motus diſſenſionum & bellorum. *Sæ. Semino la zizania delle diſcordie; guerre. Bra.*

اثاف *esāf*, *vel* اثافي *esāfi.* a. *n. ſ. pl. ab* اثفية *üsfüijet.* 1) Pedes tripodis, cui imponuntur ollæ. *Wan.* 2) *Ob ſimilitudinem* ثالثة آلاثافي *sālisetül-esāfi.* Pars montis ab utroque latere partem aliam habens, & continua monti reliquo. ¶ *Unde* مرجوم بثالثة آلاثافي *merĝiümün bisālisetül-esāfi.* Petitus malo, infortunio quaſi tergemino. *Gol.*

أثاكل *esākyl.* a. *n. ſ.* Fæmina filium ante tempus partus deperdens, ſeu quæ abortum facit. *Wan.*

آثال *āsāl.* a. *n. ſ. pl. ab* اثل *esl.* Tamarici arbores. *Gol.*

اثال *esāl.* a. *V.* [يأثل 2. F.] 1) Gloriam conſequi. 2) Nobilitari. *Gol.*

اثال *esāl.* a. *n. ſ.* اولولق *olūlük.* t. Magnitudo, gloria. *Wan.*

اثال *üsāl.* a. *n. ſ. prop.* 1) Montis. 2) Viri ab eo monte ita dicti. 3) Nomen pagi, alteriusque loci in Arabia. 4) Nomen aquæ, *ſeu* arcis Abaſidarum. 5) Nomen Equi. 6) Cognomen Naamæ ſocii Mahomedis. *Wan. Gol.*

اثالة *esālet.* a. *V. pro* اصالة *æsālet* [يأثل 2. F.] 1) Radice firmum eſſe, & conſtantem. 2) Egregia ſtirpe nobilem eſſe. *Gol.*

آثام *āsām.* a. *n. ſ. Pl. ab* اثم *iſm.* Peccata, delicta. *Peccati, delitti.*

أثام *esām.* a. *n. ſ.* 1) كناهك جزاسي *günahün ĝezaſi.* t. 1) Commiſſi criminis pœna. 2) Criminis reus. 3) Nomen vallis, ſeu fluminis in inferno. *Wan. Gol.*

اثان *esān.* a. *n. prop.* Viri aſſeclæ Mahomedis. *Gol.*

اثانين *esānīn.* a. *n. ſ. pl. ab* اثنان *iśnān.* Feriæ ſecundæ, *ſeu* dies lunæ. *Gol.*

اثاوة *isāwet.* a. *V.* [1. & 2. F.] 1) Denunciare, deferre ad judicem. *Wan.* 2) Male loqui. 3) Suſurrare. *Gol.*

اثاولة *esāwilet.* a. *n. ſ.* Segnes, tardique ſenes. *Gol.*

اثاية *isājet.* a. *V. i. q.* اثاوة *isāwet.* Denunciare.

اثاية *isājet.* a. *n. prop.* Loci, puteique inter Meccam & Medinam. *Etiam tunc legitur usājet. Gol.*

اثايث *esājis.* a. *n. ſ. pl. ab* اثيثة *esīset.* Carnoſæ, corpore præſtantes mulieres. *Gol.*

اثب *eseb*, & ثاب *esāb.* a. *n. prop.* Arboris. *Gol.*

اثبات *ispāt.* a. *V*, & *n. ſ.* [4. *a* ثبت] 1) Confirmare. 2) Inſeparabilem eſſe *rem ab alia. Wan.* 3) Confirmatio & comprobatio *pec.* teſtibus. *Confermazione, prova.* ¶ اثبات *ispat* e. Confirmare, & comprobare teſtibus, aut alio convincibili argumento. *Aſſicurare, provare,* وجه شرعي اوزره اثبات *weĝhĭ śer-ỳ üzre ispat* e. In forma juris probare aliquid. *Fetw.*

اثباط *isbāt.* a. *n. ſ. pl. a* ثبط *ſebyt.* Deſipientes, ſtulti. *Gol.*

اثبج *esbeĝ.* a. *Part.* Latam *vel* elatiorem habens *mediam dorſi partem. Gol.*

اثبية *esbijet.* a. *n. ſ. pl. a.* ثبة *sübet.* Medium *ciſternæ.*

اثجام *isĝiām.* a. *V.* [4. *a* ثجم] Denſe pluere. *Wan.*

اثجر *esĝer.* a. *Part.* Craſſus & latus.

اثجل *esĝel.* a. *n. ſ.* 1) Obeſus, vir laxo ventre. 2) Abdomen. *Wan.*

اثجلين *esĝelejn.* a. *n. ſ.* كلام مؤلم *Kelamĭ müelim.* Verbum *vel potius* nuntium triſte. *Wan.*

اثحاف *eshāf.* a. *n. ſ. pl. a* ثحف *syhæf.* Inteſtinum ventriculi majus.

اثخان *ischæn.* a. *V.* [4. *a* ثخن] 1) Fatigare,

gare, debilitare aliquem. 2) Copioſum eſſe. 3) Vincere. *Wan.*

اثّخان *iſſychæn.* a. *V.* [8. *a* ثخن] 1) Copioſum eſſe. 2) Vincere. *Wan.*

اثدي *esdj* a. *n. ſ. plur. a* ثدي *ſedj.* Mammæ. *Mammille. Wan.*

آثر *āsir*, & اثر *esir.* a. *Part.* خبر نقل ايدن كمسنه *chæber nakl iden kimesne.* t. Notitiam dans, memorans. *Wan.* ¶ لا ذاكراً ولا آثراً *lā zākiren we lā āsiren.* Neque proferendo neque allegando, *h. e.* nec meis nec alienis verbis. آثراما *āsiren mā* ſeu آثراماً *āsiremmā*, & آثر ذي اثيرين *āsire zī esīrin*, *vel* آثرذي اثيرين *āsire zi esīrejni*, & آثرذي يدين *āsire zī jedejni*, *nec non* آثر ذات يدين *āsire zāte jedejni.* Primum omnium, ante res alias. *Gol.*

أثر *esr.* a. *V.* [يأثر 1. F.] روايت اتمك *riwājet etmek.* t. Narrare, allegare, memorare. *Raccontare. Wan.*

أثر *esr.* a. *n. ſ.* 1) قلجك يوزنده اولان جوهر *kylygün-jüzinde olan ĝewher.* Undulata facies gladii. 2) حديث *hædīs.* Novum, novum aliquod. *Wan.* 3) Excellentia, præſtantia. ¶ فعله اثراً *fe-ælehu esren.* Egit hoc primo, & præ cæteris rebus. *Gol.*

أثر *eser.* a. *n. ſ. pl.* آثار *āsār.* 1) شول علامت دركه بر نسبه‌دن باقي قاله *śol ælāmet dürki bir nesneden baky kala.* ايز *iz* t. نشان *nisān.* p. Monumentum, veſtigium. *Monimento, veſtigio, orma.* 2) قلج يارەسي *kylyĝ jaresi* t. Cicatrix, ſignum vulneris a gladio. *Cicatrice, margine.* 3) رسولك سنّتي *resūlün-sünnetī.* Lex oralis, *ſeu* traditio Mohammedis. *Dottrina, tradizione di Maommede. Wan.* 4) ايجاد و تأليف *iĝiādüteelif.* Inventio, & editio. *Invenzione, edizione, publicazione.* ¶ اثر محبّت *eserĭ mühæbbet.* Indicium benevolentiæ. *Dimoſtrazione d' affetto.* عظيم بنا اثرلري كورينور *æzym binā eserleri görünür.* Veſtigia magnorum ædificiorum conſpiciuntur. *Sæ. Si veggono Veſtigi di gran fabriche. Brat.* نه وجودندن خبر بلندي و نه نشانندن أثر بولندي *ne wüĝiüdinden chæber bilindy, we ne nisāninden eſer bulundy.* Nec de ipſius exiſtentia quidquam reſcitum, nec de ejus ſigno quidquam repertum. *Non ſi ebbe più nuova del ſuo eſſere, ne veſtigio delli ſuoi contraſegni. Ah.* عسكر نصرت اثر *æskerĭ nusret eſſer. Sæ.* Exercitus victorioſus. *Eſſercito vittorioſo.*

أثر *esür.* a. *Part.* Eximius, virtutibus ac operibus antecellens. *Eccellente, inſigne. Wan.*

اثر *isr.* a. *n. ſ.* 1) ياغك صافيسي *jāghün-sāfisī.* Butyrum purum. *Buttiro netto. Wan.* 2) ايز *iz* t. عقب *ækæb* a. Veſtigium, pars poſterior. ¶ اثرذا *isreza.* Poſt hoc. *Doppo di ciò.*

إثر *iser.* a. *n. ſ.* 1) *i. q.* أثر *eser.* Veſtigium, ſignum rei ſuperſtitis. 2) خبر *chæber.* Nuntium, quod memoratur. 3) خير *chæjr.* Bonum, boni quid.

أثر *üsr.* a. *n. ſ.* شول علامت دركه ياره اوكلدقدن صكره باقي قالور *śol ælamet dirki jare ön-ülduk-denſon-ra baky kalür.* Signum, quod poſt ſanatum Vulnus remanet, cicatrix. *Cicatrice, margine.*

أثر *üsür.* a. *n. ſ.* 1) *i. q.* أثر *üsr.* Cicatrix. 2) قلج جوهري *kylyĝ ĝewherī.* Facies undulata gladii. 3) Signum in planta pedis camelini, ut noſcantur veſtigia, ſi aufugerit. *Wan.*

إثراء *isrā.* a. *V.* [4. *a* ثرا] 1) Multas poſſidere opes. 2) Humidam eſſe terram. 3) Humectare terram. *Wan.*

إثّراد *iſſirād.* a. *V.* [8. *a* ثرد] اتمكي ثريد ايتمك *etmeĝī serīd etmek.* Frangere panem in micas. *Wan.*

إثرام *isrām.* a. *V.* [4. *a* ثرم] Excidere inciſores dentes. *Wan.*

اثرة *esret.* a. *n. ſ.* 1) Quod quis proprium habet, *ut doctrina a majoribus accepta.* 2) Res ſuperſtes *pec per manus tradita. Gol.*

أثرة *eseret.* a. *n. ſ. i. q.* استقلال *istyklal.* Plenipotentia, auctoritas. *Aſſoluta autorita. Wan.*

اثرة *üsret.* a. *n. ſ.* 1) مكرمة *mekremet.* Opus inſigne, virtus & gloria hæreditaria. 2) Frequentia congreſſus cameli cum camelitide. 3) *In ſenſu* أثرة ذي اثير *usrete zīesīrin.* Primo, ante alia. *Gol.*

اثردار *eſerdār.* a. p. *Comp. II.* خبردار *chæberdār.* Conſcius, certior. *Conſapeuole, auuiſato:* ¶ ماجرايي خبر و حالدن اثردار ايلدي *māĝerājī chæber, we hālden eſerdār ejledy.* De re, prout contigit, certiorem fecit. *Gli notificò ciò, che era paſſato. Eb.*

اثر طراز *eſer tyrāz.* p. *n. ſ. Comp. q.* Hiſtoriographus. ¶ اثر طرازان اجتهاد *eſer-tyrāzānĭ iĝtihād* p. a. Bellorum ſacrorum ſcriptores. *Storici ſacri. Ik.*

أثرم *eserem.* a. *n. ſ.* Vir edentulus, *cui deſunt dentes inciſores. Wan.*

اثري *eserī.* a. *n. ſ.* محدّث *mühæddis.* Qui refert dicta & facta, *pec per manus Mohammedis tradita. Gol.*

اثري *esra.* a. *Part.*, *Fæm.* ثروا *ſerwa.* 1) Multas opes poſſidens *vir.* 2) Humidus. *Gol.*

اثطاط *estāt.* a. *n. ſ. pl. a* ثط *sætt.* Raram barbam habentes *viri. Gol.*

اثعال *is-yāl.* a. *V.* [4. *a* ثعل] مخالفت ا *muchālefet* e. Adverſari. *Opporſi. Wan.*

اثعبان *eſ-ŭbān.* a. *n. ſ. pl. a* ثعب *sæ*b.* Fluida. *Gol.*

اثعبان *us-æbān.* a. *n. ſ. etiam* اثعباني *us-æbanī*, & اثعبي *es-æbi.* Facies magna, alba, pulchra. *Gol.*

اثعل *es*æl.* a. *n. ſ.* 1) Cui dens denti adnatus & ſuperfluus eſt. *Wan.* 2) اثعل *es-*æl*, *fæm.* ثعلا *sæ*la.* Vitio dentium ثعل *sæl* dicto laborans. ¶ قوم ثعل *kæwmies-æl.* Denſa invicemque premens *aquantium turma.* 3) Dominus obeſus. 4) Amplus, præſtans, notus. *Gol.*

اثعنجار *is-ængiār.* a. *V.* [3. *a* ثعجر] Profundi, effundi *ſanguinem. Wan.*

اثعوب *es-ŭb.* a. *n. ſ. pl. a* ثعب *sæb.* Fluida. *Gol.*

اثغاب *esghāb.* a. *n. ſ. pl. a* ثغب *ſæghb.* Aquæ. *Gol.*

اثغار *iſſighār.* a. *V.* [8. *a* ثغر] Naſci dentes puero. *Wan.*

اثغما *esghymā.* a. *n. ſ. pl. a* ثغام *ſæghām.* Abſynthii ſpecies. *Gol.*

آثف *āsif.* a. *Part.* تابع *tabi*.* Obediens. *Obediente. Wan.*

أثف *esf.* a. *V.* [يأثف اثفاء 2. F.] Obedire. *Wan.*

أثف *esif.* a. *Part.* Firmus, conſtans. *Gol.*

اثفار *esfar.* a. *n. ſ. pl. a* ثفر *ſeſer.* Poſtilemæ. *Groppiere. Gol.*

إثّفار *iſſifar.* a. *V.* [8. *a* ثفر] Poſtilemam ephippii incingere jumento. *Wan.*

اثفان *isfān.* a. *V.* [4. *a* ثفن] Obdurare manus ad labores. *Wan.*

اثفيّة *ŭsfŭjjet.* a. *n. ſ. Pl.* اثافي *esāfi.* 1) Pes tripodis ſeu chytropi, cui imponuntur ollæ. *Wan.* 2) Multitudo hominum. *Gol.*

اثقاب *iskāb.* a. *V.* [4. *a* ثقب] اودي يالكلندرمق *odi jalynlandūrmak.* t. Excutere ignem, inflammare. *Infiammare. Wan.*

اثقال *eskāl.* a. *n. ſ. pl. à* ثقل *sykl.* Onera, pondera. *Peſi, carichi. Wan.*

اثقال *eskāl.* a. *n. ſ. pl. à* ثقل *sækæl.* 1) Sarcinæ. *Bagaglio.* 2) Famulitia. *Servitii. Wan.*

اثقال الارض *eskālŭl-erz.* a. *n. ſ. comp.* 1) Theſauri terræ. 2) Homines ſub terra ſepulti. 3) Peccata. *Gol.*

إثقال *iskāl.* a. *V.* [4. *a* ثقل] 1) Grave eſſe onus. 2) Valde gravidum ſentire ventrem *mulierem prægnantem. Wan.*

إثكال *iskāl.* a. *V.* [4. *a* ثكل] ولدي ياوي قلدرمق *weledī jawi kildūrmah.* Orbare prole. *Wan.*

إثكال *iskāl.* a. *n. ſ.* Racemus, *cui inhærent dactyli ſicci. Wan.*

اثكول *iskūl.* a. *n. ſ.* etiam عثكول *ŭskūl pl.* اثاكل *esakil. Idem q. præc.*

اثكون *ŭskūn.* a. *n. ſ.* 1) *Forſan minus recte pro præcedenti.* 2) Scapus botri dactylorum. *Gol.*

اثل *esl.* a. *n. ſ.* اق يلغون *ak jalghūn.* t. Tamaricis genus majus fructiferum, *quod maxime in Ægypto creſcit. Wan.*

آثل *eſſel.* a. *Part.* Cui multa eſt lana pura ثلّة *ſellet* dicta. *Gol.*

اثلاب *eslāb.* a. *n. ſ. pl. à* ثلب *silb.* Cameli annoſi.

اثلات *eselāt.* a. *n. ſ. pl. a* اثلة *eslet.* Tamarices fructiferæ. *Wan.*

اثلاث *islās.* a. *V.* [4. *a* ثلّث] Tertium expleri numerum. *Wan.*

إثلاج *islāg.* a. *n. ſ. pro* افلاج *iflāg.* Victoria, bona fortuna. *Gol.*

إثلال *islāl.* a. *V.* [4. *a* ثلّ] 1) Multa poſſidere ovium agmina. 2) Reparare corrutum murum.

اثلب *esleb.* a. *n. ſ.* Lapillis mixta terra. *Wan.*

اثلب *isleb.* a. *n. ſ.* Camelus, cui ob ſenium deciderunt dentes, & pili de cauda.

اثلة *eslet.* a. *n. ſ.* 1) *pro* اثل *esl. Nom. Unit.* Tamaricis ſpecies. *Wan.* 2) Pro آصل *asyl.* Origo, dignitas. ¶ اثلة آلمال *esletŭl-māl.* Subſtantia, & fundus Opum. 3) Sors. 4) Fama. ¶ نحت اثلتنا *næhæte esletenā.* Proſcidit famam noſtram. 5) Nomen loci prope Medinam. 6) Nomen pagi circa Bagdad. *Wan.*

اثلم *eslem.* a. *n. ſ.* Res, ubi rima appàret. *Wan.*

آثم *āſim.* a. *Part.* Peccator, iniquus. *Peccatore, reo, colpeuole.* ¶ آثم اول *āſim ol.* Reum eſſe criminis. *Eſſer colpeuole, reo. Ik.*

أثم *eſm.* a. *V.* [1. & 2. F.] Imputare alicui peccatum, *vel* delictum. *Wan.*

اثم *ism.* a. *n. ſ. pl.* آثام *āsām.* 1) كناه *kunāh.* P. Peccatum, Delictum. *Delitto, Peccato.*

cato. ¶ اثم عظيمدر *ismi æzymdūr.* Magnum Delictum eſt. *Et Arabice.* اثم كبير *ismŭn kebirŭn.* Enorme peccatum. *Gran peccato.* 2) *Metaph.* Vinum. ¶ شربت آلاثم *ſerebtŭl-isme.* Bibi Vinum, *i. e.* prohibitionem. *Wan.*

اثم *ism.* a. *V.* [يأثم أثما ومأثما 4. F.] Peccatorem eſſe. *Wan.*

آثمات *asimāt.* a. *n. ſ. a* آثمة *asimet.* Segnis camelis. *Wan.*

اثّماد *iſſimād.* a. *V.* [8. *a* ثمد] Decreſcere, deficere *aquam. Wan.*

اثمار *esmār.* a. *n. ſ. pl. a* ثمر *semr.* Fructus. *Gol.*

اثمار *ismār.* a. *V.* [4. *a* ثمر] Fructus in arbore apparere. 2) Poſſidere opes. *Wan.*

اثمال *ismāl.* a. *V.* [4. ثمل] Multam eſſe ſpumam lactis. *Eſſer molto fior di latte. Wan.*

اثمان *esmān.* a. *n. ſ. pl.* ثمن *sŭmn.* Pretia rerum. *Wan.*

آثمة *āsimet.* a. *n. ſ.* Tardigrada, ſegnis camelis. *Wan.*

اثمة *isemet.* a. *pl. ab* اثيم *esīm.* Iniqui, improbi. *Gol.*

إثمد *ismed.* a. *n. prop.* Aquæ, *vel* putei. *Wan.*

اثمن *esmen.* a. *Compar.* Pretioſior, carior. *Gol.*

اثن *ŭsŭn.* a. *n. ſ. pl. a* وثن. Idola, ſtatuæ. *Gol.*

اثنا *eſnā.* a. ارا *ara* t. *n. ſ.* Medium, interſtitium, *q.* inter duos. *Il mezo, tramezo.* ¶ بو اثناده *bu eſnāde*, بو ارادة *bu arade.* In hoc interſtitio temporis, loci, interea. *Trà tanto, in queſto mentre,* لاقردي اثناسنده *lakyrdy eſnāſinde.* Inter ſermonem. *Nel diſcorſo.* اثناي كلامده *eſnāī kelāmde: Eb.* اثناي مكالمده *eſnāī mŭkālemede. Eb. vel* اثناي خطابده *eſnāī chytābte. Ik.* Inter ſermones, colloquia. اثناي مجلسده *eſnāī megliſte.* Inter conſeſſum. *Durante il congreſſo. Eb.* اثناي كيفيتده *eſnāī keſijette.* Inter alacritatem, *ſeu* inter pocula. *Trà l' allegrezza. Ah.* مجار ايله جنك اثناسنده *māgiar ile genk eſnāſinde.* Inter pugnandum cum Hungaris. *Nel combattere con li Ungheri. Ll.*

أثناء *esna.* a. *n. ſ. pl. caret ſing.* Duplicationes, duæ vices. *Wan.*

اثناء *isnāe.* a. *V.* [4. *a* ثني] 1) Laudare, apprecari. 2) Excidere dentes inciſores. *Wan.*

اثنان *isnāni.* a. *n. numerale.* Duo. *Due.* ¶ بين اثنان *bejne isnāni.* Bifariam, inter duas partes *diviſus.* اثنان اثنان *isnāni*, *isnāni.* Bini, duo junctim. *Gol.*

اثنة *ŭsnet.* a. *n. prop.* Viri. *Gol.*

اثنتان *isnetāni.* a. *n. numerale. Fæm.* Duæ. *Wan.*

اثنين *isnejni.* *n. ſ. Pl.* اثانين *esānīne.* Feria ſecunda. ¶ يوم آلاثنين *jeumŭl-isnejni.* Dies Lunæ. *Lunedi.*

اثنية *eſnije.* a. *n. ſ. Pl.* ثنا *ſenā*, *ut Synon.* آدعية *ed-yje*, *Pl.* دعا *du-ā.* Apprecationes bonorum, encomia. *Preghiere, augurii di felicità, lodi, encomii. Ll. V.* خلاصه *chulāſæ.*

اثواء *iswā.* a. *V.* [4. ثوي] 1) Subſiſtere in aliquo loco. 2) Detinere aliquem in aliquo loco. *Wan.*

اثواب *eswāb*, *vul. espāb.* a. *n. ſ. pl. à* ثوب *sewb.* Veſtimenta, res. *Veſtimenti, robbe.* ¶ اثواب و اثقاللرين غصب ابديلر *eswābŭ eskāllerin ghæsb ittiler.* Veſtimenta, ac impedimenta eorum violenter eripuerunt. *Gli anno tolto per forza li ſuoi veſtimenti, & altre robbe.*

اثوار *eswār.* a. *n. ſ. pl. a* ثور *sewr.* 1) Tauri. 2) Magna fruſta *maſſæ lactariæ* اقط *ækyt dictæ. Gol.*

اثوب *esub.* etiam ثياب *sijāb. pl. a* ثوب *sewb.* Veſtimenta.

اثور *ŭsūr.* a. *n. ſ. pl. ab* اثر *esr*, & *eser.* 1) Veſtigia. 2) Undulatæ gladiorum facies. *Gol.*

اثول *eswel.* a. *Part. fæm.* ثولا *sewla. Pl.* ثول *sul.* 1) Morbo ثول *sewel* laborans *caper, ovis.* 2) Inſanus, tardus in agendo. *Gol.*

اثول *ŭsūl.* a. *V.* [2. F.] 1) Radicalem. 2) Conſtantem eſſe. 3) Egregia ſtirpe natum eſſe. *Gol.*

اثول *ŭsūl.* a. *n. ſ. pl. ab* اثل *esl.* Tamaris. *Wan.*

اثوم *esūm.* a. *Part.* Peccator, criminis reus. *Wan.*

اثون *esŭn.* a. *n. ſ. pro* آتون *ettun.* Fornax. *Gol.*

اثي *esī.* a. *n. ſ.* سخن چين *sæchŭn ćin.* عيب كوي *æjb gŭj.* Delator, maledicus, obtrectator. *Rapportatore, ſpia, bisbigliatore. Gol.*

اثي *isi.* a. *V. pro* اثاوة *isawet.* Denuntiare. *Gol.*

اثيث *esis.* a. *Part.* 1) بول *bol.* Multus, copioſe proveniens. 2) ملحّم *mulæhhim.* Carnoſus. *Wan.*

اثير *esȳr*. a. *Part.* 1) Signans. 2) Signatus. 3) Electus. 4) Intimior amicus. 5) Æther. *Gol.* ¶ چرخ اثير *ćiær-chȳ esīr.* Cœlum stellatum. *Firmamento stuisce. Sæ.*

اثير *esīr.* p. *n. s.* 1) كرهٔ آتش *kűreï āteś.* Sphæra ignis. 2) سرشك چشم *siriśkī ćeśm.* Lacryma. 3) آفتاب *āfitāb.* Sol. *Ferh.*

اثير *usejr* a. *n. s.* 1) *Dimin*, *ab* اثر *eser.* Parvum signum. 2) *Nom. propr.* Viri. *Gol.*

اثيرة *esiret.* a. *n. s.* Jumentum, *quod magna pedis vestigia imprimit solo.* اثيرة ذي اثير *esirete zi esīrin.* Ante alia, primo. *Gol.*

اثيفيّات *usejfyat.* a. *n. s.* 1) Nomen loci. 2) Montes parvi, colles similes illis in اثاقي *esafi. Gol.*

اثيفيّة *useifijet.* a. *n. prop.* Pagi in Arabiæ provincia. *Gol.*

اثيل *esjel.* a. *n. s. pl.* ثيل Magnam ثيلاً *silen*, *seu* veretri vaginam habens camelus. *Wan.*

أثيل *esil.* a. 1) *Part.* Firma & radicata *res. Wan.* 2) *n. prop.* Loci. *Gol.*

اثيل *usejl.* & ذو اثيل *zű ūsejl.* a. *n. prop.* Valles dactyliferæ in tractibus Medinæ. ذات آلاثيل *zatűl-usejl.* Nomen loci. *Gol.*

الاثيلة *el-ūsejlet.* a. *n. prop.* Loci. *Gol.*

اثيم *esīm.* a. *Part*, *etiam* اثوم *esūm*, & اثم *āsim.* Iniquus, criminis reus. *Gol.*

اثيمة *esimet.* a. *n. s.* & *adj.* 1) Frequentia peccandi. 2) Flagitiosus, sceleratus. *Gol.*

اثين *esin.* a. *Part.* pro اثيل *esil.* Firma, & radicata res. *Gol.*

اج

آج *āg*, *aut* اج *ać* t. *Adj.* جايع *giāji* a. گرسنه *gűrsine* p. Jejunus, famelicus. *Digiuno, affamato.* ¶ آج او *āć* ol. Esurire, & jejunum esse. *Auer fame.* آج طورمق *āć durmak.* Inedia laborare. *Patir fame.* قرنم آچدر *karnűm āćtűr.* Venter meus est jejunus, esurio. *Hò fame.* آج قرنده *āć karninde*, *vel meliùs* آج قرنه *āć karninæ.* Jejuno ventre, jejunus. *A digiuno.* كوزي آچدر *gözi āćtur.* Oculus ejus est avidus. *Hà l'occhio auido, & affamato. Sæ.*

آج *āg.* p. *n. s.* 1) حرص *hyrs* a. Cupido, aviditas. *Cupidigia.* 2) يلغون *jal ghūn.* t. Tamarix. *Tamarice*, *Mirice. Ferh.*

اج *ić.* Interius, &c. *Sic invenitur scriptum in nonnullis libris, ut & pro üć* tria, & اج

pro ug, *sed tu scribe*, & *vide* اچ & اوج

اجّ *egg.* a. *Act.* [2. F.] Currere, *seu* celerare gradum partim currendo partim volando *struthiocamelum.* 2) Ire, *seu* properare motu simili. 3) Instigare. 4) Ardere. *Gol.*

اجّ *egg.* a. *n. s.* دوه قوشنك يلمه‌سي *dewe kusinün-jelmesi.* Celer struthiocameli cursus. *Wan.*

اج *üg.* p. *n. s.* 1) اماله *emale.* Pignus depositum, ob quod Sponsio facta est. 2) *ipsa* Sponsio. *Scomessa. Ferh.*

اجا *egiā.* a. *n. s.* 1) Duo montes in arabia quorum علمي *ælemī* unum, alterum vero سلمي *selemi* dicunt. *Wan.* 2) Nomen pagi in Ægypto. *Gol.*

اجا اجا *egiā*, *egiā.* a. *Part.* Vox qua vocatur Ovis. *Gol.*

اجاءة *igiāet.* a. *V.* [F. 3.] 1) Adducere. 2) Cogere. *Wan.* 3) In asylum receptum protegere. *Gol.*

اجاب *igiāb.* a. *V.* [4. جوب] 1) Respondere. 2) Annuere. *Gol.*

اجابت *igiābet.* a. *V.* [4. *a* جوب] 1) Respondere. *Rispondere. Gol.* 2) Exaudire, acceptare. *Esaudire*, *accetare.* ¶ دعوته اجابت مقرّردر *dæ'wete igiābet mukærrer dür.* Certum est, invitationem admittendam esse. *Verrà senza fallo accettato l'inuito. Eb.* اجابت *igiābet* e. ا ستجاب *istigiāb* e. ا قبول *kæbūl* e. Exaudire, acceptare. *Esaudire*, *riceuere. Sæ. ccd. rei*, & *sæpius cum acc.* ا دعاي اجابت *du.āī igiābet* e. Exaudire orationem. *Esaudire l'oratione.* ا بخشش اجابت *bæchśiś igiābet* e. Acceptare donum. *Accettar*, *riceuere il presente.* دعوتلريني اجابت ايده‌لم *dæ'wetlerini igiābet idelüm.* Invitationibus illorum annuamus. *Accettiamo l'invito de loro. Sæ.* دعاسي اجابت اولنور *du-āsī igiābet olunur.* Oratio ejus exaudietur. *Sarà esaudita la sua preghiera. Tef.*

إجاج *igiāg.* a. *n. s. pl. a* اجّة *egget.* Commotiones, æstus, calores. *Wan.*

اجاج *ügiāg.* a. *Part.* طوزلو و آجي *tūzlu we āgī.* t. Salsa & amara *aqua*, *L'acqua salsa, e amara. Wan.*

اجّاج *eggiāg.* a. *Part.* Ardens, æstu flagrans, urensque *sol. Gol.*

اجّاج *iggiāg.* a. *V.* [4. *a* اجّ] 1) Accendere, inflammare. 2) Salsam & amaram reddere *aquam. Gol.*

اجاجرة *egiāgiret.* a. *n. s. pl. ab* اجّار *iggiār.* Tecta. *Wan.*

اجاجير *egiagȳr.* a. *n. s. i. q. præc. Wan.*

اجاح *egiāh*, *igiāh.* a. *n. s.* 1) Tegumentum. 2) Sedimen *aqua in piscina. Wan.*

اجاحة *igiāhet.* a. *V.* [4 *a* جوح] Mali auctorem esse, *quo aliquis opes* & *substantiam suam perdat. Wan.*

اجاد *igiād.* a. *n. s.* Res similis fornici brevi, & contracto. *Gol.*

اجادة *igiādet.* a. *V.* [4. *a* جيد] Possidere equum generosum. 2) Emendare rem aliquam, bene facere. 3) Solvere numerata pecunia. *Wan.*

اجادل *egiādil.* a. *n. s. pl. a* اجدل *egdel.* Accipitris species. *Gol.*

آجار *āgiār.* p. *n. s.* طراوة *tærawet.* لطافة *lætafet.* a. Vigor. 2) Elegantia. *Vigore*, *Eleganza. Ferh.*

آچار *āćiar.* p. *n. s.* 1) Vigor. 2) Salgama mixtum, aggregatum. 3) Solum inæquale, & collibus interruptum. 4) *apud Indos.* Actio quæ est juxta præceptum legis. *Ferh.*

آجار *āgiār.* *n. s. pl. ab* اجر *egr.* Mercedes, pretia conductarum rerum. *Mercedi*, *fitti.*

إجّار *iggiār.* a. *n. s. vul.* انجار *ingiār.* *i. q.* سطح *sæth.* Tectum, planities suprema domus exporrecta sub dio, *quales per potiorem Asiæ*, & *Africæ partem videre licet. Gol.*

إجاره *igiaret.* a. *V.* [4. *a* جور] 1) Juvare. *Ajutare.* 2) Liberare. *Liberare.* ¶ اجاره آلله من آلعذاب *igiarehullāhu minűlæzæbi.* Liberet illum Deus a pæna gehennæ. *Wan.*

اجارت *igiāret*, & اجاره *igiāre.* a. *V.* & *n. s.* كرايه ويرمك *kirāje wirmek*, & كرا *kirā*, منفعت *menfi-æt* t. *Acht.* 1) Locare. 2) Locatio, conductionis pretium. 3) Emolumentum. *Affitto*, *pigione*, & *profitto.* 4) اجرة *űgret.* t. Merces ipsa. 5) اجاره‌يه ويرمك *igāreje wirmek.* t. Locare. *Dar à fitto*, *à pigione.*

اجارد *ugiārit.* a. *n. s. prop.* Loci. *Wan.*

اجازة *igiāzet.* a. *V.* [4. *a* جوز] 1) Transire stationem. 2) Concedere. 3) *in carmine.* Licentia poetica uti. 4) Dare aquam. *Wan.*

اجازت *igiāzet.* a. t. *n. s.* اذن *izn* a. دستور *destūr* p. t. Facultas, venia. *Licenza*, *dispensa.* ¶ اجازت ايله *igiāzet ile.* Cum bona venia. *Con licenza.* اجازت آلمق *igiāzet ālmak.* Accipere facultatem, & *metaph.* valedicere. *Prender licenza*, *congedo.* اجازت ويرمك *igiāzet wirmek.* Facultatem dare, permittere, & dimittere. *Dar licenza*, *concedere*, & *dar congedo.* عسكره اجازت ويرمك *æskere igiāzet wirmek.* Dimittere exercitum. *Li-cenziar l'esercito.*

اجازتخواه *igiāzet-chāh.* a. p. *n. s. Comp.* Facultatem petens. ¶ حضور حضرته اجازتخواه دخول اولدي *huzūrȳ hærete igiāzetchāhī duchūl oldy.* Petiit facultatem accedendi Dominum. *Chiese licenza d'entrar al Signore. Ik.*

اجازتلمك *igiāzetlemek*, *i. q. usitatius* اجازت ويرمك *igiāzet wirmek.* t. *V.* Facultatem dare, dimittere. *Licenziare.*

اجاس *igiās.* p. *n. s.* اجاص *igiās*, *seu* اجّاص *iggiās vul.* انجاص *ingiās.* a. 1) Pruna, *pec.* nigra, *seu ut Gol.* Damascena. *Andalusiis* عين آلبقر *æjnűl-bakær.* Oculi bovis *indigitata*: *nam* pruna alba *seu* cerea شاهلوج *śāhluğ vocantur*, *q.* regia pruna, *Syriæ autem* & *Aegypti vulgus*, *quod Arabica vernacula utitur*, *per* اجاص *egiās*, & انجاص *engiās designat* pyra, *quæ alias Arabibus* كمثرا *kümmesrā dicuntur. Gol.* 2) Amicus, familiaris. 3) Qui genti accensetur, *aut* se accenset ipse, de qua non sit. *Cast.*

اجّاص *iggiās.* a. *n. s. plur. ab* اجّاصة *iggiāsȳjet.* Pruna. *Wan.*

اجّاصيّة *iggiāsȳjet.* a. *n. s.* Decoctum prunorum, jusculum prunaceum. *Gol.*

اجاعة *igiā-æt.* a. *V.* [4. *a* جوع] Inedia affligere. *Wan.*

اجافة *igiāfet.* a. *V.* [4. *a* جوف] 1) Penetrare vulnus in corpus. 2) Claudere portam. *Wan.*

آجاك *āgiāk.* p. *n. s.* Terra, pulvis. *Cast.*

آجال *āggiāl.* p. *n. s. i. q. antecedens. Ferh.*

آجال *āggiāl.* a. *n. s. pl. a* اجل *egel.* & *egl.* Fatales termini, mortes. 2) Causæ. *Li fati*, *le morti*, & *cause. Sæ. Ah.*

اجال *agiāl.* a. *n. s. pl. ab* اجل *igl.* Armenta boum sylvestrium. *Wan.*

اجالة *igiālet.* a. *V.* [4. *a* جول] Amovere. *Allontanare. Wan.*

اجالد *egiālid.* a. *n. s. pl. ab.* اجلد *egled.* Loca aspera. *Wan.*

اجاله قلمق *igiāle kylmak.* t. جولان اتدرمك *gewelān ittürmek.* Convertere, in gyros agere equum. *Far girare*, *maneggiar un cauallo. Ik.*

جاليد eğiālīd. a. n. ʃ. plur. a اجليد ğelid. Fortes, athletæ. *Wan.*

اجاليد eğiālīd. a. n. ʃ. بدن beden. t. Corpus. *Wan.*

آجام āğiām. a. n. ʃ. pl. ab اجم üğüm. 1) Structuræ *quadrangulares planæ opertæ tecto. Gol.* 2) Arundineta.

اجام iğiam. a. n. ʃ. Pl. pl. ab اجمة eğmet. Arundineta, ſylvæ. *Wan.*

اجانب eğiānib. a. n. ʃ. Pl. ab اجنبي eğnebi. Advenæ, extranei. *Foraſtieri.*

اجّانة iğğiānet. a. n. ʃ. بيوك كاسه büjük kāse. Phiala, poculum magnum. *Guaſtada, caraffa. Wan.*

اجّانين eğğiānni. a. n. ʃ. pl. præc. *Wan.*

اجاود eğiāwid. a. part. pl. a جواد ğewad. Liberales. *Wan.*

اجاي eğiāj. a. n. ʃ. Equus ſpadiceus. *Cavallo di color bajo.*

اجبّ eğebb. fæm. جبّا ğebbā. a. n. ʃ. Camelus reſectum gibbum habens. *Wan.*

اجبأ iğbāe. a. V. [4. a جبا] Terram multos proferre fungos. *Wan.*

اجبار iğbār. a. V. [4. a جبر] Abnuere, reſiſtere. *Opporſi. Wan.*

اجبار iğbār. a. n. ʃ. Adactio. *Coſtretta.* ¶ اجبار و اكراهله iğbārü ikrāhile. Coacte, & invito animo. *Per forza. Sæ.*

اجبال eğbāl. a. n. ʃ. pl. a جبل ğebel. Montes. *Gol.*

اجبال iğbāl. a. V. [4. a جبل] 1) Pervenire ad terram aſperam *in fodiendo puteo.* 2) Dirigere iter *verſus montem.*

جبان iğbān. a. V. [4. a جبن] Invenire, obſervare aliquem timidum. *Wan.*

اجبل eğbül. a. n. ʃ. pl. a جبل ğebl. Montes. Gol.

اجبؤ eğbüü, eğbū. a. n. ʃ. plur. a جب ğeb'. Tubera terræ rubentiora. *Gol.*

اجبه eğbeh. fæm. جبها ğebhā, dimin. جبيها ğiübejhā. Magna lataque fronte præditus. *Wan.*

اجّة eğğet. a. n. ʃ. 1) Fervor, inflammatio. 2) *Metaph.* Permiſtio, tumultus. ¶ القوم في الاجّة el-kæwmü fil-eğğeti. Homines, qui turbam excitant. *Gol.*

اجتبا iğtibā. a. V. [8. a جبا] Seligere, eligere. *Scegliere. Wan.*

اجتبار iğtibār. a. V. [8. a جبر] 1) Locupletare aliquem. 2) Alicui pane & victu providere. *Wan.*

اجتثاث iğtisās. a. V. [8. a جثّ] Evellere, extirpare. *Sradicare. Wan.*

اج

اجتحأ iğtihāe. a. V. [8. a جحا] Subſecare, reſecare ab ima parte. *Wan.*

اجتحار iğtihār. a. V. [8. a جحر] Recipere ſe in ſpeluncam. *Wan.*

اجتداث iğtidās. a. V. [8. a جدث] Eligere ſepulchrum. *Wan.*

اجتداح iğtidæh. a. V. [8. a جدح] Miſcere commovendo ptiſanam, medicamentum. *Wan.*

اجتذال iğtizāl a. V. [8. a جذل] ابتهاج ibtihāğ. Lætari. *Wan.*

اجترا iğtirā. a. V. & n. ʃ. [8. a جرا] 1) Audacem eſſe. *Eſſer valoroſo.* 2) Strenuitas, audacia. *Ardire, intrapreſa.* ¶ اجترا ا iğtira e. Audere. *Ardire. Wan.*

اجتراخ iğtirāch. a. V. [8. a جرخ] Lucrari, acquirere. *Wan.*

اجترار iğtirār. a. V. [8. a جرّ] 1) چكمك čekmek. t. Trahere. 2) دوه كويش كتورمك dewe göïś getürmek. Rumen habere camelum. *Wan.*

اجترام iğtirām. a. V. [8. a جرم] 1) Peccare. 2) Scindere, reſcindere. *Wan.*

اجتزاز iğtizāz. a. V. [8. a جزّ] Metere herbam. *Wan.*

اجتزاع iğtizā-æ. a. V. [8. a جزع] Reſecare. *Wan.*

اجتساس iğtisās. a. V. [8. a جسّ] Palpare, perquirere manu. *Wan.*

اجتشأ iğtiśāe. a. V. [8. a جشؤ] Minime conducere locum alicui, *vel* conferre ſaluti illius. *Wan.*

اجتعال iğtyāl. a. V. [8. a جعل] Operari, facere. *Wan.*

اجتفأ iğtifā. a. V. [8. a جفا] قوپارمق kopārmak. t. Evellere. *Sradicare. Wan.*

اجتلا iğtilā. a. V. [8. a جلي] 1) Blande aſpicere *ſponſam.* 2) Paraphernalia dare *ſponſæ.* 3) Nominare dignitati & honori competenter aliquem. *Wan.*

اجتلاد iğtilād. a. V. [8. a جلد] Certare armis. *Combattere. Wan.*

اجتلال iğtilāl. a. V. [8. a جلّ] Expurgare camelorum fimum. *Wan.*

اجتماع iğtimā'. a. V. & n. ʃ. [8. a جمع] 1) Congregari in uno loco, convenire. 2) Congregatio, accumulatio. *Radunarſi, radunanza, cumulo. Sæ.* ¶ ايكي كوكب علوي اجتماعي iki kewkebī ülwī iğtimā-ÿ. Concurſus duorum planetarum ſupremorum. *Il concorſo di due alti pianeti. Sæ. Sic* اجتماع آب و آتش كبي iğtimā-ÿ ābü āteś gibi. Inſtar concurſus aquæ cum igne. *Come il concorſo, dell' acqūa col fuoco. Ik.*

اجتمال

اجتمال iğtimāl. a. V. [8. a جمل] ياغ ارتمك jāgh eritmek. Liquefacere *butyrum. Wan.*

اجتمق ağitmak & اجدمق ağidmak & اجدرمق ağidürmak. t. V. Facere dolere, *ſeu* dolorem parere. *Tranſit. a* اجمق *vel* اجيمق ağimak, *quod vide.*

اجتنا iğtinā. a. V. [8. a جنا] Decerpere, colligere. *fructus.* ¶ اجتناي ثمار iğtinäi ſimār. e. Colligere fructus. *Cogliere, raccogliere i frutti. Wan.*

اجتناب iğtināb. a. V. [8. a جنب] ابا ibā a. قچنمق kaćinmak, چكنمك ćekinmek. t. 1) Declinare. 2) Fugere. 3) Vitare, cavere, *c. abl. Schiuare, ritirarſi, sfuggire.* ¶ دوستلغه كدر ويرن ايشلردن اجتناب ايلمكز لازمدر doſtlyghæ keder wiren iślerden iğtināb ejlemen-üz lāzymdür. Oportet vos abſtinere, & refugere à rebus, quæ turbant, amicitiam. *Auete da fuggire tutto ciò, che può turbare l' amicizia. Ll.* نمّامك كلام نفاق نجامن استماعدن اجتناب و امتناع واجبدر nemmāmün-kelāmī nifāk engiāmin iſtimā'den iğtinābü imtinā' wağibtür. Neceſſe eſt cavere ſibi ab audiendis ſimulatis verbis ſuſurronum. *Biſogna ſchiuare di dar orecchio alle ſimulate parole delli detrattori. Hum.*

اجتناح iğtināh. a. V. [8. a جنح] Inclinare, propendere. *Wan.*

اجتنان iğtinān. a. V. [8. a جنّ] كيزلنمك gizlenmek. Abſcondere ſe. *Naſcoſtarſi. Wan.*

اجتوأ iğtiwāe. a. V. [8. a جيأ] Renuere locum *ob aeris intemperiem Wan.*

اجتوار iğtiwār. a. V. [8. a جور] Vicinitatis conſortium inire. *Wan.*

اجتهاد iğtihād. a. V. [8. a جهد] جهدي بذل ğehdī bezl e. 1) Conniti. *Wan.* 2) غزا ghæzā e. Pugnare *contra eos, qui non ſunt de fide Mahometana.* ¶ اجتهاد ايله iğtihād ile. Studioſe. *Con ſollecitudine.*

اجتهادي iğtihādy. a. *Part.* Ad bellum ſacrum, & ad res fidei pertinens. *Sæ. V.* مسلم müſellem.

اجتهار iğtihār. a. V. [8. a جهر] 1) Propalari, publicari. 2) Mundare *puteum.* 3) Irruere armis, *invadere aliquam provinciam.* 4) Oculorum obtutui omnia objecta magna apparere. 5) Agitare lac, *ut ſeroſum fiat. Wan.*

اجتياب iğtiāb. a. V. [8. جيب] 1) Emetiri *itineris ſpatium.* 2) Induere *induſium. Wan.*

اجتياح iğtiāh. a. V. [8. a جوح] Reſecare aliquid ab imma parte. *Wan.*

اجتياز iğtiāz. a. V. [8. a جبز] Ire *in aliquam partem. Wan.*

اجتياس iğtiās. a. V. [8. a جوس] Petere, flagitare. *Wan.*

اجتياف iğtiāf. a. V. [8. a جوف] 1) Surrepere, ſenſim ingredi. 2) Pullulare. *Wan.*

اجتيال iğtiāl. a. V. [8. a جول] 1) Obire, circumire. *Andar intorno.* 2) Eligere. *Scegliere. Wan.*

اجثا eğsā. a. V. [4. a جثي] بر كسنه‌يي ديزى اوزرينه اوتورتمق bir kimesneji dizī üzerine otürtmak. Facere ut quis ſubmiſſis genibus inſideat. *Wan.*

اجثا eğsā. a. Qui curvato, aut prominente eſt dorſo. *Gol.*

اجثلال iğsilāl. a. V. [a جثل] 1) Inflare plumas; incriſtatas pennas habere avim. 2) Ira excandeſcens ad occidendum paratum eſſe. *Wan.*

اجحاد ighād. a. V. [4. a جحد] قليل الخير اولمق kalÿlül-chæjr olmak. Minus probum eſſe, minus valere. *Wan.*

اجحار eghār. a. n. ʃ. pl. a جحر ğuhr. Latibula. *Wan.*

اجحار ighār. a. V. [4. a جحر] Abire in latibulum, *in ſolitudinem. Wan.*

اجحاف ighāf. a. V. [4. a جحف] 1) كيدرمك gidermek. t. 1) Ammovere. 2) Vicinum eſſe. 3) Excurrere in hoſtem. 4) Pluere incipere, ſtillare. *Gocciolare. Wan.* 5) Affligere, opprimere. *Gol.*

اجحافات eghāfāt. a. n. ʃ. pl. Oppreſſiones, afflictiones. *Gol.*

اجحام ighām. a. V. [4. جحم] Retrahere ſe *ab aliqua re. Wan.*

اجحم eghæm. fæm. جحما giæhmā. a. part. Oculos rubicundos & amplos habens. *Wan.*

اجد iğd. a. *Part.* Vox prohibentis, & abigentis camelum. *Wan.*

اجد üğiüd. a. *Part.* Robuſto & compacto corpore *Camelitis* peculiariter firmiori colo; *non dicitur de mare. Wan.*

اجدّ egedd. a. Parvis mammis præditus. *Vir. Gol.*

اجدآ iğdā. a. V. [4. a جدا] 1) Largiri, munera dare. *Regalare.* 2) Recipere dona. *Ricevere regali.* 3) Prodeſſe, uſui eſſe. *Wan.*

اجداب iğdāb. a. V. [4. a جدب] 1) Incidere in annum ſterilem. 2) Annonæ inopiam eſſe. *Wan.*

اجداد eğdād. a. n. ʃ. Pl. a جدّ ğedd. Avi, majores. *Aui, Antenati.* ¶ اجداد عظاملري eğdādī ÿzāmleri. Magni, illuſtres ejus Majores. *Li glorioſi ſuoi antenati. Sæ.* اجداد داد اعتيادلري eğdādī dād i'tyjādleri. Majores ejus æquitati aſſueti. *Li giuſtiſſimi ſuoi antenati. Sæ. V.* آبا ābā.

اجداد *iḡdād*. a. *V.* [4. *a* جدّ] 1) Pervenire ad loca aſpera. 2) Eſſe viam aſperam. 3) Decernere animo, intentare. 4) Renovare. 5) Appropinquare *tempus colligendi dactylos. Wan.*

اجدار *egdār*. a. *n. ſ. pl.* a. جدرة *ḡederet.* Tubercula in corpore. *Gol.*

اجدار *igdār*. a. *V.* [4. *a* جد] Terram proferre herbam *quæ apud Arabes* جدر *ḡeder dicitur. Wan.*

اجداع *igda-*ᵃ. a. *V.* [4. *a* جدع] Corrumpere, vitiare nutrimenta.

اجدّان *egeddān*. a. *n. ſ.* Nox & dies. *Wan.*

اجدث *eḡdiis*. a. *n. ſ. pl.* a. جدث *gedes.* Sepulchra, ſpeluncæ. *Wan.*

اجدر *eḡder*. a. *n. ſ. pro* اژدر *ejder.* Draco.

اجدع *egdǽ*. a. *Part.* Truncatus membro, *ſpecialiter manu, brachio, naſo, labiis. Wan.*

اجدل *eḡdel*. a. *n. ſ. Pl.* اجادل *eḡādil. i. q.* طوغان *doghan.* t. & صقر *sækær.* t. Accipiter. *Sparviere. Wan.*

اجذا *igza*. a. *V.* [4. جزاء] 1) Firmiter ſtare in pede. 2) Inſiſtere. 3) Craſſum gibbum habere *cameli pullum. Wan.*

اجذال *eḡzāl*. a. *n. ſ. pl. a* جذل *ḡizl.* Radices arborum. *Wan.*

اجذال *iḡzāl*. a. *V.* [4. *a* جذل] Exhilarare. *Rallegrare. Wan.*

اجذاع *iḡzāǽ*. a. *V.* [4. *a* جذع] Conjicere in carceres. *Wan.*

اجذام *iḡzām*. a. *V.* [4. *a* جذم] 1) Abrumpi, avelli. 2) Citatum curſum habere camelum. *Wan.*

اجذع *eḡzæ*ᵃ. a. *n. ſ.* Tempus, quo animal omnes ſuos habet dentes, *ſic biennis ovis, triennis vitulus, quinquennis camelus. Wan.*

اجذم *eḡzem*. a. *n. ſ.* 1) Truncatus manu. 2) Qui totum alcoranum prius memoriter tenuit, poſtea oblitus eſt. *Wan.*

آجر *āḡer*. a. *n. prop.* Hagar, mater Iſmaëlis: *Gol.*

اجر *eḡr*. a. *V.* [ياجر اجرا 1. & 2. F.] 1) Remunerari, rependere. *Rimeritare.* 2) Meritorium opus eſſe. 3) Sanari oſſa. 4) Obvolvere *crus fractum. Faſciare la Gamba rotta. Wan.*

اجر *eḡr*. a. *n. ſ.* مزد *müzd*, & مژد *müjd* كرا *kirā*. a. t. 1) Merces. 2) Remuneratio. 3) Stipendium. 4) Meritum. 5) Locarium. *Mercede, ricompenſa, merito, & fitto.* ¶ اجر جليل *eḡrī ḡelil*, *cum addito* ثواب جميل *ſewābī ḡemīl*, *vel* ثواب جزيل *ſewābī ḡezīl*, [*hoc vide in* جزيل] *i. e.* ثواب عظيم *ſewābī ǽzȳm.* Magnum meritum. *Una grande ricompenſa, ò mercede. Sæ.* اجر *eḡr*. e. & اجر ويرمك *eḡr wirmek.* Remunerare. *Ricompenſare, & dar il fitto, la paga, la mercede.* اجر ويريجي *eḡr wiriḡi.* Remunerator. *Rimuneratore, premiatore.*

اجر *eḡr*. a. *n. ſ.* 1) Sponſalitium donum, quod ſponſæ ſe perſoluturum promittit ſponſus. 2) درب آجر *derbü aḡiürin.* Nomen loci in urbe Bagdad. *Gol.*

اجر *eḡr*. a. *n. ſ. pl. a* جرو *ḡerw.* Catuli. *Gol.*

اجرّ *eḡiürr*, & اجر *eḡiür*, *ac* āḡiür. a. *n. ſ.* 1) Later coctus, *ſeu potius coll.* lateres. 2) آجر *āḡer* p. Tegula, imbrex, *quibus operitur tectum. Caſt. ex Ni*ᵃ.

اجرا *iḡrā*. a. *V.* & *n. ſ.* [4. *a* جري] 1) اقيتمق *akytmak.* Facere ut quid fluat. 2) Producere. 3) Promovere. 4) Exequi. 5) Productio. *Far correre, producere, eſeguire, compire.* ¶ اجراي حق *iḡrāī hakk* e. اجراي شرع *iḡrāī ſer*ᵃ e. Jus reddere, adminiſtrare juſtitiam. *Far giuſtitia. Sæ.* اجراي فرمان كردكار *iḡrāī fermānī ġirdiġār* e. Adimplere præcepta DEI. *Oſſeruare li precetti di Dio. Sæ.* اجراي لوازم و احياي مراسم دينيّهده قايم اولان *iḡrāī lewāzim, we yhjāī merāſimī dīnījede kāim olān.* Aſſiduus in adimplendis legibus, & requiſitis fidei ac religionis *Attento à promouere le coſe della fede, ò religione. Sæ.* اجراي حدود *iḡrāī hudud* e. Ex lege punire. *Dar il caſtigo ſecondo la legge. Ik.* حقوق دوستي اجر اسنده كمال مرتبه اقدام و اهتمام ايليه‌سز *hukūkȳ doſtī iḡrāſinde kemāl mertebe yktāmü ihtimām ejlejeſyz.* Omni ſtudio curetis leges amicitiæ obſervare aut adimplere. *Fate ogni diligenza di oſſeruar le leggi dell' amicitia.*

اجرا كردن *iḡrā kerden*. p. *V.* 1) اقتمق *akytmak.* Fluere. 2) Pro noto & certo habere. *Ferh.*

اجرا *igrā*. p. Telæ, pannive abſciſſa pars, *quanta conficiendo ſufficit veſtimento. Caſt.*

اجراب *iḡrāb*. a. *V.* [4. *a* جرب] Scabioſum eſſe *camelum alicujus. Wan.*

اجراح *iḡrāh*. a. *n. ſ. pl. apud Poetas pro* جروح *ḡiürūh etiam pl. a* جرح *giūrh.* Vulnera. *Wan.*

اجرار *iḡrar*. a. *V.* [4. *a* جرّ] 1) Cameli pullo linguam findere, *ne ſugere poſſit.* 2) Acuere *haſtam.* 3) Evellere *infixam terræ haſtam.* 4) Sui juris facere aliquem, committere propriæ voluntati. 5) Differre. 6) Alicujus ſonum propriæ voci accommodare. *Wan.*

اجراز

اجراز *eḡrāz*. a. *n. ſ. pl. a* جرز *ḡerez.* Campi ſteriles. *Wan.*

اجراز *iḡrāz*. a. *V.* [4. *a* اجرز] Pervenire ad campos ſteriles. *Wan.*

اجراس *eḡrās*. a. *n. ſ. pl. a* جرس *ḡeres.* Campanæ, tintinnabula. *Gol.*

اجراس *iḡrās*. a. *V.* [4. *a* جرس] 1) Stridorem edere *avim cum alis, dum volat.* 2) Clamare *poſt armentum camelorum. Wan.*

اجراض *iḡrāz*. a. *V.* [4. *a* جرض] Præfocari ſaliva & ſingultu ex mærore. *Wan.*

اجرال *eḡrāl*. a. *n. ſ. pl. a* جرل *ḡerel.* Loca aſpera, & ſaxoſa. *Wan.*

اجرام *eḡrām*. a. *n. ſ. Pl. à* جرم *ḡirm.* Corpora. *Corpi.* ¶ اوضاع اجرام سما *ewzā-ȳ eḡrāmī ſemā.* Motus corporum cœleſtium. *Li moti de' globi celeſti. Sæ.*

اجرام *igrām*. a. *V.* [4. *a* جرم] Peccare. *Wan.*

اجرب *eḡreb*. a. *Part. fæm.* جربا *ḡerba. Pl.* جرب *ḡiürb*, & جربي *ḡerba.* Scabioſus. *Rognoſo.*

اجربة *eḡribet.* vel جربان *ḡiürbān*. a. *n. ſ. pl. a* جريب *ḡerib.* Jugera, *quorum unum quodque 60. ulnas in latitudinem metitur, totidemque in longitudinem. Wan.*

اجرت *üḡret*. a. *n. ſ.* 1) Compenſatio. 2) Pretium locationis. *Ricompenſa.* ¶ اجرت ويرمك *üḡret wirmek.* Solvere pretium conductæ rei. *Pagar il fitto.* اجرت ايله آلمق *üḡret ile ālmak*, *vel* اجرته طوتمق *üḡrete tutmak*, & *üḡretile tutmak.* Conducere. *Prendere à fitto*, اجرت ايله ويرمك *üḡret ile wirmek.* Locare. *Affittare.*

اجرد *eḡred*. a. *part.* 1) Glaber. *Liſcio.* 2) Pillis carens *homo. Gol.* 3) Nudus herba *campus. Wan.* ¶ اجرد او, *eḡred* ol. Glabreſcere, glabrum eſſe.

اجردان *eḡerdāni*, & جريدان *ḡeridīni.* a. *dual.* Duo menſes *vel* dies. *Wan.*

اجرنبا *iḡrinbāre.* [26. *a* جر] Dormire abſque cervicali. *Gol.*

اجرنثام *iḡrinsām*. a. *V.* [3. *a* جرثم] اجتمع *iḡtima*ᵃ. Congregari. *Wan.*

اجرنماز *iḡrinmāz*. a. *V.* [3. *a* جرمز] دوشرمك *diwsürmek.* t. Colligere, accumulare in unum. *Wan.*

اچرو *içerü*. t. *adv.* Intra. *Melius* ايچرو *içerü. q. V.*

اجرون *eḡiürūn*, & آجرون *āḡirūn*. a. *n. ſ.* Later coctus. *Gol.*

اجري *eḡrā*. a. *In apprecationibus ſignificat*, جاري ايلسون *ḡiārī ejlesün.* Fluidum reddat, promoveat. *Ik. Sæ.*

اجري *eḡrī*. a. *n. pl. a* جرو *ḡerw.* 1) Catuli canis. 2) Lapilli. *Wan.*

اجري *iḡrā*. a. *n. ſ.* عادة *ǻdet.* Conſuetudo. *Gol.*

اجريا *eḡrijā*. a. *n. ſ. pl. a* جري *ḡerī.* Procuratores, mandatarii. *Wan.*

اجرّيا *igrijāe*. a. *n. ſ.* Conſuetudo, actus reiterati. *Wan.*

اجرية *egrijet*. a. *n. ſ. Pl. a* جرو *ḡerw.* 1) Cucumeri minores, *qui* قثا *kysā dicuntur.* 2) Contuſi cinnamomi particulæ. 3) Mali punici fruſtula. *Wan.*

اجز *eḡez*. a. *n. ſ.* Decubitus corporis in latus contorti. *Gol.*

اجزأ *egzāe*. a. *V.* [جزأ 3. F.] Contentum eſſe Camelum ſolo pabulo ſine aqua. *Wan.*

اجزا *eḡzā*. a. *n. ſ. Pl. à* جزء *ḡiüz'*. 1) Partes. 2) Quinterniones. 3) Mineralia. 4) Pharmaca. *Parti, quinterni, minerali, ſpezie.* ¶ اجزا صتيجي *eḡzā ſatyḡi*, عطار *ættār* a. Specierum ſimplicium venditor, ſeplaſiarius *Droghiere.*

اجزاء *iḡzāe*. a. *V.* [4. *a* جزا] Sufficere. *Baſtare. Wan.*

اجزأ *iḡzāe*. a. *V.* [4. *a* جزأ] *i. q.* اجزأ *eḡzāe. Wan.*

اجزار *iḡzār*. a. *V.* [4. *a* جزر] Donare ovem immolationis, *i. e. donare alicui ovem ad enecandum in feſto* قربان بايرامي *kurban bāīrāmi* dicto. *Wan.*

اجزاز *eḡzāz*. a. *V.* [4. *a* جزّ] 1) Appropinquare tempus collectionis fructuum. 2) Siccare dactylos.

اجزاع *eḡzā*ᵃ. a. *n. ſ. pl. a* جزع *ḡīz*ᵃ. Incurvationes fluvii. *Gol.*

اجزاع *iḡzā*ᵃ. a. *V.* [4. *a* جزع] Perdere patientiam. *Wan.*

اجزال *iḡzāl*. a. *V.* [4. *a* جزل] 1) Accumulare aliquem beneficiis. 2) Honorare. *Wan.*

اجزل *eḡzel*. a. *n. ſ.* Dorſo ſaucius Camelus. *Wan.*

اجساد *eḡsād*. a. *n. ſ. Pl. a* جسد *ḡeſed.* Corpora. *Li corpi. Ik.*

اجسام *eḡsām*. a. *n. ſ. Pl. a* جسم *giſm.* Corpora, ſolida. *Corpi.* ¶ اجسام طبيعي *eḡsāmī. tæbī-ȳ.* Corpora naturalia. *Li corpi naturali. Ik.*

آجستن *āḡeſtan*, & *āḡiſten*. p. *V.* 1) Plantare *arborem.* 2) Figere *palum, lapidem.* 3) Defigere *vitem.* ¶ نو آجسته *new āḡiſte.* Noviter plantatus *hortus. Ferh.*

اجسم *eḡſem*. a. *part.* Obeſus corpore. *Wan.*

اجشّ *egeśś*. a. *part.* Craſſam vocem emittens, *ut tonans cœlum, & hinniens equus. Wan.*

L 2 اجشا

اجشا *egśā.* a. *n. ſ. pl. a* جش *geś.* Arcus leves. *Gol.*

اجشاش *igśaś.* a. *V.* [4. *a* جش] Molere ſpiſſe, craſſe *farinam. Wan.*

اجشام *igśām.* a. *V.* [4. *a* جشم] Difficulter retrahere *rem.*

اجشر *egśer.* a. *Part. fœm.* جشرا *gesrā.* Aſperitate pectoris, craſſitieque vocis laborans. *Gol.*

اجشرة *egśiret.* a. *n. ſ. Pl. à* جشير *geśir.* Sacci frumentarii. *Gol.*

اجط *ygt.* a. *Part.* Vox arcentis, & abigentis pecora. *Gol.*

اجعال *ig*ʿ*āl.* a. *V.* [4. *a* جعل] 1) Pendere pretium operæ. 2) Catulire *feram Eſſer in calda, andar in amore la fiera. Wan. Wan.* 3) Efficere, effici curare. *Gol.*

اجفا *igfā.* a. *V.* [4. *a* جفا] Mucorem abjicere. *Wan.*

اجفا *igfa.* a. *V.* [4. *a* جفي] Tollere ephippium *a dorſo equi. Wan.*

اجفار *egfār.* a. *n. ſ. Pl. a* جفر *gifr.* Hædi quadrimeſtres. *Gol.*

اجفال *igfal.* a. *V.* [4. *a* جفل] 1) Fugere valde celeriter. 2) Flare ventum cum impetu. 3) Agitari vento arenam. *Wan.*

اجفان *egfan.* a. *n. ſ. Pl. a* جفن *gefn.* Cilia, palpebræ. *Palpebre. Sæ.*

اجفلة *egfelet.* a. *n. ſ.* Agmen, caterva. *Unde* اجفلة *egfeleten.* Catervatim. *Gol.*

اجفلي *egfeli.* a. *Part.* Separatim. *Separatamente. Wan.*

اجفيل *igfil.* a. *Part.* Puſillanimis, timidus. *Wan.*

اجفيل *igfil.* p. *n. ſ.* ظليم *zælim.* a. Struthiocamelus. *Ferh.*

اجق *āgik. adj. uſit.* اچ *ać* t. Famelicus, jejunus. *Famelico, digiuno.* ¶ اجق طوتمق *āgik tutmak.* Jejunio emacerare. *Far patir fame.*

اچق *aćik,* & *aćiuk.* t. *adj.* Apertus, ſerenus. *Aperto, ſereno, chiaro. V.* اچوق *aćiuk.*

اجقترمق *āgikturmak.* t. *V.* Inedia affligere. *Far patir fame.*

اچقلق *aćiklyk.* t. *n. ſ.* Serenitas. *Vide* اچوقلق

اجقمق *āgikmak.* t. *V.* Eſurire. *Auer fame.* ¶ قرنم اجقدي *karnüm āgikty.* Eſurio. *Hò fame.* قرني اجقمش ايدي *karny āgikmiś idy.* Eſuriebat. *Aueua fame.*

اچقي *ićky* t. *n. ſ.* Potus, hauſtus. *Sæpiſſime pro* شراب *śerab.* a. t. Vinum. *Vino.*

اچقيجي *ićkygi* t. *n. ſ.* بكري *bekrī.* t. Vini potor, ebrioſus. *Bevitore.*

آجل *āgil.* a. *part.* 1) Futurum tempus. (عاجل *ågil*) ¶ الآجل *el-āgil,* & الآجلة *el-āgilet.* Vita æterna. *Wan.* 2) Moram concedens. 3) Moram trahens. 4) Revertens. *Gol.*

آجل *āgul.* p. *n. ſ.* آروغ *ārūgh.* Ructus ex indigeſtione. *Rutto. Ferh.*

اجل *egel* a. *n. ſ.* 1) Fatalis meta, vel hora mortis, fatum. 2) Certi temporis terminus. *Morte, fato, termine.* ¶ اجليله اولدي *egeli ile öldi.* Naturali morte defunctus eſt. *E morto di malattia.* اجلي يتشمش *egeli jetiśmiś.* Prædeſtinata illi mortis hora advenit. *E venuto il ſuo tempo di morire.* اجلدن امان اولورسه *egelden emān olurſæ.* Si a fato ſecuritas fuerit, *i. e.* niſi moriar. *Se dalla morte mi vien dato tempo.* اجل امان ويرمدي *egel emān wirmedi.* Non pepercit mors, eum mors præoccupavit. *Fù preuenuto dalla morte. Sæ. Br.* اجل مسمّي *egelī müſemmā* a. Terminus fatalis extremi judicii. *Termine fatale del giorno del giudizio.* اجل معلوم *egelī mæʿlūm.* Mors certa. *Morte certa. Tef. Gol.*

اجل *egel.* a. *partic. affirm.* Certe. *Valet i. q.* نعم *næ-ǽm. Cum hac differentia, quod ultimum in interrogativis, hoc autem in affirmativis dictionibus plurimum uſu veniat. Wan.*

اجل *egel.* p. *n. ſ. i. q.* آجل *āgul.* Ructus ex indigeſtione. *Ferh.*

اجل *egl.* a. *V.* [يأجل اجلا 1 & 2.] 1) Promovere malum. *Wan.* 2) Lucrari. *Gol.*

اجل *egl, ſeu egil.* a. *Partic.* Ob, propter, cauſa, gratia. *Per, a cagione.* ¶ بو اجلدن *bu egilden.* Hac de cauſa, idcirco. *Per queſta ragione, perciò.* ايلدكي اجلدن *ejledügi egilden.* Quia fecit, fecerat. *Per auer egli fatto.* اسمن اولدوغي اجلدن *eſmen oldughy egilden.* Quia erat obeſior. *Perche era più graſſo* تدبيرنده عاجز اولدوغمز اجلدن *tedbīrinde ågiz oldughumüz egilden.* Quia deficimus in ferendo remedio. *Perche ci manca il modo di poterui rimediare. Ll. Invenitur etiam* من اجل ذلك *min eglī zālike* a. *vel uti in literis ſæpius occurrit* لاجل هذا *li eglī hāzā.* Hac de cauſa, *i. q. ſuperius* بو اجلدن *bu egilden.* من اجلك *min eglike,* لاجلك *li eglike* a. Tui cauſa, propter te. *Per amor tuo, per te.* من اجل ان *min eglī en.* Propterea quod. *Sed hæc tantum in conſtructione arabica.*

اجل *igl.* a. *V.* [4. F.] Ægrotare ex dolore colli. *Wan.*

اجل *igl.* a. *n. ſ. pl.* اجال *egial.* Armentum *boum. Wan.*

اجل *ūgl.* a. *Part. pl. à* اجيل *egil.* Procraſtinantes. *Gol.*

اجّل *iggel.* a. *n. ſ.* ايل *iyil.* Capri ſilveſtris Mas. *Wan.*

اجلّ *egell.* a. *compar.* اولورق *ulurak* t. Major, inſignior. *Più grande. Poëtæ aliquando loco hujus dicunt* اجلل *eglel.*

اجلا *iglā.* a. *V.* [4. *a* جلي] 1) Longinquum eſſe a patria. 2) Ammoveri a patria. 3) Diſpergi populum, *vel* ſeparari. *Wan.*

اجلاب *eglāb.* a. *n. ſ. pl. a* جلب *geleb.* Pecorarii. *Qui camelos de regione in regionem agunt vendendi ergo. Pecorajo. Wan.*

اجلاد *eglād.* a. *n. ſ.* بدن *beden.* t. Corpus. *Wan.*

اجلاد *eglād.* a. *n. ſ.* & اجالد *egālid. Pl. a* جلد *geld.* Loca aſpera. *Wan.*

اجلاد *eglād.* a. *n. ſ.* بهادرلر *behādirler. Pl. a* جليد *gelid.* Strenui fortes. *Wan.*

اجلاد *eglād.* a. *n. ſ. pl. a* جلد *gild.* Pelles. *Gol.*

اجلاس *iglās.* a. *V.* [4. *a* جلس] اوترتمق *oturtmak.* t. 1) Facere ſedere. 2) Jubere, ut quis ſedeat. *Far ſedere. Wan.*

اجلاف *eglāf.* a. *n. ſ.* 1) Excoriatæ *ovis* corpus, ſine capite, pedibus, ventre. 2) Phiala vacua. *Wan.*

اجلاف *eglāf.* a. *n. ſ. pl. a* جلف *gilf.* Tyranni, injuſti. *Wan.*

اجلال *eglāl.* a. *n. ſ. a* جلّ *giüll.* Tegumenta jumenti. *Gol.*

اجلال *iglāl.* a. *V.* [4. *a* جلّ] 1) تعظيم و تكريم ايتمك *tæʿzym we tekrym etmek.* t. Honorare, exaltare. *Onorare, riverire.* 2) چوق عطا قلمق *ćiok æta kylmak.* t. Ornare aliquem magnis muneribus. *Wan.*

اجلال *iglāl.* a. *n. ſ.* بيوكلك *büjüklik.* t. بزركواري *büzürkwāri* p. Magnitudo, majeſtas, exaltatio. *Grandezza, maeſtà, gloria.* ¶ سعادت و اجلال *ſeādetü iglāl.* مجد و اجلال *megdü iglāl.* دولت و اقبال *dewletü ikbāl.* Magnitudo & majeſtas. *Plura V. in* دستور *deſtūr.* ا اجلال *iglāl.* e. Exaltare, revereri. *Eſaltare, riverire.*

آجلة *āgilet.* a. *n. ſ. i. q.* آجل *āgil.* Vita futura, æterna. *Wan.* (عاجلة *ågilet.*)

اجلة *egilet.* a. *n. ſ. Pl. pl. a* جلّ *giüll.* Tegumenta jumenti. *Wan.*

اجلة *iglet.* a. *n. prop.* Pagi in Jemama, Arabiæ parte. *Wan.*

اجلح *eglæh.* a. *part.* 1) Defluentibus ab utraque parte capitis cincinnis præditus *vir.* 2) Pilentum ſine tecto. *Carro da due rote ſenza cupola. Wan.*

اجلخام *iglychmām.* a. *V.* [4. *a* جلخم] 1) Congregari. 2) *Rarius.* Superbire. *Wan.*

اجلد *egled.* a. *n. ſ. Pl.* جلد *giüld,* اجالد *egalid,* اجلاد *iglad,* & *Pl. pl.* اجاليد *egālīd.* Aſper locus. *Wan.*

اجلع *eglæʿ.* a. *Part.* Diſſita habens labia, ita ut appareant dentes. *Wan.*

اجلعباب *iglybāb.* a. *V.* [4. *a* جلعب] 1) Decumbere extenſum. 2) Diligenter ire. *Wan.*

اچلق *āćlyk.* t. *n. ſ.* جوع *giūʿ* a. كرسنكي *gürſinegī* p. Fames, inedia. *Fame.*

آچلمش *āćilmyś.* t. *Part. Paſſ.* Apertus, ſerenatus. *Aperto, raſſerenato.*

آچلمق *āćilmak.* t. *V. Paſſ.* 1) Aperiri. 2) Poliri. 3) Declarari. 4) Expandi, Dilatari. 5) Recreari, relaxari. 6) Expeditum reddi, *v. g. ad legendum, aliudve faciendum.* 7) Proficere. 8) Efflorescere. *Aprirſi, ſchiarirſi, ſpanderſi, rallegrarſi, renderſi pronto, ò ſpedito à far qualche coſa, fiorire.* ¶ كوكلي آچلسون ديو *gün-li āćilsün diü.* Ut relaxetur animus ejus. *Acciò ſi rimetta in buon umore. Kyrk.* كوك اچلمەسي *gög āćilmaſi.* Chaſma, & ſerenitas. *Raprirſi del cielo, & riſchiaramento del tempo.*

اجلنفع *iglinfæ.* a. *V.* [3. *a* جلفع] Craſſum, & ſpiſſum fieri. *Wan.*

اجلوّاذ *igliwāz.* a. *V.* [16. *a* جلذ] Currere continua celeritate *camelum. Wan.*

اجله *egleh.* a. *Part.* 1) Calvus in ſincipite. 2) Cornibus carens *taurus. Wan.*

اجلّة *egille.* a. *Part. Pl. coll. a* جليل *gelīl, vel* اجلّ *egell.* Glorioſiſſimi, digniſſimi *Viri. Li Grandi, glorioſi.*

اجلي *egla.* a. *Part. i. q.* اجله *egleh.* Anteriore capitis parte calvus. *Wan.*

اجلى *egla.* a. *n. ſ.* Nomen loci, *ſeu* noti Arabum compaſcui agri.

اجلي *eglā.* a. *compar.* Splendidior, nitidior. *Più riſplendente. V.* دليل

آجم *āgim.* a. *Part.* Nauſeans præ uſu frequentiori *cibum. Wan.*

اجم *egm.* a. *V.* 1) Ardere *ignem,* fervere *diem.* 2) Iraſci. *Gol.*

اجم *egem.* a. *V.* [4. F.] Faſtidire, nauſeam concipere *a cibo. Wan.*

اجم *egem.* a. *n. prop.* Loci penes Feradys in Syria. *Wan.*

اجم *egem.* p. *n. ſ.* Latibulum leonum. *Ferh.*

اجم *egem.* a. *n. ſ. pl. ab* اجمة *egmet.* Arundineta, ſylvæ. *Wan.*

اجم *ūgiüm.* a. *n. ſ. pl. ab* اجمة *egemet.* Arundineta, ſylvæ. *Wan.*

اجم *ūgiüm.* a. *n. ſ. pl.* اجام *agiām.* 1) Ædificium quadrangulare tecto plano coopertum. 2) Arx a Medinenſibus e lapidibus extructa. *Wan.*

اجمّ egemm. a. Part. 1) Exſtructum ſine acroteriis *ædificium.* 2) Haſta deſtitutus in bello *vir.* Wan.

اجمات egmāt. a. n. ſ. pl. ab. اجمة egmet. Arundineta. Wan.

اجماج ügmāg. p. n. ſ. بهشت bihiſt. Paradiſus. Pro اوچماق ucmak. Ferh.

اجماد igmād. a. n. ſ. pl. a جمد giümūd vel giümd. Loca præalta, & aſpera. Wan.

اجمار igmār. a. V. [4. a جمر] Imponere lignum aloe igni. Wan.

آچمازدن t. aut meliùs آچمزدن ācmāzdæn. Aliud agendo q. non ſtudio. *Senza ſcuoprirſi.*

آچماز قومق acmāz komak. t. V. Diſſimulare, connivere. *Diſſimulare, non far finta di niente.* Eb.

آچمازلق ācmāzlyk. t. n. ſ. Diſſimulatio. *Diſſimulazione.*

اجماع igmā'. a. V. [4. a جمع] 1) Colligere. 2) Aggredi, convertere *ſe ad aliquem.* 3) Ligare rumas camelitis. ¶ اجماع igmā' e. Convocare. اجماع امّت igmā-y ümmet. Convocatio populi. Wan.

اجمال egmāl. a. n. ſ. pl. a جمل geml. Cameli robuſtiores. Gol.

اجمال igmāl. a. V. [4. a جمل] 1) Supputare calculum, referre in unam ſummam. 2) Bene facere. 3) Tractare bene negotium. 4) Liquefacere butyrum. Wan.

اجمال igmāl. a. n. ſ.)(تفصيل tefsyl)(Synopſis, ſummarium. *Sommario, compendio.* ¶ اجمال كلام igmāli kelām. Compendium dicendi. *Abbreviamento, in poche parole.* اجمال igmāl. e. Colligere in compendium, abbreviare. *Abbreviare, compendiare.*

اجمالاً igmālen. Compendioſe. *Sommariamente,* بر وجه اجمال ber weghi igmāl. Per modum compendii. *Per modo di compendio.*

اجمام igmām. a. V. [4. a جمّ] 1) Menſurare modium, *ut exundet.* 2) Siſtere equum, *ut conſcendi poſſit.* 3) Paratum eſſe. Wan.

اجمة egemet. a. n. ſ. unit. pl. اجمات egmāt, & آجام āgām. 1) Arundinetum, ſylva. 2) Latibulum leonum. 3) Fovea, in qua frumentum conſervari ſolet. Wan.

اجمترك āgimtrek. t. adj. Rancidus. *Rancido.*

اجمع egmæ'. a. لفظاً واحد و معني جمعدر lafzan wāhid we mæni gem-ædür. *Enuntiatio ſingularis, ſignificatio autem ejus pluralis eſt.* Omnes. Wan.

اجمعون egmaūne. a. adj. pl. a اجمع egmæ. Omnes, univerſi. (*Poſtponitur ſemper ſubſtantivo*) *Tutti.*

اجمق āgimak. t. V. 1) Dolere. 2) Compati. *Dolere, & compatire.* V. اجيمق

اچماق

آچمق ācmak. t. V. فتح feth. a. كشادن küsāden. p. 1) Aperire. *Aprire.* 2) Expugnare urbem, *q.* aperire fidei. *Prendere una Città, impadronirſene.* 3) Revelare. 4) Declarare, explicare. 5) Denudare. *Spiegare, paleſare.* 6) Pandere. 7) Solvere. 8) Relaxare. 9) Serenare. *Stendere, ſciogliere, rilaſſare, raſſerenare.* ¶ پاسدن آچمق & پاسن آچمق pasdan ācmak, & paſin ācmak. Rubiginem abſtergere, lævigare V. سوز آچمق söz ācmak, c abl. rei, aut *perſonæ.* Sermonem ordiri. *Cominciare parlare.* فال آچمق fāl ācmak. Ominari, divinare. دكان آچمق dükan ācmak. Inſtituere tabernam. *Aprir bottega.* يلكن آچمق jelken ācmak. Pandere vela, velificare. *Far vela, ſpiegarle vele.* ال آچمق دعايه el ācmak duāje. Attollere manus ad orationem. *Levar le mani all' orazione.*

اچمق ucmak. t. V. Volare. V. اوچمق

اچمك icmek. t. V. Bibere. V. ايچمك

اجمل egmel. a. compar. Puchrior, pulcherrimus. *Più bello.* V. وجه

اجمود egmūd. p. n. ſ. كرفس kerefs. Apium. *Zelleri.* Ferh.

آجن āgin. a. n. ſ. Sapore & colore alterata aqua. Wan.

اجن egen. a. V. [4. F.] Alterari *aquam.* Wan.

اجن egin. a. V. i. q. antec. Wan.

اجن egn. a. V. Contundere pannos, *ut fullones, & lotores facere ſolent ad expurgandas ſordes.* Wan.

اجناء egnāe. a. part. Deſtruens. Wan.

اجنأ egnae. a. adj. Gibboſus. Wan.

اجنأ ignae. a. V. [4. a جنأ] 1) Imminere tempus meſſis, & collectionis fructuum. 2) Fertilem eſſe agrum. Wan.

اجناب egnāb. a. n. ſ. pl. a جنب giünüb. Polluti. Wan.

اجناب egnāb. a. n. ſ. pl. a جنب genb. Latera.

اجناب ignāb. a. V. [4. a جنب] Pollui. Wan.

اجناح ignah. a. V. [4. a جنح] Propenſum reddere. Wan.

اجناد egnād. a. n. ſ. Pl. a جند giünd. Legiones, exercitus. *Truppe.*

اجناس egnās. a. n. ſ. Pl. a جنس gins. Genera, ſpecies. *Generi, ſorti.* ¶ اجناس بشردن بش صنف egnāsi beſerden beſ ſynf. Ex generibus hominum quinque ſpecies. *Cinque ſorti d'uomini, ò di perſone.* Ik. اجناس اموال egnāsi emwāl. Variæ opes. *Diverſe ricchezze.* Sæ. اجناس مختلفه egnāsi muchtelife. Varia genera, diverſæ ſpecies. *Diverſe ſorti.* بوقدر اجناس مختلفه بريره جمع اولدي bukædær egnāsi muchtelife

bir

bir iere gem'oldy. Tot ſpecies diverſorum animalium, aut rerum in unum locum convenerunt. *Tante ſorti di animali, ò creature differenti ſi trovarono radunate in un luogo.* اجناس خلايق egnāsi chælāik. Diverſi populi. *Diverſi popoli.* Ik.

اجناف egnāf. a. V. [4. a جنف] Propenſum eſſe. Wan.

اجنان ignān. a. V. [4. a جنّ] 1) Suſurrare *muſcas.* 2) Ingruere *noctem.* 3) Reddere dementem. 4) Tenere *in utero fœtum.* 5) Tegere, & involvere ſindone *mortuum.* 6) Abſcondere. Wan.

اجنب egneb. a. Part. 1) Extraneus, peregrinus. 2) Inobſequens, infeſtus. Wan.

اجنبة egnibet. a. n. ſ. pl. à جناب genāb. Loca vicina. Wan.

اجنبي egnebi. a. Part. i. q. اجنب egneb. Extraneus. Wan.

اجنة egnet. a. n. ſ. pro وجنة wegnet. Gena. *Guancia, maſcella.* Wan.

اجنّة eginnet. a. n. ſ. pl. à جنين genin. Embriones. Wan.

اجنحة egnyhæt. a. n. ſ. pl. a جناح genāh. Alæ. Wan.

اجند ügend. p. adj. مطيع mutȳ'. a. Obediens. *Ubidiente.* Ferh.

اجنف egnef. a. Part. 1) Inclinatum dorſum habens. Wan. 2) Declinans a juſto, *pec.* in teſtamento. Gol.

اجنّك eginneke. *vel in Conſtructione.* من اجنّك min eginneke. a. *apud Poetas, contracte pro* من اجل انّك min egli enneke. Propterea, quod tu. Wan.

آجنكان āgengiān, vel اجنكان ecengiān. p. n. prop. Loci in diſtrictu *ſarchæs. Arabice etiam* آجتقان āgitkān. Ferh.

اجنيص egnis. a. Part. 1) Deſes. *Ozioſo, lento.* 2) Bardus. *Stupido, balloco.* 3) Trepidus. *Dubioſo, timido.* Gol.

اجواد egwād, & اجاود egāwid. a. Part. *Pl. a* جواد gewād. Liberales, benefici. Wan.

اجوار egwār. a. n. ſ. pl. a جار giār. Vicini. *Vicini.*

اجواز egwāz. a. n. ſ. pl. a جوز gewz. Media rerum. Wan.

اجوال egwāl. a. n. ſ. pl. à جول giūl. Parietes, ſeptave puteorum. Gol.

اجوام egwām. a. n. ſ. pl. a جام giām. Scyphi. Gol.

اجوب egweb. a. Part. Penetrans *precatio.* Gol.

اجوبة egwibe. a. n. ſ. Pl. a جواب gewāb. Reſponſa. *Riſpoſte.* ¶ اجوبهٔ مسكتة egwibei müskite. Reſponſa tacita, intra ſe. *Riſpoſte tacite, trà di ſe.* Ik. هربرني احسن اجوبه ايله اسكان و الزام ايدردي herbirini æhſeni egwibe ile iskānü ilzām iderdi. Unumquemque eorum optimis reſponſis ad ſilentium & incitas redigebat. *Faceva tacere, e con ottime riſpoſte convinceva ogn'uno di loro.* Sæ.

اجوث egwes. a. Part. Fæm. جوثا gewsā. 1) Ventre ſuperius magno, inferius flacco præditus. 2) Concameratus, fornicatus. *Fato à volta.* Gol.

اجوج egiüg. a. Part. Splendens, rutilans. Wan.

اجوج ügiüg. a. V. [1. F.] Salſam eſſe *aquam.* Wan.

آجور āgiür, vel اجور egiür. a. n. ſ. 1) i. q. اجرّ egiürr. Later coctus. 2) Pomum, vel aliud quodvis, quod odoris gratia manu tenetur. Gol.

اجور ügür. a. n. ſ. Oſſis fracti, vel laxati repoſitio. Gol.

اجور ügiür. a. n. ſ. Pl. ab اجر egr. 1) Mercedes, præmia. *Mercedi, premij.* 2) Sponſalia dona. Gol. ¶ خدمتك مقابلهسنده اجور عاجله و آجله بولاسن chydmetün-mukābelesinde ügüri āgile we æāgile bulāsin. Pro præſtito ſervitio conſequaris mercedes in hoc & altero mundo. *Ti ſiano rimunerati li ſervizi preſtati, in queſto, e nell' altro mondo.* Sæ.

اجوزة egwizet. a. n. ſ. pl. a جايز giajiz. Fulcra, *vel* columnæ in medio domus. Wan.

اجوف egwef. a. Part. 1) *fæm.* جوفا gewfā, Pl. جوف giūf. Cavus, concavus. *Voto, concavo.* 2) *Verbum arabicum quod in media radicali unam ex literis habet, quæ infirmæ dicuntur, nempe* اوي & *ideo* Concavum *dictum.*

اجوفان egwefān, *vel in Conſtructione* الاجوفان elegwefān. a. n. ſ. dual. *ſpec.* Venter, & vulva. Gol.

اجوق egwæk. a. Part. 1) Declinans. 2) Diſtortus *vultus.* 3) Craſſus collo. Gol.

آچوق āciük, & اچق acik t. adj. مفتوح meftūh a. كشاده küsāde p. Apertus, detectus. *Aperto, ſcoperto.* 2) Clarus, ſerenus, amænus. *Chiaro, ſereno, ameno.* ¶ آچوق هوا āciük hewā. Serenum cælum. *Tempo ſereno.* آچوق مشرب aciük meſreb. Indolis apertæ ac ſinceræ. *Di natura aperto, ſincero.* آچوق قاشلو āciük kaslü. Superciliis diſtinctis ab invicem & diſſitis præditus. *Di cigliaſpartite, ò larghe.* 3) آچوق āciük *de coloribus ſignificat.* Clarus. *Chiaro.*)(قويو koju.)(¶ آچوق ماوي & مايي āciük māwi, & māji. Cyaneus, venetus color. *Turchino chiaro.* باشي آچوق baſi āciük.

ăciük. Detectum caput habens. *La testa scoperta.*

آچوقلق ăciüklyk. t. n. f. Patentia, serenitas. *Est abstractum ab* اچوق *aciük.*

اجول eğwel. a. *Part. pro* جولان *gewlān* Pulvereus, *quo multus pulvis agitatur, dies. Gol.*

اجوم eğiüm. a. *n. f. pl. ab* اجمة *eğemet.* Arundineta.

اجوم eğiüm. a. *Part. i. q.* وجوم *weğiüm.* 1) Gravis *homo.* 2) Ingratus. 3) Invisus. *Gol.*

اجون eğiün. *pro* اجن *eğen.* a. *V.* Alterari aquam. *Gol.*

اجوه eğwüh. *pro* اوجه *ewğiüh.* a. *n. f. pl. a* وجه *wegh.* Facies. *Gol.*

اجها eğhā. a. *V.* [4. *a* جهي] Serenare. *Wan.*

اجهاد ighād. a. *V.* [4. *a* جهد] 1) Lassari *jumentum.* 2) Appeti *cibum. Wan.*

اجهار ighār. a. *V.* [4. *a* جهر] Divulgare, palam facere. *Wan.*

اجهاز ighāz. a. *V.* [4. *a* جهز] Irruere, & properanter enecare *saucium. Wan.*

اجهاش ighāś. a. *V.* [4. *a* جهش] Insistere, & niti *in labore perficiendo. Wan.*

اجهاض ighāz. a. *V.* [4. *a* جهض] 1) Eripere *prædam alicui.* 2) Sumere de *aliquo vindictam. Wan.*

اجهر eğher. a. *Part.* 1) Strabo, *qui lucente sole cernere nequit. Lusco. Fœm.* جهرا *ğehra.* 2) Pulcher aspectu. *Wan.*

اجهره eğhere. p. *n. f.* Species fruticis spinosi, *ita ut spinæ vestibus adhæreant, & vix revelli possint. Ferh.*

اجهز eğhüz, & اجهزات eğhüzāt. a. *n. f. pl. a* جهاز *ğehaz.* Paraphernalia. *Gol.*

اجهزة eğhizet. a. *n. f. pl. a* جهاز *gihaz.* Clitella *cameli. Wan.*

اجهل eğhel. a. *Superl.* Maxime ignarus. *Il più ignorante.* ¶ اجهل ناس *eğheli nās.* Ignorantissimus hominum. *Il più grande ignorante de gli uomini. Tef.*

اجهي eğhi. a. *Part.* 1) Non tectus, *v.g.* Domus sine tecto. *Wan.* 2) Calvus capite. *Gol.*

اجي āği. t. *n. f. & Adj.* مر *mürr* a. تلخ *telch* p. 1) Amarus. 2) Amaritudo. 3) Dolor. *Amāro, amarezza, dolore.* ¶ جان اجيسيله *giān āğisile.* Cum dolore animi. *Con cordoglio.* كوكلندن اكا بر شفقت قوپوب يوركي اجي كله *gün-linden ā-nā bir śefkæt kopup iüregi āği gele.* Ille condoleat, & compatiatur. *Gli compatisca, si muova à compassione. Tef.* اجي سوزلر سويلمك *āği sözler söilemek.* Verba proferre amara, pungentia. *Dir parole amare, pungenti.* اجي ماروله *āgi marol.* Endivia subamara. *Indivia.*

اجي igi p. *n. f.* 1) *i. q.* وزير *wezir,* افندي *efendi.* Dominus, præsul. 2) اتمجه *atmeğe.* Accipiter. *Ferh.*

اجياد eğijād. a. [*n. f. pl. a* جيد Colla. *Wan.*

اجياد eğiad. a. *n. prop.* Montis penes urbem Meccam. *Wan.*

اجياف eğjāf. *n. f. Pl. pl. a* جيفه *ğife.* Cadaver. *Wan.*

اجيج eğiğ a. *V.* [1. F.] Inflammari, ardere. *Wan.*

اجيد eğīd. a. *Part.* Præditus collo longo, & gracili. *Wan.*

آجيده āğide. p. *n. f.* Puncturatæ suturæ series. *Ferh.*

اجير eğīr. a. *Part.* Mercenarius. V ارغاد

اجيل eğil. a *Part.* 1) Collecta in unum locum *aqua, inde & illud* ماءمتاجّل *mae muteeğğile.* Aqua in unum locum collecta. *Wan* 2) Procrastinans, lentus. *Gol.*

اجيل üğejl. a. *n. prop.* Viri, *ut: patris Zaimi, affeclæ Mahometis. Gol.*

اجيلك āğilik. t. *n. f.* مرارت *merāret* a. تلخي *telchy* p. Amaritudo. *Amarezza.*

اجيلكله āğiliğile. t. *Adv.* Amare. *Amaramente.*

اجيم eğim. a. *n. f.* آتشك يالكلنسي *āteśün-jalynlemesi.* Inflammatio, ignis accensio. *Wan.*

اجيمق āğimak. t. *V.* 1) Dolere. 2) Condolere. 3) Parcere. *Dolere, condolere, sparagnare.*

اح æhh. a. *V.* [1. F.] Tussire. *Wan.*

احابش æhābiś. a. *n. f. pl. a* حبش *hæbeś.* Aethiopes.

احابيش æhābiś. a. *n. f. Pl. a* حباشه *hubāśe.* Turba hominum mixta, non unius tribus. *Wan.*

احاثة yhāset. a. *V.* [4. *a* حوث] Subvertere & perscrutari terram, *quærendo quid in ea subsedit. Gol.*

احاجي æhāği. a. *n. f. pl. a* احجو *ühğiüww.* Aenigmata.

احاح æhāh. a. *V.* 1) Sitire. 2) Irasci. 3) Indignari. *Gol.*

احاح uhāh. a. *n. f.* 1) Sitis. 2) Moeroris angor. 3) Excandescentia. *Wan.*

آحاد āhād. a. *adj. pl. a* احد *æhæd.* Unus *Gol.*

احاد uhād. a. *adj. pl. a* وحد *wæhid.* Singuli. ¶ جاؤ احاد *giāū uhad,* & احاد احاد *uhāde uhāde.* Venerunt singillatim. *Wan.*

احادة yhādet. a. *V.* [4. *a* حود] Cito propellere camelos. *Gol.*

احادث æhadis. a. *n. f. loco sequentis.*

احاديث æhādis. a. *n. f. Pl. a* حديث *hædīs.* 1) Nova. 2) Dicta, Muhæmmedis. *Nuove, detti é fatti di Mahomete* ¶ احاديث روزكار *æhādisī rūzigār.* Nova, quæ in mundo accidunt. *Nuove, cose del mondo.*

احارة yhāret. a. *V.* [4. *a* حور] Respondere, reddere responsum. *Wan.*

احاشة yhāśet. a. *V.* [4. *a* حوش] Concitare, cinetam undique in retia agere *prædam. Gol.*

احاضة yhāzet. a. *V.* [4 *a* حاض حوض] Circumire *rem, etiam* mente, *ut* احاطة *yhatæt. Gol.*

احاطه yhātæ. a. *V.* [4. *a* حوط] 1) بر نسنه‌يي قپلايوب ايچرو الق *bir nesnejī kaplajūp icerū almak.* Comprehendere, complecti. *Comprendere.* 2) بر كمسنه‌يي اورته‌يه الق *bir kimesnejī ortaja almak.* Cingere, circumdare *aliquem. Racchiudere, attorniare. Wan.* 3) *Metaph.* بر نسنهء كمال ايله بلمك *bir nesneī kemālle bilmek.* Optime scire & intelligere. *Saper' ad intender perfettamente.* ¶ احاطه ا e. Complecti. احاطه اولنمش *yhatæ olunmiś.* Circumdatus. احاطهء ساعات واستغراق اوقات اول *yhātæī sāāt, we istyghrakÿ ewkæt* ol. Omnes horas & tempora impendere. *Impiegar tutto il suo tempo.* c. c. *dat. rei. Sæ.* علميله احاطه قلمش *ÿlmi ile yhātæ kylmiś.* Scientia complexus est, intellexit. *L'ha compreso, capito. Tef.* دينمز احاطه ايدهجك قدر *deinümüz yhātæ ideğek kædær.* Quantum sufficit ad persolvenda debita nostra. *Quanto basta per risar, pagar' i nostri debiti. Ll.*

احاظي ehāzī. a. *n. f. pl. mult. a* حظّ *hæzz.* Auguria, sortes. *Wan.*

احاكة yhāket. a. *V.* [4. *a* حيك] Invadere aliquem ferro, & vulnerare. *Wan.*

احالة yhālet. a. *V.* [4. حول] 1) Loqui impossibile, & absurdum. 2) Insilire equi dorso. 3) Non concipere Camelitem. 4) Invadere *aliquem flagello.* 5) Relictis copiis angustia, & inopia contentum esse. 6) Subsistere in aliquo loco per annum. 7) *i. q.* انتقال *intikāl.* Transire, migrare. *Wan.*

احامر æhāmir, & احامرة æhāmiret. a. *adj. pl. a* احمر *æhmer.* Rubri, russi natura. *Gol.*

احامر ehāmir. a. *n. f. Pl.* حمر *humr.* Res rubro colore tinctæ. *Wan.*

احامر uhāmir. a. *n. prop.* Urbis. *Wan.*

احامرة uhāmiret. a. *n. f. prop.* Gentis ex Persia oriundæ in Cuffa degentis. *Wan.*

احان æhān. a. *V.* [2. F.] 1) Irasci, indignari. 2) Male velle, odisse. *Gol.*

احانه ihāne. a. *V:* [4. *a* حين] Perdere aliquem, perimere. *Wan.*

احاوص æhāwys. a. *n. f. Pl. a* احوص *æhwæs. Nomina propria* virorum. *Gol.*

احب æhæbb. a. *compar. & superl.* Pulchrior, pulcherrimus. *Il più bello.* ¶ مؤلفاتنك احب و انفعي *mü-ellifātinün æhæbbü enfæ ÿ.* Dilectissima, & utilissima ejus compositionum. *La più bella, e profittevole delle sue compositioni. Sæ.*

احبا æhbā. a. *n. f. pl. a* حباب *hæbāb.* Familiares Regis. *Gol.*

احبّا æhybbā. a. *n. f. Pl. a* حبيب *hæbīb.* Dilecti, chari. *Li diletti. Ik. Sæ. V.* اطبّا

احباب æhbāb. a. *n. f. Pl.* حبيب *hæbīb.* Amici, dilecti. *Amici Ik. Sæ.*

احباب yhbāb. a. *V.* [2. F.] 1) Amare. *Amare.* 2) Renitentem & contumacem esse Camelum in via. 3) Aegrotare in via Camelum. *Wan.*

احبار æhbār. a. *n. f. Pl. a* حبر *hybr.* Judæorum excellentes scribæ, Doctores. *Scribi, ò Dottori de' Giudei. Quod sic in Ik. explicatur.* حبر مستغني و فايق آلاقران معناسنه اولوب احبار يهود ديدكلري بو جهتدندر *hybr müsteghnī we faikul ækrān mænasine olup æhbārī iehūd didüKleri bu ğihettendür. Cum* حبر *hybr significet doctum, & præcellentem inter æquales, ex eo* احبر *æhbār Judæorum Doctor vocari solet..*

احبار ehebār, & ehybār. a. *n. f. pl. a* حبر *hæber.* 1) Nuntia. 2) Prædicata *apud Dialecticos. Wan.*

احبار yhbār. a. *V.* [4. *a* حبر] Vestigia in itinere imprimere. *Wan.*

احباس æhbās. a. *n. f. pl. a* حبس *hybs.* Aquarium, locus ubi aqua asservatur. *Conservatorio d' acqua. Wan.*

احباش yhbāś. a. *V.* [4. *a* حبس] Parere filium nigri coloris. *Wan.*

احباض yhbāz. a. *V.* [4. *a* حبض] 1) Evertere, incassum reddere jus alicujus. 2) Deficere aquam in puteo. 3) Aberrare a meta. *Wan.*

احباط yhbāt. a. *V.* [4. *a* حبط] 1) Irritum reddere opus. 2) Aquam in puteo mutare cursum. *Wan.*

احبال yhbāl. a. *V.* [4. *a* حبل] Concipere foetum.

احبش ahbüś. a. *n. f.* Aethiops.

احبن æhbün. a. *Part.* Hydrope laborans.

احبنجار yhbincār. a. *V.* [3. *a.* حبجر] Inflari iracundia. *Wan.*

احبنطا yhbintāe. a. V. [3. a حبطا] Intumere ventrem. *Wan.*

احبوش ühbūś. a. n. ʃ. Turba hominum ex diverʃis nationibus conflata. *Wan.*

احبّه æhybbe. a. n. ʃ. *Pl. coll.* a حبيب hæhīb. Dilecti, amici. *Li amici.*

احتا yhtā. a. V. [4. a حتا] Contorquere penulam.

احتات æhtāt. a. n. ʃ. pl. a حتّ hætt. Celeres equi.

احتار yhtār. a. V. [4. a حتر] 2) Parum dare. 2) Contorquere nodum. *Wan.*

احتان æhtān. a. *Part. pl.* a حتن hætn. Similes, æquales. *Gol.*

احتبا yhtibae. a. V. [.8 a حبا] Decumbere junctis a tergo pedibus. *Wan.*

احتباس yhtibās. a. V. [8. a حبس] 1) اليقومق alykomak. t. Retinere. *Ritenere.* 2) محبوس ا‌ mæhbus ol. t. Contineri, includi. *Eʃʃer contenuto, rinchiuʃo.* etiam *tranʃitive.* Continere, includere. *Fermare, rinchiudere.* 3) وقف ا wækf. e. Legare aliquid ad pias cauʃas. *Far legati. Wan.* ¶ احتباس ا yhtibas e. Includere, *obʃidione*, incarcerare. زمان احتباسلرنده zemānĭ yhtibaslerinde. Tempore obʃidionis. *Durante l'aʃʃedio. Sæ.* ازدحام ناس موجب احتباس انفاس اولوب طاس افلاك بيم انشقاق ايله پر هراس ولمشدر izdihamĭ nās mūğibĭ yhtibāsĭ enfās olŭp lāsÿ eflāk bīmĭ inśikākyle pŭr hyrās olmiśidŭr. Turba hominum cauʃa, fuit oppreʃʃæ reʃpirationis, & crater cælorum metuens ne frangeretur plenus terrore fuit. *Era coʃi grande la calca de' combattenti, che non dava l'uno all altro luogo di riʃpirare, & che impauriva il Cielo. Sæ.*

احتباك yhtibak. a. V. [8. a حبك] 1) Conʃidere. *Piantarʃi sù.* 2) Bene agere aliquid. *Wan.*

احتبال yhtibāl. a. V. [8. a حبل] Aucupari retibus. *Wan.*

احتتان yhtitān. a. V [8. a حتن] Aequale eʃʃe. *Wan.*

احتثاث yhtisās. a. V. [8. a حثّ] Inʃtigare, incitare. *Wan.*

احتجاب yhtigāb. a. V. [8. a حجب] 1) Occultare ʃe ab hominum conʃpectu. *Naʃconderʃi, ritirarʃi dalla Viʃta de' Uomini. Wan.* 2) Vellare. *Coprire.*

احتجاج ÿhtyğiāğ. a. V. [8. a حجّ] Cauʃæ probationem adferre, conteʃtari litem. *Addurre le ʃue ragioni, conteʃtar la lite. Wan.*

احتجار ytiğār. a. V. [8. a حجر] Arripere fugam. *Wan.*

احتجاز yhtiğāz. a. V. [8. a حجز] 1) Præcingere lumbos. 2) Peregrinari in Provinciam Arabiæ *Hyğaz* dictam. *Wan.*

احتجاف yhtiğāf. a. V. [8. a حجف] Cohibere ʃe, impedire. *Wan.*

احتجام yhtiğām. a. V. [8. a حجم] Scarificare. *Scarnare, graffiare. Wan.*

احتجان yhtiğān. a. V. [8. a حجن] Attrahere ad ʃe rem, attribuere ʃibi rem. *Wan.*

احتداد yhtidād. a. V. [8. a حدّ] Caʃtigare aliquem pæna Corporis. *Wan.*

احتدام yhtidām. a. V. [8. ab حدم inus] 1) Erumpere in flammas ignem. 2) Sanguinem ʃubnigrum fieri. *Wan.*

احتذا yhtizā. a. V. [8. حذا] 1) Induere calceamenti genus quod apud arabes حذا hæza dicitur. 2) Aʃʃimilatum eʃʃe alicui rei. *Wan.*

احتذار yhtyzār. a. V. [8. a حذر] صاقنمق ʃakynmak. t. Cavere ʃibi, vitare. *Guardarʃi, ʃchivare.* cc. ab rei. *Wan.*

احتراب yhtirāb. a. V. [8. a حرب] Bellum gerere, præliari. *Wan.*

احتراث yhtirās. a. V. [8. a حرث] 1) Seminare. 2) Vulnerari equum in dorʃo ob nimiam equitationem. *Wan.*

احتراز yhtyrāz a. V. [8. a حرز] Cavere ʃibi, vitare. *Guardarʃi,* c c *abl rei.* ¶ ظلمو تعدّيدن احتراز zulmü teæddīden yhtyrāz e. Cavere ʃibi, ab injuʃtitia & exceʃʃu. *Guardarʃi dall' ingiuʃtitia, & oppreʃʃione. Ll.* عوق و تاخيردن و اهمال و مساهلهدن بغايت احتراز ايليهسز * احتراز اوزره اولاسز æwku teechÿrden we ihmālü müsāheleden bighājet (vel ex Perʃico beghājet) yhtyrāz eilejesyz vel yhtyrāz üzre olasyz. Diligentiʃʃime cavete à dilatione, & ab incuriâ. *Sfuggite ogni negligenza, ò traʃcuragine. Ll.* احترازا عن الافترا yhtyrāzen ænil iftirā. Cavendo à calumnia. *Sfuggendo la calunnia. I.*

احتراس ğhtirās. a. V. [8. a حرس] 1) صاقنمق sākynmāk t. Cavere ʃibi, cuʃtodiri. *Guardarʃi.* 2) Abigere, furari noctis tempore oves. *Wan.*

احتراق yktyrāk. a. V. [8. a حرق] Ardere, conflagrare. *Abbruggiare, ardere.* ¶ والد ماجدمز افتراقندن احتراقمز حدّ بياندن كذار ايدر wālidi māğidümuz iftirākynden yhtyrākumüz hæddi bejānden güzār ider. Ardor meus ex ʃeparatione a meo glorioʃo Parente procedens excedit limites explicationis, h. e. inexplicabile eʃt deʃiderium meum videndi Patrem meum. *Br. Indicibile è, & ineʃplicabile la brama mia di vedere il mio gran Padre. Sæ.* سوز و احتراق śūzü yhtyrāk. Exarʃio, & conflagratio. *Ardore, abbruggiamento. Ah.*

احترام

احترام yhtyrām. V & n. ʃ. [8. a حرم] 1) Venerari. 2) Veneratio, reverentia. *Honorare, riʃpetto, oʃʃervanza.* ¶ احترام ا yhtyram. e. حرمت ا hurmet. e. Venerari, revereri. *Honorare, riverire.* cc dat. perʃ. عنايت ملوكانهلري ايله احترام قلندقدن صكره ynāietĭ mūlūk īneleri ile yhtyrām hylyndukten ʃon-ra. Poʃtquam gratiis regalibus honorati ʃunt. *Doppo che li ebbe honorati con le ʃue gratie Regie. Ll.* احترام ايله yhtyrām ile. Cum veneratione. *Con riverenza, e riʃpetto. Ll.* حكام ذوي الاحترام hukkamĭ zewīl yhtyrām. Præfecti veneratione digni. *Principi, Comandanti, Giudici riveritiʃʃimi. Ll.*

احتزاز yhtizāz. a. V. [8. a حزّ] Scindere, ʃecare. *Tagliare. Wan.*

احتزاك yhtizāk. a. V. [8. a حزك] Præcingere lumbos linteo. *Wan.*

احتزام yhtizām. a. V. [8. a حزم] Se cingere zona. *Wan.*

احتسا yhtysā. a. V. [8. a حسا] 1) Bibere. 2) Fodere puteum. *Wan.*

احتساب yhtysāb. a. V. [8. a حسب] 1) Prohibere. Contra legem eʃʃe. *Wan.* 2) Reputare, annumerare. *Stimare, riputare.*

احتشا yhtyśā. a. V. [8. a حشو] Ligare fæminam tempore menʃtruorum linteum circa pudenda. *Wan.*

احتشاش zhtyśāś. a. V. [8. a حشّ] 1) Appetere fœnum pecus. 2) Aceruare fœnum. *Wan.*

احتشام yhtyśām. a. V. & n. ʃ. [8. a حشم]. 1) Pudere. *Vergognarʃi.* 2) Metuere ab ira alicujus. *Wan.* 3) Magnificentia, copia famulitii. *Magnificenza, pompa.* ¶ مجد واحتشام meğdii yhtyśām. Gloria & magnificentia. *Gloria e potenza. Sæ.*

احتصار yhtysār. a. V. [8. a حصر] Subʃternere puluinar clitellis cameli. *Wan.*

احتضار yhtyzār. a. V. [8. a حضر] 1) Currere. *Corere.* 2) Mærere, contriʃtari. *Affannarʃi. Wan.*

احتضان yhtyzān. a. V. [8. a حضن] 1) Prohibere. *Proibire.* 2) Sumere ʃub axillas, amplecti. *Wan.*

احتطاب yhtytāb. a. V. [8. a حطب] Congregare ligna. *Wan.*

احتظا yhtyzā. a. V. [8. a حظي] Adipiʃci potentiam & authoritatem. *Wan.*

احتفار yhtyfār. a. V. [8. a حفر] Fodere, excavare. *Cauare, zappare. Wan.*

احتفاز yhtyfāz, a. V. [8. a حفز] Conʃidere compoʃita veʃte. *Wan.*

احتفاظ yhtyfāz. a. V. [8. a حفظ] 1) Cavere ʃibi. *Guardarʃi.* 2) Iraʃci. *Adirarʃi.* 3) Vendicare ʃibi. *Attribuirʃi.*

احتفاف yhtyfāf. a. V. [8. a حفّ] 1) Evellere mulierem pilos e facie. 2) Evacuare patinam comedendo. *Wan.*

احتفال yhtyfāl. a. V. [8. a حفل] Congregari. 2) Lævigare. 3) Implere vallem torrente. *Wan.*

احتفان yhtyfān. a. V. [8. a حفن] 1) Appropiare ʃibi aliquid. 2) Evellere radicitus aliquid. *Wan.*

احتقاب yhtykāb. a. V. [8. a حقب] Bajulare ʃarcinam. *Wan.*

احتقار yhtykār. a. V. [8. a حقر] Contemnere. *Sprezzare. Wan.*

احتقاق yhtykāk. a. V. [8. a حقّ] 1) Odio ʃe habere invicem. 2) Vulnerari equum in dorʃo ex equitatione. 3) Uno ictu partim occidere, partim vulnerare manipulum avium. *Wan.*

احتقان [حقّن] yhtykān. a. V. [8. a حقن] احتقان الق * ويرمك yhtykān almak, wirmek. t. 1) Clyʃterem accipere. 2) Dare. *Prender e dare un ʃervitiale.* V. حقنه

احتكار ÿhtygār. a. V. [8. a حكر] 1) جمع ايدوب يغمق gem*idüp jyghmak. t. Accumulare frumentum, commeatumve 2) Recondere in anguʃtioris annonæ tempus. *Accumulare, racogliere & riʃervare il grano. Tef.*

احتكاك yhtykāk. a. V. [8. a حك] Scabere ʃe. *Wan.*

احتكال yhtykāl. a. V. [8. a حكل] Obʃcuram & dubiam eʃʃe rem.

احتلاب yhtylāb. a. V. [8. a حلب] 1) Mulgere. *Mugnere.* 2) Futuere. *Wan.*

احتلاط yhtylāt. a. n. ʃ. Ira, indignatio. *Stegno, ira. Wan.*

احتلاق yhtylāk. a. V. [8. a حلق] Radere. *Wan.*

احتلال ytylāl. a. V. [8. a حلّ] 1) Subʃiʃtere. 2) Incidere iram. *Ripoʃare, e frenare la colera. Gol.*

احتلام yhtylām. a. V. [8. a حلم] 1) دوش كورمك dūś giormek. t. Somniare. *Sognare. Wan.* 2) Pollutionem nocturnam pati. ¶ احتلام واقع اولدي yhtylām wākÿ*oldy, vel احتلام اولدم yhtylām oldüm. *Turcicè* دوشم ازدي düsüm āzdy. Pollutionem nocturnam paʃʃus ʃum. *Miʃono imbrattato in ʃogno.*

احتما yhtimā. a. V. [8. a حمي] Abʃtinere a cibo. *Wan.*

احتماد yhtimād. a. V. [8. a حمد] Æʃtuare. *Wan.*

احتماش yhtymās. a. V. [8. a حمش] 1)

Zu S. 51.

[illegible] | ychterem. a. sehr ehrwürdig [illegible]

[illegible] | ychteschad. a. [illegible]

[illegible] | ychteschem. a. [illegible]

[illegible] | ychteschach. a. füllen, anfüllen, ausstopfen, vollstopfen.

[illegible] | ychtaqaneh a. [illegible]

[illegible] | [illegible]

[illegible] | ychtaqam el mewad [illegible] Ebr. 10.36.

[illegible] | [illegible] Jac. 5.1.

[illegible] | [illegible] 2 Petri 2.13.

[illegible] | [illegible]

Ira exardere. 2) Proruere in pugna. *Adirarsi, andar con furia alla zuffa.*

احتمال *yhtymāl* a. *V.* [8. *a* حمل] 1) نازلنمق *nazlanmak.* t. Blandiri. 2) كوچمك *göcmek.* t. Migrare. *Wan.* 3) يوكلتمك *jükletmek.* t. Onerare. *Carigare.* 4) يوك كتورمك *jük getürmek.* Portare onus. *Portar un peso.* ¶ احتمالنه قادر *yhtymāline kādyr.* Par est ferendo oneri. *Lo puol. portare.* احتمالي ممكن اولميان *yhtymāli mümkin olmajan.* Quod sufferri non potest. *Insopportabile.*

احتمال *yhtymāl.* a. *n. f.* 1) Probabilitas. 2) Suspicio, metus. *Possibiltà, probabilità, sospetto.* ¶ احتمال ظفر قالمدي *yhtymālў zæfer kalmady.* Non remansit possibilitas vincendi. *Non vi è apparenza di poter vincere. Sæ.* خلاصي احتمالي محالدر *chælāsy yhtymāli mühāl dür.* Neque imaginarie possibilis est ejus liberatio. *Non c'è imaginabile probabilità, che possa egli esser liberato. Sæ.* بد خوي ايله احتمال سلامت بر طرفدر *bed chūj ile yhtymāli selāmet ber tæræftür.* Procul est probabilitas salvum aliquem fieri posse cum pravis moribus. *Non vi è apparenza di salute con un uomo vitioso. Ik.* دشمن ايله اتفاق احتمالي قالميه *düśmen ile ittifāk yhtymāli kalmaia.* Ut non maneat suspicio conspirationis cum hoste. *Che non resti sospetto, ò pericolo di congiongersi, ò cospirare con li Nemici.* تعدّي الن دراز اتمك احتمالي اظهر اولمغين *teæddi elin dirāz itmek yhtymāli æzher olmaghyn.* Quia clarè apparebat eum iniquitatis manum latius extensurum. *Sæ.* احتمال مال اولان بيچارهلره اشكنجه ايدردي *yhtymāli māl olan bicārelere iśkenge iderdi.* Torquebat miserabiles, quos divitiis pecuniisve abundare suspicabatur. *Dava la tortura alli miserabili, che, gli erano sospetti di aver richezze.* فلان پلانقهسني تعميري بهانهسيله كيش قماره وضع ومباشرت احتماليله *fūlān palankasini tæmīr behānesi ile, kiś komare wæz-ū mübāseret yhtymālī ile.* Suspicando aut verendo, ne prætextu reparandæ Palancæ, seu Castelli N. repararent & occuparent Arcem *Kiśkomar* dictam. *Col sospetto, dubitando, che sotto pretesto di riparare la Palanca, ò Castello di N. non ristaurassero, & occupassero la Fortezz de Kiśkomar. Ll. Sæ. Eb.* احتمال واركه كلامده تقديم و تأخير اولا *yhtymāl warki kelāmde tæktymü teechyr ola.* Suspicio est in sermone transposita esse verba. *C'è sospetto, puol essere, che siano transposte le parole. Tef.* خلاف ظهور اتمك احتمالي واردر *chylāf zuhūr itmek yhtymālī wardür.* Fieri posset ut eveniret contrarium. *E' da temere, potrebbe esser, ch'il contrario succedesse Ll.* انلري رنجيده اتدرمك نه احتمالدر *anlari rengīde ittürmek ne yhtymāldür?* Quid suspicionis est, ut molestari eos curemus. *Non c'è pericolo, che noi li facciamo maltrattare.* بونلر بو فلاكتله هلاك احتمالي كورندكده *bunlar bu felāketile helāk yhtymālī göründükte.* Postquam eos vidit in periculo pereundi ex illa vexatione. *Quando li vidde in pericolo di perire da quella tribolatione. Eb.* فلان كتمك احتمالي يوقدر * عديم الاحتمالدر *fūlan gitmek yhtymālī joktür, vel ædīmül yhtymāldür.* Non est periculum, ut eat. *Non c'è pericolo, ch'egli vada.* احتمال ويرمك *yhtymāl wirmek.* Suspicari, imaginari. *Dar, ò prender sospetto, imaginarsi.* خدعه احتمالن ويروب *chud-æ yhtymālin wirüp.* Suspicatus fraudem. *Sospettando di qualche inganno. Sæ.* دوزمه اولمق احتمالن ويروب *düzme olmak yhtymālin wirüp.* Suspicatus eum esse fictum. *Sospettando, dubbitando, che non fosse finto. Sæ.* قرنداشي اولمهسنه احتمال ويرمزدي *kærindāśi olmasine yhtymāl wirmezdi.* Non suspicabatur, esse fratrem suum. *Non s'imaginava, ò poteasi imaginare, ch'egli fosse suo fratello. Eb.*

احتمام *yhtimām.* a. *V.* [حمّ] Angi, contristari. *Wan.*

احتناك *yhtināk.* a. *V.* [حنك] 1) Injicere habenam mento equi. 2) Devorare Locustam herbas terræ. 3) Vincere. 4) Constantem & fortem esse. *Wan.*

احتوا *yhtywā.* a. *V.* [8. *a* حوي] 1) جمع *gem*ᵃ e. Colligere, comprehendere. 2) Continere, complecti. *Comprendere, contenere.* ¶ فحواي سعادت احتواسي اوزره *fæhwāi seādet yhtywāsī üzre.* Juxta sensum ejus salutiferum. *Secondo il senso salutifero di. Sæ.*

احتواش *yhtywāś.* a. *V.* [8. *a* حوش] 1) Terrefacere *se invicem feras.* 2) Assumere aliquem in medium. *Wan.*

احتياج *yhtyjāg.* a. *V.* & *n. f.* [8. *a* حوج] 1) Indigere. 2) Inopia. ¶ احتياج چكمك *yhtyjāg cekmek.* Inopiam pati, indigere. *Auer di bisogno.* ccdr. احتياجي اولر *yhtyjāgī* ol. Indigere احتياجم وار *yhtyjāgilim war.* i. q. محتاجم *muhtāgem.* Indigeo. *Hò di bisogno.* ccdr. احتياج اولندي *ythyjāg olundy.* Opus fuit. *Ne è stato di bisogno.* تحصيلنه احتياج زحمتي بر طرف اولمش ايدي *tæhsȳline yhtyjāgī zæhmetī bertæræf olmiś idi.* Non erat opus facessere sibi molestiam ad illud acquirendum. *Non occorreva prendersi fatiga per acquistarselo. Ik.* احتياجدن مجبر اولر *yhtyjāgten mügber* ol. Necessitate adigi. *Esser astretto dalla necessità.* خورشيد درخشانه احتياج قومزدي *Chorśīdi diræchśāne yhtyjāg komazdy.* Non sinebat opus esse fulgenti sole, *h. e.* ita luminosus erat, ut sole non opus esset. *Toglieva il bisogno, che si hà del sole. Eb.* اصحاب احتياج *æshābī yhtyjāg.* Egeni, indigi. *Li bisognosi, necessitosi. Ik.*

احتياجات *yhtyjāgiāt.* a. *n. f. Pl. præcedentis.* Indigentiæ, necessitates. *Li bisogni, necessità.* ¶ احتياجاتنه صرف ايچون *yhtyjāgiātine særf iciün.* Ad expendendum pro suis necessitatibus. *Da spendere per li suoi bisogni, ò necessità di casa. Sæ.*

احتياز *yhtjāz.* a. *V.* [8. *a* حوز] جمع *gemy*ᵃ e. Colligere. *Wan.*

احتياط *yhtjāt.* a. *V.* [8. *a* حوط] 1) Cavere. *Guardarsi.* 2) Circumdare. *Circondare. Wan.*

احتياط *yhtyjāt.* a. *n. f.* 1) Cautela, circumspectio. 2) Scrupulus. *Cautela, circospezione, scrupulo.* ¶ احتياطدن سلامت اولور *yhtyjātten selāmet olur.* Ex cautela, oritur salus. *Dalla circospezione si vienne al salvamento.* مقتضاي احتياط و اظهار مدارات و انبساط اتدي *muktæzāi yhtyjāt we izhārī müdārātü imbisāt itti.* Cautelam adhibuit, & dissimulando hilaritatem præ se tulit. *Giudicò esser ispediente di dissimular con lui. Sæ.* احتياط ا *yhtyjāt.* e. & احتياط اوزره ار *yhtyjāt üzre* ol.. Cavere sibi, providum ac circumspectum esse in rebus agendis. *Guardarsi, esser circospetto nelle sue cose.* احتياط تام ايلر ايدي Perfecta circumspectione utebatur. *Staua con grandissima vigilanza & osservanza. Br. Sæ.*

احتياطاً *yhtyjātæn.* Per modum cautelæ, provide. *Per cautela. Sæ.*

احتيال *yhtyjāl.* a. *V.* & *n. f.* [8. *a* حيل] 1) Decipere. 2) Suscipere in se negotium. 3) مكر *mekr.* Dolus, fraus. *Frode, inganno.* ¶ مكر و احتيال اولوب *mekrü yhtyjāl olup.* Accedente dolo & fraude *Per frode, stratagema, ò arte. Sæ.* احتيال ا *yhtyjal.* e. حيله *hȳle.* e. Moliri dolum, technam struere.

احثار *yhsār.* a. *V.* [4. *a* حثر] Crepare dactylum. *Dicitur*, quando nucleus adhuc mollis & immaturus est. *Wan.*

احثال *yhsāl.* a. *V.* [4. *a* حثل] Corrumpere cibum infantis. *Wan.*

احجا *æhgiā.* a. *n. f. Pl. à* حجي *hægia.* Tractus, districtus. *Wan.*

احجا *æhgia.* a. *n. f. Pl. à* حجي *hygiā.* Ingenia. *Gol.*

احجاب *æhgiāb.* a. *n. f. Pl. à* حجاب *hygiāb* [*ex Gol. est* حواجب *hæwāgib*] Vela, cortinæ. ¶ عروس فتحي احجاب امتناعدن بروز اتميوب *ārūsī fethȳ æhgiābī imtināᵃden büruz itmeiüp.* Cum sponsa expugnationis ex cortina impossibilitatis non prodiret, *h. e.* cum forte non concederetur expugnatio illius *Arcis. Non sortendo ad alcuno il conquisto di essa Sæ. Br.*

احجاج *yhgiāg.* a. *V.* [4. *a* حجّ] Mittere aliquem ad peregrinationem Meccanam *in locum sui. Wan.*

احجار *æhgiār.* a. *n. f. Pl. à* حجر *hæger.* Lapides. *Pietre.* ¶ احجار عجيبه *æhgiārī āgībe.* Mirabiles, ingentes lapides. *Pietre grandi, di strana grandezza.*

احجال *æhgiāl.* a. *n. f. Pl. a* حجل *hygl, vel hægl.* Compedes. *Wan.*

احجال *yhgiāl.* a. *V.* [4. *a* حجل] Transferre funem a sinistro pede cameli ad dextrum. *Wan.*

احجام *yhgiām.* a. *V.* [4. *a* حجم] Retrahere a proposito. *Wan.*

احجان *yhgiān.* a. *V.* [4. *a* حجن] 1) Attrahere ad se *rem incurvato baculo.* 2) Pullulare herbam ثمام *sümam arabice* dictam. *Wan.*

احجّة *ahyggēt.* a. *n. f. Pl. a* حجاج *hægiāg.* Ossa circo oculos, in quibus supercilia circumcrescunt. *Wan.*

احجن *æhgien.* a. *Part.* Curvus. *Wan.*

احجوّ *uhgiüww,* & احجية *uhgijet, ac* حجيّا *hugejjā.* a. *n. f. Pl.* احاجي *æhāgi.* Questio explorandi ingenii ergo proposita, ænigma. ¶ حجيّاك ما كان هذا *hugejjake mā kāne hāzā.* Conjectare, quid hoc sit. & انا حجيّاك في هذا *ene hugejjāke fī hāzā.* a. Conjectandum hoc tibi propono. *Gol.*

احجيّة *ühügijet.* a. *V.* Confabulari, sermones convivales agere. *Wan.*

احد *æhæd.* a. *n. numerale.* Unus. ¶ بر احد *bir æhæd, sequente negativo verbo.* Nemo. *Nessuno, Niuno.* كلّ احد *küllü æhæd.* Unusquisque, omnis. *Ciascheduno, ogniuno.* هر احد *her æhæd.* Unusquisque, *Sæ.*

احد *uhud*, & جبل احد *gebeli uhud.* a. *n. prop.* Montis in urbe Medina. ¶ احد غزاسي *uhud ghæzāsi Tef.* & *in Sæ.* غزوهٔ احد *ghæzweī, aut ghæzāi uhud.* Prælium ad montem hunc Uhud a Mahomete anno tertio post fugam commissum. *La giornata ò battaglia di Uhud.*

احداً *æhæden.* a. *adv.* Singulatim, & ad unum. *Ad uno ad uno.*

احداب *ehdāb.* a. *Part.* Gibbosus. *Wan.*

احداب *yhdāb.* a. *V.* [4. *a* حدب] Inflectere, contorquere. *Wan.*

احداث

احداث *æhdās*. a. n. ſ. Pl. a حديث *hædis*. 1) Juvenci. 2) Res novæ. 3) Accidentia fortunæ. *Wan.*

احداث *yhdās*. a. V. [4. a حدث] 1) عدمدن وجوده كتورمك *ædümden wüǵiüde ǵöturmek*. Ex nihilo producere. 2) حديث كوترمك *hædis ǵotürmek*. Narrare dicta factaque Mahomedis, afferre nuntium. *Wan.*

احداج *æhdāǵ*. a. n. ſ. Pl. à حدج *hydǵ*. Onera, *peculiariter* pilenta camelina.

احداج *yhdāǵ*. a. V. [4. a حدج] Creſcere colocynthidem. *Wan.*

احداد *yhdād*. a. V. [4. a حدّ] 1) Abſtinere *fæminam poſt mortem mariti a concubitu*. 2) Acuere *cultrum*. 3) Intendere aciem oculorum. *Wan.*

ادرار *yhdār*. a. V. [4. a حدر] 1) Tollere & aſſervare veſtes. 2) Contorquere in nodulos *ſtamina panni*. *Wan.*

احداق *æhdāk*. a. n. ſ. Pl. à حدقه *hædækæ*. Pupillæ. *Pupille.*

احداق *yhdāk*. a. V. [4. a حدق] 1) Aſpicere intenſis oculis. 2) Circumſpicere. *Wan.*

احدان *æhdan*, *uhdan*. a. i. q. احاد *āhīd*. Unici, ſoli. *Gol.*

احدب *æhdeb*. a. Part. 1) *Fæm.* حدبا *hædba*. *Pl.* حدب *hudb*. Gibboſus dorſo. 2) حدبا *hædba*. Protuberantem habens poſteriorem coxæ partem *camela*. *Gol.*

احدكم *æhædüküm*. a. Unus veſtrum. *Uno di voi.*

احدل *æhdel*. a. Part. *Fæm.* حدلا *hædla*. Depreſſo uno, altero elato humero præditus *vir*. *Wan.*

احدوثة *ühdūset*. a. n. ſ. Parabola. *Wan.*

احدون *æhædūne*. a. n. ſ. Pl. San. ab احد *æhæd*. Unici, ſoli. ¶ احد الاحدين *æhædül-æhædine*, & واحد الاحدين *wæhydül-æhædin*. Vir incomparabilis, eximius. *Gol.*

احدهما *æhædühümā*. a. Unus duorum, alteruter, *L'uno de' doi.*

احدى *æhādī*. p. n. ſ. Genus exercitus in India, *cujus Centuriones* صدي *sadī*: *Tribuni vero* هزاري *hezari nominantur*. *Ferh.*

احدي *yhdā*. a. *fæm. irreg. ab* احد *æhæd*. Una. *Una.* ¶ سنه احدي وثلثين وسبعمايده *ſene yhdā we ſelāsīne we ſeb-æmaiede*. Anno ſeptingenteſimo triceſimo primo. *L'anno ſettecento trent'uno.* احدي و خمسين و الف *yhdā we chæmsīne we elf*. 1051. *Ll.*

احديت *æhædījet*. a. n. ſ. Unitas. *Unità.* ¶ جناب احديت دركاهندن *ǵenābi æhædījet dergāhinden*. Ab aula unitatis, *h. e.* a Deo uno.

اح

احديداب *yhdydāb*. a. V. [8. a حدب] Incurvari. *Wan.*

احذ *æhæzz*. a. Part. *Fæm.* حذّا *hæzzā*. 1) Agili manu præditus. *Wan.* 2) Cauda levis *camelus*, *vel ovis*. 3) Leve & præpropere factum *juramentum*. *Gol.*

احذا *yhzā*. a. V. [4. a حذا] Induere certum genus calceamentorum *apud arabes* حذا *hæzā dictum*. *Wan.*

احذار *æhzār*, & ابن احذار *ibni æhzār*. a. *Part.* Providus. *Gol.*

احذاق *æhzāk*. a. n. ſ. Pl. à حذقة *hyzkæt*. Segmenta, partes. *Gol.*

احرّ *æhærr*. a. Part. Calidior, calidiſſimus. *Gol.*

احراب *yhrāb*. a. V. [4. a حرب] Indicare viam ad ſpoliandum *hoſtem*. *Wan.*

احراج *æhrāǵ*. a. n. ſ. Pl. à حرج *hærǵ*. Loci anguſti. *Wan.*

احراج *æhrāǵ*. a. n. ſ. Pl. à حرج *hyrǵ*. 1) Conchæ venereæ. 2) Partes prædæ, quæ cani venatico dantur. *Gol.*

احراج *yhrāǵ*. a. V. [4. a حرج] Inducere ad peccandum. *Wan.*

احراح *æhrāh*. a. n. ſ. Pl. à حرح *hyrh*. Pudenda mulieris. *Wan.*

احرار *æhrār*. a n. ſ. Pl. à حرّ *hurr*. Liberi, ingenui. *Liberi.* ¶ احرار بني ادم *æhrārī benī ādem*. Mortallum liberi, ingenui. *Li liberi trà gl'huomini*. *Ik.*

احرار *æhrār*. a. n. ſ. Pl. à حرّ *hurr*. 1) Olera citra coctionem eſculenta. 2) Mediæ domorum partes. *Gol.*

احراز *æhrāz*. a. n. ſ. pl. à حرز *hærz*. Nuces detritæ. *Gol.*

احراز *æhrāz*. a. n. ſ. pl. à حرز *hyrz*. Munimenta, præſidia. *Gol.*

احراز *yhrāz*. a. V. [4. a حرز] 1) Colligere, reportare. 2) Aſſervare *mercedem*. *Riportar premio*, & *riſervare la ricompenſa.* ¶ مثوبات جميله احرازي و حسنات جزيله افرازي *mesübāti ǵemīle yhrāzī, we hæſenāti ǵezīle ifrāzī*. Collectio meritorum, & inſtitutio bonorum operum. *Aver cura di accumular meriti con opere pie, fondazioni ſacre.* *Br. Sæ.*

احراس *æhrās*. a. n. ſ. pl. a. حرس *hærs*. Sæcula. *Gol.*

احراس *yhrās*. a. V. [4. a حرس] Morari multo tempore in aliquo loco. *Wan.*

احراض *æhrāz*. a. n. ſ. Pl. à حرض *hæræz*. Confecti *mærore*, proximi exitio. *Wan.*

احراض *yhrāz*. a. V. [4. a حرض] Inſanire *amore*. *Wan.*

احراف *yhrāf*. a. V. [4. a حرف] Emendare ſtatum ſuum augendo opes. *Wan.*

احراف

احراف *yhrāf*. a. n. ſ. Multæ opes. *Wan.*

احراق *yhrāk*. a. V. [4. a حرق] يقمق *iakmak*. t. Incendere, comburere, cremare. *Abbruggiare.* ¶ بر قريهٔ احراق *bir kærjei yhrāk*. e. Incendere pagum. *Incendiar un villaggio.* احراق وغارت قصديله *yhrāku ghāret kæſtyile*. Cum propoſito, incendendi, & diripiendi. *Con diſſegno di abbruggiare, e ſaccheggiare.* احراق اولنمق *yhrāk olunmak*. Ardere, conflagari. *Eſſer abbruggiato. Paſſ.*

احرام *æhrām*. a. n. ſ. Pl. à حرم *hærem*, & à حريم *hærīm*. Sacra loca, & protecta. *Luoghi ſacri, Santuarij.*

احرام *yhrām*. a. V. [4. a حرم] 1) Prohibere. *Vietare.* 2) Ad ſummæ venerationis gradum pervenire. *Diventare molto riſpetabile.* 3) Intrare urbem Meccam. *Entrare alla città di Mecca.* 4) Viliorem veſtem ob viſitationem templi Meccani in ſe ſuſcipere, *quod peregrinantes Muslemitæ die* 10. *menſis. Zūil-kæde facere ſolent.* *Wan.*

احرام *yhrām*. a. n. ſ. 1) Species veſtis vilioris, qua utuntur Peregrini Meccam ingreſſuri. 2) Lodix ſubtilis, quam ephippio ſuperimponere ſolent Viatores, eamque noċte ſternunt loco culcitræ, aut integumenti. *Coperta leggiera di lana.* ¶ احرام ايدوب اتدي عظم حرم *yhrām idüp itti æzmī hærem*, *vel* عقد احرام ايليوب *ækty yhrām eilejüp*. Se contexit illa Lodice quaſi veſte ad intrandum Templum Meccanum, ibique peragenda Sacra. *Si apparecchiò ad entrar nella Mecca. Sæ.* حالت احرام *hāleti yhrām*. Status, & tempus, quo illam veſtem induti abſtinent venatione, venere, &c. *ſcilicet* ante Meccani feſti celebrationem. *Gol.*

احرد *æhred*. a. n. ſ. *Fæm.* حردا *hærdā*. Tendinem relaxatam habens *camelus*. *Wan.*

احرس *ührüs*. a. n. ſ. Pl. à حرس *hærs*. Sæcula. *Wan.*

احرش *æhreś*. a. Part. *Fæm.* حرشا *hærśa*. Aſper *nummus*.

احرش *æhreś*. a. n. ſ. 1) Stellio, lacerta. *Wan.* 2) Nomen herbæ. *Gol.*

احرف *æhrüf*. a. n. ſ. Pl. à حرف *hærf*. Litteræ. *Wan.*

احرنبا *yhrinbā*. a. V. [26. a حرب] Creſcere *capillos*, & *herbam*. *Wan.*

احرنجام *yhrinǵiām*. a. V. [3. a حرجم] Congregari in turbam, confluxum hominum. *Wan.*

احرنفاش *yhrinfāś*. a. V. [3. a حرفش] Pronum eſſe *ad iram*, & *malum*. *Wan.*

احرّون *æhyrrūne*. a. n. ſ. Pl. mult. a حرّة *hærret*. Loci lapillis nigris velut aduſti conſiti. *Wan.*

احرى *æhrā*. a. compar. زياده لايق *ziāde lāik* Melior, dignior. *Migliore, più degno.*

احريا *æhrya*. a. Pl. à حري *hæri*. Convenientia, digniora. *Gol.*

خريان *æhryjan*. t. n. ſ. i. q. اجريان *æchryjan*. Homo ignarus.

احريض *yhryz*. a. n. ſ. Flos cnici tinctorius. *Alias etiam arabice* عصفر *usfur*. *Wan.*

احزّ *æhyzz*. a. n. ſ. Pl. à حزيز *hæziz*. Loci fortes, ſed non aſperi. *Wan.*

احزاب *æhzāb*. a. n. ſ. Pl. à حزب *hyzb*. Socii congregati ad oppugnandos prophetas. *Wan.*

احزام *æhzām*. a. n. ſ. Cohortes. *Wan.*

احزان *æhzan*. a. n. ſ. Pl. à حزنة *huznet*. Montes aſperi & duri. *Gol.*

احزان *yhzān*. a. V. [4. a حزن] Affligere, contriſtari. *Wan.*

احزة *æhyzet*. a. n. ſ. Pl. à حزيز *hæziz*. i. q. احزّ *æhizz*. Loci fortes. *Wan.*

احزم *æhzem*. a. Part.)(اهضم *æhzem*) 1) Medio craſſus corpore. 2) Elata, & ſalebroſa *terra*.

احزيلال *yhzīlāl*. a. V. [11. a حزل] Elevare ſe à *terra camelum*. *Wan.*

احسا *æhsā*. a. n. ſ. Pl. a حسي *hysī*. Putei in locis arenoſis. *Wan.*

احسا *yhsā*. a. V. [4. a حسو] Præbere ſorbendum juſculum. *Wan.*

احساب *yhsāb*. a. V. [4. a حسب] 1) Sufficere. 2) Dare. 3) Pilos cameli rufos, alboſve fieri. *Wan.*

احساس *yhsās*. a. V. [4. a حسّ] 1) Noſcere probe rem. 2) Sentire, percipere motum rei alicujus. 3) Putare, invenire. *Sentire, accorgerſi.* *Wan.* ¶ فلان اولمق علايمي احساس بيورلدقده *fülan olmak ælāimī yhsās bujuryldukte*. Poſtquam percepta ſunt indicia faciendæ rei. *Accortiſi & veduti ſegni, & indicii, che ſarebbe una tal coſa.* *Sæ.*

احسان *yhsān*. a. n. ſ. Pl. احسانات *yhsānāt*. ايلك *eilik*. Beneficium, gratia, favor. *Beneficio, gratia, favore.* ¶ احسان ، *yhsān*. e. ، اكرام و احسان *ikrāmü yhsān*. e. Beneficium in aliquem conferre, bene mereri de aliquo. *Far bene, aggratiare, favorire.* احسان ايله *yhsān eile* لطف ايله *lutf eile*. Fac gratiam, amabo. *Di grazia, faccia grazia.* احسان ديده *yhsān dīde*. Qui beneficium accepit. *Obligato per benefizij riceuuti.* احسان ديده كز ايز *yhśān dīden-üzyz*. Beneficiis devincti tibi ſumus. *Vi ſiamo obligato per molte grazie da voi riceuute.* *Eb.*

احسب *æhseb.* a. *Part.* 1) Albo, rufove colore præditus *camelus.* 2) Crine ruber. *Wan.*

احسك *æhseke.* a. *vel in compoſitione.* احسك و بسك *æhseke we beseke.* Quomodo vis. *Comme lo commandi. Wan.*

احسن *æhſen.* a. *compar. fæm.* حسنى *huſnā.* Pulchrior, & pulcherrimus, elegantiſſimus. *Più bello, ò buono, belliſſimo.* ¶ احسن مواضعدر *æhſenĭ mewāẓy̆dür.* Pulcherrimus locorum eſt. *La più bella delle Piazze. Br. Sæ.* احسن بلدان و اطيب مداين عمراندر *æhſenĭ büldān we ætjebū medāinĭ y̆mran dūr.* Pulcherrima urbium, & optima civitatum judaicarum. *La più bella citta degl' ebrei. Sæ.* احسن وجهله *æhſenĭ weḡhile.* Omni meliori modo. *In ogni miglior forma.*

احسنه *æhſene.* a. *In apprecationibus ſignificat aut* كوزل اولسون *güzel olſun.* t. Pulcher, bonus ſit, *aut* كوزل اتسون *güzel etsün.* Pulchrum, bonum faciat. ¶ احسن الله اليه سبيل الصواب و الرشاد *æhſenāllāhū ileihi ſebileſſæwābĭ werreśād.* Dirigat eum Deus ad rectam ſalutis viam. *V.* افتخار

احسنت *æhsente. Arabicum; ſed à perſis uſurpatur loco* شادباش *śadbaś.* Euge, macte. *Ferh.*

احسنتا *yhsintā, vel æhsentā.* p. *n. ſ.* Hæreditas, poſſeſſio. ¶ احسنتا كرفتن *yhsintā giriſten.* Poſſidere. *Caſt.*

احسند *æhsened.* p. *i. q.* احسنت Euge, macte. *æhsente. Ferh.*

احسيت *æhseitu.* a. *Expreſſio ſignificans.* Percepi notitiam. *Wan.*

احشا *æhśā.* a. *n. ſ. Pl. à* حشي *hæśa.* Viſcera ventris. *Wan.*

احشاش *yhśāś.* a. *V.* [4. *a* حش] Pabulari, pabulum colligere. *Gol.*

احشاف *æhśāf.* a. *n. ſ.* Mammæ, a quibus lac recedit.

احشاف *yhśāf.* a. *V.* [4. *a* حشف] Corrumpi fructus dactyli. *Wan.*

احشام *æhśām.* a. *n. ſ. i. q.* حشمه *hæśeme.* Clientes, famuli. *Il ſeguito, ſervitori. Sæ.*

احصّ *æhæſs.* a. *Part. Fæm.* حصّا *hæſsa. Pl.* حصّ *huſs.* 1) Rariore præditus coma. 2) Raras in ala pennas habens *avis. Wan.* 3) Siccus, & ſterilis annus. *Gol. In Duali* الاحصّان *el-æhæſsānī.* Mancipium, & aſinus. *Gol.*

احصاء *yhsāe.* a. *V.* [4. *a* حصأ] Explere ſitim. *Wan.*

احصا *yhsā.* [4. *a* حصي] 1) صايمق *ſaimak.* t. Numerare, computare. 2) Noſſe. *Numerare, contare, ſapere.* ¶ احصا اولنمز *yhsā olunmaẓ.* Numerari haud poteſt. *Innumerabile.* بر وجهله محاربه اتديلركه شهسوار انديشه فضاي حصر و احصاي قتلي تكاپوي اتمدن قالدي *bir weḡhile muhārebe ettilerkī śehsüwārĭ endīśe fæẓāj hæſrū yhsāj kætli tekāpūj etmeden kaldy.* Tali modo conflixerunt, ut eques velociſſimus cogitationis defecerit in campo comprehenſionis, ac enumeratione occiſorum, *hoc eſt*, tanta ſtrages facta eſt, ut occiſi numerari non potuerint. *Fù così atroce il combattimento, che neanco il penſiere può arrivar à comprendere la gran ſtrage, che ne ſegui. Sæ.* اطعام عام ايچون حدّ وعدّ و احصادن بيرون و ظروف الفاظ و حروفده كنجايشدن افزون اطعمهء كوناكون موائدني مبسوط بيوردي *yt-āmĭ ām iciün hæddū ǽddii yhsāden bīrūn we ẓurūfi elfāẓü hurūfte küngiāiśten efẓūn æt-y̆meĭ güuāgūn mewā-idini mebsūt büjürdy.* Ad cibandum vulgus ſterni juſſit menſas variorum ciborum omnem numerum & terminum excedentium, & plurium quam in loculis dictionum ac literarum contineantur, *hoc eſt* inexplicabilium. *Fù così gran quantità di cibi, e di vivande diſtribuita, e data a' poveri, e mendici, che non ſi poterono numerare, nè con la bocca ridire, nè con la penna deſcrivere. Sæ. Br.*

احصاب *yhsāb.* a. *V.* [4. *a* حصب] Currendo diſpergere lapillos ſub pedibus. *Wan.*

احصاد *yhsād.* a. *V.* [4. *a* حصد] 1) Apropinquare tempus meſſis. 2) Contorquere funem. *Wan.*

احصار *yhsār.* a. *V.* [4. *a* حصر] 1) Obſidere, arcte circumdare. 2) Retinere, prohibere, *V.* محاصره

احصاص *yhsās.* a. *V.* [4. *a* حصّ] Portionem dare. *Wan.*

احصاف *yhsāf.* a. *V.* [4. *a* حصف] 1) Firmare, corroborare. 2) Ligare, nectere funem. 3) Properare. *Wan.*

احصال *yhsāl.* a. *V.* [4. *a* حصل] Arborem portare immaturos dactylos. *Wan.*

الاحصّان *el æhsān.* a. *n. ſ. Dual.* Mancipium & aſinus. *Horum aſſimilatio eſt, quia utriusque valor & pretium ab ætate, & inde præſtando labore determinatur. Wan.*

احصان *yhsān.* a. *V.* [4. *a* حصن] 1) Ducere uxorem. 2) Velatam incedere mulierem. 3) Cuſtodire in gynæceo uxorem. *Wan.*

احضاب *yhẓāb.* a. *n. ſ. Pl. a* حضب *hyẓb.* 1) Sonus *chordarum in arcu.* 2) Serpentes *mares. Wan.*

احضاج *æhẓāḡ.* a. *n. ſ. Pl. a* حضج *hyẓḡ.* Reſidua aquæ in aquariis *poſt hauſtum camelorum. Wan.*

احضار

احضار *yhẓār* a. *V.* [4. *a* حضر] 1) Currere. 2) حاضرلمق *hāẓyrlamak*, Producere. 3) Præſentem ſiſtere. *Far pronto, produrre, far venir avanti di ſe.* ¶ احضار خصما قلديلر *yhẓārĭ chuſæmā kyldiler.* Adverſarios juſſerunt comparere, ſtiterunt Judicio. *Fecero comparire le Parti. Eb.* احضار و تدارك ايدوب *tedārükü yhẓār idüp.* Jubendo in promptu haberi. *Facendo tener pronti, Ll.* احضار اولنمق *yhẓār olunmak Paſs.* Adduci, ſiſti. *Eſſer condotto, e fatto comparire Ik. Sæ.*

احضان *æhẓān. n. ſ. Pl. a* حضن *hyẓn.* Latera, circumferentiæ. *Wan.*

احضان *yhẓān.* a. *V.* [4. *a* حضن] Deſpicere. *Wan.*

احطّ *æhætt.* a. *Part.* 1) Magis declivis, depreſſior. 2) Velocior *dromas. Wan.*

احطاب *æhtāb.* a. *n. ſ. Pl. a* حطب Ligna. *Gol.*

احطاب *yhtāb.* a. *V.* [4. *a* حطب] Appropinquare tempus cædendi ligna. *Wan.*

احطال *æhtāl. n. ſ. Pl. a* حطل *hytl.* Lupi. *Gol.*

احطب *æhtab. Part. etiam* حطوب *hüẓūb.* Pingueſcens. *Wan.*

احظّ *æhazz.* a. *Part.* Fortunatus, valde felix. *Wan.*

احظّ *æhuzz.* a. *n. ſ. Pl. pauc. a* حظّ *hæzz.* Sortes, bona auguria. *Wan.*

احظا *yhẓā.* a. *V.* [4. *a* حظي] Præferre aliquem alteri. *Wan.*

احفا *yhfā.* a. *V.* [4. *a* حفي] 1) Offendere pedem. 2) Tumere in ungula *equum.* 3) Garrulitati & altercationi finem imponere. *Wan.*

احفاث *æhfās.* a. *n. ſ. Pl.* حفث *hæfis.* Omaſa. *Trippe.*

احفاد *æhfād.* a. *n. ſ. i. q.* حفده *hæfede Pl. a* حافد *hāfid.* Socii, amici, famuli, nepotes, generi, affines. *V.* حافد ¶ اولاد و احفادي *ewladü æhfādī.* Proles, affinesque, & famuli ejus. *La prole, la parentela, e la ſervitù, la famiglia. Sæ.*

احفاد *yhfād.* a. *V.* [4. *a* حفد] Incitare, impellere. *Wan.*

احفار *yhfār.* a. *V.* [4. *a* حفر] Mutare dentes jumentum. *Wan.*

احفاش *æhfaś.* a. *n. ſ. Pl. a* حفش *hyfś.* Capſæ, repoſitoria fuſi. *Gol.*

احفاص *æhfās.* a. *n. ſ. Pl. a* حفص *hæfs.* Sacci coriacei. *Gol.*

احفاض *æhfāẓ.* a. *n. ſ. Pl. a* حفض *hæfes.* Cameli, qui portant ſuppellectilem domus. *Wan.*

احفاظ *yhfāẓ.* a. *V.* [4. *a* حفظ] Irritare. *Wan.*

احفاف *yhfas.* a. *V.* [4. *a* حفّ] 1) Neglectum & non unctum eſſe caput mulieris. 2) Crepitum ventris edere *equum currendo. Wan.*

احفان *æhfān.* a. *n. ſ. Pl. a* حفنة *hæfnet.* Menſuræ quæ duabus manibus capi poſſunt. *Wan.*

احفّة *æhyffet.* a. *n. ſ. Pl. a* حفاف *hyfaf.* Cirri. *Chiome creſpe. Wan.*

احقّ *æhæk.* a. *n. ſ.* 1) Equus non ſudans in curſu. 2) Compreſſo paſſu incedens equus. *Wan.*

احقّ *æhækk.* a. *compar.* Dignior, æquior, & legitimior. *Più degno, più meritevole, più legitimo. Ik. Sæ. Tef.*

احقّا *æhykka.* a. *Pl. a* حقيق *hækyk.* Digni. *Wan.*

احقاب *æhkāb.* a. *n. ſ. Pl. a* حقب *hükūb.* 1) Tempora octuaginta annorum. 2) *Etiam* ſecula. *Wan.*

احقاب *yhkab.* a. *V.* [4. *a* حقب] Cingulum in ſella poſterius ligare. *Wan.*

احقاد *æhkād.* a. *n. ſ. Pl. a* حقد *hykd* كينلر *kinler.* Odia, malevolentiæ. *Odii, rancori.*

احقاد *yhkād.* a. *V.* [4. *a* حقد] Abjicere odium. *Wan.*

احقار *yhkār.* a. *V.* [4. *a* حقر] Contemptui habere. *Gol.*

احقاف *æhkaf.* a. *n. prop.* Regionis filiorum Aad, *de quibus in Corano mentio fit.*

احقاف *æhkāf.* a. *n. ſ. Pl. a* حقف *hykf.* Cumuli arenacei.

احقاق *y̆hkāk.* a. *V.* [4. *a* حقّ] 1) Certo cognoſcere ac dignoſcere. 2) Recte juſteque facere. 3) Firmare. *Wan.* ¶ احقاق حقّ *yhkākў hækk.* e. Jus tribuere, quod juſtum eſt dignoſcere & indicare. *Far giuſtizia.*

احقال *æhkāl.* a. *n. ſ. Pl. a* حقلة *hæklet* Dolores ventris. *Wan.*

احقال *æhkāl.* a. *n. ſ. Pl. a* حقل *hækl.* Arva. *Wan.*

احقال *yhkæl*, a. *V.* [4. *a* حقل] Decidere folia de frumento, antequam culmus conſolidetur. *Wan.*

احقب *æhkab.* a. *n. ſ. fæm.* حقبا *hækba.* Onager. *Wan.*

احقر *æhkær.* a. *Compar.* Vilior, viliſſimus. *Più vile, ò viliſſimo.* ¶ احقر العباد *æhkærül y̆bād.* Infimus ſervorum. *Il minimo de' ſervi. Ll.* بو فقير احقر اولاد سلطان الانبيا *bu fækyrĭ æhkærĭ ewladi ſultānül embijā.* Hic pauper, infimus poſterorum Principis Prophetarum. *Queſto povero, il più vile, delli Diſcendentī del Prencipe de' Profeti* (ſic Mahometem vocant) *Eb.*

احقيقاف

N^o. 8. 57. Tom. I. von Merkowski

vergl. Carl Schatt [illegible] das Gesicht ist ausgezogen u. hat keine Blattern
[illegible]

zu §. 56. Tom. I von Meninski.

[illegible] achzach an der Feuer Schüren, aufschüren damit es besser brenne.

احقيقاف *yhkikāf. a V.* [12. *a* حقف] Incurvum esse. *Wan.*

احكاء *yhkāe.* a. *V.* [4. *a* حكأ] Firmare, adstringere nodum. *Wan.*

احكال *yhkāl.* a. *V.* [4. *a* حكل] Obscurum & dubium esse nuntium. *Wan.*

احكام *æhkām.* a. *n. f. Pl. a* حكم *hükm.* 1) Mandata. 2) Judicia. 3) Præcepta legis. 4) Mysteria. 5) Parentes literæ. 6) Præsagia. *Precetti, giudicii, Precetti di legge, misteri, arcani, diplomi, Pronostici.* ¶ احكام شرع شريف اوزره *æhkāmi ser-ỳ serīf üzre.* Juxta præcepta sacræ legis. *Conforme li precetti della legge.* احكام ذو ذوابه‌دن استخبار ايتدي *æhkāmi zü züwābeden istichbār itti.* Quæsivit de præsagiis Cometæ. *Desidero di sapere, che cosa presagisse la Cometa. Sæ.*

احكام *yhkām.* a. *V.* [4. *a* حكم] 1) Firmare. *Rassodare.* 2) Injicere frænum mento equi. *Metter la briglia al cavallo.* 3) Inhibere stoliditatem. *Wan.* 4) Complere, recte instituere. ¶ سلستره قلعه‌سي احكامنده اهتمام ايتدي *silistre kæl-æsini yhkāmde ihtimam itti.* Arcem Silistriam fortificare studuit. *S'applicò a fortificare la Piazza di silistria. Sæ.*

احكم الحاكمين *æhkemül hākimīn* a. Præstantissimus Judicum. *Il più perspicace delli Giudici.* Ex titulis Judicum *V.* اقضي

احلّ *æhall.* a. *Part.* Pedibus flaccus. *Gol.*

احلاء *yhlae. V.* [4. *a* حلأ] Rem tritam oculis indere. *Gol.*

احلا *yhlā.* a. *V.* [4. *a* حلي] 1) Dulcem efficere. 2) Dulce comperire. *Wan.*

احلاب *yhlāb* a. *V.* [4. *a* حلب] Assistere alicui in mulgendo lacte. 2) Lactarium pecus alicui assignare. *Wan.*

احلابة *yhlabet.* a. *V.* [4. *a* حلب] In prato existentem mulgere *pecus*, & lac suis domum mittere. *Wan.*

احلاس *æhlās.* a. *n. f. Pl. a* حلس *hyls.* Pulvilli *inde* ¶ احلاس آلبيوت Quæ substernuntur pretiosis vestibus. *Wan.*

احلاس *yhlās.* a. *V.* [4. *a* حلس] 1) Jurare iterato. 2) Leviter pluere. *Wan.*

احلاط *yhlāt.* a. *V.* [4. *a* حلط] Jurare pervicacius. *Wan.*

احلاف *ahlāf.* a. *n. f. Pl. a* حلف *hylf.* Confæderati. *Wan.*

احلاف *yhlaf.* a. *V.* [4. *a* حلف] Jurare. *Wan.*

احلال *yhlāl.* a. *V.* [4. *a* حلّ] 1) قوندرمق *kondürmak.* Collocare, hospitio excipere. *Riporre, albergare.* 2) Permittere, licitum facere. *Concede, far lecito.* 3) Licitum judicare, ut uxor redeat ad virum. 4) Relinguere Gynæceum *Pseudomaritum arabibus* حلّه *hulle, dictum.* 5) Influere colostrum ovium mammis. 6) Se pæna dignum fateri. *Wan.*

احلام *yhlām.* a. *V.* [4. *a* حلم] Somniare. *Gol.*

احلس *æhles.* a. *Part.* دوري *doru, dory* t. Spadiceus, badius. *Baio. V.* دوري

احلساس *yhlisās.* a. *V.* [9. *a* حلس] Badio colore tinctum esse. *Wan.*

احلي *ahlā.* a. *compar.* Dulcior, dulcissimus. ¶ احلي من العسل *æhlā minel æsel.* Melle suavior, dulcior. *Più dolce del miele.*

احليّة *æhliet.* a. *n. f. a* حلي *hæli.* Cardui crassi, & arrescentes.

احليل *yhlil.* a. *n. f.* Foramen penis, & uberis. *Wan.*

احليلا *yhlīlā.* a. *V.* [12. *a* حلا] 1) Dulce esse. 2) *Poeticè* edulcare aliquid. *Wan.*

احليلاك *yhlilak.* a. *V.* [9. *a* حلك] Valde nigrere, nigerrimum esse. *Wan.*

احم *æhæm.* a. *Pl.* حمّ *humm.* 1) Spadiceus equus cum extremitatibus nigris. *Wan.* 2) Propinquus. *Gol.*

احما *æhmā.* a. *n. f. Pl. a* حم *hæm.* Consanquinei, mariti. *Wan.*

احما *yhmā.* a. *V.* [4. *a* حمي] 1) Exsiccare terram. 2) Candefacere ferrum. *Wan.*

احماد *yhmād.* a. *V.* [4. *a* حمد] Laudatum esse aliquid. *Wan.*

احماش *yhmāś.* a. *V.* [4. *a* حمش] 1) Irritare, incitare ad iram. 2) Inflammare ignem. *Wan.*

احماض *yhmāz.* a. *V.* [4. *a* حمض] 1) Crescere herbas amaras. 2) Ejusmodi herbas comedendas dare *camelo. Wan.*

احماق *yhmāk.* a. *V.* [4. *a* حمق] 1) Parturire matrem filium stupidum. 2) Habere aliquem pro hebete. *Wan.*

احمال *æhmāl* a. *n. f. Pl. a* حمل *hæmel* & *hyml.* Onera. *Carichi, pesi, some.* ¶ احمال اجال *æhmāli rigiāl.* Onera, sarcinæ peditum. *Li fagotti delli pedoni.*

احمال *yhmāl.* a. *V.* [4. *a* حمل] 1) Imponere onus. 2) Juvare aliquem in onere suscipiendo. *Caricare, & giovar alcuno à porsi adosso il carico.*

احمام *yhmām.* a. *V.* [4. *a* حمّ] 1) Prædestinari. 2) Grave negotium esse. 3) Appropinquare. 4) Calidam terram esse. 5) Lavare aqua calida. 6) Calefacere aquam. 7) Tingere nigro colore. *Wan.*

احمد *æhmed.* a. *Part.* 1) Nomen viri. 2) Laudabilior. *Wan.* * *Express. figu, seu poeticæ.* احمد پارينه‌را باز همان حال شد *æhmed pārinerā baz hemān hāl süd.* Juxta antiquam consuetudinem factum est. *Ferh.*

احمر *æhmer.* a. *Part.* 1) *fæm.* حمري *hæmrā. In pl.* احامر *æhāmir,* قزل *kyzyl* قرمزي *kyrmyzy.* Ruber, rufus. *Rosso.* 2) *Ex Gol.* Barbarus, *alius ab Arabe*, qui اسود *eswed dicitur.*

احمر *æhmer.* a. *n. f.* 1) Nova nec trita via. 2) Dura ac violenta mors. ¶ الموت الاحمر *elmewtülahmer.* Dura mors. *Wan.*

احمرار *yhmirār.* a. *V.* [9. *a* حمر] Magis rubrum esse. *Wan.*

احمران *æhmerāni vel cum Articulo* الاحمران *elæhmerani.* a. *n. f.* Caro & Vinum.

احمرة *æhmiret.* a. *n. f. Pl. a* حمار *hymār.* Asinus. *Wan.*

احمز *æhmez.* a. *Part.* 1) Fortior. *Wan.* 2) Acrioris saporis *vinum. Gol.*

احمس *æhmes.* a *Part.* 1) Durus, spissus locus. 2) Strenuus, egregius. 3) Sterilis annus. *Wan.*

احمش *æhmeś.* a. *Part.* Gracilibus præditus tibiis *equus. Wan.*

احمق *æhmæk.* a. *Part. fæm.* حمقا *hæmkā* ابله *ebleh.* a. عقلسز *ækylsyz.* at. Fatuus, stultus, hebes. *Matto, sciocco, goffo,*

احمقلق *ahmaklyk* t. *n. f.* عقلسزلق *ækylsyzlyk.* Stultitia, stoliditas. *Pazzia, sciocchezza.*

احمي *æhmā.* a. *Part.* Pudibundus. *Wan.*

حميرار *yhmirar.* a. *V.* [11. *a* حمر] Maxime rubrum esse. *Wan.*

احن *yhæn.* a. *n. f. Pl. ab* احنة *yhnet.* Odia. *Gol.*

احناء *yhnae.* a. *n. f. Pl. ab* حنو *hænew.* Regiones, circumferentiæ. *Wan.*

احناث *yhnās.* a. *V.* [4. *a* حنث] Violare juramentum. *Wan.*

احناج *yhnāg.* a. *V.* [4. *a* حنج] Captiose loqui, torquere verba, *sicuti perjuri facere solent. Wan.*

احناش *æhnāś.* a. *n. f.* حنش *hæneś.* Animalia reptilia, serpentes. *Wan.*

احناق *yhnāk.* a. *V.* [4. *a* حنق] 1) Incitare ad iram. 2) Gibbum cameli macilentum fieri. *Wan.*

احناك *yhnāk.* a. *V.* [4. *a* حنك] Periclitari, experiri. *Wan.*

احنة *yhnet.* a. *n. f. Pl.* احن *yhæn.* Odium. *Wan.*

احنة *yhnet.* a. *V.* [4. F.] Odio habere, animo ingens odium concipere. *Wan.*

احنف *æhnef.* a. *Part.* Loripes. *Che a il pie torto. Wan.*

احنك *æhnek.* a. *Part.* Polyphagus camelus. *Wan.*

احني *æhna.* a. *Part. Fæm.* حنيا *hænjā*, & حنوا *hænwā.* Incurvus dorso. ¶ احنا ضلوعا *æhnā zuluān.* Maxime propensus, ac benevolus. *Wan.*

احواج *yhwāg.* a. *V.* [4. *a* احوج] 1) Necesse habere. 2) Facere necessarium. *Wan.*

احواذ *yhwāz.* a. *V.* [4. *a* حوذ] Celeriter impellere *camelum. Wan.*

احواش *yhwāś.* a. *V.* [4. *a* حوش] 1) Venari feram, ut incidat in rete. 2) Cogere in unum *camelos indomitos. Wan.*

احواض *æhwāz.* a. *n. f. Pl. a* حوض *hæwz.* Piscinæ. *Wan.*

احوال *æhwāl.* a. *n. f. Pl. a* حال *hāl.* Status, modi, conditiones, res, negotia. *Stati, affari, negozii.* ¶ احوال جنكي *æhwāli gengi.* Res militares. *Affari, cose di guerra.* احوال خير مآل *æhwāli chæir me-āl.* Boni status, *pro singulari* Bonus status. *Felice stato, prospero. Ll. Sic.* احوالمزدن سؤال اولنورسه الحمد لله تعالي دولت پادشاهيده وجودمز صحت اوزره موجود اولوب *æhwālümüzden sü-āl olunursæ elhæmdü lillāhi teālā dewleti pādiśāhīde wügiūdümüz syhhæt üzre mewgiūd olup.* Si de meo statu quæsieris, Deo excelso sit laus, sub auspiciis Imperatoris bona fruor valetudine. *Se si desidera sapere del mio stato, con la grazia di Dio eccelso mi ritrovo sotto li auspicii del' Imperatore con buona salute. Ll.*

احوب *æhwæb.* a. *Part.* Peccans, offendens *specialiter patrem vel matrem. Wan.*

احوذي *æhwezi.* a. *Part.* Promptus, solers. *Gol.*

احور *æhwer.* a. *n. f.* 1) Jupiter *planeta.* 2) Intelligentia. *Wan.*

احور *æhwer.* a. *Part. Fæm.* حوري *hæwra. Pl.* حور *hūr.* Oculis pulchris præditus. *Gol.*

احورار *yhwirār.* a. *V.* [9. *a* حور] 1) Oculos valde nigros vel cæruleos habere, *sicuti virgines a Mahomede asseclis suis in Paradiso promissæ, habere dicuntur.* 2) Album esse. *Wan.*

احورة *æhwiret.* a *n. f. Pl. pauc. a* حوار *huwār.* Pulli camelini post matrem currentes. *Wan.*

احوري *yhweri.* a. Candicans cute & mollis. *Gol.*

احوزي *æhwezi.* a. *Part. i. q.* احوذي *æhwezi.* Promptus in compellendis camelis. *Wan.*

احوس *æhwes.* a. *Part.* Imperterritus. *Wan.*

احوص æhwæs. a. Part. Fæm. حوصا hæwsā. Pl. حوص hūs. Angusto oculi angulo præditus. Wan.

احوص æhwæs. a. n. ſ. Nomen viri, unde احاوص æhawys Pl. Qui tale proprium habent nomen. Gol.

احوط æhwæt. a. Part. Cingens. Wan.

احول æhwel a. Part. Plur. احاول æhāwil شاشي كوزلو śaśī gözlü t. 1) Luscus, ſtrabo. Loſco. 2) Aſtutus, doloſus. Wan.

احولال yhwilāl. a. V. [9. a حول] Luſcum eſſe. Wan.

احوواء yhwiwae. a. V. [9. a حوا] Rubidum eſſe. Eſſer roſſo, fuſco. Wan.

احوى æhwa. a. Part. fæm. حوّا hæwwa. a. Pl. حوّ huww. Labiis niger. Wan.

احوية æhwyet. a. n. ſ. Pl. a حوا hywa. Tabernacula ex pilis camelinis. Wan.

احويوا yhwywa. a. V. [11. a حوا] Maxime rubidum eſſe. Wan.

احّي uhæjj. a. Dimi. a احوي æhwa. Labiis nigerulus. Gol.

احيا æhjā. a. n. ſ. Pl. a حي hæij.)(اموات emwāt.)(دريلر dirīler صاغلر sāghler. Vivi. Li vivi. Ik. V. Gol.

احيا æhjā. Pl. a حّي hæjj. 1) Vivi. Wan. 2) Tribus وحي wæhj dicti. Wan.

احيا yhjā. a. V. [4. a حّي] 1) Reſuſcitare. Riſuſcitare. 2) Communitatis alicujus jumenta in bono ſtatu eſſe. 3) Sanum fætum edere camelum. 4) Populum transmigrare in regionem herba luxuriantem, & aquoſam. Wan.

احيا yhjā. a. n. ſ. Reſuſcitatio, revocatio ad vitam. Riſuſcitamento. ¶ احياي سنّت سيّد آلابرار yhyjāī sünnetī ſejidül ebrār. Reſuſcitatio legis, Principis Juſtorum (Mahometis) Seguir li Conſegli del Prencipe de' Giuſti. Sæ. Br. احياء آلعلوم yhjāül ülūm. Reſuſcitatio ſcientiarum, nomen libri cuiusdam. ، احيا yhjā. e. Reſuſcitare, exhilarare (reaſſumere, revocare Sæ. Vivificare, rallegrare, riſtabilire. احياي عظم رميم ايدردي yhjāī āzmī remīm iderdi. Reſuſcitabat oſſa arida, ſeu carioſa. Rendeva vita alli oſſi ſecchi e fraciti. Eb. ايدوب احيا رسوم اجدادن idüp yhjā rüsūmī eğdādin. Excitavit de novo mores majorum ſuorum. Rivoco nuovamente ad uſo li coſtumi de' ſuoi Antenati. Sæ. احياي وجود بيورك yhjā ī wüğiūd buiurun. Reſtitue me vitæ, h. e. erige me lapſum. Rendetemi l'anima, Eb, ، احيا كيجهء ğīge i yhjā e. & elegantius ، احياي ليل yhjā ī leil e. Vigilare noctu, noctes inſomnes ducere. Vigilare, di notte. احيا اولنمق yhjā olunmak. paſſ. Reviviſcere. Tornar in vita.

احياد æhjād. a. n. ſ. Pl. a حيد hæjd. Cacumina montium. Wan.

احياز æhjāz. a. n. ſ. Pl. a حيّز hæjjiz. Loci, plagæ. Wan.

احيان æhjān. a. n. ſ. Pl. a حين hyn. Tempora. Li tempi. ¶ اوقات و احيان ewkātii æhjan. Tempora & horæ, ſeu ſpatia temporis. Li tempi, le ore. Ik. كذران احيان ار gűzerānī æhjān. ol. Terere tempora, vivere. Paſſar li tempi, le ore ſue. Ik.

احيان yhjān. a. V. [4. a حين] Morari per aliquod temporis ſpatium in aliquo loco. Wan.

احيانا æhjānā, pro احياناً æhjānen. a. adverb. بعض كرّه bæ'zy kerre كاه بكاه gāh begāh p. Interdum, identidem. Alle volte, di quando in quando. Ll.

احيحة æhibet. a. n. ſ. Summus affectus iræ, & triſtitiæ. Wan.

احيحة ühæjhet. a. n. ſ. prop. Viri celebris. Wan.

احيف æhjef. a. Part. fæm. حيفا hæjfa. Qui non irrigatur pluvia campus. Gol.

احيل æhjel. a. compar. Verſutior, ſagacior. Gol.

احيوي uhæiwj. a. Part. Rubidulus labiis. Wan.

احيية æhjijet. a. n. ſ. Pl. a حيا hæja. Pudenda. Wan.

اخ

آخ ach. p. Particula laudantis pro آفرين āferīn. Macte, præclare. Ferh.

آخ āch. t. Particula exclamantis, pro آه Ah! ſuſpirium.

اخ æch. a n. ſ. قرنداش kœrindāś t. Frater. ¶ اخ في الله æchy fillāh. Frater in Domino V. اتّحاد. اخي æchȳ. Frater meus, & frater mi. Mio fratello. Wan.

اخ æch. p. 1) Particula laudantis pro آفرين āferin. Macte. 2) Particula admirantis pro خ خ bochcoch. Mirum! Ferh.

اخ ūch. p. 1) Particula gaudentis, & ejulantis. Ohe! Ferh.

اخّ ychch. a. Vox camelum compellentis ad genu flectendum. Gol.

اخّ ychh. a. n. ſ. Olla. Gol.

احا æcha, vel اخو æchw. a. V. [1. F.] Fratrem, amicum eſſe. Gol.

آخاء æchæ. a. n. ſ. Pl. ab اخ æch. Fratres. Wan.

آخا ycha. a. V. [4. ab اخو] 1) Fraternitatem & amicitiam contrahere. Wan. 2) Pro fratre ſe gerere. Gol.

اخا ucha. a. Nomen loci circa Basram, ubi complures fluvii, ſeu rivi ac pagi ſunt. Gol.

اخ اخ æch æch. p. Particula. 1) Laudantis. Macte! 2) Vah Dolentis. Ferh.

اخابير æchābīr. a. n. ſ. Pl. a خبر chæber. Nuntia, rumores. Gol.

اجاديد æchādīd. a. n. ſ. Pl. ab اخدود üchtūd. Sulci, fiſſuræ. Gol.

اخاذ ychāz. a. n. ſ. 1) Lacus. 2) Terra, quam quis pro ſe, vel pro Principe occupat. Gol.

اخاذة æchāzet. a. n. ſ. 1) Locus in campo, ubi intercipitur aqua. Wan. 2) Emphyteuſis. 3) Anſa, vel annulus, quo tenetur clypeus. Gol.

آخار āchār. p. n. ſ. Res minoris pretii, & abjecta. Caſt.

اخارة ychāret. a. V. [4. a خور] Mutuo dare. Wan.

اخاريج æchārīğ. a. n. ſ. Pl. a خرج chærğ. Proventus ex tributo. Gol.

آخاز āchāz. p. n. ſ. Res inutilis, & nullius momenti. Ferh.

اخاسي æchāsī. a. Part. Pl. a خسا chæsā. Impares. Gol.

اخاسيف æchāsīf. a. Part. Mollis terra vel humus. Wan.

اخاضة ychāzet. a. V. [4. a حوض] Ducere ad aquam pecus. Wan.

اخافة ychāfet. a. V. [4. a خوف] Terrere. Spaventare. Wan.

اخاقيق æchākīk. a. n. ſ. Pl. a خقّ chykk. Grex camelorum triennium. Gol.

آخال āchāl. p. n. ſ. Cortex fructuum, ſegmentum ligni, vel alia arida. Ferh.

اخالة ychālet. a. V. [4. a خيل] 1) Nubes pluviam minari. Wan. 2) Ornari herbis terram. 3) Dubiam videri rem. 4) Imaginari rem aliquam. Imaginarſi una coſa.

اخامس æhāmys. a. n. ſ. Pl. a اخمس æchmæs. Cameli quinquennes. Gol.

اخان æchānī, pro اخوان æchwānī. a. n. ſ. Dual ab اخ æch. Duo fratres. Wan.

اخانيدن æchānīden. p. V. Trans. ab اختن æchten. Facere ut quid perveniat. Caſt.

اخاوة ychāwet. a. V. [1. F.] Fratrem vel amicum ſe præbere. Gol.

اخايا æchājā. a. n. ſ. i. q. اخاوي æchāwī Pl. ab اخيّة æchyjet. Funes tentorii. Gol.

اخايل uchāīl. a. Part. Arrogans, ſuperbus. Wan.

اخبا ychbā. a. V. [4. a خبا] 1) Extinguere. 2) Erigere tentoria. Wan.

اخباب ychbāb. a. V. [4. a خبّ] Glomerare greſſus equum. Wan.

اخبات æchbāt. a. n. ſ. Pl. à خبت chæbt. Campi. Gol.

اخباث ychbās. a. V. [4. a خبث] 1) Corrumpere. 2) Pravos ſocios ſibi adſciſcere. Wan.

اخبار æchbār. a. n. ſ. Pl. a خبر chæber. Nova, nuncii, & hiſtoriæ, traditiones pec. ſacræ. Nuove, Iſtorie. ¶ اخبار سلجوقيه æchbārī ſelğiükȳje. Hiſtoriæ Selgiucenſes. Croniche delli Selgiuchi. Sæ. اخبار درربار æchbārī dürerbār. Hiſtoriæ gemmiferæ, & læti nuntii. Iſtorie, ò ragguagli lieti, belli. Sæ. اخبار وحشت مدار æchbārī wæhśet medār. Nova infauſta. Auuiſi ſtrani, e diſguſtevoli. Sæ. Br.

اخبار ychbār. a. V. [4. a خبر] خبر ويرمك chæber wirmek. Nuntiare. Avviſare, dar parte. ¶ اخبار صحّتكزي يا سلامتكزي اخبار ايلك æchbārī ſyhhætün-üzī, jā ſelāmetün-üzī ychbār eilen, De ſalute & incolumitate veſtra nos certiores reddatis. Dateci nuova della voſtra ſalute.

اخبال ychbāl. a. V. [4. a خبل] Mulgendi gratia mutuum accipere jumentum. Wan.

اخبث æchbes. a. compar. Impurior. ¶ الاخبثان el-æchbesānī. Merda, & urina. Gol.

اخبية æchbije. a. n. ſ. Pl. a خبا chybā. Tabernacula campeſtria, Mapalia. Tende. Sæ. V. اصحاب

آخت ācht. p. Præt. perf. ab آختن āchten. Evaginavit gladium. Ferh.

اخت ucht. a. n. ſ. 1) Soror. 2) Amica. Wan.

اختاء سهيل uchtāī süheil. a. p. Sorores canopi, duo ſidera nota, etiam شعريان ſirejān juxta Ferhenghium nominantur.

اختان æchtān. a. n. ſ. Pl. à ختن chæten. Generi, affines. Gol.

اختبا ychtybā. a. V. [8. a خبا] Tegere, exſtinguere. Wan.

اختباب ychtybāb. a. V. [8. a خبّ] Plicas habere veſtem. Wan.

اختباز ychtybāz. a. V. [8. a خبز] Pinſere panem. Wan.

اختباس ychtybās. a. V. [8. a خبس] Abundanter, copioſe ſumere de re aliqua. Wan.

اختباط ychtybāt. a. V. [8. a خبط] In ſumma neceſſitate ab aliquo gratiam petere. Wan.

اختبال ychtybāl. a. V. [8. a خبل] Incantatione depravare alicujus mentem, vel membrum. Wan.

آختبوث āchtybos. t. n. ſ. Polypus piſcis.

اختتاء ychtytāe. a. V. [8. a ختاء] 1) Abſcondere ſe præ timore vel pudore. 2) Decipere aliquem. Wan.

اختتام ychtytām. a. V. [8. a ختم] آخر ار

Zu pag 61. Anm. 1. von Meninski

اختبل ichtebalech. a. einem den Kopf verwirren und verrücken, die Hände und Füße verstümmeln.

اخبل achbal. a. verrückt im Kopfe.

āchyr ol. Finire, complere. *Finire. In compositione.* ¶ مودّت اختتام *müweddet ychtytām q.* Cujus finis est amicitia. *Amorezouole, affettuoso. Ll.* اختتام بولمق *ychtytām būlmak.* Finiri, compleri. *Finirsi, conchiudersi. Ll.*

اختتان *ychtytān.* a. *V.* [8. *a* ختن] Circumcidi. *Circonciderſi, eſſer circonciſo. Sæ.*

اختدام *ychtydām.* a. *V.* [8. *a* خدم] Adhiberi ad servitia. *Ik.*

اختر *æchter.* p. *n. ſ.* 1) ستاره و طالع نيكو *ſytāre, we tāli*ʿ*i nīkū.* Stella, bonum omen. *Aſtro, ſorte buona.* 2) فال نيكو *fāli nīkū.* Horoscopus bonus, faustus. *Coſtellazione buona.* 3) Vexillum striatum. 4) Voti compos. *Ferh.* ¶ نيك اختر *nī kæchter.* Natus sub bono omine. *Felice. Sæ.* دختر سعد اختر *dochterī sæ*ʿ*d æchter.* Filia optimi horoscopi. *Figlia nata ſotto l' ottima coſtellazione. Ah.* * *Expres. fig.* اختر كذشت *æchter guzešt.* Accidit, sicuti destinatum erat.

اختراش *ychtyrāš.* a. *V.* [8. *a* خرش] Scabere. *Grattare. Wan.*

اختراط *ychtyrāt.* a. *V.* [8. *a* خرط] Stringere *gladium. Wan.*

اختراع *ychtyrā*ʿ a. *V.* [8. *a* خرع] 1) پيدا *peidā.* t. De novo facere. 2) Perfide defraudare (*cum addito* ستم طريقيله *Sitem tærȳkȳ ile, q.* Tyrannice. *Per tirannia. Sæ.*) 3) Separare in partes. *Wan. Far coſa nuova, & defraudare. Ah.* ¶ فاتح بولاير سليمان پاشاي غازي اختراعيدر *fātyhī būlāir süleimān pāšāī ghāzī ychtyrā-ȳdür.* Inventio est expugnatoris Arcis *Bulair* dictæ Solimanis Bassæ Bellatoris. *Fù inventione di &c. Sæ.*

اختراق *ychtyrāk.* a. *V.* [8. *a* خرق] 1) Lacerare. 2) Dilacerari. 3) Perflare, rapideque spirare ventum. *Sæ. Gol.*

اخترام *ychtyrām.* a. *V.* [8. *a* خرم] Succidere radicitus. *Wan.*

آختر دانش *āchterī dāniš.* p. *n. ſ. comp.* Jupiter, & Mercurius Planetæ. *Ferh.*

آختر سرسيزه *āchterī sersīze.* p. *n. ſ. comp.* Fausta constellatio. *Ferh.*

آختر شناس *āchterī šinās.* p. *n. ſ. comp.* 1) Astrologus. 2) Negromanta.

آختر كاوان & آختر كاويان *āchter kāwān,* & *āchter kāwijān.* p. *n. ſ. comp.* Vexillum Kiawani *alias etiam* درفش *derfiš,* dictum, *quod celeber faber ærarius ad deturbandum de throno zohac ſuſtulit. Ferh.*

آختر كو *achter giū,* & آختر كوي *achter guj.* p. *n. ſ. comp.* Astrologus, augur. *Ferh.*

اخترلمق *æchtærilmak.* t. *V. pro* اقترلمق *æktærylmak. Paſſ. ſequentis.*

اخترمق *æchtærmak.* t. *V.* & باشي اشغه اخترمق *baši ašægha æchtærmak* (*Plerique ſcribunt* اقترمق *æktærmak*) Invertere *in caput. Rivoltar la teſta in giù.*

اختريوس *æchterios.* t. *n. ſ. barb.* October *menſis. Ottobre. Invenitur* & اختريس *æchterīs. Idem.*

اختزاز *ychtyzāz.* a. *V.* [8. *a* خزّ] Disponere tela. *Wan.*

اختزال *ychtyzāl.* a. *V.* [8. *a* خزل] Resecare. *Wan.*

اختزان *ychtyzān.* a. *V.* [8. *a* خزن] 1) Recondere thesaurum. 2) Celare arcanum. *Wan.*

اختشاع *ychtyšā*ʿ. a. *V.* [8. *a* خشع] Submissius se gerere. *Umiliarsi. Wan.*

اختصار *ychtysār.* a. *V.* [8. *a* خصر] 1) Decurtare viam. 2) Contrahere vocem. *Scortare, abbreviare. Differentia eſt inter* اختصار *ychtysār* & اقتصار *yktysār. illud abbreviat vocem & figuram, ſeu modum dicendi; hoc autem & vocem & ſenſum ſignificationemve abbreviat.* ¶ اختصار *ychtysār.* t. قصلتمق *kyssæltmæk.* Abbreviare. *Abbreviare, ſcortare.*

اختصاص *ychtysās.* a. *V.* [8. *a* خصّ] 1) Attribuere aliquid alicui rei. 2) Proprium & peculiarem esse. *Eſſer proprio.* ¶ اختصاص ايله *ychtysās ile. adv.* 1) Devote. 2) Specialiter. *Con divozione, ſpecialmente.*

اختصاف *ychtysāf.* a. *V.* [8. *a* خصف] Consuere. *Wan.*

اختصام *ychtysām.* a. *V.* [8. *a* خصم] Inimicitias mutuas habere. ¶ اختصام *ychtysām* t. Altercari inter se. *Contendere tra di loro.*

اختضاب *ychtyzāb.* a. *V.* [8. *a* خضب] Tingere ungues. *Wan.*

اختضار *ychtyzār.* a. *V.* [8. *a* خضر] 1) Demetere *pabulum* virens. 2) *in paſſivo* In adolescentia, ceu ætatis virore mori, *ſeu* præmaturus obitus. ¶ بستر اختضار اوزره خفته و خون كلكون ايچره نهفته اولدوغين كوريجك *pisterī ychtyzār üzre chufte, we chūnī gülgūne içre nühüfte oldughyn görīgek.* Videns eum sopitum in lecto præmaturæ mortis, & in sanguine rosei coloris reconditum. *Vedutolo addormentato ſopra'l letto della morte immatura, & immerſo nel ſangue. Sæ.*

اختضاع *ychtyzā*ʿ. a. *V.* [8. *a* خضع] 1) Se humilem gerere. 2) Reprimere superbiam alicujus. *Wan.*

اختطا *ychtytā.* a. *V.* [8. *a* خطو] Figere gressum. *Wan.*

اختطاب *ychtytāb.* a. *V.* [8. *a* خطب] 1) Concionatorem agere. 2) Ad nuptias invitare. *Wan.*

اختطاط *ychtytāt.* a. *V.* [8. *a* خطّ] Lanuginem crescere. *Wan.*

اختطاف *ychtytāf.* a. *V.* [8. *a* خطف] Arripere. *Wan.*

اختطافاً *ychtytāfen.* a. *Adv.* Rapina, raptu.

اختفا *ychtyfā.* a. *V.* [8. *a* خفا خفي] 1) Erruere e dubio. *Wan.* 2) Occultare. 3) Scientia reddendi se invisibilem. *Arte di renderſi inviſibile. Eb.* ¶ اختفا *ychtyfā* t. & اختفا اوزره *ychtyfā üzre* ol. Occultare se, abscondere. *Naſconderſi. Eb. Sæ. V.* اختفا كردهٔ پردهٔ ذهول *ychtyfā kerdeī perdeī zühūl* ol. Abdere se post velum oblivionis. *Ik.*

اختفاض *ychtyfāz.* a. *V.* [8. *a* خفض] Circumcidere puellam. *Wan.*

اختلا *ychtylā.* a. *V.* [8. *a* خلا] Demetere viridem herbam. *Wan.*

اختلاب *ychtylāb.* a. *V.* [8. *a* خلب] Circumvenire aliquem falsis sermonibus, fallere. *Wan.*

اختلاج *ychtylāg.* a. *V.* [8. *a* خلج] 1) Vi evellere. 2) Oculo nutare. *Wan.*

اختلاس *ychtylās.* a. *V.* [8. *a* خلس] Rapere, abripere. ¶ اختلاس ايله *ychtylās ile.* Carptim, raptim. *Ian.*

اختلاط *ychtylāt.* a. *V.* [8. *a* خلط] 1) قرشمق *kæryšmak.* Miscere. 2) Permisceri, 3) Immiscere se. 4) Consuescere, conversari cum aliquo. 5) Mente capi. *Wan. Meſcolare, meſchiarſi, converſare.*

اختلاع *ychtylā*ʿ. a. *V.* [8. *a* خلع] Frangere fœdus inter se pactum. *Wan.*

اختلاف *ychtylāf.* a. *n. ſ.* Diversitas, discordia, contrarietas, *v. g. opinionum de aliqua re. Diverſità. Sæ.* ¶ اختلاف شهزادكاني غنيمت بلوب *ychtylāfī šehzādegānī ghænīmet bilüp.* Felicitati sibi ducens discordiam Principum. *Riputando le diſcordie, e le guerre di quei Prencipi, e Fratelli per ſua buona ventura, & occaſione. Br. Sæ.* اختلاف زمانله مختلف الوان درلو اضداددن اولان انواع ميوه هاي شيرين اشجاري تزيين ايلمش *ychtylāfī zemānile muchtelif elwān, dürlü æzdādten olān enwā-ȳ mīwehāī šīrīn ešciārī tezjīn eilemiš.* Varii fructus suaves, pro diversitate temporum diversos referentes colores, & e variis Heterogeneis producti exornabant arbores. *Si vedevano gl' alberi carichi di varij frutti ſoavi, di diverſi colori, di tutte le ſtagioni, e prodotti da piante d' altra ſpecie, &c. Eb.* اختلاف قلمق *ychtylāf kylmak, Tef.* & *uſita* اختلاف اوزره ol *ychtylāf üzre* ol. Discrepare *opinione,* contendere. *Diſcrepare, eſſer di altra, contraria opinione, & opporſi, contraſtare.*

اختلافات *ychtylāfāt.* a. *n. ſ. Pl. præcedentis.* Discordiæ, contrarietates. ¶ اختلافات اخوت سلطان *ychtylāfātī uchuwwetī Sultān.* Dissidia fratrum Principis. *Le diſcordie de' Fratelli del Rè. Br. Sæ.*

اختلال *ychtylāl.* a. *V.* [8. *a* خلّ] 1) Necesse esse. 2) Macilentum fieri. 3) Transfigere telo. *Wan.*

اختلال *ychtylāl.* a. *n. ſ.* Turbatio, alteratio, læsio. *Torbolenza, alterazione.* ¶ اختلال حال *ychtylālī hāl.* Turbatio status, turbæ. *Torbolenza. Sæ.* اختلال مزاج *ychtylālī mizāg.* Alteratio sanitatis, aut temperamenti. *Alterazione di* sanità. صلحك اختلالنه باعث اوليور *Sulhun-ychtylāline bāȳs olyjür.* Causat turbationem pacis. *Cagiona alterazione alla pace.* صلحك اختلالنه مؤدّي بر معنادر *ſulhun-ychtylāline müeddī bir mæ*ʿ*nā dür.* Est res causans turbationem pacis. *Sono coſe, che poſſono turbar la pace, &c. Ll.*

اختمار *ychtymār.* a. *V.* [8. *a* خمر] Cooperiri fœminam certa specie vestis ليچك *leçk* dictæ. *Wan.*

اختمام *ychtymām.* a. *V.* [8. a خمّ] Expurgare puteum. *Wan.*

آختن *āchten.* p. *V.* 1) قلج يا بچق چكمك *kylyg, jā biciak çekmek.* Distringere *gladium, vel cultrum.* 2) سكو حواله ايلمك *sün-ü hæwāle eilemek.* Intendere hastam in aliquem. 3) چپمق *çiapmak.* Fluctuatim ire. 4) اوكرنمك *ögrenmek.* Discere. 5) ادمان *idmān.* e. Exercere se.

اختناث *ychtynās.* a. *V.* [8. *a* خنث] 1) Complicare. 2) inflectere orificium uteri introrsum ad bibendum. *Wan.*

اختناق *ychtynāk.* a. *V.* [8. *a* خنق] Strangulari, suffocari. *Wan.*

آخته *āchte.* p. *Part.* 1) Districtus, evaginatus *gladius.* 2) Castratus *homo vel equus.* 3) Exhilerans vinum. *Ferh.* 4) Edoctus, & obsequens equus.

اختيار *ychtyjār, Turcicè, ſumitur pro* Senex, ætate provectus. *Vecchio, attempato.*

اختيار *ychtyjār.* a. *V.* [8. *a* خار خير] Eligere. ¶ اختيار الده دكل *ychtyjār elde degül.* Optio non est in manu, *ſeu* non est mei arbitrii. *Non mi è libero.* اختيار الدن كتدي *ychtyjār elden gitti. Fere idem.* Optio e manibus discessit *ſeu* non amplius in mea est potestate. *Hò perſo la libertà, non mi è più libero. Eb.* مدهوش اولوب بالكليه اختيار و قراري الدن الدردي *medhūš olūp bil küllīje ychtyjārü kærārī elden aldürdī.* Mente perculsus libertatem & constantiam sibi omnino eripi sivit. *Stordito e fuori di ſe ſi laſciò togliere la libertà e fermezza. Sæ.* اختيارم الدك *ychtyjārüm aldun.* Arbitrium mihi ademisti. *Mi hai tolta la libertà. Eb.* اختيارمز ايله *ychtyjārümüz ile.* Ultro, delibe-

zu S. 63. Tom I. an Meninski

اختلاق كذبا ichtalakeh kjezben a. eine Lüge erdenken erfinnen

اختلاق ichtalak, wohlgebildet werden

اختلاق باخلاق غريبه nach fremden Sitten erzogen werden, eine seltsame Erziehung haben.

zu S. 62. Anm. 1 von Meninski

deliberate. *Volontariamente , ſpontanea-mente.* كندو اختيارمزلەمي اوينردق *gendü ychtyjārümüzlémi oinardük.* Nunquid ſponte nos ludebamus? *Forſe noi giocavamo di noſtra ſpontanea volontà? Eb.* اختيا جزئ *ychtyjārĭ giüzjie*, & اختيار جزوى *ychtyjārĭ giüzwī Tef.* & جزء اختيار *giüz-ĭ ychtyjār.* Liberum arbitrium. *Il libero arbitrio.* ا اختيار *ychtyjār.* e. اوكرتلمك *ögürtlemek.* Eligere, admittere, (inſtituere, concludere, *Sæ.*) optionem habere, eligere ſibi. *Scegliere, ricevere, ſceglierſi.* زحمتي اختيار بيوروب *zæhmetī ychtyjār bujurup.* Suſcepto labore. *Prendendo l' incommodo.* اختيار اولندي *ychtyjār olundy.* Cónclusum fuit. *Fù concluſo. Sæ.* اختيار كردە *ychtyjār kerdeï.* Eligere vel elegiſſe. *Ik.*

اختيارلق *ychtyjārlyk.* t. *n. ſ.* Senectus, provecta ætas. *Vecchiaja.*

اختيارلنمش *ychtyjārlanmiś.* t. *Part.* Senex factus. *Invecchiato.*

اختيارلنمق *ychtyjārlanmak.* t. *V.* Seneſcere. *Invecchiarſi.*

اختيال *ychtyjāl.* a. *V.* [8. *a* خال خيل] تكبّرلنمك *tekebbürlenmek* & يوروكن صالنمق *jürürken ſalynmak.* 1) Superbire, gloriari. 2) Faſtuoſa corporis agitatione incedere. *Inſuperbirſi, caminar con orgoglio, e baldanza.*

اختيان *ychtyjān*, a. *V.* [8. *a* خون] ا خيانت *chyjānet* e. Decipere, perfidum eſſe. *Uſar infedeltà, tradire.*

اخثا *æchsā.* a. *n. ſ. Pl. a* خثي *chæsa.* Stercora boum. *Wan.*

اخثار *ychsār.* a. *V.* [4. *a* خثر] Liquefacere butyrum. *Wan.*

اخثم *æchsem.* a. *Part.* 1) Simus, lato & rotundo naſo præditus. 2) Leo. 3) Enſis latus. 4) Rotundo brevique pede præditus camelus. *Gol.*

اخجال *ychgiāl.* a. *V.* [4. *a* خجل] Confundere aliquem, pudore afficere. *Wan.*

اخجسته *æchgieſte.* p. *n. ſ.* Limen inferius portæ. 2) *æchageſte* flos ſiringæ purpureæ. *Ferh.*

اخداج *ychtīg.* a. *V.* [4. *a* خدج] 1) Deformem & monſtroſam prolem parturire. 2) Impluviam hyemem eſſe. *Wan.*

اخدار *ychtār.* a. *V.* [4. *a* خدر] 1) In conſtanti conſortio eſſe cum muliere. 2) Incidere in tempus pluvium, obrui pluvia.

اخدام *ychtām.* a. *V.* [4. *a* خدم] Dare famulum alicui, famulitium aſſignare. *Wan.*

اخدان *æchtān.* a. *n. ſ. Pl. a* خدن *chydn.* Amici puellæ. *Gol.*

اخدب *æchteb.* a. *Part.* Abjectus homo. *Fæm.* خدبا *chædbā. Wan.* الخدبا *el-chædbā.* Lorica mollis. *Gol.*

اخدر *æchter.* a. *Part.* Obſcura nox.

اخدري *æchterī.* a. *n. ſ.* Onager. *Wan.*

اخدع *æchtæ*.* a. *comp.* Fallacior, verſutior.

اخدع *æchtæ*.* a. *n. ſ.* Vena, in ſpina dorſi, ubi cucurbitulæ applicari ſolent. *Wan.* & اخدعان *æchte-æni.* Ambæ illæ venæ, utrinque una.

اخدم *æchtem.* a. *Part.* 1) In infima parte pedum candicans *equus, ſi vero in uno pede ſolumodo ſignatus ſit* ارجل *ergel* dicitur. 2) Multo famulitio gaudens vir. *Wan.*

اخدود *uchdūd.* a. *n. ſ. Pl.* اخاديد *æchadīd.* 1) Sulcus in terra oblongior. 2) Cutem findens fetus. *Wan.*

اخذ *æhæz.* a. *V.* [4. F.] 1) Ex lactis copia gravitatem ſtomachi & noxam percipere cameli pullum. *Wan.* 2) In furorem agi camelum. *Gol.*

اخذ *æchyz.* a. *part.* 1) Ophtalmia laborans. *Wan.* 2) Incipiens pingueſcere. 3) Incipiens dentire camelus. *Gol.*

اخذ *æchz.* a. *V.* [3. F.] الماق *almak.* Sumere, capere. *Pigliare.* ¶ ا اخذ *æchz* e. *Item* اخذ و قبض ا *æchzü kæbz* e. Percipere. *Riceuere.* اخذ ايلدكلري دلي حضورمزه كتورديلر *æchz eiledükleri dili huzūrümüze getürdiler.* Captivum, (*vulg.* linguam) quem ceperant, in conſpectum noſtrum adduxerunt. *Hanno condotto auanti di noi la Lingua (il prigione) che avevano preſo. Ll.* ا اخذ انتقام *æchzi-yntykām* e. Vindictam ſumere. *Vendicarſi.*

اخذ *æchz.* a. *n. ſ.* 1) Acceptio, perceptio. *Ricevimento.* 2) Indoles, mores. *Natura, abilità.* 3) Manſiones lunæ, *quia luna omni nocte in una ex illis ſtationem habere dicitur. Wan.* 4) Punitio, pœna. *Gol.* ¶ اخذ و مصرف *æchzü mæsræf.* Acceptum & expenſum. *Ricevuto e ſpesa.* اخذني فرمان ايلدككز درويش *æch ynī fermān eiledügün-üz derwīś.* Religioſus, quem juſſiſtis capi. *Il frate, di chi commandaſti la preſa, l'arreſto. Eb.* نجوم الاخذ *nugiūmül-æchz.* Stellæ progreſſus *ſeu* ingreſſus.

اخذ *ychz.* a. *n. ſ.* 1) Vitæ inſtitutum, & mores. *Wan.* 2) Cauterium quod in latere cameli imprimitur, contra imminentem morbum. *Gol.*

اخذ *uchuz.* a. *n. ſ.* Ophthalmia, lippitudo. *Wan.*

اخذ *uchuz.* a. *n. ſ. Pl. a* اخاذ *ychāz.* Lacus.

اخذاء *ychzāe.* a. *V.* [4. *a* اخذا] Deſpicere.

اخذة *æchyzet.* a. *n. ſ.* 1) Rigor. 2) Morbus ex rigore contractus.

اخذة *uchzet.* a. *n. ſ.* 1) Præſtigia, faſcinatio. 2) Coralium vitreum incantatorium.

آخر *āchær.* a. *Part. Fæm.* اخري *uchra.* Alter, alius, ſecundus. *Altro.* ¶ آخرک رعاياسي سز ديو *āchærun-ryāiāsī syz dijü.* Dicentes, vos eſtis alterius ſubditi. *Dicendo, ſiete ſudditi d'un altro. Ll.* آخردن *āchærden.* Ab altero, aliunde. *Da un altro, d'altrove.* آخر ديار *āchær diār.* Alia regio. *Paeſe foraſtiere. Br. Sæ.* سمت آخر *ſemtĭ āchær.* Alia via, & alio. *Altra ſtrada, altrove. Ik.* شكل آخر ا *śeklĭ āchær* ol. & غير شكل ا *ghærĭ śekl* ol. Alterari, mutari. *Alterarſi, mutarſi.*

آخر *āchær.* p. *n. ſ.* Lavacrum in balneo, vel aquario. *Ferh.*

آخر *āchær.* p. *part.* 1) Utique, imo. 2) Nonne. 3) Exempli gratia. *Ferh.*

آخر *āchor.* p. *n. ſ.* 1) Stabulum, *pro* آخور *āchor.* 2) Clavicula, os ſub gutture, & ſupra pectus. *Ferh.*

آخر *āchyr* a. *Part.* & *Adv.*)(اوّل *ewwel.*) 1) Poſterior. 2) Pars poſterior. 3) Tandem. *Poſteriore, la parte di dietro, finalmente.* ¶ آخرنده *āchyrinde.* In fine cujus. *Al fine di che. Eb.* آخر عمرەدک *āchyrў ümredek. Ik. Tartaricè* عمر آخرغچە *ümr āchyrghaćia. Ll.* Uſque ad extremum vitæ. *Sino al fine della vita.* آخر نهارەدک *āchyrў nihāredek.* Uſque ad finem diei. *Sino al fine del giorno. Sæ.* آخر الامر بونک صوکي فنايه وارر فسادە وارر *āchyrül-emr bunün-ſon-ў fenāje wārür.* Tandem exitus hujus in malum tendet. *Finalmente la coſa terminerà in male Ll.* آخره قريب *āchyre kæryb.* Prope finem. *Vicino al fine, sù'l fine.* آخر زمان *āchyr zemān.* Extrema tempora, noviſſimi dies. *Fine del mondo.* الي آخر الزمان *ilā āhyryz zemān.* Uſque ad noviſſima tempora. *Sin' al fine del mondo.* آخركار *āchyrkār.* Extremum opus, tandem. *Finalmente. Sæ.* آخر نفس *āchyr nefes.* Extremus ſpiritus. *L'ultimo ſpirito.* اوّل و آخر *ewwelü āchyr.* Denique, ad extremum. *Finalmente, alla fine.* ا آخر *āchyr* e. بترمك *bitürmek.* Finire. *Terminare,* اوّل سوزده درسني آخر اتدي *ewwel ſözde derſini āchyr itti.* In prima voce finivit lectionem ſuam. *Alla prima parola terminò la ſua lezzione. Ik.* آخر ا *āchyr* ol. Finiri & expirare. *Eſſer finito, ſpirato.* عمري آخر اولدي *ümrī āchyr oldy.* Finita eſt ejus vita, ad extremum vitæ pervenit. *Spirò il termine della di lui vita Ik.*

اخر *echyr.* a. *Part.*)(صوك *ſon.* 1) Poſtremus. 2) Extremitas. *L'ultimo l'eſtremità.* ¶ ابعد الله اخره *ebæd allah achyrehu.* Elon-

get DEUS eum a termino ſuo. *Imprecationis formula. Wan.*

اخر *uchær.* a. *Part. plur. a* اخري *uchrā.* Aliæ, alteræ. *Wan.*

اخر *uchur.* a. *Adv.*)(قدم *kudüm*) Poſtremum. *Wan.*

آخراً *āchyren*, & آخريًّا *āchyrījen.* a. *Adv.* Finaliter, tandem, *ut ſupra* آخر

اخراً *uchuren, etiam uchærin,* & من اخرٍ *min uchurin,* & *uchærin.* a. *Adv.* Pone, a tergo. *Gol.*

اخراب *ychrāb.* a. *V.* [4. *a* خرب] Devaſtare, depopulari. *Wan.*

اخرات *æchrāt.* a. *n. ſ. plur. a* خرت *churt.* Foramina acuum, fibulæ.

اخراج *æchrāg.* a. *n. ſ. plur. a* خرج *chærg.* Expenſæ. *Wan.*

اخراج *ychrāg.* a. *V.* [4. *a* خرج] چقرمق *ćikarmak.* Extrahere, producere. *Far uſcire, cavar fuori.* ¶ اخراجنه قادر اولان *ychrāgine kādyr olān.* Qui id legere poteſt, *vel propius* qui id extrahere poteſt. *Eb.*

اخراجات *ychrāgiāt*, a. *n. ſ. Pl. præcedentis* خرجلق *chærglyk.* Expenſæ. *Speſe.* اخراجاتنه صرف ايچون *ychrāgiātine særf ićiün.* Pro expenſis ſuis. *Da ſpendere per i ſuoi biſogni. Sæ.* اخراجات عسكر ايچون *ychrāgiātĭ æsker ićiün.* Propter expenſas Exercitus. *Per le ſpeſe dell' Eſſercito. Sæ.* بو مبلغ مونتمه كافي و اخراجات ضروريه وافيدر *bu meblægh münetüme kāfi we ychrāgiātĭ zærūrījeje wāfidür.* Hæc ſumma pecuniæ ſufficit pro proviſione domus, & pro expenſis neceſſariis. *Queſta ſomma baſta per le proviſioni di caſa, & per le altre ſpeſe neceſſarie. Sæ.*

اخرار *ychrār.* a. *V.* [4. *a* خر] Dejicere, decidere. *Wan.*

اخراس *ychrās.* a. *V.* [4. *a* خرس] 1) Mutum facere. 2) Mutum fieri. *Wan.*

اخراط *ychrāt.* a. *V.* [4. *a* خرط] 1) Certo morbi genere laborare camelum, *ubi nempe lac coagulatum nonniſi cum dolore ex uberibus exit.* 2) Componere, & claudere vidulum, hipoperam. *Chiudere la valigia. Wan.*

اخراف *ychrāf.* a. *V.* [4. *a* خرف] Autumni tempore parere ovem. *Wan.*

اخراق *ychrāk.* a. *V.* [4. *a* خرق] Animo percellere, attonitumque reddere. *Sbigottire. Sæ.*

اخرب *æchreb.* a. *Part.* Perforatam auriculam habens. *Wan.*

آخر بين *āchyr bīn.* p. *n. ſ. Comp.*)(غافل *ghāfil.*) Providus, qui reſpicit finem. *Provido, che guarda al fine.* ¶ آخربين اوليان

āchyr bīn olmaiān, غافل ghāfil. Improvidus, imprudens, extrema non respiciens. *Imprudente, che non considera il fine.*

اخرة æchæret. a. *Part. fæm.* Altera, secunda. *Wan.*

اخرة æchæret. a. *Adv.* Postea, in fine. *Wan.*

اخرة æchyret. a. *n. f.* Creditum, nomina. ¶ باع باخرة *ba-ǽ bi æchyretin.* Vendidit in creditum, *i. e.* pretio post solvendo. *Wan.*

آخرت āchyret. a. *Part.* & آخره āchyre *fæm. ab* آخر āchyr. Posterior, postrema. *L'altra, & il fine. Item usitate* altera vita, alter mundus (*hic enim vocatur* دنيا *dünjā.*) *L'altra vita, l'altro mondo.* ¶ آخرت اوغلي āchyret oghly. t. آخرت قرنداشي * باباسي āchyret karindāśi, bābāsi. *Quod alias Turcice dicitur* اوغللق * قرداشلق * بابالق *oghullyk, kardāślyk, bābālyk.* Adoptivus filius, frater, Pater. *Figlio, fratello, Padre addottivo ò giurato.*

اخرّة æchyrret. a. *n. f. Pl. a* خرير *chærīr.* Loci plani, planities.

اخرج æchreg̃. a. *Part. fæm.* خرجا *chærg̃iā.* 1) Albo nigroque colore variegatus. *Wan.* 2) In vertice nigris arenis nudus *mons. Gol.*

اخرجاج ychrig̃iāg̃. a. *V.* [9. *a* خرج] Extremitates pedum albicare *in ove vel alio animale. Wan.*

اخرجة æchrig̃et. a. *n. f. pl. a* خرج *chærg̃.* Expensæ.

اخرجة æchrig̃e. a. *n. f.* Nomen loci.

اخردست æchyrdest. p. *n. f. comp.* 1) Qui ultimum in consessu locum occupant. 2) Lusus aleæ. *Ferh.*

اخرس æchres. a. *n. f.* 1) Mutus. 2) Crassum *lac, ut cujus agitati sonus non auditur.* 3) Mons, *vel* locus alius nulla resonans echo. *Wan.*

اخرفة æchrifet. a. *n. f. pl. a* خروف *chærūf.* Agni.

اخرق æchrak. a. *part. fæm.* خرقا *chærkā.* 1) Aure perforatus. *Wan.* 2))(رفيق *resyk)* Iners, qui nihil novit perficere. 3) Vehementer spirans ventus.

آخرک āchruk. p. *n. f.* Clavicula, os sub gutture, & supra pectus. *Ferh.*

آخرک āchorek. p. *Diminut.* Exiguum stabulum. *Cast.*

اخرم æchrem. a. *part.* Qui fissum habet aurem, nasum, *vel* labium. ¶ اخرم الكتف *æchremül-kitf.* Alam intermediam scapulæ succisam habens. *Gol.*

اخرنماس ychrinmās. a. *V.* [3. *a* خرمس] Silere. *Tacere. Wan.*

اخ

اجروّاط ychriwwāt. a. *V.* [13. *a* خرط] Currere magno cum impetu. *Wan.*

اخروش æchroś. p. *n. f.* Ejulatus, clamor. *Ferh.*

اخرون æcherūne. a. *Part. plur. San. a* آخر āchær. Alii.

اخروي üchrewī. a. *Part.*)(دنيوي *dün-jewī)* & *in fæm.* اخرويّة *uchrewīje.* Alterius mundi, seu ad alteram vitam quippe æternam spectans. *Dell' altro mondo, dell' altra vita. Ik. Tef.*

اخري & *præsertim in regimine* اخرا *uchrā.* a. *Part. fæm. ab* آخر āchær & āchyr.)(اولي *ulā)* Altera & posterior. *L'altra, l'ultima.* & *cum articulo* الاخري *el uchrā.* Altera vita. *L'altra vita i. q.* آخرت

اخريات uchrejāt. a. *n. f. Plur. a* اخري *uchra, i. e.* اواخر *ewāchyr.* Postremæ, & ultimæ partes. *Gol.*

آخريان āchryjān. *P. n. f.* 1) Vestium, supellectilis, aliarumque mercium venditio. 2) Vestiarium. *Guarderoba. Ferh.*

اخريان æchryjān. p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

اخريان æchryjān, *vul.* ahriān t. p. *n. f.* Homo ignarus rerum, religionis, earnve non curans. *Ignorante, che non sà, nè di fede, nè di legge.*

اخريجاج ychryg̃iāg̃. a. *V.* [11. *a* خرج] Extremitates pedum albicare *in ove, vel alio animale. Wan.*

اخريراق ychrȳrāk. a. *V.* [11. *a* خرق] Lacerari. *Wan.*

اخريط ychrȳt. a. *n. f.* 1) Nomen plantæ. 2) Herba salsa. *Wan.*

اخريط ychrȳt. a. *Part.* Decorticatus. *Gol.*

آخرين āchyrīn. a. *Part.*)(اوّلين *ewwelīn)* *Pl. in obliquo ab* آخر āchyr. Posteriores, novissimi, posteri. *Li posteriori, li ultimi.*

اخزّة æchyzzet. a. *n. f. Pl. a* خزز *chuzez.* Panni ex serico crassiori. *Gol.*

اخزر æchzer. a. *Part.* 1) Arctos, parvos oculos habens. 2) Pætus, qui velut limis intuetur. *Chi hà gl' occhi piccoli, ò stretti, e loschi.*

اخزم æchzem. a. *n. f.* 1) Serpens mas. 2) Nomen viri. *Wan.*

اخزي æchzā. a. *Part.* Ignominia magis affectus. *Gol.*

اخسّ æchæss. a. *Comp.* Vilior, ignobilior. *Più vile Tef.*

اخساس ychsās. a. *V.* [4. *a* خسّ] 1) Vilem & ignobilem actionem facere. 2) Humilem, abjectum deprehendi. *Wan.*

آخسته āchæste. p. *n. f. pro* آخجسته āchg̃este. Limen inferius portæ. *Ferh.*

اخ

اخسر æchser. a. *Part.* Dispendium habens, damnum passus. *Gol.*

اخسرمق æchsyrmak. t. *V.* Sternutare. *Tef. pro quo usitatius* اقسرمق *æksyrmak, quod Vide.*

اخسفة æchsifet. a. *n. f. plur. a* خسوف *chæsūf.* Putei in petra.

آخسمه āchseme, *vel* آخمسه āchmese. p. *n. f.* Potus ex oryza, *vel* milio. *Arabice* نبيذ *nebȳz dictus.*

اخسيسک æchsȳsek. p. Nomen proprium urbis provinciæ Transoxanæ in districtu Feraganensi. *Ferh. Juxta Herb. ad ripam fluvii* شاش *śāś dictæ.*

اخسيکت æchsȳket. p. *i. q. præc. Ferh.*

آخش āchæś. p. *n. f.* Pretium.

آخش āchś. p. 1) *n. f.* Pretium. 2) *adj.* Pretiosus. ¶ گوهر آخش *gewherī āchś.* Gemma pretiosa. *Ferh.*

اخشام achśam. t. *n. f.*)(صباح *sabāh)* مسا *mesā.* a. شام *śām* p. 1) Vesper. 2) گيجه *gig̃e.* Nox 3) دون *dün.* Nocte præterita, heri vesperi. *La sera, la notte, hieri notte.* ¶ اخشام تا هنگام شام اولنجه *achśām tā hengāmü śām olyng̃e.* Usque ad vesperam. *Sino alla sera. Eb.* اخشام زماني *achśām zemānī.* Vespertinum tempus *La sera.* اخشام ا, *achśām* ol. Ingruere noctem. *Farsi sera.* اخشام اوليور *achśām olyjür.* Vesperascit. *Si fà sera, s'imbrunisce.* اخشام يلدزي *achśām jildyzy.* Hesperus, Venus. *Espero.* اخشام يمكي ييجکي *achśām iemegi, & jejeg̃egi.* Cæna. *La cena.* اخشام يمک *æchśām iemek, aut tutiùs ad vitandum turpe æquivocum* اخشام ييجکين يمک *achśām iejeg̃egin iemek, vel vulg. achśām manḡiasini iemek.* Cænare. *Cenare.* اخشام طعامنه دعوت ا *achśām tœāmine dæ'vet e.* Invitare ad cænam. *Invitar à cena.* اخشامکز خير اوله *achśāmün-üz chæir ola.* مسا الخير *mesel chæir.* a. *Vul. miśylchair.* Sit vobis bonus vesper, bonum vesperum precor. *Buona sera. Cui respondetur* عاقبتکز خير اولا *ākybetün-üz chæir ola, q.* extrema vestra sint felicia, *vel ad secundum* يا مسا الخير *iā mysyl chæir.* اخشامکي *achśāmkī,* & *rariùs* اخشامدکي *achśāmdeki.* Vespertinus, & hesternus. *Vespertino, della sera, & di hieri sera.*

اخشاملق æchśāmlamak. t. *V.* 1) Ingruere noctem. 2) Vesperi aliquo advenire. 3) Pernoctare. *Far sera, arrivar' in qualche luogo la sera, passar la notte.*

اخشامين achśāmīn. t. *adv.* Vesperi, vespertino tempore. *La sera.*

اخشب æchśeb. a. *n. f.* 1) Vastus & magnus mons. 2) Vasta, magnaque res omnis. *Wan.*

اخشبان æchśebāne. a. *n. f. Dual.* Duo montes Meccani. *Wan.*

اخشف æchśef. a. *part.* Qui ob scabiem male incedit. *Gol.*

اخشم æchsem. a. *part.* Defectum in naso habens. *Wan.*

اخشن æchśen. a. *adj.* Asper, valde durus. *Wan.*

اخشنج æchśeng̃. p. *n. f.* Adversarius, inimicus. *Cast.*

اخشنده æchśende. p. *n. f.* Crepitaculum. *Ferh.*

اخشي æchśā. a. *Comp.* Timidior. *Gol.*

اخشيج æchsȳg̃. p. *n. f.* Nomen, quod unicuique elementorum convenit. *Ferh.*

آخشيجان āchśīg̃iān, & اخشيجان æchśig̃iān, & اخشيگان æchśigān. p. *n. f.* 1) Repugnans. 2) Inimicus. 3) Contraria quatuor, *scil.* elementa. *Ferh.*

اخشيشاب ychśyśāb. a. *V.* [11. *a* خشب] Valde asperum esse. *Wan.*

اخشيشان ychśyśān. a. *V.* [11. *a* خشن] 1) Valde crassum & spissum esse *aliquid.* 2) Spissis & crassis pannis amiciri. *Wan.*

اخشيک æchśīk & اخشيگان æchśigān. p. *n. f.* Repugnantia. *Vide.* اخشيجان

اخصّ æchæss. a. *compar.* Magis proprius. *Più proprio.*

اخصاب æchsāb. a. *n. f. Pl. a* خصب *chysb.* Copiæ, ubertates. *Wan.*

اخصاب ychsāb. a. *V.* [4. *a* خصب] Copiosa omnia, & rerum abundantiam esse. *Wan.*

اخصاف æchsāf. a. *Part.* 1) Cinereus, *scilicet albo nigroque bicolor.* 2) Alba latera in ventre habens equus. *Wan.*

اخصام æchsām. a. *n. f. Pl. a* خصم *chusm* Oculorum anguli interiores. *Wan.*

اخضال ychzāl. a. *V.* [4. *a* خضل] Humectare. *Wan.*

اخضر æchzær. a. *Part. fæm.* خضري *chuzrā.* Viridis. *Verde.* ¶ طاوس اخضر *tāwusī æchzær.* Pavo viridis *qualem esse dicunt in Paradiso. Pavone verde.* جامهٔ خضري *g̃iāmei huzrā.* Vestis viridis. *Veste verde.* بحر الهند *bæhrül hind.* Mare, *seu* Oceanus Indicus. *Mar d' India.*

اخضرار ychzyrār. a. *V.* [9. *a* خضر] Perviride esse. *Wan.*

اخضع æchzæ'. *fæm.* خضعي *chæz-ǽ.* a. *n. f.* 1) Humilis, obsequens equus. 2) Qui demissionem capitis ostendit. *Gol.*

اخضف æchzæf. a. *n. f. i. q.* حيّة *hæijet.* Serpens. *Gol.*

اخضلال ychzylāl. a. *V.* [9. *a* خضل] Valde humidum esse. *Wan.*

اخضيضار *ychzyzār.* a. *V.* [13. *a* خضر] Summe viride esse. *Wan.*

اخضيضال *ychzyzāl.* a. *V.* [13 *a* خضل] Maxime humidum esse. *Wan.*

اخضيلال *ychzylāl.* a. *V.* [13. *a* خضل] Frondosam & radicosam esse arborem. *Wan.*

اخطاء *ychtāe.* a. *V.* [4. *a* خطا] Peccare. *Peccare. Wan.*

اخطا *ychtā.* a. *V.* [4. *a* خطو] 1) Intendere gressus. 2) Incitare aliquem ad progrediendum. *Wan.*

اخطاب *ychtāb.* a. *V.* [4. *a* خطب] Appropinquare tempus putandi vitas. *Wan.*

اخطار *æchtār.* a. *n. f. Pl. a* خطر *chytr.* 1) Cameli multi. *Wan.* 2) *a* خطر *chætær.* Pericula, exitia. *Gol.*

اخطار *ychtār.* a. *V.* [4. *a* خطر] Revocare in memoriam. *Ricordare*, ¶ كندو موتن اخطار ايدوب *gendü mewtin ichtār idüp.* In mentem revocando sibi propriam mortem. *Rappresentandosi la sua morte. Ik.* احتمالن ضميرنه اخطار ايدوب *yhtymālin zæmīrine ychtār idüp.* Iniecta in ejus mentem suspicione fore ut... *Ponendogli in capo il sospetto di... Sæ.*

اخطاف *ychtāf.* a. *V.* [4 *a* خطف] Attingere aliquem telo, & laedere. *Wan.*

اخطال *ychtāl.* a. *V.* [4. *a* خطل] Perplexe loqui. *Wan.*

اخطب *æchtæb.* a. *Part.* Pinquescens. *Wan.* 2) Melius recitans concionem. 3) Albo nigroque variegatus passer. *Gol.*

اخطف *æchtæf.* a. *Part.* Extenuata habens indestina. *Gol.*

اخطل *æchtæl.* a. *Part.* 1) Laxus, pendulus, talesque habens aures *ovis vel canis.* 2) Pravi multique sermonis homo. 3) Hyaena. ¶ ابو الاخطل *ebül-æchtal.* Equus, & mulus. *Gol.*

اخطم *æchtæm.* a. *Part.* Nasutus, *i. e. qui longum habet nasum. Wan.*

اخفا *ychfā.* a. *V.* [4. *a* خفي])(اظهار *yzhār.*) 1) كيزلمك *gizlemek.* Abscondere. *Nascondere.* 2) صقلامق *saklamak.* Abdere, celare. *Tener segreto, coprire. Wan.* ¶ كندويي اخفايه چكدي *gendüji ychfāie čekty.* Se invisibilem reddidit. *Si rese invisibile. Eb.* علم اخفا *ylmi ychfā.* ~~Ars reddendi se invisibilem.~~ اخفا ايله *ychfā ile.* Clam. *Nascosto.* ايكي ديدهلرينه كحل اخفايي چكوب *iki dideleriné köhli ychfāji čeküp.* Inunctis oculis stibio invisibilem reddente. *Avendosi fregati gl'occhi con polvere, ò tinta, che rende la persona invisibile. Eb.*

اخفاد *ychfād.* a. *V.* [4. *a* خفد] Comparere gravidam camelitem. *Wan.*

اخفار *ychfār.* a. *V.* [4. *a* خفر] 1) Infringere jura foederis, perfidiam committere. 2) Adjungere alicui adjutorem. *Wan.*

اخفاس *ychfās.* a. *V.* [4. *a* خفس] Obscoena loqui. *Wan.*

اخفاف *ychfāf.* a. *V.* [4. *a* خف] Agilem, expeditum esse. *Wan.*

اخفاق *ychfāk.* a. *V.* [4. *a* خفق] 1) Avem agitare alas in volatu. 2) Splendere vestibus. 3) Impleri lunam. 4) Nullam acquirere portionem praedae in pugna. *Wan.*

اخفج *æchfeğ.* a. *Part.* Pedes tremulos habens, dum festinanter surgit, camelus. *Wan.*

اخفش *æchfeš.* a. *Part.* Parvos oculos habens, imbecilles visu. *Wan.*

اخفيه *ychfiāe.* a. *n. f. Plur. a* خفا *chyfā.* Operimenta, vella. *Wan.*

اخقوق *uchkūk.* a. *n. f. Plur. a* خقوق *chakūk.* Fissurae in terra. *Wan.*

اخگر *æchkār.* p. *n. f.* Pruna ardentis ignis. *Cast.*

اخکر *æchker.* p. *n. f.* قور *kor.* t. Carbo candens. *Carbone acceso. Ferh.*

اخکر تفته *æchker tefte.* p. *n. f.* Carbo ferruens. *Ferh.*

اخکند *æchkekend.* p. *n. f.* Crepitaculum. *Ferh.*

اخکل *æchkel.* p. *n. f.* 1) Spica frumenti. *Ferh.* 2) Macrocephalus. *Cast.*

اخکلدو *æchkelendü.* p. *n. f.* Crepitaculum. *Ferh.*

اخکلنده *æchkelende.* p. *n. f.* Strigil equi. *Stregghia. Ferh.*

اخکم *æchkem.* p. *n. f.* 1) Circulus ligneus cribri. *Ferh.* 2) Fascia capitis *per diametrum complicata, qua fœminæ caput constringunt. Cast.*

اخکمر *æchkemr.* p. *n. f.* Postilena. *Groppiera, straccale. Cast.*

اخکندو *æchkendü.* p. *n. f. i. q.* اخکلدو *æchkelendü.* Crepitaculum. *Ferh.*

اخکوبه *æchküibe*, & اخکوچه *æchküiğe.* p. *n. f.* Globulus vestiarius. *Ferh.*

اخکور *æchkür.* p. *n. f.* 1) Pyrum sylvestre. 2) Fructus amarus quiscunque. *Cast.*

اخکوز *æchküz.* p. *n. f.* Globuli vestiarii. *Ferh.*

اخکوزه *æchküze*, & اخکوژنه *æchküiğene.* p. *n. f.* 1) Globuli vestiarii. 2) Machina textoria. 3) Dactylus immaturus. *Ferh.*

اخکوژه *æchküže.* p. *n. f. i. q. ant. Ferh.*

اخکوش *æchküš.* p. *n. f.* Fructus immaturi. *Ferh.*

اخکوک *æchkük.* p. *n. f. i. q. ant. Ferh.*

اخکوکش *æchküküš*, & اخکوکوش *æchküküš.* p. *n. f. i. q. ant. Ferh.*

اخکون *æchkün.* p. *n. f.* Globulus, *seu nodus. Cast.*

اخل *æchæll.* a. *compar.* Indigentior. *Et æchull*, *Pl. a* خل *chæll.* Aceta.

اخلا *æchlā.* a. *Part. Plur. a* خلو *chylw.* Vacui, inanes, otiosi. *Gol.*

اخلا *ychlā.* a. *V.* [4. *a* خلي] 1) Terram abundare herba. 2) Locum vacuum invenire. 3) Segregatum & solum esse *aliquem.* 4) Cessare a comedendo cibo. *Wan.*

اخلا *æcyllā.* a. *n. f. Pl. a* خليل *chælil.* Amici.

اخلاب *æchlāb.* a. *n. f. Plur. a* خلب *chylb.* Ungues ferarum. *Gol.*

اخلاب *ychlāb.* a. *V.* [4. *a* خلب] Turbidam & lutosam esse aquam. *Wan.*

اخلاج *ychlāğ.* a. *V.* [4. *a* خلج] Extrahere. *Wan.*

اخلاد *ychlād.* a. *V.* [4. *a* خلد] Perennem, sempiternum esse. *Wan.*

اخلاص *ychlās.* a. *V.* [4. *a* خلص] Purificare, emendare. *Purificare, correggere. Wan.*

اخلاص *ychlās.* a. *n. f.* 1) Purificatio. 2) Emendatio. 3) *Met.* Probitas, candor animi. *Purità, sincerità, candido affetto. Wan.* ¶ اخلاص و انقياد *ychlāsü inkyjād.* Sincerus amor. اخلاص ايله *ychlās ile.* Pure, fincere. *Puramente, sinceramente. Ll.*

اخلاط *æchlāt.* a. *n. f. Pl. a* خلط *chylt.* 1) Mixturae, miscellae. 2) Humores corporis. *Misture & umori.* ¶ اخلاط رديه *æchlāty redije.* Humores corrupti. *Umori corrotti.* اخلاط فاسده *æchlāty fāside.* Humores corrumpentes, & corrupti. *Umori corrompenti, & corrotti.*

اخلاط *ychlāt.* a. *V.* [4. *a* خلط] Camelarium immittere membrum cameli in *fœminæ* fissuram. *Wan.*

اخلاف *æchlāf.* a. *n. f. Pl. à* خلف *chælef*, & *chulf. Ll.*)(اسلاف *eslāf.*) Posteri, successores. *Discendenti, successori.* ¶ اخلاف ستوده اوصافلري *æchlāfi sütüde ewsāfleri.* Posteri ejus laudatissimi. *Li di lui lodatissimi posteri*, اخلاف سعادت اتصافي *æchlāfi seādet ittisāfi.* Gloriosissimi ejus posteri. *Sæ.*

اخلاف *æchlāf.* a. *n. f. Pl. a* خلف *chylf.* Papillae uberis camelini. *Gol.*

اخلاف *ychlāf.* a. *V.* [4. *a* خلف] 1) Corrumpi halitum oris. 2) Resarcire lacinias vestis. 3) Retribuere, compensare. 4) Recedere a promissis. 5) Invenire aliquem infidum. 6) Siccitatem a fidere causari. 7) Succedere lucrum in vicem rei perditae. 8) Ma-

num extendere ad evaginandum gladium. 9) Recrescere herbam in campo. 10) Haurire aquam e puteo. *Wan.*

اخلاف *ychlāf.* a. *n. f.* Depravatio. ¶ اخلاف تيغي غلافدن اخراج *ychlāfi tyghyni ghylāfi.den ychrāğ.* t. Gladium depravationis ex vagina extrahere, hostilem stringere gladium. *Sfodrare la scimitarra ostile. Br. Sæ.*

اخلاق *æchlāk.* a. *n. f. Plur. a* خلق *chælæk.* Tritae vestes. *Wan.*

اخلاق *æchlāk.* a. *n. f. Plur. a* خلق *chulk.* Mores, dotes animi. ¶ اخلاق حميده *æchlāki hamide.* Laudabiles qualitates. *Lodevoli costumi.*

اخلاق *æchlāk.* a. *n. f. Pl. a* خلق *chælk.* Populi. *Popoli.*

اخلاق *ychlāk.* a. *V.* [4. *a* خلق] 1) Atteri *vestem.* 2) Atterere *vestem.* 3) Induere vestem laceram & tritam. *Wan.*

اخلال *æhlāl.* a. *n. f. Pl. a* خل *chyll.* Intimi amici.

اخلال *ychlāl.* a. *V.* [4 *a* خل] 1) Confundere. 2) Depauperari 3) Indigum efficere. *Confondere, turbare.* ¶ اخلال معنى ايدر *ychlāli mæ'nā ider.* Confundit sensum. *Confonde il senso. Ik.* اخلال ايله *ychlāl ile.* t. Confusè, & macrè. *Confusamente, & magramente. Sæ. V.* اخلال

اخلام *æchlām.* a. *n. f. Plur. a* خلم *chylm.* Amici.

اخلص *æchlæs.* a. *compar.* Purior, sincerior. *Più puro, sincero.* ¶ اخلص العباد *æchlæsül-ybād.* Sincerissimus servorum. *Il più sincero de' servitori*, اخلص الفؤاد *æchlæsül-füwād.* Sincerissimus corde. *Di cuore sincerissimo.*

اخلط *æchlæt.* a. *n. f.* جبان ارمودي *jebān armüdy.* Pyrum sylvestre. *Pero selvatico.*

اخلف *æchlef.* a. *Part.* & *n. f.* 1) Declinans in latus ob humeri distorsionem *camelus. Wan.* 2) Mente laborans. 3) Fluxus aquae. 4) Serpens *mas. Gol.*

اخلق *æchlæk.* a. *compar.* Aptior. *Gol.*

اخلق *æchlæk.* a. *Part.* 1) Aequalis, res integra, & non composita. *Wan.* 2) *i. q.* رتقا *retkā.* Interfæmineo constricta & clausa *mulier.* 3) Pauper. *Gol.*

اخلکند *æchlekend.* p. *n. f.* Crepitaculum. *Ferh.*

اخلّه *æchylle.* a. *n. f. Pl. a* خلال *chylāl.* 1) Dentiscalpia. 2) Thecæ vaginarum. *Steccadenti, sopracoperta de' fodri.*

اخليا *æchlijā.* a. *n. f. Plur. a* خلي *chālȳ.* Peristromata.

اخليا *æchlija.* a. *Part. Plur. a* خلي *chælȳ.* Vacui.

اخليج *ychlīg*. a. *n. ſ.* Præſtans & velox *equus. Sœ.*

اخليلاق *ychlȳlāk*. a. *V.* [13. *a* خلق] Coelum nubibus coopertum eſſe. *Wan.*

اخماد *ychmād*. a. *V.* [4. *a* خمد] Sedare ignem. *Wan.*

اخمار *ychmār*. a. *V.* [4. *a* خمر] 1) Coopertam eſſe terram. 2) Celare *aliquid.* 3) Dare, tradere in manus. *Wan.*

اخماس *œchmās*. a. *n. ſ. Plur. a* خمس *chyms*, & خميس *chœmīs*. Cameli quintani, & partes quintæ: *hinc adagio dicitur.* يضرب الاخماس بالاسداس *jœzribül-œchmase bil-eſtāsi*. Monſtrat quintanos, ſed ſextanos cupit, *i. e. aliud præ ſe fert, aliud intendit, & fallaciæ ſtudet. Wan.*

اخماس *ychmīs*. a. *V.* [4. *a* خمس] 1) Quaternis diebus potentem camelum habere. *Ut quinta adaquetur.* 2) In quinque turmas diviſum eſſe populum. *Wan.*

اخماع *œchmāʿ*. a. *n. ſ. Plur. a* خمع *chynʿ*. 1) Lupi. 2) Latrones.

اخمال *ychmāl*. a. *V.* [4. *a* خمل] Lædere famam alicujus. *Wan.*

اخمام *ychmām*. a. *V.* [4. *a* خمّ] Foetorem concipere carnem. *Wan.*

اخمر *œchmer*. a. *Part.* Ebrius, crapuloſus. *Ubriaco* ¶ اخمرلر ايدي *œchmerler idī*. Ebrii erant. *Erano ubbriachi. Teſ.*

اخمرة *œchmiret*. a. *n. ſ. Pl. a* خمار *chymār*. Operimenta *Gol.*

اخمس *œchmes*. a. *Part.* 1) Durus *locus.* 2) Religionis tenax. 3) Strenuus. *Gol.*

اخمسا *œchmisā* & اخمسة *œchmis* &. a. *n. ſ. plur. a* خميس *chœmīs*. Quinti, & dies Jovis.

اخمساس *achmisās*. a. *n. ſ. i. q. præc. Wan.*

اخمسه *œchmise*. p. *n. ſ.* Potus ex oryza. *Ferh.*

اخمص *œchmœs*. a. *Part.* Incurvatam plantæ partem habens, quæ terram non attingit. *Wan.*

اخن *œchœnn*. a. *Part.* Per nares loquens. *Wan.*

اخنا *ychnā*. a. *V.* [4. *a* خني] 1) Obſcoena loqui. 2) Infauſtis aſtris perire. 3) Corrumpere. *Wan.*

اخناب *œchnāb*. a. *n. ſ. Plur. a* خنب *chynb*. Femora. *Gol.*

اخناب *ychnāb*. a. *V.* [4. *a* خنب] Languere pede. *Wan.*

اخناث *œchnās*. a. *n. ſ. Plur. a* خنث *chuns*. Flexura. *Wan.*

اخناس *œchnās*. a. *n. ſ. Fœm. loc.* خنسا *chœnsā*. a خنس *chuns*. Simus. *Wan.*

اخناس *ychnās*. a. *V.* [4. *a* خنس] Poſtponere aliquem. *Wan.*

اخنث *œchnes*. a. Flexibilior, flaccidior. *Gol.*

اخنجاج *ychingīāg*. a. *V.* [25. *a* خجّ] Inclinare ad partem camelum in inceſſu. *Wan.*

اخنس *œchnes*. a. *Part. Fœm.* خنسا *chœnsā*, بورن اوجي سورجه اورتاسي چوكك كمسنه *burun ugi ſwrige ortaſi ćiūkük kimeſne*. Reſimum naſum habens, ſilo. *Di naſo ſchiacciato.*

اخنس *œchnes*. a. *n. ſ.* 1) Simia. 2) Leo. 3) Vacca ſylveſtris. *Gol.*

اخنكل *œchœngel*. p. *n. ſ.* Gladius. *Caſt.*

اخنون *uchnūn*. p. *n. prop. pro* ادريس *edrīs*. Propheta Enoch.

اخني *œchœnī*. a. *n. ſ.* 1) Veſtis ſtriata. 2) linea, *ſeu* panni linei vilioris generis. *Gol.*

اخنية *œchnyjet*. a. *n. ſ. i. q.* قسّي *kœſsī*. Veſtis *ſeu* panni genus ſerico mixtum, *quod in Aegypto fit. Gol.*

اخو *œchw*. a. *V.* [1. F.] Fratrem & amicum eſſe. *Gol.*

اخوا *ychwā*. a. *V.* [4. *a* خوي] Occidere, ad occaſum vergere ſtellam. *Wan.*

اخواص *ychwās*. a. *V.* [4. *a* خوص] Frondere arborem. *Wan.*

اخوال *œchwāl*. a. *n. ſ. Plur. a* خال *chal*. Pulli. *Wan.*

اخوان *œchœwān*. a. t. *n. ſ. Dual. ab* اخ *œch*. Duo fratres.

اخوان *ychwān*. a. *n. ſ. Pl. ab* اخ *œch*. Fratres, amici. *Fratelli, compagni. Sœ.*

اخوان *ychwān*. a. *n. ſ.* Menſa.

اخوانلق *ychwānlyk*. t. *n. ſ. pro* اخوّت *uchuwwet*. Fraternitas. *Fratellanza.*

اخوة *ychwet*. a. *n. ſ. Plur. a* اخو *œchū*. Fratres. *Wan.*

اخوت *uchwet*. a. *n. ſ. Pl. coll. ab* اخ *œch*. Fratres. *Li fratelli.*

اخوّت *uchuwwet*. a. *V.* [1. F.] Fratrem eſſe. *Wan.*

اخوّت *uchuwwet*. a. *n. ſ.* قرنداشلق *karyndāślyk* t. برادري *būrāderī* p. Fraternitas. *Fratellanza.* ¶ اخوّت حقّانيه *uchuwwet-hœkkānyije*. Vera fraternitas *in Deo, ſeu* ſpiritualis. *Vera Fratellanza in Dio, ò ſpirituale. Ik.*

اخوث *œchwes*. a. *Part. Fœm.* خوثا *chœwsā*. Molli ventre prædita juventus. *Wan.*

آخور *āchor*. p. *n. ſ.* 1) Aquarium, piſcina, *ubi corpus lavant.* 2) Alveolus aquæ lapideus, *unde aqua corpori affunditur. Caſt.* 3) *uſit.* t. & اصطبل *ystœbyl* a. Stabulum. *Ferh.* ¶ امير آخور *emīrī āchor*. Præfectus ſtabuli. *Maeſtro di ſtalla.* آخور اوغلاني *āchor oghlānī*. Stabularius. *Stalliere.* صغر آخوري *syghyr āchory*. Bouile. *Stalla di buoi.*

اخوز *uchūz*. a. *V.* Aceſcere, & acredine affici *lac. Gol.*

اخوص *œchwœs*. a. *n. ſ.* 1) Fervidior ventus hebetans viſum. 2) Profundus puteus. 3) Elatior arenarum collis. *Gol.*

اخوف *œchwef*. a. *compar.* Timidior. *Più timido.*

اخوق *œchwak*. a. *Part.* Cocles, luſcioſus. *Guercio.* 2) Amplus. 3) Scabioſus *camelus. Gol.*

اخول اخول *œchwele, œchwele*. a. *Adv.* Separatim. *Wan.*

اخولة *œchwilet*. a. *n. ſ.* Pullus.

آخون *ǣchūn*. p. *n. ſ.* Theologus. *Caſt.*

اخون *œchūn*. a. *n. ſ. Plur. San. ab* اخ *œch*. Fratres, amici. *Wan.*

اخونة *œchwinet*. a. *n. ſ. Plur. Pauc. a* اخوان *œckwan*. Menſæ. *Wan.*

اخوي *œchœwī*. a. *Part.* 1) Fraternus. 2) Sororius. *Wan.*

اخوين *œchwīn*. a. ¶ دم الاخوين *demül-œchwīn*, *i. q.* دم الثعبان *demüs-suʿbān*. Sanguis Draconis. *Species gummi rubra ſatis nota; arbor ejus* عندم *ǣndem dicitur in inſula Socotora ſeu Dioſcoride creſcens. Gol.*

اخي *œchȳ*. a. *n. ſ.* Frater mi. *V. in* اخ

اخيار *œchjār*. a. *Superl.*)(اشرار *eśrār*) *Pl. a* خير *chœir* & *ab* اخير *œch-jer*. a. Optimi, *ottimi.* ¶ كزيدهء اخيار *gūzīdeï œch-jār*. Optimorum ſelectiſſimus, præſtantiſſimus. *Scelto ſopra tutti li ottimi. Ik.*

اخياس *œchyjās*. a. *n. ſ. Plur. a* خيس *chȳs*. Saltus.

اخياش *œchyjāś*. a. *n. ſ. Plur a* خيش *chœjś*. Panni groſſi.

اخياط *œchyjāt*. a. *n. ſ. Plur. a* خيط *chœjt*. Funiculi.

اخياف *œchyjāf*. a. *n. ſ. Plur. a* خيف *chœjf*. 1) Pelles uberum. 2) Diverſi generis homines. 3) Una matre, ac diverſis patribus prognati fratres. *Wan.*

اخيال *œchyjāl*. a. *n. ſ. Plur. a* خيل *chœil*. Equi.

اخيال *ychyjāl*. a. *V.* [4. *a* خيل] Nubes pluviam portendere. *Wan.*

اخيان *uchyjān*. a. *n. prop.* Duorum montium ita dictorum. *Gol.*

اخيّة *œchyjet*. a. *n. ſ.* 1) Laqueus, *cujus una extremitas terræ infigitur, altera vero ad alligandum jumentum inſervit. Wan.* 2) *i. q.* ذمّة, حرمة *hurmetü-zimmet*. Autoritas tutelaris. *Gol.*

اخيخة *œchȳchœt*. a. *n. ſ.* Juſculum ex farina, *quod admixta aliqua parte butyri vel olei ſorbent. Gol.*

اخيدن *œchȳden*. p. *V.* Pervenire, pertingere. *Ferh.*

اخيذ *œchȳz*. a. *n. ſ.* Mancipium, captivus. *Gol.*

اخيذه *œchȳze*. a. *n. ſ.* Serva mancipia *Wan.*

آخير *āchȳr*. p. *n. ſ.* 1) Fundamentum domus. 2) Lutum caementumve *ex calce, oleo lini, & goſſipio piliſue bouinis paratum, quo muros illinunt contra aquae exitum.* 3) Later crudus. *Caſt.*

اخير *œchȳr*. p. *n. ſ.* Terminus. *Segno, che divide i limiti. Ferh.*

اخير *œchīer*. a. *compar.* Melior, optimus. *Migliore, ottimo.*

اخيري *uchœjrā*. a. *n. ſ. Diminut. a* اخري *uchrā*. Alia. *Wan.*

اخيريدن *œchȳrȳden*. p. *V.* Diſtringere gladium. *Ferh.*

آخيز *āchȳz* p. *n. ſ.* مهرهء ديوار *mühreï dīwār*. Incruſtatio muri, cæmentum ex calce, quo muri illinuntur. *Malta, incroſtatura di muro.*

آخيزكر *āchȳzger*. p. *Adj.* Cæmentarius.

اخيس *œchȳes*. a. ¶ عدد اخيس *ǣdedi œchjes*. Numerus multus. *Gol.*

آخيسه *œchȳse*. p. *n. ſ.* 1) Dux gregis *aries, vel capra. Ferh.* 2) Collimitaneus lapis. *Caſt.*

اخيسه *œchȳse*. p. *n. ſ.* Dux gregis *aries. Ferh.*

اخيشن *uchœyśin*. a. *Diminut* ab اخشن *œchśen*. Subaſper. *Wan.*

اخيص *œchȳœs*. a. *Part.* 1) Unum cornu fractum habens *aries.* 2. Oculo altero majore, altero minori præditus. 3) *in fœm.* اخيصا *œchœjsā*. Uno cornu erecto, altero ad caput depreſſo *capra. Gol.*

اخيف *œchjef*. *Fœm.* خيفا *chœifā*. a. *n. ſ.* 1) Ampli præputii *camelus.* 2) Unum oculum cæſium, & alterum nigrum habens *vir, equus. Wan.*

اخيل *œchjel*. a. *Part.* 1) Multos habens nævos. 2) Nomen ſtirpis Arabum. *Wan.*

اخيوم *œchyjūm*. a. *n. ſ.* Deſumtum *ex Græco, alias* راس الافعي *reesül-ef-ǣ*. a. Caput viperinum; *ob ſeminis formam. Gol.*

آخيه *āchje*. p. *n. ſ.* 1) Dux gregis *aries. Ferh.* 2) Laus. 3) Saliva hominis. 4) Limes, ſepimentum. *Caſt.*

اد

اد *ād*. t. *n. ſ.* اسم *iſm*. a. نام *nām*. p. Nomen. *Nome. Scribitur etiam ad diſtinctionem.* آد *ād*. ¶ اد و شني *ādü śānȳ*. Nomen & qualitas ejus. *Nome, e qualità* ادي نه در *ādi ne dür*, *quod &* اكا نه ديرلر *an-a ne dirler*,

ler, & ديرلر نيجه *niğe dirler?* Quomodo vocatur? *Come si chiama?* ادنه فلان ديرلر *ādine fülān dirler.* Vocatur nomen ejus N. *Si chiama per nome.* اد قومق * اد ويرمك *ad komak*, & *ad wirmek* ؛ تسميه *tesmije.* e. a. نام دادن *nām dāden* p. Nomen imponere. *Porre il nome* ادیله انمق *adī ile an-mak.* Nominatim commemorare. *Far menzione di alcuno, nominandolo col proprio nome.* اد چكمك *ad ćekmek* ؛ ذمّ *zemm.* e. Vituperare بر كمسنك ادني چكمك *birkimsenün-adinī ćekmek.* Conviciari aliquem, famam lædere. *Biasimar alcuno, toccar la sua riputazione.*

آد *ād.* a. *n. f.* Robur, vires. *Wan.*

آد *ād.* a. *n. f. Plur. a* اده *idet.* Infortunia. *Wan.*

أدّ *edd.* a. *V.* [1. & 3. F.] 1) Gemere, quiritari. 2) Retracto spiritu vocem edere camelitim حنين *hænin dictam. Wan.*

إدّ *edd.* a. *n. f.* 1) Infortunium. 2) Res admiranda. 3) Negotium arduum. 4) Res iniqua. *Gol.*

إدّ *iddi.* a. *V. Imper. a* ادي Relinque, missum fac. *Gol.*

أدّ *üdd.* a. *n. f.* 1) Potentia, robur, vigor. 2) *pro* ادد *üdüd.* Nom. tribus Arabicæ, primique satoris ejus, qui filius Tabichæ filius Aliasi, fil. Modzarri. *Gol.*

ادا *adā.* t. *n. f.* (*quod scribitur etiam* اده & اطه) جزيره *ğezīre.* a. Insula. *Isola.*

ادا بالغى *adā bālyghy.* t. *n. f. comp.* Cæte, balæna. *Balena.*

ادا طوشانجغى *ada tawśānğighy.* t. *n. f. comp.* Cuniculus. *Coniglio.*

ادا *edā.* a. *n. f.* 1) Persolutio, præstatio *Pagamento, sodisfazione.* 2) Vocis prolatio, eloquentia. *Maneggiamento di voce, facondia.* ¶ بلبل نازك ادا *bülbülī nāzük edā*, & خوش ادا *choś edā.* Canora Philomela. *Rossignuolo di voce, di canto delicato,* نواى مرغان خوش ادا *newāī murghānī choś edā.* Modulatio avium canorarum. *L'armonia e bella risonanza delli uccelli di canto soave. Sæ.* كلاممز ادااسى *kelāmümüzun-edāsi.* Elocutio aut eloquentia nostra. *Il nostro bel dire. Ah.* حسن ادا *husnī edā.* Genuina expressio, redditio. *Espressione giusta* تعبيرات سنجيده ادا *tæ'bīrātī sengīde edā.* Ponderatæ prolatæ explicationes. *Spiegazioni pesate. Ik.* اداى معناى حديثده *edāi mæ'nāī hædīste.* In explicatione, sententiæ sacræ. *Nel dichiarare il detto del Santo. Ik.* اداى مرام بابنده *edāi merām bābinde.* In explicando intento, & ipsum opus absolvendo. *Nel sodisfar' al suo debito, ò intento*

Ik. اداسي لازم اولان *edāsi lāzim olān* & لازم الادا *lāzimül-edā*, & واجب الادا *wāğibül-edā.* Necessario præstandum, persolvendum. *All' esecuzione di cui siamo obligati. Ik.* اوزرنه اداسي لازم كلن *üzerine edāsi lāzim gelen.* Quod præstare tenetur. *Ch' egli è obligato di sodisfare. Ik.* ذمّت آخره لازم الادا *zimmetī āchære lāzimül-edā.* Ab alio persolvendum. *Quel, che un altro deve pagare. Ll.* ؛ ادا *edā.* e. اودمك *ödemek* كورمك *görmek.* Persolvere, satisfacere, exprimere. *Pagare, sodisfare, esprimere.* ؛ اداى دين *edāī dejn* e. ؛ ادا بورجني *borğini edā* e. Solvere debitum. *Pagar' il debito.* ؛ اداى سفر *edāī sefer.* e. Expeditionem bellicam absolvere. *Far la sua Campagna. Ll.* اداى مراسم رسالت و تكميل خدمات سفارت ايلدكدن صكره *edāī merāśimī risālet, we tekmīlī chædematī sifāret eiledükten son-ra.* Legatione sua rite defunctus. *Avendo compito, come si deve, la sua Ambasciata. Ll.* و ساير واقع اولان امور دين و دولت عاليه‌نك ادا و تكميلنده *we sāir wāky' olān ümūrī dīnü dewletī ālijenun-edā wü tekmīlinde.* Et in præstandis perficiendisque aliis occurrentibus negotiis religionis & Imperii (Othomanici.) *Nell accudire, e sodisfare alli altri affari di religione, e di stato, che alla giornata occorrono. Ll.* اداى مراسم تعظيم ايتدكده *edāi merāśimī tæ'zym ittukte. Sæ.* & ادا هوستلق مراسمي كما ينبغي اولندقدن صكره *dostlyk merāśimī kemā iembæghy edā olundukten son-ra.* Præmissis amicitiæ & humanitatis contestationibus, *q.* postquam satisfactum est juribus debitæ observantiæ. *Doppo auer compito, fatti i complimenti. Ll.*

آداب *ādāb.* a. *n. f. Pl. ab* ادب *edeb.* 1) Boni mores. 2) Disciplinæ. *Buone creanze. V.* ادب ¶ آداب هندسيان *ādābī hendesijan.* Disciplinæ Geometricæ, Mathematicæ. *Le matematiche.* اصحاب آداب *æshābī ādāb.* Civiles. *Bencreati.* خلقلة آداب معاشرت و اختلاط *chælkyle ādābī muāśeretü ychtylāt.* Officia civilitatis & conversationis humanæ. *Le regole della conversazione civile. Ik.* صلح و صلاحك آدابني دائما منظور و مرعى طوتوب *sulhu sælāhun-ādābini dāimā menzurü mer'ŷ tutüp.* Observando semper leges & regulas pacis. *Osservando sempre le convenienze dell' alma pace. Ll.* آداب صلح و صلاح محكم طوتوب *ādābī sulhu sælāh muhkem tutup. Ll. Significat quasi i. q. præc.*

اداب *id-āb.* a. *V.* [4. *a* دأب] Diligenter & cum studio facere *quid. Wan.*

اداير *üdābir.* a. *Part.* Qui a suis aversus est, nec

nec dicta cujusquam audit, aut quicquam curat, *sicut* اباتر *ebātir. Wan.*

اداة *seu* ادات *edāt.* a. *n. f. Pl.* ادوات *edewāt* a. 1) Instrumentum, apparatus. 2) Expressio, particula. ¶ ادات جمع *edātī ğem'.* Particula formans pluralem numerum. *Terminazione del Plurale, ciò, che s' aggiunge per formar, il Plurale dal singolare. Ik.* ادات نسبت *edātī nispet.* Particula proportionis, *aut* possessionis, *ut sunt* لو *lü* t. مند *mend* p. *quæ addita nomini substantivo inferunt significationem* Præditus, habens, &c. اداة الجزا *edātül-ğezā.* Particula illativa, seu conclusiva, *qualis est* ف *fe* præpositum nomini aut verbo. ادات فاعل *edātī fāỹl.* Supplementum participii, *ut in* زركر *zerger*, *illud* كر *ger* & *ker est* ادات فاعل *edatī fāỹl*, & *valet nostrum* fax, aurifex, *seu* Aurifaber. ادات توسّل *edātī tewessül*, ادات ندا *edātī nidā*, *q.* particula conjunctiva, & vocativa. *Ik. Sæ.*

اداءة *idāet.* a. *V.* [4. *a* دوا] Incidere in morbum. *Wan.*

اداءت *edeetu*, & اداءة ادوءت *edweetū idāen.* a. Falsam concepi suspicionem, falso suspicatus fui. *Gol.*

اداد *edād.* i. q. أدّ *edd.* a. *n. f.* Potentia, robur.

اداد *edād, idād,* & ادّاد *iddād.* a. *ex Africano.* Chamæleon albus, aut planta ei simillima, & *eddād* radix ejus. *Gol.*

ادادة *idādet.* a. *V.* [4. *a* دود] Erucas decidere ex arboribus. *Wan.*

ادار *edār.* a. Nom. mensis Syromacedonum ordine sexti, quando initium fit a *Tisrin* priore, *i. e.* Octobri, *est itaque* Martius, *Judæis autem* Februarius, *nempe* mensis duodecimus anni Ecclesiastici, quem a *Nisan* seu novilunio mensis Martii subducunt, juxta præceptum Mosis. *Gol.*

اداراقي *edārāky.* a. *n. f.* Medicamenti Indici species, acris & deleteria. *Gol.*

اداره *idāre.* a. *V.* [4. *a* دور] 1) Circumducere. 2) In orbem agere. *Far girar intorno.* ¶ ؛ ادارهء جام حمام *idārei ğiāmi hymām* e. Porrigere circum circa calicem mortis. *Porger' intorno il calice della morte. Sæ.*

آداش *ādāś pro* آدداش *addaś* t. *n. f. comp.* Cognomen, *seu* ejusdem nominis. *D'un medesimo nome.*

اداف *üdāf.* a. *n. f.* 1) *i. q.* ذكر *zeker.* Membrum virile, veretrum. 2) *i. q.* اذن *üzn.* Auris. *Gol.*

اداق *adak.* t. *n. f.* نذر *nezr.* Votum. *Voto.* ¶ ؛ اداق *adak.* e. اداماق & ادمق *adamak.* Vovere. *Far voto.*

آداك *ādāk*, & *edāk.* p. *n. f.* 1) Vadum. 2) Insula. *Cast.*

ادالة *idālet.* a. *V.* [4. *a* دول] 1) Tribuere victoriam in vindictam. 2) Superiorem evadere in conflictu. *Wan.*

ادالو *adalü.* t. *adj.* Insularis. *Isolano.*

ادام *adām.* p. *n. f.* Globus cælestis. *Cast.*

ادام *edām.* a. *n. f.* 1) Nom. loci. 2) Id, cum quo res alia jungitur. 3) Opsonium. 4) Dux, antistes. 5) Concordans, consentiens. 6) Nom. putei, qui distat diei itinere a Medina. *Wan.*

ادام *edāme.* a. *In apprecationibus valet* دائم ايلسون *dāim eilesün.* ¶ ادام الله *edāmallāhü* Aeternet Deus. *Dio eterni. Ll. V.* ورنر

ادام *idām.* a. *n. f.* اتمكك قاتغى *etmeğün-kātyghy.* t. نان خورش *nān choriś* p. Opsonium. *Companatico.* ¶ نان و ادام وجامده *nānü idāmü ğiāmede.* In pane, opsonio, & vestibus. *Nel pane, companatico, e vestiti. Ik.*

ادّام *eddām.* a. *n. f.* سختيان صاتيجي *sæchtyjān satiği.* Corii venditor. *Chi vende cordovano.*

ادامال *idāmāl, edāmāl.* p. *n. f. q.* اداى مال *edāī māl.* Pensio pecuniæ, tributum. *Cast.*

ادامت *idāmet.* a. *V.* [4. *a* دوم] 1) Perenne reddere *aliquid.* 2) Restinquere aqua frigida *in olla bulientem cibum. Wan.*

ادانة *idānet.* a. *V.* [4. *a* دين] Commodare, mutuum dare. *Wan.*

اداني *edānī.* a. *n. f. Plur. a* دني *denī.* Homines viliores.

اداوات *edāwāt.* a. *n. f. Pl. fan.* ادات *a edāt.* Instrumenta, res necessariæ, utensilia. *Gol.*

اداوة *idāwet.* a. *n. f. i. q.* مطهرة *mytheret.* Aqualis, aut vas aquarium, ex quo aquæ latex manui affunditur ad abluenda membra, *quale in sacra lotione usurpari solet. Wan.*

اداوي *edāwī.* a. *n. f. Pl. præc.* Aquales comparati ad mundandum corpus. *Wan.*

اداهم *edāhim.* a. *n. f. Pl. a* ادهم *edhem.* Nigri coloris equi. *Gol.*

آدب *ādib.* a. *Part.* Qui ad epulum invitat, convivator. *Gol.*

ادب *edeb.* a. *V.* [2. F.] 1) Admirari. 2) Invitare ad epulum. *Wan.*

ادب *edeb.* a. *V.* 1) Morum elegantia pollere. 2) Instituere aliquem in disciplinis humanioribus. *Wan.*

ادب *edeb.* a. t. *n. f.* 1) Humanitas, elegantia morum & doctrinæ, boni mores. 2) Scientia. 3) Verecundia. 4) Regula, lex, jus. *Onestà, buona creanza, dottrina, legge,*

legge, costume. Sic autem explicatur in Lexicis. الادب نگاه داشتن حدّ هر چيز * في اصطلاح اهل الحقيقه اجتماع خصال الخير عادت و عجب و صلاح نفس *El edebü nigāh dāsteni hæddi her ćiz. Fi istylāhy̆ ehlilhækykæ, iḡtimāū chysālil chæir, ādet we æḡeb, we sælāhy̆ nefs. q.* Observare cujusque valorem. Et apud contemplativos collectio bonarum qualitatum, item consuetudo, res miranda, & integritas animi. ¶ ادب و تربيته قابل و ملايم ا, *edebü terbījete kābilü mülāim* ol. Docilem se præbere. *Esser docile di civiltà, e buona educazione.* ادب ا *edeb.* e. Castigare. ادب اوكرتمك *edeb ögretmek.* Bonis moribus imbuere, civilitatem docere. *Insegnar la buona creanza, ò civiltà.* ترك ادب *terki edeb.* Incivilitas. *Inciviltà.* ادب ايله *edeb ile*, & ادب ايله سويليوب *edeb ile söilejüp*, & ادبدر سويلمك *edeptür söilemek.* Salvis auribus, cum bona venia. *Con riverenza parlando.* ادب يري *edeb ierī*, & ادب يرلري *edeb ierleri.* Pudenda. *Le parti vergognose.*

ادبّ *edebb.* a. *Part. Fœm.* دبّا *debbā.* 1) Parvis in facie pilis præditus. 2) *i. q.* ادبب *edbeb*, pilosus *camelus. Gol.*

ادبآ *idbā.* a. *V.* [4. *a* دبا] Herbam رمس *rems* dictam comestibilem esse. *Quod fit, quando folia pullulantia formam parvulæ cicadæ referunt, alias enim ſt venenosa. Wan.*

ادبا *üdebā.* a. *Part. Plur. a* اديب *edib.* Bonis moribus instituti. *Gol.*

ادباب *idbāb.* a. *V.* [4. *a* دبّ] Incitare currentem *aliquem. Wan.*

ادبار *edbār.* a. *n. ſ. Plur. a* دبر *dübr.* Terga.

ادبار *edbār.* a. *n. ſ. plur. a* دبرة *deberet.* 1) Posticæ res. 2) Cervices. *Gol.* ¶ ادبار السّجود *edbarüs-süḡiūd.* Duæ inclinationes indifferentis usus post alias necessarias in precatione vespertina. *At.* ادبار النّجوم *edbarun nüḡiūm.* Tales duæ post necessarias in precatione matutina.

ادبار *idbār.* a. *V.* [4. *a* دبر] 1) Vulnerare in dorso *equum.* 2) *Jumentum* alicujus in dorso vulnerari. 3) Abire. 4) Maturescere. 5) Intrare in regionem دبور *dæbūr* dictam. 6) (اقبال) Retrocedere, adversam fortunam habere. *Esser disgraziato, sventurato. Wan.*

ادبارة *idbāret.* a. *n. ſ.*)(اقبالة) Fissæ auris pars in occiput flexa. *Gol.*

ادباس *idbās.* a. *V.* [4. *a* دبس] Nigrescere herbam, *dum pullulare incipit. Wan.*

ادبانه *edebāne.* a. *adv.* Civiliter, modeste. *Civilmente, modestamente.*

ادبب *edbeb.* a. *n. ſ.* Pilosus camelus. *Gol.*

ادبة *üdbet.* a. *n. ſ. i. q.* مأدبة *meedebet, meedübet.* Cibus, ad quem quis invitatur, epulum, convivium. *Gol.*

ادبخانه *edebchāne.* a. p. *n. ſ.* اياق يولي *aiāk ioly* t. مستراح *müsterāh* a. Latrina, loca secreta. *Destro, necessario.*

ادبر *edber.* a. *Part.* Ulceratus, seu vulneratus dorso.

ادبر *edber.* a. *n. ſ.* Agnomen viri حجر ابن عدي *haḡer ibni ædī dicti. Wan.*

ادبر *edbür.* a. *n. ſ. Pl. a* دبر *debr* & *dibr.* Examina apium, & crabronum.

ادبس *edbes.* a. *n. ſ. Pl.* دبس *dübs.* Phœniceus, spadiceus *equus, avis. Wan.*

ادبساس *idbisās.* a. *V.* [9. *a* دبس] Spadicei coloris esse. *Wan.*

ادبسز *edepsyz*, & بي ادب *bī edeb.* t. *adj. comp.* Immodestus, inhonestus. *Immodesto, incivile.*

ادبسزلك *edepsyzlik.* t. *n. ſ. comp.* Insolentia, petulantia. *Inciviltà, insolenza.*

ادبسزلكله *edepsyzligile.* t. *adv. comp.* Inciviliter, insolenter. *Incivilmente.*

ادبلمك *edeplemek.* t. *V. comp. act.* 1) تأديب ا *teedīb* e. ادب ا *edeb.* e. Castigare. 2) Instituere. *Castigare, istruire.*

ادبلنمك *edeplenmek.* t. *V. comp. paſſ.* 1) Instrui. 2) Castigari. *Lasciarsi istruire, esser castigato. Tef.*

ادبلو *edeplü.* t. *adj.* Moratus, modestus. *Bencreato, modesto.*

ادبي *edebī.* a. *Part.* 1) Modestus. 2) Nomen montis. *Wan.*

ادبيّت *edebījāt.* a. *Part.* Quæ ad bonorum morum doctrinam, & humaniores literas pertinent. *Gol.*

اديبر *edbīr.* a. *n. ſ.* Genus serpentis. *Gol.*

ادّة *iddet.* a. *n. ſ. i. q.* ادّ *idd.* 1) Adversitas, ærumna. 2) Res admiranda, *aut* difficilis, *aut* nefanda. ¶ دهية ادّة *dæhijetün iddetün.* Infortunium grave. *Gol.*

ادثر *edser.* a. *Part.* 1) Periens. 2) Perditus. 3) Socors. *Gol.*

ادجا *idḡiā.* a. *V.* [دجا] Caliginosum, & nebulosum esse. *Wan.*

ادجان *edḡiān.* a. *n. ſ. Plur. a* دجن *deḡn.* Nubilæ dies, aut noctes. *Gol.*

ادجان *idḡiān.* a. *V.* [4. *a* دجن] 1) Consistere *in aliquo loco.* 2) Obductum esse coelum nubibus, & pluvia. *Wan.*

ادجن *edḡen, Fœm.* دجنا *deḡnā.* a. *Part.* Nigredine deformis *camelus. Gol.*

ادجو

ادجو *edḡew, Fœm.* دجوا *deḡwā.* a. *Part.* Perplexos, multosque pilos habens *caper. Gol.*

ادحاض *idhāz.* a. *V.* [4. *a* دحض] 1) Irritum facere, abolere. 2) Suffulcire, facere subsistere. *Wan.*

ادحاق *idhāk.* a. *V.* [4. *a* دحق] Despicere, non æstimare *aliquem. Wan.*

ادحال *edhāl.* a. *n. ſ. Plur. a* دحل *dæhl.* Cavitates in planitie, vel valle superne angustæ, inferne autem patentes. *Wan.*

ادحوّة *üdhuwwet.* a. *n. ſ.* 1) Locus, ubi struteocamelus oves in arena ponit, pullosque fovet. 2) Nomen mansionis lunæ. *Gol.*

آدخ *ādæch.* p. 1) *Salutandi formula.* 2) *n. ſ.* Vir dignitate conspicuus. *Ferh.*

ادخار *idchār.* a. *V.* [4. *a* دخر] Despicere. *Wan.*

ادخال *idchāl.* a. *V.* [4. *a* دخل] 1) كيردرمك *girdürmek.* t. Introducere, inferre. 2) Annumerare. *Introdurre, far' entrare.* ¶ وكلاسي تصرّفنه ادخال اولندي *wükelāsi tæsærüfine idchāl olundi.* Ministri eius intromissi sunt in possessionem eorum bonorum. *Furono dati in poter, e possesso delli di lui Ministri. Sæ.*

ادّخان *iddichān.* a. *V.* [8. *a* دخن] Igne corripi. *Wan.*

ادخل *edchæl.* a. *Compar.* Interior, familiarior. *Gol.*

ادخن *edchæn, Fœm.* دخنا *dæchnā.* a. *Part.* Fumoso colore, obscuro, impuroque præditus *aries, ovis. Wan.*

ادخنة *edchynet, edchyne.* a. *n. ſ. Pl. a* دخان *duchān.* Fumi. ¶ ابخره و ادخنهء متصاعده ايله چرخ دوّار مبتلاي دوار اولدي *ebchyre wü edchyneï mütesā-æde ile ćiærchy̆ dewwār mübtelāï dewār oldy.* Ex vaporibus fumisque continuo ascendentibus cœlum, in gyrum mobile, incidit in vertiginem capitis, *i. e. tot & tanta tormenta bellica explosa sunt ut fumo cœlum impletum sit, & conturbatum, vertiginem passum. Sæ.*

ادد *eded.* a. *n. ſ. plur. ab* ادّة *iddet*, & ادد *üded.* Nom tribus Arabiæ felicis, cujus author est *Edet* filius *Zeidi*, filius *Kehlan. Wan.*

ادد *ided.* a. *n. ſ. plur. ab* ادة *idet.* Infortunia. *Wan.*

آدداش *āddaś.* t. *n. ſ. Comp.* Cognomen.

اددي *adedī.* a. *Part Patronimicum* tribus *Eded. Wan.*

آدر *āder.* a. *n. ſ.* Testiculus inflatus. *Wan.*

آدر *ādir.* p. *n. ſ.* Phlebotomon. *Lancetta. Ferh.*

آدر *ādur.* p. *n. ſ. i. q.* آذر *āzur.* Ignis apud magos. *Ferh.*

ادر *eder.* a. *V.* [2. F.] 1) Hernia corripi. 2) Laborare ea. *Wan.*

ادرّ *ederr.* a. *Part.* Oblongos habens testiculos. *Fœm.* درّا *derrā.* Abundans lacte *camelitis. Gol.*

ادرا *edrā.* a. *part.* Contrarius. *Wan.*

ادرآ *idrae.* a. *V.* [4. *a* درأ] 1) Collostrum oriri *in cameliti vicina partui.* 2) Nuntiare. *Wan.*

ادّرا *iddirā.* a. *V.* [8. *a* درا] In occulto latere venatorem, *ne feræ pertereantur. Wan.*

ادّرا *iddira.* a. *V.* [8. *a* دري] 1) Ahærere rei. 2) Insidias struere. *Wan.*

ادراب *idrāb.* a. *V.* [4. *a* درب] 1) Intrare in pylas. *Wan.* 2) Per angustias venire *in hostile solum.*

ادراج *edrāḡ.* a. *n. ſ. pl. a* درج *dereḡ.* 1) Viæ. 2) Interstitia. *Wan.*

ادراج *idrāḡ.* a. *V.* [4. *a* درج] 1) Non edere fœtum *elapso jam anno camelitem.* 2) Convolvere *aliquid. Wan.*

ادرار *idrār.* a. *V.* [4. *a* درّ] Præbere lac *camelitem.* 2) Ventum excitare pluviam. *Wan.* 3) Agitare, movere. 4) Abunde, & continuo donare. *Gol.*

ادرار *idrār.* p. *n. ſ.* Pannus *quiscunque* pro vestimento conficiendo sufficiens. *Cast.*

ادرارات *idrārāt.* a. *n. ſ. pl. a* ادراري *idrārī.* Largitiones, stipendia. *Doni, pensioni.* ¶ ادرارات وقفيّه *idrārātï wækfije.* Legata pia. *Legati pij. Sæ.*

ادراري *idrārī.* a. p. *n. ſ.* 1) Stipendium. 2) Quantitas paropsidem implens. *Gol.* & *Ferh.*

ادراس *edrās.* a. *n. ſ. plur. a* درس *dirs.* Tritæ vestes. *Gol.*

ادراص *edrās*, & ادرص *edrus.* a. *n. ſ. Pl. a* درص *dyrs.* Pulli. ¶ امّ الادراص *amül-edrās.* Genus aliquod leporum arabicorum. *Wan.*

ادراع *edrā*.* a. *n. ſ. plur. pauc. a* درع *dyr*.* Loricae. 2) Indusia mulieris. *Wan.*

ادّراع *iddirā*.* a. *V.* [8. *a* درع] 1) Induere indusium *fœminam.* 2) Induere loricam. *Wan.*

ادراق *edrāk.* a. *n. ſ. pl. a* درقة *derækæt.* Theriacæ.

ادراك *edrāk.* a. *n. ſ. Plur. a* درك *derek.* Pœnæ.

ادراك *idrāk.* a. *V.* [4. *a* درك] 1) Pervenire. 2) Perspicere aliquid. 3) Maturescere fructum. 4) Pertingere ad terminum.

ادراك *idrāk.* a. *n. ſ.* 1) Comprehensio, cognitio. 2) Intellectus. *Comprendimento, intelletto, capacità.* ¶ ادراك ا *idrāk.* e. Comprehendere, capere, videre, sentire. *Comprendere, intendere.* بونلرك ادراك ايدجك عقللري

T

وارد bunlarun-idrāk idegek ækylleri wārdür. Habent hi intellectum capacem comprehendendi. *Anno questi l' ingegno, e capacità d' intendere* ادراكات صادقه *idrākāti sādykæ.* Veræ conceptiones. *Concetti veri. Ah.*

ادّراك *iddirāk.* a. *V.* [8. *a* درك] Assequi. *Wan.*

ادرام *edrām, seu* اذرام *ezrām.* p. *n. f.* Instrumentum subulæ instar, quo consuunt pannos ephippio substerni solitos. *Ferh.*

ادرام *idrām.* a. *V.* [4. *a* درم] Pullum camelitis mutare dentes primos. *Wan.*

ادربيجان *ederbegiān.* p. *n. prop.* Provincia Persiæ olim Media dicta. *Herb.*

ادره *üdret,* & *ederet.* a. *n. f.* 1) Tumor in testiculo. *Wan.* 2) Hernia testicularis, *etiam* hernia intestinalis. *Gol.*

ادرجة *edrügget.* a. *n. f. i. q.* مرقاة *mirkāt.* Gradus scalæ. *Gol.*

ادرد *edred, Fæm.* اردا *erdā.,* (*an non* دردا *derdā.*) a. *part.* Edentulus, vel ad radices tritos habens dentes. *Wan.* & *Fæm.* Nom. prop. exercitus, seu legionis cujusdam Arabicæ. *Gol.*

ادرع *edræ*.* a. *n. f.* Capite nigrum, & reliquo corpore album animal, *sicuti* equus. *Wan.*

ادرع *edrü.* a. *n. f. plur. pauc. a* درع *diræ*.* Loricæ. *Wan.*

ادرفن *ederfen.* p. *n. f. Morbus, cujus duæ sunt species, una, quæ in cute, altera, quæ in ossibus gignitur, alias etiam Persis* پريون *periūn, Arabibus* قوبا *kūbā, Indis* راود *rāwid, nobis autem* Lychnen & Impetigo *nominatur. Volatica, scabia. Ferh.*

ادرك *edrek.* p. *n. f.* Oscillum. *Ferh.*

آدرم *ādrem,* & *edrem.* p. *n. f.* 1) Pannus subdititius ephippii. 2) Arma, *ut* gladii, pugiones. *Ferh.*

ادرم *edrem.* a. *n. f.* Qui talos carne opertos habet. 2) Cui corrupti exciderunt dentes. 3) Lorica *consistens ex annulis invicem junctis.* 4) Equus nervum pedis magnum & conspicuum habens. 5) Nomen Tribus cujusdam. *Wan.*

ادرنفاق *idrinfāk.* a. *V.* [3. *a* درفق] Cito obambulare. *Wan.*

آدرنك *ādrenk,* & *edrenk.* p. *n. f.* 1) Dolor intensus. 2) Infortunium magnum. *Ferh.*

ادرنه *edrene. n. p.* Adrianopolis. *Adrianopoli.*

ادرون *edrewn.* a. *n. f.* Locus ubi præbetur pabulum, præsepe. *Gol.*

ادره *üdreh.* p. *n. f.* Cuspis, *v. g.* galeri, vittæ. *Ferh.*

ادرهمام *idrihmām.* a. *V.* [4. *a* درهم] Cadere ob lubricitatem terræ. *Wan.*

ادريس *idrīs. n. p. i. q.* اخنوخ *æchnūch* Enoch. ¶ مولانا ادريس *mewlānā idrīs.* Nomen Historici. *Monsignor Idris.* ابو ادريس *ebu idrīs.* Membrum virile.

ادريون *edriūn. Nom.* Floris. *V.* اذريون *ezriūn.*

ادسق *edsæk.* a. *Part. i. q.* افوه *efweh.* Bucco, ore patulo præditus. *Gol.*

ادسم *edsem.* a. *part.* Cinereus, ad nigrum vergens. *Gol.*

ادشمك *e, vel idiśmek.* t. *V.* Facere inter se, adinvicem. *Fare trà di se, insieme.* ¶ بر برکزله بيع ايدشسكز *bir birün-üzle bei*idiśsen-üz.* Si inter vos unus alteri vendatis. *Se vi vendete l' uno all' altro. Tef.* ياردم ادشمك *jārdüm idiśmek.* Juvare se invicem. *Aiutarsi l' un l' altro, vicendevolmente. Tef.*

ادّعا *iddi-ā.* a. *V.* [8. *a* دعو] Litigare, prætendere. *Pretendere. Ik.*

ادعاث *ed-æs.* a. *n. f. plur. a* دعث *dā*s.* Odia.

ادعاص *ed-æs.* a. *n. f. plur. a* دعص *dy*s.* Cumuli arenæ rotundi.

ادعاص *id-ās.* a. *V.* [4. *a* دعص] Calore suffocare *aliquem. Wan.*

ادّعام *iddi-ām.* a. *V.* [8. *a* دعم] Inniti fulcro. *Wan.*

ادعب *ed-æb.* a. *Part.* Fatuus. *Gol.*

ادعج *ed-æg.* a. *n. f.* Niger *homo. Wan.*

ادعر *ed-ær.* a. *n. f.* Non emittens ignem *ignitabulum. Wan.*

ادعوة *üd-üwwet,* & ادعية *üd-ȳjet.* a. *n. f.* Res, de qua obtinenda, *vel* explicanda certatur, ænigma. *Gol.*

ادعيا *ed-ȳja.* a. *n. f. plur. a* دعي *dæ-ȳ.* Filii nothi, spurii. *Bastardi.*

ادعيه *ed-ȳje.* a. *n. f. Pl. a* دعا *duā.* 1) Apprecationes bonorum, salutationes. *Preghiere, saluti. V.* خلاصه 2) Invitationes. *Inuiti. Wan.* ¶ ادعيهء جميله و اثنيهء جزيله *edȳjei gemīle we esnijei gezīle.* Egregiæ salutationes, & bonorum apprecationes. *Saluti, ed augurij scelti. Sæ.*

ادعيّة *ud-ȳjet.* a. *n. f.* بلمجه *bilmege.* t. Aenigma. *Enimma. Wan.*

ادغال *edghāl.* a. *n. f. plur. a* دغل *dæghæl.* Vitia. *Gol.*

ادغال *idghāl.* a. *V.* [4. *a* دغل] 1) Corrumpere, vitiose aliquid facere. 2) Terram proferre multas arbores. *Wan.*

ادغام *idghām.* a. *V.* [4. *a* دغم] 1) Calorem penetrare *aliquem.* 2) Infrenare *equum.* 3) Contrahere duas litteras æquales in unam. *Wan.* 4) Facie nigrum efficere; *ut Deus aliquem. Gol.*

ادّغام *iddighām.* a. *V.* [8. *a* دغم] 1) Infrenare *equum.* 2) Contrahere duas litteras æquales in unam. *Wan.*

آدغر *ādghær.* p. *n. f.* Mansio, domusve æstiva. *Cast.*

ادغر *edghær.* p. *n. f.* Spiramentum magnum in domibus fieri solitum, ut aer permeare possit. *Spiraglio. Ferh.*

ادغم *edghæm.* a. *n. f. Fæm.* دغما *dæghmā.* 1) Capite labiisque subniger, & a reliquis corporis partibus colore differens *equus Wan.* 2) Qui per nares loquitur. *Gol.*

ادف *edef* & ادفر *edefer, edfer.* p. *n. f.* Nepos ex fratre. *Cast.*

ادفا *edfā.* a. *n. f. plur. a* دفء *def'.* 1) Fomenta. 2) Ususfructus ex camelo percepti, *uti lac, pullus* &c. *Wan.*

ادفا *edfā.* a. *n. f. fæm. ab* ادفى *edfā, quod vide.*

ادفا *idfā.* a. *V.* [4. *a* دفاء] Calefacere. *Wan.*

ادفا *idfā.* a. *V.* [4. *a* دفو] 1) Medicare vulneratum. 2) Sumere ab aliquo pœnam talionis. *Wan.*

ادّفا *iddifā.* a. *V.* [8. *a* دفا] Calefacere. *Wan.*

ادفق *edfāk.* a. *part.* 1) Celer, velox. 2) Dentes prostantes habens *camelus. Wan.*

ادفن *edfen.* a. *part. plur. a* دفين *defīn.* Tecti, reconditi. *Gol.*

ادّفن *iddifān.* a. *V.* [8. *a* دفن] Sepeliri. *Wan.*

ادفر *edfær.* p. *n. f. nonnullis etiam* افتر *efter.* 1) Nepos ex fratre. 2) *etiam* Nepos ex sorore. *Ferh.*

ادفر *edfer, Fæm.* دفرا *defrā.* a. *part.* Fœtidus, & rubigine armorum sordens *turma. Gol.*

ادفع *edfæ*.* a. *part. compar. q.* Magis repellens, amovens. *Più abile à togliere, più presente rimedio c c Acc.*

ادفى *edfā.* a. *n. f.* 1) Caper magna cornua habens. 2) Incurvatæ & gibbosæ staturæ homo. *Wan.*

ادفيّة *idfijet. Nom.* Montis. *Gol.*

ادق *edækk.* a. *comp.* Subtilior, gracilior. *Gol.*

ادقاق *idkāk.* a. *V.* [4. *a* دق] 1) Imminuere. 2) Minutim, & specifice exhibere. *Wan.*

ادقع *edkæ*.* a. *part.* Vehemens *fames. Gol.*

ادقم *edkæm.* a. *part.* Tres fractos habens dentes. *Gol.*

آدك *ādek.* p. *n. f.* Insula. *Ferh.*

ادكّ *edekk. Fæm.* دكّا *dekkā, Pl.* دكّ *dukk,* & دكّاوات *dekkāwāt.* a. *part.* 1) Præditus latiore dorso *equus. Wan.* 2) Planiore ac æquabili, tuberis experte *camelus. Gol.*

ادكل *edkel. pro seq.*

ادكن *edken, Fæm.* دكنا *deknā.* a. *part.* 1) Colore ad nigrum vergente præditus. *Wan.* 2) *Fæm.* Multis aromatibus conspersa *offa. Gol.*

ادل *idl. i. q.* اجل *igl.* a. *n. f.* 1) Dolor colli. 2) Lac crassum & acidum, *idoneum ut jactando eliciatur butyrum. Wan.* 3) Res de qua movetur, *vel* ex qua oritur rixa. *Gol.*

ادلا *idlā.* a. *V.* [4. *a* دلو] 1) Demittere urnam in puteum. ¶ ادلاي دلو ايچون كلنلر *idlāi delw iciün gelenler.* Ii, qui ad demittendas urnas, hauriendamve aquam venerant. *Quelli, ch' erano venuti per tirar l' acqua con li vasi. Sæ.* 2) Partu cognatum facere. 3) Corrumpere *donis. Wan.*

ادلاج *idlāg.* a. *V.* [4. *a* دلج] Obambulare in prima noctis vigilia. *Wan.*

ادّلاج *iddilāg.* a. [8. *a* دلج] Obambulare in ultima noctis vigilia. *Wan.*

ادلاس *edlās.* a. *n. f. plur. a* دلس *deles.* 1) Tenebræ. 2) Herbæ, in fine æstatis pullulantes. *Wan.*

ادلاع *idlāæ*.* a. *V.* [4. *a* دلع] Extrahere linguam. *Wan.*

ادلاق *idlāk.* a. *V.* [4. *a* دلق] Evaginare gladium. *Wan.*

ادلال *idlāl.* a. *V.* [4. *a* دلّ] 1) Blandiri. 2) Objurgare *aliquem.* 3) Irruere tempore belli in proximos affines. 4) Confidere. *Wan.*

ادلّه *edille.* a. *n. f. Pl. à* دليل *delīl.* Argumenta, probationes. *Argomenti, prove.* ¶ ادلّهء واضحه *edillei wāzyhæ.* Argumenta evidentia. *Prove evidenti,* ادلّهء شرعيّه *edillet śer-ȳje.* Probationes juridicæ. *Prove giuridiche, e legali. Sæ.*

ادلص *edlæs. Fæm.* دلصا *delsā,* & ادلصي *edlesȳ.* a. *part.* 1) Novos pilos producens *asinus.* 2) *edlæs, i. q.* دلص *dælys, scil.* capite rasus, aut glaber, cui defluxerunt pili, *camelus. Gol.*

ادلعي *edle-ȳ,* & اذلعي *ezle-ȳ.* a. *n. f.* Veretrum crassum ac longum. *Gol.*

ادلم *edlem, Fæm.* دلما *delmā.* a. *n. f.* 1) Nigricans, & valde *quidem vir, asinus. Wan.* 2) Fuscus. 3) Leo: 4) دلما *delmā,* Nox tricesima a novilunio. *Gol.*

ادلمق *ādlamak.* t. *V.* 1) Nominare. *Dar nome.* 2) *i. q.* آدم ادمق *ādüm admak, vel atmak.* Gressum facere.

ادلو *adlü.* t. *adj.* Nomen habens, & celebris. فلان ادلو *fülān adlü.* Nomine N. *Nominato, chiamato per nome.* ادلو صانلو *adlü sānlü.* Celebris, notus. *Rinomato, noto.*

20. ادلو اديله *adlü adi ile.* Quisque ſuo nomine. *Ognuno col ſuo nome.*

ادلى *edlī.* a. *n. ſ. plur. pauc. a* دلو *delw.* Situlæ. *Wan.*

ادليلاء *idlīlāe.* a. *V.* [12. *a* دلي] Operari. *Wan.*

ادليمام *idlīmām.* a. *V.* [9. *a* دلم] Nigrum fieri. *Wan.*

آدم *ādem.* a. *comparativi forma.* 1) Caſtanei coloris. 2) Nigris oculis præditus *camelus albus. Wan.*

آدم *ādem.* a. t. *n. ſ.* انسان *insān.* a. 1) Homo. 2) Adamus, ejuſque poſteritas. 3) *Transl.* Famulus, nuntius. *Uomo, ed Adamo, ſeruitore, meſſo.* ¶ آدم صفي *ādemĭ ſæfi, quod* & حضرت آدم *hæzretĭ ādem. n. p.* primi hominis. *Adamo* آدم اوغلاني *ādem oghlāni.* Filius hominis, homo. *L' uomo, gl' uomini.* يبان آدم *iebān ādem* ſeu يبان آدمي *iebān ādemī* Satyrus. *Satiro, uomo ſeluatico.* آدم يرنه طوتمق *ādem ierine tutmak.* Æſtimare tanquam virum. *Et ſæpius in negatione.* آدم يرنه طوتمق قومق صايمق *ādem ierine tutmamak, komamak, ſaimamak.* Deſpicere, contemnere. *Sprezzare, non far ſtima.* آدمنه كوره *ādemine göre.* Pro qualitate perſonæ. *Conforme alle perſone.*

آدم *adüm.* t. *n. ſ.* خطوه *chætwe.* a. كام *gām* p. Greſſus, veſtigium. *Paſſo.* ¶ بر قاچ آدم قرشو واروب الن النه الدي *bir kāc ādüm karšü wārüp, elin eline aldy.* Ad aliquot paſſus obviam procedens manum manu prehendit. *Moſſoſi alquanti paſſi incontro, lo preſe per la mano.* آدم آدم *ādüm ādüm.* Gradatim, pedetentim. *A paſſo à paſſo.* آدم ادمق *ādüm admak,* & *atmak,* آدلمق *ādlamak* & *ſimpliciter* آدملمق *ādümlamak.* Greſſum ferre, veſtigium facere, crura divaricari, & uno paſſu prætergredi. *Far' un paſſo.*

ادم *edem.* a. *V.* [4. F.] Fuſcum evadere vel eſſe.

ادم *edem.* a. *n. ſ.* 1) Adam, homo. 2) Fœtus humanus plene formatus. 3) Sepulchrum. 4) Dactylorum ſpecies برني *bernī vocata.* 5) Arabia felix *Poëtis.* 6) *Nom.* loci prope ذو قار *zü kār, hoc autem aqua quædam eſt prope Cufam.* 7) *Nom.* loci circa العمق *el.æmk, quæ vallis eſt apud Thaïf, oppidum Arabiæ partis Higiazæ.* 8) *Nom.* pagi in territorio Sanaæ, *quæ Arabiæ felicis metropolis.* 9) *Nom.* tractus prope هجر *heğer,* in Arabia. 10) *Nom.* tractus alterius in Oman *nempe regione Arabiæ altera. Gol.*

ادم *edem.* a. *n. ſ. plur. ab* اديم *adīm.* Coria &c. *Wan.*

ادم *edm.* a. *V.* [2. F.] 1) Commiſcere fruſtis panis aliam rem. *e. g. carnem.* 2) Reconciliare duos inter ſe. *Wan.*

ادم *üdm. i. q.* اسوة *üſwet.* a. *n. ſ.* Exemplar, antiſtes. ¶ هو ادم اهله *hüwe üdmü ehlihi.* Dux & antiſtes ſuorum. *Gol.*

ادم *üdm.* a. *n. ſ. plur. a* ادما *edmā.* Fuſcæ, & candidæ, ſimulque ſtriis cineraceis notatæ dorcades, *quod genus in clivoſis durioris ſoli terris ſubinde reperitur. Gol.*

ادم *üdüm.* a. *n. ſ. plur. a* ادام *idām,* & اديم *edīm.* 1) Opſonia, condimenta. 2) Coria *imprimis* caprina. 3) Facies terræ. *Gol.*

ادما *edmā.* a. *n. ſ.* 1) *Sing. præc.* ادم *üdm.* Striata dorcas. 2) Nigris oculis prædita camelitis. *Wan.*

ادماء *idmae.* a. *V.* [4. *a* دمي] Uſque ad profuſionem ſanguinis verberare *aliquem. Wan.*

ادمات *edemāt.* a. *n. ſ. plur. ſan. a* ادمة *edemet.* Antiſtites.

ادماج *idmāg.* a. *V.* [4. *a* دمج] Involvere. *Wan.*

ادّماج *iddimāğ etiam* ادرمّاج *idrimmāğ.* a. *V.* [8. *a* دمج] Condere, abſcondere. *Wan.*

ادماق *idmāk.* a. *V.* [4. *a* دمق] Inopinate introducere. *Wan.*

ادمام *üdmām.* Nom. oppidi.

ادمان *edemān.* a. *n. ſ.* 1) *Nom.* arboris in paradiſo. 2) Pernicies aut putredo palmæ. *Gol.*

ادمان *idmān.* a. *V.* [4. *a* دمن] Exercere ſe, continuum eſſe in aliqua re. *Eſſercitarſi, prattīcar ſpeſſo. Wan.* ¶ ادمان ايله *idmān ile.* Exercitatione, praxi. *Con prattica.*

ادمان *üdmān.* a. *part. plur. ab* آدم *ādem.* Caſtanei coloris. *Wan.*

ادمانة *idmānet.* a. *n. ſ. plur. poeticus a* ادما *edmā.* Dorcades ſtriatæ. *Verum non omnes Lexicographi in hac forma pluralis conſentiunt. Wan.*

آدمة *ādimet.* a. *n. ſ. plur. ab* اديم *adīm.* 1) Coria. 2) Superficies terræ. *Wan.*

ادمة *edemet.* a. *n. ſ.* 1) Cutis, *qui ab Anatomicis etiam* Therma *vocatur.* 2) Antiſtes. *Wan.* 3) Conjunctio. 4) Propinquitas, affinitas. *Gol.*

ادمة *üdmet.* a. *V. act.* [1. & 2. F.] 1) Fuſco colore præditum eſſe. 2) Eſſe nexum inter duas res. 3) Nigris oculis præditum eſſe camelum candidum. *Wan.*

آدمجك *ādemğik.* t. *n. ſ. dimin.* Homuncio, homunculus. *Un omaccino.*

ادمص *edmœs, vel juxta Wan. idmys.* a. *part.* 1) Supercilia habens extremitate tenuia.

nuia. 2) Qui raros in capite capillos habet. *Wan.*

ادمع *edmu*ᶜ. a. *n. ſ. Pl.* دمع *dem*ᶜ. Lacrymæ. *Gol.*

ادمغة *edmyghæt.* a. *n. ſ. Pl. a* دماغ *dimāgh.* Cerebra. *Wan.*

ادمق *admak.* t. *V. i. q. ſeq.*

آدملمق *ādumlamak.* t. *V.* Greſſum facere, crura divaricari *v. in* آدم *adüm.*

ادموث *üdmūs.* a. *n. ſ.* Locus ſub cineribus, ubi coquitur panis. *Wan.*

ادموس *üdmūs* & دامس *dāmis.* a. *n. ſ.* Tenebroſa *nox. Gol.*

آدمي *ādemī.* p. *adj.* Humanus, & homo. *Uomo* & *umano. Unde in Pl. Pers.* آدميان *ādemijān.* (ll. عالميان *ālemijān*) Homines, & humani. *Uomini, mortali, de' mortali,* & *umani. Ll.* ¶. ميان آدميانه *mijānĭ ādemijāne.* In medium hominum. *Tra gli uomini.*

ادمي *ādemī.* p. *adj. etiam* fuſco colore præditus. *Ferh.*

ادمي *udemī.* a. Nomen loci. *Wan.*

ادميانه *ademijāne.* p. *adverb.* Humane. *Umano.*

آدميّت *ādemījet.* a. *n. ſ.* Humanitas, humana natura. *Umanità.*

ادنّ *edenn.* a. *n. ſ.* 1) Anteriores pedes breves habens *equus.* 2) Parva & depreſſa domus. *Wan.*

ادنا *ednā.* a. *compar.* Vilior, infimus, minimus. *Infimo, minimo.* ¶ ادنا كشي *ednā kiśi.* Vilis homo. *Perſona vile.* برينك ادنا قادر اولدوغي *birinün-ednā kādyr oldughy.* Minimum, quod unus eorum efficere poteſt. *Il meno, che può fare uno di eſſi. Eb.*

ادناء *ednae. i. q.* احدب *æhdeb.* a. *part.* Incurvus, gibboſus. *Wan.*

ادنا *idnā.* a. *V.* [4. *a* دني] 1) Facere, ut quid ſit propinquum. 2) Partui propinquam eſſe *camelitim. Wan.*

ادناس *ednās* & مدانيس *medānīs.* a. *n. ſ.* Sordidi, ſpurcique *homines. Gol.*

ادناف *idnāf.* a. *V.* [4. *a* دنف] 1) Ingraveſcere morbum. 2) Adveſperaſcere. *Wan.*

ادند *edend.* p. *particu.* Quomodo. *Ferh. V.* آدنك

ادند *idind.* p. *n. ſ.* 1) Numerus incertus. 2) Semiſſis ſarcinæ. *Ferh.*

آدنك *ādenk.* p. *part.* Quanti? quomodo?

ادنك *idenk* p. *n. ſ.* 1) Numerus incertus, *ſeu* computatio conjecturalis. 2) Sarcina una, *nempe* oneris totius ſemiſſis in uno jumenti latere. 3) Una facies nummi. *Caſt.*

ادنمك *e, vel idinmek. pro* ايدنمك t. *V.* Facere conſtituere, creare &c. *V.* ايدنمك

ادنى *ednā.* a. *Part.* Infimus. *f.* ادنا

ادنيان *edeniān.* a. *n. prop.* Duarum Vallium. *Wan.*

أدو *edw.* a. *V.* [2. F.] Decipere. *Wan.*

ادوا *edwā.* a. *n. ſ. plur. a* داء *dāe.* Morbi. *Wan.*

ادوا *edwā.* a. *V. act.* [4. F.] Aegrotare. *Wan.*

ادوا *vel etiam* ادواة *idiwaet,* & *idiwaet.* a. *V.* [4. *a* دوا] Suſpicari *malum. Wan.*

ادّوا *iddiwāe.* a. *V.* [8. *a* دوا] Comedere florem lactis. *Wan.*

ادوات *edewāt.* a. *n. ſ. Pl. ab* ادات *edāt.* Inſtrumenta, apparatus, ſupplementa. *Iſtromenti, ordegni.* ¶ ادوات جنك *edewātĭ genk.* Inſtrumenta bellica, arma. *Arma, ordegni militari. Ik.*

ادوار *edwār.* a. *n. ſ. Pl. a* دار *dār.* 1) Domus, manſiones. *Caſe, abitazioni.* 2) *Pl. à* دور *dewr.* Gyri, & ſecula. *Giri, ſecoli. Sæ.* 3) Muſicæ periodi. *Cadenze di muſica.* ¶ علم الادوار *ylmül edwār.* Muſica. *Gol.* ادوار ملكوت *edwārĭ melekūt.* Harmonia orbium cœleſtium. *Ah.* اول ايكي برجك ادوارين تمام اتدي *ol iki bürğiün-edwārin temām itti.* Manſiones illorum duorum aſtrorum peragravit. *Percorſe le manſioni di quelli due Aſtri, ò Coſtellazioni Ah.*

أدور *edūr.* a. *n. ſ. plur. pauc. a* دار *dār.* Domus, manſiones. *Wan.*

ادوس *edūs.* p. *n. ſ.* Suffuſionem oculorum, cattaractam habens. *Ferh.*

ادوس *edwes.* a. *part.* Politus, nitens, reſplendens. *Gol.*

ادوش *edweś, Fæm.* دوشا *dewśā.* a. *part.* Caligante, compreſſoque aut diſtorto, ac morbido laborans oculo. *Gol.*

ادوي *edwā.* a. *n. ſ. i. q.* افعي *ef-ā.* Vipera. *Gol.*

ادويه *edwīje.* a. *n. ſ. Pl. à* دوا *dewā.* Medicamenta, pharmaca. *Medicine.* ¶ معرفت ادويه *mærifetĭ edwīje.* Medicina *ſeu* ars pharmaceutices.

اده *ada.* t. *n. ſ.* Inſula. *V.* اطه.

آده *āde, vel ādeh.* p. *n. ſ.* Lignum tranſverſe impoſitum duobus fulcris, cui inſidere ſolent galinæ, & columbæ. *Ferh.*

ادهاش *idhās.* a. *V.* [4. *a* دهش] Perterrefacere. *Wan.*

ادهاق *idhāk.* a. *V.* [4. *a* دهق] 1) Implere Scyphum. 2) Effundere *multam aquam. Wan.*

ادهان *edhān.* a. *n. ſ. Pl. a* دهن *dühn.* Olea, unguenta. *Ogli, unguenti. Eb.*

ادهان *idhān.* a. *V.* [4. *a* دهن] 1) Fingere

gere affabilitatem erga alium. 2) Verſute agere. *Wan.*

اڐّهان *iddihān.* a. *V.* [8. *a* دهن] Illiniri. *Wan.*

ادهجا *edihġiā.* p. *n. ſ.* Facies. *Ferh.*

ادهر *edhür.* a. *n. ſ. plur. a* دهر *dehr.* Secula.

ادهس *edhes*, *Fœm.* دهسا *dehsā*, *Pl.* دهس *dühs.* a. *part.* 1) Ex rubro nigricans. *terra*, *capra.* 2) *Fœm.* Lenis indole mitiſque *mulier.* 3) *in Pl.* Molles arenæ. *Gol.*

ادهم *edhem.* a. *n. ſ.* Equus ad nigredinem veniens. ¶ اطلاق عنان ادهم و اشهب ايدرلردي *ytlāky ynānī edhemü eśheb iderleridi.* Laxabant equis habenas. *Correvano a briglia ſciolta. Sæ.*

ادهم *edhem*, *Fœm.* دهما *dehmā.* a. *part.* 1) Colore nigro citra albi quid, *pec.* habens aliquid obſcuri viroris *equus*, *ſi verò* intenſioris *ſit* nigredinis, *tum* جون *ġewn* dicitur: 2) Vetuſtior, qui diu calcatus fuit *locus*, *quaſi* nigricans, *ut* احمر *æhmer*, rubens, *i. e.* recens. 3) *Pl.* اداهم *edāhim.* Compes. 4) *Fœm.* دهما *dehmā*, *pec.* mere rubens *ovis.* 5) Olla, cacabus, *imprimis* nigricans & vetuſtior. 6) Turba magna ovium, numerus magnus. 7) Gena viri ſub oculo mollitieſve cutis. 8) Latioris herbæ ſpecies, qua coria concinnantur. 9) Nox ultima Lunæ. ¶ ابو الادهم *ebul-edhem*, Cacabus ingens in quo integra ſimul ovis coquitur. *Gol.*

ادهام *idhimām.* a. *V.* [9. *a* دهم] Aliquantum magis ad nigredinem vergere. *Wan.*

ادهى *edha.* a. *part.* 1) Levior. 2) Infelicius cedens. *Gol.*

ادهية *edhījet.* a. *part. plur. a* دهي *dehī.* Intelligentes. *Gol.*

ادهيمام *idhīmām.* a. *V.* [11. *a* دهم] Valde ad nigredinem vergere. *Wan.*

آدى *ādā*, *pro* الادى *eedā.* a. *part.* Exacte perſolvens. *Wan.* ¶ هو آدى للامانة منك *hüwe ādā lil-emāneti minke.* Præſtanda fide, *ſeu* præſtando, & reddendo eo, quod fidei commiſſum, potior te eſt.

ادي *edī. etiam* ادو *edew.* a. *V.* [2. F.] 1) Decipere. 2) Incraſſeſcere lac. *Wan.*

أدي *edī. i. q.* اهبة *ehbet.* a. *n. ſ.* Apparatus, inſtrumentum, *pec.* bellicum. ¶ اخذ لذلك الامر اديه *æchæze lizālikel-emri edījehu.* Cepit ad eam rem conficiendam apparatum ſuum, quod neceſſarium eſſet: inſtruxit ſe, expedivit ſe & accinxit. نحن على اديّ الصّلاة *næhnü ælā edījÿſſælāt.* Parati eramus & compoſiti ad precandum.

ادي *edī.* a. *n. ſ.* & *adj.* 1) Lata tela. 2) Amplus. *Wan.*

ادي *üdī.* a. *V. Act.* Incraſſeſcere *lac. Wan.*

ادّي *eddā.* a. Nom. viri, patris *Malic aſſeclæ Mahometis.* ¶ ادّي *üddī.* Nom. viri, avi *Meadi ibniHabl. Gol.*

ادیار *edīār.* a. *n. ſ. Pl. a* دير *dīr.* Monachi Chriſtiani. *Wan.*

ادياك *edjāk.* a. *n. ſ. plur. a* ديك *dīk.* Galli gallinacei. *Gol.*

اديان *ed-jān* a. *n. ſ. Pl. à* دين *dīn.* Religiones, ritus, *Religioni*, *riti.*

اديان *edjān* & اديون *edjūn.* p. *n. ſ.* Animal rapax, quod craſſum & pingue eſt. *Ferh.*

ادّيان *iddijān.* a. *V.* [8. *a* دين] Aes alienum contrahere. *Indebitarſi. Wan.*

آديب *ādīb.* a. *part.* Qui homines ad convivium invitat. *Wan.*

اديب *edīb.* a. *part.* اديبلو *edeblü.* t. Studioſus, diſcipulus humanus, bonis moribus & literis præditus. *Ben creato*, & *letterato. Wan.*

اديّة *edījet.* a. *adv.* Parum. *Wan.*

اديد *edīd.* a. *n. ſ.* Clamor, & ſtrepitus magnus. *Wan.*

اديد *edīd.* p. *n. ſ.* 1) Rei conſequentia, *vel* ſequela. *Ferh.* 2) Aquæ ſcaturigo. *Caſt.*

آديم *ādym.* t. *n. ſ. pro* آدم *ādüm.* Paſſus. *Paſſo V.* آدم

اديم *edīm.* a. p. *n. ſ. i. q.* مأدوم *meedūm.* 1) Opſonio junctus *panis.* 2) Superficies terræ. 3) Facies, vultus. *Ferh.* 4) Nom. loci, *imò* variorum locorum. 5) *Metaph.* اديم السّما *edīmüs-ſemā*, expanſum cœli, & اديم النّهار *edīmün-nehār*, expanſio diei ſeu lucis, *i. e.* عامّته و بياضه *āmmetühü we beiāzuhu*, diffuſio, & albedo, claritaſque ejus, totus & integer dies. *Gol.*

اديم *edīm.* a. *n. ſ.* سختيان *ſæchtyjān* p. t. Corium caprinum, & odoratum, *quod ex Arabia felici portatur. Wan. V.* سختيان

اديم *üdejm.* a. *n. prop.* 1) *Nom.* Arabis Talebitæ e numero ſociorum Mahometis. 2) *Nom.* loci. *Gol.*

اديمة *üdejmet.* *Nom.* montis. *Gol.*

أدين *eedeīn.* a. *n. ſ. dual. pro* يدين *jedeīn.* Ambæ manus. *Wan.*

ادين *edjün.* a. *n. ſ. pl. a* دين *dejn.* Debita. *Gol.*

آدينده *ādīnde.* p. *n. ſ.* Iris cœleſtis. *Ferh.*

اديون *edjūn.* p. *n. ſ. i. q.* اديان *edjān.* Animal rapax. *Caſt.*

اذ

اذّ *ezz.* a. *V. act.* Amputare, ſecare. *Gol.*

اذ *iz.* a. *part.* 1) cum, quando. *Præteriti temporis. Wan.* 2) Ecce, equidem, ſiquidem, tunc, cum. *V. Gramm.* 3) *Citra relationem* اذٍ *izin*, tunc, eo tempore. 4) *In comp.* اذّاك *izzāke*, *idem*, حينئذ *hȳneizin*, *idem* tunc temporis, يومئذ *jewmeizin*, illo die, ليلتئذ *lejleteizin*, illa nocte. اذما *izmā*, حرف الجزا *herfül-ġezā*, *particula retributionis aut illationis*, quum, ſiquando, & *hæc in Futuro ġezmam inducit, ut in Gramm.*

اذا *iza.* a. *part.* Cum, quando. *Antepoſitum Tempori* ماضي *māzī*, *dat ſignificationem futuri. Vid. Gramm.*

اذا *izā*, & *ezā.* *n. ſ.* Noxa, moleſtia, oppreſſio, iniuria. *Danno*, *oppreſſione.* ¶ اتدوكي جور و اذا *ittuġi ġewrü ezā.* Injuriæ, quas fecit. *Li torti*, & *oppreſſioni*, *che gli ha fatto. Sæ.* اذالرينه صبر ايدرسك *ezālerīne ſæbr iderſen.* Si ſufferas illorum moleſtias. *Se ſopportate li torti*, *che vi fanno Tef.*

اذآب *izāb.* a. *V.* [4. *a* ذاب] Metuere, pavere. *Wan.*

اذابت *izāb.* a. *V.* [4. *a* ذوب] Augeſcere, augeri. *Wan.*

اذابت *izābet.* a. *n. ſ.* 1) Liquefactio, & butyrum liquefactum, *terminus chimicus. Ah.* 2) Butyrum recens, quod in aheno liquatur, *ut depoſito ſedimento* & *ſale conditum aſſervetur. Dicitur etiam* اذاب *izāb Gol.*

اذآة *ezāet.* a. *n. ſ.* Noxa, moleſtia.

اذادت *izādet.* a. *V.* [4. *a* ذود] 1) Arcere. 2) Auxiliari. *Wan.*

اذاذل *ezāzil.* a. *n. ſ. plur. a* ذلذل *zülzül.* Inferiores partes induſii. *Gol.*

آذار *āzār* & اذار *ezār.* a. *n. ſ.* 1) Martius Chaldæorum, *ſeu* Syromacedonum. 2) Nonus menſis Perſarum.

اذاعت *izāæt.* a. *V.* [4. *a* ذيع] 1) Divulgare. *Paleſare.* 2) Exhaurire *aquam. Wan.*

اذاف *üzāf.* a. *n. ſ.* 1) Membrum genitale maris. 2) Fines. *Wan.* 3) Auris. *Gol.*

اذاقه *izākæ.* a. *n. ſ.* [4. *a* ذوق] Guſtandum dare, propinare. *Dar à guſtare. Wan.* ¶ اذاقهٔ چاشني *izākaï ćiāśnī.* Propinatio. *Ik.*

اذالة *izālet.* a. *V.* [4. *a* ذيل] 1) Proſtituere mulierem *detrahendo illi velum a facie.* 2) Nimio uſu conficere *rem. Wan.*

اذالّة *izāllet.* a. *n. ſ.* Contemtus, depreſſio. *Gol.*

اذام *izām.* a. *V.* [4. ذأم] Averſari. *Abbominare. Wan.*

آذان *āzān*, & اذان *ezān.* a. *n. ſ. plur. a* اذن *üzn.* 1) Aures. *Wan.* 2) Anſæ. *Le orechie*, *manichi di vaſi.* 3) Herbarum varia nomina. ¶ آذان الارنب *āzānül-erneb*, آذان الشّاة *āzānüśśāt*, & آذان الغزال *āzānül-ghæzāl.* Aures leporis, aures ovis, aures dorcadis, *i. e.* Cynogloſſum. آذان الدّبّ *āzānüd-dübb*, aures urſi, (*i. q.* بوصير *būsÿr*, *q.* hœmorrhoidica herba,) *i. e.* verbaſcum. آذان الجدي *āzānül-ġedj*, aures hœdi ſeu capri, *i. e.* plantago, *ita Anduluſiis dicitur*, *alias Syris cæteriſque* لسان الحمل *lisānül-hæml*, lingua arietis *vocatur.* آذان الحمار *āzānül-hymār*, aures aſini, *i. e.* herba foliis longis, radice paſtinacæ, veſca & dulci. آذان الفار *āzānül-fār*, aures muris, *i. e.* herba cujus ſpecies duæ, altera hortenſis, quæ Alſine, altera ſilveſtris, quæ Myoſotis. آذان الفيل *āzānül-fīl*, aures elephanti, *i. e.* arum, *juxta alios* colcas *ſeu* faba Aegyptia. آذان القسيس *āzānül kæsīs*, *vel* آذان القاضي *āzānül-kāzȳ*, aures presbyteri, *vel* aures judicis, *i. e.* cotyledon, umbilicus Veneris. *Gol.*

اذان *ez-ān.* a. *n. ſ. i. q.* اعلام *yʼlām.* 1) Significatio, indicatio. 2) Præconiſatio *pec. invitatio ex turri*, *aut alio editiore loco ad preces lege Mahometana præceptas*, *quod per homines ad hoc officium conſtitutos*, *præſcripta formula*, *quinquies per diem fieri ſolet. Il ſegno*, *l inuito*, *alle preghiere.* ¶ اذان اوقنديمي *ez-ān okundȳmi.* Proclamatumne eſt ad preces? *Si a dato il ſegno*, *ſi a gridato alle preghiere?* ينسي اذاني اوقندي *iætſy ez-ānī okundy.* Preces ultimæ, nocturnæ ſunt præconio indictæ. *Si a dato il ſegno delle ultime preghiere della ſera.* اذان ويرمك *ez-ān wirmek*, & اذان اوقمق *ez-ān okūmak.* Ad precationem publicam clamando ex turri invitare. *Gridar*, *alla preghiera.*

اذاني *üzānī.* a. *part.* Magnas, *ſeu* mideas aures habens. *Wan.*

اذبّ *ezebb.* a. *n. ſ. i. q.* ذبّ *zebb.* 1) Taurus ſylveſtris. 2) Longus dens cameli e latere prominens. *Gol.*

اذّباح *izzibāh.* a. *V.* [8. *a* ذبح] Ovem victimam præparare ad mactandum. *Wan.*

اذبة *ezibet.* a. *n. ſ. plur. pauc. a* ذبابة *zübābet.* Reſidua debitorum. *Wan.*

اذحال *ezhāl.* a. *n. ſ. plur. a* ذحل *zæhl.* Taliones, vindictæ. *Gol.*

اذخار *ezchār.* a. *n. ſ. plur. a* ذخر *zuchr.* Res, quæ in futurum tempus, & in theſaurum reconduntur. *Gol.*

اذخار *izchār.* a. *V.* [4. *a* ذخر] Accumulare *annonam. Far proviſione di viveri. Sæ.*

اذخر *ezchir* & *in fœm.* اذخره *ezchiret.* a. *n. ſ.* Nomen plantæ. *Wan.*

آذر *āzer.* p. *n. ſ.* 1) Unum ex attributis Dei. 2) Nomen angeli, qui ſoli præeſt. 3) Magorum ignis, quorum in Perſia ſeptem dicuntur eſſe fana. 4) Menſis nonus anni ſolaris, ubi ſol in ſagittario moratur. 5) Menſis uniuſcujusque, dies nona anni ſolaris. 6) *etiam āzur*, Fulmen & tonitru. *Ferh.* 7) *uſit. āzar.* Ignis. *Fuogo.* ¶ آذرهمايون *āzeri humājūn.* Nom. Sagæ cujusdam ex progenie Sam patris *nempe* Zel. *Caſt.*

اذرا *ezrā.* a. *part.* Caneſcens. *vir. Wan.*

اذرا *ezrā.* a. *part.* Corpore niger, auribus vero variegatus *hircus. Wan.*

اذرا *izrā.* a. *V.* [4. *a* ذرا] 1) Incitare ad iram. 2) Abjicere. *Wan.*

اذراب *ezrāb.* a. *n. ſ. plur. a* ذرب *zureb.* Corupti ſtomachi. *Wan.*

اذراب *izrāb.* a. *V.* [4. *a* ذرب] Reſpuere medicamentum *recrudeſcens vulnus. Wan.*

آذراباد *āzurābād.* p. *n. ſ. comp.* 1) Nomen proprium antiquum urbis تبريز *tebriz* Tauris dictæ. 2) Fanum celebre ignicolarum in prædicta urbe. *Ferh.*

آذراباد كان *azurābādegān*, آذرباد كان *āzerbādegān*, & اذربايكان *azerbājegān.* p. *n. ſ. comp.* Nomen fani ignicolarum. بادكان *bādgān*, & بايكان *bāigān habent ſignificationem theſaurarii* & *cuſtodis. Antiquus Perſarum Rex* خسرو كيكاوس *chosrew keikāūs, tum penes illud fanum longius moraretur, huic regioni nomen* اذربادكان *azerbādegān* & اذربايكان *azerbājegān dedit, quæ nunc apud Arabes* اذربيجان *azerbeigīān dicitur. Ferh.*

اذراع *izrā*. a. *V.* [4. *a* ذرع] 1) Partum edere biſontem. 2) Excedere modum. *Wan.*

اذراع *izrā* & تذرّع *tezerru*. a. *n. ſ.* 1) Multiloquentia, & ſuperfluus ſermo. 2) *i. q.* تذرّع *tezerru*. Dimenſio quæ cubitis fit. *Gol.*

آذرافروز *āzure frūz*, & آذر فروز *āzur ferūz.* p. *n. ſ. comp.* 1) Aeolipyla. *Vaſo per connoſcere la natura de' venti.* 2) *i. q.* آتش افروز *Ferh.*

اذراق *izrāk.* a. *V.* [4. *a* ذرق] Terram producere lotum herbam. *Wan.*

آذربرزين *āzurberzīn.* p. *n. ſ. prop.* Fanum ignicolarum in Perſia. *Ferh.*

آذرپرست *āzurpereſt.* p. *n. ſ. comp. i. q.* آتش پرست *āteś pereſt.* Ignicola. *Ferh.*

آذربو *āzurbū* & آذربويه *āzerbūje.* p. 1) Nom. floris fulvi rutilique, cujus planta ſpinis plena. 2) Plantæ hujus radix. *Ferh.*

آذربهرام *āzurbehrām.* p. *n. ſ. com.* Nomen fani magorum in Perſia. *Ferh.*

اذرّة *ezirret.* a. *n. ſ. plur. a* ذروره *zerūret.* Fragmenta calami aromatici. *Wan.*

آذرتش *āzurtuś.* p. *n. ſ. comp.* Salamandra. *Salamandra. Ferh.*

آذرخرداد *āzerchirdād.* p. *n. ſ. comp.* 1) Fanum Magorum in Perſia, cumprimis elegans ædificium. 2) Cuſtos ejusdem fani. 3) Angelus, qui juxta traditionem Magorum illorum fanis præeſt. *Ferh.*

آذرخزين *āzurchæzīn.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

آذرخش *āziræchś*, *azræchś*, & آذرخش *ādiræchś.* p. *n. ſ. comp.* 1) Lapis Ceraunius. 2) Fulmen, tonitru. 3) Nom. diei nonæ menſis آذر *āzer. Ferh.*

آذرخشا *āzerchśā.* p. *n. ſ. comp.* 1) Intenſiſſimus gradus frigoris, quo homines & animalia pereunt. 2) Fulgur. *Ferh.*

آذرزردهشت *āzerzerdeheśt.* p. *n. ſ. comp.* Fanum magorum *ultimum ordine in Perſia. Ferh.*

آذرشب *āzurśeb* & *āzurśb.* p. *n. ſ. comp.* 1) Nom. Angeli juxta traditionem magorum reliquis ſtatura ſuperantis, qui igni præeſt. 2) Nom. certi cujusdem templi *ſtructi a Rege Guśtaśb in urbe Balch, ubi maximum theſaurum recondidit, dein ab Alexandro diruti.* 3) Fulgur. 4) Athleta. *Ferh.*

آذرشين *āzerśīn*, & آذرس *āzeres.* p. *n. ſ. comp.* Salamandra. *Ferh.*

آذرطوس *āzertūs.* p. *n. prop.* Philoſophi, qui duxit matrem عذرا *ūzrā* in matrimonium.

اذرع *ezru*. a. *n. ſ. plur.* a. ذراع *ziræ*. Brachia. *Gol.*

اذرعات *ezri-ǽt.* a. Oppidum Syriæ: ¶ اذرعي *ezre-ӯ*, vinum ibi natum. *Gol.*

اذرعفاف *izri*fāf.* a. *V.* [4. *a* ذرعف] 1) Incedere commode *jumentum.* 2) Præcedere. *Wan.*

اذرع قتل *ezre-ǽ kætlin.* Celerrima nece. *Gol.*

اذرعي *izra*ī.* a. *part. derivatum ab* اذرعات *ezri-ǽt. Unde* ad illum locum ſpectans res. *Wan.*

آذرفزار *āzerfezār.* p. *n. ſ. comp.* Ignem accendens. *Ferh.*

آذرقرا *azerkarā.* p. *n. ſ.* Sacerdos & cuſtos ignis ſacri apud magos. *Ferh.*

آذركشت *āzerkuśt.* p. *n. ſ. prop.* Angeli *vide* آذرشب *āzurśeb. Ferh.*

آذركشسب *āzerkuśseb.* p. *n. ſ. i. q. ant. Ferh.*

آذركل *āzergul.* p. *n. ſ. comp.* Species floris flavi ad inſtar anemonis. *Ferh.*

آذركو *āzerkū.* p. *n. ſ. comp.* Folia calendulæ. *Caſt.*

آذركون

آذركون *āzergūn.* p. *adj. comp. uſitatius* آذريون *āzerjūn.* Rutilus, ignis colore præditus. *Di color di fuoco. Ferh.*

آذركون *āzurgūn.* p. *n. ſ. comp.* Nomen floris rutili cum calice in medio nigro. *Ferh.*

آذركيش *āzerkīś.* p. *n. ſ. comp.* 1) Cultor ignis. 2) Pyrolatria. *Ferh.*

آذرم *āzrem.* p. *n. ſ. comp. i. q.* نمدزين *nemedzīn.* Pulvillus, *vel* pannus ephippio ſubdi ſolitus. *Ferh.*

آذرم *āzerem*, *āzrem*, *āzrim.* a. *n. ſ. i. q.* آذزرم *āzrūm.* Locus ſubterraneus. *Gol.*

آذرماه *āzurmāh.* p. *n. ſ. comp.* November, ſeu ultimus menſis Autumni. *Ferh.*

آذرنك *āzerenk.* p. *n. ſ. comp.* 1) Rutilus. 2) Ignis apud magos. *Ferh.*

آذرنوش *āzernūś.* p. *n. ſ. comp.* Nom. ædis in Perſia, in qua ignis colitur. *Ferh.*

آذرهمايون *āzerī humājūn.* p. *n. prop.* Fæmina, quæ vixit tempore Alexandri. *Ferh.*

آذري *āzeri.* *Nom. gentile ab* آذربجان *āzer ſeu āderbeğiān*, quæ Adjabena: *nempe* regio, Mediæ & Armeniæ partem continens, & Borealior quam illa, quæ Adjabenæ nomine exhibetur in tabulis Ptolemæi. *Gol.*

آذرين *āzerīn.* p. *n. ſ.* 1) Feſtum celebre in Perſia ob novum ingreſſum regis vel præfecti in urbem celebrari ſolitum exornando portas & officinas urbis. 2) Feſtum apud Perſas نوروز *newrūz* dictum, *quod incidit in æquinoctium vernale.* 3) *Metaph.* Hortus floribus excultus. 4) Amaſia comptula. 5) Mos, conſuetudo. *Ferh.*

آذريون *āzerjūn* & آذريون *āzuriūn*, آذركون *āzergūn.* p. *adj. et. n. ſ.* 1) Rutilus, ignei coloris. *Caſt.* 2) Nom. ejusmodi floris, *ut* buphthalmus, calendula, anemone rubra, roſa ſimplex rubra valde. *Ferh.* 3) Myrtus, *quin* althæa. *Caſt.*

اذعار *izǽār.* a. *n. prop.* Agnomen Principum Arabiæ felicis. *Wan.*

اذعان *iz-ān.* a. *V.* [4. *a* ذعن] 1) Obedire. 2) Contemnere. *Ubbidire. Sprezzare. Wan.* 3) *uſit. n. ſ.* Intellectus, capacitas, judicium. *Intelleto, giudizio.* ¶ فهم و اذعان *fehmū iz-ān. Idem. Ik.* ، اذعان *iz-ān* e. Intelligere. *Intendere, capire.* Parere, ſubmittere ſe. *Ubbidire, ſottoporſi.* واجب آلاذعان *wāgibūl-iz-ān, explicatur à nonnullis* بلمسي لازم *bilmeſi lāzim*, *q.* ſcitu neceſſarius فرمان واجب آلاذعان *fermānī wāgibūl iz-ān.* Mandatum, cui neceſſario parendum eſt. *Ordine, che neceſſariamente deve eſſer eſſeguito. Ll.*

اذفر *ezfer.* a. *part.* Odorem ſpirans. *Wan.*

اذقان *ezkān.* a. *n. ſ. Pl. a* ذقن *zækæn.* Menta *Li menti. Gol.*

اذكا *ezkā.* a. *compar.* Excitatior, acutiorque ingenio ac mente. *Più perſpicace, vivace d' ingegno.* ¶ طلّاب علم اذكاسي *tællābī ӯlm ezkāſi.* Perſpicaciſſimi Studioſorum. *Li più acuti ingegni trà amatori delle ſcienze. Sæ.*

اذكاء *izkāe.* a. *V.* [4. *a* ذكي] 1) Inflammare, accendere *ignem.* 2) Mittere exploratores in aliquem locum. *Wan.*

اذكار *ezkār.* a. *n. ſ. Pl. a* ذكر *zikr.* Laudes Dei continuo recitatæ, preces aſſiduæ, & recitationes nominum Dei. *Sæ. Lodi di Dio, preghiere, o commemorazioni, continue Ll. Ah. V.* نوافل

اذكار *izkār.* a. *V.* [4. *a* ذكر] 1) Curare memorari. *Far mentovar.* 2) Parturire prolem marem. *Wan.*

اذّكار *izzikār.* a. *V.* [8. *a* ذكر] Commemorare. *Far menzione. Wan.*

اذكر *ezker.* a. *compar.* Acutior. *Gol.*

اذكي *ezkā.* a. *part.* Excitatior. *Gol.*

اذكيا *ezkijā.* a. *part. plur. a* ذكي *zekī.* Acuti mente. *Gol.*

اذلاء *ezilāe.* a. *n. ſ. Plur. a* ذليل *zelīl.* Viles, abjecti. *Wan.*

اذلاق *izlāk.* a. *V.* [4. *a* ذلق] 1) Turbare, commovere. 2) Infundere aquam in latibulum *lacertæ. Wan.*

اذلال *ezlāl.* a. *n. ſ.* Modus, ſtatus.

اذلال *ezlāl.* a. *V.* [4. *a* ذلّ] Contemnere, deprimere. *Avvilire, abbattere. Wan.*

اذلّة *ezillet.* a. *n. ſ. pl. a* ذليل *zelil.* Viles, abjecti. *Wan.*

اذلعباب *izlābāb.* a. *V.* [4. *a* ذعلب] Celeriter ire. *Wan.*

اذلف *ezlef.* a. *part.* Reſimus. *Camuſo. Wan.*

اذلق *ezlæk.* a. *part.* Acuta, vehemens res. *Wan.*

اذلق *ezlæk.* a. *part. Pl.* ذلق *zulk.* 1) Acuminata *cuſpis.* 2) Diſſertus, ac lingua expeditus *orator.* ¶ الحروف آلذّلق *elhurūfūzzulk*, Literæ, quæ extremæ linguæ & labiorum ope efferuntur *ut* رزيشصض *Wan.*

اذليلاء *izlīlāe.* a. *V.* [12. *a* ذلي] Effugere clandeſtine. *Wan.*

اذمار *ezmār.* a. *part. plur. a* ذمر *zimr.* Strenui. *Wan.*

اذمام *izmām.* a. *V.* [4. *a* ذمّ] 1) Dare veniam, ſecuritatem. *Dar guartiere.* 2) Vitioſam deprehendere *rem aliquam.* 3) Negligere. 4) Committere actionem turpem. *Wan.*

اذمّة *ezimmet.* a. *n. ſ. plur. a* ذمام *zimām.* Præſidia, *Gol.*

آذن *āzen.* a. *part.* Auritus, magnas habens aures *aries.* *Wan.*

آذن *āzin.* a. *part.* Janitor, conclavis regii custos, præfectus. *Wan.*

اذن *ezen.* a. *V. Act.* Infligere alapam. *Wan.*

اذن *ezen.* a. *V. Act.* Auscultare, aurem porrigere. *Wan.*

اذن *ezen,* & *ezn.* a. *V. Act.* [F. 4.] Accipere, percipere, cognoscere, scire. *Gol.*

اذن *izen. partic.* Bene, age, utique, *V. Gramm.*

اذن *izn.* a. *V.* [F. 4.] Veniam concedere. *Wan.*

اذن *izn.* a. *partic.* Ut. *Wan.* *Est una ex centum regentibus; secundum Gjorgianum nasbat verbum in futuro,* & *habet significationem* للجواب و آلجزا *lilgewāb welgezā, responsionis* & *replicationis. e. g.* انّا اتيتك اذن اكرمك *ennā ateituke, izen ekremeke.* Ego veni ad te, ut honorem te.

اذن *izn.* a. *V.* & *n. f.* 1) بلمك *bilmek,* & بلدرمك *bildürmek.* Scire, & significare. 2) *Turcis usitat.* دستور *destur,* رخصت *ruchsæt.* Licentia, facultas, & dimissio. *Licenza.* ¶ اذن تمسّكي *izn temessügī.* Facultas scripta. *Licenza in scritto.* اذن شرعله *iznĭ ser-ÿle.* Juridica facultate. *Con licenza legale.* سز دوستمزك اذن و اهتماميله *syz dostumüzün iznü ihtimāmi ile.* Cum vestra venia & favore. *Con vostra licenza, e favore. Ll.* پايهٔ سريره يوز سورمكه اذن همايونمز مقارن اولوب *pāieĭ serīre iüz sürmege iznĭ hümājūnümüz mukārin olup.* Ima throni nostri revereri, facultate Regia nostra concessa, *seu* ad thronum Cæsareum accedere permissi. *Concessa loro clementissima licenza, di far la riverenza al piè del Throno Imperiale. Ll.* فلان ايتمكه اذنمز يوقدر * اذن ويرلمشدر *fülān itmege iznümüz joktur, vel izn wirilmemiśtür.* A nobis non est data illis licentia, ut id faciant. *Non si è data loro licenza di ciò fare questo. Ll.* اذن ويرمك *izn wirmek.* Facultatem dare, concedere, & dimittere. *Dar licenza, licenziare.* اذن و رخصت ويرلمشدر *iznü ruchsæt wirilmiśtür.* Data est illi venia, *i. e.* dimissus est. *E stato licenziato, rispedito.*

اذن *üzn.* a. *n. f.* 1) قولق *kūlak* t. Auris. *Orecchio.* *Wan.* 2) قلب *kulb.* t. Ansa. *Manico.* ¶ اذن آلسهم *üznüs-sehm.* Ala sagittæ. اذن آلعبد *üznül-æbdi,* auris mancipii seu Aethiopis, *i. e.* Alisma. *Alia hujusmodi nomina herbarum cape ex Pl.* آذان *āzān, usurpari enim possunt in eadem significatione in Sing.* & *Duali.* ذوآلاذنين *zül-üznejn,* cognomen Insi Ibni malic, *qui religionis Mahometanæ primariorum quatuor antistitum unus fuit. Gol.*

اذن *üzün.* a. *n. f.* 1) Auris. 2) Nom. montis. 3) بنوا اذن *benū üzün,* Nom. tribus Arabicæ.

اذنّ *ezenn,* *Fœm.* ذنّا *zennā.* a. *part.* 1) Mucosus, cui manat e naso mucus. *Wan.* 2) *Fœm.* laborans continuo mensium fluxu. *Gol.*

اذنا *eznā.* a. *part. Fœm. ab* آذن *āzen.* Magnis longisque auribus prædita *ovis.* *Wan.*

اذناب *eznāb.* a. *n. f. plur. mult. a* ذنب *zeneb.* Caudæ quadrupedum. *Wan.*

اذنات *ezenāt.* Montes, in quibus 20. milliarium spatio eadem obtinet jurisdictio, & idem territorii præsidium ac asylum. *Gol.*

اذنبة *eznebet.* a. *n. f. plur. pauc. a* ذنب *zeneb.* Caudæ quadrupedum. *Wan.*

اذنة *ezenet.* a. *n. f.* 1) ورق آلحبّ *wærkul-hæbb.* Folium grani *seu* frumenti. 2) صغار آلابل و آلغنم *syghārül-ibli wel-ghœnem,* Parvi ex camelorum & pecudum genere. 3) Gratus ac appetibilis, *seu* appetitum excitans odor *cibi.* 4) Adana *Ciliciæ urbs prope Tarsum.* 5) Nom. montis circa Meccam. *Gol.*

اذنة *üzenet.* a. *part. i. q.* امنة *ümenet.* 1) Qui recondit aliquid & asservat, *uti depositum.* 2) اذنة *üzünet, i. q.* اذن *üzün,* qui cuique aurem præbet. *Gol.*

اذوا *ezwā.* a. *n. f. Pl. a* ذو *zu.* Reges Arabiæ felicis Himgiaritæ, quod omnes nomina haberent, ubi præcederet ذو *zu, ut* ذو جدن *zu geden,* ذو اعين *zu ru-äjn. Gol.*

اذواء *izwāe.* a. *V.* [4. *a* ذوي] Facere, ut contabescat, *vel* marcescat *flos, herba. Wan.*

اذواب *izwab,* & اذوبة *izwabet.* a. *n. f.* Grassum lactis, ex quo conflatur butyrum. *Wan.*

اذواد *ezwād.* a. *n. f. Pl. a* ذود *zewd.* Agmina *camelorum.* *Wan.*

اذواط *ezwat.* a. *n. f. Pl. a* ذوطة *zewtæt.* Araneæ flavo torso. *Gol.*

أذؤب *ez-üb.* a. *n. f. Pl. ab* ذئب *zib,* vel *züb.* Lupi. *Gol.*

اذوط *ezwæt.* a. *Part.* Curto mento *vir.* *Gol.*

اذوم *izūm.* p. *n. f. prop.* Idumæa Regio. *Cast.*

آذون *azūn.* p. *Partic.* Ejusmodi. *Di tal maniera. Ferh.*

اذون *ezun.* a. *n. f.* Nom. pagi apud Rei, *quæ urbs est ad Coronum Mediæ montem. Gol.*

اذهاب *ezhāb.* a. *n. f. Pl. a* ذهب *zeheb.* Auri partes. *Wan.*

اذهاب *izhab.* a. *V.* [4. *a* ذهب] 1) Inaurare. *Indorare.* 2) Facere ut quis abeat, abducere. *Far andare. Wan.*

اذهان *ezhān.* a. *n. f. Plur.* a. ذهن *zihn.* Ingenia. *Ingegni. Sæ. V.* ذهن

آذي *āzī.* a. 1) *n. f.* Unda maris. *Wan.* 2) *part.* Affectus molestia, dolore, *vel* damno. *Gol.*

اذي *ezā,* & *izā.* a. *n. f. i. q.* اذا *ezā.* Molestia. *Sæ.* ¶ منّت ايله اذي *minnet ile ezā.* t. Exprobrare beneficia, *q.* exprobratione molestare. *Rimproverare, rinfacciare li beneficii. Tef.*

اذي *ezi*.* a. *V.* [F. 4.] Inferre alicui molestiam *levem.* *Wan.*

اذي *ezi.* a. *part.* 1) Molestiam capiens, offensus. 2) Eodem loco consistere nesciens. 3) Impatiens morbi *camelus ex feritate aut peculiari indolis vitio, non præ morbo.* 4) *Metaph.* Unda fluctusque maris. 5) Valde molestus. *Gol.*

اذياخ *ezjāch.* a. *n. f. plur. a* ذيخ *zīch.* Hyenæ mares. *Wan.*

اذيال *ezjāl.* a. *n. f. Pl. à.* ذيل *zeil* اتكلر *etekler.* t. Sinus, syrmata, caudæ vestium. *Lembi, code di vesti. Wan.*

اذية *ezijet, Fœm. ab* اذي *ezi.* a. *part.* Quæ uno loco consistere nequit, quietis impatiens *camelitis, ex indolis vitio aut feritate. Gol.*

اذيّت *ezījet,* & اذيّة *ezīje.* a. *n. f.* Molestia, noxa. *Ll.* ¶ اذيّت و آزاري *ezījetü āzārī.* Noxa & oppressio. *Sæ. V.* جور ؛ اذيّت *ezījet.* e. زحمت ويرمك *zæhmet wirmek.* Molestare, aggravare. *Molestare, strapazzare, Ll.* انواع اذيّت و حقارت ايدوب *enwāÿ turlü ezījetü hœhāret idüp.* Vexando & aggravando illos variis modis. *Strapazzandoli,* & *aggravandoli in diverse maniere.* جور و اذيّت مشاهده ايلهلري ايله *gewrü ezījet müśāhede eilemeleri ile.* Videndo se inique tractatos & aggravatos. *Vedendosi ingiustamente strappazati,* & *oppressi. Ll.* اذيّت كاران *ezījet kārān.* Damnificatores, oppressores. *Gli oppressori. Ik.*

آذيش *āzīś.* p. *n. f.* 1) Lignum quod limini portæ affigitur. 2) Ignis. *Ferh.*

آذين *āzīn.* p. *n. f.* عادت *âdet.* a. آرايش *ārāiś.* p. Consuetudo, institutum. 2) Ornatus. 3) Solennitas. *Ferh.*

اذين *āzīn.* p. *n. f.* 1) Mos *pec.* solennis, solennitas, ornatus urbis aulæis frondibusque instrui solitus, *ut fit ineunte anno, aut Principe urbem ingrediente.* 2) Aedificium in urbibus Persiæ à populo exstrui solitum in triumpho, a musicæ & spectaculi amœnitate insigne. *Ferh.*

اذين *ezīn.* a. *n. f.* 1) Promulgatio & præconium precum, *uti* اذان *ezān.* 2) Locus ad quem illa precum indictio & convocatio undique pertingit. 3) Sponsor, fidejussor. *Wan.* 4) Permissio. 5) Nom. viri. *Gol.*

اذين *üzejn.* a. *n. f. diminut.* Ansula. *Gol.*

اذينة *üzejnet.* a. *n. f. diminut.* 1) Auricula. *Wan.* 2) Ansula. 3) Parva scientia. 4) Nomen Regis cujusdam Amalakitæ. 5) Nomen vallis, seu alvei. *Gol.*

آذينه *āzine.* p. *n. f.* جمعه كوني *giüm-æ güni.* Dies Veneris, feria sexta. *Venerdì. Ferh.*

ار

آر *ār.* p. *Imp.* ab آوردن *awürden* بيار *bijār.* 1) Affer, fer. 2) *in comp.* Allator. *Ferh.*

آر *ār.* t. *n. f. pro* عار *âr.* a. Pudor. *Vergogna. V.* عار

ار *er.* p. 1) *Particula conditionalis loco* اكر *eger.* t. Si. *Se, in Poesi maxime usitata.* 2) *n. f.* Serra. *Sega.* 3) Amurca. *Fecia dell' oglio.*

ار *er.* t. *n. f.* مردم *merdüm* & شوهر *śūher.* p. رجل *regiül* & زوج *zewg* a. 1) Vir. 2) Maritus. *Uomo,* & *Marito.* ¶ ار كبي *er gibi* مردانه *merdāne* p. Viriliter, instar viri. *Virilmente, da galant' uomo.* ارباشي *erbaśi.* Curio. *Capo d' ordine.* اره وارمق *ere warmak.* Nubere, elocari. *Andar à marito, maritarsi.* اره ويرمك *ere wirmek.* Elocare, nuptui dare. *Dar à marito, maritare.* ادش ارلري *iś erleri.* Officiales, *Officiali,* قلج اري *kylyğ eri.* قلم اري *kælem eri.* Vir sagi, togæ. *Uomo di spada, e di penna.*

ار *er.* t. *adverb.* اركن *erken,* ارجه *erge* t. Mane, tempestive. *Abuon' ora, per tempo.*

ازّ *err.* a. *V.* [F. 1.] 1) Coire. *Wan.* 2) Indere *cameliti* ramum aqua & sale conspersum in matricem. 3) Resonare. 4) Accendere ignem. *Gol.*

ازّ *err.* a. *n. f.* 1) Compulsio. 2) Propulsio, abactio. 3) Abjectio exuvii, *aut* armorum. 4) Ramus spinæ, qui allisus sæpius ad terram, donec emollescant extrema, deinde aqua & friato sale conspersus inseritur in matricem camelæ, *ad excitandam cupidinem genitalis congressus. Gol.*

ار *ir pro* اير *jr.* t. *n. f.* تركي *türkī.* t. Cantilena. *Canzone. V.* اير & تركي. *Hinc æquivocum* ار بغليان سن ميسن *ir baghlaıan senmi sÿn? Resp.* خير بن تركي بغلرم *chæir*

ben türkī baghlarȳm. Tune es, qui cantilenas componis? [æqu. Viros ligas?] *Resp.* Imo, cantilenas compono [*æqu.* Ego Turcam, feu barbarum, *nempe Interrogantem,* ligabo.] *An.*

ارّ *irr.* a. *n. f.* Ignis. *Gol.*

آرا *ārā.* p. 1) *Imperat.* ab آرايدن *ārājiden.* Orna. 2) *In compofitione v. g.* مجلس آرا *meḡlis ārā.* Confeffum ornans. *Ornamento del confeffo.* جهان آرا *gihān ārā.* Ornamentum mundi, feu nobiliffimus. *Ornamento del mondo. Ferh.*

آرا *ārā.* a. *n. f. plur. a* راى *rey.* Confilia, opiniones. *Configli, opinioni. Wan.*

ارا *ārā.* t. *Imperat. verbi* ارامق *arāmak.* Quære.

ارا *ara.* t. *n. f.* ميان *mijān.* p. بين *bein.* a. Medium, interftitium. *Intervallo.* ¶ ارايه كلمك *araie gelmek.* In medium venire, intervenire. *Sopravenire, fraporfi.* ارايه كيرمك *araje girmek.* Intervenire, mediatorem fe præbere. *Fraporfi, farfi mediatore.* ارا يرده *ara ierde.* ماينده *mābeinde,* درميان *dermijān.* In medio, interim, & inter homines. *Nel mezo, fra la gente, & tra tanto.* ارا يرده يرامزلق ايدنلر *ara ierde iaramazlyk idenler.* Qui mala perpetrant inter homines, *Quelli, che tra'l popolo fanno del male. Ll.* بو اراده *bu arade, pro vulg. burada, i. q.* بونده *bundæ.* Hic. *Qui. Et in dat. ad fignificandum motum* بو ارايه *bu araje, vulg. burajæ.* Huc. *Qua.* بو ارادن *bu araden, vulg. baradan.* Hinc. *Da qui* بو ارالر *bu arālær, vulg. buralar,* q. Hæc loca. *Quefti luoghi, qui.* بو اراده *bu arade, alias fignificat* Interim, interea, *idem quod* بو اثناده *bu efnāde. In tanto.* ارا *ara cum adjunctis poffeffivis fupplet præpofitionem* Inter, in. *Tra, fra.* ارامزده *aramüzde,* quod & بينمزده *beinümüzde.* Inter nos. *Fra di noi.* اراسنده *arafinde.* Inter eos, *V. Grammat.* صلح و صلاح اراسنده *fulhu fælāh arafinde.* Intra pacem, *h. e.* tempore pacis. *Durante la pace. Et dum fit motus in dativo.* اراسنه *arafine.* Inter, *ut fupra.* لاقردى اراسنه كيرمك *lakyrdy arafine girmek,* & *cultius* سوز اراسنه كيرمك *söz arafine girmek.* Interpellare loquentem, interrumpere. *Interrompere.*

آرا *īrā.* a. *V.* [4. *a* راع] Magnas rumas habere *ovem. Wan.*

آراب *ārāb* & *er-āb.* a. *n. f. Pl. ab* ارب *irb.* Membra. ¶ السّجود علي سبعة آراب *ef-fūḡiūdü ælā feb-ætī ārāb.* Adoratio, *quæ fit fuper feptem membris, nempe utro-*

que pede; utroque genu, utraque manu & fronte humo applicatis atque defixis: uti Mahometanis mos eft. Gol.

اراب *erāb, irāb* & *ürāb.* a. *n. f.* Nom loci *vel* aquæ. *Gol.*

ارابة *erābet.* a. *V.* [F. 4.] Aftutum effe. *Wan.*

ارابة *irābet.* a. *V.* [4. *a* ريب] Scepticum effe. *Effer dubiofo. Wan.*

ارابه *arāba.* t. *n. f.* Currus, *erronee pro* عربه *æraba. q. Vide.*

اراءة *iräet.* a. *V.* [4. *a* رأى] Oftendere. *Moftrare. Wan.*

اراءت *irā-et* a. *n. f.* Oftenfio. *Il moftrare.* ¶ اراءت روى *irā-etī rūj* e. Oftendere, exhibere faciem. *Moftrar il vifo fcoperto. Ik.*

اراث *irās.* a. *n. f.* 1) Ignis. 2) Fomes quo ignis accenditur. *Gol.*

ارّاج *errāḡ.* a. *part.* Mendax, difcordiæ fator. *Gol.*

اراجل *erāḡil.* a. *n. f. plur. a* رجل *reḡiul.* Viri. *Wan.*

اراجيح *erāḡīh.* a. *n. f. i. q.* فلوات *filewāt.* 1) Deferta, campi. 2) Ofcillatorius camelorum motus breviore paffu incedentium. *Gol.*

اراجيز *erāḡīz.* a. *n. f. plur. ab* ارجوزة *erḡiūzet.* Poemata verfibus رجز *reḡz* dictis conftantia. *Gol.*

اراجيف *erāḡif.* a. *n. f. Pl. ab* ارجاف *irḡiāf.* 1) Rumores, *pec.* falfi. 2) Tumultus. ¶ اراجيف خبرلر *erāḡīf chæberler.* Falfi rumores. *Rumori falfi. Tef.*

اراخ *irāch.* ارخة *erchæt.* a. *n. f.* Bos fylvaticus, bifon. *Wan.*

اراخنة *erāchynet.* a. *n. f. plur. ab* ارخون *archon.* Principes. *Gol.*

آراخيدن *ārāchȳden.* p. *V.* Quiefcere, defiftere. *pro* آراميدن *ārāmīden. Ferh.*

آراد *ārād.* p. *n. f.* 1) Nomen angeli, *qui præfidet omnibus negotiis, quæ vigefima quinta die menfis folaris peraguntur.* 2) Nomen diei vigefimi quinti menfis folaris, *quo die juxta traditionem veterum Magorum fauftum erat, veftes novas facere, & induere; infauftum vero, in bellum ire. Ferh.*

آراد *arād.* a. *n. f. plur. a* رأد *rad.,* & رود *rūd.* Puchræ fœminæ. *Wan.*

ارادات *irādāt.* a. *n. f. Pl. ab* ارادت *iradet.* Intentiones.

ارادت *irādet.* a. *V.* [4. *a* رود] ديلمك *dilemek.* t. Velle, intendere. *Volere. Wan.*

ارادت *irādet,* & اراده *irāde.* a. *n. f.* مشيّت *mesījet.* a. Voluntas, intentio. *Volontà, intenzione.* ¶ ارادت عليّه لري *irā-*

deti

detī ælījelerī. Benigniffima ejus voluntas. *La fua clementiffima intenzione. Ll.* ارادت ازليّه *irādetī ezelīje.* Voluntas divina, ab æterno determinata. *Volontà eterna, Divina.* ارادهٔ ربّ آلعالمين دماء مسلمين ايله روى زميـــن رنكين اولماسنه قرين اولمشدى *irādeī rebbül ālemīn dimāī muslimīn ile rūizemin rengin olmafine kærȳn olmīśidi.* Voluntas Domini mundorum (Dei) erat tingendi faciem terræ fanguine Mufulmanorum. Sic erat in fatis. *Aveva Iddio determinato di tingere la faccia della terra col fangue de Mofelmani. Sæ.* اول سيّد جيّد الادايه ارادهٔ خالصه عرض ايدوب *ol feijdī ḡeijidül edāje irāde ī chālyfæ ærz idüp.* Illi Mahometis nepoti præftantiffimo affectum benevolentiæ exhibuit. *Sæ. Moftrò à quel fanto iftruttore fegni di grand' affetto, e divozione. Br.* ارادت قولى *irādet kuly*)(صاتن النمش قول *fatun ālynmiś kul.*] Voluntarius fervus. *Servitor volontario. Eb.* ارادت ايله *irādet ile.* رضاءً *ryzā-en.* Sponte, lubens. *Spontaneamente, volontariamente.* ارادتيله *irādetī ile,* & حسن ارادتيله *husnī irādetī ile,* & كندو ارادتيله *gendü irādetī ile.* Lubens, propria fponte. *Di propria volontà, volontariamente,* ارادتيندهدر *irādetindedür.* In ejus arbitrio eft. *Stà nel fuo arbitrio, potere.* بر كمسهنك ارادتنه استرضا كوسترمك *bir kimfenün-iradetine iftirzā göftermek.* Conformare fe alterius voluntati. *Conformarfi all' altrui volere.* ارادت ا *iradet* e. & اراده ا *irade* e. Velle cupere. *Volere. c c dat. rei, aut cum Infinitivo fimpliciter.* (*Paff* ارادت اولنمق *irādet olunmak.*) ارادهٔ خير و نكويى قلوب *irāde ī chæirü nikūjī kylüp.* Facta intentione bene operandi, *feu* cupiens bonum. *Con intenzione di far bene. Ik.* فسخ صلحه اراده بيورملري *fecfchȳ fulhæ irāde büiürmæleri.* Quod velit violalare pacem. *Che abbia intenzione di rompere la pace. Ll.* حركت ارادية صانوب *hareketī irādīje fanup.* Votum voluntarium opinando. *Credendo effer moto volontario. Sæ.*

اراذل *erāzil.* a. *compar. Pl. ab* ارذل *erzel.* اشقيا *eśkyjā.* Viliores, fequiores, infolentes. *Gente vile, & infolenti.*

ارأر *er-er.* a. *part.* Vox, qua pecora vocantur. *Gol.*

ارار *irār.* a. *n. f. i. q.* ارّ *err.* Ramulus emollitus, qui afperfa aqua & fale inditur in uterum *camelitis. Gol.*

ارارة *irāret.* a. *V.* Ad lenitatem allicere mentem. *Intenerir la midolla. Wan.*

ارارسة *erāriset,* & ارارس *erāris.* a. *n. f. Pl.* ab ارّيس *errīs.* Agricolæ. *Gol.*

ارأس *erees.* a. *part.* Capito. *Wan.*

ارأس *ere-üs.* a. *n. f. plur. a* رأس *rees.* Capita.

ارستق & اراستق *ārāstak.* t. *n. f.* آسمانه *āsümāne* p. Laquear, teftudo interior. *Soffitto, volto di dentro.*

آراستك *ārāftek.* p. *n. f.* Hirundo domeftica. 2) Chelidon. *Ferh.*

آراستكي *ārāftegi.* p. *n. f.* 1) Ornatio. 2) Ordinatio.

آراستن *ārāften* & آرستن *āreften,* & ارايدن *ārājīden.* p. *V.* 1) Ornare. 2) Præparare. *Adobbabare, apparechiare. Ferh.*

آراسته *ārāfte.* p. *part.* مزيّن *müzeijen.* a. بزنمش *bezenmiiś* t. 1) Ornatus, inftructus. 2) Ordinatus. *Adobbato, fornito, apparecchiato.* ¶ رتبت خلافتلري زينت تقوى ايله آراسته و سرير سلطنتلري حليهٔ معدلت ايله پيراسته اولمش *rütbetī chylāfetleri zīnetī tækwā ile ārāste, we ferirī fæltænetleri hyljeī mæ*dilet ile pirafte olmiś.* Gradus fupremæ dominationis ejus inftructus fuit ornamento pietatis, thrōnus vero Regiæ authoritatis ornatus vefte æquitatis *h. e.* Pietati & æquitati addictus erat. *Sæ.*

اراشترمق *ārāśtürmak.* t. *V. cooper. trans. ab* ارامق *arāmak.* 1) Jubere ut fe invicem quærant. 2) Conquirere. *Far fi cercare l' un l' altro, & cercare.*

اراشمق *araśmak.* t. *V. coop. ab* ارامق *aramak.* Quærere fe invicem. *Cercarfi l'un altro.*

اراض *irāz, pro* عراض *ʿrāz.* a. *part.* & *n. f.* 1) Latus & amplus. 2) Stratum *vel* tegumentum craffius groffiufque ex lana vel pilis camelorum. *Wan.*

اراضة *irāzet.* a. *V.* [4. *a* روض] 1) Pafcuis abundare *locum.* 2) Valles repleri *aqua,* 3) Ad fatietatem usque bibere *aquam. Wan.*

اراضى *erāzȳ* & اراض *eraz.* a. *n. f. Pl. ab* ارض *erz.* Terræ. *Wan.*

آراط *ārāt,* & اراطى *erātī.* a. *n. f. plur. ab* ارطى *ertā.* Arbores crefcentes in arenis. *Gol.*

اراعة *irā-æt.* a. *V.* [4. *a* ربع] 1) Fermentum fubigere. 2) Stomachum nimis repletum effe. 3) Multos habere pullos *camelum. Wan.*

اراعيل *erā-ȳl.* a. *n. f. Pl. ab* رعلة *ræ*let.* Principia ventorum, *Wan.*

اراغة *iraghæt.* a. 1) *V.* [4. *a* روغ] Petere. 2) *n. f.* Petitio. *Wan.*

ارافة *irāfet.* a. *V.* [4. *a* ريف] 1) Ingredi in locum herbofum, & humidum. 2) Herbofum & humidum effe locum. *Wan.*

اراف

اراق irāk. t. adj. & adv. بعيد be-ўd a. دور dūr p. 1) Remotus. 2) Procul. *Discosto, lungi.* ¶ اراقدن iraktan. E longinquo. *Da lontano.*

اراق ürak. a. Nomen loci. *Wan.*

اراقة irākæt. a. V. [4. a روق] Effundere aquam, aut aliam rem. *Wan.* ¶ اراقهٔ دما irākæĭ dimā. Effusio sanguinis. *Spargamento di sangue. Ik.* اگر ارادت ازليّه تخريب عالمه و اراقهٔ دماء بني آدمه متعلّق اولوب eger irādetĭ ezelīje tæchribĭ âleme we irākæĭ dimāĭ benī ādeme muteællyk olup. Si in mente Divina ab æterno determinatum fuerit mundum desolari & sanguinem mortalium effundi. *Se Dio a determinato di rouinar il mondo, e sparger' il sangue de' mortali. Sæ.*

اراقلنمش irāklanmiś. t. part. pass. Remotus.

اراقلنمق irāklanmak. t. V. pass. Amoveri. *Esser slontanato, discostarsi.*

اراقم erākym. a. n. f. Congregatio, consessus primorum tribus. *Wan.*

اراقم erākym. a. n. f. Pl. a رقم ræk̄æm aut رقيم rækȳm. Inscriptiones, scripturæ. *Scritti, inscrittioni. Ik. Sæ.*

اراقوا & اراقو erakū. a. n. f. Leguminis agrestis species lentibus innasci solita, semine nigro, duro, rotundo. *Gol.*

اراك erāk. p. n. f. مسواك miswāk. a. Dentificium. *Netta dente. Ferh.*

اراك erāk & irāk. a. n. f. 1) Nom. montis. 2) Portio terræ. ¶ اراكٌ آراكٌ erākün ārākün, & اراكٌ مؤتركٌ erākün müüterikün. Arbores Araci multæ, & convolutionibus implexæ. *Gol.*

اراك erāk. a. n. f. مسواك اغاجي miswāk aghāgi t. پيلو pilū p. Arboris spinosæ species *in locis salsuginosis crescere solitæ, ex cujus ramis aut radicibus conficiuntur scopulæ dentibus defricandis & depurgandis. Wan.*

اراكه erāke. a. n. f. unit. Una arbor *speciei descriptæ in voce* اراك. *Wan.*

اراكي erāki. a. part. Pl. ab اركة eriket. Male habentes ventrem ex pastu اراك erāk *camelites. Wan.*

اراكيب erākib. a. n. f. *Plur. a* ركب rekeb. Muliebria. *Gol.*

اراكيّت erākijet. a. part. fœm. Pertinens ad camelites, *quæ vescuntur ab arbore* اراك *erāk superius descripta.*

ارالق arālyk. t. n. f. 1) Interstitium, intervallum. 2) Locus. 3) Populus. *Interstitio, intervallo, luogo, popolo, fere i. q.* ارا *ara.* ¶ بو ارالقده bu aralykte. Interea temporis. *Frà tanto, in quel mentre. V.* ارا

ارالمق arālamak. t. V. Disjungere *pugnantes. Separare.*

آرام ārām. a. n. f. 1) Locus, ubi concurrunt anteriores capitis partes. 2) Nomen montis inter Meccam & Medinam. *Gol.*

آرام ārām & اروم erum. a. n. f. Pl. ab ارم irem. 1) Lapides pro signis in campis & desertis positi. *Wan.* 2) Horti in paradiso. 3) Dorcades albæ. *Gol.*

آرام ārām. p. n. f. قرار kærar. a. دكلنمك dinlenmek. t. 1) Quies. *Riposo.* 2) Mansio. *Dimora.* 3) *Imp.* ab آراميدن ārāmiden. Quiesce. *Ferh.* 4) *pro* رام rām. مطيع ومنقاد mutyʿü munkād. a. Animi tranquilitas. *Contento.* 5) *Part. in compos.* Quietem dans. ¶ دل آرام dil ārām. Cordi quietem dans. *Che accheta il cuore. Ah.* بي آرام bī ārām. Irrequietus. *Senza riposo.* آرام ārām. e. راحت rāhæt e. دكلنمك dinlenmek. t. Quiescere. *Riposare.* اطفالريني مادرلري فلان ناميله آرام ايدرلردي ætfällerini māderleri fülan nāmi ile ārām iderlerdi. Matres suos infantes prolato nomine N. compescebant. *Le Madri acchetavano li loro bambini col nome di N., col dire ecco'l Tale. Sæ.*

ارام erām. a. n. f. 1) Aram pater Adi, *qui nempe videtur esse* Aram fil. Kemval, *fil.* Nachor *fratris* Abrahami. 2) Nom. Montis & aquæ *in confinibus* Syriæ. *Gol.*

ارآم erām. a. n. f. Pl. a رئم rym. Dorcades albæ. *Wan.*

ارام iram. a. V. [4. a رأم] 1) Ponere ante Camelitem *figuram fartam pulli, ut rumas mulgendas præbeat.* 2) Curare ægrotum. *Wan.*

ارام بن ārām ben. p. n. f. comp. Hortuli urbibus & vicis interjacentes. *Orticelli. Ferh.*

آرامدن ārāmiden, vel آرمدن aremiden. p. V. 1) Manere. 2) Quiescere. *Ferh.*

آرامش ārāmiś. p. n. آسايش āsāiś p. Quies. *Riposo.*

ارامق arāmak. t. V. Quærere, *pro* ارمق

آرامگاه ārāmgāh, & آرمگاه āremgāh. p. n. f. comp. قرار ايدجك ير kærār idegekier. Locus quietis, mansio firma. *Luogo di riposo, soggiorno. Ferh.*

آرمگه āremgieh. p. n. f. comp. idem quod آرامگاه arāmgāh. Locus quietis. *Ferh.*

ارامل eramil, & ارامله eramilet Pl. ab ارمل ermel Vidui. *Gol.*

آرامانيدن ārāmāniden. p. V. Trans. ab آراميدن ārāmiden. Sedare, pacare.

آرامدن ārāmden, *pro usit.* آراميدن ārāmīden. p. V. Quiescere. *Ferh.*

آرامكار ārāmkār. p. n. f. Comp. 1) Qui nonnisi rogatus laborat. 2) Lenitate & patientia in re tractanda usus. 3) Opifex in operando lentus, piger. *Cast.*

آرامي ārāmī. p. Tranquillitas, pax. *Ferh.*

آراميد ārāmīd. p. 1) 3 *pers præt.* ab آراميدن ārāmīden. Quievit. 2) *part.* Gratias agens. *Ferh.*

آراميدن ārāmīden. p. V. 1) Quiescere, tranquillum esse. 2) Desistere. *Riposare, cessare.*

آراميده ārāmīde. p. part. pas. Quietus, sedatus. *Riposato, cheto. Ferh.*

آران ārān. p. Nomen opidi in districtu *Casabniensi, celebre ob asinos magnos, & pinques instar mulorum. Ferh.*

اران erān, irān. etiam ürān. a. n. f. 1) Feretrum, arca lignea feralis, seu sepulchralis. 2) Lustrum ac latibulum feræ. *Wan.* 3) Gladius. ¶ شاه اران śāhī irān. Taurus. *Gol.*

ارّان errān. a. n. f. 1) Nom. regionis in Adjalena, *aut f.* territorium Aranæ *Ptolomæi.* 2) Nom. arcis in urbe Parthiæ Casbin. 3) *pro* حران hærān. Mesopotamiæ urbs Haran, *Latinis* Carrhæ. *Gol.*

اران irān. a. V. [F. 4.] Alacrem & lætum esse. *Gol.*

ارّان ürrān. p. n. f. 1) Asser. 2) Feretrum. *Cattaletto. Ferh.*

ارانب erānib. a. n. f. Pl. a ارنب erneb. Lepores. *Wan.*

ارانة irānet. a. V. [4. a رين] Perire pecus *morbo. Wan.*

اراني ürānī. a. n. f. i. q. ارنة ürnet. Granum lacti inspergi solitum coagulandi ergo. *Gol.*

ارانيّة erānījet. a. n. f. Proceræ stirpis *arbor. Gol.*

اراوند erāwend. p. n. f. 1) Nomen fluvii Tygris, *alias etiam* شط العرب sætül æræb *dicti.* 2) Nomen montis præalti in ditione hamadanensi apud vulgus alias الوند elwend *dicti.* 3) Experimentum. 4) Desiderium. 5) Magnificentia. 6) Attentio, vigilantia. 7) Nomen patris لهراسب lehrāsb regis ex stirpe كيقباد Keikubād. *Ferh.*

اراوي erāwī. a. n. f. *plur. pauc. a* اروية erwījet. Capræ montanæ *tres. Wan.*

اراهط erāhyt, & اراهيط erāhȳt. a. n. f. *plur. a* رهط ræht. Familiæ, tribus. *Wan.*

آراي ārāī. p. 1) *Imperat. a V.* آرابيدن ārājīden. Orna. 2) *In comp. i. q.* آرا ārā. Ornans. ¶ انجمن آرا engiumen ārā. Consilium exornans. *Ferh.*

آرايانيدن ārājānīden. p. V. trans. Facere ornare. *Cast.*

آرايش ārāīś. p. n. f. بزيش bezeīś t. تزيين tezjīn a. 1) *Nomen actionis ab* آراستن ārāsten, & آرابيدن ārājīden. Ornamentum, apparatus. *Ornamento, abbellimento.* 11 آسايش āsāīś. *Sæ.* ¶ آرايش مجلس ārāīsi meglis. Apparatus, & ornamentum, consessus. *Apparecchio, & ornamento del consesso. Ah.* آرايش ārāīś e. آرايش كردن ārāīś kerden p. Ornare, adornare. *V. in* بزمك 2) *n. f.* Consuetudo, norma. 3) Nom. instrumenti musici. *Ferh.*

آرايش خورشيد ārāīsi chorśid. p. n. f. comp. Dispositio modulationis *instrumenti musici* باربد خسرو bārīdi chosrew, *dicti. Ferh.*

آرابيدن ārājīden. p. V. i. q. آراستن ārāsten. Ornare. *Ferh.*

آرابيده ārājīde. p. part. pas. Ornatus. ¶ آرابيده قلمق ārājīde kylmak. آراسته ārāste e. Ornare. *Vid.* بزمك

ارب erb. a. n. f. Index digitus. *Gol.*

ارب ereb. a. V. [F. 4.] 1) Flare ventum *cum impetu.* 2) Decidere, *seu* resolvi membrum a corpore. 3) Callidum esse. 4) Necesse habere. *Wan.* 5) Suscipere agendum, aut applicare se. 6) Adversam esse fortunam. ¶ دياري عرب تخريبي مقدّمهٔ تكميل ارب ايتدي diārī æreb tæchribī mukæddemei tekmilī ereb itti. Accinxit se ad vastandam Arabiam. *Volse prima rovinar li paesi dell' Arabia. Br. Sæ.*

ارب erib & آرب ārib a. part. 1) Industrius, mente solers. 2) *Per antiphrasin, i. q.* عاجز āgiz. Impotens. 3) Vastatus, desolatus.

ارب irb. a. n. f. 1) *i. q.* عضو üzw. Membrum genitale. 2) Necessitas. 3) Industria. *Wan.*

اريب ireb. a. V. [F. 5.] Astutum, callidum esse. *Wan.*

ارب ürb. a. n. f. Pullus parvus bruti *primum genitus. Gol.*

ارب üreb. a. n. f. plur. a اربة ürbet. Nodi. *Gol.*

ارباء irbāe. a. V. [4. a رباء] Dato, *aut* concesso plus summere. *Wan.*

ارباب erbāb. a. n. f. Pl. a ربّ rebb. Domini, possessores, & præditi. *Signori, possessori.* ¶ ارباب تغلّب erbābĭ teghællüb. Præpotentes, superiores, victores. *Prepotenti, superiori. Tef.* ارباب تمييز erbābĭ temjīz. Perspicaces, providi, judicio præditi. *Giudiciosi, prudenti. Ik.* ارباب تيمار erbābĭ tīmār. Commendatores, qui possident bona regalia. *Possessori dei beni regali. Ll.* ارباب جاه وتمكين erbābĭ giāhü temkīn. Dignitate eminentes, magni Principes. *Prenci-*

...bī grandi. *Sæ.* ارباب ديوان *erbābī dīwān.* Consiliarii. *Consiglieri.* ارباب سخن *erbābī sæchun.* Facundi, diserti oratores. *Oratori eloquenti. Ik.* ارباب سلوك *erbābī sülūk,* صوفي درويشلر *sofī derwīsler.* Observatores legis, devoti Religiosi. *Religiosi, frati.* ارباب صنعت *erbābī sæn-ăt.* Artifices. *Artigiani. Sæ.* ارباب فضل و افضال و اصحاب علم و كمال *erbābī fæzlü ifzāl we æshābī ỹlmü kemāl.* Doctrina, & virtute præditi viri. *Persone dotte, & virtuose. Sæ.* نيجه ارباب معارف واصحاب لطايف ايله كورشوب *níce erbābī meārif we æshābi lætāif ile görüsüp.* Conversatus cum compluribus eruditis; & jucundæ conversationis viris. *Abboccatosi con molti uomini di perfetta erudizione, e di ottima conversazione. Eb.* ارباب معالي *erbābī me-ālī.* Eminentes viri. *Li Grandi. Sæ.* ارباب مكرمت *erbābī mekremet.* Clementissimi Domini. *Signori di clemenza. Ik. Synonymum hujus est* اصحاب *æshāb. quod V.*

ارباب *irbāb.* a. *V.* [4. *a* ربّ] 1) Consistere in loco inseperabiliter. 2) Camelitem non separari a consortio cameli. 3) Constantem, & stabilem esse in re aliqua. 4) Appropinquare se rei. *Wan.*

ارباب *irbāb.* a. *n. f.* Appropinquatio, propinquitas. *Gol.*

ارباح *irbāh.* a. *V.* [4. *a* ربح] Usuram pendere. *Wan.*

ارباض *erbāz.* a. *n. f. plur. a* ربض *ræbz.* 1) Funes *clitellæ.* 2) Indestina. *Wan.*

ارباض *irbāz.* a. *V.* [4. *a* ربض] 1) Propellere oves in ovile. 2) Calorem diurnum intensum esse. *Wan.*

ارباع *erbāæ.* a. *part. plur. a* ربع *rüb*.* Quartæ partes. *Gol.*

ارباع *erbā-æ.* a. *n. f. plur. a* ربع *rübæ*.* Pulli camelorum. *Wan.*

ارباع *erbā-æ.* a. *n. f. plur. a* ربع *reb*.* Mansiones vernæ. *Wan.*

ارباع *irbā-æ.* a. *V.* [4. *a* ربع] 1) Attingere quadrupedes ætatem *Arabibus* ارباع *erbāæ dictam, quæ est in ovibus quatuor annorum, in bobus, & animalibus ungulatis quinque annorum, in camelis vero septem.* 2) Ducere ad pascua verna *camelum.* 3) Confidere in mansione verna. 4) Quartana laborare. *Wan.*

ارباغ *irbāgh.* a. *V.* [4. *a* ربغ] Concedere, permittere liberam aquationem *camelo. Wan.*

ارباق *erbāk.* a. *n. f. plur. a* ربقة *ribkæt.* Capistra. *Wan.*

اربان *ūrbān.* a. *n. f.* 1) Arrha. *Caparra.* 2) Arabes. *Wan.*

اربة *irbet.* a. *V.* [F. 4.] Necesse habere. ¶ ذو اربة *zū ūrbet exponitur in Corono pro* معتوه *mæ*tūh.* Mente laborans, insipiens. *Gol.*

اربة *irbet.* a. *n. f.* Indigentia, necessitas. *Wan.*

اربة *ūrbet.* a. *n. f.* 1) Nodus. 2) *ut præc.* Res, quam fieri necesse est. 3) Negotium necessarium. 4) Collare, *quod collo appenditur ornatus ergo.* 5) Oculus pali *vel* vinculi, quo pedes jumenti ligari solent. *Gol.*

اربّة *eribbet.* a. *part.* Fœdere juncti, fœderatorum turba, *Wan.*

اربّة *erribbet.* a. *n. f. plur. a* ربّة *ribbet.* Collegia quatuor hominum. *Gol.*

اربثاث *irbisās.* a. *V.* [9. *a* ربث] 1) Languere. 2) Quiescere, morari. *Wan.*

اربد *erbed, Fæm.* ربدا *rebdā. Pl.* ربد *rübd.* a. *part.* Pulvereo *q.* colore *struthiocamelus ejusve pullus. Wan.*

اربداد *irbidād.* a. *V.* [9. *a* ربد] Cinerei coloris esse. *Wan.*

اربساس *irbīsās.* a. *V.* [9. *a* ربس] Languere. *Wan.*

اربش *erbeś.* a. *part.* Colore varius, *seu* mutabilis. *Gol.*

اربط *erbæt.* a. *part.* Prolis expers *vir. Gol.*

اربع *erbeæ.* a. *Numerale fæm.* Quarta. *La quarta. Wan.* ¶ اربع عشر *erbæ-æ æsere.* Quaduordecim.

اربع *erbu*.* a. *Pl. a* ربع *ræb*,* & اربع *erbæ*, Fæm.* Quatuor. *Wan.*

اربعاء *erbi-āe.* a. *n. f. plur. a* ربيع *rebi*.* Tempora veris, *etiam* autumni. *Wan.*

اربعا *erbi-ā,* & *erbu-ā, Pl.* اربعاوات *erbi-āwāt.* a. *n. f.* 1) Feria quarta. 2) Palus tentorii. ¶ بيت اربعا *bejtü erbu-ā,* tentorium uno, duobus, tribus vel quatuor palis suffultum.

اربعا *ūrbu-æ,* & اربعاوي *ūrbu-āwā.* a. *part.* Qui quadrata forma *consedit. Gol.*

اربعاوات *erbiā-æwāt.* a. *n. f. plur. a* ربيع *rebi*.* Tempora veris, pascua verna, pluviæ vernæ. *Wan.*

اربعة *erbæt.* a. *numerale masc.* Quatuor. *Quattro. Wan.*

اربعة *erbi-æt.* a. *n. f. plur. a* ربيع *rebi*.* Tempora veris. Feriæ quartæ hebdomatis. *Wan.*

اربعون اربعين *erbeūne erbeȳne.* a. Quadraginta. *V. Gram.*

اربل *erbel.* p. Arbela, *civitas in Mesopotamia. Cast.*

اربنجن *erbengen.* p. *n. f.* Nom. urbis. *Cast.*

اربو *erbū.* p. *n. f.* Pyrum. *Pera. Ferh.*

اربون *ūrbūn, i. q.* عربون *ūrbūn.* a. *vel* ربون *rübūn* p. 1) Arrhabo. 2) Nummus, *seu* pretium emptionis, *vel* venditionis. *Ferh.*

اربون *ūrbūn.* p. *n. f. etiam* ارمون *ūrmūn.* امرود اغاجي *emrud aghāgī.* t. Pyrus. *Pero. Ferh.*

ارپه *arpa.* t. *n. f.* شعير *se-ȳr* a. جو *gew* p. 1) Hordeum. 2) Granum *in pondere. Orzo, grano.* ¶ ارپه اميني *arpa eminī.* Præfectus hordei vel avenæ equis dandæ, *est officium conspicuum in aula ottomanica. Dispensiere della biada de' Cavalli.* ارپه صويي *arpa suji, vel vul.* ارپه صو *arpa sū.* Zythum, cerevisia. *Birra.* ارپه قاوتي *arpa kāwuti.* Ptisana hordeacea.

ارپه جق *arpagik.* t. *n. f.* شعير *seȳr* a. آبله *ābile.* p. Crithe, oculi in angulo tuberculum. *Orazivolo.*

ارپه جيلر و صويه باقيجيلر *arpagiler, we sujæ bākygiler.* t. *n. f.* Aruspices. *Indovini. Tef.*

ارپه لق *arpalyk.* t. *n. f. comp. ab* ارپه *arpa.* 1) Id, quod datur pro hordeo equis alendis necessario. 2) Reditus subsidiarii, *pec. qui Bassis in supplementum sui gubernii supra aliquam partem provinciæ a Sultano assignari solent.* ¶ بروجه ارپه لق سمندريه سنجاغيله متصرف اولان بلغراد محافظي *ber weghī arpalyk semendria sangiaghīle mutesarrif olān belghrād mühāfyzy.* Gubernator belgradiensis, qui fruitur in supplementum reditu ex præfectura semendriensi. *Governatore di Belgrado, il quale ne gode per ajuto di costo la prefettura di Semendria.*

اربي *erbā.* a. *comp.* Auctior, copiosior. *Gol.*

اربي *ūrbā,* a. *n. f. i. q.* داهية *dāhijet.* Infortunium, res ærumnosa, malum. *Wan.*

اربيان *erbijān.* p. *n. f.* اختپوت *achtepūd.* t. 1) Polypus *piscis. Polpo.* 2) جراد البحر *gierādel-bahr* a. & ميتك *miteg.* p. Locusta marina. *Ferh.*

اربيان *irbijān.* a. *n. f. Coll.* اربيانة *irbijānet, Unit.* 1) *Pisciculus quidam albus vermis instar Basræ frequens, scil.* squilla, *vel* locusta marina. *Wan.* 2) Species oleris. *Gol.*

اربيّة *ūrbījet,* & اربوّة *ūrbiwwet.* a. *n. f.* 1) Radix femoris, *qua coxæ connectitur,* quodve inter summum ejus & imum est: 2) Cognatorum familia, *ut* patrueles similesve. *Wan.*

آرت *āret.* p. *n. f.* اردسك *dirsek.* t. Cubitus. *Cubito. Ferh.*

ارة *iret.* a. *n. f.* Focus, caminus, *V.* اري *irj.*

ارتّ *erett, Fæm.* رتّا *rettā.* a. *n. f.* Blæsus. *Gol.*

ارتياء *irtiāe.* a. *V.* [8. *a* رأي] Opinari, deliberare. *Wan.*

ارتاج *irtāg.* a. *V.* [4. *a* رتج] 1) Claudere portam. 2) Non admittere *camelitem spermam maris.* 3) Farcire galinam ovis. *Wan.*

ارتاع *irtaæ.* a. *V.* [4. *a* رتع] 1) Pascere. *Pascolare.* 2) Pluvia arescere herbam. *Wan.*

¶ ارتاع من النّاس *ertā-ūn minen-nās.* Multitudo hominum, & frequentia. *Gol.*

ارتاق *ortāk.* p. *n. f.* Mercator. *Negoziante. Vox usitata in provincia Charezmorum. Ferh.*

ارتاق *ortak.* t. *n. f. pro* اورتاق *ortak.* Consors.

ارتاك *irtāk.* a. *V.* [4. *a* رتك] Contracto passu facere incedere *camelum. Wan.*

ارتباء *irtibāe.* a. *V.* [8. *a* ربأ] 1) Observare. *Osservare.* 2) Aspicere. *Guardare.* 3) Sursum ascendere. *Salir sopra.* 4) Aestimare. *Stimare. Wan.*

ارتباس *irtibās.* a. *V.* [8. *a* ربس] Compactum & solidum esse *aliquid. Wan.*

ارتباط *irtibāt.* a. *V.* [8. *a* ربط] Ligare, & apparare *equos ad pugnam. Legare. Wan.* ¶ مزيد ارتباط *mezīdi irtibāt.* Strictum vinculum affinitatis. *Stretto legame di parentela. Sæ.*

ارتباع *irtibaæ.* a. *V.* [8. *a* ربع] 1) Valde impellere *camelum.* 2) Jacere lapidem ad experindum robur. 3) Pascere *camelum verno tempore. Wan.*

ارتباق *irtibāk.* a. *V.* [8. *a* ربق] Incidere in laqueos, & hærere *dorcadem, vel ovem. Wan.*

ارتباك *irtibāk.* a. *V.* [8. *a* ربك] 1) Miscere. *Meschiare.* 2) Non posse se extricare e negotiorum multitudine. *Wan.*

ارتة *ūrtet.* a. *n. f.* Eminentior pars, cristæ instar, in capite chamæleonis. *Gol.*

ارتتاق *irtitāk.* a. *V.* [8. *a* رتق] Sanare, & consuere *vulnus. Wan.*

ارتثاء *irtisāe.* a. *V.* [8. *a* رثا] 1) Contensari lac. 2) Miscere. *Wan.*

ارتثاث *irtisās.* a. *V.* [8. *a* رثّ] 1) Colligere in unum *suppellectilem, & res tritas domus.* 2) Graviter vulneratum ex conflictu deportare. *Wan.*

ارتجاء *irtigiāe.* a. *V.* [8. *a* رجا] اومق *ummak.* t. Sperare. *Sperare.*

ارتجاج *irtigiāge.* a. *V.* [8. *a* رج] Perturbare, agitare.

ارتجاز *irtigiāz.* a. *V.* [8. *a* رجز] Componere versus *in certo metri genere.* رجز *regiez dicto. Wan.*

ارتجاس irtigiās. a. V. [8. a رجس] Strepitoſum ſonum edere. *Wan.*

ارتجاع irtigiāæ. a. V. [8. a رجع] 1) Emere camelitem. 2) Pretium *ex vendito camelo* impendere *in rem utilem. Wan.*

ارتجال irtigiāl. a. V. [8. a رجل] Perorare ex tempore. *Parlar ſenza penſarui q. inconſideratamente.*

ارتجال irtigiāl. a. V. [8. a رجل] 1) Præhendere pedem *alicujus.* 2) Orationem *vel* poeſim ex tempore dicere. 3) Colligere *copiam locuſtarum ad comedendum. Wan.*

ارتجالاً irtigiālen. a. Ex tempore, *q.* ſtans in uno pede. *Gol.*

ارتجان irtigiān. a. V. [8. a رجن] 1) Rem confuſam, & difficilem evadere. 2) Non coagulari *in butyrum, ſed corrumpi lac. Wan.*

ارتجك irteğik. p. n. ſ. برق bærk. a. شمشك śimśek. t. Fulgor, fulmen. *Fulmine. Ferh.*

ارتحال irtihāl. a. V. [8. a رحل] 1) Migrare. 2) Mori. *Wan.*

ارتحال irtihāl. a. n. ſ. 1) Emigratio, diſceſſus. 2) Mors. *Paſſagio, morte, tranſito. Ik. Sæ. V.* نشين ¶ ارتحال irtihāl e. Migrare, diſcedere. *Traſportarſi, paſſare. Tef.* ممالك وجوددن مسالك عدمه ارتحال اتدى memāliki wüğiūdten, mesāliki ædeme irtyhāl itti. Regnis exiſtentiæ diſceſſit in vias nonexiſtentiæ. *id eſt* mortuus eſt. *Paſſo al niente, mori. Sæ.*

ارخ ertæch. a. n. ſ. Arida cutis. *Gol.*

ارتخاص irtychās. a. V. [8. a رخص] 1) Vilis prætii eſſe *rem. Wan.*

ارتداء irtidāe. a. V. [8. a ردا] Tegere ſe pallio, ſeu faſcia ردا ridā, dicta. *Wan.*

ارتداد irtidād. a. V. [8. a رد] 1) رجوع rüğiū. Reverti. 2) Apoſtatare. *Ritornare. Apoſtatare. Wan.*

ارتداد irtidād. a. t. n. ſ. Defectio a religione, apoſtaſis. *Apoſtaſia, rinegamento della fede. Tef.* ¶ ارتداد irtidād e. Deficere a religione. *Rinegar la fede, & i. q.* امتناع imtinā*, *ſeu ſimul cum eo.* Recuſare, reniti. *Ricuſare, opporſi. Sæ.*

ارتداع irtidāæ. a. V. [8. a ردع] Prohibitum eſſe. *Wan.*

ارتداف irtydif. a. V. [8. a ردف] A tergo inſequi, & præhendere. *Wan.*

آرتريلمش ārtürilmiś. t. part. paſſ. متزايد müzezāid. a. Auctus. *Accreſciuto.*

آرتريلمق ārtürylmak. t. V. paſſ. ſequentis.

آرتُرمق ārtürmak. t. V. زياده ziāde e. Augere. *Accreſcere, far, avanzare.* ¶ كوندن كونه آرتردقلري فساد günden güne ārturdukleri fesād. Mala, quæ in dies augent. *I mali, che giornalmente vanno accreſcendoſi. Ll.* كندي الله دردمي آرتردم gendi elim ile derdümi ārtürdüm. Ipſe manu propria dolorem meum auxi. *Io medemmo da per me hò accreſciuto il mio male. Fb.*

آرتريجي ārturigi. t. n. ſ. مزيد müzīd. a. Auctor. *Accreſcitore.*

ارتزاء irtyzāe. a. V. [8. a رزا] Minui, deſſicere. *Wan.*

ارتزاز irtizāz. a. V. [8. a رز] 1) Hærere fixam ſagittam in meta. 2) Inflexibilem & tenacem eſſe *avarum. Wan.*

ارتزاق irtyzāk. a. V. [8. a رزق] Stipendium accipere *militem. Wan.*

ارتسام irtyſām. a. V. [8. a رسم] 1) Agere *juxta præſcriptum.* 2) Apprecari *fauſta alicui. Wan.*

ارتسام irtiſām. a. t. n. ſ. رسم قبول resm kæbūl. Admiſſio ſigni, deſignatio. *In compoſitione potiſſimum adhibetur.* ¶ نصرت يارديمله نشانلنمش ارتسام nuſræt irtiſām q. iardüm ile niśānlanmiś. Ope divina, & victoria inſignitus, victorioſus. *Vittorioſo. Et ſic de ſynonymis, aliiſque hujuſmodi compoſitis intelligendum eſt,* مودت ارتسام *اختتام *انجام *فرجام meweddet irtisām, ychtytām, & *Perſ.* meweddet engiām, fergiām. *Omnia in eandem fere coincidunt ſignificationem.* Amicus, benevolus. *Amorevole, affettuoſo. Ll.*

ارتشاء irtyśāe. a. V. [8. a رشو] Largitiones acceptare *judicem, ſeu* largitionibus capi. *Wan.*

ارتشاف irtyśāf. a. V. [8. a رشف] Interrogare. *Domandare. Wan.*

ارتضاء irtyzā. a. V. [8. a رضو] ar قليل kælil ol. Acquieſcere, gratum habere.

ارتضاع irtyzāæ. a. V. [8. a رضع] Sugere *lac. Popare. Wan.*

ارتطام irtydām. a. V. [8. a رطم] 1) Hærere *in luto.* 2) Ita implicare negotium, ut ad finem perduci nequeat. *Wan.*

ارتعاب irty-āb. a. V. [8. a رعب] Terrorem concipere. *Gol.*

ارتعاج irtyæāg. a. V. [8. a رعج] 1) Tremere. *Tremare.* 2) Multas opes eſſe. 3) Impleri. *Wan.*

ارتعاص irtyææs. a. V. [8. a رعص] Agitare ſe hinc inde. *Wan.*

ارتعاد irty-ād. a. V. [8. a رعد] Tremere, trepidare. *Wan.*

ارتعاس irty-ās, & ارتعاش irty-āś. a. V. [8. a رعس *رعش] Trepidare, tremere. *Wan.*

ارتغاء irtyghāe. a. V. [8. a رغا] Spumam de lacte bibere. *Wan.*

ارتغاب irtyghāb. a. V. [8. a رغب] Aeſtimare. *Stimare. Wan.*

ار

آرتغرق ārtughrak. t. *compar. ab* آرتق ārtyk. Plus, pluſculum. *Più, poco più.*

ارتفاد irtifād. a. V. [8. a رفد] Lucrari. *Guadagnare. Wan.*

ارتفاص irtifās. a. V. [8. a رفص] Augere valorem rerum. *Montar' il prezzo delle mercanzie. Wan.*

ارتفاع irtifā* a. V. [8. a رفع] 1) Elevare. 2) Aſcendere. *Elevare, togliere.* 3) *n. ſ.* Elevatio. *Elevazione.* Il. اندفاع indifā*. ¶ ارتفاع فر و شوكت irtifāy ferrü śewket. Elevatio gloriæ & potentiæ. *Sublimità di gloria e potenza.* قلاع فلك ارتفاع kylā-y felek irtifā*. Arces altitudine cælum æquantes. *Fortezze alte come il cielo Sæ.* 4) Frugum proventus, demeſſarumque quantitas, ac regionis reditus. *Raccolta. Gol.* ¶ ارتفاع محصول زمانلنده irtifāy mæhsūl zemāninde. Tempore meſſis tollendæ ac invehendæ. *Nel tempo della raccolta. Ll.* ۱ ارتفاع irtifā* e. قالدرمق kāldurmak. t. Efferre, elevare & auferre. *Inalzare, e togliere, levare.* ارتفاع بولمق irtifā* bulmak. Elevari, & auferri. *Toglierſi, eſſer tolto. Sæ.*

آرتق ārtyk *ſeu* artuk. t. part. زياده ziāde a. 1) Plus, magis, deinceps, tandem. 2) *Adjective* plures. *Più, maggiormente, di qua inanzi, finalmente.*

ارتقاء irtykāe. a. V. [8. a رقا] Aſcendere. *Salire. Wan.*

ارتقا irtykā. a. n. ſ. Acceſſio, incrementum, promotio. *Salita, accreſcimento, avanzamento.* ¶ فزوني مراتب و ارتقاي سلّم درجات مناصب fuzūnī i merātib we irtykāi süllemi direğiāti menāſyb. Incrementum, & promotio ad majores dignitates & officiorum gradus. *Avanzamento à maggiori gradi d' onore, e di dignità.* ۱ ارتقا irtykā e. Aſcendere, promoveri. ملكت فنادن كشور بقايه ارتقا ايلدى milketi fenāden kiśweri bækāje irtykā eiledi. Ex corruptionis regno, ad æternitatis Regionem, evectus eſt; mortuus eſt. *Paſſò da queſto mondo caduco all eterno Regno Br. Sæ.*

ارتقاب irtykāb. a. V. [8. a رقب] Anxie exſpectare. *Aſpettar con impazienza. Wan.*

ارتقاش irtykāś. a. V. [8. a رقش] Commiſceri in prælio. *Gol.*

ارتقاع irtykā*. a. V. [8. رقع] Curare, magni facere. *Wan.*

ارتكا irtikā. a. V. [8. a ركو] Confidere. *Appoggiarſi. Wan.*

ارتكاب irtikāb. a. V. [8. a ركب] 1) Committere, perpetrare. 2) *n. ſ.* Commiſſio. ¶ ارتكاب معاصي irtikābi meāsy. Commiſ-

ſio peccatorum. *Il commetter peccati. Ik.* ارتكاب زنا irtikābi zinā. Commiſſio adulterii. *Adulterio, commettere adulterio.* ارتكاب جنك و جدال و امتداد مكاوحه و قتال irtikābi gengüğidāl we imtidādi mükāweme wü kytāl ſyz. Abſque commiſſione prælii, & abſque productione pugnæ. *Senza combattimento. Sæ.* ۱ ارتكاب irtikāb. e. كناه اشلمك günāh iślemek. Perpetrare, committere delictum, aggredi, ſuſcipere. *Commettere, prender ſopra di ſe,* ۱ فساده ارتكاب fesāde irtikāb e. Malum committere, hoſtilitatem exercere. *Commetter' oſtilità. Il. Sæ.* صلحه مغاير حركت و وضع و حالت ارتكاب ۱ ſulhæ mughāir hæreketü wæz-ū hālet irtikāb e. Committere actiones adverſas paci. *Far azzioni contra la pace.* اولقدر زحمته ارتكاب اتدك olkader zæhmete irtikāb ittün-, & ارتكاب زحمت اتدك irtikābi zæhmet ittün-. Tantum laboris, & moleſtiæ ſuſcepiſti. *Tu ai preſa tanta fatica, tanto incommodo.* ارتكاب زحمت بيورك irtikābi zæhmet büiürün-, & زحمتنه ارتكاب بيوريلرسه zæhmetine irtikāb büiürylurſæ. Si moleſtiam ſubire dignemini. *Se prende te l'incommodo, ſe vi compiace.*

ارتكاز irtikāz. a. V. [8. a ركز] Inniti *arcui vel baculo. Wan.*

ارتكاس irtikās. a. V. [8. a ركس] Recidere *in malum. Wan.*

ارتكاض irtikāz. a. V. [8. a ركض] Agitari, percelli. *Wan.*

ارتكام irtikām. a. V. [8. a ركم] Colligi. *Wan.*

ارتل ertel. a. part. pro ارتّ ereſſ. Tritus, conſumptusque. *Gol.*

آرتلمق ārtylmak. t. V. paſ. ab آرتمق ārtmak ,ر زياده ziāde ol. ازدياد بولمق izdiād bulmak. Augeri *Accreſcerſi.*

ارتلمك pro ارتلمك irtelmek. t. V. 1) Procraſtinare. 2) *pro* صباحلامق ſabahlamak. Nocte profectum pervenire aliquò valde mane. *Arrivar' al far del giorno.*

ارتماء irtimāe. a. V. [8. a رمى] 1) Projicere. 2) Petere ſe invicem lapidibus. *Wan.*

ارتماز irtimāz. a. V. [8. a رمز] Agitari, concuti. *Wan.*

ارتماض irtimāz. a. V. [8. a رمض] 1) Affligere. 2) Corrumpi *hepar alicujus.* 3) Moerere *ob aliquam rem. Wan.*

ارتمال irtimāl. a. V. [8. a رمل] Inquinari, miſceri. *Wan.*

ارتمام irtimām. a. V. [8. a رم] Carpere labiis a ſuperficie terræ *herbam. Wan.*

آرتمق ārtmak. t. V. بتمك bitmek بيومك büiümek ,ر زياده ziāde ol. t. 1) Augeri, multipli-

tiplicari. 2) Creſcere, ſupereſſe. *Creſcere, moltiplicarſi, avanzare.* ¶ محبّت آرتر *muhæbbet ārtar.* Augebitur amor. *Creſcerà l'amicizia.*

آرتمق *āritmak.* t. *V.* ı پاك *pāk* e. t. Purgare, mundare. *Purificare, nettare.* ¶ پاك ايدوب آرده *pak idüp āridæ.* Purificet. *Purifichi. Teſ.*

آرتمقلق *ārtmaklyk.* t. *n. ſ.* ازدياد *izdiād* a. Acceſſio, quod ſupereſt. *Accreſcimento, avanzo.*

ارتمك *eritmek.* t. *V.* Liquefacere, diſſolvere *glaciem. Squagliare.*

آرتن *ārtan.* t. *part.* Quod ſuperabundat, reliquum *V. in* آرته

آرتنا *ārtennā.* t. *n. ſ.* Antemon. *Antenna.*

ارتنك *ertenk.* p. *n. ſ.* 1) Officina, & ſpecus Manetis *celebris hæreſiarchæ & pictoris.* 2) Liber variis picturis exornatus, *quem prædictus Manes e cælo accepiſſe confabulatus eſt.* 3) Agnomen ipſius Manetis. *Ferh. Herb.*

ارتواء *irtiwāe.* a. *V.* [8. *a* روا] 1) Explere *ſitim aqua.* 2) Denſum, & ſpiſſum eſſe *funem.* 3) Robuſtos nervos habere. *Wan.*

آرتوق *ārtuk.* t. *part.* Plus *pro* آرتق

آرته *ārta.* t.)(قصور *kuſur*) بـاقى *bākȳ* a. آرتان *vel* آرتن *ārtan* t. Quod plus ſupereſt, reſiduum, reliquiæ. *Reſiduo, rimanente.* ¶ آرته قالمق *ārta kālmak.* Reliquum manere. *Avanzare.* بيك بر بلادن و طقسان طقوز قضادن آرته قالمش *bin-bir belāden, we dokſān dokūz kæzāden ārta kālmiś.* Qui ex mille malis, & ex 99. periculis remanſit, qui e mille periculis evaſit, nequam. *Avanzo di mille forche. Del.*

ارته *irte, vul. erte.* t. *part.* 1) Mane. 2) Perendie. 3) Ipſum mane, ſeu diluculum. *La mattina, a buon' ora, & la mattina ſeguente.* ¶ ارته طوغدي *irte doghdy.* Orta eſt dies, diluculum factum eſt. *Si è fatto giorno. Teſ.*

ارتهاش *irtihāś.* a. *n. ſ.* Intertrigo. *Scorticatura, che faſſi alle parti dal cavalcare, dal lungo camminare, ò da altra coſa ſimile, e ſcorticatura a' piedi de' cavalli cagionata dal batterſi un piè con l' altro nel camminare. Wan.*

ارتهاك *irtihāk.* a. *n. ſ.* Laxitas articulorum *inter eundum conſpicua. Gol.*

ارتياب a. *V.* & *n. ſ.* [8. *a* ريب] 1) ı شكّ *śekk.* e. Dubitare. 2) Incertitudo. *Dubitare. incertezza.* ¶ ارتيابله *irtijābile.* Dubie. *Con dubbio, dubbioſamente. Wan.*

ارتياج *irtiāg.* a. *V.* Claudere portam, *cætera vide in* ارتاج *Wan.*

ارتياح *irtijāh.* a. *n. ſ.* [8. *a* روح] 1) شاد او *śād ol.* Lubentem, & alacrem eſſe. *Rallegrarſi.* 2) Miſereri. *Aver pietà. Wan.* ¶ انواع ارتياح و سرور حصول بولدي *enwā* *irtijāhu sürūr husūl būldy.* Summa ſequuta eſt lætitia, & alacritas. *Si rallegrò ſommamente. Sæ.* صباح باهر آلارتياح *ſæbāhȳ bahirül-irtijāh.* Diluculum lætum. *Mattina lieta. Sæ.*

ارتياد *irtiād.* a. *V.* [8. *a* رود] Petere, flagitare. *Chiedere, domandare. Wan.*

ارتياش *irtiāś.* a. *V.* [8. *a* ريش] Bene ſe habere, in bono ſtatu eſſe. *Trovarſi bene. Wan.*

ارتياع *irtiā*.* a. *V.* [8. *a* روع] Timere. *Temere. Wan.*

ارتياغ *irtiāgh.* a. *V.* [8. *a* روغ] 1) Petere, flagitare. 2) *n. ſ.* Bona petita. *Delle coſe, che ſi chiedono. Wan.*

ارتيشدار *ertiśdār.* p. *n. ſ.* 1) Equitatus, exercitus. 2) Nomen magni fluvii *in confiniis Tartariæ minoris. Ferh.*

ارث *eris.* a. *n. ſ.* i q. ارقط *erkæt.* Nigris, & albis maculis variegatus *bos. Gol.*

ارث *irs.* a. *n. ſ.* 1) تركه *terike.* Hæreditas, quod hæreditatis jure poſſidetur. *Eredità, retaggio.* ¶ ارث ايله منتقل اولشدي *irs ile muntækyl olmiś idi.* Hæreditario jure tranſiverat ad ipſum. *Se gli ſpetava per ragione d' eredità.* 2) اصل *æsl.* Res præcipua, revera. ¶ هوڤي ارث صدق *hüwe fī irſin sydkun.* Hoc in ſe, *ſeu* revera, verum eſt. 3) Res antiqui moris, conſuetudo ab antiquis quaſi hæreditario jure recepta. *Wan.* 4) Cinis. 5) Reliquiæ rei. *Gol.*

ارث *ürs.* a. *n. ſ.* 1) Extima pars areæ in camino ubi aſſervatur cinis. 2) Pretium fixum, & ultimum mercis. *Wan.*

ارث *ürs.* a. *n. ſ.* Spinæ ſpecies, *quam, ſi comedunt cameli, craſſi quidem fiunt, ſed ſcabie afficiuntur. Wan.*

ارث *ereſs*, & رثيث *resīs.* 1) Tritus, diſſolutus. 2) رثيث *resīs*, ſaucius, vulneribus confectus, ut extremus modo ſpiritus ſuperſit. *Gol.*

ارثاث *irsas.* a. *V.* [4. *a* رثّ] Atteri, uſu tritam eſſe *rem. Wan.*

ارثاد *irsad.* a. *V.* [4. *a* رثد] 1) Commorari. *Dimorare.* 2) Pervenire ad ſcaturiginem aquæ *putearios fodiendo. Wan.*

ارثه *ürſet.* a. *n. ſ.* 1) Terra tuberoſior, rubicunda. 2) Fimus cineribus appoſitus impoſitusve, ut ſuo tempore uſui eſſe poſſit, 3) *In genere* fomes, ignis materia & eſca. 4) Terminus, limes, *pec.* qui duas diſtinguit terras. *Confine.* 5) Locus planus & æquabilis. 6) Color albis maculis *ſeu* punctis variegatus. *Gol.*

ارثعنان *irsȳnān.* a. *V.* [4. *a* رثعن] Signatam eſſe *rem. Wan.*

ارثم *erſem.* a. *part.* *Equus*, cujus labium ſuperius candicat. *Wan.*

ارثمام *irsimām.* a. *V.* [9. *a* رثم] Candicare *equum* in labio ſuperiore. *Wan.*

آرج *āreg̃.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* آرنج *āreng̃.* Cubitus. 2) Nomen volucris. *Ferh.*

ارج *erg̃.* a. *V.* [F. 4.] Fragrantem odorem ſpirare. *Wan.*

ارج *erg̃.* p. *n. ſ.* 1) Valor, pretium. 2) Evulſio. 3) Aeſtimatio. 4) Quantitas. 5) Rhinoceros. 6) Cygnus. *Prezzo. Divellimento. Stima. Quantità. Rinoceronte. Cigno. Ferh.*

ارج *erig̃.* a. *n. ſ.* 1) Odoratus, bene olens. 2) Aroma. 3) Concitatio diſſidii, & ſimultatis. 4) Res quædam nota in calculo, *f.* æra. *Gol.*

ارجا *erg̃iā.* a. *n. ſ. Pl. a* رجا *reg̃iā.* Latera, oræ. *Parti, contorni. Wan.* ¶ بو ارجايه التجا ايدن اهل رجايه غدر و حيف اولمز *bu erg̃iāie īltig̃iā iden ehlī reg̃iāie ghædrü hæif olmaz.* Non ſolet fieri injuria, aut violentia ſupplicibus ad has partes confugientibus. *Quelli, che ſi ricoverano alla noſtra corte, non ſe gli fà torto, nè violenza. Br.*

ارجاء *irg̃iāe.* a. *V.* [4. *a* رجاء] 1) Differre, procraſtinare. 2) Partui vicinam eſſe *camelitim. Wan.*

ارجآء *irg̃āe.* a. *V.* [4. *a* رجي] 1) Firmare muro *putei latera.* 2) Partui vicinam eſſe *camelitim. Wan.*

ارجاب *irg̃iāb.* a. *n. ſ. plur. a* رجب *reg̃eb.* Menſes ſeptimi anni Hegiræ. *Wan.*

ارجاب *irg̃iāb.* a. *n. ſ. plur. ſine Sing.* Inteſtina. *Wan.*

ارجاخ *irg̃iāch.* a. *V.* [4. *a* رجخ] 1) Dare plus *alicui.* 2) Præferre. *Wan.*

ارجاد *irg̃iād.* a. *V.* [4. *a* رجد] Tremefacere. *Wan.*

ارجاسب *erg̃iāsb.* p. *n. ſ.* 1) Nomen Regis antiqui Turcomanorum. 2) Nomen herois, *qui vixit tempore.* افراسياب *afrāſiāb. Ferh.*

ارجاع *irg̃iā*.* a. *V.* [4. *a* رجع] 1) Petere elemoſinam extenſa manu a tergo. 2) Apprecari alicui fauſtam venditionem. 3) Pinqueſieri *jumentum.* 4) Convertere. 5) Sordida abjicere. *Wan.*

ارجاف *irg̃iāf.* a. *n. ſ. Pl.* اراجيف *erāg̃īf.* 1) Nuntius, rumor *pec.* falſus. 2) Tumultus. *Gol.* ¶ اخبار ارجاف و كلمات پراكنده و گزاف ايصال اتديلر *æchbārī irg̃iāf, we kelimātī perākende wü güzāf īsāl ittiler.* Sparſerunt nova falſa, rumoreſque vanitatis, & jactantiæ plenos. *Sparſero falſe nuove, e rumori pieni di vanità, e di millanterie. Sæ.*

ارجال *erg̃iāl.* a. *n. ſ. Pl. ab* رجل *reg̃l.* & *rig̃l.* 1) Somni. 2) Chartæ albæ. 3) Exercitus. 4) Magna agmina. *Gol.*

ارجال *irg̃iāl.* a. *V.* [4. *a* رجل] 1) Facere, ut quis pedes eat. 2) Negligere. 3) Separare *pullum à cameliti*, ablactare. *Wan.*

ارجان *ereg̃iān.* a. *n. ſ.* Diſſenſionis, & ſimultatis concitandæ ſtudium. *Gol.*

ارّجان *erreg̃iān.* p. Nomen oppidi Perſidis *ſeu* Suſianæ extremæ, *Herb.*

ارجان *erg̃iān.* a. *n. ſ.* Oleaſtrum ſpinoſum *in Mauritania frequens, cujus fructus amygdalis ſimiles nucleum præpinguem, & oleoſum continent. Gol.*

ارجان *irg̃iān.* a. *V.* [4. *a* رجن] Camelum ſtabulo incluſum foeno alere. *Wan.*

ارجحنان *irg̃ihnān.* a. *V.* [4. *a* رجحن] 1) Inflectere. 2) Agitare. 3) Recidere. *Wan.*

ارجز *erg̃ez*, *Fæm.* رجزا *reg̃zā.* a. *part.* Morbo رجز *reg̃ez* dicto laborans *camelus*, *femore pedeque tremens, cùm ſurgit. Wan.*

ارجس *erg̃is.* a. Nomen proprium præalti montis cooperti perpetuis nivibus.

ارجعه *erg̃i-æt.* a. *n. ſ. pl. a* رجيع *reg̃i*.* Recocti cibi. *Gol.*

ارجل *ergel.* a. *n. ſ.* Equus pedis extremitatem albam habens, *quod quidem apud hipopolas vitio vertitur. Wan.*

ارجل *erg̃el.* a. *part* Craſſus pede. *Quello, chi è di gamba groſſa. Wan.*

ارجل *erg̃iül.* a. *n. ſ. plur. a* رجل *rig̃l.* Pedes. *Wan.*

ارجلة *erg̃ilet.* a. *part. plur. a* رجل *reg̃il.* Portiones. *Gol.*

ارجمند *erg̃imend*, & *erg̃emend* p. *n. ſ.* & *adj. comp.* عزّتلو *ȳzzetlȳ.* t. عنين *ænīn.* a. 1) Rarus, præclarus, eximius. 2) Flos ſiliquæ. *Bravo, inſigne, eſſimio, inclito. Ferh.*

ارجمندتر *erg̃imendter.* p. *compar.* Eximior. *Più bravo.*

ارجن *erg̃en.* p. *n. ſ.* 1) Ventilabrum. *Vaglio, buratello Ferh.* 2) Fabricatio. 3) Furca lignea, *qua ſtramen, & fænum movetur. Caſt.*

ارجند *erg̃end.* p. Nomen urbis. *Ferh.*

ارجنك *erg̃eng̃.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* ارتنك *ertenk.* Officina Manetis. 2) Pictura, opus phrygium. *Ferb.*

ارجوان *erg̃iüwān.* p. *n. ſ. i. q.* 1) ارغوان *erghæwān.* Color purpureus. *Ferh.* 2) Siliqua dulcis ſpuria. 3) Arbor ejusmodi flore inſignis. 4) Purpurea veſtis & tapetum

petum ejusmodi coloris. *Caſt.* 5) Farina. 6) Primus dies menſis Lunaris. *Ferh.*

ارجواني *ergiüwānī.* a. & ارجواني قامي *ürgiüwānī fāmī.* p. *n. adj.* Valde, & egregie rubicundus. *Gol.*

ارجوحة *ergiühāt, ürgiühæt,* a. & *Caſtello* ارجوجه *ürgiüge.* p. *n.ſ.* Oſcillum *V.* رجوحة *regiühæt.*

ارجوزة *ergiüzet, Pl.* اراجيز *erāgīz.* a. *n.ſ.* Poema verſibus اجز *regz.* dictis conſtans. *Gol.*

ارجه *erge,* & ايرجه *irge.* t. *part.* Maturius, bono mane, *dimin. ab* ار *er, quod V.* ¶ ارجهدن *ergeden.* A bono mane, *Da buon' hora.*

ارجيس *ergīs.* p. *n.ſ.* Nom. Civitatis in Armenia. *Caſt.*

ارح *eræh.* a. *part.* 1) Ille, qui non habet plantam convexam ſed planam, & ideo comode calcat. 2) Capra ſylveſtris latas habens ungues. *Wan.*

ارح *eræhh.* a. *part.* Latiore ungula prædita *equa. Gol.*

ارحاء *erhāe.* a. *n.ſ. plur. a* رحي *reha.* 1) Molæ. *Mole.* 2) Tribus cæteris ditiores, & independentes. 3) Dentes molares. *Wan.*

ارحال *irhāl.* a. *V.* [4. *a* رحل] 1) Camelum robuſtum, & oneri parem fieri. 2) Opem præbere ad migrationem alterius. 3) Camelum dare itineri parem. *Wan.*

ارحام *erhām.* a. *n.ſ. Pl. a* رحم *ræhm,* & *ræhym.* 1) Uteri, matrices. *Ventri, matrici.* 2) *uſitate* Propinqui, *q.* Uterini. *Parenti, Parentela.* ¶ ارحام حقي *erhām hækkȳ.* Jus propinquitatis, quod debetur propinquis. *L' oſſervanza, che ſi deue alli Parenti. Teſ.*

آرحب *ārhæb.* p. Nom. tribus in Hamadan. *Ferh.*

ارحبي *erhæbī.* a. *part.* Ad urbem Hamadam pertinens, *vel* ibi natus *camelus. Gol.*

ارحبي *erhybi.* a. 1) *Imper. conj.* 4. Locum fac, recede. 2) Vox, qua increparur equus, ut recedat. *Gol.*

ارحل *erhul.* a. *n.ſ. plur. pauc. a* رحل *ræhl.* Manſiones. *Wan.*

ارحم *erhæm.* a. *Compar.* Miſericordior. ¶ ارحم الراحمين *erhæmur-rāhymīn.* Miſericordum miſericordiſſimus *Deus Teſ.*

ارحي *erhī.* a. *n.ſ. plur. pauc. a* رحي *reha.* Molæ. *Wan.*

ارحية *erhyjet.* a. *n.ſ. plur. a* رحي *reha.* Molæ. *Wan.*

ارخ *ærch* & *ȳrch.* a. *n.ſ.* 1) Bos *mas* 2) Juvencus. *Gol.*

ارخ *üræch.* Nom. oppidi Bagiæ. *Gol.*

ارخا *irchā.* a. *V.* [4. *a* رخي] 1) Laxare. *Laſciare.* ¶ كتمكه بالكلّيه ارخاي عنان ايلدلر *gitmege bilküllye irchāī ȳnān eilediler.* Omnes ſe effuderunt ad eundum. *Tutti ſi poſero in pronto di andare. Eb.* 2) Laxa latera habere *camelitim.* 3) Certo paſſu incedere *jumentum.* 4) Liberum relinquere equum. *Wan.*

ارخاص *irchās.* a. *V.* [4. *a* رخص] Facere, ut quid levi ſit pretio. *Wan.*

ارخاف *irchāf.* a. *V.* [4. *a* رخف] Fermento admiſcere aquam. *Wan.*

ارخام *irchām.* a. *V.* [4. *a* رخم] Incubare ovis *gallinam. Wan.*

ارخة *erchæt.* a. *n.ſ. Fæm. ab* ارخ *ærch.* Bucula, juvenca. *Wan.*

ارخة *ürchæt.* a. *n.ſ.* Aera, epocha. *Gol.*

ارخل *erchül.* a. *n.ſ. plur. a* رخل *rychl.* Agnæ. *Gol.*

ارخم *erchæm.* a. *n.ſ. Fæm.* رخما *ræchmā.* Capite albus, reliquo corpore niger *equus. Wan.*

ارخنده *erchænde.* p. *n.ſ. i. q.* خنا *chynnā* a. 1) Cyprus. 2) Tinctorius pulvis, *quo ornatus gratia ungues, aliaſque corporis partes inficiunt. Poloni & Ungari aliique eo admiſta aceti portione quadam equorum jubis, & caudis rubrum colorem conciliant. China.*

ارخون *erchūn,* & ارخن *erchün.* a. *n.ſ. Pl.* اراخنة *erāchynet.* Princeps, *ita pec. Chriſtianis dicuntur* primores Eccleſiæ, & ſacrorum præfecti. *V.* اركون *erkūn.*

ارخي *üræchȳ.* a. *Gentile ab* ارخ *üræch.* Orechita. *Gol.*

ارخية *erchyjet.* a. *n.ſ.* Laxa ac dimiſſa rei pars. *Gol.*

ارخيّة *ürchyjet.* a. *n.ſ.* Velum, cortina. *Wan.*

آرد *ārd.* p. *n.ſ.* 1) اون *un.* t. Farina ſubtilis. *Fior di farina.* 2) Vitium. *Defetto.* 3) Ira. *Furore. Ferh.*

ارد *ard.* t. *n.ſ.* Poſterior pars, tergum. *La parte di dietro, la ſchiena, quod etiam explicatur* ارد طرفي *ard tæræfi.* ¶ ارد قپو *ard kapū,* & ارد قپوسي *ard kapūſi, vel kapyſi.* Poſticum, poſtica. *La porta, l' uſcio di dietro.* ارد بودي *ard būdy.* Petaſo, coxa porcina. *Preſciutto.* اردتن *ardtan.* A tergo, pone. *Da dietro.* اردن *ardin.* Averſo gradu. *V. infra* اردين *Hinc ergo ſupplentur præpoſitiones.* Poſt, pone, retro, *ut* اردنجه *ardinge* عقبنجه *ækæbinge.* Poſt eum, & retro eum. *Dietro di lui. Et in pl.* اردلرنجه كتمك *ardleringe gitmek.* Poſt eos ire, inſequi. *Andar dietro di loro, ſeguire.* اردكجه *ardün-ge.* Poſt te, pone te. *Dietro di te.* شكار اردنجه شتاب ايدر ايكن *ſikār ardinge ſitāb ider ikien.* Dum properanter inſequeretur feram. *Mentre correva dietro alla caccia, Sœ.* بر نسنهيه اتك اردنجه ار *bir neſnei itmek, ardinge ol.* Conari, aliquid aſſequi. *Accidire, applicarſi a fare, qualche coſa. Sœ.* اردنده *ardinde.* Poſt eum, *i. q.* اردنجه *ardinge ſine motu; At cum motu, dices* اردنه *ardine.* Poſt eum. اردنه كتمك *ardine gitmek.* Ire poſt eum, inſequi illum. *Andar, dietro, ſeguitarlo. V. Gram.* بربرينك اردنده *birbirinun-ardinde,* & بربر اردنجه *birbir ardinge.* Unus poſt alterum. *L' uno dietro all' altro,* اردسره *ardyſyra. Idem (ſed ſervato ordine,) L' un doppo l' altro, in fila. V.* سره

ارد *erd* & *irid.* p. *n.ſ.* Vigeſimus quintus dies menſis cujuſque Perſici. *Fer.*

آرد *ered.* a. *compar.* Utilior, commodior. *Wan.*

ارد *ird.* p. Nom. pagi ſub Oppidulo Boxenſi pertinente ad Ariam. *Gol.*

ارد *ürd.* p. *adj. i. q.* مانند *manend.* Similis. *Ferh.*

ارد *ürd.* p. Nomen oppidi Perſidis. *Caſt.*

اردأ *erdee.* a. *compar.* Pravior ſequior. *Gol.*

ارداء *irdāe.* a. *V.* [4. *a* ردأ] 1) Corrumpere, depravare. 2) Opem ferre. *Wan.*

اردا *irdā.* a. *V.* [4. *a* ردي] 1) Fatigari equum. 2) Perdere *aliquem. Wan.*

آردابة *ārdābe.* p. *n.ſ.* Pulmentum. *Farinata. Ferh.*

ارداح *irdāh.* a. *V.* [4. *a* ردح] 1) Amplificare *tentorium uno ſegmento.* 2) Incruſtare domum *limo. Wan.*

آرداد *ārdād.* p. *n.ſ.* 1) Deceptor, impoſtor. *Truffatore.* 2) غول بيابان *ghul bejābiān.* Homo ſylvaticus. *Longis pedibus præditus, & toto corpore pilloſus, noctu itinerantes a via ſeducens in loca deſerta, ut eos ibidem trucidet, & ſanguinem eorum exſuget. Satiro. Ferh.*

ارداد *erdād.* p. *n.ſ.* Dæmon, homo deceptor. *Ferh.*

ارداف *erdāf.* a. *n.ſ. plur. a* ردف *ridf.* Nates. *Natiche. Gol.*

ارداف *irdāf.* [4. *a* ردف] 1) Pone venire, ſubſequi. 2) Poſt ſe imponere *equo. Pigliar in groppa. Wan.* ¶ عقبينه ارداف ايتدي *ækybine irdāf itti.* Aſſumpſit illum poſt ſe ſupra equum. *Se lo preſe dietro in groppa.*

آرداو *ārdāw.* p. *n.ſ. i. q,* پري *perī* & غول بيابان *ghūlī bejābān.* Genius, dæmon *pec.* ſylveſtris, ſatyrus. 2) Magus. V. *Caſt.*

اردب *irdebb* & *ürdebb.* a. *n.ſ.* Menſura magna aridorum apud Ægyptios & Syros. *Wan.*

آردبا *ārdbā.* p. *n.ſ. comp.* Cibi genus ex polline liquidum medium inter pultem & atheram. *Caſt.*

اردبّة *irdebbet.* a. *n.ſ.* 1) Genus laterum majorum. *Wan.* 2) Aquæductus ex tubulis fictilibus compoſitus. *Gol.*

اردبوز *erdebūz* & *erdepūr.* p. *n.ſ. comp.* Piſtacinus color, *i. e.* viridis, pulcher. *Caſt.*

اردبهشت *erdebehiſt.* p. *n.ſ. comp.* 1) Secundus Perſarum menſis, *vel* medius veris, Aprilis. 2) Tertius dies menſis cujuſque *vel* illius quem feſtum celebrabant Perſæ magi. 3) *Nom.* Angeli qui igni præeſſe dicitur. *Caſt.*

آردبيز *ārdbīz.* p. *n.ſ. comp.* الك *elek* t. Cribrum farinaceum, ſecerniculum. *Setaccio. Ferh.*

اردبيل *erdebil.* p. Nomen celebris vrbis, *in provincia Aderbeigian quam avus Nusrewani ſah firuz ædificaſſe fertur. Herb.*

اردتوله *ārdtūle.* p. *n.ſ. comp.* Pulmentum ex farina & lacte. *Pappa. Ferh.*

اردج *ardiḡ.* p. t. *n.ſ.* Juniperus. *Ginepro. Ferh.* ¶ اردج صوبي *ardiḡ ſuji.* Aqua juniperi. *Acqua di ginepro.*

اردجان *erdeḡiān.* p. *n.ſ. comp.* 1) Globi coeleſtis figura. 2) Aſtronomia. *Ferh.*

آردحاله *ardehāle.* p. *n.ſ. comp.* Species edulii ex lacte & farina confecta. *Caſt.*

آرددوله *ārdtūle.* p. *n.ſ. comp.* Piſtacinus color. *Ferh.*

اردزده *ārdzede.* p. *n.ſ. comp.* 1) Cribrum farinæ. *Ferh.* 2) Piſtacinus color. *Caſt.*

اردستان *erdiſtān.* p. *n.ſ. comp.* Nom. oppidi prope *Iſfāhān, quæ modo regia eſt Perſiæ. Gol.*

آردشير *ārdſīr.* p. *n.ſ. comp.* Pulmentum ex lacte & farina. *Caſt.*

اردشر *erdeſīr.* p. *n.ſ. comp.* 1) Agnomen Regis بهمن *pehmen,* quod illi ab avo كشتاسب *giuſtāsb* ob robur inſigne impoſitum eſt. 2) Nomen primi Regis Saſanidarum. 3) Nomen Regis e Dynaſtia Cajanidarum, qui apud nos ſub ArtaxerxIs nomine notus eſt. *F.*

اردشيران *erdſīrān.* p. *n.ſ. comp.* Nomen medicamendi, *quod Arabibus* مرو *nerw, dicitur. Ferh.*

اردشيرخره *erdſīrichurre.* p. Nomen regionis ſitæ intra provincias *Fars, & Simegan Ferh.*

اردشيردارو *erdſīrī dārū.* p. *n.ſ. comp.* 1) Oxymel. *oſſimele.* 2) Quodvis medicamentum amarum. *Medicina amara. Ferh.*

اردكان *erdeḡān.* p. *n.ſ. comp.* Certæ ſpecies notionum & ſignorum Aſtrologicorum. 2) Locus in diſtrictu *Schiraz.* 3) Oppidum *in vicinia urbis Jezd. Ferh.*

اردل *erdel* t. Tranſylvania, *Provincia. Tranſilvania.* ¶ اردل حاكمي *erdel hākimi.*

mi. Princeps Tranſylvaniæ. *Il Prencipe di Tranſilvania. Ll. Olim vulgus Turcarum vocabat illos* اردل قرالي *erdel krali. q. Tranſilvaniæ regulos.*

آردلمش *aridilmiś* t. *part. paſs. ab* آرتمق *aritmak.* پاك اولمش *pāk olmiś.* Purificatus, mundatus.

آردم *ārdem.* p. Nomen Floris آذرگون *āzergūn. Ferh.*

اردم *erdem.* a. *n. ſ.* Nauta ſolers. *Gol.*

اردمك *irdemek.* t. *V.* Inquirere. *Informarſi. Teſ.*

آردن *ārden.* p. 1) Jordanis fluvius. *Herb.* 2) Nom. magnæ urbis in Syriæ tractibus. *Caſt.*

اردن *erden* & آردن *ārden.* p. *n. ſ.* Colum *ex materia quacunque foraminibus perforatum, per quod lac, butyrum & acida transmittunt, ut depurgentur. Ferh.*

اردن *erden.* a. *n. ſ.* Genus ſerici crudi *utcunque rubicundi, quod ex bombycum folliculis non coctis conficitur. Gol.*

اردن *irden.* p. *n. ſ.* 1) Oxyacantha, *pec.* fructus ejus. 2) *i. q.* ازدن *izden.* Accipiter leporarius, *vel* aquila variegata *Caſt.*

اردن *ürdün.* a. *V.* [4. *a* ردن] Dormitare. *Wan.*

اردن *ürdün.* a. *n. ſ.* 1) Jordanis fluvius. 2) Nomen civitatis in confiniis ſyriæ, *i. e.* Hiericho. 3) Species ſerici rubri. *Wan.*

اردنج *erdenğ*, *irdeng*, & يردنج *jerdenğ.* a. *n. ſ.* 1) Corium nigrum. 2) Vitriolum. *Gol.*

اردو *ordu.* t. & p. *n. ſ.* Caſtra. *Campo, trinciera. Ferh.* ¶ اردوي همايون *ordūi hümājūn.* a. Caſtra regia. *Ll. V.* اوردو

اردوان *erdewān.* p. *n. prop.* Regis Indorum, *cujus libertus fuit* اردشير بابكان *erdeśīr bābekān primus Saſanidarum. Ferh.*

اردوكند *ardūkend.* p. Nomen antiquum urbis قاشغار *kāśghār* in Turcomania. *Herb.*

اردوله *erdūle.* p. *n. ſ.* Pulmentum ex farina & lacte. *Pappa. Ferh.*

اردون *erdūn.* p. Nom. Regis cujuſdam Perſici. *Caſt.*

آرده *ārdeh.* p. *n. ſ.* Moletrina manuaria. *Mola da mano. Ferh.*

ارده *erdeh.* p. *n. ſ.* 1) Mola. 2) Genus edulii ex farina. *Ferh.*

اردهاله *erdehāle.* p. *n. ſ. comp.* Species edulii *ex lacte, & farina confecta. Ferh.*

آردهبخرك *ārdehbuchrek.* p. *n. ſ. comp.* Species fructus ſpinoſæ, *alias etiam* ايريچنكاله *iricengāle dicti. Ferh.*

اردهخرما *erdehchurma.* p. *n. ſ. comp.* Dactylus ſpinoſus. *Ferh.*

اردهكنجي *erdekengi* p. *n. ſ. comp.* Spina, *quæ, dum adhuc recens eſt, comeditur cum dactylis & ſyropo. Ferh.*

اردي *urdī.* p. *n. ſ.* Primus Menſis Autumni, Septembris. *Ferh.*

اردي بهشت *erdi behiśt.* p. *n. ſ. comp.* 1) Menſis Aprilis. 2) Tertius dies menſis cujusque, *vel illius quem feſtum celebrant Perſæ.* 3) Nom. angeli, qui negotiis hujus menſis præeſſe dicitur. 4) Ignis. *Ferh.*

اردية *erdijet.* a. *n. ſ. plur. a* ردا *ridā.* Pallia. *Gol.*

اريجي *aridigi.* t. *part. ab* ارتمق *āritmak.* Purgans, mundans.

آرديزوغان *ārdīzoghān*, & آردروغان *ārdīroghān.* p. *n. ſ. comp.* Bellaria, Salgama liquida. *Frutte condite, liquide. Ferh.*

اردن *ardin.* t. قچين *kyćin.* Retrocedendo. *Senza voltar la ſchiena, & ſæpius geminatum* اردين اردين *ardin ardin. Idem.* ¶ اردين اردين كتمك *ardin ardin gitmek* قچين قچين كتمك *kyćin kyćin gitmek.* Tergo non verſo retrocedere. *Ritirarſi ſenza voltar la ſchiena.*

آردينه *ārdine.* p. *n. ſ.* Farinaceus cibus. *Ferh.*

ارذا *irzā.* a. *V.* [4. *a* رذي] 1) Habere equos itinere enervatos. 2) Tergum vertere alicui rei *ad aliam confugiendo. Wan.*

ارذاذ *irzāz.* a. *V.* [4. *a* رذ] Excitare pluviam tenuem. *Wan.*

ارذال *erzāl.* a. *part. plur. a* رذال *ruzāl.* Viles, contemptibiles. *Wan.*

ارذام *irzām.* a. *V.* [4. *a* رذم] Augeri, abundare. *Wan.*

ارذل *erzel.* a. *comp.* Sequior, vilior. *Vile, più vile. Ik.* ¶ ارذل عمرده *erzeli ümürde.* In ſequiſſima parte ætatis. *Nel più ſprezzabile tempo della ſua vita. Ik.*

ارز *erz.* p. *n. ſ.* 1) Dignitas, gradus honoris. *Dignità.* 2) Potentia, Valor. *Valore.* 3) Adjutor. *Ajutatore.* 4) Poſſeſſor rei. *Poſſeſſore. Ferh.*

ارز *erz*, & اروز *ürūz.* a. *V.* [F. 2, 1. & 3.] 1) Congregatim in unum locum venire. 2) Abſcondere ex avaritia. *Wan.* 3) Firmum ſtabilemque eſſe radicibus in ſolum firmiter defixis. *Gol.*

ارز *erez.* a. *n. ſ.* Arbor quædam duriſſimi ligni. *Gol.*

ارز *eriz.* a. *part.* 1) Homo avarus. *Wan.* 2) Firmas habens radices *arbor.* ¶ ارز الفقار *erizül-fækār.* Compactis & firmis præditus dorſi vertebris. *Gol.*

ارز *ürz.* a. *n. ſ. plur. ab* ارزة *ürzet.* Pinus. *Wan.*

ارز *ürüz*, *ürz*, & رز *rüzz*, *ac* رنز *rünz.* Oryza. *Wan.*

ارزا *erzā.* a. *n. ſ. plur. ab* رزء *rüz'.* Afflictiones, ærumnæ. *Gol.*

ارزا *erzā.* a. *n. ſ.* Diminutio. *Wan.*

ارزأ *irzāe.* a. *V.* [4. *a* رزأ] Conferre beneficium in aliquem. *Wan.*

ارزاغ *irzāgh.* a. *V.* [4. *a* رزغ] 1) Subigere cœmentum. 2) Reputare aliquem debilem, & incapacem. 3) Fodiendo pervenire ad terram humidam. *Wan.*

ارزاق *erzāk.* a. *n. ſ. Pl. a* رزق *ryzk.* Bona, divitiæ, facultates. *Beni, ricchezze. Il.* اموال *emwāl*, اشيا *eśjā. Wan.*

ارزام *irzām.* a. *V.* [4. *a* رزم] 1) Spernere. *Sprezzare.* 2) Edere ſtrepitum formidoloſum. *Far un fracaſſo pauroſo. Wan.*

ارزان *erzān.* p. *n. ſ.* 1) Levis pretii res. 2) *adj.* Dignus, decens. *Ferh. A buon mercato.* ¶ بهالري ارزان *behāleri erzān.* Pretium eorum leve. *Sono a buon mercato. Sæ.* ارزان ا *erzan* ol. Vili pretio emi, *aut* vendi. *Eſſer a buon mercato. Sæ.* ارزان آلدم ديو *erzān āldüm diü.* Se id levi pretio accepiſſe autumans. *Credendo d' auerne avuto a buon mercato. Eb.* ارزان شدن *erzān. śuden.* Dignum eſſe.

ارزاني *erzānī.* p. *n. ſ.* 1) اوجزلق *ugiuzlyk.* t. Vilitas pretii. *Buon mercato.* 2) Dignitas, valor. *Degnità, decoro.* 3) Res certa, & ſecura. 4) Munere & elemoſyna dignus, pauper, monachus. 5) Filum, reſtis 200rgias longitudine excedens. *Ferh.* ¶ قبوله ارزاني اولرسه *kæbūle erzānī olurſæ.* Si dignum acceptatu erit. *Se ſara degno d'eſſer accettato.* ارزاني كورمك *erzānī görmek.* Dignum judicare. *Stimar coſa degna.* ارزاني *erzānī* ارزاني قلمق *erzanī kylmak.* Dignari, tanquam digno largiri. *Far gratia, conferire. Ll. Ik. Sæ.*

ارزانيدن *erzānīden.* p. *V.* 1) Æſtimari, pretio valere 2) Vili pretio comparari. *Ferh.*

ارزايانيدن *erzājānīden.* p. *V.* Dignum reddere. *Ferh.*

ارزب *irzeb* & ارزبّ *irzebb.* a. *part.* 1) Brevis, compreſſus. *Wan.* 2) Craſſus. 3) Muliebria, *& quidem* craſſa. *Gol.*

ارزبّة *irzebbet.* a. *n. ſ.* Tudes ſeu malleus quo magni lateres ex crudo luto tunduntur. *Wan.*

آرزة *ārizet.* a. *n. ſ.* 1) Arbor infixa terræ. 2) Fortis camelitis. 3) Media nox. *Wan.*

ارزة *erzet.* a. *n. ſ.* 1) Pinus. *Wan.* 2) Lynx. *Gol.*

ارزرود *erzrūd.* p. *n. ſ. comp.* Nom. regionis transoxanæ. *Ferh.*

ارزن *erzen.* a. Nom. arboris duræ, *ex qua conficiunt baculos. Wan.*

ارزن *erzen.* p. *n. ſ.* Milium. *Miglio V.* دارو *Ferh.*

ارژن *erjen.* p. *n. ſ.* Species amygdali montani *valde amari, cujus cortex* توز *tūz dicitur. Ferh.*

ارزنجان *erzenğiān* & ارزنكان *erzengiān.* Urbs armeniæ. *Sæ. V. Leoncl.*

ارژنك *erjenk.* p. *n. ſ.* 1) Officina & ſpecus Manetis *celebris hæreſiarchæ & pictoris. V.* ارتنك. 2) Delubrum Chinenſe. 3) Nom. Genii in Mazenderan, *quem ſecundum traditionem fabuloſam Ruſtem vicit. Ferh.*

ارژنه *erjene.* p. 1) Nomen deſerti in regione Fars. *Ferh.* 2) Nom. urbis Arzan in Turchiſtan, *quam ſcythæ inhabitant. Caſt.*

ارزنين *erzenīn.* p. *n. ſ.* Panis ex milio confectus. *Ferh.*

ارزنيون *erzeniūn.* p. 1) Nom. filiæ Regis Occidentis, *quæ Regi Perſarum Behramo Gūr conjugio juncta erat. Ferh.* 2) Nom. cujusdam loci in Perſia. *Caſt.*

آرزو *ārzū.* p. *n. ſ.* 1) دلك *dilek.* t. مراد *mūrād.* a. Deſiderium, appetitus, concupiſcentia. *Deſiderio brama.* 2) Propoſitum. ¶ آرزوي نفس *ārzūï nefs.* Appetitus ſenſualis, & concupiſcentia carnis. *Appetito ſenſuale, carnalità.* طشره اولمق آرزوسنه دوشديلر *taśra olmak ārzūſine düśtiler.* Inciderunt in deſiderium exeundi, exire cupierunt. *Si poſero in deſiderio di uſcire. Eb.* آرزوي ديار قدس مباركديو *ārzūï dijār kudsī mübārekdiü.* Cum intentione viſitandi loca ſancta Hieroſolymarum. *Con intenzione di andar alla terra ſanta di Gieruſalemme. Ll.* فتحي آرزوي سلاطين ايدي *fethȳ ārzūï selātyn idi.* Cujus expugnatio in votis fuit Principibus. *La quale deſiderarono molti Rè, e Potentati di poter eſpugnare. Br. Sæ.* آرزو اتمك *ārzū etmek*, & آرزو ايدنمك *ārzū idinmek.* Votum facere, appetere. *Bramare.* * آرزو در دل شكست *ārzū der dil śikeſt. i. e.* مراد حاصل اولمدي *murād hāsyl olmadi.* Non eſt factum ex voluntate. آرزوي من بشكن *ārzūïmen biśiken. i. e.* مرادمي حاصل ايله *murādimī hāsil ejle.* Fac me compotem voti mei. *Ferh.*

آرزودن *ārzūden.* p. *V.* Appetere, deſiderare. *Bramare. Ferh.*

آرزولمق *arzūlamak.* t. *V.* ارزو *arzū* e. دلك *dilemek* مراد *mürād.* e. Deſiderare, velle, concupiſcere. *Bramare, deſiderare, volere.*

آرزولنمش *arzūlanmiś.* t. *part. paſ.* Appetitus, concupitus. *Deſiderato, bramato.*

آرزولو *ārzūlü.* t. *adj. i. q. ſequens*

آرزومند *arzūmend.* p. *adj comp.* مشتاق *müśtak* a. Cupidus, appetens, avidus. *Deſidero-*

ſideroſo, bramoſo. ¶ Phr. perſ. آرزومند احسانم ārzūmendi yhsānem. Deſidero, ſeu peto gratiam. Son bramoſo di recever la grazia. Ik. آرزومند عطيه ārzūmendi ætje. Beneficii, largitionis cupidus. Ik.

آرزومندي ārzūmendī. p. n. ſ. comp. شوق śewk a. Deſiderium, animi propenſio, & petitio. Brama, voglia & dimanda.

آرزه ārze. p. n. ſ. comp. Coementum ſtramine ſubactum. Ferh.

ارزه erze. p. n. ſ. 1) Pix liquida, ex pinu, expreſſa vel alia quadam arbore pinoſa. 2) Lutum ſtramine ſubactum, quo incruſtantur parietes. 3) Primum clima telluris. Ferh.

آرزه‌گر ārzeger. p. n. ſ. comp. Subactor cæmenti cum ſtramine. Ferh.

ارزه‌گر erjeger. p. n. ſ. comp. Contemplans. Ferh.

الارزي el-ürzī, & contracte الرّزي er-rüzzā. a. Cognomen Tahythi filii Mahometis. Gol.

ارزيدن erzīden. p. V. بهاسنه دكمك behāſine degmek. Valere ſuum pretium. Valer il ſuo prezzo.

ارزدن erziden. p. V. Valere, dignum eſſe. Ferh.

ارزير erzīr ſeu ارزيز erzīz. p. n. ſ. Stannum. Stagno, peltro. Ferh.

ارزيز irzīz. a. n. ſ. 1) i. q. رعده ri*det. Tremor. 2) Grando exigua, nivis inſtar pruina. Gol.

ارزيش erzīś & ارزش erziś. p. n. ſ. 1) Valor, pretium. 2) Dignitas. Valore, valuta. Ni*.

ارزيام erzimām. a. V. [12. a رزم] Iraſci. Adirarſi. Wan.

ارس ers. a. V. [F. 1.] Arare. Arare.

ارس ers. p. n. ſ. Humor oculi. Ferh.

آرس āres. p. n. ſ. 1) اردج ardiğ. Sabina. 2) Platanus. Ferh. 3) Nom. fluvii juxta Euphratem.

ارس eres. p. n. ſ. 1) Nomen magni fluvii, cujus ſcaturigo eſt in provincia روان rewān, & qui poſt varios inflexus in mare Perſicum ſe effundit. 2) Nomen Principis kipćaghenſis. 3) i. q. آرس. Platanus. Ferh.

ارس ürüs. p. n. ſ. Juniperus. Ferh.

ارساء irſāe. a. V. [4. a رسا] 1) Siſtere navim. Wan. 2) Appellere in portum. 3) Proponere ſibi firmiter ac intendere jejunium. Gol.

ارساب irsāb. a. V. [4. a رسب] Depreſſos in cavitate habere oculos. Gol.

ارساغ ersāgh. a. n. ſ. plur. a رسغ rüsgh. Tarſi, ſeu articuli in pedibus. Gol.

ارساف irsāf. a. V. [4. a رسف] Ligare pedem cameli. Wan.

ارسال irsāl. a. V. [4. a رسل] Mittere, ablegare. Mandare, inviare. II. ¶ قلعه‌يي ايصال تسليم ايلديككز صورتده سزي سالمًا امنًا وجان و باشكز ايله ديلديككز محلّه ايصال و ارسال ايدەرز kæl-æji teslīm ejledügün-üz sūrette ſizi sāliman eminan we gān üe baśün-üz ile diledügün-üz mæhælle yſſāl we irsāi iderüz. Quod ſi arcem tradideritis, vos ſalvos & incolumes quocunque volueritis, transmittemus. Se ci raſſegnate la fortezza, v' inviaremmo ſani e ſalvi, dovunque vi piacerà. Wan.

ارسان ersān. a. n. ſ. plur. a رسن reſen. Funes, capiſtra. Gol.

ارسان irsān. a. V. [4. a رسن] Ligare funem. Wan.

آرست ārest. p. n. ſ. 1) Clitellarum vertex, pars elatior anterior vel poſterior. 2) Pinguedo poſterioris partis in animali. Caſt.

آرست āriſt. p. n. ſ. Femor in animali. Ferh.

ارست ereſt. p. V. 3. pers. 1) Potis eſt 2) Ornatus eſt. Ferh.

ارستدن ereſteden, ſeu آرستن āreſten, pro آراستن arāſten. p. V. 1) Ornare. 2) Potem eſſe. Ferh.

ارستو erestū. p. n. ſ. Hirundo domeſtica, chelidon. Ferh.

آرسته āreſte. p. part. paſ. ab آرستن āreſten. Ornatus. Ferh.

آرستها āreſtehā. p. i. q. præc. Ferh.

ارسطو ariſto & ارسطوطالس vel ارسطوطاليس Ariſtotālis. p. n. ſ. Ariſtoteles. Ariſtotile. Eb. Dicunt fuiſſe præceptorem, & Conſiliarium ſupremum Alexandri Magni. Ferh.

ارسطولوخيه ariſtolochyiæ. Ariſtolochia herba.

آرسطولونيا āriſtoloniā. p. n. ſ. Vomitivum medicamentum. Ferh.

ارسع ersæ*. a. part. Palpebrarum corruptione laborans. Wan.

ارسل ersül. a. part. plur. a رسيل resīl. Miſſi.

آرسلان ārslan t. n. ſ. vul. aslan اسد eſed a. شير p. Leo. Lione. آرسلان دشيسي ārslan diśiſi. Leæna. Ferh.

ارسن erſen. p. n. ſ. محفل mæhfil. a. Conventus, conſeſſus. Conſeſſo. Ferh.

ارسنك ersenk. p. n. ſ. Officina Manetis. V. ارتنك Ferh.

ارسوسه erſuſet. a. n. ſ. Pileus. Capello. Gol.

ارسى الله ersā ellahu. a. opt. in apprecationibus ſignificat ثابت اتسون ſābit itſün. Confirmet, firmum immotumque reddat Deus.

آرش āreś. p. 1) Nomen herois celebris in jaculanda ſagitta ſub Rege antiquo Perſarum منوجهر menuğeher. 2) Agnomen celebris

bris armigeri tempore Regis طهماسب tahmāſib. Ferh.

آرش āriś. a. Nomen montis. Gol.

ارش erś & ereś. a. n. ſ. قصاص kyſās & ديّت dījet. Talio, & mulcta pecuniaria, qua expiatur ſanguis effuſus, vel vulnus inflictum. Gol. Wan.

ارش erś. a. n. ſ. 1) Diſſidium, lis. 2) Id quo compenſatur vitium emptæ mercis. 3) i. q. اغرا yghrā. Inſtigatio, pec. ad contentionem, irritamentum. 4) i. q. خلق chælk. Forma externa.

ارش eriś p. t. n. ſ. 1) Brachium hominis. 2) Ulna, longitudo carpi. Un braccio, & un palmo. Ferh. 3) i. q. سدا ſedā a. Stamen telæ)(ارغاج arghāğ) Stame, orditura. Caſt.

ارش irś. a. n. ſ. 1) Donum quo conciliatur gratia judicis. 2) Talio. Gol.

ارشاء irśāe. a. V. [4. a رشي] 1) Corrumpere largitionibus judicem. 2) Præbere ubera. 3) Alligare funem ſitulæ. Wan.

ارشاد irśād. a. V. [4. a رشد] طوغري يول كوسترمك doghry iol göſtermek. t. In viam rectam dirigere, convertere ad ſalutem. Moſtrar la ſtrada dritta (di ſalute), convertire. Wan.

ارشاش irśāś. a. V. [4. a رشّ] 1) Spargere ſanguinem. 2) Cauſare tenuem pluviam. Wan.

ارشاق irśāk. a. V. [4. a رشق] Exuere cornua cervum. Wan.

ارشام irśām. a. V. [4. a رشم] Parum fulgurare cœlum. Wan.

ارشترمك eriśtürmek pro ايرشترمك iriśtürmek. t. V. Trans. يتشترمك ietiśtürmek، ايصال īsāl e. Facere pervenire, perferre.

ارشته eriśte. t. n. ſ. Laganum, cibus ex farina. Laſagna.

ارشد erśed. a. part. Viæ ſalutis tenaciſſimus. Ik. ¶ ارشد اولادلري erśedi ewlādlerī. Rectiſſimus, digniſſimus filiorum ejus. Il più degno, o pio delli di lui figlioli Sæ. Wan.

ارشك erśek. p. n. ſ. 1) Papaver, herba ſoporifera. Ferh. 2) Culpa, noxa. Caſt.

ارشلاق ariślamak. t. V. 1) Metiri ulna. 2) pro قرشلاق kariślamak. Metiri palmo. Miſurar à braccio, ò à palmi.

ارشم erśem. a. part. 1) Cibum cum appetitu comedens. 2) Striata res. 3) Exigua pluvia. Wan.

ارشمك e, & iriśmek ايرمك irmek, يتشمك ietiśmek. t. V. 1) Pervenire. Arrivare, capitare. 2) Pro ياپشمق iapiśmak. Contingere. ¶ ارشمه eriśme, vel iriśme. Noli con-

tingere, laceſſere, tentare. v. g. puellam. Non toccarla, laſciala in pace.

ارشميدس eriśmīdes. nom. prop. Archimedes. Archimede.

ارشن erśen. p. n. ſ. Nubes. Vox kypćatica. Ferh.

ارشيّه erśijet. a. n. ſ. plur. a رشا riśā. Funes. Corde. Wan.

آرشين ārśīn & ārśun. t. n. ſ. Ulna, ſed longior quam ſit اندازه endāze ulna ordinaria Turcica, minor autem Viennenſi ulna. Braccio. 2) Rhombus. Filatojo. Ferh.

ارصّ eræſs. a. part. Fæm. ab رصّا ræſſā. 1) Cohærentes habens dentes. 2) Femora inter ſe propius juncta habens. Gol.

ارصاد ersād. a. n. ſ. pl. à رصد ræſæd. Obſervationes viarum & ſtellarum. Tenues pluviæ. Oſſervationi delle ſtrade, e delle ſtelle. Pioggie ſottili. Wan.

ارصاد irsād. a. V. [4. a رصد] Perducere ad viam fidei. Wan. ¶ ارصاد، irsād e. Obſervare viam, & pec. aſtra, ſeu curſus ſtellarum. Oſſervar le ſtelle, e le ſtrade.

ارصاع irſā-æ. a. V. [4. a رصع] Pungi cuſpide haſtæ. Wan.

ارصان irsān. a. V. [4. a رصن] Firmare aliquid. Wan.

ارصع erſæ*, Fæm. رصعا ræſ-ā, pro ارسح erſæh. a. part. 1) Macris clunibus femoribusque præditus. Wan. 2) Quæ abdita cuſpide altius penetrat confoſſio. Gol.

ارصوصه erſūſæt. a. n. ſ. Galerus melonis forma. Gol.

آرض āræz. a. comp. pro الارض eeræz, i. q. اخلق æchlæk. Dignior, convenientior, Wan.

ارض erz. a. n. ſ. 1) ير jer. t. زمين zemīn. p. Terra, tellus. Terra. Wan. ¶ كرهٔ ارض güreī erz. Globus terræ, ſphæra terreſtris. Globo della terra. Ik. ارض خالي erzy̆ chālī. Inculta terra, deſertum ſolum. Campo laſciato ſenza lavorare. ارض روم erzy̆ rūm. Nomen provinciæ & civitatis antiquitus Aſſyria dictæ. ولايت ارض روم wilājetī erzy̆ rūm. Armenia major. V. Leuncl. Wan. 2) Metaph. Quidquid humile, inferum, & depreſſum. ¶ ارض الفرس erzül-feres. Quod ſub pede equi eſt, infimum ejus, locus ſub eo, & ipſi pedes equi. من اطاعني كنت له ارضا men ætāænī küntü lehu erzæn. Qui obſecutus mihi fuerit, ei obſequar ego, ſubmittam me, humilemque præbebo. ارض نوح erzy̆ nūh. Terra Noë, i. e. Nom. pagi in Orientali Arabiæ parte Bæhrejn. ابن ارض ibnü erz. Peregrinus,

nus. ابن آلارض *ibnül-erz.* Planta cypero similis, quæ editur. اهل آلارض *ehlül erz.* Dæmones. لا ارض لك *lā erzæ leke.* *Laudandi & bene precandi formula*, nòn opus est, vel ne opus sit, ut terra ulla vel patria glorieris, sed tuæ tibi sufficiunt virtutes. ان ضرب فارض *in zuribe fe erz.* Si percutiatur, *velut* terra *immotus restat*, *i. e.* verbera non curat. 3) Tremor, *pec.* membrorum, qualis in febrili apparet paroxysmo. 4) *i. q.* زكام *zükām.* Coryza, gravedo, in qua ad nares humor defluit. *Gol.*

ارض *eræz.* & اريضة *erīzet.* a. *V.* [5. F,] 1) Aptam esse terram *ad crescendam herbam* 2) Descendere in locum amoenum. 3) Tremere *terram.* 4) Exedere & exedi lignum a teredine. *Wan.* 5) Abundare gramine, herbisque *terram. Gol.*

ارض *eræz.* a. *n. f.* Cossus. *Cosso. Wan.*

ارض *eræzz.* a. *part.* Sedentarius, non exiens loco. *Gol.*

ارض *ürüz.* a. *n. f. pl. ab* ارض *arz.* Terræ. *Wan.*

ارضا *irzā.* a. *V.* [4. رضا] ، خوشنود *chośnūd* e. t. Explere animum alicujus. *Contentare. Wan.*

ارضات *eræzāt.* a. *n. f. Pl. a* ارض *erz.* Terræ, res inferiores ac humiles, sola. *Wan.*

ارضاض *irzāz.* a. *V.* [4. *a* رضّ] 1) Segnem, tardum fieri. 2) Oxygalam spissam fieri. 3) Currere. *Wan.*

ارضاع *irzā*.* a. *V.* [4. *a* رضع] امزرمک *emzürmek.* Lactare. *Allatare, lattare. Wan.*

ارضة *eræzæt.* a. *n. f.* 1) ريونجو *rīwengīū* p. اغاج قوردي *aghāć kūrdi* t. Teredo, vermiculus exedens ligna. 2) *i. q.* موريانه *mūrijāne.* p. Vermiculosa rubigo ferri. ¶ افسد من آلارضة *efsedü minel-eræzæti.* Corrumpendo pejor quam teredo *vel* rubigo. *Gol.*

ارضة *üræzæt.* a. *part.* Luxurians gramen pabulumque. *Gol.*

ارضون *erezūn.* a. *n. f. plur. a* ارض *erz.* Terræ. *Wan.*

ارضي *erzȳ.* a. Terrenus, terrestris. *Gol.*

ارضين *erzȳn.* a. *n. f. Pl. in obl. ab* اضر *erz.* Terræ. *Ah.*

ارط *ært.* a. *V.* 1) Arborem ارطي *ertā dictam* producere terram. 2) Fructum ejusdem arboris edendum dare *camelo*, eoque pascere *illum.* 3) Depsere, atque inspissare *corium* cortice *arboris dictæ. Gol.*

ارط *eryt.* a. *n. f.* Color rubicundus, *similis illi qui in fructu & radicibus arboris* ارطي *ertā conspicitur. Gol.*

ارطا *irtā.* a. *V.* [4. *a* رطا] 1) Facere, ut crescat arbor ارطي *erta dicta. Wan.* 2) Congressui virili idoneam & maturam esse *puellam. Gol.*

ارطاب *eritāb.* a. *n. f. plur. a* رطب *rütb.* Dactyli recentes. *Wan.*

ارطاب *irtāb.* a. *V.* [4. *a* رطب] Dactylum maturum & sapidum fieri. *Wan.*

ارطاة *ertāt.* a. *n. f. unit.* Una arbor ارطي *erta dicta. Wan.*

ارطاط *irtāt.* a. *V.* [4. *a* رط] Clamare, boare.

ارطال *ertāl.* a. *n. f. plur. a* رطل *rætl.* Libræ. *Gol.*

ارطة *erætæt.* a. Nomen arcis Andalusiæ. *Gol.*

ارطميس *ærtæmīs.* a. *n. prop.* Diana. *Gol.*

ارطوي *ertæwī*, & ارطاوي *ertāwī.* a. *part.* 1) *i. q.* ارطي *ertȳ.* 2) Fructui illi edendo deditus, & in eo multus. 3) Eo ventrem dolens & male affectus *camelus. Gol.*

ارطي *ertā, ertæn.* a. *n. f. Coll.* ارطاة *ertāt*, *Unit.* صارو اغاج *sārū aghāğ* t. شورتاغ *śūrtāgh.* t. Nom. arboris *crescentis in arenis, flore saligneo, fructu ziziphino, amaro, radicibus ramulisque rubris: cujus recentiore fructu vescuntur cameli, cortice autem coria concinnantur. Wan.*

ارطي *ertȳ.* a. *part.* 1) Fructu arboris modo dictæ vescens pastusve *camelus.* 2) Nom. aquæ quæ est Dodabitarum Arabum tribus. *Gol.*

ارطيون *ertæjūn.* a. 1) *part.* Intelligens, acutus, astutus. 2) *n. p.* Philosophi Græci. *Ferh.*

ارعا *er-ǣ.* a. *n. f. pl. a* رعي *ri*j.* Pabula. *Gol.*

ارعاء *ir-ǣe.* a. *V.* [رعو] 1) Facere, ut crescat herba. 2) Misereri *alicujus.* 3) Aures præbere alicujus sermoni. *Wan.*

ارعاج *irǣg.* a. *V.* [4. *a* رعج] Coruscare crebris ignibus *ætherem. Wan.*

ارعاد *ir-ǣd.* a. *V.* [4. *a* رعد] 1) Tonare *cœlum.* 2) Perterrefacere *aliquem.* 3) Tremefacere. *Wan.*

ارعاس *irās.* a. *V.* [4. *a* رعس] Terrere. *Spaventare. Wan.*

ارعاش *iræś.* a. *V.* [4. *a* رعش] *i. q. præc.* ارعاس. *Wan.*

ارعاظ *er-ǣz.* a. *n. f. plur. a* رعظ *ru*z.* Foramina, quibus inseritur ferrum sagittæ. *Wan.*

ارعاف *ir-ǣf.* a. *V.* [4. *a* رعف] 1) Impellere. 2) Implere *uterem aqua. Wan.*

ارعال

ارعال *er-ǣl.* a. *n. f. plur. a* رعلة *ræ*let.* Agmina. *Gol.*

ارعال *ir-ǣl.* a. *V.* [4. *a* رعل] Pungere iterato. *Wan.*

ارعام *ir-ǣm.* a. *V.* [4. *a* رعم] Defluere mucum *ex naribus ovium. Wan.*

ارعاوية *er-ǣwijet.* a. *n. f.* Grex camelorum stigmate principis notatorum. *Gol.*

ارعل *er-ǣl.* a. *n. f.* 1) Tunica ad ima dependens. *Wan.* 2) Tenera planta. *Gol.*

ارعن *er-ǣn*, *Fæm.* رعنا *ræ*nā.* a. *part.* 1) Laxus, languens. *Wan.* 2) Stultus. 3) Semet exornans & ostentans. ¶ ما ارعن *mā er-ǣne.* Quam maxime talis. 4) Protensior. 5) Præ multitudine confusus *exercitus. Gol.*

ارعواء *ir-ȳwwae.* a. *V.* [13. *a* رعو] Prohibere. *Wan.*

ارعوفة *ür-ūfet.* a. *n. f.* Lapis in fundo putei relictus, & prostans extra aquam, *ut in eo consideat, qui expurgaturus est eum, aut vero, qui hausturus est aquam. Wan.*

آرغ *ārugh.* p. *n. f.* Ructus, ructatio. *Rutto.* ¶ آرغ كردن *ārugh kerden.* ككرمك *gegirmek.* t. Eructare. *Ferh.*

ارغ *argh.* t. *n. f.* Canalis, aquæ ductus, *seu* fossa ducta, *v. g. per hortum irrigandum. Canale, ò fosso da condurre l'acqua per il giardino.*

آرغ *æragh.* p. *n. f.* ايچي طولو قوز *ići dolū koz.* Nux intus plena. *Ferh.*

ارغ *ergh* & *urgh.* p. *n. f.* Nux fœtida. *Noce marcia. Ferh.*

ارغا *erghā.* p. *n. f.* Rivus. *Rio. Ferh.*

ارغا *irghā.* a. *V.* [4. *a* رغو] 1) Vocare *camelum. Wan.*

ارغاب *erghāb.* p. *n. f.* Fluvius. *Fiume. Ferh.*

ارغاب *irghāb.* a. *V.* [4. *a* رغب] Aestimare. *Stimare. Wan.*

ارغاث *irghās.* a. *V.* [4. *a* رغث] Lactare. *Lattare. Wan.*

ارغاج & ارغج *seu* ارغج *arghać* t. p. *n. f.* لحمه *læhme.* a. پود *pūd* p. اوزون ايپلك *ūzūn iplik* t. Trama, fila in longum protracta, subtegmen. *Trama da tessere.*

ارغاچلمق *arghāćlamak.* t. *V.* Stamini inserere tramam, exordiri telam.

ارغاد *irghād.* a. *V.* [4. *a* رغد] 1) Abundare bonis vitæ. 2) Relinquere camelum ad lubitum suum in campo. *Wan.*

ارغاد *irghād.* a. *n. f.* Machinæ genus, cylindrus tractorius in tollenda anchora adhiberi solitus. *Gol.*

ارغاد *irghād.* t. اجير *egīr.* a. *n. f.* Operarius pretio conductus. *Operario, lavorante.*

ارغال *erghāl.* a. *n. f. plur. a* رغل *rughl.* Nomen plantæ, Atriplices. *Atrepici. Wan.*

ارغال *irghāl.* a. *V.* [4. *a* رغل] 1) Producere terram herbam Atriplicem. 2) Lactariam fieri mulierem. 3) Deviare a pascuis *camelum. Wan.*

ارغام *irghām.* a. *V.* [4. *a* رغم] Trahere humi. *Wan.*

ارغامن *erghāmūn.* a. *n. f.* Argema, *i. e.* albugo & exulceratio in oculo facta, quæ extimas iridis partes rubore, interiores albedine afficit. *Gol.*

ارغاموني *erghāmūnī.* a. *n. f.* Anemone sylvestris. *Gol.*

ارغان *irghān.* a. *V.* [4. *a* رغن] 1) Inclinare, propensum esse ad *aliquid.* 2) Appetere *aliquid. Wan.*

ارغاو *irghāw.* p. *n. f.* Fluvius, torrens. *Fiume. Ferh.*

ارغب *erghæb.* a. *part.* Magis expeditus, cupidior, & avidior. *Gol.*

ارغج *erghæg.* p. *n. f. i. q.* لبلاك *leblāk* Convolvulus, helxine, hedera. *Cast.*

ارغچ *erghæć.* p. *n. f.* Tela, fila longa. *Cast.*

ارغد *erghæd.* a. *comp.* واسعرک *wāsi*rek* Commodior, & bonis affluentior *vitæ*, *homo. Gol.*

ارغد *erghæde.* a. *opt. In apprecationibus significat* عيشني واسع ايلسون *ȳśini wāsi* eilesün.* Vitæ commoda largiatur *Deus.*

آرغده *āraghde, item arghade.* p. *n. f. & adj.* 1) Ira, furor *pec. in fera.* 2) Motus commotio. 3) Avidus. 4) Sævus, ferox. *Ferh.*

ارغده *erghude*, & ارغنده *erghunde.* p. *part.* 1) Furens *pec. fera.* 2) Promptus ad pugnam. *Ferh.*

ارغفة *erghȳfet.* a. *n. f. plur. a* رغيف *ræghȳf.* Libones panis. *Focaccie. Wan.*

ارغل *erghæl.* a. *part.* 1) Commoda *vita.* 2) Incircumcisus. *Wan.*

ارغمج *erghæmğ.* p. *n. f.* سدا *sedā.* a. تار *tār.* t. Stamen, fila longa & recta in opere textorio. *Ferh.*

ارغمجي *erghæmğī.* p. *n. f.* Filum, restis viginti orgias longitudine excedens. *Ferh.*

ارغن *ærghæn.* p. *n. f.* 1) Nomen instrumenti musici, *quod a Platone inventum fuisse traditur. Ferh.* 2) Virgo intacta. *Cast.* 3) ارغن *erghun. tart.* Filia.

ارغنج *erghænğ.* p. *n. f.* Filum longum, *pro* ارغج *arghæć. Cast.*

ارغند *erghænd.* p. *n. f.* Vir strenuus, inimicorum profligator. *Un uomo valoroso. Ferh.*

ارغند *erghund.* p. *adj.* Avidus. *Ferh.*

ارغنداب

ارغندآب erghundāb. p. n. ſ. comp. 1) Nomen fluvii *inter provincias* عراق ẏrāk, & اذبارڃان azerbaigiān. 2) Nomen fluvii *in regione* قندهار kændæhār. *Ferh.*

ارغنده erghænde. p. *part.* 1) Bibulus. 2) Ebrius. *Ferh.*

ارغنك erghænk. p. n. ſ. Officina Manetis celebris pictoris, & hæreſiarchæ. *Cæt. vid. in* ارتنك. *Ferh.*

ارغنون arghanūn. t. n. ſ. Organum. *Organo.*

ارغنون erghænūn. p. n. ſ. Campana. *Campana. Ferh.*

ارغوان erghæwān. p. n. ſ. & ارجوان ergēwān a. Arbor ſaturæ rubedinis, floſque ejus talis, Syringa Perſica. *Turc.* بوينز چچكي boinuz ćićegi. Cornutus flos. *Albero, che fà poche foglie, e fiori molto roſſi di belliſſima viſta. Cæterum Confiniariis noſtris eſt, quod Conſtantinopoli dicitur* ليلاك leilāk, *quod vide. Ferh.*

ارغواني erghæwānī. p. *adj.* 1) Ruber, purpurei coloris. 2) *Metaph.* Vinum. *Ferh.* ¶ مي ارغواني *meji erghæwānī.* Vinum ſaturæ rubedinis.

ارغون ærghūn. p. n. ſ. & *adj.* 1) *i. q.* ارغنون *erghænun.* Campana. 2) Ferox, impetuoſus. 3) Nomen tribus apud Turcomanos. *Ferh.*

ارغيداد irghīdād. a. V. [11. *a* رغد] Spumare adhuc lac lacti commixtum. *Wan.*

ارغيدن erghīden. p. V. 1) In furiam agi, iraſci. *Ferh.* 2) Rixari. 3) *i. q.* قاغشمق *kāghyśmak.* Areſcere, præ ariditate diſſolvi. *Caſt.*

ارغيس ærghys. a. n. ſ. Cortex radicis lycii *Andaluſiis. Gol.*

ارف üref. a. n. ſ. *Pl. ab* ارفة *ürfet.* Termini. *Segni, che dividono, limiti. Wan.* ¶ الارف تقطع كل مشفعة *el-ürefü tæktæ-ü külle müśfe-ætin.* Poſiti termini abrumpunt omnem retractum, *quando terræ ſuis terminis limitibusve diviſæ ſunt & diſtinctæ, non eſt locus retractui: quo cognatus & proximus, & inter alios vicinus domum vel fundum ab alio emptum vindicare ſibi poteſt. Gol.*

ارفاع irfāe. a. V. [4. *a* رفاع] 1) Admovere *verſus mare navim.* 2) Confugere. *Wan.* 3) Gratificari in emptione *connivendo, ſeu remittendo pretium.* 4) Conducere *domum,* eamque inhabitare. *Gol.*

ارفاث irfās. a. V. [4. *a* رفث] 1) Coitum exercere. 2) Obſcœna loqui. *Wan.*

ارفاد irfād. a. V. [4. *a* رفد] 1) Donare. 2) Opitulari ſibi invicem. *Regolare, aiutarſi l'un l'altro. Wan.*

ارفاش irfāś. a. V. [4. *a* رفش] Laborare luxuria, & intemperantia cibi, venerique. *Eſſer portato alla luſſuria.*

ارفاض erfāz. a. n. ſ. *plur. a* رفض ræfz. Soli libereque paſtum euntes *cameli. Gol.*

ارفاغ erfāgh. a. n. ſ. *plur. a* رفاغ rifāgh. Partes compreſſæ corporis, *uti axillæ. Wan.*

ارفاق erfāk. a. n. ſ. *plur. a* رفقة refkæt. Comitum turmæ. *Gol.*

ارفاق irfāk. a. V. [4. *a* رفق] Tractare, excipere aliquem manſuete. *Wan.*

ارفال irfāl. a. V. [4. *a* رفل] Longis indutum veſtibus vacillanter incedere. *Wan.*

ارفاه irfāh. a. V. [4. *a* رفه] 1) Comere capillos & barbam. 2) Dimittere *camelum libere ad aquationem. Wan.* 3) *uſit.* Commoda, quietaque vita donare, & frui. *Dar e goder una comoda vita. Gol.*

ارفة ürfet a. n. ſ. 1) *q. pro* عرفة *ürfet, i. q.* حدّ *hædd.* Terminus, limes, ſignum terminale diſtinguens inter duas terras. *Wan.* 2) Nodus. *Gol.*

ارفده erfede, & *inde* بنو ارفده *benu erfede.* a. Nomen gentis Aethiopum, ſaltui deditæ. *Wan.*

ارفضاض irfyzāz. a. V. [8. *a* رفض] Fundi lacrymas. *Wan.*

ارفع erfe*. a. *compar.* Elatior, ſublimior. *Più alto, più elevato. Tef.*

ارفغ erfagh. a. *part.* Bonis, commodiſque gaudens. *Gol.*

ارفق erfæk, *Fæm.* رفقا refkā. a. *part.* Qui inclinatum a latere & diſtortum habet cubitum *camelus. Wan.*

ارفل erfel, *Fæm.* رفلا reflā. a. *part.* Inſcite ferens veſtes, aliudve quid faciens. *Gol.*

ارفند erfend. p. n. ſ. *melius* اروند *erwend.* Tigris *fluvius. Ferh.*

ارفى erfā, *Fæm.* رفوا refwā. a. *part.* Magnis laxiſque auribus præditus. *Gol.*

ارفي ürfī. a. n. ſ. 1) Lac dorcadis. 2) Lac merum ac bonum. *Gol.*

ارق ærk. p. n. ſ. *pro* ارغ *argh.* Canalis. *Canale. Ferh.*

ارق eræk. a. V. [4. F.] Vigilare, inſomnem eſſe, dormire nequire. *Wan.*

ارق eryk. t. *part.* لاغر lāghær p. اعجف æ*ğef. a. Macer, gracilis. *Magro, ſcarmo.*

ارق eryk. a. *part.* Vigilans, inſomnis. *Wan.*

ارقاع irkāe. a. V. [4. *a* رقاع] 1) Sedare, quietare. *Wan.* 2) Excitare *lacrymas, & ſudores. Gol.*

ارقاب irkāb. a. V. [4. *a* رقب] Donare alicui *domum vel aliam poſſeſſionem* hac conditione, ut ſuperſtiti intra contrahentes maneat, *quaſi eſt, quod apud nos donatio mortis cauſa. Wan.*

ارقاد irkād. a. V. [4. *a* رقد] 1) Conciliare ſomnum. 2) Conſiſtere in aliquo loco. *Wan.*

ارقاص irkās. a. V. [4. *a* رقص] 1) Agitare infantem in brachiis. 2) Impellere ad currendum. *Wan.*

ارقاع irkā*. a. V, [4. *a* رقع] Stolidum fieri. *Diventar babaccione. Wan.*

ارقاف irkāf. a. n. ſ. Tremor. *Gol.*

ارقاق irkāk. a. V. [4. *a* رق] 1) Redigere *aliquem* in ſervitutem. 2) Tenere. *Wan.*

ارقال irkāl. a. V. [4. *a* رقل] Obſervare *certum modum in currendo. Wan.*

ارقام erkām. a. n. ſ. *Pl. à* رقم rækæm. Scripturæ, tabulæ, libri. *Scritture, conti, libri. Sæ. V.* اقلام ¶ ارقام هندي *erkāmi hindī.* Arithmetica, *ſeu* numeri ١ ٢ ٣ ab Indis deſumpti, noſtris uſu ſimiles. *Abaco ſimile al noſtro.*

ارقان erækān, *pro* يرقان *jerækān.* a. n. ſ. 1) Vitium ſegetis, & noxa illi accidere ſolita, robigo. 2) Icterus, morbus regius, *vul.* arquatus. *Wan.*

ارقان irkān. a. V. [4. *a* رقن] Lavare manus *mulierem cum herba* ارقان *irkān dicta. Wan.*

ارقان irkān. a. n. ſ. Cyprus. *Liguſtro. Wan.*

ارقب erkæb. a. *part.* 1) Craſſum collum habens. *Wan.* 2) Leo. *Gol.*

ارقب erkub. a. n. ſ. *plur. a* رقبة rækæbet. Colla. *Gol.*

ارقداد irkidād. a. V. [9. *a* رقد] Properare. *Affrettarſi. Wan.*

ارقرو arkurū. t. *adj.* Obliquus. *V.* ارقورو

ارقش erkæś. a. *part.* Punctis nigris albiſque conſpicuus *ſerpens. Wan.*

ارقش erkæś. p. n. ſ. *Iter ſimul facientium* cohors, كاروان *kāræwān. Ferh.*

ارقط erkæt. a. Nom. prop. حميد بن ثور *hæmīd ibnī ſæwer. Wan.*

ارقط erkæt, *Fæm.* رقطا ræktā. a. *part.* Albis & nigris punctis maculiſve variegatus *pardus, etiam caper, ovis. Gol.*

ارقطاط irkytāt. a. V. [9. *a* رقط] Variegatum eſſe nigris albiſque punctis. *Wan.*

ارقلق āryklyk. t. n. ſ. Macies. *Magrezza.*

ارقلمق aryklamak. t. V. ١ لاغر lāghær e. Macerare, extenuare. *Ammagrire, render, ſcarmo.*

ارقلنمق āryklanmak. t. V. Maceſcere, macere. *Ammagrirſi.*

ارقم erkæm. a. n. ſ. Variegatus albo & nigro, *pec.* ſerpens, *genus ſerpentis deterrimum hominibus infeſtum, nempe mas ejus: fœmella ejuſdem, dicitur* رقشا rækśā. *Wan.*

ارقورو ārkūrū, & *ſæpius* رقوري arkūry, *vel* arkyrȳ. t. *adj.* & *adv.* 1) Transverſus, obliquus. 2) Transverſe, oblique. *Da traverſo, in croce, ſtorto.* ¶ ارقوري كتمك *arkūrȳ gitmek.* In obliquum ire, transverſa via ire. *Andar per traverſo, traverſar.* ارقوري ارقوريدن كلمك *arkurȳ, & arkurȳdan gelmek.* Ex transverſo venire. *Venir da lato.*

ارقه arka. t. n. ſ. 1) ظهر zæhr. a. پشت püśt p. Tergum, dorſum. *Doſſo, ſpalle.* 2) *Metaph.* Patronus, protector, *q.* fulcimentum. *Protettore, Appoggio.* ¶ قليج بچاق ارقه سي *kylyğ, bićiak arkasī.* Tergum frameæ, cultri. *Il doſſo. Sic.* ال ارقه سي *el arkaſi.* Convexum manus. *Il doſſo riverſo della mano* اياق ارقه سي *āiāk arkasī.* Convexum pedis, tarſus. *Il collo del piede.* ال ارقه سيله اورمق *el ārkāsī ile urmak.* Averſa manu ferire. *Dar un roveſcio.* ارقه اوستنده ياتمق *ārka üſtünde iātmak.* Supinum cubare. *Giacere ſupino.* كيمسنه يه ارقه ا ول *kimesneie ārka ol.* Protegere, fovere aliquem. *Proteggere, ſoſtener alcuno.* ارقه ويرمك *ārka wīrmek.* Fulciri, niti alicujus favore, *q.* tergum reddere ſecurum. *Aſſicurar la ſchiena, appogiarſi* طاغه ارقه ويروب *dāghæ ārka wīrüp.* Tergum opponens monti. *Voltando le ſpalle alla montagna.* واي ارقه مه *wāī ārkame.* Hei meo dorſo. *Ohimè la mia ſchiena; clamabat aliquis cujus ventrem baculis cædebant. Intelligebat autem ſe carere fautore, aut protectore, qui ſi adfuiſſet, non permiſiſſet illum ita cædi.*

ارقه لو arkalū. t. *adj.* 1) Latos humeros habens. 2) Bonam habens protectionem, 3) Latum tergum habens, *culter, gladius. Che hà buona ſchiena, bene appoggiato, coltello con largo doſſo.*

ارقيطاط irkītāt. a. V. [11 *a* رقط] Pullulare in ramo rubi folia, *ita tamen, ut adhuc ſint clauſa. Wan.*

آرك āreki. a. *Part. pro* الارك *eerek.* Aptiſſimus, digniſſimus. *Gol.*

ارك erk. p. n. ſ. 1) Caſtellum, quod in interiori parte arcis continetur. 2) Nomen proprium munimenti, *quod in provincia ſegeſtani eſt. Ferh.* 3) Unum ex nominibus ſolis. *Caſt.*

ارك erek. a. 1) V. [1. F.] Male habere ventrem ex paſtu arboris اراك *erāk*, ac dolorem inde pati. *Wan.* 2) Nom. pagi Tadmor, *quæ eſt Palmyra Syriæ urbs.* 3) Nom.

:viæ pone Hadramutam. 4) ذو ارك *zū erkin vel erūkin.* Nom. vallis in regione Jemama Arabiæ. *Gol.*

ارك *erik* & آرك *ārik.* a. *Part.* 1) Frondes vel fructum arboris اراك *erāk* comedens, aut ex eo paſtu ventrem dolens *camelus.* 2) Ejusdem arboris ferax vel abundans *tractus terræ. Gol.*

ارك *erik.* t. *n. ſ.* Prunum. *Bruno, ſuſino.*

ارك *irin-.* t. *n. ſ.* Pus. *Vide.* اريك

ارك *ürük.* a. Nomen loci. *Wan.*

اركا *irkā.* a. *V.* [4. *a* ركا] 1) Confugere. 2) Inculpare *aliquem* falſe. *Wan.*

اركاب *erkāb.* a. *n. ſ. plur. a* ركب *rekeb.* Loca muliebria, pudenda. *Gol.*

اركاح *erkāh.* a. *n. ſ. plur. a* ركح *rükh.* 1) Latera montis. 2) Partes mediæ domus.

اركاح *irkāh.* a. *V.* [4. *a* ركح] Fulciri, inniti. *Appoggiarſi. Wan.*

اركاز *irkāz.* a. *V.* [4. *a* ركز] Invenire theſaurum. *Trovar un teſoro. Wan.*

اركاس *irkās.* a. *V.* [4. *a* ركس] Invertere, facere ut retrocedat. *Rivolgere. Wan.*

اركاض *irkāz.* a. *V.* [4. *a* ركض] Moveri fœtum in utero equi. *Wan.*

اركاك *irkāk.* a. *V.* [4. *a* رك] Cauſare tenuem pluviam. *Wan.*

اركاك *irkāk.* p. *n. ſ.* Tenuis pluvia, ſtillæ. *Pioggia ſottile, goccie. Ferh.*

اركان *erkān.* a. *n. ſ. Pl. a* ركن *rukn.* 1) Columnæ, fulcra. *Colonne, ſoſtegni.* ¶ مشيّد الاركان *museijedül-erkān.* Firmarum columnarum *Ll. V.* ديوان * عتبه & خاندان ديوان مقدّس الاركان *diwānī mukæddesül-erkān.* Prætorium ſanctarum columnarum, Tribunal Dei. *Ik.* 2) اركان *erkān ſumitur pro* Proceres, Magnates, *q.* Columnæ. ¶ اركان دولت *erkānī dewlet.* Primores, Proceres Regni, *q.* firmamenta Regni. *Li Grandi, miniſtri. Ll.* اركان دو لت و اعيان سلطنت وزرا و ارباب ديوان و اصحاب عنوان هركم وار ايسه جمع اولسونلر ديو امر ايلدي *erkānī dewlet we œ'jānī ſæltænet wüzerā wü erbābī dīwān we æshābī ünwān her kim wāriſe gem' olſunler diu, emr eiledi.* Juſſit, ut priores, magnates, miniſtri, conſiliarii, & dignitate eminentes viri congregarentur. *Diede ordine, acciò ſi radunaſſero tutti li grandi, miniſtri, conſiglieri, Eb.* 3) اركان *erkān,* & ادب اركان *edep, erkan, pro* ادب و اركان *edebü erkān.* Civilitas morum, boni mores, Canon (cæremoniæ *Tef.*) *Civiltà, creanza, Ceremonie.* ¶ يول اركان *iol erkān.* Inſtitutum, regula, & obſervantia. *Regola, oſſervanza.* يول اركان بلور *iol erkān bilür.* Callet inſtitutum, regulas debitæ obſervantiæ, & civilitatis. *Egli è civile, & oſſerva le dovute creanze.*

اركان *erkān.* p. *n. ſ.* Pſecas, minutis guttis pluvia. *Goccia. Caſt.*

اركب *erkeb.* a. *part.* 1) Magna habens genua. 2) Unum genu habens majus altero, *de camelo. Wan.*

اركب *erküb.* a. *n. ſ. plur. a* ركب *rekb.* Manipuli hominum, qui ſimul vehuntur cum *camelis. Wan.*

آركة *āriket.* a. *n. ſ.* Camelus, qui paſcitur *herba* اراك *erāk. dicta. Wan.*

اركة *eriket.* a. *n. ſ.* Camelus ex eſu herbæ اراك *erāk dictæ* ægrotans. *Wan.*

اركج *erkeg.* t. *n. ſ.* Caper, hœdus. *Capro Caprone.*

اركك *erkek.* t. *n. ſ.*) (دشي *disī*) نر *ner* p. مذكّر *müzekkier* a. Maſculus, vir. *Maſchio.*

اركگلك *erkeklik.* t. *n. ſ.* Virilitas *Viriltà.* ¶ اركگلك *erkeklik* e. & اركگلك كوسترمك *erkekik göſtermek.* Virum ſe præbere. *Moſtrarſi da galantuomo.*

اركمك *irkmek.* t. *V.* Stagnare, ſeu ſiſti aquam. *Fermarſi, ſtagnarſi l'acqua.*

اركن *ergen.* t. *n. ſ.* Cœlebs, innuptus. *Non maritato, giovine, celibe.*

اركن *erken.* t. *partic.* Mane, tempeſtivè. *A buon' hora, per tempo.*

اركنج *ürkeng.* p. Nom. urbis in Chorafan. *Ferh.*

اركوب *ürküb.* a. *n. ſ.* Simul in camelis equitantium turba. *Wan.*

اركنجه *erkenge.* t. *Particula diminutiva ab* اركن Mature.

اركنجي *erkengi.* t. *n. ſ.* Mane ſurgens. *Che ſi leva à buon' hora.*

اركنلك *ergenlik.* t. *n. ſ.* Cælibatus. *Celibato.*

اركورمك & ايركورمك *irgörmek, vul. ergörmek.* t. Facere pervenire, perducere, *V. in* ارشمك

اركون *erkün,* & *ürkün.* a. *n. ſ.* Primas, præfectus pagi. *Gol.*

اركونة *ürkünet.* a. *n. ſ.* Præfectus pagi.

اركي *erkā.* a. *comp.* Debilior, infirmior. *V.* ركي *rekī.*

اركية *erekījet.* a. *part.* Arbore araco, qua veſcuntur paſcunturve *cameli, abundans tractus terræ. Gol.*

ارل *ürül.* a. 1) Nom. montis, & alterius loci in ديار فزاره *dijarī fezāre* regionis Fezaræorum Arabum. 2) *Nom.* arcis *in* ديار طي *dijārī tæjj* territorio Thajjitarum. 3) Caſtellum quoddam Andaluſiæ. *Gol.*

ارلامق *irlāmak.* t. *V.* Canere. *Cantare.*

ارلايجي *irlāigī.* t. *n. ſ.* Cantator, cantor. *Cantatore.*

ارلايش *irlāiś.* t. *n. ſ.* Cantatio, cantus. *Cantamento, canto.*

ارلة *ürlet.* a. *n. ſ.* 1) Solitudo. 2) Dorcades. *Gol.*

ارلك *erlik.* t. *n. ſ.* مردانكي *merdānegī* p. Virilitas. *Virilità, valore.*

ارلك صويي *erlik ſujī.* t. *n. ſ. comp.* مني *menj.* a. Semen virile, ſperma. *Seme.*

ارالمق *āralamak.* t. *V.* Disjungere. *V.* ارالق

ارلمق *irlamak.* t. *V.* Cantare. *V.* ارلامق

ارلمق *yrylmak pro* آيرلمق *āirilmak.* t. *V.* Separari, abire. ¶ بوندن ارل *bündan iryl.* Procul hinc, abi. *Via, levati di quà. Eb.*

ارلنمق *ārlanmak.* t. *V.* Pudere. *ſcribe* & *V.* عارلنمق

آرم *ārim.* a. *part.* 1) Abſumens, conſumens, perdens, *uti calamitoſus annus, quo perit omnis proventus.* 2) Nomen oppidi in Mazanderan Hyrcaniæ parte.

ارم *erm.* a. *V.* [2 & 6. F.] 1) Mordere. *Mordere.* 2) Commedere. *Mangiare.* 3) Contorquere vehementius *funem. Wan.*

ارم *erm.* a. *n. ſ.* Corporis forma *ſeu potius* membrorum compages. ¶ احسنة الارم *æhſenetül-erm,* pulchra & bene conformata *puella.*

ارم *erem.* p. *n. ſ.* Horti in corano. *vide* ارم *irem. Ferh.*

ارم *erem.* a. *n. ſ.* 1) Vitis. 2) Nom. شدّاد *śeddad* fil. Adi *qui fertur hortum conſtruxiſſe, quem volebat eſſe Paradiſo ſimilem, unde* ارم *irem.*

ارم *erim* & اريم *erīm.* a. *i. q.* احد *æhæd,* ullus. ¶ ما بالدّار ارم *mā bid-dārī erim,* haud quisquam eſt in domo. *Wan.*

ارم *irm.* a. *n. ſ. i. q.* ارم *irem.* Lapis pro ſigno itineris erectus in deſerto. *Gol.*

ارم *irem.* a. *n. ſ.* 1) Hortus in Arabia celeberrimus (ut apud nos Heſperii horti) à Seddado factus, cujus mentio fit in Corano. 2) Hortus Paradiſi. *Giardino del Paradiſo.* ¶ *In Eb. in laudem certi horti legitur* ارم ذات آلعماد لم يخلق مثلها في آلبلاد انك شانندہ ياد اولمشدر *iremī zatül ymād, lem iuchlæk mislühā fil bilād anun-śāninde iād olmuśtür.* Paradiſus Adi cui non eſt creatus ſimilis, dici poteſt. *Eb.*

ارم *irem.* a. *n. ſ.* Cippus, lapis pro Signo itineris erectus in deſerto. *Wan.*

ارم *irem.* p. *n. ſ.* 1) Scopus ſagittariorum, e Nom. viri qui arma bellica invenit. *Caſt.*

ارم باغي *irem bāghy.* t. *n. ſ. comp. Idem* Paradiſus hortus.

ارم *ürm.* a. Nom. loci in Tabriſtan, *i. e.* Hyrcania. *Gol.*

ارم *ürem,* & ارّم *ürrem.* a. *n. ſ.* 1) *Pl. ab* آرم *ārim.* Dentes molares, & extremitates digitorum. 2) *Pl. ab* ارم *irem,* lapides, *juxta alios quoque* glarea. *Wan.*

ارم *ürem.* a. *n. ſ. q. pro* حرم *hürüm.* Cuſtodiæ, & conclavia. *Gol.*

ارما *ermā.* a. *part.* Deſolata *terra,* ubi nullum germen ſupereſt, vacua & deſerta. *Gol.*

ارما *irmā.* a. *V.* [4. *a* رمي] 1) Augere. *Augmentare.* 2) Facere, ut decidat. *Far caſcare.* 3) Projicere *lapidem manu. Gettar' una pietra colla mano.* 4) Fœnori dare *aliquid. Wan.*

ارما & ارمي *ürmā.* a. *i. q.* ارم *erim.* Ullus.

ارماث *ermās.* a. *n. ſ.* Funis, qui colo jumentorum circumdari ſolet, *pec.* vetuſtus. *Wan.*

ارماث *ermās.* a. *n. ſ. plur. a* رمث *remes.* Arbores invicem colligatæ. *Wan.*

ارماح *ermāh.* a. *n. ſ. Pl. a* رمح *rumh.* Haſtæ, lanceæ. *Lancie. Wan.*

ارماد *irmād.* a. *V.* [4. *a* رمد] 1) Emittere lac *camelitem, ovem, vel vaccam.* 2) Fieri pauperem. 3) Afficere dolore *oculum. Wan.*

ارماس *ermās.* a. *n. ſ. plur. a* رمس *rems.* Sepulcra, *Sepolcri. Gol.*

ارماس *irmās.* a. *V.* [4. *a* رمس] Sepelire mortuum. *Sepelir' un morto. Wan.*

ارماض *irmāz.* a. *V.* [4. *a* رمض] 1) Urere. *Bruciare.* 2) Iuſudare negotio difficili. *Wan.*

ارماق *ermāk.* a. *n. ſ.* 1) Funis debilis. *Wan.* 2) *pl. a* رمق *ræmæk.* Animæ in corpore ſuperſtites. *Gol.*

ارماق *irmāk.* a. *V.* [4. *a* رمق] Conſtantem eſſe in opere. *Wan.*

ارماق *irmāk.* t. *n. ſ.* نهر *nehr.* رود *rūd* p. Fluvius, flumen. *Quatuor dicuntur eſſe in paradiſo: unus* خالص صو *chālys sū.* Aqua pura; *ſecundus* سود *süd.* Lac; *tertius* خمر *chæmr.* Vinum; *quartus* بال *bal.* Mel. *Tef.*

ارماك *ermāk.* a. *n. ſ. plur. a* رمكة *remeket.* Equæ. *Wan.*

ارمال *ermāl.* a. *n. ſ.* 1) *plur. a* رمل *remel.* Tenues pluviæ. *Pioggie ſottili.* 2) *plur. a* رملة *rümlet.* Nigræ lineæ. *Gol.*

ارمال *ermāl,* & *melius juxta alios* ارماك *ermāk.* a. *n. ſ.* Cinnamomi genus craſſiſſimum, quod ex Arabia, Perſia, & India affertur. *Gol.*

ارمال *irmāl.* a. *V.* [4. *a* رمل] 1) Mulierem viduam fieri. *Diventar vedova.* 2) Te-

xere stoream. *Tesér' una stuoja.* 3) Deficere commeatum populi. *Wan.*

ارمام *ermām.* a. *n. s.* 1) Vetustus, putridusve funis. 2) *plur. a* رمة *rümmet.* Partes funis vetusti. *Gol.*

ارمام *irmām.* a. *V.* [4. *a* رم] Reponere in locum suum os luxatum. *Wan.*

آرمان *ārmān.* p. *n. s.* Desiderium. *Desio. Ferh.*

ارمان *ermān.* p. *n. s.* 1) Pœnitentiæ dolor, pœnitens. *Ferh.* 2) Flos ruber Siringæ cæruleæ. 3) Annosus *in omni animantium genere. Cast.*

ارمان *ürmān.* p. *n. s.* Molestia. *Angoscia. Ferh.*

ارمانيدن *ermānīden.* p. *V.* 1) Pœnitere. *Pentirsi.* 2) Affligi. *Esser' afflitto. Ferh.*

ارمايل *ermājil* & كرمايل *kermājil.* p. *Nom. prop.* Duo filii regii, *de quibus traditur, quod illis incubuerit, imponere vulneri zohak cerebrum duorum juvenum. Ferh.*

ارمايي *ermājī.* p. *Nom. gentil.* Syrus natione. *Cast.*

آرمة *ārimet.* a. *n. s.* 1) Annus valde sterilis. *Wan.* 2) Dens. 3) Oppidum Aderbeigianæ seu adjaberæ. *Gol.*

ارمجك *örümgek.* t. *n. s.* Aranea. *Tef. Vide* اورمجك

ارمد *armed.* a. *part.* 1) Cinerei coloris *res.* 2) Ophthalmia laborans. 3) Turbata & corrupta aqua.

ارمدا *ermidā.* a. *n. s.* Cinis.

ارمدن *ermeden.*, *ermiden.* p. *V.* Quiescere. *Vid.* آراميدن *Cast.*

آرمده *āremde.* p. *part.* Quietus. *Vid.* ارميده *Ferh.*

ارمز *ürmüz.* p. Nom. planetæ. *Cast.*

ارمزد *ārmüzd.* p. *n. s.* 1) Primus dies mensis solaris. 2) Nom. angeli, qui huic diei præest. 3) Jupiter planeta. 4) Nomen filii اسفنديار *isfendiārī. Ferh.*

آرمش *ārmiś.* p. *n. s.* Quies. *Ferh. Vid.* آرامش.

ارمص *ermæs*, *Fœm.* رمصا *remsā.* a. *part.* Excrementis oculi viscosis laborans. *Gol.*

ارمضة *ermyzæt.* a. *n. s. plur. a.* رمضان *remæzān.* Menses noni annorum arabicorum. *Gol.*

ارمعلال *irmÿlāl.* a. *V.* [4. *a* رمعل] 1) Profluere salivam ex ore infantis. 2) Profluere lacrymas ex oculis infantis. 3) Fluere picem ex parte aliqua. 4) Clamare alta voce. *Wan.*

ارمغان *ermæghān.* p. *n. s.* Honorarium munus. *Presente, dono.* ¶ شي دكل بر ارمغان فقيرانه در *śeī degül bir ermæghānī fækÿrāne dür.* Non est res alicujus momenti, sed munusculum pauperis. *Ecosa da niente, egli è un presentino da pavero uomo.*

ارمغاني *ermæghānī.* p. *n. s.* Donum, quod ex itinere apportatur. *Ferh.*

ارمق *irmak.* t. *n. s.* Fluvius. *V.* ارماق

ارمق *āramak.* t. *V.* i. طلب *tælæb* a. جستن *ǧiüsten.* p. Quærere. *Cercare.*

ارمقاق *irmikāk.* a. *V.* [9. *a* رمق] Debilem esse *rem. Wan.*

ارمك *irmek.* a. *part.* Subfuscus *camelus. Wan.*

ارمك *irmek*, *ermek.* t. *V.* Pervenire *V. in* ارشمك ¶ هر كشي عقلي اردوكي قدر علمدن نصيب آلور *her kīśī æklÿ irdügi kædær ÿlÿmden næsÿb ālūr.* Quisque pro captu ingenii sui ex scientia partem sumit. *Ogn' uno piglia in sorte tanta scienza, quanta ne può capire il suo intelletto. Tef.*

ارمك & اريمك *erimek.* t. *V.* كداختن *güdāchten* p. ذايب *zā-īb* ol. Liquescere, liquefieri, fundi. *Liquefarsi, esser liquefatto, gettato.* ¶ بوز ارمك *būz erimek.* Dissolvi glaciem. *Disfarsi il ghiaccio.*

ارمكاك *irmikāk.* a. *V.* [9. *a* رمك] Subfusci coloris esse *camelum. Wan.*

ارمكان *irmegān.* p. *n. s.* Fortuna, dispositio. *Ferh.*

آرمكاه *āremgāh.* p. *n. s. comp.* Locus quietis, aut mansionis. *V.* ارامكاه ¶ مقابلۀ حصاري آرمكاه ايدندي *mukābele ĭ hysārī āremgāh idindī.* Constitit e regione arcis. *Si fermò a fronte della città. Sæ. Br.* اول عرصۀ بهجت قرين و ارمكاه ارم آيينده *ol ærsæ ĭ bihget kærīn we āremgāhĭ irem ajīnde.* In illa amœnissima, ac Paradiso simillima Mansione. *In quel luogo deliziosissimo. Sæ.*

ارمل *ermel.* a. *n. s.* Nigripes ovis. *Wan.*

ارمل *ermel*, *Fœm.* ارملة *ermilet*, *Pl.* ارامل *erāmil* & ارامله *erāmilet.* a. *part.* 1) Viduus, cœlebs. 2) Egenus, pauper, *pec.* carens commeatu. 3) Pluviæ ac proventus inopia laborans *annus.* 4) Viri inopes & egeni. *Gol.*

ارمل *ermül.* a. *n. s. Pl. a* رمل *reml.* Arenæ. *Gol.*

ارمن *ermen.* p. *Nom. prop.* Provincia regionis *in Aderbeigiam. Armenia. Ferh.*

ارمن *ermen.* p. *pro* اكر من *eger men. Poet.* si ego.

ارمن *ermen.* p. *n. s.* 1) Aestiva 2) Secessus Mons, *in quo* خسرو *chosrew* & شيرين *śīrīn. Amantium par, æstate degebant. Cast.*

الارمن *el-ermen.* a. *Nom. gentil.* Armenii, gens Armenica. *Gol.*

ارمنده *ermende.* p. *part.* Tranquillus, quiescens. *Ferh.*

ارمني *ermenī.* a. *Nom. gentil.* Armenus. *Armeno.*

رمنين *ermenīn.* p. Nomen montis *alias* انار كوهي *enār gūhī*, *dicti. Ferh.*

ارمنية *ermenīje.* a. *Nom. prop.* ارمني ولايتي *ermenī wilāietī.* t. Armenia. ¶ ارمنيۀ كبري *ermenījeĭ kübrā.* Armenia major. ارمنيۀ صغري *ermenījeĭ sughrā.* Armenia minor, حدود ارمنيه *hudūdī ermenīje.* Fines Armeniæ. *Li confini dell' Armenia. Sæ.*

آرمود *ārmūd.* t. *n. s.* Pyrum, *vul. pro* ارمود *quod V.*

ارمون *ermūn* & *ürmūn.* p. *n. s. i. q. vel pro* اربون *erbūn.* 1) Arrhabo, pignus. *Ferh.* 2) Primæ venditionis pretium. 3) Rei cujusque principium. 4) Experientia. 5) ارمون *ürmūn.* Superfluus. *Cast.*

ارميا *ermījā.* p. Jeremias propheta. *Ferh.*

ارمية *ermījet.* a. *n. s.* Nubes æstivæ *vel* authumnales, quæ in magnas, & graves guttas se dissolvunt. *Wan.*

آرميدكي *āremīdegī.* p. *n. s.* Quies, modestia. *Cast.*

ارميدن *āremīden.* p. *V. i. q.* آراميدن *ārāmīden.* Quiescere. *Ferh.*

آرميده *āremīde*, *aremīde* & رميده *remīde* p. *part.* Quietus. *Quieto, riposato.*

ارميقاق *irmikāk.* a. *V.* [11. *a* رمق] Tenuem, & gracilem esse *funem. Wan.*

ارمين *ermīn.* p. Nom. quarti filii Regis Keikubat, *qui fuit frater minor natus Regis kejkiawus. Ferh.*

ارمينية *irmejnīet*, & *ermejnet.* a. Nomen districtus in Anatolia. *Wan.*

آرن *āren.* p. *n. s.* درسك *dirsek* t. ساعد *sāÿd.* a. 1) Cubitus. 2) Brachium. *Ferh.*

ارن *eren.* a. *V.* [4. F.] Alacrem esse *camelum. Wan.*

ارن *eren.* p. *n. s.* مرفق *mirfek* a. *i. q.* آرن *āren.* p. Cubitus. *Ferh.*

ارن *eren.* a. Nomen oppidi. *Gol.*

ارن *eren.* t. *n. s. seu in Pl.* ارنلر *erenler.* Viri. *Li uomini bravi, galant' uomini. Tef.* ¶ ارنلرده سوز بر اولور *erenlerde söz bir olūr.* Virorum est semel loqui. *Li galant' uomini non hanno, se non una parola,* ارنلر اراسنده كذب غايت عيبدر *erenler arāsinde kizb ghājet æīb tür.* Inter viros cordatos mendacium est magnum dedecus. *Trà li uomini onorati la bugia è una gran vergogna.*

ارن *erin.* a. *part.* 1) Alacer *camelus. Wan.* 2) Nom. equi, *qui fuit omejri filii Habli. Gol.*

ارن *erün.* p. *n. s.* Congregatio, coetus. *Cast.*

ارن *ürün.* a. *n. s.* 1) *Pl. a* اران *irān.* Lustra ferarum. 2) *Pl. a* ارون *erūn*, Venena, cerebra elephantorum. *Gol.*

ارنا *irnāe.* a. *V.* [4. *a* رنا] Cogere, ut obtutum figat *in aliquam rem. Wan.*

ارناف *irnāf.* a. *V.* [4. رنف] 1) Præ torpore vel lassitudine laxare, aut demittere aures *camelum. Wan.* 2) Incedere *camelum* motitando caput, *ita ut antrorsum procidat ejus pellis.* 3) Properare celeriterve incedere *hominem. Gol.*

ارنان *irnān.* a. *V.* [4. *a* رن] Vocem edere, personare. *Risonare. Wan.*

ارناود *arnāūd.* t. *Nom. gentil.* Albanus. *Albanese, Albano.*

ارناود ولايتي *arnāūd wilāietī.* t. *Nom. prop.* Albania.

ارناود داروسي *arnāūd dārūsī.* t. *n. s. comp.* Panicum. *Panico, panizza.*

ارناودلق *arnāūdlyk.* t. *n. s.* Albaniæ tractus, Albania. *L' Albania.*

ارنب *erneb.* a. *n. s. Pl.* ارانب *erānib*, & *Poetis* اراني *erānī.* Lepus. *Wan.*

ارنبة *ernebet.* a. *part. Pl.* ارانب *erānib.* Extremitas, & mucro *nasi. Wan.*

ارنبيز *ernebīz*, *ernepīz*, & ارنبيژ *ernebīj*, *ac* ارنبين *ernebīn.* p. *n. s. i. q.* طرخون *tarchūn.* Dracunculus hortensis. *Cast.*

ارنة *ürnet.* a. *n. s.* 1) Frons arboris, cui insidet lacerta. *Wan.* 2) Caseus recens. 3) Potus, *pec.* quidquid bibitur. 4) Grani species, quo injecto coagulatur lac. *Gol.*

آرنج *ārenǧ.* p. *n. s.* 1) مرفق *myrfæk.* Cubitus. *Ferh.* 2) Humeri scapulæ duæ. 3) Articuli digitorum manui juncti. *Cast.*

ارندان *erendān.* p. *n. s.* Negatio, abnegatio. *Ferh.*

ارندج *erendeǧ.* a *n. s.* Cutis nigra. *Wan.*

آرنده *ārende.* p. *n. s.* Allator, bajulus, lator. *Latore, portatore*, & *in Pl.* آرندكان *ārendegān.* Latores.

آرنك *āreng.* p. *n. s.* 1) *pro* رنك *reng.* Color. *Colore.* 2) Modus, forma. *Forma, maniera.* ¶ آرنك آرنك *āreng āreng.* Diversi coloris. رنك كريفتة *reng girīfte.* Mutuans *colorem vel modum* ex consuetudine alterius. 3) Brachium. *Braccio.* 4) Ad instar. *A guisa.* 5) Molestia. *Fastidio.* 6) Fraus, dolus. *Inganno.* 7) *pro* كنارنك *kenāreng.* Præfectus. *Ferh.*

آرنمش *arynmis.* t. *part. præt. sequentis.* Depurgatus, mundatus.

آرنمق *ārynmak.* t. *V. pas. ab* آرتمق Depurgari, mundari. *Tef.*

ارنود *arnaud.* t. *n. s. gent.* Albanus. *Sæ. V.* اناود

ارني *ürnā.* a. *n. s. pro* اراني *ürānī.* Granum lacti inspergi solitum coagulandi ergo. *Gol.*

ارنيبر *ernÿber.* a. *n. s.* Dracunculus hortensis. *Serpentina. Wan.*

آرو ārū, arū, & آري āry. t. n. f. نحل næhl a. زنبور zembur p. Apis. (& aliquando Crabro, vespa.) Pecchia, ape ¶ يبان ارو iebān arū. Fucus, vespa. Vespa.

ارو erw. a. n. f. Deceptio, fallacia. Impostura. Gol.

ارواث erwās. a. n. f. plur. a روث rews. Excrementa jumentorum. Mucrones nasi. Wan.

ارواح erwāh. a. n. f. Pl. à روح rūh. Spiritus, animæ. Spiriti, anime. Ik. ¶ اولولرك ارواحي ölülerün-erwāhy. Manes, demortuorum animæ. Spiriti.

ارواح erwāh. a. n. f. pl. a ريح rīh. Venti. Wan.

ارواح irwāh. a. V. [4. a روح] 1) Distortos habere pedes. 2) Exhalare odorem. Wan.

ارواد irwād. a. V. [4. a رود] Obambulare in societate. Wan.

ارواق erwāk. a. n. f. plur. a روق ræwk. Cornua. Wan.

اروام erwām. t. n. f. Pl. a روم rūm. urumler. Græci & Turcæ. r. An. Dic tu روميلر

اروانه erwāne. p. n. f. Camelitis. 2) Viola campestris. Ferh.

اروح erwæh. a. part. Qui anteriora pedum ad invicem pergentia habet. Wan.

ارود erwed. a. part. Negligens, & segnis. Negligente. Wan.

اروز erūz. a. part. 1) Stabilis, firmus. 2) colligens se, ac contrahens. 3) Metaph. tenax, avarus. ¶ اروز آلارز erūzül-erz. Tenax valde.

اروز ürūz. a. V. [1, 2, & 3. F.] Firmum, & stabilem esse. Gol.

اروس erūs. a. n. f. plur. pauc. a رأس rees. Capita. Teste. Wan.

اروس erūs. p. n. f. Merces, suppellex. Ferh.

اروض ürūz. a. n. f. Pl. a ارض erz. Terræ. Wan.

اروع erwæ. a. part. Pulcher vir, qui omnes in admirationem trahit. Wan.

آروغ ārūgh. p. n. f. Ructus. Rutto. Ferh. ¶ آروغ كردن ārūgh kerden. Ructare. Ruttare.

اروغ erūgh. p. n. f. Stirps, familia, vox familiaris in regione transoxana. Ferh.

اروغ ürūgh. p. n. f. 1) Pellis bovina. 2) Bubo magnus. Ferh. 3) Dies. 4) Nomen montis, cujus altitudo 40. parasangarum, inque ejus vertice 1000. fontes sunt, singuli instar fluvii Oxi. Penes authorem sit fides. Cast.

اروغ كردن erūgh kerden. p. V. 1) Concinnare pelles. Conciar le pelli. 2) Tergere, abstergere. Netare, sciugare. Ferh.

آروق ārūk. p. n. f. i. q. آروغ ārūgh. Ructus. Ferh.

اروق erwæk. a. part. 1) Qui dentes tomicos in anteriori maxilla longos habet. Wan. 2) Albo nigroque variegatus camelus. ¶ رأي آلـغول علي جمل اروق reelghūle ælā ǧemlin erwæky, vidit, vel videre sibi visus est draconem inequitantem camelo variegato, i. e. rem monstruosam ac terribilem: adagium cum quis ipse sibi terrores fingit incutitque. Gol.

اروقة erwykæt. a. n. f. plur. a روق ræwk. Cornua. Wan.

اروك ürūk. a. V. [1. & 2. F.] 1) Pascere camelum ex arbore اراك erāk dicta. 2) Ex pastu aboris اراك erāk dicta perire camelum. 3) Consisterein aliquo loco. Wan.

اروم erūm. a. n. f. 1) Origo seu radix arboris vel cornu. 2) Nom. montis, qui Solimitarum Arabum mansio.

اروم ürum. a. n. f. plur. a ارم irm. 1) Viarum lapides. 2) Sepulcra Aditarum. 3) Latera capitis antrorsum concurrentia. 4) Sepulchrales lapides. Gol.

ارومة erümet & ürümet. a. n. f. q. اصل æsl. a. Origo, radix. 2) Arboris species. ¶ نفس من اطيب آلارومة nefsün min ætjebilerūmeti, anima optimæ indolis, seu conditionis. Gol.

آرون ārūn. p. n. f. Pulchra species. Ferh.

ارون ürwen. p. n. f. Biliosus, Colericus. Ferh.

ارون erūn. a. part. 1) Alacer, lubens, lætus. 2) n. f. Venenum, toxicum. 3) Cerebrum elephanti. 4) Nom. loci in Tabristan, i. e. Hyrcania. Gol.

ارون irūn. a. n. f. plur. ab ارة iret. Foci, seu camini, in quibus extruuntur ignes. Wan.

ارون irūn. p. n. f. طوشانجل taūśānǧil. Accipiter, aquila, qui capit lepores. Astore. Ferh.

ارونان erwenān. a. n. f. Sonus. Wan.

اروناة erwenānet. a. n. f. 1) Gravis & difficilis nox. Wan. 2) Extremæ lætitiæ, vel tristitiæ dies. ¶ يوم ارونان jewmü erwenān. & اروناني erwenāni, etiam ليلة اروناة lejleti erwenāne. Nox difficilis. Gol.

اروند erwend. p. n. f. 1) pro ارفند erfend. Tygris fluvius, alias شط آلعراب śætel-āræb dictus. 2) Nom. Montis sublimis in districtu hamedanensi. 3) Experientia. Esperienza. 4) Desiderium. Brama. 5) Authoritas. Autorità. 6) Circumspectio, cautela. Accorgimento, cautela. 7) Nom. prop. patris لهراسب lehrāsb, regis antiqui Persiæ, qui fuit ex stirpe كيقباد keikæbād. Ferh. 8) Pretium. 9) Ornatus. Cast.

اروانداب erwendāb. p. Nom. prop. patris. ضحاك zohāk. qui fuit usurpator throni persici, alias ob crudelitatem suam celeberrimi. Ferh.

اروندیدن erwendiden. p. V. 1) Ignavum esse. 2) Purgare a pediculis. Cast.

اروي erwā. a. 1) plur. mult. ab اروية ürwījet. Capræ montanæ. 2) Nom. Fæminæ. Wan.

اروية erwījet. a. n. f. plur. a رواية riwājet vel juxta Gol a روا riwā. Funes, quibus adstringitur onus jumenti. Wan.

اروية ürwījet. a. n. f. Pl. pauc. راوي erāwī, Pl. mult. اروي erwā, irreg. Capra montana, rupicapra. Wan.

آروين ārwīn. & erwin. p. n. f. Experimentum, probatio. Esperimento. Ferh.

اروية erwije. p. Nom. montis, cujus altitudo 40. parasangarum, fides sit penes authorem. Ferh.

آره āre. p. n. f. Radix dentium. Ferh.

آره āra. t. n. f. Medium, interstitium. V. ارا

ارّه erre. p. n. f. بچقي bićkȳ. Serra. Sega. Ferh. ¶ ارّهء مار دندان erreï mār dendān. Serra dentibus serpentinis instructa. Sega à denti di serpente, tagliente. Ik.

ارها irhā. a. V. [4. a رها] 1) Commiseratione duci. 2) Continuum perpetuumve efficere, & asservare alicui cibum vel potum. Wan. 3) Offendere terram amplam. 4) Amplioribus pudendis uxorem ducere. Gol.

ارهاب erhāb. a. n. f. Aves non rapaces, nec venationi idoneæ, q. timidæ. Gol.

ارهاب irhāb. a. V. [4. a رهب] Terrorem injicere, minari. Minacciare. Wan.

ارهاج irhāǧ. a. V. [4. ab inusit. رهج] 1) Excitare pulverem. Wan. 2) Copiosa pluere cœlum pluvia. 3) Multis vaporibus perfusam habere domum. Gol.

ارهاص irhās. a. V. [4. a رهص] 1) Vulnerare. Wan. 2) Prima lapidum serie struere murum. 3) Efficere aliquem abundantem, compotemve omnis boni de DEO. Gol.

ارهاط erhāt. a. n. f. plur. a رهط ræht. Familiæ virorum, quorum numerus infra. 10. est. Wan.

ارهاف irhāf. a. V. [4. a رهف] Attenuare, exacuere ensem. Wan.

ارهاق irhāk. a. V. [4. a رهق] 1) Tegere. 2) Imponere quod ferendo non sit, molestia afficere. 3) Differre precationem peragendam, donec alterius adveniat hora. Wan.

ارهام irhām. a. V. [4. a رهم] In tenuem pluviam se dissolvere nubes. Wan.

ارهان irhān. a. V. [4. a رهن] 1) Pro pignore constituere. 2) Perpetuum reddere. 3) Obsidem dare aliquem. 4) Caro emere rem. Wan.

ارهاص erhās. a. part. In cujus oculorum angulis fœces se colligunt. Wan.

ارهط erhüt. a. n. f. plur. a رهط ræht. Familiæ virorum, quorum numerus infra decem est. Wan.

ارّه كش errekeś. p. n. f. comp. بچقي چكيجي bićkȳ ćekiǧī. t. Serrarius. Segatore.

ارهم erhem. a. part. 1) Herbosus locus. Wan. 2) Magis rigatus, seu proventu uberior locus. Gol.

ارهنك erhenk. p. n. f. 1) Nom. districtus dependentis a provincia بداخشان bedāchsān. 2) Officina Manetis celebris hæresiarchæ, & rel. vid. in ارتنك Ferh.

ارهون erhūn. a. part. Menstruis laborans puella. Gol.

آري ārej, & آره āre. p. n. f. 1) Radix seu pars inferior dentium. 2) Legatus, nuntius. Ferh.

آري ārā. a. n. f. Pl. اواري erwārī, i. q. معلف mi'lef, & اخية æchȳjet. 1) Præsepe, locus, ubi pabulum animalibus porrigitur. 2) Stabulum. 3) Paxillus, ad quem aut funis, quo ligatur jumentum. Gol.

آري ārī. p. particula affirmativa, i. q. اوّد ewwid t. Sic. Ferh.

آري ārȳ. t. n. f. Apis. V. آرو

آري ārī. t. adj. پاك pāk p. تميز temīz a. Purus, mundus. Puro, netto, mondo.

اري erā. a. V. Machinare in pectore dolum. Wan.

اري erī. a. V [2. F.] 1) Mellificare apem. 2) Compellere, & cogere nubem ventum. 3) Aduri inferiore sui parte ollam. 4) Adusti, & nigri quid relinquere in fundo. 5) Consuescere in eodem stabulo jumentum jumento. Wan.

اري irī. a. n. f. 1) Stabulum, locus ubi continetur jumentum. 2) pro ارة iret. Focus, caminus, locus omnis, ubi accenditur ignis. 3) Ignis. 4) Caro siccata, ac in aceto elixa. Gol.

اري iri. t. adj. غليظ ghælȳz. a. Crassus. Grosso. ¶ اري يغمور iri iaghmūr. Pluvia crassa, imber. Pioggia grossa. اري سوزلو قتي كوكلو iri sözlü, kætȳ gön-ülü inurbanus verbis

bis, durus corde. *Groſſolano di lingua, e duro di cuore.*

ارياح *eriāh.* a. *n. ſ. plur. a* ريح *ryh.* Venti. *Wan.*

ارياش *erjāś.* a. *n. ſ. plur. a* ريش *riś.* Veſtes ſplendidæ. *Wan.*

ارياف *erjāf.* a. *n. ſ. plur. a* ريف *ryf.* Regiones pabulis, & proventibus abundantes. *Wan.*

ارياق *eriāk.* a. *n. ſ. plur. a* ريق *ryk.* Salivæ oris. Imi ventres. *Wan.*

اريب *erīb.* a. *Part.* Intelligens, ingenio ac mente valens, callidus. *Wan.*

اريب *urīb.* p. *adj.* Curvus. *Ferh.*

اريبه *eribet.* a. *n. ſ.* Ampla, & capax olla, *q.* عريضة *æryzæt. Gol.*

اريج *erīg.* a. *V.* [4. F.] Fragrantem odorem ſpirare. *Vide* ارج *erg. Gol.*

اريتمق *arītmak.* t. *V.* Purificare. *V.* ارتمق

اريتمك *erītmek.* t. *V.* Liquare. *V.* ارتمك

اريحا *erīha*, *alias* رمله *remle.* a. *Nom. prop.* Rama, oppidum Paleſtinæ uno die itineris Hieroſolymis diſſitum. *Wan.*

اريحي *erīhī.* a. *part.* Amplum guttur habens. *Wan.*

اريحية *erīhījet.* a. *n. ſ.* Lætitia, gaudium ob acceptum donum. *Wan.*

اريد بريد *erīdü berīdü.* a. *n. ſ.* Medicamentum, *quod ex Segeſtanis affertur*, *referens formam diſſecti cepe. Gol.*

آرير *ārīr.* p. *Adj.* 1) Callidus, acuto ingenio pollens. 2) Sobrius, continens ſe a lege prohibitis. *Ferh.*

ارير *erir.* a. *n. ſ.* 1) Vox victoria exultantis, ut qui alea vincit. 2) *In genere* vocis ſonus, vociferatio, ſtrepitus. *Gol.*

اريز *erīz.* a. *n. ſ. i. q.* صقيع *ſækȳ*. Pruina. *Gol.*

اريس *erīs*, & اريّس *errīs.* a. *n. ſ. i. q.* اكّار *ekkār.* 1) Arator, Agricola. 2) *i. q.* امير *emīr.* Princeps, præfectus, præpoſitus pagi. 3) Nom. putei Medinenſis. *Gol.*

اريس *erīs.* p. *adj.* Perſpicax. *Ferh.*

اريسون *erīsūne.* a. *n. ſ. etiam* اريّسون *errīsūne*, & اريسيّون *erīssīūne*, *Pl. præc.* & *ſeq.* Agricolæ. *Gol.*

اريسي *erīsī.* a. *n. ſ. i. q.* اريس *erīs.* Agricola. *Gol.*

اريش *erīś.* p. *Adj.* Perſpicax, celeris ingenii. *Ferh.*

اريش *erīś.* p. *n. ſ.* 1) Stamen, ſubtegmen. 2) Palmus. *V.* ارش

اريض *erȳz.* a. *part.* 1) Obſequens, benevolus. *Wan.* 2) *pro* عريض *ærȳz.* Latus, & *conjunctim* اريض عريض *erȳzun, ærȳzun.* ¶ جدي اريض *gedjī erȳz.* Hædus pinguis, & diſtentus, & hædus carpendo pabulo idoneus. ارض اريضة *erzȳ erȳzæ*, terra proventu læta, amæna & conſpectu grata. 3) *i. q.* خليق *chælȳk.* Conveniens *vel* dignus ¶ كلّ اريبٍ للعليّ اريضٌ *küllü erībin lil-ælīji erȳzun.* Intelligens quisque rei excelſæ idoneus, & aptus, *vel* ea dignus. 4) Purus, mundus. *Gol.*

اريط *erȳt.* a. *n. ſ.* Vir nobilis, ſucceſſione carens. *Wan.*

اريغ *arȳgh.* p. *n. ſ.* نفرت *nefret.* a. استنفار *iſtinfār* a. 1) Averſio, indignatio ex dictis alicujus. *Averſione.* 2) Odium. *Abborrimento. Wan.*

اريق *ürejk.* a. *n. ſ.* 1) Malum, infortunium. *Disgrazia.* 2) Verſicolor *camelus.* ¶ جاء بامّ الرّبيق على اريق *giāe bi ümmirrübejkȳ ælā ürejkyn.* Adduxit draconem in variegato *camelo*, *i. e.* terriculum, & rem prodigioſam, *Adagium. Wan.*

اريقط *arjkæt.* a. *n. ſ.* Diminutivum cognominis ارقط *erkæt*, *quod tribuitur* حميد بن ثور *hæmīd ibn ſewr. Wan.*

اري قوشي *arī kūśī.* t. *n. ſ.* Merops. *Apiaſta.*

اريك *erīk.* a. *n. ſ.* 1) Nomen vallis. *Wan.* 2) Solium, *ſeu* recubitorium ornatum. *Gol.*

اريک *erik.* t. *n. ſ.* Prunum. *V.* ارک

اريک *irin-* & *erin-* t. *n. ſ.* Pus, ſuppuratio.

اريكان *ürejkān.* a. *Dual.* Duo montes Becritarum Kelabiorum. *Gol.*

اريكة *erjket.* a. p. *n. ſ.* 1) Obductio vulneris. 2) Thronus, ſolium, *ſeu* recubitorium ornatum. *Trono adobbato. Cum vero* locus ornatus recubitorio caret, vocatur حجله *hægiæle. Wan. Ferh.* ¶ اريكه نشين *erikenisīn.* Solium occupans. *Aſſiſo nel trono. Ik.*

اريل *ürejl.* Nom. propr. viri, *ut* fil. Waliæ, fil. Harit. *Gol.*

اريلق *irīlyk.* t. *n. ſ.* Craſſities. *Groſſezza.*

اريم *erīm.* a. *part. i. q.* احد *æhæd.* Ullus, quiſquam. *Gol.*

اريمك *erīmek.* t. *V.* Liqueſcere, liquefieri *V.* ارمك

آرين *ārīn.* p. *n. ſ.* Cubitus. *Vid.* آرن *āren. Ferh.*

ارينة *ürejnet.* a. *n. ſ.* Locus quidam, *ſeu* tractus Medinæ. *Gol.*

ارينيّة *ürejnījet.* a. Nom. aquæ. *Gol.*

آز *āz.* p. *n. ſ.* حرص *hyrs* a. طمع *tæmæ** a. 1) Aviditas. 2) Gula, concupiſcentia. *Avidità, cupidiggia.*

آژ *āj* p. *n. ſ.* 1) Quies, tranquillitas. *Ferh.* 2) Ingenioſus doctus. 3) *i. q.* پرهيزكار *perhizkār.* Abſtinens. *Caſt.*

از *az* & *ez.* t. 1) *part.* Parum, modicum. 2) *adj.* Rarus paucus. *Poco.* ¶ از آدم *āz ādem.* Pauci homines. *Poca gente*, بوقدر كاره قادر اولان از كمسه دكلدر *bukadar kāre kādyr olān az kimſe degüldür.* Qui tanta efficere poteſt, non eſt exiguus homo. *Chi può far opere così fatte, non è uomo da poco.* بو قصّه از قصّه دكلدر *bu kyſſæ az kyſſæ degül dür.* Hæc res non eſt parvi momenti. *Queſta coſa non è poca coſa.* بر از *bir az*, & *bir ez.* Parum. *Un poco.* بر از زمان *bir az zemān.* Aliquantum temporis, pauliſper. *Poco tempo. Ik.* بر ازدن *bir ezden.* Paulo poſt. *Poco doppo. Sed hæc meliùs ſcribes* برز *birez* & برزدن *birezden. Eaque invenies in* برز *az* ol. Diminui, rareſcere, & decreſcere. *Sminuirſi, ſcemarſi, calare.* & ازالمق *azālmak, in eadem ſignificatione.* مگر پک از اوله *meger pek az ola.* Non niſi valde parum. از ايله گچنور *āz ile gećinūr.* Paucis contentus, paucis victitat. *Se la paſſa con poca coſa.* از چوق *āz ćiok.* Nonnihil. *Qualche poco, alquanto.* ازدن چوقدن *āzdan ćioktan. fere idem.* Quadantenus. *Qualche poco.* پک از بولنور *pek āz būlunūr.* Valde parum invenitur, rarum eſt, & perpauci inveniuntur, rari ſunt. *Si trova, & ſe ne trova poco, ſi trovano, e ne trovano pochi.* ازي چوغه طوت *azȳ ćiogha tut.* Parum pro multo reputa. *Prendi il poco per aſſai.* از زمانده *az zemānde.* Intra breve, exiguum temporis ſpatium. *In breve tempo.* از زماندن اوّل *az zemānden ewwel.* Ante paucum tempus. *Avanti poco tempo, poco avanti.* از قالدي *az kāldī.* Fere. *Quaſi.* & Parum abfuit, از قالدي اوله يازدي *az kāldī öle iāzdī* & يقين قالدي كه اوله *iakȳn kāldȳ ki öle. Kyrk.* Parum abfuit, quin moreretur. *Poco à mancato di morire, ò che non moriſſe.* از كورمک *az görmek* & از سچمک *az ſećmek.* Parum videre, cæcutire. *Veder poco.*

از دشلري *az diśleri.* t. *n. ſ. comp.* Molares dentes: & *V.* آزو

از *ez* p. [& *ſæpe loco ejus* ز *zi*] *præpoſitio ſignificans* à, ex, de. *Dà* ¶ از ما *ez mī.* A nobis, ex nobis. *Dà noi.* از اين جانب *ez īn ğiānib.* Ex hac parte. *Cum ſit regreſſus ad narrationem, altera interruptam. Dà queſta parte, dall' altra parte. Ik.* از اين جمله *ez in ğiümle.* Ex his omnibus. *Da tutti queſti. Ik.* از براي *ez berāj.* Pro, propter. *Per, per cagione* از براي انكه *ez berāi anki.* Eo quod, quia. *Perche, per cagione che.* از بهر ايشان *ez behri iśān.* Eorum gratia. *Per amor loro, per loro.* از بهر ديدن *ez behri dīden.* Spectandi gratia. *Per vedere.* از دور *ez dūr.* A longe, eminus. *Dà lontano.* از ميان *ez mijān.* E medio. *Dal mezzo* از نو *ez new.* De novo, denuo. *Di nuovo.* از آن باز *ez ān bāz* Abinde. *Dà quel tempo in quà.* از آن جا *ez ān ğiā.* Illinc, inde, deinde. *Di là, d' indi,* از پاي افتادن *ez pāj üftāden.* Prolabi, decidere, labi facultatibus, authoritate vix aliquod priſtini ſplendoris veſtigium obtinere. *Cadere ò eſſer caduto in diſgrazia, in miſeria.* از بالا *ez bālā.* Deſuper. *Di ſopra, da alto.* ازو توف برد *ezo tewk bürd.* Præripuit ei palmam. *Gli levò dalle mani la vittoria.* از پيش *ez pīś.* Ab ante. *D' avanti.* از پس *ez pes.* A tergo, pone, poſt. *Da dietro.* از كجا *ez küğiā.* Unde. *Da doue, donde* از كجاست *ez küğiāſt.* Unde nam eſt? *D'onde è?* از فرود *ez fürūd.* Deorſum. *Da ſotto.* * *Expreſ. figura: poetica:* از آتشها دودي نديده *ez āteśchā dūdī nedīde.* Fortunæ non expertus viciſſitudines. از ان باز *ez an bāz.* Ab eo tempore. از باران گريخته و زير ناودان آمده *ezbārān girīchte we zir nāwdān āmede.* Evitavit ſcyllam, & incidit in charybdim. از پاي افتاده *ez pāī üftāde.* & از پاي درآمد *ez pāī derāmed.* Qui in miſeriis & ærumnis verſatur. از پرده برون شد *ez perde bürūn śud.* Modum tranſgreſſus eſt. از بز برند بپاي بز در پندند *ez bez bürend be pāī bez der pendend.* Inde juſtum emergit pretium. از بن دندان *ez būnī dendan.* از بن كوش & از بن سي ودو *ez būnī sī ü dū*, & *ez būnī kūs.* Ex toto corde. از پوست برون شد *ez pūst bürūn śüd.* Modum exceſſit. از خانهء جغد باز نيايد *ez chāneī ğiughd bāz niājed.* Ex ſtirpe ignobili non prodit proles generoſa. از خاك بر گرفتهء او *ez chāk ber giriſteī o.* Ejus cliens & aſſecla eſt. از دگر كرد *ez diger kerd.* Averſatus eſt illud. از دل آمد *ez dil āmed.* 1) Id ei ſuggeſſit animus. 2) Non ſucceſſit. از سر انگشت *ez ſer engiuśt.* Temere, & indeconſiderate. از سر خواستن *ez ſer chāſten.* Caput periculo objicere. از سر ما در گذر *ez serī ma der güzer.* Sine nos. از سر نهاد *ez ſer nihād.* Invertit. از سر وا كرد *ez ſer wākerd.* Excitit e memoria. از طاق دل افتاد *ez tāk dil üftād.* Non eſt conſecutus intentionem ſuam از طبق حالي بر افتاد *ez tæbæk hālī ber üftād.* Mane factum eſt. از فلان چيز دندان بر كندم *ez filān ğīz dendān ber kendem.* Spem omnem alicujus rei abjeci. از گاو كنج ميخواهد واز ماهي درم *ez gāw keng michāhed we ez maī direm.* Valde avarus eſt. از كعبه چو بگذري *ez kabeī ciū*

čiū begüzerī. Poſt rei finem. از كلها چه كل ez gülchā či gül. E quanam origine es. از مار ما رپچه زايد ez mār mār piće zājed. E mala ſtirpe mala progenies. از ماست پر ماست ez māst pür māst. Aquilam ſagitta tetigit. از من در كذر ez men der guzar. Culpam mihi condona meam. ازو آزادي كرد ezo āzādī kerd. Declaravit eum liberum. از و بازي & از و باز خورد ez o bāz chored & ازو بازي خورد ez o bāzī chored. Ab illo læſus eſt. ازو بر بست ez o ber beſt. Inde vtilitatem percepit ازو پهلو تهي كرد ezo pehlū tehī kerd. & از و پهلو كرد ezo pehlū kerd. Receſſit procul ab eo ازو دست برد ezo deſt bürd. Præripuit illi palmam. ازو دكر كرد ezo diger kerd. Faciem ab illo avertit. ازو دل پر داشت ezo dil pürdāśt. Illi offenſus fuit. ازو دندان بر كن ezo dendān ber gun. Abjice ſpem hujus rei. از و زاغ كرفت ez o zāgh girift. Decepit illum. ازو طرف بر بست ezo tæræf ber beſt. Inde fructum percepit. ازو طرفي نبست ezo tæræfi nebeſt. Non profuit illi. ازو طوف برد ezo tæwk bürd. Vicit eum. ازو فقاع كشايد ezo fükāæ küśāied. 1) Illi blanditur. 2) Seſe jactat. ازو كرانه كرد ezo kerāne kerd. Receſſit inde. ازو كلاغ كرفت ezo kelāgh girift. Decepit illum. ازو كناره كرد ezo kenāre kerd. Receſſit ab illo. ازو كوي برد ezo kōī bürd. Præceſſit eum. از وي دامن افشاند ez wei dāmen efśāned. Reliquid illum. از وي در كذر ez wei der guzer. Veniam illi concede. از وي كوتهي كرد ez wei kūtæhī kerd. Id ei in mentem venit. از هم فرو ريخت ez hem fürū richt. Conturbatus animo fuit. از هيچ و برانه دود نمي آيد ez hīć wirāne dūd nemi āied. Quid pauper contra potentem? ازين دست ezin deſt. Hac ratione. ازين سپس ezin ſepes. Poſtea. *Secundum dialectum Pedechſchanorum.*

ازّ ezz. a. V. [1. & 2. F.] 1) Inſtigare. 2) Miſcere. 3) Colligere in unum locum, accumulare. *Wan.* 4) Accendere. 5) *n. ſ.* Motus *ſeu* pulſus arteriæ. 6) Dolor ac morditatio *in vulneribus aliisque rebus.* 7) Coitus. 8) Mulſio vehementior *camelitis.* 9) Effuſio & bullitio *aquæ.* 10) *i. q.* اختلاط ychtilāt. Commiſtio, confuſio. *Gol.*

ازا ezā. p. n. ſ. Maſtix. *Maſtice. Ferh.*

ازا izā. a. n. ſ. 1) Id quod ſupponitur receptaculo *aquæ.* 2) Locus, ubi effunditur urna. 3) Res ex adverſo reſpondens. *Wan.* 4) *i. q.* سبب ſebeb. Adminiculum vitæ, commoditas. ¶ ازاء العيش izāül-ȳś. Vitæ commoditas. ازاء الحرب izāül-hærb. Qui accendit prælium, initque & ſuſtinet. ازاء الامر izāül-emr. Qui præeſt negotio, qui illi inſiſtit cum ſtudio. ازاء المال izāül-māl. Adminiſtrator opum. *Gol.*

ازاب ezāb. a. Nom. aquæ, quæ Ambaritarum eſt. *Gol.*

ازابي ezābi. a. n. ſ. 1) Certum genus ambulationis. 2) Lætitia. *Wan.*

ازابي ezābī. a. n. ſ. plur. ab ازبي üzbī. Mala, res difficiles. *Gol.*

ازاج azāg. a. n. ſ. plur. a ازج ezeg. Aedificia portus oblongi inſtar. *1, an.*

ازجق & ازاجق azāgik. t. adv. dimin. Paululum. *Un pochetto.*

ازاحة izāhæt. a. V. [4. a ازح] 1) Ammovere *rem a loco ſuo. Wan.* 2) Perficere *negotium. Gol.*

ازاخة izāchæt. a. V. [4. a ازخ] *i. q. præc.*

آزاد āzād. p. adj. 1) بي قيد bī kæīd. Sine vinculo, liber. *Libero.* 2) *Improp.* Anachoreta, *quaſi qui omnibus rebus mundanis renuntiavit.* 3) Color albus, *juxta illorum ſyſtema quaſi carentia coloris.* 4) Arbor *apud Medicos*, quæ natura ſua nullum fructum portat. 5) *Apud Poetas* arbor procera in altum agens ramos, quæ natura ſua nullum fructum portat, *pec.* Cupreſſus. 6) Species arboris, *creſcens in provincia* غيلان *ghȳlān a 60. ad 70. orgias alta, pinui ſimilis.* 7) Nomen urbis *in provincia* نخجون *nāchgewān.* 8) Nomen ſpeciei piſcium in mari *circa provinciam* غيلان *ghȳlān.* 9) Species arboris, *cujus folia & frondes virides mortiferæ ſunt avibus.* 10) Species arboris ازرنه *ejerne* dictæ, *quæ in montoſis regionibus Perſiæ frequens eſſe dicitur. Ferh.* 11) *uſit.* Ingenuus, nobilis. 12) Innocens. 13) Sincerus. 14) Virgo. *Caſt.* ¶ آزاد ا āzāde. Liberare, manumittere, abſolvere, & eximere. *Porre in libertà, Rilaſciare, licenziare.* آزاد ا āzād ol. Liberari, dimitti. سرو آزاد ſerwī āzād. Cedrus, cupreſſus libera, ſeu procera. *Cedro, cipreſſo alto.*

ازاد ezād. p. *i. q. præc.*

آزادازكاري āzādezkari. p. n. ſ. comp. Liber & immunis ab alieno opere. *Caſt.*

آزاد خلق āzād chælk. p. n. ſ. comp. Univerſi homines.

ازاد خلق ezād chulk. p. comp. Perfectus tam quoad conſtitutionem corporis quam ad qualitates animi. *Ferh.*

آزاد درخت āzād diræcht. p. n. ſ. comp. Species arboris in provincia طبرستان *Tæbæristān,* تاجك *tāgik dictæ cujus flos gratum ſpirat odorem, baccæ vero comedi nequeunt, ſed ex illis coronæ precariæ formantur. Ferh.*

ازادلق

آزادلق āzādlyk. t. n. ſ. Libertas, immunitas. *Libertà.* ¶ آزادلق ويرمك āzādlyk wīrmek, *i. q.* آزاد ا āzād e. Libertate donare. آزادلق كاغدي āzādlyk kāghydȳ, & آزاد كاغدي āzād kaghydȳ Charta, *ſeu* litteræ libertatis. *Carta di libertà.*

آزادلمق āzādlamak. t. V. Liberare.

آزادلو āzādlū. t. adj. Liber, & libertate donatus. *Libero, franco.*

آزاد مردي āzād merdī p. n. ſ. comp. Libertas. *Libertà. Caſt.*

آزاد ميوه āzād meīwe. p. n. ſ. comp. Genus dulciarii, *quod conficitur ex ſaccharo, amygdalis, ciceribus, ſeu tragematibus decorticatis, & anguriæ ſemine. Ferh.*

آزادوار āzādwār. p. n. ſ. comp. 1) Genus toni in arte muſica. 2) Nom. prop. pagi *ubi præſtantiſſimi creſcunt fructus, præſertim uvæ. Ferh.*

آزاده āzāde. p. part. *i. q.* آزاد āzād. Liber & vacuus *à curis.* 2) Eximius. ¶ مرد آزاده merdī āzāde. Vir liber, nobilis, eximius, ingenuus. *Uomo franco. libero, inſigne. Ik.* آسوده و آزاده āsūde wü āzāde. Quiete, & libertate fruens. *In quiete, e libertà. Ik.* آزاده خرام āzāde chyrām, comp. Libere incedens, *ſeu* ſoluti inceſſus. *Di paſſo franco. V.* بي باك. شويله آزاده و آواره كزدي śöile āzāde wü āwāre gezdi. Sic liber & vacuus obambulavit. *Così libero, e ſciolto camino. Eb.* آزادۀ قيد عشق āzādeï kæidī æśk. Liber à vinculis amoris. *Libero da legami d'amore. Ik.* * *Expr. poet.* آزادهدار āzādedār. Thraſo. *Vantatore. Ferh.*

آزاده āzāde. a. part. 1) Liber. *Libero.* 2) Perfectus. *Perfetto.* 3) Inculpabilis. *Intatto, puro. Wan.*

آزادي āzādī. p. n. ſ. 1) Libertas. *Libertà.* 2) Laus *Lode.* * *Expreſ. poet.* آزادي او كويد āzadiī ò gojed. Ejus præconia & laudes celebravit. *Ferh.*

آزار āzār. p. n. ſ. سوكش sögüś. 1) Increpatio, objurgatio. 2) Vexatio. *Sgridamento, rimprovero, moleſtia, faſtidio.* ¶ اضرار و آزار yzrārü āzār. Damnificatio, & moleſtatio. *Danni, & oltraggi. Sæ.* 3) آزار āzār eſt *part. comp. à verbo* آزردن *āzürden, & ſignificat* انجديجي *ingidigī.* Moleſtans, increpans. *Ferh.* ¶ دل آزار dil āzār, & جان آزار giān āzār. Cor, animum affligens, *hoc eſt,* moleſtus, atrox. *Atroce.* آزار خاطر چكمك āzārī chātyr ćekmek. Animi moleſtiam pati, angi. *Affligerſi nell' animo. Sæ.* آزار ا āzār e. & آزار ويرمك āzār wīrmek, *i. q.* انجتمك ingitmek, Moleſtare, convitiari. *Moleſtare, affligere, ſgridare.* وزراسنه آزار ايدوب

wüzerāſine āzār idūp. Increpatis conſiliariis. *Sgridati li ſuoi conſiglieri. Eb.*

آزار āzār. p. n. ſ. i. q. درهم dirhem. Nummus, drachma. *Ferh.*

ازار izār. a. n. ſ. 1) Velum, ſindon, *quam fæmina capiti impoſitam promittit ad talos, vel medias ſuras. Wan.* 2) Vox, qua ovis ad mulctum convocatur *izār izār dicendo. Gol.*

ازار izār. p. n. ſ. 1) Fundus *aquæ, vel maris.* 2) Mulier. 3) Subligaculum. *Ferh.*

ازارپا izārpā. p. n. ſ. comp. شلوار ſælwār t. Braccæ. *Ferh.*

ازارة izāret. a. n. ſ. Velum mulieris. *Wan.*

ازارة izāret. a. V. [4. a زور] Ducere viſitatum. *Wan.*

آزاردن āzārden. p. V. Offendere, contumelia afficere, *Caſt.*

آزاررسان āzārreſān. p. part. comp. Moleſtiam cauſans. *Faſtidioſo, oltraggioſo. Ik.*

آزارش āzāriś. p. n. ſ. Offenſio, moleſtatio. *Ferh.*

آزارقة azārekæt. a. n. ſ. Nomen ſectæ heterodoxæ Muſelmanorum, originem trahens a نافع nāfȳ filio حنيفه hænīfe. *Viguit tempore Chalifarum, & ſæpius de imperio cum illis certavit, maxime in regionibus* اهواز *ehwāz &* عراق عجم *ȳrākī āgem, usque dum a chalifis* يزيد *jezīd, &* عبد الملك *æbdel-melek devicta, & in regionem* خوراسان *chorāsān, compulſa fuit, ubi pededentim diſparuit. Ita Herbelotius, Maraccius præterea addit: Sic vocantur aſſeclæ ſectæ Mohamedanorum, qui deſciverunt ab obedientia adverſus* عثمان *osmān &* علي *ælī, & propterea ad Chæwārig, i. e. Schiſmaticos referuntur. Damnant hi infidelitatis omnem reum peccati lethalis, & cenſent, juſtum eſſe, diſcedere ab obedientia pontificis, quando adverſatur legi.*

آزارلمق azarlamak. t. V. سوكمك sögmek t. Increpare, objurgare. *Sgridare, riprendere.*

ازارود ezārūd. p. Nom. prop. regionis in provincia Transoxana. *Ferh.*

ازاري p. āzārī. 1) *i. q.* آزار āzār. 2) Inſolens. *Inſolente. An.*

ازاريدن āzārīden. p. V. Moleſtare, affligere.

ازاز ezāz. a. n. ſ. Murmuratio bullientis *ollæ & ſimilium rerum. Gol.*

ازازدم ezāzdem. p. n. ſ. Phaſcolus *Fagiuolo. Ferh.*

آزاغ āzāgh. p. n. ſ. Res, cujus interius nigrum & ſpiſſum. *Caſt.*

آزال āzāl. a. n. ſ. plur. ab ازل ezel. Aeternitates. *Gol.*

آزال

ازال *ezāl.* a. 1) Nom. Sanaæ, quæ metropolis Arabiæ felicis. 2) Nom. conditoris ejus, qui fuit fil. Joctan. *Gol.*

ازالت *izālet.* a. *V.* [4. *a* زول] 1) كيدرمك *gidermek* t. Amovere, dimovere. *Wan.* 2) Facere ut quid deficiat, cesset. *Slontanare, togliere, far perire.* ¶ خاطردن ازاله و اخراج بيورميوب *chātyrden izāle wü ychrāğ bujürmaiūp.* Non amoveat à memoria, non obliviscatur. *Si compiaccia di non scordarsene. Ll.* كرچه الم جراحت ازالهء راحت اتدي *gerċi elemi ğerāhæt izālei rāhæt ittī.* Quantumque dolor vulneris quietem illi adimeret. *Benche non potesse trovar quiete per il dolore della sua ferita. Sæ.* ازالهء صبر و آرام و ديدهء غمديدهيه نوم تطرقن حرام اتمكين *izālei sæbrü ārām, we dīdei ghæmdīdeje newmi tetærrukyni hærām itmeğin.* Quia tollebat ipsi patientiam & quietem, oculisque afflictis ejus somnum adimebat nocturnum. *Perche ciò gli faceva perdere la pazienza, e la quiete, & levava agli occhi suoi dolorosi il sonno, & il riposo. Sæ.*

ازالتمق *azāltmak.* t. *V.* تقليل *tæklīl* e. t.)(ارتزمق) Minuere, diminuere. *Sminuire, scemare.* ¶ بها ازالتمهسي *behā azāltmasi.* Diminutio pretii. *Abbassamento del prezzo.*

ازالمق *azālmak.* t. *neut. pass.*)(چوغالمق) Diminui, decrescere. *Scemarsi, calare menomare.*

ازاله *izāle.* a. *n. f.* Amotio *V.* ازالت

آزام *āzām.* a. *n. f. pl. ab* ازمة *ezemet.* Portæ. *Gol.*

ازام *ezem.* a. *V.* [4. *a* زأم] Aversare, abhorrere. *Wan.*

ازام *üzām.* a. *n. f.* Annus sterilis, penuria gravis. *Gol.*

آزان *āzān.* p. *adv.* Sine honore, quiete. *Cast.*

ازآن *ezān.* p. Ab illo, ex eo, inde, exinde *V.* in از

ازاهيق *ezāhyk.* a. *part.* Celeri, rapidoque cursu pollens *equus. Wan.*

آزايش *āzājiś.* p. *n. f. i. q.* ازمايش *āzmājiś.* Probatio. *Cast.*

آزب *āzib.* a. *part. i. q.* ضامر *zāmir.* Gracilis medio corpore *camelus. Gol.*

ازب *izb.* a. *part.* 1) Contemptus. *Wan.* 2) Minutis ossibus præditus & simul corpulentus. 3) *i. q.* ضاوي *zāwī*, Pumilio, nanus. 4) ازب *āzib*, horribile quid *Gol.*

ازب *ezeb.* a. *part.* 1) Hirsutus, pilosus. *Piloso.* 2) Ferus & hirsutus *camelus.* 3) Mons herbifer. *Wan.*

ازب *ezib.* a. *part.* 1) لئيم *leīm*, ناكس *nākes* p. Ignobilis. *Wan.* 2) Longus, procerus. ¶ ازب حزب *ezibün hæzibün, i. q.* داهية *dāhījet.* Monstrum hominis, horribilis *vir. Gol.*

ازبّ *ezebb.* a. *part.* Fœcundus ac herbis pabuloque, *etiam* frugibus luxurians *campus. Gol.*

ازباب *ezbāb.* a. *n. f. plur. a* زبّ *zübb.* Membra virilia. *Gol.*

ازباب *izbāb.* a. *V.* [4. *a* زبّ] Declinare diem in vesperum, vesperascere. *Wan.*

ازبة *ezbet.* a. *n. f.* 1) Calamitas, penuria. 2) Sterilitas anni. *Gol.*

ازبر *ezber.* a. *part.* Præpotens, validus. *Wan.*

ازبر *ezber.* p. t. *adv.* & ازبردن *ezberden.* Memoriter. *A mente.* ¶ ازبردن اوقمق *ezberden okumak.* Recitare memoriter. *Recitar à mente. Ferh.*

ازبرلمك *ezberlemek.* t. *V.* Discere memoriter, ediscere. *Imparar à mente.*

ازبرم *ezberm.* p. *adv.* Memoriter. *Ferh.*

ازپز *ezpez.* p. *adj. i. q.* زيرك *zejrek.* p. Ingeniosus, callidus. *Gol.*

ازبي *ezba, ben.* a. *n. f. i. q.* عدو *ædw.* Exorbitantia. *Gol.*

ازبي *ezbī.* a. *n. f. plur. ab* ازابي *ezābī.* Species incessus. *Gol.*

ازبي *üzbī.* a. *n. f. Pl.* ازابي *ezābī.* 1) Malum. 2) Res magna ac difficilis. 3) Velocitas. 4) Alacritas. *Wan.*

ازبير *ezbīr.* p. *adv. i. q.* ازبر *ezber.* Memoriter. *Ferh.*

ازبئرار *izbīrār.* a. *V.* [4. *a* زبئر] 1) Canem conquatere pellem arrectis pilis. 2) Crescere pilos *camelo. Wan.*

ازتمق *azytmak.* t. *V. pro* آزدرمق *azdurmak.* t. Pervertere, & efferare. *V.* آزدرمق ¶ يول ازتمق *iol azytmak.* Facere, ut quis aberret à via. *V. in* غول

آزج *āzüğ*, & ازاج *izāğ.* a. *n. f. plur. sequ.* ازج *ezeğ. Wan.*

ازج *ezeğ.* a. *n. f. Pl.* آزاج *āzāğ* & ازج *üzeğ*, *i. q.* سغ *sægh* p. Aedificii genus oblongum & fornicatum, porticus instar. ¶ باب الازج *bābül-ezeğ.* Vicus quidam Bagdadi. *Wan.*

ازج *ezeğ.* a. *part.* 1) Magna & tenuia supercilia habens *vir.* 2) Celeripes *strutio camelus. Wan.*

ازخ *ezīğ.* a. *part. i. q.* اشر *eśir.* Hilaritatis modum excedens, petulans, insolens. *Gol.*

ازجا *izğiā.* a. *V.* [4. *a* زجا] Agere camelos. *Wan.*

ازجاج *izğiāğ.* a. *V* [4. *a* زجّ] Obducere inferiorem partem perticæ ferro. *Wan.*

ازجاك *izğiāk.* a. *V.* [4. *a* زجك] Lassari, defatigari *jumentum alicujus. Wan.*

آزج

ازجة *izğet.* a. *n. f. plur. a* ازج *ezeğ.* Aedificiorum genera oblonga. *Gol.*

ازجّ *ezğiüğ.* a. *n. f. plur. a* زجّ *züğğ.* Extremitates cubitorum. *Gol.*

ازجي *ezğiā.* a. *compar.* Aptior, & expeditior *exequendæ rei. Gol.*

آزح *āzæh.* a. 1) *n. f.* حسرة *hæsret.* Suspirium. 2) دريغ *dirīgh.* p. *particu.* Heu!

ازحاف *izhāf.* a. *V.* [4. *a* زحف] 1) Lubricare pedem *cameli ob lassitudinem.* 2) Lassari *jumentum. Wan.*

آزخ *āzæch.* p. *n. f.* Putamen vitis, sarmentum. *Potatura. Ferh.*

آزخ *āzuch.* p. *n. f.* 1) Nux putrida, & vacua. 2) Equus, qui a dextra ducitur, *vul.* Equus honorarius. *Ferh.* 3) Macula in facie. *Cast.*

آژخ *ājuch*, *etiam* آژيخ *ājych.* p. *n. f.* Lippitudo oculi. 2) Verruca, 3) Enucleatum *aliquid. Ferh.*

اژخ *ejech.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

ازخش *ezchæś.* p. *n. f.* Fulmen. *Saetta. Ferh.*

ازد *ezd.* a. Nomen viri, *qui est auctor tribus in Arabia. Wan.*

ازدا *izdā.* a. *V.* [4. *a* زدو] Facere quod æquum est, bene mereri. *Gol.*

ازدب *ezdeb.* p. *particula admonitiva, i. q.* مكير *meger.* Cave, ne intres. *Ferh.*

ازدبا *izdiba.* a. *V.* [8. *a* زبا] Portare, auferre. *Wan.*

ازدجار *izdiğiār.* a. *V.* [8. *a* زجر] 1) Prohibere. 2) Prohiberi. *Wan.*

ازدحام *izdyhām.* a. 1) *V.* [8. *a* زحم] Confluere, concurrere. *Concorrere.* 2) *n. f.* غلبه *ghælebe*, & *vul. kalabalyk, q.* غلبهلق *ghælæbælyk.* t. Turba. *I. Tef.* ¶ ازدحام ناس *izdyhāmi nās*, & ازدحام انام *izdyhāmi enām.* Concursus, & compressio hominum. *Concorso, e folla di gente. Sæ.* ازدحام قلوب غلبه ايله كيرديلر *izdyhām kylūp ghælebe ile gīrdīler.* Inter turbam confluentem irrepserunt. *Entrarono nella folla, colla folla.*

ازدر *ezder.* p. *adj.* لايق *lāik.* a. Dignus. *degno. Ferh.*

اژدر *ejder*, & اژدرها *ejderhā.* p. *n. f.* Draco. *Drago, dragone. Ferh.*

ازدرا *izdirā.* a. *V.* [8. *a* زري] Aspernare, despicere. *Sprezzare. Wan.*

ازدراد *izdirād.* a. *V.* [8. *a* زرد] Deglutire. *Inghiotire. Wan.*

ازدراع *izdirā'.* a. *V.* [8. *a* زرع] Seminare. *sementare. Wan.*

ازدرام *izdirām.* a. *V.* [8. *a* زرم] Deglutire. *Wan.*

ازدران *ezderāni.* a. *n. f. dual. i. q.* منكبان *menkijāni.* Humeri, armi. ¶ جاءيضرب بازدرانه *ğiāe jæzribü bi ezderānihi.* Venit vacuus. *Gol.*

آزدرمق *āzdürmak.* t. *V.* ازتمق *azytmak* t. اضلال *yzlāl* e. آيارتمق *aiārtmak.* t. 1) Depravare. 2) Facere, ut quis a via aberret. 3) Seducere. 4) Subornare. 5) Efferare. *Disuiare, corrumpere, sedurre, far errare, inferocire.* ¶ يول يولن آزدرمق *iol*, & *iolyn āzdürmak.* Deviare, a via aberrare. *Smartir la strada.* جنت يولن آزدروب *ğennet iolyn āzdürūp.* Deviando, deflectendo a via Paradisi, salutis. *Deviando dalla strada del Paradiso. Tef.*

ازدرمك *ezdürmek.* t. *V.* Obterere, & obteri jubere. *Minuzzare, far pestare. Transf. ab* ازمك

اژدرها *ejderhā.* p. *n. f.* 1) Draco. *Drago.* 2) Vir fortis, & strenuus. *Uomo valloroso.* 3) *Secundum* فردوسي *ferdūsī in suo libro* شاه نامه *śāh nāme dicto*, Rex crudelis, Tyranus *generaliter*, in specie *autem de Rege* ضحاك *zohāk dicitur.* 4) Signum in vexillo. *Ferh.*

ازدست *ez deft.* p. *n. f. comp. i. q.* زير دست *zīr deft.* Subditus, obediens. *Ferh.*

ازدست پزا *ez deft pezā*, *vel* ازدست فزا *ez deft fezā.* p. *n. f. compos.* 1) Cirrus in sincypite. 2) Litteræ regum, quibus immunitas a tributo alicui datur. *Ferh.*

از دست فرا *ez deft ferā.* p. *n. f.* Panis azymus, tenuis, *super lamina ferrea vel fictili in sartagine coctus. Cast.*

ازدعاب *izdiāb.* a. *V.* [8. *a* زعب] Portare. *Wan.*

آژدف *ājdef.* p. *n. f.* 1) زعرور *zærūr.* a. Pruna sylvestria. 2) Arbustum ipsum. *Ferh.* 3) Aquila, *captor leprorum*, *pec.* nigra. *Cast.*

اژدف *ijdef.* p. *n. f.* آلج *āliğ.* t. Mespilum *Nespila frutto. Ferh.*

ازدفار *izdifār.* a. *V.* [8. *a* زفر] Aufferre. *Wan.*

ازدفاف *izdifāf.* a. *V.* [9. *a* زفّ] Mittere *uxorem in domum mariti. Wan.*

ازدق *ezdæk.* a. *comp.* Veracior. *Gol.*

ازدقام *izdikām.* a. *V.* [8. *a* زقم] Deglutire. *Inghiotire.*

اوزدك & ازدك *özdek.* t. *n. f.* 1) Radix *arboris.* 2) Truncus. *Tef.*

ازدلاف *izdilāf.* a. *V.* [8. *a* زلف] 1) Præcedere, præire. *Wan.* 2) Accedere. *Gol.*

اژدم *ejdüm.* p. *n. f.* Pannus coactilis bifidus *ephippio subdi solitus. Cast.*

ازدمال *izdimāl.* a. *V.* [8. *a* زمل] Ferre, aufferre rem aliquam *Wan.*

ازدمام *izdimām.* a. *V.* [8. *a* زمّ] Tollere. *Levare, alzare. Wan.*

ازدمي *ezdemī.* p. *n. f.* Nomen animalis cujusdam. *Ferh.*

آزدن *āzden.* p. *V.* Transfodere *pugione, cultro,* acu pungere aliquem. *Ferh.*

آژدن *āǰden.* p. 1) *V.* Transfigere acu aliquid. *Ferh.* 2) Fingere, colore imbuere. 3) *n. f.* Aquila variegata. *Cast.*

ازدن *ezden.* p. *V.* Cultrum *sua acie* infigere *vel* immittere *in aliquid. Cast.*

اژدن *eǰden.* p. *n. f.* 1) Mespilum. 2) Aquila. *Ferh.*

ازدن *izden.* p. *n. f.* 1) Mespilum. *Ferh.* 2) Oxyacantha. 3) Falco leporarius, variegatus. *Cast.*

اژدنك *eǰdenk.* p. Nom. Dæmonis. *Ferh.*

آزدو *ezdū.* a. *n. f.* Genus lacrymæ rubræ dulcisque *arboris cujusdam, unde, seu quo dulciaria coquuntur. Cast.*

ازدواج *izdiwāǧ.* a. *V.* [8. *a* زوج] Uxorem ducere, nubere. *Wan.*

ازدودن *üzdūden.* p. *V.* Abstergere rubiginem. *Ferh.*

آزده *āzde.* p. *part.* Caligans, turbidus *oculus. Ferh.*

آزده *āzede.* p. *part.* 1) Coloratus, colore obductus. 2) Res foraminibus pertusa. 3) Strictior, densiorque *structura.* 4) *Metaph.* Dentes limæ. *Ferh.* 5) Vacuus. 6) Res auro conscripta. *Cast.*

آژده *āǰede.* p. *part.* 1) Perforatus. 2) Novacula incisum *vulnus.* 3) Levigatio lapidis molaris. 4) Poculum formam animalis referens. *Ferh.*

اژدها *eǰdehā.* p. *n. f.* 1) Draco. 2) *i. q.* اژدرها *Ferh.*

ازدهاء *izdihāe* a. *V.* [8. *a* زها] Levi pendere *aliquid. Wan.*

ازدهاد *izdihād.* a. *V.* [8. *a* زهد] Levi pendere. *Wan.*

ازدهاف *izdihāf.* a. *V.* [8. *a* زهف] 1) Festinare. 2) Festinare facere. 3) Accipere *aliquid secum.* 4) Perdere, perimere. *Wan.*

اژدهافش *iǰdihāfeś,* اژدهاك *eǰdehāk,* & ازدهانش *ezdehāneś.* p. Nomen cancri, *veteres Persæ serpentem fuisse referunt, qua in humeris cruciabatur Rex* ضحاك *zohāk. Ferh.*

اژدهام *eǰdehām.* p. *n. f.* Aquila variegata. *Cast.*

ازدياب *izdiāb.* a. *V.* [8. *a* زيب] 1] Incedere celeriter *cum onore aliquo.* 2) Potare multum. *Wan.*

ازدياد *izdijād.* a. *V.* [8. *a* زيد] ارتقلق ، *artmaklyk.* c. t. Augere. *Aumentare.* ¶ دوستلغك ازديادنه و صلحك تقويت و امتدادنه اهتمام تام و سعي ما لا كلام ايليه سز *dostlyghün-izdijādine, we sulhün-tækwijetü imtidādine ihtimāmī tām we sæ'jī mālākelām eileiesyz.* Omni studio allaborare, ut crescat, & incrementum capiat amicitia, atque pax firmetur, & prorogetur. *Procurate con ogni studio l' accrescimento dell' amicizia, e la fermezza, e prolongamento della pace. Ll.* ازدياد دولتي دعاسن تكرار اتديلر *izdijādī dewletī duāsin tekrār ittiler.* Repetitis vicibus augurati sunt illi incrementum prosperitatis. *Gli augurarono di nuovo (più e più volte) aumento di vita, e felicità. Br. Sæ.* ازدياد ويرمك *izdijād wirmek.* c d. & ازدياد ، *izdijād e.* Augere, promovere. *Accrescere.* ازدياد بولمق *izdijād būlmak.* Incrementum sumere, augeri, crescere. *Accrescersi, crescere.*

ازديار *izdijār.* a. *V.* [8. *a* زور] Visitare *aliquem. Wan.*

ازديال *izdijāl.* a. *V.* [8. *a* زول] Facere, ut quid deficiat, cesset. *Wan.*

ازديان *izdijān.* a. *V.* [8. *a* زين] Ornari. *Wan.*

آزر *āzer.* p. & a. *n. f.* 1) Potentia, dignitas, pretium. 2) *Imperat. a V.* آزردن *āzürden.* p. Vitupera, reprehende. 3) *Nomen prop.* patris Abrahami *alias* تارخ *tāræch. dicti. Ferh.* 4) Patruus ejusdem. 5) Idolum, quod pater Abrahæ colebat. 6) Nomen patriæ Abrahami. *Cast.* 7) Nomen tractus in *Susiana.* 8) Præditus femoribus albis, & pedibus nigris *vel* alterius coloris *equus. Gol.*

آزر آزر *azer azer.* t. *adver. compos.* Paulatim. *A poco, à poco.*

ازر *ezr.* a. *n. f.* 1) Potentia 2) Dorsum. 3) Cincturæ locus. *Wan.* 4) Infirmitas, debilitas. *Gol.*

ازر *ezr.* a. *V.* 1) Robustum, ac potentem evadere. 2) Obvertere, & reducere. *Gol.*

ازر *izr.* a. *n. f. i. q.* اصل *æsl.* Origo, radix. *Gol.*

ازر *üzr.* a. *n. f.* Cincturæ locus, medium corporis. *Gol.*

ازر *izer.* a. *n. f.* Origo. *Gol.*

ازر *üzür.* a. *n. f. plur. ab* ازار *izār.* Vela. *Wan.*

ازرا *izrā.* a. *V.* [4. *a* زرا] Negligentem, & socordem esse *in re aliqua. Wan.*

ازرار *ezrār.* a. *n. f. plur. a* زر *zirr.* Nodi. *Wan.*

ازرار *izrār.* a. *V.* [4. *a* زر] Assuere fibulas *indusio. Wan.*

ازراف *izrāf.* a. *V.* [4. *a* زرف] 1) Celerem in cursu esse. 2) Instigare ad celeritatem cursus. *Wan.*

از راه بردن *ez rāh bürden.* p. *V. compos.* A via abducere, *i. e.* perdere, seducere. *Ferh.*

آزرة *āziret.* a. *n. f. plur. pauc. ab* ازار *izār.* Vela. *Wan.*

ازرة *izret.* a. *n. f.* 1) Indumentum velaminis ازار *izār dicti.* 2) *ipse* Succingendi, *vel* velandi modus ac forma. *Gol.*

ازرد *ezerd.* p. *n. f.* Color. *Ferh.*

آزردانيدن *āzürdānīden.* p. *V. Transit. ab* آزردن *āzürden.* Facere, ut quis alium injuria afficiat. *Cast.*

آزردگان *āzürdegān.* p. *part. Pl. ab* آزرده *āzürde.* Molestia affecti, afflicti. ¶ آزردگان زخمكاري اضطراب *āzürdegānī zæchymkārī-i yzdyrāb.* Affecti vulneribus anxietatis, agitationis, afflictionis. *Agitati dalle piaghe d' ansietà. Ik.*

آزردن *āzerden.* p. *V.* Convitiare *Ferh.*

آزردن *āzürden.* p. *V.* ازارلق *azarlamak.* Increpare, molestare. *V.* ازارلق *Ferh.*

آزردگي *āzürdegī.* p. *n. f.* Afflictio, molestia. *Afflizzione, disgusto. Ik.*

آزرده *āzerde.* p. *part.* Repletum *aliquid. Ferh.*

آزرده *āzürde.* p. *part.* انجدلمش *ingidilmyś.* t. Molestia affectus, increpatus. *Molestato, afflitto, e sgridato.* ¶ آزرده ، *āzürde e.* Molestare, affligere, exagitare. *Offendere, disgustare.* غايتده آزرده اولدي *ghāiette āzürde oldy.* Maxime offensus fuit. *Ne sentì infinito disgusto. Br. Sæ.* آزرده خاطر اولوب *āzürde chātyr olūp.* Indignatus, offensus. *Risentitosi. Br. Sæ.*

ازرق *ezræk.* a. *part.* 1) كوك رنكلو *gok renklü.* t. Cæruleus, & cæruleos, cæsios habens oculos. 2) صافي صو *sāfi sū.* t. Limpida *aqua,* clara. *Azurro & chiaro.* ¶ چرخ معلّق و قبّهٔ ازرق كبي *čærchy mu-ællæk, we kubbe-i ezræk kibi.* Instar circumpendentis sphæræ, & fornicis cærulei, *h. e.* instar cæli. *A guisa del globo pendente sopra di noi, e della cuppola azurra, ciò è del cielo. Ah.* ازرق پوش *ezræk poś.* Cæruleas gestans vestes. *Vestito di turchino, rivestito d' azurro. Ah. Wan.*

ازرق *ezræk.* p. *n. f.* Speculum miraculorum Dschemschidii, *quod fata mundi ostendit. Ferh.*

ازرقاق *izrikāk.* a. *V.* [9. *a* زرق] Esse coloris cærulei. *Wan.*

آزرگون *āzergūn.* p. *adj.* 1) Ignis colore fulvus, rutilus, flaccus. 2) *Metaph.* Folia myrti. *Cast.*

ازرم *ezrem.* a. *n. f. i. q.* سنّور *sinnewr.* Felis. *Gol.*

آزرم *āzerm.* p. *n. f.* 1) Pudor, verecundia. *Vergogna.* 2) Humanitas, honestas. *Umanità, cortesia.* 3) Commiseratio, compassio. *Pietà.* 4) Magnitudo, æstimatio. *Grandezza.* 5) Æquitas, justitia. *Giustizia.* 6) Quies, securitas. *Securtà.* 7) Custodia, continentia. *Guardia.* 8) Potentia, vires. *Potere, forza.* 9) Filia Regis خسرو پرويز *chosrew perwis, quæ alias etiam* آزرمي دخت *āzermi ducht, nominatur, & post mortem patris per* 14. *menses regnum tenuit.* 10) Evidentia, claritas. *Chiarezza.* 11) Tristitia, solicitudo. *Tristezza.* 12) Habitus, & consuetudo bona. *Qualità buona.* 13) Conversio ad Musulmanismum. 14) Derelictio pravarum actionum. 15) Halucinatio, peccatum. *Peccato. Ferh.* ¶ اول عدوي بي آزرم و سپاه بي حيا و شرم *ol æduī bī āzerm, we sypāhī bī hæjā wü śerm.* Hostis ille impudicus, inimicus, verecundus. *Quel nemico ingrato, e senza vergogna. Sæ.* شرم و آزرم ايتمزميسن *śermü āzerm itmezmisyn.* Nonne te pudet? *Non ai vergogna? Ik.*

آزرم *āzrūm.* p. *n. f.* 1) Honor, demonstrationis allatio. *Onore, stima.* ¶ آزرم داشتن *āzrūm daśten,* honorem deferre eove afficere, honorare. 2) Propensio. 3) Pugna. 4) Bellum. *Cast.*

ازرم *ezrem.* p. *n. f.* Stratum, *seu* pannus, qui ephippio sufternitur, *in medio fissus ut commodius equi dorso aptetur, idque servet. Cast.*

آژرم داشتن *āǰerm dāśten.* p. *V. compos.* Pudere, pudore affici. *Aver vergogna. Ferh.*

آزرميدخت *āzermidücht.* p. Nomen filiæ Regis. خسرو *chosrew, cui post mortem patris exercitus homagium præstitit, & cujus etiam nomen sortita est urbs, in regione* غزني *ghæznī ab illa ædificata. Ferh.*

آزرميدن *āzermiden.* p. *V.* 1) Revereri, venerari. *Reverire, onorare.* 2) Inclinare, propendere. *Aver' inclinazione. Ferh.*

آزرنك *āzrenk.* p. *n. f.* 1) Cucumis. *Cocomero.* 2) Adversitas, miseria. *Miseria. Ferh.*

ازرنك *ezrenk item* بدرنك *bædrenk.* p. *n. f.* Cucumis. *Ferh.*

اژرنك *eǰrenk.* p. *n. f. Juxta traditionem veterum Persarum est* nomen celebris gigantis. *Ferh.*

ازره *izre* a. *V. Act.* Tegere se certo genere veli ازار *izār dicto. Wan. Vide* ازرة

از سر كردن *ez ser kerden.* p. *V. compos.* 1) Seducere. *Sedurre.* 2) Dementare. *Smentire. Cast.*

ازش *eześ.* p. *in comp. cum affixo.* Exinde, ab eo, ex illis. *Cast. pro* ازاو *ezo.*

ازطّ *ezætt.* a. *part. i. q.* ادطّ *ezætt.* 1) Curvam habens maxillam. 2) Rariore præditus

barba. 3) Facie æqualis ac lævis, imberbis. *Gol.*

ازعاج *izæāg*. a. *V*. [4. *a* زعج] Evellere e terra. *Wan.*

ازعاف *izæāf*. a. *V*. [4. *a* زعف] Occidere aliquem *inopinate*, & *in ipso loco*, *ubi consistit*. *Wan.*

ازعاق *izæāk*. a. *V*. [4. *a* زعق] Jubere vocari. *Far chiamare*. *Wan.*

ازعال *izæāl*. a. *V*. [4. *a* زعل] Exhilerare *aliquem*. *Wan.*

ازعام *izæām*. a. *V*. [4. *a* زعم] Incitare aliquem *ad concupiscentiam*. *Wan.*

ازعب *ez-æb*. a. *part*. Brevis corpore. *Gol.*

ازعر *ezær*. a. *part*. 1) Raros habens capillos. 2) Locus, ubi parum herbæ crescit. *Wan.*

ازعكي *ezækki*. a. *part*. Brevis corpore, & malæ indolis *homo*. *Wan.*

آزغ *āzegh*, & *āzügh*. p. *n. f*. Sarmentum. *Ferh.*

ازغ *azgh*. p. *n. f*. 1) Medulla nigra, *quæ est in aliquibus ossibus*. 2) Corruptus, marcidus, situs. 3) Spuma. 4) Inflatio incantatoris. *Cast.*

ازغ *ezegh*. p. *n. f*. 1) Putamen vitis. 2) Rubigo. 3) Res marcida. 4) Bubo. 5) Ramus. 6) Gemma arboris, ex qua folia excrescunt. *Ferh.*

آزغ *ājügh*. p. *n. f*. Species dactylorum ليف خورما *leif chūrma*, *dictorum*. 2) Frons. *Fronda*. *Ferh.*

ازغاب *izghāb*. a. *V*. [4. *a* زغب] 1) Frondescere. 2) Inserere arbores *in pertica*. *Wan.*

ازغار *izghār*. p. 1) *adj*. Avarus, ignobilis. *Ferh.* 2) *n. f*. Oxyacantha. *Cast.*

ازغاف *ezghāf*. a. *n. f. plur. a* زغفة *zæghfet*. Loricæ lenes. *Gol.*

ازغال *izghāl*. a. *V*. [4. *a* زغل] 1) Partem urinæ excernere *camelitim*, *sic* & *sanguinem in confossione*. 2) Rostro in rostrum inserto alimentum *aut* potum *pullo suo* præbere *avem*. *Wan.*

آزغده *āzeghde*, & آزغنده *āzghende*. p. *n. f*. Ira, indignatio. *Sdegno*, *collera*. *Ferh.*

ازغون *azghūn*. t. *adj*. باغي *bāghȳ*. a. Exorbitans, rebellis. *Perso*, *fellone*, *ribelle*. ¶ ازغون *azghūn* e. Depravare, perdere, & ad seditionem deducere. *Sviare*, & *sollevare*

ازغونلق *azghūnlyk*. t. *n. f*. بغي *bæghj*. a. Depravatio, seditio, violatio Majestatis. *Corruttela*, *sollevazione*, *ribellione*.

آزف *āzif*. a. *part*. Festinans, properans. *Wan.*

ازف *ezef*. a. *V*. *Act*. [4. F.] 1) Appropinquare tempus *peregrinationis*. 2) Festinare. *Wan.* 3) Coalescere *vulnus*. *Gol.*

ازف *ezeff*. a. *part*. Exiguis, & inter se confertis plumis præditus *struthiocamelus*. *Gol.*

ازفار *ezfār*. a. *n. f. plur. a* زفر *zifr*. Onera. *Wan.*

ازفاف *izfāf*. a. *V*. [4. *a* زف] 1) Ducere mulierem *in domum mariti*. 2) Facere, ut quis properet, festinet. *Wan.*

آزفت *āzüft*. p. *n. f*. Species lapidis, qui insugit aquam. *Ferh.*

آزفة *āzifet*. a. *n. f*. Extremi judicii dies. ¶ ازفت آلازفة *ezifetul-āzifet*. Appropinquat appetitque judicii dies. *Gol.*

ازفلة *ezfelet*. a. *n. f*. Caterva, agmen hominum. *Wan.*

ازفلّة *izfillet*. a. *n. f. i. q.* خفّة *chyffet*. Levitas, alacritas. *Wan.*

ازفلي *ezfelī*. a. *n. f*. Agmen, turba hominum. *Wan.*

آزفنداك *āfendāk*. p. *n. f*. Iris, arcus cœlestis. *Ferh.*

ازفنداك *ezfendāk*. p. *n. f*. Arcus cœlestis *V*. الكم صغمه *Ferh.*

ازفى *üzfā*. a. *n. f*. 1) Properantia, celeritas. 2) Alacritas. *Gol.*

ازق *azyk*. t. *n. f*. Viaticum, victus, commeatus. *Companatico*, *vitto*, *vettovaglia*, *provisione*.

ازق *ezek*. a. 1) *n. f*. Angustia. *Strettezza*. *Wan.* 2) *V*. *Act*. [2. F.] Angustum esse, coarctari in prælio. *Gol.*

ازقاق *ezkāk*. a. *n. f. plur. a* زق *zikk*. Uteres. *Otri*. *Wan.*

ازقام *izkām*. a. *V*. [4. *a* زقم] Facere, ut quis absolvat *aliquid*. *Wan.*

ازقان *izkān*. a. *V*. [4. *a* زقن] Juvare *alium in aliquo ferendo onere*. *Wan.*

ازقّة *ezykkæt*. a. *n. f. plur. a* زقاق *zūkāk* Plateæ. *Wan.*

ازكاء *izkāe*. a. *V*. [4. *a* زكا] Crescere herbas. *Wan.*

ازكاره كردن *ezkāre kerden*. p. *V*. *compos*. 1) Commemorare res præteritas. 2) Scribere res factas. *Ferh.*

ازكام *izkām*. a. *V*. [4. *a* زكم] Reumade laborare. *Esser indisposto dal cattaro*. *Wan.*

آزكان *ejgān*, & ازكان *ezgān*. p. *n. f*. Mœror, angor. *Ferh.*

ازكان *izkān*. a. *V*. [4. *a* زكن] Certiorem reddere. *Dar notizia*. *Wan.*

ازكن *ezken*. a. *partic*. Valde perspicax. *Wan.*

ازكن *ejgen*. p. *n. f*. 1) Cancelli, fenestræ cancellatæ. *Gelosie*. 2) Dissimulatio. *Ferh.*

ازكهان *ejgehān*. ازكهن *ejgehen*, ac *ejgehün*. p. 1) *n. f. i. q. præc*. 2) *adj*. Piger. 3) Vanus, falsus. *Ferh.*

ازكيا *ezkijā*. a. *part. Pl. a* زكي *zekī*. Ingenui virtute, pii, bonis abundantes. *Virtuosi*, *pii*, *giusti*, & *commodi*.

ازكيل *izgil*. p. *n. f*. Mespilum. *Ferh.*

ازكيل *ejgil*, & *ijkīl*. p. *n. f*. Mespilum. *Ferh.*

ازل *ezl*. a. 1) *V*. [2. F.] In angustia versari. 2) Conjicere in carcerem. *Wan.* 3) *n. f*. Angustia. 4) Penuria, & sterilitas anni. *Gol.*

ازل *ezel*. a. *n. f. Pl.* آزال *āzāl*. Aeternitas *principio carens*, [*ut* ابد *ebed* Aeternitas *fine carens*] *Eternità*. ¶ ازل و آزال *ezelii āzāl*. Tota æternitas, à tota æternitate. *Da tutta l'eternità*. ازلدن *ezelden*. Ab æterno. *Da tutta l' eternità*. *Wan.*

ازل *ezel*. a. *part. fæm.* آزل *āzel*. Parum carnis in dorso habens *vir*. *Wan.*

ازل *ezil*. a. *part*. In angustia positus. ¶ ازل ازل *ezil ezil*. Angustia summa, penuria extrema. *Gol.*

ازل *izl*. a. *n. f*. 1) كذب *kizb*. Mendacium, falsitas. *Wan.* 2) *i. q.* دهية *dāhijet*, Infortunium, calamitas, portentum. *Gol.*

ازلاف *izlāf*. a. *V*. [4. *a* زلف] Prope reddere *aliquid*. *Wan.*

ازلاق *izlāk*. a. *V*. [4. *a* زلق] 1) Suffulcire. 2) Abortum facere *camelitem*. 3) Tondere *caput*. *Wan.*

ازلال *izlāl*. a. *V*. [4. *a* زل] 1) Favorem præstare *alicui*. 2) Justa persolvere *alicui*. *Wan.*

ازلام *ezlām*. a. *n. f. Pl. a* زلم *zelem*, & *zülem*. Sagittæ sine alis, *pec. quibus aleam exercere*, & *res distribuendas sortiri solebant Arabes Pagani*, & tales portiones. *Sorti*. *Wan.* ¶ ازلام ايله *ezlām ile*. Sorte. *Con sorte*. *Tef.* حيف كه اول كونه جهلهنك نمونهء ازلام اولان اقلام بد ارقاميله صحيفهء ادوارده مسطور اولا *hæif ki ol giüne gehelenün-nümūneī ezlām olan æklāmī bed erkāmi ile sæchȳfeī edwārde mestūr ola*. Dolendum! quod ejusmodi Idiotarum pessimis aleatoriarum instar sagittarum calamis in seculorum paginis *ea* describantur. *Peccato è*, *che dalle cattivissime penne*, *come da tanti strali*, *di simili ignoranti vengano descritti ne' fogli de' secoli*. *Sæ.* اقلاملري ازلام بيداد اولمز ايدي *aklāmleri ezlāmī bīdād olmaz idi*. Calami eorum non essent sagittæ aleatoriæ iniquæ, *q.* inique distribuentes. *Sæ.* *Non sarebbero tante ingiustizie*. *Brat.*

ازلتمق *azaltmak*. t. *V*. Minuere. *V*. ازالتمق

ازلعباب *izlȳbāb*. a. *V*. [4. *a* زلعب] 1) Multiplicari. 2) Repellere se ab invicem. *Wan.*

ازلف *ezlef*. a. *part*. Parvo naso præditus, ejusque recto ac parvo mucrone. *Gol.*

ازلق *azlyk*. t. *n. f*. Paucitas. *Il poco*.

ازلم *ezlem*. a. *n. f*. Capra, *quæ habet e collo pendentes globulos* زلمة *zelmet*, *dictos*. *Wan.*

ازلم آلجذا *ezlemül-gezā*. a. *n. f*. Aeternitas, seculum. *Wan.*

ازلمق *azalmak*. t. *V*. Diminui. *Tef.* *V*. ازالمق

ازلمك *ezilmek*. t. *V*. Obteri. *Esser minuzzato pass. ab* ازمك

ازلمك *izlemek*. t. *V*. Sequi vestigia. *Tef.* *V*. ايزلمك

ازلي *ezelī*. a. 1) *part*. Aeternus *sine principio fæm.* ازليّة *ezelije* 2) *adv*. Aeternum, ab æterno. *Eterno*, & *eternamente*. *Sæ.*

ازليّة *ezelijet*. a. *n. f*. Aeterna existentia, æterna vita, æternitas. *Gol.*

ازليمام *izlimām*. a. *V*. [11. *a* زلم] 1) Avertere celeriter faciem *ab aliqua re*. 2) Migrare. 3) Plantari, figi. *Wan.*

آزم *āzim*. a. *part*. Compressa habens labia. *Wan.*

ازم *ezm*. a. *V*. [2. F.] 1) Adhærere, *ut socio vel domino*. 2) Hærere *in loco*, immorari *rei*, observare *quod alius agit*. 3) Dentibus arripere ac tenere, mordere, *ut equus frænum*. 4) Claudere *portam*. 5) Comprimere labia. 6) Continere se, abstinere. 7) Contorquere *funem*, *filum*. 8) Gravem adversum esse *annum*, *fortunam*. 9) Exstirpare, perdere *homines*, *opes*, *uti facit sterilitas anni*. *Gol.*

ازم *ezm*. a. *n. f*. 1) Modus contorquendi capillos. 2) Comestio, manducatio. *Gol.*

ازم *ezem*. a. 1) Nom. tractus *pertinentis ad urbem Persidis Siraf*. 2) Nom. loci inter Ihwaz, & Ramhormuz. *Gol.*

ازم *ezem*. p. *n. f*. Proles. *Prole*. *Ferh.*

ازم *ezim* & *potius* آزم *āzim*. a. *Part*. 1) Continens. 2) Angustus. 3) Gravis, & calamitosus sterilitate *annus*. *Gol.*

ازم *izem*. a. *n. f. Pl. ab* ازمة *ezmet*. Comestiones, pastus. *Gol.*

آزما *āzmā*. p. *part. comp*. Assuetus. *V*. كار ¶ ايكي مرد نبرد آزما ايله *iki merdī neberd āzmā ile*. Cum duobus viris bello assuetis. *Con due uomini agguerriti*, *isperimentati*. *Sæ.*

آزمات *āzimāt*. a. *part. Pl. ab* آزمة *āzimet*, Steriles *anni*. ¶ تتابعت عليهم آلازمات *tatābe-æt ælejhimül-āzimāt*. Consequentes supervenerunt illis steriles anni. *Gol.*

ازماع izmā'. a. V. [4. a زمع] 1) Aſſiduum, & conſtantem eſſe *in aliqua re.* 2) Certo genere curſus currere *leporem.* 3) Pullulantem herbam explicare folia. *Wan.*

آزمان āzmān. p. n. f. Pœnitentia. *Vid.* ازمان *Ferh.*

ازمان ezmān, ازمنه ezmine, & ازمن ezmün. a. n. f. Pl. à زمان zemān. Tempora. *Tempi.* V. صرف *Wan.* ¶ ايّام غومده و ازمان هومده eijāmï ghumümde we ezmānï hümümde. Tempore curarum, & ærumnarum. *In tempo di cure, di malinconia. Del.*

ازمان ezmān. p. n. f. پشيمانلق pesīmānlyk, t. حسرت hæſret. a. 1) Pœnitentia, mœror. 2) Deſiderium. *Pentimento, rammarico.*

ازمان خوردن ezmān chorden. p. V. Experiri. *Sperimentare.*

آزماني āzmānī. p. n. f. Experimentum. *Caſt.*

آزمانيدن āzmānīden, & ezmānīden. p. V. Affligi mœrore, deſiderio duci. *Pentirſi, rammaricare. Ferh.*

آزماي āzmāī. p. n. f. i. q. *ſequens* آزمايش āzmāiś. *Ferh.*

آزمايش āzmāīś. p. n. f. تجربه teğribe. a. Experimentum, probatio. *Prova, iſperimento. Ferh.*

آزمايي āzmājī. p. n. f. Experientia. *Caſt.*

ازمة ezemet. a. V. [2. F.] 1) Annum ſterilem eſſe. 2) Reſecare ad radicem usque. 3) Non ſeparari a ſocio. 4) Mordere. 5) Abſtinere ſe. 6) Conſtringere fortiter *funem.* 7) Intorquere certò modo capillos. *Wan.*

ازمة ezemet. a. n. f. 1) Porta. 2) Comeſtio una. 3) Anguſtia, calamitas *ſterilis anni vel fortunæ. Gol.*

آزمرده āzmürde. p. part. 1) Avarus. *Ferh.* 2) Tarde ſe movens. 3) Dimiſſus. *Caſt.*

ازمزد üzmüzd. p. n. f. Jupiter *planeta. Caſt.*

ازمش azmyś. t. part. præt. ab ازمق azmak. Devius, ſeditioſus. *Diſuiato, ſedizioſo.* ¶ بن يول ازمشه اولدي مرشد راه ben jol azmiśe oldy mürśidï rāh. Me devium, & errantem reduxit ad rectam viam. *Mentre ero ſmarrito, mi riconduſſe alla ſtrada dritta. Ah.*

ازمق azmak. t. V. 1) ضال ار zāll ol. يولدن چقمق ioldan ćikmak. t. Errare, aberrare. 2) Deteriorari, ſeduci. 3) Efferari. *Diſuiarſi, corromperſi, ſedurre, inferocirſi.* ¶ يول ازمق iol, & ioly azmak, & يولدن ازمق ioldan azmak, Aberrare a via. *Smarrir la ſtrada.* دوش ازمق dūś azmak. Polluere in ſomniis. دوشم ازدي احتلام اولدم dūśüm azdy yhtÿlām oldum. Pollutionem paſſus ſum in ſomniis. *V. in* احتلام

ازمقلق azmaklyk. t. n. f. ضلالت zælālet a. Deviatio, ſeditio, defectio. *L' andar' errando, ſmarrimento, & ſollevazione.*

ازمك ezmek. t. V. ا سحق ſæhk a. Obterere, conterere, tundere. *Schiacciare, fracaſſare, peſtare.* ¶ بويالري ازمك boiāleri ezmek. Fricando terere, conterere *colores. Peſtar li colori.*

ازمل ezmel. a. n. f. 1) Sonus, *pec.* confuſus, *ſeu* ſtrepitus, murmur, *ut qui eſt veretri equini in loculo.* 2) *part. Fæm.* ازملة ezmelet. Multus, tritus. ¶ الشيء بازمله eś-śejü bi ezmelihi. Res tota ac univerſa. *Wan.*

از من ez men. p. *particu. in comp.* A me, ex me *V.* از

ازمن ezmün. a. n. f. Pl. à زمان zemān, & à زمن zemen. Tempora. *Tempi. Wan.*

آزمند āzmend. p. *adj.* حريص hærīs a. Avidus, concupiſcens. *Avido, bramoſo.*

ازمنه ezmine. a. n. f. Pl. à زمان zemān. Tempora. Loca. *Tempi.* ll. امكنه emkine. *Ah.* ¶ ازمنهٔ سابقده ezmineï sābikæde. Temporibus priſcis. *Nelli tempi paſſati. Ik.*

آزمودكي āzmūdegī. p. n. f. تجربه teğribe. a. Experientia, peritia rerum. ¶ نا آزمودكي nā āzmūdegī. Imperitia. *Caſt.*

آزمودن āzmūden. p. V. صنامق ſynamak t. تجربه teğribe a. Experiri, periculum facere, tentare. *Provare, ſperimentare.*

آزموده āzmūde. p. part. paſſ. & act. præt. Probatus, expertus. *Sperimentato.* ¶ آزموده āzmūde e. Probare, experiri *V.* صنامق. كار آزموده kār āzmūde. Rerum peritus. *Perito, ſperimentato. Ferh.*

ازمول izmewl, ازمولة izmewlet, & ازمولة üzmület. a. part. Vociferans *capra. Wan.*

آزمون azmūn. p. n. f. Experimentum *V.* آزمايش *Ferh.*

ازمه azma. t. part. Devius, erro, qui defecit. *Smarrito, diſuiato, ab* ازمق

ازمّة ezimme. a. n. f. Pl. a زمام zimām. Habenæ. *Redini.* يولارلر iulārlar. Capiſtra. *Cavezze.*

ازمهرار izmihrār. a. V. [4. a زمهر] 1) Micare ſtellam. 2) Gravi ira accendi. *Wan.*

ازميل izmīl. a. n. f. 1) Scalprum, culter ſutorius, *etiam qui imponitur haſtili ad venandos boves.* 2) Malleus. *Wan.*

آزن āzen. p. n. f. Cubitus. *Ferh.*

آژن āĵen. p. n. f. 1) Ferrum ad lapidem molarem lævigandum. 2) Res acu perforata. *Ferh.*

ازناء iznāe. a V. [4. a زنأ] Facere ut quis confugiat, aſcendat. *Gol.*

ازناد eznād. a. n. f. plur. a زند zend. Igniaria. *Gol.*

ازناد eznād. p. n. f. Nomen diſtrictus, *alias* ازناو eznāw, *dicti. Ferh.*

ازنان iznān. a. V. [4. زن] 1) Inculpare aliquem *ob aliquam rem.* 2) Suſpicari culpabilem. *Wan.*

ازنب ezneb. p. n. f. Offenſio, moleſtia. *Ferh.*

آزنج āzænć, & آزنج āzüng. p. n. f. Crithe. *Bo icina, che vienne trà i nepittelli degli occhi. Ferh.*

آژنج āĵüng, & āĵeng. p. n. f. Glutinoſæ, albæ oculorum ſordes, tenax oculi excrementum. *Caſt.*

آزنخ āzench. p. n. f. علم اوجنه بغلنان بيرق ǽlem uğine baghlanān bairak. t. Vexillum exile haſtis appendi ſolitum. *Banderola.*

آژند āĵend, & آژنده āĵende. p. n. f. صوا بالچغي ſywā bālćighy. t. Gypſus, calx incruſtatoria. *Geſſo, calcina. Ferh.*

ازند eznüd. a. n. f. plur. a زند zend. Igniaria. *Wan.*

اژند eĵend. p. n. f. 1) Parietis cruſta, arenatum. 2) Obvolutus. 3) Res involuta. 4) Ruga. *Ferh.*

آژندانيدن āĵendānīden. p. V. *trans.* Acu conſuere. *Caſt.*

آژندژه āĵendeĵe. p. part. 1) Contritus, & pertuſus. 2) Excavata, perforata *res. Caſt.*

اژندك āĵendek. p. n. f. Nom. dæmonis. *Caſt.*

آزندن āzenden. p. V. 1) Acu conſuere *aliquid.* 2) Perſpicere. *Ferh.*

آژندن āĵenden. p. V. 1) Denſa punctione conſuere. 2) Firmare. 3) Limare. 4) Intelligere. *Caſt.*

آزنده āzende. p. part. Res convoluta, & ligata. *Ferh.*

آژنده āĵende. p. n. f. Lutum incruſtatorium in parietibus. *Ferh.*

آژنديدن āĵendīden. p. V. Luto incruſtare *ædificium. Ferh.*

آزنك āzenk. p. n. f. Stigmata rugarum in facie. *Ferh.*

آژنك āĵenk. p. n. f. 1) Ruga, & caperatio frontis, & ſuperciliorum contractio, *ſive ex ſenio, ſive ex ira. Ferh.* 2) Odium, malevolentia. *Ruga, creſpa, & odio, ſdegno.*

ازنكميد iznikmīd. t. *nom. propr.* Nicomedia, *urbs Bithyniæ nota. Sæ.*

ازنم eznem. a. part. Aurem inciſam habens *camelus, quod quidem tantum camelis præſtantioris generis fieri ſolet. Wan.*

آزنه āzene. p. n. f. Res ſuo ordine diſpoſita. *Ferh.*

آژنه āĵene. p. n. f. Ferrum *ad lævigandum lapidem molarem. Ferh.*

آژنه āĵene. p. n. f. 1) Stratio lecti. 2) Dens deciduus. 3) Anterior dens. *Caſt.*

ازني ezenī. a. n. f. Haſta Regis ذويزن zūjezen, *qui olim in* حمير *chæmīr, regnabat. Wan.*

اژنيان eĵnejān. p. n. f. Chamemæleon. *Ferh.*

ازنيق iznīk. t. *nom. prop.* Nicea, *ſeu* Nicæa, *urbs Bithyniæ celebris. Sæ.*

آزو āzū p. t. n. f. آزو دندان āzū dendān p. & آزو دشلري āzū diśleri. t. 1) Dentes molares. 2) Dentes canini, *qui in quibuſdam brutis exerti proſtant. Denti maſcellari, & li aguzzi. Ferh.*

ازو *pro* از او ez u, *vel* ez o. p. *in comp.* Ab eo, ex eo. *Ferh.*

ازوا ezwā. a. n. f. plur. a زيّ zejj. Veſtitus, formæ. *Gol.*

ازواج ezwāğ. a. n. f. Pl. a زوج zewğ. Conjuges. *Conſorti. Gol.*

ازوال ezwāl. a. part. plur. a زول zewl. Præſtantes ingenio. *Wan.*

آزواي āzwāj. p. n. f. Foſſile, *ſeu* ſuccus terræ niger, & amarus *ex India afferri ſolitus, qui humorem e tumoribus extrahit. Caſt.*

ازوح ezūh. a. V. [2. F.] Deficere. *Wan.*

ازوح ezūh. a. part. 1) Qui defecit ab egregiis, & liberalibus factis. 2) *i. q.* حرون hūrūn, Refractarius. ¶ ازوح انوح ezūh enūh. Illiberalis, avarus. *Gol.*

ازوح üzūh. a. V. [2. F.] 1) Contrahere 2) Recedere, retrahere ſe. *Wan.* 3) Tardum eſſe. *Gol.*

آزود āzūd. p. *adj.* Intelligens, perſpicax. *Ferh.*

آزور āzwer, & āzūr. p. *adj. compoſ.* Avarus, concupiſcens. *Ferh.*

آژور āĵwer. p. *adj. compoſ. i. q. præc. Ferh.*

آژور āĵūr, & آزور āzūr. p. *adj.* 1) Ingenioſus, doctus, perfectus. 2) Piger, negligens. *Caſt.*

ازور ezwer. a. n. f. *i. q.* جيش ğejś. Exercitus. *Wan.*

ازورار izwirār. a. V. [9. a زور] Recedere, deflectere *ab aliqua re. Wan.*

ازورة ezwiret. a. n. f. *plur. a* زوار ziwār. Pectoralia, *ſeu* funes, *qui inter cingulum poſterius cameli appenduntur. Wan.*

ازوش ezweś. a. part. *i. q.* متكبر mütekebbir. Superbus. *Gol.*

آژوغ āĵūgh. p. n. f. 1) Rubigo. *Ruggine. Ferh.* 2) Mucor. 3) Spuma. *Muffa, ſchiuma. Caſt.*

ازوغ ezūgh. p. n. f. *i. q. præc. Ferh.*

ازوف üzūf. a. V. [4. F.] Appropinquare, *i. q.* ازف ezef. *Gol.*

آزوقه āzūkæ. p. n. f. Penus, commeatus. *Caſt.*

آزوکه *āzuke*. p. n. f. i. q. præc. *Cast.*

آزولوحیوان *azūlū hæiwān*. t. n. f. comp.

ایرتیکی جانور *jirtigi giānewer*. t. Fera, q. dente canino, *seu* acuto armatum animal, *ut* Aper. *Fiera*. *Tef.*

ازوم *ezūm*, a. part. Fœm. ازومة *ezūmet*. 1) pec. i. q. ملازم *mülāzūm*. Adhærens, & affixus *alicui homini vel rei*. 2) Mordens frænum *equus*. 3) i. q. شدید *sedid*. Durus, gravis. 4) pec. Sterilis *annus*. *Gol.*

ازوم *üzūm*. a. V. *Act.* [2. F.] Adhærere

ازورار *izwirār*. a. V. [11. a زور] Recedere *ab aliqua re*. *Wan.*

ازه *eze*, & آژه *āje* p. n. f. & بوغرلمش کرج و بالچق *ioghurylmiś kireg*, *we bālčik*. t. 1) Calx. 2) Lutum subactum. *Calcina*, *malta*. *Ferh.*

ازها *izha*. a. V. [4. a زهو] 1) Flare ventum. 2) Gloriari, superbum esse. ¶ ما ازهاه *ma ezhāhu*. Quam maxime superbus, & gloriosus. *Wan.*

ازهاد *izhād*. a. V. [4. a زهد] 1) Per conjecturam mensurare *palmæ*, *segetisve* proventum. 2) Aestimare modicum, paucumque. 3) Pauperem esse. *Gol.*

ازهار *ezhār*. a. n. f. Pl. a زهره *zehre*. Flores. *Fiori*. II. ابکار *ebkār*.

ازهار *izhār*. a. V. [4. a زهر] 1) Accendere *ignem*. 2) Florere *herbam*. *Wan.*

ازهار دسته *ezhār deste*. p. n. f. comp. Sertum florum. *Mazzo di fiori*. *Ferh.*

ازهاف *izhāf*. a. V. [4. a زهف] 1) Falsum referre *nuntium*. 2) Prosternere *jumentum* in terram. 3) Exitio dare, interimere. *Wan.*

ازهاق *izhāk*. a. V. [4. a زهق] 1) Jaculari sagittam ultra metam. 2) Implere *poculum*. 3) Colum demissum portare *jumentum*. 4) Interimere. *Wan.*

ازهر *ezher*. a. part. 1) Recens. & candidus *flos*. *Fior recente*. 2) Rutilans. ¶ جوهر ازهر *gewheri ezher*. Gemma rutilans. *Gioia rilucente*.

ازهراك *ejhirāk*. p. n. f. Nomen cancri, *quem veteres Persæ serpentem fuisse referunt*, *quo in humeris cruciabatur rex* ضحاك *zohāk*. *Ferh.*

ازهران *ezherān*. a. n. f. 1) *Dual*. Duo astra, *i. e*. Sol, & Luna. 2) Bison, bos sylvestris. *Wan.*

ازهن *ejhen*. p. 1) *adj*. Iners, otiosus. 2) n. f. Res vana. *Cast.*

آزی *āzī*. a. part. 1) Vehemens, & gravis calore *dies*. 2) *Camelus* bibens duntaxat ex canali ازا *izā dicto*: *ita*, *cum non potat camelus nisi ex posteriore lacus vel receptaculi parte* عقر *ūkr*, *dicta*, عقر *ákyr*, *appellatur*. *Gol.*

ازی *ezī*. a. V. [1. & 2. F.] 1) Complicare, rugari. *Wan*. 2) Apponi *ad rem*. 3) Comprehendi. 4) Studere. 5) *Dolum* struere. 6) Gravare, lædere *hominem*. *Gol.*

ازیا *eziā*. a. n. f. plur. a زیّ *zejj*, & زیّ *zijj*. Letha, fata. *Gol.*

ازیار *ezjār*. a. part. plur. a زیر *zīr*. Qui mulierum consortio delectantur. *Gol.*

ازیاف *eziāf*. a. n. f. plur. a زیف *zejf*. Monetæ accisæ. *Gol.*

ازیان *iziān*. a. V. [4. a زین] Ornare, comere. *Wan.*

ازیان *izzijān*. a. V. [8. a زین] Ornare.

آزیانه *ājjāne*. p. n. f. E marmore vero aut ficto constructum terræ stratum. *Ferh.*

ازیب *ezjeb*. a. n. f. 1) Alacritas. 2) Filius adoptivus. 3) Inimicitia, hostilitas. 4) i. q. نکبا *nekbā*. Vulturnus, ventus inter ortum, & meridiem spirans, & ipse quoque Auster. 5) Aqua copiosa. 6) Timor. *Wan.*

ازیب *izīb*. a. part. i. q. طویل *tæwīl*. Longus, procerus. *Gol.*

ازیت *ezjet*. a. part. *Camelus* bibens duntaxat ex *canali*. ازا *izā dicto*.

آزیج *ājich*. p. n. f. چیپك كه كوزدن چقر كرپكلرده *ciapak ki gözden čikar kerpük-lerde* جمع اولور *gem olur*. Glutinosæ, & albæ oculorum sordes, tenax oculi excrementum. *V*. چیپاك *Ferh.*

آزیدن *āzīden* & آژیدن *ājiden*. p. V. Transfodere pugione, *i. q*. آزدن *āzden*. *Ferh.*

آزیده *ājide*. p. *part*. Perforatus, *V*. آزده *ājde*. *Ferh.*

آزیدیدن *āīdīden*. p. V. Mentis compotem reddere. *Ferh.*

آزیر *āzīr*. p. 1) *adj*. Perspicax. 2) Abstinens, moderatus. 3) Promptus, paratus. 4) n. f. Clamor, strepitus. 5) Stagnum, locus depressior. *Ferh.*

آزیر *ājīr*. p. *adj*. *i. q. præc*. *Ferh.*

ازیر *ezīr*. p. n. f. 1) Monachus abstinens, intelligens, astutus, perspicax, & perfectus. 2) Gemitus, lamentatio. *Ferh.*

ازیر *ejīr*. p. n. f. 1) Strepitus aquæ bullientis. 2) Cataracta. *Ferh.*

ازیرا *ezīrā*. p. partic. comp. ex از برای *ez berāi*. Propterea, propter hoc *mutato* ب *be*, *in* ی *je*, *elidituv nonnunquam etiam* ا *elif*, *unde turcicum* زیرا *zīrā*. *Ferh.*

آزیراك *ājīrāk*. p. Nom. prop. loci in vicinitate ارجان *ergiān*. *Est autem* ارجان *ergiān civitas Persiæ* 60. *parasangas distans ab urbe* شیراز *sirāz*. *Ferh.*

ازیره *ezīre*. p. n. f. Upupa, instrumentum ferreum fabrorum. *Piccone stromento di ferro*. *C.*

آزیز *āziz*. a. n. f. 1) Fragor *tonantis cœli*. 2) Strepitus *bullientis aquæ*. *Wan*. 3) Molæ agitatæ murmur. 4) Vehementia incessus, & motus. 5) Frigus. *Gol.*

ازیز *eziz*. a. V. *Act*. [1. & 2. F.] Fragorem, strepitumque edere *nubem tonantem*. *Gol.*

ازیشان *ezīsān*. p. *in comp*. Ab illis; *vid* ایشان *īsān*.

ازیع *üzej*. a. n. f. i. q. علم *ilem*. Signum. *Gol.*

آزیغ *āzigh*. p. n. f. Nausea, aversio naturæ. *Ferh.*

آژیغ *ājigh*. p. n. f. Aversio, indignatio verbis *vel* factis in animo excitata. *Cast.*

ازیغ *ezigh*. p. n. f. Perceptio, clara recordatio. *Ferh.*

آزیق *āzyk*. t. n. f. Commeatus. *V*. ازق

ازیم *eziem*. a. *part*. Mutus, sine voce *camelus*. *Gol.*

ازیم *ezim*. a. n. f. Mons in campo vel deserto. *Gol.*

ازینه *ezīne* & آزینه *āzīne*, ac آژینه *ājīne*. p. n. f. 1) Tudes, malleus ligneus. 2) Malleolus in una parte acuminatus ad excavandos lapides. 3) Lima ferraria parva. *Ferh*. 4) Pulsatio, pulsus. 5) Dens deciduus. 6) Ampulla, *in qua asservatur aqua rosacea*. *Cast.*

اس

آس *ās*. a. n. f. 1) Myrtus. *Mirto*, *mortella*. 2) Sedimentum melis. 3) Cinis in foco remanens. 4) Signum Xenodochii. *Wan.*

آس *ās*. p. n. f. 1) Mola. *Molino*. 2) Lapis molaris. *Ciotollone*. 3) Grana fressa. 4) Nomen pagi in Provincia Fars. *Ferh.*

آس *ās*. p. n. f. 1) Nomen urbis in *kypcieceensi deserto*. 2) Mustella alba. *Armellino*. *Ferh.*

اس *es* & *is*. a. n. f. Vox propellentis, & arcentis *oves*.

اس *es*. p. n. f. 1) Fructus pilosus, piliformis, *ut spina piscium*. 2) Hirsutus, *ut aristarum*. 3) Pandiculatio. *Cast.*

اس *üs*. a. partic. Clamantis, qua voce audita se submittit serpens. *Gol.*

اس *üs*. p. n. f. 1) Alapa, colaphus. *Schiavo*, *sguanciata*. *Ferh*. 2) Nomen planetæ. *Cast.*

أسّ *eess*. a. V. *Act*. [2. F.] 1) Propellere, & prohibere *ovem* dicendo: *is is*. *Wan*. 2) Jacere fundamentum. *Gol.*

اسّ *üss* a. n. f. Fundamentum ædificii. *Wan.*

آسا *āsā*. p. 1) Partic. *simil*. Ad instar. *In guisa*, *a somiglianza*. 2) *adj*. Aequalis, similis. *Uguale*, *rassomigliante*. 3) n. f. Institutum, regula. *Maniera*, *regola*. 4) Ornatus, cultus. *Addobbamento*. 5) Reverentia, rigor. *Reverenza*, *rigore*. 6) *In provinciis Transoxanis* Auctoritas, majestas. *Maestà*, *grandezza*. 7) Oscitatio. *Sbadigliamento*. 8) Part. ab آسودن *āsūden*. *In Compos*. Pacans, pacator. *Paciere*, *pacificatore*. II. فرسا *fersa*. *V*. دركاه. 9) *Imper*. ab آسودن *āsūden*. Paca te. *T' accheti*. 10) *pro* آسایش *āsāiś*. Quies, tranquillitas. *Quiete*, *riposo*. *Ferh*. ¶ عنبر آسا *amber āsā*. Instar ambræ fragrans. مشك آسا *misk āsā*. Musci odorem referens. *Odorifero come ambra*, *o moschio*. وقت سعید عید آساده *wækty sæjdi jd āsāde*. Tempore fortunato festi majoris instar. *In tempo felice e lieto*, *quanto è il giorno festo*. *Ik*. اول بلدهء جنّت آسا یعنی فلك فرسای بروسا *ol beldei gennet āsā jæ'nī felek fersāi būrūsā*. Urbs illa paradisi instar amæna, *h. e*. Prusa cæli instar alta. *Quella città somigliante al paradiso*, *cioè Brussa di altezza pari al cielo*. *Sæ.*

آسا *āsāe*. a. n. f. Aegritudo animi, mæror. *Malinconia*. *Wan.*

اسا *esā*. a. V. *Act*. [1. F.] Curare *vulnus*. *Vide* اسو

اسا *esā*. p. *Adj*. *pro* آسا *āsā*. Aequalis, similis. *Ferh.*

اسا *isā*. a. n. f. plur. ab آسی *asī*. Medici. *Wan.*

آساب *āsāb*. a. n. f. plur. ab اسب *isp*. Pili podicis, & *qui circa genitalia existunt*. *Gol.*

اسابل *esābil*. a. n. f. plur. ab اسطبل *istæbl*. Equilia, mansiones jumentorum.

اسابی *esābī*. a. n. f. plur. ab اسباءة *ispāet*. Ductus, striæque sanguinis fluentis.

اسابیع *esābī*. a. n. f. Pl. ab اسبوع *üsbū*. Septimanæ, hebdomades. *Settimane*.

اساءت *esāet*, & *isāet*. a. n. f. plur. اساءات *esā-āt*. ادمزلك جرامزلق *jarāmazlyk*. t. *edebsyzlik*. t. Malefactum, offensa, malum. *Male*, *offesa*. *Ik*. ¶ اساءت *esāet e*. Malefacere. *Far male*. *Tef.*

اساة *üsāt*. a. n. f. plur. ab آسی *āsi*. Medici, chirurgi.

اساتذه *esātize*. a. n. f. q. Pl. ab استاذ *ustāz*. p. a. (تلامذه) Magistri. *Maestri*. *Ik*. ¶ اساتذهء عجم *esātizei ægem*. Magistri, Doctores Persici. *Li Maestri*, *o Dottori Persiani*. *Ik*. dicitur & اساتیذ *esātīz*.

اساتیر *esātīr*. a. n. f. plur. ab استار *istār*. 1) Quatuor *numero*. 2) Pondera $4\frac{1}{2}$ drachmarum.

اساجيع eſāgī-ỳ. a. n. ſ. plur. a سجع ſeg̃ᵃ. Rhytmi. ¶ اساجيع وليميه eſāgī-ỳ welīmye. Carmina nuptialia. *Bob.*

آساد āſād. a. n. ſ. plur. ab اسد eſed. Leones.

أسآد isāed. a. V. [4. a سيد] Properare, feſtinanter incedere. *Wan.*

اسادة iſādet, etiam üſādet. a. n. ſ. pro وسادة wiſādet. Pulvinar, cervical. *Wan.*

اسادة iſādet, vel اسواد iswād. a. V. [4. a سيد] 1) Principem maſculum parturire. 2) Parturire puerum Aethiopem. *Wan.*

اسآر es-ār. a. n. ſ. plur. a سؤر ſüür. Reliquiæ *rerum comeſtarum, aut arroſarum. Wan.*

اسار iſār. a. V. [4. a اسر] Conſtringere *loris*, colligare. *Wan.* ¶ سلسلهٔ اسار و قيد حصار ايله كرفتار اولديلر ſilſileī iſār we kæjdī hyſār ile giriftār oldiler. Catenis captivitatis, & vinculis arcis conſtricti ſunt, *h. e.* in vincula conjecti, ac in arce detenti ſunt. *Sæ. Furono poſti alla catena di ſchiavi. Br.*

اسارى & اسارا eſārā. a. n. ſ. Pl. ab اسير esīr. Vincti, captivi, mancipia. *Schiavi, prigioni di guerra. Ll. Sæ.*

اسارة iſāret. a. n. ſ. i. q. قدّ kydd. a. Lorum ex corio, quo quid vincitur, & aſtringitur. *Gol.*

آسارون āſārūn. a. n. ſ. & آسرون āſerūn كدي اوتي kedī oty t. Aſarum *herba. Aſaro, gattaria.*

آساره āſāre. p. n. ſ. Computus. *Conto. Ferh.*

اسارى üſārī. a. n. ſ. plur. ab اسير esīr. Mancipia. *Schiavi. Wan.*

اسارير eſārīr. a. n. ſ. Pl. a سرّ ſirr. Lineæ in vola manus & fronte, lineamenta. *Lineamenti.*

اساريع eſārīᵃ. a. n. ſ. plur. ab اسروع üsrūᵃ vel يسروع jusrūᵃ. Erucæ.

اساس eſās. a. n. ſ. تمل temel t. Baſis, fundamentum. *Fondamento. Wan. V.* مقرّ ¶ اساس صلح وصلاح محكم و استوار اولا esāsī ſulvu ſælāh muhkemü üſtüwār ola. Fundamentum pacis firmum immotumque maneat, illibata maneat pax. *Il fondamento della pace reſti ſaldo, e fermo. Ll.* ١ اساس eſās e. Jacere fundamentum, fundare. *Gittar i fondamenti.*

اساس eſās vel iſās, & اساسات eſāſāt. a. n. ſ. Pl. ab اسّ eſſ. Fundamenta. *Wan.*

اساسة iſāſet. a. V. [4. a سوس] 1) Scatere *cibum vermibus.* 2) Laborare pediculis *ovem. Wan.*

اس

اسانو eſāſenu. a. n. ſ. *Coll.* Arbutum, unedo. *Corbezzolo. Gol.*

اساسه eſāſe. p. n. ſ. 1) Actio, ubi quis retorto oculo aſpicit. *Vel* 2) Ubi quis retroſpicit. 3) Reviſio. *Ferh. Gol.*

اساسه iſāſe. p. n. ſ. Actio, ubi quis amaſium blandis oculis aſpicit. *Ferh.*

اساطم eſātym. a. n. ſ. plur. ab اسطمّا üstümmā. Maria. *Mari. Gol.*

اساطير eſātyr. a. n. ſ. plur. mult. ab اسطورة üſtüret. Hiſtoriæ fabuloſæ, res vanæ. *Wan.*

اساطين eſātyn. a. n. ſ. Pl. ab اسطوانه üſtuwāne [*à Perſico* استون üſtūn, *vel* ستون sütūn] Columnæ, columina, Principes. *Colonne, Prencipi.* ¶ بو اساطين دين اولان سلاطين عثمانيه bu esātyni dīn olan ſelātyni üſmanīje. Hi principes Othomani, qui ſunt columina fidei. *Queſti Prencipi, ò Monarchi Ottomani ſoſtegni della fede. Sæ.*

اساعت iſā-at. a. V. [4. a ساع] 1) Negligere. *Wan.* 2) Dimittere *pec.* liberos ſine paſtore *camelos.* 3) Amittere, perdere.

اساغت iſāghæt. a. V. [4. a سوغ] 1) Ingurgitare *vinum.* 2) Quietem dare. *Wan.*

اساف eſāf, & iſāf. a. Nom. duorum ſociorum Mahometis. *Gol.*

اساف eſāf. a. Nom. Idoli *cujusdam, quod apud veteres Arabes ante Islamismum colebatur; præcipue a tribu koraiśitarum. Herb. Hott.*

اساف iſāf, üſāf, & اسافة üſāfet. a. n. ſ. 1) Solum *tenuis, & exilis terræ.* 2) Sterile, & nihil producens ſolum. 3) *i. q. ſequens.*

اسافة eſāfet. a. n. ſ. 1) Triſtitia, dolor. 2) ſervitus, clientela. 3) Nom. tribus Arabicæ. *Gol.*

اسافة iſāfet. a. V. [4. a سوف] 1) Perire opes *alicujus.* 2) Patienter ferre adverſam fortunam. 3) Perforare *margaritas. Wan.*

آس افزون ās efzūn. p. n. ſ. *comp.* Ferrum, quo acuitur lapis molaris. *Ferh.*

اسافل esāfil. a. part.)(اعالي æ.ālī) *Pl.* ab اسفل esfel. 1) Inferiores, infimi, infimates. *Gl' inferiori, o infimi.* 2) Parvi *cameli.* ¶ اعالي و اسافل æ-ālī wü eſāfil. Supremi, & infimi. *Li ſopremi, e gl' infimi Sæ.* اسافل ناس esāfilī nās. Infimi hominum. *Li più baſſi, e vili degl' uomini. Ik.*

اساقة iſākæt. a. V. [4. a سوق] Commodare *jumentum alteri ad trahendum. Wan.*

اساقف eſākyf, & اساقفة eſākyfet. a. n. ſ. *plur.* ab اسقف āskuf. Epiſcopus chriſtianus.

اس

اساقى eſākȳ. a. n. ſ. plur. mult. a سقا ſykā. 1) Portiones aquæ. 2) Nubes fæcundæ. *Wan.*

آساكشيدن āsākeśīden. p. V. comp. Oſcitari. *Sbadigliare. Ferh.*

اساكفة eſākifet. a. n. ſ. plur. 1) ab اسكاف iskāf. Sutores. *Wan.* 2) ab اسكوف üskūf, Vittæ nocturnæ.

آسال āsāl. a. n. ſ. caret Sing. Mores, conditiones. Signa. ¶ هو على آسال من ابيه hüwe-ælā āsālī min ebīhi. Moribus & forma patrem refert. *Gol.*

آسال āsāl. p. n. ſ. 1) Fundamentum, baſis. 2) Aedificium. *Ferh.*

اسآل iſāel. a. V. [4. a سول] Sublevare *neceſſitatem alicujus. Wan.*

اسالة eſālet. a. V. *Act.* [5. F.] Demiſſam eſſe *genam alicujus. Wan.*

اسالة iſāle. a. V. [4. a سيل] Diffundere, facere, ut quid fluat. *Far correre. Wan.*

اسالة iſāle. a. V. [4. a سأل] Largiri deſideratum quid, *ſeu* optatæ, aut rogatæ rei compotem facere. *Acordare, concedere, ciò che ſi deſidera. Ik.*

اساليب esālīb. a. n. ſ. Pl. ab اسلوب üslūb Modi, rationes, viæ. *Modi, mezi, ragioni, vie. Sæ. V.* قوانين. ¶ مكاتيب تهنيت اساليب mekātībī tehnijet eſālīb. Literæ gratulatoriæ. *Lettere di congratulazione. Sæ.* خطاب و جوابنده ترك اساليب توقير ايدردي chytābü ğewābinde terki esālībī tewkȳr ideridi. In colloquiis gravitatis modos minime obſervabat. *Non manteneva la ſua gravità, nè oſſervava li termini della modeſtia nel parlar con loro. Sæ.*

اساليق esālȳk. a. n. ſ. Pariſthmia, aut partes quæ uvulam circumſtant. *Gol.*

اسامة eſāmet, & üſāmet, i. q. اسد eſed. a. n. ſ. Leo. *Lione.* ¶ اجرا من اسامة eğrā min esāmet. Audacior leone. *Gol.*

اسامه eſāme. ſ. pro اسامي eſāmi. a. n. ſ. 1) Pl. ab اسم iſm Nomina. 2) Sing. Catalogus, *ſeu* album militum. 3) Ipſum nomen inſcriptum albo. ¶ انك اسامه سي چالندي anun-esāmeſi ćialyndy. Exauctoratus eſt. *Il ſuo nome è ſtato levato dal rollo. Wan. V.* مسكوك

آسان āſān p. adj. ككز ğen-ez t. سهل ſehel, ſyhl a. Facilis, commodus. *Facile, agevole.* ¶ آسان وجهله āsān weğhile. Facile, facili modo. *Facilmente, agevolmente.*

اسامة iſāmet. a. V. [4. a سوم] Paſcere jumentum. *Wan.*

اسان eſān, & اسوان eſwān. a. part. Triſtis, dolens. *Gol.*

آسان گير āſān gīr. p. adj. comp. Facilis acceſſus, affabilis. *Affabile, piacevole. Ik.*

آسانلق āſānlyk. t. سهولت sühūlet a. Facilitas. *Facilità, agevolezza.* ¶ آسانلغله āſānlyghile. Facile. *Facilmente i. q. ſuperius* آسان وجهله

آساني āſānī. p. n. ſ. 1) Commoditas. 2) Facilitas. 3) Quies, ſomnus. *Ferh.* ¶ سهولت وآساني ايله ſühūletü āſānī ile. Cum facilitate. *Con facilità. Ik.*

اسانيد eſānīd. a. n. ſ. Pl. ab اسناد iſnād, & اسناده iſnāde. Allegationes alienæ auctoritatis, & fidei. Attributiones, imputationes. *Gol.*

آسانيدن āſānīden. p. V. Expedire, facile reddere. *Facilitare. Ferh.*

اساوة üſāwet. a. n. ſ. 1) i. q. طبّ tybb. a. Medicina, *nempe ipſa* ars medica. 2) Medela. *Gol.*

اساود eſāwid. a. n. ſ. 1) Plur. ab اسود eſwed Serpentes magni. *Wan.* 2) à سواد ſewād. Corpora extantia. *Gol.*

اساور eſāwir, & اساورة esāwiret. a. n. ſ. 1) plur. سوار ſiwār. Armillæ. *Wan.* 2) plur. ab اسوار iswār. Equi. *Gol.*

اساوى esāwi. a. part. plur. ab آسية āſijet. Triſtes.

آساي āſāj. p. partic. & n. ſ. 1) Inſtar. 2) Quies. *V.* آسا

اسايا eſājā. a. part. ab آسية āſijet. Triſtes, dolentes *fæminæ. Gol.*

اسايانيدن āſājānīden. p. V. *Tranſit.* ab آسايدن āsājīden. Quietem concedere, eave recreare, levare.

اسائر eſāir. a. n. ſ. pl. a سائر ſāir Partes, alii. *Gol.*

آسايش āſāiś. p. n. ſ. دنجلك dinğlik t. راحت rāhæt a. 1) Quies, otium. 2) Sedatio, pacatio. *Quiete, riposo, ozio.* II. آرايش āraiś. ¶ آسايش و آرام ١ āsāiśü ārām e. Quieſcere, conſiſtere. *Ripoſare, fermarſi. Sæ.*

آسايشكده āsāiśkede. p. n. ſ. comp. Delubrum quietis, locus quietis. *Luogo di ripoſo. Ik.*

اساين eśājin. a. n. ſ. plur. ab اسنة esīnet. Validæ chordæ. *Gol.*

اسايون eſājūne, اسيانون esjānūne, & Fæm. اسيات esjejāt, & اسيانات esjānāt. a. part. Triſtes, dolentes, ſoliciti, ſolicitæ. *Gol.*

اسايدن āſājīden. p. V. Quietem capere. *Ferh.*

آسب āſeb, āſib. p. n. ſ. 1) Innixio. 2) Ungula. *Caſt.*

اسب esb, ſeu eſp. p. n. ſ. ات at. t. فرس feres. a. Equus. *Cavallo.* ¶ اسب و اسباب eſpü eſpāb. Equi, & res aliæ. *Cavalli, e robbe. Ik.*

اسب *iſp.* a. *n. ſ.* 1) Pili podicis. 2) Herbæ recentes. *Wan.*

اسب *iſp.* p. *n. ſ.* Pili in inferioribus corporis partibus creſcentes. *Ferh.*

اسب *iseb.* p. *n. ſ.* Excreſcentia in corpore humano. *Caſt.*

اسباب *eſpāb.* a. *n. ſ. Pl. a* سبب *ſebeb.* Cauſæ, motiva. Media, modi. Inſtrumenta, utenſilia. *Cauſe, motivi, mezi. Tef. Ll. Ik. Sæ.* ¶ سفر اسبابي *ſefer eſpābī.* Res neceſſariæ ad iter, apparatus ad bellum. *Proviſioni neceſſarie per il viaggio, ò per la guerra. Sæ.* اسباب سفر و لوازم ظفر تدارکنه اشتغال اوزره ایکن *eſpābī ſefer, we lewāzimī zæfer tedārükine iśtighāl üzre iken.* Dum ipſe neceſſaria ad bellum, & victoriam præpararet. *Mentre ſe ne ſtava provedendo, e diſponendo le coſe neceſſarie per la guerra. Br. Sæ.* اسباب رحلت *eſpābī ryhlet.* Apparatus ad migrandum. *Il bagagio, treno per il viaggio. Br. Sæ.* اسباب اسبان مجاهدان *eſpābī eſpānī müğiāhidān.* Phaleræ equorum bellatorum. *Li arneſi de' cavalli de' ſoldati. Sæ.* اسباب جنک جمعنه آهنک اندی *eſpābī genk gem-yne āhenk itti.* Præparavit neceſſaria ad bellum. *S' applicò alli apparecchi della guerra. Sæ.* اسباب بهجت و کامرانی *eſpābī bihğetü kāmrānī.* Cauſæ, & motiva deliciarum. *Cagioni, e materia di allegrezza.* اسباب مدحي بي حدّ و بي شمار *eſpābī medhȳ, bī hæddü bī śümār.* Argumenta laudis ejus immenſa, ac innumerabilia. *La materia di lodarlo infinita. Sæ.* اسباب معاش و مصالح زندکانی و انتعاشی فراواندر *eſpabī meāś we meṣālyhy zindeganī wü inti-æśi firāwāndür.* Media vivendi ſunt in eo loco facilia. *E' abondante di viveri. Sæ.* قلّت وجهه معاش و تنکیء اسباب انتعاشدن *kylletī weğhī me-āś we tengīī eſpābī inti-āśten.* Ex penuria annonæ. *Dal la careſtia, e penuria de' viveri. Sæ. Etiam vulgo pro* اثواب *eſwāb.* Veſtes, mobilia. *Veſtiti.* ¶ ايو اسباب *eiü eſpāb.* Bona res. *Buona robba* وساير اسباب و اشيالرين غصب ايدوب *we sāir eſpābü eśjālerin ghæſp idüp.* Aliaſque veſtes ac res deprædati ſunt. *Spogliotili di tutte l' altre loro robbe. Ll.*

اسباة *iſpāet.* a. *n. ſ. plur. ab* اسابي *eſābī.* Ductus ſtriæque ſanguinis fluentis. *Gol.*

اسبات *iſpat.* a. *V.* [4. *a* سبت] Attingere diem ſeptimam.

اسباد *eſpad.* a. *n. ſ. plur. a* سبد *ſibd.* Lupi.

اسبار *eſpar.* a. *n. ſ. plur. a* سبر *ſibr.* Formæ.

اسباط *eſpat.* a. *n. ſ. Pl. a* سبط *ſybt.* Tribus. *Tribu.* Jacob Patriarchæ filii. *Tribu d' Iſraele. Tef.* ¶ اولاد و اسباطي *ewlādü eſpātȳ.* Filii & conſanguinei ejus. *Li figlivoli, & la parentela, ò caſata. Sæ.*

اسباع *eſpā*.* a. *n. ſ. plur. a* سبع *ſyb*.* Cameli ſeptem diebus ſitim tolerantes.

اسباع *iſpā*.* a. *V.* [4. *a* سبع] 1) Poſt intervallum ſeptem dierum ſitim explere *camelum.* 2) Compleri numerum ſeptimum. 3) Irruere lupum in gregem *ovium.* 4) Offam objicere lupo. 5) Lactandam dare prolem nutrici. 6) Sibi ipſi relinquere *ſervum. Wan.*

اسباغ *iſpāgh.* a. *V.* [4. *a* سبغ] 1) Perficere, complere. *Compire, finire.* 2) Conſummere totam aquæ portionem in lotione ſacra آبدست *ābdeſt* dicta. *Wan.*

اسب افکن *eſp efken.* p. *n. ſ. compoſ.* Strenuus miles, *qui ſeſe concitato equo in mediam hoſtium phalangem conjicit. Ferh.*

اسباق *eſpāk.* a. *n. ſ. plur.* a. سبق *ſebæk.* Pignora. *Gol.*

اسبال *eſpāl.* a. *n. ſ. plur. a* سبل *ſebl.* Margines *ſitularum. Wan.*

اسبال *iſpāl.* a. *V.* [4. *a* سبل] 1) Spicas exerere meſſem. 2) Decidere pluviam, vel lacrymas *ita, ut una gutta aliam excipiat. Wan.*

اسبان *eſpān.* a. *n. ſ. plur. a* سبن *ſebn.* Calanticæ ſubtiles. *Scufie. Gol.*

اسبان *iſpān.* a. *V.* [4. *a* سبن] Continuo induere perizoma, aut operimentum nigrum ex ſindone, mulieribus familiare ثوب سبني *ſewbī ſebenī* dictum, *à* سبن *ſeben, qui Bagdadi pagus eſt, ubi id genus texi ſolet. Gol.*

اسپان *iſpān.* t. *n. ſ. Ex ſclav.* Præfectus diſtrictus. ¶ مهادیه ناحیه‌سنک اسپاني *mehādīā nāhīeſinün iſpāni.* Præfectus diſtrictus mehadienſis, *vulgo* Orſovienſis *dicti. Ll.*

اسپاناك *iſpānāk.* t. p. *n. ſ. i. q.* اسفناج *isfināğ.* p. Spinachium. *Spinaci.*

اسپانبر *eſpānbur.* p. Nom. urbis, *quam Chosroes rex Perſarum ædificavit, alias etiam* اسافور *eſāfūr dictæ. Ferh.*

اسپانج *iſpāneğ.* p. *n. ſ.* Spinachium. *Spinaci. Ferh.*

اسپانج *iſpānğ.* p. *n. ſ.* Nomen herbæ *frigidæ, & ſiccæ naturæ, quæ fluentem e naribus vel aliis partibus ſanguinem ſiſtit, in inveteratis præſertim vulneribus proficua. Arabice eadem herba.* ارناب آلخيل *ernabül-chæīl, aut* لحنة التيس *lāhnetüt-tīs vocatur. Ferh.*

اسب انکیز *eſp engīz.* p. *n. ſ. compoſ.* Calcar. *Sperone. Ferh.*

اسبت *eſpūt.* a. *n. ſ. plur. a* سبت *ſebt.* Sabbata judæorum. *Wan.*

اسبت *üſpūt.* a. *n. ſ. plur. mult a* سبت *ſebt.* *Idem quod præcedens.*

اسپ تاز *eſp tāz.* p. *n. ſ. comp.* Dies decima octava antiqui menſis perſici. *Ferh.*

اسبتان *isbetān.* p. *n. ſ.* Semen harmalæ, *ſeu* rutæ ſylveſtris, *cujus fumus prodeſt oculis. Ferh.*

آسبچانه *āſebğiāne.* p. *n. ſ. pro* اسبچه *eſpće.* 1) Equuleus. 2) Novellus equus. 3) Onager. *Caſt.*

اسب خلعتي *eſp chyl-ætī.* p. *n. ſ. comp.* Equus phaleratus, qui dono datur. *Ferh.*

اسب خنک *eſp chynk.* p. *n. ſ. comp.* Equus cinericeus. *Cavallo. Ferh.*

اسپخول *iſpchūl.* p. *n. ſ. comp.* Stercus avium. *Ferh.*

اسپر *iſper.* p. *n. ſ.* Scutum. *Ferh.*

اسپرد *iſpirid.* p. *n. ſ.* Gelatina. *Gelatina. Ferh.*

اسپرز *iſperiz,* & اسپریز *iſpirīz,* & آسپریس *āſperīs,* & اسپریس *eſperīs,* & آسپریس *āſperīs,* & اسفرس *isferīs.* p. *n. ſ.* Hippodromus. *Piazza. Ferh.*

اسپرسب *iſperſeb.* p. *n. ſ. i. q. præced. Ferh.*

اسپرسف *eſperſef.* p. *n. ſ.* Hippodromus. *Piazza. Ferh.*

اسپرش *iſperiś.* p. *n. ſ. i. q. præced. Ferh.*

اسپرش *iſperiś.* p. *n. ſ.* Complementum, perfectio.

اسپرغم *iſperghæm.* p. *n. ſ.* Nomen herbæ *odoriferæ, & parva folia habentis. Ferh.*

اسپرک *iſperek.* p. *n. ſ.* Lignum, *quod contuſum, & concoctum ad tingendum flavo colore inſervit. Quod ſi dein Indico illinatur, producit colorem fuſco viridem, a Turcis ſingulariter amatum, quem* اسپرک نفتيسي *iſperek neftīsī* vocant. *Ferh.*

اسپرک *iſperik.* p. *n. ſ.* 1) Herba, *qua corpus tingi ſolet, ſeu lignum arborve flava, qua utuntur in Græcia, Turcia, & Perſia ad flavi coloris tincturam, lævis eſt materiæ & ſambuco non diſſimilis.* 2) Buxus arbor. *Caſt.*

اسپرلوس *iſperlos.* p. *n. ſ.* Regis, vel principis palatium. *Ferh.*

اسپرم آب *iſpermāb.* p. *n. ſ. comp.* Embroche, *ſeu aquæ cum certa ſpecie herbæ coctæ, quæ paulatim ægrotantis corpori, vel parti læſæ calida ſuffunditur. Ferh.*

اسپرو *iſperu, vel* اسپرود *iſpurūd.* p. *n. ſ.* قیل قویرق *kyl küirük* t. Parva avis *paſſere aliquantulum major, cujus cauda plumis conſtat paulo majoribus. Oſſa ejusdem cremata, & in oleo cocta curant alopeciam, & creſcere faciunt capillos. Ferh.*

اسپرود *iſperūd,* & اسفرود *isferūd.* p. *n. ſ.* بغرتلاق قوشي *baghyrtlak kuśi* t. Nom. avis *aquaticæ ſeu piſcatoriæ, nigro corpore, ſuperiore capitis parte alba, cornicis magnitudine Caſt.*

اسپروز *iſpurūz.* p. *n. ſ.* Celebre cacumen magni alicujus montis. *Ferh.*

اسپري *iſperī,* & *iſpirī.* p. *n. ſ.* & *Adj.* 1) تمام *temām.* t. Completus, integer. 2) Perfectio, complementum. ¶ اسپري شدن *iſperī śüden* t. ا, تمام *temām* ol. p. Finiri, compleri, & completum eſſe. *Ni*. Caſt.*

اسپریس *eſperīs,* & اسپریش *eſperīś.* p. 1) *n. ſ.* میدان *mejdān.* Palæſtra, hippodromus. 2) *adj.* Totus, completus. *Ferh.*

اسپس *üſpüs.* p. بت *bit.* t. 1) Pediculus. 2) Vermiculus. *Ferh.*

اسپست *üſpüſt* & سپست *ſüpüſt.* p. *n. ſ.* فصفصة *fæsfæſæt* a. یونجه *jungia* t. Medica herba, trifolium, triphyllium, fœnum Burgundicum. *Ferh.*

اسب سرخ *eſpſurch.* p. *n. ſ. comp.* Equus ſpadiceus nigricante cauda & juba. *Ferh.*

اسب سرکش *eſpiſerkeś.* p. *n. ſ.* Equus refractarius. *Ferh.*

اسبطرار *iſpytrār.* a. *V.* [4. *a* سبطر] Decumbere in latere, & ſe extendere. *Wan.*

اسبغلال *iſpyghlāl.* a. *V.* [4. *a* سبغل] Madefieri telam aqua. *Wan.*

اسپغول *iſpæghūl,* & اسپغون *iſpæghūn.* p. *n. ſ.* 1) Pſyllii ſemen. 2) Plantago. 3) Nymphæa. *Ferh.*

اسبق *eſpæk.* a. *part.* 1) Præteritus. 2) Excellentior. *Paſſato, ſcorſo, più eccellente.* ¶ بوندن اسبق *bundan eſpæk.* Antehac. *Tempo fà che. Ll. Sæ.*

اسبکرار *iſpikrār.* a. *V.* [4. *a* سبکر] Virum probum, & juſtum eſſe. *Wan.*

اسپلاته *iſplāta.* t. *n. ſ.* Ponto. *Barcone, biatta.*

اسب لاشه *eſplāśe.* p. *n. ſ. comp.* Equus e duplici genere ortus, *nempe ab admiſſario Arabe, & equa Anatolica. Ferh.*

اسبناخ *iſpināch.* p. *n. ſ.* Spinachium. *Spinacci. Ferh.*

اسپندارمد *iſpundārmud.* p. *n. ſ. comp.* 1) Terra. 2) Nomen genii, *qui præeſt arboribus & ſylvis, item qui dirigit negotia, quæ obeuntur in menſe Esfendar.* 3) Nomen 12mi menſis anni ſolaris, *ubi ſol eſt in piſce.* 4) Dies quinta menſis perſici. *Ferh.*

اسپندان *iſpendān.* p. *n. ſ.* Semen naſturtii. *Ferh.*

اسب نوبتي *eſpnūbetī.* p. *n. ſ.* 1) Veredus. 2) Equus, quo plures utuntur in ſocietate. *Ferh.*

اسپنوس *eſpenos.* t. *n. ſ.* Galgulus, galbula. *Galbulo, rigogolo.*

اسبنوي *iſpenūī.* p. *n. proprium.* Ancillæ, *quæ fuit mancipium* نشاد *neśadi*, & *poſt ejus fugam incidit in manus* آفراسياب *āfrāsjābi. Ferh.*

اسبوبة *uſpūbet.* a. *n. ſ.* Anſa, occaſio. *Wan.*

اسپوست *üſpūſt*, *iſpūſt*, & اسپوش *üſpūś.* p. *n. ſ.* Ultimus menſis autumni. *Ferh.*

اسبوع *üſpūʿ.* a. *n. ſ. Pl.* اسابيع *esābiʿ.* هفته *hefte* p. Hebdomas. *Settimana. Wan.*

اسپه *eſpe.* p. *n. ſ.* Pullus equi, equus juvencus uſque ad ſecundum annum. *Ferh.*

اسبه *iſpih.* p. *n. ſ. alias* اسپا *iſpāh.* Equitatus. *Ferh.*

اسپهبد *eſpehbed.* p. *n. ſ. comp.* Princeps. *Specialiter ſic nominantur principes in* طبراستان *tabrāſtān. Ferh.*

اسپهبد *iſpehbed.* p. *n. ſ. comp.* 1) Dux equitatus. 2) Imperator exercitus. *Ferh.*

اسپهبدخوره *iſpehbed chūre.* p. *n. ſ. comp.* Animal rationale. *Vox maxime in orientali plaga Perſiæ uſitata. Ferh.*

اسپيجاب *iſpiğiāb.* p. *n. proprium* Civitatis *in regione Transoxana, quæ a loci incolis etiam* سپرم *ſiperm, vocatur. Ferh.*

اسپيد *iſpid.* p. *adj.* Albus. *Vide uſit.* سپيد *ſipīd, aut* سفيد *ſifīd.*

اسپيدبا *iſpīdbā.* p. *n. ſ. comp.* Jus cum lacte acido. *Ferh.*

اسپيل *eſpīl.* p. *n. ſ. comp.* Abactor equorum. *Un ladro di cavalli. Ferh.*

اسپيوش *iſpejūś*, & اسپيون *iſpejūn.* p. *n. ſ.* Stomachi gravedo, indigeſtio. *Caſt.*

اسپيوش *iſpijūś.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* اسپغول *iſpæghūl.* Pſyllii ſemen. 2) Folium vitis. *Ferh.*

آست *āſt, pro* آستا *āſtā.* p. *n. ſ.* Laus, laudatio. *Caſt.*

است *eſt.* p. 1) 3. *perſ. ſing.* Eſt. *A verbo auxiliari* شدن *śüden* eſſe. *Eliditur nonnunquam* ا *elif, ſi præcedat aliud nomen, quocum conjungatur, ut* آمد ست *āmed eſt.* جا نست *ğiān eſt.* 2) *Induit etiam ſignificationem* vult *vel* petit. *Ferh.*

است *iſt.* a. *n. ſ.* 1) اصل *āsӯl.* Cauſſa. *Wan.* 2) *pro* سته *ſeteh, nam Pl. eſt* استاه *eſtāh.* Nates, podex, anus. ¶ باست *biſti.* Per podicem *hujus vel illius, convitii & opprobrii formula.* 3) است *iſt pro* اس *iſs.* Seculum præcedens, æternitas. ¶ علي است الدهر *ælā iſtiddehr, pro* علي اس الدهر *ælā iſſid-dehr.* Jam olim, a multo ævo, omni tempore. است الكلبة *iſtül-kelibet.* Aerumna, portentum. است المتن *iſtülmetn.* Deſertum. *Gol.*

است *iſt.* p. 1) 2. *perſ. imperat. ab* استادن *iſtāden.* Sta. 2) *n. ſ.* Laus, laudatio. 3) Peripheria natium. *Ferh.*

است *üſt.* p. *n. ſ.* 1) *pro* آستا *āſtā.* Nomen unius voluminis e libris zoroaſtris. 2) Projectio, abjectio. 3) Coxendix, femur. *Ferh.* 4) Tergum. 5) Clunis prominentior pars, *qualis in equis conſpicua. Caſt.*

آستا *āſtā.* p. *n. ſ. pro* ستايش *ſitājīś.* Laus, laudatio.

استا *eſtā.* p. *n. ſ.* Nomen munimenti *in regione Ruſtemdar, quod alias celebre fuit. Ferh.*

استاء *iſtā.* a. *V.* [4. *a* ستا] Solvere ſubtegmen *telæ. Sciogler la trama della tela. Wan.*

استا *iſtā.* p. *part.* & *n. ſ.* 1) Laudans, laudator. 2) Commentarius in librum زند *zend. Ferh.* 3) Supinus, 4) Nudus. 5) Paries caducus. *Caſt.*

استا *üſtā.* t. *n. ſ. Ex Perſico* استاد *üſtād.* Magiſter. *Maeſtro.* ¶ استا يعقوب *üſtā iæʿkūb.* Magiſter Jacobus. *Maeſtro Giacomo.* استا قادن *üſtā kadün* Magiſtra, *pec. meretricum.* Lena.

استات *iſtāt.* a. *n. ſ. Pl. ab* است *iſt.* Podices, ani. *Gol. Alias eſt* استاه *eſtāh.*

استاج *iſtāğ.* a. *n. ſ.* Id, cui digitis obvolvuntur fila ad texturam. *Gol.*

استاخ *eſtach*, & *iſtāch.* p. *n. ſ.* & *adj.* 1) Situla. 2) Audax. *Ferh.* 3) Nomen animalis, *de quo multa fabulantur. Caſt.*

استاد *üſtād* & استاذ *üſtāz.* p. *n. ſ.* معلم *muællim.* a. Magiſter, artifex. ¶ استاد ايشي *üſtād iśi.* Res affabre facta, *q.* magiſtralis. *Eb. Lavoro da maeſtro.* استاذ ايشي انجق *üſtāz iśi anğiak.* Arte id Magiſtrali, aut etiam magica factum. *Queſto e opera da maeſtro.* استاد ايشي ايله *üſtād iśi ile.* Affabre, artificioſe. *Artificioſamente, eccellentemente.* استادسز *üſtādſyz.* t. Ineptus, graſſus. *Sciocco, malcreato.*

استادادن *iſtādānden.* p. *V. Tranſit. ab* استايدن *iſtānden.* Statuere, conſtituere. *Caſt.*

استادانيدن *iſtādānīden.* p. *V. Tranſit. ab* استاندن *iſtāniden.* Statuere. *Caſt.*

استادلق *üſtādlyk.* t. *n. ſ.* Magiſterium, artificium. *Maeſtranza, artificio.*

استادن *iſtāden.* p. *V.* دورمق *durmak.* t. Stare, conſiſtere. *Stare. Ferh.*

استاده *iſtāde.* p. *Part.* Stans, adſtans. *Pl.* استادكان *iſtādegān*, adſtantes. ¶ آب استاده *ābi iſtāde.* Aqua ſtagnans. *Caſt.*

استادي *üſtadī*, & استاذي *uſtāzi.* p. *n. ſ.* Magiſterium. ¶ استادي كردن *üſtadī kerden.* p. Fabre facere, & magiſterium exercere. *Far da Maſtro.*

استاذ *üſtāz.* p. a. *n. ſ. Pl. Arab.* استاذون *üſtāzūne*, اساتذه *esātize*, & اساتيذ *esātīz.* Magiſter. *V.* استاد

استار *āſtār.* a. *n. ſ.* Subductura. *V.* استر

استار *eſtār.* a. *n. ſ. plur. a* ستر *ſitr.* Vela, operimenta. *Wan.*

استار *eſtār.* p. *n. ſ.* 1) Species menſuræ apud medicos, quæ ſex & mediam drachmam efficit. *Vel ſecundum alioś* quarta pars مثقال *miskāl. Ferh.* 2) Mulus. *Caſt.*

استار *iſtār.* a. *n. adj.* 1) *i. q.* اربعة *erbeæt.* a. Quatuor numero. 2) Quatuor & medium مثقال *miskāl. Wan.* 3) *plur.* اساتر *eſātir.* Stater, pondus 6½ drachmarum, *ſeu ul Gol.* Sex مثاقيل *meſakӯl* cum ſemiſſe.

استارباد *iſtārbad.* p. *Nomen proprium* Metropolis in provincia جورجان *ğīorğian*, quæ pars eſt antiquæ Hyrcaniæ. *Herb.*

استارچه *iſtārğe, vel* استارچهء آتش *iſtārćeī āteś, aut* استارهء آتش *iſtāreī āteś.* p. *n. ſ.* Scintilla, favilla. *Ferh.*

آستارلمق *āſtārlamak.* t. *V.* Subſuere pannum veſti. *Foderare.*

استازنده *iſtazende.* p. *n. ſ.* Liber Abrahamo patriarchæ adſcriptus, *non autem illius, ſed Abrahami Zardoſt, i. e. Zoroaſtri eſt. Caſt.*

استآسة *iſtiāſet.* a. *V.* [10. *a* اوس] Retributionem, compenſationem petere. *Wan.*

استاقوش *iſtākos.* t. *n. ſ. ex Græco.* Aſtacus, cancer marinus longus. *Bero marino.*

استاكر *üſtāker.* p. *n. ſ. comp.* Magiſter, peritus artis. *Maeſtro prattico, eccellente.*

آستام *eſtam.* p. *n. ſ.* 1) Frænum auro argentoque intextum. 2) Phalerae. *Ferh.*

استام *üſtām.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* معتمد *muʿtemed.* a. Fidus. 2) Ornamenta ſellæ equeſtris, phalerae. *Ferh.*

آستان *āſitān.* p. *n. ſ.* & *adj.* 1) اشك *eśik* t. عتبه *ætebe* a. Limen. *Soglio.* 2) *Metaph.* Porta, aula *Principis*, palatium Regium. *Porta, corte, e palazzo Reale, ò Imperiale.* Il. خاندان *chānedān* دودمان *dūdimān.* 3) Sepulcra, & monumenta Prophetarum, & ſanctorum. 4) Supinus, in tergo jacens. ¶ اول آستان راستان *ol āſitānī rāſtān.* In illa aula rectorum, juſtorum. *In quella corte de' retti, e giuſti. Sæ.* آستان آل عثمان *āſitānī āli üſmān (ferè oſmān)* & آستان پادشاه آل عثمان *āſitānī pādiśāhī āli üſmān.* Porta Othomanica. *La Porta Ottomana.* آستان عاليشان *áſitānī ālīśān.* Excelſa Porta, *ſeu q.* altæ dignitatis. *L'Eccelſa Porta. Epithetum, quod Turcæ dant Portæ Othomanicæ, ut ſunt & ſequentia* آستان فلك عنوان *āſitānī felek ünwān.* Porta cœli inſtar alta. *Porta alta, quanto il Cielo* جليل البرهان *gelīlül bürhān.* Glorioſæ demonſtrationis, vel auctoritatis. *Glorioſa.* دولت آشيان *dewlet āśijān.* Proſperitatis nidus, felix, fortunata. *Felice.* آستان دولت آشيانمزي مطاف راستان و حرم كرم بيكران بلوب *āſitānī dewlet āśijānümüzi mætāfī rāſtān we hæremīkeremī bīgirān bilüp.* Agnoſcendo, noſtram feliciſſimam Portam eſſe confugium rectorum hominum, & ſacrarium immenſæ benignitatis. *Riconoſcendo la noſtra glorioſa corte per ricetto delli retti, e per ſacrario di benignità, e clemenza immenſa. Sæ.* ملجاي سلاطين زمان و ماواي خواقين دوران اولان آستان رفيع المكان و عتبهء عليهء مخلد الاركانمزه *melğiāī ſelātӯnī zeman we meewāi chæwākӯnī dewrān olan āſitanī refī-ül mekān we ætebeī ælījeī muchælledül erkānümüze.* Erga nos, ſeu excelſam, eminentem, firmam portam noſtram, quæ eſt aſylum Principum orbis, & refugii locus Monarcharum ſeculi. *Verſo l'eccelſa, eminente Porta noſtra, che è il refugio delli Monarchi del mondo. Ll.* آستان مخلد الاركان پادشاهيه اولان محبت *āſitānī muchælledül erkānī pādiśahӯje olān muhæbbet.* Amor erga glorioſam & firmis columnis fultam portam Imperialem. *L'affetto, che portate alla fortiſſima porta Imperiale. Ll.* آستان رفيع المكان و دودمان مخلد الاركانمز ايله اولان حسن معامله و دوستلق و صدق مصالحه و بارشقلق مقتضاسي اوزره *āſitānī refī-ül mekān we dūdīmānī muchælledül erkānümüz ile olan hüſnī mu-āmele we doſtlyk, we ſydkӯ maſālæhæ we bariśiklyk muktæzāſi üzre.* Prout requirit bona correſpondentia, amicitia, ſinceritas, & pacis obſervantia, quam colitis cum noſtra digniſſima, eminentiſſima, firmiſſima porta. *Conforme richiede la buona corriſpondenza, amizitia, ſincerità, & oſſervanza della pace, che profeſſate con la noſtra glorioſa porta. Ll. Adhuc tamen ſæpius utuntur voce* آستانه *āſitāne, in eadem ſignificatione, quam infrà vide.*

استان *eſtan.* p. *n. ſ.* 1) Locus quietis. *Ferh.* 2) Mandragora.

استان *iſtān.* p. *partic. in compoſitione exprimit collectionem rei.* ¶ خرمه استان *chürmā iſtān.* Palmetum. *Caſt.*

استانبول *iſtāmbol, alias etiam* اسلام بول *islāmbol, proprie* قسطنطنيه *koſtantanīje.* Conſtantinopolis, Byzantium. *Coſtantinopoli.*

استاندن *iſtānden.* p. *V.* 1) *pro* ستاندن *ſitānden.* اخذ *æchz.* a. آلمق *ālmak.* t. Accipere. *Prendere.* 2) *i. q.* استانيدن *iſtānīden.*

Statuere, conſtituere. 3) Parere, gignere. *Caſt.*

آستانه *āſitāne.* p. *n. ſ.* Limen. *i. q.* آستان ¶ آستانهٔ دولت *āſitānei dewlet*, & آستانهٔ سعادت *āſitānei ſeādet.* Porta felicitatis, ſeu feliciſſima. *La feliee, auguſtiſſima porta.* آستانهٔ سعادت آشيانهٔ شهنشاهيه *āſitānei ſeādet āśijānei śehinsāhȳie.* Erga portam Imperialem felicitatis nidum, *ſeu* feliciſſimam. *All' Auguſta porta noſtra Imperiale. Ll.*

استانه *eſtāne.* p. *n. ſ.* Locus quietis. *Luogo di ripoſo. Ferh.*

آستاني *āſitānī.* p. *n. ſ.* Pertinens ad limen, *ſeu metaph.* ad aulam. *Ferh.*

استاورس *iſtawros.* t. *n. ſ. ex Græco.* 1) Signum crucis. 2) Crux. *Il ſegno della Croce, croce.*

استاه *eſtāh.* a. *n. ſ. plur. ab* است *iſt.* Nates. *Eſt autem* است *iſt pro* استه *eſteh.*

استاي *iſtāī.* p. 2. *perſ. imperat. ab* استاندن *iſtānden.* Accipe, ſume. *Ferh.*

استباة *iſtibāet.* a. *V.* [10. *a* بوا] Stationem capere. *Wan.*

استباحة *iſtibāhæt.* a. *V.* [10. *a* بوح] 1) Ad radicem ſecare. *Wan.* 2) *pro* مباح *mübāh* e. Cujusque cupiditati permittere. *Laſciar libero, indifferente.*

استبار *iſtibār* a. *V.* [10. *a* بور] Tentare, experiri. *Wan.*

استباعه *iſtibā-æ.* a. *V.* [10. *a* بيع] 1) Velle vendere. 2) Vendi optare. *Wan.* 3) Venum exponere. *Voler vendere, chieder di vendere, dar a vendere.*

استباق *iſtibāk.* a. *V.* [8. *a* سبق] 1) Contendere curſu. *Gareggiar nel corſo. vel* 2) In jaculatione ſagittæ. *Wan.*

آستبان *iſtebān*, & استپان *iſtipān.* p. *n. ſ.* Semen harmalæ, *ſeu* rutæ ſylveſtris. *Caſt.*

استبانة *iſtibānet.* a. *V.* [10. *a* بون] 1) Apparere. 2) Pro comperto habere. *Wan.*

استبداد *iſtibdād.* a. *V.* [10. *a* بدّ] ، مستقل *muſtekyl* ol. t. Solum in opere verſari, vindicare ſibi ſoli dominium abſolutum. *Pretendere del aſſoluto dominio.* ¶ دعواي استقلال و استبداده راغب اولدي *dæˣ wāi iſtyklālü iſtibdāde rāghyb oldy.* Aſpiravit ad abſolutum dominium. *Aſpirò all' aſſoluto dominio. Sæ.*

استبداع *iſtibdāˣ.* a. *V.* [10. *a* بدع] Aliquid novum producere. *Wan.*

استبدال *iſtybdāl.* a. *V.* [10. *à* بدل] دكشترمك *degiśtürmek.* t. Commutare. *Wan.*

استبر *iſtebr.* p. *n. ſ.* & *adj.* 1) *i. q.* استر *iſter.* Occa, pondus 4000 drachmarum. 2) *i. q.* ستير *ſitīr* 6½ drachmæ. 3) Semiſſis rotuli, *ſeu* libræ & ſex drachmæ. 4) *i. q.* ستبر *ſitebr.* Craſſus, magnus. *Caſt.*

استبرا *iſtibrā.* a. *V.* [10. *a* برأ] 1) Certa & abſoluta ſcientia ſcire aliquid. *Wan.* 2) Mundare ſe *poſt lotium, poſt menſtrua. Teſ.*

استبراز *iſtībrāz.* a. *V.* [10. *a* برز] 1) Producere. 2) Provocare. *Produrre.*

استبرق *iſtebræk.* a. *n. ſ.* 1) ابو قالك اطلاس *eiü, kalȳn-ætlæs.* t. Veſtis ſerica craſſior, *pec.* verſicolor. *Raſo ſpeſſo. Wan.* ¶ استبرق حمرا *iſtebrækȳ hæmrā.* Veſtis talis rubra. *Ah.* 2) Pannus auro intextus. *Wan.*

استبرقي *iſtebrækȳ.* a. *part.* Sericeus, variegatus. *Di raſo ſpeſſo.*

استبسار *iſtibſār.* a. *V.* [10. *a* بسر] In promptu eſſe aliquid. *Eſſer promto. Wan.*

استبسال *iſtibſāl.* a. *V.* [10. *a* بسل] 1) Occidere *aliquem. Amazzare.* 2) Conjicere ſemet in vitæ diſcrimen. *Wan.*

استبشار *iſtibśār.* a. *V.* [10. *a* بشر] 1) سونمك *ſewinmek* t. Lætari *pec. nuntio fauſto.* 2) Annuntiare *nuntium fauſtum. Rallegrarſi di buone nuove, & recar buone nuove. Ll.*

استبشاع *iſtibśā-æ.* a. *V.* [10. *a* بشع] Inſipidum exiſtimare aliquid. *Wan.*

استبصار *iſtibſār.* a. *V.* [10. *a* بصر] Attentius conſiderare, perſpicere, ſcrutari. *Mirar con attenzione, conſiderare.*

استبضاع *iſtibzā-æ.* a. *V.* [10. *a* بضع] Mittere merces in alias regiones negotii cauſa. *Wan.*

استبطاء *iſtibtāe.* a. *V.* [10. *a* بطؤ] 1) Cunctari. 2) Tardum, ſegnemve cenſere. *Wan.*

استبطان *iſtibtān.* a. *V.* [10. *a* بطن] 1) Clam tenere. *Tener naſcoſto.* 2) Occultare velle *aliquid. Wan.*

استبقاء *iſtibkāe.* a. *V.* [10. بقي] 1) Conſervare, ſuperſtitem ſervare. *Servare, conſervare intiero. Ik.* 2) Pudere. *Vergogniarſi. Wan.*

استبكاء *iſtibkāe.* a. *V.* [10. *a* بكي] Excitare fletum. *Wan.*

استبلال *iſtiblāl.* a. *V.* [10. *a* بلّ] Convaleſcere. *Wan.*

استبهال *iſtibhāl.* a. *V.* [10. *a* بهل] Relinquere rem inſignatam, & incuſtoditam. *Wan.*

استبهام *iſtibhām.* a. *V.* [10. *a* بهم] Ambiguum, & dubium eſſe ſermonem. *Wan.*

استبي *üſtübī.* t. *n. ſ.* Stuppa. *Stoppa.*

استبيلمك *üſtübīlemek.* t. *V.* Stuppa obturare. *Stoppare, riturar con iſtoppa.*

استتار *iſtittār.* a. *V.* [8. *a* ستر] Abſcondere ſe. *Naſconderſi. Wan.*

استتباب *iſtitbāb.* a. *V.* [10. *a* تبّ] Paratum eſſe. *Eſſer in promto. Wan.*

استتمام *iſtitmām.* a. *V.* [10. *a* تمّ] Finire menſes graviditatis. *Wan.*

استثابة *iſtiſabet.* a. *V.* [10. *a* ثوب] Petere remunerationem. *Wan.*

استثأر *iſtiſāer.* a. *V.* [10. *a* ثأر] Implorare auxilium tertii ad ſummendam vindictam. *Wan.*

استثارة *iſtiſāret.* a. *V.* [10. *a* ثور] Erigere *camelum* inclinatum ad onus ſuſcipiendum. *Wan.*

استثفار *iſtisfār.* a. *V.* [10. *a* ثفر] 1) Canem retrahere caudam. 2) Subdere ſyrmata poſteriora veſtis in ſubligaculum, *ſeu* cingulum femoralium. *Wan.*

استثقال *iſtiskāl.* a. *V.* [10. *a* ثقل] 1) Vexare, moleſtia afficere. 2) Aegre ferre. *Wan.*

استثنا *iſtisnā.* a. *V.* [10. *a* ثني] Excipere, eximere. *Eccetuare, cavare.* ¶ قياس استثنايي *kyjāsī iſtisnājī.* Syllogismus replicativus, *ubi poſito antecedente ponitur conſequens, vel negato hoc negatur illud. Gol.*

استجابت *iſtiǧiābet*, & استجواب *iſtiǧwāb.* a. *V.* [10. *a* جوب] 1) ، قبول *kæbūl* e. t. Exaudire, acceptam habere petitionem. *Eſſaudire, accettare Sæ.* 2) Reſponſum dare. *Riſpondere. Wan.*

استجادة *iſtiǧiādet.* a. *V.* [10. *a* جود] Cenſere aliquid bonum eſſe, *ſeu* pro bono habere aliquid. *Wan.*

استجاره *iſtiǧiare.* a. *V.* (*pro* استيجار) [10. *a* اجر] اجارديه القى *iǧiāreje almak.* t. Conducere. *Prendere a fitto V.* اجاره

استجاره *iſtiǧiāre.* a. *V.* [10. *a* جور] 1) Auxilium petere. *Wan.* 2) Protectionem, & præſidium implorare. *Chieder protezione.*

استجازه *iſtiǧiāze.* a. *V.* [10. *a* جوز] Petere veniam. *Chieder licenza. Wan.*

استجافة *iſtiǧiāfet.* a. *V.* [10. *a* جوف] Amplum, ſpatioſum eſſe. *Wan.*

استجداء *iſtiǧdāe.* a. *V.* [10. *a* جدأ] Petere emolumentum. *Wan.*

استجداد *iſtiǧdād.* a. *V.* [10. *a* جدّ] Innovare. *Wan.*

استجراء a. *V.* [10. *a* جرأ] Conſtituere mandatarium, *vel* procuratorem. *Wan.*

استجراح *iſtiǧrāh.* a. *V.* [10. *a* جرح] 1) Flagitioſum, iniquum eſſe. *Wan.*

استجزاز *iſtiǧzāz.* a. *V.* [10. *a* جزّ] Germinare ſemen. *Wan.*

استجعال *iſtiǧæˣāl.* a. *V.* [10. *a* جعل] Catulire canem. *Eſſer in caldo la cagnia. Wan.*

استجفاء *iſtiǧfāe* a. *V.* [10. *a* جفأ] Cenſere aliquid durum, & pravum. *Wan.*

استجلاب *iſtiǧlāb.* a. *V.* [10. *a* جلب] 1) De loco in locum transferre, *maxime* vendendi ergo *oves, camelos, captivos. Gol.* 2) *uſit.* Attrahere. *Attirare.* ¶ دوام

تذكر نام و استجلاب ثناي انام اسبابي جمعنه تكاسل و اهمال شايستهٔ حال دكلدر *dewāmī tezekkürī nām we iſtiǧlābī ſenāī enām eſpābī ǧem-ȳnde tekásülü ihmāl śājesteī hāl degüldür.* Indignum eſt ſtatu hominis, negligentem ſe præbere in comparandis mediis, ad immortale reddendum nomen, & ad allicien das apprecationes mortalium. *Non deve l'uomo traſcurare di far bene, e di obligar, operando bene, li mortali a celebrar eternamente il ſuo nome, & a pregar Iddio per lui. Sæ.*

استجمار *iſtiǧmār.* a. *V.* [10. *a* جمر] Defricare ſordes parvis lapillis. *Wan.*

استجماع *iſtiǧmāˣ.* a. *V.* [10. *a* جمع] 1) Congregari, colligi. 2) Convenire velle. *Radunarſi, voler radunarſi.* 3) *Equum* intendere omnes vires ad currendum. *Wan.*

استجمال *iſtiǧmāl.* a. *V.* [10. *a* جمل] Ad plenius robur pervenire, *ſeu* adultum fieri *camelum. Wan.*

استجمام *iſtiǧmām.* a. *V.* [10. *a* جمّ] Quieſcere facere *equum vel ovem. Wan.*

استجنان *iſtiǧnān.* a. *V.* [10. *a* جنّ] Uti peplo. *Servirſene d'un abito doneſco. Wan.*

استجواف *iſtiǧwāf.* a. *V.* [10. *a* جوف] Amplum, ſpatioſum eſſe. *locum. Wan.*

استجهال *iſtiǧhāl.* a. *V.* [10. *a* جهل] Habere aliquem pro ſtolido. *Wan.*

استحاثة *iſtyháſet.* a. *V.* [10. *a* حوث] Humi quærere aliquid. *Wan.*

استحار *iſtyhār.* a. *V.* [8. *a* سحر] Canere gallum tempore diluculi. *Wan.*

استخارة *iſtyhāret.* a. *V.* [10. *a* خير] 1) Sciſcitari. 2) Digeri. 3) Impleri aqua locum aliquem. *Wan.*

استحازه *iſtyhāze.* [10. *a* حوز] Declinare, recedere. *Sfuggire, ſottrarſi. cc ab. Sæ.*

استحاض *iſtyhāz.* a. *V.* [10. *a* حوض] Colligi, *ſeu* conſidere aquam in aliquo loco. *Wan.*

استحاضة *iſtyhāzet.* a. *V.* [10. *a* حيض] Apparere ſanguinem extra tempus menſtruorum. *Wan.*

استحال *iſtyhāl.* a. *V.* [10 *a* حال] 1) ، محال *muhāl* ol. t. Impoſſibile, abſurdum eſſe. 2) حالندن دونمك *hālinden dönmek.* t. Mutari de ſtatu. *Mutare di ſtato.* ¶ سريع آلاستحاله *ſerī-ül iſtyhāle.* Quod cito mutatur, tranſit in alium ſtatum, aut corrumpitur, & digeſtu facilis *cibus. Che preſto cambia ſtato, ſi corrumpe, e ſi digeriſce.*

استحالة *iſtyhālet.* a. *V.* [10. *a* حول] Inſpicere ſtatum, & obſervare qualitatem rei. *Wan.*

Zu S. 174. Tom. I von Meninski

استحضر | istachzar a. er hat sich einstellen u. kommen wollen, es ist ihm in den Sinn [illegible] ins Andenken gekommen

استحضره | istachzareh a. vorfordern, herbeiholen, vor sich kommen lassen, vor seinen Augenblick, vor Augen haben, sich etwas als gegenwärtig vorstellen

استحضره استحضارًا | er ließ ihn oft vor sich kommen.

استحضر الرب بين يديك | habe den Herrn vor Augen.

استحضره الى عند القاضي | jem. vor den Richter fordern.

استحضر امام عينك صليب يسوع | Stelle dir das Kreuz Jesu vor Gesicht.

استحط من الثمن | istahatt menüssemen, vom Preise etwas abziehen wollen oder abdingen wollen

استحطب | ~~استحطب~~ istehalab a. Holz fällen. Deut. 19.5.

استحق شيئا | istehak-ve etwas verdienen, er würdig [illegible] werth sein

استحق الموت | er hat den Tod verdient oder das Leben verwirkt.

استحق الاكليل | er verdient die Krone.

استحباب iſtyhbāb. a. V. [10. a حبّ] 1) Charum habere. *Wan.* 2) Eligere. 3) Gratum excipere. *Sceglierſi, prender affetto, tener caro.* ¶ استحباب يوندن iſtyhbāb ioninden. Ex optione, non ex debito. *Di propria elezione, non per debito. Tef.*

استحثاث iſtyhsās. a. V. [10. a حثّ] Inſtigare, incitare. *Wan.*

استحجاب iſtyhğāb. a. V. [10. a حجب] Conſtituere aliquem janitorem. *Wan.*

استحداث iſtyhdās. a. V. [10. a حدث] Accipere nuntium. *Wan.*

استحداد istyhdād. a. V. [10. a حدّ] Acuere cultrum. *Wan.*

استحذاء iſtyhzāe. a. V. [10. a حذأ] Petere, ut detur vel induetur ſibi *calceus. Wan.*

استحرار iſtyhrār. a. V. [10. a حرّ] Invaleſcere. *Wan.*

استحرام iſtyhrām. a. V. [10. a حرم] Appetere coitum maris. *Dicitur de animalibus, quæ habent ungulas fiſſas. Wan.*

استحسار iſtyhsār. a. V. [10. a حسر] Defatigari. *Wan.*

استحسان iſtyhsān. a. V. [10. a حسن] ايو طوتمق eiü tutmak. t. 1) Bonum cenſere, Beneficii loco habere. *Wan.* 2) Approbare, laudare. *Stimar buono, approvare.* ¶ تدبير دل پذيرني استحسان اتدي tedbīri dil pezīrini iſtyhsān itti. Gratum ejus conſilium approbavit. *Approvò il di lui ottimo conſiglio. Sæ.*

استحصاد iſtyhsād. a. V. [10. a حصد] Appropinquare tempus meſſis. *Wan.*

استحصاف iſtyhsāf. a. V. [10. a حصف] 1) Firmari *negotium.* 2) Duram & adverſam eſſe fortunam. *Aſſodarſi il negozio, e contrarietà di fortuna.*

استحضار iſtyhzār. a. V. [10. a حضر] 1) Citare, præſentem ſiſtere. *Citare, far comparire.*

استحطاط iſtyhtāt. a. V. [10. a حطّ] Detrahere aliquid e ſolutione rei venditæ poſt factum jam contractum. *Wan.*

استحفاظ iſtyhfāz. a. V. [10. a حفظ] 1) Retinere memoria. 2) Memoriæ mandare. *Ritenere in memoria.*

استحقاب iſtyhkāb. a. V. [10. a حقب] Portare peram. *Wan.*

استحقار iſtyhkār. a. V. [10. a حقر] حقير طوتمق hækyr tutmak. t. Contemptui habere, vilipendere. *Sprezzare, non ſtimare. Ik.*

استحقاق iſtyhkāk. a. V. [10. a حقّ] 1) Juſta petere. *Wan.* 2) مستحقّ اول muſtæhækk ol. t. Mereri, dignum eſſe. *Meritare, eſſer degno. Ik.* ¶ استحقاق مهارت iſtyhkākў mehāret. Excellentiam mereri, *q.* magiſterium promereri. *Meritar d' eſſer grande, eccellente, ò d' eſſer chiamato Maeſtro. Ik.*

استحقان iſtyhkān. a. V. [10. a حقن] حقنه اتدرمك hokna ittürmek. t. Enema jubere dari. *V.* حقنه

استحكام iſtihkām. a. V. [10. a حكم] محكم اول mu'kem ol. t. ll. استقرار iſtykrār. Firmari, roborari. *Confermarſi. Wan.* ¶ كمال استحكامي kemālī iſtyhkāmī. Perfecta munitio ejus *arcis. L'eſſer aſſai forte, e munita. Sæ.* استحكام دوستي و يكجهت ايچون iſtybkāmī doſtī vü iekğihet iciün. Ad firmandam, promovendamque amicitiam, & concordiam. *Per coltivare, ed accreſcere l' amicizia, e concordia. Ll.* مجرّد استحكام صلح و صلاح و استقرار عهد و پيمان ايچون mügerred iſtyhkāmī ſulhu ſæläh, we iſtykrārī æhtü pejmān iciün. Solummodo ad confirmandam, promovendamque almam pacem, & capitulationes. *Per confermare, e promovere l' alma pace, e ratificare, o oſſervare li capitolazioni. Ll.* استحكام iſtyhkām e. & *uſitatius* استحكام ويرمك iſtyhkām wirmek. Firmare, roborare. *Confermare.* صلحه استحكام ويرمك ſulhæ iſtyhkām wirmek. Firmare, promovere pacem. *Promovere la pace. Ll.* استحكام بولمق iſtyhkām bulmak. Firmari, roborari. *Confermarſi, promoverſi. Sæ.*

استحلا iſtyhlā. a. V. [10. a حلو] طتلو اول tatlu ol. t. Dulce eſſe. *Wan.*

استحلاب iſtyhlāb. a. V. [10. a حلب] Mulgere. *Mugnere. Wan.*

استحلاس iſtyhlās. a. V. [10. a حلس] Herbam tegere faciem terræ. *Wan.*

استحلاف iſtyhlāf. a. V. [10. a حلف] Adjurare. *Scongiurare. Wan.*

استحلال iſtyhlāl. a. V. [10. a حلّ] 1) حلال طوتمق hælāl tutmak. t. Legitimum, aut licitum cenſere. *Wan.* 2) Petere, ut legitimum cenſeatur. *Stimar legimo, chiedere per legitimo. Tef.*

استحماش iſtyhmās. a. V. [10. a حمش] Excandeſcere ira. *Wan.*

استحماق iſtyhmāk. a. V. [10. a حمق] Fatuum reputare aliquem. *Wan.*

استحمال iſtyhmāl. a. V. [10. a حمل] كوترمك استمك götürmek iſtemek. t. Velle portare, vel in ſe ſuſcipere. *Voler portare, e prender ſopra di ſe. Wan.*

استحمام iſtæhmām. a. V. [10. حمّ] 1) ايسي صو ايله ييقنمق iſſi ſū ile iaikanmak. t. Lavare ſe aqua calida *in balneo, vel thermis.*

2) Vivere. *Wan.* 3) *in genere* lavare corpus.

استحواذ iſtyhwāz. a. [V. 10. a حوذ] Prævalere, ſuperiorem evadere. *Wan.*

استحيا iſtyhjā. a. V. [10. a حيّ] اوتنمق utanmak. t. 1) Pudore affici. *Wan.* 2) In vivis relinquere. *Vergognarſi, arroſſirſi.*

استخ eſtæch. p. n. ſ. Hircus. *Caſt.*

استخاذ iſtichāz. a. V. [10. a اخذ] 1) Accipere, ſumere. 2) Depreſſum tenere caput ob dolorem capitis, aut oculorum. *Wan.*

استخار iſtychār, *ſeu* استخاره iſtychāre. a. V. [10. a خور] *i. q.* استعطاف iſti'tāf. a. Propenſionem animi conciliare. *Wan.*

استخاره iſtychāre. a. V. [10. a خير] خير استمك chæir iſtemek. t. 1) Petere eligi. 2) Bonum petere, & propitium Dei favorem, ac bonum rei ſuſceptæ ſucceſſum petere. ¶ استخاره كردن iſtichāre kerden. Per ſortes conſulere coranum. *Mos orientalium, cumprimis vero perſarum, ut Coranum explicent, & quod illorum oculis primum occurrit, hoc notam habere credunt, ad rem bonam adipiſcendam, vel malam avertendam. Reland.* امراي نيك رأيله استشاره و اصابت صواب ايچون استخارەدن صكره ümerāī nīk-rāile iſtiśāre, we ysābetī ſæwāb iciün iſtychāreden ſon-ra. Poſtquam conſilium inivit cum prudentibus conſiliarii., propitiumque Dei favorem, ut, quod optimum factu eſſet, eligeret, ad felicem cœpti ſucceſſum conſequendum, imploravit. *Doppo aver tenuto conſiglio con li ſuoi prudenti Miniſtri, e chieſta dal cielo la grazia di appigliarſi alli migliori mezzi di far riuſcir l'impreſa. Sæ.* ادرنه فتحي ايچون استخاره بيورلدي edrene fethў iciün iſtichāre büiürуldy. Propitium invocatum eſt numen ad expugnandam feliciter Adrianopolim. *Fu concluſo con l' aiuto di dio di eſpugnar Adrianopoli. Sæ.*

استخباء iſtychbāe. a. V. [10. a خبأ] Figere tentorium, & in illud intrare. *Wan.*

استخبار iſtychbār. a. V. [10. a خبر] خبر استمك chæber iſtemek t. استفسار iſtifsār. تفحّص tefæhhus. a. پورسيدن pürſiden. p. Expetere nuntium, interrogare, percunctari, inveſtigare. *Dimandar nuova, interrogare, informarſi.* c c ab, *loco noſtri* de. ¶ استخبار اطوار كفّار و احوالرني سپاه اسلامه اخبار ايچون ارسال اولندي iſtychbārī ætwārī küffār we æhwāllerini ſypāhī islāme ichbār iciün irsāl olundy. Miſſus eſt ad capeſſendam notitiam Infidelium, & ad renuntiandum exercitui Fidelium ſtatum illorum. *Fu mandatò ad informarſi de gl' andamenti, ò a riconoſcere il poſto de' nemici Infedeli, e per avviſarne l' eſercito de' Fedeli. Sæ.*

استخدام iſtychdām. a. V. [10. a خدم] قوللنمق kullanmak. t. Adhibere, uti opera *alicujus*, famulum conducere. *Adoprare, ſervirſi di alcuno. Ik.* ¶ استخدام اولنمق iſtichdām olunmak. Adhiberi, & *pro noſtro* inſtallari. *Eſſer inſtallato, & adoprato per miniſtro. Ll.*

استخذاء iſtychzāe. a. V. [10. a خذأ] Submiſſum, & humilem ſe exhibere. *Wan.*

استخر iſtæchr. p. n. ſ. Lacus ſtagnum. *Caſt.*

استخر iſtychār. p. n. prop. Civitas, quæ antiquis Perſepolis dicta eſt. *Herb.*

استخراج iſtychrāğ. a. V. [10. a خرج] 1) Petere exire. 2) Extrahere, ſecernere optimum. *Cavar fuori, ſcieglier il migliore. Wan.*

استخساس iſtychsās. a. V. [10. a خسّ] Habere aliquem pro vili, & ignobili. *Wan.*

استخفاء iſtychfāe. a. V. [10. a خفي] Abſcondere. *Wan.*

استخفاف iſtychfīf. a. V. [10. a خفّ] يينې و خفيف طوتمق iejni, we chæfīf tutmak, حقارتله نظر ، & hækāretile næzær e. t. 1) Levem cenſere. 2) Deſpicere. *Sprezzare, far poca ſtima. Tef.*

استخلاب iſtychlāb. a. V. [10. a خلب] Demetere *herbam. Wan.*

استخلاص iſtychlās. a. V. [10. a خلص] 1) Seligere. *Wan.* 2) Liberare. 3) Liberationem procurare. 4) Purum, ac ſincerum eſſe velle. 5) Puram ſibi reddere. 6) Integram ſibi vendicare rem. *Liberare, e procurar di liberare. Gol.*

استخلاط iſtychlāt. a. V. [10. a خلط] Admittere *camelum* marem ad femellam. *Far coprir la camela. Wan.*

استخلاف iſtychlāf. a. V. [10. a خلف] 1) Extrahere aquam e puteo. 2) Subſtituere in ſuum locum ſucceſſorem. *Wan.* 3) Relinquere poſt ſe, *v. g. liberos, poſteros. Laſciar in luogo ſuo, far ſuccederſi. Ik.*

استخمار iſtychmār. a. V. [10. a خمر] Redigere aliquem in vilem ſervitutem. *Wan.*

استخوان üſtüchān. p. n. ſ. 1) كمك gemük t. عظم æzm. a. Os. *Oſſo.* 2) Fundamentum *ædificii.* 3) Textus *libri.* 4) Cadaver aridum *animalis.* 5) Nucleus. *Wan.* 6) Supellex domeſtica. *Caſt.* * *Expreſſ. poet.* استخوان انك اصلني بيان اوبست ايلدي üſtüchānïo beſt. i. e. onün-āslyni bejān ejledi. Cauſam illius rei manifeſtavit, *vel* rem cum ſuis circumſtantiis, prouti ſe habet, palam fecit. استخوان قصهٔ فرهاد و مجنون بسته اند üſtüchān kyſſæi ferhādu meğnūn beſte end. Fundamentum narrationis de Ferhad & Meğnun

patefecerunt. استخوان قصه خوانان üſtüchānĭ kÿſſæ chānān. Tumidum præludii genus, quale publici apud orientales fabularum narratores narratiunculis ſuis præmittere ſolent. Ferh.

استخوان پاره üſtüchānpāre. p. n. ſ. comp. Oſſiculum, fruſtum oſſis. Pezzo d' oſſo. Ik.

استخوان بزرك üſtüchanĭ büzürk. p. n. ſ. compoſ. Os magnum. Ferh.

استخوان بند üſtüchān bend. p. n. ſ. comp. جبيره gebīre. a. Fracti oſſis vinculum, ſeu ligamen. Ferh.

استخوان خوار üſtüchān chār. p. n. ſ. comp. لوري كوشي lürī küśī. t. Oſſivorus. Proprie nomen avis, quæ non niſi oſſibus paſcitur. Ferh.

استخوان رند üſtüchānrend. p. n. ſ. comp. 1) هماكوشي hümā küśī. Manucodiata, avis quæ aere veſci dicitur. 2) Aquila nigra. Ferh.

استخوان رنك üſtüchānreng. p. n. ſ. comp. i. q. præced. Ferh.

استخوان زنه üſtüchānzene. p. n. ſ. comp. قرتال kærtāl. t. 1) Aquila, 2) Avis magna, quæ tantum oſſibus paſci ſcribitur, dorſo rubra, aquilæ ſpecies maxima, nec tamen cum illa certare poſſe dicitur. Caſt.

استداد iſtidād. a. V. [8. a سدّ] Conjungere rem fiſſam. Wan.

استداره iſtidāre. a. V. [10. a دور] دونمك dönmek. t. 1) Circumire, gyrum ducere circum aliquid. 2) Rotundum, gyratum eſſe. Girare, voltar attorno, & eſſer rotondo, e girato.

استدامت iſtidamet. a. V. [10. a دوم] 1) Immorari alicui rei, cunctari. Wan. 2) Aſſiduum eſſe. 3) Tranquillum ac quietum eſſe velle. Indugiare, eſſer aſſiduo.

استدانه iſtidāne. a. V. [10. a دين] 1) طلب ، برجي borğī tælæb e. t. Repetere debitum. 2) mutuum petere. Chiedere a credito. Wan.

استدبار iſtidbār. a. V. [10. a دبر] اردنجه كتمك ardinğe gitmek. t.)(استقبال yſtikbāl) Pone ire, ſequi. Andar da dietro.

استدراج iſtidrāğ. a. V. [10. a درج] يقين ، iækyn e. t. 1) Paulatim, & gradatim promovere. Wan. 2) In malam partem demovere, ſeu delabi ſinere. Far ſalire, o calare da grado. ¶ استدراج مكر ايچون iſtidrāğĭ mekr içiün. Ad tollendam paulatim malitiam. Per rimuovere a poco a poco il male. Tef. اكر مدّت استدراجي منتهي ايسه eger müddetĭ iſtidrāğī muntehī iſe. Si finietur tempus progreſſus ipſius. Se'l tempo del ſuo auanzamento ſarà compito. Sæ.

استدراجي iſtidrāğī. a. part. Pertinens ad paulatim & gradatim factam rei alicujus promotionem. Ah.

استدرار iſtidrār. a. V. [10. a درّ] 1) صاغمق saghmak. t. Mulgere. Wan. 2) برى برى اردنجه تيز تيز اتمك biri biri ardinğe tyz tyz. e. t. Vnum ſtatim poſt alium mittere. 3) اقتمق akytmak. t. Exprimere unum poſt aliud, ut ventus pluviam ex nu be. 4) Continuo donare.

استدراك iſtidrāk. a. V. [10. a درك] 1) Reſtituere rem amiſſam in locum ſuum. Wan. 2) Aſſequi velle. 3) Aſſequi. 4) Intelligere. ¶ حرف استدراك hær fĭ iſtidrāk. Particula. Exceptionis, ut لكن lakin. Sed, verum. Vide in حرف

استدعاء iſtid-ā. a. V. [10. a دعو] 1) بر نسنهٔ مسكنت ايله طلب ، bir neſnei meſkenet ile tælæb e. t. Petere ſubmiſſe, rogare. Chiedere ſupplicheuolmente. 2) Felicem comprecationem, ſeu benedictionem rogare. Chieder benedizioni, ò preghiere. ¶ استدعا و استرجا ، iſtid-ā wü iſtirğiā e. Submiſſe petere, ſupplicare. Ll. استدعاي اصلاح مابين اتديلر iſtid-āĭ yslāhÿ mābejn ittiler. Petierunt reconciliationem partium, h. e. rogarunt eum, ut curaret partes pacificari, ſeu diſſidia componi. Lo pregarono, che ſi interponeſſe frà le parti, e procuraſſe d' accordarle inſieme. Br. Sæ. استدعاي توفيق ايدوب iſtid-āĭ tewfik idüp. Concurſum petens divinum. Raccommandandolo alla tutela di Dio. Br. Sæ. استدعاي دعا و همّت ايلردي iſtid-āĭ duā wü himmet eilerdi. Rogabat, ut illi benediceret, & felicia precaretur. Pregavalo di porger preci a Dio per lui, & augurarli felici ſucceſſi, e proſperi avvenimenti Br. Sæ. استدعا هزيمت كفّار اتدي iſtid-āĭ hezīmetĭ küffār itti. Petiit à Deo profligationem Infidelium. Pregò di perdere quelli Infedeli Sæ. Br. شاهك قدومني استدعا اتديلر śāhün-kudūmini iſtid-ā ittiler. Rogarunt, ut Rex veniret. Aſpettavano con grandiſſimo deſiderio la venuta del Rè. Sæ. Br.

استدفا iſtidfāe. a. V. [10. a دفأ] Calefacere ſe. Scaldarſi. Wan.

استدفاع iſtidfā*. a. V. [10. a دفع] Petere remotionem alicujus, v. g. ab officio. Wan.

استدفاف iſtidfāf. 1) a. V. [10. a دفّ] Facilem ſe præbere. 2) n. ſ. Rectitudo, integritas. Wan.

استدقاق iſtidkāk. a. V. [10. a دقّ] Subtilem facere rem. Aſſottigliare. Wan.

استدلال iſtidlāl. a. V. [10. a دلّ] 1) طلب دلالت ، tælæbĭ delālet e. t. Conari demonſtrare. 2) Demonſtrare, argumentari. 3) Colligere, elicere aliquid ex aliqua re. Cercar di dimoſtrare, dimoſtrare, argomentare dà una coſa all' altra. Sæ. ¶ آيت ايله استدلال اولنمشدر āietile iſtidlāl olunmiśtür. Scri-

pturaSacra de monſtratur. Si dimoſtra dalla Sacra Scrittura. Tef. بوندن استدلال ايده bundan iſtidlāl ide. Hinc demonſtret, eliciat. Da quì cavi, & argomenti. Tef. خبر سيّد البشردن بو معنا استدلال اولنور chæberĭ ſejjidül beśerden bu mæ*nā iſtidlāl olunur. Hic ſenſus elicitur ex traditione Principis mortalium (Mohammedis). Ciò ſi cava dalla Traditione di Mahomete. Ik.

استدن iſteden. p. V. 1) Stare. 2) Stando opperiri. Ferh.

استذرا iſtizrāe. a. V. [10. a ذرأ] Catullire pecus. Wan.

استذماء iſtyzmāe. a. V. [10. a ذمأ] Inveſtigare, & elicere ſecreta alicujus. Wan.

استذمام iſtyzmām. a. V. [10. a ذمّ] Facere aliquid reprehenſione dignum. Wan.

آستر āſter vul. aſtar. p. t. n. ſ. بطانه bitāne a. 1) Subducturæ ſerviens tela craſſior, & rarior. 2) Ipſa ſubductura, ſeu tela, aut pannus ſubductus. Tela da fodrare, fodra. Ferh.

استر eſter. p. n. ſ. Mulus. Mulo. V. قتر

استر iſter. t. 1) 3. perſ. præſ. ab استمك Vult. 2) Sive pec. repetitum. O, ò ſia, ſia. 3) Etiamſi, quantumvis. Benche, ancorche. ¶ استر او استر بو iſter o, iſter bu. كرك اول كرك بو gerek ol, gerek bu. Sive hic, ſive ille. Sia queſto, ſia quello.

استر iſter, & استرا iſtirā. p. n. ſ. i. q. استار iſtār. 1) Occa, libræ $2\frac{1}{4}$ 2) Peritio. 3) pro استبر iſtebr. Groſſus, craſſus. Caſt.

استراء iſtirāe. a. V. [10. a رأى] Cenſere aliquem hypocritam. Wan.

استرا üſtürā. t. n. ſ. Novacula. Raſojo. V. استره

استرابه iſtirābet. a. V. [10. a ريب] Malum judicare de homine cæteroquin ſuſpecto. Wan.

استراثه iſtīrāſet. a. V. [10. a ريث] Cenſere aliquem ſegnem, tardum in peragendo opere. Wan.

استراحت iſtirāhæt. a. V. [10. a روح] دكلنمك din-lenmek. t. Quieſcere, requieſcere. Ripoſare, ripoſarſi.

استرار iſterār. p. n. ſ. عدسه ædeſet. a. Lenticulæ granum unum. Ferh.

استراضه iſtirāzet. a. V. [8. a سرض] Colligi, & conſiſtere aquam in uno loco. Wan.

استراط iſtirāt. a. V. [8. a سرط] Deglutire. Wan.

استراق iſtirāk. a. V. [8. a سرق] اوغرلمق oghurlamak. t. Surripere, furtim auferre. Rubbarre, toglier furtivamente. Tef.

استرال iſtirāl. a. V. [10. a رأل] 1) Adoleſcere pullum ſtruthiocameli. 2) Evellere certam aliquam herbam, collo ſtruthiocameli ſimilem. Wan.

استربا eſterbā. p. n. ſ. قترجي katyrğī t. Mulio. Mulattiere. Uſitatius استربان eſterbān.

استربان eſterbān. p. n. ſ. i. q. præc.

استرجاء iſtirğiāe. a. V. [10. a رجو] التماس iltimās e. t. Petere, rogare. Pregare, chiedere. ¶ اولنمامق بابنده استرجا والتماس اولنمشدر olunmamak bābinde iſtirğiā wü iltimās olunmiśtür. Rogatum eſt, ut id non fieret. Si è pregato, che non ſi faceſſe. Ll.

استرجاع iſtirğiā*. a. V. [10. a رجع] 1) Repetere datum. Reprendere quelche sè dato. 2) عند المصيبة انّالله و انّا اليه راجعون ديمك yndel musÿbe innā lillāhi we innā ilejhi rāği-ūne dimek. h. e. In adverſitate, aut gravioribus malis dicere, aut proferre hæc ipſa verba, quæ ſignificant Utique nos Dei ſumus, & certe ad eum revertemur. Ricorrere à Dio nella tribolatione, con dire quelle pàrole arabe cauate dall Alcorano. Wan.

استرحال iſtirhāl. a. V. [10. a رحل] Petere, ut ephippium cameli ornetur, vel non ornetur. Wan.

استرخا iſterchā. p. adj. Laxus, languidus. Caſt.

استرخا iſtircha. a. V. [10. a رخو] Laxari. Eſſer rilaſciato. Wan.

استرداد iſtirdād. a. V. [10. a ردّ] ويردوكن ينه دلك wirdügin jine dilemek, vel كيرو استمك girü iſtemek. t. Repetere datum, ſive ablatum. Chiedere la reſa, ò reſtituzione Sæ. ¶ استرداد وديع iſtirdadĭ wedi*. Repetere fidei commiſſum, ſeu depoſitum. Ripetere, richiedere il depoſito. Sæ.

استرداف iſtirdāf. a. V. [10. a ردف] Petere, ut incedat unus poſt alium. Wan.

استردن üſtürden. p. V. Fodere. V. ستردن

استرديا iſtiridia, vul. ſtridia. t. n. ſ. ex Græco. Oſtrea. Oſtriga.

استرسال iſtirſāl. a. V. [10. a رسل] 1) Negligere comam. 2) Comparare ſibi habitum in aliqua re per continuam ejus meditationem. Wan.

استرش üſtüriś. p. n. ſ. Vomer. Vomero. Ferh.

استرضاء iſtirzāe. a. V. [10. a رضو] رضاسن طلب ، ryzāſin tælæb e. t. Beneplacitum captare, velle placere. Cercar di compiacere.

استرعا iſtiræ-ā. a. V. [10. a رعا] Petere magiſterium pecuarium. Wan.

استرعاف iſtiræ-āf. a. V. [10. a رعف] 1) Præripere celeritate equum. 2) Lapidem vulnerare pedes cameli, ita, ut ſanguis effluat. Wan.

استرفاد iſtirfād. a. V. [10. a رفد] Petere auxilium. Wan.

استرفاه *iſtirfāh*. a. *V.* [10. *a* رفه] استراحت ا *iſtyrāhæt* e. t. Quieſcere. *Riposare.*

استرقاع *iſtirkā*ᵉ. a. *V.* [10. *a* رقع] Competente tempore dari veſtes ad farciendum. *Wan.*

استرقاق *iſtirkāk*. a. *V.* [10. *a* رق] 1) Subtile, tenue eſſe aliquid. 2) Mancipare. 3) Captivum ducere in ſervitutem. *Far ſchiavo, prender prigione. Wan.* ¶ استرقاق اولانلر *iſtirkāk olanlar.* Bello capti. *Fatti ſchiavi, li Prigioni. Sæ.* اعناق استرقاق اهل شقاق اولنمغله *iſtirkākȳ æᵉnākȳ ehlĭ ſikāk olunmaghyle.* Subjugatis cervicibus diſſidentium, ſeſe opponentium. *Ridotti al giogo li colli de' nemici. Sæ. V. etiam* وثاق

استرک *iſterek*. p. *n. ſ.* ميعهٔ سايک *mī-æeĭ sāile.* a. قره کونلک *kara gonlyk.* t. Styrax ſicca. *Storace. Ferh.*

استرلاب *üſtürlāb*. t. *n. ſ. Ex græco.* Aſtrolabium. *V.* اسطرلاب

استرلق *aſtarlyk*. t. *n. ſ.* 1) Subductura. 2) Tela pro ſubductura. (*ut* طونلق *donlyk, vel* قفتانلق *kaftanlyk* t. Tela, *vel* pannus pro veſte interiori) 3) Quantum ſufficit pro ſubducenda veſte. *Tela da fodrare, fodra, & quanto baſta per fodrare un veſtito.*

استرلمق *aſtarlamak*. t. *V.* Subducere. *Fodrare.*

استرلو *aſtarlü*. *adj.* t. & استرلنمش *aſtarlanmiś*. t. *part.* Habens ſubducturam, *ſeu* ſubductus. *Fodrato.*

استرمام *iſtirmām*. a. *V.* [10. *a* رمّ] 1) Eſſe tempus, vitioſum murum reparandi. *Wan.* 2) Reſtauratione opus habere. 3) Velle reſtaurare.

استرموک *eſtermük*. p. *n. ſ. comp.* Struthiocamelus, *q. Cameli avis. Caſt.*

استرنج *iſtereng*. p. *n. ſ.* يبروح الصنم *jebrūhüs-ſsanem.* a. Mandragora. *Ferh.*

استرنک *iſterenk*. p. *n. ſ. idem q. præc.*

استرنک *üſtüreng*. p. *n. ſ.* 1) Sterilis, & infæcunda mulier. 2) Platanus *arbor. Ferh.*

استرواح *iſtirwāh*. a. *V.* [10. *a* روح] Aſueſcere alicui. rei. *Wan.*

استرون *iſtirun*, & *üſtürwen*. p. *n. ſ.* 1) Sterilis, & infæcunda *mulier, vel pecus. Wan.* 2) Cynosbatus, roſa canina. *Caſt.*

استره *üſtüre, vul. uſtura* p. t. *n. ſ.* موسي *musā* a. Novacula. *Raſojo.*

استرهاب *iſtirhāb*. a. *V.* [10. *a* رهب] Terrefacere. *Ferh.*

استرهلق *uſturalyk*. t. *n. ſ. comp. alias* استره قبوري *uſtura kubury.* t. Theca novacularum, pectinumque. *Stuccio di raſoij, pettini.*

استزاته *iſtizāte*. a. *V.* [10. *a* زيت] Petere olivas *ab aliquo. Wan.*

استزاد *iſtizād*. a. *V.* [10. *a* زيد] Augmentum petere, amplius quid requirere. *V. Gol.*

استزاره *iſtizāre*. a. *V.* [10. *a* زور] Invitare aliquem ad viſitandum ſe. *Wan.*

استزلال *iſtizlāl*. a. *V.* [10. *a* زلّ] 1) طياندرمق *tajandürmak.* t. Suffulcire. *Appoggiare. Wan.* 2) Cæſpitare, ad cæſpitandum ſe movere. *Gol.*

استسداد *iſtisdād*. a. *V.* [10. *a* سدّ] Obſtrui, occludi *januam. Eſſer chiuſa, ſerrata la porta. Sæ.*

استسعا *iſtis-ā*. a. *V.* [10. *a* سعي] سعايت طلب ا *ſy-āiet tæleb* e. t. 1) Petere à *ſervo* manumiſſo ſervitia in complementum acceptæ mercedis. *Wan.* 2) Petere, ac velle, ut quid fiat. *Gol.*

استسعاد *iſtis-ād* a. *V.* [10. *a* سعد] 1) Pro fauſto *quid* reputare. *Wan.* 2) Felicitatem captare, quærere. 3) Suppetias rogare. *Gol.* 4) *q.* Felicitari, condecorari. ¶ شرف پابوسي ايله استسعادنه اجازت عليه‌لري مقرون اولدي *ſerefĭ pābūsī ile iſtis-ādine igiāzetĭ ælijeri mækrūn oldi.* Data illi eſt clementiſſima facultas, felicitatem captandi ex nobilitate deoſculationis pedis ejus. *Sæ. Gli fece grazia di poter baciargli li piedi. Br.*

استسعار *iſtisæᵉ-ār*. a. *V.* [10. *a* سعر] Accendere ignem. *Wan.*

استسفاف *iſtisfāf*. a. *V.* [10. *a* سفّ] Manu capere *triticum, polentam. Gol.*

استسقا *iſtiskā*. a. *V.* [10. *a* سقي] يغمور طلب ا *iaghmür tælæb* e. & استسقا رنجنه کرفتار ا *iſtiskā rengine giriftār* ol. t. *Acht.* 1) Hydrope laborare. 2) Expetere potum, aquam, pluviamve. 3) Haurire aquam *ex puteo.* 4) Portare aquam in utre. *Bramare acqua, aver l'idropiſia. Wan.*

استسقا *iſtiskā*. a. *n. ſ.* Hydropiſia. *L'idropiſia. Gol.*

استسلاف *iſtislāf*. a. *V.* [10. *a* سلف] In anteceſſum dare pecuniam ita, ut poſtea certo tempore tradantur merces. *Wan.*

استسلال *iſtislāl*. a. *V.* [10. *a* سلّ] Evaginare gladium. *Sfodrar la ſpada. Wan.*

استسلام *iſtislām*. a. *V.* [10. *a* سلم] مطيع و منقاد اولمق *mutȳ-ū münkād* ol. t. 1) Amplecti fidem Moslemicam. 2) Submittere ſe alterius judicio. *Profeſſar la fede Muhamedana, ſottoporſi.* ¶ تقديم مقدّمات صلح و استسلام ايدوب *tæktȳmȳ muhæddemātĭ ſulhu iſtislām idüp.* Præmiſſo tractatu præliminari de pace, & deditione. *Procurando l'accordo, e la reſa. Sæ.*

استسمان *iſtismān*. a. *V.* [10. *a* سمن] 1) Reputare aliquem pinguem. 2) Petere adipem *ab aliquo. Wan.*

استسهال

استسهال *iſtishāl*. a. *V.* [10. *a* سهل] Facile, leve cenſere *aliquid. Wan.*

استشاره *iſtiśāre*. a. *V.* [10. *a* شور] 1) مشورت ا *meśweret* e. t. Conſulere, conſilium petere. 2) Pingueſcere *camelum.* 3) Conſilio indigere. *Chieder conſiglio, conſigliarſi.* ¶ بر کمسنه ايله استشاره ا *bir kimeſne ile iſtiśīre* e. Deliberare cum aliquo de aliqua re. *Deliberare di qualche coſa con alcuno. Sæ.* استشارهٔ سمت صواب اوزره ايکن *iſtiśāreĭ ſemtĭ ſæwāb üzre iken.* Conſultando de recta via. *Nel conſultare del più dritto ſentiero. Ik.*

استشاطه *iſtiśāte*. a. *V.* [10. *a* شيط] Efferveſcere *ira. Wan.*

استشرأ *iſtisrāe*. a. *V.* [10. *a* شرأ] Adverſari, contumacem eſſe *equum, hominem. Wan.*

استشراف *iſtiśrāf*. a. *V.* [10. *a* شرف] 1) Admota ſuperciliis manu attente aſpicere *aliquid.* 2) Aſpicere aliquid propriis oculis. *Wan.*

استشعار *iſtiśæᵉ-ār*. a. *V.* [10. *a* شعر] Celare timorem. *Wan.*

استشفأ *iſtiśfāe*. a. *V.* [10. *a* شفأ] 1) Petere medicinam. 2) Adhibere remedium. *Wan.*

استشفاع *iſtiśfā*ᵉ. a. *V.* [10. *a* شفع] شفاعت طلب ا *ſifā-æt tælæb* e. t. Implorare interceſſionem. *Chieder interceſſione.*

استشلاء *iſtiślāe*. a. *V.* [10. *a* شلا] Eripere, liberare. *Wan.*

استشمام *iſtiśmām*. a. *V.* [10. *a* شم] قوقولمق *kokulamak.* t. 1) Odorari. 2) Subodorari. *Odorare, fiutare.* ¶ مرامي نه اتدوکني استشمام اتمکين *merāmī ne id'gini iſtiśmām itmegin.* Subodoratus quid intenderet. *Avendo ſentore della di lui intenzione. Sæ.*

استشهاد *iſtiśhād*. a. *V.* [10. شهد] 1) شاهد طوتمق *śāhid tutmak* t. Teſtem appellare. 2) Teſtes adhibere. *Prender à teſtimonio, prender teſtimonii. Sæ.* 3) شهادت طلب ا *śehādet tælæb* e. t. Expetere martyrium, & pro Dei cauſſa martyrio occumbere. *Bramar il martirio, morir martire. Wan.*

استشهار *iſtiśhār*. a. *V.* [10. *a* شهر] شهرت طلب ا *śuhret tælæb* e. t. Cupere celebrari. *Procurar di renderſi celebre, famoſo.*

استصابة *iſtysābet*. a. *V.* [10. *a* صوب] Habere aliquid pro recto & bono. *Wan.*

استصحاب *iſtishāb*. a. *V.* [10. *a* صحب] 1) مصاحبت ا *musāhæbet* e. t. Appetere alicujus colloquium. 2) Manſueſcere. 3) Aſſociare, ſocium ſibi eſſe velle. *Renderſi domeſtico, e famigliare.*

استصحاح *iſtyshāh*. a. *V.* [10. *a* صحّ] Frui bona valetudine. *Wan.*

استصغار *iſtysghār*. a. *V.* [10. *a* صغر] حقير کورمک *hakȳr görmek.* t. 1) Parvum æſtimare aliquem. *Wan.* 2) Parvi æſtimare, deſpicere aliquid. *Stimar picciolo, ſprezzare.*

استصفاء *iſtysfāe*. a. [10. *a* صفو] 1) اورندلمك *örindelemek* t. Eligere. 2) Sumere meliorem partem *rei. Scerner il meglio. Gol.* 3) Univerſas accipere *opes*, prorſusque exhaurire. *Wan.*

استصلاح *iſtyslāh*. a. *V.* [10. *a* صلح] Sectari probitatem. *Wan.*

استصماغ *iſtismāgh*. a. *V.* [10. *a* صمغ] Colligere ex arboribus gummi arabicum. *Wan.*

استصواب *iſtiswāb*. a. *V.* [10. *a* صوب] 1) Approbare. 2) Rectum cenſere. *Approvare, ſtimar giuſto. Ik.* ¶ استصواب کردهٔ عقلا در *iſtyswāb kerdeĭ ükælā dür.* Rectum reputatur à Sapientibus. *E coſa approvata dalli uomini di giudicio. Ik.*

استضاءة *iſtyzat*. a. *V.* [10. *a* ضوا] 1) Splendere. 2) Conſultare *cum aliquo. Wan.*

استضامة *iſtyzamet*. a. *V.* [10. *a* ضيم] Injuſtitiam exercere. *Wan.*

استضحاك *iſtyzhāk*. a. *V.* [10. *a* ضحك] 1) Irridere. 2) Ridere. *Riderſi, beffare. Wan.*

استضرأ *iſtyzrāe*. a. *V.* [10. *a* ضرأ] Irruere in aliquem fraudulenter. *Wan.*

استضراب *iſtyzrāb*. a. *V.* [10. *a* ضرب] Mel candeſcere, & conſolidari. *Wan.*

استضعاف *iſtyzæᵉāf*. a. *V.* [10. *a* ضعف] Cenſere aliquem eſſe debilem. *Wan.*

استطابت *iſtytābet*, & استطابه *iſtytābe*. a. *V.* [10. *a* طيب] 1) ايو و پاك بولمق *eiü we pāk bulmak.* t. Bonam, gratamque comperire *rem*, probare. *Trovare buono, approvare.* 2) استنجا *iſtingiā*. a. Mundare ritu Turcico extrema penis, & alvi, abluendo, *vel* abſtergendo. *Tef.*

استطار *iſtytār*. a. *V.* [8. *a* سطر] يازمق *iazmak.* t. Delineare, ſcribere. *Scrivere. Wan.*

استطاره *iſtytāre*. a. *V.* [10. *a* طير] پراکنده ا *perākende* ol. & فاش ا *fāś* ol. 1) Diſpergi, diffundi. 2) Diffundere ſe. 3) Rapidum eſſe. *Diſpergerſi, & diffonderſi.*

استطاعت *iſtytā-æt, vel iſtytā æ*. a. *V.* [10. *a* طوع] قادر ا *kādyr* ol. t. 1) Valere, poſſe. Potere. *Wan.* ¶ شفاعته استطاعتي اولميوب *ſifā-æte iſtytā-ætȳ olmaiup.* Non auſus eſt intercedere *pro iis. Non oſò mai d'intercedere per loro. Br. Sæ.*

استطاله *iſtytāle*. a. *V.* [10. *a* طول] Superbire, ſuperbia efferi. *Superbirſi. Wan.*

استطباب *iſtytbāb*. a. *V.* [10. *a* طبّ] Applicare morbo conveniens medicamentum. *Wan.*

استطراد *iſtytrād*. a. *V*. [10. *a* طرد] Fugam ſimulando decipere, & vincere hoſtem in pugna. *Wan.*

استطعام *iſtytæ*ām*. a. *V*. [10. *a* طعم] Petere cibum. *Wan.*

استطفاف *iſtytfāf*. a. *V*. [10. *a* دف] Probum ſe exhibere. *Wan.*

استطلاع *iſtytlā*. a. *V*. [10. *a* طلع] 1) Perſpicere, penetrare. 2) Explorare, inveſtigare. *Scorgere, penetrare, riconoſcere. Wan.* ¶ استطلاع احوال سپاه ايچون *iſtytlā ÿ æhwālī ſipāh iċiün*. Ad explorandum ſtatum exercitus. *Per veder in che termine ſi trovaſſe l' eſſercito. Sæ.*

استطمام *iſtytmām*. a. *V*. [10. *a* طم] Eſſe tempus radendi pilos in corpore. *Wan.*

استظلال *iſtyzlāl*. a. *V*. [10. *a* ظل] كولكلنمك *gölgelenmek*. t. Confidere in umbra, umbram captare.

استظهار *iſtyzhār*. a. *V*. [10. *a* ظهر] حفظ ، *hyfz* e. ، استعانه *iſty-āne* e. t. 1) Memoriæ mandare. 2) Recitare. 3) Servare, (& *q*. reponere tanquam in locum ſecurum *Sæ*.) 4) Protectionem petere. *Recitar à mente, ſervare, riporre in luogo ſicuro, cercar protezzione, & aiuto. Wan.* ¶ اول حصاره استظهار اتمكله *ol hysāre iſtyzhār itmegile*. Confiſi illa arce. *Appoggiandoſi a quella fortezza. Sæ.* ضابط حصار استحكام بارو ديواره استظهار ايدوب *zabitÿ hysār iſtyhkāmī barü dīware iſtyzhār idüp*. Præfectus arcis confiſus munitioni propugnaculorum, ac murorum. *Il commandante della piazza aſſicuratoſi dalla ſodezza de' muri, e dalla fortezza de' baloardi. Br. Sæ.* هر بري استظهار شاه نامدار ايلديلر *her biri iſtyzhārī śāhī nāmdār eilediler*. Omnes & ſinguli inclytum regem defenderunt, & protexerunt. *Tutti difeſero il rè Br.*

استعاده *iſty-āde*. a. *V*. [10. *a* عود] تكرار اولمسين طلب ، *tekrār olmasin tælæb* e. t. Petere, ut quis quid repetat, *aut* iteret. *Pregar di tornar à fare, o replicare qualche coſa. Wan.*

استعاذه *iſtyæze*. a. *V*. [10. *a* عوذ] Confugere *pec*. *à mala re ad averruncum Deum, dicendo* نعوذ بالله من الشيطان الرجيم *næūzü billāhi mineśśejtānirreğim. h. e.* Confugimus ad Deum a Diabolo execrando. *Dire, Iddio ci guardi dal maledetto Demonio.* ¶ استعاذهٔ لاحول ايله *iſti-āzeī lā hæwl ile*. Confugium ad Deum, dircendo لاحول ولا قوة الا بالله العلي العظيم *lā hæwle,. we lā kuwwete illā billāhil ælijil æzȳm*. Non eſt vis, neque potentia niſi in Deo excelſo magno. *Ah.*

استعاره *iſty-āre*. a. *V*. [10. *a*. عور] 1) عاريته استمك *ārijetæ iſtemek*. t. Mutuari. 2) Uti expreſſione metaphorica, impropria. *Prender ad impreſtita, o per Metafora.*

استعانت *iſty-ānet*, & استعانه *iſty-āne* [10. *a* عون] ياردم استمك *iardüm iſtemek*. t. Auxilium petere, implorare. *Chieder aiuto. Tef.*

استعباد *iſty*bād*. a. *V*. [10. *ab* عبد] 1) قول اتمك *kul itmek*. t. In ſervum ſuſcipere. 2) In ſervitutem redigere. *Wan.*

استعبار *iſty*bār*. a. *V*. [10. *ab* عبر] 1) Lacrymari. *Lagrimare. Wan.* 2) Exemplum capere, *eoque moneri*. 3) Interpretationem ſomnii petere. *Prender eſempio, edificarſi, & chieder l' interpretazione d' un ſogno. Sæ.*

استعتاب *iſty*tāb*. a. *V*. [10. *a* عتب] 1) عتاب طلب ، *ȳtāb tælæb* e. t. Velle objurgare. 2) Petere, ut gratum habeatur.

استعجاب *iſty*ğiāb*. a. *V*. [10. *a* عجب] Eſſe rem admiratione dignam. *Wan.*

استعجال *iſty*ğiāl*. a. *V*. [10. *ab* عجل] 1) سبقت ، *ſebkæt* e. t. Prævenire. *Avanzare.* 2) برنسنهيه قندرمق *bir nesneje kyndürmak*. t. Concitare. *Stimolare.* 3) عجله طلب ، *æğele tæleb* e. t. Petere, ut feſtinanter quid fiat. *Wan.* 4) Feſtinare, accelerare. *Affrettarſi.* ¶ استعجال بيوردي *iſty*ğiāl büjürdy*. Properavit. *Se n' andò volando. Sæ.* بروجه استعجال *ber weğhi iſty*ğial*. Feſtinanter. *In fretta. Ll.*

استعجام *iſti*giām*. [10. *ab* عجم] 1) پلتكلمك *pelteklemek*. t. Balbutire. 2) Ignoto & obſcuro ſermone uti. 3) Non poſſe legere præ ſomnolentia.

استعداء *iſty*dāe*. a. *V* [10. *ab* عدو] معونت طلب ، *mæ*winet tæleb* e. t. Adjumentum implorare. *Wan.*

استعداد *iſty*dād*. a. *V*. & *ſ*. [10. *a* عد] 1) يراقلنمق *jaraklanmak* t. Paratum, promptum eſſe. 2) Dignum eſſe, capacem eſſe. 3) Diſpoſitionem habere. 4) Habilitas, aptitudo. *Diſpoſizione, abilità, eſſer abile, capace.* ¶ ارباب استعداد *erbābī iſty*dād*. Habiles, digni viri. *Le perſone meritevoli.* استعداد سلطنت *iſty*dādī sæltænet*. Habilitare ſe ad Imperium. *Renderſi degno dell' Imperio. Sæ.* قابليت و استعداد فهم ايدوب *kābilijetü iſty*dād fehm idüp*. Capacem ſe, dignumque eſſe arbitratus. *Perſuadendoſi d' aver merito, e d' eſſer degno, & abile da pretendere. Br. Sæ.*

استعدادي يوقدر *iſty*dādi ioktur*. Non eſt habilis, non meretur. *Non è degno, non è capace, non hà abilità. Ll.* استعداد بولمق *iſty*dād bulmak*. Habilitare ſe, capacem reddi. *Abilitarſi, renderſi capace. ccdr.*

استعراب *iſty*rāb*. a. *V*. [10. *ab* عرب] 1) Obſcure loqui. 2) Arabicum ſermonem permiſcere perſico.

استعرار *iſty*rār*. a. *V*. [10. *ab* عر] برنسنه يايلمق *bir nesne jāïlmak* t. Extendi, dilatari *aliquid. Stenderſi, slargarſi. Wan.*

استعراض *iſty*rāz*. a. *V*. [10. *a* عرض] 1) Occidere aliquem *absque aliqua antecedente inquiſitione*. 2) Beneficum eſſe *erga unumquemque*. 3) Exponere *alicui ſtatum rei. Wan.*

استعزاز *iſty*zāz*. a. *V*. [10. *a* عز] 1) Tenere *rem unam poſt aliam*. 2) Extorquere vi alicui, *quod ipſi competit*. 3) Vinci, ſupprimi *v. g. à morte. Wan.*

استعصاء *iſty*sāe*. a. *V*. [10. *a* عصي] Seditioſum fieri. *Diventar ſedizioſo. Wan.*

استعصام *iſty*sām*. a. *V*. [10. *a* عصم] Cuſtodiri *per gratiam Divinam a malo. Wan*

استعطا *iſty*tā*. a. *V*. [10. *a* عطا] Donum petere, emendicare. *Wan.*

استعطاف *iſty*tāf*. a. *V*. [10. *a* عطف] بر كمسنهدن مهروبانلك اميدلمك *bir kimeſneden mihrübānlik ümidlemek*. t. Favorem expetere ab aliquo, & facere, ut quis ſibi faveat. *Cercar, e procurar il fauore d' alcuno. Sæ. V.* صنع

استعظام *iſty*zām*. a. *V*. [10. *a* عظم] اولولنمق *ululanmak*, t. ، عظيم عد *æzȳm ædd* e. a. 1) Superbire, magnificum ſe gerere. 2) Magni facere, magnum reputare. *Far il grande, & ſtimar grande.*

استعفا *iſty*fā*. a. *V*. [10. *a* عفو] Petere veniam. *Chieder perdono.* ¶ استعفا و استغفار *iſty*fā wü iſtyghfār*. Deprecari. *Sæ.* استعفاي كستاخي ، *iſty*fāī küſtāchȳ* e. Veniam petere arrogantiæ, imprudentiæ. *Chieder perdono della preſonzione. Ik.*

استعفاف *iſty*fāf*. a. *V*. [10. *a* عف] Abſtinere, temperare ſibi *ab illicito*. *Aſtenerſi, contenerſi dalle coſe proibite. Tef.*

استعلا *iſty*lā*. a. *V*. [10. *a* علو] 1) Exaltari, ſuperiorem eſſe. 2) Præferri alteri. *Wan. Tef. Sæ.* 11. استيلا

استعلاق *iſty*lāk*. a. *V*. [10. *a* علق] Vinctum, ligatum eſſe *aliquid*. *Wan.*

استعلام *iſty*lām*. a. *V*. [10. *a* علم] 1) بلمك استمك *bilmek iſtemek*. t. Informationem petere. 2) اعلام طلب ، *i*lām tælæb* e. t. Percontari, inquirere. *Voler ſapere, dimandar nuove, ò avuiſi, informarſi. V.* استخبار

¶ استعلام احوال دشمن ايچون *iſty*lāmī æhwālī düśmen iċün*. Ad reſciendum de ſtatu hoſtis. *Per informarſi de gl' andamenti del nemico, per riconoſcere l' Eſſercito nemico. Sæ.*

استعلان *iſty*lān*. a. *V*. [10. *a* علن] Divulgari, palam fieri, manifeſtum evadere.

استعمار *iſty*mār*. a. *V*. [10. *a* عمر] 1) Vitam concedere. 2) Mitigare, ſedare. *Wan.*

استعمال *iſty*māl*. a. *V*. [10. *a* عمل] 1) Laborare, aliquid operis facere. *Travagliare.* 2) Opus exigere ab aliquo. *Wan.*

استعمال *iſty*māl*. a. *n*. *ſ*. Uſus, adhibitio. *Uſo.* ¶ استعمالي اولوب *iſty*mālī olup*. Cum ſit uſus, & conſuetudo, cum adhibeatur. *Eſſendo l' uſo, coſtumandoſi di portare. Sæ.* استعمال ، *iſty*māl* e. Uti, adhibere. *Adoprare, ſervirſi, uſare.* فلان معناسنه استعمال اولنور *fülan ma*nāsine iſty*māl olunur*. Uſurpatur in ea ſignificatione. *Si uſurpa in quella ſignificazione.* استعمال اولنان نسنهلر *iſti*māl olunan neſneler*. Res, quæ in uſum veniunt. *Le coſe, che ſi uſano. Sæ.* استعمال اولان نقود *iſty*māl olan nukūd*. Currens moneta. *La moneta, che corre, & è in uſo. Sæ.* بر شيئك مخالف استعمالي *bir śejün-muchālif iſty*māli*. Abuſio, abuſus. *Abuſo. Bob.* بر شيء مخالف استعمال ، *bir śeji muchālif iſti*māl* e. & *f*. *chylāfi iſty*māl* e. & *chylāfinğe iſty*māl* e. Abuti aliqua re. *Uſar in mala parte.*

استعمام *iſty*mām*. a. *V*. [10. *a* عم] Eligere, aſſumere aliquem in patruum. *Wan.*

استعواء *iſty*wāe*. a. *V*. [10. *a* عوا] Auxilium petere *ab aliqua ſocietate ad ſopiendam ſeditionem*. *Wan.*

استغاثه *iſtighāſe*. a. *V*. [10. *a* غوث] امداد استمك *imdād iſtemek*. t. Opem implorare, ad ſuppetias vocare. *Chider ſoccorſo, aita.* ¶ استغاثه ايچون فريادچيلر كلوب *iſtyghāſe iċiün feriadċiler gelup*. Venientes queruli ad implorandum auxilium. *Venuti i richiami, per implorare aiuto. Sæ. Ll.*

استغثاث *iſtighsās*. a. *V*. [10. *a* غث] Corruptam, & vitioſam carnem e vulnere eximere. *Wan.*

استغراب *iſtyghrāb* a. *V*. [10. *a* غرب] تعجب ايدب افراطله ضحك ، *te-æğğiüb idüp ifratyle zæhk* e. t. Admirari tanquam peregrinum, & mirabile *aliquid*. *Ammirare, parer ſtrano.* ¶ استغراب ايله *iſtyghrāb ile*. Cum ſtupore, admiratione. *Con ſtupore, maraviglia,* تعجب و استغراب اولنمشدر *tææğğiübü iſtyghrāb olunmiśtür*. Mirati obſtupuimus. *Ci ſiamo ſtupiti, c' è parſo ſtrano. Ll.*

zu S. 140 Tom I von Meninski

[illegible] | statt von [illegible] u. sich breiten, zubreiten
verbreiten, aufziehen, sich spitzen

[illegible] | fertig [illegible] zu [illegible], sich zu [illegible]

[illegible] | breiten, zubreiten zu [illegible], verbreiten, aufziehen -

استغراق iſtyghrāk. a. V. [10. a غرق] 1) Submergi. 2) Totam complecti, implere rem. 3) Omnes vires intendere in opus. *Eſſer ſommerſo, immergerſi.*

استغشاء iſtyghśāe. a. V. [10. a غشا] Tegere ſe. *Coprirſi. Wan.*

استغفار iſtyghfār. a. V. [10. a غفر] مغفرت طلبت mæghfiret tæleb e. t. Veniam petere. *Wan.*

استغفار iſtyghfār. a. n. ſ. Petitio veniæ, deprecatio. *Chieſta di perdono, penitenza. Ll.* ¶ استغفار ، iſtyghfār. e. Rogare veniam delicti, petere ſibi condonari. *Chieder perdono. c c d perſ. & c. abl. rei. Sæ. Invenitur tamen* ، استغفار اللهدن * اللهه āllāhe, & āllāhten iſtyghfar e. Pœnitere, Deum deprecari, remiſſionem *peccati* à Deo petere. *Chieder perdono a Dio. V.* استغفاره جرايم كلدي iſtighfāre geldi. Pœnituit, ac a Deo veniam petiit. *Hà chieſto perdono à Dio.* استغفر الله eſtæghfürüllah, *vul.* ſtaghfürüllāh. Peto veniam à Deo, parcat Deus, avertat Deus. *Iddio, mi perdoni, Dio mi guardi.*

استغلاظ iſtighlāz. a. V. [10. a غلظ] Graſſum, & ſpiſſum eſſe *aliquid. Wan.*

استغلال iſtyghlāl. a. V. [10. a غلّ] 1) Imponere vincula *ſervo.* 2) Vinctum catenis liberare. *Wan.*

استغنا iſtyghnā. a. V. [10. a غني] 1) Quietem animi, opeſque expetere, *ac illis frui.* 2) Contentum eſſe. 3) Efferre ſe. *Far il glorioſo, il ritroſo, far complimenti, cerimonie.* ¶ طرفيندن هزاران الحاح و استغنا صدورندن صكره tæræfeinden hezārān ilhāhu iſtyghnā ſudūrinden ſon-ra. Poſt millenas ab utrinque inſtantias, & leves, affectataſque renitentias. *Doppo mille vicendevoli ceremonie, e complimenti. Ik.*

استغه iſtæghæ. p. adj. Utero prægnans, gravida. *Caſt.*

استف iſtif. t. adj. Fartus, confertus, plenus. *Pieno, empiuto.*

استفاءة iſtifāet. a. V. [10. a فيء] Per modum arrhæ accipere pecuniam. *Wan.*

استفاده iſtifāde. a. V. [10. a فيد] Percipere emolumentum utilitatem. *Profitto, frutto tirare. Wan.* ¶ استفاده ، iſtifāde e. Proficere, commodum, fructumque percipere, diſcere. *Approfittarſi, far frutto, profitto, imparare.* افاده و استفاده ، ifāde wü iſtifāde e. Dare, & accipere lectiones, *ſeu* docere, & diſcere, *etiam* cauſare, & conſequi opes. *Dare, e prender lezioni, inſegnare, & imparare. Far profittare, & approfittarſi. Sæ.*

استفاضة iſtifāzæ. a. V. [10. a فيض] 1) Divulgari *nuntium. Wan.* 2) Abundare. 3) Petere in magna copia, ac redundantia aliquid. *Divolgarſi, abondare, & cercare con abondanza, e profuſione.* ¶ استفاضةً iſtifāzæten, *vel* iſtifāzen. Profuſe. *Profuſamente, abondantemente.*

استفاقة iſtifākæt. a. V. [10. a فيق] 1) Ad ſe redire a morbo, *vel* 2) Ab ebrietate. *Tornar in ſe dall' ubriagheza, riſanarſi. Wan.*

استفان iſtifān. p. t. n. ſ. (*quod &* استفانوس iſtifāfnos *ex Græco.*) 1) Fluvius. 2) Sertum e margaritis *mulieribus, & præſertim ſponſis Græcis & Armenis uſitatum. Corona, ghirlanda. Ferh.* 3) Urtica. 4) Extremitas clavi *ſeu* paxilli acuminata. *Caſt.*

استفاهة iſtifāhet. a. V. [10. a فوه] Præter ſolitum plus cibi ſumere. *Dicitur de homine alias ſobrio in victu. Wan.*

استفبه iſtefbe. p. n. ſ. 1) Fœmina gravida, fœta, *etiam de brutis.* 2) Satanas. *Caſt.*

استفتا iſtiftā. a. V. [10. a فتو] Petere reſponſum ſuper quæſtionem dubiam a ſummo præſule legiſtarum, *alias inter Moslemos Mufti dicto. Wan.*

استفتاح iſtiftāh. a. V. [10. a فتح] يارلق استمك iarlyk iſtemek. t. 1) Victoriam expetere. *Wan.* 2) Petere auxilium. 3) Explicari velle *difficilia Corani. Chieder aito, vitoria, dare l' eſplicazione delli più difficili paſſi dell' Alcorano.*

استفتان iſtiftān. p. n. ſ. Urtica. *Ortica erba. Ferh.*

استفحال iſtifhāl. a. V. [10. a فحل] Negotium eſſe magni momenti. *Wan.*

استفداح iſtifdah. a. V. [10. a فدح] Comperire *negotium* eſſe difficile. *Trovar di riuſcita difficile.*

استفراخ iſtifrāch. a. V. [10. a فرخ] Nutrire aves pullos aquirendi ergo. *Wan.*

استفراد iſtifrād. a. V. [10. a فرد] 1) Solum eſſe. 2) Solitudinem captare. 3) Eximere e reliquo numero, & eo ſolo uti. *Cercar la ritiratezza, d' eſſer ſolo. Gol.*

استفراغ iſtifrāgh. a. V. [10. a فرغ] 1) Omnes intendere nervos *in aliquid. Wan.* 2) Evacuare *pec. vomitu.* 3) *uſit.* Vomere, vomitum effundere. *Vomitare. Gol. V.* قوصمق

استفرام iſtifrām. a. V. [10. a فرم] Applicari a mulieribus certum genus medicamenti فرمه fermet, dictum. *Wan.*

استفزاز iſtifzāz. a. V. [10. a فزّ] Injicere timorem *alicui. Wan.*

استفساد iſtifsād. a. V. [10. a فسد] Quærere, *ut aliquid vitioſum reddatur. Wan.*

استفسار iſtifsār. a. V. [10. a فسر] Sciſcitari. *Informarſi. Wan. V.* استخبار ¶ استفسار احوال ايلردي iſtifsārĭ æhwāl eilerdi. Sciſcitabatur de rerum ſtatu. *S'informava delle coſe. Eb.*

استفصاص iſtifsās. a. V. [10. a فصّ] Extrahere, educere. *Wan.*

استفضال iſtifzāl. a. V. [10. a فضل] Diligenter, & accurate elaborare aliquid. *Wan.*

استفظاع iſtifzāᵃ. a. V. [10. a فظع] Pro turpi habere aliquid. *Wan.*

استفلاء iſtiflāe. a. V. [10. a فلاء] Velle, ut ſibi aliquis de capite pediculos legat. *Wan.*

استفلاح iſtiflah. a. V. [10. a فلح] Salvum fieri. *Salvarſi. Wan.*

استفلك iſtiflik. t. n. ſ. Impletio, congeries. *ut: mercium in navi. Riempimento, ſtiva.*

استفلمك iſtiflemek. t. V. Navim onerare mercibus confertim compoſitis. *Stivare, ſtrettamente unir le robbe nel naviglio. Bern.*

استفه iſtefe. p. n. ſ. Gravida mulier, *aut pecus. Ferh.*

استفهام iſtifham. a. V. [10. a فهم] اكلمق استمك anlamak iſtemek. t. 1) Cupere intelligere. 2) Interrogare, percontari. *Bramar d' intendere, di ſapere, interrogare, informarſi. Wan.* ¶ استفهام مرام ، iſtifhāmĭ merām e. Intentum ſciſcitari, rimari. *Deſiderare d' intendere l' intenzione, il deſiderio. Ik.* استفهام ايله iſtifhāmile. Per interrogationem. *Per interrogazione.* لفظ استفهام læfzy̆ iſtifhām. Interrogatoria vox aut dictio, interrogatio. *Interrogazione. Tef.* استفهام انكار iſtifhāmĭ inkār. Interrogatio negativa, ſeu cui negative reſpondetur, *ut* اولورمي olurmi. Poteſtne eſſe? *hoc eſt*, non eſt, *ſeu*, non poteſt eſſe. *Può eſſere? ciò è. Non puo eſſere.*

استفيه لولهسي iſtifye lūleſi. t. n. ſ. *comp.* Species canaliculi ad fumendum tabacum.

استقاء iſtykāe. a. V. [10. a قيأ] Vomere cum magna difficultate. *Vomitar con iſtento. Wan.*

استقا iſtykā. a. V. [8. a سقي] 1) Haurire aquam e puteo. 2) Imittere aquam in uterem. *Wan.*

استقاتة iſtykātet. a. V. [10. a قوت] Petere alimentum. *Wan.*

استقالة iſtykāle. a. V. [10. a قيل] Petere reſcindi mercatum, contractum, aut pactum. *Wan.*

استقامت iſtykāmet. a. n. ſ. Rectitudo, ſinceritas. *Drittura, ſincerità. Wan.* ¶ استقامت ايله iſtykāmet ile, & استقامت اوزره iſtykāmet üzre. Recte, cum integritate, & ſinceritate. *Rettamente, ſinceramente. Sæ.*

استقباح iſtykbāh. a. V. [10. a قبح] قبيح كورمك t. Deteſtari, fœdum, aut turpe agnoſcere. *Deteſtare, ſtimar brutto & indegno. Wan.*

استقبال iſtykbāl. a. V. [10. a قبل] 1) Antrorſum ſe convertere. (استدبار) *Wan.* 2) قرشولمق karśülamak. t. Obviam ire, procedere. 3) Obviare. 4) Reſpicere, convertere faciem verſus aliquem. *Andar incontro, ovviare, voltarſi verſo alcuno. c c d. r, vel perſ.* ¶ استقبال شاه باهر الاقبال ايدوب iſtikbālĭ śāhĭ bāhirül ykbāl idüp. Obviam procedentes regi fortunatiſſimo. *Incontrato il rè auguſtiſſimo. Sæ.* تعظيم ايله استقبال كوستروب tæ-zym ile iſtykbāl göſterüp. Cum magnificentia, & honore illi obviam euntes. *Facendogli un ſplendido incontro. Eb.*

استقبالجيلر iſtykbālgiler. t. n. ſ. Occurſores, qui obviam procedunt. *Li incontratori. Eb.*

استقبالي iſtykbālī, & *in fæm.* استقباليّه iſtykbālīje. a. *part.* Ad futurum pertinens. *Che ſpetta al futuro.*

استقتال iſtyktāl. a. V. [10. a قتل] Non deſiſtere a cæde. *Wan.*

استقدار iſtykdār. a. V. [10. a قدر] Petere robur. *Wan.*

استقدام iſtyktām. a. V. [10. a قدم] اوكرتمك ön-ürtmek & ögürtmek. t. 1) Præcedere. 2) Præcedere velle. *Precedere, voler precedere. Wan.*

استقذار iſtykzār. a. V. [10. a قذر] 1) Abhorrere. 2) Sordidum cenſere. *Wan.*

استقرا iſtykrā. a. V. [10. a قرو] 1) تتبع tetebbuᵃ e. Sectari, proſequi. 2) De tractu in tractum peragrare *regionem. Seguitare un paeſe. Wan.*

استقرار iſtykrār. a. V. [10. a قرّ] قرار طوتمق kærār tutmak. t. Confirmare ratificare. *Confermare autenticare. Sæ.* ll. قرار kærār. ¶ استقرار ، iſtykrār e. Confiſtere, commorari. *Fermarſi. Sæ.* استقرار بولمق iſtykrār bulmak. Firmari, confirmari, ſtabiliri. *Raſſodarſi, confermarſi, V.* استحكام

استقراض iſtykrāz. a. V. [10. a قرض] 1) اودنج استمك و الमق odunğ iſtemek we almak. t. Mutuo, & credito petere. 2) Accipere. *Domandar, o ricever a credito. Wan.*

استقراع iſtykrāᵃ. a. V. [10. a قرع] Petere ab aliquo taurum *ad ineundam vaccam. Wan.*

استقران iſtykrān. a. V. [10. a قرن] Parem eſſe alicui rei ferendæ. Wan.

استقسام iſtykſām. a. V. [10. a قسم] 1) Sortitionem petere per ſagittas, quod apud veteres Arabes in uſu fuiſſe ex alcorano conſtat. Wan. 2) Petere rem dividi. 3) Adjurare. 4) Adjurari petere. Gol.

استقصا iſtyksā. a. V. [10. a قصو] 1) Sciſcitari exitum rei. Wan. 2) Summa diligentia uti, & ſummum tentare, in aliqua re. 3) Longe provehi in quæſtione. Eſſer troppo curioſo, ò ſcrupuloſo, voler arrivar ſin' al fondo. ¶ الاستقصاء شوم eliſtyksā-ū ſūm. Curioſitas eſt mala. و المستقصي محروم wel muſtæksȳ mæhrūm. Curioſus autem, ſeu nimis avidus in quærendo fruſtratur. La troppa curioſità è brutta, & il troppo curioſo ſuol reſtar fruſtrato di ciò che cerca. استقصا ايله iſtyksār ile. Curioſe, accurate. Con ſomma diligenza.

استقصار iſtyksā. a. V. [10. a قصر] قصر اولنمق استمك kæſr olunmak iſtemek. t. Cupere abbreviari. Wan.

استقصاص iſtyksās. a. V. [10. a قصّ] Petere, ut ſibi ſatisfactio fiat per pænam talionis. Wan.

استقضا iſtykzā. a. V. [10. a قضي] 1) Petere rem judicari. 2) Petere, ut quis judex fiat. Wan.

استقضاض iſtykzāz. a. V. [10. a قضّ] Facere cubare in loco aſpero & duro. Wan.

استقطار iſtyktār. a. V. [10. a قطر] تقطير tæktȳr e. t. 1) Diſtillare. 2) Captare ſtillantem rem. Diſtillare.

استقفاف iſtikfāf. a. V. [10. a قفّ] Recuperare aliquantum vires ſenem decrepitum. Wan.

استقلال iſtyklāl. a. V. [10. a قلّ] Poſſidere poteſtatem abſolutam. Aver una autorità ſoverana. Wan.

استقلال iſtyklāl. a. n. ſ. 1) دالكزلق jalynyzlyk. t. Abſoluta auctoritas. 2) Plenipotentia expreſſe data. Autorità ſovrana, plenipotenza. ¶ استقلال ايله iſtyklāl ile. مستقلا müſtækylen. Expreſſe, cum abſoluta auctoritate. Eſpreſſamente, con plenipotenza, ò autorità di concludere. استقلال كلّي iſtyklāli külli. Auctoritas, & plenipotentia omnino abſoluta. Plenipotenza aſſoluta. كمال استقلال سلطاني kemālī iſtyklālī ſultanī. Suprema poteſtas regia. La ſovranità, ò ſuprema autorità del prencipe nel regnare. Sæ. هر بري طريق استقلاله سالك اولدي her birī tærȳkȳ iſtyklāle sālik oldy. Quisque tendit ad abſolutum dominium. Ogn'uno di loro cerca di uſurparſi l' aſſoluto dominio. Sæ. تركستان ولايتنده طريق استقلال حاكمي اولان türkiſtān wilāietinde tærȳkæl iſtyklāl hākimī olan. Qui abſolute imperabat in Turchiſtan. Che era aſſoluto prencipe di Turchiſtan. Br. استقلال بولمق iſtyklāl bulmak. Ad abſolutum pervenire dominium. Arrivar all' aſſoluto dominio. كه من بعد آل عثمان استقلال بولوب استبداد دعواسنه اقتدار بوليه‌لر ki mimbæ*d ālī ůſmān iſtyklal bulup, iſtibdād dæ*wāsine iktydār bulmaialar. Ut abinde Othomani vires non acquirant perveniendi ad abſolutum, ac monarchicum Imperium. Accio gl' Ottomani non trovino forze, ò mezi di arrivar mai più alla monarchia, ò aſſoluto dominio. Sæ.

استقلالي iſtyklālī. a. n. ſ. pro مستقل müſtækyl. Commiſſarius, plena actoritate inſtructus. Commiſſario, eſpreſſo. Ll.

استكاك iſtikāk. a. V. [8. a سكّ] 1) Contrahi auris orificium, ſeu tubum acuſticum, ita, ut quis difficulter audire incipiat. 2) Implicari invicem herbam nimis denſe creſcentem. Wan.

استكانت iſtikānet. a. V. [8. a سكن] تواضع tewāzu*. e. t. Submittere ſe, humilitare. Umiliarſi, ſottometterſi.

استكبار iſtikbār. a. V. [10. a كبر] أولولنمق ululanmak. t. 1) Superbire. 2) Magnum cenſere. Inſuperbirſi, ſtimar grande. Teſ. c c. ab. V. تكبّر ¶ استكبار القلب iſtīkbārül kælb. Præſumptio cordis. Animo altiero.

استكبارلق iſtikbārlyk. t. n. ſ. Superbia.

استكتاب iſtiktāb. a. V. [10. a كتب] Petere ut ſcribatur. Wan.

استكتام iſtiktām. a. V. [10. a كتم] 1) سرّ صقلمق ſyrr ſaklamak. t. Servare ſecretum. 2) Petere, ut quis ſervet ſecretum, celet. Servar il ſecreto, chiedere, che ſia celato.

استكثار iſtikſār. a. V. [10. a كثر] 1) Multas opes congregare. Wan. 2) Multum expetere. 3) Multum uti re.

استكراء iſtikrāe. a. V. [10. a كرأ] Conducere pro certo pretio aliquid. Prender in affitto. Wan.

استكراش iſtikrāś. a. V. [10. a كرش] Fieri animalis ruminantis guttur aptum ad ruminandum. Wan.

استكراه iſtikrāh. a. V. [10. a كره] 1) اكرنمك igrenmek. t. Abominari. Wan. 2) Ingratum, & abominabilem cenſere. 3) Invitum facere. Aborrire, aver' a ſchifo. c c abl. V. اكراه

استكرام iſtikrām. a. V. [10. a كرم] 1) Aquirere. 2) Petere beneficium. Wan.

استكشاف iſtikśāf. a. V. [10. a كشف] بر نسنه‌نك اچلمسين استمك bir neſnenün-ācilmasin iſtemek. t. Velle retegi, aperiri. 2) Apertum, manifeſtum eſſe. Bramar, che ſia ſcoperto, eſſer ſcoperto, e manifeſto.

استكفا iſtikfā. a. V. [10. a كفا] Mutuo petere ad uſumfructum unius anni camelum ab aliquo. Wan.

استكفاء iſtikfāe. a. V. [10. a كفي] Petere, ut aliquis contentus ſit. Wan.

استكفاف iſtikfaf. a. V. [10. a كفّ] 1) Umbram ſibi facere manu. 2) Circumſtanti undique populo, ſublatis in altum manibus aliquid ſpectandum præbere. Wan.

استكلاء iſtiklāe. a. V. [10. a كلأ] Differre, procraſtinare. Wan.

استكمال iſtikmāl. a. V. [10. a كمل] 1) Perficere, complere. 2) Perfectionem quærere Ah. 3) Integrum perfectumque petere, ac tale eſſe velle. Wan. Compire, adempire, bramar di compire. ¶ سفر اسبابني استكمال ايدوب ſefer eſpābini iſtikmāl idüp. Completis præparamentis ad iter neceſſariis. Poſte in ordine le coſe neceſſarie per il viaggio. Sæ. مراسم استقبال استكمالنده استعجال اتدي meraſimī iſtykbāl iſtikmālinde iſty*ğiāl itti. In complendis requiſitis ad procedendum obviam, feſtinatione uſus eſt. Andò con gran preſtezza ad incontarlo, e riceverlo con onorevolezza. Br. Sæ.

استكنان iſtiknān. a. V. [10. a كنّ] كزلنمك gizlenmek. t. Tegi, latere. Eſſer naſcoſto.

استل iſtel. p. n. ſ. Piſcina. Peſchiera, Stagno. Ferh.

استلاء iſtilāe. a. V. [8. a سلا] 1) Liquefacere, coquere depurandi ergo. 2) Concinnare butyrum. Wan.

استلاب iſtilāb. a. V. [8. a سلب] قاپمق kapmak t. Rapere, ſpoliare. Wan.

استلال iſtilāl. a. V. [8. a سلّ] قلجي قندن چقرمق kylyğı kyninden čikarmak. t. Evaginare gladium. Sfodrare la ſpada. Gol.

استلام iſtilām. a. V. [8. a. سلم] 1) مطيع اول muty* ol t. Submittere ſe. 2) حجر الاسوده الن و يوزن سورمك hæğerül eſwede elin (alnyn) we iüzin sürmek. Venerabunde oſculari lapidem nigrum, qui eſt in templo Meccano. Wan.

استلام iſtilām. a. V. [10. a لئم] Induere caſſidem. Wan.

استلانه iſtylāne. a. V. [10. a لين] 1) Lenem, placidum reputare. 2) Blandiri. Stimar piacevole, uſar piacevolezze. Wan.

استلباء iſtilbāe. a. V. [10. a لبا] Lactare proprium infantem. Wan.

استلحاق iſtīlhāk. a. V. [10. a. لحق] Offerre alicui adoptionem in filium. Wan.

استلحام iſtilhām. a. V. [10. a لحم] Cingere hoſtem in pugna. Wan.

استلذاذ iſtilzāz. a. V. [10. a لذّ] 1) طاتلو كلمك tatlü gelmek. t. Dulce, ſuave videri. 2) Suavem, gratumque comperire, delectari. Parer guſtoſo, ſaporito, prender guſto. Wan.

استلزام iſtilzām. a. V. [10. a لزم] 1) Evincere, exigere. 2) Neceſſarium reddere. Eſſigere, render neceſſario Ik.

استلقا iſtilkā. a. V. [10. a لقي] ارقه‌سي اوستنه يتمق arkaſi üſtüne iatmak. t. Supinum jacere. Coricarſi sù la ſchiena. Wan.

استلقا iſtilkā. a. V. [a سلق] idem quod præc. Wan.

استلهام iſtilhīm. a. V. [10. a لهم] Petere inſpirationem divinam. Wan.

استم iſtem. p. n. ſ. pro ستم ſitem. Injuria. Ingiuria. Ferh.

استما iſtimā. a. V. [8. a سما] Ire venatum. Andar a caccia. Wan.

استمه & استما iſitma, vul. ſitma t. n. ſ. حمّا hummā. a. Febris. Febre. V. حمّا Ubi ſpecies aliquot febrium. ¶ استما طوتراني iſitma tutar ani. Vexat illum febris, febricitat. Ha la febre.

استماحة iſtimahæt. a. V. [10. a مبح] Petere donum. Domandar in regalo. Wan.

استمازة iſtimazet. a. V. [10, a ميز] Separari. Separarſi. Wan.

استماع iſtimā*. a. V. [8. a سمع] اشتمك iśitmek. t. Audire, auſcultari. Udire, ſentire. ¶ استماعمز اولدي iſtimā-ūmüz oldy. & uſit. مسموعمز اولدي meſmū-ūmüz oldy. Audivimus q. auditum a nobis eſt. L' abbiamo inteſo, ſentito. Ll.

استمالت iſtimalet. a. V. [10. a ميل] Demulcere, conciliare. ¶ استمالت iſtimalet e. & uſit. استمالت ويرمك iſtimālet wirmek, كوكل خوش gün-ül choś e. t. Conciliare aliquem, ſibi propenſum reddere. Accarezzare, dar buone parole. Teſ. V. رعايت

استمالو iſitmalii. t. adj. Febricitans, febre laborans. Febricitante, che ha la febre.

استمتاع iſtimtā*. a. V. [10. a متع] 1) فايده‌لنمك fāidelenmek. t. Utilitatem capere. 2) Commorari in ſolennibus feſti Meccani. Godere. Sæ. Teſ. ¶ استمتاع اتدوكلري iſtimtā* ittükleri. Quo fruebantur. Che godevano. Sæ.

استمجار iſtimğiar. a. V. [10. a مجر] Convertere ſe ad eam partem, ex qua ventus flat. Wan.

استمداد iſtimdād. a. V. & n. ſ. [10. a مدّ] 1) مدد طلب meded tæleb e. t. Petere ſuppetias,

petias, auxilium. *Chieder ſoccorſo. cc ab pers. Sæ. Ll.* 2) Prorogatio. *Prolongazione. Ll.*

استمراء *iſtimrāe.* a. *V.* [10. *a* مرأ] Digerere cibum. *Digerire il cibo. Wan.*

استمرار *iſtimrār.* a. *V.* [10. *a* مرّ] 1) Firmum, ac conſtans eſſe *animi propoſitum.* 2) Abire, procedere. *Eſſer fermo continuare, paſſare. Wan.* ¶ نظر الهي بو دودمان سعادت پناهي استمرار شاهي نعمتنه سزاوار ايتمكچون *næzæri ilāhi bu dūdimānī ſæ-ādet penāhī iſtimrārī śāhī ni-metine ſezāwār itmek ićiün.* Providentia divina ad reddendam Auguſtam illam Domum dignam gratia perpetuo regnandi. *La povidenza Divina per rendere quella glorioſa caſa degna, e meritevole del perpetuo imperio. Sæ.*

استمشاء *iſtimśāe.* a. *V.* [10. *a* مشا] Sumere medicamentum *ſolvens,* & *ventrem laxans. Wan.*

استمطار *iſtimtār.* a. *V.* [10. *a* مطر] Deſiderare pluviam. *Wan.*

استمق *iſytmak.* t. *V.* Calefacere. *Scaldare, riſcaldare.*

استمك *iſtemek.* t. *V.* طلب *tælæb.* a. خواستن *chāſten* p. 1) Cupere, velle, optare. *Volere, bramare, deſiderare.* 2) Pretium petere *in mercatu. Far ſtimare.* 3) Opus eſſe, exigere. ¶ علم اوكرنمكه چوق امك استر *ylm ögrenmege ćiok emek iſter.* Ad ſcientiam addiſcendam multum laboris requiritur. *Ci vuole gran fatiga ad imparare le ſcienze.*

استمكات *iſtimkat.* a. *V.* [10. *a* مكت] Albeſcere puſtulas, *quæ in labiis vel lingua prodeunt. Wan.*

استمكان *iſtimkan.* t. *V.* [10. *a* مكن] Poſſe aliquid, potem eſſe. *Wan.*

استمناح *iſtimnāh.* a. *V.* [10. *a* منح] Petere donum. *Domandar in regalo. Wan.*

استمهال *iſtimhāl.* a. *V.* [10. *a* مهل] مهلت طلب *mühlet tælæb* e. t. Moram petere, rogare aliquem, ut moram concedat. *Chieder dilatione ad un certo termine.*

آستن *āſten.* p. n. ſ. Manicca veſtis. *Manica, manicotto. Wan.*

استن *eſten.* a. n. ſ. 1) Radices putridæ *arborum. Wan.* 2) Nomen arboris, ſeu plàntæ, f. Mandragora.

استن *uſtum.* p. n. ſ. Columna, fulcimen. *Wan.*

استناد *iſtinād.* a. *V.* [8. *a* سند] 1) طينمق *daianmak.* t. Inniti, fulciri, fretum eſſe *aliquo.* 2) Conſiſtere. *Confidarſi, appogiarſi, ecc.* ¶ بلمزز كيم استناد ايدرلر *bīlmezyz kime iſtinād ideler.* Non ſcimus cui innitantur. *Non ſappiamo, à chi ſi appoggiano, ò in chi ſi confidano. Ll.* مضموننه استناد ايتمشدي *mæzmūnine iſtinād itmiś idi.* Fretus ſenſu. *Si confidava al ſenſo* امداد ربّ العباده استناد ايدوب *imdādi rebbül ybāde iſtinād idüp.* Implorato Dei auxilio. *Sæ.* يانكزه استناد اتديلر *ian-üze iſtinād ittiler.* Ad vos recurrerunt. *Sono ricorſi à voi, Ll.* سندن غيري پناه و استناد ايدجك افنديمز يوقدر *ſenden ghæjri penāhü iſtinād ideğek efendimüz ioktür.* Præter te non habemus patronum, cui innitamur. *Non abbiamo fuori di voi altro padrone, à chi potiamo appoggiarci. Ll.*

استنارة *iſtināret.* a. *V.* [10 نور] 1) Refugere *ab aliqua re.* 2) Floreſcere *arborem. Wan.*

استناعت *iſtinā-ǽt.* a. *V.* [10. *a* نوع] تقدّم في آلسّير *tekæddüm fīs-ſejri.* a. Præcedere. *Wan.*

استنامة *iſtināmet.* a. *V.* [10. *a* نوم] Subſiſtere cum aliquo. *Wan.*

استنان *iſtinān.* a. *V.* [8. *a* سنّ] Equum alacrem *in pedes poſteriores* conſurgere. *Wan.*

استنبا *iſtinbā.* a. *V.* [10. *a* نبا] خبر صورمق *chæber ſormak.* t. Sciſcitari, inquirere. *Informarſi, ut* استخبار

استنباح *iſtinbāh.* a. *V.* [10. *a* نبح] Incitare canem *ad latrandum. Wan.*

استنباط *iſtynbāt.* a. *V.* [10. *a* نبط] چقرمق *ćikarmak.* t. Educere, elicere. *Cavare, v. g.* قراندن *kur-āndan.* Ex corano elicere. *De rebus tantum ſacris videtur uſurpari. Teſ. Ik. V. etiam Gol.*

استنبول *iſtanbol.* t. n. ſ. Conſtantinopolis. *Sæ. V.* استانبول

استنبه *iſtembe.* p. n. ſ. Res craſſa, ſpiſſa. *Wan.*

استنة *eſtenet.* a. n. ſ. Radix putrida *arboris. Wan.*

استنتاج *iſtintāğ.* a. *V.* [10. *a* نتج] 1) Elici, concludi. 2) Fingi. *Cavarſi, concluderſi. Sæ.*

استنتال *iſtintāl.* a. *V.* [10. *a* نتل] Procedere aliquem uno paſſu *e ſerie militum.* 2) Præparare. *Wan.*

استنثار *iſtinſār.* a. *V.* [10. *a* نثر] Spargere, diſpergere. *Wan.*

استنجا *iſtingiā.* a. *V.* [10. *a* نجو] 1) بر نسنهٔ موضعندن چقرمق *bir neſneï mewzæ-ynden ćikarmak.* t. Removere, amovere. *Gol.* 2) نجسي كدروب پاك *negesī giderüp pāk* e. t. Mundare ſe ¶ حاجت وقتنده استنجا قلمق *hāget wæktynde iſtingiā kylmak.* Corpus, *ſeu* corporis locum ſtercore, urina, vento pollutum mundare ab impuritate, ſeu ſordi-

bus

bus reſiduis, *quod fit abluendo partem aqua, aut hac deficiente detergendo lapillis. Teſ.*

استنجاث *iſtingiās.* a. *V.* [10. *a* نجث] استخراج *iſtychrağ* e. t. 1) Educere. 2) Aggredi, ſuſcipere *rem* 3) Se objicere, exponere *rei. Gol.*

استنجاح *iſtingiāh.* a. *V.* [10. *a* نجح] نجاح طلب *negiāh talæb* e. & حاجت بتورمك *haget bitürmek.* t. 1) Felicem ſucceſſum exoptare, quærere. 2) Facile, ac proſpere expedire *rem,* voti compotem fieri.

استنجاد *iſtingiād.* a. *V.* [10. *a* نجد] 1) معاونت طلب *mu-āwenet tælæb* e. t. Opem rogare. *Wan.* 2) Adjutorem, defenſoremque expetere. 3) Vires reſumere *poſt infirmitatem. Acht.*

استنجاز *iſtingiāz.* a. *V.* [10. *a* نجز] Proſpere expedire rem. *Wan.*

استنجال *iſtingiāl.* a. *V.* [10. *a* نجل] Augeri aquam *e terra ſcaturientem. Wan.*

استندن *iſtenden.* p. *V. pro* استاندن *iſtanden.* Accipere. *Prendere. Ferh.*

استنديل *iſtindil.* t. n. p. Tine *inſula. Iſola dell' Arcipelago.*

استنزال *iſtinzāl.* a. *V.* [10. *a* نزل] 1) Decidere *ab auctoritate, vel dignitate.* 2) Submittere ſe, deſcendere. *Wan.*

استنسا *iſtinsā.* a. *V.* [10. *a* نساء] تأخير استمك *teechȳr iſtemek.* t. Rogare moram. *Chieder termine, chieder d' aſpettare.*

استنساخ *iſtinſach.* a. *V.* [10. *a* نسخ] نسخه ايدنمك *nuſchæ idinmek.* t. نقل *nækl* e. t. 1) Deſcribere. 2) Tranſcribere. *Deſcrivere, copiare.* 3) زايل *zāil* e. t. Abolere, tollere. *Caſſare, togliere.*

استنسار *iſtinſār.* a. *V.* [10. *a* نسر] 1) Abradere. 2) Recrudeſcere *vulnus. Wan.*

استنشاد *iſtinśād.* a. *V.* [10. *a* نشد] Petere, ut quis recitet carmen. *Wan.*

استنشاق *iſtinśāk.* a. *V.* [10. *a* نشق] بورنه صو قويمق *burnæ ſu kojmak* & قوقلمق *kokulamak.* t. 1) Admotam naribus attrahere aquam. 2) Odorem auramve naribus attrahere. *Wan.*

استنصاح *iſtinſāh.* a. *V.* [10. *a* نصح] Reputare aliquem *bonum amicum, bonum conſiliarium. Wan.*

استنصار *iſtynsār.* a. *V.* [10. *a* نصر] 1) ياردم استمك *jardüm iſtemek.* t. Adjutorem implorare *contra hoſtes.* 2) Pro adjutore accipere, habere. *Chieder ſoccorſo,* & *ricevere, o aver per difenſore.* ¶ عون رحمانه استنصار ايدوب *ǽwnī ræhmāne iſtynsār idüp.* Spe victoriæ collocata in ope Divina. *Raſſegnatoſi nella mano di Dio. Sæ. Br.*

استنصال *iſtynsāl.* a. *V.* [10. *a* نصل] 1) Extrahere. 2) Facere ut cadat. *Wan.*

استنضاض *iſtynzāz.* a. *V.* [10. *a* نضّ] Senſim, pedetentim ſumere *aliquid. Wan.*

استنطاق *iſtintāk.* a. *V.* [10. *a* نطق] 1) Sciſcitari, exquirere. 2) Per equuleum expiſcari veritatem. *Wan.*

استنظار *iſtynzār.* a. *V.* [10. *a* نظر] مهلت استمك *mühlet iſtemek.* t. Petere moram, ſeu rogare, ut ſibi concedatur aliqua mora. *Pregar di aſpettar alquanto.*

استنظاف *iſtynzāf.* a. *V.* [10. *ab inuſ.* نظف] Accipere integram rei quantitatem. *Wan.*

استنفاد *iſtinfād.* a. *V.* [10. *a* نفد] Adhibere omnes vires *ad aliquam rem. Wan.*

استنفار *iſtinfār.* a. *V.* [10. *a* نفر] اوركوب طاغلمق *örküp daghylmak.* t. 1) Animal terrefactum aufugere. 2) Illud fugare. *Gol.*

استنقاص *iſtynkas.* a. *V.* [10. *a* نقص] نقص اولسين طلب *næks olmaſin tælæb* e. t. 1) Petere imminui. 2) Conari imminuere *pretium. Gol.*

استنقاع *iſtynka*.* a. *V.* [10. *a* نقع] 1) Demittere ſe in piſcinam ad lavandum. 2) Colligi & conſidere aquam *in aliquo loco.* 3) Sonum edi. *Wan.*

استنقاه *iſtinkāh.* a. *V.* [10. *a* نقه] Interrogare. *Wan.*

استنكاح *iſtinkāh.* a. *V.* [10. *a* نكح] 1) نكاحلنمق استمك *nikāhlanmak iſtemek.* t. Uxorem ducere velle. *Gol.* 2) Uxorem ducere. *Wan. Cercar di ammogliarſi.*

استنكار *iſtinkār.* a. *V.* [10. *a* نكر] Inficias ire, abnegare. *Negare.*

استنكاف *iſtinkāf.* a. *V.* [10. *a* نكف] عارلنمق *ārlanmak,* & اعراض *y*rāz* e. t. 1) Erubeſcere *aliquid* facere. 2) Dedignari, recuſare. *Vergognarſi, ricuſare di fare, ſdegnare. Ik. Wan.*

استنكاه *iſtinkah.* a. *V.* [10. *a* نكه] Explorare, inquirere. *Wan.*

استنهاج *iſtinhāğ.* a. *V.* [10. *a* نهج] Inſiſtere tramiti, & veſtigiis. *Wan.*

استنهار *iſtinhār.* a. *V.* [10. *a* نهر] 1) Fluere. 2) Latum, & expanſum eſſe vulnus. *Wan.*

استنهاض *iſtinhāz.* a. *V.* [10. *a* نهض] قوپرمق *koparmak.* t. Excitare, jubere aſſurgere *ad aliquam rem. Far levarſi.*

استو *iſtiw.* t. n. ſ. Saburra. *Stiva, peſo, che ſi mette nel fondo della nave.*

استوا *eſtewā.* a. n. *prop.* Diſtrictus pagis, nundiniſque clarus in territorio *urbis Niſabūr Provinciæ Choraſan.*

استواء

استواء iſtiwāe. a. V. [8. a سوأ] 1) Planam, & æqualem eſſe rem. *Eſſer piano, piato.* 2) Complanari, æquale fieri. 3) Inſidere firmiter dorſo equi. 4) Appetere cælum. 5) Principem devictæ provinciæ fieri. 6) Adoleſcentiæ annos finire. 7) Temperatum & moderatum eſſe aliquid. 8) Bene valere. *Wan.* ¶ خط استوا *Chættȳ iſtiwa.* Linea parallela. *Ik.*

استوار *üſtüwār.* p. *adj.* 1) Firmus, fortis. *Fermo, forte.* 2) Fidus, fidelis. *Fidato, da fidarſene.* 3) Verax. *Verace.* 4) *Pro ipſa* fide. 5) Abſolutus, perfectus. *Abſoluto, perfetto.* 6) Aequalis. 7) Simul. *Ferh.* ¶ قلعه كيرلكده پياده سواردن استوار اولور *kæl'æ-girlikte pijāde süwārden üſtüwār olur.* In occupandis Arcibus peditatus equitatu fortior eſt. *Per prender piazze la fanteria e più abile, che la cavaleria. Sæ.* استوار ا *üſtüwār* e. Firmare, obſtruere. *Fortificare, aſſodare. Sæ.* بناي صلح و صلاح دايما استوار و اساس عهد و پيمان طرفين رضاسي اوزره بر قرار و پايدار اوله *binā'i ſulhu ſælāh dāimā üſtüwār, we esāsi æhtü peimām tæræfein ryzāſi üzre berkærārü pāidār ola.* Fabrica pacis & concordiæ firma, & fundamentum pactorum cum ſatisfactione utriusque partis conſtans & inconcuſſum maneat. *La fabrica dell' alma pace reſti ferma & il fondamento delle capitolazioni rimanga immobile con ſodisfazione d' ambe le parti. Ll.*

استواري *üſtüwārī.* p. *n. ſ.* Firmitas, conſtantia. *Fermezza, coſtanza.*

استوان *üſtüwān.* p. *adj.* برک *berk* t. پک *pek* t. محكم *muhkem* a. پايدار *pājdār* p. مستحكم *müſttæhkem* a. بر قرار *berkærār* p. a. Firmus, ſtabilis, conſtans, munitus, fortis. *Forte, fermo, ſtabile, coſtante. Ferh.*

استوباج *üſtūbāğ* & استوبج *üſtūbeğ* t. *n. ſ.* اسفيداجدن غلطدر *isfīdāğten ghælættür h. e. erronee pro* اسفيداج *isfīdāğ* p. Ceruſſa. *Biacca.*

استور *üſtūr.* p. *n. ſ. pro* ستور *ſutūr.* Animal quadrupes, *pec.* jumentum. *Ferh.*

استورمون *iſtūrmūn.* p. *n. ſ. i. q.* استرموک *eſtermūk.* Struthiocamelus. *Caſt.*

استوم *üſtūm.* p. *n. ſ.* Schænantum. *Caſt.*

استون *üſtūn.* p. *n. ſ. i. q.* ستون *sütūn.* 1) Columna. *Ferh.* 2) Trabs, malus arboris. 3) Cognatus, *pec.* gener, *vel* Socer. *Caſt.*

استوه *iſtüwe.* p. *adj.* Triſtis, afflictus. *Triſte, argoſciato. Ferh.*

استوه *üſtüwe.* p. *n. ſ.* Reſiduum rei tuſæ & contritæ. *Ferh.*

استوى *iſtiwā.* a. *n. ſ.* Parallelitas. *V.* استوا

استوى *uſtuwā.* p. *n. ſ.* Oſſa minora in ſpina dorſi. *Ferh.*

آسته *āſte* & استه *eſte.* p. *n. ſ.* چکردک *çekirdek.* t. Nucleus, acinus. *Wan.*

استه *eſte.* a. *part.* Bene caudatus. *Wan.*

استهام *iſtihām.* a. V. [8. a سهم] Mittere ſortem. *Wan.*

استهداف *iſtihdāf.* a. V. [10. a هدف] Conſtituere alicui aliquid. *Wan.*

استهروش *iſtehrūś.* p. *n. ſ.* Oſſifragus, *aquilæ ſpecies,* milvus. *Ferh.*

استهزا *iſtihzā.* a. V. [10. a هزأ] مسخره لغه الق *mæſchærælyghæ almak.* t. Irridere, ſubſannare. *Burlarſi, beffarſi, beffare. Wan.* ¶ استهزايه طوتق الق *iſtihzāie tutmak, almak.* Irridere *Tef.* استهزا ايچون *iſtihzā içilin.* Irriſionis cauſſa. *Per beffarlo.* استهزا ايله *iſtihzā ile.* Ridendo, irridendo, cum irriſione. *Per beffa, beffandoſi.*

استهلاك *iſtihlāk.* a. V. [10. a هلك] هلاك *helāk* e. t. 1) Ad perniciem deducere, perdere. 2) Abſumere. *Rovinare, perdere, conſumare. Ik. Tef.*

استهلال *iſtihlāl.* a. V. [4. a هلّ] يكي آي كوزليوب كورمك *ien-y āi gözleiüp gormek.* t. Novum lunæ ortum obſervare. *Gol.*

استهواء *iſtihwāe.* a. V. [10. a هوأ] Stupefacere, attonitum *reddere. Wan.*

استهيدن *iſtihīden.* p. V. Reluctari. *Ripugnare, opporſi.*

آستي *āſtī.* p. *n. ſ. contracte pro* آستين *āſtīn.* Manica. *Ferh.*

آستي *āſtī.* a. *n. ſ.* Acervus. *Gol.*

استي *iſtȳ.* a. *Part.* 1) Bene caudatus. *Wan.* 2) Ad podicem pertinens. *Gol.*

استياء *iſtijāe.* a. V. [8. a سيأ] Malignum, petulantem eſſe. *Wan.*

استيا *iſtijā.* p. *n. prop.* Mons *inter regiones Herat, & Ghazna. Ferh.*

استياد *iſtijād.* a. V. [8. a سيد] 1) Occidere, vel captivum facere *patronum ſuum.* 2) In matrimonium petere aliquam ex affinibus. *Wan.*

استيار *iſtijār.* a. V. [10. a وير] Terrefacere camelos, ita ut aufugiant. *Wan.*

استيار *iſtijār.* a. V. [8. a سير] Trahere ſaccum *frumenti. Wan.*

استياف *iſtijāf.* a. V. [8. a سوف] Odorari, olfacere. *Wan.*

استياق *iſtijāk.* a. V. [8. a سوق] Trahere, propellere. *Wan.*

استياک *iſtijāk.* a. V. [8. a سوک] Defricare dentes. *Wan.*

استيال *iſtyal.* a. [10. a وال] Convenire in uno loco. *Wan.*

استيباء *iſtibāe.* a. V. [10. a وبأ] 1) Deprehendere locum aliquem epidemico malo infectum. 2) Monſtrare. *Wan.*

استيباط *iſtibāt.* a. V. [10. a ابط] Fodere puteum, cujus orificium anguſtum, fundus autem largus ſit. *Wan.*

استيبال *iſtibāl.* a. V. [10. a وبل] 1) Ovem appetere *marem.* 2) Deprehendere locum aliquem ſanitati obnoxium eſſe. *Wan.*

استيتان *iſtitān.* a. V. [10. a اتن] Emere equum ad proprium uſum pro equitando. *Wan.*

استيثاج *iſtisāğ.* a. V. [10. a وثج] Finiri *rem, vel opus. Wan.*

استيثار *iſtīsār.* a. V. [10. a اثر] 1) Abſolutam poteſtatem habere. 2) Habere optionem. *Wan.*

استيثاق *iſtīsāk.* a. V. [10. a وثق] Litteras obligatorias ſumere ab aliquo. *Wan.*

استيثان *iſtīſān.* a. V. [10. a وثن] Augeri, multiplicari. *Wan.*

استيج *üſtīğ,* & استاج *iſtāğ.* a. *n. ſ.* ماسوره كه قامشدن ايدرلر جلاه آلتلرندندر *māsūre ki kamiſten iderler ğiüllāh āletlerinden dür.* t. 1) Involucrum tramæ, pannus. 2) Calamus textorius. *Cannuccia da teſſitore, ſpola. V.* ماسوره

استيجاب *iſtīğiāb.* a. V. [10. a وجب] 1) Dignum, meritum eſſe. 2) Neceſſarium judicare. 3) Adjudicare *morti.*

استيجار *iſtīğiar.* a. V. [10. ab اجر] كرا ايله الق *kirā ile almak.* t. Conducere. *Affittare, prender à fitto, a pigione.*

استيجاشة *iſtīğāſet.* a. V. [10. a جيش] Petere exercitum *ſeu* ſuppetias *militem. Wan.*

استيجال *iſtīğāl.* a. V. [10. a اجل] Implorare auxilium. *Wan.*

استيجي *iſteīgi.* t. *Part. ab* استمک *iſtemek.* Volens, cupidus. *Voglioſo, deſideroſo.*

استيحاد *iſtīhād.* a. V. [10. a وحد] Solum eſſe. *Wan.*

استيحاش *iſtīhāś.* a. V. [10. a وحش] Mærore opprimi. *Wan.*

استيخار *iſtīchār.* a. V. [10. a اخر] Manere poſtremum. *Wan.*

استيداء *iſtīdāe.* a. V. [10. a أدأ] 1) Petere auxilium. 2) Depromere opes. *Wan.*

استيداع *iſtīdā-*.* a. V. [10. a ودع] Petere, ut quid per modum depoſiti aſſervetur. *Wan.*

استيداف *iſtīdāf.* a. V. [10. a ودف] Stillare facere. *Wan.*

استيداه *iſtīdāh.* a. V. [10. a وده] 1) Subigere hoſtem, & ad obedientiam cogere. 2) Propellere collectos *camelos. Wan.*

استيدن *iſtīden.* p. V. *i. q.* استادن *iſtāden.* 1) Stare, conſiſtere. *Ferh.* 2) Incipere. *Caſt.*

استيده *iſtīde.* p. *Part.* Stans. ¶ استيده آمدن *iſtīde āmeden.* p. Stare, ſurgere.

استيذان *iſtīzān.* a. V. [10. ab اذن] Petere licentiam. *Chieder licenza. Tef.*

استير *eſtīr.* p. *n. ſ.* *Apud Medicos* pondus ſex unicarum, *ſeu* mediæ libræ رطل *rætl, dictæ. Ferh.*

استير *iſtīr.* p. *n. ſ. i. q. præcedens. Ferh.*

استيراد *iſtīrād.* a. V. [10. a ورد] Apparere. *Apparechiare. Wan.*

استيزار *iſtīzār.* a. V. [10. a وزر] Exoptare, ut aliquis fiat Wezirius. *Wan.*

استيزاع *iſtīzā-*.* a. V. [10. a وزع] Petere inſpirationem divinam. *Wan.*

استيزه *iſtīze.* p. *n. ſ.* 1) Retractatio. 2) Altercatio. *Ferh.*

استيساد *iſtīsād.* a. V. [10. a اسد] Audere. *Ardire, eſſer audace. Wan.*

استيسار *iſtīſār.* a. V. [10. a اسر] Captivum fieri, in ſervitutem abduci. *Wan.*

استيسار *iſtīsār.* a. V. [10. ab يسر] آسان او *āsān ol.* t. Facilem & expeditam eſſe rem. *Eſſer facile, & bene in ordine.*

استيساع *iſtīſā-*.* a. V. [10. a وسع] Opportunitatem invenire. *Wan.*

استيصا *iſtȳsā.* a. V. [10. a وصي] وصيت اتمک استمک *wesȳjet etmek iſtemek.* t. 1) Velle facere teſtamentum. *Acht.* 2) Teſtamentum, *aut* ultimæ voluntatis præceptum petere. *Sæ. Chiedere il teſtamento, o la dichiaratione dell' ultima volontà.*

استيصاد *iſtȳſād.* a. V. [10. a وصد] Habere caulam; *ſeu* ſeptum ad continenda pecora. *Wan.*

استيصال *iſtȳsāl.* a. V. [ab اصل] 1) Eradicare, radicitus evellere. 2) Perdere, delere. *Sradicare, eſterminare, rovinare, diſtruggere. Sæ. Ll.*

استيضاح *iſtȳzāh.* a. V. [10. a وضح] 1) Aſpicere per digitos. 2) Evidentem quærere alicujus rei notiam. *Wan.*

استيضام *iſtyzām.* a. V. [10. a وضم] Injuſtitiam facere alicui. *Wan.*

استيطاء *iſtītāe.* a. V. [10. a وطأ] Experiri aliquem mitem & manſuetum. *Wan.*

استيطان *iſtȳtān.* a. V. [10. a وطن] 1) وطن طوتمق *wætæn tutmak.* t. 1) Commorari *in aliquo loco.* 2) Figere ſedem *in eo. Appatriarſi, fermarſi in un luogo.*

استيعاب *iſti-āb.* a. V. [10. a وعب] 1) Extirpare radicitus. 2) Colligi in unum locum. *Wan.*

Jo. 6. 148.

استوقعه | istewqaʿah von وقع a. etwas erwarten.

استوقعه بكلمة | an jem. etwas wenden, Luc. 20. 26.

استوقف | istewqaf von وقف a. still stehen.

استوقفه | jemn. bitten, daß er stehen bleibe, ihn hindern

استولى | istewla herrschen, Autorität haben, den Meister spielen, die Oberhand haben.

استولى على شي | eine Sache erlangen.

استولى على الغرض | seinen Zweck erreichen, erlangen.

استولى عليه | sich die Autorität über jem. anmaßen, über ihn herrschen, ihn überwältigen

استوهبه شيئاً | istewheb von وهب a. von jem. etwas geschenkweise verlangen.

استورى | istewrā [illegible] [illegible], [illegible] ما كبرى [illegible].

Zu S. 148 - Bd. I. von Meninski

استوسق | istewsak von وسق a. einträchtig ~~werden~~, sich versammeln, sich [illegible]

استوسن | istewsen von وسن a. schläfrig, schläfrig sein

استوشل | istewschal von وشل a. jem. um Wort u. Ausspruch bitten

استوصى به خيرا | istewsa von وصى a. sich jem. empfohlen sein lassen, ihm günstig sein, wohlwollen und wohltun.

استوصينا به خيرا | er ist uns empfohlen (wir lassen uns ihn empfohlen sein)

استوضحه شيئا | istewzahah von وضح a. jem. bitten um Aufklärung einer Sache.

استوضعه من الثمن | istewzaah von وضع a. jem. bitten daß er etwas vom Preise fallen lasse

استوطنه | istewtaneh von وطن a. sich heimisch u. wohnhaft an einem Ort setzen, sich an einem Ort gewöhnen

استوعبه | istiwabeh von وعب a. etwas völlig wegnehmen, sammeln, zusammenraffen

استوعب انفه | jem. die Nase völlig abschneiden

استوقفه بالامر | istewkaf von وقف a. jem. halten, festhalten in einer Sache.

استوفاه الدين | istewfah von وفى a. jem. die Schuld völlig bezahlen u. vergüten

استوفى حقه | sich gebührend empfangen, das Schuldige bekommen

استوفيت حقك | du hast das deine empfangen

استوفى المفروض | das Vorgeschriebene wird erfüllt

استوفوا الجزاء الواجب لهم | sie haben die gebührende Vergeltung getroffen.

استوقح | istewkah von وقح a. unverschämt, frech und dreist sein.

استوقد | istewkadeh von وقد a. anzünden, zu brennen, Licht [illegible], entzünden, anzünden

verte.

استيعار *iſti-ār*. a. *V*. [10. *a* وعر] Experiri difficiles ſeſe invicem. *Wan*.

استيفا *iſtīfā*. a. *V*. [10. وفي] 1) حقّن تام ويرمك *hækkyn temām wirmek*. t. Totum dare, & perſolvere. 2) Totum accipere, quod debebatur. *Sodisfare, adempire V*. ¶ استيفاي انتقام مشتهيات & وليمه ملاحظه سيله *iſtīfaī intykām mulāhæzæſi ile*. Vindictæ ſatisfactum iri ratus, ſperans fore, ut vindictam ſumeret. *Stimando di ſodisfare alla ſua vendetta, di poter vendicarſi Sæ*. ضبط قلعتين لوازمني استيفا اتدي *zæbtȳ kælætein leuāzimini iſtīfa itti*. Omnia diſpoſuit requiſita ad defenſionem & conſervationem ambarum arcium. *Providde, e guarni quelle due fortezze di quanto faceva di meſtieri. Br. Sæ*.

استيفار *iſtīfār*. a. *V*. [10. *a* وفر] Integrum accipere. *Wan*.

استيفاز *iſtīfāz*. a. *V*. [10. *a* وفز] Conſidere in pedes cum feſtinatione aliqua. *Wan*.

استيفاض *iſtīfāz*. a. *V*. [10. *a* وفض] Feſtinare. *Wan*.

استيفاق *iſtīfāk*. a. *V*. [10. *a* وفق] Petere felicem ſucceſſum. *Wan*.

استيقاح *iſtīkāh* a. *V*. [10. *a* وقح] Conſolidari ungues. *Wan*.

استيقاد *iſtīkād*. a. *V*. [10. *a* وقد] اود ياقمق *od iakmak*. t. Accendere *ignem*. *Wan*.

استيقاظ *iſtīkāz*. a. *V*. [10. *ab* يقظ] اويقودن اويانمق *ujukudan ujanmak*. t. Evigilare. *Svegliarſi. Wan*.

استيقاع *iſtīkā-ᶜ*. a. *V*. [10. *a* وقع] Avide exſpectare eventum alicujus rei. *Wan*.

استيقاف *iſtīkāf*. a. *V*. [10. وقف] 1) Moram petere. 2) Petere legatum ex teſtamento. *Wan*.

استيقان *iſtīkān*. a. *V*. [10. *a* يقن] Evidenter ſcire. *Wan*.

استيقاه *iſtīkāh*. a. *V*. [10. *a* وقه] 1) Obedire. 2) Servire Deo. 3) Intelligere, percipere. *Wan*.

استيكاع *iſtīkā-ᶜ*. a. *V*. [10. *a* وكع] Conſolidari, corroborari naturam alicujus. *Wan*.

استيكاه *iſtīkah*. a. *V*. [10. *a* وكه] Validum, corpulentum fieri. *Wan*.

استيل *eſtīl*. p. *n. ſ*. 1) Dimidium unius رطل *rütl*. 2) Sex ديرهم *dirhem*. Drachmæ. *Caſt*.

استيلا *iſtīlā*. a. *V*. [10. *a* ولي] 1) بوجه و غالب اول *iūge we ghālib* ol. t. Prævalere, prædominari. 2) Vincere. *Predominare vincere. Ll*. ¶ استيلا بولمق *iſtīlā bulmak*. Prævalere, ſuperiorem eſſe, vincere. *Prevalere, eſſer ſuperiore, vincere, portar vittoria. c c d. Ik. Ll. Sæ*. استيلا و استعلا بولمق *iſtīlā wü iſty-lā bulmak*. *Idem*. استيلاي تام بولمق *iſtīlāi tām bulmak*. *Idem. Sæ*. جنودي طغياني استيلا بولور *giünūdī tughjānī iſtīlā bulur*. Milites ejus inſolentes prævalebunt. *L'inſolenza, e la potenza delli ribelli ſalirà al ſummo grado, ſi renderanno padroni. Sæ*. قلاعه استيلا ايدجك *kylā-æ iſtīlā idīgek*. Arcium potiti. *Impatronitiſi delle piazze. Sæ*. استيلا اتدوكي ممالك *iſtīlā ittügi memālik*. Regna quorum potitus eſt. *Li regni, ò paeſi, de' quali s'è reſo padrone*.

استيم *āſtīm* & *eſtīm*. p. *n. ſ. pro* آستين *āſitīn*. Manica. *Ferh*.

استيم *iſtīm*. p. *n. ſ*. غلاف *ghylāf*. a. Vagina. *Ferh*.

استيمار *iſtīmār*. a. *V*. [10. *ab* امر] 1) مشاوره *müſāwere* e. t. Conſultare, conſilium rogare, deliberare. *Wan*. 2) Velle deliberare. *Conſultare*. ¶ استيمار اولنان *iſtīmār olunan*. Deliberandum. *Ciò che è da deliberare*.

استيمان *iſtīmān*. a. *V*. [10. *ab* امن] Recipere ſe in fidem, confugere. *Dimandar quartiero, ſicurezza. Wan. Ik. Ll*. ¶ اهل استيمان *ehlī iſtīmān*. Clientes, in fidem ſe recipientes. *Ik*.

آستين *āſtitīn*, & استين *eſitīn*. p. *n. ſ*. يک *jen*. t. Manica. *Manica*. * *Expreſſ. figur*. آستين افشاند *āſitīn efſānd*. Evacuavit. آستين برزد *āſitīn ber zed*. 1) Promptus & paratus fuit. 2) Ad negotium ſe accinxit. آستين برو افشاند *āſitīn pero efſānd*. Excuſſit ſuper illum manicam. *Dicitur in ſignum omnigenæ derelictionis*. آستين بوستين *āſitīn jūſtīn*. Turpitudo. آستين تيريز كرد *āſitīn tīrīz kerd*. Abſtinet a furto. *Ferh*.

استيناء *iſtīnāe*. a. *V*. [10. *a* انا] Exſpectare. *Wan*.

استيناس *iſtīnās*. a. *V*. [10. *ab* انس] Conſuetudinem, familiaritatem contrahere. *Avezzarſi. Wan*. ¶ مرجع ناس و محل استيناس اولمش ايدي *merge-ȳ nās, we mæhælli iſtīnās olmiś idi*. Factus erat locus confluxus hominum, & ad converſandum aptiſſimus. *Sæ. Era quel luogo grandemente frequentato; & abitato. Br*. استيناس *iſtīnās* e. Familiaritatem ducere, conſueſcere. *Avezzarſi*. هنوز بنمله استيناس جلوه‌كر دكل ايكن *henüz benüm ile iſtīnās gilweger degül iken*. Nulla adhuc intercedente mecum familiaritate. *Non avendo ancora meco alcuna famigliarità. Ik*.

استيناف *iſtīnāf*. a. *V*. [10. *a* انف] Incipere. *Comminciare. Wan*.

استيناق *iſtīnāk*. t. *V*. [10. *a* انق] Converti in camelitem. *Dicitur in prov. de eo, qui de re quapiam loqui volens, hallucinando aliquid profert. Wan*.

استينان *iſtīnān*. a. *V*. [10. *a* انّ] Dormitare. *Wan*.

آستينه *āſtīne*. p. *n. ſ*. Ovum *cujuscunque avis. Ferh*.

استيهاب *iſtihāb*. a. *V*. [10. *a* وهب] Petere donum, *aut* petere ſibi dono dari *aliquid*. *Chieder in dono*. ¶ باب اقبال انتساب محاسبلري حساب اتدكده ديون سالفه‌سي سمندره محصولني استيعاب اتمكين استيهاب اتدوكي حصار تسليمنه مساعده بيورلمدي *bābī ykbāl intiſāb muhāſibleri hysāb ittükte düjūnī sālifesī ſemendre mæhsśulinī iſtī-āb itmegin iſtīhāb ittügi hysār teslīmine müsāæde büjürylmady*. Quoniam facto a quæſtoribus rationumve præfectis feliciſſimæ portæ ſeu Aulæ Regiæ computo compertum eſt, debitis ejus præteritis ſeu antiquis conſumptum abſorptumque totum proventum Samandriæ, ideo non placuit regi extradi illi principi urbem quam dono petierat. *Sæ. Per aver fatto gl' Aritmetici il conto, e ritrovato, ch' era rimaſto debitore d' una groſſa ſomma di danari dell' entrate paſſate di Semendria, però non gli fù fatta la grazia della ſudetta città. Sæ*.

استيئاس *iſtījāes*. a. *V*. [10. *a* يئس] 1) Deſperare. 2) Carere omni ſpe. *Wan*.

اسجّ *üſüḡ*. a. *n. ſ. plur. pro* وسجّ *wüsüḡ*. Cameli veloces. *Gol*.

اسجاح *isḡiāh*. a. *V*. [4. *a* سجح] 1) Condonare. 2) Lenibus, commodiſque verbis uti. *Dar buone parole, perdonare*,

اسجاد *esḡiād*. a. *n. ſ*. 1) *i. q*. جزيه *ḡizje*. Tributum. 2) Judæi *aut* Chriſtiani, *ob cultum imaginum. Gol*.

اسجاد *isḡiād*. a. *V*. [4. *a* سجد] 1) Incurvare ſe inclinato capite. 2) Ita intendere oculos in rem aliquem, ut inde damnum capiant. *Wan*.

اسجاد *isḡiād*. a. *n. ſ. coll*. Numiſmata variis hieroglyphicis figuris ornata, *quibus ſuperſtitioſe cultum exhibent orientales. Wan*.

اسجاع *esḡiā-ᶜ*. a. *n. ſ. plur. a* سجع *ſeḡ-ᶜ*. Orationes rythmicæ. *Wan*.

اسّجاق *iſſyḡiak*. t. *adj. dimin. ab* اسي *iſsī*. Calidus. *Caldo*.

اسجال *isḡiāl*. a. *V*. [4. *a* سجل] 1) Replere piſcinam aqua. 2) Loqui deciſive, & categorice. *Wan*.

اسجام *isḡiām*. a. *V*. [4. *a* سجم] Denſam pluviam cadere. *Wan*.

اسجه *esḡeh*. a. *Comp*. 1) Præſtantius. 2) Aequabilius. *Wan*.

اسجر *esḡer*. a. *n. ſ*. Stagnum, *cujus fundus eſt limpidus, clarus. Wan*.

اسجم *esḡem*. a. *part*. Siccus ore, *ſcil*. ſpumam in murmure non emittens *camelus*. *Gol*.

اسجوعت *üsḡiū-æt*. a. *n. ſ. plur. a* سجع *ſeḡ-ᶜ*. Orationes rythmicæ. *Wan*.

اسحات *ishāt*. a. *V*. [4. *a* سحت] 1) يوغ اتمك *iogh* e. Perdere, extirpare. *Gol*. 2) Illegitime lucrari. 3) Radicitus exſcindere. *Wan*.

اسحاج *eshāḡ*. a. *V*. [4. *a* سحج] Decorticare *cutem*. *Wan*.

اسحار *eshār*. a. *n. ſ. plur. a* سحر *ſæhr*. Tempora matudina. *Wan*.

اسحار *ishār*. a. *V*. [4. *a* سحر] Ambulare tempore matudino. *Wan*.

اسحافية *āshāfijet*. a. *n. ſ*. Ashaphitæ. *Nomen ſectæ alicujus mohammedanicæ e genere* الكرامية *el-kerāmijet*. *Caramitarum, qui fuerunt e ſchola* الصّفاتية *es-safāſijet*. *Saphaſitarum, i. e. eorum, qui conſtituunt in Deo attributa æterna. Marrac. V*. صفاتية

اسحاق *ishāk*. a. *n. prop*. Iſaacus *n. p*, *Iſaco*.

اسحاف *ishak*. a. *V*. [4. *a* سحق] 1) Removere. 2) Teri veſtem. 3) Læſum pedem habere *camelum*. 4) Contrahere ſe papillas *poſt mulſionem lactis. Wan*.

اسحاقية *ishākȳjet*. a. *n. p*. Eshakitæ. *Ita vocantur aſſeclæ ſectæ alicujus mohammedanicæ, qui aſſerunt, apparitionem ſpiritus cum corpore materiali non poſſe negari, cum Gabriel apparuerit in figura hominis, & ſatanas in figura bruti: & ita Deum apparuiſſe in figura* علي *ælī*, *& filiorum ejus, & locutum eſſe per linguam eorum, & apprehendiſſe per manus eorum. Secta hæc eſt ramus ſectæ* غلاة *golatarum. V*. غلاة *golatæ autem ſunt e genere* الشيعية *eś-śȳ-jet*. *Schitarum i. e. eorum, qui ſequuntur partes* علي *ælī*. *Marrac*.

اسحال *eshāl*. a. *n. ſ. plur. a* سحل *ſæhl*. Species panni candicantis, *pec*. goſſipini.

اسحل *ishyl*. a. *n. prop*. Arboris, *cujus lignum ſervit ad defricandos dentes. Wan*.

اسحم *eshæm*. a. *part*. & *n. ſ*. 1) Niger. 2) *Improprie* Cornu. 3) Nubes. 4) Sanguis, *in quem conjurantes immergunt quisque manum ſuam*. 5) Uterus. 6) Papilla uberis. 7) Uter, *quo conditur vinum. Wan*.

اسحنفار *ishinfār*. a. *V*. [3. *a* سحفر] Loquacem eſſe. *Wan*.

اسحنكاك *ishinkāk*. a. *V*. [3. *a* سحك] Obſcuram eſſe *noctem*. *Wan*.

اسحوان *üshuwān.* a. *n. ſ.* Gaſtromargus. *Wan.*

اسحوب *ushūb.* a. *n. ſ.* Homo guloſus, helluo. *Goloſo.*

اسحية *eshīet.* a. *n. ſ. plur. a* سحاء *ſihāe.* Compacturæ librorum. *Wan.*

اسخا *pro* اسخى *eſchā.* a. *comp.* Liberalior. ¶ شجاعتده رستمدن اقوا و سماحتده حاتمدن اسخا ايدى *ſegiā-ātte rüſtemden ækwā, we ſemāhætte chātemden eſchā idi.* Strenuitate Ruſtemo erat fortior, beneficentia autem Chatemo erat liberalior; *hunc, ut fama eſt, hominum beneficentiſſimum liberalitate, illum Athletam & Heroem celeberrimum fortitudine ſuperabat. In conto di valore era più valoroſo di Ruſtem, & in materia di liberalità ſuperava Chatem. Br. Sæ.*

اسخان *iſchān.* a. *V.* [4. *a* سخن] 1) Calefacere. 2) Ciere fletum. *Wan.*

اسخم *eſchæm.* a. *part.* Niger. *Nero. Wan.*

اسخيا *eſchyjā.* a. *n. ſ. plur. a* سخي *ſæchȳ.* Liberales, munifici. *Wan.*

اسخيتات *iſchytāt.* a. *V.* [11. *a* سخت] Exulcerari graviter *vulnus. Wan.*

آسد *āsüd.* a. *n. ſ. plur. a* اسد *eſed.* Leones. *Wan.*

اسد *eſed.* a. *V.* [4. F.] 1) Timere a leone. 2) Leoninam habere indolem. *Wan.*

اسد *eſed.* a. *n. ſ. Pl.* آساد *āsād* & آسد *āsüd* & اسود *üsüd.* ارسلان *aslan* t. Leo, *tam terreſtris, quam cœleſtis, Zodiaci. Lione. V.* ارسلان

اسدّ *eſedd.* a. *part.* Recta tendens ad propoſitum, & rem acu tangens. *Gol.*

اسدآء *isdāe.* a. *V.* [4. *a* سدأ] 1) Reſolvere *ſubtegmen telæ.* 2) Conſequi *petitum.* 3) Flaveſcere *corticem dactyli.* 4) Negligere. *Wan.*

اسد آباز *eſed ābāz.* a. *n. ſ. comp.* 1) Nomen oppidi *prope Hamedan, quæ urbs eſt Mediæ.* 2) Nomen pagi *in territorio urbis Niśabur.*

اسداد *isdād.* a. *V.* [4. *a* سدّ] Recte, & condigne loqui. *Wan.*

اسداس *isdās.* a. *V.* [4. *a* سدس] Dentire *camelum. Wan.*

اسداف *isdaf.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* سدف] 1) Obſcuram eſſe *noctem.* 2) Illuceſcere *auroram.* 3) Aperire januam *lucis admittendæ ergo. Wan.* 4) Caligare oculos *ex fame, vel ſenio.* 6) Accendere *lucernam.* 7) Prælucere *lucerna.* 8) Illuminare. 9) Tollere velum ſuum plagulamve *mulierem. Gol.*

اسدال *eſtāl.* a. *n. ſ. plur. a* سدل *ſidl.* Vela, tegumenta. *Gol.*

اسد آلارض *eſedül-erz.* a. *n. ſ. comp. ex græco.* 1) Leo terræ, ſeu humilis, *i. e.* Chameleon animal *alias* حربا *hærba dictum.* 2) *Planta* Chameleon niger. *Gol.*

اسد آلعدس *esedül-ædes.* a. *n. ſ. comp.* Leo cicerum, *i. e.* Orobanche. *Gol.*

اسد آلله *eſed üllāh.* a. *n. ſ. comp.* Leo Dei, *cui plerumque addunt Perſæ* الغالب *elghālib,* Victor, *quo deſignatur* Ali, *gener & patruelis Mahomedis. Gol.*

اسدة *eſidet.* a. *n. ſ. i. q.* حظيرة *hæzȳret.* a. 1) Septum in campo, *ubi pec. noctu pecora cuſtodiuntur contra injurias ferarum.* 2) Venationi aſſuefactus *canis. Gol.*

اسدّة *eſiddet pro* سدود *südüd.* a. *n. Pl. a* سدّ *ſedd.* Vitia corporis. *Wan.*

اسدران *iſterāni,* & اسدرين *esderein.* a. *n. ſ. dual.* Humeri, ſcapulæque. ¶ جاء بضرب اسدريه *giāe bizærbī iſtereje,* venit vacuus, nihil in manibus habens, nihil executus. *Wan.*

اسدف *eſtef.* a. *part.* Niger. *Gol.*

اسدل *eſtel.* a. *n. ſ. Pl. a* سدل *südl.* Penduli, & huc illuc mobiles *penes.*

اسدل *eſtül.* a. *n. ſ. plur. a* سدل *ſidl.* Operimentum, velum.

اسده *eſede.* a. *n. ſ.* ارسلان دشيسي *aslan diśiſi.* t. Leæna.

اسدي *eſedi.* a. *part.* ارسلانلو *arslanlü,* & ارسلاني *arslani.* t. 1) Leoninus. 2) Thalerus leonalis *decem aſpris levior Imperiali. Lione, o tallaro di Lione.*

اسدي *eſtī.* a. *n. ſ.* Veſtis, ſeu panni genus, *q. Aſediticum.*

اسدي *eſedī.* a. *n. patron.* 1) Aſedita, oriundus ex tribu بني اسد *benī eſed.* 2) Aſediticus, *Nom. poetæ. Gol.*

اسدي *üſti.* a. *n. ſ.* 1) Stamen telæ. 2) Staminibus ſuis diſpoſita *tela. Wan.*

اسدية *eſtyet.* a. *n. ſ. plur. a* سداب *ſedat.* Stamina. *Wan.*

آسر *āſur.* p. *n. ſ.* Arvum conſitum, & virens. *Ferh.*

اسر *esr.* a. *V.* [2. F.] 1) Captivare. 2) Conſtringere loro. *Prender prigione, legare.* ¶ قتل و اسر اتديلر *kætlü esr ittiler.* Occiderunt, *aut* captivarunt. *Wan.*

اسر *esr.* a. *n. ſ.* 1) *i. q.* قدّ *kydd.* a. Lorum quo aliquid conſtringitur. 2) *i. q.* خلق *chælk.* a. Creatio. 3) Corporis conſtitutio. 4) Forma. ¶ شددنا اسرهم *śedednā eſrehüm.* Firmavimus ipſorum formam & corporis compagem, *Camus exponit* articulos, *vel pec.* vincula & obices utriuſque excrementi, *ut qui citra voluntatem non relaxantur.* هذا الشيء لك باسره *hāześ-śejü leke bi eſrihi.* Hæc res tua eſt univerſa, *q. dixeris* cum loro ſuo, *uti ſimili phraſi dicunt* برمّته *birümmetihi, q.* cum colli vinculo ſuo, *ita* باسرهم *bieſrihim,* omnes, univerſi. *Gol.*

اسر *eſer.* a. *n. ſ. i. q.* زجاج *zügiāg.* a. Vitrum. *Gol.*

اسر *üsr.* a. *n. ſ.* 1) Captivitas. 2) Iſchuria, ſuppreſſio ac retentio aut interceptio urinæ, *ut* حصر *huſr eſt* ſuppreſſio alvi.

اسر *üſer.* a. *n. ſ. plur. ab* اسرة *üsret.* Agnati, proximi. *Gol.*

اسر *üſür.* a. *n. ſ.* سدك طوتلمق *ſidik tutulmak.* t. Urinæ retentio, interceptio. *Ritenzione d' urina.*

اسر *üſür.* a. *n. ſ.* 1) *plur.* Pedes, & fulcra ſolii, *ſeu* lecti. 2) *pro* يسار *jeſār.* Latus ſiniſtrum, pars ſiniſtra. *Gol.*

اسرّ *eſerr.* a. *part. fæm.* سرّا *ſerrā.* 1) Cavus. 2) Intimus, familiaris *amicus.* 3) Bonus, commoduſque *ſtatus, lætitia, hilaritas.* 4) Ex umbilico male habens. 5) Intertrigine laborans *camelus. Gol.* ¶ في اسرّ آلازمان *fi eſerril ezmān.* Commodiſſimo tempore. *In buon' ora, felicemente, a propoſito.*

اسراء *isrāe.* a. *V.* [4. *a* سرأ] Vicinum eſſe tempus, quo ponere ſolent ſemen ſuum *locuſtæ. Wan.*

اسرا *üſerā.* a. *n. ſ. plur. ab* اسير *esīr.* Captivi, ligati, conſtricti. *Gol.*

اسرار *eſrār.* a. *n. ſ.* 1) *pl. a.* سرّ *ſyrr.* Arcana, ſecreta, myſteria. *Secreti, arcani, miſterii. Ik.* 2) *pl. a* سرر *ſirer.* Lineæ in vola manus, & fronte, lineamenta. *Lineamenti. Et hinc pl. pl.* اسارير *eſarīr.* ¶ اسرار خدا *eſrārī chudā,* & اسرار ايزد دادار *eſrārī īzidi dādār.* Myſteria divina, arcana. *Miſterii, arcani divini.* اسرار شاهي *eſrārī śāhi,* & اسرار مملكت *eſrārī memleket.* Arcana regni. *Arcani del regno, di ſtatō. Sæ.*

اسرار *eſrār, vul. aſrār.* a. *n. ſ.* حب مسرك *hæppī müſrik.* a. Pilula inebrians, mænomenon, *vul.* maslocum. *Pulvis eſt ex foliis cannabis maſculæ, qui ſic ſit: ponuntur folia in olla ubi fuerat butyrum, & poſt exemptum e furno panem, in eodem ponitur olla, donec folia ex reſidua ollæ butyrariæ pinguedine nonnihil imbibentes, tandem deſiccentur, tunc in mortario contunduntur in pulverem, qui pulvis ſumitur ad conciliandam hilaritatem aut ebrietatem, prout de facto inebriat, & fere dementat ad tempus hominem. Vocatur alias* بنكيلك *bengilik ſeu* بنك *benk* p. منج *meng* a. مصلق *mæslæk* t. *quamquam hujus ultimi aliæ ſunt ſpecies.*

اسرار *esrār.* a. *n. ſ. plur.* Sordes *adhærentes tuberibus terræ. Gol.*

اسرار *isrār.* a. *V.* [4. *a* سرّ] 1) Celare *ſecretum.* 2) Divulgare *ſecretum. Wan.*

اسرار *isrār.* a. *n. ſ.* Nom. arboris, *quæ in littore, quin in ipſa aqua ſinus Arabici naſcitur, pec. provinciæ Higiazæ, foliis, flore, & fructu laurum refert, lacrymam emittit thuri ſimilem, quam* سورة *sūret, vocant. Gol.*

اسراركباب *esrārī kebāb.* p. *n. ſ. comp.* Herbæ carnibus aſſatis additæ, & cum iis coctæ. *Caſt.*

اسراع *isrā-ᶜ.* a. *V.* [4. *a* سرع] 1) Feſtinare. 2) Vehementis, & fervidæ indolis eſſe *gentem. Wan.*

اسراف *iſrāf.* a. *V.* [4. *a* سرف] عبث يره خرج *æbes iere chærg* e. & حددن تجاوز *hædden tegiawüz* e. t. 1) Prodigum eſſe *in aliqua re,* dilapidare *opes.* 2) Modum excedere. *Eſſer prodigo, diſſipare, far eceſſi. Wan.*

اسرافيل *eſrāfil* & *iſrafil.* a. *n. ſ.* ملك آلموت *meleküll mewt.* 1) Angelus mortis. *Tef.* 2) Seraphim. *Angelo della morte. Gol.*

اسرافين *isrāfīn.* a. *n. ſ. pro* اسرافيل *isrāfil.* Seraphim. *Gol.*

اسراكيدن *israkīden,* & *isrāgīden.* p. *V.* 1) Circumire, ambire. 2) Implicare, intricare. 3) Circumvolvere. *Caſt.*

اسرآل *isreel,* & اسرائين *iſrāīn.* a. *n. ſ. prop. pro uſit.* اسرائل *vel* اسرائيل *iſrāīl, ac* اسرائين *iſrāīn.* Iſrael, *nempe* Jacob patriarcha, ejuſque poſteri Iſraëlitæ. *Gol.*

اسرام *esrām.* a. *n. ſ. plur. a* سرم *ſürm.* Inteſtina recta, ejusque extrema.

اسرايل *iſrāīl* a. *n. prop.* Iſrael. *Iſraele.* ¶ بني اسرايل *benī iſrāīl.* Filii Iſrael, Iſraelitæ. *Iſraeliti. Tef.*

اسرب *üſrüb.* a. p. *n. ſ.* قرشون *kurśun* t. Plumbum. *Piombo.* ¶ اسرب كداخته *üſrübī güdāchte.* Plumbum fuſum. *Piombo disfatto. Ik.*

اسربي *üſrübī.* a. *part.* Plumbeus. *Di piombo. Ik.* ¶ اسربي آلختم اولاجق *üſrübījül chætm olagiak.* Plumbo obſignandus. *Che hà d' eſſer bollato con piombo.*

اسرة *eſiret.* a. *n. ſ.* Arcanum, myſterium. *Wan.*

اسرة *üsret.* a. *n. ſ.* 1) Lorica firma, & impenetrabilis. 2) Cognatio, affinitas. 3) Cognati, affines, proximi, agnati ſtirpis paternæ. ¶ ما لك اسرة اذا نزلت بك عسرة *mā leke üſretün iyā nezelet bike üſretün.* Haud tibi propinqui ſunt, ubi incidet adverſitas, cum fortuna perit nullus amicus erit. *Gol.*

اسرع *eſræ*ᵃ. ᵃ. *compar.* Velocior. ¶ اسرع آوانده *eſræ-ẏ āwānde.* Citiſſimo, *h. e.* breviſſimo tempore. *In poco, breve tempo.*

اسرف *üsrüf.* ᵃ. ᵖ. *n. ſ. pro* اسرب *üsrüb.* Plumbum.

اسرک *eſrek* ᵃ. *part. Teſ. in multis locis invenitur,* & *videtur ſignificare* Debilior, *ſed forſan ponitur pro* اسکر *esker*, Ebrius.

اسرکمك *eſirgemek.* ᵗ. *V.* Miſereri. *Vide.* اسیرکمك

اسرنج *isrenḡ*, & *isrinḡ*, ᵖ. *n. ſ.* Minium, cinnabaris. *Ferh.*

اسرنج *isrenḡ.* ᵃ. *n. ſ.* 1) Ceruſſa uſta. 2) Medicamentum vulnerum ex ea compoſitum. *Gol.*

اسرنداء *isrindāe.* ᵃ. *V.* [26. *a* سرد] 1) Vincere. 2) Exaltare ſe. *Wan.* 3) Proboſis verbis, aut vi ſubigi, deprimive. *Gol.*

اسروش *usrūś.* ᵖ. *n. ſ. pro* سروش *ſurūś.* Angelus. *Ferh.*

اسروشنه *isrewśene.* ᵖ. *n. prop.* Urbs *in provincia Transoxana, alias Turcomanis* تینه *Tine, dicta. Ferh.*

اسروع *üsrūᵃ.* ᵃ. *n. ſ.* Vermis *rubro capite, qui in oleribus naſcitur. Wan. V.* یسروع

اسره *esre.* ᵗ. کسره *kesre.* ᵃ. Nota vocalis. *V. grammat.*

اسری *esrā.* ᵃ. *n. ſ. plur. ab* اسیر *esīr.* Captivi. *Wan.*

اسریة *esrijet.* ᵃ. *n. ſ. plur.* Rivuli. *Wan.*

آسریس *āsrīs*, اسریس *esrīs*, & آسریش *āsrīś.* ᵖ. *n. ſ.* Hippodromus. *Ferh.*

اسس *eses.* ᵃ. *n ſ. pro* اساس *esās.* Fundamentum. *Wan.*

اسس *uſus.* ᵃ. *n. ſ. plur. ab* اساس *eſās.* Fundamenta. *Wan.*

اسسز *iſſyz.* ᵗ. *n. ſ. comp.* & *adj.* اسز [*q.* اسّیسز *iſiſyz* ᵗ. Sine poſſeſſore] ویران *wīrān* ᵖ. 1) *n. ſ.* Deſertum. 2) *adject.* Deſertus. *Diſabitato, ſolitudine.*

اسط *eſætt.* ᵃ. *part.* Longos habens *pedes. Gol.*

اسطار *eſtār.* ᵃ. *n. ſ. pl. a* سطر *ſætær.* Lineæ, ordines. *Wan.*

اسطارة *iſtāret.* & اسطورة *üſtūret*, *pl.* اساطیر *esātȳr.* ᵃ. *n. ſ.* Fabula, res vana ac futilis. *Gol.*

اسطبّة *iſtübbet.* ᵃ. *n. ſ.* Quod decidit de goſſipio linove, dum carminatur, *ſcil.* ſtupa. *Gol.*

اسطبر *iſtæbr.* ᵖ. *adj. i. q.* استبر *iſtebr.* Craſſus. *Caſt.*

اسطبر *iſtber.* ᵖ. *n. ſ.* Statera, *pro* استار *iſtār.* *Ferh.*

اسطبل *iſtæbl.* ᵃ. *n. ſ. pl.* اسابل *vel* اصابل *æsābil.* Stabulum, manſio jumentorum, equile. *Sæ.*

اسطر *eſtūr.* ᵃ. *n. ſ plur. a* سطر *ſætr.* Lineæ. *Ferh.*

اسطراطیقس *eſtærāthykos.* ᵗ. *n. ſ. ex græco.* Stella attica.

اسطراغیلس *iſtærāghylos.* ᵗ. *ex græco.* Talus luſorius.

اسطرلاب *uſturlāb* ᵃ ᵗ ᵖ. *n. ſ.* Aſtrolabium. *Aſtrolabio.* ¶ النه اسطرلاب الـوب *eline uſturlāb alūp.* Apprehenſo aſtrolabio. *Pigliando in mano l' aſtrolabio. Eb.*

اسطرلاب چارم *uſturlābi ćiārüm.* ᵖ. *n. ſ. comp.* Sol. *Sole. Ferh.*

اسطفین *iſtufin*, & اسطفلین *iſtuflīn.* ᵃ. *n. ſ. i. q.* جزر *ḡezer.* Paſtinaca. *Gol.*

اسطقس *iſtokys.* ᵃ. *n. ſ. Pl.* اسطقسات *iſtokysāt.* Elementum, Principium. *Wan.*

اسطمّ *üſtumm.* ᵃ. *n. ſ.* 1) Mare, aquæ marinæ confluxus. 2) Locus, ubi congregantur apes. 3) Medium *rei.* 4) Nobilior. 5) Jus. *Gol.*

اسطمّا *üſtummā*, & اسطمّة *üſtummet.* ᵃ. *n. ſ. pl.* اساطم *esātym.* 1) *i. q. præc.* 2) *i. q.* اهل *ehl.* Domeſtici, affines, cognati. *Gol.*

اسطوان *uſtuwān.* ᵃ. *part.* Sublimis, altus. *Wan.*

اسطوانه *uſtuwāne.* ᵃ. *n. ſ. plur.* اساطین *esātȳn*, & اساطینه *esātȳne*, *a Perſ.* استون *üſtūn.* 1) Columma. *Wan.* 2) Cylindrus. 3) Porticus columnis fulta. ¶ اهل آلاسوانه *ehlül-iſtuwāne.* Affeclæ ſtoiciſmi, ſtoici. *Gol.*

اسطوخودوس *iſtochodos.* ᵖ. *n. ſ.* قره بلش *kara beleś.* ᵗ. Stæchas. *Stecade erba. Ferh.*

اسطوره *uſtūre.* ᵃ. *n. ſ. Pl.* اساطیر *esātȳr.* افسانه *efsāne.* ᵖ. یلان و باطل سوز *ialān we bātyl söz.* ᵗ. Hiſtoria fabuloſa, fabula. ¶ اساطیر آلاوّلین *esātyrül ewwelīn.* Mendaciſſimi antiquorum.

اسطون *üſtūn.* ᵃ. *part.* Longo collo præditus altuſque *columnæ inſtar camelus. Gol.*

اسعاد *iſ-ād.* ᵃ. *V.* [4. *a* سعد] سعادتلندرمك *ſe-ādetlendürmek* ᵗ. 1) Beare, fortunatum reddere. *Wan.* 2) Favere, adjumento eſſe. *Render fortunato, ajutare.* ¶ ترقّب امداد و مساعد و توقّع اسعد و مجاهده اتدوکمز لشکر *terækkubi imdādü müsā æde, we tewwækku-ẏ is-ādii müḡiāhede ittü ḡümüz leśker.* Exercitus a quo ſuppetias, ſubſidiumque expectabamus, & a quo favorem, ac pugnandi ſtudium præſtolabamur. *L' Esſercito, dal quale aſpettavamo d' eſſer ſecondati, & ajutati nel combattimento. Sæ.* اطـراف بلاددن سلطان نیك نهاد عالی نژاد حضرتلرینك عدل و دادو ارباب استعداده مزید اسعادلرین استماع ایدن افاضل درکاه شاه دین پناه زیارتنه مایل اولمشلردر *ætrafi bilādten ſultāni nīk nihādi āli nijād hæzretlerinün-ædlü dād we erbābi iſtyᵃdāde mezīdi iſ-ādlerin iſtimāᵃiden efāzyl dergāhi śāhi dīn penāh zijāretine māil olmiślerdür.* Ex circumjacentibus regionibus viri docti, qui audiebant Principis optimi, nobiliſſimi ac ſereniſſimi æquitatem & juſtitiam, nec non favorem maximum erga dignos habileſque viros, ad inviſendam aulam ejus Regis fidei defenſoris propenſi fuerunt. *Inteſaſi dagl' uomini dotti, e virtuoſi de' paeſi circonvicini, la gran giuſtizia, & equità di quel pio rè, e la ſua gran gloria delle grazie, e liberalità, che faceva alle perſone virtuoſe, e meritevoli, concepirono gran deſiderio di vedere la ſua real corte. Sæ. Br.*

اسعار *es-ār.* ᵃ. *n. ſ. pl. a* سعر *ſiᵃr.* 1) Pretia *annonæ, aliiſque rebus impoſita.*

اسعاط *is-āt.* ᵃ. *V.* [4. *a* سعط] 1) Indere naribus medicamentum سعوط *ſu-ūt dictum.* 2) Transfodere pectus *haſta. Wan.*

اسعاف *iſ-āf.* ᵃ. *V.* [4. *a* سعف] حاجت بترمك *hāḡet bitürmek.* ᵗ. Promovere, & confectum dare *negotium. Promovere, e terminare un negozio.* ¶ مـدّعاسنه اسعاف اتدی *müddæ-āſine iſ. āf itti.* Secundavit, promovit prætenſionem ejus. *Promoſſo la di lui pretenſione. Sæ.* ا اسعاف حوائج *iſ-āfi hæwāiḡe.* Adjuvare, ad felicem exitum perducere *negotia. Promovere, far riuſcire li negozii. Ik.*

اسعد *eſ.æd.* ᵃ. *comp.* Felicior. ¶ اسعد ساعاتده *eſ-ædi ſā-ātte* Horarum feliciſſima. *In un' ora feliciſſima. Ll. Ah. V.*

اسعر *eſ-ær.* ᵃ. *part.* 1) Parum carnis habens. 2) Conſpicuus ira. *Gol.*

اسعف *es-æf.* ᵃ. *part.* Morbo سعف *sæf dicto* laborans *camelus. Wan.*

آسغده *āsghæde*, & *asughde.* ᵖ. *n. ſ.* Torris, lignum ſemiuſtum. *Ferh.*

اسغده *eſæghde.* ᵖ. *part.* Diſpoſitus, paratus. *Ferh.*

اسغر *usghur*, & اسغره *usghure.* ᵖ. *n. ſ.* Erinaceus. *Riccio. Ferh.*

اسف *esef.* ᵃ. *V. act.* [4. F.] 1) Mærere. 2) Iraſci. *Wan.*

اسف *esef.* ᵃ. *n. ſ.* غصّه *ghuſſæ* غضب *ghæzæb.* ᵃ. 1) Mæror, angor. 2) Ira. *Affanno, sdegno.*

اسف *eſif*, *āſif*, & اسوف *esūf.* ᵃ. *part.* 1) Mœſtus. 2) Indignabundus. *Gol.*

اسفاء *isfāe.* ᵃ. *V.* [4. *e* سفا] Spicas uberes, & crebras eſſe. *Wan.*

اسفا *usfa.* ᵃ. *part. plur. ab* اسین *esīf.* Dolentes, triſtes. *Wan.*

اسفار *esfār.* ᵃ. *n. ſ.* 1) *pl. a* سفر *ſifr.* Libri, volumina. *Libri, volumi. Wan.* 2) *pl. a* سفر *ſefer.* Limæ. *Lime.* Itinera. *Viaggi. Sæ.*

اسفار *isfār.* ᵃ. *V.* & *n. ſ.* [4. *a* سفر] ایدنلق ویرمك *ajdyn-lik wirmek.* ᵗ. 1) Enitere, ſplendere *auroram.* 2) Mane iter facere. 3) Relucere *vultum.* 4) Tempus auroræ, *ſeu* diluculi. ¶ اسفار وقتی *isfār wækti.* Tempus diluculi. *Lo ſpuntar dell' aurora.*

اسفاط *esfāt.* ᵃ. *n. ſ. plur. a* سفط *ſefæt.* Caniſtra.

اسفاف *isfāf.* ᵃ. *V.* [4. *a* سفّ] 1) Flectere, contexere *folia palmæ.* 2) Mutare colorem vultus. 3) Fixis oculis aſpicere. 4) Inclinari nubes terram verſus. 5) Volare aves terram tenus. *Wan.*

اسفاناج *isfānāḡ* ᵖ. *n, ſ.* Teuthomalache, ſpinachium. *Spinaci.*

اسفت *isfit.* ᵖ. *n. ſ.* Trifolium, *ſeu medica herba recens, optimum equorum pabulum. Caſt.*

اسفتان *isfitān.* ᵖ. *n. ſ.* 1) Duo latera vulvæ. 2) Spina mordens. *Caſt.*

آسفته *āsüfte.* ᵖ. *n. ſ.* 1) Panniculus lineus vetus, parte quadam uſtus. 2) *ſimpl. esüfte.* Vetuſtus panniculus. 3) آسفته *āſefte*, *eſefte*, *iſefte.* Rutabulum, torris. 4) *eſefte* Semiuſtus rutabuli titio. *Caſt.*

اسفد *esfed.* ᵖ. *n. ſ.* Lignum aduſtum, titio. *Ferh.*

آسفده *aſüfte.* ᵖ. *adj.* Promptus, paratus. *Ferh.*

آسفده *āsüfte*, *vel aſefte.* ᵖ. *n. ſ.* یاری یانمش اکسی *iārī iānmiś ikſi*, *aut* اکسو که برزی یانمش *iksü ki bir ezi ianmiś.* ᵗ. Semiuſtus titio, *aut* rutabulum. *Tizzone mezo ſmorzato. Ferh.*

اسفدیخ *esfedīh.* ᵖ. *n. ſ.* Vectigal portorium *in confinibus & portubus Perſiæ, unum in quadraginta, in mediterraneis unum in centum. Caſt.*

اسفراج *isfirāḡ*, & *esferāḡ.* ᵃ. *n. ſ.* قوش قونمز *kuś konmaz.* ᵗ. Aſparagus. *Sparagi.*

اسفرایین *isferājin.* ᵖ. *n. prop.* Urbs *in diſtrictu Niśabur. Ferh.*

اسفرة *esfiret.* ᵃ. *n. ſ. plur. a* سفار *ſifar.* Capiſtra *camelorum.*

اسفرسب *isferesb.* ᵖ. *n. ſ. pro* اسپرسب *iſperſeb.* Hyppodromus. *Ferh.*

اسفرنج *isferenḡ.* ᵖ. *n. prop.* Magnus diſtrictus *in provincia Samarcand. Ferh.*

اسفرود *isferūd*, & *üsfürūd.* ᵖ. *n. ſ.* 1) بغرتلاق *bæghyrtlāk.* ᵗ. Onocrotalus. *Tarabuſſo, grotomolinaro. Niᵃ.* 2) *Caſtello eſt i. q.* صغرجق *ſyghyrḡik.* ᵗ. Sturnus. *Storno.* 3) *i. q.* قطاة *kætāt.* ᵃ. Genus avis medium inter columbam, & perdicem.

اسفره esüfre. p. n. ſ. i. q. اسفته asüfte. p. Titio. Tizzone. Ferh.

اسفست isfiſt, & üsfüſt. p. n. ſ. 1) i. q. اسپست iſpiſt. p. Medica *herba*. 2) Gramen, *quod creſcere ſolet in fundo fluviorum, aliarumve aquarum. Ferh.*

اسفستي isfiſtī. p. n. ſ. Locus, *ubi Medica provenit. Ferh.*

اسفطي isfæty̆. p. n. ſ. i. q. *præc. Caſt.*

اسفل esfel a. comp.)(اعلى æ'lā) Pl. اسافل esāfil. الچق alčiak. t. Infimus, vilis. *Infimo, di baſſa condizione. Eb.* ¶ اسفل سافلين esfelī sāfilīn. Infimus infimorum. *Il più baſſo de' baſſi. Tef.* درک اسفل dereki esfel, & درکهٔ اسفل derekeï efsel, *pro efsel dereke.* Infimus gradus. *Il più baſſo grado. Tef.*

اسفناج isfināğ. t. n. ſ. Spinachium. *i. q.* اسفاناج

اسفناريه isfenārye. a. n. ſ. i. q. جزر ğezer. Siſer, paſtinaca ſativa, *cujus lutea eſt radix. Gol.*

اسفنان isfenān. p. n. ſ. Duo latera vulvæ. *Ferh.*

اسفنج esfenğ. p. n. ſ. 1) Res flaccida. 2) Medicamentum aqua ſubactum, *ut ægroto ad bibendum dari poſſit.* 3) Nubes. *Ferh.*

اسفنج üsfüng. p. n. ſ. 1) Spongia. *Ferh.* 2) Globulus, *nempe edulii genus, quod ex farina ſimilacea paratur cum aqua ob lentorem agitata, in rotundiorem formam deinde coactum in aqua coquitur.*

اسفند isfend. p. n. ſ. p. 1) *pro* اسفندآرمذ isfendiarmüz Genus quoddam potus. 2) Nomen diei quintæ *ex quinque illis, quæ ad finem anni æquabilis adjiciuntur. Ferh.* 3) Harmala, rutæ ſylveſtris *ſpecies. Caſt.*

اسفندان isfendān. p. n. ſ. Sinapi. *Caſt.*

اسفندارمن isfendārmen, & اسفندارنه isfendārne. p. n. ſ. comp. Nomen ultimi menſis hyberni.

اسفندمند isfendmend. p. n. ſ. comp. Dies vigeſima prima veris.

اسفندنه isfendene. p. n. ſ. Harmala. *i. q.* اسفند *isfend quod V. Caſt.*

اسفنديار isfendiar. p. n. ſ. prop. Nom. regis Perſiæ, *qui erat filius* كشتاسپس güśtāſpis, *& cognominabatur* روين تن rüjin ten, *i. e. corpore æneo præditus. Ferh.*

اسفنط esfænt, & isfynt. p. a. n. ſ. Species *potus ex ſucco uvarum aromatibus condito. Caſt. Gol.*

اسفور üsfūr. p. n. ſ. 1) Pudor, verecundia. 2) Honor, exiſtimatio. 3) *pro* اشغور *üsghūr.* Avis aquatica. *Caſt.*

اسفونا üsfūnā. a. n. prop. Pagus Mearræ, *inditione Emeſſo inter Halepum & Hamatam. Gol.*

اسفهان isfahān, *vel* اسپاهان ispāhān, *vel* اصبهان ispæhān. p. n. prop. Metropolis *provinciæ* عراق عجمي ÿrākĭ æ̆gemī, & regia *ſophidarum perſiæ. Herb.*

اسفهسالار isfehsālār, & اسفهسلار isfehſelār, *ac* اسفهلار isfehlār. p. n. ſ. Dux, & imperator exercitus. ¶ اسفهلاريه isfehlārije. Summa militiæ præfectura. *Caſt. V.* سپهسالار *ſipehsālār.*

اسفي üſefī. a. n. prop. Extremæ Mauritaniæ oppidum. *Gol.*

اسفيد isfīd. p. adj. Albus. *Bianco.*

اسفيداج isfīdāğ, & اسفيداک isfīdāk. p. n. ſ. Species albæ, teneræ, & mollis terræ, *qua mulieres, admixta roſarum aqua, faciem fucare ſolent. Ferh.*

اسفيدبا isfīdbā. p. n. ſ. 1) i. q. اسپيدبا iſpīdbā. Jus cum lacte acido. 2) Cibus, *qui ex carnibus, cepis, oleo, butyro, apio, & coriandro conficitur. Ferh.*

اسفيددشت isfīddeśt. p. n. prop. Nom. pagi, & deſerti alicujus *in diſtrictu Iſfāhānenſi. Ferh.*

اسفيوش isfijūś. p. n. ſ. i. q. اسپيوش iſpijūś. 1) Pſyllii ſemen. 2) Folium vitis. *Ferh.*

اسقاء iskāe. a. V. [4. a سقي] 1) Rigare aqua pluvia. 2) Adaquare *equos. Adacquare, abbeverare.* ¶ سقاک الله سقيا ſækākallahu ſækyan Irriget te Deus pluvia *ſcil. beneficiorum ſuorum.* اسقاء الفرس iskāül feres. a. اتلري صوارمق atlari ſuwarmak t. Adaquare equos. *Abbeverare li cavalli. Wan.*

اسقاب iskāb. a. V. [4. a سقب] Admovere, vicinum facere. *Wan.*

اسقاد iskād. a. V. [4. a سقد] Extenuare, emaciare. *Gol.*

اسقاره iskare, üskara. t. n. ſ. Craticula. *V.* اسقره

اسقاط iskāt. a. V. [4. a سقط] دوشرمك düśürmek. t. 1) Facere cadere. *Wan.* 2) Abortum pati. 3) Demere, auferre. *Far cadere, ſconciarſi, togliere.*

اسقال iskāl. a. n. ſ. Scilla.

اسقام eskām. a. n. ſ. pl. a سقم sækæm. Morbi. *Infermità, mali. Del.* ¶ اسقام جسمانيهيه مبتلايم eskāmï ğismānïjeie mübtelāim. Morbis affectus ſum corporis, valetudinarius ſum. *Hò infermità del corpo.* عوارض و اقسامي سالب اولق احتمالي غالبدر ewāryzu æksāmï sālib olmak yhtymālī ghālibtür. Probabiliſſime ſperandum, fore ut tollat infirmitates ejus. *E' da credere, ò il più credibile è, che lo liberarà dalle ſue infermità. Sæ.*

اسقام iskām. a. V. [4. a سقم] Cauſſare alicui morbum. *Wan.*

اسقان

اسقان eskān. a. n. ſ. plur. Latera, *aut* hypochondria extenuata. *Gol.*

اسقان iskān. a. V. [4. a سقن] Perpolire *enſem ſuum. Gol.*

اسقب eskub. a. n. ſ. plur. *a* سقب ſækb Fætus maſculus *camelitis.*

اسقره iskaræ, üskara t. n. ſ. Craticula. *Graticola, gradella.* ¶ اسقره اوزرنده پشورمك iskara üzerinde piśürmek. Aſſare ſupra craticulam. *Cuocere, arroſtire ſopra la graticola.*

اسقف eskæf. a. part. 1) Longus, & craſſus oſſibus *vir.* 2) Crinibus carens *camelus. Vide Fœm.* سقفا *ſækfā. in Lex.* 3) Curvus. 4) *n. ſ.* Farina.

اسقف üskuf & اسقف üskuff. a. p. n. ſ. *Pl.* اساقف esākyf, & اساقفة esākyfet. 1) Epiſcopus Chriſtianus. 2) Contemptus, abjectus. 3) Nom. electuarii *flatibus & doloribus colicis depellendis commendati. Gol. Caſt.*

اسقليبياس eskylebijās. a. n. ſ. *ex græco.* Herbæ ſpecies. *Gol.*

اسقلينوس iskilīnos. p. n. prop. Celebris philoſophi, & medici Græcorum; *juxta traditionem orientalium vetuit prolibus ſuis, ne myſticam ſuam ſcientiam aliis extra familiam aperirent, traderentve. Ferh.*

اسقنبه iskæmbe. p. n. ſ. Satanas. *Caſt.*

اسقندل iskændil. t. n. ſ. Bolis, *Sonda. biombolo.*

اسقنقور iskænkūr. a. n. ſ. *e græco.* Scincus, *lacertæ Ægyptiæ genus. Gol.*

اسقور üskūr. p. n. ſ. 1) Aqua, *quam Mohammedani adhibent ad lotionem ſacram.* 2) *pro* اسغور üsghūr. Echinus. *Ferh.*

اسقورديون uskurdyūn. t. n. ſ. *ex Græco* Scordium.

اسقورون üskūrūn. a. n. ſ. توبال tūbāl p. Scoria, *pec.* ferri. *Gol.*

اسقولوفندريون iskolofenderijūn. a. n. ſ. i. q. حشيشة الطحل hæsīśetut-tæhæl. *e græco.* Herba ſplenetica, ſplenium. *Gol.*

اسقيات eskyjat. a. n. ſ. plur. pauc. *a* سقا *ſykā.* Utres. *Wan.*

اسقية eskyjet. a. n. ſ. 1) *plur. pauc. a* سقا *ſykā* Utres. *Wan.* 2) *plur. a* سقي *ſykj*, & *ſækj* Portiones aquæ. 3) Nubes fæcundæ. *Gol.*

اسقيل iskȳl. a. n. ſ. Scilla. *Gol.*

اسقيل iskȳl. p. n. ſ. Lycoctonon *herba. Caſt.*

آسک āſek. p. n. ſ. prop. Locus *prope* ارجان *ergiān. Diſtat autem Ergian* 60. *poraſangis a* شيراز *śirāz. Ferh.*

اسک esk. p. n. ſ. Nuntius.

اسکّ eſekk. a. n. ſ. fæm. سکّا ſekkā. Auribus mutilus. *Gol.*

اسکاب iskāb. a. n. ſ. 1) Verticillum *utris. Wan.* 2) *pro* اسکاف *iskāf.* Calceolarius, aut ocrearius. *Gol.*

اسکات eskāt. a. n. ſ. 1) i. q. اوباش ewbāś. Miles vagus. 2) Reliquiæ rei. 3) Temperati *poſt æſtatem* dies. *Gol.*

اسکات iskāt. a. V. [4. a سکت] دكدرمك din-dürmek صوسدرمق ſuſturmak. t. Compeſcere, imponere ſilentium. *Acchetare, far tacere. Wan.*

اسکار iskār. a. V. [4. a سکر] Inebriare. *Wan.*

اسکاف iskāf. a. n. ſ. Sutor. *Calzolajo. Wan.*

اسکال eskāl. a. n. ſ. plur. *a* سکل *ſikl.* Piſces quidam magni, & nigri.

اسکالش isgāliś. p. part. Cogitans, meditans. *Ferh.*

اسکان iskān. a. V. [4. a سکن] 1) ساکن sākin e. t. Facere, ut quis maneat, habitet. *Wan.* 2) Pauperem, miſerumque reddere. *Far reſtare, appoverire. Sæ.*

اسکانه iskāne. p. n. ſ. Sura. *La polpa della gamba. Caſt.*

اسکة isket. a. n. ſ. dual. اسکتان isketānī. Vulvæ labrum. *Wan.*

اسکتمك eskitmek. t. V. Atterere. *Vide* اسکيتمك

اسکدار üsküdār. t. n. prop. 1) Nomen *urbis e regione Conſtantinopolis, in ipſis aquis Boſphori ſitæ, olim Chryſopolis dictæ.* 2) Oppidum Albaniæ, *quod veteres Scodram Epiri vocarunt. Leu.*

اسکدار üsküdār. p. n. ſ. 1) Curſor publicus. *Hoc nomine compellantur curſores publici veterum Perſarum, qui in ſtationes diſpoſiti, equis continuo inſidentes mandata Regis exſpectabant, & unus ad alium quam citiſſime perferrebant. Ferh.* 2) Legatus. 3) *n. prop. cujusdam* Regis.

اسکذار üsküzar. p. n. ſ. 1) i. q. *præc.* اسکدار üsküdār. 2) Trajectio fluvii. 3) Portus. *Ferh.*

اسکرک iskerek. p. n. ſ. Singultus. *Singhiozzo. Ferh.*

اسکرلت iskerlet. t. n. ſ. Purpura. *Scarlatto.*

اسکره üsküre. t. & üskere. p. n. ſ. Scutella argillacea. 2) Cupa ex ligno, paropſis, cyathus, crater. *Scudella, tazza di legno, ò di terra.*

اسکف eskef. a. n. ſ. i. q. اسکاف iskāf. Sutor. *Calzolajo.*

اسکفة üsküfet. a. n. ſ. 1) i. q. عتبة ætebet. Limen portæ. *Wan.* 2) Pars *oculi,* unde cilia enaſcuntur. *Gol.*

اسکل

اسكل *üskül.* t. *n. ſ.* Flocci. *Il fiocco, il miglior del lino*)(جوب *ćiop*) *V.* اوسكل ¶ اسكلي اكرمك *üsküli egirmek.* Nere optimum linum, floccos. *Filar il migliore del lino.*

اسكله *iskele.* t. *n. ſ.* Emporium, ſcala, portus maris, & fluvii. *Scala, porto, emporio.*

اسكمك *eskimek.* t. *V.* Inveteraſcere. *V.* اسكيمك

اسكمله *iskemle.* t. *n. ſ.* Sedile, ſedes, ſcamnum. *Scagno, ſedia, banco.*

اسكن *esken.* a. *compar.* Magis quieſcens, quietior. *Gol.*

اسكنان *iskenān.* p. *n. ſ. i. q.* اسغنان *isfenān.* Duo latera vulvæ. *Ferh.*

اسكنجه *iskenge.* t. *n. ſ.* Cruciatus. *Vide* اشكنجه

اسكند *iskend.* p. *n. ſ.* 1) In caput ſaltans. *Ferh.* 2) Funambuli luſus. 3) Hyſtrio. *Caſt.*

اسكندان *iskendān.* p. *n. ſ.* Cippus. *Ceppo. Ferh.*

اسكندر *iskender*, *quod &* سكندر *ſikender.* a. p. t. *n. prop.* Alexander. *Aleſſandro.* ¶ اسكندر ذو ٱلقرنين *iskenderi zül kærnein.* Alexander Magnus *q. Dominus duarum conjunctionum maximarum, quæ fiunt ſingulis 33. annis. Aleſſandro magno.* اسكندر رومي *iskenderi rūmī. q.* Alexander Græcus. اسكندر ماكدون *iskenderi mākedūn.* Alexander Macedo, *vel* Macedoniæ.

اسكندراباد *iskenderābād.* p. *n. prop.* Civitatis in parte auſtrali Perſiæ, *quam ab Alexandro M. conditam fuiſſe tradunt. Ferh.*

اسكندران *iskenderan.* p. *n. ſ.* 1) Duo femora. 2) *ſimpliciter* Femur. *Ferh.*

اسكندروس *iskenderus.* p. *n. prop. juxta traditionem Orientalium.* 1) Filii *Alexandri.* 2) Matris *Alexandri. Ferh.*

اسكندرون *iskenderūn.* t. *n. prop.* Alexandria Syriæ. *Portus & emporium non procul Halepo. Aleſſandretta.*

اسكندريّه *iskenderīje.* t. *n. prop.* Alexandria Aegypti. *Aleſſandria.*

اسكنك *iskenk.* p. *n. ſ.* بيرم *bīrem.* a. Securis incurvata, *qua utuntur fabri lignarii. Ferh.*

اسكنه *iskene.* p. *n. ſ.* 1) *i. q. præc. Ferh.* 2) Femur. *Caſt.*

اسكوب *eskūb.* a. *n. ſ.* 1) *i. q.* اسكاب *iskāb.* Verticillum *utris. Wan.* 2) *i. q.* ساكب *ſākib.* Per terræ faciem ſe diffundens fulmen. 3) *i. q.* سكّه *ſikket.* Series palmarum. *Gol.*

اسكوخ *üsküch.* p. *n. ſ.* 1) Emtio. 2) Separatio. *Ferh.*

اسكوف *üsküf.* a. *n. ſ. i. q.* اسكاف *iskāf.* Sutor. *Calzolajo. Wan.*

اس

اسكوف & اسكف *üsküf.* t. *n. ſ.* كلاه *külāh.* t. 1) Pileus nocturnus, & nauticus. *Beretta di notte, ò di Marinari.* 2) Pileus *Ianiſſariorum, ac intimorum ſervorum Imperatoris Baltağiler dictorum. Beretta de' ſervitori di Corte. Sæ. Br.* ¶ صرمهلو اسكوف *ſyrmalu üsküf.* Auro diſtinctus pileus, *ſeu* integumentum Janiſſariorum (*quod autem in eo recta ſtat ſupra frontem, vocatur* يغلق *iaghlyk.*)

اسكي *eski.* t. *adj.*)(يكي *ien-y*) كهنه *köhne* p. عتيق *ætyk* a. 1) Vetus, antiquus. 2) Tritus. *Vecchio, antico, lograto.* ¶ اسكي زمانده *eski zemānde.* Antiquitus. *Anticamento, nel tempo antico.* اسكي آدملر *eski ādemler*, & اسكي زمانك آدملري *eski zemānün ādemleri.* Veteres, priſci. *Gl' antichi.* اسكي *eski*, & اسكيسي *eskiſi.* Præteritus, antiquus. *Il vecchio, il paſſato.* اسكي بسكي *eski büski.* Veteramenta, ſcruta. *Stracci vecchi, ciavatte.*

اسكيتمك *eskītmek.* t. *V.* 1) Atterere. 2) Obſoletum reddere. *Lograre, invecchiare, render vecchio.*

اسكيجي *eskīgī.* t. *n. ſ.* Veteramentarius, ſcrutarius. *Racconciatore, ciabattino, ſcarpinello.*

اسكيدر *iskīder.* p. *n. ſ.* 1) Alexander, *pro* اسكندر *iskender.* 2) Femur. *Ferh.*

اسكيزه *iskīze.* p. *adj.* 1) Celer, velox. 2) Calcitrans *animal. Ferh.*

اسكيلنمك *eskīlenmek.* t. *V.* Inveteraſcere. *Invecchiarſi, farſi vecchio.*

اسكيمش *eskīmiś.* t. *part.* Inveteratus, antiquatus. *Invecchiato, lograto.*

اسكيمك *eskīmek.* t. *V.* 1) Inveteraſcere, obſoleſcere. 2) Atteri. *Invecchiarſi, & lograrſi.*

اسل *esel.* a. *n. ſ.* 1) Arbor habens longas ſpinas, *uti eſt ſpina Aegyptia, aut acacia arbor.* 2) Bipennis. 3) Haſta. *Wan.* 4) Spiculum. 5) Cuſpis. *Gol.*

اسل *eſel.* p. *n. ſ.* قندره *kandere.* t. Juncus, juncea herba. *Giunco. V.* سازلق اوتي

اسلا *eslā.* a. *n. ſ.* 1) *plur. a* سلا *vel* سلي *ſelā.* Membrana involvens fætum.

اسلاء *islāe.* a. *V.* [4. *a* سلا] Levare aliquem triſtitia. *Wan.*

اسلاب *islāb.* a. *V.* [4. *a* سلب] 1) Rapere, ad ſe pertrahere. 2) Parturire ante tempus *camelitem. Wan.*

اسلاع *eslā*ᶜ. a. *n. ſ. plur.* a. سلع *ſil*ᶜ. Fiſſuræ in monte. *Wan.*

اسلاف *eslāf.* a. *n. ſ. Pl. à* سلف *ſelef.* Prædeceſſores, ſucceſſores, majores. *Predeceſſori, anteceſſori, maggiori.* ¶ اسلاف كرام

اس

كرام و اجداد عظاملري *eslāfi kirām we egdādi yzāmleri.* Glorioſi ejus anteceſſores, ac majores. *Li ſuoi glorioſi anteceſſori, & antenati. Sæ.*

اسلاف *islāf.* a. *V.* [4. *a* سلف] 1) Commodare, mutuo dare *citra uſuram.* 2) In anteceſſum ſolvere. *Dar ad impreſtito ſenza uſura, & avanzare il debito.*

اسلّاف *üsellāf.* a. *n. ſ. plur. a* سالف *ſelef.* Prædeceſſores. *Predeceſſori. Wan.*

اسلاق *eslāk.* a. *n. ſ. plur. a* سلقة *ſelkæt.* Terra æqualis bono conſtans luto.

اسلاك *islāk.* a. *V.* [4. *a* سلك] Ingredi. *Wan.*

اسلال *islāl.* a. *V.* [4. *a* سلّ] 1) Educere, evaginare *enſem.* 2) Tabe afficere, *uti DEUS aliquem. Gol.*

اسلال *islāl.* a. *n. ſ.* 1) Munus, *quo quis corrumpitur.* 2) Furtum clandeſtinum. *Gol.*

اسلام *islām.* a. *V.* [4. *a* سلم] 1) *pro* اسلاف *islāf.* a. In anteceſſum ſolvere. 2) Committere *pec.* voluntati divinæ. 3) Submittere ſe. 4) Fidem Mohammedanam profiteri. 5) Spernere, deſpicere *aliquem. Wan.*

اسلام *islām.* a. *n. ſ.* Vera, & orthodoxa fides. *Vera fede.* ¶ الاسلام *elislām. Eſt nomen generale, quo Mohammedani fidem ſuam compellant; complectuntur autem hoc nomine partem theologiæ tam theoreticam, quam practicam, ideſt omne credendum, & faciendum. Pars theoretica alias* ايمان *imān, practica* دين *dīn, ſolet dici. Relan.* اهل اسلام *ehli islām.* Fidelis, *aut q. in pl. pec. conjunctim cum* ارباب ايمان *erbābi īmān.* Fideles, orthodoxæ fidei cultores (*ſic ſe vocant Turcæ*) *Li Fedeli.*

اسلامبول *islāmbol pro* استامبول *iſtāmbol.* t. *n. prop.* Conſtantinopolis.

اسلامي *islāmī.* a. *part. in fœm.* اسلاميّه *islāmīje.* 1) Pertinens ad veram fidem, fidelis, Mohammedanus. 2) Othomanicus. *Che ſpetta alla vera fede, fedele, Maometano, & Ottomano, ò degl' Ottomani.* ¶ احكام اسلاميّه *æhkāmi islāmīje.* Dogmata fidei, vel religionis. *Dottrine di fede, e religione. Tef.* ممالك اسلاميّه *memāliki islāmīje.* Imperium Othomanicum. *L'Imperio Ottomano. Ll.*

اسلة *eslet.* a. *n. ſ. unit. ab.* اسل *eſel.* 1) Res juncea. 2) Lignum omne rectum *omniſque curvitatis expers.* 3) Veretrum *cameli, alteriuſve animalis.* 4) Penis longior nervoſiorque, & excarnis. 5) Extremitas tenuior *linguæ, cubiti, & calcei, etiam cuſpidis.*

اسلت *eselet.* a. 1) *part.* Naſo radicitus truncatus *homo.* 2) Agnomen celebris poetæ arabici ابو قيس *abu kæis.*

اسلحه *eslyhæ.* a. *n. ſ. pl. a* سلاح *ſylæh.* Arma, *ut arcus, gladii. Arme, armi. Ik.*

اسلط *eslæt.* a. *comp.* Diſertior. *Wan.*

اسلع *eslæ*ᶜ. a. *n. ſ. plur. a* سلع *ſül*ᶜ. Fiſſuris pedum laborantes, leproſi. *Gol.*

اسلغ *eslægh.* a. *n. ſ.* Tenax & dura, ad coquendum inepta pecoris annoſi *caro. Gol.*

اسلم *eslem.* a. *compar.* Certior, tutior. *Più ſicuro, & certo. Ik.*

اسلمك *eslemek.* t. *V.* 1) Auſcultare. 2) Obedire. *Aſcoltare, ubbidire.* ¶ سوز اسلمك *söz eslemek.* Verbis obſequi, verba, vel conſilia ſequi. *Aſcoltar le parole, ſeguir li conſigli.*

اسلنطاح *islintāh.* a. *V.* [3. *ab inuſ.* سلطح] Largum, longum, & latum eſſe. *Wan.*

اسلنقاء *islinkāe.* a. *V.* [26. *a* سلق] Supinum jacere. *Wan.*

اسلنقاع *islinkā*ᶜ. a. *V.* [3. *a* سلقع] Incaleſcere *lapillos ob ſolis vehementiam. Wan.*

اسلوب *üslūb.* a. *n. ſ. pl.* اساليب *esālib.* 1) Ordo. 2) Methodus. 3) Forma. *Ordine, metodo.* ¶ بو اسلوب اوزره *bu üslūb üzre.* Tali modo, ſic. *In tal maniera, così.* اسلوب ايله *üslūb ile.* Methodice. *Con maniera, e metodo.* اسلوب اعتدال اوزره *üslūbi y*ᶜ*tidāl üzre.* Moderate. *Moderatamente. Sæ.* بو اسلوب مرغوبله *bu üslūbi merghūb ile.* Hoc egregio modo. *Con sì belle maniere. Sæ.* اسلوب قديم اوزره *üslūbi kædim üzre.* Antiquo modo, juxta conſuetum. *Nella maniera antica, conforme il pratticato. Ll.* آي اسلوبنجه *āj üslūbinge.* Ad modum lunæ. *In forma della Luna.* اسلوب مكتوب *üslūbi mektūb.* Forma ſcribendarum litterarum. *Formulare di belle lettere.* مكتوب محبّت اسلوب *mektūbi muhæbbet üslūb.* Amicæ, officioſæ literæ. *Amichevoli lettere. Ll.*

اسلوب *üslūb.* p. *n. ſ.* 1) Nomen ſapientis alicujus. 2) Nomen cibi alicujus. *Ferh.*

اسلوبسز *üslūbſyz.* t. *adj. compoſ.* 1) Incompoſitus, inordinatus. 2) Immoderatus. *Malordinato, ſenza maniera, ò metodo.*

اسلوبسزلق *üslūbſyzlik.* t. *n. ſ. compoſ.* Immoderatio. *Difformità.*

اسلوفه *üslūfet.* a. *n. ſ.* Affinitas, *quæ eſt inter eos, qui duas ſorores pro uxoribus habent.*

اسلهمام *islihmām.* a. *V.* [4. *a* سلهم] Corrumpi halitum *alicujus. Wan.*

اسلية *eslījet.* a. *n. ſ. plur. a* سلا *ſilā.* Cibi cum butyro præparati.

اسليح *islyh.* a. *n. ſ.* 1) Species herbæ, *cujus paſtu lac augetur camelis. Wan.* 2) Spuma. 3) Lac ſpumæ expers. 4) Tuber *cameli,* idque longius. *Gol.*

اسليمي islīmī. p. n. ſ. خطايي كبي بر نقشدر chætājī ḡibi bir nækyś tür. t. Genus picturæ. *Sorte di pittura.*

اسم isim. a. n. ſ. pl. اسما esmā. Pl. pl. اسامي esāmī. آد ād. t. نام nām. p. Nomen. *Nome.* ¶ اسم آلت ismĭ ālet. Nomen inſtrumenti. اسم استفهام ismĭ iſtyfhām. Pronomen interrogativum. اسم اشارت ismĭ iśāret. Pronomen demonſtrativum. اسم آلتام ismit-tām. Nomen perfectivum, *ſcilicet quod non poteſt privari tanwino, nec nunnatione dualis, vel pluralis, nec affixo.* اسم تصغير ismĭ tæsghyr. Nomen diminutivum. اسم تفضيل ismĭ tefẓȳl. Comparativus, *aut* ſuperlativus. اسم جمع ismĭ ḡem-ȳ. Numerus pluralis. اسم آلجنس ismŭl-ḡins. Nomen genericum. اسم آلزمان ismŭẓ-ẓemān. Nomen temporis. اسم آلضمير ismŭẓ-ẓæmīr. Pronomen. اسم فاعل ismĭ fā-ȳl. Nomen actoris, *ſeu* part. act. اسم فاعل مبالغه ايله ismĭ fā-ȳl mübālæghæ ile. Participium activum amplificativum. اسم كثرة ismĭ kesret. Nomen collectivum. اسم مرّه ismĭ merre. Nomen partitivum. اسم مكان ismĭ mekān. Nomen loci. اسم مضاف ismĭ muẓāf. Nomen conſtructum, ſeu in regimine poſitum. اسم معارف ismĭ me-ārif. Nomen determinatum, *ſcilicet per articulum.* اسم مفعول ismĭ mef-ŭl. Nomen patientis, *ſeu* participium paſſivum. اسم مصدر ismī mæſtær. Nomen actionis, *ſeu* infinitivus. اسم منسوب ismĭ mænſub. Nomen poſſeſſivum. اسم نكرة ismĭ nekiret. Nomen indeterminatum, *ſeu* vagum)(معارف) اسم وصف ismĭ wæsf. Nomen adjectivum. اسم و رسملريله ismŭ resmeleri ile. Nominatim, & ſpeciatim, *ſeu* ſpecifice. *Nome, e cognome.* اسم سامي ismĭ sāmi. Excelſum nomen. *Nome eccelſo, nobiliſſimo. Sæ.* اسم عظيم ismĭ ăẓȳm. Nomen magnum Dei. *Horum ſunt tria* اللّه āllāh, رحمن ræhmān, & رحيم ræhīm *Tef. Alias* اولو آدلري ulu ādleri t. *dicuntur, adduntur que alia duo* رب rebb, & مالك mālik. اسم و جسم ايله نا معلوم آطه ismŭ ḡismīle nā mæ*lūm ātæ. Inſula, cujus nec nomen, nec ſitus notus eſt. *Ll.*

آسما āſemā & āſŭmā. p. n. ſ. 1) *i. q.* آسمان āsmān. Cælum. 2) Locus altus. 3) Nomen loci. *Ferh.* 4) Nomen unius ex lamiis. *Caſt.*

اسما esmā. p. n. ſ. propr. 1) Nom. mulieris, *cujus amores cum Iſmaele in libris romanenſibus orientalium celebrantur.* 2) Uxor حسن مجتنبي hæſan müḡtenebī. 3) Filia Abubeker. *Ferh.*

اسما esmā. a. n. ſ. pl. præc. اسم ism. Nomina. *Nomi.* ¶ اسماء صفت esmāī ſyfet. Nomina, attributa Dei. علم اسما ȳlmĭ esmā. Scientia Adami, nomenclatura, & ſcientia notionis attributorum Dei. اسماء آللّه esmaĭ al-lah, *vel* اسماء صفات esmaĭ syfāt. Nomina, attributa Dei. *I nomi di Dio. Sunt autem, dicit śebābüddīn ābŭl-ăbās, in ſuo commentario ad ceremonias Mohammedànorum Deo excelſo 99. nomina, quæ in tres ſpecies dividuntur. Prima ſpecies relationem habet ad ipſam Dei eſſentiam, & illud abſolvit ſolum nomen* آللّه *allah. Secunda reſpicit gloriam & majeſtatem Dei, uti: Dominus, benefaciens, vivificans, conſervans. Hæc Dei attributa veri Moslemi, devotionis gratia in corona precaria* تسبيح *tesbīh dicta ſæpius recitare ſolent. Quo autem ordine ſint recitanda, Hottingerus in ſua hiſtoria orientali exhibet, hic vero unumquodque ordine, quo in alphabeto occurret, notabitur.* اسما آلافعال esmāŭl-efæ-āl. Nomina verbalia. اسماء منقوصة esmāŭ mænkūſſæt. Nomina deficientia.

اسماء ismāe. a. V. [4. a سما] Indere nomen alicui. *Wan.*

اسماح ismah. a. V. [4. a سمح] Vilem, contemptum eſſe. *Wan.*

آسمار āsmār. p. n. ſ. Folia myrti. *Ferh.*

اسمار esmār a. n. ſ. *Pl. a* سمر *ſemer.* Confabulationes nocturnæ. *Ridotti notturni.*

اسماط esmat. a. n. ſ. 1) Simplicia, non infarta goſſipio *femoralia.* 2) Simplices, non duplicatæ ſoleæ. *Gol.*

اسماع esmā*. a. n. ſ. pl. a سمع ſem*. Auditus, aures. *Uditi, orecchi.* ¶ اسماع ناسده esmāȳ nāſte. In auribus mortalium. *Ne gl' orecchi de gl' uomini. Sæ.*

اسماع ismā-ȳ a. V. [4. a سمع] 1) Facere audire. 2) Increpare, verbis corripere. 3) Alligare *funem* ſitulæ. *Wan.*

اسماعيلية ismaȳlijet. a. n. p. Iſmaelitæ. *Nomen ſectæ alicujus mohammedanæ e genere* الشّيعة *eś-śȳ-jet. Schiitarum, i. e. eorum, qui ſequuntur partes* علي *ælī. Hi aſſerunt, poſt* جافر *ḡiāfær, qui cognominabatur* الصّادق *es-ſādyk i. e. juſtus, pontificatum jure ad* اسمعيل *ismæȳl, ejusque deſcendentes tranſiiſſe. Marrac. Herb.*

اسمال esmāl. a. n. ſ. pl. a سمالة *ſemelet.* Aquæ *in fundo vaſis remanentes. Wan.*

اسمال ismāl. a. V. [4. a سمل] 1) Emendare. 2) Atteri *veſtem. Wan.*

آسمان aſŭmān. p. n. ſ. سما ſema. a. كوك gög t. 1) Cælum, orbis cæleſtis. *Il cielo.* 2) Menſium perſicorum dies vigeſima quinta. 3) Nomen angeli *vel* genii, *qui invigilat, & præeſt negotiis, quæ fiunt prædicta die. Ferh.*

اسمانجوني esmānḡiūnī. p. n. ſ. Hyacinthus. *pro* سمانجوني *Caſt.*

آسمان دره āſŭmāndire. p. n. ſ. comp. Galaxea, via lactea. *Ferh.*

آسمانه āsŭmāne. p. n. ſ. 1) Tectum domus, contignatio, laquear. *Suffitto, tetto piano.* 2) *i. q.* آسمان āſŭmān. Cælum.

آسماني āsŭmānī. p. adj. 1) Cæleſtis. 2) Hyacinthinus *color. Celeſte, & turchino, azurro. Sæ. Ah.* ¶ بارگاه اسمانيسي قورلدي bārgāhĭ āsŭmānīsī kuruldy. Tentoria ipſius cæleſtia erecta ſunt. *Si piantarono li ſuoi padiglioni celeſti. Ah.*

اسماوات esmāwāt. a. n. ſ. *Pl. pl. ab* اسم *ism.* Nomina. *Wan.*

اسمدرار ismidirar. a. V. Debilem viſum habere. *Wan.*

اسمر esmer. a. part. كندم كون kiendüm gün. t. Fuſcus, ſubniger. *Bruno, nerotto.*

اسمر esmür. a. n. ſ. plur. pauc. a سمرة *ſemüret.* Spinæ ægyptiacæ.

اسمران esmerān. a. n. ſ. Frumentum cum aqua. *Wan.*

اسمع esmu*, & اسماع eſmā*. a. n. ſ. & *hinc pl. pl.* اسامع esāmi*, *pl. a* سمع *ſem*.* Auditus, aures. *Gol.*

اسمعيل ismæ-ȳl. a. n. ſ. prop. Iſmael. *Iſmaele.*

اسمغداد ismighdād. a. V. [4. *ab inuſit.* سمغد] Ira repleri, incendi. *Wan.*

اسمقة esmykæt. a. n. ſ. Ligna in inſtrumento, ſuper quo lac transfertur. *Gol.*

اسمك esmek. t. V. Flare *ventum. Soffiare, far vento.* ¶ يل اسر jel eſer. Ventus flat. *Il vento ſoffia.*

اسمن esmen. a. comp. Pinguior, magis obeſus. *Più graſſo.*

آسمند āsmend. p. adj. 1) Fallax, falſiloquus. 2) Attonitus.

اسمند esmend. p. n. ſ. prop. Vicus *in ditione ſamarcandenſi.*

اسمندر esmender. p. n. ſ. *pro* سمندر *ſemender.* Salamandra. *Ferh.*

اسموسا eſmūſā, & اسموسه eśmūsa. a. n. ſ. Species mari. *Gol.*

آسموع āsmū*. p. n. ſ. propr. Malus genius, diabolus, *ex aſſeclis Ahremani, qui inter homines diſcordiarum excitator, & fautor eſſe dicitur. Ferh.*

اسمه aſma. t. n. ſ. Vitis pendula. *V.* اصمه

آسمه āſime. p. adj. حيران hæjrān. a. Attonitus, obſtupeſcens. *Attonito, ſtordito.* ¶ سر آسمه ſer āſime, *vul.* ſerſem. Perculſus, ſtupefactus. *Ferh.*

اسمهرار ismihrār. a. V. [4. a سمهر] Roborare, firmare. *Rafermare. Wan.*

اسمي ismī. a. part. Ad nomen pertinens. *Wan.*

اسميداد ismīdād. a. V. [11. a سمد] Inflari ira. *Wan.*

اسميرار ismirār. a. V. [11. a سمر] Flaveſcere, ſubnigrum fieri. *Wan.*

اسميلال ismīlāl. a. V. [11. a سمل] Macerare, extenuare. *Ammagrire. Wan.*

اسميه esmye. a. n. ſ. plur. a سما semā. Cæli, & *metaph.* Pluviæ. *Wan.*

آسن āſin. a. part. Corrupta, & fætens *aqua. Wan.*

آسن āſin. p. n. ſ. & adj. 1) Relictus. 2) Captus, & acceptus. 3) Nomen ſecundæ uxoris, *quam ducit Mohammedanus.* 4) Paropſis ænea magna. *Caſt.*

اسن eſen, & eſn. a. V. act. [4. F.] 1) Mutari, & corrumpi *aquam.* 2) Ob repentinum aquæ ingreſſum *in puteum* concipere animi deliquium. 3) Tetrum halitum vel fœtorem haurire, & ex eo male habere, noxam pati. *Wan.*

اسن eſen. p. n. ſ. 1) Veſtis inverſa. 2) Recens melopepo. *Ferh.*

اسن eſen. t. adj. تندرست tendürüſt. p. Sanus, valens, vegetus. *Sano.* ¶ صاغ و اسن ſāghu eſen. Salvus, & incolumis. *Sano, e ſalvo.* صاغ اسن قال ſāgh eſen kāl. Vale. *Reſta ſano, Addio.*

اسن iſn. a. n. ſ. 1) Ordo ſeu funiculus unus habenæ vel reſtis, *ex quorum plurium plexu illæ contexuntur.* 2) Reſiduum adipis, *ad quod nova acceſſione facta animal pingueſcit. Gol.*

اسن uſun. a. n. ſ. 1) Indoles. *Wan.* 2) *n. prop.* Vallis *in Arabiæ regione Jemen. Gol.*

اسنّ eſenn. a. compar. Provectior ætate.

اسنّ eſünn. a. n. ſ. plur. a سنّ ſinn. Dentes.

اسنا eſnā, & isnā. a. n. prop. Oppidum ſuperioris Aegypti, *quæ* صعيد *ſæ-ȳd dicitur, f.* Latopolis Ptolomæi. *Gol.*

اسنا iſnā. a. V. [4. a سنو] 1) Altum reddere, exaltare. 2) *intranſit.* Totum annum commorari alicubi. *Wan.*

اسنات isnāt. a. V. [4. *ab inuſ.* سنت] 1) Annonæ penuria laborare *populum. Wan.* 2) Hominem ignobilem ac divitem ducere uxorem pauperem at nobilem. *Gol.*

اسنات isnāt. a. V. [4. a سني] Conſiſtere *in aliquo loco. Wan.*

اسناخ esnāch. a. n. ſ. plur. a سنخ ſinch. Radices dentium. *Wan.*

اسناد isnād. a. V. [4. a سند] 1) Fulcire. 2) *uſit.* Imputare, inſimulare. *Attribuire, incol-*

incolpare. Wan. c c d. p. & *ac. r.* 3) Aſcendere *per montem. Gol.*

اسناد *isnād*, & اسنادة *eſnādet.* a. *n. ſ.* 1) Allegatio alienæ autoritatis, & fidei. 2) Declivitas acclivitasque montis. *Gol.*

اسناد *isnād.* p. *n. ſ.* Menſis ſolaris dies 26ta. *Ferh.*

اسناط *esnāt.* a. *part. plur. a* سناط *ſinat.* Imberbis *juvenis.*

اسناف *isnāf.* a. *V.* [4. *a* سنف] Injicere cingulum pectori *cameli. Wan.*

اسنام *isnām.* a. *V.* [4. *a* سنم] Elevari, in altum tolli *fumum.*

اسنان *eſnān.* a. *n. ſ.* 1) *Pl. a* سنّ *ſynn.* Dentes. *Denti.* ¶ اسنان سي و دو *eſnānĭ sī wü dü.* Triginta duo dentes. *Li 32. denti.* 2) *Pl. a* اسنان *ſinān.* Cuſpides, haſtæ. *Sæ. quod* & اسنّة *eſinne.* ¶ ضرب اسنان *zærbĭ eſnān.* e. Ferire haſtis. *Battere con le lancie. Eb.*

اسنان *isnan.* a. *V.* [4. *a* سنّ] 1) Provectæ ætatis fieri *hominem.* 2) Creſcere *camelo* dentes, *qui ætatis ejus anno octavo provenire ſolent. Wan.*

اسنّة *eſinnet.* a. *n. ſ. plur.* Cuſpides haſtæ. *Wan.*

اسنع *eſnæ*.* a. *part.* 1) Longus. 2) Altus, procerus. 3) Longior. 4) Præſtantior.

اسنلمك *esenlemek.* t. *V.* بدرود كردن *bedürūd kerden.* p. الوداع ديمك *elwedaʿ dimek.* t. Valedicere. *Licentiarſi, dir a Dio.*

اسنمة *esnimet.* a. *n. ſ. plur. a* سنام *ſenām.* Gibbi *camelorum.* Meditulia *terræ. Wan.*

اسّنمق *iſſynmak.* t. *V.* 1) Calefieri. 2) Calefacere ſe. *Eſſer ſcaldato, ſcaldarſi.*

اسنمك *eſnemek.* t. *V.* آسا كردن *āſā kerden.* p. Oſcitari, hiſcere. *Sbadagliare.*

اسنّة *eſinne.* a. *n. ſ. Pl. a* سنان *ſinan.* Cuſpides haſtarum. *Le punte delle aſte, lancie. Sæ.* ¶ السنهٔ اسنّة و سيوف ايله مكالمه اولندي *elſineĭ eſinne wü süjūfile mükāleme olundy.* Colloquium fauſtum factum eſt linguis haſtarum, & gladiorum. *Le botte, e riſpoſte furono con le lingue dell'aſte, e delle ſpade. Sæ.*

آسني *āſnī.* p. *n. ſ.* Nomen ſecundæ uxoris, *quam ducit Mohammedanus. Ferh.*

اسني *eſnā.* a. *compar.* كالاعلي لفظا و معنا *kel æʿlā læfzæn we mæʿnen. i. q.* اعلي *æʿlā.* a. Altior. *Più alto, eccelſo.*

آسنيستان *āsnīſtān.* p. *n. prop.* Vir, *qui pater erat uxoris* وامق *wāmik, cujus ultimi ſæpe mentio fit apud poetas orientis. Ferh.*

آسو *āsū.* p. *n. ſ.* 1) Muſtela alba. *Ferh.* 2) Ocrea. 3) Sura. *Caſt.*

اسو *esw.* a. *V. Act.* [1. F.] 1) Curare, ſanare *vulnus.* 2) *Metaph. i. q.* اصلاح *yslāh.* a. Diſcordiam componere. *Wan.* 3) *i. q.* ابقا *ibkā.* a. Reſiduum facere, *proprie de carne aliquid. Gol.*

اسو *eſu* p. *n. ſ. pro* سوي *ſūī.* Pars, latus. *Ferh.*

اسو *uſu.* p. *n. ſ.* Attractio, ablatio. *Ferh.*

اسو *eſūww.* a. *n. ſ.* Medicamen vulneris. *Wan.*

اسوّء *eswee.* a. *part. fæm.* سوا *ſewā.* Deformis.

اسوا *eswā.* a. *n. ſ. plur. a* سوي *ſewā.* Aequales, pares. *Wan.*

اسوآء *iswāe.* a. *V.* [4. *a* سوأ] Deſerere, negligere. *Abbandonare. Wan.*

آسوادك *āſūwādek.* p. *n. ſ.* 1) Muſtela alba. 2) Aliud animalis genus. *Caſt.*

اسوار *eswār.* a. *n. ſ. plur. a* سور *ſūr.* Murus urbis. *Wan.*

اسوار *eswār.* p. *n. ſ.* 1) *n. prop.* Urbis *in Aegypto ſuperiori.* 2) *pro* سوار *ſüwār.* Eques. 3) *in* كيلان *gilān provincia Perſiæ* Genus equitum, *qui lancea, & arcu pugnare ſolent. Ferh.*

اسوار *iswār*, & *üſwār.* a. *n. ſ. Pl.* اساورة *esāwiret.* 1) *i. q.* سوار *süwār.* p. Eques, *pec.* dux Perſicus. 2) Sagittariæ, & equeſtris artis bene gnarus. *Gol.*

اسواط *eswāt.* a. *n. ſ. Pl. a* سوط *ſæwt.* Flagella, ſcuticæ, nervi taurini. *Scuriæ, ſtaffili, nervi.*

اسواف *eswāf.* a. *n. ſ. prop.* Locus *in urbe Arabiæ* مدينه *medine dicta. Wan.*

اسواق *eſwāk.* a. *n. ſ. Pl. a* سوق *sūk. vul.* سوقاقلر *ſokaklar.* t. Vici, plateæ. *Le ſtrade, li vicoli. Eb.* ¶ كشت اسواق *gesti eſwāk* e. Ambulare per plateas. *Caminar per le ſtrade, e vicoli.*

اسوان *iswān.* a. *n. prop.* Oppidum Thebaidos *in Aegypto*, Svene *Aegypti.*

اسوة *iſwet*, *üſwet.* a. *n. ſ.* 1) Coryphéus. 2) Exemplar imitationi propoſitum. 3) Amicus, ſocius. *Eſemplare, amico.* ¶ اسوة الفضلا *is, vel üſwetül-fuzælāt.* Princeps doctorum, ſeu quem alii imitantur. العارف بالله اسوة اهل انتباه *el ārifü billah ülweti ehli intibāh.* a. Perſpicax in rebus divinis, conſpicuus inter vigilantes. *Sæ. de quodam Doctore ſuo.*

اسوجرار *iswigrār.* a. *V.* [4. *ab inuſ.* سوجر] Appendere collo *canis* lignum. *Wan.*

اسود *eswed.* a. 1) *Compar. pl.* سود *sūd, fæm.* سودا *ſewdā* سياه *ſijāh* p. قره *kara* t. Nigrior, *Più negro. Wan.*)(ابيض *ebjæz*). 2) *n. ſ. pl.* اساود *eſāwid.* Magnus ſerpens nigricans.

اسود *eswed.* a. 1) *Compar.* Illuſtrior, ac potentior. ¶ الاسود السالخ *el-eſweddüſ-ſālych.* Magnus ſerpens *quot annis pellem mutans.* 2) *n. ſ.* Paſſer. *Gol.*

اسود *üſūd.* a. *n. ſ. plur. ab* اسد *eſed.* Leones. *Gol.*

اسوداد *üswidād.* a. *V.* [9. *a* اسد] Nigreſcere. *Annerarſi, imbrunare.*

اسودان *eswedān.* a. *n. ſ. dual.* 1) Dactyli, & aqua. 2) Nigri lapilli. 3) Nox. *Wan.*

اسودة *eswedet.* a. *n. ſ. fæm. ab* اسود *eswed.* Fæmella ſerpentis magna, & nigra.

اسودة *eswīdet.* a. *n. ſ. plur. a* سواد *ſewād.* Corpora. *Wan.*

آسودكان *āsūdegān.* p. *part. pl. ab* آسوده *āsūde.* Quieti. ¶ آسودكان بقعهٔ خاك *āsūdegānĭ buk-æĭ chāk.* p. Requieſcentes in angulo terræ, *i. e.* mortui. *Li defonti. Ik.*

آسودكي *āsūdegī.* p. *n. ſ.* Quies, tranquillitas. *Ripoſo. Ik.* ¶ باعث آسودكئ جانبين *bā-ʿyſĭ āsūdegiü giānibein.* Cauſa tranquillitatis utriuſque partis. *Cagione della quiete, e tranquillità d'ambe le parti. Ll.*

آسودن *āsūden.* p. *V.* دكلنمك *din-lenmek*, & دكلندرمك *din-lendürmek.* t. 1) Quieſcere, otio frui. 2) Quietare, quietem concedere. *Ripoſare, & far ripoſare.*

آسوده *āſūde.* p. *part* Quietus, otio fruens. *Tranquillo, cheto.* ¶ آسوده و آزاده *āſude wü āzāde.* Quiete, & libertate fruens. *Tranquillo, e libero. Ik.* آسوده و غنوده *āsüde wü ghunūde* Quiete ac tranquillitate fruens. *Ll.* آسوده اولمق لازم ايكن *āſūde olmak lāzim iken.* Dum quiete frui oportet, decet. *Mentre ſi hà da goder il ripoſo. Ll.*

اسوده *üsūde.* p. *part.* Palpans, manu explorans. *Ferh.*

اسوده حال *āsūde hāl.* p. *part. comp.* Tranquillus, tranquillitate fruens. *In pace, & ripoſo. Ll.* ¶ آسوده حال او *āsūde hāl* ol. In pacato ſtatu eſſe, tranquillitate frui. *Star in pace, goder ripoſo. Ll.* سرحدّكزي آسوده حال طوتاسز *ſerhæddün-üzi āsūde hāl tutaſyz.* Servate veſtra confinia in quiete. *Mantenete li voſtri confini in pace. Ll.* آسوده حال و امين او *āsūde hālü emīn* ol. Tranquillitate, & ſecuritate frui. *Goder quiete, e vivere con ſicurezza. Ll.* آسوده حال و مرفّه آلبال او *āsūde hāl we müreffehül bāl* ol. Pace, & tranquillitate frui. *Goder ripoſo, e tranquillità. Ll.*

آسودهلك *āsūdelik.* t. *n. ſ. compoſ. i. q.* آسودهكي *āsūdegī.* p. Quies, tranquillitas, otium. *Ripoſo, quiete. Ik.*

اسورة *eswiret.* a. *n. ſ. plur. a* سوار *ſiwar.* Armilæ, pericarpia. *Gol*

اسّوز *iſſüz.* t. *adj. comp.* Deſertus. *V.* اسّز

اسّوزلك *iſſüzlik.* t. *n. ſ. comp.* Deſertum, loca deſerta. *Deſerto.*

اسوف *esuf.* a. *part.* Mæſtus, tener animo, pronus ad dolorem. *Wan.*

اسوق *eswæk.* a. *part.* 1) Magna crura habens *vir.* 2) Statura longus. 3) Ordinate, *unus poſt alterum. Wan.*

اسوق *eswuk.* a. *n. ſ. plur. à* ساق Crura tibiæ. *Wan.*

اسول *eswel.* a. *part.* 1) Propendulum habens ventrem. *Wan.* 2) Propendens in terram *nubes.*

اسولة *eswile.* a. *n. ſ. pl. a* سؤال *süāl.* Quæſtiones. ¶ فنون متفرّقدن اسولهٔ مشكله ايراد اتديلر *fünūnĭ muteferrykæden eswilet müſkile īrād ittiler.* Propoſuerunt ex variis ſparſim ſcientiis difficiliores quæſtiones. *Propoſero queſtioni difficili di diverſe ſcienze. Sæ.*

اسون *eswen.* a. *part.* Deliquium animi patiens *ob ingreſſum in aquæ fætentis puteum. Wan.*

اسون *üſūn.* a. *V. act.* [4. F.] 1) Alterari *aquam* mutato ſapore, ac odore. 2) Palma manus vel pede natibus illiſo percutere. *Wan.*

اسويا *eswijā.* a. *n. ſ. plur. a* سوي *ſewī.* Aequales.

اسويداد *iswidād.* a. *V.* [11. *a* سود] Valde nigrum fieri. *Wan.*

آسه *āse.* p. *n. ſ.* 1) Spina piſcis. 2) Ager ad ſeminandum. 3) *i. q.* آس *ās.* Mola. *Ferh.* 4) Pandiculatio. 5) Piloſitas. *ut ſunt: ſpinæ piſcium, ariſtæ coma, & pili hirſutioris panni. Caſt.*

اسها *ishā.* a. *V.* [4. *a* سهو] Struere ſcamnum سهوة *ſehwet dictum. Gol.*

اسهاب a. *V.* [4. *a* سهب] 1) Loquacem eſſe. 2) Abire in deſertum, effundi in curſum *equum.* 3) Mente deſtitui ex morſu *ſerpentis.* 4) Alterari colore, pallere *ex amore, metu, morbo. Gol.* 5) Fodiendo *puteum* pervenire ad arenam, neque exire aquam. *Wan.*

اسهاد *ishād.* a. *V.* [4. *a* سهد] Vigilem, & inſomnem efficere. *Gol.*

اسهار *ishār.* a. *V.* [4. *a* سهر] 1) Vigilem reddere. 2) Excitare e ſomno. *Wan.*

اسهال *ishāl.* a. *V.* [4. *a* سهل] 1) Mollem reddere *naturam.* 2) *uſit.* Laxare, ſolvere *ventrem. Mollificare, purgare.* 3) Pervenire *ad locum planum.* ¶ اسهال او *ishāl* ol. Laxari. *Eſſer lubrico di corpo.* اسهال ايدجي *ishāl idigi, uſit.* مسهل *müshil.* Laxans, laxativus *potus. Laſſativo, apritivo.*

اسهام *ishām.* a. *V.* [4. *a* سهم] Jacere, mittere ſortem. *Wan.*

اسهان *eshān.* a. *n. f.* Arenæ molles. *Gol.*

اسهانة *ishānet.* a. *V.* [4. *a* سهن] Despicere, vilipendere. *Wan.*

اسهران *esherāni.* a. *n. f. Dual.* 1) Nasus, & penis. 2) Duo vasa spermatica, *tum concoquentia, epididymides, tum deferentia, seu ejaculatoria.* 3) Duæ venæ in oculo. 4) Duæ venæ in naso, *seu* in naribus, *quæ in libidinosis asinis aqua manant. Gol.*

اسهل *eshel,* & سهل *sehil.* a. *part. comp.* Facilis, & facilior. *Facile, più facile.* 11. اجمل *egmel V.* وجه ¶ اسهل وجوه ايله *esheli wügiūh ile.* Quam facillime. *Con grandissima facilità. Sæ.*

آسي *āsī.* p. *n. f.* قومه عورت *koma àwret.* t. Uxor socia. *Hoc nomine se invicem compellant Mohammedanorum uxores, si quis eorum plures habeat. Ferh.*

آسي *āsi.* a. *compar. pro* الاسي *āsā,* & *part. q. pro eesā.* Tristior, magis solicitus.

آسي *āsi.* a. *n. f.* 1) *i. q.* طبيب *tæbīb* a. Medicus, chirurgus. 2) *i. q.* اسطوانة *istuwānet.* a. Columna, & vestigia habitaculi *seu* mansionis.

اسي *esā.* a. *n. f. plur. ab* اسوة *iswet.* Amici, socii. *Wan.*

اسي *esej.* a. *V. act.* [4. F.] 1) Tristem esse, dolere. 2) Contristare, solicitum reddere. 3) Medicari. *Gol.*

اسي *esi.* a. *part.* 1) Afflictus, dejectus animo. 2) Curatus, sanatus *a vulnere. Gol.*

اسي *isā,* & *üsā.* a. *n. f.* 1) Patientia. 2) *plur. ab* اسوة *iswet.* Socii, amici. *Gol.*

اسّي *issi.* t. *adj.* & *n. f.* حر *hārr.* a. كرم *germ.* p. 1) Calidus. 2) Calor. *Caldo.*

اسّي *issi.* t. *n. f.* صاحب *sāhyb.* a. Dominus, possessor. *Padrone, possessore.*

آسيا *āsijā,* & آسياب *asijāb* p. *n. f.* دكرمن *degirmen.* t. Mola, molendinum. *Molino.* ¶ خر آسيا *chær āsijā.* Mola asinaria. *Molino da cavalli.* آسياب بي آب *āsijābi bī āb.* Mola aqua destituta. *Molino senz' acqua. Ik.*

آسيا باد *āsijā bād.* p. *n. f. comp.* يل دكرمني *jel degirmeni.* t. Mola alata, pneumatica. *Molino a vento. Ferh.*

آسيابان *āsijābān.* p. *n. f.* دكرمنجي *degirmengi.* t. Molitor. *Molinaro. Ferh.*

اسياح *esjāh.* a. *n. f. plur. a* سيح *sæjh.* Aquæ fluentes.

آسيازن *āsijāzen.* p. *n. f.* 1) Lignum in molendino, *supra catillum molarium, per quod transmittuntur successive grana frumenti. Ferh.* 2) دكرمن دوشيجي *degirmen düseigi.* t. Faber, & exstructor molæ. *Fabro di molino. Dicitur* & آسيا زان *āsijāzān.*

اسيازنه *āsijāzene.* p. *n. f. comp.* Instrumentum ferreum, *quo acuitur lapis molaris. Ferh.*

اسياف *esjāf.* a. *n. f.* 1) *plur. a* سيف *sejf.* 1) Gladii. 2) *plur. a* سيف *sif.* Littora, ripæ. *Wan.*

اسيان *esjān.* a. *part. fæm.* اسيانة *esjānet.* *i. q.* آسي *āsi.* Tristis, mæstus. *Gol.*

اسيانون *esjānūn.* a. *part. plur. præc.* Tristes, mæsti.

آسيانه *āsijāne.* p. *n. f.* Cos, *quo novaculæ acuuntur. Cote. Ferh.*

اسّي اوت *issi ot.* t. *n. f. comp.* زنجفيل *zingefil.* p. Zingiber, imber. *Zenzero, zinzibo.*

آسيب *āsīb.* p. *n. f.* 1) صدمة *sædæmet.* a. Collisio, ictus mutuus. 2) *usit.* Calamitas, nocumentum. *Fastidio, guai. Ferh.* 3) Discordia, seditio. 4) Mutuus complexus. *Cast.*

آسية *āsijet.* a. *part.* & *n. f.* 1) *ab* آسي *āsī.* Dolens, tristis. 2) Mulier medica *seu* chirurga, fœmina *quæ circumcidit puellas.* 3) *i. q.* سارية *sārijet.* a. Columna *pec.* major. 4) *i. q.* دعامة *di-āmet.* a. Fulcimentum *quo non domus tantum sed* & *aliæ res sustentantur.* 5) Columen, præsidium. 7) *n. prop.* Filia Hafiz Diaæ. *Gol.*

اسّيتمق *issytmak.* t. *V.* Calefacere. *Vide* اسّتمق

اسّيجاق *issigiāk.* t. *adj. dimin. ab* اسّي *issi,* *q.* Subcalidus, calidior, *sed pro positivo usitatissimum.* Calidus, calor. *Caldo.* ¶ اسّيجاغم وار *issigiāghum war.* Caleo. *Hò caldo.*

اسيد *üsejd.* a. *n. f. dimin.* Color subniger. *Wan.*

اسيدي *üsejdī.* a. *part.* Ad subnigrum colorem pertinens. *Wan.*

اسير *esīr.* a. *n. f.* [*vul. Tart. jasyr*] *pl.* اسرا *esra, aut usit.* اسارا *esārā.* طوتساق *tutsāk* t. كرفته *girifte.* p. Captivus, mancipium, servus. *Prigioniero, schiavo.* ¶ اسير ا *esīr* e. Captivare, capere *in bello. Far prigionero, far schiavo.* اسير و بستهٔ زنجير ا *esīr we bestei zingīr* e. Captivare, & in vincula conjicere. *Far schiavo, e porre alla catena. Sæ. Ll.*

اسير *esir.* p. *n. prop.* Nom. arcis *alicujus. Ferh.*

اسير *üsejr,* & اسيرة *üsejret.* a. *n. f. dimin.* Parvum mancipium, *q.* captivulus. *Gol.*

اسركمك & اسيركمك *esīrgemek.* t. *V.* شفقت ا *sefkæt* e. 1) Misereri, compati. *Aver compassione, compatire.* 2) Parcere. *Perdonnare. c c ac pers.* & *rei.*

اسيركيجي *esirgeigi.* t. *adj.* مشفق *müsfik.* a. Misericors, Miserator. *Compassionevole, che hà compassione.*

اسيركير *esīrgīr.* p. *n. f. comp.* Captivator, captivos faciens. *Che fà prigioneri ò schiavi. Sæ.*

اسيرل *esirel.* p. *n. f.* Segmentum melopeponis. *Fetta di melone. Ferh.*

اسيرلك *esīrlik.* t. *n. f.* Captivitas, servitus. *Schiavitù.*

اسيس *esīs.* a. *n. f.* 1) *i. q.* عوض *ÿwæz* a. Id, quod pro re altera substituitur, & sumitur. 2) *i. q.* اساس *esās.* a. Fundamentum.

اسّيف *essif.* a. *part.* & *n. f.* 1) Dolens, tristis. 2) *i. q.* عبد *àbd.* a. Servus. 3) *i. q.* اجير *egīr.* a. Mercenarius. 4) *i. q.* تابع *tābi*.* a. Assecla, cliens. 5) Sterilis, nullam producens plantam *ager.* 6) Qui pinguescere aut pinguefieri nequit. 7) Senex caducus, decrepitus. *Gol.*

اسيف *esjuf.* a. *n. f. plur. a* سيف *sejf.* Gladii.

اسّيفة *essifet.* a. *n. f.* 1) *plur.* a. *ab* اسّيف *essif.* Sterile solum. *Wan.* 2) *i. q.* اسافة *üsāfet.* Tristitia. *Gol.*

آسيل *āsīl.* a. *part.* 1) Blandi vultus, & proceræ staturæ *vir. Wan.*

اسيل *esīl.* a. *part.* 1) Lævis, æquabilis. 2) Promissus. ¶ كف اسيلة آلاصابع *keffi esīletül-æsābi*.* Manus longis, & gracilibus digitis prædita. اسيل آلخدّ *esīlül-chædd.* Genas seu maxillas læves & graciliores habens *equus, quod inter egregiæ indolis notas habetur. Gol.*

اسيل *esīl.* a. *n. f.* Hydria. *V. in* سبو

اسيلة *esilet.* a. *n. f.* 1) *fæm. ab* اسيل *esil.* Lævis, æquabilis. 2) *Nom. prop.* Aquæ & 3) Palmeti *arabum ambaritarum. Gol.*

اسّلك & اسّيلك *issilīk.* t. *n. f.* Calor, æstus. *calore, caldo.*

اسيلم *useilem.* a. *n. f.* Vena percurrens inter medium digitum manus, & auricularem, *vul.* salvatella. *Gol.*

اسّيلمك *issilemek.* t. *V.* Calefacere. *V.* اسّتمق

اسيمر *useimer.* a. *part. Diminut ab* اسمر *esmer.* Subfusculus. *Wan.*

آسيمه *āsime.* p. *adj.* 1) Attonitus. *Attonito, sbigotito.* 2) Hebes. *Stupido. Ferh.* ¶ آسيمه دماغ *āsime dimāgh.* Ebrius. *Stordito di cervello.*

آسيمه سار *āsime sar,* & آسيمه سر *asime ser.* p. *comp. i. q.* سرسم *sersem.* Capite perculsus, stupefactus. *Ferh.*

اسينة *esinet.* a. *n. f.* 1) Valida, & dura chorda, *ut arcus.* 2) Durities, ac firmitas *chordæ.* 3) Lorum coriaceum *unum ex pluribus, quorum plexu habena seu antilena contexitur. Gol.*

اسينمق *īsīnmak.* t. *V. pro* اسنمق *īsinmak.* 1) Calefieri. 2) Calefacere.

اسيوت *üsjūt.* a. *n. prop.* Nom. montis.

اسيوس *esijūs.* a. *n. f.* 1) Lapis. 2) Flos summo lapidi insidens sali similis, *qui vocatur* بارود *bārūd. Gol.*

آسيون *āsiwen.* p. *adj. i. q.* سركردان *serkerdān.* Attonitus, stupidus. *Stupido, attonito. Ferh.*

اش

آش *āś.* t. p. *n. f.* 1) Puls, pulmentum. 2) Cibus in genere. *Ferh. Minestra, cibo.* ¶ آش آشمق *aś aśmak.* tar. Sumere cibum. *Mangiare, prender la rifezione.* سودلو آش *südlü aś.* Lacti incocta oryza. *Minestra di riso col latte.* آش اردي چكمك *as ereri ćekmek.* Malacia laborare. *Aver voglie strane.*

اش *eś.* p. *Affixum tertiæ personæ, quod in conjunctione cum præcedenti voce amittit* ا *eliph, nisi vox præcedens desinat in* ه *he: tunc enim illud servat. Ferh.*

اش *eś.* a. *partic. interrog. pro* ايش *ejś.* ما *mā.* a. نه *ne.* t. 1) Quidnam? 2) Qualis? ¶ اش حالك *eś hālüke.* a. نه درحالك *ne dür hālün.* t. Qualis est tuus status, *seu* quomodo vales? *Come stai? Sed nota* اش *eś,* & ايش *ejś tantum in vulgari dialecto usurpari.*

اش *eś.* t. *n. f.* Socius, par. *Compagno, pare.* ¶ آنك اشي دكلدر *anün-eśi degüldür.* Non est illi par. *Non gli è pare.*

اش *eś.* t. *Imper. ab* اشمك *eśmek.* Age ergo. ¶ اش كيدهلم *eś gidelüm.* Age ergo, eamus. *Sia, andiamo.* اش ايتمك *eś itmek.* *i. q.* تزويج ا *tezwig* e. Pares paribus jungere. *Accopiare.*

اش *iś.* t. *n. f. i. q.* ايش *īś.* Res, negotium.

أش *eśś.* a. 1) *act.* [3. F.] Consurgere, & moveri ad malum. 2) *n. f.* Petulantia & insolentia. 3) *i. q.* خبز يابس *chubzi jābis.* a. Panis siccus, *i. e.* panis simplex citra opsonium. ¶ الحق آلحشّ بالاشّ *elhykyl-hyśśe bil-iśśi,* refer par pari, quod tibi fit, facito, *quod etiam* dicitur *il hysse bil-issi. Gol.*

آشا *āśā,* & *eśā.* p. *partic. n. f.* & *adj.* Sicut. *i. q.* آسا *āsā quod vide. Ferh.*

اشا *eśā.* a. 1) *n. f. collect.* Palma parva, seu pumita. 2) *n. prop.* Locus *in Mauritania. Gol.*

اشا *iśā.* a. *n. prop.* Nom. montis & vallis. *Gol.*

اشابات *eśābāt.* a. *n. f. plur. a* اشابة *üśābet.* Hominum turbæ, res mixtæ, opes vel

lucra *per fas,* & *nefas acquiſita*, & *corraſa. Gol.*

اشاباني *eśābānī.* a. *part.* Rubicundus, valde ruber. *Gol.*

اشابب *eśābib.* a. *n. ſ. plur. a* اشابة *üśābet.* Turbæ hominum. *i. q.* اشابات *quod Vide.*

اشابة *üśābet.* a. *n. ſ.* Turba hominum. 2) Res miſta. 3) Opes, vel lucrum *per fas* & *nefas acquiſitum*, & *corraſum. Gol.*

اشاة *eśāt.* a. *n. prop.* Populus *in Hadramuta Arabiæ felicis regione. Gol.*

اشاجع *eśāgi*ᵃ. a. *n. ſ. plur. ab* اشجع *eśgæ*ᵃ. Radices, articulive digiti cohærentes metacarpo. *Wan.*

اشاح *iśāh*, & *üśāh.* a. *n. ſ. pro* وشاح *wiśāh*, & *wüśāh.* Balteus diſtinctus gemmis, *ornamentum mulierum.*

اشاحة *iśāhæt.* a. *V.* [4. *a* شيح] 1) Diligentem eſſe in perficiendo negotio. 2) Cavere. *Quardarſi.* 3) Averſari. 4) Caudam agitare *equum. Wan.*

اشادة *iśādet.* a. *V.* [4. *a* شيد] 1) Alta voce vocare *aliquem.* 2) Notificare. *Wan.*

اشارات *iśārāt.* a. *n. ſ. pl. ab* اشارت *iśāret* Signa, indicia *Segni, indizii.* ¶ خلاف صلح و صلاحك اشارات و علاماتي مقررد *chylāfi ſulhu ſælahun-iśāratü ælāmātī mukærrerdür.* Sunt certa ſigna, & indicia pacis minime obſervatæ. *Li ſegni & apparenze della poca cura della pace ſono certi. Ll.*

اشارت *iśāret.* a. *V.* [4. *a* شور] Indicare, notare. *Avertire. Wan.* ¶ اشارت ا *iśāret* e. Notificare.

اشارت *iśāret.* a. *n. ſ. pl.* اشارات *iśārāt.* 1) Indicium, nutus. 2) Nota, aſteriſcus. *Cenno, ſegno, indizio. Alias proprie eſt ſignum aut indicium, quod manu fit; quod autem labiis fit, vocatur* رمز *remz, quod capite* ايما *imā, quod oculis* غمز *ghæmz.* اشارت ال ايله رمز طوطاف ايله ايما بـاش ايله غمز كوزله اولور *iśāret el ile, remz dudagh ile, imā baśile, ghæmz göz ile olur.* ¶ اشارتدر كه *iśārettür ki.* Indicatur, quod. *Ci da ad intendere, che.*

اشارى *eśārā*, & *üśārā.* a. *part. plur. ab* اشران *üśrān.* Alacres, læti, petulantes. *Gol.*

اشارير *iśārrir.* a. *n. ſ. plur. ab* اشرارة *iśrāret.* Tabulæ ligneæ perforatæ, fruſta carnis ſiccatæ. *Wan.*

اشاش *eśāś* & اشاشة *eśāśet.* a. *n. ſ.* 1) Agilitas, lubentia. 2) Exultatio. 3) petulantia. *Gol.*

اشاطة *iśādæt.* a. *V.* [4. *a* شوط] 1) Interficere *aliquem.* 2) Ultionem ſanguinis, ſeu talionis pœnam repetere *ab aliquo. Wan.*

اشاعة *iśā-æt.* a. *V.* [4. *a* شيع] Divulgare, propagare. *Divolgare, far publico.* ¶ سنتن عالمه اشاعت ايچون *sünnetin āleme iśa-æt īćiün.* Ad diffundendam, propagandamque legem ſuam. *Per propagar la ſua legge. Sæ.*

اشاعة *iśā-æt.* & *iśā-æ* a. *n. ſ.* Divulgatio, patefactio. *Sæ. Ik. Publicazione, manifeſtazione.* ¶ اشاعة ا *iśā-æt* e. Divulgare, propagare, diffundere. *Divolgare, diffondere. Ik. Sæ.* اشاعهٔ علوم ا *iśā-æï ülūm* e. Diffundere ſcientias. *Diffonder le ſcienze. Sæ.* اشاعهٔ خيرات و اذاعهٔ مبرات *iśā-æï chæirāt we izā-æï meberrāt.* Diffuſio, editio operum piorum, & publicorum, *ut fabricatio pontium, xenodochiorum, templorum. Il diffondere, diſſeminare opere pie, fondare ſpedali, & altre fabriche publiche. Sæ.*

اشاعثة *iśa-æset.* a. *n. ſ. coll.* Homines confuſi, & diſtracti in negotiis ſuis. *Wan.*

اشاعر *eśā-ŷr.* a. *n. ſ. pl. ab* اشعر *eś-ær.* Pili *circa ungulas cameli. Wan.*

اشاغي & اشاغه *aśagha.* t. *adv.* Deorſum *V.* اشغي

اشافة *iśāfet.* a. *V.* [4. *a* شوف] Conſtitui *ſuper aliquam rem. Wan.*

اشافي *eśāfi.* a. *n. ſ. pl. pl. a* شفا *śifā.* Medicinæ, remedia. *Gol.*

اشافي *eśāfi.* a. *n. ſ. pl. ab* اشفي *iśfā.* Subulæ ſutoriæ. *Gol.*

اشاك *eśāk.* p. *n. ſ.* Puerulus, mancipium. *Ferh.*

اشاقر *eśākyr.* a. *n. ſ.* Nomen tribus *in Arabia felici. Ferh.*

اشالة *iśālet.* a. *V.* [4. *a* شول] قالدرمق *kāldürmak.* t. Attollere. *Alzare. Wan.*

آشام *āśām.* p. *part. comp.* & *n. ſ.* 1) *pro* اشامند *āśāmend.* Potans, potor. *Bevitore.* 2) Potatio. *Bevimento, il bevere.* 3) *Sec. perſon. imper.* Bibe. *Bevi.* 4) *Generaliter* Victus. *Vitto.* ¶ شراب آشام ا *śerāb āśām* ol. Bibere vinum. *Bevere vino.* زهر آشام *zehr āśām.* Veneno imbutus. *Velenoſo.* سپاه خون آشام *ſipāhi chūn āśām.* Exercitus ſanguinem anhelans. *Truppe avide di ſangue* شعله آشام *śu*ᵃ*le āśām.* Inſtar flamæ, ardens. *Ardente, fiameggiante.*

اشأم *eś-em.* a. *part. comp.* Magis infauſtus. ¶ ما اشأم فلان *mā eś-eme fülanün.* Quam maxime infelix, & infauſtus *ille. Gol.*

اشام *eśām.* p. *n. ſ.* Alimentum, quantum ad ſuſtentandam vitam ſufficit. *Vitto, cio ch' è neceſſario alla vita. Ferh.*

اشامق *aśamak.* t. *V.* 1) Obterere, premere, *v. g. calceo. Ammaccare, fraccaſſare.* 2) Atterere, terere. *Lograre.* 3) tart. Comedere. ¶ آش اشامق *aś aśamak* tart. ييجك يمك *iejeğek iemek.* t. Cibum ſumere. *V. in* آش

آشامنده *āśāmende.* p. *part.* Bibax, bibulus. *Caſt.*

آشاميدن *aśāmīden.* p. *V.* Bibere, potare *vinum, aquam.*

آشاميدني *āśāmīdenī.* p. *n. ſ.* مشروب *meśrūb.* a. Potulenta res.

اشان *iśāen.* a. *V.* [4. *a* شأن] Corrumpi. *Corromperſi, viziarſi. Wan.*

اشاندرمق *aśāndürmak.* t. *V.* 1) Obterere. 2) Atterere. *Ammaccare, lograre.*

اشانمق *aśanmak.* t. *V. paſs.* Teri, atteri. *Eſſer lograto, lograrſi.*

اشاوه *eśāwih.* a. *n. ſ. pl. a* شاة *śāt.* Oves.

اشاوي *eśāwī*, & *eśāwā*, & اشايا *eśājā.* a. *n. ſ. plur. a* شي *śej.* Res. *Coſe.*

اشايب *eśājib.* a. *n. ſ. pl. a.* اشابة *üśābet.* Turba hominum.

اشايم *eśāim.* a. 1) *part. plur. a* اشأم *eśeem.*)(ايامن *ejāmin*) Infauſti. 2) *n. ſ.* Manus ſiniſtræ. *Wan.*

آشب *āśib.* p. *n. ſ. pro* آشوب *āśūb.* 1) Moleſtia. 2) Perturbatio.

اشب *eśb.* a. *act.* [2. & 1. F.] 1) Miſcere. 2) Implicare. 3) Reprehendere, vituperare. 4) Contemptui habere. *Gol.*

اشب *eśb.* a. 1) *act.* [2. & 1. F.] Implicari, convolvi. 2) *n. ſ. i. q.* التباس *iltibās.* a. Confuſio. 3) Palma implicita & convoluta. ¶ بيني و بينك اشب *bejnī we bejnike eśebün*, inter me, & te ſimultas, *vel* negotium intricatum, *uti quoque uſurpatur* ابن *übenün*, nodi. *Gol.*

اشب *eśib.* a. *part.* Comixtus, confuſus. *Gol.*

اشباء *iśbāe.* a. *V.* [4. *a* شبأ] 1) Parere filium *acuti ingenii.* 2) Filium patri ſimilem eſſe. 3) Honoris exhibitione exaltare *aliquem.* 4) Attolere in altum *frondes arborem.*

اشباب *iśbāb.* a. *V.* [4. *a* شب] 1) Juvenile robur acquirere. 2) Robuſtos fieri filios *alicujus.* 3) Prædeſtinari, decernere.

اشباح *eśbāh.* a. *n. ſ. pl. a* شبح Corpora. *Ik. V. in* شبح

اشبار *eśbār.* a. *n. ſ. pl. a* شبر *śibr.* Palmi majores, ſpithamæ. *Wan.*

اشبار *iśbār.* a. *V.* [4. *a* شبر] 1) Spithamis dimetiri. *Wan.* 2) Donare *alicui opes, gladium. Gol.*

اشباع *iśbā*ᵃ. a. *V.* [4. *a* شبع] 1) طويورمق *dojürmak.* t. Saturare, ſatiare. *Satollare, ſatiare.* 2) Intingere denuo in colorem *v. g. lanam. Wan.* 3) Supra modum ſemet exornare. *Gol.*

اشبال *eśbāl.* a. *n. ſ. plur. a.* شبل *śibl.* Pulli, catuli *leonis*, & *omnis feræ.*

اشبال *iśbāl.* a. *V.* [4. *a* شبل] 1) Contentam vivere viduam ope, & adjutorio prolium ſuarum, nec amplius marito nubere. 2) Favere alicui. *Wan.*

اشباه *eśbāh.* a. *n. ſ. pl. a* شبه *ſibh.* Similitudines, imagines.

اشباه *iśbāh.* a. *V.* [4. *a* شبه] Similem eſſe, ſpeciem alicujus referre. *Wan.*

اشبة *iśbet.* a. *n. ſ. i. q.* ديب *dib.* a. Lupus.

اشپت *iśpit.* a. *n. ſ.* 1) Muſtellæ genus. 2) *i. q.* دله *dele* t. Muſtella columbaria.

آش بچگان *aś bećgān.* p. *n. ſ. compoſ. pro* چند بيدستر *ćend bīdeſter.* p. Medicamentum, *quod infantibus applicari ſolet. Ferh.*

اشپخون *iśpechūn.* p. *n. ſ. i. q.* اشخون *iśchūn.* Lapathi acetoſi genus. *Cum aqua & ſaccharo decoctum præbet gratum ſimul, & contra bilem proficuum potum. Ferh.*

آشپز *āśpez* & آشپزا *āśpezā.* p. *n. ſ. comp.* Coquus. *Vide* آشجي

اشپس *üśpüs.* p. *n. ſ.* Pediculus. *Pidocchio. Caſt.*

اشپشه *iśpiśe.* p. *n. ſ.* 1) Tinea. 2) Porcellis. *Porcellino terreſtre, ſpecie d' inſetto. Ferh.*

اشبغور *āśpæghūr.* & آشبغول *āśpæghūl*, & *eśpæghūl* & *āśpghūl.* p. *n. ſ.* بوي اوتي *boj oty.* t. Pſyllii ſemen. *Ferh.*

اشپک *eśpek.* p. *n. ſ.* Ova piſcis, *pec.* ſturionis, *vulgo Chaviar. Caſt.*

اشبل *eśpel.* a. *n. ſ.* Magno veretri præputio *camelus. Gol.*

اشبل *eśpül.* a. *n. ſ. plur. a* شبل *śibl.* Catuli *leonis. Wan.*

اشبلاتوس *eſpelātos*, & *frequentius depravate* اسثلابوس *iſtilābos.* a. *ex Græc.* Aſpalathus, *frutex multis ſpinis horridus. Gol.*

اشبو *eśpū.* p. *n. ſ.* 1) Atillum. *Paletta, focolare.* 2) *pro* كومرلك *kömürlik* t. Foccilus. *Focolare. Ferh.*

ايشبو & اشبو *iśbu.* t. *pronomen demon.* Hic, hicce, præſens. *Queſto, queſta qui, corrente.* ¶ اشبو ماه رجب *iśbu mahī reğeb.* Hic, currens menſis *Reğeb. Il corrente meſe di Reğeb. Ll.*

اشبه *eśpeh.* a. *compar.* Pulchrior. ¶ جملهنك اشبهي وهر وجهله اوجهي ايكن *giümlenun-eśphehi we her weghile ewğehī iken.* Cum eſſet omnium pulcherrimum, & ſpectabiliſſimum *opus. Eſſendo la più bella, e più ſtimabile opera. Sæ.*

اشپخته *iśpichte.* p. *n. ſ.* Aſpergibulum. *Ferh*

اشتاء *iśtāe.* a. *V.* [4. *a* شتا] 1) Appropinquare hyemem. 2) Incidere in tempus hybernum. *Wan.*

اشتاب *üśtāb*. p. *n. ſ. pro* شتاب *śitāb*. Feſtinatio. *Ferh.*

اشتات *eſtāt*. a. *n. ſ. pl. a* شتّ *śett*. Separati, diſtincti. *Wan.*

اشتات *iśtāt*. a. *V.* [4. *a* شتّ] Dividi, ſeparari. *Wan.*

اشتاد *eśtād*, & *iştād*. p. *n. ſ. i. q.* اشناد *eśnād*. Vigeſimus ſeptimus dies uniuſcujusque menſis. *Caſt.*

اشتار *iśtār*. a. *V.* [4. *a* شتر] Movere vel invertere palpebras. *Wan.*

اشتافتن *iśtāften*. p. *V.* Feſtinare. *Affretare. Ferh.*

اشتالنک *iśtālenk*. p. *n. ſ. i. q.* وشتالنک *wiśtālenk* p. كعب *kæb*. a. طوپوق *topuk* t. Talus *vel* tali maleolus. *Tallone, parte del piede vicino al calcagno. Ferh.*

اشتاو *üśtāw*. p. *n. ſ. pro* شتاب *śitāb*. Feſtinatio. *Ferh.*

اشتاه *iśtāh*. t. *n. ſ.* Appetitus. *Appetito. err. pro* اشتها *iśtihā*. ¶ اشتاهم واردر *iśtāhüm wārdür*. Habeo appetitum ſeu appetentiam *alicujus rei*, & eſurio. *Hò voglia, & hò appetito, pro* اشتهام واردر *iśtihām wardür V.* اشتها

اشتباك *iśtibāk*. a. *V.* [8. *a* شبک] 1) Ornare. 2) Noctem obſcuram eſſe. *Wan.* 3) Confundi, permiſceri, illaqueari.

اشتباه *iśtibāh*. a. *V.* [8. *a* شبه] Ambiguam eſſe rem. *Eſſer in dubio. Wan.*

اشتباه *iśtībāh*. a. *n. ſ.* 1) ريب *rejb*. a. كمان *gümān*. p. Dubium. *Dubbio.* 2) Aſſimilatio, comparatio. *Somiglianza.* ¶ قلعهٔ فلك اشتباه *kal-æï felek iśtibāh*. Arx ſimilis cœlo, *ſeu* altitudine cœlum æquans. *Caſtello che s'inalza ſin' al cielo. Ll.* اولدوغنده اولاجغنده جاى اشتباه يوقدر *oldughynde*, *vel olaǧiaghynde ǧiāï iśtibāh ioktur*. Non eſt dubitandi locus, id fuiſſe, *vel* futurum eſſe. *Ciò ſenza dubbio e ſtato, ò ſarà. Ll.* بي اشتباه *bī iśtibāh*. شبهسز *śübheſyz*. Sine dubio. *Intubitatamente.*

اشتتات *iśtitāt*. a. *V.* [8. *a* شتّ] Separari, dividi. *Wan.*

اشتجار *iśtiǧiār*. a. *V.* [8. *a* شجر] 1) Movere litem. 2) Manum ſupponere mento. *Wan.*

اشتداد *iśtidād*. a. *V.* [8. *a* شدّ] 1) Roborari. 2) Currere, diſcurrere. *Wan.*

اشتداد *iśtidād*. a. *n. ſ.* قاتلق *katylyk*. t. Fortificatio, corroboratio, firmitas. *Rinforzamento, violenza, fermezza. Ik.* ¶ اشتداد بولمق *iśtidād. bulmak*. Firmari, confirmari, invaleſcere. *Rinforzarſi, fortificarſi, creſcere. Ik.* رابطهٔ وداد و مؤاد اتّحاد بينلرنده اشتداد بولدي *rābitæï widād, we mewwādï ittyhād beinlerinde iśtidād buldy*. Vinculum amoris, & pacta concordiæ inter illos incrementum ſumpſerunt. *Si accrebbe trà di loro l'amicitia. Sæ.* اشتداد پذير بحران اولدي *iśtidād peziri buhrān oldy*. Invaluit, & ad criſim pervenit. *Ik.*

اشتر *ester*. a. *part.* Inverſas palpebras habens. *Wan.*

اشتر *üśtür*. p. *n. ſ.* ابل *ibl*. a. دوه *dewe* t. Camelus. *camelo.* **Expreſſ. poet.* اشترخو *üśtürchū*. *i. e.* كين طوتيجي *kin tūtīǧī*. Continuum fovens odium. *Ferh.*

اشترا *iśtirā*. a. *V.* [8. *a* شري] Emere. *Comprare. Wan.* ¶ اشترا ، *iśtirā*. e. صاتون المق *ſatun almak*. Emere. *Comprare.* بعض امتعه اشتراسيچون *bæʾzy emty-æ iśtirāſi ićiün*. Ad coemendas nonnullas merces. *Per comprar certe robbe, ò mercanzie. Ll.*

اشتراط *iśtirāt*. a. *V.* [8. *a* شرط] Ferre conditionem. *Offerir un partito. Wan.*

اشتراف *iśtirāf*. a. *V.* [8. *a* شرف] Erigi, attoli. *Alzarſi, levarſi. Wan.*

اشتراك *iśtirak*. a. *V.* [8. *a* شرك] Socium fieri, erigere ſocietatem. *Far compagnia. V.* اورتاقلق ¶ ، اشتراك *iśtirāk* e. & *f. tutmak*. Communicare, conſortem cum alio ejuſdem rei eſſe. *Participare, far compagnia.* بر وجه اشتراك *ber weghï iśtirāk* اورتقلق اوزره *ortaklyk üzre*. Per modum conſortii, *ut in pagis dedititiis. Per compagnia, à ſpartir il guadagno, o poſſeſſo d'una coſa in doi ugualmente. Ll.*

اشتران *iśtirān*. a. *n. prop.* Nom. regis *cujusdam, & filii ejus. Wan.*

اشترپا *üśtürpā*. p. *n. ſ.* Pulegum, *ſpecies herbæ. Pullegio, erba odorifera. Ferh.*

اشتربان *üſtürbān*. p. *n. ſ.* دوه‌جي *deweǧi* t. Camelarius. *V.* دوه‌جي

اشتربانه *üśtürbāne*. p. *n. ſ.* Veſtis, *ſeu* tunica *e lana, filisque camelinis confecta, qualem geſtant ſophi. Caſt.*

اشترپاي *üśtürpāj*. p. *n. ſ.*ككلك اوتي *keklik oty*. t. q. Herba perdicis *ſuavi odore*, camelopodium. *Caſt.*

اشتربين *üśtürbīn*. p. *comp.* Cameli viſum habens **Expr. poet.* اشتربين *üśtürbīn*. *i. e.* دور انديشه صاحبي اولان *dūr endīśe ſāhybī olān*. Homo perſpicax, longe in poſterum proſpiciens. *Ferh.*

اشترخار *üśtürchār*. p. *n. ſ. i. q.* اشتركيا *üśtürkijā*. Carduus ſpinoſus. *Arbuſti ſpecies, cujus eſu gaudent cameli. Ferh.*

اشتردار *üśtürdār*. p. *n. ſ.* Camelio, camelorum præfectus.

اشترداري

اشترداري *üśtürdārī*. p. *n. ſ. compoſ.* Rei camelinæ ars, & peritia.

اشتردل *üştürdil*. p. *n. ſ. comp.* Aſtutus *apud Perſas: contra apud Turcas* timidus. **Expreſſ. poet.* اشتردل *üśtürdil*. *i. e.* دوه يوركلي *dewe jūreklī*. t. Cor cameli habens, *i. e.* timidus. *Ferh.*

اشترزهره *üśtürzehre*. p. *adj. comp.* 1) Timidus. 2) Tardus, languidus. *Ferh.*

اشترغان *üśtürghān*. p. *n. ſ.* Horminum, ſalvea ſylveſtris. *Schiarea. Ferh.*

اشترک *üśterük*. p. *n. ſ.* Unda maris. *Onda del mare. Ferh.*

اشتركاو *üśtürkāw vel* اشتركاو پلنک *üśtürkāwï pelenk*. p. *n. ſ.* زرّافه *zurrafe*. a. زرتپا *zertepā*. t. Camelopardus. *Ferh.*

اشتركيا *üśtürkijā*. p. *n. ſ.* دوه دكني *dewe dikenī*. t. Carduus ſpinoſus. *Arbuſti ſpecies, cujus eſu gaudent cameli. Ferh.*

اشترمرغ *üśtürmürgh*. p. *n. ſ. comp.* Struthiocamelus. *Struzzo, ſtruzzolo.*

اشتروا *üśtürwā*. p. *n. ſ. compoſ.* Pannus, *vel* ſtragulum ex pilis camelinis. *Ferh.*

اشتروار *üśtürwār*. p. *n. ſ. compoſ. pro* اشتربار *üśtürbār*. 1) Cameli onus. 2) Pili, *ſeu* lana camelina. *Caſt.*

اشتروغ *üśtürūgh*. p. *n. ſ i. q.* اشترخار *üśtürchār*. p. Carduus ſpinoſus. *Ferh.*

اشتري *iśtirā*. a. *V.* [8. *a* شري] Emere. *Comprare. V.* اشترا

اشتطا *iśtytā*. a. *V.* [8. *a* شطا] Pullulare, germinare. *Wan.*

اشتطاط *iśtytāt*. a. *V.* [8. *a* شطّ] Abducere *jumentum* a paſcuis. *Wan.*

اشتعال *iśty-ăl*. a. *V.* [8. *a* شعل] 1) Inflammare. 2) Caneſcere caput. *Infiammare, incanutire. Wan.*

اشتعال *iśty-ăl*. a. *n. ſ.* 11. اشتغال *istyghāl* 1) Accenſio. 2) Coruſcatio. 3) Canities. *Accendimento, ſplendore.* ¶ اشتعال نار *iśtyălï nār*. Accenſio ignis in flammas. *Sæ.* آتش قتال اشتعال بوليجق *āteśï kytāl iśtyăl bulyǧiak*. Accenſo prælii incendio, exaſperatis pugnantium animis. *Acceſaſi, inaſpritaſi la battaglia. Sæ.* اشتعال نايرهٔ جدال *iśty-ălï nā-ireï ǧidāl*. Inflammatio ignis bellici. *Irritamento di guerra e di nemicizia. Sæ.*

اشتغار *iśtyghār*. a. *V.* [8. *a* شغر] 1) Augeri numerum. 2) In ſubducendis rationibus attentum eſſe. 3) Procul errare *in deſerto. Wan.*

اشتغال *iśtyghāl*. a. *V.* [8. *a* شغل] ، تقيّد *tekæijüd*. e. t. Attendere, operam dare. *Applicarſi, attendere.* ¶ اشتغال اوزره ، *iśtyghāl üzre* ol. & اشتغال كوسترمك *iśtyghāl göſtermek*. Se applicare, operam dare.

اشتفا *iśtifā*. a. *V.* [8. *a* شفي] خسته شفا بولمق *chæſtæ śifā bulmak*. t. Sanitatem recuperare. *Ricuperare la ſanità.*

اشتفاف *iśtifāf*. a. *V.* [8. *a* شفّ] Exhaurire poculum *aquæ. Tracannare un bicchiero d'acqua. Wan.*

اشتقاق *iśtykāk*. a. *V.* [8. *a* شقّ] 1) Dimidiam *rei* partem ſumere. 2) *In declamatione, vel lite* aberrando a recto tramite declinare ad dextram, vel ſiniſtram. *Wan.* 3) Findi, dividi in duas partes. *Gol.*

اشتقاق *iśtykāk*. a. *n. ſ.* Derivatio nominis à nomine.

اشتک *iśtek*. p. *n. ſ.* Pannus, *cui involvitur infans neonatus. Ferh.*

اشتک *üśtük*. p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

اشتكا *iśtikā*. a. *V.* [8. *a* شكي] Conqueri. *Lamentarſi.* ¶ ، اشتكا *iśtikā* e ، شكايت *śikāiet* e. conqueri. *Wan.*

اشتكار *iśtikar*. a. *V.* [8. *a* شكر] 1) Pluere vehementer. 2) Colligi in uberibus copioſum lac. *Wan.*

اشتلحونا *iśtelhūnā*. p. *n. ſ.* Sceptrum. *Scettro. Caſt.*

اشتلم *üśtülem*. p. *n. ſ.* غوغا *ghæwghā*. t. a. Tumultus, rixa. *Tumulto. Ferh.*

اشتلم *üśtülüm*. p. 1) *adj.* Firmus. 2) *n. ſ.* Impotentia. 3) Pavor, terror. 4) Gemitus. 5) Impatientia. 6) Exclamatio. 7) Certamen. 8) Dominium, imperium. **Expreſſ. poet.* اشتلم كرد *üśtülüm kerd*. *i. e.* مجادله وغوغا ايلدي *müǧiādele we ghæwghā ejledi*. t. Rixam, & altercationem habuit. *Ferh.*

اشتلم كردن *üśtülem kerden*. p. *V. compoſ.* Contendere, litigare. *Far riſſa, litigare, contraſtare. Ferh.*

اشتمال *iśtimāl*. a. *V.* [8. *a* شمل] 1) Involvere. 2) Contegere corpus *integris veſtimentis. Wan.* 3) Comprehendere. 4) *In compoſitione etiam adhibetur, ut* قرال دولت اشتمال *kralï dewlet iśtimāl*. Rex feliciſſimus *q.* felicitatem complexus. *Rè feliciſſimo. Ll.* ¶ ، اشتمال *iśtimāl* e. Comprehendere, complecti. *Comprendere.*

اشتمام *iśtimām*. a. *V.* [8. *a* شمّ] Olfacere, odorari. *Odorare.*

اشتمك *iśitmek*. t. *V.* استماع *iſtimāʾ* a. كوش كردن *gūś kerden*. p. Audire. *Udire, ſentire.* ¶ ازجق اشتمك *azaǧik iśitmek*. Subaudire, ſurdaſtrum eſſe. *Sentir poco.*

آستنگاه *āśtengāh*, & *eśtengāh*. p. *n. ſ. pro* آبشتنگاه *ābiśtengāh*. Latrina. *Ferh.*

اشتو *eśtū*. p. *n. ſ. pro* زهير *zehīr*. Annulus, digiti ornamentum. *Ferh.*

Zu S. 169 des Tom I von Meninski

ad 2

اشتمله النوم | der Schlaf hat ihn übernommen

اشتمله الحزن | die Traurigkeit hat ihn ganz eingenommen

اشتمله النسيان | er hat vergessen. 2 Petri 1-9.

اشتملهم خوف عظيم | es kam ihnen großes Schrecken [?] an

اشتملوا التواضع | seyd angethan mit Demuth [?]. 1 Petri 5-5.

اشتو *üśtaw.* p. *n. ſ.* 1) Foculus. 2) Herba viridis, viretum. 3) *pro* اشتوا *üśtūwā.* p. Digitus. *Ferh.*

اشتوا *üśtūwā.* p. *n. ſ.* Digitus. *Dito. Ferh.*

اشتوانه *üśtūwāne, contractum ex* انكشتوانه *engśtüwāne* p. *n. ſ. compoſ.* يوزك *jüzük* t. Annulus, digiti ornamentum. *Caſt.*

اشتود *eśtūd.* p. *n. ſ.* Secunda dies *ex adjectitiis quinque diebus calendarii antiqui perſici. Ferh.*

آشتوم *āśtūm,* & *eśtūm.* p. *n. ſ.* 1) Scopa ex caulis vicii. *Ferh.* 2) Stramentum piſorum. *Caſt.*

آشتوه *āśtūh, eśtūh, vel üśtūh.* p. *n. ſ.* Species arboris amaræ. *Ferh.*

آشتوه *āśtūwe.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

اشته & ايشته *iśte,* & اوشته *ośte* t. *adv.* Ecce, en. *Ecco.* ¶ اشته كور *iśte gör.* Ecce autem. *Ed ecco.* اشته بو دفعه دخي *iśte bu def-æ dæchy.* Ecce adhuc hac vice. *Ecco, che ancora queſta volta. Ll.*

اشتها *iśtihā.* a. *V.* [8. *a* شهو] آرزودن *ārzüden.* p. Appetere. *Appetere, bramare.* ¶ اشتهام واردر مانجيديه *iśtihām wardür mangiaie.* Eſurio. *Hò appetito, fame.* اشتهاسي تكيه لي كلاهندن سوري دور *iśtihāſi tekjeli külāhinden ſiwri dür.* Appetitum habet, aut famem acutiorem cucullo monachi. *Hà l' appetito più acuto del capuccio d'un monacco. Eb.* اشتها *iśtihā* e. Appetere concupiſcere. *Aver voglia, bramare.*

اشتهاب *iśtihāb.* a. *V.* [8. *a* شهب] Caneſcere. *Incanutire. Wan.*

اشتهار *iśtihār.* a. *V.* [8. *a* شهر] 1) Patefieri. 2) Celebrari. *Wan.* ¶ اشتهار بولمق *iśtihār bulmak.* Celebrem fieri, divulgari. *Acquiſtar fama, diventar notorio. Sæ.* پياده ناميله اشتهار بولديلر *pijāde nāmi ile iśtihār buldiler.* Dicti ſunt, appellati pedites. *Furono chiamati pedoni, o fanti. Sæ.* & *in comp.* خورشيد اشتهار *chorśīd iśtihār.* Clarus, ut ſol. *Chiaro, come il ſole.*

آشتي *āśtī* p. *n. ſ.* 1) Pacificatio. 2) *nonnunquam contrarium* Inimicitiæ, altercatio. *Ferh.*

اشتياء *iśtījāe.* a. *V.* [8. *a* شيأ] 1) Audire. 2) Præcedere. *Wan.*

اشتياذ *iśtījāz.* a. *V.* [8. *a* شيذ] Cingere caput faſcia دلبند *dülbend, dicta. Wan.*

اشتيار *iśtījār.* a. *V.* [8. *a* شور] Educere mel *ex alveari. Wan.*

اشتياق *iśtījāk.* a. *V.* [8. *a* شوق] Deſiderare. *Bramare.* ¶ عرض اشتياق و محبت *ærzy iśtijāku muhæbbet.* Expoſitio amoris, & deſiderii, *pec. in exordio literarum. Eſporre il buon affetto,* & *il deſiderio di riveder un' amico. Ll.* اشتياق نامه *iśtījāk nāme.* Literæ deſiderium exponentes. *Lettere piene di deſiderio di riveder l' amico.* اشتياق ا *iśtījāk* e. Deſiderare abſentem. *Bramar con paſſione.*

اشتيال *iśtījāl.* a. *V.* [8. *a* شول] قالدرمق *kāldürmak.* t. Attolere, *Alzare. Wan.*

اشتية *eśtījet.* a. *n. ſ. pl. a* شتا *śitā.* Hyemes. *Wan.*

اشتيخن *eśtȳchæn. p. n. prop.* Civitas *in ſogd ſamercandæ. Caſt.*

آشتيخوار *āśtȳchār.* p. *n. ſ. comp.* صلح يمكي *ſulh jemekī.* t Epulæ ob ſancitam pacem inſtitutæ. *Ferh.*

آشتيم *āśtīm,* & *eśtīm.* p. *n. ſ.* Pus vulneris. *Ferh.*

اشتيم *iśtīm.* p. *n. ſ.* Subligaculum, femoralia. *Sottocalzoni. Ferh.*

آشتينه *āśtīne.* p. *n. ſ. pro* آستينه *āſtīne.* Ovum *cujuscunque avis. Ferh.*

اشجّ *eśegğ.* a. *part.* In capite, potiſſimum in fronte vulneratus *vir. Wan.*

اشجا *isğiā.* a. *V.* [4. *a* شجو] غصه لو ا *ghuſſælū* e. Angere, præfocare. *Wan.*

اشجاذ *isğiāz.* a. *V.* [4. *a* شجذ] Pluere tenuem pluviam. *Wan.*

اشجار *eśćiār.* a. *n. ſ. pl. a* شجره *śeğere,* & شجر *śeğer.* Arbores. *Alberi. Ik.* ¶ اشجار پر ازهار *eśćiārī pür ezhār.* Arbores floribus onuſtæ. *Alberi carichi di fiori.*

اشجان *eśćiān.* a. *n. ſ. plur. a* شجن *śeğen.* Res neceſſariæ, ſolicitudines. *Wan.*

اشجر *esğier.* a. *n. ſ. coll.* Arboretum, locus conſitus arboribus. *Wan.*

اشجع *eśćæ*.* a. *n. ſ. pl.* اشاجع *eśāği*.* Radix, articulusve digiti cohærens metacarpo. *Wan.*

اشجع *eśćæ*.* a. *part.* 1) Strenuus, & ob fortitudinem agilis. 2) *Metaph. n. ſ.* Leo. 3) Sæculum. 4) Coluber, *ſerpens.* 5) Nomen tribus *Arabum. Wan.*

اشجعه *eśći-æt.* a. *part. plur. a* شجيع *ſegȳ*.* Strenui, bellicoſi. *Gol.*

آشجي *āśći* t. *n. ſ.* آشپز *aśpez* p. طباخ *tæbbāch.* a. Coquus. *Cuoco.* ¶ آشجي باشي *āśći bāśi.* Primarius, aut primus coquus. *Maſtro cuoco.*

اشحّا *eśihhā.* a. *n. ſ. pl. a* شحيح *śehȳh.* Avari. *Gol.*

اشحان *eśhān, Fæm.* اشحي *eśhā* a. *part.* 1) Pronus ad triſtitiam. *Wan.* 2) Iracundus, iræ obnoxius. *Gol.*

اشحان *iśhān.* a. *V.* [4. *a* شحن] Pronum ad lacrymas eſſe. *Wan.*

اشحه

اشحّة *eśihhæt.* a. *n. ſ. pl. à* شحيح *śehȳh.* Avari. *Wan.*

اشخار *iśchār.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* نوشادر *nūśādir* p. Sal ammoniacum. 2) Terra Philipopolitana, *ex qua conficitur ſapo odoriferus. Proprie eſt herba, quæ in cinerem comburitur, admixto deinde oleo atque aqua calcinaria, in fruſta concoquitur.*

اشخاص *eśchās.* a. *n. ſ. pl. a* شخص *śæchs.* Corpora, perſonæ, individua. *Corpi, individui, perſone.* ¶ نه ننك كبي اشخاص *nenüngibi eśchās.* Quales ſunt perſonæ? *Che ſorti di perſone? Eb.* اشخاص انساني صورتنده *eśchāsȳ insānī ſūretinde.* Ad ſimilitudinem hominum. *In forma umana. Sæ.*

اشخاص *iśchās.* a. *V.* [4. *a* شخص] 1) Inſtare, imminere *bellum.* 2) Jacere telum *ita, ut ſuper metam abeat.* 3) Vituperare abſentem. *Wan.*

اشخام *iśchām.* a. *V.* [4. *a* شخم] Corrumpi *lac. Wan.*

آش خانه *āś chāne.* t. *n. ſ. comp.* Culina *pec.* publica. *Cucina, uſitatius* مطبخ *quod vide.*

اشخص *eśchus.* a. *n. ſ. pl. paucit, a* شخص *śæchs.* Perſonæ.

آش خليل الله *āś chalīlüllahi.* p. *n. ſ. comp.* Pulmentum lentium. *Ferh.*

اشخم *eśchæm.* a. *part.* 1) Albicans *coma.* 2) Nihil proferens *pratum.* 3) Capite magis, quam reliquis corporis partibus niger *aſinus. Gol.*

اشخوان *eśchān.* p. *n. ſ. Nomen herbæ* Lapathi acetoſi *ſpecies, Arabibus* ريباس *rībās dicta. Ferh.*

اشخوان *iśchiwān.* p. *n. ſ.* 1) Surculus arboris. *Ranpollo.* 2) Germen, & neocreſcens flos. *Ferh.*

اشخوان *üśchæwān.* p. *n. ſ.* 1) Flos arboris, *ſive* frugiferi, *ſive* ſylveſtris. *Ferh.* 2) Mercatorum, divitumque ſtatus, opulentia. 3) Vomer. *Caſt.*

اشخوب *üśchūb.* a. *n. ſ.* Sonus profluentis lactis, *dum mulgetur vacca. Gol.*

اشخون *iśchūn.* p. *n. ſ.* Lapathi acetoſi genus, *cum aqua* & *ſaccharo decoctum præbet gratum ſimul,* & *contra bilem proficuum potum. Ferh.*

اشخيص *iśchȳs.* a. *n. ſ.* Camæleon albus. *Gol.*

اشدّ *eśedd.* a. *compar.* پكرك *pekrek.* t. 1) Vehementior. 2) Durior. 3) Magis violentus. *Più duro, più violento, più forte.* ¶ اشدّ كفر *eśeddi küfr.* Maxima blaſphemia. *Atrociſſima beſtemmia. Tef.* اشدّ عقوبت ايله حقندن كلمك *eśeddī ükūbet ile hækkynden gelmek.* Cum ſummo rigore punire. *Punire con ſommo rigore. Ll.*

اشدّ *eśüdd.* a. *n. ſ. pl. carens ſing.* Vigor juvenilis *ab* 18 *ad* 30 *annos. Wan.*

اشدّا *eśiddā.* a. *part. pl. a* شديد *śedīd.* Vehementes, duri, avari. *Gol.*

اشداق *eśdāk.* a. *n. ſ. pl. a* شدق *śidk.* Anguli oris. *Gol.*

اشدان *iśdān.* a. *V.* [4. *a* شدن] Creſcere hinnulum *cervi. Wan.*

اشدق *eśdæk.* a. *part.* Magnos oris angulos habens. *Wan.*

اشذاب *eśzāb.* a. *n. ſ. pl. a* شذب *śezeb.* Reſidua *foeni, vel aliarum rerum. Wan.*

اشذاذ *iśzāz.* a. *V.* [4. *a* شذّ] Seligere. *Sceglere. Wan.*

اشر *eśr.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Secare ac dividere *ſerra.* 2) *pro* وشر *weśr.* Incidere, *ſeu* ferratos facere, & exacuere *dentes. Gol.*

اشر *eśr.* a. *n. ſ.* 1) Striata, & crenata dentium ſuperficies. 2) *Talis* dentium forma, *qualem in juvenculis videre licet,* & *adultæ imitantur. Gol.*

اشر *iśr.* a. *n. ſ.* 1) Spinæ, *ſeu* ſpinoſa & ferrata pars crurum locuſtæ. 2) Nodoſum caput caudæ locuſtæ, *duabus velut chelis conſtans. Gol.*

اشر *üśr.* a. *n. ſ.* 1) Pulchritudo dentium, *pec.* anteriorum. 2) Dentium acies, & acumen. 3) Dentes falcis. *Gol.*

اشر *eśer.* a. *V. act.* [4. F.] 1) Valde alacrem, & lætum eſſe. 2) *Metaph.* Lætiorem in altum ſeſe efferre *plantam.* 3) Reciprocato exultu coruſcare *fulmen.* 4) *n. ſ. i. q.* بطر *bætær* a. Lætitia modum excedens. 5) *pro part.* اشر *eśir,* & *ſæpe* بطر اشر *bætyr eśir.* Lætitia exultans, ac effuſus, protervus. *Gol.*

اشر *üśer,* & *üśür.* a. *n. ſ.* 1) Dentium acies. 2) Dentes falcis. 3) *Coll. ſeu pl. a* اشرة *üśret.* Striæ dentium deſinentes in crenas. *Gol.*

اشرّ *eśerr.* a. *compar.* بدتر *better, beter.* p. Pejor. *Peggiore. Eb.*

اشرآء *eśrāe.* a. *n. ſ. pl.* Diſtrictus. *Reggioni. Wan.*

اشرا *iśrā.* a. *V.* [4. *a* شري] Implere *paropſidem. Wan.*

اشرّا *eśirrā.* a. *part. plur. a* شرير *śerir.* Maligni, facinoroſi. *Wan.*

اشراب *iśrāb.* a. *V.* [4. *a* شرب] 1) ايچورمك *ićiürmek.* t. Potare, dare bibendum. *Abbeverare, dare a bevere.* 2) Imbuere, facere ut imbibat. *Imbevere.* 3) Litigare. *Litigare. Wan.* 4) بلدرمك *bildürmek.* t. Intelligendum dare, notum facere, *Far intendere. Wan.*

اشراج *eśrāğ.* a. *n. ſ.* 1) Jumentum, *cujus teſticuli ſunt inæquales.* 2) *plur. a* شرج *śereğ.* Fiſſuræ in arcu. *Wan.*

اشراج

اشراج iśrāğ. a. V. [4. a شرج] Bulgam, hipperam *transmissis clavis uncinatis* claudere. *Wan.*

اشراد iśrād. a. V. [4. a شرد] Propellere. *Gol.*

اشرار eśrār. a. n. ſ. pl. a شرّ śerr. Mala, facinora. *Wan.*

اشرار eśrār. a. *part. pl. a* شرير śerīr. Mali, improbi. *Cattivi, ſcelerati. Sæ. Ik.* ¶ دفع فتنهٔ اشرار ايدوب *def-ÿ fitneï eśrār idüp.* Repreſſa ſeditione improborum. *Reprimendo l' inſolenza di quei ſcelerati. Sæ.*

اشرار iśrār. a. V. [4. a شرّ] 1) Malum eſſe. 2) Proferre in medium *aliquid. Wan.*

اشرارة iśrāret. a. n. ſ. Tabula lignea perforata, *ſuper quam ſoli exponitur ſiccanda caro. Wan.*

اشراس iśrās. a. 1) V. [4. *ab inuſit.* شرس] Habere pecora *frutices ſpinoſos* paſcentia. 2) *n. ſ.* Glutinis ſutorii & textorii genus præſtantiſſimum, *quod conficitur ex radicibus herbæ, quam plerique cum aſphodelo confundunt. Gol.*

اشراط eśrāt. a. *part.* & *n. ſ. pl. a* شرط śerœt. 1) Nobiliores. 2) Viliores. 3) Signa. 4) Tres ſtellæ in capite arietis, duæ lucidæ cum parva tertia. *Tef.* ¶ اشراط ساعت *eśrātÿ sā-ǣt.* Signa ultimæ horæ, ſeu finis mundi. *Ora, ſegni del fine del mondo.*

اشراط iśrāt. a. V. [4. a شرط] 1) Præparare *aliquid* ad vendendum. 2) Accingere ſe ad expediendum *opus. Wan.*

اشراع iśrā*. a. V. [4. a شرع] 1) Aperire *portam.* 2) Dirigere lanceam *in aliquem,* lancea petere. *Wan.*

اشراف aśrāf. a. *comp. pl.* a. شريف śerīf, *ſeu ab* اشرف eśref. Nobiliores, optimates. *Li più nobili.* Acroteria, pinnacula. *Merli, ſommità.* ¶ اعيان و اشراف بلده *æ*iānü eśrāfï belde.* Præcipui, nobiliſſimi, optimates civitatis. *Li principali capi, e magiſtrati della citta. Br.* اشراف ناس *eśrāfï nās.* Nobiles inter homines. *Li nobili,*

اشرفات eśrafāt. a. *comp. plur.* Præſtantiora, eminentiæ. *Eminenze, le coſe più alte, rilevate. Ah.*

اشراف iśrāf. a. V. [4. a شرف] 1) Elevare, exaltare. 2) Ex alto obſervare *aliquem. Wan.* 3) Prope eſſe. *Inalzare, eſſer vicino.*

اشراق iśrāk. a. V. [4. a شرق] 1) ضيا ويرمك *zyjā wirmek.* t. Oriri *Solem,* lucere. 2) Fulgere. 3) Nitere *pulchritudine vultum. Spuntare, rilucere, riſplendere.* ¶ آفتاب پر اشراق *āfitābï pür iśrāk.* Sol fulgidiſſimus. *Il Sole pieno di luce,* شدّت اشراق و هيبت احتراق *śiddetï iśrāk we heibetï ÿhtirāk.* Vehementia fulgoris, & formidabilitas ardoris. *Il gran lume, & eççeſſivo ardore. Ah.* آفاقده مطالع *mœtāli-ÿ āfākte* صبح صادق اسلام اشراق ايدوب *ſubhÿ sādykÿ islām iśrāk idüp.* In horizonte orbis orta eſt aurora veræ fidei. *Reſtò illuminato l' orizonte del mondo con l' aurora della vera fede. Sæ.* جبين پر اشراقنده *ğebīnï pür iśrākynde.* In ſplendente ipſius fronte. *Nella di lui riſplendente fronte. Sæ.* ضماير خورشيد اشراقلرى *zæmāirï chorśīd iśrākleri.* Animus ejus ſolis inſtar luminoſus. *Il ſuo illuminato cuore. Sæ. V.* لامع نار شقاق لمعان و اشراق ايدوب *nārï śikāk lem-ānü iśrāk idüp.* Emicante, ac exardente diſſidiorum, aut belli incendio. *Sendoſi acceſo il fuoco della guerra, e delle discordie. Sæ.*

اشراك eśrāk. a. n. ſ. pl. a شرك śirk. Conſortia, communitates. *Communità, compagnie. Wan.*

اشراك eśrāk. a. n. ſ. pl. a شريك śerīk. Socii. *Compagni di negozio,*

اشراك eśrāk. & eśrek. t. n. ſ. Tendicula. *Laccio.*

اشراك iśrāk. a. V. [4. a شرك] اورتاق ا *ortak e.* t. Conſortem, & participem facere. *Far partecipe.* ¶ نعوذ بالله اللّهك شريكى واردر ديمك *nœ-ūzü biilāh āllāhun-śerīkiwar dür dimek.* Socios addere Deo, Deus avertat.

اشران eśrān. a. *part. i. q.* اشر eśir. Exultans lætitia. *Gol.*

اشربه eśribe. a. n. ſ. pl. a شراب śerāb. شربتلر śerbetler t. Potiones, potus ſyrupi. *Bevande, pozioni, ſciroppi. Ik*

اشرة iśret. a. n. ſ. Spinæ, *ſeu* ſpinoſa pars crurum locuſtæ. *i. q.* اشر iśr. *quod vide.*

اشرة üśret. a. n. ſ. 1) Quod in ſtrias crenaſque inciſum eſt, *aut* ſerra ſectum. 2) Stria dentis ac crena. 3) *Ipſa talis* dentium forma, *qualem in juvenculis videre licet,* & *adultæ imitantur. Gol.*

اشرج eśreğ. a. n. ſ. Monetæ aureæ genus *valens ſeptem Regales Hiſpanicos. Caſt.*

آشردن āśürden. p. V. 1) يوغرمق *ioghurmak.* t. Pinſere, ſubigere. *Impaſtare.* 2) *Iſpahanenſibus* Lavare. *Ferh.*

اشرس eśres. a. *part.* Pertinax. *Pertinace. Wan.*

اشرط eśrœt. a. *comp.* Vilior, deterrior. *Wan.*

اشرعة eśri-ǣt. a. n. ſ. pl. a شراع śirā*. Vela navis. *Gol.*

اشرف eśref. a. n. ſ. Veſpertilio. *Pipiſtrello. Wan.*

اشرف eśref. a. *comp.* Nobilior. *Più nobile. Tef.* ¶ اشرف ساعتله *eśrefï sā-ǣtile.* Feliciſſima hora, bonis avibus. *In buona ora.* اشرف اوقاتده و اسعد ساعاتده *eśrefï ewkātte, we es-ǣdï sāǣtte.* Feliciſſima hora.

آشرفى āśrefī, & eśrefī. p. n. ſ. Monetæ aureæ genus *valens ſeptem Regales Hiſpanicos. Caſt.*

اشرم eśrem. a. *part.* Qui mucronem naſi abſciſſum habet. *Wan.*

اشرو aśürü, & *uſit.* aśüri. t. *partic.* Trans. *Di là V.* آشورى

اشريباب iśrībāb. a. V. [11. a شرب] Protenſo collo aſpicere. *Wan.*

اشرية eśrijet. a. n. ſ. pl. a شرى śery. Colocynthides. *Wan.*

اشزار iśzār. a. V. [4. a شزر] Torquere *filum contrario modo ac neri ſolet. Wan.*

آشزدن āśüzden. p. V. Depſere *maſſam, argillam. Gramolando far il pane. Ferh.*

اشساع iśſā*. a. V. [4. a شسع] 1) Valde tenacem, & avarum eſſe. *Wan.* 2) Inſtruere ſoleam ligaculis. *Gol.*

اشصا iśsā. a. V. [4. a شصو] Attolere, ac defigere viſum. *Wan.*

اشصاب eśsāb. a. n. ſ. pl. شصب śysb. Adverſitates. *Wan.*

اشصاب iśsāb. a. V. [4. a شصب] Penuriam pati. *Wan.*

اشصار eśsœr. a. n. ſ. pl. a شصر śœsœr. Pulli dorcadum. *Gol.*

اشصاص iśsās. a. V. [4. a شصّ] Parum lactis habere *camelum. Wan.*

اشطا eśtā. a. n. ſ. pl. a شطء śœt. Surculi. *Wan.*

اشطا iśtā, *aut* اشطاة iśtāt. a. V. [4. a شطأ] 1) Surculos aut ramos, foliaque producere *arborem, ſegetem, herbam. Gol.* 2) Inſtruere *camelum* ſella, *vel* onerare ſarcina. *Wan.*

اشطاط iśtāt. a. V. [4. a شطّ] 1) Opprimere aliquem. 2) Abducere jumenta a paſcuis. 3) Inſiſtere *in petitione. Wan.*

اشطان eśtān. a. n. ſ. pl. a شطن śœtn. Funes *pec.* longiores. *Gol.*

اشطان iśtān. a. V [4. a شطن] Procul amovere. *Wan.*

اشطر eśtür. a. n. ſ. pl. a شطر śœtr. Latera.

اشظاظ iśzāz. a. V. [4. a شظّ] 1) Connectere *ſaccum cum ſacco trajiciendo per anſas lignum* شظاظ śizāz *dictum.* 2) Erectum habere penem, *quod libidinoſis contingit. Gol.*

اشظة iśizzœt. a. n. ſ. pl. a شظاظ śizāz. Ligna, quibus funes ſarcinarum conſtringuntur. *Wan.*

اشعا iś-ā. a. V. [4. *ab inuſit.* شعى] 1) Solicitum mœſtumque eſſe. 2) Diffundere in varias partes *excurſionem. Gol.*

اشعاب iś-āb a. V. [4. a شعب] Aeternum ſeparari ab alio *ſive per mortem, ſive per diſceſſum in aliam regionem. Wan.*

اشعار eś-ār. a. n. ſ. pl. a شعر śœ*r. Capilli. *Capelli. Wan.*

اشعار eś-ār. a. n. ſ. pl. a شعر śi*r. Poemata, carmina, ſcientiæ. *Poeſie, verſi, ſcienze. Ik.* ¶ بو اشعار بلاغت شعار ايله وصف اولنسه كنجايشي واردر *bu eś-ārï belāghœt śi*ār ile wœsf olunsœ küngiāiśi wardür.* Meretur, ut ſequentibus elegantiſſimis carminibus celebretur. *Merita d' eſſer celebrato con quelli belli verſi. Sæ.* اشعار انبيا و اذكار اوليا *eś-ārï embijā, we ezkārï ewlijā.* Carmina, ſcientiæ prophetarum, & pſalmodiæ ſanctorum. *Le dottrine, e verſi de' profeti, & hinni de' ſanti. Ah.*

اشعار iś-ār. a. V. [4. a شعر] 1) Signare ovem, *ut ſciatur, eam ob ſacrificium jugulatam eſſe.* 2) Rem unam re alia firmare. 3) Ope annuli firmiter inſerere cultrum manubrio. 4) Veſtire *aliquem.* 5) Creſcere embryonem in utero matris. 6) *uſit. pro* بلدرمك *bildürmek.* t. Significare, indicare. *Avviſare, notificare.* ¶ تحريرو اشعار اتمشسز *tœhrīrü iś-ār itmiśſyz.* Significaſtis. *Ci avete avviſato, notificato. Wan.*

اشعاع iś*-ā*. a. V. [4. a شعّ] 1) Expandere ſe *radios ſolis.* 2) Pullulare *ariſtas.* 3) Aberrare *camelum* a via. *Wan.*

اشعال iś-āl. a. V. [4 a شعل] 1) Ardere. 2) Exercitum diſperſum eſſe in regionibus *ad agendam prœdam.* 3) Sparſim effundere aquam *ex utre.* 4) Pice inungere ægrotum *camelum.* 5) Pungendo elicere ſanguinem *e vulnere. Wan.* 6) Accendere. *Gol.*

اشعان iś-ān. a. V. [4. *ab inuſit.* شعن] 1) Antias hoſtis, crines frontis prehendere. 2) Disjecto ac confuſo *capillo reddere. Gol.*

اشعب eś-œb. a. *part. pl.* شعب śu*b. 1) Diviſa ſeu diſtantia cornua habens *hircus.* 2) Diſtantes habens nates. *Gol.*

اشعث eś-œs. a. *part.* Qui diſperſos habet capillos. *V.* شعثان

اشعر eś-œr. a. *part.* & *n. ſ.* 1) *pl.* شعر śü*r. Corpore piloſus, hirſutus. 2) Intelligentior, felicior poëta. 3) *Pl.* اشاعر eśā-ÿr. Pili circum ungulas jumenti. 4) Quod naſcitur inter ungulas ovinas, & ſub unguibus nata caro. 5) Labrum ſeu ora genitalis fœminei *pec. camelini. Gol.*

اشعرة eś-ÿret. a. n. ſ. pl. a شعار śi-ār. Thoralia, amicula.

اشعل eś-œl. a. *part.* Albicantem caudam habens *equus. Wan.*

اشعلال *iś-ỹlāl.* a. *V.* 9.] *a* شعل] Albicantem caudam habere *equum. Wan.*

اشعّه *eśy*ᵃ*æ.* a. *n. s. pl. a* شعّ *śü*ᵃ & شعاع *śuā*ᵃ. Radii, splendores. *Tef. Sæ.*

اشعيا *iśæ*ᵃ*jā.* a. *n. prop.* Esaias *propheta.*

اشعينان *iś-ỹnān.* a. *V.* [II. *a* شعن] Habere antias complicatas, & pulverulentas. *Wan.*

اشغا *eśghā.* a. *part.* Distortos, & inæquales habens dentes anteriores. *Wan.*

اشغار *iśghār.* a. *V.* [4. *a* شغر] 1) Attollere *mulieris* pedem cum ea congressurum. 2) A latere viæ recedere, *aut* abesse *mansionem, vel aquarium. Gol.*

اشغار *uśghār*, & اشغور *uśghur.* p. *n. s.* پورصق *pūrsak.* t. Mellis, taxo. *Tasso. Ferh.*

اشغال *eśghāl.* a. *n. s. pl. a* شغل *śughl.* Occupationes, negotia. *Affari, occupazioni.* ¶ اشغال آمال دنيويّه *eśghālĭ āmālĭ dünjewīje.* Rerum mundanarum curæ. *Le cure delle cose di questo mondo. Tef.*

اشغال *iśghāl.* a. *V.* [4. *a* شغل] Occupare. *Trattenere, occupare.*

اشغر *eśghur.* p. *n. s.* 1) Animal, *quod mortuorum cadavera e terra effodit, ac devorat. Ferh.* 2) Avis *aquatica, piscatoria, nigra, gallinæ magnitudine, capite alba Cast.*

اشغوره *uśghūre.* p. *n. s.* Nomen animalis *cadavera ex sepulcris extrahentis. Cast.*

اشغه *aśagha*, *communiter. Doctis tamen scribitur* اشغي *aśaghy* & *aśāgha.* t. *particul.* Deorsum, infra, inferior pars. *Abasso, di sotto, in giù.* ¶ قومراندن اشغه *komorenden aśagha.* Infra Comoronium. *Più sotto di Comorra. Ll.* اويلقلردن اشغه *ujluklerden aśagha.* Infra coxas. *Sotto le coscie.* اشغه ا *aśagha.* e. Dejicere, deprimere. *Abbassare.* اشغي دوشمك *aśagha düśmek.* Decidere. *Cascar a basso.* اشغي يوقري يوريك *aśagha iokary iürimek.* Ultro citroque cursitare. *Correre sotto, e sopra, in giù, in sù.* اشغده طورمق *aśaghade durmak.* Infra stare. *Star sotto.* اشغده ذكر اولنسه كرك *aśaghada zikr olunsæ gerek.* Ejus infra fiet mentio. *Se ne farà menzione più sotto.* اشغيه انمك *aśaghaia inmek.* Deorsum ire. *Calar giù.* اشغيسي *aśaghasi.* Quod infra est, pars inferior. *Ciò, che è à basso.* اشغدكي اشغيكي *aśaghaki.* Inferus, inferior. *Quello, che e à basso, ò sotto.*

اشغي *eśghā.* a. *part.* Distortos dentes habens. *Gol.*

اشغه‌لمق & اشغيلمق *aśaghalamak.* t. *V.* Deprimere aliquem. *Abbassare.*

اشفا *iśfā.* a. *V.* [4. *a* شفي] 1) *i. q.* اشراف *iśrāf.* a. Imminere *rei, morti.* 2) Dare *alicui rem,* qua convalescat. 3) Convalescere. 4) Pervenire ad oram rei. *Gol.*

اشفار *eśfār.* a. *n. s. pl. a* شفر *śefr.* Oræ, margines. *Gol.*

اشفاف *iśfāf.* a. *V.* [4. *a* شفّ] Diligere aliquas proles præ cæteris. *Wan.*

اشفاق *eśfāk.* a. *n. s.* 1) *pl. a* شفق *śefek vel śifæk.* Crepuscula. *Crepuscoli.* 2) *pl. a* شفق *śefk.* Commiserationes. *Compassioni. Ik.*

اشفاق *iśfāk.* a. *V.* [4. *a* شفق] اسركمك *esirgemek.* t. Compati, condolere. *Compatire, aver compassione.* ¶ اول شاه پر مروّت اشفاق ابوّت مقتضاسي اوزره *ol śāhĭ pür müirüwwet iśfākў übüwwet muktæzasy üzre.* Ille rex humanitate plenus pro sua paterna pietate. *Quell' umanissimo re dalle viscere paterne, Br. Per la sua paterna pietà. Sæ.* اشفاق انكيز *iśfāk engiz.* Clementiam movens. *Piacevole, amorevole. Sæ.*

آشفتانيدن *āśüftāniden.* p. *V. Transi ab* آشفتن *aśüften.* 1) Confundere, conturbare. 2) Dementem reddere. *Cast.*

اشفرار *iśfitrār.* a. *n. s. i. q.* تفرّق *teferruk.* Disgregatio. *Gol.*

آشفتكي *āśüftegī.* p. *n. s.* 1) Perturbatio, inquietudo. *Perturbazione, inquietudine.* 2) Contentio. *Contesa, disputa.* 3) Tumultus. *Garbuglio, romore. Cast.*

آشفتن *āśüften.* p. *V.* 1) Conturbari mente. *Esser turbato, attonito. Ferh.* 2) Turbare. 3) Impotem fieri. *Cast.*

آشفته *āśufte.* p. *part. pass.* 1) Mente perturbatus, obstupefactus. *Istupidito, attonito.* 2) Captus amore. *Preso d' amore, invaghito.* ¶ *Phras. persic.* آشفته كردن *āśufte kerden.* Conturbare. آشفته شدن *āśüfte süden.* Conturbari. آشفته موي *āśüfte mūj.* Intricata coma præditus. آشفته شدن كار *āśufte śüdenĭ kār.* Perplexum esse negotium. كتابت آشفته كردن *kitabet āśüfte kerden.* Intricate scribere, ut legi non possit. *Cast. Phras. turc.* آشفته‌شي ايدي *āśuftesī idi.* Amore ipsius captus erat. *Ne era invaghito di lei.* آشفته حال او *āśufte hāl* ol. Desipere, insanire. *Esser impazito d' amore.* بو بنده كزي شوريده و اشفته حال عاشق مجنون مثال ايلدكز *bū benden-üzij śurīde wü aśüfte hāl āśikў megnūn misāl eiledün-üz.* Me servum tuum amore tuo illaqueasti, ac plane dementem reddidisti. *Mi avete ratto il cuore, ed alterato il cervello col vostro amore. Eb.*

اشفند *eśfend.* p. *n. propr.* Nomen districtus *in vicinia urbis* نيشابور *niśabūr, quæ est una inter capitales provinciæ Chorasan.*

Habet

Habet prædictus districtus 83. *pagos, inter quos præcellit* فرهاد *ferhād. Ferh.*

اشفي *eśfā.* a. *part.* 1) Qui disjuncta habet labia. 2) Ad medelam potentior. *Gol.*

اشفي *iśfā.* a. *n. s.* Instrumentum, quo quid perforatur, *subula sutoris. Gol.*

اشفية *eśfijet.* a. *n. s. pl. à* شفا *śifa.* Medicinæ, remedia. *Medicamenti, rimedi. Gol.*

آشق *āśik*, & آشق كموكي *āśik gemügi.* t. *n. s.* 1) Poples, & ludus poplitum vervecinorum. *V.* آشوق 2) Casis. *Elmo.*

اشق *eśuk.* اشق *üśæk* & اشّق *üśśæk* p. *n. s.* اشج *üśeg*, & وشق *wüśæk.* a. 1) Hammoniacum, *officinis* ammoniaci gutta. 2) Galbanum. 3) Assa fœtida. *Cast.*

اشق *iśik.* t. *n. s.* Rima, *per quam quis videre potest. Fessura.*

اشق *iśik.* t. *n. s.* ابدال *abdāl.* a. Monachus vagabundus. *Monaco vagabondo, frataccio.* ¶ بره نادان يبان اشغي *bre nādān iebān iśighy.* Vah! rudis & vagabunde monache. *Ah! ignorante, e seluaggio frataccio. Eb.* اكر اشغي تكيه‌ده بولورسك *eger iśyghy tekjede bulursæn.* Si vagabundum monachum in monasterio invenias. *Se tu trovi un vagabundo frataccio nel monastero. Phr. prov. indicans frustrà quæri vagabundum.*

اشق *uśak.* t. *adj.* Juvenis, debilis *equus, camelus, vel qualecunque jumentum.*

اشقّ *eśæk.* a. *part.* Proceræ staturæ equus. *Wan.*

آشقا *eśkāe.* a. *V.* [4. *a* شقي] Infaustum reddere. *Wan.*

اشقاح *iśkāh.* a. *V.* [4. *a* شقح] 1) Ex fulvo rubescere incipere *dactylum. Wan.* 2) Removere. *Gol.*

اشقاذ *iśkāz.* a. *V.* [4. *a* شقذ] Propellere, abigere. *Wan.*

اشقاق *iśkāk.* a. *V.* [4. *a* شقّ] 1) Condolere. 2) Cavere. *Wan.*

اشقاقل *iśkākul.* p. *n. s. pro* شقاقل *śækākul.* Siser sylvestris. *Cast.*

اشقالنك *iśkālenk.* p. *n. s. pro* اشتالنك *iśtalenk.* Tibia, crus. *Cast.*

اشقان *iśkān.* a. *V.* [4. *a* شقن] Parcum esse in elargiendis donis. *Wan.*

اشقح *eśkæh.* a. *part.* Rubescens *dactylus. Gol.*

اشقر *eśkær.* a. *part.* 1) Colore شقرة *śukret dicto* præditus, & valde rubens, seu ruffus *camelus.* Si *autem ruffi equi cauda & jubæ nigricant, tunc* كميت *kümejt, dicitur.* 2) Glutinosus *sanguis. Gol.*

اشقر *eśkær.* p. *adj.* Rufus *equus; non nunquam etiam de homine dicitur. Ferh.*

اشقرق *iśkyryk.* p. *n. s.* Singultus. *Cast.*

اشقيا *eśkyjā.* a. *part. pl. a* شقي *śækў.* Pauperes, miseri, miserabiles. *Poveri, miserabili, usit.* Insolentes, facinorosi, latrones. *Insolenti, ribaldi, scelerati, ladri. Ll.* ¶ قزاق اشقياسي *kazak eśkyjāsi.* Insolentes, & facinorosi Cosaci. *L' insolenti, e facinorosi Cosacchi. Ll.*

اشقيالق *eśkyjalyk.* t. *n. s.* 1) *i. q.* شقاوت *śækāwet.* a. Insolentia, petulantia. 2) Prædatio. *Insolenza, sceleraggine, eccessi.* ¶ اشقيالق ايله كزركن *eśkyjalyk ile gezerken.* Latrocinando obambulantes. *Essercitando sceleraggini. Ll.*

اشك *eśk.* p. *n. s.* 1) كوز ياشي *göz iaśi.* t. Lacryma. *Lagrima.* 2) *Nomen* regis persarum, *a quo quarta Persicorum regum prosapia usque ad regem* اردوان *irdewān* اشكانيان *eśgāniānorum, nomen traxit. Ferh.* ¶ اشك خونين *eśkĭ chūnīn*, & اشك لاله كون *eśkĭ lāle gun.* Lacrymæ sanguinis. *Lagrime di sangue.*

اشك *eśek.* t. *n. s.* حمار *hymār* a. خر *chær* p. Asinus. *Asino, somaro.* ¶ اشك سككي *eśek sin-egi.* Tabanus. *Taffano.* اشك دكرمني *eśek degirmeni.* خر آسيا *chær āsyā.* p. Mola asinaria. *Molino di cavalli.*

اشك & اشيك *iśik vul. eśik.* t. *n. s.* آستان *āsitān*, & آستانه *āsitāne* p. عتبه *ætebe* a. Limen. *Limitare, soglio della porta.* ¶ اوست اشك *üst eśik.* Superliminare. *Soglia di sopra.*

اشكا *iśkā.* a. *V.* [4. *a* شكو] 1) Queri. 2) Querulum reddere *ac* invenire. 3) Ad querelam commovere. 4) Querulum quietare. 5) Querulum objurgare. *Gol.*

اشكاد *iśkād.* a. *V.* [4. *a* شكد] 1) Dare, præbere. 2) Acquirere *vilioris generis opes, pecudesve. Gol.*

اشكار *iśkār.* a. *V.* [4. *a* شكر] Mulgere *camelitim. Wan.*

آشكار *āśikār* p. *adj.* عيان *æiān.* a. Clarus, evidens, manifestus. *Chiaro, evidente.* ¶ آشكار ا *āśikār* e. Demonstrare, divulgare, notum facere. *Palesare, dimostrare, manifestare.* آشكار او *āśikār* ol. Patere, manifestari, clarum esse. *Palesarsi, esser chiaro.* درونلرنده اولان خباثتلريني اظهار و جبليتلرنده اولان شقاوتلريني آشكار ايلين بغاة و اشقيا *derūnlerinde olan chæbasetlerini izhār we ğibillietlerinde olan śekāwetlerini āśikār eilejen bughātü eśkyjā.* Iniqui, & insolentes prædones, qui palam faciunt, demonstrantque malignitatem, ac insolentiam sibi innatam. *Quelli rubelli, & insolenti malandrini, che dimostrano la loro innata malignità, & essercitano la malizia loro connaturale.*

turale. Ll. آشكاره سويلمك *āśikāre söilemek* t. Palam, & clare dicere. *Parlar chiaramente, e publicamente.* آشكاره اوقنوب مفهومي بلندي *āśikāre okunup mefhūmī bilindy.* Lectæ sunt publice *literæ*, contentumque earum intellectum eft. *Sono ftate publicamente lette le lettere, & intefone il contenuto. Eb.*

آشكارا *āśikārā.* p. *partic.* Palam, non diffimulanter. *Palefamente, publicamente. Ferh.*

آشكاره *āśkāre.* p. *n. f. comp.* Coquus. *Coquo. Ferh.*

آشكاره *āśikāre.* p. *partic.* Palam. *Palefamente. Ferh.*

اشكاري *iśkārī.* p. *n. f.* Venator, auceps. *Cacciatore, uccellatore. Ferh.*

اشكاطامن *iśkātāmen.* a. *n. f.* Herba fimilis erucæ. *Gol.*

اشكاع *iśkā-*. a. *V.* [4. *a* شكع] 1) Incitare *ad iram.* 2) Objurgationibus affligere *aliquem. Wan.*

اشكال *eśkāl.* a. *n. f. pl. a* شكل *śekl.* 1) Formæ, figuræ. 2) Varii, diverfi. 3) Dubiæ, & ambiguæ *res. Dubj, fofpetti. Sæ.*

اشكال *iśkāl.* a. *V.* [4. *a* شكل] 1) Difficile & obfcurum effe *aliquid.* 2) Maturefcere *dactylos.* 3) Analytice ftudere librum. *Wan.*

آشكانيان *āśgānijān.* p. *n. prop.* Efchganii. *Nom. quo tertia familia regum antiquorum Perfiæ infignitur. Caft.*

اشكاه *iśkāh.* a. *V.* [4. *a* شكه] Difficile & intricatum effe *aliquid. Wan.*

اشكبار *eśkbār.* p. *adj. comp.* Lacrymabundus. *Piangente, lagrimante.* ¶ ديدۀ اشكبار *dīdeï eśkbār.* Oculus lacrymas fundens. *Occhio piangente, gonfio di lagrime.* اشكبار اولمق *eśkbār ol.* Lacrymari. *Diffonderfi in lagrime. Sæ.*

اشكبوس *eśkbos.* p. *n. prop.* Celebris heros, *qui in fuccurfum Afrasjabi venit, poftea vero a Ruftemo enecatus eft. Ferh.*

اشكجي *eśekči.* t. *n. f.* حمّار *hæmmār.* a. خربان *chærbān.* p. Agafo, afinarius. *Afinaro, mujathiere.*

آشكره *aśkere*, & *eśkere.* p. *n. f.* 1) Venatoria *feu* accipitraria avis. 2) Venator, auceps. *Caft.*

اشكره *iśkere.* p. *n. f.* 1) Auceps. *Ferh.* 2) Res ad venatorem fpectans. *Caft.*

اشكزّ *üśküzz.* a. *n. f.* 1) *i. q.* حمير *hæmīr.* Res corio albo fimilis, (tale lorum,) quo ephippia firmantur. 2) Animal quoddam marinum. *Gol.*

آشكزه *āśgeze.* p. *n. f.* Auceps. *Ferh.*

اشكستن *iśkeften.* p. *V.* Rumpere. *Rompere. Ferh.*

اشكش *eśkeś.* p. *n. prop.* Nom. antiqui herois. *Ferh.*

اشك شيرين *eśkī śīrīn.* p. *n. f. comp.* Lacryma præ gaudio in pupilla oculi exorta. *Ferh.*

اشكفت *iśkeft.* p. *n. f.* Spelunca, caverna. *Spelonca, antro. Ferh.*

اشكفت *üśkeft.* p. *n. f.* Rofa eflorefcens, *cujus calix expanfus eft. Ferh.*

اشكك *iśkek.* p. *n. f.* 1) *i. q.* اشكل *iśkel.* Vinculum. 2) Panis faccharites, mazapanis. *Caft.*

اشكل *eśkel.* a. *n. f.* Lotus montana. *Gol.*

اشكل *eśkel.* a. *part.* Similis. 2) Album gibum habens *ovis. Wan.*

اشكل *eśkel.* p. *n. f.* Compes ferrea. *Caft.*

اشكل *iśkel.* p. *n. f.* Vinculum. *Caft.*

اشكل *iśkil.* t. *n. f.* كمان *gümān.* p. شبهه *śübhe* a. Sufpicio, dubitatio, fcrupulus. *Sofpetto, dubbio, fcrupulo.* ¶ حال مشكل و كندويه نه اشكل اولدوغين كوريجك *hali müśkil we gendüie ne iśkil oldughyn görigek.* Videns rem intricatam, & quantopere fibi difficilem. *Vedendo la cofa difficile, ed intricata. Sæ.* اشكله وارمق *iśkile warmak.* Sufpicionem concipere, dubitare. *Entrar in fofpetto.*

اشكلة *eśkelet.* a. *n. f.* 1) *i. q.* حاجة *hāget.* Egeftas. *Indigenza. Wan.* 2) Lotus montana. 3) Modus, forma. 4) *i. q.* لبس *lebs.* Confufio, commixtio. *Gol.*

اشكلك *eśeklik.* t. *n. f.* حماري *hymārī* a. خري *chærī.* p. Proprietas, *vel* actio afinina, ftupiditas. *Afinità, ftupidità, goffagine.*

اشكللك *iśkīllik.* t. *n. f.* Sufpicio continua. *Sofpetto continuo.*

اشكللندرمك *iśkillendürmek.* t. Inducere in fufpicionem, dubitationem. *Metter in fofpetto, dubbio, far fofpettare.*

اشكللنمك *iśkillenmek.* t. *V.* Sufpicari, dubitare. *Aver fofpetto, fofpettare.*

اشكم *iśkem.* p. *n. f. i. q.* شكم *śikem.* Venter. *Ventre. Ferh.*

اشكن *eśken* & اشكون *eśkūn* & *optime* اشكين *eśkin.* t. *n. f.* Cito, amplo paffu incedens *equus*, gradarius. *Cavallo di buon paffo.*

اشكن *iśken.* p. *n. f.* 1) Res ad venatorem fpectans. 2) Extremitas *rei. Caft.*

اشكنبه *iśkembe.* t. *n. f.* 1) Ventriculus, omafum. 2) Segmenta ventriculi. *Trippe.*

اشكنج *iśkeng.* p. *n. f.* 1) Ruga *in fronte, vel brachio.* 2) Trica *capillorum. Ferh.* 3) Radius, *qui manui jungitur.* 4) Manus, carpus. *Caft.*

اشكنجه *iśkenge*, & شكنجه *śikenge.* p. *n. f.* Tortura, fidiculæ, tormentum, *quo veritas extorquetur. Tormento, tortura, corda.* ¶ اشكنجه چكمك *iśkenge čekmek.* Torqueri, torturam pati. *Effer tormentato, aver la corda.* اشكنجه ويرمك *iśkenge wirmek.* Torturam dare, fidiculis applicare. *Dar la tortura, dar la corda.*

اشكنجه لمك *iśkengelemek.* t. *V.* Torquere, torturam dare. *Scribitur etiam* اشكنجلمك

اشكندن *iśkenden.* p. *V.* 1) *i. q.* شكستن *śikeften.* p. Frangere. *Ferh.* 2) سقمق *fykmak.* t. Comprimere, conftringere. *Caft.*

اشكنش *iśkeneś.* p. *n. f.* Refectio, reftauratio. *Rifacimento, acconciamento. Ferh.*

اشكنلك *eśkinlik.* t. *n. f.* Citus, amplusque inceffus, bonus paffus *equi. Buon paffo.* ¶ اشكنلكله *eśkinligile.* Cito, amploque paffu. *Di paffo, di buon paffo.*

اشكنه *iśkene.* p. *n. f.* Flexus, nodus *capillorum.* 2) Species melodiæ *in arte mufica.* 3) *pro* ثريد *ferīd.* Panis fruftulatim intritus *in jufculum. Ferh.*

اشكو *eśgū.* p. *n. f.* Palatium, fornix altus. *Palazzo, volta. Ferh.*

اشكو *iśkū.* p. *n. f.* Auceps. *Ferh.*

آشكوب *āśkūb.* p. *n. f.* 1) Tectum. *Tetto.* 2) Domus alta. *Una gran cafa.* 3) *Metaph.* Cælum. *Cielo. Ferh.* 4) Cænaculum *fupra domum, amœnitatis gratia exftructum. Belvedere, loggia fopra le cafe. Caft.*

اشكوخ *aśkūch.* p. *n. f.* Titubatio, cefpitatio. *Lo fdruggiolare. Ferh.*

اشكوخيدن *iśkūchīden.* p. *V.* Cefpitare. *Sdruggiolare.*

آشكور *āśkūr.* p. *n. f.* Cœlum feptimum.

اسكوفه *üśkūfe.* p. *n. f.* 1) *i. q.* شكوفه *śükūfe.* Flos 2) Vomitio. *Caft.*

آشكونه *āśgūne.* p. *adj.* & *adv.* 1) *i. q.* بازكونه *bāzgūne* p. ترسنه *terfine* t. Præpofterus, inverfus. 2) Præpoftere, inverfo modo. *Alla riverfa. V.* ترسنه

اشكوه *iśkūh.* p. *n. f.* Majeftas, auctoritas. *Maeftà, autorita. Ferh.*

اشكوهه *üśkūhe.* p. *n. f.* Singultus. *Singhiozzo. Ferh.*

آشكوي *āśgoi.* p. *n. f.* 1) Triclinium. 2) Pars altiot domus. 3) Umbraculum hortenfe. *Ferh.*

اشكه *aśge.* p. *n. f.* Singultus. *Singhiozzo. Ferh.*

اشكهه *üśkūhe.* p. *n. f.* فواق *fewāk.* a. *i. q.* *præc. Ferh.*

اشكي *iśki.* p. *n. f.* Acetum. *Aceto. Caft.*

اشكين *eśkin.* t. *n. f.* Cito, amplo paffu incedens *equus. V.* اشكن

اشل *eśl.* a. *n. f.* Genus menfuræ apud Bafrenfes, *nempe* 40. *cubitorum. Gol.*

اشل *eśel.* p. *adj.* 1) Manu luxatus. 2) Paralyticus. *Caft.*

اشلّ *eśell.* a. *part. fœm.* شلّا *śellā.* 1) Luxatam manum habens. 2) Ufu carens. *Gol.*

اشلا *eśla.* a. *n. f. pl. à* شلو *śilw.* Membra, artus. *Membri, artigli.* ¶ مفاصلات اشلا *mefasylātī eślā.* Artuum juncturæ. *Bob.*

اشلآء *islāe.* a. *V.* [4. *a* شلا] 1) Allicere *animal.* 2) Incitare *canem* ad venationem. *Gol.*

آشلامق *āślāmak.* t. *V.* Inferere. *Inneftrare, piantare.*

اشلامق *aślāmak* tart. *V.* 1) Manducare. 2) Propinare fibi invicem.

اشلّة *eśillet.* a. *n. f. pl. a* شليل *śelīl.* Veftes, *quæ fub lorica induuntur. Wan.*

اشلتمك *iśletmek.* t. *V.* (*fcribitur autem, ut & fequentia cum* ي ايشلتمك ايشلمك) 1) facere, ut operetur, exercere. 2) Immittere *in foramen. Far lavorare, fpingere.*

اشلك *iślek.* t. *adj.* Tritus, ufui inferviens. *Frequentato, che puo fervire.* ¶ اشلك يولي *iślek joli.* Via trita. *Strada frequentata.* اشلك لوله *iślek lūle.* Tubus purus, *qui ad fumandam tabaccam infervit.*

اشلمك *eślemek*, & اشلتمك *eśletmek.* t. *V.* Copulare *V.* اشلندرمك

اشلمك *iślemek.* t. *V.* Operari, agere. *Travagliare, agire.* 2) Tritam effe *viam*, frequenter adhibitam *rem.* ¶ بو قپو اشلر پك *bu kapu iśler pek.* Valde, maxime frequentata eft hæc porta. *Quefta porta e molto frequentata.* ايش اشلمك *feu* اش اشلمك *iś iślemek.* Opus operari, in opere verfari. *Travagliare, far facende.* قلابودان اشلمك *kylabudan iślemek*, & نقش اشلمك *nækś iślemek.* Acu pingere, Phrygium opus facere. *Ricamare.* سرمه اشلمك *fyrma iślemek.* Auro textili concinnare. *Ricamare con oro fino.*

اشلممك *iślememek.* t. *V.* *negativum.* Non laborare. *Non lavorare, effer otiofo.*

آشلمه *āślama* t. *n. f.* Infitum. *Inefto.* ¶ آشلمه فداني *āślama fidāni.* Surculus. *Rampollo, forcello, inefto.*

اشلمه *iśleme.* t. *part.* 1) Factus, arte factus. 2) Acu pictus. *Fatto, fatto con arte, ricamato.*

اشلندرمك *eślendürmek.* t. *V.* Copulare, parem pari jungere. *Appariare, accopiare.*

اشلنمك *iślenmek.* t. *V.* Fieri, elaborari. *Farfi, lavorarfi.* ¶ شويله اشلنور *söile iślenür.* Ita fit, ac elaboratur. *Si lauora così.*

اشلو *iślū.* t. *adj.* Arte factus. *Fatto con arte.* ¶ صرمه اشلو *fyrma iślū.* Acu pictus. *Ricamato.*

اشليجي iśleiğī t. n. actoris. 1) Laborator, faber. 2) Laborioſus. Lavorante, che lavora, che travaglia, fattore, & laborioſo.

اشلين iślejen. t. part. præſ. Agens, operans. ¶ كمي اشلين gemi iślejen, vel uſit.

اشلر iśler. Navigabilis fluvius. q. ubi operatur, aut frequens eſt navis. Navigabile.

اشم iśim. p. n. ſ. pro اشتيم iśtīm. Femoralia, bracca latior, qua equites, & nautæ utuntur. Ferh.

اشم eśemm. a. part. 1) Planum, & protenſum naſi imbricem habens vir. Wan. 2) Altus mons. 3) Gravis, & ſpectabilis dominus. Gol.

اشمات iśmāt. a. V. [4. a شمت] Gaudere facere inimicum. Wan.

اشمار iśmār. a. V. [4. a شمر] Accelerare. Wan.

اشماس iśmās. a. V. [4. a شمس] Sole lucente clareſcere, ac micare diem. Wan.

اشماع iśmāᵃ. a. V. [4. a شمع] Lucere, ac ſplendere lucernam. Wan.

اشمال eśmāl a. n. ſ. pl. a شمل śeml & śemel. Parvæ pluviæ opera diſgregata etiam collecta, conjuncta. Gol. ¶ يمن اشمال غزات ايله iümnī eśmālī ghuzāt ile. Felici opera ſtrenuorum militum. Sæ. Mediante la buona diligenza, & il gran valore de' Guerrieri fedeli. Br.

اشمال iśmāl. a. V. [4. a شمل] 1) Septentrionalem ſubire ventum. 2) Dare alicui operimentum totius corporis. 3) Parare ovi ſaccum شمال śimāl dictum. 4) Decerpere proventum. 5) Dactylis ſpoliare palmam exigua relicta parte. 6) Dimidiam gregis partem uſque 30. prægnantem reddere admiſſarium camelum, ſi totum, tum اقام ykmām dicitur. 7) Amicire, totumque ſe operire aut involvere ſua veſte. Gol.

اشمام iśmām. a. V. [4. a شم 1) Olfacere. 2) Inclinare in aliquam partem. 3) Porrigere manum. 4) Elato capite faſtum præſeferre. Wan.

اشمط üśmüt. a. part. Nigris canos intermixtos capillos habens. Wan.

اشمعلال iśmy̆lāl. a. V. [4. a شمعل] Poſt deproperatam rei alicujus petitionem diſcedere. Wan.

آشمق āśmak. t. V. 1) Superare, transcendere montem c c. ac. 2) Transgredi, excedere. c c. ab. Paſſare, trapaſſare. ¶ باشدن آشمق baśtan āśmak. In caput venire, accidere homini aliquid. Occorrere Eb. دريای بلا طاشدي و امواج محنت باشدن آشدي deriāī belā taśty we emwāğī myhnet baśtan āśty. Exundavit mare tribulationum, caputque ſuperarunt fluctus calamitatis. Inondò il mare dell' afflizzioni, & l'onde delli mali, & miſerie anno ſorpaſſato la teſta. Eb. طوفان آشوب باشدن آشدي tūfānī āśūb baśtan āśty. Diluvium morborum ſuperavit, tranſcendit caput ejus. Il diluvio di mali ſormontò il ſuo capo. Br. Sæ. امواج بلا باشدن آشمدين emwāğī belā baśtan āśmadin. Antequam fluctus malorum caput ſuperaverint. Avanti che l' onde de mali, ci haueſſero oppreſſo.

اشمك eśmek. t. V. 1) Comitari, pari paſſu incedere. 2) Amplo paſſu, celeri greſſu incedere. Andar inſieme, caminar di buon paſſo. ¶ ير اشمك ier eśmek. برزيدن berzīden. p. Occare. Marreggiare, erpiegare. ير اشمك ier eśmek اياقلر ايله طپراق كرويه اتمق ajaklerile toprak girüje atmak. Terram pedibus ſcalpendo rejicere, h. e. rimari terram, ſcalpere. Raſpare, ſgraffiare, طاوق اشر tauk eśer. Ruſpatur gallina. La Gallina raſpa.

اشمك iśemek. t. V. honeſtius صو دوكمك ſu dökmek. بول bewl. a. Mingere, urinam reddere. Piſciare, orinare.

اشمل eśmel. a. compar. Amplior, perfectior. Più ampio, perfetto. Sæ.

اشمل eśmül. a. n. ſ. pl. a شمال śimāl. Siniſtræ manus. Wan.

اشموم üśmūm. a. n. prop. Nom. duorum pagorum Aegypti.

اشمه eśme, vel aśma. t. n. ſ. 1) Rivus. 2) ſcaturigo, fons. ¶ خوشكوار اشمه‌لر و خوش آينده چشمه‌لري بي پاياندر chośgüwār eśmeler we choś ājende ćeśmeleri bipājāndür. Rivi limpidi, nec non fontes grati ejus infiniti ſunt. Sono infinite le acque ſue ſaporite, & i fonti piacevoli. Br.

آشميد āśmūd. p. n. ſ. contract. ab آشاميد āśāmīd. Potatio. Ferh.

اشمئزاز iśmizāz. a. V. [11. a شمز] 1) Retineri, impediri. 2) Timeri. Wan.

اشن eśen. p. n. ſ. 1) Inverſa veſtis. 2) pro كالك kālek. Pepo immaturus. Ferh.

آشنا aśinā. p. n. ſ. بلش biliś. t.)(بيگانه bīgāne p.) Notus, amicus. Conoſcente, amico. ¶ آشنا و بيگانه āśinā wü bīgāne. Noti & ignoti. Conoſcenti, e non conoſciuti. Sæ. مذاق آشنا mezāk āśina. Guſtandi peritus. Di guſto delicato. Sæ. سداد آشنا ſedād āśinā. Recto aſſuetus. Che conoſce il dritto. Ik. معني آشنا mæᵃnā āśina. Myſteria intelligens. Intelligente delli miſteri. Ik. آشناسي اول āśināſi ol. Notitiam contrahere cum aliquo. Far conoſcenza, ò farſi amico.

آشنا āśina. p. 1) n. ſ. i. q. شنا sinā. Natatio. Nuoto, nuotamento. 2) part. Natans. Ferh.

اشنا eśna. a. n. ſ. Gemma magni pretii. Gemma, pietra prezioſa. Ferh.

آشناب aśināb. p. n. ſ, i. q. آشنا āśinā. Notus, amicus. Ferh.

آشناد āśinad. p. n. ſ. 1) Vigeſimus ſextus dies menſis ſolaris. 2) Vigeſimus ſecundus dies quadrageſimæ. Caſt.

اشناد iśnād. p. n. ſ. Vigeſimus ſextus dies menſis ſolaris. Ferh.

اشنافتن iśnaften. p. V. i. q. شنافتن śināften. 1) Audire, percipere 2) Intelligere.

اشناق eśnāk. a. n. ſ. pl. a شنق śenæk. Taliones pro inflicto vulnere. Wan.

اشناق iśnāk. a. V. [4. a شنق] 1) Loro conſtringere caput repleti utris. 2) Inſidendo camelo regere caput ejus capiſtro. 3) Elevare collum camelum. Wan. 4) Suſpendere utrem. 5) Capere, & exigere pænam talionis شنقا śenækæn, dictam. 6) i. q. تطاول tetāwul. Extendere. Gol.

آشنالق āśinālyk. t. n. ſ. Notitia, conſuetudo, familiaritas. Conoſcenza, amicizia. ¶ آشنالق ا aśinālyk e. Contrahere notitiam. Far conoſcenza, amicizia.

اشنان iśnān. a. V. [4. a شن] Spargere aquam. Wan.

اشنان üśnān. p. n. ſ. 1) Herba Alkali. 2) Cineres, qui inde conficiuntur. ¶ اشنان و صابون ايله üśnānü ſabūn ile. Alcali, & ſmegmate elui non poteſt. Ik.

آشناو āśnaw. p. n. ſ. Natator. Nuotatore. Ferh.

آشناه āśnāh. p. n. ſ. Natatio. Nuoto. Ferh.

آشناي āśināj. & آشنايي āśināji. p. n. ſ. 1) pro آشناه āśnāh. Natatio. 2) Notitia, familiaritas, conſuetudo.

اشنب eśneb. a. part. Dentes nitidos, osque recens habens adoleſcens. V. شانب

اشنة üśnet, & üśne. a. p. n. ſ. Muſcus, ſive arboreus, ſive aquaticus, ſive petræus. Gol. Caſt.

اشندرمق aśindürmak. t. V. Terere, atterere. Far lograre, ammaccare.

اشنع eśnæᵃ. a. compar. Deformior, fœdior. Pio brutto. Tef.

اشنمش āśinmiś. t. part. Attritus, conſumptus. Lograto, uſato.

آشنمق āśinmak. t. V. paſſ. Teri, atteri. Eſſer lograto, lograrſi.

آشنود āśnūd. p. n. ſ. Dies ſecunda ex quinque diebus, quæ ايام مشترقه ejāmī müśtereka, ſeu dies adjectitiæ dicuntur in æra Ieșdegirdica. Ferh.

اشنود eśnūd. p. n. ſ. i. q. præcedens. Ferh.

اشنود eśnūd, & اشنوند eśnewend. p. 1) n. ſ. i. q. præced. 2) V. 3. perſ. ſing. & pl. præt. Audivit, & audiverunt. Ferh.

اشنود üśnūd. p. imperat. verbi. Audi. pro بشنو biśinow. Ferh.

اشنوسه üśnūſe, & اشنوشه eśnūśe, vel üśnūśe. p. n. ſ. Sternutatio. Starnuto. Ferh.

اشنونة üśnūnet. a. n. prop. Caſte li Andaluſiæ. Gol.

آشنه aśine. p. n. ſ. 1) pro آشنا āśinā. Natatio. Nuoto. 2) pro اشنة üśnet. Muſcus. Moſchio. Caſt.

اشنه üśne. p. n. ſ. 1) pro اشنان üśnān. Herba Alkali. 2) Muſcus, ſive arboreus, ſive aquaticus. Ferh.

اشني üśnā. a. n. prop. 1) Nom. pagi Thebaidos in Aegypto. 2) Caſtellum quoddam Andaluſiæ. Gol.

اشنيدن iśnīden. p. V. pro شنيدن śiniden. Audire. Sentire. Ferh.

آشو āśuw. p. n. ſ. 1) Calamitas. 2) Noxa. 3) perturbatio. Ferh.

آشو āśu, & آشو طاشي aśu taśi t. n. ſ. كل سرج gilī sürch. p. Rubrica. Terra roſſa. ¶ آشو بوياسي aśu bojāſi. Color inde factus, quo tinguntur muri, aut parietes.

اشواء iśwāe. a. V. [4. a شوا] 1) Cibare aliquem, pec. aſſata carne. 2) Reſiduum manere aliquid e prandio vel cæna. Wan.

اشواط eśwāt. a. n. ſ. pl. a شوط śæwt. Curricula, vices.

اشواق eśwāk. a. n. ſ. Pl. a شوق śewk. Deſideria, cupidines. Deſiderj, affetti.

اشواك iśwāk. a. V. [4. a شوك] Multis ſpinis conſitam eſſe arborem, dactylum. Wan.

اشوال eśwāl. a. n. ſ. pl. a شول śewl. Parvæ portiones aquæ in fundo utris reſiduæ. Wan.

آشوب āśūb. p. n. ſ. فتنه fitne a. قرشقلق kariśiklyk, & دكز موجي den-yz mewğī t. 1) Terror. 2) Aerumna, infortunium. 3) Diſcordia. 4) Perturbatio. 5) Furca igniaria. 6) Rutabulum. 7) Procella, ſeu fluctus maris. Spavento, danno, tempeſta, fortuna di mare. 8) part. comp. ab آشفتن aśüften. Turbator, impoſtor, & fugax. Turbatore, im impoſtore, & fugace.

آشوب انكيز āśūb engīz. p. n. ſ. comp. Turbarum excitator. Turbatore. Ferh.

آشور āśūr. p. n. prop. Aſhur. Nom. fluminis ad urbis Cash ſeptentrionem decurrentis. Caſt.

اشور üśūr. a. n. ſ. 1) pl. a اشر üśr. Dentes pulchri, pec. anteriores. 2) pl. a اشر iśr. Spinæ, ſeu ſpinoſæ & ſerratæ partes crurum locuſtæ.

اشوردن āśürden. p. V. Depſere ſubactam farinam. Ferh.

آشوري āśüri. t. adv. Trans, ultra. Di là, paſſato. ¶ طاغ آشوري dagh āśürü. Trans

montem, ultra montem. *Di là del monte, paſſato il monte.* اوچ ديوار آشوري *üć dīwār āśüri.* Per, trans tres muros. *Traverſate tre muraglie.* بر كون آشوري *bir gün āśüri.* Alterno die. *Un giorno sì un giorno nò, terzano.* نهر طونه آشوري كچوب *nehrī tuna āśüri gećiüp.* Trajecto flumine Danubio. *Paſſato il Danubio. Ll.* صولنق آشوري كتوررلر ايكن *ſolnyk āśüri getürürler iken.* Cum tranſire facerent per oppidum Solnok. *Facendoli paſſar per ſolnok.* آشوري ايدجي *āśüri idigi.* Transgrediens, exceſſivus, & affectatus. *An.*

اشوس *eśwes.* a. *part.* 1) Qui limis obtuetur. 2) Strenuus. *Che guardaſtorto, & valoroſo.*

اشوص *eśwæſs.* a. *part.* Qui oculis nictat. *Wan.*

اشوع *eśwæ*ˣ a. *part.* Horridiore coma præditus.

آشوغ *āśūgh.* p. *n. ſ.* Ignotus *homo*, *vel res* ignota. *Ferh.*

آشوفتكي *āśūftegī.* p. *n. ſ.* Inquietudo cordis. *Caſt.*

آشوفتن *āśūften.* p. *V. i. q.* آشفتن *āśüften.* Conturbari mente. *Ferh.*

آشوفته *āśūfte.* p. *part. pro* آشفته *āśüfte.* Turbatus animo. *Ferh.*

اشوق *eśwæk.* a. *part. pl.* شوق *śūk.* Amore flagrans.

آشوق *āśuk.* t. *n. ſ. vul.* اشق *vel* اشيق *aśik.* 1) Poples. 2) Ludus, qui fit oſſiculis poplitum vervecinorum. ¶ اشق اوينمق *āśik oinamak.* Ludere oſſiculis poplitum.

آشون *āśūn.* p. *n. ſ.* Rutabulum. *Paletta.* ¶ چوب تنور آشون *ćiopī tennūr āśūn.* Lignum furnum ignemque in eo movens proruenſque, rutabulum. چوب شراب آشون *ćiopī śerāb āśūn*, lignum quo movetur, permiſceturque vinum. *Caſt.*

اشوه *eśweh.* a. *part.* 1) Qui cito oculum defigit in rem, eamque obſervat. *Wan.* 2) Deformis. 3) Oculo malignus, eoque nocens.

اشه *eśeh* & *uśeh.* p. *n. ſ.* 1) Herba. 2) *i. q.* اشق *eśuk.* Hamoniacum. *Ferh.*

اشهاد *eśhād.* a. *n. ſ. pl. a* شاهد *śāhid.* Teſtes. *Gol.*

اشهاد *iśhād.* a. *V.* [4. *a* شهد] 1) Teſtem adhibere. *Prender a teſtimonio.* 2) Præparare negotium. 3) Semen genitale provenire *in homine. Wan.* 4) Teſtari. *Far teſtimonianza. Tef.*

اشهار *iśhār.* a. *V.* [4. *a* شهر] Conſiſtere *in aliquo loco* per ſpatium unius menſis. *Wan.*

اشهب *eśheb.* a. *part.* 1) Albus, cinereus *camelus*, *mulus.* 2) Pruinoſus *dies*, & *cum venti frigidiores flant.* 3) Candeſcens, & ex nigro album factum *ferrum. Wan.* 4) Clara *nox.* 5) Armis fulgens *legio.* 6) Limata, atque nitens *cuſpis.* 7) Sterilis *annus. Gol.* ¶ اشهب ادهم *eśhebü edhem.* Subniger, ſpadiceus *equus.* اشهب لخضر *eśhebü æchzær.* Subviridis.

اشهباب *iśhibāb.* a. *V.* [9. *a* شهب] 1) Caneſcere. 2) *In agro jam exſiccato* humida adhuc hinc inde manere loca. *Wan.*

اشهد *eśhedü.* a. *V.* 1. *perſ. præſ. temp.* Profiteor. *Profeſſo.* ¶ اشهد ان لا اله الا آلله *eśhedü en lā ilahe illāllāh.* Profiteor non eſſe alium Deum præter verum Deum. *Ita incipit profeſſio fidei Mohammedanæ.*

اشهر *eśher.* a. *part. comp.* Celebrior, vulgatior. *Più celebre, noto.* ¶ الاشهران *eleśherāni.* Tympanum, & vexillum, *Gol.*

اشهر *eśhür.* a. *n. ſ. pl. a* شهر *śehr.* Menſes. *Meſi.* ¶ اشهر معلومات *eśhüri mæˣlūmāt.* Menſes noti, *nempe* quatuor menſes شوال *śewāl.* ذو آلقعده *zül-kæˣde.* ذو آلحجه *zül-hyğğe*, & محرّم *mühærrem. Gol.*

اشهل *eśhel.* a *part.* Cujus pupilla oculi ex nigro magis ad cæſium colorem vergit. *Wan.*

اشهي *eśhā.* a. *part.* Magis appetens, & cupidus. *Più voglioſo, e bramoſo.*

اشهيباب *iśhībāb.* a. *V.* [11. *a* شهب] 1) Caneſcere. 2) *In agro exſiccato* manere quædam loca humida. *Wan.*

اشي *eśā*, *eśen.* a. *n. ſ. i. q.* غرّة آلفرس *ghürretülferes.* Macula alba ſeu orbiculus candidus *in fronte equi. Gol.*

اشي *eśi.* a. *V. act.* [5. F.] Fingere, comminiſci *dictum. Gol.*

اشي *eśi.* a. *V. act.* [2. F.] Neceſſe habere. *Gol.*

اشي *iśā.* a. *n. prop.* Iſai, pater Davidis Regis, & Prophetæ. *Gol.*

اشيّ *üśejj.* a. *n. prop.* 1) Nom. vallis *in Arabiæ provincia Jemama.* 2) Palma parvula. *Gol.*

آشيا *āśijā.* p. *n. ſ.* Nidus. *Ferh.*

آشيا *āśijā.* p. *adj.* & *partic.* 1) Similis. 2) Sicuti. *Caſt.*

اشيا *eśjā.* a. *n. ſ. pl. a* شي *śei.* Res. *Coſe, robbe.*

اشيّا *uśejja.* a. *n. ſ. pl. mult. ab* اشاوي *eśawi.* Res. *Coſe, robbe. Gol.*

اشيّا *uśejja.* a. *n. ſ. Dimin. pl. a* شي *śei.* Reculæ. *Coſerelle, coſerelline. Gol.*

اشياخ *eśjāh.* a. *n. ſ. pl. a* شيخ *śejch.* Seniores, doctores. *Gol.*

اشياع *eśjāˣ.* a. *n. ſ.* 1) *pl. a* شيع *śejˣ.* Quantitates, partes. 2) *pl. pl. a* شيع *śijæˣ.* Similes, ſocii, aſſeclæ. *Quantità, parti, & ſimili, compagni, dipendenti, ſeguaci.* ¶ اتباع و اشياعني احضار ايدوب *etbā-ü eśjā-ỹni ihzār idüp.* Accerſitis miniſtris, & aſſeclis ſuis. *Avendo fatto venire ſuoi miniſtri, e dipendenti. Sæ.*

آشيان *āśijān.* p. *n. ſ.* 1) Nidus *Nido.* 2) Patria. ¶ آستان سعادت آشيان *āſitānī ſe-ādet āśijān.* Feliciſſima porta, *q.* nidus felicitatis. جنّت آشيان *gennet āśijān. q.* Nidus paradiſi, pie defunctus. *Che ſia in gloria, di glorioſa memoria. V.* دوران

آشيانه *āśijāne.* p. *n. ſ.* 1) Nidus. *Nido.* 2) Tectum. *Tetto.* ¶ آشيانه قورمق *āśijāne kūrmak.* Nidificare. *Farnido.*

آشيب *āśīb.* p. *n. ſ.* 1) *pro* آسيب *āśīb.* Colliſio, ictus. 2) Aerumna. 3) Trepidatio. *Ferh.*

اشيب *eśjeb.* a. *part.* 1) *pl. a* شيب *śīb.* Cani albive *capillo.* 2) *n. ſ. pl. a* شيب *śīb.* Montes nive candicantes. 3) Vox, quæ e labiis camelorum editur inter bibendum. *Vide fæm.* شيبا *śejbā.*

اشير *eśjür.* a. *n. ſ. pl. a* شير *śejr.* Dies ſaturni. *Gol.*

اشيرة *eśīret.* a. *n. ſ. prop.* Nom. oppidi in Mauritania. *Gol.*

آشيكاه *āśīgāh.* p. *n. ſ. i. q.* آب خانه *āb chāne.* Latrina. *Caſt.*

اشياوات *eśjāwāt.* a. *n. ſ. plur. a* شي *sej.* Res. *Coſe, robbe. Gol.*

اشيم *eśjem.* a. *pl. a part.* شيم *śim.* a. Nævo nigriore aliave naturæ nota præditi. *Wan.*

اشيم *eśjem.* a. *n. ſ. pl. a* اشيم *śīm.* Piſces certæ alicujus ſpeciei. *Gol.*

اشيمان *eśimān.* a. *n. prop.* 1) Nom. duorum locorum. 2) Viri alicujus *in Arabia. Wan.*

اشيه *eśjeh.* a. *part.* 1) Inhoneſtior, turpior 2) *part. pro* اوشي *ewśā*, Varii coloris pilos habens *homo*, *ita uti* ابلق *eblæk*, *de equo*, & اذرا *ezrā*, *de capro dicitur. Gol.*

اشيق *aśīk.* t. *n. ſ.* Caſſis. *V.* اشيق & اشوق *Gol.*

آشين *āśīn.* p. *n. ſ.* Coquus, *pro* آشپز *āśpez. Caſt.*

آشيهه *āśīhe.* p. *n. ſ.* Hinnitus *equi. L'annitrire del cavallo. Ferh.*

اشيهه *eśihe.* p. *n. ſ. Idem q. præc. Ferh.*

اصّ *yſs.* a. *n. ſ.* 1) *i. q.* اصل *æsl.* Radix, immum rei. *Radice. Wan.* 2) *i. q.* اسّ *iſs.* Fundamentum. *Gol.*

آصا *āſā.* t. *part. etiam* آصه *āsa.* & آصي *āſi.* Suſpenſum. ¶ آصا قومق *āsā komak.* Suſpendere, ſupendendum ponere.

اصآب *isāeb.* a. *V.* [4. *a* صاب] Multas in capite habere lendes. *Aver la teſta piena di lendini. Wan.*

اصابت *ysābet.* a. *V.* [4. *a* صوب] 1) Contingere. 2) Afflictionem pati. 3) Recte, & probe loqui. 4) Pervenire facere ſagittam ad ſcopum. *Toccare, eſſer afflitto, parlar rettamente, far pervenire. Wan.*

اصابت *ysābet.* a. *n. ſ.* 1) Rectituto. *Drittura.* 2) Contagium, infectio. 3) Læſio. *Contagione infezzione. Ik.* ¶ اصابت تدبير اوزره *yſābetī tedbīr üzre.* Juxta rectitudinem conſilii. *Sæ. Secondo l'ottimo ſuo giudizio Br.* افكار اصابت مدارلري *efkāri ysābet medārleri.* Conſilia eorum recta. *Li loro prudenti conſegli Sæ.* ، اصابت *ysābet* •. Contingere, ſcopum attingere, recte dicere. *Toccare, arrivare, parlar rettamente c c d. Sæ. Item* Inficere, lædere, pervenire facere. *Infettare, e far pervenire. Ik.* اصابت قرين *ysābet kærīn, comp.* Rectus. *V.* رزين

اصابع *æsābyˣ.* a. *n. ſ. pl. ab* اصبع *æsbæˣ.* Digiti. *Diti.* ¶ غايت اصابع *ghāietī æsābỹˣ* Auricularis digitus. *Bob.*

اصابل *æsābil.* a. *n. ſ. pl. ab* اصطبل *yſtæbil.* Stabula. *Stalle.*

اصابيع *æsābỹˣ.* a. *n. ſ. pl. ab* اصبع *æspæˣ.* Digiti. *Diti.*

اصاحيب *æsāhỹb.* a. *n. ſ. pl. pl. a* صاحب *ſāhyb.* Socii, amici. *Wan.*

اصاخة *isāchæt.* a. *V.* [4. *a* صوخ] Auſcultare. *Sentire. Wan.*

اصاد *ysād.* a. *n. ſ.* Locus cavus inter montes, *in quo reſtagnat aqua.* ¶ ذات آلاصاد *zātül-ysād.* Nom. loci, & ſtadium quod æquat centum ſagittæ jactus. *Gol.*

اصادق *æsādyk.* a. *n. ſ. pl. a* صديق *ſædyk.* Amici. *Gol.*

اصار *ysār.* a. *n. ſ.* Funis brevior, *quo interior pars tentorii alligatur paxillo Gol. V.* ايصر *ejſær.*

اصارة *isāret.* a. *V.* [4. *a* صور] Propenſum reddere, deſiderio afficere. *Wan.*

اصارم *æsārim.* a. *n. ſ. pl. a* صرم *ſyrm.* Plures contiguæ domus, vici. *Wan.*

اصاطل *æsātyl.* a. *n. ſ. pl. ab* اصطبل *ystæbl.* Stabula. *Stalle.*

اصاغر *æsāghyr.* a. *compar. pl. ab* اصغر *æsghær.* Minores.

اصافة *yſāfet.* a. *V.* [4. *a* صيف] 1) In ſenectute gignere *prolem.* 2) Incidere in æſtatem. 3) Avertere malum *ab aliquo. Wan.*

آصال *āsāl.* a. *n. f. pl. ab* اصيل *æsyl.* Tempora, *etiam* tempus veſpertinum, *proprie ab Ikindi, ſeu hora veſperarum uſque ad occaſum ſolis.* ¶ بالغدوّ والآصال *bilghudūwwi wel āsāl.* Mane, & veſperi. *Mattina, e ſera.*

اصالت *ysālet,* & *f. esālet.* a. *n. f. ab* اصل *asyl.* 1) Firmitas, conſtantia. 2) Soliditas judicii. *Fermezza, coſtanza, e ſodezza di giudicio. Ik.*

اصالتدن *esāletten.* t. *adv. uſit.* 1) Firmiter, firmo, ac deliberato animo. 2) *q.* Principaliter. 3) Propria authoritate. 4) Integre, totaliter. *Deliberatamente, di propria autorità,* & *totalmente.*

اصّالح *iſsālyh.* a. *V.* [8. *a* صلح] Inire pacem. *Far pace. Wan.*

اصالف *æsālif.* a. *n. f. pl. ab* اصلف *æslef.* Loca dura. *Gol.*

اصباء *isbāe.* a. *V.* [4. *a* صبا] Extendere digitum in *paropſidem. Wan.*

اصباء *isbāe.* a. *V.* [4. *a* صبي] 1) Parere puerum. 2) Verſus ventrum tenere *faciem. Wan.* 3) Dementare *aliquem* amore. *Gol.*

اصباب *æsbāb.* a. *n. f. pl. a* صبب *ſæbeb.* Loca declivia. *Gol.*

اصباح *æsbāh.* a. *n. f. pl. a* صبح *ſubh.* Matina tempora. *Gol.*

اصباح *isbāh.* a. *V.* [4. *a* صبح] 1) Mature venire. 2) Evigilare. 3) Evadere *doctum. Wan.*

اصبار *æsbār.* a. *n. f. pl. a* صبر *ſybr.* Nubes albæ. *Wan.*

اصّبار *iſsybār.* a. *V.* [8. *a* صبر] Patientiam præſeferre. *Wan.*

اصباغ *æsbāgh.* a. *n. f. pl. a* صبغ *ſybgh.* Colores, tincturæ. *Wan.*

اصبح *æspæh.* a. *V.* 3. *p. præt. perf.* Factus eſt, evaſit. *Verbum hoc eſt unum ex illis verbis, quæ ab Arabum grammaticis deficientia ſeu* افعال آلنّاقصة *efʿālin-nākyſſet appellantur: quorum proprietas eſt, ut collocent ſubjectum in caſu* رفع *refæʿ ſeu recto,* & *prædicatum in caſu obliquo, ſeu* نصب *næsp, dicto.* ¶ اصبح زيدٌ غنيًّا *æsbæhe zejidun ghænīān.* Zeidus dives evaſit. *Wan.*

اصبح *æspæh.* a. 1) *part. fæm.* صبحا *ſæbhā.* Niger ad rubrum vergens. 2) *Metaph. cum artic.* الاصبح *el-æſpæh.* Leo. 3) Capillus albedinem rubedine a natura permixtam habens.

¶ ذو اصبح *zū æſpæh.* Nomen regis Arabiæ felicis.

اصبحي *æſpæhi.* a. *n. f.* Locus, ubi fuſtigantur culpabiles. *Wan.*

اصبرة *æſperet.* a. *n. f.* Pecudes, & cameli læte, libereque vagantes. *Gol.*

اصبع *æſpæʿ*, *yſpæ*, *æſpiʿ*, *yſpiʿ*, *uſpæʿ*, & اصبوع *uſpūʿ.* a. *n. f. Comm. gen. pl.* اصابع *æsābiʿ*, & اصابيع *æsābīʿ.* 1) Digitus. 2) Benefactum, benemeritum. ¶ مغلّ الاصبع *mughyllūl-æſpæʿ.* Perfidus. هرمس اصابع *hermesi æsābiʿ*, hermodactyli.

اصبغ *æſpægh.* a. *part.* 1) Anteriores pedes, caudæque extremitates albas habens *equus. Wan.* 2) Candicante cauda *avis.* 3) *n. f.* Ingens torrens, *ſeu* aquæ fluxus. *Gol.*

اصبوحة *ŭſpūhæt.* a. *n. f.* Mane, aurora. *Wan.*

اصبهان *yſpæhān,* & اصفهان *yſfehān.* p. *n. prop.* Iſpahan, *Parthiæ metropolis.*

اصبي *æſpī*, & اصبية *æſpȳjet.* a. *n. f. pl. a* صبي *ſæbī.* Pueri, adoleſcentuli.

اصتّة *pro* اصطّة *ŭstummet.* a. *n. f.* 1) Major rei pars. 2) Confluxus. 3) Medium rei. *Gol.*

اصحّ *asæhh.* a. *comparat.* Verior magis & maxime authenticus. *Il più certo, più vero,* & *autentico. Tef.*

اصحاء *ishāe.* a. *V.* [4. *a* صحا] 1) Sudum eſſe *cœlum.* 2) Incidere in tempus ſerenum. *Wan.*

اصحّاء *æsyhhā,* & اصحّة *æsyhhæt.* a. *n. f. pl. a* صحاح *ſæhāh, vel* صحيح *ſæhȳh.* Sani, incolumes.

اصحاب *æshāb.* a. *n. f. pl. a* صاحب *sāhyb.* Domini, poſſeſſores, amici, ſocii, familiares, incolæ. *Padroni, amici, compagni, abitanti.* ¶ اصحاب جاه *æshābi giāh.* Poſſeſſores dignitatum, dignitate eminentes. *Signori di dignità, coſtituiti in dignità. Sæ.* اصحاب دولت *æshābi dewlet.* Magnates. *Li grandi. Sæ.* بعض اصحاب روايت *bæʿzȳ æshābi riwājet.* Quidam hiſtorici, aut narratores. *Alcuni iſtorici, o autori. Sæ.* اصحاب قصص *æshābi kysæs. Idem Sæ.* اصحاب تواريخ *æshābi tewārīch.* Chronographi. *Scrittori di croniche. Sæ.* اصحاب تدبير *æshābi tedbīr.* Prudentes conſiliarii. *Saggi, prudenti miniſtri. Sæ.* اصحاب سيوف *æshābi sūjūf.* Milites, armati. *Spadaccini. Sæ.* اصحاب بدع وضلالت *æshābi bid-ū wü zælālet.* Novatores, & devii. *Novatori, e diſuiati. Sæ.* اصحاب اعتبار *æshābi yʿtibār.* Aeſtimati, honore habiti. *Li uomini ſtimati,* & *onorati. Sæ.* اصحاب فهوم *æshābi fūhūm.* Intelligentes, ſagaces. *Intelligenti. Sæ.* اصحاب مناصب وارباب مراتب يرلو يرنده مقرّردر *æshābi menāsyb, we erbābi merātib ierlü ierinde mukærrer dür.* Præfecti, magiſtratus quiſque in ſuo confirmantur officio. *Sæ. Li officiali, e magiſtrati ſono confermati ne' loro priſtini gradi,* & *ufficii. Br.* اصحاب نفاق *æshābi nifāk.* Impii, infideles. *Infedeli, maluaggi, falſi. Sæ.* اصحاب گزين *æshābi güzīn.* Selecti, primarii ſocii *Mohammedis. Li principali, e più intimi compagni di Moammede. Tef.* آل واصحابي *ālü æshābi.* Proles, ac poſteri, & ſocii *Mohammedis. La prole, li diſcendenti, e li compagni di Moammete.* اصحاب اخبية وخيام *æshābi æchbȳje wü chyjam.* Incolæ tentoriorum, *ſeu* qui morabantur in eis. *Che dimoravano ſotto le tende, e padiglioni. Sæ.* اصحاب النّار *æshābün nār.* Incolæ ignis, *ſeu* damnati. *Li dannati.* اصحاب جحيم *æshābi gæhym. Idem* Incolæ inferni. *Li dannati.*

اصحاب *yshāb.* a. *V.* [4. *a* صحب] 1) In ſocium, familiarem adſciſcere *aliquem.* 2) Obedientem fieri *camelum* antea refractarium. 3) Puberem fieri *filium.* 4) Moſchum innatare aquæ. *Wan.*

اصحاح *yshāh.* a. *V.* [4. *a* صحّ] Reſtitui ſanitati. *Wan.*

اصحب *æshæb.* a. *part.* Ex albo ad rubedinem vergens *aſinus. Gol.*

اصحر *æshær.* a. *part. fæm.* صحرا *sæhrā. i. q. præced. Gol.*

اصحم *æshæm.* a. *part.* Ex nigro ad flavum vergens. *Wan.*

اصحمة *æshæmet.* a. *n. f. prop.* Nom. viri alicujus. *Wan.*

اصحيرار *yshīrār.* a. *V.* [II. *a* صحر] Areſcere ac rubeſcere *herbam. Wan.*

اصحيمام *yshīmām.* a. *V.* [II. *a* صحم] Flaveſcere *gramen. Wan.*

اصخاد *yschād.* a. *V.* [4. *a* صخد] 1) Caleſieri, candere. *Wan.* 2) Apricari chamæleontem. *Gol.*

اصدأ *æsde.* a. *part. fæm.* صدآ *ſædā.* Niger mixta rubedine. *Wan.*

اصدا *æsdā.* a. *n. f. pl. a* صدا *ſædā.* Voces, ſoni.

اصداء *ysdāe.* a. *V.* [4. *a* صدو] 1) Sonum, vocem edere. *Wan.* 2) Mori. *Gol.*

اصداد *ystād.* a. *V.* [4. *a* صدّ] 1) Avertere, prohibere. 2) Sanioſum ac purulentum eſſe *vulnus. Gol.*

اصدار *aſtar, erroneè pro* استر *aſter.* t. *n. f.* Subductura. *V.* استر

اصدار *yſtār.* a. *V.* [4. *a* صدر] 1) Producere, in medium proferre. 2) Prodire, oriri. *Far vedere, e farſi vedere. Ll.*

اصداغ *æſtāgh.* a. *n. f. pl. a* صدغ *ſudgh.* Tempora, *Tempia, parte della faccia tra l' occhio,* & *l' oreccia.*

اصداف *æſtāf.* a. *n. f. pl. a* صدف *ſædef.* Conchæ. *Conche.*

اصداف *ysdāf.* a. *V.* [4. *a* صدف] 1) Flectere. 2) Averti. *Wan.*

اصداق *æſtāk.* a. *n. f. pl. a* صدق *ſydk.* Veritates, veracitates. *Verità, ſincerità. Sæ.*

اصداق *ysdāk.* a. *V.* [4. *a* صدق] Conſtituere dotem *virgini tempore nuptiarum. Wan.*

اصدة *ŭsdet.* a. *n. f.* 1) Induſii (قيص *kæmȳs*) minoris genus *quod induunt ſub veſte.* 2) Induſium *quod puellulæ induunt. Gol.*

اصدر *æſter.* a. *part.* Pectoroſus, magno pectore præditus. *Gol.*

اصدغان *æſtæghāni.* a. *n. f. dual.* Venæ duæ temporales. *Gol.*

اصدف *æsdef.* a. *part.* Femora ſibi invicem propinque, ungulas vero ab invicem diſtantes, & juncturas diſtortas habens *equus. Wan.*

اصدق *æſtæk.* a. *compar.* Veracior. ¶ اصدق آلقايلين *æſtækul kāilīn.* Veraciſſimus loquentium *Deus. Il più verace di tutti quelli, che parlano. Tef.*

اصدقا *æſtykā.* a. *n. f. pl. a* صديق *ſædȳk.* Amici veri. *Veri amici. Ik.*

اصدى *æſtā.* a. *part.* Gnarus camelorum, & *eorum quæ ad illos pertinent. Gol.*

اصر *æsr.* a. *V. act.* [3. F.] 1) Includere. 2) Frangere. *Wan.* 3) [2. F.] Propenſum reddere. *Gol.*

اصر *yſr.* a. *n. f.* عهد *æht.* a. & ذنب *zenb.* a. 1) Pactum, fædus. 2) Peccatum, delictum. 3) Gravitas, onus. *Gol.*

اصر *uſur.* a. *n. f. pl. ab* اصار *yſār.* Funes breviores, *quibus interior tentorii pars alligatur paxillo. Gol.*

اصراب *ysrāb.* a. *V.* [4. *a* صرب] Dare. *Gol.*

اصراد *ysrād.* a. *V.* [4. *a* صرد] Pervenire facere *ſagittam* ad ſcopum. *Wan.*

اصرار *yſrār.* a. *V.* [4. *a* صرّ] Perſeverare, perſiſtere *pec. in malo. Perſeverare nel male. Ll.* ¶ اصرار ايله *yſrār ile.* Non intermiſſe, continuo, *in malam partem. Continuamente, ſenza intermiſſione. Ll.* كوچك گناه اصرار ايله كبير اولور بيوك گناه استغفار ايله صغير اولور *küčiük günāh yſrār ile kebīr olur, büiük günāh īſtyghfār ile ſæghȳr olur.* Parvum (veniale) peccatum continuatione fit magnum, (lethale) magnum vero pœnitentia fit parvum. *Un peccato veniale col con-*

tinuarlo diventa mortale, & il mortale con la penitenza diventa veniale. *Tef.* اصرار ا e. Perſiſtere, perſeverare *in malo*, habitum contrahere. *Perſeverare, ò mai tralaſciare.* اصرار اراسن كسبوب و معصيت ا *yſrāri mæ*ˣ*ſyiet* e. ندامت ايلميوب كناهي دايم اشلمك *araſin keſmeiüp we nedāmet eilemeiüp günahī dāīm iſlemek* Perſiſtere in peccato. *Perſeverare nel peccato.* اضرار مقامنده اصرار و آزار محلنده استقرار ايدوب *yzrār mækāminde yſrār, we āzār mæhællinde iſtykrār idüp.* Perſiſtebat in eo infeſtando, moleſtia afficiendo. *Non ceſſo mai d' infeſtarlo, e travagliarlo. Sæ.*

اصراف *æſrāf.* a. *n. ſ. pl. a* صرف *ſærf.* Expenſæ, mutationes, viciſſitudines *fortunæ. Speſe, & mutazioni, viciſſitudini.*

اصراف *yſrāf.* a. *part. i. q.* اقوا *ykwā.* Cum differunt vocales in poſtremis verſuum ſyllabis, in quibus conſiſtit. *Gol.*

اصرام *æsrām.* a. *n. ſ. pl. a* صرم *ſyrm.* Vici, pagi. *Wan.*

اصرام *ysrām.* a. *V.* [4. *a* صرم] *i. q.* اعدام *y*ˣ*dām*, & افتقار *iftykār.* 1) Deſtitutum, & egenum eſſe. 2) Appropinquare tempori reſecandorum ramorum *palmam. Wan.*

آصرة *āsyret.* a. *n. ſ.* 1) Affectus benevolentiæ, favor, *quicquid animum alicujus in alium propenſum reddit, ut* cognatio, affinitas, meritum, æquitas. *Gol.*

اصرة *ysret.* a. *n. ſ.* خويشي *chyſi.* p. Affinitas. *Gol.*

اصرة *æſyrret.* a. *n. ſ. pl. a* صرار *ſyrār.* Funiculi, *quo colligantur papillæ camelitis.*

اصرغان *yſyrghān.* t. *part.* Mordax, rapax. *Mordace, rapace.* ¶ اصرغان اوتي *yſyrghān oty.* Urtica. *Ortica.*

اصرم *æsrem.* a. *part.* Pauper, cui nulla familia. *Gol.*

اصرمان *æsremāni.* a. *n. ſ. dual.* 1) Corvus & lupus. 2) *metaph.* Dies & nox. *Wan.*

اصرمق *yſyrmak.* t. *V.* كزيدن *gezīden.* p. Mordere. *Morſicare, mozzicare.* ¶ پرمق اصرمق *parmak yſyrmak.* Digitum mordere *ex pœnitudine. Morderſi il dito, pentirſi.*

اصريجي *yſyrigi.* t. *part.* Mordens, mordax. *Che morde, mordace.*

اصطاتير *ystātīr*, & اصطتير *yſtætīr.* a. *n. ſ.* Stater. *Gol.*

اصطباح *yſtybāh.* a. *V.* [8. *a* صبح] Potum matutinum ſumere. *Wan.*

اصطبار *iſtybār.* a *V.* [8. *a* صبر] Habere patientiam *vel* ſimulare. *Aver pazienza, eſſer paziente. Ik.*

اصطبّة *yſtubbet.* a. *n. ſ.* Stupa, lini pars craſſior. *Gol.*

اصطبل *yſtæbyl* a. *n. ſ. pl.* اصابل *æsābil.* Stabulum. *Stalla. V.* آخور ¶ اصطبل دواب *yſtæbÿli dewāb.* Stabulum vilium animalium. *Stalla di ſozzi animali. Sæ.*

اصطحاب *yſtyhāb.* a. *V.* [8. *a* صحب] Colloqui inter ſe. *Ragionar inſieme. Wan.*

اصطخام *yſtychām.* a. *V.* [8. *a* صخم] Inſiſtere pedibus. *Star in piedi. Wan.*

اصطخر *yſtæchær.* p. *n. prop.* 1) Urbs antiquiſſima *jam olim a Perſici regni primordiis Regia*, perſepolis. *Gol. Caſt.* 2) Nomen Regionis. *Tef.*

اصطدام *yſtydām.* a. *V.* [8. *a* صدم] طوقشمق *dokuśmak.* t. Collidi, cornibus ferire ſe invicem. *Cozzare inſieme, cozzare. Wan.*

اصطر *üſtür.* p. *n. ſ.* Certum genus cardui, *Turcis* بوغه دكني *bugha dikeni dictum. Ferh.*

اصطراخ *yſtyrāch.* p. *n. prop.* Nom. antiquæ urbis *regni Perſiæ, & regiæ Darii Codomanni. Alias etiam* اصطخر *yſtæchær dicitur. Ferh.*

اصطرار *yſtyrār.* a. *V.* [8. *a* صر] طار اولـ *dār ol.* t. In anguſtum venire. *Eſſer ridotto alle ſtrette. Wan.*

اصطرك *yſturek*, & *yſtærk.* a. *n. ſ. i. q.* ميعة يابسة *mī-ætī jābiſe.* Styrax. *Storace. Gol.*

اسطرلابي *yſtærlābī.* a. *part.* Aſtrolabiarius, *ſeu* qui conficit aſtrolabia. *Gol.*

اصطرلاب *yſtærlāb.* a. *n. ſ.* Aſtrolabium. *V.* استرلاب

اصطفا *yſtyfā.* a. *V.* [8. *a* صفي] Eligere, ſeligere *ut melius. Scegliere, eleggere. Wan.*

اصطفاف *yſtyfāf.* a. *V.* [8. *a* صف] صف بغلمق *ſæf bæghlamak* t. Aciem inſtruere, in ordinem collocare. *Schierare, metter in iſchiéra. Wan.*

اصطفاق *yſtyfāk.* a. *V.* [8. *a* صفق] Commovere ſe. *Cambiar di luogo. Wan.*

اصطفلين *ystæflīn.* a. *n. ſ.* Paſtinaca. *V.* اصطفين

اصطكاك *yſtykāk.* a. *V.* [8. *a* صك] Collidere *genua*, vacillare. *Barcollare. Ik.* ¶ اصطكاك زند *yſtzkāki zened*, & *zend.* Colliſio, *ſeu* attritio ignitabuli. *Battimento di facile. Ik.*

اصطكمة *æſtækmet.* a. *n. ſ. i. q.* خبزة آلملة *chubzetül-mellet.* Panis ſubcineritius. *Gol.*

اصطلاء *yſtylāe.* a. *V.* [8. *a* صلأ] Calefacere ſe penes ignem. *Scaldarſi preſſo il fuoco. Wan.*

اصطلاح *yſtylāh.* a. *V.* & *n. ſ.* [8. *a* صلح] 1) Corrigere, rectificare. 2) *uſit.* Recte & correcte loquendi modus, phraſis, terminus elegans. *Ik. Fraſe, modo elegante di parlare.* ¶ اصطلاح معنيسي *yſtylāh mæ*ˣ*nīsī.* Senſus verus, non verbalis. *Senſo vero della fraſe.*)(لغت معناسي *lughæt mæ*ˣ*nāſi.* Significatio vocis literalis, verbalis ſenſus. *Senſo literale, ò ſignificazione literale.)* اصطلاح فقها *yſtylāhÿ fukæhā.* Modus loquendi apud legis peritos uſitatus. *Modo di parlare de' Legiſti. Ik.*

اصطلاحات *yſtylāhāt.* a. *n. ſ. pl. præcedentis.* Phraſes, modi loquendi. ¶ اصطلاحات منجم اوزره *yſtylāhāti müneǧǧim üzre.* Juxta modum loquendi Aſtrologorum. *Conforme a quello, che parlano gl' Aſtrologhi.*

اصطلاق *yſtylāk.* a. *V.* [8. *a* صلق] Stridorem edere inciſoriis dentibus *camelum. Wan.*

اصطلام *yſtylām.* a. *V.* [8. *a* صلم] Eradicare, exſtirpare funditus. *Wan.*

اصطمّة *uſtummet.* a. *n. ſ. i. q.* اسطمّة *üſtummet.* 1) Major *aut* media pars rei. 2) Congregatio ejus & confluxus. *Gol.*

اصطناع *yſtynā*ˣ. a. *V.* [8. *a* صنع] 1) Conficiendum dare. 2) Seligere. 3) Beneficium petere. *Wan.*

اصطناع *yſtynā*ˣ. a. *n. ſ.* 1) Perceptio. 2) Collatio beneficii. ¶ انواع مكارم و اصطناع *enwāÿ mekārimü yſtyna*ˣ. Variæ gratiæ & beneficia. *Diverſe grazie, e beneficj. Sæ.* اصطناع ا *yſtyna*ˣ e. Exercere, informare. *Gol.*

اصطور *üſtūr.* p. *n. ſ.* Certum genus cardui. *i. q.* اصطر *üſtür, quod vide. Ferh.*

اصطياف *yſtyjāf.* a. *V.* [8. *a* صيف] Aeſtivum tempus eſſe. *Wan.*

اصعاب *ys-āb.* a. *V.* [4. *a* صعب] 1) Difficilem eſſe *rem.* 2) Negligendo *camelum*, eum refractarium reddere. *Wan.*

اصعاد *ys-ād.* a. *V.* [4. *a* صعد] 1) Proficiſci. *Wan.* 2) Abortum paſſam camelitem alio anteriore fœtu recreari, ut lac ſervet. *Gol.*

اصعار *ys-ār.* a. *V.* [4. *a* صعر] 1) Obliquare *faciem ſuam.* 2) Diſtorquere *genas.* 3) Indignabundum vertere vultum ab hominum conſpectu. *Gol.*

اصعاق *ys-āk.* a. *V.* [4. *a* صعق] Deliquium pati. *Wan.*

اصعان *ys-ān.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* صعن] Exili capite & parum intelligentem eſſe. *Gol.*

اصعب *æs-æb.* a. *compar.* Difficilior, magis munitus. ¶ نيكبولي اصعب قلعه ايدي *nigeboli æs-æb kæl-æ idi.* Nicopolis erat urbs magis munita. *Era Nicopoli una fortiſſima città. Sæ.*

اصعر *æs-ær.* a. *part.* 1) Inflatus, ſuperbus. *Wan.* 2) Curvus facie, *vel* collo. *Gol.*

اصغا *ysghā.* a. *V.* [4. *a* صغو] 1) Auſcultare. 2) Inclinare. 3) Detrimentum pati veritatem. 4) Admovere caput ſeliæ *camelitem. Wan. V.* استماع

اصغار *yſghār.* a. *V.* [4. *a* صغر] 1) Parvum facere, diminuere. 2) Vilem ac contemptibilem reddere. 3) Parvis denſiſque ſuturis conſuere *utrem.* 4) *Intranſit.* Exiles plantas ferre *terram. Gol.*

اصغر *æsghær.* a. *compar. fœm.* صغرا *sughrā.* Minor. *Più picciolo.*

اصغر *æſghær.* a. *n. ſ.* Terminus minor in propoſitione. *Sicut dicitur* صغري *ſughrā*, propoſitio minor ſyllogiſmi. *Gol.*

اصغر *usghār.* a. *compar. pl. a* صغري *ſughrā.* Minores. *Wan.*

اصغران *æsghærāni.* a. *n. ſ. dual.* Cor, & lingua. *Gol.*

اصغي *æsghā.* a. *part.* Qui in unam partem inclinatum habet *caput. Gol.*

آصف بن برخيا *āſæf bin berchyja.* Aſaf filius Berchyja. *Nom. prop. Vezirii ſalomonis juxta orientalium traditiones. Vir fuit ſapientia ſingulari, ſummoque, quem ullus unquam hominum aſſecutus eſt, perfectionis gradu inſtructus; inclaruit vero eo maxime tempore miniſtri hujus ſapientia, quo Salomon annulum illum mirabilem, cui, juxta easdem orientalium traditiones, annexa erat omnis ſcientia, perdiderat, quo factum eſt, ut Aſaf ab omnibus Mohammedanis in exemplum proponeretur excellentiſſimi, qui unquam exſtitit, politici. Forte hic Aſaf idem eſt cum eo, ad quem David nonnullos Pſalmorum dirigit, & quem interpretes vulgo ejus cantorem fuiſſe ajunt, Herb.* ¶ آصف رأي *āſæf reej* a. آصف فكرلو *āſæf fikirlü.* t. Prudens conſiliarius inſtar Aſafi, *h. e.* prudentiſſimus. *Grande, e prudentiſſimo miniſtro. Ll.* بر حكيم فيلسوف و بر آصف صاحب وقوف *bir hækīmi feilesūf we bir āſæfi ſāhyb wukūf.* Doctor Ariſtoteli ſcientia æqualis, ac miniſter, *ſeu* conſiliarius rerum peritia Aſafo non impar. *Dottiſſimo, e prudentiſſimo miniſtro. Eb.*

اصف *æſæf*, *pro* لصف *læſæf.* a. *n. ſ. i. q.* كبر *Keber.* 1) Capparis. 2) *ejus* Radix. *Gol.*

اصفا *æsfā.* a. *n. ſ. pl. a* صفاة *ſæfāt.* Petræ lævigatæ. *Wan.*

اصفا *ysfā.* a. *V.* [4. *a* صفو] 1) Sincerum eſſe in amicitia. 2) Eligere, præferre *rem rei.* 3) Vacuum eſſe. 4) Evacuare. 5) Caſtrare *pullos. Wan.*

اصفاح *isfāh.* a. *V.* [4. *a* صفح] 1) Petentem repellere. 2) Lata parte gladii percutere. *Wan.*

اصفاد *ysfād.* a. *V.* [4. *a* صفد] Donare *ſervum, vel opes. Wan.*

اصفار *æsfār.* a. *n. ſ. pl. a* صفر *ſæfer.* Menſis ordine ſecundus *anni Arabici. Wan.*

اصفاف *æsfāf.* a. *n. ſ. pl. a* صفّ *sæff.* Series, ordines. *Schiere, ordinanze, ale. Sæ.*

اصفاف *ysfāf.* a. *V.* [4. *a* صفّ] 1) Inſtruere aciem. *Schierare, ordinar l' eſſercito.* 2) Inſtruere ephippium *ea parte, cui inſidetur,* صفّة *ſiffet dicta. Gol.*

اصفاق *ysfak.* a. *V.* [4. *a* صفق] 1) Claudere oſtium. 2) Conſentire. 3) Manu capere *aliquid.* 4) Mulgere ſingulis diebus ſemel *pecora. Wan.*

اصفان *æsfān.* a. *n. ſ. pl. a* صفن *ſæfn.* Folliculi teſticulorum. *Wan.*

اصفر *æsfer.* a. *part. fæm-* صفرا *sæfrā* 1) Flavo colore præditus *equus.* 2) Pallidus. *Giallo, ſmorto, pallido.* 3) *Improprie.* Arabs, & græcus, *ob coloris ſimilitudinem. Wan.*

اصفر *æsfer.* a. *part.* Sibilans. *Che fiſchia. Wan.*

اصفرار *ysfirār.* a. *V.* [9. *a* صفر] 1) Flaveſcere. 2) Pallere. *Wan.*

اصفران *æsferāni.* a. *n. ſ. dual.* 1) Aurum & crocus. *Wan.* 2) Curcuma, & crocus. *Gol.*

اصفهسالار *ysfehsālār.* p. *n. ſ. pro uſit.* سپهسالار *ſipehſālār.* Dux exercitus. *Caſt.*

اصفيا *æsfijā.* a. *part. pl. a* صفي *sæfī.* پاكلر *pakler.* t. Puri, juſti, pii *viri. Uomini divoti, ſanti, pii. Sæ.* 11. اوليا *V.* قطب

اصفيرار *ysfīrār.* a. *V.* [11. *a* صفر] 1) Valde flaveſcere. 2) Valde pallere. *Wan.*

اصقاب *yskāb.* a. *V.* [4. *a* صقب] Prope accedere *prædam, ut peti poſſit. Wan.*

اصقاع *yskā*.* a. *V.* [4. *a* صقع] 1) Pruinam ſubire. 2) Talem locum ingredi. *Gol.*

اصقيل *yskȳl.* p. *n. ſ. coll. pro* اسقيل *iskȳl.* Lycoctonon. *Caſt.*

اصكّ *æſækk.* a. *part.* 1) Genubus collidens *vir.* 2) *Improprie n. ſ.* Struthiocamelus. *Wan.*

اصكّ *æſükk.* a. *n. ſ. pl. a* صكّ *ſækk.* Syngrapha. *Wan.*

اصل *æſæl.* a. *act.* [5. F.] 1) Venire veſpertino tempore. 2) Ingredi tempus veſpertinum, *eam veſperæ partem, quæ* اصيل *æſyl dicitur, & quæ fere a pomeridiani temporis medio eſt ad ſolis occaſum.* 3) Contingere, *aut* lædere radicem. 4) Perimere. *Gol.*

اصل *æſæl.* a. *n. ſ. pl. ab* اصلة *æſælet.* Tetri ſerpentes *magno capite, parvo corpore. Gol.*

اصل *aſyl, ſeu asl.* a. *n. ſ. plur.* اصول *uſūl.* 1)(فرع *fer*)* Cauſſa. *Cauſa.* ¶ اصل و فرع *aslüfer*.* Cauſſa, & effectus. *La cauſa, e l' effetto.* 2) Origo, radix, imum rei. 3) Principium, elementum. 4) Stirps, genus. 5) Nobilitas. *Origine, radice, fonte, principio, ſtirpe, nobilità.* 6) *i. q.* سرمايه *ſermāie.* t. Fundus *opum,* ſumma capitalis, caput ac ſumma rei, negotii. *Il capitale.* 7))(صورت *ſuret.*) Primitivum exemplar tabulæ authenticæ, archetypon, *vul.* originale. *L' originale.* ¶ اصلندن *aslynden.* Ex archetypo. *Dal ſuo originale.* اصل بر اصول *aslȳ ber usūl.* Originale, archetypum morale, *ſeu* moralia tractans. *Ik.* اصل كتاب *aslȳ kitāb,* & اصل نسخه *aslȳ nuſchæ.* Archetypum, originalis liber, originale exemplar. *L' originale, il primo eſſemplare. Ik.* اصلنك يولندن چقمق *aslynün-iolynden čikmak.* Degenerare. *Bob.* اصل زاده *asyl zāde. compoſitum.* Generoſus, bono genere natus, nobilis. *Nobile, di buona naſcita.* روس آلاصل *rūſül asyl.* Ruthenus, Ruſſus natione. *Ruteno di nazione.* اول اصل اصيلدن التي فرع بي عديل ظهور ايتمشدي *ol aslȳ asȳlden alty fer-ȳ bī ædīl zuhūr itmis-idi.* Ab illa nobiliſſima cauſſa ſex effectus incomparabiles proceſſerant, *i. e.* procrearat ſex incomparabiles filios. *Procreò quel glorioſo padre, ò prencipe ſei incomparabili figliuoli. Sæ.* نكاح اصل اصول وسنّت رسولدر *nikāh aslül usūl we ſünneti reſūldür.* Matrimonium eſt cauſſa cauſſarum, *q.* generativum generantium, & lex eſt Prophetæ. *Il matrimonio è cauſa d' una continuata generatione, & è legge del Profeta. Del.* اصلني بلدردي *aslyni bildürdi.* Cauſſam ſignificavit, & rem, ut eſt in ſe cum ſuis circumſtantiis, notificavit. *Gli fece ſapere la cagione di ciò, ò la coſa come era. Eb.* عجبا اصلي ندر ونه اولا ديو بقه دوشدي *æḡebā aslȳ ne dür we ne ola dijü baka düsti.* Quid tandem cauſſæ eſſet, aut quid eſſe poſſet recogitans circumſpicere cœpit. *Si poſe a guardare, per ſapere la cagione di ciò, e che coſa finalmente poteſſe eſſere. Eb.* اصلي بو ايش *aslȳ bu imiś.* Hæc erat cauſſa, & tota res. *Queſta era la cagione, & queſto era il fatto. Eb.* البتّه بر اصلي واردر *elbette bir aslī wardür.* Hujus omnino cauſſa eſſe debet. بو اصل نادانلر *bu aſyl nādānler.* Hujusmodi idiotæ. *Simili ignoranti.* اول اصل بد اصل اتراك *ol aſyl bed aſyl etrāk.* Ejusmodi malæ originis, *ſeu* viles & ignobiles Turcæ. *Sì fatti vili Turchi. Sæ. V.* نه اصل

اصل *uſul.* a. *n. ſ. pl. ab* اصيل *æſyl.* Tempora

pora veſpertina. *Proprie tempus, quod eſt ab* العصر *elæſær, usque ad occaſum ſolis. Gol.*

اصلا *aslā, pro* اصلاً *aslæn.* a. t. *adv. ſequente verbo negativo.* Minime, nullo modo, nunquam. *In niun modo, in neſſuna maniera, mai.* ¶ اصلا و قطعا *aslā we kæt-ā.* *Idem amplificativè.*

اصلاب *æslāb.* a. *n. ſ. pl. a* صلب *ſulb.* Lumbi. *Gol.*

اصلات *yslāt.* a. *V.* [4. *a* صلت] Extrahere e vagina gladium. *Gol.*

اصلاتمق *yslatmak.* t. *V.* ارطاب *irtab* a. 1) Madefacere, humectare. 2) Macerare. *Bagnare, metter a molla.*

اصلاح *yslāh.* a. *V.* [4. *a* صلح] 1) Concinnare, aptare. 2) Corrigere. 3) Inſtaurare. 4) Benefacere. 5) Bene mereri *de aliquo. Wan.*

اصلاح *yslāh.* a. *n. ſ.* 1) Emendatio. 2) Inſtauratio. 3) Rectitudo. 4) Reconciliatio. *Correzione, riparatione, rettitudine, aggiuſtamento.* 5) *Turcis, corrupte pro* اصلح *æslæh ſcriptum, ſumitur pro* Optimus, præſtantiſſimus, purus, immixtus. *Fino, buono.* ¶ بو دوتون اصلاح دكلدر *bu tütün yslāh degüldür.* Non eſt bonus, non valet hic tabacus. *Non è buono, ò fino queſto tabacco.* اصلاحندن وير *yslāhynden wer.* Ex optimo, ſeu optimum da. *Datemi del migliore, del fino.* اصلاح ا *yslāh* e. & اصلاحه كتورمك *yslāhæ getürmek.* Emendare, inſtaurare, concinnare, reconciliare. *Correggere, riparare, aggiuſtare, riconciliare.* اصلاح و تربيت ا *yslāhu terbijet* e. *Idem.* اصلاح او *yslāh* ol. *pro* اولنمق *olunmak.* Emendari, & emendatum, probum eſſe. اصلاح مابين ا *yslāhȳ mābejn* e. Componere partes. *Accordar le parti. Sæ.* استدعاي اصلاح مابين اتديلر *iſtid-āi yslāhȳ mabejn ittiler.* Rogarunt, ut componeret diſſidia inter partes. *Pregarono di accordar le parti, & aggiuſtarle inſieme. Sæ.* اصلاح ذات بين و رفع رنجش طرفين آسانذر *yslāhȳ zātȳ bejn we ref-ȳ rengiśi tæræfein āſāndür.* Facile eſt componere partes, & removere offenſas utriuſque partis. *Sæ. Egli è coſa facile d' accordare & aggiuſtare amendue le bande, e levar via dimezo li diſguſti, e le controverſie. Br.* اصلاح امور رعيّت *yslāhȳ ümūrī re-ȳjet.* Ad meliorem ſtatum revocare res ſubditorum. *Componere & aggiuſtare gl' affari de' ſudditi. Sæ.*

اصلاد *æslād.* a. *n. ſ. pl. a* صلد *ſæld.* Duri lapides. *Gol.*

اصلاد *yslād.* a. *V.* [4. *a* صلد] Collidendo ſilices edere ſonum. *Wan.*

اصلاف *yslāf.* a. *V.* [4. *a* صلف] 1) Inviſum reddere. 2) Durioris animi eſſe hominem. *Wan.*

اصلاق *yslāk.* a. *V.* [4. *a* صلق] 1) Vehementem edere ſonum *pec.* dentibus ſtridulum. 2) Clamare alta voce. *Wan.*

اصلال *eslāl.* a, *n. ſ. pl. a* صلّ *ſyll.* Baſiliſci, ſerpentes.

اصلامق *yslāmak.* t. *V.* 1) Madefacere. 2) Macerare. *Bagnare, metter a molla.*

اصلان *aslan.* t. *n. ſ.* Leo. *Leone. Scribe,* & *V.* ارسلان

اصلان *uslān.* a. *n. ſ. pl. a* اصيل *æſyl.* Tempora veſpertina. *i. q.* اصل *uſul. q. V.*

اصلانمق *yslānmak.* t. *V. paſſ.* Madefieri. *Eſſer bagnato, bagnarſi.*

اصلب *æslüb.* a. *n. ſ. pl. a* صلب *ſulb.* Lumbi. *Gol.*

اصلة *æſælet,* & *yſælet.* a. *n. ſ.* 1) *coll.* Univerſitas, totum, univerſum. ¶ جاوا باصلتهم *ḡiāū bi æſæletihim.* a. Venerunt univerſi. اخذ الشيء باصلته *æchæześ-śeje bi yſæletihi.* Cepit rem radicitus, prorſus totam. 2) Serpens generis deterrimi, *vide* اصل *æſæl.*

اصلّة *æſyllet.* a. *n. ſ. pl. a* صلال *ſylāl.* Coria ſubductitiæ ocreæ. *Gol.*

اصلتمق *yslatmak.* t. *V.* Madefacere. *i. q.* اصلامق *yslāmak. q. V.*

اصلج *æsleḡ.* a. *part.* 1) Valde glaber. 2) Surdus. *Gol.*

اصلجق *asylāḡiak.* t. *part.* واجب الصّلب *wāḡibüs ſælb* a. Suſpendendus, furcifer. *Pezzo di forca, furbo, inſolente.* ¶ اصلجق صويه بوغلمز *aſylāḡiak ſujæ boghulmaz.* Suſpendendus non mergetur aquis. *Chi hà da eſſer impiccato, non è periculo, che s' anneghi.*

اصلح *æslæh.* a. *part.* 1) Præſtantior, melior. 2) Magis correctus, aut emendatus. *Migliore, più fino, più corretto.*

اصلح *æslæhæ.* a. *V.* 3. *præt. ind. act. in apprecationibus ſignificat* اصلاح اتسون *yslāh itſün.* Emendet. ¶ اصلح الله *æslæhāllāhü.* Emendet Deus *Principem alienæ fidei, vel hoſtem. Ll.*

اصلحمام *yslyhmām.* a. *V.* [4. *a* صلحم] Inſiſtere pedibus, ſtare. *Star in piedi. Wan.*

اصلخ *æslæch.* a. *part.* 1) Surdiſſimus. *Wan.* 2) Scabioſus *camelus. Gol.*

اصلخداد *yslychdād.* a. *V.* [4. *a* صلخد] Erecto ſtare corpore. *Wan.*

اصلد *æslæd.* a. *part.* Valde avarus. *Wan.*

اصلع *æslæ*.* a. *part.* Calvus in occipite. *Wan.*

اصلم *æslem.* a. *part.* Cui a radice exciſæ aures. 2) Cum in verſu extremitas partis

partis diſtinctum facit pedem, ſeu paxillum. *Gol.*

اصلمش *aſylmiś.* t. *part. paſſ.* معلق *muællæk* a. آويخته *āwīchte* p. Suſpenſus, pendulus. *Impiccato, dipendente.*

اصلمق *aſylmak.* t. *V. paſſ.* Suſpendi, ſuſpenſum eſſe, pendere. *Pendere, eſſer appeſo, appiccato.*

اصلامق *yslamak.* t. *V.* Madefacere. *V.* اصلاتمق

اصلانمق *yslanmak.* t. *V. paſſ.* Madefieri. *V.* اصلانمق

اصلو *aſylū.* t. *adj.* Pendulus, pendens. *i. q.* اصلمش

اصلو *uslu.* t. *adj.* Modeſtus. *V.* اوصلو

اصلوبي *uslubi.* t. *n. ſ.* Stupa. *err. pro* استبي *üſtübi*, *quod V.*

اصلي *aslȳ.* a. *part.* 1) (فرعي) Originalis, radicalis, eſſentialis, principalis, præcipuus. *Originale, radicale, eſſentiale, principale. Ik. Sæ.* 2) Nobilis. *Nobile. V.* غرض ¶ رطوبت اصلي *rutūbetĭ aslī, meliùs* اصليّه *aslȳje.* Humidum radicale. *L'umido radicale.*

اصليان *æslijan.* p. *n. ſ. pl. ab* اصل *aſyl.* Nobiles, honeſti.

اصليت *yslijet.* a. *n. ſ.* 1) Res ad nitorem polita. 2) Enſis diſtrictus. *Wan.*

اصمّ *æſæmm.* a. *part. fœm.* صمّا *ſæmmā. plur.* صمّ *ſumm*, & صمّان *ſummān.* 1) Surdus. *Sordo.* 2) Durus *lapis. Wan.* 3) Surdus *numerus*, quod enunciari nequit, ineffabile, *ut latus quadratum binarii.* 4) Dirus ſerpens. 5) *Apud antiquos Arabes, ante inſtitutionem ſectæ mohammedanicæ* شهر الله الاصمّ *śehr-üllāhil-æſæmm.* Menſis رجب *reğeb*, ſeptimus anni Arabici, *quod tunc belli ſtrepitus non audiantur. Gol.*

اصمات *ysmāt.* a. *V.* [4. *a* صمت] 1) Silere. 2) Explere *cavitatem rei. Wan.*

اصمار *æsmār.* a. *n. ſ. pl. a* صمر *ſumr.* Oræ calicis. *Wan.*

اصمار *ysmār.* a. *V.* [4. *a* صمر] Abſtinere a querela *tempore tribulationis. Wan.*

اصماق *ysmāk.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* صمق] 1) Claudere & obſerare *oſtium.* 2) Corrumpi ſapore *lac, aquam. Gol.*

اصمام *ysmām.* a. *V.* [4. *a* صمّ] 1) Tegere oram calicis. *Wan.* 2) Se ſurdum ſimulare. *Gol.*

اصمت *ysmet.* a. *part.* Deſertus. ¶ وحش اصمت *wæhsün yſmitü*, & بلد اصمت *beledün iſmitü.* Locus, deſertus, in quo nulla ſocietas. *Gol.*

اصمخة *æſmychæt.* a. *n. ſ. pl. a* صماخ *ſymāh.* Aures, organa auditus. *Orrecchi, meati dell' udire. Sæ.*

اصمرلامق *ysmarlamak.* t. *V.* تفويض *tefwȳz* a. 1) Commendare, committere. 2) Mandare, injungere. *Commettere, ingiungere.*

اصمع *æsmæ*. a. *part. fœm.* صمعا *ſæm-ā.* 1) Alte eminens. 2) *Pluma* elegans. 3) *Gladius* acutus. 4) *Planta* compactum in ſe fructum habens, efferensque citra involucri rupturam, *uti omnis gemma arboris.* 5) Excitatus & acer *corde animoque.* 6) Parva, capitique adpacta *auris. Gol.*

اصمعان *æsme-āni.* a. *part. dual. præc.* Cor acre & mens penetrans. *Gol.*

اصمعداد *ysm-ȳdād.* a. *V.* [4. *a* صمعد] Feſtinanter ire. *Wan.*

اصمق *aſmak.* t. *V.* صلب *ſælb.* a. آويختن *awīchten* p. 1) Suſpendere. 2) Appendere. *Impiccare, & appendere.* ¶ ابو علي هر سوزن رشتهٔ معانييه چكدكچه جوان سمع قبوله اصمز اولدي *ebu ālī her ſozin riśteĭ mæānije ćektükće ğiüwān ſem-ȳ kæbule aſmaz oldy.* Quo magis Avicenna verba ſua filo myſticæ ſignificationis conſerebat, eo minus ea adoleſcens ad aurem acceptationis appendebat, *h. e.* quo magis ille intentum ſuum myſticum explicabat, eo minus huic verba illius placebant aut probantur. *Quanto più Avicenna cercava di farſi intendere, tanto meno il giovine accettava le di lui parole. Eb.* اصا قومق & اصه قومق *aſa komak*; *pro* اصي *aſy*, *vel* اصوب قومق *aſub komak.* Appendere, ſuſpenſum relinquere. *Appiccare, laſciar appeſo.*

اصمه *aſma.* t. 1) *adj.* Pendulus. 2) *uſit. n. ſ.* Vitis pendula, pergula. *Pergola di vite.* ¶ يبان اصمه *iaban aſma.* Labrusca. *Lambruſca.* اصمه چبوقلري *asma ćiubukleri.* Sarmenta. *Sarmento, faſcine.*

اصميكاك *ysmīkāk.* a. *V.* [11. *a* صمك] 1) Iraſci. 2) Spiſſum evadere *lac. Wan.*

اصن *uſun* a. *n. ſ. pro* اصر *uſur.* Funes, *quibus inferiores tentorii partes ad paxillos alligari ſolent. Gol.*

اصناع *ysnā*. a. *V.* [4. *a* صنع] 1) Juvare. 2) Applicare ſe *ad artem quampiam*, ac diſcere *eam. Gol.*

اصناعي *æsnā-ā.* a. *n. ſ. poſſ. gentile.* Ex urbe صنعي *sun-ā* Arabiæ felicis oriundus. *Gol.*

اصناف *æſnāf.* a. *n. ſ. pl. a* صنف *ſynf.* Species, formæ, varii, diverſi. *Specie, ſorti, & diverſi. V.* اجناس & متمادي ¶ اصناف قبايل *æſnāfĭ kæbāil.* Variæ tribus. *Diverſe caſate. Ah.* اصناف مختلفه *æſnāfĭ muchtelife.* Variæ ſpecies. *Varietà, diverſe ſorti.*

اصناق *ysnāk.* a. *V.* [4. *a* صنق] Curare *peculium, aut pecora alicujus. Gol.*

اصنام *æſnām.* a. *n. ſ.* 1) *pl. à* صنم *ſænem.* Idola, ſtatuæ. *Statue, idoli. Sæ. Tef.* ¶ اصنام چين *æſnāmĭ ćīn.* Idola ſinenſia, *Idoli della China.* 2) *metaph.* Formoſus puer, formoſa puella.

اصنان *ysnān.* a. *V.* [4. *a* صنّ] 1) Fœtere *ſub axillis.* 2) Superbire. *Wan.* 3) Iraſci. 4) Admiſſarium averſari fœtam *camelitem. Gol.*

اصنخ *æsnuch.* a. *n. ſ. pl. a* صنخ *ſynch.* Radices dentium. *Gol.*

اصنف *æsnef.* a. *part.* Crura excoriata habens, quaſi varie diſpoſita *ſtruthiocamelus. Gol.*

اصوا *æswā.* a. *n. ſ. pl. a* صاوي *sāwī. i. q.* قبور *kubūr.* a. Sepulcra, tumuli. *Gol.*

اصوب *æsweb.* a. *compar.* Rectior, ſalubrior. *Migliore, meglio.* ¶ اول سپاه كران بي كراني شبيخونلر ايله آواره قلمغي اصوب واختيار اقربدر ديو پايهٔ سرير دولت مصير يلدرم خانيه عرض اتمشلردي *ol ſipāhĭ girānĭ bī girānī śebīchūnler ile āwāre kylmaghȳ æſw-b we ychtyjārĭ ækrebtür dijü pājeĭ ſerīrĭ dewlet mæsȳrĭ jildyrym chānīje ærz itmiśler idi.* Expoſuerunt regi, ſibi videri ſatius exercitum illum ferro gravem, & immenſum nocturnis impreſſionibus diſſipare. *Sæ. Rappreſentarono al piè dell' auguſto trono di Sultan Baiaſete, chiamato per ſopranome Fulmine, che giudicavano eſſer meglio, e, ſecondo l' apparenze, di più facile riuſcita il diſſipar quell immenſo, e grave eſſercito, con aſſalirlo improviſamente di notte. Br.*

اصوبيتي *æſweōījetĭ.* a. *n. ſ. q.* Melioritas, melius, ſatius eſſe. *L' eſſer meglio, ò che ſia meglio. Sæ.*

اصور *æswer.* a. *part.* Propenſionem oſtentans. *Wan.*

اصورة *æswiret.* a. *n. ſ. pl. a* صوار *sæwār.* Armenta boum *pec.* ſylveſtrium. *Gol.*

اصوص *æsūs.* a. *part.* 1) Durus firmusque. 2) Robuſtus *camelus. Gol.*

اصوع *æsū*. a. *n. ſ. pl. a* صوع *ſæw*. Menſuræ aridorum. *Wan.*

اصوف *æswef.* a. *part.* Laniger *ovis. Wan.*

اصول *usūl.* a. *n. ſ. pl. ab* اصل *asl.* Cauſæ, radices. *Cagioni, radici. Ik. V.* اصل ¶ شراب اصول *śerābĭ usūl.* Potio ex radicibus. *Sciroppo di radici.* اصول و فروع *usūlü fürū*. Cauſſæ, & effectus, & Aſcendentes, ac deſcendentes, cognati. *Cauſe, & effetti, & Aſcendenti, e diſcendenti in grado di pa-*

rentela. Ik. Sæ. Medicis etiam Viſcera principalia. ¶ اربعة الاصول *erbe-ætül-uſūl.* Quatuor radices. *Abſolute dicuntur: radices laſerpitii, fœniculi, capparis, & apii. Gol.*

اصول *usūl.* t. *n. ſ.* 1) Modus, methodus. *Modo, metodo.* 2) Tonus, *ſeu* modus muſicalis. *Cadenza, ò battuta della muſica. Ah.* ¶ اصول ايله *usūl ile.* Rite, ſuo modo, methodice. *Con maniera, metodicamente.* بر جوان پر اصول *bir ğüwānĭ pür usūl.* Suaviter canens adoleſcens. *Giovine di bella voce, e buon muſico. Ah.*

اصونة *æswinet.* a. *n. ſ. pl. a* صوان *sæwān.* Repoſitoria veſtium. *Gol.*

اصوي *æſwī.* a. *n. ſ. pl. a* صوّة *ſuwet.* Partes terræ altiores, annorioresque. *Gol.*

اصها *æshā.* a. *V.* [4. *a* صهو] 1) Facere ut doleat *equus* medio dorſo. 2) Inunctum butyro *infantem* exponere ſoli *ob morbum. Gol.*

اصهار *æshār.* a. *n. ſ. pl. a* صهر *ſyhr.* Propingui, affines *ex parte uxoris. Wan.*

اصهار *yshār.* a. *V.* [4. *a* صهر] 1) Conjungi affinitate. 2) Vicinum eſſe. *Wan.* 3) Liquefacere. 4) Appropinquare *exercitui exercitum. Gol.*

اصهب *æsheb.* a. *part. fœm.* صهبا *ſæhbā.* Rufus. *Roſſo. Wan.*

اصهيرار *yshīrār.* a. *V.* [11. *a* صهر] Micare, rutilare. *Wan.*

اصّي *æſsȳ.* t. *n. ſ.* فايده *fāide.* a. سود *sūd* p. Utilitas, emolumentum. *Profitto, commodo, frutto.* ¶ اصي اتمز *æſsy etmez.* Non prodeſt. *Non fà profitto, non giova.*

اصياف *æsjāf.* a. *n. ſ. pl. a* صيف *ſæjf.* Aeſtates. *Gol.*

اصية *æſyjet.* a. p. *n. ſ.* 1) Pulmentum liquidum *ſeu potius* ecligma *ex dactylis, & farina conſtans. Caſt.* 2) Malum inevitabile aut neceſſarium, *ſeu* fatale. *Gol.*

اصيد *æsjed.* a. 1) *part.* Superbus. *Wan.* 2) Præ noxa caput attolens *camelus, vel* reſpicere inde nequiens. 3) *n. ſ.* Rex. *Gol.*

اصيد *æsȳd.* a. *n. ſ. pro* وصيد *wæsȳd.* 1) Anterior pars domus. 2) Locus medius inter limen *ſeu* portam, & domum. 3) Locus *qui nec publicum nec interiora ſpectat, ſive cavea ſit, ſive veſtibulum. Gol.*

اصيدة *æsȳdet.* a. *n. ſ. pro* وصيدة *wæsȳdet, i. q.* حظيرة *hæzȳret.* Caula, *ſeu in genere* ſeptum gregis vel armenti, *niſi quod illud ex ligno, hoc ex lapide. Gol.*

اصير *æsȳr.* a. *part. i. q.* متقارب *mütekārib.* Propinquus, prope accedens. *Gol.*

اصيل *æsȳl.* a. 1) *part.* Firmus, folidus. 2) Nobilis. *Fermo, saldo, & nobile.* 3) *n. f.* ايكندي ايله آخشام اراسي و ياتسو وقتي *ikindi ile āchsām arāsi we iātsū wæktȳ, seu* بعد آلعصر مغربه وارنجه وعند آلبعض عشايه وارنجه اولان وقت *bæ*del æsr mæghribe waringe we ündel bæ*zy ȳsāie waringe olan wækt.* t. Tempus vefpertinum, ab *Ikindi, seu* hora, *ut loquimur* vefperarum, feu media inter meridiem & occafum folis, ufque ad ipfum occafum, & juxta alios ufque ad fecundam horam poft occafum. *Il tardi, la sera. Vide ejus pl.* آصال *āsāl.* ¶ مجد اصيل *megdi æsȳl.* Vera, folidaque gloria. *Gloria vera, e soda.* اصيل آلرّاي *æsȳlür reej.* Solidiore judicio, & confilio pollens, cordatus. *Di soda prudenza, e consiglio Gol. V. etiam* شنك

اصيل *usæjl.* a. *n. f. dim. ab* اصيل *æsȳl.* Vefperula. *Gol.*

اصيلة *æsȳlet.* a. *n. f.* 1) *i. q.* اصيل *æsȳl.* Vefper. ¶ بكرةً و اصيلةً *bükreten we æsȳleten.* Mane, & vefperi. 2) *Thaifensibus* terra *seu* ager antiquæ, & hæreditariæ poffeffionis. *Gol.*

اصيلع *usȳli*.* a. *n. f. dim.* Parvus ferpens *gracili collo, & capite nucis instar præditus. Wan.*

اصّيلو *assȳlu.* t. *adj.* فايدهلو *fāidelü.* t. Utilis. *Utile, profittevole.*

اض

اضّ *ezze.* a. *V.* [1. & 2. F.] Impellere ad confugiendum. *Wan.*

اضا *æzā.* a. *n. f.* 1) *i. q.* مبطحة *mebtæbæt.* a. Locus depreffior glarea plenus, *in quem confluit aqua.* 2) Palus. 3) Salicetum. *Vide &* اضاة *yzāt. Gol.*

اضا *yzāe.* a. *V.* [4. *a* ضوا] Splendere. *Splendere. Wan.*

اضاءن *yzāān.* a. *V.* [4. *ab* ضأن] Multas habere *oves. Wan.*

اضابير *æzābīr.* a. *n. f. pl. ab* اضبارة *yzbāret.* Fafciculi fcriptorum, congeries librorum. *Wan.*

اضاة *æzāt.* a. *n. f. pl.* اضي *æzā, æzæn, &* اضا *yzā, pl.* اضون *æzūn,* اضات *æzāt & æzæāt,* اضيات *æzæjāt, &* اضاواب *æzāwāt: i. q.* غدير *ghædīr.* a. Stagnum, aqua ftagnans ex torrente *vel* pluvia, *seu* ipfe ejus locus. *Gol.*

اضاءت *yzā-et.* a. *V.* [4. *a* ضوأ] 1) Lucere. 2) Accendere. 3) Amittere *opes. Wan.*

اضاحي *æzāhy.* a. *n. f. pl. ab* اضحية *uzhujet.* Serenæ ac lucidæ *noctes,* citra nebulam. *Wan.*

اضاد *yzād.* a. *V.* [4. *a* ضاد] Imprecari *alicui morbum choryzam dictum. Wan.*

اضاض *yzāz.* a. *n. f. i. q.* ملجا *melgiā.* Refugium. *Wan.*

اضاعت *yzā-æt.* a. *V.* [4. *a* ضيع] و تلف هلاك *telefü helāk* e. t. 1) Amittere. 2) Dilapidare. *Perdere Ik. Sæ.* ¶ اضاعهء مداد و قرطاس ايلمشلر *yzā-æī midādü kyrtās eilemisler.* Atramentum, chartamque perdiderunt. *Anno perso la carta e l'inchiostro. Sæ.*

اضافه *yzāfet.* a. *V.* [4. *a* ضيف] 1) Affignare *alicui* locum habitationis. 2) Replere. 3) Timere. *Wan.*

اضافت *yzāfet.* a. *n. f.* 1) Epitheton. 2) *Apud Grammat.* Annexio nominis cum nomine. *Wan.* ¶ اضافت لاميّه *yzāfetī lāmyje.* Annexio, quæ per particulam indicativam poffeffionis refolvi poteft. اضافت بيانيّه *yzāfetī bejānyje.* Annexio explicativa, *vt est, adjectivi cum substantivo.* اللّهه اضافت قلمق *allāhe yzāfet kylmak.* Attribuere Deo. *Appropriar à Dio. Tef.*

اضالة *yzālet.* a. *V.* [4. *a* ضال] 1) Producere terram arborem, *quæ dicitur lotus sylvestris.* 2) Abortum facere. 3) Apetitus fpurios habere *fæminam gravidam. Wan.*

اضالع *æzāli*.* a. *n. f. pl. a* ضلع *zyl*.* Coftæ, latera *rerum. Gol.*

اضاميم *æzāmīm.* a. *n. f. pl. ab* اضمامة *yzmāmet.* Cumuli librorum. *Gol.*

اضب *æzeb.* a. *part.* Tumefcentem pedem habens *camelus. Wan.*

اضبّ *ezübb.* a. *n. f. pl. a* ضبّ *zæbb.* Lacertæ lybicæ diftentiore corpore, & cauda. *Wan.*

اضبا *yzbā.* a. *V.* [4. *a* ضبأ] 1) Opertum habere, premere *animum.* 2) Retinere.

اضباء *yzbāe.* a. *V.* [4. *a* ضبو] 1) Imminere *in rem,* & prope effe *ut ea quis potiatur.* 2) Fruftrari *aliquos iter, ne speratum percipiant quæstum. Wan.*

اضباب *yzbāb.* a. *V.* [4. *a* ضبّ] 1) Facere ftillare. 2) Abundare. 3) Occultare *odium* in corde. 4) Tranquillum effe. 5) Colloqui. 6) Extrahere. 7) Nebulofum *tempus* effe. *Wan.*

اضبات *æzbās.* a. *n. f.* Manus, pugilli. *Wan.*

اضبارة *yzbāret.* a. *n. f. pl.* اضابير *æzābīr.* Fafciculus *scriptorum,* congeries *librorum. Wan.*

اضباع *ezbā*.* a. *n. f. pl. a* ضبع *zæb*.* Brachia. *Bracci. Wan.*

اضبان *yzbān.* a. *V.* [4. *a* ضبن] Sub axillam fumere *aliquid. Wan.*

اضبط *æzbæt.* a. 1) *part.* Ambidexter. *Wan.* 2) *n. f.* Leo. *Gol.*

اضبع *æzbu*.* a. *n. f. pl. a* ضبع *zæb*.* Hyænæ. *Wan.*

اضجاج *yzgiāg.* a. *V.* [4. *a* ضجّ] Alta voce exclamare. *Wan.*

اضجار *yzgiār.* a. *V.* [4. *a* ضجر] كوكل طارلمق *gön-ül dār* e. t. Angere, tædio afficere. *Infastidire, angosciare.*

اضجاع *yzgiā*.* a. *V.* [4. *a* ضجع] 1) Facere recumbere *in terra vel lecto.* 2) Demittere, deprimere *rem. Gol.*

اضجع *æzgæ*.* a. *part.* 1) Adverfus uxori. 2) Inclinatos habens anteriores *dentes. Gol.*

اضجم *æzgem.* a. *part.* Obliquum nafum habens. *Wan.*

اضحا *æzhā.* a. *n. f. fæm.* ضحيا *zæhjā.* 1) *i. q.* اشهب *esheb.* Subniger equus. 2) Serena nox. *Gol.*

اضحا *æzhā.* a. *n. f. pl. ab* اضحاة *æzhāt.* Dies folennes facrificii, *vulg.* كچوك بيرام *kuċük bæjrām, sitque decima lunaris mensis zylhygge. Gol.*

اضحاء *yzhāe.* a. *V.* [4. *a* ضحو] 1) Plenum folem exortum effe. 2) De die *aliquid* facere. *Wan.*

اضحاك *yzhāk.* a. *V.* [4. *a* ضحك] 1) كولدرمك *güldürmek.* t. Rifum movere. 2) Irridere. *Far ridere, & beffarsi.*

اضحال *æzhāl.* a. *n. f. pl. a* ضحل *zæhl.* Aquæ parum profundæ. *Gol.*

اضحوك *ezhūk.* a. *part.* Res rifum movens. *Wan.*

اضحوكة *uzhūket.* a. *part.* Ridiculum, res ridicula. *Gol.*

اضحي *æzhā.* a. *V.* 3. *p. præt. perf.* Fuit (peregit quid) porrecto die, in meridiem vergente fole. *Verbum hoc a Grammaticis Arabum inter verba deficientia seu* افعال آلنّاقصة *efæ-āl-ün-nākysæt dicta refertur; adeoque secundum naturam, & proprietatem horum verborum collocat subjectum in casu recto, seu in nominativo, Arabibus* رفع *refæ*, & prædictum in casu obliquo seu accusativo, Arabibus* نصب *næsp, dicto.* ¶ اضحي زيدٌ راكباً *æzhā zejidun rākiban.* Fuit Zeidus pleno, & illuftri jam die equitans.

اضحيانة *yzhȳjānet.* a. *n. f.* Serena nox. *Wan.*

اضحيّة *yzhyjet.* a. *n. f.* 1) Ovis *in festo Bajram pro sacrificio mactanda. Wan.* 2) Serena nox. *Gol.*

اضخم *æzchæm.* a. *part.* Craffus, corpulentus. *Wan.*

اضخومة *uzchūmet.* a. *n. f. i. q.* عظامة *üzzāmet.* a. Spira *vel* fartura, *qua obesiores nates, (hæ enim in mulieribus placent) mentiuntur macriores fæminæ. Wan.*

اضداد *æzdād.* a. *part. pl. a* ضدّ *zydd.* Contrarii, contraria, oppofita. *Contrarii, opposti. Ik. Sæ.* ¶ درلو اضداد اولان *dürlü æzdād olan.* Variæ fpecies fibi oppofitæ. *Diverse sorti di opposti. Eb.*

اضداد *yzdād.* a. *V.* [4. *a* ضدّ] Irafci, fuccenfere. *Wan.*

اضرّ *æzurr.* a. *n. f. pl. a* ضرّا *zærrā.* Adverfitates, afflictiones, damna. *Gol. V.* مضرّت

اضراء *yzrāe.* a. *V.* [4. *a* ضرو] 1) Incitare *canem.* 2) Docilem reddere *canem. Wan.*

اضراب *yzrāb.* a. *V.* [4. *a* ضرب] 1) Subfiftere. 2) Tacere. 3) Averfari. 4) Adducere *camelum cameliti. Wan.*

اضرار *æzrār.* a. *n. f. pl. a* ضرر *zærær.* Damna. *Danni.* ¶ دفع اضرار كروه شقا مدار صوبنه شتاب اتدي *def-ȳ æzrārī kürūhī sækā medār sæwbine sitāb itti.* Properavit ad obviandum damnis infolentium turmarum. *Sæ. Se ne volò, per rimediar alli danni, che facevano li nemici. Br.*

اضرار *æzrār.* a. *part. pl. a* ضرير *zærīr.* Cæci facti, non nati. *Gol.*

اضرار *yzrār.* a. *V.* [4. *a* ضرّ] 1) Valde prope accedere. 2) Celeriore in curfu fubfilire. 3) Frænum mordere *equum.* 4) Ducere plures uxores. *Wan.* 5) Nocere, damnum inferre. *Danneggiare. Ik. Sæ.* ¶ اضرار غير *yzrārī ghæjr* e. Alteri damnum inferre. *Danneggiar altrui. Ik. Sæ. V.* اضرار اضرار برايا *yzrārī berāiā.* Nocere, damnum facere proximo, mortalibus. *Nuocere, far danno al prossimo, a gl' uomini. Ll.* اضرارو آزارندن متشكّل ايدي *yzrārü āzārinden müteseKkil idi.* Alterabatur ob damna, & injurias fibi illatas. *Era mal contento per li oltraggi fattigli. Sæ.*

اضراس *æzrās.* a. *n. f. pl. a* ضرس *zyrs.* Dentes molares. *Wan.*

اضراس *yzrās.* a. *V.* [4. *a* ضرس] 1) Percellere ac commovere *aliquem. Wan.* 2) Stupore dentium afficere. 3) Ad filentium redigere *sermones. Gol.*

اضراط *yzrāt.* a. *V.* [4. *a* ضرط] Facere, ut quis edat crepitum. *Wan.*

اضراع *yzrā*.* a. *V.* [4. *a* ضرع] 1) Reddere *aliquem* fupplicem, facere ut fe humiliet ac fubmittat. 2) Vicinam partui *seu* fœturæ effe *camelitem.* 3) Paulo ante fœturam lac emittere. *Wan.*

اضرام *yzrām.* a. *V.* [4. *a* ضرم] Accendere. *Gol.*

اضري *æzrī.* a. *n. f. pl. a* ضرو *zyrw.* Canes venatici. *Wan.*

اضريج *yzrīg̃.* a. *n. ſ.* 1) Genus veſtis *ſeu* ſtragulæ fulvum, *pec.* ſericum. 2) Equus egregius ac velox. *Wan.*

اضريرا *yzrira.* a. *V.* [11. *a* ضرا] Indigeſtionem ſtamachi pati. *Wan.*

اضز *æzæzz.* a. *part. pl.* ضزاز *zyzāz.* 1) Pravus natura, difficilis, iracundus. 2) Cohærentes inter ſe habens maxillas, aut ſuperiores ac inferiores dentes vitio naturæ, *ita ut clara voce proloqui non poſſit. Wan.*

اضطباث *yzdybās.* a. *V.* [8. *a* ضبث] 1) Palpare. 2) Prehendere *manu. Wan.*

اضطباع *yzdybā*. a. *V.* [8. *a* ضبع] *i. q.* تأبّط *teebut.* Pallii partem ab humero ſiniſtro detractam per axillam dextram rejicere in humerum ſiniſtrum, *quod ita brachium ſit conſpicuum, modus præſcriptus in circuitione fani Meccani. Far paſſar il mantello di ſotto il braccio dritto ſopra la ſpalla ſiniſtra. Wan.*

اضطبان *yzdybān.* a. *V.* [8. *a* ضبن] Sumere *aliquid* ſub axillam. *Wan.*

اضطجاع *yzdyg̃iā*. a. *V.* [8. *a* ضجع] Decumbere in latus. *Wan.*

اضطراب *yzdyrāb.* a. *V.* [8. *a* ضرب] 1) Concutere. 2) Concitari. 3) Vaccillare. *Wan.*

اضطراب *yzdyrāb.* a. *n. ſ.* 1) تحرّك *tæhærrük.* a. Agitatio, motus. 2) Vexatio, anxietas, moleſtia. *Agitazione, commozione, affanno, anſietà, dolore.* ¶ اول بحرپر اضطرابدن اعداد اسبابسز عبورال ويرمز *ol bæhrĭ pür yzdyrābten y*dādĭ eſpābsyz ŭbūr el wirmez.* Fieri non poteſt, ut illud agitatum, *h. e.* procelloſum mare trajiciatur abſque præparatione mediorum ad hoc requiſitorum. *Non ſi può traghettare quel procelloſo mare ſenza l'apparecchio de'mezi, à ciò neceſſarie. Sæ.* كمال اضطراب ايله *kemālī yzdyrāb ile. Sæ.* Cum maxima agitatione, & moleſtia. *Con gran travaglio, à mala pena. Br.* اضطراب *yzdyrāb* e. & *frequentius* اضطراب ويرمك *yzdyrāb wirmek.* Perturbare, agitare, moleſtia afficere. *Turbare, commovere, agitare, affannare, recar affanno, anſietà, travaglio.* اضطراب چكمك *yzdyrāb ćekmek*, & اضطرابه دوشمك *yzdyrābe düsmek pro paſſ.* Agitari, perturbari, angi, & *pro* طارلقى *darylmak.* Irritari, indignari. *Eſſer agitato, affannato, adirato.*

اضطرار *yzdyrār*, a. 1) *V.* [8. *a* ضرّ] Cogi, *Eſſer coſtretto, violentato.* 2) *n. ſ.* Extrema miſeria, deſperatio. *Eſtremità, diſperazione. Sæ.* ¶ كمال اضطرار ايله *kemālī yzdyrār ile.* Neceſſitate adactus. *Aſtretto dalla neceſſità. Sæ.* كمال اضطرار و ضعف انكسار ايله دلكير اولوب *kemālī yzdyrār we zæ*fü inkisār ile dilgir olup.* Summa cordis anguſtia affectus. *Sæ. Ritrovandoſi molto meſto, è malinconico. Br.*

اضطرارا *yzdyrāren.* a. *adv.* Coacte, invito animo. *Per neceſſità, per forza.*

اضطرام *yzdyrām.* a. *V.* [8. *a* ضرم] Flammam concipere *ignem.*

اضطغان *yztyghān.* a. *V.* [8. *a* ضغن] 1) In odium proclivem eſſe. 2) Sub axillas accipere. *Wan.*

اضطمار *yztymār.* a. *V.* [8. *a* ضمر] 1) Animo concipere. 2) Gracilem ac collapſo ventre eſſe. *Wan.*

اضطمام *yzdymām*, a. *V.* [8. *a* ضمّ] Circumdare. *Wan.*

اضطناء *yzdynāe.* a. *V.* [8. *a* ضنا] 1) Pudere. 2) Contrahi in ſe. *Wan.*

اضعاف *æz-āf.* a. *n. ſ. pl. a* ضعف *zy*f. i. q.* امثال *emsāl.* Similes, æquales, duplum *ſeu* duplo plura. Interſtitia regularum, & marginalium libri. *pec.* membra, & oſſa corporis. *Wan. Simili, uguali, pari* & *il doppio Sæ. V.* ويره ¶ عدلري اضعاف لشكر خصم اولغين *ădūlerī æz-āfī leśkerĭ chæſm olmaghyn.* Cum exercitum hoſtilem duplo numero ſuperarent. *Sæ. Eſſendo al doppio ſuperiore all' eſſercito nemico di numero, e forze. Br.* بو لشكر اكا نسبت متجاوز رتبهٔ اضعاف ايدي *bu leśker an-a niſpet muteg̃iāwizĭ rütbeĭ æz-āf idi.* Hic exercitus reſpectu alterius excedebat duplo numerum militum. *Queſto eſſercito era al doppio più forte dell' altro. Sæ.*

اضعاف *yz-æf.* a. *V.* [4. *a* ضعف] 1) Debilem reddere. 2) Duplicare. 3) Duplum accipere. 4) Debile habere *jumentum. Render debile, raddopiare, ricever' il doppio.* ¶ اضعاف مضاعفه *yz-æfī muzā-æfe.* Duplicatum duplicare. *Tef.*

اضعف *æz-æf.* a. *comp.* Debilior, *Più debole.* ¶ اضعف الخدّام *æzæfūl chuddām.* Debilior, infimus ſervorum. *Il più debole de'ſervitori. Tef.* اضعف الايمان *æz-æfūl īmān.* Debiliſſimus in fide. *Il men fermo nella fede. Tef.*

اضغا *yzghā.* a. *V.* [4. *a* ضغا] Adigere ad vociferationem. *Gol.*

اضغاث *æzghās.* a. *n. ſ. pl. a* ضغث *zyghs.* Manipuli herbarum, confuſa & implicata ſomnia. *Wan.*

اضغاغ *yzghāgh.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* ضغّ] 1) Gaudere potirive ubertate anni. 2) Irriguam, & ſucculentam eſſe *plantam Gol.*

اضكل *æzkel.* a. *part.* Nudus. *Gol.*

اضلّ *æzælle.* a. 3. *perſ. præt. perf.* Fecit, aut permiſit ut erraret. ¶ اضلّه الله علي علم زمره سندن اولدوغين برهان قاطع و دليل ساطع ايله اثبات ايلدى *æzællehüllahü ălā ỹlmin zümreſinden oldughyn bürhānĭ kāty* we delilĭ sāty* ile iſpāt eiledī.* Rationibus convincentibus, argumentiſque irrefragabilibus comprobavit, ac demonſtravit eum eſſe ex cœtu eorum, quos Deus errare permiſit, reprobavit, ac perdidit in ſcientia. *Sæ.*

اضلاع *æzlā*.* a. *n. ſ. pl. a* ضلع *zyl*.* Coſtæ, latera. *Wan.*

اضلاع *yzlā*.* a. *V.* [4. *a* ضلع] 1) Gravitate ponderis deprimi. *Wan.* 2) Facere inclinare. *Gol.*

اضلال *yzlāl.* a. *V.* [4. *a* ضلّ] Facere, ut quis aberret, inducere in errorem, ſeducere. *Far cader in errore, laſciar errare.* ¶ اضلال حال *yzlālĭ hāl.* Alteratio, deſtructio ſtatus. *Peggioramento delle coſe, rivoluzione della fortuna. Sæ.*

اضلع *æzlœ*.* a. *part. pl.* ضلع *zul*.* 1) Validus, craſſus *vir, equus.* 2) Dentem habens coſtæ modo incurvum. *Gol.*

اضلولة *uzlūlet.* a. *n. ſ.* Error. *V.* ضلضلة

اضم *æzm.* & *æzum.* a. *n. ſ.* Ira. *Tef.*

اضم *æzæm.* a. *V. act.* [3. F.] Iraſci. *Gol.*

اضم *yzæm.* a. *n. ſ.* Nomen montis. *Gol.*

اضمات *æzmāt.* a. *n. ſ. pl. ab* اضم *æzm.* Iræ. *Gol.*

اضماد *yzmād.* a. *V.* [4. *a* ضمد] Germinare herbam ſpinoſam عرفج *ărfeg̃, dictam. Wan.*

اضمار *yzmār.* a. *V.* [4. *a* ضمر] 1) Gracilem, macilentum facere. *Far magro. Wan.* 2) Occultare. *Naſcondere.* 3) Concipere, cogitare. *Cogitare.* ¶ اسرار واجب الاضمار *esrārĭ wāg̃ibül-yzmār.* Arcana occultanda. *Ik.*

اضمامة *yzmāmet.* a. *n. ſ. pl.* اضاميم *æzāmīm.* 1) Cumulus *librorum.* 2) Caterva, agmen. ¶ سباق الاضاميم *ſibākul-æzāmīm.* Equus omnia equorum agmina prævertens. *Gol.*

اضمحلال *yzmyhlāl.* a. *V.* [4. *a* ضمحل] 1) Evaneſcere, diſparere. 2) Serenari *cælum.* ¶ بو مرتبه تردّدي باعث اضمحلال محبّت اولدي *bu mertebe tereddüdī bā-ỹsĭ yzmyhlālĭ muhæbbet oldy.* Tanta ejus renitentia cauſa fuit alienandæ amicitiæ. *Cotanta ſua renitenza fù cagione della rottura.*

اضمي *æzmā.* a. *part.* Nigricantia habens labia. *Gol.*

اضميكاك *yzmỹkāk.* a. *V.* [11. *a* ضمك] 1) Germinare. 2) Vireſcere *plantam. Wan.* 3) Intumeſcere *ira.* 4) Turgere pluvia *nubem. Gol.*

اضنا *yznā.* a. *V.* [4. *a* ضناء] 1) Multa habere pecora. *Wan.* 2) Fœcundam eſſe *mulierem*, & multos habere liberos. *Gol.*

اضنا *yznā.* a. *V.* [4. *a* ضني] Affligi *morbo. Wan.*

اضوا *æzwā.* a. *n. ſ. pl. a* ضوء *zæw'*, *vel* ضيا *zyjā.* Lumina, ſplendores. *Gol.*

اضواء *yzwāe.* a. *V.* [4. *a* ضوي] 1) Fortiter comprimere. 2) Gracilem puerum parere. *Wan.* 3) Defraudare. 4) Debilitare, non ſolide tractare. *Gol.*

اضواج *æzwāg̃.* a. *n. ſ. pl. a* ضوج *zæwg̃.* Flexus alvei. *Wan.*

اضواع *æzwā*.* a. *n. ſ. pl. a* ضوع *zæw*.* Aves nocturnæ, bubones. *Gol.*

اضوط *æzwæt.* a. *part.* Fatuus, parvus mento *aut* maxilla. *Gol.*

اضون *æzæwn.* a. *n. ſ. pl. ab* اضاة *æzāt.* Aquæ ſtagnantes ex pluvia. *Gol.*

اضها *æzhā.* a. *n. ſ. pl. a* ضهوة *zæhwet.* Piſcinæ. *Gol.*

اضها *yzhā.* a. *V.* [4. *a* ضهي] Depaſci fruticem ضهيا *zæhjā, dictam, de camelo. Gol.*

اضهاد *yzhād.* a. *V.* [4. *a* ضهد] Injuſte, & violenter tractare *aliquem. Gol.*

اضهال *yzhāl.* a. *V.* [4. *a* ضهل] Maturos *aut* matureſcentes dactylos habere *palmam. Gol.*

اضياف *æzjāf.* a. *n. ſ. pl. a* ضيف *zæjf.* Hoſpites, convivæ. *Convitati, foraſtieri.*

اضيال *yzjāl*, & اضالة *yzālet.* [4. *ab inuſ.* ضيل] Producere arborem lotum ضيال *zæjāl, dictam. Gol.*

اضيق *æzjæk.* a. *part. fœm.* ضيقي *zỹkā*, & ضوقي *zæwkā.* Anguſtus. *Gol.*

اط

اطابة *ytābet.* a. *V.* [4. *a* طيب] 1) Bonis verbis ſuavibuſque loqui. 2) Delicatum apponere cibum. 3) Bonos parere liberos. 4) Legitimam ducere conjugem. *Gol.*

اطاحة *ytāhæt.* a. *V.* [4. *a* طوح] Facere, ut defluat *capillus*, pereat *res. Gol.*

اطار *ytār.* a. *n. ſ.* Circulus, & quicquid rem aliquam circumcingit; *ita dicitur circumſcripta labiorum linea*, & *exteriora ora, crinitus circuitus ungulæ equinæ, circulus ligneus tympani, quod* دف *deff dicitur, annulus ligneus cribri. Gol.*

اطّار *ættār.* a. *n. ſ.* Circularius, *qui circulos annuloſque conficit vel vendit. Gol.*

اطارت *ytāret*, & *ytāre.* a. *V.* [4. *a* طار] 1) Facere, ut volet, ad volatum concitare. *Wan.* 2) Rapide movere. *Sæ. V.* اثاره

اطاشة *ytāśet.* a. *V.* [4. *a* طاش] Deflectere facere *ſagittam a meta. Wan.*

اطاطة *ytātæt.* a. *n. ſ.* 1) Sonus, ſtridorve, *uti* اطيط *ætỹt.* 2) *i. q.* جوع *g̃iū*, fames. *Gol.*

اطاعت *ytā-æt.* a. *V.* [4. *a* طوع] 1) Obedire. *Ubbidire.* 2) Maturos fructus ferre *arborem.* 3) Amplum patere campum *ad pastum. Wan.*

اطاعت *ytā-æt* & اطاعة *ytā-æt.* a. *n.ſ.* Obedientia, ſubjectio, cultus. *Ubbidienza, ſommiſſione, oſſequio.* ¶ انقياد و اطاعت *inkyjādü ytā-æt.* Cultus & obſequium. *Ubbidienza & oſſequio. Ll.* اطاعت اوامر سيد الابرار *ytā-æti ewāmiri ſejjidül ebrār.* Executio mandatorum principis juſtorum, (Mohammedis) *Sæ.* اطاعت كاغدي *ytā-æt kāghydy.* Literæ deditiæ, *ſeu* ſubjectionem imperantes. *Lettere di ſommiſſione. Ll.* اطاعت ايله *ytā-æt ile.* Obſequenter, obſequioſe. *Con ſommiſſione.* اطاعت ا *ytā.æt* e. & اطاعت اوزره ا *ytā-æt üzre* ol. Obedire, obſequi, ac dedititium eſſe. *Ubbidire, ſottoporſi, eſſer tributario.* چون مكتوب ضراعت مضموني عبوديت و خدمتكاري و اطاعت وجان سپاري عرضنه مشتمل ايدي *ćiun mektūbĭ zyrā-æt mæzmūnī übūdijetü chydmetkārī we ytā-ætü giān ſipārī ærzyne müſtemil idi.* Siquidem ſubmiſſione plenæ ipſius literæ continebant exhibitionem ſervitii ac obſequii, cultusque & demiſſionis animi. *Sæ. E perche la ſua umiliſſima lettera non conteneva altro che eſſibizioni di oſſequio, e ſervitù, e raccommandazione per la ſua vita. Br.* اطاعت تكليف ا *ytā- āt teklīf* e. Ad deditionem invitare. *Imporr ſommiſſione. Ll.* ايكي طرفه اطاعت اوزره اولان *iki tæræfæ ytāæt üzre olan.* Dedititius, utrique parti tributarius. *Tributario d' ambe le parti Ll.* اظهار اطاعت ا *yzhārĭ yta-æt* e. & عرض اطاعت ا *ærzy ytā-æt* e. Offerre ſubjectionem, dedere ſe. *Sottoporſi, e preſtar ubbidienza.* اظهار اطاعت ايله عرض حال صونديلر *yzhārĭ ytā-æt ile ærzy hāl ſondiler.* Libellum ſupplicem porrexerunt cum oblatione ſubjectionis. *Anno portata una ſupplica con moſtrare di voler eſſer ſudditi. Ll.* رعايايي جبرا اطاعت اتدرمك مراد ايلمش *ry-ājājī gebren ytā-æt ittürmek mürād eilemiś.* Subditos vi ad obedientiam adigere intendit. *La ſua intenzione è di ridurre per forza all' ubbidienza li ſudditi. Ll.*

اطافة *ytāfet.* a. *V.* [4. *a* طوف] 1) Circumire. 2) Appropinquare captantem *aliquid. Gol.*

اطاقت *ytākæt.* a. *V.* [4. *a* طاق] Poſſe, poteſtate pollere. *Wan.*

آطال *ātāl.* a. *n. ſ. pl. ab* اطل *ytl.* Hypochondria. *Gol.*

اطالة *ytālet.* a. *V.* [4. *a* طول] 1) Producere, prolongare. 2) Parere *puerum magnum. Wan. Prolongare, ſtendere.* ¶ زبان شمشير اطالهسنه شروع بيورلدي *zebānĭ śimśīr ytāleſine śürū* büiürüldy.* Cœptum eſt linguam gladii extendere, *ſeu* à verbis ad pugnam ventum eſt. *Voltate le parole in fatti, ſi acceſe fieramente la battaglia. Br.* بو رهكذردن علمايه اطالهء لسان اتمشلردر *bu rehgüzārden ülemāie ytāleĭ lisan itmiśler dür.* Ex hoc paſſu linguas maledicentiæ in viros doctos, ac legis peritos exacuerunt. *Sæ. Anno ſparlato in queſto punto contro li dottori, e leggiſti. Br.*

اطام *ytām,* & *utām.* a. *n.ſ.* 1) Conſtrictio ventris. 2) Urinæ, & fæcum alvi ſuppreſſio ex morbo nata. *Gol.*

اطانة *ytānet.* a. *V.* [4. *a* طين] Luto oblinire. *Gol.*

اطاول *etāwil.* a. *comp. pl. ab* اطول *etwel.* Longiores. *Wan.*

اطايب *ætāib.* a. *comp. pl. ab* اطيب *ætjeb.* Meliores, ſuaviores. *Li migliori.*

اطباء *etbāe.* a. *n. ſ. pl. a* طبي *tuba, vel tiba.* Ubera, *in animalibus ſolidæ ungulæ etiam biſidæ, item in feris. Wan.*

اطبا *ytbā.* a. *V.* [4. *a* طبي] Avertere, amovere. *Gol.*

اطبّا *ætybbā.* a. *n. ſ. pl. à* طبيب *tæbīb.* Medici. *Li medici.* ¶ عمدهء اطبّا و زبدهء احبّاسي اولان *ümdeĭ ætybbā we zübdei æhybbāſi olan.* Præcipuus, ac primarius ſuus medicus, & dilectus. *Il più eccellente medico, & il più caro confidente, che aveſſe. Sæ.*

اطّباء *yttybāe.* a. *V.* [8. *a* طبا] 1) Impedire. 2) Interimere in via. *Wan.*

اطّباخ *yttybāch.* a. *V.* [8. *a* طبخ] Parare dapes. *Aſſare. Wan.*

اطباع *ætbā*.* a. *n. ſ. pl. a* طبع *tyb*.* Fluvioli. *Wan.*

اطباق *ætbāk.* a. *n. ſ. pl. a* طبق *tæbæk,* & طبقة *tæbækæ.* Diſci eſcarii, orbes, contignationes, ordines. *Tondi, piani, & concavità, volti. Wan.* ¶ اطباق افلاك *ætbāky eflāk.* Orbes concavi cœlorum, ordines. *Li volti celeſti.*

اطباق *ytbāk.* a. *V.* [4. *a* طبق] 1) Conſentire data dextera. 2) Operire. *Wan.* 3) Diſcum imponere. 4) Complicare. *Gol.*

اطبال *ætbāl.* a. *n. ſ. pl. a* طبل *tæbl.* Tympana. *Gol.*

اطبّة *ætybbet.* a. *n. ſ. pl. pauc.* Medici. *Wan.*

اطبخ *ætbæch.* a. *part. i. q.* طبخة *tæbchæt.* Prorſus fatuus, ſtolidus. *Gol.*

اطبقة *ætbykæt.* a. *n. ſ. pl. a* طبق *tæbæk.* Operimenta. *Gol.*

اطثار *ytsār.* a. *V. loco* اكثار *iksār.* Multos, copioſosque eſſe. *Gol.*

اطحاح *ythāh.* a. *V.* [4. *a* طح] Projicere, ſinere cadere. *Gol.*

اطحار *ythār.* a. *V.* [4. *a* طحر] Præputium exſtirpare. *Gol.*

اطحل *æthæl.* a. *part. fœm.* طحلا *tæhlā.* 1) Pulvereo colore *cinis.* 2) Turbidum *vinum, pulvis.* ¶ اخضر اطحل *æchzær æthæl.* Spadiceus pauca emicante flavedine *equus. Gol.*

اطخم *ætchæm.* a. *part.* Nigras maculas in naſo habens *jumentum. Wan.*

اطد *ætud.* a. *n.ſ. i. e.* عيدان العوسج *ydānül-æwſeg.* Ligna lycii. *Vide alias* عوسج *æwſeg.*

اطر *ætr.* a. *V. act.* [2. F.] 1) Curvare *arcum.* 2) Circumdare. 3) Præſidio eſſe. 4) Nervo *ſeu* tendine *contuſo,* & *macerato* obligare *ſagittam* ad caput prope crenam, *quod fit, ut tenerior ea pars* magis *firmata impulſum excipiat ſine noxa. Wan.*

اطر *utur.* a. *n. ſ. pl. ab* اطار *ytar.* Circuli. *Gol.*

اطرا *ytrā.* a. *V.* [4. *a* طري] 1) Nimium laudare. 2) Portare mel in alveare. *Wan.* 3) Novum efficere. 4) Aromatibus condere *mel. Gol.*

اطرا *ytrā.* a. *n. ſ.* مبالغه *mübālæghæ.* a. Immodica laudatio, exaggeratio, hyperboles. ¶ مبالغه و اطرا مقدّماتني اجرا اتمشدر *mübālæghæ wü ytrā mukæddemātini igrā itmiśtür.* Uſus eſt hyperbole in amplificandis rebus, eoque immodice laudando. *Sæ. Preſe ad ampliare, & ingrandir le coſe, per adularlo, e gratificargli. Br.*

اطراب *ytrāb.* a. *V.* [4. *a* طرب] Exhilerare. *Wan.*

اطرابلس ث *ætrābülüs.* p. *n. prop.* Tripolis. *Caſt.*

اطراح *ytrāh.* a. *V.* [4. *a* طرح] Conjicere, *vel* ſemet conjicere, projicere, ſe præcipitem dare. *Gol.*

اطّراح *yttyrāh.* a. *V.* [8. *a* طرح] Abjicere, rejicere longius. *Wan.*

اطراد *ytrād.* a. *V.* [4. *a* طرد] 1) Ejicere. 2) Pellere in exilium. *Wan.* 3) Procedere *unam rem poſt aliam. Scacciare, bandire, & andar una coſa dietro l' altra.* ¶ اطراد اوزره كتمك *ytrād üzre gitmek.* Succeſſive ire. *Andar per ordine l' un doppo l' altro. An.*

اطّراد *yttyrād.* a. *V.* [8. *a* طرد] 1) Pedetentim unum ſequi alterum. 2) Bene ſe habere *negotium.* 3) Profluere *amnem. Wan.*

اطرار *ætrār.* a. *n. ſ. pl. a* طرّة *turret.* Latera regionis. *Wan.* Oræ fluvii. *Gol.*

اطرار *ytrār.* a. *V.* [4. *a* طرّ] 1) Facere ut concidat. 2) Amputare *manum.* 3) *i. q.* اغرا *yghrā.* a. Irritare, concitare. 4) *i. q.* ادلال *idlāl.* a. Alienum animum, & faſtoſum ſimulare. *Wan.* 5) Temere ac præter rationem erumpere *iram.* 6) Per latus oramve incedere. *Gol.*

اطراس *ætrās.* a. *n. ſ. pl. a.* طرس *tyrs.* Folia. *Wan.*

اطراف *ætrāf.* a. *n. ſ. pl. a* طرف *tæref.* Extrema, *pec.* corporis, *ut caput, manus, pedes,* proximi cognati, *ut partes, patrui, fratres.* & *i. q.* اشراف *eśrāf.* Eminentes, nobiles.

اطراف *ætrāf.* a. *n. ſ. pl. a* طرف *tærf.* Oculi. *Gol.*

اطراف *ætrāf.* a. *n. ſ. pl. a* طرف *tæræf.* Partes, latera, extrema. *Parti, bande, contorni.* Tt. اكناف *eknāf.* آفاق *āfāk.* ¶ اطراف و اكناف *ætrāfü eknāf,* & اطراف و آفاق *ætrāfü āfāk.* Omnes partes, & *q.* totus mundus. *Tutte le parti, da per tutto. Ll.* اطرافه تنبيه اولنمشدر *ætrāfe tenbīh olunmiśtür.* Inhibitum eſt omnibus circumjacentibus. *Si è inibito à tutti li contorni. Ll.* اطراف رعاياسي *ætrāf ry-āiāſi.* Subditi circumjacentium locorum. *Li ſudditi delli contorni. Ll.* بو اطراف سرحدلرده *bu ætrāfi ſerhædlerde.* In harum partium confiniis. *In queſte frontiere circonuicine. Ll.* امراي اطراف *ümerāĭ ætrāf.* Præfecti aut principes circumvicini. *Li governatori, ò li prencipi circonvicini.* اول اطراف *ol ætrāf* Illæ partes. *quelle parti, quei contorni.*

اطراف *ytrāf.* a. *V.* [4. *a* طرف] 1) Apportare *rem novam.* 2) Longa ſerie ab avo maximo genus ducere. 3) Albicante planta نصي *næsȳ dicta* abundare *regionem.* 4) In utroque latere inſignem ſtriiſque notatum eſſe *pannum. Gol.*

اطّراف *yttyrāf.* a. *V.* [8. *a* طرف] 1) Emere recenter *rem aliquam. Wan.* 2) Extrema digitorum tingere *mulierem. Gol.*

اطرافية *ātrāfijet.* a. *n. p.* Atraphitæ. *Sic vocantur aſſeclæ ſectæ Muhammedanorum, quos* الخوارج *el-chæwārig, i.e. ſchismaticos vocant. V.* خوارج *Tenent autem Atraphitæ ſententiam* حمزه *hæmzæ, circa prædeſtinationem. In eo ſolum differunt, quod excuſent a culpa eos, qui ex ignorantia omittunt aliquid a lege præſcriptum. Marrac. V.* حمزه

اطراق *ætrāk.* a. *n. ſ. pl. a* طرق *tæræk.* Plicæ uteris. *Wan.*

اطراق *ytrāk.* a. *V.* [4. *a* طرق] 1) Conticere, nullum facere verbum. 2) Humi oculos defigere. 3) Mutuo dare *admiſſarium camelum alteri ut ejus ineat camelites.* 4) Duplicare *aut* obducere *rem corio aut nervo.* 5) Alios poſt alios ac per eorum veſtigia ire *camelos. Gol.*

اطراق *yttyrāk.* a. *V.* [8. *a* طرق] Implicare, convolvere alas ſuas *avem. Wan.*

اطرام *ytram.* a. *V.* [4. *a* طرم] 1) Fœdum viroris colorem contrahere *dentes.* 2) Male olere *os*, *pec.* ex cibi reliquiis inter dentes reſiduis. *Gol.*

اطرة *ütret*, *ütre.* a. *n. ſ.* 1) Olus, herba *quæ cibo imponitur. Caſt.* 2) *i. q.* چوللك هوجي *ciölmek hæwugī.* t. Ollæ condimentum, *i. e. quicquid olerum, radicum aut aromatum carnibus inter coquendum adjicitur.* 3) Nervus *ſeu* tendo *quo obligatur crenatum caput ſagittæ.* 4) Glutinis *ſeu* ipſius glutinationis genus, *quo commiſtis inter ſeſe & ſubactis ſanguine, & cineribus ruptum fictile conglutinatur. Gol.*

اطرخام *ytrychmām.* a. *V.* [4. *a* طرخم] Superbire *elato naſo. Wan.*

اطرد آلحاجبين *ætredül-* (& اطرط *ætrætül-*) *hāgibejn.* a. *part. comp.* Carens ſuperciliis. *Gol.*

اطرغشاش *ytryghśāś.* a. *V.* [4. *a* طرغش] Convaleſcere ægrotum. *Wan.*

اطرق *ætræk.* a. *part.* Genu debilis *camelus. Wan.*

اطرق *ætruk.* a. *n. ſ. pl. a* طريق *tæryk.* Viæ. *Gol.*

اطرقة *ætrykæt.* a. *n. ſ. pl. a* طريق *tæryk.* Viæ. *Wan.*

اطروان *utruwān.* a. *n. ſ.* Principium, & altitudo fluxus *aut* torrentis. *Gol.*

اطروش *utrūś.* a. *part. i. q.* اصمّ *æſæmm.* Surdus. *Sordo. Wan.*

اطره *utre.* p. *n. ſ.* Aſſer rotundus, *qui inſervit ad apportandas ſcutellas dapum. Ferh.*

اطرهام *ytryhmām.* a. *V.* [4. *a* طرهم] Creſcere ad mediocrem ſtaturam *virum. Wan.*

اطرية *ytrijet.* a. *n. ſ. i. q.* لاخشه *lāchśe* p. Cibus ex offæ oblongioribus ſegmentis *aut* in filia deductis, *quæ in jure coqui ſolent. Gol.*

اطرخ *ytryh.* a. *part.* Longum cameli *tuber. Gol.*

اطسام *ytsām.* a. *V.* [4. *a* طسم] Stomachi indigeſtionem parere. *Gol.*

اطسمّ *utſümm*, & اطسمّة *utſümmet.* a. *n. ſ. pro* اسطمّة *üſtummet.* Domeſtici, affines. *Gol.*

اطشاش *ytśāś.* a. *V.* [4. *a* طش] Leviori pluvia pluere facere *cœlum. Wan.*

اطش *utśī.* p. *n. ſ.* Silex. *Caſt.*

اطعام *yt-ām.* a. *V.* [4. *a* طعم] 1) Cibare. 2) Maturos, ſapidoſque fructus ferre *palmam. Wan.* 3) Sapidam eſſe *carnem. Gol.*

اطّعام *ytty-ām.* a. *V.* [8. *a* طعم] Sapidos fieri *fructus. Wan.*

اطّعان *yttyān.* a. *V.* [8. *a* طعن] Haſta ſe invicem confodere. *Wan.*

اطعمة *æt-ýme.* a. *n. ſ. pl. a* طعام *tæ-ām.* Cibi, edulia. *Cibi, vivande. Sæ.* ¶ انواع اطعمهٔ شهيّه و نفايس بهيّه طبخ بيورلدي *enwā-ý æt-ýmeī śehīje we nefāisī bæhīje tæbch büiürüldy.* Inſtructæ ſunt regales epulæ, coctique varii pretioſi, ac exquiſiti cibi. *Furono apparecchiate molte prezioſe vivande, e diverſi delicati cibi. Sæ.* اطعمهٔ نفيسه *æt-ýmeī nefīſe.* Cibi delicati, exquiſiti. *Delicate, & ſquiſite vivande. Sæ.*

اطغا *ytghā.* a. *V.* [4. *a* طغي] 1) ازدرمق *azdurmak.* t. Seducere. *Wan.* 2) Inſolentem reddere. *Sedurre e render inſolente, & ecceſſivo.*

اطفا *ytfā.* a. *V.* [4. *a* طفو] سيوندرمك *ſoiündürmek.* t. Extinguere. *Spegnere. Wan.* ¶ اطفاي نايرهٔ كفر *yt-fāī nāirei küfr.* Reſtinguere ignem infidelitatis, blaſphemiarum. *Smorzare il fuoco dell' infedeltà, e delle beſtemmie Sæ.* آتش فتنه مشعل اولرسه اطفاسي عسير *ātesī fitne müś-æl olurſe ytfāſi æsyr.* Si in flammas eruperit ignis ſeditionis, difficile erit illum extinguere. *Accendendoſi il fuoco della ſedizione, ſarà poi difficile ſmorzarlo. Sæ.* اول فتنهٔ عظمينك اطفاء نايرهسي *ol fitneī üzmānün-ytfāī nāireſi.* Extinctio incendii illius maximæ ſeditionis. *Smorzar l' incendio di quella grandiſſima ſedizione Sæ.* اطفاي فتنهلرينه مباشرت اولنمزسه *ytfāī fitnelerine mübāśeret olunmazſa.* Si non attendatur reſtinctioni ſeditionis eorum. *Se non ſi applica, ò accudiſce ad eſtinguere la loro ſedizione. Sæ.*

اطفاح *ytfāh.* a. *V.* [4. طفح] Replere, *ita ut liquor efluat. Wan.*

اطفاذ *ætfāz.* a. *n. ſ. pl. a* طفذ *æfez.* Sepulchra. *Gol.*

اطفار *ytfār.* a. *V.* [4. *a* طفر] Incitare *equum* ad ſaltum ſubditis calcaribus. *Far ſaltar un cavallo. Ah.*

اطفال *atfāl.* a. *n. ſ. pl. a* طفل *tyfl.* Infantes, parvuli. *Bambini, putti Sæ.* ¶ اطفالدن دكلزكه *æt-fālden degülýzki.* Non ſumus ex pueris. *Non ſiamo ragazzi. Ik.*

اطفال *ytfāl.* a. *V.* [4. *a* طفل] 1) Ingredi tempus occaſui ſolis vicinum طفل *tæfel dictum.* 2) Appropinquare occaſui *ſolem.* 3) Rubere circa occaſum. 4) Fœtum ſecum habere *mulierem, dorcadem.* 5) Fœturæ vicinam eſſe. *Gol.*

اطفال باغ *etfāl bāgh.* p. *n. ſ. comp.* Neoreſloreſcentes *herbæ, folia, & frondes. Ferh.*

اطل *ytl*, & *ytyl.* a. *n. ſ. pl.* آطال *ātāl*, *i. q.* خاصرة *chāſyret*, *aut* تهيگاه *tehīgāh.* Hypochon-

pochondrium, latus, & hypochondrii medium. *Gol.*

اطلا *etlā.* a. *n. ſ. pl. a* طلا *tælā.* Parvuli fœtus *animalis* bifidæ ungulæ. *Wan.*

اطلاء *ytlāe.* a. *V.* [4. *a* طلو] 1) Collum inclinare ad mortem *aut* ad aliud. *Wan.* 2) Illinire. *Gol.*

اطّلا *yttylā.* a. *V.* [8. *a* طلا] Inungere unguento. *Wan.*

اطلاب *ætlāb.* a. *n. ſ. pl.* a. طلب *tylb.* Amatores *mulierum. Gol.*

اطلاب *ytlāb.* a. *V.* [4. *a* طلب] 1) Dare, & concedere petitam *rem.* 2) Longius petendam eſſe *aquam, pabulum. Wan.*

اطّلاب *yttylāb.* a. *V.* [8. *a* طلب] Petere, rogare. *Wan.*

اطلاح *ætlāh.* a. *n. ſ. pl. a* طلح *tylh.* Laſſi *cameli. Wan.*

اطلاح *ytlāh.* a. *V.* [4. *a* طلح] Laſſari *camelum. Wan.*

اطلاس *ætlās.* a. *part. pl. a* طلس *tyls.* Triti, leves. *Wan.*

اطلاع *ytlāʿ.* a. *V.* [4. *a* طلع] 1) Manifeſtare. 2) Attentum efficere. 3) Spatham proferre *palmam.* 4) Vomere. 5) Supra *aut* præter ſcopum jaculari. *Wan.* 6) Venire, accedere. 7) *i. q.* اعجال *iʿgiāl.* Feſtinare. *Gol.*

اطّلاع *yttylāʿ.* a. *V.* [8. *a* طلع] يوقريدن اشغه نظر *iokaryden aśagha næzær* e. t. 1) Inſpicere, penetrare, perſpicere intimum *rei vel negotii.* 2) Explorare. *Vedere, penetrare, toccar con mano.* ¶ اطّلاع و شعور *yttylāū śu-ūr.* Perſpicere ac animadvertere. *Vedere & ſcorgere. Ik.* مضمونته اطّلاع بوليجق *mæzmūnine yttylaʿ bulýgiak.* Percepto contento eatum *literarum. Venuto in cognizione del ſuo contenuto. Sæ.* اطّلاع مخلص حاصل اولوب *yttylā-ý muchlys hāſyl olup.* Re penitus à me amico veſtro perſpecta. *Avendo penetrata la coſa ſin al fondo. Ll.* فلان نسنهيه اطّلاع حاصل اتدوكمزده *fülān neſneie yttylāʿ hāſyl etdügümüzde.* Poſtquam rem talem comperimus, & perſpeximus. *Doppo eſſer venuti in cognizione, e chiarezza della coſa. Ll.*

اطلاف *ytlāf.* a. *V.* [4. *a* طلف] 1) Donare. 2) Prætermittere. 3) Inultum relinquere. *Wan.*

اطلاق *ætlāk.* a. *n. ſ.* 1) *pl. a* طلق *tælk.* Dies primi, cum dimittuntur aquam verſus cameli. 2) *pl. a* طلق *tuluk.* Liberi, non conſtricti *cameli*, dorcades, venatici canes. *Wan.*

اطلاق *ytlāk.* a. *V.* [4. *a* طلق] 1) صاليويرمك *ſālywirmek* t. قورترمق *kurtarmak.* t. Liberum dimittere *camelum.* 2) Aperire

manum *ad benefaciendum. Wan.* 3) Dimittere. 4) Liberum facere. 5) Repudiare *uxorem. Rilaſciare, porre in libertà, ripudiare la moglie.* ¶ اطلاق اولنمق *ytlāk olunmak*, *paſſ.* Dimitti, applicari, *q.* dici propria appellatione. *Eſſer rilaſciato.* اطلاق عنان *ytlākÿ ýnān.* e. Laxare habenas, *h. e.* recta, & properanter tendere aliquo. *Scioglier la briglia, avviarſi. Sæ.* سمند عزيمت مستتبع آلهزيمتني فلان ولايت جانبنه اطلاق اتدي *ſemendi æzÿmeti müſtetbi-ül hezīmetini fülān wilāiet giānibine ytlāk itty.* Convertit equum expeditionis ſuæ bellicæ (quam ſequitur profligatio hoſtis) verſus regionem *h. e.* Expeditionem ſuſcepit. *S'avviò. Sæ.* علي آلاطلاق *ælel ytlāk.* Abſolute, proprie. *Aſſolutamente, propriamente.* حكيم اطلاقي *hækīmī ytlākÿ.* Medicus univerſalis. *Medico univerſale. Eb.*

اطّلاق *yttylāk* a. *V.* [8. *a* طلق] 1) Exhilerari animum. *Wan.* 2) Ferri animum *in rem aliquam. Gol.*

اطلال *etlāl.* a. *n. ſ. pl. a* طلال *talāl.* Rudera, veſtigia. *Wan.*

اطلخمام *ytlychmām.* a. *V.* [4. *a* طلخم] 1) Inſuperbire. 2) Valde obſcuram eſſe *noctem. Wan.*

اطلس *ætlæs.* a. *n. ſ.* Glaber. 2) Sericum raſum. *Raſo.* 3) Cœlum, *ſeu* ſphæra cryſtallina, *alias* ſphæra ſphærarum dicta, *quod* & چرخ اطلس *ciæchÿ ætlæs*, *dicitur. La ſfera, o cielo criſtallino. Ik.* ¶ طاق اطلسي *tākÿ ætlæsÿ.* Sphæra cryſtallina.

اطلس *ætles.* a. *part.* 1) Cinereus color ad nigrum vergens, & tali colore prædita *res quæcunque.* 2) *n. ſ.* Macula. 3) Canis. 4) Fur. 5) Petitus re turpi fœdiſque dictis. 6) Niger, *ut Aethiops. Gol.*

اطلسلو *ætlaslü*, & اطلسدن *ætlaſten.* t. *adj.* Sericeus, tramoſericeus. *Di raſo.*

اطلنسا *ytlinsā.* a. *V.* [26. *a* طلس] Toto ſudare corpore. *Gol.*

اطلنشا *ytlinśā.* a. *V.* [26. *a* طلش] Migrare *de una manſione in aliam. Gol.*

اطلنفا *ytlinfā.* a. *V.* [26. *a* طلف] Affigi *terræ. Wan.*

اطله *ætleh.* a. *part. pl. a* طله *tulh*, *i. q.* اطلس *ætles.* Cinerei colores. *Gol.*

اطم *ætm.* a. *V. act.* Conſtipatione ventris *ſeu* merdæ, & urinæ ſuppreſſione laborare *camelum. Gol.*

اطم *utm* & *utum.* a. *n. ſ. i. q.* حصن *huſn.* 1) Arx, munimentum, ex lapidibus. 2) Aedificium quodvis quadratum tecto plano coopertum. 3) Caſtellum Medinenſium. *Gol.*

اطماح *ytmāh*. a. *V.* [4. *a* طمح] In altum protendere *viſum*. *Wan.*

اطمار *ætmār*. a. *n. ſ. pl. a* طمر *tymr*. Veſtes tritæ. *Gol.*

اطمار *ytmār*. a. *V.* [4. *a* طمر] Veretrum in præputio contrahere *equum*. *Gol.*

اطماط *ætmāt*. a. *n. ſ. Nabathæis* رتة *rette*. *Indis* فارج *fārig̃*, *alias etiam* فندق هندي *funduky hindī*. Avellana indica *dicitur*. *Gol.*

اطماع *ætmāʿ*. a. *n. ſ. pl. a* طمع *tæmæʿ*. Stipendia militaria. *Wan.*

اطماع *ytmāʿ*. a. *V.* [4. *a* طمع] Concupiſcentia afficere, valde cupidum efficere. *Wan.*

اطمال *ytmāl*. a. *V.* [4. *a* طمل] Delere *ſcripturam*. *Gol.*

اطمام *ytmām*. a. *V.* [4. *a* طمّ] Tonſioni idoneum eſſe *capillum*. *Gol.*

اطموط *ætmūt*. a. *n. ſ.* Avellana indica. *Gol.*

اطمينان *ytmīnān*. a. *V.* [11. *a* طمن] Quietum, ſecurum eſſe. *Goder ripoſo, e ſicurezza. Ll* ¶ اطمينان خاطر *ytmīnāny chātyr*. Quies, tranquillitas animi. *Tranquillità, e contentezza d' animo. Ll.* اطمينان خاطرلري ايچون *ytmīnānĭ chātyrleri ićiūn*. Ad pacandum animum ejus. *Per rendergli l' animo quieto. Sæ.* اطمينان قلب ايله كارو كسبلرينه مشغول اولالر *ytmīnānĭ kælb ile kārŭ kesblerine meśghūl olalar*. Cum quiete animi attendant ſuis commerciis, laboribus. *Accudiſcano con pace, ſicurezza, e quiete d'animo alle loro facende, e traffichi. Ll.*

اطنا *ytnā*. a. *V.* [4. *a* طني] Non relinquere in vita, *ſeu* præſentaneo necare veneno *de ſerpente*. *Wan.*

اطناء *ytnāe*. a. *V.* [4. *a* طنأ] 1) Animam agere. 2) Propenſum eſſe ad petendum hoſpitium. 3) Inclinare *in ſtragulam dormiendi ergo, ad lacum bibendi gratia*. *Gol.*

اطناب *ætnāb*. a. *n. ſ. pl. a* طنب *tænæb*, & طناب *tynāb*. Funes tentoriorum, *ſeu* quibus tabernacula, *aut* tentoria extenduntur. *Corde de' padiglioni. Sæ.*

اطناب *ytnāb*. a. *V.* [4. *a* طنب] چوق سويلمك *ćiok söilemek*, & سوز اوزتمق *söz ūzatmak* 1) Multum efferre ſe. 2) Sublimi ſtylo uti *in ſermone*. ¶ مدّ طناب اطناب ايله ملال سرحدّنه منتهي و اعتدال پيرايه سندن تهي اولدوغندن غيري *meddi tynābȳ ytnāb ile melāl ſerhæddine müntehi, we yʿtidāl pīrāieſinden tehī oldughynden ghæjrȳ*. Præterquamquod nimium quantum extendendo funem ſublimitatis ſtyli, & verborum profluvii fertur uſque ad confinia tœdii, ac ornamento mediocritatis, *ſeu* moderationis deſtitutus, ac vacuus eſt. *Oltre che col tirar, e ſtender troppo il filo del ſuo alto, e copioſo ſtile, lo fà arrivare fino alli confini del tedio, e reſta privo dell' ornamento della moderazione. Sæ.*

اطنابة *ytnābet*. a. *n. ſ.* 1) *i. q.* مظلّة *myzællet*. a. Umbraculum. 2) Lorum alligatum in extremitate nervi arcus arabici. *Gol.*

اطناخ *ytnāch*. a. *V.* [4. *a* طنخ] Indigeſtionem cibi parere. *Gol.*

اطناف *ætnāf*. a. *n. ſ. pl. a* طنف *tænf*. Promontoria. *Gol.*

اطنان *ætnān*. a. *n. ſ. pl. a* طنّ *tænn*. Corpora humana. *Gol.*

اطنان *ytnān*. a. *V.* [4. *a* طنّ] 1) Facere ut tinniat *pelvis*. 2) Amputare *manum*. *Gol.*

اطنه *adana, atana*. t. *Nom. prop.* 1) Athenæ. 2) Alia urbs in Aſia. ¶ اطنه قنطري *adana kantari*. Talentum atticum. *Bob.*

اطواء *ætwāe*. a. *n. ſ.* Rugæ ductuſque adipis in tubere camelitis. *Wan.*

اطواد *ætwād*. a. *n. ſ. pl. a* طود *tæwd*. Montes ingentes. *Gol.*

اطوار *ætwār*. a. *n. ſ. pl. a* طور *tæwr*. Limites, tractus, regiones. *Limiti, parti, paeſi. Wan. uſit.* Actiones, motus. *Azzioni, moti. Ll. Etiam* quæ rem circumſtant, vices. & *i. q.* اخياف *æchjāf*. Diverſi generis homines. *Gol.* ¶ مقامات و اطوار *mekāmātŭ ætwār*. Loca, & regiones. *Luoghi, e paeſi. Ik.* اوضاع و اطوار *ewzā-ŭ ætwār*, & احوال و اطوار *æhwālŭ ætwār*. Actiones, motus. *Azzioni, moti. Ll.* اطوار سيّه *ætwārĭ ſejjie*. Actiones bravæ. *Male, cattive azzioni. Ik. Ah.* اطوار ناهموار *ætwārĭ nāhemwār*, & اطوار ناپسنديده *ætwārĭ nāpeſendīde*. Indecentes, malæ actiones. *Azzioni indegne, cattive. Sæ.* طوار حميده *ætwārĭ hæmīde*, & اطوار حميدة الآثار *ætwārĭ hæmīdetŭl āsār*, *vel* اطوار حميده و آثار پسنديده *ætwārĭ hæmīde, we āsārĭ peſendīde*. Actiones laudabiles, præclaræ. *Lodevoli azzioni. Sæ.* ظهور ايدن اطوار عجيبه و سنوح ايدن فتوح غريبه *zuhūr iden ætwārĭ āgībe we sünūh iden fütūhȳ ghæribe*. Præclara facinora, mirabiles actiones & victoriæ, quæ reportantur. *Le belle, e maraviglioſe azzioni, che ſi riportano. Sæ.*

اطوار *ætwār*. p. *n. ſ.* Nom. inſulæ in Sinarum regno, *ubi multi ſunt dæmones*. *Caſt.*

اطوارين *ætwārīn*. p. *i. q. præc.* *Ferh.*

اطواس *ætwās*. a. *n. ſ. pl. a* طاووس *tàwūs*. Pavones. *Gol.*

اطواق *ætwāk*. a. *n. ſ.* Lac nucis indicæ, *quod inebriat*. *Gol.*

اطواق *ætwāk*. a. *n. ſ. pl. a* طوق *tæwk*. Monilia, colaria. *Wan.*

اطوال *ytwāl*. a. *V.* [4. *a* طول] 1) Prolongare. 2) Parere infantem magnum. *Wan.*

اطول *ætwel*. a. *comp. pl.* اطاول *ætāwil*. *fæm.* طولى *tūlā pl.* طول *tuwel*. 1) Longior, procerior. *Più lungo.* 2) Longo *ſeu* pendulo ſuperiore labio præditus *camelus*. *Wan.*

اطولاً *ætwelen*. a. *adv.* Prolixius, longius.

اطوم *ætūm*. a. *n. ſ.* 1) Teſtudo marina, *eaque* craſſiore teſta. 2) Bos ſylvatica ſimilis cervæ. 3) Arcus, *cujus manubrio cohæret nervus*. 4) Echinus. 5) Concha marina. *Gol.*

اطوم *utūm*. a. *n. ſ. pl. ab* اطم *utm*. Monumenta. *Gol.*

اطه *ada*. t. *n. ſ.* Inſula. *V.* اده

اطها *ythā*. a. *V.* [4. *a* طهو] Solertem, & induſtrium in arte eſſe. *Gol.*

اطهار *æthār*. a. *part. pl. a* طاهر *tāhir*. Mundæ, puræ *res*. *Gol.*

اطهاف *ythāf*. a. *V.* [4. *ab inuſit.* طهف] 1) *i. q.* تخفيف *tæchfīf*. a. Laxum flaccidumque eſſe *utrem*. 2) Dare *alicui partem de opibus ſuis*. 3) Egregie germinare, luxuriare *plantam* صليان *ſylejān, dictam*. *Gol.*

اطياب *ætjāb*. a. *n. ſ. pl. a* طيب *tyb*. Odoramenta, unguenta, aramata.

اطيار *ætjār*. a. *n. ſ. pl. a* طير *tæjr*. Aves, volucres. *Uccelli.*

اطيب *ætjeb*. a. *comp. pl.* اطايب *ætāib*. *fæm.* طوبي *tūba pl.* طيبه *tybe* قوقوسي خوشرق *kokuſi chośrak*, پاكرك *pākræk*. t. 1) Melior, 2) Fragrantior, ſuavior. *Migliore, più ſoaue* ¶ اطيب مواضع كشور روم *ætjebĭ mewāzy-ȳ kiśwerĭ rūm*. Locus totius Græciæ amœniſſimus, pulcherrimus. *Il più bel luogo della Grecia. Sæ.*

اطيبان *ætjebānĭ*. a. *n. ſ. dual.* Epulæ, & concubitus, ceres venusque. ¶ ما اطيبه *mā ætjebehu*, & *inverſe* ما ايطبه *mā ejtæbehu*. Quam optimum hoc ſuaviſſimumque eſt. *Gol.*

اطير *ætȳr*. a. *n. ſ. i. q.* ذنب *zenb*. Peccatum, delictum, culpa. ¶ اخذني باطير غيري *æchæzenī bi ætȳrĭ ghæirī*. Coarguit aut damnavit me ob culpam alienam, vel male voluit mihi. *Gol.*

اطيط *ætyt*. a. *V. act.* & *n. ſ.* 1) Sonum edere, & ſtridere *ſellam camelinam aut ſimile quid*. 2) Sonus, *ut* ſtridor *ſellæ*, murmur *ventris*, gemitus *pulli camelini*. ¶ اهل اطيط *ehlĭ ætȳt*. Qui camelis operam dant *vel* iis utuntur. *Gol.*

اطيمة *ætȳmet*. a. *n. ſ.* Focus, caminus, locus omnis *in quo ſtruitur ignis*. *Gol.*

اظ

اظآر *æz-ār*. a. *n. ſ. pl. a* ظئر *zyr*. Nutrices. *Gol.*

اظّار *æzzār*. a. *n. ſ.* Nutrix.

اظافير *æzāfīr*. a. *n. ſ. pl. mult. a* ظفر *zufr*. Ungues. *Wan.*

اظاليف *æzālīf*. a. *n. ſ. pl. ab* اظلوفة *üzlūfet*. Terræ lapidoſæ. *Wan.*

اظان *yzān*. a. *n. ſ.* Nom. loci. *Gol.*

اظب *uzb*. a. *n. ſ. pl. pauc. a* ظبة *zubet*. Extremitates ſagittæ.

اظبي *æzbī*. a. *n. ſ. pl. a* ظبي *zæbj*. Dorcades. *Wan.*

اظراب *æzrāb*. a. *n. ſ.* 1) Radices dentium. *Wan.* 2) *i. q.* نواجذ *newāg̃iz*. Dentes gemini, *qui & ſapientiæ dicuntur*. *Gol.*

اظرّة *ezirret*. a. *n. ſ. pl. a* ظرير *zærīr*. Terræ craſſæ. *Wan.*

اظرف *æzref*. a. *comp.* ظريفرق *zærīfræk*. t. Elegantior, ingenioſior. *Più galante, e più ingegnoſo.* ¶ اظرف آلسّلاطين *æzræfüs ſælātȳn*. Elegantiſſimus principum. *Il piu galante de' prencipi. Del.*

اظطلام *yztylām*. a. *V.* [8. *a* ظلم] *item* اظّلام *yzzilām*. 1) Injuriam pati. *Wan.* 2) Injuria afficere. 3) Injuſtitiæ ſuccumbere. *Gol.*

اظعان *æzæn*. a. *n. ſ. pl. a* ظعينة *zæ-ȳnet*. Pilenta camelina. *Wan.*

اظعان *yz-ān*. a. *V.* [4. *a* ظعن] Facere migrare, ad iter adigere. *Gol.*

اظّعان *yzzyæn*. *alias etiam* اظطعان *yztijān*. a. *V.* [8. *a* ظعن] 1) Vehi in plauſtro *mulierem*. 2) Inequitare *camelo*. *Gol.*

اظفار *æzfār*. a. *n. ſ. pl. a* ظفر *zæfr*. Genus aromatis, ungues, ungulæ.

اظفار *yzfār*. a. *V.* [4. *a* ظفر] 1) Unguibus vulnerare, immittere eos *in faciem*. 2) Victoriam reportare. *Gol.*

اظّفار *yzzyfār*. a. *V.* [8. *a* ظفر] 1) Victoriam reportare. 2) Ungues infigere *in rem aliquam*. *Wan.*

اظفر *æzfer*. a. *part.* اوزون درناقلو *uzun türnāklü*. t. Longis unguibus præditus. *Wan.*

اظفر *ezfur*, &

اظفور *uzfūr*. a. *n. ſ. pl. a* ظفر *zufr*. Ungues. *Wan.*

اظلّ *æzæll*, & اظلل *æzlel*. a. *part.* Pars inferior pedis camelini. *Gol.*

اظلاف *æzlāf*. a. *n. ſ. pl. a* ظلف *zylf*. Ungulæ biſulcæ. *Gol.*

اظلاف *yzlāf*. a. *V.* [4. *a* ظلف] Incidere *in terram duram*. *Gol.*

اظلال *æzlāl*. a. *n. ſ. pl. a* ظلّ *zyll*. Umbræ. *Ombre.*

اظلال yzlāl. a. V. [4. a ظلّ] 1) کولکه اول gölge ol. t. Obumbrare. 2) Accedere. *Wan.*

اظلام yzlām. a. V. [4. a ظلم] 1) Obscuram esse *noctem*. *Wan.* 2) Per tenebras incedere. *Gol.*

اظّلام yzzylām. & اظطلام yztylām. a. V. [8. a ظلم] Injuria affici, tyrannidem tollerare. *Wan.*

اظلم æzlem. a. comp. Injustior. ¶ ما اظلمه *mā æzlemehu.* Quam maxime obscura est *nox.* *Gol.*

اظلوفة uzlūfet. a. n. f. pl. اظاليف *æzālīf.* Terra constans lapidibus acutis, & asperis. *Wan.*

اظما æzmā. a. n. f. plur. a ظمٔ *zym'* Sitis. *Gol.*

اظماء yzmāe. a. V. [4. a ظما vel ظمي] Siti affici. *Wan.*

اظمي æzmā. a. part. 1) Sitiens. 2) Densa *umbra.* *Wan.*

اظنان yznān. a. V. [4. a ظنّ] 1) Suspectum reddere. *Wan.* 2) Suspectum habere. *Gol.*

اظّنان yzzynān. a. V. [8. a ظنّ] 1) Suspectum reddere. *Wan.* 2) Suspicari. *Gol.*

اظهار æzhār. a. n. f. pl. a ظهر *zuhr.* Tempora meridiana. *Gol.*

اظهر æzhur. a. n. f. pl. a ظهر *zæhr.* Dorsa. *Gol.*

اظهار yzhār. a. V. [4. a ظهر] 1) Ostentare. 2) Superiorem reddere. 3) Tempore meridiano iter facere. *Wan.* 4) Manifestare. 5) Simulare. 6) Sursum ducere. *Gol.*

اظهار yzhār. a. n. f. 1) Manifestatio, ostensio. 2) Demonstratio, *seu* commonstratio. *Palesamento, dimostrazione.* ¶ اظهار yzhār e. Proferre in medium, manifestare, simulare. *Manifestare, proferire, simulare.* Tempore meridiano iter facere, superiorem reddere, juvare *contra hostem. Viaggiare di mezo giorno, essaltare. Acht.* اظهار خصومت yzhārï chusūmet. e. Inimicitiam præ se ferre. *Mostrar nemicizia.* اظهار فرار yzhārï firār. e. Fugam simulare. *Far finta, di fuggire. Sæ.* اظهار هزيمت و فراره عزيمت ايدوب yzhārï hezīmet, we firāre æzīmet idüp. Simulando se esse victum, fugamque capessendo. *Sæ. Fingendo d'esser vinto, e dando segni di fuggire. Br.*

اظّهار yzzyhār. a. V. [8. a ظهر] 1) Manifestare. 2) Tempore meridiano iter facere. *Gol.*

اظهر æzh r. a. comp. fæm. ظهرا *zührā.* Clarior, evidentior. *Più chiaro.* ¶ کوندن اظهر gündən æzher, & اظهر من الشمس æzherü mineś-śems. Clarior sole. *Più chiaro del sole. Sæ.* II. نور ذكادن مقرر اظهر nūrï zükāden æzher. Luce solis clarior. *Più chiaro del lume del sole. Ik.* خطاي اظهر chætāï æzher. Evidentissimus error. *Un' errore evidente, palpabile. Sæ.*

اع

اع اع uª uª, pro هع هع huª huª. a. Interjectio, *seu vox vomentis.* *Gol.*

اعا i-ā, pro وعا wi-ā. a. n. f. Repositorium, theca, loculus. *Gol.*

اعابد e-ābid. a. n. f. pl. pl. ab عبد æbd. Servi. *Gol.*

اعاجم æ-āgim. a. n. f. pl. ab اعجم æªgem. Barbari, *qui Arabice loqui nesciunt.* Persæ. *Barbari, & Persiani. Tef.*

اعاجيب æ-āgīb. a. n. f. pl. ab اعجوبة uªgiubet. Res admirandæ, miracula. *Cose strane, miracoli.*

اعاد y-ād. a. V. [4. ab عود] Reducere, revocare. *Far tornare.*

اعاده y-āde. a. V. [4. ab عود] 1) Repetere. *Replicare, tornar a dire Wan.* 2) Reducere. *Gol.* ¶ اعادهٔ نظر y-ādei næzær. Revisio, relectio, *seu* revidere, repetere. *Rivista, o rivedere, rileggere. Sæ. Ik.* اعاده و تكرير y-āde wü tekrīr. Repetere. ايكسي خود اعادهيه دكمز ikisi chod y-ādeie degmez. *Sæ.* Neutra earum rerum meretur, ut repetatur. *Non merita lite, o guerra. Br.*

اعادي æ-ādī. a. n. f. pl. pl. ab عدو ædū. Inimici, hostes. *Sæ.*

اعاذة y-āzet. a. V. [4. ab عوذ] Confugere, *pec.* à mala re ad averruncum *Deum.* *Wan.*

اعارة y-āret. a. V. [4. ab عور] 1) عاريته ويرمك ārijete wirmek. t. Mutuo dare, commodare. *Dar ad imprestito. Wan.* 2) Occecare. 3) Apparere. 4) Apertum offerre *latus alteri.* 5) Petendi copiam facere *prædam, equitem. Gol.* ¶ الم زدهٔ تشويش معاش ايسهلر پايمردئ اقراض و اعاره و كفاله ايله مضيقِ فاقهٔ مزيل الطاقهدن خلاص ايدهسز elem zedeï teświśi mæāś iseler pajmerdiï ykrāz ü-yāre wü kefāle ile mæzȳkȳ fākæï müzīlüt tākæden chælās idesyz. Si penuria victus premantur, sive credito, sive mutuo dando, sive sponsionem aut vadimonium pro illis præstando eos ab angustiis paupertatis vires enervantis liberate. *Se si trovano afflitti per penuria di viveri, con dar loro a credenza, ò con imprestare, ò con far sicurtà per loro, liberateli dalla strettezza della povertà che toglie le forze dell' uomo. Ik.*

اعارة

اعارة y-āret. a. V. [4. ab عير] Fugare efferare *equum.* *Wan.*

اعارض e-āryz. a. n. f. pl. ab عروض ūrūz. Ultimæ partes primorum Hemistichiorum in versu. *Gol.*

اعاريب e-ārīb. a. n. f. pl. pl. ab اعراب æª-rāb. Arabes campestres, vagabundi. *Gol.*

اعاريض e-ārȳz. a. n. f. pl. ab عروض ārūz. Ultimæ partes primorum Hemistichiorum. *G.*

اعازة y-āzet. a. V. [4. ab عوز] 1) Egenum esse. 2) Indigum efficere. 3) Destituere *aliquem.* *Gol.*

اعاشة y-āśet. a. V. [4. ab عيش] Vivificare. *Wan.*

اعاشير e-āśīr. a. n. f. pl. ab اعشار æ-śār. Decimæ. *Gol.*

اعاصب e-āsyb. a. n. f. pl. ab عصبة æsæbet. Nervi, tendines. *Gol.*

اعاصة y-āsæt. a. V. [4. ab عاص] 1) Implicare *adversarium, ut expedire se non possit.* 2) Peregrino ac inusitato modo loqui. *Gol.*

اعاصير y-āsȳr. a. n. f. pl. ab اعصار yªsār. Turbines venti.

اعاضة y-āzet. a. V. [4. ab عوض] Dare pro una re aliam. *Wan.*

اعاظم æ-āzym. a. compar. pl. ab اعظم æªzæm. Majores. *Li più grandi. Ll.* II. افاخم V. افتخار ¶ اعاظم سلاطين مسلماني æ-āzymï selātīnï müslimanī. Maximi Principum fidelium, seu orthodoxæ fidei (*suam fidem hic turcæ intelligunt*) *Li più grandi delli monarchi, ò prencipi fedeli.*

اعافة y-āfet. a. V. [4. ab عيف] Sitiens *jumentum* non delibare aquam. *Erat hic ritus in auguriis apud veteres Arabes. Wan.*

اعالي æ-ālī. a. comp. pl. ab اعلي æªlā. Superiores, altiores. *Li più alti, eccelsi.*

اعان æ-āne. a. 3. pers. præt. in apprec. يارلق ايلسون iarlyk eilesün. t. Adjuvet. ¶ اعانه الله æ-ānehullahü. Adjuvet eum, faveat ipsi Deus.

اعانه y-āne, & اعانت y-ānet. a. V. [4. ab عون] Opitulari, adjuvare. *Soccorrere, ajutare. Ik. Sæ.* ¶ اعانهٔ رعايا و اغاثهٔ برايا ايتمكله y-āneï ry-ājā we yghāseï berājā itmegile. Juvando subditos & vasallos. *Giovando li sudditi, e vassalli. Sæ.*

اعاور e-āwir, a part. pl. ab اعور æªwer. Lusci. *Gol.*

اعبا æªbā. a. n. f. pl. ab عبء ȳb'. Onera. *Gol.*

اعباد yªbād. a. V. [4. ab عبد] 1) In servum accipere. 2) Lassando *camelum* alterius interimere. *Wan.* 3) Percutere. 4) Pium, & Dei cultui addictum esse. 5) Difficilem, & refractarium esse *camelum.* *Gol.*

اعبار yªbār. a. V. [4. ab عبر] 1) Per annum integrum intonsas relinquere *oves.* *Wan.* 2) Lana abundare *oves.* *Gol.*

اعباس yªbās. a. V. [4. ab عبس] Sordes adhærere *caudæ camelinæ.* *Wan.*

اعبال æªbāl. a. n. f. pl. ah عبل æbel. Folia incisa *quæcunque.* *Gol.*

اعبال yªbāl. a. V. [4. ab عبل] 1) Crassescentibus ac rubentibus foliis in æstate præditam esse *plantam* ارطي *ertā dictam, idoneis ad depsenda coria.* 2) Foliorum defluvium pati, iisve viduari *arborem.* 3) Prodeuntia folia habere *arborem.* *Gol.*

اعبد æªbud. a. n. f. pl. ab عبد æbd. Servi. *Gol.*

اعبل æªbel. a. n. f. 1) Lapides albi. *collect.* 2) Mons *in quo tales lapides sunt.* 3) Lapis asper, crassus, *in quo album quid, rubrum & nigrum.* *Gol.*

اعبنقاء yªbinkāe. a. V. [26. ab عبق] 1) Infortunium esse. *Wan.* 2) Scelestum evadere. *Gol.*

اعتاب yªtāb. a. V. [4. ab عتب] 1) Declinando a malo incipere bonum facere. *Wan.* 2) Contentum reddere. 3) In gratiam recipere. 4) Amovere. 5) Transire *ab aliquo opere ad aliud.* *Gol.*

اعتاد yªtād. a. V. [4. ab عتد] 1) Parare. *Wan.* 2) Adornare. *Gol.*

اعتاق yªtāk. a. V. [4. a عتق] 1) Manumittere *servum.* 2) Comparare & ordinare *opes.* 3) Cito liberare *rem.* *Wan.* 4) Cito propellere *equum.* *Gol.*

اعتام yªtām. a. V. [4. ab عتم] 1) Obscuram evadere *noctem.* 2) Sub crepusculo *aliquid* facere. *Gol.*

اعتان yªtān. a. V. [4. ab عتن] Durum se exhibere *debitori suo.* *Gol.*

اعتبار yªtibār. a. V. [8. ab عبر] 1) Exemplum capere. 2) Transire. 3) Comparatione instituta rationari. 4) Considerare. 5) Admirari. *Wan.*

اعتباد yªtibād. a. V. [8. ab عبد] 1) Redigere in servitutem. 2) Adorare. *Render schiavo.* *Gol.*

اعتبار yªtibār. a. n. f. usit. i. q. رغبت rægh-bet a. Aestimatio, honor. *Stima, onore.* ¶ بر كيشيه اعتبار bir kiśije yªtibār e. Aestimare hominem, considerare. *Preggiare, far stima d'una persona.* سوزمزي اعتباره آلمز sözümüzi yªtibāre ālmaz. Non æstimat verba nostra. *Non fà conto delle nostre parole. Eb.* عين اعتبار ايله æīnï yªtibār ile. Oculo æstimationis, honorifice. *Con occhio di stima. Ah.* جليل الاعتبار gelīlül yªtibār. Maxime æstimandus, observandus. *Di gran*

ſtima. امـــراءِمسيحيّهنك مختاري و فـــرقهء عيسويّهنك صاحب اعتباري *ümerāï mesÿjenün-muchtārī we fyrkæï ÿſewījenün-sāhyb y*ti-bārī.* Inter principes chriſtianos ſelectus, & inter populos in JESUM credentes maxime æſtimatus. *Eletto, & inſigne tra li prencipi chriſtiani, e ſtimatiſſimo trà li popoli della religione di Gieſù. Ll.*

اعتبارسز *y*tibārſyz.* t. *adj. comp. i. q.* رغبتسز *ræghbetſyz* t. Aeſtimatione carens. *Di poca ſtima, ſprezzato.*

اعتبارلو *y*tibārlü* t. *adj.* 1) Aeſtimandus. 2) Aeſtimatus. *Onorevole, ſtimato.*

اعتباط *y*tibāt.* a. *V.* [8. *ab* عبط] 1) Mactare *camelitim, quæ caret vitio.* 2) Obtrudere *alicui* mendacium. *Wan.* 3) Fodere *puteum.* 4) Latere virum. *Gol.*

اعتتاب *y*titāb.* a. *V.* [8. *ab* عتب] 1) Recedere *a re aliqua.* 2) Declinando à via facili ingredi viam aſperam. 3) Intendere. *Wan.*

اعتجار *y*tiğbār.* a. *V.* [8. *ab* عجر] 1) Caput obtegere *mulierem.* 2) Obvolvere caput cidari. *Wan.*

اعتد *æ*tüd.* a. *n. ſ. pl. ab* عتاد *ätād.* Inſtrumenta. *Gol.*

اعتدا *y*tidā.* a. *V.* [8. *ab* عدو] ظلم ، *zulm* e. & حدّدن تجاوز ، *hædden tegiāwüz* e. t. 1) Injuſtum, iniquum eſſe. 2) Excedere. *Far' ingiuria. Far far eceſſo.*

اعتداد *y*tidād.* a. *V.* [8. *ab* عدّ] 1) Numerari. 2) Computare. *Wan.* 3) Mulierem exigere tempus عدّة *ÿddet dictum. Gol.*

اعتدال *ÿtidāl.* a. *V.* [8. *ab* عدل] 1) Juſtam, & aptam effici *rem.* 2) Aequalem eſſe *rem* alteri: *ut* diem nocti. *Gol.*

اعتدال *y*tidāl.* a. *n. ſ.* برابرلق *beraberlyk* t. 1) Aequalitas, æquilibrium. 2) Temperantia, moderatio. *Uguaglianza, equilibrio, temperanza.* ¶ حدّ اعتدال *hæddi y*tidāl.* Præſcriptum æquitatis. *Il termine di equità, & mediocrità. Sæ.* حدّ اعتدالدن طشره *hæddi y*tidālden taśra.* Extra modum, immodice. *Fuor di modo.* اعتدال هوا *y*tidāli hewā.* Temperies, ſalubritas aëris. *Aria temperata.* اعتدال هوا ايله مشهور *y*tidālī hewā ile meshur*, & كمال اعتدال ايله معروف *kemāli y*tidāl ile mæ*rūf.* Ob temperiem ſalubritatemque aëris celebris *locus. Celebre per l' aria ſua temperata. Sæ.* قامت بر اعتدال *kēmeti ber y*tidāl.* Statura mediocris. *Statura mediocre. Ah.* اعتدال النّهار و اللّيل *y*tidālün nihāri wel leil.* Aequinoctium. *Equinozzio.* مرور اعتدال هواي بهار ايله *mürūrī y*tidālī hewāï behār ile.* Cum jam præteriret temperata tempeſtas veris. *Eſſendo ormai paſſata la ſtagione temperata della prima vera.* ، اعتدال *y*tidāl* e. Moderari, temperare. *Moderare, temperare.* اعتدال بولق *y*tidāl bulmak.* Ad mediocritatem temperari. *Trovar un temperamento, eſſer temperato, Del.* ، اعتدال اوزره *y*tidāl üzre ol.* Temperatum eſſe. *Eſſer temperato.*

اعتدالسز *y*tidālsyz.* t. *adj. comp. & adv.* 1) Immoderatus, inintemperans. *Immoderato.* 2) Immoderate.

اعتدالسزلك *y*tidālſyzlik.* t. *n. ſ. comp.* Intemperantia, immoderatio. *Intemperanza.*

اعتداللو *y*tidāllü.* t. *adj. comp.* معتدل *mu*tedil* a. Temperatus, moderatus, mediocris. *Temperato, moderato.*

اعتذار *y*tizār.* a. *V.* [8. *ab* عذر] 1) Petere veniam *peccati.* 2) Excuſatiooem acceptari. 3) Deleri ſtigmata *rerum.* 4) Conſpicuum eſſe. 5) Virginitate exui *puellam. Wan.* 6) Excuſare ſe, apologiam inſtituere. *Gol.*

اعتذار *y*tizār.* a. *n. ſ.* Excuſatio, apologia. *Scuſa. Ik.* ¶ ، اعتذار *y*tizār.* e. Excuſare, excuſare ſe, & excuſatione dignum eſſe. *Scuſare, ſcuſarſi c c ab. rei & c. ab per. & ac. rei. Eb. Ik. Sæ.* اعتذار ايچون *y*tizār içiün.* Excuſationis cauſa. *Per iſcuſarſi. Sæ.* اتدكي جفالري اعتذار اتدي *ittügi gefāleri y*tizār itti.* Excuſavit injurias illi factas. *Sæ. Scuſoſſi de' ſtrazij, e mali trattamenti fattigli. Br.* حركات ناشايستهسندن اعتذار اتدي *hærekātī nāśājeſteſinden y*tizār itti.* Excuſavit indecentes motus ſuos. *Si ſcuſo delli delitti, ò cattivi comportamenti ſuoi. Sæ.* اعتذار نامه *y*tizār nāme.* Excuſatoriæ literæ. *Lettere di ſcuſe.* دهن كشاي اعتذار اولوب *dyhen küśāï y*tizār olup*, & دامن بوس اعتذار اولوب *dāmen bosï y*tizār olup.* Seſe excuſans, humillime deprecatus. *Aprendo la bocca per ſcuſarſi, baciandogli la veſte per ſcuſarſi, ò baciandogli la veſte per ſcuſarſi, ò chieder perdono. Ik.*

اعتراش *y*tirāś.* a. *V.* [8. *ab* عرش] 1) Vitem illigari umbraculo. *Wan.* 2) Inſidere equo. *Gol.*

اعتراض *y*tyrāz.* a. *V.* [8. *ab* عرض] 1) Luſtrare *exercitum.* 2) Tranſverſum jacere *uti trabem in flumine.* 3) Impedimentum afferre. 4) Ad latus habenæ inclinari, nec ductori obſequi *jumentum.* 5) Conſcendere inquietum *camelum.* 6) Transfigere *aliquem* telo. 7) Non ab initio inchoare menſem. 8) Propoſitionem *alicujus* auſcultare. *Wan.* 9) Occurrere *alicui.* 10) Incidere *in aliquem. Gol.*

اعتراض *y*tirāz* a. *n. ſ.* Oppoſitio, obſtaculum. *Oppoſizione, oſtacolo.* ¶ ، اعتراض *y*tirāz* e. Adverſari, opponere ſe. *Opporſi, traverſare. Gol.*

اعتراضات *y*tirāzāt.* a. *n. ſ. pl. ſanus præced.* Oppoſitiones. ¶ تكاليف بارده و اعتراضات غير وارده ايله *tekālīfi bāride we y*tirāzātī ghæjrī wāride ile.* Cum prætenſionibus frigidis, & propoſitionibus impoſſibilibus. *Con impertinenti, & irragionevoli dimande, e pretenſioni. Sæ.*

اعتراف *y*tirāf.* a. *V.* [8. *ab* عرف] 1) Confiteri, fateri. 2) Agnoſcere. *Confeſſare, riconoſcere. c c. d. Sæ.* ¶ جرمنه اعتراف وتوبه و اعتذار بحرندن اغتراف رجاسيله *giürmine y*tirāf we tewbe wü y*tizār bæhrinden ightirāf regiāſi ile.* Spe fultus fore ut ille culpam confeſſus, ex mari pænitentiæ, & deprecationis aquam hauriret. *Con ſperanza, che confeſſarebbe la colpa, e pentito chiederebbe perdono. Sæ.*

اعتراك *y*tirāk.* a. *V.* [8. *ab* عرك] Comprimere, invicem ſe premere *in pugna.*

اعتزاز *y*tizāz.* a. *V.* [8. *ab* عزّ] عزّت طلب ، *ÿzzet tælæb* e. t. 1) Eximium evadere. 2) Prævalere, efferre ſe. *Wan.*

اعتزال *y*tizāl.* a. *V.* [8. *ab* عزل] آيرلمق *āirilmak.* t. Segregare ſe, ſeorſim ab aliis recedere, deſcire. *Ritirarſi, ſpartirſi. Tef.* ¶ اهل اعتزال *ehlï y*tizāl.* Schiſmaticus, ſegregatus ab aliis. *Sciſmatico, ſeparato da gl' altri. Ik.*

اعتزام *y*tizām.* a. *V.* & *n. ſ.* [8. *ab* عزم] 1) Firmum propoſitum. 2) Applicatio. 3) Obfirmato animo perſequi. 4) Rapide tranſire *equum.*

اعتساس *y*tiſās.* a. *V.* [8. *ab* عسّ] 1) Circumire, obire. *Wan.* 2) Aquirere, captare. *Gol.*

اعتسام *y*tiſām.* a. *V.* [8. *ab* عسم] 1) Dare rem concupitam. 2) Induere tritas ocreas. *Gol.*

اعتشاش *y*tiśāś.* a. *V.* [8. *ab* عشّ] 1) Aliquantum comeatus adferre *turmam. Wan.* 2) Nidificare *avem. Gol.*

اعتصاب *y*tysāb.* a. *V.* [8. *ab* عصب] 1) Redimere caput cidari, *vel* corona. *Wan.* 2) Invalere, firmum eſſe. 3) Intendere in inceſſu vires *camelum.* 4) Contentum eſſe. *Gol.*

اعتصار *y*tisār.* a. *V.* [8. *a* عصر] 1) Premere. 2) Extrahere. 3) Recuſare. 4) Exprimere ſuccum *ex uvis.* 5) Confugere. 6) Modica hauſta aqua diſſolvere *cibum in gutture hærentem. Wan.*

اعتصام *y*tysām.* a. *V.* [8. *ab* عصم] 1) Se continere. 2) Abſtinere *Deo juvante a peccato. Guardarſi dal peccare. Tef.*

اعتضاد *y*tyzād.* a. *V.* [8. *ab* عضد] يارلق طلب ، *iarlyk tælæb* e. & قوّت طوتمق *kuwwet tutmak* t. 1) Auxilium, opem implorare. 2) Fulciri. 3) Brachium ſupponere. *Wan.*

اعتفار *y*tifār.* a. *V.* [8. *ab* عفر] 1) Inquinari *pulvere.* 2) Dilaniari *a leone. Wan.* 3) Potentem eſſe. 4) In terram conjicere *aliquem. Gol.*

اعتفاس *y*tifās.* a. *V.* [8. *ab* عفس] Commoveri, & perturbari *populum. Wan.*

اعتفاص *y*tifās.* a. *V.* [8. *ab* عفص] Extorquere debitum. *Gol.*

اعتفاق *y*tifāk.* a. *V.* [8. *ab* عفق] 1) Cum impetu *prædam* invadere *leonem.* 2) Digladiari *enſibus. Gol.*

اعتقاب *y*tykāb.* a. *V.* [8. *ab* عقب] 1) Detinere *venditorem* merces *usque ad pretii ſolutionem.* 2) Pœnitentia duci in fine. *Wan.*

اعتقاد *y*tykād.* a. *V.* [8. *ab* عقد] 1) Ad modum firmam, & duram eſſe *rem.* 2) Firmiter tenere animo. *Wan.* 3) Aquirere ſibi *agrum, peculium.* 4) Credere. *Gol.*

اعتقاد *y*tykād.* a. *n. ſ.* Fides, fiducia. *Fede, confidenza.* ¶ اعتقاد *y*tykād* e. Credere, firmiter tenere, confidere. *Fidarſi, aſſicurarſi, credere.* اعتقاد ايله *y*tykād ile.* Bona fide, & fiducia. *Con buona fede, e fedelmente,* اعتقاد اوزره *y*tikād üzre.* Fideliter. اعتقاد ايلك كه *y*tykād eilen-ki.* Credite, quod. *Credete, che.* اعتقاد اولنوركه *y*tykād olunur ki.* Creditur, quod. *Si crede, che. Ll.* اعتقاد ويرمك *y*tykād wirmek.* Inducere ad credendum, perſuadere. *Far credere.* ثابت قدم اولدوغنه اعتقاد ويرمك ايچون *sābit kædem oldughyne y*tykād wirmek içiün.* Ad perſuadendum ſe eſſe conſtantem. *Per far credere, ch' egli era coſtante. Sæ.* بو عهد اوزره بر قرار اولمسنه اعتقاد ويرر يمينلر تكرار ايليوب *bu æht üzre ber kærār olmaſine y*tykād wirür iemīnler tekrār eileiüp.* Iterando juramenta ipſum promiſſis firmiter inhærere pactis perſuadentia. *Replicando li giuramenti, che facevano credere, ch' egli ſarebbe ſempre ſtabile e coſtante nell' oſſervar i patti. Sæ.* كندويه قصد اتمز اعتقاديله *gendüie kæſt itmez y*tykād ile.* Confiſus eum ſibi injuriam non facturum, aut ſe ab eo non occiſum iri. *Con ſicura ſperanza, ch' egli non tentarebbe contro la ſua vita Sæ.* اوّل صحيح اعتقادي يوغدي *ewwel ſæhȳh ÿ*tykādȳ iogh idi.* Prius fidem veram ei, non præſtabar. *Non gli credeva prima da dovero.*

*bir müslimĭ pāk y*tykād.* Bonæ, & puræ fidei Mohammedanus. *Ik.* ١ اعتقاد و اعتماد *y*tykādŭ y*tymād* e. Fidem integram dare, præſtare. *Preſtar fede, fidarſi. Ll.*

اعتقادسز *y*tykādſyz.* t. *adj. comp.* Incredulus, & infidus. *Incredulo, & infedele.*

اعتقادلو *y*tykādlü.* t. *adj.* Fidus, fidelis. *Fedele, fidato.*

اعتقار *y*tykār.* a. *V.* [8. *ab* عقر] In dorſo noxam percipere *equum. Wan.*

اعتقال *y*tykāl.* a. *V.* [8. *ab* عقل] 1) Detineri, incarcerari. 2) Ligatam eſſe linquam *alicujus.* 3) Cruribus ligatis continere *ovem mulgendi ergo.* 4) Pedem ſuum in pedem adverſarii implicare *vincendi cauſa. Gol.*

اعتقام *y*tykām.* a. *V.* [8. *ab* عقم] Fodere *puteum, ad explorandam qualitatem aquæ. Gol.*

اعتكاب *y*tikāb.* a. *V.* [8. *ab* عكب] Concitari *pulverem. Gol.*

اعتكاد *y*tikād.* a. *V.* [8. *ab* عكد] Neceſſarium conſequens eſſe. *Gol.*

اعتكار *y*tikār.* a. *V.* [8. *ab* عكر] 1) Denſas eſſe *tenebras.* 2) Copioſam eſſe *pluviam. Wan.* 3) Commixtum pulverem excitare *ventum.* 4) Permiſceri, & confundi *in pugna militem. Gol.*

اعتكاس *y*tikās.* a. *V.* [8. *ab* عكس] 1) Admiſcere lac juſculo. *Wan.* 2) Invertere, præpoſtere diſponere. *Gol.*

اعتكاف *y*tikāf.* a. *V.* [8. *ab* عكف] 1) Se continere religionis ergo. *Wan.* 2) Aſſiduum eſſe in templo. *pec.* Meccano. *Trattenerſi, & reſtar continuamente in chieſa. Gol.* ¶ اعتكاف مسجد شريف ايتمش قدر *y*tikāfĭ mesćidĭ śerif itmiś kædær.* Tantundem meritus, quantum meretur, is qui continuo moratur orans in templo *Mecano. Quanto ſe ſempre ſtaſſe pregando racchiuſo nel tempio. Ik.* اعتكافده اوترمش ايكن *y*tikāfte oturmiś iken.* Dum ſederet continuo in templo. *Mentre ſtava rinſerrato nella chieſa. Tef.*

اعتكام *y*tikām.* a. *V.* [8. *ab* عكم] Coæquare duas in jumento ſarcinas. *Gol.*

اعتلاء *y*tilāe.* a. *V.* [8. *ab* علي] 1) Alium eſſe. 2) Provectum eſſe *diem.* 3) Superiorem eſſe. *Gol.*

اعتلا *y*tilā.* a. *n. f.* يوجه‌لك *iüğelik.* t. Celſitudo, ſuperioritas. *Altezza, ſuperiorità.* ¶ برق‌وار سماء اعتلادن زمين ابتلايه دوشوب *bærk war ſemāĭ y*tilāden zeminĭ ibtilāje düśüp.* Inſtar fulminis ex cælo altitudinis in terram depreſſionis lapſus. *Sæ. A guiſa d'un fulmine, precipitato dal cielo in terra. Br.* اعتلا بولمق *y*tilā bulmak.* Exaltari, ad ſupremam dignitatem pervenire. *Eſſer eſſaltato, inalzato alla ſoprema dignità.* لواي دين اعتلا بولوب *liwāĭ dīn y*tilā bulup.* Elevato fidei vexillo. *Inalborandoſi lo ſtendardo della religione. Sæ.*

اعتلاث *y*tilās.* a. *V.* [8. *ab* علث] Capere ignem *ex affrictu lignorum. Wan.*

اعتلاج *y*tilāğ.* a. *V.* [8. *ab* علج] 1) Herbis luxuriare *terram.* 2) Quaſſari inter ſe *undas. Wan.* 3) Certare inter ſe luctando. *Gol.*

اعتلال *y*tilāl.* a. *V.* [8. *ab* علّ] 1) علتلنمك *ylletlenmek* t. Debilem, & ægrotum eſſe. 2) Cauſſam, & prætextum quærere *in aliquem* 3) Avertere *aliquem* ab inſtituto. *Eſſer infermo, & cercar preteſto contro.* ¶ صورت قصور و اعتلال *ſuretŭ kusūrŭ y*tilāl.* Species defectuum, & vitiorum. *Specie di difetti, ò vizij. Sæ.*

اعتماد *y*timād.* a. *V.* [8. *ab* عمد] 1) Inniti. 2) Committere ſe. *Wan.* 3) Sequi habenæ ductum. 4) Fulcire *columna, palo.* 5) Baptizari. *Gol.*

اعتماد *y*timād.* a. *n. f.* 1) Fides. 2) Suſtentatio. 3) Adminiculum. *Confidenza, appoggio, fide.* ¶ ١ اعتماد *y*timād* e. Fulciri, fidere alicui, & fidem habere. *Appoggiarſi, confidarſi, preſtar fede.* فضل رب العباده اعتماد ايدوب *fæzlĭ rebbül ybāde y*timād idüp.* Fretus gratia Dei. *Confidandoſi nell' aiuto divino. Sæ.* دايما قوت بازويه اعتماد منتخب مراد اولمز *dāimā kuwwetĭ bāzūie y*timād müntæchybĭ mürad olmaz.* Fiducia in robore brachiorum non ſemper voti compotem reddit. *Sæ. Non ſempre s'arriva al bramato fine à forza di braccia. Br.* بنده‌كزي والده‌م كمسيه شاكرد اولغه اعتماد ايتميوب ويرمدي *benden-üzy wālidem kimſeje sāgird olmaghæ y*timād itmeiüp wirmedi.* Cum mater mea me ſervum tuum nulli in diſcipulum tradere confideret. *Non fidandoſi la mia madre di darmi per diſcepolo ad alcuno, Eb.* حقيقتلو اولدوغمزه اعتماد و اعتقاد ايليه‌سز *hækÿkætlu oldughumuze y*tīmadü y*tykād eilejeſiz.* Confidite, & certo credite nos eſſe ſinceros. *Credete, e tenete per certo, che ſiamo ſinceri. Ll.* شويله بله‌سز علامت شريفه اعتماد قله‌سز *śöile bileſyz ælāmetĭ śerīfe y*timād kylaſyz.* Ita ſciatis, ſignoque imperiali fidem præſtetis. *Così ſaprete, e preſtarete fede al nobile ſegno. Sic concluduntur mandata regia, aut imperialia.* اعتماد ويرمك *y*timād wirmek.* Perſuadere, ſecurum reddere. *Far credere, aſſicurare.* اعتماد اتمك *y*timād itmemek.* Parum fidere, diffidere. *Poco fidarſi.* Non credere. *Non credere.*

اعتماداً *y*timāden.* a. *adv.* Fiducialiter, confidenter. ¶ صلح و صلاحه اعتماداً *ſulhu ſælāhæ y*timāden.* Paci innitendo, pace fretus. *Confidandoſi nella pace, reſo ſicuro dalla pace. Ll.*

اعتمار *y*timār.* a. *V.* [8. *ab* عمر] 1) Viſitare. 2) Commorari viſitando ſacra loca *fani Meccani.* 3) Cingere ſe cidari. *Wan.*

اعتماق *y*timāk.* a. *V.* [8. *ab* عمق] Profundum facere. *Gol.*

اعتمال *y*timāl.* a. *V.* [8. *ab* عمل] 1) Per ſe facere *aliquid.* 2) Concuti, concitari. *Gol.*

اعتناز *y*tināz.* a. *V.* [8. *ab* عنز] Deflectere *ad latus. Wan.*

اعتناش *y*tināś.* a. *V.* [8. *ab* عنش] 1) Prehendere collo. *Wan.* 2) Obtorto collo in pugnam trahere. 3) Injuria afficere. *Gol.*

اعتناف *y*tināf.* a. *V.* [8. *ab* عنف] 1) Fortiter tenere *aliquid.* 2) Retroſpicere. *Wan.*

اعتناق *y*tināk.* a. *V.* [8. *ab* عنق] Se invicem amplecti *prehenſis collis. Gol.*

اعتناك *y*tināk.* a. *V.* [8. *ab* عنك] 1) Difficulter incedere *camelum per coagmentatas & latiores arenas.* 2) Claudere *portam. Gol.*

اعتنان *y*tinān.* a. *V.* [8. *ab* عنّ] 1) Obequitare, & luſtrare *exercitum.* 2) Accidere. *Gol.*

اعتنور *y*tiwār.* a. *V.* [8. *ab* عور] Porrigere *de manu in manum. Wan.*

اعتوبة *u*tūbet.* a. *n. f.* Cauſa objurgationis, & expoſtulationis, *pec.* mutuæ. *Wan.*

اعتياد *y*tijād.* a. *V.* [8. *a* عيد] In conſuetudinem verti. *Gol.*

اعتياد *y*tijād.* a. *n. f.* 1) Aſſuefactio. 2) Reverſio. 3) Receptaculum. *Avezzamento, & ricetto.* ¶ مشرب داد اعتياد *meśrebĭ dad y*tijād.* Indoles æquitati aſſueta. *Natura avezza all' equità. Ik.* فواد مسرت اعتياد *füwādĭ miſerret y*tijād.* Cor ad lætitiam pronum revocatum. *Cuor allegro. Sæ.* فواد حسد اعتيادي *füwādĭ hæſed y*tijādĭ.* Cor ejus invidiæ aſſuetum. *Il ſuo cuore pieno d'invidia.* فواد نفاق اعتيادلرينه شاق كلدي *füwādĭ nifāk y*tijadlerine śak geldi.* In cor eorum hypocriſi & ſimulationi aſſuetum incidit odium. *Sæ. Li maligni ſi diſguſtarono. Br.*

اعتيار *y*tijār.* a. *V.* [8. *ab* عور] Mutuare, mutuo invicem accipere. *Gol.*

اعتياص *y*tijās.* a. *V.* [8. *ab* عوص] Difficilem & intricatam eſſe *rem. Gol.*

اعتياض *y*tijāz.* a. *V.* [8. *ab* عوض] 1) Accipere *quid pro alia re.* 2) Venire petitum *quid loco alterius rei. Gol.*

اعتياط *y*tijāt.* a. *V.* [8. *ab* عيط & عوط] Non concipere per aliquot annos *camelitim. Wan.*

اعتياق *y*tijāk.* a. *V.* [8. *ab* عوق] Retinere, impedire. *Gol.*

اعتياك *y*tijāk.* a. *V.* [8. *ab* عوك] Invicem premere. *Gol.*

اعتيال *y*tijāl.* a. *V.* [8. *ab* عول] Ponere fiduciam *in aliquo. Gol.*

اعتيام *y*tijām.* a. *V.* [8. *ab* عيم] Capere meliorem *opum* partem. *Gol.*

اعتيان *y*tijān.* a. *V.* [8. *ab* عون] 1) Invicem juvare. 2) Conſpirare. *Gol.*

اعتيان *y*tijān.* a. *V.* [8. *ab* عين] 1) Contingere, aſſegni *oculo.* 2) Ex alto obſervare. 3) Proſpicere alicui *hoſpicium.* 4) In tempus emere *ſoluto tamen ante traditionem pretio. Gol.*

اعثار a. *V.* [4. *ab* عثر] Notum facere. *Wan.*

اعثاق *i*sāk.* a. *V.* [8. *ab* عثق] Fertilem eſſe, proventu abundare *terram. Gol.*

اعثام *i*sām.* a. *V.* [4. *ab* عثم] Leviore modo conſuere aut conſui curare *marſupium, de muliere. Gol.*

اعثان *i*sān.* a. *V.* [4. *ab* عثن] Fumare. *ignem. Gol.*

اعجاب *i*ğiāb.* a. *V.* [4. *ab* عجب] 1) Placere. 2) Complacere ſibi. 3) Approbare *propriam ſententiam. Wan.* 4) Admirari. *Gol.*

اعجاج *i*ğiāğ.* a. *V.* [4. *ab* عجّ] Vehementem eſſe ac pulverem diſpergentem *ventum. Wan.*

اعجاز *æ*ğiāz.* a. *n. f. pl. ab* عجز *æ*ğiüz.* Poſticæ rerum partes. *Wan.*

اعجاز *æ*ğiāz.* a. *n. f. pl. ab* عجز *ægiüz.* Radices palmarum. *Gol.*

اعجاز *y*ğiāz.* a. *V.* [4. *ab* عجز] 1) Debilem comperire. 2) Perdi. *Wan.*

اعجاز *y*ğiāz.* a. *n. f.* 1) Fruſtratio, impotentia. 2) Stupor. *Impotenza ſtupore. Tef.* ¶ اعجاز مرتبه‌سي *y*ğiāz mertebeſi.* Impotentia, ſtupor maximus.

اعجازة *y*ğiāzet.* a. *n. f.* Suffultura, *qua mulier mentitur magnitudinem tumoremve natium. Gol.*

اعجاف *y*ğiāf.* a. *V.* [4. *ab* عجف] 1) Extenuare, macrum reddere *pecus.* 2) Accommodare *ſeipſum ægroto* patientia & cura. 3) Macra habere *pecora. Gol.*

اعجال *y*ğiāl.* a. *V.* [4. *ab* عجل] 1) Feſtinare. 2) Inſtigare. 3) Immaturum fœtum ejicere *camelitim.*

اعجال *y*ğiāl* &

اعجالت i*giālet. a. n. f. Lac recens, *quod ſuis donum mittunt mulgentes. Gol.*

اعجام y*giām. a. V. [4. *ab* عجم] 1) Barbare loqui, & ſcribere. 2) Inviſere. 3) Obſervare *portam. Gol.*

اعجان i*giān. a. V. [4. *ab* عجن] 1) Adſcendere *navim.* 2) Laborare tumore عجن *ægen, dicto. Gol.*

اعجر æ*ger. a. *part.* 1) Ventroſus, protuberante ventre *vir.* 2) Corpulentus *admiſſarius.* 3) Diſtenta ac plena *crumena.*

اعجم æ*gem. a. *part. pl.* اعجمون æ*gemūne, & اعاجم e-āgīm, *fœm.* عجما ægmā. 1) Barbarus *vir, populus, qui loqui neſcit arabice, aut non diſtincte & diſerte, licet arabice, & qui barbariſmis utitur; quamvis linguæ ſuæ barbaricæ peritus ſit.* 2) Qui prorſus non loquitur, mutus. 3) Surda unda, *quæ non diſpergit aquam nec ſonum edit.*

اعجمي æ*gemī. a. n. f. i. q. عجمي ægemī. Barbarus vir. *Gol.*

اعجنة æ*ginet. a. n. f. pl. ab عجان ygiān. Interſtitia anni. *Gol.*

اعجوبة u*giūbe. a. n. f. pl. اعاجيب æāgīb. عجبليجك نسنه ægeblejegek neſne t. Res admiranda, portentum. *Coſa maravigliosa, prodigio.* ¶ نيچه اعجوبة زمان كوروب niće u*giūbeï zemān görüp. Viſis compluribus miraculis ſeculi. *Viſti molti miracoli del ſecolo. Eb.*

اعد æ-ædd. a. *comp.* Promptior, magis paratus. *Più pronto, meglio diſpoſto.*

اعدا æ*dā. a. n. f. pl. ab عدو ædū. Inimici, hoſtes. *Nemici.* ¶ اعداي دين æ*dāi dīn. Inimici fidei. *Nemici della fede. Sæ.* اعداي دولت æ*dāi dewlet. Hoſtes imperii. *Nemici publici. Sæ.* اعداي خاكسار æ*dāi chākiſār. Viles hoſtes. *Nemici vili. Sæ.*

اعدا i*dā. a. V. [4. *ab* عدو] 1) Contagio inficere. 2) Juvare ac ulciſci *aliquem* contra iniquum *alium, de prætore.* 3) Ad curſum emittere ac adigere *equum.* 4) Modum excedere, *in oratione. Gol.*

اعداد æ*dād. a. n. f. pl. ab عدد æded. Numeri. *Numeri.* ¶ اعدادي حسابه كلمز æ*dādī hysābe gelmez. Numeri eorum ſunt innumerabiles. *Sono innumerabili. Eb. Sæ.* ساير ملوك كبي خراج كذار اعدادندن اولمغي استدعا ايلدي sāir mülūki kibī chærāğ güzār æ*dādinden olmaghy iſtid-ā eiledi. Supplex petiit admitti in numerum tributariorum, quales ſunt alii principes. *Supplicò di eſſer, come gli altri prencipi, ammeſſo nel numero de ſuoi tributarii. Sæ.*

اعداد y*dād. a. V. [4. *ab* عد] يارقلمق iāraklamak t. 1) Parare. 2) Annumerare. Preparare, *apparecchiare, contare. Wan.* ¶ اعداد اجناد ايدوب y*dādi egnād idüp Præparato, convocato exercitu. *Sæ. Radunato l'eſſercito. Br.* اعداد اسباسز y*dādī eſpābſyz. Abſque præparatione mediorum. *Senza l'apparecchio de' mezi. Sæ.* ضمّ اجناد لوازمني اعداد ايلدي zæmmü egnād lewāzimini y*dād eiledi. Præparamenta fecit ad aggregandum ipſi exercitum. *Fece li debiti preparamenti per rinforzare il ſuo eſſercito. Sæ.* اعداد ثمن y*dādi ſemen. e. Numerare pretium *rei. Contar il denaro. Ik.*

اعداق i*dāk. a. V. [4. *ab* عدق] 1) Incertum *quid* petere. 2) Manum in aquatorium lacum immiſſam per latera movere *velut quærendo aliquid. Gol.*

اعدال æ*dāl. a. n. f. pl. ab عدل ydl. Res pondere pares, æquipondia. *Gol.*

اعدال i*dāl. a. V. [4. *ab* عدل] Juſtam, & aptam efficere *rem. Gol.*

اعدام y*dām. a. V. [4. *ab* عدم] يوق iok e, & فقير fækyr ol. t. 1) Annihilare, perdere. 2) Privare. 3) Privari. *Annulare, togliere, reſtar primo.*

اعدل ædel. a. *comp.* Aequior. *Più giuſto,* ¶ اعدل اصحاب æ*deli æshāb. Aequiſſimus, juſtiſſimus ſociorum. *Il più giuſto delli compagni.* اعدل سلاطين سلجوقيه æ*deli ſelātyni ſelgiūkyje. Aequiſſimus regum Selgiucianorum, *Aladinus. Il più giuſto de' re Selgiuchiani. Sæ.* اعدل العادلين æ*delül ādilin. Omnium juſtorum juſtiſſimus. *Il più giuſto di tutti li giuſti. Tef.*

اعذاب y*zāb. a. V. [4. *a* عذب] 1) Impedire. 2) Purgare piſcinam a quiſquiliis. *Wan.* 3) Cruciare. 4) Dulcem eſſe *aquam. Acht.*

اعذار æ*zār. a. n. f. pl. ab عذر üzr. Excuſationes. *Scuſe. Ik.* ¶ بسط اعذار bæſty æ*zār e. Pandere, ſternere excuſationes. *Difonderſi nelle ſcuſe, Ik.*

اعذار y*zār. a. V. [4. *a* عذر] 1) Frænare *equum.* 2) Circumcidere *puerum* 3) Contemni, confundi. 4) Relinquere ſtigmata. 5) Conari, omnem operam dare. 6) Interritui proximum eſſe, adduci in diſcrimen vitæ. 7) Deeſſe partibus ſuis. 8) Excuſatione dignum eſſe. 9) Excuſatum habere. 10) Circumciſionis convivium dare *amicis. Wan.* 11) Excuſare. 12) Stercore, *ſeu* fimo abundare *domum. Gol.*

اعذاق æ*zāk. a. n. f. pl. ab عذق yzk. Racemi dactylorum. *Gol.*

اعذاق y*zāk. a. V. [4. *ab* عذق] 1) Fructum producere *ſchoenantum. Wan.* 2) Signo notare *camelum, ovem. Gol.*

اعذق

اعذق æ*zuk. a. n. f. pl. ab عذق äzk. Racemi dactylorum. *Gol.*

اعر aær. a. *part.* 1) Deſtitutus tubere *camelus.* 2) Scabioſum *jumentum. Wan.*

اعرا æ*rā. a. n. f. pl. ab عرو yrū. Tractus *rerum. Gol.*

اعراب æ*rāb. a. n. f. pl. *carens ſingulari, & pl. pl.* اعاريب æ*ārīb. Arabes campeſtres, vagabundi. *V. Gol.*

اعراب y*rāb. a. V. [8. *ab* عرب] 1) Errorem committere *in conſtructione vocum.* 2) Demonſtrare. *Wan.* 3) Notare accentibus, *ſeu* vocalibus. 4) Alacrem eſſe. 5) Arrham dare. 6) Turpiter ac obſcoene loqui. 7) Explicare, declarare. *Gol.*

اعرابي æ*rābī. a. n. f. Erro, vagabundus. *Wan.*

اعراج æ*rāğ. a. n. f. pl. ab عرج ærğ. Agmina *camelorum. Gol.*

اعراج y*rağ. a. V. [4. *ab* عرج] Claudum facere. *Gol.*

اعرار y*rār. a. V. [4. *ab* عر] Inquinari, conſpurcari. *Wan.*

اعراس æ*rās. a. n. f. 1) *pl. ab* عرس yrs. Conjuges. 2) *pl. ab* عرس ūrs *vel* ūrūs. Convivia nuptialia, nuptiæ *Wan.*

اعراس y*rās. a. V. [4. *ab* عرس] 1) Inſtituere convivium *nuptiale.* 2) Domum ducere *ſponſam ſuam.* 3) Adire *eam, & cum ea* coitum exercere. 4) Conſidere *circa noctis extremum. Wan.*

اعراش æ*rāś. a. n. f. pl. ab عرش ærś. Latera colli. *Gol.*

اعراش y*rāś. a. V. [4. *ab* عرش] Opus pergulare ſtruere *vineæ, aut putei ergo.*

اعراص ærās. a. n. f. pl. ab عرصة ærſæt. Atria. *Gol.*

اعراض æ*rāz. a. n. f. pl. ab عرض yrz. Exiſtimationes, honores. *Riputazioni.* Vici inter Jemen, & Heğaz *ſiti.* Arbores, *ex quibus conficiuntur dentifricia.* Salſæ, & amaræ *plantæ quævis. Wan.* Valles *arboribus conſitæ. Gol.*

اعراض y*rāz. a. V. [4. *ab* عرض] يوز دوندرمك iüz döndürmek. t. 1) Averſari, averti. *Wan.* 2) Opponere ſe, adverſari. 3) Latum facere. 4) Apparere. 5) Contingere. 6) Se offerre *rem.* 7) Abire in longum latumve. 8) Parere *infantem.* 9) Caſtrare. 10. Curvum obliquum eſſe. 11) Perire. *Gol. Aver averſione, voltar la faccia, opporſi.* ¶ اسلامدن اعراض islāmden y*rāz e. Deficere à fide, averti. *Laſciare la vera fede, & averne averſione. Tef.* مرض اعراضي marœzy y*rāzy. Morbus accidentalis. *Male accidentale. An.*

اعراف æ*rāf. a. n. f. 1) Murus inter paradiſum, & infernum. 2) Purgatorium. *Purgatorio. Cath.* 3) *pl. ab* عرف ürf. Jubæ. *Wan.*

اعراف y*rāf. a. V. [4. *ab* عرف] Longas jubas habere *equum. Wan.*

اعراق æ*rāk. a. n. f. pl. ab عرق yrk. Radices.

اعراق y*rāk. a. V. [4. *ab* عرق] 1) Ire in Iraccam, *i. e.* chaldæam. 2) Admiſcere *vino exiguam aquæ portionem. Wan.* 3) Nobiliore ſtirpe eſſe inſignem *virum, equum.* 4) Radices agere *plantam. Gol.*

اعرج æ*reğ. a. *part. fœm.* عرجا ærgiā *pl.* عرج ürğ. Claudus natura. *Zoppo di natura.* ¶ تيمور اعرج timūrī æ*reğ. *i. q.* تيمور لنك timūr lenk. Timur claudus. *Sæ.*

اعرف æ*ref. a. *part. fœm.* عرفا ærfā. Jubatus, magnas jubas habens *equus. Wan.*

اعريراف y*rīrāf. a. V. [12. *a* عرف] Jubatum eſſe, longas jubas habere *equum. Wan.*

اعز æ-æzz. a. *comp.* 1) Potentior, præſtantior. *Più glorioſo. Ik. in fœm.* عزى üzzā. 2) 3. *perſ. imper.* ¶ اعز الله æ-ăzzăllāhü. *In apprec.* الله عزتلو ايليسون āllāh yzzetlü eileisün. t. Magnificet, glorificet Deus. *Ll.*

اعزا æyzzā. a. *part. pl. ab* عزيز æzīz. Eximii, potentes. *Gol.*

اعزاب æzāb. a. *part.* 1) Cœlebs. 2) *pl. ab* عزاب üzzāb. Qui longe paſtum abeunt cum *camelis. Wan.*

اعزاب y*zāb. a. V. [4. *ab* عزب] 1) Elongare, removere. 2) Procul abeſſe *camelum.* 3) Pertingere ad pabulum longe diſſitum. *Wan.*

اعزاز y*zāz. a. V. [4. *ab* عز] 1) Magnificare, honorare. 2) Anguſta eſſe papillarum foramina in *camelite.* 3) Imponere *onus parvum.* 4) Proficiſci *per terram dùram.* 5) Aegre ferre potentiam *alterius. Wan.* 6) Carum habere. 7) Foetam apparere *ovem.* 8) Difficulter concipere, uterove geſtare *vaccam. Gol.*

اعزاز y*zāz. a. n. f. Magnificentia, honor, reſpectus. *Magnificenza, riſpetto, onore.* ¶ اعزاز و احترام ايله y*zāzü yhtyrām ile. Cum honore, & reſpectu. *Con riſpetto, ed onore. Ll.* اعزاز و اكرام ايله y*zāzü ikrām ile. *Idem. Ll.* كمال اعزاز و اكرام و اتصال توقير و احترام ايله kemālī y*zāzü ikrām we ittysālī tewkyrü yhtyrām ile, *Idem amplif.* Cum omni reverentia, honore, obſervantia. *Con ogni riſpetto, onore, e riverenza. Ll.* ¶ اعزاز y*zāz e. Honorare, obſervare, & potentiorem reddere, aut cenſere. *Onorare, riſpettare, riverire. V.* اعظام & پيام

 اعراف

اعزاف *y*ʒāf.* a. *V.* [4. *ab* عزف] Audire ſonum moventium ſe arenarum. *Gol.*

اعزال *æʒāl.* a. *part. pl. ab* اعزل *æ*ʒel.* Inermes. *Gol.*

اعزان *i*ʒān.* a. *V.* [4. *ab* عزن] Partitionem inire *cum alio*, totamque accipere ſortem ſuam. *Gol.*

اعزل *æ*ʒel.* a. *part. pl.* عزل *ůʒl*, عزل *ůʒʒel*, عزلان *ůʒlān*, اعزال *æ*ʒāl.* 1) Inermis, *pec.* carens haſta. ¶ السماك الاعزل *eſſimākül-æ*ʒel.* Nom. ſtellæ, *ſcil.* ſpica virginis. 2) Ab aliis ſe ſegregans, caudam in latus movens *equus*, *quod præ mala fit conſuetudine.* 3) Nubes pluviæ expers. *Gol.*

اعزه *æ-ÿʒʒe.* a. *comp. pl. ab* عزيز *æʒīʒ.* Eximiores, præſtantiores, & prædilecti. *Li più grandi, inſigni, e cari. Tef.*

اعساب *y*sāb.* a. *V.* [4. *ab* عسب] Currere & aufugere *lupum. Gol.*

اعسار *y*ſār.* a. *V.* [4. *ab* عسر] 1) Parcum, & pauperem eſſe. *Wan.* 2) Repetere mutuum. 3) Difficilioris partus eſſe *fœminam.* 4) Difficultatem experiri *in re aliqua. Gol.*

اعسام *y*sām.* a. *V.* [4. *ab* عسم] 1) Aridum & a motu curvum reddere *pedem manumve.* 2) Viſcoſis ſordibus laborare *oculum. Gol.*

اعسان *æ*ſœn.* a. *n. ſ.* Veſtigia & locus *rei. Gol.*

اعسر *æ*ſer.* a. *part. fœm.* عسرا *åſrā.* صولاق *ſolak-* t. Scæva.

اعسر يسر *æ*serü jeſſer*, *at perperam* اعسر ايسر *æ*ſerü ejſer.* a. *part. compoſ.* Ambidexter.

اعشا *y*śā.* a. *V.* [4. *ab* عشي] 1) Nyctalopem, luſcitioſum reddere. 2) Cœnam dare, eave excipere. *Gol.*

اعشاب *y*śāb.* a. *V.* [4. عشب] 1) Herbam pabulumve viride producere *terram.* 2) Pabulum invenire. 3) Vetulam dare *alicui camelitim. Wan.*

اعشار *æ*śār.* a. *n. ſ. pl. ab* عشر *ůśür*, *vel ůśr.* Decimæ partes decimæ. *Le decime. Ik.* ¶ اعشار شرعيه *æ*śārï śer-ÿje.* Decimæ lege imperatæ. *Le Decime legali.*

اعشار *æ*śār.* a. *n. ſ. pl.* اعاشير *aæ*śīr.* 1) In partes rupta *olla. Wan.* 2) Fractum *cor. Gol.*

اعشار *y*śār.* a. *V.* [4. *ab* عشر] 1) Decem numero fieri *homines.* 2) Decimo tantum die aquam adeuntes habere *camelos. Gol.*

اعشاش *æ*śāś.* a. *n. ſ. pl. ab* عشّ *ůśś.* Nidiavium *pec.* in arboribus pendentes. *Wan.*

اعشاش *y*śāś.* a. *V.* [4. *ab* عشّ] 1) Corpore gracilem, & extenuatum fieri. *Wan.* 2) Deturbare *aliquem* de ſuo loco. *Gol.*

اعشاف *y*śāf.* a. *V.* [4. *ab* عشف] Gravato ſtomacho eſſe *ex aliquo cibo. Gol.*

عشراء *ůśerāe.* a. *n. ſ. fœm.* Camelitis decimum graviditatis menſem agens. *Wan.*

اعشيشاب *y*śīśāb.* a. *V.* [11. *ab* عشب] 1) Herba viridi luxuriare *terram. Wan.* 2) Copiam herbæ invenire. *Gol.*

اعصا *æ*sā.* a. *n. ſ. pl. ab* عصا *æ*sa.* Oſſa, baculi. *Gol.*

اعصا *y*sā.* a. *V.* [4. *a* عصا] Ramum producere, *ſeu* germinare *vitim. Gol.*

اعصاب *æ*sāb.* a. *n. ſ.* 1) *pl. ab* اصب *åſœb* سكرلر *ſin-irler.* t. Nervi, tendines. *Li nervi.* 2) *pl. ab* عصب *åsb.* Optimates, præſtantiores populi. *Li più grandi del popolo.*

اعصاب *y*sāb.* a. *V.* [4. *ab* عصب] 1) Firmiter religare. 2) Conſtringi jubere. *Gol.*

اعصاد *i*sād.* a. *V.* [4. *ab* عصد] Inflectere, torquere *collum. Gol.*

اعصار *æ*sār.* a. *n. ſ. pl. ab.* عصر *åsr.* Tempora. *Tempi. Ik.* ¶ سلاطين اعصار *ſelātÿnï æ*sār.* Reges ſeculi, & cujuscunque ævi. *Li rè, li regnanti di quei tempi. Sæ.*

اعصار *æ*sār. Acht. Golio autem y*sār.* a. *n. ſ.* قصرغه ديدوكلري يل *kæſyrghæ didükleri iel.* t. Turbo, ventus, *qui pulverem concitatum in altum extollit in formam columnæ.*

اعصار *y*sār.* a. *V.* [4. *ab* عصر] 1) Premere *uvas.* 2) Nubes minari *pluviam. Wan.* 3) Ingredi عصرا *åſren.* 4) Puberem evadere aut maturam viro eſſe incipere *puellam.* 5) Se continere domi ob erumpentes menſes. *Gol.*

اعصاف *i*sāf.* a. *V.* [4. *ab* عصف] 1) Vehementer valideque ſpirare *ventum.* 2) Folia ferre *ſeu* in herba eſſe *ſegetem.* 3) *pro* احاف *yhsāf.* a. Celebriter præterire ferrive *equum.* 4) Interiere *virum.* 5) Circum puteum curſitare ſitientes *camelos pulverem excitantes. Gol.*

اعصال *æ*sāl.* a. *n. ſ. pl. ab* عصل *æſæl.* Inteſtina tenuia. *Gol.*

اعصال *y*sāl.* a. *V.* [4. *ab* عصل] Prehendere manu *baculum ſuum. Gol.*

اعصام *ÿsām.* a. *V.* [4. *ab* عصم] 1) Vinculo lorove عصام *ÿsām* dicto inſtruere *utrem.* 2) Prehenſum tenere. 3) Firmare ſemet & ſuſtinere apprehenſa *re aliqua* ne dijiciatur a jumento. 4) Affixum deditumque eſſe *ſocio. Gol.*

اعصان *i*sān.* a. *V.* [4. *ab* عصن] Diſtortum & difficile eſſe *negotium. Gol.*

اعصغ *æ*ſæḡ*, & اعضغ *æ*ʒæḡ.* a. *part.* Calvus ſincipite. *Gol.*

اعصر *åsur.* a. *nom. prop.* Nom. viri. *Wan.*

اعصر

اعصر *æ*ſur.* a. *n. ſ. pl. ab* عصر *åſr.* Secula. *Gol.*

اعصل *æ*ſæl.* a. *n. ſ. pl.* عصل *ůsl.* 1) Valde diſtortus *dens.* 2) Curva *ſagitta.* 3) Intorta crura habens *vir*, loripes. *Gol.*

اعصم *æ*ſæm.* a. *part. fœm.* عصما *åſmā.* 1) Aliqua albedine pedis anterioris (utriuſque) ſimul, & in facie conſpicuus *equus. Balzano.* 2) Albicante alæ penna inſigni: *corvus.* 3) Rubris pedibus ac roſtro *corvus.* 4) In anterioribus *ambobus cruribus aut alterutro* albi quid habens *dorcas*, *ilex*, *reliquis partibus nigris rubriſve. Gol.*

اعصمه *æ*ſimet.* a. *n. ſ. pl. ab.* عصام *ÿsām.* Tenuiores extremitates *caudæ. Gol.*

اعصي *æ*ſā.* a. *n. ſ. pl. ab* عصا *æ*ſā* Baculi, oſſa. *Gol.*

اعصيصاب *y*sīsāb.* a. *V.* [12. *ab* عصب] 1) Congregari *homines* in catervas. *Wan.* 2) Invalere, vehemens fieri *malum. Gol.*

اعضا *æ*ʒā.* a. *n. ſ. pl. ab* عضو *ůʒw*, *vel ÿʒw.* Membra. *Membri. Ik.*

اعضاب *y*ʒāb.* a. *V.* [4. *ab* عضب] Frangere alterum cornu *ovis. Wan.*

اعضاد *æ*ʒād.* a. *part. pl. ab* عضد *æ*ʒd.* 1) Quæ circumſtant *rem*, & cingunt, *uti ædes. Wan.* 2) Lorica *ciſternæ*, ſeu poſiti in crepidine *ejus* lapides. *Gol.*

اعضاد *æ*ʒād.* a. *n. ſ. pl. ab* عضد *æ*ʒd.* Brachia. *Gol.*

اعضاض *æ*ʒāʒ.* a. *n. ſ. collec. i. q.* اضّ *ÿʒʒ.* Frutices ſpinoſi. *Gol.*

اعضاض *y*ʒāʒ.* a. *V.* [4. *ab* عضّ] 1) Dentibus prehendi jubere *buccellam.* 2) Infligere *alicui* ictum *gladii ſui.* 3) Profundum anguſtumque eſſe *puteum. Gol.* 4) Camelos habere, *qui alantur pabulo* عضّ *ůʒʒ dicto*, eove paſcantur, *i. e.* ſpinoſis fruticulis. 5) Fruticibus hiſce abundare *terram. Wan.*

اعضاف *y*ʒāf.* a. *V.* [4. *ab* عضف] Pullulare *ſpicas ſegetis. Wan.*

اعضال *y*ʒāl.* a. *V.* [4. *ab* عضل] 1) Impotentem reddere. 2) Difficile eſſe *opus. Wan.*

اعضاه *y*ʒāh.* a. *V.* [4. *ab* عضه] 1) Falſum obtendere crimen. 2) Habere *camelos*, *qui ſpinis* عضاه *ÿʒāh. dictis paſcuntur. Gol.*

اعضب *æ*ʒæb.* a. *part. fœm.* عضبا *æ*ʒbā.* 1) Alterum cornu fractum habens *ovis.* 2) Adjutore carens *vir.* 3) Forma metri, *ubi dochimus prior mutatur in choriambum. Wan.*

اعضد *æ*ʒæd.* a. *part.* Qui tenuibus eſt brachiis. *Gol.*

اعضمه *æ*ʒymet.* a. *n. ſ. pl. ab* ضم *åʒm.* Dentalia lignea. *Gol.*

اعطّ *æ*ætt.* a. *part.* Longus. *Gol.*

اعطا *y*ta.* a. *V.* [4. *ab* عطو] ويرمك *wirmek.* t. Donare, largiri. *Dare, donare. Ik.* ¶ ترك اعطاي جزيه و خراج ايدوب *terkï y*tāï ḡizje wü chærāḡ idüp.* Deſiit pendere tributum. *Ricusò, di pagar il tributo. Sæ.*

اعطاب *y*tāb.* a. *V.* [4. *ab* عطب] Perdere, exitio dare. *Wan.*

اعطاش *y*tāś.* a. *V.* [4. *ab* عطش] 1) Diu a potu ſe continere *camelos.* 2) Siti afficere. *Gol.* 3) Sitientia pecora habere. *Wan.*

اعطاف *æ*tāf.* a. *n. ſ. pl. ab* عطف *åtf.* Propenſiones, favores. *Affetti, favori.*

اعطال *æ-tāl.* a. *part. pl. ab* عطل *ůtl.* Deſtituti opibus. *Gol.*

اعطان *æ*tān.* a. *n. ſ. pl. ab* عطن *åtæn.* Loci, ubi *pecudes* circum aquæ conceptaculum cubant. *Gol.*

اعطان *y*tān.* a. *V.* [4. *ab* عطن] 1) Cubantes circum aquam *potu explendos camelos* habere. 2) A potu in genua procumbere facere *camelos.* 3) Ad locum عطن *åtæn* dictum retroagere *camelum, qui nondum bibit, ut ibidem expectet bibendi copiam. Gol.*

اعظاظ *i*ʒāʒ.* a. *V.* [4. *ab* عظّ] Pugnacem, fortemque facere, *ut DEUS aliquem. Gol.*

اعظام *y*ʒām.* a. *V.* & *n. ſ.* [4. *ab* عظم] اولولمق *ululamak* بيوتمك *büjütmek.* t. 1) Magnificare, honorare. 2) Reſpectus, obſervantia. *Magnificare, onorare, riſpetto, oſſervanza, onore.* ¶ وظيفهء اعظام و طريقهء اجلال و اكرام رعايتنده اهتمام ايتدي *wæʒÿfei y*ʒam we tærÿkæï iḡlālü ikrām ry-åietinde ihtimām itty.* Omnem diligentiam adhibuit ad debitum illis honorem & obſervantiam exhibendam. *Sæ. Usò gran diligenza, e ſollecitudine per trattarli con molta onorevolezza. Br.*

اعظامه *y*ʒāmet.* a. *n. ſ. i. q.* عظامه *ÿʒāmet.* Pulvinar. *Gol.*

اعظبّ *y*ʒæbb.* a. *part.* 1) Magnus *corporis forma.* 2) Malus *indole. Gol.*

اعظم *æ*ʒæm.* a. *comp. fœm.* عظمى *ůʒmā pl.* اعاظم *æ-åʒym.* اولورق *ulurak.* t. Major. *Grande, più grande.* ¶ وزير اعظم *weʒīrï æ*ʒæm*, *vul. weʒir æ*ʒem.* Supremus Veſirius, primus miniſter Portæ. *Il Gran Veſire.* اعظم سلاطين عظام و اكرم خواقين كرام *æ*ʒæmï ſelātÿnï ÿʒām we ekremï chœwākÿnï kirām.* Maximus principum ſupremorum, clementiſſimus regum eminentium *Il più grande de' gran monarchi del mondo, il più alto delli re ſovrani Ll. V.* پادشاه

اعظم

اعظم *æ*zum.* a. *n. ſ. pl. ab* عظم *æzm.* Oſſa.

اعفا *æ*fā.* a. *n. ſ. pl. ab* عفو *ẙfu.* Oſſa.

اعفا *i*fā.* a. *V.* [4. *ab* عفو] 1) Tondere *lanam.* 2) Liberum, immunem habere *ab aliqua re*, incolumem ſervare. 3) Sanitati reſtituere, *ut DEUS aliquem.* 4) Pabuli *ſicciora* labiis carpere, & prorſus depáſci *camelum. Gol.*

اعفاج *i*fāğ.* a. *n. ſ. pl. ab* عفج *ẙfğ.* Indeſtina. *Gol.*

اعفار *æ*fār.* a. *n. ſ. pl. ab* عفر *ǽfer.* Terræ. *Gol.*

اعفاص *i*fās.* a. *V.* [4. *ab* عفص] Obligare in capite *ampullam impoſito corio ſimilive re. Wan.*

اعفاف *i*fāf.* a. *V.* [4. *ab* عف] Abſtinentem *a vitio* efficere, *ut DEUS aliquem. Gol.*

اعفاق *i*fāk.* a. *V.* [4. *ab* عفق] Iterum iterumque ire, & abire *citra neceſſitatem. Gol.*

اعفت *æ*fet.* a. *part.* 1) *i. q.* احمق *æhmæk.* t. Fatuus. 2) *i. q.* اعسر *æ*ser.* a. Scæva. *Gol.*

اعفث *æ*fes.* a. *part.* Qui ſe multum retegit, nudatque. *Wan.*

اعفر *æ*fer.* a. *part. fæm.* عفرا *æ*frā.* 1) Rubra *arena.* 2) Subalbicans. *Wan.*

اعفنقاس *i*fynkās.* a. *V.* [3. *ab* عفقس] Rudis, & arduæ indolis eſſe. *Wan.*

اعقا *æ*kā.* a. *n. ſ. pl. ab* عقي *ẙkj.* Prima excrementa *nati infantis. Gol.*

اعقا *y*kā.* a. *V.* [4. *ab* عقي] 1) Valde amaram eſſe *rem.* 2) Præ amaritudine ex ore ejicere *rem. Gol.*

اعقاب *æ*kāb.* a. *n. ſ. pl. ab* عقب *ǽkẙb* & عقيب *ǽkẙb.* Poſteri, quos quis pone ſequitur, liberi, poſteritas. *Li poſteri, & ſeguenti. Tef.*

اعقاب *y*kāb.* a. *V.* [4. *ab* عقب] 1) Alternatim conſcendere *equum.* 2) Transmutare litteras homogeneas *in aliquo nomine arabico, ut* جدف *ğedef. pro* جدث *ğedes.* 3) Bonum rependere *alicui ob obedientiam.* 4) Mori relicta prole. 5) Per intervalla redire *inſaniam.* 6) Oriri *ſtellam* immediate *poſt aliam.* 7) Poſt ſumptionem cibi imediate ſequi morbum. 8) *Filium* ſuccedere *patri.* 9) Reſtituere *olam muto acceptam* cum parte juris reſidua. *Wan.* 10) Inſectari *aliquem* inquirendo vitia ejus. *Gol.*

اعقاد *i*kād.* a. *V.* [4. *ab* عقد] 1) Firmum reddere. *Wan.* 2) Coagulare, concreſcere facere. *Gol.*

اعقار *æ*kār.* a. *n. ſ. pl. ab* عقر *ůkr.* Loca pone lacum, *quo conſiſtunt cameli, dum adaquantur. Gol.*

اعقار *y*kār.* a. *V.* [4. *ab* عقر] 1) Attonitum reddere ac animo percellere. 2) Multos poſſidere *agros ac fundos. Wan.*

اعقاق *y*kāk.* a. *V.* [4. *ab* عق] 1) Amaram facere aut creare *aquam, de DEO.* 2) Corrumpi *palmam* ob non reciſum عقان *ẙkkān. q. V. Gol.*

اعقال *i*kāl.* a. *V.* [4. *ab* عقل] 1) Comperire intelligentem. 2) Contractam *ſeu* perpendicularem habere umbram in meridie. *Gol.*

اعقام *y*kām.* a. *V.* [4. *ab* عقم] Effœtum reddere *uterum*, & ineptum ad conceptum. *Gol.*

اعقب *æ*kub.* a. *n. ſ. pl. pauc. ab* عقاب *ůkkāb.* Aquilæ *tres. Gol.*

اعقة *ẙkæt.* a. *n. ſ. pl. ab* عقيق *ækẙk.* Sagittæ in altum jactæ. *Wan.*

اعقد *æ*kæd.* a. *part. fæm.* عقدا *ǽktā.* Impeditus lingua. *Gol.*

اعقد *æ*kæd.* a. *n. ſ.* 1) Canis, *ob nodoſam caudam. Wan.* 2) Lupus *torta cauda. Gol.*

اعقد *æ*kud.* a. *n. ſ. pl. ab* عقد *ækt.* Pagi, prædia. *Gol.*

اعقص *æ*kæs.* a. *part.* 1) Inflexis cornibus, penes aures *caper. Wan.* 2) Digitos, *aut* primores dentes invicem diſtortos habens *homo. Gol.*

اعقل *æ*kel.* a. *comp.* عقللورق *ǽkyllurak.* t. Intelligentior, prudentior. *Più ſavio, ò intelligente. Tef.*

اعكار *i*kār.* a. *V.* [4. *ab* عكر] 1) Spiſſum reddere *vinum* adjiciendo fœces. *Wan.* 2) Fæculentum, impurum reddere. 3) Magnum *camelorum* agmen habere. 4) Denſam, & obſcurám eſſe *noctem. Gol.*

اعكاك *i*kāk.* a. *V.* [4. *ab* عك] Pili ſui colorem fœtam, *ſeu* poſt conceptum mutare *camelitem. Gol.*

اعكال *æ*kāl.* a. *part. pl. ab* عكل *ẙkl.* Illaudati, ignavi. *Gol.*

اعكال *ẙkāl.* a. *V.* [4. *ab* عكل] Obſcuram, & dubiam eſſe *rem. Wan.*

اعكام *æ*kām.* a. *n. ſ. pl. ab* عكم *ẙkm.* Dimidiæ partes *oneris. Gol.*

اعكام *i*kām.* a. *V.* [4. *ab* عكم] Juvare in colligandis, & aſtringendis *ſuper jumento* ſarcinis. *Gol.*

اعكان *æ*kān.* a. *n. ſ. pl. ab* عكنة *ǽknet.* Plicæ, ac rugæ *ventris.*

اعكي *æ*kā.* a. *part. fæm.* عكوا *ǽkwā.* 1) Dura, & craſſa caudæ radice præditus *equus.* 2) Utroque latere craſſus. *Gol.*

اعل *u-ǽl.* a. Nom. idoli. *Gol.*

اعلا *pro* اعلي *æ*lā.* a. 1) *comp.* يوجەرك *iūğerek* t. Altior, ſuperior, ſublimior. *Più alto, più grande, più fino.* 2) *adverb.* Præſtantiſſime, egregie ſane. *Molto bene, bravamente.* ¶ بوندن اعلا نسنه يوقدر *bundan æ*lā neſne ioktur.* Nihil præſtantius hoc. جانب اعلاي ملوكانمزدن *ğiānibī æ*lāī mülūkānemüzden.* Ex parte noſtra celſiſſima, imperiali. *Dalla Maeſtà noſtra. Ll.*

اعلا *y*lā.* a. *V.* [4. *ab* علو] 1) يوجەلتمك *iūğeletmek.* t. Exaltare, elevare. 2) Deſcendere *de jumento. Eſſaltare, inalzare.* ¶ اعلاي كلمة الله *y*lāī kelimetüllāh.* Exaltatio, propagatio verbi Dei. *Sæ.*

اعلاث *æ*lās.* a. *n. ſ. coll.* Res permiſtæ, non diſcretæ aliquo ſelectu, *pec.* talia ligna igniaria.

اعلاث *i*lās.* a. *V.* [4. *ab* علث] Capere igniarium ex arbore, *neſciendo, igni emittendo idoneumne ſit nec ne. Gol.*

اعلاج *æ*lāğ.* a. *n. ſ. pl. ab* علج *ẙliğ.* Qui a barbaris tranſeunt ad arabes, proſelytæ. *Wan.*

اعلاط *æ*lāt.* a. *n. ſ. pl. ab* علط *ůlut.* Habena carentes *camelites. Wan.*

اعلاط *i*lāt.* a. *V.* [4. *ab* علط] 1) Abnegare. 2) Repudiare. 3) Diſplicere. 4) Non adhibere *alicui* fidem. *Gol.*

اعلاف *æ*lāf.* a. *n. ſ. pl. a* علف *ǽlef.* Pabula.

اعلاف *y*lāf.* a. *V.* [4. *ab* علف] Siliquas ſuas producere *acaciam. Gol.*

اعلاق *æ*lāk.* a. *n. ſ.* 1) *i. q.* ذعر *zu*r.* Terror. 2) Hirudinum immiſſio in locum, *unde ſanguinem exſugant.* 3) *pl. ab* علق *ẙlk.* Res præſtantiores, vina. *Gol.*

اعلاق *y*lāk.* a. *V.* [4. *ab* علق] 1) Affigere *funem funi.* 2) Infigere *ungues.* 3) Pendulum laqueoque inhærentem habere *prædam.* 4) Anſa *ſeu* loro, *ex quo quid ſuſpendi poſſit*, inſtruere *arcum.* 5) Attollere *propendulam uvulam infantis manu ſua, matrem. Gol.*

اعلال *y*lāl.* a. *V.* [4. *ab* عل] 1) *Camelos* habere bibentes *ſecuuda vice poſt primum hauſtum.* 2) Deducere ab aqua *camelos* ante expletam ſitim. 3) Debilitare. 4) Morbo afficere, *ut Deus aliquem. Gol.*

اعلام *æ*lām.* a. *n. ſ. pl. ab* علم *ǽlem.* Signa, vexilla. *Bandiere, ſtendardi, inſegne.* ¶ اعلام نصرت ظفر فرجام *æ*lāmĭ nuſret, vel, zæfer fergiam.* Vexilla victorioſa. *L'inſegne imperiali vittorioſe. Sæ.* اول ولايتي مقر اعلام نصرت مدار ايتديلر *ol wilaietī mækerrĭ æ*lāmĭ nuſret medār ittiler.* Regionem fecerunt ſtationem vexillorum regiorum victorioſorum. *Piantarono li ſtrendardi ò inſegne regie in quel paeſe.*

اعلام *y*lām.* a. *V.* [4. *ab* علم] 1) Certiorem facere, edocere. 2) Certa nota pannum ſignare *textorem.* 3) Inſignire *equum* in pugna. 4) Strenuitate præcellere *equitem. Far ſapere, far' intendere, marcar' un pezzo di panno, diſtinquerſi valoroſamente. Gol.*

اعلام *y*lām.* a. *n. ſ.* Significatio, informatio. *Auviſo, informazione.* ¶ اعلام *y*lām* e., Significare, notum facere, edocere. *Auviſare, notificare, informare.* انكروس قرالنه اعلام اسلام توجيه اعلام اسلام ايچون كوندردوكي جاسوس *üngürūs krāline y*lāmĭ islāmĭ tewğīhĭ æ*lāmĭ islām iciün günderdügi giāsūs.* Explorator, quem ad regem Hungariæ miſerat ad eum certiorem reddendum vexilla veræ fidei ſeu Othomanica recta illuc tendere. *Una ſpia ſpedita al re d' Ungaria per avviſarlo con certezza, & avvertirlo, che li ſtendardi regii s'erano di gia inviati à quella volta. Sæ.*

اعلان *y*lan.* a. *V.* [4. *ab* علن] Manifeſtare, publicare. *Paleſare, publicare. Ik.*

اعلطة *æ*lytæt.* a. *n. ſ. pl. ab* علاط *ẙlāt.* Vincula colli *camelini.*

اعلم *æ*lem.* a. *comp.* Doctior, ſapientior. *Più dotto, più ſapiente. Ik. Ll.* ¶ الله اعلم *āllāhŭ æ*lem*, & الله اعلمدر *āllāh æ*lemdür.* Deus melius ſcit, optime novit. *Dio lo sà meglio, & Dio lo sà.* سز اعلمسز *ſyz æ*lemſyz.* Vos optime noſtis, tu melius noveris. *Voi lo ſapete meglio. Ik.*

اعلنباء *y*lenbāe.* a. *V.* [26. علب] 1) Erigere ſe, & intumeſcere præ ira. 2) In collo pilos erigere *canem*, plumas *gallum*, *prout facere irritati ſolent. Wan.*

اعلنداء *y*lendāe.* a. *V.* [26. *a* علد] Corpulentum, & validum eſſe *camelum.*

اعلنكاس *y*lenkās.* [3. *ab* علكس] Valde atram eſſe *comam. Wan.*

اعلوّاط *y*liwwāt.* a. *V.* [13. *ab* علط] 1) Appendi *aliquid* collo *cameli. Wan.* 2) Inequitare ſine habena *camelo.* 3) Aggredi *negotium pec.* inconſiderate. *Gol.*

اعلومة *u*lūmet.* a. *n. ſ. i. q.* علامة *ǽlamet.* Impreſſa nota. *Gol.*

اعلي *æ*lā.* a. *comp.* Superior. *Sæ. V.* اعلا ¶ بر اعلي ميمون اولدي *bir æ*lā meimūn oldy.* Evaſit, transmutatus eſt in egregiam ſimiam. *Fù cambiato in una bella ſcimia. Eb.*

اعليط *y*lȳt.* a. *n. ſ.* 1) Folia *arboris* مرخ *merch dictæ.* 2) Loculus cortexque *fructuum ejus.* 3) Folia arborum decidua *in genere. Gol.*

اعمّ *æ-æmm.* a. *part.* Univerſalis, ad omnes pertingens. *Commune, univerſale, che tocca tutti. Sæ.*

اعما *æ*mā.* a. *part. pl. ab* اعمي *æ*mā.* Cæci, *Ciechi.*

اعما *y*mā.* a. *V.* [4. *ab* عمي] Cœcum reddere, occæcare. ¶ ما اعماه *mā æ*māhu*, *i. q.* مــا اعما قلبه *mā æ*mā kælbuhu.* Quam maxime inſipiens, *vel* hui quam cœcutit mente. *Gol.*

اعماد *y*mād.* a. *V.* [4. *ab* عمد] Elevare *quid palo, aliove fulcimento. Wan.*

اعمار *æ*mār.* a. *n. ſ. pl. ab* عمر *ůmr.* Vitæ, vitæ tempora. *Le vite.* ¶ اعمــار بيهوده كذاري كبي *æ*mārĭ bīhūde güzārī gibi.* Sicut tempora vitæ male inſumpta. *Sæ.*

اعمار *y*mār.* a. *V.* [4. *ab* عمر] 1) Cultum reddere. 2) Toto vitæ tempore *aliquid* facere. 3) Pro vitæ tempore dare. 4) Viſitare, frequentare.

اعماس *y*mās.* a. *V.* [4. *ab* عمس] Occultare *rem. Gol.*

اعماق *y*māk.* a. *V.* [4. *ab* عمق] Profundum facere. *Gol.*

اعمال *æ*māl.* a. *n. ſ. pl. ab* عمل *æmel.* Opera, actiones. *Opere, azzioni. Tef. Ik.* ¶ اعمال پسنديده *æ*mālĭ peſendīde.* Opera grata, bona. *Buone opere. Sæ.* بو اعمال غريبه و افعال عجيبه كه شمديه دك عسكر ظفر رهبردن صـدور امشدر *bu æ*mālĭ ghærībe, we ef-ālĭ ægībe ki ſimdijedek æskerĭ zæfer rehberden ſudūr itmiſtür.* Hujusmodi opera ſtupenda, actionesque mirabiles, quæ hactenus à victorioſo exercitu prodierunt in lucem. *Queſte sì maraviglioſe, e ſtupende prodezze del vittorioſo eſſercito ſin'ora viſte. Sæ.*

اعمال *y*māl.* a. *V.* [4. *ab* عمل] 1) Facere ut quis operetur. 2) Operi adhibere *conſilium ſuum. Gol.* ¶ اعمال اوزره اجرا اولنور *y*māl üzre igrā olunur.* Executioni mandabitur, adhibebitur. *Si eſſeguirà, & ſi adoprarà. Ll.*

اعمالق *æ*mālyk.* a. t. *n. ſ.* كورلك *körlik.* t. نابينالك *nābīnālik.* pt. Cæcitas. *Cecità. Ah.*

اعمام *æ*mām.* a. *n. ſ. pl. ab* عمّ *æmm.* Patrui. *Gol.*

اعمان *y*mān.* a. *V.* [4. *ab* عمن] 1) Proficiſci. 2) Ingredi. 3) Continuo commorari. *Gol.*

اعمّة *æ*mittet.* a. *n. ſ. pl. ab* عميتة *æ*mittet.* Glomi *lanæ. Gol.*

اعمدة *æ*midet.* a. *n. ſ. pl. ab* عمود *æ*mūd.* Fulcimenta. *Wan.*

اعمش *æ*mæs.* a. *part.* Ophthalmia laborans. *Wan.*

اعمل *æ*mel.* a. *part. comp.* Efficacius operans, efficacior. ¶ اعقل واعمل *ækælü æmel.* Sapientior, & magis operans. *Tef. de Mohammede.*

اعموي *æ*mewi.* a. *part. Denominativum ab* اعمي *æmā.* Cæcus.

اعمي *æ*mā.* a. *part. fœm.* عميا *æmjā. pl.* عمي *ůmj*, & اعما *æ*mā.* كوزسز *gözſyz* t. نابينا *nābīnā* p. Cœcus. *Cieco.*

اعميان *æ*mejāni.* a. *part. dual. ab* اعمي *æmā.* Torrens, & efferatus *camelus. Gol.*

اعنا *æ*nā.* *n. ſ. pl. ab* عنو *ynw.* Latera tractusque regionis. *Gol.*

اعنا *y*nā.* a. *V.* [4. *ab* عنا] 1) Educere. 2) Proferre ac exhibere. 3) Humilem reddere. 4) Captivum facere. *Gol.*

اعناب *æ*nāb.* a. *n. ſ. pl. ab* عنب *yneb.* Uvæ.

اعنات *y*nāt.* a. *V.* [4. *ab* عنت] Frangere conſolidatum *os. Gol.*

اعناج *y*nāg.* a. *V.* [4. *ab* عنج] Exercere ducereque *camelum capiſtro deorſum retracto. Gol.*

اعناد *y*nād.* a. *V.* [4. *ab* عند] 1) Fluxum ſanguinis, *qui ſiſti nequeat*, emittere *venam. Gol.* 2) Conſequenter partem poſt partem excernere *in vomitu. Wan.*

اعناز *y*nāz.* a. *V.* [4. *ab* عنز] Facere ut declinet, deflectatve *ab aliquo. Gol.*

اعناس *y*nās*, a. *V.* [4. *ab* عنس] 1) Diu apud parentes manere innuptam jam adultiorem *virginem.* 2) Aetatem immutare *faciem. Gol.*

اعناص *y*nās.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* عنص] Pauca diſperſaque coma eſſe. *Gol.*

اعناف *y*nāf.* a. *V.* [4. *ab* عنف] Incommodum, molleſtum eſſe *alicui. Gol.*

اعناق *æ*nāk.* a. *n. ſ. pl. ab* عنق *ůnk*, & *ab* عنيق *ænÿk.* Colla, cervices. *Colli. Ik. Sæ.*

اعناق *y*nāk.* a. *V.* [4. *ab* عنق] 1) Collari ornare *vel* cingere *canem.* 2) Longam eſſe, & ſpicatam *ſegetem.* 3) Ad occaſum vergere *pleiades.* 4) Protenſo collo ac diducto paſſu incedere *camelitim.* Gol.

اعنام *y*nām.* a. *V.* [4. *ab* عنم] Depaſci *arborem* عنم *ænem, dictam, de camelo. Gol.*

اعنان *æ*nān.* a. *n. ſ. pl. ab* عنن *ænen.* Partes conſpicuæ. *Gol.*

اعنان *y*nān.* a. *V.* [4. *ab* عنّ] Habena inſtruere. *Gol.*

اعنب *æ*neb.* a. *n. ſ. i. q.* عناب *ůnāb.* a. Naſo, naſutus. *Gol.*

اعنجة *æ*nigēt.* a. *n. ſ. pl. ab* عناج *ynāg.* Funes. *Gol.*

اعنز *æ*nüz.* a. *n. ſ. pl. ab* عنز *ænz.* Capræ. *Gol.*

اعنش *æ*neś.* a. *part.* Sex digitos habens. *Gol.*

اعنق *æ*nuk.* a. *n. ſ. pl. ab* عناق *ænāk.* Capellæ. *Gol.*

اعنّة *æÿnne.* a. *n. ſ. pl. ab* عنان *ynān.* Habenæ, lora fræno annexa. *Redini.*

اعني *æ*nī.* a. *part. i. q.* يعني *jæ*nī.* Hoc eſt, nimirum. *Ciò è, ciò è à dire. Ah.*

اعنيناس *i*nīnās.* a. *V.* [12. *ab* عنس] Valde piloſam eſſe caudam *cameli. Wan.*

اعواد *æ*wād.* a. *n. ſ. pl. ab* عود *ůd.* Arbores, ligna. *Wan.*

اعوار *i*wār.* a. *V.* [4. *ab* عور] 1) Averſari. 2) Facile prædam aſſequi *venatorem.* 3) Apertum eſſe *locum.* 4) Occæcare, oculo uno privare. *Wan.*

اعواز *i*wāz.* a. *V.* [4. *ab* عوز] 1) Indigere *re aliqua. Wan.* 2) Ad egeſtatem redigere. *Gol.*

اعواص *i*wās.* a. *V.* [4. *ab* عوص] 1) Difficile reddere *opus aliquod.* 2) Intremiſcere in colloquio ſermones obſcuros. *Wan.*

اعواض *æ*wāz.* a. *n. ſ. pl. ab* عوض *ywæz.* Compenſationes. *Contracambii, ricompenſe.*

اعواض *y*wāz.* a. *V.* [4. *ab* عوض] 1) Compenſare. 2) Dare quod pro re alia eſſet. *Ricompenſare, contracambiare.*

اعوام *æwām.* a. *n. ſ. pl. ab* عام *ām.* Anni, tempora. *Anni. tempi. Sæ.* II. دهور

اعوان *æ*wān.* a. *n. ſ. pl. ab* عون *æwn.* Adjutoria. *Aiuti. Etiam i. q.* انصار *ænsār.* a. Adjutores, *q.* confœderati, ſocii *pec.* Mohammedani. *Aiutanti, confederati, fedeli, Mohammetani. Sæ.*

اعوان *i*wān.* a. *V.* [4. *ab* عون] Adjuvare *aliquem. Gol.*

اعواه *i*wāh.* a. *V.* [4 *ab* عيه] Calamitatem, detrimentum *opum pecorumve* pati. *Gol.*

اعوج *æ*weg.* a. *part. fœm.* عوجا *æwgiā.* 1) اكري *egrī.* Curvus, aduncus. 2) Qui prava in dole eſt moribuſque. *Gol.*

اعوج *æ*weg.* a. *n. ſ.* Nom. prop. equi virtute & multa progenie celeberrimi, *unde Denominativum* اعوجي *æ*wegi*, *fœm.* ة. illius ſtirpis *equus, equa. Gol.*

اعوجاج *æ-ügiāg.* a. *n. ſ.* Curvitas. *Tef.* ¶ مسواك بيّن الاعوجاج *mīswākĭ bejjnül æ*ügiāg.* *q.* Index curvitatum, *h. e.* inflexus, curvus. *Ik.*

اعود *æ*wed.* a. *compar.* Utilior. *Gol.*

اعور *æ*wer.* a. *part.* 1) Vitio notatus. 2) *improp.* Corvus. 3) Impos voti. 4) Imbecillis, vecors. 5) Obliteratus *liber.* 6) Carens germano fratre. *Gol.*

اعور *æ*wer.* a. *part. fœm.* اعورا *ūrā* بر كوزلو *bir gözlü.* t. Monoculus, luſcus. *Guercio, loſco.*

اعور *æ*wūr.* a. *n. ſ. pl. ab* عور *ůr.* Lippitudines. *Gol.*

اعورة *æ*wiret.* a. *part. pl. ab* اعور *æ*wer.* Luſci. *Gol.*

اعوس *æ*wes.* a. 1) *part.* Qui introrſum contrahit angulos oris. 2) *n. ſ. i. q.* صيقل *ſæjkæl.* a. Politura. *Gol.*

اعوص *æ*wæs.* a. *part.* Difficile *carmen. Gol.*

اعها *i*hā.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* عهي] Noxa gregis affici. *Gol.*

اعيا *æ*jā*, a. *n. ſ.* Nom. tribus Arabicæ, اعيوي *æ*jewi*, *denomin.* ejus.

اعيي *æ*jā.* a. *comp.* Impeditior lingua.

اعيا *æ*ja.* a. *part. pl. ab.* اعيي *æ*jā.* Impeditiores lingua. *Gol.*

اعيا *i*jā.* a. *V.* [4. *a* عيّ] 1) Laſſum eſſe. 2) Laſſum reddere. 3) Difficilem ac impeditam *alicui* eſſe *rem. Gol.*

اعياد *æ*jād.* a. *n. ſ. pl. ab* عيد *yd.* Feſta, ſolemnitates. *Feſte. Wan.*

اعيار *æ*jār.* a. *n. ſ. pl. ab* عير *æjr.* Aſini, *cum* domeſtici, *tum* ſylveſtres. *Wan.*

اعيار *i*jār.* a. *V.* [4. *ab* عير] Effugere facere *equum. Gol.*

اعياص *æ*jās.* a. *n. ſ.* 1) Nom. prop. Coreſitæ Omejadæ. 2) *pl. ab* عيص *ys.* Arboreta denſa, & perplexa. *Wan.*

اعياف *i*jāf.* a. *V.* [4. *ab* عيف] Accedere *jumentum* odoratum ad aquam. *Gol.*

اعيال *i*jal.* a. *V.* [4. *ab* عيل] Numeroſam habere familiam. *Gol.*

اعيام *i*jām.* a. *V.* [4. *ab* عيم] Carere lacte. 2) Parum lactis habere *ovem. Gol.*

اعيان *æ*jān.* a. *n. ſ. pl. ab* عين *æjn.* Oculi & *uſitatiſſimè* Magnates conſpicui. *Li Grandi, magnati, principali.* ¶ اعيان مملكت و ساير اهاليء ولايتك اتّفاقيله *æ*jānĭ memleket we ſāir ehālü wilājetun-ittifākÿile.* Conſenſu, & in unum conſpiratinne magnatum, cœterorumque incolarum regionis. *Col cenſenſo, e condettame delli magnati, del regno, e degl' altri cittadini. Ll.* اعيان ولايت *æ*jānĭ wilājet.* Primores provinciæ. *Li magnati del paeſe.* اعيان دولت و اركان سلطنت چاكرلري *æ*jānĭ dewlet, we erkānĭ ſæltænet ćiākerleri.* Famuli miniſtrorum magnatumque. *Sæ. Li ſervitori de' conti, e caroni dell' imperio. Br.* اعيان ممكنات *æ*jānĭ mümkināt.* Præſtantiſſimæ creaturarum. *Le più nobili creature. Sæ.* اعيان القوم *æ*jānül-kæwm.* Seniores populi, magnates. *Principali della nazione, li più nobili del popolo.*

اعيان *i*jān.* a. *V.* [4. *ab* عين] 1) Fodiendo pervenire ad ſcaturiginem. 2) Cominus obſervare. *Gol.*

اعيرج u*ỳrig̃. a. n. ſ. 1) Aſpis. 2) Hyæna. *Aſpide, hiena. Wan.*

اعيس æ*jes. a. *part. fœm.* عيسا æ*jſā *pl.* عيس ỳis. Ad coitum potens *camelus. Wan.*

اعيط æ*jet. a. *part. fœm.* اعيطا æ*jtā. *pl.* عيط ỳyt. 1) Longum collum habens *homo.* 2) Superbus, refracterius. 3) Excelſa *arx. Gol.*

اعين æ*jün. a. *n. ſ. pl. ab* عين ǟjn. Oculi. *Gl' occhi. Sæ.* ¶ اعين ناسدن اختفا اوزره اولدي æ*jünĭ nāſten ychtyfā üzre oldy. Abſcondit ſe ab oculis hominum. *Si ſottraſſe dalla viſta del popolo. Sæ.*

اعينة æ*jenet. a. *n. ſ. pl. ab* عيان ỳjān. Ferra aratri acuminata. *Gol.*

اعيي æ*jā. a. *part.* 1) Impeditior lingua. 2) Difficilior *morbus. Gol.*

اعييا æ*jijā. a. *part. pl. ab* عيي æja. Impeditiores lingua.

اغ

اغ agh. t. *n. ſ.* شبكه ſebeke a. دام dām. p. Rete, caſſis. *Rete, fila.* ¶ بيوك قندلو اغ büiük kænædlü agh. Sagena. *Rete grande, alata.* صچمه اغي ſaćma aghy. Tragula. *Vangaivola, rete da gettare.* قويون اغي koiun aghy. Septum, intra quod occluduntur pecudes, *ad differentiam mandræ ubi mulgentur.*)(قورد قپاني kürd kapani) *An. In Teſ. eſt* قوين اغلي *koiun aghly.* كوز اغي göz aghy *pro* اقي *aky.* Album, albumen oculi. *Il cantone dell occhio. Ah. V. in* كوز

اغا agha. a. p. t. *n. ſ. pl. apud turc.* اغالر aghalar, *apud pers.* اغايان aghāiān, *apud arab.* اغوات æghæwāt. Dominus, herus. *Signore, padrone.* 2) *Etiam vocatur.* Frater natu major *ab aliis fratribus minoribus, nempe* اغا *agha, quod in citerioribus confiniis dicitur* اغو *agho; Alii autem fratres vocant ſe in iiſdem confiniis* بورو *būro pro* برادر *būrāder.* 3) Eunuchus. 4) Aulicus. *Eunuco, & Corteggiano.* 5) *Agha fine addito.* Præfectus, Generalis Janiſſariorum, *ſeu* peditatus Prætoriani. ¶ اغا قپوسنه وارهلم *āgha kapuſine waralum.* Eamus ad aulam præfecti ſupremi Janiſſariorum, *planè ſicut dicimus* پاشا قپوسنه *pāśā kapüſine.* Ad aulam ſupremi veſirii. *Poſtponitur autem more Hungarico nominibus propriis, v. g. dicitur* يعقوب اغا *jæ*kūb aghā.* Dominus Jacobus. *Il Signor Giacomo. Et ſic vocantur fere omnes aulici, præterea præfecti militiæ, eunuchi intimæ aulæ. alias, ſi ille Jacobus ſit Janiſſarius, gregarius miles, aut plebejus, dices* يعقوب بشه *iæ*kūb baśā.* Dominus Jacobus. *Si ſipāhy, ſeu equeſtris militiæ alumnus, dices* يعقوب بك *iæ*kūb beg.* Dominus Jacobus, *prout etiam ſi ſit vir princeps, præfectus minoris provinciæ, aut alias conſpicuus. Quod ſi ſit juvenis ſine officio, aut artifex nobilior, mercator &c. dices* يعقوب چلبي *iæ*kūb ćelebi.* Dominus Jacobus. *Et quidem raro dant alium titulum chriſtianis, quos honorare volunt. Quod ſi ſit vir doctus, legis peritus, aut, ut nos diceremus, eccleſiaſticis, doctor, concinator, dices* يعقوب افندي *iæ*kūb efendi.* D. Jacobus. *Si ſit gubernator provinciæ, aut miniſter ſtatus, ſive baſſa, ſive veſirius, dicet* يعقوب پاشا *iækūb pāśā.* D. Jacobus. *Si ſit rex, aut princeps ſanguinis regii, dices* سلطان يعقوب *ſultān iæ*kūb.* Dominus, *aut* princeps Jacobus, *præpoſito* سلطان *ſultān (licet Tartari ſuis poſtponant, ut* غلغا سلطان *ghælgbā ſultān.* Primus a Chano Tartarorum Crimenſium Princeps, *ul alter dicitur* نور الدّين سلطان *nūreddīn ſultān, ſed videntur eſſe potius officii, & dignitatis nomina) Si ſit ćiauſius,* h. e. *q. aulæ, ac tribunalis accenſus, ſeu ad omnia munia expediendus famulus aulicus, dices* يعقوب چاوش *iæ*kūb ciauś.* D. Jacobus, *his tamen ſæpe dicitur* اغا *agha.* يعقوب كتخدا *iæ*kūb ketchudā, vulg. kihaja, ſi ſit præfectus aulæ, aut vice-præfectus, ſeu locumtenens alicujus cohortis, & multis aliis hujuſmodi loco Agha, vel Beg additur tantum nomen officii quod gerit. Porro ſi ſit artifex, pec. chriſtianus præponunt ſæpe* اسنا *uſta, dicentes:* يعقوب *üſta iæ*kūb.* Magiſter Jacobus. *Maeſtro Giacomo. Sic etiam Derviſiis & religioſis.* درويش يعقوب *derwiś iæ*kūb.* Frater, *aut* Pater Jacobus. شيخ يعقوب *śejch iæ*kāb.* Reverendiſſimus Pater Jacobus, *ſi ſit abbas, aut præfectus Derviſiorum, concinator doctus,* قلعه اغالري *kæl-ǟ aghaleri.* Commendantes, præfecti arcium (aut præcipui officiales) *qui ſemper ſunt Janiſſarii. Commandanti di Piazze.* ينكچري اغاسي *ien-yćeri aghaſi.* Aga, ſeu præfectus, aut dux ſupremus Janiſſariorum. *L' Agà, ò generale delli Giannizzeri.* سپاه اغاسي *ſypāh aghaſi, & communiter* سپاهيلر اغاسي *ſipahīler agaſi.* Magiſter equitum, generalis, aut colonellus equitatus ſtipendiarii aulici. *Colonello, ò generale della cavalleria ſtipendiata ordinaria.* نفرات اغالري *neferāt aghaleri.* Præfecti militum. *Capi di ſoldati* خان اغاسي *chān aghaſi.* Supremus veſirius, aut miniſter Chani Tartarorum

tarorum, *non enim vocatur* پاشا *pāśā, aut* وزير *wezīr,* Veſirius, *ſed ſimpliciter* اغا *aghæ.*

اغابة yghābet. a. *V.* [4. *a* غيب] Abſentem eſſe conjugem *mulieris. Wan.*

اغاثة yghāſet. a. *V.* [4. *a* غوث] امداده كلمك *imdāde gelmek.* t. Opem ferre, ſuccurrere, ſubvenire. *Soccorrere, ſovverire.* ¶ امداد و اغاثةلرين رجادن مايوس اولدي *imdadü yghāſelerin regiāden meeiūs oldy.* Deſtitutus remanſit ſpe auxilii aut ſuccurſus petendi. *Reſtò privo della ſperanza di alcun ſoccorſo, ò aiuto. Sæ.*

اغاج aghać, *ſeu* aghag̃. t. *n. ſ.* شجره ſegere a. درخت diræcht p. 1) Arbor. *Albero.* 2) Virga, bacillus, *Bachetta, verga.* 3) Trabs, 4) Baculus. 5) Lignum. *Trave, baſtone.* ¶ اللي اغاج يدي elli aghag̃ iedy. 50. ictus baculi accepit. *Hà ricevuto 50. baſtonate.* اغاج قاقان aghać kakan. Picus. *Pico,* اغاج قاون aghac kawun. Malum citrium. *Cetro, cetrone.* اغاج قاون اغاجي aghać kawun aghag̃i. Citrus, & citrum. *Cedro* اغاج قودن aghać kodan. Nomen vermis. *Teſ.* اغاج دكزي aghać den-yzi. Mare arborum. *Nomen eſt ſylvæ non procul Nicomedia, & alterius in Servia. Mare d' alberi, ſelva grande. Sæ.* اغاج قوردى aghać kurdy. Teredo. اككى اغاجي en-ek aghag̃i. Lupatus. *Morſo.* قره اغاج kara aghag̃. Ulmus. *Olmo.* دفنه اغاجي defne aghag̃i. Laurus. صپان اغاجي ſapan. aghag̃i. Buris aratri. *Legnu. dell' aratro.* اغاجدن aghaćtan. Ligneus. *Di legno.*

اغاججق aghaććik. t. *n. ſ. dim.* Arbuſculum. *Arboſcello.*

اغاجق aghag̃ik. t. *n. ſ. dim. q.* Dominulus, parvus dominus *blanditivè. Signorino.*

اغاچه aghaćia tart. *n. ſ.* Frater major, & *q.* ſuperior. *Sic Chanum Tartatorum vocant alii principes ejus ſanguinis. Ll.*

آغار āghār. p. *n. ſ.* 1) Madefactio, humectatio, *act. & paſſ.* 2) Subactio facta miſcendo. 3) *part. comp.* madefaciens, madefactor. *Ferh.*

اغار aghār. p. *i. q. præc. Ferh.*

آغارا āghārā. p. *n, ſ.* 1) Solea, calopodii ſupremum corium, *quod tenet pedem. Ferh.* 2) Corium ovium, *quod ſubducitur calceis aut ocreis, ad prohibendam aquam.* 3) Tilia arbor. 4) Lignum liminare, limen. *Caſt.*

اغارة yghāret. a. *V.* [4. *a* غور] 1) Venire in depreſſiorem cavamque terram & regionem غور *ghæwr, dictam.* 2) Deſcendere in terram *aquam.* 3) Altius deprimi in cavitate ſua *oculum.* 4) Excurrere in hoſtem *diripiendo, populando.* 5) Properare in inceſſu *equum.* 6) Aliam uxorem ſuperducere *uxori ſuæ. Wan.*

اغارتمق & اغرتمق aghartmak. t. *V.* Album & canum reddere. *Imbiancar, far bianco, e canuto.*

اغارد āghāred. p. 1) 3. *perſ. præſ. ab* اغاريدن āghāriden. Tepſit maſſam. 2) *nom. verbal.* Contuſio, fractio *ſachari, melis* in partes. *Ferh.*

آغاردن āghārden. p. *V.* Madefieri *aqua, vel alia re. Ferh.*

اغارديجي aghardīgi. t. *n. ſ.* Dealbotor, *vel* dealbans. *part.*

اغارمش aghármiś. t. *part.* Albus & canus factus, canus. *Fatto bianco, e canuto.* ¶ صقالي اغارمش ſakaly agharmiś. Canus, cujus barba incanuit. *Incanutito, con la barba bianca.* صاچي صقالي اغارمش پير *ſaći ſakaly agharmiś pīr.* Crinibus barbaque canus ſenex. *Un vecchio canuto. Teſ.*

اغارمق agharmak. t. *V.* Albeſcere, caneſcere. ¶ صاچ صقال اغارمق *ſać ſakal agharmak.* Crines, barbam albeſcere, caneſcere. *Imbianchire, imbianchirſi, incanutire.* صباح اغارمق *ſæbāh agharmak.* Dieſcere, diem albeſcere. *Spuntar il giorno, l' alba.* صباح اغاردوغي كبي *ſæbāh aghardughy gibi.* Statim atque dieſcere cœpit, ipſo diluculo. *Nello ſpuntar del giorno, all' alba.*

اغاره æghāre & āghāre. p. *n. ſ.* 1) نعلين تصمهسي *næ*lin taſmaſi.* t. Calapodii ſupremum corium quod tenet pedem. *Ferh.* 2) استرلق مشين *aſtarlyk meśin.* t. Corium ſubductitium. 3) شول سزوكه باشمقچيلر كون ايله پشتي ارسنده قويوب دكرلر عرججه نحاس *śol ſizü ki baśmakćiler gön ile püśti araſinde kojüp dikerler, ærcbćie nichās.* Suber, quo ſutores ſubducunt ac molliunt calcaneum crepidæ. *La coperta de' zoccoli, ò pianella da donna, & guarnitura di ſovero. V.* سزو

اغاري eghāri & اغار æghār. p. *n. ſ.* Vas. *Caſt.*

آغاريدن āgharīden. p. Madefieri *V. in* آغار

اغاريقون æghārỳkūn. a. *n. ſ.* Agaricum vulgare. *Gol.*

آغاز āghāz. p. *n. ſ.* 1) اوّل ewwel a. Inchoatio, initium. 2) Vox. 3) Propoſitum. *Ferh. Incomminciamento voce.* ¶ آغاز aghāz. e. Inchoare, exordiri. *Cominciare, incominciare.* c c d. اغاز كردن āghāz kerden, & آغازيدن āghāzīden p. Inchoare, incipere.

آغازه āghāze. p. 1) *part. paſſ.* Incæptus, inchoatus, *pec. cantus.* 2) *n. ſ.* Inſtrumentum ſutoris. 3) Corium, *quod ſubduciur calceis,*

ceis, vel ocreis ad prohibendam aquam, & arenam. *Ferh.*

آغازيد *āghāzīd.* p. 3. *perſ. præt.* Incœpit, inchoavit. *Ferh.*

آغازيدن *āghāzīden.* p. *V.* Incipere. *Ferh.*

آغاش *āghāś* & *æghāś.* p. *part.* Qui alterius recordatur. *Caſt.*

آغاشتن *āghāśten.* p. *V.* 1) Accumulare. *Ferh.* 2) Aliud alteri præponere. *Caſt.*

آغاشدن *āghāśden.* p. *V. i. q. præc. Ferh.*

اغاضة *yghāzæt.* a. *V.* [4. *a* غيض] 1) Facere ut decreſcat *aqua.* 2) Pretium mercis imminuere. *Gol.*

اغاظة *yghāzæt.* a. *V.* [4. *a* غاظ] Ira accendere. *Gol.*

اغافت *æghāfet.* p. *n. ſ.* Species herbæ, *quæ Indianis* سربيل *serbīl, dicitur. Ferh.*

اغافة *yghāfet.* a. *V.* [4. *a* غفق] Inflectere. *Gol.*

آغال *āghāl.* p. *n. ſ.* 1) Incitatio, excitatio ad pugnam. 2) Inſtigatio ad ſeditionem. 3) Deglutitio fructus non maſtigati. 4) Præſepe ovium *in prato, vel monte.* 5) Alveare. 6) Principium, initium. 7) *Imp. ab* آغاليدن *āghālīden.* Excita. *Ferh.*

اغال پشه *āghāl piśe.* p. *n. ſ. comp.* Lotus arbor. *Ferh.*

اغالة *yghālet.* a. *V.* [4. غيل] 1) Gravidam *vel* cum viro concumbentem *mulierem* lactare *infantem.* 2) *de viro* rem habendo cum lactante *matre* diſcrimini exponere *infantem ſuum. Wan.* 3) Bis in anno parere *oves. Gol.*

آغالد *āghāled.* p. *nom. actor.* Excitator rixæ.

آغالش *āghāliś.* p. *n. ſ.* Inſtigatio ad opus nefandum. *Ferh.*

اغالش *eghāliś.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

اغالشتن *āghāliśten.* p. *V.* Accumulare, unum ſupra aliud conjicere. *Caſt.*

آغالوجي *āghālūgī*, آغالوخي *āghālūchȳ.* a. *n. ſ.* Agallochum: *Alias* عود آلبخور *ūdūlbuchūr.* Lignum ſuffitus ſeu lignum aloës. *Gol.*

آغاليدن *āgālīden.* p. *V.* يلتمك *ieltemek* t. تحريض *tæhrȳz.* a. 1) Excitare. 2) Incitare *ad pugnam. Ferh.* 3) Fugare. 4) Subducere, auferre. 5) Satiare. *Stuzzicare, animare. Caſt.*

اغاليط *æghālȳt.* a. *n. ſ. pl. ab* اغلوطة *ughlūtæt.* Quæſtiones errori obnoxiæ. *Gol.*

اغامة *yghāmet.* a. *V.* [4. *a* غام] Nubibus obduci *cœlum. Wan.*

اغانة *yghānet.* a. *V.* [4. *a* غين] Obducere operire, *ut animum dolor, cupiditas, aut cœlum nubes. Gol.*

اغانش *eghāniś.* p. *n. ſ.* Inſtigatio ad opus nefandum. *Ferh.*

اغاني *æghānī.* a. *n. ſ. pl. ab* اغنية *æghnije.* Cantilenæ, modi canendi. *Canzoni, cantate. Wan.*

اغاير *æghāīr.* a. *n. ſ.* Mutatio. *Wan.*

آغايش *āghājiś.* p. *n. ſ.* Seductio, corruptio *alicujus. Caſt.*

اغبا *yghbā.* a. *V.* [4. *a* غبي] Pluvia غبية *ghæbjet,* dicta pluere *cœlum. Wan.*

اغباب *æghbāb.* a. *n. ſ. coll.* Longe diſſitæ *aquæ. Gol.*

اغباب *eghbāb.* a. *n. ſ. pl. a* غب *ghūbb.* Terræ depreſſæ.

اغباب *yghbāb.* a. *V.* [4. *a* غب] 1) Tertio quoque die, uno intermiſſo, venire *febrim. Wan.* 2) Corrumpi *carnem. Gol.*

اغبار *æghbār.* a. *n. ſ. pl. a* غبر *ghybr.* Reſiduæ partes *menſtruorum. Wan.*

اغبار *yghbār.* a. *V.* [4. *ab* غبر] 1) Petere inſtanter, quod ſibi neceſſe eſt. *Wan.* 2) Pulverem excitare. 3) Summam adhibere diligentiam *in conficienda re.* 4) Vehementer pluere *cœlum. Gol.*

اغباش *æghbāś.* a. *n. ſ. pl. a* غبش *ghabeś.* Partes noctis reſiduæ. *Wan*

اغباط *yghbāt.* a. *V.* [4. *ab* غبط] 1) Immotum relinquere *ſagma ſuper jumento.* 2) Continuam *alicui* eſſe *febrim. Wan.* 3) Continuo pluere *cœlum.* 4) Terram operire & denſam eſſe *herbam. Gol.*

اغبث *æghbes.* a. *part.* Pulverulento quaſi colore præditus. *Wan.*

اغبثاث *yghbisās.* a. *V.* [9. *a* غبث] Colore quaſi pulverulento eſſe. *Wan.*

اغبر *æghber.* a. 1) *part. fæm.* غبرا *ghæbrā.* Pulvereo præditus colore. 2) Obliterata *via* 3) *n. ſ. pl.* Terra, tellus. 4) Species herbæ. *Gol.*

اغبرار *yghbirār.* a. *V.* [9. *a* غبر] 1) Pulvereo colore eſſe. *Wan.* 2) Pulverulentum *diem* eſſe. *Gol.*

اغبرار *yghbirār.* a. *n. ſ.* a. 1) *Metaph.* Indignatio. 2) A pulvere inquinatio. ¶ تغيّر و اغبرارك *tæghæjjürü yghbirārun.* Tua alteratio & indignatio. *Il tuo diſguſto. Gol.*

اغبس *æghbes.* a. *part. pl.* غبس *ghubs.* 1) Fuſcus *lupus.* 2) Gilvus *de equo* & *roſa. Cinericcio. Gol.*

اغتام *yghtām.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* غتم] Ingeminare viſitationem ad tædium uſque & importunitatem. *Gol.*

اغتباط *yghtibāt.* a. *V.* [8. *a* غبط] 1) Hilarem, & lubentem eſſe. *Wan.* 2) Bono ſtatu, habitu eſſe. *Gol.*

اغتباظ *yghtibāz.* a. *V.* [8. *ab* غبظ] Indignari. *Wan.*

اغتباق *yghtibāk.* a. *V.* [8. *a* غبق] 1) Haurire potum veſpertinum. *Wan.* 2) Vinum veſperi potare. *Gol.*

اغتدا *yghtidā.* a. *V.* [8. *a* غدو] Mane fieri. *Wan.*

اغتدار *yghtidar.* a. *V.* [8. *a* غدر] Facere cincinnum. *Gol.*

اغتداف *yghtidāf.* a. *V.* [8. *a* غدف] 1) Multum capere. 2) Liberalem eſſe. 3) Conſcindere *veſtem. Gol.*

اغتذا *yghtizā.* a. *V.* [8. *a* غذا] Paſcere, nutrire. *Wan.*

اغتذام *yghtizām.* a. *V.* [8. *a* غذم] 1) Exſugere *pullum camelinum, quidquid in ubere matris eſt. Wan.* 2) Totum epotare. 3) Cum vehementia comedere. *Gol.*

اغتراب *yghtirāb.* a. *V.* [8. *a* غرب] 1) غربته كتمك *ghurbete gitmek.* t. Peregrinum eſſe, vel fieri. 2) Ire peregrinatum. 3) Longius abeſſe. *Gol.* 4) Alienigenam ducere uxorem. *Pellegrinare, andar per gli altrui paeſi. Wan.*

اغترار *yghtyrār.* a. *V.* [8. *a* غرّ] 1) Decipi. *Wan.* 2) Socordem, minime circumſpectum eſſe. 3) De improviſo ſupervenire. *Gol.*

اغترار *yghtirār.* a. *n. ſ.* Ambitio. *Ambizione.*

اغتراز *yghtirāz.* a. *V.* [8. *a* غرز] 1) Parum proficiſci. *Wan.* 2) Propinquam eſſe profectionem. *Gol.*

اغتراف *ygtirāf.* a. *V.* [8. *ab* غرف] Exhaurire e puteo manu, aliave re *aquam. Wan.*

اغتراق *yghtirāk.* a. *V.* [8. *a* غرق] Submittere ſe *equum* clitellis, & progredi cum onore. *Wan.*

اغتزاز *yghtizāz.* a. *V.* [8. *ab* غزّ] Peculiarem, & proprium habere *aliquid*, ac deligere ſibi. *Gol.*

اغتزال *yghtizāl.* a. *V.* [8. *ab* غزل] Nere, fila ducere. *Wan.*

اغتسال *yghtiſāl.* a. *V.* [8. *ab* غسل] 1) Abluere ſe aqua. 2) Sudore madere *equum. Wan.*

اغتسال *yghtiſāl.* a. *n. ſ.* Ablutio corporis. *i. q.* غسل

اغتصاب *yghtysāb.* a. *V.* [8. *a* غصب] Vi aliquid eripere. *Wan.*

اغتصاب *yghtysāb.* a. *n. ſ.* Violenta, ereptio. ¶ بنمدر ديو اغتصاب ايتدي *benümdür diju yghtysāb itti.* Uſurpavit, tanquam ſuum violenter eripuit. *Bob.*

اغتفار *yghtyfār.* a. *V.* [8. *ab* غفر] Condonare, parcere. *Wan.*

اغتفاف *yghtyfāf.* a. *V.* [8. *ab* غفّ] 1) Sufficientem pabulo portionem habere *jumentum.* 2) Aliquam pinguedinis partem acquirere *equum, camelum. Wan.* 3) *Tranſ.* Præbere *ei*, quantum pabuli ſatis ſit. *Gol.*

اغتلا *yghtylā.* a. *V.* [8. *ab* غلو] Celerem eſſe, rapide incedere. *Wan.*

اغتلام *yghtylām.* a. *V.* [8. *ab* غلم] Laſcivire, coeundi cupidum, libidinoſum eſſe. *Wan.*

اغتم *æghtem.* a. *part.* Qui indiſtincto utitur ſermone, haud proferens quod intelligi poſſit. *Wan.*

اغتماد *yghtimād.* a. *V.* [8. *ab* غمد] Subire *noctem. Wan.*

اغتماز *yghtimāz.* a. *V.* [8. *ab* غمز] 1) Maledictis perſtringere *aliquem.* 2) Vituperare, objurgare. *Wan.*

اغتماص *yghtimās.* a. *V.* [8. *ab* غمص] 1) Deſpicere. *Wan.* 2) Obtrectare. 3) Ingratum eſſe. *Gol.*

اغتمام *yghtimām.* a. *V.* [8. *ab* غمّ] او غمكين *ghæmkīn.* ol. Mœſtum eſſe, mœrorem concipere. *Affligerſi, eſſer malinconico. Sæ.*

اغتنام *yghtinām.* a. *V.* [8. *ab* غنم] غنيمت طوتمق *ghænīmet tutmak.* Pro præda habere, acquirere ſpolia. ¶ اغتنام اولنان مال *yghtinām olunān mal.* Bello acquiſitæ res, ſpolia. *Spoglie, bottino. Sæ.*

اغتياب *yghtyjāb.* a. *V.* [8. *ab* غيب] غيبت سويلمك *ghæibet söilemek.* t. Obtrectare, traducere abſentem. *Infamare, traducere.*

اغتيال *yghtyjāl.* a. *V.* [8. *ab* غال] Adoriri derepente. *Wan.*

اغتيال *yghtyjāl.* a. *V.* [8. *ab* غيل] Obeſum, graſſum evadere *puerum. Gol.*

اغتيال *yghtyjāl.* a. *V.* [8. *ab* غول] 1) Celare, ſupprimere. 2) Tollere, evaneſcere facere. 3) Ex inſidiis occidere *aliquem. Wan.*

اغثا *æghsā.* a. *n. ſ. pl. a* غثا *ghusa.* Quiſquiliæ. *Wan.*

اغثا *yghsā.* a. *V.* [4. *ab* غثا] 1) Accumulare *pabulum.* 2) Torrentem in uno loco accumulare *pabulum. Wan.*

اغثاث *yghsās.* a. [4. *a* غثّ] 1) *i. q.* غثاثة *ghysāset.* Macram eſſe ovem. 2) Corruptum & vitioſum eſſe *dictum. Gol.*

اغثار *yghsār.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* غثر] Melleam lacrymam مغثور *mughsūr*, dictam emittere *plantam. Gol.*

اغثر *aghſer.* a. 1) *part.* Colore pulvereo prædita *res.* 2) *Lens* paluſtris. 3) Plebejus *homo. Wan.* 4) *n. ſ.* Leo. 5) Turba *hominum.* 6) Minæ. *Gol.*

اغثم *æghſem.* a. 1) *part.* Plus albedinis, quam nigredinis in ſe continens *coma. Wan.* 2) *n. ſ.* Capillus talis, crineſve. *Gol.*

اغاج *aghag̃.* t. *n. ſ.* Arbor. *V.* اغاج

اغجغز *aghg̃ighæz.* t. *n. ſ. dim.* Reticulum. *Reticiola.*

اغداد *yghdād.* a. *V.* [4. *a* غدّ] 1) Peſte corripi, aut laborare *camelitem.* 2) Peſte laborantes habere *camelos.* 3) Iratum, ira *in aliquem* percitum eſſe. *Wan.*

اغدار *æghdār.* a. *n. ſ. pl. a* غدر *ghædr.* Perfidiæ, fraudes. *Inganni, torti. Ik.*

اغدار *yghdār.* a. [4. *a* غدر] 1) Deſtituere, relinquere. 2) Reliquum facere. *Gol.* 3) Obſcuram eſſe noctem. *Wan.*

اغداف *yghdāf.* a. *V.* [4. *a* غدف] 1) Laxare, ac demittere in faciem *velum ſeu calyptram ſuam. Wan.* 2) Dimittere *retia in avem.* 3) *noctem* Extendere *operimentum, i. e.* tenebras. 4) Exſtirpare *præputium.* 5) Coire *cum muliere. Gol.*

اغداق *yghdāk.* a. *V.* [4. *a* غدق] Copioſam eſſe *pluviam. Gol.*

اغدايي *æghdājī.* Hyacinthus *gemma. An.*

اغدرة *æghdiret.* a. *n. ſ. pl. ab* غدير *ghædīr.* Stagna.

اغدش *yghdyś*, & اغدج *yghdyg̃*, *communiter* اكدج *ig̃dig̃.* t. *n. ſ.* Cantherius, equus caſtratus. *Cavallo caſtrato.*

اغديدان *yghdīdān.* a. *V.* [12. *a* غدن] 1) Longam, & profuſam eſſe *comam.* 2) Virere præ copia humoris *plantam colore in obſcurum vergente. Wan.*

اغديه *æghdyje.* a. *n. ſ. pl. a* غذا *ghydā.* Cibi, victus. *Cibi, vivande.* ¶ كميت اغديه *kiemījetī æghdije.* Qualitas ciborum. *Qualità de' cibi.*

اغذاذ *yghzāz.* a. *V.* [4. *a* غذّ] 1) Accelerare *inceſſum. Wan.* 2) Suppurare *vulnus. Gol.*

آغر *āgher.* p. *n. ſ.* Puteus arefactus *ita, ut hinc inde aqua reſidua manſerit. Ferh.*

آغر *āghyr.* t. *adj.* & *n. ſ.* ثقيل *ſækȳl* a. كران *g̃irān.* p. 1) Gravis, ponderoſus. 2) Pondus. 3) Pretioſus. *Peſante, grave, ponderoſo, prezioſo.* ¶ كمسيه آغر اولمق *kimſeje āghyr ol.* انجتمك *ing̃itmek* رنجيده ايتمك *reng̃īde e.* ثقلت ويرمك *ſyklet wirmek.* Gravem, moleſtum eſſe *alicui*, aggravare, moleſtiam adferre. *Eſſer di peſo ad alcuno, aggravare, travagliare.* آغر آغر *āghyr āghyr.* Graviter, ponderoſe. *Con gravità, e lentezza.* آغراوتي *āghyr oty* پيره اوتي *pīre oty.* Agrimonia. *Egremonia, inguinaria.* آغر باشلو *āghyr baślü.* Gravis. *Grave, ſodo.* آغر ديپرنيجي *āghyr tepreniḡi.* بطي الحركت *bætȳjül hærekēt* (& *vul. minus honeſte* آغر كوتلو *āghyr götlü*) Lentus, cunctabundus, tardus, tardum mobile. *Lento nelle ſue coſe.* اغر بصان *āghyr baſan.* Incubus, ephialtes. *Incubo.* آغر بصر *āghyr baſar.* Ephialte, ſeu incubo laborans. *Travagliato dall' incubo,* آغر بهايه كسمك *āghyr behāje kiesmek.* Taxare ad magnum lytrum. *Taſſare ad una groſſa ranzone.* آغر بهالو *āghyr behālü.* Pretioſus, carus. *Di gran prezzo, caro.* آغر بهالو اولمق *āghyr behālü ol.* Pretium invaleſcere, & carum eſſe. *Rincarire, & eſſer caro.* آغر دللو *āghyr dillü.* Tardus lingua, ſeu in loquendo. *Tardo, lento nel parlare.* آغر طاغ *āghyr dagh.* Mons Gordicæus, *vel* Aarat *in Armenia, ubi conſtitit arca Noe.* آغر يوكلو *āghyr iüklü.* Grave pondus portans, valde onuſtus. *Carico con grave ſoma.* بر مثقال حلال يكركدر بر طاغ آغري حرامدن *bir miskāl hælāl iegrektür bir dagh āghry hærāmden.* Præſtat una uncia legitime acquiſitæ rei pondere monti æquivalente illegitime acquiſitæ. *E meglio un grano di bene legitimo, ch'il peſo d' una montagna di mal acquiſtato. Prov.*

اغرّ *æghærr.* a. *part.* 1) Candidus. 2) Candidam in fronte maculam habens *equus. Wan.* 3) Meritis & virtute conſpicuus. 4) Barba totam fere faciem tegens. 5) Vehementer fervens *dies. Gol.*

اغرا *yghrā.* a. *V.* [4. *ab* غرو] 1) Impellere *canem. Wan.* 2) Excitare inimicitias *inter aliquos. Gol.*

اغرا *yghrā.* a. *n. ſ.* Impulſus, inſtigatio, concitatio. *Stuzzicamento, impulſo. Ik.* ¶ اغراسي ايله *ighrāsī ile.* Impulſu ejus. *Ad inſtigazione ſua.* جنكه تحريض و اغرا ايلدي *g̃eng̃e tæhrȳzu yghrā eiledi.* Concitavit, inſtigavit ad bellum. *Gl' inanimò, iſtigò alla guerra. Sæ.*

اغرّا *æghirrā.* a. *part. pl. a* غرير *ghærīr.* Inexperti *homines. Wan.*

اغراب *yghrāb.* a. *V.* [4. *ab* غرب] 1) Peregrinum evadere. 2) Rem peregrinam afferre, *aut* facere. 3) Implere *utrem. Wan.* 4) Ingraveſcente & vehementi dolore corripi. *Gol.*

اغراد *yghrād.* a. *V.* [4. *ab* غرد] Modulari, reciprocatam inflectere vocem. *Cantare con paſſaggi. Gol.*

اغرار *æghrār.* a. *part. plur. a* غرّ *ghyrr.* Inexperti, imperiti. *Wan.*

اغرار *yghrār.* a. *V.* [4. *ab* غرّ] Non rite, attenteve peragere ركوع *rükūʿ*, *vel* سجود *süg̃iūd* in precatione. *Gol.*

اغراس *æghrās.* a. *n. ſ. pl. a* غرس *ghyrs.* Membranæ *cum fœtu exeuntes. Gol.*

اغراس

اغراس *yghrās.* [4. *a* غرس] 1) اغاج دكترمك *agag̃ diktürmek.* t. Plantari jubere. 2) Plantare *arborem. Piantare.*

اغراض *æghrāz.* a. *n. ſ. pl. a* غرض *ghæræz.* 1) Pulli aſinorum. *Wan.* 2) Propoſita, ſcopi. *Intenzioni, mire.*

اغراض *yghrāz.* a. *V.* [4. *a* غرض] 1) Implere *vas.* 2) Non *penitus* implere. *Gol.* 3) Tædio, & moleſtia afficere. *Wan.*

اغراق *yghrāk.* a. *V.* [4. *a* غرق] 1) Submergere. 2) Implere *calicem.* 3) Trahere *arcum. Wan.* 4) Se immittere & permiſcere *equis equam.* 5) Præterire *eos.* 6) Totum *ſpiritum* colligere ac diſtendere ad ruditum. 7) Totum diſtinere *viſum ſpectantium mulierem*, & ad ſe pertrahere. *Gol.*

اغراق *yghrāk.* p. *n. ſ.* 1) Submerſio. 2) Exageratio *in laudatione. Ferh.*

اغرام *yghrām.* [4. *ab* غرم] 1) Mulctare. 2) In exitium conjicere. 3) Deditum, cupidumve efficere. *Wan.* 4) Cupidum *rei*, deditumque *ei* eſſe. *Gol.*

اغربة *æghribet.* a. *n. ſ.* 1) *pl. a* غرب *ghorb.* Lacrymarum fluctus. 2) *plur. a* غراب *ghyrāb.* Acies *gladiorum.* 3) *plur. a* غراب *ghurāb.* Corvi. *Wan.*

اغرّة *æghyrret.* a. *n. ſ. pl. a* غرار *ghyrār.* Acies *gladiorum. Wan.*

اغرتمق *aghartmak.* t. *V.* Dealbare. *Vide* اغارتمق

اغرتمق *aghyrtmak.* t. *V.* توجيع *tewg̃īʿ* a. Dolorem inferre, dolore afficere. *Far dolere.* ¶ باش اغرتمق *baś aghyrtmak.* Moleſtum eſſe. *Importunare, romper la teſta.*

آغرده *āghærde.* p. *n. ſ.* Veſtis anguſta. *Ferh.*

اغرسطس *æghyrüſtys.* a. *n. ſ.* Gramen. *Gol.*

اغرسق *aghyrſak.* & *f.* اغرشق *aghyrśak.* t. *n. ſ.* Verticillus. *Verticolo.*

اغرل *æghrel.* a. *part. i. q.* 1) اغلف *æghlef.* Commoda, & bonorum abundans *via.* 2) Lætus proventu *annus.* 3) Præputiatus, non circumciſus. *Gol.*

اغرلق *aghyrlyk.* t. *n. ſ.* 1) Gravedo, gravitas. *Peſo, carico.* 2) Impedimenta. *Bagaglio.* 3) Dona *pec.* nuptialia. *Preſenti, & contradote.*

اغرلمق *aghyrlamak.* t. *V. pro* قونقلمق *konuklamak* & بغشلمق *baghyślamak.* Muneribus, aliiſque rebus onerare, aut honorare, *ut in nuptiis fit, ſeu ante nuptias. Donare, preſentare, onorare.*

اغرلنمش *aghyrlanmiś.* t. *part. paſſ.* 1) Onuſtus. 2) Honoratus muneribus.

اغرمق *agharmak.* t. *V.* Albeſcere. *V.* اغارمق

اغرمق *aghyrmak.* t. *V.* Dolere. *Dolere, far male.* ¶ باشم اغرر *baśüm aghyrür.* Caput mihi dolet. *Mi duole la teſta.*

اغرمق *aghyrmak.* t. *V. pro* اكرمق *anyrmak* & انغرمق *anghyrmak* & باغرمق *baghyrmak.* Rudere. *Ragghiare.*

آغره *æghre.* p. *n. ſ.* 1) Morbus, *ſeu* vitium, *quod in ungulis oritur.* 2) Lichen, impetigo. 3) Circulus circino deſcriptus. *Ferh.*

اغره *ughre.* p. *n. ſ.* 1) Tumor quidam carnoſus glandularum *ſine dolore in hominum pecudumque corporibus. Ferh.* 2) Morbi ſpecies. 3) Bubo. 4) Struma. 5) Omne nodoſum in corpore tuberculum. *Caſt.*

اغرى *æghrā.* a. *comp.* Pulchrior, elegantior. ¶ بو وضع اول عملدن اغريميدر *bu wæzʿ ol ǽmelden æghrāmidür.* Num hæc actio, illo facto eſt pulchrior. *Forſi queſto fatto è più bello di quell' altre azzioni. Sæ.*

اغري *aghry.* t. *n. ſ.* Dolor. *Dolore, male.* ¶ قرن اغريسي *karn aghryſi.* Dolor, & tormina ventris, aut dolor colicus. *Mal di ventre, colica. Eſt forma maledicendi ſtrepitum facienti q. dicant.* Tibi accidat dolor ventris colicus, aut tormina ventris. *Ti venga la colica.* ايچ اغريسي *ić aghryſi.* Diarrhœa, dyſenteria. *Fluſſo del corpo & dolor viſcerum,* & dolor intimus. باش اغريسي *baś aghryſi.* Cephalalgia. *Dolor di teſta.* بيل اغريسي *bil, ſeu bel aghriſi.* Lumbago. *Dolor de' lombi.* جان اوك اغريسي *g̃iān ewün-* (*pro ewinün-*) *aghryſi.* Cardialgia. *Mal di cuore* كوز اغريسي *göz aghryſi.* Dolor oculorum, Lippitudo. *Mal di occhi.* ديش اغريسي *diś aghryſi.* Odontalgia, dolor dentium. *Dolor, mal di denti.* يورك اغريسي *iürek aghryſi.* Dolor ventris, diarrhœa. *Mal di ventre* & dolor cordis. اغريسي كچدي *aghrȳſi gećty.* Abiit dolor. *Gli è paſſato il dolore.*

اغريبوز *eghrīboz.* t. *n. prop.* Ejubœa. *Negroponte. Dſchih. num.*

اغريض *yghrȳz.* a. *n. ſ. i. q.* غريض *ghærȳz.* 1) Flores palmæ. 2) Omnis recens albus fructus. *Wan.*

اغز *aghz, ſeu aghȳz.* t. *n. ſ.* دهن *dihen* p. فم *fæm.* a. 1) Os. 2) Orificium. *Bocca, orificio, apertura.* ¶ اغزي بيوك *aghzy büiuk,* Bucco. *Chi hà la bocca grande.* اغز اوتي *aghyz oty.* Pulvis pyrius optimus. *Polvere finiſſima.* اغز جوابي *aghyz g̃ewābī,* & اغزدن جواب *aghyzdæn g̃ewāb.* Oretenus dicendum. *Propoſta, o riſpoſta à bocca.* اغزدن هر نه كه سپارش ايلمش ايسكز حضورمزده تقرير ايلمشدر *aghyzdan herneki ſipāriś eilemiś iſen-üz huzūrümüzde*

müzde tækrīr eilemiśtür. Expoſuit nobis, quidquid illi oretenus exponendum mandaveratis. *Ci hà eſpoſto quanto gli avevate ordinato di dirci à bocca. Ll.* ايكي يول اغزي *iki iol aghzy.* Bivium. *Imboccatura di due ſtrade.* دورت يول اغزي *dört iol aghzy.* Quadrivium, compitum, *ita etiam* Pera. *ſuburbium Conſtantinopoleos, ubi legati exteri habitare ſolent, dicitur. Quattro ſtrade* اغز قوقوسي *aghyz kokuſi.* Fœtor oris. *Puzza di bocca.* اغزي قوقر *aghzy kokar.* Grave olet ei os. *Gli puzza la bocca.* اغزني اچوب طورمق *aghzyni aćiüp durmak.* Stare ore patulo. *Star con la bocca aperta.* الم ارقه‌سيله اغزره اوردم *elüm arkaſy ile aghyzre urdüm.* Obverſa manu colaphum ori ejus impegi. *Gli hò dato un roverſcio di mano sù la bocca.*

اغز *aghyz.* t. *n. ſ.* 1) Ornatus argenteus, *quo munitur orificium vaginæ frameæ. La guarnitura d'argento d'una ſabla ſotto la croce.* 2) *pro* اغوز *aghuz.* Coloſtrum.

اغزا *yghzā.* a. *V.* [4. *ab* غزو] 1) Ad expeditionem bellicam & pugnam impellere ac mittere. 2) Moram ſolvendi *debili* concedere. 3) Difficulter concipere *camelitim. Wan.* 4) *Intranſ.* expeditionis, & pugnæ ſuſceptæ ergo abſentem maritum habere *mulierem. Gol.*

اغزار *yghzār.* a. *V.* [4. *ab* غزر] 1) Abundare lacte *camelitem. Wan.* 2) Multiplicare, copioſe præſtare *beneficia. Gol.*

اغزاز *yghzāz.* a. *V.* [4. *ab* غز] 1) Multis, durisque ſpinis præditam eſſe *arborem.* 2) Difficulter mulgeri poſſe *vaccam. Gol.*

اغزال *yghzāl.* a. *V.* [4. *a* غزل] 1) Nendi ergo in orbem torquere fuſum. 2) Pullum habere *dorcadem. Wan.* 3) Operam carmini amatorio dare غزل *ghæzel, dicto.* 4) Amorem, amatoriave oſtendere ac præ ſe ferre. *Gol.*

اغزان *æghzān.* a. *n. ſ. pl. a* غزن *ghæzen.* Cancres.

اغزل *æghzel.* a. *part.* 1) Familiaris, dono converſationis excellens. *Wan.* 2) Amatorio ſermone, carmineve præſtans. *Gol.*

اغزلق *aghyzlyk.* t. *n. ſ.* Orificium, os. *Bocca.* ¶ اغزلغي طاتلو *aghyzlyghy tatlü.* Suavis eſt oris, *ſeu* loquelæ. *Ah.*

اغزلو *aghyzlü.* t. *adj.* Habens os, aut orificium. ¶ اچوق اغزلو *aćiuk aghyzlü.* Propatuli oris, & orificii. *Largo di bocca.*

اغسا *yghsā.* a. *V.* [4. *ab* غسي] Obſcuram eſſe *noctem. Gol.*

اغساف *yghsāf.* a. *V.* [4. *ab* غسف] Per tenebras incedere. *Gol.*

اغساق *yghſāk.* a. *V.* [4. *ab* غسق] 1) Noctem tenebroſam eſſe. 2) In tenebris verſari. *Gol.* 3) Precationem in ſeram veſperam extrahere *præconem. Wan.*

آغستن *āgæſten.* p. *V.* Implere *aliquid* coacte. *Ferh.*

اغسرمق *aghſyrmak.* t. *V.* Sternutare. *Stranutare.*

اغسمق *aghſamak.* t. *V.* Claudicare. *Vide* اقسمق

اغشا *yghśā.* a. *V.* [4. *ab* غشي] 1) Ferre alicui *aliquid.* 2) Operire *aliquem pec.* tenebris *noctem. Wan.* 3) Facere, ut de improviſo ſuperveniat, *aut* ut tangat. 4) Tegi. 5) Syncopen pati. *Gol.*

آغشتانيدن *āghyśtānīden.* p. *V. tranſit. ab* آغشتن *āghyśten.* Madefacere.

آغشتن *āghyśten.* p. *V.* نم چكوب يومشمق *nem ćeküp iumaśmak* ,ا نمكين *nemkin* ol. t. 1) Macerari, molleſcere. 2) Subigendo emolliri. *Ammolliſi per umidità.* 3) طوغرمق *doghramak* Concidere. *Tagliar minuto.* 4) Interere panem in aquam. 5) Subigere maſſam. 6) Torpeſcere, *ut membrum convulſione.* 7) Mærore affici, contriſtari. *Ferh. Caſt.*

آغشته *āghyśte* & *aghyśte.* p. *part.* Maceratus. 2) Madefactus *aqua, aliove humore, vel re.* 3) Miſtus, permiſtus. 4) Inſtigatus. *Ammollito, bagnato, meſchiato, impaſtato. Ferh.* ¶ آغشتهٔ خون و خاك اولديلر *āghyśteï chūnü chāk oldyler* & آغشتهٔ خون و خاشاك اولديلر *āghyśteï chūnü chāśāk oldylar.* Pulvere ac ſanguine conſperſi, coinquinati ſunt. *Sæ. Furono fatti maſſa (paſta) di ſangue, e di terra. Br.*

اغشك *āghæśek.* p. *n. ſ.* Granum terebinthinum. *Caſt.*

اغشي *æghśā.* a. *part.* Capite albus, reliquo corpore niger *equus. Wan.*

اغصاص *yghsās.* a. *V.* [4. *a* غصّ] 1) In faucibus præfocare *cibo potuve.* 2) *metaph.* Angi *mærore, aliave re. Gol.*

اغصان *æghsān.* a. *n. ſ. pl. a* غصن *ghuſn.* بوداقلر *budakler.* t. Rami. *Rami. Wan.*

اغصان *yghsān.* a. *V.* [4. *a* غصن] Magnis acinis eſſe, iiſve augeri *botrum. Gol.*

اغصن *æghſæn.* a. *part.* Albo in cauda diſtinctus *bos tauruſve. Gol.*

اغضا *yghzā.* a. *V.* [4. *a* غضو] 1) Contrahere, prope invicem admovere *palpebras.* 2) Obſcuram eſſe *noctem. Wan.* 3) Avertere *ab aliquo* viſum. 4) Valde amarum eſſe. 5) Præ amaro rei ſapore vultum contrahere. *Gol.*

اغضاب *yghzāb.* a. *V.* [4. *ab* غضب] اوكلندرمك *ökelendürmek* قاقتمق *kakytmak.* t.

Ad iram provocare, ira accendere. *Irritare, incitar a sdegno.* ¶ نيچه دروغ بي فروغله شاهي اغضاب و قلبني پر تاب ايدوب *niće dürūghy bī fürūgh ile śāhī yghzāb we kælbini pür tāb idüp.* Compluribus abſurdis mendaciis regem ad iram provocavit. *Con una mano di bugie ſpropoſitate moſſe a sdegno il re, e gli acceſe il cuore di colera. Eb.*

اغضادن *æghzæden.* p. *V.* Invertere. *Caſt.*

اغضاف *yghzāf.* a. *V.* [4. *a* غضف] 1) Obſcuram, & atram eſſe *noctem. Wan.* 2) Ramis luxuriare *palmam.* 3) Deteriores ferre fructus *palmam.* 4) Pluviam minari, *ſeu* promittere *cœlum.* 5) Molle eſſe *goſſipium. Gol.*

اغضان *yghzān.* a. *V.* [4. *a* غضن] Diu, & quaſi continue pluere *cœlum. Wan.*

اغضب *æghzæb.* a. *part.* 1) Aures inflectens *canis. Wan.* 2) Quod inter pudenda eſt. 3) *n. ſ.* Femur. 4) Inguen. *Gol.*

اغضيلال *yghzīlāl.* a. *V.* [11. *a* غضل] 1) Abundare frondibus *arborem. Wan.* 2) Madidum eſſe. *Gol.*

اغطا *yghtā.* a. *V.* [4. *a* غطا] 1) Diffundere ramos *arborem.* 2) Humorem in ſe recipere *vitem. Gol.*

اغطاش *yghtāś.* a. *V.* [4. *a* غطش] 1) Obſcuram eſſe *noctem.* 2) Tenebricoſam efficere *noctem. Wan.*

اغطش *æghtæś.* a. *part. fæm.* غطشا *ghætśā.* Viſus infirmitate laborans. *Gol.*

اغطف *æghtæf.* a. *part.* Commoda *vita. Gol.*

اغطية *æghtÿjet.* a. *n. ſ. pl. a* غطا *ghytā.* Operimenta. *Gol.*

اغفا *æghfā.* a. *n. ſ. pl. a* غفا *ghæfā.* Lolia. *Zizzanie. Gol.*

اغفا *yghfā.* a. *V.* [4. *a* غفو] 1) Dormire in ſtramine areæ. *Wan.* 2) Furfuribus abundare *triticum. Gol.*

اغفار *æghfār.* a. *n. ſ. pl. a* غفر *ghufr.* Fœtus rupicaprarum. *Wan.*

اغفار *yghfār.* a. *V.* [4. *a* غفر] 1) Tegere, obtegere. 2) Plantam رمث *rims,* dictam producere lacrymam مغفور *mughfür, vel* مغثور *mughsür,* dictam. 3) Matureſcentes dactylos habere *palmam. Gol.*

اغفال *æghfāl.* a. *n. ſ. pl. a* غفل *ghufl.* Deſerta via carentia. *Wan.*

اغفال *yghfāl.* a. *V.* [4. *ab* غفل] غافل ا, *ghāfil* e. & ol. t. 1) Facere, ut quis negligat, incurioſe prætermittere. 2) Per ſocordiam ſuperſedere. 3) Nulla inſignita relinquere *jumenta. Wan.* *Traſcurare, & far traſcurare.* ¶ طرفكزدن اغفال اولنوب *tæræfünüzden yghfāl olunup.* A vobis neglectum eſt per ſocordiam. *E ſtato da voi traſcurato. Ll.*

اغفر *æghfer.* a. *part. i. q.* احمل *æhmel.* a. Facilius *ſordes* ferens, *ſeu* aptior non admittendis *iis veſtis, i. e. quæ minus facile inquinatur. Gol.*

اغفيرار *yghfīrār.* a. *V.* [11. *a* غفر] Villoſum eſſe *pannum. Wan.*

آغل *āghyl.* p. *n. ſ.* Caula. *Ferh.*

اغل *æghyl.* p. *n. ſ.* Limus intuitus. *Sguardo bieco. Ferh.*

اغلا *yghlā.* a. *V.* [4. *a* غلي] 1) In altum excreſcere *herbam. Gol.* 2) Caram, magni pretii efficere *rem.* 3) Pretium *rei* augere. 4) Bullire facere *ollam. Wan.*

اغلاءة *yghlāet.* a. *n. ſ. unit.* Ebullitio una, & levior. *Gol.*

اغلاس *yghlās.* a. *V.* [4. *a* غلس] 1) Ingredi tenebras extremæ noctis. 2) Eo tempore eſſe, aut facere *aliquid. Gol.*

اغلاط *yghlāt.* a. *V.* [4. *a* غلط] Conjicere *in errorem. Wan.*

اغلاظ *yghlāz.* a. *V.* [4. *a* غلظ] 1) Duro & aſpero excipere *ſermone.* 2) Groſſum comperire *pannum. Wan.* 3) In terram ſalebroſam deſcendere, ibive ſubſiſtere. *Gol.*

اغلاف *yghlāf.* a. *V.* [4. *a* غلف] Recondere in theca *vel* vagina *aliquid. Porre nel fodro, o guaina. Gol.*

اغلاق *æghlāk.* a. *n. ſ. pl. a* غلق *ghælk.* Inſtrumenta, quibus clauduntur portæ, ſerræ, vectes, obices. *Ordigni da ſerrar le porte.*

اغلاق *yghlāk.* a. *V.* [4. *a* غلق] 1) Claudere *portam. Wan.* 2) Nimio onere ſauciare *cameli dorſum,* ut curari nequeat. *Gol.*

اغلاق *yghlāk.* a. *n. ſ.* 1) Occluſio portæ. 2) Difficultas. 3) Obex. *Il ſerrar della porta, & difficultà, oſtacolo.*

اغلال *æghlāl.* a. *n. ſ.* 1) *pl. a* غلّ *ghull.* Juga. *Giogi.* 2) *pl. a* غلل *ghælel.* Aquæ fluentes. ¶ سزاوار اغلال *ſezāwārï æghlāl.* Apti ad jugum. *Abili al giogo. Ik. Tef.* سلاسلي اغلالدن اطلاق اتدي *ſelāsülï æghlālden ytlāk itti.* Liberavit a vinculis eos & catenis. *Sæ. Li liberò da ceppi, e catene. Br.*

اغلال *yghlāl.* a. *V.* [4. *a* غلّ] 1) Defraudare, perfide agere. 2) Fruges, & legumina proferre *agrum.* 3) Maturum ejuſmodi proventum habere *agricolam.* 4) Talem commeatum *ſuis* advehere. 5) Herbas غلّان *ghullān,* dictas producere *vallem.* 6) Defigere, rectaque intendere *viſum.* 7) Mactati animalis pellem nimis valide detrahere,

ita ut relinquat adhærentem ei carnis partem. Wan.

اغلام *yghlām.* a. *V.* [4. *a* غلم] Ad venerem incendere. *Gol.*

اغلب *æghleb.* a. *compar. fœm.* غلبا *ghælbā.* 1) Superior, viribus prævalens. *Superiore, più gagliardo. Wan.* 2) Craſſa præditus cervice. 3) Magnus ſublimiorque *collis.* 4) Eximia, & potens *tribus.* 5) Denſis arboribus *hortus, pomarium.* ¶ الاغلب *el-æghleb.* leo. فى الاغلب *fil-æghleb.* Ut plurimum.

اغلتمق *aghlatmak.* t. *V.* كريانيدن *girjāniden.* p. Ciere lacrymas, ad fletum movere. *Far piangere.*

اغلشمق *aghlaśmak.* t. *V. recip.* Complorare, ſimul flere. *Piangere inſieme.*

اغلظ *æghlæz.* a. *compar.* Craſſior, groſſior, ſpiſſior. *Più groſſo.* ¶ نجو اغلظ *neğwi æghlæz.* Excrementum craſſius. *Bob.*

اغلف *æghlef.* a. *part. fœm.* غلفا *ghælfā.* *pl.* غلف *ghulf.* 1) Præputiatus, non circumciſus. 2) Vaginæ *aut* thecæ inditus, eaque reconditus *enſis, arcus. Gol.* 3) *Metaph.* craſſum *cor*, *q.* ſtoliditate, & vitiis tectum. *Wan.* 4) Intonſus, nec paſcenti ulli tactus animali *campus.* 5) Bonis affluens amplaque *vita.* 6) Proventu abundans ac lætus *annus. Gol.*

اغلق *aghlyk.* t. *n. ſ.* 1) Sepimentum, ſeptum, ſepta. 2) Impluvium. *Chiuſa, recinto di reti. Et hinc f. vul.* اولي *awli quod V.*

اغلمة *æghlimet.* a. *n. ſ. pl. a* غلام *ghulām.* Adoleſcentes. *Gol.*

اغلمش *ughulmiś.* p. *n. p.* Nom. viri ex captivo facti regis, *qui dynaſtiæ Atabegjorum adnumeratur. Lub. tew.*

اغلمق *aghlamak.* t. *V.* كريستن *girīſten* p. Flere, plorare. *Piangere, lagrimare.*

اغلن *æghlen.* p. *n. ſ.* 1) Inſtigatio ad bellum, & inimicitias. 2) Nomen celebris cujusdam principis *ex affinitate Timurlenki. Ferh.*

اغلنتى *yghlinta*, & اغلنسا *yghlinsā.* a. *V.* [26. *a* غلت] Superiorem eſſe, vincere *aliquem vi, percuſſione, conviciis. Wan.*

اغلوج *ughlūğ.* a. *n. ſ.* Ramus tenerior, virgultum. *Gol.*

اغلوطة *ughlūtæt.* a. *n. ſ. plur.* اغلوطات *ughlūtāt*, & اغاليط *eghālyt.* 1) Quæſtio errori, *vel* reprehenſioni obnoxia. *Wan.* 2) Hallucinatio, ſolœciſmus, locutio barbara. *Errore, barbariſmo. Ik.*

اغلى *æghlī*, *erronee pro* اغل *æghyl.* p. *n. ſ.* Septum ovium. *Ferh.*

اغليلاب *yghlīlāb.* a. *V.* [11. *a* غلب] Præ ira furere. *Wan.*

اغم *eghæm.* a. *part.* Promiſſos, multosque in fronte, *vel* occipite habens crines. *Wan.*

اغما *æghmā.* a. *n. ſ. pl. a* غمي *ghæmā.* Suprema operimenta *domus. Gol.*

اغما *yghmā.* a. *V.* [4. *a* غمي] 1) Obſcurum ſermonem loqui. *Wan.* 2) Deficere, deliquium animi pati. *Gol.*

اغماد *æghmād.* a. *n. ſ. pl. a* غمد *ghymd.* Vaginæ. *Gol.*

اغماد *yghmād.* a. *V.* [4. *a* غمد] In vaginam immittere *gladium. Wan.*

اغمار *æghmār.* a. *part. pl. a* غمر *ghumr*, & *ghumer.* Rudes, indocti, inexperti *viri*, catini parvi.

اغماز *yghmāz.* a. *V.* [4. *a* غمز] 1) Obtrectare, detrahere. *Gol.* 2) Defervеſcere calorem *ſolis. Wan.*

اغماض *æghmāz.* a. *part.* Aequabilior, & depreſſior *locus. Wan.*

اغماض *yghmāz.* a. *V.* [4. *a* غمض] 1) Contrahere *oculum.* 2) Negligentem eſſe *in commercio.* 3) In mercatura diminuere pretium *rei venditæ. Wan.* 4) Acuere, extenuare *aciem gladii. Gol.*

اغماض *yghmāz.* a. *n. ſ.* 1) Nictatio. 2) Conniventia. *Connivenza, diſſimulazione.* ¶ جرايمندن اغماض و استيصالندن اعراض اندى *ğerāiminden yghmāz we iſtyṡālinden yʿrāz itti.* A delictis ejus oculos avertit, *ſeu* diſſimulavit culpam ejus, & a perditione ejuſdem abſtinuit. *Sæ. Rivoltò la faccia dalle colpe di quel Prencipe, e dalla di lui rovina. Br.* صدور ايدن جريمهء عظيمدن اغماض بيورلماسنه متكفل اولورز *ſudūr iden ğerīmeï æzȳmden yghmāz büiürylmaſine mütekeffil olurüz. Sæ.* Vades ſumus, fore ut præteritarum culparum magnarum indulgenter obliviſcatur. *Vi aſſicuriamo, che ſi ſcorderà delle colpe voſtre paſſate, quantumque ſiano gravi & enormi. Sæ. Br.* اول بك جانبندن اغماض و اكا تعرضدن اعراض اندى *ol beg ğiānibinden yghmaz we an-a tæ-ærruzden yʿrāz itti.* Diſſimulavit cum illo principe, ſeque ab eo moleſtando continuit. *Sæ. Rivoltò la faccia dà quell' accuſe, e laſciò di moleſtare quel prencipe. Br.* بويله اغفال و اغماض *böile yghfālü yghmāz.* Talis negligentia, & conniventia. *Una tale traſcuragine, ò connivenza Ll.* ظهور ايدن شقاوتلرينه اغماض عين اولنمغله *zuhūr iden śekāwetlerine ygmāzȳ æjn olunmaghyle.* Eo quod illorum exceſſibus connivendo, diſſimuletis. *Per moſtrar-*

moſtrarſi connivente alle loro eſſorbitanze Ll. اغماض عين اولندقچه بونك اوتهسي فنايه واررر *yghmāzȳ æjn olundukće bunun-öteſi fenāje warūr.* Quo magis, *aut* ſi ulterius conniventia, & diſſimulatione utemini, exitus tendet in malum. *Dal tanto diſſimulare non può riuſcire niente di buono Ll.* اغماضدن كلمك *yghmāzdan ġelmek.* Connivere, diſſimulare. *Uſar connivenza, diſſimulare.*

اغماط *yghmāt.* a. *V.* [4. *a* غمط] *pro* اغباط *yghbāt.* Perſeverare, & continuo inhærere *alicui febrim. Wan.*

اغمام *yghmām.* a. *V.* [4. *a* غمّ] 1) Valde ferveſcere *diem. Wan.* 2) Nubiloſum eſſe *cœlum. Gol.*

اغمرا *æghmirā.* a. *n. ſ. pl. a* غمير *ghæmīr.* Herbæ. *Gol.*

اغمص *æghmæs.* a. *part.* Sordibus oculi غمص *ghæmæs*, dictis laborans. *Gol.*

اغمق *aghmak.* t. *V.* 1) Pergere ulterius. 2) Ferri in altum, aſcendere volando. *Paſſare, ò ſpingerſi in alto, ſalire volando.*

اغن *æghen.* a. *part.* 1) Per nares loquens. 2) Herbis abundans *vallis. Wan.*

اغنا *yghnā.* a. *V.* [4. *a* غني] غني *ghænī* a. & اهتياجسز *yghtyjāğſyz* e. t. 1) Ditare. 2) Contentum reddere. *Arricchire, non laſciar aver biſogno.*

اغنام *æghnām.* a. *n. ſ. pl. a* غنم *ghænem.* Oves. *Pecore. Sæ.*

اغنان *yghnān.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* غنّ] 1) Muſcarum ſuſurro reſonare *vallem.* 2) Virentem, & herboſam eſſe *vallem. Gol.* 3) Impleri *utrem. Wan.*

آغند *āghænd.* p. *part. i. q.* آكنده *āġende.* Plenus, infartus. *Caſt.*

آغندن *āghænden.* p. *V. pro* آكندن *āġenden.* Implere, infarcire. *Ferh.*

آغنده *āghende.* p. *part.* Plenus, infartus. *Ferh.*

اغنيا *æghnijā.* a. *part. pl. a* غني *ghænī.* Divites. *Ricchi.* ¶ اغنيا و فقرا *æghniā wü fukærā.* Divites, & pauperes. *Poveri, e ricchi. Sæ.* اغنياي روزكار *ægnijāï rūzigār.* Divites mundi. *Li ricchi del mondo. Ik.*

اغنية *ughnijet.* a. *n. ſ. pl.* اغاني *æghānī.* Cantilena, modulatio, certuſque cantandi modus muſicus. *Canzone, cantata. Wan.*

اغو *agho.* t. *n. ſ.* 1) *pro* اغا *aghā.* Dominus. 2) *In his confiniis.* Frater natu maximus (*Soror autem maxima vocatur* ابوله *abūla.*)

اغو *aghu.* t. *n. ſ.* سمّ *ſemm* a. زهر *zehr.* p. t. Venenum, toxicum, virus. *Toſſico, veleno.*

اغوا *yghwā.* a. *V.* & *n. ſ.* [4. *a* غوي] ازدرمق *azdyrmak* يولدن چقرمق *ioldæn ćikarmak.* t. 1) Seducere, in errorem inducere, decipere. *Sedurre, far ſmarrir, sbagliar la ſtrada, ingannare. Acht.* 2) *uſitate.* Tentatio, inſtinctus, *aut* ſuggeſtio tam diaboli, quam mali hominis. *Tentazione, iſtinto. Ll. Sæ.* ¶ شيطانك اغوالري *śeitānün-yghwāleri.* Tentationes, ſuggeſtiones diaboli. *Tentazioni, ſuggeſtioni, iſtinti del demonio.* اول فتنه انكيزلر اغواسيله *ol fitne engīzler yghwāſi ile.* Inſtinctu, inſtigatione illorum ſeditioſorum. *Sæ. Ad iſtigazione di quei ſedizioſi. Br.* اغوا *ygwā* e. *pro* قندرمق *kyndyrmak.* t. Tentare, ſuggerere, invitare ad malum, inſtigare. *Tentare, ſuggerire, ſtuzzicare, perſuader il male.*

اغوار *æghwār.* a. *n. ſ. pl. a* غار *ghār.* Speluncæ, latibula, cavernæ. *Caverne, ſpelonche, tane. Ik.*

اغواط *æghwāt.* a. *n. ſ. pl. a* غايط *ghājyt.* Excrementa alvi. *Wan.*

اغوال *æghwāl.* a. *n. ſ. pl. a* غول *ghūl* & *ghuwel.* Dæmones hominum voratores, aut ſylveſtres, *etiam* calamitates. *Spiriti, o demonij, & miſerie, calamità. Wan.*

اغور *æghwer.* a. *part.* In quo fuga, & ſpoliatio contingit, *dies. Gol.*

اغور *oghur.* t. *n. ſ.* Omen. *Eb. V.* اوغر *vel* اوغور

اغوز *æghūz.* t. *n. ſ.* لبا *libā.* a. فله *fūle* p. Coloſtrum. *Il primo latte.*

اغوستوس *aghoſtos.* t. *n. ſ. ex latino* آب *āb.* a. Auguſtus *menſis. Agoſto.*

آغوش *āghuś.* p. *n. ſ.* قوجاق و قوجاغه صغان *kuğiak we kuğiaghæ ſȳghān.* t. 1) Amplexus, ſinus. 2) Quantum amplexu capi poteſt, faſcis, merges. 3) Servus. *Abbracciamento, il ſeno & una faſciata, bracciata. Ferh.* ¶ آغوش اخوته الدم چكدم *āghūśi uchuwwete aldum, vel ćektūm.* In amplexum fraternitatis eum admiſi. *L'hò ricevuto, & abbracciato per fratello. Ik.* آغوش *aghūś* e. *vel* آغوش كردن *āghūś kerden* & در آغوش كردن *der āghūś kerden.* Amplecti, complecti, comprehendere. *Abbracciare. Ultima tamen hæc perſica uſurpantur etiam in paſſiva ſignificatione.*

آغوشيدن *āghūśīden.* p. *V.* 1) Macerari. 2) Depſere *maſſam.* 3) Amplecti. *Abbracciare. Ferh.*

آغول *āghūl* & اغول *æghūl.* p. *n. ſ.* Limus intuitus. *Ferh*

اغول *æghwel.* a. *part.* 1) *Res* interitui proxima. *Wan.* 2) Magis aut quam maxime obruens inopinantem. *Gol.*

اغولمق *aghūlamak* t. *V.* Veneno imbuere, inficere, necare. *Avvelenare, attoſſicare.*

اغولو *aghūlū.* t. *adj.* Venenatus, venenoſus. *Velenoſo, avvelenato.*

اغي *aghy. n. ſ.* Septum. *Chiuſa, recinto. Teſ. V. in* اغ & اغلق

اغيا *yghijā.* a. *V.* [4. *a* غي] 1) Erigere *vexillum. Wan.* 2) Subſiſtere *nubem. Gol.*

اغيار *æghjār.* a. *part. pl. a* غـيـر *ghæjr.* Alii, externi. *Wan.* Aemuli, rivales. *Altri, ſtranieri, & Emoli, rivali. Ik. Sæ. Ll.* ¶ نه يار نه اغيار وار *ne jār ne æghjārwār.* Neque amans, neque æmulus adeſt, neque amici, neque externi. *Non vi ſono nè amanti, nè rivali, nè amici, nè ſtranieri.*

اغيار *æghjār.* a. *n. ſ. pl. a* غير *ghȳr.* Piamina cædis. *Wan.*

اغيام *yghjām.* a. *V.* [4. *a* غيم] Nubiloſum eſſe *cœlum. Wan.*

اغيد *æghjed.* a. *part.* 1) Qui dormitans nutat capite. *Wan.* 2) Vacillans teneraque *planta.* 3) Mollis *collo.* 4) *metaph.* Flexibilis *indole. Gol.*

آغيشتن *āghyśten.* p. *V.* 1) Macerari. *Ferh.* 2) Pendere. 3) Pendi. *Caſt.*

آغيشيدن *āghȳśīden.* p. *V.* Pavere. *Caſt.*

آغيل *āghȳl,* & *æghȳl,* & اغيله *æghȳle.* p. *n. ſ.* كوز قويروغي ايله بقمق *göz kuirughy ile bakmak.* t. Limus intuitus, obliquus aſpectus. *Sguardo bieco. Ferh.*

اغيل *æghyl.* p. *n. ſ.* Septum ovium. *Caſt.*

اغيلمه *ughæilime.* a. *n. ſ. diminut. irreg. a* غلمة *ghylmet.* Adoleſcentuli, pueri. *Wan.*

اغين *æghjen.* a. *part.* Viridis *res. Wan.*

اف

اف *üf, uf.* p. t. *Interjectio indignantis & faſtidientis.* Vah. ¶ اف ديمك *üf dimek q.* Vah dicere, faſtidire, deteſtari. *Aver à ſchifo, deteſtare. Teſ.*

افّ *eff.* a. *n. ſ.* Paucitas. *Gol.*

افّ *iff.* a. *n. ſ.* 1) *i. q.* جبن *ğiūbn.* Puſillanimitas. 2) *i. q.* آوان *āwān.* Tempus.

افّ *üff.* a. *n. ſ.* 1) Præſegmen unguis. 2) Sordes aurium, ac unguium. 3) *juxta alios* افّ *uff.* Excrementum auris. 4) Feſtuca ligni vel arundinis. 5) *pro* اف *üf.* Vah, phy. *Gol.*

آفا *āfā* p. *n. ſ.* Herus. *Caſt.*

آفات *āfāt.* a. *n. ſ. pl. ab* آفت *āfet.* Pernicies, calamitates, mala. *Infortunj, rovine, mali. Sæ. Ik.*

افاة *efāt.* a. *n. ſ. unit.* Grex pecorum. *Gol.*

افاءة *ifāet.* a. *V.* [4. *a* فاء] 1) Reverti. 2) Mutari. 3) Redire facere, reducere. 4) Concedere *DEUM aliquibus,* ac in poteſtatem redigere *opes infidelium. Gol.*

افاتة *ifātet.* a. *V.* [4. *a* فوت] 1) Prætermittere, facere ut fugiat, prætereat. *Wan.*

افاجة *ifāğet.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* فاج] 1) Feſtinare, currere. *Wan.* 2) Frigere *diem.* 3) Gregatim mittere ad aquam *camelos. Gol.*

افاحة *ifāhæt.* a. *V.* [4. *a* فوح] 1) Odorem diffundere *aromata.* 2) Sanguinem profundere *vulnus.* 3) Manare *ſanguine. Gol.* 4) Bullire *ollam. Wan.*

افاخة *ifāchæt.* a. *V.* [4. *a* فوخ] 1) Prohibere, avertere. 2) Concidere enervatam *manum. Gol.* 3) Crepitum ventris edere *hominem. Wan.*

افاخم *efāchym.* a. *ſuperl. pl. ab* افخم *efchæm.* Maximi. *V.* افتخار

افاد *ifād,* & افاده *ifāde,* a. *V.* [4. *a* فيد] فايده لندرمك *faidelendürmek,* t. 1) Quærere emolumentum. 2) Percipere utilitatem. 3) Dare alteri *aliquid. Wan.* 4) Docere. *Gol. Far profitto, giovare, & inſegnare.* ¶ افاد و تصريح *ifīdū tæſrȳh.* Docere, ac demonſtrare. *Moſtrare, e dimoſtrare evidentemente. Ik.* افادهء كلام *ifādeï kelām.* Explicatio verborum, circumlocutio. *Spiegazione delle parole.* افادهء مرام اولنمشدر *ifādeï merām olunmiśtür.* Expoſitum fuit intentum. *E ſtato eſpoſto, e notificato l'intento. Ll.* بو معنايي افاده بيورديلر كه *bū mæ'nājī ifāde büjürdyler ki.* Hoc ad eum ſcripſit, intelligendum dedit. *Gli ſcriſſe. Sæ.* باب افادهء كشاده اتدي *bābī ifādeī küśade itti.* Docendi januam aperuit, cœpit docere. *Preſe à dar lezzioni. Eb.* افاده و اعلام اولنمشدر *ifāde wū ȳ'lām olunmiśtür.* Notificatum eſt, *q.* edocti a vobis ſumus. *Ci avete avviſato, notificato. Ll. V. etiam* استفاده

افارة *ifāret.* a. *V.* [4. *a* فار] Aeſtuare, bullire facere. *Gol.*

افاريق *efārȳk.* a. *n. ſ. pl. pl. a* فرقة *fyrkæt.* Agmina, cœtus. *Wan.*

افازة *ifāzet.* a. *V.* [4. *a* فوز] 1) Victorioſum reddere. *Wan.* 2) Salvum ac incolumem reddere. *Gol.*

افاصة *ifāſæt.* a. *V.* [4. *ab inuſit* فيص] 1) Evidenter & clare efferre. *Gol.* 2) Excidere e manu prehenſam *rem.* 3) Ejicere ac ſpargere *urinam.* 4) Diductis ab invicem digitis eſſe *manum* ob *rem* comprehenſam. *Wan.*

افاض

افاض *efāzæ.* a. *In apprec.* روان اتسون *rewān itsün.* t. Secundavit. ¶ افاض الله *efāzallahū.* Secundet, proſperet Deus.

افاضة *ifāzæt.* a. *V.* [4. *a* فيض] 1) Implere *vas.* 2) Effundere. 3) *Sagittam* jaculari. 4) Interloqui, interpellare. 5) Cum confluxu, & impetu proruere *homines.* 6) Pergere ab Arafat *monte* ad Minam. 7) Pabulum ruminando e ſtomacho ejicere *camelum. Wan.*

افاضة *ifāzæt.* a. *n. ſ.* 1) Diffuſio, divulgatio. 2) Auctio, largito. *Divolgazione, dilatazione. Ik.*

افاضل *efāzyl.* a. *ſuper. pl. ab* افضل *efzæl.* Præſtantiſſimi, doctiſſimi. *Uomini dotti, virtuoſi. Sæ. V.* علما ¶ در نزد افاضل *der nezdi efāzyl.* Penes, juxta doctores. *Appreſſo li dotti.*

افاطير *efātȳr.* a. *n. ſ. pl. ab* افطور *üftūr.* Fiſſuræ in naſo.

افاظة *ifāzæt.* a. *V.* [4. *a* فيظ] 1) Mortem inferre. *Wan.* 2) Facere ut quis reddat profundatque *animam ſuam. Gol.*

افاعي *efā-ȳ.* a. *n. ſ. pl. ab* افعي *ef-ā.* Serpentes, viperæ. *Serpenti, vipere. Wan.*

افاف *ifīf.* a. *n. ſ. i. q.* افّ *iff.* 1) Puſillanimitas, timiditas. 2) Ignavia. 3) Tempus, tempeſtas. *Gol.*

آفاق *āfāk.* a. *n. ſ. pl. ab* افق *ufuk.* Horizontes, partes, mundi. *Gl'orizonti, parti del mondo, l'univerſo. Sæ.*

افاقة *ifākæt.* a. 1) *V.* [4. *a* فوق] Crenam nervo imponendo ad jaculandum aptare *ſagittam.* 2) Inter duos mulctus lac in uberibus concipere *camelitem. Wan.* 3) A ſterilitate ad fœcunditatem redire *tempus.* 4) *n. ſ.* Quies, *pec.* inter duas mulctras. *Gol.*

افاقة *ifākæt.* a. *V.* [4. *a* فيق] 1) Convaleſcere a morbo. 2) Ad ſe redire ab ebrietate. *Wan.*

افاقت *ifākæt* & افاقه *ifākæ.* a. *n. ſ.* Convaleſcentia, *aut* reductio ad ſanitatem tam à morbo, quam ab ebrietate, *aut* mania. ¶ افاقت بولدي *ifākæt buldy.* Convaluit, & crapulam exhalavit. *Si rifece, ſi riebbe.* جاي رجاي خلاص و افاقت بولقدن قالمشدر *ğiīī regiāū chælāsu ifākæt bulmaktan kalmiśtür.* Non remanſit illi ſpes ſalutis *q.* deſtitutus manſit ſpe recuperandæ ſalutis. *Non e rimaſta alcuna ſperanza alla ſua ſalute, al di lui ſcampo. Sæ.*

آفاقي *āfākȳ.* a. *part.* 1) Horizontalis. 2) Horizontale *horologium.* 3) Univerſale. *Orologio orizontale, ò univerſale.*

افّاك *effāk.* a. *part. i. q.* كذّاب *kezzāb.* Admodum mendax, mendacio addictus. *Gol.*

افاكل *efākil.* a. *n. ſ. pl. ab* افكل *efkel.* Agmina. ¶ جاوا بافاكلهم *ğiāū biefākilehūm.* Venerunt turmatim. *Gol.*

افال *ifāl.* a. *part. pl. pauc. ab* افيل *efīl.* Parvi *cameli. Gol.*

افام *efām.* p. *n. ſ.* 1) *pro* فام *fām.* Color *Colore.* 2) *pro* وام *wām.* Debitum. *Ferh.*

افام *ifām.* a. *V.* [4. *a* فأم] Ampliare ſellam *camelinam. Largire. Wan.*

افّان *iffān.* a. *n. ſ. i. q.* اوان *ewān, ſeu* ايّان *ejjān.* Tempus, tempeſtas. *Gol.*

افاني *efānī.* a. *n. ſ. pl. ab* افانية *efānijet.* Species herbarum.

افانية *efānijet.* a. *n. ſ. pl.* افاني *efānī.* Nom. herbæ, *quæ cum ſicca* حماط *hæmāt dicitur: aliis* ſolanum hortenſe. *Wan.*

افانين *efānīn.* a. *n. ſ. pl. ab* افنان *efnān,* & *hoc pl. a* فـنّ *fenn, quod idem eſt ac* اسلوب *üslūb.* Rationes, artes, modi *pec.* orationis, & rami. *Wan.*

افاوج *efāwiğ* & افاويج *efāwīğ.* a. *n. ſ. pl. a* فوج *fewğ.* Coetus *hominum. Wan.*

افاويه *efāwīh.* a. *n. ſ. pl. a* فوه *fūh.* Res quævis aromaticæ. *Wan.*

افاويق *efāwȳk.* a. *n. ſ. pl. a* فيقة *fȳkæt.* Aquæ, quibus foetæ nubes iterum atque iterum pluunt. *Wan.*

افايق *efāyk.* a. *n. ſ.* Locus juncturæ cervicis cum capite.

افايك *efājik.* a. *n. ſ. pl. ab* افيكة *efīket.* Mendacia. *Gol.*

افايل *efājil.* a. *n. ſ. pl. ab* افيل *efīl.* Parvæ oves. *Gol.*

آفت *āfet.* a. *n. ſ. pl.* آفات *āfāt.* Noxa, malum. *Diſgrazia, ſuentura.*

افت *eft.* a. *part.* 1) *Camelitis* patiens admodum, & permanens. 2) *Camelitis* celeris, camelos ſuo ſuperans inceſſu.

افت *ift.* a. *part.* 1) *i. q. præc.* 2) *Camelitis.* quæ concepit. 3) *n. ſ.* Portentum. 4) Calamitas. 5) Res mira. 6) Nom. tribus Udeilitarum. *Gol.*

افّة *üffet.* a. *part. i. q.* جـبّان *ğebbān.* Puſilli aut nullius animi *vir,* ignavus. *Poltrone.*

افتا *eftā.* a. *n. ſ. pl. a* فتي *fetā.* Juvenes. *Wan.*

افتا *iftā.* a. *V.* [4. *a* فتو] فـتوا ويرمك ويردرمك *fetwā wirmek,* & *wirdürmek.* 1) Edocere reſponſo, judicioque de veritate aut jure rei. 2) Reſolvere caſum conſcientiæ, legis *aut* juris propoſitionem. *Wan. Riſolvere una queſtione di legge, o di fede, un caſo di coſcienza.*

افتا ifta. a. V. [4. a فتا] 1) Excernere ſtercus. 2) Deſiſtere, prætermittere. Gol.

افتا üftā. p. part. Cadens. Caſt. ab افتادن üftāden.

آفتاب āfitāb. p. n. ſ. كونش güneś t. شمس śems a. 1) Sol. 2) juxta كمال پاشا زاده Kemāl pāśā zāde nom. compoſ. ex آب āb mutato ب be in ف fe, & تاب tāb. i. e. Aqua æſtuans. Ferh. ¶ آفتاب عالمتاب āfitābi ālem tāb. Sol mundum illuminans. Sole riſplendente, illuminator del mondo. Sæ. آفتاب عالمسوز āfitābi ālemsūz. Sol mundum accendens. Sole, che brugia il mondo. Sæ. آفتاب پرست āfitāb pereſt. Cultor, adorator ſolis. Adoratore del ſolo. & Heliotropium q. flos ſolis.

آفتاب پرست āfitāb pereſt. p. n. ſ. comp. 1) Heliotropium, aliis etiam Nymphæ, vul. Nenuphas. 2) Species lacertæ, quæ de die ſolem verſus ſe tenet, dum vero aſtrum hoc occidit, illuc etiam ſe vertit. Ferh.

آفتابرو āfitābrew. p. n. ſ. comp. Soli expoſitus locus, & apricus.

آفتابگاه āfitābgāh. p. n. ſ. comp. Apricus locus. Ferh.

آفتاب كردك āfitāb Kerdek. p. n. ſ. comp. Chamæleon. Ferh.

آفتابه āfitābe, & آفتاوه āfitāwe p. n. ſ. ابريق ibrȳk a. مطره mætæræ. t. 1) Gutturnium. 2) Poculum viatorium. Boccale, & borracia. Ferh.

افتابي āfitābī. p. n. ſ. Umbraculum. Ferh.

افتات iftāt. a. V. [8. a فات] 1) Falſa loqui de aliquo. 2) Habere ſententiam ſpecialem. Wan.

افتاح iftāh. a. V. [4. a فتح] Patentia papillarum foramina habere camelitim. Wan.

افتاد iftād. a. V. [8. a فأد] 1) Aſſare carnem. Wan. 2) Accendere ignem. Gol.

افتادن üftāden. p. V. 1) Cadere. 2) Accidere. Cadere, arrivare. Ferh. V. دوشمك

افتاده üftāde. p. 1) part. paſ. دوشمش düśmiś. t. Lapſus. Caduto. 2) n. ſ. بلبل bülbül. Luſcinia. Roſſignuolo. *Expreſ. poet. افتاده مرد خدا üftāde merdi chudā. i. e. تواضع ايلدي tewāzu* eiledi. t. Humiliavit ſe coram Deo. Ferh.

افتادهلك üftādelik. t. n. ſ. Caſus. Caduta. ¶ افتادهلك حيننده ظاهر اولديلر üftādelik hȳninde zāhyr oldyler. Adfuerunt tempore lapſus ejus. Sæ. Si trovarono alla caduta ſua. Br.

افتار iftār. a. V. [4. a فتر] 1) Remiſſum languidumque reddere, ut morbus aliquem. 2) Laxas debileſque habere palpebras. 3) Debili, & obtuſiore viſu eſſe. Gol.

افتافيا eftāfijā, & āfitāfijā. p. n. ſ. Liquor vel ſuccus, qui ex minera emanat, vel ex acetoſa expreſſus. Caſt.

افتاق iftāk. a. V. [4. a فتق] 1) Apertiore cœlo uti. Wan. 2) Obeſiora habere jumenta, q. pinguedine crepantia. Gol. 2) Venire in locum a pluvia deſtitutum, qua rigata ſint vicina loca. Wan.

افتاليدن iftālīden. p. V. 1) Spargere. 2) Diſſipare. Ferh.

افتان iftān. a. V. [4. a فتن] 1) Tentare, probare. 2) Ad ſeditionem commovere. 3) Tentari vexarique malis. 4) Ad inopiam & mentis & bonorum redigi. Gol.

افتان وخيزان üftānu chȳzān. p. part. comp. 1) Modo cadens modo ſurgens. 2) Diligentior. Ferh.

افتانيدن üftānīden. p. V. Tranſit. ab افتادن üftāden. Proſternere. Caſt.

آفتاوه āfitāwe. p. n. ſ. i. q. آفتابه āfitābe. Gutturnium. Ferh.

افتايانيدن üftājānīden. p. V. i. q. افتانيدن üftānīden. 1) Facere, vel ſinere, ut quid cadat. 2) Conjicere. 3) Ruere. Caſt.

افتتاح iftitāh. a. V. [8. a فتح] 1) Aperire. 2) Aperire velle. 3) Incipere, auſpicari. Gol.

افتتاح iftitāh. a. n. ſ. 1) Inchoatio, auſpicatio. 2) Aperitio. Apertura, cominciamento, principio.

افتتان iftitēn. a. V. [8. a فتن] 1) Tentari malis. Wan. 2) Probari aurum igne. 3) Implicari in ſeditionem. 4) Seduci. Gol.

افتحاث iftihās. a. V. [8. a فحث] Inveſtigare, disquirere. Gol.

افتحار iftihār. a. V. [8. ab inuſit. فحر] Pro intentione ſua verba vel ſententiam proferre, quam nemo ſequitur. Gol.

افتحاص iftyhās. a. V. [8. a فحص] Diſquirere, inveſtigare. Informarſi. Wan.

افتحال iſtihāl. a. V. [8. a فحل] Eligere cameliti egregium admiſſarium. Gol.

افتحام iftihām. a. V. [8. a فحم] Retinere, inhibere. Gol.

افتخ eftæch. a. part. fœm. فتخا fetchā. 1) Molles laxaſque habens volas & manus plantas. 2) Tales digitorum articulos habens, unde & de leone dicitur. Wan. 3) Lenis alis aquila, & quas in deſcendendo contrahit. 4) Debilis obtuſiorque viſu. Gol.

افتخاخ iftychāch. a. V. [8. a فخ] 1) Stertere. 2) Ronchos trahere. Wan.

افتخار iftychār. a. V. [8. a فخر] Gloriari. 2) Magnificari. Wan. Gloriare. ¶ In literis Imperatoris Turcarum ad Cæſarem Auguſtiſſimum ſequens eſt titulus افتخار الامراء العظام العيسويه مختار الكبراء الفخام في الملة المسيحيه مصلح مصالح جماهير الطايفة النصرانيه ساحب اذيال الحشمة و الوقار صاحب دلايل المجد و الافتخار بالفعل روما ايمپراطوري اولان دوستمز يوسفوس ثاني ختمت عواقبه بالخير و الرشاد و الحسن اليه سبيل الصواب و السداد قبلنه iftychārül ümerāil ýzāmil ýsewīje muchtārül küberāil fychāmi fil milletil mesīhȳje muslyhu mæsālyhȳ gemāhȳrit tāifetin næſrānīje sāhybü ezjālil hæśemeti wel wækār ſāhybü delāilil meǵdi wel iftychār bil fy*l roma imperādori olan doſtümüz juſufus ſānī chutimet æwākybühu bil chæyri wer resād we uhſine ilejhi ſebīlus ſæwābi wes ſedād kybeline. Glorioſiſſimo magnorum principum in Jeſum credentium, electo ſuper eminentes potentatus populi chriſtiani, compoſitori, vel arbitro negotiorum publicorum, ſeu rerumpublicarum populi Nazareni, trahenti poſt ſe ſyrmata multi famulitii, & majeſtatis, poſſeſſori indiciorum, honoris & gloriæ, moderno imperatori Romanorum amico noſtro Joſepho II. cujus extrema feliciter & ſalutariter terminentur, & cui complanetur via rectitudinis & ſalutis. Al più glorioſo delli prencipi grandi della fede di Gieſu, eletto ſopra li potentati dominanti della nazione del Meſſia, arbitro delle differenze publiche, che vertono frà li popoli chriſtiani, riveſtito di magnificenza, e di maeſtà, Signore di onore, e gloria, Giuſepe II. Imperatore de' Romani noſtro amico, il di cui fine ſia felice, e diretto alla ſtrada di ſalute. Aut prout elegantius quiſque reddere poterit, aut conabitur, افتخار الاماجد و الاكارم iftychārül emāǵīdi wel ekārim. Honoratiſſimorum, ac generoſiſſimorum decus, & gloria. Il più onorato, e generoſo delli onoratiſſimi, e generoſiſſimi, titulus ab illis dari ſolitus in ſcribendo nobilioribus aulicis Aghà dictis. ¶ ١ افتخار iftychār. e. Gloriari. Gloriarſi, far gloria. دوستلغكله افتخار ايدرز doſtlyghun-le iftychār iderüz. De tua amicitia gloriamur. Ci gloriamo dell' amicizia voſtra, la teniamo à gloria.

افتداء iftidāe. a. V. [8. a فدو] 1) Semet redimere. Wan. 2) Redimi. Gol.

افتدستا eftediſta. p. n. ſ. comp. Laus ſtupenda. Ferh.

افتدن üfteden. p. V. Cadere, pro افتادن üftāden. Caſt.

آفت ديو āfeti dīw. p. n. ſ. comp. Fiſſio, & ſcabies labiorum, quæ ex febre provenire ſolet. Ferh.

افتراء iftirāe. a. V. [8. a فرو] Induere veſtem pellitiam. 2) Falſa proferre. Wan.

افترا iftira. a. n. ſ. يلان ialan. t. 1) Calumnia imputatio falſa. 2) Commentum. Calunnia, avania. ¶ ١ افترا iftirā. e. Calumniari, falſo imputare, fingere, comminiſci mendacium. Calunniare, inventar falſità. c c. d. p.

افتراجي iftirāǵi a. t. n. ſ. Calumniator. Calunniatore.

افتراجيلق iftirāǵilyk. t. n. ſ. Ars, aut conſuetudo calumniandi. Profeſſione di calunniatore.

افتراد iftirād. a. n. ſ. Miſſio, legatio. Miſſione, ambaſciata. ¶ التماس و افتراد بلكه ابرام و الحاح اتدى iltimāsü iftirād belki ibrāmü ilhāh itti. Non ſolum rogavit, & rogatum miſit, ſed ſolicite inſtitit ac urſit. Lo pregò, & gli mandò ambaſciate, anzi lo ſollecitò con grand' iſtanza, e premura. Del.

افترار iftirār. a. V. [8. a فر] 1) Nudari dentes ridendo. Wan. 2) Cum gratia, & eleganter ridere. 3) Micare fulmen. Gol.

افتراز iftirāz. a. V. [8. a فرز] Segregari, diſcriminari. Diſcernere. Gol.

افتراس iftirās. a. V. [8. a فرس] 1) Diripere prædam leonem. Wan.

افتراش iſtirāś. a. V. [8. a فرش] 1) Humi ſterni. 2) Conculcare rem. 3) Expandere per terram brachia. 4) Loqui, prout res ferunt. Wan. 5) Vi erripere bona. 6) Legere veſtigia alicujus. Gol.

افتراص iftirās. a. V. [8. a فرص] Arripere occaſionem. Wan.

افتراض iftirāz. a. V. [8. a فرض] Obligare, debitum imponere. Wan.

افتراط iftirāt a. V. [8. a فرط] 1) Mori. 2) Impuberem filium amittere. Wan.

افتراع iftirā*. a. V. [8. a فرع] Exuere virginem virginitate. Wan.

افتراغ iftirāgh. a. V. [8. a فرغ] Affundere aquam ſibi ipſi. Wan.

افتراق iftirāk. a. V. [8. a فرق] 1) Separari. Wan. 2) Cœlitus demitti. Gol.

افتراق iftirāk. a. n. ſ. آيريلق āirīlyk. t. Separatio, ſeceſſus. Separazione, lontananza. ¶ حالت افتراقده hāleti iftirākte. In ſtatu ſeparationis, & remotionis ab amico, cum ſeparantur ab invicem. Nel tempo di ſeparnzione, trovandoſi lontani l'un dall' altro. Ik.

افتراكار iftirākār. p. n. ſ. comp. Calumniator, Caluniatore.

افتراكاري iftirākārī. p. n. ſ. comp. Ars aut conſuetudo calumniandi. Arte, ò profeſſione di calunniatore. Ik.

افترام *iftirām.* a. *V.* [8. *a* فرم] Panniculum ſibi ſubdere *mulierem* ad excipienda menſtrua. *Gol.*

افتصاد *iftyṡād.* a. *V.* [8. *a* فصد] Secare venam. *Wan.*

افتصاص *iftyṡāṡ.* a. *V.* [8. *a* فصّ] Separare, dirimere *rem a re. Wan.*

افتصاع *itfyṡāʿ.* a. *V.* [8. *a* فصع] 1) Vi capere. 2) Detrahere extremam cuticulam. *Wan.*

افتصال *iiftyṡāl.* a. *V.* [8. *a* فصل] 1) Ablactare *infantem. Wan.* 2) Transplantare *palmam. Gol.*

افتصال *iftyṡāl.* a. *n. ſ.* 1) Disjunctio, ſeparatio. 2) Transplantatio.

افتضاح *iftyẓāh.* a. *V.* [8. *a* فضح] Affici dedecore. *Wan.*

افتضاح *iftyẓāh.* a. *n. ſ.* Dedecus, ignominia. ¶ هر كيم بر مؤمنك وضوح افتضاحن روا كوره *her kim bir müüminün-wuẓūhy iftiẓāhyn rewā göre.* Quicunque conſenſerit manifeſtationi dedecoris unius fidelis, *h. e.* qui ignominiæ eum expoſuerit. *Chiunque preſumerà di contribuere all' ignominia d'un fedele. Ik.*

افتضاخ *iftyẓāch.* a. *V.* [8. *a* فضخ] Findere caput *alicujus. Wan.*

افتضاض *iftyẓāẓ.* a. *V.* [8. *a* فضّ] 1) Effundi, & difluere *aquam.* 2) Diffundere diſpergere *aquam. Wan.* 3) Luctum ſolennem abrumpere *mulierem. Gol.*

افتظاظ *iftyẓāẓ.* a. *V.* [8. *a* فظّ] Sugere aquam ex ventriculo cameli; *ſit autem hoc apud Arabes eo modo: ligant os cameli, ne ruminetur, & ſi dein inſidens in deſertis ſitit, incidit leviter ventriculum, & ſugit inde aquam. Wan.*

افتعال *iftʿāl.* a. *V.* [8. *a* فعل] 1) Proferre *aliquid* in medium. 2) *Vox gramaticalis arabica ad indicandam* conjugationem octavam *verborum triliterorum, quæ ſit anteponendo primæ litteræ radicis* ا *elif, & interjiciendo* ت *te inter primam & ſecundam. Wan.*

آفتفيا *āftafæjā.* p. *n. ſ.* Species herbæ, *Arabis* لسان آلحمل *lisānül-hæml,* auris ovis dicta. *Ferh.*

افتقاد *iftykād.* a. *V.* [8. *a* فقد] 1) Deſtitui. 2) Fruſtra quærere. 3) Inquirere. *Gol.*

افتقار *iftykār.* a. *V.* [8. *a* فقر] فقير او *fækyr ol.* t. Redigi ad pauperatem. *Eſſer ridotto alla povertà.* ¶ بلسان تضرّع و افتقار *belisānï tæẓærru-ū iftykār.* Lingua ſupplicationis & ſubmiſſionis, *h. e.* humillime ſupplicando.

افتكاك *iftikāk.* a. *V.* [8. *a* فكّ] 1) Liberare *pignus ſuum. Wan.* 2) Manumittere *ſervum. Gol.*

افتكال *iftikāl.* a. *V.* [8. *a* فكل] Animum advertere. *Gol.*

افتل *eftel.* a. *part.* Qui ab altero longius diſtat. *Wan.*

افتلا *iftilā.* a. *V.* [8. *a* فلو] 1) Ablactare. 2) Educare, nutrire. *Wan.*

افتلات *iftilāt.* a. *V.* [8. *a* فلت] 1) Ex tempore facere ſermonem. 2) Subito mori. *Wan.*

افتلاذ *iftilāẓ.* a. *V.* [8. *a* فلذ] Partem rei capere. *Wan.*

افتلاط *iftilāt.* a. *V.* [8. *a* فلط] Obrui ex improviſo. *Gol.*

افتلاق *iftilāk.* a. *V.* [8. *a* فلق] 1) Miri quid facere *hominem.* 2) Adducere mala. *Wan.*

افتمون *efitimūn.* p. *n. ſ.* Epithymum. *Caſt.*

افتنان *iftinān.* a. *V.* [8. *a* فنّ] Proferre res diverſi generis. *Wan.*

افتنان *iftinān.* a. *n. ſ.* 1) Affectio amoroſa. 2) Alienatio mentis præ amore, aut dolore, & metu. ¶ بادهء هوشبر عشقك ابتداء كسرفت و نشوهء اوليسندن بلدي كه رفته رفته سرتا پاي وجودينه استيلا ايدوب سرمستيء وله و افتنان رسوايي فراسندن دكمه بلا ايله تخليص جان پر عنايه امكان اولميه *bādeï hüsperï æśkun-ibtidāï giriftü-neśweï ūlāfinden bildi ki refte refte ſer tā pāj wüğiūdine iſtīlā idüp ſermeſtīï welehü iftinānï rüswājï feẓāſinden degme belā ile tæchlīsy̆ giānï pür ænāje imkān olmaja.* Ex primo hauſtu, & affectu vini inebriantis amoris cognovit, fore, ut cum ſucceſſu temporis ſe totum occupaverit, vix unquam afflictum cor ſuum liberari poſſit a crapula perturbationis, ac illaqueationis ignominiam augentis, *h. e.* ex primis effectibus amoris agnovit, ſe ſucceſſu temporis ab ejus laqueis non facile extricatum iri. *Ik.*

افتهام *iftihām.* a. *V.* [8. *a* فهم] Intelligere, percipere. *Gol.*

افتيات *iftiāt.* a. *V.* [8. *ab inuſit.* فأت] 1) Dicere ac fingere *vanum, & falſum.* 2) Solum, & ſingularem eſſe *ſententia, & inſtituto.* 3) Subito mori. *Gol.*

افتيات *iftiāt.* a. *V.* [8. *a* فوت] Defugere auctoritatem alterius, *faciendo quod juſſum non eſt. Wan.*

افتياق *iftiāk.* a. *V.* [8. *a* فيق] Pauperem evadere. *Wan.*

افتيال *iftiāl.* a. *V.* [8. *a* فأل] Ominari, divinare futura. *Wan.*

افتيال *iftiāl.* a. *n. ſ.* Felix ex nomine ominatio. *Augurio felice preſo dal nome. Bob.*

افتيدن *uftiden.* p. *V.* Cadere. *Ferh.*

آفتيمون *āftimūn.* p. *n. ſ. comp.* Eſt Medicamentum *ſeu* ſemen, *cujus flos, & caulis exigua eſt, in montibus Antiochiæ optimum genus creſcit; alias medicamentum laxans, naturæ melanchonicorum, & atrapila laborantium maxime proficuum, item ſpecificum in epilleptia. Ferh.*

افثاء *ifsāe.* a. *V.* [4. *a* فثأ] 1) Laſſum, defeſſum eſſe. 2) Conſiſtere. *Wan.* 3) Anhelare *ex curſu.* 4) Calefactos, & aqua conſperſos lapides parare *ægroto, ut iis incumbenti provocetur ſudor. Gol.*

افثاج *ifsāğ.* a. *V.* [4. *a* فثج] 1) Laſſum eſſe. 2) Penitus deficere *aquam. Wan.*

افثاح *efsāh.* a. *n. ſ. pl. a* فثح *feſyh.* Echini. *Gol.*

افجّ *efeğğ.* a. *part. fæm.* فجّا *feğğā.* Qui anteriora pedum diſſita, calces propinquos habet. *Wan.*

افجا *efğiā.* a. *part. fæm.* فجوا *fegwā.* 1) Diſſita genua, diſſitasque ſuffragines habens *jumentum.* 2) Patentiore nervi, & manubrii intervallo diductus *arcus. Gol.*

افجا *ifğiā.* a. *V.* [4. *a* فجو] Largiores impenſas in familiam facere. *Gol.*

افجاج *ifğiāğ.* a. *V.* [4. *a* فجّ] 1) Divaricare. 2) Iter facere *inter duos montes.* 3) Feſtinare, *aut* cito incedere. 4) Merdam projicere *ſtruthiocamelum. Wan.* 5) Vomere rudius ſulcare *terram. Gol.*

افجار *ifğiār.* a. *V.* [4. *a* فجر] Pervenire diluculo *in alium locum. Wan.*

افجان *ifğiān.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* فجن] Semper *vel* frequenter edere rutam. *Gol.*

افجج *efğeğ.* a. *part. Wan. vel* افجّ *efeğğ, fæm.* فجّا *feğğiā. part. Gol.* Qui anteriora pedum diſſita, calces propinquos habet.

افجرة *efğiret.* a. *n. ſ. pl. a* فجار *figiār.* Prælia inter Coreiśitas, & Caiſitas commiſſa. *Gol.*

افجيج *efğīğ.* a. 1) *n. ſ.* Vallis alveuſve. 2) *part.* Spatioſus. 3) Anguſtus. *Gol.*

افحا *efhā.* a. *n. ſ. plur. a* فحا *fæhā.* Ollera, *vel* aromata cibis inter coquendum addita. *Wan.*

افحاث *efhās.* a. *n. ſ. pl. a* فحث *fæhys.* Ventriculi peliculati. *Gol.*

افحاج *ifhāğ.* a. *V.* [4. *a* فحج] Diſtendere pedes pecoris mulgendi, *ut commodius mulgeatur. Wan.*

افحاش *ifhāś.* a. *V.* [4. *a* فحش] Turpia, & inhoneſta loqui. *Wan.*

افحال *ifhāl.* a. *V.* [4. *a* فحل] Commodare *vicino admiſſarium* initus ergo. *Wan.*

افحام *ifhām.* a. *V.* [4. *a* فحم] 1) Primas noctis tenebras tranſire. *Wan.* 2) Ad ſilentium redigere *in diſputatione aut lite.* 3) *Mærore* impediri, ne poſſit quis dicere verſus. 4) Comperire *aliquem* poëſeos ignarum. *Gol.*

افحل *efhul.* a. *n. ſ. pl. a* فحل *fæhl.* Mares animalium. *Gol.*

افحوص *ufhūṡ.* a. *n. ſ. pl.* افاحيص *efāhy̆ṡ.* Nidus avis Kathæ, *aut* locus, ubi cubat. *Gol.*

افخاذ *efchāẓ.* a. *n. ſ. pl. a* فخذ *fæchẓ.* Femora. *Gol.*

افخار *ifchār.* a. *V.* [4. *a* فخر] Præferre honore, efferre *aliquem ſuper alium. Wan.*

افخم *efchæm.* a. *compar.* Major. *Piu grande,* II. اكرم *ekrem* اعظم *æʿẓæm. V.* دستور

افد *efd.* a. *V. act.* [F. 4.] 1) Feſtinare. 2) Appropinquare. *Gol.*

افد *efd.* a. 1) *part. admirantis.* Mirum! 2) *n. ſ.* Res admirabilis. 3) Admiratio. *Caſt.*

افد *efed.* p. *n. ſ.* Nepos ex ſorore *vel* fratre. *Caſt.*

افد *efid.* a. *part.* Properans, properabundus. *Gol.*

افدا *ifdā.* a. *V.* [4. *a* فدا] 1) Lytrum exigere *a captivo.* 2) Cumulare *dactylos.* 3) *Eos* cumulatim vendere. *Gol.*

افداس *ifdāṡ.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* فدس] Araneas habere in vaſis ſuis. *Gol.*

افدر *efder.* p. *n. ſ.* 1) Ex fratre nepos. 2) Ex ſorore nepos. *Ferh.*

افدستا *ifdeſtā, ifdiſtā.* p. *n. ſ. comp. & adj.* 1) Laus ſtupenda. *Ferh.* 2) Os apertum, linguam ſolvens in laudem alterius. 3) Clarus. 4) Bracca, femoralia. *Caſt.*

افدع *efdæ.* a. *part. fæm.* فدع *fedæ.* Carpum manus, *vel* tarſum pedis introrſum verſus, diſtortum habens *homo. Wan.*

افده *ufde.* p. *adj. pro* شكفده *śikifde,* Admiratione dignus. *Ferh.*

افديدن *efdiden.* p. *V.* Admirari. *Ferh.*

افذ *efeẓẓ.* a. *part.* Implumis pullus *avis. Gol.*

افذاذ *efẓāẓ.* a. *part. pl. a* فذّ *feẓẓ.* Soli, unici. *Gol.*

افذاذ *ifẓāẓ.* a. *V.* [4. *a* فذّ] Unicum fœtum parere *ovem. Wan.*

افر *efr.* p. *Forma imperativi, caret Infinitivo.* Macte animo, *dicitur ad exhilerandum aliquem poſt luctum, vel ad exhortandum ad bonum de ſtatu malitiæ.*

افر *efr.* p. 1) Nomen diſtrictus circa urbem شيراز *śirāẓ. Ferh.* 2) Nomen pagi Indici, *vel* Perſici. *Caſt.*

افر *efer* & *efr*. a. *V. act.* [F. 2.] 1) Transgredi. 2) Currere. 3) Assilire, impetum facere. 4) Vehementer bullire *vel* fervere *ollam*. 5) Agilem, & alacrem esse. 6) Pinguem evadere post laborem *camelum*. 7) Agilem promptumque se præbere in famulando. *Gol.*

افرّ *efürr*. a. Nom. oppidi Babyloniæ. *Gol.*

افرا *efrā*. a. *n. f. pl. a* فرا *ferā*. Asini sylvestres. *Gol.*

افرا *efrā*, & افراي *efrāī*. p. *part. pro* آفرين *āferīn*. Creans. *Ferh.*

افرا *ifrā*. a. *V.* [4 *a* فري] 1) Secare, findere. *Wan.* 2) Diffindere *corium*. *Gol.* 3) Incidere *venas*. 4) Dilacerare, *ut lupus ovis ventrem*. *Wan.* 5) Recte concinnare, & concinnandum præcipere. 6) Reprehendere *aliquem*. *Gol.*

افراث *ifrās*. a. *V.* [4. *a* فرث] 1) Findere *hepar aut ventriculum*, & contenta projicere. 2) *Socios suos* exponere. *Wan.*

افراثة *üfrāset*. a. *part.* Quod in animalis ventriculo, *aut* hepate continetur. *Gol.*

افراج *ifrāğ*. a. *V.* [4. *a* فرج] 1) Aperiri. *Wan.* 2) Detegere, cognitamque habere *aut* facere *viam*, *occisum*, *cædemve*. *Gol.*

افراح *efrāh*. a. *n. f. pl. a* فرح *ferœh*. Gaudia. *Allegrezze.* ¶ كسب افراح ايلديلر *kesbi efrāh eilediler*. Lætitiæ indulserunt. *Stettero allegramente.*

افراح *ifrāh*. [4. *a* فرح] 1) ا شاد *śād* e. Exhilare, gaudio afficere. 2) Obrui ære alieno. *Rallegrare.* *Wan.*

افراخ *efrāch*. a. *n. f. pl. a* فرخ *fœrch*. Pulli *avium*. *Wan.*

افراخ *ifrāch*. a. *V.* [4. *a* فرخ] 1) Pullos excludere *aves*. 2) Aperire *arcanum*. 3) Missum facere *pavorem*. *Wan.*

افراخت *efrācht*. p. 3. *pers. præt. perf. ab* افراختن *efrāchten*. Extulit. *Ferh.* Hinc.

افراخت پاي *efrācht pāi*. p. *adj. comp.* 1) Elevavit pedem. *i. e.* fugax. 2) Quod sub planta pedis expansum est, *e. g.* Aulæum. *Tapete.* 3) *Metaph.* Pauper.

افراختن *efrāchten etiam* افرازيدن *efrāzīden* p. *V.* Exaltare, celebrare, efferre se. *Ferh.*

افراخته *efrāchte*. p. *part. pas.* Elatus. *Ferh.* Hinc.

افراخته پاي *efrāchte pāī*. p. *comp. i. q.* زير پا *zīrī pā*. 1) Planta pedis, & inferna calcis pars terram tangens. 2) Res sub pedes delapsa. *Cast.*

افراد *efrād*. a. *part. pl. a* فرد *ferd*. Singulares numeri, singularia. *Wan.* *Singolari, individui.* *Ik.* ¶ افراد آفريده‌دن فرد *efrādi āferīdeden ferd*, *sequente verbo negativo*. Nemo mortalium. *Veruno, niuna creatura.*

افراد *eferād*. *etiam* فرود *fürūd*. a. *n. collect.* Seorsim in ortu conspicuæ & fulgentiores *stellarum*: *Le più rilucenti stelle, che compariscono solamente nel loro spuntare.* *Dicuntur etiam* افراد آلنّجوم *efradün-nüğiüm*. *Wan.*

افراد *ifrād*. a. *V.* [4. *a* فرد] 1) Solum, singularem esse. *Gol.* 2) Unicum parere fœtum *fœminam*. 3) Solum efficere, segregare. 4) Mittere *legatum*. *Wan.*

افرار *ifrār*. a. *V.* [4. *a* فرّ] 1) Fugacem reddere. *Wan.* 2) Findere *ense caput alterius*. *Gol.* 3) Primigenios dentes, *qui lactentium sunt*, & *inde* رواضع *rewāzy* dicuntur, cum novis aliis commutare *camelum vel equum*. *Wan.*

افراز *efrāz*. p. *n. f. part. adj.* & *particul.* 1) *pro* فراز *firāz*. Supra. 2) *part. ab* افراختن *efrāchten*, *vel* افرازيدن *efrāzīden*. Magnus. 3) Cadetra, suggestus in templo. 4) Omnis. 5) Cinctus. 6) Vicinus, prope. 7) Amplus, apertus. 8) Posthac, iterum. 9) Ante. 10) *i. q.* نشيب *nīśib*. p. Infra. 11) Refractarius, contumax. 12) Membrum virile. *Ferh.*

افراز *ifrāz*. a. *V.* [4. *a* فرز] 1) ايرمق *airmak*. t. Segregare, discernere. 2) Petendi se copiam facere *alicui prædam*. *Wan.* 3) Distribuere, concedere. *Sæ.*

افرازانيدن *efrāzānīden*. p. *V. trans.* 1) Augere. 2) Extollere facere. *Cast.*

افراز پس كوش *efrāz pes gūś*. p. *n. f. comp.* Protuberantia, *seu* os protuberans pone aurem. *Cast.*

افرازدان *efrāzdān*. p. *n. f. pro* ابرازدان *ebrāzdān*, & *hoc pro* ابزاردان *ebzārdān*. Olla, *in qua reponuntur olera, quæ cibo induntur*. *Cast.*

افرازرخ *efrāzruch*, *efrāzi ruch*. p. *n. f. comp.* 1) Prominentior malæ pars ejusve ambitus. 2) Qui magnas ac rotundas habet malas. *Ferh.*

آفرازه *āfrāze*. p. *n. f.* Rutilatio ignis. *Ferh.*

افرازي *efrāzī*. p. *n. f.* Elatio, elevatio, extensio. *Alzamento, stendimento.*

افرازيدن *efrāzīden*. p. *V.* Extollere. *Ferh.*

افراس *efrās*. a. *n. f. pl. a* فرس *feres*. Equi. *Cavalli.* ¶ سلطان مصر كوندردوكي افراس جيادي و مطاياي جهادي اكا اعطا بيوردي *sultāni myssr göndürdügi efrāsi ğijādī we mœtājāi gihādī an-a y'tā büiürdy*. Ipsi donavit equos bellicosos, ad pugnam aptos, quos princeps Aegypti miserat. *Gli donò li belli, & agguerriti cavalli mandatigli dal sultano d' Egitto.* *Sæ.*

افراس

افراس *ifrās*. a. *V.* [4. *a* فرس] 1) Lupum dirimere *ovem pastoris*. 2) Feræ diripiendum relinquere *aliquid*. *Wan.*

افراس آب *efrās āb*. p. *n. f. comp.* 1) Aquæ innatantes pustulæ. 2) Hippopotamus. *Ferh.*

افراسياب *efrāsijāb*. p. *Nom.* Regis antiqui *apud Persas celebris, qui ex Scythia veniens Persiam invasit, postea vero occisus à Rustem*. *Ferh.*

افراش *efrāś*. a. *n. f. pl. a* فراش *firāś*. Lecti. *Gol.*

افراش *ifrāś*. a. *V.* [4. *a* فرش] 1) Supponere, *ac* disponere *alicui stratum*. 2) Seram concludere. 3) Male loqui *de aliquo*. *Gol.*

افراشانيدن *efrāśānīden*. p. *V. Transit. ab* افراشتن *efrāśten*. Extollere. *Cast.*

افراشتگي *efrāśtegī*. p. *n. f.* Exaltatio. *Cast.*

افراشتن *efrāśten*. p. *V.* 1) *i. q.* افراختن *efrāchten*. p. Extollere, exaltare. *Ferh.* 2) Sternere, decidere. 3) Cadere facere. 4) Colligere, congregare. *Cast.*

افراشته *efrāśte*. p. *part. pass. ab* افراشتن *efrāśten*. Elatus, erectus, extensus. *Eretto, alzato, steso.* *Ferh.*

افراشته‌قد *efrāśtekœd*. p. *part. comp.* Procerus, altæ staturæ. *Ferh.*

افراص *ifrās*. a. *V.* [4. *a* فرص] Copiam sui facere, ac favere *alicui occasionem*. *Wan.*

افراض *ifrāz*. a. *V.* [4. *a* فرض] 1) Definire, imperare *nobis DEUM* necessario observandum *quid*. 2) Dare definitum quid lege, *aut* debito. 3) Docere *homines* definitum ercifcundæ familiæ modum. 4) Obnoxiam decimationi, similive legi esse *rem*, *pecus*. *Gol.*

افراط *efrāt*. a. *n. f. pl. a* فرط *fœrt*, & *furut*. Altiores colles, & prima indicia *auroræ*.

افراط *ifrāt*. a. *V.* [4. *a* فرط] 1) Accelerare, properare. *Wan.* 2) Præcipitare, *ut nubes primas partes pluviæ*, *sic* properare admovendo *manum* gladio, & educendo. 3) Facere, ut quis festinet. 4) Præmittere *liberos*, *i. e.* tenera ætate. 5) Immature amittere *eos*. *Gol.* 6) Derelinquere. *Wan.* 7) Oblivisci. *Gol.* 8) Implere *peram*, *vas*, *pec. ita ut redundet*. *Wan.* 9) Onerare ultra vires. *Gol.*

افراط *ifrāt*. a. *n. f.*)(اكسك)(Nimietas, excessus. *Troppo, eccesso.* ¶ افراط ا *ifrāt* e. Modum excedere, transgredi. *Eccedere, trasgredire.* *Tef.* *V. etiam* تفريط افراط كوششدن *ifrāty kūśiśten*. Ex, aut præ excessu laboris. *Dall' eccessivo travaglio.* *Ik.* افراط ايله *ifrāt ile*. Cum excessu, extra modum. *Sommamente, eccessivamente.* *Eb.*

افراع *ifrā'*. a. *V.* [4. *a* فرع] 1) Conscendere *montem*. 2) Descendere *per eum*. 3) Per declivitatem ire. 4) Descendere, & diversari *apud aliquem*. 5) Obire *terram* perlustrandi & cognoscendi ergo. *Wan.* 6) Exordiri *rem*, *sermonem*. 7) Cum summa cura, *quod opus est*, facere. *Gol.* 8) Jugulare *primigenium camelæ pullum*. *Wan.* 9) Tales pullos gignere *camelites*. 10) In ore *equum* sauciare *freni muricem*. 11) Mactare, immolare primigenium *cameli*, *aut ovis pullum*. 12) Præcedere *caravanam* ad præparandum pabulum & aquam. *Wan.*

افراغ *ifrāgh*. a. *V.* [4. *a* فرغ] 1) دوكمك *dökmek*. t. Fundere *sanguinem*. 2) Effundere *aquam*. *Fondere, gettare, spargere.* *Wan.* ¶ افراغ قالب ا *ifraghy kāleb* e. *Ik.* & قالبه افراغ ا *kālebe ifrāgh* e. Formæ infundere. *Gettar nella forma.*

افراق *efrāk*. a. *n. f. pl. a* فرقة *fyrkœt*. Agmina, cœtus. *Wan.*

افراق *efrāk*. a. *n. f. pl. a* فرق *fœrœk*. Genera mensurarum. *Wan.*

افراق *ifrāk*. a. *V.* [4. *a* فرق] Convalescere *ex morbo*. *Guarire.* *Wan.*

افراك *ifrāk*. a. *V.* [4. *a* فرك] Aptam esse *spicam*, ut confricetur ad edendum. *Wan.*

افرام *ifrām*. a. *V.* [4. *a* فرم] Implere *vas*. *Wan.*

افران *efrān*. a. *part.* Alacris. *Et hinc junctim.* ¶ اشران افران *eśrān efrān*. a. *comp.* Admodum alacris ac lubens. *Gol.*

افراه *efrāh*. p. *n. f.* Dapes, *quæ distribuuntur captivis in carceribus*. *Ferh.*

افراه *ifrāh*. a. *V.* [4. *a* فره] Proferre *pullum camelitem*. *Wan.*

افراي *efrāj*. p. *part.* Creans. *Ferh.*

افربيون *efurbiūn*. a. *n. f.* Euphorbium. *Pianta affricana, droga velenosa.* *Gol.*

افرة *üfüret*. a. *n. f.* 1) Turba. 2) Confusio. 3) Adversitas. 4) Prima pars æstatis. *Gol.*

افرّة *üfürret*. a. *n. f.* Vehementia *caloris*. *Wan.*

افرج *efreğ*. a. *part.* 1) Diductos ab invicem clunes habens ob crassitiem, *quales fere sunt Abessini*. *Wan.* 2) Dissitos habens primores dentes. *Gol.*

افرخ *efruch*. a. *n. f. pl. a* فرخ *fœrch*. Pulli avium. *Wan.*

افرخة *efrychœt*. a. *n. f. pl. pl. præc.*

افردستا *eferdestā*. p. *n. f. comp.* Cuspis, cacumen *hastæ*, *montis*. *Ferh.*

افرسب *ifresb*. p. *n. f.* Trabs tecti. *Ferh.*

افرض *efrœz*. a. *part.* Magnam notionem habens præceptorum in Corano præscriptorum. *Wan.*

Mmm 2 افرط

افرط *efrut.* a. *n. ſ. pl. a* فرط *fært.* Montes parvi *aut* vertices collis, & ſigna arecta ad indicandam viam. *Gol.*

افرع *efræ.* a. *part.* Qui plene comatus eſt. *Wan.*

افرغة *efryghæt.* a. *n. ſ. pl. a* فراغ *firāgh.* Ampla aquæ receptacula. *Gol.*

افرق *efrek.* a. *part.* 1) In quo eſt genus diſtinctum, *ut: vir, camelus, galus.* 2) *cum artic.* الافراق *elefræk.* Albus *galus.* 3) Uno teſticulo *equus*, ſpado.

افرقا *efrykā.* a. *n. ſ. pl. a* فرقة *fyrkæt.* Agmina. *Gol.*

افرنباج *ifrinbāğ.* a. *V.* [3. *ab inuſit.* فرنج] Siccare pellem ovis *penes ignem. Wan.*

افرنج *efrenğ.* a. *n. ſ.* فرنك *frenk* t. Francus, Italus, Gallus, & omnes Europæi populi *pec. qui bellum ſacrum in Palæſtina geſſerunt. Italiano, Franco.* ¶ افرنج رنج كردار *efrenği reng girdār.* Moleſtandis hominibus aſſueti Franci. *Li Franchi malvaggi. Sæ.*

افرنجمشك *efrenğemeśk.* a. *n. ſ.* Baccæ myricæ albæ *ſeu* Tamaricis. *Gol.*

افرنجه *efrenğe.* p. *n. ſ.* 1) Nomen urbis a Nuſirevano conditæ. 2) Nomen provinciæ in regno Zangebar. 3) Nomen oppidi in peninſula Arabiæ. 4) Mandacus, *terriculum puerorum, quo terrorem injicere infantibus ſolent. Ferh.* 5) Franci, Europæi. *Caſt.*

افرنجي *efrenği* a. *n. ſ. unde pl.* افرنجيون *efrengijūn.* Franci.

افرند *ifrind.* a. *n. ſ.* 1) Undulofus micansque nitor enſis. *Wan.* 2) Enſis. *Gol.*

افرنساح *ifrinſāch.* a. *n. ſ.* Depulſio frigoris. *Gol.*

افرنقاع *ifrinkā'.* a. *V.* [3. *a* فرقع] Aperiri. *Wan.*

افرنك *efrenk.* p. *n. ſ.* & *adj.* 1) *i. q.* افرنج *efrenğ.* Europæus. 2) Ornatus, decorus. 3) Venuſtus, pulcher. 4) Elegantia, dignitas. 5) *i. q.* اورنك *ewrenk.* Thronus. *Ferh.*

افروختكي *efrūchtegi.* p. *n. ſ.* Combuſtio.

افروختن *efrūchten.* p. *V.* يقمق *iakmak*, & يانمق *ianmak.* t. 1) Accendere. 2) Reſplendere. *Ferh.* 3) *i. q.* پاسدن اجمق *pāſtan aćmak.* t. Polire, a rubigine purgare. *Accendere, riſplendere, olire.*

افروخته *efrūchte.* p. *part.* 1) Accenſus, ardens. 2) Inflammatus. *Ferh.* 3) صقيل *ſækȳl.* a. Lævigatus ad nitorem. *Acceſo, ardente, infiammato, forbito, polito.* ¶ چراغ افروخته *derāghy vel ćirāghy efrūchte.* Lampas ardens, candela accenſa, & cliens. *Candela ardente, e cliente.*

افروز *efrūz.* p. *part. in comp. uſit.* 1) Poliens. 2) Accendens. ¶ عالم افروز *ālem efrūz*, & جهان افروز *gihān efrūz.* Mundum illuminans *ſol.* مجلس افروز اولدي *meğlis efrūz oldy.* Accendit ad convivia. *Sæ. Gli ſuggeri di far banchetti. Br.* معركه افروز اولديلر *mærike efrūz oldyler.* Pugnam aggreſſi ſunt. *Cominciarono la battaglia.* معركه افروز عرصهٔ كارزار اولدي *mæ'rike efrūzi ærſæi kārzār oldy.* Acies ad pugnam diſpoſuit, & accendit. *Sæ. Gli preſentò la battaglia. Br.*

افروزا *efrūzā.* p. *part. pro* افروزان *efrūzān.* Ardens, flagrans. *Caſt.*

افروزانيدن *efrūzānīden.* p. *V. Tranſit. ab* افروزيدن *efrūzīden.* Facere accendere.

افروزندن *efrūzenden.* p. *V. paſ.* Accendi, comburi. *Caſt.*

افروزنده *efrūzende.* p. *part.* Politor, nitorem afferrens. *Caſt.*

افروزيدن *efrūzīden.* p. *V. i. q.* افروختن *efrūchten.* p. 1) Accendere. 2) Reſplendere. 3) Polire. *Ferh.*

افروس *āforos* t. *n. ſ. ex Græco.* Excommunicatio, enathema. *Scommunica.* ¶ افروس ا *āforos* e. Excommunicare, a cætu piorum, coſilioqueabigere. *Scommunicare.*

افروسه *efrūse*, آفروشت *āfrūśt*, & آفروشه *āfrūśe.* p. *n. ſ.* 1) Dulciarii domeſtici genus *ex butyro, melle & farina confectum. Ferh.* 2) برغول *burghul.* t. Triticum, *vel* hordeum ſemituſum. 3) Cibus *ex eo* coctus. *Caſt.* 4) Cibus ex ovis, & melle *in provincia* كيلان *gilan* uſitatus. *Ferh.*

افروغ *efrūgh.* p. *n. ſ.* 1) Radius *ſolis.* 2) Splendor *lunæ.* 3) Lumen *candelæ. Ferh.*

افره *üfüre.* a. *n. ſ.* Vehementia caloris. *Wan.*

افري *efrī.* p. *part. i. q.* آفرين *āferīn.* Creans. *Ferh.*

آفريد *āferīd.* p. 1) 3. *perſ. præt.* Creavit. 2) *Etiam 3. perſ. futuri* Creabit. 3) *pro part. præſ.* Creans, creator. *Ferh.*

آفريدكار *āferīdkār*, & *āferīdegār* p. *n. ſ. comp.* Creator. *Creatore. Ferh.*

آفريدكان *āferīdegān.* a. *n. ſ. pl. ab* آفريده *āferīde.* Creati, res creatæ, creaturæ. *Creati, creature. Ik.*

آفريدن *āferīden.* p. *V.* Creare. *Ferh.*

آفريدون *āfrīdūn*, & افريدون *efrīdūn.* Nomen Principis *ordine ſeptimi ex Dynaſtia Piſtadianorum, qui* ضحاك *zuhāk tyrannum devicit. Lub. tew.*

آفريده *āferīde.* p. *part. paſ.* Creatus. *Creato.* ¶ هيچ افريده يه *hyć āferīdeje.* Nulli mortalium. *A niuna creatura, ò perſona.*

آفريده كار

آفريده كار *āferīdegār.* p. *i. q. uſitatius* آفريدكار *n. ſ. compoſ.* Creator. *Sæ.*

افريز *efrīz*, & *ifrīz.* a. *n. ſ.* Corona, & ſupercilium parietis *vel* portæ projectura. *Wan.*

افريقيه *ifrȳkȳje.* a. *nom. prop.* Africa. *Africa.*

آفرين *āferīn.* p. 1) *part. laudantis.* Euge, macte. *O bravo, viva!* 2) *in comp. i. q.* يراديجي *iarādiği.* Creator, creans. ¶ جهان آفرين *gihān āferīn.* Creator mundi. *Creatore del mondo.* 3) *n. ſ.* Apprecatio, applauſus *augurio.* 4) Nom. primi diei ex quinque diebus intercalaribus anni perſici. *Ferh.* ¶ آفرين اوقمق *āferīn okumak*, & آفرين ا *āferīn* e. Applaudere, laudare, probare, benedicere. *Applaudere, approvare, lodare.* هزار آفرين و هزار تحسين اتديلر *hezār āferīn-wü hezār tæhsīn ittiler.* Mille illi laudes dedit factum approbando. *Gli diede mille encomij, applauſi, approvazioni. Sæ.*

آفرينش *āferīniś.* p. *n. ſ.* يرادش *iarādiś*, & يرادلش *iaradiliś.* t. Creatio *act. & paſſ. Creazione.* ¶ خداوند آفرينش *chudāwendi āferīniś.* Deus creationis, & rerum creatarum. *Sæ.*

افز *efz.* a. *V. act. pro* وفز *wefz*, *i. q.* وثب *wesb act.* Aſſilire, impetum facere. *Gol.*

افزا *efzā.* p. *part. i. q.* فزا *fezā* p. *in compoſit.* ارتزيجي *arturiği.* t. Augens, multiplicans. *Accreſcitore.* ¶ روح افزا *rūh efzā.* Spiritum augens, *ſeu* recreans. *Che accreſce la vita. Sæ.* بهجت افزا *bihğet efzā.* Hilaritatis auctor. *Che accreſce l' allegrezza. Ik.*

افزار *efzār.* a. *n. ſ. pl.* افازر *efāzir*, *i. q.* ابزار *ebzār*, & ابازر *ebazir vel pro eis.* Condimenta cibis incoqui ſolita. ¶ افزار ديك *efzārī dīk.* Condimenta ollæ. *Le ſpezie, & erbaggi della pignatta.*

افزار *efzār.* p. *n. ſ.* 1) *pro* ابزار *ebrāz.* Condimenta ciborum. 2) Inſtrumentum opificis. 3) Calceus. 4) Velum navis. *Ferh.* 5) Artificium. *Caſt.*

افزاز *efzāz.* a. *n. ſ. pl. a* فز *fezz.* Juvencæ vaccarum ſylveſtrium. *Wan.*

افزاز *ifzāz.* a. *V.* [4. *a* فز] 1) Dimovere, exturbare *loco.* 2) Facere ut prolabente pede excidat *loco. Gol.* 3) Terrere. *Wan.*

افزاع *efzā'.* a. *n. ſ. pl. a* فزع *fezæ'.* Terrores. *Gol.* Auxilia. *Wan.*

افزاع *ifzā'.* a. *V.* [4. *a* فزع.] 1) Metu afficere ac percellere. 2) Juvare, ſuccurrere. *Wan.* 3) Pellere metum. 4) Excitare *e ſomno. Gol.*

افزانيدن *efzānīden.* p. *V.* 1) Multiplicare, augere. *Ferh.* 2) Creſcere. *Accreſcere, moltiplicare. Caſt.*

افزايا *efzāja.* p. *part.* Addens. *Caſt.*

افزايانيدن *efzājānīden.* p. *V. Tranſit. ab* افزودن *efzūden.* Augere facere. *Caſt.*

افزايدن *efzāiden*, *ſeu* افزاييدن *efzājīden.* p. *V.* 1) Adjicere, attollere. 2) Attolli, ſublimem eſſe. 3) Cadere. ¶ افزاييدن در قيمت چيزي *efzājīden der kyjmetī ćizi.* Plus offerre pro re aliqua. *Caſt.*

افزايش *efzājiś.* p. *n. ſ.* Incrementum, abundantia. ¶ افزايش نمودن *efzājiś nümūden.* Augeſcere, augeri. افزايش كردن *efzājiś kerden.* Incrementum capere, adoleſcere. *Caſt.*

افزر *efzer.* a. *part.* Tuberoſo admodum *ſeu* gibboſo pectore *vel* dorſo *vir. Wan.*

افزردن *efjerden.* p. *V.* Abjicere, demittere.

افزنك *efzenk.* p. *n. ſ.* Magnitudo, altitudo. *Caſt. pro* افرنك *efrenk.*

افزودن *efzūden.* p. *V. i. q.* افزانيدن *efzānīden.* p. 1) Augere. *Ferh.* 2) Augeri, multiplicare, adjicere. *Caſt.*

افژودن *efjūden.* p. *V.* Abjicere. *Ferh.*

افژوردن *efjūrden.* p. *V. pro* افژردن *efjūrden.* Abjicere. *Caſt.*

افژول *efjūl.* p. *n. ſ.* Excitatio, inſtigatio. *Ferh.*

افژولانيدن *efjūlānīden.* p. *V. Tranſit.* Facere, ut quis potu ſe reficiat, ſedetque ſitim. *Caſt.*

افژولنده *efjūlende.* p. *part. ab* افژوليدن *efjūlīden.* 1) Excitans. 2) Exigens. 3) Amovens. *Ferh.*

افزوليدن *efzūlīden.* p. *V.* Avidum, & audentem reddere. *Ferh.*

افژوليدن *efjūlīden.* p. *V.* 1) Satiare, explere. 2) Expleri. *Caſt.* 3) Inſtigare, excitare. *Ferh.* 4) Avidum, & audentem reddere. 5) Removere, amovere. 6) Pulverem excitare *in valle. Caſt.* 7) Eruere. *Ferh.*

افزون *efzūn.* p. 1) *part.* ارتق *artyk vel artuk.* Plus amplius. 2) *adj.* Adauctus, eximius. *Più, più lungo, ampio, & eſſimio, quod &* افزونتر *efzūnter.* Excellentior, auctior. *Ferh.* ¶ قياسدن افزون *kyjāſten efzūn.* Plus quam comprehendi poſſit, incomprehenſibilis, infinitus. افزون آمدن شدن *efzūn āmeden, vel śüden.* Exuperare, redundare, & prævalere. افزون ماندن *efzun mānden.* Supereſſe, ſuperare. افزوني كردن *efzūnī kerden.* Plus quam ſatis petere, modum excedere, injuſtum eſſe. افزونيء نان *efzūnīi nān.* Inflatio panis ex fermento, & *ipſum* fermentum. *Caſt.*

افزوني *efzūni*. p. *n. ſ.* Acceſſio, augmentum. *Abbondanza, avanzo.*

افژيدن *efjīden*. p. *V.* Abjicere. *Caſt.*

افسا *efsee*. a. *part.* 1) Qui protuberante pectore *aut* lumbis depreſſis eſt. *Gol.* 2) Qui conſidens non ſine moleſtia ſurgere poteſt. *Wan.*

افسا *efsā*. p. *n. ſ. pro* افسونكر *efsūnker*. Præſtigiator. *Ferh.*

افساح *ifsāh*. a. *V.* [4. *a* فسح] Amplum, & capacem eſſe *locum*. *Gol.*

افساخ *ifsāch*. a. *V.* [4. *a* فسخ] Oblivisci coranum. *Wan.*

افساد *ifsād*. a. *V.* [4. *a* فسد] 1) Corrumpere, perdere. *Wan.* 2) Graſſari inferendis malis *ut lupus in gregem*. *Corrompere, diſuiare al male. Gol.*

افسار *efsār*. p. *n. ſ.* جولار *jular*. t. Capiſtrum, habena. *Cavezza. Ferh.*

افسال *efsāl*. a. *n. ſ. pl. a* فسل *fesl*. Homines ſequioris generis. *Wan.*

افسال *ifsāl*. a. *V.* [4. *a* فسل] 1) Detrahere de palma *ſurculum* ad plantandum. 2) Adulterare *monetam*. 3) Incruſtare *merces. Gol.*

افسان *efsān*. p. *n. ſ.* 1) Cor, *Caſt.* 2) سنك افسان *ſengi efsān*. p. Lapis, quo acuitur ferrum. *Ferh.* 3) Armilla, brachiale. 4) Pericarpium. *Caſt.*

افسانانيدن *efsānānīden*. p. *V. Tranſ.* Facere, ut quis narret. *Caſt.*

افسانوس *ifsānūs*. p. *nom. prop.* Oceánus, mare orbem circumdans. *Caſt.*

آفسانه *āfsāne*, & *afzane*. p. *n. ſ.* حكايت *hykājet*. a. Hiſtoriæ fabuloſæ narratio, fabula. *Diceria, favola. Ferh.* ¶ افسانه و افسون ايله *efsāne wü efsūn ile*. Fabulis, & carminibus incantatoriis, faſcinatis verbis. *Con favole, parole ingannevoli. Sæ.* افسانه كفتن *efsāne güften*. Narrare hiſtoriam fabuloſam, ſeu fabulas referre. *Raccontar favole.* سلطنت اسمي اكا افسانه در *ſæltænet iſmi an-a efsāne dür*. Nomen principis ipſi fabula eſt, *h. e.* princeps vocari, non meretur. *Non merita d' eſſer chiamato prencipe. Sæ.*

افسانيدن *efsānīden*. p. *V.* Narrare, referre *hiſtoriam, fabulam*. *Caſt.*

افساي *efsāj*. p. *n. ſ.* 1) Incantatio. 2) Incantator. *Ferh.*

افسايانيدن *efsājānīden*. p. *V. Tranſit.* Narrare facere. *Caſt.*

افسر *efser*. p. *n. ſ.* اكليل *iklīl*. a. تاج *tāg* t. 1) Corona, regium capitis inſigne. *Corona.* 2) *pro* افسار *efsār*. p. Capiſtrum. *Cavezza. Ferh.*

¶ افسر و تاج *efserü tāg*, & افسر سر *efſeri ſer*. Corona capitis. *Sæ.* افسر جاه اتدكلري كلاح *efseri giāh ittükleri külāh*. Pileus, quo utebatur loco coronæ dignitatis. *La beretta, ch'egli teneva in vece di corona. Sæ.* خون شهادتي سرلرينه افسر ايدوب *chūni śehādetī ſerlerine efser idüp*. Sanguinem martyrii, coronæ capitis ſui loco æſtimans. *Stimando il ſangue del martirio per corona del ſuo capo. Sæ.* اول بيتك مضمونني افسر مباهات ايدوب *ol beitün-mæzmūnini efseri mübāhāt idüp*. Senſum illius diſtichi pro corona gloriæ habens. *Sæ.*

افسرانيدن *efsürānīden*. p. *V. Tranſit. ſeq.* افسردن *efsürden*.

افسردن *efsürden*. p. *V.* 1) Flaccere, marceſcere. 2) Congelari. *Ferh.*

افسر سكزي *efser ſigezī*. p. *n. ſ. compoſ.* 1) Inſtrumentum muſicum. 2) Vox, melodia. *Ferh.*

افسرده *efsürde*, p. *part.* صولمش *ſolmis*, & طوكمش *don-mis*. t. 1) Flaccidus. 2) Congelatus. *Fiacco, arido, & gelato.* ¶ افسرده اول *efsürde ol*. Flacceſcere, marceſcere, areſcere *de flore, & colore*, & congelari, glaciari. *Fiaccarſi, eſſer fiacco, congelarſi, agghiacciarſi.* دل افسرده *dilī efsürde*. Duri cordis.

افسق *effæk*. a. *comp.* فاسقرق *fāſykræk*. t. Nequior. *Più cattivo, ſcelerato.* ¶ افسق يهود *efsækȳ iehūd*. Nequiſſimus Judæorum. *Tef.*

افسركر *efserker*. p. *n. ſ. compoſ.* Apus, avis paradiſi. *Caſt.*

افسنتين *efsentīn*, & افسنطين *efsentȳn* p. *n. ſ.* پلين *pelīn*, & *pelūn*. t. Abſynthium. *Aſſintio.* ¶ افسنتين شرابي *efsentīn śerābī*. Abſynthides. *Vin d' aſſintio.* افسنتين رومي *afsentīnī rūmī*. Absynthium græcum.

افسو *efsū*. p. *n. ſ.* 1) Furca, merga. *Caſt.* 2) *ex lingua Pechlevica i. q.* بيا *bijā*. Veni. *Ferh.*

افسور *üfsūr*. p. *n. ſ.* 1) Pudor, verecundia. 2) Fera quædam. *Caſt.*

افسوس *efsūs*. p. 1) *partic. dolentis*. Heu, dolendum. 2) *n. ſ.* Ludibrium, irriſio. 3) Extorſio. *Ferh.*

افسوس داشتن *efsus dāsten*. p. *V.* 1) Irridere, deſpicere. 2) Ludere. *Caſt.*

افسوس زدن *efsus zeden*. p. *V.* Contemptum injicere, contumeliam inferre. *Caſt.*

افسوس كردن *efsūs kerden*. p. *V.* Jactare ſe. *Ferh.*

افسوكل *efsūgil*. p. Pechlevice. *Secondo l' anticca lingua perſica. Ferh.*

افسون *efsūn*. p. *n. ſ.* 1) عزيمه *æzīme*. a. Carmen incantatorium. 2) Dolus. 3) Mendacium. *Ferh. Incanteſimo.* ¶ بر افسون اوقودي *bir efsūn okudy*. Recitavit carmen incantatorium. *Fece un incanteſimo. Eb.*

افسونكن *efsūnkün*. p. *n. ſ. comp.* Faſcinator, præſtigiator. *Caſt.*

افشا *ifśā*. a. *V.* [4. *a* فشو] 1) Divulgare, publicare *nuntium*. *Rivelare, paleſare, divolgare. Wan.* 2) Opes pecorave habere *ſeſe propagantia*. *Gol.* ¶ سرّني افشا اتدي *ſirrini ifśā itti*. Secretum ejus revelavit. *Rivelò il ſuo ſecreto.*

افشادن *efśāden*. p. *V. i. q. vel pro* افشاردن *efśārden*. 1) Stringere, premere. 2) Turpia, & obſcœna loqui. *Caſt.*

افشار *efśār*. p. 1) *part. ab* افشاردن *efśārden*. Fundens, ſpargens, *in comp. maxime uſitatum*. ¶ آب افشار *āb efśār*. Aquam fundens. 2) *n. ſ.* Socius, auxiliator. 3) Textoris ſcrobs. *Ferh.*

افشاردن *efśārden*, & افشاريدن *efśārīden*. p. *V.* 1) Premere, exprimere. 2) Inaniter, probroſa & obſcœna loqui. *Ferh.*

افشارده *efśārde*. p. *part. paſ.* Preſſus. *Caſt.*

افشاش *ifśāś*. a. *V.* [4. *a* فشّ] Rutare. *Ruttare. Wan.*

افشاغ *ifśāgh*. a. *V.* [4. *a* فشغ] Deſuper percutere *aliquem baculo*. *Wan.*

افشان *efśān*, & فشان *fiśān*. p. 1) *part. in comp.* صاچيجي *ſaćigi*. t. Spargens. *Ferh.* ¶ خون افشان *chūn efśān*. Sanguinem ſpargens. درّ افشان *dürr efśān*, & *in Ik.* جوهر افشان *gewher efśān*. Uniones, gemmas ſpargens, pretioſus. *Che ſparge perle, ò gioie.* يمين و يسارده تيغ افشان اولوب *iemīnü iesārde tȳgh efśān olup*. Vibrando enſem in utramque partem; dextram & ſiniſtram. *Maneggiando alla deſtra, e ſiniſtra la ſua ſcimitarra. Sæ.* غبار افشان اول *ghubār efśan ol*. Pulverem adſpergere, pulvere conſpergere. *Gettar polvere. Ik.* 2) *uſit. n. ſ.* Effuſio urinæ. ¶ قبا افشان *kæbā efsān h. e.* بوق *bok*, t. Emiſſio excrementi craſſi, ſtercus. *Merda.*

افشانانيدن *efśānānīden*. p. *V.* Spargere facere. *tranſit. ſequentis.*

افشاندن *efśānden*. p. *V.* 1) Spargere. 2) Excutere, aſpergere. *Spargere, e ſpandere. Ferh.*

افشانده *efśānde*. p. *part. paſ.* Sparſus. *Sparſo.*

افشانيدن *efśānīden*. p. *V. tranſ.* Spargi curare. *Far ſpargere, ſpandere. Ferh.* ¶ دست افشانيدن *deſt efśānīden*. Plaudere manibus.

افشردن *efśürden*. p. *V.* 1) Comprimere, exprimere, *ut ſuccum ex fructibus*. 2) Stringere. *Caſt.* 3) Obſcœna loqui. *Ferh.*

افشرده *efśürde*. p. *part. paſ.* Expreſſus. *Ferh.*

افشرش *efśüriś*. p. *n. ſ.* Expreſſio. *Caſt.*

افشركر *efśürger*. p. *n. ſ.* عصّار *æſār*. t. Expreſſor olei, ſucci, *vel* uvarum. *Caſt.*

افشره *efśüre*. p. *n. ſ.* 1) Expreſſio. *Ferh.* 2) Succus expreſſus ex plantis, *pec.* fructibus, *ut cydoniis, malis punicis aliisque etiam inſpiſſatis*. *Caſt.*

افشغ *efśægh*. a. *part.* Prominentiorem habens *anteriorem dentem*, *vel* diſſitos *eosdem dentes* habens *vir*. *Gol.*

افشنه *efśene*. p. *n. prop.* Nomen oppidi in provincia transoxana penes urbem بخارا *buchārā, ubi natus Avicenna. Ferh.*

افشو *efśū*. p. *i. q.* افسو *efsū*. *Ex lingua Pechlevica.* Veni.

افشه *efśe*. p. *n. ſ.* Decorticatum, leviter molla fractum triticum, *vel* alica. *Ferh.*

افشين *efśīn*. p. *n. prop.* Nomen viri. *Ferh.*

افصا *ifsā*. a. *V.* [4. *ab* فصي] 1) Liberari, liberum evadere *à malo*. *Gol.* 2) Ceſſare, deſinere *pluviam*. 3) Separari *rem a re*. *Wan.* 4) Remittere, recedere *à nobis hyemem, æſtum*. *Gol.*

افصاح *ifsāh*. a. *V.* [4. *a* فصح] 1) Perſpicue explicare mentem, enarrare. *Spiegar chiarameute. Wan.* 2) Illucere *auroram*. *Gol.* 3) *Lac* a ſpuma purum eſſe. *Wan.* 4) Claram eſſe *urinam*. 5) Eximium & liberum eſſe *ab aliqua re*. 6) Paſcha ſuum celebrare *Chriſtianum aut Judæum*. *Gol.* ¶ فتح و نجاح پيغامني افصاح اتمشدي *fethu negiāh peighāmini ifsāh itmiś idi*. Nuntium victoriæ, & triumphi perſpicue & diſtincte expoſuit. *Eſpoſe chiaramente la nuova, che recava della vittoria riportata. Sæ.* افصاحا *ifsāhæn*. Apodictice. *Chiaramente.*

افصاد *ifsād*. a. *V.* [4. *a* فصد] Fiſſas apertaſque *arborem* habere foliorum *gemmas*. *Gol.*

افصاص *ifsās*. a. *V.* [4. *a* فصّ]. Extrahere. *Wan.*

افصام *ifsām*. a. *V.* [4. *a* فصم] Ceſſare *pluviam*, deſinere *febrim*. *Wan.*

افصح *efsæh*. a. *comp.* Præſtantior. ¶ افصح الكلام *efsæhül-kelām* Præſtantior eloquentia. *Tef.*

افصع *efsæ*ʿ. a. *part.* Qui reducto præputio nudam haber glandem *puer*. *Wan.*

افصم *efsæm*. a. *part.* Tracta, fiſſa *armilla*. *Gol.*

افصي *efsī.* a. *n. prop.* Nomen viri celebris inter Arabes. *Wan.*

افضا *ifzā.* a. *V.* [4. *a* فضو] 1) Prodire in campum. 2) Ingredi *ad conjugem ſuam, i. e.* concumbere *cum ea.* 3) Vehementiore congreſſu vitiare *mulierem.* 4) Aperire *alicui arcanum ſuum.* 5) Applicare volam *manus* terræ, *uti in oratione apud Mohammedanos fieri ſolet. Wan.*

افضاح *ifzāh.* a. *V.* [4. *a* فضح] 1) Illucere, lucere *auroram. Wan.* 2) Rubeſcentes, *ſeu* flaveſcentes, phœniceos dactylos ferre *palmam. Gol.*

افضاخ *ifzāch.* a. *V.* [4. *a* فضخ] Expreſſioni idoneum eſſe incipere *racemum. Gol.*

افضال *efzāl.* a. *n. ſ. pl. a* فضل *fæzl.* Scientiæ, & beneficia, gratiæ. *Scienze, virtù, & grazie, benefizi. Sæ.*

افضال *ifzāl.* a. *V.* [4. *a* فضل] 1) Benefacere *alicui. Wan.* 2) Relinquere reſiduum *de re aliqua.* 3) Excedere quantitate, numero *alios.* 4) Excellere *in re aliqua. Gol.*

افضال *ifzāl.* a. *n. ſ.* 1) ارتقلق *artuklyk* t. Exuberantia. 2) Beneficium. *Avanzo, grazia, beneficio.* ¶ ظل افضال حضرت الله پادشاه اسلامه پشت و پناه اولور *zylli ifzāli hæzreti ilāh pādiśāhi islāme püśtü penāh olur.* Umbra gratiæ divinæ protectio & aſylum erit principi veræ fidei. *L'ombra della grazia divina ſerà la protezione del prencipe della vera fede. Sæ.*

افضح *efzæh.* a. 1) *part.* Subalbicans. 2) *n. ſ. talis.* Leo. 3) *talis* Camelus. *Wan.*

افضل *efzæl.* a. *comp. pl.* افاضل *efāzyl* اولورق *ulurak* & شريفرق *ſerīfræk.* t. Præſtantior, excellentior. *Migliore, più eccellente.* ¶ افضل المرسلين *efzælül mürſelīn.* Nobiliſſimus, eminentiſſimus phophetarum. *Il primo de' profeti. Sæ.*

افضليت *efzælījet.* a. *n. ſ.* Præcellentia, prævalentia. *L'avvantaggio, preeminenza. Sæ.*

افطا *eftā.* a. *part.* Imbricem habens naſi depreſſum. *Wan.*

افطار *iftār.* a. *V.* [4. *a* فطر] 1) Comedere, *ſeu* auſpicari refectionem poſt jejunium, ſolvere jejunium. *Romper il digiuno, ciò è doppo auer digiunato tutto il giorno, cominciar à mangiar la ſera. Wan.* 2) Conficere *quid* immature *citra idoneam diſpoſitionem. Gol.*

افطام *iftām.* a. *V.* [4. *a* فطم] Idoneum eſſe *pullum ut ablactetur. Gol.*

افطح *eftæh.* a. 1) *part.* Latiore capite præditus. *Wan.* 2) *n. ſ. cum artic.* الافطح *eleftæh.* Taurus. 3) Camæleon. *Gol.*

آفطحية *āftæhȳjet.* a. *n. p.* Aphtahitæ. *Ita vocantur aſſeclæ* افطح بن الصادق *aftæh benisſādyk, qui profeſſus eſt ſectam* الامامية *el-emāmijet. Emamitarum, ſeu Pontificiorum, quæ eſt ſpecies* الشيعية *iś-śȳjet, Schiitarum. V.* شيعية *Hi aſſerunt, Pontificem mortuum non eſſe lavandum, neque orandum eſſe pro eo, neque accipiendum eſſe ſigillum, ſeu annulum ejus, neque ſepeliendum niſi ab alio pontifice. Marrac.*

افطر *eftær.* p. *adj.* Claudus. *Caſt.*

افطس *eftæs.* a. *part. fœm.* فطسا *fætsā.* Simus, qui depreſſum, expanſumque habet imbricem naſi.

افطور *eftūr.* a. *n. ſ. pl.* افاطير *efātȳr.* Fiſſura in naſo, & facie *adoleſcentis. Gol.*

افظاع *ifzāʾ.* a. *V.* [4. *a* فظع] 1) Inviſum ac turpe eſſe *negotium.* 2) Talem comperire *rem. Wan.* 3) Incidere in tale negotium, ejuſve caſu affici *hominem. Gol.*

افعال *ef-āl.* a. *n. ſ. pl. a* فعل *fiʾl.* Actiones, opera. *Azzioni, opere.* ¶ افعال الشك و اليقين *ef-ālüś-śek, wel-jakyn.* Verba dubii, & certitudinis. *Vocantur etiam* افعال القلوب *ef-ālül-kulūb.* Verba cordium, *ſeu quæ actus interioris cognitionis exprimunt; reguntque accuſativum tam rei quam perſonæ v. g.* حسبت زيداً عالماً *hæſebtu zejdan āliman.* Cenſui zejdum doctum. افعال المدح و الذم *ef-ālül-medh wez-zemm.* Verba laudis, & vituperii: *quæ petunt duos nominativos poſt ſe, nimirum & nominis generici per articulum determinati, & nom. proprii, cui laus aut vituperium attribuitur v. g.* نعم الرجل زيد *næʾmer-regūlu zejdun.* Præclarus vir fuit zejdus. افعال المقاربة *ef-ālül mukāribet.* Verba propinquitatis: *quæ regunt nom. perſ. & acc. rei. v. g.* قرب زيد الخروج *kæribe zejdül-churūge.* Prope fuit zeidus exitui, parum abfuit, quin zeidus exiret. اخلاق و افعال *æchlāku ef-āl.* Mores, & opera. *Li coſtumi, ed azzioni. Ik.* افعال عقلية *ef-ālī æklīje.* Opera ingenioſa. *Bob.* اول ديارده اظهار اتدكي افعالي *ol dijārde yzhār ittügi ef-ālī.* Opera, quæ præſtiterat in illis partibus. *Le coſe, che aveva operato in quelle parti. Sæ.*

افعام *if-ām.* a. *V.* [4. *a* فعم] 1) Implere *vas, domum odoribus.* 2) Implere *ſeu* accendere *ira. Wan.* 3) *Ipſa aromata* odore *domum* implere. *Gol.*

افعو *ef-æw.* a. *n. ſ.* Vipera, *pro* افعي *ef-ā. Gol.*

افعوان *ufu-ūn.* a. *n. ſ. pl. præc.* Serpentes *mares. Wan.*

افعي

افعى *ef-ā.* a. *n. ſ. pl.* افاعي *ef-āȳ.* بيوك يلان *büjük jilān.* t. Serpens magnus, & malignus, vipera, aſpis. *Serpente, vipera.* ¶ زباني افعي كبي سرتيز *zübānī ef-ā gibi ſertȳz.* Acutus, ſicut lingua viperæ. *Acuto, come la lingua della vipera. Ah.*

افعي قربان *ef-æi kyrbān.* p. *n. ſ. comp. i. q.* كمان *kemān.* p. Arcus, ſignum zodiaci. *Ferh.*

افغا *ifghā.* a. *V.* [4. *a* فغو] 1) Muſcoſos flores proferre *plantam, pec. cyprum. Wan.* 2) Corrumpi *palmam.* 3) Comedere dactylos فغا *fæghā,* dictos. 4) Pauperem evadere *e divite,* inobſequentem *e morigero.* 5) Ira accendere. *Wan.*

افغار *ifghār.* a. *V.* [4. *a* فغر] 1) Aperire *os ſuum.* 2) Oriri, *ſeu* culminare pleiades. *Gol.*

افغان *efghān,* & اوغان *ewghān.* p. *n. ſ. i. q.* فغان *fighān* p. Lamentatio, gemitus. *Gemito, lamentazione.* ¶ افغان ا *efghān* e. Ingemiſcere, lamentari. *Gemere, gridar con pianto, lamentare.*

افف *efef.* a. *n. ſ.* Res pauca, paucum, parum. *Gol.*

افق *ufk.* a. *n. ſ.* 1) Tractus terræ, plaga mundi. 2) Velociter incedens & celeri curſu pollens *equus. Gol.*

آفق *āfyk.* a. *comp.* 1) Valde præſtans, & perquam liberalis *vir.* 2) Velox, curſu excellens *equus. Gol.*

افق *efæk.* a. *V. act.* 1) Excellere, præſtare *pec.* liberalitate *virum.* 2) Abire ac proficiſci per orbem. *Gol.*

افق *efek.* a. *V. act.* [F. 2.] 1) Concinnare inſpiſſando *corium.* 2) Donando ſuperare *alios. Gol.*

افق *ufuk.* a. *n. ſ. pl.* آفاق *āfāk.* كوك كناري *gök kenārī* t. Horizon. *Orizonte. Gol.* ¶ اول ولايتك افقندن طالع اولوب *ol wilājetün-ufukynden tālyʾ olup.* Oriendo ex horizonte illius regionis. *Spuntando sù l' orizonte di quel paeſe. Sæ.*

افقاد *ifkād.* a. *V.* [4. *a* فقد] 1) Deſtruere. 2) Facere, ut fruſtra quærat, deſideretque. *Gol.*

افقار *ifkār.* a. *V.* [4. *a* فقر] 1) Pauperem facere. 2) Latus *ſeu* dorſum obvertere *alicui prædam,* petendi ſe copia facta. 3) Commodare *inequitandi gratia, camelum. Wan.*

افقاه *ifkāh.* a. *V.* [4. *a* فقه] Intelligendum dare, facere ut intelligat. *Gol.*

آفقة *āfækyt.* a. *n. ſ. pl. ab* افيق *efȳk.* Coria non prorſus parata. *Gol.*

افقر *efkær.* a. *comp.* Pauperior. *Più povero.*

افقم *efkæm.* a. *part. fœm.* فقما *fækmā.* 1) Inciſorum dentium inferiores protenſos ha-

bens ultra ſuperiores mento. 2) Curvum diſtortumque *negotium. Wan.*

افقي *ufukȳ,* & *efækȳ.* a. *poſſeſſ. ab* افق *ufk.* Qui varias luſtravit oras. *Gol.*

افك *efk.* a. *V. act.* [F. 3] 1) Invertere. 2) Dimovere *a conſilio aut propoſito.* 3) Mentis conſiliique inopem reddere. *Gol.*

افك *ifk.* a. *n. ſ.* Mendacium. *Menzogna.* ¶ افكله *ifkile.* Cum mendacio. *Con falſità, e bugia. Tef.* افك عميم و بهتان عظيم ايلدى *ifki æmīm we bühtānī æzȳm eiledi.* Solenne mendacium, & inſignem calumniam protulit. *Diſſe una ſolenniſſima bugia, e grandiſſima calunnia. Eb.*

افكّ *efekk.* a. *part.* Qui divaricatam luxatamve *ſcapulam* habet, *ſcil.* præ laxitate, & imbecillitate. *Gol.*

افكار *efkār.* a. *n. ſ. pl. a* فكر *fikr.* Cogitationes, conſilia, curæ. *Penſieri, opinioni, cure.* ¶ افكار اصابت مدار *efkāri ysābet medār.* Recta conſilia. *Prudenti, retti conſigli.*

افگار *efgār.* p. 1) *n. ſ.* Vulnus *in genere.* 2) Vulnus, quod contrahit jumentum ex gravitate oneris. 3) *adj.* Membris captus, paralyticus. *Ferh.* 4) Pruneolum ſylveſtre. *Caſt.* ¶ افگار شدن *efgār śüden.* Defetiſci. *Eſſer fatigato.* افگار مي *efgārī mei.* Oppletio vino, ebrius. *Stordito, carico di vino. Ik.* تعبير روياسي افكاريله افكار اولوب *tæʾbīrī rūjāſi efgārīile efgār olup.* Confuſus, & fatigatus cogitationibus circa explicationem ſomnii ſui. *Sæ. Fù da penſieri ingombrato, conſiderando il ſignificato di quella viſione, di quel ſogno. Br.* دل افگار پر افكار *dilī efgārī pür efkār.* Cor feſſum, & confuſum, cogitationibus plenum. *Sæ.*

افكار *ifkār.* a. *V.* [4. *a* فكر] Cogitare. *Wan.*

افكاك *efkāk.* a. *n. ſ. pl. a* فكّ *fekk.* Mandibulæ. *Gol.*

افكانه *efkāne.* p. *n. ſ.* Abortus, *pec. neo-formati embryones. Ferh.*

افكانيدن *efkānīden.* p. *V. tranſit. ab* افكندن *efkenden.* Projicere.

افكاه *ifkāh.* a. *V.* [4. *a* فكه] Multum lactis habere *camelitem* ex recentium herbarum paſtu. *Wan.*

افكل *efkel.* a. *n. ſ.* 1) Tremor. *Wan.* 2) Picus viridis. *Gol.*

افكن *efken.* p. *part. comp.* اتيجي *atigi,* & براغيجي *brāghygi.* t. Jaciens, abjiciens. ¶ كوه افكن *köh efken.* Montes disjiciens. *Che dirocca li monti.* تاب افكن *tāb efken.* Flammas jaciens, flammivomus. *Che butta fiamme. Ik.* سنك افكن *ſenk efken.* Lapides vibrans. *Che gettu, lancia pietre. Ah.* قند

باد

تند باد بيخ افكن *tünd bādī bīch efken.* Ventus vehemens, radicum evulſor. *Vento impetuoſo, chè ſradica gli alberi. Ik.* اول شير مرد افكن *ol śīrī merd efken.* Ille leo hominum victor. *Quel leone, che oprime gli uomini.*

افكندكي *efkendegī.* p. n. ſ. بسراغلمشلق *braghylmiślyk.* t. 1) Abjectio. 2) Lapſus. 3) Servitus. *Abandonamento, caduta, & ſervitù.*

افكندن *efkenden.* p. *V.* 1) Projicere. 2) Vibrare. 3) Delere.

افكنده *efkende.* p. 1) *part. paſ.* براغلمش *braghylmiś* آتلمش *atylmiś.* t. Proiectus, abiectus. 2) *n.ſ.* Servus. *Buttato, abbandonato, gettato, & vile, ſervo V.* حلقه ¶ افكندۀ تراب *efkendeï türāb.* Humi proſtratus. *Buttato per terra. Sæ.* بندۀ افكندهسي *bendeï efkendeſi.* Servus infimus ejus. *Suo vil ſervitore. Eb.*

افل *efell.* a. *part.* Per crenas *vel* rimas acie fractus *enſis. Gol.*

افلا *eflā.* a. n. ſ. *pl. a* فلو *feluww.* Pulli equini. *Wan.*

افلا *iflā.* a. *V.* [4. *a* فلو] 1) Ablactare. *Wan.* 2) In deſertum contendere *vel* ingredi. 3) Pullum habere a lacte depulſum. *Gol.*

افلات *iflat.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* فلت] 1) Effugere, evadere. *Gol.* 2) Facere ut evadat. 3) Liberari. *Wan.*

افلاج *eflāğ.* a. n. ſ. *pl. a* فلج *feleğ.* Aquæ fluentes ex oculis. *Gol.*

افلاج *iflāğ.* a. *V.* [4. *a* فلج] 1) Liberare. *Gol.* 2) Superiorem reddere. *Wan.* 3) juſtificare *cauſam ejus Deum. Gol.*

افلاح *iflāh.* a. *V.* [4. *a* فلح] 1) Succeſſu felicem eſſe. 2) Bene, proſpereque vivere. *Gol.*

افلاذ *eflāz.* a. n. ſ. *pl. a* فلذ *filz.* Jecora. *Wan.*

افلاس *iflās.* a. *V.* [4. *a* فلس] Inopem fieri. *Eſſer fallito. Wan.*

افلاس *iflās.* a. n. ſ. Verſura, penuria. *Fallimento.* ¶ افلاس *iflās* e. Inopem eſſe, foro cedere. *Eſſer povero, e fallito.*

افلاط *iflāt.* a. *V.* [4. *a* فلط] 1) Liberare. *Wan.* 2) Inopinanti ſupervenire. *Gol.*

افلاطون *eflātūn.* a. *nom. prop.* t. Plato *vir etiam apud Orientales in ſumma æſtimatione. Platone. Wan.* ¶ افلاطون الهي *eflātūnī ilāhī.* Divinus Plato. *Eb.* افلاطون وقت اولدي *eflātūnī wækt oldy.* Factus eſt Plato ſui ſeculi. *Fù ſtimato il Platone del ſecolo. Eb.* افلاطون حكمت اسكندر سطوت *eflātūn hykmet iskender ſætwet.* Sapiens ut Plato, formidabilis ut Alexander. *Ah.*

افلاق *eflāk.* a. n. ſ. *pl. a* فلق *felæk.* Fiſſuræ. *Gol.*

افلاق *iflāk.* a. 1) *nom. prop.* Valachia. 2) *n. ſ. gentile.* Valachus, & qui in his confiniis loquuntur ſclavonice, *aut* ritus græci ſunt ruſtici, *vocantur etiam* افلاق *iflāk*, & *in pl.* افلاقون *iflākūn. Ll.* ¶ افلاق ولايتي *iflāk wilājeti.* Valachia. *Il paeſe di Valachia.* قره افلاق *kara iflak pro* بغدان ولايتي *boghdan wilājeti.* Moldavia.

افلاق *iflak.* a. *V.* [4. *a* فلق] 1) Mirum quid facere. 2) Adducere malum. *Wan.*

افلاق شناسان *eflāk śināsān.* p. n. ſ. *comp.* Aſtronomi.

افلاك *eflāk.* a. n. ſ. *pl. a* فلك *felek.* Cœli, orbes cœleſtes. *Li cieli. Wan.* ¶ خاكدن افلاكه رفع *chākten eflāke ref* e. Erigere a terra ad cœlos. *Sollevare.*

افلاكيان *eflāgjān.* p. n. ſ. Aſtrorum adoratores. *Ferh.*

افلال *iflāl.* a. *V.* [4. *a* فلّ] 1) Pervenire in terram *pluvia* deſtitutam. 2) Exutum eſſe opibus. *Wan.*

افلج *efleğ.* a. *part. fœm.* فلجاء *felgiāe.* 1) Diſſitis inter ſe dentibus præditus. 2) Papillas in pectore diſtantiores habens. *Wan.*

افلح *eflæh.* a. *part. fœm.* فلحا *felhā.* Inferioris labii fiſſura præditus, *aut* notatus. *Wan.*

افلس *efles.* a. *part.* 1) Adſummam inopiam redactus. *Fallito, totalmente impoverito.* 2) بي مروت *bī mürüwwet.* a. Incivilis, inurbanus. *Malcreato, groſſolano.*

افلس *eflüs.* a. n. ſ. *pl. pauc. a* فلس *fels.* Oboli, ſquamæ piſcium. *Gol.*

افن *efn.* a. *V. act.* [F. 1.] 1) Diminuere *aut* deſtituere, inſipientem & improvidum reddere, *uti DEUS aliquem.* 2) Diminuendo totum exhaurire quicquid ubere *camelitis* continetur, *ſive* mulgendo *mulctorem*, *ſive* lactando *pullum.* 3) Mulgere *camelitim* extra idoneum tempus *ſeu* conſuetam horam, *quod detrimentum afferre ſolet. Gol.*

افنا *efnā.* a. *part.* Ignotus, contemtus. ¶ افناء النّاس *efnāün-nās.* Ignoti homines. *Gol.*

افنا *ifnā.* a. *V.* [4. *a* فني] Conſumere, corrumpere, deſtruere. *Guaſtare, corrompere, diſtruggere. Gol.* ¶ افناي كفّار *ifnāī küffār* e. Perdere infideles. *Diſtruggere gl' infedeli. Sa.* شمس طوماني و آتش اوطوني افنا ايدر *śems tumāni, we ātes oduni ifnā ider.* Sol nebulam, ignis ligna conſumit. *Il ſole sgombra, conſuma la nebbia, & il fuoco le legne.*

افناد *efnād.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* فند] 1) Laborare imbecillitate mentis. 2) Ob ſenectutem mentiri. *Wan.*

افناق *efnāk.* a. n. ſ. *pl. a* فنيق *fenȳk.* Admiſſarii. *Wan.*

افناق *ifnāk.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* فنق] Commodius vivere poſt duriorem fortunam. *Gol.*

افناك *efnāk.* a. n. ſ. *pl. a* فنك *fünk.* Muſtelæ fœnariæ *vulg.* fovinæ. *Gol.*

افناك *ifnāk.* a. *V.* [4. *a* فنك] Continuo inſtare *ſeu* inſiſtere. *Gol.*

افنان *efnān.* a. n. ſ. *pl. a* فنّ *fenn.* Species rerum.

افنان *efnān.* a. n. ſ. *pl. a* فنن *fenen.* Rami. *Rami Ik.* II. اغصان *æghsān.*

افنة *efinet.* a. *part.* Parum lactis habens, lacte diminuta & exhauſta *camelitis. Gol.*

افندي *efendī ex Græco*, t. n. ſ. *vul. afendi.* Dominus, magiſter, herus. *Signore, padrone, & monſignore.* ¶ اسمعيل افندي *ismāil efendi.* Dominus Ismael. *Il Signor, ò Monſignor Ismaele. De Doctoribus, Eccleſiaſticis, Prælatis, & aliis viris doctis. V.* اغا افنديمز *efendimüz.* Dominus noſter clementiſſimus. *Noſtro Signore clementiſſimo. Ll. Hinc dimin.* بنم افنديجكم *benüm efendīgigüm.* Mi dominule *blandiendo. Mio ſignorino. Del.*

افنديدن *āfendīden*, & *efendīden.* p. *V.* Litigare, jurgia habere. *Ferh.*

افنون *üfnūn.* a. n. ſ. *pl.* افانين *efānīn*, *i. q.* فنّ *fenn*, & اسلوب *üslūb.* 1) Species rei, *pec.* doctrinæ. 2) Varia ratio *orationis.* 3) Serpens. 4) Anus languida ac annoſa. 5) Ramus perplexus luxurianſve. 6) Curſus mixtus *equi aut camelitis.* 7) Principium juventutis. *Gol.*

افنية *efnjet.* a. n. ſ. *pl. a* فنا *finā.* Atria domuum. *Wan.*

افوات *efwāt.* a. n. ſ. *pl. a* فوت *fewt.* Interſtitia inter duos digitos. *Wan.*

افواج *efwāğ.* a. 1) *n. ſ. pl. a* فوج *fewğ.* بولكلر *bölükler*, & بولك بولك *bölük bölük.* t. Turmæ, catervæ. 2) *adv.* Turmatim, catervatim. *Wan.* II. امواج *emwāğ* ¶ افواج متفرّقۀ عسكرني جمعه مشغول اولدي *efwāğī muteferrykæi æskerinī ğem.æ meśghul oldy.* Diſperſas exercitus ſui turmas congregari curavit. *Atteſe à far radunar inſieme le truppe del ſuo eſſercito, ch' erano diſperſe. Sæ.*

افواف *efwāf.* a. n. *pl. a* فوف *fūf.* Grana albicantia in interiore parte oſſis dactyli.

افواق *efwāk.* a. n. ſ. *pl. a* فيقة *fȳkæt.* Lac quod in uberibus colligitur, inter binas mulctras. *Wan.*

افواق *efwāk.* a. n. ſ. *pl. a* فوق *fūk.* Crenæ ſagittarum. *Wan.*

افواه *efwāh.* a. n. ſ. *pl. a* فوه *fūh.* Ora. *Bocche.* ¶ بو خبر پر هراس كريبان افواه ناسدن اخراج راس اتدكده *bu chæberī pür hyrās girībānī efwāhī nāſten ychrāğrees ittükte.* Poſtquam hic nuntius terribilis ex ſinu orum hominum caput extulit, *h. e.* poſtquam ſparſum eſt hoc terrible nuntium. *Quando ſi ſparſe dalla bocca del popolo queſta cattiva nuova. Sæ.* افواه ناسده امانتله مذكور و ديانتله مشهور اولور *efwāhī nāſte emānet ile mezkūr we dijānetile meśhūr olur.* In ore hominum de integritate, ac rectitudine laudabitur, ac de obſervantia religionis celebrabitur. *Sarà lodato da tutti di rettitudine, probità, e di eſſatta oſſervanza della legge.*

افواه *efwāh.* a. n. ſ. *pl. a* فوه *fūh.* Res aromaticæ, *quæ immiſcentur medicamentis ad procurandum illis meliorem odorem. Wan.*

افور *üfūr.* a. *V. act.* [F. 4.] 1) Tranſilire. 2) Incitatius currere. 3) Promptum ac alacrem eſſe in ſerviendo. *Gol.*

افور *üfūr.* p. n. ſ. 1) Bubo. 2) *pro* اروغ *arūgh.* Pandiculatio, ructus. *Ferh.*

افور *üfūr.* t. *partic.* Vehementer. *Gagliardamente.* ¶ افور افور اسر *üfūr üfūr eſer.* Flat vehementer *ventus. Soffia gagliardamente il vento. Eb.*

افوغ *efwægh.* a. *part.* Craſſo naſo præditus. *Gol.*

افوف *efuf.* a. *part. i. q.* يافوف *jeefūf.* 1) Puſillanimis, ignavus. 2) Fucus. 3) Celer, properans. 4) Incitati acriſque animi *vir.* 5) *n. ſ.* Pullus *attagenis. Gol.*

افوفة *üfūfet.* a. n. ſ. Actio, qua quis frequenter dicit repetitque, *uf*, *ſeu* phy. *Gol.*

افوق *efwæk.* a. n. ſ. Ruptæ crenæ ſagitta. *Wan.* ¶ افوق ناصل *efwæku nāſyl.* 1) Fracta ſagitta ſine cuſpide. 2) *per adagium*, Sors haud integra, nec plenæ felicitatis. *Gol.*

افول *üfūl.* a. *V. Act.* [F. 1. & 2.] Occidere, ad occaſum vergere *ſolem. Tramontare.* ¶ كوكب اقبالم مغرب عدمده افول ايدرسه *kewkebī ykbālüm mæghrybī ædeme üfūl iderſe.* Si aſtrum meæ proſperitatis in occidente nullitatis occidat, *h. e.* Si regno, vitaque privabor. *Se la ſtella della mia felicità tramontaſſe all' occaſo del niente. Sæ.*

افوودة *efüūdet.* a. n. ſ. Locus *ad pinſendum panem* paratus. *Wan.*

افوه *efweh.* a. *part.* Qui magnò eſt ore.

افوه *efweh.* a. *n. prop.* Nomen celebris poetæ. *Wan.*

افهار *efhār.* a. n. ſ. *pl. a* فهر *fihr.* Lapides, *quibus medicamenta teruntur. Gol.*

افهار *ifhar.* a. *V.* [4. *a* فهر] 1) Festum Judæorum celebrare, *Purim* dictum. 2) Collecta, & conglomerata esse *carne.* 3) Concumbere cum puella *ita, ut altera strepitum audiat, quod Sunna vetat. Gol.*

افهاق *ifhāk.* a. *V.* [4. *a* فهق] Implere *utrem. Wan.*

افهام *efhām.* a. *n. f. pl. a* فهم *fehm.* Intellectus, intelligentiæ. *Intelleti, intendimenti.*

افهام *ifhām.* a. *V.* [4. *a* فهم] Edocere, intelligendum dare. *Far capire, intendere. Wan.* II. ¶ مقدّم اعلام و صراحةً افهام ايدر *mukæddem y*lām we syrāhæten ifhām ider.* Prius publice intimabit *bellum. Gli dichiarerà prima la guerra. Ll.*

افهاه *ifhāh.* a. *V.* [4. *a* فهّ] 1) Oblivisci facere. *Wan.* 2) Lingua impeditum reddere, *ut DEUS aliquem. Gol.*

افي *efā, efen.* a. *n. f.* 1) Grex pecorum. 2) Pars. 3) Nubes, *quæ effusa aqua dissipatur. Gol,*

افي *ũfi.* a. *n. prop.* Nomen loci. *Gol.*

افيا *efjā.* a. *n. f. pl. a* فيء *fej'.* Umbræ postmeridianæ, tributa, prædæ. *Wan.*

افياف *efjāf.* a. *n. f. pl. a* فيف *fif.* Loca plana. *Wan.*

افيال *efjāl.* a. *part. pl. a* فال *fāl.* Imbeciles mente, *seu* consilio. *Gol.*

افيال *efjāl.* a. *n. f. pl. a* فيل *fil.* Elephantes. *Wan.*

افيح *efjæh.* a. *part. fœm.* فيحاء *fejhāe.* Amplum, & late patens *mare, domus. Wan.*

افيده *efīde.* a. *n. f. pl. a* فــواد *fewad.* Corda. *Wan.*

افيق *efȳk.* a. *n. f.* 1) Corium non prorsus a coriario paratum. 2) *aliis* Concinnatum. 3) Consui idoneum sed nondum consutum corium. *Gol.*

افيكة *efiket.* a. *n. f. i. q.* افك *ifk.* Mendacium. *Gol.*

افيل *efīl.* a. *n. f.* Parvus, anniculus *camelus,* parva *ovis. Gol.*

آفيلن *āfilen,* & آفيلون *āfilūn.* p. *n. f.* Herbæ *seu* oleris species, *f. lapathum. Ferh.*

افين *efīn.* a. *part.* 1) Ingenii, & consilii expers. 2) *i. q.* فاسد *fāsid,* Corruptus. *Gol.*

افيوس *efijūs.* a. *n. f. i. q.* فجل بري *fegli berrī.* a. Raphanus silvester. *Gol.*

افيون *afijūn.* a. p. t. *n. f.* 1) Opium. 2) لبن الخشخاش *lebenül chæschās.* Lac, *seu* succus papaveris. 3) *vul.* Mænomenon ex hoc compositum ebrietatem, & subinde torporem inducens *vul.* Maslocum. *Oppio, maslocco. Ferh.* * *Expres. poet.* افيون در شراب انداختم *efjun der śerāb endāchtem, i. e.* كشف رازايلدك *keśfi rāzejledük.* Arcanum revelavimus.

اق

آق *āk.* p. *n. f.* Herus, dominus. *Cast. f. pro* اغا *agha.*

اق *ak.* t. *adj.* بياض *bejāz.* a. سپيد *sipīd vel* سفيد *sifīd.* p. 1) *adj.* Albus, candidus, canus. *Bianco, candido, canuto.* 2) *n. f.* Albumen. ¶ يومرطه اغي *iümurta aghy.* Albumen ovi. *Il bianco dell' ovo.* كوز اغي *göz aghy.* Albugo, album, albumen oculi. *Il bianco dell' occhio.* اق پاك *ak pāk.* Candidus. *Tutto bianco, candido.* اق اغاج *ak aghać.* Carpinus, ornus. *Orno. quod* & اقجه اغاج *akćæ aghağ.* اق بابا *ak bābā.* Vultur rapax morticinæ amans. *Voltore, avoltoio, vul. pavone di Faraone.* اق جكر *ak ğiger.* Pulmo. *Polmone.* اق دكز *ak den-yz.* Mare album *h. e.* Aegæum, & mediterraneum. *Arcipelago, mar Egeo, mediterraneo.* اق صاچ *ak sāć.* Cani. *Capelli bianchi.* اق صقللو *ak sakallü.* Barba canus. *Chi hà la barba bianca. Eb.* اق طونلو *ak donlü.* Alba veste indutus. *Vestito di bianco. Kyr.* اق كرمان *ak kirmān.* Album castrum, Nesteralba, *urbs Tartarorum ad fines Moldaviæ.* اق كفال *ak kefāl.* Alburnus. *Alburno.* يوزي اق *iüzi ak.* Purus, & victoriosus, gloriosus. *Netto, puro d' ogni macchia di vergogna, & vittorioso.* يوزمزي اق ايدوب بزي اوتندرميەسز *iüzümüzi ak idüp bizi utandürmaiasyz.* Nos honoratos pudore non afficiatis. *Fateci onore, e non vergogna.*

آقا *ākā.* p. *n. f. pro* اغا Herus. *Cast.*

اقاءة *ykāet.* a. *V.* [4. *a* قيا] Facere, ut vomeret. *Wan.*

اقاحي *ækāhȳ.* a. *n. f. pl. a* قحوان *kuhwān.* Chamæmela, anthemis.

اقادة *ykādet.* a. *V.* [4. *a* قود] 1) Duci curare, *seu* ducendum dare *alicui equum. Gol.* 2) Dare illi equos *seu* equorum agmen. 3) Talione punire, occidere *homicidam pro cæso. Wan.*

اقادح *ækædyh.* a. *n. f. pl. a* قدح *kædæh.* Cythi. *Gol.*

اقاديح *ækædȳh.* a. *n. f. pl. a* قدح *kædæh. i. q. præc.*

اقارب *ækārib.* a. *n. f. pl. a* قــريب *kærīb.* Propinqui, affines, consanguinei. *Parenti.* ¶ اقارب و خــويشان *ækārībü chȳśān.* Propinqui, proximi cognatione, affinitate. *Parenti, prossimi. Ik.*

اقارع *ækārī*.* a. *part. pl. i. q.* شداد *śidād.* Duri. *Wan.*

اقاريب *ækārīb.* a. *n. f. pl. a* قريب *kærīb.* Propinqui. *Gol.*

اقازل *ækāzīl.* a. *n. f. pl. a* اقزل *ækzel.* Lupi. *Gol.*

اقاسيم *ækāsīm.* a. *n. f. pl. a* قسم *kysm.* Portiones, sectiones. *Gol.*

اقاصر *ækæsyr.* a. *part. pl. ab* اقصر *æksær.* Valde breves *res. Gol.*

اقاصي *ækāsȳ* a. *n. f. pl. ab* اقصي *æksā.* نــهايتلر *nihāietler* t. Extremitates, longius & longissime dissidentes, *aut* dissidentia. *Estremità, parti le più remote, ò lontane.*

اقاصيص *ækāsȳs.* a. *n. f. pl. a* قصّة *kyssæ.* Narrationes, historiæ. *Racconti, istorie.*

اقاطع *ækāty*.* a. *part. pl. a* قطيع *kætȳ*.* Acuti *enses. Gol.*

اقاطيع *ækāty*.* a. *n. f. pl. irreg. à* قــطيع *kætȳ*.* Armenta, greges. *Greggi. Wan.* ¶ اقاطيع بقر *ækātȳy bækær.* Armenta boum. *Mandre, ò greggi di bovi.*

اقاقيا *ækākyjā.* a. *n. f.* 1) *i. q.* عصارة القرظ *æsāretül kæræz.* Succus expressus e siliquis spinæ Aegyptiæ, *seu* acaciæ. 2) Omnis succus ex rebus valde stipticis expressus & inspissatus. *Gol.*

اقالة *ykālet.* a. *V.* [4. *a* قول] Imputare alicui, dicere eum dixisse. *Gol.*

اقالة *ykālet.* a. *V.* [4. *a* قيل] 1) Remittere *alteri* initum cum eo *mercatum. Romper il contratto, ò mercato fatto.* ¶ ادلّهء معقوله و وجوه مقبوله ايله قلوب امرايي سلطان دريا نواله اماله ايله عقد بيعتلرني اقاله اتدردي *edillei mæ*kūle we wüğiühi mækbūle ile kuūbi ümerāi sultāni derjā newāle imāle le ækti bejætlerini ykāle ittürdy.* Argumentis rationibusve probabilibus, ac modis placidis gratisque corda procerum ad amorem principis gratiosissimi pertrahens, contractum inter eos conspirationis mercatum, nexumve abrumpi ac dissolvi curavit. *Sæ. Con piacevoli discorsi, e ragionamenti dissuase quei signori dal loro pristino proponimento. Br.*

اقاليم *ækālīm.* a. *n. f. pl. ab* اقليم *yklīm.* Climata. *Climi.* ¶ اقاليم سبعه *ækālīmi sebæ-æ.* Septem climata. *Li sette climi. Sæ.*

اقامت *ykāmet.* a. *V.* [4. *a* قوم] 1) Consistere, subsistere. *Wan.* 2) Divertere aliquo. 3) Perseverare. 4) Intentum esse *rei.* 5) *Vulneratum* supervivere. 6) Stabilire. 7) Ordinare *familiam.* 8) Erigere, suscitare. 9) Instare *precationi.* 10) Perennare. *Stare, soggiornare, perseverare, continuare, disporre, ordinare, stabilire. Wan. Gol.* II. ادامت *idāmet, quod V.* ¶ شــرعني اقامت ايچون *śer-ȳni ykāmet ićiün.* Ad stabiliendam legem suam. *Per stabilire la legge sua. Sæ.* اقامت خيام ا *ykāmeti chyiam* e. Erigere, figere tentoria. *Alzare li padiglioni Sæ.* اقامت حدود ا *ykāmeti hudūd.* e. Exequi pœnas lege præscriptas. *Punire secondo le leggi. Iki* اقامت كار اهمّ *ykāmeti kāri ehemm.* Intentum esse rebus suis necessariis. *Accudire alli suoi affari più importanti. Ik.* منزللرنده اقامت ايدەلر *menzillerinde ykāmet ideler.* Remaneant in suis habitationibus. *Restino nelle case, & abitazioni loro. Sæ.* بيّنه اقامت ا *bejjine ykāmet* e. Probare testibus. *Provare, dimostrare.* اقامت شهود ا *ykāmeti śühūd* e. Producere adducere testes. *Produrre testimonii.* سنّهء سنيّهء اقامت امنيتي اولمغين *sünneï senījeï ykamet ümniietī olmaghyn.* Siquidem intentum ejus erat, ut observetur, & executioni mandetur lex sancta, *aut* ejus præcepta. *Sæ.* شرايط عروس و جمعيّتي اقامت ايدەلم *śeraitȳ ærūsü ğem-ȳjeti ykāmet idelüm.* Adimplebimus legem, & consuetudinis jura assistendo nuptiis & consessui. *Assisteremo alle nozze, e radunanza. Sæ.* مقام طاعتده اقامت و اتمام شرايط عبوديّتده استقامت كوستردیلر *mekāmi tāætte ykāmet, we itmāmi śerāitȳ übüdījette istykāmet gösterdiler.* Præstandæ debitæ obedientiæ, obsequioque intentos se ostenderunt. *Sæ. Gli resero ubbidienza, fedeltà, ed ossequio. Br.* فــلان ايله اتّفاق و اقامت طريق شقاقــده عهد و ميثاق اتديلر *fülān ile ittifāk, we ykāmeti tærȳkȳ śikākte æhdü mīsāk ittiler.* Pacto fœdere cum N. in via belli se permansuros sibi invicem promiserunt. *Sæ. Collegatisi con N. fecero frà di loro patti, giuramenti, e promesse di dover assistere, & aiutar l'un l'altro. Br.* مقام خدمت و اطاعتده اقامت كوسترەلر *mekāmi chydmetü ytāætte ykāmet göstereler.* Promptos se ostendant ad præstanda obsequia. *Sæ. S'affatichino a tutto potere di prestar buoni, e fedeli servizj. Br.* اقامت مراسم عــدل و رأفت و ادامت لوازم حفظ رعيّت و احياي دين و ملّت و اعلاي معالم سنّت اتدي *ykāmeti merāsimi ædlü reefet, we idāmeti lewāzimi hyfzȳ ræ-ȳjet we yhjāi dīnü millet we y*lāi mæ-ālimi sünnet itti.* Aequitatis, & clementiæ præscripta observavit, protegendorum subditorum debitam curam habuit, ac in propaganda fide, ac religione, & in extollendis sanctæ legis propheticæ vexillis constanter allaboravit. *Sæ. S' impiegò circa l'amministrazione della giustizia, protezion de' sudditi, e promozion della santa fede. Br.*

اقامت *ykāmet*. a. *n. ſ.* 1) Conſiſtentia. 2) Aſſiduitas in oratione. *Fermezza, aſſiduità nel orare. Gol.* 3) Admonitio *ad cœtum in templo congregatum, ut ſurgat, & ſe ad preces peragendas accingat. Reland.* ¶ نمازده اقامت *nemāzde ykāmet* e. Stare in oratione, & inſiſtere illi. *Star nell' preghiere.* محلّ اقامتلري اولان *mæhælli ykāmetleri olan.* Locus reſidentiæ. *Reſidenza, luogo del ſuo ſoggiorno. Sæ.*

اقانيم *ækānīm.* a. *n. ſ. pl. ab* اقنوم *uknūm.* Cauſſæ, radices. *Wan.*

اقاوم *ækāwim*, & اقاويم *ækāwīm.* a. *n. ſ. pl. a* قوم *kæwm.* Populi. *Gol.*

اقاويل *ækāwil.* a. *n. ſ. pl. pl. a* قول *kæwl.* Verba. *Gol.*

اقايد *ekājed.* a. *part.* Alto dorſo præditus *equus. Wan.*

اقبّ *ækæbb.* a. *part.* Gracilis *homo, animal. Wan.*

اقباح *ykbāh.* a. *V.* [4. *a* قبح] Rem turpem agere. *Wan.*

اقبار *ykbār.* a. *V.* [4. *a* قبر] 1) Humandum jubere, curare. 2) Sepulchrum facere. *Wan.*

اقباس *ykbās.* a. *V.* [4. *a* قبس] 1) Concedere, ut de ſuo igne accendatur. 2) Petere ignem. *Gol.*

اقباض *ykbāz.* a. *V.* [4. *a* قبض] Manubrio inſtruere *enſem, cultrum. Wan.*

اقبال *ykbāl.* a. *V.* [4. *a* قبل] 1) Corrigia inſtruere *ſoleam*, eave conſtringere. 2) Inflectere, & diſtorquere *oculos.* 3) Convertere ſe *in aliquem locum.* 4) Ob oculos alicujus ſiſtere *aliquid.* 5) Ab initio incipere *aliquid. Wan.* 6) Accedere, advenire. 7) Antrorſum, & recte dirigere *haſtam.* 8) Obvertere *alicui* faciem. *Gol.*

اقبال *ykbāl.* a. *n. ſ.*)(ادبار *idbār*) 1) Converſio faciei. 2) *i. q.* دولت *dewlet.* Bona ſors, ſecunda fortuna, felicitas. *Buona fortuna, proſperità, felicità. Ik. V.* دستور & دولت ¶ اقبال *ykbāl* e. Obviam ire. *Tef.* & obvertere alicui faciem. *Andar incontro, voltarſi.* آوان شتا اقبال اتدكده *āwānĭ śitā ykbāl ittukte.* Adventante hyeme. *Avvicinandoſi la ſtaggione dell inverno Sæ.* دولت عثمانيّه‌نك شمس اقبال بـــي زوالي عون الهي برله افق شاهي و مطلع دين پناهيدن استيلا و استعلا بوللدن برو *dewletĭ üſmānijenün-śemsĭ ykbālĭ bī zewālĭ æwnȳ ilāhī birile üfukȳ śāhī we mætlæ-ȳ dīn-penāhīden iſtīlā wü iſtyʿlā bulaldan berü.* Ex quo nunquam occidens ſol imperii Othomanici ope divina ex horizonte regiæ dignitatis in altum prorupit, ac ad culmen pervenit. *Sæ.* اقبال ايله *ykbāl ile* & اقبالاً *ykbālen.* Proſpere. *Con proſperità, felicità.*

اقبح *ækbæh.* a. *comp.* Turpior. *Più brutto. Tef.*

اقبية *ækbijet.* a. *n. ſ. pl. a* قبا *kæbā.* Tunicæ. *Gol.*

اقبينان *ykbīnān.* a. *V.* [11. *a* قبن] Colligi in unum. *Wan.*

اقت *ækt.* a. *n. ſ. pro* وقت *wækt.* Tempus definitum. *Gol.*

اقتاب *æktāb.* a. *n. ſ. pl. a* قتب *kætb.* Sellæ camelinæ minores. *Wan.*

اقتاب *yktāb.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* قتب] Sella, ſeu clitellis inſtruere *camelum. Gol.*

اقتاد *æktād.* a. *n. ſ. pl. a* قتد *kæted.* Ligna ſellarum camelinarum. *Wan.*

اقتار *æktār.* a. *n. ſ. pl. a* قتر *kutr.* Tractus, plagæ. *V.* اقطار

اقتار *æktār.* a. *n. ſ.* Tabernarius. *Bottegaro.*

اقتار *yktār.* a. *V.* [4. *a* قتر] 1) Parce & tenaciter ſumptum facere. 2) Nidorem exhalare aſſam *carnem, aut in genere* odorem ſui, dum coquitur, *quin* & extra coctionem, 3) Ligno agallocho ſibi ſuffitum facere *mulierem.* 4) *i. q.* افتقار *iftykār.* Ad paupertatem redigi. *Gol.*

اقتارمق *aktarmak.* t. *V.* Invertere. *Vide* اقترمق

اقتال *æktāl.* a. *n. ſ. pl. a* قتل *kytl.* Hoſtes, adverſarii.

اقتال *yktāl.* a. *V.* [4. *a* قتل] Exponere *aliquem* ac offerre neci. 2) *Paſſ.* Perire *amore, inſania. Wan.*

اقتان *yktān.* a. *V.* [4. *a* قتن] 1) Pauci cibi eſſe. 2) Necare ricinos. 3) Extenuato corpore eſſe. *Gol.*

اقتبا *yktibā.* a. *V.* [8. *a* قبا] Concinnare, parare. *Gol.*

اقتباب *yktibāb.* a. *V.* [8. *a* قبّ] Amputare *manum. Wan.*

اقتباس *yktibās.* a. *V.* [8. *a* قبس] 1) Accendere *ignem.* 2) Addiſcere *ſcientias. Wan.*

اقتباس *yktibās.* a. *n. ſ.* 1) Mutuatio. 2) Comparatio. ¶ اقـــتباس *yktibās* e. 1) Addiſcere, comparare ſibi *doctrinam.* 2) Mutuare, & petere ab alio. *Eb. Imparare, impreſtare Ik.*

اقتباص *yktibās.* a. *V.* [8. *a* قبص] ال اوجيله المق *el ugiile almak.* t. Extremis digitis accipere, carpere.

اقتباع *yktibāʿ.* a. *V.* [8. *a* قبع] Replicato intus orificio *utrem* admovere ori, atque ita bibere. *Wan.*

اقتتاب

اقتتاب *yktitāb.* a. *V.* [8. *a* قتب] Clitella denuo inſtruere *camelum. Wan.*

اقتتات *yktitāt.* a. *V.* [8. *a* قتّ] Eradicare. *Gol.*

اقتتال *yktitāl.* a. *V.* [8. *a* قتل] 1) Se invicem occidere. 2) Inſania, amore perire. 3) In flore juventutis eſſe. 4) Ex tempore orationem pro principe auſpicari in templo *poſt ſolitas preces. Wan.*

اقتثاث *yktisās.* a. *V.* [8. *a* قثّ] Evellere. *Gol.*

اقتثار *yktisār.* a. *V.* [8. *a* قثر] Parare ſuppellectilem domeſticam. *Gol.*

اقتحاش *yktiśāh.* a. *V.* [8. *a* قحش] Inquirere, explorare *aliquem. Gol.*

اقتحاف *yktihāf.* a. *V.* [8. *a* قحف] Epotare *totum, quod in vaſe eſt Wan.*

اقتحام *yktihām.* a. *V.* [8. *a* قحم] 1) Pervenire *in locum, ubi fames eſt.* 2) Deſpicere, contemnere. *Wan.* 3) Inconſulte ſe conjicere *in negotium.* 4) Ad occaſum vergere *ſtellam. Gol.*

اقتدا *yktidā.* a. *V.* [8. *a* قدو] اويمق *ujmak* t. Imitari, ſequi. *Imitare, ſeguire.* cc d. *Tef. Sæ.*

اقتداح *yktidāh.* a. *V.* [8. *a* قدح] 1) Excutere ignem. 2) Capere cochleari ex olla *juſculum. Wan.* 3) Diſponere *negotium. Gol.*

اقتداد *yktidād.* a. *V.* [8. *a* قدّ] Diſponere, moderari *negotia. Wan.*

اقتدار *yktidār.* a. *V.* [8. *a* قدر] 1) Poſſe, valere. 2) Coquere in olla. *Gol.*

اقتدار *yktidār.* a. *n. ſ.* 1) Potentia, poteſtas. 2) Excellentia. *Potere, forza, poteſtà, autorità.* ¶ صاحب اقتدار *ſahyb yktidār.* c. dat. Potens, habilis, auctoritate & viribus valens. *Potente, autorevole.* پــادشاه بلند اقتدار *pādiśāhĭ bülend yktidār.* Princeps potentiſſimus. *Monarca potentiſſimo. Ll.* كردون اقـــتدار *gerdūn yktidār.* Potens inſtar cæli. *Potente quanto il cielo, potentiſſimo. Ll.* قرشو طورمغه اقتدارلري اولميوب *karśü durmagha yktidārleri olmaiup.* Cum reſiſtendo pares non eſſent. *Non potendo reſiſtere. Ll.* جيب اقتدارنده *gejbĭ yktidārinde.* In marſupio poſſibilitatis, aut virium ejus, *i. e.* in manu ejus. *Nel ſuo potere Ik.* بر دخي ارالرندن چقمغه اقتدارلري اوليه *bir dæchy aralerinden ćikmagha yktidārleri olmaia.* Non amplius e medio illorum ſe ſurripere ipſis maneat integrum. *Non trovino più mezzo di uſcire da loro. Ll.* ضبطلرينه اقتداركز اولدوغي ملاحظه اولنور *zæbtlerine iktidārün-üz olmadughy mülāhæzæ olunur.* Vos non eſſe regendis, aut refrænandis illis pares concluditur. *Si congettura, che non ſete baſtevoli à raffrenarli. Ll.* بـاغ و بـــستانلرينه خروجه اقتدارلري اولمدي *bāghu buſtānlerine churūge yktidārleri olmady.* Non audebant exire ad vineas, hortosque ſuos. *Non oſavano ſortire alle vigne, ed orti loro Sæ.* تحمّل اسفاره عدم اقتدارلري كورينوب *tæhæm mülĭ esfāre ædemĭ yktidārleri görinüp.* Cum videretur viribus deficere ad ſuſtinenda belli incommoda. *Sæ. Non potendo in perſona aſſiſtere alla guerra. Br.* اقتدار بولمق *yktidār bulmak.* c. dat. Poſſe. *Potere. Sæ.*

اقتراء *yktirāe.* a. *V.* [8. *a* قرو] 1) Inquirere diligenter *in aliquam rem. Wan.* 2) Intendere. 3) Sectari. 4) Excipere *amicum* hoſpitio. *Gol.*

اقتراب *yktirāb.* a. *V.* [8. *a* قرب] 1) Vicinum evadere, appropinquare. *Wan.* 2) Prope eſſe, ut perficiatur *promiſſum. Gol.*

اقتراح *yktirāh.* a. *V.* [8. *a* قرح] Petere importune ac temere. *Wan.* ¶ اقتراح ايله *yktirāh ile.* Importune, citra neceſſitatem. & *in Tef.* Ex tempore, non præmeditate. *All' improviſo, ſenza penſarvi.*

اقتراح *yktirāh.* a. *n. ſ.* Extemporanea *orationis, carminis* compoſitio, *aut* pronunciatio. *Gol.*

اقترار *yktirār.* a. *n. ſ.* Obeſitas cameli, *pec.* adipoſi admodum *ex ſiccarum herbarum paſtu. Gol.*

اقترار *yktirār.* a. *V.* [8. *a* قرّ] 1) Firmiter permanere ſpermam in utero *cameli. Wan.* 2) Sumere, *quod ollæ fundo adhæret.* 3) Lavare ſe aqua frigida. 4) Obeſam evadere *camelitem. Gol.*

اقتراض *yktirāz.* a. *V.* [8. *a* قرض] Mutuo accipere. *Wan.*

اقتراع *yktirāʿ.* a. *V.* [8. *a* قرع] Sortem jacere *inter ſeſe. Wan.*

اقتران *yktirān.* a. *V.* & *n. ſ.* [8. *a* قرن] مقارن *mukārin* ol. بر غيريه يار او *bir ghæjrije jār* ol. t. 1) Aſſociari, conſociari. *Eſſer accompagnato a qualch'uno.* 2) Copulatio, & conjunctio *planetarum.* ¶ اقتران ســعدين اسعدين *yktirānĭ ſæʿdeinĭ esædein, vel ſæʿdīnĭ es-ædīn.* Conjunctio duorum fauſtiſſimorum planetarum. *Ah. Etiam in comp.* دولت اقتران *dewlet yktiran.* Conjunctus proſperitati *i. e.* proſper, felix. *Felice Ll.*

اقـــترلمش برداق *aktarylmiś bardak.* t. *comp.* Inverſum cum impetu poculum. *Un boccale rivoltato.*

اقترمق *aktārmak* دونـــدرمك *döndürmek.* t. *V.* 1) Invertere *cum impetu.* 2) Lacerando undique disjicere. 3) Supplantare. 4) Evertere, ſubvertere. *Rivoltare, rivolgere.*

Zu S. 242 Tom I. von Meninski

اقبض السيف و السكين ikbaz von قبض u. den Griff an ein Schwert oder Messer machen.

اقتبله iktebellete von قبله u. auch 2. annehmen, erlangen, empfangen, zulassen

اقبض wachsen machen

اقبل ikbal von قبل u. kommen, herzukommen, dazukommen.

اقبل الينا er ist zu uns gekommen.

ما اقبلت تلك الساعة die Stunde ist noch nicht gekommen

اقبل على شيء اقبالاً etwas gleichsam anfangen, zum Werke schreiten.

اقبل عليه بوجهه das Gesicht zu jemand wenden

اقبل شيئاً على واحد jemand etwas vorlegen, auftragen, darbieten, darbringen

اقبله شيئاً detto

اقبل الى معرفة الحق zur Erkenntnis der Wahrheit kommen

rivolgere, abbattere. ¶ اقتروب اتدن يقمشلر *aktarup attan jykmiśler.* De equo inverſum, ac præcipitem dejecerunt. *L' anno roveſciato dal cavallo.*

اقترمه *aktarma. t. n. ſ.* 1) Prædatio, ſpolium. *Bottino, acquiſto fatto nell' impreſa.* 2) Tertia aratio, *prout ſecunda eſt* نطس *nadas.* (*ſic notatum in antiquo libello.*)

اقتسار *yktisār.* a. *V.* [8. *a* قسر] Invitum, & vi adigere *ad aliquid. Wan.*

اقتسام *yktisām.* a. *V.* [8. *a* قسم] Dividere inter ſeſe. *Wan.*

اقتسام *yktisām.* a. *n. ſ.* 1) Juramentum. 2) Diviſio inter ſe. *Spartimento, ſpartire.* ¶ ميراث اقتسام *yyktisāmī mīrās.* Diviſio, partitio hæreditatis. *Spartimento dell' eredità. Acht.*

اقتشاب *yktiśāb.* a. *V.* [8. *a* قشب] 1) Lucrari. *Wan.* 2) Referre laudem, *vel* vituperium. *Gol.*

اقتصاد *yktysād.* a. *V.* [8. *a* قصد] 1) Non parcum, non prodigum eſſe, *ſeu* medium tenere. *Wan.* 2) Inconſtantem eſſe *in aliqua re.* 3) Operam dare *condendis poematibus. Gol.*

اقتصار *yktysār.* a. *V.* [8. *a* قصر] ، قصّه *kyſſæ* e. t. Abbreviare, reſtringere. *Abbreviare, reſtringere. V.* اختصار ¶ اول دزدار بدكردار تواضع مجرد ايله اقتصار ايدوب *ol dizdārī bed girdār tewāzu-ÿ mügerred ile yktysār idüp.* Sceleſtus ille caſtellanus reſtringens ſe ad ſolam ſubmiſſionis alicujus exhibitionem. *Sæ. Quel commandante maluaggio fatte alcune poche cerimonie, e dimoſtrazione di riverenza. Br.* يالكز زكاته اقتصار اتمك ويرمككي *iālyn-yz zekāte yktysār itmenwirmekligī.* Non reſtringite donationes, aut largitiones ad ſolas quinquageſimas lege imperatas. *Tef.*

اقتصاص *yktisās.* a. *V.* [8. *a* قصّ] 1) Sequi a tergo. 2) Recitare dictum, *aut* factum. *Wan.* 3) Capere talionem. *Gol.*

اقتضاء *yktizāe.* a. *V.* [8. *a* قضي] Exigere debitum. *Wan.*

اقتضاء *yktyzāe.* a. *n. ſ.* Requiſitum, neceſſitas. *Requiſito, neceſſità.* ¶ اقتضاي محل *zktyzāi mæhæll.* Exigentia loci & temporis, exigentia rei. *L' eſſigenza del tempo, o luogo, delle coſe. Ll.* اقتضاي قضاي رباني ايله *yktyzāi kæzāi rebbānīle.* Sic exigente fato. *Per deſtino divino. Sæ.* اقتضا اوزره *yktizā üzre.* Pro neceſſitate, & exigentia rei. *Secondo l' occorrenza, il biſogno.* اقتضا ، *yktyzā* e. كوج اولنمق *güg olunmak.* Exigi, neceſſe eſſe. *Richiederſi,*

Eſſer neceſſario. اقتضا ايدرسه *yktyzā ideres.* Si opus eſt, ſi res exigat. *Se ſi richiede, ò fa di biſogno.* اقتضا ايدن *yktyzā iden.* Factu neceſſarius, requiſitus, quod exigitur. *Neceſſario, che occorre, ò fa di biſogno.* آستان عاليشانلرينه عرض اولنمق اقتضا ايلمشدر *āſitānī ālīśānlerine ærz olunmak yktyzā eilemiśtür.* Neceſſitas poſtulat, ut res ad portam ejus excelſam deferatur. *Siamo coſtretti di eſporre il tutto all' eccelſa porta. Ll. in comp.* نداي قهر اقتضا *nidāi kæhr yktyzā.* præconis vox, *ſeu* edictum pœnam exigens. *Bando minaccievole di pena infallibile. Ik.* اقتضاسنه كوره *yktyzāſine göre.* Juxta exigentiam rei, prout requiritur. *Secondo l' eſſigenza, e neceſſità.* اقتضاسنجه *yktyzāſinge. Idem Ll.*

اقتضاب *yktizāb.* a. *V.* [8. *a* قضب] 1) Reſecare partem. 2) Equitare in inexercitata *cameliti. Wan.* 3) Extemporaneam habere orationem. *Gol.*

اقتضاض *yktizāz.* a. *V.* [8. *a* قضّ] Vitiare *puellam. Wan.*

اقتطاع *yktitā*ᶜ. a. *V.* [8. *a* قطع] Avellere, reſecare. *Wan.*

اقتطاف *yktytāf.* a. *V.* [8. *a* قطف] Decerpere *flores, legumina. Cogliere, raccogliere fiori, e legumi. Ik.* ¶ اقتطاف كردهء شكوفه ، *yktytāf kerdeī śükūfe* ol. Decerpere flores. *Raccogliere fiori. Ik.*

اقتعاط *yktyæāt.* a. *V.* [8. *a* قعط] Cidari induere caput, *ita, ut non ſubdatur mento. Wan.*

اقتعاف *yktæāf.* a. *V.* [8. *a* قعف] 1) Loco moveri *rem.* 2) Funditus corruere *murum.* 3) Tota manu, avideque capere. *Gol.*

اقتفا *yktifā.* a. *V.* [8. *a* قفو] اردنجه كتمك *ardinge gitmek.* ، اختيار *ychtyjār* e. t. 1) Sequi. 2) Eligere. *Andar dietro, ſceglierſi.* ¶ اثرينه اقتفا اتدي *isrine yktifā itti.* Secutus eſt ipſius veſtigia. *Segui li ſuoi veſtigj, le orme ſue.* بو اثره اقتفا ايدوب *bu iſre yktifā idüp.* Secutus hoc veſtigium, hanc normam. *Seguendo queſta regola. Ik.*

اقتفار *yktifār.* a. *V.* [8. *a* قفر] Pone ſequi. *Wan.*

اقتلاع *yktilā*ᶜ. a. *V.* [8. *a* قلع] 1) Dimovere *loco.* 2) Extrahere, evellere. 3) Moveri *loco. Wan.*

اقتم *æktem.* a. *part.* Colore pulvereo, & nigricanti prædita *res. Wan.*

اقتماح *yktimāh.* a. *V.* [8. *a* قمح] 1) Siccam *alicam* comedere, *aliudve ſimile. Wan.* 2) Caput efferre, & bibere nolle *camelum. Gol.*

اقتماع *yktimā*ᶜ. a. *V.* [8. *a* قمع] 1) Epotare totum, *quod in utre eſt. Wan.* 2) Eligere *rem.*

اقتمام *yktimām.* a. *V.* [8. *a* قمّ] 1) Paſcere, pabulare *jumentum.* 2) Vorare, *quidquid in menſa* eſt. *Wan.* 3) Recte tractare *rem.*

اقتمق *akytmak.* t. *V.* 1) Facere ut fluat, effundere. 2) Promovere. *Far correre, ſpandere, & promovere.* ¶ كوزدن ياش اقتمق *gözden iaś akytmak.* Elicere lacrymas, & lacrymari. *Cavar lagrime da gli occhi, far piangere.*

اقتنا *yktinā.* a. *V.* [8. *a* قنو] 1) Acquirere, accipere. 2) Poſſidere. *Wan.* ¶ بر قاچ كون اقتناء اللّذات حسيّه و استيفاء مشتهيّات نفسيّه مشغول اولديلر *bir kać gün yktināil-lezzātī hæſsīje we iſtīfāī müśtehījātī nefsīje meśghūl oldiler.* Per aliquot dies quærendis guſtibus ſenſus, & ſatisfaciendo appetitibus carnis operam dederunt. *Sæ. Si diedero all' allegrezze, à guſti, à piaceri per qualche giorni. Br.*

اقتناص *yktinās.* a. *V.* [8. *a* قنص] ، شكار *śikār* e. t. Venari. *Cacciare. Wan.*

اقتنان *yktinān.* a. *V.* [8. *a* قنّ] 1) In culmen montis ſcandere *capram ſylveſtrem. Wan.* 2) Conſtantem, firmumque conſiſtere *virum. Gol.*

اقتواء *yktiwāe.* a. *V.* [8. *a* قوأ] 1) Acquirere *rem* vi auctionis. *Wan.* 2) Proprium facere, vindicare ſibi *aliquid.* 3) Valere *robore, virtute. Gol.*

اقتي *akty. t. n. ſ.* Labor, *ſeu* factura *alicujus rei.* 2) Merces *eius. Fattura, manifattura.*

اقتيات *yktÿjāt.* a. *V.* [8. *a* قوت] 1) Ali. 2) Alimento ſubſiſtere. *Wan.*

اقتياد *yktÿjād.* a. *V.* [8. *a* قود] 1) Manu ducere. *Wan.* 2) Duci, & obſequi. *Gol.*

اقتيار *yktÿjār.* a. *V.* [8. *a* قور] Rotundare, in orbem ſcindere, *Wan.*

اقتيار *yktÿjār.* a. *V.* [8. *a* قير] Perſcrutari. *Gol.*

اقتياس *yktÿjās.* a. *V.* [8. *a* قيس] 1) Similem reddere. 2) Comparare *rem rei. Wan.* 3) Similem eſſe. *Gol.*

اقتياض *yktÿjāz.* a. *V.* [8. *a* قيض] Radicitus evellere. *Gol.*

اقتياع *yktÿjā*ᶜ. a. *V.* [8. *a* قوع] Aeſtuare libidine *camelum. Wan.*

اقتياف *yktÿjāf.* a. *V.* [8. *a* قوف] Pone ſequi. *Gol.*

اقتيال *yktÿjāl.* a. *V.* [8. *a* قول] 1) Uti imperio *in aliquem. Wan,* 2) Eligere *rem.*

اقتيام *yktÿjām.* a. *V.* [8. *a* قوم] Amputare *naſum,* mutilare. *Gol.*

اقتيان *yktÿjān.* a. *V.* [8. *a* قين] Pulchre nitere *plantam,* florere *hortum. Wan.*

اقثاء *yksāe.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* قثا] Cucumeribus abundare *locum. Wan.*

اقثام *yksām.* a. *V.* [4. *a* قثم] Inſignem dare partem *de re mala aut fœda. Gol.*

اقچه *akćæ.* t. 1) *adj.* بياضجه *bejāzće.* t. Albus, ſubalbus. *Bianco, bianchino.* 2) *n. ſ. i. q.* بياض پول *bejāz pul.* Macula, *vel* nota alba. *Macchia bianca.*

اقچه *akćia* t. *n. ſ.* درهم *dirhem* & درم *direm* a. زر *zer* p. 1) Pecunia, nummus, moneta. *Denari, quattrini, bezzi, ſoldi.* 2) Species monetæ Turcicæ ab albedine argenti, *noſtratibus* Aſpra *ex græco. Hujus monetæ non idem ſemper inter Turcas valor fuit, nunc in foro, & inter mercatores* 120 *aſpræ, æquivalent piaſtræ; id etiam in rationibus publicis obtinet, ſi expenſas reſpicias: contra ſi à quæſtoribus publicis reditus referuntur in libros rationum,* 80. *aſpræ pro piaſtra ſumuntur. V.* غروش ¶ اواق اقچه *uwak, ſeu vul. ufak akćia.* Moneta parva. *Moneta.* اقچهم يوقدر *akćiam ioktür.* Non habeo pecuniam. *Non ho denari.* اقچهسي پولي يوقدر *akćiaſi puly ioktür.* Ne obolum quidem habet. *Non ha un bezzo.* اقچه ايلهدر بو *akćia ile dür bu.* Pecunia emptum eſt hoc, *i. e.* non gratis datum. *Coſta denari, ſai.* اقچهء تدارك ، *akćiai tedārük* e. Providere ſibi de pecunia. *Provederſi di denari.* اقچهء ديوشرمك *akćiai dewśürmek.* Colligere, & exigere pecunias. *Riſcuotere, & accumolare denari.* اقچهء صقلمق امساك ، *akćiai ſaklamak, & imsāk* e. Parcere pecuniæ. *Servar li ſui denari.* اقچه قزنغله حالي ايو اولور *akćia kazanmaghyle hālī ejü olur.* Lucrando pecunias bene habebit. *Con guadagnar denari ſtarà poi bene. Ll.* اقچهسز النمز *akćiāſyz alynmaz.* Non emitur ſine pecuniis. *Non ſi compra ſenza denari.*

اقچهلق *akćialÿk.* t. *n. ſ.* Quod valet aſpram, valor aſpræ. *Che vale un aſpro, il valore d'un aſpro.* ¶ بيك اقچهلق اسباب *bin-akćialyk eſpāb.* Res, merces, quæ mille aſpras valent. *Robbe per mille aſpri.* بن بو اوي اون بيك اقچيه الدم سن بر اقچهلق ايلدك ديه كوردي *ben bu ewi on bin-akćiaiæ aldum, ſen bir akćialyk ejledün-dije gördy.* Cepit dicere, ego hanc domum mille aſpris emi, tu illam ad valorem unius aſpræ depreſſiſti. *Preſe à dire, io ho comprato queſta caſa per mille aſpre, e tu me l' hai ridotta à tal ſtato, che ora vale, ò non vale un aſpro. Eb.*

اقچەلو *akćialŭ*. t. *adj.* Qui pecunias habet. *Che ha molti denari.*

اقحاح *ækhāh*. a. *part. pl. a* قح *kuhh*. Meri, & veri *Arabes. Wan.*

اقحاد *ykhād*. a. *V.* [4. *a* قحد] Magnum tuber habere *camelum. Gol.*

اقحاط *ykhāt*. a. *V.* [4. *a* قحط] 1) Incidere in famem, penuriam. *Wan.* 2) Siccitate laborare *annum.* 3) Deficere *pluviam. Gol.*

اقحاف *ækhāf*. a. *n. ʃ. pl. a* قحف *kyhf*. Crania. *Gol.*

اقحاف *ykhāf*. a. *V.* [4. *a* قحف] Congerere in domo lapides *ad imponenda iis ʃupellectilia. Gol.*

اقحال *ykhāl*. a. *V.* [4. *a* قحل] Siccum reddere. *Wan.*

اقحام *ykhām*. a. *V.* [4. *a* قحم] 1) Laborare *penuria, fame.* 2) Migrare in locum *fame vexatum. Wan.* 3) Præcipitare. 4) Immittere, adigere *in flumen equum ʃuum.* 4) Emittere dentem ʃupra dentem. 5) Mutare eodem anno primores, atque proximos dentes. *Gol.*

اقحد *ækhæd*. a. *part.* Magno tubere præditus *camelus. Wan.*

اقحوان *ukhuwān*, & *ukuhwān* a. *n. ʃ. pl.* اقاح *ækah*, & اقاحي *ækāhȳ*, *ʃic explicat Acht.* بابونج ديدوكلري اوت كه كوكجك قوخوسي وار و چچكنك چورەسندە اولان يپراقلري اق و اورتاسي صارو اولور تركچە پاپاديە چچكي ديرلر *babūneğ didŭkleri ot ki gökğek kochuʃi war we ćićeğinün- ćewreʃinde olan iaprakleri ak we ortaʃi ʃaru olur türkće papadia ćićeği dirler.* 1) Anthemis, *ʃeu* Chamæmelum, *vul.* Comomilla. 2) Liguſticum. 3) *i. q.* كوبل *kübel*. p. *Quod Caſtello eſt* Parthenium, Chryſantemi flos. *V.* پاپاديە

اقحوانە *ukhuwāne*. a. *n. p.* Nomen loci. *Wan.*

اقد *ækid*. a. *n. ʃ. pl. a* قدّ *kidd*. Lora, corrigiæ. *Wan.*

اقدّ *ækudd*. a. *n. ʃ. pl. pauc. a* قدّ *kædd*. Pelles. *Wan.*

اقدّ *ækudd*. a. *n. ʃ. pl. a* قدّ *kydd*. Lora. *Wan.*

اقدا *yktā*. a. *V.* [4. *a* قدي] Venire ex itinere. *Gol.*

اقداح *ækdāh*. a. *n. ʃ. pl. a* قدح *kydh*. Sortes, ſortilegia. *Mos erat apud Arabes gentiles, ut, ʃi ʃe ad aliquod opus accingerent, ʃortem legerent; accedebat nempe ʃortem explorans fanum Meccanum, ubi illi offerebatur ʃaccus, in quo erant tres ʃagittæ dolatæ ʃine alis & cuʃpide; ʃi obtingeret ea, cui inʃcriptum erat: impera mihi domine, omnino fas erat propoʃitum exequi. Contra ʃi illa: prohibe domine, in annum negotium differre neceſſe erat. Si autem tertia, cui nihil inʃcriptum erat, ʃortilegium inchoare conʃuetudo ferebat. Herb. Suſtulit poſtea hunc morem atque plane tanquam nefandum prohibuit Mohammedes in ʃuo corano, Sura* V.

اقداح *ækdāh*. a. *n. ʃ. pl. a* قدح *kædæh*. Scyphi, pocula. *Bichieri, boccali. Ik.*

اقداد *ykdād*. a. *V.* [4. *a* قدّ] Secare per longum, *aut* findere. *Gol.*

اقداع *ykdā*ᶜ. a. *V.* [4. *a* قدع] 1) Cohibere, continere. *Wan.* 2) Adornare ac ſtruere *alicui malum.* 3) Invicem inhibere. 4) Invicem ſequendo confluere, *alios quaʃi alios pellendo, præcedendi ergo ad rem petendam.* 5) Confluentes *juʃculo* advolitare *muʃcas.* 6) Confodere invicem *haſtis.* 7) alios poſt alios mori *homines. Gol.*

اقدام *æktām*. a. *n. ʃ. pl. a* قدم *kædem*. Pedes *pec. quadrupedum. Piedi. Sæ.*

اقدام *yktām*. a. *V.* [4. *a* قدم] 1) Prompto, magnoque animo perficere *aliquid.* 2) Animoſum eſſe. 3) Præcedere jubere. 4) Præferre. *Wan.* 5) Impellere ad audendum. 6) Offerre. 7) Siſtere. 8) *Jusjurandum* dare. *Gol.*

اقدام *yktām*. a. *n. ʃ.* 1) Impulſio, conatus fortis. 2) Fortitudo. 3) Audacia, animoſitas. *Impulʃo, sforzo, diligenza.* ¶ اقدام و اهتمام *yktāmŭ ihtimām*. Conatus, applicatio. *Cura, diligenza.* اقدام و احجام *yktāmŭ yhğiām*. Impulſio ad audendum, & retractio ab audendo. *Spingere ad intraprendere, ò ritrarre dall' intraprendere. Ik.* نە احجامك نفعي و نە اقدامك تير بلايە سپر دفعي واردر *ne yhğiāmŭn nef-ȳ we ne yktāmŭn-tīrī belāje ʃiperī def-ȳ wardŭr.* Neque retrocedere juvat, neque progredi inſervit pro ſcuto contra telum facti. *Nè il ritirarʃi giova, nè l' avanzare può ʃervir di ʃcudo contro'l deſtino. Sæ.* اقدام خدّام عالي مقام ايلە *yktāmī chuddamī ālī mækām ile.* Opera nobiliſſimorum ejus ſervorum. *Per diligenza de' ʃuoi nobiliſſimi ʃervitori. Sæ.* اقدام *yktām* e. & اقدام كوسترمك *yktām göʃtermek*, *in Acht. ʃic explicatur* اياق بصمق *ajak baʃmák*, *h. e.* بجد ا, *beğid* ol. Promptum eſſe, conari, & الحاح *ilhah* e. Inſtare, conari, niti. *Eſſer pronto, e diligente, procurare, aver cura, far sforzo,* استعلامە اقدام اتدي *iʃty*ᶜ*lāme yktām itti.* Sciſcitari contendit, auſus eſt. *Sæ. Preʃe ardire di chiedere. Br.* هر نە قدر اقدام ايلدي اسلمديلر *her ne kadar yktām eiledi eslemediler.* Quantumvis ſolicitaverit, non curarunt. *Quantunque ʃollecitaſſe, non l' aʃcoltarono. Eb.* سعي و اقدام *ʃæ*ᶜ*jŭ yktām* e. & اقدام تام و اهتمام مالاكلام ايليەسز *yktāmī tām we ihtimāmī mālākelām eilejeʃiz.* (*Conſtruitur cum dativo infinitivi præpoʃiti, vel cum præpoʃitione* دە *de, eidem infinitivo addita, vel cum* بابندە *bābinde, poſt infinitivum, vel tandem poſtponendo verbum mediante* كە *ki*, ut) Omni ſtudio procuretis, & allaboretis. *Fate ogni diligenza, e sforzo.*

اقدح *ækduh*. a. *n. ʃ. pl. a* قدح *kydh*. Sagittæ. *Gol.*

اقدر *ækter*. a. *part. dimin.* اقيدر *uktæjdir*, *i. q.* قصير *kæsȳr*. 1) Brevis *vir.* 2) Qui poſteriores pedes ultra anteriorum veſtigia profert, *equus. Wan.*

اقدرمق *aktarmak*. t. *V.* Invertere. *Vide* اقترمق

اقدرمە *aktarma*. t. *n. ʃ.* Spolia *V.* اقترمە

اق دكز *akden-iz*. t. *n. ʃ. comp.* Mare album, quondam Aegeum, *vul.* Archipelagus. *Leuncl.*

اقدم *æktem*. a. *compar.* Prior, antiquior, *Più antico, primo.* II. اعظم *Sæ. Vide* قضاة ¶ اقدم ملوك كفّار ايدي *æktemī mülūkī küffār idi.* Maximus regum infidelium fuit. *Il primo delli re infedeli.* اقدم بلاد روميّەدر *æktemī bilādī rūmije dūr.* Eſt antiquiſſima urbium Romani Imperii. *E la più antica delle città Romane, & Greche.* بوندن اقدم *bundan æktem.* Antehac, antea. *Per il paſſato, più prima.*

اقدم *ækdim*. a. *Imper. formula incitandi.* Macte animo, ingredere opus. *Wan.*

اقذّ *ækæzz*. a. *n. ʃ. pl.* قذّ *kuzz*. 1) Sine alis ſagitta. *Wan.* 2) *contra* Sagitta alata. *Gol.*

اقذاء *ykzāe*. a. *V.* [4. *a* قذي] Injecta feſtuca aut re ſimili lædere *oculum alterius. Wan.*

اقذاذ *ykzāz*. a. *V.* [4. *a* قذّ] Ala inſtruere *ʃagittam. Gol.*

اقذار *ækzār*. a. *n. ʃ.* Sordes, *Gol.*

اقذاع *ykza*ᶜ. a. *V.* [4. *a* قذع] Convitiis, petere *aliquem. Biaʃimare. Wan.*

اقذعلال *ykzȳlāl*. a. *V.* [4. *a* قذعل] Difficile eſſe. *Wan.*

اقذلة *ækzilet*. a. *n. ʃ. pl. a* قذال *kæzāl*. Partes occipitis oppoſitæ antiis. *Wan.*

اقر *akar*. t. 1) *part.* Fluens. 2) 3. *perʃ. præʃ.* Fluit. ¶ اقر صو *akarʃu*. Fluens aqua, fluentum, fluvius. *Acqua corrente, fiume.*

اقر *ukur*. a. *n. ʃ.* Vallis, *ʃeu* alveus patens, plantas ſalſuginoſas, & aquam continens. *Gol.*

اقرّ *ækærr*. a. *In apprecationibus ʃignificat.* اقرّ الله عينه *ækærrallahu æinehu.* Refrigeret Deus oculum ejus, *h. e.* lætum, & contentum reddat ipſum. *Auctor quidam turcicus expreſſionem hanc ʃic explicat.* الله انك كوزني صووتسون مراد كوزي ياشين صووتسون زيراكشي فرحندن اغلسە كوزي صوق اولور اما غمندن اغلسە اسّجق اولور *āllāh anŭn-gözini ʃowutsün, mūrād gözi iaśin ʃowutʃun, zirā kiśi feræhynden aghlaʃæ gözi ʃouk olur, emmā ghæminden aghlaʃæ iſſiğiak olur. Deus lacrymas ejus refrigeret, quia, cum homo flet ex lætitia, lacrymæ ejus ʃunt frigidæ, ʃi vero ex triſtitia, calidæ manant.*

اقرا *ækrā*. a. *n. ʃ. pl. irreg. a* قرء *kære*. Fluxus *menſtrui mulieris. Gol.*

اقرا *ykrā*. a. *V.* [4. *a* قرأ] 1) Jubere legere. 2) Impertire ſcripto *ʃalutem.* 3) Injectam utero genituram maris retinere *camelitem.* 4) Menſtruis laborare *mulierem.* 5) *contra* Ab iis liberam & mundam eſſe. 6) Appropinquare, prope eſſe, ut perficiatur *negotium.* 7) Redire, retrocedere. 8) Differre facere. 9) Tempore ſuo pluviam concitare *ʃtellas.* 10) Abeſſe. 11) Abire, retrocedere. 12) Pietati, DEI cultui deditum eſſe. *Gol.*

اقرا *ykrā*. a. *V.* [4. *a* قرو] Impoſitum ſervare aſſidue *tegumentum in dorʃo equi. Gol.*

اقراب *ækrāb*. a. *V.* [4. *a* قرب] 1) Prope implere *cratera.* 2) Inſtruere theca *enʃem. Wan.* 3) Propinquam partui eſſe *mulierem, equam, ovem. Gol* 4) Habere camelos conſiſtentes in loco *aquæ vicino. Wan.*

اقراح *ykrāh*. a. *V.* [4. *a* قرح] 1) Ulceroſum reddere. 2) Pecora ulceroſa habere *hominem. Wan.*

اقراد *ækrād*. a. *n. ʃ. pl. a* قرد *kyrd*. Simiæ *mares. Gol.*

اقراد *ykrād*. a. *V.* [4. *a* قرد] 1) Conticere, *pec.* præ impotentia linguæ. 2) Quieſcere. *Wan.* 3) Simulare ſe mortuum. *Gol.*

اقرار *ykrār*. a. *V.* [4. *a* قرّ] 1) Stabilire, confirmare. 2) Confiteri. 3) Conceptum fœtum apparere *in cameliti.* 4) Refrigerare. *Wan.* 5) Quietare, contentum reddere. 6) Subire frigus. *Gol.*

اقرار *ykrār*. a. *n. ʃ.*)(انكار *inkār*) 1) Affirmatio, & confirmatio. 2) Promiſſio. 3) Confeſſio, atteſtatio. *Affirmazione, confermazione, promeſſa, atteſtazione, & confeſſione.* ¶ انكار ايدن اقرارە كلور *inkār iden ykrāre gelür.* Qui modo negat *fidem*, aut *Deum*, poſtea affirmabit. *Quello, che ora nega (Iddio, ò la vera fede) la confeſſarà doppo. Teʃ.* اقرار طوتمق *ykrār tutmak*, & اقرارە وفا *ykrāre wefā*. e. Stare promiſſis. *Mantener la promeſſa.* اقرار *ykrār* e. & اقرارە كلمك *ykrāre gelmek*. Promittere, polliceri, fateri. *Promettere, proferire, & confeſſare, profeſſare.* اقرارە كلمك *ykrāre gelmek. etiam* Profeſſionem

fidei facerè. *Far profeſſione della fede.* آلدوغين اقرار *ālduɡhyn ykrār* •. Agnoſcere debitum, *ſeu* fateri ſe accepiſſe. *Confeſſar il ricevuto, il debito.* اقراردن دونمك *ykrārden dönmek*, & اقراردن عدول *ykrārden ûdūl* •. Non ſtare promiſſis. *Mancar di parola.* حيوان يولاردن انسان اقراردن طوتلور *hæjwān iularden, insān ykrārden tutylür.* Quadrupes capiſtro, homo promiſſis obligatur. *Gli uomini ſi legano con le parole, gli aſini con la cavezza, & i boui per le corna. Prov.*

اقراس *ykrās.* a. *V.* [4. *a* قرس] In gelatinam mutare, gelatinæ forma *rem* donare. *Gol.*

اقراش *ykrāś.* a. *V.* [4. *a* قرش] 1) Conatum omnem adhibere *in rem aliquam. Wan.* 2) Loqui. 3) Irruere, incidere *in aliquem. Gol.*

اقراص *ækrās.* a. *n. ſ. pl. a* قرص *kurs.* Cruſtula *panis. Wan.*

اقراض *ykrāz.* a. *V.* [4. *a* قرض] اودنج ويرمك *odunǵ wirmek.* t. Commodare, mutuo, creditoque dare. *Porgere, dar ad impreſtito. Wan.*

اقراع *ykrā*. a. *V.* [4. *a* قرع] 1) Sortiri, ſortem jacere *inter aliquos.* 2) Dare mutuo *admiſſarium ad ineundas camelites.* 3) Meliorem opum, pecorumve, *vel* prædæ *partem* dare. 4) Redire ad id, *quod juſtum eſt.* 5) Se ſubmittere & obſequentem præbere. *Wan.* 6) Recuſare, nolle. 7) Retrahere *equum fræno.* 8) Abſtinere, prohibere. 9) Appropinquare hoſpitio *viatorem.* 10) Calcitrare in invicem *aſinos.* 11) Laterculis ſternere *domum.* 12) *Intranſ.* perenne eſſe, continuare *malum. Gol.*

اقراف *ykrāf.* a. *V.* [4. *a* قرف] 1) Prope eſſe. *Wan.* 2) Accedere. 3) Palpare. 4) Commercium habere. 5) Viliori genere, ignobili ſtirpe patris, licet nobili materna naſci, natumve eſſe *equum.* 6) Accuſare. *Gol.*

اقرام *ykrām.* a. *V.* [4. *a* قرم] 1) Dominum efficere. 2) Ab opere, ac inſeſſu eximium habere, ſervare genituræ *camelum. Wan.*

اقران *ækrān.* a. *n. ſ. pl. a* قرين *kærīn.* Pares, æquales, coætanei. *Pari, coetanei, ſimili.* ¶ اقران دكل *ækrān degül.* Impares. *Non pari, diſuguali.*

اقران *ækrān.* a. *n. ſ. pl. a* قرن *kærn.* Funes. *Gol.*

اقران *ykrān.* a. *V.* [4. *a* قرن] 1) Attollere haſtam, ne cuſpide lædat *anteriorem quempiam.* 2) Maturum eſſe rupturæ *furunculum.* 3) Abundare ac turgere in vena *ſanguinem. Wan.* 4) Potiorem eſſe, prævalere. *Gol.*

اقرانيا *ykrānijā.* a. *n. ſ.* Cornus, rubella. *Gol.*

اقرب *ækreb.* a. *compar.* يقينرق *iækȳnræk* t. Vicinior, proximior. *Più vicino, più proſſimo. Sæ. V.* اصوب

اقربا *ækrebā.* a. *n. ſ. pl. a* قريب *kærȳb.* خصملر *chyſymler* t. خويشان *chȳśān* p. Propinqui, neceſſarii, affines. *Parenti, caſata, parentado. Wan.* ¶ اقرباي دولتني جمع ايدوب *ækrebāï dewletini ǵem* idüp.* Congregatis ſibi in regno proximioribus, principibus & miniſtris. *Radunati li grandi del regno. Eb.*

اقرح *ækræh.* a. *part.* Maculam albam in fronte habens *equus. Wan.*

اقرحة *ækryhæt.* a. *n. ſ. pl. a* قراح *kærāh.* Campi conſiti arboribus. *Wan.*

اقردة *ækridet.* a. *n. ſ. pl. a* قرد *kyrd.* Simiæ *mares. Gol.*

اقرط *ækræt.* a. *part.* Duos auris lobos pendulos habens. *Gol.*

اقرع *ækræ*.* a. 1) *part. fæm.* قرعا *kær-ā.* Calvus. 2) *n. ſ.* Serpens capite comoſo, *ſub cujus crinibus venenum latere putant.* 3) Strenuiſſimus, audaciſſimus. *Wan.*

اقرم *ækrem.* a. *n. ſ.* Camelus *qui ab opere & inſeſſu eximius ad genituram ſervatur.* ¶ قرم اقرم *kærmi ækrem.* Dominus, princepsve honoratus. *Gol.*

اقرن *ækren.* a. *part.* Qui concurſu mutuo, ad ſummum naſi *juncta* habet *ſupercilia. Gol.*

اقرنباع *ykrimbā*.* a. *V.* [3. *a* قربع] Inter ſedendum contrahere ſe *præ frigore. Wan.*

اقرنداح *ykrindāh.* a. *V.* [3. *a* قردح] Propenſum eſſe *in aliquem. Gol.*

اقرنصاع *ykrinsā*.* a. *V.* [3. *a* قرصع] 1) Contrahere ſe. *Wan.* 2) Pudore affici. 3) Involvere veſti ſuæ. *Gol.*

اقرنفاط *ykrinfāt.* a. *V.* [3. قرفط] 1) Contrahere & colligere ſe *in unum.* 2) Ita latera contrahere *capram* in initu, *quia eo loco exiſtit dolor. Wan.*

اقرنقاط *ykrinkāt.* a. *V.* [3. *a* قرقط] Contrahere ſe in unum. *Gol.*

اقرو *ækru.* a. *n. ſ. pl. pauc. a* قرا *kæra.* Fluxus *menſtrui mulieris. Wan.*

اقرية *ækrijet.* a. *n. ſ. pl. a* قري *kærī.* Canales. *Wan.*

اقزاح *ækzāh.* a. *n. ſ. pl. a* قزح *kyzh.* Olera, aromata. *Gol.*

اقزاع *ykzā*.* a. *V.* [4. *a* قزع] Reſiſtere alicui vehementer *in ſermone. Gol.*

اقزام *ækzām.* a. *n. ſ. pl. a* قزم *kæzem.* Deterioris generis, & exiliori corpore *viri. Gol.*

اقزل

اقزل *ækzel.* a. *part.* 1) Deformiter claudicans. 2) Emaciata crura habens. *Gol.*

اقزل *ækzel.* a. *n. ſ. pl.* اقازل *ækāzil.* 1) Lupus. 2) *cum artic.* الاقزل *el-ækzel.* Species ſerpentis. 3) *In dual.* الاقزلان *el-ækzelān.* Duæ pennæ in media cauda aquilæ. *Gol.*

اقسا *yksā.* a. *V.* [4. *a* قسو] Indurare *cor alicujus. Wan.*

اقساط *yksāt.* a. *V.* [4. *a* قسط] Juſtum, & æquum eſſe. *Wan.*

اقساق *akſak.* t. *adj.* Claudus. *V.* اقسق

اقساقلق *æksāklyk.* t. *n. ſ.* Clauditas.

اقسام *ækſām.* a. *n. ſ. pl. a* قسم *kyſm.* Portiones, ſortes. *Porzioni, ſorti. Ik.*

اقسام *ykſām.* a. *V.* [4. *a* قسم] 1) Jurare. 2) Adjurare *aliquem.*

اقسان *yksān.* a. *V.* [4. *a* قسن] 1) Durum evadere *lignum.* 2) Conſeneſcere. 3) Valde tenebroſam eſſe *noctem.* 4) In opere diligenter progredi. *Gol.*

اقسة *ækyſſet.* a. *n. ſ. pl. a* قسيس *kæsīs.* Seniores, Presbyteri. *Gol.*

اقستمق *akſatmak.* t. *V.* 1) Facere ut quis claudicet, & ut impingat. 2) *metaph.* Deprimere. *Far zoppicare, ò inciampare, ſtroppiare.*

اقسرا *ækserā.* t. *n. ſ.* 1) Palatium album. 2) Nomen civitatis Caramaniæ, *quæ quondam Anazarbus Ciliciæ dicebatur; patria Dioſcoridis. Leuncl.*

اقسرمق *akſyrmak.* t. *V.* Sternutare. *Vide* اغسرمق

اقسط *æksæt.* a. *part. fæm.* قسطا *kæſtāe.* 1) Errectos, directosque pedes poſteriores habens *equus.* 2) Nervis pedum ſiccis, rigidisve præditus *camelus. Wan.*

اقساق & اقسق *akſak.* t. *adj.* اكسح *ekſæh.* a. لنك *lenk* p. Claudus. *Zoppo.*

اقسقلق *akſaklyk.* t. *n. ſ.* Clauditas, claudicatio. *Il zoppicare.*

اقسماء *æksymāe.* a. *part. pl. a* قسيم *kæsīm.* Formoſi *facie. Gol.*

اقسمق *akſamak.* t. *V.* Claudicare. *Zoppicare.*

اقسومة *uksūmet.* a. *n. ſ.* Diviſæ rei pars, portio. *Gol.*

اقسياقنتا *okſijākæntā.* a. *n. ſ. ex Græco* Oxyacantha. *Fructum ejus* زعرور الادويه *zu*rūrül-edwije, vocant. Gol.*

اقسينان *yksīnān.* a. *V.* [11. *a* قسن] Lenem, & debilem fieri. *Wan.*

اقشا *ykśā.* a. *V.* [4. *a* قشو] Pauperem evadere e divite. *Gol.*

اقشاب *ækśāb.* a. *n. ſ. pl. a* قشب *kiśb.* Toxicum. *Wan.*

اقشاش *ykśāś.* a. *V.* [4. *a* قش] 1) Convaleſcere *a ſcabie, variolis.* 2) Libere abire, ſeque celeriter proripere. *Gol.*

اقشاع *ykśā*.* a. *V.* [4. *a* قشع] 1) Diſpellere, diſcutere *nubem. Wan.* 2) Diſcuti. 3) Recedere ab aqua *homines. Gol.*

آقشته *ākyśte.* p. *n. ſ.* كلر *kiler.* t. Cella penuaria. *Cantina, magazino. Ferh.*

اقشع *ækśæ*.* a. *comp. i. q.* اشرف *eśref.* Excelſus, nobilior. *Gol.*

اقشعرار *ykśi*rār.* a. *V.* [4. *a* قشعر] Horrore corripi, & tremere *cutem. Wan.*

آق شهر *āk śehir.* t. *n. ſ. comp.* 1) Civitas alba. 2) *Græcis* Aſprapolis, oppidum ad Pontum Euxinum. 3) *Aliud* oppidum in Caramania. *Leuncl.*

اقصا *yksā.* a. *V.* [4. *a* قصو] 1) Longe removere. *Wan.* 2) Exterminare. 3) Acquirere, *aut* habere *camelitim* قصية *kæsȳjet, dictam. Gol.*

اقصاب *æksāb.* a. *n. ſ. plur. a* قصب *kusb.* Inteſtina. *Gol.*

اقصاب *yksāb.* a. *V.* [4. *a* قصب] Inhibere, interrumpere bibentem *camelum. Wan.*

قصاد *æksād.* a. *part.* Fracta *haſta. Wan.*

اقصاد *yksād.* a. *V.* [4. *a* قصد] 1) Recta contingere *telo*, & perimere *aliquem.* 2) Recta confodere. 3) Præbere ſe ſocium itineris. *Wan.* 4) *Serpentem* mordere, & occidere *aliquem. Gol.*

اقصار *yksār.* a. *V.* [4. *a* قصر] 1) Veſpertinum tempus ingredi. 2) *Eo tempore* facere *aliquid. Gol.* 3) Continere ſe, & abſtinere *a re*, cui quis par eſt. 4) Breves corpore liberos parere *mulierem.* 5) Annoſam eſſe curtatis dentium extremis *ovem, capram. Wan.* 6) Deficere, minorem, & imparem eſſe. *Gol.*

اقصاص *yksās.* a. *V.* [4. *a* قص] 1) Narrare. *Wan.* 2) Propinquam *alicui* eſſe *mortem.* 3) Prope adducere *eum ad mortem.* 4) Retaliare, par pari referre. *Gol.* 5) Herbam قصيصة *kæſyſæt, dictam* proferre *terram.* 6) Gravidam apparere *ovem, equam, ut cum averſatur marem.* 7) Debilem eſſe præ macie *camelum, ut non poſſit ad labores adhiberi. Gol.*

اقصر *ækser.* a. *part.* *Res* valde brevis. *Wan.*

اقصف *ækſæf.* a. *part.* Qui dentes, *pec.* anteriores per medium fractos habet. *Wan.*

اقصم *ækſæm.* a. *part. i. q. præc. Wan.*

آق صو *āk sū.* t. *n. ſ. comp.* 1) Aqua alba, *ſeu* limpida. 2) Lacus *olim* Aſcanius *dictus propter urbem Nicæam. Leuncl.*

اقصا & اقصى *æksā.* a. 1) *part. pl.* اقاصي *ækāsȳ.* Longius diſſitus, extremus. *Wan.* 2) *n. ſ.* Terminus.

minus, remota pars. 3) *partic.* Ut plurimum. *Eſtremo, & termine, eſtremità.* ¶ اقصاي مرادمز *æksāï mürādümüz.* Quod maxime deſideramus. *Ciò che più bramiamo Ll.* اقصاي آمال و نتيجۂ ما في آلبالم در *æksāï āmāl we netīgeï māfil bālüm dür.* Eſt id, quod maxime opto, & extreme aveo. *Egli è quel, che più ardentemente deſidero.* اقصي آلغايات *ækſæl-ghājātī.* Extremitates, extremæ partes, perfectio. *L' eſtremità, eſtremo. Ik.* اقصي آلغايات تعجّب و استغراب اولنمشدر *ækſæl ghājāt tæ-ăggiübü iſtyghrāb olunmiſtür.* Summe mirati ſumus. *Ci ſiamo ſommamente maravigliati.* مسجد اقصي *mesćidī aksā.* Remotiſſimum templum, *h. e.* templum Salomonis, ut modo a Mohammedanis occupatur Hieroſolymis, *ſic autem dicitur, quia ex remotiſſimis quibusque regionibus ad Deum in illo templo præcipue colendum mortales confluunt. Tef.*

اقضا *ykzā.* a. *V.* [4. *a* قضا] Comedendum præbere. *Wan.*

اقضاض *ykzāz.* a. *V.* [4. *a* قضّ] 1) A duris, ſiccisque particulis, & glarea purgare *alicam. Gol.* 2) Durum, aſperum, & incommodum eſſe *alicui decubitus locum. Wan.* 3) Talem reddere *illi* locum, *de DEO:* 4) Parvas concupiſcentias ſectari. 5) Res ſubtiliores proſequi. *Gol.*

اقضام *ykzām.* a. *V.* [4. *a* قضم] In ſacco edendum appendere hordeum ac præbere *equo. Gol.*

اقضي *ækzā.* a. *compar.* حاكمرك *hākimrek.* t. Excellentior in judicando. ¶ اقضي آلقضاة *ækzæl kuzāt.* Promptiſſimus, & rectiſſimus in judicando, excellentiſſimus judicum. *Ll.*

اقضية *ækzyjet.* a. *n. ſ. pl. a* قضا *kæzā.* Judicia. *Wan.*

اقط *ækt.* a. *V. Act.* [2. F.] Condire lacte acido اقط *ækyt dicto, vel* cum eo parare *cibum. Gol.*

اقط *ækyt.* a. *Poetis etiam, ykt* كشك *keśk.* p. كش *keś* t. Lac acidum, & ſchiſtum, ſiccatione, *q. in farinam redactum. Gol.*

اقطاب *yktāb.* a. *V.* [4. *a* قطب] 1) Miſcere *vinum. Wan.* 2) Congregari *homines. Gol.*

اقطار *æktār.* a. *n. ſ. pl. a* قطر *kutur.* Ripæ, tractus. *Ripe, parti, paeſi.* ¶ اقطار آلمسكونه *æktārül meskūne.* Partes habitatæ. *Le parti abitate, ò abitabili.* هزار اطراف و اقطار سير *hezār ætrāfü æktār ſejr.* Mille partes, circumferentias obambulare, luſtrare. *Ik.*

اقطار *æktār.* a. *n. ſ. pl. a* قطر *kætr.* Guttæ. *Goccie.* ¶ اقطار امطار كبي *æktārī emtār gibi.* Inſtar guttarum pluviæ. *Come goccie di pioggia. Sæ.*

اقطار *yktār.* a. *V.* [4. *a* قطر] 1) Stillationi, *ſeu* ut extillet, propinquam eſſe *rem. Wan.* 2) Sternere in dorſum, *vel* in latus *haſtam fodiendo. Gol.*

اقطاع *æktāʿ*, & *uktāʿ.* a. *n. ſ.* Sectus ad veſtem pannus. *Gol.*

اقطاع *æktāʿ.* a. *n. ſ. pl. a* قطع *kytʿ.* Cuſpides parvæ. *Wan.*

اقطاع *æktāʿ.* a. *n. ſ. pl. a* قطيع *kætȳ.* Armenta. *Wan.*

اقطاع *yktāʿ.* a. *V.* [4. *a* قطع] 1) Amputare, *aut* permittere amputari. 2) Taxare, aſſignare. *Sæ.* ¶ تمليك و اقطاع اتدي *temlīk ü yktāʿ itti. Sæ.* Illi appropriavit, & aſſignavit. *Gli aſſegnò Br.* 3) Permittere *alicui* amputare *ramos de arbore. Wan.* 4) Retinere, retro relinquere. 5) Pro corporis ſtatura ſufficere *ad veſtem pannum.* 6) Vincere, & ad ſilentium redigere *argumentis ſuis.* 7) Inhibere *benefactis inimici linguam.* 8) Vinci, ſucumbere, ut reſpondere non poſſit. 9) Deficere, perire *aquam putei.* 10) Aſſignare in feudum *vel* emphyteuſin dare *principem de ſuis opibus, q. reſectum terræ fundum.* 11) Parere deſinere *gallinam.* 12) Propinquam & idoneam putationi eſſe *palmam.* 13) Disjungi *a ſuis*, removeri *hoſpitem. Gol.*

اقطاف *yktāf.* a. *V.* [4. *a* قطف] 1) Vindemiæ aptam, & propinquam eſſe *vitem. Wan.* 2) *Ejusmodi* vites habere, vindemiationi proximum eſſe *hominem.* 4) Tardigradum habere *equum. Gol.*

اقطان *æktān.* a. *n. ſ. pl. a* قطن *kutn.* Goſſipia *Gol.*

اقطع *æktæʿ.* a. 1) *part.* Truncatus *manu.* 2) Mutus. 3) *Compar.* Acutior. 4) Acidior. ¶ الاقطعان *el-æktæ-āni.* Enſis, & calamus. *Gol.*

اقطع *æktuʿ.* a. *n. ſ. pl. a* قطع *kytʿ.* Cuſpides parvæ, & latiores ſagittæ.

اقطع *æktuʿ.* a. *n. ſ. pl. a* قطيع *kætȳʿ.* Rami. *Gol.*

اقطع *æktuʿ.* a. *pro pl. a* مقطوع *mæktūʿ.* Intercepto ſpiritu *ſeu* dyſpnoea laborantes. *Gol.*

اقطن *æktæn.* a. *part.* Incurvum dorſum habens. *Gol.*

اقطن *æktyn.* a. *n. ſ. i. q.* ماش *māś.* Leguminis genus *foliis phaſeoli, baccis viridibus, quæ paulo minora ipſis. Gol.*

اقطوعة *uktū-æt.* a. *n. ſ.* Signum, teſſera, *qua miſſa mulier mulieri indicium ruptæ amicitiæ, aut conſuetudinis facit. Wan.*

اقطه *æktæ* tart. *ſ. pro* آخته *āchte* p. يدك اتلر *iedek atlar, vel atlari.* t. Parippi. *Cavalli a mano.*

اقطه‌جي *aktagi* tart. *n. ſ.* Stabuli præfectus Chani. *Il cavallerizzo del Chan de' Tartari.*

اقطي *æktā.* a. *n. ſ. i. q.* خمان *chæmān, ſeu rectius* سبّوقة *ſebbūkæt.* a. Sambucus arbor. *Gol.*

اقطيرار *yktȳrār.* a. *V.* [11. *a* قطر] Incipere exareſcere *plantam. Wan.*

اقطيطاء *yktȳtāe.* a. *V.* [12. *a* قطا] Compreſſo gradu uti, incedere. *Wan.*

اقعا *yk-āā.* a. *V.* [4. *a* قعو] 1) Mucronatum, ac ſurſum verſus reductum eſſe *naſum.* 2) Pone inniti rei in ſedendo. *Gol.* 3) Natibus inſidere *canem, feram,* pedes anteriores recta humi defigendo. *Wan.* 4) Retroagere, retroire cogere *equum ſuum. Gol.*

اقعاث *yk-āas.* a. *V.* [4. *a* قعث] Prodigum eſſe. *Wan.*

اقعاد *æk-āād.* a. *n. ſ. pl. a* قعاد *kuʿād.* Morbi claudorum, *quo illi ſemper conſidere coguntur. Gol.*

اقعاد *yk-āād.* a. *V.* [4. *a* قعد] 1) Jubere ſedere. *Wan.* 2) Collocare. 3) Superficialiter fodere *puteum*, & ita relinquere nulla prodeunte aqua. 4) Claudum eſſe. 5) Loco detineri, non ſe poſſe movere loco. *Gol.* 6) Depreſſum eſſe pedem equinum, ut non erectus ſtet. *Wan.* ¶ الله و آلاقعاد *allāhu wel-yk-āādü.* Per DEUM *fecit hoc. Gol.*

اقعار *yk-āār.* a. *V.* [4. *a* قعر] Fundo inſtruere *puteum. Wan.*

اقعاس *yk-āās.* a. *n. ſ.* Opulentia. *Gol.*

اقعاص *yk-āās.* a. *V.* [4. *a* قعص] Interimere derepente ipſoque momento, & loco, *quo quis percuſſus eſt. Wan.*

اقعاط *yk-āāt.* a. *V.* [4. *a* قعط] 1) Obſcœnum *in ſermone* eſſe. 2) Abjectum, & deſpectum reddere. *Gol.*

اقعاس *yk-āās.* a. *V.* [4. *a* قعس] 1) Opulentum eſſe. *Wan.* 2) Retroferri, & conſiſtere. 3) Recedere *a negotio. Gol.*

اقعاع *ykʿ-āæ.* a. *V.* [4. *a* قعّ] Fodiendo incidere *in aquam amaram. Wan.*

اقعال *yk-āāl.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* قعل] Expandere ſe *florem vitis. Gol.*

اقعام *yk-āām.* a. *V.* [4. *a* قعم] 1) Mordere, & interimere *ſerpentem.* 2) Elevari ac efferri *ſolem. Wan.* 3) Malum morbumve corripere, & interimere *aliquem. Wan.*

اقعب *æk-ūb.* a. *n. ſ. pl. a* قعب *kæb.* Pocula. *Gol.*

اقعد *æk-æd.* a. *part. i. q.* قعيد *kæ-ȳd.* Qui longiſſime abeſt a primo ſtirpis patre. *Gol.*

اقعدة *æk-ȳdet.* a. *n. ſ. pl. a* قعدة *kuʿdet,* Aſini ephippia. *Gol.*

اقعدة *æk-ȳdet.* a. *n. ſ. pl. a* قعيد *kæ-ȳd.* Conſeſſus. *Gol.*

اقعس *ækæs.* a. *part.* 1) Extrorſum protuberanre pectore, introrſum depreſſo dorſo gibboſus. 2) Retorto collo, & capite *camelus.* 3) Longa, & protenſa *nox.* 4) *Vir* gravis, & illuſtris. 5) Nomen montis *alicujus. Wan.*

اقعسان *æk-ȳsān.* a. Nomen prop. *quod inditum eſt filiis* ضمضم *zæmzæm, alludendo ob gibboſitatem. Wan.*

اقعم *æk-æm.* a. *n. ſ.* Simus, depreſſas habens nares. *Gol.*

اقعنساس *yk-ȳnsās.* a. *V.* [3. *a* قعسس] Retrocedere. *Wan.*

اقعنصار *ykȳnsār.* a. *V.* [3. *a* قعصر] Contranere ſe, & verſus terram inclinare. *Wan.*

اقعنفاز *yk-ȳnfāz.* a. *V.* [3. *a* قعفز] Inſidere extremis pedum, *uti paratus ad ſurgendum. Wan.*

اقعي *æk-ā.* a. *part.* Naſo prominentiori, & ſurſum verſus reducto præditus. *Gol.*

اقفا *ækfā.* a. *n. ſ. pl. a pauc.* قفا *kæfā.* Occipita. *Gol.*

اقفا *ykfā.* a. *V.* [4. *a* قفو] 1) Præhabere, præferre *aliquam rem, aut* ut propriam habere. 2) Proprium alicui, ac peculiare facere. *Gol.*

اقفاخ *ykfāch.* a. *V.* [4. *a* قفخ] Libidinoſam, coitus appetentem eſſe *vaccam, lupam. Gol*

اقفار *ækfār.* a. *n. ſ. pl. a* قفر *kæfr, aut a* قفره *kæfre.* Deſertæ regiones. *Campagne deſerte.*

اقفار *ykfār.* a. *V.* [4. *a* قفر] 1) Reperire deſertam *urbem. Gol.* 2) Vacuam & deſertam eſſe *domum. terram. Wan.* 3) In deſertum proficiſci. *Gol.* 4) Carere obſonio, *quin &* cibo omni. *Wan.* 5) Eſurire. *Gol.*

اقفاص *ækfās.* a. *n. ſ. pl. a* قفص *kæfs.* Caveæ avium. *Wan.*

اقفاف *ækfāf.* a. *n. ſ. pl. a* قفّ *kuff.* Coactæ nubes. *Gol.*

اقفاف *ykfāf.* a. *V.* [4. *a* قفّ] 1) Ova parere deſinere *gallinam. Wan.* 2) Siccatis lacrymis, & apparente nigredine eſſe *oculum. Gol.*

اقفال *ækfāl.* a. *n. ſ. pl. a* قفل *kufl.* Seræ, peſſuli. *Serrature, lochetti. Hum.*

اقفال ykfāl. a. V. [4. a قفل] 1) Siccare. 2) Reverti facere. 3) Obserare *ostium*. *Wan.*

اقفد ækfed. a. part. 1) Laxa, crassaque cervice præditus. *Gol.* 2) Qui in extremis pedum digitis incedit, calcibus non contingentibus terram. 3) Tarsum directe ungulæ insistentem habens *equus*. *Wan.* 4) Pedem introrsum vergentem habens *camelus*: qui introrsum obliquatum habet اصدف æstef, *vocatur*. *Gol.*

اقفز ækfez. a. part. Anteriores pedes usque ad genua albicantes habens *equus*. *Gol.*

اقفز ækfyz. a. n. f. pl. a قفز kafz. Saltus. *Wan.*

اقفزة ækfizet. a. part. Anteriores pedes usque ad genua albicantes habens *equus*. *Wan.*

اقفزة ækfizet. a. n. f. pl. a قفيز kafiz. Mensuræ genus. *Gol.*

اقفع ækf-æ. a. part. Ad latus incurvatos habens pedum digitos. *Wan.*

اقفعلال ykfi'lāl. a. V. [4. قفعل] Contrahi, & corrugari *manum*. *Wan.*

اقفال ækfūl. a. n. f. pl. a قفل kufl. Seræ, pessuli. *Gol.*

اقفية ækfijet. a. n. f. pl. pauc. irreg. a قفا kæfā. Occipita. *Wan.*

اق قويونلو æk kojunly. t. n. f. comp. Albarum ovium regio, *priscis Græcis* Armenia minor Colchidi vicina. *Leuncl.*

اق كرمان æk germān. t. n. f. 1) Arx alba. 2) Nom. prop. Oppidi *in Russiæ, Moldaviæque finibus, nostris Nester alba, a Nestere fluvio præterlabente*. *Leuncl.*

اقل ækæll, a. comp. قليلرك kælilræk. t. Minor. *Minimo*. T. f. ¶ اقل عبدان ækælli ʿabdān, & اقل العبدان ækællül ʿabdān. Minimus servorum. *L'infimo de' servi*. Ik.

اقل الممالك ækællül memālik. Minimum regnorum, aut Provinciarum. *Il più picciolo delli regni, o provincie.*

اقلب ækláb. a. n. f. pl. a قلب kælb. Medullæ palmarum. *Gol.*

اقلاب yklāb. a. V. [4. a قلب] 1) Vertere, convertere. 2) Recipere, *ut DEUS, aliquem*. *Gol.* 3) Maturum coctione esse, ut vertatur *panis*. 4) Camelos habere lethali cardialgia correptos. *Wan.* 5) Extrinsecus siccari *uvam*. *Gol.*

اقلات yklāt. a. V. [4. a قلت] 1) Perdere. 2) Nullam in vivis prolem servare *mulierem*. *Gol.*

اقلاد yklād. a. V. [4. a قلد] Submergere. *Wan.*

اقلاص yklās. a. V. [4. a قلص] Diminuto tubere esse *camelum*. *Gol.*

اقلاع yklā'. a. V. [4. a قلع] 1) Loco movere, *ac munere deponere*. *Wan.* 2) Dimoveri, avertique *a negotio*. 3) Desinere, recedere *ab aliquo febrim*, *seu ipsa* intermissio *febris*. 4) Sublatis velis vento committere *navim*. 5) Velificare, navigare. 6) Insessui per ætatem idoneam evadere *camelitim*, 7) Extruere arcem. 8) Evellere. *Gol.*

اقلاف yklāf. a. V. [4. a قلف] 1) Ferruminare, *fibris palmæ, vel musci coma tabularum commissuras infarciendo*. 2) *Obducendo picem* stipare navim. *Spalmare.*

اقلاق yklāk. a. V. [4. a قلق] 1) Sagma, aliave, quæ gestat, non bene firmata, & vacillantia habere *camelum*. *Gol.* 2) Agitare, vacillare facere. *Wan.*

اقلال yklāl. a. V. [4. a قل] 1) Diminuere. *Wan.* 2) Portare *hydriam*. 3) Efferre, facere ut ascendat. 4) Tremorem corripere *aliquem*. 5) Pauperem evadere. *Gol.*

اقلام æklām. a. n. f. pl. a قلم kælem. Calami. *Penne*. Ll. Ik. Sæ. ¶ اقلام بد ارقام æklāmi bed erkām q. Calami malæ scripturæ, detractoriæ. *Cattive penne, maligne*. Sæ.

اقلب ækleb. a. part. fæm. قلبا kælbā. Labium inversum habens *homo*. *Wan.*

اقلبة æklibet. a. n. f. pl. pl. a قليب kælib. Putei. *Wan.*

اقلح æklæh. a. part. Flavedine fœdatos dentes habens. *Wan.*

اقلغ yklygh. t. n. f. Lyra, fides. *Violino.*

اقلف æklef. a. part. Præputiatus. *Wan.*

اقلق aklyk. t. n. f. Albedo. *Bianchezza*. ¶ يوز اقلغی iüz aklyghy, vul. iüz aylyk. Albedo faciei, *h. e.* honor, gloria, victoria. *Onore, gloria, & vittoria.*

اقلمق aklamak. t. V. Transfundere. ¶ شرابی اقلمق šerābi aklamak. Transfundere vinum. *Travasare il vino*. An.

اقليد yklīd. a. n. f. 1) Clavis. *Wan. Chiave*. 2) Res quævis *pec. falcata*, *qua aliquid aperitur & clauditur*. 3) Filum cupreum *anteriori inauris parti vel annulo camelino, qui naso injicitur*, inductum. *Gol.*

اقليد yklid. p. n. f. Sera, obex *sive ex ferro, sive ex ligno*. *Barra, serrame*. *Ferh.*

اقليدس uklīdes, اقليدوس uklīdus & اقليديس yklīdis. p. Nom. prop. Euclidis, *qui ob elementa Geometriæ etiam apud Orientales maxime æstimatur, ita, ut plures existant tam versiones operum ejus, quam commentarii in illa*. *Herbel.*

اقليلاء yklilāe. a. V. [12. a قل] 1) Commoveri, & perturbari. 2) In unum latus propen-

penden.

pendendo considere ac se ad surgendum componere. 3) Properare *in negotio*. 4) Rapidum esse ac præcipitem *velocitate asinum*. 5) Se efferre *aut* ascendere *in volatu avem*. 6) Conscendere *montem*, ac in eo eminere. 7) Illabi in arborem, & in ea considere *avem*. *Gol.*

اقليد yklīd. a. n. f. 1) Clavis. *Chiave*. 2) Res quævis *pec.* falcata, *qua aliquid aperitur, & clauditur*. 3) Filum cupreum, anteriori inauris parti *vel* annulo camelino, *qui naso injicitur*, inductum. *Gol.*

اقليم yklīm. a. n. f. pl. اقاليم ækālīm. 1) كشور kišwer p. Clima mundi. 2) Regio. *Clima, paese, regno*. ¶ يدی اقليم iedi yklīm. Septem climata, *h. e.* universus orbis. *Li sette climi.*

اقليميا yklimiā. p. n. f. Cadmia, *terræ albæ genus ex aurifodinis*. *Avanzi di terra sciolti delle miniere d'oro, overo d'argento*. *Ferh.*

اقما ykmā. a. V. [4. a قما] 1) Parvi facere, despicere. *Wan.* 2) Pinguescentes habere *pecudes*, & bene conveniens *pabulum*. 3) Pinguefacere *pecora*. 4) Placere *rem*. *Gol.*

اقماح ykmāh. a. V. [4. a قمح] 1) Elato capite deorsum aspicere. 2) Intensum frigus esse. *Wan.*

اقماد yʒmād. a. V. [4. ab inusit. قمد] 1) Efferre *cervicem*. 2) Erigere *penem*. 3) Efluxum feminis pati. *Gol.*

اقمار ækmār. a. n. f. pl. a قمر kæmer. Lunæ, menses lunares. *Gol.*

اقمار ækmār. a. n. f. pl. a قمير kæmīr. Socii, cum quibus alea luditur.

اقمار ykmār. a. V. [4. a قمر] 1) Luna illustrem esse *noctem*. *Wan.* 2) Lucentem habere sibi lunam. 3) Frigore percuti *dactylos* ante maturitatem, *ita ut dulcedinem amittant*. *Gol.*

اقماز yʒmāz. a. V. [4. a قمز] Acquirere.

اقماس ykmās. a. V. [4. a قمس] Demergere *in aquam aliquem*. *Wan.*

اقماع yʒmā'. a. V. [4. a قمع] 1) Domare, & subigere sibi *aliquid*. *Gol.* 2) Prohibere, ac repellere. *Wan.*

اقمال yʒmāl. a. V. [4. a قمل] Prima, & exigua foliorum rudimenta emittere *carduum*. *Wan.*

اقمام yʒmām. a. V. [4. a قم] 1) *Camelum* subire, ac inire *camelitim* procumbentem. *Wan.* 2) Labiis prehensum quid *de terra* comedere *ovem*. *Gol.*

اقمشه ækmiše. a. n. f. pl. a قماش kumāš. Merces, & vestes sericeæ. *Robbe, o panni, drappi di seta*. Il. امتعه æmty.æ. ¶ نيچه اقمشهٔ نفيسه niçe ækmišei nefise. Complures pretiosæ vestes sericeæ. *Una mano di panni, o drappi preziosi*. Eb.

اقمصة akmyset. a. n. f. pl. a قميص kæmys. Tunicæ. *Wan.*

اقمطرار ykmitrār. a. V. [4. a قمطر] 1) Vehementem, ac adversam esse *diem*. *Wan.* 2) Inflectere caudam suam, corpusque suum contrahere *scorpionem*. *Gol.*

اقمع ækmæ. a. part. 1) Vitio قمع kæmā dicto laborans *equus*. *Wan.* 2) Simus, depressus *naso*. *Gol.*

اقمق akmak. t. V. رواندن rewāniden. p. Fluere. *Correre.*

اقمهداد ykmihdād. a. V. [4. a قمهد] 1) Efferre *caput*. *Wan.* 2) Subsistere *aliquo loco*. *Gol.*

اقن akan. t. part. Fluens, qui fluit.

اقن & *melius* اقين akyn. t. n. f. Excursio, rapina. *Scorreria, bottino*. ¶ اقن akyn e. Excurrere *ad prædandum*. *Far scorrerie, scorrere*. c c d. motus. اقن صالمق akyn salmak. Mittere ad prædandum. *Mandar a scorrere, e dar il guasto.*

اقن ukun. a. n. f. pl. ab اقنة uknet. Structuræ ex lapidibus.

اقنا æknā. a. n. f. pl. a قنا kænā. Gibbositates nasorum. *Wan.*

اقنا yknā. a. V. [4. a قنا] Occidere, ad necem adigere. *Gol.*

اقنا ykna. a. V. [4. a قنى] 1) Ditare. 2) Contentum reddere. *Wan.*

اقناب yknāb. a. V. [4. a قنب] 1) Evadere agmen 30. vel 40. 2) Subducere se a creditore *vel* rege, delitescere. *Gol.*

اقنات yknāt. a. V. [4. a قنت] 1) Supplicare DEO, diu insistere precationi, in eave consistere. 2) Continuum esse *in celebranda precatione attributorum divinorum*. 3) Imprecari *hosti*. *Gol.*

اقناح yknāh. a. V. [4. a قنح] Demergere *in aquam aliquam*. *Wan.*

اقناع yknā'. a. V. [4. a قنع] 1) Contentum reddere. 2) Pecora ad aquam mittere. *Gol.* 3) Rectum tenere *caput*. *Wan.* 4) Inclinare *vas* ad effundendum, excipiendumve. 5) Inclinare *caput suum*, *camelum* potandi ergo. 6) Inter precandum *manus suas* interiore parte obvertere faciei. 7) Versari in medio *inter duos planiores colles*. *Gol.*

اقناف yknāf. a. V. [4. a قنف] 1) Laxas habere aures. 2) Magnum habere exercitum. 3) Firmo consilio, & re bene composita esse. *Gol.*

اقنان æknān. a. n. f. pl. a قن kynn. Servi, vernæ. *Wan.*

اقنة ækynnet. a. n. f. pl. pl. i. q. antec.

اقنة uknet. a. n. f. pl. قن ukun. 1) Structura ex lapidibus confecta. 2) Nidus lapideus, *i. e. in petra structus*. *Gol*

اقنتالوقي *ækæntālewkȳ*. a. *n. f. ex græco alias* باداورد *bādāwerd*. Acanthaleucæ herba. *Gol.*

اقنتيون *ækæntiūn*. a. *n. f. alias* راس الشيخ *reesūs-ſejch*. a. Acanthium. *Gol.*

اقنجي *akyngi*. t. *n. f.* Excurſor, *aut collective* excurſores, velones. *Scorritori, eſcurſori.* ¶ اقنجي صالمق *akyngi ſalmak*. Excurſores præmittere, *vel* emittere. غارت ايچون اقنجيلر كوندردي *ghāræt iciün akyngiler gönderdi.* Miſit ad prædandum excurſores. *Sæ. Mandò eſcurſori per depredare, e ſaccheggiar il paeſe. Br.*

اقندي *akyndy*, & *akynty*. t. *n. f.* Fluxus maris, *aut* fluvii. *La corrente.* ¶ صو اقندیسنجه *ſu akyndyſinge*. Juxta fluxum aquæ, ſecundo flumine. *Secondo la corrente.*

اقنف *æknef*. a. *part. fœm.* قنفا *kænfāe*. 1) Poſtrema cervicis parte candicans *equus*. 2) Parvas, craſſaſque habens *aures*.

اقنوم *æknūm*. p. *n. f.* 1) Origo, radix. *Origine.* ¶ اقنوم عجم *æknūmi ægem*. Nomen dictionarii perſici, *quia verborum radices explicat.* 2) Nomen libri Hebræorum *ſecundum Orientales, quod tribus voluminibus conſtat. Ferh.*

اقنوم *uknūm*. a. *n. f. pl.* اقانيم *ækānīm*, اصل *āſyl*. a. Hypoſtaſis, perſona. *Perſona.*

اقنى *æknā*. a. *part. fœm.* قنوا *kænwā*. Gibboſo præditus naſo. *Wan.*

اقوا *ykwā*. a. *V.* [4. *a* قوى] 1) Deſcendere in terram *vacuam herba*, & *aqua*. 2) Perire reſiduum. 3) Validum eſſe *alicujus jumentum*. 4) Diverſis circa finem vocalibus *aut* inæquali conſonantium numero facere *carmen*. 5) Firmum reddere *aliquid*. 6) Vacuam eſſe *domum*. *Wan.*

اقواب *ækwāb*. a. *n. f. pl. a* قوب *kūb*. Pulli *avium*. *Gol.*

اقوات *ækwāt*. a. *n. f. pl. a* قوت *kūt*. Alimenta. *Gol.*

اقواز *ækwāz*. a. *n. f. pl. a* قوز *kæwz*. Rotundi arenarum cumuli. *Wan.*

اقواس *ækwās*. a. *n. f. pl. a* قوس *kæws*. Arcus. *Wan.*

اقواط *ækwāt*. a. *n. f. pl. a* قوط *kūt*. Greges ovium. *Wan.*

اقواع *ækwā**. a. *n. f. pl. a.* قاع *kā**. Terræ planæ *montium expertes*. *Wan.*

اقواق *ækwāk*. p. *n. f. i. q.* وقواق *wækwāk*. Populus alba arbor *in India orientali*. *Caſt.*

اقوال *ækwāl*. a. *n. f. pl. a* قول *kæwl*. Dicta, verba, ſententiæ. *Detti, parole, ſentenze.* ¶ اقوال صداقت مآل *ækwāli ſædākæt me-āl*. Dicta veritate, & ſinceritate plena. *Sæ. Parole piene di buon' affetto, e fedeltā. Br.*

اقوال ستاره شناسان *ækwāli ſitāre ſināsān*. Dicta, prognoſtica aſtrologorum. *Li pronoſtici degl' aſtrologhi.*

اقوال *ækwāl*. a. *n. f. pl. a* قيل *kæjl*. Reges Himjaritarum, *utpote quorum dictis parent omnia*. *Gol.*

اقوام *ækwām*. a. *n. f. pl. a* قوم *kæwm*. Populi, gentes, & quidam, aliquot. *Popoli, genti Sæ. V.* صقالبة

اقود *ækwed*. a. *part.* 1) Longa cervice præditus *equus*, *camelus*. *Wan.* 2) Valido collo *vir*. 3) Avarus ac tenax ſui penus, *ut qui non reſpicit comedens, ne quem ſupervenientem invitare cogatur. Gol.* 4) Mons altus. 5) Equus manuductus bene currens. *Wan.*

اقورار *ykwirār*. a. *V.* [9. *a* قور] 1) Gracilem eſſe. 2) Corrugari. *Wan.*

اقورون *ykwerūne*. a. *n. f. pl. ab* اقورى *ækwerī*. Infortunia magna. *Gol.*

اقوريات *ækwerījāt*. a. *n. f. pl. ab* اقورى *ækwerī*. *i. q. præc. Wan.*

اقورين *ækwerīn*. a. *n. f. i. q. præc. Wan.*

اقوس *ækwes*. a. *part.* 1) Difficile *tempus*. *Gol.* 2) Dorſo incurvus. *Wan.* 3) Eminentior *collis arenarum*. 4) Longinqua *regio*. 5) Longa *dies*. *Gol.* ¶ احنى اقوس *æhnā ækwesū*. Infortunium. *Gol.*

آقوش *ākūś*. p. *n. f.* ببر *beber*. Pardi *ſeu* pantheræ genus; *aliis* tigris, leo, leopardus. *Caſt.*

اقوع *akwu**. a. *n. f. pl. a* قاع *kā**. Terræ planæ.

اقوف *ækwef*. a. *part.* 1) Qui melius *aut* optime novit veſtigia & indicia *rerum*. *Wan.* 2) Præſtantior phyſiognomus, chiromantes. *Gol.*

اقوم *ākwem*. a. *comp.* Rectior. *Gol.*

اقوى *ækwā*. a. 3. *perſ. imper. in apprec.* قوتلندرسون *kuwwetlendürsün*. t. Corroboret, firmet *Deus*.

اقوى *akwā*. a. *comp.* Fortior, potentior. *Più gagliardo, potente Sæ. Ik.* II. اسخى *eſchā*.

اقويا *ækwijā*. a. *part. pl. a* قوى *kæwī*. Potentes, firmi. *Li potenti, ſaldi. Ik.*

اقه *ækh*. a. *n. f. per Metatheſin a* قاه *kāh*. Obedientia. *Gol.*

اقها *ykhā*. a. *V.* [4. *a* قهى] 1) Faſtidire *cibum*. *Wan.* 2) Averſum reddere. 3) Frequentem ac impetu continuum eſſe. 4) Obedire regi. *Gol.*

اقهار *ykhār*. a. *V.* [4. *a* قهر] 1) Domari. *Wan.* 2) Reperire *aliquem* victum. 3) Victos habere ſocios. 4) Ad victi ſubditique ſtatum redire. 5) Succumbere *rem alicujus*. *Gol.*

اقهال *ykhāl*. a. *V.* [4. *a* قهل] 1) Tractare, ſuſcipere, quod non competit. 2) Inquinare ſe ſuſcipiendo aliena negotia. *Wan.*

اقهام *ykhām*. a. *V.* [4. *a* قهم] 1) Faſtidire *cibum*, *hominem*. 2) Appetere *cibum*. *Wan.* 3) Diſcuſſis nubibus ſerenum eſſe *cœlum*. *Gol.*

اقهب *ækheb*. a. *part. fœm.* قهبا *kæhbā*. 1) Colore valde fuſco præditus. 2) *cum artic.* الاقهبان *elækhabān*. Elephas, & bubalus: *ita dicti a colore ſuo. Wan.*

اقيا *ykjā*. a. *V.* [4. *a* قيا] Facere vt quis vomat, vomitum ciere. *Far vomitare.*

اقياد *ækjād*. a. *n. f. pl. a* قيد *kæjd*. Compedes, vincula pedum. *Gol.*

اقياظ *ækjāz*. a. *n. f. pl. a* قيظ *kæjz*. Mediæ æſtates.

اقيال *ækjāl*. a. *n. f. pl. a* قيل *kæjl*. Reges Arabum. *Gol.*

اقيان *ækjān*. a. *n. f. pl. a* قين *kæjn*. Fabri ferarii. *Gol.*

اقيانوس *ykjānos*. p. *n. f.* 1) Oceanus. 2) *nonnullis etiam.* Mare nigrum, Pontus Euxinus. *Ferh.*

اقيحي *ukejhā*. a. *n. f.* Locus conſitus Anthemide. *Wan.*

اقين *akȳn*. t. *n. f.* Excurſio, rapina. *Vide* اقن

اك *āk*. p. *n. f.* 1) *i. q.* آفت *āfet*. a. Infortunium. 2) *i. q.* عيب *ǣjb*. a. Vitium. *Ferh.*

اك *an*. t. *n. f.* مفصل *mæfsyl*. a. Articulus, junctura. *Giuntura.*

اك *en*- t. 1) *Particula nomini præpoſita formans ſuperlativum.* Maxime. ¶ اك اولو *en-ulu*. اك اولوسي *en-uluſi* Maximus. *Il più grande.* اك كوتي *en-Kötȳ*, اك كوتيسي *en-Kötȳſi*, & اك يرامزي *en-jara-mazy*. Eorum peſſimus. *Il peggiore.* اك اول دريلن و اك صكره اولن *en-ewwel dirilen, we en-ſon-ra ölen.* Primum vivens, & ultimum moriens, cor. 2) *adv. pro* اول *v. g.* اكده *ön-de*. Ante, imprimis, prius. *Tef.*

اكين *ig*. t. *n. f.* Fuſus. *Fuſo.* ¶ اكين اكرمك *igin egirmek*. Fuſum ſuum nere. *Filar il ſuo fuſo.*

اك *ekk*. a. *part.* Fervidus, æſtuoſus *dies*. *Gol.*

اكا *an-a*. *vul.* *on-a*. t. *prono. demonſt. dat. ab* اول *ol*. Ei. *A lui.* ¶ اكا كوره *an-a göre*. Juxta id.

اكا *ikā*, & اكاءة *ikāet*. a. *V.* [4. *a* كاء] Metum injicere, facere ut quis declinet. *Gol.*

اكابر *ekābir*. a. *part. pl. ab* اكبر *ekber* دولتلولر *dewletlüler*. t. Majores, magnates. *Li grandi, e potenti.* ¶ اكابر قريش *ekābiri kurejś*. Divites ex tribu Cureiſi *per æqu vocum*. اكا بر قريس *an-a bir Kæris*. Ipſi palmus. *A lui un palmo.*

اكاحة *ikāhæt*. a. *V.* [4. *a* كوح] Pugnando vincere, domare.

اكاديد *ekādīd*. a. *part.* Diſperſi, & huc illuc dimiſſi *homines*. *Gol.*

اكار *ekār*. p. *n. f.* Vinitor. *Ferh.*

اكار *ekkār*. a. *n. f.* 1) Foſſor terræ. 2) Agricola. *Gol.*

اكار *ikār*, & اكارة *ikāret*. a. *V.* [4. *a* كور] Celeriter incedere, *q. convolvente greſſu*. *Gol.*

آكارس *ākāris*, & *akāris*. p. *n. f.* كما *kemā*. a. طوملان *tümlān*. t. Fungus. *Fungo. Ferh.*

اكارس *ekāris*. a. *n. f. pl. pl. a* كرس *kirs*. Conjunctæ domus. *Gol.*

اكارع *ekāri**. a. *n. f. pl. a* كراع *kürā**. Partes crurum, *vel* tibiæ tenuiores *in ovibus*. *Gol.*

اكارم *ekārim*. a. *comp. pl. ab* اكرم *ekrem*. Nobiliores. *Più nobili. V.* قدوت

اكارى & اكارو *an-arü vul. on-aru* t. *partic. i. q.* اوتهده *öteje*. t. Ultra, trans. *Oltre. Tef.*

آكاريس *ākārīs*. p. *n. f.* Fungus. *Fungo. Ferh.*

آكاريش *ākārīś*, *ekārīś*, & اكاليش *ekāliś*. p. *n. f.* Tubera terræ. *Caſt.*

اكاسة *ikāſet*. a. *V.* [4. *a* كيس] Liberos aſtutos, & ingenioſos habere, *vel* gignere. *Gol.*

اكاسره *ekāſire*. a. *n. f. pl. a* كسرى *kiſrā*. Coſroes. *Sic omnes reges Perſiæ vocantur, ut apud nos Cæſares.* II. قياصره *kæjāſyre*. ¶ اكاسرۀ زمان عالي مكان و قياصرۀ دوران شوكت عنوان *ekāſireī zemānī ālī mekān we kæjāſyreī dewrānī śewket ūnwān.* Coſroes ſeculi digniſſimi, & Cæſares mundi potentiſſimi. *Li rè della terra, e li monarchi del mondo. Ll.*

اكاسم *ekāſim*. a. *part. pl. a* كسوم *kesūm*. Confertis herbis prædīti *horti*. *Gol.*

اكاف *ikāf*. a. *n. f.* Clitellæ *aſini*, *muli*, *equi*, *non cameli*. *Gol.*

اكاف *ekkāf*. a. *n. f.* Clitellarius, *ſcil.* qui clitellas conficit, *aut* vendit. *Gol.*

آكال *ākāl*. a. *n. f. q. pl. ab* آكل *ākil*. Principes populi, tribuſve. *Gol.*

اكال *ekāl*. a. *n. f. i. q.* طعام *tæ-ām*. a. Cibus, eſca, & quidquid editur. *Gol.*

اكال *ekkāl*. a. *part.* 1) Edax, helluo. *Goloſo, divoratore.* 2) Corroſivus. *Corroſivo. An.*

اكال *ukāl*. a. *n. f.* Eroſio, prurigo, *quæ camelo accidit ex hirſutiore fœtu, qui in utero continetur. Gol.*

اكاليب *ekālīb*. a. *n. ſ. pl. pl. ab* اكلب *eklub*, *quod eſt pl. a* كلب *kelb*. Multi canes. *Wan.*

آكام *ākām*. p. *n. ſ.* Fungus. *Fungo. Ferh.*

اكام *ekām*. a. *n. ſ. pl. ab* اكمة *ekemet*. Colles. *Gol.*

اكاميم *ekāmīm*. a. *n. ſ. pl. a* كـمّ *kimm*. Calyces, foliculi florum.

اكانة *ikānet*. a. *V.* [4. *a* كين] Humiliare, deprimere, *ut aliquem DEUS*. *Gol.*

آكاه *āgāh*, & آكه *āgeh*. p. 1) *adj.* Excitatus, attentus, vigil. *Ferh.* 2) Gnarus, ſciens, conſcius. 3) *n. ſ.* Ipſa notitia. 4) Nuntius. *Accorto, avviſato, conſapevole, notizia, avviſo.* ¶ خبر و آكاهم يوقدر *chæberü āgāhüm ioktür*. Nullam hujus habeo notitiam. *Non ne hò alcuna notizia.* آكاه اول *āgāh ol*. Cave tibi. *Stà avvertito.* آكاه ا *āgāh e.* آكاهدار ا *āgāhdār e.* Conſcium reddere, nuntiare, edocere. *Rendere conſapevole, avvertire, notificare. cc. abl. rei.* آكاه ول *agāh. ol.* Reſcire, advertere, conſpicari. *Aver notizia, eſſer conſapevole, accorgerſi.* بزم آكاهمز يوغ ايكن *bizüm āgāhümüz iogh iken*. Abſque noſtro ſcitu. *Senza che ne foſſimo avviſati. Eb.* آكاه اولش *āgāh olmiś*. Monitus, commonefactus. *Avviſato, avvertito.*

آكاهانيدن *āgāhāniden*. p. *V. tranſ.* Significare, certum facere. *Avviſare. Caſt.*

آكاهدار *āgāhdār*. p. *part. comp.* Vigil, attentus.

آكاهي *āgāhī*. p. *n. ſ.* 1) Annuntiatio, notitia. 2) Providentia. ¶ آكاهي دادن *āgāhī dāden*. Certiorem facere. آكاهي نمودن *āgāhī nümūden*. Sedulum, providum eſſe. *Caſt.*

آكاهيدن *āgāhīden*. p. *V.* طوبيق *dujmak*, & طويدرمق *dujdürmak* t. 1) Monere. 2) Moneri. *Ferh.*

آكب *ākub*. p. *n. ſ.* Pars interior oris. *Ferh.*

اكباء *ekbāe*. a. *n. ſ. pl. a* كبي *kibā*. Quisquiliæ, quæ verrendo ejiciuntur domo. *Wan.*

اكباب *ikbāb*. a. *V.* [4. *a* كبّ] 1) Procidere pronum *in faciem*. 2) Convertere ſe *in aliquem locum*. *Wan.*

اكبات *ikbāt*. a. *V.* [4. *a* كبت] Affligere. *Gol.*

اكباح *ikbāh*. a. *V.* [4. *a* كبح] 1) Adducto, freno ad ſe trahere, ac inhibere *equum*. 2) Eminere, ſublimem eſſe. *Gol.*

اكباد *ekbād*. a. *n. ſ. pl. a* كبد *kebed*, *kebd*, & *kibd*. Jecora. *Li fegati. Wan.*

اكباد *ikbād*. a. *V.* [4. *a* كبد] Lædere in hepate. *Wan.*

اكباد الابل *ekbādül-ibl*. a. *n. ſ. comp.* Hypochondrion *cameli*. ¶ يضرب اليه اكباد الابل *zuzrabu ileihi ekbādül-ibl*. Undique contenditur ad eum; *ut doctrinæ cauſa. Adagium. Wan.*

اكبار *ikbār*. a. *V.* [4. *a* كبر] 1) Putare *rem* eſſe magnam, magnam videri. *Wan.* 2) Magni facere, efferre. 3) Accidere *quid*. 4) Evadere, & exiſtere magnum. *Gol.* 5) Alvum deponere *puerum*. *Wan.* 6) Menſtrua excernere *mulierem*. 7) Sperma profundere *virum*. *Gol.*

اكباش *ekbāś*. a. *n. ſ. pl. a.* كبش *kebś*. Arietes. *Gol.*

اكبان *ikbān*. a. *V.* [4. *a* كبن] Abſtinere, & cohibere *ab aliquo linguam*. *Gol.*

اكبح *ekbæh*. a. *part.* Validus *camelus*. *Gol.*

اكبد *ekbed*. a. *part.* Corpulentus medio corpore, & propterea lentus, & tardigradus. *Wan.*

اكبد *ekbud*. a. *n. ſ. pl. a* كبد *kebid*. Jecora. *Gol.*

اكبر *ekber*. a. *comp.* Major, ſupremus. *Il più grande, ſupremo.* ¶ اكبر اولادي اولان *ekberi ewlādi olan*. Filius ejus natu maximus. *Il ſuo figliuolo maggiore. Sæ.* الله اكبر *āllāhü ekber*. Deus eſt potentiſſimus. *V.* الله

اكبرة *ikberret*. a. *part. i. q.* كبر *kübirr*. Maximus familiæ. *Wan.*

اكبرون *ekberūn*. a. *comp. pl. ab* اكبر *ekber*. Majores. *Wan.*

اكبري *ekbirī*. a. *n. ſ.* Monetæ aureæ genus in India *valens ibi ſeptem regales Hiſpanicas.*

اكبس *ekbes*. a. *part.* 1) Qui antrorſum proſtantem habet calvam, & pone reductam frontem. *Wan.* 2) qui prominentia habet pudenda. *Gol.*

اكبش *ekbüś*. a. *n. ſ. pl. a* كبش *kebś*. Arietes. *Wan.*

اكبنان *ikbinān*. a. *V.* [9. *a* كبن] In ſe contrahi. *Wan.*

اكة *ekket*. a. *n. ſ.* Fervor, æſtus. *Gol.*

اكت *ögüt*. t. *n. ſ. pro* اوكت Conſilium. *Tef.*

اكتاب *iktāb*. a. *V.* [8. *a* كيب] Triſtem eſſe. *Wan.*

اكتاب *iktāb*. a. *V.* [4. *a* كتب] 1) Exemplar exhibere *alicui* ad ſcribendum. *Wan.* 2) Vinculo firmiter conſtruere *utrem*. 3) Dictare *alicui* ſcribendum *carmen*. *Gol.*

اكتاد *ektād*. a. *n. ſ. pl. a* كتد *keted*. Quæ ſunt inter ſcapulas, & dorſum. *Gol.*

اكتار *iktār*. a. *V.* [4. *ab inuſit.* كتر] Magno dorſi tubere eſſe *camelitim*. *Gol.*

اكتاع *iktā*. a. *V.* [4. *a* كتع] Pugnare, certare. *Gol.*

اكتاف *ektāf*. a. *n. ſ. pl. a* كتف *kitf*. Scapulæ.

اكتام *iktām*. a. *V.* [4. *a* كتم] Abſcondere, celare. *Wan.*

اكتبا *iktibā*. [8. *a* كبو] Suffiri odoribus *veſtes*. *Gol.*

اكتتاب *iktitāb*. a. *V.* [8. *a* كتب] 1) Scribere. 2) Proprium nomen albo Regio, ſeu codici ſtipendiorum inſcribere. *Wan.* 3) Inſcribi, recenſeri. *Gol.*

اكتتام *iktitām*. a. *V.* [8. *a* كتم] 1) Clam habere. 2) Diſſimulare. *Gol.*

اكتتان *iktitān*. a. *V.* [8. *a* كتن] Adhærere. *Gol.*

اكتحال *iktihāl*. a. *V.* [8. *a* كحل] 1) Illinere oculos ſtibio *ſeu* collyrio. *Fregarſi gli occhi con collirio. Wan.* 2) Incidere in calamitatem. *Gol.* ¶ فرصت كوزلديلر وديده اميدلرين اكتحال ايچون سلطان بلند آستان دركاهنك توتياي غبارلرين اوزلديلر *furſæt gözlediler we dideï ümmidlerin iktihāl iciün ſultanī bülend āſitān dergāhinün-tūtijāī ghubārlerin özlediler*. Occaſionem obſervabant, & ad recreandos collyrio oculos, ſpei tutiam pulveris portæ regis excelſi avebant. *Sæ. Stettero aſpettando l'opportunità di tempo per ripaſſar' all corte regia. Bræt.*

اكتداح *iktidāh*. a. *V.* [8. *a* كدح] Lucrari, acquirere.

اكتداد *iktidād*. a. *V.* [8. *a* كدّ] 1) Laborem imponere *alicui*. 2) Importunum eſſe. *Gol.*

اكتداش *iktidāś*. a. *V.* [8. *a* كدش] Accipere donum. *Wan.*

اكتراء *iktirāe*. a. *V.* [8. *a* كرو] Conducere. *Affittare. Gol.*

اكتراب *iktirāb*. a. *V.* [8. *a* كرب] Moerore affici, angi. *Gol.*

اكتراث *iktirās*. a. *V.* [8. *a* كرث] Non curare, non reſpicere *ad aliquem*. *Gol.*

اكتزاز *iktizāz*. a. *V.* [8. *a* كزّ] Contractum in ſe eſſe, *uti ex frigore*. *Gol.*

اكتسا *iktisā*. a. *V.* [8. *a* كسي] Induere veſtem, veſtire ſe. *Wan.*

اكتساب *iktisāb*. a. *V.* [8. *a* كسب] 1) Quærere lucrum. *Wan.* 2) Lucrari. *Gol.*

اكتساب *iktisāb*. a. *n. ſ.* Acquiſitio, lucratio. *Acquiſto, gaudagno.* ¶ راه اكتساب علومده *rāhī iktisābī ūlūmde*. In via acquirendarum, *ſeu* comparandarum ſcientiarum. *Nell' acquiſtar, ò imparare le ſcienze. Sæ.* اجري اكتساب ايچون *egrī iktisāb iciün*. Ad acquirendum meritum, mercedem. *Per acquiſtar merito. Sæ.*

Part. I. Tom. I.

اكتساح *iktisāh*. a. *V.* [8. *a* كسح] Spoliare *aliquem bonis ſuis*.

اكتسار *iktisār*. a. *V.* [8. *a* كسر] Confringere. *Gol.*

اكتساع *iktisā*. a. *V.* [8. *a* كسع] Inſertam inter crura *caudam* ventri ſubducere *canem*. *Wan.*

اكتظاظ *iktizāz*. a. *V.* [8. *a* كظّ] 1) Arctari aquam ob nimium decurſum in alveo. *Wan.* 2) Diſtentum cibo eſſe *aliquem*, ut reſpirare non poſſit. *Gol.*

اكتف *ektef*. a. *part. fæm.* كتفاء *ketfāe*. 1) Latioribus ſcapulis præditus *vir*. 2) Superiores ſcapularum cartilagines inter ſe diſſitas habens *equus*. 3) Ex dolore ſcapularum claudicans *equus*. *Wan.*

اكتفا *iktifā*. a. *V.* [8. *a* كفي] 1) Sufficere, ſatis eſſe. *Gol.* 2) Contentum eſſe *re*. *Wan. Baſtare, & contentarſi.* ¶ فلان نسنه ايله اكتفا انديلر *fülān neſne ile iktifā ittiler*. Id illis ſatis fuit. *Si contentarono. Sæ.* بو اعتذاره متضمّن نامه ابلاغي ايله اكتفا ايلدي *bu y'tizāre mütæzæmmin nāme iblāghy ile iktifā eiledi*. Satis ſibi duxit mittere has literas excuſatorias. *Si contentò, eſſer baſtante il mandar una lettera ſcuſatoria. Sæ.* اكتفا ايدر *iktifā ider*. Sufficit. *Baſta.* بو مقدار ايله اكتفا اولندي *bu myktār ile iktifā olundy*. Tantum ſufficere viſum eſt. *Quel tanto c'è parſo baſtare. Ll.*

اكتفاء *iktifāe*. a. *V.* [8. *a* كفأ] Invertere *vas*. *Gol.* 2) Operculum imponere *ſcutellæ*. *Wan.*

اكتفار *iktifār*. a. *V.* [8. *a* كفر] 1) Infidelem *aliquem* declarare. 2) Affigere *terræ*. *Gol.*

اكتفال *iktifāl*. a. *V.* [8. *a* كفل] 1) Sumere in tergum *aliquid*. *Wan.* 2) Imponere *equo rem aliquam* in clunibus. 3) Poſteriore parte commeatus vivere, anteriore jam conſumta. *Gol.*

اكتفان *iktifān*. a. *V.* [8. *a* كفن] Coire cum muliere. *Gol.*

اكتلاء *iktilāe*. a. *V.* [8. *a* كلأ] Invigilare, cavere. *Wan.*

اكتلاء *iktilāe*. a. *V.* [8. *a* كلي] Dolere renes. *Wan.*

اكتلال *iktilæl*. a. *V.* [8. *a* كلّ] Micare ſplendere *fulmen*. *Gol.*

اكتم *ektem*. a. *part.* 1) Ventroſus. 2) Satur *vir*. *Gol.*

اكتماع *iktimā*. a. *V.* [8. *a* كمع] Epotare *utrem*. *Wan.*

اكتمان *iktimān*. a. *V.* [8. *a* كمن] Abdere ſe, latere. *Gol.*

اكتمكت iǩtemeǩt & اكتمكث iǩtemeǩs. *Vox Indica.* Aëtites: *alias* حجر آلعقاب *hæğerül-ûkkāb*, & حجر آلولادة *hæğerül-wilādet.* Lapis aquilæ. *Gol.*

اكتنا iǩtinā. a. *V.* [8. a كنو] Appellare *aliquid, nomine per ſe ſignificante rem aliquam. Wan.*

اكتناز iǩtināz. a. *V.* [8. a كنز] Congregari in locum aliquem ſimul. *Wan.*

اكتناف iǩtināf. a. *V.* [8. a كنف] 1) Cingere, ſepere. *Wan.* 2) Adjuvare. *Gol.*

اكتنان iǩtinān. a. *V.* [8. a كنّ] Tectum, reconditum eſſe, latere. *Wan.*

اكتناه iǩtināh. a. *V.* [8. a كنه] بر امرك كنهنه واصل اولمق مراد • *bir emrün-ǩenhine wāsyl olmak mürād* e. t. Summum contingere, ad extremum terminum rei pervenire velle. *Cercar di arrivar al fundo, alla midolla dell' affare. Ik.* ¶ اكتناه سبب iǩtnāihĭ *ſebeb* e. Veram cauſam ſcrutari, & penetrare. *Cercar, e penetrare la vera cagione. Ik.* اكتناه عور مرضي ايله *iǩtināhĭ æwrĭ mæræzȳ ile.* Volens penetrare uſque ad imum morbi ejus. *Volendo penetrare la vera cauſa della ſua infermità. Ik.*

اكتوا iǩtiwā. a. *V.* [8. a كوي] 1) Urere cutem *cauterio. Wan.* 2) Adhibere. 3) Magnopere laudare *ſe ipſum.* 4) Titubare *lingua.* 5) Impleri *ira. Gol.*

اكتهال iǩtihāl. a. *V.* [8. a كهل] 1) Trigeſimo ætatis anno completo, plene adulta & conſiſtente ætate eſſe *aliquem. Wan.* 2) Plene adultam eſſe, & florere *plantam.* 3) Floribus opertum eſſe hortum. *Gol.*

اكتي iǩti. t. *adj.* Acerbus. *Garbo. An.*

اكتيار iǩtijār. a. *V.* [8. a كير] Caudam in curſu attollere *equum. Wan.*

اكتيار iǩtijār. a. *V.* [8. a كور] 1) Concidere. 2) Parare ſe *ad convitiandum.* 3) Accelerare *in inceſſu gradum.* 4) In Initu *camelitim* attollere caudam. 5) Cidarim induere, *aut* illa indui. *Gol.*

اكتياز iǩtijāz. a. *V.* [8. a كوز] Haurire *ſcypho* aquam. *Wan.*

اكتياس iǩtijās. a. *V.* [8. a كوس] Abſtrahere, detinere *aliquem a negotio. Gol.*

اكتيال iǩtijāl. a. *V.* [8. a كيل] 1) Accipere menſuratam *rem. Wan.* 2) Menſurare *frumentum. Gol.*

اكتيام iǩtijām. a. *V.* [8. a كوم] Extremis pedum digitis inſidere. *Gol.*

اكتيان iǩtijān. a. *V.* [8. a كين] Contriſtari, mærere. *Gol.*

اكتيتا iǩtītāe. a. *V.* [12. a كتي] 1) Magnopere laudare ſemet ipſum. 2) Titubare. *Wan.* 3) Accendi *ira. Gol.*

اكثاب iǩsāb. a. *V.* [4. a كثب] Propiorem eſſe, ſeque petendi copiam *venatori* dare *prædam. Gol.*

اكثاث iǩsās. a. *V.* [4. a كثّ] Denſa *barba* eſſe *virum. Gol.*

اكثار iǩsār. a. *V.* [4. a كثر] چوغلتمق *ćioghaltmak.* t. 1) Abundare *opibus.* 2) Spatham proferre *palmam. Wan.* 3) Multiplicare, augere. 4) Multiloquum eſſe. *Gol.* ¶ خامهٔ كوهر نثار وصف محاسننده نه مرتبه اكثار ايتسه سزاواردر *chāmeĭ ğebher niſār wæſfĭ mæhāſininde ne mertebe iǩsār itſe ſezāwārdür.* Calamus diſertus quantumvis in laudes ejus ſe effundat, æquum eſt. *Quantunque la penna eloquente ſi diffondeſſe nel lodarla, ella ne è ben degna. Sæ.*

اكثام iǩsām. a. *V.* [4. a كثم] 1) Implere *utrem. Wan.* 2) Prope accedere *prædam.* 3) Subducere ſe ac latere in extrema *domo ſua. Gol.*

اكثبة eǩſibet. a. *n. ſ. pl.* a كثيب *ǩesīb.* Tumuli arenæ.

اكثر eǩſer. a. 1) *compar.* Numeroſior, copioſior. 2) *adverb.* Plerumque. *Il più, la maggior parte, per il più.* ¶ اكثر قوّت قلبمز سلطانم حضرتلرينك وجود شريفلريدر *eǩſerĭ kuwwetĭ kælbümüz ſultanüm hæzretlerinün-wüğiūdĭ śerīflerīdür.* Maxima virtus, cordis mei eſt perſona nobiliſſima veſtra. *V. S. è la maggior forza del mio cuore. Ll.* اكثر ازمندن *eǩſerĭ ezmineden.* Plerumque. *Per lo più. Ik.* نامدارلرك اكثري *nāmdārlern-eǩſerī.* Celebrium heroum plerique. *La maggior parte delli famoſi eroi. Sæ.*

اكثري eǩſerī & اكثريا eǩſerijā. a. 1) *compar.* Copioſior. 2) *adverb.* Plerumque. *Per lo più, continuamente. Sæ.*

اكثع eǩſæ'. a. *part. fæm.* مكثّعة *müǩeſſeæt.* Turgens ſanguine labium, *vel* tales gingivas habens *homo. Gol.*

اكثم eǩſem. a. *part.* 1) Lato amploque ventre præditus. 2) Satur, ventre plenus. *Wan.* 3) Ampla *via. Gol.*

اكثم eksem. a. Nomen prop. *viri. Wan.*

آكج āğeğ. p. *n. ſ.* Harpago, pertica. *Ferh.*

آكج āǩić. p. *n. ſ. i. q.* مومبار *mūmbār.* Cibi genus, *nempe exta ovina farta, carne conciſa, & oriza. Budelle impite con rizo, e pezi di carne. Ferh.*

اكج eǩeğ. a. *n. ſ. coll.* 1) *i. q.* تفاح بري *teſāhȳ berrī.* Pomum ſylveſtre. 2) *i. q.* زعرور *zughrūr.* Meſpili genus fructui oxyacanthæ ſimile *Azarolo. Eol.*

اكچه ökće. *pro* اوكچه *ön-će* t. *adv.* Coram. *Vide* اوكچه

اكحال iǩhāl. a. *V.* [4. a كحل] Vireſcentibus primum plantis obduci *terram. Gol.*

اكحت eǩeht. a. *part.* Brevis ſtatura *homo. Wan.*

آكحج āğehğ. p. *n. ſ.* Potus ex aqua & ſyropo mixtus. *Ferh.*

اكحج æğehğ, & اكخج ağechğ. p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

اكحل ækhæl. a. 1) *part.* Nigras habens palpebrarum crepidines. 2) *n. ſ.* Vena brachii mediana *dicta. Wan.* 3) Chriſopraſus *gemma. Gol.*

اكداء iǩdāe. a. *V.* [4. a كدا] 1) Tarde plantas proferre *terram.* 2) Parum largiri. 3) Tenacem & avarum eſſe. 4) Gemmas non producere *mineram. Gol.* 5) Ad duriorem terræ partem pervenire *foſſorem putei. Wan.* 6) Inexorabilem *vel* tenacem reperire eum, quem quis rogat. *Gol.* 7) Avertere *ab aliqua re aliquem.* 8) Parum boni eſſe. *Wan.*

اكداح iǩdāh. a. *V.* [4. a كدح] Victum quærere *ſuis. Gol.*

اكداد eǩdād. a. *n. ſ. pl. carens ſing.* Celeres homines. *Wan.*

اكداد iǩdād. a. *V.* [4. a كدّ] 1) Laborem imponere *alicui.* 2) Importunum eſſe. *Gol.*

اكدار eǩdār. a. *n. ſ. pl.* a كدر *ǩeder.* Tribulationes.

اكداس eǩdās. a. *n. ſ. pl.* a كدس *ǩüds.* Meſſes. *Wan.*

اكداف iǩdāf. a. *V.* [4. *ab inuſit.* كدف] Ungulis perſtrepere *equum. Gol.*

اكدام iǩdām. a. *V.* [4. a كدم] Pacto certo adſtringi *captivum. Gol.*

اكدر eǩder. a. 1) *part.* Obſcurus *colore.* 2) Terræ ſuperficiem radens *aquæ fluxus.* 3) *n.* p. Nomen viri. ¶ بنات اكدر *benātu eǩder.* Onagri. *Gol.*

اكدرمق an-dürmāk. t. *V. tranſ.* Curare memorare. *Far mentovare.*

اكدرمك eğdürmeǩ. t. *V. tranſ.* Incurvari ſinere, inflectere. *Piegare, incurvare. V.* اكمك

اكدرية eǩterijet. a. *n. ſ.* Titulus *in jure Muslemorum, ubi de conſanquineis & neceſſariis rebus tractatur. Wan.* ¶ الاكدرية *eleǩterijet. In rebus neceſſariæ obſervationis, & leğalibus.* Conjux, mater, avus, germana ſoror. *Gol.*

اكدش iǩdiś. p. *n. ſ.* 1) Nothus *in genere.* 2) Pullus equi *ex arabo, & alio equo procreatus.* 3) Amaſia. *Ferh.*

اكده igde. t. *n. ſ.* آزاد درخت *āzād diræcht* p. Certa arbor *fructus olivarum inſtar, ſed rubros & comeſtibiles ferens.*

اكده iğde. t. *n. ſ.* سنجد *ſinğed* p. Jujubæ *arbor & fructus*, zizypha. *V.* سنجد *ſinğed.*

اكذاب iǩzāb. a. *V.* [4. a كذب] 1) Deprehendere mendacem, mendacii arguere. *Wan.* 2) Impellere ad mentiendum. 3) Mentiri. *Gol.*

اكذوبة eǩzubet. a. *n. ſ.* Mendacium. *Wan.*

آكر āğer. p. *n. ſ.* Nates. *Ferh.*

اكر ekr. a. *n.* Foſſura, foveæ, *ſeu* terræ foſſio. *Gol.*

اكر eǩer. p. *n. ſ. i. q.* عود *ūd* a. Lignum Aloes. *Ferh.*

اكر eğer. p. t. *partic. condit. poetice* كر *ğer* p. & *rarius* اكركه *eğerǩi.* 1) Si. 2) Etiamſi. *Se, & ſe bene.* 3) *Reduplicatum.* Sive, tam, quam. ¶ اكر بو اكر او *eğer bu, eğer o.* Sive hic, ſive ille. *O queſto, o quello, ſia queſto, ſia quello.* اكر نيك اكر بد واكر صالح واكر طالح *eğer niǩ eğer bed, & eğer sālyh we eğer tālyh.* Sive bonus, ſive malus. *Sia buono, ò cattivo. Ik.* * *Expreſſ. figur* اكر برآيد *eğer berājed. i. e.* قولاي كلورسه *kolāi ğelürſe* t. Si facile evadat negotium. اكر روي سازد كوبساز *eğer rui sāzed ğubesāz i. e.* آلنورسه قو آلسون *ūlinürſe ko alſun* t. Si accipiatur, permitte, ut accipiatur. *Ferh.*

اكر eğer t. *n. ſ.* Ephippium. *Melius* اكر

اكر üǩer. a. *n. ſ. pl.* a اكرة *üǩret.* Putei. *Gol.*

اكرا eğrā. p. *n. ſ.* Cibus Orientalium ſine juſculo. *Ferh.*

اكرا iǩrāe. a. *V.* [4. a كرا] 1) Locare. *Gol.* 2) In longum producere *ſermonem. Wan.*

اكرا iǩrā. a. *V.* [4. a كري] 1) Differre *in noctem.* 2) In longum producere *ſermonem.* 3) Diminui, decreſcere. *Gol.*

اكرا üğrā. p. *n. ſ.* Juſculi ſpecies. *Ferh.*

اكراب iǩrāb. a. *V.* [4. a كرب] Alligare funem *ſitulæ. Wan.*

اكراب iǩrāb. a. *V.* [4. a كرب] 1) Conjicere *in anguſtiam.* 2) Mœrore afficere. *Gol.* 3) Properare. *Wan.* ¶ خذ رجليك بالاكراب *chuz riğlejǩe bil-iǩrābi.* Feſtina, move celeriter pedes. *Gol.*

اكراث iǩrās. a. *V.* [4. a كرث] 1) Premere *aliquem,* & affligere *mœrore.* 2) Moleſtia afficere. *Gol.* 3) Valde triſtem eſſe. *Wan.*

اكراج iǩrāğ. a. *V.* [4. a كرج] Corrumpi. *Gol.*

اكراح eǩrāh. a. *n. ſ. pl.* a كرح *ǩirh.* Cellulæ eremitarum. *Gol.*

اكراد eǩrād. a. *nom. gent. pl.* a كرد *ǩürd.* Curti, *gens Chaldaica. Gol.*

اكرار ekrār. a. n. ſ. pl. a كرّ kerr. Funes, quibus colligantur duo ligna ſellæ camelinæ. Wan.

اكرار ikrār. a. n. ſ. Heliotropium. Gol.

اكراس ekrās. a. n. ſ. pl. a كرس kirs. Conjunctæ domus, radices. Wan.

اكراس ikrās. a. V. [4. a كرس] 1) Torque ornari jumentum. Gol. 2) Stercora & urinas pecorum coacta & inter ſe cohærentia habere domum. Wan. 3) In columbarium immittere, aut adigere columbam. Gol.

اكراش ikrāś. a. V. [4. a كرش] Infarcire aliqua re ventriculum. Wan.

اكراع ikrā*. a. V. [4. a كرع] 1) Sui copiam ad petendum facere prædam. 2) Admoto ore ſorbere aquam. 3) Adaquare camelos ſuos. Gol.

اكراف ikrāf. a. V. [4. a كرف] Corrumpi ovum. Gol.

اكرام ikrām. a. V. [4. a كرم] 1) Generoſam nobilemque indole prolem gignere. Wan. 2) Inſignem multumque victum, ſeu talia vitæ ſuſtinendæ ſubſidia dare aut afferre. 3) Benigna ac egregia oratione uti. Gol. 4) Honorare. Wan.

اكرام ikrām. a. n. ſ. Honoratio, honor, obſervantia. Onore, riverenza, oſſervanza. ¶ تعظيم و اكرام و توقير و احترام برله tæ*zymü ikrām we tewkyrü yhtyrām birile. Cum honore, & veneratione, venerabunde. Con onore, con ogni riſpetto. اكرام ا ikrām e. Honorare, venerari, colere Onorare, riverire. cc. d. & ac. perſ. اكرام ايدوب عطا قلدي ikrām idüp ætā kyldy. Gratioſe largitus eſt. Gli ha fatto grazia.

اكراوتي ekerotī. t. n. ſ. comp. Acorus vel acorum. Acoro, ò gladiolo.

اكراه ikrāh. a. V. [4. a كره] Invitum adigere ad aliquid, cogere. Coſtringere. Wan.

اكراه ikrāh. a. n. ſ. Averſio, abominatio, faſtidium. Orrore, averſione. ¶ اكراه ا ikrāh. e. Averſari, abominari. Abborrire. cc. abl. rei. Invitum adigere, cogere. Coſtringere, violentare. cc. abl. rei. على اكراه ælā ikrāhin. Aegre, invitus fecit. قوة و اكراه ايله kuwwetü ikrāh ile. Vi & coacte. Per forza. Sæ.

اكراه ügrah. p. n. ſ. ارشته eriśte t. لاخشه lāchśe tart. Segmenta offæ in longum conciſa, & juſculo incocta. Laſagne. Caſt.

اكربة ekribet. a. n. ſ. pl. a كربة kerābet. Dactyli collecti. Gol.

اكرة ükret. a. n. ſ. Puteus, fovea, pec. qualis foditur in agri culturam. Gol.

اكرتي egreti t. adj. Fictitius. Poſticcio. ¶ اكرتي صاچ ekreti ſać. Coma adſcititia. Parruca. vulgariter & erroneè dicitur pro عاريت ārijet, quod V.

اكرچه egerći & اكرچه كه egerćiki. p. t. partic. Etſi, etiamſi, quanquam. Che, ancorche.

اكرجي egirği. t. n. ſ. Netrix, netor. Filatrice. ¶ يوك اكرجيسي ion-egriğiſi. Lanifica. Filatrice di lana.

اكرس igris. t. n. ſ. Species veſtis ruſticanæ. Bob.

اكرع ekræ*. a. part. Gracilia habens crura. Wan.

اكرع ekru*. a. n. ſ. pl. a كراع kurā*. Tibiæ tenuiores in ovibus, bobus. Wan.

اكرك egrek. t. n. ſ. اول چقور يركه صو انده جمع اولور ol ćiukur ierki anda ſu ğem*olur. t. Stagnantis aquæ receptus, lacuna. Laguna, foſſa. An.

اكرلمك egerlemek. t. V. Ephippium imponere equo. Eb. V. ايرلمك

اكرم ekrem. a. compar. كريمرك kerīmrek. t. Nobilior, major. Più nobile, più grande. V. سردار ¶ اكرم خواقين ekremi chæwākyn. Maximus regum. Il più grande delli re. V. اعظم

اكرمق an-yrmak. t. V. نحق næhk a. Rudere. Ragghiare.

اكرمك egirmek. t. V. Nere, fila trahere, torquere fuſos. Filare. ¶ اپلك اكرمك iplik egirmek اوركه اكرمك öreke egirmek اك اكين اكرمك īg, vel igin egirmek. Penſa trahere. Filare.

اكرنمك igrenmek. t. V. Averſari, abhorrere. Aborrire.

اكرومة ukrūmet. a. n. ſ. Res, actiove generoſi viri.

اكروهة ikrūhet. a. n. ſ. خنجيده chungīde p. Sarcocolla. Sarcocolla, liquore d'un albero di Perſia, ſimile alla mana. Gol.

اكره egre. t. n. p. 1) Agria. Urbs Hungariæ celebris epiſcopalis, olim in manibus Turcarum, ſed anno 1688. meliori ſorte armis auſtriacis vindicata. 2) Egra in Bohemia.

اكري egri. t. 1) adj. كج kej. p. معوج mu*weğ a. Curvus, obliquus. 2) adverb. Torve, curve. Storto, torvo. ¶ اكري بقمق egri bakmak. Torvis oculis aſpicere, deſpicere. Guardar ſtorto. طوغرو سويله اكري اوتور doghry söile egri otur. Recte loquere, curve ſede. Parla dritto, e ſedi chino, Prov. اكري بجاقلو egri bağiaklü. Loripes, varus. Di gambe ſtorte.

اكري بوز egrī boz, melius اغري بوز aghriboz. t. Euboja. Negroponte.

اكري بوكري egri bögri. t. adj. comp. Pandus, & repandus, diſtortus. Storto.

اكرت ikret, & اكريتس ikrītes. t. nom. prop. Creta inſula. V. uſit. كريت vel كريد girīt.

اكريلك egrilik. t. n. ſ. Curvitas, torvitas, & anfractus. Curvità, ſtortezza.

اكريلمك egrīlmek. t. V. Stagnare, recipere ſe aquam in aliquo depreſſiori loco. ¶ صو اكريلور ſu egrilur. Stagnat aqua. Si ferma, ò ſtagna l' acqua.

اكريم ekrīm, etiam ikrim. t. n. ſ. Pulvinar ephippii, ſtragula. Bardatura.

اكريون egrīun. p. n. ſ. قوبا kūbā. a. Impetigo. Impetigine.

اكز igiz, ikiz & ekiz. t. n. ſ. Gemini, gemelli. Gemelli. V. etiam ايكز & ايكيز

اكز in-z. t. n. ſ. Gemitus. ¶ اكز ايدوب ايرلمق in-zidüp irlamak. Gemendo canere.

اكزاز ikzāz. a. V. [4. a كز] Frigore gravius afficere. Gol.

اكزام ikzām. a. V. [4. a كزم] 1) In ſe contrahi. 2) Multum comedere, ut ſatietas, & faſtidium cibi inde proveniat. 3) Edere fructum non decorticatum. Gol.

اكزم ekzem. a. part. fœm. كزماء kezmāe. 1) Craſſis, curtisque labiis equus. Wan. 2) Curtum naſum, aut curtos digitos habens. ¶ اكزم البنان ekzemül-benān. Avarus. Gol.

آكس ākūs. p. n. ſ. Ferrum, quo ſcalpitur lapis, cælum. Scarpello. Ferh.

اكس ekeſs. a. part. Depreſſos breveſque dentes habens vir. Wan.

اكساء iksāe. a. V. [4. a كسو] Inſequi, a dorſo venire. Wan.

اكساد iksād. a. V. [4. a كسد] 1) Frigere forum, nempe: ubi non fit rerum venalium diſtractio. Wan. 2) In tali foro exponere merces ſuas hominem. Gol.

اكسار eksār. a. n. ſ. pl. a كسر kisr. Infimæ partes tentorii. Gol.

اكسال iksāl. a. V. [4. a كسل] Rem habere cum muliere, non emittendo in coitu ſemen. Wan. 2) Deſidem reddere. Gol.

آكسته ākeſte. p. part. paſſ. Ligatus. Ferh.

اكسح eksæch. a. 1) part. Pedibus, manibusque impotens, ſeu imbecillis. 2) pl. كسحان keshān. Claudus. Wan.

اكسر ekſer & en-ſer. t. n. ſ. Clavus. Chiodo.

اكسز an-ſyz. t. 1) adj. Repentinus. 2) adv. De repente, ex improviſo, ſubito. Subito, di ſubito, all' improviſo, tutt' in un tempo. ¶ اكسز كلمك an-syz gelmek. Ex improviſo venire. Venir, arrivar all' improviſo. اكسز اولوم an-syz ölüm. Repentina mors. Morte repentina, ſubitanea.

اكسستره eksīſtyrā. t. n. ſ. آتش كوركي ātes köregi. t. Batillum. Badile.

اكسع eksæ*. a. part. 1) Macula كسع kesæ* dicta, inſignitus equus. 2) Sub cauda albicantes plumas habens avis. Gol.

اكسك eksīk. t. 1) n. ſ. نقصان noksān. a. Defectus. Mancamento. 2) adv.)(ارتق) Minus. Meno, manco. ¶ يوزدن ايكي اكسك iüzden iki eſik. Centum minus duobus. Cento meno doi. نه ارتق نه اكسك اولور ne artyk ne ekſik olur. Neque plus, neque minus erit. Nè più, nè meno. اكسك او ekſik. ol. Deficere. Eſſer manco. بر آن و بر ساعت مجلسدن اكسك اولمزدي bir ān we bir sā-æt megliſten ekſik olmazdi. Nunquam aberat a conſeſſu. Non mancava mai di trovarſi nella radunanza. Eb. اكسك ا ekſik e. Minuere, deeſſe. Scemare, & tralaſciare. مكتوبكزي اكسك ايتميه سز mektūbün-üzi ekſik itmejeſyz. Non ſinatis deeſſe nobis veſtras literas. Non mancate di ſcriverci. Ll. انلردن تنبيهكزي اكسك ايلميه سز anlardan tembīhün-üzi ekſik eilemeieſyz. Non prætermittatis, illos monere. Non ceſſate di avvertirli Ll. آينده و رونده اكسك اولميوب ājende wü rewende ekſik olmajüp. Cum non deſint, qui veniant & diſcedant. Non mancando, che vanno, e vengono. Ll. نه اكسكي انك ne ekſigī anün-. Quid curat ille? Quid illi inde detrimenti. Che ſe ne cura lui.

اكسكرك ekſikrek. t. comp. Minor, minus. Minore, meno.

اكسكلك ekſiklik. t. n. ſ.)(تماملق) 1) Defectus. 2) Vitium. Difetto, mancamento.

اكسكلو ekſiklü. t. adj. Defectuoſus. Difettoſo, manchevole.

اكسلتمك ekſiltmek. V. تصغير tæſghÿr a. 1) Minuere. 2) Attenuare. Sminuire, ſcemare.

اكسلمك ekſilmek. t. V. paſ. Minui, decreſcere. Sminuirſi, ſcemarſi.

اكسمك ekſimek. t. V. 1) Minui. 2) Minuere. pro اكسلمك ekſilmek, & اكسلتمك ekſilmek.

اكسو eksü, öksü & اكسي ekſi, ikſi t. n. ſ. Semiuſtus titio, torris. Tizzone.

اكسوب üksūb. p. n. ſ. Sericum raſum, ejuſve ſpecies colore nigriore tincta, quam principes gravitatis ergo geſtare ſolent. Caſt.

اكسون eksūn. p. n. ſ. i. q. اكسوب üksūb. Sericum raſum. Ferh.

آكسه āgse. p. n. ſ. 1) Attractio cum digito. 2) Innexio ope unguis facta. Ferh.

اكسه en-ſe. t. n. ſ. Occiput, cervix. Copa, nuca. ¶ اكسه سنه طورمق en-ſeſine durmak. Cervici illius imminere. Star gli dietro alla copa.

اكسه ökſe. t. n. ſ. Viſcus. V. اوكسه

اكسي eksā. a. part. 1) Magis veſtitus. 2) Plus donans, & plus veſtimentorum largiens. Gol.

اكسي ikſi. t. n. ſ. Titio. V. اكسو

اكسية ekſijet. a. n. ſ. pl. a كسا kisā. Veſtes. Gol.

اكسير iksīr. a. n. ſ. Elixir, lapis Philoſophorum. Pietra filoſofale, tintura. Ah. Ik. ¶ اكسير دولت iksīrĭ dewlet. Elixir vitæ, ſeu proſperitatis. Nomen libri elegantiſſimi a doctiſſimo Nergiſio compoſiti toties hic citati.

اكشا iksā. a. V. [4. a كشا] Aſſare uſque ad ſiccitatem carnes. Wan.

اكشاد iksād. a. V. [4. a كشد] Defæcare butyrum. Gol.

اكشاف ikśāf. a. V. [4. a كشف] Habere camelites, quæ fœtæ, initum admiſſarii admittant, aut duobus conſequentibus annis ineantur. Gol.

اكشتمك ekśitmek. t. V. 1) Fermentare, condire ſale, & aceto. v. g. braſſicam. 2) Irritare. Salare, far diventar agro, irritare.

آكشته ākeśte. p. part. paſſ. loco آكسته ākeſte. p. محكم muhkem. a. 1) Firmus, vinctus, colligatus, fortis. 2) Repletus. Forte, fermo. Ferh.

اكشف ekśef. a. part. pl. a كشفان küśfān. In fronte contortos capillos habens. 2) Carens clypeo in pugna, etiam galea. Wan. 3) Nudus capillis utrinque a media fronte. Gol.

اكشم ekśem. a. 1) part. Defectu كشم keśem dicto laborans. Wan. 2) n. ſ. i. q. كشم keśm. Thos, lupus cervarius. Gol.

اكشيمك & اكشمك ekśimek. t. V. ترشيدن türśīden p. حامض hāmyz a. 1) Aceſcere. 2) Irritari. Inagrirſi, irritarſi.

اكشوت ukśūt, & اكشوث ukśūs. p. n. ſ. Cuſcuta. Coſcuta. i. q. كشوث küśūs. Ferh.

اكشي ekśi. t. adj. حامض hāmyz a. Acidus, fermentatus. Acetoſo, ſalato. ¶ اكشي بكشي ekśi bükśi. Res acidæ aut fermentatæ. Coſe bruſche, acetoſe.

اكشيرك ekśirek. t. compar. Acerbior, acidior. Acerbo, non maturo.

اكشيمك ekśimek. t. V. Aceſcere. V. اكشمك

اكصاص iksās. a. V. [4. a كص] 1) Fugere. 2) In fugam converti. Gol.

اكظام ekkām. a. n. ſ. pl. a كظم kæzm. Ora. Wan.

اكعاب ik-āb. a. V. [4. a كعب] 1) Feſtinare. 2) Jumentum habere celeriter incedens. Gol.

اكعاد ik-ād. a. V. [4. a كعد] 1) Valde celeriter abire. 2) Confidere. 3) Abire tumidum ira. Gol.

اكعار ik-ār. a. V. [4. a كعر] 1) Adipem in tubere acquirere cameli pullum. Wan. 2) Diſtentiori ventre, & obeſum evadere puerum. Gol.

اكعاع ik-ā*. a. V. [4. a كع] 1) Terrere. Gol. 2) Conpeſcere, cohibere. Wan.

اكعاف ik-āf. a. V. [4. ab inuſ. كعف] 1) Valde celeriter abire. 2) Confidere. 3) Abire tumidum ira. Gol.

اكعان ik-ān. a. n. ſ. Remiſſio alacritatis, languor. Gol.

اكعب ek-ūb. a. n. ſ. pl. a كعب kæ*b. Tali. Taloni. Gol.

اكف ükūf. a. n. ſ. pl. ab اكاف ekāf. Clitellæ aſini. Gol.

اكفّ eküf. a. n. ſ. pl. a كفّ keff. Manus uſque ad carpum. Wan.

اكفا ikfā. a. V. [4. a كفا] 1) Pronum invertere vas. 2) Implere. 3) Inclinare arcum capite ſuo ita, ut inter jaculandum erectus non exiſtat. Gol. 4) Laciniæ additamento inſtruere tentorium. Wan. 5) Dare annuum camelitum proventum, i. e. lac earum, lanam, & fœtus. Gol. 6) Diverſimode ultimas vocales, aut conſonantes verſuum adhibere poetam. Wan.

اكفار ikfār. a. V. [4. a كفر] 1) Vocare aliquem كافراً kāfiren, infidelem. Wan. 2) Affigi terræ. Gol.

اكفال ekfāl. a. n. ſ. pl. a كفل kifl. Tegumenta tuberis camelini, quæ inſeſſori ſupponuntur, pec. ex longiori panno, extremis qartibus in nodum adſtrictis. Gol.

اكفال ekfāl. a. n. ſ. pl. a كفل kefel. Clunes equi. Gol.

اكفال ikfāl. a. V. [4. a كفل] 1) Facere, ut quis ſe fidejuſſorem præbeat. Wan. 2) Suſtinere, educare. 3) Continuum eſſe in jejunio. Gol.

اكفت ākift, & eküft. p. n. ſ. Afflictio, ærumna, dolor. Ferh.

اكفح ekfæh. a. part. i. q. اسود eſwed. Niger. Gol.

اكفس ekfes. a. part. fœm. كفسا kefsāe. Qui inclinatum dorſum habet, Gol.

اكفهرار ikfyhrār. a. V. [4. a كفهر] Ferruginei coloris eſſe. Wan.

اكك en-ek. t. n. ſ. Mentum. Mento, barbozzo.

آكل ākil. a. 1) part. Edens, comedens. ¶ آكل نفسه ākilü nefsihi. Exeſor ſui ipſius, uti قاتل نفسه kātilü nefsihi, peremptor ſui, i. e. euphorbium ita dictum ob vim ſummam, & acrimoniam. 2) n. ſ. Rex, vel pec. tyrannus, qui devorat, exhauritque ſubditos. Gol.

اكل ekl. a. V. Act. [1. F.] 1) Edere. Mangiare. 2) Exedere, corrodere. 3) Metaph. Quæſtum facere, lucrari. ¶ اكل ekl. e. Comedere, comedendo conſumere. Mangiare, conſumare. اكل و شرب ايچون ek lü śürb iciün. Pro cibo, & potu. Per mangiar, e bevere. Eb. اكل و بلع eklü bel*e. Decoquere. Conſumare, divorare.

اكل اكل & اكول en-ül en-ül. t. adv. Paulatim, ſenſim, & ſubmiſſa voce. Piano, pian piano, bel bello. Tef.

اكل ükl, etiam ükül. a. 1) part. Quicquid editur, edulium. ¶ ذو اكل zü ükl. Fortunatus, bonis commodiſque locuples. انقطع اكله enkætæ-æ üklühu. Deſiit victus ejus, & vita i. e. defunctus vita fuit. 2) n. ſ. Fructus arborum, pec. palmæ, dactyli. 3) Denſitas, firmitaſque panni, & chartæ. 4) Intelligentia, mens, prudentia. Gol.

اكلا eklā, & eklen. a. part. i. q. ابعد eb-æd. Diutiſſime durans, aut prolatus. ¶ بلغ الله بك اكلا العمر belæghallāhū bike eklel-ŭmri. Ad extremum, ſummumque diem producat tibi DEUS vitam. Gol.

اكلا iklā. a. V. [4. a كلا] 1) Pabulari, pabulum vorare camelitim. Gol. 2) Pabulo abundare terram. 3) Iterum atque iterum convertere, ac intendere viſum ſuum in rem. 4) Anticipare pecuniam ad comparandam rem. Wan. 5) Ad finem perducere vitam. Gol.

اكلاب iklāb. a. V. [4. a كلب] 1) Efferatos, & rabioſos habere camelos. Wan. 2) Concitare ac irritare. Gol.

اكلاح iklāh. a. V. [4. a كلح] 1) Auſtero, & tetrico vultu eſſe. 2) Reddere auſterum. Gol.

اكلاع iklā*. [4. a كلع] Spurcum reddere. Gol.

اكلال iklāl. a. V. [4. a كلّ] 3) Defeſſum eſſe alicujus camelum, jumentum. 2) Defatigare jumentum. 3) Hebetare fletu aciem oculi. Wan.

اكلامق an-lamak. t. V. Intelligere. Vide اكلمق

اكلايجي an-lāiği. t. part. Intelligens. Intenditore, intendente.

اكلب eklüb. a. n. ſ. pl. a كلب kelb. Canes. Wan.

آكلة ākilet. a. 1) part. Grex, qui paſcitur. 2) n. ſ. Subditi. Gol.

اكلة eklet. a. n. ſ. Una comeſtio, comeſtus, paſtuſve unus. Gol.

اكلة iklet. a. n. ſ. 1) Maledictum de abſente, clandeſtina obtrectatio. 2) i. q. حكة a. hykket. Prurigo, pruritus. 3) Eroſio, rubigo. 4) Edendi ſtatus & modus. ¶ حسن الاكلة hæſenül-ikleti. Compoſito, & decente modo comedens. Gol.

اكلة üklet. a. n. ſ. i. q. لقمة lokmet. a. Buccella, quantum una vice comedi poteſt.

اكلة ekelet. a. part. pl. ab آكل ākil. Edentes, comeſtores. ¶ هم اكلة رأس hüm ikeletürees. Ipſi ſunt pauci, ut qui uno capite vel pecude ſatiari poſſunt. Gol.

آكلة ekilet. a. part. 1) Fœtum piloſum in utero gerens camelitis. 2) Pruriginem percipiens & noxam ferens camelitis. Gol.

اكلتمق an-latmak. t. V. tranſ. افهام ifhām دلالت delālet. a. 1) Intelligendum dare, facere. 2) Accuſare, deferre. Far intendere, dichiarare, & accuſare. ¶ بزي سزه خلاف اكلتديلر bizi ſize chylāf an-lattiler. Nos falſe vobis accuſarunt, detulerunt. Falſamente ci anno accuſati.

اكلتمك egiltmek. t. V. اكري egri a. Flectere. V. اكتمك & اكدرمك

اكلتمك in-letmek. t. V. Ad gemitum inducere. Far gemere. Ah. Tranſ. a اكلمك

اكلدي in-yldy. t. n. ſ. Gemitus. ¶ اكلدي و زاري in-yldy wü zārī. Gemitus, ululatus. Gemito.

اكلزاز ikilzāz. a. V. [9. a كلز] 1) Contractum eſſe. 2) Prædæ imminere accipitrem. Gol.

اكلس ekles. a. part. Fuſcus colore equus. Wan.

اكلش in-yliś. t. n. ſ. Gemitus. Gemito.

اكلشمك in-leśmek. t. V. recip. Congemere. Gemere, lamentarſi inſieme. ¶ گاه اغلشوب گاه اكلشوب gāh aghlaśüp, gāh inleśüb. Modo complorando, modo congemendo. Ora piangendo, ora gemendo inſieme. Eb.

اكلف eklef. a. part. fœm. كلفا kelfāe. pl. كلف külf. Colore nigro mixto flavedine præditus homo, camelus. Gol.

اكلمج egelmeg. t. n. ſ. i. q. اكشوت ekśūt. Cuſcuta.

اكلمش egilmiś. t. part. paſſ. Inflexus, incurvatus. Chinato, piegato. ¶ يره اكلمش iere egilmiś. Incurvatus, inflexus ad terram. Abbaſſato, inchinato a terra.

اكلمق an-lamak. t. V. فهم fehm a. شناختن śinächten p. 1) Intelligere, comprehendere. Intendere, capire. 2) Agnoſcere, putare. Conoſcere, ſtimare. ¶ تدبيريني دل پذير اكليوب tedbīrini dil pezīr an-lajüp. Conſilium ejus gratum eſſe ratus. Riputando, che'l

ſuo conſiglia foſſe buono. *Sæ.* سز دوستمزي صلحي سوبجي و رعايايي حمايت ايدبجي و دوستلغه استحكام ويربجي اكلرز *ſiz doſtümüzi ſulhȳ ſewigi we ry-ājajī hymāiet idigi, we doſtlyghæ iſtyhkām wirigi an-laryz.* Nos reputamus vos, amicum noſtrum, tanquam pacis amantem, ſubditorum protectorem, & amicitiæ promotorem. *Noi ſtimiamo che ſete amatore della pace, e promotore, dell' amicizia. Ll.*

اكلمق *an-ylmak.* t. *V. part.* 1) Memorari, dici. 2) Audire. *Eſſer rinomato.*

اكلمك *egilmek.* t. *V. paſſ. ab* اكمك *egmek* مايل *māil* a. 1) Inflecti, inclinari. 2) Inclinare ſe. *Piegarſi, inchinarſi.*

اكلمك *ekilmek.* t. *V. paſſ. ab* اكمك *ekmek.* Seri, ſeminari. *Eſſer ſeminato.*

اكلمك *eklemek.* t. *V.* Alligata aliqua re rem aliam producere, *aut* longiorem efficere. *Slongare, attaccando un pezzo di legno con l' altro.*

اكلمك *eglemek.* t. *V.* 1) Detinere, morari. 2) Occupare *aliquem. Trattener alcuno.* ¶ كوكل اكلمك *gön-ül eglemek.* Animum relaxare, occupare. *Dar trattenimento al cuore. Eb. Vide uſitatius* اكلندرمك *eglendürmek.*

اكلمك *in-lemek.* t. *V.* ناليدن *nālīden.* p. Gemere, ingemiſcere. *Gemere, ſoſpirare. Tef.*

اكلمه *an-lamā.* t. *n. ſ.* Intellectus. *Intendimento.* ¶ اكلمسي قيت *an-lamaſi kȳt.* Cujus intelligere eſt exiguum, *ſeu* intellectus exilis, qui nihil percipit. *Che non intende niente, di poco intendimento.*

اكلن *ekilen.* t. *part.* 1) Satus, & ſativus. 2) *egilen.* Flexus & flexilis.

اكلنجه *eglenge.* t. *n. ſ.* 1) Occupatio, oblectamentum. 2) Mora. *Occupazione, paſſatempo, & indugio, tardanza.* ¶ اكلنجه يري وفا ميداني ايدي *eglenge ieri, weſā meidānī idi.* Locus erat oblectationis, & campus amoris. *Era luogo da trattenerſi, e campo d' amore. Eb.*

اكلنداد *iklindād.* a. *V.* [3. a كلد] 1) Durum, craſſumque eſſe *camelum.* 2) In ſe contrahi. 3) Nolle, recuſare. *Gol.*

اكلندرمك *eglendürmek.* t. *V. tranſ. ab* اكلمك *egmek.* 1) Detinere, morari. 2) Retardare, occupare. *Ritenere, ritardare, dar trattenimento.*

اكلنماز *an-lanylmaz,* & اكلنمز *an-lanmaz.* 3. *perſ. præt. paſ. negat.* 1) Quod non intelligitur. 2) *pro part.* Incomprehenſibilis. *Inintelligibile, incomprenſibile.*

اكلنور *an-lanur.* 1) 3. *perſ. præt. paſ. affir.*

Subauditur, intelligitur. 2) *pro part.* Intelligibilis. *S' intende, intelligibile.*

اكلنمك *eglenmek.* t. *V.* 1) Morari, moram facere. 2) Tempus tranſigere, oblectari. *Indugiare, tardare, traſtullarſi, paſſar il tempo. Sæ.* ¶ هيچ اكلنميوب *hyć eglenmeiüp.* Nihil moratus, nulla interpoſita mora. *Senza tardanza, ſenza fermarſi. Ll.*

اكلنيجي *egleniği.* t. *n. ſ.* 1) Tardus. 2) Qui libenter moratur, *aut* oblectamenta quærit. *Tardo che paſſa volontieri il tempo.*

اكلو *en-lü.* t. *adj.* Fuſcus. *Bruno.* ¶ بغداي اكلو *boghdaj en-lü.* Fuſcus, tritici colorem habens, ſubniger. *Bruno.*

اكلو اكلو *en-lü en-lü.* t. *adv.* Paulatim. *Pian piano. Tef. pro* اكل اكل

اكلور *egilür.* t. *part. paſ.* Flexibilis. *Pieghevole.*

آكله *ākile.* a. *n. ſ.* Cancer, *morbus à vorando. Canchero. An.*

اكليزاز *iklīzāz.* a. *V.* [11. a كلز] Valde in ſe contractum eſſe. *Wan.*

اكليل *eklil.* p. *n. ſ.* 1) Corona, diadema. *Corona.* 2) Nomen manſionis lunæ. 3) Melilotus herba. *Ferh.*

اكليل *iklīl.* a. *n. ſ. pl. a* اكاليل *ekālīl.* 1) Corona, diadema. *Corona.* 2) Umbella herbæ floreſcentis. 3) Albedo oculi. 4) Caro circa radicem unguis. 5) Nubes, quæ pellicula operta eſſe videtur. *Wan.* ¶ الاكليل *eleklīl.* Nomen manſionis lunæ XXVII. اكليل آلملك *iklīlül-milk.* Melilotus herba. *Meliloto, ſertula campana.* اكليل آلجبل *ikilül-gebel.* Libanotii coronaria *herba.*

اكليلة *eklīlet.* a. *n. ſ.* Circulus. *Cerchio.* ¶ اكليلة آلمحسنات *eklīletul-muhſenat.* Ceſticillus. *Cerchio di panno da porre sù la teſta, quando ſi vuol portar' un vaſo d' acqua, ò altro peſo.*

اكليلي *iklīlī.* t. *adj.* Coronarius. *Da far ghirlanda.*

آكليون *āgilijūn* & *igilijun.* p. *n. ſ.* كلستاني كمخا *guliſtāni kemhā.* Sericum Damaſcenum floribus pertextum, figuratum. *Damaſco fiorito di color di roſe. Ferh.*

اكم *ekem* & *üküm.* a. *pl. ab* اكمة *ekemet.* Colles terrarum. *Gol.*

اكما *ikmā.* a. *V.* [4. a كمأ] 1) Edenda dare tubera terræ. *Gol.* 2) Tuberibus abundare *locum.* 3) Seneſcere. *Wan.*

اكمات *ikmāt.* a. *V.* [4. a كمت] Colore ſpadiceo præditum eſſe *equum. Gol.*

اكماح *ikmāh.* a. *V.* [4. a كمح] 1) Adducto freno attrahere *equum,* ut erigat caput. *Wan.* 2) Frondium rudimenta protrudere incipere *vitem.* 3) Eminere. *Gol.*

اكماخ *ikmāch.* a. *V.* [4. a كمخ] Sedere ſuperbi more. *Wan.*

اكماد *ikmād.* a. *V.* [4. a كمد] *Fullonem* impuriorem relinquere pannum. *Wan.*

اكماش *ikmāś.* a. *V.* [4. a كمش] Ligare, involvere papillas *camelitis. Wan.*

اكماك *ekmāk.* p. *n. ſ.* Vomitus. *Ferh.*

اكمال *ikmāl.* a. *V.* [4. a كمل] Perficere, complere, exequi. *Compire, preſtare, adempire.* ¶ خدمت مراسمني اكمال اتديلر *chydmet merāſimini ikmāl ittiler.* Servitia debita præſtiterunt, & *q.* leges mutui cultus adimplerunt. *Sæ. Compirono inſieme, e paſſarono uffizii di riverenza, & oſſequio. Br.* سدّ ثغور و اصلاح امور جمهور لوازمني اكمالدن صكره *ſeddi süghūr we yslāhi ümūri giümhūr lewāzimini ikmālden ſon-ra.* Poſt munita confinia, & compoſita reipublicæ negotia. *Sæ. Doppo aver proveduto à biſogni de' confini, & à gl' intereſſi dello ſtato. Br.*

اكمام *ekmām.* a. *n. ſ. pl. a* كمّ *kimm.* Involucra, & folliculi florum. *Gol.* ¶ اكماملري كمام فساد و اقلاملري ازلام بيداد اولمزدي *ekmāmleri kimāmi feſād, we æklāmleri ezlāmi bīdād olmazdy.* Manicæ eorum non eſſent, *aut* fierent involucra iniquitatis, (*h. e.* non admitterent dona, quibus ad injuſtitiam corrumpuntur) calami vero eorum non fierent ſagittæ aleatoriæ injuſtitiæ (*h. e.* non ſcriberent decreta iniquæ diſtributionis) *Sæ.*

اكمام *ekmām.* a. *n. ſ. pl. a* كمّ *kümm.* Manicæ. *Maniche. Gol.*

اكمام *ikmām.* a. *V.* [4. a كمّ] 1) Elaten producere *palmam. Wan.* 2) Manicatam efficere *tunicam. Gol.*

اكمان *ikmān.* a. *V.* [4. a كمن] Inſidias diſponere *in aliquem. Gol.*

اكمة *ekemet.* a. *n. ſ.* اكمات *ekemāt,* & اكم *ekem, pl.* اكام *ikām,* & *hujus pl.* اكم *üküm, ac hujus pl.* آكام *ākām.* 1) Collis *terræ.* 2) Cumulus *lapidum.* 3) Locus altior *circumſtantibus reliquis. Gol.*

اكمّة *ekimmet.* a. *n. ſ. pl. a* كمّ *kimm.* Folliculi florum, *item* ſacci pabulatorii, *qui equorum capitibus appenduntur. Gol.*

اكمتات *ikmitāt.* a. *V.* [9. a كمت] Spadiceo colore præditum eſſe *equum. Wan.*

اكمس *ekmes,* & اكمش *ekmeś.* a. *part.* Qui vix cernere poteſt. *Gol.*

اكمش *ekmeś.* a. *part.* Brevipes. *Gol.*

اكمق *an-mak.* t. *V.* ذكر *zikr.* a. Mentionem facere, in memoriam revocare. *Far menzione, ricordarſi.*

اكمك *ekmek.* t. *n. ſ.* اتمك *etmek* خبز *chubz* a. نان *nān* p. Panis. *Pane V.* اتمك

اكمك *ekmek.* t. *V.* زرع *zer'* a. كاشتن *kāśten* p. Serere, conſerere, ſeminare. *Seminare.*

اكمك *egmek.* t. *V.* مايل *māil* a. Flectere, inflectere, curvare. *Piegare, incurvare, inchinare:* ¶ باشني اكمك *bāśini egmek.* Caput inclinare. *Chinar' il capo.*

اكمكجي *ekmekći.* t. *n. ſ.* Piſtor. *Fornaro. V.* اتمكجي

اكمل *ekmel.* a. *compar.* Perfectior. *Più compito.*

اكمؤ *ekmüü.* a. *n. ſ. pl. pauc. a* كمء *kem'.* Tubera terræ. *Gol.*

اكموبران *ekmüberān.* a. *n. ſ.* رعي آلحمام *reæl-hæmām.* a. Paſtus columbinus, verbenaca. *Gol.*

اكمه *ekmeh.* a. *part.* Cæcus *ab ipſo ortu. Cieco nato. Wan.*

اكمهداد *ikmihdād.* a. *V.* [4. a كمهد] Caput efferre *pullum avis. Gol.*

اكمهلال *ikmihlāl.* a. *V.* [4. a كمهل] Contrahere ſe *pec. præ frigore. Gol.*

اكن *egn.* t. *præp. reg. dat. perſ.* & *acc. rei. pro* اوست *üſt.* Supra. ¶ اكنمه *eknüme* Supra me. *Sopra di me. Tef.* اكنكدن چقرهسن *eknün-den ćikaraſyn.* Exuas. *Levalo di ſopra di te, cavatelo d' adoſſo. Tef.* اكننه پلاس كيدي *egnine pelās gejdȳ.* Induit tegillum, veſtem vilem. *Si poſe adoſſo una vil veſte: Sæ.* اكننه كيك يكلو بر خرقه كيوب *egnine gein- ien-lü bir chyrkæ gejüb.* Superinduens lacernam cum amplis manicis. *Poſtoſi adoſſo un' abito frateſco con maniche larghe. Del.*

آكن *āgen,* & *egen.* p. *n. ſ.* Repletio, fartura *culcitræ pulvinaris. Ferh.*

اكن *ekin.* t. *n. ſ.* Semen. *Seme. Vide* اكين

اكن *in-en.* t. *partic.* قتي *kætȳ* a. Admodum, valde. *Molto.*

اكناء *iknāe.* a. *V.* [4. a كنو] Appellare aliquem nomine alludente *ad aliud quid. Gol.*

اكناب *iknāb.* a. *V.* [4. a كنب] 1) Callum contrahere *manum. Wan.* 2) Conſtipari *ventrem.* 3) Retentam, ac impeditam eſſe *linguam. Gol.*

اكناش *iknāś.* a. *V.* [4. a كنش] 1) Feſtinare jubere. 2) Propere diſcedere *ab aliqua re.*

اكناع *iknā'.* a. *V.* [4. a كنع] 1) Alas contrahere *aquilam* ad deſcendendum. 2) Demiſſum, & ſupplicem eſſe. 3) Rogare. 4) Prope adducere. 5) Convenire, congregari *populum. Gol.*

اکناف eknāf. a. n. ſ. pl. a کنف kenef. Latera, tractus, partes. *Parti, bande, contorni.* ¶ اکناف ولایته جو اولوب eknāfi wilāiete giū olup. Diffluens in regiones circum circa. *Scorrendo per tutte le parti del paeſe.* *Ah.*

اکناف iknāf. a. V. [4. a کنف] 1) Cuſtodire. 2) Juvare. *Wan.*

اکنان eknan. a. n. ſ. pl. a کنّ kinn. Tegumenta, vela. *Gol.*

اکنان eknān. p. n. ſ. مغاره mæghāre. a. Spelunca, crypta ſubterranea. *Ferh.*

اکنان iknān. a. V. [4. a کنّ] 1) Recondere, clamque ſervare *in animo ſuo.* 2) *In animo* abditam eſſe *ſcientiam.* *Wan.*

اکناه iknāh. a. V. [4. ab inuſ. کنه] Summum contingere, pervenire ad extremum terminum *rei.* *Gol.*

اکن بالین egen bālīn. p. n. ſ. comp. Tomentum, *ſeu* alia quævis farctura pulvinaris. *Caſt.*

اکنة üknet. a. n. ſ. pro وکنة wüknet. Nidus avis. *Gol.*

اکنّة ekinnet. a. n. ſ. pl. a کنّ kinn. Tegumenta. *Gol.*

اکنّة ekinnet. a. n. ſ. pl. a کنان kinān. Tegumenta. *Gol.*

آکنج āgeng. p. n. ſ. بومبار طولسي bombār dolmaſi. t. Farcimen alica, oryza, *vel etiam* carnis parte impletum. *Ferh.*

اکنج ekeng. p. n. ſ. Veruca *pec.* in facie. *Caſt.*

آکند āgend. p. 3. perſ. præt. perf. ab آکندن āgenden. 1) Implevit. 2) Multum præſtitit. *Ferh.*

آکند ākend. p. n. ſ. 1) مشحّم müśæhhæm. a. Panis adipe farctus. *Caſt.* 2) Locus aquæ ſtagnantis. *Ferh.*

آکندن ākenden, & āgenden p. V. & n. ſ. 1) Implere, infarcire. *Ferh.* 2) Rem rei inditam ſtipare. 3) Condere *in ſepulchrum*, ſepelire. 4) Sepultura, ac funebris apparatus. 5) Extollere. 6) Abjicere, rejicere. 7) Cadere. *Caſt.*

آکنده āgende, & egende. p. part. paſ. Res quævis impleta, farcimen *pec. carneum*, *Ferh.* ¶ پشم آکنده pesim āgende. Lana impleta res. اکنده کوشت küst egende. Plenus, compactus carne. *Caſt.*

آکنده ākende. p. n. ſ. Stabulum, præſepe. *Ferh.*

اکندي egenti, & egendi. t. n. ſ. Scobs. *Segatura, limatura.*

اکندي ikindi. t. n. ſ. Hora veſperarum. *V.* ایکندي

آکنش āgeniś. p. n. ſ. Repletio, fartura. *Ferh.*

آکنش ekinś. p. n. ſ. 1) Aedificatio. 2) Renovatio ædificii. *Ferh.*

اکنع eknæ*. a. part. pl. کنع kün*, i. q. اسلّ esell. a 1) Vitiatam habens manum *fractura, aut luxatione.* 2) Deficiens, ac impar negotiis. *Gol.*

اکنون eknūn. p. partic. شمدي śimdi. t. Nunc, modo. *Ora, adeſſo.* *Ferh.*

آکنه ākine. p. n. ſ. Goſſipium ad replendam *veſtem, pulvinar.* *Ferh.*

اکنه igne. t. n. ſ. ابره ibre. a. سوزن ſüzen p. Acus, *Ago.* ¶ طوپلو اکنه toplü igne. Acicula capitata. *Spilla.* اکنه یمش ات کبي igne iemiś it gibi. Inſtar canis, qui acum deglutivit. *Come un cane, che hà inghiottito un'ago.* *Prov.* *Ah.*

اکنه‌جک ignegik. t. n. ſ. diminut. Acicula. *Ago picciolo.*

اکنه‌لك ignelik. t. n. ſ. Aciarium, acicularium, acuum theca. *Stucchietto da metter gli aghi, torſello.*

اکوا ikwā, & اکواة ikwāt. a. V. [4. a کاه] Volentem aliquid prohibere, *aut* avertere *injecto metu.* *Gol.*

اکواب ekwāb. a. n. ſ. pl. a کوب kiūb. Scyphi, *ſeu* canthari, anſa, & tubulo carentes. *Wan.*

اکواح ikwāb. a. V. [4. a کاح] 1) Pugnando vincere. 2) Petere *aliquid* dono. *Gol.*

اکواخ ekwāch. a. n. ſ. pl. a کاخ kāch, & کوخ kūch. Domus feneſtra carentes. *Gol.*

اکواد ekwād. a. n. ſ. pl. a کودة kewdet. Acervi terræ. *Gol.*

اکوار ekwār. a. n. ſ. pl. a کور kūr. Sellæ camelinæ. *Gol.*

اکوار ikwār. a. V. [4. a کور] Celeriter incedere *glomerando greſſus.* *Gol.*

اکواز ekwāz. a. n. ſ. pl. a کوز küz. Canthari. *Wan.*

اکواس ikwās. a. V. [4. a کوس] 1) Proſternere *aliquem.* 2) Adigere *camelum*, ut tripes incedat. 3) Imminuere pretium *in emtione.* *Gol.*

اکوان ekwān. a. n. ſ. pl. a کون kewn. Eſſentiæ. *Wan.*

آکوج āgüg. p. n. ſ. 1) i. q. آکج āgeg. Harpago. 2) Uncius quivis. *Ferh.*

آکور ākür. p. n. ſ. Later coctus. *Ferh.*

آکوش āgüś. p. n. ſ. 1) i. q. آغوش āghūś. p. Amplexus, gremium. 2) Faſcis lignorum. 3) Latus, margo. *Ferh.*

اکوش eküś. p. n. ſ. Zona. *Caſt.*

آکوشیدن āgüsīden. p. V. 1) i. q. آغوشیدن āghūsīden. p. Amplecti. 2) i. q. زادن zaden. p. Parere,

Parere, naſci. 3) i. q. سپاریدن ſipārīden. p. Fiſſam eſſe *terram.* *Ferh.*

اکوع ekwæū. a. part. 1) Cui protuberantior eſt articulatio *cubiti cum carpo.* 2) Qui eandem articulationem diſtortam habet. *Wan.*

اکول ekwel. a. part. Terra ſe diffundens *in montis formam.* *Gol.*

اکول ekūl, اکّال ekkal. a. part. Edax, vorax, guloſus. *Goloſo.*

اکولة ekūlet. a. part. 1) Segregata ad ſaginandum *ovis.* 2) Saginata *ovis.* *Gol.*

اکوم ekwem, a. part. 1) i. q. مرتفع mürtefi*. a. Elatus, altus. 2) Quod ſub mamma eſt *viri.* *Gol.*

اکوهداد ikwihdād. a. V. [4. a کوهد] Petere pullum avis a matre alimentum *concutiendo alas.* *Wan.*

اکویلال ikwīlāl. a. V. [11. a کول] Brevem eſſe. *Wan.*

آکه āgeh. p. adj. Conſcius. *Conſapevole, eſt contractum ab* آکاه āgāh.

اکه ege. p. n. ſ. 1) Lima. *Lima.* 2) i. q. ایکه eige. p. Coſta. *Coſta.*

اکها ikhā. a. V. [4. a کهي] 1) Abſtinere *a cibo.* 2) Halitu oris ſui calefacere digitorum ſuorum extrema. *Gol.*

اکهاد ikhād. a. V. [4. a کهد] 1) Laſſum eſſe. 2) Laſſare. *Gol.* 3) Facere, ut quis currat. *Wan.*

اکهام ikhām. a. V. [4. a کهم] Hebetem, & debilem eſſe *viſum alicujus.* *Wan.*

اکهب ekheb. a. part. Fuſco colore præditus *equus.* *Gol.*

اکه‌لمک egelmek, & ایکه‌لمک eigelemek. t. V. Limare. *Limare.*

آکهي āgehī. p. n. ſ. Notitia. *pro* آکاهي āgāhī.

اکهي ekhā. a. part. 1) Qui lentigines in facie habet. 2) Fiſſuræ omnis expers *lapis.* 3) Imbecillis, languidus. 4) Puſillanimis. *Gol.*

اکي egi. t. n. ſ. Coſta.

اکي iki. t. Num. card. Duo. *V.* ایکي

اکیات ikjāt. a. V. [4. a کیت] Liberos aſtutos habere. *Gol.*

اکیاح ekjāh. a. n. ſ. pl. a کاح kāh. Latitudines montium. *Gol.*

اکیار ekjār. a. n. ſ. pl. a کیر kīr. Folles. *Gol.*

اکیاس ekjās. a. n. ſ. pl. a کیس kīs. Crumenæ. *Wan.*

اکیاس ekjās. a. part. pl. a کیّس kejjs. Aſtuti, ingenioſi. *Gol.*

اکیاس ikjās. a. V. [4. a کیس] Gignere liberos ingenioſos, & ſagaces. *Wan.*

اکیاش ekjāś. a. n. ſ. 1) Lana *vel* ſericum iterato netum. 2) Deteriores lanæ partes. *Gol.*

اکیال ekjāl. a. n. ſ. pl. a کیل kīl. Menſuræ frumenti. *Miſure di grano.* *Gol.*

اکیان ikjān. a. V. [4. a کین] Humiliare, deprimere. *Gol.*

اکیح ekjæh. a. part. Aſper, hirſutus. *Gol.*

آکیخ ākich, & اکیخ egīch. p. n. ſ. 1) i. q. آکنج āgeng. p. Farcimen. 2) Viſcera, inteſtinum farctum. 3) Nervus, tendo. 4) Chorda, fides ex inteſtinis facta. *Caſt.*

آکید ākīd, & ekīd. a. 1) part. Vehemens, conſtans, firmus. *Forte, gagliardo, coſtante, rigoroſo.* *Ik.* 2) adv. Vehementer. *Fortemente, con rigore* *Ll.* ¶ اکید و شدید ekīdü śedīd. Vehemens, & iteratus, vehementer, & iterato, ſevere. *In ogni maniera, gagliardamente, rigoroſamente.* *Ll.*

اکیز ekiz, ikiz, & igiz. t. n. ſ. Gemini. *Gemelli* *V.* ایکیز

اکیس ekjes. a. part. fœm. کیسی kīsā, Valde aſtutus. *Gol.*

آکیش ākīś. p. adj. 1) Suſpenſus, appenſus. 2) Faſtiditus. *Ferh.*

اکیك ekīk. a. part. i. q. اك ekk. Fervens *dies.* *Gol.*

اکیل ekīl. a. part. 1) Qui edit, & qui editur. 2) i. q. هم سفره hem süfre. p. Commenſalis, convictor. *Gol.*

اکیلة ekīlet. a. n. ſ. 1) Res quæ editur. 2) Eſca *ferarum.* *Gol.*

آکیلون āgīlūn. p. n. ſ. Sericum Damaſcenum floribus pertextum. *Ferh.*

آکین āgīn. p. n. ſ. 1) Tomentum. 2) Fartura *pulvini*, & *clitellarum.* *Cimatura.* 3) adj. in comp. عنبر آکین æmber āgīn. q. Fartus ambra. *Ik.* ¶ زیب جوهر آکین zībi gewher āgīn. Ornamentum gemmis fartum, gemmatum. *Ik.* طور سرور آکین tūri sürūr āgīn. Mons Sinai lætiſſimus, amœniſſimus, q. lætitia fartus. *Ik.* آکین بالین āgīn. bālīn. Pulvinar fartum.

اکین ekin. t. n. ſ. 1) Semen. 2) Segetes, fruges. *Semenza, biade.* ¶ اکین بچمک ekin bićmek. Metere. *Mietere, tagliar le biade.* اکین زماني ekin zemānī. Tempus ſeminandi. *Tempo di ſeminare.*

اکینة üķejnet. a. Nom. viri aſſeclæ Mohammedis. *Gol.*

اکینجي ekingi. t. n. ſ. Sator, agricola *Seminatore, agricoltore.*

اکینلك ekinlik. t. n. ſ. مزرعة mezræt a. کشتزار kiśtzār p. Arvum, campus conſitus. *Campo, ſeminato.*

ال

آل *āl.* a. *n.ſ.* 1) Poſteritas, progenies, domus, ſtirps. *Poſterità, diſcendenti, caſata.* 2) *Abſolute in libris turcicis.* Progenies Mohammedis, *ſeu* ex filia ejus per Ali generum, quartum ſucceſſorem, & ejusdem deſcendentes. ¶ صلي الله عليه و علي آليه و صحبه اجمعين *ſœllālāh ǽlejhi we œla ālihī, we ſohbihi egmæ'yn.* Benedicat illum Deus, & progeniem ejus, & omnes ſocios ejus. *Hæc apprecatio maxime in principio librorum locum habet, poſtquam nominarunt Mohammedem.* آل عثمان *āli ůſmān.* Poſteri Oſmani, *ſeu* deſcendentes ab Oſmano primo monarcharum nunc in Turcia dominantium. Domus Othomanica. *La caſa Ottomana.* آل سعادت مآل عثماني *āli ſe-ådet meāli ůsmānī aut* آل ظفر مآل عثماني *āli zæfer meāli ůſmanī.* Sereniſſima, victorioſa domus Othomanica. *La feliciſſima, vittorioſiſſima caſa Ottomana. Sœ.* پادشاه آل عثمان *pādiśāhi āli ůſmān, vel* آل عثمان پادشاهي *āli ůſmān pādisāhī.* Princeps, *vel* monarcha Othomanicus. *Il prencipe Ottomano, il gran Signore, il gran Turco.* آل جنكيز *āli gingiz.* Domus Ginghiſiana, deſcendentes à Ginghiz principe Tartarorum. *inde Tartarorum præcopenſium principes originem trahunt. La caſa Ginghiſiana Ll.* آل سلجوق *āli ſelgiūk.* Domus Selgiuciana. *Sœ.*

آل *āl.* p. *n.ſ.* 1) حيله *hyle.* a. Fraus, dolus, ſtrategema, ars. *Frode, inganno, ſtratagemma, arte.* ¶ آل ايله *al ile.* Per ſtrategema, dolo, doloſe. *Con ſtratagemma, con frode.* مكر و آلنه فرفته اولوب *mekrü āline firifte olup.* Dolis illius circumventus. *Ingannato dalle di lui frodi, & aſtutezze.* آل ا *al* e. Circumvenire, ſtrategemate uti. *Ingannare, far ſtratagemma.* 2) Mixtus color. 3) *pro* وال *wal* p. Cete. *Balena, gran peſce di mare.* 4) *i. q.* عقيده *ǽkide* a. Morbus lethalis, *qui fœminas potiſſimum intra primos novem dies poſt partum invadere ſolet.* 5) Locus ſublimis, altus. 6) Confoſſio haſta, *vel* bipenni facta. 7) Incitatior inceſſus. *Paſſo veloce.* 8) Nitor coloris. *Luſtro, luce d'un colore.* 9) Aquæ ſpecies *ex ſolis æſtu in arenis eminus apparens,* سراب *ſirāb, dicta.* 10) Species, forma. 11) Stirps, progenies. 12) Vinum, *quod aut veſperi, aut antelucano tempore bibitur.* 13) *Dialecto in* تركستان *turkeſtān, uſitato:* Inſigne principis, *quod diplomatibus præfigi ſolet, alias etiam* آل تغا *āltemghā.* 14) *In provincia charezm. i. q.* خندان *chændān.* Familia domeſtica. *Ferh.* 15) *i. q.* خندق *chændæk.* Foſſa, mænia. 16) In riſum pronus. 17) Forceps dentatus. 18) Clamor, gemitus. *Caſt.*

آل *āl.* t. *V.* Accipe, cape, en. *Piglia. Imperat. verbi* آلمق *ālmak.*

ال *al.* t. *adj.* Puniceus, rubicundus. *Incarnato, vermiglio.* ¶ ال ا *al* e. Tingere colore purpureo, *metaph.* Sanguine conſpergere. *Tingere, far roſſo col ſangue. Sœ.* آل ات *al at.* Flavus, *aut* ſubruber equus. *Cavallo roſſo.* ال يڭاقلر *al iæn-ak.* Rubicundæ genæ. *Guancie vermiglie.*

ال *el. Articulus Arabicus indeclinabilis, & communis generis.* Hic, hæc, hoc. *Dicitur autem grammaticis Arabum* المعرفة *elmæ'rifætü, i. e.* notificatio, ſpecificatio, *quia nomen, cui præpoſitus eſt, ſpecificat, & determinat, fere ut apud Italos articulus il, la, lo. Porro a grammaticis in plures ſpecies dividitur, quas vide in* معرفة *Tria vero præcipue de hoc Arabum articulo hic obſervanda. Primo ejus* ا *elif, eſſe* همزه و صل *hemze wæsl, adeoque, ſi vox alia in conſtructione præcedat, illud* ا *elif. vocali ſua privari, & quæ illud ſequitur, literam vocali deſtitutam univi in pronunciatione cum vocali terminante vocem præcedentem, vel particulam præfixam. Secundo, ſi vox, cui articulus præpoſitus eſt, incipiat cum litera ſolari;* ل *lam, articuli amittere ſonum ſuum, ſeu, quod idem eſt, induere ſonum literæ ſolaris, quæ immediate articulum ſequitur, & cui propterea* ّ *teśdid, ſuperponitur. Tertio ſi adſit articulus, tam ipſam vocem, cui is præfixus eſt, quam illam, quæ eum præcedit, abjicere* تنوين *tenwin, ſeu nunnationem.* ¶ الكمال في ثلاثة اشياء العفة في الدين و الصبر عند النوايب و حسن المعيشة *el-kemālü fi ſelāreti eśjāil-'yffetü fid-dīni wes-ſæbrü 'ynden-newājibi we hæſenel-mæ'y-śeti.* Perfectio eſt in tribus rebus, *quæ ſunt:* devotio in religione; patientia in adverſis; & prudentia in vita. *Cæterum monendum, nomina arabica, quæ in turcicis cum articulo uſurpantur, ſub hac ſyllaba tanquam nomina compoſita, ſuis in locis adſcripta, inveniri.*

ال *il, vul. el.* t. 1) *adj. pro* ايل *il. i. q.* يبانجي *iebāngi.* t. Alienus, non proprius. *Di altri, altrui.* 2) *n.ſ. pro* ايل *il.* ولايت *wilājet.* a. Regio. *Paeſe.* ¶ ال ايشي *el iśi, il iśi.* Alienus labor. *Lavoro d'altri.* ال ديارلو *el dijarlü.* Alienigena, peregrinus, extraneus. *Foraſtiere, ſtraniere, d'un' altro paeſe.* ال كون *el gün.* Populus, & alii. *Il popolo, li altri, V.* ايل

ال *el.* t. *n.ſ.* يد *ied* a. دست *deſt* p. 1) Manus. 2) *Metaph.* Poteſtas. *Mano, potere.* ¶ صاغ ال صول ال *ſagh el ſol el.* Dextra, ſiniſtra. *La mano dritta, & manca.* ال اراسنده *el araſinde.* Inter manus, in manibus. *Tra le mani.* ال ارقه‌سي اوستي *el arkaſi, üſtī.* Convexum manus. *La parte di fuori della mano.* ال التنده *el altynde.* Sub manu, clam, clanculum. *Sotto mano.* بر بريله ال اله الوب ايچرو كيرديلر *bir biri ile el ele alup icerü girdiler.* Acceptis invicem manibus una introiverunt. *Preſiſi l'un l'altro per la mano, entrarono inſieme. Eb.* ال اله ويرمك *el ele wirmek.* Manum manui jungere, *ſive ſe invicem ſalutando, ſive honoris cauſa ſtando coram aliquo. Darſi la mano, & porre una mano ſopra l'altra* ال اوپمك *el öpmek.* Manum deoſculari. *Baciar la mano.* ال اورمق *el urmak c. d. rei, &* ايشه ال اورمق *iśe el urmak.* Aggredi, ordiri rem. *Porſi à travagliare, intraprendere un'affare.* دامن مطلوبه ال اوريلور *dameni mætlūbe el urilur.* Rei deſideratæ ſinus manu prehendetur. *Si prenderà per la veſte l'oggetto bramato. Ah.* ال باشه اورمق *el baśe urmak.* Manum capiti imponere *reverentiæ ergo. Metter la mano sù la teſta, a la fronte per riverenza.* ال اوزاتمق *el uzatmak. c. d.* Porrigere manum *alicui. Stender la mano a qualcheduno.* ال ايله يوقلامق *el ile ioklamak.* Palpare. *Taſtare, toccar con mano.* ال بر ا *el bir* e. Convenire, conſpirare in unum. *Accordarſi, convenir inſieme, congiurare. Sœ. V.* اتفاق ال بغلمق *el baglamak.* Ligare manum. *Legar la mano, & uſitat.* Manus compoſitas tenere honoris cauſa. *Poner le mani l'una ſopra l'altra ſotto'l petto per riverenza, e riſpetto.* ال بغليوب باش اشغه قلوب كوزلريندن معسرت ياشلرين اقدوب اول پادشاهه تضرع برله شكر ايده *el baghlaiup baś aśaghæ kylup gözlerinden mæ'ſeret iaslerin akydüp ol pādiśāhe tæzerru'birile śükr ide.* Compoſitis ad pectus manibus, demiſſo capite, defluentibus ex oculis lacrymis afflictionis, contritionis, illi Monarchæ cum humilitate gratias agat. *Con le mani giunte al petto, col copo chino, e con lagrime di contrizione, renda umilmente grazie a quel Monarca. Teſ.* ال چكمك *el çekmek, c. ab. rei.* Retrahere manum, deſiſtere, abſtinere. *Ritirar la mano, ceſſare.* بو مقوله اشلردن ال چكوب *bu mækūle iślerden el çeküp.* Deſiſtendo a talibus actionibus. *Tralaſciando ſimili azzioni. Ll.* ال دكرمني *el degirmeni.* Truſatilis mola. *Molino à braccia.* ال صونمق *el ſonmak c. dat.* Porrigere manum alicui. *Porger la mano.* اكا ال صونمه *an-a el ſonma.* Non extendas manum in illum *h. e.* non lædas illum. *Non ſtender la mano contro di lui, non lo toccare. Eb.* ال قاقمق *el kakmak.* Plaudere manibus. *Batter le mani.* ال قاوشرمق *el kawuśurmak, ſeu* ال قاوشمق *el kawuśmak.* Manus ſibi ſuperimpoſitas infra pectus componere reverentiæ cauſa. ال كسمك *el keſmek.* Manum truncare. *Troncar la mano uſit.* Retrahere manum recedere *ab aliqua re. Ritirarſi, laſciare,* هواو هوسدن ال كسمينجه *hewā wü hewesten el keſmeinge.* Quamdiu ab appetitibus carnis, & levitatibus mentis non ſe continuerit. *Sœ. Sin che non troncarà la mano dalle vanità, capricci. Brat.* ال مقرمه‌سي *el makramaſi, vul. el mahramaſi.* Mantile, manutergium. *Sciugamano, tovagliuolo.* ال ويرمك *el wirmek.* Dare manum, ſpondere. *Dar la mano, promettere.* Commodum eſſe, commode fieri poſſe. *Tornar à conto, poterſi commodamente fare.* ال ويررسه *el wirürſe.* Si fieri commode poſſit. *Se torna à conto, ſe ſi puo.* ال يازوسي *el iazüſi.* Chirographum, autographum. *Scritto di man propria.* ال يازوسي *il jasūsī.* Aliena ſcriptura. *Scrittura d'altri; æquivocum præcedenti.* ال يتشترمك *el ietiśtürmek.* Manum porrigere, ſubvenire. *Sovvenire, porger la mano.* ال چكمك *el cekmek, &* اتك سلكمك *etek ſilkmek.* Retrahere manum, ſe non immiſcere, & ſpem abjicere. *Non intrigarſene, diſperare. Sœ.* الده دور *elde dür, &* النده دور *elinde dür.* Præ manibus eſt, liberum illi eſt. *Stà nelle mani, lo può fare.* فرصت الده ايكن *furſæt elde iken.* Dum præ manibus eſt occaſio. *Avendo nelle mani l'occaſione.* الده اولان *elde olan.* Quod eſt præ manibus. *Ciò, che avete in potere. Ll.* الدن چقمق *elden ćikmak.* Ex manibus elabi, perdi. *Uſcire dalle mani, perderſi.* الدن قومق *elden komak, &* الدن اتمق *elden atmak.* Dimittere ex manibus, negligere. *Laſciar ſcappare, traſcurare.* الدن قومه *elden komama.* Noli dimittere ex manibus. *Non ti laſciar ſcappar dalle mani.* عنان اختياري الدن اتمش *'ynānī ychtyjārī elden atmiś q.* Habenas arbitrii abjecit, deſperavit. *Perſè la ſperanza. Sœ. Eb.* زنهار مدد اول درويشك دامنن الدن قومه *yinhār meded ol derwīśundāmenin elden koma.* Cave per Deum! non retrahas manum a ſinu veſtis illius religioſi. *Guardati di ſtaccarti da quel religioſo. Eb.* الدن كلمك *elden gelmek.* Poſſe. *Potere.*

بونك الندن چوق ايش كلور *bunun-elinden ćiok iś gelür.* Hic homo multa poteſt efficere, & operari. *Queſto può far molte coſe.* بو معمانك فتحي الكزدن كلور *bu mu-æmmānun-fethy elün-üzden gelür.* Solutio hujus ænigmatis a te pendet. *Vi baſta l' animo di ſcioglier queſt' enimma.* الندن كلمزسه دلندن كلور *elinden gelmezſe delinden gelür.* Si id efficere manu nequit, perſuadere lingua poteſt. *Se con le mani non lo puo, lo potrà con la lingua.* الدن ويرمك *elden wirmek.* Ex manu dimittere. *Laſciarſi uſcir di mano.* كودك كهواره و طفل شيرخواره پيران سال ديده ايله مقابله ارادتي اتمك سرمايهٔ حياتي الدن ويرمكدر وپاي اراده ايله مهلكيه كيرمكدر *kūdegi kehwāre we tyfly śīrchāre pirāni sāl dīde ile mukābele itmek fermāiei hæjātī elden wirmektür, we pāi irādetī ile mehlikeje girmektür.* Infantem cunis agitandum, & lac ſugentem congredi cum ſenibus annoſis eſt capitalem ſummam vitæ, e manibus dimittere, & pede liberæ voluntatis, voluntarie in præcipitium ruere. *Sæ. Il voler un fanciullo di latte contraſtare, e combattere con un' uomo vecchio, è conſumato nelle coſe del mondo, è un dar di mano capitale della ſua vita, e precipitarſi volontariamente. Br.* اله آلمق *ele almak.* Ad manum capere, allicere, conciliare ſibi, *Attirare, guadagnare.* خاطرين اله الدي *chātyrin ele aldy.* Placavi animum ejus ſibi conciliavit. *La placau guadagnato il ſuo affetto.* النه بر مقدار حلوا آلوب تكليف اتدي *eline bir miktār hælwā alup teklif itti.* Manu prehenſum modicum dulciarii ipſi obtulit. *Prendendo in mano un poco di paſta dolce glielo preſentò. Eb.* الن النه آلوب *elin eline alup.* Manu ejus prehenſa. *Prendendoló per la mano. Eb.* اله كتورمك *ele getürmek.* Ad manus adferre, conſequi, comparare, nanciſci, recolligere *Ik. Far venir nelle mani, conſeguire, impadronirſi.* ايو اله كتورمدمي شو نابكاري *ejü ele getürmedümmi śu nābekārī.* Nonne lepide cepi nequam hunc? *Non l' hò colto bene il forfante. Eb.* اله كيرمك *ele girmek.* Incidere in manus, prehendi. *Venir nelle mani, prenderſi.* اول نسنه كه اله كيرمكي آسان اولا *ol neſne ki ele girmegi āsan ola.* Id, cujus acquiſitio facilis ſit. *Coſa facile à trovare.* اللرنه كيردوكي آدم *ellerine girdügi ādem.* Homo, quem ceperunt, & quem capere poſſunt. *Quello, che anno preſo, & che poſſono prendere. Ll.* اله ويرمك *ele wirmek. q.* Dare ad manus, exponere. *Eſporre.* اشته بوغازي اله ويردك *iśte boghazi ele würdün.* Ecce fauces, vitam expoſuiſti. *Ecco, che tu ti ſei eſpoſto al pericolo della vita Eb.* الي ويرمز *eli wirmez cc. dat. rei.* Non poteſt aſſequi, aut efficere. *Non vi può azzecare, arrivare.* الي التنده دكلز *eli altynde degülyz.* Non ſumus ſub dominio illius. *Non ſiamo ſotto'l ſuo commando. Ll.* الي پك *eli pek.* Tenax, avarus. *Scarſo di mano, miſero* الي بوش اول *eli boś ol.* Vacuas manus habere, & *uſit.* vacare ab occupationibus. الم بوش دكل *elüm boś degül.* Non vacat mihi. *Non ſono ſenza facende.*

ال *il.* p. *n. ſ. ex hæbreo.* Nom. Dei altiſſimi. *Ferh.*

الّ *ell.* a. *V. Act.* [1. & 2. F.] 1) Cito ire, properare. 2) Nitere ac reſplendere *colorem* 3) Concuti, commoveri. 4) Perturbari, *pec. comminatione ſeu dicto* ويل *wejl* væ. 5) velitari *haſta.* 6) Conſuere *veſtem cum ſubductitio panno & intermedio goſſipio, punctim acu pingendo.* 7) Gemere. 8) Efferre vocem *precando.* 9) Exclamare *præ dolore.* 10) Alterari & corrumpi *aquam.* 11) Sonum ſeu murmur edere fluxu ſuo *aquam.* 12) Erigere & in mucronem contrahere aures ſuas *equum.* 13) Ad capiendam prædam, ſe inobedientem gerere *accipitrem. Gol.*

الّ *ill.* a. *n. ſ.* 1) Fœdus, & jusjurandum, *quo illud firmatur.* 2) Vicinus. 3) Propinquitas *cognatorum vel affinium.* 4) Propinqui & affines ipſi. 5) Radix & origo præſtans. 6) Minera. 7) Odium, inimicitia. 8) DEUS *cum articulo. Gol.*

آلا *ālā.* p. *part. comp. ab* آلودن *āluden.* 1) Turbidus, contaminans. 2) Color mixtus, *ſeu* ſecundarius. *Ferh.*

آلا *ālā.* a. *n. ſ. pl. a* الا *elā.* Beneficia charismata. *Beneficj. Gol.*

الا & *rar.* اله *ala.* t. *adj.* 1) Mixtus *color,* verſicolor. *Di color meſchiato, miſto, vario.* 2) *n. ſ.* Lepra. *Lepra.* ¶ الاسي كتدي *alaſi gitty.* Sublata eſt illius lepra. *Se n' è andata, paſſata la ſua lepra.* الاكوزلو *ala gözlü.* Oculis glaucis præditus. *Che hà li occhi azzuri.* كوك الا كوزلو *gög ala gözlü.* Oculis cæſiis, ac fere cæruleis præditus. *Che ha li occhi turchini col bianco.* الا بالغي *ala balughy.* Trutta. *Trutta* الا تنلك *ala tenlik.* Lepra. *Lepra.* تني الا اولان *teni ala olan.* Leproſus. *Leproſo.* الا صغرجق *ala ſyghyrğik.* Sturnus. *Storno.* الا قويرق *ala kujruk.* *Nomen* avis. الا قرغه *ala kargha.* Graculus, monedula. *Cornacchia minore, ghiandaia.*

الا *elā.* a. *n. ſ. pl.* آلا *ālā.* Beneficium. *Grazia.*

الا *elā.* a. *n. ſ.* Arbor quædam, *qua coria inſpiſſantur, depſunturve, ſub qua dæmones ſeu ſpiritus verſari ſcribuntur,* colocynthis. *Gol.*

الا *ela.* a. *comp. ex* ا, & لا *lā partic. interrogandi.* An non, num. ¶ الا يا ايها الساقي ادر كاسا *elā jā ejjühes-saky edirkāſſān.* An non, o pocillator! circumfers pateram? *Haf.*

الّا *ellā.* a. *partic. cauſal. nasb. fut. comp. ex* ان *en,* & لا *lā.* Ne.

الّا *ella.* a. *part.* Qui vendit adipoſas ovium caudas, *ſeu* adipem ipſum. *Gol.*

الا *ilā.* a. *partic.* Ad uſque. *Gol.*

الّا *illā.* a. *partic.* Niſi, præter. *Se non, eccetto. Nasbat ſubj. & rafat prædicatum, & habet ſignificationem* للاستثنا *liliſtishāi, exceptionis, e. g.* جاني القوم الّا زيداً *ğiānelkaumu illa zeidān. Venit ad me populus præter zeidum.* ¶ الّا قولاينه *illa kolaine. q.* Non niſi opportunitate data, citra incommodum. والّا *we illa.* Tamen, & alioqui, alias. *Non dimeno, pure, ſe non.*

الاء *elāe.* a. *n. ſ. pl. a* لاي *leā.* Boves ſylveſtres. *Wan.*

الاء *ilāe.* a. *V.* [4. *a* لاي] Incidere in adverſam fortunam, & *anguſtiam vitæ. Gol.*

الاب *elāb.* a. *nom. prop.* Nom. loci prope Medinam. *Gol.*

الابب *elābib.* a. *n. ſ. pl. ab* البب *elbüb.* Venæ cordis.

الابب *elābib.* a. *n. ſ. pl. a* لبّ *lübb.* Nuclei, corda. *Gol.*

آلات *ālāt.* a. Nom. prop. Idoli.

آلات *ālāt.* a. *n. ſ. pl. ab* آلت *ālet.* Inſtrumenta, utenſilia. *Ordini, iſtromenti.* ¶ آلات بيت *ālāti bejt.* Utenſilia, vaſa domeſtica, ſupellex domeſtica. *Maſſerizie di caſa, mobili.* آلات شكم *ālā tī śikem.* Interanea ventris. *Le budelle.* طوپ و تفنك و ساير آلات جنك *topü tüfenk we sāir ālāti ğenk.* Tormenta, bombardæ, aliaque bellica inſtrumenta. *Cannoni, moſchetti, & altri ordigni, ò iſtromenti di guerra. Sæ.*

الات *ilāt,* & الاتة *ilātet.* [4. *a* لات] 1) Diminuere, ac defraudare ſuo jure. 2) Continere. 3) Detinere, impedire. 4) Avertere *ab inſtituto. Gol.*

الات *ülāt.* a. *n. ſ. pl. fœm.* Præditæ, habentes. *Gol.*

الاتة *ilātet.* a. *V.* [4. *a* ليت] 1) Redire facere, avertere. 2) Imminuere. *Wan.*

الاجق *alāğiak.* الاچق *alaćiak* t. *n. ſ.* 1) Tabernaculum fere panno coactili coopertum. 2) Mapalia, *qualia ſunt Tartarorum. Caſt.*

الاجه *alağiæ.* t. 1) *adj.* Variegatus, verſicolor. *Di varii colori.* 2) *n. ſ.* Veſtis variegata, ſtriata. *Veſte rigata, di varii colori.* ¶ الاجه بولاجه *alağiæ bulāğiæ. idem contempt.* & *q.* Confuſio *colorum,* & *aliorum. Miſcuglio, confuſione.* اتمك الاجه سي *etmek alağiasī.* Situs, mucorve panis. *Muffa del pane.*

الاجه‌لمك *alağialamak.* t. *V.* Variare, variegare. *Far di varii colori.*

الاحة *ilāhæt.* a. *V.* [4. *a* لوح] 1) Micare, rutilare *fulmen, aut veſte ſua, gladiove virum. Wan.* 2) Abire *cum eo, quod debetur.* 3) Auferre & abſumere *illud.* 4) Perdere, exitio dare. 5) Metuere ſibi, atque cavere *ab aliqua re. Gol.*

الاحسا *elāhsā.* a. *nom. prop.* Nom. civitatis in regno بحرين *bæhrejn. Caſt.*

آلاس *ālās.* p. *n. ſ.* Carbo. *Carbone. Ferh,*

الاشه *alāsa* tart. *n. ſ.* Equus, caballus. *Cavallo di ſtrapazzo.*

الاصة *ilāſæt.* a. *V.* [4. *a* لوص] 1) Convertere *circum rem, vel à re. Wan.* 2) Affici tremore *ſeu* timore. *Gol.*

الاطيني *elātȳnā.* a. *n. ſ. ex græco.* 1) Elatine. *Elatina, ſorta d' erba, che naſce nelle biade.* 2) *i. q.* لبلاب المجوسي *leblābül-meğiüsī.* Convolvulus magicus. *Gol.*

الاعة *ilā-æt.* a. *V.* [4. *a* لوع] Alterato *ſeu* depravato colore eſſe *mammam. Gol.*

آلاف *ālāf.* a. *n. ſ. pl. ab* الف *elf.* Millia. *Migliara. Sæ.*

الّاف *üllāf.* a. *num. cardin. pl. ab* الف *elf.* Millia. *Gol.*

الاق *ilāk.* a. *n. ſ.* Fulmen *ſine pluvia. Gol.*

الاق *ilāk.* a. *V. act.* Fulgere, ſplendere.

الاق *ülāk.* a. *nom. prop.* Mons Arabiæ deſertæ. *Gol.*

الاق بولاق *alak bulak.* t. *adv. comp.* حاجتسز *hāget-ſyz.* t. Minus neceſſario, impertinenter. *An.*

الاقة *ilākæt.* a. *V.* [4. *a* ليق] 1) Indere atramentario ſericum. 2) Devincire ſibi *aliquem. Wan.*

الاقي *elākȳ.* a. *n. ſ. pl. ab* القية *ulkȳjet.* Quæſtiones.

الاكة *ilāket.* a. *V.* [4. *a* لوك] Mittere. *Gol.*

الالة *ilālet.* a. *V.* [4. *a* ليل] 1) Noctem ingredi. 2) Diminuere ac defraudare *jure ſuo. Gol.*

الالة *ulālet,* & اليلة *elīlet.* a. *part.* Grex, qui longius abeſt a paſcuis. *Gol.*

آلاله *ālāle.* p. *n. ſ. pro* لاله *lāle.* Tulipa flos. *Ferh.*

آلام *ālām.* a. *n. ſ. pl. ab* الم *elem.* Curæ, dolores, mala. *Cure, dolori, pene.* ¶ دلبر

آلام *dilī pür ālām.* Cor curis, ac doloribus plenum. *Cuore pieno di amarezze. Sæ.*

الآم *il-ām.* a. *V* [4. *a* لأم] 1) Reparare, in gratiam reducere. *Gol.* 2) Opus ignobile facere. *Wan.* 3) Se ignobilem, vilemque monſtrare. 4) Gignere tales liberos. *Gol.*

الام *ülām.* p. *nom. prop.* Nom. loci in regione Chorazan. *Caſt.*

الامان *alaman.* t. *nom. gent.* Germanus. *Alemano, Tedeſco.* ¶ الامان طاغي *alaman daghy.* Alpes Germaniæ *pec. V.* نمچه

الامان *el-emān.* a. *n. ſ. cum articulo.* 1) Gratia, venia. 2) Securitas. *Quartiere! miſericordia, aita!* ¶ الامان ديوب *el eman dijüp.* Veniam petendo. *Dimandando quartiere.* غلغلهٔ الامان ايله زمين و زماني پر صدا اتديلر *ghulghülei el emān ile zeminü zemānī pür ſedā ittiler.* Ingeminatis clamoribus. *Venia detur, venia* orbem impleverunt. *Riempirono il cielo, ò la terra de' gridi, quartiere, grazia! Sæ.*

الامة *ilāmet.* a. *V.* [4. *a* لوم] Commereri culpam, reprehenſione dignum quid facere. *Wan.*

آلان *ālān.* p. 1) Nomen urbis in regione تركستان *türkistān.* 2) Nomen montis. *Ferh.*

آلان *alān.* t. *part. præſ.* Acceptor, emptor, qui emit. *Il compratore.*

الآن *el-an.* a. *adv. cum artic.* Nunc, etiamnunc, adhuc. *Ora, ſin' ora, adeſſo, ancor' adeſſo.*

الآن *ellan.* p. Nom. regni, & urbis in eo. *Caſt.*

الانة *ilānet.* a. *V.* [4. *a* لين] Lenire, placare. *Gol.*

آلانه *alāne.* p. *n. ſ.* 1) Nidus. *Nido.* 2) Umbra. *Ombra.* 3) Turba aulica. *Ferh.* 4) Falco. 5) Annulus portæ. 6) Cornix. *Caſt.*

الانيون *elāniün.* a. *n. ſ. i. q.* راسن *rāſen.* Helenium. *Gol.*

آلاو *ālāw,* & *elāw.* p. *n. ſ.* Flamma ignis. *Ferh.*

الاوي *elāwā,* & الاويّة *elāwījet.* a. *part. pl. ab* اليّة *elījet.* Quæ defuerunt, negligentes. *Gol.*

الاه & اله *ilāh.* a. *n. ſ.* Deus *in genere. Dio.* ¶ الاهلر *ilāhler.* Dii. *Dei.* & الاهلر *ilāheler.* Deæ. *Teſ.*

الاهة *ilāhet.* a. *V. Act.* Colere, adorare. *Gol.*

الهي & الاهي *ilāhī.* a. 1) *part.* Divinus. *Divino.* 2) *cum affi. per.* O mi Deus. *O Dio mio!* 3) *n. ſ.* Cantatio ſpiritualis, hymnus. *Canzone ſpirituale, inno. pro* الاهيّة *ilāhīje* ¶ علم الهي *ȳlmī ilāhī.* & الالاهيّة *elilahijet.* Metaphyſica. الاهيلر *ilāhȳieler.*) Hymni, cantiones ſpirituales. *Canzoni ſpirituali, inni.*

آلاي *ālāī.* p. *part.* Inquinatus. *Ferh.*

الاي *alaj.* t. *n. ſ.* 1) Turma, phalanx. 2) Pompa ſolennis, proceſſio. 3) Series exercitus, *ſeu* ordo, acies. *Banda, turba, pompa, & ordini, ſquadrone, ale d' eſſercito.* ¶ آلاي بكي *alaj begi.* Colonellus equeſtris, ſed ex feudatariis bonorum regni ad expeditionem publicam obligatis. *Colonello di cavalleria della nobiltà del paeſe, maſtro di campo.* الاي طوپي *alai topy.* Tormentum bellicum minus. *Pezzo di campagna.* الاي الاي اولوب *alaj alaj olup.* Diſpoſiti in ordinatas turmas. *Schierati in ſquadroni. Eb.* الاي بغلمق *alaj baghlamak.* ا الاي بند *alaj bend* e. الاي قورمق *alaj kurmak.* Diſponere pompam ad excipiendum principem aliquem. *Diſporre, e metter in ordine la cavalcata per ricevere qualche grande.* دورت جانبدن الايلر بغليوب *dört ḡianibten alajler baghlaïüp.* Pompa in omnem partem ordinata. بر الاي اشقيا *bir alaj eśkyja.* Turma inſolentium. *Una mano d'inſolenti. Ll.* بر الاي اسيرلر ايچنه كوترديلر *bir alaj esīrler iċine götürdiler.* Duxerunt illum in medium captivorum. *Lo conduſſero in mezzo ad una mano di ſchiavi. Eb.* بر الاي بويله بيهوده كلمات بيان ايلمش *bir alaj böile bīhūde kelimāt bejān eīlemiś.* Complura hujusmodi verba inania, & abſurda protulit. *Diſſe una mano di ſimili aſſurdità. Eb.*

الاي مالاي *alāi mālāi* t. Tantummodo, ſolum. *Solamente.*

الايا *elājā.* a. *n. ſ. pl. ab* اليّة *elījet.* Juramenta, jure juranda. *Gol.*

آلاي جاوش *ālāj ċiauś.* t. *n. ſ. comp.* Apparitor, ductor ordinis. *Nunciorum genus eſt, ut notat Drieſchius in ſua hiſtoria legationis, ſtruthionum plumas capite ferens, manibusque baculos, argento ornatos, qui ad honoratiores hoſpites excipiendos, iterque commonſtrandum præmitti ſolent ab aula ottomanica.*

الايدن *ālāīden.* p. *V.* 1) Contaminare. 2) Contaminari. *Ferh.*

آلايش *ālāiś.* p. *n. ſ.* بولاشق *bulaśik.* t. 1) Inquinatio, contaminatio. *Ik.* 2) Pollutio. 3) Sordes. *Corrozzione, intaccamento, imbrattamento, lordure.* ¶ آلايش دنيويّه *ālāiśi dünjewīje.* Corruptelæ, impuritates, ſordes mundanæ. *Sozzure del mondo. Ik.*

الايف *elājīf.* a. *n. ſ. pl. ab* اليف *elif.* Familiares. *Gol.*

آلاييدن *ālājīden.* p. *V.* بولاشترمق *bulaś-türmak,* & بولاشمق *bulaśmak.* t. 1) Miſcere. 2) Contaminare. 3) Contaminari.

الب *elb, alb, alep* & *alup.* p. t. *n. ſ.* 1) Athleta, heros. 2) Omnis natura robuſtus, & fortis. *Inde* الب ارسلان *elb arslan cognominantur viri fortitudine, & robore excellentes. Ferh.*

الب *elb.* a. *V. act.* [1. 2. F.] 1) Congregare. 2) Propellere, & compellere *camelos.* 3) *hos* Propelli, *ac* in unum compelli. 4) Colligere *exercitum.* 5) Congregari, & undique convenire. *Gol.*

الب *elb.* a. *n. ſ.* 1) Vehementior propulſus. 2) Alacritas. 3) Collectio. 4) Cætus. 5) Prima ulceris obductio, *cum incipit ſanari.* 6) Propenſio in amorem. 7) Sitis. 8) Vehementia febris. 9) Pellis agnina. 10) Stratagema. 11) Venenum. *Gol.*

الب *ilb.* a. *n. ſ.* Nomen arboris, *quæ malo citrio ſimilis, ſed minor ea, & ſpinoſior, foliorum, aliarumque partium ſucco venenata, ac lethalis. Gol.*

البا *elbā* a. *part. plur. a* لبيب *lebīb.* Cordati. *Gol.*

الباء *ilbāe.* a. *V.* [4. *a* لبأ] 1) *i. q.* لبء *leb' act.* dirigere, ac admovere *hædum* ad mammam matris, *ut exſugat coloſtrum.* 2) Lactare. 3) Coloſtri copia abundare. *Wan.*

الباب *elbāb.* a. *n. ſ. pl. a* لبّ *lübb.* Nuclei, *ſeu* medullæ arborum, *etiam* corda, ingenia. *Midolli, viſcere, ſoſtanze delle coſe, ingegni.* ¶ ارباب الباب *erbābi elbāb.* Docti, rerum periti, doctores. *Li dotti, dottori. Ik.* ارباب عقول سديده و اصحاب الباب پسنديده *erbābī ükūli ſedide we æshābī elbābī peſendīde.* Ingenio, judicio pollentes doctores. *Ingegnoſi, e perſpicaci dottori Ik. V. etiam* اولو

الباب *elbāb.* a. *n. ſ. pl. a* لبب *lebeb.* Jugula. *Gol.*

الباب *ilbāb.* a. *V.* [4. *a* لبّ] 1) Subſiſtere, ac manere *aliquo loco.* 2) Antilena cingere, ac induere *jumentum ad retinendam loco ſuo ſellam. Wan.* 3) Proponere, exhibere. *Gol.* 4) Quod medullæ nucleoque ſimile ſit, proferre *virens frumentum. Wan.*

الباث *ilbās.* a. *V.* [4. *a* لبث] Remorari. *Wan.*

الباج *ilbāh.* a. *V.* [4. *a* لبج] Conſeneſcere. *Gol.*

الباد *elbād.* a. *n. ſ. pl. a* لبد *libd.* Panni coactiles. *Gol.*

الباد *ilbād.* a. *V.* [4. *a* لبد] 1) Reſarcinare, ſarcinare. 2) Subſiſtere, conſiſtere. 3) Carminatam miſcere, & cogere *lanam,* & vaginæ orificio adpingere contra rupturam. 4) Cogere ſimul aut compingere *rem cum re. Gol.* 5) Dorſuali, e panno coactili inſternere *equum. Wan.* 6) Tali panno, aut re ſimili ſuffulcire *ephippium.* 7) Ejuſmodi panno, aut ſacculo imponere *utrem.* 8) Inclinare *caput ſuum* ingrediendo locum. 9) Humi defigi in adoratione *precantis vultum.* 10) Caudam clunibus illidere *camelum,* fere merdam & lotium impingendo. 11) Colorem, piloſque verno tempore efferre *camelum,* ac pingueſcere incipere. *Gol.*

الباد *ilbād.* p. *n. ſ.* Goſſipii purgator, carminator. *Ferh.*

البادي اظلم *elbādī æzlem.* a. *proverb.* Qui inchoat, magis peccat. *V.* بادي

الباس *elbās.* a. *n. ſ. pl. a* لباس *libās.* Veſtimenta, indumenta. *Li veſtimenti.*

الباس *ilbāṣ.* a. *V.* [4. *a* لبس] كيدرمك *gejdürmek.* t. 1) Veſtire. 2) Operire. *Veſtire, riveſtire.* ¶ نيچه ايّام اطعام طعام و الباس فقرا و ايتام اتديلر *niċe eijām yt-āmī tæ-ām we ilbāsī fukærā wü ejtām ittiler.* Per multos dies cibavit, ac veſtivit pauperes, & orphanos. *Per molti giorni atteſe a cibar, e veſtir li poveri, e pupilli. Sæ.*

الباط *elbāt.* a. *n. ſ. pl. ſingulari carens.* Coria, pelles. *Gol.*

الباقي الدّعا *elbākȳ eddu-ā* a. *formula concludendi epiſtolas.* Cæterum fauſta omnia apprecor, vale. *A Dio.*

الباك *elbāk.* a. *part.* Obſcœnus *ſermo. Gol.*

البان *elbān.* a. *n. ſ. pl. a* لبن *leben.* Genera lactis, lacticinia. *Wan.*

البان *ilbān.* a. *V.* [4. *a* لبن] 1) Lac habere in uberibus *camelitim.* 2) Lacte abundare *hominem. Wan.*

البان *ülbān.* a. Nomen oppidi. *Gol.*

البان كبود كبوت *elbān kübūd vel kübūt.* p. *n. ſ. comp.* Salix ſponte naſcens. *Ferh.*

البب *elbüb.* a. *n. ſ.* 1) *pl.* الابب *elābib,* & بنات البب *benātü elbübin.* Venæ cordis, *ſeu* radices præcordiorum, *e quibus oriri putatur teneritas animi, & amoris.* 2) *Juxta alios eſt* Nom. tribus Arabicæ. *Gol.*

البب *elbüb.* a. *n. ſ. pl. a* لبّ *lübb.* Nuclei. *Gol.*

البت *elbet.* البتّه *elbette* & البتده *elbette.* a. *part. affirm.* Omnino, neceſſario, omni modo. *In ogni maniera, neceſſariamente, finalmente. Ik. Ll.*

البة *ülbet.* a. *n. ſ. i. q.* الب *elb,* & *ilb.* Turba, congregatio, cœtus. *Gol.*

البة *elebet.* a. *n. ſ.* 1) Cupido, ſtudium ſolicitudo. 2) Prava imaginatio, malus inſtinctus. *Gol.*

البج *elbüğ*. a. *n.ſ.* 1) Radicis albæ genus punctis nigris conſperſæ, *quæ ex India affertur.* 2) Medicamentum epinyctidicum. *Gol.*

البرز *elbürz*. p. Nom. montis celebris. *Caſt.*

البسه *elbiſe*. a. *n. ſ. pl. a* لباس *libās*. Veſtimenta. *Veſtimenti, veſti.* ¶ البسهٔ فاخره *elbiſeï fāchyre*. Veſtes pretioſæ. *Veſti prezioſe. Sæ.*

الت *alt*. t. *n.ſ.*)(اوست) Pars inferior, infimum rei. *Il diſotto, il baſſo.* ¶ الت اوست *alt üſt* Suſque deque. *Sotto ſopra.* الت طاش *alt taś*. Meta. *La parte inferiore della pietra di molino.* الت طوداغي *alt dodaghy*. Inferius labium. *Il labro di ſotto.* الت ياننده *alt ianinde*. Inferne, infra. *Più ſotto, più a baſſo.* التنده *altynde*. Infra, ſub. *Sotto.* ير التنده *jer altynde*. Sub terra. *Sotto terrà & cum motu.* ير التنه باتدي *jer altyne batty*. Sub terram abſorptus eſt. *E ſtato ſobiſſato ſotto terra.* نايبي التنه الدي *nāibi āltyne aldi*. Traxit ſub ſe projudicem. *Preſe ſotto di ſe il vicegiudice. Eb.* قلعه التنه كلوب سكردوب *kæl-æ altyne gelüp, ſegirdüp*. Sub arcem, prope ad arcem venerunt. *Scorſero ſotto la piazza. Ll.* اولقدر احسانك التنده قالز *olkadar yhsānün-altynde kalmaz*. Non erit ingratus tot beneficiorum. *Non reſterà ingrato di tante grazie.*

آلت *ālet*. a. *n. ſ.* 1) Inſtrumentum. 2) Utenſile, apparatus. *Iſtromento, ordigno, arneſe.* ¶ آلت پوسات *ālet pūſāt*. Arma. *Arme, arneſe.* آلت حرب *āleti hærb*, & آلت حربي *āleti hærbī*. Arma pec. offenſiva, machinæ bellicæ. *Arme offenſive, arneſi.*

الت *ült*. a. *n.ſ. i.q.* بهتان *bühtān*. 1) Falſa ſuſpicio. 2) Criminatio iniqua. *Gol.*

الت *elüt*. p. *n. ſ.* Pinguis clunis, pars ejus carneæ pulpæ, quæ coxæ & ſpinis adhæret. *Caſt.*

الّت *ellet*, & الّتي *elletī*. a. *pron. relat. fæm. ab* الّذي *ellezī*. Quæ.

التاء *iltāe*. a. *V.* [4. *a* لتي] 1) Pauperem fieri, cedere bonis. 2) Morari *in aliquo loco. Wan.*

التاب *iltāb*. a. *V.* [4. a لتب] 1) Ratum habere *aliquid*. 2) Facere, ut *quid* neceſſario fiat. *Gol.*

التباء *iltibāe*. a. *V.* [8. *a* لبؤ] 1) Lactare *foetum* ſuum *ovem*. 2) Coloſtrum, *lac novum* propinandum dare. *Wan.*

التباد *iltibād*. a. *V.* [8. *a* لبد] 1) Complicari inter ſe folia arboris. *Wan.* 2) *Avem* inſidere *ſolo*. 3) Carminatam miſcere lanam. *Gol.*

التباس *iltibās*. a. *V.* [8. *a* لبس] 1) Obſcurum, intricatum, & dubium eſſe *negotium. Gol. Teſ.* 2) *n ſ.* Confuſio, mixtio. *Sæ. Intreccio, confuſione, garbuglio.* ¶ بر رسول جاسوس التباس *bir reſūli ğiāsūs iltibās*. Legatus exploratori ſimilis. *Una ſpia ſotto ſpecie di Inviato. Sæ.* التباس زخم شمشير غازيانله هلاك اولدي *iltibāsĭ zæchmĭ śimśīrĭ ghāzijānile helāk oldy*. Vulneribus confuſe inflictis in prælio ſuccubuit. *Dalle ferite ricevute nella miſchia de' Soldati morì. Sæ.*

التباط *iltibāt*. a. *V.* [8. *a* لبط] 1) *Camelum* currendo illidere pedem. *Wan.* 2) Attonitum eſſe. 3) Pedes conjungere *equum Gol.*

التباك *iltibāk*. a. *V.* [8. *a* لبك] 1) Miſcere. *Wan.* 2) Confuſum, & intricatum eſſe *negotium. Gol.*

التبان *iltibān*. a. *V.* [8. *a* لبن] Sugere lac. *Gol.*

الّتة *iltet*. a. *n. ſ.* 1) Donatio pauca, donum exile. 2) Jusjurandum falſum, perjurium. *Gol.*

التتاب *iltitāb*. a. *V.* [8. *a* لتب] Induere veſtes. *Gol.*

التثا *ilitisa*. a. *V.* [8. *a* لثي] Colligere *guttas, ſuccumue* ex arboribus *Gol.*

التثاك *iltisāk*. a. *V* [8. *a* لثك] Humidam eſſe *rem.*

التثام *iltisām*. a. *V.* [8. *a* لثم] Os ſuum velamine, *ſeu* vitta obligare *mulierem. Wan.*

التثام *iltisām*. a. *n. ſ.* Baſiatio, oſculatio. *Baccio. Ik.* ¶ تقبيل و التثام ا *tækbīlü iltisām* e. Oſculari. *Bacciare. Ik. Sæ. Gol.*

التجاء *iltiğiā*. a. *V.* [8. *a* لجا] صغنمق *ſyghynmak*. t. Confugere, refugere. *Ricorrere.* ¶ التجا ايده جك *iltiğiā ideğek*. Ad quem confugitur. *Da chi ſi ricorre. Ik.*

التجا *iltiğiā*. a. *V.* [8. *a* لجي] Ad aliud, quam ſuum referre genus. *Gol.*

التجاج *iltiğiāğ*. a. *V.* [8. *a* لجّ] Amplum, & profundum eſſe *mare. Gol.*

التحا *iltihā*. a. *V.* [8. *a* لحو] Cortice nudare *arborem. Gol.*

التحا *iltyhā*. a. *V.* [8. *a* لحي] Barbatum fieri. *Diventare barbato. Wan.*

التحاج *iltihāğ*. a. *V.* [8. *a* لحج] 1) Adigere *aliquem ad aliquid. Wan.* 2) Inhærere enſem vaginæ *ita, ut educi nequeat.* 3) Confugere. *Gol.*

التحاد *iltihād*. a. *V.* [8. *a* لحد] Inclinare. *Gol.*

التحاس *iltihās*. a. *V.* [8. *a* لحس] Accipere ab aliquo, quod ſibi debetur. *Gol.*

التحاص *iltihās*. a. *V.* [8. *a* لحص] 1) Adigere, cogere *aliquem ad aliquid.* 2) Inhærere

hærere *aliquid alicui rei.* 3) Retineri. *Wan.* 4) Abſorbere, *quod in ovo eſt. Gol.*

التحاف *iltihāf*. a. *V.* [8. *a* لحف] Operire amiculo, veſte *aliquid. Wan.*

التحام *iltyhām*. a. *V.* [8. *a* لحم] 1) Carne impleri, & abundare *vulnus. Gol.* 2) Continuo conflictu invaleſcere *prœlium.* 3) Vulnerare. *Wan.* ¶ ميان ازدحام معركهٔ التحامدن اخراج ايدوب *mijānĭ īzdyhāmĭ mæʿrikeĭ iltyhāmden ychrāğ idüp*. Eduxit eum e medio conflictus invaleſcentis. *Lo ritirò dalla folla del combattimento inaſprito. Sæ.*

التخا *iltychā*. a. *V.*]8. *a* لخي] 1) Panem maceratum comedere. *Wan.* 2) Pane macerato nutrire *infantem. Gol.*

التخاخ *iltychāch*. a. *V.* [8. *a* لخّ] 1) Confuſam, & perturbatam eſſe *rem. Gol.*

التداد *iltidād*. a. *V.* [8. *a* لدّ] 1) Uti medicamentis. *Medicinare. Wan.* 2) Infundere per oris angulum *ægroto medicamentum.* 3) Deflectere. *Gol.*

التدام *iltidām*. a. *V.* [8. *a* لدم] 1) Commoveri, perturbari. 2) Pectus ſuum in luctu percutere *mulierem. Wan.*

التذاذ *iltizāz*. a. *V.* [8. *a* لذّ] Suave, & gratum comperire *aliquid. Wan.*

التذاع *iltizāʿ*. a. *V.* [8. *a* لذع] 1) Uri. *Wan.* 2) Dolore cruciari, exulcerari. *Gol.*

التزاق *iltizāk*. a. *V.* [8. *a* لزق] Conjungi. *Wan.*

التزام *iltizām*. a. *V.* [8. *a* لزم] 1) Neceſſarium reddi. *Wan.* 2) Obnoxium eſſe *rei.* 3) Amplecti *rem.* 4) *Uſit.* Suſcipere *in ſe aliquid. Prender ſopra di ſe. Gol.*

التزام *iltizām*. a. *n. ſ.* Conductio, locatio. *Affitto.* ¶ التزام ا *iltizām*. e. Locare, conducere, & ſuſcipere in ſe aliquid, aſſiduum eſſe & neceſſario conſequens, *vel* neceſſarium eſſe. *Affittare, prendere ſopra di ſe, abbracciare, ed accudire, eſſer aſſiduo.* رفع ضرر عام ايچون ضرر خاصّي التزام ايدوب *ref-ÿ zæræri ām içiün zæræri chāſsÿ iltizām idup.* Cum ad removendum damnum publicum neceſſario requiratur damnum privati. *Sæ. Eſſendo neceſſario la diſtruzzione d' un grande per riparare i danni della republica. Br.*

التزاما *iltizāmen*. a. *adv.* 1) Conſequenter, neceſſario. *Conſeguentemente, per conſequenza.* 2) Per modum conducti. *Per modo di fitto, ed arrenda. An.*

التساق *iltisāk*. a. *V.* [8. *a* لسق] Adhærere *rem rei. Wan.*

التصاص *iltisās*. a. *V.* [8. *a* لصّ] 1) Compingi, ferruminari *ſtructuram.* 2) Firmiter cohærere.

التصاق *iltisāk*. a. *V.* [8. *a* لصق] 1) Adhærere. *Wan.* 2) Conjungi *Gol.*

التطاط *iltytāt*. a. *V.* [8. *a* لطّ] 1) Illiniri *muſco.* 2) Semet tegere, velare *mulierem.* 3) Occludere facere *oſtium.* 4) Operire, velare. *Gol.*

التطاع *iltytāʿ*. a. *V.* [8. *a* لطع] Epotare totum, *quod in vaſe eſt. Wan.*

التطام *iltytām*. a. *V.* [8. a لطم] Collidi, conquaſſari inter ſe *undas.*

التظاء *iltyzāe*. a. *V.* [8. *a* لظي] *Ignem* emittere flammas.

التعاج *iltʿāğ*. a. *V.* [8. *a* لعج] Angi, male ſe habere ex ſolicitudine *Gol.*

التعاق *iltʿāk*. a. *V.* [8. *a* لعق] Mutari colorem *alicujus in facie. Gol.*

التعان *iltʿān*. a. *V.* [8. *a* لعن] Injuriis petere ſe invicem. *Gol.*

التغاد *iltyghād*. a. *V.* [8. *a* لغد] Invito e manibus eripere *aliquid. Gol.*

التفاء *iltifāe*. a. *V.* [8. *a* لفأ] 1) Decorticare *lignum.* 2) *Ventum* diſſipare *nubes de cœli facie.* 3) Abradere *carnem ab oſſe. Gol.*

التفات *iltifāt*. a. *V.* [8. *a* لفت] Reſpicere *flexo in latus capite. Wan.*

التفات *iltifāt*. a. *n.ſ.* 1) Urbanitas. 2) Obſervantia, honor. *Riſpetto, corteſià, onore.* ¶ التفات ا *iltifāt*. e. c c. *dat.* Obſervare, blande excipere, honorem exhibere. *Prezzare, onorare, accogliere.* مساجد و حمامات احداثنه التفات بيوردي *mesāğidü hæmāmat yhdaſine iltifāt büjürdi*. In deliciis habuit nova extruere templa, ac balnea. *Si dilettò di fabricare nuovi tempj, & bagni. Sæ.*

التفاتچي *iltifātci*. t. *n. ſ.* 1) Aeſtimator. 2) Urbanus. *Stimatore, corteſe.*

التفاتسزلك ا *iltifātſyzlik*. e. t. *V. comp.* 1) Dedignari. 2) Minus humaniter agere. *Sdegnare, trattar ſcorteſmente.*

التفاع *īltifāʿ*. a. *V.* [8. *a* لفع] 1) *i. q.* التحاف *iltihaf*. Velare. *Wan.* 2) Tectam *plantis* virere *terram.* 3) *Paſſ.* mutari *colorem ejus. Gol.*

التفاف *iltifāf*. a. *V.* [8. *a* لفّ] 1) Semet involvere *veſti.* 2) Multas, & implicitas eſſe *plantas. Gol.*

التفام *iltifām*. a. *V.* [8. *a* لفم] Os ſuum obligare panno *mulierem. Gol.*

التقا *iltykā*. a. *V.* [8. *a* لقي] 1) Occurrere *ſibi invicem*, obviam venire. *Wan.* 2) Aditum feſtivum ad principem habere *legatum. Gol.*

التقا *iltykā*. a. *n.ſ.* 1) Congreſſus. 2) Copia viſendi principem. *Congreſſo, udienze.* ¶ التقاى فريقين و تقابل صفين وقوع بولبچق *iltykāĭ fery-*

ferykæjn we tekābūli ſæffein wukū* bulygiak. Poſtquam accidit congreſſus utriuſque exercitus, occurſus utriuſque aciei. *Sæ. Incontratiſi gli eſſerciti l'un con l' altro. Br.* بر برنه التقا و امتزاج ايدوب bir birine iltykā wü imtizāğ idüp. Occurrentes ſibi invicem, & ſe permiſcentes. *Sæ. Incontratiſi, e miſchiatiſi inſieme. Br.*

التقاص iltykās. a. V. [8. a لقص] Prehendere, accipere.

التقاط iltykāt. a. V. [8. a لقط] 1) Colligere *rem humi poſitam.* 2) Inopinato impingere *in rem aliquam. Cogliere, raccogliere. Wan.*

التقاطا iltykātæn. a. *adv.* De improviſo *incidendo in rem, vel impetum faciendo. Gol.*

التقاع iltykāe. a. V. [8. a لقع] Alterari colorem *alicujus. Wan.*

التقاك iltykāk. a. V. [8. a لقك] Concurrere *populum. Wan.*

التقام iltykām. a. V. [8. a لقم] 1) يوتمق iutmak. t. Deglutire. *Inghiottire, divorare.* 2) مأكولات جمع meekūlāt gem-ŷ. t. *Wan.* Colligere edulia. *Ik.* ¶ شمشير نهنك التقام برله اول بد فرجاملردن انتقام الندى ŝimŝīrī nehenk iltykām birile ol bed fergāmlerden intykām alyndy. Framea crocodili inſtar homines devorante, vindicta ex illis impiis ſumpta eſt. *Con la ſcimitarra, che divora a guiſa di crocodillo gli uomini, ſi preſe vendetta di quelli maluaggj. Sæ.*

التكاك iltikāk. a. V. [8. a لكّ] 1) Compreſſum inter ſe eſſe *populum. Wan.* 2) Denſis foliis præditam eſſe *roſam.* 3) Errare, hallucinari *in loquela.* 4) Cunctari, lentum eſſe *in dicenda cauſa. Gol.*

التما iltimā. a. V. [8. لمو] Fulgurare *cœlum. Wan.*

التما iltimā. a. V. [8. a لمي] Alterari *colorem. Wan.*

التماس iltimās. a. V. [8. a لمس] Petere quid *à majori, ſeu ſuperiore,* orare, flagitare. *Pregare, ſupplicare.* ¶ موجبنجه طرفمزدن دخي بيورلدي التماس ايلمشسز mūgibinge tæræfümüzden dachy büiürüldy iltimās eilemiŝſiz. Conformiter ad hæc a nobis etiam mandatum petiiſtis. *In conformità di ciò ci avete richieſto un commandamento. Ll.* بر التماسمز واردر قبول جوابنه اميدوارز bir iltimāsümüz wardür, kæbūl gewābine ümīd wāryz. Unum ſumus ab eo petituri, quod ſperamus nobis non negatum iri. *Abbiamo una dimanda da fargli, ſperiamo, che non ce la negherà. Sæ.*

التماظ iltimāz. a. V. [8. a لمظ] 1) Comedere. *Wan.* 2) Cito in os conjicere *aliquid.*

3) Aufferre, *quod debetur alteri.* 4) Involvi *alicui rei. Gol.*

التماع iltimā*. a. V. [8. a لمع] 1) يلدرمق jildyramak t. Splendere, rutilare. *Wan.* 2) Alterari, evaneſcere *colorem.* 3) Surripere, ad ſe furtim pertrahere *rem. Riſplendere, brillare, mutar colore, attirar a ſe. Gol.*

¶ التماعده در iltima*de dür. Rutilat, emicat. *Sæ. Riſplende Br.* جبين سعادت قرينلرنده نور دين التماعني مشاهده ايدجك gebīnī ſæ-ādet kærīnlerinde nūrī dīn iltimāŷni müŝāhede idiğek. Poſtquam vidit in auguſta ipſorum fronte rutilans fidei lumen. *Sæ. Scortò nel glorioſo volto loro un vivo ſplendore, ed una grand' eccellenza di ſantità. Br.* التماع انوار دين ايله iltimā-ŷ enwārī dīn ile. Diffuſione luminis fidei. *Col lume della fede. Sæ.*

التمش altmiŝ. t. *num. cardin.* ستون ſittūne a. شصت ŝeſt p. Sexaginta. *Seſſanta.* ¶ التمش بر التمش ايكي altmiŝ bir, ælmiŝ iki. 61. 62. التمش ياشندهكي altmiŝ iaŝindeki. Sexagenarius. *Vecchio di ſeſſanta anni.*

التمشلك altmiŝlik. t. *n. ſ.* 1) Sexagena. 2) *Moneta turcica, quæ valet Piaſtrum, & medium, ſeu 60. para. Moneta, che val ſeſſanta Para, ſeſſantina.*

التمشنجي altmiŝingi. t. *Num. ord.* Sexageſimus. *Seſſanteſimo.*

التمغا āltemghā & آلتمغان āltemghān. p. *n. ſ. Ex Idiomate turcomanico* Mandatum regium, *vul. i. q. apud aulam Ottomanicam* فرمان fermān. *Ferh.*

التمك iletmek. t. V. بردن bürden. p. Ferre, ducere. *Portare, condurre.*

التنجي altingi. t. *num. ord.* Sextus. *Seſto.*

التنده altynde. t. *partic.* Infra. *Sotto.* V. الت

التوا iltiwā. a. V. [8. a لوي] Complicari, obvolvi. *Wan.* ¶ لواي نصرت التوا liwāi nuſret iltiwā. Vexillum victoria convolutum, victorioſum. *Bandiera vittorioſa. Sæ.*

التوك eltūk. p. Nom. Regni. *Caſt.*

التون altun. t. *n. ſ.* 1) ذهب zeheb a. زر zer p. Aurum. *Oro.* 2) فلوري fülūrī p. دينار dinār a. Aureus, *moneta. Zecchino, unghero.* ¶ يالدز التوني jaldyz altuni. Aureus Venetus. *Zecchino veneto.* مجار التوني magiār altuni. Aureus Hungaricus. *Unghero. Omnes monetas aureas ſic vocant noſtris in partibus cuſas.* التون زنجير altun zingīr. Aurea catena, torques aureus. *Collana d' oro.* التون زنجيرلو altun zingīrlü. Torquatus. *Che porta una collana d' oro. Et ſic ſimpliciter vocantur* Equites velleris aurei.

التونجك altungik. t. *n. ſ. diminut.* 1) Aureolus, *moneta aurea minor.* 2) *nomen herbæ ſeu* floſculi. Caltha. *Fiorrancio. Bob.*

التونلامق altunlamak. t. V. تذهيب tezhīb a. 1) Auro obducere. 2) Auro intexere. *Indorare.*

التونلو altunlü. t. *adj. i. q.* التونذن altunden. t. Aureus, ex aureo. *D' oro.*

التهاب iltihāb. a. V. [8. a لهب] Inflammari, ignem ardere. *Wan. Infiammarſi, avvamparſi.* ¶ آتش كرم التهاب āteŝī germ iltihāb. Ignis vehementer ardens. *Fuoco ardente. Ik.* آتش حميت قرين التهاب اولوب āteŝī hæmījet kærīnī iltihāb olup. Cum ignis zeli ejus prope eſſet, ut in flammas erumperet. *Sæ. Il ſuo cuore reſtò tutto abbrucciato dal fuoco del zelo regio. Bra.*

التهاث iltihās. a. V. [8. a لهث] Linguam exerere *canem præ ſiti, vel præ laſſitudine. Gol.*

التهاف iltihāf. a. V. [8. a لهف] Inflammare *ignem*, ardere. *Gol.*

التهام iltihām. a. V. [8. a لهم] 1) Cito, & una vice inglutire. 2) Exhaurire, *quidquid in ubere eſt.* 3) Mutari *colorem. Gol.*

التي alty. t. 1) *num. cardin.* Sex. *Sei.* 2) Inferior pars. V. الت

التي ultā. a. Nom. caſtelli. *Gol.*

التي elleti. a. *pron. relat.* Quæ. *vide Gramm.*

التياث iltījās. a. V. [8. a لوث] 1) Perturbatum, & confuſum eſſe *negotium.* 2) Obvolvere *comam calamiſtro.* 3) Moram trahere *in opere ſuo. Wan.*

التياح iltīāh. a. V. [8. a لوح] Sitire. *Gol.*

التياذ iltījāz. a. V. [8. a لوذ] Confugere. ¶ تيموره التياذ اتمشدي tīmūre iltījāz itmiŝ idi. Confugerat ad Tamerlanem. *Si era ricoverato da Tamerlano. Sæ.*

التياط iltījāt. a. V. [8. a لوط] 1) Petere aliquem *ſagitta, vel oculo.* 2) Adoptare *in filium. Gol.*

التياظ iltījāz. a. V. [8. a لوظ] Difficile accidere *rem, vel negotium aliquod. Gol.*

التياع iltīā*. a. V. [8. a لوع] 1) Uri *præcordia mœrore. Wan.* 2) Flagrare *animum amore. Gol.*

التياق iltījāk. a. V. [8. a ليق] 1) Sincere agere *cum aliquo*, pro intimo habere. 2) Adhærere *alicui*, addictum eſſe. *Gol.*

التيام iltījām. a. V. [8. a لوم] 1) Reprehendere, culpare. *Biaſimare. Gol.*

التيام iltījām. a. *n. ſ.* 1) Lenitas. 2) Submiſſio, demiſſio. 3) Concurſus, convenientia. *Affabilità, ubbidienza, concorſo, raggiuſtamento.* ¶ صلاي مجلس مسرت

التيام الجون ſælāī meğliſī meſerret iltyjam iciün. Ad invitandos eos ad convivium lætitia plenum. *Per invitarli al feſtino. Sæ.*

الثاء ilsāe. a. V. [4. a لثي] 1) Colligere ſuccum *ex arboribus. Gol.* 2) Stillare liquorem *ex arbore. Wan.* 3) Conſpurcare *ſudore veſtem. Gol.*

الثاث ilſās. a. V. [4. a لثّ] 1) Inſtare, ac importunum eſſe. *Wan.* 2) Subſiſtere, ac manere *aliquo loco.* 3) Dies aliquot continuo durare *pluviam. Wan.*

الثاق ilsāk. a. V. [4. a لثق] Madefacere. *Gol.*

الثع elſæ*. a. *part.* Balbutiens in efferenda litera ث ſe, *vel* ع æjn. *Gol.*

الثغ elſægh. a. *part. fœm.* لثغا lesghāe. Blæſus, impeditus lingua, *ad pronuntiandas literas gutturales arabicas. Wan.*

الج elć. p. *n. ſ.* Vir ſuperbus. *Uomo orgoglioſo. Ferh.*

الجا ilgiā. a. V. [4. a لجأ] 1) Compellere, adigere. 2) Confugere *ad Deum. Conſtringere, aſtringere. c c. dat.* ¶ ضرورت الجا اتمدكجه zærūret ilgiā itmedükće. Quoties neceſſitas non adigit. *Ogni volta, che la neceſſità non ci coſtringe. Ik.*

الجاج ilgiāğ. a. V. [4. a لجّ] Vociferari, & ore ſpumare *camelos. Gol.*

الجاف elgiāf. a. *n. ſ. pl. a* لجف legef. Foſſæ in lateribus putei. *Gol.*

الجام ilgiām. a. V. [4. a لجم] اويانلمق ujanlamak. t. Frænare. *Frenare, metter la briglia. Gol.*

الجپلر elćepler. t. *n. ſ.* Manicæ. *Maniche. Tef.*

آلجخت ālćacht, & alćæcht. p. *n. ſ.* Aviditas. *Avidità. Ferh.*

آلچق ālćiak. t. *adj.* دني denī a. پست peſt p. Demiſſus, humilis, abjectus. *Baſſo.* ¶ سندن آلچق ſenden ālćiak. Inferior te. *Inferiore à te, ò più baſſo di te.* آلچق عيارلو ālćiak ŷjārlü, aut vul. æjārlü. Inferioris menſuræ, aut ponderis. *Di baſſa prova.* آلچق شراب ālćiak ſcrāb. Vinum leve. *Vino leggiero, piccolo.* آلچق كمسنه ālćiak kimeſne. Vir infimus, plebejus. *Uomo di baſſa condizione.* آلچق كوكللو ol ālćiak gönüllü ol. Humilem eſſe, demiſſe ſe gerere. *Eſſer umile.* آلچق كوكللولك ālćiak gönüllülik. Humilitas, ſubmiſſio. *Umiltà.* آلچق بهايه صاتمق ālćiak behāie ſatmak. Vili pretio vendere. *Vender à buon mercato, à poco prezzo.* آلچق ālćiak t. Deprimere. V. الچقلتق

الجق alčik. t. n. ſ. Tentoria. Tef. V. الجق & infra.

الجق algik alčik. t. n. ſ. Tentorium. Tenda, capanna. ¶ سختياندن الجق قوروب Sæchtijānden alčikl kurup. Ex corio tentoriis paratis. Tef.

الجق ilygiak. t. adj. معتدل muʿtedil a. Tepidus.

آلچقرق ālčiakrak. t. comp. Inferior, vilior. Più baſſo, più vile.

آلچقلق ālčiaklyk. t. n. ſ. دنائت denāet a. پستي peſtī. p. Humilitas, vilitas. Baſſezza, viltà. ¶ آلچقلغله ālciaklyghyle. Viliter. Baſſamente, vilmente.

آلچقلمق ālčiaklamak. t. V. Deprimere, humiliare. Abbaſſare, umiliare.

آلچقلنمش ālčiaklanmiś. t. part. paſ. محقور mæhkūr. a. Depreſſus, humiliatus. Abbaſſato.

آلچقلنمق ālčiaklanmak. t. V. paſſ. 1) Deprimi, demittere ſe. Abbaſſarſi, umiliarſi.

الجمة elgemet. a. n. ſ. pl. a. لجام ligiām. Frena. Gol.

الجو alčiū, & الجي alči. t. n. ſ. Gypſum. Geſſo.

الجوق algiuk, alčiuk. t. n. ſ. Tentorium, mapalia. Tenda. Tef.

الچي elči. t. n. ſ. Legatus, ablegatus, nuntius. Imbaſciatore, Inviato. Melius ايلچي ilči, quod V.

الچيلمق alčilamak. t. V. Gypſo obducere. Ingeſſare impiaſtrare con geſſo.

الحا ilhā. a. V. [4. a لحي] Reprehendere, traducere. Gol.

الحاب ilhāb. a. V. [4. a لحب] 1) Percutere gladio. 2) Vim, & veſtigium imprimere. Gol.

الحاج ilhāg. a. V. [4. a لحج] Compellere, adigere, cogere. Gol.

الحاح ilhāh. a. V. [4. a لح] 1) Inſiſtere, importunum eſſe petendo. Proſequire, ſollecitare. 2) Continuo pluere nubes. 3) Conſiſtere eodem loco defixam nubem. 4) Refractarium eſſe camelum. 5) Pigrum, deſidioſumque eſſe jumentum. Eſſer pigro, infingardo. 6) Premere, ac lædere dorſum cameli ſellam. ¶ بكه تسليم مفتاح تكليفندن الحاح اتدي bege teslīmi miftāh teklīfinden ilhāh itti. Urſit præfectum, ut traderet claves urbis. Fece premura al governatore, che gli rendeſſe le chiavi della città. Sæ. الحاح ايله ilhāh yle. Inſtanter. Iſtantemente.

الحاد ilhād. a. V. & n. ſ. [4. a لحد] 1) Inclinare, ſe recipere. 2) uſit. A recto deſciſcere, exorbitare in religione. 3) Abnegare veritatem, inique agere. 4) Idololatriam committere. Gol. 5) Impietas, idololatria. Impietà, ereſia. Tef.

الحاس ilhās. a. V. [4. a لحس] 1) Creſcere facere herbam. Wan. 2) Germinare terram, & quidem primo germine. 3) Germina habere terram, quæ lingendo carpant pecudes. Gol.

الحاصل elhāſyl. a. n. ſ. cum art. tanquam particula. Summatim, in ſumma. In ſomma, per tanto. Ik.

الحاف ilhāf. a. V. [4. a لحف] 1) i. q. تلحيف telhȳf. a. Trahere veſtem. 2) Importune inſtare. 3) Cogere. 4) Incedere juxta radicem montis. Gol.

الحاق ilhāk. a. V. [4. a لحق] 1) Addere, adjungere. 2) Aſſequi. Conſeguire. ¶ نفاقدن ناشي نچه الحاقات و حواشي ضم ايدوب nifākten nāśi niče ilhakātü hæwāśī zæmm idüp. Adjectis ex malignitate ac falſitate cordis procedentibus compluribus circumſtantiis. Sæ.

الحال elhāl. a. n. ſ. cum art. pro particula Nunc, de præſenti. Adeſſo, in queſto ſtato. ¶ الحالة هذه elhāletü hāzihi. Status, ſumma rei, nunc, quod cum ita ſit. Ora, ſendo così. Eb.

الحام ilhām. a. V. [4. a لحم] 1) Incitare jumentum feſſum, quod in via conſiſtit, ad eundum. 2) Facilitare aliquid. 3) Multum carnis habere domi. 4) Grana ad ſeminandum habere. 5) Conſolidare, jungere rem rei. 6) Cibare carne, 7) Proferre carnem. 8) Carne obduci vulnus. 9) Texere telam, vel intexere ei ſubtegmen. 10) Perficere rem inceptam. 11) Committere conflictu vehementi, & continuo prælium. 12) Objicere hoſti, vel exponere dicteriis, & contumeliis impetendum q. dilaniandum alterius honorem. Gol.

الحان elhān. a. n. ſ. pl. a لحن læhn. آوازلر āwāzler. t. Voces, modulationes, concentus. Voci, canti. ¶ الحان جكر سوز ايله elhānī giger sūzile. Vocibus cor accendentibus. Con parole, ch' iſiammano il cuore. Eb. خوش الحان choś elhān. Svaviloquus, canorus, v. g. pſittacus. Di bella voce, di bel canto. V. خوش

الحان ilhān. a. V. [4. a لحن] Intelligendam dare alicui rem aliis imperceptibilem. Wan.

الحق elhækk. a. cum art. vul. elhæk. Adverbia liter. Veritas eſt, vere, realiter, revera. Veramente, certamente.

الحمد لله elhæmdü lillāh. In conſtructione. Modus gratias agendi. Sit laus Deo V. حمد الحق

الحن elhænn. a. part. 1) Suavi voce legens, pronuncians. Wan. 2) Intelligens. Gol.

الخاخ ilchāch. a. V. [4. a لخ] Miſcere, confundere. Wan.

الخاص ilchās. a. V. [4. a لخص] Inſpici in oculo camelum, num adeps ibi ſit necne, mactationis ergo. Gol.

الخالق elchālyk. p. n. ſ. Subucula. Caſt.

الخجت elchüḡt. a. n. ſ. Concupiſcentia. Gol.

الخص elchæs. a. part. Superiorem palpebram craſſam, & carnoſam habens. Wan.

الخن elchæn. a. part. fœm. لخناء læchnāe. Incircumciſus vir. Wan.

الخي elchā. a. part. fœm. لخوا læchwā. 1) Vaniloquus, multum blaterans. Chiacchetone. Wan. 2) Genu unum altero majus habens camelus. 3) Incurvus, aduncus. 4) Roſtrum ſuperius inferiore longius habens aquila. 5) cum artic. الالخي elelchā. Ampla pudenda habens mulier. Gol.

الخي elchī. p. n. ſ. Poſtis arrectaria portæ. Caſt.

الدّ eledd. a. compar. pl. لدّ lüdd, & لداد lidād. 1) Rixoſus, acer litigando vir. Wan. 2) Quinquennis, & corpore longus camelus. Gol.

آلداتمق āldatmak. t. V. trans. Decipere. V. آلدتمق

الداد ildād. a. V. [4. a لدّ] 1) Medicamentum præparare. Wan. 2) Infundere medicamentum ægroto per unum oris angulum. 3) Sumere facere medicamentum infundendo. Gol.

الدّارين eddārejn. a. n. ſ. dual. c. art. دنيا و آخرت dünjā wü āchyret. Uterque mundus, hic & alter. V. دارين

الداس eldās. a. n. ſ. pl. a لديس ledīs. Camelites pingues. Gol.

الدام ildām. a. V. [4 a لدم] Continuam incumbere alicui febrim. Gol.

آلدانج āldāng. t. n. ſ. 1) Deceptio. 2) Deceptor. ¶ آلدانج او āldang. ol. Deceptionem fieri, decipi, & decipere.

آلدايجي āldaigi, & آلدادجي āldadigi. t. n. ſ. غابن ghābin. a. حيله باز hȳle bāz, فريبنده firībende p. Impoſtor, deceptor, fraudator. Ingannatore, fraudatore.

الدة ildet, a. n. ſ. pro ولدة wildet, i. q. صبية ſæbījet. a. Puella nata. Gol.

الدّة eliddet. a. n. ſ. pl. a لدود ledūd, & لديد ledid. Altercatores, adverſarii. Gol.

ألدّة eliddet. a. n. ſ. pl. a لدود ledūd. Anguli oris. Wan.

آلدتمق āldamak. t. V. تغبين tæghbīne a. فرفتن firiften p. Fallere, decipere. Ingannare.

آلدرمش āldürmiś t. part. paſ. a V. trans. آلدرمق āldürmak. Correptus. Preſo, ſorpreſo. ¶ آلدرمش آدم āldürmiś ādem. Perculſus, deliquio affectus, adeoque pallidus. Smorto, pallido, colore come di morto. An.

الدرمك ildürmek. t. V. Annectere. Del. V. ايلدرمك

آلدشمق āldaśmak. t. V. Decipere ſe invicem. Ingannarſi l' un l' altro. ¶ كانّه اللّهله آلدشمق كبي اولدي kennehu āllāhile āldaśmak gibi oldy. Facti ſunt, quaſi vellent ſe invicem cum Deo decipere. Si moſtrarono con Dio, come ſe voleſſero ingannarſi l' un l' altro. De impijs & hypocritis. Tef.

الدّعا eddu-ā, & والدّعا wed du-ā. a. n. ſ. دعا duā cum artic. Vale. In fine literarum, aut diſcedendo, quod & السّلام eſſelām, & والسّلام weſſelām. Idem Salus, vale. Addio. Tef.

الدم iledym. a. corrupte pro نادم nādim. Pœnitere. ¶ الدم او iledym. ol. Pœnitere. Pentirſi.

آلدمق āldamak. t. V. Decipere. i. q. آلدتمق āldatmak ¶ بويله بيهوده كلامله اوغلانجقمي آلدرسن böile bihūde kelāmile oghlangikmi āldarſin. Huiusmodi vanis ſermonibus num pueros ludis? Forſi con ſimili ciancie vuoi ingannar li ragazzi. Eb.

آلدنمق āldanmak. t. V. paſſ. Decipi, errare, ſinere ſe decipi. Eſſer ingannato, & ingannarſi, & laſciarſi ingannare. ¶ صاقن بو جادونك فريادنه آلدنمه ſakyn bu giā zunün-ferjādine āldanma. Cave, hujus venefici clamoribus ne decipi te ſinas. Guardati, non ti laſciar ingannare dalli gridi di queſto ſtregone. شيطان غرورنه آلدنمق śejtān ghurūrine āldanmak. Sinere ſe decipi ſuperbia diabolica. Laſciarſi ingannare dalla diabolica ſuperbia. حيله سنه آلدنوب hȳleſine āldanup. Fraudibus ejus circumventus. Laſciatoſi ingannare le di lui aſtuzi.

الدون eldüwen. t. n. ſ. Chirotheca. Guanto.

الذ elezz. a. compar. Suavior, jucundior. Gol.

الذ ellez, & ellezi, a. pron. relativ pro الّذي ellezī. Qui.

الذام ilzām. a. V. [4. a لذم] 1) i. q. الزام ilzām. a. Facere, ut alter alteri affixus ſit. 2) Avidum reddere. 3) Continuum eſſe. Wan. 4) Deditum eſſe rei. Gol.

الّذي ellezi. a. pron. relativ. pl. الّذين ellezīne. Qui. Il quale, li quali.

آلر *āler*, & *ālür*. p. *n. ſ.* Nates. *Chiapa, natica. Ferh.*

الرد *elürd*. p. *n. ſ.* Saccus ad inſtar retis laxa ſpiramina habens, *in quo olitores olera ad mercatum portare ſolent. Ferh.*

الرو *ilerü* t. *partic.*)(كيرو)(1) Ante, præ. 2) Ultra, ulterius. *Avanti, inanzi, oltre, più oltre, più avanti. Scribitur etiam* ايلرو & اللرو ¶ الرو كتمك كچمك *ilerü gitmek, gećmek.* Anteire, præire, ulterius progredi. *Andar avanti.* الرو كچورمك *ilerü gećiürmek.* Præmittere, præponere. *Far paſſar avanti, anteporre.*

الروجه *ilerüğe*. t. *partic. diminutiv.* Paulo ante, paulo ulterius. *Un poco più inanzi, un poco più oltre.*

الز *elz*. a. *V. act.* [2. F.] 1) Adhærere. 2) Inhærere. 3) Addictum, deditumque eſſe. *Gol.*

الزا *ilzā*. a. *V.* [4. *a* ازأ] 1) Saturare *gregem.* 2) Implere. *Gol.*

الزاق *ilzāk*. a. *V.* [4. *a* لزق] Conjungere, conglutinare. *Wan.*

الزام *ilzām*. a. *V.* [4. *a* لزم] 1) Reddere neceſſarium. *Wan.* 2) Cogere, adigere. 3) Conjungere. 4) Subjungere. *Gol.* 5) *uſit.* Convincere, confundere. *Render neceſſario, coſtringere, convincere, confondere.* ¶ الزام ايله *ilzām ile.* Confundendo, convincendo, evictive. *Chiaramente convincendolo. Tef.* الزام انام ايدن *ilzāmĭ enām iden.* Convincens homines. *Convincente. Ik.* ممكن آلالزام *mümkinül ilzām.* Convincere valens, & convincibilis. *Convincibile. Ik.* انلره الزام ايدەجك حجّت *anlaræ ilzām ideğek huğğet.* Argumentum illos convincens aut convicturum. *Ragione, che li convince, ò convincerà. Tef.* ذمّت همّتلرينه الزام ايدرلر *zimmetĭ himmetlerine ilzām iderler.* Pro debito, & obligatione ſibi neceſſarium ducunt. *Stimano legge, e debito, obligo. Ik.* كندي ذمّتلرينه الزام *kendi zimmetlerine ilzām.* e. Sibi pro lege præfigere. *Stimar, aver per legge di debito. Ik.*

الزم *elzem*. a. *compar.* Magis neceſſarius. *Il più neceſario. Ik.*

الزن *elzen*. a. *part.* Vehemens frigore *vel* calore *tempus. Gol.*

الس *els*. a. & *n. ſ. act. V.* [2. F.] 1) Infidum, & perfidum eſſe, decipere, fallere. 2) Confuſio, & alienatio mentis, inſania. *Gol.*

الس *üls*. a. *n. ſ.* 1) Dementia, inſania. 2) Stirps improba. *Gol.*

الشا *eleſsā*. a. *part.* 1) ناخواه *nānchāh*. p. Panem appetens, *nempe* appetibilem reddens 2) Cum vehementia commedens *vel* vorans. *Gol.*

الساع *ilsā*ᶜ. a. *V.* [4. *a* السع] *i. q.* اغرا *yghrā*. a. Concitare inimicitias *inter aliquos. Gol.*

الساق *ilsāk*. a. *V.* [4. *a* لسق] ياپشترمق *iapiśtürmak*. t. & اولشترمق *ulaśtürmak*. t. 1) Facere, ut adhæreat, conjungere. 2) Affigere, accommodare. *Attaccare, congiongere. Wan.*

السام *ilsām*. a. *V.* [4. *a* لسم] 1) Facere, ut quis guſtet. 2) Ad ſilentium redigere. 3) Jubere inſiſtere *viæ.* 4) Quærere, *aut* petere *rem. Gol.*

السان *ilsān*. a. *V.* [4. *a* لسن] 1) Linguæ in modum formare *quid.* 2) Extremitate mucronatum facere *calceum.* 3) Facere, ut perveniat *quid. Gol.*

آلست *ālſit*, *vel* الست *elsüt*. p. *n ſ.* Coxa pinguis, femur. *Coſcia. Ferh.*

آلسر *ālsür*. p. *n. ſ. i. q.* آلر *ālür*. p. Nates. *Chiapa, natica. Ferh.*

السن *elſen*. a. *part. pl.* لسن *lüſn. i. q.* لسن *leſin.* Eloquens. *Gol.*

السن *elsün*. a. *n. ſ. pl.* لسان *lisān*. Linguæ. *Gol.*

السنه *elſine* a. *n. ſ. pl. a* لسان *lisān*. Linguæ. *Lingue. Ik.* ¶ السنهٔ ناسده مشهوردر *elſineĭ nāſte meşhūr dür.* Linguis hominum celebratus. *Egli è la commune fama. Sæ.* السنهٔ اهل سنّه *elſineĭ ehlĭ sünne.* Linguæ circumciſorum. *Le lingue de' Maommedani. Ik.*

آلش *ālis*. p. *n. ſ.* Greſſus incitatus. *Paſſo celere, veloce. Ferh.*

آلش ورش *ālyś weriś*. t. *n. ſ. comp.* Commercium *V.* آليش

آلشترمق *ālyśtürmak*. t. *V. cooper. tranſ.* 1) Aſſuefacere. 2) Perfundere. 3) Curare imbui. *Accoſtumare, imbevere.*

الشترمك *iliśtürmek*. t. *V. cooper. trans.* 1) Innectere, indere. 2) Leviter aſſuere, ut deinde rite conſui poſſit, *ut ſartores, & pelliones faciunt. Attaccare, bottonare, imbaſtire.*

آلشق *ālyśik*. t. *part.* مـألوف *meelūf*. a. Aſſuetus, cicur. *Avezzo, domeſtico.*

الشك *iliśk*. t. *n. ſ.* Offendiculum, offenſio, innexio, offenſa. *Intoppo.*

الشّكر لله متعال *eśśükrü lillāhi müte-āl.* *Expreſ. arab.* Laus, & gratiarum actio Deo excelſo. *Ik.*

آلشمش *ālyśmiś*. t. *partic.* ممتزج *mümteziğ* a. Aſſuetus. *Avezzo.*

آلشمق *ālyśmak*. t. *V.* امتزاج *imtizāğ*. a. Aſſueſcere, aſſuefieri, conſueſcere. *Auezzarſi*,

zarſi, aſſuefarſi. ¶ كوزي آلشدي *gözi ālyśtȳ.* Aſſuevit oculus ejus. *Vi à aſſuefatta la viſta. Eb.* بـادم ياغي تمام آلشدقده *bādem iaghy temām ālyśtükte.* Poſtquam oleum amygdalinum imbibitum eſt. *L'oglio di mandole avendo penetrato. Eb.*

الشمك *ilisimek*. t. *V.* 1) Innectere ſe alicui rei. 2) Innecti, indi. 3) Offendere, impingere. *Attaccarſi à qualche coſa, intoppare.*

الصّ *elæſs*. a. *part.* 1) Conjunctos, compactoſque habens *dentes, ſeu propinquos, ac cohærentes habens molares dentes.* 2) Propinquas, elataſque habens *ſcapulas. Wan.* 3) Ad pectus inclinata cubita, ſeu genua habens *equus.* 4) Divaricatis, *uno ante altero retro* cornibus *ovis. Gol.*

الصاص *elsās*. a. *n. ſ. pl. a* لصّ *lyss.* Latrones, prædones. *Gol.*

الصّبح اذا تنفّس *æſſubhu izā teneffeſe.* *Expreſſ. arabica.* Tunc eſt dies, quando reſplendet aurora. *An.*

الصّلح سيّد آلاحكام *æſſulhu ſejjidül æhkām.* Pax eſt optima rerum, aut operationum. *Prov. arabic.*

الطّ *elætt*. a. *part.* Cui elapſi, *aut* eroſi ſunt dentes *reſiduis radicibus. Wan.*

الطاط *iltāt*. a. *V.* [4. *a* لطّ] 1) Tegere, operire. 2) Occludere *oſtium.* 3) Facere, ut quis deneget *rem jure debitam.* 4) Impellere, *aut* adjuvare ad recuſandum, *quod jure debetur. Wan.* 5) Jungere, *aut* appingere terræ *ſepulchrum ſuum. Gol.*

الطاع *iltā*ᶜ. a. *V.* [4. *a* لطع] Lambere. *Gol.*

الطاف *eltāf*. a. *n. ſ. pl. a* لطف *lutf.* Beneficia, gratiæ. *V.*

الطاف *iltāf*. a. *V.* [4. *a* لطف] Benefacere. *Wan.* ¶ مظهر احسان و الطاف او *mæzherĭ ihsānü iltāf.* ol. Gratiis, beneficiis affici. *Eſſer aggraziato. V.* مظهر

الطست *eltæſt*. a. *n. ſ. i. q.* معية هندي *miætĭ hindi.* Styrax indica. *Storace d' India. Gol.*

الطعا *eltā*ᶜ. a. *part. fæm.* لطعا *lætae.* 1) Edentulus, cui exciderunt dentes *reſiduis radicibus. Wan.* 2) Macro, extenuatove, aut parvo cunno *mulier. Gol.*

الظا *ilzā*. a. *V.* [4. *a* لظي] Ardere, flammam emittere *ignem. Gol.*

الظاظ *ilzāz*. a. *V.* [4. *a* لظّ] 1) Inſtare. 2) Continuam eſſe *pluviam.* 3) Continuo inhærere *alicui loco. Far inſtanza, eſſer aſſiduo, accudire. Wan.* ¶ الظاظ ايله *ilzāz ile.* Inſtanter, obnixe. *Con inſtanza, e premura.*

العا *el-ā*. a. *n. ſ. i. q.* سلاميات *sülāmejāt.* Digitorum oſſa, *ſeu* internodia. *Gol.*

العاب *il-āb*. a. *V.* [4. *a* لعب] 1) Salivare ore, ſalivam effluere ſinere *infantem.* 2) Efficere, ut ludat *quis.* 3) Adducere, *aut* producere rem ludicram, *aut* qua ludatur. *Gol.* 4) Ludere *infantem. Wan.*

العاج *il-āğ*. a. *V.* [4. *a* لعج] Accendere, & excitare *ignem in ligno. Gol.*

العاط *el-āt*. a. *n. ſ. pl. a* لعط *lœᶜt.* Lineæ in facie, *quales ſibi æthiopes inducunt. Gol.*

العاع *il-ā*. a. *V.* [4. *a* لعّ] *Terram* producere *primum germen pabuli. Wan.*

العس *el-ās*. a. *part. fæm.* لعسا *lāsāe.* 1) Pulchre nigricans labium habens. 2) Multa, ac denſa *planta. Gol.*

ال عمران *ālĭ ümrān*. a. 1) Familia Amran. 2) Titulus ſuræ tertiæ Corani. *Marracc.*

العوبه *ul-übet*. a. *n. ſ.* Luſus, ludicrum. *Wan.*

العياظ بالله *el ỹjāzu billah. i. q.* عياظاً بالله *ỹjāzen billāh.* *Expreſſio arabica, qua confugiunt ad Deum dicendo:* avertat Deus. *Dio guardi. Ah.*

الغ *ülügh*. tart. *adj. pro* اولو *ulu.* Magnus. ¶ الغ بيك *ulugh beig.* 1) Magnus Dominus *ſeu* Princeps. 2) Nom. prop. regis Parthiæ, & Indiæ *Timurlani nepotis. Caſt.*

الغا *ilghā*. a. *V.* [4. a لغو] 1) Excludere, rejicere *a calculo.* 2) Irritum facere. *Wan.*

الغاب *ilghāb*. a. *V.* [4. *a* لغب] 1) Laſſare, vexare. *Wan.* 2) Vitioſe, *vel* vitioſam alam aptare *ſagittæ. Gol.*

الغاج *ilghāğ*. p. *n. ſ. i. q.* يغما *iaghmæ*. t. Direptio, ſpoliatio opum. *Saccheggiamento. Ferh.*

الغا *elghād*. a. *n. ſ. pl. a* لغد *lughd.* Carnes *circum fauces conſpicuæ. Wan.*

الغار *elghār*. p. *n. ſ.* Expeditus inceſſus. ¶ الغار ايله كتمك *elghār ile gitmek.* *Exercitum* expedite procedere *relictis impedimentis. Marciar alla leggiera, con preſtezza.*

الغاز *elghāz*. a. *n. ſ. pl. a* لغز *lughz.* Aenigmata, involutæ ſignificationes. *Wan.*

الغاز *ilghāz*. a. *V.* [4. *a* لغز] Involvere mentem ſuam, diſtorquere ſenſum in *ſermone. Wan.*

الغاط *elghāt*. a. *n. ſ. pl. a* لغط *læght.* Voces inconditæ, ac ſtrepitantes. *Gol.*

الغاط *ilghāt*. a. *V.* [4. *a* لغط] 1) Non intelligibiles voces edere, ac ſtrepere *populum.* 2) Injecto lapide candente *lac* ciere ad ſtridorem. *Gol.*

الغاف *ilghāf.* a. *V.* & *n. f.* [4. *a* لغف] 1) *i. q.* تلقيم *telkȳm.* a. In buccellas formare, & ita formatum comedere *opſonium.* 2) Feſtinatio, alacritas. 3) Turpitudo, & injuſtitia, *qua quis inter tractandum cum alio utitur.* *Gol.*

آلغد *ālghūd.* p. *n. f.* 1) Ferocitas, violentia iræ *in fera. Ferocità, collera.* 2) Motus, agitatio. *Ferh.*

الغرض *elghæræz.* a. *n. f. cum art.* Quod intenditur, eſt, in ſumma, nimirum. *L'intento è, in concluſione, inſomma. V.* غرض

الغن *ilghūn.* t. *n. f. i. q.* الغون اغاجي *ilghun aghağī.* t. آج *āğ* p. Tamariſcus, tamarix. *Tamariſco. Vulgus etiam dicit ulfān. An.*

الغنجار *elghūngiār.* p. *n. f.* 1) Indignatio amaſiæ. 2) Ceraſum, amaryllum. *Maraſchio. Ferh.*

الغنجيدن *alghængīden.* p. *V.* Luciferare. *Lucere, riſplendere. Caſt.*

الغوزة *ulghūzet.* a. *n. f. pl. a* لغز *lughz.* Aenigmata. *Gol.*

آلغونه *ālghūne.* p. *n. f. Ferh.* الغونه *elghune,* & الغنونه *elghunūne.* Fucus mulierum, pigmentum rubrum. *Belletto, roſetto delle donne. Caſt.*

الغينان *ilghȳnān.* a. *V.* [11. *ab inuſit.* الغن] Longam, & convolutam eſſe *herbam. Gol.*

آلف *ālif, etiam elif.* a. *part.* 1) Conſuetus. 2) Conſueſcens, *qui nobis eſt familiaris. Gol.*

الف *elf.* a. *num. card. pl.* آلاف *ālāf,* & الوف *elūf* بيك *bin* t. هزار *hezar.* p. Mille, chilias. *Mille.* ¶ الف جهد ايله *elf gæhd ile.* Mille laboribus. *Con mille ſtenti.*

الف *elif.* a. *n. f.* Nomen primæ literæ Alphabeti Arabico-turcici. ا *La prima lettera dell' Alfabeto Arabo, ò Turcheſco elif.* ¶ الف سپره سي & سپاره سي *elif ſuppareſi,* quod & ا ب ت *elif, be, te, i. q.* هجا *hegez.* a. Abecedarium. *Abecedario.*

الف *ilf.* a. *V. act.* [4. F.] 1) Aſſueſcere *loco.* 2) Manſuefieri, *etiam de brutis.* 3) Sociare, conjungere. 4) *partic. i. q.* اليف *elif,* Familiaris *ſocius,* conſuetudine junctus. 5) Aſſuetus. *Gol.*

الف *eleff.* a. *partic.* 1) Gravis, & impeditus lingua. 2) Craſſa habens femora, gravis inceſſu, & tardigradus *vir.* 3) Qui juncta habet, *ceu* commiſta ſupercilia. 4) Impar, & ſuccumbens *negotiis.* 5) *n. f.* Vena, *ſeu* nervus in tarſo quadrupedis. 6) Locus populoſus. *Gol.*

الفا *ilfā.* a. *V.* [4. *a* لفا] Superſtitem ſervare, *ut Deus aliquem. Gol.*

الفاء *ilfā-e.* a. *V.* [4. *a* لفو] Invenire *aliquid. Wan.*

الفلج *ilfāğ.* a. *V.* [4. *a* لفج] 1) *i. q.* مفلس اولمق *müfliis* ol. t. Cedere bonis ſuis, inopem eſſe *Wan.* 2) Confugere *ad alios, non ad ſuos. Gol.*

الف اسنوا *elifi üſtüwā.* p. *n. f. comp.* 1) Linea parallela. 2) Linea imaginaria in globo, *quæ alias dicitur* meridionalis. *Ferh.*

الفاش *elfāś.* p. *n. f.* 1) Simulator, *qui aliud vult,* & *aliud velle præ ſe fert,* hypocrita. 2) Tauri carduus, *ſeu* ſpina, *ſcil.* بغه دكني *bugha dikeni* t. *Caſt.*

الفاظ *elfāz.* a. *n. f. pl. a* لفظ *læfz.* Voces, voces continuæ, ſucceſſivæ dictiones, termini. *Parole, termini. Wan.* ¶ الفاظ مترادفه *elfāzȳ müterādife,* & الفاظ مشتركه *elfazȳ müśterike.* Voces compoſitæ, *vel* plurium ſignificationum.

الفاف *elfāf.* a. *n. f. pl. a* لف *liff.* Arbores confertæ, invicem involutæ. *Wan.*

الفان *ilfān.* a. *V.* [4. *a* لفن] *Avem* caput ſub alis abſcondere. *Wan.*

الفت *elfet.* a. *partic.* 1) Alterutrum cornu incurvum habens *caper. Wan.* 2) *idiomate kaiſitico i. q.* احمق *æhmæk* t. Stultus, amens. *Matto.* 3) *Idiomate Ternimico* اعسر *a-æſer.* a. Scæva. *Mancino, che adopra la ſiniſtra mano.* 4) Difficilis indole. *Gol.*

الفت *ilfet.* a. *n. f.* Mulier cui quis familiaris, & conſueſcit.

الفت *ülfet.* a. *n. f.* دوستلق *doſtlyk* t. Amicitia intima, familiaritas. *Amicizia, familiarità.* ¶ مهر و محبت و ود و الفت *mihrü muhæbbet we weddü ülfet.* Amor, & amicitia, propenſio, & familiaritas. *Ll.* الفت ا *ülfet* e. Conſueſcere, amicitiam contrahere, converſari. *Far amicizia, converſare.*

آلفت *ālüft,* & *āleft.* p. *n. f. i. q. vel pro* آكفت *āküft.* p. Afflictio, ærumna, dolor. *Caſt.*

الفت *elüft.* p. *n. f. i. q. præc.* Aerumna. *Miſeria, calamità. Ferh.*

آلفتكان *ālüftegān.* p. *part. pl. ab* آلفته *alüfte.* Attoniti, capti, fracti. ¶ آلفتكان ذلت زلت *alüftegānī zylletī zellet.* Vilitati peccandi addicti. *Che ſi compiacciono nella viltà del peccare. Ik.*

الفتكري *ülfetgeri.* p. *n. f. comp.* Contractio ſocietatis, familiaritas. *Amicizia, compagnia. Ik.*

آلفتن *ālüften.* p. *V.* 1) Inſanire, furere. 2) Stupere, obſtupeſcere. *Caſt.* 3) Aſſueſcere. *Avvezzarſi. Ferh.*

آلفته *ālüfte.* p. *part. paſſ.* 1) Attonitus, inſanus. 2) Fractus, infirmus. 3) Inſidiis captus, deceptus. *Caſt.* 4) *Uſit.* Amore captus, illaqueatus, irretitus. *Preſo d'amore, inamorto. Ferh.* ¶ آلفته اولمق *ālüfte* ol. Illaqueari, capi amore, & decipi. *Eſſer preſo,* & *ingannato, inamorarſi, invaghirſi. Ik.* & Inſanire, furere, ſtupere, obſtupeſcere. *Caſt.* آلفته نهاد *alüfte nihād.* Mente captus, & corpore infirmus. *Ik.*

آلفتيدن *ālüftīden.* p. *V. tranſit. ab* آلفتن Obſtupefacere *aliquem. Stupefare, far attonito. Ferh.*

آلفخت *ālfæcht.* p. *n. f.* Lignum, & arbor agallochi. *Legno d' Aloe. Ferh.*

الفخت *elfæcht.* p. *n. f.* Acquiſitio lucri, lucrum, quæſtus. *Guadagno. Ferh.*

الفختن *elfæchten,* & الفغدن *elfæghden.* p. *V.* Lucrari, quæſtum facere, acquirere. *Far guadagno, vantaggio. Caſt.*

الفنج *elfenğ.* p. *n. f.* نسنه قزنمش *neſne kazanmiś.* t. 1) Lucratus, qui acquiſivit, *vel* acquirit. 2) Lucrum. *Chi hà guadagnato, e ciò, che ſi è guadagnato, ò acquiſtato. Caſt.*

الفنجيدن *elfengīden.* p. *V.* 1) Lucrari, quæſtum facere. *Guadagnare.* 2) Opes augeri, multiplicari. *Caſt.*

الفندن *elfenden.* p. *V.* 1) *i. q. præc.* 2) Crimen committere. 3) Triſtem eſſe, contriſtari. 4) Cibum digerere. 5) Palpitare. *Caſt.*

آلفنده *ālfende.* p. *part. paſ.* Lucrifactus. *Guadagnato. Ferh.*

الفنونه *elfünūne,* الغنونه *elghunūne.* p. *n. f.* Specioſus *formoſi vultus* color. 2) Ruber, ruffus, miniacus color. *Caſt.*

الق *elk.* a. *V. act.* Fulgere, ſplendere. *Gol.*

الق *ilk.* a. *n. f.* Lupus. *Gol.*

الق *ilæk.* a. *n. f. pl. ab* القة *ilkæt.* Lupæ. *Gol.*

الّق *illæk.* a. *i. q.* متألق *müteellyk.* a. *part.* Fulgens, rutilum, & coruſcans *fulmen. Gol.*

القا *elkā.* a. *n. f. pl. a* لقوة *lykwet.* Aquilæ, mulieres. *Gol.*

القا *elka.* a. *n. f. pl. a* لقي *læky.* Res, quæ projiciuntur. *Wan.*

القا *ilkā.* a. *V.* [4. *a* لقي] 1) Conjicere. 2) Projicere, immittere. 3) Abjicere. 4) Attribuere, impertiri. 5) Proponere. 6) Inſpiratum habere ſibi *aliquid. Wan.*

القا *ilkā.* a. *n. f.* 1) Projectio, injectio. 2) Infuſio. 3) Inſpiratio. 4) Perſuaſio. 5) Conjunctio. *Ik.* ¶ القا ا *ilkā* e. Projicere, indere, applicare, inſpirare, perſuadere. *Ik. Gettar, aggiungere, applicare, iſpirare,* القاي سلاح ايدوب *ilkāi ſilāh idüp.* Projectis armis. *Gettate le armi. Sæ.* ناره القا ايلدي *nāre ilkā eiledi.* Injecit eos in ignem. *Ll. Buttò nel fuoco. Sæ.* وحشت عظيم القاسيله *wæhśetī æzȳm ilkāſiile.* Injecto magno terrore. *Sæ. Con gettar nel cuore orrore. Br.* نفس نفيسني مهلكيه القاي اختيار اتسه عجبميدر *nefsī nefiſini mehlikeje ilkāī ychtyiār itſe ægebmidür.* Mirum ne eſt, ſi pretioſam vitam ſuam in præcipitium conjicere ſtatuat? *Che maraviglia è, ſe ſi getta in precipizio della vita. Sæ.* انك القاسيله *anun-ilkāſi ile.* Suaſu illius. *A perſuaſione di quello. Sæ.* القاي شاه خوش لقا ايله *ilkāī śāhī choś likā ile.* Suaſu regis auguſti. *Con la perſuaſione del rè. Sæ.* مقتضاي شباب و القاي وزير وزر انتساب ايله *muktæzāī śebāb we ilkāī weziri wisr intisāb ile.* Inſtinctu juventutis, & ſuggeſtu Veſirii peccatis immerſi. *Ad iſtigazione della ſua giovenil' età,* & *à ſuggeſtione del vizioſo Veſiro. Sæ.* اني ايتمكي ضميرنه القا اتدي *ani itmegī zæmīrine ilkā itti.* Perſuaſit, ut id faceret. *Gli perſuaſe di ciò fare.* اولاد امجادنه وصاياي حسنه القا ايتدي *ewlādi emğiādine wæsājāi hæſene ilkā itti.* Adjecit glorioſis ſuis filiis præcepta, ac monita præclara. *Aggiunſe belli ricordi, e precetti alli ſuoi nobiliſſimi figliuoli. Sæ.* القا اولنجق *ilkā olanağiak.* Perſuaſibilis. *Perſuaſibile.* II. ابقا

القاب *elkāb.* a. *n. f. pl. a* لقب *lækæb.* Tituli, epitheta, cognomina. *Titoli,* & *ſopranomi.*

القاح *ilkāh.* a. *V.* [4. *a* لقح] 1) Inſito maris flore fœcundas fœtasque reddere *palmas. Wan.* 2) Admiſſarium inire *camelitim.* 3) Fœtam aqua reddere *nubem.* 4) Arborem concutere *ventum. Gol.*

القاط *elkāt.* a. *part. i. q.* اوباش *ewbāś.* a. Pauci, & diſperſi homines, ac viliores. *Gol.*

القاف *elkāf.* a. *n. f. pl. a* لقف *lækæf.* Latera *putei. Gol.*

القام *ilkām.* a. *V.* [4. *a* لقم] 1) Facere, ut deglutiat. *Wan.* 2) Currere *camelum* repetito, *vel* obliquato inceſſu. *Gol.*

القان *ilkān.* a. *V.* [4. *a* لقن] Celeriter ediſcere, & memoriæ mandare. *Gol.*

القة *ilkæt.* a. *n. f. fœm. ab* الق *ilk.* 1) Lupa. 2) Simia fœmina, *ſed hujus mas non* الق *ilk dicitur, ſed* قرد *kȳrd, vel* رباح *rübāh.* 3) Audax, intrepida fœmina. *Gol.*

آلقش *ālkyś.* t. *n. f.* 1) Benedictio, bonorum apprecatio. 2) Feſtiva acclamatio, *quæ fit in adventu Vezirii a ſervorum turma bona, fauſtaque precantium. Benedizzione.* ¶ آلقش ا *ālkyś* e. Benedicere, fauſta precari. *Dar la benedizzione, benedire.*

آلقشلمق *ālkyślamak.* t. *V.* Benedicere. ¶ آلقش ا *ālkys* e. Benedicere, fauſta precari.

القصّة elkyssæ. a. n. s. express. arab. cum artic. Summa rei, in summa. In somma.

القى elkā. a. n. s. fœm. ab اولق ewlæk. Mulier præceps ad iram, & impatiens. Gol.

الغيّة ulkÿjet. a. n. s. pl. الاقى elākÿ, i. q. احجيّة uhgījet. Quæstio, problema, quod proponitur. Gol.

آلك ālak. p. n. s. سنبل الطّيب sümbülit-tīb. a. n. s. Hyacinthus flos aromaticus. Ferh.

الك elek. t. n. s. منخل münchæl. a. Cribrum pollinarium. Crivello.

الك elik. p. n. s. Hinnus. Mulo. Cast.

الك ilk & ilki. t. num. ordin. اوّل ewwel a. Primus. Il primo. ¶ الك كرّه ilk kerre. Primo, prima vice. La prima volta. الك ياز ilk jāz. Primum ver, seu verna tempestas. La primavera.

الك ilek. p. n. s. 1) Nomen urbis in Turkistan, quæ celebratur apud poetas ob pulchritudinem filiarum. 2) Nomen regis. Ferh.

الك ilik. t. n. s. 1) Medulla. Midolla. 2) Foramen, sive funiculus, cui inditur globulus. Laccietto, ò occhietto del bottone, bottoniera.

الكد elked. a. part. Genti suæ adhærens, & affixus. Gol.

الكع elkæ*. a. part. fœm. الكعا elkā*. Sordidus, abjectus, servilis. Gol.

الكلمك iliklemek. t. V. 1) Indere globulos. Bottonare. 2) Illaqueare, innectere. Attaccare.

الكلنمك iliklenmek. t. V. Pass. 2) Indi. 2) Innecti, illaqueari. Bottonarsi, & attaccarsi, intoppare.

الكم صغمه ilegüm sæghma t. n. s. comp. قوس قزح kæwsī kuzæch a. Iris. Iride, arco celeste.

الكن elken. a. part. 1) Impeditam habens linguam in arabici sermonis usu. Wan. 2) Barbarus. 3) Balbus. Scilinguato. Gol.

الكن elken. t. n. s. Velum navis pro يلكن ielken, quod vide.

الكن ülken. p. adj. 1) Avarus. 2) Miser. 3) Ebriosus, qui potando sua absumit. Cast.

آلكونه ālgüne. p. n. s. i. q. آلغونه ālghūne. Fucus faciei roseus. Ferh.

الكه ulke. p. t. يورت jort. t. Ditio, provincia. V اولكه ölke.

الل elel. a. V. act. [2. F.] 1) Gemere. 2) Efferre vocem suam precando. 3) Alteratam, & corruptam esse aquam. 4) Erigere, & in mucronem contrahere equum aures suas. 5) Accipitrem renuere prædam in venatione. Gol.

الل elel. a. partic. Nabathæis, i. q. ويل wejl. Væ, eheu. Gol.

آللات āllāt., vel الات alāt. a. Nom. Idoli Meccanorum, cujus mentio fit in Corani sura 53.

اللرو illerü. t. partic. Ante, ultra. V. الرو

اللشمك elleśmek. t. V. cooper. Manus conserere. Venir alle mani. Sæ. V. etiam اللشمك

اللمك ellemek t. V. تنخيل tenchÿl a. Cribrare, secernere farinam. Crivellare, vagliare la farina. ¶ ايلك اللمك iplik ellemek. In spiram evolvere, agglomerare fila. Ravvolgere, involgere il filo.

اللنجي ellingi. t. num. ordinal. Quinquagesimus. Cinquantesimo.

الله allāh. a. n. s. تنكري tan-ri t. خدا chudā p. Deus. Iddio. ¶ الله تعالى allāh tæ-ālā الله تبارك و تعالى allāh tebāreke we tæ-ālā الله جلّ و علا allāh gelle we ælā, الله سبحانه و تعالى allāh subhānehu we tæ-ālā حضرت الله جلّ شانه و تعالى hæzreti allāh gelle śānühu we tæ-ālā Adduntur hæc, & similia nomini Dei epithetorum loco, quasi dicas: Deus excelsus, sanctus, benedictus, gloriosus. Iddio eccelso, santo, benedetto, glorioso. الله اعلم allahü æ*lem. Deus optime novit. Dio lo sà. الله اكبر allāhü ekber. Deus est maximus. Iddio e grande. Hoc sæpissimè repetunt in oratione, & in admiratione rei pulchræ, aut insignis, quasi dicant: Quam Deus est potens in creanda tàm insigni creatura. Et in ejusmodi admiratione quasi laudaturi rem, dicunt etiam بارك الله bārek allāh. Benedictus Deus! Dio benedetto! Dio santo! & الله الله allāh allah. Deus, papæ! o Dio! admirationis nota! etiam clamor bellicus, dum se mutuo ad incursum excitant. الله امر يله allāh emrī ile & اللهك امريله allāhün-emri ile. Dei jussu, permittente Deo. Con permissione di Dio. الله اوكاره allāh on-ara. Perficiat Deus rem, aut hominem. Dio lo faccia buono. الله ايچون allāh iciün. Propter Deum. Per l'amor di Dio. الله راضي اولا اولسون allāh rāzÿ ola, vel olsun. Gratum id habeat Deus. Vi ringrazio. Sic dicunt post acceptum aliquod beneficium. Alias post refectionem semper, & post donum sæpius dicunt الله بركات ويرسون allāh berekāt wirsün. Rependat Deus. Dio ve lo ricompensi. الله صقلسون allāh saklasun & الله صقليو بكليويره allāh saklaiü bekleiüwere, & الله كوسترمسون allāh gösterme-sün. Servet, avertat Deus. Dio ce ne guardi. الله سني خطا و خطردن حفظ ايليه allāh seni chætā wü chætærden hyfz eileje. Servet te Deus ab omni peccato, & malo. Dio ti guardi da ogni peccato, e male. الله قادر allāh kādyr. Deus est potens, potest avertere ma-

lum, quod quis minatur. Iddio è potente. الله قولاي كتوره allāh kolay getüre. Facilitet Deus negotia. Iddio vi faciliti. Laboranti sic dicunt, aut ad negotium aliquod se accingenti, aut pergenti. الله كريم allāh kerīm. Deus est benignus. Consolando spe vel se vel alium. Iddio è grande, buono. الله ميسّر ايليه allāh müjesser eileje. Facilitet Deus, concedat Deus. Dio lo faccia, ò conceda. الله ويرسون allāh wirsün. Det Deus, utinam. Dio lo voglia. الله ويره allāh wīre. Deus det. Hoc solent dicere eleemosinam petenti, eam ipsi negando. Dio v' aiuti. الله ويردي allāh wirdÿ. Deus dedit, est nonnunquam agnomen. Diodato. الله ويردوكندن allāh wirduginden. Ex concessis à Deo affatim. Dalla grazia di Dio. الله يول ويره allāh jol wire. Deus det felix iter. Dio vi dia buon viaggio. اللهک عوني ايله allāhün-æwnī ile. Auxilio Dei, ope divina. Con l' aiuto di Dio. اللهه اصمرلدق allāhe ysmarladuk. Deo te commendamus, vale. Vi raccommando à Dio, addio, Dio vi guardi. اللهي سورسك allāhī sewersen- Si Deum amas. Obsecrandi formula. Se Dio ami, per grazia. والله wallāhi. Per Deum. Per Dio. Jurandi formula. V. والله

الله allāh. a. n. s. Deus. Iddio. In corona precaria attributorum Dei تسبيح tesbīh dicta, quæ a Muhammedanis recitari solet, ordine primum. Hott.

آلله اكبر allāh ekber. a. p. n. s. compos. Nomen collis prope urbem شيراز śīrāz, in cujus declivitate scaturit rivus ركناباد ruknābād, ob loci ac limpidissimæ aquæ amoenitatem, atque salubritatem clarus, & a poetis Persarum, præcipue ab Hāfyz crebro celebratus. Ferh.

اللّي elli. t. num. cardin. خمسون chæmsūne, & خمسين chæmsīne a. پنجاه pengiāh p. Quinquaginta. Cinquanta.

اللّيشر elliśer. t. num. distrib. Quinquageni. A cinquanta, cinquanta per uno.

آلم a. A. L. M. Notæ mysticæ Corani, aut voces compendiariæ, quæ الحروف المقطعة el-hurufül-munkæty-æ dicuntur; sunt hæ in principio Suræ 2. 3. 29. 30. 31. 32. De sensu variant inter se interpretes; Variam intelligentiam, mortalium nemini præterquam Mohammedi concessam esse, fatetur cum جلال الدّين gelālüd-dīni omnis doctorum turma. Sunt & aliæ similes notæ mysticæ quæ infra suis in locis notabuntur.

آلم alīm. a. part. Dolorem patiens, afflictus. Gol.

الم alüm, alym. t. n. s. 1) Facultas captus. Capacità, portata. 2) Acceptum, emptum. Il ricevuto, o comprato. 3) Acceptio, emptio. Presa, compra. ¶ الم صاتم رسمي alüm satüm resmī. Obventiones fundi censualis, jus emendi, & vendendi, aut obventio ex emtis, & venditis rebus. Il dritto sopra la compra, e la vendita. Tef.

الم elem. a. n. s. pl. آلام ālām اغري aghrÿ t. درد derd. p. Dolor, afflictio, solicitudo, tristitia. Dolore, fastidio, ansietà, cordoglio, e cura. ¶ الم وار elemüm war. Angor cura. Ho fastidio. الم چكمك elem cekmek. Dolorem pati, affligi, curis angi. Patir dolore, aver fastidio, affligersi. الم چكمه elem cekme. Non cura, ne sis solicitus. Non ti curar, non aver paura. بو فقير دنياده صاغ اولدقچه سن ندن الم چكرسن bu fækÿr dünjāde sāgh oldukce sen neden elem cekersyn. Quandiu hic pauper, h. e. ego in mundo sanus fuero, tu de qua re solicitus es. Sin che vivo, di che cosa hai tu paura? الم دكل elem degül. Non est quod curetur, nihil magni est. Non e niente, non è gran cosa. الم ويرمك elem wirmek, & rarius الم ا elem e. Dolorem parere, molestia afficere.

ألم elem. a. part. compos. ex أ e & لم lem. An non, an nondum? Gesmat hæc particula verbum in Modzareo. ¶ ألم يجعل كيدهم في تضليل elem iegæl keidehüm fī tæzlīlin. An non posuit astum eorum in errorem. Coranus sura 105.

الما alma. t. n. s. Pomum. Pomo. V. الما

الما ilmā a. V. [4. a الي] 1) i. q. اشتمال iśtimāl. a. Capere, comprehendere. Wan. 2) Furari, clanculum auferre. 3) Sibi deligere, ac sumere. 4) Inficiari debitum. 5) Locum inanem relinquere jumenta. 6) Ad se corripere quid. Gol.

الماح ilmāh. a. V. [4. a لمح] 1) Levi intuitu aspicere aliquem. Wan. 2) Facere micare fulmen. 3) Apparere stellam. Gol.

الماس elmās a. t. n. s. Adamas. Diamante

الماظ ilmāz. a. V. [4. a لمظ] 1) Acquam affundere labiis alicujus. 2) Ira excandescere in aliquem. Gol.

الماع ilmā*. a. V. [4. a لمع] 1) Innuere digito. 2) Tremere avem alis suis. 3) Ovem motitare caudam suam. Gol. 4) Fœtum in utero moventem habere fœminam vel jumentum. 5) Plantas arescentes habere terram. Wan. 6) Usitat. Ad se rapere pertrahere rem. Tirare, strascinare a se. ¶ تفحصلري ارادهسني الماع بيوردي tefæhhusleri irādesini ilmā* buiürdi. Innuit se cupere inquiri de illis.

Zu Seit 284 .٧٠٤ الك

الكه يونان p. graecia الكه ليح p. polonia

وزنكبار الكه حبشه p. aethiopia nigra الكه بجار Ungaria

الكه بجر p. germania. الكه انكليس anglia الكه ولنديس Hollandia

lis. *Accenno il deſiderio, ch' egli aveva d'eſſer informato di loro. Sæ.*

الماليغ *elmālygh.* p. Nom. civitatis Turcumaniæ. *Caſt.*

الام *ilmām.* a. *V.* [4. *a* لمّ] 1) Deſcendere, habitare *aliquo loco. Wan.* 2) Leve committere peccatum. *Gol.* 3) Prope eſſe, parum abeſſe, *quin faciat. Wan.*

الٓر a. A. L. M. R. *Notæ ſunt myſticæ Corani, quæ præfixæ ſunt ſuris* 13. 14. 15.

المص a. A. L. M. S. *Alia itidem eſt Abbreviatura myſtica Corani, quæ invenitur ſub initio ſuræ ſeptimæ; quid de hac, & præcedenti, uti & de aliis notis myſticis Corani, quæ numero ſunt* 29, *ſentiant doctores Muſulmani.* Vide ſupra آلٓم

الماظ *elmæz.* a. *part.* Albedine in labio inferiore inſignis *equus. Wan.*

الم زده & المزده *elem zede* p. *part comp.* Afflictus, cura affectus. *Afflitto.* ¶ الم زده ا *elemzede* ol. Dolorem pati, affligi. *Pater dolore.*

الملظاظ *ilmyzāz.* a. *V.* [9. *a* لمظ] Albedine in labio inferiore inſignem eſſe *equum. Wan.*

المع *elmæ*, & الـمعي *elmæ-ӯ*, a. *part.* Acer, & ardens ingenio, perſpicax, *cujus cogitata vera eſſe, & revera ſic habere ſe & exiſtere deprehenduntur. Wan.*

المعين *elmu-ӯn.* a. *part. cum art.* Adjutor *Deus. Ll.*

المغني *elmughnī.* a. *part. cum art.* Ditator *Deus. Ll.*

آلمق *ālmak.* t. *V.* اخذ *æchz* a. گرفتن *girifteen.* p. 1) Capere, accipere. 2) Emere. 3) Tollere, auferre. *Prendere, pigliare comprare, togliere.* ¶ ايكي اوقه آلور *iki oka ālūr.* Capit duas occas, menſuras. *Vi capiſcono due miſure.* مسخرلغه آلمق *mæſchærælyghæ ālmak,* & استهزايه آلمق *iſtihzāje ālmak.* Irridere. *Beffarſi. Tef.* بويننه آلمق *bojnyne ālmak,* & عهدسنه آلمق *ūhteſine ālmak.* Suſcipere in ſe. *Prendere ſopra di ſe.* معامليه آلمق *muāmeleje ālmak.* Fœnori ſumere, ad uſuram accipere. *Prender' à intereſſe.* اودنج آلمق *odunğ ālmak.* Mutuo accipere, mutuari. زور ايله آلمق *zor ile ālmak.* Vi accipere, extorquere. *Prender per forza.*

الملك *elemek.* t. *V.* Cribrare. *V.* آلالمك

الملك *ilmek.* t. *V.* Offendere, incurrere innecti. *Inciampare, intoppare, incontrare.*

الملك الوهّاب *el melikūl wehhāb. Expreſſio arab. cum art.* Rex donator, *Deus. Loco epithetorum hoc, & ſimilia ſæpe addunt, ſcribunt etiam non expreſſo* الله *allāh.*

آلملو *ālmalū.* t. *part. fut. ab* آلمق *ālmak.* Accepturus, empturus. ¶ آلملو اولدي *ālmalū oldy.* Accepturus, empturus eſt. *Stà per prendere, per comprare.*

الملو *alymlū, vel alūmlū.* t. *adj.* Capax. *Capace, che tiene.* ¶ الملو اونتسه *alymlū unutſæ.* Si quantum perceperit obliviſcatur. *Tef.*

المنة لله تعالي و تقدّس *el minnetū lillāhi tæ-ālā we tekæddes. Expreſſio arabica.* Laus & gratiarum actio Deo excelſo, ſancto. *Con la grazia di Dio, per la Dio grazia, ſia lodato, e ringraziato Dio. Sæ.*

الموت *elmut.* p. *nom prop* Nom. Urbis & arcis in Ghilan, *quam olim poſſidebant deprædatores illi, qui celebres erant ſub nomine ſenum in montibus, dum ſeculo duodecimo Franci expeditionibus ſuis in terram ſanctam incumberent.*

الِمون *ilimūn, vulg. limun.* t. *n. f.* Limonium malum. *Limone.* ¶ الِمون اغاجي *ilimūn aghāğī.* Arbor limonia.

الما *alma.* t. *n. f.* تفّاح *tuffāh.* a. سيب *sīb* p. Pomum, malum. *Pomo, melo.* ¶ الما اغاجي *alma aghāğī.* Pomus, malus. *Pomaro, albero di pomi, ò mele.* بخور مريم الماسي *buhūri merjem almaſi.* Cyclaminum. *Pan porcino. Bob. Alias in confiniis dicitur* مجار شلغمي *mağiar śalghæmi.* قزل الما *kyzyl alma.* 1) Pomum rubrum. *Roma. Alias etiam* روما *roma.* 2) *Nomen urbis* Byzantii: *ſed in hoc ſenſu tantummodo occurit in antiqua illa prædictione, quæ incipit: Imperator noſter veniet, regnum infidelium invadet,* rubrum pomum *occupabit,* &c. *Hyde ad coſmograph. Periſtolii.*

آلمي *ālmi* & المي *elmi.* p. *n. f. i. q.* آلني *ālnӯ.* Poſtis *januæ. Stipite, impoſta di porta. Caſt.*

المي *elmā.* a. *part. fæm.* لمياء *lemjae.* Fuſca, & nigra labia habens. *Wan.*

المه *elemije.* t. *n. f.* Staminei fuſi evolutrix rota, alabrum, rhombus. *Aſpo, guindolo. An.*

آلن *aln.* a. *ālyn.* t. *n. f.* جبهه *ğebhe* & پيشاني *pīsānī* p. Frons. *Fronte.* ¶ آلن بورترمق *ālyn burtarmak.* Caperare, contrahere frontem. *Increſpar la fronte, arricciar le ciglia.* آلني داملنمش *ālny damghalanmiś.* Signatus in fronte. *Segnato, marcato in fronte.*

آلنج *ālūnğ.* p. *n. f.* 1) Prunum. *Prugno.* 2) Prunum ſylveſtre. *Suſina ſalvatica. Ferh.*

آلنجوج *ālenğuğ.* p. *n. f.* Genus arboris odorem ſpirantis inſtar aloes. *Ferh.*

النجوج *elenğūch.* p. *n. f.* Xyloaloes. *Caſt.*

آلنلو *ālynlū.* t. *adj.* Qui habet frontem. ¶ بيوك آلنلو *bŭjŭk ālynlū.* Fronto. *Che ha gran fronte.*

آلنمق *ālynmak.* t. *paſſ. verb.* آلمق *ālmak.* 1) Capi, ſumi 1) Affici. ¶ بو سوزلردن آلنوب *bu sözlerden ālynūp.* His verbis affectus, commotus. *Commoſſo, offeſo da queſte parole.*

النّي *alny,* & *elnī.* p. *n. f.* قپو سواسي *kapū ſywaſy.* t. عضاده *ӯzāde.* a. Poſtis januæ. *Stipite, impoſta di porta.*

النيون *elenijūn.* a. *n. f.* Enula, helenium. *Jola, enola.*

آلو *ālū.* p. *n. f.* 1) Genus ceraſorum, *quod* آلوي سياه *ālūӯ ſijāh, vocatur.* 2) Fornax ad coquendos lateres. 3) *i. q.* آلود *ālūd* p. Inquinatus. *Ferh.*

آلو *ālu.* p. *n. f.* ارك *erik.* t. Pruna damaſcena. *Caſt.*

الو *alew.* t. *n. f.* Flamma. *Scribe & V.* علو

الوّ *ūlūw.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Deeſſe, imparem eſſe, intermittere. 2) Cunctari. 3) Superbire *ſeu* dedignari. 4) Compotem eſſe, poſſe facere. 5) Superiorem eſſe. 6) Non relinquere. ¶ لا يالو *lā jālū.* Haud deeſt ſuis partibus. *Non manca punto.* لا يالوك نصحا *lā jālūke næshæn.* Non deeſt tibi exhortatione *ſua,* haud prætermittit monere te. *Gol.*

آلوا *ālwā.* p. *n. f.* Aloe *Aloè. Ferh.*

الوا *elwā.* p. *nom. prop.* Nomen Armigeri celebris quondam Herois رستمزال *rūſtemzāl. Ferh.*

الوا *ilwā.* a. *V.* [4. *a* لوي] 1) Obvertere *caput ſuum.* 2) Movere, & attollere *caudam ſuam camelitim. Wan.* 3) Inficiari, *quod debetur.* 4) Abripere, & aſportare *quid aquilam.* 5) Indicium facere *veſte ſua.* 6) Flaccidum, marcidumque evadere, & inflecti incipere *olus.* 7) Exareſcere ſemen *viri.* 8) Proficiſci, & ſe recipere ad locum, *ubi deſinant arenacei cumuli, & durius ſit ſolum.* 9) Efferre vexillum. 10) Sub vexillo principis nomen militiæ dare. 11) Edere *reconditam ſibi partem cibi.* 12) Deligere *ſibi, & ſoli* vendicare præ aliis, *quod in vaſe eſt.* 13) Multum optare. *Gol.*

الوا *ilwā.* p. *n. f. i. q.* آلوا *ālwā.* p. Aloe. *Ferh.*

الوا *ulu.* a. *part. plur. carens ſing. reſpondet autem ſing.* ذو *zū.* Præditi, pollentes. *Gol.*

الوا *ūlwā.* p. *n. f.* Aſtra, planetæ, ſtellæ. *Ferh.*

الواح *elwāh.* a. *n. f. pl. a* لوح *lewh.* Aſſeres, tabulæ. *Tavole.* ¶ الواح السّلاح *elwahūs-selah.* Arma rutilantia, *ut gladius, haſta.*

الواز *elwāz.* a. *n. f. pl. a* لوز *lewz.* Aſyla, latera montium. *Wan.*

الوان *elwān.* a. *n. f. pl. a* لون *lewn.* Varii colores. *Varii colori. Ll. V.* انواع

الوان خوردن *ulwān chorden.* p. *V. comp.* Ingurgitare, non manſa *lupi in modum* deglutire. *Caſt.*

آلواه *alwāh.* p. *n. f.* وجّ *wæğğ* a. اكير *ekīr* t. Acori radix. *Gladiolo, ſpecie d'erba. Ferh.*

الوب *elūb.* a. *part.* 1) Alacer, & promptus *in attollenda urna.* 2) *Ventus* frigidior *pulverem, terramve verrens. Gol.*

الو بالو *alu balu.* p. *n. f.* 1) وشنه *wiśne.* t. Ceraſa acida. *Viſciole. Ferh.* 2) Amarylla. *Maraſche. Bob.*

آلوب صاتمق *ālūp śātmak.* t. *V. compoſ.* Emere, & vendere, mercari. *Negoziare, trafficare.*

الوة *elwet, ilwet, ūlwet.* a. *n. f. i. q.* يمين *jemīn.* a. Juſjurandum. *Gol.*

الوث *elwes.* a. *part.* Inſipiens. *V. fœm.* لوثا *lewsā.*

الوج *elweğ.* a. *n. f. cum artic.* Acorus. *Bob. V.* وج

الوج *eluğ.* a. *n. f.* Species herbæ *ſerpentum noxis mirifice medentis. Gol.*

آلوچه *ālūće.* p. *n. f.* 1) Prunum paſſum *minoris generis,* hordearium parvum. *Prugno.* 2) Spineum *fructus rubi.* 3) Ceraſum. *Ferh.*

آلود *ālūd.* p. *part. in comp.* Inquinatus. *Imbrattato, ingombrato.* ¶ وجود خطا آلود *wūğiūdi chætā ālūd.* Perſona peccatis inquinata. *Perſona lorda di peccati. Ik.* خواب آلود *chābālūd.* Somno occupatus. *Ingombrato dal ſonno. Sæ.* چشم خون آلود *ćeśmi chūn ālūd.* Oculus ſanguine conſperſus. *Occhio inſanguinato. Sæ.* غبار آلود *ghubār ālūd.* Pulvere conſperſus. *Coperto di polvere. Ik.* مجاز آلود *meğiāz ālūd.* Profanitate inquinatus. *Ik.*

آلود *eelwed.* a. *part.* 1) Perverſus, pertinax. 2) Craſſum *collum. Gol.*

آلودكي *ālūdegi.* p. *n. f.* Spurcities, contaminatio. *Immondizia, ſchifezza. Caſt.*

آلودن *ālūden.* p. *V.* 1) Turbari, inquinari. *Eſſer torbidato, ſporcato.* 2) Turbare, inquinare. *Torbare, imbrattare.* 3) *In compoſitione elegantiori:* Peccare. *Ferh.*

آلوده *ālūde.* p. *part. paſſ.* 1) Inquinatus, contaminatus, infectus. *Imbrattato, ſporcato.* 2) Perpetrans *peccatum. Ferh.* ¶ آلودهٔ لوث فسق و فجور *ālūdei lewsī fisku fūğiūr.* Inquinatus ſordibus improbitatis, & nequitiæ. *Imbrattato delle ſozzure de' peccati. Ik.* آلوده باوساخ رضيع *ālūde be ewsāchӯ ræzӯ.* Inquinatus, ſordibus infantis lactentis. *Sporcato con l' urina del bambino. Ik.* آلودهٔ خواب

آلودہ خواب ālūdeī chāb. Somno involutus. *Ingombrato di sonno. Ah.* آلوده ālūde *v.* & آلوده قلمق ālūde kylmak. Inquinare, contaminare, inficere. *Imbrattare, sporcare.* * *Expeff. figur.* آلوده دامان ālūde dāmān. 1) Luto conspurcatas vestis extremitates habens. 2) Peccator. *Infangato. Peccatore.*

آلور ālūr. p. n. f. 1) Pulpa coxæ. 2) Clunes, nates. 3) Cauda, *pec. majoris formæ, ut ovium quarundam. Cast.*

الوس elūs. a. n. f. Res, aliquid. ¶ ما ذقت الوسا mā ẕuktū elūsen. Non gustavi quicquam. *Gol.*

آلوسن alūsen. p. n. f. Genus prunorum, *quæ gustu amæna sunt, & emolliunt, ac solvunt. Ferh.*

الوسن elūsin, & elūsen. a. n. f. Alysson. *Alysso, specie di frutice. Gol.*

آلوشيدن ālūsiden. p. V. i. q. آغوشيدن āghūsiden p. Amplecti. *Abbracciare. Ferh.*

الوط elwœt. a. part. Amabilior cordi. *Wan.*

الوع elwœ‘. a. n. f. i. q. جنون ǵiünūn. p. Mentis alienatio, fatuitas, insania. *Gol.*

الوف elūf. a. compar. Valde familiaris. *Gol.*

الوف ülūf. a. num. card. pl. ab الف elf. Millia. *Gol.*

الوك elwœk. a. part. Fatuus. *Sciocco. Gol.*

الوكة elūkœt. a. n. f. 1) Cibarii delicatioris genus *cum butyro concinnati, & cum dactylis recentibus.* 2) Butyrum recens. ¶ اشهى من الوكة eshā min elūkœ. Magis expetitus, aut gratior butyro recente. *Gol.*

الوك elūk. a. n. f. 1) i. q. رسول resūl. a. Apostolus, legatus. 2) Nuntius. 3) Epistola. *Gol.*

الوكة elūket. a. n. f. i. q. رسالة risālet. a. 1) Missio, legatio. 2) Nuntius. 3) Epistola. *Gol.*

آلولنمك ālewlenmek. t. V. pro علولنمك ālewlenmek. Inflammari.

الومة elūmet. a. n. f. i. q. لوم lewm a. *aut pro eo.* Reprehensio, culpa. *Gol.*

آلونه ālūne. p. n. f. i. q. آلغونه ālghūne. p. Fucus, officiæ. *Belletto. Ferh.*

الوند elwend. p. nom. prop. Nom. montis *in Hamadāna Provincia celebris, & incolarum opinione altissimi. Ferh.*

آلوه ālūh, & آلاه ālūh. p. n. f. عقاب ükkāb. a. طوشنجل tawśangil t. Aquila *accipitrum princeps. Aquila. Nr.*

آلوه āluwwe. p. n. f. i. q. الوا elwā. Lignum aloës. *Cast.*

الوهيت ülūhijet, & الـــوهية ülūhije a. تكريلك tan-rilik. t. Deitas, divinitas. *Divinita, Deità.* ¶ سلطنت سايهٔ الوهيت اولدوغي جهتدن sœltœnet sājeī ülūhije olduǵhy gihetten. Eo quod principatus sit umbra Deitatis. *In riguardo che il principato è come ombra della Divinità. Sæ.* دعواى الوهيت ايدردي dœ‘wāī ülūhijet iderdi. Sibi divinitatem arrogabat. *Si spacciava per Dio. Eb. Dicitur* & الوهة ülūhet.

الوى œlewī. a. t. adj. Flammeus color. V. علوى

الوى elwā. a. part. 1) Natura curvus, intortus, *uti cauda, cornu.* ¶ مثلا و الوى meselawe elwa. Cautus vir, & solitarius. 2) Divisus, & secedens ab aliis. 3) Solitarius, singularis. 4) Longe dissita, & incognita *via.* 5) In litigando vehemens. 6) *i. q.* لوا lüwā. Species arboris. *Gol.*

آلوي دشي ālwi dīsi. p. n. f. compos. زعرور zürūr. a. Mespilum. *Mespola. Ferh.*

الوية elwije. a. n. f. pl. a لوا liwā. Vexilla, signa. *Bandiere, insegne. Sæ.*

آله āleh, ālūh. p. n. f. *pro* آلوه ālūh. Aquila. *Ferh.*

آله ala. t. adj. *pro* آلا ālā. Variegatus. *Vajato.*

الاه ilah. a. n. f. *scribendum* pro الله ilāh. 1) Deus. *Dio.* ¶ الله العالمين ilāhūl ālemīn. Deus mundorum. *Ik.* 2) Venerabile numen, *attributum Dei in corona precaria divinorum attributorum, quæ a Mohammedanis recitari solet, ac* تسبيح tesbīh, *dicitur, ordine* 18*vum. Hott.*

الها ilhā. a. V. [4. a لهو] 1) Occupare. 2) Injicere quid *molitorem per orificium molæ.* 3) *Missa re graviore vel tædiosa* occupari *audiendo cantu. Gol.*

الهاب elhāb. a. n. f. pl. a لهب lihb. Interstitia inter duos montes.

الهاب ilhāb. a. V. [4. a لهب] 1) اود ياقمق od jakmak t. Accendere *ignem. Accendere, infiamare.* 2) Equum currendo excitare *pulverem.* 3) Iterum atque iterum micare *fulmen. Gol.*

الهاج ilhāǵ. a. V. [4. a لهج] 1) Avidos lactendi pullos habere, *pec. ita, ut necesse sit laqueis constringere matrum papillas, ne lactare possint. Gol.* 2) Cupere papillas *pullum camelitis.*

الهاد ilhād. a. V. [4. a لهد] 1) Vitii arguere. *Rimproverare. Wan.* 2) Inique, ac duriter tractare. 3) Juvare *contra alium. Gol.*

الهاط ilhāt. a. V. [4. لهط] 1) Percutere. 2) Abluere *vulvam suam aqua. Gol.*

الهاف ilhāf. a. V. [4. a لهف] 1) Avidum. 2) Gulosum esse. *Gol.*

الهام ilhām. a. V. [4. a لهم] Inspirare, clandestino instinctu docere. *Inspirare, rivelare. Wan.*

الهام ilhām. a. n. f. Inspiratio, suggestio divina, revelatio. *Inspirazione, rivelazione.* ¶ الهام الهى الهام ربانى ilhāmī ilāhī ilhāmī rebbānī. Inspiratio divina. *Inspirazione divina.* الهام ilhām e. Suggerere, inspirare. *Inspirare.* الهام پذير ilhām pezīr, comp. inspiratus, revelatus.

الهان ilhān. a. V. [4. a لهن] Offerre muneris quid ex itinere advenienti. *Wan.*

آلهة ālihet. a. n. f. pl. ab الاة ilāt. Dii. *Gol.*

الهة ilehet. a. n. f. 1) Cultus, adoratio. 2) Dea. 3) Idolum. 4) *Coll.* idola. 5) Serpens. 6) Luna corniculata. 7) Sol. *Gol.*

الهوب ülhūb. Ardor equi in cursu suo. *Wan.*

الهى ilāhī. a. part. 1) Divinus. 2) *Cum affixo* Deus meus, o Deus! *V.* الاهى ¶ الهى بو نه سر در ilāhī bu ne sirr dür. Deus meus, quid mysterii est in hoc! *Dio buono, che mistero è questo! Eb. Sæ.*

الهيت ilāhijet. a. n. f. Divinitas, Deitas. *Divinità, Deità.* ¶ الالهية elilāhijet. Metaphysica.

الهية ulhijet. a. n. f. i. q. احجية uhǵijet. Quæstio, *vel* res alia recreandi, aut divertendi animi ergo proposita. *Gol.*

آلى āla *vel* eela. a. part. fæm. اليا eljā. 1) Caudatus, magnam, & adiposam caudam habens *aries.* 2) Clunosus, magnis natibus præditus. *Gol.*

آلى āli. a. part. Carnosos clunes habens *vir. Gol.*

الى eli. a. V. act. [1. F.] 1) Deesse, minus facere, quam oportet. 2) Cunctari. 3) Superbire. 4) Compotem esse. 5) Superiorem esse. *Gol.*

الى eli. a. part. 1) Negligens, supersedens, tardus. 2) Qui multum jurat.

الى elj. a. n. f. Beneficentia, beneficium.

الى ilā. a. *Particula inducens casum* جر ǵerr, *nomini post se posito, & quidem juxta* عبد القاهر الجرجاني œbdül-kahirül-ǵjorǵjani *in suo commentario ad particulas arabicas.* 1) لانتهاء الغاية lilintihail-ghœjeti. *Ob terminationem principalem, seu terminum ad quem.* Ad, usque, usque ad. *A, fino, fino*

a. e. g. الى الكوفة سرت sirtu ilel-Kufeti. Ivi usque ad civitatem kufam. 2) مع *bimœ‘nā mœ‘. In significatione particulæ* مع *mœ‘.* Cum. *Con. e. g.* ولا تاكلوا اموالهم الى اموالكم *we lā te-ekülū emwālenüm ilā emwālekūm.* Et ne comedatis opes illorum cum opibus vestris. 3) *Conjungitur nonnunquam cum alia particula subsequente. e. g.* الى ان *ila en.* Donec, quoad. *Finche, infino, attantoche.* الى ما *ilā mā.* Usque dum. *Finche, infino.* 4) *Nonnunquam connectitur cum affixo personæ. e. g.* اذهب اليك izheb ileike. Abi ad temet, & *quod tuum est, cura.* اليك عنى ilejke œnnī. Me missum facito. اليك كذا ileike keẕā. Cape illud. ¶ الى آخر الزمان ilā āchyriz-zemān. Usque ad consummationem seculi. *Sin' al fine del mondo. Ll.* الى الآن ilel ān. Usque nunc, usque in hodiernum diem. *Fin adesso, fin' al giorno d' oggi.* الى هذا الآن ilā hāẕel-ān. Usque in hodiernum diem. *Sin oggidì. Ll.* الى يومنا هذا ilā iewminā hāẕā. Usque ad tempora nostra. *Sæ.* الى حيث ما شاء الله سفر ايتدم ila hœise mā sā allāh sefer ittüm. Ivi peregre, quousque voluit Deus. *Hò viaggiato fin dove hà voluto Dio. Ah.* الى غير نهاية ilā ghœirj nihāje. Usque in infinitum. *Sin' all' infinito.* الى متى ilā metā. Usquedum, donec. *Sin che. Haf.*

اولا ülā. a. pronom. demonst. pl. pro اولى ülā. Hi, hæ. *Gol.*

الى üli. a. part. pl. اليا eljā. Magna & adiposa cauda præditæ *oves. Gol.*

اليا eljā. a. part. fæm. ab آلى āli. Carnosos clunes habens *mulier. Gol.*

ايلاء iljāe. a. V. [4. a لاى] Expectare, moras nectere. *Wan.*

اليات eljāt. a. part. pl. ab اليا eljā. Cauda pinguiori præditi *arietes. Gol.*

الياس iliās. t. n. prop. Elias. *Elia. nom. Christianorum, nam Mohammedanis Elias Proph. est.* خضر chyzr.

اليان eljān. a. part. i. q. آلى āli. Carnosos clunes habens *vir. Gol.*

اليان eljan. a. n. f. *dualis pro* اليتان eljetan. *a sing.* الية eljet. Duæ caudæ pingues *ovium, vel arietum. Gol.*

آلى بالى āli bāli. a. n. f. Cerasum. *Ciriegia. Ferh.*

الية eljet, elje a. n. f. 1) Cauda ovis, vel arietis Asiatici magna, & adiposa, *qualis minima 10. vel 12. libras pendet. Coda smisuratamente grossa, e grassa delle pecore Asiatiche.* 2) Clunes, seu caro, & adeps, quibus protuberant nates. 3) Sura tibiæ. 4) Pulpa femoris. 5) Carnosus, atque assurgens muscu-

mufculus pollicis, monticulus veneris, *alias* thenar dictus. *Gol.*

البيت *elīt.* a. 1) *n. f.* Nom. loci. 2) *part.* Is, cui vix quifquam eft fimilis, quo vix præftantior alter. 3) Dæmone, feu genio correptus, & obfeffus. *Gol.*

اليّة *elījet.* a. 1) *n. f. pl.* الايا *elājā.* Juramentum, jusjurandum. 2) *Fœm. ab* الي *elī.* Negligens. ¶ *Proverb.* الّا حظيّةً فلا اليّةً *illā hæzȳjeten felā elījeten.* Si non felix, haud negligens, fi deeft fortuna, haud deero mihi, *vel* non dees, autne defis tibi. *Gol.*

اليّة *ilījet.* a. *n. f.* 1) *i. q.* عطيّة *ætȳjet.* Donum. 2) Merda, *feu proprie* globuli ftercorei pecorum. *Gol.*

آليختن *ālīchten.* p. *V.* Aegre ferre, irafci, indignari. *Caft.*

آليد *ālīd.* p. *V.* 3. *perf. præt. perf.* Contremuit *ob rem inopinate vifam. Ferh.*

آليدن *ālīden.* p. *V.* 1) Culpam committere, commereri *crimen.* 2) Refilire. 3) Culpare, corripere *aliquem in fermone.* 4) formidare, pavere. *Caft.*

آليز *āliz.* p. *V.* 3. *perf. præf.* Contremifcit *videndo aliquid, aut ob rei alicujus eventum homo, vel animal. Ferh.*

آليزدن & آليزيدن *alīzīden.* p. *V.* 1) Contriftari, angi animo. 2) *i. q.* الفندن *elfenden.* Nutare, & velut convulfiuncula contrahi. 3) Offendere in aliquo. 4) Culpare. *Caft.*

آليزنده *ālīzende.* p. *part.* Pavidus *equus, mulus. Ferh.*

أليس *elejfe.* a. *part. comp. ex* أ *an* & ليس *non. fic in Corani. fura.* VI. *v.* 52. أليس آللّهبأعلم بآلشّاكرين *eleisāllahū biœ́leme biś-śākirīne.* An non Deus fcientiffimus eft, qui fint gratias agentes?

اليس *eljes.* a. *part.* & *n. f.* 1) Intrepidus, ftrenuus, fortis. *Wan.* & *hinc* 2) Leo. 3) Impofitum quodvis onus ferens *camelus, etiam* nulli manfioni affixus. 4) Curruca, qui ludibrio habetur, nec zelotypia, aut ulla honoris cura ducitur. 5) *contrà* Egregia indole, moribufque præditus. *Gol.*

آليش ويريش *ālyś wiriś.* t. *n. f. comp.* Emptio, & venditio, commercium. *Traffico, negozio.* ¶ آليش ويريش ا *ālyś weriś* e. Commercium, mercimonium exercere. *Trafficare, negoziare.*

اليط *eljæt.* a. *part. i. q.* الوط *elwæt.* Amabilior *res. Wan.*

اليغ *eljægh.* a. *part.* 1) Fatuus, amens. 2) Qui inexplanate loquitur, blæfus, *aut* qui in loquendo repetit literam ي *je. Gol.*

اليف *elif.* a. *part.* 1) Familiaris, focius, confuetudine junctus. 2) Affuetus. *Compagno, domeftico, intrinfeco, & avezzo.* ¶ بو فرقهٔ سعادت اليف *bu fyrkæï fæ-ādet elif.* Hic cœtus felicitati conjunctus, affuetus. *Quefta gente felice. Sæ.* مقبول خاطر كرم اليفلري اولدي *mækbūlī chātyrī kerem elifleri oldy.* Animo ejus benignitati affueto acceptum, probatumque fuit. *Lo gradì. Sæ.*

اليقومق *alykomak.* t. *V.* 1) Retinere, morari. 2) Manus injicere, comprehendere. *Ritenere, trattenere, arreftare.* 3) Deponere, relinquere *Lafciare.* 4) Siftere, coercere. *Fermare.* ¶ مذكورلري يانكزده اليقوميه سز *mezkūrleri janūn-ūzde alykomajafyz.* Nolite fupradictos retinere apud vos. *Non li ritenete appreffo di voi. Ll.*

اليل *elīl.* a. *n. f. i. q.* انين *enīn.* Gemitus. *Wan.* ¶ اليل آلما *elīlūl-mā.* 1) Murmur, feu fonus fluentis aquæ. 2) Fluxus ejus. *Gol.*

اليم *elīm.* a. *part.* Dolorem infligens, crucians. *Dolorofo, penofo.* ¶ عذاب اليم *ezābĭ elīm.* Pœna vehemens, tormentum infernale. *Tef.*

اليمان *ilimān.* t. *n. f.* Malacia. *Calma.*

الين *alyn.* t. *n. f.* Frons. *V.* الن

ايناء *eljināe.* a. *n. f. pl. a* لين *lejn.* Placidæ, fuaves *res. Wan.*

الين *ilein.* t. *partic.* Ante. *Avanti.* ¶ قپوسي الينده *kapuſi ileinde.* Ante fores. *Avanti la porta. Tef.* اليكده اليوكده *ilejūn-de.* Ante, coram te. *Avanti di te.* اليوكجه *eleiūn-ğe.* idem. *Tef.*

اليوم *eljewm.* a. *n. f. cum art. adverbialiter pofitum.* Hodie. *Oggi.*

آليويرمك *ālywirmek.* t. *V.* Porrigere, præbere, fubminiftrare. *Far avere, porgere, fomminiftrare. V.* حواله

ام *am.* t. *n. f.* فرج p. كس *kūs* a. *Honeftius* اود يري *udjeri, feu* عورت يرلري *œ́wret ierleri* t. Vulva, cunnus, pudenda mulieris. *Potta, frigna, fica, monna, natura della donna.*

أم *em.* a. *partic. interrog.* An, num? *Forfe, fe. Vox cumprimis familiaris auctori Alcorani.* ¶ أم للانسان ما تمنّي *em lilinsāni mā temenna.* An homini erit id, quod defiderat.

ام *em.* p. 1) *Servit ad formandam. primam perf. fing. & poftpofitum nominibus* ه *he otiofo terminatis fcribitur expreffo* ا *ut:* كفته ام *gufte em.* Sum locutus. *Si vero nomen, cui poftpofitum eft, non terminetur* ه *otiofo*

fo, eandem quidem habet fignificationem, fed absque ا *fcribitur. ut:* رفتم *reftem.* Ivi. *Ferh.* 2) *prima perf. verbi auxil.* Sum.

ام *em pro* امّ *emm.* a. *n. f.* Intentum, propofitum. *Intento.* II. سم *vel* سمّ ¶ كندو ذوق و صفاسنده و جوانله كندو كارو دمنده و جوان نكاريله بر برينك ام و سمنده اولديلر *gendū zewku fæfafinde we ğiūwān ile gendū kārū deminde, we ğiūwān nigārī ile bir birinūn-emū feminde oldyler.* Ipfe commoditate, ac voluptate fruens una cum adolefcente ambo rebus fuis, adolefcens autem cum fua amafia mutuis amoribus, & fruitionibus operam dederunt. *Effo rimafe ne' gufti e piaceri, attendendo egli, & il giovine alle loro facende, & il giovine con la fua bella alli vicendevoli godimenti delle loro perfone. Eb.*

ام *im.* p. *Ante pauca nomina ponitur pro* اين *in. ut* امسال *imsāl.* Hoc anno. *Queft' anno. Ferh.*

امّ *emm.* a. *V. Act.* [1. F.] 1) Contendere *aliquo.* 2) Intendere *aliquid*, proponere. 3) Percutere in medio capite. 4) Vulnerare *aut* perfringere caput ufque ad cerebri meningem, *quæ* امّ آلدّماغ *ümmūd-demāgh, mater cerebri dicitur.* 5) Præire exemplo fuo, ac docere. 6) Præcipere quid faciendum, præeffe. 7) Matrem effe. 8) Prope accedere. *Gol.*

امّ *ümm.* a. *n. f. pl.* امهات *ümmehāt,* & امّات *ümmāt.* 1) مادر *māder.* p. انا *anā.* t. Mater. *Madre.* 2) اصل *æsl.* a. Radix, principium. 3) Manfio, habitaculum. 4) Locus. 5) Sepulchrum. 6) *Præpofitum nominibus, diverfas efficit metonymias: feries hic ordine alphabetico fequitur.* ¶ امّ ادراص *ummū edrās.* Talpa. امّ آلامّوال *ümmūl-emwāl.* Ovis. امّ آلبيض *ümmūl-bæjz.* Struthiocamelus. امّ آلتّنايف *ummūt-tenājif.* Defertum longinquum. جبوكري *ğebewkirā.* Mors *vel* infortunium. جبين *ğiūbæjn.* Chamæleon. آلجرّاف *ūlğerrāf.* Clypeus. جندب *ğiūndūb.* Vigilia. آلجيش *ūl-ğejś.* Vexillum. حثور *husūr.* Hyæna. حفصة *hæffet.* Anfer. حفظة *hæfzæt.* Gallina. جلس *ğils.* Afina. حوار *hæwār.* Aquila. آلحبات *ūl-hybās.* Vinum. خشّاف *chæśśāf.* Mors. خفّاش *chæffāś.* Infortunium, calamitas. درزة *derzet.* Mundus. درين *derīn.* Anguftia, & terra *germinis expers.* دفر *defr.* Mundus. آلدّماغ *ūd-dimāgh.* Meninx. آلدّهيم *ūd-dūhejm.* Aerumna. آلرّاس *ūr-rees.* Vertex capitis, & montis. آلرّجل *ūr-reğiūl.* Uxor ætate provectior. رحم *ruhm.* Mundus, آلرّذايل *ūr-rezājil.* Ignorantia. آلرّقوب *ūr-rukūb.* Mors. آلرّمح *ūr-rumh.*

Vexillum. *pec.* haftæ affixum. آلزّبيق *ūzzūbejk.* Magna afflictio. زوبعة *zewbe-ǽt.* Typhon ventus, turbo. آلشّخال *ūs-fychāl.* Capra. آلسّما *is-semā.* Via lactea. سويد *sū-wejd.* nates, anus, *etiam* equus. الشّوّ *is-śeu',* Aquila. شملة *śemlet.* Sol. صبّار *fæbbār.* Locus lapidofus. آلصّبيان *ūssybjān.* Larva, terriculamentum puerorum, & epilepfia. آلطّبق *uttæbæk,* & طبق *tæbæk abfque articulo.* Afflictio, calamitas. آلطّريق *uttærȳk.* Via regia, & hyæna. آلطّعام *ut-tæām.* Triticum, & ftomachus. آلطّفل *uttyfl,* mulier cum infante fuo. طلحة *tælhæt.* Pediculus. آلطّليّة *uttælījet.* Aquila. آلظّبا *āzzybā.* Campus. عامر *āmir.* Hyæna. عبّوز *ǽbbūr.* Hyæna, & infortunium. عريط *ǽrȳt.* Scorpio. عزم *ǽzm.* Equus. عقبة *ǽkæbet.* Pediculus. عوف *ǽwf.* Locufta. غيلان *ghȳlān.* Nomen arboris filveftris, & fpinofæ. فروة *ferwet.* Ovis, & bubala. آلفضايل *ūlfezājil.* Scientia. آلقبور *ūlkubūr.* Hyæna. آلقران *ūl-kuran.* Primum caput Corani. آلقردان *ūl-kyrdān.* Poftica extremitas pedis equini in fcobem definens, cui ungula antrorfum opponitur. آلقري *ūl-kyrā.* Ignis. آلقرى *ūl-kurā.* Mecca. قشعم *kæś-ǽm.* Adverfa fortuna, *etiam* aranea, & mors. آلقوم *elkæwm.* Præfectus & princeps populi. آلكتاب *ūl-kitāb i. q.* اللوح آلمحفوظ *el-læwh-ulmæhfūz.* Tabula decretorum Dei, *etiam* decreta Dei, prima Corani fura, commata, *feu* dicta Corani judicialia. كلب *kelb,* Nom arboris montanæ foliis falicinis. كلبة *kelbet.* Febris. آللّهين *ūl-lūhejn.* Mors لوح *læwh.* Aquila. آلمثوى *ūl-mefwā,* & آلمنزل *ūl-menzil.* Hofpita, mater familias, uxor. ملدم *mildem* & ملذم *milzem.* Febris. مرزم *mirzem.* Boreas. نافع *nāfi'.* Gallina. آلنّجوم *ūn-nūğiūm.* Via lactea, & cœlum. آلنّدامة *ūlnedāmet.* Feftinantia. نوفل *newfel.* Hyæna. آلهنبر *ūl-hinbir.* Afina. آلهيثم *ūl-hejfem.* Aquila. آلولد *ūl-welet.* Genitrix. *præpofito fcil. fingulis* امّ *ümmū.* لا امّ لك *lā ümme leke.* Non eft mater tibi, *vituperandi fubinde, & laudandi formula.* الصّرف امّ آلعلوم *es-særūf ümmūl-ūlum.* Grammatica eft mater fcientiarum.

أما *emā.* a. *partic. interrogat. compofita ex* أ *an,* & ما *non.* An non?

اما *ima.* a. *n. f. pl. ab* امة *emet, feu* امه *eme i. q.* مملوكه *memlūke.* Servæ, ancillæ. *Serve, fchiave. Sæ.*

اما *ima* a. *V. act.* [1. F.] Vocem edere felem. *Miagolare. Gol.*

اماء *imāe.* a. *V.* [4. *a* ماي] 1) Extendere, dilatare. *Gol.* 2) Effe centum numero

camelos. 3) Efficere, ut centum ſint numero. *Wan.*

اما *ūma.* a. *n. f.* Vociferatio felis. *Gol.*

امّا *emmā.* a. t. 1) *partic. exceptionis.* Sed, atqui, verum, attamen, autem. *Mà, pero, pure, tuttavia.* 2) *part. conditionalis.* Si, quod ſi. ¶ امّاكه *emmāki.* Niſi quod, ſin, & ſed. *Ma ſe, ſenon.*

إمّا *immā.* a. *partic. conditionalis compoſita ex* إن *in* ſi, & ما *mā pleonaſtico.* Si, quodſi. *Sæ.*

آمات *āmāt.* a. *n. f. pl. ab* امت *emt.* Loca elatiora, loca curva, & inæqualia. *Gol.*

امّات *ūmmāt.* a. *n. f. pl.* امّ *ab ūmm.* Principia, radices, matres, *at brutorum juxta quoſdam, uti* امّهات *ūmmehāt*, matres *hominum tantum. Gol.*

اماتة *imātet.* a. *V.* [4. *a* ميت] Occidere. *Uccidere.*

اماثل *emāſil.* a. *n. f. pl. ab* امثل *emſel.* Aequales, pares. *Pari, uguali, ſimili* & Proceres, optimares. & *li grandi, eminenti.* ¶ اماثل مطلق *amāſilī mutlæk.* Liberi ſtatus. *Stati liberi. Bob.*

اماثل *imāſil.* a. *V.* [4. *a* مثل] 1) Exemplum publicum ſtatuere *in aliquem.* 2) Talionis pœna punire *aliquem.*

آماج *āmāğ.* p. *n. f.* اوق نشاني *ok niśāni.* t. 1) Signum, ſcopus jaculatorum. *Segno, berſaglio. Ferh.* 2) Stipes, *ad quem vinea, vel phaſeoli aſſurgunt, firmanturve.* 3) *i. q.* اون اشي *ūn āśi.* t. Edulii genus. *Caſt.*

اماجد *emāğid.* a. *comp. pl. ab* امجد *emğed.* Glorioſiſſimi, illuſtriſſimi. *Onoratiſſimi, glorioſiſſimi.* II. اكارم *ekārim Ll. V.* قپوجي باشي & قدوة

آمادن *āmāden.* p. *V.* يراقلنمك *iaraklamak,* & يراقلنمك *iaraklanmak.* t. 1) Parare. 2) Paratum eſſe. *Apparecchiare, eſſere pronto. Ferh.*

آماده *āmāde.* p. *part. paſſ.* مهيّا *mūheijā* a. يراقلنمش *iaraklanmiś.* t. 1) Paratus. 2) Inſtructus. 3) Maturus. *Pronto, apparecchiato. Ferh.* ¶ حاضر آماده *hazyrū āmāde.* Promptus, & paratus. ı آماده *āmāde* e. Præparare, promptum reddere. *Apparecchiare, far pronto.* اسباب جنكي آماده و احضار ı *eſpābī ğengī āmāde wū yhzār.* e. Providere ſibi de rebus neceſſariis ad bellum. *Sæ. Proveder di munizioni.* قلقوب كتمكه آماده اولدي *kalkup gitmeğe āmāde oldy.* Se accinxit ad proficiſcendum. *Si fece pronto per partire. Eb.*

آمار *āmār.* p. *n. f.* 1) *i. q.* حساب *hysāb.* a. Computus, numerus. *Conto, numero.* 2) Diligentia aſſiduitas *in re aliqua.* 3) *i. q.* استسقا *iſtiskā.* a. Pluviæ a Deo petitio. *Ferh.* 4) Inquiſitio, percunctatio. *Caſt.*

امار *emār.* a. *n. f.* 1) Tempus. 2) Signum. *Gol.*

امار *emār.* p. *n. f.* Amylum, gluten textorium. *Golla, glutine. Caſt.*

امار *imār.* a. *V.* [4. *a* مور] Fluere facere. *Wan.*

امار *imār.* a. *V.* [4. *a* مير] 1) Proſpicere *de commeatu.* 2) Liquefacere *rem.* 3) Præcidere *res debitas. Gol.*

امارت *emāret.* a. *n. f.* علامت *ælāmet.* a. Signum. *Segno, ſegnale. Sæ.*

امارت *imāret.* a. *n. f.* بكلك *beglik.* t. 1) Præfectura, dominium, imperium. 2) Mandandi, & imperandi poteſtas. *Prencipato, dominio, il commando.*

امارگير *emārgir.* امارگير *emār gir, vel etiam* اماره گير *emāre gir.* p. *n. f. compoſ.* Arithmeticus, calculator. *Ferh.*

اماز *imāz.* a. *V.* [4. *a* ميز] Segregare, diſtinguere. *Gol.*

امّاره *emmāre.* a. *compar.* 1) Valde, & intenſe imperans. 2) Valde propenſus. ¶ نفس امّاره *nefsī emmāre.* Concupiſcentia, prævalida carnis libido. نكاح نفس امّارة شهوتدن خلاص ايلر *nikāh nefsī emmārei śehwetten chælās eiler.* Matrimonium concupiſcentiam carnis a libidine liberat. *Il matrimonio ci libera dalle diſordinate concupiſcenze della carne. Del.*

آماره *āmāre vel* اماره *emāre.* p. *n. f.* Computus, ſubductio rationum.

آمازان *āmāzān.* p. *part.* Paratus, veniens. *Caſt.*

امازر *emāzir.* a. *part. pl. a* مزير *mezīr.* Fortes, impavidi.

آماس *āmās.* p. *n. f.* Tumor, inflatio. *Gonfiatura. Caſt.*

آماسا *āmāſā.* p. *part.* Tumeſcens. *Caſt.*

آماسيدن *āmāsīden,* & اماسيدن *emāsīden.* p. *V.* شيشمك *śiśmek.* t. Intumeſcere, inflari. *Gonfiarſi. Ferh.*

اماسيه *emāsyie.* p. *n. f.* Amaſia. ¶ اماسيه اركي *emāsyie erigi.* Prunum damaſcenum. *Prugne. Bob.*

آماش *āmāś.* p. *n. f.* Veru. *Caſt.*

اماطه *imātæ.* a. *V.* [4. *a* ميط] 1) Removere, tollere. *Rimuovere, togliere. Gol.* ¶ اطرافني احاطه و راه دينندن املاسني اماطه ايتدي *ætrāfini yhātæ we rāhī dinden emlāſini imātæ itti.* Circumdedit eos, & ex via fidei turbas, & offendicula eorum amovit. *Sæ. Li circondò, e levò, tolſe via quelle ſpine maligne della ſtrada de' fedeli. Br.* اماطة آلاذي عن آلسبيل ثوابني تحصيل ايچون

imātæ-

imātætūl ezā ænis ſebīl ſewābini tæhsȳl iciūn. Ad acquirendum meritum amovendi damna, aut offendicula viarum. *Per acquiſtarſi il merito di levar via le ſpine, e gl' intoppi delle ſtrade. Sæ.*

اماع *imāʿ.* a. *V.* [4. *a* ميع] Fluere facere. *Gol.*

اماعز *emā-ȳz.* a. *n. f. pl. ab* امعز *em-æz.* Terræ duræ, & glarea abundantes. *Gol.*

اماعز *emā-ȳz.* a. *n. f. pl. ab* امعوز *ūm-ūz.* Agmina dorcadum. *Gol.*

اماعيق *emāȳk.* a. *n. f. pl. pl. a* معق *mæʿk.* Deſerta. *Wan.*

آماق *āmāk.* a. *n. f.* Anguli interiores oculi. *Wan.*

اماق *imāk,* & اماقة *imākæt.* a. *V.* [4. *a* ميق] Incidere in iram, *aut* præfocantem fletum. *Gol.*

اماكن *emākin,* & امكنة *emkine.* a. *n. f. pl. a* مكان *mekān.* Loca, manſiones. *Luoghi, abitazioni.* ¶ اماكن متبركه *emākinī muteberrike.* Loca ſancta. *Luoghi ſanti.*

آمال *āmāl.* a. *n. f. pl. ab* امل *emel.* مقصودلر *mæksūdler,* & نشانلر *niśānler.* t. Deſideria, ſpes, ſigna. *Deſiderii, ſperanze, ſegni.* ¶ واهب آلآمال *wāhibūl āmāl.* Largitor deſideriorum *Deus. Donatore delli deſiderj. Ll.*

امال *imāl.* a. *V.* [4. *a* مول] Divitem reddere. *Wan.*

اماله *emālet.* a. *V. act.* [6. F.] Oblonga facie eſſe. *Gol.*

اماله *imālet.* a. *V.* [4. *a* ميل] Facere inflectere *vocem,* incurvare. *Far chinare, piegare.*)(تفخيم ¶ امالة خاطر *imālei chātyr.* Animum flectere, demulcere. *Piegare l' animo. Wan.*

امالس *emālis.* a. *n. f. pl. ab* امليس *imlīs.* Deſerta. *Wan.*

امّ آلطّعام *ummit-tāʿm.* a. *n. f. comp.* 1) Triticum. 2) Stomachus. *Wan.*

اماليس *emālīs.* a. *n. f. pl. ab* امليس *imlīs.* Deſerta. *Wan.*

امام *emam.* a. *partic.*)(ورا 1) Coram, ante. ¶ امامك *emāmeke, commonefaciendi formula.* Cave tibi. 2) *i. q.* قدّام *kuddām.* a. Anterius, quod coram eſt, oppoſitum.

امام *imām.* a. *n. f. pl.* ائمّه *eīme vel potius* ائمّه *eīmme.* 1) Præſes, præpoſitus, *pec.* ſacrorum rituum antiſtes. 2) *i. q.* خليفه *chælife.* a. Succeſſor, vicarius Mohammedis. 3) Cognomen, *quod per excellentiam tribuitur quatuor præcipuis doctoribus Theologiæ Mohammedanæ, tanquam fundatoribus ſcholarum, quarum unaquæque ſuos in hunc diem habet aſſeclas, tum in Arabia, cum etiam in imperio Ottomanico; ſunt autem hi* ابو حنيفه *ebū hænīfe,* ملك *melik,* شافعي *śāfȳ,* احمد ابن حنبل *ahmed ibn hæmbel; quisque eorum ob doctrinæ excellentiam a Muſulmanis per antonomaſiam antiſtitis cognomen promeruit.* 4) Cognomen, *quo in Perſia ſectatores Ali duodecim viros compellant, quos contra mentem aliorum Muſulmanorum in Oriente immediate poſt mortem Mohammedis in chalifatu ſucceſſiſſe prætendunt, atque in tanta veneratione habent, ut eorum nomina non tantum in libris commemorent, verum etiam monetæ ſuæ inſculpant.* 5) Rex, *ſeu potius* imperator. *Vox cumprimis in libris juridicis frequens loco* سلطان *ſultān; Quoniam in Mohammedico regno imperator ſimul ſummus præſes eſt,* rerum civilium & ſacrarum. 6) Dux exercitus. 7) Dux, & index viæ. 8) Dux camelorum, *qui præcinendo eos ducit.* 9) Camelus, *qui agmen præcedit,* & *quaſi reliquorum ductor eſt.* 10) Via manifeſta, via regia. 11) Liber, *quo quis docetur,* & *dirigitur, ſpeciatim* Coranus. 12) Exemplar, *quod ad imitandum proponitur.* 13) Regula lignea, *quæ adhibetur ad ſervandam rectitudinem in ædificando.* 14) *i. q.* لوح آلمحفوظ *læwhūl-mæhfūz.* Tabula decretorum Dei, *ſeu* rerum futurarum divinæ ſubjectarum providentiæ. 15) Tractus viæ, qui ducit verſus Meccam. 16) *uſit.* Parochus, *qui præit populo oraturo. Parrocchiano, curato.* ¶ امام آلحرمين *imāmūl-hæremeȳn.* Parochus fani Meccani, & Medinenſis. امام افندي *imām efendi, alias etiam* حنكار امامي *hungar imāmi.* Parochus aulicus principis. اغا امامي *aghā imāmī.* Parochus campeſtris, *ita vocatur tribunus legionis prætorianorum, quæ eſt* No. 94. & *in publica functione eodem veſtitu ſe induit, quo alias in aula Ottomanica* منلالر *monlaler, ſeu officiales prætorii judicialis uti ſolent.* محله امامي *mæhæle immāmī.* Parochus vici, *ſeu certæ regionis in urbe, qui ſtipendio ex pecuniis in pios uſus legatis fruitur. Parrochiano d' una contrada, quartiere della città.* امام آلاداب *imāmūl-edāb.* Antiſtes bonorum morum. *Cognomen* ابو نوبته *ebū nobetæ, ob libros morales, ſive aſceticos, quibus auctor iſte magnam apud Mohammedanos nominis celebritatem conſecutus eſt.* امام آلهدي *imāmūl-hūdā.* Antiſtes directionis ſpiritualis. *Cogromen* ابو منصور محمّد بن محمود آلحنيفي *abū mænſor muhammed ibn mæhmūdūl-hænīfi, qui fuit unus e celeberrimis Doctoribus ſectæ hanifenſis.*

امامة *imāmet.* a. *V. act.* [1. F.] Præire *potiſſimum* in ſacris, antiſtitis munere fungi.

امامت *imāmet.* a. *n. ſ.* امامليق *imāmlyk.* t. Munus Parochi, *aut* Antiſtitis.

امامة *ümāmet.* a. *n. ſ.* 1) Centum camelorum turma. 2) *Nom prop.* Mulieris. *Gol.*

امامزاده & امامزاده *imāmzāde.* p. *n. ſ. comp.* Filius parochi. *Figlio di prete, ò di piovano.*

امامليق *imāmlyk.* t. *n. ſ.* Munus parochi, *aut* antiſtitis. *Officio di piovano.* ¶ امامليق ا *imāmlyk* e. Agere officium parochi, præire orantibus. *Eſſercitare l' officio di piovano.*

امامه *imāme. ex arab.* t. *n. ſ.* 1) Globulorum precatoriorum capitalis pyramis, *loco crucis noſtræ.* 2) Artefactus guttus pippæ, *ſeu* canaliculi turcici ori fumigantis tabbaccum indi ſolitus. *Orificio della pippa a fumare.*

امامیانه *imāmijāne.* t. *adv.* Inſtar Antiſtitum, *aut* Parochorum. *A guiſa di prelato. Ah.*

امامية *emāmijet.* a. *nom. prop.* Emamitæ, *ſeu* Pontificii. *Secta Mohammedanica, ſpecies* الشيعية *iś.śȳ-jet, ſchiitarum, cujus aſſeclæ attribuunt* علي *ʿalī pontificatum immediatum poſt Mohammedem jure manifeſto, & deſignatione certa facta ab ipſo Mohammede. Subdividitur autem hæc ſecta in plures alias; ſed de ſingulis earum ſuo loco. Marracc.*

امان *emān.* a. *n. ſ.* قورقوسزلق *korkuſyzlyk.* t. 1) Securitas, fides. 2) Securitatis libellus. 3) Fœdus, quo quis ſecurus manet, protectio. 4) Mora. 5) Integritas, ſinceritas. *Sicurtà, perdono, protezione, & dilazione, & integrità, ſincerità.* ¶ الامان *el emān.* Venia! *Quartiere.* امان اوزره *emān üzre.* Secure. *Con ſicurrezza. Ll.* امان كاغدي *emān kāghydi.* Salvus conductus. *Salva guardia.* امان دلمك *emān dilmek.* Petere veniam. امان ويرمك *emān wirmek.* Dare veniam. *Dar quartiere.* اصلا امان و زمان ويرميوب *aslā emānü zemān wirmejüp.* Nulla data venia, mora, aut intermiſſione. *Senza dar nè tempo, nè quartiere.*

امان *emān.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* نقاره *nækāre.* a. Ahenotympanum minus ex duobus ahenis compoſitum. 2) *i. q.* مهلة *mühlet.* a. Mora, dilatio temporis *Dilazione, termine.* 3) *i. q.* زنهار *zinhār.* Cave. *Guardati.* ¶ چو يكدم طبل و سورنا و امان زد * دليران بي امان تيغ امان زد *ćiu iegdem tæblü sürnāü emān zed, delīrān bī emān tyghi emān zed.* Cum ad ſemel perſtrepuiſſent tympanum, lituus, & ahenotympanum; bellatores ſine dilatione ſtrinxerunt gladios ſecuritatis expertes. *Ferh.*

امّان *emmān,* & *ümmān.* a. *part. i. q.* امّي *ummi.* a. Idiota, ignarus rerum. *Gol.*

امّان *ümmān.* a. *n. ſ.* Locus, quo quis ſecurus eſt. *Gol.*

امّاني *ümmāni.* a. *n. ſ. Dual. ab* امّ *ümm.* 1) Matres duæ. 2) *i. q.* ابوان *ebewān.* Parentes, pater, & mater: mater, & matertera. *Gol.*

امانت *emānet.* a. *n. ſ.* 1) *i. q.* امينلك *eminlik.* t. Securitas, ſecuritatis fœdus. *Sicurezza.* 2) *uſit. i. q.* وضيع *wæzȳ*. a. Depoſitum, fidei commiſſum. *Depoſito.* ¶ تكري امانت *tan-ri emānet, pro emanetī.* Depoſitum, res fidei alicujus concredita. امانت طريقيله *emānet tarȳkȳile.* Per modum depoſiti. *Per modo di depoſito. Sæ.* امانت قومق *emānet komak.* Deponere, ad fideles manus dare. *Portar' in depoſito, depoſitare.*

امانة *ümānet.* a. *n. ſ.* 1) Religio, fides. 2) Qui cuique fidit. *Gol.*

امانتدار *emānetdār.* p. *n. ſ. comp.* Depoſitarius, fidelis. *Depoſitario, fedele.*

امانتكار *emānetkār.* p. *n. ſ. comp.* Factor. *Fattore.*

امانذن *emānden.* p. *V.* Paratum, expeditum eſſe.

آماني *āmāni.* p. *n. ſ.* 1) Confugium. 2) Cliens. 3) *i. q.* مستأمن *müſteemün.* a. Qui e regionibus Europeis in Turciam venit, & a tributo immunis eſt. *Ferh.* 4) Tributarius. 5) Solicitudo, cautio. *Caſt.*

آماه *āmāh,* & *emāh.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* آماس *āmās.* Tumor, inflatio. 2) Nom. urbis. *Caſt.*

اماهة *imāhet.* a. *V.* [4. *a* موه] 1) Ad aquam pertingere *foſſorem.* 2) Locum humidum eſſe. 3) Propinare, dare *aquam.* 4) Aquam infundere *atramentario. Wan.* 5) Aqua imbuere cultrum, dum acuitur. 6) Miſcere rem. 7) Pluviam fundere *cœlum. Gol.*

آماهيدن *āmāhīden,* & *emāhīden.* p. *V.* 1) *i. q.* اماسيدن *emāsīden.* Tumeſcere. *Ferh.* 2) Stupere. *Caſt.*

امايم *emājim.* a. *n. ſ. pl. ab* اميم *emīm.* Lapides, quibus caput tunditur. *Caſt.*

امبرباريس *emberbāris.* a. p. t. *n. ſ.* Oxyacanthæ ſpecies. *Sorte di pianta detta, marrucca biancha.*

امبرود *emberūd.* p. *n. ſ. i. q.* امرود *emrūd.* Pyrum. *Pero. Caſt.*

امبروسرا *emberuſirā.* a. *n. ſ.* Nom. floris *Dioſcoridi Ambroſia dicti. Gol.*

امت *emt.* a. *V. act.* [2. F.] 1) Determinare, menſura, tempore, & modo definire. 2) Curvum eſſe, *vel* evadere. 3) Acclivem, *ac* declivem, & altum evadere. 4) *n. ſ.* Locus elatior. ¶ امتلأ آلسّقا فما بها امت *imtiles-ſykā femā bihā emt.* Plenus eſt culeus, nec in eo quicquam protuberans aut inæquale. 5) *Metaph.* Diverſitas *opinionum*, dubitatio. ¶ الخمر حرمت لا امت فيها *el-chæmrü hærimet lā emte fīhā.* Vinum lege vetitum, haud ullum eſt de eo dubium. 6) *i. q.* نباك *nibāk.* Colles, & cumuli exigui, & terra iis conſtans. 7) Collis. 8) Altitudo. *Gol.*

أمة *emet.* a. *n. ſ. pl.* اما *imā.* Serva, Ancilla. ¶ بو امت الله *bu emet üllah.* Hæc ſerva Dei. *Queſta ſerva di Dio. Ik.*

آمّة *āmmet.* a. *n. ſ.* Fractura capitis, quæ ad cerebrum pertingit, *eo tamen illæſo. Gol.*

امّت *emmet.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Percutere in medio capite, & perfringere caput *uſque ad cerebri meningem. Gol.*

امّت *immet.* a. *n. ſ.* 1) *i. q.* نعمت *ni-æmet.* Gratia, beneficentia. 2) Vitæ regula, & religio. 3) Status, conſtitutio, forma. 4) Celeritas.

امّت *ümmet.* a. *n. ſ.* 1) *i. q.* جماعت *gemāæt.* Cœtus, multitudo. *Popolo.* 2) Gens ejuſdem religionis. *Setta, gente d' una medemma religione.* 3) Aſſeclæ, ſectatores. 4) Major, apertiorque tractus *viæ.* 5) Regula vitæ, religio. *Religione.* 6) Tempus, opportunitas. ¶ امّة معدودة *ummetün mæ*ʿ*dūdetün.* Tempus certum, & definitum. 7) Obedientia. 8) Corporis ſtatura. 9) Facies, *aut* forma *rei.* 10) Mundus. 11) Creaturæ. 12) Celeritas. 13) Alacritas. ¶ امّت عيسي ملّت مسيحا فرقهء نصارا *ümmeti ȳsā milleti mesȳhā fyrkæi næsārā,* & امّت عيسويّه ملّت مسيحيّه *ümmeti ȳſewīje milleti mesȳhȳje.* Religio, & gens Chriſtiana, in Jeſum credentes. *Il popolo Chriſtiano, o quelli, che ſono della religione Chriſtiana. Ll.* بر خيلي امّت محمّد شهيد اولوب *bir chæili ümmeti muhæmmed śehīd olup.* Multis Mohammedanis occiſis. *Sendovi ſtati eſtinti molti Mohammedani. Ll.*

امّتي *ümmeti.* a. *n. ſ.* Mater. *Madre.* ¶ يا امّتي *jā ümmeti.* O mater *mea. Gol.*

امتا *imtā.* a. *V.* [4. *a* متي] 1) Depravate, & deformiter incedere. 2) Abundare rebus ad vitam neceſſariis. *Gol.*

امتاد *imtād.* a. *V.* [8. *a* مأد] Acquirere, comparare ſibi *quid boni. Wan.*

امتار *imtār.* a. *V.* [8. *a* مار] Deficere *mineram, vel pluviam. Gol.*

امتاع *imtā*ʿ. a. *V.* [4. *a* متع] 1) Frui. *Wan.* 2) Frui permittere. 3) *i. q.* استغنا *iſtyghnā.* a. Utilitatem capere. 4) Carere poſſe *altero. Gol.*

امّتان *ummetān,* a. *n. ſ. pl.* p. *ab* امّت *ümmet.* Populi, gentes, Helleniſtæ. *Caſt.*

امتتا *imtitā.* a. *V.* [8. *a* متو] Valde trahere *arcum. Gol.*

امتتاح *imtitāh.* a. *V.* [8. *a* متح] Dimmovere, avellere. *Gol.*

امتتار *imtitār.* a. *V.* [8. *a* متر] Extendi. *Gol.*

امتتان *imtitān.* a. *V.* [8. *a* متن] Percutere in dorſi latere.

امتثال *imtisāl.* a. *V.* [8. *a* مثل] 1) Obſequi, imperata facere. *Ubbidire.* 2) Exemplum ſtatuere *in aliquem* puniendo. 3) Efformare, expreſſumque exhibere. 4) Se componere juxta legem. 5) Imitari, ſectari. 6) Recitare. ¶ امتثل مثلاً حسنا *emteſele meſelan hæſenan.* Recitavit inſignem ſententiam. *Gol.*

امتثال *imtisāl.* a. *n. ſ.* Obedientia, obſequium. *Ubbidienza.* ¶ امتثال ا *imtisāl.* e. Obſequi, mandatum exequi. *Ubbidire, eſſequire. Ll.* امر عاليه امتثال اتدي *emri ālīje imtisāl itti.* Paruit excelſo mandato. *Sæ.* فرمانه امتثال ايتممك *fermāne imtisāl itmemek.* Refragari. *Diſubbidire. Ik.* امتثالا آلامر آلعالي *imtisālen el emrel ālī.* Parendo mandato excelſo. *In eſſecuzione del commandamento eccelſo. Sæ.*

امتحا *imtyhā.* a. *V.* [8. *a* محو] Deleri. *Wan.*

امتحاش *imtyhāś.* a. *V.* [8. *a* محش] 1) Igne uſtulare *cutem. Gol.* 2) Excandeſcere *ira. Gol.*

امتحاض *imtyhāz.* a. *V.* [8. *a* محض] Lac merum potare. *Wan.*

امتحاق *imtyhāk.* a. *V.* [8. *a* محق] 1) Perire. *Wan.* 2) Benedictione privare. 3) Uri, exuri *calore. Gol.*

امتحان *imtyhān.* a. *V.* [8. *a* محن] 1) Vacuare *puteum terra, cæno, vel limo. Wan.* 2) Tentare, experimento probare *aliquem. Provare, far eſperienza.* 3) Examinare, perpendere *dictum.* 4) Aperire, *ut Deus, cor alicujus. Gol.*

امتحان *imtyhān.* a. *n. ſ.* Tentatio, experimentum, examen. *Eſperienza, eſſame.* ¶ امتحان ا *imtyhān* e. Tentare, experimentum facere, probare. *Far eſperienza, provare.* امتحان ايچون *imtyhān iciün.* Periculi faciendi ergo. *Per provarlo. Eb.* بز سنّ و سال صباوتده اطفالدن بونك امثالي سؤالي مادّهء امتحان ايلرايدك *biz ſennü sālī ſæbāwette ætfālden bunün-emsālī süālī māddeī imtyhān eileridük.* Nos in puerili ætate hujuſmodi quæſtiones pueris proponebamus

mus experimenti cauſa. *Sæ.* امتحانات الهيّه *imtyhānāti ilāhijè.* Probationes, tentamenta divina. *Prove divine. Ik.*

امتخا *imtychā.* a. *V.* [8. *a* مخي] Longe removere, abducere. *Gol.*

امتخاخ *imtychāch.* a. *V.* [8. *a* مخّ] Medullam extrahere ex oſſibus. *Wan.*

امتخار *imtychār.* a. *V.* [8. *a* مخر] 1) Se convertere verſus partem, *ubi ventus flat.* 2) Seligere, delectum habere *melioris rei. Wan.* 3) Meliorem capere *rei* partem. 4) Emedullare *os.* 5) Excipere naſo *ventum*, *uti equus facit*, *dum majorem ſumit impetum. Gol.*

امتخاض *imtychāz.* a. *V.* [8. *a* مخض] 1) Agitare lac butyri *cogendi ergo. Wan.* 2) Parturiendo laborare *camelitem. Gol.*

امتخاط *imtychāt.* a. *V.* [8. *a* مخط] 1) Emittere *e naribus mucum.* 2) Evaginare gladium. 3) Extrahere, excutere, *quod in manu alterius eſt. Wan.* 4) Intendere omnes vires *attrahendo arcui. Gol.*

امتدا *imtidā.* a. *V.* [8. *a* مدي] Extrahere. *Gol.*

امتداح *imtidāh.* a. *V.* [8. *a* مدح] 1) Laudare. *Wan.* 2) Jactare ſe. *Vantarſi. Gol.*

امتداد *imtidād.* a. *V.* [8. *a* مدّ] چكلك *ćekilmek* t. Protrahi, produci, extendi. *Eſſer prolongato, ſteſo.* ¶ امتداد حيات *imtidādi hæjāt.* Prorogatio vitæ. *Prolungazione di vita.* امتداد زمان *imtidādi zemān.* Protractio temporis. *Spazio di tempo. Ik.* تمشيت و امتداد بولمق *temśijetü imtidād bulmak.* Firmari, & prorogari *pacem. Eſſer confermata, e prolongata la pace. Ll.* زمان مقابله امتداد و آشوب معركه اشتداد بوليجق *zemānī mukābele imtidād we āśūbi mæ*rike iśtidād bulyğiak.* Poſtquam tempus conflictus in longum protractum eſt, & tumultus pugnantium invaluit. *Inaſpritaſi la zuffa. Sæ.* يحتمل كه زمان محاصره امتداد و برد و شتا اشتداد بولا *iuhtemil ki zemānī muhāſære imtidād we berdü śitā iśtidād bula.* Fieri poſſet, ut tempus obſidionis in longum protraheretur, & hyems invaleſceret. *Potrebbe accadere, che duraſſe l'aſſedio, & il freddo del verno foſſe violento. Sæ.*

امتدار *imtidār.* a. *V.* [8. *a* مدر] Capere fruſta *argillæ*, *lutive glebas. Gol.*

امتداش *imtidāś.* a. *V.* [8. *a* مدش] 1) Accipere. 2) Rapere, ad ſe pertrahere. *Gol.*

امتذاق *imtizāk.* a. *V.* [8. *a* مذق] Aqua miſceri, dilui. *Gol.*

امترا *imtirā.* a. *V.* [8. *a* مري] 1) Dubitare *de re aliqua.* 2) Ventum in pluviam diſſolvere *nubes. Gol.*

امتراز *imtirāz.* a. *V.* [8. *a* مرز] 1) Copiam rei adimere *alicui.* 2) Deſtituere *conſortem* peculio ſuo.

امتراس *imtirās.* a. *V.* [8. *a* مرس] 1) Pervicacem eſſe *in inimicitia.* 2) Intentare *quid mali. Wan.* 3) Se affricare *rei.* 4) Concitari *linguas in jurgiis. Gol.*

امتراش *imtirāś.* a. *V.* [8. *a* مرش] 1) Evellere, extrahere. 2) Dimovere. *Wan.* 3) Capere. 4) Excutere *e manibus alicujus. Gol.*

امتراط *imtirāt.* a. *V.* [8. *a* مرط] Rapere ad ſe, colligere. *Gol.*

امتراق *imtirāk.* a. *V.* [8. *a* مرق] Evolare *ſagittam* cum celeritate. *Gol.*

امتزاج *imtizāğ.* a. *V.* [8. *a* مزج] Commiſcere, unire. *Meſchiare, unire.*

امتزاج *imtizāğ.* a. *n. f.* Commixtio, conſuetudo, conſortium. *Temperamento, avezzamento, congionzione. Sæ.* ¶ مزاج سعادت امتزاج *mizāğī ſæ-ādet imtizāğ.* Temperamentum felicitate imbutum. *Compleſſione nobiliſſima. Ik.* امتزاج *imtizāğ* e. Imbui, conſueſcere. شير وشكر كبي امتزاج ايدوب *śīrü śeker gibi imtizāğ idüp.* Conjuncti ſimul inſtar lactis cum ſaccharo. *Congiongendoſi come il latte col zuccaro. Sæ.* ارزنجانيلر ايله امتزاج ايدهميوب *erzengiānīler ile imtizāğ idemeiüp.* Cum non poſſet conſueſcere cum Erzengianis. *Non potendo avezzarſi ſi con li Erzengiani.*

امتزاز *imtizāz.* a. *V.* [8. *a* مزّ] Officere *alicujus honori. Wan.*

امتسا *imtisā.* a. *V.* [8. *a* مسا] Capere *quidquid penes aliquem eſt. Gol.*

امتسا *imtisā.* a. *V.* [8. *a* مسي] Sitire. *Gol.*

امتسال *imtisāl.* a. *V.* [8. *a* مسل] Evagina educere *enſem.*

امتشا *imtiśā.* a. *V.* [8. *a* مشي] Numeroſa progenie, *vel* fœtura eſſe. *Gol.*

امتشاش *imtiśāś.* a. *V.* [8. *a* مشّ] Partem conſequi, obtinere *de opibus alienis. Gol.*

امتشاط *imtiśāt.* a. *V.* [8. *a* مشط] 1) Comere ſe, exornare *fœminam. Wan.* 2) Pectere ſe. *Gol.*

امتشاع *imtiśā*.* a. *V.* [8. *a* مشع] 1) Totum emulgere, *quod in ubere eſt ovis. Wan.* 2) Arripere & ad ſe pertrahere *ſocii ſui veſtem.* 2) Educere cum celeritate *enſem. Gol.*

امتشاق *imtiśāk.* a. *V.* [8. *a* مشق] 1) Rapere, *quod in manu alterius eſt.* 2) Reſecare, & ad ſe trahere. *Wan.* 3) Totum emulgere *quod in ubere eſt ovis.* 4) Retineri, incarcerari. *Gol.*

امتشاك

ام

امتشاك *imtiśāk.* a. *V.* [8. *a* مشك] Tenere, cuſtodire. *Wan.*

امتشال *imtiśāl.* a. *V.* [8. *a* مشل] Educere e vagina *enſem. Gol.*

امتشان *imtiśān.* a. *V.* [8. *a* مشن] 1) Abrumpere & ad ſe trahere. 2) Capere *aliquid.* 3) Stringere *enſem. Wan.*

امتصاخ *imtisāch.* a. *V.* [8. *a* مصخ] Detrahere folia *ab arboribus. Gol.*

امتصاص *imtisās.* a. *V.* [8. *a* مصّ] Sorbere, ſugere. *Wan.*

امتصاع *imtisā*.* a. *V.* [8. *a* مصع] Proficiſci, abire *in aliquam terram. Gol.*

امتضاخ *imtizāch.* a. *V.* [8. *a* مضخ] Colligere folia *herbæ* ثمام *ſumām*, *dictæ. Wan.*

امتطاء *imtitāe.* a. *V.* [8. *a* مطا] 1) Subigere, parere facere *jumentum. Wan.* 2) Pro jumento habere. *Gol.*

امتطال *imtitāl.* a. *V.* [8. *a* مطل] 1) Prorogare *moram ſolvendi æris alieni.* 2) In longum excreſcere *plantam. Gol.*

امتعاد *imtæād.* a. *V.* [8. *a* معد] Celeriter ad ſe trahere *rem. Wan.*

امتعاس *imtæās.* a. *V.* [8. *a* معس] Nates per terram movendo fricare. *Gol.*

امتعاض *imtæāz.* a. *V.* [8. *a* معض] Affici *ira*, *vel dolore ob rem incommodam. Wan.*

امتعاط *imtiāt.* a. *V.* [8. *a* معط] Excidere pillos *de cute.*

امتعه *emty-æ* a. *n. f. pl. a* متاع *metā*.* Merces, mercimonia. *Mercanzie, robbe.* ¶ امتعهٔ سايره *emtyæï sāire.* Reliquæ merces. *Le altre robbe. Ll.* امتعهٔ كران بها *emty-æï girān behā.* Merces magni pretii. *Ricche mercanzie. Sæ.* بعض امتعه اشتراسي ايجون *bæ* zy emty-æ iśtirāſi iciün.* Ad coemendas nonnullas merces. *Per comprar certe mercanzie. Ll.*

امتغاط *imtighāt.* a. *V.* [8. *a* مغط] 1) Extendi *arcum.* 2) Creſcere *diem. Wan.* 3) Educere e vagina *enſem. Gol.*

امتقاط *imtikāt.* a. *V.* [8. *a* مقط] Extrahere. *Gol.*

امتقاع *imtikā*.* a. *V.* [8. *a* مقع] 1) Alterari colorem *faciei ob timorem*, *vel terrorem. Wan.* 2) Epotare totum lac, *quod in ubere eſt. Gol.*

امتقاق *imtikāk.* a. *V.* [8. *a* مقّ] Exhaurire *pullum cameli omne lac*, *quod eſt in ubere matris.*

امتكار *imtikār.* a. *V.* [8. *a* مكر] 1) Tingere rubrica. *Tingere con rubica*, *terra di color roſſo. Wan.* 2) Dolum ſtrui, circumveniri. *Gol.*

امتكاك *imtikāk.* a. *V.* [8. *a* مكّ] *i. q.* امتقاق *imtikāk.* Exhaurire *pullum cameli* *omne lac*, *quod eſt in ubere matris. Wan.*

امتلاء *imtilāe.* [8. *a* ملا] Impleri, repleri

امتلا *imtilā.* a. *n. f.* Repletio, oppletio. *Ripienezza, indigeſtione.* ¶ امتلا او *imtilā ol.* Oppletum eſſe. *Eſſer ripieno.*

امتلاج *imtilāğ.* a. *V.* [8. *a* ملج] Sugere, exſugere *lac. Wan.*

امتلاخ *imtilāch.* a. *V.* [8. *a* ملخ] 1) Evellere, extrahere. *Wan.* 2) Detrahere *de equite equi frænum ſeu habenam. Gol.*

امتلاذ *imtilāz.* a. *V.* [8. *a* ملذ] Dono, gratis accipere. *Gol.*

امتلاط *imtilāt.* a. *V.* [8. *a* ملط] Ad ſe rapere, abripere. *Gol.*

امتلاع *imtilā*.* a. *V.* [8. *a* ملع] 1) Celeriter incedere *camelitim.* 2) Rapide tranſire. 3) Excoriare *ovem.* 4) Cum celeritate abripere *aliquid. Gol.*

امتلاق *imtilāk.* a. *V.* [8. *a* ملق] 1) Delere. 2) Educere. 3) Egredi. *Gol.*

امتلال *imtilāl.* a. *V.* [8. *a* ملّ] 1) Supponere cineribus calidis *panem. Wan.* 2) Feſtinare *in inceſſu.* 3) Certæ religioni, *vel* legi ſe dicare. 4) Celeriter tranſire. *Gol.*

امتنا *imtinā.* a. *V.* [8. *a* مني] Venire *in vallem Meccæ*, *quæ Mina dicitur*, *ibique* ſubſiſtere. *Gol.*

امتناح *imrināh.* a. *V.* [8. *a* منح] 1) Accipere donum. 2) Cumulari *opibus a Deo. Gol.*

امتناع *imtinā*.* a. *V.* [8. *a* منع] 1) Retrahere *manum*, & abſtinere *a re aliqua. Wan.* 2) Recuſare, denegare. 3) Prohibere, impedire. 4) Nolle abſtinere. *Gol.*

امتناع *imtinā*.* a. *n. f.* 1) Abſtinentia. 2) Recuſatio. ¶ امتناع *imtinā** e. Renuere, recuſare, ſe coercere. *Ricuſare, ritirarſi, aſtenerſi.* اوتوز اقچه وظيفه‌دن زياده قبولندن امتناع ايتشلر *otuz akćæ wæzyfeden zijāde kæbūlinden imtinā* itmiśler.* Recuſarunt acceptare quid ultra ſtipendium triginta aſprarum. *Fecero difficoltà di ricevere maggior ſtipendio di 30. aſpre.* تسليم حصاردن امتناع ايدي *teslīmi hysārden imtinā* itti.* Recuſavit dedere arcem. *Ricusò di voler rendergli la fortezza.* دفع خصومت و نزاع واصل حدّ امتناع اولمامشدر *def-y chusūmetü nizā* wāſylī hæddi imtinā* olmamiśtür.* Sublatio hoſtilitatis, & contentionis nondum pervenit ad terminum impoſſibilitatis. *L' oſtilità non era paſſata a quel grado, che non ſi poſſa appianare. Sæ.*

امتنان *imtinān.* a. *V.* [8. *a* منّ] Exprobrare *benefactum. Gol.*

امتنان

امتنان *imtinān*. a. n. ſ. 1) Obligatio *ob beneficium*. 2) Exprobratio *beneficii*. *Obligo, obligazione, rimprovero*. *Sæ*. ¶ اعانت غالب امتناني جالب دكلدر *y-āneti ghālib imtinānī giālib degüldür*. Juvare victorem non attrahit obligationem, *q*. non obligat eum. *L' aiutare il vincitore non reca al vincitore obligazione*. *Sæ*.

آمته *āmete*. p. n. ſ. 1) Faſciculus lignorum. 2) Ligna ad rogum parata. *Ferh*.

امتها *imtihā*. a. V. [8. *a* مهو] Attenuare, exacuere *ſcalprum ſutorium*. *Gol*.

امتهاج *imtihāğ*. a. V. [8. *a* مهج] Deliquium pati, deficere *ſpiritum*.

امتهان *imtihān*. a. V. [8. *a* مهن] 1) Pro vili haberi. 2) Debilem reddere. *Wan*. 3) In famulum adſciſcere. 4) Servitium in ſe ſuſcipere. *Gol*.

امتياح *imtijāh*. a. V. [8. *a* ميح] 1) Movere corpus huc illuc *in inceſſu*. *Wan*. 2) Donare. 3) Intercedere *apud principem pro aliquo*. *Gol*.

امتياد *imtijād*. a. V. [8. *a* مأد] Acquirere, lucrari. *Wan*.

امتيار *imtijār*. a. V. [8. *a* مأر] *i. q*. احتقاد *ihtikād*. Deficere *pluviam*. *Wan*.

امتيار *imtijār*. a. V. [8. *a* مير] Proſpicere, *de commeatu*. *Wan*.

امتياز *imtijāz*. a. V. [8. *a* ميز] Segregare, disgregare *populum alium ab alio*. *Wan*.

امتياز *imtijāz*. a. n. ſ. 1) Separatio, diſtinctio, differentia, diſcrimen. 2) Eminentia, excellentia. *Separazione, differenza, & preeminenza*. *Sæ*. ¶ امتياز بولمق *imtijāz bulmak*. Eminere, præcellere. *Paſſare gl' altri* زيور حسن و بها ايله امتياز بولمش *zīwerī hüsnü behā ile imtijāz bulmiś*. Pulchritudinis ornatu ſupereminet omnes. *Sorpaſſa in beltà tutte le altre*. *Sæ*. مزيد شجاعت و كمال استطاعت ايله امتيازلري سببيله *mezīdī śegiā-æt we kemālī iſtytā-æt ile imtijāzleri ſebebī ile*. Eo, quod præcelleret omnes ſtrenuitate, & potentia. *Per la ſua gran potenza, e valore*. *Sæ*.

امتياق *imtijak*. a. V. [8. *a* ميق] 1) Invaleſcere, vehementem eſſe *iram*. *Wan*. 2) Cum ſingultu, & quaſi cum anguſtia emittere ſpiritum *e pectore, quemadmodum plorabundi pueri facere ſolent*.

امثال *imsāl*. a. n. ſ. 1) *pl. a* مثل *misl*. Similes, pares. *Simili, coſe ſimili*. 2) *pl. a* مثل *meſel*. Fabulæ, adagia. *Favole, proverbj*. ¶ بونك امثالي چوق كاره قادر ايمش *bunün-emsālī ćiok kāre kādyr imiś*. Poteſt conficere multa hujuſmodi opera. *Gli baſta l' animo di far molte coſe di queſta ſorte*. *Eb*.

امثال *imsāl*. a. V. [4. *a* مثل] Exemplum ſtatuere *puniendo aliquem*. 2) Pænam talionis infligere *alicui*. *Wan*.

امثل *emſel*. a. *compar. pl*. اماثل *emāſil*. 1) Similior. 2) *part*. Exemplo laudis conſpicuus, ſingularis, præſtantiſſimus. *Somigliantiſſimo, famoſo, eccellente*.

امثله *emſile*. a. n. ſ. *pl. a* مثال *misāl*. Exempla, paradigmata, fabulæ, hiſtoriæ. *Eſſempi, & favole, racconti. Hoc nomine etiam venit apud grammaticos prima grammatices arabicæ pars, quæ exhibet omnes inflexiones conjugationis tam in activo quam in paſſivo*.

امثن *emſen*. a. *part. fœm*. مثنا *meſnā*. Qui urinam continere nequit. *Gol*.

امثول *ümſul*. a. n. ſ. Verſus, ſententia, aliquid recitari dignum. *Gol*.

امج *emeğ*. a. n. ſ. 1) Calor, æſtus. 2) Sitis, 3) *Utriuſque* vehementia. 4) *part*. Valde calidus, fervens. *Gol*.

امجاج *imğāg*. a. V. [4. *a* مج] 1) Currere incipere *equum*. 2) Proficiſci, peragrare *regionem*. *Gol*.

امجاد *emğiād*. a. *part. pl. a* مجيد *meğīd* & ماجد *mağid*.Glorioſi, nobiliſſimi. ¶ اولاد امجادلري *ewlādī emğiādleri*. Filii ejus nobiliſſimi. *La di lui prole nobiliſſima*. *Sæ*. II. نهاد * نژاد

امجار *imğiār*. a. V. [4. *ab inuſ*. مجر] Emere, *aut* vendere *in mercatu* pullum adhuc in ventre matris exiſtentem, *quod lege vetitum*. *Wan*.

امجال *imğiāl* a. V. [4. *a* مجل] Callum contrahere manus *ex labore*. *Wan*.

امجختن *emgæchten*. p. V. Avide cupere, appetere aliquid. *Bramare con ingordigia*.

امجد *emğed*. a. *compar. pl*. اماجد *emāğid*. اولورق *ulurak*. t. Major. *Più grande, glorioſo*. ¶ فرزند امجد و ارشدي *ferzendī emğedü erśedī*. Filius ejus glorioſiſſimus, & viæ ſalutis tenaciſſimus. *Ik*. بر شاب امجد *bir śābbī emğed*. Adoleſcens præclarior. *Ik*.

امجك *emğek*. t. n. ſ. Papilla, guttulus, *ſeu* quod imponitur ori ſugentis quid. *Capitello delle poppe, pizzo delle mammelle, e di altre coſe da ſucchiare*.

امحا *immihā-e*. a. V. [7. *a* محو] Deleri. *Eſſer caſſato, cancellato*. *Wan*.

امحاح *imhāh*. a. V. [4. *a* مح] Atteri *veſtem*.

امحاش *imhāś*. a. V. [4. *a* محش] Urere, uſtulare. *Brucciare*. *Wan*.

امحاص *imhās*. a. V. [4. *a* محص] Fulgorem efferre *ſolem, ut poſt eclipſin*. *Gol*.

امحاض

امحاض *imhāz*. a. V. [4. *a* محض] 1) Lac merum bibere *citra aquæ miſturam*. *Wan*. 2) Sincerum commonſtrare amorem.

امحاق *imhak*. a. V. [4. *a* محق] 1] Perire. *Wan*. 2) Deſtituere *Deum aliquem benedictione*. 3) Evaneſcere. *Gol*.

امحاك *imhāk*. a. V. [4. *a* محك] Moroſum, exoſum eſſe. *Gol*.

امحال *imhāl*. a. V. [4. *a* محل] 1) Sterilem eſſe, & exareſcere *terram*. 2) Sterilitatis noxam pati *populum*. *Gol*.

امحص *emhæs*. a. *part*. Qui promiſcue accipit excuſationem cujuſvis, *ſive verum quis, ſive falſum dicat*. *Gol*.

امحوضة *ümhūzæt*. a. n. ſ. Sincerum & fidele monitum. *Gol*.

امخاخ *imchāch*. a. V. [4. *a* مخ] 1) Medulloſum eſſe *os*. 2) Saginare *camelum*. *Ingraſſare, metter in iſtia il camelo*. *Wan*. 3) Pulpoſam evadere *ſegetem*. 4) Succulentum eſſe *lignum*. *Gol*.

امخاض *imchāz*. a. V. [4. *a* مخض] Idoneum eſſe *lac, ut* concutiendo eliciatur butyrum. *Wan*.

امخاط *emchāt*. a. n. ſ. *pl. a* مخط *mæchyt*. Principes generoſi, & liberales. *Gol*.

امخاط *imchat*. a. V. [4. *a* مخط] Emittere, jacere *ſagittam*. *Wan*.

آمختن *āmüchten*. p. V. *pro* آموختن *āmūchten*. 1) Diſcere. 2) Docere. *Ferh*.

آمخته *āmüchte*. p. *part. paſſ*. Doctus, edoctus.

آمد *amed*. p. 3. *perſ. præt. ab* آمدن *āmeden*. Venit. *E venuto*. ¶ آمد شد *āmed śüd*. 1) Iens & veniens, viatores. *Paſſaggieri*. 2) Ingreſſus, ac egreſſus. *Andar, e venire*. *Ik*.

آمد *āmed*. p. n. p. Nom. urbis in armenia. *Caſt*.

آمد *āmid*. a. n. ſ. 1) Onuſta navis. 2) Nom. urbis, *nempe* Amida, *hodie Meſopotamiæ metropolis, Turcis* قره آمد *kara āmid dicta*. *Gol*.

امد *emd*. p. n. ſ. *i. q*. هنكام *hengām*. Tempus. *Ferh*.

امد *emed*. a. n. ſ. 1) Finis vitæ. 2) Principium vitæ. 3) Spatium temporis, ætas. 4) Terminus in hyppodromo. 5) Ira. *Eſtremità, meta, termine, tempo, età*. *Gol*. ¶ امد مديد و عهد بعيد *emedī medīd we æhtȳ bæ-ȳd*. Longum tempus, & magnum temporis ſpatium. *Gran ſpazio di tempo, lungo tempo*. *Sæ*. امد يسيرده *emedī iesīrde*. Brevi temporis ſpatio. *In poco ſpazio di tempo*. *Sæ*. بو امد قليلده *bu emedī kælīlde*. Hoc exiguo temporis curriculo. *In queſto poco ſpazio di tempo*. *Sæ*.

امد *ümid*. a. *part*. Plenus ſive bono, ſive malo *vir*. *Gol*.

امدا *emdā*. a. n. ſ. *pl. a* مدي *müdj*. Menſuræ in Syria, & Aegypto uſitatæ. *Gol*.

امدا *imdā*. a. V. [4. *ab inuſit*. مدي] 1) Moram concedere, tolerare. 2) Conſeneſcere, provectioris ætatis eſſe. 3) Multum lactis propinare. *Gol*.

امداد *imdād*. a. V. [4. *a* مد] 1) Atramento inſtruere *atramentarium*. 2) Dare *alicui* in calamo *tantum atramenti, quantum ad ſcribendum ſatis eſt*. 3) Succulentam evadere plantam ſpinoſam عرفج *ærfæğ dictam*. 4) Propinandam dare *camelo* aquam *cum farina mixtam*. *Wan*. 5) Extendere, producere *terminum*. 6) Auxilio juvare *exercitum*. 7) Vulnus crudeſcere, & producere *pus*. *Gol*.

امداد *imdād*. a. n. ſ. Subſidium, ſuccurſus, auxilium. *Soccorſo, aiuto*. ¶ امدادي بخت خدا داد و رهنموني اسعاد رب آلعباد ايله *imdādī bæchtȳ chudā dād, we rehnümūnī is-ādi rebbül ȳbād ile*. Comitante fortuna, & juvante Deo. *Sæ*. *Con la ſcorta, & aſſiſtenza divina*. *Br*. امداد ، *imdād* e. امداده كلمك *imdāde gelmek* امداد ويرمك *imdād wirmek*. امداد يتشترمك *imdād ietiśtürmek*. Suppetias ferre. *Dar ſoccorſo, aiuto*. امداد استمك *imdād iſtemek*. Suppetias, opem petere. *Dimandar aiuto, chieder ſoccorſo*.

امدّان *imiddān*. a. *part*. Salſa vehementer *aqua*. *Gol*.

آمدانه *āmedāne*, & آمداني *āmedānī*. p. *adj*. Adventitius, accidentalis, caſualis. *Accidentale, caſuale*.

امدة *ümdet*. a. n. ſ. *i. q*. بقيّة *bækȳjet*. Reliquum, reliquiæ, quæ ſuperſunt. *Gol*.

امدر *emder*. a. *part. fœm*. مدراء *müderāe*. 1) Inflata habens hypochondria. 2) Sordida & ſtercore inquinata *hyæna*. 3) Colore fuſco corporis reſplendens *hyæna*. *Wan*.

امدش *emdeś*. a. *part. fœm*. مدشاء *mudśae*. Flexibili, gracilique manu præditus *vir*. *Wan*.

آمدشد *āmedśüd*. p. *comp. ex* آمدن *āmeden* & شدن *śüden*. Ivit redivit. ¶ اول جانبدن آمدشد ايدنلره بر دورلو زحمت ويرلميه *ol gianibden āmedśüd edenlere bir durlu renğide wirīlmeje*. Ne quid incommodi afferatur ex illis partibus venientibus, & redeuntibus. *Ll*.

آمدشدن *āmedśüden*. p. V. *comp*. Ire, redire. *Andar, venire*.

آمدن *āmeden*. p. V. كلمك *gelmek*. t. Venire, advenire. *Venire*. ¶ خوش آمدي *choś āmedī*. Bene veniſti.

آمدنكاه *āmedengāh.* p. *n. ſ. comp.* Locus, ad quem venitur, deſtinatus ad conveniendum. *Caſt.*

آمدني *āmedeni.* p. *n. ſ.* Adventus. *Venuta, arrivo. Caſt.*

آمدوحة *ümdūhæt.* a. *n. ſ. pl.* اماديح *emādīh.* 1) Laus 2) Res laudabilis, laudabile factum. *Gol.*

آمده *āmede.* p. *part.* كلمش *gelmiś*, & كليجي t. *geligi.* 1) Qui venit. 2) Veniens. *Venuto, & che viene.*

امدي *imdi.* t. Ergo, igitur, itaque. *Dunque, per ciò, per tanto.* ¶ دي امدي *de imdi.* Eia ergo, agedum. *Sù dunque.*

امدية *emdijet.* a. *n. ſ. pl. a* مدي. Stagni, piſcinæ. *Wan.*

امذا *imzā.* a. *V.* [4. *a* مذي] 1) Paſtum dimittere *equum. Wan.* 2) Lenonis more alios admittere *ad propriam uxorem.* 3) Valde diluere *vinum. Gol.*

امذار *imzār.* a. *V.* [4. *a* مذر] Corrumpere *ovum gallinam*, computreſcere facere. *Gol.*

امذخ *emzæh.* p. *n. ſ.* 1) Femorum intertrigini obnoxius. 2) Fœtens. *Gol.*

امذلال *imzilāl.* a. *V.* [9. *a* مذل] Torpere, languere. *Gol.*

آمر *āmir.* a. 1) *part.* Imperium exercens. 2) Dies unus ex العجوز *el-æğiūz antiquo idiomate, nunc* menſis محرّم *muhærrem. Gol.*

امر *emr.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Mandare, jubere. 2) Imperium obtinere, principem fieri. 3) Vehementem, durum eſſe. *Wan.* 4) Multum facere, multiplicare. *Gol.*

امر *emr.* a. *n. ſ. pl.* امور *ümūr.* Res, negotium. *Coſa, negozio, affare, particolare, atto.* ¶ امر ظاهر در *emrĭ zāhyr dür.* Res eſt certa, evidens. *E coſa notoria. Ik.* بر امر خطير و مهمّ عزّت مصيرده *bir emrĭ chætyr we mühimmĭ ÿzzet mæsÿrde.* In negotio arduo, & glorioſo. *In una impreſa ardua, e glorioſa. Sæ.* امر مهمّ *emri muhimm.* Magni momenti negotium. *Affare d' importanza. Ll.* امر مسافرت تمام اولدقدن صكره *emrĭ müsāferet temām oldukten ſon-ra.* Re hoſpitalitatis completa. *Compita che fù la coſa delli trattamenti dovuti ad un foraſtiere. Eb.*

امر *emr.* a. *n. ſ. pl.* اوامر *ewāmir.* فرمان *fermān.* p. بيورلدي *bujurildi.* t. 1) Mandatum, edictum. 2) Decretum, diploma. *Ordine, precetto, diploma.* 3) *in Gramm.* Imperativus verbi affirmans. *Nam negans vocatur* نهي *nehj. Imperativo del verbo.* ¶ الله امري اوزره *allāh emrī üzre.* Juxta præceptum Dei. *Come Dio commanda. Eb.* امر اللهك *emr āllāhün.* Dei eſt imperium. *Tocca a Dio à commandare.* امر خدا ايله *emrĭ chūdā ile* امر حقّ ايله *emri hækk yle.* Dei permiſſu, Dei juſſu. *Per permiſſione di Dio.* امر معروف *emrĭ mæ-rūf*)(نهي منكر *nehjĭ münker)* Præceptum divinum affirmativum, præcipiens. *Precetto affermativo.* يول امري *iol emrī.* Litteræ paſſus. *Paſſaporto. Ita vocantur litteræ commeatus, quæ apud portam ottommanicam peregrinantibus diſtribuuntur, nam quæ in confiniis a gubernatoribus turcicis dari ſolent,* بيورلدي *bujürildi vocantur.* امر آخر ارسالنه محتاج ايتميهسز *emrĭ āchær irsāline muhtāğ itmejeſyz.* Non facite, ut vobis mittendum ſit iteratum mandatum. *Non fate, che ſia neceſſario mandarvi un' altro Commandamento. Ll.* امر ا *emr* e. Mandare. *Commandare.* امر اولنمش *emr olunmiś.* Mandatus. *Commandato, ordinato.* امركز اوزره عمل اتدم *emrün-üz üzre æmel ittüm.* Juxta mandatum veſtrum proceſſi. *Hò eſſeguito, poſto in effetto il commandato voſtro. Ll.*

امر *emer.* a. *n. ſ. pl. ab* امرة *emeret.* Cippi exigui in deſertis. *Gol.*

امر *emer.* p. *n. ſ.* Finis negotii. *Ferh.*

إمر *imer.* a. 1) *n. ſ.* Mandatum ſeverius. 2) *part.* Dura, & gravis *res.* 3) Admiranda *res. Gol.*

أمرّ *emerr.* a. 1) *compar.* Amarior. 2) *n. ſ.* Malum, infortunium. ¶ الامرّان *el-emerrāni, duale.* Paupertas & decrepita ſenectus. أمرّ عقداً *emerrü ækten.* Solidius certiuſque rem ſuam agens, & fœderis tenacior. *Gol.*

إمّر *immer.* a. *n. ſ. & part.* 1) Imbecillis mente, imprudens *vir.* 2) Fœtus exiguus generis ovilli, parvus agnus. *Gol.*

امرا *imrā.* a. *V.* [4. *a* مرأ] Bene proficere *cibum. Gol.*

امرا *imrā.* a. *V.* [4. *a* مري] Lac radiatim emittere *camelitim. Wan.*

امرأ *imree.* a. *n. ſ.* 1) Vir. 2) Lupus. *Gol.*

امرا *ümerā.* a. *n. ſ. pl. ab* امير *emīr.* بكلر *begler* t. Principes, gubernatores, nobiles. *Prencipi, governatori.* ¶ امراي كرام *ümerāī kirām.* Magni principes. *V* پاشا

امرات *emrāt.* a. *n. ſ. pl. a* مرت *mert.* Solitudines herbæ expertes. *Gol.*

امراج *imrağ.* a. *V.* [4. *a* مرج] 1) Libere dimittere, *ut DEUS maria.* 2) Abortu ejicere *camelitim fœtum* ſanguine, & phlegmate miſtum. 3) Paſcere *jumenta.* 4) Corrumpere, ſeu violare *fœdus. Gol.*

امراح *imrāh.* a. *V.* [4. *a* مرح] *Avenam* Lubentem, agilemque valde, & hilarem reddere *equum. Gol.*

امراخ *imrāch.* a. *V.* [4. *a* مرخ] Emollire copioſiore aqua, atque extenuare *maſſam. Wan.*

امرار *emrār.* a. *n. ſ. pl. a* مرّ *mürr.* Robora corporum, *etiam* biles. *Gol.*

امرار *imrār.* a. *V.* [4. *a* مرّ] 1) اجي ا *āgid.* ol. Amarum eſſe. *Eſſere amaro.* 2) Amarum efficere. *Far amoro. Wan.* 3) Humi ſternere *aliquem.* 4) Amara loqui. 5) كچورمك *gecürmek.* t. Facere ut tranſeat, perducere. *Far paſſare.* 6) ايپ محكم بوكمك *ipi muhkem bökmek.* t. Funem valde, & firmiter torquere. 7) Granis nigris amaris, *ſeu* uſtilagine infectum eſſe triticum. *Gol.* ¶ امرار خامهٔ نظر مكرّره اقدام ممكن اولميوب *imrārĭ chāmeĭ næzerĭ mükerrere yktām mümkin olmajup.* Cum non licuerit revidere, aut relegere opus. *Non eſſendo ſtato poſſibile, di far paſſar la penna alla riviſta dell' opera. Ik.*

امراس *emrās.* a. *n. ſ. pl. a* مرسة *mereſet.* Funes. *Wan.*

امراس *imrās.* a. *V.* [4. *a* مرس] 1) Jubere infigi *manum rei.* 2) Delapſum in latera trochleæ *funem* reducere in locum ſuum. *i. e.* in trochleæ ambitum. *Wan.* 3) Abſtergere *manum ſuam mantili. Gol.*

امراش *emrāś.* a. *n. ſ. pl. a* مرش *merś.* Terræ quaſi raſæ, & ſubactæ *a pluvia Gol.*

امراض *emrāz.* a. *n. ſ. pl. a* مرض *mæræz.* Morbi. *Infermità, malatie.* ¶ امراض مختلفه *emrāzÿ muchtelife.* Varii morbi. *Diverſe infermità. Sæ.* امراض بلغميّه *emrāzÿ bælghæmīje.* Morbi phlegmatici. *Sæ.* امراض مأبيه *emrāzÿ meebije.* Morbi peſtilentiales. *Bob.*

امراض *imrāz.* a. *V.* [4. *a* مرض] 1) In morbum conjicere, *ut DEUS aliquem.* 2) Infortunium ſupervenire *opibus alicujus. Wan.* 3) Aegrotum invenire. 4) Morbida habere, infeſtata morbo pecora. 5) Propinquum eſſe rectæ ſententiæ, & rationi. *Gol.*

امراط *imrāt.* a. *V.* [4. *a* مرط] 1) Delapſis immaturis dactylis nudari *palmam. Gol.* 2) Tempus eſſe, ut evellantur, *aut* idoneos eſſe ad evellendum *pilos. Wan.*

امراع *emrā*.* a. *n. ſ. pl. a* مريع *meri*.* Paſcua pabulo abundantia. *Wan.*

امراع *imrā*.* a. *V.* [4. *a* مرع] 1) Pabulo & proventu abundare *vallem.* 2) Uberem ac herboſum invenire *locum.* 3) Multo oleo inungere *caput. Wan.* 4) Loco herboſo paſcentia habere pecora. 5) Emittere *urinam merdamve* præ metu. *Gol.*

امراغ *imrāgh.* a. *V.* [4. *a* مرغ] 1) Emittere ore ſalivam *ſeu* effluere ſinere. *Wan.* 2) Multa citra propoſitum garrire, blaterare. 3) Multa aqua imbuere *farinæ maſſam*, ut tenuis evadat. *Gol.*

امراق *imrāk.* a. *V.* [4. *a* مرق] 1) Multum juſculi capere *ollam.* 2) Evellere lanam *e pelle. Wan.*

امران *emrān.* a. *n. ſ.* Nervus *ſeu* tendo cubiti. *Gol.*

امران *imrān.* a. *V.* [4. *a* مرن] Valde ſenem eſſe. *Wan.*

امرّان *emerrān.* a. *n. ſ. dual.* Paupertas, & decrepita ſenectus. *q.* duo valde amara. *Gol.*

امرة *emret.* a. *n. ſ.* 1) Signum lapideum minus, *quod in deſerto figitur*, cippus *ad indicandam viam.* 2) Præceptio una, imperium, mandatum. *Gol.*

امرة *imret.* a. *V. act.* [3. F.] 1) Evadere امير *emīr*, imperatorem, principem. 2) Imperio, & præfectura pollere. *Gol.*

امرة *imret.* a. *n. ſ.* 1) Imperii comiſſi præfectura. 2) Acceſſio, & incrementum *opum.* 3) Erogatio *opum.* 4) Adminiſtratio *opum. Gol.*

امّرة *immeret.* a. *n. ſ.* 1) Imbecillis mente, imprudens vir. 2) Fœtus parvus *ovis.* 3) Agnus. *Gol.*

امرد *emred.* a. *part.* 1) Imberbis *juvenis. Giovine sbarbato.* 2) Pilis promiſſioribus pedum carens *equus. Gol.* 3) Foliorum expers *ramus. Wan.*

آمرزا *āmürzā.* p. *adj.* Remittens, condonans.

امرزا *imyrzā, vul. myrza, vel murza.* a. p. *n. ſ.* 1) Eques Tartaricus. 2) *in Perſia* Princeps. *Nobile Tartaro, e Prencipe in Perſia. Sæ. Ll.*

آمرزش *āmürziś.* p. *n. ſ.* Remiſſio, ignoſcentia. *Caſt.*

آمرزكار *āmürſikār.* p. *n. ſ. comp.* Condonator. *Ferh.*

آمرزيدن *āmürzīden.* p. *V.* يارلغنمق *jarlyghanmak*, & اسيركمك *eſirgemek.* t. 1) Remittere *peccata.* 2) Pervenire. *Ferh.* 3) Miſereri. *Perdonare, & aver compaſſione. Caſt.*

امرط *emret.* a. *part.* & *n. ſ.* 1) Corporis parte glaber, ſine pilis. 2) Alis nuda *ſagitta.* 3) Latro. *Wan.* 4) Agilis. 5) Rara habens ſupercilia. 6) Ophthalmia laborans. 7) Defluvio pilorum affectus *lupus. Gol.*

امرع *emru*.* a. *n. ſ. pl. a* مريع *merÿ*.* Proventu, & pabulo abundantes terræ. *Wan.*

آمرغ *āmrugh.* p. *adj.* & *adv.* 1) Parum. 2) Paucus. 3) Aliquot. *Caſt.*

آمرغ *āmurgh.* p. *n. ſ.* 1) Quantitas exigua. 2) Emolumentum, & utilitas. 3) Statura corporis. *Ferh.*

امرنمك *imrenmek.* t. *V.* Appetere, æmulari. *Appetire, venir voglia.*

امروت *emrūt.* p. *n. ſ.* Pyrum. *Pero.* *i. q.* ſequens.

امرود emrūd. p. n. ſ. آرمود ārmūd. t. Pyrum. *Pero.* ¶ امرود اغاجي emrūd, *Albero di pero.* بـــوزدغان ارمودي buzdyghan armūdy. Pyrum Pompeianum. *Peri buoni criſtiani.* مسكت ارمودي misket armūdi. Muſcatum, Appianum pyrum. *Pere moſcatelle.* بك ارمودي beg armūdi. Falernum pyrum. *Bergamotte.*

امروز imrūz. p. *adverb. compoſ. pro* اين روز īnrūz. Hodie. *Oggi.*

امروزي imrūzī. p. *adj.* Hodiernus. *D'oggi.*

امروزينه imrūzīne p. *adj.* Hodiernus. *Caſt.*

امروعة ümrū-æt. a. *n. ſ.* Culta, & proventu, ac pabulo abundans *terra. Wan.*

امروغ emrūgh. p. *adj.* 1) Altus, excelſus. 2) Venerabilis. 3) Terribilis, horrendus. 4) Modicus, parum. *Caſt.*

امره emre. a. *part.* 1) Oculos vitiatos habens *homo. Wan.* 2) Albicans, ſplendensque *vinum. Gol.*

امزاح imzāh. a. *V.* [4. *a* مزح] In pergulam ducere *vitem. Gol.*

امزر emzer. a. *compar.* Fortior. *Wan.*

امزغنمق imyzghanmak. t. *V.* Dormitare. *Sonnacchiare.* ¶ اويانقلغله امزغنمق اراسنده ايكن ojānyklyghyle ymyzghanmak arāſinde iken. Inter vigiliam, & ſomni initium. *Sendo trà'l vegghiare, e'l ſonnacchiare. Teſ.*

امزرمك emzürmek. t. *V. tranſ.* ارضاع irzā*. a. بستن biſten p. 1) Lactare. 2) Sugendum dare. *Allattare, far ſucchiare.* ¶ اوغلاني امزرن oghlani emzüren. Lactatrix, nutrix. *Che allatta il bambino.* امزرجي emzürigi. *Idem.*

امزك emzek. t. *n. ſ.* Roſtrum, guttus *aqualis, vel alterius vaſis, ex quo ſugi poteſt. Boccolo, cannuccio da ſucchiare.*

امزمك emzemek. t. *V.* Sugere. *Tettare, ſucchiare.*

آمس āmus. p. *n. ſ.* Poculum magnum vini. *Ferh.*

امس ems. a. *n. ſ.* 1) Dies heſternus. 2) Tempus propinquum.

امس emse, & الامس el-emſe. a. *n. ſ. adverbialiter poſitum.* Heri.

امسّ emeſs. a. *part.* 1) Plus, majus. 2) Principalis. *Gol.*

امسا imsā. a. *V.* [4. *a* مسأ] 1) Protervum eſſe. 2) Mediam tenere *viam.* 3) Excitare diſcordiam. *Gol.*

امساء imsāe. a. *V.* [4. *a* مسو] 1) Veſperaſcere, *vel* veſperi aliquo advenire. *Wan.* 2) Evadere infelicem. *Gol.*

امساح emsāh. a. *n. ſ. pl. a* مسح mish. Sagmata *camelorum, mulorum. Wan.*

امساس imsās. a. *V.* [4. *a* مسّ] 1) Tangere jubere. *Wan.* 2) Contiguum efficere. *Gol.*

امساك imsāk. a. *V.* [4. *a* مسك] طوتمق tutmak, & منع men* e. t. 1) Tenere, continere. *Wan.* 2) Prehendere. 3) Parce vivere. 4) Cohibere ſe, abſtinere. *Tenere, ritenere, riſervare, ſparmiare, riſparmiare, aſtenerſi. Teſ.*

امسخ emsæch. a. *part.* Inſipidior. *Gol.*

امسلة emsilet. a. *n. ſ. pl. a* مسيل meſel. Loca fluentis aquæ.

امسوح emsūh. a. *n. ſ.* Tabula, & aſſer quivis oblongior *navis. Gol.*

امسوخ emsūch. a. *n. ſ.* Plantæ nodoſæ ſpecies, *foliis fere olivæ, fructu rubro, adſtringente amarore. Gol.*

امسية umſijet. a. *n. ſ.*)(صبحة) Veſpertinum tempus. *Wan.*

امشا imśā. a. *V.* [4. *a* مشو] 1) Jubere incedere. 2) In inceſſu dirigere. 3) Pecoribus abundare. 4) Solvere *ventrem. Wan.*

امشاج emśāğ. a. *part. pl. a* مشيج meśiğ. Mixtæ *res. Wan.*

امشار imśār. a. *V.* [4. *a* مشر] 1) Germinare *plantam.* 2) Virorem, plantaſque ſuas efferre *terram. Wan.*

امشا سپند emśā ſipend. p. *n. ſ.* Angelus. *Ferh.*

امشاش imśāś. a. *V.* [4. *a* مشّ] 1) Medulloſum eſſe *os, pec.* capite ſuo, & extrema parte. 2) Obtingere, contingere *alicui. Gol.*

امشاط emśāt. a. *n. ſ. pl. a* مشط müśüt. Pectines. *Wan.*

امشاق imśāk. a. *V.* [4. *a* مشق] Percutere ſcutica, flagellare. *Gol.*

امشب imśeb. p. *adv. compoſ.* بو كيجه bu ğiğe. t. Hac nocte. *Queſta notte.*

امشق emśak. a. *part.* Intertrigini obnoxia habens femora. *Gol.*

امشمك emiśmek. t. *V. cooper.* 1) Sugere ſe invicem. 2) Labia ſibi invicem ſugere, ſe mutuo oſculari. *Succhiarſi le labra.*

آمص āmys. a. *n. ſ.* 1) Caro cruda aceto impoſita. 2) Cibus *paratus ex carne vitulina cum cute:* 3. *i. q.* اميص emȳs. Juſculum *cibi, qui* سكباج ſikbāğ, *dicitur, refrigeratum, pinguedine per colationem prius exempta. Gol.*

امصاخ imsāch. a. *V.* [4. *a* مصخ] 1) Carpere *folia.* 2) Frondere *plantam. Gol.*

امصار emsār. a. *n. ſ. pl. a* مصر mysyr. Urbes *pec.* magnæ. *Le città grandi.* ¶ ملوك ممالك و امصار mülūkü memālikü emsār. Reges regnorum, & urbium, ac regionum. *Li rè di provincie, & città. Sæ.*

امصاص

امصاص imsās. a. *V.* [4. *a* مصّ] Sorbendum, *vel* ſugendum dare. *Gol.*

امصاع imsā*. a. *V*, [4. *a* مصع] 1) Imminuto lacte eſſe *camelitem. Wan.* 2) Tales camelites habere *virum.* 3) Fructus ſuos producere *lycium arborem. Gol.*

امصال imsāl. a. *V.* [4. *a* مصل] 1) Mulgendo prorſus exhaurire *oves.* 2) Immaturum fœtum inſtar molis carneæ ejicere *mulierem. Gol.*

امصد emſud. a. *n. ſ. pl. a* مصاد mesād. Vertices montium. *Wan.*

امصرة emsiret. a. *n. ſ. pl. a* مصيرة mesīret. Inteſtina. *Gol.*

امصوخة ümsūchæt. a. *n. ſ. pl.* امصوخ umsūch, & اماصيخ emāsȳch. Folium *plantæ* ثمام sümām, & *plantæ* نصي næsy. *Gol.*

أمض emz. a. *V. act.* Non curare, negligere *objurgationem. Gol.*

امضا imzā. a. *V.* [4. *a* مضي] 1) كچورمك geciürmek. t. Facere ut tranſeat, penetret, & ratum habeatur. *Far paſſare.* 2) *n. ſ.* Subſcriptio nominis in literis, decretis. *Sottoſcrizione, ſottoſcritta.* ¶ امضا imzā e. & *uſit.* امضا چكمك imzā ćekmek *vel* امضاسني چكمك imzāſinī ćekmek. Subſcribere. *Sottoſcriverſi.*

امضاح imzāh. a. *V.* [4. *a* مضح] 1) Imminuere exiſtimationem *alicujus. Wan.* 2) *i. q.* مضح mæzh. Diffundere radios ſuos *ſolem. Gol.*

امضاض imzāz. a. *V.* [4. *a* مضّ] 1) Dolorem parere. 2) *Rem acriorem* urere *oculum. Wan.* 3) Dolere *vulnus. Gol.*

امضاع imzā*. a. *V.* [4. *a* مضع] 1) Maturos, & manducabiles dactylos habere *palmam.* 2) Ad manducandum idoneum eſſe. *Gol.*

امضالق imzalamak. t. *V. ex Arabico.* Subſcribere. *Sottoſcrivere.*

امضوخ umzūch. a. *n. ſ. pl. ab* امضوخة umzuchæt. Folia plantæ ثمام sümām *dictæ. Wan.*

امضوخة umzuchæt. a. *n. ſ. pl.* امضوخ umzuch. Folium plantæ ثمام ſumām *dictæ. Wan.*

امضي emzā. a. *compoſ.* 1) Acutior, magis penetrans. 2) Provectior. *Gol.*

امطا emtā. a. *n. ſ. pl. a* مطا metā. Dorſa. *Wan.*

امطا emtā. a. *n. ſ. pl. a* مطو metw. Res longæ, & protenſæ. *Gol.*

امطاء imtāe. a. *V.* [4. *a* مطو] Pro jumento habere. *Gol.*

امطار emtār. a. *n. ſ. pl. a* مطر mætær. Pluviæ. *Pioggie. Wan.* ¶ قطرات عبراتي اقطار امطار كبي ير يوزينه دوكلدي kætrātȳ æbrātī æktārī emtār ğibi ier jüzine döküldy. Stillæ lacrymarum ejus inſtar guttarum pluviæ in terram effuſæ ſunt. *Le lagrime gli cadevano dagl' occhi come tante goccie di pioggia. Sæ.*

امطار imtār. a. *V.* [4. *a* مطر] ياغمور ياغدرمق iæghmur iaghdürmak. t. Facere pluere, cauſare, immittere pluviam. *Far piovere.*

امطي emtȳ. a. *n. ſ.* & *adj.* 1) Species lacrymæ, *ſeu* gummoſæ rei, *quæ comeditur.* 2) Aequabilis, & protenſus *ſtatura.* 3) Species arboris, *quæ in arenis naſcitur. Gol.*

امظاظ imzāz. a. *V.* [4. *a* مظّ] Sicceſcere curare *lignum viride, humidumve. Gol.*

امّع immæ*, & امّعة imme-æt. a. *part.* 1) Imbecillis mente. 2) Inconſtans. 3) Qui cibum alienum captat, & non vocatus ad menſam accedit. *Gol.*

امعا em-ā. a. *n. ſ. pl. a* معي mæ*j, & معا my-ā. Inteſtina. *Wan.*

امعار im-ār. a. *V.* [4. *a* معر] 1) Penu viatorio deſtitui. *Gol.* 2) Pauperem evadere. *Wan.* 3) Exuere opibus. *Gol.*

امعاز im-āz. a. *V.* [4. *a* معز] Abundare *capris. Wan.*

امعاض im-āz. a. *V.* [4. *a* معض] 1) Male habere *aliquem.* 2) Ira ac dolore afficere *Gol.*

امّعاط immi-āt. a. *V.* [7. *a* معط] Glabro corpore, ſine pilis eſſe. *Wan.*

امعاف em-āk. a. *n. ſ. pl. a* معق mæk. Deſerta magna.

امعاق im-āk. a. *V.* [4. *a* معق] Profundum efficere. *Gol.*

امعال im-āl. a. *V.* [4. *a* معل] 1) Peſſumire *negotium.* 2) Celeriter incedere. 3) Deproperare, & male facere *negotium.* 4) Caſtrare *jumentum. Wan.* 5) Amovere *aliquem ab inſtituto ſuo. Gol.*

امعان im-ān. a. *V.* [4. *a* معن] 1) Longe progredi. 2) Aufferre, *quod jure debetur alteri.* 3) Humum aqua rigari. *Wan.* 4) Multas habere opes. 5) Paucas habere opes. 6) Obſequi & ſubmittere ſe. 7) Fluere *aquam.* 8) Abdere ſe in latibulum ſuum *lacertam. Gol.*

امعان im-ān. a. *n. ſ.* 1) Acris, intenſusque intuitus. 2) Reflexio, conſideratio. ¶ امعان نظر im-ānī næzær e. Intenſe, reflexe aſpicere. *Sæ. Guardar intenſamente, e conſiderare minutamente. Eb.*

امعر em-ær. a. *part.* 1) Glaber, deſtuvium pilorum patiens. 2) Paucas herbas proferens *locus. Wan.*

امعز em-æz. a. *part.* 1) Dura *terra.* 2) Glarea abundans *locus. Wan.*

امعط em-æt. a. *n. ſ. pl.* معط mu*t. 1) Lupus. *Wan.* 2) Lupo ſimilis *latro. Gol.*

امعط

Zu Seite 102. Meninski I, vox امروز

امروز وقت چاشت hodie ante meridiem — امروز پیشین hodie post meridiem

امروز شام hodie vesperi

امروز بفردا انداختن ex hodierno die in crastinum differre

امعط *em-æt.* a. *part.* Glaber, defluvium pilorum patiens. *Wan.*

امعوز *üm-ūz.* a. *n. f. pl.* اماعيز *emā-ÿz.* 1) Genus caprinum. 2) Agmen *dorcadum, vel caprorum montanorum. Wan. pec. a* 30. *ad* 40. *Gol.*

امغاد *imghād.* a. *V.* [4. *a* مغد] 1) Multum potare, lactare *pullum camelitis. Wan.*

امغار *imghār.* a. *V.* [4. *a* مغر] Inter mulgendum cum lacte sanguinem emittere *ovem. Gol.*

امغاص *emghās.* a. *n. f. coll. pl. a* معص *mæghs.* Exquisiti, meliores *cameli. Wan.*

امغال *imghāl.* a. *V.* [4. *a* مغل] 1) Lactare *infantem* gravidam *matrem.* 2) Uno anno bis concipere *ovem.* 3) Bis parere *mulierem. Gol.* 4) Terram cum virenti pabulo vorare, *ac* inde male se habere *camelos. Wan.*

امغر *emghær.* a. *part.* 1) Crine ruber. 2) Rubicunda *cutis.* 3) Ex obscuro rufus *seu* pullus *equus. Wan.*

امفاسيون *umfāsiūn.* a. *n. f. ex græco.* Omphacium. *Agresto. Gol.*

امق *emæk.* a. *n. f. pro* ماق *meæk.* Angulus *oculi*, qui ad nasum est. *Gol.*

امق *umak*, & *ummak.* t. *V.* Sperare. *V.* امغق

امق *emækk.* a. *part. fæm.* مقاء *mækkāe.* Corpore oblongus *equus. Gol.*

امقار *imkār.* a. *V.* [4. *a* مقر] Amaram evadere *rem*, & sapore destitui *lac Gol.*

امقال *imkāl.* a. *V.* [4. *a* مقل] Immergere invicem *aquæ. Gol.*

امقاه *emkāh.* a. *part. fæm.* مقهاء *mekhāe.* 1) Cæsio colore præditus. 2) Longinquus, dissitus. 3) Sterilis *locus.* 4) Rubentes habens oculorum angulos, ac palpebras ex ciliorum *raritate. Gol.*

امك *emek.* t. *n. f.* Labor, *Fatica, travaglio.* ¶ امك چكمك *emek čekmek.* Laborare. *Faticare, travagliare.*

امّك *emmek.* t. *V.* Sugere, lactare. *V.* امك

امكاج *emkāğ.* p. *adj.* Valde altus. *Ferh.*

امكان *imkān.* a. *V.* [4. *a* مكن] 1) Potentem, compotemve facere. 2) Ova in ventre formare, & colligere *lacertam. Wan.*

امكان *imkān.* a. *n. f.* ممكن اولان *mümkin olan.* t. Possibilitas. *Possibiltà. Ik. Ah.* ¶ امكان اولمق *imkān olmamak. c. dat. rei, vel infinitivi præcedentis.* Impossibile esse, fieri non posse. *Esser impossibile, non esservi possibiltà. Ik.* دايرهء امكانده اولان *dāirei imkānde olan.* Quod possibile est. *Ciò, che è possibile. Ll.* هنوز تحمّله امكان يوغ ايكن *henūz tehæmmüle imkān iogh iken.* Cum nondum possent ferre. *Non potendo per anco sopportare. Ll.* امكان عبور جواز در *imkāni ŭbūr ğewāz dür.* Fieri potest, ut trajiciatur. *Si può passare. Sæ.* دايرهء امكانده اوليوب *dāirei imkānde olmaiup*, & دايرهء امكاندن كذران اولغين *dāirei imkānden güzerān olmaghyn.* Cum superet possibilitatem, seu humanas vires. *Per esser impossibile, per esser fuori dalla circonferenza della possibiltà. Sæ.*

امكدار *emekdār*, *seu emektār* t. *adj.* 1) Laboriosus. 2) Labore confectus. 3) Veteranus, & emeritus *famulus, aut cliens. Lavoratore, & antico, e benemerito servo.* ¶ معتبر و معتمد قديمي امكدارلريمزدن اولو قپوجيلريمزدن اولب قدوت آلاماجد *mu'teberŭ mu'temed kædīmī emektārlerimüzden ulu kapiğilerimüzden olup kydwetül emağidi.* Gloriosus N. qui est unus ex æstimandis, & fidis antiquis ac benemeritis clientibus nostris, ac modo unus ex nostris aulicis. *Il tale, ch' è uno delli nostri antichi e fidati servitori, e dipendenti, ora nostro Capiği baśi, ò gentiluomo di corte. Ll.*

امكلمك *emeklemek.* t. *V.* Laborare. *Lavorare, travagliare.*

امكلمك *imeklemek.* t. *V.* Repere. *V.* ايكلمك

امكنه *emkine.* a. *n. f. pl. a* مكان *mekān.* Loca, stationes, mansiones. *Sæ. V.* اماكن

آمل *āmül.* p. *nom. prop.* Oppidi *in regione* مازندران *māzenderān. Ferh.*

امل *eml.* a. *V. act.* [1. F.] Sperare. *Gol.*

امل *emel.* a. *n. f. pl.* آمال *āmāl* اميد *ümīd.* t. Spes, desiderium. *Speranza, desiderio, brama.*

أمل *emul.* a. *V. act.* [5. F.] Longa facie præditum esse. *Gol.*

أمل *iml.* a. *n. f. i. q.* امل *eml.* Spes. *Speranza.*

أمل *umul.* a. *n. f. pl. ab* أميل *emīl.* Montes arenosi altiores, *aut* late longeque patentes. *Gol.*

املاء *imlāe.* a. *V.* [4. *a* ملأ] 1) Ditare. 2) Valde trahere nervum arcus. *Gol.*

املا *emlā.* a. *n. f. pl. a* ملا *melee*, & *melā.* Turbæ, homines, populi, opiniones. *Gol.*

املا *imlā.* a. *V.* [4. *a* ملو] 1) Replere. 2) Extendere in longum *funem jumenti.* 3) Correcte, & orthographice scribere. *Wan.*

املاء *imlā.* a. *n. f.* 1) Repletio. 2) Scriptio plena, completa, *seu* orthographia. *Compimento, ortografia.* ¶ املا *imlā* e. Replere, & orthographice scribere, describere. *Sæ. Riempire, & scrivere correttamente, ortograficamente, descrivere.* املا و انشا *imlā wŭ inśā.* e. Componere, scribere *librum. Ah.* املاسي يرنده *imlāsi jerinde.* Orthographice scribit, orthographiam servat. *Scrive correttamente, possiede l' ortografia.*

املاءً *imlāen.* a. *adv.* Orthographice. *Ortograficamente, correttamente.*

املاج *imlāğ.* a. *V.* [4. *a* ملج] Lactare. *Wan.*

املاجة *imlāğet.* a. *n. f.* Lactatio una. *Wan.*

املاح *emlāh.* a. *n. f. pl.* 1) *a* ملح *milh.* 2) *a* مليح *melÿh.* Pulchri, boni. *Gol.*

املاح *imlāh.* a. *V.* [4. *a* ملح] 1) Nimis salire. 2) Salsam aquam adire, *aut* potare *camelos.* 3) Salsam fieri *aquam*, quæ dulcis erat. *Gol.*

املاز *imlāz.* a. *V.* [4. *a* ملز] Abire *cum aliquo. Gol.*

املاس *imlās.* a. *V.* [4. *a* ملس] Glabram esse delapsa lana *ovem. Wan.*

امّلاس *immilās.* a. *V.* [7. *a* ملس] 1) Levigari. *Wan.* 2) Evadere. 3) Visu privari. *Gol.*

املاسز *imlāsyz.* t. *adj. compos.* Incorrectus, orthographia destitutus. *Scorretto, senza ortografia.*

املاص *imlās.* a. *V.* [4. *a* ملص] Abortum fœtus mortui facere *mulierem. Gol.*

املاط *emlāt.* a. *n. f. pl. a* ملط *mylt.* Improbi homines, fures. *Gol.*

املاط *imlāt.* a. *V.* [4. *a* ملط] Abortire *camelitem fætum ante enatos pilos. Wan.*

املاع *imla.* a. *V.* [4. *a* ملع] *i. q.* ملع *mel'. act.* 1) Excoriare *ovem.* 2) Lactare *pullum camelinum.* 3) Celeriter incedere *camelitim. Gol.*

املاغ *emlagh.* a. *part. pl.* ملغ *milgh.* Stulti, obscæne loquentes. *Gol.*

املاغ *imlāgh.* a. *V.* [4. *ab inusit.* ملغ] Irridere. *Gol.*

املاق *imlāk.* a. *V.* [4. *a* ملق] 1) Ad inopiam redigi, impotem evadere. 2) Cæspitare *seu* in lubrico procidere *equum. Gol.*

امّلاق *immilāk.* a. *V.* [7. *a* ملق] 1) Levem, & lenem esse. 2) Liberari, liberum evadere. *Wan.*

املاك *emlāk.* a. *n. f. pl.* 1) *a* ملك *melk*, Reges, regna. 2) *a* ملك *melek.* Angeli. *Gol.*

املاك *emlāk.* a. *n. f. pl. a* ملك *mülk*, & *milk.* Bona, possessiones. *Beni, possessioni.* ¶ املاك و اموال *emlākŭ emwāl.* Bona, & facultates. *Beni, e facoltà. Tef.*

املاك *imlāk.* a. *V.* [4. *a* ملك] 1) Subigere *massam.* 2) In conjugem accipere. *Wan.* 3) Regem creare. 4) Desponsare. 5) Facere ut possideat *quid*, *aut* uxorem ducat. 6) Explere sitim *aqua. Gol.*

املاك *imlāk.* a. *n. f.* 1) Desponsatio. 2) Conjugium. *Wan.*

املال *imlāl.* a. *V.* [4. *a* ملّ] Tædio afficere. 2) Longum, & tædiosum esse *iter.* 3) Dictare alicui epistolam. *Gol. Attediare, annojare.* ¶ نه اطناب ايله املالي و نه ايجاز ايله اخلالي وار در *ne ytnāb ile imlālī we ne īğiāz ile ychlālī war dür.* Nec tædium adfert ob nimiam amplificationem, & sublimitatem styli, neque vero ob nimiam contractionem, aut brevitatem sermonis ullam adfert confusionem. *Il suo stile è libero di ogni superflua amplificazione, e di troppa brevità. Sæ.*

املاه *imlāh.* a. *V.* [4. *ab inusit.* مله] Pubertatem attingere *seu* maturam ætatem *puellam. Gol.*

املة *emelet.* a. *n. f. coll.* 1) Adjutores, defensores. 2) Præsidia. *Gol.*

املة *imlet.* a. *n. f.* 1) Spes. 2) Modus sperandi. ¶ ما اطول املته *mā ætwele imletehū.* Quam longissima est spes ejus. *Gol.*

املج *emleğ.* a. *n. f.* 1) Pauper. 2) *i. q.* آمله *āmule* p. Myrobolani. *Gol.*

املح *emlæh.* a. *part. fæm.* ملحاء *melhāe.* 1) Albis, nigrisque pilis variegatus *aries. Wan.* 2) Valde cæsios habens *oculos.* 3) Albicans armis *turma*, rore vel pruina *nox.* 4) Optimus, apprime conveniens. *Gol.*

املحاح *imlihāh.* a. *V.* [9. *a* ملح] Albis, nigrisque pilis magis variegatum esse *arietem. Wan.*

املد *emled.* a. *part. fæm.* ملداء *meldā-e.* Tener, mollisque *juvenis. Wan.*

املد *ümlūd*, *imled.* a. *part. comm. gen.* & *fæm.* املودة *ümlūdet.* Tener, mollisque *ramus, juvenis. Gol.*

املس *emles.* a. *part. fæm.* ملساء *melsā-e.* 1) Glaber. 2) Integro, & illæso dorso præditum *jumentum. Wan.*

املط *emlæt.* a. *part.* Pilis in corpore carens, & implumis *sagitta. Wan.*

املغ *emlægh.* a. *part.* Obscænus *sermo. Gol.*

املوت *ümlūt.* a. *n. f.* Campus expers herba, desertum.

املود *ümlūd.* a. *n. f.* Tener, mollisque *ramus, juvenis. Gol.*

املودان *umlūdān*, & املوداني *umlūdāni.* a. *n. f.* Desertum rasum, in quo nihil provenit. *Gol.*

املودة *umlūdet.* a. *part.* Tenera & juvenis *puella. Wan.*

املوك ümlūk. a. n. ſ. pl. a ملك melk. Reges. Gol.

آمله āmüle. p. n. ſ. املج emleḡ. a. Genus medicamenti. Myrobalanum, pec. emblicum. Ferh.

امليد imlīd. a. n. ſ. i. q. ſubſequens.

امليس imlīs, & امليسة imlīſet. a. n. ſ. pl. امالِيس emālīs, & امالس emālis. Deſertum raſum, in quo nihil provenit. Gol.

امليساس imlīsās. a. V. [9. a ملس] 1) Valde glabrum, & levem eſſe. Wan. 2) Viſu privari. Gol.

امليسي imlīsī. a. part. Sylveſtre, aut intus vacuum malum punicum. Wan.

امليص imlȳs. a. n. ſ. Citatus greſſus, & acceleratum iter. Wan.

امم emem. a. V. act. [1. F.] 1) Petere, proponere ſibi aliquid. 2) Vulnerare caput. 3) Præire exemplo. Gol.

امم emem. a. V. act. 1) Eſſe matrem. 2) Propinquum eſſe, prope accedere. Wan.

امم emem. a. part. 1) Mediocriter diſtans, quod nec longe abeſt, nec prope adeſt. 2) Manifeſtus. 3) Facilis. 4) Paucus. 5) Oppoſitus. 6) adverbialiter E regione. ¶ من امم min emem. E propinquo, & propediem. لا ظلمت ظلما اما lā zulimtü zulmen ememen. Haud affectus fui ulla vel minima injuria. امم داري ememe dārī. Ex adverſo domus meæ. Gol.

امم ümem. a. n. ſ. pl. ab امّت ümmet. Populi, ſectæ. Popoli, religioni, ſette. Ik. Agmina, turmæ. Gol.

امّق ummak vel امق umak, ummak. t. V. Sperare. Sperare.

امّك & املك emmek, & امك emek. t. V. مص mæſſ. a. مكيدن mekīden p. Lactare, premere mammam, trahere lac, ſugere. Succhiar, prender il latte.

آمن āmen. a. compar. Melior, magis ſincerus. Gol.

آمن āmen. p. n. ſ. contractum ex پير امن pȳramen. i. q. چوره ćewre. Ambitus, circumferentia. Ferh.

آمن āmin. a. part. Securus, tutus. Gol.

امن emen. a. V. act. Fidem habere, concredere. Gol.

امن emn. a. V. act. Securum, tutumque eſſe. Gol.

امن emn. a. n. ſ. 1) Securitas, tranquillitas. 2) Quies, libertas. Sicurezza, libertà, ripoſo. 3) Rectitudo. ¶ اول امن آباده ol emn ābādte. In illo ſecuritatis, & pacis loco. In quel luogo pacifico, e tranquillo. Sæ. امن و امان اوزره در emnü emān üzredür. Fruitur pace, & ſecuritate. Stà in pace e ſicurezza. Ll. امن و امان و كمال رفاهيت و اطمينان اوزره كار وكسبلرنده اولالر emnü emān we kemālī refāhijetü ytmīnān üzre kārü keſblerinde olalar. In pace, ſecuritate, tranquillitate, & quiete attendant ſuis rebus, & commerciis. Poſſano in pace, ſicurezza, e tranquillità attendere alle loro facende, & alli loro guadagni. Ll.

آمنا āmenā. a. n. ſ. pl. a منا menā. Menſuræ aridorum. Wan.

امنا imnā. a. V. [4. a مني] 1) مني اقتمق menj akytmak. t. Emittere ſperma genitale. 2) Venire in vallem Meccæ مني minā dictam, & ibi commorari. 3) Primis 10. vel 15. ab initu diebus dignoſci non poſſe camelitim, num conceperit nec, ne. Gol.

امنا ümenā. a. n. ſ. pl. ab امين emīn. Præfecti pec. vectigalium, publicani, telonarii. Daziari, gabellieri.

امناح imnāh. a. V. [4. a منح] Vicinam partui eſſe camelitem. Gol.

امنان emnān. a. n. ſ. pl. a منّ menn. Duarum librarum pondera. Wan.

امنان imnān. a. V. [4. a منّ] Debilitare, & defatigare aliquem iter. Gol.

آمنة āmenet. a. n. ſ. Ligna fiſſa collecta in unum vendendi ergo, eorumve ſtrues diviſa. Wan.

امنيّت emnījet, & امنيّه emnīje. a. n. ſ. 1) امينلك emīnlik. t. Securitas. Sicurezza. 2) Locus ſecurus, & pacificus. Luogo pacifico, e ſicuro. Sæ. ¶ كمال امنيّت اوزره اولوب kemālī emnījet üzre olup. Cum ſecuri, ac in tuto eſſent. Eſſendo pienamente ſicuri. امنيّت و اطمينان كلجك مرتبهٔ اعتماد ويروب emnījetü ytmīnān. geleḡek mertebeï y*timād würüp. Confidentes fore, ut illis de ſecuritate & quiete provideatur. Confidandoſi, che verranno à godere ſicurezza, e tranquillità. Ll.

امنيّت ümnījet. a. n. ſ. pl. اماني emānī آرزو ārzu. p. اميد ümīd t. Petitum, deſiderium. Intento, deſiderio. ¶ امنيه سله ümnījeſi ile. Cum deſiderio. Con deſiderio. Ik. بنم وصيّتم و منتهاي امنيّتم بو در كه benüm wæsȳjetüm, we müntehāī ümnījetüm bu dür ki. Teſtamentum meum, ac ultima voluntas mea hæc eſt. Il mio teſtamento, & ultima volontà, è. Sæ. ممالك محروسهٔ غارت غايت امنيّه لري اولوب memālīkī mæhrūse. ghāret, ghājetī ümnījeleri olup. Magno ardentes deſiderio depopulandi imperium. Sæ. Concepirono gran deſiderio di ſaccheggiar l'imperio. Br.

آمو āmū. p. n. ſ. 1) Nom. fluvii in regione Transoxana, nobis Oxus. 2) Nom. urbis ad

fluvium Oxum, unde & fluvio idem nomen inditum eſt. Ferh. 3) Tumor, inflatio. Caſt.

امو emū. p. n. ſ. i. q. غيرة ghæjret. a. 1) Zelus. 2) Zelotypia. Caſt.

اموات emwāt. a. part. pl. à موت mewt, & موتي mewtā. Mortui. Li morti.

اموات emewāt. a. n. ſ. pl. ab امت emet. Servæ, ancillæ. Gol.

امواج emwāḡ. a. n. ſ. pl. a موج mewḡ. دالغه لر dalghaler. t. Undæ, fluctus. Onde.

امواق emwāk. a. n. ſ. pl. a موق muk. Ocreæ craſſiores. Gol.

امواه emwāh. a. n. ſ. pl. pauc. a ماه māe, Aquæ. Wan.

اموال emwāl. a. n. ſ. pl. a مال māl. Res, facultates. Robbe, beni. ¶ اموال عظيمه ايله emwālī æzȳme ile. Cum multis divitiis. Con molte ricchezze. Sæ.

اموة emwet, imwet, ümwet. a. n. ſ. i. q. امة emet. Ancilla. Gol.

اموت ümūt. a. n. ſ. 1) pl. ab امت emt. Loca curva, vel elata. 2) i. q. طريقة حسنة tærȳkætü hæſene. a. Regula, & vivendi modus bonus, & laudabilis. 3) i. q. ضعف zæ*f. Debilitas, imbecillitas. 4) Inæqualitas, ac curvitas, uti in diſtorto ore, & in laxa veſte. Gol.

اموّة ümüwwet. a. V. act. Ancillam ſeu ſervam fieri. Gol.

آموخت āmūcht. p. 1) 3. perſona præt. perfecti. Docuit. 2) Part. præſ. Docens. Ferh.

آموختن āmuchten. p. V. 1) Diſcere. 2) Docere. Ferh. 3) Intumeſcere. Caſt.

آموخته āmuchte. p. part. 1) Qui didicit. 2) Qui docuit. Chi hà imparato, inſegnato.

آمود āmud. p. part. 1) Commiſcens. 2) Commiſtus. 3) Ornatus. Ferh.

آمودن āmūden. p. V. 1) Properare, pro آمادن āmāden. Caſt. 2) Ornare. 3) Ornari. Ferh.

آموده āmūde. p. part. & n. ſ. part. 1) Ornatus. 2) Commixtus. 3) Margaritæ, uniones, qui in filo connectuntur. 4) Evulſus. 5) Inſtructus, doctus. Ferh. 6) Plenus. Caſt.

آمور āmūr. p. n. ſ. Tumor. Caſt.

امور eemūr. a. part. Imperans, mandans. Gol.

امور ümūr. a. n. ſ. pl. ab امر emr. Negotia, actiones. Negozii, affari, azzioni. ¶ بعض امور دنيويّه ايچون قرابتلرينه توسّل ايدوب bæ*zȳ ümūrī dünjewīje iciün kyrābetlerine teweſſul idüp. Propter certas res mundanas contracta cum eis affinitate. Contratta parentela con eſſi per çerti intereſſi mondani. Sæ. امور دولت و دين ümūrī dewletü dīn. Negotia ſtatus politici, & religionis. Affari di ſtato. di religione. امور ملل ümūrī milel, & امور مملكت ümūrī memleket. Negotia publica. Affari di ſtato. امور جميله ümūrī ḡemīle. Res bonæ, pulchræ. Coſe belle, affari buoni. امور عموم ümūrī ümūm, & امور جمهور ümūrī ḡiümhūr. Res publicæ, negotia rempublicam concernentia. Affari publici. امور معظّمه يه متعلق ümūrī mu-æzzmeje mutæ-ællyk. Ad magna negotia pertinens. Pertinente à coſe grandi. امور مهمّه ايله ümūrī mühimme ile. In negotiis magni momenti. In affari d'importanza. Ll. قپو كتخدالق اموريله kapuketchudālyk ümūrī ile. Cum negotiis, ſeu cum charactere Reſidentis. In qualità, e con corattere di Reſidente. Ll. امور مملكته متعلّق اغزدن بعض احوال سپارش اولنمشدر هر نه كه تقرير و تحقيق ايدرسه اعتماد اولنوب دوستلغه لايق اولان وجه اوزره جوابي ايله كيرو طرفمزه عودت ايتدرمكه سعي و اهتمام ايليه سز ديو تحرير اولنمشدر ümūrī memlekete mütæ-ællyk aghyzdan bæ*zȳ æhwāl ſipariś olunmiśtür her ne ki tækrīrü tæhkȳk īderſe y*timād olunup doſtlyghæ lāik olan weḡh üzre ḡewābī ile ġirü tæræfümüze æwdet ittürmeġe ſæ*jü ihtimām ejlejesīz dijü tæhrīr olunmiśtur. Scriptum eſt, commiſſa a vobis ablegato veſtro nonnulla ſtatum publicum concernentia negotia nobis oretenus exponenda, patentes, ut ei in omnibus, quæ propoſuerit, ac verificaverit, fidem præſtaremus, ac demum ut eundem cum amicitiæ convenienti reſponſo iſthuc remitteremus. Ci avete ſcritto di aver raccommandati voſtro inviato certi affari di ſtato da eſporci à bocca, richiedendoci di preſtargli fede in tutto ciò, che ci dirà, & di riſpedirlo poi à coteſta volta con una riſpoſta convenevole alla commune amicizia. Ll.

امور ديده ümūr dide. a. p. comp. ايش كورمش iś görmiś. t. Verſatus in rebus, expertus, peritus. Prattico, eſperto, verſato, intendente.

آموز āmūz. p. 1) Imp. ab آموزيدن āmūzīden. Doce, vel diſce. 2) in comp. Docens, & diſcens, ſeu edoctus. ¶ دانش آموز dāniś āmūz. Scientiæ doctor, & verſatus in ſcientiis. Dottore, & dotto. Ik. كار آموز kār āmūz. Peritus, verſatus in rebus. Verſato nelle coſe, perito. Sæ.

آموزكار āmūzkār. p. n. ſ. compo. Inſtructor, magiſter. Ferh. ¶ عاقل آموزكار ākyly āmūzkar Prudens, & rerum peritus, ſeu in rebus verſatus. Saggio, prudente, e verſato nelle

ſoſe. *Sæ.* كـفّار خونخوارلغنه آموزكار اولان *küffār chunchārlyghyne āmuzkar olan.* Aſſueti bibendo ſanguini infidelium. *Aſſuefatti à bever il ſangue de gli infideli. Sæ.*

آموزانيدن *āmūzānīden,* & آموزاندن *āmūzānden.* p. *V.* Docere. *Trans ab* آموزيدن *āmūzīden.*

آموزناك *āmūznāk.* p. *n. ſ. comp.* 1) *Nom* Dei altiſſimi. 2) Præceptor, magiſter. *Ferh.*

آموزيدن *āmūzīden.* p. *V. i. q.* آموختن *āmūchten.* Docere, & diſcere. *Inſegnare, & imparare.*

آموغ *āmūgh.* p. *n. ſ.* 1) Gravitas. 2) Formido. 3) Quantitas, menſura. 4) Statura. *Ferh.*

اموّمة *ümūmet.* a. 1) *V. act.* Matrem eſſe. 2) *n. ſ.* Maternitas. *Gol.*

آمون *āmūn.* p. 1) *n. ſ.* Ambitus, circuitus. 2) Commixtio. *Ferh.* 3) *adject.* Firmus, fortis, validus, & cæſpitationi non obnoxius *equus. Caſt.*

امون *emūn.* a. *n. ſ.* Camelitis firma, minime cæſpitans. *Gol.*

آموي *āmūj.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* آمو *āmū.* Nom. urbis *ad ripam Oxi* جيحون *gejhūn dicti.* 2) Nom. tribus hominum *ibidem degentis.* ¶ آب آموي *āb vel ābĭ āmūj.* Oxus. *Ferh.*

اموي *emewi.* a. *part. ab* امة *emet.* Servilis, ancillaris. *Gol.*

آمه *āme,* & *ame.* p. *n. ſ.* Atramentarium. *Ferh.*

امه *emh.* a. *V. act.* [2. & 6. F.] Puſtulis *vel* exanthematibus اميهة *emīhet dictis* laborare *ſeu* corripi. *Gol.*

امه *emeh.* a. *n. ſ.* 1) *i. q.* نسيان *nisjān.* Oblivio. 2) *Nom. coll. i. q.* خلايق *chælājyk.* Creaturæ. ¶ اذّكر بعد امه *izzekere bæ*de emehin.* Recordatus fuit, poſtquam oblitus fuerat. *Gol.*

امها *imhā.* a. *V.* [4. *a* مهو] 1) Exacuere *ſcalprum ſutorium.* 2) Tenue, & valde aquoſum reddere *lac.* 3) Multa aqua diluere *vinum.* 4) Imbuere aqua ſua *enſem, i. e.* criſpante donare nitore. 5) Laxatis habenis ad curſum incitare *equum adeo, ut ſudet. Gol.*

امّهات *ümmehāt.* a. *n. ſ. pl. ab* امّ *ümm.* Matres. *Matri.* ¶ امّهات طبايع چهار اركان *ümmehātĭ tæbāji-ӯ čihār erkān.* Quatuor elementares qualitates, *in homine. Le quattro qualità elementari. Ah.* چهار امّهات سفليّه و نه آباي علويّه *čihār ümmehātĭ ſiflīje, we nüh ābaĭ ülwīje.* Quatuor matres infimæ, *h. e. quatuor elementa,* & novem patres ſupremi, *h. e. novem cœli. Le quattro cauſe inferiori, e le nove ſuperiori, ciò è li quattro elementi, e li nove cieli. Ah.*

امهاد *emhād.* a. *n. ſ. pl. a* مهد *mühd.* Prominentiores partes terræ. *Wan.*

امهار *emhār.* a. *n. ſ. pl. a* مهر *mühr.* Pulli *equorum. Wan.*

امهار *imhār.* a. *V.* [4. *a* مهر] Scribere dotem *mulieri. Wan.*

امهال *imhāl.* a. *V.* [4. *a* مهل] مهلت ويرمك *mühlet wirmek.* t. 1) Expectare. 2) Moram concedere, prorogare. *Wan.* 3) Aſſignare terminum, quouſque expectetur. *Aſpettare, conceder tempo, prolongare il termine prima dato. Tef.* ¶ من بعد امهال محض اهالدر *min bæ*d imhāl mæhzӯ yhmāl dür.* In poſterum rem differre, mere negligere eſt. *Da quà in poi il voler diſſimular con voi ſarebbe una mera temerità.* بلا امهال *bilā imhāl.* Abſque mora, aut prorogatione termini. *Senza differire, ſenza indugio. Sæ.* مجازات اعمال شقا مآللرنده امهال اولنمشدي *müğiāzātĭ æ*mālĭ śækā meāllerinde imhāl olunmiś idi.* Dilata erat punitio debita malis operibus, *ſeu* inſolentibus eorum actionibus. *Fù differito il caſtigo delle loro inſolenze.* تأخير و امهال ا *teechӯrü imhāl* e. Differre. *Differire. Sæ.*

امهان *imhān.* a. *V.* [4. *a* مهن] Deſpectum, & abjectum reddere. *Gol.*

امّهة *ümmehet.* a. *n. ſ. pl.* امّهات *ümmehāt.* Mater: *pro quo* امّ *ümm dicitur. Gol.*

امهج *ümhüğ,* & امهجان *ümhüğiān.* a. 1) *part. i. q.* ماهج *māhiğ.* Tenue *lac.* 2) *n. ſ.* Omentum.

امهدة *emhidet.* a. *n. ſ. pl. a* مهاد *mihād.* Lecti.

امهل *emhel.* p. *adj.* Popularis. *Caſt.*

امهود *ümhūd.* p. *n. ſ. i. q.* قرموص *kærmūs.* Fovea *facta tum capiendæ prædæ, tum coquendo pani. Gol.*

امهوسپند *umhūspend,* & امهوسفند *umhūsfend.* p. *n. ſ.* Angelus. *Ferh.*

امي *emī,* & *ümī.* a. *n. ſ. pl.* اميّون *emījūne.* Idiota.

امّي *ümmī.* a. 1) *part.* Maternus. 2) *n. ſ.* Idiota. *Materno, idiota, ignorante.* ¶ نبي امي *nebījün ümmījün, vel ümījün.* Propheta illiteratus, idiota. *Talem vocant ſuum Muhammedem. Tef.*

اميا *emjā.* p. *n. ſ.* Crumena. *Ferh.*

اميات *imjāt.* a. *V.* [4. *a* موت] 1) Neci dare. 2) Morte fætum amittere *camelitem.* 3) *Prolibus hominem, pullis camelitem* orbum evadere. 4) Multa coctione teneram, mollemque evadere carnem. *Gol.*

اميار *imjār.* a. *V.* [4. *a* مور] 1) Huc illuc commovere *rem, ut ventum palmam.* 2) Leniter fluere facere. *Gol.*

اميار *imjār.* a. *V.* [4. *a* مير] 1) Proſpicere *ſuis* de commeatu. 2) Liquefacere. 3) Affuſa aqua guſtare *crocum.* 4) Præcidere, ac abrumpere *res conſuetas, debitasve. Gol.*

امياز *imjāz.* a. *V.* [4. *a* ميز] Segregare, diſcernere. *Wan.*

امياط *imjāt.* a. *V.* [4. *a* ميط] 1) Abducere, removere. 2) Recudere. *Gol.*

امياع *imjā*.* a. *V.* [4. *a* ميع] Facere, ut fluat. *Gol.*

اميال *imjāl.* a. *V.* [4. *a* مول] Divitem reddere. *Gol.*

اميال *imjāl.* a. *V.* [4. *a* ميل] Facere, ut inclinet. *Gol.*

اميان *emjān.* p. *n. ſ.* Crumena. *Ferh.*

امياه *imjāh.* a. *V.* [4. *a* موه] 1) Propinare *aquam.* 2) Affundere aquam *cultro, dum acuitur.* 3) Aquam colligere *in lacu.* 4) Ad ſcaturiginem perducere fodiendo *puteum.* 5) Ad aquam pertingere *foſſorem.* 6) Aquam infundere *atramentario.* 7) Miſcere *rem.* 8) Pluere. *Gol.*

اميّة *ümejjet.* a. *n. ſ. dimin. ab* امة *emet.* 1) Ancillula. 2) *Nom.* Arabis filii Abdüſſem filii Menaf, & quæ ab illo prognata tribus Arabum coreiſchitarum, *unde chalifæ Omeijdæ oriundi. Gol.*

امّيّة *ümmījet* a. *n. ſ.* Maternitas. *Gol.*

اميثال *umejsāl.* a. *n. ſ. pl. a* مثيل *musejl. dimin. a* مثل *misl.* Parvulæ ſimilitudines. *Wan.*

آميختن *āmӯchten.* p. *V.* قرشمق *kariśmak,* & قرشترمق *kariśtürmak.* t. 1) Miſceri. 2) Miſcere. *Miſchiare, meſcolare, & eſſer meſcolato, miſchiarſi. Ferh.*

آميخته *āmychte.* p. *part. paſſ.* & *n. ſ.* قرشمش *karyśmiś,* & قرشق *karyśik.* t. 1) Permiſtus. 2) Miſtio. *Miſchiato, miſcuglio.*

اميد *ümīd.* p. *n. ſ.* 1) Spes. 2) Expectatio, deſiderium. *Speranza. Ferh.* ¶ پيك اميد *peikĭ ümīd.* q. Pediſſequa ſpes, *h. e.* ſpes, quæ ſemper nos comitatur. اميد دركه *ümīdtür ki.* Spes eſt, fore ut. *C'è ſperanza. Ll. Ik.* اميد بغلمق *ümīd baghlamak.* Firmam ſpem concipere, ſperare. *Concepir ſperanza ſicura. Sæ.* اميدده اول *ümīdte* ol. Sperare, eſſe in ſpe. *Star in ſperanza, ſperare.* اميد طوتمق *ümīd tutmak,* & اميدوار اول *ümīdwār* ol. Spem concipere. اميد كسمك *ümīd keſmek,* & اميدني كسمك *ümīdini kieſmek.* قطع اميد ا *kætӯ ümīd* e. Deſperare, ſpem abjicere. *Mancar di ſperanza, perder la ſperanza, diſperare.* اوغل قز اولمقدن اميد كسلمش ايكن *oghul kyz olmaktan ümīd keſilmiś iken.* Cum non ſperaretur amplius futura proles. *Mentre ſi era perſa la ſperanza di auer prole.* اميد ويرمك *ümīd wirmek.* Spem facere. *Dar ſperanza.*

اميدسز *ümīdſyz.* t. *adj.* & *adv. comp.* 1) Spe deſtitutus. *Diſperato.* 2) Abſque Spe.

اميدسزلك *ümīdsӯzlik.* t. *n. ſ. compoſ.* Deſperatio. *Diſperazione.*

اميدگاه *ümīdgāh.* p. *n. ſ. comp.* Locus ſpei, & fiduciæ. *Luogo di ſperanza, rifugio.* II. پناه *penāh.* ¶ اميدگاهلري اولان *ümīdgāhlĕri olan.* Illi, in quibus repoſuerant fiduciam ſuam. *Quelli, ne' quali ſi confidauano. Sæ.*

اميدلندرمك *ümidlendürmek* t. *V. trans.* Spe lactare, ſpem facere. *Far ſperare.*

اميدلنمك *ümdilenmek.* t. *V.* Spem concipere. *Concepir ſperanza.*

اميدوار *ümīdwār.* p. *adj. comp.* Sperans, ſpe fultus. *Pieno di ſperanza. Sæ.* ¶ اميدوار ا *ümīdwār.* e. Spem facere. *Dar ſperanza, animare.* اميدوار اول *ümīdwār* ol. Sperare. اميدوارم كه *ümīdwārem ki.* Spem habeo. *Hò ſperanza.* اميدوار درمان اول *ümīdwārĭ dermān* ol. Sperare remedium. *Sperare rimedio. Ik.*

اميدواري *umidwāri.* p. *n. ſ.* Spes, fiducia. *Speranza, confidenza. Caſt.*

اميذ *ümīz.* p. *n. ſ.* Spes. *V.* اميد

اميذلندرمك *ümīzlendürmek.* t. *V. tranſ.* Sperare. *V.* اميدلندرمك

اميذلنمك *ümīzlenmek* t. *V.* Spem concipere, ſperare. *Concepir ſperanza.*

آمير *āmīr,* & *emīr.* p. *adj.* 1) Edax, helluo. 2) Segnis, piger. *Ferh.*

امير *emīr,* & *contracte* مير *mīr.* a. *n. ſ.* بك *beg* t. 1) Imperator. 2) Dux, qui aliis quomodocunque præeſt. 3) Nobilis, *qui eſt ex ſtirpe Ali, generi Mohammedis. Prencipe, ſignore, nobile, che commanda à gl' altri.* ¶ امير الامرا *emīrül ümerā.* Princeps Principum, Gubernator magnæ Provinciæ. امير آخور *emīrĭ achor, vel* مير آخور *mīrĭ achor, vul. mirāhor & imrohor.* Præfectus ſtabuli. *Cavallerizzo maggiore, ò maſtro di ſtalla.* امير آخورلق *emīrĭ āchorlyk, vul. imrohorlyk.* Officium præfecti ſtabuli. *La carica di cavallerizzo.* امير علم *emīrĭ ælem.* Officialis portæ ottomanicæ, *qui præfectis provinciarum, etiam principibus Moldaviæ & Vallacchiæ poſt eorum a Sultano factam denominationem vexillum Turcis* سنجاق *sanğiāk, dictum in ſignum adeptæ poteſtatis ſolemniter tradere ſolet.* امير الجيوش *emīr ülğiüjūś.* Imperator, dux exerci

exercitus. *Generale d'armata, capo d'esercito.* امير آلمؤمنين *emīrül müüminīn.* Princeps fidelium. *Ita vocabantur primi ſucceſſores Mohammedis in Chalifatu.* امير حج *emīri hæḡḡ.* Præfectus cuſtodiæ peregrinantium Meccam. *Officium quod ex antiqua conſuetudine incumbit præfectis provinciæ Syriæ. Capo del convoglio de' pellegrini, che vanno alla Mecca.* امير حجّلق *emīri hæḡlyk.* Officium cuſtodiæ peregrinantium Meccam. امير سلطان *emīr ſultān.* Cognomen viri *apud orientales opinione ſanctitatis celebris. Sæ.*

اميرانه *emīrāne.* p. *adv.* Inſtar Principum, Principum more. *Da prencipe.*

اميرة *emīret.* a. *n. ſ. fœm. ab* امير *emīr.* Imperatrix.

اميرزاده *emīrzāde.* p. *n. ſ. comp.* Filius Principis, aut deſcendentis *ex ſanguine Mohammedis, ſeu Ali generi ejus.*

اميري *emīrī.* p. *n. ſ.* Principatus. ¶ اميري كردن *emīri kerden.* Principatum agere. *Caſt.*

آميز *āmīz.* p. *part. in comp.* قرشمش *karyśmiś* & قرشترجي *karyśtürigi.* t. 1) Miſtus. 2) Miſcens. *Miſchiato, miſchiatore.* ¶ ستم آميز *ſitem āmīz.* q. Minitans, minis permiſtus. *Minaccievole. Ll.* نياز آميز *nijāz āmīz.* Supplex. *Supplichevole. Ik.* حكمت آميز *hykmet āmīz.* Myſticus, *q.* ſapientia, aut myſterio miſtus. *Miſterioſo. Ik.* جواب مژده آميز *ḡebābī müjde āmīz.* Lætificum, reſponſum. *Riſpoſta accompagnata di buone nuove. Ik.* شهد آميز *śehd āmīz.* Mellitus. *Dolce come miele. Ik.* رنك آميز *rengāmīz.* Colorator, & coloratus. *Colorito, & ingannevole.*

آميزانيدن *āmīzānīden.* p. *V. tranſ. ab* آميزيدن *āmīzīden, aut* آميختن *āmīchten.* Jubere, ut miſceatur.

آميزش *āmīziś.* p. *n. ſ.* 1) Miſtura, commixtio. *Ferh.* 2) Temperies, temperamentum, *ſeu* conſtitutio corporis. 3) Commercium. *Caſt.*

اميزه *āmīze.* p. 1) *part.* Miſtus. 2) *n. ſ.* Principium coitus. *Ferh.*

آميژه *āmīje.* p. *part.* 1) Miſtus. 2) Canus. *Canuto, bianco. Ferh.*

اميزەمو *āmīzemū.* p. *part. compoſ.* Capillis, & barba caneſcens *vir. Ferh.*

آميزيدن *āmīzīden.* p. *V.* 1) Miſcere. 2) Miſceri. *Ferh.*

امّي صادق آلكلام *ümmi sādykūl-kelām.* a. *comp.* Idiota verax in ſermone. *Prædicatum quod a Mohammedanis in ſignum venerationis tribuitur Mohammedi. Hotting.*

آميغ *āmȳgh.* p. *n. ſ.* 1) Res miſta. 2) Coitus. *Ferh.*

آميغه *āmighe.* p. *part. pro* آميخته *āmīchte.* Miſtus. *Ferh.*

اميل *emjel.* a. *part.* 1) Naturæ vitio in latus inclinatam habens corporis partem, *uti ſcapulas, collum.* 2) In latus inclinans in ephipio, *nec* firmiter ei inſidens. 3) Qui non habet penes ſe *enſem, nec clypeum, aut haſtam.* 4) Puſillanimis, pavidus. *Gol.*

اميل *emīl.* a. *n. ſ.* 1) Nom. loci. 2) Mons arenoſus, *latitudine quaſi ad milliare patens, & longitudine ad iter diurnum.* 3) Mons arenoſus altior. *Gol.*

امِيله *emīle.* p. *n. ſ.* Myrobalanum, *genus medicamenti. V.* آمله *Ferh.*

اميم *emīm.* a. *part.* 1) Percuſſus capite, & perfracto cranio vulneratus uſque meningem, *ſeu*, hac ipſa læſus. 2) *n. ſ.* Lapis in quo quis ita percuſſus fuit. 3) *i. q.* حسن آلقامة *huſnül-kāmet.* Præſtantia ſtaturæ. *Gol.*

آمين *āmīn.* a. *adv.* Amen, fiat. *Amen, così ſia.* ¶ آمين يا معين *āmīn jā mu-ȳn,* & آمين يا ربّ آلعالمين *āmīn iā rebbül ālemīn,* & آمين بحرمت سيّد آلمرسلين *āmīn bi hurmeti ſejjidil mürſelīn.* Amen, *vel* ſic fiat, o Adjutor *Deus!* O Domine univerſi! & in honorem principis apoſtolorum, *i. e.* Mohammedis. *Così ſia ò Dio Ajutatore, o Dio ſignore dell' univerſo, & ò Dio perl' interceſſione del prencipe delli profeti. Ll.*

امين *emīn.* a. *part.* 1) Conſtans. 2) Securus, tutus. 3) Liber, immunis. 4) Fidelis, fidus. *Saldo, ſicuro, libero, fidele, fidato.* ¶ اني امين و سالم بر برکزه ارسال و ايصال ايلك *ani emīnü sālim birbirün-üze irsālü ȳsāl eilen.* Salvum, & incolumem transmittatis eum unus ad alterum. *Fatelo paſſar di mano in mano ſicuro, ſano, e ſalvo. Ll.* دوكلي شرّلرك قورقوسندن امين اولا *dükeli śerrlerün-korkuſynden emīn ola.* Liber, & immunis ſit a metu omnium malorum. *Sia libero, & eſſente, ò ſicuro da ogni paura di male. Tef.*

امين *emīn.* a. *n. ſ.* 1) Inſpector, cujus fidei officium committitur, *hac tamen conditione, ut inde certis temporibus rationes reddat; ut in aula ottomanica inter alia ejuſmodi officia ſunt* ترسخانه اميني *terschāne emīnī.* Inſpector caſteriæ. ضربخانه اميني *zœræbchāne emīnī.* Inſpector, officinæ monetariæ. كمرك اميني *gumrük emīnī.* Inſpector delonioram. مطبخ اميني *mütpæch emīnī.* Inſpector culinæ Sultani, archimagirus. 2) Nom. urbis Meccæ, *per excellentiam, quaſi oppidum ſecurum* بلد آلامين *beledül-emīn.* ¶ اريه اميني *arpa*

emīnī. Præfectus hordei, vel avenæ equis diſtribuendæ. *Sopraſtante alla diſtribuzione delle biade.* قوين اميني *kojun emini.* Præfectus paſtorum, ovium, *qui nempe curam habet providendi culinæ regiæ de carnibus ovinis, & vervecinis. Sopra intendente alla diſpenſa, proveditore.* شراب اميني *śerāb emini.* Præfectus potuum. *Maeſtro delle cantine.* شهر اميني *śehremini.* Tribunus urbis, *ſeu* qui curam habet reparandorum aquæductuum, pavimenti.

آمّين آلبيت *āmmīnel-bejt.* a. *comp.* Qui petunt, & adire cupiunt, aut viſunt Domum, *i. e.* templum Meccanum. *Gol.*

امينلك *emīnlik.* t. *n. ſ.* 1) Securitas. 2) Tranquillitas. 3) Libertas, immunitas. 4) Officium Telonarii, *aut alterius* præfecturæ. *Sicurezza, tranquillità, immunità, ed ufficio di Doganiere.*

آمينه *āmīne.* p. *n. ſ. i. q.* آمنه *āmene.* Strues lignorum. *Caſt.*

اميني *emīnī.* p. *n. ſ.* 1) Securitas. 2) Securus. *Caſt.*

اميهة *emīhet.* a. *V. act.* [2. & 6. F.] Puſtulis *emīhet dictis* laborare. *Gol.*

ميهة *emihet.* a. *n. ſ.* Puſtulæ, exanthemata *haud diſſimilia variolis & morbilis, quæ in pecoribus naſci ſolent. Gol.*

اميي *ümejī,* & اموي *ümewī.* a. *n. ſ. gentil.* Qui ex familia omeidarum ſunt. *Gol.*

ان

آن *ān.* a. *n. ſ. pl.* آوان *āwān.* حين *hȳn* a. ساعت *sā-æt.* a. 1) Tempus. 2) Hora. *Tempo, ora.* ¶ الان *elān.* c. *art.* Modo. من آلان من بعد *minel ān, mimbæ'd.* Ab hoc momento, deinceps. *Di qua avanti.* بو آنه دكين دكين *bu ānedek, vel degin,* & بو آنه كلنجه *bu āne gelinge,* & الي هذا آلان *ilā hāzel ān.* Uſque nunc, hucuſque. *Sin'ora. V. in* الان & الي

آن *ān.* p. 1) *n. ſ. i. q.* جاذبه *ḡiāzibe.* a. Gratia, venuſtas alliciens *in amaſia.* 2) *In fine nomini annexum format num. plur.* زنان *zenān.* Viri, & mulieres. *pl. a ſing.* مرد *merd,* & زن *zen, vir, fœmina.* 3) *Adjectum in fine nominibus facit ex illis adjectivum. v. g.* خيزان *chyzān.* Miſer. 4) *In comp. adhibetur ad determinandam rei qualitatem. v. g.* آن چونان *ān cünān.* Taliter, eo modo. *Ferh.*

آن *ān.* p. *pron. demon. remoti.* اول *ol* t. Ille, is. *Egli, lui, colui.* ¶ آن وقت *ān wækt.* p. اول وقت *ol wækt* اول زمان *ol zemān* t. ذاك آلوقت *zākel wækt.* a. Illo tempore, tunc. *All'ora.*

انْ *en.* a. *partic. cauſal.* Ut, quod. *Naſbat verbum in fut. & præſ. e. g.* احبّ ان تقوم *ahibbu en takūme.* Volo, ut ſtes. ¶ الي ان *ilā en.* Donec, uſque dum. علي ان *ælā en.* Ea lege, ut. لمّا ان *lemmā en.* Poſteaquam. *Gol.*

ان *en, vel in* t. *n. ſ.* Latitudo *panni. Larghezza. V.* اين

انْ *in.* a. *part. condit.* Si. *Giezmat verbum in fut. & præſ. & habet ſign.* للشرط و آلجزا *liśartī, wel-ḡezāī. Conditionis, & retributionis. e. g.* ان تكرمني اكرمك *in tekremni, ekremeke.* Si honoraveris me, honorabo te. 2) *partic. disjunct.* Sive. *Se mai, & ò ſia.* ¶ ان شاء آلله *in-śa allāh,* & ان شاء آلملك آلمتعال *in-śael-melikül mutæ-āl.* Si Deus voluerit, volente Deo altiſſimo. *Si Dio vuole, piacendo à Dio.* ان صدقا و ان كذبا *in ſydkæn we in kizben.* Sive vere, ſive falſe. *Sia con verità, ſia con falſità. Ik.*

انّ *enne* & انّ *inne.* 1) *Partic. cauſal. & affirmat. ſimul.* Profecto, quoniam. *Naſbat ſubjectum & rafat prædicatum, & habet ſignificationem* للتحقيق *littahkykī.* Confirmationis. *e. g.* انّ زيدا قايم *enne zeidan kāīmun.* Quoniam zeidus eſt ſtans. 2) *partic. completiva.* Autem 3) *partic. dubitantis.* Forte. ¶ لا شك انّ *lā śekke enne.* Haud dubium eſt, quin. علي انّ *ælā enne.* Adeo ut. لانّ *lienne,* لانّه *liennehu.* Quoniam, propterea quod. ما انّ *mā enne.* Quoad, donec, quamdiu. لا افعله ما انّ في آلسماء نجم *lā efælühü mā enne fiſ-ſemāī negm.* Non faciam illud, quamdiu in cœlo ſidera. فانّ *feinne.* Utique, equidem, & namque. وانّ *we inne.* Namque, & ſed. *Gol.*

انا *ana.* t. *n. ſ.* والده *wālide* a. مادر *māder* p. Mater. *Madre.* ¶ اوكه انا *öge ana.* Noverca. *V.* اوكه. بيوك انا *büjük ana.* Avia. *Ava, nonna.* سد انا *süd ana.* Nutrix. *Balia.* قاين انا *vel* قين انا *kain ana q.* يقين انا *iækȳn ana.* Socrus. *Suocera.* باش انا *baś ana.* Abbatiſſa. *Abbadeſſa.* انا بر بابا ايري *ana bir baba airi.* Frater uterinus. *Fratello uterino.* انا بابا كوني *anna baba güni.* Confuſio, tumultus. *Confuſione, bisbiglio.*

انا *ena.* a. *pron. perſon.* Ego. *Io.*

انا *enā.* a. *n. ſ. pl. ab* نوي *nüü.* Foveæ circum tentorium. *Gol.*

انا *inā*. a. *n. ſ. pl. ab* آنيه *ānije*, & اواني *ewānī*. Vaſa, urnæ. *Vaſi. Gol.*

آنّا *ennā*. a. *partic. interrog. i. q.* من اين *min ejne*. Unde. *Da dove.*

انّا *innā*. a. *partic. affirmat. comp.* Utique nos. ¶ انّا خلفناك خليفة في الارض *innā chælefnāke chælifete fil erzӯ*. Utique nos ſuffecimus te ſucceſſorem in terra. *Ti abbiamo coſtituito ſucceſſore nella terra. Ll.*

آناء *ānāe*. a. *n. ſ. pl. ab* انو *enu*. Tempora, temporis partes. ¶ آناء الليل *ānāül-lejl*. Horæ noctis. *Gol.*

اناء *enāe*. a. *n. ſ.* 1) Mora. 2) Remora, impedimentum. *Wan.*

اناء *ināe*. a. *n. ſ.* Vas *in genere ad cibum, & potum inſerviens. Wan.*

اناءت *ināet*. a. *V.* [4. *a* اني] عجله اتميوب تاخير *æḡele itmejüp teechӯr* e. t. Morari, procraſtinare. *Gol.*

اناءت *ināet*. a. *V.* [4. *a* نوأ] 1) Gravare, premere. 2) Crudam relinquere, nec coquere carnem. *Wan.* 3) Inclinare facere. *Gol.*

اناب *enab*. a. *n. ſ.* 1) Moſchus. 2) *In genere* Aroma. *Muſchio, profumo. Gol.*

انابت *inābet*. a. *V.* [4. *a* ناب] 1) Convertere ſe *ad Deum.* 2) Pœnitentia duci. ¶ اللّهه انابت اتدي *allāhe inābet itti*. Convertit ſe ad Deum. *Si è convertito a Dio. Tef.*

انابيب *enābīb*. a. *n. ſ. pl. ab* انبوب *embūb*. Nodi arundinum. *Gol.*

انابيش *enābīś*. a. *n. ſ. pl. ab* انبوش *ümbūś*. Radices *arborum. Wan.*

اناة *enāt*. a. *n. ſ.* 1) *i. q.* انتظار *intyzār*. a. Expectatio, mora. ¶ طويل الاناة *tewīlül-enāt*. Lenis animo ac tolerans. تأنّيتك حتّي لا اناة بي *teennejtüke hættā lā enāte bī*. Expectavi vel tuli te, donec impatiens evaſerim. 2) Mulier languida, *ſeu* ſegniter in pedes aſſurgens. *Gol.*

اناث *inās*. a. *n. ſ. pl. ab* انثي *ünsā*. Fœminæ. *Femine. Wan.* ¶ اناث و ذكور *ināsü zükūr*. Fœminæ, & mares. *Maſchi, e femine. Sæ.*

اناث *inās*. a. *V.* [4. *a* انث] Parere *fœmellam. Gol.*

اناثي *enāsī* & *ünāsī*. a. *n. ſ. pl. ab* انثي *ünsā*. Fæminæ. *Gol.*

اناج *anāḡ*. t. *adj. vul.* 1) (يوري *iawri*) Adultus. 2) Aſtutus. *Grande, e che non ſi laſcia più ingannare.*

اناج *ināḡ*. a. *n. ſ.* 1) Cameli ad conſidendum, *vel* genua flectenda compulſio. 2) *Ipſe* decubitus *cameli. Gol.*

اناجيل *enāḡīl*. a. *n. ſ. pl. ab* انجيل *inḡīl*. Evangelia.

اناخ *ināch* & اناخة *ināchæt*. a. *V.* [4. *a* نوخ] 1) Procumbere facere camelitim, *etiam ut iniri poſſit.* 2) Caſtra ponere *ad urbem. Wan.*

اناختار *anachtar*. t. *n. ſ.* Clavis. *Chiave. V.* اكتار

انادر *enādir*. a. *n. ſ. pl. ab* اندر *ender*. Areæ, in quibus teruntur fruges. *Wan.*

اناديد *enādīd*. a. 1) *part. i. q.* متفرّقة *müteferrykæt*. Diſgregatæ, diſperſæ *aves.* 2) *adv.* Diſperſim huc illuc. *Gol.*

انار *enār*. p. *n. ſ. vul. nār*. t. Malum punicum. *Melogranato. Ferh.* ¶ انار اغاجي *enār aghaḡi*. Malus punica. *Albero di granati.*

انار *enāre*. a. *in apprec.* نورلندرسون *nūrlandürsün*. t. Illuminet *Deus!*

انارة *ināret*. a. *V.* [4. *a* نور] 1) نورلندرمق *nūrlandürmak*. t. Illuminare. *Illuminare. Wan.* 2) Splendere. 3) Pulchrum eſſe, nitere. 4) Florere *plantam.* 5) Pavidum facere. *Gol.*

انارة *ināret*. a. *V.* [4. *a* نير] Ora, *ſeu* virga diverſi coloris inſignire, *aut* ſignare *telam. Gol.*

انارستان *enāriſtān*. a. *n. ſ. vul.* نارلق *nārlyk*, نار باغچه‌سي *nar baghćiaſi*. t. Hortus malis punicis conſitus. *Giardino di granati.*

انار فرهاد *enār ferhād*. p. *n. ſ. comp.* Nomen mali punici *arboris in monte* پيستون *pīſtūn, de quo Perſæ multa fabulantur. Ferh.*

انار كيرا *enār kīrā*. p. *n. ſ. comp.* Nux pinea. *Pomo di pino. Ferh.*

انارمشك *enārmüśk*. p. *n. ſ* Fructus ruber indicus *malo punico fere ſimilis, i. q.* نارمشك *narmüśk. q. V.*

انارين *enārin*. a. *n. ſ.* Aerugo, *pec.* raſilis; *alias* زنجار *zingiār*.

اناس *inās*. a. *V.* [4. *ab* انس] 1) Familiarem, aſſuetum reddere. 2) Cognoſcere. 3) Videre, ſpectare. 4) Audire *vocem.* 5) Exhilarare. *Gol.*

اناس *ünās*. a. *n. ſ. pro* ناس *nās*. *pl. ab* انسان *insān*. Homines. *Gol.*

اناسة *ināset*. a. *V.* [4. *a* نوس] Commovere, agitare. *Gol.*

اناسم *enāſim*. a. *n. ſ. i. q.* ناس *nās*, *ſive* اناس *ünās*, *ſeu pro iis.* Homines. *Gol.*

اناسي *enāſi*. a. *n. ſ.* 1) *pl. ab* انسي *insī* & *enesī*. Homines. 2) *pl. ab* انسان *insān*. *Idem. Wan.*

اناسية *ināsijet*. a. *n. ſ. pl.* انسان *insān*. Homines.

اناصة *ināsæt*. a. *V.* [4. *a* نوص] 1) Velle. 2) Ad currendum movere ſe *equum. Gol.*

اناصي

اناصي *enāsӯ*. a. *n. ſ. pl. pl. a* نصيّة *næsӯjet*. Partes ſelectæ *populorum, camelorum. Gol.*

اناض *ināz*. a. *n. ſ.* Proventus *palmæ* maturus. *Wan.*

اناضة *ināzet*. a. *V.* [4. *ab* انض] 1) Maturum fieri *dactylum palmæ. Wan.* 2) Non bene coquere, & crudam relinquere *carnem. Gol.*

اناضة *ināzæt*. a. *V.* [4. *a* نوض] 1) Aſpectu ſuo prodere inſcitiam. 2) Maturos fructus, &, qui carpantur, idoneos ferre *palmam. Gol.*

اناطة *inātæt*. a. *V.* [4. *a* نوط] 1) Tumore نوطة *næwtæt dicto* corripi. 2) Tamarice, ſpina Aegyptia ſimilibuſve, plantis abundare *terram. Gol.*

اناطولي *anadoly*. t. *nom. prop.* Aſia minor *ſeu* Natolia. *Natolia, Aſia minore.*

اناطولي طاغي *anadoly daghӯ*. t. *nom. prop.* Mons Anatoliæ *priſcis* mons olympus Bithyniæ. *Alias* كشيش طاغي *keśiś daghӯ vocatur. Leuncl.*

اناظيم *enāzӯn*. a. *n. ſ. pl. ab* انظامة *imzæmet*. Lineæ, *ſeu* funiculi margaritarum.

اناعيم *enā-ӯm*. a. *n. ſ. pl. pl. a* نعم *næ'm*. Pecora, *quæ paſcuntur. Wan.*

اناغافش *anāghāſyś*. p. *n. ſ.* Species herbæ recentis, *qua equos oculorum laborantes dolore illinire ſolent. Ferh.*

اناغالش *ināghālis*, *enāghāliś*. p. *n. ſ.* Anagallis. *Caſt.*

آناف *ānāf*. a. *n. ſ. pl. ab* انف *enf*. Naſi.

اناف *ināf*. a. *V.* [4. *ab* انف] 1) Educere *camelos* ad nova, & intacta paſcua, 2) Naſum ægrum reddere, efficere, ut naſus doleat. *Gol.*

انافة *ināfet*. a. *V.* [4. *a* نوف] 1) Excreſcere. 2) Excedere *modum.* 3) Eminere, extare *ſupra rem. Wan.*

انافح *enāfyh*. a. *n. ſ. pl. ab* انفحة *infæhæt*. Coagula *lactis, caſeive. Gol.*

انافي *ünāfi*. a. *part.* Magnum habens naſum. *Gol.*

انافيض *enāfӯz*. a. *n. ſ.* Folia, *quæ ſuper* نفاض *nifāz, ponuntur, decutiunturve. Gol.*

اناق *ināk*. a. *V.* [4. *ab* انق] Placere, & delectare *rem. Gol.*

اناق *ināk*. a. *V.* [4. *a* نوق] Complacere *ſibi. Gol.*

اناق *ināk*. p. *partic. gaudentis depulſo metu.* Quam bene, quod liberi a miſeriis, & a metu ſecuri ſimus! *Vox maxime in* تركستان *türkiſtān, uſitata. Ferh.*

اناقة *inākæt*. a. *n. ſ. i. q.* ظرافة *zærāfet*. Gratia, & elegantia *morum, veſtium.* ¶ له اناقة و لباقة *lehu inākætü lebākæt*. Pollet elegantia morum, & ingenii, *vel* gratia, & dexteritate. *Gol.*

اناك *ināk*. a. *V.* [4. *a* نوك] Fatuum comperire *aliquem.*

انالة *inālet*. a. *V.* [4. *a* نول] 1) Præbere, donare. 2) Jurare *per Deum.* 3) Proventu divitem, metallo multo præditam eſſe *mineram. Gol.*

انالة *inālet*. a. *V.* [4. *a* نيل] Facere, ut conſequatur, compotem reddere. *Wan.*

انام *enām*. a. *n. ſ. collec.* 1) ادم اوغلي *adem oghly* t. Homines, genus hominum. 2) Homines, dæmonesque. *Gli uomini, il genere umano.* ¶ بني انام ايچره بدنام ايتمه *beni enām içre bednām itme*. Noli me diffamare inter mortales, *Non mi render infame nel mondo. Sæ.* عامّهء انامه مرحمتلو *āmmeï enāme merhæmetlü*. Erga omnes mortales clemens. *Miſericordioſo verſo ogni uno. Ll.*

انامة *ināmet*. a. *V.* [4. *a* نوم] 1) Sopire. 2) Dormientem invenire. 3) Interimere. 4) Enervare, & conficere *ſenectutem. Gol.*

انامل *enāmil*. a. *n. ſ. pl. ab* انمله *enmile*, & *enmele*. Coryphæ, extremitates digitorum, digiti. *Dita.* ¶ انامل سلطان عادل شفاه اكرام ايله تقبيل و التثامدن صكره *enāmili ſultānī ādyl śifahī ikrām ile tækbīlü iltisāmden ſonra*. Poſtquam deoſculatus eſt digitos, *ſeu* manum regis æqui labiis reverentiæ. *Doppo aver riverito il giuſtiſſimo rè, e con labra di riſpetto baciatogli le mani. Sæ.*

آنان *ānān*. p. *prono. demonſtrat. pl. ab* آن *ān*. Illi, ij. *Eſſi, eglino.*

انان *inān*, & *ünān*. a. *n. ſ,* 1) Multum gemens vir. 2) *Ipſe* gemitus. *Gol.*

انان *inān*. t. *n. ſ.* Fides. *Credito.* ¶ انان يوق *inān iok*. Non eſt fides. *Non c'è fede.*

انانة *enānet*. a. *n. ſ.* Gemitus.

اناجق *inanaḡiak* & انانلجق *inanilaḡiak*. t. *part. fut.* Credibilis, cui credi poteſt. *A chi ſi ha da credere.*

اناندرمق *inandurmak*. t. *V. tranſ.* Perſuadere, affirmare. *Aſſicurare, perſuadere.*

انانلمز *inanylmaz*. t. *part. præſ. paſſ. negat.* Incredibile, quod credi non poteſt. *Incredibile.*

انانلمش *inanylmīś*. t. *part. præt. paſſ.* Fidus. *Fidato, e confidato.* ¶ كندويه انانلمش *gendüje inanilmiś*. Sibi concreditus. *Confidatogli.*

انانلمق *inanylmak*. t. *V. paſſ.* 1) Credi 2) Concredi.

انانمز *inanmaz*. t. *part. præſ. negat.* Incredulus. *Incredulo.*

انانمق *inanmak*. t. *V.* 1) اعتقاد *y'tykād*. a. بـاور كردن *bāwer kerden*. p. Credere, fidem

dem habere. *Credere*, *fidarſi.* 2) Confidere, committere. *Confidare.*

اناڭمق *inanmamak.* t. *V. negat.* Diffidere. *Diffidarſi.*

اناڭمقلق *inanmamaklyk*, & اناڭزلق *inanmazlyk.* t. *n. ſ.* 1) Incredulitas. 2) Diffidentia. *Incredulità*, & *diffidenza.*

انانيّت *enānījet.* a. *n. ſ.* بنلق *benlyk* t. Præſumptio, arrogantia. *Preſunzione, arroganza.* ¶ انانيّتي ترك ايلميوب و غضب نفساني غلبه ايدوب *enānījetī terk eilemejüp we ghæzæbī nefsānī ghælebe idüp.* Arrogantia minime depoſita, iracundia autem ſibi a natura inſita prævalente. *Non laſciando l'arroganza ſua, e ſoprafatto dalla colera interiore. Eb.*

اناوافتيز *anawaftīz.* t. *n. ſ. ex Græco.* Anabaptiſta. *An.*

اناويض *enāwȳz.* a. *n. ſ. pl. pl. a* نوض *newæz.* Loca elatiora, & loca, *per quæ fluit aqua. Gol.*

انـاهيد *enāhȳd.* p. *n. ſ.* Stella Veneris. *Ferh.*

انايق *enājyk.* a. *n. ſ. pl. ab* انيق *enjuk*, & اينق *ejnuk*, *ſeu pl. pl. a* نـاقة *nākæt.* Camelites. *Gol.*

انايي *enājī.* p. *adj. Homo* ſtolidus, & nullius conſilii. *Ferh.*

انب *eneb.* a. *n. ſ. coll.* بـادنجان *badingiān.* p. Melongena. *Gol.*

انب *eneb*, *vel enb.* p. *n. ſ.* انبج *embeğ.* a. Fructus arboris cujuſdam Indicæ. *Caſt.*

انبا *embā.* a. *n. ſ. pl. a* نبا *nebā.* Nuncii, quæ nunciantur. *Avviſi.*

انباء *imbāe.* a. *V.* [4. *a* نبأ] 1) خبر ويرمك *chæber wirmek.* t. Annunciare, ſignificare. *Annunziare*, *avviſare.* 2) Lente, & ſubtiliter, ac cum cautela prehendere *aliquid. Wan.*

انباء *imbāe.* a. *V.* [4. *a* نبي] 1) Removere, abigere. 2) Amotam a ſe velle *rem.*

انبات *imbāt.* a. *V.* [4. *a* نبت] 1) Adoleſcere *puerum.* 2) Germinare *plantam.* 3) Creſcere capillos *circa pubem. Wan.*

انباج *imbāğ.* a. *V.* [4. *a* نبج] Confuſo uti ſermone. *Gol.*

انباح *imbāh.* a. *V.* [4. *a* نبح] Latrare jubere, ad latrandum commovere. *Gol.*

انباخ *imbāch.* a. *V.* [4. *a* نبخ] 1) Comedere, *ſeu* manducare radicem papyri. 2) Subigere aceſcentem farinæ maſſam. 3) Conferere terram نبخا *nebchā*, *dictam. Gol.*

انباخون *embāchun.* p. *n. ſ.* Munimentum, arx. *Ferh.*

انباده *embāde.* p. *part. i. q.* انبازده *embāzede.* Glorioſus, & ſuperbus *opibus*, *amicis. Caſt.*

انباذ *embāz.* a. *n. ſ. pl. a* نبذ *nebz.* Exiguæ quantitates *opum*, *pabuli. Gol.*

انباذ *imbāz.* a. *V.* [4. *a* نبذ] Conficere exprimendo vinum *ex dactylis. Wan.*

انبار *embar.* a. *n. ſ.* 1) *pl. à* نبر *nibr.* Apothecæ, granaria. 2) *Uſit. pro ſingulari* Granarium, & repoſitorium aliorum proventuum. *Magazino*, *granaio.* 3) Carina. *La ſtiva della nave.* ¶ انبار خانه *embār chāne. Idem*, & Cella penuaria.

انبار *embār.* p. *n. ſ.* & *adj.* 1) Plenus, repletus. 2) Ruina *domus*, *parietum.* 3) Fimus, ſtercus. 4) Piſcina, receptaculum aquæ majus.

انبار *imbār.* a. *V.* [4. *a* نبر] 1) Horreum, *ſeu* granarium conſtruere. *Gol.* 2) In horreum aſſervanda grana importare. *Far un magazino*, *e riempirlo. Tef.*

انبار *imbār.* p. *adverbialiter pro* اين بار *īn bār.* Hac vice. *Queſta volta. Ferh.*

انباردار *embārdār.* p. *adj. comp. i. q.* بندار *bündar.* p. Horrei, & cellæ cuſtos, *aut* poſſeſſor. *Gol.*

انباردكي *embār degi.* p. *n. ſ. dim.* Exigua ſubſtantia, modicæ opes. *Ferh.*

انباردن *embārden.* p. *V.* طولدرمق *doldürmak.* t. Implere. *Empire. Ferh.*

انبارده *embārde.* p. *part.* 1) Plenus, repletus. 2) *Multis opibus*, *prolibus*, *clientibus* ditatus, ac lætus. *Ferh.*

انباريدن *embāriden.* p. *V.* Implere.

انباز *embāz.* a. *n. ſ. pl. a* نبز *nebez.* Cognomina, convitia. *Gol.*

انباز *embāz.* p. *part.* شريك *śerik* a. اورتاق *ortak* t. 1) Socius, conſors lucri. 2) Particeps. *Compagno di mercanzia*, *partecipe. Ik.*

انبازانيدن *embāzāniden.* p. *V. trans ab* انبازيدن *embāzīden.* Socium communis lucri facere.

انبازده *embāzede.* p. *part.* Glorioſus, ſuperbus *opibus*, *amicis. Caſt.*

انبازي *embāzī.* p. *n. ſ.* شرك *śirk.* a. اورتاقلق *ortāklyk.* t. Conſortium cum alio. *Conſorzio*, *compagnia nel negozio.* ¶ انبازي كردن *embāzī kerden.* Societatem inire. *Caſt.*

انبازيدن *embāzīden.* p. *V.* 1) Socium, & conſortem lucri fieri, ſocietatem inire. *Ferh.* 2) Augeri. *Caſt.*

انباشت *embāśt.* p. 3. *perſ. præt. ab* انباشتن *embāśten.* Implevit. *Ferh.*

انباشتكي *embāśtegī.* p. *n. ſ. dimi.* Modicæ opes, exigua ſubſtantia. *Ferh.*

انباشتن *embāśten.* p. *V.* 1) طولدرمق *doldurmak.* t. Replere, implere. *Empire*, *riempere. Ferh.* 2) Aſpergere, ſpargere *aquam*, *arenam.* 3) *i. q.* سپلمك *ſeplemek* t. Macerare, emollire. *Caſt.*

انباشته *embāśte.* p. *part. paſ.* 1) Repletus. *Ripieno*, *pieno*, *colmo. Ferh.* 2) Exſiccatus *puteus. Diſſeccato.* ¶ عمّان مجد و احسان خاک هلاك ايله انباشته و نابود اولدي *ümmānī megdü yhsān chākī helāk ile embāśte we nabūd oldy.* Oceanus gloriæ & beneficentiæ terra mortalitatis oppletus ac exſiccatus in nihilum evaſit. *h. e.* Exſpiravit rex. *Sæ. La poluere della mortalità riſeccò quel gran oceano di grazie, e munificenze regie, morì. Br.*

انباض *imbāz.* a. *V* [4. *a* نبض] Remittere nervum *arcus. Wan.*

انباط *embāt.* a. *nom. prop. gent. pl. a* نبيط *nebȳt.* Nabathæi. *Wan.*

انباط *imbāt.* a. *V.* [4. *a* نبط] 1) Ad aquam putei, primamve ſcaturiginem pertingere *foſſorem. Wan.* 2) Apparere, prodire *quid*, *quod ante latebat. Gol.*

انباع *imbā*'. a. *V.* [4. *a* نبع] 1) Facere fluere. 2) Multum ſudare. 3) Indeſinenter vomere. *Gol.*

انباغ *embāgh.* p. *n. ſ.* 1) Concubina, pellex, *quam quis præter uxorem unam habet.* 2) Res miſta, commiſta. *Caſt.*

انباغ *embāgh.* p. *n. ſ.* Conthoralis. *Vox, qua tres vel quatuor legitimæ apud Mohammedanos ejusdem thori conſortes ſeſe invicem compellare ſolent. Ferh.*

انباغ *imbāgh.* a. *V.* [4. *a* نبغ] 1) Ultro citroque commeando frequentare. 2) E foraminibus farinam eximere *cribratorem. Gol.*

انباغالش *embāghālyś.* p. *n. ſ.* Fartura *culcitræ pulvinaris. Ferh.*

انباق *embāk.* p. *n. ſ.* Curruca, *cujus uxor adultera. Becco cornuto. Ferh.*

انباق *imbāk* a. *V.* [4. *a* نبق] Pedere. *Correggiare. Wan.*

انبال *embāl.* a. *n. ſ. pl. a* نبل *nebl.* Sagittæ arabicæ. *Wan.*

انبال *imbāl.* a. *V.* [4. *a* نـبل] 1) Dare *alicui ſagittas.* 2) Confuſas afferre *ſagittas.* 3) Maturos dactylos ferre *palmam. Gol.*

انبالس *embālūs.* a. *n. ſ. i. q.* كرم *kerm.* Vitis. *Gol.*

انبان *embān.* p. *n. ſ.* سختيان *ſæchtyian.* t. 1) Corium mollius. *Cordovano.* 2) Vas fictile amplum. *Caſt.* 3) طغرجق *daghargīk* t. Pera, mantica e corio. *Sacco*, *biſaccio. Ferh.* ¶ انبان فتنه و كيسهٔ حيلهٔ ميدانه صالدي *embānī fitne we kīſei hȳleī meidāne ſaldy.* Peram malitiæ, & crumenam fraudis in medium produxit, *h. e.* aſtu, & fraudibus, techniſve uſus eſt. *Eb.*

انبانك *embānik.* p. *n. ſ. diminut.* يانجق *jāngik.* t. Loculus *qui a latere geſtatur* 2) Combuſtibilis, ac occulti quid. *Caſt.* 3) Perula ex corio. *Ferh.* ¶ انبانك سيم *embānekī sīm.* Burſa pecuniaria. *Caſt.*

انبانه *embāne.* p. *n. ſ. i. q.* انبان *embān.* Marſupium. *V.* طغرجق

انباه *imbāh.* a. *V.* [4. *a* نبه] 1) Expergefacere. 2) Oblivisci *demandatæ rei. Wan.*

انبب *embūb.* a. *n. ſ. i. q.* انبوب *embūb.* Internodium arundinis. *Gol.*

انبب *embūb.* p. *n. ſ.* Herbæ radix. *Caſt.*

انبتات *imbitāt.* a. *V.* [7. *a.* بتّ] Abrumpi, abſcindi. *Gol.*

انبتار *imbitār.* a. *V.* [7. *a* بتر] 1) Reſectum, & abruptum eſſe *aliquid.* 2) Mutilatum eſſe *aliquem. Gol.*

انبتاك *imbitāk.* a. *V.* [7. *a* بتك]. Trahi, duci. *Wan.*

انبتال *imbitāl.* a. *V.* [7. *a* بتل] Segregari, ſeparari. *Wan.*

انبثاث *imbisās.* a. *V.* [7. *a* بثّ] Solutis, ac ſeparatis partibus divelli. *Gol.*

انبثاق *imbisāk.* a. *V.* [7. *a* بثق] Findi, diffindi. *Wan.*

انبج *embeğ.* a. *n. ſ.* Conditum *fructuum*, & *florum. Gol.*

انبج *embeğ.* p. *n. ſ.* Melongena. *Caſt.*

انبجاة *imbiğiāt.* a. *n. ſ. unit.* Conditum medicamentum. *Wan.*

انبجاج *imbiğiāğ.* a. *V.* [7. *a* بجّ] 1) Findi. *Wan.* 2) Hypochondria diſtentum quaſi crepare *pecus ex nimia pabuli copia. Gol.*

انبجاس *imbiğiās.* a. *V.* [7. *a* بجس] Effluere, emanare *aquam. Wan.*

انبجان *embeğiān.* a. *part.* Fermentata, & intumeſcens *farinæ maſſa. Wan.*

انبجاني *embeğiānī.* a. *part.* Calida *offa.* ¶ ثريد انبجاني *ſeridī embeğiānī.* Intrita panis calida. *Gol.*

انبخ *embæch.* a. *part.* 1) Immitis, craſſus duruſque. 2) Impurus *colore.* 3) Opacus. *Gol.*

انبخان *embechān.* a. *part. i. q.* انباخ *embāch.* Aceſcens farinæ maſſa. *Gol.*

انبخاني *embæchānī.* a. *part.* 1) Vaporoſa, & calens *offa.* 2) Offa *quæ paratur ex biscocto pane*, & *oleo*, *atque intumeſcens*, *affuſa aquæ parte*, *mollis ac lenta efficitur.* 3) *Fœm.* Magnus, & amplus *panis*, *aut* ſimilis favo a veſpis confecto. *Gol.*

انبذة *embizet.* a. *n. ſ. pl. a* نبيذ *nebiz.* Vina. *Gol.*

انبر *embūr*, & انبره *embūre* p. *n. ſ.* Forceps. *Tenaglia. Ferh.*

انبرام *imbirām.* a. *V.* [7. *a* برم] 1) Firmiter torqueri. 2) Bene firmari. *Gol.*

انبرباريس *emberbāris* a. p. t. *n. ſ.* 1) Oxyacanthæ ſpecies *vul.* berberis. 2) Salinum *cactum ex cortice cucurbitæ. Caſt.*

انبرود *emberūd*, انبرو *emberū*, & انبرود *emberūd.* p. *n. ſ.* Pyrum *pro* امرود *emrūd. Ferh.*

انبروه *embürūh.* p. *n. ſ.* 1) Camelus, *vel* aliud quodcunque animal jubatum. 2) Sipho. *Ferh.*

انبره *embüre.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

انبزاغ *imbizāgh.* a. *V.* [7. *a* بزغ] Advenire *principium veris. Wan.*

انبزال *imbizāl.* a. *V.* [7. *a* بزل] Findi. *Wan.*

انبج *impej.* p. *n. ſ.* Abrotonum. *Species medicamenti. Ferh.*

انبس *embes.* a. *n. ſ.* Auſterus *vultu. Gol.*

انبساس *imbisās.* a. *V.* [7. *a* بسّ] Disgregari, & in diverſas partes mitti *aliquid. Gol.*

انبساط *imbisāt.* a. *V.* [7. *a* بسط] 1) Dilatari. 2) Soluto, & hilari vultu ac animo eſſe. 3) Capere delectationem. 4) Verecundiam deponere. *Gol.*

انبساط *imbisāt.* a. *n. ſ.* 1) Dilatatio. 2) Gaudium. *Tef.* 3) Hilaritas. *Ik. Dilatazione, allegrezza, gioja.*

انبست *embeſt.* p. *adj.* غليظ *ghælȳz.* a. 1) Craſſus. 2) Rudis, aſper. *Ferh.*

انبسته *embeſte*, & انبسه *embiſe.* p. *part.* Congelatum *atramentum. Ferh.*

انبسه *embiſe.* p. *n. ſ.* Sigillatio, livor in quacunque corporis parte. *Caſt.*

انبسه *embüſe.* p. *n. ſ.* Odoris perceptio. *Caſt.*

انبش *embeś.* p. *n. ſ.* Cumulus frumenti, *vel* hordei triturati, mundatique. *Caſt.*

انبط *embæt.* a. *part.* Ventris, *vel* axillarum albedine conſpicuus *equus. Wan.*

انبطاح *imbitāh.* a. *V.* [7. *a* بطح] 1) Concidere pronum in faciem. *Wan.* 2) Proſterni, & occumbere. *Gol*

انبطرون *embætærūn.* a. *n. ſ. pro quo vitioſe* انيطرون *enītærūn* Empetron. *Gol.*

انبعاث *imbȳ-ās.* a. *V.* [7. *a* بعث] 1) Procedere. *Gol.* 2) Mitti. 3) Cito incedere. *Procedere, eſſer mandato. Wan.*

انبعاج *imbȳ-āg.* a. *V.* [7. *a* بعج] Findi. *Wan.*

انبعاق *imbȳ-āk.* a. *V.* [7. *a* بعق] 1) Profuſum, & præcipitem eſſe in ſermone. *Wan.* 2) Pluviam profundere *nubem.* 3) Obruere inopinantem. *Gol.*

انبغاء *imbighāe.* a. *V.* [7. *a* بغي] 1) Expeti, quæri. 2) Convenire, decere. *Gol.*

انبقاع *imbikāe.* a. *V.* [7. *a* بقع] Abire, diſcedere *feſtinanter. Gol.*

انبك *embek.* a. *n. ſ.* Diſtillatorius clibanus, alembicus. *Gol.*

انبكاء *imbikāe.* a. *V.* [7. *a* بكو] Ad fletum commoveri. *Gol.*

انبل *embel.* a. *comp.* Præſtantior, *pec. ingenio, & ſolertia, tractandiſque ſagittis. Gol.*

انبلاج *imbilāg.* a. *V.* [7. *a* بلج] Fulgere *auroram. Wan.*

انبلاط *imbilāt.* a. *V.* [7. *a* بلط] Longius remotum eſſe, *vel* recedere. *Gol.*

انبلاق *embelak.* p. *V.* [7. *a* بلق] 1) Aperiri, & patefieri. 2) Patere. *Gol.*

انبله *embele.* p. *n. ſ.* Tamarindi. *Ferh.*

انبوب *embūb*, *ümbūb.* a. *n. ſ.* 1) Internodium arundinis, *quod eſt inter duos ejus nodos.* 2) *Ipſe* nodus arundinis. 3) Fiſtula, tubulus, ſiphon. ¶ انبوب آلرّاعي *embūbür-rā-ȳ.* Species ſempervivi. انبوب آلملكي *embūbül-melikī. i. q.* برطانيقي *birtānȳkȳ.* Britannica. *Gol.*

انبوب *embūb.* p. *n. ſ.* Herbæ radix. *Caſt.*

انبوبة *embūbet.* a. *n. ſ. i. q.* انبوب *embūb.* Internodium arundinis. *Gol.*

انبوت *embūt.* p. *n. ſ.* Radix *herbæ. Ferh.*

انبوثة *embūſet.* a. *n. ſ.* Species luſus, *quo aliquid in ſcrobe reconditur, & qui exemerit, vincit. Gol.*

انبودن *embūden.* p. *V.* 1) *i. q.* انبوشيدن *embūśīden.* Stupore corripi *membrum.* 2) Abortiri. *Caſt.* 3) Colligere. *Ferh.*

انبوذن *embūzen.* p. *n. ſ.* Materia, *ex qua quid formatur, creatur juxta coſmogoniam Mohammedanorum. Ferh.*

انبور *embūr.* p. *n. ſ. i. q.* انبر *embür.* Forceps. *Caſt.*

انبوز *embūz.* p. *n. ſ.* Forceps. *Tenaglia. Ferh.*

انبوس *embus.* a. *n. ſ. i. q.* امّوس *emmūs.* Ammi *ſpecies herbæ. Gol.*

انبوس *embūs.* p. *n. ſ.* 1) Radix oleris. 2) Radix cardui lactei. *Caſt.*

انبوسيدن *embūsīden.* p. *V.* 1) Stupere membrum. 2) Putreſcere *aliquid.* 3) Colligere. 4) Apparere. *Ferh.*

انبوش *embūś.* a. *n. ſ. pl.* انابيش *enābīś.* Effoſſi oleris, arboriſve radix, *vel* arbor cum radicibus evulſa. *Gol. Vide præcedentia.*

انبوش *embūś.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* انبوت *embūt.* Radix *herbæ.* 2) Radix oleris. *Ferh.* 3) Radix cardui lactei. *Caſt.*

انبون *embūn.* p. *adj.* Amplus, latus. *Ferh.*

انبوه *embūh.* p. 1) *adj.* غلبه *ghælebe.* a. بول *bol* t. Amplus, multus. *Caſt.* 2) *n. ſ.* Multitudo, turba hominum. 3) Nomen pagi *ſupra montem ſiti in Regione.* ديلمان *Dileman; quem præterfluit fluvius* شهرود *śehrud, & ubi copioſum, ac inſigne creſcit vinum.* 4) Ruina *domus, parietum, Ferh.* 5) Odoris perceptio. *Caſt. Ampio, largo, copioſo, moltitudine,* II. ¶ انبوه كروه بر كروه انبوه ايله اوزرنه واردي *bir küruhī embūh ile üzerine wardy.* Aggreſſus eſt eum cum copiis numeroſis. *Andò contro di lui con groſſe truppe. Eb.* انبوه اول *embūh* ol. Multitudine ſuperare. *Eſſer ſuperiore di forze. Sæ. V. etiam* ستوه اندوه

انبوهناك *embuhnāk.* p. *adj. compoſ.* 1) Valde amplus, & late extenſus. 2) Copioſus. *Ferh.*

انبوهي *embūhī.* p. *n. ſ.* 1) Multitudo, & turba *populi.* 2) Tumultus. *Caſt.*

انبوي *embūj.* p. *adj. i. q.* انبوه *embūh.* 1) Amplus, copioſus. 2) Odoriferus. *Ferh.*

انبوييدن *embūjīden.* p. *V. i. q.* بوييدن *bujīden.* Olere. *Ferh.*

انبه *embüh.* p. *n. ſ. i. q.* انبوه *embūh.* Multitudo. *Ferh.*

انبهار *īmbihār.* a. *V.* [7. *a* بهر] 1) Collabi, concidere. 2) Per medium frangi *enſem. Gol.*

انبياء *embijāe.* a. *n. ſ. pl. a* نبي *nebī.* 1) Prophetæ. *Li Profeti.* 2) Titulus ſuræ *numero vigeſimæ primæ. Marrac.* ¶ انبياي بزركوار *embijāī büzürgüwār.* Magni Prophetæ. *Li Profeti grandi. Sæ.* انبيا و اوليا *embijā wü ewlijā.* Prophetæ, & Sancti *Dei. Li Profeti, e li Santi.*

انبياج *imbījāg.* a. *V.* [7. *a* بيج] Incidere, irruere *mala in aliquem. Gol.*

انبياش *imbijāś.* a. *V.* [7. *a* بيش] Manu capi, & prehendi *animal manſuetum. Gol.*

انبياع *imbiā*.* a. *V.* [7. *a* بوع] 1) Emanare ſudorem. 2) Menſurari. 3) Explicare, & diſtendere *ſeſe ſerpentem.* 4) Trahi, protrahi. 5) Pretium imminuere *in vendenda merce.* 6) Protenſa manu, *vel* inclinato corpore annuere. *Gol.*

انبياع *imbiā*.* a. *V.* [7. *a* بيع] Vendibilem, aut bene diſtractam eſſe *mercem. Gol.*

انبياع *imbiā*.* a. *V.* [*Form. irreg. a* نبع] Interpellare *aliquem* in ſermone. *Wan.*

انبياق *imbjāk.* a. *V.* [7. *a* بيق] 1) Incidere, irruere *malum in aliquem.* 2) Convertere ſe, tendere *aliquo. Wan.* 3) Ingredi ſine venia. 4) Injuriam facere. 5) Injuſtum eſſe. *Gol.*

انبياق *imbjāk.* a. *V.* [*Form. irreg. a* نبق] *i. q.* انبياع *imbiā*.* Interpellare *aliquem* in ſermone. *Wan.*

انبياك *imbiāk.* a. *V.* [7. *a* بوك] Turbata mente, & perturbatis rationibus eſſe *hominem.*

انبير *embīr.* p. *n. ſ.* 1) Roſa viridis, *vel* arida. 2) Impletio. *Ferh.*

انبيره *embīre.* p. *n. ſ.* Cumulus terræ in tecto poſitus, *cui ſupponitur fulcimen circumdatum virgultis, ne quid decidat. Ferh.*

انبيس *embīs.* p. *n. ſ.* Granum frumenti a ſtramine, & ſiliquis mundum. *Ferh.*

انبيس *imbīs.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

انبيسته *embiſte.* p. *n. ſ. i. q.* انبسته *embiſte.* Res frigida. *Caſt.*

انبيق *embīk.* p. *n. ſ.* Diſtillatorius clibanus, alembicus. *Lambico. Ferh.*

انت *ente*, & *fæm. enti.* a. *pron. perſ.* Tu. *Tu.* ¶ انت حسبي انت كافي يا ودود *ente hæſpī ente kāfī jā wedūd.* Tu es portio mea, mihi tu ſufficis, o amantiſſime *Deus! Ah.*

انتا *intā.* a. *V.* [4. *a* نتو] 1) Retrocedere, *vel* retro manere. 2) Frangere naſum *hominis, ita ut intumeſcat.* 3) Congruere, convenire. 4) Referre *alium* forma, & indole. *Gol.*

انتاج *intāg.* a. *V.* [4. *a* نتج] 1) Parere, producere. 2) Abire, quo vult, *camelitim fætum pariendo incognito loco.* 3) Fœtas habere *camelites. Gol.* 4) Partui, vel fæturæ vicinam eſſe *equam, vel aliud jumentum. Wan. Partorire, produrre, cagionare.* ¶ مدافعه سنده تراخي خسارت عظيمه انتاج ايدر *mudāfe-æſinde terāchy chæſāretī æzȳme intāg ider.* Dilatio amotionis ejus magnum cauſabit damnum. *Il differirne il rimedio cagionerà, recherà molti damni. Sæ.* نتايج فساده انتاج ايدر *netāigī fesāde intāg ider.* Conſequentias pariet malas. *Tirarà cattive conſequenze. Sæ.* بويله محلّ يابس ايچره جالس اولمق اهلاكدن غيري نسنه انتاج اتمز *boile mæhællī iābis içre giālis olmak ihlākten ghæiry neſne intāg itmez.* In hujusmodi arida ſtatione morari, nihil aliud producet præter ruinam. *Dal reſtar in un poſto così ſecco, non ſeguirebbe altro, che la ruina. Sæ.*

انتاح *intāh.* a. *V.* [8. *a* نوح] 1) Stillare *aquam.* 2) Sudare. *Wan.* 3) Eximere, educere. *Gol.*

انتاش *intāś.* a. *V.* [4. *a* نتش] Extendere manum *ad prehendendum aliquid. Wan.*

انتاض *intāz.* a. *V.* [4. *a* نتض] Protrudere *unum tuber terræ tuber alterum, & dens dentem. Gol.*

انتاغ *intāgh.* a. *V.* [4. *a* نتغ] 1) Ridere, ſubridere. 2) Sarcaſtice irridere. *Wan.*

انتاق *intāk.* a. *V.* [4. *a* نتق] 1) Caudam jactare *leonem.* 2) Portare umbraculum contra ſolem. 3) Jejunare menſe رمضان *ræmazān. Gol.*

انتان *intān.* a. *V.* [4. *a* نتن] Fœtere, male olere. *Wan.*

انتباث *intibās.* a. *V.* [8. *a* نبث] 1) Fodere *puteum.* 2) Intumefcere in aqua *ptifanam.* 3) Sublata veftis lacinia infidere terræ. *Gol.*

انتباج *intibāğ.* a. *V.* [8. *a* نبج] Intumere *os offis. Gol.*

انتباذ *intibāz.* a. *V.* [8. *a* نبذ] Recedere ad latus. *Gol.*

انتبار *intibār.* a. *V.* [8. *a* نبر] 1) Elevari *rem.* 2) Intumefcere *manum.* 3) Puftulis corrumpi *cutem.* 4) Suggeftum afcendere *oratorem. Gol.*

انتباك *intibāk.* a. *V.* [8. *ab inufit.* نبك] 1) Eminere. 2) Implicare fe malo. *Gol.*

انتبال *intibāl.* a. *V.* [8. *a* نبل] 1) Mori. 2) Uno impetu afportare *rem.* 3) Animadvertere. 4) Dare *alicui fagittas.* 5) Evigilare. *Wan.*

انتباه *intibāh.* a. *V.* [8. *a* نبه] Evigilare *e fomno. Wan.*

انتباه *intībāh.* a. *n. f.* 1) Vigilantia. 2) Circumfpectio. *Vigilanza, circofpezzione.* ¶ كمال انتباه اوزره *kemālĭ intibāh üzre.* Vigilantiffime, caute. *Cautamente, con gran circonfpezzione. Sæ.* انتباه اوزره او *intībāh üzre* ol. Vigilare, cautum effe. *Vegliare, ftar con gli occhi aperti.* وسيلهٔ انتباه شاه دل آگاه اولدي *wesīleĭ intibāhĭ sāhĭ dil āğāh oldy.* Caufa fuit evigilationis regis circumfpecti. *Aprì l'occhio al circonfpetto rè, e lo refe più cauto. Sæ.* انتباهي ايچون *intībāhī iciün.* Ad excitandum ipfum. *Per fuegliarlo, avvertirlo. Sæ.* اهل انتباه *ehlĭ intibāh.* Cautus, providus. *Vigilante, cauto.* مقاومتدن عجزنه انتباه ايله *mukāwemetten æğzine intībāh ile.* Confiderando fe imparem refiftendo. *Conofcendofi debole da poter far refiftenza. Sæ.* جان با انتباه *ğiānĭ bā intibāh.* Animus cautus. *Animus vigilante. Ik.*

انتتار *intitār.* a. *V.* [8. *a* نتر] Trahi. *Gol.*

انتتاش *intitāś.* a. *V.* [8. *a* نتش] Humiditate turgens granum, primum emittere germen. *Gol.*

انتتاف *intitāf.* a. *V.* [8. *a* نتف] Evelli, *feu* defluere *pilos. Wan.*

انتثار *intisār.* a. *V.* [8. *a* نثر] 1) Spargere. 2) Per nares excrefcere *aliquid. Wan.* 3) Spargi. 4) Defluere. 5) Attrahere in nares *aquam. Gol.*

انتثال *intisāl.* a. *V.* [8. *a* نثل] Terram egerere *e puteo. Wan.*

انتثام *intisām.* a. *V.* [8. *a* نثم] Turpia, & obfcœna loqui. *Wan.*

انتجاء *intiğiāe.* a. *V.* [8. *a* نجا] Oculo maligno confiderare *aliquid. Gol.*

انتجاب *intiğiāb.* a. *V.* [8. *a* نجب] 1) Decorticare *arborem.* 2) Eligere, feligere. *Gol.*

انتجاث *intiğiās.* a. *V.* [8. *a* نجث] 1) Educere. 2) Intumefcere, & apparere pinguem. *Gol.*

انتجاخ *intiğiāch.* a. *V.* [8. *a* نجخ] Pedere *jumentum. Gol.*

انتجاس *intiğiās.* a. *V.* [8. *a* نجس] Pollui. *Gol.*

انتجاع *intiğiā*.* a. *V.* [8. *a* نجع] 1) Pabulari. 2) Quærere pafcuam, *vel* fativam *terram. Gol.* 3) Adire *alium beneficii confequendi ergo. Wan.*

انتجاف *intiğiāf.* a. *V.* [8. *a* نجف] 1) Evacuare *ventum nubem. Wan.* 2) Educere. *Gol.*

انتجام *intiğiām.* a. *V.* [8. *a* نجم] 1) Definere *frigus.* 2) Evanefcere *nubem. Gol.*

انتجاه *intiğiāh.* a. *V.* [8. *a* نجه] Repellere, abigere. *Wan.*

انتحاء *intyhāe.* a. *V.* [8. *a* نحو] 1) Contendere *ad aliquem.* 2) Inclinare *in alterutram partem.* 3) Inniti *rei alicui. Gol.*

انتحاب *intyhāb.* a. *V.* [8. *a* نحب] آواز ايله اغلمق *āwāz ile aghlamak.* t. Ejulare. *Lamentarfi, ftrillare. Wan.*

انتحار *intyhār.* a. *V.* [8. *a* نحر] Jugulare fe ipfum, confcifcere fibi mortem. *Wan.*

انتحاض *intyhāz.* a. *V.* [8. *a* نحض] 1) Deficere carnem. 2) Carne nudari *os. Wan.*

انتحال *intyhāl.* a. *V.* [8. *a* نحل] 1) غير شاعرلرك شعرن كندويه اسناد ا *ghæjrĭ śā-ÿrlerün-śi*rin gendüje ifnād* e. t. Falfo fibi arrogare alterius Poetæ carmina. *Attribuirfi falfamente cofa d'altri.* 2) Profiteri *aliquam fectam. Wan.*

انتحام *intyhām.* a. *V.* [8. *a* نحم] Animum applicare alicui *rei. Wan.*

انتخاء *intychāe.* a. *V.* [8. *a* نخو] Gloriari, jactare fe *fupra alios. Gol.*

انتخاب *intychāb.* a. *V.* [8. *a* نخب] 1) Evelli. 2) سچمك *fecmek.* t. Eligere, deligere meliora. *Scegliere il migliore. Wan.*

انتخاش *intychāś.* a. *V.* [8. *a* نخش] 1) Moveri. 2) Movere fe *huc illuc. Gol.*

انتخاص *intychās.* a. *V.* [8. *a* نخص] Macie confici. *Wan.*

انتخاط *intychāt.* a. *V.* [8. *a* نخط] 1) Emungere mucum *e nafo. Wan.* 2) Similem effe, referre *alium. Gol.*

انتخاع *intychā*.* a. *V.* [8. *a* نخع] 1) Longe abeffe, *vel* abire *a terra fua. Wan.* 2) Excrefcere pituitam. *Gol.*

انتخال *intychāl.* a. *V.* [8. *a* نخل] 1) Meliorem eligere partem. *Gol.*

انتداء *intidāe.* a. *V.* [8. *a* ندو] 1) Congregari. 2) Præfentem effe *in conventu vel concilio. Gol.*

انتداب *intidāb.* a. *V.* [8. *a* ندب] 1) Anuere *vocanti, petentive. Wan.* 2) Exaudire. 3) Benigne rependere, & propitium effe *Deum.* 4) Leviter effluere, *feu* exfudare. *Gol.*

انتدام *intidām.* a. *V.* [8. *a* ندم] Facile, & ad manum effe *quid. Gol.*

انتداه *intidāh.* a. *V.* [8. *a* نده] Recte inftitutum effe *negotium. Gol.*

انتذار *intizār.* a. *V.* [8. *a* نذر] Votum facere.

انترج *untrūğ.* p. *n. f.* Species pomi aurantii. *Ferh.*

انتزاء *intizāe.* a. *V.* [8. *a* نزو] Propenfum effe, concupifcere *aliquid. Gol.*

انتزاع *intizā*.* a. *V.* [8. *a* نزع] 1) چكلمك *ćekilmek.* t. Avelli, eripi. 2) Evellere. *Ufcire, effer tolto. Wan.* 3) Abftinere. 4) Accipi, fumi. *Gol.* ¶ قلاع انلرك الندن انتزاع اولنوب *kylā* anlarün-elinden intizā* olunüp.* Cum ex eorum manibus ereptæ fint arces. *Sendo ftate prefe dalle mani loro le fortezze. Sæ.*

انتساء *intisāe.* a. *V.* [8. *a* نسا] 1) Recedere, retrocedere. *Wan.* 2) Longius progredi, *pec. in pafcuis. Gol.*

انتساب *intisāb.* a. *V.* [8. *a* نسب] 1) منسوب او *mensūb* ol. Pertinere, referri. *Wan.* 2) Genus referre. 3) Nomen trahere ab *aliquo. Gol. Aver relazione, riferire la fua difcendenza, effer ufcito dà qualched'unò.* ¶ عسكر ظفر انتساب *æskerĭ zæfer intisāb.* Exercitus victoriofus. *Effercitio vittoriofo. Sæ.* ركاب شرف انتسابي *rekābĭ śeref intīsābī.* Stapedes ejus nobiliffimi. *Le fue regie ftaffe.* جواب صواب انتساب *gewābĭ fæwāb intisāb.* Refponfum rectitudini correlativum, verum. *Rifpofta dritta, vera. Ik.* شهزاده جانبنه انتساب اتديلر *śehzāde ğiānibine intīsāb ittiler.* Se comiferunt in clientelam principis. *Si profeffarono clienti ò vafalli del prencipe. Sæ.*

انتساج *intisāğ.* a. *V.* [8. *a* نسج] Tangere, contingere. *Wan.*

انتساخ *intisāch.* a. *V.* [8. *a* نسخ] 1) Abolere, delere. *Wan.* 2) Defcribere librum. *Gol.*

انتسار *intisār.* a. *V.* [8. *a* نسر] 1) Recrudefcere *vulnus.* 2) In partes fenfim folvi *pannum, papyrum. Gol.*

انتساغ *intisāgh.* a. *V.* [8. *a* نسغ] 1) Pede percutere pectus *camelum propter infeftantes mufcas.* 2) Procul in pafcua abire *camelum. Gol.*

انتساف *intisāf.* a. *V.* [8. *a* نسف] 1) Eradicare. 2) Clandeftinum, *vel* fubmiffa voce habere *fermonem.* 3) *Paff.* Alterari *pec.* terrore, *vel* metu *colorem. Gol.*

انتساق *intisāk.* a. *V.* [8. *a* نسق] 1) Ordinari, difponi recte *orationem.* 2) Ordine cohærere *res. Gol.*

انتشاب *intiśāb.* a. *V.* [7. *a* نشب] Congregari. *Wan.*

انتشاب *intiśāb.* a. *V.* [8. *a* نشب] 1) Sufpendi. *Wan.* 2) Inhærere, infigi. 3) Colligere. *Gol.*

انتشار *intiśār.* a. *V.* [8. *a* نشر] 1) طاغلمق *daghylmak.* t. Divulgari *nuntium.* 2) Pafcentes camelos a paftore fegregari. 3) Libidine incendi. *Spargerfi, divulgarfi, & diffiparfi. Wan.* ¶ والّا نظام ملك و ملل انتشار و خلل بولور *we illā nizāmĭ milkü milel intiśārü chælel bulür.* Alias ordo regni, atque nationum diffipabitur, & confundetur. *Sæ. Altrimenti il regno patirà danno, e pregiudicio, e la republica diſordine, e confufione. Br.* انتشار قبايحه باعث اولدي *intiśārĭ kæbāihæ bāÿs oldy.* Cauffa fuit, cur vitia diffunderentur in populum. *Sæ. Fù caufa dell' introduttione delli vitij e fceleratezze. Br.*

انتشاص *intiśās.* a. *V.* [8. *a* نشص] Extirpare *arborem. Gol.*

انتشاط *intiśāt.* a. *V.* [8. *a* نشط] 1) Extendere *funem, donec disrumpatur.* 2) Defquamare *pifcem.* 3) Dentibus *pabulum* evellere *pecus. Gol.*

انتشاع *intiśā*.* a. *V.* [8. *a* نشع] 1) Indere naribus *pharmacum.* 2) Ore excipere *pharmacum.* 3) Eximere, evellere. *Gol.*

انتشاغ *intiśāgh.* a. *V.* [8. *a* نشغ] Procul abire a pafcuo, huc illuc vagari *camelum. Gol.*

انتشاف *intiśāf.* a. *V.* [8. *a* نشف] 1) Bibere lactis recentis fpumam. *Wan.* 2) Alterari *colorem. Gol.*

انتشاق *intiśāk.* a. *V.* [8. *a* نشق] Attrahi in nares. *Gol.*

انتشال *intiśāl.* a. *V.* [8. *a* نشل] Accipere carnem *ex olla. Wan.*

انتصاء *intysāe.* a. *V.* [8. *a* نصو] 1) Promiffam effe *comam.* 2) Longum, & elatum effe *montem.* 3) Eligere. *Gol.*

انتصاب *intysāb.* a. *V.* [8. *a* نصب] 1) Poni, conftitui. *Wan.* 2) Erectum ftare. 3) Vocali *Phata* affici, *feu* notari. *Gol.*

انتصاح *intysāh.* a. *V.* [8. *a* نصح] Morem gerere monito. *Wan.*

انتصار *intysār.* a. *V.* [8. *a* نصر] 1) Vindictam capere. *Wan.* 2) Vincere *hoftem.* 3) Liberari *a malo. Gol.*

انتصاف *intysāf.* a. *V.* [8. *a* نصف] 1) Exſugere *totum, quod in uberibus matris continetur lac, pullum camelitis.* 2) Medium eſſe *diem.* 3) Medium tenere. *Wan.* 4) Capere totum debitum *ab aliquo.* 5) Operire ſe calyptra *puellam. Gol.*

انتصال *intysāl.* a. *V.* [8. *a* نصل] Privari *cuſpide. Gol.*

انتضاء *intyzāe.* a. *V.* [8. *a* نضو] Stringere *enſem. Gol.*

انتضاح *intyzāh.* a. *V.* [8. *a* نضح] 1) Spargi *aquam. Wan.* 2) Depreſſum eſſe in cavitate ſua *oculum. Gol.*

انتضاخ *intyzāch.* a. *V.* [8. *a* نضخ] Spargi *aquam. Wan.*

انتضاد *intyzād.* a. *V.* [8. *a* نضد] Subſiſti *aliquo loco.*

انتضاف *intyzāf.* a. *V.* [8. *a* نضف] Exſugere *pullum camelinum, quod in uberibus matris eſt. Gol.*

انتضال *intyzāl.* a. *V.* [8. *a* نضل] Jaculando certare inter ſe. *Wan.* 2) Eximere, eligere. 3) Anteriores pedes jactare inter eundum *camelos. Gol.*

انتض آلعرجون *entezūl-ūrgiuni.* a. *n. ſ. compoſ.* Genus tuberum terreſtrium, *quæ decorticantur ſuperna ſui parte. Gol.*

انتطاق *intytāk.* a. *V.* [8. *a* نطق] 1) Induere *mulierem ſubligaculum* نطاق *nytāk, dictum.* 2) Zona ſe cingere *virum.* 3) Invenire nutrimentum *pro ſuis. Wan.* 4) A latere ducere *equum,* nec eo vehi. *Gol.*

انتطال *intytāl.* a. *V.* [8. *a* نطل] Parum quid fundere *ex utre. Gol.*

انتظار *intyzār.* a. *V.* [8. *a* نظر] Exſpectare. *Gol.*

انتظار *intyzār.* a. *n. ſ.* Exſpectatio, deſiderium venturi. *Deſiderio, paſſione di vedere.* ¶ فرمان شريف صدورنه انتظار اولنمق ايجاب ايدرلر *fermānī śerīf ſudūrine intyzār olunmak īgiāb iderler.* Nos cogent expectare, donec emanet mandatum regium. *Ci coſtringeranno di ſtar à bada, ſin che eſca un commandamento regio. Ll.* انتظار چكمك *intyzār ćekmek,* انتظار اوزره او *intyzār ūzre ol.* Deſiderio, tædio affici. *Aſpettar con deſiderio, & impazienza.* قدوملرنه انتظار اوزره دررلر *kudūmlerine intyzār ūzre dürler.* Avide expectant adventum ipſius. *Aſpettano con anſietà la di lui venuta.*

انتظام *intyzām.* a. *V.* [8. *a* نظم] دوزلك *düzülmek,* & دزلك *dizilmek.* t. 1) Ordinari, diſponi. *Eſſer ben aggiuſtato.* 2) Transfigere *haſta. Gol.* ¶ نظام انتظام ايچون *nizāmī intyzām iciün.* Propter rerum ordinem. *Per l'ordine delle coſe.* انتظام بولق *intyzām bulmak.* Ordinari, recte componi. *Eſſer bene aggiuſtato, & ordinato.* احوال ممالك اسلاميه انتظام بولمش ايكن *æhwālī memālikī islāmīje intyzām bulmiś iken.* Cum ſtatus imperii Othomanici pacatus eſſet. *Le coſe dello ſtato eſſendo ben compoſte, & aggiuſtate. Sæ.* رعايا و برايای طرفينك رفاهيت حال و انتظامي *ry-āiā wü berājāī tæræfeinün-refāhījetī hālü intyzāmī.* Quies, & recta gubernatio, *aut* diſpoſitio, ſubditorum, & vaſallorum. *Il buon governo, e ſtato tranquillo delli ſubditi, e vaſalli. Ll.*

انتعات *intỹ-āt.* a. *V.* [8. *a* نعت] Deſcribere, epytheto inſignire. *Wan.*

انتعاث *intỹ-ās.* a. *V.* [8. *a* نعث] Capere, accipere. *Gol.*

انتعاش *intỹ-āś.* a. *V.* [8. *a* نعش] ايو حال او *ejü hāl ol.* بغير هلاك طاينوپ سورچمك *bighæjrī helāk dājinüp sürćmek.* t. 1) Reſurgere, impingere abſque periculo. *Acht. Gol. Riaverſi & inciamparſi ſenza periculo.* 2) Cæſpitare. *Wan.*

انتعاص *intỹ-ās.* a. *V.* [8. *a* نعص] Prolapſum erigere ſe in pedes. *Gol.*

انتعاظ *intỹ-āz.* a. *V.* [8. *a* نعظ] Libidine exardere. *Gol.*

انتعاف *intỹ-āf.* a. *V.* [8. *a* نعف] 1) Relinquere *rem alteri. Wan.* 2) Aſcendere clivum montis. 3) Apparere *equitem, vel ſurculum palmæ. Gol.*

انتعال *intỹ-āl.* a. *V.* [8. *a* نعل] 1) Induere *calceos, ocreas. Wan.* 2) Pedeſtri itinere trajicere *terram.* 3) Conſueſcere *duriori terræ.* 4) Conſcendere talem *terram. Gol.*

انتغاش *intyghāś.* a. *V.* [8. *a* نغش] 1) Vacillare. 2) Nutare *caput. Gol.*

انتفاء *intyfāe.* a. *V.* [8. *a* نفي] 1) Repelli, removeri. 2) Seorſim ſecedere. *Gol.* ¶ سبب انطفاي نايرهء فتن و وسيلهء انتفاي غبار محن اولور ايدي *ſebebī intyfāī nāireī fiten, we wesīleī intyfāī ghubārī myhæn olur idi.* Eſſet cauſa extinctionis incendii tumultuum, & ratio tollendi e medio pulverem miſeriarum. *Sæ. Ciò ſarebbe cauſa, che ſi levaſſe di mezo la guerra, e la malivolenza. Br.*

انتفاج *intifāg.* a. *V.* [8. *a* نفج] 1) Efferri, elevari. 2) Nimium eſſe. *Wan.*

انتفاخ *intifāch.* a. *V.* [8. *a* نفخ] 1) Alte provectum eſſe *diem.* 2) شيشمك *śiśmek.* t. Inflari, intumeſcere. *Wan.*

انتفاد *intifād.* a. *V.* [8. *a* نفد] 1) Totum abſumere, evacuare. 2) Mulgere. *Gol.*

انتفاش *intifāś.* a. *V.* [8. *a* نفش] Erigere *plumas avem, pilos fellem. Gol.*

انتفاض

انتفاض *intifāz.* a. *V.* [8. *a* نفض] 1) Pulchre virere *vitem.* 2) Excuti *veſtem.* 3) A reliquiis urinæ mundari *penem. Gol.*

انتفاع *intīfā*.* a. *V.* [8. *a* نفع] Utilitatem capere, lucrari. *Guadagnare, cavar profitto.* ¶ انتفاع *intifā** e. Lucrari, proficere. *Guadagnare, approffittarſi. Sæ.* انتفاع اخروي *intifā-ỹ uchrewī.* Emolumentum alterius mundi. *Il merito dell' altra vita. Teſ.*

انتفاق *intifāk.* a. *V.* [8. *a* نفق] 1) Egredi. *Wan.* 2) Subire *latibulum. Gol.*

انتفال *intifāl.* a. *V.* [8. *a* نفل] 1) Liberari, eximi *ab aliqua re.* 2) Secedere. *Wan.* 3) Precationis ſacra peragere *ultra præſcriptam legem.* 4) Petere ſibi fieri *aliquid. Gol.*

انتقاء *intykāe.* a. *V.* [8. *a* نقو] 1) Seligere. 2) Medullam eximere *ex oſſe. Gol.*

انتقاب *intykāb.* a. *V.* [8. *a* نقب] Faciem ſuam operire *mulierem. Wan.*

انتقاث *intykās.* a. *V.* [8. *a* نقث] 1) Medullam eximere *ex oſſe.* 2) Perſcrutari *rem.* 3) Feſtinare, cito *quid* facere. *Gol.*

انتقاح *intykāh.* a. *V.* [8. *a* نقح] Medullam eximere *ex oſſe. Gol.*

انتقاخ *intykāch.* a. *V.* [8. *a* نقخ] *i. q. præc. Wan.*

انتقاد *intykād.* a. *V.* [8. *a* انقد] 1) Capere, prehendere. 2) Defigere viſum *in aliquam rem. Wan.* 3) Seligere meliora. 4) Accipere paratam pecuniam. 5) Adoleſcere *puerum. Gol.*

انتقاذ *intykāz.* a. *V.* [8. *a* نقذ] Dirimere *unum ab alio. Gol.*

انتقار *intykār.* a. *V.* [8. *a* نقر] 1) Excerpere, & colligere grana hinc inde *avem. Wan.* 2) Cavari, perfodi. 3) Eligere. 4) Invitare ſolum *præ aliis. Gol.*

انتقاز *intỹkāz.* a. *V.* [8. *a* نقز] 1) Corripi morbo نقاز *nukāz dicto, ovem.* 2) Dare *alteri* deteriorem *opum, pecorumve ſuorum partem. Gol.*

انتقاش *intykāś.* a. *V.* [8. *a* نقش] 1) Evellere, extrahere ſpinam *e pede. Wan.* 2) Sculpi, cælarive jubere *argentum.* 3) Eligere, ſeligere. *Gol.*

انتقاص *intykās.* a. *V.* [8. *a* نقص] 1) Imminui, deficere. *Wan.* 2) Imminuere. *Gol.*

انتقاض *intykāz.* a. *V.* [8. *a* نقض] 1) Retortum diſſolvi *funem. Wan.* 2) Violari *pactum.* 3) Retorqueri *funem. Gol.*

انتقاع *intykā*.* a. *V.* [8. *a* نقع] 1) Jugulare pecus *pro hoſpitibus.* 2) Jugulare pecus *antequam partitus ſit gregem.* 3) Mutari *colorem. Wan.*

انتقاف *intykāf.* a. *V.* [8. *a* نقف] Extrahere, eximere *rem. Wan.*

انتقال *intykāl.* a. *V.* [8. *a* نقل] 1) Migrare. 2) Transferri, deportari. 3) Mori. *Traſportarſi, paſſare d'un luogo all' altro, & morire.*

انتقام *intykām.* a. *V.* [8. *a* نقم] 1) Punire. *Wan.* 2) Vindictam capere *de aliquo.* 3) Vindicare *aliquem. Gol.*

انتقام *intykām.* a. *n. ſ.* Vindicta. *Vendetta.* ¶ انتقام آلمق *intykām ālmak* & اخذ انتقام *æchzỹ intykām* e. Vindictam ſumere *de aliquo,* ulciſci. *Prender vendetta, vendicarſi.* cc. *ab. p.* & *abſolute* انتقامي آلدم *intykāmümi āldüm.* Vindictam ſumpſi meam. *Mi ſono vendicato.* انتقامن آلدي *intykāmin āldy.* Ultus eſt injuriam ſuam. *Si e vendicato.* هركس انتقامه باشلر *her kes intykāme baślar.* Quiſque vindictam aggreditur. *Ogni uno comincia à vendicarſi. Ll.* خصمكدن انتقام آليويردم *chæſmün-den intykām ālywirdüm.* De tuo adverſario vindictam ſumendi occaſionem tibi præbui. *Ti hò dato il mezo di vendicarti del tuo auuerſario. Eb.* انتقام آلیجی *intykām ālygi.* Vindex. *Vendicatore.* & *pure Arab.* عزيز آلانتقام *æzīzül intykām.* Vindex ſupremus, juſtus *Deus.*

انتقاه *intykāh.* a. *V.* [8. *a* نقه] 1) Convaleſcere *a morbo.* 2) Percipere ſalutem, & ſolatium *ex dicto aliquo. Gol.*

انتكاء *intikāe.* a. *V.* [8. *a* نكا] Accipere, *quod ſibi debetur. Gol.*

انتكاب *intikāb.* a. *V.* [8. *a* نكب] Injicere humero *pharetram, vel arcum. Gol.*

انتكات *intikāt.* a. *V.* [8. *a* نكت] Concidere in caput, *veluti haſta percuſſum. Wan.*

انتكاث *intikās.* a. *V.* [8. *a* نكث] 1) Diſſolvi, corrumpi. *Wan.* 2) Abſcedere, deſiſtere. 3) Convertere ſe *ab uno negotio ad aliud.*

انتكاس *intikās.* a. *V.* [8. *a* نكس] Deorſum pendere caput. *Wan.* 2) Inverti, incurvari. *Gol.*

انتكاش *intikāś.* a. *V.* [8. *a* نكش] Privare aqua *puteum. Gol.*

انتكاف *intikāf.* a. *V.* [8. *a* نكف] 1) Deflectere *a recto tramite.* 2) Declinare *pluviam.* 3) Putreſcere, & diſſolvi *funem. Wan.* 4) Migrare *de terra in terram.* 5) Avertere faciem. 6) Declinare ictum. *Schinare, ſfuggire il colpo. Gol.*

انتكال *intikāl.* a. *V.* [8. *a* نكل] Inhibere, coercere. *Gol.*

انتلاف *intilāf.* a. *V.* [7. *a* تلف] Perire, amitti. *Gol.*

انتلة *entület.* a. *n. ſ.* *Avicennæ,* جدوار *gedwār.* Cedoaria, *quam* & ترياف آلبيش *tirjākul-*

Zu S. 321. Tom I. von Meninski

انتقض intekaz von نقض a. gebrochen, zerstört werden.

انتقع لونه intika von نقع a. seine Farbe hat sich verändert, er hat sich entfärbt.

انتقل intekal von نقل a. versetzt werden, sich versetzen, wegbegeben, weggehen, wegwenden

انتقل به jmd. führen, mitführen, mitnehmen, wegbringen

انتقل به الى بيته jmd. zurück u. nach Hause führen, jmd. heimbringen

انتقم له intekam von نقم a. jmd. rächen, ihm Recht u. Genugthuung verschaffen

انتقم منه sich an jmd. rächen, Rache nehmen

انتقم لدم ابيه
انتقم من دم ابيه } seines Vaters Blut rächen

انتقم من اشمهم ~~له~~ من اثمهم er rächte ihr Verbrechen

انتقه من الكلام intekah von نقه a. Wörter u. Worte aus einer Rede ziehen, sich darauf erholen

انتكس intikjas von نكس a. mit dem Kopf gegen die Erde hängen.

انتكش البير intekjasch von نكش a. einen Brunnen fegen, reinigen, aufräumen, ausfegen.

zu S. 320 Tom. I des Meninski

انتصر على العدو entspr. dem نصر u. den Feind besiegen
überwinden.
انتصر له jem. helfen, ihn schützen u. beschirmen
انتصر منه sich an jem. rächen

jākul-biš, antidotum napelli *vocat*, napellus *autem ipse* طواره *tawāret*, *dicitur. Plerumque tamen cum epitheto* انتلة الّتبوله *entūletüš-ſewdā*, *occurrit*, *ad distinctionem* انتلة البيضا *entūletül-bejzā*, *quæ Andalusiis* قيهق *kæjhæk*, *nominatur*, *estique frutex foliis ſennæ ſubflavis*, *odore acri & utcunque aromatico. Gol.*

انتم *entüm*. a. *pron. perſ.* Vos, *ut in Gramm.*

انتما *entümā*. a. *pron. perſ.* Vos. *Vid. Gram.*

انتماء *intimāe*. a. *V.* [8. *a* نمي] 1) Efferre ſe de loco in locum *accipitrem*. 2) Genere ſuo referri, & pertinere *ad aliud. Gol.*

انتما *intimā*. a. *n. f.* Pertinentia, relatio. *Relazione.* ¶ جواب صواب انتما *gewābi ſæwāb intimā*. Reſponſum ad rectum pertinens, verum. *Riſposta adequata, vera. Ik.* معناي دعاي خير انتما *ma'nāi du'āi chæjr intimā*. Scopus, ſenſus apprecationis bonum reſpicientis. *Ik.* كردن رعونت انتما *gerdeni rü'ūnet intimā*. Collum faſtuoſum. *Collo faſtoſo, Ik.* كلام حكمت انتما *Kelāmi hykmet intimā*. Verba myſtica. *Parole miſterioſe. Sæ.* بو دعواي صدق انتمايي مصدقدر *bu dæ'wāi ſydk intimāyi muſæddyktür*. Confirmat hanc veram propoſitionem. *Sæ.*

انتماس *intimās*. a. *V.* [8. *a* نمس] Abdere ſe, delitere. *Gol.*

انتمك *inetmek*. t. *V.* Caſtrare. *V.* اينتمك

انتن *entünne*. a. *pron. perſ.* Vos. *Vid. Gram.* ¶ انتن ما *mā entenehu*. Quam maxime fœtens. *Gol.*

انتها *intihā*. a. *V.* [8. *a* نهي] 1) آخر *āchyr* ol. t. Finiri, terminari. 2) Prohiberi. 3) Abſtinere. *Eſſer terminato. Gol. Teſ.* الي انتهاء الزمان *ilā intihāi zemān*. Uſque ad finem ſeculi. *i. q.* الي آخر الزمان *ilā āchyryz zemān*. *Sino al fine del mondo.* انتهاي سرحدده واقع اولان *intihāi ſerhædde wāky' olan ierlerde*. In locis extremorum confiniorum. *Nelli luoghi ſituati nell' eſtremità de' confini. Ll.* اوجار حدودنك انتهاسنده *'ujwār hudūdinün-intihāſinde*. In extremitate limitum Neocaſtri. *Nell' eſtremità delli limiti di Neiheiſel. Ll.*

انتهاب *intihāb*. a. *V.* [8. *a* نهب] 1) Rapere, auferre *prædando*. 2) Diripi, in prædam cedere. *Gol.*

انتهاج *intihāğ*. a. *V.* [8. *a* نهج] 1) Patefacere *viam*. 2) Evadere in ſemitam apertam, & manifeſtam. 3) Terere, ac ſequi *viam*. 4) Atterere *veſtem*. 5) Continuò equitatu anhelum reddere *equum*. 6) *improprie* Premere, affligere. ¶ قوس اوله نكورده آدم كوندريكه اطاعت و انقياد مسلكنه انتهاج و غبار سم سمندنه تاج ابتهاج ايده *kosowa tekürine ādem gönderdiki ytā'ati inkyjād meslikine intihāğ we ghubāri sümü ſemendi tāği ibtihāğ ide.* Ad principem Coſſoviæ miſit nuntium, ad hoc, ut ipſe viam obedientiæ, & ſubjectionis teneret, ac ſequeretur, pulveremque ungula equi generoſi regis excitatum capiti ſuo in coronam lætitiæ, ac gloriæ ſuperimponeret *h. e.* pedibus Regis accideret. *Sæ. Spedi un uomo al principe di Coſſova, acciò ſi rendeſſe e preſtaſſe ubbidienza, e riconoſceſſe la polvere dei piedi del deſtriero regio per corona del ſuo capo. Br.*

انتهار *intihār*. a. *V.* [8. *a* نهر] Copioſum fluere ſanguinem, *ita ut inhiberi non poſſit. Gol.*

انتهاز *intihāz*. a. *V.* [8. *a* نهز] 1) Occaſionem nanciſci. *Wan.* 2) Captare occaſionem. 3) Modum excedere *in riſu. Gol.*

انتهاس *intihās*. a. *V.* [8. *a* نهس] Maſticare *carnem. Wan.*

انتهاض *intihāz*. a. *V.* [8. *a* نهض] Conſurgere in pedes. *Gol.*

انتهاك *intihāk*. a. *V.* [8. *a* نهك] 1) Imminuere pretium *alicujus rei. Wan.* 2) Fatigare, affligere. *Gol.*

انتهاك *intihāk*. a. *n. f.* Violatio *honoris*, *ſeu reverentiæ. Gol.*

انتوا *intiwāe*. a. *V.* [8. *a* نوي] Deligere ſibi *hoſpitium. Gol.*

انتياب *intijāb*. a. *V.* [8. *a* نوب] 1) Supervenire *mali quid alicui*. 2) Iterum atque iterum accedere. *Gol.*

انتيار *intijār*. a. *V.* [8. *a* نور] Inungere ſe *pſilothro. Gol.*

انتياش *intijāš*. a. *V.* [8. *a* نوش] 1) Se invicem aggredi hoſtes. 2) Eximere, educere. *Gol.*

انتياط *intijāt*. a. *V.* [8. *a* نوط] 1) Longe abeſſe. *Wan.* 2) Suſpendi, appendi. 3) Commodare *alicui* camelum *deportandi commeatus ergo. Gol.*

انتياق *intijāk*. a. *V.* [8. *a* نوق] Seligere *aliquid. Wan.*

انتيلس *entilis*. a. *n. f.* Anthyllis. *Gol.*

انثي *ünsā*. a. *n. f. pl. ab* اناث *ünūs*. Fœminæ. *Wan.*

انثا *insā*. a. *V.* [4. *a* نثي] 1) Obtrectare. 2) Faſtidire, ac dedignari. *Gol.*

اناث *inās* & *melius* انثي *ünsā*. a. *n. f. pl.* اناث *inās* (ذكر & مذكر) ديشي *diši*. t. Fœmina, fœmella. *Femina, femella.* ¶ انثي كبي *insā gibi*. Inſtar fœminæ. *Da femina.*

انثاج *insāğ*. a. *V.* [4. *a* نثج] Excernere *quod in ventre eſt. Gol.*

انثار *insār*. a. *V.* [4. *a* نثر] 1) Celeri nece afficere. 2) Emittere, excernere cum attractu ſpiritu, *quod in naſo eſt.* 3) Immittere naſo, eove attrahere *aquam. Gol.*

انثاع *insā'*. a. *V.* [4. *ab inuſit.* نثع] 1) Vomere. 2) Sanguinem immodice profundere *e naſo*. 3) Reddi, effluere aut *vomitum*, *aut ſanguinem. Gol.*

انثجار *insiğār*. a. *V.* [7. *a* ثجر] 1) Erumpere, & diffundi. 2) Elatiorem, *ſeu* ſuperfuſam effluere *aquam. Gol.*

انثداغ *insidāgh*. a. *V.* [7. *a* ثدغ] Contundendo frangi *proprie rem cavam. Gol.*

انثداق *insidāk*. a. *V.* [7. *a* ثدق] 1) Laxum, & flaccidum eſſe *ventrem*. 2) Irruere *in aliquem. Gol.*

انثرام *insirām*. a. *V.* [7. *a* ثرم] Frangi radicitus, *vel* excidere *dentem. Gol.*

انثعاب *insiā'b*. a. *V.* [7. *a* ثعب] Manare *ſanguinem*, *aquam. Wan.*

انثعاع *insy-ā'-ā'*. a. *V.* [7. *a* ثع] 1) Ejici ex ore *vomitum*. 2) Prodire ex naſo, vulnereve *ſanguinem. Gol.*

انثقاب *insykāb*. a. *V.* [7. *a* ثقب] Perforari. *Gol.*

انثلاغ *insylā*. a. *V.* [7. *a* ثلغ] 1) Frangi contuſione *caput*. 2) Moles, & maturos dactylos habere *palmam. Gol.*

انثلام *insylām*. a. *V.* [7. *a* ثلم] Frangi *rem. Wan.*

انثماء *insimāe*. a. *V.* [7. *a* ثما] Frangi *caput. Gol.*

انثماغ *insimāgh*. a. *V.* [7. *a* ثمغ] Contundi lapſu dactylum maturum *decidendo ab arbore. Gol.*

انثمام *insimām*. a. *V.* [7. *a* ثم] 1) Effundi. 2) Liquefieri. *Wan.* 3) Contabeſcere *corpus. Gol.*

انثناء *insināe*. a. *V.* [7. *a* ثني] 1) Inflecti, inclinare *ad partem aliquam. Wan.* 2) Recedere. *Gol.*

انثيال *insijāl*. a. *V.* [7. *a* ثول] 1) Effundi. 2) Superfundi *pulverem*. 3) Continuari ſermonem *contra aliquem. Gol.*

انثيان *ünsijān*. a. *n. f. dual.* 1) *i. q.* خصيان *chusjāni*. Teſticuli duo. 2) Duæ aures. *Wan.*

انج *eng*. p. *particu.* Circa circum. *Ferh.*

انجا *ängiā*. p. *particu.* Ibi, iſthic loci. *Li, colì, coſtì.* * *Expreſ. figur.* آنجاكه زراست كوش بايد داشت *ängiāki zereſt gūsh ājed dāšt*. *i. e.* دولتلونك هر يرده سوزي ديكلنور *dewletlünün-her jerde sözi din-lenür* t. Verbum hominis felicis, *ſeu* divitis ubique auditur. *Ferh.*

انجا *ingiā*. a. *V.* [4. *a* نجا] خلاص *chælās*. t. Liberare. *Liberare.*

انجا *ingiā*. a. *V.* [4. *a* نجو] 1) Retegere *rem*. 2) Retrocedere, diſſipari *nubem*. 3) Obtinere. 4) Exire e corpore *urinam*, *merdam*, *ventum*. 5) Excernere *illa*, & aſſumptum quid reddere per veſicam *vel* alvum. 6) Sudare *hominem*. 7) Removere, ſeparare excoriando *pellem*. 8) Reſecare *virgam de arbore*. 9) Jubere amputare. 10) Ad colligendum, & reſecandum *idoneos palmam* habere *dactylos. Gol.*

انجاب *engiāb*. a. *part. pl. a* نجيب *negīb*. Generoſi, egregii. *Gol.*

انجاب *ingiāb*. a. *V.* [4. *a* نجب] 1) Præſtantem, & generoſum gignere *filium*. 2) *Contra* Pavidum, & degenerem gignere. *Gol.*

انجاث *engiās*. a. *n. f. pl. a* نجث *negs*. Thoraces, loricæ. *Wan.*

انجاح *ingiāh*. a. *V.* [4. *a* نجح] 1) حاجت بتورمك *hāget bitürmek*. t. Feliciter *negotium* expedire. 2) Proſperare. *Proſperare*, *ſpedir bene li negozii*, & *ſecondare*. ¶ انجاح مرامن ايتدي *ingiāhi merāmin itti*. Deſiderium ipſius, & optatum ſucceſſum promovit. *Gli fece riuſcire il ſuo negozio conforme al ſuo deſiderio. Ik.*

انجاد *engiād*. a. *part. pl. a* نجيد *negiūd*. Strenui, fortes. *Wan.*

انجاد *ingiād*. a. *V.* [4. *a* نجد] 1) Adjuvare, opem ferre. 2) Promovere. 3) Efferre ſe, & altum eſſe. 4) Sudum & ſerenum eſſe cœlum. 5) Accedere ad ſuos, uxoremve ſuam. 6) Altiore via incedere, *ſeu* aſcendere. *Gol.* 7) Exire, ac venire in partem Arabiæ, quæ نجد *negd*, *dicitur. Wan.*

انجار *engiār*. a. *n. f. vulg. pro.* اجار *eggiār*. Tectum domus. *Gol.*

انجار *engiār*. p. *nom. prop.* Nom. regionis, *ubi* خسرو پرويز *choſrew perweiz*, & شيرين *ſirin*, *amantes vixere. Ferh.*

انجاز *ingiāz*. a. *V.* [4. *a* نجز] 1) Corripere camelum morbo نجاز *nigiaz*, dicto. 2) وعده يرينه كتورمك *wæ'dei jerine getürmek*. t. Stare promiſſis. *Adempire il promeſſo. Wan.* ¶ انجاز موعود عزمني ظاهر تصميم ايتدي *ingiāzi mew'ud æzmini zāhiren tæſmim itti*. In ſpeciem accinxit ſe ad adimplendum promiſſum. *In apparenza s' accinſe ad aſſeguire la promeſſa. Sæ.*

انجاس *engiās*. a. *n. f. pl. a* نجس *negs*. Impuritates, ſordes. *Sporchezze*, *ſterchi.* ¶ انجاس اجناس شياطين *engiāsi egnāsi ſejātyn*. *q.* Sordes gentium diabolicarum *ideſt*: Diabolici infideles. *Diabolici infedeli. Sæ.*

انجاس *ingiās*. a. *V.* [4. *a* نجس] Conſpurcare. *Wan.*

انجاع ingiā*. a. V. [4. a نجع] Lactare, ſeu lactare ſinere pullum cameli. Gol.

انجاف ingiāf. a. V. [4. a نجف] Alligare hirco corium نجاف nigiāf, dictum. Gol.

آنجاق āngiāk. p. particu. ex Tſchagataica lingua. Ibi, illic. Ferh.

انجال ingiāl. a. V. [4. a نجل] Mittere equum in paſcua, quæ planta نجيل negīl, abundant. Gol.

انجاليدن engiālīden. p. V. 1) Saturare. 2) Properantem in litore retinere, ejuſve audaciam reſtringere. 3) Fatigari. 4) Significare. 5) Commonere. Ferh.

انجام engiām. a. n. ſ. pl. a نجم negm. Stellæ, ſidera. Gol.

انجام engiām. p. n. ſ. 1) ايش آخري iś āchyry t. Extremum, ultimum operis, finis. Ferh. 2) Accidens. L' eſtremità, l' ultimo dell' opera, & accidente, ciò che paſſa. Ah. ¶ انجام بولمق engiām bulmak, & انجامه ايرمك engiāme irmek. Finem conſequi, finiri. Conſeguire il fine, terminarſi. Ik. ايام سفر ظفر انجام بولوب ejjāmi ſefer zæferengiām bulup. Finita expeditione bellica. Terminata la campagna, ò finita la guerra. Sæ. in comp. سلام سلامت انجام ſelāmi ſelāmet engiām H. ختتام ychtitām & فرجام fergiām. Salutatio benevola. Saluto affettuoſo. Ll. تعظيم انجام tæ'zym engiām. Honorificus, venerabundus. Onorevole, riſpettoſo, riverente. Ik. ظلام انجام zylām engiām. Tenebroſus. Tenebroſo. Ik. سعادت انجام ſæādet engiām. Fauſtus, felix. Felice. مضمون بلاغت انجام mæzmūni belāghæt engiām. Elegantis ſenſus, aut elegantia plenum contentum literarum. Ik.

انجام ingiām. a. V. [4. a نجم] 1) Apparere. 2) Oriri. 3) Deſinere pluviam, frigus. 4) Sudum evadere cœlum. 5) abſolute Serenum eſſe cœlum ſeu tempus. Gol.

انجامن engiāmen. p. n. ſ. Uniuſcujusque rei finis. Caſt.

انجاميدن engiāmīden. p. V. 1) Ultimum eſſe, abſolvi. Ferh. 2) Finire, perficere. 3) Conſumptum, exhauſtum eſſe. Caſt.

انجانيدن engiānīden. p. V. i. q. præc. Ferh.

انجاييدن engiajīden. p. V. Cogitabundum eſſe, meditari, reputare. Ferh.

انجبار engebār. p. n. ſ. Planta ſcanſilis, rubis ſemet implicans, in Euphratis ripa frequens, folia velut medica, ſed pulverulenta, caules utcunque rubentes, florem rubrum habens, radices vero quaſi polypodii forma alte in terram defixas ex obſcuro rubentes, & vi ſtiptica præditas; ex earum corticibus detractis exprimitur ſuccus rubicundus, qui

cum ſaccharo aliterque parari ſolet ad ſanguinis profluvia. Alias انجبار شامي engebāri śāmī, quia ex Syria adfertur. Ferh.

انجبار ingibār. a. V. [7. a جبر] 1) Divitem reddere ex paupere. Wan. 2) Religare, conſolidare. Gol.

انجتمك ingitmek. t. V. تعرّض tæ-ærruz a. آزردن āzürden p. 1) Moleſtare, inquietare, affligere. 2) Irritare. Moleſtare, inquietare, & irritare. ¶ انجتمه ingitme. Sine me. Laſciami, non mi moleſtare.

انجخت engiæcht. p. 3. perſ. præt. ab انجختن engiæchten. Saltavit. Ferh.

انجخت engæcht, engiucht. p. n. ſ. Concupiſcentia, cupiditas. Caſt.

انجختن engiæchten. p. V. 1) Saltare. 2) Corrugari. Ferh.

انجد engiüd. a. n. ſ. pl. a نجد negd. Editæ terræ. ¶ هو طلاع انجد hüwe tællā-ü engiüd. Res magnas ille cogitat, moliturque. Wan.

انجدال ingidāl. a. V. [7. a جدل] Conjici in terram, concidere humum. Gol.

انجدان engedān, engidān. p. n. ſ. محروت mæhrūt. a. قصني kæſnī t. Laſerpitium, ſilphium. Ferh.

انجدة engidet. a. n. ſ. pl. a نجود nügiüd. Terræ eminentiores. Gol.

انجذاب ingizāb. a. V. [7. a جذب] 1) Cito incedere. Wan. 2) Trahi, rapi. Gol.

انجذاب ingizāb. a. n. ſ. 1) Attractio. 2) Inclinatio, affectus. Attrattiva, inclinazione, affetto. ¶ انجذابم وار ايدي ingizābüm war idi. Eo trahebar. Vi ero tirato. Ik.

انجذاذ ingizāz. a. V. [7. a جذ] Secari, abrumpi. Gol.

انجذار ingizār. a. V. [7. a جذر] Secari, reſecari. Gol.

انجذام ingizām. a. V. [7. a جذم] Amputari, abſcindi. Wan.

انجذان engiüzān. a. n. ſ. Silphium, later. Gol.

انجر enger. a. n. ſ. انكر enger, ſeu لنكر lenger. t. Anchora navis. Gol.

انجرار ingirār. a. V. [7. a جرّ] چكلمك čekilmek. t. Protrahi. Eſſer ſtirato, tirato. Wan. ¶ انجرار كلام ايله ingirāri kelām ile. Protracto diſcurſu. Sæ.

انجراد ingirād. a. V. [7. a جرد] 1) Extendi. 2) Lævigari pannum. Gol.

انجرة engiüret. a. n. ſ. i. q. قريص kurræjs, & حريف kurræjk. ab urendo uti latinis. Urtica. ¶ انجرة سودا engiuretü ſewdā. i. q.

حشيشة الزجاج hæśīśetüz - züğiāğ. Herba vitriaria. i. e. helxine. Gol.

انجرك engerek. p. nom. prop. Nom. alicujus deſerti. Ferh.

انجره engire. p. n. ſ. Urtica. Ferh.

انجزام ingizām. a. V. [7. a جزم] 1) Amputari, reſecari. 2) Frangi os. Gol.

انجسا engiusā. انجوسا engiūsā, & انخوسا enchūsā. a. n. ſ. 1) i. q. ابو جلسا ebu gelsā, à græco Anchuſa. 2) i. q. خس الحمار chæſ-ſül-hymār a. اشك مارولي eśek maroly t. Lactuca aſinina. Gol.

انجسكيدن engeskīden. p. V. 1) Redire. 2) Retinere. Ferh.

انجعار ingŷ-ār. a. V. [7. a جعر] Merdam excernere feram. Gol.

انجعاف ingŷ-āf. a. V. [7. a جعف] 1) Humi profterni. 2) Evelli. 3) Projici. Gol.

انجعال ingŷ-āl. a. V. [7. a جعل] Poni, collocari. Gol.

انجغ engiügh. p. n. ſ. Rugæ in facie, & membris ob ſenectutem ortæ. Ferh.

انجفال ingifāl. a. V. [7. a جفل] 1) Moveri loco, & abire populum. 2) Aquam ſuam effundere nubem. Wan. 3) Celeriter ferri. 4) Præterire, & perire umbram. Gol.

انجق angiak. t. adv. فقط fekæt a. همان hemān p. 1) Solummodo, duntaxat. 2) Vix. 3) Tamen, ſaltem. Solamente, appena, & tuttavia. ¶ انجق ربعي يازلمش angiak rub-ŷ jazilmamiś. Vix quarta pars eorum ſcripta eſt. Se n'è ſcritto appena la quarta parte. معرفت ايسه انجق اولور mæ'rifet iſe angiak olur. Si datur ſcientia, duntaxat hæc erit. Se vi è virtù, queſta sì che l'è. Eb.

انجق ingik. t. n. ſ. Crus. V. انجك

انجقرق inckyryk. t. n. ſ. Singultus.

انجك engik, & انجكل engikel. p. n. ſ. Grana extus nigra, intus medulla eorum alba inſtar pyrorum. Caſt.

انجك enigik. t. n. ſ. Catulus, dimin. ab انك enik quod vide.

انجك ingik, & انجوك ingiuk. t. n. ſ. Crus, os crucis. L'oſſo della gramba.

انجك ungiük. p. n. ſ. Fructus quidam amœnus. Ferh.

انجكك engikek. p. n. ſ. Species grani nigri. V. انجك

انجكيدن engekīden. p. V. 1) i. q. انجسكيدن engeskīden. Reverti. 2) Retro, pone tenere. Ferh.

انجل engel. a part. pl. نجال nigiāl. fœm. نجلا neglā. Amplus, latus. Wan.

انجل engel. a. n. ſ. i. q. غسل ghysl. a. Althæa, ſeu potius ejus radix. Gol.

انجلا ingilā. a. V. [7. a جلو] 1) Conſpicuum

eſſe, apparere. 2) Detergi mærorem ab animo. Apparire. Gol.

انجلاع ingilā*. a. V. [7. a جلع] Retegi, conſpectuique parere. Wan.

انجلك engiülek. p. n. ſ. Fructus inſipidus. Ferh.

انجلك üngiüleg. p. n. ſ. i. q. انجك üngük. Species fructus ſapidi. Ferh.

انجلمك inglemek. t. V. Ingemiſcere, pro الكمك in-lemek, quod Vide.

انجلمك ingelemek. t. V. Subtilem facere. Aſſottigliare. V. انجه‌لك

انجلين angilein. t. adv. Illiuſmodi. Come lui.

انجم engiüm. a. n. ſ. pl. a نجم negm. Stellæ. Stelle. ¶ پادشاه انجم سپاه pādiśāhi engiüm ſipāh. Monarcha tot milites habens, quot ſtellæ ſunt in cœlo, i. e. potentiſſimus. Monarca & ſignore d' innumerabili eſſerciti. Ll.

انجماع ingimā*. a. V. [7. a جمع] Concilium inire, congregari. Gol.

انجمن engiümen. p. n. ſ. 1) مجلس meğlis. a. كثرت كه تركچه درنك ديرلر kesret ki türkçe dirnek dirler t. Congregatio, conſeſſus, ubi confabulantur homines. 2) Convivium. Aſſemblea, conſeſſo, congreſſo, & conuito. Ferh. ¶ بعض انجمنلرده bæ'zy engiümenlerde. In quibuſdam conventibus. In certi publici congreſſi. Sæ. بر انجمن سور و بر نشيمن سرور پيدا اتديلر bir engiümeni sūr, we bir niśimeni sürūr peidā ittiler. Inſtruxerunt convivium nuptiale, & conſeſſum hilaritatis. Apparecchiarono un banchetto di nozze, & un convito di allegrezze. Sæ. وحوش و طيور و انجمن مار و مور wuhūśü tujūr, we engiümeni mārü mūr. Feræ, & volucres, & multitudo ſerpentum, & formicarum. Le fiere, e gli uccelli, & una moltitudine di ſerpenti, e formiche. Ik.

انجمنگاه engiumengāh. p. n. ſ. comp. 1) Locus conſeſſus. 2) Tempus conſeſſus. Ferh.

انجن engien. p. n. ſ. 1) Comminutio. 2) Sectio. 3) Moleſtia. Ferh.

انچنان ānčiünān. p. particu. Ita, taliter, eo modo, pariter. Così, in quella maniera. ¶ انچنان كه ančiünān ki. Adeo, ut, & quemadmodum. Talmente, che, & ſicome.

انجنمش inginmiś. t. part. paſſ. رنجيده rengīde. p. Offenſus. Stegnato.

انجنمك inginmek. t. V. paſſ. i. q. رنجيده او rengide ol. t. 1) Inquietari, offendi. 2) Iraſci. Eſſer offeſo, adirarſi, ſdegnarſi.

انجنيدن engenīden. p. V. 1) Comminui. 2) Dividere. 3) Dolore afficere. 4) Indignari. Caſt.

انجو engiū. p. n. ſ. Inſula. Ferh.

انجو ingiu. t. n. f. دُرّ dürr a. Unio, margarita. *Perla.* ¶ انجو رده ingiū rede. Series margaritarum. *Un filo di perle.*

انجوج engiūg. p. n. f. q. *contractum a* يلنجوج *jelengiūg.* Agalloche, lignum aloës. *Ferh.*

انجوخ engiūch, & انجوخه engiūchæ, & engiūh. p. 1) n. f. Ruga. 2) *adj.* Rugosus. 3) Flaccidus, marcidus. 4) Cui nativus faciei *vel* corporis color mutatur. *Ferh.*

انجوختن engiūchten. p. *V.* 1) i. q. انجوفتن engiūften. p. Corrugari. 2) Lucrari. *Cast.*

انجوع engiū*. p. n. f. 1) Singultus. 2) Herpes labiorum. *Erpete. Ferh.*

انجوغ engiūgh. p. n. f. 1) Singultus. *Cast.* 2) Ruga. *Ferh.* 3) Epilepsia. 4) Labiorum pustulæ. 5) Curculio, *vermis triticum corrumpens.* 6) Tritici corruptio. *Cast.*

انجوفتن engiūften. p. *V.* Corrugari. *Ferh.*

انجوک engiūk. p. Nomen deserti *alicujus. Ferh.*

آنچه ānči. p. 1) *part. interrog. comp. ex* آن *ān ille,* & چه *či quid.* Quid hoc. 2) *pron. demonst.* Ille. *Ferh.* 3) *pron. relat.* Qui.

انجه inge. t. *adj.* Subtilis, tenuis. *Sottile.*

انجه‌لمک ingelemek. t. *V.* Extenuare. *Assottigliare, estenuare.*

انجه‌لنمک ingelenmek. t. *V.* Extenuari, subtilem evadere. *Assottigliarsi, diventar sottile.*

انجي ingi. t. n. f. Unio, margarita, *pro* انجو

انجياب ingijāb. a. *V.* [7. a جوب] Discuti *nubem. Gol.*

انجياب a. ingijāb. *V.* [7. a جيب] 1) Secari, resecari. 2) Detegi, aperiri. *Gol.*

انجياث ingijās. a. *V.* [7. a جاث] 1) Fissuram aquirere *palmam.* 2) Terrere. *Gol.*

انجياز ingijāz. a. *V.* [7. a جوز] 1) Recedere *ab aliqua re.* 2) Transfugere. *Gol.*

انجياف ingijāf. a. *V.* [7. a جاف] 1) Prosterni. 2) Radicitus exstirpari. *Gol.*

انجيال ingijāl. a. *V.* [7. a جول] 1) Obire, circuire. 2) Seligere. *Wan.*

انجية engijet. a. n. f. *pl. a* نجي *negi.* Consortes arcani. *Gol.*

انجيدة engīdet. a. n. f. Marrubium *herba. G.*

انجيدن engīden, & انچيدن encīden p. *V.* 1) i. q. انجنيدن engenīden. Minutatim frangere *panem in colostro, vel butyro.* 2) Rodere vestem *de mure, tinea.* 3) Irritare ac molestia afficere. 4) Findi. 5) Vulnerare. *Cast.* 6) Cucurbitas applicare. 7) Extrahere. *Ferh.*

انجيده engīde. p. 1) *part. pas.* Minutim contritus. 2) n. f. Porrum montanum. *Ferh.*

انجير engīr. p. n. f. 1) i. q. انجير ingīr. t. تين tīn. a. Ficus. 2) Foramen podicis. 3) *Nom. proprium* fluvii *in regione* هرات *herāt, alias* انجيل *engīl, dicti. Ferh.*

انجير ingīr. t. n. f. Ficus. *Fico.* ¶ انجير اغاجي ingīr aghagi. Ficus. *Albero di fichi, ficaio.*

انجيرآدم ingirāden. p. n. f. q. ingīri ādem. Ficus Adami, *arboris Indicæ fructus colocynthidi similis, rotundus, ruber; in medio puncta alba habens. Ferh.*

انجير دلن ingir delen. t. n. f. *comp.* Ficedula. *Beccafico.*

انجيردن ingirden p. *V.* Facere foramen. *Ferh.*

انجيره engīre. p. n. f. 1) Foramen podicis. 2) Ani annulus. *Ferh.* 3) Apparatus. 4) Instrumenta itineris. 5) *part.* verberatus. *Cast.* 6) *Nomen proprium* fontis, *qui est in via, quæ ducit Chorazanum, distans* 4. *parasangis ab urbe* يزد *jezd. Ferh.*

انجيل ingīl. a. p. t. n. f. Evangelium. *Vangelo.*

انجيلجي ingīlgi. t. n. f. Evangelista, evangelicus, *sed hoc melius* انجيلي *ingīlī.*

انجين ingīn. p. *adj.* Minutim contritus. *Ferh.*

آنح ānih. a. *part.* Qui graviter suspirat, cum quid ab eo petitur. *h. e.* avarus. *Wan.*

انح ænh. a. *V. act.* [2. F.] Anhelare, vehementius spiritum ducere. *Gol.*

انح ünnæh. a. *part. pl. ab* آنح *anih.* Avari. *Wan.*

انحا enhā. a. n. f. *pl. a* نحو *næhw.* Tractus, viæ. *Parti, contorni, strade.* ¶ انحا و ارجاسي enhā wü ergiāsi. Partes ejus circumstantes. *Li suoi contorni. Sæ.*

انحا inhāe. a. *V.* [4. a نحو] 1) Avertere *ab aliquo visum suum.* 2) In latus *pec.* sinistrum inclinare *camelum in incessu. Gol.*

انحا inhāe. a. *V.* [4. a نحي] 1) Impingere *alicui telum.* 2) Convertere *in eum arma. Gol.*

انحاز inhāz. a. *V.* [4. a نحز] Morbo pulmonali نحاز *nuhāz,* dicto laborantes habere *camelos. Gol.*

انحاف inhāf. a. *V.* [4. a. نحف] Macrum reddere. *Wan.*

انحال inhāl. a. *V.* [4. a نحل] 1) Macie conficere. 2) *Mœrorem, curam* macrum, extenuatum reddere *aliquem. Wan.*

انحبار inhybār. a. *V.* [7. a حبر] 1) Manifestari, revelari. 2) Discuti *nubem. Gol.*

آنحة ānyhæt. a. *part.* 1) *fœm. ab* آنح *ānyh.* Avara. 2) قصيرة *kæsyret.* a. Brevis *fœmina. Gol.*

انحجاز inhygiāz. a. *V.* [7. a حجز] 1) Prohiberi. *Wan.* 2) Proficisci *in regionem* حجاز *hygāz. Gol.*

انحجاف

انحجاف inhygiāf. a. *V.* [7. a حجف] Supplicare, supplicem fieri. *Gol.*

انحدار inhydār. a. *V.* [7. a حدر] 1) Demitti, subducive *navem. Gol.* 2) Descendere. *Wan.*

انحراد inhyrād. a. *V.* [7. a حرد] Separari. *Gol.*

انحراف inhyrāf. a. *V.* [7. a حرف] 1) Mutari. 2) Declinare. *Wan.*

انحراف inhyrāf. a. n. f. 1) Declinatio *in astronomicis. Ik* 2) Deflexio. 3) Inversio, mutatio. 4) Defectus, morbus. *Ik.* ¶ انحراف inhyrāf. e. Declinare, & mutari, inverti. *Declinare, voltarsi, & mutarsi. Ik.* خاطر صاف و ضمير بسي انحرافلري مقتضاسي اوزره chartyrī sāf we zæmīrī bī inhyrāfleri muktæzāsi üzre. Pro animo suo candido, & corde firmo, ac immutabili. *Secondo il suo animo candido, e cuor sincero. Sæ.*

انحز enhæz. a. n. f. i. q. نحاز *nuhāz.* Morbus pulmonalis, ulcus *camelis* oboriri solitum. *Gol.*

انحزان enhæzān. a. n. f. *dual.* Duo ipsa illa mala. *Gol.*

انحساء inhysāe. a. *V.* [7. a حسو] Sorbere pedetentim. *Gol.*

انحسار inhysār. a. *V.* [7. a حسر] Detegi. *Wan.*

انحساس inhysās. a. *V.* [7. a حس] 1) Evelli. 2) Dispergi. *Wan.*

انحساف inhysāf. a. *V.* [7. a حسف] 1) Dispergi. *Wan.* 2) Digitis in partes comminui *quidpiam. Gol.*

انحسام inhysām. a. *V.* [7. a حسم] Scindi, resecari. *Wan.*

انحصار inhysār. a. *V.* [7. a حصر] 1) Arcte circumdari, obsideri. 2) Numerari. *Gol.*

انحصاص inhysās. a. *V.* [7. a حص] Defluere *capillos. Wan.*

انحصام inhysām. a. *V.* [7. a حصم] Frangi *arborem. Wan.*

انحضاج inhyzāg. a. *V.* [7. a حضج] 1) Exardere *ira. Wan.* 2) Inter lavandum contundere *vestem. Gol.*

انحطاط inhytāt. a. *V.* [7. a حط] 1) Demitti. 2) Descendere. 3) Properare in incessu *camelitem.* 4) Diminui *pretium annonæ. Gol.*

انحطام inhytām. a. *V.* [7. a حطم] Frangi. *Wan.*

انحفطينا enhæftynā. a. n. f. i. q. جلنار *güulnār, seu* گلنار *gülnār* p. Flos mali punici. *Gol.*

انحلاب inhylāb. a. *V.* [7. a حلب] Fluere *amnem. Wan.*

انحلال inhylāl. a. *V.* [7. a حل] Solvi *nodum. Gol.*

انحماص inhymās. a. *V.* [7. a حمص] Detumere *vulnus. Wan.*

انحماق inhymāk. a. *V.* [7. a حمق] 1) Vilescere. 2) Obtusum fieri *gladium.* 3) Atteri *vestem.* 4) Frigere. *Gol.*

انحناء inhynāe. a. *V.* [7. a حنو] Inflecti.

انحنا inhynā. a. n. f. Inflexio, reverentia. *Inchino, riverenza.* ¶ انحنا طريقيله سلام اتدي *inhynā tærȳkȳile selām itti.* Reverenter illum salutavit. *Gli fece un profondo inchino.*

انحياز inhy-āz. a. *V.* [7. a حوز] 1) Congregari. *Gol.* 2) Declinare, recedere. 3) Reverti. *Wan.*

انحياس inhy-ās. a. *V.* [7. a حوس] Fugere. *Wan.*

انحياش inhy-āš. a. *V.* [7. a حوش] Territum aufugere. *Gol.*

انخاء inchāe. a. *V.* [4. a نخو] Gloria crescere. *Gol.*

انخاب inchāb. a. *V.* [4. a نخب] 1) Pusillanimem, ignavumve gignere *filium.* 2) Strenuum, audacem esse. *Gol.* 3) Dimovere. 4) Seligere. *Wan.*

انخاص inchās. a. *V.* [4. a نخص] *Senectutem* extenuare, & macie conficere *aliquem. G.*

انخاف inchāf. a. *V.* [4. a نخف] Multum crebroque edere sonum sternutantis modo. *Gol.*

انختاع inchytā*. a. *V.* [7. a ختع] Abire, iter facere per terram. *Gol.*

انختار anachtār. t. n. f. Clavis. *Chiave.*

انختار اغاسي anachtār aghasi. t. n. f. *comp.* Præfectus clavium. *Officium in interiori palatio aulæ ottomanicæ. Hezar.*

انخدار inchydār. a. *V.* [7. a خدر] Abscondi, tegi. *Wan.*

انخداع inchydā*. a. *V.* [7. a خدع] Decipi. *Wan.*

انخرار inchyrār. a. *V.* [7. a خر] Laxum propendere. *Gol.*

انخراط inchyrāt. a. *V.* [7. a خرط] 1) Refractarium esse *jumentum.* 2) Inopinanter adoriri *turpi dicto, vel facto.* 3) Celerem esse *in cursu.* 4) Gracile esse *corpus.*

انخراع inchyrā*. a. *V.* [7. a خرع] 1) Findi. *Wan.* 2) Furore corripi *camelitem.* 3) Luxatum esse *membrum. Gol.*

انخراق inchyrāk. a. *V.* [7. a خرق] 1) Lacerari. 2) Permeare *ventum.* 3) Conflare mendacium. *Gol.*

انخرام inchyrām. a. *V.* [7. a خرم] Findi, rimas agere. *Gol.*

انخزاع inchyzā*. a. *V.* [7. a خزع] Per medium abrumpi, *vel* secari. *Gol.*

انخزاق inchyzāk. a. *V.* [7. a خزق] 1) Configi *hasta.* 2) Merdam excernere *avem. Gol.*

zu S. 327

انخرم | inharam. a. verboten und werden, sich enthalten –

انحرم | inharam. in den Bann gethan, verbannt werden, ein Räuber werden.

انحصر | inhassar. a. fest verschlossen und eingesperrt, gehemmt und in die Enge, voller Angst und Bangigkeit sein, sich ängstigen, geängstigt werden

انحصى | inhassa. a. gerechnet, gezählt werden.

انخبل | inchabal a. verrückt werden im Kopf, verwirrt werden im Gemüth
adj. انخبل | er ist im Kopf nicht richtig, er ist unrichtig, verwirrt.

اخزال inchyzāl. a. V. [7. a خزل] 1) كسلمك Kesilmek. t. Abscindi, abrumpi. Wan. 2) Desinere. 3) Supersedere. Lasciar star, & cessare c. e. abl. Ik.

اخساء inchysāe. a. V. [7. a خسا] Prohiberi, abigi. Wan.

انخساف inchysāf. a. V. [7. a خسف] 1) Occæcare. 2) Deliquium pati lunam. 3) Fodiendo detegere aquam scaturientem in petra. Gol.

انخشاف inchysāf. a. V. [7. a خشف] Immittere se in rem. Gol.

انخضاخ inchyzāch. a. V. [7. a خضع] 1) Distortam esse ocream. 2) Ira accendi. Gol.

انخع enchæ. a. part. Magis perimens, exitialior. Gol.

انخفاء inchyfāe. a. V. [7. a خفو] 1) Abditum esse. 2) Abdere. Gol.

انخفاس inchyfās. a. V. [7. a خفس] Mutari, corrumpi aquam. Gol.

انخفاض inchyfāz. a. V. [7. a خفض] Subire aquam. Wan. 2) Circumcidi puellam. Gol.

انخفاع inchyfā. a. V. [7. a خفع] 1) Fame exuri præcordia. Wan. 2) Exscindi palmam. 3) Findi pulmones. Gol.

انخلاء inchylāe. a. V. [7. a خلو] Pabulum dare jumento. Wan.

انخلاع inchylā. a. V. [7. a خلع] 1) Exire e loco suo. 2) Eradicari. Gol.

انخلاع inchylā. a. n. f. Luxatio membri.

انخماص inchymās. a. V. [7. a خمص] Intumere vulnus.

انخناث inchynās. a. V. [7. a. خنث] 1) Flaccidum esse. 2) Flexilem, & plicabilem esse. Gol.

انخناس inchynās. a. V. [7. a خنس] 1) Duplicari aliquid. 2) Abruptum, abscissum esse. Wan. 3) Retromanere. 4) Subducere se. Gol.

انخناق inchynāk. a. [7. a خنق] Suffocari propria manu. Gol.

انخيات inchyt-āk. a. V. [7. a خوت] Fallere fidem, ac promissa. 2) In prædam se demittere accipitrem. Gol.

انخياق inchy-āk. a. V. [7. a خوق] Amplum, & latum esse. Gol.

اند and. t. n. f. يمين jemīn. a. سوكند sewgend p. Jusjurandum. Giuramento. ¶ اند ايچمك and icmek. Jurare. Giurare. اللهه قرانه قران اوزره اند ايچدي allāhe, kur-āne, kur-ān üzre and icti. Juravit per Deum; per, aut super Coranum. Hà giurato Dio; hà giurato sopra l'Alcorano. يالان يره اند ايچمك ialan jere and icmek. Pejerare, falso jurare. Giurar il falso, falsamente. اند ايله يمين ايله انكار and ile, iemin ile inkār e. Negare cum juramento. Negar con giuramento. اند ويرمك and wirmek. Adjurare, obtestari per omnia sacra. Scongiurare. اند بوزمق and bozmak. Frangere juramentum, pejerare. Romper il giuramento. اند بوزيجي and bozigi. Perjurus. Spergiuro.

اند end. p. 1) adv. Aliquot, numerus incertus, scilicet a tribus ad decem e. g. بيك چند نفر اند jek cend nefer end. Aliquot personæ sunt, scilicet plures quam tres, & pauciores quam decem. 2) n. f. Spes. 3) Sermo dubius, & ambiguus. 4) Species arboris, glicirhyza. 5) Terminatio 3. personæ præs. pluralis verbi substantivi بودن buden, esse. e. g. همه ظلّ الله اند heme zyllull-lāh end. Omnes sunt umbra Dei, repræsentantes Deum. Sono tutti ombra di Dio. 6) Terminatio generalis verborum. 3. personæ pluralis. e. g. a كفته اند küfte end. Locuti sunt. Hanno parlato, & روند rewend. Iverunt. Ferh.

اندا endā. p. n. f. 1) Cæmentum ad incrustandos parietes. 2) Obtrectatio, calumnia. 3) Somnium bonum. Ferh.

اندا indā. a. V. [4. a ندا] 1) Madefacere. 2) i. q. افضال ifzāl. Munificum esse, multum donare. 3) Bona esse ac valere voce. Gol.

انداب endāb. a. n. f. pl. a ندبة pedbet. Cicatrices. Gol.

انداب indāb. a. V. [4. a ندب] 1) Vulnerationem cicatrice afficere corpus. 2) Periculo exponere se ipsum. Gol.

اندابه endābe. p. n. f. Trulla, instrumentum cæmentariorum, quo utuntur ad incrustandos muros. Ferh.

انداجه endāge. p. n. f. Cogitatio. V. انديشه Ferh.

انداح endāh. a. n. f. pl. a ندح nedh. Terræ spatiosæ. Wan.

انداخ indāch. a. V. [4. a ندخ] Valide incedere equitantium turbam. Gol.

انداختن endachten. p. V. اتمق atmak. t. Jacere, jaculari. Gettare, lanciare. Ferh.

انداخته endāchte. p. part. pass. Jactus, projectus, ejaculatus. ¶ انداخته دوش فلان endāchteï dūsī fülān. e. Imponere humeris alicujus. Porre in spalla. Ik.

انداد endād. a. part. pl. a نذّ nidd. Similes. Gol.

انداد endād. p. n. f. 1) Nasturtium. Nasturcio, agretto. 2) Crusta parietis gypso inducta. Ferh.

انداد indād. a. V. [4. a نذّ] Dispergere. Gol.

اندادن endāden. p. V. 1) Incrustare. 2) Inaurare, decorare argentum vel cuprum. 3) Appetere. Ferh.

اندار indār. a. V. [4. a ندر] 1) Excidere facere. Wan. 2) Subducere quid de computo. Gol.

انداز endāz. p. n. f. 1) Crusta, & incrustatio parietis. Incrostatura del muro. 2) Diminutio. 3) Conjectura. 4) Mensura. 5) part. comp. ab. انداختن endachten اتيجي atigi. t. Jaciens, & jaculator. Tiratore, lanciatore. Cast. 6) imperat. ab انداختن endāchten. Projice. ¶ آتش انداز ātes endāz. Ejaculans ignem, ignivomus. تير انداز tīr endāz. Sagittarius, jaculator. Arciere. تفنك انداز tüfenk endāz. Sclopetarius. Moschettiere, سرپوش انداز serpos endāz. Impatiens. پرتو انداز pertew endāz. Emittens, diffundens radios. Che lancia raggi. Ik. دهشت انداز او dihset endāz. ol. Metu afficere, terrorem injicere. Gettar spauento. Ik. لنكر انداز قرار او lenger endāzi kærār ol. Jacere anchoram resolutionis. Gettar l'ancora della risoluzione, risolversi. Ik. كلبنه سنك انداز اولان kelbine senk endāz olan. Qui jacit lapidem in canem ejus. Che tira pietre al di lui cane. Ik. * Expreff. figur. اندازِ من دارد endāzi men dāred. i. e. بنم قصدمده اولور benüm kæsdümdeolur. t. Mihi intentat malum, me persequitur. Ferh.

اندازه endāze. p. t. n. f. 1) Ulna. Braccio. [Minor est quam ريف rīf, ulna Viennensis.] 2) Mensura, quantitas. 3) Symmetria. Maniera, misura, simmetria. 4) Specimen, norma picturæ. 5) Robur. 6) adj. Dignus. Ferh. ¶ اندازه ايله اولچمك endāze ile ölcmek. Ulna dimetiri. Misurar à braccio.

اندازه لك endāzelik. t. n. f. Ulna alicujus rei. Un braccio, ò una bracciata

اندازي endāzi. p. n. f. Projectio, jaculatio. Tiro. ¶ حرف اندازي hærf endāzī Graviorum in aliquem verborum conjectio, minitatio. Minaccie. Ik.

اندازيدن endāzīden. p. V. i. q. انداختن endāchten. Jacere, jaculari. Cast.

انداع indā. a. V. [4. ab inus. ندع] 1) Sequi mores, & affectus ignavorum, illiberalium. 2) Lassam esse, ac deficere camelitem. Gol.

انداغ indāgh. a. V. [4. a ندغ] Malefacere. Gol.

انداف indāf. a. V. [4. a ندف] 1) Violenter propellere equum. 2) Inclinare, seu admovere aurem ad citharæ cantum. 3) Bibendam seu lingua surripiendam aquam dare cani, vel feræ. Gol.

اندام endām. p. n. f. 1) Statura corporis. Ik. 2) Corpus. 3) Proportio membrorum. 4) Ordinatio. Statura, proporzione, persona. 5) Genitale maris, vel fæminæ inter bruta, & homines. Ferh. ¶ بي اندام bi endām, & نا اندام nā endām. Male proportionatus Sproporzionato. جاريهٔ سيم اندام giārijeï sīm endām. Ancilla alba argenti instar, q. corpore argenteo prædita. Serva bianca come l'argento. اندامي ايله endāmī ile. Integre, tota sua quantitate. Di peso, con tutto'l corpo. ايو انداملو eiü endāmlü. Bene proportionatus. Ben proporzionato. اندام دانا endāmĭ dānā i. e. شهادت پرمغي sehādet parmāghy. Index. Indice, dito.

اندام indām. a. V. [4. a ندم] Pœnitentem reddere. Gol.

اندامه endāme. p. n. f. 1) Memoria amici. 2) Præteritæ vitæ recordatio. Memoria delli guai passati. Cast.

اندان endān. p. n. f. 1) Terminus, modus. 2) Ulna sartoris, mensura. Cast.

آنداو āndāw, & endāw. p. n. f. i. q. انداز endāz. Cœmentum, intritum, quo oblinitur paries. Cast.

انداوش endāwiś. p. n. f. Incrustatio. Cast.

انداوه endāwe. p. n. f. Trulla, qua illinitur, & incrustatur paries. Ferh.

انداويدن endāwīden. p. V. Incrustare, obducere. Cast.

انداويده endāwīde. p. part. pas. Obductus. Cast.

انداهيمان endāhīmān. a. n. f. Medicamentum Carmanicum, ad cohibendos tum alvi, tum alios fluxus adhiberi solitum, cujus succedaneum est bolus Armenus cum malicorii; & sandali albi semisse. Gol.

انداي endāī. p. n. f. Cœmentum, quo incrustatur paries. Ferh.

آندايش andāiś. p. n. f. i. q. præc. Ferh.

اندايشكر endāisker. p. n. f. compos. Cœmentarius. Ferh.

اندايبدن endājīden. p. V. 1) Incrustare parietem. 2) Inaurare argentum, vel cuprum. 3) Desiderare, appetere. Ferh.

اندباح indibāh. a. V. [7. a دبح] Incurvato dorso inclinare caput pec. in precatione. Gol.

اندباغ indibāgh. a. V. [7. a دبغ] Concinnari vel concinnabilem esse pellem in corium. Wan.

اندحاح indihāh. a. V. [7. a دحّ] 1) Dilatari ventrem. Wan. 2) Luxuriare pabulo terram. Gol.

اندحاح indihāh. a. V. [9. a ندح] Largum, & amplum esse. Wan.

اندحاق indihāk. a. V. [7. a دحق] Excidere matricem camelitis post partum. Wan.

اندهورند *endhorend.* p. *adj.* Dignus, conveniens. *Ferh.*

اندخ *endæch.* a. *part.* 1) Stolidus *homo.* 2) Pauci fermonis. *Gol.*

اندخال *indychāl.* a. *V.* [7. *a* دخل] Ingredi. *Gol.*

اندخسواده *endæchsewāde.* p. *n. f.* 1) *poetice.* Locus refugii. 2) Homo, ad quem eft refugium. *Ferh.*

اندخسيدن *endæchsīden.* p. *V.* Confugere *ad aliquem.* *Ferh.*

اندخش *endæchyś.* p. *n. f.* Afylum, protectio. *Ferh.*

اندخواره *endæchāre.* p. *n. f.* 1) Locus refugii. 2) Munimentum, arx. *Ferh.*

اندخور *endæchūr.* p. *adj.* Dignus, decens. *Ferh.*

اندر *ender.* a. *n. f. pl.* انادر *enādir*, *pro* بيدر *bejder*, *idiomate Syrorum.* 1) Area *in qua teruntur fruges.* 2) Frugum in area pofitarum acervus. *Wan.* ¶ الاندر *el-ender.* Pagus Syriæ milliari ab Halepo diftans. *Gol.*

اندر *ender.* p. 1) *particu. i. q.* في *fi* a. In. 2) *i. q.* درون *derūn.* p. Intus, intra. *In*, *dentro.* 3) *adj. i. q.* اوكي *ögej.* t. Non proprius, adventitius. ¶ پدر اندر *peder ender.* Vitricus. مادر اندر *māder ender.* Noverca. قات اندر قات *kāt ender kāt.* Multiplicatus, multiplex. *Ferh.*

اندرا *indirāe.* a. *V.* [7. *a* درا] 1) Impelli *aquæ fluxum.* 2) Diffundere fe *incendium.* *Gol.*

اندراب *enderāb.* p. Nom urbis *in confinibus Chorafan ex parte Indiæ prope Gaznyn.* *Ferh.*

اندراب *inderāb.* p. *n. f.* Colliculus parvus in aqua exortus *inftar infulæ.* *Ferh.*

اندراج *indirāğ.* a. *V.* [7. *a* درج] 1) Nullo fuperftite interire *profapiam.* 2) In fefe convolvi. *Wan.*

اندراس *indirās.* a. *V.* [7. *a* درس] بوزلق *bozulmak.* t. Obliterari, atteri. *Effer caffato, tolto via.* *V.* ممتنع ¶ قصر وجود عرصهٔ اندراسدر *kæfrī wüğiūd æfæī indirāftür.* Palatium vitæ eft fpatium deletionis. *Sæ.*

اندراسيون *enderāfijūn.* a. *n. f.* *Syriacæ originis vox*, *i. q.* يبرطورة *jerbætūret.* & بخور الاكراد *buchūrül-ekrād.* Suffitus Gordiæus, peucedanum. *Gol.*

اندراع *indirā*. a. *V.* [7. *a* درع] 1) Præcedere *eundo.* 2) Pelli. 3) Repleri *ventrem.* 4) Prodire *e nubibus lunam.* *Gol.*

اندران *enderān.* p. 1) *n. f.* Species gummi *arboris* 2) *Vox compof. ex* اندر *ender*, *intus*, & ان *an*, *ille.* In interiori illius. *Ferh.*

اندراني *enderānī.* a. *part.* Capax *marfupium.* *Gol.*

اندرباي *enderbāī.* p. *adj.* 1) Appenfus. 2) Neceffarium *negotium.* *Ferh.*

ايدربيك *enderbejg.* p. *n. f.* In magnatum, *feu* dæmonum numerum adfcitus. *Caft.*

اندرجاه *endergiāh.* p. *n. f.* 1) Locus interior. 2) Dies adfcititius *in anno Perfico*, *quales quinque ad finem anni adjiciuntur.* *Caft.*

اندرخواره *enderchāre.* p. *adj.* Dignus. *Ferh.*

اندرخور *enderchor*, & اندرخورد *ender chord.* p. *adj.* لايق *lāik.* a. Dignus. *Degno*, *meritevole.* *Ferh.*

اندرخوردن *enderchorden.* p. *V.* 1) Decere, convenire. 2) Mereri. *Ferh.*

اندرز *enderez*, & *enderz.* p. *n. f.* 1) وصيّت *wæsȳjet.* a. Teftamentum. 2) Præceptum. 3) Monitum. 4) Seria commendatio. *Teftamento.* *Ferh.* ¶ اندرز كردن *enderez kerden.* Teftari. *Far teftamento.*

اندركذشتن *endergüześten.* p. *V. i. q.* مردن *mürden.* p. Obire diem, mori. *Caft.*

اندرلمش *indürilmiś.* t. منزل *münezzel.* a. Depreffus. *Abbaffato*, *part. paff. feq.*

اندرمك *melius* ايندرمك *indürmek*, *endürmek.* t. *V.* انـزال *inzāl* a. Demittere, remittere, deprimere. *Far fmontare, far calare*, *abaffare.* ¶ خراج اندرمك *chærāğ indürmek.* Tributum minuere. *Sminuir il tributo.* بها اندرمهسي ازلتمسي *behā indürmesi azaltmasĭ.* Pretii diminutio. *Abbaffamento del prezzo.* يوك اندرمك *iük indürmek.* Sarcinam deponere. *Scaricar la foma.*

اندرو *enderu*, & اندروا *enderwā.* p. *particu. comp.* 1) Intus. 2) Illic. *Ferh.* 3) Una, fimul. 4) Cum ipfo. *Caft.*

اندروا *enderwā.* p. *adj.* Appenfus. *Ferh.*

اندرواه *enderwāh.* p. *adj. i. q. præc.* *Ferh.*

اندرواي *enderwāī.* p. *adj.* 1) Appenfus. 2) Attonitus. 3) Res intexta. *Ferh.*

اندروايي *enderwājī.* p. 1) *adj.* Appenfus. 2) *n. f.* Stupor *mentis.* *Ferh.*

اندروب *enderūb.* p. *n. f.* Lychen, impetigo. *Ferh.*

اندرود *enderūd.* p. *n. f.* 1) Incruftatio. 2) Decoratio. *Ferh.*

اندروز *enderūz.* p. *n. f.* 1) Explorator. 2) Cœmentum, intritum. *Caft.* 3) Forum mercatus. *Ferh.*

اندروس *enderūs.* p. *nom. prop.* Nom. viri. *de quo fabulantur, eum habitaffe in infula* هار *hār*, & *per pelagum fæpius accenfo igne nataffe, quo exftincto infeliciter periit.* *Ferh.*

اندروصارون *enderūsārūn.* a. *n. f.* Hedyfarum. *Gol.*

اندروطاقس *endirūtāks.* a. *n. f.* ملاّح *mūllāh* a. Androfaces *herba.* *Gol.*

اندرون *enderūn.* p. 1) *adv.* Intus. 2) *adj. pec.* Intrinfecum *rei.* *Ferh.*

اندرون *enderūne.* a. *n. f. pl.* Viri multi, diverfique congregati ad bibendum, *Gol.*

اندرون *enderūne.* a. *n. f. pl. ab* اندري *enderī.* Funes craffi. *Gol.*

اندرون اندر *enderūn ender.* p. *n. f. comp.* تصم *tæfm* turc. Corrigia, lorum, *pec. quo aliquid menfuratur.* *Caft.* *V.* اندز *endiz.*

اندرونه *enderūne.* p. 1) *n. f.* چادر شب *ćiādir śeb*, *vul. ćiarśaw.* t. Toral, findon. *Lenzuolo.* 2) *adv.* Intus. *Ferh.*

اندروني *enderūnī.* p. 1) *adj.* Internus, intrinfecus. *Interiore*, *intrinfeco.* 2) *n. f.* Sindon. *Ferh.*

اندرهست *enderheft.* p. *n. f.* Hermodactylus. *Caft.*

اندري *enderī.* a. *n. f.* Funis craffus. *Gol.*

اندريمان *enderīmān.* p. Nomen celebris bellatoris. *Ferh.*

انذز *endez.* p. *n. f.* *abbrev. pro* انداز *endāz.* 1) Propofitum, intentio. 2) Conjectura, opinio. *Ferh.*

انذز *endez.* p. *n. f.* 1) Vir excelfus, celebris. 2) Nom. herbæ, *qua curantur equorum morbi.* *Caft.*

اندز *endiz.* p. *n. f.* Corrigia, lorum. ¶ اندز كردن *endiz kerden.* Præcipere, mandare, & metiri aliquid loro. *Caft.*

اندزر *endezr.* p. *n. f.* Doctrina. *Caft.*

اندساس *indisās.* a. *V.* [7. *a* دس] 1) Abfcondi *infra terram.* *Wan.* 2) Sepeliri. *Gol.*

اندشمار *endiśmār.* p. *n. f.* Lectio, *quæ alta voce fit.* *Ferh.*

اندشمال *endiśmāl.* p. *n. f.* 1) *i. q. præc.* 2) Clara vox. *Ferh.*

اندعاء *indȳ-āe.* a. *V.* [7. *a* دعو] Refpondere, annuere. *Wan.*

اندعاص *indȳ-ās.* a. *V.* [7. *a* دعص] Corrumpi *carnem, cadaver.* *Gol.*

اندفاع *indifā*. a. *V.* [7. *a* دفع] 1) اندفاع بولق *indifā* bulmak.* t. Amoveri, repelli. *Effer ributtato*, *levato.* *Ik.* *Sæ.* 2) Celerem in curfu effe *equum.* 3) Perire. *Wan.* ¶ هجـوم دشمن برج افكن اندفاع رتبهسندن ارتفاع بولدوغين كوريجك *hüğiūmĭ düśmenĭ bürğ efken indifā* rütbefinden irtifā* buldughyn görigek.* Videns impetum hoftis mœnia diruentis propulfari, retundive minime poffe. *Vedendo effer fopra le forze fue il rintuzzare l'impeto, ò l' affalto del nemico diftruttore delle mura.* *Sæ.*

اندفاق *indifāk.* a. *V.* [7. *a* دفق] Celeriter currere *equum.*

اندفان *indifān.* a. *V.* [7. *a* دفن] Oppleri, tegi *puteum.* *Gol.* 2) Sepeliri. *Wan.*

اندق *andak.* t. *adv.* Illico, in momento. *Subbito, in un momento.* *Del.*

اندقاق *indikāk.* a. *V.* [7. *a* دق] 1) Contundi. *Wan.* 2) Pulfari *fores.* *Gol.*

اندك *endek.* p. *adv.* 1) Parum. 2) *adj.* Paucus, pufillus. *Un poco*, & *poco*, *picciolo.* *Ferh.* ¶ اندك اندك *endek endek.* Paulatim, fenfim. *A poco à poco*, *pian piano.* سپاه اندك شمار ايله *fipāhĭ endek śümār ile.* Cum exiguo exercitu. *Con un picciolo nervo di cavalleria.* *Sæ.* بر محبوب اندك ساله *bir mæhbūbĭ endek sāle.* Paucorum annorum amafius, *h. e.* tener adolefcens. *Un bel giovineto.* *Ik.*

اندكاك *indikāk.* a. *V.* [7. *a* دك] Complanari. *Gol.*

اندكام *indikām.* a. *V.* [7. *a* دكم] Immittere, conjicere *femet in aliquid.* *Gol.*

اندكان *endükān.* p. *nom. prop.* Nom. oppidi in ditionibus Farganæ. *Caft.*

اندلاث *indilās.* a. *V.* [7. *a* دلث] 1) Exorbitare in ira. 2) Immittere fe, & irruere. 3) Velociter incedere, & rapide præterire. 4) Contumeliis afficere. *Gol.*

اندلاس *indilās.* a. *V.* [7. *a* دلس] Cadere, excidere *e manu rem.* *Wan.*

اندلاظ *indilāz.* a. *V.* [7. *a* دلظ] Propelli rapidius a fuo fluxu *aquam.* *Gol.*

اندلاع *indilā*. a. *V.* [7. *a* دلع] 1) Prominere *ventrem.* 2) Evaginari *gladium.* 3) Exeri *linguam.* *Gol.*

اندلاف *indilāf.* a. *V.* [7. *a* دلف] Effundi *in aliquem afperis verbis.* *Gol.*

اندلاق *indilāk.* a. *V.* [7. *a* دلق] 1) Præcedere eundo. 2) Excidere fuo loco. 3) Effundi *in homines fluxum aquæ.* 4) Excidere *e vagina gladium.* *Gol.*

اندلال *indilāl.* a. *V.* [7. *a* دلّ] 1) Dirigi, duci. 2) Effundi. *Gol.*

اندلس *endelus*, & *undulus.* p. *Nomen prop.* Andalufia *regio*, & *urbs.* *Ferh.*

اندلشمق *andlaśmak.* t. *V. coop.* اتفاق *ittifāk.* a. Invicem conjurare. *Congiurarfi infieme.*

اندلمق *andlamak.* t. *V.* Adjurare, obteftari. *Scongiurare*, *fere idem quod* اندويرملك

اندلو *andlu*, *andlü.* t. *adj.* 1) Juratus. 2) Adjuratus. *Giurato, e fcongiurato.*

آندم *āndem.* p. *adv.* Tunc, illo tempore. *Caft.*

اندماج *indimāğ.* a. *V.* [7. *a* دمج] 1) Inhærere *rem rei.* 2) Invicem immitti, & implicari. *Gol.*

اندماس *indimās.* a. *V.* [7. *a* دمس] Ingredi *carcerem, ſpecum, balneum. Gol.*

اندماق *indimāk.* a. *V.* [7. *a* دمق] 1) Ingredi *improviſe ad aliquem. Wan.* 2) Excidere *e loco. Gol.*

اندمال *indimāl.* a. *V.* [7. *a* دمل] Convaleſcere, conſolidari vulnus. *Saldarſi, guarirſi una piaga. Wan.*

اندمه *endeme.* p. *n. ſ.* Præteriti doloris, & triſtitiæ recordatio. *Ferh.*

اندن *andan.* t. *abl. ab* اول *ol.* 1) Ab eo. 2) *adv.* Abinde. 3) *pro* اندن صكره *andan ſon-ra.* t. Poſtea. *Da lui, indi, poi.* ¶ اندن اوتري *andan ötürü.* Propterea, & propter ipſum. *Onde, per ciò, per queſto, & per lui.* اندن در كه *andan dür ki.* Inde eſt. *D' indi viene. Gram.*

اندو *endew.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* انداو *endāw.* Coementum. 2) Urceus. *Caſt.*

اندو *endo.* p. 1) *adv.* Intus. 2) *adj. pec.* Intrinſecum *rei. Ferh.*

اندوب *endūb.* p. *n. ſ.* Genus puſtularum in facie. *Ferh.*

اندوج *endūg.* p. *n. ſ.* Genus puſtularum, *quæ cutem duram, & nigram reddunt. Ferh.*

اندوختن *endūchten.* p. *V.* Lucrari, aſſequi. *Guadagnare, acquiſtare. Ferh.*

اندوخته *endūchte.* p. *part. paſ.* Acquiſitus, lucro comparatus. *Guadagnato, acquiſtato.* ¶ بو آستانه‌دن حصول بولمش متاع اندوخته‌سي اولور *bu āſitāneden husūl bulmiś met-i-ỳ endūchteſi olur.* Erit illi merx comparata ab hac aula, *h. e.* fortunam ſuam huic aulæ referet in acceptis. *Riconoſcerà la ſua fortuna da queſta corte. Sæ.*

اندوخش *endūchyś.* p. *n. ſ.* Lucrum, quæſtus. *Ferh.*

اندود *endūd.* p. *n. ſ.* 1) Parietis cruſta gypſo inducta. *Incroſtatura.* 2) Incruſtatio *in genere. Ferh.* 3) *uſit. part. comp. i. q.* اندوده *endūde* صوانمش *ſywanmiś* t. Incruſtatus, illinitus. *Incroſtato, ricoperto, incaſtrato.* ¶ زر اندود *zer endūd,* & زر اندوده *zer endūde.* Auro obductus, & inauratus. *Ricoperto d'oro, legato in ore, & indorato.*

اندودن *endūden.* p. *V.* 1) صومق *ſywamak.* t. Incruſtare, obducere. 2) Lucrari. 3) Convolvere. *Ferh.* 4) Ungere, inungere. *Incroſtare, ricuoprire, & ongere, fregare. Caſt.*

اندوده *endūde.* p. *part. paſſ. præcedentis.* Incruſtatus, oblinitus. ¶ اندوده كردن *endūde kerden.* Incruſtare. *i. q.* اندودن

اندوز *endūz.* p. *part. comp. ab* اندوختن *endūchten.* 1) Lucrans, occupans. 2) Colligens. *Ferh.* ¶ شب ظلمت اندوز *ſebi zulmet endūz.* Nox tenebras colligens; nox tenebroſa. *Notte oſcura. Sæ.* بلده عبرت اندوز *beldei ỳbret endūz.* Urbs admirationem attrahens, & miraculoſa. *Città maravaglioſa, miracoloſa. Sæ.*

اندوز اوتي *endūz oty.* t. *n. ſ. comp.* Nomen herbæ, *qua curantur equi. Scribitur &* اندز

اندوزه *endūze.* p. *n. ſ. pro* اندازه *endāze,* & اندوژه *endūje.* 1) Viola cærulea. 2) Intubus, cichoreum. *Ferh.*

اندوزيدن *endūzīden.* p. *V. i. q.* اندوختن *endūchten.* Lucrifacere. *Ferh.*

اندوشه *endūśe.* p. *n. ſ.* Nom. floris. *Ferh.*

اندوك *endūk.* p. *n. ſ. pro* اندوه *endūh.* Solicitudo. *Caſt.*

اندول *endūl.* p. *n. ſ.* 1) Aulæum, *quod in* زنكستان *zengiſtān, haberi ſolet, lignis duobus fulcitum.* 2) Lecticæ genus, *cui inſidentes reges Mauritaniæ geſtantur. Ferh.*

آندون *āndūn.* p. *adv.* 1) *i. q.* آنجا *āngia.* Ibi, iſthic loci. 2) *i. q.* آنچنان *āngiunān.* Ita, taliter. 3) *i. q.* آنگاه *āngiāh* & آنزمان *ānzemān.* Illa vice, illo tempore. *Ferh.*

اندون *endūn.* p. *n. ſ.* Parietis cruſta. *Ferh.*

اندوه *endūh* & انده *endüh.* p. *n. ſ.* غصه *ghuſſæ.* a. قيغو *kæjghu.* t. Dolor, triſtitia. *Faſtidio, malinconia. Ferh.* ¶ اول كروه پر اندوه سپاه *ol kürūhi pür endūhi ſipāh.* Ille manipulus equitum afflictorum, triſtium. *Sæ. Quell' afflitta turba fedele. Br.* وحشت و اندوه و حسرت انبوه صورتني مشاهده ايدوب *wæhśetü endūh, we hæſreti embūh ſūretini müśāhede idüp.* Videns ſpeciem *in vultu ejus apparentem* turbationis, ægritudinis, & mæroris. *Sæ. Accortoſi della meſtizia del ſuo volto. Br.* اندوه انبوه دفعي ايچون *endūhi enbūh def-ỳ iciün.* Ad pellendam nimiam triſtitiam. *Per ſcacciar la malinconia. Sæ.*

اندوهناك *endūhnāk.* p. *adj. comp.* Valde triſtis. *Ferh.*

اندوهه *endūhe.* p. *n. ſ.* Recordatio doloris præteriti. *Ferh.*

اندوهيدن *endūhīden.* p. *V.* Angi, dolere. *Ferh.*

انده *andæ vul. onda.* t. *adv. comp.* Ibi illic. *Lì, là.*

انده *endüh.* p. *n. ſ. i. q.* اندوه *endūh.* Triſtitia. *Ferh.*

اندي *endī.* p. *adv.* Præcipue, præſertim. *Ferh.*

اندياح *indi-āh.* a. *V.* [*Form. irreg. a* ندح] Inflatum, & pendulum habere *ventrem. Wan.*

اندياس *indī-ās.* a. *V.* [7. *a* دوس] Tribulo excuti. *Wan.*

اندياص *indi-ās.* a. *V.* [7. *a* دبص] 1) Excidere, *aut* extrahi *e manibus rem, e vagina gladium.* 2) Impetere, & inſidiari *latronem. Gol.*

اندياق *indī-āk.* a. *V.* [7. *a* دوق] Inflari *ventrem. Gol.*

انديال *indī-āl.* a. *V.* [7. *a* دول] 1) Amplum, & laxum eſſe *ventrem. Wan.* 2) Migrare *de loco in locum.* 3) Adhærere *rem. Gol.*

انديال *indī-āl.* a. *V.* [*Form. irreg. a* ندل] Laxari *ventrem. Wan.*

انديدن *endīden.* p. *V.* 1) Dubie, & ambigue loqui. 2) Segnem, & ignavum eſſe. 3) Incruſtare. *Ferh.*

انديش *andiś.* t. r. *n. ſ.* Aerumnulæ. *An.*

انديش *endīś.* p. *adj.* Cogitans, meditans. ¶ خير انديش *chæjr. endīś.* Bona cogitans, ſtudioſus boni. *Che penſa al bene, che cerca il bene.* خاطر صواب انديش *chātyri ſæwāb endīś.* Animus recta cogitans. *Ik.* عاقبت انديش اولان حاكملر *ākybet endīś olan hākimler.* Miniſtri providi, & exitum rei conſiderantes. *Li prudenti Miniſtri, che penſano al fine. Ll.* مرد صلاح انديش *merdi ſælāh endīś.* Vir probus, pacificus. *Ik.* فجور انديش *fūgiur endīś.* Impietatem meditans. *Ik.* فساد انديش *feſād endīś.* Malum meditans, malignus. *Maligno, che cerca di far male.* مصلحت انديشانه تدبيرلر *mæslæhæt endīśāne tedbīrler.* Rem complectentia, prudentia conſilia. *Prudenti conſigli. Sæ.*

انديشمند *endīśmend.* p. *adj. compoſ.* Cogitabundus. *Caſt. eſt pro* انديشه‌مند

انديشناك *endīśnāk.* p. *adj. compoſ.* Cogitabundus, triſtis. *Ferh.*

انديشه *endīśe.* p. *n. ſ.* 1) فكر *fikr* a. Cogitatio. 2) Conſideratio. 3) Suſpicio. 4) Angor animi, melancholia. *Penſiere, conſiderazione, cura, ſollecitudine. Ferh.* ¶ فكر و انديشه‌لرين اول صلاح انديشه عرض ايدوب *fikrü endīśelerin ol ſælāh endīśe ærz idüp.* Expoſuerunt illi probo, & pacis amanti viro ſuas cogitationes. *Rappreſentarono à quel bramoſo di pace li loro penſieri. Sæ.* انديشه ا *endīśe e.* Meditari, conſiderare, dubitare, ſolicitum eſſe. *Penſare, meditare, conſiderare, ſoſpettare, dubitare.*

انديشه كردن *endīśe kerden.* p. *V. comp.* Cogitare. *Ferh.*

انديشه‌لنمك *endīśelenmek.* t. *V. compoſ.* Cogitabundum eſſe. *Star in penſieri.*

انديشه‌لو *endīśelü.* t. *adj.* Cogitabundus, ſolicitus, animo ſuſpenſus. *Penſieroſo.*

انديشه‌مند *endīśe mend* & انديشه‌ناك *endiśenāk.* p. *adj. comp.* Cogitabundus. *Ferh.*

انديشيدن *endīśīden.* p. *V.* 1) Cogitare, meditari. 2) Confundi, perturbari. *Ferh.*

انديك *endīk.* p. *adj.* 1) Forte. *Forſe.* 2) Propterea, quod. *Ferh.*

انذآج *inzāg.* a. *V.* [7. *a* ذاج] Rumpi, ac lacerari *utrem. Gol.*

انذاخ *inzāch.* a. *V.* [4. *a* نذخ] Valide incedere *equitantium turbam. Gol.*

انذار *inzār.* a. *V.* [4. *a* نذر] قورقتمق *korkutmak.* t. تخويف *tæchwīf* a. 1) Præmonere. 2) Deterrere. *Avvertire, diſtornare con minaccie. Wan.*

انذار *inzār.* a. *n. ſ.* Dehortatio, monitio cum comminatione. *Gol.*

انذاف *inzāf.* a. *V.* [7. *a* اذف] Mori *pec. morte repentina. Gol.*

انذال *enzāl.* a. *n. ſ. pl. a* نذل *nezl,* & نذيل *nezil.* Homines viles. *Gol.*

انذراني *enzerānī.* a. *part.* Valde candicans *ſal. Gol.*

انذرو *enzerū.* p. *n. ſ.* Ventus venenoſus. *Ferh.*

انذعاب *inzỳ-āb.* a. *V.* [7. *ab inuſit.* ذعب] Fluere continuo *aquam. Gol.*

انذعاف *inzỳ-āf.* a. *V.* [7. *a* ذعف] Concidere, perimi. *Gol.*

انذلاغ *inzilāgh* a. *V.* [7. *a* ذلغ] Matureſcere *dactylos. Gol.*

آنرا *ānrā* p. *pron. demonſt. in dat. vel acc. poſitum.* Illi, illum. *Ferh.*

انروب *enrūb.* p. *n. ſ.* Morbus unguium, *quo unguis excidit. Ferh.*

انز *enz,* & انزه *enze.* p. *n. ſ.* Lens. *Lente. Lenticchia. Ferh.*

انزا *inzā.* a. *V.* [4. *a* نزو] Sanguine perfundere. *Gol.*

انزاح *inzāh. V.* [4. *a* نزح] Procul abeſſe *domo ſua. Gol.*

انزار *inzār.* a. *V.* [4. *a* نزر] Parvum dare *donum. Wan.*

انزاره *inzare.* p. *n. ſ.* Cœmentum, *quod decidit a muro. Ferh.*

انزاز *inzāz.* a. *V.* [4. *a* نز] 1) Educare, nutrire *pullum ſuum dorcadem.* 2) Induraſcere. *Wan.*

انزاع *inzā'.* a. *V.* [4. *a* نزع] 1) Pecora habere ad conſuetam manſionem, *vel* pratum propenſa. *Wan* 2) Conſpicua habere duo frontis latera *pilis nuda. Gol.*

انزاف *inzāf.* a. *V.* [4. *a* نزف] 1) Profundere *lacrymas.* 2) Deſtitui aqua *puteum.* 3) Deſtitutum aqua puteum habere 4) Inebriare. *Wan.*

انزاق *inzāk.* a. *V.* [4. *a* نزق] 1) Immodice ridere. 2) Deſipientem evadere. *Gol.* 3) Aſſilire facere admiſſarium *cameliti. Wan.*

انزال *enzāl.* a. *n. ſ. pl. a* نزل *nüzl.* Victus. *Wan.*

انزال *inzāl.* a. *V.* [4. *a* نزل] 1) Deſcendere. 2) Deducere. 3) Sperma genitale emittere *virum, admiſſarium. Gol.*

انزال *inzāl.* a. *n. ſ.* 1) Demiſſio, deſcenſus. 2) Emiſſio *v. g. ſpermatis.* ¶ انزال ا *inzāl* e. *i. q.* تنزيل ا *tenzīl* e. Demittere, jubere deſcendere. *Far ſmontare*

انزباق *inzibāk.* a. *V.* [7. *a* زبق] *pro* انزقاب *inzikāb.* Intrare. *Wan.*

انزجار *inzigiār.* a. *V.* [7. *a* زجر] 1) Prohiberi. *Wan.* 2) Prohibere, abigere. *Gol.*

انزراب *inzirāb.* a. *V.* [7. *a* زرب] Latibulum ingredi *venatorem. Wan.*

انزراق *inzirāk.* a. *V.* [7. *a* زرق] 1) Retrorſum moveri *clitellam jumenti. Wan.* 2) Retrocedere *virum.* 3) Jacere ſupinum in dorſo. *Gol.*

انزروت *anzerut, enzerut.* a. p. t. *n. ſ.* Sarcocolla *eſt ſpecies Gummi granolati, quod in Perſia ex herba ſpinoſa provenit. Duplicis eſt formæ, aliud album, rubrum aliud; magis vero æſtimatur primum. Ferh.*

انزع *enzæ*. a. *part.* Calvus circa tempora. *Wan.*

انزعاج *inzy-āg.* a. *V.* [7. *a* زعج] Exturbari *ſuo loco. Wan.*

انزعاج *inzy-āg.* a. *n. ſ.* Agitatio, commotio, concuſſio. *Ik.*

انزعاق *inzy-āk.* a. *V.* [7. *a* زعق] 1) Clamare. *Wan.* 2) Metu corripi. 3) Cito incedere *jumenta.* 4) Præcedere *equum. Gol.*

انزقاب *inzikāb.* a. *V.* [7. *a* زقب] Ingredi. *Wan.*

انزلاق *inzilāk.* a. *V.* [7. *a* زلق] Lapſare *pedem* in lubrico. *Gol.*

انزمام *inzimām.* a. *V.* [7. *a* زم] Ligari, conſtringi *pec.* habena *jumentum. Gol.*

انزوا *inziwā.* a. *V.* [7. *a* زوي] بوجقده فراغت ايدوب اوترمق *bugiakte ferāghæt idüp oturmak.* t. In eremum, aut in angulum ſe recipere. *Ritirarſi in un cantone. Eb.*

انزه *enze.* p. *n. ſ.* Lens. *Lenticchia. Ferh.*

انزهاق *inzihāk.* a. *V.* [7. *a* زهق] Affilire percuſſum *jumentum. Gol.*

انزيا *inzijā.* a. *V.* [7. *a* زوي] 1) Abdere ſe *in angulum.* 2) Contrahi in ſe, & corrugari *corium in igne. Gol.*

انزيال *inzijāl.* a. *V.* [7. *a* زول] Deficere perire. *Wan.*

انس *ens,* & *ins* a. *n. ſ.* 1) *i. q.* بشر *beſer.* a. Genus humanum. ¶ انس و ملك *insü melek.* Homines & Angeli. *Gli uomini, e gli Angeli. Ah. Eb.* 2) Familiaris. 3) Fæmina. *Wan.*

انس *ens.* a. *V. act.* [4. F.] Conſueſcere. 2) Familiarem evadere. 3) Familiariter uti. *Gol.*

انس *üns.* a. *n. ſ.*)(وحشت *wæhſet*) Conſuetudo, familiaritas. *Domeſtichezza, intrinſechezza. Wan. Ik. V.* الفت ¶ انس و غمكساري *ünsü ghæmküſārī.* Familiaritas, unio. *Ik.* انس طوتمق *üns tutmak.* Familiaritatem inire, colere. *Mantener amicizia intrinſeca, & unione.*

آنس *ānes.* a. *n. ſ.* 1) Locus durus. 2) Vir durus, & conſtans in religione. 3) Vir ſtrenuus. *Gol.*

انس *enes.* a. *n. ſ.* 1) Turba hominum, *ſeu Arabum aliquo loco degens, & ſubſiſtens, q. conſuetudine & conſortio ſociata.* 2) *pro* انس *ins.* a. Genus humanum. 3) *pro* انس *uns.* a. Conſuetudo, conſortium. *Gol.*

انساء *inſāe.* a. *V.* [4. *a* نسأ] a. تأخير *techȳr.* Differre. *Differire. Wan.*

انسا *insā.* a. *V.* [4. *a* نسي] Facere, ut obliviſcatur. *Farſi ſcordare. Gol.*

انساب *ensāb.* a. *n. ſ. pl. à* نسب *neſp.* Stirpes, cognationes. *Stirpi, progenie, linee, parentele. Wan.* ¶ اولاد و انسابله *ewlādü enſabile.* Cum tota familia & cognatione. *Con figliuoli, e con tutto il parentado.* اصل و انسابدن *aslü ensābten.* Ex ſtirpe, & cognatione. *Dalla progenie, razza, e caſata. Tef.*

انساب *insāb.* a. *V.* [4. *a* نسب] 1) Invaleſcere *ventum.* 2) Pulverem, ac glaream diſpergere. *Gol.*

انساب *insāb.* p. Nom. libri. *Caſt.*

انساع *ensā*.* a. *n. ſ. pl. a* نسعة *niſ ǽt.* Lora. *Gol.*

انساع *insā*.* a. *V.* [4. *a* نسع] Ingredi borealem *ventum. Gol.*

انساغ *inſagh.* a. *V.* [4. *a* نسغ] 1) Perſtringere *aliquem flagello, vel virga, pec.* extremitate. 2) De novo pullulare reciſam *arborem. Wan.*

انساف *insāf.* a. *V* [7. *a* ساف] Decorticari, & in fibras dividi *palmæ lignum. Gol.*

انساق *insāk.* a. *V.* [4. *a* نسق] Rhythmice loqui. *Gol.*

انسال *ensāl.* a. *n. ſ. pl. a* نسل *nesl.* Proles, progenies. *Gol.*

انسال *insāl.* a. *V.* [4. *a* نسل] 1) Mutare, ac rejicere *plumas ſuas.* 2) Excidere *pilos. Wan.* 3) Tempori, *quo excidere ſolent plumæ, aut pili,* propinquum eſſe, *vel* ad illud pertingere *animal.* 4) Proferre *extremitates ſuas, ac* delabentes rejicere *plantam.* 5) Præcedere *alios. Gol.*

انسام

انسام *insām.* a. *V.* [4. *a* نسم] 1) Vivificare. 2) liberum dimittere, manumittere. *Gol.*

انسان *insān.* a. *n. ſ.* 1) Homo *in genere, tam vir, quam fæmina. Uomo. Wan.* 2) Extrema digitorum pulpa. 3) Cacumen *terræ, & montis.* 4) Umbra *hominis.* 5) Terra non conſita. *Gol.* 6) Titulus ſuræ *numero ſeptuageſimæ ſextæ. Marrac.* ¶ انسان العين *insānül-æin.* Imaguncula in oculi pupilla apparens, *ſeu* ipſa pupilla oculi. *La pupilla dell' occhio.* عين الانسان *æinül, insān.* Oculus hominum. *h. e.* Gloria, decus, princeps hominum. *La gloria degli uomini. V.* پادشاه

انساني *insāni.* a. *part.* Humanus, ad hominem pertinens. *Umano, di uomo.* ¶ افراد انسانيه‌دن هر فرد *efrādi insānijeden her ferd.* Quiſque mortalium. *Ogni uomo. Del.*

انسانيت *inſanījet.* a. *n. ſ.* 1) Humana natura. 2) Urbanitas. *Umanità, civiltà.*

انسانيتلو *insānījetlü.* t. *adj.* 1) Humanus. 2) Urbanus. 3) Benignus. *Umano, corteſe.*

انسب *enſeb.* a. *compar.* مناسبرك *münaſibrek.* t. Convenientius, ſatius. *Più convenevole. Ik.* ¶ كرچه‌كه بو تدبير دلپذير خلاصه اقرب و خرد خرده بين نظرنده انسب ايدي *gerći ki bu tedbīri dilpezīr chælāſæ ækreb we chyredi churde bīn næzærinde enſeb idi.* Quamquam hoc acceptabile conſilium liberationem magis facilitaret, adeoque oculis intellectus ſubtilioris videretur magis ad rem accommodatum. *Benche queſto prudente e ſalutifero conſeglio ſarebbe ſtato gradito, & accettato dà ogni uomo di lucido intendimento. Sæ.*

انسباء *enſibāe.* a. *n. ſ. pl. a* نسيب *nesīb.* Cognati. *Gol.*

انسباء *inſibāe.* a. *V.* [7. *a* سباء] Detrahi excoriari *pellem. Wan.*

انسة *eneſet.* a. *n. ſ.* 1) *i. q.* انس *enes vel üns.* a. Turba hominum. 2) *i. q.* خرمي *churremi* p. Hilaritas. *Gol.*

آنسته *āniſte,* & *āneſte.* p. *n. ſ.* Radix herbæ *Arabibus* سعد *sŭd. i. e.* Cyperus *dictæ. Ferh.*

انسجاح *inſigiāh.* a. *V.* [7. *a* سجح] Condonare. *Gol.*

انسجار *inſigiār.* a. *V.* [7. *a* سجر] 1) Demiſſam eſſe *comam.* 2) In ſerie conſequi. *Gol.*

انسجال *inſigiāl.* a. *V.* [7. *a* سجل] Effundi *aquam. Gol.*

انسجام *inſigiam.* a. *V.* [7. *a* سجم] Effundi *aquam. Gol.* ¶ بو عجالة الوقت بي انسجامك حسب المرام تنقيح و اصلاحنه توقّف تام اوزره امرار خامهٔ نظر مكرّره اقدام ممكن اولمدي *bū ūgialetül waktȳ bī inſigiamun-hæſpel merām tenkȳhu yslāhyne tewehhüsī tām üzre imrārī chāmeī næzærī mükerrere iktām mümkin olmady.* Non licuit calamo uti ad revidendum, debita attentione limandum, & corrigendum hoc *opus* minime effundendum, aut negligendum. *Ik.*

انسحاب *insyhāb.* a. *V.* [7. *a* سحب] Trahi humi *veſtem, ſyrma. Wan.*

انسحاط *insyhāt.* a. *V.* [7. *a* سحط] Præ lubricitate excidere *rem e manu. Gol.*

انسحاق *insyhāk.* a. *V.* [7. *a* سحق] Fricando teri, comminuive *in pulverem. Wan.*

انسحال *insyhāl.* a. *V.* [7. *a* سحل] 1) Diffundere ſe *in oratione oratorem. Wan.* 2) Levari. *Gol.*

انسداج *inſidāg.* a. *V.* [7. *a* سدج] Concidere pronum. *Gol.*

انسداح *inſidāh.* a. *V.* [7. *a* سدح] In dorſum proſterni, jacere ſupinum. *Wan.*

انسداخ *inſidāch.* a. *V.* [7. *a* سدخ] *i. q.* انبساط *Imbisāt.* a. Expandi. *Gol.*

انسداد *inſidād.* a. *V.* [7. *a* سدّ] Præcludi, obſtrui. *Venir ſerrato. Sæ.*

انسدار *inſidār.* a. *V.* [7. *a* سدر] 1) ايومك *iwmek.* t. Feſtinare, cito incedere. 2) Demiſſos habere *crines. Wan.*

انسدال *insidal.* a. *V.* [7. *a* سدل] Laxari, demitti *velum, comam. Gol.*

انسدام *inſidām.* a. *V.* [7. *a* سدم] Plagis affici. *Gol.*

انسر *ensür.* a. *n. ſ. pl. a* نسر *neſr.* Vultures. *Gol.*

انسراء *enſirāe.* a. *V.* [7. *a* سري] 1) Recedere *mærorem. Wan.* 2) Diſcuti *metum. Gol.*

انسراب *inſirāb.* a. *V.* [7. *a* سرب] Ingredi, irrepere, *ut in antrum vulpem. Gol.*

انسراح *inſirāh.* a. *V.* [7. *a* سرح] 1) Reſupinum expandere *pedes. Wan.* 2) Exuere *veſtem,* denudare ſe. 3) Irrepere. 4) Fluere. *Gol.*

انسريب *inserīb.* a. *V.* [*Form. irreg. a* سرب] Catervatim mittere. *Wan.*

انسز *anſyz, vel onſyz* t. *adv. comp.* اوّلده *ewwelde.* Abſque hoc. *Senza queſta ex* ان *ān* & سز *ſyz.*

انسز *enſyz.* t. *adj. comp.*)(انلو *enlü*) Arctus, non latus *panus. Stretto.*

انسطاح *insytāh.* a. *V.* [7. *a* سطح] 1) Supinum jacere *ſine motu. Wan.* 2) Expandere ſe. *Gol.*

انسعاب *insȳ-āb.* a. *V.* [7. *a* سعب] Fluere *aquam. Gol.*

انسعار *insȳ-ār.* a. *V.* [7. *a* سعر] 1) Exardere. 2) Incitari, accendi. 3) Incipere apparere,

rere, & ſerpere *ſcabiem per aſcellas, inguina*, & *labia cameli. Gol.*

انسفار *inſifār.* a. *V.* [7. *a* سفر] Disjungi, ſeparari. *Gol.*

انسفاق *inſifāk.* a. *V.* [7. *a* سفق] Totam apperiri, *vel* patere *portam. Wan.*

انسكاب *inſikāb.* a. *V.* [7. *a* سكب] 1) Effundi *aquam.* 2) Fluere *ſanguinem. Gol.*

انسلاء *inſilāe.* a. *V.* [7. *a* سلو] Diſcedere *moerorem. Wan.*

انسلاب *inſilāb.* a. *V.* [7. *a* سلب] Valde propere incedere *camelitim. Wan.*

انسلاخ *inſilāch.* a. *V.* [7. *a* سلخ] 1) Detrahi *rem ab alia. Wan.* 2) Finiri *menſem.* 3) Exuere *veſtem, de homine: ſenectam, de angue. Gol.*

انسلاع *inſilā.* a. *V.* [7. *a* سلع] Fiſſuras agere, findi. *Wan.*

انسلاك *inſilāk.* a. *V.* [7. *a* سلك] Ingredi. *Wan.*

انسلال *inſilāl.* a. *V.* [7. *a* سلّ] 1) Surripere ſe, ac ſubducere. *Wan.* 2) Excidere e medio. *Gol.*

انسنّي ميمون *enſenni mejmūn.* t. a. *n. ſ. comp.* Sphinx. *An.*

آنسو *ānsū.* p. *adv.* اوته *öte.* t. 1) Illa pars. 2) Ex illa parte, trans. *L' altra parte,* & *di là.*

انسون *anesūn, enesūn, enisūn.* t. *n. ſ.* Aniſum. *Aniſo.*

انسي *enſā.* a. *n. ſ.* 1) Homo. 2) Pars dextra *cujusque rei. Wan.* 3) Pars ſiniſtra *cujusque rei. Gol.*

انسي *ünsī.* a. *part.* 1))(وحشي *wæhśī*) Familiaris. 2) Cicur. *Familiare, avezzo.*

انسيا *insȳā.* a. *V.* [7. *a* سيا] Effluere *lac* ante mulſionem. *Wan.*

انسياب *insījāb.* a. *V.* [7. *a* سيب] 1) Redire. *Wan.* 2) Currere *ſerpentem.* 3) Profluere *aquam. Gol.*

انسياح *insījāh.* a. *V.* [7. *a* سيح] Dilatari. *Wan.*

انسياع *insījā*.* a. *V.* [7. *a* سيع] 1) Commoveri. *Wan.* 2) Fluere. *Gol.*

انسياق *insījāk.* a. *V.* [7. *a* سوق] 1) Propelli. 2) Fluere. 3) Progredi. *Gol.*

انسيام *insījām.* a. *V.* [7. *a* سوم] Licitari inter ſeſe, & pretium augere. *Gol.*

انسيّت *ünsījet.* a. *n. ſ.* يولداشلق *ioldāślyk* t. غمكساري *ghæmkiisārī.* p. Conſuetudo, familiaritas. ¶ انسيت *ünsījet* e. Aſſueſcere alicui. *Addomeſticarſi.*

انش *eniś.* t. *n. ſ.*)(يوقش *iokuś*) Declivitas. *V.* اينش

انشا *anśā, ſeu* انشا بالغي *anśā balyghy* t. *n. ſ. ex Gall.* Aphia, apua, *halecum genus puſillum*, anchioa Genuenſis. *Aſciuga, ancova, ſardella piccola.*

انشا *inśā.* a. *V.* [4. *a* نشأ] 1) Exordiri. *Gol.* 2) Creare, producere. *Wan.* 3) Componere. 4) Carmen recitare. *Gol.* 5) Elevare. *Wan.* 6) *uſit. n. ſ.* Compoſitio, & editio *pec. eleganti ſtylo exarata.* 7) Stylus ipſe. *Compoſizione elegante, ò di bello ſtile,* & *ſtile. Ik.* ¶ انشا *inśā, vel* انشا كتابي *inśā kitābī.* Formulare epiſtolarum eleganter ſcribendarum. *Formulare, ò libro di belle lettere. Ll.* ı انشا *inśā* e. Componere *verſus, epiſtolas. Comporre.* شاه مصره بر نامه انشا ايلدى *śāhī myſre bir nāme inśā eiledi.* Compoſuit, exaravit epiſtolam ad monarcham Aegypti. *Compoſe una bella lettera al monarca di Egitto. Eb.*

انشا *inśā.* a. *V.* [4. *a* نشي] Percipere *odorem. Gol.*

انشا *in-śā.* a. *paſſim in libris,* & *literis pro* ان شاء *in śā.* Si voluerit. ¶ انشاء الله تعالي *in-śā allāhü teālā,* & انشاء المولى *in-śā el-mewlā* & انشاء الملك العزيز الجليل *inśā el melīkül æzīzül gelīl. Ll. Eb.* Si Deus voluerit, Deo dante, Deo volente. *Piacendo à Dio.*

انشاب *inśāb.* a. *V.* [4. *a* نشب] 1) Prædam capere *venatorem.* 2) Affigere. 3) Laqueum tendere *prædæ. Wan.*

انشا پردازلق *inśā perdāzlyk.* t. *n. ſ. comp.* 1) Compoſitio elegans. 2) Ars componendi. *Compoſizione iſquiſita,* & *profeſſione di metter bene in carta. Sæ.*

انشاج *inśāg.* a. *n. ſ. pl. a* نشج *neśeg.* Aquæ ductus, canales. *Wan.*

انشاد *inśād.* a. *V.* [4. *a* نشد] 1) شعر اوقمق *śi*r okumak.* t. Prælegere, *ſeu* recitare carmen. *Wan.* 2) Satyra perſtringere. 3) Indicare rem amiſſam. *Gol.* 4) Certiorem facere. *Wan.*

انشار *inśār.* a. *V.* [4. *a* نشر] 1) Reſuſcitari. *Wan.* 2) Excitare ad vitam. *Riſuſcitare.* 3) Spargere, diffundere. *Spargere, diffondere. Gol.*

انشاز *enśāz.* a. *n. ſ. pl. a* نشز *neśez.* Loca elata. *Wan.*

انشاز *inśāz.* a. *V.* [4. *a* نشز] Sublata, collectaque *oſſa* ſuo loco reponere, *alia aliis imponendo. Wan.*

انشاص *inśās.* a. *V.* [4. *a* نشص] Amovere, ſive exturbare *è regione ſua. Wan.*

انشاط *enśāt* & *inśāt.* a. *part.* Puteus, unde uno tractu urna educitur. *Wan.*

انشاط *inśāt.* a. *V.* [4. *a* نشط] 1) Dente ſuo mordere, *ut ſerpens aliquem. Gol.* 2) Nodatum ſolvi *funem. Wan.* 3) Abruptam *rem* firmiter ligare. 4) Jubere *alium* propellere *camelos.* 5) Alacres, lætosque habere *domeſticos, vel equos, ſeu talia jumenta alia. Gol.*

انشاع *inśā*.* a. *V.* [4. *a* نشع] 1) In os *vel* nares indere *quid infanti.* 2) Dare *agaſoni* mercedem ſuam. 3) Juvare *aliquem. Wan.*

انشاف *inśāf.* a. *V.* [4. *a* نشف] 1) Bibendam dare lactis *recenter mulſi* ſpumam. *Wan.* 2) Marem poſt fœmellam parere *camelitim. Gol.*

انشاق *inśāk.* a. *V.* [4. *a* نشق] 1) Tendicula capere *dorcadem.* 2) Indere naribus *medicamentum. Wan.*

انشباب *inśibāb.* a. *V.* [7. *a* شبّ] يكت او *iigit* ol. t. Adoleſcere. *Creſcere, farſi uomo.*

انشبال *inśibāl.* a. *V.* [7. *a* شبل] Effluere *parum Gol.*

انشتات *inśitāt.* a. *V.* [7. *a* شتّ] Separari, diſtingui. *Gol.*

انشتار *inśitār.* a. *V.* [7. *a* شتر] Inverſis, & fiſſis *vel* laxis palpebris eſſe *oculum. Gol.*

انشته *eniśte.* t. *n. ſ.* Affinis, *ſororis maritus. Cognato.*

انشخاب *inśychāb.* a. *V.* [7. *a* شخب] Profluere *ſanguinem,* manare *venam. Gol.*

انشداء *inśidāe.* a. *V.* [7. *a* شدو] 1) Alta, & canora voce recitare *carmen.* 2) Diſcere litteras, & elegantius quid *ab aliquo.*

انشراج *inśirāg.* a. *V.* [7. *a* شرج] Findi *arcum. Wan.*

انشراح *inśirāh.* a. *V.* [7. *a* شرح] Læto, & bene diſpoſito animo eſſe. *Wan.*

انشراح *inśirāh.* a. *n. ſ.* 1) Dilatatio. 2) Lætitia, jubilatio. *Allegrezza, giubilo.* ¶ نكاح مورث افراح و باعث انشراحدر *nikāh mūrisī ifrāh, we bāȳsī inśirāhtür.* Matrimonium eſt origo lætitiæ, & cauſa jubili. *Il matrimonio è il produttore dell' allegrezza, e cauſa di gioia. Del.*

انشراق *inśirāk.* a. *V.* [7. *a* شرق] Findi *arcum. Gol.*

انشرام *inśirām.* a. *V.* [7. *a* شرم] Findi. *Wan.*

انشطاء *inśytāe.* a. *V.* [7. *a* شطي] Diviſam eſſe *viam, vel arboris ramos. Gol.*

انشطاب *inśytāb.* a. *V.* [7. *a* سطب] Fluere *aquam.*

انشعاب *inśȳ-āb.* a. *V.* [7. *a* شعب] 1) Diſpergi. *Wan.* 2) Diviſam eſſe *viam, arboris ramos.* 3) Diſtribuere ſemet *in ramos. Gol.*

انشعاع *inśȳ-āœ*.* a. *V.* [7. *a* شعّ] Irruere *in gregem,* & graſſari *per eum lupum. Gol.*

انشعال *inśȳ-āl.* a. *V.* [7. *a* شعل] Accendi, ardere. *Gol.*

انشقاق *inśikak.* a. *V.* [7. *a* شقّ] 1) يارلمق *iarilmak.* t. Findi, diffindi. *Eſſer ſpaccato, ſeparato.* 2) Diſpergi, multiplex eſſe *negotium. Wan.* ¶ انشقاق القمر *inśikākul kæmer.* Fiſſio, diviſio lunæ in duas partes *à Mohammede (ut Mohammedani credunt) facta. Spaccamento della luna per il mezzo. Tef.*

انشقاق *inśykāk.* a. *n. ſ.* 1) Sciſſio. 2) Titulus ſuræ Alcorani, *numero octuageſimæ quartæ. Marrac.*

انشلال *inśilāl.* a. *V.* [7. *a* شلّ] 1) Propelli *camelos.* 2) Fluere *pec.* citra impetum. *Gol.*

انشمار *inśimār.* a. *V.* [7. *a* شمر] 1) Accingere ſe *ad rem aliquam. Wan.* 2) Arroganter incedere. 3) Properare *in inceſſu. Gol.*

انشمال *inśimāl.* a. *V.* [7. *a* شمل] Expedire ſe, & *ſuccinctum in opere* feſtinare. *Gol.*

انشناج *inśināg.* a. *V.* [7. *a* شنج] Corrugari *cutem. Wan.*

انشنان *inśinān.* a. *V.* [7. *a* شنّ] 1) Vetuſtum, tritumque eſſe *utrem.* 2) Corrugari *cutem ſenis. Gol.*

انشواء *inśiwāe.* a. *V.* [7. *a* شوي] Aſſari *carnem. Wan.*

انشودة *ünśüdet.* a. *n. ſ. pl.* اناشيد *enāśīd.* Carmen, *quod inter ſe recitant homines. Gol.*

انشوطة *ünsūtæt.* a. *n. ſ.* Nodus *chordæ* ſolutu facilis. *Gol.*

انشياذ *inśījāz.* a. *V.* [7. *a* شوذ] Cidari induere *caput ſuum. Gol.*

انشيال *inśījāl.* a. *V.* [7. *a* شول] Elevari, efferri. *Gol.*

انشيام *inśījām.* a. *V.* [7. *a* شيم] 1) Spectabilem eſſe, honorari *virum.* 2) Penetrare *rem. Wan.*

انشينيه *enśinije.* p. *n. ſ.* Encænia. *Caſt. Barbara vox eſt.*

انصا *ensā,* & *hinc* اناصي *enāſy.* a. *compar. pl. a* نصيّة *næsȳjet.* Selectiores & præſtantiores.

انصا *insā.* a. *V.* [4. *a* نصو] 1) Apprehendere *aliquem,* ac arripere *antiis ſuis, i. e. coma frontis.* 2) Abundare *terram* plantis نصي *næsȳ,* dictis. *Gol.*

انصاب *ensāb.* a. *n. ſ. pl. a* نصب *nusb.* Idola, ſtatuæ, & lapides errecti circum templum Meccanum, *ad quos dicunt* لا اله الا الله *lā īlāhe illallāh, ubi* & *alteri mactatur quam Deo. Wan.* Et limites ſepti ſacri Meccani. *Gol.*

انصاب *insāb.* a. *V.* [4. *a* نصب] 1) Male habere, dolore afficere *morbum.* 2) Laſſare. 3) Tendere *alicui* rete. 4) Manubrio inſtruere *cultrum.* 5) Vocali fetha *ſeu* phatha afficere *conſonantem. Wan.*

انصات insāt. a. V. [4. a نصت] 1) Tacere. Wan. 2) Silere jubere. 3) Auscultare dicta. 4) Propensum esse ad lusum, & ludicra. Gol.

انصاح insāh. a. V. [4. a نصح] 1) Facere, ut quid serio recteque faciat. Gol. 2) Ad satietatem explere adaquando camelos. Wan.

انصار ensār. a. n. f. pl. à ناصر nāsyr. Adjutores pec. Medinenses, qui olim fugientes Meccanos, nempe Mohammedem cum asseclis receperunt, & per Encomium انصاری ensārī. nominati sunt, quasi Protectores. Sunt qui adhuc hodie ex illis familiis originem trahere prætendunt. Herb. Tes. etiam Christiani Tes. Auxiliatrices copiæ. Ajutatario, compagni, confederati, ausiliar. ¶ اعوان و انصار æʿwānū ensār Idem.

انصار ensār. a. n. f. pl. a نصر næsr & q. a نصرت nusret. Auxilia, victoriæ. Aiuti, vittorie. Ll.

انصاع insāʿ. a. V. [4. a نصع] 1) Confiteri debitum suum ac solvere. 2) Objicere ac exponere se, aut occurrere malo. 3) Manifestam reddere rem ac evidentem. 4) Ostendere, quod in animo habet contendens ad pugnam. 5) Horripilare. Wan.

انصاف ensāf. a. n. f. pl. a نصف nysf, seu نصیف næsyf. Semisses. Gol.

انصاف insāf. a. n. f. pl. a نصف næsæf, ac نصفة næsæfæt, Mediæ ætatis homines. Gol.

انصاف insāf. a. V. [4. a نصف] 1) Dimidiare, dimidia parte capere rem. 2) Medium, mediocrem esse. 3) Medio die iter facere. 4) Medium tenere. 5) Juste, & ex æquo rem componere, dirimere. Wan. ¶ انصاف insāf. Aequitate, & discretione uti, ex æquo rem componere, decidere. Far giustizia, usar discrezione. کندودن انصاف ایدوب gendüden insāf idüp. Ex se ipso justitiam faciens. Ik. انصافه کلمك insāfe gelmek. Ad æquitatem redire. Tornar all' equità. Eb. انلرك خلقه عدل و انصاف anlaryn-chalkæ ædlü insāfi. Eorum æquitas, & discretio erga populum. La loro equità, e discrezione verso'l popolo. Sæ. با انصاف ba insāf. Discretus. Discreto, moderato. Ik. بی انصاف bi insāf. Iniquus, ingiusto, indiscreto.

انصافسز insāfsyz. t. 1) adj. Iniquus, indiscretus. 2) adv. Immoderate. Ingiusto, & indiscretamente.

انصافسزلق insāfsyzlyk. t. n. f. Immoderatio, indiscretio. Indiscrezione.

انصافلو insāflü. t. adj. Aequus, discretus. Discreto, modesto.

انصال insāl. a. V. [4. a نصل] 1) Exuere cuspide sagittam. Wan. 2) Cuspide armare telum. 3) Firmiter infigere sagittam rei. Gol.

انصب ænsæb. a. part. Erecta cornua habens caper. Wan.

انصبا ensybā, & انصبة ensybet. a. n. f. pl. a نصيب næsyb. Partes posteriores.

انصباب insybāb. a. V. [7. a صب] Effundi. V. انسجام

انصباغ insybāgh. a. V. [7. a صبغ] Tingi pannum.

انصبان insybān. a. V. [7. a صبن] 1) Convertere se. 2) Recedere. 3) Manare. Gol.

انصراح insyrāh. a. V. [7. a صرح] Clare patere. Wan.

انصراف insyrāf. a. V. [7. a صرف] 1) دونك dönmek. t. Recedere, reverti. Ritornare, tornarsene. 2) Convertere se. 3) Manare. Gol. ¶ اجازت انصراف صدور اندی igiāzeti insyrāf sudūr itti. Emanavit facultas recedendi, dimissus est exercitus. Furono licenziati li soldati Sæ. آورلره اذن انصراف ویروب æwerlere izny insyrāf wirüp. Latoribus redeundi facultate data. Licentiando li portatori della lettera. Sæ. عودت و انصرافه رخصت ʿawdetü insyrāfe ruchsæt. Facultas redeundi, expeditio. Congedo, ò rispedizione. Ll.

انصرام insyram. a. V. [7. a صرم] Abrumpi, finiri. Wan.

انصغاط insyfāt. a. V. [7. a صغط] Comprimere se, & coarctare ad parietem. Gol.

انصغاط insyfāt. p. n. f. 1) Constrictio cordis, lipopsychia. 2) Dissolutio animi, micropsychia. Cast.

انصفاق insyfāk. a. V. [7. a صفق] Verti, obverti. Gol.

انصل ensul. a. n. f. pl. a نصل næsl. Cuspides, spicula.

انصلات insylāt. a. V. [7. a صلت] Prævertere in cursu equum. Wan.

انصلاح insylāh. a. V. [7. a صلح] In gratiam redire, pacem inter se inire. Gol.

انصلاع insylāʿ. a. V. [7. a صلع] Prodire nube solem. Gol.

انصماع insymāe. a. V. [7. a صمع] Impelli. Wan.

انصولة unsūlet. a. n. f. pl. اناصیل enāsyl. Flos. Gol.

انصولة unsūlet. a. n. f. pl. a نصل næsl. Pappi floris. Gol.

انصهار insyhār. a. V. [7. a صهر] Liquefieri. Wan.

انصیاب insyjāb. a. V. [7. a صوب] Inveniri. Gol.

انصیات

انصیات insyjāt. a. V. [7. a صوت] 1) Excipere vocem, respondere. 2) Obtemperare, & vocatum venire. 3) Aequabilem, & rectam adipisci staturam. Wan. 4) Abire retrorsum. Gol.

انصیاح insyjāh. a. V. [7. a صوح] 1) Dividi, fissuras agere terram. 2) Illucescere, splendere lunam. Wan.

انصیار insyjār. a. V. [7. a صور] Propensum esse in rem. Wan.

انصیاع insyjāʿ. a. V. [7. a صوع] 1) Separari. 2) Contorqueri. 3) Celeriter prætterire. Gol.

انصیاغ insyjāgh. a. V. [7. a صوغ] Condi, creari. Gol.

انض ænyz. a. V. act. Alterari odore, vel sapore carnem. Gol.

انض æniz. a. V. act. Crudam, & non satis coctam esse carnem. Gol.

انضا enzā. a. n. f. pl. a نضو nyzw. Emaciata jumenta, etiam ferramenta fræni sine loris.

انضا inzā. a. V. [4. a نضو] 1) Extenuare, macerare. 2) Attenuatum camelum dare alteri. 3) Terere vestem. Gol.

انضاب inzāb. a. V. [4. a نضب] 1) i. q. vel pro انباض imbāz. Adducere ad se ac trahere nervum arcus. Gol. 2) Dimittere nervum, ut sonum edat. Wan.

انضاج inzāg. a. V. [4. a نضج] Maturum, aut bene coctum reddere. Gol.

انضاح enzāh. a. n. f. pl. a نضح næzah. Locus aquatorii. Gol.

انضاح inzāh. a. V. [4. a نضح] 1) Frumenti rudimenta jam concipere segetem. 2) Propellere, propulsare injuriam, & ab aliquo hostem, pec. petendo hastis. 3) Lædere, ac commaculare alterius honorem. Gol.

انضاد enzād. a. n. f. pl. a نضد næzæd. Partes nubis inter se congestæ, & saxa montis, quorum alia aliis incumbunt, & agmen, ac numerus seu multitudo hominum. Wan.

انضار inzār. a. V. [4. a نضر] i. q. نضر næzær. act. Nitore fulgere, pulchrum esse. Wan.

انضاض inzāz. a. V. [4. a نض] 1) Parum lactis præbere parvis hædis, agnisve. 2) Conficere, expedire negotium. Wan.

انضاف inzāf. a. V. [4. a نضف] 1) Crepitum ventris elicere, aut parere. 2) Continuo multumve comedere origanum sylvestre. Gol.

انضال inzāl. a. V. [4. a نضل] Macrum, lassumve reddere camelum. Gol.

انضباح inzybāh. a. V. [7. a ضبح] Nonnihil mutari colorem ad nigredinem. Gol.

انضة enyzzæt. a. n. f. pl. a نضیضة næzyzæt. Modicæ pluviæ. Wan.

انضجاع inzygiāʿ. a. V. [7. a ضجع] Decumbere. Gol.

انضر ænzær. a. 1) part. Floridus, vividus. 2) n. f. Aurum, aut argentum. Gol.

انضر ænzur. a. n. f. pl. a نضر næzr. Res æreæ, vel argenteæ. Gol.

انضراء inzyrāe. a. V. [7. a ضرأ] Mori. Wan.

انضراج inzyrāg. a. V. [7. a ضرج] 1) Findi. 2) Diffundi fulmen. 3) Multum distare. Wan. 4) Irruere in prædam aquilam. 5) Rubere genam. Gol.

انضراح inzyrāh. a. V. [7. a ضرح] Longe distare. Wan.

انضغاط inzyghāt. a. V. [7. a ضغط] Comprimere se, ac coarctare ad parietem. Gol.

انضفار inzyfār. a. V. [7. a ضفر] Inter se plecti duos funes. Wan.

انضماخ inzymāch. a. V. [7. a ضمخ] Illiniri unguento, scil. copiosius. Gol.

انضمام inzymām. a. V. [7. a ضم] 1) Contrahi, constringi. 2) Conjungi. 3) Aggregare se, & recipere ad aliquem. Gol.

انضمام inzymām. a. n. f. 1) Aggregatio, conjunctio. 2) Applicatio. 3) Dilectio. Sæ. Vide موقوف. 4) Agglomeratio. 5) Contractio. ¶ انضمام بولق inzymam bulmak. Aggregari, adjungi agglomerari. Accrescersi. Sæ. اعراض نفسانی و امراض جسمانیه انضمام و صرصر هیبت سلطان کشور ایله بنیان حیاتی انهدام بولدی æʿrāzy nefsānȳ emrāzy gismānije inzymām we særsæry hejbeti sultānī kiswer ile bünjānī hæjāti inhidām buldy. Infirmitatibus corporis accesserunt passiones animi, & fabrica vitæ ejus turbine potentiæ mundorum rectoris diruta est. Sæ. Se gl' accrebbe all' infermità del corpo, la passion dell' animo, e la tempesta del gran terrore regio buttò per terra la fabrica della sua persona, e rovinò da' fondamenti il suo essere Br. زمام سعادت انضمام zimāmi sæʿādet inzymām. Habenæ felicitate auctæ, regiæ. Redini imperiali, auguste. Sæ.

انضیاج inzyjāg. a. V. [7. a ضوج] Amplum esse, late patere. Gol.

انضیاع inzyjāʿ. a. V. [7. a ضوع] 1) Huc illuc currendo nutrimentum petere pullum avis. Wan. 2) Alas commovere pullum avis. Gol.

انضیاف inzyjāf. a. V. [7. a ضوف] Adjungere se. Gol.

انطا ænættā. a. part. fæm. انطا nættāe. pl. نطط nütut. Longinqui. Gol.

انطا *æntā.* a. *n. ſ. pl.* a. نطاة *nætāt.* Pediculi *dactylorum immaturorum. Gol.*

انطاء *intāe.* a. *V.* [4. *a* نطو] Dare. *Dialecto Iemanica. Gol.*

انطاري *antari* , & *anteri.* t. *n. ſ.* Subucula, thorax interior *cum integris manicis* (*nam cum brevibus vocatur* زبون *zübūn*) *Camicione.*

انطاع *entā*.* a. *n. ſ. pl. a* نطع *nytæ.* Strata, *pec.* ex concinnato corio facta. *Wan.*

انطاف *intāf.* a. *V.* [4. *a* نطف] Suſpectum reddere, inſimulare vitii. *Gol.*

انطاق *intāk.* a. *V.* [4. *a* نطق] Loqui facere. *Wan.*

انطاكي *æntākī.* p. *n. ſ.* 1) Antiochenſis. 2) Scammonium, *ac* medicamentum ſcammonii viribus pollens. *Caſt.*

انطاكيه *æntākije.* p. *nom. prop.* Antiochia. *Caſt.*

انطباخ *intybāch.* a. *V.* [7. *a* طبخ] Coqui. *Wan.*

انطباع *intybā*.* a. *V.* [7. *a* طبع] Manſuetum, edoctum eſſe. *Gol.* ¶ كثرت ملاهي و ادمان معاصي و مناهي مرآت خاطري انطباع انوار الهيدن محروم قلور *kefreti melāhī we idmānī mæ-āsȳ wü menāhī mir-ātī chātyrī intybā-ȳ enwarī ilāhīden* (*ilāhījeden*) *mæhrūm kylür.* Nimia laſcivitas, & habitus peccandi privat ſpeculum animi receptione luminum divinorum. *Sæ. La moltitudine de' peccati priva l'uomo della luce, e grazia divina. Br.*

انطباق *intybāk* a. *V.* [7. *a* طبق] 1) Tegi, operiri *aerem nubibus.* 2) Congruum effici. *Gol.*

انطحاح *intyhāh.* a. *V.* [7. *a* طح] Expandi. *Gol.*

انطسام *intysām.* a. *V.* [7. *a* طسم] Deleri, obliterari. *Wan.*

انطفا *intyfā.* a. *V.* [7. *a* طفأ] Extingui. *Eſſer ſmorzato, ſmorzarſi. V.* اطفا *Wan.*

انطلاس *intylās.* a. *V.* [7. *a* طلس] Tectum, & occultum eſſe *negotium. Gol.*

انطلاق *intylāk.* a. *V.* [7. *a* طلق] 1) Dimitti. 2) Abire. *Wan.*

انطلة *æntylet.* a. *n. ſ. pl. a* نطلا *nætlā.* Urnæ magnæ. *Gol.*

انطليسون *æntælysūn.* p. *n. ſ.* Arcus cœleſtis, iris. *Arco baleno, iri. Ferh.*

انطمال *intymāl.* a. *V.* [7. *a* طمل] Communionem cum fure, ac latrone habere. *Gol.*

انطهام *intyhām.* a. *V.* [7. *a* طهم] Alienum evadere *ab aliquo. Wan.*

انطياء *intyjāe.* a. *V.* [7. *a* طوي] Convolvi, plicari. *Wan.*

انطياد *intyjād.* a. *V.* [7. *a* طود] Sequi appetitus ſuos. *Gol.*

انطيار *intyjār.* a. *V.* [7. *a* طير] Findi. *Gol.*

انطياع *intyjā*.* a. *V.* [7. *a* طيع] Obſequi, docilem eſſe. *Wan.*

انظاح *inzāh.* a. *V.* [4. *a* نظح] Concipere ſpicam grana, *ſeu* farinam. *Gol.*

انظار *enzār.* a. *n. ſ. pl. a* نظر *næzær.* Aſpectus, intuitus. *Sguardi. Ah. Tef. Sæ.*

انظار *inzār.* a. *V.* [4. *a* نظر] 1) Videndum exponere. 2) Differre, expectare jubere. 3) Similem eſſe. *Gol.*

انظام *enzām.* a. *n. ſ.* 1) *i. q.* نظام *nizām.* a. Funiculus, *quo ſphærulæ trajiciuntur.* 2) Ordinata congeries ovorum, eamve continens pars ventris, *qualis in gallinis cernitur.* 3) Cohærentes ac *q.* connexi cumuli *arenarum. Gol.*

انظام *inzām.* a. *V.* [4. *a* نظم] 1) Ordinare. 2) *Metaph.* Metricis modis componere *carmen. Wan.*

انظامان *inzāmāni*, & انظومان *unzūmāni.* a. *n. ſ. dual. i. q.* نظامان *nizāmāni.* Duæ lineæ, duo funiculi.

انظلام *inzylām.* a. *V.* [7. *a* ظلم] Pati injuriam. *Wan.*

انظمة *inzæmet*, & *hinc* اناظيم *enāzȳm.* a. *n. ſ. pl. a* نظام *nizām.* Funiculi margaritarum.

انعات *inȳ-āt.* a. *V.* [4. *a* نعت] Pulchra, & laudabili forma præditum eſſe. *Gol.*

انعاث *inȳ-ās.* a. *V.* [4. *a* نعث] 1) Accingere, ac inſtruere ad profectionem. 2) Profundere *opes*, prodigum *iis* eſſe. ¶ هم في انعاث *hümfī in-āſin.* Diligenter ſua agunt. *Gol.*

انعاج *inȳ-āg.* a. *V.* [4. *a* نعج] 1) Pingueſcentes habere *camelos. Gol.* 2) Pingues fieri *camelos. Wan.*

انعار *inȳ-ār.* a. *V.* [4. *a* نعر] Fructus ſuos proferre *plantam* اراك *erāk dictam. Wan.*

انعاس *inȳ-ās.* a. *V.* [4. نعس] Somnulentos, & ignavos gignere liberos. *Gol.*

انعاط *inȳ-āt.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* نعط] Bolum buccelamve in duas dividere partes. *Gol.*

انعاظ *inȳ-āz.* a. *V.* [4. *a* نعظ] 1) Surrigere *penem*, & libidine *ſeu* pruritu venereo exardere *virum, mulierem.* 2) Vulvam modo claudere modo expandere *equam. Wan.*

انعاف *inȳ-āf.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* نعف] Conſidere in clivo montis.

انعال *inȳ-āl.* a. *V.* [4. *a* نعل] 1) Calceare *equum. Wan.* 2) Induere ocreas ſuas. 3) Multos calceos, ſoleaſve habere. *Gol.* 4) Album fieri in poſtica parte *tarſum equinum. Wan.*

انعام *en-ām.* a. *n. ſ. pl.* a. نعم *næ-ām.* 1) Pecora. *Beſtiame, pecore. Wan.* 2) Titulus ſuræ *numero ſextæ. Marracc.*

انعام *in-ām.* a. *V.* [4. *a* نعم] 1) Plus facere, modum explere. 2) Venire *ad aliquos* ſuſpenſo gradu, & nudis pedibus. 3) Spirare ab auſtro ventum. 4) Benefacere, *ut Deus alicui. Gol.*

انعام *in-ām.* a. *n. ſ.* Gratia, beneficium. *Grazia, beneficenza. Sæ.* ¶ انعام و احسان ا *in-āmü yhsān e.* Benefacere, concedere. *Aggraziare, donare, regalare.* انعام شاهانه و نوازش خسروانه ايله *in-āmī ſahāne we nüwāziſī chuſrewāne ile.* Regia gratia, & imperiali clementia, regaliter. *Regiamente regalandolo, & accarezzandolo. Sæ.*

انعامات *in-āmāt.* a. *n. ſ. pl. ab* انعام *in-ām.* Gratiæ, largitiones. ¶ خلعتٔ فاخره و انعامات وافره ايله محظوظ و ملحوظ اولدي *chyl-ā-ī fāchyre we in-āmātī wāfire ile mæhzūzu melhūz oldi.* Veſtibus ſplendidis, & gratiis multis ornati ſunt. *Li onorò (il Rè) con le veſti d'onore, e li regalò con diverſi regali, e doni. Sæ.*

انعباء *in-ȳbāe.* a. *V.* [7. *a* عبا] Impleri, infarciri.

انعدال *in-ȳdāl.* a. *V.* [7. *a* عدل] Deflectere *a recta via. Gol.*

انعراج *in-ȳrāg.* a. *V.* [7. *a* عرج] 1) Inflecti. 2) Inflectere ſe. *Wan.* 3) Inclinare *ſolem* in occaſum. *Gol.*

انعزال *in-ȳzāl.* a. *V.* [7. *a* عزل] Semoveri *a magiſtratu, a provincia. Gol.*

انعساف *in-ȳsāf.* a. *V.* [7. *a* عسف] Inflecti, & in ſe reflecti. *Gol.*

انعشاش *in-ȳsās.* a. *V.* [7. *a* عشّ] Refarciri *induſium. Gol.*

انعصاب *in-ȳsāb.* a. *V.* [7. *a* عصب] Invalere, durum, firmumque fieri. *Wan.*

انعصار *in-ȳsār.* a. *V.* [7. *a* عصر] 1) Premi, exprimi ſuccum *ex uvis. Wan.* 2) Exprimere ſuccum. *Gol.*

انعصام *in-ȳsām.* a. *V.* [7. *a* عصم] Servari immunem, defendi. *Wan.*

انعطاط *in-ȳtāt.* a. *V.* [7. *a* عطّ] Findi *veſtem, lignum. Wan.*

انعطاف *in-ȳtāf.* a. *V.* [7. *ab* عطف] Converti, inflecti. *Voltarſi, piegarſi. Gol.*

انعطان *in-ȳtān.* a. *V.* [7. *a* عطن] Macerari *pellem. Wan.*

انعفار *in-ȳfār.* a. *V.* [7. *a* عفر] Pulvere inquinari *rem. Wan.*

انعفاس *in-ȳfās.* a. *V.* [7. *a* عفس] *i. q. præc. Gol.*

انعفاق *in-ȳfāk.* a. *V.* [7. *a* عفق] Celeriter progredi *in negotio. Wan.*

انعقاد *in-ȳkād.* a. *V.* [7. *ab* عقد] 1) Necti. 2) Firmari, pangi. *Eſſer legato, pattuito, ſtabilito. Wan.* 3) Coagulari *lac in mammis. Gol.* ¶ عقود وداد و اتّحاد انعقاد بولوب *ūkūdī widādü ittyhād in-ȳkād bulüp.* Nexus amicitiæ, & unionis *inter nos* ſtringetur. *Si ſtringerà l'amicizia, & unione frà di noi. Sæ.*

انعقار *in-ȳkār.* a. *V.* [7. *a* عقر] 1) Vulnerari *pec.* in pede *equum.* 2) Perimi. 3) Vinctum detineri. *Wan.*

انعقاف *in-ȳkāf.* a. *V.* [7. *a* عقف] Inflecti, incurvari. *Gol.*

انعقاق *in-ȳkāk.* a. *V.* [7. *a* عقّ] 1) Findi. 2) Diſſipari cum pluvia *nubem. Wan.*

انعكاس *in-ȳkās.* a. *V.* [7. *a* عكس] Inverti, præpoſtere diſponi. *Gol.*

انعكاس *in-ȳkās.* a. *n. ſ.* Repercuſſio, repræſentatio ſpecierum *in ſpeculo. Riverbero nello ſpecchio. Sæ.*

انعم *en-ūm.* a. *n. ſ. pl. a* نعمت *ni*met.* Gratiæ, beneficia. *Grazie, beneſizi. Wan.*

انعم *en-ūm.* a. *n. ſ. pl. a* نعم *nu*m.* Proſperitates. *Gol.*

انعماد *in-ȳmād.* a. *V.* [7. *a* عمد] Fulciri *columna. Gol.*

انعمال *in-ȳmāl.* a. *V.* [7. *a* عمل] Fieri, perfici. *Gol.*

انعواء *in-ȳwāe.* a. *V.* [7. *a* عوي] Inflecti habena caput *camelitis. Wan.*

انعياج *in-ȳjāg.* a. *V.* [7. *a* عوج] 1) Inflecti. *Wan.* 2) Propenſum eſſe *in aliquid. Gol.*

انغاء *inghāe.* a. *V.* [4. *a* نغي] Loqui *intelligibili ſermone. Gol.*

انغار *inghār.* a. *V.* [4. *a* نغر] 1) *i. q.* امغار *imghār*, *ſeu pro eo.* Lac rubidum, vel ſanguine miſtum reddere *ovem. Wan.* 2) Corrumpi *ovum. Gol.* 3) Colore rubro اشي *æsī*, *dicto* tingere *aliquid. Wan.*

انغاص *inghās.* a. *V.* [4. *a* نغص] Ingratam reddere *vitam*, *ut Deus alicui. Gol.*

انغاض *inghāz.* a. *V.* [4. *a* نغض] Commovere *caput ſuum. Gol.*

انغال *inghāl.* a. *V.* [4. *a* نغل] Corrumpere corium depſendo. *Gol.*

انغت *anghyt.* t. *n. ſ.* Anas major fulva. *Anetra di Ungaria, ò Turchia.*

انغماس *inghysās.* a. *V.* [7. *a* غمس] Demergi *in aquam. Gol.*

انغسال *inghysāl.* a. *V.* [7. *a* غسل] Ablui. *Gol.*

انغضاض *inghyzāz.* a. *V.* [7. *a* غضّ] 1) Detrahi *aliquid* a quantitate. *Wan.* 2) Connivere *oculo. Gol.*

zu S. 340 Tom. I von Meninski

ʿaḳl ʿāḳil antaqeṭü den Ḫ̣ebi u. gott hat ihm Vernunft und Begriff gegeben

ḳulʿādil infirmare, eradicare, delere, evellere –
1 König 13. 34.

zu S. 341. tom I. von Meninski

انعم عليه enam eder نعم a- jem. Gunst und Gnade erweisen
ihn begnadigen

انعم الله علينا Gott hat uns viele Gnade und Wohlthaten erwiesen

انعم به لواحد } jem. womit begnadigen, beschenken

انعم عليه بشئ }

انعم لهم بالفردوس er hat sie mit dem Paradiese begnadigt

انغضاف *inghyzāf.* a. *V.* [7. *a* غضف] 1) Ingredi, & subire pulverem. *Wan.* 2) Corruere *puteum. Gol.*

انغطاط *inghytāt.* a. *V.* [7. *a* غطّ] 1) Demergi *in aquam.* 2) Semet ipsum immergere. *Gol.*

انغفاء *inghyfāe.* a. *V.* [7. *a* غفو] Frangi. *Gol.*

انغلاق *inghylāk.* a. *V.* [7. *a* غلق] Occludi. *Gol.*

انغلال *inghylāl.* a. *V.* [7. *a* غلّ] 1) Immitti, indi. 2) Intrare. *Gol.*

انغمار *inghymār.* a. *V.* [7. *a* غمر] Submergi *in aquam. Wan.*

انغماس *inghymās.* a. *V.* [7. *a* غمس] 1) Submergi. 2) Profundum petere, subsidere. *Gol.*

انغماض *inghymāz.* a. *V.* [7. *a* غمض] 1) Oculos humi defigere. *Wan.* 2) Connivere *oculis. Gol.*

انغمام *inghymām.* a. *V.* [7. *a* غمّ] 1) Tegi *nubibus cœlum. Wan.* 2) Mæstum esse. *Gol.*

انغياء *inghÿjā'.* a. *V.* [7. *a* غوي] Seduci, decipi. *Gol.*

انغياض *inghÿjāz.* a. *V.* [7. *a* غيض] Decrescere *aquam. Wan.*

انغياط *inghÿjāt.* a. *V.* [7. *a* غوط] Incurvari *lignum. Gol.*

انغياظ *inghÿjāz.* a. *V.* [7. *a* غيظ] Concipere *iram. Gol.*

آنف *ānef.* a. *part.* Celerrime germinans ager. *Wan.* ¶ هو آنف بلاد الله *hüwe ānefü bilādillāhi.* Lætissima proventu regio. *Gol.*

آنف *ānüf.* a. *n. f. pl. ab* انف *enf.* Nasi. *Wan.*

انف *enf.* a. *n. f. pl.* آناف *ānaf* & آنف *ānüf* & انوف *ünūf.* بورن *bürün* t. Nasus. *Naso.* ¶ انف آلجبل *enfül gebel* Promontorium. *Promontorio.*

انف *enf.* a. *V. act.* [1. & 2. F.] 1) Pudore duci. 2) Fastidire. *Wan.* 3) Nasum dolere *camelo ex habenæ, vel annuli per nares trajecti arctiore pressu.* 4) Moleste ferre, ac gemere. 5) Præcedere. ¶ انف آلمطر *enfül-mætær.* Prima germina, quæ pluvia produxit. انف آلأرض *enfül-erz.* Pars terræ soli exposita. انف آللحية *enfül-lyh-je.* Latus barbæ. انف رغيف *enfü ræghÿf.* Frustum, seu fragmentum panis. انف آلبرد *enfül-berd.* Asperior frigoris, & intensior pars. انف آلشدّ *enfüś-śedd.* Summa vehementia. انف آلقوم *enfül-kæwm.* Princeps, & caput populi, vel familiæ, *ita ut in encomio dicitur* هم انف و اذناب غيرهم *hüm enfün, we eznabün ghæirühüm.* Ipsi nasus, cauda alii. & *proverbiales locutiones similes, ut* حامي انفه *hāmī enfihi.* Qui tuetur nasum suum, *i. e.* existimationem, gravitatem præseferens. جعل انفه في قفاه *ǵeǽle enfehu fi kæfāhi.* Posuit nasum in cervice, *i. e.* declinavit a vero & justo, quod se indignum est, commisit. يتتبع انفه *jeteteb-bi-ů enfehu.* Sequitur nasum suum, *i. e.* percepto odore, vel aliqua cognitione rei eam persequitur. *Gol.*

انف *ünf.* a. *n. f.* Hortus, *vel* pratum novum, & intactum. ¶ كاس انف *kāsī ünüf.* Poculum illibatum, ex quo nullus bibit, & poculum primum, quod offertur. *Wan.*

انف *enif,* & *ānif.* a. *part.* Nasum dolens, pressusve *camelus. Wan.* ¶ ذلول انف *zelūl enif.* Submissus, subditus, *qui alieno arbitrio se duci patitur. Gol.*

انف *enif.* a. *adv.* 1) Modo. *Wan.* 2) Paulo ante. 3) Primo tempore. *Gol.*

انف *inif.* a. *V. act.* Incipere, inchoare *rem. Wan.*

انفا *enifan.* a. *adv.* Supra, paulo ante. ¶ انفا ذكر اولنان امور *enifan ziker olunan ümūr.* Res, negotia paulo ante commemorata. *Ll.*

انفاج *infāǵ.* a. *V.* [4. *a* نفج] Facere saltare. *Wan.*

انفاد *infād.* a. *V.* [4. *a* نفد] 1) دوكتمك *düketmek.* t. Absumere, pessumdare *bona.* 2) Destitui commeatu *homines. Gol.*

انفاذ *infāz.* a. *V.* [4. *a* نفذ] 1) كچورمك *gečiürmek.* t. Transmittere. *Far passare. Wan.* 2) Mittere *legatum.* 3) Exequi *rem.* 4) Penetrare. 5) Præterire. 6) Intrare *populum. Gol.*

انفار *enfār.* a. *n. f. pl. a* نفر *nefer.* Milites, personæ. *Soldati, persone.*

انفار *infār.* a. *V.* [4. *a* نفر] 1) Ad fugam concitare. 2) Pavidum efficere. 3) Victorem pronunciare. *Wan.* 4) Juvare. *Gol.*

انفاز *infāz.* a. *V.* [4. *a* نفز] 1) Convertere super ungue *sagittam rectitudinis explorandæ ergo. Wan.*

انفاس *enfās.* a. *n. f. pl. a* نفس *nefes.* Halitus, spiritus. *Fiati, voci.* ¶ انفاس عيسوية *enfāsī ÿsewīje.* Halitus Jesu, *nempe vivificantes; dicunt enim etiam ossa arida, ad quæ pervenisset halitus Jesu, statim revixisse.* انفاس طيّبه‌لرندن *enfāsī tæjjibelerinden.* Ex dictis ejus pulcherrimis. *Dalli detti suoi bellissimi.* هر احدك انفاسي معدود *her æhædün enfāsī mæ'dūd.* Uniuscujusque hominis halitus numerati sunt. *Li fiati di ogni uno sono contati. Sæ.* انفاس مشكبار *enfāsī miśkbār,* & *müśkbār.* Verba muscosa, *seu* odorifera. انفاس مشكبار و مقدّسسندن *enfāsī miśkbarü mukæddesesinden.* Ex ore odorifero sacro ejus. *Ik.*

انفاس *infās.* a. *V.* [4. *a* نفس] 1) Cupidum reddere, desiderio afficere. *Wan.* 2) Complacere rem. *Gol.*

انفاش *infāś.* a. *V.* [4. *a* نفش] Noctu citra pastorem pascere sinere *oves, camelosve. Wan.*

انفاض *infāz.* a. *V.* [4. *a* نفض] 1) Fœcundas esse *camelites.* 2) Jacturam bonorum suorum pati *homines. Wan.* 3) Commeatu viæ destitui, eumve absumere. *Gol.*

انفاط *infāt.* a. *V.* [4. *a* نفط] 1) Laborem pustulis afficere *volam manus.* 2) Naphtha inungere. *Gol.*

انفاع *infā'.* a. *V.* [4. *a* نفع] Vendendis fustibus operam dare. *Gol.*

انفاق *infāk.* a. *V.* [4. *a* نفق] 1) مالني خرج *mālini chærǵ* e. & نفقه ويرمك *næfækæ wirmek.* t. Expendere, erogare opes *pro aliquo, seu ad sustentationem alicujus. Spendere il suo per sostentar, ò nutrir altrui. Sæ. c c. dat.* 2) Expansos præ pinguedine nervos habere *camelos. Gol.* 3) Vendibiles merces habere, *quæ facile distrahantur.* 4) Redigi ad paupertatem. *Wan.* ¶ كيمه انفاق ايده‌لم *kime infāk idelim.* In cujus sustentationem erogemus opes nostras? *Per chi abbiam da spendere il nostro? Tef.*

انفاق *ünfāk.* a. *n. f.* Uvæ acerbæ succus, *Gol.*

انفال *enfāl.* a. *n. f. pl. a* نفل *nefel.* Prædæ, manubiæ. *Wan. etiam* Titulus suræ *numero octavæ. Marracc.*

انفال *infāl.* a. *V.* [4. *a* نفل] 1) Largiri, donare plus quam debetur. 2) Totam assignare, ac dare *militibus* reportatam prædam *ducem.* 3) Se accingere, securimve capere *ad amputandam camelis suis depascendam arborem tragacantham. Gol.*

انفان *enfān.* a. *part.* i. q. 1) سمي آلانف *semūjül-enf.* a. Qui altiore est, *seu* protuberantiore naso. 2) *Metaph.* Arrogans ac elatus. *Gol.*

انفاه *infāh.* a. *V.* [4. *a* نفه] Debilitare. *Wan.*

انفة *enfet.* a. *n. f.* & *quibusdam ünfet.* Principium, auspicium *orationis. Wan.*

انفت *enefet.* a. *V. act.* Dedignari, fastidire. *Aver nausea. Wan. V.* انف

انفت *enefet.* p. *n. f.* Jactura; damnum. *Ferh.*

انفتات *infitāt.* a. *V.* [7. *a* فتّ] 1) Comminui. 2) Frangi. *Wan.*

انفتاح *infitāh.* a. *V.* [7. *a* فتح] Aperiri *portam. Wan.*

انفتاق *infitāk.* a. *V.* [7. *a* فتق] 1) Findi. *Wan.* 2) Crepare. 3) Morbo laborare *camelitim, qui inter ubera, & umbilicum oritur, & mortem causat. Gol.*

انفتال *infitāl.* a. *V.* [7. *a* فتل] 1) Torqueri *funem.* 2) Dimoveri *ab instituto.* 3) Recedere. *Gol.*

انفثاث *infisās.* a. *V.* [7. *a* فثّ] Frangi. *Gol.*

انفج *enfeǵ.* p. *n. f.* 1) Lucrum. 2) Consecutio *intenti. Ferh.*

انفجار *infiǵiar.* a. *V.* [7. *a* فجر] 1) Adveniente diluculo dissipari *noctem.* 2) Undique irruere mala. *Gol.*

انفجاق *infiǵāk*, *pro* انفهاق *infihak.* a. *V.* [7. *a* فجق] Diffundi *fulmen. Gol.*

انفجال *infiǵiāl.* a. *V.* [7. *a* فجل] Commentari, fingere. *Gol.*

انفجاني *infeǵiānī.* a. *part.* Modum excedens *in sermone. Gol.*

انفحة *infæhhæt*, *infyhhæt*, *pl.* انافح *enāfyh.* a. *n. f.* 1) Coagulum lactis, caseive, *scil.* ventriculus lactantis *agni, hædi, etiam leporis, aut flavum quid, quod ex his ventriculis desumitur, & gossipio exceptum reservatur ad usum: cum jam pabulum gustat animal, tum ventriculus ille* كرش *kirś, dicitur.* 2) Nom. plantæ, *quæ melongenam refert. Gol.*

انفخ *enfæch.* a. *part.* Inflatos habens testiculos. *Gol.*

انفخات *infychāt.* a. *V.* [7. *a* فخت] Perforatum esse *tectum. Gol.*

انفخان *infachān*, *infychān*, & انفخاني *infychānī.* a. *part.* Turgens pinguedine, pinguis *aqualiculus. Gol.*

انفخت *enfæcht* & *enfæchæt.* p. *n. f.* 1) Res collecta. 2) Lucrum. *Ferh.*

انفختن *enfæchten*, & انفخيدن *enfæchȳden.* p. *V.* Lucrifacere, acquirere sibi. *Cast.*

انفداء *infidāe.* a. *V.* [7. *a* فدي] Redimi. *Gol.*

انفداغ *infidāgh.* a. *V.* [7. *a* فدغ] Flaccum esse *præ siccitate. Gol.*

انفده *enfede* p. *n. f.* 1) Vaniloquus, garrulus. 2) Levis. *Cast.*

انفراء *infirāe.* a. *V.* [7. *a* فري] Findi, diffindi. *Wan.*

انفراث *infirās.* a. *V.* [7. *a* فرث] Dispergi. *Wan.*

انفراث *infirās.* a. *n. f.* Deliquium animi, *quod patitur mulier prægnans. Gol.*

انفراج *infirāǵ.* a. *V.* [7. *a* فرج] 1) Quieto animo esse. 2) Dehiscere *terram.* 3) Separari, dissitum esse. *Gol.*

انفراج *infirāǵ.* a. *n. f.* Intervallum. *Gol.*

انفراد *infirād.* a. *V.* [7. *a* فرد] Solum esse. 2) Solum uti *re aliqua.* *Gol.*

انفراد *infirād.* a. *n. f.* يالكزلق *ialyn-yzlyk.* t. Singularitas. *Singolarità.* ¶ على الانفراد *ælel infirād*, & انفراداً *infirāden,* بشقه بشقه *baška.* t. Singulatim. *Ad uno ad uno.*

انفراق *infirāk.* a. *V.* [7. *a* فرق] Separari, distingui. *Wan.* ¶ على الانفراق معلومم دكل *ælel-infirāk mælūmim degūl.* Specifice, singulatim hoc nescio. *Rasch.*

انفراك *infirāk.* a. *V.* [7. *a* فرك] 1) Luxatos humeros habere. *Wan.* 2) Manibus conteri *spicam, pannum.* *Gol.*

انفزار *infizar.* a. *V.* [7. *a* فزر] Findi *vestem.* *Gol.*

انفس *enfes.* a. *compar.* 1) Pretiosior. 2) Charior. *Wan.*

انفس *enfüs.* a. *n. f. pl. a* نفس *nefs.* Animæ. *Gol.*

انفساح *infisāh.* a. *V.* [7. *a* فسح] Dilatari animum, gaudio affici. *Wan.*

انفساخ *infisāch.* a. *V.* [7. *a* فسخ] 1) Solvi, rumpi *mercatum, conjugium.* *Wan.* 2) Anathemate percuti. *Gol.*

انفساد *infisād.* a. *V.* [7. *a* فسد] Corrumpi. *Gol.*

انفساق *infisāk.* a. *V.* [7. *a* فسق] Exire e cortice suo *maturum dactylum.* *Gol.*

انفست *enfest.* p. *n. f.* 1) Tela araneæ. 2) Nom. herbæ aquaticæ. 3) Medica herba recens, viridis, *quam serere, & metere solent, ut pabulum equorum præstantissimum.* *Ferh.*

انفشاش *infišāš.* a. *V.* [7. *a* فش] 1) Detumescere extincta inflammatione *vulnus.* 2) Ignavum, & languentem fieri *in negotio.* *Wan.*

انفصاء *infysāe.* a. *V.* [7. *a* فصي] Separari *rem a re.* *Gol.*

انفصاد *infysād.* a. *V.* [7. *a* فصد] 1) Fluere, manare. *Wan.* 2) Fissas habere *arborem* foliorum gemmas. *Gol.*

انفصاص *infysās.* a. *V.* [7. *a* فص] Separari *rem a re.* *Wan.*

انفصاع *infysā*.* a. *V.* [7. *a* فصع] Foras exire. *Wan.*

انفصال *infysāl.* a. [7. *a* فصل] انقطاع *inkytā*.* a. آيرلق *āirilmak.* t. Dirimi, separari. ¶ انفصالي ممكن دكل *infisālī mümkin degül.* Inseparabilis. *Inseparabile.* ¶ انفصال *infysāl* e. Dirimere, dissecare. *Gol.*

انفصام *infysām.* a. *V.* [7. *a* فصم] سنمق & صنمق *synmak* t. Frangi, rumpi *sine separatione partium.* *Rompersi, esser interrotto.* *Wan.* ¶ انفصام پذیر او *infysām pezīr* ol. Infringi. *Rompersi.* *Ik.* انفصامِ سر رشتهٔ امل *infysāmi ser ristei emel.* Ruptura fili spei, *q.* Desperatio. *Rotto il filo della speranza.* *Sæ.*

انفضاج *infyzāg.* a. *V.* [7. *a.* فضج] 1) Radices capillorum madentes habere *sudore, at citra fluxum.* 2) Apertum esse *ulcus.* 3) Fluere *utrem.* 4) Laxum, & languidum esse *negotium.* *Gol.*

انفضاح *infyzāh.* a. *V.* [7. *a* فضح] Probro exponi *detectis malefactis.* *Gol.*

انفضاخ *infyzāch.* a. *V.* [7. *a* فضخ] 1) Frangi contusione *tuberem cameli.* *Wan.* 2) Apertum esse *ulcus.* 3) Amare flere. *Gol.*

انفضاض *infyzāz.* a. *V.* [7. *a* فض] Frangi, rumpi. *Wan.*

انفطار *infytār.* a. *V.* [7. *a* فطر] Findi. *Wan.*

انفطار *infytār.* a. *n. f.* 1) Diffisio. 2) Titulus suræ Alcorani, *numero octuagesimæ secundæ.* *Marracc.*

انفطاش *infytāš.* a. *V.* [7. *a* فطش] Frangi *lignum, pec.* humidum. *Gol.*

انفطام *infytām.* a. *V.* [7. *a* فطم] 1) Prohiberi. 2) Cavere. *Gol.*

انفع *enfæ*.* a. *compar.* نافعرك *nāfi*rek.* t. Utilior, commodior. *Più utile.* ¶ اولا و انفعدر *ewlā wü enfæ*dür.* Satius est, & utilius. *E meglio, e torna più a conto.* *Ik.*

انفعال *infy-āl.* a. *V.* [7. *a* فعل] 1) Rem tractabilem, laboratu facilem esse. *Wan.* 2) Fieri, agi *aliquid.* 3) Fingere *mendacia in aliquem.* *Gol.*

انفعال *infy-āl.* a. *n. f.* Afflictio, dolor. *Afflizzione, dolore.* *Ik.*

انفعال خوردن *infy-āl chorden.* p. *V. comp.* Pudefieri, pudore affici. *Cast.*

انفغار *infyghār.* a. *V.* [7. *a* فغر] 1) Patere *os.* 2) Aperire se *florem.* *Gol.*

انفغده *infæghde.* p. *n. f.* Aurum purum. *Ferh.*

انفقاق *infykāk.* a. *V.* [7. *a* فق] Diffindi, ac separari *ab invicem.* *Wan.*

انفقده *enfækde.* p. *n. f.* Argentum purum. *Ferh.*

انفكاك *infikāk.* a. *V.* [7. *a* فك] Luxari, & loco moveri *membrum.* *Wan.*

انفلات *infilāt.* a. *V.* [7. *a* فلت] Liberari. *Wan.*

انفلاع *infilā*.* a. *V.* [7. *a* فلع] Findi, secari. *Wan.*

انفلاق *infilāk.* a. *V.* [7. *a* فلق] Findi, rumpi. *Wan.*

انفلال *infilāl.* a. *V.* [7. *a* فل] Rumpi, *pec.* crenatim *aciem ensis.* *Wan.*

انفنج *enfeng.* p. *n. f.* Gluten. *Cast.*

انفوج *enfūg*, & *ünfūg.* p. *adj.* Contractus, corrugatus. *Cast.*

انفوج *unfūg.* p. *n. f.* بورسق *būrsuk.* t. Melis. *Tasso.* *Ferh.*

انفياق *infyāk.* a. *V.* [7. *a* فوق] Findi crenam *sagittæ.* *Wan.*

انق *ænk.* a. *V. act.* [3. F.] 1) Gaudere, & lætari. *Wan.* 2) Gratum carumque habere. *Gol.*

انك *inæk.* p. *particu. ostendentis.* Ecce. *Vox in Turkistan usitata.* *Ferh.*

انقا *enkā.* a. *n. f. pl. a* نقو *nykw*, *seu* نقا *nykā.* Ossa brachiorum, *Gol.*

انقا *enkā.* a. *n. f. pl. a* نقا *nækā.* Cumuli *arenarum.* *Gol.*

انقا *enkā.* a. *part. fœm.* نقوى *nækwā.* Gracilia digitorum ossa habens. *Gol.*

انقا *inkā.* a. *V.* [4. *a* نقي] 1) Seligere. 2) Pingue evadere *pecus.* 3) Medullosa habere ossa. 4) Medulla, *seu* farina plenum esse *triticum.* *Gol.*

انقاب *enkāb.* a. *n. f. pl. a* نقب *nukb.* Scabies. *Gol.*

انقاب *inkāb.* a. *V.* [4. *a* نقب] 1) Attenuatos, ac perforatos pedes habere *camelos.* *Wan.* 2) Lacerari, rumpique *ocream.* *Gol.*

انقاب *inkāb.* a. *n. f. pl. carens sing.* Aures. *Gol.*

انقاح *inkāh.* a. *V.* [4. *a* نقح] Vendere ornamenta *gladio, similibusve rebus necessariis detracta, caritate annonæ vel egestate coactum.* *Gol.*

انقاد *inkād.* a. *V.* [4. *a* نقد] Frondere *arborem.* *Gol.*

انقاذ *inkāz.* a. *V.* [4. *a* نقذ] Liberare. *Wan.*

انقار *inkār.* a. *V.* [4. *a* نقر] 1) Arcere. *Wan.* 2) Missum facere. 3) Abstinere. *Gol.*

انقاز *inkāz.* a. *V.* [4. *a* نقز] 1) Acquirere, *pec.* fœtura deterius pecudum, *seu* ovium genus, *quod* نقز *nækæz*, *dicitur.* 2) Interimere *hostem suum, vel* indicio aut instinctu suo necari facere. *Gol.*

انقاس *enkās.* a. *n. f. pl. a* نقس *nyks.* Atramenta *scriptorum.* *Wan.*

انقاش *inkāš.* a. *V.* [4. *a* نقش] 1) Urgere instando *debitorem suum.* 2) Multum esse in dactylis maturis comedendis. 3) Multum in venere esse. *Gol.*

انقاص *inkās.* a. *V.* [4. *a* نقص] 1) Diminuere. 2) Detrimento afficere. *Gol.*

انقاض *enkāz.* a. *part. pl. a* نقض *nykz.* Macilenti *cameli.* *Wan.*

انقاض *inkāz.* a. *V.* [4. *a* نقض] 1) Sonare *rem, pec.* inanimatam. 2) Vocare *capras.* *Wan.* 3) Poppysmum facere *equo.* 4) Crepitare facere *digitorum, articulos.* 5) Gravare, & atterere *dorsum sarcinam.* *Gol.*

انقاع *inkā*.* a. *V.* [4. *a* نقع] 1) Macerare *in aqua, aut* indere *alicui medicamentum.* 2) Explere potantem *aqua.* 3) Jugulare *hospitibus suis camelitim.* 4) Propinare ad satietatem *aquam.* 5) Interere *alicui* & clanculum subornare *mali quid.* 6) Prosequi & continuare *vocem suam.* *Wan.* 7) Digito suo percutere *alterius* nasum. 8) Vitiare *ancillam.* 9) Subvertere *domum* summa imis commutando. 10) Sepelire *mortuum.* 11) Restagnare in corpore, & flavam evadere *aquam.* *Gol.*

انقاف *inkāf.* a. *V.* [4. *a* نقف] 1) Findere *aut* dissecare *pomum* exempto *volvulo, aut acino.* *Gol.* 2) Porrecto osse eximendam dare *medullam.* *Wan.* 3) Multis ovis *vallem* implere *locustas.* *Gol.*

انقال *enkāl.* a. *n. f. pl. a* نقل *nækl.* Ocreæ tritæ. *Gol.*

انقال *inkāl.* a. *V.* [4. *a* نقل] Reparare imposito assumento *vestem, calceum, ocream.* *Gol.*

انقاه *inkāh.* a. *V.* [4. *a* نقه] Restituere sanitati. *Wan.*

انقباض *inkybāz.* a. *V.* [7. *a* قبض] Contrahi in se *rem.* *Wan.* 2) Retrahi. 3) Impeditam esse linguam. 4) Contrahere alas suas *avem, ut celerius volet.* 5) Continere se angustiore spatio. *Gol.*

انقباض *inkybāz.* a. *n. f.* 1) Detentio, impeditio *linguæ.* *Gol.* 2) Contractio, *frontis.* *Ik.* ¶ انقباض او *inkybāz* ol. & *olunmak.* Contrahi *supercilia.* *Inarcar le ciglia, increspar la fronte.* *Eb.* خاطر خطير سلطانه انقباض عارض اولمش ايدى *chātyri chætyri sultāne inkybāz āryz olmiš idi.* In animum generosum principis inciderat mœror animi. *Sæ.* *Stava mesto, e sconsolato.* *Br.*

انقباع *inkybā*.* a. *V.* [7. *a* قبع] 1) Retrahere veretrum *equum.* 2) Recipere se *avem in nidum suum.* *Gol.*

انقت *ankyt.* t. *n. f.* i. q. *aut pro* انغت *anghyt.* Anas major fulva.

انقتال *inkytāl.* a. *V.* [7. *a* قتل] Occidi, occumbere. *Gol.*

انقح *enkæh.* a. *part.* Pauco, & exili cerebro præditus *struthiocamelus.* *Gol.*

انقحال *inkyhāl.* a. *V.* [7. *a* قحل] 1) Exarescere *rem.* 2) *Metaph.* Aetate confectum esse. *Gol.*

انقحام *inkyhām.* a. *V.* [7. *a* قحم] 1) Impelli in flumen *equum.* 2) Impetu ingredi. *Gol.*

انقد enkæd. a. n. f. Erinaceus. ¶ بـات بليل انقد bāte bileili enkæde. Insomnem duxit noctem, quod id animal tota nocte non dormire dicatur. الانقد el-enkæd, & الانقدان el-inkædān, etiam الانقذ el-enkæz, i. q. سلحفة sulæhfet. Testudo. Gol.

انقت ānkyt. t. n. f. i. q. aut pro انغت anghyt. Anas major fulva.

انقداد inkydād. a. V. [7. a قدّ] Findi. Wan.

انقدار inkydār. a. V. [7. a قدر] Prædestinatam esse, necessario fieri rem. Wan.

انقذام inkyzām. a. V. [7. a قذم] Celerem esse, properare. Wan.

انقراض inkyrāz. a. V. [7. a قرض] 1) Nullo superstite perire familiam. Wan. 2) Secari. 3) Consummi. 4) Ad finem perveni-re tempus. Gol.

انقراض inkyrāz. a. n. f. Consummatio, extinctio, finis. Consumazione, fine, V. زوال ¶ انـقراضيله inkyrāzyle. Extincto aliquo stemmate. Sendo estinta una casa. Sæ. انقراض آلزمان inkyrāzúz zemān. Consummatio seculi, finis mundi. Il fine del mondo.

انقراع inkyrā*. a. V. [7. a قرع] 1) Sortem jacere. 2) Eligere. 3) Eligi.

انقرة ænkyret. a. n. f. 1) pl. a انقير nækyr. Scrobes, foveæ in terra. 2) Nom. oppidi Galatiæ, scil. Ancyra. Wan.

انقرديا ænkærdijā. p. n. f. i. q. بلادر belādür. p. Fructus Indici sic dicti, quod figuram cordis referant, officinis anacardi. Ferh.

انقرديا ænkyrdija, انقردبا ænkyrdibā, انقرطيا ænkyrtyjā, & انقرطها ænkyrtyhā. p. n. f. Singultus. Cast.

انقريه ankarijæ. t. n. f. انغريه ānghæriæ. Angaria. Angarie.

انقس ænkæs. a. n. f. Verna, natus ex ancilla. Gol.

انقس ænkūs. a. n. f. pl. a نقس nyks. Atramenta. Wan.

انقسام inkysām. a. V. [7. a قسم] Dividi in partes. Wan.

انقشار inkyšār. a. V. [7. a قشر] Decorticari. Wan.

انقشاع inkyšā*. a. V. [7. a قشع] Discuti nubem. Wan.

انقصاد inkysād. a. V. [7. a قصد] Rumpi, findi. Wan.

انقصاف inkysāf. a. V. [7. a قصف] 1) Fugere ab aliqua re. Wan. 2) Frangi. 3) Impelli, & trudi in confluxu. Gol.

انقصال inkysāl. a. V. [7. a قصل] Secari. Gol.

انقصام inkysām. a. V. [7. a قصم] Frangi rem pec. divulsis partibus. Wan.

انقضاء inkyzāe. a. V. [7. a قضي] Finiri, consummari. Esser compito il termine. Wan.

انقضا inkyzā. a. n. f. Expiratio termini, finitio. Spirazione del termine.

انقضاب inkyzāb. a. V. [7. a قضب] 1) Resecari, separari. 2) Transire, excedere suo loco. 3) Rudem, & inexercitam esse camelitim. Gol.

انقضاض inkyzāz. a. V. [7. a قضّ] 1) Corruere murum. 2) Ex alto irruere in prædam accipitrem. 3) Descendere stellam. Wan.

انقضاع inkyzā*. a. V. [7. a قضع] Longius recedere a suis. Gol.

انقضاف inkyzāf. a. V. [7. a قضف] Moveri loco suo, & dispergi arenam. Gol.

انقطاع inkytā*. a. V. [7. a قطع] 1) Rumpi, abscindi. Wan. 2) Desinere. 3) Segregari. Gol.

انقطاع inkytā*. a. n. f. 1) Truncatio, rescissio. 2) Cessatio. 3) Ruptura. Troncamento, recisione, divisione, rottura.

انقع enkæ*. a. part. Sitim magis sedans potus. Wan.

انقع enku*. a. n. f. pl. a نقع næk*. Cædes. Wan.

انقعاث inkỹ-ās. a. V. [7. a قعث] 1) Radicitus evellere. Wan. 2) Concidere murum. Gol.

انقعار inkỹ-āe. a. V. [7. a قعر] Eradicace arborem. Gol.

انقعاف inkỹ-āf. a. V. [7. a قعف] Funditus corruere murum. Wan.

انقعة ænky-æt. a. n. f. pl. a نقيع nækỹ*. Putei aqua scatentes. Wan.

انقفال inkyfāl. a. V. [7. a قفل] Obserari portam. Gol.

انقلا inkylā. a. n. f. Genus dactylorum in Syria notum. Wan.

انقلاب inkylāb. a. V. [7. a قلب] 1) Converti. Wan. 2) Percuti, lædi. Gol.

انقلاب inkylāb. a. n. f. Conversio, vicissitudo. Rivoluzione, vicenda. ¶ انقلاب زمان inkylābi zemān, & in pl. انقلابات زمان inkylābāti zemān. Vicissitudines mundi, seu temporum. Rivoluzioni, del tempo, ò del mondo. Hum.

انقلاع inkylā*. a. V. [7. a قلع] Extrahi, evelli. Wan.

انقله ænkule, & ænkyle. p. i. q. جدوار gedwār. t Zedoaria radix. Ferh.

انقماح inkymāh. a. V. [7. a قمح] Caput elevare camelum, ut indicet, se potu satiatum esse. Wan.

انقماس inkymās. a. V. [7. a قمس] 1) Vergere ad occasum stellam. Wan. 2) Demergere in aquam. Gol.

انقماع inkymā*. [7. a قمع] 1) Domari, & subigi. 2) Redire facere in domum, cum quis clanculum egressus fuit. Wan.

انقوج enkūğ. p. n. f. Corrugata frons præ ira, vel senio. Ferh.

انقور unkūr. a. n. f. i. q. نقير nækyr. Scrobula exilis in dorso nuclei, ossisve dactyli, è qua germen prodit. Gol.

انقوعة unkū-æt. a. n. f. 1) Scrobs in summa parte catini, vel accumulatæ offæ, cui imposita pinguedo. Wan. 2) Locus omnis in quem confluit aqua e canali, aut aliunde. Gol.

انقوفة unkūfet. a. part. Quod mulier de fuso detrahit, cum absolvit pensum. Gol.

آنقون ānykūn. a. n. f. i. q. ورد منتن werdi müntin. p. Rosa fœtens, cujus radix caustica, ut pyrethri. Gol.

انقهال inkyhāl. a. V. [7. a قهل] Debilem esse, & macrum fieri. Wan.

انقيا ænkyjā. a. part. pl. a نقي næky. Mundi, puri. Gol.

انقياب inkyjāb. a. V. [7. a قوب] 1) Fodi, excavari terram. Wan. 2) Rumpi ovum ab ave. Gol.

انقياد inkyjād. a. V. [7. a قود] 1) Submittere se, alteri obsequi. Wan. 2) Declivem esse locum. Gol.

انقياد inkyjād. a. n. f. Obedientia, obsequium, subjectio. Ubbidienza, ossequio. ¶ انقياد e. aut انقياد اوزره inkyjād üzre ol. Obedire, submittere se, pati se duci. Ubbidire, sottoporsi. كمال اطاعت و انقياد اوزره kemāli ytā-ætü inkyjād üzre. Cum omni obedientia, & obsequio. Con ogni ubbidienza, & ossequio. Ll. خلوص و اطاعت و انقياد chulūsu inkyjād, & انقياد ytā-ætü inkỹjād. Submissa devotio, & obsequium. Ossequiosa divozione. Ll. انقياد ايله inkyjād ile. Obedienter. Ubbidientemente, ossequiosamente.

انقيار inkyjār. a. V. [7. a قور] Corruere puteum. Wan.

انقياص inkỹjās. a. V. [7. a قيص] Corruere puteum, & ruderibus tegi. Wan.

انقياض inkỹjāz. a. V. [7. a قيض] 1) Corruere murum. Wan. 2) Funditus evellere, extirpare. Gol.

انقيض inkỹz. a. n. f. Suaveolens aroma. Gol.

آنكى ānki. p. pron. demonstr. loco آنكه ānki. Is, qui Cast.

آنك ānek. p. 1) particu. ostendentis remotum aliquid. Ecce. Sicut اينك inek est particule ostendentis propinquum quid. 2) n. f. Species ulceris in corpore humano. Ferh.

آنك ānik. p. n. f. 1) Apis. 2) Singultus. Cast.

انك anun. t. pron. demonst. Genitivus ab اول ol. Ejus. Di lui, suo. ¶ انك ايچون anün-içün. Pro illo.

انك enk. p. n. f. 1) Tubulus fictilis, quo aqua ducitur ad aliquem locum. 2) Nom. prop. districtus alicujus in regione هندوستان hindostān. Ferh.

انك enik. t. n. f. كوپك انكي köpek enigi, i. e. يوريسي iawrisi. t. Catulus canis, caniculus. Cagnolino.

انك enük. a. V. 1) Corpulentum esse. 2) Mala indole esse camelum. Gol.

انك enük, & potius آنك ānük. a. p. n. f. i. q. اسرب üsrüb. a. Plumbum sive nigrum, sive album, puriusque. Ferh.

انك inek. t. n. f. بقره bækæræ a. Vacca. Vacca.

انكاث enkās. a. part. Dissolutus, & retortus funis. Gol.

انكاح inkāh. a. V. [4. a نكح] Uxorem ducere. Wan.

انكاد enkād. a. part. pl. a نكد nekd. Miseri, & avari homines. Wan.

انكار enkār. a. n. f. pl. a نكر nükr. Res iniquæ, inconvenientes. Wan.

انكار enkār. a. part. pl. a نكر nekir. Ingeniosi, calidi. Wan.

انكار engār. p. part. 1) Existimans, intelligens. Che stima, che pensa. 2) Pingens, pictor. Pittore. Ferh.

انكار engār. p. n. f. 1) Liber computi, codex rediтuum. 2) Ratio, opinio. 3) Gluten. 4) Pecten textorum. 5) Historia. 6) Fabula. Cast.

انكار inkār. a. V. [4. a نكر]) تعريف tæ*rīf) Negare, improbare. Negare, disapprovare. c c. dat. ¶ كـذب و انـكار kizbü inkār e. Falso negare. Negar falsamente. Ll. بعثه انكار bü*se inkār e. Negare resurrectionem. Negar la risorrezzione de' morti. Tef. ايشجنده ايكن انكار ديدكلري بودر is icinde iken inkār didükleri bu dür. Hoc est negare rem, in qua deprehenderis. Questo è un negar il fatto, nel quale sei colto. Eb.

انكار inkār. p. part. Acu phygia pingens. Ferh.

انكاردن enkārden. p. V. Opinari, suspicari.

انكارش enkāriš. p. n. f. 1) Opinio. Cast. 2) Numeratio, commutatio. 3) Codex accepti, & expensi. Ferh.

انكاره engāre. p. n. f. 1) Angutia. 2) Melo, pepo. 3) Codex redituum regionum. 4) Narratio eorum, quæ alicui contigere. Ferh.

انكاريدن engārīden. p. V. 1) Opinari, putare. Ferh. 2) Pingere. 3) Sculpere. 4) Figurare. 6) Manum extendere. Cast.

zu S. 346 Tom I von Meniński

[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]

[illegible]

zu S. 347. Tom. I. von Meninski

لا انكار فيه es ist nicht zu leugnen, es ist unleugbar
الحق الغير ممكن انكاره eine unleugbare Wahrheit

انكار كننده p. negator
انكار كردن negare

انكاز *enkāz*, *engāz*. p. *n. ſ.* Pecten textorium. *Ferh.*

انكاز *inkāz*. a. *V.* [4. *a* نكز] Exinanire aqua ſuâ *puteum. Wan.*

انكازه *engāje*. p. *n. ſ.* Pecten textorium. *Ferh.*

انكاس *enkās*. a. *n. ſ. pl. a* نكس *niks*. Sagittæ ruptæ.

انكاشتن *enkāſten*. p. *V.* Opinari, ſuſpicari. *Ferh.*

انكاظ *inkāz*. a. *V.* [4. *a* نكظ] Feſtinare facere. *Wan.*

انكاع *inkā'*. a. *V.* [4. *a* نكع] Ammovere celeriter, & retrahere *ab aliqua re. Gol.*

انكاف *inkāf*. a. *V.* [4. *a* نكف] 1) Liberare *aliquem*, & dimovere *ab eo*, quod declinandum, *vel* inviſum eſt. *Gol.*

انكال *enkāl*. a. *n. ſ. pl. a* نكل *nikl*. Compedes. *Gol.*

انكال *inkāl*. a. *V.* [4. *a* نكل] Pellere. *Gol.*

انكام *enkām*. p. *n. ſ. i. q.* هنكام *henkām*. Tempus idoneum. *Ferh.*

انكامه *engāme*. p. *n. ſ. pro* هنكامه *hengāme*. Tumultus, turba. *Ferh.*

آنكاه *āngiāh*, & آنكه *āngeh*. p. *adv.* اول وقت *ol wækt*. t. Tunc. *Allora. Ferh.* ¶ پس آنكاه *pes āngāh*. Porro tunc. *Allora, dunque, & doppo di ciò. Ik.*

آنكاهي *ānkāhī*. p. *adv.* 1) Tunc. 2) Poſtea. *Ferh.*

انكب *enkeb*. a. *part.* 1) Morbo نكب *nekeb*, dicto laborans *camelus*. 2) Oblique incedens. 3) Arcu carens, nuduſve *vir. Gol.*

انكباب *inkibāb*. a. *V.* [7. *a* كبّ] 1) Parare cibum *ex conciſis carnibus*. 2) Proſternere *humi. Gol.*

انكبان *engubān*. p. Nomen radicis *alicujus, cujus herba ſpinoſa, quæ, ſi recens decorticetur, commeſtibilis eſt. Ferh.*

انكبين *engübīn*. p. *n. ſ.* بال *bal*. t. Mel. *Miele.* ¶ انكبين شيرين كوار *engübīnī ſīrīn güwār*. Mel ſuavis digeſtionis. *Miele dolce, e facile à digerire. Ik.* * *Expreſſ. figur* انكبين بوم *engübīn bemum i. e.* مثلاشي *mütelāſi* a. Mel cum cera *i. e.* res nullius momenti. *Ferh.*

انكبينه *enkebīne*, & *engübīne*. p. *n. ſ.* 1) Condita ex fructibus *in paſtæ, ſeu paſtilli modum*. 2) Dulciarii cibi albi genus *ex melle aut cocto, aut è dactylis fluente, inſpiſſatum, & concretum. Ferh.* 3) Principium ac fundus alicujus rei bonæ, & elegantis. 4) Magnitudo, dignitas. *Caſt.*

انكتال *inkitāl*. a. *V.* [7. *a* كتل] Tranſire, abire. *Gol.*

انكثاب *inkisāb*. a. *V.* [7. *a* كثب] 1) Congregari *arenam. Wan.* 2) Immitti *rem unam in aliam. Gol.*

انكحه *enkihæ*. a. *n. ſ. pl. a* نكاح *nikāh*. Matrimonia. *Matrimonii, maritaggi.* ¶ عقود انكحيّه *ükūdī enkihÿje*. Contractus matrimoniales. *Contratti, e legami matrimoniali. Sæ.*

انكختن *engīchten*. p. *V. i. q.* انكيختن *engīchten*. Excitare. *Caſt.*

انكد *enked*. a. *part.* Tenax, ac avarus *homo. Wan.*

انكدار *engedār*. p. *n. ſ.* Species arboris gummoſæ. *Ferh.*

انكدار *inkidār*. a. *V.* [7. *a* كدر] 1) Feſtinare. 2) Effundi. *Wan.* 3) Ad occaſum vergere *ſtellam*. 4) Præcipitem ruere *in aliquem. Gol.*

انكدان *engüdān*, Nom. herbæ, ſylphium. *Ferh.*

انكر *enger*. p. *n. ſ.* Anchora, *pro* لنكر *lenger*.

انكر *enker*. a. *compar.* Magis ingratus, iniquior. *Gol.*

انكراس *inkirās*. a. *V.* [7. *a* كرس] 1) Pronum concidere. 2) Ingredi *in aliquem locum* demiſſo capite. *Wan.*

انكرام *inkirām*. a. *V.* [7. *a* كرم] Honorari, glorificari. *Gol.*

انكران *engerān*. p. *n. ſ.* Sylphium *herba. Caſt.*

انكرده *engerde*. p. *n. ſ.* Bacca botri. *Ferh.*

انكرك *engerek*. t. *n. ſ.* Genus ſerpentis peſſimi, *f.* Vipera. *Vipera.*

انكرك *engürek*. p. *n. ſ.* Uvula. ¶ انكرك چشم *engureki ćeſm*. Pupilla oculi *ſcribe & V.* انكورك

انكرو *engerw*, & انكروا *engerwā*. p. *n. ſ. Lingua Choraſmica.* Sepimentum ovium, caula gregis. *Ferh.*

انكروس *üngürūs*. t. *nom. prop.* Hungaria. *Ungheria. Sæ. Ll. uſit. ex Hungarico.* مجار *magiar quod V.* ¶ انكروس سرحدّلرينك محافظه‌سي و محروسهٔ بدون و اكا تابع اولان مملكتلرك امور جمهوري *üngürūs ſerhædlerinün-muhāfæzæſi we mæhrüſeï büdūn we an-a tābi' olān memleketlerün-umūrī giümhūrī*. Gubernium confiniorum Hungariæ, adeoque Budæ & annexarum regionum præfectura, & omnium publicorum negotiorum cura. *La cuſtodia delli confini di Ungheria, & il governo di Buda e delle provincie da eſſa dipendenti. Ll.* انكروس مملكتي بيك يوز اون بر سنه سنده بعد الصالحه عثمانلو عسكرندن بالكلّيه تخليه اولندي *üngürüs memleketī bīn-jüz on bir ſeneſinde bä del-sālæhæ osmānlü äskerinden bilkullye tæchlije olündi*. Hungariæ regnum poſt compoſitam pacem anno hegiræ milleſimo centeſimo decimo primo [anno Ch. 1699.] penitus ab otomanico exercitu evacuatum fuit.

انكريزي *engerīzī*. p. *n. ſ.* Dracunculus hortenſis. *Ferh.*

انكژد *enkiĵed*. p. *n. ſ.* Laſer *vul.* aſſa. *Sugo di ſiffio, laſerpizio. Ferh.*

انكژوا *engeĵwā*. p. *n. ſ.* Ovile. *Ferh.*

انكژه *engeĵe*. p. *n. ſ. i. q.* انكژد *enkiĵed*. Laſer. *Ferh.*

آنكس *pro* آن كس *an kes*. p. *comp.* اول كمسه *ol kimſe*. t. Ille quidam, illa perſona. *Quel tale, quella perſona.*

انكساد *inkisād*. a. *V.* [7. *a* كسد] Recipere ſe *oves ad oves alias. Gol.*

انكسار *inkisār*. 1) a. *V.* [7. *a* كسر] صنمق *ſynmak* t. Frangi, rumpi. 2) Fundi, conteri. 3) Deſperare. *Gol. Rompere.* 4) *n. ſ.* Humiliatio, contritio. ¶ انكسار ويرمك *inkisār wirmek*. Rumpere, fundere *exercitum. Rompere, dar una rotta.* انكسار بولمق *inkisār bulmak*. Rumpi, fundi. *Eſſer rotto, ricever rotta.* انكسار پذير ا٥ *inkisār pezīr* ol. Fundi, vinci. *Eſſer vinto, disfatto.* انكسار مزاج *inkisārī mizāğ*. Alteratio, morbus. *Alterazione di ſanità, e di temperamento. Ik.* عرض عبوديّت و انكسار ايله *ærzÿ übūdijetü inkisār ile*. Cum oblatione ſervitutis, & attritione. *Con ſommiſſione, e ſervitù. Sæ.* كمال انكسار ايله توبه واستغفار و طلب رضاي پروردكار ايتدي *kemālī inkisār ile tewbe wü iſtyghfār we tælebī ryzāī perwerdigār itti*. Cum perfecta contritione converſus petiit veniam delictorum ſuorum, & Dei ſe voluntati ſubmiſit. *Sæ. Si pentì delle ſue male operazioni, e con gran dolore, e pentimento di cuore, domandò perdono, fece penitenza, e procurò di vivere ſecondo la volontà di Dio. Br.* بالي كسريده انكسار بالي ايله فرار اتدي *bāli keſride inkiſarī bāli ile firār itti*. Penes Balæocaſtron [Phrygiæ minoris oppidum] cum animi confuſione aufugit. *A Balikeſrī ſe ne fuggì con grandiſſimo cordoglio.* انكسار كوسترمك *inkisār göſtermek*. In ſpeciem ſe victum monſtrare *q.* deſperare. *Moſtrar d'eſſer rotti.* بر مقدار انكسار كوستردي خاطرنده بر عقده قالدي *bir myktār inkisār göſterdi chatyrinde bir ükte kaldy*. Non nihil doloris præ ſe tulit, ſed in animo ejus nodus aliquis remanſit. *Eb.*

انكساف *inkisāf*. a. *V.* [7. *a* كسف] Obſcurare, eclipſi afficere *ſolem. Gol.*

انكساف *inkisāf*. a. *n. ſ.* Eclipſis. *Ecliſſi.*

انكسون *engesün*. p. *n. ſ.* Veſtis, pannus verſicolor. *Ferh.*

انكشاح *inkiśāh*. a. *V.* [7. *a* كشح] Diſpergi. *Wan.*

انكشاط *inkīśāt*. a. *V.* [7. *a* كشط] Deſinere, diſcedere *terrorem. Wan.*

انكشاف *inkiśāf*. a. *V.* [7. *a* كشف] Detegi, revelari. *Wan.* ¶ انكشاف عيوب *inkiśāfī üjūb*. Detectio vitiorum. *Scuoprimento de' vizi. Ik.*

انكشال *engiśāl*. p. *n. ſ.* Nom. morbi. *Caſt.*

انكشبه *engeśpe*. p. *n. ſ.* 1) Conatus, diligentia. 2) Cum contentione rei curam gerens. *Ferh.* 3) Magnificentia, & celſa dignitas. 2) Sator, agricola. *Caſt.*

انكشبه *engiśpe*. p. *n. ſ.* Mulier gravida. *Caſt.*

انكشت *enkiśt*. p. *n. ſ.* كومر *kümür*. t. Carbo. *Carbone ſmorzato. Ferh.*

انكشت *angüśt*, & *engüśt*. p. *n. ſ.* پرمق *parmak*. t. Digitus. *Dito. Ferh.* ¶ انكشت بر دهان ا٥ *engüśt ber dihān* ol. Digitum ſuper os tenere *præ admiratione. Metter il dito alla bocca in ſegno di maraviglia. Eb.* حيران و غايت تعجّبندن انكشت بر دهان ايدردي *hæirān we ghājetī tæggiübinden engüśt ber dihān iderdi* Attonitus hærebat, & ex nimia admiratione digitum ori apponebat. *Se ne reſtava ſtupido col dito alla bocca. Eb.* انكشت حيرت *engüśtī hæjret*. Digitus admirationis. *Dito di ammirazione. Eb.* انكشت دشنام *engüśtī düśnām*, & انكشت شهادت *engüśtī śehādet*. Index, *q.* digitus convicialis, & profeſſionis fidei, *quo nempe elevato profeſſionem ſuæ fidei emittunt.* انكشت نر *engüśtī ner*, & انكشت سترك *engüśtī sütrük*. Pollex. *V.* پرمق * *Expreſſ. figur.* انكشت بداندان كزيد *engüśt bedāndān gezīd i. e.* پشيمان و نادم اولدي *piśimānü nādim oldy*. t. Digitum dentibus momordit. *i. e.* pænituit ipſum facti. انكشت بر حرف نهاد *engüśt ber harf nihād. i. e.* دخل وتعرّض ايلدي *dachlü tæ-rruz eiledy* t. Injuriis, ac contumeliis affecit. انكشت بر لبش زد *engüśt ber lebeś zed. i. e.* آغزين ارادي *āghzīn ārādy* t. Tetigit ſuprema tantum rei labia. انكشت نيل *engüśtī nīl*. Magna penuria. *Ferh.*

انكشتال *enküśtāl*. p. *adj. comp.* Continuo ægrotans, infirmus.

انكشتان *engüśtān*. p. *n. ſ. cum terminatione pl.* ان *an, tam plur. quam ſing. ſignificationem habens.* 1) Digiti. 2) Digitus. *Ferh*

انكشت تر *enkeśt ter*. p. *n. ſ. compos.* اورته پرمق *ortā parmak*. t. Verpus, *ſeu* digitus famoſus. *Il dito di mezo. Ferh.*

انكشتري *engüśterī*. p. *n. ſ.* Annulus. *Anello.*

انكشترين *engüśterin*. p. *n. ſ.* 1) *i. q. præc.* 2) Dactylion, digitale. *Ditale da cucire, quod &* انكشتريّه *engüśterÿje*.

انكشت سترك *engüśtī ſütürk*. p. *n. ſ.* باش پرمق *bāś parmak*. t. Pollex. *Pollice. Ferh.*

انكشت نما *engüśt nümā*. p. *adj. comp.* Valde celebris, notus, *q.* digito oſtenſus. *Ferh.*

انكشتنه *engüśtne*. p. *n. ſ.* Digitale. *Ditale. Ferh.*

انكشتو *engüſtū.* p. 1) *adj.* Unctus, illitus. 2) *n. ſ.* Genus cibi. *Ferh.*

انكشتوا *enkiśtwā.* p. *n. ſ. comp.* Panis, *vel* cibus, *qui adhibitis carbonibus coquitur. Ferh.*

انكشتوانه *engüśtwāne.* p. 1) *n. ſ.* Digitabulum, & annulus jaculatorius, *quo muniunt pollicem contra trahendi nervi moleſtiam.* 2) *adj.* Excelſus. *Ferh.*

انكشته *engüśte.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* انكشبه *engüśpe.* Magnificentia. 2) Furca *q.* digitalis, tridens, merga, qua frumentum in area trituratum tollitur, & aëri ventilandum traditur. 3) Pollex. *Ferh.*

انكشينه *engüśīne.* p. *adj.* Excelſus. *Caſt.*

انكع *enkæ*.* a. *part.* 1) Rubicundus. 2) Excoriatum habens naſum. *Wan.*

انكفاء *inkifāe.* a. *V.* [7. *a* كفا] Regredi, reverti. *Wan.*

انكفات *inkifāt.* a. *V.* [7. *a* كفت] 1) Avertere *ab inſtituto.* 2) Semet contrahere. 3) Totas capere velle, aut corradere *opes. Gol.*

انكفاس *inkifās.* a. *V.* [7. *a* كفس] Contorqueri. *Gol.*

انكفاف *inkifāf.* a. *V.* [7. *a* كفّ] Diſcedere *a loco. Gol.*

انكل *enkel.* p. *n. ſ.* 1) Foramen, *cui inditur globulus veſtis.* 2) Homo rudis. *Ferh.*

انكل *engel.* t. *n. ſ.* رقيب *rækȳb.* a. Aemulus, rivalis. *Rivale, concorrente in amore.* ¶ كل چنكلسز محبّت انكلسز اولمز *gül ćengelſyz muhæbbet engelſyz olmaz.* Roſa ſpinis, amor æmulo haud caret. *La roſa non ſuol eſſer ſenza ſpina, nè l'amore ſenza rivale. Prov.*

انكلاث *inkilāt.* a. *V.* [7. *a* كلث] Infundi. 2) In ſe contrahi. *Gol.*

انكلاث *inkilās.* a. *V.* [7. *a* كلث] 1) Præmitti. 2) Progredi. *Gol.*

انكلال *inkilāl.* a. *V.* [7. *a* كلّ] 1) Subridere. 2) Micare fulgore leviore *nubem. Gol.*

انكلال *inkilāl.* a. *part.* Nubis fulgurantis tranſparens ſplendor. *Gol.*

انكلمك *eniklemek, iniklemek.* *i. q.* انتمك *enetmek, inetmek.* t. *V.* Caſtrare. *V.* اينتمك

انكلمك *eniklemek.* t. *V.* Parere *canem.* ¶ كوپك قانجق انكلدي *köpek, vel kanğik enikledi.* Peperit catulos *canis. La cagna hà fatti i cagnolini.*

انكله *engüle.* p. *n. ſ.* دوكمه *dögme.* t. 1) Globulus veſtiarius. *Bottane.* 2) Medulla *Caſt.* 3) Foramen, *cui inditur globulus veſtis.* 4) Homo rudis, abſurda loquens. *Ferh.*

انكليس *enkelis.* a. *n. ſ.* Anguilla. *Anguilla.*

انكليون *engiliūn.* p. *n. ſ.* 1) Evangelium. *Vangelo.* 2) Nomen libri, *quem celebris pictor* ماني *Mānī e variis picturis elegantibus, & novis concinnavit.* 3) Veſtis *ſeu* ſericus pannus verſicolor. *Ferh.* 4) Diverſorum generum flores. *Caſt.*

انكليز *ingilīz;* & انكليس *ingilis.* t. *Nom. prop.* 1) Anglia. 2) Anglus. *Inghilterra, Ingleſe.*

انكلينه *ængelinæ.* t. *n. ſ.* Angelina *herba.*

انكماش *inkimāś.* a. *V.* [4. *a* كمش] Properare. *Wan.*

انكنار *inginār.* t. *n. ſ. ex Græco.* Scolymus. *Carcioffo, articiocco.*

انكناع *inkinā*.* a. *V.* [7. *a* كنع] 1) Contrahi. 2) Propenſum eſſe *in aliquid.* 3) Propinquam eſſe *noctem. Gol.*

انكندن *āngenden.* p. *V.* Implere. *Ferh.*

انكنيدن *engenīden.* p. *V.* *pro* انكيدن *engiden.* Implere. *Caſt.*

انكوان *engüwān.* p. *n. ſ.* 1) Laſerpitium, ſylphium. *Ferh.* 2) Dæmonum genus *forma hominum, ſed in uno pede ſaltantium. Caſt.*

انكور *engür,* & انكوري *engürī.* p. *n. ſ.* اوزم *uzum.* t. Uvæ. *Uva. Ferh.* ¶ انكور روباه *engürī rūbāh.* Uvæ vulpinæ, *i. e.* Solanum. *Caſt.* آب سك انكور *ābī ſeg engür. f. pro* انكور سك *engürī ſeg.* Succus uvarum paſſarum. *Ah.* * *Expreſſ. figur.* انكور خور و باغ مپرس *engür chor we bagh mepürs. i. e.* اوزمن يه باغني صورمه *üzümin je baghini ſormæ* t. Uvas comede, & non quære de vinea. *Ferh.*

انكوران *engürān.* p. *n. ſ. pro* انكران *engürān.* Nom. herbæ. *Caſt.*

انكورك *engiürek.* p. *n. ſ. dimin.* Uvula. *Picciola uva.* ¶ انكورك چشم *engiüregī ćeśm.* Pupilla oculi.

انكوريّه *engürīje.* Ancyra *urbs. Anguria. vul.* انكوري

انكوريلو *engürilü.* t. *adj.* Ancyranus. *D'anguria.*

انكوژد *enküjed.* p. *n. ſ.* Laſer. *Ferh. V.* انكژد

انكوشيدن *engüśīden.* p. *V.* Amplecti. *Caſt.*

انكول *engül.* t. 1) *adj.* Lentus. 2) *adv.* Lente. *Ah. V.* اكول

انكول *engül,* p. *n. ſ.* Homo futilis, qui vana tractat, & agit. *Caſt.*

انكول *enkūl.* p. *n. ſ.* 1) Foramen, *cui inditur globulus veſtis.* 2) Homo rudis, & ingratus in converſatione. *Ferh.*

انكوله *engüle.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

انكوني *engünī.* p. *adj.* Qui vana, & inutilia tractat. *Ferh.*

آنكه *āngeh.* p. *adv. comp.* Tunc *pro* آنكاه *āngāh, quod V.* ¶ تا آنكه كه *ta āngeh ki.* Eo uſque, ut. *Sin à quel luogo, ò termine, che. Sæ.*

انكه *ānki.* p. *pron. demonſtr. comp. ex* آن *ān. ille,* & كه *ki. qui.* Is qui. *Quello che, cio che. Ferh.*

انكه *enge.* t. *n. ſ.* 1) Pronuba. 2) Fratris majoris uxor, *minoris autem* بالدز *baldyz, dicitur. Commadre, & cognata.*

انكهي *āngehī.* p. *adv. comp.* 1) Tunc. 2) Poſtea. *Ferh.*

انكياد *inkījād.* a. *V.* [7. *a* كود] Parum abeſſe, quin faciat, tantum non facere. *Gol.*

انكياف *inkījāf.* a. *V.* [7. *a* كيف] 1) Rumpi. 2) Deſinere. *Gol.*

انكيال *inkījāl.* a. *V.* [7. *a* كول] Obruere *aliquem* opprobriis. *Gol.*

انكيان *engījān.* p. *n. ſ. pro* انكوان *engüwān.* 1) Laſerpitium, ſylphium. 2) Nom. plantæ magnis foliis, radice ſubflava, *quam decorticatam cum oxygala coquunt. Caſt.*

انكيبان *engībān.* p. *n. ſ.* Nomen radicis *alicujus, cujus herba ſpinoſa, & quæ, ſi recens decorticetur, comeſtibilis eſt. Ferh.*

انكيبون *engibūn.* p. *n. ſ.* Pannus ſericeus intextis coloribus. *Ferh.*

انكيختن *engīchten.* p. *V.* 1) Evellere. 2) Elongare, amovere. 3) Proferre, producere. 4) Extrahere. *Ferh.*

انكيخته *engīchte.* p. 1) *adj.* قوپرلمش *koparylmiś.* t. Excitatus. 2) Productus. *Suſcitato, prodotto.* 3) *n. ſ.* Statua. *Caſt.*

انكيدن *engīden.* p. *V.* 1) *i. q.* آكندن *ākenden.* Implere, infarcire. *Caſt.* 2) *i. q.* انكيختن *engichten.* Evellere. *Ferh.*

انكيز *engīz.* p. 1) *part.* قوپرجي *koparygi.* t. Excitans, producens. 2) *in comp.* Pulcher, amœnus. 3) Propoſita, inte ta animo res. 4) *n. ſ.* Concitatio hominum inter ſe ad pugnam. 5) Carbo. *Caſt.* ¶ نظر التفات انكيز *næzærī iltifāt engīz.* Aſpectus benevolus, reſpectum movens. *Sguardo, che attira il riſpetto. Ik.* خلوص انكيز *chulūs engīz.* Sinceritatem pariens. *Sincero. Ik.* فتنه انكيز *fitne engīz.* Commovens ad tumultum, malignus. *Seditioſo, maligno. Sæ. Ll.* خجلت انكيز *chæglet engīz.* Pudorem cauſans. *Che fà arroſſire di vergogna. Ik.* خفقان انكيز *chæfækān engīz.* Palpitationem cordis excitans. *Che fà palpitar il cuore. Ik.* سعي ارشاد انكيز *ſæ'ji irśād engīz.* Conatus ad viam ſalutis dirigens, ſalutifer. *Salutare. Ik.* *Porrò extra compoſitionem* انكيز كريز ايلدي *engīzī girīz eiledi.* Ad fugam concitavit. *Li moſſe à fuggire. Sæ.*

انكيزاندن *engīzānden,* & انكيزانيدن *engīzānīden.* p. *V. tranſit. ab* انكيزيدن *engīzīden.* 1) Excitare *iram.* 2) Erigere *ſtatuam.* 3) Suſcitare *pactum.*

انكيزيدن *engīzīden.* p. *V.* Evellere. *i. q.* انكيختن *engīchten, quod vide. Ferh.*

انكيسان *engīsān.* p. *n. ſ.* Nomen radicis *alicujus, cujus herba ſpinoſa, & quæ, ſi recens decorticetur, comeſtibilis eſt. Ferh.*

انكيسون *enkīsūn.* p. *n. ſ.* Avis, *quæ, quoties in aquas ſe immergit, alterius coloris undas efficit. Caſt. V.* بوقلمون

انكيشبه *engīśpe.* p. *adv. i. q.* آهسته *āheſte.* Modeſte, lente, pedetentim. *Caſt.*

انكيشته *engīśte.* p. *n. ſ.* 1) Magnitudo, maieſtas. 2) Sator, agricola. *Ferh.*

انكيشه *engīśe,* & انكيشيه *engiśije.* p. *adv.* Pedetentim, ſenſim. *Ferh.*

انكيل *enkīl.* p. *n. ſ.* 1) Foramen, *cui inditur globulus veſtis.* 2) Homo rudis, abſurda loquens. *Ferh. V.* انكول

انكيله *engīle.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

انكين *engīn, en-in.* t. 1) *adj.* Vaſtus, amplus. 2) *n. ſ.* Altum mare, altum. *Alto mare.* ¶ انكين اوالر *engin owalar.* Vaſtæ planities, campi. *Vaſte campagne.*

انكيندن *engīnden.* p. *V.* Implere. *Ferh.*

انكيون *engījün.* p. *n. ſ.* Species panni ſericei verſicoloris. *Ferh.*

انلو *enlü.* t. *adj.* Latus *pannus. V.* اينلو

انماء *inmāe.* a. *V.* [4. *a* نمي] 1) Incremento augere, facere ut creſcat. 2) Jaculari prædam, *quæ aufugiens abdit ſe, & moritur. Gol.*

انمّا *enimmā.* a. *n. ſ. pl. a* نمّ *nemm, ſeu potius a* نميم *nemīm.* Calumniatores, ſuſurrones. *Gol.*

انّما *innemā.* a. *partic. comp.* 1) Utique. 2) Tantummodo. ¶ انّما الاحسان الّا بالتّمام *innemel īhsānü illā bittemām.* Non eſt gratia, niſi ſit integra. *Non è grazia, ſe non è intiera. Eb.*

انمار *enmār.* a. *n. ſ. pl. a* نمر *nemir.* Pardi, & lineæ in pedibus bovis ſylveſtris. *Gol.*

انمار *inmār.* a. [4. *a* نمر] Invenire aquam limpidam, & ſalubrem. *Gol.*

انماس *inmās.* a. *V.* [4. *a* نمس] 1) Diſſidium, *vel* ſimultatem concitare *inter alios. Gol.* 2) Tegi. *Wan.*

انماش *inmāś.* a. *n. ſ.* Calumnia, rei perceptæ maligna delatio. *Gol.*

انماص *inmās.* a. *V.* [4. *a* نمص] Germinare *plantam. Gol.*

انماط *enmāt.* a. *n. ſ. pl. a* نمط *nemæt.* Stragula. *Gol.*

انقاف *inmāk.* a. V. [4. a نقف] Dactylos exoſſes ferre *palmam. Gol.*

انغال *inmāl.* a. V. [4. a نغل] Maligne, & occulte deferre *dictum, factumve*, clam obtrectare. *Gol.*

انمجاج *inmiğiāğ.* a. V. [7. a مجّ] 1) Saltare. *Wan.* 2) Fluere *ex calamo punctum, ſcil. atramenti. Gol.*

انمحاء *inmyhāe.* a. V. [7. a محي] Delere. *Gol.*

انمحاص *inmyhās.* a. V. [7. a محص] 1) Evadere, elabi. 2) Conſidere *tumorem. Gol.*

انمحاق *inmyhāk.* a. V. [7. a محق] 1) Benedictione privare, *ut Deus aliquem.* 2) Perire, evaneſcere. *Gol.*

انمر *enmer.* a. part. Albis, nigriſque maculis variegata *res. Gol.*

انمار *enmūr.* a. n. ſ. pl. a نمر *nemir.* Pardi.

انمراط *inmirāt.* a. V. [7. a مرط] Excidere *pilos.*

انمراع *inmirā*.* a. V. [7. a مرع] Proficiſci. *Gol.*

انمس *enmes.* a. part. i. q. اكدر *ekter.* Fuſcus, qui turbido eſt colore. *Gol.*

انمش *enmiś, inmiś.* t. part. 1) Delapſus. 2) Depreſſus. *Calato, ſmontato, ſceſo, abbaſſato.*

انمصت *enmyſæt.* a. n. ſ. pl. a نامص *nümās.* Menſes. *Gol.*

انمك *inmek, vul. enmek.* t. V. نزال *nāzil* ol. ا نزول *nüzül* e. a. 1) Deſcendere, deſidere *aquam.* 2) Minui *pretium. Smontare, calare, & eſſer abbaſſato.*

انمك *anemek, inemek.* t. V. Caſtrare. *Vide* ايننك

انملاظ *inmilāz.* a. V. [7. a ملظ] Evadere, liberare ſe *ab aliquo negotio. Gol.*

انملاس *inmilās.* a. V. [7. a ملس] 1) Liberari *ab aliqua re.* 2) Viſu privari. *Gol.*

انملاص *inmilās.* a. V. [7. a ملص] 1) Abortum facere *mulierem. Wan.* 2) Excidere, *ut lubricum quid. Gol.*

انملاع *inmilā*.* a. V. [7. a ملع] Celeriter incedere *camelitim. Gol.*

انملاق *inmilāk.* a. V. [7. a ملق] 1) Valde lenem eſſe *rem.* 2) Liberum evadere, *Wan.*

انملال *inmilāl.* a. V. [7. a مل] Mutare plumas *avem*, pilos *camelitim. Gol.*

انملة *enmilet, & enmelet.* a. n. ſ. pl. انامل *enāmil.* 1) Coryphe, extremitas digiti pulpoſa, & ungue ſuperne tecta. *La polpa della cima del dito ſotto l' unghia.* 2) *Etiam ipſe* Digitus. *Dito.*

انموذج *ünmūdeğ, pro* نموذج *nümūdeğ*, & انموزج *ünmūzeğ, pro* نموده *nümūde, aut* نمونه *nümūne.* p. n. ſ. Typus rei & exemplar, *cui* aliquid eſt, *vel efficitur ſimile*, ſpecimen. *Ferh.*

انمهلال *inmihlāl.* a. V. [4. a مهل] 1) *i. q.* اعتدال *itidāl.* Rectum, aut temperatum eſſe. 2) Erectum conſiſtere. 3) Quietum eſſe. 4) Remiſſum, languidum eſſe. 5) Plena eſſe ſtatura. *Gol.*

انمي *ünmī.* a. n. ſ. Saccus, culcitra, aut ſimile quid palea fartum. *Gol.*

انمياث *inmijās.* a. V. [7. a موث] Macerari *in aqua. Wan.*

انمياز *inmijāz.* a. V. [7. a ميز] Segregari, diſtinqui. *Gol.*

انمياع *inmijā*.* a. V. [7. a ميع] Liqueſieri *pinguedinem. Gol.*

انمياق *inmijāk.* a. V. [7. a موق] Perire. *Gol.*

انن *ünün.* a. n. ſ. Nom. avis *quæ columbæ ſimilis eſt, ſed nigra, torquata, roſtro pedibuſque rubris. Gol.*

انهمش ات *inemmiś at.* t. part. comp. Caſtratus equus. *V.* ايننك

انانمق *inanmak.* t. V. Credere. *V.* ايناتمق

انو *enw, & enj*, اني *ac inj.* a. n. ſ. Tempus, *ſeu potius* pars ejus, *ut diei hora, noctis vigilia. Gol.*

انوا *enwa.* a. n. ſ. pl. a نوء *new'*. Sidera.

انوا *enwā.* a. n. ſ. pl. a نوي *newā.* Nuclei dactylorum. *Gol.*

انوأ *enwee.* a. comp. Peritior artis, quæ ad ſidera eorumve occaſus pertinet. *Gol.*

انواء *inw.ie.* a. V. [4. a نوي] 1) Projicere *officula dactylorum.* 2) Longe recedere, aut diſtare. 3) Multa facere itinera, longe peregrinari. 4) *camelum* Pinguem eſſe. *Gol.*

انواح *enwāh.* a. part. pl. a نوح *næwh.* Plangentes *mulieres. Wan.*

انوار *enwār.* a. n. ſ. pl. a نار *nār.* Ignes, & flores. *Gol.*

انوار *enwār.* a. n. ſ. pl. a نور *nūr, & newr.* Lumina, ſplendores. *Lumi, ſplendori. Ik. Sæ.*

انوار *inwār.* a. V. [4. a نور] 1) Pulchrum eſſe, nitere. 2) Apparere, conſpicuum eſſe. 3) Lucere. 4) Florere *plantam.* 5) Illuminare. *Gol.*

انواص *inwās.* a. V. [4. a نوص] 1) Velle. 2) Ad currendum movere ſe *equum. Wan.*

انواض *enwāz.* a. n. ſ. pl. a نوض *næwz.* Loca elata. *Wan.*

انواط *enwāt.* a. n. ſ. pl. a نوط *næwt.* Res pendulæ, & quæ onuſto appenduntur camelo. ¶ ذات انواط *zāti enwāt.* Nom. arboris. *Gol.*

انواط *inwāt.* a. V. [4. a نوط] Corripi tumore in pectore, *vel* inguine *camelum. Gol.*

انواع

انواع *enwā*.* a. n. ſ. pl. a نوع *new*.* كونا كون *gūnāgūn.* p. درلو *dürlu*, & درلو درلو *dürlü dürlü, ſeu vul. türlü türlü* t. Species, genera varia, diverſa. *Specie, diverſe ſorti, & diverſi, varii. Wan.* II. انواع لذّات اوچدر ¶ الوان * اصناف * اجناس *enwā-ỹ lezzāt üćtür.* Species guſtuum tres ſunt. ات بيك * اته بنمك * *et iemek, ete binmek*, اته كيرمك *ete girmek.* Carnem comedere, carnem (equum) conſcendere, in carnem ſe immittere. *Tre ſono le ſorti di guſti, mangiar carne, montar carne, entrar in carne, ò goder carne.* انواع رنكدن *enwā-ỹ renkten.* Ex diverſis coloribus. *Di varii colori.*

انواف *enwāf.* a. n. ſ. pl. a نوف *newf.* Gibbi camelini. *Wan.*

انواف *inwāf.* a. V. [4. a نوف] Excreſcere, excedere. *Gol.*

انواك *inwāk.* a. V. [4. a نوك] Comperire fatuum. *Gol.*

انوال *enwāl.* a. part. pl. a نال *nāl.* Liberales. *Gol.*

انوال *enwāl.* a. n. ſ. pl. a نول *newl.* Modi. *Wan.*

انوال *inwāl.* a. V. [4. a نول] 1) Præbere, donare. 2) Liberare *per Deum.* 3) Proventu divitem eſſe *mineram. Gol.*

انوام *enwām.* a. n. ſ. pl. a نوم *newm.* Somni, ſomnia. *Sonni & ſogni.*

انوام *inwām.* a. V. [7. a نوم] 1) Dormientem invenire. 2) Sopire. 3) Interimere. 4) Enervare *ſenectutem. Gol.*

انوان *enwān.* a. n. ſ. pl. a نون *nūn.* Piſces. *Wan.*

انوپا *unūppā.* p. n. ſ. 1) Bugloſſa. *Borragine.* 2) Secta, & gens idololatriæ dedita. *Ferh.*

انوح *ünūh.* a. part. 1) *i. q.* آني *any'.* Tenax, avarus. *Wan.* 2) Roncho ſimilem ſonum edens *equus*, dum currit.

انوح *ünūh.* a. V. act. [2. F.] Anhelare, vehementius ſpiritum ducere. *Wan.*

انور *enwer.* a. compar. 1) Lucidior. 2) Florens nitens, que facie. *Ik.* ¶ كويا كه هر بري مهر انور *ğojā ki her biri bir mihri enwer.* Dixeris unumquemque eorum eſſe ſolem lucidiſſimum. *Come ſe ogni uno di loro foſſe un ſole luminoſiſſimo. Eb.*

انور *enwūr.* a. n. ſ. pl. a نار *nār.* Ignes. *Wan.*

انوس *enūs.* a. part. Cicur, manſuetus, *ut canis, qui non mordet. Gol.*

انوشا *enūśā.* p. n. ſ. Secta, & gens idololatriæ dedita. *Ferh.*

انوشه *enūśe.* p. 1) *adj.* Bonus, lætus. 2) n. ſ. Bonitas. 3) Vinum. 4) *nom. prop.* عم شاپور *ǽmei śāpor.* Amita regis. 5) *in genere* Cognomen regum neoelectorum. 6) *particu. applaud.* Euge, macte! 7) *exclamant.* Quam felix tu es! *Ferh.*

انوطة *enwytæt.* a. n. ſ. pl. a نياط *nyjāt.* Cremaſtra. *Gol.*

انوف *ānūf.* a. n. ſ. pl. a انف *enf.* Naſi. *Gol.*

انوف *enūf.* a. part. 1) Bonum minimeque ingratum odorem naſo exſpirans *mulier.* 2) Quæ pudore ducitur, *a re omni ſequiore ſibi cavens, quæque exiſtimationi ſuæ conſulit. Gol.*

انوق *enūk.* a. p. n. ſ. q. رخمه *ræchæmet.* a. Avis quædam rapida. *Wan. & Ferh.*

اينق *enwuk, pro quo* اونق *ewnuk*, اينق *ejnuk*, & اينق *enjuk.* a. n. ſ. pl. a ناقة *nākæt.* Camelites. *Gol.*

انوم *enwem.* a. compar. Magis ſomnolentus. *An.*

انوه *enwe.* p. adj. Sperans. *Che ſpera. Ferh.*

انوه *ünūh.* a. V. act. [3. F.] Anhelare, gravius ſpiritum ducere. *Wan.*

انويد *enūjīd.* p. n. ſ. Planctus. *Ferh.*

انويدن *enūjiden.* p. V. Plangere, lamentari. *Ferh.*

انه *enh.* a. V. act. [3. F.] Anhelare, gravius ſpiritum ducere. *Gol.*

انه *ana.* t. n. ſ. Mater. *V.* انا

انه *enih.* a. part. i. q. حاسد *hāſid.* Invidus. *Gol.*

انّه *ennehu.* a. particu. affir. i. q. تحقيقا *tæhkȳkā.* a. 1) Profecto, utique. 2) Maxime. 3) Etiam. *Veramente, certo & ſi. Gol.*

انها *enhā*, & انهي *enhī.* a. n. ſ. pl. a نهي *nehj, nihj*, Stagna, ſcrobes reſtagnantis aquæ. *Gol.*

انها *enhā.* a. part. pl. a نهو *nehūww.* Valde intelligentes, prudentes. *Gol.*

انهاء *inhāe.* a. V. [4. a نها] Non ſatis coquere carnem, ſemicrudam relinquere. *Wan*

انها *inhā.* a. V. [4. a نهي] 1) خبر ويرمك *cheber wirmek.* t. Annuntiare, ſignificare. *Far ſapere, avviſare.* 2) Pervenire ad ſtagnum. *Gol. V.* اخبار ¶ انهاي دوستانه اولنوركه *inhāi doſtāne olunurki vel* اعلام و انها دوستانه اولنوركه *doſtāne inhā wü y'lām olunurki.* Amice ſignificatur, quod. *Si fà amichevolmente ſapere, che. Ik. Ll.*

انهاب *inhāb.* a. V. [4. a نهب] Diripiendum dare. *Gol.*

انهاج *inhāğ.* a. V. [4. a نهج] 1) Terere, ac ſequi viam. *Seguire la ſtrada.* 2) Anhelare facere. 3) Terere *veſtem.* 4) Patefieri viam. *Wan.* 5) Premere, affligere. *Gol.*

انهاد *inhād.* a. V. [4. a نهد] 1) Efferre, magnificare *donum.* 2) Implere *calicem*, *lacum. Wan.*

انهار *enhār.* a. *n. ſ. pl. a* نهر *nehr.* Flumina. *Fiumi.* *Wan.*

انهار *inhār.* a. *V.* [4. *a* نهر] 1) Fodere, *donec perveniatur ad aquam.* 2) Copioſe fluere *ſanguinem. Gol.* 3) Amplum infligere *conföſſione vulnus.* 4) Interdiu advenire, *vel* facere *quid.* 5) Fluere facere. *Wan.* 6) Obeſam eſſe *vel* evadere *mulierem.* 7) Remittere *curſum tardeſcentem equum.* 8) Non adipiſci *boni quicquam. Gol.*

انهاض *inhāz.* a. *V.* [4. *a* نهض] 1) Excitare, excire. *Wan.* 2) Impleri incipere, & *ita* intumeſcere *utrem. Gol.*

انهاك *inhāk.* a. *V.* [4. *a* نهك] Summo ſupplicio, tormentove afficere. *Gol.*

انهال *inhāl.* a. *V.* [4. *a* نهل] 1) Potu explere *ſitim.* 2) aquatos, potuve expletos habere *camelos. Wan.* 3) Concitare *ad iram.*

انهال *inhāl.* a. *n. ſ.* 1) Cumulus arenarum altus, at non continens ſe, ſed diffluens. 2) Sepulchrum. 3) Summa liberalitas. *Gol.*

انهباص *inhibās.* a. *V.* [7. *a* هبص] In immodicum riſum effundi. *Gol.*

انهباط *inhibāt.* a. *V.* [7. *a* هبط] 1) Deſcendere, *vel* decidere. *Wan.* 2) Imminui pretium rei. *Gol.*

انهباك *inhibāk.* a. *V.* [7. *a* هبك] Subſidere *terram* ſub pedibus. *Gol.*

انهتاك *inhitāk.* a. *V.* [7. *a* هتك] 1) Lacerari *velum.* 2) *Metaph.* Vitiari *virginem. Gol.*

انهجاس *inhiğiās.* a. *V.* [7. *a* هجس] 1) Repelli, & averti *ab aliqua re.* 2) Abſtinere. *Gol.*

انهجام *inhiğiām.* a. *V.* [7. *a* هجم] Fundere *lacrymas. Wan.*

انهداد *inhidād.* a. *V.* [7. *a* هدّ] Findi *montem. Gol.*

انهدار *inhidār.* a. *V.* [7. *a* هدر] Copioſam effundi *pluviam. Gol.*

انهداغ *inhidāgh.* a. *V.* [7. *a* هدغ] Mollem evadere *rem. Gol.*

انهدال *inhidāl.* a. *V.* [7. *a* هدل] Deorſum pendere. *Gol.*

انهدام *inhidām.* a. *V.* [7. *a* هدم] 1) انهدام بولمق *inhidām bulmak. Sæ.* t. Corruere. 2) Everti. *Wan. Eſſer buttato à terra, caſcato à terra.* ¶ عرصهٔ انهدام اولدی *ærſæi inhidām oldy.* Objectum ruinæ factum eſt, corruit. *Reſto diſtrutto. Sæ.* بنيان انتظامي عرصهٔ انهدام ايتمك استر *bünjānī intyzāmī ærſæi inhidām itmek iſter.* Fabricam rectæ conſtitutionis *ſeu* tranquillitatis vult convertere in campum everſionis ac ruinæ, *h. e.* vult frangere pacem. *Vuol romper la pace, e diſtrugger la tranquillità publica. Sæ.*

انهدان *inhidān.* a. *V.* [7. *a* هدن] Remittere *de ſtudio, propoſitove ſuo. Gol.*

انهر *enher.* a. *part.* Clarus, dilucidus *dies. Gol.*

انهر *enhür.* a. *n. ſ. pl.* a. نهر *nehr.* Fluvii. *Gol.*

انهر *enhür.* a. *n. ſ. pl. pauc. a* نهار *nehār.* Dies. *Gol.*

انهراج *inhirāğ.* a. *V.* [7. *a* هرج] Inebriari *vino. Gol.*

انهرار *inhirār.* a. *n. ſ.* & الانهرار *el-inhirār. cum artic. i. q.* العوّا *el-æwwā,* & السماك *es-ſimāk.* Duo ſidera nota, *propter aquæ copiam, quam portendunt, ita dicta. Gol.*

انهزاع *inhizā*.* a. *V.* [7. *a* هزع] 1) Findi. *Wan.* 2) Comminui, confringi. *Gol.*

انهزام *inhizām.* a. *V.* [7. *a* هزم] 1) Frangi cum fragore *baculum.* 2) Introrſum, *ſive* in cavum premi. 3) Fugari, fugam capere. *Gol.*

انهزام *inhizām.* a. *n. ſ.* Profligatio, debellatio. *Rotta, ſconfitta. Sæ.* ¶ انهزام بولمق *inhizām bulmak.* Profligari, fugari. *Eſſer rotto, perder la battaglia.*

انهشام *inhiśām.* a. *V.* [7. *a* هشم] Frangi, confringi *pec.* ſicum *quid,* & cavum. *Gol.*

انهصار *inhysār.* a. *V.* [7. *a* هصر] Trudi, pelli. *Gol.*

انهض *enhüz.* a. *n. ſ. pl. a* نهض *næhz.* Partes in corpore *cameli, quæ inter ſcapulas,* & *armum vel lumbos ſunt. Wan.*

انهضاض *inhyzāz.* a. *V.* [7. *a* هضّ] Frangi, contundi. *Wan.*

انهضام *inhyzām.* a. *V.* [7. *a* هضم] Bene concoqui, & digeri *cibum. Gol.*

انهفات *inhifāt.* a. *V.* [7. *a* هفت] 1) Corruere *rem.* 2) Advolare flammæ *papiliones. Wan.*

انهقاع *inhykā*.* a. *V.* [7. *a* هقع] 1) Eſurire. 2) Collapſo ventre eſſe. *Gol.*

انهكاك *inhikāk.* a. *V.* [7. *a* هكّ] 1) Dilatari in partu partes, *quæ circa ilia ſunt corporis. Wan.* 2) Inebriari vino. 3) In terram procumbere *camelum. Gol.*

انهلات *inhilāt.* a. *V.* [7. *a* هلت] 1) Se ſubducere. 2) Abeſſe, remotum eſſe. *Gol.*

انهلاك *inhilāk.* a. *V.* [7. *a* هلك] Semet in exitium conjicere. *Eſporſi à pericolo, precipitarſi. Gol.*

انهلال *inhilāl.* a. [7. *a* هلّ] 1) صو اشغه دوكلوب اقمق *ſu aśaghæ dökülüp akmak.* t. Fundi cum vehementia *pluviam.* 2) *Lacrymas* manare. *Wan.*

انهماء *inhimāe.* a. *V.* [7. *a* هما] Atteri *veſtem. Wan.*

انهمار *inhimār.* a. *V.* [7. *a* همر] 1) Fluere *aquam. Wan.* 2) Dirui. 3) Stringendo ſpoliari foliis *arborem. Gol.*

انهماز *inhimāz.* a. *V.* [7. *a* همز] *Hemza*ᵉ notari. *Gol.*

انهماك *inhimāk.* a. *V.* [7. *a* همك] Diligentia uti, incumbere. *Applicarſi con diligenza. Wan.* ¶ انهماك ايله *inhimāk ile.* Diligenter, ſolicite. *Con diligenza,* & *applicazione. Sæ.* عيش و عشرته انهماكيله *ÿśü ÿśrete inhimāki ile.* Eo quod addictus eſſet gulæ, ac voluptati. *Sæ. Per eſſerſi data tutto alla crapula,* & *ubbriachezza,* & *alli guſti del ſenſo. Br.*

انهمال *inhimal.* a. *V.* [7. *a* همل] Exundantibus lacrymis manare *oculum. Wan.*

انهي *enhī.* a. *n. ſ. pl. a* نهي *nehī.* Stagna, ſcrobes reſtagnantis aquæ. *Gol.*

انهياء *inhī-āe.* a. *V.* [7. *a* هوي] Delabi ex alto. *Gol.*

انهيار *inhj-ār.* a. *V.* [7. *a* هور] Corruere. *Wan.*

انهياض *inhj-āz.* a. *V.* [7. *a* هيض] Frangi *nondum conſolidatum os. Wan.*

انهياع *inhj-ā*.* a. *V.* [7. *a* هيع] 1) Effundi, & effluere *vinum. Wan.* 2) Diffundere ſe *vaporem. Gol.*

انهيال *inhj-āl.* a. *V.* [7. *a* هيل] 1) Effundi. *Wan.* 2) Petere *aliquem* convitiis. *Gol.*

انهيشلة *inhejśelet.* a. *n. ſ.* Camelis mutuo accepta. *Gol.*

آني *āni.* a. *part.* 1) Ad ſummum qualitatis gradum pertingens. 2) Patiens, longanimis *vir. Gol.*

اني *enj.* a. *n. ſ.* 1) هنگام *hengām.* p. Tempus idoneum. 2) Pars temporis. 3) ſummus gradus *rei. Gol.*

اني *enj.* a. *part.* Manſuetus, clemens. *Wan.*

اني *enī.* p. *nomen prop.* Nom. civitatis in Armenia. *Caſt.*

اني *inī.* a. *V. act.* [2. F.] 1) Appropinquare. 2) Advenire tempus idoneum, tempeſtivum eſſe. 3) Ad extremum, & perfectionis terminum pervenire *aliquid.* 4) Summo ardore fervere *aquam. Wan.*

انّي *ennā.* a. *adv.* 1) Ubicunque. 2) Unde, quomodo?

انياب *enjāb.* a. *n. ſ. pl. a* ناب *nāb.* Principes populi. *Gol.*

انيار *enjār.* a. *n. ſ. pl. a* نير *nīr.* Juga aratoria. *Wan.*

انياق *enjāk.* a. *n. ſ. pl. a* نيق *nyk.* Complacentiæ. *Gol.*

انياق *injāk.* a. *V.* [*Form. irreg. ab* انق] In admirationem ducere. *Wan.*

انيب *enjeb.* a. *part.* Magnum habens caninum dentem. *Gol.*

انيب *enjüb.* a. *n. ſ. pl. a* ناب *nāb.* Dentes canini. *Gol.*

انيت *enīt.* a. *n. ſ.* Gemitus. *Gol.*

آنية *ānijet. n. ſ. pl. ab* انا *inā.* a. Vaſa. *Wan.*

انيث *enīs.* a. *n. ſ.*)(ذكر *zeker*) نرم آهن *nerm āhen.* p. Fœmininum, *ſeu* molle ferrum. *Wan.*

انيثة *enīſet.* a. *n. ſ.* Terra plana multo germine læta. *Gol.*

انيح *enyh.* a. *V. act.* [2. F.] Anhelare, vehementius ſpiritum ducere. *Wan.*

انيح *enyh.* a. *part.* Graviter anhelans *equus, dum currit. Wan.*

انير *enjer.* a. *compar.* Clarior, manifeſtior. *G.*

انيران *enīrān,* & انيزان *enīzān.* p. 1) *nom. prop.* Nom. angeli, *qui præeſt matrimoniis,* & *ordinat negotia, quæ peraguntur di:* انيران *enīrān, dicto.* 2) *n. ſ.* Dies trigeſima cujusque menſis ſolaris. *Hac die ſcindi veſtes, ac indui, mutuumque dari, aut accipi ſolent. Ferh.*

انيس *enīs.* a. *n. ſ.* همدم *hemdem* p. يولداش *ioldāś.* t. Familiaris, ejuſdem quaſi indolis, & ſpiritus. *Amico, compagno, intrinſeco Wan.* ¶ انكله انيس اولدم *anün-ile enīs oldüm.* Factus ſum illi familiaris. *Mi ſono intrinſecato con eſſo. Ah.* حرمنده انيس ايدندى *hæreminde enīs idindi.* Admiſit eum in intimum ſocium, *aut* ſervum. *Sæ.*

انيس *enis.* p. *n. ſ.* Hortus. *Ferh.*

انيسان *enīsān.* p. *n. ſ.* 1) Contrarietas, repugnantia. 2) Mendacium. *Ferh.* 3) Irriſio, ludibrium. *Caſt.*

انيسة *enīset.* a. *n. ſ.* Ignis. *Gol.*

آنيسون *ānīsun.* p. *n. ſ. i. q.* انيسان *enīsān.* Contrarietas, repugnantia. *Ferh.*

انيسون *anīsun, anaſun.* t. *n. ſ.* Aniſum. *Vide* انسون

انيسه *enīse.* p. *part.* Congelatum atramentum. *Ferh.*

انيسيان *ünejſijān.* a. *dimin. ab* انسان *insān.* Homunculus. *Gol.*

انيش *enīś.* p. *n. ſ.* Hortulus, vineola. *Caſt.*

انيش *eniś.* t. *n. ſ.* Declivitas, deſcenſus. *V.* اينش

انيشه *enīeśe.* p. *n. ſ.* 1) Artificium. 2) Uncus, harpago. 3) Explorator. *Ferh.*

انيض *enȳz.* a. *V. act.* 1) Alterari odore *vel* ſapore, *ſeu* corrumpi *carnem.* 2) Carnem crudam, non ſatis coctam eſſe. *Wan.*

انيض *enȳz.* a. *n. ſ.* Palpitatio, *ſeu* concuſſio inteſtinorum *ex terrore. Gol.*

انيف *enīf.* a. *part.* 1) Naſi dolore laborans, de læſo, *aut* preſſo naſo querulus. 2) Affinitate junctus, propinquus. *Gol.*

انيف enīf, & انيفة enīfet. a. n. ſ. 1) Celeriter germinans ager. *Wan.* 2) Molle ferrum. *Gol.*

انيق enyk. a. part. Pulcher, egregius. *Bello, galante, buono. Wan.* ¶ بو دقيقه‌دن غافل و بو نكته‌ء انيقه‌دن ذاهل اولديلر *bu dækykæden ghāfil we bu nüktei enykæden zāhil oldiler.* Hanc ſubtilitatem non penetrarunt, & egregium acumen non attigerunt. *Non s' accorſero della ſottigliezza, nè penetrarono la forza di quella bella acutezza. Sæ.*

انيق enjuk, ejnuk. a. n. ſ. pl. pl. a ناقة *nākæt.* Camelites. *Gol.*

آنين ānīn. p. n. ſ. 1) Clava butyracea. 2) Vas, *in quo aſſervatur lac. Ferh.*

انين enīn. a. n. ſ. Gemitus. *Giemito. Sæ.* ¶ آه و انين و ناله‌ء حزين *āhü enīn we nālei hæzīn.* Suſpiria, triſteſque planctus. *Soſpiri, e doleroſi pianti. Ah.*

انين enīn. p. n. ſ. 1) Gemitus, ſuſpirium. 2) *i. q.* آنين *anīn.* p. Clava butyracea. *Ferh.*

او

آو aw. p. n. ſ. Aqua, *pro* آب *āb*, *quod V. Ferh.*

او & *ad diſtinctionem* آو *āw* t. n. ſ. صيد *ſæjd* a. شكار *śikār* p. 1) Venatio. 2) Ferina. *Caccia,* ¶ آو آولمق *aw awlamak.* Venari, agitare feras. *Cacciare, e prender fiere.* آوه كتمك *awæ gitmek.* Ire venatum. *Andar à caccia.* سن كوپك اولالو بر آو آولدك *ſen köpek olalü bir aw awladün.* A quo canis factus es, unicam prædam cepiſti. *Dà che ſei cane hai preſa una ſola preda. Phraſis eſt proverbialis, dici ſolita iis, quibus, cum anteà non ſucceſſerint res ſuæ, tandem ſemel ſuccedit quid.* آو كوپكي *aw köpegi.* Canis venaticus. *Can da caccia.*

او ew. a. *particu. disjunct.* Aut, ſive.

او ew. p. n. ſ. 1) Onus. *Ferh.* 2) Succeſſus felix, *Caſt.*

او ew. t. n. ſ. بيت *bejt* a. Domus. *Caſa.* ¶ او ايچي *ew ići.* Penetrale, domus interior, gynæceum. *L' interiore della caſa, l' appartamento delle donne.* او برق *ew bark.* Domus, familia, œconomia. *Caſa, & famiglia, economia.* او حيواناتي *ew hæjwānāti.* Animalia domeſtica. *Animali di caſa.* او اوادانلغي *ew āwadanlyghy.* Supellex domeſtica *V.* اوادانلق

او ew & iw. t. n. ſ. Feſtinatio. *V.* ايو

او ewe. a. *particu. interject. i. q.* ا *e ſolum.* An, num?

او o p. 1) *pron. demonſt.* Is, ejus. 2) *affix. 3. perſ.* Suus. *Di lui, ſuo, & lui, eſſo, quello.* ¶ كتاب او *kitābi o.* Liber ejus, ſuus. *Il ſuo libro.* او نقش او ندارد *o nækśi o nedāred.* Id pro illo non valet, & illi non prodeſt. *Ciò, non è coſa per lui.* * *Expreſſ. figur.* اوچه مه كرد كه او نه كند *o ćimih kerd ki o tih kuned i. e.* او نه باشرديكه بونه باشره *o ne bāśardiki bune bāśaræ.* t. Quidnam magni ille perfecit, ut hoc poſſit perficere. او مرغ اين انجير نيست *o murghy in ingīr nīſt i. e.* اول بو ايشك آدمي دكلدر *ol bu iśün-ādemī degüldür.* t. Non eſt ille avis hujus ficus, *i. e.* Non eſt hæc res pro illo. او نقش شما ندارد *o nækś śümā ne dāred i. e.* او سزه لايق دكلدر *o ſize lāik degüldür* t. Hoc opus phrygium vobis non convenit. *i. e.* Hæc res pro vobis non valet. *Ferh.*

او o. t. *pronom. demon. vul. pro* اول *ol.* t. Ille, is, ipſe. *Lui, eſſo, egli, quello.* ¶ اوبر *o bir.* Alter, ille alter. *Quell' altro, l' altro.* اوبر كون *o bir gün.* Perendie, & nuper, altero die. *L' altro giorno. Et de præterito.* Nudius tertius. *L' altr' ieri, avant' ieri.* او زمان *o zemān.* Tunc, *melius.* اول زمان *ol zeman zemān* او ساعت *o sā-æt.* Extemplo. او بو *o bu.* Hic *vel* ille. *Queſto, o quello.* او يكا بو يكا بر از پويان اولدي *o iæn-a bu iæn-a bir az pūjān oldy.* Parumper obambulavit in hanc, & in illam partem. *Caminò un pezzo in quà, in là.* او يوق بو يوق يره *o jok bu jok jere.* Invanum, incaſſum, in rem malam, minus neceſſarie. *In darno, ſpropoſitatamente, ſenza neceſſità.*

آوا āwā, & ewā. p. n. ſ. 1) *i. q.* آواز *āwāz.* p. Echo. *Ferh.* 2) Luſcinia. 3) Cibus, puls. 4) *præp. pro* آبا *ābā.* p. Cum. ¶ برنج آوا *piringāwā.* Puls oryzacea. كوشت آوا *güśt āwā.* Ex carnibus contuſis paratus cibus. *Caſt.*

اوا & اوه owa. t. n. ſ. 1) Planities, campus *pec.* inter montes. 2) Vallis. *Campagna, pianura trà montagne, valle.* ¶ فلان اواسي *fülān owaſi.* Campus, vallis N. *La campagna, o la valle di. Sæ. Ll.*

آواب āwāb. a. n. ſ. pl. ab اوب *ewb.* Tractus, partes. *Gol.*

اوّاب ewwāb. a. *part. i. q.* تائب *tāib.* Bene reſipiſcens, *qui ſerio ſe convertit ad Deum; eumque laudat. Gol.*

اوابد ewābid. a. n. ſ. pl. ab آبدة *ābidet.* Animalia fugacia, immanſueta. *Gol.*

اوابد ewābid. a. n. ſ. Infortunium magnum, *quod diu in ore hominum verſatur. Wan.*

اوابل ewābil. a. n. ſ. pl. ab ابل *ibl.* Cameli. *Wan.*

اواتمق uwatmak, *vul.* uſatmak. t. Comminuere, concidere in partes, ac minutatim diſcindere. *Sminuzzare, peſtare, tagliar in pezzetti.*

اواجق uwağik, *vul.* vſağik. t. *adj. dimin.* Minutulus, exilis. *Minuto.*

آواخ āwāch. p. 1) *partic. dolentis.* Ah. 2) *n. ſ. i. q.* نصيب *næsyb.* a. Sors, portio. *Ferh.*

اواخر ewāchyr. a. n. ſ. pl. ab اخير *æchyr.* Poſtremi, noviſſimi. *Gol.*

اواخر ewāchyr. a. n. ſ. pl. ab آخرة *achyret, ſeu āchyre.* Extremitates, fines. *L' eſtremità, li fini, pec. uſit.* Decem ultimi dies menſis lunaris, *ſicut* اوايل *ewāil. ſunt decem primi,* & اواسط *ewāſyt. decem intermedii. Li dieci ultimi giorni della Luna. Ll.* ¶ فريد الاواخر و الاوايل *ferīdül ewāchyri wel ewāil.* Unicus, *ſeu* præſtantiſſimus noviſſimorum, & primorum. *L' unico trà gli antichi, e moderni. Ik.* اواخر دولتلرنده و آوان رحلتلرنده *ewāchyri dewletlerinde, we āwānī ryhletlerinde.* Sub finem regni, & temporibus deceſſus ejus. *Sù'l fine del ſuo regno, e nel tempo della ſua morte. Sæ.*

اواخي ewāchy. a. n. ſ. pl. ab اخية *æchyjet.* Funes, & protectiones, clientelæ. *Wan.*

آوادان āwādān. p. n. ſ. *i. q.* آبادان *ābādān.* 1) Amœnus, habitatus *locus.* 2) Hilaris *homo. Ferh.*

اوادانلق awādānlyk. t. n. ſ. Vaſa, inſtrumenta, ſupellex. *Vaſi, ordigni, ſupellettile.* ¶ او اوادانلغي *ew awādānlyghy,* & اوك اوادانلغي *ewün-awādānlyghy.* Utenſilia, ſupellex domeſtica. *Mobili di caſa.* چولمك چوملك اوادانلغي *ćiölmek, ſeu vul. ćiömlek awādānlyghy.* Vaſa fictilia. *Vaſa di terra.*

اوادم awādim. a. n. ſ. pl. ab آدم *ādem.* Fuſci, homines *Gol.*

اوادي ewāzī. a. n. ſ. pl. ab اذي *ezī.* Undæ *maris. Gol.*

آوار āwār, ewār. p. 1) n. ſ. Injuſtitia, iniquitas. 2) Computus. 3) *adj.* Deficiens, evaneſcens. 4) Vaſtatus, deſolatus. 5) Diſperſus. 6) Vicinus. 7) Ferrea *ſolea, vel alia res. Ferh.*

اوار ewār. p. n. ſ. 1) Liber *rationum.* 2) Curia judicialis. 3) Limatura *ferri. Ferh.*

اوار üwār. a. n. ſ. Aeſtus, ardor *ignis, ſolis, ſitis, etiam fumi, & auſtri. Wan.*

اوار üwār. p. n. ſ. 1) Pretium conductionis. 2) Liber *rationum. Ferh.*

اوارة uwāret. a. Nom. cujuſdam aquæ, vel montis in territorio Beni Temim. *Wan.*

آوارچه āwārće, & آوارجه āwārge. p. n. ſ. دفتر *defter.* Codex expenſi, & accepti. *Regiſtro, libro dei conti, & giornale. Ferh.*

اوارجة ewāriget. a. n. ſ. pl. اوارجات *ewārigiāt.* *i. q.* آورچه *āwārće* p. Liber *rationum.*

آواره āwāre, & ewāre. p. n. ſ. *i. q.* آماره *āmāre.* Liber *rationum,* protocollum. 2) Auctoritas judicialis. 3) Limatura *ferri.* 4) Curia. *Ferh.*

آواره āwāre. t. n. ſ. Phlox. *Species violæ coronariæ odore carentis. An. alias* قطمر بنفشه *kætmer benefśe. Bob.*

آواره āwāre. p. t. n. ſ. روي جامه *rūi giāme* p. قفتان يوزي *kaftān jüzi.* t. Exterior facies veſtis, *aut* panni. *La parte buona.*

آواره āwāre. p. *adj.* ايشسز كوچسز *iśſyz güćſyz,* & ديوانه *diwāne,* & شوكا بوكا كزر *śun-ā bun-ā gezer* t. 1) Otioſus, iners. 2) Stultus. 3) Erro, vagabundus. *Ozioſo, sfacendato, vagabondo, ſtordito.* ¶ آواره ا *āware ol.* & آواره و سركذان ا *āwāre wü ſergerdān ol.* Errare, vagabundum eſſe, & collo depreſſum, *ſeu* attonitum eſſe. *Errar vagabondo, e ſmarrito, ſcioperato, e ſtar ozioſo. Ik.* آواره‌يه چاتدكمي *āwāreje ćiattünmi.* Num vagationi, & inertiæ te dediſti? *Ti ſei forſi abbandonato all' ozio?* آواره كوزلر *āwāre gözler.* Errantes oculi, in obvia quævis conjecti. *Occhi ſmarriti.* آواره كزمك *āwāre gezmek* Errare huc, & illuc, otioſe diſcurrere. *Correr otioſo in qua, in la.*

آواره‌لك āwārelik. t. n. ſ. 1) Otium, inertia. 2) Mentis ſtupor *Ik.* ¶ آواره‌لك ا *āwārelik e.* Vagari, perculſum, ac attonitum ſe ſimulare. *Andar vagabondo, ſtordito.*

اواري ewārī. a. n. ſ. pl. ab اري *erī.* Præſepia, ſtabula. *Gol.*

آواريدن āwāriden. p. n. ſ. 1) Glutire, deglutire. 2) Sermonem abſolvi. 3) *i. q.* يورمق *jormak* t. Laſſare, *ſeu* vagari. *Caſt.*

اواريدن ewārīden. p. *V.* Perdi, amitti. *Caſt*

اوارين ewārīn. p. *adj.* Malus, ac durus *homo. Ferh.*

آواز āwāz. p. صدا *ſædā* a. 1) Vox, ſonus. 2) Fama. *Ferh.* 3) *pro* ينقو *iænko* t. Echo. 4) *i. q.* هزار دستان *hezār deſtān.* p. Luſcinia. *Caſt. Voce, ſuono, grido, fama, eco, rimbombo, & roſſignuolo.* ¶ آواز ايله *āwāz ile;* & بلند آواز ايله *bülend āwāz ile.* Clara, clara voce. *Ad alta voce. Ik.* آواز دادن *āwāz dāden,* & آواز زدن *āwāz zeden* p. Vocem edere. *Far ſentire la voce.* آواز كردن *āwāz kerden* p. Clamare, & accerſere. *Gridare, chiamare.* آواز داد آواز كرد *āwāz dād,* & *āwāz kerd.* Accerſivit, vocavit, invitavit. *Lo chiamò, invitò.* آوازي طوتقن *āwāzī tutkun,* & آوازي طوتلمش بوغلمش *āwāſi tutulmiś, boghulmiś.* Raucus. *Rauco, arrocato.* * *Expreſſ. poet.* آواز دهل شنيدن از دور

خوش است *āwāzi dühül ſüniden ez dūr choś eſt.* طاول سسي ايراقدن قبا كلور *dāwul ſesī irækdan kæbā ġelür.* t. Sonus tympani e longinquo obtuſus apparet. *Dicitur de mendacio. Ferh.*

اواز *ewāz.* a. *n. ſ.* Tempus, *quo ſol moratur in ſigno piſcium, æquinoctio verno proximum. Gol.*

اواز *ewāz.* p. *præp.* 1) Cum. ¶ اوازو *ewāz o.* Secum. اواز تو *ewāz tū*, tecum. 2) Penes, apud. 3) Contra, adverſus. *Caſt.*

آوازداد *āwāzdād.* p. 3. *perſ. præt. perf. comp. ex* آواز *āwāz*, & داشتن *dāſten.* Invitavit. *Ferh.*

آواز كن *āwāzkün.* p. *imperat.* Voca, invita. *Ferh.*

آوازلو *āwāzlü.* t. *adj.* Voce præditus. *Che ha voce.* ¶ خوب آوازلو *chūb āwāzlü.* Egregia præditus voce, ſuavi ſono. *Di bella voce, che ha bella voce.*

آوازه *āwāze.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* آواز *āwāz.* Vox. 2) Cantus. 3) Rumor, fama. *Voce, canto, rumore, fama. Ferh.* ¶ آوزه انّا اللّه ورد زبان سپاه اولوب *āwazeï innāllāh wirdi zebānï ſypāh olup.* Militibus continuo inclamantibus *innāllah. Sæ.* جهاني انكله پر آوازه قلدي *ġihānī anün-ile pür āwāze kyldy.* Implevit orbem fama illius *rei. Ne fece parlar per tutto'l mondo. Sæ.*

اوازي *ewāzi.* p. *præp.* Cum. *Caſt.*

آوازيدن *āwāzīden*, *ewāzīden.* p. *V. i. q.* آواز كردن *āwāz kerden.* p. Clamare, vociferari. *Ferh.*

اواسط *ewāſyt.* a. *n. ſ. pl. a* وسيط *wesȳt.* اورته‌سي *ortaſi* t. Medii, & media. *pec.* decem dies intermedii menſis lunaris. *Mezzi, mezzani, & li dieci giorni nel mezo del meſe. V.* اواخر

اواسي *iwāſī.* a. *n. ſ. pl. ab* آسي *āſī.* Medici, chyrurgi. *Wan.*

اواصر *ewāſyr.* a. *n. ſ. pl. ab* آصرة *āſyret.* Favores.

اواضح *ewāzyh.* a. *n. ſ. i. q.* بيض *bȳz.* Lucidæ noctes. *Gol.*

اواعس *ewā-ȳs.* a. *part. pl. ab* اوعس *ewæs.* Sabuloſa *loca. Gol.*

اواق *uwak*, *vul. ufak.* t. *adj.* دقيق *dækȳk.* a. Minutus, tenuis, exilis. *Minuto, picciolo.* ¶ اواق اواق طوغرنمش *uwak uwak*, *ſeu ufak doghranmiś.* Conciſus in minutiſſimas partes. *Tagliato minuto, ò in pezzetti.* اكمك اواغي *ekmek uwaghy*, *ſeu ufaghy.* Micæ, mica. *Mica, fregola.* اواق صمان *ufak ſaman.* Defectum ſtramen. *Paglia tagliata.* اواق يغمور *ufak iaghmur.* Pluvia minutula, tenuis. *Pioggia minuta.* اواف

اواق آقچه *ufak akéiæ.* Moneta. *Moneta, danari minuti.*

اواقلمق *uwaklamak*, *vfaklamak.* t. *V.* Comminuere. *V.* اوانق

اواقي *ewākȳ.* p. *n. ſ. pl. ab* اوقيّة *okȳjet.* Unciæ. *Caſt.*

اوال *ewāl*, & *üwāl.* a. *n. ſ.* Nom. inſulæ fructiferæ, *quæ pertinet ad Arabiæ felicis tractum Bahrejn. Gol.*

اوال *iwāl.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Redire. 2) Pervenire, evadere. *Gol.*

اوال *üwāl.* a. *n. ſ.* Nom. idoli, *quod celebratur à Walitis Arabum. Gol.*

اوالي *ewālī.* a. *part. pl. ab* اليّة *elījet.* Quæ defuerunt, negligentes. *Wan.*

اوالي *ewāli.* a. *n. ſ. pl. ab* اوّل *ewwel.* Principia. *Wan.*

آوام *āwām.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* وام *wām.* Debitum. *Ferh.* 2) *adj. i. q.* آم *ām.* Salubris, ſanitati conducens. *Caſt.*

اوام *ewām.* p. *n. ſ.* 1) بورج *borġ.* t. Debitum. *V.* وام 2) Color. *Ferh.*

اوام *üwām.* a. *n. ſ.* Sitis vehemens, *vel* æſtus, & ardor ejus. *Wan.* 2) Fumus. 3) Capitis vertigo. 4) *i. q.* وتر *wetr.* Nervus *arcus*, *ſeu* corporis tendo. *Gol.*

اوامر *ewāmir.* a. *n. ſ. pl. ab* امر *emr.* Mandata, præcepta. *Commandamenti, ordini. Sæ. Ll.*

آوان *āwān.* a. *n. ſ. pl. ab* آن *ān.* Tempora, momenta. *Tempi, momenti.* ¶ آوان غفلتلرنده *āwānï ghæfletlerinde.* Tempore ſuæ incuriæ, & ſomnolentiæ. *Nel tempo della ſua traſcuragine. Sæ.* اول آوان بهجت اقترانده *ol āwānï bihġet yktyrānde.* Illis lætis temporibus. *In quel felice tempo. Sæ.* هر آوانده *her āwānde.* Singulis temporibus, ſeculis, & momentis. *In ogni ſecolo, e momento. Sæ.*

آوان *āwān.* p. *n. ſ.* 1) Codex rationarius. 2) Sententia judicialis. *Ferh.*

آوان *āwān.* a. p. *n. ſ. i. q.* ايوان *iwān.* 1) Aula, atrium. 2) Cænaculum, æſtivum. 3) Palatium. 4) Prætorium. *Caſt.*

اوان *ewān.* a. *n. ſ. pl.* آونه *āwine.* Tempus. *Tempo. Wan.*

اوان *ewān.* p. *n. ſ. i. q.* ديوان *dīwān.* Curia. *Caſt.*

اواني *ewānī.* a. *n. ſ. pl. ab* انا *inā.* Vaſa. *Vaſi. Wan.*

اوانيدن *ewāniden.* p. *V.* Dormitare. *Caſt.*

اواوين *ewāwīn.* a. *n. ſ. pl. ab* ايوان *īwān.* Aulæ, atria, æſtivaria. *Wan*

آواه *āwāh.* p. *n. ſ.* Clara vox. *Ferh.*

اواه *ewāh.* p. *n. ſ.* 1) Clara vox. *Ferh.* 2) Echo. *Caſt.*

اوّاه *ewwāh.* a. p. 1) *partic. ſuſpirantis.* Ah. *Ferh.* 2) *n. ſ.* Suſpirator. *Che ſopira.* 3) *part.* Fidelis. 4) Vir pius & Deum timens. 5) Magnum commonſtrans mœrorem, *pec.* præ dolore ob peccata. 6) Dei miſericordiam implorans. 7) Miſericors. *Gol.*

آواها *āwāhā.* p. *n. ſ. pl.* Labores, opera edulia. *Caſt.*

اواهد *ewahid.* a. *n. ſ. pl. ab* اوهد *ewhed.* Dies lunæ.

آواي *āwāj.* p. *n. ſ.* Alta vox. *Ferh.*

اوايك *ewājyk.* p. *n. ſ.* Arundo, *cui inhæret ſubtegmen telæ, f. pro* ماسوره *māſure. Caſt.*

اوايل *ewail.* a. *n. ſ. adj. pl. ab* اوّل *ewwel* & *ab* اوّلة *ewwlet.* Primi, antiqui, principia, *pec.* decem primi dies menſis lunaris. *Li primi, antichi, li principj, & li dieci primi giorni del meſe. Wan.* ¶ في اوايل شهر رجب *fī ewāili ſehri reġeb* & رجب آينك اوايلنده *reġeb ājinün-ewāilinde.* Uno ex primis decem diebus menſis *Reġeb. Nel principio, ò in uno delli primi dieci giorni del meſe Reġeb. Ll. V.* اواخر

اواين *ewājīn.* a. *part. pl. ab* آينة *āinet*, *fœm. ab* آين *āin.* Commodæ *res. Wan.* ¶ ثلاث ليال اواين *ſelāſe lijāli ewāin.* Iter trium dierum, aut noctium commodum, & fatigationis expers. *Gol.*

اوب *ewb.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Reverti, occidere *ſolem.* 2) Noctu venire, *pec.* aquæ petendæ ergo.

اوب *ewb.* a. *n. ſ.* 1) Domicilium. 2) Tractus. 3) Reverſio. 4) Apis. *Wan.* 5) Celeritas. 6) Rectitudo. 7) Nubes. 8) Ventus. 9) Via. 10) Propoſitum. 11) Conſuetudo. *Abitazione, tratto, ritorno, ape, preſtezza, nuvola, vento, ſtrada, intenzione, coſtume. Gol.*

اوب *ewb.* p. *n. ſ.* Python. *Caſt.*

اوپ *öp.* t. *particula amplificativa adjectivo* اوزون *uzun*, *paucíſque aliis præponi ſolita.* Valde. ¶ اوپ اوزون *öp uzun.* Longiſſimus. *Lungo.*

اوبا *ewbā.* a. *n. ſ. pl. a* وبا *webā.* Peſtes.

اوبا *oba. i. q.* كوچ اوي *ġöc ewi.* t. *n. ſ.* 1) Mapalia, translatitia caſa, *qualibus utuntur vagi Turcæ, Arabes, Perſæ.* 2) Familia hominum mapalibus utentium. *Capanne portatili.*

اوباد *ewbād.* a. *n. ſ. pl. a* وبد *webed.* In magna rei familiaris anguſtia verſantes familiæ. *Wan.*

اوبار *ewbār.* a. *n. ſ. pl. a* وبر *weber.* Pili molles *leporini, camelini. Gol.*

اوبار *ewbār*, & *obār.* p. *part. comp. ab* اوباشتن *obāſten*, & اوباريدن *obārīden.* 1) يوتيجي *iutiġi.* t. Vorator. *Divoratore.* 2) Animal alia viventia deglutiens. *Ferh.* 3) Jactura, amiſſio. 4) Domus. 5) *adj.* Onuſtus. *Caſt.* ¶ اژدهاي مردم اوبار *eïdehāï merdüm ewbār* & ماهيء كشتي اوبار *māhiï kieſtī ewbār.* Draco hominum vorator, & piſcis naves abſumens. *Un drago, che divora gli uomini, un peſce, balena, ch' inghiottiſce le navi. Hæl.*

اوباريدن *ewbārīden.* p. *V.* 1) يوتمق *iutmak.* t. Devorare, deglutire. *Inghiottire. Ferh.* 2) Amputare, truncare. 3) Proſternere. 4) Injicere. 5) Demittere. *Caſt.*

اوباش *ewbāś.* p. *n. ſ.* 1) Miles vagus, otioſus. 2) Homines diverſæ nationis *inter ſe mixtæ, confuſæ, & infimæ ſortis.* 3) Homo callidus, vafer. *Venturiere, vagabondo, truppa meſcolata di diverſe nazioni. Ferh.* ¶ بعض اوباش جمع اتدي *bæ'zȳ ewbāś ġem' itti.* Congregavit turmam collectitiam. *Poſe inſieme una truppa di gente di diverſi paeſi. e di canaglia.*

اوباشتن *ewbāſten.* p. *V.* 1) *i. q.* اوباريدن *ewbārīden.* Deglutire. 2) *i. q.* بر كردن *ber kerden.* Evellere. 3) *i. q.* افكندن *efkenden.* Projicere. *Ferh.*

اوباشتن *obāſten.* p. *V.* Deglutire. *Inghiottire. Ferh.*

اوبانيدن *ewbāniden.* p. *V.* 1) Dormitare. 2) Proſterni. *Ferh.*

اوبة *ewbet.* a. *n. ſ. i. q.* اوب *ewb.* Res. *Gol.*

اوبرد *ewbürd.* p. 3. *perſ. præt. perf.* Deglutivit. *Ferh.*

اوپش *öpyś.* t. *n. ſ.* بوس *būs* p. قبل *kubl* a. Baſiatio, oſculum. *Bacio.*

اوپشمك *öpyśmek.* t. *V.* Baſiare, oſculari ſe invicem. *Baciarſi l'un l'altro.*

اوپكلمك *öpeklemek.* t. *V.* Oſculari iterato. *Baciutare, baciar ſpeſſo.*

اوپمك *öpmek.* t. *V.* تقبيل *tækbīl* a. بوسيدن *bosīden*, *ſeu būsīden.* p. Oſculari. *Baciare.* ¶ ير اوپمك *ier öpmek.* Deoſculari terram, proſternere ſe. *Baciar la terra, far una profonda riverenza. Expreſſio, qua indicare volunt, ſe revereri regem.*

اوبولوس *obolos.* t. *n. ſ. Ex græco.* وزن ثلث قراريط *weznü ſelāſi kærārȳt.* a. Pondus trium ſiliquarum. *Peſo di trè caratti.*

اوبه *obi.* p. *Nom. prop.* Nom. vici in vicinia هرات *herāt. Ferh.*

اوبية *ewbiet.* a. *n. ſ. pl. a* وبا *webā.* Peſtes.

اوت *ot.* t. *n. ſ.* كياه *gijāh* p. نبت *nebt* نبات *nebāt.* a. 1) Herba, pabulum virens, olus. 2) *Medicis* Simplex pharmacum. *Erba, gramegna, & medicina.* 3) Venenum. *Boccone.* ¶ اغز اوتي *aghyz oty.* Pulvis incendiarius. *V.* اغز

اوّت *ewwet,* & اوت *ewet.* t. 1) *partic. affirm.* آري *ari.* p. نعم *næ'm* a. 1) Ita, ita ſane. *Si, ſignor si.* 2) *part. disjunct.* Sed. *Mà.*

اوتاد *ewtād.* a. *n. ſ. pl. a* وتد *weted.* Pali, paxilli, clavi lignei. *Pali, cavicchie. Wan item* Proceres, & capita. *Li grandi, li Capi. V.* قطب

اوتار *ewtār.* a. *n. ſ. pl. a* وتر *weter.* Nervi, chordæ, ligamenta. *Corde, nerui. Wan.*

اوتارمق *otarmak.* t. *V.* 1) Paſcere. 2) *vul. pro* زهرلمك *zeherlemek.* t. Venenum propinare, veneno necare. *Paſcere, & avvelenare, attoſſicare.*

اوتاق *otāk,* & اوتاغ *otāgh.* p. t. *n. ſ.* Tabernaculum, tentorium majus principum. *Tenda grande, trabacche, padiglioni regj. Ferh.* ¶ اوتاغ همايون *otāghy hümājūn.* Tentorium regium, imperiale. *Tenda del re ò dell' imperatore.*

اوتاندرمق *utandurmak.* t. *V. trans.* تعيير *tæ'jīr* a. Pudore afficere, ſuffundere. *Suergognare, far arroſſire.*

اوتانغن *utānghan.* t. *adj.* اوتانيجي *utanīgi* t. شرمسار *śermesār.* p. Verecundus, pudibundus. *Vergognoſo.*

اوتانمز *utanmaz.* t. *part. præſ. negat.* عارسز *ār ſyz.* t. Inverecundus. *Suergognato, ſenza vergogna.*

اوتانمق *utanmak.* t. *V.* شرمسار او *śermesār ol.* عار چكمك *ār ćekmek.* t. Pudere, pudore ſuffundi, erubeſcere. *Vergognarſi, aver vergogna, aggrizzarſi.*

اوتانيدن *ewtānīden,* & *ūtānīden.* p. *V.* 1) Deliquium pati. 2) Dormitare. *Ferh.*

اوتدرمق *awuttürmak.* t. *V. trans.* 1) Demulcere *e. g.* prolem *placare.* 2) Facere, ut reſiſtat. *Far reſiſtere. An.*

اوتدرمك *öttürmek.* t. *V. tranſit. verbi* اوتمك *ötmek.* 1) Facere, ut quid reſonet. 2) Facere, ut canat *avis. Far riſonare, & far cantar un' uccello.*

اوتراق *oturak.* t. *adj.* 1) Stativus miles. 2) Exemtus, & liber a bellica expeditione, emeritus. *Eſſente, e libero dalli ſervitj di guerra.* 3) Salarium annuum, *vel* annua penſio *rude donati.* ¶ اوتراق عمرن سورن *oturak ümrin süren.* 1) Sedentariam ducens vitam. 2) Locus, ubi paulatim, & ipſa pauſa itinerantium. *Luogo, dove ſi fermano li viandanti per ripoſare un giorno, ò due, & il fermarſi così.* ا اوتراق *oturak.* e. او اوتراق *oturak ol.* Subſiſtere in aliquo loco per unum, aut alterum diem ad ſe reficiendum. *Fermarſi un giorno, ò due in un luogo, mentre ſi viaggia.* 4) *n. ſ.* Poſticus, podex (*a ſedendo.*) *Il ſedere, il culo.* ¶ اوتراق اتلري *oturak etleri.* Clunes. *Le natiche.*

اوتراقلق *oturaklyk.* t. *n. ſ.* Rude donatio, exemptio militis ab expeditionibus bellicis. *Eſſenzione, ſtato d' un ſoldato libero dal peſo della guerra. Ll.*

اوترشمق *oturuśmak.* t. *V. coop.* Conſidere. *Sederſi l' un con l' altro.* ¶ اود ياندي اوترشدي *od iandy oturyśty.* Accenſus eſt ignis, & remiſſus eſt. *Si acceſe il fuoco, e poi ſi ſopì.*

اوترغن *oturghan.* part. *part.* Sedens. *Sedentario.* ¶ چوق اوترغندي *ćiok oturghandi, aut oturghan idi.* Sedentarius erat, diu ſedebat otioſus. *Tef.*

اوترمق *otarmak.* t. *V.* Paſcere. *Vide* اوتارمق

اوترمق *oturmak.* t. *V.* قعود *ku-ūd* a. نشستن *niśeſten* p. 1) Sedere, aſſidere. 2) Manere. *Sedere, reſtare, ſoggiornare.* 3) Incubare ovis. *Cavare.*

اوتري *ötüri,* & *ötürü.* t. *poſtpoſ.* 1) Propter. 2) Pro. Per. *c c abl.*

اوتش *ötys.* t. *n. ſ.* 1) Tonus, ſonus. 2) Cantus. ¶ قوش اوتشي *kuś ötyśi.* Cantus avis. *La voce, e canto d' uccello.*

اوتل *ewtel.* a. *part.* (*al.* واتل *wātil,*) *pl.* وتل *wütül.* Vino, potuve alio plenus *vir. Gol.*

اوتلاق *otlak,* & اوتلق *otlyk* t. *n. ſ.* چراكاه *ćerāgāh.* p. مرعى *mer-ā.* a. Paſcuum. *Paſcolo, paſtura.*

اوتلامق *otlamak.* t. *V.* چريدن *ćerīden.* p. 1) Paſcere. 2) Paſci, pabulari. *Paſcere.*

اوتلاق *otlak.* t. *n. ſ.* Paſcuum. *V.* اوتلاق

اوتلق *otlyk.* t. *n. ſ.* چمنزار *ćemenzār.* p. 1) Herbarum locus, pratum. 2) Ipſæ herbæ. 3) *uſit.* Fœnum. *Erbe, prato, luogo di verdura, fieno.* ¶ اوتلق خانه *otlyk chāne.* Fœnile. *Fenile.* اوتلق يغيني *otlyk jighyni.* Meta fœni. *Monte, ò cumulo di fieno.*

اوتلكن *ötlegen.* t. *n. ſ.* Oſcen, oſcinis. *Uccello, che canta.*

اوتلمق *otlamak.* t. *V.* 1) Paſcere. 2) *pro* اودلمق *odlamak.* t. Amburere, uſtulare. *Bruſtulare.*

اوتلمك *ötlemek.* t. *V.* Canere *aves pro* اوتمك

اوتلمك *ewetlemek.* t. *V.* Feſtinare. *Vide* ايومك & ايوتلمك

اوتلمك

اوتلمك *ötilemek.* t. *V.* Calamiſtrare. *V.* اوتيلمك

اوتلنمق *otlanmak.* t. *V.* 1) Paſci. *Paſcere, paſcerſi.* 2) *pro* اودلنمق *odlanmak.* t. Amburi. *Eſſer bruſtulato, abbruggiato.* ¶ صاچي صقالي اوتلندي *ſaći ſakali otlandi.* Crines, ac barba ejus ambuſtæ ſunt. *Li ſuoi capelli con la barba ſono reſtati bruſtolati.*

اوتلنمك *pro* اتلنمك *ötelenmek.* t. *V.* Tranſire, ulterius progredi. *Paſſar oltre. Tef.*

اوتلو *otlü.* t. *adj.* Herboſus. *Erboſo.* ¶ اوتلو بغه *otlu bagha* Bufo. *V.* بغه

اوتلوق *otluk.* t. *n. ſ.* Fœnum. *V.* اوتلق

اوتلين *ewetlejen.* t. *part. præſ.* Feſtinans. *Affrettato, frettoloſo.*

اوتمق *otmak.* t. *V.* Propellere. ¶ اياقله اوتمق *ajakyle otmak.* Pede extenſo propellere. *Spingere col piede ſteſo.*

اوتمق *utmak.* t. *V.* Vincere. ¶ اويونده اوتمق *oiünde utmak.* Vincere in ludo. *Guadagnar nel giuoco. c c ac rei, & abl. perſ.*

اوتمق *uwatmak.* t. *V.* Comminuere. *V.* اواتمق

اوتمك *ötmek.* t. *V.* 1) Canere *avem,* cornicari. 2) Sonare, tinnire, ſonum edere. *Cantare dell' uccello, riſonare, rimbombare.*

اوتندرمق *utandurmak.* t. *V. trans.* Pudore afficere. *V.* اوتاندرمق

اوتنغن *utanghan.* t. *adj.* Verecundus. *V.* اوتانغن

اوتنمز *utanmaz.* t. *part. præſ. neg.* Inverecundus. *V.* اوتانمز

اوتنمق *utanmak.* t. *V.* Pudere. *V.* اوتانمق

اوتنمقلق *utānmaklyk.* t. *n. ſ.* Pudor, verecundia. *Il vergognarſi, vergogna.*

اوتو *ötü.* t. *n. ſ.* Calamiſtrum. *V.* اوتي

اوتوري *ötüri.* t. *poſtpos.* Pro. *V.* اوتري

اوتوز & اوتز *otuz.* t. *num. cardi.* Triginta. *Trenta.*

اوتولمك *otülemek.* t. *V.* Ferro calido lævigare. *V.* اوتيلمك

اوته *öte.* t. *adv.*)(برو *berü*) 1) Ultra. 2) Illuc. *Oltre, di là, più oltre, là, dall' altra parte.* ¶ اوته يقه *öte iaka.* 1) Trans, altera pars fluminis, *vel* maris. *L' altra parte.* 2) *uſit.* Transmarina regio, Aſia. *Paeſi oltramarini. Sic etiam reſpectu Danubii.* اوته يقه *öte iaka.* Transdanubiana regio. اوته يقه لو *öte iakalu.* Transmarinus, Aſiaticus, & Transdanubianus. *Oltramarino, Aſiatico, e dell' altra parte del Danubio.* اوته برو *öte berü.* Ultro citroque. *In quà, in là, quà, e là.* اوته كون *öe gün.* Nuper, & nudius tertius. *L' altro giorno, l' altr' ieri.* اندن اوته *andan öte.* Plus ultra. *Più avanti.* اوته سي *öteſi.* Quod ulterius eſt, aut inde eveniet, eventus rei, reſiduum rei. *Ciò che doppo ne ſeguirà, l' eſito, il ſucceſſo, il riſultato.* اغماض عين اولندقچه بونك اوته سي فنايه وارر *yghmāzy āin olundukće bunün-öteſi fenāje warür.* Quo magis a vobis connivetur, eo peior exitus expectandus eſt. *Il diſſimular così non può partorire coſa buona. Ll.* بر اوته سي دوكنمز فرياد و فزعدر اچلرينه قوپدي *bir öteſi dükenmez ferjādü fezæ'dür iclerine kopty.* Inceſſabilis autem clamor, & ejulatus eos inceſſit. *Eb.*

اوتي *öti, vul. ötü.* p. t. *n. ſ.* 1) Calamiſtrum. 2) *uſit.* Ferrum ſartorium, *ſeu* inſtrumentum ferreum, *quo calefacto pannum explanant, nitidumque reddunt interpoſita, ut maculas ex eo aulæisque eximant, charta bibula. Ferro di ſartori.*

اوتيلمك *otilemek.* t. *V.* Ferro calido lævigare, complanare pannum. *Liſciar' il panno col ferro caldo.*

اوثان *ewsān.* a. *n. ſ. pl. a* وثن *weſen.* Idola. *Wan.*

اوثر *ewser.* & *cum art.* الاوثر *el-ewſer.* a. *n. ſ.* Inimicitia. *Gol.*

اوج & آوج *awuğ.* t. *n. ſ.* 1) Palma, vola. 2) Pugillus, *quantum vola aut manu compreſſa contineri poteſt. La palma della mano, e una mano piena, un pugno.* ¶ براوج اقچه *bir awuğ akćæ.* Pugillus pecuniæ. *Un pugno di danari.* اوجله صو طوتمق *awuğile ſu tutmak.* Volam implere aqua. *Prender l' aqua nella palma della mano.*

اوج *ewğ.* a. *n. ſ.* 1) Faſtigium, apex. 2) Abſis ſumma planetæ. 3) Be fa be mi muſicale. *Somma altezza, ſommità, auge. Sæ.* ¶ اوج شرف *ewğï śeref.* Apex felicitatis. *Ah.* اوج هوايه كتمكه باشلدي *ewğï hewāje gitmege baślādi.* Cepit in altum ferri, *ſeu* ad ſummitatem aëris tetendit. *Eb.*

اوج *öğ.* t. r. *n. ſ.* انتقام *intykām.* a. Vindicta. *Vendetta.* ¶ اوجني آلدي *öğini āldy.* Vindictam ſumſit. *Si è vendicato.* بو ملعونه دن اوجمي نجه آلسام *bu mel-ūneden öğümi niğe ālſam.* Quomodo de hac maledicta vindictam ſumam? *Come potrei vendicarmi di queſta maledetta?* حصارني اوج ايدنديلر *hysārini öğ idindiler.* Deprædati ſunt urbem ejus. *Sæ.*

اوج *uğ.* t. *n. ſ.* 1) Extremitas, finis 2) Cuſpis, acumen. 3) Cauſa, ratio. *Eſtremità, fine, cima, & punta, & cagione.* ¶ بچاق اوجي *bićiak uğï.* Cuſpis cultri. *Punta del coltello.* كويك او بر اوجنده *köjün-o bir uğinde.* In altera extremitate pagi. *All' altra*

altra cima, ò fine del villagio. باش اوجنده baś uḡinde. In vertice capitis, & ad caput. Sù la testa, & al cappezzale. مزراق اوجيله دورتمك myzrak uḡi ile dörtmek. Pungere, ferire cuspide hastæ. Pungere, ò ferire con la punta della lancia. دل اوجنده dīl uḡinde. In extremitate linguæ. Sulla punta della lingua. كوز اوجيله بقمق göz uḡi ile bakmak. Limis oculis aspicere, Guardar con la punta dell' occhio. انك اوجندن anün-uḡinden. Ejus causa, propter eum, & ex illius parte. Per sua cagione, in riguardo suo, & dalla parte sua, حسد اوجندن hæsed uḡinden. Ex invidia. Dall' invidia, per invidia.

اوج üć. p. n. s. Sponsio, certatio, quæ fit, aut deposito pignore, aut præmio utrinque proposito. Scommessa. Cast. ¶ اوجه قومق uće komak. Certare pignore. Far scommessa. An.

اوج üć. t. num. cardi. ثلث selāse a. سه se. p. Tres, tria. Trè. ¶ اوج قات üć kāt. Triplex, & trilix. Triplice, di trè fila, ò trame. اوج قات ا üć kāt e. Triplicare. Triplicare. اوج آيلق üć ailyk. Trimestris, & trimestre. Trè mesi, & un quarto d' anno. اوج يللق üć jillyk. Triennis, & triennium. Di trè anni, & stipendio di trè anni. اوج باشلو üć baślü. Triceps. Di trè teste. اوج كونده بر üć günde bir. اوج كونلك ستما üć günlik sitma. Febris tertiana. Febre terzana. اوج بوجقلو üć buḡiaklü, & usit. اوج كوشلو üć köselü. Triangularis, triangulum. Triangolare, triangolo.

اوجاع ewḡiā*. a. n. s. pl. à وجع weḡæ*. Morbi, affectiones, dolores. Infermità, mali, dolori. Wan. Ik. V. عوارض ¶ اوجاع حزن و غم ewḡiā-ỳ huznü ghæm. Affectiones tristitiæ, & mæroris. Passioni, ò accidenti di mestizia, & di rammarico, Ik.

اوجاق oḡiak t. n. s. 1) آتشدان ateśdān. p. Focus, caminus. 2) Domus, prosapia. 3) Ordo religiosorum, militaris. Focolare, camino, & casa, casata, e famiglia di religiosi, ordine di soldati, come dragoni, moscettieri. ¶ اوجاق دمري oḡiak demri, vel demiri, demürī. Cauterium. Alare, capifuoco. اوجاق زاده oḡiak zāde, & اوجاق اوغلي oḡiāk oghly, & اوجاقلو oḡiaklü. Filius ejusdem familiæ, ordinis, aut militiæ, nobilis vir. Uomo dell' istessa famiglia, casata, ordine, milizia, & nobile. اوجاق اغالر oḡiāk aghaler. Præfecti legionum. Hoc generali nomine in aula ottomanica comprehenduntur non solum omnes primarii præfecti totius exercitus pedestris, penes quos supremum est imperium, quemadmodum sunt قول كتخدا kul kedchüda, محضر اغا muhzür agha, & alii; verum sub hoc nomine generali etiam omnes tribuni legionum Turcis بلوك اغالري bolük aghaleri, dicti, intelliguntur.

اوجاقلو oḡiaklü. t. adj. Vir bonæ familiæ, nobilis. V. in præcedenti.

اوجام ewḡiām. a. n. s. pl. a وجم weḡem. Congestorum lapidum cumuli, pec. qui in deserto ponuntur, ut dirigant viatores. Wan.

اوجان ewḡiān. p. nom. prop. Nom. civitatis in regno Aderbegian. Cast.

اوجب ewḡeb. a. compar. واجبرق waḡibræk. Magis necessarius. Più necessario.

اوجر ewḡer. a. part. Timidus. Wan.

اوچرم uciürüm. t. n. s. Præcipitium. V. اوچورم

اوچرمق uciurmak. t. V. Præcipitare. V. اوچورمق

اوجز uḡiüz, uḡiuz. t. adj.)(بهالو behālü. ارزان erzān. p. Levis pretii, & levi pretio. A buon mercato. ¶ اوجز قورتلدك uḡiuz kurtuldün. Levi pretio te redemisti. Tu l' ai scappata à buon mercato.

اوجزلق uḡiuzlyk. t. n. s. 1) Levitas pretii. 2) Copia, abundantia annonæ. Buon mercato, abondanza.

اوجس ewḡes. a. n. s. Seculum. Wan. ¶ سجيس آلاوجس seḡīsel-ewḡesi, i. q. ابدا ebeden. Ullo unquam tempore non faciam illud. Gol.

اوچشمك ewgiśmek, üciüśmek t. V. coop. Sponsione inter se certare. Far scommessa insieme. Tef. Vide usit. بحث bæhs e.

اوجق oḡiak. t. n. s. Caminus. V. اوجاق

اوچقر uckur. t. n. s. Subligaculorum, & femoralium cingulum. Cordone delli sotto calzoni, o delle brache.

اوجك eweḡek, iwḡek. t. adj. عجول æḡiül. a. Festinus, properans. Frettoloso. Tef.

اوجكز ewḡigez. t. n. s. dimin. ab او ew. Domuncula. Casuccia.

اوجل ewḡel. a. part. Timidus, metuens sibi ab alio. Gol.

اوجلو uḡlü. t. adj, Acutus, cuspidatus. Acuto, puntato.

اوجم ewḡem. a. n. s. Magnus arenarum tractus. Gol.

اوچمق ucmak. t. n. s. جنّت gennet a. فردوس ferdūs. p. Paradisus. Paradiso.

اوچمق ucmak. t. V. طيران tæjrān a. پريدن perrīden p. Volare, avolare. Volare. ¶ اوچوب كتمك uciüp gitmek. Avolare. Volarsene.

اوچمقلو ucmaklü t. adj. اهل جنّت ehlī ḡennet. a. Salvandus, salvatus, paradisi incola. Salvato, che gode il paradiso.

اوچنجي ucingi. t. num. ordin. ثالث sālis. a. سوم siwim, siwüm p. Tertius. Terzo.

اوچورم uciurüm. t. n. s. Præcipitium, præceps locus. Precipizio.

اوچورمق uciurmak. t. V. trans. 1) Facere, ut volet. 2) Præcipitare. Far volare, & precipitare.

اوچورملو uciurümlü. t. adj. Præceps. Precipitoso.

اوجوز uḡiuz. t. adj. Vili pretio. V. اوجز

اوچوق uciuk. t. n. s. Herpes, tumor labiorum, & narium vide ديو فرساي diw fersaj.

اوچوق طوتمق uciuk tutmak. t. V. comp. Labia rumpi, & velut scabiosa fieri ex febre. Rompersi le labra dalla febre.

اوجه ewḡeh. a. compar. Pulchrior, formosior. Il più bello, formoso. Sæ. V. اشبه

اوجه ewḡiüh, & inverse اجوه eḡwüh. a. n. s. pl. a وجه weḡh. Facies, vultus.

آوجي āwḡi. t. n. s. صيّاد sæjjad. a. Venator. Cacciatore. ¶ آوجي باشي āwḡi baśi. Supremus venator. Cacciator maggiore.

اوجية ewḡijet a. n. s. pl. a وجا weḡiā. Sarcinæ parvæ.

اوچيوز pro اوچ يوز üćjüz. t. num. card. Trecenti. Trecento. ¶ اوچيوز مقداري قطنه üćjüz myktārī katana. Ad 300. Equites Hungaricos. Dà trecento Ussari, ò cavaglieri Ungheri.

اوحاج ewhāḡ. a. n. s. pl. a وحجة wæhæḡet. Loci depressi. Gol.

اوحاش ewhāś. a. part. pl. a وحش wæhś. Famelici. Wan.

اوحال ewhāl. a. n. s. pl. a وحل wæhæl. Luta.

اوحد ewhæd. a. part. pl. احدان uhdān. Unicus, singularis. ¶ هواوحد اهل زمانه hüwe ewhædü ehlī zemānihi. Incomparabilis vir est, & phœnix sui temporis. Gol.

آوخ āwæch, اوخ æwch, اوّخ ewwæch. p. 1) i. q. اي aj t. Interjectio dolentis. Ah, oh, væ! 2) n. s. Sors. Ferh.

اوخاش ewchāś. a. n. s. pl. a وخش wæchs. Res deteriores, viles. Wan.

اوخام ewchām. a. part. pl. a وخم wæchym. Male habentes ex cruditate, & indigestione. Wan.

اوخشمق ochśamak, & اوقشمق okśamak. t. V. تلطيف teltȳf a. Demulcere, blandiri, lenocinari. Accarezzare.

اود ewd. a. V. act. [1. F.] 1) Incurvari, inflecti. 2) Gravare. Wan.

اود ewd. a. nom. prop. Nom. viri alicujus. Wan.

اود od. t. n. s. نار nār. a. آتش āteś p. Ignis. Fuogo.

اود öd. t. n. s. مره mirre. a, Fel. Fiele. ¶ اود قاسغي öd kasyghy. Vesicula fellis. Vessica del fiele. اودي صنمشر كبي حيران طورارلردي ödī synmis gibi hæiran dürurlerdi. Remanebant attoniti instar eorum, quorum vesica fellis rupta crepuit. Restavano sbigottiti come quelli, à chi è rotta la vessica del fiele. Eb.

اود ud. a. nom. prop. Nom. loci alicujus in deserto. Wan.

اود ūd. t. n. s. عار ār. a. Pudor, pudicitia. Vergogna. ¶ اود يرلري ūd ierleri. Pudenda. Le parti vergognose. اود چكمك ūd ćekmek. Verecundari. V. اوتانمق

اود ewed, & اوّد ewwed. t. particu, affirma. Ita. Etiam pro اوّت quod vide.

اودّ ewidd, & ewüdd. a. n. s. pl. a ودّ wedd. Amantes, amici. Wan.

اودا ewdā. a. n. s. pl. a وادي wādi. Valles. Gol.

اودا oda. t. n. s. Camera. V. اوده

اودّاء ewiddāe. a. n. s. pl. a وديد wedid. Amici, amantes. Wan.

اوداة ewdāt. a. n. s. pl. a وادي wādī. Valles. Gol.

اوداغ odāgh. p. n. s. Tentorium splendidum pro usitato اوتاغ quod vide.

اوداية ewdājet. a. n. s. pl. a وادي wādī. Valles. Gol.

اودة ewdet. a. n. s. pl. ab اودات ewdāt. i. q. ثقل sykl. a. Onus, pondus. Gol.

اودر ewder. p. n. s. Patruus. Ferh.

اودر udür. a. n. s. Aqua. Gol.

اودرغ ūdrügh. p. n. s. Pruina. Cast.

اودره ūdre. p. n. s. Locus montosus. Cast.

اودس ewdes. p. n. s. Palma. Ferh.

اودست ewdest. p. n. s. i. q. præc. Ferh.

اودع ewdæ*. a. 1) n. s. Mus campestris. 2) part. Ingluviem albicantem habens columba. Gol.

اودلنمق odlanmak. t. V. Amburi. Vide اوتلنمق

اودلو بغه odlü baghæ. t. n. s. comp. Bufo. Botta, rospo. V. بغه

اودمك ödemek. t. V. ادا edā a. كذاريدن güzārīden. p. 1) Solvere. 2) Satisfacere. Pagare, soddisfare. ¶ بورجني اودمك borḡini ödemek. Solvere debita. Pagar' il suo debito. بورجك اوده borḡiün-öde. Solve tuum debitum. Paga il tuo debito. ضررلري زيانلري اودمك zærærleri, zijānleri ödemek. Damna refundere. Rifar'i danni. Ll. قانلرين اودك kanlerin öden. Solvite pretium sanguinis eorum. Pagate il prezzo del sangue loro. Tef.

اودن *ewden.* a. *part. i.* ناعم *nāym.* Mollis. *Gol.*

اودن *odun.* t. *n. ſ.* Lignum. *V.* اودون

اودنج *ödüng̃.* t. قرض *kærz* a. 1) *n. ſ.* Mutuum. 2) *adv.* Mutuo. *Preſtito, impreſtito.* ¶ اودنج آلمق *ödüng̃ ālmāk.* Petere, mutuo accipere. *Pigliar in preſtito, ad impreſtito.* اودنج ويرمك *odung̃ wirmek.* Commodare, mutuare. *Dar ad impreſtito, impreſtare.* بركمسنيه اقچه اودنج ويرمك *bir kimeſneje akćæ odung̃ wirmek.* Pecuniam alicui commodare. *Impreſtare denari ad alcuno.*

اودون & اوطون *odun.* t. *n. ſ.* خطب *chætæb.* a. هيزم *hīzem* p. Lignum, trabs. *Legno, legna, trave.* ¶ اودون يغني *odun jig̃hyni.* Strues lignorum. *Cataſta di legna.*

اودونجي *odung̃i.* t. *n. ſ.* Lignator. *Legnaiuolo.*

اوده *odā.* t. *n. ſ.* 1) Camera, cubiculum. 2) Domus, habitatio. 3) Cohors, *ſeu* legio Janiſſariorum, *aliorumque militum prætorianorum. Quod etiam ſed minus proprie* اورطه *orta. Camera, abitazione,* & *Compagnia ò Regimento di Gianizeri, ò di altra milizia.* ¶ اوده باشي *odabaśi.* Vicepræfectus cohortis Janiſſariorum, aliorumque ſtipendiariorum militum, *q. caput, ſeu præfectus cameræ; cum enim cohors in una jacere ſoleat camera, hic Odabaśi pæeſt illi,* & *adſtare tenetur, dum* شربه‌جي *śūrbæg̃i, ſeu vul.* چوربه‌جي *ćiorbag̃i, præfectus ejuſdem cohortis extra has cameras ſeparatum ſuum habeat habitaculum. Tenente d'una compagnia di gianizzari,* & *altri ſoldati di guardia, come anco delli Boſtang̃i, ò giardinieri,* & *altri ſervitori della corte del Granſignore.* خاصّ اوده باشي *chāſs odabaśi.* Supremus cubicularius regis. *Camerier maggiore del Granſignore, quia* خاصّ اوده *chāſs oda, conſtat ex cubiculariis, ſeu intimis officialibus aulæ.*

اوده‌جق *odag̃ik* t. *n. ſ. dimi.* 1) Camerula. 2) Domuncula. *Camerino, ſtanza picciola.*

اوده‌شق *odaśik.* t. *n. ſ.* Contubernalis. *Camerata.*

اوده‌لق *odalyk.* t. *n. ſ.* Concubina. *Concubina.*

اوده‌مك *ödemek.* t. *V.* Pendere. *Pagare. V.* اودمك

اودية *ewdijet.* a. *n, ſ. pl. a* ودي *wādī.* Valles. *Gol.*

اوذر *uzer.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* سو *sū.* Latus, tractus. *Ferh.* 2) Iter, expeditio. *Caſt.*

آور *āwer.* p. 1) *n. ſ.* يقين *iækȳn.* a. Certitudo, certa ſcientia. *Certa ſcienza.* 2) *imper.* ab آوردن *āwürden.* Adfer. 3) *adj. i. q.* راسخ *raſych.* a. Firmus. ¶ كوه بيخ آور *köhī bich āwer.* Mons firmi pedis. 4) *i. q.* قتي زشت *kætī ziśt.* Valde turpis, deformis. *Aſſai brutto, Ni*. 5) *uſit. part. comp. ab* آوردن *āwerden.* & *āwürden.* Allator, & ablator. ¶ مراد آور *mürādāwer.* Allator rei deſideratæ. دل آور *dil āwer.* Ablator, raptor cordis. *Ferh.* 6) *Etiam extra compoſitionem adhibetur,* & *ſignificat* Lator. *Latore. V.* انصراف

آور *āwir.* a. *part. i. q.* شديد *śedīd.* Durus. *Gol.*

اور *ewr.* a. *n. ſ. i. q.* شمال *śimāl.* Septentrio. *Gol.*

اور *ewer.* p. *n. ſ.* Dictum obſcœnum. *Caſt.*

اور *ewür.* a. *n. ſ. pl. ab* اوار *üwār.* Aeſtus. *Gol.*

اور *ūr.* p. *n. ſ.* 1) Pugnus. 2) Fructus duri corticis, *ut, nuces, amygdala. Ferh.* 3) Spuma. *Caſt.*

اور *ur.* t. *n. ſ.* 1) Struma, ſcrofula. *Gozzo, ſcrofola.* 2) *In lingua Tartarorum Nowajenſium i. q.* خندق *chændæk.* a. Foſſa. *hinc* اور قپو *ur kapū.* Præcopum *urbs ad fauces Cherſoneſi Tauricæ ſita, quaſi porta foſſæ. Hezar.*

اوّر *üwwer.* a. *n. ſ. pl. ab* اوار *üwār.* Aeſtus. *Gol.*

اورا *ewrā.* p. *n. ſ.* Arx, munimentum. *Fortezza, cittadella. Ferh.*

اورا *ora, vel ūra.* p. *dat. pron. perſ.* & *acc. a* او *o.* Ei, eum. *A lui, lui, gli, lo.* * *Expreſſ. figur.* اورا رسد *ora reſed. h. e.* اكالايقدر *an-a lāiktür.* t. Convenit ipſi. *Ferh.*

اوراب *ewrāb.* a. *n. ſ. pl. a* ورب *werb.* Foramina *latibuli muris. Gol.*

اوراتمق *uratmak.* t. *V.* Comedere, devorare. *An.*

اوراجقده *orag̃iktæ.* t. *adv.* Ibi, illic. *Colì, ſin lì, blanditivè.*

اوراد *ewrād.* a. *n. ſ. pl. a* ورد *wird.* Mentiones. *Menzioni, e lodi continue.*

اوراده *orada,* & اورايه *oraia,* & اورادن *oradan.* t. *adv.* Illic, illuc, illinc. *V.* ارا

اوراز *ewrāz.* p. *adv. n. ſ. part.* & *adj.* 1) Supra. 2) Magnus. 3) Cathedra, ſuggeſtus in templo. 4) Omnis. 5) Cinctus. 6) Vicinus, prope. 7) Amplus, apertus. 8) Poſthac, iterum. 9) Ante. 10) *i. q.* نشيب *nīśīb.* Infra. 11) Refractarius, contumax. 12) Membrum virile. *Ferh.*

اوراع *ewrā*.* a. *part. pl. a* ورع *weræ*.* Parvæ, exiles *opes. Gol.*

اوراق *ewrāk.* a. *n. ſ. pl. a* ورق *wærk.* Pecuniæ, nummi, opes. *Gol.*

اوراق

اوراق *ewrāk.* a. *n. ſ. pl. a* ورق *wærœk.* Folia *ſive plantarum, ſive cartæ. Frondi, foglie, fogli. Wan.* ¶ اوراق پريشان *ewrakȳ periśān.* Rejectaneæ ſchedæ, incompacta folia. *Fogli ſparſi, diſperſi.*

اوراق *orak.* t. *n. ſ.* داس *dās* p. 1) Falx. *Falce.* 2) Falcula meſſoria. *Ronchetta.* ¶ اوراق زماني *orak zemāni.* Tempus meſſis. *Tempo della raccolta.*

اوراقچي *orakći.* t. *n. ſ.* Meſſor. *Mietitore.*

اوراقلمق *oraklamak.* t. *V.* Falcula metere. *Tagliar le biade.*

اورال *ewrāl.* a. *n. ſ. pl. a* ورل *werel.* Lacertæ, ſtelliones *certi generis. Wan.*

اورالق *oralyk.* t. *n. ſ. comp. ex* اول *ol,* & ارالق *ārālyk.* 1) Id, quod ibi eſt. 2) Locus ille, aut tempus. ¶ اورالقده *oralyktæ.* Ibi, in eo, & interea. *V.* ارا & ارالق

اورام *ewrām.* a. *n. ſ. pl. a* ورم *werem.* Tumores. *Wan.*

اورامن *ewrāmen.* p. *n. ſ.* Tectus loquendi modus, *vel potius* ſermo myſterioſus. 2) Oppidum, quod pertinet ad ditionem urbis. كوشكان *kūśkān. Ferh.*

اوران *orān.* t. *n. ſ.* 1) Modus. 2) Menſura. 3) Proportio. *Maniera, proporzione, miſura.* ¶ اوران ايله *orān. ile.* Methodice, modeſte. *Con miſura, con maniera.*

اورانچه *oranīćæ.* t. *n. ſ.* Scapha. *Ita cymbæ, maxime in fluminibus Serviæ vocari ſolent. Battello lungo.*

اورانسز *oranſyz.* t. *adj. comp.* Immoderatus. *Senza miſura.*

اورانسزلق *oranſyzlyk.* t. *n. ſ.* Immoderatio. *Smiſuratezza, ſproporzione.* ¶ اورانسزلكله *oranſyzlig̃ile.* Immoderate. *Smoderatamente, ſmiſuratamente.*

اورانلو *oranlü.* t. *adj.* Moderatus, modeſtus. *Moderato, modeſto.*

اورپرمك *örpermek.* t. *V.* Oriri, pullulare herbam. *Germogliare.*

اورتا & *frequentius* اورته *orta.* t. ميان *miiān.* p. بين *bejn.* a. 1) *n. ſ.* Medium, centrum. 2) *adj.* Mediocris, medius. *Mezzo, centro, mezzano, mediocre.* ¶ اورتا پرمق *orta parmak.* Medius digitus. *V.* پرمق. اورتا بوي *orta boi.* Mediocris ſtatura. *Statura mediocre.* اورتا بوي چولك *orta boi ćiölmek.* Mediocriter magna olla. *Pignatta di mezzana grandezza.* اورتا بويلو *orta boilü.* Mediocris ſtaturæ. *Mezzano di ſtatura, di ſtatura mediocre.* اورتا درك *orta direk.* Malus navis. *L'albero della nave.* اورتا مجار *orta mag̃iar.* Superior Hungaria. *L'Ungheria ſuperiore.* اورتا ير *orta jer.* Medius locus, interſtitium. *Il mezzo.* اورتا يلكن *orta jelken.* Epidromus. *Vela maeſtra.* اورتادن كدرمك *ortadan gidermek.* E medio tollere, expellere. *Scacciare, toglier di mezzo.* اورتادن بولمك *ortadan bölmek.* Per medium partiri, in duas partes dividere. *Tagliar, ò ſpartir in duoi, per mezzo.* بو اورتاده *bu ortadæ.* Interim. *In queſto mentre, i. q.* بو اراده *bu arade.* اورتاسنده *ortaſinde.* In medio ejus, & eorum. كتابلري اورتايه كتورديلر *kitābleri ortaiæ getürdiler.* Libros in medium protulerunt. *Eſpoſero li libri. Eb.* اورتاده كمسنه يوقدر *ortadæ kimeſne ioktür.* Nemo adeſt. *Non vi è alcuno Eb.*

اورتاق *ortak.* t. *n. ſ.* شريك *śerik.* a. انباز *embāz.* p. Socius, conſors lucri. *Compagno, aſſociato.* ¶ اورتاق او *ortak ol.* Conſortium inire, ſocium eſſe. *Farſi compagno, aſſociarſi.* اللّهه اورتاق قاتمق *allāhe ortak katmak* Tribuere Deo ſocium, parem. *Dar compagno à Dio. Teſ.*

اورتاقلق *ortaklyk.* t. *n. ſ,* Societas, aſſociatio. *Aſſociazione, compagnia.* ¶ اورتاقلق بغلمق *ortaklyk baghlamak.* Societatem lucri, aut negotij inire. *Aſſociarſi.*

اورتالق *ortalyk.* t. *n. ſ.* 1) Quæ ſunt in medio. 2) Communitas, locus tempuſque intermedium. *Ciò che è in mezzo, il popolo,* & *il luogo, o tempo di mezzo.* ¶ اورتالق بوزلدي *ortalyk bozuldy.* Populus eſt corruptus, res depravatæ ſunt. *Il mondo è tutto confuſo, guaſtato.* اورتالغه فساد براغن *ortalyghœ fesād braghan.* Qui ſeditionem inter populum concitat. *Chi ſparge ſemi di ſedizione tra'l popolo. Ll.*

اورتالمق *ortalamak.* t. Mediare, dividere. *Temperare, tagliar per mezzo.*

اورتانجه *ortang̃ia,* & اورتانجي *ortang̃i.* t. *adj.* Intermedius, medius, mediocris. *Mezzano, mediocre. Sæ.*

اورتلمك *örtülmek.* t. *V. paſſ.* Tegi, contegi. *Eſſer coperto.*

اورتلو *örtülü.* t. *adj.* 1) Tectus, coopertus. 2) Clauſus. *Coperto, ſerrato, chiuſo.*

اورتمك *örtmek.* t. *V.* ستر *ſetr* a. پوشيدن *pūśīden* p. 1) Tegere, velare, amicire, celare. *Coprire, velare, ricuoprire.* 2) *pro* قپامق *kapamak.* Claudere, obſerrare. *Chiudere, ſerrare.*

اورتنمك *örtünmek.* t. *V. recip.* Tegere ſe. *Coprirſi.*

اورته *orta.* t. *n. ſ.* Medium. *V.* اورتا

اورته *orta.* t. *n. ſ. vulgariter pro* اوطه & اوده *oda.* Legio pedeſtris exercitus. *Regimento. Apud aulam ottomanicam omnis ſtipendiatus pedeſtris exercitus in 195.* اورته *orta, ſeu legiones dividitur. Non æqualis virorum*

rorum numerus eſt in unaquaque harum legionum; ſunt, quæ haud plus quam 50. *aut* 60. *ſtipendiarios numerant, contra aliæ uſque ad* 700. *viros in ſuo habent conſortio.* اورته *orta nomen genericum eſt,* & *omnis pedeſtris exercitus iterum in tres claſſes dividitur; nam ex his legionibus, quæ ab ordine numerico nomen ſortiuntur, primæ* 100, جماعت *ğemā-æt, i. e.* communitates, turbæ *vocantur; fuerunt alias* 101. جماعت *ğemā-æt, verum* 65. *jam ab aliquo tempore ob grave delictum abolita eſt: ſequuntur deinde in ſecunda claſſe* 61. بولك *bölük. i. e.* agmina, manipuli*: Has denique in tertia claſſe excipiunt* 34. *cohortes* سكبان *segbān. vulgo ſeimen* ob cuſtodiam canum *ita dictæ; Tertia claſſis in prætorianorum gradu eſt. Cæterum una quæque* اورته *orta, ſuum vexillum,* & *ſeparatos officiales tenet, de quibus fuſe Hezarfen in ſuo tractatu de ſtatu imperii ottomanici, agit capite* 7.

اورته باشترده *ortā bāśtarda. t. n. ſ. compoſ.* Actuaria navis mediæ magnitudinis. *Galeazza. Ita in Turcia vocatur ſpecies pinaceæ* 57. *orgiarum longæ,* 26. *tranſtris inſtructæ.*

اورتو *ortü,* & اورتي *örty. t. n. ſ.* Teges, tegmen. *Coperta,* & *coperchio.*

اورج *orug̃. t. n. ſ.* صوم *ſæwm a.* روزه *rūze p.* Jejunium. ¶ اورج كوني *orug̃ giuni.* Dies jejunii. *Giorno di digiuno, di magro.* بيوك اورج *büiük orug̃.* Quadrageſima. *Quadrageſima.* اورج طوتمق *orug̃ tutmak* ,ا اورجلو *orug̃lū ol.* Jejunare, ſervare jejunium. *Digiunare, ſervar il digiuno.*

اورجلو *orug̃lü. t. adj.* Jejunans, qui jejunat. *Che digiuna.*

آورجه *āwerge. p. n. ſ.* 1) Computus. *Ferh.* 2) Tabula, *ſeu* codex, *cui tributa,* & *ſimilia inſcribuntur. Gol.*

آورد *āwerd. p.* 1) *n. ſ.* Pugna, prælium. *Battaglia.* 2) Strenuitas. *Bravura.* 3) *tert. perſ. præt. ab* آوردن *āwerden.* Tulit. *Ferh.*

آورد *āwürd, ewerd, ewred. p. n. ſ.* آورد *i. q. āwürd.* Pugna, conflictus.

آورد *āwürd* آوردي *awürdī. t. n. ſ.* 1) Gena. 2) Interius genæ. *Il di dentro della guancia.*

اورداغ *ordāgh. p. n. ſ. i. q.* اوتاغ *otāgh.* Tabernaculum. *Ferh.*

آوردگاه *āwerdgāh, ewredgān,* & آوردگه *āwürdgeh. p. n. ſ. comp.* Locus prælii, campus Martis. *Caſt.*

اوردك *ördek. t. n. ſ.* بط *bæt. p.* Anas. *Anitra.*

اوردلمك *örüdülmek. t. V.* Eligere. *Scegliere.*

آوردن *āwerden,* & *āwürden. p. V.* كتورمك *getürmek,* كوترمك *götürmek. t.* 1) Ferre, adferre. 2) Auferre. *Portar, recare, togliere. Ferh.* ¶ بصلاح آوردن كار *beſælāh āwürdenī kār.* Recte concinnare, & perficere opus. در آوردن *der āwürden.* Prætexere cauſam. بيرون آوردن *bīrūn āwürden.* Proferre *ut terra arborem.* بجاي آوردن *begīāj āwürden.* Præſtare, exhibere *quid.*

آوادني *āwürdeni. p. n. ſ.* Res allatu digna, munus. *Preſente, coſa degna d'eſſer preſentata.*

اوردو *ordu,* & اوردي *ordÿ,* & *in regimine* اوردوي *ordūi. p. n. ſ.* 1) Caſtra. *Campo. Hinc Tartarorum tribus,* & *equitum turmæ vocantur* Hordæ. 2) Forum rerum venalium in caſtris. *Piazza delle coſe da vendere nel campo. Et ipſimet mercatores,* & *proviſores, ac tribus opificum, qui ſequuntur caſtra, omnes collective vocantur,* اوردو *ordu.* ¶ اوردو چقدي *ordu ciktÿ.* Mercatores, & tribus caſtra ſecuturi exiverunt. *Quod fit ſolenniter ante diſceſſum imperatoris ad bellum. Li mercanti, e gli artefici ſono uſciti ordinatamente dalla città per ſeguitare il campo.* اوردوي همايون *ordūi hümajūn.* Caſtra regia. *Campo regio.* اوردوي قورمق *ordūji kurmak.* Caſtra metari. *Porre il campo, accamparſi.* اوردوي قالدرمق *ordūji kaldurmak.* Caſtra movere, convertere. *Levar il campo.*

آورده *awerde,* & *āwürde p. part. paſſ.* 1) Allatus, adductus. 2) Introductus. ¶ آب آورده *āb āwürde.* Ad extremitatem unguium furunculus. آورده اند كه *āwürde end ki.* Ajunt, ferunt, quod.

اورديدن *ewerdīden. p. V.* 1) Pugnare, præliari. 2) Auferre, tollere omnia. *Ferh.*

آورس *āweres,* & *awres. p. n. ſ.* 1) *i. q.* آردج *ārdig̃.* Juniperus. *Giunipero.* 2) Platanus. *Platano.* 3) Cupreſſus. *Ferh.*

اورس *ewres. p. n. ſ.* Baccæ cupreſſi. *Ferh.*

اورس *örs, ürs. t. n. ſ.* علاة *ælāt. a.* سندان *ſindān. p.* Incus. *Incudine.*

اورس *urus. t. n. ſ. gentil.* 1) Ruthenus. 2) Ruſſia. *Ruſſia, Ruteno, Ruſſo.*

اورسپي *oruſpi. t. n. ſ.* قحبه *kæhpe. p.* Meretrix, ſcortum. *Meretrice, puttana.* ¶ اورسپي اوغلي *oruſpy oghly.* Meretricis filius, ſpurius. *Figlio di puttana.*

آورسر *āwerſer p. n. ſ.* Stella jovis. *Caſt.*

اورسلمك *ürſelemek. t. V.* Attrectare, complicare *veſtem. Raggrinzare, ſpiegazzare.* ¶ اورسلنمش *ürſelenmiś.* Replicatus, contractus. *Raggrinzato, ſpiegazzato.*

اورسيا *iwrisyā. p. n. ſ.* Iridis albæ, ſeu lilii radix. *Ferh.*

اورش *uriś, vel uruś, vul. wuryś t. n. ſ.* 1) Percuſſio, ictus. 2) Conflictus, pugna. *Botta, colpo, combattimento, battaglia.* ¶ اورشي دفع ا صومق *uruśi def e. vel ſawmak.* Declinare ictum. *Parar, schiuar il colpo.*

اورش *öriś. t. n. ſ.* Latratus. *Abbaiamento.*

اورشليم *urſelim p. n. p. ex Hæbraico.* Hieroſolyma. *Caſt.*

اورشمق *uruśmąk, vul. wuruśmak. t. V. cooper.* Confligere, præliari. *Batterſi, combattere.*

اورغان *orghan. t. n. ſ.* Reſtis, funis craſſus, rudens. *Corda groſſa.*

اورغانجي *orghang̃i. t. n. ſ.* Reſtio, funarius. *Cordaro.*

اورفنه *orfana. t. n. ſ. ex Græco.* Fœmina parentibus deſtituta, orphana; *adeoque hoc nomine Conſtantinopoli vocant impudicas, aut vagas, quaſi dicant* Meretrix. *Puttana. In citerioribus autem confiniis eodem nomine vocant ſuas ancillas, ita, ut ſit illis* orphana *i. q.* Ancilla, *eo q. ipſo* orphana. *Serva, ò fanteſca, orfanella.*

اورق *ewrak. a. part. fæm.* ورقاء *wærkae.* 1) Fuſcus, ex albo colore ad nigrum vergens, *quales carne, non labore, aut greſſu optimi ſunt cameli.* 2) *Metaph.* Cinis. 3) Pluviæ expers annus. *Wan.* 4) Lac dilutum beſſe aquæ. *Gol.*

آورك *āwerek,* & *ewerek. p. n. ſ.* صالنجق *sāling̃iæk t.* Trabs, *vel* funis ad oſcilationem. *Altalena.*

اورك *ewrek. a. part. fæm.* وركاء *werkāe.* Magnas coxas, magnaſve nates habens *vir. Gol.*

اوركانج *urgāng̃,* & *urgeng̃* & اوركنج *urgiāgæng̃ p. n. p.* 1) Nomen regionis Chorasmiorum. 2) Agnomen civitatis نفس *tefes. Ferh.* 3) Nom. urbis Chorasmiorum. *Caſt.*

اوركتمك *örkütmek. t. V.* Terrefacere ex improviſo, *q.* efferare *equum. Spaurire, ſpaventare, far paura.*

اوركج *örgüg. t. n. ſ.* Gibbus *cameli. Gobbo.*

اوركجلو *orgüglü. t. adj.* Gibboſus. *Gobbo.*

اوركك *örkük. t. adj.* Pavidus. *Pauroſo, ombroſo.* ¶ اوركك آت *örkük āt.* Pavidus, meticuloſus *equus. Cavallo ombroſo, pauroſo.*

اوركمك *örkmek. t. V.* Terrefieri, ſubſilire *ex repentino terrore. Adombrarſi, ſpaventarſi.*

اوركند *urkend. p. n. prop.* Nom urbis. *Caſt.*

اوركندولك *örkündülik. t. n. ſ.* Terror ſubitus, & vanus. *Improviſo ſpavento, e falſo allarma.*

اوركه *öreke. t. n. ſ.* Colus, penſum. *Conocchia.* ¶ اوركه اشلمك *öreke iślemek.* Penſa trahere. *Filare.*

آوركوش *āwergiüś. p. n. ſ. comp. pro* كوش آور *giüś āwer.* 1) Auris pars durior. 2) Inauris, botrys, ſpica pendula de aure. *Orecchino. Ferh.*

اورلمك *örelemek. t. V.* آراستن *ārāſten. p.* Ornare. *Addobbare.*

اورلمك *örilmek. t. V. paſſ.* Plecti, necti crines. *Eſſer trecciato.*

اورلنمك *örelenmek. t. V. paſſ.* Ornari. *Eſſer ornato, addobbato.*

اورلو *urlü. t. adj.* Strumoſus. *Gozzuto.*

اورلو & اوريلو *örilü. t. adj.* Plexus ¶ اورلو صاچ *örilü ſać.* Plexi crines. *Capelli intrecciati, treccia di capelli.*

اورم *ewrem. a. n. ſ.* Populus, magna hominum turba. *Gol.*

اورمان *orman. t. n. ſ.* 1) Sylva, ſaltus. *Selva, boſco.* 2) Difficultas, moleſtia.

اورمانلق *ormanlyk. t. n. ſ.* Sylvarum copia, *aut* ſylva ingens. *Selva, luoghi ſelvaggi.*

اورمانلو *ormanlü. t. adj.* Sylveſtris, & ſylvis abundans. *Selvatico, boſcoſo, boſcareccio.* ¶ اورمانلو طاغلر *ormālü dāghler.* Montes ſylvis cooperti.

اورمجك *örümg̃ek. t. n. ſ.* عنكبوت *ānkebūt a.* Aranea. *Ragno, aragno.* ¶ اورمجك آغي *örümg̃ek āghy,* آوي *āwi.* Tela aranea, araneum. *Tela di ragno.*

اورمز *ürmüz. p. n. ſ.* 1) Nom. genii, *vel* angeli, *qui juxta traditionem veterum perſarum præeſt negotiis occurrentibus die ab illis urmüz, dicta.* 2) Prima dies uniuscujusque menſis anni ſolaris apud perſas. 3) Stella jovis. 4) Nomen filii regis اسفنديار *isfendiar,* e dynaſtia Cajanidarum. *Ferh.*

آورمزد *āwermüzd.,* & اورمزد *ormüzd. p. n. ſ.* 1) *i. q.* اورمز *ürmüz præcedens in omnibus quatuor ſignificationibus. Ferh.* 2) Urbs. *Caſt.*

اورمق *urmak, vul. wurmak. t. V.* ضرب *zærb a.* زدن *zeden. p.* 1) Percutere, verberare. *Ferire, battere.* 2) Infligere, applicare. ¶ ال باشه اوردي *el baśe urdi.* Manum capiti admovit, *reverentiæ ergo. Poſe la mano ſopra la teſta in ſegno di ubbidienza.* باشني ديواره اورمق *baśini dīwāre urmak.* Murum capite ferire. *Dar della teſta contro'l muro.* اياغه بالته اوردي *aiaghume balta wurdy.* 1) Securi feriit pedem meum. *Mi ha*

dato con una mannaja nel piede. 2) *Metaph.* Mihi nocuit. *Mi ha ſcavalcato* كندوي يردن يره اورمق *gendüj ierden iere urmak.* Se ipſum de loco in locum projicere. *Buttarſi d' un luogo all' altro.* ال * دست اورمق *el, vel deſt urmak. c c. dat. rei.* Aggredi *rem*, applicare ſe *rei.* *Applicarſi.* بوين اورمق *boiun urmak.* Decollare. *Tagliar la teſta.* قپوي اورمق *kapuji urmak.* Pulſare fores. *Batter, picchiar la porta.* آته اويان اورمق *ātæ ujan urmak.* Frænum indere equo, frænare. *Imbrigliare il cavallo.* نظر اورمق *næzær urmak. c c. dat. rei, aut perſ.* Conjicere oculos *in aliquem*, aſpicere. *Lanciar un ſguardo.* قولاق اورمق *kulak urmak. c c. dat.* Aures præbere, auſcultari. *Aſcoltare, preſtar l' orecchio.* باش اورمق *baś urmak* t. & tart. 1) Capite terram attingere, proſternere ſe. *Far un profondiſſimo inchino.* 2) Decapitare. *Decapitare, tagliar la teſta.* دموره اورمق *demüre urmak.* In vincula conjicere. *Metter in catene. Ll.* يلدرم شمشك اورمق *jildyrym,* & *śimśek urmak.* Fulgurare, & fulminare. *Balenare,* & *ſaettare.* سينهسنه بر تير دلدوز اوردي *sīneſine bir tīrī dīldūz urdy.* Pectus ejus ſagitta acutiſſima transfixit. *Lo colpì nel ſeno con una freccia, che trafigge il cuore. Sæ.* بوقدر كويلري اوروب غارت ايلديلر *bukædær köjleri urup ghāret eilediler.* Tot pagos aggreſſi, & deprædati ſunt. *Anno attaccati, e ſaccheggiati tanti villaggi.* خاكه يوز اورمق *chāke iüz urmak.* Facie terram contingere *reverentiæ cauſæ.* كندوزين صاغرلغه دليلكه اوردي *gendüzin ſaghyrlyghæ, delilige urdy.* Se ſurdum, ſtultum ſimulavit. *Fà del ſordo, del matto.* كندوي بلمزه اوردي *gendüi bilmeze urdy.* Finxit ſe ignorare. *Fece l' ignorante.* يوزينه اورمق *iüzine urmak.* Exprobrare alicui *Rinfacciargli.*

اورمك *örmek,* & *ürmek.* t. *V.* بافتن *bāften* p. 1) Plectere, plicare, nectere *crines, funem. Intrecciare, piegare.* 2) *i. q.* نبح *nebh* a. Latrare. *Abbaiare.* 3) Fabricare *murum. Far un muro, murare.*

اورمك *ewremek.* t. *V.* Uxorem ducere. *Maritarſi.* ¶ نسللري اوريوب چوغلدي *neſylleri ewreiüp ćioghaldy.* Conſanguinei eorum connubiis multiplicati ſunt. *Li loro parenti col maritarſi ſi moltiplicarono. Teſ.*

اورمك *ewermek.* t. *V. pro uſit.* اولندرمك *ewlendürmek.* t. Elocare, matrimonio copulare. *Maritare, dar à marito. Teſ.*

اورنج *ewrenḡ.* p. *n. ſ.* Uvæ. *Ferh.*

اورنجن *ewrinḡen.* p. *n. ſ. i. q.* ابرنجن *ebrenḡen.* Ornamentum muliebre, *ſeu* circulus ex auro, *quem in Arabia fœminæ manibus, vel pedibus imponere ſolent. Ferh.*

اورنجين *ewrenḡīn.* p. *n. ſ. i. q. præcedens. Ferh.*

اورند *ewrend.* p. *n. ſ.* & *adj.* 1) *i. q.* افرند *efrend.* Dignitas, majeſtas. 2) *i. q.* اورنك *ewrenk.* Pronus. 3) Comis, humanus. 4) Exiſtimatio *ob præcelentiam ingenii.* 5) *nom. prop.* Nom. filii كي نشين *kej niśin, qui pater erat* لهراسب *lehrāsb, qui erat princeps dynaſtiæ Cajanidarum.* 6) Fraus, dolus. 7) Victus, neceſſaria ad ſuſtentationem. 8) *i. q.* ارتنك *ertenk.* Liber variis picturis exornatus, quem Manes e cælo acepiſſe fabulatus eſt. *Ferh.* 9) Corona. 10) Potentia. 11) Ornatus. *Caſt.*

اورند *ewirend.* p. *n. ſ.* Fraus, dolus, impoſtura. *Caſt.*

اورند *urend.* p. *n. ſ.* Ornamentum, ornatus. *Ferh.*

اورندلمك *öründilemek.* t. *V.* Eligere, ſeligere. *Scegliere, eleggere.*

اورندلنمش *öründilenmiś.* t. *part paſſ.* Selectus. *Scelto.*

اورندن *awrenden.* p. *V.* Abjicere. *Ferh.*

اورنده *öründe.* t. *adj.* Selectus. *Scelto. Teſ.*

اورندي *öründi.* t. *adj.* سچلمش *ſećilmiś.* t. Selectus, præelectus. *Scelto* ¶ اورنديلر *öründiler.* Præelecti. *Li ſcelti, principali.* اورندي قلمق *öründi kylmak.* Electos reddere, præeligere. *Teſ.*

اورنديدن *ewrendīden.* p. *V.* 1) Ignavum, tardum eſſe. 2) Decipere. *Ferh.*

اورنك *ewrenk.* p. *n. ſ.* تخت *tæch,* & يراشق *iaraśik.* t. Thronus, ſolium Regium. *Trono. Ferh.* ¶ اول وارث اورنك قيصري سرير سروري و مسند پدري اوزره جلوس اتدكده *ol wārisī ewrengī kæiſærī ſerīrī ſerwerī we meſnedī pederī üzre ḡiülūs ittükte.* Poſtquam ille hæres ſolii Cæſaris in throno regio, & in ſolio paterno conſedit. *Sæ. Aſſiſo quell' erede del trono ceſareo alla ſedia paterna. Br.* اورنك نشين مسند عرش اساي نبوت اولدقده *ewrenk niśīnī meſnedī ærś āsāī nübüwwet olduktæ.* Poſtquam conſcendit prophetiæ thronum altitudine empyreo parem. *Sendo ſalito all' altiſſimo trono di profezia. Eb.*

اورنك *ewrenk.* p. *n. ſ.* 1) Intellectus, & cognitio. 2) Excellentia, & ornamentum. 3) Fraus, dolus. 4) Hilaritas. 5) *nom. prop.* Nom. viri celebris, *quod captus eſſet amore fœminæ* كلچهر *gulḡeher, dictæ.* 6) Victus, vitæ conſuetudo. 7) *improprie* Cœlum. *Ferh.* 8) Indole nobilis, comis. 9) Luna. 10) Lux lunaris. *Caſt.*

اورنك

اورنك *ewrenk.* p. *n. ſ. compoſ. ex* آب *āb,* & رنك *renk.* Color aqueus. *Ferh.*

اورنك *örnek.* t. *n. ſ.* نمونه *nümūne* p. Specimen, norma. *Moſtra, modello.* ¶ اورنك ايچون *örnek ićiün.* Pro ſpecimine. *Per moſtra.* اورنكنه كوره *örnegine göre.* Juxta ſpecimen datum. *Secondo la moſtra, ò'l modello.*

اورنكي *ewrengī.* p. *n. ſ.* Nomen unius modulationis ex 31. modulationibus, *quas invenit* باربد *bārbud, celebris citharædus Chosrois. Ferh.*

اورنمق *urunmak.* t. *V. recip.* 1) Percutere ſe. *Batterſi, ferirſi.* 2) Exhibere ſe. ¶ بر فنا صورته اورندي *bir fenā ſūrete urundi.* Se in vili apparentia exhibuit. *Si moſtrò in una brutta ſembianza. Eb.*

اورو *örü.* t. *n. ſ.* بوكلم *böklüm.* t. Nodus, *ſeu* plicatura *crinium. Treccia.*

اوروبا *uruba.* t. *n. ſ. ex Ital.* Res, ſupellex. *Robbe.*

اورو بالچغي *örü balćighy.* t. *n. ſ. comp.* Lutum murarium. *Fango, ò creta da murare.*

اوروبنجي *urubænḡy,* & اوروبنجي *urubenchi.* a. *n. ſ.* Orobanche, *alias Arab.* جعفيل *ḡæ'fil,* & اسد آلعدس *eſedül-ædes.* Species plantæ. *Gol.*

اوروج *oruḡ.* t. *n. ſ.* Jejunium. *V.* اورج

اورروس *urus.* t. *nom. prop.* Ruſſia. *V.* اورس

اوروطورمق *uru durmak.* t. *V. compoſ.* Aſſurgere in pedes ex loco, ubi ſedebat *aliquis. Rizzarſi, levarſi in piedi.*

آوره *āwere,* & *ewre.* p. *n. ſ. i. q.* آواره *āwāre.* Exterior facies veſtis. *Ferh.*

آوره *āwreh.* p. *n. ſ. pro* آبره *ābreh.* Via, qua tranſit aqua. *Caſt.*

اورهده *orada.* t. *adv.* Ibi. *V.* اوراده

اورهكه *öreke.* t. *n. ſ.* Colus. *V.* اوركه

آوري *āweri.* p. *n. ſ.* Probitas, rectitudo morum. *Ferh.*

اوريا *urījā.* p. *nom. prop.* Urias, *maritus Bethſabææ in veteri teſtamento celebris. Ferh.*

آوريدن *āwerīden.* p. *V. i. q.* آوردن *āwürden,* & آواريدن *āwārīden.* 1) Adducere. pervenire. *Ferh.* 2) Sufficere, ſatis habere *Caſt.*

آوريدن *āwrīden.* p. *V.* 1) Deglutire. 2) Interloqui. *Ferh.*

اوريدن *ewrīden.* p. *V.* 1) Ignavum, tardum eſſe. 2) Decipere. 3) Finire. 4) Adferre. *Ferh.*

آوريز *āwrīz.* p. *n. ſ. i. q.* آبريز *ābrīz.* Latrina. *Ferh.*

اوريلو *örilü.* t. *adj.* Plexus. *V.* اورلو

اورين *āwerīn,* & آورن *āwerin.* p. *n. ſ.* Iuniperus. *Caſt.*

اوز *ewz,* & *ewez.* a. *n. ſ. i. q.* حساب *hyſāb.* a. Computus, calculus *pec. motuum lunæ. Gol.*

اوز *öz.* t. *n. ſ.* 1) Ipſe, proprius. 2) Elychnium. 3) Inanimatæ cujuslibet rei optimum, & *q.* medulla. 4) Cremor lactis, juſculo innatans pinguedo. *Egli ſteſſo, lui, ſtupino, ò lucignuolo di candela ardente, ò'l midollo d' una coſa,* ¶ اوز قرنداش *öz. karindāś.* Germanus frater. *Proprio fratello.* اوز نسنه *öz neſne.* Suum. *Sua, proprio.* اوزك بلور *özün - bīlür.* Tu ipſe ſcis. *Tu ſteſſo lo ſai.* شرلغان ياغينك اوزي *śarlighān jaghynün özi. i. q.* طاحون *tāhūn.* Amurca, aut retrimentum olei ſeſamini. *Morchia dell' oglio di ſuſamo.*

اوز *ūz.* p. *adj. Choraſmiorum linguâ.* Dexter, ingenioſus, agilis in operando. *Caſt.*

اوز *iwezz.* a. *n. ſ. comm. gen. i. q.* بط *bætt.* 1) Anſer, anas major. 2) Brevis, craſſusque pumilio. 3) Vir agilis. *Gol.*

اوزاتمق *uzatmak* اوزادرمق *uzadürmak.* t. *V. tranſ.* درازيدن *dirāzīden* p. 1) Extendere in longum, trahere. 2) Differre. *Stendere, prolongare, differire.* ¶ ال اوزاتمق *el uzatmak.* Manum extendere *c c. dat. perſ. Stender la mano.* سوزيني اوزاتميالم *sözini uzatmajalüm.* Ne nimium fuſi ſimus in ſermone.

اوزادلمش *uzadylmiś.* t. *part. paſſ.* مطوّل *mūtæwwel.* a. درازيده *dirāzīde* p. Productus. *Slungato, prolongato.*

اوزاديه صالمق *uzadyje ſalmak.* t. *V. comp.* Protrahere in longum, differre. *Tirar in lungo, differire.*

آوزار *āwzār.* p. *n. ſ.* Aromata. *Ferh.*

اوزار *ewzār.* a. *n. ſ. pl. a* وزر *wezer.* Refugia. *Gol.*

اوزار *ewzār.* a. *n. ſ. pl. a* وزر *wizr* Peccata, delicta. *Peccati. Sæ.*

اوزار *ewzār.* a. *n. ſ. pl. a* وزير *wezīr.* Conſiliarii, optimates. *Gol.*

اوزار *ewzār.* a. *n. ſ. pl. a* وزارة *wizaret.* Dignitates Veziriorum. *Gol.*

اوزار *ewzār.* p. *n. ſ.* 1) Velum navis. 2) Inſtrumenta opificum. 3) Calceus *ex corio.* 4) Aromata. *Ferh.*

اوزارادان *ewzārādān.* p. *n. ſ.* Pyxis aromatum. *Ferh.*

اوزاع *ewzā'.* a. *n. ſ.* 1) Agmina *hominum.* 2) Nom. tribus *in Hamadan, ex qua ortus eſt* اوزاعي *ewzā-'y. Wan.*

اوزاغ *ewzāgh.* a. 1) *n. ſ. pl. a* وزغة *wezæghæt.* Lacertæ *certi generis.* 2) *part.* Debiles. *Gol.*

اوزاق uzak. t. adj. & adv. بعيد be-ȳd. a. دور dür p. 1) Remotus, diſtans. 2) Procul. *Diſcoſto, lontano.* ¶ اوزاق يراولغله uzak jer olmaghyle. Cum magna ſit diſtantia loci. *Eſſendo il luogo molto diſtante.* اوزاق يره اوزاغه صالمق uzak iere, & uzaghæ ſalmāk. Procul removere, & in longum protrahere. *Mandar lontano, tirar in lungo.* اوزاقدن uzaktæn. Eminus. *Da lontano.*

اوزاقلق uzaklyk. t. n. ſ. Diſtantia. *Lontananza, diſtanza.*

اوزامق uzamak. t. V. 1) Extendere. 2) Extendi. ¶ اوزادي uzady. Protractum eſt. *Si allongò.*

اوزان ewzān. a. n. ſ. pl. a وزن wezn. Pondera, modi, metra, numeri. *Peſi, metri, miſure, modi. Ik.* ¶ اوزان فارسيه ewzānī fārsīje. Modi Perſici. *Ik.*

اوزانمش uzanmiś. t. part. paſſ. Productus, fere i. q. اوزادلش

اوزانمق uzanmak. t. V. paſſ. 1) Extendi, produci. 2) Removeri. *Stenderſi, differirſi, & dilungarſi.*

اوزايش uzāyś. p. n. ſ. i. q. افزايش efzāyś Incrementum, abundantia. *Ferh.*

اوزه iwezzet. a. n. ſ. fæm. aut nom. unit. ab اوز iwezz. 1) Anſer. 2) Agilis & levis mulier. *Gol.*

اوزتمق uzatmak. t. V. Extendere. *V.* اوزاتمق

اوزدك özdek. t. n. ſ. 1) Nucleus dactyli. *L' oſſo del dattilo. Teſ.* 2) Medulla arboris.

اوزر üzer. t. poſtpoſit. علي ǎla a. زبر zeber p. 1) Super. 2) Supra. 3) Contra. *Sopra, contro, verſo.* ¶ صلح اوزرنده ſulh üzerinde. Durante pace. *Durante la pace.* شاهن وار اوزرين آلوب ſāhin war üzerin ālüp. Inſtar falconis ſuper eum volans. *Avventandoſegli ſopra à guiſa d' un falcone.* اوزرلرنده اولان حاكملري üzerlerinde olan hākimleri. Supra illos conſtituti præfecti. *Li loro ſuperiori, ò commandanti. Ll.* اوزرنه عسكر كوندردي üzerine ǎsker gönderdi. Expedivit exercitum contra illum. *Spedì un' eſſercito contro di lui. Ll.* قضاء الله اوزرنه كلسون kæzā üllāh üzerine gelsün. Judicium Domini veniat ſuper ipſum. *Che la ſentenza divina gli venga ſopra. An.* بوني ايتمك اوزرمزه لازم دكلدر buni itmek üzermüze lāzim degüldür. Non tenemur id facere. *Non ſiamo obligati à ciò fare. Ll.*

اوزره üzre. t. poſtpoſ. 1) Super. 2) Juxta. 3) Contra. 4) In. 5) Pro. 6) De. 7) Ad. *Sopra, ſecondo, contro, verſo, per, di, a.* ¶ بو اسلوب اوزره bu üslūb uzre. Juxta hunc modum. *A queſto modo, così.* ديدوكي اوزره didügi üzre. Juxta id, quod dixit. *Conforme hà detto.* قادر اولدوغي اوزره kādȳr oldughy üzre. Prout potuit. *Secondo egli hà potuto* پراكنده اولمق اوزره درلر perākende olmak üzre dürler. Tendunt alio ſparſim migraturi. *Sono per diſſiparſi, per abbandonar le loro abitazioni.* بر دخي من بعد صلحه مغاير بر وضع و حركت اولنمامق اوزره عفو اولندي bir dæchy mim bæ'd ſulhæ mughāir bir wæzū hæreket olunmamak üzre ǎfw olundy. Condonatum eſt eis in ſpem, ut amplius nihil contra pacem committant. *Fù loro perdonato sù la ſperanza, di non far più nell' avvenire moto alcuno in pregiudizio della pace. Ll.* ايلملك اوزره تنبيهمز صادر اولدي eilememek üzre tembīhümüz sādyr oldy. Prohibuimus, ne facerent. *E' emanata una noſtra inibizione acciò non faceſſero. Ll.* ادريس طارغان قلعه‌سي اورخان خان زماننده بنا اولنمق اوزره يازمشلردر idrīs tārghān kælǎſi orchān chān zemāninde binā olunmak üzre iazmiśler dür. Idris ſcripſit arcem Targanenſem fabricatam fuiſſe tempore Orchani Regis. *Idris (Iſtorico) hà ſcritto, che la fortezza di Dargano foſſe ſtata fabricata in tempo di Orchan Chan. Sæ.*

اوزقندي özkondy. t. n. ſ. Genus inſecti. *Teſ.*

اوزكه özge. t. 1) adj. Egregius, mirus. 2) adv. Mire, lepide. *Strano, perfetto, perfettamente.* ¶ بو نه اوزكه حال و نه طرفه خيالدر bu ne özge hāl, we ne turfe chæjāldür. Quam mira res eſt hæc, & quam ſingulare ſomnium! *Che ſtrana coſa è queſta, e che ſtravagante ſogno!* 3) uſit. Alter, alius. 4) adv. Aliter. *Altro, altrimente.* ¶ مقاتله‌دن اوزكه وجهله اولمز mukāteleden özge weghīle olmaz. Non niſi bello, vel conflictu hoc effici poteſt. *Non può eſſer altrimente, che con l' armi. Ik.* اوزكه باشنه پادشاهدر özge baśine padiśahtür. Sui juris dominus eſt. *Egli è padron di ſe ſteſſo.*

اوزلاشمق uzlaśmak. t. V. coop. Convenire inter ſe de pretio, aut aliqua re, de qua contendebatur. *Accordarſi, aggiuſtarſi.*

اوزلمك üzelmek. t. V. Recidere in morbum. *An.* نكس nüks.

اوزلمك özilmek. t. V. Frangi funem, paſſ. ab اوزمك

اوزلمك özlemek. t. V. حسرت hæſret a. Deſiderio affici, v. g. patriæ, avere. *Bramare, anhelar dietro.* ¶ ادبار واديسني اوزلر اولدي idbār wādiſini özler oldy. *Sæ.* Retrocedendi modum avere cepit. *Cominciò à deſiderare di poter allontanarſi dalla battaglia. Br.*

اوزلنمك özlenmek. t. V. paſſ. In cremorem ſe contrahere, coagulari v. g. lac. *Far il capo, ò fiore.*

اوزلو özlü. t. 1) adj. Sui juris. 2) Arrogans. *Suo, & preſuntuoſo, arrogante.*

اوزلي بالچق özlī bālčik. t. n. ſ. comp. Tenax lutum, cœnum. *Teſ.*

اوزم üzüm, uzum. t. n. ſ. (nonnullis è vulgo يوزم iüzüm) عنب ȳneb a. انكور engür p. Uva. *Vua.* ¶ قرو اوزم kuru uzum. Uvæ paſſæ. *Vue ſecche, uva paſſa.* اوزم صالقمي uzum ſalkumȳ. Racemus. *Un grappo d'uva.* اوزم دانه‌سي üzüm dāneſi. Bacca uvarum. *Grano d'uva.* اوزم چكردكي üzüm čekirdegi. Acinus vinaceus. *Granello d'uva.* اوزم ترشيسي üzüm türśiſi. Uvæ fermentatæ. *Uve condite nel moſto con la moſtarda.* كشنش اوزمي kiśniś üzümī. Uva parvula. *Vua paſſerina.* قوش اوزمي kuś üzümī. Bacca ſorbi torminalis. ات اوزمي it üzümī. Solanum. *Solano.* اوزم صويي üzüm ſuji. Uvor, ſuccus ex racemo, alias vinum. *Sugo di vue, vino.* پرمق اوزمي parmak üzümī. Species uvæ longiuſculæ dulcis, pulpoſæ cum tribus granulis, ſeu vinaceis, f. duracina uva. *Uva cornuta, galletta.* چاوش اوزمي ćiauś üzümī. Species uvæ longiuſculæ majoris ab Orientalibus in magno pretio habita. قش اوزمي kyś üzümī. Serotinæ, duracinæ uvæ. *Vue tardive, pergoleſi.* مسكت اوزمي misket üzümī. Uva Apiana. *Vua moſcatella.*

اوزمق uzamak. t. V. Extendere. *V.* اوزامق

اوزمك özmek, üzmek. t. V. 1) Evellere. 2) Rumpere trahendo. *Strappare, romper à forza di tirare.* ¶ بوينن اوزمك boinin özmek. Frangere collum ſuum, aut alterius. *Strappare, e rompere il collo.* دريء اوزمك derii özmek. Evellere cutem, pellem detrahere. *Strappare la pelle, ſcorticare.*

اوزن ewzen. a. part. i. q. اوجه ewgeh. Maxime ſpectabilis, & auctoritate pollens. *Gol.*

اوزن ewzen. p. adj. Strenuus vir, leo. *Ferh.*

اوژن ewjen. p. 1) adj. Strenuus, robuſtus. ¶ مرد اوژن merdī ewjen. Vir bellicoſus. 2) Vibrans. ¶ سوار خنجر اوژن ſuwār changer ewjen. Eques pugionem vibrans. 3) n. ſ. Occiſio. *Ferh.*

اوزن üzün, & üzen p. 1) Nom. prop. gentis, quæ pulſando teſtudinem, & varios verſus ex antiquo libro, اغور نامه oghūr nāme, dicto, recitando per regiones circumvagari ſolet. *Ferh.* 2) Dæmonis ſylvatici genus, ſatyrus. *Caſt.*

اوزند ewzend, & اوژند ewjend. p. n. ſ. Apparatus, armatura. *Caſt.*

اوزنديدن ewzendīden. p. V. Projicere, vibrare. *Ferh.*

اوژنك ewjenk. p. n. ſ. Apparatus, armatura. *Ferh.*

اوزنكي üzengi, & üzengü. t. n. ſ. Stapes. *Staffa.* ¶ اوزنكي باغي üzengi baghy. Stapedum lora. *Staffili.*

اوزنكي اغالر uzengi aghaler. t. n. ſ. compoſ. *Magnates, nempe qui principem circumdant, & ſtipant, dum equum conſcendit, atque ſtapedem præbent; in interiori ottomanicæ aulæ palatio dux Janiſſariorum hoc officio fungitur, qui communiter يكيچري اغاسي jen-īgeri aghasi, appellatur. Extra palatium vero alii primates ex eodem pedeſtri exercitu, uti* قول كتخدا kül ketchudā, & سكبان باشي segbān baśi. *Nonnunquam etiam aliquis ex ordine Veziriorum. Hezar.*

اوزنمك özenmek. t. V. recip. 1) Concupiſcere, avide deſiderare. 2) Applicare ſe cum aviditate. *Deſiderare, e cercar con avidità, e paſſione.*

اوژنيد ūjunīd. p. 3. perſ. præt. pro افكنيد efkenīd. Trajecit, disjecit. *Ferh.*

اوژول ewjūl. p. n. ſ. pro افژول efjul. Excitatio, inſtigatio. *Ferh.*

اوژول ūjūl. p. n. ſ. Feſtinatio, celeritas. *Vox poetis uſitata. Ferh.*

اوژولنده ewjūlende. p. part. 1) Excitans, 2) Exigens. 3) Amovens. *Ferh.*

اوژوليدن ewjūlīden. p. V. pro افژوليدن efjūlīden. Excitare, inſtigare. *V.* افژوليدن

اوژوليدن ūwjūlīden. p. V. Evellere, extrahere e loco. *Ferh.*

اوزون iwezzūne. a. n. ſ. pl. ab اوز iwezz. Anſeres. *Wan.*

اوزون uzun. t. 1) adj. طويل tæwīl. a. دراز dirāz p. Longus. *Lungo.* 2) n. ſ. Longitudo. *Lunghezza.* ¶ اوزون بويلو uzun boilü. Staturæ proceræ. *Alto di ſtatura.*

اوزونجه uzunǧe. t. adj. dimin. Longiuſculus, & paulo longior. *Un poco più lungo.*

اوزونرق uzunrak. t. adj. compar. Longior. *Più lungo.*

آوژه āwije. p. n. ſ. Auricula, anſer auris. *Caſt.*

اوزه iwezze. a. n. ſ. 1) Anſer. 2) juxta alios Anas. *Wan.*

اوزي ozȳ. t. Axiace, Ordeſſus, vulgo Oczacow. *Nomen urbis dominii Turcici in Tartaria.* ¶ اوزي بكلر بكيسي ozī begler begiſi. Illius urbis, & provinciæ gubernator. اوزي صوي ozy ſuji. Boryſthenes fl. اوزي قزاغي ozy kazaghy. Coſaci ad Boryſthenem in Ucraina degentes, vulgo Zaparovienſes.

اوزّي *iwezzī.* a. *part.* 1) Anserinus. 2) Greſſus ſaltatorius, oſcillatorius. *Gol.*

آوزيدن *āwizīden.* p. *V. pro* آويزيدن *awīzīden.* Pendere, ſuſpendere. *Caſt.*

آوزين *āwzīn.* p. *n. ſ.* Juniperus. *Ginipero. Ferh.*

آوس *āūs.* a. *interjectio, ſeu* vox inclamantis pecora & boves. *Gol.*

اوس *ews.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Donare. 2) Remunerari, mutuum rependere.

اوس *ews.* a. *n. ſ.* 1) Donum. 2) Mutuum. 3) Nom tribus Arabiæ felicis, *cujus primus pater Aus filius Kailæ, frater Alchazreği, à quibus duobus prodierunt* الانصار *el-ensār, Kaila autem fuit mater utriuſque.* 4) *i. q.* ذيب *zejb.* Lupus. *Gol.*

اوس *ūus.* p. 2. *perſ. impe.* Cape, prehende. *Ferh.*

اوس *üwes.* t. *n. ſ.* Sorbum. *Sorba, cornoli.* ¶ اوس اغاجي *üwes aghağī.* Sorbus. *Sorbo, cornolo.* بيان اوس *iebān üwes.* Sorbus ſylveſtris, & ſorbum ſylveſtre, *ſeu* ſorbus aucupalis, torminalis. *Cornolero ſelvatico.*

اوساخ *ewsāch.* a. *n. ſ. pl. a* وسخ *weſæch.* Sordes, inquinamenta. *Sozzure, lordure. Ik.*

اوساط *ewsāt.* a. *n. ſ. pl. a* وسط *wæſæt.* Media, mediæ partes. *Li mezi.*

اوسانمق *oſanmak.* t. *V.* Pertæſum eſſe. *V.* اوصانمق

اوست *oſt.* p. *Contractum ex* او *o* & است *eſt* 3. *perſ.* Ille eſt.

اوست *üſt.* t. 1) *n. ſ.* اوزر *üzer.* t. Superior pars, ſuperioritas. 2) *adj.* Superior. *Il di ſopra, la parte di ſopra.* ¶ اوست دشلري *üſt disleri.* Superiores dentes. *Li denti di ſopra.* اوست طوداغي *üſt dudaghy.* Superius labium. *Il labro di ſopra.* اوست يانده *üſt ianinde.* Supra illud, ſuperius. *Più alto.* مكتوب اوستي *mektūb üſti.* Inſcriptio literarum. *La ſopraſcritta.* او اوستي *ew üſti.* Culmen. *La cima della caſa.* اياغ اوستي *aiāgh üſti.* Convexum plantæ. اوستنه اورمق *üſtüne urmak.* Superaddere, invadere. شاهه خبر خبر اوستنه كلوردي *śāhe chæber chæber üſtine gelüridī.* Ad regem identidem nova perferebantur. *Venivano al rè avviſi ſopra avviſi.* اوستنده *üſtünde.* Supra eum. *Sogra di lui, i. q.* اوزرنده *üzerinde,* اوستندهكي *üſtündeki,* & اوستندهغي *üſtündæghy.* Quod ſupra eum eſt, ſuperius. *Ciò, che è ſopra di lui, quello di ſopra.*

اوستا *üſta.* t. *n. ſ.* Magiſter, *pro* استا

اوستاخ *ūſtāch.* p. *adj. i. q.* كستاخ *küſtāch.* Audax. *Caſt.*

اوستاد *uſtād.* p. *n. ſ. pro* استاد *uſtād.* Magiſter, artifex. *Caſt.*

اوستادي *uſtādī.* p. *n. ſ. pro* استادي *uſtādī.* Magiſterium. *Caſt.*

اوستام *üſtām.* p. 1) *adj. pro* استام *üſtām.* Fidus. 2) *n. ſ.* Fiducia. *Caſt.*

اوستان *uſtān.* p. *adj.* 1) In longum protenſa *domus.* 2) Amplus. *Ferh.*

اوستبج *üſtübeğ.* t. *n. ſ.* Ceruſſa, *pro* استبج

اوستبي *üſtübī.* t. *n. ſ.* Stuppa, *pro* استبي

اوستكپه *üſtküpa, vul. ſtropa.* t. *n. ſ.* Paſtorum magnus baculus, ſcipio. *Baſtone groſſo.*

اوستره *ūſtūræ.* t. *n. ſ.* Novacula, *pro* استره

اوستلمك *üſtlemek,* & اوستهلمك *üſtelemek.* t. *V.* Superaddere, continuare, ulterius facere. ¶ ينه اوستهليوب ظهور ايدرسه *jine üſteleiü zuhūr iderſe.* Si denuo creſcendo confirmetur *res. Se di nuovo anderanno continuando. Ll.*

اوستون *üſtün.* t. فتحه *fethæ.* a. *Nota vocalis vul.* phatha, *e vel æ noſtro reſpondens.*

اوسط *ewſæt.* a. اورتانجي *ortanğī.* t. 1) *part.* Medius, medium. 2) *n. ſ.* Mediocritas. *Mezzano, mediocre.* ¶ اوسط القامه *ewſætulkāme.* Mediocris ſtatura. خير الامور اوسطها *chæjrül ümūrī ewſætuha.* Optimum rerum, mediocritas. *Il meglio ſtà nel mezzo. Hum.*

اوسع *ewſæ*ᵃ. a. *part.* Amplior, patentior. *Più largo, ampio.* ¶ صحن زميندن اوسع *ſæhnÿ zemīnden ewſæ*ᵃ. Orbe terrarum amplior. *Più ampio della ſuperficie della terra. Eb.*

اوسكل & *üsküil.* t. *n. ſ.* چوپدن قلان ايوسي *cioptan kalan ejüſi.* Linum optimum a ſtuppa ſecretum, flocci. *V.* اسكل

اوسكوف *üskūf.* t. *n. ſ.* Janiſſariorum præfectorum pileus. *V.* اسكوف

اوسلوب *uslūb.* a. *n. ſ.* Ordo, modus *perperam pro* اسلوب

اوسن *ewsen.* p. *adj.* Brevis, curtus. *Ferh.*

اوسو *ewsū.* p. *n. ſ.* Luctus, planctus, mœror. *Ferh.*

اوسون *ewſun.* p. *n. ſ. pro* افسون *efsun.* Incantatio, faſcinatio. *Incanteſimo. Ferh.*

اوسون *oſun.* t. *pro* اولسون *olſun.* 3. *perſ. imper.* 1) Fiat, ita ſit. *Sia, coſi fia.* 2) *minando.* Age ergo, bene, bene. *E bene, bene.* ¶ اوسون ديمك *oſun dimek.* Minari. *Minacciare.*

اوسه *ewse vel use.* p. *part. paſ.* Captus, prehenſus.

اوسيدر *ūsīder.* p. *n. ſ. comp. ab* او *ew* & سفيد *ſifīd.* Nenupharis Indici ſpecies, *cujus radix*

radix albæ, radici mandragoræ forma ſimilis, ac viribus æquipollens. Gol.

اوسيرس *osīris.* a. p. t. *n. p.* Oſyris. *Gol.*

اوش *ewś,* & *ūś.* p. *n. p.* Oppidum regionis Tranſoxanæ. *Gol.*

اوش *oś.* t. *adv.* En. *Tò. Minus honeſta cenſetur. q. canis hac voce pellitur.*

اوشاب *ewśāb.* a. *n. ſ. pl. a* وشب *wiśb.* Turbæ hominum *generis diverſi. Wan.*

اوشاز *ewśāz.* a. *n. ſ. pl. a* وشز *weśez.* Calamitates, *vitæ* difficultates. *Wan.*

اوشاق *uśak.* t. *n. ſ.* (*ſcribunt alii* عشّاق *ūśśāk*) Puerulus, infans. *Bambino, ragazzo.*

اوشال *ewśāl.* a. *n. ſ. pl. a* وشل *weśel.* Modicæ quantitates aquæ.

اوشاندن *ewśānden.* p. *V. pro* افشاندن *ewśānden.* Spargere, aſpergere. *Ferh.*

اوشانده *ewśānde.* p. *n. ſ.* Globuli, *ſeu* noduli veſtiarii. *Ferh.*

اوشانيدن *ewśānīden.* p. *V. tranſ. pro* افشانيدن *efśānīden.* Spargere curare. *Ferh.*

اوشبو *ośbu.* t. *pro uſit.* ايشبو *iśbu* t. *pron. demon.* Hic, hicce, præſens. *Queſto, il preſente, corrente.*

اووشترمق & اوشترمق *owuśtürmak.* t. *V.* Fricare. *Fregare, ſtropicciare. i. q.* اومق *owmak.* ¶ اوشترمهلر *owuśtürmalar.* Fricationes. *Fregamenti, fregature.*

اوشته *ośte.* t. *adv.* Ecce, en. *Ecco. Ik. Vſit.* اشته *vel* ايشته *iśte.*

اوشحه *ewśihæt.* a. *n. ſ. pl. a* وشاح *wiśah.* Baltei ex coreo contexti. *Gol.*

اوشرمك *üśürmek.* t. *V. tranſ.* Facere, ut concurrant multi. *Far accorrere.* ¶ بوّابلر جوكان اوشوروب اولدرديلر *bewwābler ğewkiān, vel ćewgān üśürüp öldürdiler.* Janitores injectis malleis occiderunt *canem. Li portinari facendo volar ſopra di lui li loro martelli d' arme, l' amazzarono. Eb.* ال اوشرديلر *el üśürdiler.* Manus in illum injecerunt omnes. *Tutti gli poſero le mani adoſſo. Eb.*

اوشمك *üśmek.* t. *V.* Accurrere, confluere. *Accorrere, concorrere.* ¶ باشنه اوشديلر *baśine uśtiler.* Omnes in illum accurrerunt. *Gli caſcarono adoſſo. Sæ.*

اوشمك *ewiśmek vel iwiśmek.* t. *V. cooper.* Simul feſtinare, concurrere. *Affrettarſi inſieme. Tef.*

اوشمك *üśümek.* t. *V.* Frigere, algere. *Aver freddo, raffreddarſi.* ¶ اوشدم *üśüdüm.* Frigeo. *Ho freddo.*

اوشن *ewśen.* a. *part.* Qui ad alium veniens, ut cum eo contrahat quid, cibum ejus comedit. *Gol.*

اوشندرمك *üśendürmek.* t. *V. tranſ.* 1) Pigrum reddere. 2) Faſtidium cauſare.

اوشندنه *ewśendene.* p. *n. ſ.* 1) Globuli veſtiarii. 2) Laqueolus. *Caſt.*

اوشنك *ewśenk.* p. *n. ſ.* Laqueus, funis *ſupra quem ſuſpenduntur veſtes. Ferh.*

اوشنكن *üśengen.* p. *adj.* اهالجي *ihmālği.* t. Piger, negligens, deſes. *Pigro, negligente.*

اوشنمك *üśenmek.* t. *V.* اهال *ihmāl.* a. 1) Pigere. 2) Cunctari. 3) Deterreri. 4) Faſtidire. *Tef. Traſcurare, eſſer pigro, non aver guſto à fare. Tef.*

اوشه *ewśe.* p. *n. ſ. i. q.* شبنم *śibnem.* Ros. *Rugiada. Ferh.*

اوشه كلمك *üśe gelmek.* t. *V. comp.* Confluere, accurrere, *pro* اوشمك *ewiśmek.*

آوشين *awśīn.* p. *n. ſ.* كوبكو اوتي *göjegü oty* t. Origanum. *Rigamo erba. Ferh.*

اوص *us.* t. r. *n. ſ.* هوش *hūś* p. 1) Intellectus, modeſtia. *Intelleto, & modeſtia.*

اوصاب *ewsāb.* a. *n. ſ. pl.* a. وصب *wæsæb.* Morbi. *Gol.*

او صاحبي *ew sāhybi.* t. *n. ſ. comp.* Poſſeſſor domus, paterfamilias. *V.* صاحب

اوصاف *ewsāf.* a. *n. ſ. pl. a* وصف *wæsf.* Deſcriptiones, qualitates, prædicata; tituli, & facinora. *Specificazioni, qualità, prædicati, titoli, lodi, & belle azzioni.* ¶ اوصافن واسبابو اشكالن سؤال اتدي *ewsāfin we esbābü eśkālin süāl itty.* Quæſivit de ipſius qualitatibus, veſtibus, & forma. *S' informò delle di lui qualità, veſti, e contraſegni. Eb.* اوصاف جميله *ewsāfi ğemīle.* Præclaræ dotes. *Belle qualità. Kyrk.* شهزادهء حميده اوصاف *śehzādeī hæmīde ewsāf.* Princeps laudatis qualitatibus conſpicuus. *Prencipe dotato di lodevoli qualità. Sæ.* اوصاف والقاب *ewsāfü elkāb.* Prædicata, & tituli. *Li predicati, e titoli. Sæ.*

اوصال *ewsāl.* a. *n. ſ. pl. a* وصل *wysl.* Articuli compages. *Gol.*

اوصاندرمق *oſandürmak.* t. *V. tranſ.* 1) Tædium, nauſeam adferre, tædio afficere. 2) Importunum eſſe. *Annoiare, recar faſtidio, importunare.*

اوصاندرجي *osandürigi.* t. *n. ſ.* Homo importunus, moleſtus, nauſeans. *Importuno, faſtidioſo.*

اوصانمش *osanmiś.* t. *part. adj.* Nauſeabilis, nauſeatus. *Schifo, annoiato.*

اوصانمق *oſanmak.* t. *V.* Pertæſum eſſe, faſtidire. c c. *abl. Aver faſtidio, eſſer annoiato.* ¶ طوره طوره اوصاندم *dura dura oſandüm.* Standing laſſus ſum. *Sono ſtanco di ſtar tanto in piedi. Eb.*

Zu Meninski Tom. I. p. 372

اوستوبی ایلکی [illegible] Richter 16. 9.

کی: اوستی یانند کی بله: اوستیانند [illegible] quod designat [illegible]

اوستیانتنه ایدی [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

اوصر *ewser*. a. *part.* Eminens, ac elata terra. *Gol.*

اوصرش *osuryś*, t. *n. f.* Emiſſio crepitus.

اوصرق *osuruk*. t. *n. f.* Flatus, *ſeu* crepitus ventris. *Loffa, correggia, peto.*

اوصرمق *osurmak*. t. *V.* Pedere. *Fare, tirare una correggia.*

اوصلتمق *uslatmak*. t. *V. trans.* Moderari, ad modeſtiam reducere. *Render ſavio, far tornar al dovere.*

اوصلنمق *uslanmak*. t. *V. paſſ.* Reſipiſcere, ad intellectum, ac modeſtiam redire. *Diventar ſavio, e modeſto.*

اوصلو *uslu*. t. *adj.* هوشمند *húśmend*. p. 1) Modeſtus, diſcretus. 2) Judicioſus. *Giudizioſo, modeſto, accorto.* ¶ عقللو و اوصلو ادم ايمش *äkyllü we uslu ādem imiś*. Prudens, & modeſtus homo erat. *Egli era una perſona prudente, e ſavia.*

اوصلوجه *uslūge*. t. *adv.* Modeſte. ¶ اوصلوجه اوتور *usluge otur*. Modeſte ſede. *Sedi modeſtamente.*

اوصو *usu*. p. *n. f.* Luctus, mœror, planctus *ob mortem alicujus. Caſt.*

اوصوك *osun-*. t. *adj.* Pertæſus. ¶ اوصوك ا. *osun-* ol. Pigere, pertæſum eſſe. *pro* اوصانمق *osanmak. q. V.*

اوصوكلق *osun-lyk*. t. *n. f.* Tædium, averſio. ¶ اوصوكلغك واردر *osun-lyghun-wardür*. Tædet te. *Ti annoij.*

اوصول *usul*. t. *n. f.* Modus. *pro* اصول *usul*, a. *q. V.*

اوصيا *ewsyja*. a. *n. f. pl. a* وصي *wæsy*. Qui mandant *aliquid*, & *contra* mandatarii. *Gol.*

اوضاح *ewzāh*. a. *n. pl. a* وضح *wæzæh*. Monilia *pec.* ex argento, *aut* convolutis in ſe drachmis. *Wan.*

اوضار *ewzār*. a. *n. f. pl. a* وضر *wæzær*. Sordes, pinguedines *lactis. Gol.*

اوضاع *ewzā*. a. *n. f. pl. a* وضع *wæz*. Poſitiones, actiones, geſtus, motus. *Poſture, geſti, ſmorfie, attioni, moti andamenti. Ll.* ¶ اوضاع واطوار *ewzā-ü ætwār*. Actiones, motus. اوضاع ناهموار *ewzā-y nāhemwār*. Actiones inconvenientes. *Azioni ſconvenevoli.*

اوضام *ewzām*. a. *n. f. pl. a* وضم *wæzæm*. Aſſeres, *vel* res quæcunque, *quibus imponuntur carnes, ut munde ſerventur. Gol.*

اوط *ot*. p. *n. f.* Bos. *Caſt.*

اوطاب *ewtāb*. a. *n. f. pl. mult. a* وطب *wætb*. Utres coriacei. *Gol.*

اوطار *ewtar*. a. *n. f. pl. a* وطر *wæter*. Res neceſſariæ. *Wan.*

اوطاق *otak*. t. *n. f.* Tentorium. *V.* اوتاق

اوطان *ewtān*. a. *n. f. pl. a* وطن *wætæn*. Patriæ. *Patria. Wan.* ¶ ترك اوطان *terki ewtān* e. Deſerere patriam. *Laſciare, abbandonare la patria, deſertare. Ll.*

اوطب *ewtūb*. a. *n. f. pl. pauc. a* وطب *wætb*. Utres coriacei. *Wan.*

اوطف *ewtæf*. a. *part.* 1) Piloſus circa oculos, & ſupercilia. *Wan.* 2) Commoda, ac mollis *vita. Gol.*

اوطون *odun*. t. *n. f.* Lignum. *V.* اودون

اوطه *ota*. t. *n. f. i. q.* اودا & اوده *odā*. Camera Janiſſariorum. *Stanza di Gianizzeri.*

اوظفة *ewzyfet*. a. *n. f. pl. a* وظيف *wæzyf*. Partes tenuiores tarſi *equini, camelini.*

اوعار *ew-ār*. a. *n. f. pl. a* وعر *wæ-r*. Loca aſpera, ſalebroſa. *Gol.*

اوعال *ew-āl*. a. *n. f. pl. a* وعل *wæ-l*. Nobiles, principes, & aſyla. *Wan.*

اوعال *ew-āl*. a. *n. f. pl. a* وعل *wæ-yl*. Rupicapræ. *Wan.*

اوعر *ew-ær*. a. *part. i. q.* وعر *wæ-r*. Salebroſus, & aſper *locus. Gol.*

اوعس *ew-æs*. a. *part. fœm.* وعساء *wæ-sae*. Sabuloſus. *Wan.*

اوعق *ew-æk*. a. *part.* Præceps ad iram. ¶ ما اوعقك *mā ew-ækæke*. Quam maxime præceps es ad iram. *Gol.*

اوعيه *ew-yje*. a. *n. f. pl. a* وعا *wi-ā*. Thecæ, loculi, repoſitoria. *Ik.*

اوغا *ewghā*. p. *n. f.* Aer, ventus. *Ferh.*

اوغاب *ewghāb*. a. *n. f. pl. a* وغب *wæghb*. Minutiæ, viliores reculæ ſupellectilis domeſticæ. *Wan.*

اوغاد *ewghād*. a. *n. f. pl. a* وغد *wæghd*. Famuli, *pec.* comparandi victus ergo ſervientes. *Gol.*

اوغام *ewghām*. a. *n. f. pl. a* وغم *wæghm*. Odia. *Wan.*

اوغان *ewghān*. p. 1) *n. prop.* Nom. gentis Awghaniorum, *qui etiam* اوغانيان *ewghānījān*, *vel* اوغاني *ewghānī vocantur.* 2) *i. q.* افغان *efghān*. Lamentatio, gemitus. *Ferh.*

اوغر *ewghær*. p. *n. f.* 1) Locus congregationis, conſeſſus. 2) Locus ventoſus. *Ferh.*

اوغر & *uſit.* اوغور *oghur*. t. *n. f.* Omen, auſpicium. *Augurio, auſpicio, ſorte.* ¶ اوغوري همايوننده *oghuri hümāiūninde*. Felicibus Majeſtatis ſuæ auſpiciis. *Sotto li felici auſpicj di S. M.* اوغرلر اولا *oghurlar ola*. Omine fauſto. *Dicitur ei, quem quis obvium habet in via. Dio vi guardi, felice incontro.* نرهيه اوغر ايله *nereje oghur ile*. Quorſum tendis feliciter. *Dove ſei avviato in buon' ora, felicemente?* بر اوغردن *bir oghurdæn*. Uno

impetu, ſimul & ſemel. *In un impeto, in un tratto. Eb.* اوغري ايشلر *oghuri iśler*. Felix eſt, fortunam habet comitem. *Egli e felice, la fortuna l' accompagna.*

اوغراش *oghraś*. t. *n. f.* Pugna, conflictus. *Incontro, combattimento.*

اوغراشمق *oghraśmak*. t. *V.* 1) Concurrere. 2) Confligere. *Incontrarſi, & combattere. V.* اوكشمك

اوغرامق *oghramak*. t. *V.* مصادفت *musādefet*. a. 1) Occurrere, obvium habere. 2) Divertere. *Intoppare, inciampare, incontrare.* ¶ اوغرادقلري كويلري غارت و خسارت اتديلر *oghradukleri köjleri ghāretü chœsāret ittiler*. Pagos, in quos inciderunt, *ſeu* obvios depopulati ſunt. *Anno ſaccheggiati, e rovinati li villaggi, per doue ſono paſſati. Ll.* يولي بر سنكستانه اوغرادي *joly bir ſengiſtane oghrady*. Recta illos duxit via in loca petroſa. *La loro ſtrada li conduſſe in luoghi ſaſſoſi. Ah.* نيه اوغرادغن بلوب *neje oghradughyn bilüp*. Perſpiciens, quo rerum devenerit. *Sentendo à che è ridotto.* نيه اوغرادقلريني بلديلر *neie oghraduklerini bildiler*. Cognoverunt in quid incidiſſent. *Conobbero, in che laberinto ſi foſſero poſti.*

اوغراتمق & اوغرتمق *oghratmak*. t. *V. tranſ.* 1) Facere, ut quis incidat, divertat. 2) Adducere. *Far cadere, far inciampare, & far paſſare.* ¶ اوغرتمه *oghratma*. Ne ſinas eum ad te venire. *Non lo laſciar venire.*

اوغرسز *oghurſyz*. t. *adj. comp.* بدبخت *bedbæcht* p. Infauſtus, mali ominis. *Infelice, di mal' augurio.*

اوغرسزلق *oghurſyzlyk*. t. *n. f. comp.* Mala ſors, infauſtum præſagium. *Diſdetta. V.* بدبختلق

اوغرشمق *oghraśmāk*. t. *V. coop.* Congredi. *V.* اوغراشمق

اوغرلق *oghrylyk*, & *oghurlyk*. t. *n. f.* Furtum. ¶ هله اوغرلغك بريسي حظم اولنسون *hele oghrylyghün-biriſi hæzm olunsün*. Utique furtorum unum prius digeratur, *q.* oblivioni tradatur. *Paſſi pur prima uno de' furti. Eb. V.* اوغريلق

اوغرلمق & اوغرلامق *oghurlamak*. t. *V.* دزديدن *düzdiden* p. سرقه *ſerykæ*. a. Furari. *Rubbare.*

اوغرلنمق *oghurlanmak*. t. *V. paſſ.* 1) Furto accipi. *Eſſer rubbato.* 2) سوشمك *ſywiśmek*. t. Furtim evadere, ſe clam ſubtrahere. *Furtivamente uſcire, ſottrarſi.*

اوغرلو *oghurlü*. t. *adj.* Felix, boni augurii. *Felice, di buon augurio.*

اوغرلين *oghurlain*, & *oghrylein*. t. 1) *adv.* Furtim. 2) *adj.* Furtivus. *Furtivamente furtivo, di naſcoſto.*

اوغرمق *oghramak*. t. *V.* Incurrere. *Vide* اوغرامق

اوغرمق *ughurmak*. t. *V.* Mugire. *uſitat.* اوكورمك

اوغري *oghry*, *oghru*. t. *n. f.* دزد *düzd*. p. سارق *sāryk* a. Fur, latro. *Ladro, rubbatore, aſſaſſino. Ah.*

اوغريلق *oghrylyk*. t. *n. f.* Furtum, rapina, prædatio. *Furto, latrocinio.* ¶ اوغريلق ا. *oghrylyk* e. Furari. *Commetter furto, rubbare.*

اوغرين اوغرين *oghrȳn*, *oghryn*. t. *adv. compoſ.* Furtim. *Furtivamente, alla rubbata.*

اوغز *oghuz*. t. *adj.* Simplex, rudis. *Semplice, groſſolano.*

اوغشمق *oghśamak*. t. *V.* Demulcere. *V.* اوخشمق

اوغل *oghul*. t. *n. f.* ابن *ibn*. a. فرزند *ferzend*. p. 1) Filius. *Figliuolo.* 2) Examen apum. *Sciamo d' api.* ¶ اوغل اوتي *oghul otȳ*. Mercurialis *herba. La Mercuriale, ò mercorella.* اوغل ايدنمك *oghul idinmek*. Adoptare in filium. *Adottare, accettare per figliuolo.* آخرت اوغلي *achyret oghly* Filius adoptivus. *V.* آخرت

اوغلاق *oghlak*. t. *n. f.* اولاق *ulak*. tart. Hœdulus. *Capretto.*

اوغلامور *oghlamur*. t. *n. f.* Tilia. *Il Tiglio.*

اوغلان *oghlan*. t. *n. f.* Tilia. *Il Tiglio.*

اوغلان *oghlan*. t. *n. f.* غلام *ghulām* a. پسر *pliſer*. p. 1) Puer. 2) Famulus. *Giovine, ſervitore.* ¶ اوغلان دوشرمك *oghlan düśürmek*. Abortire, abortum facere. *Diſperdere, ſconciarſi.*

اوغلانجق *oghlangik*. t. *n. f. dimin.* Puerulus. *Puttino, fanciullo.*

اوغون & اوغن *oghun*. p. *n. f.* Aquæductus, *ſeu* canalis ſubterraneus. *Caſt.*

اوغنمق *oghunmak*. t. *V.* 1) Incurvari. 2) Proſterni, affligi. 3) in *Tef.* Deliquium pati.

اوغور *oghur*. t. *n. f.* Augurium, ſors. *V.* اوغر

اوغز & اوغوز *oghuz*. t. 1) *adj.* Rudis, ſtolidus, *ſciocco, goffo.* 2) *Nom. prop.* Oghuz chan, *filii* kara chan, *qui erat unus ex antiquis principibus Tartarorum.*

آوغون *āwghun*. p. *n. f.* Canalis ſubterraneus. *Ferh.*

اوفاتمق *ufatmak*. t. *V.* Comminuere, *pro* اواتمق *uwatmak. q. V.*

اوفاد *ewfād*. a. *n. f.* 1) *pl. a* وفد *weft*. Summitates collium arenoſorum. 2) Hominum cœtus, *pec.* Arabum itinerantium. *Gol.*

اوفاز *ewfāz*. a. *n. f. pl. a* وفز *wefz*. Feſtinationes. *Gol.*

اوفاض *ewfāz.* a. *n. ſ. pl. a* وفض *wæfz,* & *wæfæz.* Feſtinationes. *Wan.* ¶ علي الاوفاض *ælel-ewfāz, vel etiam* علي الاوفاط *ælel-ewfāt.* Raptim properando. *Gol.*

اوفتادن *uftāden.* p. *V. pro* افتادن *uftāden.* Cadere. *Ferh.*

اوفتيدن *uftīden.* p. *V. i. q. præcedens. Ferh.*

اوفرش *öfüriś.* t. *n. ſ.* Flatus. *Soffio.*

اوفرمك *öfürmek,* & *vul.* اوفلمك *öflemek.* t. *V.* دميدن *demīden* p. Flare, ſufflare. *Soffiare.* ¶ آتشي اوفرمك *ātesi öfürmek.* Ignem flatu excitare. *Soffiar il fuoco.*

اوفسانه *ufsāne.* p. *n. ſ. i. q.* افسانه *efsāne.* Hiſtoria fabuloſa. *Ferh.*

اوفق *ewfæk.* a. *compar.* Convenientior. *Più convenevole, & più a propoſito. Ik.*

اوفلتمك *öfletmek.* t. *V. tranſit.* 1) Facere, ut flet. 2) Sinere flare. *Far, & laſciar ſoffiare.* ¶ روزكار موم يقدرمز آتش اوفلتمز *ruzgār mum iaktūrmaz āteś öfletmez.* Ventus non ſinebat candelam accendere, nec erat opus ignem ſufflare. *Per il gran vento non ſi poteva accendere la candela, ne occorreva ſoffiar il fuoco. Eb.*

اوفلمك *öflemek.* t. *V.* Flare. *V.* اوفرمك

اوق *æwk.* a. *n. ſ. i. q.* ثقل *ſykl* a. شوم *śūm.* p. 1) Onus, pondus, gravitas, moleſtia. 2) Res ingrata, & inviſa. 3) Canalis ſubterraneus, *per quem tranſit colluvies domus.* 4) Latibulum *avis in cacumine montis. Gol.*

اوق *ok.* t. *n. ſ.* سهم *ſehm.* a. تير *tīr.* p. 1) Sagitta, telum. *Freccia, ſaetta.* 2) Temo. *Timone.* ¶ اوق آتمق *ok ātmak.* Jaculari, emittere tela. *Tirar l'arco, ſcoccar una freccia.* اوق كزلمك *ok gezlemek.* Aptare nervo ſagittas. *Incoccare la freccia. An.* اوقه طوتمق *okæ tutmak.* Sagittis impetere. *Far berſaglio della freccia.* اوق آتمي *ok ātūmi.* Jactus ſagittæ. *Un tiro d'arco. V.* اتم

اوقاب *ewkāb.* a. *n. ſ. pl. a* وقب *wækb.* Ingreſſus, ſupellectilia, utenſilia domeſtica. *Gol.*

اوقات *ewkāt.* a. *n. ſ. pl. a* وقت *wækt.* Tempora, horæ. *Tempi, ore.* II. ساعات *sā'āt.* ¶ اول اوقاتده *ol ewkātte.* Illis temporibus. *In quei tempi.* اوقات خمسده *ewkāty chæmſede.* Quinque horis orationi deſtinatis. *Nelle cinque ore d'orazione. Sæ.*

اوقار *ewkār.* a. *n. ſ.* 1) *pl. a* وقر *wykr.* Onera. 2) *pl. a* وقرة *wækret.* Noxæ *pec.* in pede equi. *Gol.*

اوقاس *ewkās.* a. *n. ſ. pl. ſine ſingul.* Turbæ hominum, *pec.* viliorum. *Gol.*

اوقاش *ewkāś.* a. *n. ſ. i. q.* اوباش *ewbāś.* Turba *hominum. Gol.*

اوقاص *ewkās.* a. *n. ſ. pl. a* وقص *wækæs.* Intermedia inter præſcripta penſa eleemoſynæ, *ut inter quinque, & decem camelos, pro quo nihil plus penditur, juxta legem Mohammedanicam. Reland.*

اوقاف *ewkāf.* a. *n. ſ. pl. a* وقف *wækf.* Legata, fundationes. *Legati, fondazioni, beni conſecrati à Dio.* ¶ قراي اطرافدن اوقاف تعيين بيوردي *kyrāi ætrāften ewkāf tæ'jīn büiürdy.* Bona circumjacentia legavit. *Aſſegnò l'entrate de' villaggi circonvicini per quel luogo ſacro. Sæ.*

اوقال *ewkāl.* a. *n. ſ. pl. a* وقل *wækl.* Palmæ pumilæ. *Gol.*

اوقب *ewkæb.* a. *part.* Salax *mentula. Gol.*

اوقة *ūkæt.* a. *n. ſ. i. q.* جماعة *gemā-æt.* Cætus, turba. *Gol.*

اوقتمق & اوقوتمق *okutmak.* t. *V. tranſ.* 1) Facere, ut legat. 2) Docere. 3) Jubere vocari. *Far leggere, & inſegnare, far chiamare.*

اوقدر *okadar.* t. *adv. comp. pro* اولقدر *olkadar.* Tantum, tot, totidem. *Tanto, tanti, altretanto.* ¶ تا اوقدر *tā okadar.* Tantopere, eouſque. *Tanto, ſin à quel termine.* اوقدر جفا اتمز *okadar gefā itmez.* Non adeo vexat. *Non ſtrapazza cotanto.*

اوقص *ewkæs* a. *part.* 1) Brevem habens cervicem. 2) Propinquior *duarum viarum. Gol.*

اوقل *ewkæl.* a. *part.* Magis alte conſcendens montem, *vel* in eo conſiſtens *caper, equus. Gol.*

اوقلغي *oklaghy.* t. *n. ſ.* Cylindrus. *Rotolo.*

اوقلق *oklyk.* t. *n. ſ.* تيركش *tīrkeś* p. *vul. terkes.* Pharetra. *Turcaſſio.*

اوقلمق *oklamak.* t. *V.* Sagitta petere, transfigere. *Ferire, trapaſſare con freccia.*

اوقمق *okumak.* t. *V.* Legere. *V.* اوقومق

اوقو *uku.* t. *n. ſ.* Cuculus. *Cucco, Cuccolo.* ¶ اوقوديمك *uku dimek.* Cuculare. *Cuccolare.*

اوقوتمق *okutmak.* t. *V. trans.* Facere legere. *V.* اوقتمق

اوقور يزار *okur iazar.* t. *part. comp.* Legens, ſcribens, ſtudioſus. *Che legge, e ſcrive, ſtudente.*

اوقومش *okumiś.* t. *part. paſſ.* Literatus, eruditus. *Letterato, dotto.*

اوقومق *okumak.* t. *V.* 1) قراءت *kyrā-et.* a. خواندن *chanden.* p. Legere. *Leggere.* 2) دعوت *dæ'wet.* a. Vocare, invitare, accerſere. *Chiamare, invitare, convitare.* ¶ آفرين اوقومق *āferīn okumak.* Applaudere, laudare. مثل اوقومق *meſel, vul. maſal okumak.* Fabulas narrare, nugari. *Raccontar favole, cianciare.* ميدانه اوقومق *meidāne okumak.* Provocare in arenam, ad pugnam. *Sfidare, chiamare alla pugna.* دوكونه اوقومق *dūgüne okumak.* Invitare ad nuptias. *Convitar à nozze.*

اوقونمش *okunmiś.* t. *part. paſſ.* خوانده *chande.* p. 1) Lectus. 2) Invitatus. *Letto, & invitato.*

اوقوجي *okuigi.* t. *n. ſ.* 1) Lector. 2) Invitator ad nuptias. *Lettore, invitatore.*

اوقه *oka.* t. *n. ſ. vul. pro* وقيه *wækyie.* Libra major 400. drachmarum, *facit libras Viennenſes duas, & unam quartam. Occa, due libre, & un quarto.*

اوقه لق *okālyk.* t. *n. ſ.* Quod habet menſuram ponderis ſupradicti. ¶ ايكي اوقه لق *iki okalyk.* Dupendium, duæ libræ majores, *ſeu* quatuor libræ cum dimidio, *aut* pretium illarum. *Due ocche, ò per due ocche.*

اوقه لو *okālu.* t. *adj.* Libram majorem turcicam ponderans *res.* ¶ التي اوقه لي قاب *alty okalü kab.* Sextarius, *vas capiens libras tredecim cum dimidia. Vaſo di ſei ocche, ò di tredeci libre, e meza.*

اوقيّة *okyjet* a. *n. ſ. pl.* اواقي *ewāky.* Unciæ, pondera. *Gol.*

اوك *ewg.* p. *n. ſ. i. q.* اوج *ewg.* a. Apex, faſtigium *rei. Sommità. Ferh.*

اوك *ön.* t. 1) *n. ſ.* Pars anterior. *Parte d'inanzi, anteriore.*)(آرد) 2) *adv.* Prius, antea.)(صوك *ſon-*) *Tef.* ¶ اوك قپو *ön-kapü.* Antica. *La porta d'inanzi, maeſtra.* اوك طرفي *ön-tæræſi.* Pars anterior. *La parte d'avanti.* اوك بزي *ön-bezi.* Ventrale. *Grembiale.* اوك بودلري *ön-budleri.* Pernæ. *Preſciutti. An.* اوك دشلري *ön-diśleri.* Anteriores, primores dentes. *Denti anteriori.* باش اوكي *baś ön-y.* Sinciput. *Parte d'inanzi della deſtra.* قپو اوكي *kapü ön-y.* Veſtibulum. *Il d'inanzi della porta.* اوكنده *ön-inde.* Coram eo, ante eum. *Avanti di lui. Et cum motus fit.* اوكنه *ön-yne.* Ad conſpectum ejus, ad ſe. *Avanti di lui, avanti di ſe.* اوكمه دوشدي بن آردينه دوشدم *ön-üme düśty, ben ārdine düśtüm.* Me præivit, ego ſecutus ſum. *Mi paſſò avanti, & io lo ſeguitai. Eb.* كوزك اوكنده *gözün-ön-ynde.* In conſpectu tuo. *Avanti li tuoi occhi.* قپو اوكندن *kapü ön-ynden.* Præ foribus. *D'avanti la porta.* اوكنجه *ön-ynge,* & اوكلرنجه *ön-leringe.* Coram eo. *Avanti di lui.*

اوكات *on-at.* 1) *adj.* Bonus. 2) *adv.* Bene. *Buono, bene.* ¶ اوكات وجهله *on-at weghile.* Perbene, egregie. *Bene, come ſi deve. Ll.*

اوكار *ewgār.* p. *adj.* ترشو يوز *türśü iüz.* t. 1) Perculſus, in facie turbatus. 2) Ebrius. *Stordito, turbato, ubbriaco. An.* ¶ مست و اوكار *meſtü ewgār.* Ebrius, & turbatus.

اوكاتچه *on-atçe.* t. *adj.* Bonus. *Buono.*

اوكار *ewkār.* a. *n. ſ. pl. a* وكر *wekr.* Nidi. *Wan.*

اوكارلك *ewgārlik.* t. *n. ſ.* Turbatio, crapula. ¶ اوكارلكندن اوتاندي *ewgārliginden utandy.* Puduit eum ſuæ ebrietatis.

اوكة *ewket.* a. *n. ſ. i. q.* غضب *ghæzæb,* & شدّة *śiddet.* 1) Ira. 2) Afflictio. 3) Malitia. *Gol.*

اوكت *ögüt.* t. *n. ſ.* نصيحت *næſyhæt.* a. پند *pend.* p. Conſilium, monitum. *Conſiglio, ammonizione.* ¶ اوكت ويرمك *ögüt wirmek.* Admonere, conſilium dare. *Conſigliare, ammonire.* اوكت طوتمق *ögüt tutmak.* Monitum, conſiliumque ſequi. *Seguir il conſeglio, ò l'ammonizione.*

اوكتلمك *ögütlemek.* t. *V. i. q.* اوكت ويرمك *ögüt wirmek.* t. Admonere, conſulere. *Conſigliare, ammonire.*

اوكتلنمك *ögütlenmek.* t. *V. fere i. q.* اوكت طوتمق *ögüt tutmak.* t. Monitis parere. *Seguire gli avvertimenti.*

اوكتمك *ögütmek.* t. *V.* طحن *tæhn.* a. Molere. *Macinare.*

اوكجه *ön-ge.* t. *adv.* Coram, ante. *Avanti. Derivatum ab* اوك

اوكچه *ökçe.* t. *n. ſ.* Calcaneus. *Calcagno.*

اوكح *ewkæh.* a. *n. ſ.* 1) Terra pulviſque. 2) Saxa. *Gol.*

اوكد *ewked.* a. *part.* 1) Firmus. 2) Stabilis. *Gol.*

اوكدرمق *on-durmak.* t. *V.* 1) Mederi, ſanare. 2) Emendare. *Rimediare, ſanare.*

اوكدلمش *ögüdilmiś.* t. *part paſ.* Molitus. *Macinato.*

اوكدن *ön-dün, ön-din.* t. *adv.* Prius, antea. *Avanti. V.* اوّل

اوكدنجه *ön-dinge.* t. *adv. Idem blanditive.* Prius, paululum ante. *Alquanto inanzi, poco prima, poco fà.*

اوكديج *ön-diç.* t. *adj.* Anteceſſorius.

اوكر *ewker,* & *ewger.* p. *n. ſ.* Fovea textoris. *Ferh.*

اوكر *ewgir.* p. *n. ſ.* 1) Quidquid ex filamentis palmæ ſeu fibroſo ligno ليف *lif.* a. dicto confectum eſt, *quo utuntur textores.* 2) Funis inde tortus. *Caſt.*

Zu S. 376. Tom. I von Meninski

وقف — اوقفه على شي [illegible] a. jem.-etwas zu [illegible]

اوقفه — stellen, [illegible], stille stehen machen, aufhalten, [illegible]

اوقفه في الوسط — jem. in die Mitte stellen, hinstellen

اوقفه صاحبًا له — er hat ihn erwählt, sein College zu sein

اوقفهم خدمة له — er hat sie zu seinem [illegible] bestellt

اوقف الله يومًا — Gott hat einen Tag bestimmt

اوقفه على شيء — jem. etwas zu [illegible] geben

اوقفني امرًا من الامور — er hat mich etwas [illegible] und [illegible] [illegible]

اوقف عن الشيء — von etwas abhalten

اوقفت كرمًا لي للبيعة والحمد لله — ich habe meinen [illegible] der Kirche [illegible] [illegible].

اوكر *ogür.* t. *n. ſ.* Sibi invicem aſſueti equi, canes. *Cavalli, e cani avezzi inſieme. An.*

اوكر *ön-ur*, & *ögür.* t. *adv.* Ante. *Avanti.*

اوكرلمك *ögürtlemek.* t. *V.* اختيار *ychtyjār.* a. كزيدن *güzīden.* p. Seligere, optare. *Scegliere.*

اوكرتمك *ögretmek.* t. *V.* تعليم *tæ'līm* a. آموختن *amūchten* p. 1) Docere, inſtituere. 2) Aſſuefacere. *Inſegnare, ammaeſtrare, & avezzare, accoſtumare.*

اوكرتمك *ön-ürtmek.* t. *V.* 1) Præcedere. 2) Præoccupare, præcurrere. *Precedere, & far venir avanti, precorrere. Tef.*

اوكردن *ön-ürden.* t. *part. præc.* Præveniens, præoccupans. *Che previene, anticipa. Tef.*

اوكر دوشمك *ön-ür düśmek*, & *ön-ür-diśmek.* t. *V. comp.* 1) Præire. 2) Præcedere ſe mutuò. *Paſſar inanzi, e precederſi l'un l'altro.* ¶ اوكر دوشك بر بركزدن *ön-ürdüśün-bir birün-üzden.* Vos invicem præcedatis. *Tef.*

اوكردي *ön-ürdy.* t. *adv.* Prius, primo. *Avanti, prima.*

اوكرغه *on-urghæ.* t. *n. ſ.* Spina dorſi. *La ſchiena.* ¶ اوكرغه سوككلري *on-urghæ sünükleri.* Vertebræ. *Vertebre, oſſa della ſchiena.* بوزاغينك اوكرغسي *buzaghynün-on-urghaſi.* Lumbus vitulinus. *Rognonata di vitello. An.*

اوكرمق *on-armak.* t. *V.* تصحيح *tæshyh.* a. Emendare, corrigere. *Emendare, render migliore.* ¶ الله اوكره *allāh on-ara.* Meliorer Deus, proſperet. *Dio ce la mandi buona.*

اوكرمك *ögürmek*, & *rarius* اوغرمق *ughurmak.* t. *V.* Mugire, boare. *Mugghiare, mugire.*

اوكرنش *ögreniś.* t. *n. ſ.* 1) Studium. 2) Conſuetudo. *L'imparar, e l'avezzarſi.* ¶ اوكرنشنه بغلو *ögreniśine baghlü.* Ab habitu pendet, prout aſſueſcit. *Dipende dal coſtume, come uno ſi è avezzato.*

اوكرنمك *ögrenmek.* t. *V.* تعلّم *teællüm.* a. آموختن *āmūchten.* p. 1) Studere, addiſcere. 2) Aſſueſcere, aſſuefieri. *Imparare, ſtudiare, & avezzarſi.*

اوكس *ewkes.* a. *part. i. q.* خسيس *chæsīs.* Vilis, & deterioris generis vir. *Gol.*

اوكسرك *öksürük.* t. *n. ſ.* Tuſſis. *Toſſe.*

اوكسرمك *öksürmek.* t. *V.* سعال *ſu-āl.* a. Tuſſire. *Toſſire.*

اوكسز *öksüz.* t. *n. ſ.* يتيم *ietīm.* a. Orphanus, pupillus. *Orfano, orfanello.*

اوكسزلك *öksüzlik.* t. *n. ſ.* Orphani ſtatus. *Stato di orfanello, orfanità.*

اوكسه *ökſe.* t. *n. ſ.* Viſcus. *Viſchio.*

اوكسه‌لو *ökſelü.* t. *adj.* Viſcidus, viſcoſus. *Viſcoſo, viſchiato.*

اوكع *ewkæ.* a. *part. fæm.* وكعا *wekā'e.* 1) Pollicem pedis ſuper primo digito protuberantem habens *homo. Wan.* 2) Vilioris ſortis, & ignavus *ſervus.* 3) Procerus corpore, ac fatuus *vir. Gol.*

اوكلدرمق *on-uldurmak.* t. *V. tranſ.* Sanare. *Tef. i. q.* اوكدرمق

اوكلدمك *ön-üldemek.* t. *V.* & يلا يلا اوكلدمك *iala iala, pro ialaia ialaja, ön-üldemek.* t. Lambendo lingua extrahere. *Cavar con la lingua.*

اوكلدي *ön-üldy* t. *n. ſ. i. q.* اوكردي *ön-ürdy.* Brabeum, *præmium præcurrenti dari ſolitum. Il palio.*

اوكلمز *on-ulmaz.* t. *part. neg.* Inſanabilis, incurabilis. *Incurabile, irremediabile.*

اوكلمق *on-ulmak.* t. *V. paſſ.* Sanari, emendari. *Sanarſi, guarirſi, rifarſi, rimetterſi.*

اوكمز *on-maz*, & اوكمجق *on-majagiak.* t. *adj.* Irremediabilis, perditus. *Perſo.*

اوكمق *on-mak.* t. *V.* Emendare ſe, bene ac proſpere ſuccedere. *Emendarſi, migliorare, & caminar bene.* ¶ بهي اوكجق بيوك آدم اولجق *behei on-āgiak, büjük ādem olagiak.* Heus tu emendande ac in magnum virum evaſure. *O tu, che hai da creſcere, e diventar un grand uomo. Proverb.*

اوكمك *ögmek.* t. *V.* مدح *medh.* a. Laudare. *Lodare.*

اوكن *ewkün.* a. *n. ſ. pl. a* وكنه *wuknet.* Nidi avium *in monte vel muro. Gol.*

اوكنج *ewgeng.* p. *n. ſ.* Pœnitentia, contritio. *Ferh.*

اوكنجه *ön-ynge*, & اوكنده *ön-ynde* t. *adv.* Coram eo. *V.* اوك

اوكند *ewkend.* p. 3 *perſ. præſ.* Projicit. *Ferh.*

اوكندره *ögündüre* & *ögendüre.* t. *n. ſ.* Stimulus, *quo punguntur ac propelluntur boves. Stimolo, pungolo.*

اوكندن *ewkenden.* p. *V. i. q.* افكندن *efkenden.* Projicere. *Ferh.*

اوكنمك *ogünmek.* t. *V.* لاف زدن *lāf zeden.* p. Jactare ſe. *Lodarſi, vantarſi.*

اوكنجي *ögünigi.* t. *n. ſ.* فضولي *fuzūlī.* a. لاف زن *lāf zen* p. Jactator. *Vantatore, millantatore.*

اوكنيد *ökenid.* p. 3. *perſ. præt.* Projecit. *Ferh.*

اوكوت *ögüt.* t. *n. ſ.* Conſilium. *V.* اوكت

اوكور *ön-ür.* t. *adv.* Ante. *V.* اوكر *ön-ür.*

اوكور *ögür.* t. *adj.* Aſſuetus.

اوكورتمك *ön-ürtmek.* t. *V. trans.* Prævenire. *V.* اوكرتمك

اوكورغه *on-urgha.* t. *n. ſ.* Spina dorſi. *V.* اوكرغه

اوكه *öge.* t. *adj.* Non proprius alienus. ¶ اوكه انا *öge ana.* Noverca. *V. uſit.* اوكي

اوكه *öke.* t. *n. ſ.* غضب *ghæzæb.* a. خشم *chyśm.* p. Ira, indignatio. *Colera, ira, sdegno.*

اوكه دوشمك *ön-e düśmek.* t. *V. comp.* Præire, viam præmonſtrare. *Marciar avanti, moſtrar la ſtrada.*

اوكه‌لتمك *ökeletmek*, اوكه‌لندورمك *ökelendürmek.* t. *V. trans.* اغضاب *yghzāb.* a. Irritare, laceſſere. *Far andar in colera, ſtizzare, irritare.*

اوكه‌لنمش *ökelenmiś.* t. *part. paſſ.* مغضوب *mæghzūb.* a. خشمناك *chyśimnāk.* p. Iratus, ira correptus. *Adirato, acceſo d'ira, sdegnato.*

اوكه‌لنمك *ökelenmek.* t. *V.* Iraſci, indignari, furere. *Adirarſi, sdegnarſi, andar in colera.*

اوكه‌لو *ökelü.* t. *adj.* 1) Iratus. 2) Iracundus. *Adirato, & ſtizzoſo.*

اوكي *ögej*, & *vul.* اوكه *öge.* t. *adj.* اندر *ender* p. Non proprius, adventitius, ac vitricus. ¶ اوكي اتا *ögej ata.* Vitricus. *Padrino.* اوكي انا *ögej ana.* Noverca. *Madrigna.* اوكي اوغل *ögej oghul.* Privignus. *Figliaſtro.*

اوكيّة *ewkījet.* a. *n. ſ. pl. a* وكا *wikā.* Vincula utris, & *metaph.* homines tenaces. *Gol.*

اوكي قوشي *ögij*, & *ögü kuśi.* t. *n. ſ. comp.* Bubo. *Barbagianni.* ¶ اوكي ديك *ögij dimek.* Cucubare. *Cucubare.*

اوكيك *ögeik.* t. *n. ſ.* Palumbus, livia. *Palombo, livia.*

اول *ewl*, & *ūl.* a. *V. act.* [I. F.] 1) Redire, pervenire. 2) Incraſſeſcere *liquorem.* 3) Recte diſponere & adminiſtrare *opes.* 4) Regere *ſubditos.* 5) Præeſſe. 6) Deſciſcere, deficere. 7) Retrocedere. 8) Confugere alio.

اول *ewl.* a. *n. ſ. prop.* Nom loci in Arabia inter Medinam & montem Thai. *Gol.*

اول *ol*, & او *o.* t. *pronom. demon.* آن *an* p. 1) Ille. 2) Idem. *Lui, quello, & iſteſſo.* ¶ اول ايّامده *ol ejjāmde.* Illis diebus, illis temporibus. *In quelli giorni, in quel tempo.* اول كونلرده *ol günlerde.* Illis diebus, ſeu nuper. *Ultimamente, li giorni paſſati, poco fà. Ll.* اول بر *ol bir.* Ille, alter. *V.* او اول تقديرجه *ol tæktyrge.* In eo caſu. اول جنس *ol gins*, & اول جنسدن *ol ginſten.* Ex eo genere, ejus generis. *Di quella razza, ò ſorte.* اول زمان *ol zeman.* اول ساعت *ol sā-æt.* Tunc. اول سببدن *ol ſebebten.* Ea de cauſa, quam ob rem. *Per la qual cauſa, per ciò, onde.* اول كه *ol ki.* Qui, quæ, quod. *Quello, che.* اول مقوله & *conjunctim* اولمقوله *ol mækūle.* Illiusmodi. *Tale, cotale, di quella ſorte.* اول يرده *ol ierde*, & عينيله اول يرده *æjnüile ol jerde.* Eo ipſo in loco. *In quel medeſimo luogo.*

اوك *üwel.* a. *ordinale pl. a fæm.* اولي *ūlā.* Primæ.

اول *ūl* a. *n. ſ. prop.* Nom. alvei ſeu vallis inter Meccam & Jemama. *Gol.*

اوّل *ewwel.* a. 1) *num. ordinal. pl.* اوايل *ewāil* & *fæm.* اولي *ūlā.* Primus. 2) *n. ſ.* Principium, primitiæ. 3) *adv.* Antea. *Primo, principio, avanti.* ¶ اك اوّل *en-ewwel.* Omnium primus, & primo. *Il primo di tutti.* اوّل بهار *ewwel behār.* Ver. بهار اوّلنده *behār ewwelinde.* Initio veris, ineunte vere. *Nel principio della primavera.* اوّل زمانده *ewwel zemande.* Olim, quondam. *Nel tempo paſſato, anticamente.* اوّل طعام اندن كلام *ewwel tæ.ām, andan kelām.* Primo cibus, tum diſcurſus. *Prima ſi mangi, e poi ſi diſcorra.* اوّل وهلده *ewwel wehlede*, & اوّل وهلة *ew-wele wehletin.* Primum, ante omnia, primo impetu. *Di prima furia. Sæ.* اوّل و آخر *ewwelü āchyr.* Initium, & finis, denique ad extremum. *Principio, e fine, finalmente, in ſomma.* اوّل و آخر انكار ايده‌ميوب *ewwelü achyr inkār idemeiup.* Cum nullatenus *id* poſſet negare. *Non potendolo in alcuna maniera negare. Eb.* اوّل كلمك *ewwel gelmek.* Prævenire, præcedere. *Venir avanti, prevenire.* بر كون اوّل *bir gün ewwel.* Uno die prius. بر ساعت اوّل *bir sā-æt ewwel.* Una hora prius, quantocyus. *Quanto prima, il più preſto che ſi può.* اوّلدن آخره *ewwelden āchyre.* Ab initio ad finem, a capite ad calcem. *Dal primo all'ultimo. Sæ.* اوّلده *ewwelde.* Etiam prius, absque hoc. *Anche prima, ſenza queſto ancora.* كويا كه اوّلدنده انك ايچون كلديلر *güjā ki ewweldente anün-iciün geldiler.* Dixiſſes, eos etiam prius hac de cauſſa veniſſe. *Come ſe ſenza queſto foſſero venuti apposta per lui, ò perciò. Eb.* مذ اوّل من امس *müz ewweli minemſi.* A nudius tertius. *Dall'altr'ieri in qua. Eb.*

اوّل *ewwel.* a. *part.* Primus, ſummus. *Primo, ſupremo. Attributum Dei in corona precaria attributorum divinorum, quæ a Mohammedanis recitari ſolet, &* تسبيح *tesbīh dicitur, ordine* 82^{dum}. *Hott.*

اولا *pro* اولي *ewla.* a. *compar.* Melior, & melius, fatius, potiſſimum. *Migliore*, & *il migliore*, & *è meglio.* اولا كوروب *ewlā görüp.* Satius ducens, potius. *Stimando migliore.*

اولا *ola.* t. 3. *perſ. imp. ab* اولمق *olmak.* Sit, fiat. *Sia, fia.* ¶ بر معني دخي كشف اولا *bir mæʼnā dæchy keśf ola.* Fieri poteſt, ut res una adhuc detegatur. *Fia, ch'una coſa di più venga à ſcuoprirſi. Eb.* اولاكه *olaki.* Forte fieri poſſet, ut. *Può eſſer, che. V.* اولي

اولا *ūlā.* a. *pron. demonſt. pl. a* ذا *ʐā*, & ذه *ʐihi.* Hi, hæ.

اوّلا *ewwelā*, *pro* اوّلاً *ewwelen* a. *adv.* Primò, inprimis, ante omnia. *Primieramente, prima.* ¶ اوّلاً و آخراً *ewwelen we āchyrèn.* A principio ad finem denique.

اولات *ulāt.* a. *n. ſ. pl. ab* اولو *ūlū.* Præditi, poſſeſſores. *Gol.*

اولات *ulāt.* a. *pron. demonſt. pl. a* ذو *ʐu*, & ذي *ʐī.* Hi hæ. *Gol.*

اولاج *ewlāǵ.* a. *n. ſ. pl. a* ولجة *weleǵet.* Latebræ, ſpeluncæ. *Wan.*

اولاجق *olaǵiak.* t. *part. fut. temp.* Futurus. *Che hà da eſſere*, & *che può eſſere.* ¶ اولاجغين دي سويله *olaǵiaghyn dī ſoile.* Quod fieri poteſt, dic. *Di ciò che può eſſere. Sic in mercando dicere ſolent.* اولدي انا اولاجق *oldy an-a olaǵiak.* Actum eſt de eo. *Egli è ſpedito.*

اولاد *ewlād.* a. *n. ſ. pl. a* ولد *weled.* Liberi, proles, poſteri. *Li figliuoli, li poſteri. Wan.*

اولاس *ulās.* a. *nom. prop.* Nom. arcis ad mare mediterraneum in ditione *Tarſi. Gol.*

اولاشترمق *ulaśtürmak*, & *rarius* اولاشرمق *ulaśürmak.* t. *V. trans.* 1) Perducere, tranſmittere. 2) Conjungere. 3) Inficere contagioſo morbo. *Far capitare, far paſſar, congiongere, infettare, communicar per contagio.* ¶ بچه دوغري ارسال ايدوب و بسنه بچدن عودت ايلدكده صاغ و سالم بو دوستكزه اولاشترمغه اهتمام تام ايليه‌سز *beće doghry irsāl idüp we jine beéten æwdet eiledükte sāghu sālim bu doſtun-üʐe ulaśtürmaghæ ihtimāmī tām eilejeſyʐ.* Eum Viennam tranſmittere, & inde reverſum huc ad nos ſalvum, & incolumem remittere omnimode curetis. *Procurate con ogni diligenza di farlo paſſare à Vienna, e quando ſarà di là tornato, rimandarlo ſano, e ſalvo à queſta volta. Ll.*

اولاشتري *ulaśtüry* t. *adv.* Conſecutive. *V.* اولشتري

اولاشق *ulaśik.* t. *part.* Contiguus. *V.* اولشق

اولاشگن *ulaśgen*, *aut melius* اولاشغن *ulaśghan.* t. *part.* Contagioſus, communicativus. *Che s'attacca, contagioſo.*

اولاشمق *ulaśmak.* t. *V. c. dat.* 1) Pervenire, pertingere. 2) Vexare amoroſe puellam. 3) Conjungi, adhærere. 4) Inficere contage. *Arrivare, pervenire, capitare, appigliarſi, congiongerſi, far l'amore.* ¶ حيواناته اولاشوب *hæjwānāte ulaśüp.* Invadendo animalia. *Appigliandoſi ſopra'l beſtiame. Ll.* طاغ طاغه اولاشمز انسان انسانه اولاشور *dagh daghæ ulaśmaʐ insān insāne ulaśür.* Mons monti non occurrit, ſed homo homini. *Gl'uomini s'incontrano, mà non le montegne. Prov.*

اولاق *ulak.* t. *n. ſ.* Curſor, veredarius. *Corriere.* ¶ اولاق بارگيرلري *ulak bargirleri.* Equi celeres, veredi. *Cavalli di poſta.*

اولاق *ūlāk.* t. *n. ſ. pro* اوغلاق *oghlāk.* Hædulus. *Capretto, peccherello.*

اولاقلق *ulaklyk.* t. *n. ſ.* 1) Officium curſoris. 2) *Ipſa* curſio. *Corrierato*, & *il correr la poſta.* ¶ اولاقلغله كتمك *ulaklyghyle gitmek.* Celeriter decurrere, veredo ire. *Correr la poſta, andar sù le poſte.*

اولاك *ūlāke.* a. *pron. demonſt. fæm. pl. a* تاك *tāke.* Hæ, iſtæ, illæ. *Gol.*

آولامق *āwlamak.* t. *V.* صيد *ſæid.* a. Venari, aucupari. ¶ قوش آولامق *kuś āwlamak.* Aucupari. *Caeciar uccelli.* بالق آولامق *balyk āwlamak.* Piſcari. *Peſcare.* اغزدن سقز آولامق *aghyʐdan. ſakyʐ āwlamak.* Expiſcari ab aliquo arcana. *Peſcare il ſecreto di alcuno.*

اولامور *ulamur.* t. *n. ſ.* Tilia, *pro* اوغلامور

اولان *olan.* t. *part. præſ.* Exiſtens, qui eſt.

اولايك *ulāike.* a. *pron. demonſt. maſc. a* ذاك *ʐake.* Hi, iſti, illi. *Gol.*

اولايلك *ūlāilike.* a. *pron. demonſt. pl. a* ذلك *ʐalike.* Hi, iſti. *Gol.*

اولب *ūleb.* a. *nom. prop.* Nom. loci in Andaluſia. *Gol.*

اولپرمك *ölpermek.* t. *V.* 1) Horrore corripi. 2) Tremere *cutem*, *ſeu* arrigi crines præ horrore. *Tremar la pelle, arrizzarſi li capelli in teſta, inorridire.*

اوّلة *ewwelet.* a. *n. ſ.* Primum principium. *Gol.*

اولته *olta*, *vul.* *wolta.* t. *n. ſ.* Hamus. *Amo.*

اولته چالمق *olta*, *wolta ćialmak.* t. *V. comp.* Obambulare, deambulare. *Paſſeggiare. V.* اولته

او

اولج *uwliǵ.* p. *n. ſ.* 1) Scapus, *ſeu* caliculus uvarum. 2) Solanum, & *pec.* baccæ ejus. *Ferh.*

اولچورمك & اولچرمك *ölćürmek.* t. *V.* Metiendum dare. *Far miſurare. Tranſit. ab* اولچمك

اولجك *öleǵek.* t. *part. fut.* Moriturus, mortalis. *Moribondo, che ha da morire, mortale.*

اولچك *ölćek.* t. *n. ſ.* Menſura. *Miſura. Teſ. Uſit.* اولچي

اولجكلك *öleǵeklik.* t. *n. ſ.* Mortalitas. *Mortalità.*

اولچكلك *ölćeklik.* t. *n. ſ.* Menſurabilitas. *Miſuramento.*

اوّلجه *ewwelǵe*, t. *adv. dimin. ab* اوّل *ewwel.* Paulo prius. *Un poco avanti.* ¶ بر كون اوّلجه *bir gün ewwelǵe.* Quantocyus. *i. q.* بر كون اوّل *bir gün ewel. V.* اوّل

اولچي *ölći.* t. *n. ſ.* كيل *keil.* a. اندازه *endāʐe.* p. Menſura. *Miſura.*

اولدرجك *öldüreǵek.* t. *part. fut.* Occiſurus, lethalis. *Che ha dà uccidere, mortale.*

اولدرشمك *öldüriśmek.* t. *V. coop.* 1) Occidere ſe invicem. 2) *n. ſ.* Cædes. *Amazzarſi l'un l'altro, uccisione.*

اولدرمك *öldürmek.* t. *V.* قتل *kætl.* a. كشتن *küśten* p. Occidere, vita privare. *Far morire, amazzare.* ¶ الله اولدرمدوكن كمسه اولدرمز *āllāh öldürmedūgiu kimſe öldürmeʐ*, *vel öldüremeʐ.* Quem Deus non occidit, nemo occidere poteſt. *i. e.* Nemo abſque permiſſu divino occumbit. *Senza'l voler di Dio, neſſuno può amazzare un'altro. Prov. Eb.*

اولدرجي *öldüriǵi.* t. *n. ſ.* قاتل *kātyl.* a. كشنده *küśende.* p. Occiſor, homicida. *Uccisore, omicida.*

اولدم *oldem.* t. *adv. compoſ.* 1) Tunc. 2) Statim, immediate. *All'ora, ſubito. Eb.*

اولسطيون *olüſtyjūn.* a. *n. ſ. ex græco.* Holoſtium. *Oloſtio, ſorte d'erba. Gol.*

اولسون *olſun.* t. 1) 3. *perſ. optat.* نه اولا *ne ola*, *ſeu ut vul. nola.* t. Fiat. 2) *adv.* Libenter. *Fia, sì, volontieri.* 3) Age, ergo. *i. q.* اوسون *oſün*, *q. V.*

اولسه اولور *olſæ olur.* t. *in comp.* Non eſt abs re, fieri poteſt. *Non è impoſſibile, può eſſere.*

اولشترمق *ülaśtürmak.* t. *V. tranſ.* Perducere. *V.* اولاشترمق

اولشترمك *ülaśtürmek.* t. *V.* توزيع *tewʐīʼ.* a. Diſtribuere, elargiri. *Diſtribuire, dividere, diſpenſare, far parte.*

اولشتري *ulaśtüry.* t. *adv.* Conſecutive, de manu in manum. *Conſecutivamente, di mano in mano, continuamente.*

اولشق *ulaśik.* t. *adj.* Contiguus. *Contiguo, attaccato.*

اولشقلق *ulaśiklyk.* t. *n. ſ.* 1) Contiguitas. 2) Conjunctio. 3) Amicitia. *Contiguità, congionzione, amicizia. Teſ.*

اولشمق *ulaśmak.* t. *V.* Contingere. *V.* اولاشمق

اولشمك *üleśmek.* t. *V.* Diſtribui, dividi. *Neutro-paſſivum ſuperioris* اولشترمك

اوّل عنصر *ewwel ænsar.* p. *n. ſ. compoſ.* Terra, pulvis *quaſi* primum elementum. *Ferh.*

اولغو *ulghu.* t. *n. ſ.* Alveus, canalis. *Teſ.*

اولق *ewlæk.* a. 1) *n. ſ.* جنون *ǵünūn.* a. Inſania, mentis alienatio. *Pazzia, ſmania.* 2) *part. i. q.* مجنون *meǵnūn.* a. Mente captus, inſanus. *Pazzo, furioſo. Wan.*

اولوق & اولق *oluk, uluk.* t. *n. ſ.* Canalis, alveus. *Acquadotto, canale.*

اولق *ulak.* t. *n. ſ.* Curſor. *Scribe*, & *V.* اولاق

اولقدر *olkadar.* t. *adv.* Tantum, quantum. *V.* اوقدر

اولك *ewlek.* t. *n. ſ.* Sulcus. *Solco.*

اولك كوري *ölün-körī.* t. *n. ſ. comp.* 1) اوجاق دمري *oǵiak demry.* t. Crateuterion. *Capifuocho.* 2) Formula objurgandi trivialis; *cui reſpondetur:* كورك ديپه‌سي *körün-tepeſi. An.*

اولكر *ölker.* t. *n. ſ.* ثريّا *ſurejjā.* a. پروين *perwīn.* p. Pleiades. *Pleiadi, la chioccia*, & *ciocca.*

اولكون *olkun.* t. *nom. prop.* Olchinium, ulcinium. *Dulcigno. Urbs Albaniæ, in confinibus Dalmatiæ, verſus ſinum Venetum, a pyratis habitata.*

اولكه *ölke.* t. *n. ſ.* Ditio, poſſeſſiones. *Dominio, terre. Ik.*

اولكه *pro* اول كه *olki.* t. *pron. demonſtr. compoſ.* Is, qui. ¶ اولكه مقدور بشردر *olki mæktūrī beśerdür.* Quantum humanitus poſſibile eſt. *Quanto umanamente è poſſibile. Ll.*

اوّلكي *ewwelkī.* t. اوّل *ewwel.* a. *num. ordin.* Primus. *Il primo.* ¶ اوّلكي حاللر *ewwelki hāller.* Priora. *Le prime coſe, il primo ſtato, li primi tempi.*

اولم *ewlem.* a. *partic. interrogandi comp.* Annon? *Gol.*

اولم *ölüm.* t. *n. ſ.* موت *mewt.* a. مرگ *merg.* p. Mors, lethum. *Morte.*

اولمّا *ewlemmā.* a. *partic. interrogandi comp.* An nondum? *Gol.*

اولمز *olmaʐ.* t. 3. *perſ. præſ. vel fut. negat.* Non erit, non poteſt eſſe. *Che non può eſſere.*

اولمز *ölmez*. t. 1) 3. *perf. præf. vel fut. negat.* Non morietur. 2) *adj.* Immortalis. *Non morirà, che non è per morire, immortale.* ¶ اولمز دكن *ölmez diken.* Myrtus, myrtillus. *Mirto. An.*

اولمش *olmiś.* t. *part. paff.* 1) Factus. 2) Maturus. *Fatto, maturo.* ¶ اولمش قصّه *olmiś kyffæ.* Res acta, præterita. *Cofa fatta, paffata, arrivata.*

اولمش *ölmiś.* t. *part. paff.* Mortuus.

اولمش *öwulmiś.* t. *part. paff.* Defricatus.

آولامق *āwlamak.* t. *V.* Venari, *fcribe melius* & *V.* آولامق

اولمق *olmak.* t. *V. auxil.* بودن *buden* p. 1) Effe, fieri. 2) Habere. 3) Maturefcere. *Effere, avere, farfi maturo.*

اولمق *ulumak,* & *wulumak.* t. *V.* زنوييدن *zinüjīden.* p. 1) Ululare *canem.* 2) Rugire *leonem. Urlare, rugghiare, ruggire.*

اولمقوله & اول مقوله *ol mækūle.* t. *adv. comp.* Ejufmodi, & illo modo. *Ik.*

اولمك *ölmek.* t. *V.* وفات *wefāt.* a. مردن *mürden.* p. Mori. *Morire, paffar all' altra vita.*

اوللو *ölmelü.* t. *part. fut. ab* اولمك *ölmek,* Moriturus. *Che ha da morire, che fta per morire.*

اوللو *ölümlü.* t. *adj.* Mortalis, morti obnoxius. *Mortale, foggetto alla morte.*

اولمامش *olmamiś.* t. 1) *part. præt. negat.* Quod non fuit, *aut* factum eft. 2) *adj.* Immaturus.

اولمامق *olmamak.* t. *V. negat.* Non effe, non fieri. *V. Gramm.* ¶ اولمايه‌كه *olmaiaki.* Abfit, cave. *Non fia che, fta in cervello di non fare. Eb.* اولميه الّا خير اولا *olmaia illā chæirola.* Non fiat nifi bonum. *Eb.*

اولان *olan.* t. *part. præf. ab* اولمق Exiftens. *V.* اولان

اولن *ölen.* t. 1) *part. præf. ab* اولمك *ölmek.* Moriens. 2) *part. paff.* Mortuus. *Che muore, & morto.*

اولنج *ewleng̃.* p. *n. f. i. q.* اورنك *ewrenk.* p. 1) Intellectus, & cognitio. 2) Excellentia, & ornamentum. 3) Fraus, dolus. 4) Hilaritas. 5) Victus, vitæ confuetudo. 6) *i. q.* اورنج *ewreng̃.* p. Uvæ. 7) Dormitorium. *Ferh.*

اولنج *uleng̃,* & *uwiling̃.* p. 1) Scapus, *feu* caliculus *uvarum. Ferh.* 2) Baccæ *uvarum. Caft.*

اولنجه *ölinge.* t. *adv.* Donec moriatur, ad mortem ufque. *S'in alla morte, in vita.*

اولندرمك *ewlendürmek.* t. *V. trans.* تزويج *tezwīg̃.* a. Maritare, elocare. *Maritare, accafare.*

اولنمق *olunmak.* t. *V. paff.* Fieri. *Effer fatto.*

اولنمك *ewlenmek.* t. *V.* تزوّج *tezewwüg̃.* a. 1) Nubere. 2) Uxorem ducere. *Maritarfi, ammogliarfi.*

اولنمامش *ewlenmemiś.* t. *part. præt. neg.* Innuptus, cœlebs. *Non maritato, giovine.*

اولو *awlü.* t. *n. f. pro* اولي *awli,* & حولي *hæwli.* Area. *Cortile. Tef. V. infra* اولي

اولو *ewlü,* & اولي *ewli.* t. 1) *adj.* Habens domum. *Che ha cafa.* 2) *ufit.* Conjugatus. 3) Domefticus. *Maritato, accafato, di cafa.* ¶ ايكي اولو *iki ewlü.* Bigamus. *Bigamo, di due mogli.* چوغي اولو اونه قاچوب *ćioghy ewlü ewine kaćiüp.* Plerique fugientes quifque ad fuam domum. *Fuggendo la maggior parte ogn'uno à cafa fua. Eb.*

اولو *olü.* t. *adj.* Mortuus, defunctus. *Morto.* ¶ اولوسي *olüfi.* Cadaver *ejus. Il corpo morto, il cadavere.* عثمان اوغلنك اولوسندن بويله قاچجق دريسي كلمش اولسه نه چاره ايدرايدك و نه يوله كيدرايدك *ūfman oghlynün-ölüfinden böjle kaćiğiak dirifi gelmiś olfæ ne ćiāre ideridün-we ne iolæ gideridün-.* Siquidem a filio ottomani mortuo ita fugis, fi vivus veniffet, quid rei ageres, aut quo tandem fugeres? *Se in quefta guifa fuggi da un figliuolo ottomano morto, fe vi foffe venuto il vivo, che cofa farefti, e dove fuggirefti Br.*

اولو *ulu.* t. *adj.* بزرك *büzürk.* p. Grandis, magnus, eximius. *Grande.* ¶ اولو دوستمز *ulu doftümüz.* Magnus amicus nofter. *q. reverentiæ ergo fic vocant principes Chriftianos. Il noftro grande amico. Ll.* ايكي اولو پادشاه *iki ulu pādiśāh.* Ambo magni principes. *Li duoi, ò ambi li grandi, ò potentiffimi prencipi. Ll.* اولو يول *u u jol.* Via regia. *Strada maeftra.*

اولو & اولوا & اولي *ulu* & *uli.* a. 1) *pl. carens fing.* Præditi, poffeffores, domini. *Signori.* 2) *fing. irreg.* Præditus, poffeffor. *Signore, poffeffore, dotato.* ¶ اولو آلابصار *uluül-ebsār.* Oculis præditi, perfpicares, *aut in fing.* prudentiffimus. اولو آلاستبصار *uluül-iftibsār. Idem,* & Duces viæ fidelium. *Li prudenti, perfpicaci, e principali trà fedeli.*

اولو آلامر *uluül-emr.* a. *n. f. compof.* 1) دين ايچنده چري باشيلري *din ićinde ćeri bafileri.* t. Duces fupremi exercitus Mohammedani. *Capi, ò capo dell' effercito, generale. Tef.* 2) عالملر و فقيهلر *ālimler, we fækyhler.* t. Doctores legis. *Li dotti, o Dottori della legge.* 3) خليفه‌لر بكلر *chælīfeler, begler.* t. Reges, & principes. *Rè, imperatori, prencipi. Tef.*

اولو آلطريق *uluūt-tæryk.* a. *n. f. compof.* Præpofiti, præfules. *Prepofiti, generali, miniftri d' ordini de' religiofi.*

اولو آلعزم *uluül æzm.* a. *n. f. compof.* Coryphæi, præfides. *Capi d'imprefe. Tef.*

اولو باد *ulūbād.* t. *n. f. comp.* 1) Nomen fluvii in Afia minore, *quem Turci a vehementi vento nomen habere referunt, veteres* Rhyndacum *appellaffe videntur.* 2) Nomen opidi Anatoliæ *græcis olim* Lopadium. *Leunc.*

اولوجه *uluge.* t. *compar.* 1) Paulo major. 2) *ufit.* Superior. *Alquanto maggiore, fuperiore.* ¶ اولوجه‌لري *ulug̃eleri.* Eorum fuperiores. *Li loro fuperiori.*

اولوجهله t. *adv. pro* اول وجهله *ol weg̃hile.* t. Sic, eo modo. *Ll. V.* وجه

اولور *olur.* t. 3. *perf. præf.* & *fut.* 1) Erit, fiet. 2) Poteft effe, fieri. ¶ كتمك اولورمي *gitmek olurmi.* Decetne, poteftne iri? *Si può andare?*

اولور اولمز *olur olmaz.* t. *adj. comp.* Ineptus, nullius fundamenti. *Cofa da niente, frivola.* ¶ اولور اولمز احوال طرفمزه اشعار اولنمامشدر *olur olmaz æhwāl tæræfümüze iśār olunmamiśtür.* Non fignificatæ funt nobis res frivolæ. *Non ci fi fà fapere cofa mal fondata.*

اولورق *ulurak.* t. *compar.* Major. *Più grande.*

اولوس *olus.* p. *n. f. i. q.* خلق *chulk.* Natura, indoles. *Vox ćaghataica. Ferh.*

اولوغ *ulugh.* tart. *adj.* Magnus, eximius. *Grande, potente, ò potentiffimo. Ll. pro turc.* اولو

اولوق *o* & *uluk.* t. *n. f.* Canalis. *V.* اولق

اولوقت *pro* اول وقت *olwækt.* t. *adv. comp.* 1) Tunc, tunc temporis. 2) Illico. *Allora, immantinente.*

اولولق *ululyk.* t. *n. f.* Magnitudo, magnificentia. *Grandezza.*

اولولك *ewlülik.* t. *n. f.* Matrimonium, ftatus conjugalis. *Stato di matrimonio, l'effer accafato.*

اولولمق *ululamak.* t. *V.* تعظيم *tæ'zym.* a. 1) Magnificare. 2) Honorare. *Magnificare, onorare.*

اولولنمق *ululanmak.* t. *V. paff.* 1) Magnum fieri, magnificari. *Ingrandirfi, effer effaltato.* 2) Superbire, gloriari. *Far del grande. Tef.*

اولوم *ölüm.* t. *n. f.* Mors. *V.* اولم

اولومق *ulumak.* t. *V.* Ululare. *V.* اولمق

اولون *ewlewne.* a. *n. f. pl. ab* اولى *ewlā.* Potiores, aptiores, digniores. *Wan.* ¶ ما اولونهم للمعروف *mā ewlewnehüm lilmæ'rūf.* Quam beneficentiffimi funt, quam maxime ftudiofi benemerendi.

اوّلون *ewwelūne.* a. *num. ord. pl. ab* اوّل *ewwel.* Primi. *Wan.*

اولويّت *ülüwījet.* a. *n. f.* Majoritas, præcellentia. ¶ بطريق اولويّة *betærȳkȳ uluwījet.* Jure majoritatis. *Per dritto di maggioranza. Ik.*

آوله *āwle, āwile.* p. *n. f. i. q.* آبله *ābile.* 1) Variolæ. 2) Puftula, 3) Furunculus, exanthema *quodvis in cute prodiens. Ferh.* 4) Falco leporarius, aquila. *Caft.*

اوله *ewle,* & *ūle* p. *n. f.* 1) *i. q. præcedens.* 2) Aquila. *Ferh.* 3) Animal, brutum. *Caft.*

اولي *awli.* t. *n. f.* Impluvium, area. *Cortile.*

اولي *ewlā.* a. *compar.* II. انفع *enfæ'.* Melior, præftantior. *Ll. V.* اولا ¶ اولي بو دركه *ewlā bu dür ki.* Optimum factu hoc eft, ut, *vel* quod. *Il meglio è, che. Ll.*

اولي *ewli.* t. *adj.* Conjugatus. *V.* اولو

اولي *ula.* a. *num. ord. fæm. ab* اوّل *ewwel.* Prima. *Prima.* ¶ درجهٔ اولي *deregei ulā.* Primus gradus. *Il primo grado. Ik.*

اولي *öli.* t. *adj.* Mortuus *pro* اولو

اولي *uli.* a. 1) *pl. carens alias fing.* اولو *vel* اولوا *ulu.* a. Præditi. 2) *fing. irreg.* Præditus. ¶ اولي آلابصار *uliül-ebsār.* Perfpicax, prudens. *Ik. Ah.* بازار اعتبار اولي آلابصارده *bāzārī y'tibārī uliül-ebsārde.* In foro æftimationis perfpicacium virorum. *Appreffo li favj, prudenti. Sæ.* اولي آلالباب *uliül-elbāb, i. q.* اصحاب الباب *æshābi elbāb.* Docti, periti. اولي آلنّهي *uliün-nühā.* Intelligentia præditus. *Intelligente, favio. Ik. de Mohammede.*

اوليا *ewlijā.* a. *n. f. pl. a* ولي *welī.* Amici Dei, fancti. *Santi.*

اوليا *ewlijā.* a. *part. pl. a* والي *wāli.* Præfecti, præfides provinciarum, miniftri regii. ¶ اولياي دولت *ewlijai dewlet.* Miniftri regii, & domini, principes. *Miniftri di ftato, fignori, prencipi.*

اوّليّة *ewwelijet.* a. *n. f.* Primatus, prioritas. *Gol.*

اوليجه *ulig̃e.* t. *compar.* Major, fuperior. ¶ اوليجه‌لرينك سوزني طوتميوب *ulig̃elerinün sözini tutmajüp.* Non obfervantes verba fuorum fuperiorum. *Non offervando gli ordini delli loro fuperiori. Ll.*

اوليجي *öligi.* t. *n. f.* Moriens, mortalis. *Che muore, mortale.*

Zu Bl. 383 d

اوله ئوله er wird sterben moriatur, er soll sterben,

بر ادمي اوله سيه اوران كمسنه اوله رك اوله percutiens virum et moriatur, moriatur 2 Mos. 21. 12

اوليرا *ūlīrā*, & اوليذا *ūlīzā*. a. *n. ſ. ex græco.* Olyra, *alias Arabiæ felicis incolis* كنيب *kenīb. Gol.*

اوليقوس *ūlȳkos.* a. *pro* ستّ اوبولوس *ſitte ūbūlos.* Sex oboli. *Gol.*

اوليٰك *üleike.* a. *pron. demon. comp.* Illi, illæ. *Wan.*

اولي كلمش & اوليكلمش *olygelmiś*, *vul. olagelmiś*, & اوليكلن *olygelen.* t. *part. comp.* Conſuetus, ſolitus. *Solito, ordinario.*

اوليكلممش *olygelmemiś.* t. *part. negat. comp.* Inſolitus, extraordinarius. *Inſolito, ſtraordinario.*

اولي كلمك & اوليكلمك *olygelmek*, *vul. olagelmek.* t. *V. comp.* Solere, conſuetum eſſe. *Eſſer ordinario, & uſitato.* ¶ اوليكلدوكي اوزره *oly geldügi üzre.* Juxta conſuetum ab antiquo, prout uſuvenit. *Conforme il praticato anticamente, conforme l' uſo.* قديمدن اوليكلمش ايكن *kædīmden olygelmiś iken.* Cum ab antiquo id conſuetum ſit, aut fuerit. *Sendo ciò dal tempo antico pratticato, uſato. Ll.*

اوليل *ūlīl.* a. *n. ſ.* Nomen Salinarum *in extrema Lybia. Gol.*

اوّلين *ewwelīn.* a. *num. ord. pl. obliq. ab* اوّل *ewwel.* Priores, primi. *Li primi.* ¶ اوّلين و آخرين *ewwelīnü āchyrīn.* Antiqui & moderni, primi & noviſſimi. *Li primi, e li ultimi, gli antichi, e li moderni. Sæ.* جواب اوّلين ايله *gewābi ewwelīn ile.* Cum priori reſponſo, ut prius. *Con la riſpoſta di prima. Ik.*

اوماج *ūmāg.* p. *n. ſ.* اوق نشاني *ok niśāni.* t. Meta, ſcopus. *Segno, berſaglio.*

اوماج آشي *omāg āśi.* t. *n. ſ. fere i. q.* بولاماج *bulamāg.* Puls. *Panatella.*

اومالي *üwümālī.* a. *n. ſ.* Elæomeli, oleum melleum, *quod in Syria e quodam cortice manat. Gol.*

اومان *ewmān.* p. *n. prop.* Nom. pagi alicujus *in regione* همدان *hamadān*, *in quo natus eſt.* اثير آلدين اوماني *eſirid-din ewmāni. Ferh.*

اومز *omuz.* t. *n. ſ.* منكب *menkib.* a. دوش *dūś.* p. Humerus, ſcapulæ. *Omero, ſpalla.* ¶ بني اومزلرنده كوتورديلر *beni omuzlerinde göturdiler.* Me humeris ſuis geſtarunt. *Mi portarono ſopra le loro ſpalle. Ah.*

اومق *owmak.* t. *V.* Fricare, illinere. *Fregare, ſtropicciare.*

اومق *umak.* t. *V.* Sperare. *Sperare.*

اوميد *umid.* t. *n. ſ.* Spes. *pro uſit.* اميد

آون *āwen.* p. *n. i. q.* آونك *āwenk.* Res pendulæ. *Ferh.*

آون *āwin.* a. *part.* 1) Commode ſe habens. 2) Tranquillus *vir. Gol.*

او

اون *ewn.* a. *V. act.* [I. F.] 1) Commode ſe habere. 2) Quietum eſſe. *Wan.*

اون *ewn.* a. *n. ſ.* 1) Commoditas. 2) Quies, tranquillitas. 3) Lenitas, comitas. 4) Inceſſus placidus. 5) *i. q.* عدل *ydl.* Quod rei alteri ad faciendum æquilibrium reſpondet. 6) *pec.* Pars altera, ſeu latus alterum *oneris, vel hippoperæ. Gol.*

اون *ön.* t. *n. ſ.* آواز *āwāz.* p. Vox. *Voce.* ¶ اون ، *ön*, & *ün* e. Vagire. *Vagire. An.* ايت اوني كبي *it öni kibi.* Inſtar latratus canis. *Come la voce, l' urlo d' un cane. Ah.*

اون *on.* t. *num. card.* عشر *æśere* a. ده *deh* p. Decem. *Dieci.* ¶ اون بر اون ايكي *on bir, on iki.* Undecim, duodecim. *Undeci, duodeci.* اونبرر *onbirer.* Undeni. *A undeci, undeci per parte.* اونده بر *onde bir.* Decima, unum ex decem. *Uno per dieci, o dieci per cento.* اونده بر آلمق *onde bir ālmak.* Decimare, accipere ex decem unum. *Decimare, prender la decima.* اون ايكيلك *on ikilik*, *vul.* توچت *tučet.* Duodena. *Una dozzena. Et* ducatus continens 12. aureos, vel aliquid aliud ſimile. *Un pezzo di dodeci ungheri, vaſo di 12. miſure.* اون بشلك *on beślik.* Quindena. اون باشي *on baśi.* Decurio. *Caporale, decurione, capo di dieci perſone.*

اون *ūn.* t. *n. ſ.* دقيق *dækȳk.* a. آرد *ard* p. Farina. *Farina.*

اون *üwün.* a. *n. ſ. pl. ab* اوان *iwān.* Porticus penſiles. *Wan.*

اوناديا *unādijā.* a. *n. ſ.* Cucumis aſininus, *vel* ſuccus ejus. *Gol.*

اونار *ewnār.* p. *n. ſ.* 1) Odor, fragrantia. 2) Dormitio. *Caſt.*

آونة *āwinet.* a. *n. ſ.* 1) *pl. ab* اوان *ewān.* Tempora. 2) *ſing. carens.* Teſtudines *animalia. Wan.*

آونة *āwineten.* a. *adv.* Sæpius. *Sovente.*

اونتغن *unutghan.* t. *adj.* Obliviofus. *Scordevole, ſmemorato.*

اونتمق *unutmak.* t. *V.* نسيان *niſjan.* a. Oblivisci. *Scordarſi, dimenticarſi.* ¶ كندولرين اونتمشلر *gendülerin unutmiśler.* Sui ſunt obliti. *Si ſono ſcordati di loro medeſimi. Ah.*

اونتمقلق *unutmaklik.* t. *n. ſ.* Oblivio. *Scordanza, oblio.*

اونج *uwenġ.* p. *n. ſ.* Amicitia, familiaritas. *Amicizia, famigliarità. Ferh.*

اوند *āwend*, & *ewend.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* حجت *hüget.* a. Demonſtratio, probatio evidens. 2) Funis, *cui appenduntur uvæ, vel in quo expanduntur veſtes.* 3) Vas *pec.* Fictile.

او

Fictile. 4) Thronus. 5) Pulvinar, cervical. 6) Latrunculorum luſus. 7) Initium, principium. 8) Clava luſoria. *Ferh.*

اوندلمش *unudulmiś.* t. *part. paſſ.* Oblivioni traditus. *Scordato, dimenticato.*

اوندلمق *unudulmak.* t. *V. paſſ.* منسي *mensī.* a. Venire in oblivionem. *Eſſer dimenticato.*

اونده *ondā.* t. *adv.* Ibi, *pro* انده

اوندجي *unudigi.* t. *adj.* Obliviofus. *Scordevole, chi ſi ſcorda.*

آونك *āwenk*, & *aweng.* p. *n. ſ.* اصمه *aſma* اصلمش نسنه *aſylmiś neſne.* t. 1) Uvæ pendulæ. 2) Aliæ res appenſæ. *Vue appeſe per conſervarle.* ¶ آونك ، *āwenk* e. Appendere *uvas poſt vindemiam. Appendere l'uve per farle ſeccare, ò conſervarle più tempo. Ah. V.* هونك

اونكان *awengān.* p. *adj.* معلّق *mu-ællæk* a. Pendens, pendulus. *Ferh.*

اونكو *önegü.* t. 1) *adj.* معاند *mu-ānid.* a. Contumax, pertinax. 2) *n. ſ.* Aemulus. *Contumace, oſtinato, rivale.* 3) *pro* اونكولك *önegülik.* t. Pertinacia. *quod V.*

اونكولشجي *önegüliśči.* t. *n. ſ.* Competitor. *Competitore.*

اونكو لشمك *önegüliśmek.* t. *V. coop.* Aemulari invicem. *Opporſi l'uno l' altro, concorrere.*

اونكولك *önegülik.* t. *n. ſ.* 1) Contumacia, pertinacia. 2) Aemulatio. *Oſtinazione, conteſa, rivalità, concorrenza.* ¶ اونكولك ، *önegülik* e. Contendere, litigare, æmulari. *Contraſtare, opporſi, competere, concorrere.*

اونلامق *unlamak.* t. *V.* Farina conſpergere. *Infarinare.*

اونلق *onlyk.* t. *n. ſ.* 1) Decuſſis, decima. *Decima.* 2) *uſit.* Nummus, *aut* alia res decem aſprorum, ducatorum, librarum *ſicut.* ايكيلك *ikilik.* duorum. بشلك quinque. *V. præcedentia & Grammaticam.*

اونلو *önlü.* t. *adj.* Voce præditus. ¶ ار اونلو عورت *er önlü æwret.* Voce virili prædita mulier. *Donna, che hà voce di uomo. Kyrk.*

اونمق *onmak.* t. *V.* 1) Findere. 2) Expectare. *Aſpettare. An.*

اونمق *onamak.* t. *V.* 1) Optare. 2) Communicare. ¶ بكا اونمزسن *ban-a onamazſyn.* Mihi non optas, aut non communicas. *An.*

اونمق & *melius* اوانمق *uwanmak*, *vul. uſanmak.* t. *V. paſſ.* Comminui, rumpi. *Eſſer ſminuzzato, peſtato, tagliato in pezzetti.* ¶ شيشه اوندي *śiśe uwandy.* Lagena fracta eſt. *Il fiaſco s'è rotto.*

اونج *unüng.* p. *n. ſ.* Nom. menſis decimi. *Caſt.*

اونجي *oningi.* t. *num. ordi.* عاشر *āśir.* a. دهم *dehüm* p. Decimus. *Decimo.*

اوني *unī.* p. *n. ſ.* 1) Alica. 2) Polenta. *Caſt.*

اونيا *unijā.* p. *n. ſ.* Succus expreſſus *pec.* muſtum. *Succo moſto. Ferh.*

آونيدن *āwenīden*, & *ewniden.* p. *V.* 1) *i. q.* اوبانيدن *ewbānīden.* Dormitare. *Ferh.* 2) *i. q.* اوتانيدن *ewtāniden.* Sperare. *Caſt.*

آوو *āwaw.* p. *nom. prop.* Nom. urbis *alicujus. Ferh.*

اووا *owa.* t. *n. ſ.* Planities. *V.* اوا

اووب *ewūb.* a. *part.* Pedes celeriter verſans *camelus. Gol.*

اوود *üwūd.* a. *V. act.* 1) Gravare. 2) Curvum evadere. *Gol.*

اووز *üwez.* t. *n. ſ.* Sorbum. *V.* اوز & اوس

اوومالي *ewūmāli.* a. *n. ſ. ex græco.* Eleomæli. *V.* اومالي

اوومق *owmak.* t. *V.* Fricare. *V.* اومق

اووي *ewewi.* a. *part.* 1) Corporalis. 2) Miraculoſus. *Gol.*

آوه *āwe, aweh.* p. *interjectio dolentis.* Ah, eheu! *Oime.*

آوّه *āwwe.* a. اوه واه *āh wāh.* a. t. *i. q. præced.*

اوه *owa.* t. *n. ſ.* Planities. *V.* اوا

اوّه *ewweh*, & *ewwuh.* p. *interjectio dolentis.* Ah, heu! *Oime! Gol.*

آوها *āuhā.* p. *n. ſ. plur. loco* آبها *ābhā. mutato* ب *be in* و *wāu.* Aquæ. *Ferh.*

اوهاط *ewhāt.* a. *n. ſ. i. q.* خصومات *chuſūmāt.* Jurgia, lites. *Gol.*

اوهاق *ewhāk.* a. *n. ſ. pl. a* وهق *wehæk.* Funes, & laquei, *quibus eminus capiuntur homines vel pecora.*

اوهام *ewhām.* a. *n. ſ. pl. a* وهم *wehm.* Opiniones, conjecturæ, dubitationes. *Opinioni, imaginazioni, dubii. Ik.* ¶ نيچون اوهامه و خيالات و سوداى خامه دوشرسن *niciün ewhāme chæjālatü ſewdāï chāme düśerſin.* Quare in conjecturas, ſpeculationes, & in vanam incidis melancholiam? *Perche tu entri in penſieri, fantaſie, ò malinconia vana? Eb.* بر باغچهء جنّت نشان دركه اكا نسبت فراديس جنان محض اوهام وباغ ارم بر قوري نامدر *bir baghčiaï ġennet niśān dürki an-a niſpet ferādīsi ġinān mæhzȳ ewhām, we bāghȳ irem bir kury nām dür.* Hortus paradiſo ſimilis eſt talis, ut reſpectu illius horti terreſtris paradiſi mera ſint phantaſmata, heſperii autem horti pura ſint nomina. *Eb.*

اوهد *ewhed.* a. *n. ſ. pl.* اواهد *ewāhid.* Dies feriæ primæ, *ſeu* dies lunæ. *Gol.*

اوهد *ewhūd.* a. *n. ſ. pl. a.* وهد *wehd.* Terræ depreſſæ. *Gol.*

اوهز *ewhez.* a. *part.* Eleganti modo incedens. *Gol.*

اوهية *ewhiet.* a. *n. ſ. pl. a* وهي *wehī.* Rupturæ, fiſſuræ. *Gol.*

اوهيّة *ūhījet.* a. *n. ſ.* 1) Intervallum montis. 2) Quod a ſummo ejus vertice ad imum vallis protenditur. *Gol.*

آوي *āwī* & اوي *uwi.* a. *part.* Recipiens ſe in hoſpitium, manſionem capiens *vir. Gol.*

اوي *ewj*, *ſeu* ايّ *ijj.* a. *V. act.* [2. F.] 1) Se recipere commorandi *vel* quieſcendi ergo. *Wan.* 2) Hoſpitio excipere. 3) Teneriore affectu propenſum eſſe. 4) Commoveri, condolere. *Gol.*

اوي *uwi.* p. *partic. indicandi aliquid.* Ecce. *Ecco. Ferh.*

اوّي *ewwā.* a. *part.* Congregatus. ¶ طير اوّي *tæjri ewwa.* Aves ſimul congregatæ. *Wan.*

اويا *ūjā.* p. *adj.* Ignavus, tardus. *Ferh.*

اويارمق *ujarmak*, *oiarmak*, & اويارييرمك *ojarywirmek.* t. *V. tranſ.* 1) Expergefacere. 2) Accendere. *Suegliare*, & *accendere. pro uſit.* اوياندرمق *ojandürmak.* ¶ چراغ اوياردلر *ćerāgh ojardiler.* Accenderunt candelam. *Appicciarono, acceſero la candela. Eb.*

اويالمق *oialamak*, *vel ujalamak*, & اويالندرمق *ojalandürmak.* t. *V.* 1) Differre. 2) Negligere. 3) Ludere, ludificare. *Differire, traſcurare, trattener con menzogne, ò finzioni.* ¶ بوآنه دكين اويااليوب *bu āne degin ujalajüp.* Re in hunc diem dilata, nobiſque deluſis. *Avendoci ſin' ora trattenuti, e deluſi. Eb.*

اويان *ūjān.* p. *n. ſ.* 1) Mons. 2) Medius menſis autumni. *Caſt.*

اويان *ujān.* t. *n. ſ.* Habenæ cum fræno. *Briglia.*

اوياندرمق *ojandürmak.* t. *V.* Expergefacere, excitare. *Deſtare, ſuegliare.*

اويانق *ojanyk.* t. *adj.* بيدار *bīdār.* p. Inſomnis, vigil. *Suegliato, che non dorme.* ¶ اويانق اول *ojanyk* ol. Vigilem eſſe, vigilare. *Vegliare, eſſer vigilante.*

اويانقلق *ojanyklyk.* t. *n. ſ.* Vigilantia, ſtatus vigilantis. *Vegghia, il vegliare.* ¶ چوق اويانقلق *ćiok ojanyklyk.* Nimia vigilantia, inſomnia. *Il troppo vegliare. Sed melius* اويقوسزلق

اويانلمق *ujanlamak.* t. *V.* تلجيم *telgīm* a. Frænare. habenas injicere. *Metter la briglia.*

اويانمش *ojanmiś.* t. *part. paſſ.* Expergefactus. *Suegliato.*

اويانمق *ojanmak.* t. *V.* 1) Expergiſcere, excitari. 2) Accendi. *Suegliarſi, deſtarſi.*

اويانو *ojanū.* t. *adj.* Expergefactus. ¶ اويانو كلمك *ojanū gelmek.* Experge fieri. *Suegliarſi.*

اويبان *ujbān.* t. *nom. prop.* Neſolium. *urbs in Hungaria. Una delle miniere d'Ungaria.*

اوية *iwjet*, & *contracte* ايّة *ijjet.* a. *V. act.* [2. F.] Teneriore affectu commoveri, condolere. *Wan.*

اويتمق *ujutmak.* t. *V. tranſ.* 1) Sopire, ſomnum conciliare. 2) Sinere dormire. *Addormentare*, & *laſciar dormire.*

اويجي *ujiği.* t. *n. ſ.* Sequax, imitator.

آويختن *āwȳchten.* p. *V.* اصمق *aſmak.* t. 1) Pendere. 2) Suſpendere, appendere. *Ferh.* 3) Prehenſa re aliqua ei adhærere. ¶ دل آويختن *dil āwȳchten.* Cor capere, & *q.* ſuſpenſum tenere. *V.* دل آويز & آويخته

آويخته *āwȳchte.* p. *part. paſſ.* اصلمش *aſylmiś* صرقنمش *ſarkynmiś.* t. 1) Appenſus. 2) Pendens. 3) Pendulus, penſilis. *Appeſo, appiccato, ſoſpeſo, pendente. Ferh.* ¶ آويخته اول *āwȳchte* ol. Appendi, pendere. *Eſſer appeſo, ſoſpeſo, pendere, dipendere.* كردنه آويخته *gerdene āwȳchte.* Collo appenſus. *Attacato al collo. Ik.*

اويخو *uiuchu.* t. *n. ſ.* Somnus. *Sonno. V.* اويقو ¶ اويخوده خورلمق *ujuchude chorlamak.* In ſomno ronchos trahere. *Roncheggiare.* ناز ياز اويخوسي *nāz jāz uiuchuſy.* Somnus otii, & æſtatis. *Sonno di delizie, ò per delicatezza, & ſonno d'eſtate. Ah.*

اويد *ewīd.* a. *n. ſ. i. q.* ازيز *ezīz.* Murmur, & ſtrepitus hominum. *Gol.*

اويدرمق *ujdürmak.* t. *V. tranſ.* 1) Similem, parem reddere. 2) Facere, ut quis alium imitetur. 3) Trahere poſt ſe. 4) Aequare. *Parregiare, e far ubbidire, far ſeguire, far imitare.*

آويدن *āwīden.* p. *V.* Torquere, & fatigare. *Ferh.*

اويرمق *o*, *vel ujarmak.* t. *V.* Excitare. *V.* اويارمق

آويز *āwīz.* p. 1) *imp.* Appende *in* & *extra compoſit.* 2) *n. ſ.* Res appenſa, pendula. 3) Locus, ubi quid ſuſpenditur. 4) Uncus *pec.* e quo ſuſpenduntur *carnes*, & *ſimilia. Coſa appeſa, pendente, oncino, rampicone. Ferh.* ¶ آويز كوش *āwīzi gūś.* Inauris. آويز كوش و زيور كردن هوش اولغه سزاوار *āwīzi gūś we zīweri gerdeni hūś olmaghæ ſezāwar.* Dignum quod inauris inſtar appendatur ad aures, ac tanquam monile collum intellectus exornet, *h. e.* maxime æſtimandum, memorabile. *Coſa degna d' eſſer ſtimata & apprezzata da ogni intelligente. Sæ.* كوشت آويز

kūśt āwīz. Uncus ad ſuſpendendas carnes *ſeu* ipſæ carnes appenſæ, & *hinc* macellum. *Luogo, e rampicone, dove ſi attacca la carne. Caſt.* تيشهٔ سخت آويز *tīśei ſæcht āwīz.* Malleus ferreus roſtro, *ſeu* unco duro præditus. *Martello d' arme forte di punta. Ik.*

اويز & اويوز *ujuz.* t. *n. ſ.* جرب *gereb.* a. كر *ger.* p. Scabies. *Rogna.* ¶ طاتلو اويز *tatlü ujuz.* Sacer ignis. فرنك اويزي *frenk ujuzi*, & فرنك زحمتي *frenk zæhmeti.* Lues venerea. *Mal franceſe.* چكه اويزي *ć n-e ujuzī* Mentagra. *Mentagra.*

آويزان *āwīzān.* p. *n. ſ. pl. ab* آويز *āwīz.* Res appenſæ, ſuſpenſæ ¶ آويزان اول *āwīzān* ol. Appendi, affigi.

آويزانيدن *āwīzānīden.* p. *V. tranſ. ab* آويزيدن *āwīzīden.* Suſpendere, appendere. *Caſt.*

آويزش *āwīziś.* p. *n. ſ.* اصلش *aſyliś.* t. Appenſio. ¶ آويزش كوش *āwīziśi gūs.* Quod ab aure pendet monile, inauris. *Pendente, orecchino.*

آويزكن *āwīzgen*, & آويژكن *āwījgen.* p. *adj. compoſ.* 1) Appenſa, *vel* adhærens *rei* res. 2) Proſtitutus, ſcortum agens *puer. Ferh.*

اويزلو *ujuzlü.* t. *adj.* اجرب *egreb.* a. Scabioſus, ſcabie infectus. *Rognoſo, ſcabbioſo, ſtizzoſo.* ¶ فرنك اويزلو *frenk ujuzlü.* Lue venerea infectus. *Chi ha'l mal Franceſe.*

آويزه *āwīze*, & آويژه *āwīje.* p. 1) *part.* Appenſus, pendulus. 2) *n. ſ.* Inauris. *Orecchino. Ferh.* 3) Lobus auris. 4) Excreſcentia, *quæ pendent ad ramos populi. Caſt.*

آويزه بند *āwīzebend.* p. *n. ſ. comp.* Inauris. *Orecchino. Ferh.*

آويزيدن *āwīziden.* p. *V.* 1) Pendere. 2) Suſpendere. 3) Adhærere *rei. Ferh.*

اويس *uwejs.* a. *n. ſ. i. q.* اوس *ewes.* 1) Lupus. *Wan.* 2) Nom. viri. *Gol.*

اويس *uwejs.* p. 1) *nom. prop.* Magni ſancti *alicujus Mohammedanici.* 2) *nom. prop.* سلطان اويس *sultān uwejs*, *qui fuit contemporaneus Salamoni.* 3) *n. ſ.* Lupus. *Ferh.*

آويش *āwīś.* p. *n. ſ.* 1) سعتر *ſæ*ter.* a. Origani ſpecies, ſatureia. *Ferh.* 2) Amaracum, *cujus magna copia provenit in monte Cypri.* 3) Abrotanum odoratum. 4) Serpillum. 5) Herba ſponſi. *Caſt.*

اويشترمق *ujuśtürmak.* t. *V. tranſ.* Sopire, torporem inducere. *Addormentare.*

آويشتن *āwīśten.* p. *n. ſ.* سعتر *ſæ*ter.* a. Thymbra, origanum. *Ferh.*

آويشم *āwīśem.* p. *n. ſ. i. q.* آويش *āwīś.* Species origani. *Caſt. V.* آويش

اويشمق *ujuśmak.* t. *V.* Torpeſcere, ſtupere *membrum. Addormentarſi.*

آويشن *āwīśen*, & آويشه *āwiśe.* p. *n. ſ. i. q.* آويش *āwiś.* Species origani. *Ferh. V.* آويش

اويق *ujik.* t. *n. ſ.* 1) Colliculus. 2) Humus egeſta. *Collina, montone di terra.*

اويق *ujyk.* t. *n. ſ. i. q.* خرچاره *chærćiāre.* p. Caput aſininum, *quod ſupra ſtipitem in horto ponunt.*

اويقجي *ujukuği.* t. *adj.* Somnolentus. *V.* ايقوجي

اويقلمق *ujuklamak.* t. *V.* 1) Dormitare. 2) *i. q.* اويمق *ujumak.* Dormire.

اويقو *ujuku.* t. *n. ſ.* نوم *newm* a. خواب *chāb* p. Somnus. *Sonno.* ¶ اويقوم وار *ujukum war.* Dormiturio. *Hò ſonno.* اويقويه دويمق *ujukuie doimak.* Somno ſe explere. *Dormir à ſufficienza.* ايقويه وارمق *ujukuje warmak.* Obdormire. *Addormentarſi.* طاتلو اويقوده ايكن *tatlü ujukude iken.* Suavi ſopitus ſomno. *Suavemente dormendo.* ايو اويقو چالدك *ejü ujuku ćialdün-.* Egregie dormiviſti. *Tu hai tirato un buon ſonno.*

اويقوجي *ujukuği.* t. *adj.* Somnolentus, ſomniculoſus. *Dormiglione.*

اويقوسز *ujukuſyz.* t. *adj.* Vigil, inſomnis. *Che vegghia, che non dorme.*

اويقوسزلق *ujukuſyzlyk.* t. *n. ſ.* Imſomnia, nimia vigilia. *Il troppo vegghiare, il non dormire.*

اويك *üweik.* t. *n. ſ.* Palumbus, *pro* آوكيك

اويكلنمك *öjkelenmek.* t. *V. paſſ.* Iraſci. *Vide* اوكه لنمك

اويكن *öjken.* t. *n. ſ.* Pulmo. *Polmone. An.*

اويكنمك *öjkünmek.* t. *V.* اقتدا *yktidā.* a. Imitari, imitatione exprimere. *Contrafare.*

اويكه *öjke.* t. *n. ſ.* Ira. *V.* اوكه ¶ اويكه سندن *öjkeſinden.* Præ ira. *Dalla colera. Eb.*

اويل *uwejl.* a. *n. ſ. dimin. ab* آل *āl.* Parvus populus. *V.* آل

اويلق *ujluk.* t. *n. ſ.* Coxendix, femur. *Coſcia.*

اويله اويلي *öjle.* t. *adv.* 1) Ita, ſic. 2) Adeo. *Così, talmente.* ¶ اويلهمي *öilemi.* Siccine, nonne? *Coſi?* اويله ايسه معقول دكلدر *öjle iſe mæ*kūl degüldür.* Si ita eſt, minime convenit. *Se ciò così è, non è punto ragionevole, non ſtà bene.*

اويله *öile.* t. *n. ſ.* Meridies. *Mezzo dì* ¶ اويله زماني *öjle zemāni.* Tempus meridianum. *Ora di mezzo giorno.* اويلهدن صكره *öjleden ſon-ra.* A meridie. *Doppo mezzo giorno, doppo pranzo.* اويله ماكجسن *öjle*

mangiaſin, & اويلين ماكجه يك öjlein mangiæ iemek. Prandere, prandium ſumere. *Pranzare, deſinare.*

اويلهلك يول öilelik jol. t. n. ſ. comp. Iter, quod confici poteſt a diluculo ad meridiem. *Mezza giornata. Sæ.*

اوياجي oimaği. t. n. ſ. Sculptor. *Scultore.*

اويمة uwejjemet. a. n. ſ. dimin. ab ايمة ejjmet. Imamuli, *ſeu* exiguæ notæ præſules. *Wan.*

اويمق ojmak. t. V. Cælare, ſculpere. *Tagliare, ſcolpire.* ¶ قفاكموكن اويمق kæfā ğemüğin ojmak. Calvariam falcula recludere. *Trapanare. An.*

اويمق ujmak. t. & tart. n. ſ. يوكسك jukſük. t. Digitale. *Ditale.*

اويمق ujmak. t. V. 1) Imitari. 2) Obedire, conformare ſe. 3) Similem eſſe. *Imitare, ſeguire, ubbidire, & raſſomigliarſi.* ¶ بو اكا اويمز bu on-a ujmaz. Hic non eſt illi ſimilis, non quadrat. *Non gli è pare, non gli ſtà bene.* حسودك سوزنه اويدكز hæſūdün-sözine ujdün-üz. Verba invidi ſecuti eſtis. *Avete aſcoltato un' invidioſo. Eb.* امير وزيره و صغير كبيره اويوب emīr wezīre we ſæghyr kebīre ujüp. Princeps miniſtrum, parvus magnum imitari. *Il rè imitando il Veſiro ò miniſtro, & il piccolo il grande. Sæ.*

اويمق ujumak. t. V. نام nām. a. خفتن chuften. p. Dormire. *Dormire.*

اويملق ojmalamak. t. V. i. q. اويمق oimak. Sculpere.

اويمه ايشي ojma iśi. t. n. ſ. comp. 1) Sculpturæ opus, ſculptile. 2) Marmoratum, ex gypſo alabaſtrino exſtructum opus. *Opera di ſcoltura, e di ſtucco.*

اوين öiün. t. n. ſ. 1) Refectio. 2) Portio, merces diurna. *Pietanza, porzione, proviſione.* ¶ اويني ويردكمي öinyni wirdünmi. Dediſti ne ipſi ſuam portionem, aſſignatam proviſionem? *Gli hai dato la ſua parte, ò aſſegnata porzione?* ايكي اوين قهوه iki öiün kæhwe. Duæ portiones potionis Cahve dictæ. *Due porzioni di Cafè.*

ايون ojun, ojin, öjün. t. n. ſ. 1) Ludus, luſus. 2) Jocus. 3) Spectaculum. *Giuoco, ſpettacolo.* ¶ تقليد اويني tæklīd ojny. Comœdia. *Comedia.* كاغد اويني kāghyd oinȳ, & قماركاغدي اويني kumār kaghydy oiny, & قارته اويني karta oiny. Chartarum, chartifoliorum ludus. *Giuoco di carte.* طوب اويني top oiny. Pilæ ludus. *Giuoco di palla.* شطرنج اويني śætræng ojny. Ludus latrunculorum. *Giuoco di ſcacchi.* طاوله اويني tawla ojny. Ludus ſcruporum. *Giuoco di sbaragli*ni. اوين اوينمق oiun oinamak. Ludere ludum. *Giuocare un giuoco.* اوين آلمق oiun ālmak. Ludo vincere. *Guadagnar il giuoco.*

آوينا āwinā, *pro* اونيا ewinjā. p. n. ſ. Succus expreſſus. *Caſt.*

اويناتمق oinatmak. t. V. tranſ. Facere ludere. *V* اوينتمق.

اويناش ojnāś. t. n. ſ. 1) Amaſius. 2) i. q. اوينشمه ojnaśma. Concubina.

اويناشمق oināśmak. t. V. coop. Colludere. *V.* اوينشمق

اويناق & اوينق oinak t. n. ſ. مفصل meſsyl. a. Junctura, articulus digitorum. *Articoli, gionture.*

اوينامق ojnamak. t. Ludere. ¶ بولنده جان و باش اوينامق julynde ğiān we baś ojnamak. Exponere vitam, animam pro illo. *Eſporre la vita, Sæ. V.* اوينمق

اوينتمق ojnatmak. t. V. tranſ. 1) Facere aliquem ludere. 2) Movere, agitare.

اوينجي ojunği. t. n. ſ. Luſor. *Giuocatore.*

آويندن āwinden. p. V. 1) Sperare. 2) Dormitare. *Ferh.*

اوينشمق oinaśmak. t. V. coop. Colludere, jocari ſimul. *Giuocare, ſcherzare inſieme.*

اوينشمه oināśma. t. n. ſ. Delicium, concubina, *quaſi* ad colludendum habita. *Donna di partito, di traſtullo. concubina.*

اوينمق oinamak. t. n. ſ. تلعّب telæ'üb. a. بازيدن bāzīden. p. 1) Ludere. 2) Jocari. 3) Saltare. *Giuocare, ſcherzare, ballare.* 4) i. q. ديرنمك teprenmek. t. Moveri, agitari. 5) Palpitare, trepidare. *Muoverſi, eſſer agitato, tremare, palpitare.* ¶ يورك اوينار iürek oinar. Palpitat cor. *Il cuore batte, palpita.* كندو چلار كندو اوينار ğendü ćialar, ğendü ojnar. Ipſe fides pulſat, ipſe ſaltat. *Egli ſuona, egli balla.* اوينيرق oinaiarak. Ludendo, inter ludendum. *Giuocando.*

اويوتمق uiutmak. t. V. Sopire. *V.* اويتمق

اويوخو uiuchu. t. n. ſ. Somnus. *V.* اويخو

اويورتلنمك öiürtlenmek. t. V. paſſ. Secerni, *pro* اوكرتلنمك

اويوز uiuz. t. 1) n. ſ. Scabies. 2) adj. Scabioſus. *Vide* اويز.

اويوزلو uiuzlü. t. adj. Scabioſus. *V.* اويوزلو

اويوشمق uiuśmak. t. V. Torpeſcere. *V.* اويشمق

اويوقلمق uiuklamak. t. V. Dormitare. *V.* اويقلمق

اويوقو uiuku. t. n. ſ. Somnus.

اويومق uiumak. t. V. Dormire. *V.* اويمق

اويون oiun. t. n. ſ. 1) Ludus. 2) Portio. *V.* اوين

اويوجي uiujiği. t. nom. act. Dormiens, ſomniculoſus. *Dormiente, dormiglioſo.*

آه āh a. p. t. 1) *Interjectio lugendi, vel exclamandi.* Ah, vah, proh! 2) n. ſ. Suſpirium. *Soſpiro:* ¶ آه شولقدر جفاكار بي رحم اولمه āh śolkædær ğefākārī bi ræhm olma. Vah! Proh! Ne ſis ita crudelis, & immiſericors. *Ah! Non eſſer cotanto crudele.* آه جكرسوز āhī ğiğer sūz. Suſpirium cor accendens. *Soſpiro ardente, ch' abbruggia il cuore. Ik. Eb.* آه آتشبار āhī āteśbār. Suſpirium ignivomum, & آه جان كاه āhī ğiān ğāh. Suſpirium cordiale, ex imo pectore tractum. *Soſpiro infuocato, cordiale, che trapaſſa l' anima. Sæ.* آه āh c. آه چكمك āh ćekmek. Suſpirare, trahere ſuſpiria. *Soſpirare.* آه ايدرك āh iderek. Suſpirando, ſuſpiria identidem trahendo. *Soſpirando di quando in quando.* آه سوزناك چكدوكجه āhī sūznāk ćektükće. Quoties ignita ſuſpiria trahebat. *Ogni volta che ſoſpirava. Eb.*

آه ehh a. V. act. آه چكمك āh. ćekmek. t. 1) Suſpirare *præ dolore*, ah dicere. 2) Dolere. *Gol.*

اهابة ihābet. a. V. [4. a هيب] 1) Increpare *gregem vel camelum*, ut conſiſtat, *vel* redeat. *Wan.* 2) Vocare *equos* dicendo هاب hāb, *vel* هب heb. *Gol.*

اهاب ehāb a. nom. prop. Nom. loci prope Medinam. *Gol.*

اهاب ihāb. a. n. ſ. Corium crudum, non inſpiſſatum *ſeu* more ſuo paratum. *Wan.*

اهاجة ihāğet. a. V. [4. a هيج] 1) *ventum* Arefacere *plantas.* 2) Aridam plantis comperire *terram. Wan.*

آهار āhār. p. n. ſ. i. q. اهان ehān. 1) Gluten, *ſeu* amylum textorium, *cujus aqua veſtes lineas imbuunt, ut eas firmiores reddant, & idoneas, ut expoliantur.* 2) Fimbria. 3) Contaminatio, pollutio. *Ferh.*

آهازيده āhāzīde. p. part. Extractus *v. g. e vagina gladius. Ferh.*

اهاضيب ehāzȳb. a. n. ſ. pl. ab اهضاب ehzāb. Pluviæ *pec.* magnis guttis cadentes. *Wan.*

اهافة ihāfet. a. V. [4. a هيف] Sitire *camelos. Wan.*

آهال āhāl. a. n. ſ. pl. *in carmine uſitatus ab* اهل ehl. Populi. *Wan.*

اهالة ihālet. a. n. ſ. i. q. ودك wedek. 1) Pinguedo *carnis. Wan.* 2) Cauda *ovis ſeu* pinguedo ejus liquefacta. *Gol.*

اهالة ihalet. a. V. [4. a هيل] Effundere. *Wan.*

اهالي ehālī a. n. ſ. pl. ab اهل ehl. Incolæ cives, poſſeſſores, *etiam* conjuges, conſortes, & domeſtici, famuli. *Gli abitanti, cittadini, poſſeſſori, dotati, conſorti, domeſtici. Ik.* ¶ طرفين اهاليسي tæræfein ehāliſi. Incolæ utriuſque partis. *Gli abitanti, ò popoli d' ambe le parti. Ll.* اهالي مملكت ehālīi memleket. Regni incolæ. *Gli abitanti, il popolo del regno. Ll.* و سائر اهالي محكمه we sāir ehālīi mæhkeme. Cæterique prætorij officiales, & famuli. *Con l'altra gente del tribunale, ò giudizio. Eb.*

اهاليب ehālib. a. n. ſ. pl. ab اهلوب ühlub. Species *rei*, modi, rationes. *Gol.*

اهالي كس ehālī kes. p. n. ſ. comp.)(ارباب) Vulgares, plebei homines. *Caſt.*

اهان ehān. p. n. ſ. 1) Gluten, *uti* آهار āhār. 2) Pulticula *ex farina, & aqua. Caſt.*

اهان ihān. a. n. ſ. i. q. عرجون ürğiun. Scapus racemi *dactylorum. Gol.*

اهانت ihānet. a. V. [4. a هون] 1) خورلمق chorlamak. t. Aſpernari, contemnere *Wan.* 2) i. q. غرض ghæræz. a. Machinari, hoſtiliter agere. *Sprezzare, far' oſtilità. Ik. Ll.* ¶ بو مفسدلرك ايتدكلري اهانت bu müfſidlerün-ittükleri ihānet. Machinationes ab his ſeditioſis factæ. *Li tradimenti, che coteſti ſedizioſi hanno fatto. Ll.* اهانت و خيانت اوزره اولانلر ihānetü chyjānet üzre olanler. Perfidi, machinatores. *Li traditori, maluaggi. Ll.* اول بيچارهلره اهانت و ظالملره اعانت ايدردي ol bī ćiārelere ihānet, we zālimlere y-ānet iderdi. Miſeros illos deſpiciebat, crudeles autem juvabat. *Sæ. Mal trattava gl' innocenti, e difendeva li rei.*

آهانه āhāne, ehene. p. n. ſ. 1) Vertex *capitis, & montis. Ferh.* 2) Monticulus, collis, cumulus. 3) Cænaculum, ſuperior domus pars. *Caſt.*

اهب eheb. a. V. act. Parare, & inſtruere ſe *ad aliquid. Gol.*

اهب eheb. a. n. ſ. pl. ab اهاب ihāb. Coria. *Gol.*

اهب üheb. a. n. ſ. pl. ab اهبة ühbet. Quæ neceſſaria ſunt ad apparatum *pec. bellicum. Gol.*

اهبا ehba. a. n. ſ. pl. a هباء hebāe. Modici intellectus homines. *Gol.*

اهباء ihbāe. a. V. [4. a هبأ] Pulverem excitare *equum. Gol.*

اهباب ehbāb. a. n. ſ. pl. a هبب hībeb. Res minutim conciſæ. *Gol.*

اهباب ihbāb. a. V. [4. a هبّ] 1) Dilacerare *veſtem.* 2) Libidine agi, & in fœmellam

inſilire *admiſſarium. Gol.* 3) Excitare, expergefacere *e ſomno. Wan.*

اهباذ *ihbāz.* a. *V.* [4. *a* هبذ] Properare, currere. *Gol.*

اهبار *ihbār.* a. *V.* [4. *ab* هبر] Egregie pinguem evadere. *Gol.*

اهباط *ihbāt.* a. *V.* [4. *a* هبط] 1) Demittere. 2) Imminuere *pretium rei. Wan.*

اهبال *ihbāl.* a. *V.* [4. *a* هبل] 1) Orbari *prole.* 2) Gravare *aliquem* multam carnem, ac pinguedinem. *Wan.* 3) Properum eſſe. *Gol.*

آهبة *āhibet.* a. *n. ſ. pl. ab* اهاب *ihāb.* Pelles, coria. *Gol.*

اهبة *uhbet.* a. *n. ſ. i. q.* عدّة *ůddet.* Apparatus *belli.* ¶ اخذ اهبة آلشي *echæze ühbetes-ſeji.* Cepit apparatum rei, *inſtruxit ſe iis, quæ ad eam ſunt neceſſaria. Gol.*

اهبر *ehber.* a. *part.* Valde carnoſus *camelus. Gol.*

اهبرة *ehbiret.* a. *n. ſ. pl. a* هبير *hebīr.* Depreſſiores terræ, montiſve partes. *Gol.*

اهبنقاع *ihbinkā*.* a. *V.* [3. *a* هبنقع] Inſidere extremitatibus digitorum pedis. *Wan.*

آهة *āhet.* a. *V. act. i. q.* اه *ehh.* Dicere, & efferre ah, dolorem & mœſtitiam commonſtrare. *Wan.*

اهّة *ehhet.* a. *V. act. i. q. præc. Wan.*

اهّة *ehheten.* a. *partic. imprecandi.* Deus te perdat. ¶ اهّة لك *ehheten leke.* Sit male tibi, Deus perdat te. *Wan.*

اهتاء *ehtee.* a. *part.* Incurvus dorſo, gibboſus. *Gol.*

اهتار *ihtār* a. *V.* [4. *a* هتر] Delirare, inepta, & ſtulta loqui præ ſenio vel morbo. *Gol.*

اهتباب *ihtibāb.* a. *V.* [8. *a* هبّ] 1) Libidine agi admiſſarium. *Wan.* 2) Cædere *ligna. Gol.*

اهتباد *ihtibād.* a. *V.* [8. *a* هبد] Coquendo parare colocynthidis ſemina. *Wan.*

اهتباذ *ihtibāz.* a. *V.* [8. *a* هبذ] Currere, properare. *Wan.*

اهتبار *ihtibār.* a. *V.* [8. *a* هبر] Amputare *enſe. Gol.*

اهتباش *ihtibāś.* a. *V.* [8. *a* هبش] Congregari. *Gol.*

اهتباص *ihtibās.* a. *V.* [8. *a* هبص] 1) Vehementer ridere. 2) Properare. *Gol.*

اهتبال *ihtibāl.* a. *V.* [8. *a* هبل] 1) Captare occaſionem. 2) Machinari *quid. Wan.*

اهتتاش *ihtitāś.* a. *V.* [8. *a* هتش] Irritari, concitari *canem, feram. Gol.*

اهتجاء *ihtiğiāe.* a. *V.* [8. *a* هجو] Ironicis dictis ſeſe mutuo petere. *Gol.*

اهتجاج *ihtiğiāğ.* a. *V.* [8. *a* هجّ] Exorbitare in *aliqua re. Gol.*

اهتجال *ihtiğiāl.* a. *V.* [8. *a* هجل] Excogitare *quid novi. Gol.*

اهتجام *ihtiğiām.* a. *V.* [8. *a* هجم] Exhaurire mulgendo, *quidquid lactis in ubere eſt. Gol.*

اهتجان *ihtiğiān.* a. *V.* [8. *a* هجن] Subigere puellam immaturam viro. *Wan.*

اهتدا *ihtidā.* a. *V.* [8. *a* هدي] 1) طوغري يول بولمق *doghry jol bulmak.* t. Recta duci, *ſeu* rectam invenire viam. 2) Præcedere *equos equum.* 3) Deducere *ſponſam ad ſponſum. Go.*

اهتذاذ *ihtizāz* a. *V.* [8 *a* هذّ] Reſecare celeriter. *Wan.*

اهتراش *ihtirāś.* a. *V.* [8 *a* هرش] Concitari inter ſe, & irritari *canes. Gol.*

اهتراع *ihtirā*.* a. *V.* [8. *a* هرع] Frangere *lignum. Gol.*

اهتزاز *ihtizāz.* a. *V.* [8. *a* هزّ] 1) دترمك *ditremek* ديرنمك *teprenmek.* t. Moveri, agitari. 2) Concitari, ac tumultuari *populum.* 3) Exultare. 4) Ad occaſum declinare *ſtellam.*

اهتزاز *ihtizāz.* a. *n. ſ.* 1) Agitatio, motus. 2) Tumultus. 3) *uſit.* Exultatio. ¶ اهتزازه كلوب *ihtizāze gelüp.* Exultantes ad hilaritatem, commoti, ovantes. *Rallegratiſi, baldanzoſi. Sæ.*

اهتزاع *ihtizā*.* a. *V.* [8. *a* هزع] 1) Agitari, vibrarique *enſem, haſtam.* 2) Properare. *Wan.*

اهتزام *ihtizām.* a. *V.* [8. *a* هزم] 1) Diſrumpi cum fragore *baculum, utrem.* 2) Cum ſono findi, pluviamque effundere *nubem. Gol.* 3) Sonitum excitare curſu ſuo *equum.* 4) Mactare *ovem. Wan.* 5) Properare ad mactandam victimam, ac celeriter aggredi *aliquid.* 6) Deproperare. *Gol.*

اهتشاش *ihtiśāś.* a. *V.* [8. *a* هشّ] Comem, & benignum ſe præbere alteri. *Gol.*

اهتشال *ihtiśāl.* a. *V.* [8. *a* هشل] Capere aliquid, abducereve ſine domini venia, illudque *poſt captum inde uſum,* reddere, *ut camelum vecturæ ergo. Gol.*

اهتشام *ihtiśām.* a. *V.* [8. *a* هشم] 1) Emulgere, *quidquid lactis in ubere eſt. Wan.* 2) Confringi *pec.* ſiccum, quid & cavum. 3) Per vim, ac invitum applicare animum *ad aliquid. Gol.*

اهتصار *ihtisār.* a. *V.* [8. *a* هصر] Inclinare, inflectere *rem. Wan.*

اهتضاب *ihtizāb.* a. *V.* [8. *a* هضب] Alta voce, & multum colloqui. *Wae.*

اهتضاض *ihtizāz.* a. *V.* [8. *a* هضّ] Frangere, contundere *aliquid. Wan.*

اهتضام *ihtizām.* a. *V.* [8. *a* هضم] 1) Frangere *rem. Wan.* 2) Vi adigere, cogereve. 3) Defraudare, detrahere de eo, quod debetur. *Gol.*

اهتفاف *ihtifāf.* a. *n. ſ.* 1) Fulgor vaporis *eminus exhibentis ſpeciem aquæ.* 2) Bombus, ſibilusve in aure. *Gol.*

اهتقاع *ihtikā*.* a. *V.* [8. *a* هقع] 1) *ſequiorem naturam.* Impedire *aliquem* ab egregiis factis, ac a felicitate 2) Relinquere aliquem una die, poſtea iterum invadere, debilitareque *febrem.* 3) Procumbere facere, & conſcendere *admiſſarium camelitem.* 4) Mutari *colorem. Gol.*

اهتكاع *ihtikā*.* a. *V.* [8. *a* هكع] Submiſſum modeſtum eſſe.

اهتلاب *ihtilāb.* a. *V.* [8. *a* هلب] Spoliari ſetibus, crinibusve *pec. evellendo. Gol.*

اهتلاك *ihtilāk.* a. *V.* [8. *a* هلك] Conjicere ſemet in exitium *vel* periculum. *Wan.*

اهتلال *ihtilāl.* a. *V.* [8. *a* هلّ] 1) Splendere *nubem fulgore ſuo.* 2) Stringere dentes, *q.* micare illis. *Gol.*

اهتلام *ihtilām.* a. *V.* [8. *a* هلم] 1) Abire cum aliquo. 2) Auferre, aſportare. *Gol.*

اهتم *ehtem.* a. *part.* Cui fracti ſunt *vel* exciderunt priores dentes. *Wan.*

اهتماج *ihtimāğ.* a. *V.* [8. *a* همج] 1) Debilitari *ab æſtu.* 2) Flaccidum fieri, & concidere *faciem. Gol.*

اهتمار *ihtimār.* a. *V.* [8. *a* همر] 1) Currere *equum.* 2) Vehementer ungulis terram quatere *equum. Wan.*

اهتماش *ihtimāś.* a. *V.* [8. *a* همش] 1) Invicem permiſceri *veniendo, abeundo* populum. 2) Leniter incedere *jumentum. Wan.*

اهتماط *ihtimāt.* a. *V.* [8. *a* همط] 1) Lædere, & diminuere contumeliis exiſtimationem alterius. *Wan.* 2) Citra modum, & menſuram capere, *vel* injuſte, & violenter eripere *aliquid. Gol.*

اهتماع *ihtimā*.* a. *V.* [8. *a* همع] Mutari *colorem. Gol.*

اهتماغ *ihtimāgh.* a. *V.* [8. *a* همغ] 1) Frangi *pec.* contuſione *caput.* 2) Coaleſcere *vulnus.*

اهتمام *ihtimām.* a. *V.* [8. *a* همّ] 1) Curis angi, ſolicitum eſſe. *Wan.* 2) Verſare animo res *pec.* magnas & graves. *Gol.*

اهتمام *ihtimām.* a. *n. ſ.,* 1) Solicitudo. 2) Conatus. 3) Favor. *Sollecitudine, cura, diligenza, ſtudio, favore.* ¶ اهتمام تام ايله *ihtimāmi tām ile.* Magno ſtudio, quam diligentiſſime. *Con gran valore, e diligenza. Sæ.* ı اهتمام *ihtimām* e. *c. dat. vel cum* ده *de, vel cum* اوزره *üzre, vel cum* باينده *bābinde, vel cum* ايله *ile.* Curare, diligentiam adhibere. *Far ſforzo, impiegar ſtudio, e diligenza.* ı بذل اهتمام *bezlī ihtimām* e. *Idem* باب امداده اهتمام اتمكين *bābī imdādte ihtimām itmegin.* Siquidem omnem diligentiam adhibuerat ad ei ſuccurrendum. *Impiegato ogni ſuo ſtudio à ſoccorrergli. Sæ.*

اهتناء *ihtināe.* a. *V.* [8. *a* هنأ] Recte concinnare, & adminiſtrare *opes. Gol.*

اهتوار *ihtiwār.* a. *V.* [8. *a* هور] 1) Perire, peſſumire. 2) Corruere. *Wan.*

اهته *ahte.* p. *part.* Extractus *v. g. e vagina gladius. Ferh.*

اهتياب *ihtijāb.* a. *V.* [8. *a* هيب] Timere. *Gol.*

اهتياج *ihtijāğ.* a. *V.* [8. *a* هيج] Concitare *pulverem, iram. Gol.*

اهتياض *ihtijāz.* a. *V.* [8. *a* هيض] Frangi *os nondum conſolidatum. Wan.*

اهتياف *ihtijāf.* a. *V.* [8. *a* هيف] Laborare *ſiti. Wan.*

اهتيال *ihtijāl.* a. *V* [8. *a* هول] Terreri, tremere *præ terrore. Wan.*

اهتيام *ihtijām.* a. *V.* [8. *a* هيم] Proſpicere, cavere *ſibi. Gol.*

اهجاء *ihğiāe.* a. *V.* [4. *a* هجأ] 1) Sedare *famem,* cibare. 2) Edendum dare. 3) Perſolvere *debitum.*

اهجا *ihğiā.* a. *V.* [4. *a* هجا] فحشيات سويلمك *fæhsiāt ſöilemek.* t. Satyricis dictis petere *aliquid. Gol.*

اهجاد *ihğiād.* a. *V.* [4. *a* هجد] 1) Dormire ac dormire facere. 2) Dormientem invenire. 3) Incurvam medii colli partem terræ applicare *camelum. Gol.*

اهجار *ihğiār.* a. *V.* [4. *a* هجر] 1) Abſcindere, reſecare. 2) Futilia, obſcœna loqui. 3) Maledicere. 4) In meridie *ſive* ſole fervido foras prodire, *vel* foris incedere. *Wan.*

اهجاع *ihğiā*.* a. *V.* [4. *a* هجع] Sedare *famem. Wan.*

اهجال *ehğiāl.* a. *n. ſ. pl. a* هجل *heğl.* Campi lati, planive *pec.* inter montes. *Gol.*

اهجال *ihğiāl.* a. *V.* [4. *a* هجل] 1) *i. q.* اهمال *ihmāl.* a. Moram concedere *camelis.* 2) Ampliare, dilatare *rem.* 3) Amittere *opes. Gol.*

اهجام *ehğiām.* a. *n. ſ. pl. a* هجم *heğm.* Crateres. *Gol.*

اهجام *ihğiām.* a. *V.* [4. *a* هجم] 1) Exhaurire mulgendo *totum lac.* 2) Quieſcere facere, *ac* in ſtabulum reducere *camelos.* 3) Levare *morbum, de Deo. Gol.*

اهجان *ihğiān.* a. *V.* [4. *a* هجن] 1) Abundare camelis *albis,* & *præſtantibus.* 2) Juvenem *camelitem* inire *camelum,* ita ut

 conci-

concipiat, fœtificetve, 3) Impuberem conjugio ſociare. *Gol.*

اهجر *ehğer.* a. *compar.* 1) Præſtantior, nobilior. 2) Longior, ac amplior. *Wan.*

اهجوّت *ühğiüwwet.* a. *n. ſ.* Satyra, *qua ſe invicem homines perſtringunt. Satira.*

آهجه *āhğe.* p. *n. ſ.* Cuſpis ferreus. *Ferh.*

اهجيري & اهجيرا *ihğīrā.* a. *n. ſ. i. q.* هجّيري *higğīrā.* 1) Mos. 2) Conſuetudo, ſtatus. *Wan.*

آهخت *āhicht.* p. 3. *perſ. ſing. prœt. perf.* 1) Extraxit. 2) Strinxit *gladium*, *pugionem. Ferh.*

آهختن *āhichten.* p. *V.* 1) Stringere *gladium*, *pugionem.* 2) Extrahere *rem quamcunque. Ferh.*

آهخته *āhichte.* p. *part.* Extractus *v. g. e vagina gladius. Ferh.*

اهداء *ehdāe.* a. *part. i. q.* اجدب *eğdeb.* Gibboſus, incurvus *dorſo. Wan.*

اهدا *ihdā.* a. *V.* [4. *a* هدأ] 1) Sedare, quietare, *pec.* infantem paſſa manu leviter percutiendo, *uti fit ad conciliandum ſomnum.* 2) *ſenectutem* incurvum, & gibboſum reddere *aliquem. Wan.*

اهدا *ihda.* a. *V.* [4. *a* هدى] هديّه كوندرمك *hedīje göndermek.* t. 1) Offerre, donare. 2) Dono mittere. *Preſentare*, *offerire*, *mandar in dono.* 3) Edocere, dirigere *ad rectam ſalutis viam.* 4) Deducere *ſponſam ad ſponſum. Ik.* ¶ اطرافه تحفه طريقيله اهدا اولنور *œtrāfe tuhfe tœrȳkȳ ile ihdā olunur.* Mittuntur inſtar munerum. *Sogliono mandarſi in paeſi circonvicini per regalo. Sœ.*

اهداب *ehdāb.* a. *n. ſ.* 1) *pl. a* هدب *hedeb.* Folia plantarum gracilia, *ſeu* comoſa. 2) *pl. a* هدبة *hüdbet.* Cilia. *Gol.*

اهداب *ihdāb.* a. *V.* [4. *a* هدب] Longos, penduloſque ramos habere *arborem. Gol.*

اهدار *ihdār.* a. *V.* [4. *a* هدر] Impune effundendum permittere *ſanguinem. Wan.*

اهداف *ihdāf.* a. *V.* [4. *a* هدف] 1) Accedere ad 50. *annos.* 2) Propinquum eſſe. 3) Eminere, imminere, *aut* reſpicere ex alto. 4) Confugere *ad aliquem.* 5) Accidere *alicui rem. Gol.*

اهدام *ihdām.* a. *V.* [4. *a* هدم] Admiſſarii cupidam eſſe *camelitem. Gol.*

اهدام *ihdām.* a. *n. ſ. pl. a* هدم *hidm.* Tritæ veſtes. *Wan.*

اهدان *ihdān.* a. *V.* [4. *a* هدن] *i. q.* اضمار *yzmār.* a. Gracilem reddere *equum. Gol.*

اهدب *ehdeb.* a. *part.* Denſa habens cilia. *Wan.*

اهدر *ehder.* a. *part.* Inflatus, tumens *venter. Gol.*

اهدل *ehdel.* a. *part. i. q.* هدل *hedil.* Longa, & pendula labia habens *camelus. Wan.*

اهذا *ihzā.* a. *V.* [4. *a* هذى] Diu ita coquere *carnes*, *ut diſſolvantur in partes. Gol.*

اهذاب *ihzāb.* a. *V.* [4. *a* هذب] Celerem eſſe *in greſſu, in volatu, in loquela. Wan.*

اهذار *ihzār.* a. *V.* [4. *a* هذر] Futilia loqui, garrulum eſſe. *Wan.*

اهر *eher.* a. *n. ſ. pl. ab* اهرة *eheret.* Utenſilia domus. *Gol.*

اهرآء *ehrāe.* a. *n. ſ. pl. a* هري *hürj.* Horrea frumentaria. *Gol.*

اهراء *ihrāe.* a. *V.* [4. *a* هرأ] 1) Inſigniter coquere *carnem*, *ita ut diſſolvatur in partes ſeu de oſſe decidat.* 2) Graviter afficere *aliquem*, & enecare *frigus.* 3) Refrigeſcere *hominem*, *pec.* tempore noctis. 4) In vanum multis verbis diffundere *orationem. Gol.*

اهراب *ihrāb.* a. *V.* [4. *a* هرب] 1) Compellere, adigere *ad fugam.* 2) Abripere *pulverem*, *de vento. Gol.* 3) Accelerare abitum, *ſeu* fugam *præ terrore. Wan,* 4) Immergi *in rem aliquam. Gol.*

اهرات *eherāt.* a. *n. ſ. pl. ab* اهرة *eheret.* Utenſilia domus. *Gol.*

اهراج *ihrāğ.* a. *V.* [4. *a* هرج] 1) Cauſare *camelo* vertiginem capitis, *illud nimis onerando, inſigni æſtus tempore. Wan.*

اهرار *ihrār.* a. *V.* [4. *a* هرّ] 1) Gannire facere *canem.* 2) Vocare *oves*, *pec.* ad aquam. *Gol.*

اهراط *ehrāt.* a. *n. ſ. pl. a* هرط *hirt.* Annoſæ camelites. *Gol.*

اهراع *ehrā'.* a. *V.* [4. *a* هرع] 1) Celeriter incedere. *Wan.* 2) Tremere *præ ira*, *pavore, debilitate.* 3) *i. q.* اشراع *iśrā'.* a. Apperire *portam* in tractum viæ. 4) Intendere haſtam *in aliquem. Gol.*

اهراف *ihrāf.* a. *V.* [4. *a* هرف] *pro* احراف *yhrāf.* Opum, pecorumve augmento proficere. *Wan.*

اهراق *ihrāk.* a. *V.* [4. *a* هرق] Effundere *aquam. Gol.*

اهرام *ehrām.* a. *n. ſ. pl. a* هرم *herem pro* هرام *herām.* Pyramides Aegypti. *Piramidi d' Egitto.* ¶ قبّهء اهرام كبي *kubbei ehrām gibi.* Inſtar teſtudinis pyramidum Aegypti. *Come la cuppola, ò 'l volto delle piramidi d' Egitto. Sul.*

اهرام *ihrām.* a. *V.* [4. *a* هرم] Senium conficere *aliquem. Wan.*

اهرام *ihrām.* p. *nom. prop.* Nom. magnæ alicujus molis *in Aegypto, turris inſtar ædificatæ, abſque porta & abſque pinna. Quidnam in ea reconditum ſit, vel quem in finem exſtructa ſit, ignoratur. Ita Ferh. vulgo.* Pyramides Aegypti. *i. q.* اهرام *ehrām quod vide.*

آهرامن *āhirāmen.* p. *n. ſ.* 1) Malus viæ dux, *ſcilicet qui ducit in devia.* 2) *In antiqua lingua perſica Magorum* dæmon, malum principium. *Ferh.*

اهران *ehrān.* p. *n. ſ.* كلنك *külünk* t. Aſcia. *Aſcia. Ferh.*

اهرة *ehret.* a. *part.* 1) Magnis genis præditus. *Wan.* 2) Latiore rictu, *ſive* ampliore utroque oris angulo præditus *leo. Gol.*

اهرة *eheret.* a. *n. ſ. i. q.* متاع البيت *mutā-ül-bejt.* a. 1) Supellex, & utenſilia domus, ſtratumque, 2) Status bonus, ac elegans. 3) *i. q.* هيئة *heiet.* Forma. *Gol.*

اهرد *ehred.* a. *part.* Latiore rictu *ſive* ampliore utroque oris angulo præditus *leo. Gol.*

اهرم *ehrem.* p. *n. ſ.* Lignum *rotundo capite, quo utuntur ad contundenda aromata, vel alias res. Ferh.*

اهرمّاع *ihrimmā'.* a. *V.* [4. *a* هرمع] 1) Properare, celerem eſſe. *Wan.* 2) Contentioſum eſſe *in ſermone.* 3) Fletum ſimulare. *Gol.*

آهرمن *āhiremen.* p. *n. ſ. i. q.* آهرامن *ahirāmen.* 1) Malus viæ dux *ſcil.* qui ducit in devia. 2) *In antiqua lingua perſica Magorum* Dæmon. *Demonio. Ferh.*

اهرمن *ehremen*, & *ehrimen.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

آهرن *āhren.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

آهرن *āhren.* p. *n. ſ.* Naphtha, *liquor quidam oleoſus e fonte quodam Ninivenſi promanans, quem in ſuperficie aquæ colligunt. Caſt.*

اهرن *ehren.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* اهرمن *ehremen.* p. Malus viæ dux, dæmon. 2) *nom. prop.* Nom. generi imperatoris Græcorum, *qui erat anteceſſor* كشتاسب *güśtāsbi. Ferh.*

اهرون *ehrūn.* p. *nom. prop.* Nom. celebris, & in omni doctrinæ genere præſtantis medici Judæi. *Ferh.*

اهرياق *ihrijāk.* a. *n. ſ.* Effuſio *aquæ. Wan.*

اهريمن *ehrīmen*, & اهريمه *ehrīme.* p. *n. ſ.* 1) Malus viæ dux, *ſcil.* qui in devia ducit. 2) *In antiqua Lingua perſica Magorum* Dæmon. *Demonio. Ferh.*

اهزاء *ihzāe.* a. *V.* [4. *a* هزأ] 1) Impellere *jumentum.* 2) Summo frigori ſe exponere. *Gol.*

اهزاج *ihzāğ* a. *V.* [4. *a* هزج] Carmine الهزج *elhezeğ*, dicto ſcribere, *aut* ludere *poëtam. Gol.*

اهزاق *ihzāk.* a. *V.* [4. *a* هزق] Multum ridere. *Gol.*

اهزال *ihzāl.* a. *V.* [4. *a* هزل] 1) Macilentum reddere. 2) Macilenta habere pecora. *Wan.* 3) Comperire macilentum *aliquem. Gol.*

اهزع *ehzœ'.* a. *part.* Poſtrema *ſagitta, ſeu* unica ſuperſtes in pharetra, *ſive ea deterior ſit, ſive præſtantior, ut in gravem aliquem reſervata caſum.* ¶ ما في الدار اهزع *mā fīd-dārī ehzœ'*, *vel* اهزع مهزوعا *ehzœ-ū mehzūœn.* Non eſt in ædibus quiſquam. *Gol.*

آهزن *āhzen*, & *ehzen.* p. *n. ſ.* نفط ياغي *nyft jaghi* t. Petroleum. *Oglio di ſaſſo. Ferh.*

اهزون *ehzūn.* p. *adv. i. q.* اكنون *eknūn.* Nunc, modo. *Ora, adeſſo. Ferh.*

اهزون *uhzūn.* p. *n. ſ.* Mulier ſterilis. *Ferh.*

اهسا *ehsā.* a. *part. i. q.* متحيّرون *mütehæjjrūne.* Attoniti *homines.*

آهستكي *āheſtegī.* p. *n. ſ. dimin.* 1) Lenitas. 2) Languor, tarditas. *Manſuetudine, lentezza. Ferh.* ¶ آهستكي كردن *āheſtegī kerden.* 1) Pedetentim, & cunctanter facere. 2) Placidum, modeſtum, ac humanum ſe præbere. باهستكي *beāheſtegī.* Submiſſa voce *legere.* باهستكي كفتن *beāheſtegī güften.* Suſurrare. *Caſt.*

آهسته *āheſte.* p. *adj.* 1) Mollis, tener. 2) Gravis. 3) Modeſtus. 4) Quietus. 5) Levis. 6) Manſuetus. 7) Fugax. 8) Pavidus. 9) Molliter incedens *jumentum.*

آهسته *āheſte.* p. *adv.* & *ut plurimum geminatum* آهسته آهسته *āheſte āheſte.* 1) Paulatim, pedetentim. 2) Submiſſa voce. 3) Leniter, ſuaviter. *Pian piano, piacevolmente. Ferh.*

آهسته رو *āheſte rew.* p. *comp.* Tarde, lente incedens. *Tardo, lento. Ik.*

آهسته سخن *āheſte ſœchun.* p. *n. ſ. comp.* 1) Submiſſa vox. 2) Muſſitatio, ſuſurrus. *Ferh.* ¶ آهسته سخن كفتن *āheſte ſœchun güften.* In aurem dicere. *Caſt.*

آهستلك *āheſtelik.* t. *n. ſ. i. q.* آهستكي *āheſtegī.* p. Lentitudo, tarditas. *Lentezza, piacevolezza.* ¶ ايشده آهستلك *iśte āheſtelik* e. Lente agere, procedere. *Procedere lentamente nelle ſue coſe, ò facende.*

اهشال *ihśāl.* a. *V.* [4. *a* هشل] Dare jumentum, *vel* aliam rem ad uſum invito domino, *poſt uſum tamen reſtituendam domino ſuo. Gol.*

اهضا *ehzā.* a. *n. coll.* Turbæ, & agmina *hominum. Gol.*

اهضاب *ehzāb.* a. *n. ſ. pl. a* هضب *hyzœb.* Pluviæ magnis guttis conſtantes. *Wan.*

اهضاب *ihzāb.* a. *V.* [4. *a* هضب] Verboſum eſſe, ſuperfluo ſermone, & alta voce uti *in narratione. Wan.*

اهضال *ihzāl.* a. *V.* [4. *a* هضل] 1) Affatim pluere *cœlum.* 2) In latus putei illidere *urnam, ita ut conſpergatur aqua. Gol.*

اهضام *ehzām.* a. *n. ſ. pl. a* هضم *hœzm.* Terræ humiles, & amplæ, inferiora vallium. ¶ [الليل و اهضام آلوادي *el-lejle we ehzāmel-wādī. formula monitoria,* Noctem *cave,* & profunda vallis, *i. e.* tempus, & loca inſidiarum ſuſpecta.

اهضام *ihzām.* a. *V.* [4. *a* هضم] Anteriores dentes ejicere, *aut* permutare *camelum, ovem, uti ille* quinto anno, & octavo, *hæc autem* ſecundo, & quinto. *Gol.*

اهطا *ehœtt.* a. *part. fœm.* هطا *hœttā.* Valide incedens, & patiens laboris *camelus. Gol.*

اهطاع *ihtā*ᶜ. a. *V.* [4. *à* هطع] 1) Protenſo collo deprimere caput. 2) Celerem eſſe *in curſu ſuo camelum. Wan.*

اهفا *ehfa.* a. *n. ſ. coll.* Stulti, fatui. *Gol.*

اهفاء *ihkāe.* a. *V.* [4. *a* هفي] *i. q.* افساد *ifsād.* Corrumpere, perdere. *Gol.*

آهك *āhek.* p. *n. ſ.* الچي *alči,* كرج *kireg.* t. 1) Gypſum. 2) Calx, *pec.* viva. *Ferh.* 3) *i. q.* خرزما *chyryzmā* t. *ex græco,* Pſilothrum ex calce viva, & arſenico, *quo inunguntur in balneis ad detergendos pilos corporis radicitus. Caſt.*

اهكا *ehkā* a. *n. ſ. coll. i. q.* متحيّرون *mütehæjjirūne.* Homines attoniti. *Gol.*

اهكاك *ehkāk.* a. *part. pl. à* هكّ *hekk.* Mente laborantes. *Gol.*

آهل *āhil.* a. *n. ſ.* Locus, in quo alicujus familia, domeſtici exiſtunt. *Wan.*

اهل *ehl.* a. *n. ſ.* & *part.* 1) *in comp.* Habilis, capax. 2) Dignus. *Abile, capace, degno, meritevole, c c. dat.* 3) Peritus. 4) Poſſeſſor. 5) Præditus. 6) Incola, civis. 7) Conſors, conjux. 8) Domeſticus, familia. *Dotato, poſſeſſore, perito, abitante, cittadino, conſorte, moglie, ò marito, domeſtico, famiglia. Wan.* ¶ اهل و عيالري ايله *ehlü æjālleri ile.* Cum uxore, ac familia. *Con la moglie, figliuoli, e tutta la famiglia. Sæ. Ll.* روزكار اهلي *rūzigār ehlī.* Rerum mundi peritus. *Che s' intende del mondo, prattico delle coſe del mondo. Sæ.* سوز اهلي استخدام اولنمغه لايق اولمغله *söz ehlī iſtychtām olunmaghæ lāik olmagh ile.* Cum ſit verbi, *ſeu potius* rerum peritus, adeoque dignus, qui adhibeatur. *Eſſendo uomo di buon diſcorſo, e degno di eſſer impiegato. Ll.* عالم اهلي *ālem ehlī.* Incola mundi, mundanus. *Abitante del mondo, mondano.* قلعه اهلي *kæl-æ ehlī.* Incolæ arcis, præſidiarii. *Gli abitanti, la guarnigione della piazza, quei della città. Sæ.* اهل اتقا *ehlī ittikā.* Fideles, pii. *Li pij, fedeli. Sæ.* اهل ادراك *ehlī idrāk.* Intellectu præditus, intelligens. *Intelligente. Sæ.* اهل ازنيك *ehlī iznik.* Civis Nicæus. *Cittadino di Nicea. Sæ.* اهل اسلام *ehlī islām.* Veræ fidei cultor, orthodoxus. *Fedele, credente.* اهل آلسنّة *ehlüs ſünne.* Muſulmanus, cultor legis, & circumciſus. *Fedele Muſulmano, e circonciſo.* اهل ايمان *ehlī īmān.* Orthodoxus. اهل باطن *ehlī bātyn.* Contemplativus. اهل باطندن استمدادا *ehlī bātynden iſtimdād* e. Petere auxilium virorum ſpiritualium, *ſeu* ſe eorum precibus commendare. *Raccommandarſi alle perſone pie, e ſpirituali. Sæ.* اهل پرهيز *ehlī perhīz.* Continens, abſtinens. *Continente, aſtinente. Sæ.* اهل بصيرت *ehlī bæsȳret.* Providus, perſpicax. *Prudente, perſpicace.* اهل بغي *ehlī bæghj.* Iniquus, tyrannus. *Ingiuſto, tiranno. Sæ.* اهل بهشت *ehlī behiśt.* Beatus, *ſeu* cœlicolæ. *Li Beati.* اهل بيت *ehlī beit,* & اهل خانه *ehlī chāne.* Domeſtici, famulitium. *La gente di caſa, li domeſtici.* اهل بينش قاتنده روشندر *ehlī bīniś kātynde rūśen dür.* Apud perſpicaces certum eſt. *Appreſſo quelli, che hanno lucido intendimento, è coſa certa. Sæ.* اهل تصوّف *ehlī teſæwwüf.* Contemplativus, anachoreta. *Contemplativo, anacoreta.* اهل تعدّي *ehlī te-æddī.* Iniquus, crudelis. *Ingiuſto, crudele. Sæ.* اهل تفسير *ehlī tefsīr.* Commentator ſcripturæ. *Commentatore, & dottore abile à commentare la ſacra ſcrittura.* اهل تقوي *ehlī tækwā.* Pius, devotus. *Divoto, pio. Sæ.* اهل تواضع *ehlī tewāzu*ᶜ. Humilis, ſubmiſſus. *Umile.* اهل تيمار *ehlī tīmār.* Poſſeſſor bonorum regalium. *vul.* Timariota. *Timariota, commendatore, che gode beni regii con obligo di ſervir alla guerra. Sæ. Ll.* اهل جماعت *ehlī ğemā-æt.* Viri ex cœtu. *Uomini dell' aſſemblea, ò communità. Ik.* اهل جنّت *ehlī ğennet.* Cœlicola. اهل جهنّم *ehlī ğehennem.* Infernicola, infernales. *Li dannati, infernali.* اهل حال *ehlī hāl.* Status rerum peritus, *vel* periti. *Prattico delle coſe. verſato negli affari vertenti. Ik.* اهلي حال اولان *ehlī hāl olan.* Peritus rei, de qua agitur. *Chi è prattico. Sæ.* اول زمانك اهل حالي *ol zemānun-ehlī hālī.* Verſatus in rebus illius temporis. *Chi hà notizia delle coſe di quel tempo.* اهل حجاب *ehlī hyğiāb.* 1) Verecundus. *Vergognoſo.* 2) Tectus, velatus. *Riſerrato, ritirato, ò che non ſi laſcia vedere à neſſuno.* اهل حرفت *ehlī hyrfet.* Artifex, opifex. *Arteggiano.* اهل حقّ و يقين *ehlī hækku jekȳn.* Viri contemplativi, amici Dei. *Li ſavj, contemplativi, amici di Dio. Sæ.* اهل حكمت *ehlī hykmet.* 1) Sapientia præditus, philoſophus. 2) Miraculoſus in operibus ſuis. *Sapiente, filoſofo, che fà miracoli, ò coſe meravaglioſe. Eb.* اهل خبره *ehlī chybre vul.* اهل قبله *ehlī kyble.* Cenſor. *Cenſore.* اهل دانش انتباه *ehlī dāniśi intibāh.* Scientiam cautelæ poſſidens. *Che sà eſſer cauto. Ik.* اهل دكان *ehlī dükān.* Tabernarius. *Bottegaro, che tiene bottega, e che reſta nella bottega.* اهل دل *ehlī dil,* & دل اهلي *dil ehlī.* Cordatus. *Uomo di cuore, galant' uomo. Sæ. Eb. Ik.* اهل دنيا *ehlī düniā.* Mundanus, incola mundi. *Mondano.* اهل ديوان *ehlī diwan.* 1) Senator, conſiliarius. 2) Officialis conſilii. *Conſigliere, ufficiale del conſiglio.* اهل ذوق *ehlī zewk.* Voluptati addictus. *Che gode buon tempo, & che attende à darſi buon tempo.* اهل رجا *ehlī reğiā.* 1) Supplicans. 2) Expectans. *Supplicante, aſpettante.* اهل زمان *ehlī zemān.* Temporum obſervans. *Prattico del tempo.* اهل زمين *ehlī zemīn.* Incola terræ. *Mondano, del mondo.* اهل زهد و ورع *ehlī zühdü veræ*ᶜ. Continentes, & pii, timentes Dominum. *Continenti, e timoroſi di Dio.*)(فسق و بدع) اهل سخاوت *ehlī ſæchāwet.* Liberalis, munificus. *Liberale, benigno.* اهل سياحت *ehlī ſiiāhæt.* Peregrinans, peregre proficiſcens. *Pellegrino, che va viaggiando. Sæ.* اهل شرع *ehlī śer*ᶜ. Legis peritus, aut Doctor. *Dottor di legge.* اهل شرف *ehlī śeref.* Nobilitate eminens. *Padrone e poſſeſſore di nobilità, e preeminenza. Sæ.* اهل شقاق *ehlī śikāk.* Inimicus, ſeditioſus. *Nemico, ſedizioſo. Sæ.* اهل شهود *ehlī śühūd.* Fidelis, profeſſor fidei. *Fedele, che profeſſa la vera fede. Sæ.* اهل صفا *ehlī ſæfā.* Voluptati indulgens. *Uomo di buon tempo, voluttuoſo.* بعض اهل صنايع بولنمش *bæ*ᶜ*zȳ ehlī ſænāji*ᶜ *bulunmiś.* Reperti ſunt nonnulli machinarum artifices. *Furono ritrovati alcuni maeſtri & ingegnieri. Sæ.* اهل ضلال *ehlī zælal.* Devius a recto tramite, perverſus. *Diſuiato, ſmarrito. Sæ.* اهل طاعت *ehlī tā-æt.* Obſequens Deo. *Ubbidiente à Dio. Sæ.* اهل ظاهر *ehlī zāhyr.*)(اهل باطن) Qui quærit tantum externam apparentiam. *Che non hà altro, che l' apparenza.* اهل عذاب *ehlī æzāb.* Tormentis addicti, damnati. *Eb.* اول اهل عهد و ذمّت *ol ehlī æhtü zimmet.* Ille tributarius. *Quel tributario. Sæ.* اهل عرفان *ehlī ȳrfān.* Scientia præditus, doctus. *Dotto, dotato di ſcienza. Ik.* اهل عرفت *ehlī ȳrfet.* Opifices. *Arteggiani.* اهل عقول *ehlī ükūl.* Prudentes, judicioſi. *Giudizioſi, ſaggi.* اهل علم *ehlī ȳlm.* Doctus, ſcientia præditus. *Dotto, che hà ſcienza.* اهل عيال *ehlī æjāl.* Pater familias. *Padre di famiglia, padron di caſa. An.* اهل غدر *ehlī ghædr.* Perfidus, fraudulentus. *Perfido, fraudolento. Sæ.* اهل فساد *ehlī fesād.* Facinoroſus, ſceleratus. *Scelerato, malvaggio, facinoroſo.* كسوهٔ اهل فقر و تجريد *kiswei ehlī fækrü teğrīd.* Amiculum ſolitarii, & pauperis anachoretæ. *Veſtimento, & beretta di povero romito. Sæ.* اهل قبله *ehlī kyble.* 1) Notitiam habens partis, ad quam ſe convertere debent orantes. 2) *vul.* Cenſor *pro* اهل خبره *ehlī chybre, quod V.* اهل قريه *ehlī kærje.* Villanus, ruſticus. *Villano, contadino.* اهل كتاب *ehlī kitāb.* 1) Docti, *ſeu* habentes ſcripturam ſacram a Deo datam. 2) *in Corano* Judæi *ratione veteris teſtamenti.* اهل كرم *ehlī kerem.* Beneficus. *Liberale. An.* حلوات اهل كشف و شهود *hælwātī ehlī keśfü śühüd.* Dulcedines fruentium Deo, *ſeu* ejus viſione beatifica. *Le dolcezze delli ſalvati. Sæ.* اهل كلام *ehlī kelām.* Eloquens, facundus. *Eloquente, che sà bene diſcorrere, ò portar un ragionamento.* اهل كين *ehlī kīn.* Inim cus, odio habens. *Nemico, che hà rancore. Sæ.* اهل مجلس *ehlī meğlis.* Aſſeſſores, aſſiſtentes. *Gli aſſeſſori, aſſiſtenti. Eb.* اهل محشر *ehlī mæhśer.* Incolæ loci reſuſcitationis, reſuſcitandi. *Li riſu citati nel giorno del giudizio.* اهل مشوره *ehlī meśwere.* Conſilio aſſiſtens, conſiliarius. *Conſigliere, del conſiglio, che entra nel conſiglio.* اهل معرفت *ehlī mæ*ᶜ*rifet.* Doctus, doctrinam poſſidens. *Dotto, virtuoſo.* اهل مكّه *ehlī mekke.* Meccæ incola. *Abitante nella Mecca.* اهل مناجات *ehlī münāğiāt.* Orationi vacans. *Che attende à pregar Iddio. Sæ.* اهل منصب *ehlī mænſyb.* In dignitate & officio conſtitutus. *Miniſtro, ò ufficiale, che hà carica.* اهل نظر *ehlī næzer.* Perſpicax, videns. *Perſpicace, che vede chiaramente. Ah.* اهل نعيم *ehlī næ ȳm.* 1) Incolæ paradiſi. 2) Fruentes voluptatis. *Li beati, che godono delizie. Ik.* اهل نفاق *ehlī nifāk.* Perfidi, infideles. *Perfidi, infedeli. Sæ.* اهل نفس *ehlī nefs.* Libidinoſus. *Carnale, libidinoſo.* اهل وقار *ehlī wekār.* Gravis, majeſtate præditus. *Grave, maeſtoſo.* اهل وقوف *ehlī wukūf.* Peritus. *Pratico.* اهل هدا *ehlī hüdā.* 1) Fidelis, orthodoxus. *Ik.* 2) Recte incedens, *aut* viam rectam monſtrans. *Sæ. Fedele, vero credente, che ſegue, ò moſtra la ſtrada dritta.*

اهل هنر *ehlī hüner.* Virtutem, ſcientiam poſſidens. *Virtuoſo. Ah.* اهل هوا *ehlī hewā.* Licentioſus, libertinus. *Libertino, che ſegue li ſuoi capricci. Ik.*

اهل *ehel.* a. *V. act.* [1. & 2. F.] 1) Conjugium inire, uxorem ducere. 2) Dominum, herum, maritum evadere. *Gol.*

اهل *ehil.* a. *n. part.* Cultus, incultus, populoſus. ¶ دارٌ اهلةٌ *dārün ehiletün.* Domus habitata. *Gol.*

اهلاً *ehlen.* a. *partic. bene precandi.* Bene ſit! facile ſit! *Qua velut familia, habitatio, conſortium, & dignitas optantur.* ¶ اهلاً بك *ehlen bike.* Bene ſit tibi. اهلاً بدار *ehlen bidāri.* Bene ſit domui, & loco. اتيت اهلاً *etejte ehlen*, & اتيت سعة *etejte ſæ-æten.* Bene veneris. اهلاً *ehlen* & *cum alio adverbio* مرحباً واهلاً *merhæben we ehlen.* Bene veneris. *Gol.*

اهلاب *ihlāb.* a. *V.* [4. *a* هلب] Curſum ſuum perſequi, *ſeu* continuare *equum. Gol.*

اهلات *ehelāt*, & *ehlāt.* a. *n. ſ. pl. ab* اهلة *ehlet.* Populi, domeſtici. *Wan.*

اهلاج *ihlāğ.* a. *V.* [4. *a* هلج] Occultare, celare. *Gol.*

اهلاس *ihlās.* a. *V.* [4 *a* هلس] 1) Celare rem geſtam, dictamve. *Gol.* 2) Subridere, latenter ridere. 3) Clanculum quid, *aut* arcanum loqui. *Wan.*

اهلال *ihlāl.* a. *V.* [4. *a* هلّ] 1) Percipere viſu, ac videre *novam lunam.* 2) Obſervare ineuntem *menſem.* 3) Incipere *menſem. Gol.* 4) Efferre vocem, *cum qui ſacra facit, dicendo* لبّيك *lebbejke. Ecce adſum. Wan.* 5) Rite mactare *dicendo* باسم الله *bismillāh, in nomine Dei, & quaſi Deo conſecrare animal.* 6) Attollere ad palatum, aut retrahere linguam *ſalivæ, aut humidi quid captando, hominem ſitibundum. Gol.* 7) Splendere incipere, & apparere novam lunam. *Wan.*

اهل التّفسير *ehlit-tefsīr.* a. *n. ſ. compoſ.* Profeſſores interpretationis, *ſeu* interpretiſtæ. *Ita vocantur a Mohammedanis certæ alicujus ſectæ* الخوارج *el-chæwāriğ, ſeu ſchismaticorum aſſeclæ, qui cenſent, eum, qui emittit profeſſionem fidei mohammedanicæ illis verbis* لا اله الّا اللّه محمّد رسول الله *lā ilāh illāllāh mühæmmed resūlüllah. Non eſt Deus præter Deum: Mohammedus eſt legatus ejus; debere ſcire interpretationem ejus, & qualia ſint ea, quæ continet. Marracc.*

اهلالُ قسطي *ehlālü kuſtā.* a. *n. ſ. comp.* Coſtus hortenſis, *ſeu vulgo* menta Saracenica. *Gol.*

اهلاك *ihlāk.* a. *V.* [4. *a* هلك] Ad perniciem ducere, perdere. *Perdere, rovinare.* ¶ سلطان اسلام اهلاكه عازم اولدي *ſultānī islāmī ihlāke āzim oldy.* Animo ſtatuit, imperatorem veræ fidei occidere. *Riſolse di uccidere il rè. Sæ.* اهلاك نفس ا *ihlākī nefs* e. Macerare carnem, *ſeu* reprimere concupiſcentiam carnis. *Macerare la carne, reprimere la concupiſcenza.*

اهل الرّاى *ehlir-rāi.* a. *n. ſ. comp.* Probabiliſtæ. *Ita vocant Arabes illos, qui attingunt tantumodo ſuperficiem argumentationis, & ſignificationis, quæ elicitur ex ſententiis, & narrationibus librorum mohammedanicæ religionis. Illorum maximus numerus invenitur in Chaldæa; & agnoſcunt pro magiſtris Abu Honeif Noamanum, filium alhaſani, & alios. Maracc.*

اهلب *ehleb.* a. *part. fæm.* هلبا *helbā.* 1) Setoſus *equus.* 2) Piloſus, & hirſutus. *Wan.* 3) Pluvioſus *annus.* 4) Proventu abundans *annus.* 5) *pec. Cum articulo* الاهلب *el-ehleb, cauda* præſecta, *vel* carens pilis. 6) *contra* Iis abundans, *Gol.*

اهلة *ehlet.* a. *n. ſ. unit.* Populus. *pro* اهل *ehl q. V. Wan.*

اهلّة *ehillet.* a. *n. ſ. pl. a* هلال *hilāl.* Pulveres, *etiam* ordine poſiti lapides. *Wan.*

اهلوب *ühlūb.* a. *n. ſ. pl.* اهاليب *ehālib i. q.* فنّ *fenn pl.* فنون *fünūn.* Modi, rationes. *Gol,*

اهلي *ehlī.* a. *part.*)(وحشي) Domeſticus. cicur. *Domeſtico.*

اهليّت *ehlijet.* a. *n. ſ.* 1) Habilitas, peritia. 2) Poſſeſſio. *Abilità, prattica, iſperienza.*

اهليلج *ihlīleğ*, & *ihlīliğ.* a. *n. ſ. coll.* Myrobolana. *Wan.*

اهليلجات *ihlīleğiāt.* a. *n. ſ. pl. ab* اهليلج *ihlileğ.* Myrobolanorum genera. *Gol.*

اهليلجة *ihlileğet.* a. *n. ſ. unit.* Myrobolanum. *Wan.*

اهمّ *ehemm.* a. *part.* Maxime neceſſarius, maximi momenti. *Neceſſario, d'importanza, rilevantiſſimo.* ¶ اهمّ كار *ehemm kār.* Maximi momenti res, *vel* opus. *Opera, ò coſa di grandiſſima importanza. Ik.* اهمّ امور ايچون *ehemm ümūr iciün.* Seria ob negotia. *Per affari d'importanza. Ll. V.* واجبت امور اهمّ *ehemmī ümūr.* Rerum maxime neceſſaria. *La più importante coſa. Sæ.* استانبول فتحي اهمّ امنيّت بلوب *iſtambul fethy ehemmī emnījet* (*ümnījet*) *bilüp.* Expugnationem Conſtantinopoleos ſecuritati regni maxime neceſſariam ducens. *Sæ. Conoſcendo' eſſer molto neceſſario per la ſicurezza de ſuoi ſtati l'impadronirſi di Conſtantinopoli. Br.*

اشتغال اهمّ امال شاه ظفر مآل اولدي *iśtyghālī ehemmī āmālī śāhī zæfer me-āl oldy.* Fuit maxima applicatio animi regis victorioſi. *Sæ. Voltò di nuovo li ſuoi penſieri, e diſſegni. Br.* اهمّ اُ *ehemm* ol. Maxime neceſſarium eſſe, magni momenti eſſe. *Importar aſſai, eſſer molto importante, e neceſſario.*

اهماء *ehmāe.* a. *n. ſ. pl. a* همء *heme.* Veſtes tritæ.

اهماء *ihmāe.* a. *V.* [4. *a* همأ] 1) Lacerare. 2) *pec.* Terere *veſtem. Gol.*

اهمات *ihmāt.* a. *V.* [4. *a* همت] Occulto, *vel* ſubmiſſo uti *ſermone aut riſu. Gol.*

اهماج *ihmāğ.* a. *V.* [4. *a* همج] 1) Nervos intendere in curſum, intentis viribus currere *equum.* 2) *i. q.* اخفا *ychfā.* Cælare. *Wan.*

اهماد *ihmād.* a. *V.* [4. *a* همد] 1) Subſiſtere, quieſcere *in aliquo loco.* 2) *contra* Celeriter progredi *in itinere. Wan.* 3) Irruere in cibum. 4) Quietum reddere. 5) Tacere ad id, *quod ingratum eſt. Gol.*

اهماك *ihmāk.* a. *V.* [4. *a* همك] 1) Impleri *ira.* 2) Navare *operam*, & impendere ſe, ac inſiſtere *rei. Gol.*

اهمال *ihmāl.* a. *V.* [4. *a* همل] 1) Pigere, negligere *rem.* 2) Differre *rem. Wan.* 3) Libere paſtum dimittere *camelos. Gol.*

اهمال *ihmāl.* a. *n. ſ.* Intermiſſio, negligentia. *Traſcurraggine, ommiſſione, negligenza.* ¶ اهمال ا *ihmāl* e. Intermittere, negligere & differre *rem*, pigere. *Traſcurare, rimettere, differire.* الله امهال ايدر اهمال اتمز *āllāh imhāl ider, ihmāl itmez.* Deus differt, ſed non negligit. *Dio differiſce, mà non traſcura.* صقن اهمال ايليهسن *ſækyn ihmāl eilejeſyn.* Cave ne negligas, *Guardati di traſcurare. Eb.* اهمال و تكاسل اولنمز *ihmālü tekāsül olunmaz.* Non negligetur. *Non ſi traſcurerà punto. Ll.*

اهمالاً *ihmālen.* a. *adv. etiam* اهمال ايله *ihmāl ile.* Negligenter, oſcitanter. *Per negligenza, ò traſcuraggine.*

اهمالجي *ihmālği.* t. *n. ſ.* Homo negligens, nihil curans. *Negligente, traſcurato.*

اهماللق *ihmāllyk.* t. *n. ſ.* Negligentia. *Traſcuraggine. i. q.* اهمال *ihmāl q. V.*

اهمام *ehmām.* a. *n. ſ. pl. a* همّ *himm.* Senes, decrepiti. *Gol*

اهمام *ihmām.* a. *V.* [4. *a* همّ] 1) Solicitum tenere. *Wan.* 2) Solicitum eſſe. 3) Verſare animo. *Eſſer ſollecito, cercar mezzo.* ¶ صورت داعيهلرني كسره اهمام ايدرلردي *sūretī dā-ījelerini keſre ihmām iderlerdi.* Quærebant modos refellendi deſideria eorum. *Cercavano mezzi di diſtrarli dalli loro diſſegni, e deſiderij. Sæ.*

اهمر *ehmer.* p. *n. ſ.* Nom. animalis *canis formam habentis, quod tempore ſultanorum antiquorum viſum fuit.*

آهمند *āhmend.* p. *n. ſ.* Homo mendax. *Ferh.*

اهموم *ühmūm.* a. *n. ſ.* Capito, qui magnum caput habet. *Gol.*

آهن *āhen.* p. *n. ſ.* حديد *hælid.* a. دمر *demyr.* t. Ferrum. *Ferro. Ferh.* ¶ آهن جرب *āhenī ğerb.* Chalybs. *Acciaio.* آهن خاي *āhen chāi.* Qui mandit, vorat ferrum. *Mangiaferro, bravo.* آهن نر *āhenī ner.* Chalybs. آهن نرم *āhenī nerm.* Molle ferrum. اهن بر *āhenbür*, latro, fur, *pec.* qui transfodit murum. آهن آلمال *āhenül-māl.* Opes avitæ, & quæ præſentes, ac in promptu ſunt, patrimonium. *Caſt.* * *Expreſſ. fig.* آهن دل *āhenīdil i. e.* شجاعتلو *śeğiā*-ætlü.* t. Cordatus, ſtrenuus. *Ferh.*

اهناء *ihnāe.* a. *V.* [4. *a* هنأ] Dare, donare.

اهناد *ehnād.* a. *n. ſ. pl. a* هند *hind.* Hindæ, *ſcil. nom. prop.* mulierum. *Gol.*

اهناف *ihnāf.* a. *V.* [4. *a* هنف] 1) Subridere *pec.* irronice. *Wan.* 2) Colludere. 3) Se componere ad flendum *infantem. Gol.*

اهنامه *ehnāme.* p. *n. ſ.* 1) Dedecus, ignominia. *Diſonore, ignominia.* 2) *adj.* Se ipſum ornans, ſtolidus, imbecillis *mente. Ferh.*

اهنان *ihnān.* a. *V.* [4. *a* هنّ] Robuſtum, & adipoſum efficere. *Wan.*

آهنبانه *āhenbāne.* p. *n. ſ.* Cervix. *Caſt.*

آهنبايه *āhenbāje.* p. *n. ſ. comp.* 1) Oſcilatio. 2) Pandiculatio. *Ferh.*

آهنپايه *āhenpāje.* p. *n. ſ. comp* Pedes veru automati. *Piedi d'un giraroſto. Ferh.*

آهنتر *āhenter.* p. *n. ſ. comp.* Gladius undulatus. *Ferh.*

آهنج *āhenğ.* p. *n. ſ.* 1) Conjectio. 2) Tractio. 3) Evaginatio gladii, *vel* cultri. 4) Pax, ſalus. 5) Forceps aurifabri, *vel* ferrarii. 6) Volſella, dentiſcalpium. 7) Ellychnium. 8) Palea. 9) Funis bombardicus, funis ex fibrillis trunci palmæ. 10) Vinculum circulare vaſis. 11) Frontale *mulieris.* 12) Potus, potatio. 13) Pompholix. 14) *i. q.* آهنك *āhenk.* Harmonia. *V.* آهنك *Caſt.*

آهنج *āhinğ.* p. *n. ſ.* Tractor, trahens. *Ferh.*

آهنجانيدن *āhenğiānīden.* p. *V. tranſ.* Bibere facere, potare. *Caſt.*

آهنجد *āhenğed.* p. *n. ſ.* Inſtrumentum tractorium. *Ferh.*

آهنجلوغ *āhenğelūgh.* p. *n. ſ.* 1) Preſſio. *Ferh.* 2) Conculcatio. *Caſt.*

آهنجه *āhenğe*, *āhenće*, & *ehenğe*, p. *n. ſ. i. q.* كناركير *kenārgīr.* p. 1) Circulus ferreus, *pec.* ad portam appendens.

2) Vinculum marginis, *ſeu* circulare ligneum, *vel* ferreum. 3) Pecten textorum, *quo funium fila diſtinguuntur.* 4) Inſtrumentum reſtionum, *quo vincula, cingulave ex pilis plectunt.* 5) Funis, *quo parieti, aut tecto officinæ ſub finem operis annectunt textores extrema fila telæ, cum ea liciatorio ob brevitatem adhærere amplius non poſſunt.* *Caſt.*

آهنجيدن *āhengīden.* p. *V.* 1) يوزمك *jūzmek.* t. Natare. *Ferh.* 2) Bibere. 3) Delere. 4) Corrumpere. 5) Verſari in agone mortis, animam agere. 6) Tædio, moleſtia affici. 7) Excoriare. *Caſt.* 8) Trahere. *Ferh.* 9) Jacere, conjicere. 10) Librare. 11) Lucrari. 12) Ornare. *Caſt.*

آهن ديک *āhendīk.* p. *n. ſ. comp.* Olla ferrea. *Ferh.*

آهن ربا *āhenrūbā.* p. *n. ſ. comp.* Magnes. *Calamità. Ferh.*

آهن رباد *āhenrūbād.* p. *n. ſ. comp. i. q. præc.* *Ferh.*

آهن ساي *āhensāj.* p. *n. ſ. comp.* 1) Lima. *Ferh.* 2) Rutabulum ferreum. *Caſt.*

اهنع *ehnæ*.* a. *part.* 1) Dextrorſum, ſiniſtrorſum nutans in ephippio. *Wan.* 2) Collum æquabiliter inflexum, atque inde abbreviatum habens *ſtruthiocamelus. Gol.*

آهن قبا *āhenkæbā.* p. *n. ſ. comp.* Lorica. *Corazza. Ferh.*

آهنک *āhenk.* p. *n. ſ.* 1) Propoſitum, inſtitutum. *Diſſegno, alleſtimento.* 2) Sedula applicatio. *Applicazione aſſidua.* 3) Harmonia, concordantia *vocis, tonorum. Armonia, accordo.* 4) Fornix, arcus. 5) Ripa, margo. *Riva, margine.* 6) Modus, procedendi forma. *Modo di procedere, maniera.* 7) Attributum, qualitas, *ſive* hominum, *ſive* animalium. 8) Tractio, attractio. 9) Tympanorum, & lituorum luſus, muſica bellica. *Muſica guerriera. Ferh.* 10) Modulator. *Che canta bene, ſoave.* 11) *adv. i. q.* اينک *inek.* Ecce. *Ecco.* ¶ آهنك ا *āhenk* e. 1) Sonum edere. *Suonare.* 2) Accingere ſe ad iter, rem. *Apparecchiarſi, intraprendere.* بـي درنك حصار جانبنه آهنك ايتديلر *bī direnk hysār gianibine āhenk ittiler.* Abſque mora ad arcem recta tetenderunt. *S' incamminarono ſenza fermarſi punto verſo'l caſtello. Sæ.* آهنك عالم ملكوت ايتدي *āhengi ālemi melekūt ittӯ.* Iter ſuſcepit ad regionem angelorum, *h. e.* mortuus eſt. *Preſe la ſtrada del cielo, morì. Sæ.* آهنک ويرمك *āhenk wirmek.* Adaptare inſtrumentum. *Accordare un iſtrumento.* 12) *Servit ad compoſitionem ut:* آهنك كريز ا *āhengi girīz* e. Accingere ſe ad fugam. *Deliberare di fuggire.* آهنك ستيز ا *āhengi ſitīz* e. Accingere ſe ad pugnam. *Apparecchiarſi, porrſi in ordine per combattere. Hun.* آهنك ستيز وقتلنه خيز ايدر كبي *āhengi ſitīz we kætline chӯz ider gibi.* Inſtar accingentis ſe ad pugnam, & conſurgentis ad eum occidendum. *Come uno, che ſi alleſtiſce alla zuffa, e che ſi leva per ucciderlo. Ah.* كورنك پلنك آهنك *kürengi pelenk āhenk.* Equus inſtar tigridis impetuoſus. *Cavallo impetuoſo quanto una tigre. Ik.*

آهنكاو *āhengāw.* p. *n. ſ. comp.* Vomer. *Il ferro dell' aratro. Ferh.*

آهنكر *āhenger.* p. *n. ſ. comp.* حدّاد *hæddād.* a. دمرجي *demyrgi* t. Faber ferrarius. *Ferrajo. Ferh.*

آهنكرلك *āhengerlik.* t. *n. ſ.* Ars fabri ferrarii. ¶ آهنكرلك ا *āhengerlik* e. Agere fabrum ferrarium. *Far il ferraro, lavorar in ferro.*

آهنكش *āhenkeś.* p. *n. ſ. comp.* Magnes. *Calamità. Ferh. Vide* آهن

آهنكلك *āhenklik.* t. *n. ſ.* Conſonantia, concentus. *Accordo, armonia.* ¶ بي آهنكلك *bī āhenklik.* Diſſonantia. *Diſſonanza.*

آهنكلمك *āhenklemek.* t. *V.* Adaptare *inſtrumentum muſicum. Accordare.*

آهنكلنمش *āhenklenmiś.* t. *part. paſſ.* Concordatus, conſonans. *Accordato, d' accordo.*

آهنكلو *āhenklü.* t. *adj. i. q. præc.*

آهنكي *āhengi.* p. *n. ſ.* Conſonantia, concentus. *Accordo, armonia.*

آهنكيدن *āhengīden.* p. *V.* 1) Intendere, proponere ſibi. *Ferh.* 2) Abrumpere, detrahere, *ut* pellem excoriando. 3) Natare, innatare. *Caſt.*

آهنو *āhnū.* p. *n. ſ.* 1) Semina. 2) Figuræ corporis humani, *quæ in hortis ponuntur ad terrenda, & abigenda animalia. Ferh.*

آهنو *āhnū,* & آهنوا *āhnūwā.* p. *n. ſ.* Cibus, *ſeu* commeatus artificum. *Caſt.*

آهنوبر *ūhnūbūr, ūbnūber,* & آهنوبن *ūhnūben.* p. *n. ſ.* 1) Scapus, caliculus. 2) Racemuli uvarum. *Ferh.*

آهنود *āhnūd, āhenūd.* p. *n. ſ.* Primus dies quinque adſcititiorum *ad complendum annum Perſicum. Ferh.*

آهنه *āhene.* p. *n. ſ. i. q.* آهنجه *āhenge.* p. Circulus ferreus, *vel* ligneus, *quo aliquid continetur. Ferh.*

آهنيابه *āhunjābe.* p. *n. ſ.* 1) Oſcitatio. 2) Pandiculatio. *Ferh.*

آهنين *āhenīn.* p. *adj.* Ferreus, ex ferro factus. *Di ferro. Ferh.* * *Expreſſ. fig.* آهنين جكر *āhenin gīger. h. e.* مبارز و سخت دل *mubāriz we ſæcht dil.* Strenuus, & duri cordis homo. *Ferh.*

آهنين پنچه *āhenin pence.* p. *adj. comp.* Unguibus ferreis præditus. *Con zampe di ferro. Ik.*

آهنين خفتان *āhenin chaftān.* p. *n. ſ. comp.* Thorax ferreus, lorica. *Corazza. Ferh.*

آهو *āhū.* p. *n. ſ.* 1) عيب *æib.* a. Vitium. *Vizio.* 2) *uſit.* كيك *geik* t. غزال *ghæzāl.* a. Cervus, & dorcas. *Cervo, capriuolo.* 3) Vox alta, clamor. *Alta voce, crido.* 4) *Metaph.* Oculus cor rapiens *i. e.* placidus. 5) Aſtma. *Asma.* ¶ آهو دشيسي *āhū diśiſi.* Cerva, dorcas. *An.* * *Expreſſ. figur.* آهو دل *āhu dil i. e.* قورقق *korkak* t. Cor dorcadis *i. e.* timidus. آهو كذشت *āhu giuześſt.* 1) *i. q.* فرصت كچدي *fursæt gecdi.* t. Præteriit fera *i. e.* elapſa eſt occaſio. *Ferh.* 2) Actum eſt, præteriit amaſia. *Il bello, ò la bella è paſſata, è ſparita.*

اهوآء *ehwāe.* a. *n. ſ. pl. a* هوي *hewā.* Amores, affectus, cupiditates. *Gol.*

اهوآء *ihwāe.* a. *V.* [4. *a* هوي] 1) Extendere manum *ad capiendum quid. Wan.* 2) Decidere. 3) Projicere, dejicere. 4) Protendere *rem, uti gladium minandi ergo, vel etiam,* innuendi, & indicium faciendi cauſa. *Gol.*

اهوار *ehwār.* a. *n. ſ. pl. a* هور *hūr.* Stagna, paludes. *Gol.*

اهوار *ehwār.* p. *n. ſ.* Mentis ſtupor. *Ferh.*

اهواز *ehwāz.* p. *nom. prop.* Nom. urbis alicujus بصره *bæsoræ vicinæ, hodiedum deſertæ. Ferh.*

اهوال *ehwāl.* a. *n. ſ. pl. a* هول *hewl.* Terrores, terricula. *Terrori, pericoli, coſe ſpaventevoli. Tef. Ik.* ¶ اول سفر پر اهوال *ol seferi pür ehwāl.* Illud bellum periculis plenum. *Quella pericoloſiſſima guerra. Sæ.* احوال پـر اهواله واقف اولدي *æhwāli pür ehwāle wākyf oldy.* Reſcivit ſtatum rerum periculis plenum. *Riſeppe le coſe pericoloſe. Sæ.*

آهوان *āhwān,* & *ehwān.* p. *n. ſ.* 1) Cunicularius. *Minatore. Ferh.* 2) Pullus *dorcadis.* 3) Fovea cervicis *ſub occipite. Caſt.*

اهواند *ehwānd.* p. *n. ſ.* Primus dies quinque dierum adſcititiorum *ad implendum annum Perſicum. Ferh.*

آهواي *āhwāj,* & *ehwāi.* p. *nom. prop.* Nom. oppidi *ad ripam Oxi, fluvii. Ferh.*

آهوپا *āhūpā.* p. *n. ſ. comp.* 1) Domus ſexangularis. 2) Tectum domus. 3) Cænaculum apertum, *quo per gradus aſcenditur* 4) Fuga, *qua quis ſe alterius planctibus, & clamoribus ſubtrahere conatur. Ferh.*

آهوبره *ahūbere.* p. *n. ſ. comp.* كيک بوزاغيسي *geik buzaghysy.* t. 1) Hinnulus, pullus. 2) Dorcas fera. *Picciolo cervo, o capriuolo. Ferh.* ¶ جكر آهوبره قـوردردي *gīgeri āhūbere kurudurdy.* Siccabat hepar hinnuli dorcadis. *Faceva ſeccar il fegato d'un giovine cervo, o caprivolo.*

اهوج *ehweğ.* a. *part. fæm.* هوجاء *hewgiāe.* 1) Longus *corpore.* 2) Fatuus, præceps. *Wan.*

اهود *ehwed.* a. *n. ſ.* Feria ſecunda hebdomadis: *Arabum paganorum antiqua vox eſt. Gol.*

آهور *ehwer.* p. 1) *n. ſ.* Amaſius dilectus. 2) *nom. prop.* Nom. oppidi *alicujus. Ferh.*

آهوري *āhūrī.* p. *n. ſ.* Semen ſinapi. *Moſtarda. Ferh.*

اهوس *ehwes.* a. *part.* Conſumens. ¶ النّاس هوسي و الزّمان اهوس *en-nāsü hewsā wez-zemānü ehwesü.* Homines abſumunt bona temporis, ſed magis abſumit eos tempus. *Gol.*

آهول *āhūl.* p. *n. ſ.* 1) Via ſubterranea. *Ferh.* 2) Vitium. *Vizio, difetto.*

اهول *ehwel.* a. *compar.* Terribilior. *Più terribile, ò pericoloſo.* ¶ ما اهول *mā ehwele.* Quam maxime terribilis! *O quanto ſpaventevole!*

اهول *ühūl.* a. *V. act.* [2. & 1. F.] 1) Conjugium inire, uxorem ducere. 2) Familiarem eſſe, conſueſcere. *Wan.*

آهون *āhūn.* p. *n. ſ.* مـغاره *meghāre.* a. رخنه *ræchne* p. 1) Spelunca, crypta ſubterranea. 2) Cuniculus. 3) Rima, foramen *pec.* parietis perfoſſi a fure. *Ferh.* 4) Fur. *Spelonca, grotta, mina ſotto terra, fiſſura, buco, breccia, & ladro, che fora li muri.*

اهون *ehwen.* a. *part.* 1) Facilis, levis. 2) Deſpicabilis. *Gol.* ¶ اهون طريقله *ehwen tærykyle.* Facili modo. *Facilmente. Sæ.*

اهون *ehwen.* a. *n. ſ. nom. antiquum* Diei lunæ. *Wan.*

اهونا *ehwinā.* a. *n. ſ. pl. a* هيّن *hejjin.* Res faciles. *Wan.*

آهونبر *āhunber.* p. *n. ſ. comp.* Foſſor parietis, fur. *Ladro, che fora li muri. Ferh.*

آهووره *āhūwere.* p. *n. ſ. comp.* Hinnulus, pullus dorcadis. *Picciolo cervo. Ferh. i. q.* آهوبره *āhūbere. q. V.*

آهوي *āhūī.* p. *adj. poſſ.* 1) Ad cervum pertinens. 2) *improp. n. ſ.* Amaſius, *vel* amaſia. ¶ آهوي تاتار *āhūī tātār.* Cervus, *vel* dorcas ſcythica, *ex cujus umbilico moſcus eruitur. Capriuolo, che fà il muſchio.* آهوي چين

āhūī ćīn. Dorcas ſinenſis, *ex cujus umbilico moſcus eruitur.* * *Expreſſ. figur.* آهوي سفيد *āhūī ſefīd. i. e.* غزال رومي و محبوب رومي *ghæzāli rūmī, we mæhbūbĭ rūmī.* Hinnulus albus, *i. e.* Cervus e Græcia, & *improp.* amaſius Græcus natione. آهوي دنباله كشيده *āhūī dümbāle keśīde. i. e.* چشم محبوب *ćeśmĭ mæhbūb.* Hinnulus diducta, & protracta habens cilia, *i. e.* oculus placidus, amœnus. *Ferh.*

اهوي *ehwā.* a. *compar.* Carior, gratior res. *Wan.*

اهوية *ehwijet.* a. *n. ſ.* 1) *pl. a* هوا *hewā.* Aëris ſpatia. 2) *pro* اهوا *ehwā. pl. a* هوي *hewā.* Cupiditates, amores. *Gol.*

اهوية *uhwijet.* a. *n. ſ. pro* اهووية *uhwujet i. q.* هوّة *hüwwet.* Locus profundus, *ut vallis, foſſa. Wan.*

آهي *āhī.* p. *particula vocandi.* Oh, eheu! *Caſt.*

آهي *āhi.* p. *n. ſ.* 1) Suſpirium unum. 2) *nomen* Authoris *libri* حسن و دل آهي *huſnü dilĭ āhī dićli,* & *toties hic citati. Ah.*

آهيا شراهيا *āhien śerāhien. Expreſſ. arab.* يا حيّ يا قيوم كه اسم عظيم بودر *jā hæjjü jā kæjūmü, ki ismĭ æ'zȳm bu dür.* t. Cabalica *verba loco epithetorum,* ſeu *nominum Dei.* O vive, o æterne *Deus. Tef.*

آهيان *āhijān.* p. *n. ſ.* 1) Vertex capitis, 2) Occiput. 3) Fovea cervicis ſub occipite. *Caſt.*

آهيانه *āhijāne.* p. *n. ſ.* Granium. *Ferh.*

اهيانه *ehijāne.* p. *n. ſ.* 1) Granium. 2) Guttur, fauces. 3) Latus unum *capitis. Ferh.*

آهيخت *āhicht.* p. 3. *perſ. ſing. præt. perſ.* 1) Extraxit. 2) Strinxit *gladium, pugionem. Ferh.*

آهيختن *āhichten.* p. *V.* 1) Stringere *gladium, pugionem.* 2) Fxtrahere *rem quamcunque. Ferh.* 3) Intendere, propoſitum habere. 4) Ponderare, librare. 5) Poſſe perficere. 6) Educare. 7) Curare. 8) Menſurare. *Caſt.*

آهيخته *āhichte.* p. *part. paſſ.* Evaginatus, extractus. *Ferh.*

آهيز *āhīz,* & *ehīz.* p. *adv.* 1) Lente, pedetentim. *Ferh.* 2) Modeſte. *Caſt.*

اهيس *ehjes.* a. *part. i. q.* اهوس *ehwes.* Strenuus, audax. *Gol.*

اهيغ *ehjægh.* a. *part.* Fertilis, & pabulo abundans. *Gol.*

اهيغان *ehjæghānĭ.* a. *n. ſ. dualis.* 1) Cibus & potus. *Wan.* 2) Victus, & conjugium. 3) Vitæ commoditas, bonorum abundantia. 4) Multa aqua. *Gol.*

اهيغين *ehjæghein.* a. *n. ſ. dual. in caſu obliquo. i. q. præcedens, præſertim ſignif.* 3. *Wan.*

اهيق *ehjæk.* a. *part.* Longum habens collum. *Gol.*

اهيل *ehjel.* a. *part.* Effuſa, *ſeu* profuſa *arena. Gol.*

اهيم *ehjem.* a. *part.* 1) Obſcura *nox.* 2) *Camelus* ſitibundus.

اهيمان *ehjemāni.* a. *n. ſ. dual.* 1) Torrens, *ſeu* fluxus *aquæ.* 2) Camelus æſtro percitus. *Gol.*

آهين *āhīn.* p. *n. ſ. pro* آهن *āhen.* Ferrum. *Caſt.*

آي *āi.* p. 1) 2. *perſ. imp. ab* آمدن *āmden.* Veni. *Vieni.* 2) *In comp. part.* Veniens. *Che viene. Ferh.*

آي *āj.* t. *n. ſ.* 1) قمر *kemer* a. ماه *māh.* p. Luna. 2) Menſis. *Luna,* & *meſe.* ¶ آيدن آيه *ajden ājæ.* De menſe in menſem, ſingulis menſibus. *Di meſe in meſe, ogni meſe.* آي طوتلمسي *āj tutulmaſi.* Eclipſis lunæ. *Ecliſſe della luna.* آي كون چچكي *āj gün ćićegi.* Martagum, caltha, *etiam* heliotropium. *Giraſole, calendula Bob.* آي كون ساعتي *āj gün sā-ætī, vel* آي كوني *āj güni.* Horologium lunæ motum exhibens. *Orologio che moſtra i moti della luna.*

اي *ej pro* اوي *ewj.* a. *V.* [2. F] Diverſari *in aliquo loco,* manſionem capere. *Gol.*

اي *ej.* p. *partic. exclamantis.* O! heu! *Ferh.*

اي *ei.* t. *adj.* & *adv. pro* ايو *ejü.* 1) Bonus. 2) Bene. *Buono bene.*

اي *i.* a. *adv. i. q.* نعم *ne-æm.* a. Bene, optime. *Gol.*

اي *ī.* p. t. يا *iā* بره *bre. O vocativi.* Eho, heus! ¶ اي بار خدا *ī bārī chudā.* O Deus! *O Dio!*

ايّ *ejj.* a. *pron. relativum com. generis.* 1) Quicunque, quisquis, qualiscunque. 2) *interrogativum,* Quisnam? quæ? quod? *Chiunque & quale? il quale? Notandum primo: utrumque uſurpari, & conſtrui, ut ſubſtantivum, ideoque poſt ſe habere vel genitivum caſum, vel affixum.* ¶ ايّ رجل *ejjü regiülin regiül.* Quicunque vir, *vel* quinam vir? *Cheunque uomo & che uomo?* ايّ امرة *ejjü emretin.* Quæcunque mulier, *vel* quænam mulier? ايّكم *ejjüküm.* Quisquis veſtrum, *vel* quisnam veſtrum? ايّ حين *ejje hȳnin.* Quocunque tempore, & quonam tempore? لايّ سبب

liejjī

liejjī sebebin. Quacunque de cauſſa, *vel* quam ob cauſſam? *Notandum ſecundo, cum præcedit idem nomen, quod poſtea ab* ايّ *ejj, regitur, tunc vel rem indefinitam ſignificare.* ¶ مررت برجل وايّ رجل *merertü beregiulin we ejj regiulin.* Prætergreſſus ſum virum *aliquem,* at quem virum, *neſcio. vel indicare admirationem.* ¶ وقع بلاءٌ وايّ بلاء *wækæ' belaün we ejj bela-in.* Incidit ærumna; at quæ ærumna, *id eſt* quanta, dici nequit. *Notandum tertio ſumi non nunquam pro* الّذي *ellezi.* ¶ ايّهم في الدّار اخوك *ejjuhūm fiddari āchuke.* Qui eorum eſt in domu, ille frater tuus eſt. *Gol.*

ايّ *ejju.* a. *pron. relativum.* Quicunque. *Gezmat verbum in ſenſu* إن *in.* للشّرط و الجزاء *lissert wel gezai, ſeu ſub conditione,* & *retributione e. g.* ايّهم اكرمني اكرمه *ejjuhüm ekremni ekremuhu.* Quicunque honorabit te, eum honorabo.

آيا *āiā.* p. عجبا *ægebā.* p. 1) *particula admirantis.* Mirum! papæ! 2) *part. interrogantis.* An non. *Forſe non? o, hola.* 3) *adj.* Eſu apta res. 3) *part.* Venientes. *Ferh.*

ايا *aia.* t. *n. ſ.* Vola. *Palma della mano.*

اياء *ajāe.* a. *n. ſ. pl. ab* آيات *āiāt.* Signa. *Wan.*

ايا *eīa.* a. *particu. vocantis, nasbans nomen,* & *quidem juxta* عبد القاهر الجرجاني *æbdül-kahir ül-giurgiani, in commentario ad particulas arabicas* للمنادي البعيد *lilmunadiyl-bāyd. Ob vocatum diſtantem. e. g.* يا رجل *eīa. regiulan.* Heus vir! *qui hinc aliquantulum remotus es. O hola, ſu!*

أيا *ejā* إيا *ijā* أيّا *ejjā* إيّا *ijj.* a. *n. ſ.* Lux, ſplendorque ſolis. *Gol.*

ايا *ejā.* p. 1) *n. ſ. i. q.* ايار *ejār.* Ultimus menſis vernalis. 2) *adj.* Bellicoſus. fortis. *Caſt.*

ايا *eja* p. 1) *particula admirantis pro* آيا *āiā.* p. Mirum! 2) *particu. interrogantis.* An non?

ايا *ujā.* p. *adj. pro* اويا *ujā.* Ignavus. *Caſt.*

ايّا *ejjā,* & ايّا *iija.* a. *particula, quæ etiam nominibus, & affixis cujuscunque perſonæ, generis & nu meri adjungi poteſt, ut nomen ab Arabibus uſurpatur: hæc particula ſeu pleonaſtica, hoc modo adjuncta, æquipollet, fere particulæ* انّ *inne.* ¶ اذا بلغ الرّجل السّتين فايّاه و ايّا الشّواب *izā belagha ir-regiulus-setteine feejahu we ejjas-sewābe.* Cum ad ſexageſimum annum vir pervenit, utique ille & juvenis. *Sunt autem illa compoſita* ايّاي *ijjāje,* Ego. ايّاك *ijjāke.* Tu. ايّاه *ijjā-*

Part. I. Tom. I.

hu. Ille. ايّكما *ejjeküma.* Vos duo. ايّهما *ejjehümā.* Illi duo. ايّانا *ejjānā.* Nos. *horumque fæminina,* & *reguntur a verbo; vel ſequente,* ايّاك نعبد *ejjāke næ'bidü.* Te adoramus *vel præcedente, uti:* ضرب ايّاك *zærebe ejjāke.* Verberavit te. *Et ſi actio tendit in ipſam perſonam æqui polet* نفس *nefs : ut* ضربت ايّاي *zærebtu ejjāje.* Verberari me ipſum. *Gol.*

اياب *ijāb.* a. *V.* [4. *ab* اوب] 1) Redire, reverti. 2) Converti. *Tornare, convertirſi. Sæ.*

اياب *ijāb.* a. *n. ſ. i. q.* سقا *sykā.* Uter. *Otre. Gol.*

اياب *ijāb,* & ايّاب *ijjāb.* a. *n. ſ.* Occaſus *ſolis. Gol.*

ايابس *ejābis.* a. *n. ſ. pl. ab* ايبس *ejbes.* Partes tibiarum *anteriores excarnes Gol.*

آيات *āiāt.* a. *n. ſ. pl. ab* آيت *āiet.* Signa, oracula, verſus Corani. *Segni, oracoli, verſetti dell' Alcorano, paſſi di ſcrittura.* ¶ آيات معجز آثار و بيّنات *āiātĭ mu'giz āsār, we bejjnāt.* Oracula miraculorum feracia, & demonſtrationes. *Ah.* كلمات سعادت آياتله *kelimātĭ ſe-ādet ājāt ile.* Verbis auguſtiſſimis. *Con parole auguſte. Ik.*

ايات *ajāt.* t. *n. ſ. vul pro* حيات *haiat.* Atrium domus. *V.* حياب & سلاملك

اياة *ejāt,* ac *ijāt.* a. *n. ſ.* Splendor *ſeu* nitor *planetarum. Gol.*

اياد *ijād.* a. *n. ſ.* 1) Terra ciſternæ *aut* tentorio circumpoſita, *ad impediendum aquæ exitum.* 2) Caſtra quædam Arabum معد *me-æd ſeu* Meaditarum ita dicta. 3) Cornu dextrum & ſiniſtrum *exercitus.* ¶ ايادان *ijādāni* Ambo cornua exercitus. *Wan.* 4) Munimentum, velum, *vel* quidquid rem aliquam tuetur & conſervat. 5) Camelorum multitudo. *Gol.*

ايادة *ijādet.* a. *V.* [4. *ab* ايد] Firmum reddere, corroborare. *Wan.*

ايادي *ejādī.* a. *n. ſ. pl. ab* ايدي *ejdī, ſive pl. pl. a* يد *jed.* Manus, & beneficia. *Gol.*

اياديم *ejādim.* a. *n. ſ. i.* متون الارض *mütünül-erz.* Superficies terræ. *Wan.*

اياديم *ejādīm.* a. *n. ſ. pl. ab* اديم *edim, aut ut alii ab* ايدامة *ejdāmet.* Terræ duræ *lapidum expertes. Gol.*

آيار *ājār.* a. *n. ſ. pl. ab* اير *ejr.* Veretra. *Wan.*

آيار *ājār,* & ايار *ejār.* p. *n. ſ.* 1) Ultimus menſis veris *vulgo* Majus. *Ferh.* 2) *particula i. q.* آيا *ajā* an non? *Caſt.*

ايار *ejār.* a. *n. ſ. i. q.* صفر *sufr.* a. Aes, orichalcum. *Gol.*

ايار *ijār.* a. *n. ſ. i. q.* هوا *hewā.* Aër, aura. *Gol.*

ايّار *ujjār.* a. *n. ſ.* Nom. menſis Syromacedonici Majo reſpondentis. *Gol.*

Iiiii ايارنك

آيارتمق *ājartamak.* t. *V.* اضلال *yzlāl.* a. 1) Facere ut fugiat *servus*, *aut mancipium.* 2) Seducere, pervertere. *Suiare un servitore, sedurre, discostare.*

ايارج *ijāreğ*, & *ijāriğ.* a. *n. s. pl.* ايارج *ejāriğ.* Hiera, *compositi pec. solutivi medicamenti genus. Gol.*

اياره *ejāride.* p. *n. s.* Integra expositio librorum زند *zend*, *dictorum*, *qui a zorvastre asseclis suis relicti fuisse perhibentur. Ferh.*

اياره *ejāre.* p. *n. s.* 1) *q.* ايارج *ijāreğ.* Medicamentum compositum *ad depellendam bilem.* 2) Metacarpium, ornamentum muliebre. 3) *pro* اواره *ewāre* Liber computi. *Ferh.*

اياري *ūjārī.* a. *part.* Magno veretro præditus. *Wan.*

آياز *ājāz.* p. *n. s. nom. prop.* Nom. viri, *qui fuit familiaris Sultani Ibrahimi ex dynastia ghaznabidarum. Ferh.*

اياز *aiaz.* t. *n. s.* 1) Lux lunæ. 2) Nox serena, nox sideribus illustris. *Chiaro di luna, notte serena.* ¶ ايازده ياتدي *ajazde iatty.* Sub dio jacuit. *A dormito fuori à cielo scoperto.* اياز ا, *ajaz* ol. Sudum esse, ac serenum cœlum. *Far chiaro, esser il cielo sereno.*

ايازل *eiāzil.* t. *n. s.* Parvæ ligneæ statuæ, artificio sese moventes, ac saltantes, sigilla, & sigillaria. *Bambocci, burattini.* ¶ ايازل اويني *eiāzil oiny.* Lusus earum *cum statuis ligneis nervis alienis mobilibus. Giuoco di burattini, ò bambocci.*

ايازلجي *eiāzilği.* t. *n. s.* Sigillarius. *Giuocatore di bambocci, ò ciarlatano.*

ايازمه *aiazma.* t. *n. s. ex Græco.* Fons *pec.* salubris, *aut* miraculosus, *ad quem Græci concurere solent in festis. Fontana salutifera, ò miraculosa.*

ايازي *ejāzī.* p. *n. s. i. q.* اياسي *ejāsi.* Velum *vel* tegumentum muliebre ex panno serico. *Ferh.*

اياس *ejās.* a. *nom. prop.* Nom. oppidi, *quod Armenis eripuerunt Mohammedani*, Issus, *maritimum Ciliciæ oppidum*, *unde sinus Issicus hodie*, *Golfo di Ajazzo, dicitur. Gol.*

اياس *ijās*, & اياسة *ijāset.* a. *V.* [4. *ab* ايس] Desperare facere, ad desperationem redigere.

اياس *ijās.* a. *nom. prop.* 1) Nom. viri cujusdam *ex sociis Mohammedis.* 1) Nom. judicis cujusdam Basrensis, *qui ex vultu & externis signis de hominum culpa, & innocentia felicissime judicabat.* ¶ افرس من اياس *efresū min ijas.* Felicius judicat ex signis, quam Ijasus. فراسة آلاياسيّة *ferāsetūl ijāsīje.* Physiognomia *seu* conjectura Ijasica. *Gol.*

اياسه *ejāse.* p. *n. s.* Desiderium. *Brama, desiderio. Ferh.*

اياسي *ejāsi.* p. *n. s. i. q.* ايازي *ejāzī.* Velum, *vel* tegumentum muliebre *ex panno sericeo. Ferh.*

اياسين *ejāsīn.* a. *n. s. pl. ab* ايسان *īsān.* Homines. *Gol.*

اياصر *ajāsir.* a. *n. s. pl. ab* ايصر *ejsær.* Funes breviores ad alligandas inferiores partes tentorii.

اياطل *ejātyl.* a. *n. s. pl. ab* ايطل *ejtæl.* Hypochondria. *Wan.*

آياغ *ājāgh.* p. *n. s.* Mons. *Ferh.*

اياغ *aiagh.* t. *n. s. pro* اياق *aiāk.* Pes. *Piede.* ¶ اياغنه دوشدي *ājāghine dūsty.* Prostravit se ad pedes ejus. *Si gettò a suoi piedi.*

اياغ *ejāgh.* p. *n. s.* 1) *ex čiaghataica linqua* Poculum, *quod in compotationibus circumfertur.* 2) Dignitas. 3) Donum. 4) Misericordia.

آيافت *ājāft.* p. *n. s.* 1) Grassus pannus. 2) Lacera vestis. *Ferh.*

اياق *aiak.* t. *n. s.* 1) قدم *kædem* a. پاي *pāi.* p. Pes. *Piede.* 2) Gradus scalæ. 3) Basis, stylobata. *Grado, gradino, piedestallo.* ¶ اياق اوزره *aiak ūzre* & *usit.* اياغ اوزره قالقمق *aiagh ūzre kalkmak*, & اياغه قالقمق *aiaghæ kalkmak.* 1) Assurgere in pedes. 2) *metaph.* Tumultuari. *Sorgere, levarsi in piedi, & sollevarsi, ribellare.* اياق اوزره طورمق *ajak ūzre durmak.* Pedibus insistere, stare. *Star in piedi fermo.* اياق اوزرنده درلر *aiak ūzerinde dūrler.* Pedibus insistunt, *h. e.* in procinctu sunt ad aliquid suscipiendum. *Stanno in piedi, pronti ad intraprendere. Ll.* اياق اوزره كلمك *ajak ūzre gelmek.* Insurgere. *Levarsi, alzarsi.* اياق بصمق *aiak basmak.* Figere pedem. *Metter il piede.* اياق اوستي يوزي *aiak ūsti, iūzi.* Convexum plantæ, tarsus. *Il collo del piede.* اياق طاشي *aiak tasi.* Tophus. *Tofo.* اياق يولي *aiak ioly.* Latrina. *V.* ادبخانه & *pro* يايا يولي *iaja ioly.* Semita. *Sentiere.* اياق بلزكي *aiak bilezūgi.* Suffrago, compes *muliebre ornamentum. Catena d'oro, ò d' argento per ornamento delle gambe delle donne.* ساج اياق *sać aiak.* Tripus. *Tripiede. Eb.* قرشمزده صف صف اياغين طورورلردي *karsūmūzde sæf sæf aiaghyn dururlerdi.* Contra nos ordinatim stabant. *Stavano dirimpetto, ò avanti di noi, in schiera.*

اياقداش *ajaktaś.* t. *n. s.* 1) Pedissequus. 2) Socius, comes sequens, *v. g. navis*, *quæ immediate sequitur alteram. Seguace, che facilmente, o immediatamente segue.*

آياق ديواني *ājāk diwānī.* t. *n. s. compos.* Concilium magnum. *Ita in aula ottomana vocatur concilium, quod a Sultano non nisi in causis gravissimis convocari solet; ubi præter magnates, etiam omnes primores exercitus, quin etiam seniores militum comparere debent, & quoniam omnes in hoc concilio pedibus insistunt, hoc nomen evenit; quasi concilium pedestre.*

اياقلق *aiaklyk.* t. *n. s.* Grallæ. *Zanche, stampoli.* ¶ اياقلق جانبازي *aiaklyk ğiānbāzi.* Grallator, grallipes. *Che và sù le zanche.*

اياقلمق *ajaklamak.* t. *V.* Conculcare, opprimere, obterere. *V.* بصمق

اياقلو *ajaklū.* t. *adj.* Habens pedes. ¶ دورت اياقلو *dört aiaklū.* Quadrupes. *Quadrupede, che hà quattro piedi.*

ايّاك *ijjāke.* a. *cum affixo 2. personæ.* ك *ke. est particula monendi, seu præcipiendi cautionem, valletque imperativum* باعد *bāæd.* Abesto recede, cave. *vel cum sequente* و *simulque vel accus: nominis imediate subnexi; vel cum* ان *en, quod præponitur sequenti futuro verbi, Nasbum habenti, quo casu subinde usurpatur* و *ellipsis.* ¶ ايّاك من آلاسد *ijjāke minel-esedi, esed, vel* ايّاك واسد *ijjake we esed.* Cave tibi a leone. ايّاك و ان تفعل كذا *ijjāke wen tefaæle keza*, & ايّاك ان تفعله *ijjāke en tefaælehu.* Cave ne hoc facias. *Gol.*

ايال *ījāl.* a. *V. act.* 1) Redire. 2) Pervenire, evadere. 3) Crassescere. *Gol.* 4) Recte disponere, regere. *Wan.*

ايئال *ījāl.* a. *V.* [4. *a* وآل] Merdam *in pabulum* ejicere *camelos. Wan.*

ايالت *ejālet*, & *ījālet.* a. *n. s.* 1) Principatus, dominium. 2) Provincia. 3) Præfectura *unius provinciæ*, *aut regni. Principato, dominio, provincia, & governo d'una provincia, ò regno.* ¶ بلغراد ايالتي *belgrad eiāleti.* Provincia Serviensis. *Il governo di Servia. Ll.* ولايت مزبوره ايالتي *wilāieti mezbure eiāleti.* Guberninm prædictæ provinciæ. *Il governo di quel paese. Sæ.* ايالت ولايت ازنكميد اكا تفويض اولندي *eiāleti wilāieti iznikmīd an-a tefwȳz olundy.* Collata est ipsi præfectura regionis Nicomediæ. *Gli fù conferito il governo del paese di Nicomedia. Sæ.* ايالت ولايتي ايله بهرەمند ايلدي *eiāleti wilāietī ile behremend eiledy.* Contentum eum reddidit præfectura suæ provinciæ. *L'aggraziò, e contentò del governo del suo paese.* ايالت با ميمنتمز اولان *eiāleti bā meimenetūmūz olan.* Quod est nostrum felix gubernium. *Che è il nostro fortunato, e felice governo. Ll.*

ايالت *ijālet.* a. *V.* [4. *a* ولي] Gubernare. *Governare.* ¶ حسن ايالت *hūsnī ijālet.* Recta gubernatio. *Buon governo.* ا ايالت *ijālet* e. Gubernare, regere provinciam. *Governar, commandare ad una provincia.*

آيام *ājām.* p. *n. s.* 1) *i. q.* آوام *āwām.* Debitum. *Ferh.* 2) Radix. *Cast.*

ايام *ejām.* a. *n. s.* 1) Nom. morbi *in camelo.* 2) Fumus. *Gol.*

ايام *ijām.* a. *n. s.* Fumus. *Wan.*

ايام *ijām.* a. *V. act.* 1) Fumum facere ad eximendum, *pulsis ex alveari apibus*, mel. 2) Capere ex alveari mel. *Gol.*

ايّام *ejjām.* a. *n. s.* 1) *pl. a* يوم *iewm.* Dies, tempora. *Giorni, tempi. Wan.* 2) *sing.* Ventus, ac tempestas. *Vento, tempo.* ¶ ايّام اولا *ejjām ola q.* sit ventus secundus. *Dio ci dia buon vento, buon tempo. Exclamatio nautarum a litore moventium.* ايّام باحور *ejjāmī bāhur.* Dies caniculares. كوز ايّامنده *gūz ejāminde.* Tempore autumni. *In tempo d' autunno.* ايّام دولتلرنده و سايهٔ سعادتلرنده *ejjāmī dewletlerinde, we sājeī sæādetlerinde.* Sub felicibus auspiciis, & protectione ejus. *Sotto li felici auspicj suoi.* ايّام دولت نصرت انجاملرنده *ejjāmī dewleti nusret engiāmlerinde. Idem* ايّام خجسته فرجاملرنده و دور مقبول آلطوّرلرنده *ejjāmī chuğeste fergiamlerinde we dewrī mækbūluttæwrlerinde.* Felicissimis eorum, gratissimisque temporibus. *Nel felicissimo regno loro. Sæ.* اول ايّام ميمنت انجامده *ol ejjāmī mejmenet engiāmde.* Illo felicissimo tempore, seculo. *In quel felicissimo tempo, ò secolo. Sæ.*

ايامن *ejāmin.* a. *part.* 1) *pl. ab* ايمن *eimen.* Felices, ac properæ cedentes *res.* 2) *pl. a* يمن *jemen.* Partes dextræ. *Wan.*

ايامى *ejāmā.* a. *n. s. pl. comm. gen. ab* ايّم *ejjim.* Cœlibes, *vel* viduæ fœminæ. *Gol.*

ايامين *ejāmīn.* a. *n. s. pl. a* يمين *jemin.* Dextri. *Gol.*

ايّان *ejjān*, & *ijjān.* a. *comp. pro* ايّ آن *ejje ānin.* Quo tempore, quando. *Gol.*

ايّانا *ijjānā.* a. *comp. pl. pronominis perso.* 1. *pers.* Nos. *Gol.*

اياتق *ejānyk.* a. *n. s. pl. pl. a* ناقة *nākæt.* Camelites. *Gol.*

ايّانما *ejjānemā.* a. *adv. comp.* Quandocunque. *Gol.*

اياول *ejāwil.* a. *n. s.* & *part. pl. ab* اوّل *ewwel.* Principia, primi. *i. q.* اوايل *ewājil q. V. Gol.*

اياوين *ejāwīn.* a. *n. s. pl. ab* ايوان *ejwān.* كوشكلر *köśkler.* t. Porticus pensiles, cænacula. *Galerie, belvederi. Ik. V.* ايوان

آياي ājāj. a. n. f. i. q. آيات ājāt pl. ab آية ājet. Signa. Gol.

ايايا ejājā. a. particula inclamandi increpandique. Macte, age! Wan.

ايجار ejājir. a. nom. prop. Nom. loci in حوران hæwrān. i. e. Auranitide Syriæ. Gol.

ايايل ejājil. a. n. f. pl. ab ايل ǖjjel. Cervices. Gol.

ايايم ejājim. a. n. f. pl. com. gen. ab ايم ejjim. Cælibes, vel viduæ fœminæ. Gol.

آيب āib. a. V. act. [1. F.] 1) Redire. 2) Averti. 3) Converti. *Tornare, rivoltarsi, convertirsi.* Sæ. Ik. V. خايب ¶ طاريق سداده آيب اولوب tæryki sedāde ājb olup. Reversus ad rectam viam, & bonum institutum. *Ritornato alla strada dritta.* Sæ.

ايب ip. etiam وب vel ايب t. n. f. حبل hæbl a. رسن resen p. Funis. *Corda.* ¶ ايب جانبازي ip giānbāzi, ايبده كزن ipte gezen. Funambulus. *Ballacorda.* ايبي صاپي يوقدر ipi sapi jokdur. Non est funis aut manubrium, sermonis ejus nulla connexio. *Proverbium, quando aliquis nihil ad rem loquitur. Non si puo cavare niente dal suo discorso.*

ايباء ebāe. a. n. f. coll. 1) Arundo. 2) Arundinetum. 3) Extremitas *seu* spica arundinis. Gol.

ايباء ībāe. a. V. [4. ab ابي] 1) Abrumpi, finiri. Wan. 2) Nauseam movere. Gol.

ايباء ībāe. a. V. [4. a وبأ] 1) Morbo epidemico, peste laborare. Wan. 2) Ostendere *aliquem protenso digito.* 3) Innuere porrecto *retrorsum digito, ut quis recedat.* Gol.

ايباء ībāe. a. n. f. Nutus, *qui fit digito retrorsum porrecto, ut quis recedat: nutus enim qui fit digito antrorsum porrecto, ut accedat* ومأ ewmā. *vocatur.* Gol.

ايباد ībād. a. V. [4. a وبد] i. q. افراد ifrād. a. Segregare. Gol.

ايبار ībār. a. V. [4. a وبر] Pilosum esse *camelum.* Wan.

ايباس ībās. a. V. [4. a يبس] قوروتمق kurutmak. t. 1) Exiccare. 2) Exarescere. *Seccare, & seccarsi.* Wan.

ايباش ībāš. a. V. [4. a وبش] 1) Properare. 2) Germinare *terram, pec.* luxuriantibus ac commistis plantis. Gol.

ايباص ībās a. V. [4. a وبص] 1) Prodire incipere. Wan. 2) Oculis micare *catulum.* 3) Herbis luxuriare *terram.* Gol.

ايباق ībāk. a. V. [4. a وبق] Exitio dare, perdere. Wan.

ايبال ībāl. a. n. f. coll. i. q. ابول ibbewl. Agmen camelorum. Gol.

ايباه ībāh. a. V. [4. a وبه] 1) Perspicere, intelligere. 2) Rationem habere *alicujus rei.* Gol.

ايبة ājibet. a. n. f. pl. ab اوب ewb. Tractus, venti, nubes. Gol.

ايبة ibet. a. n. f. 1) Reditus, reversio. Wan. 2) Pes. Gol.

ايبد ejbed. a. n. f. Planta, *cujus grana hordeo similia sunt, & quæ saginando pecori conducunt.* Gol.

ايبد ejbud. p. n. f. Scintila *ignis.* Ferh.

ايبس ejbes a. n. f. pl. ابابس ejābis. 1) Pars tibiæ anterior *excarnis, dura & sicca.* 2) Res dura, *supra quam probantur enses.* Gol.

ايبس ejbes. a. part. Siccus. Gol.

اي بسا ii besā. p. adj. comp. Multi *homines.* Ferh.

ايبسان eibesān. a. n. f. Os cruris. *L'osso della gamba.* Wan.

ايپسز ipsyz. t. adj. comp. 1) Fune carens. 2) *metaph.* Connexione, ac natalium splendore carens. *Senza corda, & persona di bassa & incognita nascità.*

ايبك jbik. t. n. f. عرف ūrf. a. Crista. *Crini, & cresta.*

ايبل ibel, & ibǖl. a. n. f. pl. ابابيل ebābil. Agmen camelorum. Gol.

آية ājet. a. n. f. pl. آي āj, آياي ājāj, & *usit.* آيات ājāt. 1) Signum, miraculum. Wan. 2) Individuum, singularis persona. 3) Corpus, hypostasis. 4) i. q. قرب kurb, Propinquitas *temporis.* 5) i. q. جماعة gemāæt, Cœtus *hominum*, multitudo. 6) *usit.* Versus, *seu* comma aut paragraphus *Corani. Segno, miracolo, verso dell' Alcorano.* Ll. ¶ آية كريمة ājeti kerime. Sacer versus *Corani.* آية الرجل āiettür-regiūl. Persona viri. Gol.

ايّة ejjet. a. pron. relat. & ايتما ejjetümā, *cum* ما mī *pleonastico, fœm. ab* اي ejjü. 1) Quæcunque, qualiscunque. 2) Quænam. Gol.

ايّة yjet. a. V. act. Teneriore affectu commoveri, condolere. Wan.

ايتا ītā. a. V. [4. ab اتى] 1) Dare, largiri. 2) Adducere, afferre. Wan.

ايتاح ītāh. a. V. [4. a وتح] 1) Modicum, & pretio exile afferre *donum.* Wan. 2) Paucas habere opes. 3) Molestum, & importunum *alicui* esse, *ut obtineat, quod vult.* Gol.

ايتاخ ītāch. a. V. [4 a وتخ] 1) Compotem esse. 2) Superiorem evadere. Gol.

ايتاد ītād. a. V. [4. a وتد] Firmiter adigere. Gol.

ايتار ītār. a. V. [4. a وتر] 1) Singulare, & seorsim discretum facere *quid.* 2) Nervum obducendo tendere *arcum.* 3) Separatam peragere *precationem, quæ &* الوتر *el-witr, dicitur.* Gol.

ايتاغ ītāgh. a. V. [4. a وتغ] 1) Perdere, exitio dare, *ut Deus aliquem.* Wan. 2) In ærumnam conjicere. 3) Corrumpere ac subvertere *religionem suam crimine vel peccato.* Gol.

ايتام ejtam a. n. f. pl. a يتيم jetim. Pupilli, orphani. Wan. ¶ مطعمة الايتام mütʿymet-ül-ejtām. Nutrix orphanorum. *Cessit titulus hic quondam in ludibrium mulieri, quæ, dum ob publicum, quem de corpore suo faciebat, quæstum coram chalifa Ali genero Mohammedis inculparetur, se lucrum exinde captum in orphanorum sustentationem erogare dictitans, se excusabat.* Lamai.

ايتام ītām. a. V. [4. ab اتم] 1) Lacerare, vitiare *fœminam.* 2) Perrumpere. 3) Ampliare, & dilatare *ejus naturam.* Gol.

ايتان ītān. a. V. [4. a وتن] Lædere *in vena cordis.* Gol.

ايتباء itibae. p. n. f. 1) Gustus, desiderium. 2) Virtus, conversatio. Ferh.

ايتبار itibār. a. V. [8. ab ابر] 1) Rogare, ut palmæ, vel satis suis alius *curam insationis* ابر *eber, dictam* impendat. Wan. 2) Fodere *puteum.* Gol.

ايتباض itibāz. a. V. [8. ab ابض] Lædi nervum, *seu tendinem femoris.* Gol.

ايتباط itibāt. a. V. [8. ab ابط] 1) Planum, æquabile esse. 2) Quietum esse. 3) Molestiam concipere, ægre habere. Gol.

ايتبال itibāl. a. V. [8. ab ابل] 1) Minus firmiter insidere *camelo.* 2) Negligere pascentes *camelos.* Wan.

ايتثار itisār. a. V. [8. ab اثر] Vestigia sequi. Gol.

ايتجاء itigiā, & اتّجاء ittigiā. a. V. [8. a وجأ] Compactos inter se esse *dactylos.* Gol.

ايتجاج itigāg. a. V. [8. ab اج] 1) Ardere *diem.* 2) Accendi. Gol.

ايتجكز itigez. t. n. f. dimin. Caniculus. V. اتجك

ايتحاد ityhād. a. V. [8. ab احد] i. q. *usit.* اتّحاد ittyhād. In unum coalescere. Gol.

ايتخاذ itichāz. a. V. [8. ab اخذ] 1) Adoriri. 2) Confligere invicem *seu* unum cum altero *in pugna.* Gol. V. اتخاذ

ايتدام itidām. a. V. [8. ab ادم] 1) Jungi, *aut* addi *rei alteri.* 2) Opsonium facere. 3) Subeunte novo humore reviviscere, ac refici, & nutriri incipere *arborem.* Gol.

ايتراز itirār. a. V. [8. a ازّ] Festinare, properare. Gol.

ايتراش itirāš. a. V. [8. ab *inusit.* ارش] Capere, & expetere, *quod pro mulcta, vel piaculo, vel compensatione accepti detrimenti debebatur.* ¶ ايترش للخماشة iterrese lil-chumāšeti. Submisit se mulctæ, eamque præstitit. Gol.

ايتزاز itizāz. a. V. [8. ab ازّ] 1) Bullire *ollam.*

ايتسا itisā. a. V. [8. ab أسو] Imitari. Gol.

ايتسار itisār. a. V. [8. a يسر] 1) Distribuere inter se *mactatum camelum, quod Arabes alias, dicto sortitionis modo, facere solebant.* Wan. 2) Facilem reddere *rem pec.* in bonum finem. 3) Alea ludere, ducere sortem. Gol.

ايتساع itisāʿ. a. V. [8. a وسع] 1) Amplam, & patulam esse *rem.* 2) Dilatari. 3) Comprehendi, contineri *aliquo loco* Gol.

ايتساق itisāk. a. V. [8. a وسق] 1) Conjungi, copulari. 2) Congregari, convenire. 3) Integrum, & absolutum esse. Gol.

ايتسام itisām. a. V. [8. a وسم] Signare *semet ipsum*, notam sibi imprimere, *qua dignosci possit.* Gol.

ايتشا itisā. a. V. [8. a أشي] Convalescere, integritati restitui *os fractum.* Gol.

ايتشا itisā. a. V. [8. a وشي] 1) A fractura coalescere *os.* 2) Abundare *opibus.* 3) Capere *nummorum partem.* Gol.

ايتشاب itisāb. a. V. [8. ab اشب] Commistum esse. Gol.

ايتشار itisār. a. V. [8. ab اشر] Facere exacuere *dentes.* Gol.

ايتشاق itisāk. a. V. [8. a وشق] In oblongiores partes secare, & siccare *carnem.* Gol.

ايتصاف itysāf. a. V. [8. a وصف] 1) Describi *rem.* 2) Facere describere, laudare. Gol.

ايتصال itysāl. a. V. [8. a وصل] 1) Pervenire *ad aliquem.* 2) Conjunctam esse *rem rei.* 3) Continuum, & congruum esse.

ايتضاح ityzāh. a. V. [8. a وضح] Claram, & manifestam esse *rem.* Gol.

ايتضاض ityzāz. a. V. [8. ab اضّ] Cogi, adigi. Wan.

ايتطا itytāe. a. V. [8. a وطي] 1) Erectum esse, paratum esse. 2) Calcare, conculcare. 3) Mollem, & æquabilem reddere *lectum.* Gol.

ايتطام itytām. a. V. [8. ab اطم] Ex constrictione ventris, *seu* suppressione alvi laborare. Wan.

ايتعاظ ityāz. a. V. [8. a وعظ] 1) Moneri. 2) Monitis parere. Gol.

ايتفاك itifāk. a. V. [8. ab افك] Subverti *urbem terræmotu.* Gol.

ايتقاط *itykāt.* a. *V.* [8. *ab* أقط] 1) Capere. 2) Assumere lac acidum *in condimentum ciborum. Wan.*

ايتكاك *itikāk.* a. *V.* [8. *a* اك] Fervescere *diem. Wan.*

ايتكال *itikāl.* a. *V.* [8. *a* أكل] 1) Exesum, corrosum esse *dentem.* 2) Accendi *ira. Wan.*

ايتكز *itkez.* p. *n. prop.* Nom. regis. *Ferh.*

ايتكين *itgīn.* p. *n. s.* Patronus, possessor domus. *Ferh.*

ايتكيني *itgīnī.* p. *n. s.* Domus proprietas. *Ferh.*

ايتلا *itilā*, a. *V.* [8. *ab* ألو] 1) Posse, valere. *Potere, essere bastante.* 2) Jurare. *Wan.*

ايتلاخ *ītilāch.* a. *V.* [8. *ab inus.* ألخ] 1) Confundi, & turbari negotium *alicujus. Wan.* 2) Excrescere, proceram, & magnam evadere *herbam.* 3) Moveri, commoverique *quod in ventre est.* 4) Acescere, seu in acorem verti *lac. Gol.*

ايتلاف *itilāf.* a. *V.* [8. *a* الف] 1) Congregari *in uno loco. Wan.* 2) Consvescere, societatem inire. *Accompagnarsi, coltivar amicizia. Gol.*

ايتلاف *ītilāf.* a. *n. s.* Commercium, conjunctio, consuetudo, amicitia. *Accompagnamento, compagnia, famigliarità, buona amicizia, corrispondenza. Sæ.*

آيتلمق *aitlamak.* t. *V.* 1) سچمك *sećmek.* t. Seligere, secernere. 2) Expurgare *nuces, puteum, oryzam.* 3) Pampinare, truncare. *Scegliere, mondare, nettare, sfrondare, spampanare.*

آيتلنمش *aitlanmiś.* t. *part. pass.* Purgatus, expurgatus.

ايتمار *ītimār.* a. *V.* [8. *a* امر] 1) متابعه و مشاوره *mütabœ-ā we müśawere* e. t. Morigerari, imperio se subjicere. 2) Consultare. *Ubbidire, & deliberare, consultare. Wan.*

ايتمام *itimām.* a. *V.* [8. *a* أمّ] 1) Sectari, imitari. *Wan.* 2) Sumere pro duce. *Gol.*

آيتمق *ajitmak.* tart. *V.* ديمك *dimek.* t. Dicere. *Dire, pro sequenti Turcico usit.*

ايتمك *ejitmek.* t. *V.* Dicere. *Dire.* ¶ ايدر *ejidür, & ex Tartarico ajjdür.* Inquit, ait. *Dice.*

ايتمك *itmek.* t. *V.* & *usit.* ايتيويرمك *itiwirmek.* t. Propellere, protrudere. *Muovere, spingere.* ¶ ايته ايته صدره كچورديلر *ite ite sœdre gećürdiler.* Identidem protrudendo, ad primum locum eum promoverunt. *A forza di spinte lo fecero passare al primo luogo.*

ايتمك & اتمك *itmek, vul. etmek* t. كردن *kerden.* p. 1) Facere, agere, præstare. 2) Reddere. *Fare, rendere. Est præcipue unum ex verbis auxiliaribus, quo utuntur Turcæ ad exprimendam actionem, antepositis nimirum participiis & nominibus vel Arabicis, ut:* ظهور ايتمك *zuhūr itmek.* التفات ايتمك *iltifāt itmek. vel Persicis, ut:* كشاده ايتمك *küśade itmek.* بند ايتمك *bend itmek, quod vero brevitatis gratia in præsenti lexico per* ı e. *exprimitur. V.* اتمك

ايتناف *itināf.* a. *V.* [8. *ab* انف] Incipere *aliquid. Principiare. Wan.*

ايتند *ītend.* p. *n. s.* Numerus incognitus, *seu* incerta summa. *Cast.*

ايتوك *ītūk.* p. *n. s. i. q.* مژده *müjde.* Nuntium lætum. *Ferh.*

ايّتها *ejjetuhā.* a. *partic. vocandi.* O! *Gol.*

ايتيويرمك *itiwirmek.* t. *V. comp.* Protrudere. *V.* ايتمك *itmek.*

ايثاء *īsāe.* a. *V.* [4. *a* وثأ] 1) Mollem reddere. 2) Comminuere *ictu carnem.*

ايثا *īsā.* a. *V.* [4. *a* وثي] Fracturam *vehiculi, navis, vel jumenti* pati. *Gol.*

ايثاب *īsāb.* a. *V.* [4. *a* وثب] 1) Facere, ut quis assiliat. 2) Irruere *in alium. Gol.*

ايثار *īsār* a. *V.* [4. *a* اثر] 1) اختيار *ychtyiār* a. Præhabere, malle. *Wan.* 2) *usit.* Dono offerre. 3) Existimare, putare. *Donare, offerire.* II. نثار *Gol.*

ايثاق *īsāk.* a. *V.* [4. *a* وثق] Ligare, constringere. *Wan.*

ايثام *īsām.* a. *V.* [4. *ab* اثم] Inducere, impellere *aliquem* ad committendum peccatum. *Wan.*

ايثان *īsān.* a. *V.* [4. *ab inus.* وثن] 1) Liberaliter largiri, largiter donare. 2) Multa esse *pecora, vel* multas *opes. Gol.*

ايج *ejg*, & ايجا *ejgiā.* a. *partic.* Vox, *qua utuntur, cum quis jaculator a scopo aberrat. Gol.*

ايچ *ić.* p. 1) *partic. pro* هيچ *hīć.* Nihil. 2) Nunc hic. 3) *n. s. i. q.* روزكار *rūzigār.* Tempus, fortuna. *Ferh.*

ايچ *ić.* t. *V.* Bibe. *Beui. Imperat. verbi* ايچماك

ايچ *ić.* t. *n. s.* باطن *batyn.* a. درون *derūn.* p. 1) Interior pars, intimum. 2) *improp. etiam* Medulla *panis V.* اتمك 3) *adj.* Interior, internus. *Parte interiore, il di dentro, il midollo, & interiore, di dentro.* ¶ ايچ اغريسنه مبتلا اولدي *ić aghrysine mübtelā oldy.* Incidit in morbum internum, *seu* tormina. *Gli è venuto il mal di corpo.* ايچ ايلدن *ić īlden.* Ex interioribus partibus regni. *Dalle parti di dentro del regno. Ll.* ايچ عورت *ić œwret.* Intima mulier, concubina, & quæ est ex gynæceo. *Donna di dentro, cameriera, e concubina.* ايچ طرفندن *ić tœrœfinden.* Ex parte interiori. *Da dentro* ايچ ياغي *ić jaghy.* Adeps, sevum. *Grasso.* ايچ جنكي *ić gengi.* Intestinum, domesticum bellum. *Guerra intestina.* او ايچي *ew ići.* Penetrale, gynæceum. شهر ايچي طولدي *śehr ići doldy.* Tota civitas impleta est. *Si riempì tutta la città. Eb.* بر كيجه ايچنده *bir gige ićinde.* Intra unam noctem. *In una notte. Eb. Sæ.* خلق ايچنده *chælk ićinde.* Inter homines. *Trà'l popolo.* وارادعثمانلوسندن ايچلرنده براز آدم اولوب *warad ůsmānlüsinden ićlerinde bir az ādem o'up.* Cum pauci aliquot Turcæ Aradinenses inter illos reperti sint. *Ritrovandosi trà di loro alquanti Turchi di Aradino. Ll.* شهر ايچنه كيردي *śehr ićine girdi.* Ingressus est civitatem. *Entrò nella città.* اني ايچلرينه كوتردي *ani ićlerine götürdÿ.* Eum in medium ipsorum duxit. *Lo condusse trà di loro. Eb* ايچلرندن بعض كمسنهلر *ićlerinden bæ-zÿ kimesneler.* Aliqui e medio eorum. *Alcuni di loro. Scribitur etiam nonnunquam* اچ *ić &* اچنده *ićinde.*

ايجاء *īgiāe.* a. *V.* [4. *a* وجأ] 1) Replere. 2) Amovere. *Rimovere, rispingere. Gol.*

ايجا *īgiā.* a. *V.* [4. *a* وجي] 1) Comperire omnis boni inanem, & expertem *aliquem.* 2) Ungulam *equi* tritam, ac attenuatam reddere, *aut* lædere. 3) Tenacem esse *erga alium*, nihil dare *petenti.* 4) Dare, largiri. 5) *i. q.* انتزاع *intizā*. Procul *à se* amovere *alium.* 6) Vendere. 7) Vacuum, & sine præda redire *venatorem.* 8) Ad duritiem fundi pertingere *fossorem non inventa aquæ scaturigine. Gol.*

ايجا *īgiā.* p. *partic. comp. ex* اين *in*, & جا *giā.* Hic. *Ferh.*

ايجاب *īgiāb* a. *V.* [4. *a* وجب] 1) واجب اول *wāgib* ol. t. Necessarium esse, opus esse. *Far di bisogno, esser necessario. Ll. Ik. V.* انتظار. 2) Necessarium reddere, facere ut necessario aliquid fiat. *Render necessario, far fare, effigere.* 3) Facere opus bonum, vel malum *futuræ vitæ vel præmio, vel poena dignum.* 4) Cadere *cum sonitu.* 5) Ratam habere emtionem, & licitanti addicere *rem.* 6) Palpitare facere *cor.* 7) Semel tantum comedere tota die. *Gol.* ¶ قبائح افعالي و شنايع اعمالي ايجاب سياست اتمكين *kæbāihÿ ef-ālī we śenāi-ÿ æ*mālī īgiābi sijāset itmegin.* Eo quod pessima ipsius facinora exigerent publicam punitionem. *Sæ. Meritavano le sue enormità, e scelleratezze, ch'egli fosse ignominiosamente giustiziato. Br.* بر نسنه يوقدر كه حكم ايجاب ايليه *bir nesne ioktür ki hukm igiāb eileje.* Nihil est, unde, *seu* super quod

formari possit sententia. *Eb.* ايجاب ايدر *igiāb ider.* Necesse est, oportet. *Bisogna, è necessario.*

ايجاح *īgiāh.* a. *V.* [4. *a* وجح] 1) Ad angustias redigere. 2) Apparere. 3) Ad finem pertingere. *Wan.*

ايجاد *igād.* a. *V.* [4. *ab* اجد] Corroborare, robustum efficere. *Gol.*

ايجاد *īgiād.* a. *V.* [4. *a* وجد] 1) Facere, ut *quis* inveniat *rem*, compotemque reddere. 2) Facere existere, *ut Deus rem.* 3) Opulentum, contentumque efficere. 4) Invitum impellere, ut faciat *quid. Gol.*

ايجاد *īgiād.* a. *n. s.* Inventio, productio, inventum. *Invenzione.* ¶ ايجاد ı *īgiād* e. Adinvenire, excogitare, novum quid producere, edere. *Inventare, mandar fuori, metter in luce.* ايجاد صاحبي *īgiād sabybi.* Auctor, ingeniosus, qui multa adinvenit. *Autore, inventore di diverse arti, che hà dato in luce molti libri.*

ايجار *īgiār.* a. *V.* [4. *ab* اجر] 1) Rependere. *Wan.* 2) Locare, elocare. 3) Corpus quæstui dare *mulierem.* 4) Integritati restituere *os luxatum, vel fractum. Gol.*

ايجار *īgiār.* a. *V.* [4. *a* وجر] 1) Medicamentum in os infundere *infanti. Wan.* 2) Facere audire *alicui*, quod ingratum est. 3) Adigere in pectus *hastam.*

ايجاز *īgiaz.* a. *V.* [4. *a* وجز] 1) قصّلتمق *kyssaltmak.* Abbreviare, in compendium redigere *orationem, librum. Abbreviare, scortare, compendiare. Wan.* 2) Prompte dare *aliquid. Gol.*

ايجازاً *igiāzen.* a. *adv.* Strictim, compendiose. *Succintamente, brevemente, in compendio.*

ايجاس *īgiās.* a. *V.* [4. *ab inus.* وجس] 1) Concipere *animo timorem. Gol.* 2) Abscondere *timorem in animo. Wan.*

ايجاع *īgiā*.* a. *V.* [4. *a* وجع] Molestia afficere, incommodare. *Wan.*

ايجاف *īgiāf.* a. *V.* [4. *a* وجف] 1) Facere, ut incitatiore gressu incedant *cameli. Gol.* 2) Fatigare *equum.* 3) Adhibere *equum.*

ايچ اوغلان *ić oghlān.* t. *n. s. comp.* Ephebus. *Paggio. Maxima illorum copia est in palatio interiori imperatoris ottomanici, & in quatuor cameras, seu classes dividuntur, qui, si principi placent, ad summos officiorum gradus, & dignitates aspirare possunt.*

ايجاه *īgiāh.* a. *V.* [4. *a* وجه] 1) *i. q.* توجيه *tewgīh.* Spectabilem & illustrem reddere. 2) Talem comperire *virum. Gol.* 3) Ad spectandum venire in aliquem locum *multitudinem hominum. Wan.*

ايچجك *īćeğek.* t. 1) *part. fut.* Bibiturus. 2) *uſit. n. ſ.* Potus. *Bevanda, il bevere.*

ايچردن *ićerden* & ايچرودن *ićerüden.* t. *adv.* Per, ex. *Dà, & di dentro, & per dentro.*

ايچرده *ićerde* & ايچروده *ićerüde ab* ايچرو *ićerü.* t. *adv. comp.* Interne, intra, intus, in, in domo. *Dentro.*

ايچردهكي *ićerdeki.* t. *adj. comp.* Qui intus eſt, internus. *Quello, che è dentro.*

ايچرو *ićerü.* t. *adv.* Intro, intus, in. *Dentro.* ¶ ايچرو صوقمق *ićerü ſokmak* ايچرو قويمق *ićerü kojmak.* Immittere. *Spinger dentro, mettere, ficcare.* ايچرو قونلمش *ićerü konylmiś.* Intermiſſus, introductus. *Introdotto, ficcato dentro.* بچدن ايچرو كچوب *bećten ićerü gećiüp.* Viennam ingreſſi tranſierunt. *Paſſando per dentro Vienna.* حدودكزدن ايچرو بر كمسه وضع قدم اتمش وارمي *hudūdün-z ićerü bir kimſe wæz-ŷ kædem itmiś warmi.* Num quis eſt, qui pedem intra veſtros limites immiſerit? *Vi è forſi alcuno, ch'abbia poſto il piede dentro li voſtri confini. Ll.* ايچرو كيرمك *ićerü girmek,* & ايچرويه كيرمك *ićerüje girmek.* Intrare, ingredi. *Entrar dentro.* دكان قپوسندن ايچرو كيروب *dükān kapüſinden ićerü girüp.* Ingreſſus eſt fores tabernæ. *Egli è entrato nella bottega, & per la porta della bottega. Eb.* پنجرهدن ايچرو كيردي *pengereden ićerü girdy.* Intravit per feneſtram. *Entrò per la fineſtra. Eb.*

ايچروسي *ićerüſi.* Internum ejus, quod intra eſt. *Il dentro, ciò che vi è dentro.*

ايچره *ićre.* t. *poſtp.* Intra, inter. *c.c. nom.* *Dentro, in, trà, frà. Sæ.* ¶ كاينات ايچره *kājnāt ićre.* In creaturis, inter res exiſtentes. *Trà le creature, ò coſe eſſiſtenti. Sæ.* مصر ايچره ميدر غير يرده ميدر *myſr ićre mi dür, ghæjri jerde mi dür.* Eſtne intra urbem Memphi, an alibi? *Stà forſi nella città del Cairo, ò altroue?* جزيره ايچره *gezīre ićre.* Intra inſulam, in inſula. *Nell' iſola. Eb.*

ايچقي *ićky.* t. *n. ſ.* 1) Potus, *pec.* vini. 2) Vinum. *Il bevere, bevanda, vino.*

ايچقيجي *ićkyği.* t. *n. ſ.* Potator, helluo. *Bevitore, ubbriacone.*

ايجل *īgil.* a. *imperat.* Metue, time. *Gol.*

ايچم *ićiüm.* t. *n. ſ.* Potus, hauſtus. *Un tratto, una preſa.* ¶ اغزمه بر ايچم صو آلدم *aghzüme bir ićiüm ſu ālmadüm.* Ne unum quidem hauſtum aquæ accepi in os. *Non hò preſo in bocca un ſorſo, un tratto, un bicchier d' acqua.*

ايچك & اچمك *ićmek.* t. *V.* شرب *śürb* a. آشاميدن *āśāmīden.* p. Bibere. ¶ آند ايچمك *ānd ićmek.* Jurare. ايچمه *ićme, pro infinitivo nominali.* Potus. يمه‌لر ايچمه‌لر *jemeler.* Cibi, potus. *Le vivande, e bevande, il bere e'l mangiare. Eb.*

ايچنده *ićinde,* ايچنه *ićine.* t. *poſtp.* Intra. *Vide* ايچ

ايچو *īgiū.* p. *n. ſ.* 1) Chorazmiorum rex. 2) Peculiare ei famulitium, *ſeu ea, quæ ei propria ſunt. Ferh.*

ايچورمك *ićiürmek.* t. *V. tranſit.* Bibendum propinare, potare, adaquare. *Far bevere, dar da bevere, abbeuerare.*

ايچون *ićiün.* t. *poſtp. c.c. gen. pron. poſſ.* & *cum nom. alio.* 1) Pro, propter. 2) De. 3) Ad. *Per, per amor, per cauſa, & di, à.* ¶ انك ايچون *anün-ićiün.* Pro eo, propter eum, propterea, ideo, quamobrem. *Per lui, per amor ſuo, & perciò, per tanto, per lo che.* و ايلچيكز مومي اليه ايچون *we ilćin-üz mūmā ileih ićiün.* Quoad prædictum veſtrum legatum. *Circa, per conto del voſtro ſopradetto ambaſciatore, ò inviato.* بنم خاطرم ايچون *benüm chātyrüm ićiün.* Propter me, mei gratia. *Per amor mio.*

ايچي *ići.* t. *n. ſ.* Internum *ejus.* *V.* ايچ

ايچيجي *ićigi.* t. *n. ſ.* Bibens, potor. *Che beve, bevitore.*

ايحا *īhā.* a. *V.* [4. *a* وحي] Indicare, ſuggerere, revelarere. *Gol.*

ايحاد *īhād.* a. *V.* [4 *a* وحد] 1) Unicum & *pec.* phœnicem efficere temporis ſui. 2) Solum relinquere. *Gol.* 3) Unicum *pullum* parere *ovem.* *Wan.*

ايحار *īhār.* a. *V.* [4. *a* وحر] Veneno ſuo cibum, potumve inficere *animal* وحرة *wæhret dictum, quo abſumpto oboritur vomitus ſimul cum dejectione alvi. Gol.*

ايحاش *īhāś.* a. *V.* [4. *a* وحش] 1) Mœrore afficere, contriſtare. 2) Deſertum, & vacuum *hominibus* eſſe *locum.* 3) Deſertam & deſolatam comperire *terram.* 5) Fame exinaniri. *Gol.*

ايحال *īhāl.* a. *V.* [4. *a* وحل] 1) Facere incidere, *ſeu* demergi *in lutum.* 2) Conjicere *in lutum.* 3) Gravare, affligere *malo Gol.* 4) Subigere *cæmentum.* *Wan.*

ايخاش *īchāś.* a. *V.* [4. *a* وخش] 1) Deterioris generis eſſe *rem.* 2) Imminuere exiſtimationem *alterius.* 3) Miſcere, confundere. *Gol.* 4) Sortium indices ſagittas iterum atque iterum in vas, ſive thecam reponere, & *hoc eſt ſignum ſortitæ deterioris partis. Wan.*

ايخاص *īchās.* a. *V.* [4. *ab inuſit.* وخص] 1) Modo attollere, & modo deprimere equitem

vaporem qui سراب *ſerāb, dicitur.* 2) Minimam dare partem. *Gol.*

ايخاف *īchāf.* a. *V.* [4. *a* وخف] 1) Indita althæa per concuſionem inſpiſſare *aquam.* 2) Aperire portam *verſus viæ tractum.* 3) *in genere* Percutere. 4) Dirigere haſtam *in aliquem.* *Gol.*

ايخام *īchām.* a. *V.* [4. *a* وخم] Cruditate ventriculi atque gravatione afficere *cibum.* *Gol.*

ايخشت *eichæśt.* p. *n. ſ.* Varia metallorum genera, *ut: aurum, argentum. Ferh.*

آيد *āid.* a. *part.* Gravis, moleſtus.

آيد *ājed.* p. 3. *perſ. fut. ab* آمدن *āmeden, vel* آييدن *ājīden.* Venit, veniet. *Ferh.*

ايد *ejed.* a. *V. Act.* [2. F.] Durum, & firmum evadere, robuſtum ac potentem eſſe. *Gol.*

ايد *ejd,* & آد *ād* a. *n. ſ.* 1) Robur, vis. 2) Nomen loci prope Medinam. *Gol.*

أيّد *ejjd.* a. *part.* Potens, validus. *Forte, potente, ſaldo. Wan.*

ايّدا *īdā.* a. *n. ſ.* Adjumentum, opitulatio. *Gol.*

ايّدا *īdā.* a. *V.* [4. *a* يدي] 1) Juvare. 2) Suppetias ferre, corroborare. 3) Parare ac inſtruere ſe *ad iter.* 4) Bene mereri. *Wan.*

ايدا *īdā.* a. *V.* [4. *a* ودي] 1) Emittere *aliquid poſt lotium e virga.* 2) Penem exerere *equum mingendi vel ineundi ergo.* 3) Perire. 4) Aufferre *aliquem* mortem. 5) Operiri *armis.* *Gol.*

ايّداب *īdāb.* a. *V.* [4. *ab* أدب] 1) Invitare *ad epulum.* *Wan.* 2) Juſtitia implere *regionem.* 3) Adminiſtrationem juſtitiæ *bene conſtitutam* reddere. *Gol.*

ايداح *īdāh.* a. *V.* [4. *a* ودح] 1) Obeſum fieri *camelum.* 2) Obedientem eſſe. *Wan.*

ايداس *īdās.* a. *V.* [4. *a* ودس] Prima germina ferre *terram.* *Wan.*

ايداع *īdā*.* a. *V.* [4. *a* ودع] 1) Committere, communicare *arcana.* 2) In depoſitum dare. *Depoſitare.* 3) Commendare *Deo.* 4) Accipere *depoſitum.* *Wan.* ¶ اتدى قلبنده علمنى ايداع *itti kælbinde ŷlmini īdā*.* Communicavit cordi ejus, *ſeu* in depoſitum dedit ſcientiam ſuam *Deus. Depoſitò Iddio nel di lui cuore la ſua divina ſcienza.*

ايداق *īdāk.* a. *V.* [4. *a* ودق] 1) Congreſſum admiſſarii appetere *animal ſolidipes, equam, aſinam.* *Wan.* 2) Pluere *nubem.* *Gol.*

ايدام *idām.* a. *V.* [4. *ab* ادم] 1) Pacem facere, redintegrare *amorem.* *Wan.* 2) Convenire, *familiaritate,* & *amicitia* jungi. 3) Obſonio inſtruere, obſonio condire *panem.* *Gol.*

ايدان *īdān.* a. *V.* [4. *a* ودن] 1) Macerare *in aqua.* *Gol.* 2) Macrum tenuemque corpore puſillumve parere *infantem.* *Wan.*

ايداه *īdāh.* a. *V.* [4. *a* وده] 1) Prohibere, impedire. 2) Inclamare voce increpando *camelos.* *Gol.*

ايدر *eīder,* & *īder.* p. *n. ſ. adj.* & *adv.* 1) Semper. 2) Hic, hoc loco. *Ferh.* 3) Tempus. 4) Mundus. 5) Pedes. 6) Solus, ſolidarius. 7) Cis, citra. *Caſt.*

ايدرا *īdrā.* p. *particu.* Nunc, hoc tempore, hoc loco. *Ferh.*

ايدري *eiderī.* p. *particu. in compoſit.* Hic es. *Ferh.*

ايدع *ejdæ*.* a. *n. ſ.* 1) Crocus. *Wan.* 2) Lignum braſillum. 3) Sanguis draconis. 4) Lacryma rubra vulneraria, *quæ ex Socotora inſula affertur.* 4) Species arboris, *qua tinguntur panni.* 5) Species cupreſſi. 6) Nom. avis. *Gol.*

آيدن & آيدين *ājdin.* t. *n. ſ.* (& ايدك *ajdin-Tef.*) 1) *ferè i. q.* آيدنلق *ājdinlyk.* t. Lumen, lux, ſplendor. *Chiarezza, lume, luce.* 2) *adj. f.* Luminoſus. *Chiaro.* ¶ كوزك آيدن *gözün-ājdin* (*f* كوزكه آيدن *gözün-e ājdin*) Lux tuis oculis. *Forma loquendi cum fertur bonum ac deſideratum nuntium alicui.* آي آيدني ايدي *āj ājdini idi.* Luna lucebat, erat lux lunæ. *Era chiaro di luna.*

ايدند *īdend.* p. *n. ſ.* Numerus incertus *a* 3 *uſque* 12.

آيدنسز *ājdynſyz.* t. *adj. comp.* Lumine carens, obſcurus. *Senza lume, ſenza luna, oſcuro.*

آيدنلق *ājdinlyk.* t. *n. ſ.* نور *nūr.* a. روشنايي *rūśinajī.* p. Lumen, ſplendor. *Lume, chiarezza.* ¶ آيدنلق *ājdinlyk* e. *vel* ويرمك *wirmek.* Lucere, reſplendere, illuminare. *Lucere, rilucere, & illuminare.* آيدنلق اُ *ājdinlyk* ol. Lucere, illuminari. *Chiarirſi, ſchiarirſi.*

آيدنلو *ājdynlü.* t. *adj.* Lucidus, clarus. *Chiaro, pieno di luce.*

ايدنمك & ادنمك *idinmek, vul. edinmek.* t. *V.* 1) Facere, efficere. 2) Creare *in regem,* adoptare *filium.* *Fare, rendere, creare, adottare.* ¶ اول كلاهي افسر شاهي ايدندى *ol kulāhī efserī śāhī idindī.* Illum pileum convertit in coronam regiam. *Converti quella beretta in corona reale.*

ايدور *īdūr.* p. *n. ſ.* Faber lignarius. *Caſt.*

ايدوز *īdūz.* p. *n. ſ. i. q. præc. Caſt.*

ايدون *ejdūn.* p. *n. ſ.* Deus O. M. *Caſt.*

ايدون *ejdūn*, & *īdūn.* p. *particu.* 1) Nunc. 2) Hic loci. *Ferh.*

آيده *ājde.* p. *n. ſ.* Emanans, & exundans humor *aquæ, vel aliæ rei. Ferh.*

ايده كورمك *ide görmek.* t. *V. comp.* Facere, *ſeu* attendere faciendo.

ايدي *ejdei.* a. *n. ſ. dual. a* يد *jed. in caſu obliquo, & regimine rejecto ultimo* ن *nun.* Manus duæ, *vel* ambi. *Ambe le mani. Gol.*

ايدى *ejdā.* p. *particu.* Cito. *Preſto. Ferh.*

ايدي *ejdī.* a. *n. ſ. pl. a* يد *jed.* Manus, beneficia, benemerita. *Mani, beneficii, grazie.* ¶ ايدي كريمەلري *eidiï* (& *eideji*) *kerīmeleri.* Manus ejus nobiliſſimæ, gratioſæ. *Le di loro ſacrate, ò benefiche mani. Ik.* فلان ولايتلري اسلوب سابق اوزره ايدي متغلبەدن نزع ايتدي *fülān wilājetlerī üslūbī sābik üzre eidiï muteghællibeden nez* ittȳ.* Regiones N. N. modo ſupradicto e manibus uſurpatricibus detraxit. *Tolſe nella maniera di ſopra accennata dalle mani de gl' uſurpatori li paeſi. Sæ.*

ايدي قت *īdī kūt.* p. *n. ſ. comp.* Dominus *imperii. Ita vocatur Iguræorum Turcarum rex. Caſt.*

آيدين *āidīn*, & آيدينلق *ājdȳnlyk.* t. *n. ſ.* Lumen. *V.* ايدن & ايدنلق

آيدين ايلي *ājdin ili.* t. *nom. prop.* Nom. regionis *in Aſia a ſuo duce ſic dictæ, comprehendit juxta Leunclavium partem veteris Cariæ.* ¶ انوار عاطفتلري ايله آيدين ايلني آيدين ايلدى *enwārī ātyfetleri ile ājdin īlini āidin ejledi.* Lumine ſuæ clementiæ illuſtravit provinciam *ajdin ili* dictam. *Sæ. Illuſtrò il paeſe d' Aidino con lo ſplendore della ſua grazia, e clemenza regia. Br.*

ايذا *ejzā.* a. *particu. comp. ex* ا *e*, & اذا *izā.* An cum? *Gol.*

ايذا & ايذى *īzā.* a. *n. ſ.* Læſio, vexatio, damnificatio. *Faſtidio, danno, pena, oppreſſione.* ¶ ايذى ا *īzā e.* Moleſtare, damnificare, vexare. *Moleſtare, danneggiare, offendere; recar dolore, danno.* و لهذا انواع ايذا ايله قتلني تصميم اتديلر *we lihāzā enwā-ȳ izāile kætlinī tæſmīm ittiler.* Atque ideo decrevit illi mortem cum variis cruciatibus. *Sæ. Deliberò di giuſtiziarlo con varii tormenti, e ſupplicii. Br.*

ايذام *īzām.* a. *V.* [4. *a* وذم] 1) Alligato collari lorove ſignare *canem.* 2) Suis loris وذم *wezem dictis* conſtringere *ſitulam. Gol.* 3) Imponere ſibi, & ſuſcipere *peregrinationem Meccanam*, ſemet ad eam obſtringere. *Wan.*

ايذان *īzān.* a. *V.* [4. *ab* اذن] 1) *i. q.* اعلام *i*lām.* Significare, certiorem reddere. *Wan.* 2) Aditum negare, prohibere. *Gol. Significare, avviſare, far intendere.* ¶ صواب ديد وزير مزبور يله نكوره آدم صالوب حسن تعبير و ملايمت تقرير ايله اول محلده بر قلعه بناسي ايچون استيذان و اول بنادن مراد محض تسهيل عبور عسكر منصور اوزره مقصور ايدوكين ايذان اتديلر *ſæwāb didi wezīrī mezbūrile tekūre ādem ſalüp huſnī tæ*bīr we mülājemetī tækrīr ile ol mæhælde bir kæl-æ binaſi içiün iſtīzān, we ol binādeu mürād mæhzȳ teshīlī übūrī æskerī mænsūr üzre mæksūr idügin īzān ittiler.* Conſilio prædicti conſiliarii, hominem ad Imperatorem *Conſtantinopolitanum* expedivit *Sultanus*, ut egregia explicatione ac blanda elocutione peteret facultatem, erigendi arcem in illo loco, ſignificaretque conſilium ſcopumve exſtruendæ arcis unice reſtringi ad facilitandum tranſitum exercitus victorioſi *Othomanici. Sæ. Con buon parere di quel Veſir ſpedì un' uomo al prencipe di Conſtantinopoli con termini corteſi per chieder la licenza per fabricare una fortezza in quel luogo, ſignificandogli, che per altro effetto non ſi faceua ciò, ſe non perche il ſuo eſercito vi poteſſe paſſar' il mare con facilità. Br.*

آير *ājir.* p. *n. ſ.* Nom. morbi *exerentis ſe in membro corporis cum pruritu*, exanthemata granoſa craſſiora. *Ferh.*

آير *ājür.* a. *n. ſ. pl. ab* اير *ejr.* Veretra. *Wan.*

اير *ejr*, & *īr.* a. *n. ſ.* 1) Veretrum. 2) *i. q.* شمال *ſimāl.* Septentrio. *Caſt.*

اير *ejer.* t. *n. ſ.* سرج *ſerğ.* a. زين *zein.* p. Ephippium. *Sella.*

اير *īr.* a. *n. ſ.* 1) *i. q.* هير *hīr.* Septentrio. 2) Eurus. 3) *i. q.* اوار *uwār.* Ventus fervidus. 4) *i. q.* قطن *kutn.* Goſſipium. 5) Ramus ſtirpis beni Gathſan *Arabum ita dictus. Gol.*

اير *ir.* t. r. *n. ſ.* Cantus, cantilena. *V.* ار

اير *ir vul. er.* t. *adv.* Mane, mature. *A buon' ora. V.* ار

ايّر *ejjir.* a. *n. ſ.* Lapis durus. *Gol.*

ايرا *īrā.* a. *V.* [4. *ab* أري] Jungere ad unum præſepe *ſeu* uno ſtabuli loco *jumentum jumento. Wan.*

ايرا *īrā.* a. *V.* [4. *a* وري] Percutere *ignitabulum*, ignis eliciendi ergo. *Gol.*

ايرا *īrā.* p. *particu.* 1) *i. q.* زيرا *zīrā.* Quia. 2) Propter hoc. *Ferh.*

ايراب *īrāb.* a. *V.* [4. *ab* ارب] 1) Proſperitate uti. 2) Vincere, ſuperare.

ايراث

ايراث *īrās.* a. *V.* [4. *a* ورث] 1) ميراث ويرمك *mīrāś wīrmek.* t. Hæredem facere, hæreditatem impertiri. *Far erede, far ereditare.* 2) *improp. pro* ايراد *irād. uſit.* Producere, cauſſare. *Produrre, cagionare. Ik.* ¶ قوت قلب ايراث ايدجك *kuwweti kælb īrās idegek.* Cauſſaturus robur cordis, refecturus cor. *Confortativo del cuore. Ik.*

ايراخ *īrāch.* a. *V.* [4. *a* ورخ] Mollem, tenuemque reddere *maſſam. Gol.*

ايراد *īrād.* a. *V.* [4. *a* ورد] 1) يرنه كتورمك *ierine getürmek.* t. Producere, allegare. *Addurre, allegare, produrre, uſare.* 2) Præſentem, *ſeu* coram ſiſtere. 3) Adire facere. 4) Adducere. 5) Mittere. 6) Intendere. *Gol.* ¶ ايراد اولنور *īrād olunür.* Intenditur. *La mira è.* بو تفصيلي ايراد اتدكده *bu tefsȳlī īrād ittükte.* Poſtquam fuſum hunc diſcurſum protuliſſet. *Doppo aver allegata queſta lunga diceria. Sæ.*

ايرار *īrār.* a. *V.* [4. *ab* أرّ] Emaciare, extenuare. *Gol.*

ايراس *īrās.* a. *V.* [4. *a* ورس] 1) Multam plantam ورس *weres, dictam* producere *terram.* 2) Fulvum, croceum evadere, & ejuſmodi quadam materia circumdari *carduum* رمث *rims, dictum. Wan.* 3) Frondere *arborem. Gol.*

ايراص *īrās.* a. *V.* [4. *a* ورص] Ova ſemel unove tractu parere *gallinam. Gol.*

ايراض *īrāz.* a. *V.* [4. *ab* رض] Gravedine afficere, & affligere. *Wan.*

ايراض *īrāz.* a. *V.* [4. *a* ورض] 1) Molle excernere uno tractu ſtercus. *Wan.* 2) Incubare ovis *gallinam. Gol.*

ايراط *īrāt.* a. *V.* [4. *ab* ارط] Arborem ارطي *ertā, dictam* producere *terram. Wan.*

ايراط a. *V.* [4 *a* ورط] 1) Conjicere, præcipitem dare *in exitium.* 2) Inter alios abdere *camelos ſuos, ut diſcerni non poſſint, uti fit, cum pecora dinumeranda ſunt a decimarum coactore. Gol.*

ايراع *īrā*.* a. *V.* [4. *a* ورع] Intercedere inter duos *disjungendi gratia. Gol.*

ايراف *īrāf.* a. *V.* [4. *a* ورف] Amplam, lateque patentem eſſe *umbram. Gol.*

ايراق *īrāk.* a. *V.* [4. *ab* أرق] Vigilantem, & in ſomnem reddere. *Gol.*

ايراق *īrāk.* a. *V.* [4. *a* ورق] 1) Frondeſcere *arborem. Wan.* 2) *metaph.* Opulentum eſſe, opibus abundare. 3) Fruſtrari, nihil conſequi aut reportare *venatorem, bellatorem, quæſitorem. Gol.*

ايراق *irak.* t. *adv.* Procul. *V.* اراق ¶ ايراق ا *irak e.* Amovere. *Slontanare.* ايراق صالمق سورمك *irak ſalmak, sürmek*, & ايراغه صالمق *īraghæ ſalmak.* Procul amandare, relegare. *Mandar lontano, rilegare.* ايراقدەغيلر *iraktæghyler.* Abſentes. *Li lontani, gl' aſſenti. Del.*

ايراقلق *iraklyk.* t. *n. ſ.* بعد *bu*d* a. دوري *dūrī* p. Diſtantia, longinquitas. *Lontananza.*

ايراقلمق *iraklamak.* t. *V. i. q.* ايراق ا & ايراق صالمق *irak ſalmak* t. Procul amandare. ¶ ايراقلنمق *iraklanmak.* Amoveri, removeri, recedere. *Slontanarſi, diſcoſtarſi, dilungarſi. Vide* اراقلنمق

ايراك *īrāk.* p. *particu. i. q.* زيرا *zīrā.* Quoniam. *Ferh.*

ايرال *īrāl.* p. *n. ſ. i. q.* جوره *gewre.* Ambitus, circuitus. *Ferh.*

ايرال *īrāl. particu.* 1) Circum. *Ferh.* 2) Etſi, quamvis. *Caſt.*

ايرام *īrām.* a. *V.* [4. *a* ورم] Tumentia ubera habere *camelitim. Wan.*

آيران *āiran.* t. *n. ſ.* مضاره *muzāre.* a. 1) Oxygala. 2) Serum lactis. *Sero, & latte reſtato dal buttiro.*

ايران *īrān.* p. *n. ſ.* 1) *juxta non nullos* Nomen regis هوشنك *huśeng* filii سيامك *sjāmek. Herb.* 2) Antiquum nomen regni Perſiæ, *quod complectebatur provincias* عراق *ȳrāk.* فارس *fārs*, آذربايجان *āzerbājgiān*, & خراسان *chorāsan. Rex Feridun primogenito filio ſuo* ايرج *īreğ prædictas provincias gubernandas tradidit, unde nomen* ايران *īrān exortum eſt; provincias vero, quæ trans Oxum erant, idem rex Feridun ſecundo genito filio ſuo* تور *tūr ceſſerat, unde illi regno, quod ſupra Oxum in extremum Orientem protenditur, in hunc diem adhuc a Perſis* توران *turān dicitur. Ferh.*

ايران شهر *īrān śehir.* p. *nom. prop.* Nomen antiquum urbis Perſiæ *nunc*, نيشابور *nisābür dictæ. Ferh.*

آيرتلمق *ājirtlamak.* t. *V.* Repurgare *agros*, furculare, exherbare. ¶ قويوي آيرتلمق *kojüi āirtlamak.* Puteum repurgare. *Nettar' un pozzo.*

ايرتلمك *öiürtlemek.* t. *V.* كزيدن *güzīden.* p. Seligere, *eſt pro* اوكرتلمك & اوبرتلمك

ايرتەلمك & ايرتلمك *irtelemek.* t. *V.* Procraſtinare. *Indugiar d'oggi in domani.*

آيرتمق *ājartmak.* t. *V.* Seducere. *V.* ايارتمق

ايرتە *irte.* t. *adv.* 1) Mane. 2) Die ſequenti. *V.* ارته ¶ مكتوبكز كلدوكي كونك ايرتەسي *mektūbün-üz geldügi günün-irteſi.* Sequenti die poſt adventum veſtrarum literarum. *Il giorno ſuſſeguente doppo l'arrivo della voſtra lettera. Ll.*

ايرتي *eiretī.* t. *adj. vul. pro* عاريتي *ārijeti.* 1) Alienus, non proprius fictitius, factitius, *ut peruca.* 2) Mutuo acceptus *equus, aut veſtis. D' altrui, falſo, fatto, & impreſtato.*

to. ¶ ايرتي اتّه بنن ejretī atæ binen. Equum alienum conſcendens. Pertinent ad عاريت quod V.

ايرج īreḡ. p. nom. prop. Nom. filii ~~primo-geniti~~ regis Feridun. Ferh.

آيرسا ājersā. p. n. ſ. Iridis, lilii radix. Caſt.

ايرسا īrsā. p. n. ſ. i. q. præc. Ferh.

ايرسز آت ejerſyz āt. t. n. ſ. comp. Nudus, non ephippiatus equus, parippus. Cavallo ignudo, ſenza ſella.

ايرسون īrsūn. p. n. ſ. طلق tælk. a. Talcum lapis ſpecularis. Talco. Ferh.

ايرسيا irſijā, & irisjā. p. n. ſ. Iridis purpureæ, cui ſimilis non eſt, radix. Ferh.

ايرشترمك iriśtürmek. t. V. tranſ. Perducere. V. ارشترمك

ايرشك & ارشك & ايرشك irśik irśek & erśek. t. n. ſ. Ex Hungarico. Archiepiſcopus. pec. Strigonienſis. Arciveſcovo. Ll.

ايرشمش iriśmiś. t. part. 1) Qui pervenit. 2) Maturus. Capitato, & maturo a ſequenti.

ايرشمك iriśmek. t. V. واصل wāſyl a. Pervenire. Capitare, arrivare. V. ارشمك ¶ كيمدن درمان ايرشه kimden dermān iriśe. A quo remedium ſperandum? Da chi può venir aiuto, ò rimedio? Eb.

ايرشوه irśowa. t. nom. prop. 1) Nomen pagi in confiniis Hungariæ verſus Vidinum. 2) Nomen munimenti ſupra inſulam in danubio ſiti, quæ alias اطهٔ كبير ādaï kebīr. Inſula magna, munimentum vero ipſum قلعهٔ جديد kælæ'i ḡedīd. Munimentum novum, appellatur.

ايرق ajryk. t. 1) adj. غيري ghæiri a. Alius, aliud. 2) adv. Aliter. 3) Amplius. Altro, altrimente, & più, ò non più.

ايرك irin. t. n. ſ. Pus. Marcia.

ايركلمك irkilmek & ايركمك irkmek. t. V. Stagnare. ¶ صو ايركلور ſu irkilür. Aqua ſtagnat. V. اركمك

ايركورمك irgörmek. t. V. Facere pervenire, perducere. Far arrivare. V. ارشمك ¶ عهد اندي كه بر احده آزار ايركورميه æht itti ki bir æhæde āzār irgörmeje. Promiſit ſe nemini moleſtiam facturum. Promiſe di non far torto ad alcuno. Sæ.

ايرلامق irlamak. t. V. Cantare. V. ارلامق

آيرلتمق āiryltmak. t. V. Seligere, ſecernere, ſeparare. i. q. ايتلمق aitlamak.

آيريلق & آيرلق ājrylyk. t. n. ſ. فرقت furkæt. a. Diviſio, ſeparatio. Separazione.

آيرلمش ājrylmiś. t. part. paſſ. مبعّد mübæ'æd. a. Diſtinctus, ſeparatus. Diviſo, ſeparato.

آيرلمق ājrylmak. t. V. paſſ. 1) Separari, dividi. 2) Rimas agere. 3) Fatiſcere. Eſſer ſeparato, ſcoſtarſi, partirſi, ritirarſi, & ſpaccarſi. ¶ آيرلالي چوق زمان ايدي ājrylaly ćiok zemān idi. Multum temporis effluxerat, a quo ſeparati erant. Già era molto tempo, che mancavano l'un dall' altro. Eb.

ايرلمق irlamak. t. V. Cantare. V. ارلامق

ايرلمك ejerlemek. t. V. Sternere equum, ephippium imponere. Sellare.

ايرلمك irilmek. t. V. paſſ. ab ايرمك īrmek. Perveniri.

ايرلو ejerlü. t. adj. Ephippiatus. Sellato.

ايرم eirym. t. n. ſ. Coactile ephippii. Feltro della ſella. An.

ايرماق irmak. t. n. ſ. Fluvius. V. ارماق

ايرمان īrmān. p. n. ſ. 1) Hoſpes, conviva. Oſpite, foraſtiere. 2) Domus vel palatium ære conductum. 3) Deſiderium. Brama. Ferh.

ايرمانخور īrmānchor. p. adj. comp. Deſiderio incitatus. Ferh.

ايرمانسراي īrmān serāj. p. n. ſ. comp. Domus aliena, pallatium ære conductum. Ferh.

آيرمق āirmak. t. V. اراق irak. a. جدا كردن ḡiuda kerden. p. 1) Separare. 2) Subtrahere, privare. Separare, diſcoſtare, & privare.

ايرمق irmak. t. n. ſ. Fluvius. Fiume. V. ارماق

ايرمك irmek. t. V. Pervenire. Arrivare giungere. V. ارمك ſeu ارشمك

آيرو ايرو ājru. t. adj. & adv. 1) Alius, alienus, alter. 2) Amplius pro ايرق airyk. 3) Remotus, ſeparus. 4) Privatus. Altro, più, ſeparato, privato. ¶ آيرو و محروم āirü, wü mæhrūm. Amotus, & privatus. Allontanato, & privato. c c. abl. آيرو دوشمك āirü duśmek. Separari, removeri, & privari. Separarſi, venir privato. V. ايرلمق

ايروق airuk. t. adj. Alius. V. ايرق & præc. ايرو

ايرون īrūn. p. particu. 1) pro ايدون īdūn. Hic. 2) Nunc. Caſt.

ايري iry. t. adj. Craſſus. Groſſo.

آيريلو āirilü. t. adj. Separatus. Separato.

آيريق āiryk. t. n. ſ. Agroſtis. Gramigna.

آيژ ājij, ejij & īj. p. n. ſ. Scintillæ exilientes ex igne. Ferh.

ايز iz. t. n. ſ. اثر eser. a. Veſtigium, ſemita. Veſtigio, orma, traccia. ¶ تكرلك ايزلري tekerlek izleri. Orbitæ. Carriate. بنم ايزمجه كليورلر benüm izümḡe geliürler. Mea ſequuntur veſtigia. Seguono le mie pedate. Teſ. ايزن ايزلدي izin izledy. Veſtigia ejus obſervavit. Oſſervò le ſue pedate. Teſ. ايزلرنجه كتمك izleringe gitmek. ايزلريله كتمك izlerüile gimek. Premere eorum veſtigia, pone inſequi. Seguir le pedate loro, rintracciarli.

ايزا īzā. a. V. [4. ab أزي] 1) Canali inſtruere receptaculum aquæ. Wan. 2) Conduplicare, multiplicare. 3) Benefacere, acceſſione ditare. 4) Rependere. 5) Formidare, metuere. Gol.

ايزا īzā. a. V. [4. a وزي] 1) i. q. اسناد isnād. Inniti facere, fulcire dorſum ſuum. 2) Inducere habitaculo ſuo circum parietes lutum, oblinere luto. Gol.

ايزاب īzāb. a. V. [4. a وزب] Peragrare, & vagari per regionem. Gol.

ايزار īzār. a. V. [4. ab ازر] Adjuvare. Wan.

ايزار īzār. a. V. [4. a وزر] 1) Aſſervare, cuſtodire. Wan. 2) Aſportare. Gol.

ايزاري īzārī. p. n. ſ. Sudarium, linteolum. Caſt.

ايزاع īzā'. a. V. [4. a وزع] 1) Excitare, ac impellere ad aliquid. 2) In animum immittere, ſuggerere. 3) Sparſim, & abruptim excernere urinam ſuam camelitim, quod poſt initum fieri ſolet. Wan.

ايزاغ īzāgh. a. V. [4. a وزغ] 1) Partitim, vel per tractus excernere urinam, ut præc. Wan. 2) Sparſim profundere ſanguinem, de confoſſione. Gol.

ايزاف īzāf. a. V. [4. ab ازف] 1) Properare 2) Jubere, ut feſtinet. Gol.

ايزاق īzāk. a. V. [4. ab ازق] در جهانيدن der gihānīden p. Facere, ut quid aſſiliat. Gol.

ايزان īzān. a. V. [4. a وزن] Applicare animum, & accommodare rei. Gol.

ايزان izān, & ايژان ījān. p. n. ſ. Trigeſimus dies menſis ſolaris perſici. Ferh.

ايزد īzid. p. n. ſ. تكري tan-ry. t. Deus altiſſimus. Dio.

ايزد كشسب īzid kuśesb. p. nom. prop. Nomen ſtrenui alicujus ducis antiqui regis perſici بهرام چوبين behram ćopīn, dicti. Ferh.

ايزدي īzidī. p. n. ſ. 1) حقّ ايچون ويريلن نسنه hækk iciun wirilen neſne. t. Quod propter Deum. Ferh. 2) Quod vi juris datur. Caſt.

ايزغنج īgheng. p. n. ſ. Saccus. Sacco. Ferh.

آيزك ājzek. p. n. ſ. 1) Coſſus. Tarlo, che naſce nella quercia. 2) Lampyris. Lucciola.

آيژك ājyjek, & ījek. p. n. ſ. Scintillæ exilientes ex igne. Ferh.

ايزلمك izlemek. t. V. Veſtigia ſequi, obſervare. Rintracciare, ſeguir l'orme.

ايس ejs. a. V. act. [4. F.] Deſperare. Gol.

ايس ejs. a. V. act. [6. F.] Mollem, & lenem eſſe. Gol.

ايس ejs. a. n. ſ. i. q. قهر kæhr. a. Vis, violentia. Gol.

ايسا eiſa. a. part. Deſperans de conceptu mulier, cui nempe fluere deſierunt menſtrua. Donna rimeſſa da far figliuoli. Teſ.

ايسا īsā. a. V. [4. ab أسي] 1) Conſolari. 2) Reliquum ſervare. Gol.

ايسا īsā. p. 1) partic. Hinc. 2) Nunc. 3) n. ſ. Liber, quem de cœlo demiſſum Abrahamo confabulantur Orientales. Ferh.

ايساب īsāb. a. V. [4. a وسب] Fertilem eſſe campum, herboſam eſſe terram. Wan.

ايساج īsāḡ. a. V. [4. a وسج] Ad celerius progrediendum impellere camelum. Wan.

ايساخ īsāch. a. V. [4. a وسخ] Conſpurcare veſtem. Wan.

ايساد īsād. a. V. [4. ab أسد] 1) Incitare, impellere canem in prædam. 2) Concitare diſſidium, ſeu tumultum inter homines. Wan.

ايساد īsād. a. V. [4. a وسد] Incitato greſſu eſſe camelum.

ايسار ejsār. a. part. pl. a يسر jeſer. Faciles, parati. Wan.

ايسار ejsār. a. part. pl. a يسرة jeseret. Ludentes alea. Wan.

ايسار īsār. a. V. [4. a يسر] Opulentum eſſe, vel evadere, bonis affluere. Gol.

ايساع īsā'. a. V. [4. a وسع] 1) Dilatare, ampliare. 2) Commoditatem, copiam, ac poteſtatem habere faciendi quid, potem eſſe. 3) Divitiis affluere. Wan. 4) Poteſtatem dare, & concedere, copiam alicui facere. Gol. 5) Amplas opes dare. Wan.

ايساف īsāf. a. V. [4. ab اسف] 1) Contriſtare, mœrore afficere. 2) Ad iram provocare. Gol.

ايساق īsāk. a. V. [4. a وسق] 1) Onerare camelum, onus imponere. 2) Proventu abundare, ac onuſtam eſſe palmam. Wan.

ايسان īsān. a. n. ſ. i. q. انسان īnsān. Homo. Gol.

ايسان īsān. a. V. [4. a وسن] Deliquium animi parere puteum tetro ſuo fœtore. Wan.

آيسة āiſet. a. 1) n. ſ. Mulier, cui fluere deſierunt menſtrua, quæ attigit, aut exceſſit 45. ætatis annum. 2) part. De conceptu deſperans mulier. Gol.

ايستادكي īſtādegī. p. n. ſ. Stabilitas. Stabilità.

ايستادن īſtāden, & ايستيدن īſtīden. p. V. Stare, conſiſtere. V. استادن

ايستاده īſtāde. p. part. Stans. ¶ ايستادهٔ پاى ا īſtādeï pāj e. Facere, ut quis pedibus inſiſtat. Far ſtar in piedi. Ik.

ايستاندن īſtānden. p. V. 1) Statuere, conſtituere, ſuſcitare. Caſt. 2) Facere, ut ſurgat, vel ſtet. Far ſtar, ò levarſi in piede.

ايستانيدن *iſtānīden*. p. *V. tranſ. præc.* Statuere *in medio. Caſt.*

ايستيدن *īſtīden*. p. *V. i. q.* استادن *iſtāden*. Stare. ¶ در ايستيدن *der iſtīden*. Aggredi incipere. *Caſt.*

ايستيده *īſtīde*. p. *part.* Stans. *Caſt.*

ايسر *eiſer*. a. *compar.*)(اين *eimen*) 1) Siniſter. 2) Facilior. ¶ ايسر ايام *eiſerī ejjām*. Proſperi dies, ventus ſecundus. *An.*

ايسنمق *īssīnmak*. t. *V.* 1) Calefieri. *Eſſer riſcaldato.* 2) Calefacere ſe. *Scaldarſi. V.* اسنمق

ايسه *iſe*. t. 1) *partic. poſtpoſ.* & *valet* خود *chod*. p. Autem, vero. ¶ بو ايسه *bu iſe*. Hic, *vel* hoc autem. *Queſto mà, ora, mà queſto.* بز ايسه *biz īse*. Nos autem. ابو علي سينا ايسه نه ايلسون *ebu ælī sīnā iſe ne ejleſūn*. Avicenna autem quid agat? *Ora Avicenna, che coſa voleva, poteva fare? Eb.* 2) *tert. perſ. ſubjunct. a verbo* اولمق *olmak*. Si ſit. *V. Gram.*

ايش *eś*, & *ejś*. a. *partic. interrog. in idiomate vulgari pro* اي شيء *ejjü śejin*. 1) Quæ res, quid? 2) Quomodo? ¶ ايش حالكم *éś hālekūm*. Quomodo ſtatus veſter? 3) Cur, quare? ¶ لايش *liejśe*. Quamobrem. *Gol.*

ايش *iś*. t. *n. ſ.* عمل *æmel*. a. كار *kār*. p. 1) Opus, labor, actio. 2) Negotium, res. *Opera, lavoro, azzione, coſa, manifattura, impreſa.* ¶ ايشي كوجي اوقومقدر *īśi güğī okumaktūr*. Omnis ejus occupatio eſt legere. *Non fà altro, che leggere.* بزم ارامزده نه ايشك وار *bizüm aramüzde ne iśün-war*. Quid rei habes inter nos? *Coſà hai da fare trà di noi?* استاذ ايشي *üſtāz iśi*. Opus affabre factum. قلمكار ايشيدر *kælemkar iśi dür*. Opus eſt inciſum, entypica ſculptura. *Opera d' intagliatore, & intagliata ſottilmente.* قلابدان ايشي *klabudan iśi*. Opus phrygium. *Ricamo con fili d' oro.* ايشنه كوره *iśine göre*. Juxta ejus opus. *Secondo il ſuo lavoro.* ايش ايچنده ا٫ *iś icinde ol*. In negotiis verſari. *Star nel fatto.* ايش كورمك *iś görmek*. Agere, rei attendere. *Far le ſue facende, trattar, & far un negozio. V.* كورمك ايش كورمش *iś görmiś*. Rerum peritus. *Verſato nelle coſe, ſperimentato.* ايش ارى *iś eri*. Officialis, præfectus, & aptus ad negotia. *Officiale intelligente nelle facende.* ايش ايشلمك *iś iślemek*. Opus operari, laborare. *Travagliare.* ايش كوني *iś güni*. Dies ferialis. *Giorno di lavoro.* ايش اولدركه *iś oldürki*. Operæ pretium eſt, ut. *La coſa è che.* ايشي اولميان يرلرده *iśi olmajan jerlerde*. Ubi ejus nihil intereſt. *Dove non ha che fare.* ايشي راست كلور *iśi rāſt gelür*. Res ipſi ſuccedet. *Gli riuſcirà.* ايش اولسون *iś olſūn*. Bene procedat labor. *Sic dicunt, cum accedunt, aut vident laborantem, ſeu operi alicui vacantem.* دلينك ايشيدر *delinün-iśi dür*. Eſt dementis. *Egli è coſa da matto.* دوستلق ايشي دكلدر *doſtlyk iśi degüldür*. Non reſpondet amicitiæ. *Non è coſa d' amicizia.*

إيشا *īśā*. a. *V.* [4. *ab* أشي] Sanare, conſolidare *os fractum. Gol.*

ايشا *īśā*. a. *V.* [4. *a* وشي] 1) Explorare *equum ſuum, quantum valeat curſu.* 2) Perluſtrare, & ſcrutari *venam metallicam, num quid ibi ſit auri.* 3) Leniter, ſenſimque elicere *aliquid.* 4) Expendere *orationem, aut carmen* ad eliciendam ſententiam. 5) Opere conficere *rem.* 6) Juvare medicina, ac reſtituere *ægrotum.* 7) Prima plantarum germina ferre *terram, & primos fructus palmam.* 8) Abundare opibus. 9) Capere *pecuniæ, ſeu nummorum* partem. *Gol.*

ايشا *īśā*. p. *pron. demonſtrat. pro* ايشان *īśān*. Illi. *Caſt.*

ايشار *īśār*. a. *V.* [4. *ab* اشر] Serra diſſecare. *Gol.*

ايشاع *īśāˀ*. a. *V.* [4. *a* وشع] Florere *arborem, vel olera. Wan.*

ايشاغ *īśāgh*. a. *V.* [4. *a* وشغ] 1) Sparſim excernere *urinam ſuam.* 2) In os, nareſve indere *medicamentum.* 3) Paucum efficere, *quod datur. Gol.*

ايشاق *īśāk*. a. *V.* [4. *a* وشق] Tenaciter inhærere *rei. Gol.*

ايشاك *īśāk*. a. *V.* [4. *a* وشك] 1) Celeriter progredi, accelerare iter. *Wan.* 2) Prope eſſe, parum abeſſe. *Gol.*

ايشال *īśāl*. a. *V.* [4. *a* وشل] 1) Paucam, & ſenſim ſtillantem comperire *aquam.* 2) Lactare docere *pullum camelinum papilla uberis materni in os inſerta.* 3) Diminuere ſortem, *aut* fortunam *alicujus. Gol.*

ايشام *īśām*. a. *V.* [4. *ab* اشم] 1) Conſpicuas herbas proferre *terram.* 2) Leviter micare *fulmen.* 3) Aſpicere, intueri *aliquam rem. Wan.* 4) Capere *aliquid.* 5) Maturas uvas habere *vitim.* 6) Convitia effundere *in famam alterius. Gol.*

ايشان *īśān*. p. *pron. demonſtr.* انلر *anler*. t. Illi. *Loro.* ¶ بي حضور ايشان *bī huzūrī īśān*. Abſque præſentia eorum. *Senza la di loro preſenza, ò aſſiſtenza. Ik.* ايشانند *iśānend*. Illi ſunt. *Eſſi ſono.*

ايشانه *īśāne*. p. *n. ſ.* Pullities. *Covata, cova. Caſt.*

ايشتمزلك *iśitmezlik*. t. *n. ſ.* Ficta ſurditas. *Finta di non ſentire.*

ايشتمزلنمك *iśitmezlenmek*. t. *V. negat.* Fingere ſe non audire. *Far finta di non ſentire.*

¶ ايشتمزلندي *iśitmezlendy*. *h. e.* ايشتمزلكله صورت كوستروب ايشتدي امّا وجود ويرمدي *iśitmezligile ſuret goſterūp iśitty emma wüğiud wirmedi*. Finxit, ſimulavit ſe non audire. *Fece finta di non ſentire.*

ايشتمك *iśitmek*. t. *V.* Audire. *V.* اشتمك

آيشته *ājśte*. p. *n. ſ.* 1) *i. q.* جاسوس *ğiāsūs*. Explorator. 2) Exploratio. *Spia. Ferh.*

ايشته *iśte*. t. *partic.* Ecce. *V. in* اشته

ايشدیجي *iśidiğī*. t. *n. ſ.* مستمع *müſtemiˀ* a. Auditor. *Auditore, aſcoltatore.*

ايشسز *iśſyz*. t. *adj. comp. ſæpe cum addito* كوچسز *güćſyz*. Occupatione carens, otioſus. *Sfacendato, ſenza facende, ozioſo.* ¶ ايشسز قالمق *iśſyz kalmak*. Vacare, otiari. *Reſtar ozioſo, ſenza facende.*

ايشسزلك *iśſyzlik*. t. *n. ſ. comp.* Otium, otioſitas. *Ozio, poltroneria.*

ايشك *iśik*. t. *n. ſ.* Limen. *V.* اشك

ايشلمك *iślemek*. t. *V. tranſ.* Operari, laborare, facere. *V.* اشلمك ¶ نه ايشلرسن *ne iślerſyn*. Quid facis, quomodo vales?

ايشلمه *iśleme*. t. 1) *adj.* Factus, elaboratus. 2) *n. ſ.* Factura. *Fatto, travagliato, & fattura, manifattura. Vide* اشلمه ¶ ايشلمه‌سي كوچ *iślemeſi güć*. Difficile eſt illud elaborare. *Ne è difficile il lavoro.*

ايشلنمك *iślenmek*. t. *V. paſſ. tranſ.* Fieri, elaborari. *V.* اشلنمك

ايشلو *iślü*. t. *adj.* 1] Habens laborem, *aut* opus. *Che ha da lavorare, da fare.* 2) Factus, elaboratus. *Vide* اشلو

ايشليجي *iśleiğī*. t. *n. ſ.* Laborator. *Vide* اشليجي

ايشمك *iśemek*. t. *V.* Mingere. *V.* اشمك ¶ يرلرينه ايشديلر *ierlerine iśediler*. In ſuis locis minxerunt. *Si hanno piſciato ſotto. Eb.*

آيشنه *ājśne*. p. *n. ſ. i. q.* آيشته *ājśte*. 1) Explorator 2) Exploratio. *Spia. Ferh.*

آيشه *ājśe*. p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

ايشه *īśe*. p. *n. ſ.* 1) Explorator. 2) Sylva. 3) Arboribus conſita via. *Selva, boſco folto.* 4) Vaniloquus, adulator. *Arcifanfano, adulatore. Ferh.* ¶ ايشه لب جوي *īśe lebğiūj*. Motacilla avis. *Caſt*

ايشهريار *īśehriār*. p. *n. ſ.* Dies trigeſima menſis anni ſolaris juxta aeram Gelalicam.

ايشيم *īśīm*. p. *n. ſ. i. q.* اشم *iśim* p. 1) Femoralia nautica, & uſque ad talos arctiora. 2) Bracca amplior, nec ad talos demiſſa, *ſcil.* luctatorum. *Ferh.*

ايصا *ȳsā*. a. *V.* [4. *a* وصي] 1) Præcipere. 2) Commendare. *Gol.*

ايصاب *ȳsāb*. a. *V.* [4. *a* وصب] 1) Perennem, continuam, & firmam, conſtantemque eſſe *rem.* 2) Continuo inhærere *populum rei. Gol.* 3) Morbum *alicui* inferre, ægrotum reddere. *Wan.* 4) Debiles, ac infirmos gignere liberos. 5) Adipoſam evadere *camelitem. Gol.*

ايصاد *ȳsād*. a. *V.* [4. *a* وصد] 1) Occludere *oſtium. Wan.* 2) Struere ſeptum, caulamve. 3) Irritare *canem. Gol.*

ايصاف *ȳsāf*. a. *V.* [4. *a* وصف] 1) Famulatui per ætatem idoneum eſſe. *Gol.* 2) Famulatum obire. *Wan.*

ائصال *ȳsāl*. a. *V.* [4. *ab* أصل] Veſpertino tempore venire. *Gol.*

ايصال *ȳsāl*. a. *V.* [4. *a* وصل] 1) Facere pervenire, perducere. *Wan.* 2) Conjunctum eſſe alicui. *Far capitare, far arrivare, indrizzare.* II. ارسال *irsāl*. ¶ پايهٔ سريرلرينه ايصال اولنميوب *pājeï ſerīrlerine ȳsāl olunmaiup*. Cum illis non permiſſum eſſet venire ad pedem throni regis. *Non eſſendo loro ſtato permeſſo di arrivar al pie del trono reale. Sæ.* ابناي سبيله ايصال مضرّتده اصرار ايله ظهور ايدن شقاوتلري اعلام اولندقده *ebnāï ſebīle ȳsālī mæzærrette yſrār ile zuhūr iden śekāwetleri yˀlām olunduktæ*. Poſtquam ſignificatæ ſunt inſolentiæ illorum, quas continuo exercent viatores damnificando. *Doppo averui avviſati delle eſſorbitanze, che ſi fanno, nel danneggiar continuamente li paſſaggieri. Ll.*

ايصر *ejſer*. a. *n. ſ.* 1) Funis brevior, *quo alligatur pars tentorii inferior paxillo.* 2) Fœnum. 3) Pabulum ſiccum. *Wan.*

ايض *ejz*. a. *V. act.* [2. F.] 1) Reverti. *Wan.* 2) Iterate facere. 3) Evadere. *Gol.*

ايضاً *eizæn*. a. *adv.* 1) Iterum, etiam. 2) Ut ſupra, ſimiliter. *Come di ſopra, come avanti, & ſimilmente.*

ايضا *ȳza*. a. *V.* [4. *a* وضا] Parere filium venuſtum. *Wan.*

ايضاح *ȳzāh*. a. *V.* [4. *a* وضح] 1) Manifeſtare, dilucidare. 2) Albos corpore gignere *liberos.* 3) Laſſare *camelum. Wan.* 4) Claram, & manifeſtam eſſe *rem. Spiegare, render evidente. Gol.*

ايضاح *ȳzāh*. a. *n. ſ.* Expoſitio, declaratio, evidentia. *Dichiarazione, evidenza. Ik.* ¶ ايضاح معانيده بر شرحي واردر *ȳzāhy mæānāje bir śærhy war dür*. Habet commentarium ad elucidandas rerum ſignificationes. *Egli ha un commentario, che ſpiega chiaramente le ſignificazioni, & li veri ſenſi. Sæ.*

ايضاحاً *izāhæn*. a. *adv.* Manifeſte, ſolide, evidenter. *Evidentemente.*

ايضاخ *ȳzāch*. a. *V.* [4. *a* وضخ] 1) Prope ad medium uſque implere *urnam.* 2) Parum

aquæ haurire *alteri.* 3) Aquæ parum continere *puteum. Gol.* 4) Parum aquæ bibendum dare *alteri. Wan.*

ايضاع *ȳzā*ᵃ. a. *V.* [4. *a* وضع] 1) Consentire, concordare. *Gol.* 2) Incitare *camelum*, *equumve* ad celeriorem gressum. *Wan.* 3) Detrimentum pati *in mercatu. Gol.*

ايضاف *ȳzāf.* a. *V.* [4. *a* وصف] 1) Properare. 2) Ad velocem incitare cursum. *Gol.*

ايضام *ȳzām.* a. *V.* [4. *a* وضم] Parare, supponere carnibus وضم *wæzæm*, *seu rem, cui imponuntur carnes, ne inquinentur solo. Wan.*

ايطاء *ȳtāe.* a. *V.* [4. *a* وطي] Deprimere, subactum reddere. *Wan.*

ايطاءة *ȳtāet.* a. *V.* [4. *a* وطي] 1) Consentire, convenire *cum aliquo.* 2) Imponere *aliquem equo.* 3) Conscendere, *vel* mollius insidere facere. 4) Deprimere, subactumque reddere. 5) Repetere قافيه *kāfije*, *i. e. similis terminationis postremam syllabam in carmine. Gol.*

ايطان *ȳtān.* a. *V.* [4. *a* وطن] 1) Sibi eligere *regionem aliquam* pro patria. 2) Consvescere, commorari *aliquo loco. Gol.*

ايطبّة *ejtæbbet.* a. *n. s.* Aestus *libidinosi pecoris. Gol.*

ايطل *ejtæl.* a. *n. s. pl.* اياطل *ejātyl*, *i. q.* اطل *ytl.* a. Hypochondrium. *Wan.*

ايعا *ȳ-ā.* a. *V.* [4. *a* وعي] 1) Notare, memoria retinere *aliquod dictum.* 2) Condere, recondere *in* وعا *wi-æn supellectilem, commeatum.* 3) Animo reconditum habere, *aut* concipere, *pec.* mali *quid.* 4) Avarum, tenacemque esse *in alios* parce faciendo sumptum. 5) *i. q.* ايعاب *ī-āb.* Totam peragere *truncationem* nulla relicta parte. *Gol.*

ايعاب *ȳ-āb.* a. *V.* [4. *a* وعب] 1) Universam capere *rem.* 2) Colligere, coacervare. 3) Extirpare 4) Totam indere *rem rei. Gol.* 5) Congregari, convenire *homines. Wan.*

ايعاث *ȳ-ās.* a. *V.* [4. *a* وعث] 1) Incidere in locum mollem *ita, ut facile immergantur calcantis pedes. Wan.* 2) Prodigum esse *opum suarum. Gol.*

ايعاد *ȳ-ād.* a. *V.* [4. *a* وعد] 1) Comminari. 2) Promittere. *Gol.* 3) Palam facere *alterius* pravam intentionem. *Wan.*

ايعار *ȳ-ār.* a. *V.* [4. *a* وعر] 1) Difficilem, asperam, ac molestam alicui esse *viam.* 2) Incidere in locum difficilem. 3) Comperire, *vel* judicare *viam* esse difficilem. *Gol.* 4) Parum efficere, imminuere. *Wan.* 5) Paucas habere opes. *Gol.*

ايعاز *y-āz.* a. *V.* [4. *a* وعز] 1) Innuere, indicium facere *ad aliquid faciendum.* 2) Præcedere *in aliquo loco. Gol.*

ايعاس *ȳ-ās.* a. *V.* [4. *ab inusit.* وعس] Per sabulosam, mollemque planitiem ægre incedere. *Gol.*

ايعاط *ȳ-āt.* a. *V.* [4. *ab inus.* وعط] Increpare *lupum*, *vel* admonere suos de adventu hostis voce يعاط *jeāty. Wan.*

ايعاك *ȳ-āk.* a. *V.* [4. *a* وعك] 1) Premere se invicem *camelos*, alios in alios proruendo *ad aquatorium lacum.* 2) *Canem* volutare in pulvere *prædam. Gol.*

ايغار *ȳghār.* a. *V.* [4. *a* وغر] 1) In insidias incidere facere *aliquem.* 2) Bullire facere lac *injiciendo lapidem candentem. Wan.* 3) Excandescere *animum.* 4) Excandescere facere, *aut* accendere *ira.* 5) Bullire, ac fervescere facere *aquam.* 6) Ferventem ingredi meridiem. 7) Exigere, pendique facere *tributum, de quæstore.* 8) Liberam sine tributo *terram alicui* permittere *regem.* 9) *i. q.* الجا *ilgiā.* Compellere, ac facere, ut *quis* confugiat. ¶ اوغروا بينهم *ewghærū bejnehüm.* Constituere, condixeruntve invicem certum tempus. *Gol.*

ايغاز *ȳghāz.* a. *V.* [4. *a* وغز] Insistere apud aliquem *propter rem aliquem. Wan.*

ايغاف *ȳghāf.* a. *V.* [4. *a* وغف] 1) Celeriter incedere, currere. *Wan.* 2) Lassante gressu iter facere. 3) Agitare se *mulierem* sub viro in concubitu. 4) Debilem visu esse. 5) *Linguam* exerere *canem.* 6) Inditam aquæ concutere *althæam, ut eliciatur mucilago.* 7) Comedere de cibo, quantum sufficit. *Gol.*

ايغال *ȳghāl.* a. *V.* [4. *a* وغل] 1) Propere, ac derepente ingredi *necessitate coactum, se abdendi gratia.* 2) Accelerato gradu iter facere *per regionem, & quidem in longinquum.* 3) Longe provehi *in arte, aliave re. Gol.*

ايغدج *yghdyḡ.* a. *n. s.* Castratus equus. *V.* اغدش

ايغده *ejghede*, & *ȳghede.* p. *n. s.* Homo levis, vaniloquus. *Ferh.*

آيغر *ājghyr.* p. *n. s.* Equus integer, admissarius. *Cavallo intiero.* ¶ دكز آيغري *denyz ajghyri.* Hippopodamus. *Cavallo marino.*

ايغرب *yghryb.* t. *n. s.* Verriculum. *Reticella. Bob.*

آيغري *ājghyrī.* p. *n. s.* Coitus *de brutis, ut* جماع *ḡimā*ᵃ a. *de hominibus.* ¶ بايغري در آمدن *beajghyrī der āmeden.* Coire jumentum. *Gol.*

ايغور *īghūr.* p. *nom. prop.* Igura, *extrema Orientis ditio Turcicis Scythicisve gentibus, habens vicinos Tartaros, Mogolos: hisce vero ad Orientem confines sunt Chatæi. Cast.*

ايفا *īfā.* a. *V.* [4. *a* وفي] 1) Stare promissis, liberare *fidem.* 2) Totum, & integrum

grum dare, persolvere debitum. 3) Venire. 4) Eminere *super montem. Mantener la parola, adempire le promesse, pagar' il debito, venire. Gol.*

ايفا *īfā.* a. *n. s.* Observatio promissi. *Osservanza della parola data, o promessa fatta.* ¶ ايفا ا *īfā e.* Stare promissis, fidem liberare, servare pactum, satisfacere. *Servar, mantener la parola, adempir le promesse, prestare, soddisfare. Ik.* ايفاى مراسم صداقت *īfāi merāsimi sædākæt.* Adimpletio legum veracitatis. *Adempimento delle leggi della verità, e del candore. Sæ.* ايفاي لوازم عدالتده اهتمام اتدي *īfāi lewāzimi ædālette ihtimām itti.* Aequitatis leges studiose observavit. *Ebbe cura di osservar puntualmente l'equità, e la giustizia. Sæ.*

ايفات *ejfāt.* p. *n. s. i. q.* غمّاز *ghæmmāz.* a. Sycophanta, obtrectator. *Maldicente, detrattore. Ferh.*

ايفاد *īfād.* a. *V.* [4. *a* وفد] 1) Mittere *nuntium. Wan.* 2) *i. q.* اشراف *isrāf.* Imminere *alteri rei.* 3) Celeriter incedere. 4) Efferre *dorcadem* caput suum, ac erigere aures. *Gol.*

ايفار *īfār.* a. *V.* [4. *a* وفر] Facta accessione augere. *Gol.*

ايفاز *īfāz.* a. *V.* [4. *ab inusit.* وفز] Properare facere. *Gol.*

ايفاض *īfāz.* a. *V.* [4. *a* وفض] 1) Properare. *Wan.* 2) Disgregare, ac dispergere *camelos.* 3) Substernere quid *alteri rei, ut a soli inquinamento munda servetur. Gol.*

ايفاع *ejfā*ᵃ. a. *n. s. pl. a* يفع *jefæ.* Adolescentes *proceræ staturæ. Wan.*

ايفاع *īfā*ᵃ. a. *V.* [4. *a* يفع] 1) Procerum statura esse *adolescentem. Wan.* 2) Vigesimum annum agere *adolescentem. Gol.*

ايفاق *īfāk.* a. *V.* [4. *a* وفق] 1) Congrue, & convenienter imponere chordæ *sagittam* crena sua, ad jaculandum. *Wan.* 2) Prope esse. 3) Assentire. 4) Ordine disponi *camelos.* 5) Derepente, ac de improviso accidere *quid. Gol.*

ايفاق *īfāk.* p. *n. s. Chorasmiorum lingua*, Delator, sycophanta. *Cast.*

ايفت *ājuft.* p. *n. s.* Negotium, opus, *quod necessarium est fieri. Ferh.*

ايفت *ejfet, ejfet,* & *īfut.* p. *n. s. i. q. præc. F.*

ايفده *eifte.* p. *n. s.* 1) Homo levis, vaniloquus. 2) Jactator. *Vantatore. Ferh.*

آيق *ājak* t. *n. s.* Pes. *V.* اياق

آيق *ājik.* t. *adj.* Sobrius. *Sobrio.* ¶ آيق اول *ājik ol.* Sobrium esse, & redire ad se ex ebrietate, *vel* stupore. *Tornar al suo buon senno, tornar in se dall' ubbriacchezza, ò dallo stupore.*

ايق *ejk.* a. *n. s.* 1) Os tenuius articuli in pede *seu anteriore, seu posteriore equi, vel cameli, ubi compedes injici solent.* 2) Locus in pedibus, ubi compedes constringuntur. *Gol.*

ايقاب *īkāb.* a. *V.* [4. *a* وقب] 1) Immittere *aliquid* in scrobem offæ. *Wan.* 2) Esurire, laborare *fame. Gol.*

ايقاح *īkāh.* a. *V.* [4. *a* وقح] Duram esse *ungulam. Gol.*

ايقاد *īkād.* a. *V.* [4. *a* وقد] 1) Accendere, succendere. *Wan.* 2) Derelinquere *infantem.* 3) Igne consumi *funditus domum. Accendere, appicciare. Gol.* ¶ ايقاد نايرهٔ جنك *īkādi nāireī ḡenk.* Succensio ignis belli. *L'accendere il fuoco della guerra. Sæ.* بر دانه شمع ايقاد اتدي *bir dāne śem*ᵃ *īkād itti.* Accendit unam candelam. *Accese una candela. Eb.*

ايقاذ *īkāz.* a. *V.* [4. *a* وقذ] Male affectum, & ægrotum relinquere. *Gol.*

ايقار *īkār.* a. *V.* [4. *a* وقر] 1) Gravare, aggravare *aliquem*, ac opprimere *æs alienum Gol.* 2) Ad paupertatem redigere. 3) Multo proventu fœtam, & onustam esse *palmam. Wan.* 4) Surditate laborare facere. 5) Onerare *camelum.* 6) Lædere, vulnerare ungulam *equi. Wan.*

ايقاض *īkāz.* a. *V.* [4. *a* وقض] Brevicollem facere, *ut Deus aliquem. Gol.*

ايقاظ *īkāz.* a. *V.* [4. *a* يقظ] 1) اوياندرمق *üjāndürmak.* t. Expergefacere, excitare *a somno. Svegliare, destare.* 2) Excitare *pulverem. Wan.* ¶ انك بو مطلبنده اقدامي و مزيد ابرامي محضا ايقاظ فتنه و فساد ايچوندر *anün-bu mætlebinde iktāmī, we mezīdi ibrāmī, mehzā īkāzy fitne wü fesād iciün dür.* Tanta ejus instantia, ac urgentia hujus propositionis mere fit ad excitandos, tumultus ac bella. *Sæ. Le sue grandi instanze, & urgenti dimande, non sono altro in vero, che tanti irritamenti, & incitamenti di guerra & ostilità. Br.* نيجه فتنهٔ ايقاظ ايلدي ايسه ينه اويلجه دفع اتسون *niḡe fitnei īkāz ejledi ise jine öjleḡe def*ᵃ *itsün.* Quemadmodum ille jam plures discordias suscitavit, ita idem ipse supprimat. *Si come egli hà suscitato il rumore, ò'l male, così anco vi rimedij. Eb.*

ايقاع *eīkā*ᵃ. p. *n. s.* 1) Sycophanta. 2) Verborum *captator. Ferh.*

ايقاع *īkā*ᵃ. a. *V.* [4. *a* وقع] 1) Conjicere in ærumnam. *Far cadere nella miseria.* 2) Adoriri, ingredi pugnam. *Attacar, far la guerra ad alcuno. Wan.* 3) Aquam continere in se. 4) Valde cupidum efficere. 5) Concentuum clausula efferre *tonos. Gol.* 6) Facere

cere, ut accidat. 7) Nocturnam invasionem facere. *Sorprendere il nemico di notte tempo.*

ايقاغ *īkāgh*, & ايقاق *īkāk*. p. *n. ſ. i. q.* ايفاق *īfāk*. p. Vaniloquus; blatero. *Caſt.*

ايقاف *īkāf*. a. *V.* [4. *a* وقف] 1) Remorari, detinere. *Wan.* 2) Abſtinere *aliqua re*, continere, recedere *ab ea. Gol.* 3) Silere, conticere. *Wan.* 4) Inſtigare. 5) Legare in pios uſus. 6) Detinere *aliquem* domi. *Gol.*

ايقاقون *ikākūn*. a. *n. ſ.* Agallochum, lignum aloes.

ايقال *īkāl*. p. *n. ſ.* Vaniloquus, blatero. *Ferh.*

ايقام *īkām*. a. *V.* [4. *a* وقم] Repellere violenter, prohibere *aliquem a negotio. Gol.*

ايقان *ejkān*. a. *n. ſ. dual. ab* ايق *ejk.* Uterque articulus pedum *anteriorum, poſteriorumve. Gol.*

ايقان *īkān*. a. *V.* [4. *ab inuſ.* وقن] Venari *columbas* & captare eas, *ſeu* elicere è columbariis ſuis. *Gol.*

ايقان *īkān*. a. *V.* [4. *a* يقن] اناتمق *inanmak* & كمانسز اولمق *gümānſyz ol.* t. 1) Certo ſcire, cognoſcere. *Wan.* 2) Putare. *Saper per certo, conoſcere.* ¶ ايقان ايده سز *īkān ideſiz.* Certo ſciatis. *Siate certi, ricordatevi, ſappiate per certo. Sæ.*

ايقاه *īkāh*. a. *V.* [4. *a* وقه] Obedire, dicto audientem eſſe. *Wan.*

آيقلمق *āiaklamak*. t. *V.* Conculcare. *V.* اياقلمق

آيقلنمق *ājiklanmak*. t. *V.* Ad ſe redire. *V.* اياقلنمق

ايقونة *ejkūnet*. a. *n. ſ. ex græco.* Imago, *cumprimis conſecrata ad religioſum uſum. Gol.*

ايقونة *ejkūnet*. a. *n. ſ. pl.* ايقونات *ejkūnāt.* Imago, icon, *ex Græco. Gol.*

ايقهان *ejkuhān*. a. *n. ſ. i. q.* جرجير برّي *ğirğīrī berrī.* Eruca ſylveſtris *caule*, & *foliis atriplicis, flore braſſicæ. Gol.*

ايك *ejk*. a. *n. ſ. coll.* 1) Arbores perplexæ. *Wan.* 2) Sylva denſior lotis, اراك aracis, ſimilibuſque arboribus conſtans, *quæ invicem implicari ſolent.* ¶ ايك آيك *ejkī ājik.* Sylva fructifera. *Gol.*

ايك *ig*. t. *n. ſ.* Fuſus. *Fuſo. V.* اك

ايكا *īkā*. a. *V.* [4. *ab inuſit.* وكأ] 1) Recumbere, & inniti facere. 2) Proſternere *alium recumbentis in modum, vel ita, ut lateri ſiniſtro incumbat.* 3) Recumbere, incumbere, & inniti *ſcipioni.*

ايكا *īkā*. a. *V.* [4. *a* وكي] 1) Religare vinculo, & conſtringere *utrem.* 2) Conſtrictione ejusmodi concludere, quod continetur *utre.* 3) Implere. 4) *metaph.* Tenacem eſſe, & avarum *erga aliquem.* 5) Continere os ſuum, *i. e.* conticere, ſilere. *Gol.*

ايكاب *īkāb*. a. *V.* [4. *a* وكب] 1) Equitatui deſtinari, aut equitantium turmæ adhærere *camelum inde recedendo. Wan.* 2) Ad volandum ſe componere *avem.* 3) Complodere alas delabendo, *aut* ſe alicubi ſiſtendo. 4) Ira accendere *aliquem. Gol.*

ايكاح *īkāh*. a. *V.* [4. *a* وكح] 1) Ad lapidoſum uſque fundum pervenire *in foſſione.* 2) Imminuere *vel* recuſare, *ut detur donum.* 3) Abſtinere *a negotio.* 4) Defeſſum eſſe. *Gol.*

ايكاد *īkād*. a. *V.* [4. *a* وكد] Firmiter nectere, adſtringere *aliquid. Wan.*

ايكار *īkār*. a. *V.* [4. *a* وكر] Implere *vas, ventrem. Gol.*

ايكاس *īkās*. a. *V.* [4. *a* وكس] 1) Perire *peculium alicujus.* 2) Damnum pati *in mercatura. Gol.*

ايكاع *īkā'*. a. *V.* [4. *a* وكع] 1) Durum, denſumque, & validum reddere *utrem, equum.* 2) Firmum, firmatumque eſſe *negotium.* 3) Grave, ac durum negotium adducere. 4) Obeſos, corpulentos, & robuſtos habere *camelos.* 5) Boni inopem, ac nequam eſſe *Zeidum. Gol.*

ايكاف *īkāf*. a. *V.* [4. *ab* اكف] Clitellas inſternere *jumento. Wan.*

ايكاف *īkāf*. a. *V.* [4. *a* وكف] 1) Stillare. *Wan.* 2) In crimen, culpam conjicere. 3) Imponere *jumento* clitellas. *Gol.*

ايكال *īkāl*. a. *V.* [4. *ab* اكل] 1) Edendum dare, ac offerre. 2) Exedendum, & conſumendum dare. 3) Suſurronem agere, & obtrectatione inimicitias excitare. 4) Proventum dare *arborem, vel aliud quid. Wan.*

ايكال *īkāl*. a. *V.* [4. *a* وكل] 1) Fretum, fiſum eſſe Deo. *Gol.* 2) Procuratorem conſtituere, præficere rei ſuæ *aliquem. Wan.*

ايكت *igit*. t. *n. ſ.* Vir. *erronee pro* يكت

ايكدج *igdiğ*. t. *n. ſ.* Cantherius. *V.* ايغدج

ايكده *igde*. t. *n. ſ.* عنّاب *ünnāb*. a. Zyzyphus & zizypha rubra. *Giugiole. Bob.*

ايكرمي *igirmi*. t. *num. card.* Viginti. *erronee pro* يكرمي

ايك طاشي *ik taśi*. t. *n. ſ. comp.* 1) Meta. 2) Catillus. *La parte ſuperiore, & inferiore della pietra di molino.*

ايّكم *ejjükūm*. a. *pron.* قنغيكز *kanghyn-üz*. t. Quis veſtrum. *Quale di voi altri.*

ايكلنمك *in-elenmek* & ايكمك *in-emek*. t. *V.* ناليدن *nālīden*. p. Gemere, ingemiſcere. *Gemere.*

ايكن *ign*. t. *adv.* Supra. *Tef. pro* اكن *egn. quod V.*

ايكن *iken*. t. *part. præſ.* Cum ſim, ſis, eſſem, eſſes. *V. Gram.*

ايكن *in-en*. t. *adj.* Valde, extenſe. *Molto. Kyrk.*

ايكنجي *ikingi*. t. *num. ord.* ثاني *sānī* a. دوم *duwüm*. p. Secundus. *Secondo.*

ايكندي *ikindi* & ايكندو *ikindü*. t. *n. ſ.* 1) Hora veſperarum, *media inter meridiem, & occaſum ſolis.* 2) Oratio tali hora facienda, veſperæ. *Ora di veſpro, trà'l mezzo giorno, & il tramontar del ſole, il veſpro.* ¶ ايكندي وقتي *ikindi wækty.* Tempus tale veſperarum. ايكندي نمازي *ikindi nemāzī.* Veſperæ, tertia diei oratio lege imperata, *quæ fieri ſolet hora inter meridiem, & occaſum ſolis media. Veſpero, orazione avanti la ſera, la terza delle cinque di precetto.* ايكندي ييجكين يمك *ikindi iejeğegin iemek.* Merendam ſumere, *aut apud multos* cænare. *Merendare.*

ايكنديين *ikindijin*. t. *adv.* Tempore veſperarum, medio inter meridiem, & veſperum. *A ora di veſpro.*

ايكنه *igne, vel in-ne*. t. *n. ſ.* Acus. *V.* اكنه

ايكو *ejegü*. t. *n. ſ.* پهلو *pehlü*. p. Coſta. *Coſta. Tef.* ¶ ايكو كمكلري *ejegü gemükleri.* Coſtæ. *Le coſte.*

ايكه *eige*. t. *n. ſ.* Lima. *pro uſit.* اكه

ايكه‌لمك *ejgelemek*. t. *V.* Limare. *V.* اكه‌لمك

ايكي *iki*. t. *num. cardi.* اثنين *iſnein* a. دو *dü* p. Duo. *Doi, due.* ¶ ايكي اوچ *iki üć.* Duo, aut tres, aliquot. *Doi, ò tre.* ايكي آياقلو *ikī ājaklü.* Bipes. *A doi piedi.* ايكي پاره ايلمك *iki pīre eilemek.* Partiri in duas partes, per medium. *Spartir' in due.* ايكي باشلو يلان *iki baślü iilān.* Biceps ſerpens. *Serpente à due teſte.* ايكي بوكلو *iki böklü.* Bilix. *Di due fila.* ايكي طرفدن دخي *iki tæræften dachy.* Ex ambabus partibus, ex utraque parte. *Da ambe le parti.* ايكيسي دخي *ikiſi dæchy*, & ايكيسيده *ikiſide.* Ambo, uterque. *Ambidoi, l'un'e l'altro.* ايكيسينك بري *ikiſinun-bīri.* Alteruter. *Uno delli doi.* ايكي قات *iki kāt* e. Duplicare. *Doppiare, radoppiare.* ايكي قدر *iki kædær.* Alterum tantum. *Altretanto, due volte tanto.* ايكي ياشنده ايكن *iki iaśinde iken.* Dum duorum annorum eſſet. *Mentre aveva doi anni, nell' età di due anni.* ايكي ياشنده‌كي *iki iaśindeki*, & ايكي يللق *iki jillyk.* Bimulus, bimus. *Di doi anni.* ايكي يوزلو *iki jüzlü.* Duplicis faciei, hypocrita. *Doppio, di due facie, falſo, ipocrita.* ايكي يوزلو كاغد *iki iüzlü kāghyd.* Utraque facie lævigata charta. *Carta liſciata da ambe le pærti. Ad differentiam a* بر يوزلو كاغد *bir iüzlü kaghyd.* Charta unius faciei, *h. e.* una tantum parte lævigata, *qua ad ſcribendas epiſtolas utuntur, illa autem ad libros conſcribendos.* ايكيده بر *ikide bir.* Alternis vicibus. *Di quando in quando, ſpeſſo, & una volta sì una volta nò.* ايكيه تقسيم اولنمش *ikije tæksīm olunmiś.* Diviſum in duas partes. *Spartito in due parti. V.* تقسيم

ايكيز *ikīz, igiz, & egiz*. t. *n. ſ.* توأم *tewem* a. Gemini, gemelli. *Gemelli.*

ايكيشر *ikiśer*. t. *num. partiti.* Bini. *A doi à doi.* ¶ دانه‌سي ايكيشر غروشه *tanesi ikiśer ghrośæ.* Singula binis taleris. *Due talleri l'uno, ovvero due talleri il pezzo.* ايكيشر يوز *ikiśer iüz.* Ducenteni. *Eb. V. Gram.*

ايكيلك *ikilik*. t. *n. ſ.* 1) Diobolus, *nummus duorum aſprorum, groſſorum, aureorum.* 2) Vas duarum menſurarum. *Una moneta, un pezzo di due aſpre, di doi ducati, ò ungheri, & un vaſo di due miſure, boccali. V. Gram.*

ايكيوز *pro* ايكي يوز *iki iüz*. t. *num. cardi.* Ducenti. *V. Gramm.*

آيل *ājil*. a. *part.* 1) Craſſus *ſeu* craſſeſcens *liquor.* 2) Pecuniæ amans, *ab* اول *Gol.*

آيل *ājil*. p. *n. ſ.* Poſtis januæ. *Caſt.*

ايل *īl*, & ال *il*. a. *n. ſ. Hebr.* Deus. *Gol.*

ايل *īl, vul el*. t. 1) *n. ſ.* ولايت *wilājet.* Regio, ditio. *Paeſe* ¶ ايلو ومملكتكز *īlü memleketün üz.* Ditiones veſtræ. *Il voſtro dominio. Ll.* قنيژه‌دن ايكي قونق ايچ ايلده واقع در *kænījeden iki konak ić īlde wāky' dür.* Situs eſt in interiori regione, duorum dierum itinere ultra Caniſam. *E ſituato due giornate di là do Caniſa nelle viſcere del regno. Ll.* 2) *adj.* Alienus, alterius. *D'altri, ut habes in* ال *el, vel il.* ¶ ايل كون *il, vul. el gün, pro* ايلو و كون *īlü gün.* Alii, populus, ditiones, regiones. *Gli altri, il popolo, il mondo, li paeſi.*

ايّل *ejjel*. a. *part.* Breves curtoſque habens dentes, *pec.* ſuperiores. *Wan.*

ايّل *ijjel, etiam ejjül*. a. *n. ſ. i. q.* وعلّ *we-yll, aut pro eo,* 1) Cervus. 2) Caper ſylveſter. *Wan.* 3) Craſſum lac. 4) Craſſa, ac fæculenta aqua. 5) Semen maris in utero fœminæ coaleſcens. *Gol. V.* يلّا *jellā.*

ايلا *ilā*. a. *V.* [4. *a* ولي] 1) Jurare. *Wan.* 2) Conſtringere in orificio ſuo *utrem* ¶ اولاه معروفا *ewlāhu mæ'rūfen.* Bene fecit illi, bene meritus de eo fuit. *Gol.*

ايلا *īlā.* a. *n. f.* Jusjurandum, *quo quis sancit, se cum uxore non congressurum intra præfiniti temporis spatium. Gol.* ¶ ايلا قلمق *īlā kilmak.* Jurare se abstenturum conjuge quatuor menses. *Giurare di non aver da fare con la moglie per lo spazio di quattro mesi.*

ايلاج *īlāg.* a. *V.* [4. *a* ولج] 1) ادخال *idchāl* e. t. Introducere. 2) Inserere, immittere *rem rei. Wan.* ¶ ايلاج اولنمق *īlāg olunmak.* Introduci, intromitti.

ايلاد *īlād.* a. *V.* [4. *a* ولد] 1) Parturire *mulierem.* 2) Partus tempori propinquam esse. *Gol.*

ايلاس *īlās*, a. *V.* [4. *a* ولس] Decipere, circumvenire. *Gol.*

ايلاع *īlā'.* a. *V.* [4. *a* ولع] 1) Impellere, concitare, cupidum, deditumque efficere. *Wan.* 2) Cupiditate sua *rei* affixum, ac deditum esse. *Gol.*

ايلاغ *īlāgh.* a. *V.* [4. *a* ولغ] Præbere potum *cani. Wan.*

ايلاف *īlāf.* a. *V.* [4. *ab* ألف] 1) Familiarem reddere, consuefacere. 2) Familiarem esse, & consuescere. 3) Sociare. 4) Mille esse. 5) Mille fieri. *Wan.*

آيلاق *ajlak.* t. 1) *adj.* Otiosus. 2) Gratuitus. 3) *adv.* Otiose. 4) Gratis, in vanum. *Ozioso, gratuito, oziosamente, gratuitamente, di bando, per niente.* ¶ آيلاغة اولدي *ajlaghæ oldy.* Gratis advenit. *Gli è venuto di bando, per niente l'ha avuto.* آيلاق كزمدن ايسه آيلاق ايشلمسي يكدر *āilak gezmeden ise ājlak islemesi iegdür.* Præstat aliquid gratis agere, quam otiosum vagari. *Proximum est, quod dicimus.* Satius est nihil agere, quam otiosum esse. *Meglio è lavorar per niente; ch'andar caminando senza facende.*

ايلاق *ejlāk.* p. *nom. prop.* Nom. regionis trans Oxum. *Ferh.*

ايلام *īlam* a. *V.* [4. *ab* الم] زحمت ويرمك *zahmet wīrmek.* t. Affligere, cruciare. *Wan.*

ايلام *īlām.* a. *V.* [4. *ab inus.* ولم] 1) Convivium instruere, *pec.* nuptiale. *Wan.* 2) Compacto corpore, ac firma mente esse. *Gol.*

ايلاول *ejlawūl*, & *ilāwul.* p. *nom. prop.* Nomen montis alicujus. *Ferh.*

ايلاه *īlāh.* a. *V.* [4. *ab* اله] 1) Juvare, liberare. 2) Tutari. *Gol.*

ايلاه *īlāh.* a. *V.* [4. *a* وله] Impatientem, ac sui impotentem reddere *matrem* præ amore prolis. *Gol.*

ايلة *ejlet.* a. *nom. prop.* Nom. oppiduli *in littore maris rubri, Syriæ & Arabiæ, scil. Higiazæ communis terminus, estque* Elana Ptolemæi. *Gol.*

ايلتمك *iletmek.* t. *V.* Ferre, deferre, deducere. *V.* التمك

ايليجق *īlīgiak.* t. *adj.* Tepidus. *V.* الجق & اليجق

ايليجه *īlīge.* t. *n. f.* Thermæ. *V.* ايليجه

ايلجه *öilege*, & ايلجنه *öilegine* t. *adv.* *pro* اويلجه & اويلجنه Ita, sic. *Cosi. dimin. seu blanditivum ab* ايله *seu* اويله

ايلچي *ilći* t. p. *n. f. vul.* الچي *elći* t. رسول *resūl.* a. Legatus, nuntius. *Imbasciatore, inuiato, internunzio.* ¶ بيوك ايلچي *büiük ilći* ايلچيء كبير *ilćii kebīr.* Legatus *aut* Orator magnus, *seu ut loquimur*, extraordinarius. *Imbasciatore straordinario.* كوچك ايلچي *küćiük ilći* ايلچيء كوچك *ilćii kućuk*; *vel* صغير *sæghyr.* Ablegatus, internuntius. *Inviato, internunzio, ablegato.* ايلچي مولچي *īlći molći. contemptive* Legatus.

ايلچيلك *ilćilik.* t. *n. f.* 1) Legatio. 2) Officium legationis. *Imbasciata.*

ايلخان *īlchān.* p. *n. f.* 1) Facies, superficies *terræ.* 2) Imperator, *pec.* summus belli præfectus. 3) Nom regis *alias* ايلكان *ilgān* dicti. *Cast.*

ايلخاني *īlchānī.* p. *n. f.* 1) Belli dux. 2) *nom. prop.* Nom. regis *alicujus Tartarorum Mogolensium.* 3) Nomen unius ex avis *seu* majoribus جنكيزخان *gengizchāni juxta antiquam traditionem Tartarorum; unde etiam Gengizchān, proles ac posteri ejus hoc agnomen assumpsere. Ferh.*

ايلدرمك *īldürmek.* t. *V.* Annectere, infigere. *Attaccare, far intoppare. fere* الشمك

ايلرو *ilerü.* t. *adv.* Ante, præ, ultra. *V.* الرو

ايلشترمك *ilistürmek*, ايلشمك *ilismek.* t. *V.* Innectere. *V.* الشترمك & الشمك

ايلغار *ilghar*, & ايلقار *ilkār.* t. *n. f.* تعجيل *tæ'gīl.* a. Properatio, expeditus incessus. *V.* الغار

ايلغارجيلر *ilghārgiler.* t. *n. f.* Volones, expediti milites. *Li Cavalli leggieri.*

آيلق *ājlak.* t. 1) *adj.* Otiosus. 2) *adv.* Gratis. *V.* آيلاق

آيلق *āilyk.* t. *n. f.* 1) Menstruum. 2) Menstrua 3) Pensio, ac provisio unius mensis. 4) Unus mensis, *seu* spatium unius mensis. *Mesata, il menstruo, ò marchese delle donne.* ¶ بر آيلق يول *bir āilyk iol.* Unius mensis iter. *Un mese di camino.* ايكي آيلق *iki āilyk.* Bimestris, bimestre. *Due mesate, paga, tempo, provisione, viaggio di due mesi.* اوچ آيلق *üć āilik.* Trimestris, & trimestre *V.* اوچ

ايلقار *ilkār.* tart. p. *n. f.* 1) Cursor. *Corriere.* 2) *i. q.* ايلغار *ilghār.* Expeditus incessus. ¶ سليمان ايلقار فرمايد *süleimān ilkār fermājed.*

jed. Solimanum celeri expeditione proficisci jubet. *Ordinò à Solimano di marciar in fretta, & alla leggiera. Cast.*

ايلك *ejlik.* t. *n. f. usitat. pro* ايولك *ejülik.* 1) Bonum. 2) Beneficium. *Bontà, bene, & benefizio, servizio.* ¶ ايلك *ejlkī* e. c c. *dat. pers.* Benefacere, gratificari. *Far del bene, far bene, far servizio, piacere.* ايلك بلمك *eilik bilmek.* Beneficium agnoscere, gratum esse. *Esser grato, riconoscere il benefizio.* ايلك ايله دكزه براق بالق بلمزسه خالق بلور *eilik eile den-yze brak balyk bilmese chālyk bilür.* Præsta beneficium, & in mare projice *panem*, si piscis non agnoscat *beneficium*, creator Deus agnoscet. *Fà del bene, e getta pur del pane nel mare, che se'l pesce non riconosce il beneficio, lo riconoscerà Iddio. Proverbium in eos, qui vel ingratis benefaciunt.* ايلك بلمز *eilik bilmez.* Ingratus. *Ingrato.* ايلك بلمزلك *eilik bilmezlik.* Ingratitudo. *Ingratitudine.* دايما صاغلقلرده و ايلكلرده اولاسز *dāimā saghlyklerde we ejliklerde olasyz.* Semper fruamini bona valetudine, & felicitate. *Godiate pur sempre buona salute, & ogni bene. Ll.* ايلكنه چالشمق *eīligine ćialyśmak.* Procurare ejus bonum, prodesse. *Procurar' il suo bene, servirlo.* ايلك ايله اولور زور ايله اولمز *eilik ile olur, zor ile olmaz.* Bonis modis fieri poteſt, non autem vi. *Con le buone può essere, e non per forza. Eb.*

ايلك *īlik.* p. *nom. prop.* Nom. urbis magnæ in تركستان *turkestān. Ferh.*

ايلك *īlik.* t. *n. f.* 1) Foramina globulorum. 2) *Eorum* funiculi, *quibus induntur.* *V.* الك

ايلكان *ilekān.* p. *adj. patron.* Ex urbe ايلك *īlik* oriundus. *Ferh.*

ايلكلمك *iliklemek.* t. *V.* Indere globulos. *V.* الكلمك

ايلمان & المان & اليمان *iliman.* t. *n. f.* مينا *mīnā* a. كنار *kenār.* p. Portus. *Porto.*

ايلمانلق *ilimanlyk.* t. *n. f.* Malacia. *Vide* اليمانلق

ايلمة *ejlemet.* a. *n. f.* Motus. ¶ ما سمعت له ايلمة *mā semi' tü lehu ejlemeten.* Nullum audivi ejus sonum, *vel* rumorem. *Gol.*

آيلمق *ājilmak.* t. *V.* (بـايلمق) Ad se redire, *sive ex stupore, sive ex ebrietate. Ritornar in se.* ¶ مستانه لكدن آيلمق *mestānelikten ājilmak.* Ebrietatem discutere. *Passarsi l'ubbriachezza.*

ايلمك *eilemek.* t. *V.* كردن *kerden.* p. Facere. *Fare. V.* اتمك

ايلمك *ilmek.* t. *V.* Offendere, innecti. *V.* المك

ايلنج *ileng.* t. *n. f.* بد دعا *bed du-ā.* a. Maledictio, imprecatio. *Maladizione.*

ايلنمك *ilenmek.* t. *V.* بد دعا *bed du-ā* a. Imprecari, maledicere. *Maledire.*

آئلو *āilü.* t. *adj.* 1) Lunarius, lunaticus. *Lunare, lunatico.* 2) Menstruus. *Del mese.* ¶ ايكي ايلو *iki ailü.* Bimestris. *Di due mesi. Scribitur &* آيلي *āili, quod in omnibus observandum.*

ايلوك *eilük.* t. *n. f.* Bonitas *pro* ايلك

ايلول *ejlūl.* a. *n. f.* 1) Primus mensis autumni. 2) Primus dies ejusdem mensis. *Ferh.*

آيله *āile.* a. *nom. prop.* Elane. *Juxta Abulfeda oppidulum, exiguis satis præditum, in litore maris kolzum, præter viam peregrinantium ad templum Meccanum, cui præfectus ex Aegypto imponitur. Schult.*

ايله *ile.* t. 1) *postp.* Cum. *Con.* c c. *gen. pron. & nom. aliorum.* 2) *particu. copul.* Et, atque. ¶ انك ايله *anün-ile.* Cum eo. *Con esso, con lui.* سنك ايله بن *senün-ile ben.* Tecum ego & *i. q.* سنده بنده *sende bende.* Tu, & ego. *Tu, & io.* قلم ايله يازي يازيلور *kælem ile iazy iazylür.* Calamo scribitur. *Si scrive con la penna.*

ايله *ejle.* t. *nom. prop.* Nom. oppidi in litore maris rubri, *Syriæ, & Arabiæ, scilicet Higiazæ communis terminus, estque* Elana Ptolemæi. *Tef.*

ايله *öjle.* t. *n. f.* Meridies, *pro* اويله

ايله & اويله *öjle.* t. *adv.* Sic, ita. *V.* اويله

آيلي *āili.* t. *n. f. i. q.* آيلو & آيلي كونلي *ailigünli*, & آي كوني *ai güni.* t. Horologium motus lunæ repræsentans. *V. in* آي

ايلي *ili* t. *adj.* معتدل *mu'tedil.* a. Tepidus. *Tepido. V.* الجق

ايليا *īljā.* p. *nom. prop.* 1) Aelia, *seu* Hierosolyma. 2) Elias. 3) Nom. Ali sacerdotis. *Ferh.*

ايليايين *īlajīn.* p. *nom. prop.* Hierosolymæ. *Ferh.*

ايليا يوهن *iljā juhen.* p. *nom. prop. alias* حضر *hyzr*, Nom. propheta. *Ferh.*

ايليجق *ilīgiak.* t. *adj.* Tepidus. *Tepido.*

ايليجه & الجه *ilīge.* t. *n. f.* آبكرم *vel* آب كرم *abgerm.* p. Thermæ. *Bagno caldo.*

ايليد *ejlīd.* p. *n. f.* Par boum. *Ferh.*

ايم *ejem.* a. *n. f.* 1) Carens conjuge, cælebs, *sive conjugatus ante fuerit, sive non.* 2) *i. q.* حرة *hurret.* Libera. 3) *i. q.* قرابة *kærābet.* Propinquitas, *seu* propinqua, *ut filia, soror, matertera. Gol.*

ايم *ejm.* a. *V.* [2. F.] 1) Orbari, & destitui, *aut* carere *conjuge.* 2) Uxorem ducere 3) Fumum excitare. 4) Accipere mel ex alveari. *Wan.*

ايم *ejm*, & *im*. a. *n. f.* 1) Serpens. *Wan.* 2) Vitium, defectus. *Gol.*

ايم *īm*. p. 1) *prim. perſ. num. plur. præſ. a verbo ſubſtantivo* بودن *būden*. Sumus. 2) *In comp. format* 1. *perſ. pl. num. v. g.* كرده ايم *kerde īm*. Fecimus, & رفته ايم *refte īm* Ivimus. *Ferh.* 3) *adv.* Hic. *Caſt.*

ايم *īm*. t. *prim. perſ. ſing. præſ. verbi ſubſtantivi* اولمق *olmak*. Sum.

ايم *üjüm*. a. *n. f. pl. ab* ايام *ijām*. Fumi. *Wan.*

ايما *ejmā*, & *īmā*. a. *particu. pro* امّا *emmā, immā*. Vel, ſive. ¶ ايما الي جنّة ايما الي نارٍ *ejmā ilā ğennetin ejmā ilā nārin*. Sive ad paradiſum, ſive ad gehennam. *Gol.*

ايما *īmā*. a. *V.* [4. *a* ومي] Innuere, indicare. *Wan. V.* اشارت

ايما *īmā* a. *n. f.* اشارت باشله *baśile iśāret*. t. Nutus, indicium, *quod fit capite. Cenno, chino di teſta, ſegno con la teſta.* ¶ ايما ايله *īmā ile*. Nutu. *Con cenno, ò chino di teſta. Tef.* ايما و اشارت ا *īmā wü iśāret* e. Innuere, nutare. *Far cenno, far ſegno con la teſta.* ا باشله ايما *baśile īmā* e. *Idem. Ik.* نه كلام و نه ايما نه نطق و نه صدا بر از طورديلر *ne kelāmü ne īmā, ne nutkü ne ſædā bir az durdiler.* Abſque diſcurſu, aut nutibus, abſque prolatione verbi, aut vocis aliquantiſper manſerunt. *Eb.*

ايما *īmā*. p. 1) *pron. perſo.* Nos. 2) *pron. poſſ.* Noſter. *Caſt.*

ايّما *ejjümā*. a. *pron. relat. fœm.* ايّتها *ejjetümā*. Quicunque, qualiſcunque.

ايمار *īmār*. a. *V.* [4. *ab* امر] 1) Multiplum, numeroſum facere. *Wan.* 2) Juberi. *Gol.*

ايماس *īmās*. a. *V.* [4. *a* ومس] 1) Se fricandam proſtituere. 2) Impudicam eſſe *mulierem. Gol.*

ايماض *īmāz*. a. *V.* [4. *a* ومض] 1) *i. q.* ومض *wæmz*. Micare *fulmen. Wan.* 2) Furtim virum aliquem aſpicere *mulierem.* 3) Clandeſtinum *illi* indicium facere. *Gol.*

ايمان *ejmān*. a. *n. f. pl. a* يمين *iemīn*. Juramenta. *Giuramenti.* Partes dextræ. ¶ ايمان مؤكّده ايله *ejmānĭ müekkede ile*. Repetitis juramentis. ا ايمان شداد *ejmānĭ śidād* e. Vehementer jurare. *Far giuramenti grandi. Sæ.* ا ايمان غليظه و شداد *ejmānĭ ghælīzæ wü śidād* e. *Idem. Eb. Sæ. Kyrk.* ايمانلري دروغ و عهد و پيمانلري بي فروغدر *ejmānleri dürugh we æhtü pejmānleri bī furugh dür.* Juramenta illorum ſunt mendacia; promiſſa vero, & pacta vana. *Li loro giuramenti ſono falſi, e le lore promeſſe, ò patti vani, & inſtabili. Eb.*

ايمان *ejmān*. a. *nom. prop. pl. a* يمن *jemen*. Arabiæ felices. *Wan.*

ايمان *ejmān*. a. *part.* Uxore deſtitutus, & carens.

ايمان *īmān*. a. *V.* [4. *ab* امن] 1) Securum, tutumque reddere, protegere. 2) ا تصديق *tæſtȳk* e. t. Verum confiteri, & agnoſcere. *Gol.* 3) ا اعتقاد *y*ʾ*tykād* e. t. *Acht.* Credere, fidem habere. ¶ ايمان بالله العزيز العلّام *īmānü billāhil æzīzil-ællām*. Fides in Deum glorioſum, & omniſcium. *Creder in Dio glorioſo, e ſapientiſſimo. Ik.* ايمان بالله و رسوله *īmānü billāhĭ, we resūlihi*. Fides in Deum, & in prophetam ejus. *Creder in Dio, e nel ſuo profeta. Ik.* ايمان في الغيب كرك *īmān fil ghæjb gerek*. Fides eſt, credere quod non vides. *Tef.* ارباب ايمان *erbābĭ īmān*. Orthodoxi. *Gl' uomini della vera fede. Ll.* ايمانه كلمك *īmāne gelmek*. Converti, venire ad fidem *moslemiticam. Convertirſi, abbracciar la vera fede.* ايمان كتورمك *īmān getürmek*. Profiteri ſe credere, & credere *in rebus fidei. Profeſſar di credere, & credere.*

ايمان *īmān*. a. *V.* [4. *a* يمن] In Arabiam felicem venire. *Wan.*

ايمان *īmān*. a. *n. f.* 1) Fides. 2) Religio, vera fides. *Gol.*

ايمانسز *īmānſyz*. t. *adj. comp.* كم ايمان *kem īmān*. p. Incredulus, infidelis. *Incredulo, ſenza fede, infedele.* ¶ بره دينسز ايمانسز كاور *bré dīnſyz īmānſyz gawur* (*pro* كافر *kāfir*) Vah! Nequiſſime infidelis. *Pagano, ſenza fede, nè religione.*

ايمبار *īmbār*. p. *adv. comp.* Hac vice. *Queſta volta.*

ايمپراطور *imperator, vel imperador*. t. *ex lat.* Imperator, Cæſar. *Imperatore, Ceſare. Integrum titulum, quem Sultani in publicis tabellis Romanorum Imperatori dare ſolent, vide in* افتخار

ايمپراطوريچه *imperātorića*. t. *n. f.* Imperatrix. *Imperadrice. In literis Sultani ad auguſtiſſimam Imperatricem ſequens eſt titulus:* مفتخرة الملكات العظيمات العيسويه مختارة المخدّرات الفخيمات المسيحيه مصلحت مصالح جماهير الطايفة النّصرانيّه ساحبة اذيال الحشمت و الوقار صاحبة دلايل المجد والاعتبار حالا روما ايمپراطوريچهسي و مجار و چه قراليچهسي اولان دوستمز حشمتلو مكنتلو ماريه ترزه *müftæchyretül-melkātil-æzȳmātil-ȳsewīje muchtāretül-mücchædderātil-fæchȳmātil-mesȳhȳje mæslæhæt mæsālyhȳ ğemāhȳrit-tāifetin-næsrānīje sāhybetü ezjālil-hæsemetĭ wel-wækār sāhybetü delāilil-meğdĭ wel ȳtibār hālā romā imperātorīćæsī we mæğiār we ğeh krālīćæsī olān doſtümüz hæśæmetlü miknetlü mārīæ teresa.* Glorioſiſſimæ magnarum regnantium in Jeſum credentium, electæ ſuper eminentes matronas chriſtianas, componenti negotia publica, populi Nazareni, trahenti poſt ſe syrmata multi famulitii, & majeſtatis, poſſidenti indicia honoris, & æſtimationis, modernæ Romanorum Imperatrici, Hungariæ, & Bohemiæ reginæ, amicæ noſtræ venerandæ, & potenti Mariæ Thereſiæ. *Alla più glorioſa delle ſoverane grandi della fede di Giesù, ellettà sopra le matrone criſtiane, compoſitrice delle differenze publiche, che vertono frà li popoli criſtiani, riveſtita di magnificenza e di maeſtà, Signora di onore ed eſtimazione, Maria Teresa Imperadrice de' Romani, Regina d' Ongaria, e Boemia noſtra amica.*

ايمة *ejmet*. a. *V. act.* [2. F.] Orbari, & deſtitui *uxore.*

ايمة *ejmet*, & ايمّة *ejmmet*. a. *n. f. pl. ab* امام *imām*. Antiſtites *pec.* rerum ſacrarum Parochi. *Prelati, pievani. Wan.* ¶ ايمّهء دين و علماي مجتهدين *eimmei dīn we ülemāĭ müğtehidīn*. Antiſtites religionis, ac doctores legis. *Li prelati della religione, e li dottori della legge de' fedeli. Sæ.*

ايمد *ejmed* p. *n. f.* 1) Dens aratri. 2) *nonnullis* Vomis. 3) *etiam* چفت *ćift*. Ager. *Campo, vomero. Ferh.*

ايمد *īmed*. p. *n. f.* 1) Dens aratri. 2) Ipſum lignum vomeris, *cui imponitur dens aratri. Ferh.*

ايمّد *īmmed*, & ايمّز *īmmez*. p. *n. f.* Vomer, ac aratrum. *Ferh.*

ايمدي *imdi*. t. *adv.* Ergo. *Ll. V.* امدي

ايمر *īmer*. p. *n. f.* Vomer. *Ferh.*

ايمره *imre*. t. *ex Hungarico.* Emericus. *Nom. proprium viri. Emerico. Ll.*

ايمزغنمق *imyzghanmak*. t. *V.* Dormitare. *V.* امزغنمق

ايمزكنمك *imizgenmek*. t. *V.* Extinguere. *Smorzare. An.*

ايمكلمك *imeklemek*. t. *V.* Repere, reptare. *Striſciare, ſtriſciarſi. An. V.* سورتنمك

ايمن *eimen*. a. *part.*)(ايسر *eiſer*) 1) Dexter, *ſeu pars* dextra. *La mano, ò parte deſtra. Wan.* ¶ ايمنيله *ejmenīile*. Propria dextra. *Con propria mano. Sæ. V. Gol.* 2) *compar. i. q.* مبارك *mübārek*. Felicior. *Più felice.* ايمن اوقات و اسعد ساعاتده *eimenĭ ewkāt we eſ-ædĭ sā-ātte*. Fortunatiſſimo tempore, ac feliciſſima hora. *V.* اسعد & اشرف

ايمن *ejmen*. a. *nom. prop.* Nom. mulieris, *quæ fuit uxor & mater* اسامه *esāme. Wan.*

ايمن *ejmin* a. *part.* قيغوسز *kæyghūsyz*. t. Liber, vacuus a curis. *Libero, ſenza cura.*

ايمن *ejmün*. a. *n. f. pl. ab* يمن *jemen*, & يمين *jemīn*. Arabiæ felices, etiam juramenta. *Gol.*

ايمن *ejmün*. a. *n. f. pl. a* يمين *jemīn*)(اشمل) Partes dextræ. *Gol.*

ايمن *īmen*. p. *adj.* Liber, vacuus a curis. *Ferh.*

ايمن الله *ejmünüllahi*. a. *Formula jurandi.* Per Deum. *Wan.*

ايمنمق *īminmak*. t. *V.* Curare. *Curarſi. Ni*ª.

ايمني *ejmeni*, & *īmenī*. p. *n. f.* Securitas. *Caſt.*

ايمه *ejme*. p. *adj.* Amiſſus, perditus. *Ferh.*

ايمه *īme*, & ايمسه *īmeſe*. p. *n. f.* Par boum, jugum. *Caſt.*

ايميد *ejmīd*. p. *n. f.* 1) Gemini, gemelli. 2) Triones, boves aratores. *Caſt.*

آين *ājin*. a. *n. f.* Ritus, mos, *erronee pro* آيين

آين *ājin*. a. *part. pro* آون *āwin*. Vir commode ſe habens, *ſeu* commodus, & tranquillus. *Gol.*

ائن *ein*. a. *particu. interro.* An ſi? *Gol.*

اين *ejn*. a. *V. act.* [2. F.] 1) Tempeſtive accidere, *vel* eſſe. 2) Laſſum eſſe. *Wan.*

اين *ejn*, & *īn*. a. *n. f.* 1) Laſſitudo. 2) Vir laſſus, commodus. *Wan.* 3) Moleſtia. 4) Tempus idoneum, & opportunum. 5) Serpens. *Gol.*

اين *eine*. a. *partic. interro.* Ubi. *Doue?* ¶ اين المقرّ *einel mækærr*. Ubi eſt locus conſiſtentiæ, reſidentia? *Doue è la reſidenza? Sæ.*

اين *in*. p. *pron. demonſt. propinqui.* بو *bu* t.)(آن *ān*) Hic, hicce. *Queſto.* ¶ اين جهان *in ğihān*. Hic mundus, præſens vita. *Queſto mondo*)(آن جهان) در اين معني *der īn mæ*ʾ*nā*. In hoc ſenſu. *In queſta ſignificazione.* اين قدر *in kæder*. Tantulum. *V.* بو قدر * *Expreſſ. figur.* اين از فلكست از حسن نيست *in ez felekeſt ez husn nīſt i. e.* بو ايشده اختيارم يوق ضروريدر *bu iśde ychtiarüm jok zæruridür* t. Hoc a fato eſt, non a libero arbitrio, *ſeu* in hac re non liberum arbitrium, ſed neceſſitas locum habet. اين بشب جمعه تعلّق ندارد *in beśebi ğium-æ te-ælluk ne dāred. i. e.* بونك انكله علاقهسي يوقدر *bunün-anun-ile ælākæsi jokdür* t. Nihil rei huic eſt cum illo. اين دو زنكي و رومي *in du zengī wü rumī. i. e.* شب و روز و پيريي و جواني و فقر و غنا و غم و شاد *śeb ü ruz we pīrī ü ğiowānī, we fækyr ü ghænā we ghæm ū śād*. Hi duo Aethiops, & Græcus. *Dicitur de rebus contrariis, ut:* Dies, & nox; senectus, & juventus; paupertas, & divitiæ; triſtitia, & lætitia. اين راه بترکستانست *in rāh betürkeſtāneſt. i. e.* بو يول سني سر منزل مقصوده

ايلتمز *bu jol ſeni ſeri menzili mæksude iletmez.* t. Hæc via ducit in regionem Turkiſtan. *i. e.* Hæc via non ducit ad locum a te intentum. اين سخن ته دارد *in ſæchun tih dāred. i. e.* بو سوزك اصلي و نتيجهسي واردر *bu ſozün-āsly we netigeſi wardür.* t. Profundi ſenſus eſt hoc verbum, habet aliquid myſterii. اين مرده بشيون نيرزد *in merde beśiwen nierzed. i. e.* غمني چكمكه دكمز *ghæminī ćekmege degmez.* t. Hic homo non valet ad tolerandum mœrorem, adverſam fortunam perferre nequit. اين همه آوردهٔ تست *in heme āwerdei tüſt. i. e.* بو هپ سنك قباحتكدر *bu hep ſenün kæbāhætün-dür.* t. Totum hoc ex tua culpa accidit, a te provenit. اين همه نيست *in heme niſt. i. e.* هيچ نسنه دكلدر *hić nesne degüldür* t. Hæc res eſt nullius momenti. اين هم اسيري شد *in hem esīrī śud. i. e.* بو ايشده بتدي *bu iśde batti* t. Immerſus eſt, plane obrutus eſt hoc negotio. اين يكي ديكر *in jekī diger. i. e.* بو دخي بو يله اولسون *bu dachy böjīle olſun.* t. Hoc etiam ita ſit. *Ferh.*

اين *īn, vulg. en.* t. *n. ſ.* عرض *ærz.* a. Latitudo rei planæ. *Larghezza.* ¶ چوقهنك ايني *ćiokanun-īnī.* Latitudo panni. *La larghezza del panno.*

اين *īn.* t. *n. ſ.* Specus, antrum *ferarum*, *Tana, caverna.*

اينا *īnā.* a. *V.* [4. *ab* اني] 1) Detinere in carcere *aliquem. Wan.* 2) Procraſtinare. 3) Retardare. *Gol.*

اينا *īnā.* a. *V.* [4. *a* وني] Debilitare, defatigare. *Gol.*

اين آبكون پل *īn āb giūnī pel.* p. *n. ſ. comp. metaph.* Hoc cœlum empyreum, *ſeu potius* cryſtallinum. *Ferh.*

آينات *ājnāt.* a. *n. ſ. pl. ab* اوان *ewān.* Tempora. ¶ ثلث ليال آينات *ſelesu lejālin. ājnatin.* Tres dies commodi, *ſeu* tridui iter commodum. *Wan.*

ايناث *īnās.* a. *V.* [4. *ab* انث] Parere *fœmellam. Gol.*

آيناجي *ājnagi.* t. *n. ſ.* Impoſtor. *Vide infra.* اينهجي

ايناخ *īnāch.* a. *V.* [4. *ab nuſ.* ينخ] Ad initum vocare *camelum* voce اينخ اينخ *ejnæch ejnæch. Gol.*

ايناس *īnās.* a. *V.* [4. *ab* انس] 1) Cicurare, familiarem, & aſſuetum reddere.)(ايحاش *ȳhāś*) 2) Cognoſcere. *Gol.* 3) Videre. 4) Scire. *Wan.*

ايناع *īnā'.* a. *V.* [4. *a* ينع] Ad maturitatem pervenire, maturum fieri *fructum. Wan.*

ايناف *īnāf.* a. *V.* [4. *ab* انف] 1) Ad nova, & intacta paſcua educere, *aut* deducere *camelos. Wan.* 2) Naſo ægrum reddere, efficere, ut naſus doleat. *Gol.*

ايناق *īnāk.* a. *V.* [4. *ab* انق] 1) خوش كلمك *choś gelmek.* t. Placere, delectare. *Piacere.* 2) In admirationem ducere. *Wan.* ¶ ايناقي بويلهدر *īnāky böiledür.* Sic ei eſt placitum. *An.*

ايناق *īnāk.* p. *particu. gaudentis.* Quam bene. *V.* اناق

ايناك *īnāk.* p. *particu. pro* اينك *īnek.* Ecce. *Caſt.*

اينان *īnān.* p. *pron. demonſt.* Hi. *V. Gramm. Ferh.*

اينان *inān.* t. 1) *imp.* Crede. 2) *n. ſ.* Fides. *V.* انان

ايناندرمق *inandürmak.* t. *V. tranſ.* Perſuadere, aſſecurare. *V.* اناندرمق

ايناناجق *inanilagiak.* t. *part.* Credibilis. *V.* اناناجق

اينانمق *inanmak.* t. *V.* Credere, fidere, concredere. *V.* انانمق

انانوشة *īnānūśet.* p. *n. ſ. i. comp. q.* ترخون *terchūn.* a. Dracunculus hortenſis. *Ferh.*

آين اوين *ājün ojūn.* t. *n. ſ. comp.* Nugæ, frivola. *Sono meri inganni, intrichi.*

اينبار *īmbār.* p. *adv. comp.* Hac vice. *Ferh.*

اينه بختي & اينبختي *inebæchti.* t. *nom. prop.* Naupactus. *Lepanto. Sæ.*

اين پرده هفت رنك *īn perdeī heft reng.* p. *comp.* Hoc aulæum ſeptem colorum. *h. e. metaph.* Mundus. *Ferh.*

اين پشت كور *īn püśtī kör.* p. *comp.* Hoc operculum ſepulchri. *h. e. metaph.* Firmamentum. *Ferh.*

اين پير *īn pīr.* p. *comp.* Hic ſenex, *i. e. metaph.* Cœlum. *Ferh.*

آينة *ājinet.* a. *n. ſ. pl. ab* اوان *ewān.* Tempora. *Gol.*

اين ترك سلطان شكوه *īn türkī sultān śükūh.* p. *comp.* Hic amaſius puer, elegans forma. *i. e. metaph.* Sol. *Ferh.*

اينتمك *inetmek vul. enetmek.* t. *V.* Caſtrare. *Caſtrare.*

اين تنك نشمين نهنك *īn tenk neśmīn nekenk.* p. *comp.* Hic locus anguſtus, nidus crocodilorum, *i. e. metaph.* Mundus. *Ferh.*

اينجا *ingiā.* p. *adv. comp.* 1) بونده *bundæ.* t. Hic, hic loci. *Quì, quivì.* 2) Huc. *Qua.* ¶ از اينجا *ezīngiā.* Hinc. *Di quà, da quì.* اينجاست *īngiāſt.* Hic eſt. *Sta quì, è quì.*

اينجانيدن *īngiānīden.* p. *V.* In partes dividi. *Caſt.*

اينچنين *īnćiünīn.* p. *adv.* Ita, hujuſmodi, perinde. *Così, in queſto modo, parimente.*

اينجو *īngiū*, اينجوا *ingiüwā.* p. *nom. propr.* Nom. Choraſmiorum regis. *Ferh.*

اينجو *īngiū.* t. *n. ſ.* Unio, margarita. *V.* انجو

اينجه *inge.* t. 1) *adj.* Subtilis. 2) *adv.* Subtiliter. *V.* انجه

اينچيدن *īnćīden.* p. *V.* Vulnerare. *Ferh.*

اين خاك تاريك *īn chākī tārīk.* p. *comp.* Hæc maſſa obſcura. *i. e. metaph.* Homo ſtupidus. *Ferh.*

اين خاك تيره *īn chākī tīre.* p. *comp.* Hæc terra turbida. *i. e. metaph.* Homo, *vel* natura humana. *Ferh.*

اين خم آهنكون *īn chumī āhengūn.* p. *comp.* Hoc vas fictile. *i. e. metaph.* Mundus. *Ferh.*

ايند *īned.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* اند *ened ſeu end.* Numeratio. 2) Numerus incertus, hujuſve particula. 3) Faſcinatio. *Caſt.*

اين دامكاه *īn dāmgāh.* p. *comp.* Hæc decipula. *i. e. metaph.* Mundus. *Ferh.*

اين دز روين *īn dīzī rūjīn.* Hæc arx ænea. *i. e. metaph.* Firmamentum. *Ferh.*

اين دو خواهر *īn dū chāher.* Hæ duæ ſorores. *i. e. metaph.* Duo ſidera nota, *alias* اختاي سهيل *uchtāī suheīl, dicta. Ferh.*

اين دو رنك *īn dū renk.* p. *comp.* Hi duo colores. *Applicatur metaph. in oppoſitis, ut:* dies, & nox; gaudium & triſtitia; bonum, & malum; princeps, & pauper; pulcrum, & turpe, & *ſimilia. Ferh.*

اين دو كلهدار *īn dū gulehdār.* p. *comp.* Hi duo mitrati. *i. e. metaph.* Sol, & luna. *Ferh.*

اين دو منزل *in dū menzil.* p. *comp.* Hæ duæ ſtationes. *i. e. metaph.* Mundus, & æternitas. *Ferh.*

آينده *ājende.* p. *part. præſ.* كلجي *geligi.* t. 1) Veniens. *Ferh.* 2) *improp.* Viator. 3) Futurus. *Che viene, futuro, paſſaggiere.* ¶ آينده و رونده *ājende wü rewende.* Euntes, & venientes, viatores. *Viandanti, paſſaggieri, che vanno, vengono. Ik. Ll.*

آينده *ājīnde.* p. *n. ſ.* Opus, negotium, quod neceſſe eſt fieri. *Caſt.*

آينده *ājünde.* p. 1) *part. præſ.* Vaniloquus, debilis mente. *Ferh.* 2) *n. ſ.* Vanitas. *Caſt.*

اين ده ويران *īn dihī wīrān.* p. *comp.* Hic pagus deſolatus. *i. e. metaph.* Mundus. *Ferh.*

اين روز رفتكان *īn rūz reftegān.* p. *comp.* Hi fortunam prætereuntes. *i. e. metaph.* Infelices, & afflicti. *Ferh.*

اين زال مستحاضه *īn zālī müſtehīze.* p. *comp.* Hæc vetula inquinata adhuc a menſtruis. *i. e. metaph.* Mundus. *Ferh.*

اينسا *īnetā.* p. *n. ſ.* Sermo futilis. *Ferh.*

اينسان *īnesān.* p. *n. ſ.* Mendacium, ſententia falſa. *Caſt.*

اينسز *inſyz.* t. *adj. vul. enſyz.* Arctus, minime latus *pannus. V.* انسز

اينسو *īnsū.* p. *adv.* Huc.

اين سه جوهر *īn sih gewher.* p. *comp.* Hæ tres margaritæ. *i. e. metaph.* Tria naturæ regna, *nempe animale, minerale, & vegetabile. Ferh.*

اين سه دختر *īn ſih dochter.* p. *comp.* Hæ tres filiæ. *i. e. metaph.* Illæ tres ſtellæ, vicinæ ſideri urſæ. *Ferh.*

اين سه ستار *īn ſih ſitār.* p. *comp.* Hæc tria aſtra. *i. e. metaph.* Stellæ tres penes urſam *uti ſupra. Ferh.*

اين سيل كاه *in ſejl gāh.* p. *comp.* Hic torrens præceps. *i. e. metaph.* Mundus. *Ferh.*

اينش *iniś. vul.* انش *eniś.* t. *n. ſ.*)((يوقش) شيب *sib.* p. Declivitas, deſcenſus. *Calata, ſceſa, ſmontata.* ¶ اينش يوقش *iniś iokuś.* Deſcenſus, & aſcenſus. *Calata, e ſalita.*

اين ششدر *īn śeśder.* p. *comp.* Hæc alea. *i. e. metaph.* Mundus. *Ferh.*

اين صحيفه *īn sæhȳfe.* p. *comp.* Hæc pagina. *i. e. metaph.* Septem ſphæræ cœleſtes *juxta ſyſtema Ptolemaicum. Ferh.*

اين عروس *in ærūs.* p. *comp.* Hæc ſponſa. *i. e. metaph.* Muſtela. *Donnolla. Ferh.*

اينفت *īnüft.* p. *n. ſ.* 1) Neceſſitas. 2) Petitio *neceſſariorum. Ferh.*

اينك *inek.* p. *particu. demon.* اشته *iśte.* t. Ecce! *Ecco! Ferh.* * *Expreſſ. fig.* اينك ترازو و اينك كرو و اينك ميدان *īnek terāzü, we īnek girw, we īnek meidān. i. e.* اشته ميدان *iśte mejdān.* t. En acies! *Alla prova!*

اينك *īnek.* t. *n. ſ.* Vacca. *V.* انك

اين كبود حصار *īn kebūd hysār.* p. *comp.* Illa cærulea arx. *i. e. metaph.* Cœlum ſtellatum. *Ferh.*

اين كروه وهم سوز *īn kürūh wehm sūz.* p. *comp.* Illa turma conjecturas excitans. *i. e. metaph.* Mundi ſyſtema. *Ferh.*

اينكس *īnkes.* p. *comp. ex* اين *īn*, & كس *kes* Ille, illa perſona. *Ferh.*

اينكم *īnekem.* p. *comp. ex* اينك *īnek ecce*, & م *mim affixo primæ perſonæ.* Ecce me. *Caſt.*

اين كوه هفتاد راه *īn gūhī heftād rāh.* p. *comp.* Hic mons ſeptuaginta ſemitarum. *i. e. metaph.* Sol. *Ferh.*

اين كهن كرك *īn köhn gürk.* p. *comp.* Hic ſenex lupus. *i. e. metaph.* Cœlum, *etiam* homo ſagax. *Ferh.*

اينكيم *īnekīm.* p. *comp. ex* اينك *īnek, ecce*, & يم *im affixo primæ perſonæ pluralis.* Ecce nos. *Ferh.*

اينلك *inlik.* t. *n. ſ.* Latitudo. *i. q.* اين *īn*, *quod V.*

اينلو *inlü, vul. enlü.* t. *adj.* Largus, latus *pannus, aut alia res plana. Largo.*

اينما *ejnemā.* a. *particu.* Ubicunque, quôcunque. *Gol.*

اينمك *inmek.* t. *V.* Deſcendere. *Calare, ſmontare. V.* انمك ¶ آتدن اينمك *āttan inmek.* Deſilire ex equo. *Smontar da cavallo.*

اينمك *inemek.* t. *V.* Caſtrare *V.* اينتمك

ايند *īnend.* p. 1) *compos. ex* اين *īn,* & 3. *perſ. pl. verbi ſubſtantivi* بودن *buden.* Hi ſunt. 2) *n. ſ.* Numerus incertus. *Ferh.* 3) Præſtigiæ. *Caſt.*

اين نقره كيران *īn nokra gīrān.* p. *comp.* Hi numos capientes. *i. e metaph.* Mundani, & monachi. *Ferh.*

اين نـه صحيفه *īn nüh sœhȳfe.* p. *comp.* Hæ novem paginæ. *i. e. metaph.* Novem ſphæræ cœleſtes. *Ferh.*

آينه *ājine.* a. *n. ſ. pl. ab* اوان *ewān* وقتلر *wækȳtler.* t. Tempora, & tempus. *Tempi, tempo.* ¶ هر آينه *her ājine.* Semper, omni tempore. *Sempre. Caſt.*

آينه *ājnæ.* p. t. مرات *mirāt.* a. كوزكو *göz-gü.* t. Speculum. *Specchio. Ferh.*

اينها *īnhā.* p. *pl. pron. demonſtr.* Hi, iſti, illi.

آينه‌جي *ājnāği.* t. *n. ſ.* Deceptor, impoſtor. *Impoſtore, ciarlatano.*

آينه‌دار *ājnedār.* p. *n. ſ.* Ancilla, quæ affert, & tenet ſpeculum. *Caſt. Vide* آيينه‌دار *ājīnedār.*

اين هفت جزيره *īn heft gezīre.* p. *comp.* Hæ ſeptem inſulæ. *i. e. metaph.* Septem climata. *Ferh.*

اين هفت نقطه *īn heft nokta.* p. *comp.* Hæc ſeptem puncta. *i. e. metaph.* Septem planetæ. *Ferh.*

اين هفت وهشت كلهدار *īn heftü heśt güleh-dār.* p. *comp.* Hi ſeptem, octo globi. *i. e. metaph.* Sphæræ cœleſtes. *Ferh.*

ايني *ejnī* p. *n. ſ.* Planctus, ejulatus. *Ferh.*

اينين *īnīn.* p. *n. ſ.* Gemitus, planctus, *erronee pro* انين *enīn. quod V.*

آيو *āiū.* t. *n. ſ.* دبّ *dübb.* a. خرس *chyrs* p. Urſus. *Orſo.* ¶ آيو پنجه *āju penge.* Acanthus. *Branca orſina.* آيو قلاغي *āju kulaghy.* Pæonia. *Peonia.*

ايو *ejü.* t. 1) *adj.* خير *chæjr* a. نيك *nīk.* p. Bonus, egregius. 2) *adv.* Bene, egregie. *Buono, da bene, bello, e bene.* ¶ ايو آدم *ejü ādem.* Bonus vir, homo frugi, probus. *Buona perſona.* ايودر *ejüdür.* Bonus eſt, & bene valet. *Egli è buono, e ſtà bene.* ايودرلكلو *ejü dirliklü.* Homo bonæ vitæ. ايو سيرتلو *ejü sīretlü.* Bonæ indolis. *Di buona natura.* ايو اله كيرديلر *ejü ele girdiler.* Recte venerunt in manus. *Sono pur bene venuti nelle mani.* ايو و الله ديمك *ejü wallāh dimek.* Annuere, adulari. *Conſentire, lodare, adulare.* ايو واردك *eju wardün-.* Recte egiſti. *Ai fatto bene.* بيك قات ايودر *bin-kat ejü dür.* Longe præſtat, ſatius eſt. *E' molto meglio.* اك ايوسي *en-ejüſi.* Optimus omnium. *Il migliore.* ايولر خوشلر ميسز *ejüler chosler miſyz.* Num bene valetis. *State bene.*

ايو *iw, vul. ew.* t. r. *n. ſ.* عجله *æğele.* a. شتاب *sitāb.* p. Feſtinatio, properantia. *Fretta.*

آيوا *ajwā.* t. *n. ſ.* سفرجل *ſefergel* a. Cydonium malum. *Cotogno.* ¶ آيوا اغاجي *ājwā aghağī.* Malus cydonia. *Albero di cotogni.* آيوا تويجكز *ājwā tüjğigez, vel* بيوجغز *biuğighæz.* Lanugo. *Lanugine.*

ايواء *īwāe.* a. *V.* [4. *ab* اوي] Manſione, & quieta ſede locare. *Wan.*

ايوار *ejwār,* & *iwār.* p. *n. ſ.* Qui cum onuſtis jumentis noctu iter capeſſit. *Ferh.*

ايوانات *īwānāt.* a. *n. ſ. pl. ab* ايوان *īwān.* Aulæ, atria. *Wan.*

ايوار *īwār.* p. *n. ſ.* Crepuſculum veſpertinum, nocti proximum. *Ferh.*

ايوان *ejwān,* & *īwān.* a. p. *n. ſ.* 1) Aula, atrium. 2) Cænaculum una parte apertum, *ac patentis, liberique proſpectus porticus pecpenſilis ſublimior, æſtivarium.* 3) Palatium, prætorium. *Sala, corte, loggia grande, altana, bel vedere. Wan.*

ايوانات *īwānāt.* a. *n. ſ. pl. ab* ايوان *īwān.* Aulæ, atria. *Wan.*

ايواه *eiwāh.* p. *particu. ex lat. i. q.* اه Vah! proh! *Oi me! Eb.*

ايّوب *ejjūb.* t. *nom. prop.* Job. ¶ ايّوب انصاري *ejjūbī ensārī.* *Vir apud Turcas ob famam ſanctimoniæ celebris, cujus ſepulcrum in uno ſuburbio jam ante expugnationem urbis Conſtantinopoleos exſtitiſſe fertur, unde & in hunc diem locus hic frequentatur, & feſtiva Sultanorum cinctio enſis, ibidem celebrari ſolet.*

ايوتلمك *iwetlemek vul. ewetlemek.* t. *V.* Feſtinare. *V. inferius* ايومك

ايّور *ejür* & ايّر *ejjir.* a. *n. ſ. i. q.* اير *ejr.* Eurus.

ايور *üjūr.* a. *n. ſ. pl. ab* اير *ejr.* Veretra. *Wan.*

ايوره *īwere.* p. *part.* Ornatus. *Ferh.*

ايوز *ujuz.* t. *n. ſ.* Scabies. *V.* اويز

ايوه‌كن & ايوكن كشي *iwegen kisi.* t. *n. ſ. comp.* عجل *ægil,* & *ægiül.* a. Homo præproperus. *Uomo frettoloſo.*

ايولك *ejülik.* t. *n. ſ.* Bonitas. *V.* ايلك ¶ عالمده ايولكلر و شينلكلر و شادمانلقلر وجوده كلور *ālemde ejülikler we śenlikler we śadümānlykler wüğiūde gelür.* Inde in mundo promanabunt beneficia, lætitiæ, ac jubilationes. *Dà ciò proveniranno al mondo benefizi, allegrezze, e giubili. Ll.* الله ايولره دايم ايولك و يرامزلرك جزاسن ويره *allāh ejülere dāim ejülik, we iaramazlerün-gezāſin wire.* Deus ſemper bona largiatur bonis, malos vero pæna afficiat. *Che Dio dia ſempre bene alli buoni, & alli cattivi il meritato caſtigo. Ll.*

ايوم *ejewm.* a. *compar. ponitur intenſionis gratia tantum in hac expreſſione.* يوم ايوم *jewmun ejwemu.* 1) Dies clarior. 2) *Aliis* dies durior, & magis adverſus. *Wan.*

ايوم *ujūm.* a. *V. act.* [2. F.] 1) Orbum, & deſtitutum eſſe *conjuge. Wan.* 2) Uxorem ducere. *Gol.*

ايوم *üjūm.* a. *n. ſ. pl. ab* ايم *ejm.* Serpentes. *Wan.*

ايومك *iwmek, vul. ewmek.* t. *V.* سرعت *ſür-æt* a. شتابيدن *sitābīden.* p. Feſtinare, properare. *Affrettarſi.*

آيوه *ajwæ.* t. *n. ſ.* Cydonium malum. *V.* ايوا

ايوه‌كن *īwegen.* t. *part.* Præproperus. *V.* ايوكن

ايوي *iwi.* t. *n. ſ.* Feſtinatio, *pro* ايو

آيه *ājæ,* & ايا *aja.* t. *n. ſ.* راحة *rāhœt* a. كف *kef.* p. Vola, manus extenſa. *La palma della mano.* ¶ آياق آيه‌سي *ājak ājaſi.* Planta. *Pianta del piede.*

ايه *īhe,* & *īhi,* & *īhin.* a. *particu. incitantis.* Agedum, macte!

ايه *īhī.* a. *particu. cavere jubentis.* Cave ſis! *Gol.*

ايّه *ejjüh,* & *ejjuhu.* a. *particu. exclamantis.* O! *Gol.*

ايها *ejhā.* p. *particu. cavere jubentis.* Cave ſis! *Ferh.*

ايهاً *ejhān.* a. *particu. ſilentium indicentis.* Sile, ſt! *Gol.*

ايها *īhā.* a. *V.* [4. *a* وهي] 1) Diſſolvere, luxare. 2) Graviter lædere percuſſione *manum, fracturam inferendo, ſimilemve noxam. Gol.*

ايّها *ejjühā.* a. *particu. excitantis.* Age, macte! ¶ الا يا ايّها آلسّاقي ادر كاساً و ناولها كــه عشق آسان نمود اوّل ولي افتاد مشكلها *elā jā ej-juheſſāky: edir kāſen we nāwilhā; ki ȳsk āsān-nü-mūd ewwel welī üftā-dü müśkilhā.* Eja age o Pocillator! circumfer pateram, & *vinum* propina, quia amor prima fronte facilis viſus eſt, ſed *multæ* acciderunt difficultates *Carmen Haphyzii juxta interpretationem L. B. Reviczkij.*

ايهات *ejhāt.* a. *particu. averſantis.* Procul eſto, apage! *Wan.*

ايهات *īhāt.* a. *V.* [4. *a* وهت] Foetere *carnem. Wan.*

ايهاج *īhāğ.* a. *V.* [4. *a* وهج] Accendere *ignem. Wan.*

ايهاط *īhāt.* a. *V.* [4. *a* وهط] 1) Proſternere. *Wan.* 2) Debilitare. 3) Conjicere in rem ingratam *aliquem.* 4) Interficere. *Gol.*

ايهاف *īhāf.* a. *V.* [4. *a* وهف] 1) Elevari *rem. Wan.* 2) Contingere. *Gol.*

ايهال *īhāl.* a. *V.* [4. *ab* اهل] 1) Herum, & patrem familias facere, introducere. 2) In familiam cooptare. 3) Conjugio jungere. *Gol.*

ايهام *īhām.* a. *V.* [4. *a* وهم] 1) غلط برقمق *ghælæt brakmak.* t. Hallucinationem cauſſare. *Farſi ingannare.* 2) Suſpicionem injicere. *Wan.*

ايهام *īhām.* a. *n. ſ.* 1) Allegoria. 2) Amphibologia. *At phraſi poetica dicitur verbum duarum ſignificationum, quarum una propinqua, altera magis remota intendatur; additurque exemplum amantis ſic loquentis.* كندوسي دوكمك دكل اولدرسه دولتدر بـــكا قورقرم اول بي وفا عاشقلرينه دوكدرر *gendüſi dögmek degül öldürſe dewlettür ban-a; korkarem ol bī wefā āśiklerine dögdürür. h. e.* Si me ipſe non tantum verberaret, ſed etiamſi occideret, id mihi felicitati ducerem; at timeo, ne me jubeat verberari ab illis perfidis ſuis amantibus. *Senſus autem trahi poteſt turcicus in illos ipſos amantes, ſeu rivales.* Si nempe ipſe illos male tractet, ſe gaviſurum, vereri autem ne ipſi imperet, ut illos male tractet. *Vel aliter. Porro aliud quoque exemplum additur clarius.* و دكنك لازم اولدي اغياره اولمق استرلر قپوكده دربانك *we degenek lāzim oldy æghjāre, olmak iſterler kæpun-de derbānün-. h. e.* Baculo opus eſt æmulis, volunt enim eſſe Janitores aulæ tuæ. *Janitores quidem ſolent baculis uti, ſed intendit rivales baculis excipiendos.*

ايهان *īhān.* p. *V.* [4. *a* وهن] 1) Enervare. 2) Ingredi mediam noctem, *vel* ultimam *ejus* partem. *Wan.*

ايهك *ejheke.* a. *particu. incitantis.* Euge, & macte animis! *Gol.*

ايهم *ejhem.* a. *part.* 1) Inſipiens, mentis inops. 2) Fortis. 3) Difficilis *mons.* 4) Deſertus *locus.* 5) Durus, & omnis lætitiæ expers *annus. Gol.* 6) Mutus. 7) Surdus. *Wan.*

ايهم *īhem.* a. *nom. prop.* Nom. regis *inter ultimos familiæ Ghaſſanidarum, quæ in Syria olim imperium tenuit. Wan.*

ايهمان *ejhemān.* a. *n. ſ. dual. ab* ايهم *ejhem. unde* الايهمان *el-ejhemān.* 1) *Arabi-*

bus Scenitis. Torrens aquæ, & camelus libidine furens. 2) *Oppidanis*. Torrens aquæ, & incendium, *ſcil. gravia duo mala. Wan.*

آيه ياني *ajā iānī*. t. *ex Græco vulg.* Sanctus Ioannes. *San Giovanni. Ll.*

ايّاس *ījās*. a. *V.* [4. *ab* أيس] Deſperare facere. *Wan.*

ايّام *ījām*. a. *V.* [4. *ab* ايم] Orbare *conjuge*, viduare. *Gol.*

آيان *ājjān*. p. 1) *Particu. admirantis.* An non? mirum! *Forſe non?* 2) *adj.* Eſui apta *res. Ferh.*

آييدن *ājiden*. p. *V.* Venire. *Ferh.*

آيير *ājīr*. p. *n. ſ. i. q.* آير *ājir*. Nom. morbi. *Ferh.*

آييره *ājīre*. p. *n. ſ.* Frater. *Caſt.*

آييز *ājīz*. p. *n. ſ.* Favilla. *Ferh.*

آييژ *ājīj*. p. *n. ſ.* Scintillæ ignis. *Ferh.*

آييژه *ājīje*. p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

آييشه *ājīśe*. p. *n. ſ. i. q.* آيشه *ājśe* p. 1) Explorator. 2) Exploratio. *Spia. Ferh.*

ايّيمة *üjejmet*. a. *n. ſ. diminut.* Imamulus, parvus antiſtes. *Wan.*

آيين *ājīn*. p. *n. ſ.* 1) عادت *ådet*. a. قانون *kanūn* t. Inſtitutum, ritus, conſuetudo, lex. *Ordinazione, rito, canone, coſtume, legge.* 2) Modus, forma. 3) Creatio. 4) Feſtivitas ſolennis. 5) Vas, *in quo butyrum agitatur.* 6) Nomen montis, *qui adjacet cavernæ, in qua conſervantur Mumiæ, unde &* موم آيين *mumī ājin vocantur. Ferh.* ¶ آيين سلاطين پيشين اوزره *āīnī ſelātȳnī pīsīn üzre*. Juxta conſuetum regum priſcorum. *Secondo la buona uſanza de' re predeceſſori ſuoi. Sæ.* 7) *in comp. adj.* Purus. *Puro.* ¶ خلفاي كرام عدل آيين *chulefāī kirāmī ådl ājīn*. Imperatores nobiliſſimi, æquitatis amantes. *Sæ.* * *Expreſſ. figur.* آيين بست *ājin beſt. i. e.* قانون و اسلوب *kānun we uslub*. Lex, conſuetudo. آيين بند *ājin bend. i. e.* شهر دونهاسي *śehr donānmāsi* t. Feſtivitas ſolemnis in civitate. *Ferh.*

آيين برك *ājini berk*. p. *adj. comp.* Inſtructus armis. *Ferh.*

آيين جمشيد *ājinī gimśīd*. p. *n. ſ. comp.* Species inſtrumenti muſici, *cujus inventio* جمشيد *gimśido, attribuitur. Ferh.*

آيينه *ājīne*, *vul.* آينه *ājna*. p. t. *n. ſ.* Speculum. *Ferh. V.* اينه

آيينهٔ اسكندري *ājinei iſkenderī*. p. *n. ſ. comp.* Speculum Alexandri, *quod olim in pharo Alexandriæ collocatum, per Ariſtotelem autem confectum fuiſſe ab Orientalibus traditur. Ferh.*

آيينهٔ افروز *ājinei efrūz*. p. *n. ſ. comp.* Inſtrumentum, *quo quid politur pec. ferrum. Iſtromento da dar il luſtro. Ferh.*

آيينهٔ چيني *ājinei ćinī*. p. *n. ſ. comp.* Speculum ſinenſe, *ex chalybe polito. Ferh.*

آيينه داد *ājine dād*. p. *n. ſ. comp.* 1) Tonſor, *ſeu* raſor capitis. 2) Venæ ſector. *Barbiere, ſalaſſatore. Ferh.*

آيينه دار *ājinedār*. p. *n. ſ. comp.* 1) Speculum tenens; *officium in aulis principum, & magnatum. Porgiſpecchio.* 2) Politor ſpeculi. *Ferh.*

آيينه دان *ājine dān*. p. *n. ſ. comp.* Theca, *in qua reconditur ſpeculum. Ferh.*

ايينهٔ زانو *ājinei zānū*. p. *n. ſ. comp.* Protuberantia in genu. *Ferh.*

ايينهٔ فروز *ājinei furūz*. p. *n. ſ. comp.* Inſtrumentum, *quo quid politur, pec.* ferrum. *Iſtromento da dar il luſtro. Ferh.*

ب

ب *be*. *Secunda alphabeti Arabici, Perſici & Turcici litera. Cum ſolis labiis formetur, ad literas* شفهيّه *śefehīje, id eſt: labiales referenda eſt, ſonumque habet conformem vocali, quæ illi ſuperſcribitur.*

ب *be*. *Extra dictionem.* 1) *Eſt nota* numeri binarii, *juxta formulam* ابجد هوز *ebḡed hewwez* &c. 2) *In ſiglis perſicis character* diei lunæ. 3) *In ſignis zodiaci* ſignum geminorum. 4) *Per abbreviationem* menſis Mohammedanicus, رجب *reḡeb*, *qui anni lunaris eſt ordine ſeptimus. Solent enim Mohammedani in literis, aliisque ſcriptis abbreviationis cauſſa numero dierum literam unam, aut binas ſubſcribere, ad denotandum nomen menſis, quo quid ſcriptum, aut factum eſt; ut:* ولادت شهزادهٔ سلطان عبد الحميد في يوم ٥ شهر ب سنه ٣٧ *wilādetī śehzādei ſultān æbdül-hæmīd fi jewmī chæmseti śehrī reḡeb ſene otuz jedi.* Nativitas principis Âbdulhæmid (*Sultani Turcarum hodiedum regnantis*) *contigit* die quinta menſis reḡeb anno hegiræ milleſimo centeſimo trigeſimo ſeptimo, *h. e. juxta æram Chriſtiauam*, 20. Martii anno 1725. *In quo exemplo vides* ب *be loco reḡeb, uti etiam* ٣٧ 37, *pro integro* ١١٣٧ 1137. *abbreviationis cauſſa ſcriptum eſſe.*

ب *ſeu* ب *bi*. a. *Præpoſitio inſeparabilis.* Cum, in, propter. *Con, in, per. Eſt una ex particulis, quæ regunt caſum* جرّ *ḡerre, (ita ab Arabibus dicitur caſus declinationis, qui deſinit cum vocali kesre) & habet juxta* عبد القاهر الجرجاني *æbdül-kahyrül-ḡiorḡiānī, in commentario ad particulas Arabicas ſequentes octo ſignificationes.* 1) للالتصاق *li-iltisākī. Propter adhæſionem. e. g.* مررت بزيد *merertü bizeīdin.* Appropinquavi Zeido. 2) للاستعانة *lil-iſty-ānetī. Propter auxilium e. g.* كتبت بالقلم *ketebtü bil·kælemī.* Scripſi calamo. 3) للمصاحبة *lil müsāhæbetī. Ob concomitantiam. e. g.* خرج زيد بعشيرته *chæræḡe zeīdün biæśīretihī.* Exivit Zeidus cum familiaribus, & cognatis ſuis. 4) للمقابلة *lil mükæbeletī. Ob oppoſitionem, ſeu permutationem. e. g.* بعت هذا بهذا *bæ'tü hazā bihaza.* Emi hanc rem pro illa. 5) للتعدية *lit-tædijetī. Ob ſignificationem tranſitivam. e. g.* زهبت بزيد *zehebtü bizeīdin.* Abduxi Zeidum. 6) للظرفيّة *liz-zarfījetī. Ob continentiam in re aliqua, ſeu ſignificat* in. *e. g.* جلست بالمسجد *ḡeleſtü bil-mesḡidī.* Sedi in templo. 7) للزّايدة *liz-zāidetī. Pleonaſtice. e. g.* هل زيد بقايم *hel zeīdün bikāīmin.* Num Zeidus eſt ſtans, *ſeu* an ſtat Zeidus? 8) للتفدية *lit-tefdijetī. Ob juramentum. e. g.* بابي و امّي *biebī we ümmī.* Per patrem meum, & matrem meam. *Quibus ſignificationibus Gigæus addit ſequentes.* 9) للاستعلاء *lil-isty-lāī. Ob penuriam, ſeu ſignificat* vix. *e. g.* تاءمنه بديناري *tāe minhü bidīnārī.* Credas ei vix denarium. 10) للبسملة *lil-bismiletī. Ob invocationem nominis divini, i. e. adhibetur in formula illa nota.* بسم الله الرّحمن الرّحيم *bismil-lahir-ræhmænir-ræhīmī.* In nomine Dei miſericordis, miſeratoris, *qua Mohammedani tam omnia ſua ſcripta, quam omnes ſuas actiones exordiri conſueverunt.* 11) للتبعيض *lit-tebæ-yzī. Ob ſignificationem partis, licet nomen, cui præfigitur, ſit pluralis numeri. e. g.* امسحوا بروسكم *emsehū birūsiküm.* Ungite capitis veſtri partem. 12) للمجاوزة *lil-müḡāwizetī. Ob licentiam, ſeu uſurpatur pro* ex, *vel* de. *e. g.* اساله به خيرا *esālehü bihī chæjrān.* Rogavit de, *vel* ex eo donum. 13) *Additum particulis negativis,* غير *ghæir &* لا *lā ſignificat* absque, ſine. *e. g.* بغير *bighæīrī.* Absque. بلا شي *bilā seȳn.* Absque re aliqua. 14) *Poſt* ليس *leise negationem auget. e. g.* ليس بفضول *leīse bifüzūlī.* Nihil omnino eſt ſuperfluum.

ب *be*. p. *Conjunctum nomini, vel etiam rarius aſſumpto* ه *he otioſo* به *be ſeparatim ſcriptum, eodem fere modo a Perſis uſurpatur, quo Arabes kesrato* ب *bi, utuntur. Et quidem.* 1) *In invocatione nominis divini. e. g.* بنام خدا *benāmī chüdā.* In nomine Dei. *Quemadmodum Arabes dicunt.* بسم الله *bismil-lahī.* 2) *Loco arabici lam kesrati* ل *li, quo caſu ſignificationem habet* للالتصاق *li-iltisākī. Adhæſionis, ſeu ſignificat* ad. *e. g. in prov.* كوه بكوه نرسد *gūh begūh neresed.* Mons ad montem non accedit. 3) *Loco arabici* مع *mæ.* Cum; *& tunc ſignificationem habet* للمصاحبة *lil-müsāhæbetī. Concomitantiæ. e. g.* مكزار كه زه كند كمانرا دشمن چو بتير ميتوان دوخت *megüzār ki zeh küned kemānrā düśmen ćiū betīr mitūwān dūcht.* Ne permittas, ut arcum ſuum tendat hoſtis, dum ſagitta illum transfodere poſſis. *Giul.* 4) للتفدية *lit-tefdījetī. Ob juramentum, ſeu eſt jurandi particula. e. g.* بخدا *bechüdā.* Per Deum. 5) للظرفيّة *liz-zærfījetī. Ob continen-*

tinentiam in re aliqua, ſeu ſignificat in. *e. g.* هنر بـايدكه صورت ميتوان كرد در ايوانها پراز شنكرف و زنكار *hüner bājed, ki sūret mītüwān kerd der eīwānhā pür ez śingerfü jengār.* Virtute opus eſt: ſimulacrum enim pingi poteſt in ædibus ex minis, & ærugine. *Giul.* 6) للتشبيه *lit-teśbīhī. Ob comparationem. e. g.* رويت بـكل و ياسمن *rūjet begülü jāsemen.* Facies tua roſæ, & jasmino ſimilis. 7) للزائدة *lizzāideti. Pleonaſtice. e. g.* همه كس را عقل خود بكمال نمايد و فرزند خويش بجمال *heme kesrā ækli chod bekemāl nümājed, we ferzendi chyś begemāl.* Unicuique ſuum perfectum videtur ingenium, atque proprius filius forma præclarus. *Giul.* 8) *loco arab. partic.* علي *æla.* 9) *In verſu ſubintrat nonnunquam ob exigentiam metri absque alteratione ſignificationis: nonnunquam vero, pro* با *ba, rejecto* ا *eliph uſurpatur. Ferh.*

ب *be, bi, bü.* p. *Conjunctum verbo, cum in muzāry*, tum in imperativo, tum vero præcipue locum habet in præt. perf.* للتأكيد *litteekīdi. Ob roborationem. Et quidem ſi prima verbi litera habuerit vocalem fethæ, vel kesræ, etiam* ب *be, verbo præfixum aut conjunctum, notatur vocali kesra. e. g.* جوانمردي كـه بخورد و بدهد بهاز عابدي كه روزه دارد و بنهد *giüwānmerdī, ki bechored we bidehed, bih ez ābidī, ki rūze dāred we binehed.* Liberalis, qui edendum dat, ac largitur, præſtat religioſo, qui jejunat, & reponit *ſcilicet opes.* با كرسنكي قوت پرهيز نماند افلاس عنان ازكف تقوي بستاند *bā gürſinegī küwweti perhīz nemāned, iflāsī ynān ez kefi tækwā biſtāned.* In fame non reſtat temperantiæ virtus, paupertas enim habenas abſtinentiæ, vel pietatis e manu eripit. *Gul. Si vero prima verbi litera habuerit vocalem zæmmæ, be, quoque præfixum aſſumit vocalem zæmmæ. e.g.* سر ماربدست دشمن بكوب كه ازاحدي الحسنيين خالي نباشد اكراين غالب آمد ماركشتي و اكر آن از دشمن رستي *ſerī mār bedeſtī düśmen büküb, ki ez yhdāl-hüsnein chālī nebāśed, eger īn ghālib āmed, mār küśtī, we eger ān, ez düśmen reſtī.* Caput ſerpentis, hoſtis manu percutito; duorum enim inſignium beneficiorum alterutrum non deerit; nam ſi hic ſuperaverit, ſerpentem interfeceris: ſi ille, ab hoſte libereris. *Gul. Niſi præfixum fuiſſet* ب *be, ad mutandam intranſitivam verbi ſignificationem in tranſitivam: quo caſu* ب *be, præfixum ad diſtinctionem aſſumit vocalem fatham, etiamſi prima verbi, cui præfigitur, ac conjungitur, litera fuerit zæmmata. e. g. in exemplo præc.* جوانمردي كه بخورد ١٥ *giüwān merdī, ki bechored* &c. *non büchored.* Liberalis, qui edendum dat &c. *Quodſi denique prima verbi litera fuerit* ا *eliph, tunc literæ* ب *be verbo præfixæ propter euphoniam regulariter additur, ſeu interſeritur* ي *je. e.g.* خبري كـه داني كه دلي بيازارد تو خاموش باش تا ديكري بيارد *chæberī, ki dilī bijāzāred, tū chāmūś bāś, tā digerī bijāred.* Nuncium, quod alicujus animum offendere noſti, tu ſilentio prætereas; aliusque illud ferat ſinas. *Giul.*

با *bā ſeu* باء *baün.* a. 1) Litera ب *be. Wan.* 2) *n. ſ.* Coitus conjugalis. *Gol.*

با *bā* p. *i. q.* ابا *eba.* 1) *Præpoſitio* مع *mæ-æ* a. ايله *ile* t. Cum. *Con.* 2) *Infert varias ſignificationes, ac perſæpe reddi poteſt per* Comitatus, ſtipatus, inſtructus, præditus. *Accompagnato, dotato.* ¶ با احترام *bā yhtyrām.* Cum honore, & veneratione, & honore comitatus, præditus, & dignus. *Con onore, e riuerenza, & onorato, degno di venerazione.* سلاطين با احترام *ſelātynī bā yhtyrām.* Reges, aut principes veneratione digni, magni. *Sæ. Rè, ò prencipi grandi. Br.* اول جوان با استعداد *ol giüwānī bā iſty*dād.* Ille adoleſcens capacitate præditus, *h. e.* optime meritus. *Sæ. Quel giouine generoſo, meritevole. Br.* شاه با افسر *śāhī bā efser.* Princeps diademate inſignitus. *Prencipe coronato, con la corona in teſta. Sæ.* با اين جمله *bā īn giümle.* Cum his omnibus, & his omnibus non obſtantibus. *Con tutto ciò. Cætera exempla conjuncta cum nomine, quod afficiunt, quaſi eſſent unum cum eo vocabulum, hic inferius ſuo ordine ſequuntur. * Expreſſ. figur.* با پادشه دست زد *bā pādiśah deſt zed. h. e.* عدالت و عمارت مملكته شروع ايلدي *ædāletü ymāretī memlekete śurū* ejledi.* t. Iuſtitiam, & culturam regionis inſtituit. با باد و دم *bā bādüdem. h. e.* مغرور ومتكبر *mæghrūrü mütekebbir.* a. Superbus, arrogans. با ركاب تو خاكست *bā rikābī tu chækeſt. h. e.* مراد ايتديكك سـكا مطيع در *murād ittügin-san-a muty* dür.* t. Vota tua tibi obediunt, *i. e.* quidquid optas, conſequeris. *Ferh.*

با *bā.* p. r. *n. ſ.* آش *āś.* t. Cibus, puls. *Ferh.* ¶ ماست با *māſt pā.* Cibus ex lacte ſeroſo, & acido paratus.

با & به *ba.* t. 1) *interjectio admirantis.* Papæ! *Ma vedi.* 2) *vulg. interjectio negantis.* Non minime vero. *Nò.*

پا *pā,* & پاي *pāi.* p. *n. ſ.* 1) Pes. *Piede.* 2) Robur. 3) Oppoſitio, reſiſtentia. 4) Veſtigium. 5) Cauſſa, prætextus. *Pedata, cauſa, preteſto. Ferh. * Expreſſ. figur.* پا در ركاب *pā der rikāb. h. e.* 1) سوار و سواري *süwār ü süwārī.* Eques, & equitatio. 2) هر شيئه عزيمته حاضر و آماده اولیجي *her śeje, æzimete hāzyr we āmāde oligī.* t. Ad omnia paratus, promptus. پا نداشت *pā nedāśt. h. e.* مقابل اولەمدي *mukābil olamadī.* t. Reſiſtere non potuit. *Ferh.* 6) In compoſitione etiam ſervit, ut: چهار پا *čihār pā.* Quadrupes. *V. in* چهار

باء *bāe.* a. *V. act.* 1) Reverti. 2) Separari, divelli. 3) Conſentire. 4) Confiteri. 5) Effundere ſanguinem *pro ſanguine.* 6) Locare *in hoſpitio.* 7) Divertere *in loco aliquo.* 8) Opponere *haſtam alicui. Gol.*

باءة *bāet.* a. 1) *n. ſ.* Manſio, hoſpitium. 2) Matrimonium, *propterea, quod conjuges in una ſimul ſtatione degant. Wan.* 3) Littera ب *be. Gol.*

باافراه *bā efrāh.* p. *n. ſ.* Herbæ ſpecies *contra palpitationem cordis admodum proficuæ. Ferh.*

با انكه *bā ankī.* p. *comp. ex* با *ba, cum,* آن *ān, ille,* & كه *kī, qui.* Cum illo. *Ferh.*

با او *o bā.* p. *comp. ex* با *ba, cum,* & او *o ille.* Cum illo. * *Expreſſ. figur.* با او پا كرفت *bā o pā girift. h. e.* اكا مقاومت ايلدي *ān-ā mükāwemet ejledi* t. Oppoſuit ſe illi, reſtitit. *Se gli oppoſe.* با او پاي داشت *bā o pāj dāśſt. Idem.* با او پاي نكيرد *bā o pāj negīred. h. e.* انله مقابله ايدەمز *anün-ile mükābele idemez* t. Illi reſiſtere nequit. *Non gli ſi puo opporre.* با او بسر برد *bā o beſer bürd. h. e.* انكله اختلاط ايدر *anün-ile ychtylāt ider* t. Cum eo converſatur, dies tranſigit. *Si tratta, paſſa il tempo con eſſo.* با او بسر كند *bā o beſer küned. Idem.* با او پهلو زند *bā o pehlew zened. h. e.* اكا بـرابر اولور *an-a beraber olur* t. Parem ſe præbet illi. *Gli va del pari.* با او سر بر آورد *bā o ſer ber āwürd. h. e.* انكله مقابل طوردي *anün-ile mükabil türdī* t. Se illi oppoſuit. *Se gli oppoſe, ſi rivoltò.* با او سري داشت *bā o ſerī dāśt. h. e.* اكا ميل ايلدي و انكله معاملهء نهانيسي وار *an-a mejl ejledī we anün-ile mu-æmeleī nihānīsī wār.* t. 1) In eum propendit. 2) Cum eo commercium occultum habuit. *Ferh.*

پا اورنجن *pā ewrengin.* p. *n. ſ. comp.* Periſcelis, *ſeu* ornamenrum muliebre infimæ tibiæ. *Ferh.*

پا اوزار *pā ewjār.* p. *n. ſ. comp.* Inſile. *Calcole, o ſia regoli, ſu i quali il teſſitore tiene i piedi. Ferh.*

با اوش *bā oś.* p. *n. ſ.* Species cucumerum *majorum. Ferh.*

پا آهو *pā āhū.* p. *n. ſ. comp.* 1) Aedificium ſexangulare *qualecunque.* 2) Domus picturis, ac imaginibus ornata. *Ferh.*

باب *bāb.* a. *n. ſ. pl.* ابواب *ebwāb.* 1) در *der* p. قپو *kæpu* t. Janua, porta. 2) Aula. 3) Caput *libri.* 4) Res, negotium. 5) Punctum, materia. *Porta, corte, capitolo d'un libro, & coſa affare, negozio, punto, materia.* ¶ حديث بـابنده *hædīs bābinde.* Circa, quod attinet dictum prophetæ. *Nel particolare del detto del profeta. Ll. Ik.* بو بابده *bu bābte.* In hoc particulari, in hoc rei, vel negotii, in hoc puncto. *In queſto particolare.* هو من هذ آلباب *hüwe min hāzel bāb.* a. Huc illud pertinet. *Quello è di queſto capo,* آسوده حال اولملري بـابنده بذل اقتدار اولنور ايكن *āsūde hāl olmalari bābinde bezlī yktidār olunur iken.* Dum pro viribus procuramus, ut illi quiete fruantur. *Mentre noi facciamo ogni poſſibile per farli goder ripoſo, e tranquillità. Ll.* باب سعادت *bābī ſæ-ādet.* Porta, aula regia. *La porta, corte regia, ò imperiale. Ll.* اول باب سعادت نهاد *ol bābī ſæ-ādet nihād.* Illa porta fulgida. *Quella feliciſſima, auguſta porta, ò corte imperiale. Ll.*

باب *bāb.* a. *n. ſ. pl.* ابوبة *ebwibet.* Extremus terminus *in computo, vel limitibus. Gol.*

باب *bāb.* p. *n. ſ. Loco* باد *bād.* p. Ventus, aër. ¶ باب هوادن *bābi hewaden.* Gratis. * *Expreſſ. figur.* باب اندر شكر دارد *bāb ender śükür dāred. h. e.* اندن كـدا و اندن ضعيفدر *andan gedā we andan zæ-yf dür.* t. Illo pauperior, illo debilior eſt. باب آللوق *bābül-lewæk. h. e.* قحبه خانه *kæhbe chāne.* t. Proſtibulum, domus meretricum. *Ferh.*

باب *bāb.* p. r. 1) *n. ſ.* Pater. *Padre.* 2) *adj.* Dignus. *Ferh.*

پاپ *pāb.* p. *n. ſ.* Pater. *Padre. Ferh.*

بأبأ *beebe.* a. *V. act.* 1) Dicere بابا *bābā. i. e.* Pater *infantem, vel alium infanti.* 2) Celerem eſſe, properare. *Gol.*

بابا *bābā.* t. *n. ſ.* Pater. *Ita ſuæ religionis auctores monachi Turcarum appellant, & præfectos itidem ſuos, quorum aliquibus nomen quoque venerabilius tribuunt:* اعظم بابا *æ*zæm bābā. quo* Pater ſupremus *ſignificatur. Leun.* ¶ بر بابا آدم *bir bābā ādem.* Vir benevolus. *i. e. qui patris inſtar omnibus favet.*

پاپا *pāpā.* t. *n. ſ. ex latino.* Papa *romanus. Il Papa.*

بابئ *bābāe.* a. *part.* Intelligens. *Gol.*

بأبأة *bebeet.* a. *V. act.* Dicere بابا *bābā. i. e.* Pater, *infantem, vel alium infanti. Wan.*

بابات *bābāt.* a. *n. ſ.* Extremus terminus *in computo, vel limitibus. Gol.*

بابات *bābāt.* p. *adj.* 1) Felix, beatus. *Ferh.* 2) Fortis, potens. *Caſt.*

پاپادیه *pāpādiā*. t. n. f. Uxor sacerdotis græci, *vel* armeni. *Moglie di prete.* ¶ پاپادیه چیچکی *papadia čičegi.* Chamæmelon.. *Fior di Camomilla.*

بابارى *bābārī*. a. n. f. Piper *nigrum*, *alias* فلفل *fülfül. Gol.*

پاپاز, & پاپاس *papas*. t. n. f. Sacerdos *aut* religiosus Christianus. *Prete, frate, sacerdote, religioso Christiano.* ¶ نترده پاپاسلری *nitre papasleri.* Nitrienses sacerdotes, canonici. *Li canonici, il capitolo di Nitria. Ll.*

پاپازلق *pāpāzlyk*. t. n. f. Sacerdotium. *Sacerdozio.*

باباشیخی *bābāšeychy*. p. n. f. Species melopeponis admodum amœni gustus. *Ferh.*

باباطاغی *baba tāghī*. t. *nom. prop.* Nom. urbis, & regionis *intra Hæmum, Danubium, & Danastrim.*

باباقوری *bābākūry*. t. n. f. Achates. *Agata.*

باب الابواب *bābül-ebwāb*. a. n. f. *comp.* 1) Porta portarum. 2) Portæ caspiæ *juxta caspium mare.* 3) Ei imminens oppidum. *Abulf.*

باب الاسواف *bābül eswak*. a. *nom. prop.* Fretum Gibraltar. *Herb.*

بابالق *bābālyk*. t. n. f. ابوّت *übüwwet*. a. پدری *pederī*. p. 1) Paternitas. 2) *vul.* Pater adoptivus. 3) Vitricus. *Paternità, & padre adottivo, ò di boccale, padrigno.*

باب المندب *bābül-mendüb*. a. *nom. prop.* Babelmandelia *insula* Africæ ad fretum maris rubri. *Herb.*

بابابان *babaān*. p. n. f. *pl. a* بابا *bābā*. اجداد *egdād*. a. Avi, patres. *Avi, padri.*

باپابان *bāpājān*. p. n. f. *pl.* 1) Cameli. 2) Res brevis, & finita, *quæ extremum fundum & finem habet. Ferh.*

باباجانه *bābājāne*. p. *adv.* Patris instar, paterne, more patrum. *Da padre, all' antica.*

بابت *bābet*. a. n. f. 1) Extremus terminus in computo, *vel* limitibus. ¶ هذا من بابتك *hæzā min bābetike.* Hoc convenit tibi. 2) Nomen pagi بخرا *buchæra.* 3) *Cum artic.* البابة *elbābet.* Papa, pontifex romanus. *Gol.*

بابه *bābet*. p. *adj.* Dignus, conveniens. *Ferh.*

پاپترك *pāpterek*. p. n. f. Elevatio columellæ prolapsæ. *v. g. digito. Ferh.*

پا برنجن *pā berengen*. p. n. f. *comp.* Periscelis. *Ferh.*

بابره *bābire*. a. p. n. f. Armilla. *Cast.*

بابى بزاغه *bābi bezāghæ*. a. *nom. prop.* Bezaga. *Viculus syriæ sub ditione Bab, Haleppo abest diei itinere ad latus septentrionale, orientaleque. Schult.*

پابزن *pābzen*. p. n. f. Veru. *Spiedo. Ferh.*

پابس *pābes*, & *pābus*. p. n. f. 1) Compes. 2) Rubigo. 3) Remansio in loco aliquo *sine commodo, aut fructu. Ferh.* 4) *i. q.* شهر بند *šehr bend*. p. Oppidi munimentum, sepimentumve. 5) *adj.* Vecors, iners, mentis inops. ¶ پابس داشتن *pābes dāšten.* Minus caram habere, & minus frequenter accedere *v. g. maritum uxorem. Cast.*

پابسترك *pābesterek*. p. n. f. Elevatio columellæ prolapsæ, *v. g. digito. Ferh.*

پاپشته *pāpišta*. t. n. f. *ex Hungarico* Papista, Romano-Catholicus. *Catolico Romano, Papista.* ¶ دینکزی ترك ایدوب پاپشته دینینی قبول ایلك *dīnün-üzi terk idüp papišta dīnini kæbūl eilen.* Relicta vestra, Papisticam. *h. e.* Romano-Catholicam religionem amplectamini. *Lasciata la vostra religione, abbracciate la Cattolica. Ll.*

بابقه *bābkæ*. t. n. f. Triobolus, *moneta sex cruciferorum Polonica antiqua argentea, seu* grossus argenteus triplex.

بابك *bābek*. p. n. f. 1) *diminut.* Paterculus. *Padre.* 2) *in genere.* Rex potens, magnificus. 3) Cognomentum اردشیر *ardešyri* ac successorum ejus *ob magnificentiam nimirum, ac potentiam illorum; unde hujus dynastiæ principibus cognomentum* بابكان *bābegān vulgo tribuitur. Ferh.*

بابل *bābil*. p. *Nom. prop.* Babylonia regio, & urbs *in medio* عراق عرب *yrākī ǽreb sita, hodie deserta. Ferh.*

بابل خانه *babül chāne*. p. n. f. *compos.* صقال دوكن *sakāl düken*. t. Lupanar. *Bordello.*

بابلس *bābiles*. a. n. f. Peplus, *alias* خشخاش زبدی *chæschāšī zübdī*. Papaver spumeum. *Gol.*

بابللك *babüllyk*. t. n. f. Meretricium, lenocinium. *Puttanesimo, ruffianesimo.*

بابلیون *bāblijūn*. a. *nom. prop.* Nomen antiquum metropolis Aegypti, *quæ hodie Cairo appellatur. Herb.*

پابند *pābend* & پای بند *pājbend*. p. n. f. *comp.* 1) Ligamen pedum. 2) Nervi, articuli pedum. 3) Compes setacea, *qua vincti detinentur tres equorum pedes. Ferh. Ritegno, ostacolo, laccio, ceppo, pastoia.* 4) Pedibus vinctus. *Con i piedi legati.* ¶ طول امل رشته سنه پابند و سوء عملری ایله مبتلای تلف اولورلر *tūli emel ristesine pābend we sūi ǽmelleri ile mübtelāi güzend olurler.* Pedibus ligati, immensitate desideriorum, ac pravis operibus suis incurrunt in damna & ruinam, *h. e.* mundanis cupiditatibus affixi, perditionem suam

suam accelerant. *Sæ. Si lasciano prender da' lacci de' beni di questo mondo, e cascano nel precipizio della loro rovina. Br.* پابند ایله الدن آلدی *pābend ile elümden āldy.* Arte, astu a me accepit. *Con arte me l' hà cavato di mano.*

پاپوج *pāpug*. t. n. f. *vulg. pro Persico* پاپوش *pāpuš.* Calceus Turcicus, *ferè instar* crepidæ, *quem nempe induunt, exuuntque egredientes, vel ingredientes cubiculum. Scarpa.*

پاپوجی *papuči*. t. n. f. كفشگر *kiefšger*. p. Sutor, calceolarius, *qui calceamenta conficit.* (*Qui enim ea vendit, vocatur* قواف *kæwwāf*) *Calzolaio.* ¶ پاپوجیلر كارخانه سی *papučiler karchānesi.* Sutrina. *Bottega di calzolaio.*

بابوس *bābūs*. a. n. f. 1) Pullus cameli. 2) Infans lactans. 3) Fœtus quilibet. *Gol.*

پابوس *pābūs*. p. n. f. *compos.* Osculum pedis. *Bacio del piede. Summa veneratio, quæ principi exhiberi solet, jam antiquis temporibus ab orientalibus observata, & a* كیومرث *kejomers instituta. Herb.* ¶ پابوس شهریار ایدوب *pābūsi šehrijār idüp.* Osculatus pedes supremi principis. *Auendo baciato li piedi del prencipe. Sæ.* شرف پابوس ایله كامران اولدی *šerefi pābūs ile kāmrān oldy.* Admissus est ad osculum pedis principis. *Fù ammesso al bacio de' piedi del prencipe. Sæ.*

پاپوش *pāpuš*. p. n. f. *compos.* 1) Indumentum pedis. 2) Calceus. *Scarpa. Ferh.* ¶ پاپوشنی كیدرمیوب *pāpušini gejdürmejup.* Non permittendo, ut indueret calceos. *Senza dargli tempo di mettersi le scarpe. Eb.*

باباك *bābāk*. p. n. f. Stultus. *Matto. Ferh.*

پابوك *pābūg*. p. n. f. Calceus. *Scarpa. Ferh.*

بابول *bābul*. t. *nom. prop.* Babylonia. *V.* بابل

بابونج *bābüneg*. a. n. f. *a pers.* بابونه *bābüne.* Chamæmelum *herba. q.* pomum terræ. *Camomilla.*

بابونه *bābüne*. p. n. f. پاپادیه چیچکی *papadye čičegi.* t. & *alibi* قیون كوزی *kojün gözī*. t. 1) Flores Chamæmeli. 2) Anthemis. *Fiori di Camomilla.*

بابه *bābe*. p. n. f. Res lana farcta, & impleta. *Ferh.*

بابه *baba*. t. n. f. Pater. *V.* بابا

بابیه *bābijæ*. a. n. f. Res mira. *Gol.*

پابیزان *pābīzān*. p. n. f. Primus sponsor. *Mallevadore. Ferh.*

پابیزن *pābīzen*. p. n. f. 1) Veru. 2) *pro* باد بیزن *bād bīzen.* Flabellum. *Caciamosche, ventaglio. Ferh.*

بات *bat*. a. *V. act.* [2. & 3. F.] 1) Pernoctare. 2) Noctu esse. *Gol. Est autem hoc verbum e genere illorum, quæ vocant grammatici Arabum* الافعال الناقصة *el-efæ'-ālün-nākyset. i. e. Verba defectiva. Quæ verba collocant subjectum in casu* رفع *ref-ǽ, seu nominativo, prædicatum autem in casu* نصب *nœsb, seu accusativo. e. g.* بات زید عروسا *bāte zejdun ǽrūsan.* Pernoctavit zeidus instar sponsi.

باة *bāt*. a. n. f. 1) Mansio, locus quietis. 2) Coitus. *Gol.*

پات *pāt*. p. n. f. *i. q.* تخت *tæcht*. a. p. t. 1) Solium, thronus. 2) Lectus, *seu* tabulatum supra terram elatum. *Trono, solio, letto ò tavolato da sedere, e dormire. Ferh.*

بات *batt*. a. *part.* 1) Secans. 2) Abrumpens. 3) Extenuans. 4) *pro* احمق *æhmæk*, & مهزول *mehzūl*. a. Fatuus. 5) Macer, emaciatus. 6) Ebrius, & ebriosus. *Gol.*

پاتاب *pātāb*. p. n. f. 1) Similitudo, æqualitas. 2) Oppositio. *Ferh.*

پاتاب *battāb*. p. n. f. 1) *i. q. præc.* 2) Aequabilis. 3) Contradictio. 4) Aversatio. 5) Dervisiorum genus. *Cast.*

پاتابه *pātābe*. p. n. f. 1) Tæniæ pedales, tibialesque, *seu vinculum pedale caligarum loco ab extremis digitis per pedem & tibiam pervolutum*, impilia. *Ferh.* 2) Fasciola, qua aliquid involvitur. *Cast.*

باتاق *batak*. t. n. f. Cœnum. *V.* بتاق

پاتاوه *pātāwe*. p. n. f. 1) *i. q.* پاتابه *pātābe*. p. Impilia. *Ferh.* 2) Plenitudo. 3) Pulvinaris genus. *Cast.*

باتب *bāteb*. p. *adj.* Dignus, conveniens. *Ferh.*

پاتت *pātet*. p. *adj. i. q. præc. Ferh.*

پاتخته *pātæchte*. p. n. f. Calceus rusticorum ex crudo corio paratus. *Scarpone.*

باتورمق *batturmak*, & *rarius* باترمق *batürmak*. t. *V. transf.* Immergere. *V.* بتدرمق

باتر *bātir*. a. *part.* Acutus gladius. *Wan.*

پاتردی *patürdy*. t. n. f. Strepitus. *Strepito.* ¶ كوتردی پاتردی *kütürdy patürdy.* Strepitus, tumultus, rumor. *Strepito, rumore, fracasso, tumulto. Hujusmodi fictarum, & sibi respondentium vocum multæ sunt apud Turcas, ut etiam* چاتره پاتره *čātrā pātrā, fere idem significans, & aliæ, quas fere etiam vulgariter formant ad libitum.*

پاتریكاه *pātrigāh*. p. n. f. Patriarcha. *V. usit.* بطریق

باتورمق *bātürmak*. t. *V. transf.* Immergere. *Vide* ¶ بتدرمق *ellerini* اللرینی زعفرانه باترسون *zæ'ferāne batürsün.* Manus suas immergat in crocum, *seu* croco intingat. *S' intinga le muni nel zaffarano. Eb.*

پاترون *patrun.* t. *n. ſ.* *ex Ital.* Nauclerus, Dominus navis. *Patron di nave.*

باتره *bātere.* p. *n. ſ.* Tympanum arabicum *alias* دف *düff, dictum, inſtrumentum notum in muſica turcica.* *Ferh.*

باتش *bātiš.* p. *n. ſ.* Malum aureum. *Melaranzio.* *Ferh.*

باتش *bātüś.* p. *n. ſ.* *i. q. præc.* *Ferh.*

پاتشکا *pātiškā.* p. *n. ſ.* Melongena. *Ferh.*

پاتشگاه *pāteśgāh.* p. *n. ſ.* *i. q. præc.* *Ferh.*

باتفاق *bi ittifāk.* a. *adv. compoſ. ex præp. Arab.* ب *be* & اتفاق *ittifāk.* Ex condicto, compacto, communi conſenſione. *Di concerto, d'accordo.*

باتك *bātik.* a. *part.* Acutus *gladius.* *Wan.*

پاتلامق *patlamak.* t. *V.* Crepitare. *Scoppiare, criccare.* ¶ گوزي پاتلامقه وجوركي چاتلامقه باشلدي *gözi pātlamaghæ we jüregi ćiātlamaghæ baślady.* Oculi ejus crepitare *ab igne*, cor autem crepare cœperunt. *Li ſuoi occhi cominciarono à ſcoppiare, ed il cuore à crepare.* *Eb.*

پاتيله *pātile*, & پاتيله *pāttile.* p. *n. ſ.* 1) Ahenum, ollula cuprea, *ſeu* ærea, *pec.* aperti oris, *qualis adhibetur dulciariis conficiendis.* *Ferh.* 2) Feneſtra. *Caſt.*

پاتنگا *pātingā.* p. *n. ſ.* Melongena. *Melenzana.* *Ferh.*

پاتنگان *pātengān*, & پاتنگاه *pātengāh.* p. *n. ſ.* *i. q.* بادنگان *badingiān.* p. Melongena. *Ferh.*

باتو *bātū.* p. *n. ſ.* 1) Malum aureum. 2) *apud medicos* genus pillularum, *alias* حب السلاطين *hæbbi ſalātyn*, pillulæ regiæ. *Ferh.*

پاتوا *pātüwā.* p. *n. ſ.* *i. q.* پاتابه *pātābe.* p. Genus calceamenti. *V.* پاتابه *Ferh.*

باتونه *bātūte.* p. *n. ſ.* Accipiter ſignatus, *ſeu* ſigno diſtinctus. *Caſt.*

پاتون *pātūn.* p. *n. ſ.* Peculiari ſigno à natura notatus falco. *Ferh.*

باتونه *bātūne.* p. *n. ſ.* Cantharus *aqua plenus.* *Ferh.*

پاتونه *pātūne.* p. *n. ſ.* Peculiari ſigno a natura notatus falco. *Ferh.*

باتمق *bātmak.* t. *V.* Immergi. *V.* بتمق

باتمكين *bā temkīn.* p. *adj. comp. ex præp. perſ.* با *bā*, & تمكين *temkīn.* a. Majeſtate præditus, *aut* cum majeſtate.

باتي *baty.* t. *adj.* دبور *debūr.* a. Occidentalis *ventus*, Zephyrus, Favonius. *Vento Occidentale, di Ponente, Zefiro.*

پاتيله *pātīle.* p. *n. ſ.* Ahenum, ollula cuprea. *Ferh.* *V.* پاتيله

پاتيمار *pātīmār.* p. *n. ſ.* Feſtinatio. *Preſtezza.* *Ferh.*

باث *bāse*, & *bāſi.* a. *adv.* Diviſim, diperſim. *Gol.*

باثعة *bāsi-æt.* a. *n. ſ.* Labium *præ ſanguinis abundantia*, & *inflammatione rubrum.* *Wan.* ¶ شفة باثعة *ſefeti bāsi-æt.* Labium erumpente velut ſanguine protuberans. *Gol.*

باج *beeg*, & باج *bāg.* p. *n. ſ.* Species, genus, modus. *Caſt.*

باج *bāg.* p. t. *n. ſ.* 1) Donum, *ſeu* tributum voluntarium, *quod principi a ſubditis ſibi principibus, magnatibus, & provinciarum præfectis penditur.* 2) Silentium, *quod magi, ſeu ignicolæ obſervare ſolent, dum lavant corpus, aut cibos manducant.* 3) Vectigal, portorium. *Gabella, dazio.* *Ferh.* ¶ باج و خراج استيوب *bāgiü chærāg iſteiüp.* Petito vectigali, ac tributo. *Chieſto dazio, e tributo.* *Sæ.* باج و خراج و تكاليف ديوانيه *bāgiü chærāg, we tekālifi diwānije.* Vectigalia, tributa, & contributiones, ſeu exactiones aulicæ, jura aulæ. *Sæ.* قره مرينه باجي *karamarina bāgi.* Vectigal *pro equis tranſvehendis* exigi ſolitum. *Dazio de' cavalli.* *An.*

پاچارز *pāćiariz.* t. *adj.* Difficilis. *V.* پاچارز

باجاق & باجق *bagiak.* t. *n. ſ.* 1) Femen. *La coſcia & gamba, la parte di dentro della coſcia.* 2) Chelæ. ¶ اكري باجاقلو *egri bagiaklü.* Loripes. *V.* اكري

پاچال *pāćiāl.* p. *n. ſ.* 1) Textoris, *vel etiam* aliorum artificum ſcrobs, inſile. *Ferh.* 2) *i. q.* بقال *bækkāl.* a. Olearius, *qui oleum, ſaponem, & fructus vendit.* 3) Locus, ubi coqui, & ii, qui pedes, capitaque animalium vendunt, conſident. 4) Officina *artificum.* *Caſt.*

پاچان *pāćiān.* p. *part.* Spargens, diſſipans. *Ferh.*

باجاناق *bagianak.* t. *n. ſ.* Affinis, mariti frater. *Cognato.*

پاچاوره *pāćiāwre.* t. *n. ſ.* 1) Tela craſſa. 2) panniculus. *Tela groſſa, ſtraccia di cucina.*

پاچاهه *pāćiāhe.* p. *n. ſ.* 1) Scrobs textoris. 2) Officina textoria. *Ferh.*

باجدار *bāgdār.* p. *n. ſ. compoſ.* Vectigalium collector. *Datiere.*

پاچك *pāćek.* p. *n. ſ.* Ceſpes ſiccatus *ex ſtercore bovino ad comburendum.* *Ferh.*

باجگذار *bāggüzār.* p. *adv. compoſ.* 1) Vectigalis. 2) Tributarius. *Che paga cenſi, ò dazio, & tributario.*

باجگير *bāggīr.* p. *n. ſ. comp.* Vectigalium collector. *Daziere.* *Caſt.*

باجل *bāgil.* a. *part.* 1) Abundans adipe *vir, etiam camelus.* *Wan.* 2) Bono ſtatu gaudens. *Gol.*

پاچله *pāćile.* p. *n. ſ.* Calopodium inſtar cribri, *quo incedunt ſuper nives, & glaciem.* *Ferh.*

باجمعين *bi egmæ-ȳn* & باجمعهم *bi egmæ-ȳhim.* a. *adv. compoſ.* Univerſi, omnes ad unum. *Tutti quanti.* *Eb.* *Hum.*

باج نامه *bāg nāme.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Supellex, famulitium. 2) Gratia. 3) Faſtus. *Ferh.*

پاچنامه *pāćnāme.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Cognomentum. 2) Socius, æqualis.

باجنك *bāgenk.* p. *n. ſ.* 1) Feneſtra *domunculæ hortenſis.* 2) *in genere* feneſtrella. *Ferh.*

پاچنك *pāćenk.* p. *n. ſ.* 1) Feneſtrella. 2) Condimenta *ciborum.* *Ferh.*

باچنك گرفتن *bāćenk giriften* p. *V. compoſ.* Extremis digitis comprimere, vellicare. *Ferh.*

باچو *bāću.* p. *n. ſ.* Agnomen principum Tartarorum, *ſicut Præcopenſium eſt* كراي *kerāī.* *Ferh.*

پاچوك *pāćüg.* p. *n. ſ.* Ceſpes ſiccatus *ex ſtercore bovino ad comburendum.* *Ferh.*

باجه *bāgia.* p. *n. ſ.* اوجاغك باجهسي *ogiaghün-bāgiaſi.* 1) Camini ſuperior pars, fumarii papilio. *Camino, mantello del camino.* 2) *pro* برج *bürg.* Pinna. *Merlo di muraglia.* 3) Ex tecto prominens feneſtra. *Balconata, ò fineſtra di tetto.* ¶ باجه سلمك *bāgia ſilmek.* Everrere, mundare caminum, camini fuliginem detergere. *Spazzare il camino.* باجه سلجي *bāgia ſiligi.* Fumarii ſcoparius. قپو باجك بوقدر *kapu bāgian-ioktür.* Es tui juris, nihil te moratur, patet tibi, quo vis, aditus. *Non vi è coſa, che ti ritenga, ò impediſca d'andar dovunque tu vuoi.*

پاچه *pāćia.* p. *n. ſ.* 1) Pedes vervecini, *aliique cocti, aut coquendi.* *Ferh.* 2) Pelles ex pedibus *vulpium, martium, zebellinarum.* *Piedi di animali tagliati per cuocere, ò gid cotti, & pelle ò fodra di detti piedi.* ¶ طوشان پاچهسي *tawś'in pāćiaſy.* Pedes leporis. *Piedi di lepre*, & Lagopus *herba.* *Piè di lepre.* طومان پاچهسي *tūmān pāćiaſi.* Subligaculum, *ſeu* ejus pars inferior. *Sottocalzoni.* پاچه گوني *pāćia güni.* Repotia. *Siacquatura.*

پاچهجي *pāćiagi.* t. *n. ſ.* Coquus pedum, & capitum, *qui pedes animalium venundat, aut coquit.* *Cuoco di piedi, e teſte d'animali.*

پاچه فروش *pāće fürūś.* p. *n. ſ. compoſ.* *i. q. præc.*

باجي *bāgi.* t. *n. ſ.* Soror *pec.* major. *Sic dicitur Aſiaticis, Conſtantinopoli* ابلا *ābla, aut ābula.*

پاچيله *pāćile.* p. *n. ſ. præc.* Calceamenti, *ſeu* calonum genus, calopodium. *Ferh.*

باحة *bāhæt.* a. *n. ſ.* 1) Magna aquæ mariſve moles, gurges. 2) Multæ palmæ, palmetum. *Gol.* 3) *i. q.* ساحة *sāhæt.* a. Atrium, medium domus. *Wan.*

باحر *bāhyr.* a. *part.* 1) Ater ſanguis. 2) Fatuus, ſtolidus. *Wan.* ¶ دم باحر *demi bāhyr*, ſanguis ater, *aut* ſanguis ſinceræ rubedinis. *Gol.*

باحور *bāhūr.* a. *n. ſ.* Summus æſtus, & ardor *mediæ æſtatis.* ¶ ايام باحور *ejjāmi bāhūr* & ايام باحوري *ejjāmi bāhūrī.* Caniculares dies. *Giorni canicolari.*

باحور *bāhūr.* p. *n. ſ.* *i. q. præc.* *Ferh.*

باحوري *bāhūrī.* a. *part.* Criticus. *Critico.* ¶ يوم باحوري *iewmi bāhūrī* & يوم بحراني *iewmi buhrānī.* Dies criticus. *Giorno critico.*

باخ *bāch*, & باخ *bāch.* p. *n. ſ.* 1) Pulchra forma. 2) گچمز آلتون *gećmez āltūn.* Aureus, *vel* aurum, quod non diſtrahitur. 3) Legatus. 4) Dies heſternus. *Ferh.* 5) Ingratitudo. 6) Gypſum. 7) Calx. *Caſt.*

باختر *bāchter.* p. *n. ſ.* Plaga Occidentalis, *nonnullis etiam* Orientalis, *Levante.*

باختن *bāchten.* p. *V.* اوينمق *ojnamak.* t. 1) Ludere. *Giocare.* *Ferh.* 2) Ludendo perdere. 3) Expergiſci. ¶ قمار باختن *kūmār bāchten.* Alea ludere. *Caſt.*

باخته *bāchte, pāchte.* p. *n. ſ.* 1) Incruſtatio muri. *Ni*.* 2) Parallelipedum ex luto bene ſubacto, *tres, quatuor, aut quinque pedes longum, & pro ratione ſtructuræ altum latumve, quod indurari ſinunt: ex plurimis ejuſmodi velut partibus, paulatim, murus extruitur; quales glebas* مهره *mühre vocant.* 3) Talis laterum ſtructura, *ac* ordo totus. 4) Inſtrumentum *quo politur murus.* *Caſt.*

باخته *bāchte.* p. *part. paſſ.* Luſus. *Ferh.*

باخچه *bachćia.* t. *n. ſ.* Hortus. *vitioſe pro* باغچه

باخر *bāhyr.* a. *n. ſ.* Rigator *ſatorum.* *Gol.*

باخرز *bāchærz.* p. 1) *nom. prop.* Nom. urbis. 2) Nomen modulationis *muſicæ perſicæ.* *Ferh.*

باخروجي *bāchyrūgī.* a. *n. ſ.* Planta in arido, & duriore ſolo ad tria cubita excreſcens *foliis*, كاشنج *kāśeng*, *flore leviter rubente, cui grana ſuccedunt nigra, ciceribus paulo minora & molliora.* *Gol.*

پاخره *pāchre.* p. *n. ſ.* Sedile ex lapide, *vel* alia materia *ante fores domus.* *Ferh.*

باخس *bāchys.* a. *part.* Detrahens. *Vide* بخس

باخسه *bāchſe.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* باخته *bāchte.* Incruſtatio *muri.* 2) Phlebotomon. 3) Poſtica domus porta. *Ferh.*

باخل *bāchyl.* a. *part. i. q.* بخيل *bæchyl.* Avarus. *Wan.*

باخصوص *bā chusūs.* a. p. *adv. compoſ.* Specialiter, peculialiter, præcipue. *Particolarmente, principalmente, maſſimamente.*

باخور bāchūr. p. n. ſ. Dies caniculares. Ferh.

باخوس bāchos. t. n. ſ. Bacchus. Bacco. ¶ باخوس كونلري bāchos günleri. Bacchanalia. Carnevale. An. V. شكبك

پاخوست pāchāſt, pāchoſt. p. adj. compoſ. Pedibus conculcata res. Ferh.

باخه bāche. p. n. ſ. سلحفة sulæchfat. a. Teſtudo. Tartaruga. Ferh.

باخه زن bāchezen. p. n. ſ. Incruſtator muri, cœmentarius. Ferh.

باخيزان bāchȳzān. p. n. ſ. i. q. præc. Ferh.

باد bād. a. V. act. [2. F.] Perire, interire. Gol.

باد bād. p. optat. اولسون olſūn & اولا olā. t. Sit, fiat, eſto. Sia, ſia. ¶ هرچه باد، بادا herċi bādā, bād. p. نه اولورسه اولسون ne olūrſæ, olſūn. t. Contingat, quod Deus vult, ſit, quiquid ſit. Sia, quel che ſi ſia.

باد bād. p. n. ſ. & adj. 1) يل iel. t. Ventus, aër. Vento, aria. 2) Nomen genii, qui præeſt conjugiis, & negotiis diei 22. menſis cujusvis ſolaris. 3) Ipſa illa dies. 4) Inexiſtens, in nihilum redactum. 5) Verbum. 6) Lamentatio, ſingultus. 7) Rixoſus, ferox. 8) Laus, encomium. 9) nom. prop. Nom. unius ex ſeptem theſauris خسرو پرويز chosrewī perweiz juxta traditionem orientalium. 10) Superbia faſtus. Ferh. ¶ باد بهار bādi behār. Ventus, vel aura veris. Vento, ò aria di primavera. Ah. باد سخت bādi ſæcht, & باد شديد bādi ſedīd. Ventus vehemens, fortis, gravis, Vento grande, forte, gagliardo. باد سموم bādi ſemūm. Ventus fervidus, & venenoſus. Vento calidiſſimo, che fà morire li paſſaggieri. باد سموم كبي جان كداز bādi ſemūm kibi giān güdāz. Inſtar venti illius ferventis animam liquefaciens, enecans hominem. A guiſa di quel vento, che trapaſſa l'anima col ſuo eccesſivo calore, amazza li viandanti. Eb. باد صبا bādi ſæbā Zephyrus. باد هوا bādi hewā. p. t. 1) Gratis adveniens, gratuitus, gratis. Gratuito, di bando, gratuitamente, per niente. 2) Jus loci, cum v. g. extraneus committit facinus in urbe, ubi capitur, & punitur, etiamſi illius loci non ſit. An. بو بزه باد هوا در bu bize bādi hewā dür. Hoc nobis gratis advenit. Queſto non ci coſta niente. Eb. باد هوا و هوس bādi hewā wü hewes. Aura concupiſcentiæ, & libidinis. L'aura, il vento della concupiſcenza, e capricci, ò piaceri. Ik. باد مخالف اسوب bādi muchālif esüp. Flante vento adverſo. Spirando vento contrario. Sæ. باد فنايه ويرمك bādi fenāje wirmek. Perdere, peſſundare, in nihilum redigere. Buttar al vento, rovinare diſtruggere. Sæ. حماملرده باده نسوشلغه مشغول اولوب سر مايهٔ هوش و ادراكني باده ويرر وباده پرست نديملرله دماغني فساده ويروب hæmmamlerde bāden ſlighæ meſghūl olup, ſermājei hūſü idrākini bāde wirür, we bāde pereſt nedīmlerle dymāghyni fesāde wirüp. In balneis vinum potando, ac intellectum deſtruendo, cerebrumque cum compotatoribus corrumpendo. Si diede à bever vino dentro de' bagni, gettando in aria il capitale dell' intelleto, e con li ſuoi compagni guaſtandoſi, ò perdendo il cervello. Sæ. وهلهٔ اوليده مادهٔ اقتدار دشمني باده ويردي wehlei ūlāde mādei yktidārī düſmenī bāde wirdi. Primo impetu vires hoſtiles depreſſit, deſtruxit, diſperſit. Rovinò, diſtruſſe di primo impeto, alla prima, le forze del nemico. Sæ. خرمن وجودني باد فنا افنا ايدجكين مشاهده ايندكده chyrmenī wüģiūdini bādi fenā ifnā ideģeģin müſāhede ittükte. Poſtquam vidit vento corruptionis auferendam meſſem vitæ ipſius, h. e. ipſum moriturum. Sæ. Vedendo ch'il vento della deſolatione diſtruggerebbe l'anima del ſuo eſſere. Br. * Expreſſ. figur. باد بدستش bād bedeſteś. h. e. الندہ نسنه يوق elinde nesnejok t. Ventus i. e. nihil in manibus ejus eſt. باد پيما bādi pejmā. h. e. 1) بي فائده ايشه يلييجي bī fāide iśe jeligī. t. Inutilibus laboribus operam dans. Ferh. 2) Qui amori, & appetitui indulget. Caſt. باد پيمودن bād pejmūden. كار بيهوده ايلمك kar bihūde ejlemek. t. Res inutiles, nugas tractare. باد دست bādi deſt. h. e. الي آچيق elī aćyk. t. Liberalis, munificus. باد سران bādi ſerān. h. e. مغرورلر و متكبرلر mæghrurler, we mutekebbirler. t. Superbi, elati. باد سر سرد bādi serī serd. h. e. نوميذ و مايوس neümīz we meejūs. Exſpes, deſperatus. Diſperato. باد عنان bādi ȳnān. Gradarius, velox equus. بادو بيد bādü bīd. h. e. بيهوده و بيحاصل bihūde we bī hāsyl. t. Inutilis, infructuoſus. Ferh.

پاد pād. p. 1) n. ſ. Cuſtos, obſervator. 2) Preſſio, impreſſio. 3) Thronus, ſolium. 4) adj. Magnus. 5) Præpoſitum nomini ſignificat tollens, depellens, ſanans. Ferh.

بادّ bādd. a. n. ſ. Interior pars femoris: unde. Gol.

بادا bādā. p. precandi formula. Eſto, fiat. Sia, ſia. Ferh. ¶ يا رب اينچنين بادا iā rebb inćiünin bādā. O Domine ſic ſiat. Amen. O Signore coſì ſia, Amen.

باداباد bādābād. p. precandi formula. Fiat, fiat. Ferh.

بادآبله bādābile. p. n. ſ. Genus puſtularum ardentium, quæ magnum dolorem inferunt. Ferh.

باداد bādād. p. 1) adv. compoſ. Cum æquitate. 2) adj. Aequus, juſtus. Con equità, & giuſto.

پادار pādār. p. 1) adj. pro پاي دار pāī dār Stabilis, firmus. 2) adv. Semper, continuo. Ferh.

پاداش padāś. p. n. ſ. 1) Vindicta. 2) Socius. Ferh. Vendetta, la pariglia.

پاداشت pādāśt. p. n. ſ. Compenſatio præmium. Ferh.

پاداشن pādāśen. p. n. ſ. i. q. præc. Ferh.

بادافرا bādāfrā. p. n. ſ. compoſ. 1) Compenſatio mali. 2) Pœna, ſupplicium. Ferh.

پادافراش pād efrāś. p. n. ſ. i. q. præc. Ferh.

بادافراه bād efrāh, & بادافره bād efre. p. n. ſ. compoſ. 1) i. q. præc. 2) Scorpio. 3) Gemitus. Ni*. 4) Nom. herbæ, quæ curat palpitationem cordis. 5) adj. Argenteo, ſcil. albo corpore præditus. Caſt.

بادافراهي bādefrāhī. p. n. ſ. compoſ. Vindicta, talio. Vendetta. Ferh.

بادافزا bādefzā. p. n. ſ. compoſ. 1) Compenſatio mali. 2) Pæna, ſupplicium. Caſt.

بادام bādām, vul. bādem p. t. n. ſ. 1) Amygdalum. Mandorla. 2) figur. Oculus placidus. Ferh. 3) Aromata. Sgezierie. ¶ بادام اغاجي bādām aghaģi. Amygdalus. Mandorlo.

پادام pādām. p. n. ſ. Oratorium, locus precationis. Ferh.

بادامتره bādāmtere. p. n. ſ. Baſilicum herba, ocimum.

بادامكوهي bādāmikūhī. p. n. ſ. compoſ. Amigdalum montanum. Ferh.

بادامه bādāme. p. n. ſ. 1) Cor ſerici, aurelia. 2) Genus ſerici, ac veſtis religioſi ex panniculis conſuta. 3) Bombyx. 4) Pala annuli. 5) Lapis forma oculi, quem contra oculorum dolores infantibus præſertim applicare ſolent. 6) Nævus albus in facie. 7) Annulus catenæ. Ferh.

بادان bādān. p. n. ſ. loco آبادان ābādān. Locus frequentatus, populoſus. Ferh.

بادّان bāddānī. a. n. ſ. dual. Interiora latera duorum femorum. Wan.

بادان فيروز bādān firūz. p. nom. prop. Nom. urbis a فيروز شاه firūz ſāh ædificatæ, hodiedum اردبيل ardebīl, dictæ. Ferh.

بادانجير bādānģīr. p. n. ſ. compoſ. Genus fici arboris; quæ prius fructus fert, quam ceteræ arbores ficorum. Ferh.

بادانكيز bād engīz. p. n. ſ. compoſ. Species roſæ, cujus folia ſicca in auram flata ventum excitare perhibentur; hinc trituratores, cum frumentum ventilare volunt, deficiente vento, eum hac roſa excitare dicuntur. Ferh.

پاداو pādāw. p. n. ſ. 1) Vetula, anus. 2) nom. prop. Nom. loci alicujus in diſtrictu قزوين kæzwīn. Ferh.

باداور bādāwer. p. n. ſ. compoſ. 1) Spina alba, cardui genus. 2) nom. prop. Nom. unius ex ſeptem theſauri خسرو پرويز chosrewī perwīz. 3) figur. Opes absque labore acquiſitæ. 4) nom. prop. Nom. loci in vicinia urbis واسط wāsīt 5) Modulatio in muſica. Ferh.

بادآورد bādāwerd. p. n. ſ. i. q. præc. Ferh.

بادآورده bād werde. p. n. ſ. compoſ. 1) i. q. præc. 2) Flabellum. Caſt.

بادآهنج bādāhenģ. p. n. ſ. compoſ. Feneſtra, qualis in tecto fieri ſolet ad excipiendum venti refrigerium, i. q. باخور bāchor. q. V.

بادپا bād pā, & بادپاي bād pāj. p. n. ſ. compoſ. in pl. باد پايان bādpājān. Velox equus, Veloce come il vento. Ferh. Ah. Sæ. ¶ باد پاي وهم bād pājī wehm. Velociſſima cogitatio, ſeu imaginatio. Il velociſſimo penſiere. Sæ. باد پالره سوار اولدي bād pālere sūwār oldy. Veloces, pernices equos conſcenderunt. Montarono corridori velociſſimi al pari del vento. Ah.

بادبار bādbār. p. n. ſ. 1) Flabellum. 2) in compoſ. ſignificat Fundens, ſpargens. Ferh.

بادباز bādbāz. p. compoſ. 1) n. ſ. Flabellum. Ferh. 2) adj. Facilis, feliciter ſuccedens. Caſt.

بادبان bādbān, bādübān. p. n. ſ. compoſ. 1) يلكن ielken. t. Velum navis. Velo. 2) Cyathus, ſcyphus. 3) Collare veſtis. Ferh. 4) Bubulcus. Caſt. ¶ بادبان هوايه متابعت ايدر bādbānī hewāie mütābe-æt ider. Sequitur vela concupiſcentiæ, aut libidinis. Sæ. Si laſcia traſportare dal vento della vanità. Br.

پادبان pādbān. p. n. ſ. compoſ. Funis, quo ligantur brutorum pedes. Caſt.

بادبانه bādbāne. p. n. ſ. Nom. herbæ. Caſt.

باد بدست bād bedeſt. p. n. ſ. compoſ. 1) Ventum in manu habens. 2) Vacuis manibus. ¶ توانكران مال پرست و اغنياي باد بدست tüwāngerānī māl pereſt, we æghnijāī bād bedeſt. Divites opum adoratores, ac opulenti cupiditatibus addicti, aut quibus venti obediunt. Li ricchi Idolatri delle ricchezze, & immerſi ne' piaceri. Ferh.

بادبر bādber. p. n. ſ. compoſ. 1) Gloriator. Ferh. 2) Zephyrus. Caſt.

بادبر bādbür. p. n. ſ. compoſ. 1) Trochus miſſilis. Ferh. 2) Nom. herbæ conſtringentis fauces. Caſt.

بادبرك bādberg. p. n. ſ. compoſ. Draco ex charta formatus, quem pueri ludentes alligatum funi aeri committunt. Ferh.

بادپروا bādperwā. p. n. ſ. compoſ. Rotula feneſtræ inſerta ad agitandum aerem. Ferh.

بادبروت *bādbürūt.* p. *n. ſ. compoſ.* متكبر *mütekeb̈bir.* a. اشلدوكن سويلين *iślemedügin ſojlejen.* t. 1) Vir *malæ indolis.* 2) Jactator, vir ſuperbus. *Ferh.*

بادبرود *bādbürūd. n. ſ.* p. *compoſ. i. q. præc. Ferh.*

بادبره *bādbüre.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) *i. q. præc.* 2) Orbiculus fuſo addi ſolitus, *quo moveatur in orbem. Caſt.*

بادپره *bādpāre.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Affula, ſegmentum. *Scheggia. Caſt.* 2) Lanugo, *quæ in arboribus creſcit; & a vento facile agitatur. Ferh.*

بادبرين *bādberīn.* p. *n. ſ. compoſ.* Zephyrus. *Ferh.*

بادپسين *bād pesīn.* p. *n. ſ. compoſ.* Crepitus ventris. *Correggia. Ferh.*

بادپنج *bādpenḡ.* p. *n. ſ. compoſ.* Oſcillum. *Caſt.*

بادپيچ *bādpiḡ.* p. *n. ſ. comp. i. q. præc. Ferh.*

بادپيچ *bādpȳch.* p. *n. ſ.* صالنجق *ſalynḡiak.* t. Oſcillum.

بادپيز *bādpīz.* p. *n. ſ. compoſ.* Flabellum. *Ferh.*

بادپيزن *bādpīzen.* p. *n. ſ. compoſ. i. q. præc. Ferh.*

بادپيزه *bādpīze.* p. *n. ſ. compoſ. i. q. præc. Caſt.*

بادتخم *bādtüchm.* p. *n. ſ. compoſ.* Marathrum. *Fenocchio. Ferh.*

باد حايه *bād hāje.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Morbi genus, peritonæi ruptura. 2) Tumor in teſticulis. *Ferh.*

بادخانه *bādchāne.* p. *n. ſ.* دپه *depe.* t. Faſtigium, vertex. *Caſt.*

بادخاني *bādchānī.* p. *n. ſ. nom. prop.* Nomen fontis penes oppidum هوا *hewā, quod eſt in diſtrictu* دامغان *dāmghān; mira phænomena de hoc fonte confabulantur Perſæ. Ferh.*

بادخايه *bādchāje.* p. *n. ſ. compoſ.* Hernia. *Rottura ventoſa. Ni*.*

بادخن *bādchen.* p. *n. ſ. compoſ.* Procella, ventus vehementior. *Ferh.*

بادخوار *bādchār.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Hernia. *Ferh.* 2) Nom. avis, *ac i. q. ſeq.*

بادخور *bādchor.* p. *n. ſ. compoſ* 1) Feneſtra, *pec. qualis in tecto fieri ſolet ad excipiendum venti refrigerium.* 2) Proſpectus, locus omnis, per quem aſpicitur. 3) Aquila maxima nihil præter oſſa edens, *& avis in ſummo aëre degens. Ferh.* 4) Horæ momentum. *Caſt.*

بادخون *bādchūn.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Rotula feneſtræ inſerta ad agitandum aerem. 2) Domus æſtiva, *quam ventus permeat. Ferh.* 3) Supellex domeſtica. 4) Tranſitus aquæ. 5) Figura *domus. Caſt.*

بادار *bāddār.* p. *n. ſ. compoſ.* Deſtructor, devaſtator. *Ferh.*

باد درتام *bād der tām.* p. *n. ſ. compoſ.* Rheuma. *Caſt.*

باد دژم *bāddüjem.* p. *n. ſ. compoſ.* Morbi *a vento orti* ſpecies, *tuberculum ſanguineum in corpore, & in ore pilos proferre ſoliti. Caſt.*

باد دژنام *bād düjnām.*, & باد دشنام *bād düśnām.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Morbus ventoſus. 2) Scipio, baculus. 3) Palus mapalium, aut caſæ قره او *kura ew* t. dictæ, *quo Tartari utuntur, ut prope eum aſcendat, exeatque fumus. Caſt. Ni*.*

بادر *bāder.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Eryſipelas. *Riſipella. Ferh.* 2) Vigeſimus nonus dies menſis, *aut* Lunæ. 3) Lactuca. *Caſt.*

بادر *bādir.* p. *n. ſ.* Plena luce ſplendens Luna. *Gol.*

پادرازيء كستاخي *pādirāzīī küſtāchȳ.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Extenſio pedum. 2) Exceſſus arrogantiæ, ac impudentiæ. *La troppa arroganza, e ſfacciatagine. Ik.*

بادرام *bādrām*, & *pādrām.* p. *adj. compoſ.* باطل *bātyl.* a. Vanus, inanis, falſus. *Ni*.*

بادران *bādrān.* p. *nom. prop.* Nom. genii, *qui ex nutu divino aeri præpoſitus eſt, juxta antiquam Perſarum traditionem. Ferh.*

بادرة *bādiret.* a. *n. ſ.* Acies, vehementia animi, celerior impetus. *Wan.*

بادرژم *bādirüjem.* p. *n. ſ. compoſ.* Morbi *a vento orti* ſpecies, *tuberculum ſanguineum in corpore, & in ore pilos proferre ſoliti. Caſt.*

بادرس *bādres.* p. *n. ſ. comp.* Spiramen ad procurandum aeris meatum. *Ferh.*

باد رفتار *bād reftār.* p. *adj. comp.* Velox, currens inſtar venti. *Preſto, che corre come il vento.* ¶ بادبان قضايه رضا دومنن اويدروب كشتيء باد رفتار ايله استنبول جانبنه فرار اتدي *bādübānĭ kæzāje ryzā dümenin ujdürüp keśtīī bād reftār ile iſtambol ḡiānibine firar itty.* Dirigendo clavum navis propriæ voluntatis ad velum fati, navi venti inſtar pernice Conſtantinopolim verſus aufugit. *Sæ. Dando il timone della ſua volunta in mano del piloto della fortuna, con una nave di vela ſe ne fuggi à Conſtantinopoli. Br.*

پادر كل *pā der ḡil.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Pedes in cœno fixos habens. 2) *metaph.* Captus ita, ut emergere non poſſit. *Con li piedi in terra, abbaſſato, con li piedi in un maraſco, d'onde non li può cavare.* ¶ عقل دوربين اول محلّ پر وحلده پا در كلدر *ækli dürbīn ol mæhællĭ pür wæhælde pā der ḡil dür.* Intellectus perſpicaciſſimus in eum incidens lutoſum locum capitur, pedes inde extrahere non valens deficit. *L'intelletto più perſpicace vi reſta preſo. Sæ.*

بادرنبو *bādrenbū.* p. *n. ſ. compoſ.* Perſpicillum. *Occhiale. Ferh.*

بادرنبويه *bādrenbūje.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Citreum malum. *Ferh.* 2) Meliſſa. *Caſt.*

بادرنجويه *bādrenḡiūje.* p. *n. ſ. compoſ.* اوغل اوتي *oghul oty.* t. Meliſſa, citrago. *Caſt.*

بادرنك *bādrenḡ.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Species cucumeris craſſioris *in ſemen aſſervati.* 2) Equus velox. 3) Malum aureum. 4) Faſcia infantum. 5) Polypus *morbus.* 6) Meliſſa. *Ferh.*

بادرنك بو *bādrenk bū.* p. *n. ſ. compoſ.* Meliſſa.

بادرنكين *bādrenḡīn.* p. *n. ſ. compoſ. i. q.* بادرنك *bādrenḡ.* Species cucumeris craſſioris *in ſemen aſſervati. Ferh. V.* بادرنك

پادرو *pādrū*, & *bādrū.* p. *n. ſ.* 1) Ocimum *pec.* caryophyllorum. 2) Oleris genus. *Ferh.*

بادروج *bādrūḡ.* p. *n. ſ. i. q. præc. Caſt.*

بادروچه *bādruće. n. ſ.* 1) *nom. prop.* Nom. herbæ. 2) *i. q.* بادروزه Veſtis, *vel* cibus *unius diei.*

بادروز *bādrūz*, بادروژ *bādrūj.* p. *n. ſ.* Donum, munus. *Caſt.*

بادروز *bādrūz*, & بادروزه *bādrūze.* p. *n. ſ. comp.* 1) Veſtis quotidiani uſus. 2) Cibus *unius diei. Ferh.*

بادروك *bādrūk.* p. *n. ſ. compoſ.* Ocimum. *Baſilico, ozzimo. Ferh.*

بادروم *bādrūm*, & بادرويه *bādrūje.* p. *n. ſ. compoſ.* Ocimum. *Caſt.*

بادرونه *bādrūne.* p. *n. ſ. compoſ.* Ocimum. *Ferh.*

بادره *bādere*, & *bādüre.* p. *n. ſ.* 1) Subligaculum, femorale interius. *Ferh.* 2) Actio, & verbum præcox. *Ferh.*

بادريبه *bādrībe.* p. *n. ſ.* Orbiculus *fuſi. Ferh.*

بادريس *bādrīs.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بادريسه *bādrīse.* p. *n. ſ.* Orbiculus *fuſi. Ferh.*

باديه *bādrije.* p. *n. ſ.* 1) Spina alba. 2) Fuſus muliebris. *Caſt.*

بادرييه *bādrīje.* p. *n. ſ.* Magnum flabellum ligneum de tecto ſuſpendi ſolitum, *quod molæ inſtar eſt, qua pueri ludunt. Caſt.*

بادژ *bādej.* p. *n. ſ.* Carbunculus peſtilentialis. *Caſt.*

بادزد *bādzed.* p. *n. ſ. compoſ.* Turbo *ventus. Caſt.*

بادژفام *bādijfām*, & بادژكام *bādijkām.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Vinum rubrum. 2) Genus morbi, *qui oritur ex inflammatione ſanguinis. Ferh.*

بادزم *bādzem.* p. *n. ſ.* Theriaca. *Caſt.*

بادژم *bādüjem.* p. *n. ſ.* 1) Stercus. 2) Inutile quid. *Caſt.*

بادزن *bādzen.* p. *n. ſ. compoſ.* Flabellum. *Ferh.*

بادزنام *bādüznām.* p. *n. ſ.* Fulcimentum domus *ex baculis ſtructæ, & mobilis, Tartaris uſitatum. Ferh.*

بادژنام *bādijnām.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Vinum rubrum. 2) Genus morbi, *qui ex inflammatione oritur. Ferh.*

بادزنبويه *bādzembūje.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Crabro, apis magna. 2) Apes, *quæ in alvearibus nutriuntur.* 3) Citrago, meliſſa. *Caſt.*

بادزنه *bādzene.* p. *n. ſ. compoſ.* Flabellum. *Ferh.*

بادژوام *bādijwām.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Vinum rubrum. 2) Genus morbi, *qui oritur ex inflammatione ſanguinis. Ferh.*

پادزهر *pādzehr, vul. panzeher.* p. *n. ſ. comp.* 1) Venenum tollens, Alexipharmacum. 2) Lapis Bezoar. *Antidoto, & Belzoar. Ferh.*

بادزهره *bādzehre.* p. *n. ſ. comp.* Morbus in gutture, angina. *Schienanzia. Ferh.*

بادزين *bādzīn.* p. *n. ſ. compoſ.* Zephyrus. *Ferh.*

بادسار *bādsār*, & بادسر *bādſer.* p. *adj. compoſ.* 1) Levis, futilis. 2) Vaniloquus, jactabundus. *Ferh.*

بادسره *bādſere.* p. *adj. compoſ.* Morboſus, & dolore affectus locus *corporis. Ferh.*

بادسري *bādserī.* p. *n. ſ. compoſ.* Jactatio. *Ferh.*

بادسنج *bādsenḡ.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Vana cupiditas, vana ſpes. 2) Superbia, jactatio. *Ferh.*

بادش *bādeś.* p. *n. ſ.* Retributio. *Caſt.*

بادشا *bādś.ā* p. *n. ſ. compoſ. loco* پادشاه *pādiśāh.* Princeps abſolutus. *Ferh. i. q. ſequens.*

پادشاه *pādiśāh.* p. *n. ſ.* Monarcha, Princeps abſolutus. *Monarca, gran ſignore. Titulus, quem jam ab antiquis temporibus Aſiæ principes communiter gerunt. Erat priſcis temporibus fere idem, quod Tyrannus; qui nempe abſolutam legislationis poteſtatem, & jus vitæ, neciſque in ſubditos ſibi arrogabat; Compoſitum ex* پاد *pād*, & شاه *śāh, quod ſic explicat* سودي *sūdī celebris commentator in varios auctores perſicos:* پاد *pād dicitur,* qui noxam tollit, aut amovet, & malum emendat, *unde, quod veneni noxam tollat notus lapis* Bezoar, *dicitur* پادزهر *pādīzehr:* شاه *śāh vero ſignificat* magnus *Princeps; & licet a linguæ perſicæ peritis Oratoribus, Miniſtris etiam principum epitheti loco interdum tribuatur, communiter tamen* ille Princeps *dicitur,* qui damna amovet, & iniquitatem tollit. *Cum adjunctis, ac epithetis* ¶ پادشاه عالم *pādiśāhi ālem* پادشاه روي زمين *pādiśāhĭ*

hĭ rūĭ zemīn پادشاه هفت اقليم *pādiśāhī heft yklīm* پادشاه ربع مسكون *āddiśāhĭ rüb-ỹ meskūn.* Monarcha mundi, faciei terræ, ſeptem climatum, quatuor habitatarum partium, *h. e.* potentiſſimus Monarcha. *Monarca del mondo. Ll.* پادشاه عالم پناه *pādiśāhĭ ālem penāh.* Princeps aſylum mundi. *Prencipe aſilo, e refugio del mondo. Ll.* پادشاه ظلّ آلله *pādiśāhĭ zyllüllāh.* Rex umbra Dei. *Rè ombra di Dio. Ll.* پادشاه جم جاه *pādiśahĭ ḡem ḡiāh,* & پادشاه جم حشم *pādiśāhĭ ḡem hæśem.* Princeps dignitate, ac potentia Salomoni par, æqualis. *Prencipe pari in grandezza, e dignità à Salomone. Sæ.* بر پادشاه غيرت پناه مالك عزّ و جاه و صاحب خيل و سپاه نصرت دستگاه‌در *bir pādiśāhĭ ghæjret penāh, mālikĭ ỹzzü ḡiāh we sāhybĭ chyelü ſipāhĭ nuſret deſtgāhtür.* Monarcha eſt magnanimus, ac zeloſus, dignitate eminens, auctoritate pollens, & exercitu victorioſo potens. *Monarca del mare, e della terra. Ll.* پادشاه كردون وقار و شهريار عالي تبار *pādiśāhĭ ḡerdūn wekār we śehrijārĭ ālī tebār.* Princeps altitudine cœlum æquans, & monarcha excelſæ proſapiæ. *Gran monarca.* پادشاه روي زمين و شهنشاه كردون تمكين *pādiśāhĭ rūĭ zemīn, we śehinśāhĭ ḡerdūn temkīn.* Princeps ſuperficiei terræ, & monarcha majeſtate, & celſitudine cœlo æqualis. *Monarca del mondo. Ll. Hæc & ſimilia, quæ plerumque ſuo principi tribuunt Turcæ, reddi poſſunt ſic:* Potentiſſimus, Sereniſſimus, Auguſtiſſimus Monarcha, Princeps. *Potentiſſimo Monarca, o ſopremo ſignore. Item* پادشاه آل عثمان *pādiśāhĭ ālĭ oſman,* & آل عثمان پادشاهي *ālĭ oſmān pādiśāhī.* Ottomanorum monarcha. *Il monarca Ottomano, il Granſignore, il Gran Turco, il Gran Sultano.* اعظم سلاطين زمان و اكرم خواقين دوران سلطان آلبرّين و آلبحرين خاقان آلمشرقين و آلمغربين خادم آلحرمين آلشّريفين عين آلانسان و انسان آلعين باعث امن و امان عالميان و موجب اطمينان قلوب آدميان آلمظفّر بتاييد آلملك آلمستعان و آلمنصور بنصره آلعزيز آلمنّان عظمتلو و شهامتلو و شوكتلو و قدرتلو پادشاهمز سلطان عبد آلحامد خان لا زالت سلسلة خلافته ممتدّة الي آخر آلزّمان حضرتلرينك سدّهٔ سنيّهٔ سعادتمدار و عتبهٔ عليّهٔ عزّتقرارلري *æ*zæmü ſelātȳnĭ zemān we ekremü chæwākȳnĭ dewrān, ſultānül berrejnĭ wel bæhrejn, chākānül meśrykæjnĭ wel mæghribejn, chādimül hæremejniś-śerīfejn, ǽjnül insān, we insānül ǽjn, bāȳsĭ emnü emānĭ ālemijān, we mūḡibĭ ytmīnānĭ kulūbĭ ādemijān, el muzæfferü bi teejīdil melikil müſtæ-ān, wel mænsūrü bi næſrihil æzīzil mennān, ǽzæmetlü we śehāmetlü we śewketlü we kudretlü pādiśāhümüz ſultān ǽbdülhāmid chān, lā zālet ſilſiletü chylāfetihi mümteddeten ilā achyriz-zemān hæzretlerinün-süddeĭ ſenījeĭ ſæ-ādet medār, we ǽtebeĭ ǽlījeĭ ȳzzet kærārleri.* Magnorum mundi principum, regumque ſupremi, ac illuſtrium ſeculi monarcharum maximi, maris utriuſque, ac terræ domini, Orientis, & Occidentis utriuſque monarchæ, ambarum baſilicarum, civitatumque ſanctarum (Meccæ, & Medinæ) ſervi, oculi hominum, & pupillæ oculorum, aſſertoris ſecuritatis, & tranquillitatis mortalium, auctoris quietis humanorum cordium, gratia regis invocati *Dei* triumphatoris, & ope glorioſi, ac benefici *Dei* fulti victoris, magnificentiſſimi, terribiliſſimi, potentiſſimi monarchæ noſtri Sultan Abdulhamid *Chāni* (cujus imperij continuata ſeries nunquam deficiat, imo extendatur uſque ad finem ſeculi) excelſa felix ac fulgida Porta. *L'eccelſa Porta del più grande delli prencipi, e monarchi del mondo, il più eminente delli rè, & imperatori del tempo, ſignore di ambi li mari, e delle terre, che li toccano, imperatore dell' Oriente & Occidente, ſeruo delle due ſante città della Mecca, e Medina, occhio degli uomini, & pupilla de gli occhi, autore della pace, e ſicurezza de' mortali, & della quiete, e tranquillità de' cuori umani, per grazia, e confermazione di Dio ſempre trionfante, & dall' aiuto di Dio ſempre ſecondato, e vittorioſo; il noſtro potentiſſimo, e formidabiliſſimo monarca Abdulamid, il continuo regnare del quale non venga mai interrotto, anzi ſtendaſi, e duri ſino al fine de' tempi.*

پادشاهانه *pādiśāhāne* & پادشاهاني *pādiśāhāni.* p. 1) *adj. compoſ.* Regius, monarchicus. *Reale, Regio.* 2) *adv.* Regaliter, regie. *Regiamente, da rè, da monarca. Ll.* ¶ كل ناسه پادشاهانه انعاملر اظهار ايدوت *kullĭ nāſe pādiśāhāne inæ*-āmlerĭ izhār idup.* Omni creaturæ monarcha dignas gratias conferens *An.*

پادشاهلق *pādiśāhlyk.* t. *n. ſ.* 1) Regnum, monarchia. 2) Status, dignitas regia. 3) Ipſum regnare. 4) Tempus, quo regnatur. *Regno, imperio,* & *lo ſtato, e dignità reale, imperiale, il regnare, ò regno,* & *il tempo del regno.* ¶ پادشاهلق سورمك *pādiśāhlyk sürmek.* Regnare. *Regnare.*

پادشاهي *pādiśāhī.* p. 1) *adj. compoſ.* Ad monarcham pertinens. *Reale.* 2) *n. ſ. i. q.* پادشاهلق *pādiśāhlyk.* t. Regnum, regia dignitas.

باد شرط *bād śært,* ſeu *bādĭ śært.* p. *n. ſ. compos.* Ventus propitius, ſecundus. *Vento proſpero. Ferh.*

باد شرطه *bād śærtæ.* p. *n. ſ. compos.* 1) Ventus ſecundus. 2) Boreas. *Ferh.*

باد شرطه *bād śürtæ.* p. *n. ſ. compoſ.* Ventus ſecundus. *Ferh.*

بادشغام *bādiśfām.* p. *n. ſ. compos.* 1) Vinum rubrum. 2) Genus morbi, *in quo accenditur calore facies, rubetque præ ſanquinis abundantia.* Ferh.

بادشكام *bādeśkām,* بادشنام *bādiśnām,* & بادشوام *bādiśuām.* p. *n. ſ. comp. i. q. præc. Ferh.*

پادشه *pādiśeh.* p. *n. ſ. compoſ. i. q.* پادشاه *pādiśāh.* Princeps abſolutus. *Ferh. V.* پادشاه

باد صبا *bādĭ sæbā.* p. *n. ſ. compos.* Zephyrus. *Ferh.*

باد عنان *bād ȳnān.* p. *n. ſ. compos.* اشكين ات *eśkin at.* t. Velox, gradarius equus. *V.* عنان

بادعيسا *bādīȳsā.* p. *n. ſ. compoſ.* Halitus, miraculum Jeſu Chriſti, *quia juxta traditionem Mohammedanorum præcipue halitui Chriſti domini magna virtus tribuitur. Ferh.*

بادغد *bādghæd.* p. *n. ſ. compos.* Domus æſtiva *vento permeabilis. Ferh.*

بادغر *bādghær, bādȳghær.* p. *n. ſ. compos.* Aeſtivalis, multis feneſtris prædita domus, ventis expoſita. *Ferh.*

بادغرد *bādghærd.* p. *n. ſ. compoſ. i. q. præc. Ferh.*

بادغس *bādghæs.* p. *n. ſ. compoſ.* Spiramen *ad procurandum aeris meatum. Ferh.*

بادغند *bādghænd.* p. *n. ſ. compoſ.* Domus æſtiva *vento permeabilis. Ferh.*

بادغيس *bādghȳs.* p. *nom. prop.* Nom. magni alicujus diſtrictus, *qui ſpectat ad* مرو *merw,* & هراة *herāt, a copioſis, qui ibi ſpirant, ventis nomen trahentis. Ferh.*

بادفت *bādfet* p. *nom. prop.* Nom. arboris, *quæ ſpirante vento gratiſſimum odorem ſpargit. Ferh.*

بادفر *bādfer.* p. *n. ſ. compos.* 1) پرلنغج *pirlanghyḡ.* t. Trochus, *qui digitis converſis in plano circumagitur, curritque.* 2) Flabellum magnum de tecto triclinii, & alibi ſuſpenſum, *quo ventum excitant, pec. convivantibus contra æſtum, & muſcas.* 3) Retributio mali. 4) *adj.* Jactabundus, *reipſa ad opus præſtandum ineptus. Ferh.*

باد فراه *bādĭ ferāh.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Gemitus. 2) Herba *adverſus cordis palpitationem efficax. Caſt.*

بادفرد *bādferd,* & بادفرو *bādfūrū.* p. *n. ſ. compoſ. i. q.* بادفر *bādfer.* Trochus miſſilis. *V.* بادفر

بادفروردين *bādferwerdīn.* p. *n. ſ. compos. i. q. præc. Ferh.*

بادفروزدين *bādefrūzdīn.* p. *n. ſ. compos.* Zephyrus, ventus Occidentalis, *qui fervidus eſt. Caſt.*

بادفره *bādfere.* p. *adj. compos.* Iners, vaniloquus, *quod præſtare non poteſt, jactans. Caſt.*

بادفره *badferre,* & بادفره *bādfürre.* p. *n. ſ. compoſ.* فرله *fȳrlā.* t. Luſus puerilis, *duo orbiculi coriacei, vel lignei, trajecto tractoque utrinque filo mobiles, & converſione ſua invicem occurrentes. Ferh.*

بادفور *bādfūr.* p. *n. ſ. compos.* ديدوكن طوتمز كشي *dīdūḡin tutmaz kiśī.* t. Qui verbis, promiſſiſve non ſtat, ſidei datæ, *ſeu* promiſſi violator. *Che non mantiene la parola. N*.*

بادفوردين *bādfewerdīn.* p. *n. ſ. compoſ. i. q. præc. Ferh.*

بادفوز *bādfūz.* p. *adj. compos* Qui aliis bona conſilia dat, ipſe vero negligit. *Ferh.*

بادكانه *bādḡāne.* p. *n. ſ. compoſ.* Feneſtra clathrata. *Ferh.*

پادكانه *pādḡāne.* p. *n. ſ. compos.* 1) Altum tectum. 2) Alta feneſtra. *Ferh.*

بادگاه *bodḡāh.* p. *n. ſ. compos.* Latrina.

بادكر *bādḡer.* p. *n. ſ. compos.* Turbo. *Ferh.*

باد كرد *bād ḡird, bādkird, bādḡerd.* p. *n. ſ. compos.* Turbo, typhon. *Turbine. Ferh.*

بادكش *bādkeś.* p. *n. ſ. compos.* Flabellum, ventilabrum. *Ferh.*

بادكن *bādkin.* p. *n. ſ. compos.* Hernia. *Ferh.*

بادكنج *bādḡünḡe.* p. *n. ſ. compos.* قولنج *kūlunḡ.* t. Dolor colicus, iliacus morbus. *Ferh.*

بادكنجي *bādḡünḡī* p. *n. ſ. compos. i. q. præc. Ferh.*

بادكند *bādkend.* p. *n. ſ. compos.* 1) Hernia. 2) Colica. *Ferh.*

بادكندلك *bādkendlik.* t. *n. ſ.* Hernia.

بادكندي *bādkendī.* p. *n. ſ. compos.* Hernia, ramex. *Rottura, ernia.*

بادكي *bādḡi ſeu uſit.* بادكير *bādḡīr* p. *n. ſ. compos.* يازاوي *jāz ewi.* t. Domus æſtiva vento expoſita. *Ferh.*

بادكيرلك *bādḡirlik.* t. *n. ſ.* Exſtructus in tecto *pec.* venti excipulus. *Spiraglio per dove entra, ò eſce l' aria, ò viene il lume. Bern.*

بادلان *bādelān.* a. *n. ſ.* Oſtrea. *Gol.*

بادلة *bādilet.* a. *n. ſ. pl.* بادل *bādil.* Caro *inter ubera, & maxillas media. Gol.*

بادلجان *badliḡian, badilḡian,* & *vul. patliḡian.* p. *n. ſ.* Melongena. *Melenzana.*

با دل و جان *bā dilü ḡiān.* p. *compos.* Corde, & animo, libenter, ex toto corde.

Con cuore, ed animo, volontieri, di tutto cuore.

بادم *bādem.* t. *n. ſ.* Amygdalum. *i. q.* بادام

باد مسيحا *bādi mesȳhā.* p. *n. ſ. compoſ.* Spiritus, halitus Meſſiæ; *quia juxta traditionem Mohammedanorum præcipue halitui Chriſti Domini magna virtus tribuitur. Ferh.*

بادن *bādin*; & بدن *bedin.* a. *part.* 1) Annoſus, & ſenior *vir, etiam fœmina.* 2) Craſſus, pinguis. *Wan.*

بادنه & بادنا *bādanā.* t. *n. ſ.* Albarium. *Calce da imbiancare.*

بادناجي *bādanāği.* t. *n. ſ.* Albarius. *Imbiancatore, muratore.*

بادنامق *bādanāmak.* t. *V.* Parietem dealbare. *Imbiancar il muro*

بادنج *bādinğ.* p. *n. ſ.* Nux magna indica, *vulg.* cocus. *Ferh.*

بادنجان *bādingiān*, & بادنكان *bādingān.* p. *n. ſ. compos.* Melongena. *Ferh.*

بادنك *bādeng.* p. *n. ſ.* Faſcia *infantum. Ferh.*

پادنك *pādeng.* p. *n. ſ.* 1) Malleus ligneus. 2) Inſtrumentum, *quo tunduntur legumina, pec. oryza. Ferh.*

پادنكه *pādenge.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

باد نما *bād nümā.* p. *n. ſ. compos.* Coronis, *ſeu* vexillum parvulum *oſtendens ventum*, triton, petalium. *Girella, banderuola da vento.*

باد نوروز *bādi newrūz.* p. *n. ſ. compos.* Modus unus *ex* 32. لحن *læhn ſeu modulationibus citharoedi Chosroes. Ferh.*

بادوان *bādwān.* p. *n. ſ.* 1) Velum navis. 2) Scyphus. 3) Collare veſtis. *Ferh.*

بادودم *bādūdüm.* p. *n. ſ. compos.* Superbia, faſtus. *Ferh.*

بادويز *bādwīz.* p. *n. ſ. compoſ.* Flabellum. *Ferh.*

بادويزن *bādwīzen.* p. *n. ſ. compos.* Flabellum, ventilabrum. *Ferh.*

باده *bāde.* p. *n. ſ.* 1) Vinum. *Vino.* 2) Muſtum. *V.* شراب ¶ بادهٔ نو *bādeï new.* Vinum novum, hornum, muſtum. *Vin nuovo. quod* & نو باده *new bāde.* بادهٔ كلرنك لعلي نوش ايدهلم *bādeï gülrengī læ'lī nūś idelüm.* Sumamus, hauriamus vinum roſaceum, rubineum, *hoc eſt*, oſculemur nos invicem. *Sughiamoci le labra vermiglie come rubini, baciamoci. Eb.* * *Expreſſ. figur.* باده پيمودن *bāde pejmūden. h. e.* شراب خوردن *śerāb chorden.* Potare vinum. بادهٔ مست *bādeï meſt. h. e.* كسكين شراب *keskīn śerāb.* t. Vinum forte, inebrians. *Vino gagliardo.* بادهٔ مستانه *bādeï meſtāne. Idem.* بادهٔ نوشين *bādeï nūśīn. h. e.* شراب خوشكوار *śerābi chośgüwār.* Vinum ſuave, & facilis digeſtionis. *Ferh.*

پاده *pāde.* p. *n. ſ.* 1) Grex boum, *vel* aſinorum. 2) Paſtor ovium. 3) Manipulus virgultorum. *Ferh.*

بادهپرست *bādepereſt.* p. *n. ſ. compoſ.* Cultor vini, vino deditus. *Dedito alla crapola, imbriacone. Sæ.*

باده پيمان *bāde peimān.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

باده پيمانلق *bāde pejmānlyk.* t. *n. ſ. compoſ.* Crapula, ebrietas. ¶ باده پيمانلقدن الن كسمزدي *bāde pejmanlyktan elin kesmezdi.* Non intermittebat crapulam, *aut* potationes. *Non tralaſciava la crapola.*

باد هراه *bāde herāh.* p. *n. ſ. compos.* Ventus ſeptentrionalis, Boreas, *Ferh.*

باد هرزه *bādi herze.* p. *n. ſ. compos.* Incantatio, *qua uti ſolent fures, ut ſomnum concilient mercatoribus, atque hac ratione ſurripiant merces. Ferh.*

باده كسار *bāde güsār.* p. *n. ſ. compos.* Vini potor. *Ferh.*

بادهانج *bādhilğ.* p. *n. ſ. compos. i. q. ſequens. Ferh.*

بادهنج *bādhenğ* p. *n. ſ. compos.* Structura ſupra tectum eminens *camini forma, ore antrorſum patens fere in Occidentem, quo excipitur ventus*, & *in domum derivatur refrigerii ergo. Arabibus etiam uſitata vox. Caſt.*

بادهنوش *bādenūś.* p. *n. ſ. compos.* Vini potor. *Bevone.*

بادهنوشلق *bādenūślyk.* t. *n. ſ. compos.* Potio vini, crapula. *Crapula. V.* باد

بادي *bādī.* a. *part.* Inchoans, cauſans. *Che comincia, ò cagiona*, & *autore, cauſa, cagione. cc. dat. præc. ſi Turcicè conſtruatur.* ¶ باعث و بادي و سبب و داعي *bā-ysü bādi, we ſebebü dā-ȳ.* Auctor, cauſſa. *Autore, cagione. Eb.* باعث و بادي نه ايدوكي *bā-zsü bādī ne idügī.* Quid cauſſæ eſſet. *Che coſa ne foſſe cagione, D'onde ciò proveniſſe. Ll.* البادي اظلم *elbādi æzlem.* Qui incipit, *vel* auctor eſt, maxime injurius eſt. *h. e.* Auctoris maxima culpa. *Chi ccmincia, o è autore di qualche male, è il più colpevole. Sent. proverb.* تخريبه بادي اولدي *tæchrībe bādī oldi.* Demoliri, ac devaſtare cœpit. *Cominciò à rovinare, demolire. Sæ.* بادي نظرده *bādī næzærde.* Primo aſpectu, prima fronte, initio. *Di prima viſta, nel principio. Sæ.*

بادي *bādī.* Incola campi, campeſtris, ſcenita. *Gol.*

بادي بديّ *bādī bedījin.* a. *in compos.* 1) Primum, ante. 2) Malum, ærumna. *Gol.*

باديار *bādjār.* p. *n. ſ.* اوكرنمش طغان *ögrenmiś doghan.* t. Edoctus falco, *ſeu* aucupatorius. *Ferh.*

باديان *bādijān.* p. *n. ſ.* Marathrum, *herba. Badiano. Ferh.*

باديانه *bādjāne.* p. *i. q.* باديان *bādjān.* Fœniculum, marathrum. *Ferh.*

بادياوند *bādjāwend.* p. 1) *adj. compos.* Validus, fortis. 2) *n. ſ.* Valentia. ¶ بادياوند شدن *bādjāwend śüden*, roborari.

بادياوندي *bādjawendī.* p. *n. ſ.* robur. *Caſt.*

بادي بد *bādii bedīn.* a. *n. ſ. compos.* Principium rei. *Wan.*

بادي بدي *bādīi bedjin.* a. *n. ſ. compos. i. q. præc. Wan.*

باديد *bādīd.* p. *adj.* Manifeſtus, notus. *Ferh.*

بادير *bādīr.* p. *n. ſ.* Trabs, *vel* tigillum, *quod ruinoſæ ſtructuræ ſupponitur. Caſt.*

باديه *bādje.* p. *n. ſ.* بديه *bedje.* t. Oenophorum, ſeria, *vas fictile magnum, in quo vinum recondunt*; & *catinus amplior, profundiorve, in quo vinum generoſius apponitur menſæ, ex eoque pocula implent, ne vires amittat. Ferh.*

باديه *bādeje.* a. *n. ſ.* 1) Deſertum. *Deſerto, campagne deſerte.* 2) Deſertum Iſraelitarum. *Teſ. licet hoc ſæpe dicatur* باديهٔ تيه *bādijeï tih.* ¶ باديهٔ باده نوشلقده دوان اولديلر *bādijeï bāde nūślyktæ dewān oldyler. Sæ.* Per vaſtum ebrietatis campum vagati ſunt. *Corſero dietro all' ubbriachezze. Br.*

باذ *bāzz.* a. *part.* Malus, pravus. *Gol.*

باذارنك *bāzāreng.* p. *n. ſ. compos.* Malum aureum. *Ferh.*

باذام *bāzām.* t. *n. ſ.* 1) *pro* بادام *bādām.* Amygdalum. 2) Viri. *Gol.*

باذامك *bāzāmek*, & بادامك *bādāmek.* p. *n. ſ.* Salicis genus. *Caſt.*

باذخ *bāzych.* a. *part.* Altus, excelſus, elatus. *Gol.*

باذرو *bāzero.* p. *n. ſ.* Apium hortenſe. *Prezzemolo. Ferh.*

باذزم *bāzzem.* p. *n. ſ.* Res futilis, nullius momenti. *Ferh.*

باذفت *bāzeft.* p. *nom. prop.* Nom. arboris, *quæ vento ſpirante bene olet. Caſt.*

باذق *bāzyk.* a. *n. ſ.* Defrutum, vinum dactylorum. ¶ حاذق باذق *hāzyk bāzyk.* Acumine ingenii præditus. *Gol.*

باذل *bāzil.* a. *part.* Largitor. *Gol.* ¶ باذل مقدور اولمق *bāzili mæktūr* ol. Impendere poſſibilitatem, vires, pro viribus procurare. *Spender il poſſibile, far ogni sforzo* اكثري سلطان يولنده باذل روح اولدي *ekſerī ſultān jolynde bāzilī ruh oldy.* Plerique pro principe animam fuderunt, *ſeu* occiſi ſunt præliando pro ſuo principe. *La maggior parte vi reſtò uccisa combattendo per il ſuo prencipe. Sæ.* كمي مجروح و كمي باذل روح اولدي *kimi meğrūh we kimi bāzilī rūh oldy.* Alii vulnerati, alii occiſi remanſerunt. *Chi vi reſtò ferito, e chi morto.*

باذن الله تعالي *bi iznillāhi tæ-ālā.* a. *compos.* Permiſſu, gratia Dei. *Per la divina grazia, ò permiſſione. Sæ.*

باذنة *bāzinet.* a. *n. ſ.* Comparatio, confeſſio, cognitio *rei. Gol.*

باذنجان *bāzingiān.* a. *n. ſ. i. q.* بادنجان *bādingiān.* Melongena. *Gol.*

بأر *beer.* a. *V. act.* [3. F.] 1) Fodere *puteum.* 2) Fodere *foveam* ad conſervandum granum. 3) Conſervare annonam. *Wan.*

بار *bār.* p. *n. ſ. adj.* & *adv.* 1) Deus altiſſimus. *Iddio,* 2) Licentia. *Licenza.* 3) Liber acceſſus *ad conſeſſum.* 4) Vicis. *Volta.* 5) Fruges. *Frutta.* 6) *pro* بارگاه *bārgāh.* p. Aula, tribunal. *Corte.* 7) Radix, cauſſa. *Radice.* 8) *in comp. cum* كاروبار *kārūbār.* Occupatio, opus. *Facenda.* 9) Locus confluxus. 10) *loco* بارنده *bārende, part. a* باريدن *bārīden.* Pluens. 11) Proventus *hortorum*, olera 12) Adulteratio, res fuco tecta. *Coſa viziata.* 13) Chytropus, tripus. *Tripiede di cugina.* 14) Siparium. *Cortina, portiera.* 15) Amicus. *Amico; unde* زنباره *zenbāre.* Mulierum amicus. 16) Graviditas, foetus *tam mulieris, quam animalis. Gravidanza.* 17) Horreum. *Granajo.* 18) Arx. *Fortezza.* 19) Onus. *Carico.* 20) Conventus, congreſſus. 21) Via. *Strada.* 22) Peccatum, delictum. *Pecato, delitto.* 23) *i. q.* تمني *temennī.* Supplicatio. *Richieſta.* 24) Conſilium, curia principum. *Tribunale dei prencipi.* 25) Inſtrumentum muſicum. *Iſtrumento muſicale.* 26) Oryza, & grana, *quæ ad potum* بوزه *būze, dictum præparuntur.* 27) Faſciculus florum. *Mazetto di fiori.* 28) Nomen oppidi in diſtrictu نيشابور *niśābūr, dicto.* 29) *In antiquo perſarum idiomate* Regio. *Ferh. Hinc* زنكبار *zengebār*, & مالبار *mālbār.* Caſrorum, & Malajorum regio. *Herb.* ¶ يك بار دوبار *iek bār, dü bār.* Semel, bis. *Una volta, due volte.* بار سوم *bārī süwüm.* Tertia vice, tertio. *La terza volta. Sæ.* هربار *herbār.* Singulis vicibus, ſemper, præciſe, & quotieſcunque. *Ogni volta, ſempre, ogni volta, che.* هر باركه صلحه خلل كلدي *her bār*

ki sulhæ ehælel geldy. Quotiescunque turbata est pax. *Ogni volta che la pace è stata turbata, ò rotta. Ll.* بار بار *bār bār.* Quavis vice, sæpe. *Ogni volta, spesso. Cast.* بارها *bārhā pl.* دفعاتلە *def-ătile.* t. Vicibus, *i. e.* multoties, *vel* aliquoties. *Più volte.* بار عام *bāri ăm wirmek.* Facultatem universalem, omnem dare. *Dar licenza universale. Ik.* بار خدای *ī, vel ei bāri chudāj.* O Magne Deus! *O Grand' Iddio! Haf.* اشک بار *vel conjunctim* اشکبار *eśkbār.* Lacrymas fundens. *Che spande, e fà spargere lagrime.* مشکبار *müśkbār.* Moschum spirans. *Che spira odore di muschio.* دهن مشکبار *diheni müśkbār.* Moschifluum os, suave olens. *Bocca di muschio.* عنبربار *ămberbār.* Odorifer, ambræ instar fragrans. *Di ambra, che spira odore di ambra.* دُرر بار *durer bār.* Uniones pluens, spargens. *Che sparge perle. Ik.* بار بار بغيرردى *bār bār baghyrürdi.* Exprimebat murmurando *bar bar. Gridava forte, come fà l'orso. Eb.* * *Express. figur.* باراداد *bār dād. h. e.* ديوان ايتدی *diwān itti.* t. Consilium habuit. بار فاكه كردن *bāri fākæ kerden. h. e.* واسطهء حصول مصالح *wāsytei husūl mæsālyh.* Caussam, medium quærere perficiendi negotium. *Ferh.*

پار *pār. p. n. f.* 1) بولدر بلدر *seu* بولدر *boldür.* t. گچن ييل *geċen jil.* t. Annus præteritus, *seu* anno præterito. *V. usit.* پارسال 2) Pars, frustum. 3) Pluvia. 4) Volatus. 5) Corium bovinum depsatum. *Ferh.*

بار *bārr. a. part. i. q.* بر *berr.* 1) Benefaciens, pius. *Wan.* 2) Continens, abstinensque *ab injusto, & illicito. Gol.*

باراب *bārāb. p. nom. prop.* Nom. magni, & ampli districtus *in regione transoxana. Ferh.*

بارته & كله پوش بارته *barata.* t. *n. f.* كله پوش *kelepoś p.* t. Pileus ex lana, pileolus. *Beretta.*

باراج *bārāǵ. p. n. f.* Obstetrix. *Ferh.*

باراغوش *bārāghūś. p. n. f.* Mensura amplexus, *quantum sinu comprehendi potest. Ferh.*

پارالمق *paralamak.* t. *V.* Diffringere, *vitiose pro* پارچهلمق.

باران *bārān. p. n. f.* 1) ياغمور *iæghmür.* t. Pluvia. *Pioggia.* 2) Ros. *Rugiada. Ferh.*

باران شتاب *bārān śitāb. p. n. f. compos.* Densa, & copiosa pluvia. *Ferh.*

پارانغون *pāranghūn.* t. *n. f. ex Ital.* Purpura. *Scarlatto di paragone.*

باران گير *bārān girīz. p. n. f. compos.* Prominens pars tecti, suggrundia. *Sporto, mantello di fabrica. Ferh.*

بارانگير *bārāngir. p. n. f. prop.* Tugurium contra pluviam *in campo structum. Cast.*

بارانه *bārāne. p. n. f.* 1) Palus, trabs, *cui innititur tectum domus.* 2) Melissa. *Ferh.*

بارانه كردن *bārāne kerden. p. V. compos.* 1) Incidere in discrimen, periculum. 2) Disjicere. 3) Gloriari inter sese. *Ferh.*

باراني *bārānī. p. n. f.* Penula, pallium pluviale. *Mantello da pioggia. Ferh.*

بارانيدن *bārānīden. p. V. trans. a* باريدن *bārīden.* Pluere facere. *Cast.*

پاراو *pārāw. p. n. f.* Vetula, anus decrepita. *Vecchiaї decrepida. Ferh.*

پار پار ياتمق *pārpār iānmak.* t. *V. compos.* Ardere in flammas, intense, vehementer. *Ardere in fiamme.*

بارد *bārbūd. p. n. f.* 1) Musicus. 2) Citharœdus Chosroïs. *Ferh.*

پاربود *pārbūd. p. n. f. compos. i. q. præc. Ferh.*

باربدی *bārbüdī. p. n. f. i. q. præc. Cast.*

باربر *bārber, bārbür. p. n. f. compos.* 1) يوك گتوريجى *jük getürigī.* t. Bajulus, dossuarius. 2) Onerarius *equus. Ferh.*

باربردار *bārbürdār. p. n. f. compos.* 1) Onus portans *sive homo, sive jumentum.* 2) Devium iter, fallax via. *Ferh.*

باربغه *bārbüghæ. p. n. f. compos.* 1) Onus compositum, & impedimenta viæ. 2) *adv.* Molliter, leniter. 3) *n. f.* Minutæ res, *aut* merces. *Cast.*

باربنگاه *bārbinegāh. p. n. f. compos.* Onus compositum. *Ferh.*

باربينه *bārbine. p. n. f. i. q. præc. Ferh.*

باروت *barut.* t. *n. f.* Pulvis pyrius. *V.* باروت

بارج *bāreg. p. n. f.* عنب الثعلب *ynebüssaleb. a.* ايت اوزومى *it uzūmī.* t. Solanum. *Solano, sorta d'erba. Ferh.*

بارجا *bārćia. p. n. f.* Curia, tribunal. *Ferh.*

بارجگا *bāriget. a. n. f.* Navis magna bellica. *Gol.*

بارچق *bārćiak.* t. *n. f.* Capulum, *q.* crux ensis, *seu* frameæ. *La guardia d' una sabla.*

بارچه *bārćiæ. p. tan. adj.* 1) جمله *giümle. a.* Omnes, & singuli, & *tutto. Ll.* 2) Alii. *Ferh.*

بارچه *bārćiæ.* t. *n. f.* Navicula. *Barca.* ¶ بارچه رئيسى *barćiæ reisi.* Nauclerus. *Patron di barca. Ll.*

پارچه *pārćiæ.* t. *n. f.* Frustulum, segmentum. *Un pezzetto, bocconcino.* ¶ منصب پارچهسى *mænsyb parćiæsy, q.* Segmen officii, officiolum. *Un picciolo carico, ufficio. Ll.* دمر پارچهلرى *demyr parćiæleri, q.* Frustula ferri, stricturæ. *Scintille, che escono dal ferro caldo.*

بارح *bāryh. a.* 1) *n. f.* Ventus calidus *Wan.* 2) *part.* Obvertens latus *capra.* ¶ هو كبارح الاروى *hüwe ke bāryhyl-erwā.* Est instar offerentis se capri montani, *i. e.* rarissi ne conspicitur, البارح *elbāryhæ.* Heri. *Gol.*

بارحة *bāryhæt. a. n. f.* Pars proxima *præteritæ noctis, vel diei. Wan.* ¶ البارحة *el-bāryhæte.* Heri. البارحة الاولى *el-bāryhetel-ūlā.* Nudius tertius. *Gol.*

بارخانه *bārc hāne. p. n. f. compos.* 1) Tentorium 2) Saccus. 3) Clitellæ, *quibus imponitur onus.* 4) Impedimenta, supellex, *quæ in regis, magnative usum simul vehi solet. Cast.* 5) Sarcinæ *mercatorum.* 6) Locus, *quo merces asservantur. Ferh.*

بارخداى *bārichodāj. p. n. f. compos.* Dominus, Deus. *Ferh.*

بارخيمه *bārchæjme. p. n. f. compos.* 1) Decimarum, & vectigalium collector, publicanus. 2) Domus vectigalium. *Ferh.*

بارد *bārid. a. part.* 1) صووق *sowuk* t. Frigidus. *Freddo.* 2) Firmus, stabilis. *Wan.* ¶ اوضاع بارده *ewzāÿ bāride.* Actiones frigidæ, tepidæ, parum amicæ. *Azioni, ò procedere freddo, e poco amichevole. Ik.* تكاليف باردهسنى ردّ ايتدى *tekālifi bārideśini redd itty.* Propositiones ejus frigidas, aut parum amicas rejecit. *Ributtò le di lui proposizioni fredde, e spropositate. Sæ.* سموم بارد *semūmi bārid.* Ventus calidus, continuo flans.

پارد *pārĕd. p. n. f.* Ricini, *seu* insecti genus, *boum, ovium, caprarumque cuti adhærens. Ferh.*

بارداد *bārdād. p. n. f. compos.* 1) Licentia. 2) Janitor *conclavis principum*, cubicularius. *Portinaro, cameriere. Ferh.*

باردار *bārdār. p. n. f. compos.* 1) Fæmina gravida. 2) Arbor frugifera. *Ferh.*

بارد المزاج *bāridül-mizāg. a. part. compos.* Natura frigidus. *Freddo di natura, freddoso. Bern.*

باردان *bārdān. p. n. f.* 1) Lagena vini *longiore collo.* 2) Utensilia, vasa domestica. 3) Mantica, pera duplex. *Bisaccia. Ferh.* 4) Oneris, ac lectorum in domo repositorium. 5) Ligna viatorum, *quibus sublato tegmine sarcinas, & merces a pluvia immunes servant. Cast.*

پاردان *pārdān. p. n. f.* Saccus. *Sacco. Ferh.*

باردق *bardak.* t. *n. f.* Vas argillaceum. *V.* بردق

پاردم *pārdüm. p. n. f.* قسقون *kuskun.* t. Postilena. *Groppiera.*

باردنك *bārdeng. p. n. f.* Fascia *infantum. Ferh.*

باردو *bārdū. p. n. f.* Lignum furcatum, *quo suffulciuntur arbores fructiferæ. Ferh.*

پاردو *pārdū. p. n. f.* Melissa. *Ferh.*

بارده *bardæ.* t. *n. f. in confiniis.* برادوا *bradwā.* Latus & incurvus culter *fabri lignarii ad parandas scandulas.*

باردیج *bārdiǵ. p. n. f.* Instrumentum penicillo instructum, *quo madefacto temperant furni calorem immoderatiorem pistores. Cast.*

بارز *bāriz. a. part. fæm.* بارزه *bārize.* 1) Exporrectus. 2) Exortus. 3) Prostans, eminens. *Uscito, steso. An.*

پارز *pāriz,* & پارس *pāris.* t. *nom. prop.* Lutetiæ parisiorum. *Parigi.*

بارزد *bārzed. a. n. f.* پيرزد *pīrzed. p.* 1) Galbanum *frutex.* 2) *Ejus* succus, *aut* gummi. *Herb.*

بارزد *bārjed. p. n. f.* Omne genus medicinæ. *Cast.*

پارزده *pārzede. p. n. f.* 1) Species gummi fœtidi. 2) Fascia *infantum. Ferh.*

پارس *pārs. p. n. f.* قپلان *kaplan.* t. Pardus. *Leopardo. Ferh.*

پارس *pārs. p. nom. prop.* فارس *fars. a.* ولايت عجم *wilāieti ăgem.* t. Provincia Persiæ, *antiquis Parthia. Ferh.*

پارسا *bīrsā. p. n. f.* 1) ایوجك ايش *īweǵek iś.* Acceleratum opus. *Cosa fatta in fretta.* 2) Initium *operis. Ferh.*

پارسا *pārsā. p. adj.* 1) Purus, castus. 2) Abstinens a rebus mundanis, devotus. 3) Testis omni exceptione major. 4) Legitime natus. 5) Agendi peritus, ad negotia tractanda idoneus. *Uomo di probità, e purità, divoto, religioso. Ferh.* ¶ پارسا زن *pāsā zen.* Religiosa, devota, & legitime nata fœmina, & *f.* Probi viri uxor. *Donna divota, dà bene.*

پارسال *pārsāl. p. n. f. compos.* Annus præteritus. *L' anno passato. Ferh.*

پارسالق *pārsālyk.* t. 1) Probitas, devotio. 2) Secessus, abstinentia a mundanis. *Divozione, probità, vita di religioso.*

بارسنج *bārseng,* & بارسنجين *bārsengin. p. n. f. compos.* Oneris libripens, pondus ad formandum æquilibrium *tam in libra, quam in equo clitellario. Ferh.*

پارسنك *pārsenk. p. n. f. compos.* Pondus ad formandum æquilibrium *tam in libra, quam in equo clitellario. Ferh.*

پارسه *pārse. p. adj.* Pauper, inops. *Povero, mendico. Ferh.*

پارسی *pārsī. p.* 1) *nom. gent.* فارسی *fārsī. a.* Persa. *Persiano.* 2) *adj.* Persicus. *Persiano.*

پارش *pārś. p. n. f. pro* پارس *pars. p.* Leopardus. *Cast.*

بارشدرمق bariśtürmak. t. V. tranſ. صلح ſulh. a. Conciliare, reconciliare. *Riconciliare, rappacificare.*

بارشدرمقلق bariśtürmaklyk. t. n. ſ. Pacificatio. *Il far pace, ò accordo.*

بارشق bariśik, & بارشقلق bariśiklyk. t. n. ſ. صلح ſulh. پیمان a. pejmān. p. Pax, reconciliatio, concordia. *Pace, accordo.* ¶ بارشق ı bariśik. e. & بارشقلق ı bariśiklyk. e. Pacem facere; inire pacem. *Far la pace. i. q.* بارشمق

پارشك pārśek. p. adj. عزتلو ẏzzetlü. t. Potentia, honore ſpectabilis, venerabilis. *Glorioſo; venerabile. Caſt.*

بارشمش bariśmiś. t. part. paſſ. Reconciliatus. *Riconciliato, accordato.*

بارشمق bariśmak. t. V. منعقد münækyd. a. Pacem inire, reconciliari. *Far pace, accordar.*

بارض bāryz. a. n. ſ. Primum & exiguum plantæ germen, *ita adhuc obſcurum, ut ſpecies diſcerni non poſſit. Wan.*

بارع bāri*. a. part. Præſtans aliis virtute, & arte. *Gol.*

بارق bāryk. a. part. 1) شمشكلو بلوت śimśeklü bulut t. Fulgurans *nubes. Nuvola folgorante.* Fulgens *gladius. Scimitarra lucente.* 2) *nom. prop.* Nom. tribus Arabiæ felicis. 3) Nom. loci prope Cuffam. *Wan.*

بارقه bārykæt. a. part. pl. بوارق bewāryk. 1) Fulgurans *gladius.* 2) *n. ſ.* Ipſe fulgor *gladii.* 3) Fulgur. *Che folgora, & riſplende & ſcimitara, ò ſpada tagliente, e rilucente. Wan.* ¶ بارقهء قهر سلطاني و صاعقهء غضب خاني bārykæi kæhrī ſultānī, we sā-ẏkæi ghæzæbī chānī. Fulgur potentiæ, & indignationis regiæ, fulmenque iræ imperatoriæ, *ſeu* imperatoris. *Il baleno della potenza & indignazione del rè, & il fulmine dell' ira dell' imperatore. Sæ.*

بارك bārik. p. adj. Subtilis, exilis. *Sottile. Ferh.*

بارك الله bārek āllāh. a. compoſ. Papæ! Deus bone! *admirando & q. laudando. Può far Iddio!*

بارگاو bārgāw. p. n. ſ. compoſ. Concordantia. *Accordo. Ferh.*

بارگاه bārgāh, bārigāh. p. n. ſ. compoſ. Aula regia, *ubi excipiuntur legati, aut ſupplicantes.* 2) Curia, tribunal. 3) Atrium patens, *ubi onera, & ſarcinæ jumentis imponuntur, aut exoneratis jumentis deponuntur. Sala d'udienza, corte, palazzo, padiglione, loggia, dove ſi caricano, e ſcaricano le ſome. Ferh.*

بارگرفتن bār giriften. p. V. compoſ. Imprægnari, concipere. *Impregnarſi, concepire.*

بارکش bārkeś. p. n. ſ. compoſ. Baiulus, qui onus ſuſtinet. *Che porta peſo, fachino. Ik.*

بارکشي bārkeśī. p. n. ſ. compoſ. Baiulatio, portatio oneris. *Il portar peſo. Ik.*

بارگه bārigeh. p. n. ſ. Aula regia. *i. q.* بارگاه

بارگي bāreki, bārikī. p. n. ſ. 1) Equus. 2) Equus velox, onerarius, *ut jumentum. Ferh.* 3) *adv.* Simul ac ſemel. *Caſt.*

پارگي pārgī. p. n. ſ. 1) Meretricatio. *Putanesmo.* 2) Aquæ receptaculum. 3) *loco* بارگي bārekī. Equus onerarius. *Ferh.*

بارگير bārgīr. p. *vul.* beigir. 1) Jumentum, equus clitellarius. *Cavallo di ſoma, & cavallo ordinario. Ferh.* 2) Qui onus, *pec.* fructuum componit. 3) Cui aliquid imponitur, & imputatur criminis. *Caſt.* ¶ بارگير دگرمني bārgir degirmeni. Jumentaria mola. *Molino di cavalli.*

بارکين bārkīn, bārgīn. p. n. ſ. 1) Locus, *in quem aqua pluvialis colligitur*, aquæ confluvium. *Ferh.* 2) Stagnum, aqua fœtens. 3) Fimetum. 4) Terra irrigata, quæve facile irrigari poteſt. 5) Latrina. 6) Examen libræ. *Caſt.*

پارگين pārgīn. p. n. ſ. 1) Canalis, *ubi ex colina colluvies effunditur.* 2) *general.* Colluvies. *Ferh.*

پارلمق parlamak. t. V. Flammare, micare, refulgere. *Gettar fiamme, rilucere, balenare, far riverbero.* ¶ قوش پارلمق kuś pārlamak. Exerere ſe ad volatum. *Spiccarſi al volo in aria.*

بارمان bārmān. p. *nom. prop.* Nomen viri ſtrenui, & athletæ *apud antiquos Turcomanos. Ferh.*

بارمبوي bārmebūj. p. n. ſ. compoſ. Baſilicum, ocimum. *Caſt.*

پارمق parmak. t. n. ſ. Digitus. *V.* پرمق

بارنامه bārnāme. p. n. ſ. compoſ. 1) Copioſum famulitium. 2) Majeſtas. 3) Gratia, favor. 4) Superbia, gloriatio. *Ferh.* 5) Exemplar, *diplomatum, vel literarum ſcribendarum.* 6) Mandatum, edictum. *Formulare, commandamento, editto. Caſt.*

بارنانه bārnāne. p. n. ſ. comp. 1) Canon, 2) Mos. *Caſt.*

بارنانه کردن bārnāne kerden. p. V. compoſ. Semet in periculum, *ſeu* exitium conjicere. *Ferh.*

بارنبوي bāranbūī. p. n. ſ. compoſ. Ocimum. *Ferh.*

بارنج bāreng. a. n. ſ. i. q. نارجيل nārgīl. Nux Indica major. *Gol.*

پارنج pāring. p. n. ſ. Aurantium malum. *Caſt.*

پارنجن pārengen. p. n. ſ. Periſcellis. *Ferh.*

پارندگي pārendegī. p. n. ſ. 1) Humor acer. 2) Pluvia. 3) Ros. *Ferh.*

بارنده bārende. p. part. Pluens, ſpargens *Ferh.*

بارنك bārenk. p. n. ſ. 1) Tæniæ. *Caſt.* 2) Malum aureum. *Ferh. V.* بازرنك bāzrenk. * *Expreſſ. figur.* بارنک و بوي bārenkü buj. *h. e.* دارات و کرّوفر dārāt ü kerrüferr. Magnificentia, pompa. *Ferh.*

بارنكبوي bārenkbūj. p. n. ſ compoſ. Abrotanum. *Ferh.*

بارنكبويه bārenkbūje. p. n. ſ. compoſ. Citrago. *Ferh.*

بارنكو bārengū. p. n. ſ. compoſ. Meliſſa. *Ferh.*

بارو bārū. p. n. ſ. بارو و برج كه بدن قلعه‌در bārū wü bürg ki bedeni kæl-æ dür. t. 1) Vallum, mœnia, propugnaculum. 2) Turris ad arcem pertinens, murus. 3) Acroteria *ſeu* pinnæ in ſuperiore muri parte eminentes, *per quas tutius proſpici poteſt. Baloardo, riparo, ò ripari, le mura, torrioni della muraglia d'una fortezza, li merli. Ferh.* ¶ باروي حصاره صعود ايدوب barūī hysāre ſu-ūd idūp. Muros ſupergreſſus. *Sormontando la muraglia, aſcendendo ſopra le mura. Sæ.*

پارو pārū. p. n. ſ. 1) Pala. *Badella.* 2) Fæmina, mulier. *Ferh.*

پارواز pārwāz. p. n. ſ. Calceus. *Ferh.*

پاروب pārūb. p. n. ſ. Pala. *Ferh.*

باروت bārūt. t. n. ſ. 1) Pulvis pyrius, nitratus. *Polvere d' archibugio.* 2) *proprie* Genus ſalis, *qui adhærere ſolet petræ Aſius dictæ; hic alias ab arabibus* ثلج سيني *ſelḡi sīnī*, nivis chinenſis *vocatur. Herb.* ¶ باروت خانه bārūt chāne. 1) Officina pulveris pyrij, mola pulveraria. *Molino di polvere.* 2) Repoſitorium pulveris. *Magazeno della polvere.* باروت خانه بولك باشيسي bārūt chāne bölük baśiſy & باروت خانه كتخداسي bārut chāne ketchudāſi, *vul.* kihaiaſi. ~~Præfectus, &~~ vice-præfectus rei pulverariæ. *Intendente delle polveri. Officium apud aulam ottomanicam.*

پاروچه pārūće. p. n. ſ. Vas, *in quo latum, & terra portatur. Ferh.*

پارود bārūd. p. n. ſ. Pulvis pyrius. *Ferh.*

پارود pārūd. p. n. ſ. باغ هرگي bāgh hereḡī. t. Ridica, *ſeu* pedamentum vitis. *Palo di vigne.*

پارودن pārūden. p. V. Pala ejicere. *Ferh.*

باروژنه bārūjene. p. n. ſ. Nomen toni muſici. *Ferh.*

باروزه bārūze. p. n. ſ. Veſtis quotidiana. *Ferh.*

بارش bāroś. t. n. ſ. Suburbium. *V.* واروش

پاروله pārūle. p. n. ſ. 1) ينقه jonka. t. Aſſula. 2) Jactator. 3) Vir nequam, iners. *Ferh.*

باره bāre. p. n. ſ. 1) Vices. 2) Ordo. 3) Equus generoſus. 4) Arma. 5) Mœnia, vallum. 6) Reſpectus. ¶ در بارهء من der bāreī men. Reſpectu mei. 7) Familiaris, amicus. ¶ زنباره zenbāre. Amicus mulierum. 8) Modus, ratio. 9) Potus *ex oryza inebrians.* 10) Cincinus. 11) Grex ovium, & boum. 12) Frænum equi clitellarii. 13) Supercilium. 14) Avidus, cupidus. *Ferh.* 15) Vultus. 16) Præſentia. 17) Largitio, *ut quid obtineatur, pec.* donum, *quo judex corrumpitur.* 18) Libræ ſcapi extremitas incurvata, *de qua lances, ſeu pondera pendent.* 19) Pæderaſtes. ¶ غلام باره ghūlām pīre. *Idem.* 20) Licentia, venia. *Caſt.* * *Expreſſ. figur.* بارهء كار bāreī kār. *h. e.* شوخ و شنگل sūchü śengül. Formoſus, blandus. *Ferh.*

پاره pāre. p. n. ſ. 1) Fruſtum. *Pezzo.* 2) Subornatio, donum, *quo corrumpitur judex.* 3) Donum. *Regallo.* 4) Dulciarium, edulium. *Robbe dolci.* 5) Volatus. *Volo.* 6) Argentum vivum, mercurius. *Argento vivo.* 7) *nom. prop.* Paros, inſula Græciæ. *Paros, iſola dell' Arcipelago.* ¶ بر پاره bir pāre *vul.* bir para. Fruſtum, parum, parumper. *Un pezzo & un poco.* بش پاره قرا beś pāre kyrā & بش پاره كوي beś pāre köj. Quinque numero pagi. *Cinque villaggi. Ll.* يك پاره iek pāre. Solidus, *q.* ex uno fruſto. *D'un pezzo.* پاره پاره pāre pāre. In fruſta, fruſtatim. *Pezzo à pezzo, in pezzi. Ah.*

پارهء آرد pāreī ārd p. n. ſ. compoſ. Cibus cumprimis pauperibus proprius, *qui conficitur ex tritico, & farina in aqua coctis. Ferh.*

پاره دوز pāreduz. p. n. ſ. compoſ. Interpolator, reparator veſtium. ¶ پاره زدن جامه‌را pāre zeden ḡiāmerā, reſarcire veſtem. *Ferh.*

پارهء زرد pāreī zerd. p. n. ſ. comp. Fruſtum flavi panni, *quod Judæi ad diſtinctionem ſuæ nationis humeris aſſuere coguntur. Ferh.*

پاره‌لمك pārelemek, *vul.* paralamak. t. V. 1) تقطيع tækty* a. In partes, & fruſta concidere, diſſecare. *Far in pezzi, romper.* 2) Interimere, necare. *Far morire.* ¶ علوفهء پاره‌لمك ülūfeī pārelemek. Diſtribuere, numerare ſtipendia. *Diſtribuire, dar la paga.*

پاره‌لنمك parelenmek. t. V. Diffringi, dividi in partes. *Ik. paſſ. præcedentis.*

باري bāri. a. n. ſ. 1) Creator, Deus. 2) Reconvaleſcens. *Wan.* 3) Storearum textor. 4) *Attributum Dei, quod in corona precaria, quæ apud Mohammedanos uſuvenit,*

ac تسبيح *tesbīh vocatur*, *ordine* 94^{tum} *est.* *Hott.*

باري *bārī.* p. *n. f.* 1) Locus spei, & supplicationis. 2) Mœnia, arces. 3) Caussa, excusatio. 4) Distrịctus in India. 5) Una vice. *Una volta.* 6) Deus, altissimus, Creator Deus. *Ferh.* ¶ حضرت باري تعالي عزّ شانه *hæzreti bārī te-āla æzze šānühu.* Deus excelsus, ac gloriosus. *Il Signor Iddio. Sæ.*

پاري *pārī.* p. *n. f.* Fructus *ex arboribus provenientes. Ferh.*

باريا *bārjā.* a. *n. f.* Storea *ex calamis palustribus confecta. Gol.*

پارياب *pārjāb.* p. *n. f. comp.* Campus, *qui hominum opera rigatur. Ferh.*

باريار *bārjār.* p. *n. f.* 1) Flos. 2) Fructus. 3) Arx. 4) Onus. 5) Onerarius equus, *vel* camelus. 6) Platea impervia, *seu* transitu, exituve carens. 7) *Additum numeris* vices *designat. Cast.*

پاياو *pārjāw.* p. *n. f. compos.* Prata, *quæ ab agricolis aqua rigantur. Ferh.*

باريدكي *bārīdegī.* p. *n. f. comp.* 1) Pluvia. 2) Scissura. *Cast.*

باريدن *bārīden.* p. *V.* Pluere. *Piovere. Ferh.*

پاريز *pārīz.* p. *n. f.* Tempus autumni. *Ferh.*

باريك *bārīk.* p. *adj. i. q.* بارك *barik* دقيق *dækyk.* a. اينجه *inge.* t. Subtilis, exilis. *Sottile. Ferh.* ¶ وزراي باريك راي *wüzerāi bārīk rāj.* Consiliarii subtilioris ingenii, & perspicaces. *Li consiglieri di sottile ingegno, intendenti.* رشتهٔ باريك *ristei bārīk.* Funis tenuis. *Corda sottile. Eb.* تار باريك عنكبوت كبي *tāri bārīki ænkebūt gibi.* Instar subtilis exturæ araneorum. *Come la tela sottile del ragno. Sæ.* * *Express. figur.* باريك بين *bārīk bīn. h. e.* مدقّق و راست نظر *müdakkyk we rāst næzær.* Subtilis ingenii, perspicax. باريك ريس *bāriki rīs. h. e.* ضعيف و ناتوان *zæyfü nātuwān.* Debilis, impotens. *Ferh.*

پارين *pārīn.* p. *adj. comp.* Annus præteritus, *vel quod fuit anno præterito. Ferh.*

باز *bāz.* a. *n. f. pl.* ابواز & بيزان *bīzān.* Accipiter, falco. *Wan.*

باز *bāz.* p. *n. f.* & *adv.* 1) Reditus. *Ritorno.* 2) Iteratio. *Repetizione.* 3) Segregatio, distinctio. *Distinzione.* 4) Latus, pars. *Parte.* 5) Cubitus. *Braccia di misurare.* 6) Remansio. *Soggiorno.* 7) Etiam, quoque. *Ancora.* 8) Lusus. *Giuoco.* 9) Apertus, manifestus. *Aperto, chiaro.* 10) Orgia. *Una bracciata.* 11) Retro. *Di dietro.* 12) Falco, accipiter. *Falcone.* 13) Locus transitus fluminis. 14) *in comp. v. g.* شعبده باز *šæbede bāz.* Præstigiator, agyrtes. *Prestigiatore. Ferh.*

¶ باز *bāz.* e. Aperire. *Aprire.* پرّو بالني بازيتدي *berrü bālinį bāz itty* Aperuit, exeruit suas alas. *Apri, stese l'ale. Sæ.* بازپس *bāzpes.* In postera parte, retrorsum. باز استادن *bāz istāden*, retromanere, & supersedere, retineri, desistere, recedere. باز استادن از چيزي *bāz istāden ez čīzī.* Renuere, nolle aliquid. بازبستن *bāz besten.* Religare, obligare, consolidare fractum. پشت بچيزي باز دادن *püst becīzī bāz dāden.* Dorsum in rem aliquam inclinare. باز داشتن *bāz dāšten.* Abstinere, secludere, arcere, repellere, remorari, retinere, *ut urinam.* باز كردانيدن *bāz gerdānden.* Reducere, reverti facere, restituere. *Cast.* * *Express. figur.* باز آورد *bāz āwürd. h. e.* ارمغان كه اكابره كتورولر *ermæghān, kī ekābire getürürler.* t. Munus, *quod offertur nobilibus.* باز آوردي كرد *bāz āwürdī kerd. h. e.* اعتذار ايلدي *ytizār ejledī.* t. Se excusavit. *Portò scuse.* باز خواست كرد *bāz. chāst kerd. h. e.* 1) رجا و تمنا ايلدي *rigiā we temenā ejledī.* t. Rogavit, imploravit. 2) سؤال ايلدي *sual ejledī.* t. Interrogavit. باز خورد *bāz chord. h. e.* 1) مغلوب اولدي *mæghlūb oldī.* t. Victus est. 2) قوجوندي *Kogūndī.* t. Tristis, afflictus est. 3) راست كلدي *rāst geldī.* t. Obviam venit. *L'incontrò.* t. 4) اوغرادي *oghrādī.* t. Obviam habuit, incidit in aliquem. *Ferh.*

باژ *bāj*, & پاژ *pāj.* p. *n. f. pro* باج *bāg.* 1) Vectigal, decimæ. 2) Gravis impositio, *qua premuntur subditi pauperes, aut victi.* 3) Divitiæ. 4) Silentium, *quod magi observant in lotione corporis, & commestione.* 5) *nom. prop.* Nom. oppidi in districtu طبران *Ṣyberān*, *dicto. Ferh.*

پازاج *pāzāg.* p. *n. f.* 1) Obstetrix. *Levatrice.* 2) Nutrix. *Balia. Cast.*

بازار *bāzār.* p. *n. f.* 1) Mercatus, pactum in mercatura. 2) Forum, locus. 3) Dies mercatus, emporium. *Ferh.* 4) Dies dominicus. *Mercato, & domenica.* ¶ بازاري بوزدي *bāzārini bozdy.* Mercatum ejus, aut suum dissolvit, aut impedivit. *Gli hà guastato il mercato, & non hà tenuto, ò hà rotto il mercato.* بازاري يغما اتديلر *bāzārini iaghma ittiler.* Diripuerunt nundinas, forum eorum. *Saccheggiarono la fiera, ò il mercato di quel luogo. Sæ.* بازار خلقي *bāzār chælky.* Populus platearum, vel fori. *Il popolo del mercato, ò della piazza. Eb.* آخري بازارينك اولور زار *āchyrī bāzārinün-olur zār.* Mercatus, aut commercium ejus desinet in planctum, exitum habebit infaustum. *Finalmente gli riuscira male. Il suo mercato si terminarà in pianto. Eb.* بازار ا *bāzār* ol. Mercatum fieri, conveniri de pretio. *Il mercato, ò l'accordo esser fatto.* بازار ا *bāzār.* e. Facere mercatum, convenire de pretio, pacisci, mercari. ايو بازار اتدكمي *eiü bāzār ettün-mi.* Fecistine bonum mercatum, *h. e.* num bene processit tua negotiatio? *Hai fatto buona mercanzia?* تيز بازار *tyz*, *vul.* *tez bāzār.* Prompte. بت بازاري *bit bazari*, *vul.* بت بازار *bit bāzār.* Forum scrutarium. *Piazza de' rigattieri, rivenditori.* بت بازارجي *bit bāzārgi.* Scrutarius. *Rigattiere, stracciaruolo.* بازاره كيدن *bāzāre giden.* Obsonator. *Spenditore.* بازار كوني *bāzār günī.* t. Dies solis, dies dominicus, & dies mercatus. *Giorno di domenica, & giorno di mercato.* بازار ايرتهسي *bāzār irtesi*, *vel ertesi.* Dies lunæ, feria secunda. *Lunedi.* * *Express. figur.* بازار خاك *bāzārī chāk. h. e.* 1) عظمت و سروري *æzīmetü sürūrī.* Magnificentia, fastus. 2) امور دنيوي *umūrī dünjewī.* Negotia mundana. *Ferh.*

پازار *pāzār.* p. *n. f.* چارق *ćiāryk* t. 1) Calceus rusticus *e crudo corio, aut cortice factus.* 2) Tæniæ, quas pedibus obvolvunt. 3) Involucrum *infantis. Ferh.*

بازارجي *bazārgi.* t. *n. f.* Tabernarius, propola, *aut* venditor *fructuum, leguminum. Rivenditore, bottegaro, fruttaruolo.*

بازاركان *bāzārgān.* p. *n. f.* Mercator. *Mercante. Ferh. V. usit. Turcis* بازركان

بازارلشمق *bazarlaśmak.* t. *V. cooper.* 1) Pacisci, licitari inter se, mercari. *Prezzolare, trattar del prezzo, mercatantare.* 2) Mercari, facere, concludere inter se mercatum. *Far il mercato, accordarsi del prezzo.*

بازاري *bāzārī.* p. *adj.* Ad forum pertinens, forensis, publicus. *Publico.*

بازافكن *bāzafken.* p. *n. f. compos.* Laciniæ. *Lembi. Ferh.*

بازام *bāzām* p. *n. f.* صلنجق *ṡalyngiak.* t. Oscillum. *Altalena, penzolo. Ferh.*

پازان *bāzān.* a. *n. f.* *Dialecto Meccano.* Labrum æneum pelvis instar. *Gol.*

پازبا *pāzbā.* p. *n. f. compos.* 1) Venenum tollens. 2) Lapis Bezoar. *Ferh.*

بازبار *bāzbār.* p. *n. f. compos.* Accipitrarius, falconarius. *Falconiere. Ferh.*

بازبام *bāzbām.* p. *n. f. compos. i. q. præc. Ferh.*

بازبان *bāzbān.* p. *n. f. compos. i. q. præc. Ferh.*

بازبر *bāzbür.* p. *n. f. compos.* Lapis alexipharmacus. *Cast.*

پازپرمي *pāzpürmī.* p. *nom. prop.* Nom. oppidi *prope* مشهد *meshed*, *ob uvas celeberrimi. Ferh.*

بازپره *bāzpere.* p. *n. f.* Vespertilio. *Cast.*

بازپيچ *bāzpīg.* p. *n. f. compos.* Oscillum, cunæ species, *qua infantes agitari solent. Ferh.*

بازبزه *bāzbeze.* p. *n. f. compos.* Mulieris amans. *Cast.*

بازپس *bāzpes.* p. *adj.* Reliquus, restans ex aliqua re, *vel* post eam. ¶ بازپس نكارستن *bāzpes nigāristen*, retrospicere. *Cast.*

بازخ *bāzæch* p. *n. f.* Vox. *Voce. Cast.*

پازخ *pāzæch.* p. *n. f.* 1) Vox. 2) Gemitus, lamentatio. *Ferh.*

پاژخ *pājæch.* p. *n. f.* Responsum. *Cast.*

باز خاست *bāz chāst.* & باز خيز *bāz chyz.* p. *n. f. compos.* Resurrectio, *seu* dies ejus, dies extremi judicii. *Il giorno della risorrezione, ò dell' estremo giudizio.*

بازخريدن *bāz chyrīden.* p. *V. compos.* Redimere. *Cast.*

بازخشين *bāzæchśīn.* p. *n. f. compos.* Falco *coloris albi in ceruleum vergentis. Ferh.*

بازخميد *bāzchæmid.* p. *n. f. compos.* Resurrectio, dies extremi judicii. *Ferh.*

بازخيز *bāzchyz.* p. *n. f. compos.* 1) Surrectio. 2) Dies resurrectionis. *Ferh.*

بازد *bāzüd.* p. *n. f.* Crassities brachii. *Cast.*

بازدار *bāz dār.* p. *n. f.* 1) طغانجي *doghangi.* t. Falconarius. *Falconiere.* 2) Seminator. 3) Retinens quid. *Ferh.*

باژدار *bājdār.* p. *n. f. compos.* Publicanus. *Ferh. V.* باجدار

باز داشت *bāz dāśt.* p. *n. f. compos.* منع ايدجي *men' idigī.* t. Impediens. *Cast.*

باز داشت *bāz dāśt.* p. 3. *pers. præt. perf.* 1) Retinuit, impedivit. 2) Protexit. 3) Abscondit. *Ferh.*

پازده *pāzede.* p. *part. pas. compos.* Pedibus calcatus, conculcatus. *Esser conculcato, posto sotto i piedi. Sæ.*

بازدهم *bāzdehüm.* p. *num. ordi.* اون برنجي *on biringi.* t. Undecimus. *Undecimo. Ik.*

بازركان *bāzyrgān.* p. t. *n. f. pro* بازاركان *bāzārgān.* p. تجّار *tüggiār.* a. Mercator. *Mercante, trafficante.* ¶ بازركان باشي *bazyrgān baśi.* Præcipuus, primarius mercator, director commercii *Capo mercante.* پاشانك بازركان باشيسي اولان ابرام نام تجّار *pāśānün-bāzirgān bāśisi olan Abram nām tüggiār* (*pro* تاجر *tāgir*) Primarius mercator Bassæ nomine Abram. *Il capo mercante del Bassà per nome Abramo. Ll.*

بازركانلق *bāzyrgānlyk.* t. *n. f.* & بازركاني *bāzyrgānī.* p. Mercatura, negotiatio. *Mercanzia, negozio, traffico.* ¶ بازركانلق ا *bāzyrgānlyk.* e. بازركاني كردن *bāzirgānī kerden.*

Negotiationem, aut mercaturam exercere. *Far il mercante, negoziare, trafficare.*

بازرگاني *bāzirgānī.* p. *n. ſ.* Mercatura. *Mercanzia.* ¶ بازرگاني كردن *bāzirgānī kerden.* Mercaturam exercere. *Negoziare.*

بازرنك *bāzreng.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Vinculum *pectorale infantis. Ferh.* 2) Tæniæ, *quibus alligatur onus. Faſcie.*

بازرو *bāzrū* & بازرون *bāzrūn.* p. *n. ſ.* Veſtis quotidiana. *Caſt.*

بازستان *bājſitān.* p. *n. ſ. compoſ.* Publicanus. *Caſt.*

بازسفيد *bāzi ſifīd.* p. *n. ſ. compoſ.* Falco, accipiter albus. *Ferh.*

بارك *bāzek*, & بازك تركي *bāzekī türkī.* p. *n. ſ. compoſ.* Niſus. *Smeriglio, uccel di rapina. Ferh.*

بازكذار *bāzgüzār.* p. *adj. compoſ.* 1) Redux, rediens. 2) Conveniens, aptus. *Ferh.*

پازكر *pājker.* p. *n. ſ. compoſ.* Publicanus. *Ferh.*

بازكرديدن *bāz gerdīden.* p. *V. compoſ. tranſ.* Invertere, redire facere. *Ferh.*

باز كشتن *bāz gesten.* p. *V. compoſ.* Reverti, recedere. *Ritornare. Ferh.*

باز كشته *bāz geste.* p. *part. paſſ. compoſ.* Reverſus, converſus. *Caſt.*

بازكون *bāzgūn*; & وازكون *wāzgūn*, & بازكون *bājgūn.* p. *n. ſ. adj.* & *adv.* 1) Oppoſitus. 2) Inverſus. 3) Inverſio. *Ferh.* 4) Capite deorſum conſtitutus, præpoſterus. 5) Inverſo modo, præpoſtere. 6) Capite deorſum. 7) Retrorſum. *Rivoltato, alla riverſa, al roverſcio.* ¶ تنور بازكونهء پر آتش فرجنه موم صوقسونلر *tennūri bāzgūneï pür ateſi fergīne mum ſokſunler.* Immittant candelam in inverſum foculum igne plenum vulvæ ipſius. *Ficchino una candela nella di lei natura, che è un vero focolaro rivoltato. Eb.*

بازكونه *bāzgūne*, & *bāzkūne.* p. *part.* 1) Inverſus. 2) Infelix, infauſtus. *Ferh.*

بازكي *bāzeki* بازك تركي *bāzikī türkī.* p. *n. ſ. comp.* دلوجه طغان *delūge doghan.* t. Niſus, Falco ſpurius. *Sparaviere. Ferh.*

بازكير *bāzgīr.* p. *n. ſ. compoſ.* Telonarius *Gabelliere. Ferh.*

بازكير *bājgīr.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Telonarius. *Gabelliere.* 2) Falconarius accipitrum ferocium. *Falconiere. Caſt.*

پازكير *pāzgīr.* p. *n. ſ. compoſ.* اژدها قويرغي *ejdehā kujrughy.* t. Cauda draconis. *Coda di Dragone, ò ſerpente. Caſt.*

پازكين *pājgīn.* p. *n. ſ. compoſ. i. q.* پاركين *pārgīn.* 1) Canalis. 2) Colluvies. *Ferh.*

بازل *bāzil.* a. *part.* Anteriorem, *ſeu* lateralem dentem acquirens *camelus, quod fit anno octavo, vel nono. Wan.*

بازلة *bāzilet* a. *n. ſ.* 1) Res aliqua, aliquid *q.* pars ſpathæ. 2) Membrum fractum, ex quo fluit ſanguis. ¶ شجة بازلة *seǧǧeti bāzilet*, ictus, ſeu vulnus capitis penetrans, & ſanguinem fundens. *Gol.*

بازماندن *bāzmānden.* p. *V. compoſ.* 1) Remanere, reliquum, ſuperſtitemve eſſe. 2) Adeſſe. *Caſt.*

بازن *bāzen, pāzen*, & پازن *pājen.* p. *adj.* كدي *gidi.* 1) Leno. 2) Cornutus, *qui mœcham habet. Ferh.*

بازن *bājen.* p. *n. ſ.* Ovis, *vel* capra, *quæ ante gregem incedit. Ferh.*

بازنامه *bājnāme.* p. *n. ſ. compoſ. i. q.* پاچ نامه *pāćnāme.* 1) Cognomentum. 2) Socius, æqualis. *Ferh.*

بازنانه كردن *bāznāne kerden.* p. *V. compoſ.* 1) Jaculari. 2) Jactare ſe, gloriari. 3) Seipſum conjicere *in exitium.* 4) Intercedere, mediatorem eſſe. *Caſt.*

بازند *bāzend*, & پازند *pāzend.* p. *n. ſ.* 1) Abrahami prophetæ libri, *pec.* decimus ad eum demiſſus, *plenus conſiliis, ſapientia, & ſecretis. Caſt.* 2) Juxta *Anguetilii* novam collectionem ex India allatam, unus e libris Zoroaſtri.

بازنده *bāzende.* p. *part.* Ludens, luſor. *Giuocatore.*

پازنك *pājeng.* p. *n. ſ. compoſ. i. q.* پاچنك *pāćeng.* Feneſtrella. *Ferh.*

بازو *bāzū.* p. *n. ſ.* قول *kol.* t. عضد *ǽzud* a. 1) Vires. 2) Orgia. 3) Poſtis januæ. 4) Brachium, ſuperiorve ejus pars. *Braccio. Ferh.* 5) Pannus præcinctorius in balneo, *quo ventrem, & pudenda velant.* ¶ بازوي عضل *bāzūi ǽzyl.* Muſculoſum, toroſum brachium. *Braccio muſcoloſo.* آهنين بازو *āhenīn bāzū, comp.* Ferreis *h. e.* robuſtis brachiis præditus. *Forte di braccia, di braccia di ferro Sæ.* وار قوتي بازوي همته كتورمك *wār kuwwetī bāzūī himmete (vel ſimpl. bāzūje) getürmek. q.* quidquid eſt virium, *ſeu* vires omnes ad brachium reducere, colligere. *h. e.* Vires omnes impendere. *Far ogni sforzo, far tutto'l poſſibile.*

پازو *pājū.* p. *n. ſ.* 1) Folia betæ. 2) Poſtis januæ. *Ferh.*

بازوبند *bāzūbend.* p. *n. ſ. compoſ.* هيكل *hejkel.* a. Brachiale, armilla. *pec.* vinculum, *quod in lacerto ferunt contra faſcinum, & mala, eique annexa capſula argentea, aut coriacea, in qua ſcriptura Taleſmanica. Braccialetto. Ferh.*

بازور *bāzūr.* p. *nom. prop.* Nom. magi, *de quo Perſæ antiquiores multa confabulantur. Ferh.*

بازوشتن *bāzūsten.* p. *V.* Torquere digitis, criſpare, complicare oram, & complicatam conſuere. *Ferh.*

پازوم *pāzūm.* p. *n. ſ.* Edulium, cibus. *Caſt.*

پازوه *pājewe.* p. *n. ſ.* Verruca. *Caſt.*

پازوه *pājüwe.* p. *n. ſ.* 1) Equus *duos, tres, vel quatuor albos pedes habens.* 2) Morbus *exerens ſe in membris corporis. Caſt.*

بازه *bāze.* p. *n. ſ.* 1) Orgia. 2) Virgultorum manipulus. 3) Locus anguſtus *inter duos muros, vel etiam inter duos montes.* 4) Species accipitris. *Ferh.*

پازه *pāze.* p. *n. ſ.* Baculus, pedum, *quo propelluntur jumenta, aut greges Baſtone di paſtori. Ferh.*

پازه *pāje.* p. *n. ſ.* Pedes vervecini, aliique cocti. *Ferh.*

پازهر *pāzeher.* p. *n. ſ.* 1) Bezoar. 2) Venenum alexipharmacum. *Ferh.*

بازي *bāzī.* a. *n. ſ. pl.* بزاة *büzāt*, بزان *büzān*, & بيزان *bīzān.* Falco. *Wan.*

بازي *bāzī.* p. *n. ſ.* اوين *ojun.* t. Ludus. *Giuoco.* 2) Funambulus. *Ferh.* 3) بر طغان *bir doghan.* t. Unus falco. *Un falcone.* ¶ قمار بازي *kümār bāzī.* Luſus vetitus, alea. *Giuoco proibito, come di carte, dadi. Ik.* بازي كنان *bāzī künān.* Ludens, ludibundus. *Giuocando.* * *Expreſſ.* بازي بخايه كند *figur. bāzī bechāje gūned.* بيهوده عبث ايش ايدر *bīhūde ǽbes iś īder.* t. Abſurda, *vel* vana tractat, agit. *Ferh.*

پازي *pāzī.* t. پازو *pājū.* p. Beta, folia betæ. *Bieta.*

پازيار *pāzjār.* p. *n. ſ.* 1) Seminator. 2) Hortulanus. *Ferh.*

بازيج *bāzīǧ.* p. *n. ſ.* 1) Vigilia noctis. 2) Crepundia, *quæ appenduntur cunis infantum. Ferh.*

بازيچه *bāzīće.* p. اوينجق *ojunǧik* t. *n. ſ.* خرده *churde.* p. 1) Ludus, ludulus. 2) Minutum quidvis, tenue. 3) Tenuitas, ſubtilitas. *Giuochetto, & coſa ſottile, e delicatezza. Ferh.* ¶ بازيچه كذار ار *bāzīće güzār* ol. Ludere, luſui puerili ſe immiſcere. *Giuocare giuochi puerili. Eb.* * *Expreſſ. figur.* بازيچهء روم و زنكي *bāzīćeï rūm we zengī. h. e.* مسخرهء عالم *maſchærǽï ālem.* t. Ludicra mundi. *Ferh.*

بازيدن *bāzīden.* p. *V. i. q.* باختن *bāchten.* 1) Ludere. 2) Volare. 3) Iteratim facere. 4) *figur.* Conatum adhibere. 5) Conſecrare, dicare. *Ferh.* 5) Facere, ut quis ludat. 6) Moveri. 7) Ludendo perdere. *Giuocare, & far giuocare, eſſer agitato, e perder nel giuoco.*

پازيده *pāzīde* p. *n. ſ.* يرسه *jaraſa.* t. Veſpertilio. *Caſt.*

پازير *pāzīr.* p. *n. ſ.* Trabs muro ad firmandum inditus. *Ferh.*

پازير *pājīr.* p. *n. ſ.* 1) Bezoar. 2) Venenum depellens *medicamentum. Ferh.*

بازيره *bāzīre.* p. *n. ſ.* بازيره *bājīre.* 1) Hora, vigilia noctis. *Ferh.* 2) Mulierum amator. 3) Laſcivus. 4) Inſipidus. 5) Species arboris. *Caſt.*

پازيره *pāzire.* p. *n. ſ.* 1) Vigilia noctis præſens, *aut* præterita. 2) *i. q.* خفاش *chuffāś.* a. Veſpertilio. 3) Amicus mulierum. *Ferh.*

پازيره *pājīre.* p. *n. ſ. i. q. præc. Caſt.*

بازيزه *bāzize.* p. *n. ſ.* Mulierum amator. *Caſt.*

پازيژه *pāzīje.* p. *n. ſ.* Pars exigua noctis. *Caſt.*

پازين *pázīn.* p. *n. ſ.* Vigilia noctis. *Ferh.*

بازينج *bāzinć.* p. *n. ſ.* 1) Oſcillum. 2) Pannus linteus ſuſpenſus, *qui cunarum loco illis inſervit ad conciliandum infantibus ſomnum. Ferh.*

بازيور *bāzīwer.* p. 1) *adj.* Comptus, ornatus, *pec. auro gemmisque.* 2) *n. ſ. i. q.* تكرار *tekrār.* a. Repetitio. 3) *adv.* Iterum. *Caſt.*

بأس *bees.* a. *n. ſ.* 1) Malum, adverſitas. 2) Pœna, afflictio. 3) Virtus. 4) Vehementia pugnæ. *Wan. Male, avverſità, pena, & valore, intrepidezza, potenza.* ¶ لا بأس *lā beese* بأس يوقدر *bees ioktūr.* Non eſt malum. *Non vi è male. Ik.* جواب يأس و خبر بأس ايله *ǧewābī jees we chæberī bees ile. Sæ.* Cum reſponſo lugubri, aut acerbo, & cum nuntio malo. *Con riſpoſta acerba. Br.* هيبت و بأس *beesü ſætwet* & بأس و سطوت *heibetü bees.* Fortitudo, & potentia, ac formidibilitas. *Potenza, e formidabilità. Sæ.* مزيد سطوت و بأس ييلدرم خانيدن هراس اوزره اولوب *mezīdi ſætwetü bāsī (pro beesī) jildyrym chānīden hjrās üzre olup.* Reformidans magnam imperatoris Bajazetis *jildyrym* dicti potentiam, & ſtrenuitatem. *Temendo la gran potenza del Sultano. Sæ.*

پاس *pās.* p. *n. ſ.* 1) Quarta pars noctis. 2) Excubitor, qui partem noctis vigilat. 3) Cuſtodia, gubernium. 4) Mœror, cordis anguſtia. 5) Timor. *Ferh.*

پاس *pās.* t. سهك *ſehek* a. زنك *jenk.* p. Rubigo, ærugo. *Ruggine.* ¶ پاسدن آچمق *paſten āćmak*, & پاسن آچمق *paſin āćmak.* Rubiginem detergere, polire. *Levar la ruggine, forbire.*

بأساء *beesāe.* a. *n. ſ.* Vehementia. *Valore. Wan.*

پاساخت *pāsācht.* p. *n. ſ. compoſ.* Res parata, prompta. *Ferh.*

پاسار *pāsār.* p. *n. ſ.* Calcitratio. *Ferh.*

باسامان *bāsāmān*, & *pāsāmān.* p. *n. ſ.* 1) Vir probus, & patiens. 2) Vir ſapiens, intelligens. *Caſt.*

باسان bāsān. a. n. ʃ. pl. a باسنة bāʃinet. Inʃtrumenta opificum.

پاسپار pāspār. p. n. ʃ. compoʃ. Calcitratio. Ferh.

پاسبان pāsübān, ʃeu pāsbān. p. n. ʃ. بكجي bekći. t. Cuʃtos, vigil nocturnus, qui integram noctem vigilat. Cuʃtode, guardiano, guardia, ʃentinella. Ferh. * Expreʃʃ. figur. پاسبان فلك pāsbānī felek. h. e. كوكب زحل kewkebī zühæl. Saturnus planeta. Ferh.

پاسباني pāsübānī. p. n. ʃ. Cuʃtodia, vigilia. Guardia. Caʃt.

پا سبك pā ʃebük. p. adj. compoʃ. Celer pedibus, levipes, pec. ʃagitta velox. Caʃt.

باسبوس bāsbūs. p. n. ʃ. Amaracum, majorana. Magorana. Ferh.

پا ستاده pā ʃitāde. p. adj. compoʃ. Pedibus inʃiʃtens, promptus. Pronto, in ordine. ¶ آماده و پاستاده āmāde wü pā ʃitāde. Paratus, promptus. Pronto, in piedi. Eb.

باستار baʃtār. p. 1) adv. Idem cum altero, uniuʃmodi. 2) n. ʃ. Reʃponʃio incongrue, & inconʃiderate data argumento. Ferh.

باستان bāʃitān. p. 1) adj. i. q. كذشتكان güzeʃtegān. Præteritus. 2) Antiquus. Ferh. 3) n. ʃ. Avis paradiʃea, quam in capite ferunt magnates. Caʃt.

پاستا & پاستو & پاسطاو & پاستاو paʃta. t. n. ʃ. ex Polon. Volumen panni. Pezzo intiero di panno.

باستراك bāʃterāk, باسترك bāʃterek. p. n. ʃ. Sturnus variegatus, turdus. Ferh.

پاسترمه paʃtyrma. t. n. ʃ. Caro infumata. V. پاسطرمه

باستره bāʃtere. p. n. ʃ. Arvum jam conʃitum, ʃeminarium. Ferh.

پاستناج paʃtināj. p. n. ʃ. Paʃtinaca. Paʃtinaca.

باستين bāʃitīn. p. n. ʃ. Fructus, qui provenit in medio rami arboris. Ferh.

باستيون bāʃtijun. t. n. ʃ. ex Ital. Propugnaculum. Baʃtione. Bern.

پاسخ pāʃuch. p. n. ʃ. Reʃponʃum. Riʃpoʃta. ¶ پاسخ دادن pāʃuch dāden. Reʃponʃum dare. Riʃpondere. شكر پاسخ ʃeker pāʃuch. q. Suaviter reʃpondens. Ik.

پاسدار pāsdār. p. n. ʃ. Cuʃtos, vigil noctis. Ferh.

باسرة bāʃiret. a. n. ʃ. Tetrici, & deteʃtabiles vultus. Gol.

باسر شدن bāsir ʃuden. p. V. compoʃ. Fugiendo retrocedere. Ferh.

باسرم bāsrem. p. n. ʃ. Ager ad ʃeminandum præparatus. Ferh.

باسره bāʃere. p. n. ʃ. Satum, arvum conʃitum. Ferh. 2) Rerum antiquarum peritus. 3) Hiʃtoriarum enarrator. Caʃt.

باسره biesrihi. a. compoʃ. بوندن قياس ايله bundan kyjās ejle. t. Et cætera, ʃic de reliquis. Tef. ¶ باسرهم biesrihim & باسرها biesrihā. Univerʃi, unus poʃt alterum, omnes, & omnia ad unum, univerʃa. Tutti quanti, tutto. Ll. Ik. Sæ.

پاسره pāʃere. p. n. ʃ. Frumentum, quod ab uʃufructuario agri penditur domino fundi. Ferh.

باسط bāʃyt. a. 1) n. ʃ. Strator. Che ʃtende. 2) part. Longius diʃtans, pec. ab aqua. 3) Simplex. 4) Amplus. 5) Inter attributa Dei, quæ a Mohammedanis in corona precaria تسبيح tesbīh dicta recitari ʃolent, ordine 23tium. Hott.

پاسترمه & پاسطرمه paʃtyrmæ. t. n. ʃ. Caro fumata. Carne fumata. ¶ طوكز پاسطرمه سي don-üz paʃtyrmaʃi. Lardum. Lardo. پاسطرمه يانلري paʃtyrma iānleri. Succidiæ. Mezena di porco, ò altra carne fumata.

باسغاق bāʃghhāk. p. n. ʃ. Choraʃmiorum lingua, Prætor, præfectus, vicarius. Caʃt.

باسق bāsyk. a. part. 1) Procera palma. 2) Dactylus ʃuavis, & flavus. Gol.

باسقاق bāsykāk. p. n. ʃ. i. q. præc. Caʃt.

باسقان bāʃykān. p. n. ʃ. i. q. præc. Caʃt.

پاسقاليه paskalia, & پاسخليه paʃchalijæ. t. a græc. Paʃcha. Paʃqua. Alias Turcæ Paʃcha noʃtrum vocant قزل يمورطه kyzyl iumurtæ. q. Ovum rubrum, ʃeu ova rubra, quia tunc paʃʃim talia videntur, aut diʃtribuuntur.

باسك bāsük. p. n. ʃ. Oʃcitatio. Ferh.

باسل bāsil. a. 1) part. & pl. بسّل büʃʃel, i. q. بطل bætæl. a. Vir ʃtrenuus, heros. Wan. 2) metaph. n. ʃ. Leo. Gol.

پاسلمق paslamak. t. V. Rubigine afficere, rubiginare. Arrugginare.

پاسلنمق paslanmak. t. V. recip. Rubiginem contrahere, rubiginari. Arrugginarʃi.

پاسلو paslü. t. adj. Rubiginoʃus. Rugginoʃo.

باسليق bāsilyk. a. n. ʃ. Baʃilica vena. Gol.

باسم bāsim. a. part. Subridens. Wan.

باسن bāsen. p. nom. prop. Nom. loci alicujus. Ferh.

باسناك bāsnāk. p. n. ʃ. Prætor, præfectus, vicarius. Chorasmiorum lingua. Ferh.

باسنة bāʃinet. a. n. ʃ. pl. باسان bāsān, & بآسن be-āʃin. 1) Vomer, inʃtrumentum opificum. 2) Saccus magnus ex groʃʃiore lino. Gol.

پاسنك pāʃeng. p. n. ʃ. compoʃ. Pondus ad formandum æquilibrium tam in libra, quam in equo clitellario. Ferh.

باسو bāsū. p. n. ʃ. Baculus, qui manibus geʃtatur, ʃcipio. Ferh.

پاسوان pāʃwān. p. n. ʃ. Cuʃtos, vigil nocturnus. Caʃt.

باسور bāṣūr. a. n. ʃ. pl. بواسير bewāsīr. 1) Hemorrhois. 2) Condyloma in naʃo, etiam in ore uteri, & ad manuum pedumque digitos. Wan.

باسي bāsī. p. adv. 1) Vice una. 2) Aliquod, modicum. 3) adj. Paucus. 4) Volatilis, volans, volucris. 5) n. ʃ. Margo rei adjecta ornatus ergo. Caʃt.

پاسي pāsī. p. n. ʃ. Vigilia noctis. Ferh.

باسيج bāsīg, & پاسيج pāsīg. p. n. ʃ. Hirundo. Caʃt.

باسيدن bāsīden, & پاسيدن pāsīden. p. V. 1) Conʃervare, reʃervare. Caʃt. 2) Obʃervare, cuʃtodire. Guardare, conʃervare, cuʃtodire. Ferh.

باسيره bāsīre. p. n. ʃ. 1) Poëta, verʃuum recitator. 2) Computator temporis, ʃeu rerum geʃtarum narrator. 3) Seminarium, ager conʃitus. Caʃt.

باش bāś. p. 1) imperat. اول ol. t. Eʃto, ʃis, fias. Sij, diventi. 2) pron. dem. Ille. Ferh. 3) n. ʃ. Ululatus canum. Caʃt.

باش bāś. t. n. ʃ. رأس rees. a. سر ʃer. p. 1) Caput. 2) Initium. 3) Summitas, extremitas. 4) Primarius, principalis, ʃupremus. 5) Præfectus. 6) Capitellum alicujus rei. Capo, teʃta, principio, principale, primario, ʃupremo, preʃidente, & ʃommità, altezza, cima. ¶ باش اوجنده baś ugīnde, & باشلرنده -baślerinde. In vertice, ʃeu ad verticem capitis. In cima, al capo, & al ʃuo capezzale. باش ايله جان اوستنه baś ile gīān üʃtüne. Libenter, libentiʃʃime. Volontieri, con tutto'l cuore. باش او baś ol. Præeʃʃe, præʃidere. Eʃʃer capo. باش بوستانده بتمز baś boʃtande bitmez. Caput (hominis) non creʃcit in horto. Le teʃte non creʃcono nelli orti. Prov. آدملركز اوزرينه باش و بوغ اولان كمسنه ademlerün-üz üzerine baś ü bogh olan kimeʃne. Copiarum veʃtrarum dux, aut præfectus. Il capo delle voʃtre truppe. Ll. باش ترجمان baś tergimān. Primarius, ʃupremus interpres. Primo dragomano, ò interprete. باش چقمق baś ćikmak. Primum, aut ʃuperiorem evadere, aut reperiri, ʃuperare. Diventar, ò ʃcuoprirʃi il primo, & ʃuperare. باش چناغي baś ćianaghy. Cranium. Cranio. باش ديهسي baś tepeʃi. Vertex. La ʃommità della teʃta. باش روزكارلر bas rūzigarler. Cardinales venti. Li venti cardinali. باش قالدرمق baś kaldürmak. Caput elevare, erigere. Alzar il capo & metaph. Deficere, vel rebellare. Sollevarʃi, ammutinarʃi, ribellare. قدم شريفلرينه باش قودي kædemi śeriflerine baś kody. Accidit, provolvit ʃe ad pedes ejus nobiliʃʃimos. Poʃe il ʃuo capo à ʃuoi reali piedi. Sæ. باش كتورمك baś getürmek. Erigere caput. Eb. باش كسمك baś keʃmek. Caput truncare, capite plectere. Tagliar la teʃta. باش كيدجك خطا baś gideğek chætā. Capitale crimen. Fallo, ove ci và della perdita della vita. باش وكيل baś wekīl. Primus miniʃter principis, ʃupremus director conʃilii. Primo miniʃtro. Sic regum chriʃtianorum primos ʃtatus miniʃtros vocant. باش ويرمك baś wirmek. 1) Caput dare, & caput amittere. Dare, & perder la teʃta. 2) Ulcus, vel furunculum ʃuppurare. Far il capo, maturarʃi. 3) Germinare. Germogliare. بوغداي باش ويرمك boghdaj baś wirmek. Triticum ʃpicas emittere. Andar in ʃpica. بر باش و بر اياق دونرك كتديلر bir baś we bir ājak dönerek gittiler. Volutatim in præceps deciderunt. Precipitarono colla teʃta in giù, ò à capitombolo. باشدن اياغه baśtæn ājaghæ. A capite ad pedes. Dal capo fin alli piedi. باشدن ينه باشلمق baśtæn jene baślamak. A capite denuo incipere. Ricominciare dal capo. باشدن چقرمق baśtæn ćikarmak. In periculum capitis injicere. Far perdere la teʃta. باشدن چقمق baśten ćikmak. Caput amittere. Perder la teʃta. Eb. باشدن كچمك baśten gećmek. Caput periculo objicere. Eʃporre la vita. باشدن كچن ماجرا و قصهلري بر بر بيان اتدي baśtæn gećen māgerā wü hyʃʃæleri bir bir bejān itty. Recenʃuit ʃingulatim omnia, quæcunque ʃibi acciderant. Raccontò ad uno ad uno gli avenimenti, e li caʃi, che gl'erano occorʃi. باشده اوترمق baśtæ oturmak. Primas occupare, primo in loco ʃedere. Seder nel primo luogo. عزيز و شريف باشكز ايچون æzīzü śerīf baśün-üz ićiün. Per nobiliʃʃimum caput veʃtrum obteʃtor. Per voʃtra teʃta, vi prego. Sic دولتلو باشكز ايچون اولسون بيان بيورك dewletlü baśün-üz ićiün olʃun, bejān büjürün. Ediʃʃere, per omnia ʃacra te precor. باشم ايچون baśüm ićiün. Per meum caput. Jurandi formula vulgo uʃitata. Affè, per mia teʃta, per Dio. يا بن بر دياره باشم آلوب كيدرم ia ben bir dijare baśüm ālup giderüm. Alias me fortunæ committens in aliquam remotam regionem migrabo. Altrimente, ò vero mi portarò in qualch' altro paeʃe. باشه چقمق baśe ćikmak, & چقرمق ćikarmak. Pervenire ad finem, perficere. Compire, arrivar à capo, condurre à fine. باشه وارمق baśe warmak. Perfici, finiri. Finirʃi, compirʃi. باشه صوق كچمك baśæ ʃouk gećmek. Gravedine laborare. Raffreddarʃi il capo, ò cervello. باشه كلمز ايش اولمز baśe

gelmez iś olmaz. Nihil datur, quod perfici, & accidere non poſſit. *Non c'è coſa, che non ſi faccia. Eb.* باشي پك *baśi pek.* Durior loris *equus. Duro di bocca.* ارباشي *er baśi.* Curio. *Tribuno, capo d' ordine.* امجك باشلري *emḡek baśleri.* Papillæ. *Capitello delle poppe.* بولك باشي *bölük baśi.* Chiliarcha, colonellus, & capitaneus, *pec. Equitum bona regia poſſidentium. Capo, colonello del paeſe.* بيك باشي *bin-baśi.* Chiliarcha. *Colonello.* سوز باشي *söz baśi.* Principium periodi. *Periodo.* يوز باشي *iüz baśi.* Centurio. *Capitano.* عقلي باشدن كتدي *ǽklȳ baśinden gitty.* Mente perculſus eſt, defecit eum ratio. *Si perſe, ſi sbigottì.* باشنده يازلمش ايدي *baśinde iazylmiś idi.* Id illi contingere debebat, prædeſtinatum illi fuerat. *Ciò gli era predeſtinato.*

پاش *pāś.* P. 1) *imper.* Funde. 2) *part. comp. a* پاشيدن *pāśīden.* صاچيجي *ſaćiḡi.* t. Spargens, diffundens. *Ferh.* ¶ ضيا پاش *zyjā pāś* & نور پاش *nūr paś.* Lumen ſpargens, diffundens, illuminator. *Illuminatore, che diffonde lume. Ik. Sæ.* شعشعه پاش *śæ'śǽ-æ pāś.* Radios emittens, diffundens, vibrans. *Che ſpicca, ò getta, diffonde raggi. Ik.* شعله پاش *śö'le pāś.* Flammas, & fulgorem ſpargens, inflammans. *Che getta fiamme, lume, che infiamma. Ik.*

باشا *bāśā.* P. 1) *part.* r. Exiſtens. *Caſt.* 2) *n. ſ.* Titulus Janiſſariorum. *V.* بشه

پاشا *pāśā.* P. *n. ſ.* 1) Præfectus provinciæ, *ſeu* Baſſa. *Baſſà, Conſigliere di ſtato, governatore d'una provincia. Titulus omnium ſupremorum conſiliariorum, proregum, & gubernatorum majorum eſt,* پاشا *pāśā v. g.* راغب پاشا *rāghyb pāśā.* Celebris ſupremus Vezirius, & auctor plurium librorum, *qui in veziratu, ſub Sultano Muſtapha* III. *mortuus eſt, & Conſtantinopoli copioſam librorum collectionem ad uſus publicos legavit. Aliàs ſimpliciter, & abſolutè prolatum* پاشا *pāśā, intelligitur.* Supremus Veſirius. 2) Niſus, accipiter fringillarius. *Ferh.* ¶ پاشا قپوسنه وارالم *pāśā kæpuſine wārālum.* Eamus ad aulam ſupremi Veſirii. *Andiamo alla corte del gran veziro. Tituli autem a Sultano Baſſis dari ſolent ſequentes* امير آلامراء آلكرام كبير آلكبراء آلفخام ذو آلقدر وآلاحترام صاحب آلعز و آلاحتشام آلمختص بمزيد عناية آلملك آلاعلي محمد پاشا دامت معاليه *emīrül ümerā-il kirām, kebīrül küberā il fichām, zül kædri wel yhtirām, sāhybül yzzi wel yhtiśām, el muchtaſſu bimezīdi ynāietil melikil æ'lā, muhæmmed pāśā, dā net mæālīhu.* Princeps principum illuſtrium, magnas magnatum eminentium, dignitate, & veneratione prædītus, poſſeſſor magnificentiæ, & gloriæ, ſingulari regis ſupremi *Dei* gratia fultus Mohammed, *aut ut ferè efferimus* Mehmet Baſſa, cujus celſitudo ſit perpetua. *Il prencipe di prencipi illuſtri, ſignore di ſignori grandi, poſſeſſore di dignità e d'onore, ſignore di grandezza, e gloria, accompagnato da particolar grazia del ſopremo monarca Iddio Mohammet Baſſà, la cui grandezza, ò altezza ſia perpetua.*

باشاق *baśak.* t. *n. ſ.* Spica. *V.* بشق

پاشالق *pāśālyk.* t. *n. ſ.* Baſſatus, præfectura provinciæ, gubernium. *Baſſato, dignità, e carica di Baſſà, & governo di provincia.*

باشام *bāśām.* P. *n. ſ.* 1) Adeps. 2) Hortus interior. *Caſt.* 3) Velum. *Ferh.*

پاشام *pāśām.* P. *n. ſ.* 1) Omentum. *Zirbo, pannicolo.* 2) Oleum *ex nucibus extractum. Caſt.*

باشامه *bāśāme, pāśāme.* P. *n. ſ.* 1) Panni rariſſimi genus, *Arab. vul.* قريشه *kærīśet.* 2) Peplum, *ſeu* velum muliebre *colore rubro, ſeu flavo, quo faciem, vel caput tegunt, Ferh.* 3) *proprie ipſum* Telæ ſubtile genus. 4) Omentum *reticulatum. Caſt.*

باشانه *bāśāne.* P. *n. ſ.* 1) Adeps. 2) Oleum mucum. *Ferh.* 3) Res ſparſa, *ac* electa. *Caſt.*

باشت *bāśt.* P. *n. ſ.* Trabs, *cui innititur domus. Ferh.*

باشترده *bāśtarda.* t. *n. ſ.* Actuarium 26, *uſque ad* 30. *tranſtra habens,* pinacea. *Hezar.*

باشترك *bāśterek.* P. *n. ſ.* 1) Sturnus. 2) Chelidon, hirundo. *Ferh.*

پاشته *pāśte.* P. *n. ſ.* Calx pedis. 2) Viſcus. ¶ پاشتهء در *pāśteï der.* Pes ſtyli portæ, *quæ in liminis foramine vertitur. Caſt.*

باشتين *bāśitīn.* P. *n. ſ.* 1) Fructus, *qui provenit in medio rami arboris.* 2) *nom. prop.* Nom. vici alicujus in diſtrictu سبزهوار *ſebzehwār. Ferh.*

باشجغز *baśćighæz.* t. *n. ſ. diminut.* Capitulum, *ſeu* parvum caput, glandula. *Teſticiuolo, bottoncino.*

باشجي *baśći.* t. *n. ſ. fere i. q.* پاچهجي *paćiaḡi.* Coquus capitum, & pedum animalium. *Cuoco di teſte, e di piedi di animali.* ¶ باشجي دكاني *bāśći dükāni.* Talis coquina, ſeu culina. *Eb.*

باشد *baśed.* P. *opt.* 3. *perſ.* Sit, fiat, eſto. *Sia, ſia.* ¶ باشد كه *baśed ki.* Forte fiat, ut, fieri poteſt ut, & utinam fiat, ut *i. q.* اولا كه

باشد *bāśed.* P. *n. ſ.* Supplicatio, oratio. *Ferh.*

باشر *bāśir.* a. *part.* Fauſtus, auſpicatus. *Gol.*

باشرمق *baśarmak.* t. *V.* Perficere, adimplere, ad exitum perducere. *Spuntare, compire, venire à fine.*

باشرهمق *baśaramamak.* t. *V. neg.* Non poſſe perficere. *Non poter ſpuntare.*

باشطرده *baśtarda.* t. *n. ſ.* Navis, *ſeu* triremis prætoria, primaria. *La Capitana (q. Baſtarda per eſſer maggiore d'una galera ordinaria, e minore d'una galeazza, che eſſi chiamano* ماهونه *mahonæ).*

باشق *baśak.* t. *n. ſ.* Spica. *V.* بشق

باشق *bāśyk,* & *bāśak.* P. *n. ſ. pro* باشه *bāśe.* P. Niſus. *Smeriglio, uccel di rapina. Ferh.*

باشقه *bāśkæ.* t. 1) *adv.* تنها *tenhā.* P. Seorſim, ſeparatim, ſejunctim. 2) Secreto. 3) *adj.* Solus. 4) Differens, & alius, aliud. *Da parte, in particolare, ſeparatamente, particolarmente, ſecretamente, differente.* ¶ باشقه باشقه *bāśkæ bāśkæ.* Seorſim, ſeparatim. *Ogni uno à parte, da per ſe.* باشقه بر *bāśkæ bir.* Præcipuus, & ſuus, & alter, alius. وارادسرحدّ ممالك اسلاميهدن باشقه بر آيالت اولوب *wārād ſerheddi memālikī islāmījeden baśka bir ājālet olup.* Cum Varadinum ex confiniis imperii Othomanici ſit ſeorſivum gubernium. *Eſſendo Varadino un governo à parte frà quelli delle frontiere delli ſtati Ottomani. Ll.* باشقه چقمق *bāśkæ ćikmak.* Creari magiſtrum, *q.* emancipari *in artibus mechanicis. Paſſar maeſtro.* باشقه يره قومق *baśkæ iere komak.* Seponere. *Metter in un luogo da parte.*

باشقهجه *baśkaḡiæ.* t. 1) *adv. dimin.* Seorſim. 2) *adj.* Alius. ¶ باشقهجه قوردي *baśkaḡiæ kordy.* Seponebat. *Li metteva da parte; ut præcedens.*

باشكو *bāśkū.* P. اولدي طوت *oldī tūt,* & اولدى دي *oldī dī-* t. Factum eſt, tene, *vel* agedum, dic. *Expreſſio uſitata in traditione, & conſignatione rei alicujus. Ferh.*

باشكوك *bāśgūk.* P. *adj.* Gnarus, peritus, *qui in perficiendo opere efficax, & valens eſt. Ferh.*

باشكون *bāśgūn.* P. 1) *adj.* Inverſus. 2) *pro* بازكون *bāzgūn, pec.* Inverſe natus infans, *pedibus, aut lateribus primum prodeuntibus. Ferh.*

باشكونكي *bāśgūnkī,* & *pāśgūnkī.* P. *adj. comp.* Inverſus. *Ferh.*

باشكونه *bāśgūne.* P. *n. ſ. comp.* 1) *adj.* Inverſus. 2) *n. ſ.* Inverſe natus infans, *pedibus, aut lateribus primum prodeuntibus. Ferh.*

بشلمق & باشلمق & باشلامق *baślamak.* t. *V.* آغاز *āghāz.* a. Exordiri, incipere. *Cominciare, principiare. c c. dat.*

باشلق *bāślyk.* t. *n. ſ.* 1) Tegumentum capitis, caputium. 2) Caput equi cingens capiſtrum, aut ornamentum. *Teſtiera.* ¶ جبه باشلغي *ḡebe bāślighy.* Caſſis, galea. *Celata.*

باشلو *bāślü.* t. *adj.* 1) Caput habens, capitoſus. 2) Cacuminatus. *Che hà capo, ò cima.* ¶ بيوك باشلو *büjük baślü.* Capito, magnum caput habens. *Teſtone, che hà groſſa teſta, ed una gran teſta.* سوري باشلو *ſiwry baślü.* Cilo. *Che hà il capo lungo, e puntato.* طاس باشلو *tas baślü.* Calvus. *Calvo.* صوپه باشلو *baślü ſopa.* Caput, *ſeu* pomum in ſuperiori parte habens baculus, ſcipio. *Baſtone col ſuo capo, ò pomo.* اوچ باشلو يدي باشلو *üć baślü, iedy bāślü.* Triceps, ſepticeps. *Che hà trè, ſette teſte.* بللو باشلو *bellü baślü.* Notus, melioris notæ, nobilior, inſignis, principalis, & *q.* Officialis. *Noto.* يالكز باشنه نماز قلمق *ialyn-yz baślü baśine nemāz kylmak.* Orationem, preces peragere in privato, non in communi, aut in choro. *Far l'orazione privatamente, ſolo, ogni uno da parte, e non in commune. Tef.*

باشمق & بشمق *bāśmak* & *paśmak* t. *n. ſ.* كفش *kefś.* a. Sandalia, crepitæ. *Pianelle, ſcarpe.*

باشمقجي *bāśmakći.* t. *n. ſ.* Sutor. *Calzolaio.*

پاشمقلق *pāśmaklyk.* t. *n. ſ.* Certi reditus ex urbibus expugnatis, *qui matri principis regnantis in proprios uſus aſſignantur. q. pecunia calceorum. Leune.*

پاشنا *pāśnā.* P. *n. ſ.* Calx, calcaneus. *Ferh.*

باشنامه *bāśnāme.* P. *n. ſ. comp.* 1) Copioſum famulitium. 2) Gratia, favor. 3) Superbia. *Ferh.*

باشنك *bāśenk,* & *bāśink.* P. *n. ſ.* 1) Botrus uvarum marceſcens, exareſcens. 2) Propter ſemen conſervati cucumeres. 3) Anguria, parvus melo viridis, pepo. *Ferh.* 4) Cucumerarium, locus, ubi ſeminantur. *Caſt.*

پاشنك *pāśeng.* P. *n. ſ.* 1) Seminarium *cucumerum,* & *ſimilium plantarum.* 2) Botrus uvarum. *Ferh.*

باشنگان *bāśingān.* P. *n. ſ.* Melongena. *Melenzona. Caſt.*

پاشنگه *pāśenge.* P. *n. ſ.* 1) Botrus *uvarum, vel dactylorum.* 2) Seminarium *cucumerum. Ferh.*

باشنمق *bāśinmak.* t. *V.* Renitentiam facere, retrahere caput. *Ritirar in dietro la teſta. An.*

باشنه *bāśine.* P. *n. ſ.* 1) Calx, calcaneus. 2) Viſcus. *Caſt.*

پاشنه *pāsine.* p. *n. f.* 1) Calx, calcaneus. *Ferh.* 2) Viscus. 3) Solea calcei, *seu* ocreæ pars altior calci respondens. 4) Pumex, quo *calceos in balneo lævigant.* 5) Calx, *seu* pes ostii *geminus in superiore, & inferiore lateris unius parte, quo utrique liminari inhæret, & huc illuc, ceu cardine, movetur. Cast.*

پاشنین *pāsnīn.* p. *n. f.* Assulæ, *vel* secamenta, *quæ ab extremitate arborum divelluntur*, partes tabularum. *Ferh.*

باشو *bāsū.* p. *n. f.* Lacerta. *Ferh.*

پاشو *pāsū.* p. *n. f.* Pedum, baculus pastoralis, *vel* viatorius. *Ferh.*

باشومه *bāsūme.* p. *n. f.* Peplum ex serico, *quo mulieres faciem velare solent. Ferh.*

باشه *bāse.* p. *n. f.* Nisus, accipiter fringillarius. *Sparaviere. Ferh.*

پاشی *pāsī.* p. *n. f.* صاچیجیلك *sáčigilik.* t. Diffusio. *Diffusione, spargimento.*

پاشیب *pāsȳb.* p. *n. f. compos.* 1) Mons arduus. 2) Scabellum *pedum.* 3) Infimi gradus *scalæ. Ferh.*

باشیدن *bāsīden.* p. *V.* 1) Esse. 2) Expectare. 3) Stare, consistere. *Cast.* 4) calcare, calce premere. *Ferh.*

پاشیدن *pāsīden.* p. *V.* صاچمق *sačmak.* t. Spargere, diffundere. *Spargere, diffondere. Ferh.*

پاشیده *pāsīde.* p. 1) *part. pass.* Sparsus, diffusus. *Sparso, diffuso, disperso. Sæ.* 2) *n. f.* Anguria. 3) Botrus *uvarum. Cast.* ¶ آتش پاشیدهٔ اژدر ایله گلدوکلری یولی کوررلردی *ātesi pāsīdei eider ile geldükleri ioly görürlerdi.* Ad lucem ignis, quem draco spargebat, viam, qua venerant, discernebant. *Tanto era il fuoco, ò le fiamme, che spargeva il drago, che potevano veder, e riconoscere la strada, per dove erano venuti. Eb.* پاشیده او *pāsīde* ol. Dispergi, dissipari. *Esser disperso, e dissipato. Sæ.* پاشیده ا *pāsīde* e. Dispergere, dissipare. *Dispergere, dissipare. Sæ.*

باشین *bāsīn*, & پاشین *pāsīn.* p. *n. f.* 1) Liber arboris. 2) Schidia, quæ a lignis divelluntur. *Cast.*

پاشینه *pāsīne.* p. Calcaneus. *Calcagno. Cast.*

بصترمق & باصترمق & باصدرمق *bāstūrmak.* t. *V.* Opprimere, curare oprimi. *Transit. à* بصمق

باصر *bāsyr.* a. *part. fœmin.* باصره *bāsyre* کوریجی *görigi.* t. Bene videns, perspicax, oculatus, *Occhiato, che vede bene, perspicace* ¶ قوة باصره *kuwweti bāsyre*, & *simpliciter* باصره *bāsyre.* Potentia visiva, videndi facultas, & visus. *Potenza visiva, la vista.*

باصرة *bāsyret.* a. *n. f.* Oculus. *Gol.*

باصقي اکسر *bāsky eksér.* t. *n. f. comp.* Clavus capitatus. *Chiodo col capo largo, da carri, sedie.*

باصلمق *bāsylmak.* t. *V. pass.* Calcari.

باصمق *bāsmak.* t. *V.* Calcare. *V.* بصمق

باضع *bāzy*. a. *part.* Resecans *gladius*, qui amputat partem. *Wan.*

باضعة *bāzy-ǽt.* a. *n. f. pl.* بواضع *bewāzy*. 1) Agmen magnum *ovium, aliorumve pecorum, & camelorum.* 2) Capitis vulnus, fissura, *unde sanguis quidem emanat, sed non fluit. Wan.*

باضك *bāzyk*, & بضوك *bæzūk.* p. *adj. i. q.* قاطع *kāty*. 1) Secans *gladius.* 2) Acutus. *Cast.*

باطسه *bātyse*, & باطیسه *bātȳse.* p. *n. f.* Campus. *Cast.*

باطل *bātyl*, a. *part.* 1) Falsus, & quod falsum est, iniquum. 2) Vanus, futilis. 3) Otiosus. 4) Antiquatus. 5) Nescius. *Wan. Ozioso, disusato, ignorante.* ¶ بو خیال باطل و فکر عاطلده *bu chæjālī bātyl, we fikrī ǻtylde.* In hac vana præsumptione, & frustraneo proposito. *In questo vano pensiere, e mal conceputo dissegno. Sæ.* گفت وگو و کلام باطل *güftü gū, we kelāmī bātyl.* Vanæ locutiones, inanes rumores, futilia, frivola. *Vane parole, ciarle, rumori falsi.* باطل او *bātyl* ol. 1) Irritum esse. 2) Obsolescere, antiquari. 3) Vacuum esse. *Restar ozioso, esser passato, invecchiato, senza forza, ò operazione, esser fuori d'uso, disusato.* صلب اولندقده سحری باطل اولدی *sælb olundüktæ syhry bātyl oldȳ.* Postquam suspensus est, incantamentum ei factum vim suam amisit, irritum factum est. *Doppo che fù appiccato, l'incanto, ò la stregaria fattagli, svanì. Eb.* باطل ا *bātyl* e. Irritum facere, tollere, abolere, supprimere. *Cassare, togliere, abolire. Pro hoc autem usurpatur sæpissimè vulg.* بطال *battāl*, & بطال ا *battāl* e.

باطلاً *bātylen.* a. *adv.* بیهوده لکله *bīhūdeligile* صمیه دلکله *summejeligile.* t. Inaniter, incassum. *Vanamente, invano. An.*

باطللق *bātyllyk.* t. *n. f. i. q.* بیهوده لك *bīhūdelik.* Vanitas, futilitas. *Vanità, ciancie. An.*

باطلمش *bātylmis.* t. *part. pass.* Obsoletus, irritus factus. *Disusato, & cassato.*

باطن *bātyn.* a. *part.* 1) ایچ *ić* t. (ظاهر *zāhyr.*) Internus, & internum. *Interno, interiore.* 2) Abditus, latens. 3) Intima atque occulta noscens. 4) *Inter attributa Dei, quæ a Mohammedanis in corona precaria* تسبیح *tesbih, dicta recitari solent, ordine* 85*tum. Hott.* ¶ باطن و ظاهر *bātynü zāhyr.* Interior, & exterior, interius. *Interno & esterno, di dentro e di fuori. Ik.* باطن مادّه *bātyn mādde*, *vel* مادهٔ باطن *māddeī bātyn.* Materia interna. *Materia, ò umori interni. An.*

باطنیّة *bātynijet*, *vel cum articulo* الباطنیّة *el-bātynijet.* a. *nom. prop.* Batynitæ *i. e.* Internistæ. *Hi spectant ad sectam* الغلاة *el-ghülāt. Gholatarum, quos Mohammedani* الشیعیة *iśśyjet. Schiitis, seu sectatoribus* علی *ǽlī, annumerant. Asserunt autem, verba Alcorani, & sonnæ habere internas, seu mysticas, & allegoricas significationes, neque accipienda esse juxta literalem sonum. Porro Batynitæ antiqui miscuerunt doctrinam suam cum doctrina aliquorum philosophorum; & affirmarunt, nulla attributa neque absolute ponenda esse in Deo, neque absolute de eo neganda. Sic e. g. dicebant: Deus neque est æternus, neque de novo productus: sed præceptum, & verbum ejus sunt æterna: creatio vero ejus, & res creatæ sunt novæ, & recentes. Marracc.*

باطوس *bātos.* t. *n. f.* Ribes. *Il ribes. Bob.*

باطی & *usit.* باتی *bātȳ.* t. 1) *n. f.* Occidens. 2) Occidentalis *ventus. V.* باتی

باطیّة *bātȳjet.* a. *n. f. i. q.* باجود *bāgiūd.* 1) Vas figulinum, *aut aliquid* ampliore ventre, *in quo vinum conditur. Wan.* 2) Campus. *Cast.*

باع *bā*. & بوع *bew*. & *bū*. a. *n. f. pl.* ابواع *ebwā*. 1) Orgia *vul. brassa. Wan.* 2) Celsitudo, nobilitas, & honor. *Gol.*

باعة *bā-ǽt.* a. *n. f. i. q.* ساحة *sāhæt.* a. Area, *seu* impluvium domus, *scil. locus, quem sub dio patentem circumstant structuræ. Gol.*

باعث *bā-ȳs.* a. 1) *part.* کوندریجی *gönderigi*, & قوپریجی *koparigi* t. Emittens, extrahens. *Acht.* 2) *usit.* Auctor, caussa. *Autore, causa. c c. dat. præc.* 3) *Inter attributa Dei, quæ a Mohammedanis in corona precaria* تسبیح *tesbih, dicta recitari solent, ordine* 63*tium. Hott.* ¶ بویله شقاوتلره باعث اولان *bojle śœkāwetlere bāȳs olan.* Auctor ejusmodi insolentiarum. *Autore di simili insolenze. Ll.* باعث آسایش عامهٔ عباد *bā-ȳsī āsāisī āmmeī ȳbād.* Auctor tranquillitatis omnium servorum Dei. *Autore della quiete, e tranquillità di tutti li servi di Dio, ò sudditi. Ll.* اشبو باعث مکتوب *iśbu bā-ȳsī mektūb.* Hic, propter quem scripta est epistola. *Quello, per chi vien scritta questa lettera. Ll.* باعث تأکید مبانیٔ وداد و اتّحاد و موجب تشیید اساس صلح قرارداد اولور خلاصهٔ سلام مودّت انجام *bā-ȳsī teekīdī mebānīī widādü ittyhād, we mūgibī teśjīdī esāsī sulhȳ kærārdād olur chulāsæī selamī meweddet engiām,* Selectissimæ salutationes tanquam amoris, ac sinceritatis tesseræ, quæ conferant ad firmandam, roborandamve fabricam amicitiæ, & concordiæ. *Li purissimi saluti, e sincerissime contestazioni di benevolenza, per cagione delle quali possa fortificarsi la fabrica dell' amicizia, e concordia, & assodarsi il fondamento della stabilita pace. Ll.*

باعثیّت *bā-ȳsījet.* a. *n. f.* Caussalitas. *i. q.* سببیّت *sebebījet quod V.*

باعجة *bā-ȳget.* a. *n. f.* Pars vallis *amplo patens spatio. Wan.*

باعد *bā-ȳd.* a. *part. i. q.* بعید *be-ǽd.* 1) Longe remotus, distans. 2) Periens. *Wan.* 3) Vilis, despectus. *Gol.*

باعك *bā-ȳk.* a. *part.* Stultus, stolidus, vecors. *Gol.*

باعوث *bā-ūs.* a. *n. f.* Festum Christianorum; pascha, *pec.* secundus ejus dies. *Gol.*

باغ *bāgh.* p. t. *n. f.* 1) Paradisus, amœnus, delectabilis locus. 2) Hortus *pec.* vineis, *vel* aliis arboribus consitus, *ut* بستان *büstān, vul. bostān.* Oleribus. *Giardino, luogo di diporto.* 3) *usit.* Vinea. 4) *metaph.* Facies amasiæ. *Ferh. Vigna.* (*In his confiniis vineam vocant* باغداله *bāghdāla*) ¶ باغ آیتلامق *bāgh ājitlamak* & باغ بودامق *bagh budamak.* Expurgare vineam, & putare, pampinare vites. *Nettar la vigna, spampanare, potare.* باغ آیتلایجی *bāgh ājitlaigi.* Pampinator, putator vitis. *Vignaiuolo.* باغ بوداندیسی *bāgh budāndȳsī.* Sarmentum resectum. *Sarmento.* باغ دکیجی *bāgh dikigi.* Plantator vitis. *Piantator di vite.* باغ بوزمق *bāgh bozmak.* Vindemiare. *Vendemmiare.* باغ بوزلمسی *bāgh bozylmasi*, & باغ بوزشی *bāgh bozysi*, & باغ وقتی *bāgh wæktȳ* (*sed hoc ultimum significat etiam* Tempus visendarum vinearum. *Stagione di andar alle vigne.*) Vindemia. *Raccolta delle uve.* باغ بوزیجی *bāgh bozȳgi.* Vindemiator. *Vendemmiatore.* باغ چارطاغی *pro* باغ چاردغی *bāgh ćiārdaghȳ.* Pergula. *Pergola. Porro cum pl. arab.* ادرنه باغاتنه کیروب *edrene bāghātine girüp.* Vineas Adrianopolitanas ingressus. *Entrato nelli vignali di Adrianopoli. Sæ.*

باغ *bāgh.* t. *n. f.* عقد *ǽkt.* a. بند *bend.* p. 1) Ligamen, nodus. 2) Laqueus. *Legame, nodo,*

nodo, groppo. ¶ باغ چوزمك *bāgh ćiözmek.* Solvere nodum. *Sciogliere un nodo, ò groppo.* قلج باغي *kylyğ bāghy.* Balteus. *Cinta da ſpada, ò le correggie con le quali ſi cinge la ſcimittarra.* قلج باغنه حمايل وار پيونده *kylyğ bāghyne hæmāil wār pejwende.* Inſtar amuleti balteo alligatus. *Ah.* صاچ باغي *ſać bāghy.* Redimiculum. *Bandello, ornamento di capo per le donne.*

باغانه & باغنه & بغنه *baghana.* t. *n. ſ.* 1) *i. q.* اوغلان *oghlan.* t. Puer, puerulus. 2) Agnus, agnellus. *Putto, fanciullo, ragazzo, & agnello.* ¶ باغانه كوركي *baghana kürkī.* Pelles agninæ, *ſeu* veſtis agninis pellibus ſubducta. *Pelle d' agnello, ò veſte fodrata di pelli d' agnello.*

باغبان *bāghbān, ſeu bāghubān.* p. *n. ſ.* باغچي *baghći.* t. 1) Vinitor. 2) Cuſtos vinearum. 3) Hortulanus. *Vignaiuolo, cuſtode, guardiano delle vigne, & Giardiniere.*

باغبدندس *bāghbudendis.* t. *n. ſ. compoſ.* Falx vinitoria, putatoria. *Coltello, ò pennutella da bruſcar, ò potar le vigne.*

باغج *bāghiğ.* p. *n. ſ.* Uva immatura. *Ferh.*

باغچوان *bāghćiæwān.* p. *n. ſ.* Hortulanus. *Giardiniere.*

باغچه *bāghćia.* t. *n. ſ.* Hortus. *V.* باغ

باغچه‌جي *bāghćiægī.* t. *n. ſ. & uſit.* باغچوان *bāghćiæwān, pro* باغچه‌بان *bāghćiæbān.* p. Hortulanus. *Giardiniere, ortolano.*

باغر *bāghyr.* t. *n. ſ.* Latus, pectus. *V. uſit.* بغر *baghyr, &* بغرساق *baghyrsāk.*

باغر *bāghyr.* p. *n. ſ.* Tumor *in corpore humano. Ferh.*

پاغر *pāghær.* p. *n. ſ.* Tuber, *tumor corporis ſtrumæ ſimilis. Caſt.*

پاغر *pāghur.* p. *n. ſ.* داء الفيل *dāül f l.* a. Elephantiaſis. *Lebbra elefantina. Ferh.*

باغرش *baghyriś.* t. *n. ſ.* نبح *nebh.* a. 1) Latratus. 2) Ululatus. 3) Vociferatio. *Urlo, grido, ſtrillo.*

باغرمق *baghyrmak.* t. *V.* 1) Mugire. 2) Ululare. 3) Rugire. 4) Ejulare. *Urlare, mugire, gridare, ſtrillare.*

باغره *bāghre, &* پاغره *pāghære.* p. *n. ſ.* Tuber, *ſeu* tumor *in corpore ſive hominis, ſive animalis absque ſenſ itione doloris. Ferh.*

باغز *bāghyz.* a. *part.* 1) Lubens, & alacris. 2) Improbitati deditus, inhoneſtus, obſcœnus. *Gol.*

باغزية *bāghæzījet.* a. *n. ſ.* Veſtis *ex ſerico facta, pec. crudiore.* خز *chæzz, dicto. Gol.*

باغستان *bāghyſtān.* p. *n. ſ. coll.* باغلق *baghlyk* t. Vinetum. *Vignali.*

باغ سخا *bāgh ſæchā.* p. *n. ſ. compoſ.* Mundus, *vel* homo liberalis. *Ferh.*

باغ سياوشان *bāgh sījāwiśān.* p. *n. ſ. compoſ.* Modulatio, *ſeu* una ex triginta لحن *læhæn,* citharedis Perveis. *Ferh.*

باغش *bāghyś.* a. *part.* Tenuis, & exilis *pluvia. Wan.*

باغشلمق & بغشلامق *bāghyślamak.* t. *V.* عطا *ætā.* a. بخشيدن *bæchśīden* p. 1) Donare, concedere. 2) Condonare, remittere. *Donare, preſentare, & perdonare.* ¶ صوچ باغشلمق *ſuć bāghyślamak.* Remittere peccatum, condonare culpam. *Perdonar il fallo. & hinc* عمري باغشلنمش *ümrī bāghyślanmiś.* Vita donatus. *A chi è ſtata perdonata, ò donata la vita.*

باغشليجي *bāghyślaīgī.* t. *part.* 1) Donans. 2) Qui libenter donat. *Donatore, che dona volontieri.*

باغ شيرين *bāgh śīrīn.* p. *n. ſ. compoſ.* Modulatio, *ſeu* ex triginta لحن *læhæn, quas invenit citharedus Chosrois. Ferh.*

باغلش *bāghyliś, bāghliś.* t. *n. ſ.* 1) Ligatio, ligatura. 2) Faſcinatio, faſcinum. *Ligatura, fattura, ſtregaria.*

باغلق *baghlyk.* t. *n. ſ.* Vinetum.

باغلمق & باغلامق *bāghlamak.* t. *V.* عقد *ækt* a. بستن *beſten.* p. 1) Ligare. 2) Alligare. 3) Innodare, laqueare. 4) Concludere, occludere. 5) Incantare, faſcinare. *Legare, annodare, aggroppare, conchiudere, cantare, ammaliare, agghiacciare, ſtregare.* ¶ باشنه باغلمق *bāśine bāghlamak.* Capiti alligare. *Ligarſi alla teſta.* صلح باغلمق *ſulh bāghlamak.* Pangere pacem. *Far, ſtabilir la pace.* شكلن باغلمق *śeklin bāghlamak.* Formam alicujus aſſumere. *Prender la forma di qualche d'uno. Ik.*

باغلمقلق *baghlamaklyk.* t. *n. ſ.* Faſcinum, incantamentum, faſcinatio. *Fattura, ſtregaria.*

باغلنمش *bāghlanmis.* t. *part. paſſ.* منعقد *mün-ækyd.* a. بسته *beſte* p. 1) Ligatus. 2) Concluſus. 3) Faſcinatus.

باغلو *bāghlü.* t. *adj.* بسته *beſte.* p. 1) Ligatus. 2) Alligatus. 3) Incantatus, effaſcinatus. *Ligato, attaccato, fatturato, ſtregato.* 4) منسوب *mensūb.* a. Dependens, pertinens. *Dipendente, ò che dipende.* ¶ اوكرنشه باغلو *ögreniśe bāghlu.* Pendet a ſtudio, *prout* quis ſtudet, diſcit, aut aſſueſcit. *V.* اوكرنش

باغمة *bāghymet.* a. *n. ſ.* Sermo, *qui modeſta, & leni fit voce. Gol.*

باغنج *bāgheng.* p. *n. ſ.* Uva immatura. *Ferh.*

پاغند *pāghænd, & pāghund.* Carminatum goſſipium *excuſſum arcu carminarorio. Ferh.*

باغنده *bāghænde, & pāghænde.* p. *n. ſ.* 1) *i. q. præcedens.* 2) Goſſipio munitum, *cui id ſubductum.* 3) Ex eo confectum.

باغنه *bāghana.* t. *n. ſ.* 1) Puer. 2) Agnus. *V.* باغانه

باغو *bāghu, & bāghy.* t. *n. ſ. pro* باغ *bāgh.* 1) Ligula, zona. 2) Manipulus. *Ligaccia, fettuccia, & faſcio.* ¶ صمان باغولري *ſæmān bāghūlerī.* Tomices. *Funi di paglia.*

باغوان *bāghwān.* p. *n. ſ. compoſ. i. q.* باغبان *bāghbān.* p. 1) Vinitor. 2) Cuſtos vinearum. 3) Hortulanus. *Ferh.*

پاغوچه *pāghuće, &* باغوچه *bāghūće.* p. *n. ſ.* 1) Species blattæ, *quæ candelam circumvolitat, papilionis parvum genus. Ferh.* 2) Cantharidis rubræ ſpecies oblongior. 3) Spatha, *ac oblongius lignum, quod formæ adjicitur ad extenſionem. turc.* بسمقچي بوچكي *baśmakćī bögegī. Caſt.*

پاغوش *pāghūś.* p. *n. ſ.* Immerſio, demerſio *in aquam. Ferh.*

باغه *bāgha.* t. *n. ſ.* Rana. *Ranocchio. V.* بغه

باغي *bāghy.* a. *part.* ازغون *azghūn.* t. 1) Transgreſſor, exorbitans. 2) Tyrannus. 3) Rebellis. *Eſſorbitante, tiranno & ribelle.* ¶ باغي اول *bāghy* ol. Exorbitare, rebellare, deficere. *Eſſorbitare, ammutinarſi, ribellare.*

باغيلق *bāghylyk.* t. *n. ſ.* 1) Exorbitantia. 2) Rebellio. 3) Læſa majeſtas. *Eſſorbitanza, ribellione, fellonia.*

باف *bāf.* p. 1) *imper. a* بافتن *bāften.* Texe. 2) *part.* Texens, *ſive* textor. *Ferh.*

بافتن *bāften.* p. *V.* اورمك *örmek &* طوقمق *dokumak.* t. 1) Texere. 2) Intexere, plectere. *Teſſere, & intrecciare. Ferh. V.* طوقمق

بافته *bāfte.* p. *part.* 1) Textus. 2) Plexus, plectilis *funis. Teſſuto, intrecciato, e da trecciare. Ferh.*

پافته *pāfte, pafta.* t. *n. ſ.* Bulla aurea, *vel* argentea elaborata, *quæ ornatus ergo habenis, cingulis, aliisque affigitur. Fermaglio, ornamento di briglia, cintura, ò altro ſimile.*

بافدم *bāfdem, & bāfdum.* p. 1) *adj.* Ultimus. 2) *n. ſ.* Finis. 3) *adv.* Poſthæc, deinde. *Ferh.*

بافرجن *bāfergen, &* بافرنجن *bāfrengen.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Compes, periſcele, *infimæ tibiæ ornamentum muliebre ex auro, vel argento. Ferh.* 2) Inſile textoris. *Caſt.*

پافزار *pāfezār.* p. *n. ſ. comp.* Calceus, crepida. *Ferh.*

بافسون *befsūn.* p. *compoſ.* Cum incantatione. * *Expreſſ. figur.* بافسون كس درچاه مرو *befsūnī kes der ćiāh merew. h. e.* كمسه‌نك ايپي ايله قيويه اينمه *kimsenün-ipī ile kojūje enme.* t. Noli te demittere in puteum alterius fune. *Ferh.*

بافكار *bāfkār.* p. *n. ſ. compoſ.* Textor. *Teſtore. Ferh.*

بافل *bāfel.* p. *n. ſ.* 1) Idiota, rerum ignarus. 2) Maledicus. *Caſt.*

بافنده *bāfende.* p. *n. ſ.* Textor. *Teſtore. Ferh.*

بافنك *bāfeneg.* p. *n. ſ.* Species animalis, *muſtelæ ſcythicæ fere ſimilis, ex cujus pelle conficiuntur elegantes veſtes pelliceæ. Ferh.*

بافيدن *bāfiden.* p. *V.* 1) Texere. 2) Intexere, plectere. *Teſſere, ed intricare. Ferh.*

باقاجق *aut* باقجق & بقجق *bākağiak.* t. *part. fut.* 1) Spectaturus. 2) Spectabilis. *Che hà da guardare, & degno d' eſſer guardato.*

باقه *bākæt.* a. *n. ſ.* Faſciculus *ex odoratis herbis. Gol.*

باقر *bākyr.* a. *n. ſ.* 1) Boum agmen *cum ſuis pubulcis. Wan.* 2) *part.* Magnus, & *abundans opibus, & ſcientia. Gol.*

باقر *bākyr.* t. *n. ſ.* Æs. *V. uſit.* بقر

باقرة *bākyret.* a. *n. ſ.* Gladius acutus. *Wan.*

باقرجي *bākyrgī.* t. *n. ſ.* Faber ærarius. *V.* بقرجي

باقرية *bākærijet, vel cum articulo* الباقرية *el-bākærijet.* a. *n. ſ.* Bakaritæ. *Aſſeclæ Mohammedis abuğiaferi, cognomine* الباقري *el-bākærī, & filii ejus ğiaferi, cognomine* الصادقي *eſ-sādykī. Hi ambobus iſtis tribuunt ſummum pontificatum. Quidam vero eum tantum* الباقري *el-bakærī-jo tribuunt, aſſerentes, eum eſſe rediturum ad vitam, eo quod fuerit vir ampliſſimæ intelligentiæ, & copioſiſſimæ ſcientiæ. Secta hæc eſt ramus ſectæ* الامامية *el-imāmijet. Imamitarum, quos Mohammedani annumerant ſectæ* الشيعية *iś-śȳ-jet. Schitarum, i. e. eorum, qui ſequuntur partes* علي *ælī. Marracc.*

باقش *bākyś.* t. *n. ſ.* Aſpectus. *Sguardo.* ¶ هر باقشي *her bākyśī.* Singuli aſpectus ejus. *Ogni ſuo ſguardo. Eb.*

باقشلو *bākyślü.* t. *adj.* Aſpectu præditus. *Che hà lo ſguardo, ò l' occhio come il falcone, ò che hà occhi di falcone.*

باقشمق *bakyśmak.* t. *V. cooper.* Contueri ſe invicem. *Guardarſi, mirarſi l' un l' altro. Quod etiam dicitur* بر برنه باقشمق *bir birine bākyśmak.*

باقعة *bāky-æt.* a. 1) *n. ſ.* Malum, infortunium. *Wan.* 2) *part.* Subtilis, intelligens, & verſutus, *quem nihil fugit.* 3) Volucris *non audens adire aquam bibendi ergo, quia metuit capi. Gol.*

باقل *bākyl.* a. *part.* 1) Herbaſcens, *vireſcens campus, &* folia, ſeu virorem emittens.

emittens. 2) Fruticefcens *pabulum cameli.* 3) Primum pubefcens genas *juvenis. Gol.*

بـــاقل *bākyl.* a. *nom. prop.* Nom. cujusdam, qui rudis, fimplex, & maledicus fuit. ¶ اعيا من باقل *aæjan min bākilin.* Magis impeditus quam Bakylus. *Adagium. Wan.*

باقل *bākyl.* a. *n. f. pro ufit.* بقّال *bækkāl.* Olitor. *V.* بقّال

باقلا *bākylāe.* a. *n. f. pl. a* باقلاة *bākylāet.* Fabæ. *Fave. Wan.*

باقلاة *bākylāet.* a. *n. f.* Faba. *Fava. Wan.*

باقلة *bākyle.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

باقلي *bākylī.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

باقمق & باقق *bākmak.* t. *V.* نظر *næzær* a. نگارستن *nigāriften.* p. 1) Afpicere, fpectare. 2) Rationem habere, refpicere. *Guardare, mirare, riguardare, aver riguardo. c. c. dat.* ¶ دورت يانته باقمق *dört jānine bākmak.* Circumfpicere. *Guardar attorno, da tutte le bande.* دوستلغه باقميوب *doftlyghæ bākmajüp.* Non habita ratione amicitiæ. *Non guardando l' amicizia, fenza portar rifpetto, ò aver riguardo all' amicizia.* ظاهره باقسق *zāhyre bākfæk.* Si exterius confideremus, *h. e.* juxta exteriorem afpectum; rei fpeciem. *Se guardiamo all' efteriore, all' apparenza.*

باقو *bākū.* p. 1) *nom. prop.* Nom. athletæ cujufdam ftrenui. 2) Domicilium ex domiciliis Martis. *Ferh.* 3) Mars planeta. 4) Nom. urbis in Moldavia. *Caft.*

باقور *bākūr.* a. *n. f.* Agmen *boum. Gol.*

باقورة *bākūret.* a. *n. f.* 1) Bos. *Wan.* 2) Vacca. *Gol. Dialectus Arabiæ felicis.*

باقه *baka.* t. *adv. ufit.* Vide, viden! heus, audi! *Vedi, fenti, holà!*

باقي *bākȳ.* a. *part.*)(فـــاني)(پايدار *pājdār* p. طايانان *dajanan.* t. 1) Permanens, fixus, firmus. 2) Refiduus, fuperftes. 3) Aeternus. 4) *adv.* Reliquum, cæterum. 5) *Inter attributa Dei, quæ a Mohammedanis in corona precaria* تسبيح *tesbih, dicta recitari folent, ordine 80*^mum^. *Hott. Permanente, ftabile, reftante, & il refto, per fine* II. ملاقي ¶ باقي اول *bākȳ* ol. Durare, permanere. *Durare, rimaner ftabile.* جنك اوزره باقي اولوب *ĝenk üzre bākȳ olup.* Firmus manfit in pugna. *Stette faldo combattendo. Sæ.* باقي عمرني سليمان يانندە كچوردي *bākȳ ümrinī sülejmān jāninde ĝecürdȳ.* Refiduum vitæ fuæ impendit penes Salomonem. *Paffò il rimanente delli fuoi giorni, ò della vita fua appreffo di Salomone. Eb.* امر باقي *emrĭ bākȳ.* Res ftabilis, permanens. *Cofa ftabile, durabile. Ik.* بـــاقي قالمق *bākȳ kālmak.* Superftitem effe, remanere. *Reftare, rimanere. Ik.* باقي قالان *bākȳ kālān.* Refiduum, reliquum, reliquiæ. *Il rimanente, il refto.* باقيسي بوندن فهم اولنه *bākȳsī bundæn fehm oluna.* Ex hoc & reliquum intelligatur. *Così degl' altri.* بينه خدمت باقي *jīne chȳdmet bākȳ.* Rurfus remanet fervitium, rependam mihi præftitum fervitium. *Vi riferviro, non vi farò ingrato.* باقي و السلام *bākȳ wes-selām.* De reliquo vale. *E con quefto, addio, & per fine, falute. Cui autem addunt, fi ad Chriftianos fcribant.* بـــاقي و السلام على من اتبع الهدى *bākȳ wef-felām ǣlā men ittebæ-ǣl-hüdā.* Salus fuper eum, qui fequitur viam falutis. *E per fine, falute à chi fegue la ftrada dritta.* بـــاقي هواره بر مسند صحّت و سلامت پايدار باد *bākȳ hemwāre ber mefnedi fæhhætü felāmet pūjdār bād.* De reliquo fruatur femper bona valetudine, & falute. *Nel refto fempre goda buona falute. Vel, pec. ad fuos, vel inter fe.* باقي هميشه عمر و دولت دايم و عزّ و رفعت قايم باد *bākȳ hemīse ümrü dewlet dāīm, we ȳzzü rif-ǣt kāīm bād, cui fæpe fubdunt.* برب العباد *birebbil-ȳbād.* Cæterum vita, & profperitas *tua* fit perpetua, & gloria, ac celfitudo perennis; per Dominum fervorum *h. e.* Deum. *His, vel fimilibus apprecationibus folent concludere literas fuas; fupplices verò libellos fic concludere folent* بـــاقي فرمان سزكدر *bākȳ fermān fizün-dür, vel* بـــاقي فرمان سلطانمكدر *bākȳ fermān fultānümün-dür, vel, fi ad regem* بـــاقي فرمان پادشاه عظيم الشانكدر *bākȳ fermān pādiśāhĭ ǣzȳmüś-śanün-dür. Eb.* Cæterum imperare eft tuum, *h. e.* a fuprema voluntate, aut imperio tuo pendet gratia, quam peto. *Nel refto, ò finalmente tocca à voi à commandare. Dalla voftra clemenza afpetto la grazia. Ll.*

باقيات *bākyjāt.* a. *part. pl. à* باقيه *bākyje fæm. præcedentis* باقي *bākȳ.* Refiduæ, *feu neutraliter* refidua, reliquiæ, cætera. *Le cofe remanenti, li refti. Etiam cum art.* الباقيات *elbākyjāt.* Opera bona, *ut quæ fola homini femper fuperfunt. L' opere buone, che ci accompagnano fempre.*

باك *bāk.* p. *n. f.* قورقو *korku.* t. 1) Cautela. 2) Metus, timor. 3) Cura, folicitudo. *Cautela, paura, timore, & cura, follecitudine. Ferh.* ¶ باك داشتن *bāk dāsten.* Curare, folicitum effe, metuere. *Curarfi, effer follecito, aver paura. Hæl.* بي باك *bī bāk.* Abfque metu. *Vide* بي

بان *bān.* t. *n. f.* Clamor, planctus. *Grido, pianto. An.*

پاك *pāk.* p. *adj.* تميز *temīz.* a. آري *ārȳ.* t. 1) Purus, mundus *corpore, vel animo. Puro, netto.* 2) Perfectus. *Perfetto.* 3) Omnis, totus. *Tutto. Ferh.* ¶ پاك صو *pāk fū.* Limpida aqua. *Acqua pura, netta.* پاك و پاكيزه *pākü pākīze.* Purus, integer, & omnino, totaliter, belle. *Polito, netto, totalmente.* پاك *pāk* •. Purificare, purgare, mundare, mundum facere, abftergere, abluere, elaborare. *Nettare, mondare, purificare, forbire.*

پـــاكابوي *pāgābūj.* p. *adj. compof.* Caftus, a fcortatione alienus, *i. q. ufit.* پاكدامن *Ferh.*

پاكار *pākār.* p. *n. f.* Adminiftrator *opum, & poffeffionum alicujus. Ferh.*

پاكاري *pākārī.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

بان اوتي *bān-otȳ.* t. *n. f. compof.* Herba eft, quam qui fumit, mente capitur, aut ftupefcit. *Certa erba, che ftordifce, e fa perder l' intelletto.*

پاكاه *pāgāh.* p. *n. f. compof.* 1) Latrina. 2) Gradus. *Ferh.* 3) Scalarum ordo, *in quibus figuntur pedes.* 4) Via *a latere plateæ, lapidibus ftrata.* 5) Lapides difpofiti, *per quos q. gradus afcenditur.* 6) Stabulum. 7) Extremum rei. *Caft.*

پاكباز & پاك باز *pāk bāz.* p. *adj. compof.* ايو نظرلو *ejū næzærlū.* t. 1) Felici afpectu præditus. 2) Caftus, cafte amans. *Ferh. Di felice afpetto, ò fguardo, & cafto amante.* ¶ پاكبازان ميدان دين و ايمان *pākbāzānĭ mejdānĭ dīnü īmān.* Cafti amatores, aut qui fe cafte exercent in campo fidei, & religionis. *Ik.*

پاكباز چرخ *pākbāz ćerch.* p. *n. f. compof.* Lux, fplendor lunæ. *Ferh.*

پاكچه *pākće.* t. 1) *adj.* Mundus. 2) *adv.* Munde, mundiufcule. *Netto, polito.* ¶ پاكچه طوتمق *pākće tūtmak.* Munde tractare, tenere. *Tener netto.*

پاكدامن *pākdāmen*, & پاكدامان *pākdāmān.* p. *adj. compof.* 1) Caftus, purus. 2) Integer vitæ, fcelerifque purus. *Cafto, continente, innocente. Ferh.* ¶ بـــر جوان پاكدامان *bir ĝiüwānĭ pākdāmīn.* Adolefcens purus, caftus, honeftiffimus. *Giovine cafto, onefto. Eb.*

بـــاكر *bākir.* a. *part.* Matutinus, *i. q.* بكر *bekir.*

باكرة *bākiret.* a. *n. f.* Virgo intacta. *Gol.*

پاكردن *pākerden.* p. *V. compof.* Stare reverentiæ ergo. *Ferh.*

پاكشان *pākśān.* p. *adj. compof.* Nobiliffimus, excellentis dignitatis. *Sæ.*

پاك شدن *pāk śüden.* p. *V. compof.* Purum, mundum effe, *vel* fieri. *Ferh.*

پـــاكلك *pāklik.* t. *n. f.* پاكي *pākī.* p. 1) Puritas, caftitas. 2) Perfectio, omnis imperfectionis expers. *Purità, nettezza, fchietezza, caftità, perfezzione.* ¶ پاكلكله *pākligile.* Pure, munde. *Nettamente, con purità, e fchietezza.*

با كمال *bā kemāl.* p. *adj. compof.* 1) Cum perfectione. 2) Perfectus, eximius. *Perfetto, compito, eccellente.* ¶ جمال باكمالي *ĝemālĭ bākemālī.* Forma ejus eximia. *La di lui perfetta beltà. Eb.*

پاكند *pākend*, & باكند *bākend.* p. *n. f.* 1) ياقوت *iākūt.* t. Rubinus. *Rubino.* 2) *metaph.* Vinum. *Vino. Ferh.*

باكو *bākū.* p. *nom. prop.* Nom. loci alicujus. *Ferh.*

پاكوب *pākub.* p. *n. f. compof.* 1) رقّاص *rækkās.* a. اوينجي *ojungī.* t. 1) Saltator, tripudiator. 2) Lufor. *Ballarino, giuocatore. Ferh.*

باكور *bākur.* a. *n. f.* Prima veris pluvia. *Gol.*

باكورة *bākūret.* a. *n. f.* Primus fructus, ac præcox. *Gol.*

باكوره *bākūre*, & پاكوره *pākūre.* p. *n. f.* طرفنده *feu* ترفنده *turfandæ.* t. Primitiæ fructuum, aliarumque rerum novalia. *Primi frutti.*

پاكوفتن *pākūften.* p. *V. compof.* Saltare. *Ballare. Ferh.*

بـــاكي *bākī.* a. *part. pl.* بكي *būkī.* Flens. *Gol.*

پاكي *pākī.* p. *n. f.* 1) Puritas, mundities. *V.* پاكلك 2) استره *üftüræ.* t. Novacula. *Rafoio. Ferh.*

باكيدن *bākīden.* p. *V.* Timere. *Aver paura. Ferh.*

پاكيدن *pākīden.* p. *V.* Purificare, mundare. *Ferh.*

بـــاكيده *bākīde.* p. *part.* Subtiliter textus *pannus fericus. Ferh.*

پاكيزكي *pākīzegī.* p. *n. f.* Puritas. *Caft.*

پاكيزه *pākīze.* p. *adj.* طاهر *tāhyr.* a. Purus, mundus, infons. *Puro, netto. Ferh.*

بال *bāl.* a. *V. act.* Curare, follicitum effe. *Gol.* ¶ ما بالي *mā ebālī.* Non eft hoc, quod curo.

بال *bāl.* a. *n. f.* 1) دل *dil.* p. يورك *iürek.* t. Cor, animus. 2) Status, opus. *Il cuore, l'animo, & ftato, opera.* 3) Balæna. 4) Cura. *Wan.* ¶ بال صفا مآل شاه بانوال *bālĭ fæfā meālĭ śāhĭ bānewāl.* Puriffimum cor regis clementiffimi. *Il puriffimo cuore del clementiffimo rè. Sæ.* رفاه حال و فراغ بال *refāhĭ hāl*

hāl we ferāghy̆ bāl. Tranquillitas. *Vide.* رفاه

بال *bāl.* p. *n. ſ.* 1) بوي *boi.* t. Statura. 2) قول *kol.* t. Brachium *hominis*, & *uſit.* قند *kænæd.* t. Ala, penna, *pec.* avis. *Ala, penna.* 4) *In animalibus quadrupedibus* collum, *vel* jubæ, criſtæ. 5) Species piſcis marini *admodum craſſi*, & *capacis.* 6) Utenſilia domus, & facultates. *Ferh.*

بال *bāl.* t. *n. ſ.* عسل *æſel* a. انكبين *engubīn.* p. Mel. *Miele.* ¶ بال صوبي *bāl ſūjī*, & *vul.* بال صو *bāl ſū.* Hydromeli, mulſum. *Bevanda d' acqua e mele.* بال مومي *bāl mūmī.* Cera, & candela cerea. *Cera, & candela di cera.* بال يمز طوب *bāl iemez top.* Tormentum æneum majus. *Cannone groſſo.* كمج بالي *gümeḡ bālī.* Favus mellis. *Favo di miele.*

بالا *bālā.* p. 1) *n. ſ.* Statura, proceritas. 2) Faſtigium, vertex. 3) Parippus. 4) *adj.* Excelſus, ſupremus. 5) *adv.* Supra ſurſum. 6) Superne. *Statura, faſtigio, cima, in alto,, alto, elevato, ſupremo, ſopra. Ferh.* ¶ بالا و پستي *bālā wü peſtī.* Altitudo, & humilitas. *Altezza, e baſſezza. Ah.* زير و بالا *zīrü bālā.* Surſum, deorſum; ſuſque deque. *Sotto ſopra.* زير و بالا ا *zīrü bālā* *. Surſum deorſum invertere. *Mettere ſotto ſopra.* بالاي عموده *bālāi æmūdte.* Supra columnam, in apice columnæ. *Nella cima della colonna.* عالم بالا *ālemī bālā.* Mundus ſuperior, cæleſtis, cælum. *Il mondo ſuperiore, celeſte, il cielo. Ik.* بالاده ذكر اولنان *bālāde zikr olunān*, & بالاده مسطور اولان *bālāde meſtūr olān.* Superius memoratus, præfatus. *Il ſopradetto, ſopra accennato. Ll. Eb.* بالاسنه چقدي *bālāſine ćiktȳ.* Ad verticem ejus aſcendit. *Salì ſino in cima. Ah.*

پالا *pālā.* p. 1) *n. ſ.* Parippus. 2) Colum fictile, *vel* æreum, *quo orizam lavando,* & *ſuccum uvarum ab acinis,* & *pidiculis mundant.* 3) Clamor, lamentatio. 4) *adj.* Appenſus, ſuſpenſus. *Ferh.*

بالابال *bālābāl.* p. 1) *adj. compoſ.* Firmus. 2) *adv.* Fortiter, vehementer. *Caſt.*

پالاپال *pālāpāl.* p. يلكن *ielegen*, & غايتده روان اولان *ghājette rewān olān.* t. 1) Feſtinus, velox. 2) Valde rapidus, *fluvius.* 3) Firmus. 4) Fortis. *Ferh.*

بالاپوش *bālāpūś.* p. *n. ſ. compoſ.* Veſtis ſuperior, *v. g.* pallium. *Ferh.*

بالاتر *bālāter.* p. *compoſ.* يوجه‌رك *iüḡerek.* t. Altior, ſuperior. 2) Eminentior, excelſior. *Più alto, più grande, più ſublime, ò eminente.* * *Expreſſ. figur.* بالاتر از سياهي رنك ديكر نباشد *bālāter ez ſījāhī rengi diger nebāśed. h. e.* بوندن اوته بر مرتبه اولمز دنجك يرده ضرب ايدرلر *bundæn öte bir mertebe olmaz dijeḡek jerde zærb iderler.* t. Non plus ultra. *Non ſi può più, non può farſi meglio, Ferh.*

بالاتفاق *bil-ittifāk.* a. *compoſ.* Ex condicto, communi conſenſu. *Di concerto, d' accordo.*

پالاچقه & پلچقه *pālāćka palaćka*, & *poloćka.* t. *n. ſ.* Gallina mater, matrix, glociens. *Chioccia. An.*

بالاخانه *bālāchāne.* p. *n. ſ. compoſ.* Supremus locus, excelſa domus, cœnaculum. *Supremo luogo, ò caſa, ſala, altana.* ¶ بالاخانهء وزارت *bālāchānei wizāret.* Suprema Veſiratus, *ſeu* primi miniſterii dignitas. *Il ſupremo poſto, e dignità di primo miniſtro, ò conſigliere di ſtato. Ik.*

بالآخر *bil-āchyr.* a. *compoſ.* In fine, tandem. *Finalmente. Sæ.*

بالآخره *bil-āchyre.* a. *compoſ.* Tandem, poſtremo. *Finalmente. Eb. Ik.*

بالآخره *bil-āchyrihi.* a. *compoſ.* In fine ejus. *Finalmente, al fine. Eb. Ik.*

بالاد *bālād.* p. *n. ſ.* Parippus. *Ferh.*

پالاد *pālād.* p. *n. ſ.* بنجك آت *bineḡek āt* t. Equus inſeſſorius. 2) يدك *iedek.* t. Parippus. *Cavallo da ſella, e di mano, cavallo di riſpetto. Ferh.*

بالادوي *bālādewī.* p. *n. ſ. compoſ.* Velocitas *curſoris. Ferh.*

پالاده *pālāde.* p. 1) *n. ſ.* Parippus. 2) *adj.* Flagitioſus. *Ferh.*

بالار *bālār.* p. *n. ſ.* Trabs, ſuperna domus. *Ferh.*

پالار *pālār.* p. *n. ſ.* اوستن اغاجي *üſtün aghāḡī.* t. Trabs ſuperna domus, *ſeu* tectum ſuſtinens. *Ferh.*

پالارخانه *pālārchāne.* p. *n. ſ. compoſ.* Tectum domus. *Caſt.*

پالارنك *pālārenk.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Acinaces Indicus. *Ferh.* 2) Chalybs.

پالاري *pālārī.* p. *n. ſ. i. q.* پالار *pālār.* 1) Trabs ſuperna domus. 2) Tigna, trabes, *quæ per tabulatum contignationis tranſverſum diſponuntur.. Caſt.*

پالازي *palazi.* t. *n. ſ.* Anas. *V.* اوردك

بالاس *bālās* & پالاس *pālās.* p. *n. ſ.* 1) Serici armuſini genus tenue, molliuſque. 2) Panni pars vetus. 3) Stratum vilius ex lana, *quale* & *camelis inſternitur ſub onere, quod ditiores veſtibulo, ubi deponuntur calcei, ſubjiciunt, pauperiores in ipſo cubiculo ad ingreſſum ſternunt. V.* پلاس

پالاسقه *pālāskā.* t. *n. ſ.* Pixis pulveraria. *Fiaſca da polvere.*

بالاضطرار *bil-yzdyrār.* a. *compoſ.* Vi, coacte, ægre. *A mala pena, per forza.*

پالاطينوش *pālātȳnoś.* t. *n. ſ. ex Hungar.* Palatinus *Hungariæ. Il Palatino di Ungheria.*

بالافتن *bālāften.* p. *V.* 1) Percolare. *Ferh.* 2) Premere, ſtringere. *Caſt.*

بالاقتضا *bil-iktyzā.* a. *compoſ.* Ex neceſſitate. *Per neceſſità.*

پالاكر *pālāger.* p. *n. ſ. compoſ.* Fulcimentum *domus. Ferh.*

بالال *bālāl.* p. *n. ſ. i. q.* پالار *pālīr.* 1) Trabs ſuperna *domus. Ferh.* 2) Lignum, *ſeu* arbor craſſa. 3) Palæſtra ſagittatoria. *Caſt.*

بالالق *bālālyk.* t. *n. ſ.* II. رعنالق *rænālyk.* Celſitudo, eminentia, altitudo. *Altezza, eminenza.* ¶ بالالغيده اكاكوره *bālālyghȳde an-ā göre.* Altitudo quoque ejus in ea proportione. *L' altezza ancora à proporzione. Eb.*

بالان *bālān.* p. 1) *part.* Creſcens. 2) Augens. 3) Movens. 4) Oſcillans. 5) Oſcillare faciens. 6) *adj.* Mobilis. 7) *n. ſ.* Locus *inter duas portas, ſeu portam,* & *domum.* 8) Laqueus & *capientas feras. Ferh.* 9) Tignum. 10) Opſonium. *Caſt.*

پالان *pālān,* p. *n. ſ.* 1) سمر *ſemer.* t. Clitellæ. *Baſto.* 2) Veſtibulum *domus. Ferh.* ¶ پالان شتر *pālānī ſütür* & دوه پالاني *dewe pālānī.* Sella camelina. *Sella da camelo.*

بالاندن *bālānden.* p. *V.* Creſcere facere. *Caſt.*

پالاندوز *pālāndūz.* p. *n. ſ. compoſ.* Clitellarum ſutor. *Fattore di baſti.*

بالانده *bālānde.* p. *part.* Movens, motum excitans. *Ferh.*

بالانشين *bālāniśīn.* p. *adj. compoſ.* Superius ſedens, primas occupans. *Che tiene il primo luogo.* ¶ كم قدر و بالانشين *kemi kædrü bālāniśīn.* Minus dignus, & ſupremo loco ſedens. *Men degno, inferiore di grado, ò di merito, mà che ſede nel primo luogo. Ah.* بالانشين مسند سلطاني *bālāniśīnī meſnedī ſultānī.* Conſidens in throno regio, rex. *Che ſede nel trono regio, rè ſourano. Sæ.* بالانشينان مسند ارشاد *bālāniśīnānī meſnedī irśād.* Doctores in oſtendendis viis Domini primas tenentes. *Li ſanti padri, ò dottori. Sæ.*

پالانقه *palanka.* t. *n. ſ.* Munimentum. *V.* پلنقه

بالانه *bālāne.* p. 1) *adj.* Creſcens. 2) Augens. 3) Movens. 4) Oſcillans. 5) Oſcillare faciens. 6) Mobilis. 7) *n. ſ.* Locus inter duas portas, *ſeu portam,* & *domum.* 8) Laqueus *ad capiendas feras. Ferh*

بالاني *bālānī.* p. *n. ſ.* 1) باش اورتيسي *baś örtȳſī.* t. Tegumentum *capitis. Beretta.* 2) Vertex *capitis. Ferh.*

پالاني *pālānī.* p. *n. ſ.* سمرجي *ſemerḡī.* t. Clitellarius. *Che fà li baſti, ò hà cura di eſſi.*

بالانيدن *bālānīden.* p. *V.* 1) Extollere, exornare *aliquem.* 2) Alere *comam. Caſt.*

پالانيدن *pālānīden.* p. *V. tranſ.* Percolare.

پالاوان *pālāwān.* p. *n. ſ.* Colum foraminibus pertuſum, *per quod liquores mundandi tranſmittuntur. Ferh.*

بالاوز *bālāwez.* p. *n. ſ.* Amphora, *vel* aliud vas *aqua repletum. Ferh.*

پالاون *pālāwen.* p. *n. ſ.* Colum foraminibus pertuſum, *per quod liquores mundandi tranſmittuntur. Ferh.*

بالا همت *bālā himmet.* p. a. *compoſ.* 1) Excelſæ mentis. 2) Magnanimus. 3) Generoſiſſimus. 4) Benigniſſimus. 5) Præpotens favore. *Dipenſieri alti, di gran ſpirito, e cuore, generoſiſſimo, benigniſſimo.*

پالاهنك *pālāheng.* p. *n. ſ. compoſ.* Manubrium capiſtri. *Ferh.*

بالاي *bālāj.* p. *n. ſ.* Equus deſultorius. *Ferh.*

پالاي *pālāj.* p. 1) *n. ſ.* Equus ſecundarius, manu ductus. *Cavallo da mano.* 2) *part.* Percolans. *Ferh.*

پالاي اسب *pālājesb.* p. *n. ſ. compoſ.* Parippus. *Ferh.*

پالايال *pālājāl.* p. *adj. compoſ.* 1) Valde ſplendens, fulgidus. 2) Valde rapidus. *Ferh.*

بالايانيدن *bālājānīden.* p. *V.* 1) Extendere. 2) Creſcere, longum fieri. *Caſt.*

پالاييدن *pālājīden.* p. *V.* 1) Percolare. 2) Augere. *Ferh.*

بالايين *bālājīn.* p. *adj.* Supernus, ſuperior. *Caſt.*

بالباللنمق *balballanmak.* t. *V.* Titubare lingua *ebrium. Barbagliare, barbottare.*

بالبداهه *bil-bedāhe.* a. *compoſ.* انسزدن *anſyzden.* t. Ex improviſo, ſubito. *All' improviſo.*

بالتفصيل و الاجمال *bit-tefsȳli wel-iḡmāl.* a. *compoſ.* 1) Fuſe, & ſuccincte. 2) Prolixe, & compendioſe. *Diffuſamente, e ſuccintamente. Ik.*

بالبوس *bālbūs.* p. *nom. prop.* Nom. antiquum nomen regionis قندهار *kændāhār. Ferh.*

بالة *bāllet.* a. 1) *n. ſ.* Humoris aliquid, *q.* quod humectare poſſit. 2) *metaph.* Boni quid. *Gol.*

بالتمام *bit-temām.* a. *compoſ.* Integre, totaliter. *Intieramente, totalmente. Sæ. Ll.*

بالته balta. t. n. f. Securis. *Mannara, cetta.*

بالتهجي baltaǵī. t. n. ſ. Securifer, *milites prætoriani ad cuſtodiam Sultani deſtinati, quorum aliqui a cincinnis, quos ab utraque parte capitis dependere ſinunt,* زلفلو *zülüflü* بالتهجي *baltaǵī, vocantur. Legio hæc a Sultano Mustapha* III. *diſſoluta, per præſentem monarcham Abdulhamid iterum reſtituta fuit.*

بالچق *balćik.* t. n. ſ. كل *ǵil.* p. Lutum, argilla. *Fango, terra.* ¶ بالچق كدرمك *balćik ǵidermek* Peniculo togam detergere, purgare. *Nettar la veſte dal fango.* قزل بالچق *kyzyl balćik.* Rubrica. *Rubrica, lapis roſſo.* اورو يوغرلمش بالچق *urū, ioghurylmiś balćik.* Catenatum calcarium, cæmentum, lutum ſubactum. *Malta.*

بالچقلمق *balćiklāmak.* t. V. Cæno inficere, conſpurcare. *Infangare, imbrattare.*

بالچقلو *balćiklū.* t. adj. Lutoſus, limoſus. *Fangoſo, limoſo.* ¶ بالچقلو صو *balćiklū ſū.* Aqua limoſa, fæculenta. *Acqua fangoſa, piena di fango.*

بآلجملة *bil-ǵiümle.* a. compoſ. 1) In univerſum, in toto, generaliter. 2) Summatim, in ſumma, verbo. *In tutto, intieramente, generalmente, in ſomma, in concluſione, per concluſione, per abbreviare.* ¶ بآلجملة وآلقطلة *bil-ǵiümleti wel-kætleti.* Summatim, & ſuccincte. *An.*

بالح *bālyh.* a. part. Nudus, *ſeu* ſterilis, & nihil producens *ager. Gol.*

بآلحق *bil-hækk.* a. compoſ. 1) Cum veritate. *q.* infallibili, divina. *Ik.* 2) Jure, juſte, vere. *Con verità, dirittamente, giuſtamente, meritamente.*

بآلحلال *bil-hælāl.* a. compoſ. Legitime, licite. *Legittimamente, lecitamente. An.*

بآلخطر *bil-chætær.* a. compoſ. خطرله *chætærile.* t. Periculoſe, cum periculo. *Pericoloſamente,*

بآلخير *bil-chæir.* a. compoſ. 1) Cum bono, bene. 2) Feliciter. *Felicemente, in bene. Ll.*

بالد *bālid.* a. part. Locum inhabitans, incola. *Wan.*

بالدر *baldyr.* t. n. ſ. 1) Poples. 2) Sura. *Gamba.* ¶ بالدر كموكي *baldyr ǵemüǵi.* Crus. *L'oſſo della gamba.*

بالدران *baldyran.* t. n. ſ. Cicuta. *Cicuta. An.*

بالدز *baldyz,* & بالدوز *baldūz.* t. n. ſ. Affinis, uxoris ſoror. *Cognata. Fratrem vero uxoris vocant* قينم *kæjnüm.* Affinis. *At, ſi major ſit, vocant* انشته *eniśte.*

بآلدّفعات *bid-def-āt.* a. compoſ. Multoties, repetitis vicibus, pluries. *Molte volte, più volte.*

پالدم *pāldüm.* p. n. ſ. سمرك اردي *ſemerün-ārdy.* t. Poſtilena, lorum clitellarum, *quo continetur equi, aut muli cauda. Sottocoda. Ferh.*

بآلذّات *biz-zāt.* a. compoſ. كندوسي *ǵendūſi.* t. 1) Ipſe, in perſona. 2) Ex ſe, per ſe, eſſentialiter. *Egli medeſimo, in perſona, & da ſe, da per ſe, eſſentialmente.* ¶ بآلذّات قديمدر *biz-zāt kædīmdür.* Aeternus eſt ex ſe, & eſſentialiter *Deus. Egli è eterno da ſe, & eſſentialmente. Tef.*

بالزن *bālzen.* p. n. ſ. compoſ. 1) پروازجي *perwāzǵi.* t. Alas movens, volitans. 2) Negotium. *Ferh.*

بالزين *bālzīn.* p. n. ſ. compoſ. *q. bāli zīn, vel zein.* ايرك دپنكوسي *ejerün-depenǵūſi.* t. Alæ ephippij. *Ferh.*

بالس *bālis,* a. nom. prop. Nom. oppidi, *quod tribus milliaribus diſtat ab Occidentali ripa Euphratis. Gol.*

بالست *bāleſt.* p. n. ſ. Virgo. *Vergine. Ferh.*

بالستن *bālüſten.* p. V. Bene comprecari extremum alicujus. *Ferh.*

بالش *bālīś.* p. n. ſ. 1) يصدق *jaſtuk.* t. Pulvinar, cervical. *Cuſcino.* 2) Cubitale. 3) Vegetatio *plantarum, vel arborum. Ferh.*

پالش *pāliś.* p. n. ſ. Augmentum, abundantia. *Ferh.*

بالشت *bāliśt.* p. n. ſ. Cervical, pulvinar. *Ferh.*

بالش تكيه *bāliś tekīe.* p. n. ſ. compoſ. Cubitale. *Ferh.*

بالشتن *bālüśten.* p. V. Bene comprecari extremum alicujus. *Ferh.*

بالش چرمين *bāliś ćermīn.* p. n. ſ. compoſ. Pulvinar ex corio. *Ferh.*

بالشچه *bāliśće.* t. n. ſ. *dimin.* Pulvillus ephippii. *Ferh.*

بالشك *bālśek,* & *bāliśek.* p. n. ſ. *dimin.* Pulvillus ephippii. *Ferh.*

بآلصّدق و آلاخلاص و آلصّاف *bis-ſydkў wel-ychlāſў weſ-sāf.* a. compoſ. Sincere, vere, cum ſinceritate, & puritate. *Con verità, ſincerità, e ſchiettezza.*

بآلصّواب *biſ-ſæwāb.* a. compoſ. Recte, juſte. *Drittamente, con rettitudine, e giuſtitia.*

بآلضّروره *biz-zærūre,* & *f.* بآلضّروري *biz-zærūrī* a. compoſ. ضرورتدن *zærūretten.* t. Neceſſario, coacte, *Neceſſariamente, aſtretto dalla neceſſità.*

بآلطّوع و آلرّضا *bittæw-ў wer-ryzā, vel* بآلطّوع و آلاختيار *bit-tæw-ў wel-ychtyjār.* a. compoſ. Sponte, ultro, libere. *Spontaneamente, di*

buona voglia, liberamente. Sæ. ¶ مملكتلرني بآلطّوع و آلرّضا تسليم اتديلر *memleketlerinī bit-tæw-ў wer-ryzā teslīm ittīler.* Ditiones ſuas ſponte tradidere. *Raſegnarono ſpontaneamente li loro ſtati. Sæ.*

بآلطّول و آلعرض *bittūli wel-ærz.* a. compoſ. In longum, & latum, longe, lateque. *In lungo, & in largo.* ¶ بآلطّول عرض اتدي *bit-tūl ærz ittī.* In longum expoſuit, fuſe explicavit. *Gli eſpoſe in lungo. Sæ.*

بآلعزّ و آلاكرام *bil-yzzi wel-ikrām.* Cum honore, ac reverentia. *Expreſſ. arabic.* ¶ بآلعزّ و آلاكرام احترام تام ايله دعوت اتدي *bil-ўzzi wel-ikrām yhtirāmi tām īle dæ*wet ittī.* Invitavit *eum* omni debito reſpectu, reverentia. *L'invitò con ogni riverenza, onore, e riſpetto. Eb.*

بآلعشي و آلابكار *bil-æſi wel-ibkār.* a. compoſ. كيجه كوندز *ǵiǵe ǵündüz.* t. Diu, noctuque, mane, & veſperi. *Ah.*

بالغ *bālægh.* p. nom. prop. Nom. regionis alicujus ſeptentrionalis. *Ferh.*

بالغ *bālygh.* a. part. 1) Qui conſequitur boni quid. *Arriuato, pervenuto, giunto. Wan.* ¶ بالغ اقصي آلغيات كمالات *bālyghў ækſælghæjāti kemālāt.* Qui attigit extrema perfectionum, *virtutum, ſcientiarum,* perfectiſſimus, doctiſſimus. *Giunto alla perfezione di virtù, e dottrina. Ik.* 2) *uſit.* Adultus, puber, adoleſcens. *Giouine, fatto, creſciuto, adulto, abile alla generazione, da marito.* بالغ حدّنه ايرشمش يكت *bālygh (f. melius* بلوغ *būlūgh) hæddine īriśmiś jiǵit.* Puber factus, adultus juvenis. *Giouine fatto.* بالغ اول *bālygh ol.* Pubeſcere, pervenire ad annos diſcretionis, ad ad majorennitatem. *Eſſer fatto, adulto, arriuare alli anni della diſcrezione, alla maggioranza.*

بالّغ *bāllugh.* p. n. ſ. 1) Poculum corneum, *quo Georgiani utuntur.* 2) *In genere* Poculum vini. *Ferh.*

پالغ *bālugh,* p. n. ſ. *i. q. præc. Ferh.*

بالغاء *bālyghāe.* a. n. ſ. *idiomate Medinenſium* Pedes, & tibiæ pecorum. *Wan.*

بآلغدوّ و آلاصال *bil-ghudüwwi wel-āsāl.* a. compoſ. Mane, & veſperi.

پالغزيده *pālæghzīde.* p. part. Prolapſus in pedes. ¶ پالغزيدهء بالوعهء بشريّت اولمق *pālæghzīdei bālū-æi beśerījet olmak.* Pede prolabi in cloacam humanæ fragilitatis. *Sdrucciolare nel fango della fragilità umana. Ik.*

بآلغضب *bil-ghæzæb.* a. compoſ. In ira. *In colera, & con colera, ò ſdegno.*

بآلفعل *bil-fi*l.* a. 1) compoſ. Actu, modo, nunc, realiter. 2) *part.* Modernus, actualis. *Di fatto, attualmente, & moderno, attuale.* ¶ بآلفعل و آلقوّت *bil-fi*li wel-kuwwet.* In actu, & potentia. *In atto, e potenza.*

بالق *bālyk, ferè bāluk.* t. n. ſ. حوت *hūt.* a. ماهي *māhī.* p. Piſcis. *Peſce.* ¶ بالق اغي *bālyk āghў.* Rete. *Rete da peſcare.* بالق اوتي *bālyk otī. Nomen* baccæ, *piſces infatuantis,* cocculæ Orientales. *Coccola di leuante, con la quale ſi fà paſta da imbriacar li peſci.* بالق سپدي *bālyk ſepedў.* Naſſa. *Naſſa.* بالق خانه *bālykchāne.* Vivarium. *Vivaro.* بالق يومرطهسي *bālyk iümurtasў.* Ova piſcium. *Ova di peſci, & cauiare, & botarga.* بالق آولامق *bālyk awlāmak.* Piſcari. *Peſcare.* بالق بازار *bālyk bāzār,* & *bāzārī.* Forum piſcarium. *Peſcaria, piazza de' peſci.*

بالقان *balkān.* t. n. ſ. Mons magnus pepeculiariter *mons Hæmus, qui Rumeliam verſus ſeptentrionem a Bulgaria ſeparat.*

بالقچل *balykćil.* t. n. ſ. *vul. f. pro* بالقچين *balykćīn* ماهي خوار *māhī chor,* & ماهي خوره *māhī chore.* p. Ardea. *Aghirone,*

بالقچي *balykći.* t. n. ſ. 1) Piſcator. 2) Piſcarius. *Peſcatore, & peſcivendolo.*

بآلقصد *bil-kæſt.* a. compoſ. قصد ايله *kæſt īle.* t. Studio, data opera. *Appoſta, à bello ſtudio, appoſtatamente.*

بالقلوا *bālyklewā* t. n. ſ. 1) Piſcina, vivarium. *Peſchiera, vivaio.* 2) Nom. civitatis, & portus in Crimea.

پالك *pāleǵ.* p. n. ſ. Calceus ruſticus ex corio bovino. *Ferh.*

پالكانه *bālǵāne, pāliǵāne,* & *balkāne.* p. n. ſ. مشبّك پنجره *müśebbek penǵere.* t. Feneſtra cancellata, & reticulata. *Fineſtra inferiata, ò à geloſia. Ferh.*

پالكانه *pālǵāne.* p. n. ſ. Feneſtrella *in porta. Ferh.*

بآلكلّيّه *bil-küllīje.* a. compoſ. In toto, integre, in univerſum *In tutto, totalmente, intieramente, affatto.*

بآلكمال *bil kemāl.* a. compoſ. Perfecte, ad unguem. *Con tutta perfezzione, perfettamente, compitamente. i. q.* كمال مرتبه *kemāl mertebe.*

بآللّه *billāh.* a. compoſ. Per Deum. ¶ بآللّه آلعظيم , و آللّه آلعظيم *bil-lāhil-æzўm,* & وآللّه وبآللّه آلكريم *wāllāhil-æzўm we bil-lāhil-kerīm.* *Jurandi formula* per Deum magnum, per Deum ſanctum. *Per Dio ſanto.*

پالمار *pālamar.* t. n. ſ. Camelus, rudens. *Gomena, corda groſſa di nave.*

باَلمشافهه *bil-müsāfehe.* a. *compoſ.* Coram. *In preſenza.*

باَلمعني *bil-mæ*nī.* a. *compoſ.* Myſtice, myſticus, *aut* intimus, verus, realis. *In ſenſo miſtico, & vero, reale.* ¶ حديث باَلمعني *hædīsi bil-mæ*nī* & نقل باَلمعني *nækli bil-mæ*nī.* Oraculum myſticum, verum, & narratio myſtica, vera. *Ik.*

باَلمواجهه *bil-müwāgehe.* a. *compoſ.* Coram. *In preſenza.*

بالمومي *bālmumī.* t. *n. ſ.* Cera. *V.* بال

پالنده *pālende.* p. *part.* 1) Augens. 2) Creſcens. *Ferh.*

پالنقه *pālanka.* t. *n. ſ.* Munimentum. *V.* پلنقه

بالنك *bāleng.* p. *n. ſ.* 1) Species malorum aureorum. 2) Species cucumerum. *Ferh.*

پالنك *pāleng.* p. *n. ſ.* چارق *ćiāryk.* t. Calcei ruſtici genus *ex corio bovino. Ferh.*

بالنكو *bālengū.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Malum citreum. 2) Meliſſa. *Ferh.*

بالو *bālū.* p. *n. ſ.* 1) Lichen, cutaneus morbus. 2) Ceraſum. *Ferh.*

پالو *pālū.* p. *n. ſ.* سكل *ſigil.* t. 1) Verruca. 2) Puſtulæ. *Ferh.* 3) Lepra. 4) Nom. avis. *Caſt.*

بالوا *bālewā.* p. *n. ſ.* دمركي *demregi.* t. Morbus in ungue, reduvia. *Ferh.*

باَلواجب *bil-wāgib.* a. *adv. compoſ.* Merito, neceſſario. *Neceſſariamente, meritamente.*

بالواد *bālwād.* p. *n. ſ.* Nomen avis, otis, tarda. *Ferh.*

بالوار *bālwār.* p. *adj.* Alatus. *Caſt.*

بالوازه *bālwāze.* p. *n. ſ.* Oſcillum. *Caſt.*

بالواسه *bālwāſe.* p. *n. ſ.* Filum textorum. *Ferh.*

پالواسه *pālwāse.* p. *n. ſ.* Mœſtitia, angor. *Ferh.*

بالوانه *bālwāne.* p. *n. ſ.* 1) Paſſer avis, aliave huic ſimilis. *Ferh.* 2) Veſpertilio, hirundines apodes. 3) Avis paradiſea. *Caſt.*

پالوانه *pālwāne.* p. *n. ſ.* Avis paradiſea. *Ferh.*

بالوايه *bālwāje*, & *bāliwāje.* p. *n. ſ.* 1) Chelidon, hirundo. 2) *i. q.* بالوانه *bālwāne.* Paſſer. *Ferh.*

پالوايه *pālwāje.* p. *n. ſ.* 1) Paſſer avis. 2) Veſpertilio, 3) Avis paradiſea. *Ferh.*

بالود *bālūd.* p. *n. ſ.* 1) Veſtis *ex pelle agnina. Caſt.* 2) Incrementum. 3) Ipſum creſcere. *Ferh.*

پالود *pālūd.* p. 1) *adj.* Percolatus, purgatus. 2) *n. ſ.* Veſtis ex pelle agnina. *Ferh.*

بالودكي *bālūdgī.* p. *n. ſ.* Percolatio. *Il colare. Ferh.*

بالودن *bālūden.* p. *V.* 1) Nidificare. 2) Turbidum reddere. *Ferh.*

پالودن *pālūden.* p. *V.* 1) Percolare. *Ferh.* 2) Volvere, volutare, miſcere *huc illuc vexillum, aut linteum per aquam, aut ſanguinem. Caſt.*

پالوده *pālūde*, & *uſit.* پـــالوذه *pālūze.* p. 1) *n. ſ.* فالوزج *fālūzeg.* a. Pulmentum, & potio *ex amylo, polline, aqua, & melle. Certa mineſtra, e bevanda dolce. Ferh.* 2) Lanx libræ. 3) Purificata res, percolata, defæcata. *Ferh.* ¶ پالودهٔ كلامي آلودهٔ دروغ وكذاف ايتمكي روا كورمك *pāludeï kelāmī ālūdeï dürūghü güzāf itmegī rewā görmen-.* Nolite miſcere, aut turbidum reddere defrutum ſermonum mendaciis, aut vaniloquiis. *Non ſtimar bene l' amareggiar il dolce del diſcorſo con bugie, e menzogne. Ik.* پالودهٔ شكر آلوده *pālūdeï ſeker ālūde.* Defrutum, *vel* vinum ſaccharo miſtum, dulce. *Vino inzuccherato, dolce. Ah.* پكمزدن حلوا و پالوذه پشوررِ يدي *pekmezden hælwā we pālūze püſürürīdi.* Coquebat, ſeu parabat ex ſapa dulciarium, & pulmentum, *aut* potionem dulcem. *Tef.*

بالودي *bālūdī*, & *pālūdī.* p. *n. ſ.* Veſtis *ex pelle agnina. Caſt.*

بالور *bālwer.* p. *n. adj. compoſ.* Alatus. *Caſt.*

پالوزه *pālūſe.* p. *n. ſ. pro* پالو *pālu.* Verruca. *Caſt.*

بالوش *bālūs.* p. *n. ſ.* Camphoræ fæces, pars impura. *Ferh.*

پالوسه *pālūse.* p. *n. ſ.* Aegritudo, dolor. *Caſt.*

بالوش *bālūś* p. 1) *n. ſ.* Pediculus. *Ferh.* 2) Idolum. 3) *adj.* Sordidus, impurus. *Caſt.*

پـــالوش *pālūś.* p. *n. ſ.* كافورك مشوّشي *kāfūrün- müſewweſī.* t. Camphoræ fæces, pars impura. *Ferh.* ¶ ويشه نيايد از پالوش *wīſe nejājed ez pālūś.* Accœton mel ex impura, aut adulterata camphora non provenit. *Dalla feccia della camfora non ſi cava il miele. Hæl.*

پالوعة *pālū-æt.* a. *n. ſ. pl.* بلاليع *belālī** & بواليع *bewālī**. 1) Foramen mediæ domus, *per quod expurgatur cloacalis colluvies domus,* 2) Cloaca. *Scolatoio. Wan. V.* پالغزيده

بالونه *bālūne.* p. *n. ſ.* 1) Avis aëre veſcens, hirundo apus. 2) Colum. *Caſt.*

پالونه *pālūne.* p. *n. ſ.* Colum. *Colatoio. Ferh.*

بالويه *bālūje.* p. *n. ſ.* 1) Chelidon. 2) Avis aere veſcens. *Ferh.*

باله *bāle* p. *n. ſ.* 1) Vas *rei odoratæ, ſeu bonorum odorum* capſula. 2) *pro* بالا *bālā* p. Vertex. 3) *i. q.* فرياد *ferjād.* p. Gemitus elatior, querimonia. 4) Saccus. *Ferh.*

پالهنك *pālheng*, & پلاهنك *pālāhenk.* p. *n. ſ.* 1) Habena, ejuſve funis, *qui manu tenetur, & ſcapo freni annectitur*, lorum. *Ferh.* 2) Laqueus. 3) Columbar. *Cavezza, laccio, corda.* ¶ كردانِنه پالهنك داقوب *gerdānine pālheng ta-üp.* Iniecto fune, aut laqueo ad collum ejus. *Attaccatagli la corda al collo. Eb.*

بالي *bālī.* a. *part.* Tritus, vetuſtus, *ut veſtis. Gol.*

پاليال *pāljāl.* p. 1) *adv. i. q.* مدام *müdām.* a. Semper. 2) *adj.* Perpetuus. 3) Conjunctus. *Ferh.*

باليد *bālīd.* p. 1) 3. *perſ. præt. a* باليدن *bālīden.* Auxit. 2) Crevit. 3) *n. ſ.* Calceus ruſticus. *Ferh.*

باليدن *bālīden.* p. *V.* 1) Creſcere. 2) Augere. *Ferh.* 3) Matureſcere. 4) Aſſequi. 5) Volutare. 6) Turbidum eſſe. 7) Timere. 8) Exornare aliquem. *Caſt.*

پاليدن *pālīden.* p. *V.* 1) Creſcere, altum fieri. 2) Percutere. 3) Videre. 4) Sciſcitari. *Ferh.* 5) Stare. 6) Nomen imponere. *Caſt.*

باليده *bālīde.* p. *part.* 1) Altus, excelſus. 2) Extenſus, auctus. *Ferh.*

پاليده *pālīde.* p. *part.* 1) Percolatus. 2) Auctus. *Ferh.*

پاليز *pālīz.* p. *n. ſ.* 1) Scrobs inter pulvillos aquæ continendæ facta, *ut inde exundet in eoſdem. Caſt.* 2) Hortus olerum. *Ferh.*

پاليزبان *pālīzbān.* p. *n. ſ.* 1) Hortulanus. *Ortolano.* 2) Unus ex 32. tonis نوا *newā dictis. Ferh.*

پاليزن *pālīzen.* p. *n. ſ. pro* پالزين *pālzīn.* Dorſuale *ex panno coactili, quod ſupponitur ephippio. Caſt.*

پاليزوان *pālīzwān.* p. *n. ſ.* 1) Hortulanus. 2) Unus ex 32. tonis نوا *newa dictis. Ferh.*

پاليك *pālīk.* p. *n. ſ.* Calceus ruſticus. *Ferh.*

بالين *bālīn.* p. *n. ſ. i. q.* بـــالش *bāliś.* p. يصدق *iaſtuk.* t. 1) Cervical, pulvinar. 2) Fulcimentum. *Ferh.* 3) Lectus. *Cuſcino, guanciale, letto. Ik.* ¶ بـــالين آسايشدن باش قالدرمق *bālīnī āsāīśden baś kaldürmak.* 1) Ex cervicali quietis caput efferre, ſurgere. *Alzar la teſta, levarſi dal cuſcino, ò letto del ripoſo.* 2) *metaph.* خواب غفلتدن بيدار اول *chābī ghæfletten bīdār.* ol. Expergiſcere a ſomno negligentiæ, aut imprudentiæ, reſipere. *Riſuegliarſi dal letargo della traſcuragine.*

باليوس *bālīos*, & بايلوس *bāilos.* t. *n. ſ.* Legatus pec. Venetus ad portam. *Bailo di Venezia.*

بام *bām.* p. *n. ſ.* & *adv.* 1) ارته *irte* t. فجر *fegr.* a. Diluculum, aurora, mane. *L' alba, la mattina.* 2) سطح *ſæth.* a. طام اوستي *dām üſti.* t. Tectum, *vel* ſupremum ejus. *Il tetto, la cima.* 3) Debitum. 4) Color. 5) Chorda cytharæ turcicæ graviſſima, *ſeu* baſſus. *Ferh.* ¶ بام خانه *bāmī chāne.* Tectum domus. *Il tetto della caſa. Ik.* سرخ بام *sürch bām.* Subrubicundus, ad rubrum vergens. *Che tira al roſſo.* * *Expreſſ. figur.* بام چشم *bāmī ćeśm. h. e.* كوز قپاغي *göz kapāghī.* t. Palpebra. بام مسيح *bāmī mesyh. h. e.* فلك چهارم *felekī ćehārüm.* Quartum cœlum *juxta ſyſtema ptolomaicum.* بام نهم *bāmī nühüm h. e.* عرش مجيد *ærsī megīd.* Cœlum nonum, *ſeu* empyrium, ubi ipſe thronus Dei. *Ferh.*

باما *bāmā.* p. *compoſ.* بزمله *bizüm ile* t. Nobiscum. *Con noi.*

پامال *pāmāl.* p. *adj. compoſ. i. q.* پايمال *pājmāl.* 1) Pedibus conculcatus. *Calpeſtato.* 2) *metaph.* Abjectus. *Ferh.* ¶ پامال خيول اول *pāmālī chujūl* ol. Equitum pedibus, *ſeu* ab exercitu conculcari. *Eſſer calpeſtato dall' eſſercito. Sæ. Vide* پايمال

بـــامبره *bāmbere.* t. *n. ſ.* درجه *derege.* a. Gradus, ordo, dignitas. *Grado.*

بام چشم *bām ćeśm.* p. *n. ſ. compoſ.* Palpebra. *Ferh.*

بامداد *bāmdād.* p. *n. ſ.* ارته *irte.* t. Diluculum, mane. *La mattina. Ferh.*

بامدادان *bāmdādān.* p. *n. ſ. Cum terminatione pl.* Mane, diluculum. *Ferh.*

بامر الله تعالى *bi emril-lāhī te-ālā.* a. *expreſſ. arabica.* Juſſu, permiſſu Dei, ſic permittente Deo. *Per permiſſione di Dio.*

پامرد *pāmerd.* p. *n. ſ. compoſ.* Qui auxilio eſt *trahenti quid.* 2) Interceſſor, adiutor. *Aiutatore.*

بامره *bām-reh.* p. *n. ſ. compoſ.* Scala, gradus. *Ferh.*

پامزد *pāmüzd.* p. *n. ſ. compoſ.* آيق دري *ājak terī.* t. Merces laboris *pedum*, lucrum. *Mancia, gaudagno per la fatica, per le ſcarpe, quaſi ſudor de' piedi. Ferh.*

بامزه *bā meze.* p. *adj.* طاتلو *tatlū.* t. Dulcis. *Dolce, ſaporito.*

بامس *bāmes.* p. *adj.* Quem mundi ſatietas cepit. *Caſt.*

پامس *pāmüs, bāmüs.* p. *n. ſ.* & *adj.* 1) 2) Impotens. *Caſt.* 3) Otioſus, vagus, *qui conſidet alibi, ubi non habet, quod agat. Ferh.*

بام ستون *ſeu* بامستون *bām sütūn.* p. *n. ſ. compoſ.* Locus oblectationis ſine tecto *in vertice domus. Altana, terrazza ſcoperta sù la caſa. Ferh.*

با مسكنت *bā meskenet.* p. *adj.* Modeſtus. *Modeſto. Sæ.*

بامشاد *bāmśād.* p. Nomen muſici celebris. *Ferh.*

باﻣﻜﺎه *bāmgāh.* p. *n. ſ.* 1) ارته وقتي *irte wæktӯ.* t. Matutinum tempus, mane. *Ferh.* 2) *adv.* Sequenti mane.

با من *bā men.* p. *compoſ.* Mecum. *Con me, meco.*

پاموق *pāmūk.* t. *n. ſ.* Goſſipium, *pro* پنبوق

بامون *bāmūn.* p. 1) *adj.* مخنث *muchænnes.* a. & هيز اوغلان *hīz oghlān.* t. Sordidus, ſegnis. 2) *n. ſ.* Cinædus. *Poltrone, malſcalzone, & bardaſſa. Ferh.*

بامه *bāme.* p. *n. ſ.* Prolixa barba. *Ferh.*

بامي *bāmī.* p. *nom. prop.* Antiquum nomen urbis بلخ *bælch. Ferh.*

باميان *bāmījān.* p. *nom. prop.* Nom. ditionis alicujus in provincia كوهستان *koheſtān. Ferh.*

باميره *bāmīre.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* بامبره *bāmbere.* Gradus. 2) Foramen, *ſeu* feneſtrella portæ, *per quam foras proſpicitur. Caſt.*

باميئين *bāmījīn.* p. *nom. prop.* Nom. oppidi in diſtrictu بادغيس *bādghys, qui ſpectat ad regionem* هرات *herāt. Ferh.*

بان *bān.* a. *n. ſ.* 1) Nomen arboris, *unde* جوزالبان *ğewzūl-bān.* Glans unguentaria. *Arbor hæc frequens eſt in Arabia felici, ubi innumera camelorum, & ovium agmina a foliis ejus nutriuntur. Herb.* 2) Plantæ ſpecies, *cujus fructus nux unguentaria dicitur. Gol.*

بان *bān.* p. *n. ſ.* 1) Nomen arboris *in* تهامه *tehāma.* 2) Cuſtos. *Ferh.* 3) Tamarix. 4) Equus *pec.* generoſus. 5) Hypocrita. *Caſt.*

بان *bān.* t. *n. ſ. ex Croatico.* Dominus, princeps, gubernator.

پان *pān.* p. *n. ſ.* Species folii rubri, *e quo ſi maſticetur, aut contundatur, ſuccus ruber manat, quo pueri, & puellæ in oriente labia ſua pingere ſolent. Ferh.*

پانبوق *pambūk.* t. *n. ſ.* Goſſipium. *V.* پنبوق

بانه *bānet.* a. *n. ſ.* 1) Diſtinctio, interſtitium. *Gol.* 2) *nomen unitatis* Arboris بان *ban dicti. Wan.*

باﻧﮕﺎ *be anğiā.* p. *compoſ.* Illuc, ad eum locum. *Ld.*

پانكار *panğiār.* t. *n. ſ.* Folia betæ rubræ. *Bietola roſſa. Radix enim vocatur* چوكندر *ćiūkündür quod V.*

پانكاه *pānğiāh.* p. *num. card.* Quinquaginta. *Caſt. pro* پنجاه

باندرمق *bāndürmak.* t. *V.* Intingere leniter, immergere, *ut fruſtum panis in vinum, & illud ſtatim retrahere. Intingere, tuffar leggiermente.*

پانزده *pānzedeh,* & *panzdeh.* p. *num. card.* اون بش *on beś.* t. Quindecim. *Quindici. Ferh.*

پانزدهم *pānzdehüm.* p. *nom. ord.* اون بشنجي *on beśinğī.* t. Decimus quintus. *Il decimo quinto.*

پانزهر *pānzeher.* p. *n. ſ.* Bezoar. *V.* پادزهر

پانصد *pānſæd.* p. *num. card.* بشيوز *beśjüz.* t. Quingenti. *Ferh.* ¶ راه پانصد ساله *rāhī pānſæd sāle.* Iter quingentorum annorum. *Viaggio di cinquecento anni. Ik.*

پانقرار *pānkyrār.* p. *n. ſ.* Tæniæ pedales, involucrum pedis. *Caſt.*

بانقش *bānkyś.* p. *n. ſ.* Granum terebinthinum. *Ferh.*

بانك *bank.* p. *n. ſ.* 1) صوت *ſæwt.* a. اون *ön* t. Vox, *pec.* fortis, clamor, ſonus. *Voce, grido, ſuono.* 2) Nomen arboris ſuave olentis. *Ferh.* ¶ بانك نماز *bāngī nemāz.* Indictio precum, *a præcone ex turri quinquies in die fieri ſolita. Grido, che ſi fà per invitar alle preghiere.* بانكزن *ſeu* بانك زن *bankzen.* Præco ſacer, æditiuus. *Quello che grida invitando alle preghiere.*

بانكش *bānkeś.* p. *n. ſ.* Columba, *ſeu potius* mas ejus ſuſpirioſum ſonum edens. *Ferh.*

بانكيدن *bāngīden.* p. *V.* چغرمق *ćiaghyrmak.* t. Clamare *pec.* de turri. *Gridare. Ferh.*

پانمشك *pānmüśk.* p. *n. ſ.* Granum terebinthinum. *Ferh.*

بانو *bānū.* p. *n. ſ.* 1) خاتون *chātūn, vulg.* قادن *kādün.* Domina illuſtris. *Signora.* 2) Lagena vini *longiore collo. Ferh.* ¶ نامنه همايون بانو ديرلردي *nāmine hümājūn bānū dīrlerdī.* Vocabatur, *ſeu* ipſi nomen erat Domina Auguſta. *Si chiamava la Signora Auguſta. Eb.* نركس بانوي شهلا چشم *nergis bānūī śehlā ćeśm.* Domina Narciſſa oculis ex nigro cæſiis prædita. *La Signora Narciſſa con occhi di pecorella. Ah.*

بانوا *bānewā,* & *bānūwā.* p. *adj.* غني *ghænī.* a. جنكلو *ğenklū,* آوازلو *āwāzlū,* & نصيبلو *næsӯblū.* t. 1) Dives. *Ferh.* 2) Bellicoſus, pugnator. 3) Sonora voce præditus. 4) Fortunatus. *Ricco, guerriere, di bella voce, & fortunato.*

بانوچ *bānūć.* p. *n. ſ.* Oſcillum. *Ferh.*

بانوكشست *bānūkeśeſt.* p. *nom. prop.* Nom. filiæ Ruſtemi. *Ferh.*

بانه *bāne.* p. *n. ſ.* قسق قلي *kaſyk kylӯ.* t. Pubes. *Peli delle parti vergognoſe. Ferh.*

پانه *pāne.* p. *n. ſ.* 1) Arbor, *ſeu* trabs, *qua firmatur porta.* 2) Clavus, *ſeu* inſtrumentum, *quo firmant fabri lignarii trabem, quam cito findere volunt. Ferh.*

پانهاده *pā nihāde* p. *part. compoſ.* Impoſitus pes. *cc. dat. præc. & conſtr. Arab.* ¶ پانهادۀ ظهور ا *pānihādeī zuhūr* ol. Oriri. *Farſi vedere, q. metter il piè nell' eſſer, nel mondo.*

باني

باني *bānī.* a. *part.* ياپيجي *iapiğī.* t. Aedificans, faber. *Fabricatore, fabro.* ¶ باني اُ *bānī* ol. Aedificare. *Fabricare. c. ac præc. vel conſtr. arab.* بو معاني بنيانني باني *bu me-ānī bünjaninī bānī.* Fabricator fabricæ horum ſenſuum, *ſeu* auctor harum compoſitionum. *L' autore di queſti concetti. Sæ.* بانيء مبانيء مسلماني *bānīī mebānīī müslimānī.* Fundator fabricarum piarum. *Fondatore di fabriche pie. Sæ.* اول بانيء مبانيء جهانباني حقنده *ol bānīī mebānīī ğihānbānī hækkynde.* Pro illo auctore monarchiæ. *Sæ. Per quello monarca. Br.*

بانياس *baniās.* a. *nom. prop.* 1) Paneas. *Nomen parvi oppidi in Syria.* 2) *Nomen fluvii in Syria. Schult.*

بانية *bānīet.* a. *n. ſ.* Arcus. *Paleſtro. Wan.*

بانيد *bānīd,* & *pānīd.* p. *n. ſ.* 1) فانيد *fānīd.* a. Saccharum, *pec.* defæcatum. *Ferh.* 2) Caſeus *ſaccharo conditus. Caſt.*

باو *beew,* a. *V. act.* Superbire, glorioſum ſe præbere, ſe efferre. *Wan.*

باو *beo.* p. *compoſ. loco* باو *bāo, quod V.* 1) In illo. 2) Cum illo. 3) Ad illum. 4) Ad ſe, ſibi.

پاوچك *bāūćek.* p. *n. ſ.* Ceſpes *ſiccatus ex ſtercore bovino ad comburendum. Ferh.*

با وجود *bā wüğiūd.* p. 1) *adj. compoſ.* Exiſtens. *Eſſiſtente. Caſt.* 2) *uſit. adv.* Peculiariter, nominatim, præcipue. *Principalmente, eſpecialmente, & ſtante che. Sæ.*

باور *bāwer.* p. 1) *adj.* Verax. 2) *n. ſ.* Creditum, fides. *Verace, che dice quel, che sà, & fede, credito. Ferh.* ¶ باور كردن *bāwer kerden.* Fidem habere, præſtare, verum agnoſcere. *Credere, preſtar fede, e riconoſcer per vero.* باور ايتميوب *bāwer itmejüp.* Fide illi non præſtita. *Non preſtandovi fede. Sæ.*

باورجي *bāwerğī,* & باورچي *bāwerći.* p. *n. ſ.* *Choraſmiorum idiomate,* Oeconomus, *quo duce cibus in menſam regiam affertur, quique legatos excipit, &, quæ ad excipiendos illos requiruntur, curat. vulgo.* چاشنكير *ćāśnigīr* p. *Ferh.*

باورد *bāwerd.* p. *n. ſ.* 1) *nom. prop.* Nom. urbis alicujus. 2) Nomen herois alicujus. *Ferh.*

باورس *bāwers,* & پاورس *pāwrüs.* p. *n. ſ.* 1) Ludus *aleæ, & chartarum luſoriarum. Caſt.* 2) Mulier, *cujus maritus aliam præterea uxorem prolibus fœcundam habet. Ferh.*

پاورنكن *pāwerenğin.* p. *n. ſ.* Periſcellis. *Ferh.*

باوريدن *bāwerīden.* p. *V.* Credere, fidem adhibere. *Ferh.*

پاوزار *pāwzār.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* پازار *pāzār.* Tæniæ pedales, involucrum *pedis,* & hypodema *ruſticum. Caſt.* 2) Inſile textoris. *Ferh.*

پاوزاره *pāwzāre, bāwzāre,* & پاوژاره *pāwjāre.* p. *n. ſ.* Radius, & inſile textorum, *ſeu* ligna, *quæ a pedibus mota aperiunt, contrahuntque telam. Ferh.*

باوسني *bāwüſnī.* p. *n. ſ.* Uxor mariti, *qui & aliam habet cum filio, vel qui aliam ducit. Ferh.*

باوقار *bā wekār.* a. p. 1) *compoſ.* Cum gravitate, & majeſtate. 2) *adj.* Gravis, majeſtoſus, *ſeu* majeſtate præditus. *Con gravità, e maeſtà, grave, e maeſtoſo.* ¶ چاساري باوقار *ćiāsārī bā wekār.* Majeſtate præditus cæſar. *Il maeſtoſiſſimo ceſare. Ll.*

باول *bāwel.* p. *nom. prop.* Nom. loci alicujus *celebris a pulchris pannis ſericeis, qui ibi conficiuntur. Ferh.*

پاونكن *pāwenğen,* پاونكي *pāwenği.* p. *n. ſ.* Spinther *ſive manus, ſive pedis. Caſt.*

پاوند *pāwend. vul. paiwend.* p. *adj. compoſ.* Compes, *pro* پابند *vel* پاي بند

باوي *bāwej.* p. *compoſ.* Cum eo. *Con lui.*

باوي *bāwī. expreſſ. perſica.* Age ſis! *Ferh.*

باوين *bāwīn.* p. *n. ſ.* Corbis parva, *cui imponunt ſericum, vel alias ejusmodi res. Ferh.*

باه *bāh.* a. *n. ſ.* 1) Coitus. *Coito. Wan.* 2) Area amplior, *circum quam ædes, aut tentoria extant. Gol.*

باه *bāh.* p. 1) *n. ſ.* Juſculum. 2) *In promiſſionibus* Sit, eſto, fiat! *Ferh.* 3) *n. ſ.* Adulterium. *Caſt.*

پاه *pāh.* p. *n. ſ.* آش *āś.* t. Cibus. *Cibo, vivanda. Ferh.*

پاها *pāhā.* p. *adj.* Variegatus, *ſeu* variis coloribus præditus. *Caſt.*

باهار *bāhār.* p. *n. ſ.* 1) Atletha. 2) Species poculi. *Ferh.*

با هر *bā her.* p. *compoſ.* Cum omni. *Con ogni.*

باهر *bāhir.* a. 1) *n. ſ.* Luna lucida. *Wan.* 2) Vena frontis. 3) *part.* II. ظاهر *zahyr.* Excellens, eminens. manifeſtus, patens. *Eccellente, grande, & paleſe, publico.* ¶ باهر و ظاهر ا *bāhirü zāhyr* e. Manifeſtare. *An.* شاه باهر الاقبال *śāhī bāhirül ykbāl.* Rex fortunatiſſimus. *Rè fortunatiſſimo. Sæ.* كلام باهر الانتظام *kelāmī bāhirül intyzām.* Verba excellenter in ordinem digeſta. *Parole aggiuſtatiſſime. Sæ.*

باهرا *bāhiren.* a. *adv.* 1) Excellenter. 2) Palam. *Eccellentemente, & in paleſe, in publico.*

باهرات *bāhirāt.* a. *n. ſ.* Navis. *Gol.*

باهرة *bāhiret*, *ſeu* باهره *bāhire*. a. *n. ſ.* 1) Vena frontis. *Vena della fronte. Ik.* 2) *fæm. præcedentis* باهر *bāhir*. Excellens, magna. ¶ كمالات باهره *Kemālātī bāhire*. Perfectiones eminentes, miræ. *Perfezioni grandi, ammirabili. Ik.* باهرة الاشراف اي *bāhiretül-iśrāk* ol. Lucidum eſſe; *ſeu* lucere, reſplendere, celebrari. *Riſplendere. Ik. Sæ.*

باهظ *bāhyz*. a. *part.* Gravis, moleſtus, difficilis. *Grave, faſtidioſo, difficile. Wan.* ¶ باهظ اي *bāhyz* ol. Gravare. *Aggravare.*

پاهك *pāhek*, & *pāhik*. p. *n. ſ.* اشكنجه *iśkenge*. t. Tormentum, tortura. *La tortura.*

پاهكيدن *pāhekīden*, & *pāhkīden*. p. *V.* اشكنجه ا *iśkenge*. e. t. Tormentis afficere *ad extorquendam veritatem. Dar lar tortura.*

باهل *bāhil*. a. *n. ſ.* 1) Stigma *pectori impreſſum.* 2) Lignum *per naſum trajectum.* 3) *part.* Ligni uberibus affixi expers, & libera *camelitis. Wan.* 4) Baculo, *ſeu* pedo carens *paſtor. Gol.*

باهلة *bāhilet*. a. *part.* Libera *a conjuge. Gol.*

باهم *bāhem*. p. *adv. compoſ.* بله *bile*. t. Una, ſimul, pariter. *Inſieme.* * *Expreſſ. figur.* باهم زبان دارند *bāhem zibān dārend. h. e.* اغز بر ايتديلر *aghyz bir ittiler*. t. Simul loqui cæperunt, *vel* una omnes clamarunt. *Ferh.*

باهم *bāhūm*. p. *n. ſ.* Ventus ſecundus. *Vento in poppa. Expreſſio nautica. Ferh.*

باهم آمدن *bāhem āmeden*. p. *V. compoſ.* غضبه كلمك *ghæzæbe gelmek*. t. Iraſci, iram concipere, ſuccenſere. *Metterſi in colera, adirarſi, ſdegnarſi.* 2) Simul convenire. *Ferh.*

باهمان *bāhemān*. p. *pronom. demonſt. compoſ.* Hic, ille N. N. quidam. *Ferh.*

باهم آوردن *bāhem āwūrden*. p. *V. compoſ.* Simul ferre. *Ferh.*

باهمديكر *bāhemdīger*. p. *adv. compoſ.* 1) Simul, una. 2) Mutua opera, inter. *Caſt.*

با همه كه *bā heme ki*. p. *particu. compoſ.* Quantumvis, quamvis, etſi. *Con tutto che, benche, ancorche.*

پاهنك *pāheng*, & *pāhenk*. p. *n. ſ.* Seminarium *cucumerum. Ferh.*

پاهنكه *pāhenge*. p. *n. ſ.* Crepida. *Pianella. Ferh.*

باهو *bāhū*. p. *n. ſ.* 1) Pedum, ejuſve pars, *quæ manu tenetur*, fuſtis craſſior, *quem manibus geſtant.* 2) Terra magna. *Ferh.*

پاهو *pāhū*. p. *n. ſ.* عصا *æsā*. a. دكنك *degenek*. t. Baculus *pec.* paſtoralis, pedum. *Baſtone.*

باهه *bāhe*. p. *n. ſ.* 1) دريا *derjā*. a. دكز *den-yz*. t. Mare, & magna quævis aqua, *quæ vado tranſiri nequit. Mare, & acqua grande, che non ſi può paſſar à guado.* 2) Equus robuſtus. *Ferh.*

باهها *bāhhā*. p. *n. ſ. pl. a* باه *bāh*. 1) Coitus. 2) Juſcula. 3) *In promiſſionibus.* Fiat, eſto. *Ferh.*

باهي *bāhī*. a. *part.* Vacuus. *Wan.*

باي *bāj*. t. *adj.* غني *ghænī*. a. توانكر *tüwānger*. p. Dives, opulentus. *Ricco.* ¶ باي و كدا *bājū gedā*. Dives & pauper, divites, & pauperes. *Povero, e ricco, poveri, e ricchi. Ik. Eb.* باي ا *bāj* e. Ditare. *Arricchire, render ricco.*

پاي *pāj*. p. *n. ſ. adj.* & *adv.* رجل *regl*. a. اياق *ājāk*. t. 1) Pes, baſis. 2) Reſiſtentiæ facultas, & potentia. 3) Firmitas. 4) Firmus. *Ferh.* 5) Gradus, & veſtigium. 6) Prætextus, excuſatio. 7) Poſterius. 8) Superius. 9) Fluxus, *ſeu* curſus *aquæ.* 10) Divitiæ. *Piede, baſe, grado, veſtigio, preteſto, la parte di dietro, di ſopra, la corrente, & richezza.* ¶ با فلان پاي ندارم *bā fūlān pāj ne dārem.* Non poſſum ei reſiſtere, contra eum nihil poſſum. *Non hò forza da reſiſtergli, ò ſtargli à fronte. Caſt.* پاينه دوشمك *pājine düśmek* درپاي او رفتن *der pāj o reften.* Veſtigiis inhærere, inſequi. *Corrergli dietro, ſeguitare.* پاي تخت سلطان معدلت نشان اولدي *pāj tæchtў ſultānī mæ*dilet niśān oldy* Facta eſt ſedes, *ſeu* locus reſidentiæ æquiſſimi principis. پاي تخت جهانباني اولدي *pāj tæchtў gihānbānī oldy.* Facta eſt ſedes, & reſidentia monarchiæ, *ſeu* monarcharum mundi. *E divenuta reſidenza del prencipe, della monarchia, ò del monarca del mondo. Sæ.* پاي ثبات *pāj ſebāt*. Conſtantia. *Coſtanza, fermezza, ſodezza.* پاي ثباتي متزلزل و رايت دولتي قلب سپاهيدن منتقل اولدي *pāj sebātī mütezelzyl we reeieti dewletī kælbī ſypāhīden muntækyl oldy.* Pes conſtantiæ ejus trepidare, vexillumque proſperitatis, *ſeu* dominii ejus e medio exercitus auferri cœperunt. *Sæ. Cominciarono à tremargli i piedi, & à sbandarſegli li ſtendardi dal corpo dell' armata. Br.* پاي حصاره كلەسز *pāj hўsāre gelesyz*. Veniatis ſub arcem. *Venite ſotto le mura. Sæ.* * *Expreſſ. figur.* پاي بدامن كردن *pāj bedāmen kerden. h. e.* صبر ايدوب فارغ اولمق *ſæber idup fārygh olmak*. t. Patienti animo deſiſtere ab aliqua re. پاي براكندن *pāj bezākenden. h. e.* سحر ايتمك *sæhr itmek*. t. Faſcinare, fucum facere. پاي تابه كشاد *pāj tābe küśād. h. e.* سفردن كلدي *seferden geldī*. t. Reverſus eſt ex itinere. پاي پيچيدن *pāj pīćīden. h. e.* فرار كردن *firār kerden.* Fugere, auffugere. *Scapar via.* پاي خاكي كرد *pāj chākī kerd. h. e.* سفر ايلدي *sefer ejledī*. t. Iter ſuſcepit. *Viaggiò.* پاي دراز كشيد *pāj dirāz keśīd. h. e.* 1) آشوري اتدي ديدكلري سوزدر *āśūrī āttī dedükleri sözdür*. t. Modum exceſſit *in ſermone.* 2) اياق اوزاتدي *ājāk uzāttī*. t. Pedem extendit, *eſt alluſio ad illum, qui affectat imperium.* پاي در سنك آمد *pāj der senk āmed.* Offendit pedem in lapidem, *Alluſio ad hominem timidum.* پاي در كل ماند *pāj der gil māned. h. e.* عاجز و متحير اولدي *ægiz ü mütehājīr oldī*. t. Pes in luto hæſit. پاي درميان آورد *pāj dermijān. āwürd. h. e.* مصلحت اچنده بولندي *mæslæhæt īćīnde būlundī*. t. Negotiis obrutus fuit. پاي رنج كشند *pāj renğ keśend. h. e.* حاضر و آماده اولدلر *hāzyr we āmāde olāler*. t. Prompti, & parati ſint. پاي زاغ كرد *pāj zāgh kerd. h. e.* 1) پوصويه كردي *pūsūjū girdī*. t. In inſidias tractus eſt. 2) كزلندي *güzlendī*. t. Abſcondit ſe. پايش در خواب شد *pājeś der chāb śüd. h. e.* اياغي اويشدي *ājāghī ujuśdī*. t. Obtorpuit pes ejus. پاي فشرد *pāj fūśürd. h.* . ثابت وقدم اولدى *sābitū kædem oldy*. t. Conſtans permanſit. پاي كرد كرد *pāj gird kerd. h. e.* اياغن التنه آلدي *ājāghyn āltina āldī*. t. Supplantavit illum. پاي كشانيده *pāj keśānīde. h. e.* 1) كريخته *gīrichte*. Fugitivus. 2) آزاد اولمش *āzād olmiś*. t. Emancipatus. پاي كم آورد *pāj kem āwürd. h. e.* خصمندن قاچدي *chæſsyminden kāćdī*. t. Effugit ab inimicis ſuis. پاي ماچان رفت *pāj mā ćān reft. h. e.* اعتذار ايلدي *ytizār ejledī*. t. Excuſavit ſe. پاي ماچان كرد *pāj māćān kerd. Idem.* پاي مرد *pāj merd. h. e.* معين و دستكير *mu-ȳn we deſtgīr.* Adjutor, opitulator. *Ajutore, che ſoccorre un altro.* پاي مردي كرد *pāj merdī kerd. h. e.* امداد و معاونت ايلدي *imdād we mu-āwenet ejledī*. t. Auxilium, opem tulit. *Ajutò.* پاي و پر *pājū per. h. e.* طاقت و قدرت *tākæt we kudret*. t. Poteſtas, vis. بپاي انداز *bepāj endāzed. h. e.* سورچوب دوشدي *sūrćūp düśdī*. t. Fallente veſtigio lapſus eſt. بپاي دار *bepāj dar. h. e.* محافظه ايله *mühāfæze ejle*. t. Cuſtodi, ſerva. بپاي داشتن *bepāj dāsten. h. e.* وجوده كتورمك *wüğiūde getürmek*. t. In lucem edere. *Ferh.* پاي داشت *pāj dāśt.* Cuſtodivit, ſervavit. *Lo cuſtodì, lo guardò.* پاي دامه *pāj dāme.* Pedica, laqueus pedis. *Laccio.* پاي زهر *pāj zehr.* Bezoar *lapis*, & alexipharmacum, *pro* پادزهر *quod Vide.* بر پاي داشتن *ber pāj dasten.* Suſtentare, conſervare. *Soſtentare, mantener in piedi. Caſt.* بپاي كردن *bepāj kerden.* Erigere. *Alzar in piedi. Caſt.*

پاي *pāj*. t. *n. ſ.* 1) حصه *hyſſæ*. a. بهره *behre*. p. Pars, portio. 2) Sors. *Parte, porzione, ſorte.* ¶ پاي ا *pāj* e. 1) Partiri, dividere. 2) Erogare, impertiri. *Spartire, dividere, diſtribuire, impartire.* پاي اولمش *pāj olmiś*. Diviſus. *Diviſo, ſpartito.* بنم پايمه *benüm pājüme*. Pro mea portione, & per me, quoad me, per me licet, pro mea parte. *Per mia parte, per me, in quanto à me.*

بايا *bājā*. p. *Imperandi formula.* Oportet, neceſſe eſt. *Ferh.*

پاياب *pājāb*. p. *n. ſ. compoſ.* 1) طاقت *tākæt*. a. Potentia, vis. *Forza, potere.* 2) Piſcina, repoſitorium *aquæ lapideum non profundum.* 3) صونك دبي *ſūnün-dibī*. t. Fundus aquæ. 4) بيكار ايغي *pīn-ār ajaghy*. t. Oſtium fontis. 5) Deſcenſus in fontem *ad figendos pedes.* 6) Noxam paſſus. 7) Robur. 8) Finis, terminus. 9) Vortex. *Ferh.*

پاي ابرنجن *pāj ebrengin*. p. *n. ſ. compoſ.* Periſcellis. *Ferh.*

پاي افزار *pāj efzār*. p. *n. ſ. compoſ.* Inſile textoris. *Ferh.*

پاي افسار *pāj efsār*. p. *n. ſ. compoſ. i. q. præc. Ferh.*

پاي افشار *pāī efśār*. p. *n. ſ. compoſ. i. q. præc. Ferh.*

پايان *pājān*. p. *n. ſ.* 1) نهايت *nihājet*. a. Finis, terminus, extremum. *Fine, eſtremità, termine.* 2) Margo. *Ferh.* ¶ بو محنت نچن پايانه يتشه *bu myhnet kaćian pājāne ietiśe?* Ecquando hæc tribulatio ad finem perveniet? *Quando mai ſi finirà queſta miſeria? Eb.* بپايان بردن كار *bepājān bürdeni kār.* Exequi, perficere negotium, & defungi. *Eſſeguire, compir un negozio. Caſt.* بي پايان *bī pājān*. Immenſus.

پاي انداز *pāj endāz*. p. *n. ſ. compoſ.* Panni, *aut* telæ ſericeæ *ad pedes regis, vel principis, in aliquam civitatem ſolenniter ingredientis, ſterni ſolitæ. Panni, o drappi di ſeta, che ſi ſtendono ſotto li piedi d'un prencipe, ch' entra in pompa in una città.* ¶ سلطان سرفراز ايچون اقمشه نفيسەدن پاي اندازلر دوشيوب *sültānī ſerfirāz ićiun ækmyśeī nefīseden pāj endāzler düśejüp.* Stravit cubicula, & loca, per quæ tranſire debebat princeps, pretioſis pannis ſericeis. *Adobbò l'alloggiamento regio con drappi prezioſi di ſeta. Sæ.*

پاي اوزاره *pāj ewīāre*. p. *n. ſ. compoſ.* Inſile textoris. *Calcole, pedale. Ferh.*

پاي باف *pāj bāf.* p. *n. ſ. compoſ.* Textor. *Teſſitore. Ferh.*

پاي بركابست *pāj berikābeſt.* p. *compoſ.* Pes in ſtapide eſt. *Expreſſ. perſica. i. e.* In itinere eſt, *vel* equo vehitur. *Ferh.*

پاي بست *pāj beſt.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Fundamentum *fabricæ.* 2) Inchoatio *ædificii. Ferh.*

پاي بند *pāj bend.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Compes. *Ferh.* 2) Machinatio, dolus. *Trama, traccia. Caſt.*

پاي پوزان *pāj pūzān.* p. *n. ſ. compoſ.* Vox timida. *Ferh.*

پاي پچيدن *pāj pīčīden.* p. *V. compoſ.* Fugere. *Ferh.*

پاي پيل *pāj pīl.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Poculum vini *formam pedis elephantis habens.* 2) Arma cingarorum. *Ferh.*

بايت *bājit.* a. *part.* 1) Qui noctu eſt, *aut* pernoctat. *Gol.* 2) Heſternus, *ut cibus, &* panis, ex præcedente die reliquus,)(طاري *tærī.*) *Wan.*

پاي تابه *pāj tābe.* p. *n. ſ. compoſ.* Impilia. *Calzari di feltro. Ferh.*

باجكة *bājiget.* a. *n. ſ. pl. à* بواجكة *bewājiget.* Infortunium. *Wan.*

پاجه *pājce.* p. *n. ſ.* 1) Pedes vervecini, aliique. *Ferh.* 2) Frontale, ac ſubligaculum. *Caſt.*

باجي *bājigī.* t. *n. ſ.* Hallucinator, præſtigiator. *Abbagliatore, impoſtore.*

باجيلك *bājigilik.* t. *n. ſ.* Hallucinatio, faſcinatio, præſtigiæ. *Abbagliamento, inganno, impoſtura.*

باخ *bājyh, vel* باخ *bajych.* a. *part.* Laſſus. *Gol.*

باي حال *biej-hāl.* a. *compoſ.* In quocunque ſtatu, quocunque modo. *Come ſi ſia, in qual ſi voglia modo. Ll.*

پاي خاسته *pāj chāſte.* p. *part. paſſ. compoſ.* Conculcatus, pede contuſus. *Ferh.*

پاي خست *pājchæſt.* p. *adj. compoſ. i. q. præc. Ferh.*

پاي خواست *pāj-chāſt.* p. *adj. compoſ.* Deglutita res. *Caſt.*

پاي خوست *pājchuſt.* p. *adj. compoſ.* Conculcatus. *Ferh.*

پاي خوشه *pāj chūše.* p. *n. ſ. compoſ.* Locus *a pluvia rigatus, a copioſa hominum, ac animalium itione exſiccatus. Ferh.*

بايد *bājed.* p. 3. *perſ. præſ. & fut. à* بايستن *bajiſten.* Oportet, neceſſe erit. *Biſogna, ſarà neceſſario.*

پايد *pājed.* p. 3. *perſ. præſ. & fut. a* پاييدن *pājīden.* Stabile, firmum eſt, *vel* erit. 2) Exſpectat. 3) Calcitrat pede. *Ferh.*

پايدار *pājdār.* p. *adj. compoſ.* Firmus, ſtabilis, conſtans. *Fermo, ſtabile, coſtante.*

پايدارلق *pājdārlyk.* t. *n. ſ.* Stabilitas, conſtantia. *Fermezza, coſtanza.*

پايداره *pājdāre.* p. *n. ſ. compoſ.* Adjutor. *Ferh.*

پايداري كردن *pājdārī kerden.* p. *V. compoſ.* 1) Frequenter aliquid facere. 2) Calcare, firmiter premere pede. 3) Violentia, injuria afficere. 4) Patienter ferre. 5) Exſpectare. *Caſt.* 6) Firmum eſſe. 7) Conſiſtere *in aliquo loco. Ferh.*

پايدام *pājdam.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Illix avis. 2) Laqueus, rete. *Ferh.*

پايدان *pājdān.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Calceus. *Ferh.* 2) Inſile. *Caſt.*

باير *bājr*, & بايرة *bāiret.* a. *n. ſ. i. q.* بور *būr.* Terra inculta.

باير *bāir.* a. *part.* Confuſus, *perculſus. Sbigottito, ſtordito. Ik.* ¶ حاير باير *hājir bājir*, attonitus, confuſus, & vagus, *i. e.* incertus animi, & conſilii, *qui, quid agit, neſcit, quive nec conſulit ipſe ſibi, nec conſulentem audit. Gol.*

باير *bājir.* t. *n. ſ.* Collis, clivus. *Colle, monte picciolo.* ¶ قرق باير *kyrk bājr.* Echinus. *Bob.*

بايرجك *bājirgik.* t. *n. ſ. dimin.* Colliculus, clivus. *Poggio, poggerello. Bern.*

بايز *bāiz.* a. *part. i. q.* عايش *āiš.* a. Vivens, bene habitus. *Gol.*

پايز *pājiz.* p. *n. ſ.* Autumni tempus. *Autunno.*

پايزار *pājzār.* p. *n. ſ. compoſ.* Calceus. *Ferh.*

پايزن *pājzen.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Leno. *Ruffiano.* 2) Mancipium, ſervus. *Servidore. Ferh.*

پايزه *pāize.* p. *n. ſ.* 1) مسلملك *müſellemlik.* t. Immunitas *a vectigalibus, aliiſque oneribus publicis diplomate regio conceſſa. Eſenzione, immunità.* 2) Domus. *Ferh.* 3) Subligaculum *a genu ad talos.* 4) Femoralium inferius foramen. *Caſt.*

پايژه *pājje.* p. *n. ſ.* 1) Munus. 2) Veſtis honoraria. 3) Diploma immunitatis *a vectigalibus.* 4) Subligaculum. 5) Funis brevior, *quo tentorium tenditur. Ferh.*

بايزيد *bājezīd.* t. *n. ſ. nom. prop.* Bajazetes. *Bajazete.*

بايست *bājiſt.* 3 *perſ. præt.* 1) كركدر *gerektür.* t. Oportet, neceſſe eſt. *Biſogna.* 2) كركجه *gereginge.* t. Prout oportet. *Come ſi richiede. Ferh.*

بايستن *bājiſten.* p. *V.* ol كرك *gerek* ol. t. Oportere, opus, neceſſe eſſe. *Biſognare, far di biſogno, richiederſi. Ferh.*

پايستن *pāiſten* p. *V.* كويمك *güymek.* t. منتظر *müntæzyr.* a. Expectare, avere. *Aſpettare. Ferh.*

پاي ستور *pājsutūr.* p. *n. ſ. compoſ.* Inſtrumentum muſicum paſtorum, *ex ungulis animalium, ligno, & equorum pilis compoſitum. Ferh.*

بايسته *bājīſte.* p. *n. ſ.* 1) Res neceſſaria, deſiderata. 2) Neceſſitas. *Ferh.*

پايسته *pājīſte.* p. *part.* Firmus, permanens. *Ferh.*

بايستي *bājīſtī.* p. *n. ſ.* Quod oportet, decet. *Ferh.*

بايسك *bājīsk.* p. *n. ſ.* Phyſiognomia. *Ferh.*

پاي شور *pāj šūr.* p. *n. ſ. compoſ.* Nomen inſtrumenti muſici. *Ferh.*

پاي شيب *pāj šyb.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Afflictiones, & pœnæ *alterius mundi.* 2) Locus pœnarum. *Ferh.*

بايض *bājyz.* a. *n. ſ. pl.* بيوض *büjūz.* Ovipara avis, *pec.* gallina. *Wan.*

بايع *bāiʿ.* a. *n. ſ.* Pullus dorcadis *diſtendens paſſus. Gol.*

بايع *bājiʿ.* a. *part.*)(مشتري) 1) صاتيجي *sātygī.* t. Venditor. *Venditore, mercante.* 2) Expetita, atque ambita ob venuſtatem *mulier, quam a conjuge liberam multi conjugem ſibi petunt.*

بايقة *bājykæt.* a. *n. ſ. pl.* بوايق *bewājyk.* 1) Malum, calamitas. 2) Injuria, iniquitas.

بايقوش *bāikūš*, & *bāikūši.* t. *n. ſ.* بوه *būh.* a. بوم *bum.* p. Noctua, bubo. *Ciuetta, barbagiani, alocco.*

بايك *bāik.* a. *n. ſ. pl.* بوايك *bewājik.* Camelitis juvenca *egregio corporis habitu, & pinguis. Wan.*

پايكار *pājkār.* p. *n. ſ.* Adminiſtrator, *qui colligit tributa, quæ penduntur a ſubditis domini, ſui, ob bona immobilia. Ferh.*

پايگاه *pājgāh.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Latrina. *Secreto, neceſſario.* 2) او اوكي *ew ön-ÿ.* t. Veſtibulum, area ante domum. *L' adito, ò entrata della caſa.* 3) آخور *achor.* a. Stabulum. *Stalla.* 4) منزل *menzil.* a. Diverſorium, locus, *ubi viator divertit, & quieſcit tantiſper. Oſteria, ò luogo dove ripoſa il viandante.* 5) مرتبه *mertebe.* a. Gradus ſcalæ. 6) Dignitas, officium. *Grado.* 7) Pars prominentior tecti. 8) Structura, fabrica. 9) Fundus *aquæ. Ferh.*

بايكدكر & بايكديكر *bājekdiger* p. *compoſ.* بر بريله *birbiriile.* t. Unus cum altero, ſimul, inter ſe invicem. *Inſieme, l'uno con l' altro, trà di loro.* * *Expreſſ. figur.* بايكديكر زبان دارند *bājekdīger zebān dārend. h. e.* آغز بر ايتدلر *āghyz bir ittiler.* Una omnes cæperunt loqui. *Ferh.*

پايكوب *pājkūb.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Saltator, tripudiator. *Ballatore. Ferh.* 2) Grallipes. *An.* ¶ پايكوب جامه خواب اولديلر *pājkūbi giāme chāb oldiler.* Tripudiare in lecto cœperunt, *h. e.* Venerem exercere. *Si poſero à ballar, giuocar di gambe in letto. Eb.*

بايلش *bājiliš.* t. *n. ſ.* Deliquium. *Deliquio, ſvenimento.*

پايلاشترمق *pājlaštūrmak.* t. *V.* Jubere dividi, *ſeu* ut dividant inter ſe. *Far ſpartire frà di loro. tranſit. ſequentis.*

پايلاشمق *pājlašmak.* t. *V. cooper.* Dividere inter ſe, partiri. *Spartir frà di ſe.* ¶ ضابطلريله پايلاشوب *zābytlerī ile pājlašup.* Partiti rem, *ſpolia* cum ſuo præfecto. *Spartito il bottino, ò la preda con il loro capo, ò commandante.*

بايلق *bājlyk.* t. *n. ſ.* توانكري *tüwāngerī.* p. Opulentia. *Ricchezza, l' eſſer ricco.* ¶ بايلغه سونك *bajlyghæ ſewinmek.* Opulentia delectari. *Compiacerſi nelle ricchezze. An.*

بايلمش *bāiilmiš.* t. *part. paſſ.* Deliquium paſſus. *Tramortito, venuto meno, ſuenuto.*

بايلمق *bājilmak.* t. *V. paſſ.* Deliquium pati, deficere, animo linqui. *Suenire, venir meno, tramortire, ſpaſimare.* ¶ كوله كوله بايلدم *güle güle bājildüm.* Ex nimio riſu defeci. *Hò penſato ſcoppiar dalle riſa.*

بايلمقلق *bājilmaklyk*, & جان بايلمسي *giān bājilmasī.* t. *n. ſ.* Deliquium animi. *Deliquio, angoſcia, tramortimento, ſuenimento. Ut in* بايلش

بايلوس *bajīlos.* t. *n. ſ.* Legatus. *pec.* Venetus. *V.* باليوس

پايمال *pājmāl.* p. *adj. compoſ.* 1) Pedibus conculcatus, pede tritus. 2) Vilis, & contemptus. *Poſto ſotto li piedi, conculcato, vile. Ferh.* ¶ 1 پايمال *pājmāl.* e. Conculcare, deſtruere. *Metter ſotto i piedi, rouinare, diſtruggere. Ik. Ll.* اول كونه مردودان باركاه رحمتي بهر چال لكد زده و پايمال ايدرلر *ol güne merdūdāni bārigāhī ræhmeti beher hāl leked zede wü pājmāl īderler.* Ejuſmodi reprobos ab aula clementiæ, *ſeu* divina pulſos calce ferient, ac pede conterent, *Ik.* رعاياي پايمال ايدەيورلر *ry-ājāī pājmāl īdejürler.* Conculcant, peſſundant ſubditos. *Rouinano li ſudditi. Ll.* 1 پايمال عرض *yrz pājmāl* e. Famam lædere, diffamare. *Macchiare, guaſtare, rouinare la fama, diſonorare.*

پايمرد *pājmerd.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Adjutor. 2) Adjumentum. *Ferh.*

پايمردي *pājmerdi.* p. *n. ſ. compoſ.* Auxilium, opitulatio. *Aiuto, ſoccorſo. Ferh.*

پايمزد *pājmüzd.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Merces laboris. *Ferh.* 2) Pretium *conductionis. Ricompenſa, guadagno per le ſcarpe. Caſt.*

بايمق *bājmak.* t. *V.* Fucum facere, hallucinari, faſcinare. *Abbagliare, ingannare.*

باين *bāin.* a. *part.* 1) Qui mulgentes a ſiniſtra accedit,)(معلى) *Wan.* 2) *De arcu*, majore intervallo a nervo remotus, & diſtinctus,)(باني) *quorum utrumque vitio datur.* 3) *De puteo*, qui longe abeſt a fundo, & *in amplum patet. Gol.*

بابن bāīn. a. part. 1) Præstans, diſtinctus, ſegregatus. 2) Manifeſtus, declaratus. Gol.

باين bein. p. compoſ. Ad hunc, hanc, hoc.

باينة bāīnet. a. n. ſ. Auctoritas quatuor teſtium. Terminus in jure uſitatus, cum primis quando de pœnis a judice definitis eſt quæſtio.

پايندان pājendān. p. n. ſ. كفيل kefil. a. Sponſor, fidejuſſor. Cauzione, ſicurtà. 2) Obſes, pignus. 3) Locus, ubi exuuntur calcei. Ferh. ¶ پايندانكار pājendānkār. وكيل vekil. Qui rem alienam curat, & commiſſam ſibi obit. Fattore, commiſſario. Caſt.

پايندانى pājendānī. p. n. ſ. كفالت kefālet. a. Fidejuſſio. Cauzione, ſicurtà. ¶ پايندانى كردن pājendanī kerden. Fide jubere. Far ſicurtà per alcuno. Caſt.

پاينداه pājendāh. p. n. ſ. Sponſio, oppignoratio. Ferh.

پايندگان pājendegān. p. n. ſ. compoſ. 1) Cœlicolæ. 2) Infernicolæ. 3) Thronus Dei Ferh.

پايندن pājenden. p. V. 1) Expectare. 2) Cunctari. Ferh.

پاينده pājende. p. 1) part. باقى bākȳ a. Firmus, perpetuus. 2) adv. Semper, perpetuo. 3) n. ſ. Diploma exemptionis. 4) Pedamentum muri curvum. Saldo, ſtabile, ſempre, continuamente. An.

پايون pājūn. p. n. ſ. Ornatus, pec. auro, argentove. Caſt.

پايوند pājwend. p. n. ſ. vul. pājwan. Compes equorum. Caſt.

پايه pāje. p. 1) n. ſ. Scabellum, baſis. 2) Gradus ſcalæ. Scannello, & piè della ſcala. 3) آغاج اوزدكى aghağ özdekī. t. Medulla arboris. Il midollo dell' albero. 4) Truncus. 5) Caudex. 6) Quantitas. Caſt. 7) Gradus dignitatis, munus. Grado di dignità, ufficio. ¶ پايه اعلى pājeī æ'lā. Supremus gradus. Grado ſupremo. Sæ. پايه سرير pājeī ſerīr. i. q. پاى تخت pāī tæcht. Imum throni. Il piè del trono, پايه سرير اعلايه pājeī ſerīri æ'lāje ærz itty. Expoſuit imo throni altiſſimi, h. e. regi. L'eſpoſe al piè del altiſſimo trono regio. Sæ. پايه سرير عاليلرينه يوز سوردرلوب pājeī ſerīri ālilerine jüz ſürdürilüp. Facultate data ad imum throni excelſi accedendi. Fatto loro fare la riverenza al piè del trono eccelſo, ciò è, fattagli havere udienza dall' Sultano. Ll. 8) Baculus. 9) Pluvia. 10) Strenuus, animoſus. Valoroſo, coraggioſo. 11) adj. Debilis, infimus. Ferh. ¶ چغارلر نردبانه پايه پايه čikarlær nerdübāne pāje pāje Gradatim conſcenditur ſcala. A ſcalino à ſcalino ſi ſale in cima della ſcala. Prou. Ah.

12) ſervit. in comp. v. g. اول مهر آسمان پايه ol mihrī āsümān. pāje. Ille amor (Sol) dignitate cælum attingens, æquans. Ah.

پايهال pājhāl. p. 1) n. ſ. Planta pedis. 2) adj. Abjectus, vilis. Caſt.

باهة bāhet. a. part. Macra, & extenuata ovis. Gol.

بايية bājjet, vel cum artic. الباية el-bājjet a. n. ſ. i. q. عيد الزيتون ꜥȳdüz-zejtūn. a. Feſtum palmarum. Gol.

بايدن bajiden. p. V. Oportere. i. q. بايستن

پايدن pājiden. p. V. 1) قايم kājim. a. Firmo pede conſiſtere, conſtantem eſſe, permanere. 2) محكم طوتمق muhkem tütmak. t. Firmiter tenere. 3) دوس dews. a. بصمق basmak. t. Pedibus terere, calcare. 4) آياغله دپمك ājaghyle tepmek. t. Calce ferire, calcitrare. 5) Ornare. Ferh. 6) i. q. پايستن pājiſten. p. كوزك gözmek. t. Expectare, morari. 7) Tædio affici ex ſatietate, vel aliquo opere. Caſt. Suſſiſtere, ſtar ſaldo, eſſer coſt ante, e benſtabilito, perſeverare, tener ſaldo, conculcare, aſpettare, tratteneríi.

پايز pājiz, & پاييز pājīz. p. n. ſ. خريف chærīf. a. كوز وقتى güz wæktȳ t. Autumnus. La ſtagione dell' autunno.

پايين pājīn. p. n. ſ. 1) Pars inferior, imum alicujus rei. 2) pec. in genere infimus gradus ſcalæ. Ferh. 3) Fundus. Il baſſo, il piè di qualche coſa, & il fondo. ¶ پايين تختگاه شاهده pājīni tæchtgāhī sāhte. Ad pedes, ad imum ſolii principis. Al piè del trono reale. Ik.

بب پب

ببت bebb. a. n. ſ. & ببان bebān, ac ببّان bebbān Genus, modus. ¶ هم ببان واحد hüm bebānī wāhydin, vel على ببان واحد ælā bebānī wāhydin, ipſi ſunt pares, & æquales, & unam inſiſtunt viam, eandem regulam ſequuntur. Gol.

ببا bebā. p. particu. inter. Quot, quanti, quomodo. Ferh.

ببا bübā. p. n. ſ. 1) Genus cibi. Ferh. 2) Ignis genus, quo ſuper montem quid coquitur. Caſt.

بباباش bepābās. p. compoſ. Modus loquendi perſicus. Inſiſte pedibus, ſta. Ferh.

ببالا bebālā. p. adv. Superne, ſurſum. Caſt.

ببان bebān, & ببّان bebbān. a. n. ſ. Genus, modus. Wan. ¶ هم ببان واحد hüm bebānī

wāhydin, vel على ببان واحد ælā bebānī wāhydin. Ipſi ſunt pares, & æquales, & unam inſiſtunt viam, eandem regulam ſequuntur. Gol.

بباى bebāj. p. imp. Mane, remane. Ferh.

ببّة bebbet. a. n. ſ. 1) Vox infantis dicentis ba ba. 2) Juvenis corpulentior, & bene curata cute. Gol. 3) part. Fatuus, ſtolidus, & iners. 4) Cognomen Abdullæ, fil. Harithi, pronepotis Abdulmatlebi præfecti Baſræ. 5) Nomen puellæ. Wan.

ببتك bibtek. p. n. ſ. Pars botri uvarum, vel dactylorum. Ferh.

پپتك peptek, & پپتگ pepteg. p. n. ſ. i. q. præc. Ferh.

ببدى bebedi. p. adv. Improbe. Caſt. q. cum malitia.

ببر bebr. p. n. ſ. 1) Fera indica crudelis, & terribilis leoni ſimilis, caudam leone breviorem habens. 2) Panis coctus in butyro. 3) Conſilium, diſpoſitio. 4) Tunica Ruſtemi ex pelle Leopardi. Ferh.

ببر beber. a. n. ſ. pl. ببور bübür, i. q. فرانق fūrānyk. t. Animal, quod ſe ceu viæ ducem præbet leoni. Wan.

ببر bebür. p. 1) n. ſ. i. q. تدبير tedbīr. a. Diſpoſitio, ſeu adminiſtratio rerum, providentia. 2) pro bübir, imp. à بريدن büriden, amputa, abſcinde. Caſt.

ببر biber. t. n. ſ. فلفل fülfül. a. Piper. Pepe.

ببر büber. p. imp. a بردن bürden. Accipe, tolle. Caſt.

ببرّالة bübrallet. a. n. ſ. Ariſtolochia longa. Gol.

ببر بيان bebr bejān. p. 1) n. ſ. compoſ. Tunica ex Leopardi, vel pantheræ exuviis, quam رستم زال rüſtemī zāl, tempore belli geſtaſſe dicitur. Pelli di tigri, ò pantere uſate da' ſoldati Turchi, Ungheri, e Polacchi per ſopraveſte. Ferh. 2) adj. چست و چالاك čiüſtü čiālāk. t. Celer, promptus, gnavus. Pronto, leſto.

ببرجى biberği. t. n. ſ. Venditor piperis, aromatarius. Venditor di pepe.

ببرجى bebürği. t. n. ſ. Lilium convallium. An. V. بوركى

ببرلمك bibermelek. t. V. Piperare. Peverare.

ببرلنمش biberlenmiś. t. part. paſſ. præcedentis. Piperatus.

ببرلنمك beberlenmek. t. V. 1) Laſcivire, ferocire, ferocem ſe facere. Inferocire, moſtrarſi feroce. 2) paſſ. Piperari.

ببرلو biberlü. t. adj. Piperatus. Peuerato, peveroſo.

ببرجه beberije. t. n. ſ. Roſmarinus. Roſmarino. Bob.

بپساويدن bepsāwīden. p. V. Abſtergere, detergere. Ferh.

ببسودان bepsüdān, & بپسودن bepsüden. p. V. t. 1) Illinere. 2) Palpare.

ببغا bebæghā, & bebughā. a. n. ſ. 1) طوطى tūty. t. Pſittacus. Papagallo. 2) pro بلبل bülbül. t. Luſcinia. Roſſignuolo. ¶ ببغاى شيرين ادا bebæghāī ſirīn edā. Luſcinia canora. Roſſignuolo di bel canto. Ik.

ببك bebek. p. n. ſ. 1) انسان العين insānül-ꜥæjn. a. Pupilla oculi. La pupilla dell' occhio. 2) Infantes, proles. Ferh.

پپكى pepegī. t. n. ſ. لكنت luknet. a. Balbus. Tartaglia.

پپكى سويلمك pepegī söilemek. t. V. comp. Balbutire. Tartagliare.

ببلوس beblūs. p. n. ſ. 1) Panis ſiccus, quem comminxit mus. 2) Pediculus. 3) Tumor, inflatio. 4) Butyrum, ſeu oleum ovillum, quo veſci, oculorum malis prodeſſe ferunt. Caſt.

پپلوس peplūs. p. n. ſ. Genus cibi ex pane ſicco, & butyro præparari ſolitum. Ferh.

ببور bübür. a. n. ſ. pl. a ببر beber. Animalia, quæ ſe ceu viæ ducem præbent leoni. Wan.

پپنو pepenū. p. n. ſ. Lac acidum, cui butyrum eſt exemptum, coctione coagulatum, percolatione denſatum, & in ſole ſiccatum, quod cibo miſcent, & in hyemem ſervant. Caſt.

بوركى bebürgi. t. n. ſ. Lilium convallium. Lilio convallio.

ببيش bepis. p. compoſ. In conſpectum, in conſpectu, coram, ante.

پپلمك pepelemek. t. V. Balbutire infantium fari incipientium. Cinguettare.

بت bet. p. n. ſ. 1) Gluten textorum, vel aliorum. 2) Textrina. Ferh. 3) Stamen telæ. 4. i. q. بط bæt. a. Anas. Caſt. 5) Oriza cocta. Ferh.

پت pet. p. n. ſ. 1) Gluten textorum, vel bibliopægorum. 2) Lana caprina tenerrima, unde conficiunt telas ſericeas tenuiſſimas, quales apud Mohammedanos feminæ capiti obvolvere, viri autem humeris injicere ſolent. Ferh.

بت bit. t. n. ſ. 1) Vermiculus, inſectum. 2) Pediculus. Vermicciuolo, inſetto, pidocchio. ¶ بت بازار bit bāzār. Forum ſcrutarium. ¶ بت سركسى bit ſirkeſī. Lens. Lendine. بغدادى بتى boghdāī bitȳ & غله بتى ghælle

Zur Seite 475 von Meninski Tom. I

بپندارد bipindared p. er wird denken

بپسندد bipessended p. er wird ~~[illegible]~~ genehmigen, gut heißen

بپرازد bipurazed p. er wird sich geziemen

بپزد bipezed p. er wird kochen oder kochen lassen

ببخشد bibachsched p. er wird schenken

ببخشاید bibachschajed p. er wird mitleiden haben oder verzeihen.

بپرسد bipursed er wird fragen p.

بپرکارد buperkared p. er wird untersuchen er wird zu [illegible] machen

بپرمالد bupermallsched } er wird streichen oder etwas in [illegible]

بپرمسد bupermaled

بپرخید buperichched p. er wird lesen

بپرهیزد buperhized p. er wird sich enthalten

بپرهان کند bupurhan kjuned p. er wird beweisen, wird sich [illegible]

بپرزد bepezed p. [illegible] wird wehen

بپیچد bupeitsched p. er wird sich winden

بپزد bupezed p. er wird kochen.

بپوزش کند er wird sich entschuldigen p.

بپوزد bupuzed p. er wird entschuldigen

بپوش کند bupusch kjuned p. er wird sich angelegen [illegible] lassen

بپیچد bupeitsched er wird freundschaft machen, er wird sich gesellen

بپیزد bebized p. er wird sieben, durchsieben

ببخسد bebichessed p. er wird schwitzen, Schweiß machen

بپوارد bupeiwared p. er wird [illegible]

پالود

بپالاید p. [illegible]

بپالید bipalajed er wird ~~[illegible]~~ — بپالیید bipalajid er hat gereinigt

بپرستد beperested p. er wird anbeten oder verehren

بپیوند bipejwened p. er wird sich vereinigen

بپاسد bepased p. er wird behüten oder vertheidigen

بپوسد bepused p. er wird faulen.

بپناهد bepenahed p. er wird sich flüchten oder Zuflucht suchen

بپذیرا شود bepzirâ schewed p. er wird geneigt werden

ghælle bitȳ. Curculio, gurgulio. *Tigniuola, gorgoglio.* تحته بتي *tāhtā bitȳ.* Cimex. *Cimice.* قسق بتي *kaſyk bitȳ.* ام بتي *ām bitȳ.* Pediculus inguinalis. *Piattola.* قولاق بتي *kūlāk bitȳ.* Fullo. *Foraſacco.* كاغد بتي *kāghyd bitȳ.* Blatta. *Tignuola, tarma.* كوپك بتي *köpek bitȳ.* Ricinus. *Zecca.*

بت *büt.* p. *n. ſ. vul. püt vel put.* 1) صنم *ſænem.* a. Idolum. *Idolo. Ferh.* 2) *metaph.* Amaſia. ¶ بتخانه & بت خانه *büt chāne,* بت كده aut بتكده *bütkede.* Fanum idolorum, delubrum. *Tempio de gl' idoli. Turcis i. q.* Templum Chriſtianorum *propter imagines, quæ ibi coluntur. Chieſa.*

پت *püt.* p. *n. ſ. Dialecto Gilæorum.* Teredo, vermis ligna erodens. *Caſt.*

بت *bett.* a. *V. act.* [1. & 2. F.] كسمك *kesmek.* t. Secare, relecare. *Secare, fendere. Gol.*

بت *bett.* a. *n. ſ. pl.* بتوت *bütūt* كليم *kilīm* & طيلسان *tæilesān.* t. 1) Tapetium *tortis contextum filis. Wan.* 2) Plagula, *ſeu* amiculi genus. *Gol.*

بتا *betā.* p. 1) *imp.* قو *ko.* t. Sine, mitte, relinque. *Laſcialo ſtare.* 2) *n. ſ.* Genus cibi. *Ferh.* 3) *adv.* Quouſque, & quamdiu. *Sin a quando, ò ſin che. Caſt.*

بتات *betāt.* a. *n. ſ.* 1) Res abrupta, *quæque haud iterum fit.* 2) Viaticum, commeatus. 3) Tapetium. 4) Apparatus *ſponſæ, vel viatoris.* 5) Supellex domeſtica, utenſilia domus.

بتات *bettāt.* a. *n. ſ.* 1) كليم صاتيجي *kilīm ſatȳgī.* t. Venditor tapetiorum. 2) Fabricator illorum. *Wan.*

پتادق *patādak.* p. *Vox ficta, aut formata ex ſono motus, aut celeritate q.* Cum ſtrepitu, & impetu *v. g. cadere. Con impeto, e ſtrepito.*

بتاده *betāde* a. *part.* Celer, & expeditus in labore. *Wan.*

بتار *bettār.* a. *part.* Secans, & acutus *gladius.*

بتازكي *betāzegī.* p. *adv.* Recenter. *Caſt.*

بتاق *batāk.* 1) t. *n. ſ.* Lutum tenax, palus, locus luteus. 2) *adj.* Paludinoſus, *unde non facile emergitur. Fango tenace, maraſto.* ¶ بتاق ير *batāk jer* & بتاقلق *batāklyk.* Loca paluſtria, paludinoſa. *Maraſti, paludi.*

بتاقلو *batāklū.* t. *adj.* Paluſtris. *Paludinoſo, paluſtre.*

بتانج *bütānğ.* p. *n. ſ.* قوما *kūmā.* t. Conſors thori, & mulier, conjux, *quæ cum alia communem habet maritum.*

بتاور *betāwār.* p. *n. ſ.* Incolumitas, ſalus. *Ferh.*

بتايل *betājil.* a. *n. ſ. pl. a* بتيلة *betīlet.* 1) Partes corporis carnoſæ. *Gol.* 2) Surculi *dactylorum. Wan.*

بتاييدن *betājīden.* p. *V.* Tranſire. *Ferh.*

بتبار *bütbār.* p. *n. ſ.* Afflictio, malum. *Caſt.*

بتباره *bütbāre.* p. *n. ſ. i. q. præc. Caſt.*

بتپرست *bütpereſt.* p. *n. ſ.* 1) Idololatra. 2) Fanum. *Ferh.*

بتبو *betbū.* p. *n. ſ.* Lac acidum, exſiccatum. *Ferh.*

بتة *bettet.* a. *n. ſ.* Sectio. *Gol.*

بتة *bettet.* a. *partic. affir.* Prorſus, omnino, omnimode. *Omninamente, ſenza fallo. V.* البتة

بتخا *betchā.* p. *n. ſ.* Stercus avis. *Caſt.*

بتخاك *betchāk.* p. *nom. prop.* Nom. loci in vicinia urbis كابل *kābil. Ferh.*

بتخال *betchāl.* p. *n. ſ.* 1) Stercus avis. 2) Nom. avis. *Caſt.*

بتدرمق *batturmak.* t. *V. tranſ. a* بتمق *batmak.* Demergere, immittere *in aquam, vel lutum tenax. Affondare, far caſcar dentro il fango.*

بتر *betr.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Abrumpere *rem, antequam fuerit perfecta.* 2) Evellere. *Gol.*

بتر *betr.* a. *V.* [4. F.] Carere cauda. *Wan.*

بتر *beter, pro* بدتر *bedter.* p. *compar.* يرمزرق *jaramazrak.* t. Pejor, & pejus, deterior, & deterius. *Peggiore, peggio. Ferh.* ¶ بتر اول *beter* ol. Deteriorari. *Corromperſi, andar in peggio.*

پتر *peter.* p. *n. ſ.* Bractea, lamina *ex auro, argento, aut metallo. Ferh.*

بترا *bütrā.* a. *part. fæm. ab* ابتر *ebter.* صوكنه اولادي قالميان *ſonyna ewlādī kalmajan.* t. Poſteritate deſtituta.

بتراق *butrak.* t. *n. ſ.* Nodus arboris. *Nodo d' albero.*

بتراهنك *betirāhenk.* p. *n. ſ.* Tegumentum. *Caſt.*

بترلمش *bitürilmiś.* t. *part. paſſ.* متمم *mütemmem.* a. Abſolutus, perfectus. *Finito, compito.*

بترلمك *bitürilmek.* t. *V. tranſ.* Finiri. *Eſſer compito. Paſſ. ſequentis.*

بترمك & بتورمك *bitürmek.* t. *V. tranſ.* تتميم *tetmīm.* ختم *chætm.* a. Finire, abſolvere, terminare, defungi. *Finire, conchiudere.*

بترمكلك *bitürmeklik.* t. *n. ſ.* اتمام *itmām.* a. Abſolutio, confectio. *Compimento.*

بترمه لر *bitürmeler.* t. Tractatus, *v. g. pacis. Trattati. Ll.*

بتره *betre.* p. 1) *n. ſ.* عناد *ȳnād.* a. Contumacia. *Oſtinazione.* 2) *part.* Vulneratus. *Ferh.*

بتريه *būtrīje.* a. *nom. prop.* Secta quædam Zeiditica, *ita appellata a* مغيره بن سعدي *mæghȳre ibnī sædi, cognomento* الابتر *elebter. Wan.*

پتسو *petsū.* p. *n. ſ.* Lac acidum exſiccatum. *Ferh.*

بتسيار *bitisjār.* p. *n. ſ.* Calamitas, infortunium. *Ferh.*

بتشق *bitiśik.* t. *adj.* 1) Conjunctus. 2) Conterminus. *Contiguo, vicino, accanto.*

بتشقلق *bitiśiklyk.* t. *n. ſ.* Contiguitas. *Contiguità, vicinanza.*

بتع *bet*.* a. *V. act.* [3. F.] Longo collo præditum eſſe. *Gol.*

بتع *bet*.* a. *n. ſ.* Colli longitudo *cum firmitate baſeos ſuæ, aut cum articulatione duriore, ac firma.*

بتع *beti*.* a. *part.* Longo, & firmo collo præditus *equus. Wan.*

بتع *bit**, & *bitæ*.* a. *n. ſ.* 1) Vinum *ex melle.* 2) Vinum *ex recentibus dactylis. Wan.*

بتعة *beti-æt.* a. *part. fæm. a* بتع *beti*.* Longo, & firmo collo prædita *equa. Wan.*

بتغور *bætghūr.* p. *n. ſ.* Roſtrum, & ungues *rapacis avis, & ferarum. Caſt.*

بتغريب *betferīb.* p. *n. ſ. compoſ.* Dies vigeſimus quartus uniuſcujuſque menſis *æræ Gielalianæ. Ferh.*

بتفور *betfūr.* p. *n. ſ.* 1) Ambitus *oris.* 2) Fauces *leonis. Caſt.*

بتفوز *betfūz,* & *petfūz.* p. *n. ſ.* 1) Ambitus *oris hominis, vel animalis.* 2) *in ſpecie* Ambitus *oris leonis. Ferh.*

بتق *batak.* t. *n. ſ.* Lutum tenax, palus. *V.* بتاق

بتقور *bætkūr.* p. *n. ſ.* Ungues animalium rapacium, *pec. avium, & leonis. Ferh.*

بتك *betk.* a. *V. act.* [1. & 2. F.] 1) Secare, amputare. 2) Prehenſam rem, arreptamque trahere.

بتك *betk.* p. *n. ſ.* Scriptura, linea. *Ferh.*

پتك *petk, petek, petük.* p. *n. ſ.* 1) چكيچ *ćekiğ.* t. Malleus fabri ferrarii. *Martello di fabro. Caſt.* 2) Faber ferrarius. 3) Amplexus. *Ferh.*

بتك *bitek.* a. *n. ſ. plur.* بتكه *biteke.* 1) Segmenta. 2) Tenebræ noctis. *Wan.*

پتك *pütk.* p. *n. ſ.* Malleus fabri ferrarii. *Ferh.*

بتكة *bitket.* a. *n. ſ. pl.* بتك *bitek.* 1) Pars, & portio rei, *pec. comprehenſæ. Wan.* 2) Principium *noctis. Wan.*

بتكچي *betekćī.* p. *n. ſ.* Scriptor. *Ferh.*

بتكدن *betekden.* p. *V.* Moleſtiam ſentire *ex nimia oppletione ſtomachi. Ferh.*

بتكده *bütkede.* p. *n. ſ. compoſ. i. q.* بتخانه *bütchāne,* & *i. q.* ميخانه *mejchāne.* a. 1) Delubrum. *Ferh.* 2) Taberna vinaria, caupona. *Tempio d' idoli, & taverna, oſteria.*

بتكن *bitken.* p. *n. ſ.* 1) Infirmitas, *vel* dolor capitis *ex nimia oppletione ventris.* 2) Occa, raſtrum. *Ferh.*

بتكنديدن *bitkendīden.* p. *V.* Moleſtiam ſentire *ex oppletione ſtomachi. Ferh.*

بتكوب *betkūb.* p. *n. ſ.* Conditi edulii genus *ex nucleis juglandum, allio, & flore lactis, ſeu oxygalo acido. Ferh.*

پتكوب *petkūb.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بتكوت *betkūt.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

پتكير *petgīr.* p. *n. ſ.* Cribrum. *Ferh.*

بتكيش *betgīś.* p. *n. ſ.* Pharetra. *Ferh.*

بتل *betl.* a. *V.* [2. F.] Reſcindere, ſeparare, ſegregare. *Ritagliare, rimuovere, ſeparare. Wan.*

بتلاب *bitlāb.* p. *n. ſ.* 1) Cortex dactyli. 2) Abrotonum. *Ferh.*

پتلاد *pütlād,* & *bütlād.* p. *n. ſ.* Vectis, *ſeu* fulcimentum oſtii, *quo contra poſito oſtium intus munitur, ſervaturque clauſum. Ferh.*

پتلادي & پتلدي *patlādy.* t. *n. ſ.* Strepitus, fragor. *Scoppio, rumore, fracaſſo.*

پتلامق & پتلمق *patlāmak.* t. *V.* 1) Crepitare, fragorem edere, *qualem edit exploſa bombarda, quercus ardens. Scoppiare.* 2) Concrepare *digitis,* diſplodere.

پتلانغج *pātlānghyğ,* & بتلنغج *bætlænghyğ.* t. *n. ſ.* Sclopus, *tubulus ex ſambucino ligno, quo pueri ſtrepitum ciunt. Schioppetto di ſambuco.*

بتلة *betlet.* a. *V. act.* Reſcindere, ſeparare. *Wan.*

بتلمك *bitlemek.* t. *V.* Pediculos venari. *Cercar pidocchi.*

بتلنمك *bitlenmek.* t. *V. recipr.* Pediculos proprios quærere, *aut* venari.

بتلو *bitlū.* t. *adj.* Pediculoſus. *Pidocchioſo.*

بتلور *betlūr.* p. *n. ſ. i. q.* بتكوب *betkūb.* 1) Conditi edulii genus. *Ferh.* 2) Edulium conditum *ex nucibus, vel cydoniis confectum. Caſt.*

بتمامها *bitemāmihā.* a. *in conſtr. cum* ب *pro adv.* Integre. *Intieramente.*

بتمش *bitmiś.* t. *part.* 1) Quod crevit, adolevit. *Creſciuto.* 2) *uſit.* Finitus, abſolutus. *Finito, compito.* ¶ بتمش ايشك ايچنده اولاسز *bitmiś iśün-ićinde olāſyz.* Rem peractam comperiatis. *Troviate la coſa fatta. Eb.*

بتمق *bætmæk.* t. *V.* غرق *ghærk.* a. 1) Immergi, demergi. 2) Infigi, inhærere ita, *ut emergere vix poſſit. Sommergerſi, profondarſi, caſcar nel fango, da dove appena poſſi uſcire.*

بتمك bitmek. t. V. 1) Germinare. 2) Adolescere. *Germogliare, crescere.* 3) Finiri, perfici. *Esser finito, compito.* ¶ آغلمغله ايش بتمز āghlamagh ile iś bitmez. Lacrimis res non perficitur. *Col piangere non si finisce'l negozio. Eb.*

بتنج beteng̃, & biteng̃. p. n. f. Compressio. *Ferh.*

بتنها betenhā. p. 1) *adj.* Solus. 2) *adv.* Solum, seorsim.

بتني betenī. p. n. f. Instrumentum forma disci ex virgultis, & culmis, *cujus ope frumentum excutiunt. Ferh.*

بتو betw*. a. V. *act.* [1. F.] Subsistere, commorari, consistere *in loco. Wan.*

بتو betew. p. n. f. 1) Oriens, *dialecto choresmica.* 2) Locus *semper soli expositus. Ferh.*

بتو beto. p. n. f. 1) Infundibulum. 2) Nodulus *baculi, vel similium rerum.* 3) Mortarium *ex lapide. Ferh.*

بتو betū. p. *compos.* Ad te, tibi. *A te. Ferh.*

پتو petū. p. n. f. Cilicius pannus. *Ciambelotto. Ferh.*

بتو bito. p. n. f. 1) Amphora, vas. 2) Manubrium subtile *maxime rerum rotundarum, etiam mortarii, & similium. Ferh.*

پتواز petwāz. p. n. f. Locus, *ubi considet avis. pec. falco. Cast.*

بتوت bütūt. a. n. f. *pl. a* بت bett. Amicula *ex serico crudiore. Wan.*

بتوراك betūrāk. p. n. f. Horreum. *Ferh.*

بتورمك bitürmek. t. V. *transit.* Absolvere, finire.

بتوك betūk. p. n. f. 1) Discus olitorius ligneus, & orbicularis, margineve conclusus, *in quo olera, pisces, panis exponuntur, & circumferuntur. Cast.*

بتول betūl. a. n. f. *i. q.* عذرا āzrā. a. قز kyz. t. 1) Virgo pura. *Vergine casta.* 2) Matrona *a mundo, & conjugio aliena. Matrona ritirata dal mondo, e da marito.* 3) Surculus palmæ *idoneus a matre avelli, & seorsim plantari. Gol.* ¶ البتول elbetūl. Cognomen fatimæ, uxoris olim Mohammedis; *a nostris verò Christianis, imo & ab ipsis Turcis tribuitur beatissimæ virgini Mariæ. La Vergine santissima.*

بتون bütün. t. *adj.* تمام temām a. درست dürüst. p. Integer, totus. *Intiero, tutto, tutt' intero.* ¶ بتون كون bütün gün. Toto die. *Tutt' il giorno, un giorno intiero.* بتون شهر bütün śeher. Tota civitas. *Tutta la citta.* بتون اوقومق bütün okūmak. Perlegere. *Legger tutto.*

بتونجه bütünge. t. 1) *adj.* Integrior, integerrimus. 2) *adv.* integerrime. *Dimin. seu blanditivum præcedentis.*

بتوي bitewī. t. *adj.* بك پاره vel يكپاره iekpāre. p. Solidus, integer, non diminutus. *Intiero, tutto d'un pezzo.*

بته bete. p. n. f. 1) Lapis, *in quo contunduntur res.* 2) Oryza *cocta, & siccata. Ferh.*

پته pete. p. n. f. 1) اقچه قواق akćia kawāk. t. Populus alba. *Pioppa bianca.* 2) Fomes. *Ferh.*

بتي betī. a. n. f. Amiculorum بت bet, dictorum textor, *aut* venditor. *Wan.*

بتي biti. t. n. f. مكتوب mektūb a. نامه nāme. p. Epistola, literæ. *Lettera.*

پتيا pütjā. p. n. f. توبه tewbe. a. Pœnitentia.

بتياب betjāb. p. n. f. Adversitas, infortunium. *Ferh.*

بتيار betjār, & bütjār. p. n. f. *i. q. præc. Ferh.*

پتيار petjār. p. n. f. 1) بلا belā. a. Afflictio, malum. 2) Dæmon. 3) Gigas. *Male, miseria, & spirito, gigante.*

پتيار pütjār. p. n. f. 1) Omnis figura horribilis. *Figura orribile.* 2) Nom. dæmonis. 3) Hostis. *Cast.*

بتياره betjāre. p. n. f. 1) Afflictio, molestia. 2) Dæmon, *pec. gigantea forma. Ferh.*

پتياره petjāre. p. n. f. & *adj.* 1) Afflictio, malum. 2) Terribilis forma. 3) Occultus, absconditus. 4) Pudor. 5) Durities, vehementia. 6) Dolus, fraus. 7) Contentio, rixa. *Ferh.*

بتيال betjāl, & petjāl. p. n. f. Hippiatrus, veterinarius, *qui equos, aliave jumenta curat. Cast.*

پتيان pitjān. p. n. f. Hostis, adversarius. *Nemico. Ferh.*

بتياه bütjāh. p. n. f. Adversitas, infortunium. *Cast.*

بتيبا bütjbā. p. n. f. Pœnitentia. *Ferh.*

بتير betīr. p. n. f. Azymus panis. *Cast.*

پتير petīr. p. n. f. Tegmen ex tela, *aut* corio confectum, *cui involvuntur vestes. Invoglia. Ferh.*

بتيرا bütīrā. a. *part. diminut.* Destitutus cauda. *Wan.*

پتيره petīre. p. n. f. Res, qua quis natura abhorret. *Ferh.*

بتيغ خاستن betygh chāsten. p. V. *compos.* Erigi, erectum stare, *ut de coma, aliisque. Cast.*

بتيلة betīlet. a. n. f. *i. q.* بتول betūl. 1) Surculus palmæ a matre avulsus, & segregatus, *qui seorsim germinare potest.* 2)

2) Membrum omne, & articulus *cum sua carne*, pars *corporis carnosa. Wan.*

بتيله betīle, *seu* پتيله petīle. p. n. f. Ellychnium. *Ferh.*

بتينا bütīnā. p. n. f. *i. q.* بتيا bütjā. Pœnitentia. *Cast.*

بث

بث beśś. a. V. *act.* 1) Divulgare *rem, vel nuntium. Wan.* 2) Dispergere, disseminare. *Gol.*

بث beśs. a. n. f. 1) Status. 2) Tristitia. 3) Res dispersa. *pec. dactyli hic illic sparsi, non collecti, nec reconditi. Wan.*

بثا beśā. a. V. *act.* Consistere *in loco. Gol.*

بثا beśā. a. n. f. 1) Terra *plana, & mollis.* 2) Nom. loci *in regione Arabum Selimitarum. Wan.* 3) Nom. aquæ, *seu* fontis, *qui Saaditis fuit. Gol.*

بثاث bisās. a. V. [3. *a* بث] Aperire, manifestare *arcanum. Gol.*

بثبثة besbeśet. a. V. *act.* 1) Spargere. 2) Divulgare *nuntium. Wan.*

بثر besr. a. V. *act.* [1. 4. & 5. F.] Laborare *pustulis. Wan.*

بثر besr. a. n. f. 1) Pustula. *Wan.* 2) Tuberculum, & quidquid illis simile *e corpore animalis erumpens. Gol.* 3) Puteus parum profundus. *Wan.* 4) Tuberculum arenæ *e terra elatum, induratumque, seu* aqua *ab arenis absorpta. Gol.*

بثرة besret. a. n. *part. pl.* بثرات beśerāt. Una pustula. *Wan.*

بثع beśæ*. a. V. *act.* Sanguine perfusum protuberare *labium, etiam ut invertatur ridenti.* 2) Inversum habere labium *per ejusmodi tumoris causam. Gol.*

بثغ beśægh. a. n. f. Sanguinis quasi e cute erupturi apparens in ea rubor, *pec. in labiis. Gol.*

بثق bæsk, bisk. a. V. *act.* [1. F.] 1) Findere, ac perrumpere *locum aquæ fluxum, seu* alveum suum *fluvium. Wan.* 2) Diffundere, profundere *aquam fluvium, vel* lacrymas derepente subortas *oculum. Gol.*

بثق bisk. a. n. f. *pl.* بثوق büsūk. Locus, *quo perrupit aquæ fluxus. Wan.*

بثلة büslet. a. n. f. *i. q.* شهرة śühret. a. Celebritas, fama. *Gol.*

بثنة besnet, & bisnet. a. *part. pl.* بثن bisen. 1) Solum æquale, planum, & molle. *Wan.* 2) *Fœmina* pulchra, & cute mollis. 3) *Arena* mollis. 4) *n. f.* Butyrum. 5) Optimum tritici genus. ¶ البثنة el-besenetu. Bethania, regio, & pagus in Trachonitide Damasci, *ubi natum fuisse Jobum tradunt Arabes. Gol.*

بثنية besenījet. a. n. f. 1) Triticum Bethanicum. 2) *in genere* Triticum omne in plano natum, *ut distinguatur a* جبلية ḡebelījet, montano. *Wan.*

بثور büsūr. a. V. *act.* [1. & 4. F.] Pustulis, *seu* similibus tuberculis affici, laborare, *vel* abundare iis *corpus. Gol.*

بثور büsūr. a. n. f. *pl. a* بثر besr. Pustulæ & parvi putei, minus profundi. *Wan.*

بثوق büsūk. a. n. f. *pl. a* بثق bisk. Loci, *ubi perrupit aquæ fluxus. Gol.*

بثي besī. a. *part.* Qui multum laudat homines, prodigus alienæ laudis. *Gol.*

بثير besīr. a. *part. i. q.* كثير kesīr. Multus, & *sæpe junctim* كثير بثير kesīr besīr. *Gol.*

بثينة bisejnet. a. n. f. *dimin. a* بثنة besnet. Formosa mulier. *Wan.*

ج ج

بج beḡ. p. n. f. 1) Interior pars genæ. 2) Ipsa gena. 3) Stillatio *aquæ, vel vini. Ferh.*

بچ beć. p. n. f. 1) Famulus. 2) Juvenis, puerulus. *Cast.*

بچ beć t. n. f. *nom. prop. ex Hung.* Vienna Austriæ civitas, Vindobona. *Vienna.* ¶ بچ آيالتي beć ājāletī. Austria.

پج peḡ. p. *adj.* Otiosus. *Cast.*

بچ bić. t. *imper. a* بچمك bićmek. Mete, scinde. *Taglia, mieti.*

پچ pić. t. *adj.* Spurius. *V.* پيچ

بج büḡ. p. n. f. Interior pars genæ. *Ferh.*

بج büḡ. p. n. f. Exterior pars genæ. 2) Anteriores capilli capitis. *Ferh.*

پج püḡ, *contractum a* پوج pūḡ پوجه pūḡe. p. 1) Planus. 2) Amplus, latus. 3) Confusus, mensuræ, & proportionis expers. 4) Indecorus, indomitus. 5) *n. f.* يكك iænak. t. Mala, gena, bucca. 6) *nom.* Fructus. 7) Tuber. 8) Fragum, *pec.* genus ejus maximum. *Cast.*

پچ püć. p. n. f. 1) Res turgida, inflata. 2) Fructus commestibilis. 3) Multitudo, copia. *Ferh.*

بج begg̃. a. V. *act.* [1. F.] 1) Findere, *seu* disrumpere *ulcus.* 2) Confodere, & perfodere *hasta.* 3) Distendere, & tantum non rumpere, *ut pecus pabuli copiam. Gol.*

بجا bag̃iā. t. n. f. Fenestra.

بجا beg̃iā. a. *nom. prop.* Nom. tribus alicujus Arabiæ. *Wan.*

بجا beg̃g̃iā. a. *part.* Oculus patens *palpebris ab invicem diductis. Wan.*

بجاد beg̃iād. a. n. f. 1) Amiculi Arabici genus striatum. 2) Tapetium. *Wan.*

بچارز paćiāryz. t. n. adj. & ſ. 1) Difficilis. 2) Difficultas. *Difficile, intricato, difficolta.* ¶ بچارز paćiāryz. e. & بچارزلق paćiāryzlyk e. Difficultatem parere, intricare. *Difficoltare, intricare.*

بجارم beğiārim. a. n. ſ. i. q. دواهي dewāhī. a. Mala, & adverſa. *Wan.*

بچاق bićiāk. t. n. ſ. سكّين ſikkīn a. كارد kārd. p. Culter. *Coltello.*

بجاق buğiak. t. n. ſ. 1) Angulus. *Cantone.* 2) pro بوجاق buğiak & بجاق تاتاري buğiak tātāri. t. Bugiacenſes Tartari.

بچاقچي bićiakći. t. n. ſ. Cultrarius. *Coltellaio.*

بجال beğiāl, & بجّال beggiāl. a. n. ſ. 1) Senex ſuorum dominus. 2) Princeps, vir magnus, & potens. 3) Vir ſenex, ac pinguis, *atque* camelus pinguis. *Gol.*

بجال būğiāl. p. n. ſ. Carbo. *Ferh.*

بچان pećiān. p. adj. Convolutus. *Caſt.*

بجان آمد beğiān āmed. p. 3. perſ. præt. بيزار اولدي bīzār oldy. t. Pertæſus eſt. *Si è infaſtidito, gli è venuto a noia.* ¶ بجان من beğiānī men. Propter me, mei gratia. *Per amor mio.*

بجانب او beğiānibī-o. p. compoſ. انك جانبنه ānün-ğianibine اكا طوغري ān-ā doghry. t. Verſus, ad eum. *Verſo di lui, alla di lui volta.*

بجاوة beğiāwet. a. nom. prop. Nom. provinciæ Nubiæ Arabes inter, & Habiſſinos, *f.* Bagada *Plinii: unde camelorum genus quoddam* بجاويّة *beğiāwīje cognominatur. Gol.*

بجاويّات beğiāwījāt. a. nom. patronimicum, pertinens ad tribum بجا beğiā. *Wan.*

بجاي او beğiāī-o. p. compoſ. انك حقنده ānün-hækkynde. t. De illo, & pro illo. *Di lui, & per lui.* ¶ بجاى آمدن beğiāj āmeden & بجا آمدن beğiā āmeden. Diſponi, præſtari, fieri, exitum ſortiri. *Farſi, adempirſi, venir eſſeguito, avere eſſito.* بجاي آوردن beğiāj āwerden. Exequi, præſtare, adimplere, adhibere. *Eſſeguire, fare, compire, adempire.*

بجاية beğiājet. a. nom. prop. Oppidum maritimum *Africæ proprie dictæ*, Baga, Vaga, & Beggia. *Gol.*

بجباج beğbāğ, & بجباجة beğbāğet. a. n. ſ. Vir, *cujus carnes præ obeſitate moventur, ac tremunt. Wan.*

بچبچ bićbiğ, & bićbić. p. n. ſ. 1) Sermo ſubmiſſus, ſuſurrus. 2) Vox, *qua paſtores blandiuntur capris. Ferh.*

پچ پچ pūć pūć. p. n. ſ. i. q. præc. *Ferh.*

بجبجة beğbeğet. a. n. ſ. Cantus, luſuſque, *quo demulcetur infans, vel decipitur. Wan.*

بجح beğæh. a. n. ſ. i. q. فرح feræh. Gaudium, lætitia. *Gol.*

بجّة begğet. a. nom. prop. Nom. idoli. *Wan.*

بجد beğid. p. adj. & adv. 1) Diligenter, inſtanter. *Caſt.* 2) تيز tīz تيزيه tīzije, *vul.* tezīje. t. Diligens, ſedulus. 3) Citus, urgens. 4) Diligenter, inſtanter. 5) Urgenter. 6) n. ſ. Urgentia, inſtantia. *Diligente, preſto, urgente, premuroſe, premuroſamente, inſtantemente, & premura.* 7) *Videtur eſſe comp. ex præpoſitione Perſica* ب *be & nomine* جدّ *ğīdd* a. *ita ut ſit pro* بجدّ *beğidd. Eſt enim Turcis æque, ac Perſis frequentiſſimum, detrahere vocibus Arabicis, pec. monoſyllabis* ˜ *teśdīd, quo rarò utuntur in propria lingua. Sic ergo beğid ſignificabit.* Serio, ſerius, urgens, & inſtanter. *Seriamente, con premura, ſerio, urgente, premuroſo.* ¶ بجد ايشدر beğid iś tür & بجد مصلحتدر beğid mæslæhættür. Serium, & urgens eſt negotium. *Coſa che preme, negozio d' importanza, & urgente.* بجد مصلحتم واردر beğid mæslæhætüm wardür. Serium, urgens habeo negotium. *Hò un negozio, che preme, d' importanza. Scribunt tamen multi Turcæ pro* بجد *vitioſe, ut puto,* بجيد *beğīd, quod vide.*

بجدا beğiūdā. p. adv. Seorſim. *Caſt.*

بجدة beğdet, būğdet, būğiūdet. a. n. ſ. 1) Interius, intimum *negotii.* 2) Cognitio, notitia, ſcientia. *Wan.* ¶ ابن بجدة ibnī beğdet, pollens peritia, & gnarus gerendæ, *ſeu* adminiſtrandæ *rei. Gol.*

بجدق būğdæk. a. n. ſ. Pſyllium, *pec. ſemen ejus. Gol.*

بجدل beğdel. a. nom. prop. Nom. viri celebris cujuſdam. *Wan.*

بجر beğer. a. n. ſ. 1) Umbilici exitus, & inferior ejus partis craſſities, & tumor, hernia umbilicalis. *Wan.* 2) Vitia, conſtitutiones internæ. 3) Venæ *in ventre invicem perplexæ. Gol.*

بجر būğr. a. n. ſ. i. q. شرّ serr, & امر عظيم emri æzym. 1) Malum, malitia. 2) Res gravis, ac periculoſa. *Wan.*

بجر būğr. a. part. pl. ab ابجر ebğer. Umbilici exitu, & tumore laborantes. *Wan.*

بجر būğer. a. n. ſ. pl. a بجر beğer. Herniæ umbilicales. *Gol.*

بجراة beğrāe. a. part. fæm. ab ابجر ebğer. Umbilici tumore laborans *fæmina. Wan.*

پچرغان pićirghān. t. n. ſ. Abſceſſus equini ſpecies.

بچرك bećrek, & bićirk. p. adj. Deriſus, illuſus. *Ferh.*

بچرمك & بچورمك bićiūrmek. t. V. 1) Date ſcindendum, jubere ſcindi. 2) Meti, deſecari. *Far tagliare, come una veſte, & far mietere. tranſit. a* بچمك

بجز beğiūz. p. adv. Præter, niſi. ¶ بجز نام نيكو beğiūz nāmī nīkū. Præter bonum nomen, bonam famam. *Fuori d'un buon nome. Sæ.*

بجس begs. a. V. act. [1. F.] 1) Fluentem reddere *aquam.* 2) Fluere *aquam. Wan.*

بجس begs. p. n. ſ. Partes molliores naſi. *Ferh.*

بجّس būgges. a. part. Fluens *aqua, nubes. Wan.*

بجشاك bigeśāk. p. n. ſ. 1) Equorum calceator. 2) Qui pabulum vendit. *Ferh.* 3) Veterinarius, hippiater. *Caſt.*

بجشك bigeśik. p. n. ſ. 1) Aridorum menſura. 2) Herbarius, herbarum, radicum, olerum, aromatumque venditor. 3) Pharmacopola. 4) Medicus. *Caſt.*

بچشك bićiśg. p. n. ſ. Natura. *Ferh.*

پچشك pūćūśk. p. n. ſ. Pavor animalium, *præſertim* ovium, & caprarum. *Ferh.*

بچق bićiak. t. n. ſ. 1) Culter. *V.* بچاق 2) i. q. بچوق bućiuk. Semi. ¶ بچق ساعتده بتون شهرده واويلا قوپر bućiūk sā-ætte būtūn śeherde wāweilā kopar. Intra, mediam horam in tota civitate lamentatio, & clamor orietur. *In meza hora tutta la città ſi riempera di lamenti. Ik.*

بچقچي bićiakći. t. n. ſ. Cultrarius. *V.* بچاقچي

بچقيجي & بجقجي bićkyğī. t. n. ſ. Serrarius, ſector. *Segatore.*

بچوقلق & بچقلق bućiuklyk. t. n. ſ. Medietas, medium, *ſeu* res pro medio, *aut* ſemi. ¶ بچقلق جكر bućiuklyk ğiger. Pro medio aſpro hepar. *Per mezo aſpro di fegato. Eb.*

بچقي bićky, & بچقو bićkū t. اره erre. p. Serra. *Sega.*

بچقي bićky. t. n. ſ. 1) Aera. 2) Scalprum, crepidarius cultellus. *Scarpello, coltello da calzolaio.*

بچك bećek. p. n. ſ. Genus armorum. *Ferh.*

بچگان bećegān p. n. ſ. pl. a بچه peće 1) يوريلر iawrīler. t. Pulli, fœtus. 2) اوغلانجقلر oghlanğikler. t. Infantes, pueri. *Polli, & putti. Ferh.*

بچكله begkele, & بچكله bećiūgle. p. n. ſ. Amphora, lagena, *ſeu* cantharus *durus, & firmus. Ferh.*

بجكم begkem, بچكم bećiūkūm & پچكم pećiūkūm. p. 1) *nom. prop.* Nom. gentis, *ſeu* tribus

Turcomanicæ. *Ferh.* 2) Scamnum lapideum diſcubitorium *in area fere domus. Caſt.* 3) Locus elatior ſuperiore parte planus, *ubi conſident ſuo more æſtate fervida. Ferh.* 4) Domus pars hyberna, inferior, *ubi hyeme commorantur. Caſt.*

پچكم pićkem. p. n. ſ. 1) Atrium regium. 2) Aedificim triangulare. *Ferh.*

بچگين bećegīn. p. n. ſ. pl. 1) Pulli. 2) Infantes. *Ferh.*

بجل beğel. a. part. i. q. حسب hæsb. Quod ſatis eſt, & ſufficit. *Wan.*

بجل būğiūl. a. n. ſ. Falſa criminis imputatio, *ſeu* calumnia magna. *Gol.*

بجل būğiūl p. n. ſ. 1) آشق ديدكلري استخاندر āśīk didūklerī ūſtūchāndūr. t. Aſtragalus ex oſſibus, *ſeu* poplitibus vervecinis. 2) Ipſa oſſicula. *Giuoco puerile con le oſſa de' piedi di caſtrato. Ferh.*

بجلة beğlet. a. nom. prop. Nom. propaginis Suleimitarum. *Wan.*

بچلمش bićilmiś. t. part. paſſ. Serratus, deſecatus, demeſſus, ſciſſus.

بجلي beğelī. a. nom. gentile. Nom. viri de propagine ſuleimitarum. *Wan.*

بجلّي beğellī. a. nom. gentile. Nom. arabis de ramo ſtyrpis Maaditarum in Jemen. *Wan.*

بجم beğem. a. V. act. 1) Quieſcere, & continere ſe *præ laſſitudine, terrore, vel metu.* 2) Moram trahere. 3) Contrahi, *ſeu* contrahere ſe. 4) n. ſ. c. art. البجم el-beğem. *Egyptiis pro* اثل *esl.* Fructus myricæ, ſalſuginoſæ. *Gol.*

بجم beğem, & بچم bećiūm. p. n. ſ. نظام nizām. a. Ordinata ſeries. *Ordine, maniera. Ferh.* ¶ كارم بچم كرفت kārem bećiūm girift. Res mea in ordinem redacta procedit. *Il mio negozio ha preſo una buona piega.*

بچم bićiūm, *ſeu* bićim. t. n. ſ. 1) Sciſſio. 2) Modus. *Taglio, cucitura, uſanza.*

بچمك bićmek. t. V. 1) Scindere *veſtem.* 2) Metere, demetere. 3) Serrare; ſerra ſecare. 4) Determinare, concludere, *v. g. lytrum captivi, vel pretium rei cujuſvis. Tagliare, mietere, ſegare, troncare, taſſare, ranzonare.* ¶ اكين بچمك ekīn bićmek. Metere fruges. *Tagliar le biade.* بوندن پاي بچ būndan pāj bić. Hinc cape menſuram. *Da queſto cavate la proporzione.* اوراق بچمك orak bićmek. Falcula metere. *Mietere.* بها بچمك behā bićmek. Appretiare, taxare, convenire de pretio, de lytro. *Porre il prezzo, taſſare, ranzonare.* شاهراه دينده پيدا اولان خار آزاري داس شمشير جهانگير ايله بچوب śāhrāhī dīnde pejdā olan chārȳ āzārī dāsī śimśirī ğihāngīr ile bićiūp. *Sæ.* Falce pervaden-

tis orbem frameæ resecatis, demessis spinis in via regia fidei obortis. *Troncando con la scimitarra soggiogatrice del mondo le spine cresciute nel giardino della santa fede. Br.*

بچمه *bicme.* t. *n. f.* Scissura. *Cucitura, taglio.*

بچن *bicen.* t. 1) *part. præs.* Qui metit, *aut* scindit. 2) *n. f.* Herba, *vel* fruges *recenter desecatæ, aut demessæ. Erba, ò biade verde tagliate per il bestiame.* 3) tart. Fœnum. *Fieno.* 4) *ex Tef.* Messis. *Raccolta. Sed videtur legi bicin, ut* بچن وقتي *bicin wæktȳ.* Tempus messis. *Tempo della raccolta.*

بچواك *pecwāk.* p. *n. f.* Traductio. *Ferh.*

بجود *bügiūd.* a. *V. act.* Considere, consistere *in loco. Wan.*

بچوق *büciūk* & *büciūk.* t. *adj.* Semi, medius. *Mezo.* ¶ بر بچوق *bir büciūk.* Sesqui, unus, & medius. *Uno, e mezo.* ايكي بچوق *īkī büciūk.* Duo, & medium. *Due e mezo.*

بچوقلق *büciūklyk.* t. *n. f.* Dimidium. *V.* بچقلق

بچوه *pecwe.* p. *n. f.* Interpres. *Ferh.*

بجه *bege.* p. *nom. prop.* Nom. civitatis Persiæ *inter* اصفاهان *isfāhān,* & فارز *fārz. Ferh.*

بچه *bece.* p. *n. f.* Pullus *omnis generis animalis. Ferh.*

بچه *pece.* p. *n. f.* Hedera. *Ferh.*

بچه *beci.* p. *partic. interro.* Ad quid, quare? *Ache, perche?*

بچّه *pecce.* p. *n. f.* يوري *iawrī,* & اوغلنجق *oghlangik.* t. 1) Pullus *animalis cujusvis.* 2) Puerulus, filiolus. *Pollo, bambino, figliuolino, putto.* ¶ زن و بچّه لري *zenü pecceleri.* Uxores cum filiolis earum, mulieres cum puerulis. *Le mogli con figliuoli loro, le donne, e fanciulli. Sæ.* * *Express. figur.* بچّهٔ خورشيد *peccei chorsīd. h. e.* لعل و ياقوت و امثالهما *læl we jākūt we imsālehümā.* Filii solis, *h. e.* rubini, gemmæ, & similia. بچّهٔ نو بر آورد *peccei newber awürd. h. e.* نتيجهٔ پيدا ايلدي *netīgeī pejdā ejledī.* t. Novum foetum edidit. *Ferh.*

بچه كو *pecegū.* p. *n. f.* Filius spurius. *Bastardo. Fer.*

بچچ *becic,* & پچچ *pecīg.* p. *n. f.* Sermo clandestinus, verbum *submisse seu secrete, occulte dictum.* 2) Modus, *quo pastor solatur, regitque, & allicit capras. Cast.*

بچيچه *becice,* & *bücice.* p. *n. f.* 1) Sedatio, quietatio *infantis.* 2) Vox pastoris *convocantis gregem. Cast.*

بچيجي *biciġi.* t. *n. f.* Messor. *Mietitore.*

بجيد *begīd.* t. *adj.* 1) Serius. 2) Urgens. *V.* بجد

بچيدن *biciden,* پچيدن *piciden.* p. *V.* Convolvere, involvere, torquere. *Attortigliare. attorcigliate. Bern.*

بجير *begīr.* a. *part.* Copiosus. ¶ كثير بجير *kesīr begīr.* Multus valde, & copiosus *Gol*

بجير *bügejr.* a. *part. dimin. ab* ابجر *ebger.* Aliquantulum hernia laborans. ¶ عيّر بجير بجره *æijere bügejrin bügrehu.* Exprobrat umbilici hernia laborans *alteri* herniam suam, *adagio dicitur cum quis alteri exprobrat vitium, quo ipse laborat. Gol.*

بچيزي نكرفتن *becīzī ne girften.* p. *V compos.* شيء يرنه طوتمق *sej jerine tutmak.* t. Nihilo facere. *Non far conto.*

بجيل *begīl.* a. *n. f.* 1) *i. q.* جسيم *gesīm.* Magni corporis, corpulentus *senex.* 2) Senex populi princeps. *Wan.* 3) Honoratus. 4) Res crassa omnis. *Gol.*

بجيلة *begīlet.* a. *nom. prop.* Nom. rami stirpis Maaditarum Arabum in Jemen, *ita dictæ a* بجيلة *begīlet* fil. Anmari, fil. Nozar, fil. Maad. *Wan.*

بچين *bicīn.* t. *n. f.* Messis. *i. q.* بچن

ح

بحّ *bæhh.* a. *V. act.* [4. F.] 1) Raucum esse. 2) Bah bah efferre *voce. Gol.* 3) Lætum esse. *Wan.*

بحّ *buhh.* a. *part. pl. ab* ابحّ *ebæhh.* Rauci voce. *Wan.*

بحّاء *bæhhāe.* a. *part. fæm. ab* ابحّ *ebæhh pl.* بحّ *buhh.* Rauca, quæ inter loquendum bah bah effert. *Wan.*

بحابح *behābyh.* a. *n. f. pl. a* بحبوحة *buhbūhæt.* Media, areæ *domus. Gol.*

بحاث *byhās.* a. *V.* [3. *a* بحث] Inquirere, disputare. *Gol.*

بحار *bihār.* a. *n. f. pl. a* بحر *bæhr.* Maria. *Li mari. Wan.* ¶ بحار خواب غفلته باتدي *bihārī chābī ghæflete bättȳ.* In maria somni imprudentiæ immersus est, *h. e.* rem neglexit. *Era immerso nel mare della trascuragine. Eb.* بحار مداد و اشجار قلم اولسه تحريرنه كوچ يتمزدي *bihār medād we esgiār kælem olsæ tæhrīrine güc ietmezdȳ.* Si maria attramentum, & arbores calami forent, non sufficerent ad describendum *illud. Se li mari fossero inchiostro, e gl' alberi penne, non bastarebbero per descrivere.*

بحارزندان *bühārzendān.* p. *nom. prop.* Nom. urbis antiquæ *in regione* بخارا *bochārā. hodiedum* مولبان *mewlbān dictæ. Ferh.*

بحارم *behārim.* a. *n. f.* Mala, infortunia. *Gol.*

بحارين *behārīn.* a. *n. f. pl. a* بحران *buhran.* Morbi crisis. *Gol.*

بحاسي *bohasi.* a. *n. f.* Certa tela. *V.* بوغاسي

بحبحة *bæhbæhæt.* a. *n. f. i. q.* جماعة *gemāæt.* a. Cœtus, multitudo. *Gol.*

بحبحي *bæhbæhȳ.* a. *part.* Qui in ampla, & lauta re est. *Gol.*

بحبوحة *buhbūhæt.* a. *n. f. pl.* بحابح *bæhābyh.* Medium domus, area. *Cortile. Wan.*

بحت *bæht.* a. *part.* Sincerus, purus, non mixtus *potus aqua, panis opsonio.* ¶ عربي بحت *ærebī bæht, i. q.* عربي محض *ærebī mæhz.* a. Arabs verus, & merus. *Gol.*

بحّة *bæhhæt.* a. *V. act.* [4. F.] 1) Raucum esse. 2) Bah bah efferre voce. *Gol.*

بحّة *bæhhæt,* & *buhhæt.* a. *n. f.* 1) Raucedo. 2) Crassities vocis. *Wan.*

بحتر *bæhter,* & *buchtür.* a. 1) *part.* Brevis, & corpore compactus. 2) *nom. prop.* Nom. patris agnatæ cujusdam *familiæ Thaiitarum. Wan.*

بحث *bæhs.* a. *V.* 1) Quærere, inquirere. 2) Disputare. 3) *n. f.* Disputatio. 4) Quæstio. 5) Sponsio, *seu* certatio pignore. *Disputazione, disputata, questione, inquisizione, & scommessa.* ¶ بحث وجدل *bæhsü gedel.* Contentio. *Contesa, disputa.* بحث *bæhs* e. Disputare, certare pignore. *Disputare, far scommessa.* چونكه بزمله دايم حكمتدن بحث ايدرسن *ciünki bizümile dāīm hykmetten bæhs idersyn.* Siquidem nobiscum continuo disputas de philosophia. *Già che continuamente tu disputi meco della filosofia. Eb.* بحثه دوشمك *bæhse düsmek.* Incidere in discursum, disceptationem. *Venir in discorso, disputa. Eb.* بحث قومق *bæhs komak.* Sponsionis pignus deponere. *Metter, deporre la scommessa.* فلان شنده فلان كمسنه ايله دعواي برادري و بحث برابري ايدردي *fülān nesnede fülān kimesne ile dæwāi bürāderī we bæhsi berāberi iderdī.* Certabat cum aliquo de fraternitate, & æqualitate, in tali, & tali re. *Gli disputava il vantaggio, ò pretendeva d' essergli pari in tal, e tal cosa.*

بحثرة *bæhseret.* a. *V. act.* 1) Separare. *Wan.* 2) Dispergi. *Gol.*

بحدلة *bæhdelet.* a. *n. f.* Levitas, agilitasque incessus. *Gol.*

بحر *bæhr.* a. *V. act.* [4. F.] 1) Attonitum esse *præ terrore.* 2) Siti laborare inexplebili. 3) Non posse restringuere *sitim.* 4) Laborare *camelum* certo morbi genere, *qui* البحر *el-bæhær dicitur. Wan.*

بحر *bæhr.* a. *n. f. pl.* بحار *bihār,* & بحور *buhūr* ابحر *ebhur* & ابحار *ebhār.* 1) دريا *deriā* دكز *den-yz.* t. Mare. *Il Mare. Wan.* 2) Metrum, species metri, carmen. 3) Aqua salsa, & profunditas uteri. 4) Equus amplis passibus incedens. 5) Genus omne metri Arabici *qualia sunt.* Numero quindecim. 6) بنات بحر *benātī bæhr,* & بخر *bæchr.* Filiæ maris, *aut* vaporis, *seu vaporum, nubes subtiliores, & directæ, ac albæ, quæ apparere solent ante æstatem.* 7) يوم بحران *jewmī buhrānin,* & يوم باحوري *jewmī bāhūrī.* Dies criticus. *Gol.* ¶ بحر عروض كبي بي آب *bæhrī ærūz gibī bī āb.* Aqua destitutus, instar maris Meccani, *q.* maris poëtici. *Privo d' acqua come il mare de' poeti. Ah.* بحر و بردن *bæhrü berden.* Terra, marique. *Per mare, e per terra. Sæ.* بحر ابيض و بحر اسود *bæhrī ebjæz, we bæhrī eswed.* Mare album, *seu* Aegeum, & mediterraneum, ac mare nigrum, *seu* pontus Euxinus. *Il mar bianco, & il mar negro. Sæ.* بحر محيط *bæhrī muhȳt.* Oceanus. *L' Oceano.* بحر الصّين *bæhrus-syn.* Mare Sinense. بحر الاخضر *bæhrül-æchzær,* & بحر الهند *bæhrül-hind.* Mare viride, *seu* Oceanus Indicus. بحر الفارس *bæhrül-fārs.* Mare Persicum. بحر القلزم *bæhrül-kulzum.* Mare rubrum. بحر الروم *bæhrür-rūm.* Mare mediterraneum. بحر الخزر *bæhrül-chazer.* Mare Caspium, Pontus. بحر مسجور *bæhrī meshūr. q.* Mare incantatum, cæleste. *Dicunt Turcæ thronum, seu solium Dei suprà aquas cælestes creatum ab ipso fuisse, tum aquas illas divisas fuisse, partem alteram sub terra collocatam, & eam vocant* بحر يم *bæhrī jem, seu* يمّ *jemm; alteram vero sub solio Dei firmatam fuisse, & hanc vocant* بحر مسجور *bæhrī meshūr. Tef.*

بحر الغمام *bæhrül-ghumām.* p. *nom. prop.* Nom. maris, *vel potius* lacus in vicinia كاشغر *kāsghær. De quo refertur, si quis lapidem in eum injiciat, nubes se contrahere, ex quibus cum iterato fulmine strepitus horrendi excitantur, ita, ut nemo huic loco appropinquare audeat. Ferh.*

بحران *buhrān.* a. *n. f.* Crisis morbi. *Crisi. Wan.*

بحراني *bæhrānī.* a. *n. f.* 1) Rubicundus sanguis. 2) *Nom. gentile, & possessivum ab* البحرين *el-bæhrejn.* Qui sunt ex insula بحرين *bæhrejn. Wan.*

بحرة *bæhret.* a. *n. f.* 1) *i. q.* بلدة *beldet.* Regio, terra. *Wan.* ¶ هذه بحرتنا *hāzihi bæhretunā,* hæc est terra nostra. 2) *part.* manifestus. *Gol.*

بحر خوارزم *bæhrī chāræzm.* p. *nom. prop.* Nom. maris, *seu potius* lacus, *in quem effluit fluvius Oxus. Ferh.*

بحركان *bæhrgān.* p. *adj. pl.* In mari degentes. *Ferh.*

بحرم *bæhrem.* a. *part.* Aqua abundans. *Gol.*

بحري bæhrī. a. part. Marinus, maritimus, ad mare pertinens. *Marino, di mare.* 2) *n. f.* Color Venetus, *seu* hyalinus. *Color di mare.*

بحريت bæhrīt. a. n. f. Res pura, & simplex, *quam nulla alia tegit, aut obducit. Gol.*

بحرين bærejn. a. n. f. dual. *in obl. à* بحر bæhr. Utrumque mare, *pec. album,* & *nigrum. Li due mari, il mar bianco,* & *il nero. Ll. V.* بادشاه

بحرين bæhrejn, *seu* البحرين el-bæhrejn. a. *nom. prop.* Nom. insulæ in sinu Persico Arabiæ vicinæ, *margaritarum piscatu celebris.* Ichara, *vel* Icharia: *ita quoque dicitur* opposita in Arabiæ continente regio maritima.

بحزج bæhzeǵ. a. 1) *n. f.* Vitulus. 2) Pumilio. 3) *n. f.* Pullus *camelinus.* 4) *part.* Brevis & ventrosus. *Gol.*

بحسبي bi hæspī, & bihæsebī. a. *comp.* Juxta, per modum, via, ratione. *Secondo, per modo, via.* ¶ تحصيل معارف بحسب الاستعداد بلطف خدادر tæhsȳlī me-ārif bihæsbil-istyᵃdād bir lutf i chudā dür. Gratia, *seu* donum Dei est aquirere scientias pro capacitate, juxta habilitatem. *h. e.* capacitas comparandarum scientiarum, est peculiaris gratia Dei. *L' aver capacità d' imparare le scienze, è grazia particolare di Dio. Eb.* بحسب الشرع bihæsbis-šerᵃ. Via juris, & juxta exigentiam legis. *Per via di giustizia, ò conforme commanda la legge. Sæ.* بحسب الظاهر bihæspiz-zāhyr. Extrinsecus. *Esteriormente, nel di fuori, secondo l' apparenza. Sæ.* بحسب المقدمات المذكوره bihæspil-mukæddemātil-mezkūre. Juxta præmissa. *In conformità di ciò, che si è allegato avanti.*

بحصل bæhsæl. a. *part.* 1) Crassus, carnosus. 2) Corpulentus. *Gol.*

بحظلة bæhzælet. a. *V. act.* Assilire muris, *vel talpæ in modum. Wan.*

بحقي bi hækkȳ. a. *in compos.* Per, propter, *jurando, vel adjurando.* ¶ بحق النبي واله bi hækkyn-nebījī, we ālihi. Propter, *vel* per Prophetam Muhammedem, ejusque posteros. *Per il profeta, e suoi discendenti. Ik.*

بحكمي bihukmī. a. *in compos.* 1) Juxta, juxta exigentiam. 2) Ex. 3) Per. *Secondo, per, come richiede.* ¶ بحكم ضرورت bihükmi zarūret. Necessitate sic exigente, coacte. *Astretto dalla necessità, per necessità, per forza. Ik.* بحكم الديانات bihükmid-diānet. Pro observantia religionis. *Conforme richiede l' osservanza della religione. Ik.* بحكم البشريه bi hükmil-bešerīje. Ex fragilitate humana. *Per umana fragilità. Ik.*

بحل bæhyl. p. *n. f.* Licentia. *Ferh.*

بحل buhl. a. *part.* Impulsus validus. *Gol.*

بحلي bæhylī. p. *n. f.* Licentia. *Ferh.*

بحمد الله تعالى bi hæmdillāhi tæ-ālā. a. *form.* gratias agendi. Gratia Dei, laus Deo sit. *Per grazia di Dio, con la grazia di Dio, lodato Dio. Ll. Sæ.* ¶ بحمد الله كه Laus Deo, Deo sint grates, quod. *Lodato Dio, che. Sæ.*

بحنانة bæhnānet. a. *n. f.* 1) Mansio, *pec. Arabum campestrium magna,* & *ampla.* 2) Simul degentium hominum cœtus ingens. *Gol.*

بحنة bæhnet. a. *nom. prop.* Nom. mulieris. *Gol.*

بحوتة buhūtet. a. *V. act.* Purum, & impermixtum esse. *Gol.*

بحوحة buhūhæt. a. *V. act.* [4. F.] *i. q.* بح bæhh. Raucum esse. *Gol.*

بحور buhūr. a. *n. f.* pro بخور buchūr. Exhalatio, vapor.

بحور buhūr. a. *n. f. pl. a* بحر bæhr. Maria. *Mari. Wan.*

بحونة bæhwenet. a. *n. f.* 1) Mulier corpore brevis. 2) Uter ampli ventris. *Otre largo. Wan.*

بحيرة bæhȳret. a. 1) *part.* Fissas, lacerasque aures habens *camelitis.* 2) *n. f.* Pullus *camelitis* decimus, *quem aure mutilatum dimittere,* & *suæ libertati relinquere solebant Arabes pagani. Wan.*

بحيرة buhæjret. a. *n. f. dim.* Lacus, *q.* mare parvum. *Gol.*

خ

بخ bæch. a. *interjectio laudantis,* & *approbantis.* Euge, io! *Gol.*

بخ bæch. p. 1) *n. f.* Lippitudo oculi. 2) Latrunculorum lusus. 3) *particula laudantis,* & *admirantis.* Euge, quam bene, quam pulchre. *Poh, o bello! Ferh.*

بخ pæch. p. 1) *particu. laudantis* & *admirantis.* Euge, quam bene. 2) *Vox abigentis catum, vel canem. Ferh.*

بخاتغ bechatyǵ. a. *n. f. pl. a* بختج buchtæǵ. Decocta. *Decotti.*

بخاتي bæchātī. a. *n. f. pl. a* بختي buchtī. Cameli pilosi. *Wan.*

بخار bechār. p. *n. f.* Vita misera, & contemptibilis. *Ferh.*

بخار buchār. a. *n. f.* چولكدن و غيريدن چقان بوغ ćiölmekten we ghæjriden ćikan bugh. t. Vapor, exhalatio. *Vapore, fumo, essalazione. Wan.* ¶ بخار الما buchārül-mā. Exhalationes aquarum. *Vapori, ò essalazioni dell' acque.* سكرك بخاري چيدوكندن صكره *Sekrün-*

sekrün-buchāri geĉtüğinden son-ra. Exhalata crapula. *Passatigli li fumi, e vapori del vino.* مي بخاري mejün-buchāri, & شراب بخاري šerāb buchāri. Vapores, fumi vini. *Li vapori, ò fumi del vino. Ah.*

بخار būchār. p. *n. f.* veterum *Moganorum lingua.* 1) Sapientia, doctrina. *Ferh.* 2) Idololatria. *Cast.*

بخارا būchārā. p. *n. f.* 1) Confluxus, congregatio scientiarum. 2) *nom. prop.* Nom. urbis Bocharæ, *quæ est vicina civitati* سمرقند *sæmer-kænd, quondam metropolis regionis transoxanæ. Ferh.* 3) Nom. idololatræ. *Cast.*

بخاع bychāᵃ. a. *n. f.* Vena, *seu* nervus in lumbis *pertingens ad ossa cervicis. Gol.*

بخاعة bechā-ᵃt. a. *V. act.* [3. & 4. F.] Confiteri *debitum. Wan.*

بخبخال bæchchal. a. *part.* Maxime avarus. *Wan.*

بخباخ bæchbach. a. *n. f.* Camelus barriens. *Wan.*

بخ بخ bæchbæch. p. *partic. laudantis,* & *admirantis.* Euge, bene! *Ferh.*

بخبخة bæchbæchæt. a. *V. act.* 1) Dicere bah, *seu* io, euge. 2) Defervere *calorem, iram.* 3) Opus facere, *seu laborare remisso diei æstu.* 4) Refrigescere. 5) Quiescere loco suo *gregem.* 6) Vociferari *camelum, seu* rauciorem reciprocare vocem *in gutture. Gol.*

بخت bæcht. a. *n. f.* Felicitas, fortuna. *Wan.*

بخت bæcht. p. *n. f.* 1) طالع taliᵃ. a. Sors bona, fortuna. 2) Felicitas, prosperitas. 3) Horoscopus. 4) Scapus, *seu* clava, *qua in bello pugnant,* columnæ species, *qua in rebus bellicis utuntur.* 5) Avus a patre. *Ferh. Sorte, fortuna, prosperità, felicità, è oroscopo, natività, costellazione.* ¶ بد بخت bed bæcht. Male fortunatus, infelix, sordidus. *Disgraziato, sfortunato, sfenturato, di mal' augurio.* شور بخت šūr bæcht, & بد بختي وار bed bæchtȳ wār. Infaustus, inglorius homo est. & نيك بخت nīkbæcht. Bonæ sortis, fortunatus, felix, boni augurii *homo. Fortunato, di buona sorte, felice, di buon augurio.* قوي بخت kæwī bæcht. Sorte potens, *q.* perpetuo prosper, fortunatus. *Sempre felice, e fortunato. Ik.* بختي سعيد bæchtȳ sæ-ȳd. بخت النصر bæchtün-næsr. Nabuchodonosor. * *Expreß. figur.* بخت بد نذان خاي bæchtȳ bed nedān chāj. *h. e.* بختي بد و طالع ناسازدن كنايه در bæchtȳ bed we tālȳ nāsāsden kenāje dür. t. Allusio ad malam fortunam.

بختي بدو همت عالي بلا ست bæchtȳ bedü himmeti āly belāest. *h. e.* روزكاري ناساعد اولان كسنه حقنده ايراد ايدرلر rūzgāri na müsā-ȳd olān kimesne hækinde īrād iderler. t. Et mala, & bona sors *illi* calamitas est, *dicitur de homine infortunato.* بخت بلا درسر آوردم bæchti belā der ser āwürdem. *h. e.* بلا و محنته راضي اولدم belā we myhnete rāzy oldüm. t. Adversitates, & infortunium tranquillo animo tuli. بختي زوماده bæchtȳ zūmāde. *h. e.* دولت اقبال بر قرار اولماز dewletȳ ykbāl ber karār olmāz. t. Fortuna inconstans. *Ferh.*

بخت bucht, a. *n. f.* Genus camelorum, *proveniens ex arabico uno, altero Persico camelo. Wan.*

بخت bucht. p. *nom. prop.* 1) Nomen regis antiqui, potentis, *cujus pater fuit* نصر *næsær, unde* & *iste vulgo* بخت النصر *buchtün-næsær vocatur.* 2) Nomen Dynastiæ alicujus in خوارزم *charezm.* 3) Irus, quæ *generis sui agmen ducere solet illi prævolando. Ferh.*

پخت pucht. p. 3. *pers. præt.* 1) Coxit. 2) Coctus est. 3) Calcitravit. *Ferh.*

بختاك bæchtāk. p. *n. f.* Galea, cassis. *Ferh.*

بختاور bæchtāwer. p. *adj.* Prosper, felix, dives. *Ferh.*

بختج büchteǵ. a. *n. f. pl.* بخاتج bæchātīǵ, *pro* پخته puchte. p. Decoctum. *Decotto.*

بختك bæchtek, & بختنك bæchtenk. p. *n. f.* 1) Sors mala. 2) *dimin. a* بخت bæcht. Fortuna sive bona, sive mala, exigua. *Ferh.*

بختكار büchtegār. p. *n. f.* Levitas. *Ferh.*

بختكاره büchtekāre, büchtikāre. p. *n. f.* 1) Levitas. 2) Pensile. *Cast.*

بختكان حقيقت püchtegānī hækȳkæt. p. *compos.* Ambulantes in via domini. *i. e.* justi. *Ferh.*

بختكاو büchtekāw. p. *n. f.* Embroche. *Ferh.*

بختلق bæchtlyk. p. *n. f.* Infortunium, infelicitas. *Mala sorte. V.* ¶ نيك بختلق nīk bæchtlyk. Bona sors, fortunæ continuus favor. *Buona sorte, l' esser fortunato, avventurato.*

بختلو bæchtlü. t. *adj. absolute in bonam ut plurimum sumitur partem.* Fortunatus, felix. ¶ نيك بختلو nīk bæchtlü. Felix, prosper, bonæ sortis *homo. Felice, avventurato.* بد بختلو bed bæchtlü. Male fortunatus, infaustus, inauspicatus. *Disgraziato, infausto, di cattivo augurio. V.* بخت

پختن püchten, & بختن büchten. p. *V.* پشورمك pišürmek, & پشمك pišmek. t. 1) Coquere. 2) Coqui. *Cuocere,* & *esser cotto. Ferh.*

پختنی püchtenī. p. n. f. Decoctum. Cast.

پخته püchte. p. part. 1) پيشمش pismiś. Coctus. 2) n. f. Decoctum. 3) Maturus. 4) Expertus, seu versatus in rebus, consummatus homo. Cotto, decotto, maturo, & consumato ne gl' affari. * Express. figur. پخته خوار püchteï chār. h. e. 1) گدا gedā. t. Pauper. 2) داماد dāmād. t. Gener. Ferh.

بختو bæchtū. p. adj. 1) Rapax in genere. 2) n. f. Hostis. Ferh. 3) Tonitru. Cast.

بخته bæchte. p. n. f. 1) Camelus duorum, vel trium annorum. 2) Pellis excoriata. Ferh.

پخته pæchte. p. n. f. Gossipium. Ferh.

بخته büchte. p. n. f. Aries. Montone. Ferh.

پخته püchte. p. part. pass. 1) Coctus. 2) metaph. Rerum mundi peritus, bonam, malamque fortunam expertus. Ferh.

پخته تدبيرها puchteï tedbīrhā. p. n. f. compos. Consilia recta. Ferh.

پخته جوش püchte gūś. p. n. f. compos. 1) Vinum coctione nimia spissum redditum 2) apud medicos Mustum, cum carne ovina, & variis aromatibus coctum, quod stomachum corroborare ajunt. Ferh.

پخته کاو püchte kāw. p. n. f. compos. i. q. نطول nætūl. a. Embroche. V. نطول Ferh.

بختی büchtī. a. n. f. fœm. بختية büchtijet, pl. بخاتی bæchātī. nom. unit. a بخت bücht. Camelus pilosus, & pretiosus, pec. Persicum, seu Bactrianum genus, operibus hybernis idoneum. Gol.

بختی büchtī. p. n. f. i. q. præc. Ferh.

پختی püchtī, & بختی büchtī p. n. f. قريس kærīs. a. 1) Jusculum concretum, vul. gelatina. 2) Gelatina concinnatus piscis. Gelatina.

بختيار bæchtjar. p. adj. 1) Fortunatus. Ferh. 2) Dives, locuples. Fortunato, avventurato.

بختياری bæchtjarī. p. n. f. Sors bona, prosperitas. Buona ventura, buona sorte. Sc.

بختية büchtijet. a. n. f. fœm. Genus camelitum, proveniens ex uno arabico, altero persico camelo. Wan.

بخثرة bæchseret. a. n. f. Impuritas, & feculentia, quæ in aqua spectatur. Gol.

بخج bæchć. p. 1) adj. Latus, amplus. 2) pressus, expressus. 3) Strictus, constrictus. 4) n. f. Vitriolum nigrum, ex quo atramentum conficitur. Ferh.

پخج pæchğ. p. adj. 1) Amplus, latus. 2) Pressus pede. Ferh.

بخچ bæchæğ. p. adj. i. q. بخج bæchć. 1) Amplus, latus. 2) Humi expansus. 3) n. f. Stroma. Cast.

بخچک bæchğiğ. p. n. f. Somnium. Ferh.

بخچد bæchğed. p. n. f. Scoria, sordes ferri igniti, spurcitiesve. Feccia de' metalli. Ferh.

پخچيدن pæchćinden. p. V. 1) Calcitrare pede. 2) Latum, amplum fieri. Ferh.

پخچود pæchćiūd. p. adj. 1) Conculcatus. 2) Dilatatus. Ferh.

پخچودن pæchćiūden. p. V. 1) Calcitrare pede. 2) Latum, amplum fieri. Ferh.

پخچوده pæchćiūde. p. part. pass. 1) Conculcatus. 2) Distensus. Ferh.

بخچور bæchğiür. p. adj. Fortunatus. Ferh.

بخچه bæchće. p. n. f. Hortus, pro باغچه bāghće.

پخچيد pæchćīd. p. adj. 1) Conculcatus. 2) Dilatatus. Ferh.

بخچيدن bæchğīden, بخچيدن bæchćīden. p. V. 1) Planum facere, explanare. Cast. 2) Distendere. 3) Circumire, circumdare. Ferh. 4) Molestia semet afficere. Cast.

پخچيده pæchćīde. p. part. pass. 1) Conculcatus. 2) Distensus. Ferh.

بخچيريدن bæchćīrīden. p. V. Volvere se ex alto deorsum. Ferh.

بخچيزيدن bæchćizīden, & پخچيزيدن pæchćizīden. p. V. 1) Provolvere se huc illuc pronum, & supinum, uti equi, & canes faciunt, & ex alto deorsum. 2) Circumvolvi, ut rota. Cast.

بخخ bæchhæğ. p. n. f. Nidus. Cast.

بخدا bechudā. p. compos. خدا حقيچون chudā hækkȳ iciün. t. 1) Per Deum. 2) Ad Deum. Per Dio, per l'amor di Dio, à Dio. Sc.

بخدج bæchdeğ. a. part. Pinguis, tumidusque cameli pullus. Gol.

بخر bæchr. a. V. act. Vaporem, vel exhalationem emittere. ¶ بنات بخر benātī bæchr. Nubeculæ albæ, & tenues. V. بحر bæhr.

بخر bæchær. a. V. act. [4. F.] Fœtere ex ore. Wan.

بخر bæchar. a. n. f. Fœtor oris, & alius rei. Gol.

بخرا bæhrā, vel usit. cum. artic. البخرا el-bæchra. a. Nom. terræ, & aquæ fœtentis prope القليعة el-kulej-ăt in Arabiæ regione Higiaz. Gol.

بخرد bechred, & bechyred. p. adj. Intelligens, sapiens. Ferh. ¶ بخرد بخردان bechyredī bichyrdān. Doctorum doctor, intelligentium, vel vesirorum summus, inter Danismannos. Cast.

بخردان bychredān. p. adj. pl. præc. Intelligentes, docti. Ferh.

بخريدن büchrīden. p. V. 1) Epilepticum esse. 2) Deficere intellectum. Ferh.

بخردی bychredī. p. n. f. Intellectus, scientia. Ferh.

بخرک bæchrek, büchrūk. p. n. f. Amygdala montana, seu sylvestria, quæ calida, & humida sunt. Ferh.

بخريدن bæchrīden. p. V. Rumpi labia infantis. Ferh.

بخريدن büchrīden. p. V. طلبيقمق tælæbimak. t. 1) Jactare se huc illuc anhelando, & gemendo, ut ægroti. 2) Angi animo. 3) Absorbere. 4) Colere, servire. 5) Epilepticum esse. 6) Prosternere puerum. Cast.

بخس bæchs. a. V. act. [3. F.] 1) Minuere, diminuere. Wan. 2) Detrimento afficere, vel affici. Gol. ¶ لا بخس فيه و لا شطط lā bæchs fihi we lā śætæt, Justum hoc est pretium, neque nimis parum, neque nimium datur, aut petitur. Cast.

بخس bæchs. a. 1) part. Deficiens, paucus, parum. Poco. Wan. 2) n. f. Aegritudo animi, alteratio. Fastidio, sdegno, alterazione. Gol.

بخس bæchs, & pæchs. p. n. f. 1) Ardor, & æstus cordis. 2) Debilitas corporis. 3) Afflictio, molestia. 4) Semen germinans sine humectatione. Ferh. 5) Mœror. 6) Tabes. Cast.

پخس pæchs. p. n. f. 1) Uva sicca. 2) Homo tristitia, & sollicitudine confectus. 3) Butyrum, vel aliud simile in igne, vel sole liquefactum. Ferh.

بخس bæchæs. a. n. f. Terra, quæ non rigata arte ex commisso semine plantas producit. Wan.

بخس bæchys. p. n. f. Res vilis, parvi pretii. Ferh.

بخس bychs. p. n. f. 1) Partes molliores nasi. 2) Mollities, debilitas. Ferh.

بخسان bæchsān. p. part. 1) Flaccidus, tabescens. 2) Contractus, conjunctus. 3) Mala, vel pericula expertus. 4) Liquefactus. Ferh. 5) Decrescens. 6) Liquefaciens. Cast.

پخسان pæchsān. p. part. 1) Arefaciens. 2) Tabescens præ mœrore. 3) Liquefaciens butyrum in sole, vel igne. Ferh.

بخساند bæcksāned. p. part. Liquefaciens, calore dissolvens. Ferh.

بخسانيدن bæchsānīden. p. V. 1) Liquescere, 2) Liquefieri. Ferh.

پخسانيدن pæchsājīden. p. V. Fastuosa corporis agitatione incedere. Ferh.

بخسب bæchseb. p. n. f. Rhonchus. Cast.

بخست bæchæst. p. n. f. 1) Rhonchus. Il ruffare. 2) Incubus nocturnus, ephialtes. 3) Nomen animalis locustæ similis. Ferh.

بخستانيدن bæchystānīden, bæchūstānīden. p. V. trans. Rhonchum inducere. Cast.

بخستن bæchæsten, bæchysten. p. V. 1) Stertere. 2) Comprimere, ut digitis. Cast. 3) Rhonchos trahere. Ruffare. Ferh.

بخستن büchüsten. p. V. 1) Delirare. 2) Rhonchos trahere. Ferh.

بخستو bæchæstū. p. adj. مقر و معترف mukyrrü mu'terif. a. Confitens reus. Ferh.

بخستوامدن bachæstūw.āmeden, bæchæstu āmeden. p. V. compos. 1) Confiteri. 2) Confirmari, stabiliri. Ferh.

بخسلوس bæchsīlos. p. nom. prop. Nom. regis antiqui, celebris a violenti raptu puellarum. Ferh.

بخسم bæchsüm. p. n. f. Species potus ex tritico. Ferh.

بخسودن bæchsūden p. V. 1) Liquefieri. 2) Vellicare. 3) Palpitare cor. 4) Mutari. 5) Angi. Ferh. 6) Contundere. 7) Illidere, ita ut gibbum fiat cavum. 8) Metere. 9) Tondere. 10) Serrare. Cast.

بخسی bæchsī. p. 1) n. f. Herbæ flaccidæ, quæ non rigatæ arte proveniunt. 2) Res liquefactæ. 3) Vellicatio. Ferh.

بخسيد bæchsīd. p. 3. pers. præt. Liquefactus est. 2) Dissolutus est pec. calore. 3) Complicatus, corrugatus est. Ferh.

بخسيدن bæchsīden. p. V. 1) Liquefieri. 2) Palpitare. Cast. 3) Angustia, angore affici. 4) Mutari. Ferh. 5) Excandescere, succensere. 6) Comprimere, ut digitis. 7) Vellicare. 8) Stertere.

پخسيدن pæchsīden. p. V. Incedere fastuosa corporis agitatione.

بخش bæchś. p. 1) n. f. Sors, fortuna, pars. Sorte, porzione, parte. 2) Res lævigata. 3) Propugnaculum. 4) Signum celeste. 5) Debitum. 6) Partitor, divisor. Cast. 7) Dator, largitor. 8) impera. بخشيدن bæchśīden. Dona. Ferh. ¶ دنيا دورت بخشدر dünjā dört bæchśdür. Mundus in quatuor dividitur partes, seu mundi partes sunt quatuor. Il mondo hà quattro parti. اوج بخش اوزره تخمير اولنمشدی üć bæchś üzre tæchmīr olunmiś idi. Compactus, coagulatus erat juxta tres partes, h. e. ex tribus materiæ generibus confecta erat illa res. Era fatto di trè diverse materie, che facevano trè parti. Eb. ¶ بخش bæchś. e. Distribuere, partiri. Distribuire, spartire. Eb. حيات بخش hæjāt bæchś. Largitor vitæ. Datore della vita, e che dà la vita. Ik. خطا بخش chætā bæchś. Culpæ condonator. Che perdona il peccato. Ik. نور بخش nūr bæchś. Illuminator. مراد بخش mürād bæchś. Lar-

gitor deſideriorum. *Che dà ciò, che ſi deſidera. Ik.* صفا بخش *ſæfā bæchś.* Voluptatem, & puritatem producens, & exhilarans. *Ik.* كام بخش *kām. bæchś.* Largitor deſiderii, *vel* intenti. كام بخشي *kām bæchśī.* Largitio deſiderii, liberalitas, potentia. *Ik.*

پخش *pæchś.* p. *adj.* 1) Preſſus pede. 2) Dilatatus, extenſus. *Ferh.*

بخشا *bæchśā.* a. *n. ſ.* Largitor, diſtributor. ¶ مالك ممالك مملكت بخشا *māliki memāliki memleket bæchśā.* Poſſeſſor regnorum, & diſtributor; *aut* largitor regnorum *Deus. Iddio, che è padrone de' regni, e che li diſtribuiſce à chi vuole. Sæ.*

پخشان *pæchśān.* p. *adj.* Triſtis, dolore affectus. *Ferh.*

بخشانيدن *bæchśānīden.* p. *V.* 1) Donare. 2) ترحّم *teræhhum.* a. Condonare, miſereri. *Aver miſericordia, & perdonare.*

بخشانيده *bæchśānīde.* p. *part.* 1) Donans. 2) Condonans. *Ferh.*

بخشاي *bæchśāj.* p. *imper.* 1) Dona. 2) Parce, miſerere. *Ferh.*

بخشايا *bæchśājā.* p. *adj.* Remittens. *Caſt.*

بخشايدن *bæchśājīden.* p. *V.* Miſereri, propitium eſſe, condonare. *Eſſer propizio, perdonare. Caſt.*

بخشايش *bæchśāiś.* p. *n. ſ.* 1) Commiſeratio, miſericordia. 2) Donum. 3) Gratia. *Compaſſione, dono, & perdono. Ferh.* 4) Largitor, largiens. ¶ باران رحمت بخشايش *bārānī ræhmet bæchśāiś.* Imber miſericordiam largiens. *Gül.*

بخشايشكر *bæchśājśker.* p. *n. ſ. compoſ.* Miſericors. *Miſericordioſo. Ferh.*

بخشاينده *bæchśājende.* p. *part.* رحمن *ræhmān.* a. زياده رحمت ايدجي و اسركيجي *zijāde ræhmet idigi we eſirgeigi.* t. Valde miſericors, & miſerator *Deus. Miſericordioſiſſimo, e propizio.*

بخشاييدن *bæchśājīden,* p. *V.* Affligere, *mærore* afficere. *Ferh.*

بخشش *bæchśiś.* p. *n. ſ.* 1) Donum. *V.* بخشيش 2) *Signum* zodiaci piſcis. *Ferh.*

بخشن *bæchśen.* p. *n. ſ.* Reptatio *ex alto deorſum. Ferh.*

بخشنده *bæchśende.* p. *part.* بغشلايجي *bæghyślaigi.* t. 1) Donator, donans. 2) Condonans, clemens. *Che dona, e perdona volontieri, clemente. Sæ.*

بخشود *bæchśiwed.* p. *adj.* 1) Conculcatus. 2) Dilatatus. *Ferh.*

بخشودن *bæchśūden.* p. *V.* 1) Donare. 2) Condonare. *Ferh.*

بخشوده *bæchśūde.* p. *part.* Condonatus, *cui Deus miſericordiam fecit. Ferh.*

پخشوده *pæchśūde.* p. *part.* 1) Conculcatus. 2) Dilatatus. *Ferh.*

بخشه *bæchśe.* p. *n. ſ.* Portio. *Caſt.*

بخشي *bæchśī.* p. *n. ſ.* Sors. *abſtr. a part.* بخش *bæchś.*

پخشيد *pæchśīd.* p. *adj.* 1) Conculcatus. 2) Diſtenſus. *Ferh.*

بخشيدن *bæchśīden.* p. *V.* 1) بغشلمق *baghyślamak.* t. Donare, largiri. 2) Condonare, remittere, parcere. *Donare, preſentare, & condonare, perdonare. Ferh.*

پخشيدن *pæchśīden.* p. *V.* 1) Calcitrare *pede.* 2) Ardere, & uri. 3) Rutilare, ſplendere. 4) Latum, & amplum fieri. *Ferh.*

پخشيده *pæchśīde.* p. *part.* 1) Conculcatus. 2) Diſtenſus. *Ferh.*

بخشيش *bæchśiś.* p. *n. ſ.* عطا *ætā.* a. بغشليش *bæghyślaiś* t. 1) Donatio. 2) Condonatio. 3) *uſit.* Donum, honorarium, præmium *pec.* pecuniarium, (*aliud enim vocatur* پيشكش *piśkeś* p. *vul. peśkeś*) *Dono, regalo, buona mano, beveraggio.* ¶ بخشيش كردن *bæchśiś kerden* بخشيش ويرمك *bæchśiś wirmek.* ا بخشيش *bæchśiś* e. Donare, honorarium dare. *Dar la buona mano, ò mancia.* ا بخشيش و عطا *bæchśīśü ætā* e. Donare, dono dare, aut offerre. *Preſentare, dar in dono. Ik.*

بخص *bæchs.* a. *V. act.* [3. F.] Una cum adipe evellere *oculum. Ferh.*

بخص *bæchæs.* a. *n. ſ. coll.* بخصة *bæchæſæt.* 1) Carnes, *ac pulpa pedis, ſeu plantæ. Wan.* 2) Carnes digitorum *ad radicem ſuam in principio volæ.* 3) Carnes protuberantiores *ſupra, & infra oculos. Gol.*

بخصة *bæchæset.* a. *n. ſ.* Caro mollior *ſupra, vel infra oculos nonnihil protuberans. Wan.*

بخصل *bæchsæl.* a. *part.* Craſſus, carnoſus. *Gol.*

بخع *bæch*.* a. *V. act.* [3. F.] Conficere, ac perimere *ſeipſum mærore. Wan.*

بخفد *bychfæd.* p. *n. ſ.* Sternutatio. *Ferh.*

بخق *bæchk.* a. *V. act.* [3. F.] Evellere *oculum. Wan.* 2) Introrſum adigere, *aut* percutere *oculum alicujus, ita ut monoculus evadat.* 3) Talem eſſe, *aut* evadere. *Gol.*

بخق *bæchæk.* a. *n. ſ.* Oculi *in interiorem cavitatem* demerſio. *Gol.*

بخكلول *bæchkelūl.* p. *n. ſ.* 1) Dura nux, *cujus nucleus firmiter hæret.* 2) Nom. herbæ. *Caſt.*

بخكلون *bæchkelān.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بخكله *bæchkele,* & بخكليون *bæchkeljūn,* پخكليون *pæchkeljūn.* p. *n. ſ.* 1) *i. q. præc. Ferh.* 2) Cantharus durus. *Caſt.*

بخل *bæchl.* a. *V. act.* [3. & 4. F.] Tenacem, avarum eſſe. *Wan.*

بخل *bæchl, ſeu ferè bæchyl, vul. etiam pæchyl, & ut ab aliis legitur, bæchæl, buchl, & buchæl.* a. *n. ſ.* Avaritia, tenacitas, parcitas. *Avarizia, tenacità, ſcarſezza, ingordigia. Wan.* ¶ ردّ ايلدوكمز بخلمزدن دكل ايدي *redd ejledügümüz bæchlümüzden degül idi.* Quod rejecerimus *rem,* non erat ex tenacitate noſtra, *ſeu* non ex invidia negabamus *rem petitam. Non era per tenacità, ò invidia, che noi ricuſavamo* ¶ ا بخل *buchl* e. Avide appetere. *Bramare avidamente. Ik.*

پخل *puchl.* p. *n. ſ.* فرفح *farfæh.* a. سموزاوت *semüzot.* t. Portulaca. *Porcellana erba. Ferh.*

بخلا *buchælā* a. *part. pl. a* بخيل *bæchyl.* Avari, tenaces, parci. *Gli avari, ſcarſi, avidi.*

بخلوت *bechælwet.* a. *compoſ.* Seorſum, privatim. *A parte.*

پخلوجه *pæchlūge.* p. *n. ſ.* Sonitus infra axillas editus. *Ferh.*

بخله *bæchlæ.* p. *n. ſ.* 1) Faba. *V.* بقله 2) Portulaca. *Ferh.*

پخله *püchle.* p. *n. ſ.* Portulaca. *Ferh.*

پخليجه *pæchlīge.* p. *n. ſ.* Sonitus infra axillas editus. *Ferh.*

بخم *bæchm.* p. *nom. prop.* Nom. regionis, *in qua optimus moſchus provenit. Ferh.*

بخن *bæchn.* a. *part.* Procerus, longus. *Gol.*

پخنچو *pæchneciū.* p. *n. ſ.* Sonitus ſub axillis editus. *Ferh.*

بخنداة *bæchændāt.* a. *n. ſ.* 1) Mulier perfecta *oſſibus digitorum, ſeu oſſibus firmis prædita, & jam adulta. Gol.* 2) Mulier *magnis talis, ac ſuris prædita. Wan.*

بخندي *bæchændā.* a. *n. ſ. pl.* بخاند *bæchānid, i. q. præc. Wan.*

بخنق *buchnæk, buchnuk.* a. *n. ſ.* 1) Involucrum lineum, *quod fœminæ capiti impoſitum ſub mento adſtringunt, ut mundam ſervent pagulam ab unguento, ipſumque unguentum purum a pulvere; etiam quod infantibus adhibent in Syria ad tuendos eos a frigore.* 2) Cucullus, & velum faciei, *minoris formæ ambo.* 3) Pellicula, *ſeu* cruſta in dorſo locuſtæ *ad colli radicem. Wan.*

بخنو *bæchnew, bechnū.* p. *n. ſ.* 1) كوك كورلمك *gök gürlemek.* t. Tonitru. *Tuono.* 2) يلدرم *jildyrym.* t. Fulmen, fulgur. *Fulmine, ſaetta, baleno.* 3) Vitricus. *Ferh.*

بخنودن *bæchnūden.* p. *V.* Fulminare. *Ferh.*

بخنور *bæchnūr.* p. *n. ſ.* 1) Tonitru. 2) Fulmen. *Caſt.*

بخنونه *bæchnūne.* p. *n. ſ.* Fulgur. *Ferh.*

بخنوه *bæchnūh,* & *buchnūh.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بخنويدن *bæchnewīden.* p. *V.* 1) يلدرم اوينمق *jīldyrym ojnamak.* t. Fulgurare. 2) Fulminare.

بخو *bæchw.* a. *n. ſ. coll.* Dactyli recentes *ſequioris generis, & putridiores. Wan.*

بخواريدن *bæchwāriden.* p. *V.* Mente laborare. *Caſt.*

بخوة *bæchwet.* a. *n. ſ. unit.* Dactylus recens, ſequioris generis. *Wan.*

بخود *bechod.* p. *compoſ.* Sibi, ad ſe, ſecum. *A ſe.* ¶ بخودي خود *bechodī chod.* Solus, ſolitarius, apud ſe, & per ſe quid faciens. *Solo, da per ſe.* * *Expreſſ. figur.* بخود فرو رفت *bechod furū reft.* Præ pudore, aut dolore caput demiſit. بخود فرو شد *bechod fürū śüd. Idem. Ferh.*

بخور *büchūr.* a. *n. ſ.* 1) Thymiama, ſuffitus, 2) Res ipſa, *quæ ad ſuffitionem adhibetur, ut* thus, agalloche, ſtorax. *Perfumo, profumo. Wan.*

بخور *buchūr.* p. *n. ſ.* Styrax liquida. *Ferh.*

بخور الاكراد *buchūrül-ekrād.* a. *n. ſ. compoſ.* Peucedanum.

بخور البربر *buchūrül-berber.* a. *n. ſ. compoſ.* Sarmentitia planta, *quæ una radice alte demergitur, per terram diffundens plurima filamenta, foliis tenuibus, rotundis, inter quæ tenuiſſimus flos albicans prodit. Gol.*

بخورانيدن *buchūrānīden.* p. *V. tranſit.* ايكال *īkāl.* a. Facere edere. *Caſt.*

بخورجي *buchūrgi.* t. *n. ſ.* Aromatarius, unguentarius. *Profumatore, che fà, ò vende profumi.*

بخوردان *buchūrdān.* a. p. *n. ſ. compoſ. vul. buhūrdān.* Thuribulum. *Incenſorio.*

بخوردانلق *buchūrdanlyk.* t. *n. ſ.* Thuribulum, ſuffitorius foculus.

بخورشيشه *buchūrśiśe.* p. *n. ſ.* Thymiatorium. *Incenſorio. Ferh.*

بخورلمق *buchurlamak.* t. *V.* تبخير *tebchyr.* a. Suffire, incenſare. *Perfumare, profumare, far fumo colli odori.*

بخورلمه *buchūrlama.* t. *n. ſ.* Suffitus. *Il profumare.*

بخور مريم *buchūrī merjem.* p. *n. ſ. compoſ.* Suffitus Mariæ, *i. e.* Cyclaminum. *Pane porcino erba. Ferh.*

بخوره *buchūre.* p. *n. ſ.* Folliculus, *ſeu* gluma muſci. *Veſſica di muſchio.*

بخوريدن *büchūriden.* p. *V.* Depravari. *Corromperſi.*

بخوع *buchu*˟. a. *V. act.* 1) Confiteri, quod debetur. *Wan.* 2) Fodere *puteum eo usque, ut scaturire incipiat aqua.* 3) Studium, ac diligentiam adhibere *cuique rei. Gol.*

بخون *bæchūn.* p. 1) *adj.* Difficilis, molestus. 2) *n. ſ.* Mars *planeta. Ferh.*

بخيازي *bæchjāzī.* p. *n. ſ.* Donativum portorium, *quod tyroni, famulove alterius aliquid portanti datur. Ferh.*

بخيج *bæchȳć.* p. 1) *adj.* Amplus, latus. 2) Distensus. 3) Pressus, expressus. 4) *n. ſ.* Vitriolum nigrum, *e quo atramentum conficitur. Ferh.*

بخيدن *bæchȳden.* p. *V.* Carminare *lanam, gossipium. Ferh.*

بخيده *bæchȳde.* p. *part.* 1) Carminatum *gossipium.* 2) Selectum in plures species *sericum. Ferh.*

بخيز *bæchȳz.* p. پسو يري *pusū jerī.* t. Latibulum, insidiarum locus. *Nascondiglio, imboscata. Ferh.*

بخيزيدن *bæchȳzīden.* p. *V.* Caput inclinare *reverentiæ ergo. Ferh.*

بخيل *bæchȳl.* a. *part. vul. pæchȳl.* Avarus, tenax. *Avaro, tenace. Wan.* بخيللق *bæchȳllyk,* & بخيلي *bæchȳli.* t. *n. ſ.* Vitium avaritiæ, *aut* tenacitatis. *Avarizia, tenacità, ferè. i. q.* بخل

بخيله *buchyle.* p. *n. ſ.* Portulaca. *Ferh.*

بخيه *bæchje.* p. *n. ſ.* 1) Sutura densata, *aut crebrioribus punctis* firmata. *Imbottitura, contrapunto. Ferh.* 2) Sutura *rarioribus punctorum interstitiis* interpunctura. *Imbastitura.* 3) *i. q.* يامه *iāmæ.* Tessera, frustum panni assutum. *Pezza. *Express. figur.* بخيه اش بر روي كار افتاد *bæchje eś ber rūjī kār üftād. h. e.* اسراري كشف و سايع اولدي *esrārī keśf ü śāȳ oldy.* t. Secretum illius patefactum est. *Si è scoperto il suo secreto. Ferh.* ¶ بخيه زدن *bæchje zeden.* Dense suere. دور بدور بخيه زدن *dūr bedūr bæchje zeden.* Rarioribus punctorum interstitiis consuere, *ut duo panni cohæreant tantum. Imbastire.* بخيه زن *bæchje zen.* Qui densas suturas facere, aut concinnare novit, sarcinator. *Rapezzatore. Ik.*

بخيه *buchje.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* بخيه *bæchje.* Sutura densata. 2) Linea, *ac* cuneus, *seu* clavus ferreus, *quo finditur lignum.* 3) Vellicatio carnis compressis digitis. *Cast.*

پد بد

بد *bed.* p. *n. ſ.* & *adj.* 1) يرمز *iaramaz.* t. Malus. 2) Malum. *Cattivo,* & *male.* 3) Panniculus semiustus. 4) Valde trita res. *Ferh.* ¶ جامهٔ بد *giāmeï bed.* Vestis trita. *Veste lograta, cattiva. Cast. * Express. figur.* بد ادايي كند *bed edājī kūned. h. e.* ايكي كمسنه ميانه فتنه وشور براغور *ikī kimesne mijānine fitne we śūr brāghūr.* t. Inimicitias excitat *inter duos homines. Ferh.* بد آغار *bed āghār. h. e.* بد سرشت و بد نهاد *bed siriśt we bed nihād.* t. Malæ indolis, & mali habitus. بد پرتو *bed pertew. h. e.* يرامز حاللو *jarāmaz hāllü.* t. Sinistri, infausti aspectus. *Di cattivo influsso, ò aspetto.* بد برد *bed bürd. h. e.* اكجنور *ingitür.* t. Molestat, affligit. بد دل *bed dil. h. e.* اكل و شربه مقيد اولوب هيچ ايش طوتمز *ekl we śerbe mukæjed olup hīć iś tutmāz.* t. Heluo, cujus Deus, *ut in proverbio dicitur,* venter est. بد علف *bed ȳlf. h. e.* هر نه بولسه يين آدم اوكوزينه ديرلر *her ne bulsæ jejen ādem öküzine derler.* t. Qui comedit, quod invenit, qui multum vorat. بد قمار *bed kumār. h. e.* بد امتزاج *bed imtizāğ.* Male compactus, & malo assuetus. *Mal composto, e avezzo al male.* بد همسايه را همسايه داند *bed hemsājerā hemsāje dāned. h. e.* يرامزي قونيشان بيلور *jærāmāzī konisān bilür.* t. Noscit improbum, qui cum eo conversatur. *Ferh.*

پد *ped.* p. *n. ſ. i. q.* پته *pete.* Populus alba.

بد *būd.* p. 3. *perſ. præt. pro* بود *būd.* Fuit. *Ferh.*

بدّ *bedd.* a. *V. act.* [1. F.] Separare, disjungere. 2) Suffulcire sellam jumenti *panno coactili. Wan.*

بدّ *bedd.* a. *n. ſ.* Lassitudo. *Gol.*

بدّ *bidd.* a. *part.* Similis. *Gol.*

بدّ *būdd.* a. *n. ſ.* 1) *pro perſ.* بت *būt.* Idolum. 2) Quod pro alia re datur aut restituitur. 3) Separatio, fuga. ¶ لابدّ *lā büdde, usit. la būdd,* & *lā būdd.* Non est separatio, non est fuga *i. e.* necessarium est, non potest non, & omnino debet fieri. *Gol.*

بدء *bed'.* a. *V. act.* [3. F.] & *n. ſ.* 1) Inchoare, exordiri. *Wan.* 2) Egredi. 3) Corripi *variolis, vel morbillis.* 4) Principium, initium *rei.* 5) Dominus, suorum princeps, (*ita* principatu, & autoritate secundus ثنيان *sünjān dicitur;*) 6) Portio mactati cameli, & *quidem potior, ac prior.* 7) Puteus aquæ recenter fossus, *pec. quicunque tempore Mohammedismi fossus fuit.* 8) Juvenis intelligens. *Gol.*

بدء *bed-ï.* a. *n. ſ.* Inchoatio, initium *rei. Wan.* ¶ بدء كلام *bed-ï kelām* e. Exordiri sermonem. *Cominciar il discorso. Ik.* بدء معامله *bed-ï muāmele.* e. Ordiri commercium, conversationem. *Cominciar la conversazione, la prattica. Ik.*

بدء

بدءً *bed-en.* a. *adv.* Principio, a principio. *Cominciando, dal principio. Ik.*

بدا *bedā.* p. *n. ſ.* 1) فحش *fæhś.* a. Improbitas, obscœnitas. 2) Inhonestus, illicitus sermo. *Ferh.*

بدآء *bedāe.* a. *V. act.* [1. F.] Exoriri in animo consilium *de aliquo negotio. Wan.*

بدّاء *beddāe.* a. *part. fæm. ab* ابدّ *ebedd.* Corpulentus. *Gol.*

بدأت *bed-et.* a. *n. ſ.* Principium, primæ vices.

بدأةً *bedeten.* a. *adv.* (عوداً *ăwden,* & في عوده *fī ăwdihi,*) Primo, primitus, initio. ¶ بدأة بدأة *bed-ete bed-etin* & بدأة ذي بدء و بدأة *bed-ete zī bed-in,* & *bed-etin.* Primum, ante alia reliqua. *Gol.*

بدأة *budet.* a. *n. ſ.* 1) Principium. *Wan.* 2) Dominus, *gentis suæ princeps. Gol.*

بداح *bedāh.* a. *n. ſ. pl.* بدح *būduh.* Amplum latifundium, & spatiosus tractus terræ. *Wan.*

بداح *bidāh.* a. *n. ſ. pl. a* بدح *bidh.* Ampli, patentes campi. *Wan.*

بد اختر *bed æchtær.* p. *adj. compoſ.* Infortunatus. *Disgraziato. Ferh. i. q.* بدبخت ¶ بر بد نفس و بد اخلاق پدر بد اختري وار ايدي *bir bed nefesü bed æchlāk pederī bed æchterī war idi.* Patrem habebat malæ vitæ, sub infausta constellatione natum. *Aveva un padre cattivo, e disgraziato.*

بداخشان *bedāchśān.* p. *nom. prop.* Nom. provinciæ Persidis, *quæ est pars regionis* طخارستان *thuchāristān, versus fluvium Oxum. Herb.*

بد اخلاق *bed æchlāk.* p. *adj. compoſ.* Malorum morum, pravis moribus imbutus. *Di cattivi costumi, di mala vita. Sæ.*

بداد *bedād.* a. *n. ſ.* Egressus, *qui fit pugnæ ergo, descensus in arenam, pec. qui viritim fit. Wan.* ¶ لقوا بدادهم اعدادهم *lekū bedādühüm æ˟dādehüm,* numero sibi æquali occurrerunt, *i. e. paris numeri adversariis, quisque suo. Gol.*

بداد *bidād.* a. *V.* [3. *a* بدّ] Permutatis mercibus exercere *inter se mercaturam. Wan.*

بداد *bidād.* a. *n. ſ. pl.* بدايد *bedājid.* 1) Suffultura ephippii, *aut* sellæ ligneæ camelinæ, *quodque pulvini instar subditur, ne durities offendat jumenti dorsum.* 2) *i. q.* لبد *libd.* Pannus coactilis, *qui sub sella dorso imponitur.* 3) Concordes, socii. *Gol.*

بداد *bedādī.* a. *adv.* Separatim, unus post alterum. *Wan.* ¶ يا قوم بداد بداد *jā kæwmü bedādī bedādī.* O viri quisque adversarium petite vestrum. *Gol.*

بدادان *bidādānī.* a. *n. ſ. dual. a* بداد *bidād.* Duæ partes infarctæ tomento, *aut aliis rebus. Wan.*

بدار *bedār.* p. *n. ſ.* Stimulus, *quo punguntur, & propelluntur boves. Ferh.*

بدار *bidār.* a. *V.* [3. *a* بدر] 1) Prævertere *aliquem.* 2) Properare facere. *Gol.*

بدآرام *bedārām. i. q.* بدرام *bedrām.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Locus amœnus. 2) Defraudator, *ac* hypocrita. *Cast.*

بداز *bedāz.* p. *n. ſ.* 1) Lignum, *quod inseritur inter corium calcei, & formam, ut diducatur.* 2) Cuneus ligneus. *Cast.*

پدآسيا *pedāsijā.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Ala molæ, *sive pneumaticæ, sive aquaticæ.* 2) Lapis *ejus unus. Ferh.*

بد اصل *bed asȳl.* p. *adj. compoſ.* Malæ stirpis *vel* originis, ignobilis. *Di cattiva razza, perverso, ignobile. V.* اصل

بداق *budak,* & بداغ *budagh.* t. *n. ſ.* Ramus. *V.* بوداق

بداكه *bedākeh.* p. *adj. compoſ.* 1) Malevolus. 2) Plenus *ira. Ferh.*

بدال *bedāl.* a. *V. act.* 1) Mutare, permutare, substituere. 2) Dolore affligi. *Gol.*

بدال *bidāl.* a. *V.* [3. *a* بدل] Permutare rem cum alia. *Gol.*

بد آموز *bed āmūz.* p. *adj. compoſ.* 1) Improbitati, & nequitiæ, assuetus. 2) Malum docens. *Avezziato al male, & ch' insegnano male. Sæ.*

بدان *bedān.* p. *pron. demonst.* 1) *euphoniæ causa pro* بان *be ān.* اكا *an-a.* t. Illi, ei, ad eum. 2) Cum eo. *A quello, ad esso, con esso. Ferh.*

بد انديش *bed endīś.* p. *adj. compoſ.* يرمز فكرلو *iaramaz fikirlü,* & يرمز صانيجي *iaramaz sanīgi.* t. Mala cogitans, malevolus. *Che pensa, e vuole male, malevole. Ferh.* ¶ بدانديش *bedendīś* ol. 1) Male velle. 2) Maligne agere, aut cogitare. *Desiderar male, voler male, e pensar male. Sæ.*

بدانة *bedānet.* a. *V. act.* [5. F.] Corpulentum, & pinque evadere *jumentum. Wan.*

بداو *bedū,* p. *pron. demonst. compoſ.* 1) *pro* باو *seu* به او *beo, beū.* Ei, ad eum. 2) Cum eo. *A lui, ad esso, con esso.*

بداوات *bedāwāt.* a. *n. ſ. pl. a* بداوة *bedāwet.* Excessus, iniquiores labores, ac contentiones. *Gol.*

بداوة *bedāwet.* a. *V. act.* Considere, habitare *in campo & deserto,* campestrem ducere vitam. *Wan.*

بداوة *bedāwet.* a. *n. ſ.* 1) Excessus. 2) Iniquior labor, ac contentio. *Gol.*

بداوة *bedāwet*, & *bidāwet*. a. *n. ſ.* (حضارة) Habitatio, & vita campeſtris. *Wan.*

پداوره *pedāwræ.* t. *n. ſ.* Scandula, aſſer tenuis. *Tavola ſottile, aſſicella, ſcandola lata.*

بداورەجي *pedāwræḡi.* t. *n. ſ.* Scandularius. *Fattore di ſcandole.*

بداوي *bedāwī.* a. *partron.* Campeſtris, ſcenita. *Wan.*

بداوي آت *bedāwī āt.* t. *n. ſ. compoſ.* Grandis, generoſus equus. *V.* بدوي

بداه *bidāh.* a. *V.* [3. *a* بده] Aggredi de improviſo, *vel ex tempore agere cum aliquo. Gol.*

بداهة *bedāhet*, & *büdāhet.* a. *V. act.* De improviſo eſſe *aliquid. Wan.*

بداهة *büdāhet.* a. *n. ſ.* 1) Res inopinato incidens. *Gol.* 2) Principium *curſus equini. Wan.*

بد آهوش *bed āhūs.* p. *adj. compoſ. i. q.* بد انديش *bedendiś.* Malevolus. *Ferh.*

بدايت *bedājet.* a. *n. ſ. i. q.* بدأت Principium, initium. *Principio. Sæ. V.* فطرت

بدايد *bedājīd.* a. *n. ſ. pl. a* بداد *bidād.* Suffulturæ *ephippii*, *aut ſellæ ligneæ camelinæ. Wan.*

بدايع *bedājiˣ.* a. *n. ſ. pl. a* بديعه *bedī-æ fœm. a* بديع *bediˣ.* Res de novo productæ, mirabiles, & raræ, eximiæ. *Coſe nuovamente prodotte, ò create, ſtrane, meraviglioſe, rare.* ¶ بـــدايع ودايع خالق آلبرايا اولان *bedāji-ÿ wedāji-ÿ chālykül berājā olān.* Ii qui ſunt mirabilia depoſita creatoris hominum, *i. e.* ſubditi. *Li ſudditi datici come in depoſito dal creatore de mortali. Ll.*

بدآيين *bed ājīn.* p. *adj. compoſ.* Mali ritus, malorum morum, perverſus. *Cattivo, malvaggio, di cattivi coſtumi.* ¶ لعين بد آيين *læ-ÿnĭ bed ājīn.* Maledictus, nequam, infidelis. *Maledetto forfante, ò infedele. Eb.*

بدباز *bedbāz.* p. *n. ſ.* Jocator, mimus. *Caſt.*

بد بخت *bed bæcht.* p. *adj. compoſ.* Infelix. *V.* بخت

بد پدر *bed peder*, *vel pezer.* p. *n. ſ. compoſ.* اوكي اتا *ögej ātā.* t. Vitricus. *Ferh.*

بدبدك *büdbüdek.* p. *n. ſ.* Upupa. *Bubola. Ferh.*

بدپست *bedpüſt.* p. *n. ſ.* 1) Taurus *pec.* juvencus, *cui inſideri, vel onus imponi ob vulnus vel aliud vitium nequit.* 2) Ferox & inquietum jumentum. *Caſt.*

بد پسند *bed peſend.* p. *adj. compoſ.* Difficultatum amans. *Ferh.*

بدپوز *bedpoz.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Ambitus *oris hominis, vel animalis.* 2) *in ſpecie* Ambitus *oris leonis. Ferh.*

بد بوك *bedbūk.* p. *adj. compoſ.* Malevolus, malignus. *Ferh.*

بدبوك *bedbūġ.* p. *adj. compoſ.* Timidus. *Ferh.*

بدتبار *bed tebār.* p. *adj. compoſ.* Malæ ſtirpis, ignobilis, vilis. *Di cattiva razza, vile.*

بدتر *bedter.* p. *compar.* 1) Peior, deterior. 2) *adv.* deterius. *V.* بتر

بدترين *bedterīn.* p. *ſuperl.* Peſſimus. *Peſſimo, il peggiore, ò più cattivo. Ik.*

بد چشم *bed ćeśm.* p. *adj. compoſ.* عيون *æjūn.* a. Oculo malignus, & maligniore oculo petens. *Di cattivo ſguardo, ò aſpetto.*

بدجنس *bedḡins.* p. *adj. compoſ.* Malæ ſtirpis, ignobilis. *Ferh.*

بدح *bedh.* a. *n. ſ. pl.* بداح *bedāh*, & بدوح *büdūh.* Campus, *pec. incultus late patens. Gol.*

بدح *bedæh.* a. *V. act.* [3. F.] 1) Ligno percutere. 2) Proponere, *aut* objicere alicui *negotium.* 3) Facere palam *negotium.* 4) Fatigari *onore.* 5) Imponere *onus grave. Wan.*

بدح *bidh.* a. *n. ſ.* Campus, *pec. incultus, late patens. Wan.*

بدحا *bedhæn.* a. *adv.* Manifeſte, palam. *Gol.*

بد حال *bed hāl.* p. *adj. compoſ.* In malo ſtatu conſtitutus, infelix, miſer. *Miſero, sfortunato.* ¶ تكور بد حال *teküri bed hāl.* Miſerabilis princeps. *Il diſgraziato prencipe. Sæ.*

بدحة *bædhæt.* a. *n. ſ. pl.* بدح *büduh.* Medium *domus*, area. *Wan.*

بدخش *bedæchś.* p. *Nom. prop.* Nom. montis, unde rubini eruuntur. *Nome di paeſe, onde vengono li rubini. Ferh.*

بدخشان *bedæchśān.* p. *nom. prop.* Nom. regionis, & urbis, unde rubini proveniunt, *vel* ubi, *ut alii volunt*, poliuntur. *Ferh.* ¶ كوه بدخشان *kohĭ bedæchśān.* Mons ille, unde effodiuntur rubini. لعل بدخشان *læˣlī bedæchśān*, لعل بدخشاني *læˣlī bedæchśānī.* Optimi inde venientes rubini. *Li buoni rubini, che di là vengono.* لعل بدخشاندن تابدار *læˣlī bedæchśānden tābdār.* Rubino perfectiſſimo magis rutilans, flammans. *Più rilucente, ò brillante d'un perfettiſſimo rubino. Ah.*

بدخشي *bedæchśī.* p. *n. ſ.* Rubinus. *Rubino. Ferh.*

بد خصال *bed chysāl.* p. *adj. compoſ.* Pravæ indolis, & conſuetudinis, *aut* morum. *Di cattiva natura, e coſtumi.* ¶ بد خصالان انام *bed chysālānĭ enām.* Hominum perverſiſſimi, peſſimis moribus imbuti. *Li più perverſi, ò vizioſi del mondo. Ik.*

بد خلق

بد خلق *bed chulk.* p. *adj. compoſ.* Pravæ indolis, & conſuetudinis *vir.* ¶ بد خلق و بد نفس بر خسيس ناكس آدم ايدي *bed chulku bed nefes bir chæsīsĭ nākes adem idī.* Erat unus auarus, ſordidus natura, & moribus execrandus. *Egli era un' avaro, miſero, di natura, e coſtumi peſſimi. Eb.*

بد خو *bed chū*, & بد خوي *bed chūj.* p. *adj. compoſ.* Pravi habitus, malæ indolis, pravorum morum, & vitioſus, malo aſſuetus. *Di cattivi coſtumi, perverſo, habituato nel male, & vizioſo.*

بدخواه *bedchāh.* p. *adj. compoſ.* حسود *hæsūd.* a. يرامز صانيجي *iarāmaz ſānīḡī.* t. 1) Malevolus, *qui alicui malum meditatur, inimicus.* 2) Invidus. *Malevolo, nemico, & invidioſo. Ferh.* ¶ بـدخواهلركز *bedchāhlerün-üz.* Vobis rebelles, & inimici veſtri. *Li voſtri nemici, & ribelli. Ll.*

بدخواهلق *bedchāhlyk.* t. *n. ſ. abſt.* 1) Malevolentia. 2) Odium. *Odio, malevolenza.*

بدخواهي *bedchāhī.* p. *n. ſ.* Malevolentia. 2) Odium. *Odio, malevolenza.*

بدخوي *bedchūj.* p. *adj.* Pravæ indolis. *V.* بدخو

بدخويي *bedchūjī.* p. *n. ſ.* Vitioſitas, vitium, pravus habitus. *Vizioſità, cattivo abito, vizio.*

بدّة *beddet.* a. *n. ſ.* Potentia. *Gol.*

بدّة *bidded.* a. *n. ſ.* Sors, portio, quæ cuique cedit. *Gol.*

بدّد *beded.* a. *V. act.* [1. F.] Sejungere ab invicem. *Wan. V.* بدّ

بدد *beded.* a. *n. ſ.* 1) Diſtantia amplior femorum *in homine*, anteriorum pedum *in quadrupede a carnoſitate contingens.* 2) Potentia, & poteſtas. ¶ ما لك به بدد *mā leke bihi bededün*, non es iſti *rei*, *vel homini* par. *Gol.*

بددعا *beddu-ā.* p. *n. ſ. compoſ.* Imprecatio, maledictio. *V.* دعا

بددة *bidedet.* a. *n. ſ. pl. a* بدّ *büdd.* Idola. *Wan.*

بددل *beddil.* p. *adj. compoſ.*)(دلير) 1) Puſillanimis. 2) Ignavus. 3) Malevolus. *Puſillanimo, codardo, malevolo.*

بددلي *bed dilī.* p. *n. ſ. abſtr.* 1) Puſillanimitas. 2) Ignavia. 3) Malevolentia. *Puſillanimità, codardia, & malevolenza, cattivo cuore, mal animo.*

بددين *bed dīn.* p. *adj. compoſ.* Pravæ fidei. *Di cattiva religione, ò fede. Ik.*

بدر *bedr.* a. *pl.* بدور *büdūr.* تمام *temām* a. طولو نسنه *dolu nefne* t. 1) *n. ſ.* Integritas, *ſeu* plenitudo. 2) *part.* Plenum quid. 3) *uſit.* اون دورت كيجەلك آي *on dört ġīġelik āj.* Lunæ decima quarta *dies*, plenilunium. *Luna piena. Wan.* ¶ بدر تام *bedrĭ tām.* Luna plena. ليلة آلبدر *lejletülbedr.* Dies decimus quartus cujuſque menſis, *qui Arabibus eſt lunaris. Gol.*

بدر *beder*, & *bedÿr.* a. Nom. putei, & loci *in Arabia prope Meccam pugna Mohammedis nobilitati.* ¶ يوم بدر *iewmü bedÿr* بدر غزاسي *bedÿr ghæzāsī.* Prælium Bedrenſe ibidem loci commiſſum. *La giornata di Bedra, ò la vittoria in quel luogo da Mohammede riportata. Tef.*

بدر *beder.* p. *compoſ. ex duabus præpoſitionibus* ب *be* & در *der.* خارج *chāriḡ.* a. Extra, foras. *Fuori.* ¶ بـدر مدن *beder āmeden.* Extra venire, exire, prodire foras. *Venir fuori.* بدر افتادن *beder üftāden.* Excidere. *Caſcar fuori.* بو مابيني اصلاح حيّزندن بدر ايدوب *bū mābejnī yslāh hæjjizinden beder idūp.* Hoc interſtitium expulit ex area compoſitionis, *i. e.* hanc controverſiam componi, *aut alio modo* dirimi non permiſit *fatum. Non volſe il fato altrimente decidere queſte controverſie. Sæ.* * *Expreſſ. figur.* بـدر برد *beder bürd. h. e.* سوردي *sürdi.* t. Eduxit, extulit. *Levò via.* بدر رفت *beder reft. h. e.* طشره كتدي *tæśræ gitdī.* t. Exivit, egreſſus eſt. *E' uſcito, ſortito.* بدر كرد *beder kerd. Idem.* بدر ودّ كرد *bederi widd kerd. h. e.* وداع يلدي *widāˣ eiledī.* t. Valedixit. *Ferh.*

پدر *peder.* p. *n. ſ.* اب *ab* a. بابا *baba.* t. Pater. *Padre. Ferh.* ¶ پدر عالي قدر *pederi ālī kæder.* Digniſſimus, altiſſimus pater. *Il grande, e digniſſimo padre. Eb.* پدر و مادري *pederümāderī.* Parentes ejus. *Il ſuo padre, e la ſua madre. Sæ.* پدر زن *peder zen*, *pro pederĭ zen.* Socer, pater uxoris. *Suocero.*

بدرام *bedrām* p. *n. ſ.* شول يركه خرّم و آراسته اوله *śol jerki churremü ārāste ola.* t. 1) Locus amœnus, *hilaritatis ergo ornatus.* 2) Conſeſſus talis. *Luogo ornato, e di ſpaſſo.* 3) Animal contumax *in genere. pec.* equus, & camelus. *Ferh.*

بدر *bedr.* a. *V. act.* [1. F.] Properare, feſtinare. *Gol.*

پدرام *pedrām.* p. *adj. compoſ.* Malignus, inimicus. *Malevolo.* 2) Antiquus. 3) Principio carens. *Senza cominciamento. Ferh.*

پدرام *pīdrām.* p. 1) *n. ſ.* Locus amœnus. 2) *adj.* Antiquus. *Ferh.*

بدران *bedrān.* p. 1) *n. ſ.* Edulis res, oleris genus. 2) *part. compoſ.* Male faciens. *Ferh.*

پدر اندر *peder ender.* p. *n. ſ.* 1) Socer. *Caſt.* 2) Vitricus. *Ferh.*

پدرانه *pederāne.* p. 1) *adj.* Paternus. 2) *adv.* Paterne. *Paterno*, & *paternamente.* ¶ ملاطفات پدرانه ايله *mulātæfātĭ pederāne ile*

ile. Blanditiis paternis. *Con vezzi, e carezze paterne. Sæ.*

بد راه *bed rāh.* p. *adj. compoſ.* Devius, malam tenens viam. *Diſuiato.* ¶ دشمن بد راه *düśmenī bedrāh. Sæ.* Hoſtis devius, infidelis. *Il nemico maluaggio. Br.* بد راه ا *bed rāh* e. Depravare, à recto tramite ſeducere. *Diſuiare, ſuiare dal dritto ſentiero. Sæ.*

بد رأي *bedreej.* p. *adj. compoſ.* فكرسز *fikirſyz* & ياوز فكرلو *jawuz fikirlü.* t. 1) Malarum cogitationum. 2) Mali conſilii. *Di cattivi penſieri, e cattivo conſigliere.*

بدرآي *bederāī.* p. *imp. compoſ.* Veni foras. *Ferh.*

بدرايحه *bedrāīhæ.* p. *n. ſ.* Fœtor. *Puzza. Bern.*

بدرآيد *bederājed.* p. 3. *perſ. præſ. compoſ.* 1) Ad Portam venit. 2) Foras venit. 3) Potis eſt.

بدربلند *bedrī bülend.* p. *n. ſ. compoſ.* Luna plena. *Ferh.*

بدرة *bedret.* a. *n. ſ. pl.* بدر *bider.* Pellis agnina, vel hædina, *ſeu potius* ex ea culeus, *in quo tanquam vaſe lac deportatur alio, vel aſſervatur: cui, ſi imponitur butyrum,* مسادة *mesādet dicitur: & utrumque quidem, ſi agnus, vel hædus a matre jam depulſus fuerit. Si lactentis ſit pellis; lac excipiens dicitur* شكوة *sekwet, butyri vero uter* عكّه *ükkè. Si denique anniculi, aut bimi ſit; culeus lactis eſt* وطب *wætb, butyri* كحي *nihī.* 2) Acute & prompte videns oculus, *q.* oculus in ſuo بدر *bedr, i. e.* luna plena. 3) pondus decies mille درهم *dirhem, ſeu* drachmarum Atticarum. *Gol.*

بدرج *bedrüğ.* p. *n. ſ.* Herbæ ſpecies, *cujus flos eſt inſtar holoſerici rubri,* Amaranthus purpureus *Ferh.*

پدرخته *pedræchte.* p. *adj. compoſ.* 1) Mœſtus. 2) Solicitus. *Ferh.*

پدرزن *pederizin.* p. *n. ſ. compoſ.* Vitricus. *Ferh.*

پدرزه *pederze.* p. *n. ſ.* Tela, *cui involvuntur veſtes. Ferh.*

بدرستي *bedürüſtī.* p. *adv. compoſ.* Equidem, ſane, profecto. *Veramente.*

بدر شب *bedyr śeb.* p. *n. ſ. compoſ.* ليلة البدر *lejletül bedr* a. آيك بدر اولدوغي كيجه *ājün-bedr oldūghī ğīğe.* t. Nox plenilunii. *Notte di luna piena.*

بد رفتار *bed reftār.* p. *adj. compoſ.* Mali, inconcinni inceſſus.

بدرفتاري كردن *bedreftārī kerden.* p. *V. compoſ.* Inconcinne incedere.

بدرك *bedreğ.* p. *adj. compoſ.* 1) Malevolus. 2) Malæ ſtirpis. *Ferh.*

بدرقه *bedrækæ.* p. *n. ſ.* 1) قولاغز *kūlāghuz.* Dux, viæ index. *Guida, ſcorta.* 2) Obſervator temporis, *aut* horarum. *Ferh.* 3) Comitiva, *ſeu* præſidiarium auxilium in itinere. *Convoglio.* ¶ اكا بدرقهء طريق اولدي *an-a bedrykæī tærykoldy.* Dux ei fuit itineris. *L'accompagnò, gli ſervì di ſcorta. Sæ.* بدرقهء طريق و پيشواي عسكر *bedrykæī tæryk we pīśüwāī æsker.* Dux, *ſeu* Index viæ exercitus. *Condottiere, guida dell' eſſercito. Sæ.* ورقهء محبّت بدرقه *werækæī muhæbbet bedrykæ.* Amicitiæ teſtes, officioſæ literæ. *Lettera di amicizia. Ll.*

پدرندر *pederender.* p. *n. ſ.* Vitricus. *Caſt.*

بدرو *bed rew.* p. *n. ſ. compoſ.* اسب پالاني يرامز يوروجي *espī pālānī jaramaz jürūğī.* t. 1) Clitellarius, onerarius equus. *Ferh.* 2) Succuſſator, malum inceſſum habens. 3) Qui inique procedit. *Cavallo di ſoma, e di cattivo paſſo, che camina, e procede male.*

بدرود *bidrūd,* & پدرود *pedürūd.* p. *n. ſ.* Valedictio. *Ferh.*

پدرود كردن *pedürūd kerden.* p. *V. compoſ.* وداع *wedā*.* a. اسنلمك *esenlemek.* t. Valedicere. *Dir addio. Ferh.*

بدروش *bedrūś,* & بدروشت *bedrūśt.* p. *n. ſ.* دربند *derbend.* 1) Tranſitus anguſtus, anguſtiæ *in confinibus hoſtium. Caſt.* 2) Confinia. 3) Spes, exſpectatio. *Ferh.*

بدروشت *bedrūśt.* p. *n. ſ.* 1) Confinia. 2) Spes. *Ferh.*

بدروغ *bedürūgh.* p. *adv.* Falſo. *Falſamente, con bugia, e falſità.*

بدره *bedre.* p. *n. ſ.* اون بيك درهم *on bīn-dirhem.* t. Pondus 10000. drachmarum, *quæ faciunt Articas 6666.* $\frac{2}{3}$ *Ferh.*

بدره *bidre.* p. *n. ſ.* Teredo. *Ferh.*

بدري *bedrī.* p. *n. ſ.* Involucrum, tela quadrangularis, *cui pecunia involvitur. Ferh.*

پدري *pederī.* p. 1) *adj.* Paternus. 2) *n. ſ.* Paternitas. *Paterno, & paternità. Sæ.*

بد زبان *bed zebān.* p. *adj. compoſ.* Malæ linguæ, maledicus. *Maldicente. Eb.*

بدزندگاني *bedzindeğānī.* p. *adj. compoſ.* Malæ vitæ. *Di mala vita.* ¶ اول كروه بدزندگاني اوزره *ol kürūhī bedzindeğānī üzre.* Contra illas turmas hominum peſſimæ vitæ. *Sæ. Contro quella mala gente. Br.*

بدزهره *bedzehre.* p. *adj. compoſ.* 1) Pravæ indolis, malignus. 2) Timidus. *Ferh.*

بدس *bedes.* p. *imp.* Accelera. *Ferh.*

بدست *bideſt,* & *bidiſt.* p. *n. ſ.* Spitama, palma. *Ferh.*

بدست *bedeſt.* p. *compoſ.* Cum manu. * *Expreſſ. figur.* بدست باش *bedeſt bāś. h. e.* 1) آگاه اول *āgāh ol.* t. Attende. 2) تقصير ايتمه *tæksyr itme.* t. Noli deeſſe, deficere.

بدست ديگران مار گير *bedeſtī dīgerān mār gīr. h. e.* ايشي واسطه ايله وجوده كتور *iśī wāsyte ile wüğiüde ğetür.* t. 1) Cape anguem manu alterius, *h. e.* Perfice negotium aliena ope. 2) Hujus contrarium. *Ferh.*

بدستان *bedeſtān.* t. *n. ſ.* Forum regium. *V.* بزستان *aut* بزازستان.

بد سگال *bed ſekāl.* p. *part. compoſ.* يوز صنيجي *iawūz ſanīğī.* Malevolus, malum alicui meditans. *Malevolo, che deſidera, ò procura male ad altri. Ferh.*

بدسوار *bedsuwār.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Contumax, refractarius equus, *qui ſecundum a tergo inſeſſorem non fert. Ferh.* 2) Qui equo inſidere neſcit, equitandi imperitus. *Caſt.*

بد سيرت *bed sīret.* p. *adj. compoſ.* Pravæ indolis. *Di cattiva natura. Ik.*

بد شكل *bed śekl.* p. *adj. compoſ.* Deformis. *Brutto, difforme.*

بدع *bed*.* a. *V. act.* 1) Novum producere, incipere. 2) Producere quid ex nihilo. *Gol.*

بدع *bed*,* & *bidæ*.* a. *n. ſ.* 1) Novatio. 2) novitas. *Innovazione, novità.* 3) Neo inveniens. *Wan.*

بدعت *bid-æt.* a. *n. ſ.* 1) Novatio, innovatio. 2) Novitas contra legem, nova hæreſis. *Novità, nuova invenzione, cattiva innovazione, nuova ereſia.* 3) Penſio neoimpoſita Conſtantinopoli, *quæ præter vectigal a certo genere mercium ſolvitur. Ll. Ik. Sæ.* 4) Porcus, *ſeu* Porci. ¶ *In regiſtris* ايكي اوچ بدعت *iki üć bid-æt.* Aliquot porci. *Due, ò trè porci.* اهل بدعت *ehlī bid-æt.* Novator, hæreticus, hæreſiarcha, ſectarius. *Novatore, ereſiarca, ſettario. Ik.* يكيدن بدعت احداث اولنمشدر *ien-ȳden bid-æt yhdās olunmiśtür.* De novo adinventum, innovatum eſt. *Eſtato ritrovato di nuovo, innovato. Ll.*

بد عمل *bed æmel.* p. *adj. compoſ.* Malorum operum, male operans. *Che opera male. Sæ.*

بد عهد و پيمان *bed æhd,* & بدعهد *bed æhtü pejmān.* p. *n. ſ. compoſ.* Fidei fractor, promiſſum non ſervans. *Che non ſerva la fede data, e non mantiene la promeſſa. Sæ.* ¶ كافر بد عهد *kāfirī bed æht.* Perfidus infidelis. *Disleale, infedele. Sæ.*

بدغ *bedgh.* a. *n. ſ.* Fractæ nucis *vel* amygdali partes. *Gol.*

بدغ *bedægh.* a. *V. Act.* [4. F.] 1) Inquinari. *Wan.* 2) Natibus repere *infantum more. Gol.*

بدغ *bedygh.* a. *part.* 1) Contaminatus malo. 2) Pinguis. 3) Bono habitu pollens. *Gol.* 4) Cognomen Kais fil. Aſam, *qui inter Arabes paganiſmis clarus. Wan.*

بدغ *bydgh.* a. *part.* Qui concacat *veſtes ſuas. Gol.*

بد فرجام *bed fergiām.* p. *adj. compoſ.* Mali finis, malignus. *Maligno, di cattivo eſſito.*

بد فعال *bed fy-āl.* p. *adj. compoſ.* Mali operis, male operans. *Ch' opera male, maluaggio. Sæ.*

بد فوز *bed fūz.* p. 1) *n. ſ.* Circuitus oris. 2) *adj.* Fortunatus, *voti compos.*

بدفوز *budfūz.* p. *adj.* Fortunatus. *Ferh.*

بدق *badak,* & *padak,* p. *n. ſ.* Pedes in luſu latrunculorum *pro* پيدق

بدقطة *badkætæt.* a. *n. ſ.* 1) Diſperſio *ſupellectilis.* 2) Profuſio *verborum,* diffuſio *ſermonis. Gol.*

بدكار *bedkār.* p. *n. ſ. compoſ.* مفسد كه يرامز ايشلر ايشلر *müfsyd ki iarāmaz iśler iśler.* Malefactor, maleficus. *Ch' opera male, perverſo, iniquo.*

بدكارلق *bedkārlyk.* t. *n. ſ.* Mala operatio, maleficium. ¶ سحر ناپاكلك و كفر و بدكارلكله اولور *ſyhyr nāpāklik we küfrü bedkārligile olūr.* Magia, *ſeu* necromantia impuritate, blaſphemiis, & maleficiis conſtat. *La magia, ò ſtregaria ſi fà con ſozzure, beſtemmie, e maleficii. Eb.*

بدكرام *bedkejrām.* p. *adj. compoſ.* Malus opere, *qui duriter res tractat. Caſt.*

بدكردار *bedgirdār.* p. *n. ſ. compoſ.* صنعتي يرامز ادم *ſæn-ætī iarāmaz ādem.* t. Malo aſſuetus, deditusve, malefactor, facinoroſus. *Avezzo al male, di profeſſione cattivo, malfattore, maluaggio, facinoroſo. Ferh.* ¶ كفار بدكردار *küffarī bed girdār.* Peſſimi infideles. *Li maluaggi infedeli. Sæ.*

بدگمان *bedgümān.* p. *adj. compoſ.* يرامز صانيجي *iarāmaz ſanīğī.* t. 1) Malevolus. 2) Male ſuſpicans. *Malevolo, che penſa, ò ſoſpetta male.* ¶ بد گمان او *bed gümān* ol. Male velle, & ſuſpicari. *Soſpettare, penſar male, haver cattivi penſieri, & voler male.* بر كمسنەنك حقنده بد گمان او *bir kimeſnenün- hækkynde bedgümān* ol. Male ſuſpicari de aliquo. *Soſpettar male di alcuno. Sæ.*

بدكند *bedkend.* p. *n. ſ. compoſ.* رشوت *rüśwet.* Largitio, donum, *quo Judex, vel præfectus corrumpitur. Preſente da corrompere il giudice. Ferh.*

بد كنش *bedkünis.* p. *adj. compoſ.* Malus, pravus indole, & opere. *Cattivo di natura, e di opere. Ferh.*

بد كو *bed gū,* & بد كوي *bed gūī* p. *adj. compoſ.* Maledicus, obtrectator. *Maldicente,*

te, detrattore. ¶ انكله بد كسولر زبانن لال اتديلر anün-ile bed güler zebanin lāl ittiler. His maledicorum & obtrectatorum linguam mutam reddidit. *Sæ.* *Con questo otturò la bocca de' maligni sparlatori, e detrattori.* *Br.* بد كويان bedgūjān. Male loquentes, maledici, obtrectatores. *Li maledici, e detrattori.* *Ik.*

بد كهر *bed güher.* p. *adj. compos. q. Malæ materiæ, aut originis.* Pravus natura, & origine. *Sæ.*

بد كيش *bedkīś.* p. *adj. compos.* Misericordiæ, & religionis omnis expers, impius, nulli sectæ addictus, infidelis. *Infedele, di malà, ò nulla fede, ò religione, empio.* *Ferh.* *V.* كيش

بدل *bedel.* a. 1) *n. f.* Quod pro re alia datur, *vel* sumitur. 2) Manuum, pedumque dolor. 3) Aequivalens, substitutio in locum alterius. *Scambio, & equivalente, contracambio, ciò che si dà in luogo.* 4) *adv.* Pro, propter. 5) Ex. *Gol.* ¶ يرنه بدل *jerine. bedel.* In locum ejus suffectus. *In cambio, in luogo di quello.* *Sæ.* جورنه بدل *gewrine bedel.* Pro ipsius vexatione. *In contracambio del torto fatto.* *Ik.* بدلي يوقدر *bedelī ioktür* & بي بدلدر *bī bedeldür.* Non est illi æquivalens, par. *Non hà equivalente, ò contracambio, pari, uguale.* بدل اودمك *bedel ödemek.* Substituere pretio dato, *v. g.* remigem pro remige. *Pagar lo scambio d'un remigante per un galeotto,* & بدل ويرمك *bedel wīrmek.* Aequivalens dare, aut substituere. *Dar il reciproco, equivalente.* عين بدل عين *æjnün bedele æjnin,* oculus pro oculo: بدل ان *bedele en,* loco cujus, pro eo, quod. *In cambio.* بدل فراغة *bedel ferāghæt,* pensio pro cessione officii, aut beneficii. *Wan.*

بدّل *bidl.* a. *V. act.* [4. F.] Manibus, pedibusque laborare. *Wan.*

بدل *bidl.* a. *n. f.* Manuum, pedumque dolor. *Wan.*

بدلا *büdelā.* a. *part. pl. à* بديل *bedīl,* ابدال *ebdāl.* 1) Qui pro aliis substituuntur, succedanei. 2) *pec.* Religiosi, Deo devoti. *Religiosi consecrati à Dio.* *Ah.*

بدلشمك *bedelleśmek.* t. *V. coop.* Permutare se invicem. *Cambiarsi l' un l' altro.*

بدله *bedle.* a. *n. f.* Casula. *Pianeta.* *Hal.*

بدله *bidle.* p. *n. f. pro* بذلة *bizlet.* 1) Vestis quotidiani usus. 2) Arbor quædam non ferens fructum, *quæ solum lignum habet.* *Cast.*

بد لهجه *bed lehğe.* p. *adj. compos.* Pravæ linguæ, malignus. *Di cattiva lingua, maldicente.* *Ik.*

بد مذهب *bed mezheb.* p. *adj. compos.* Malæ sectæ, aut religionis. *Di cattiva setta, ò religione.* ¶ بعض بد مذهبلر *bæ'zȳ bed mezhebler.* Quidam sectarii. *Certi eretici, ò settarij.* *Sæ.*

بد معاش ~~bed me-āś.~~ p. *adj. compos.* Mali victus, malæ vitæ. *Di mala vita, cattivo.* *Sæ.*

پدمه *pedeme.* p. *n. f.* Sors, fortuna. *Ferh.*

بدن *beden.* a. *n. f. pl* ابدان *ebdān.* 1) تن *ten* p. كوده *gewde.* t. Corpus. *Corpo.* 2) Truncus *sine capite.* 3) Qui provectæ est ætatis, annosus, senex *vir.* 4) Caper montanus annosus. 5) *i. q.* حقاب *hykāb.* Zona ornatior, *qua Arabum fœminæ medium corpus constringunt.* 6) Lorica curta, ac brevis. 7) Agnatio. 8) Dignitas, & existimatio. *Gol.*

بدن *beden.* t. *n. f.* 1) Pinna muri. 2) Lorica.

بدن *bedin.* a. *part.* 1) Annosus, & senior vir. 2) Crassus. *Gol.*

بدن *büdn, beden, bedün.* a. *V. act.* [1. F.] Corpulentum, & pinguem evadere. *Wan.*

بدن *büdn,* & *büdün.* a. *n. f.* Pinguedo, obesitas, corpulentia. *Wan.*

بدن *büden.* p. *V. pro* بودن *büden.* اولمق *olmak.* t. Esse, & fieri. *Essere.*

بد نام *bed nām.* p. *adj. compos.*)(نيك نام *nik nām*) يرامز ادلو *jarāmaz ādlū.* t. Infamis, malæ famæ. *Infame, che hà cattivo nome.* ¶ رسواي و بد نام اولدي *rüswājū bednām oldȳ.* Dedecore, confusione, & infamia affectus est. *E rimasto suergognato, & infamato.* دنيايه بدنام اولغه سن سبب اولدك *dünjāje bednām olmaghæ sen sebeb oldün.* Tu caussa es, quod in mundo male audiam. *Tu sei causa del cattivo nome, che hò acquistato per il mondo.* *Eb.*

بدنامي *bednāmī.* p. *n. f.* Malum nomen. *Cattivo nome, mala riputazione, ò fama.*

بدنة *bednet.* a. *n. f.* Camelitis vacca, *quæ solvendi voti, & solennitatis ergo in sacrificium mactatur Meccæ, ita dicta a saginando.* *Wan.*

بدندر *bedender.* p. *n. f.* Vitricus. *Ferh.*

پدندر *pidender.* p. *n. f. i. q. præc.* *Ferh.*

بدنژاد *bed nijād.* p. 1) *adj. compos.* يرامز اصللو *iarāmaz āsyllū.* t. Malæ stirpis, ignobilis, vilis. *Ferh.* *Ignobile, vile.* 2) *n. f.* مقرف *mukryf.* a. Equus patre Arabico, & matre Turcica natus, *adeoque vilior habitus.* *Cast.*

بدنفس *bednefes.* p. *adj. compos.* 1) Halitu pravo, *aut etiam* mala voce præditus. 2) *simpliciter* Malus. *Di cattivo spirito, fiato, voce,*

voce, e natura. 3) Qui peccat contra legem positivam. *Ferh.*

بدنك *büdenk.* p. *n. f.* Sisymbrii genus, menta aquatica. *Ferh.*

بدنكر *bedniger.* p. *adj. compos.* Male intuens, *i. e.* visu noxius, malos oculos habens. (پاك باز *pākbāz*) *Che hà l' occhio cattivo.* *Ferh.*

بدنلو *bedenlū.* t. *adj.* 1) Corpore præditus. 2) Pinnis instructus *murus,* vallo *arx.* *Che hà corpo, merlato, & con ripari.*

بدنما *bednümā.* p. *n. f. compos.* يرمز كوسترنجي *iaramaz göśterigi.* t. 1) Index mali. 2) Turpis aspectu. *Brutto.* ¶ عجوز بدنما *æğiūzi bednümā.* Vetula deformis. *Brutta vecchia.* *Ik.*

بدنوس *bedenos.* t. *n. f.* Nom. avis cristatæ.

بدنه *bedene.* a. *n. f.* قربان *kurbān.* t. Sacrificium, oblatio. *Sacrifizio.*

بدنهاد *bednihād.* p. *adj. compos.* يرمز طبيعتلو *iaramaz tæbī-ætlü.* t. Pravæ naturæ homo, perfidus. *Uomo cattivo, maluaggio, perfido.* *Ik.* *Sæ.*

بدو *bedw.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Exire *in campum, vel desertum.* *Wan.* 2) Incipere. 3) Considere *in deserto,* campestrem ducere vitam *Arabum scenitarum more.* 4) Apparere. *Gol.*

بدو *bedw.* a. *n. f. i. q.* بادية *bādijet.* Desertum. *Wan.*

بدو *bedo.* p. *pron. demonst. compos. pro* بداو *bedo.* Illi.

بدؤ *bed-ü.* a. *n. f.* 1) Initium, exordium. 2) Desertum. *Principio, & campagna deserta.* ¶ سزدن بدؤ مباشرت ايدرين *sizden bed-ü mübāśeret ideryn.* A vobis exordiar, incipiam. *Comincarò da voi.* *Ik.*

بدو *bedū.* p. *compos.* Ad duos. *A due.*

بدؤ *büdu* a. *n. f. pl. a* بدء *bed',* *scil.* Portiones mactatæ camelæ, *seu* priora, & puriora membra. *Gol.*

بدوّ *büdüw.* a. *V. act.* [1. F.] Apparere, videri. *Wan.*

بدوات *bedwāt.* a. *n. f. pl. a* بداوة *bedāwet.* Excessus, contentiones. *Wan.*

بدوار *bedwār.* p. *part. compos.* Qui mala cogitat.

بدواز *bedwāz.* p. 1) *n. f.* Statio. 2) *adj.* Firmus, stabilisque locus, *ubi quis subsistit,* & *quiescit.* *Ferh.*

پدواز *pedwāz.* p. *n. f.* Ambitus oris *hominis, vel animalis.* *Ferh.*

بدوان *bedwān.* a. *part.* Injuste agens, tyrannidem exercens. *Wan.*

بدوخ *büdūh.* a. *V. act.* [3. F.] Eleganti gressu incedere *mulierem.* *Wan.*

بدوح *büdūh.* a. *n. f. pl. a* بدح *bedh.* Campi *pec. late patentes.* *Wan.*

بدور *büdur.* a. *V. act.* [1. F.] Festinare, properare. *Wan.*

بدور *büdūr.* a. *n. f. pl. a* بدر *bedr.* Lunæ plenæ, plenilunia. *Sæ.*

بدوره *bedūre.* p. *n. f.* Cibaria, *quæ amici ambulantes secum portare solent.* *Ferh.*

پدوره *pedawræ.* t. *n. f. pro* پداوره *pedāwra.* Scandula, asser tenuis. *Tavola sottile.*

بدوس *bedūs.* p. *n. f.* 1) Spes. 2) *In carminibus logogryphicis.* Gladius acutus. *Ferh.*

پدوش *pedūś.* p. *n. f.* Spes, expectatio. *Ferh.*

بدوي *bedewī.* a. *part.* 1) Campestris. *Wan.* 2) *Turcis usit. pro* بدوي آت *bedewī āt.* Grandis, & generosus equus. *Un cavallo grande, e generoso.*

بده *bedeh.* a. *V. act.* [3. F.] 1) De improviso venire, supervenire. *Wan.* 2) Incidere *rem,* de improviso occurrere *alicui cum aliqua re, eamque* inopinanti afferre. *Gol.*

بده *bede,* & پده *pede.* p. *n. f.* Res tecta, & occulta. *Cast.*

پده *pede.* p. *n. f.* 1) Fomes. 2) Arbor nullos fructus ferens. *Ferh.* 3) Res detrita. *Cast.*

بده *bide, vul. pite.* t. *n. f.* Placenta. *Pizza, fogaccia.*

پده *pide.* p. *n. f.* 1) Res quævis sicca, *ut caro, lignum.* 2) Arbor infructifera, *cujus lignum modo inservit foco.* 3) Suscitabulum igniarium. *Cast.*

بده *bidih.* p. *imp. a* دادن *dāden.* 1) Verbera. 2) Da. *Ferh.*

پده *püde.* p. *n. f. i. q.* پده *pide.* Res quævis sicca. *V.* پده *Cast.*

بدهيه *bedhie.* p. *adj.* Deformis. *Cast.*

بدي *bedī.* a. *n. f.* 1) Primum, principium. *Wan.* ¶ بادي بدي *bādī bedin,* بادي بدي *bādī bedījin,* بادي بديا *bādī vel bādīje bedjen.* Primum, ante cætera. 2) Malum, discrimen. *Gol.* 3) *part. pro* بديع *bedī'.* Creatus, & nova ac inusitata *res,* ac primum inventa. 4) Puteus aquæ *sive nunc recenter fossus, sive quocunque Mohammedismi tempore.* *Gol.*

بدي *bedī.* p. *n. f.* Pravitas, malitia, malum. *Male, malizia.* *Ferh.*

بدي *bedīj.* a. *nom. prop.* Nom. vallis. *Wan.*

بديج *bedīć.* p. *n. f.* Myrobolana *medicamentum.* *Ferh.*

بديجه *bedīge* p. *n. f.* Squama piscis. *Cast.*

بديد *bedīd.* a. *part.* Amplus *campus.* *Wan.*

بديد *bedīd*, & پديد *pedīd*. p. 1) *adj.* ظاهر *zāhyr*. a. Publicus, manifeſtus, *Coſa nota, manifeſta*. 2) *adv.* Publice, manifeſte. *Publicamente, paleſamente. Ferh.* ¶ بديد آمدن *bedīd āmeden* & بديد ا٫ *bedīd* ol. Prodire, oriri, apparere. *Uſcire, ſortire, farſi vedere. Sæ.*

پديدار *pe*, & *bedīdār*. p. *adj.* Prodiens. *Ik.* ¶ پديدار ا٫ *pedīdār* ol. Apparere, videri, exhiberi. *Apparire, laſciarſi vedere, uſcire. Ik.*

بديدان *bedīdān*. a. n. ſ. 1) Venditio *permutando merces mercibus*. 2) Mantica. *Wan.*

پدير *pedir*. p. 1) *imper.* Perge foras. 2) *n. ſ.* Egreſſio. *Ferh.*

بديشان *bedīšān*. p. *pron. demonſt. compoſ.* 1) Illis, ad illos. 2) Per eos: *pro* بايشان *beīšān*, *uti* بدين *bedīn*, *pro* باين *beīn*.

بديع *bedī*ᵃ, *ſeu* البديع *el-bedī*ᵃ. a. 1) *nom. prop.* Nom. arcis regiæ *in urbe Mauritaniæ Maraco, quam condidit Moulei Ahmed.* 2) *n. ſ.* زق *zykk*. Uter, culeus, *pec. in quo mel reconditur.*

بديع *bedī*ᵃ. a. 1) *part.* يكي نسنه احداث ايدبجي *ien-y neſne yhdās idiği*. t. Mirus, mirabilis, rarus, eximius. *Maraviglioſo, ſtrano*. 2) *n. ſ.* Novæ, & mirabilis rei conditor, creator. 3) *Inter attributa Dei, quæ a Mohammedanis in corona precaria* تسبيح *tesbih dicta recitari ſolent, ordine* 13ᵗⁱᵘᵐ *Hott.* ¶ يا قادر بديع آلظاهر *jā kādyrü bedī-ül mæzāhyr*. O præpotens conditor rerum viſibilium. *O Dio potente creatore delle coſe viſibili. Ik.* كلام بديع آلانتظام *kelāmī bedī-ül intyzām*. Sermo, *ſeu* verba mirabiliter digeſta, mira ſerie diſpoſita, *q.* miræ conſtructionis. *Ik.* بديع آلجمال *bedī-ül ğemāl*, & *in fæm.* بديعة آلجمال *bædī-ætül ğemāl*. Raræ, ac elegantiſſimæ formæ. *Di rara beltà. Sæ.*

بديعه *bedī-æ*. a. n. ſ. pl. بدايع *bedājī*ᵃ امر عجيب *emrī ăğīb*. 1) Mirabile, & rarum quid. 2) De novo res producta. *Eſt fæm. a* بديع *bedī*ᵃ. *Quod neutraliter ſæpe, ut alia fæminina adjectivorum, adhibetur.*

بديل *bedīl*. a. n. ſ. Stabilis manſio *alicujus rei. Wan.*

بديل *bedīl*. a. n. ſ. pl. ابدال *ebdāl*, & بـــدلا *büdelā*. 1) Vir probus, rectus, pius. *Uomo da bene, retto, pio.* 2) *pec.* Religioſus, Deo devotus. *Perſis* ديوانۀ خدا *dīwānēī chudā*, *q.* Stultus Dei, *ſeu* Deo furens, *i. e.* numine afflatus, actuſque. *Religioſo, monaco, che per Dio abbandona, il mondo. Wan.*

بديل *bedīl*. p. *nom. prop.* Nom. monarchæ celebris. *Ferh.*

بدين *bedīn*. a. n. ſ. pl. بدن *büdün*, *comm. gen.* Pinguis, craſſus *vir*, *vel* craſſa *mulier. Gol.*

بدين *bedīn*. p. *pronom. demonſt. prop.* 1) Huic. 2) Hunc. 3) Cum hoc. *Ferh.*

بديه *bedje*. p. n. ſ. Seria. *Caſt.*

بديها *bedīhen*. a. *adv.* Ex tempore, inopinato, de improviſo. *All' improviſo, à caſo.*

بديهت *bedīhet*. a. n. ſ. 1) Acies, res inopinato incidens, dictum, *vel* factum extemporale. *Prontezza d' ingegno, di ſpirito, & coſa accaduta all' improviſo.*

بديهي *bedīhī*. a. *part.* Extemporaneus, ex improviſo. ¶ بديهي آلظهور *bedīhī juz-zühūr*. Ex tempore accidens. *Subitaneo, improviſo.*

بديهيات *bedīhījāt*. a. n. ſ. pl. ſan. Res ex tempore accidentes, extemporaneæ. ¶ بديهيات امورددر *bedīhījātī ümūrdendür*. Ex improviſo accidere ſolet, *ſeu* eſt ex rebus, quæ inopinate contingere ſolent. *Sono della coſe, ch' impenſatamente ſogliono accadere. Ik.*

بديهيه *bedīhīje*. a. *part. fæm. a* بديهي *bedīhī*. Res extemporanea. *Gol.*

بذ پذ

بذ *bezz*. a. *V. act.* [1. F.] Vincere. *Wan.*

بذ *bezz*. a. n. ſ. 1) Victoria. 2) *adj.* Malus. 3) Vetus, tritus. 4) Squalidus. 5) Marcidus *dactylus*. 6) *nom. prop.* Nom. regionis *inter Iran, & Aderbiğian. Gol.*

بذه *beze*. a. *V. act.* [3. F.] 1) Ingratum, & inviſum habere. *Wan.* 2) Vituperare. 3) Impudicum, obſcœnumque eſſe. 3) Pabulo carere *locum. Gol.*

بذآء *bezāe*. a. *V. act.* [5. F.] Obſcæne loqui. *Wan.*

بذاذ *bezāz*. a. *V. act.* 1) Malo ſtatu, *ſeu* habitu, malave forma eſſe 2) Vetuſtum, ſqualidum evadere. 3) Properare, prævenire, ac occupare. *Gol.*

بذاذ *bizāz*. a. *V.* [3. F. *a* بذ] 1) Properare. 2) Prævenire, ac occupare. *Gol.*

بذاذة *bezāzet*. a. *V. act.* 1) Malo ſtatu eſſe. 2) Evadere vetuſtum. 3) Properare. *Gol.*

بذاذة *bezāzet*. a. n. ſ. 1) Status malus. 2) Deformitas, ſqualor. *Wan.*

بذار *bizār*. a. n. ſ. pl. *a* بذر *bezr*. Semina, *prima germina plantæ.*

بذبار *bezbār*. a. n. ſ. Mimus, jocator. *Gol.*

بذة *bezet*. a. *V. act.* [4. F.] Malo ſtatu eſſe *aliquem*

بذّة *bizzet*. a. n. ſ. *pro* بدّة *biddet*. Portio. *Gol.*

بذج *bezğ*. a. n. ſ. pl. بذجات *bezğiāt*. Agnus, *pec.* quatuor menſium, jam paſci aptus, *cujusmodi hædus dicitur* عتود *ætūd. Wan.*

بذجان *büzğān*. a. n. ſ. pl. *præcedentis.*

بذح *bezh*. a. n. ſ. Sciſſura *in manu. Gol.*

بذح *bezæh*. a. *V. act.* [3. F.] 1) Findere *e. g. linguam pulli camelini, ut a matre ablactetur. Wan.* 2) Decorticare. *Gol.*

بذح *bezæh*. a. n. ſ. pl. بذوح *büzūh*. Fiſſur. *Gol.*

بذخ *bezæch*. a. n. ſ. 1) Superbia. 2) Excoriatio *femorum. Gol.*

بذخ *bezich*. a. *V. act.* [4. F.] Superbire. *Wan.*

بذر *bezr*. a. *V. act.* [1. F.] 1) Seminare. 2) In genere ſpargere. *Wan.*

بذر *bezr*. a. n. ſ. 1) Garrulus. *Gol.* 2) Semen. *Wan.* 3) Germen primum *plantæ. Gol.*

پذر *pezer*, *pro* پدر *peder*. p. n. ſ. Pater. *Padre.*

بذر *büzür*. a. n. ſ. pl. *a* بذور *bezūr*. Arcana divulgantes. *Wan.*

بذّر *bezzer*. a. Nom. putei Meccani. *Gol.*

بذرام *bezrām*, & *pezrām*. p. n. ſ. Locus amœnus. *Ferh.*

پذرفت *pezrüft*. p. 3. *perſ. præt. perf.* Acceptavit, gratum habuit. *Ferh.*

پذرفتار *pezrüftār*. p. n. ſ. 1) Acceptatio, acceptio. 2) Sponſor fidejuſſor. *Ferh.*

پذرفتاريدن *pezrüftārīden*. p. *V.* 1) In ſe ſuſcipere. 2) Spondere pro alio. *Caſt.*

پذرفتاري كردن *pezrüftārī kerden*. p. *V. compoſ.* 1) Patienter ferre, patientem eſſe. *Caſt.* 2) Acceptare. 3) Fidejubere. *Ferh.*

پذرفتن *bezrüften*. p. *V.* Acceptare, gratum habere. *Ferh.*

بذرق *bezræk*. a. n. ſ. Homo contemptus, abjectus. *Gol.*

بذرقة *bezrækæt*. a. n. ſ. Contemptus, vilipenſio. *Gol.*

بذركر *bezirger*. p. n. ſ. *compoſ.* Agricola, ſator, *Seminatore.*

بذروج *bezrūğ*. a. n. ſ. Ocimum. *Baſilica, erba. Gol.*

بذره *bezre*. p. n. ſ. Talentum. *Caſt.*

بذري *bezerī* a. *part. i. q.* باطل *bātyl*. Inanis, vanus. *Gol.*

بذست *bizist*, بذشت *bizišt*. p. n. ſ. Spithama. *Palmo. Caſt.*

بذع *bez*ᵃ. a. *V. act.* 1) Terrere. 2) Stillare *aquam e ciſterna. Gol.*

بذع *bezā*. a. n. ſ. Terror. *Gol.*

بذق *bæzk*. a. n. ſ. pl. *a* بذوق *büzūk*. 1) Index viæ. 2) Homo parvus, ac levis. *Gol.*

بذل *bezl*. a. *V. act.* Donare, munifice dare. *Wan.*

بذل *bezl*. a. n. ſ. 1) Donatio. 2) Munificentia, liberalitas. *Donazione, & liberalità.* 3) *Uſurpatur etiam à Turcis paſſim pro* خرج *chærğ*, *aut* صرف *ſærf*. Expenſio, impenſa. *Speſa.* ¶ بذل ا *bezl* e. Expendere, impendere. *Spendere, impiegare.* بذل عطا ايله *bezlī ætā ile*. Dona largiendo. *Confar grazie, e beneficij. Sæ.* اني ايتمك ايچون بذل مقدور اهمّ امورددر *ani itmek içiün bezlī mæktūr ehemmī ümūrdür*. Maxime neceſſarium eſt, ut impendamus omnes vires ad faciendum. *Egli è neceſſario, che procuriamo con ogni ſtudio, di ciò fare. Sæ.* بـــذل صدقات و اشاعۀ خـــيرات ايدوب *bezlī ſædækāt we išā-ǽī chæjrāt idüp*. Elargitus eſt, & fundationes erexit. *Diſtribui molte limoſine, & fece fondazioni pie. Sæ.* صيانت ايلمكده بذل اهتمام اولنور *ſyjānet ejlemekte bezlī ihtimām olunur*. In obſervanda ea re omne ſtudium impendetur. *Ll. aut aliquando conſtruitur cum dat. infinitivi, loco præpoſitionis* ده *de*. بذل همّت *bezlī himmet* e. بذل اقتدار *bezlī yktydār* بذل قدرت *bezlī kudret* بذل مجهود *bezlī meğhūd. Sæ.* بـــذل اقدام و اهتمام *bezlī yktāmü ihtimām* بـــذل سعي و دقّت ا *bezlī ſæ*ᵃ*jü dykkæt* e. Omnem curam, ac diligentiam adhibere ad aliquam rem. *Impiegar tutte le forze, tutto'l potere per qualche coſa. Ll. Sæ.*

بذلة *bizlet*. a. n. ſ. Veſtis neglecta, *quotidiani uſus. Gol.*

بذله *bezle*. p. لطيفه *lātyfe*. a. 1) Recitatio carminis. 2) Jocus, ſales, facetiæ. *Ferh. Scherzo, facezie, burle.* ¶ بذله كوي *bezlegüj* - & بذله كو *bezlegü*. Compotator, qui exhilarat ſocietatem, facetus, mimus. *Buffone, che fà rider la compagnia. Ferh.* بذله باز *bezle bāz*. 1) Ludio, facetus. *Buffone.* 2) Argutiarum, ludicri operis auctor. *Autore di ſcherzi. Ferh.*

بذله *bizle*. p. n. ſ. 1) Jocus, facetiæ. *Ferh.* 2) Res egregia, plauſibilis. 3) Holoſericum.

بذم *bezüm*. a. *V. act.* 1) Intelligentem, & mentis compotem eſſe. *Gol.* 2) Pinquem eſſe. *Wan.*

بذم *büzm*. a. n. ſ. 1) Conſilium, & firmum propoſitum. *Gol.* 2) Craſſities, ſpiſſitudo, *ut panni. Wan.* 3) Tolerantia, patientia. 4) Potentia, robur. 5) Pinguedo, obeſitas. *Gol.*

بذو *bezū*. a. *V. act.* Obſcœne loqui. *Gol.*

بذو *bezū*, *bezüw*. a. Nom. equi, qui fuit Abu Sirazii. *Gol.*

بذوح *büzūh*. a. *n. f. pl. a* بذح *bezæh*. Fissuræ. *Wan.*

بذوذة *büzūzet*. a. *n. f.* Status malus. *Wan.*

بذور *bezūr*. a. *part.* Qui arcana reticere non poteſt.

پذور *pizūr*. p. *n. f.* Mentha. *Caſt.*

بذور *büzūr*. a. *n. f. pl. a* بذر *bezr*. Prima germina plantarum. *Gol.*

بذوق *büzūk*. a. *n. f. pl. a* بذق *bezk*. Indices, & duces viæ. *Gol.*

بذول *bezūl*. a. *n. f.* Largitor, liberalis. *Gol.*

پذه *peze*. p. *n. f. i. q.* پده *pede*. 1) Fomes. 2) Arbor *nullos fructus ferens. Ferh.*

بذه *bize*. p. *n. f. i. q.* بده *bide*. Arbor infructifera. *Caſt.*

بذه *büze*. p. *n. f.* Fomes igniarius. *Ferh.*

بذي *bezī*. a. *part. pl.* ابذيان *ebzijān* 1) Impudicus, & obſcœnus lingua, fœde, & inhoneſte loquens. *Wan.* 2) Deſpectus. 3) Inviſus, *pec.* pabulo ingratus, *vel* eo deſtitutus. *Gol.*

بذية *bezijet*. a. *n. f.* Locus paſcuis bonis carens. *Wan.*

بذير *bezīr*. a. *part. pl.* بذر *büzūr*. Qui arcana reticere non poteſt. *Gol.*

پذير *pezīr*. p. 1) *imper.* Accepta, admitte. 2) Approba. *Ferh.* 3) *part. compoſ.* قبول ايديجي *kæbūl idiği*. t. Acceptans, admittens, recipiens. 4) *i. q. Turcicum* لو *lü*. Habens. *Che riceve, accetta, & hà, ut* زينت پذير *zīnet pezīr*. Ornatum recipiens, *i. e.* ornatus. *Adòrnato, addobbato. Sæ.* ¶ صفا پذير *ſæfā pezīr*. Puritatem habens, depuratus, purificatus, defæcatus. *Puro, purificato.* صورت پذير *sūret pezīr*. Habens faciem, *aut* ſpeciem, *ſeu* vergens. *Che hà ſpecie, ò forma, apparenza* صورت پذير او *sūret pezīr* ol. Induere formam, apparere, videri *Moſtrarſi, apparire, riuſcire. Ll.* مدّعاي مذكورك صورت پذير ظهور اولسنه حسب القدره بذل مقدور قلندي *muddæ-āï mezkūrün-ſūretpezīrī zuhūr olmaſine hæſpel-kudre bezlī mæktūr kylyndy*. Pro facultate, mea omnem conatum adhibui ad edendum in lucem propoſitum mihi opus. *Hò uſato ogni diligenza ſecondo la mia capacità di far riuſcire il detto mio diſſegno, cioè di dar in luce l' opera diſſegnata. Ik.* فنا پذير *fena pezīr*. Corruptionem admittens, corruptibilis, corruptus, evanide periturus. *Corrottibile, corrotto. Caſt.* پوزش پذير *pūziś pezīr*. Excuſationem admittens, acceptans. *Che accetta la ſcuſa.* خلل پذير *chælel pezīr*. Turbationem admittens, *ſeu* patiens, *i. e.* turbatus. *Turbato.* خلل پذير او *chælel pezīr* ol. Alterari, turbari *pacem. Ricever alterazione, turbarſi, eſſer turbata la pace. Ll.*

پذيرا *pezīrā*. p. *part.* 1) Acceptans. 2) Incedens. 3) Obediens. 4) Auſcultans. *Ferh.*

پذيراي *pezīrāī*. p. *imper.* Omnino ſerva mandatum, obedi. *Ferh.*

پذيرش *pezīriś*. p. *n. f.* Acceptio, acceptatio. *Ferh.*

پذيرف *pezīref*, 3. *perſ. præt. perf. contr. act. loco ſequentis.*

پذيرفت *pezīreft*. 3. *perſ. præt. perf.* Acceptavit, *gratum habuit. Ferh.*

پذيرفتار *pezīreftār*. p. 1) *n. f.* Acceptatio. 2) Sponſor. *Ferh.* 3) *part.* Acceptans. *Ricevimento, e che riceve, ò accetta.* ¶ پذيرفتاري كردن *pezīreftārī kerden*. Tolerare, patienter ferre. *Sofrire, & i. q. ſeq.*

پذيرفتاريدن *pezīreftārīden*. p. *V.* 1) In ſe ſuſcipere. 2) Fide Jubere, pro alio ſpondere. 3) Gratum reddere. *Ferh. Prender ſopra di ſe, & far ſicurtà per un' altro.*

پذيرفتن *pezīreften*. p. *V.* 1) Acceptare, admittere. 2) Approbare. *Ferh.* 3) Aequi, bonique conſulere. *Accettare, ricevere.*

پذيرفتكار *pezīreftgār*. p. *part.* Acceptans, *gratum habens. Ferh.*

پذيرفته *pezīrefte*. p. *part. paſſ.* 1) Acceptatus. 2) Approbatus. *Ferh.*

پذيره *pezīre*. p. *n. f.* 1) Obviatio, *ſeu ipſum* obviam ire. 2) Reditus, reverſio. 3) Acceptio. *Ferh.*

پذيره شدن *pezīre śüden*. p. *V. compoſ.* 1) Obviam procedere, occurrere. 2) Iratum eſſe. 3) Redire, reverti. 4) Obſequi. *Ferh.*

بذيون *bezjūn*. p. *n. f.* Pretioſa veſtis ſericea. *Ferh.*

بذيية *bezījet*, a. *part.* Obſcœnus lingua. *Wan.*

بر *ber* p. *n. f. adj. & adv.* 1) *i. q.* علي *ælā*. a. Supra, ſuper, juxta. *Secondo.* 2) Apud, prope. *A lato, canto mio.* 3) *i. q.* في *fi*. a. In. 4) Pectus. *Il Petto.* 5) Quod circa pectus eſt, latera pectoris. *Le parti del petto.* 6) Sinus, gremium. *Leno.* 7) Pars ſuperior genæ. 8) *abbrev. pro* برك *berk*. Frons, folium. *Fronde, foglio.* 9) Fructus. *Frutta.* 10) Legumen. *Legume.* 11) Semen. *Seme.* 12) Sors, portio. *Sorte, porzione.* 13) Palatium, domus. *Palazzo, caſa.*

14) Latitudo. *Larghezza.* 15) Juvenis mulier. 16) Cuſtodia. 17) Latus. *Parte.* 18) *partic. redundans, quæ verbis vel nominibus ſine ſignificationis mutatione præponitur, vel demitur. Ferh.* ¶ جانب بردن *giānibī berden*. Ex parte continentis, terra. *Per terra. Sæ.* برك و بر *berkü ber*. Frondes, & fructus. *Frondi, e frutti. Sæ.* سمن بر *ſemen ber*. Pectus habens candidum, & odoriferum inſtar iaſmini floris. *Ital. Gelſomino* dicti. *Di petto di gelſomino. Ah.* بر رسيد *ber resīd* Aſſecutus eſt, intellexit. *Le capì, l' inteſe.* بر سبيل تواضع *ber ſebīlī tewāzu*. Ex humilitate. *Per umilità.* بر صحّت او *ber ſyhhæt* ol. Frui ſanitate. *Goder ſanità.* بر طرف ا *ber tæræf* e. Seponere, amovere. *Metter da parte, togliere.* بر قرار *berkærār*. Firmus, firmiter, conſtans, conſtanter. *Fermo, coſtante, & coſtantemente.* بر قرار سابق *ber kærārī sābyk*. Immote, ut prius. *Nello ſtato di prima.* بر كرفت *bergirift*. Accepit, acceptavit. *L' hà ricevuto, accettato.* بر كشيد *ber keśīd*. Proceſſit, progreſſus eſt. بر منوال مشروح *ber minwālī meśrūh*. Modo ſupra explicato. *Nel modo di ſopra ſpiegato.* بر موجب فرمان شاهي *ber mūgibī fermānī śāhī*. Juxta mandatum regium. *Secondo l' ordine regio. Sæ.* بر وجه *ber weghī*. Ad modum. *Per modo di.* * *Expreſſ. figur.* برآب كويد *ber āb göjed. h. e.* حاضر جواب *hāzyr gewāb*. t. Reſponſum in promptu. برآب نوشت *ber āb nüwiśt. h. e.* ضايع ايتدي و ضايع ايدر *zāy̆ itdī we zāy̆ ider*. t. 1) Perdidit. 2) Perdit. بر افتاد *ber üftād. h. e.* منقطع اولسون *münkæty̆ olſun*. t. Sit finis, ceſſetur. برآمد بهم *ber āmed behem. h. e.* غضبه كلدي *ghæzæbe geldī*. t. Succenſuit, iratus eſt. بر انكشت پيچيده *ber engüśt pīćīde. h. e.* مذمّت ايلدي *mezemmet eiledī*. t. Opprobrio, ignominia affecit. بر آورد *ber āwürd. h. e.* سدّ ايلدي *ſedd ejledī*. t. Obſtruxit. بر آيد *ber ājed. h. e.* نصيب اولورسه *næsyb olurisæ*. t. Si compos factus fuerit, *vel* obtinuerit. بر پا ميداشت *ber pā mīdāśt. h. e.* دوشمش ايكن آياقلندردي *düśmiś iken ājaklandürdi*. t. Lapſui pronus, in pedibus adhuc ſe ſuſtinuit. بر بست *ber beſt. h. e.* فايدلندي *faīdelendī*. t. Utilitatem cepit, lucratus eſt. بر چين كاه *ber ćīn gāh. h. e.* كرسي *kursī*. Thronus. بر خط ميدار *ber chætt mīdār. h. e.* مطيع اول *mutȳ ol*. Eſto obediens, ſubmiſſus. بر خود پيچيد *ber chod pīćīd. h. e* مضطرب اولدي *müzteryb oldī*. t. Perturbatus, afflictus eſt. بر رسيد *ber resīd. h. e.* فهم ايلدي *fehm ejledī*. t. Intellexit. بر روي روز افتاد *ber rūj rūz üftād. h. e.* آشكار اولدي *āsikār oldī*. t. Evulgatum eſt, palam factum eſt. بر روي افتاد *ber rūī üftād. Idem.* بر روي دويد *ber rūj dewīd. h. e.* يوزه ياپشدي *jūze jāpiśdȳ*. t. Prehendit, tetigit faciem ejus. بر روي چهيد *ber rūī ćehīd. Idem.* بر زده دامان *ber zede dāmān. h. e.* منتظر فرمان *müntæzyrī fermān*. Præſtolans mandatum. بر سر بيضه شكست *ber serī beizæ śikeſt. h. e.* مسخره و رسواي ايلدي *mæſchæræ we ruswāȳ eiledī*. t. Riſſui, & ignominiæ expoſuit. بر شاخ آهو *ber śæchī āhū. h. e.* وعدهء دروغ *wæ'dei dürūgh*. Promiſſio falſa, non obſervata. بر طاق نهاد *ber tāk nihād. h. e.* اعتبار يعني كوزدن براقدي *gözden brækdi jænī ȳtibār itmez oldi*. t. Non curat, non reſpicit. بر طبق كوند *ber tæbæk küned. h. e.* ظاهر ايدر *zāhyr ider*. t. Manifeſtat, palam facit. بر طبقست *ber tæbækeſt. h. e.* ظاهر و آشكار ايدر *zāhyr ü āśikār īder*. t. Manifeſtat, evulgat. بر عالم فروخت *ber ælemī fürūcht. h. e.* افشا ايلدي *īfśā ejledī*. t. Divulgavit, patefecit. بر كاو جل بست *ber gāw ğiül beſt. h. e.* طبان قالديروب قاچدي *tæbān kāldirūp kāćdȳ*. t. Terga vertit, fugit بر كرفت و بر كيرد *ber girift, we ber gird. h. e.* قبول ايلدي *kæbūl ejledī*. t. Acceptavit. بر كشيد *ber keśīd. h. e.* ايلرو كتوردي *īlerü getürdi*. t. Protulit, promovit. بر كشيدهء اوست *ber keśīdei oſt. h. e.* اذك ايلرو چكمسي در *ānün-īlerü ćekmesi dür*. t. Rem ille produxit. بر لب كلوخ ماليد *ber lebī kulūch mālīd. h. e.* اعتذار ايلدي *ȳtyzār ejledī*. Excuſavit. بر من مشكن *ber men meśiken. h. e.* بكا اجتنمه *bān-a ingitme*. t. Noli me moleſtare. *Ferh.*

بر *ber*. p. *part. in comp. uſitatum ſimile imperativo.* Lator, ablator. *Portatore, che toglie, rapiſce.* ¶ نامه بر *nāme ber*. Lator epiſtolarum. *Porta lettere.* دل بر *dilber*. Raptor cordis, formoſus. *Che rapiſce il cuore, bello.*

پر *per*. p. *n. f.* 1) Penna alæ, *vel ipſa* ala. 2) *contract. loco* پرتو *pertew*. p. Radius, ſplendor. *Raggio, ſplendore.* 3) Brachium. *Braccio.* 4) *i. q.* برك *berk*. p. Folium. *Foglio.* 5) Pileus turcarum. *Capello de' turhi.* 6) Margo. *Margine.* 7) Ala ſagittæ. 8) Computus, *qui fit ope digitorum.* 9) Ala molæ, *ſeu pneumaticæ, ſeu aquaticæ. Ala di molino.* 10) *imp.* Vola. 11) *ſervit in comp.* Volans. *Che vola. Ferh.*

بر *bir*. t. *adj.* 1) واحد *wāhyd*. a. يك *iek*. p. Unus, unicus. *Uno, unico.* 2) Semel. *Una volta.* ¶ بر كوردم *bir gördüm*, *pro quo uſitatius diminutivum* برجك كوردم *birigik gördüm*. Semel tantum vidi. *L' hò viſto una volta ſola.*

ناظر اولدي bir mektebün · ſækfine we bir zemīnine nāzyr oldȳ. Semel tectum laquearve ſcholæ, ſemel pavimentum ejuſdem aſpexit. *Guardò ora il ſoffitto, ora il pavimento della ſcuola. Eb.* آيده بر صو اچردي *āīdæ bir ſū icerdī.* Unicum hauſtum aquæ ſumebat in menſe. *Beveva una volta il meſe. Eb.* 3) Quidam. *Uno, un certo.* ¶ بر پادشاه وار ايدي *bir pādiśāh wāridȳ.* Erat quidam rex. *Vi era un rè.* 4) Idem. *Tutt' uno, il medeſimo, l' iſteſſo.* ¶ بردر *bir dür.* Unum, & idem eſt. *Tutto è uno, egli è tutt' uno.* بر دكلدر *bir degüldür.* Non eſt idem. *Non è il medeſimo.* 5) Solus. *Solo.* ¶ برشاه و بر ابو الحارث و برده اول دوزمه غلام قالدي *bir śāh we bir ebül-hārys we birde ol dūzme ghulām kaldȳ.* Remanſerunt ſoli, rex, Ebulharis, & ille fictitius puer. *Rimaſero ſoli il rè, il fratello d' Avicenna, & quel putto fatto per arte magica. Eb.* بر ا *bir* e. Unire, ſociare. *Unire.* ال ارقه كوكل بر ا *el, arka, gön-ül bir* e. Convenire, conſpirare in unum, بر ا *bir* ol. Uniri, convenire in unum. *Unirſi coſpirar in uno, intenderſi, congiurarſi.* كوكل بر ا *gön-ül bir* ol. & ال اغز بر ا *el aghyz bir* e. Convenire, conſpirare in unum. ارايو ارايو بر اولدم *arajū arajū bir oldum.* Quæſivi, quæſivi & non inveni. *L' hò cercato aſſai, mà indarno.* بر ايكي *bir īkī.* Unus, aut alter, aliquot pauci. *Uno, ò due.* بربر *birbir.* Singulatim, minutim, ad unum. *Uno per uno.* بر بري *bir birī.* Unus alterum, invicem. *L' un l' altro.* بر برينه اويز *bir birīne ujmaz.* Unus alteri non eſt ſimilis, & unus alteri non obſequitur. *Non raſſomiglia l' uno all' altro, non aſcolta l' un l' altro.* بر برين قرمق *bir birin kyrmak.* Se invicem frangere, collidi. *Romperſi l' un l' altro.* بر از *bir az*, & *frequentius* برز *bir ez.* Parum, modicum. *Un poco.* بر ازدن *bir ezden.* Paulo poſt, mox. *Poco doppo.*

پر *pir*, & *par* t. *vox ad exprimendam melius actionem formata.* Valde. ¶ پر پر دونك *pir pir dönmek.* Circumcirca cum exiguo ſtrepitu velociſſime gyrare, & volvi. پارپار *pro* پر پر پرلار *par par parlār.* Valde micat, *q.* fulgurat. *Lampeggia.* پر پر ينار *par par janār. de lucerna*, fulgide ardet, flammat. *Arde, fiammeggia. Ah.*

پر *pür.* p. *adj.* 1) ممّلو *memlu* a. طولو *dolū.* t. Plenus. *Pieno, colmo.* 2) Multus. 3) Iteratus. *Ferh.* ¶ پر هنر *pür hüner.* Præditus virtute, *vel ſcientia, arte. Virtuoſo. Sæ.* پر بار *pür bār.* Onuſtus. *Carico. Sæ.* مردان پر ستيز شو دكلو خون ريز ايتديلر *merdānī pür ſitīz śū den-lü chūn rīz ittiler.* Bellicoſi viri tantum ſanguinem effuderunt. *Li valoroſi campioni ſparſero tanta copia di ſangue. Sæ.* دعاكوي پر تقصير *du-ā gūī pür tækſyr.* Orator defectibus plenus *q.* humilis ſervus. *Ik.* سلطان پر زور *ſultānī pür zor.* Princeps plenus potentia, potens. *Il potentiſſimo prencipe. Sæ.* * *Expreſſ. figur.* پر بار *pür bār. h. e.* زن حامل *zenī hāmil.* t. Mulier prægnans. پر آمد قفيز *pür āmed kæfiz. h. e.* اجل ايرشدي تركيده پيمانه طولدي ديمكدر *egel iriśtī türkīde pejmāne toldī dīmekdür.* t. Menſura completa eſt, vita ejus ad extremum pervenit. پر پهلو *pür pehlū. h. e.* سخن ناخوش *sæchunī nāchoś.* Verbum ingratum. پر دل *pür dīl. h. e.* بهادر و سجيع *behādir we segȳ.* t. Animoſus, ſtrenuus. پر كار *pür kār. h. e.* 1) صنعتنده ماهر اولان *sænætinde māhir olān.* t. Præſtans, celebris in ſua arte. 2) صفت شيوه و نازده ماهر اولان خوبلر *syfetī śīwe we nāzade māhir olān chūbler.* t. Amaſiæ ad blanditias, variasque amoris geſticulationes aſſuetæ. پر كرده پي *pür kerde pī. h. e.* اشمش و يورتمش و صاحب تجربه *eśmiś we jūrtmiś we sæhyb tegrübe.* t. Vir ad omnes fortunæ caſus obduratus. *Ferh.*

برّ *berr.* a. *V. act.* 1) Benefacere. 2) Juſtum, verumque eſſe *in jurejurando.* 3) Acceptam habere *Deum* peregrinationem *alicujus. Gol.*

برّ *berr.* a. *n. ſ.*)(بحر *bæhr*) 1) Solum, terra. *Terra ferma.* ¶ بحر و برّ *bæhrü berr.* Mare & terra, & *cum acc. Arab.* بحراً و برّاً *bæhren we berren.* Terra, marique. *Per mare, e per terra.* 2) Deſertum, planities magna. 3) *part.* Sylvaticus, agreſtis. *Campagna deſerta, & ſelvatico.*

برّ *berr.* a. *part. pl.* ابرار *ebrār.* 1) Benefaciens, bonus. 2) Verax. 3) Juſtus. 4) Pius *erga Deum, parentes.* 3) *n. ſ.* Pietas *in liberos*, & horum *in parentes.* 4) *Inter attributa Dei, quæ a Mohammedanis in corona precaria* تسبيح *tesbih dicta recitari ſolent, ordine* 78vum. *Hott.*

پرّ *perr.* p. *part. a* پرّيدن *perrīdæn* 1) اوچيجي *ücigī.* t. Volans. *Che vola.* 2) *n. ſ.* قند *kænæd.* a. Ala. *Ala.* 3) يلك *ielek.* t. Criſta, juba. *Creſta, crini del cavallo.* 4) يوك *ion.* t. Plumæ. *Penne, ò piume d' uccello.* ¶ پرّ و بال *perrü bāl.* Alæ, pennæ. پرّ و بال اقبال آچوب *perrü bālī ykbāl āciūp.* Felicibus auſpiciis profectus, *q.* expanſis felicitatis alis. *Sæ.* پروانهٔ پرّ سوخته كبي *perwānei perr süchte gibi.* Inſtar pyralidis, cujus alæ ſunt ambuſtæ. *Aguiſa d'una farfalla con l' ale abbruggiate.*

برّ *birr.* a. *n. ſ.*)(عقوق *ükūk.*) 1) Pietas *in liberos*, & horum *in parentes.* 2) Amoris, *vel* obedientiæ officium. *Wan.* 3) Benemeritum, & bonum opus. 4) Juſtitia. 5) Innocentia. 6) *part. pro* برّ *berr*, beneficus, purus, juſtus. 7) *n. ſ.* pullus vulpis. *Gol.*

برّ *bürr.* a. *n. ſ. i. q.* قمح *kæmh.* Triticum. *Wan.*

برء *ber'.* a. *V. act.* [3. F.] 1) Benefacere. 2) Creare. *Wan.* 3) Liberum eſſe *a peccato.* 4) Convaleſcere *a morbo.*

برء *bür'.* a. *V. act.* [3. F.] Convaleſcere *a morbo*, ſanari. *Wan.*

برء *bür-ü.* a. *n. ſ.* Sanatio. ¶ برء الساعة *bür-üs-ſa-æ.* Sanatio momentanea, *q.* unius horæ. *Sic dicitur de Jeſu in Ik.*

برا *berā.* a. *V. act.* [3. F.] Convaleſcere *a morbo*, ſanari. *Gol.*

برا *berā.* p. 1) *n. ſ.* Genus cibi *ex conciſis carnibus, & aromatibus. Ferh.* 2) *præp. pro* براي *berāī.* Propter. *V.* براي

براء *berāe.* a. 1) *n. ſ.* Prima, *aliis* ultima nox *menſis lunaris*, 2) *part.* Liber, immunis. *Wan.*

براء *berāe.* a. *part. pl. a* بري *berī.* Liberi, immunes. *Wan.*

براء *berāe.* a. *V. act.* [4. F.] Immunem, liberum eſſe. *Wan.*

براء *birāe.* a. *part. pl. a* بري *berī.* 1) Generoſi. 2) Nobiles. *Wan.*

براء *bürāe.* a. *n. ſ* Schidia. *Sceggie, verze. Wan.*

براء *burāe.* a. *n. ſ. pl. a* براة *bureet.* Domus venatoriæ. *Wan.*

براء *burāe.* a. *part.* Liberi, immunes.

برّا *berrā.* a. *part.* Qui aſciat, & radendo concinnat arcus. *Gol.*

برّا *bürrā*, & برا *bürā.* p. *adj. i. q.* بران *bürān.* Acutus, ſcindens. *Taglient*e.

برّا *berrān.* a. *adv.*)(جوّا) Foris, extra. ¶ من برّا *min berra.* Extrinſecus, forinſecus. *Gol.*

براءة *ſeu* براءة *berāet.* a. *V. act.* Immunem, vacuum, liberum eſſe *a vitiis. Gol.*

براب *berāb.* p. *n. ſ.* Satum, *ſeu* arvum *irrigatum, adaquatum. Campo adaquato. Ferh.*

برابر *berāber* p. *adj.* & *adv.* 1) Aequalis, æqualiter, par & pariter. *Uguale, pari, & ugualmente, parimente.* 2) قرشو *karśū.* t. Oppoſitus, ex oppoſito. *Di rimpetto, oppoſto.* ¶ برابرينه وارمق *berāberīne wārmak.* 1) Ire obviam. 2) Opponere ſe. *Opporſi. Sæ.* برابر دكل *berāber degül.* Inæqualis, impar. *Diſuguale.* برابر ا *berāber* e. Aequare, parem reddere. *Uguagliare, far uguale.* يره برابر ا *iere berāber* e. & زمينه برابر ا *zemīne berāber* e. *Sæ.* Solo æquare, demoliri. *Demolire, uguagliare alla terra.*

برابر *berābir.*, *ſeu* برابرة *berābiret.* a. *nom. prop.* Barbari proprie dicti *Africani, ſed e Philiſtæi origine. Gol.*

پراپر *pürāpür.* p. *adj.* Ad oram uſque opletus. *Colmo.*

برابرجه *berāberge.* t. 1) *adj. dimin.* Aequalis. 2) *adv.* Aequaliter. *Uguale, ugualmente.*

برابرلك *berāberlik.* t. *n. ſ.* سويه *ewije.* a. Aequatio, æqualitas, paritas. *Parità, uguaglianza.*

برابرلمك *berāberlemek.* t. *V.* Aequare, exæquare *Uguagliare, i. q.* برابر ا

برابري *berāberī.* p. *n. ſ. i. q.* برابرلك *berāberlik.* t. Aequalitas. *Uguaglianza.* ¶ برابري كردن *berāberī kerden.* Contendere de æqualitate, & opponere ſe.

برابه *bürābe.* p. *n. ſ.* Scalpellum. *Caſt.*

برابير *berābīr.* a. *n. ſ.* Cibi genus *ex frumento maturiore, ariſtis recens exempto, & lacte paratus. Gol.*

برءت *bür-et* & براءت *berāet.* a. *n. ſ.* Convaleſcentia, ſanatio *a morbo. Ik.* ¶ برءهٔ تام *bür-eï tām.* Perfecta convaleſcentia. *Ik.*

براة *bür-et.* a. *n. ſ.* Domuncula, *ſeu* latibulum venatoris, *quo ſe continet, dum prædam captat. Gol.*

برآت *berāt.* p. *n. ſ.* 1) Menſis شعبان *sæbān* dicti nox 15ta, *alias* ليلهٔ برآت *lejleï berāt.* 2) Tædii, faſtidiive perceptio. *Caſt.*

برات *pro* براة *berāt.* a. *n. ſ.* 1) Epiſtola, diploma regium, *imprimis, quo immunitas, aut privilegium alicui conceditur, aut firmatur.* 2) Privilegium. *Diploma, privilegio, breve.* ¶ برات آزادى *berātī āzādī.* Diploma, aut patentes literæ libertatis. *Carta di libertà.* برات سلطان *berātī sültān* & برات عاليشان *berātī ālīśān*, *vel* برات هايون *berātī hümājūn.* Diploma excelſum, auguſtum. *Diploma, ò rivilegio ſupremo. Gol.*

برّات *berrāt*, & *birrat.* a. *n. ſ. pl. a* برّ *berr*, & *birr.* II. خيرات *chæirāt.* Opera bona, pia. *Opere pie. Sæ.*

برّات *bürrāt.* a. *n. ſ. pl. a* برّة *bürret.* Periſcelides. *Go*l.

براتلو *berātlü.* t. *adj.* Diplomate munitus, privilegium habens.

براتي *berātī.* p. *n. ſ.* 1) Res trita. 2) Cognati, *qui ſponſum in domum ſponſæ deducunt. Ferh.*

براث *birās.* a. *n. ſ. pl. a* برث *bers.* Terræ planæ, & molles. *Wan.*

براثي *berāsī.* a. *n. ſ.* Sabina. *Savina, ſpezie di pianta. Gol.*

براجم *berāgim.* a. *n. ſ. pl. a* برجمة *bürgemet.* Articuli digitorum. *Wan.*

براجيل *berāgīl.* p. *n. ſ.* كرفس *kerefis.* t. Apium. *Zelleri, appio. Ferh.*

براح *berāh.* a. *V. act.* 1) Deficere, deſinere. 2) Recedere, deſerere. 3) Abire in terram occultam. ¶ لا براح *lā berāhæ.* Indeſinenter, continue, firmiter. جآنا بالامر براحا *giāenā bil-emrī berāhæn*, propoſuit, expoſuitque nobis aperte, & clare. رأي براح *reeī berāh*, conſilium pravum, & infelix. *Gol.*

براح *berāh.* a. *n. ſ.* 1) Nomen ſolis. 2) *nom. prop.* Nomen mulieris. *Gol.* 3) Terra ſterilis. *Wan.*

براد *bürād.* a. *part.* Frigida *aqua.* *Gol.*

برادة *bürādet.* a. *n. ſ.* 1) Limatura, ſcobs. 2) Ferrugo. *Wan.*

برادر *bürāder.* p. *n. ſ.* قرنداش *karindāś.* t. Frater. *Fratello. Ferh.* ¶ برادران دين *būrāderānī dīn.* Fratres in fide. *Fratelli di religione. Ik.* برادر پدر *bürāder peder*, pro *būrāderī peder*, Patruus. *Zio.* برادر مادر *bürāder māder.* Avunculus. *Zio materno.* برادرزاده *bürāder zāde.* Nepos, filius fratris. *Nipote. Sæ.* برادر زن *bürāder zen.* Frater uxoris. *Cognato.* برادرخوانده *bürāder chānde vel chūnde.* Frater adſcitus, adoptivus. *Fratelloadottivo.*

برادرندر *burāderender.* p. *n. ſ. compoſ.* Frater adventitius. *Ferh.*

برادرخوانده *bürāder chānde.* p. *n. ſ. compoſ.* Frater adſcitus, adoptivus. *Ferh.*

برادركهتر *bürāder kihter.* p. *n. ſ. compoſ.* Frater natu minor. *Ferh.*

برادرمهتر *bürāder mihter.* p. *n. ſ. compoſ.* Frater natu major. *Ferh.*

برادرنده *birāderende.* p. *n. ſ. compoſ.* Frater adventitius. *Ferh.*

برادرنكر *bürāderenger.* p. *n. ſ. compoſ.* *i. q. præc. Ferh.*

برادري *bürāderī.* p. *n. ſ.* Fraternitas. *Fratellanza. Ik.* ¶ برادري كردن *bürāderī kerden.* Fraternitatem inire, & exercere. *Far fratellanza.*

براده *bürāde.* a. *n. ſ.* اكدن دوشن خرده *egeden dūśen churde.* t. Limatura, *ſeu quod de re limata decidit*, ramenta. *Limatura.*

براذر *bürāzer.* p. *n. ſ.* Frater. *V.* برادر

پراذران *perāzrān.* p. *n. ſ.* Species inſignium falconum. *Ferh.*

برآر *berār.* p. *n. ſ.* 1) صلح *ſulh.* a. آشتي *āśtī.* t. Pax, concordia. *Pace.* 2) *part. compoſ. a* برآوردن *berāwürden.* يوقرو كتورنجي *iokārū getürūgī*, & قالدرنجي *kaldürīgī.* t. Elator, ablator. 3) Exauditor. *Che leva in alto, ò toglie, & che eſſaudiſce, gradiſce.*

پرارسال *perārsāl*, & پرارساليته *perārsālīne.* p. *n. ſ.* Annus ante proxime præcedentem, *a præſenti tertius, ſeu penultimo proxime præteritus. Caſt.*

برآرنده *berārende.* p. *part.* 1) Elator. 2) Productor. 3) حاجت قبول ايدنجي *hāget kæbūl idīgī.* t. Exauditor. *Eſſauditore.*

براري *berārī*, & براريت *berārīt*, a. *n. ſ. pl. a* بريّة *berījet*, & برّيت *berrīt.* Deſerta, campi. *Wan.*

برآريدن *berārīden.* p. *V.* 1) Extollere, producere *ramos.* 2) Ferre. *Ferh.*

پرارير *perārīr.* p. *n. ſ.* Annus ante proxime præcedentem, *a præſenti tertius, ſeu penultimo proxime præteritus. Caſt.*

پراريز *perārīz.* p. *n. ſ.* Annus ante proxime præcedentem, *a præſenti tertius, ſeu penultimo proxime præteritus. Caſt.*

براز *berāz.* a. *part.* Campus amplus & patens. *Campagna vaſta.*

براز *berāz.* p. 1) *adj.* Comtus, ornatus. 2) Bonus redditus. 3) *imp.* Orna. 4) Perfice, redde bonum. 5) *n. ſ.* Stimulus. 6) Lorum jugi. *Pungolo, corame da attacar li buoi.* 7) Forma calcei lignea. 8) Ramenta lignorum. 9) Cuneus *pec. ad findenda ligna. Cavicchia. Ferh.*

براز *birāz.* a. *V.* [3. *a* برز] 1) Certare, pugnare. 2) Deſcendere in arenam. *Wan.*

براز *birāz.* a. *n. ſ.* Excrementum alvi, ſtercus. *Sterco d'uomo. Gol.*

براز *birāz.* p. *n. ſ.* Lorum jugi. *Ferh.*

براز *burāz.* p. *n. ſ.* 1) Elegantia, pulchritudo. 2) Quod quadrat, convenit. *Ferh.*

پراز *pürāz.* p. *n. ſ.* Lorum jugi bovini. *Ferh.*

پراژ *pürāj.* p. *adj.* Diſperſus, diffuſus. *Ferh.*

برازد *berāzed.* p. *n. ſ.* Decor morum. *Ferh.*

برازد *bürāzed.* p. *n. ſ.* Elegantia, ornamentum. *Ferh.*

برازده *berāzde.* p. *n. ſ.* Globus maſſæ, *ſeu maſſula ſubactæ farinæ. Caſt.*

پرازده *pürāzde*, & *pirāzde.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

برازر *birāzer.* p. *n. ſ.* 1) Bonitas. 2) Elegantia, ornamentum. *Ferh.*

برازق *berāzyk.* a. *n. ſ. pl. a* برزق *berzyk.* Coetus *hominum. Gol.*

برازوان *berāzwān*, *perāzwān*, & پرازوانه *perāzwāne.* p. *n. ſ.* 1) قبيعه *kæbī-æ.* a. قين كوتلكي *kyn götligī.* t. Inferior vaginæ extremitas, *ferro, vel argento munita.* 2) Ipſum illud munimen. *Puntale del fodro d'una ſpada. Ferh.*

برازيدن *bürāzīden.* p. *V.* 1) Decenter, & more recepto agere. 2) Congruere, convenire. *Procedere con decoro, come ſi deve, & convenire, ſtar bene. Ferh.*

برازيق *berāzȳk.* a. *n. ſ. pl. a* برزق *berzyk.* Cœtus *hominum. Wan.*

پراس *perās.* p. *n. ſ.* 1) Expanſio. 2) Limatio. 3) Traditio. *Caſt.*

براسا *berāsā.* a. *n. ſ.* Hominum turma, cœtus. *Gol.*

براستق *berāſtæk.* a. *n. ſ.* Laterum *invicem impoſitorum* ſtrues, *vel* ſtructura. *Gol.*

برآسودن *berāsūden.* p. *V.* Quieti dare. *Caſt.*

پراسه *praſa.* t. *n. ſ.* Porrum. *Porri.*

پراسيا *perāsījā.* p. *n. ſ.* Scoparius *molendini. Caſt.*

براش *berāś.* p. *n. ſ.* Vellicatio, *quæ fit unguibus. Ferh.*

پراش *perāś.* p. *n. ſ.* Diſperſio. *Ferh.*

براش *birāś.* p. 1) *imp.* Sparge. 2) Depone. 3) *part.* Spargens. 4) Deponens.

براشم *bürāśim.* a. *part.* Acute videns. *Gol.*

پراسيد *perāsīd.* p. 3. *perſ. præt.* Sparſit, diſperſit. *Ferh.*

پراشيدن *perāśīden.* p. *V.* 1) Malo, & turbato ſtatu eſſe. *Ferh.* 2) Rogare. *Caſt.*

پراشيده *parāśīde.* p. *part. paſſ.* Diſperſus, diffuſus. *Ferh.*

براص *berās.* a. *n. ſ. pl.* برصة *berſæt.* 1) Dæmonum ſedes, & manſio. 2) Tractus arenoſus *herbis carens. Gol.*

براض *birāz.* a. *V. act.* [1. & 2. F.] Emanare paucum aquæ ex fonte. *Wan.*

براض *bürāz.* a. *part.* Pauca *res. Wan.*

برّاض *berrāz.* a. *n. ſ.* Vexillum ابن قيس *ibnī kæīs. Wan.*

براطم *berātem.* a. *part.* Tumida habens labia. *Gol.*

براطيل *berātȳl.* a. *n. ſ. pl. a* برطيل *birtȳl.* رشوتلر *rüśwetler.* t. Munera, *quibus corrumpitur judex. etiam* lapides longi. *Wan.* ¶ اخذ براطيل و ترويج اباطيل ايلرلردي *æchzȳ berātȳl we terwīgī ebātȳl eilerlerdi.* Munera recipiebant, & tanquam veras venditabant res vanas, & futiles. *Prendevano preſenti, facevano valere le coſe vane. Sæ.*

براعة *berā-æt.* a. *V. act.* [3. F.] Præcellere reliquis *in ſcientia*, & *in alia re. Wan.*

براعت *berā-æt.* a. *n. ſ.* Excellentia, præſtantia. *Eccellenza. Ik.*

براعث *berā-ȳs.* a. *n. ſ. pl. a* برعث *bere-æs.* Podices. *Gol.*

براغاليدن *ber āghālīden.* p. *V.* 1) Incitare, inſtigare. 2) Projicere. 3) Extrahere, evellere. *Ferh.* 4) Fugare. *Stimolare, iſtigare, & far fuggire.*

براغندي *brāghyndȳ.* t. *n. ſ.* Res rejectitia. *Coſa da gettar via, ò buttata via.*

براغيث *berāghȳs.* a. *n. ſ. pl. a* برغوث *burghūs.* Pullices. *Wan.*

برافراشتن *berefrāśten.* p. *V. compoſ.* Attollere, erigere. *Caſt.*

برافروختن *berefrūchten.* p. *V. compoſ.* Accendere.

برافروخته *berefrūchte.* p. *part. paſſ. compoſ.* Accenſus. *Acceſo, infiammato.*

برفرود & برافرود *berefrūd*, & *f.* برفرود *berfürūd.* p. *adv. compoſ.* اشغه يوقرو *aśaghæ iokarū.* t. Surſum verſum, ſupra infra. *Sotto ſopra.*

برافروسيدن *berefrūsīden.* p. *V.* 1) Deſiderium excitare. 2) Tumentem *veſtis ſtatu*, incedere. 3) Ferociore dicto, *vel* facto inſolentius aliquem impetere. *Caſt. probab.* برافرازيدن.

برافوليدن *berefjūlīden.* p. *V.* 1) Incitare. 2) Projicere. 3) Extrahere, evellere. *Ferh.*

برافكندن *berefkenden.* p. *V.* Abjicere, projicere. *Caſt.*

براق *birāk.* a. *n. ſ. pl. a* برقة *bürkæt.* Terræ ſaxis, & arena abundantes. *Wan.*

براق *bürāk*, & *cum articulo* البراق *el-bürāk.* a. *n. ſ.* Jumentum in corano memoratum, *quo Mohammedes ex templo Hieroſolymitano in cœlum evectus eſſe fingitur. Wan.* ¶ براق سعادت مساق *bürākȳ ſæ-ādet meſāk.* Glorioſum Mohammedis jumentum. سمند براق رفتار *ſemendī bürāk reftār.* Velociſſimus equus, *allegorice.*

برّاق *berrāk.* a. *part.* Fulgens, coruſcans. *Riſplendente; brillante.*

براقش *berākyś.* a. *nom. prop.* Caniculæ. *Wan.* ¶ ابو براقش *ebū berākyś.* Nom. avis, variis diſtinctæ coloribus, eoſque diverſimode mutantis. *Gol.*

براقمق *brākmak.* t. *V.* افكندن *efkenden.* p. 1) Jacere, projicere. 2) Dejicere. *Gettar, buttar via.* 3) *i. q.* فراغت *ferāghæt.* a. Ceſſare, deſinere. *Laſciare.* ¶ آشغه براقمق *āśaghæ brākmak.* Dejicere. *Buttar giù*, اوستنه براقمق *üſtüne brākmak*, & اوزرينه براقمق *üzerīne brakmāk.* Superimponere, imputare, conjicere. *Imputare, gettar ſopra, incaricare.* اوي كمدن آلدكسه وار اوزرينه براق اقچه كي آل *ewī kimdem āldün-ſe wār üzerīne brāk akćian-ȳ āl.* A quocunque domum emeris, vade, id in eum rejice, & ab eo pecuniam tuam require. *Va da quello, da chi hai comprata la caſa, rimetti ſopra di lui il mancamento, e richiedi il tuo denajo. Eb.* دمر براقمق *demyr brākmak.* Jacere anchoram. *Gettar l'ancora.* دايما اورتالغه فتنه و فساد براغان *dāīmā ortālyghæ fitne wü fesād brāghān.* Qui continuo turbas movet in populo. *Chi ſparge continuamente ſemi di ſedizioni, ò ſollevazione. Ll.*

براك *berāk.* a. *n. ſ.* Pectus. *Gol.*

براك براك *berākī, berākī.* a. Formula, *qua alii ad fortitudinem, & conſtantiam in pugna excitantur.* Macte animi! *Wan.*

برّاك *birāk* a. *V.* [3. *a* برك] 1) Benedicere *ut Deus homini.* 2) Benedicere, ac bene precari *hominem homini.* 3) Benedictum eſſe. *Gol.*

براكا *berākā.* a. *n. ſ.* Conſtantia, & *immoti animi* contentio *in pugna, qua quis loco cedere neſcit. Gol.*

براكند *berākend.* p. *n. ſ.* Largitio, donum, *quo corrumpitur judex. Caſt.*

پراكند *perākend.* p. 3. *perſ. præt.* Separavit, diſperſit. *Ferh.*

پراكندگي *prākendegī.* p. *n. ſ.* پريشانلق *perīśānlyk.* t. Diſperſio, diſtractio. *Ferh.*

پراكندن *perākenden.* p. *V.* Diſpergere. *Ferh.*

براكنده *berāgende.* p. *n. ſ.* رشوت *rüśwet.* a. Largitio, donum, *quo corrumpitur judex.*

پراكنده *perākende*, & *perāgende.* p. *part. paſſ.* طاغلمش *dāghylmiś.* t. Sparſus, diſperſus, diſſipatus. *Sparſo, diſperſo, diſſipato,* ¶ پراكنده ا *perākende* e. 1) Diſpergere, diſſipare. 2) Mittere in omnes partes. 3) Dimittere *exercitum. Diſpergere, diſſipare,* & *mandar in ogni parte,* & *licenziare.* پراكنده و پريشان اول *perākende wü perīśān* ol. Diſpergi, diſſipari. *Eſſer diſperſo.*

پراكندهلك *perākendelik.* t. *n. ſ.* 1) Diſperſio. 2) Diſtractio. *Diſpergimento,* & *diſtrazzione.* ¶ پراكندهلكني فرصت بلوب *perākendeliginī furſæt bilūp.* Diſſipationem exercitus optimæ occaſioni ducens.

پراكنديدن *perkendidden.* p. *V. tranſ.* 1) Diſſipare. 2) Diſſipari curare. *Diſpergere,* & *far diſpergere. Ferh.*

براكوه *berākūh.* p. *nom. prop.* Nom. montis *in regione* فرغان *færghān. Ferh.*

پراكوه *perākūh.* p. *n. ſ.* Locus in monte *a torrente excavatus. Ferh.*

پراكي *perākī*, & *perāgī.* p. *n. ſ.* 1) Pileus, *ſeu* mitella *capiti firmiter inhærens.* 2) Galea. *Caſt.*

براكيّه *berākīje.* a. *n. ſ.* Genus *navigii. Barca. Wan.*

براللة *berālet.* a. *V. act.* Diſtendere ambientes colli plumas *gallum pugnandi ergo. Wan.*

پرالك *perālik.* p. *n. ſ.* 1) *in genere* Ferrum damaſcenum præſtantiſſimum, chalybs. 2) *in ſpecie* Gladius ex tali ferro. *Ferh.*

برام *berām.* a. *n. ſ.* Penſum, & pars materiæ, *quæ torquetur in funem.. Gol.*

برام *birām.* a. *n. ſ. pl. a* برم *berem.* Fructus arborum *ſpinoſarum,* & *pumilarum. Gol.*

برام *bürām.* a. *n. ſ.* 1) Ricinus. 2) Papilla. *Gol.*

براماهيدن *berāmāhīden.* p. *V.* Intumeſcere, inflari, *uti paſta. Caſt.*

برآمدن *ber āmeden.* p. *V. compoſ.* 1) Surſum, ſupra venire, aſcendere. 2) Inopinato venire. 3) Adipiſci, *quod quisquam petit. Venir ſopra, ſalire,* & *venir all' improviſo,* & *riuſcire, ſpuntare ciò che ſi brama.*

برآن *ber ān.* p. *compoſ.* 1) انك اوستنه *anün-üſtüne.* t. Supra illum. *Sopra di lui.* 2) اكا *an-a.* t. Illi. *A lui.* 3) انكله *anün-le.* t. Cum eo. *Con lui. Ferh.*

پران *perān*, & پرّان *perrān.* p. *part.* طاير *tāïr* a. اوچوجي *ücıügī.* t. Volans. *Volante, che vola.* ¶ پرّان اول *perrān* ol. & هوايه پرّان اول *hewāje perrān* ol. Volare, avolare in aëra. *Volarſene in aria, volar per l' aria.* پـرّنده پرّ آچوب هوايه بر كون مقداري پرّان اولسه اوستندن آشمز *perrende perr āciup hewāje bir gün myktarȳ perrān olſæ üſtünden āśamaz.* Si avis, expanſis alis per integrum diem in aëra avolet, *apicem illius turris* ſuperare minime poteſt. *Se un' uccellò ſe ne volaſſe in alto per lo ſpazio d'un giorno, non arrivarebbe alla ſommittà di quella torre. Eb.*

بران *birān.* p. 1) *part.* Præteriens. 2) *adj.* Præteritus. *Sæ.*

بُرّان *bürrān.* p. *part.* Acutus, ſecans *gladius. Spada, ò ſcimitarra tagliante. Ferh.*

براندآختن *berendāchten.* p. *V. compoſ.* Deturbare, diſjicere. *Caſt.*

براندآف *bürendāf.* p. *n. ſ.* Fluvii, torrentes. *Ferh.*

براندن *bürānden.* p. *V.* Vinci in luſu. *Ferh.*

بُراندن *bürrānden.* p. *V.* Acutum, ſecantem eſſe *gladium. Ferh.*

برانس *berānis.* a. *n. ſ. pl. a* برنس *bürnüs.* Apices. *Col.*

برانغار و جوانغار *berengharü giüwānghār.* p. *n. ſ. compoſ.* Ala exercitus dextra, & ſiniſtra. *Ferh.*

برانگيختن *berengīchten.* p. *V. compoſ.* 1) Evellere. 2) Facere pervenire. *Ferh.* 3) Percipere, ſcire. *Cavar fuori, far arrivare,* & *capire, ſapere.*

برانه *berāne.* p. *nom. prop.* Nom. urbis *alicujus. Ferh.*

پرانه *perāne.* p. *nom. prop.* 1) Nom. urbis. 2) Nom. fluvii *alicujus. Ferh.*

براني *berānī.* p. *n. ſ.* Vas fictile, & vitreum *in quo flores, ſaccharum,* & *medicamenta reponuntur. Caſt.*

پرانيدن *perānīden.* p. *V. tranſ.* Volare facere. *Ferh.*

برانيدن *bürānīden.* p. *V.* 1) Oſculari. 2) Sua via ire. 3) Congruere. 4) Fugare. *Caſt.*

پراوجه *prāwge.* t. 1) *n. ſ. ex pol.* Veritas, nuditas. 2) *adv.* Nude, vere. *Verità, chiarezza, chiaro, ſchietto.* ¶ پراوجهسنه & پراوجهسني سويلدي *prāwgeſine,* & *prāwgeſinī söjledȳ.* Clare illi dixit, veritatem illi nudam expoſuit. *Gli hà detto la pura verità, ſchiettamente.*

پراور *perāwer.* p. *part.* 1) Volans, volucris. 2) Celer. *Ferh.*

برآوردن *berāwerden*, & *berāwürde* i. p. *V. compoſ.* 1) Extrahere, evellere. 2) Efferre, ſurſum ferre. 3) Producere. 4) Reparare, corrigere. 5) Perficere. 6) Ferre. 7) *metaph.* Turbare pacem. *Ferh.* 8) Acceptare. *Caſt. Cavare, portar in alto,* & *riparare, perfezzionare, compire, accettare.*

برآورده *berāwürde.* p. *part. paſſ. compoſ.* 1) Aedificatus, extructus. 2) *Homo* a principe gratiis, & favoribus cumulatus. *Ferh.* 3) Extractus. 4) Productus, allegatus. 5) Datus, 6) Perfectus, completus. 7) Acceptus, exauditus. *Cavato, prodotto, ſollevato,* & *compito, eſſaudito.* ¶ برآوردهٔ زبان ا *berāwürdei zebān.* e. Allegare, effari. *Ik.* براوردهٔ مسطر ترجمه اولنمق *berāwürdei mistærȳ tergime olunmak.* Interpretari, *q.* reduci ad regulas interpretationis. *Eſſer interpretato. Ik.*

براوه *brawa.* t. *n. ſ.* Sera. *Serratura di porta. An.*

برآويختن *berāwȳchten.* p. *V. compoſ.* Suſpendere.

براه *berāh.* p. 1) *compoſ.* يوله *iolæ.* t. Ad, *vel* in viam. 2) *n. ſ.* زينت *zīnet* a. يراشق *iaraśik.* t. Ornamentum, decor. *Ferh.* 3) *adj.* Bene moratus, civilis. 4) *n. ſ.* Majeſtas, gravitas. 5) Elegantia *carminis.* 6) *adv.* Decenter. *Ornamento, gentilezza, gravità,* & *eleganza, ò bontà del verſo, modeſtò, che procede come deve, civile.* ¶ براه كردن *berāh kerden.* 1) Ablegare, in viam mittere. 2) Committere ſe itineri. *Mandar,* & *andar in viaggio.*

براه *bürāh.* p. *n. ſ.* Elegantia, ornatus, decor. *Ferh.*

براهام *berāhām.* p. *nom. prop. pro* ابراهيم *ibrāhīm.* a. Ibrahimus, *nomen inſignis avari, qui vixit tempore* بهرام كور *behrāmkör. Ferh.*

پراهام *pirāhām.* p. *nom. prop. i. q. præc. Ferh.*

براهمة *berāhimet.* a. *nom. prop.* Nom. populi, *qui negat convenire divinitati mittere legatum. Wan.*

براهنجيدن *berāhengīden.* p. *V. compoſ.* Educere, extrahere. *Cavare fuori. Ferh.*

براهيختن *berāhȳchten.* p. *V. compoſ.* Extrahere e vagina gladium. *Ferh.*

براهيدن *berāhīden.* p. *V.* 1) Mittere. 2) Facere iter. *Ferh.*

براهين *berāhīn.* a. *n. ſ. pl. a* برهان *bürhān.* Argumenta, demonſtrationes. *V.* برهان

براي *berāï.* p. *præp.* ل *li* a. ايچون *iciün,* & اوتري *ötürü.* t. Pro, propter, reſpectu. *Per, per amore, riſpetto a. Ferh.* ¶ براي او *berāï o.* Propter illum, reſpectu illius. *Per lui, per amor ſuo.* براي تو *berāï tü.* Propter te, tui cauſſa. *Per te, per amor tuo.* براي ادب *berāï edeb,* Honeſtatis ergo. *Per civiltà, ò buona creanza.* براي آن *berāï ān.* Propterea. *Perciò.* براي آنكه *berāï ānki.* Propterea quod. *Perche.* براي اين *berāï īn.* Propter hunc, & quapropter, quare. *Perciò, però, pertanto.* براي ضبط اطراف *berāï zæbtȳ ætrāf.* Ad frænanda confinia. *Per raffrenare li contorni. Sæ.* براي قرابت *berāï kærābet.* Per, & propter conſanguinitatem. *In riguardo della parentela. Ik.*

برايا *berājā.* a. *n. ſ. pl. a* بريّة *berīje* خلق *chælk.* Populus, creaturæ. *Wan.* & *uſit.*)(رعايا) Nobiles, vaſalli, nobiliores cives. *Vaſſalli, li più nobili cittadini. Ik. Sæ.* ¶ طرفينك رعايا و براياسي *tærefejnün-ryājā wü berājāsī.* Utriuſque partis ſubditi, & vaſalli. *Li ſudditi, e vaſſalli d' ambe le parti Ll.* خالق آلبرايا *chālykul-berājā.* Creator hominum. *V.* ودايع

برايك *berājik.* a. *n. ſ. pl. a* بركان *berkān.* Genera veſtium, ſtolarumve nigrarum. *Gol.*

برايل *bürāïl,* & برايلي *bürāïlā.* a. *n. ſ.* Plumæ tenuiores orbiculatim coëuntes in collo avis, *uti in gallo. Wan.* ¶ ابو برائل *ebū bürāïl.* Gallus gallinaceus. برايل آلارض *bürāïlül-erz,* herbæ, & germina terræ. *Gol.*

برايه *bürāje.* a. *n. ſ. pl.* برا *bürā.* Aſſula, ramentum, præſegmina decidua *ligni, calami, aut unguis aſciati, vel præſecti.*

برايه *bürāja.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

پراييدن *pirājīden.* p. *V. tranſ. a* پيراستن *pirāſten.* 1) Curare mundari, ornari. 2) Ornare, concinnare pelles. 3) Pampinare, ſurculare. *Caſt.*

برپابودن *ber pābūden.* p. *V. compoſ.* Stare, *q.* pedibus inſiſtere. *Star in piedi. Ik.*

برباد *berbād.* p. *adj. compoſ.* Deſtructus, everſus. *Rovinato, diſtrutto, perſo.* ¶ حاللري برباد اولدي *hālleri berbād oldȳ.* Miſerrimo in ſtatu verſantur. *Sono rovinati, miſerabili. Ll.* برباد ا *berbād* e. Perdere, devaſtare, evertere, ad ruinam deducere. *Rouinare, diſtruggere, guaſtare.* برباد اول *berbād* ol. Perdi, ad incitas redigi. *Eſſer rouinato.*

بربادداده *berbād dāde.* p. *part. compoſ.* Vento traditus, diſperſus. *Dato al vento, andato in aria, rouinato. Ik.*

بربادلق *berbādlyk.* t. *n. ſ.* Ruina, deſtructio. *Rovina.*

بربار *berbār.* a. *part.* Iratus, murmurans. *Wan.*

بربار *berbār.* p. *n. ſ.* Quatuor columnis conſtans cœnaculum. *Ferh.*

پربار *perbār.* p. *n. ſ.* Domus æſtiva. *Ferh.*

بربارانِ *berbārān* p. *n. ſ.* بهار صويله صوارلش اكن *iæghmur ſuji ile ſuwarylmiś ekin.* t. Seminarium *tempore pluviæ ſeminatum*, ſatum *pluvia irrigatum. Ferh.*

بربارس *berbāris.* a. *nom. prop.* Berberis. *Gol.*

بربار *berbāre.* p. *n. ſ.* Quatuor columnis conſtans ſuperius cœnaculum *domus. Ferh.*

پرباره *perbāre.* p. *n. ſ.* Domus æſtiva. *Ferh.*

برباس *birbās.* a. *n. ſ.* Puteus profundus. *Gol.*

برباشك *berbāśk.* p. *n. ſ.* Nomen herbæ. *Ferh.*

پربال *perbāl.* p. *n. ſ.* Domus æſtiva. *Ferh.*

پرباله *perbāle.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

پرپايه *pürpāje.* p. *n. ſ.* شبث *śebes.* a. Reptile multipes *araneæ ſimile. Ferh.*

بربچ *berbœch.* a. *n. ſ.* 1) Canalis, *per quem aqua fluit*, aquagium. 2) Canalis cloacalis. *Gol.*

بربد *berbed.* p. *nom. prop.* Nom. regionis, سيستان *siſtan, vulgo dictæ. Ferh.*

بربر *berber, ſeu* البربر *el-berber.* a. *nom. prop. pl.* برابر *berābir.* Nomen gentis Barbaræ Africanæ. *Wan.* ¶ البربرية *el-berberijetü.* Barbaria *Africæ pars. Gol.*

بربر *berber.* p. *n. ſ.* 1) Tonſor, chirurgus. *Barbiere.* ¶ بربر سر *berberi ſer.* Tonſor capitis. *Che rade la teſta.* بربرخانه *berber chāne*, & بربردكاني *berber dükānī.* 1) *n. ſ.* Tonſtrina. *Bottega di barbiere.* 2) Nom. regionis.

بربر *berber.* p. 1) *adv.* Valde alte, ſupra. *Ferh.* 2) Extra. *Di ſopra*, & *fuori.* 3) *compoſ.* Supra pectus. *Sopra 'l petto.*

پرپر *perper.* p. *n. ſ.* Perdix minor. *Ferh.*

بربر *birbir.* t. *adv. compoſ.* Singulatim. *V.* بر

پرپر *pürper.* p. *n. ſ.* Herba ſimilis menthæ, *plerumque proveniens in locis aquoſis. Caſt.*

پربرباروش *perberbārūś.* p. *n. ſ.* Firmamentum. *Ferh.*

بربره *berberet.* a. *n. ſ.* 1) Murmuratio hominis irati. 2) Vox. *Wan.*

پرپرم *perperüm.* p. *n. ſ.* فرفر *firfir*, & *für-für* a. چيل *ćil.* t. Perdix minor. *Pernice grigia.*

بربروشان *beberūśān*, & *berberewśān.* p. *n. ſ.* امّت *ümmet.* a. Populus *ejuſdem religionis.*

پرپره *perpere.* p. *n. ſ.* قزل آلتون *kyzyl āltūn.* t. Aureus, ducatus. *Ungaro, ducato d'oro.*

بربريس *berberis.* t. *n. ſ.* Spinæ racemariæ bacca. *Uva ſpina. Bern.*

برپژ *berpej.* p. *n. ſ.* Cœlum, *altus orbis*, & *quod ſupra cœlum. Caſt.*

برپوز *bürpüz.* p. *n. ſ.* 1) Acorum. *Gladiolo.* 2) Colliculi montium. *Ferh.*

برپژ *bürpej.* p. *n. ſ.* 1) Pruina, *radix auri.* 2) Summi montis clivus. *Caſt.*

بربستن *berbeſten.* p. *V. compoſ.* Accingere. *Caſt.*

بربسته *berbeſte.* p. *part. compoſ.* Incrementum non capiens, arida *res. Ferh.*

بربسه *berbese.* p. *part. i. q. præc. Ferh.*

بربط *berbut*, & *bürbut.* p. *n. ſ.* عود *ūd.* a. قپوز *kopūz.* t. 1) Pandura. *Colaſcione.* 2) Teſtudinis, & citharæ genus. *Ferh.* ¶ بربط زن *berbut zen.* Panduriſta, citharœdus. *Che tocca il liuto.*

بربلند *berbülend.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) غايتده يوجه نسنه *ghājette iüge neſne.* t. Valde alta res, & elevata. *Ferh.* 2) Cœnaculum *anteriore ſui parte patens. Coſa aſſai alta*, & *loggia.*

بربلندن *berbelendin.* p. *n. ſ.* Antepagmenta portæ. *Freggi della porta. Ferh.*

بربلندين *berbülendin.* p. *n. ſ.* Antiæ, *propendulus in fronte capillus, criniſve. Caſt.*

پرپن *perpen.* p. *n. ſ.* Portulaca. *Caſt.*

بربند *berbend.* p. *n. ſ.* 1) كوملدرك *gümüldürük.* t. Helcium. *Collare del cavallo.* 2) Antilena. *Caſt.* 3) Ornamenta, *quæ mulieres ante pectus geſtare ſolent. Ferh.*

بربور *bürbür.* a. *n. ſ.* Ptiſana ex tritico, *ſeu* alica triticea. *Wan.*

بربوز *berbūz.* a. *n. ſ.* Blitum, *ſpecies herbæ. G.*

برپوز *berpūz.* p. *n. ſ.* Ambitus *oris hominis vel animalis.* 2) Ambitus *oris leonis. Ferh.*

پرپوس *berpūs.* p. *n. ſ.* Portulaca. *Ferh.*

بربون *berpūn.* p. *n. ſ.* Porrigo, *ſeu* ſcabiei ſpecies. *Caſt.*

برپهن *ber*, & *perpehen.* p. *n. ſ.* 1) Sedes regia. 2) *part. compoſ.* Alas extendens. 3) Portulaca. *Porcellana. Ferh.*

برپهين *berbehin.* p. *n. ſ.* Portulaca. *Porcellana. Ferh.*

برت *bert.* t. *n. ſ.* 1) Porrigo, achores. *Tigna.* 2) *adj.* Porriginoſus. *Tignoſo.* ¶ باش برت *baś bert*, & باش برت چوغيدي *baś bert ćioghydy*, & باش برت اولسه *baś bert olſæ.* Si fuerit porriginoſus, *aut* achoribus affectus. *Se è tignoſo.*

برت *beret.* a. *n. ſ.* Mulier obediens. *Wan.*

برت *bürt.* a. *n. ſ.* 1) Dux, & index viæ. 2) Securis. *Wan.*

برة *büret.* a. *n. ſ.* Periſcelis. *Wan.*

برة *büret.* a. *n. ſ.* Annulus ferreus, *vel* æneus, *qui trajicitur per nares cameli, ut alligetur illi habena. Wan.*

برة *berret.* a. 1) *part. fœm. a* بر *berr.* Benefaciens liberis mater. 2) *nom. prop.* Nom. mulieris. *Wan.*

برة *burret.* a. *n. ſ. pl.* برات *bürrāt.* 1) Periſcelis, annulus, *quo inferiorem tibiam exornant mulieres.* 2) *pl.* برى *bürā*, *büren*, & برون *bürūne*, annulus ferreus, *vel* æneus *qui trajicitur per nares cameli, ut alligetur illi habena. Gol.*

پرتاب *pertāb.* p. *n. ſ.* 1) Sagittæ jaculatio *plena*, & *libera*, ejusve longe tendens jactus. 2) Ipſa tali jactui apta ſagitta. 3) Res quæcunque *longe projecta. Ferh.* 4) Saltus. 5) Fulguratio. *Tiro d' arco alla lontana, freccia che và lontano*, & *riſplendimento*, & *ſalto.* ¶ پرتاب ا *pertāb e.* Projicere, jaculari. *Lanciare, tirare lontano.* كندوي پرتاب اندي *giendüi pertāb itty.* Projecit ſe, proſiliit. *Si gettò, ſi lanciò. Eb.* بر كمند پرتاب ايدوب *bir kemend pe tāb idüp.* Laqueum jaciens. *Gettato un laccio. Sæ.* انكا بر تير جانسوز پرتاب اندي *an-æ bir tir-i giansūz pertāb itty.* In eum jaculatus eſt ſagittam lethiferam, *q.* quæ animam conſumit. *Gli ſcoccò una freccia mortale. Sæ.* كمان رستمدن پرتاب اولنان تير نصف اسفلنه يتشمز *Kemānī rüſtemden pertāb olunan tir niſfy esfeline ietiśmez.* Sagitta emiſſa ex arcu Ruſtemi ad medietatem infimam ejus pervenire minime poteſt. *Una freccia ſcoccata dall' arco di Ruſtemo non arrivarebbe alla metà di quell' altezza. Eb.*

برتاس *bertās.* p. *nom. prop.* 1) Nom. athletæ alicujus. 2) Nom. urbis in *confiniis Ruſſiæ. Ferh.*

برتاسي *bertāsī.* p. *n. ſ.* Veſtis pellicea ruſſica e pellibus vulpium, *quæ pulcherrimæ ibi inveniuntur. Ferh.*

پرتاش *pürtāś.* p. *nom. prop.* Nom. regionis. *Ferh.*

برتافتن *bertāften.* p. *V. compoſ.* بوكمك *bökmek* بورمق *burmak* & دوندرمك *dönmek.* t. 1) Torquere. 2) Invertere, convertere. 3) Converti in alterum latus. 4) Terebrare. *Torcere, rivoltare*, & *rivoltarſi dall' altra parte. Ferh.*

پرتاو *pertāw.* p. *n. ſ.* 1) Sagittæ jaculatio *plena*, & *libera.* 2) *Ipſa* tali jactui apta ſagitta. 3) Res quæcunque longe projecta. *Ferh.*

برتر *berter.* p. 1) *compar.* اعلا *aʿlā.* a. يوجه‌رك *iügerek.* t. Superior, altior. 2) *adv.* Superius. *Più alto, ſuperiore.* ¶ پايه منزلتن برتر ايلدي *pājei menziletin berter ejledy.* Gradum honoris ejus ſublimiorem fecit. *L' eſaltò maggiormente. Sæ.*

برترين *berterin.* p. *ſuperl.* Supremus, altiſſimus. *Il più alto, ſupremo.*

برتك *bertek*, & *bürtük.* p. *n. ſ.* Tolutarius, bene, & celeriter incedens equus. *Portante, cavallo di buon paſſo*, & *corridore. Ferh.* 2) Tunica *variegata, aut maculis aſperſa.* 3) Quantum telæ ſufficit ad ejuſmodi tunicam. 4) Violentia, oppreſſio. *Caſt.*

پرتكال *pürtegāl.* p. *nom. prop.* Nom. regionis, *quæ ingreditur confinia Indiæ. Ferh.*

برتل *bertel* p. *adj.* Vehemens, magnus. *Caſt.*

برتله *bertüle*, & پرتله *pertüle.* p. *n. ſ.* 1) Donarium. 2) Pileus Tartaricus *ſub involucro carbaſino. Ferh.* 3) Faſciæ, teniæ pedales. *Caſt.*

برتمك *bertmek*, & *bürtmek.* t. *V.* Invertere, luxare. *Rivoltare, dislocare.* ¶ آياغي برتلمش *ājaghy bertylmiś.* Luxatus eſt, *vel* intortus pes ejus. *Se gli è dislocato il piede.* آياق برتمسي *ājak bertmesi.* Luxatio pedis. *Dislocamento. An.*

برتميدن *bertemīden*, & *pertemīden.* p. *V.* 1) Intumeſcere, & findi *labia. Ferh.* 2) Vi indere, infarcire, *uti goſſipium inditur ſacco.* 3) Ruere, *ac* deturbare. 4) Faciem proſternere, conjicere in terram. 5) Facile pingueſcere. 6) *cibum* coctione matureſcere. 7) *metaph.* Dolore affici, *uti in alvo vel abdomine ex calore.* 8) Herbete laborare.

برتنك *bertenk.* p. *n. ſ.* Faſces, *ſeu* ligamina *cunarum. Ferh.*

برتنك *bürteng.* p. *n. ſ.* Faſcis *infantum. Ferh.*

برتنمك *bertinmek*, & برتلمك *bertilmek.* t. *V. paſſ.* بياورن *bijāwerden.* p. 1) Contrahi, convelli *lenius artus*, *vel muſculos.* 2) Vulnus exaſperari, in pejus verti. *Caſt.*

برتني *berteni.* p. *n. ſ.* Inceſſus faſtuoſus. *Ferh.*

پرتو *pertew.* p. *n. ſ.* Radius, lux, ſplendor. *Raggio, luce, ſplendore. Ferh.* ¶ پرتو صالمق *pertew ſalmak.* Emittere radios. *Lanciar raggi. Eb.*

پرتو *pertū.* p. *n. ſ.* Subligaculum campeſtre. *Caſt.*

پرتولو *pertewlü.* t. *adj.* Radians. *Pieno di raggi. Bern.*

پرتوه *pertewe.* p. *n. ſ.* Sagitta *ſcopum etiam remotiſſimum attingens. Ferh.*

برته *berte.* p. *nom. prop.* Nom. celebris herois *e regione* توران *tūrān. Ferh.*

برته *berete, ſeu vul. barata.* t. *n. ſ.* تـقيه *tækje.* Pileus ſimplex, calantica. *Beretta, berettino.*

برتهيدن *bertehīden.* p. *V. compoſ.* 1) Terram dejicere, & locum aliquem deſtruere, ſubvertere. *Caſt.* 2) Coacervare. *Ferh.*

پرتير *pertīr.* p. *n. ſ. compoſ.* پرتاو اوقي *pertāwoky.* t. Sagitta jaculatoria, *ſeu* palæſtrica, longior, *non acutiore ſed rotundior ecapite armata, quatuor inſtructa alis, quæ longiſſime projici ſolet. V.* پرتاو

برث *bers.* a. *n. ſ.* Terra plana, & mollis. *Gol.*

برثن *bürsün.* a. *n. ſ.* 1) Tribus Arabum Aſeditarum ita dicta. *Wan.* 2) *pl.* براثن *berāſin, in feris & ovibus i. q.* انملة *enmület, in homine, nempe* coryphe, extrema digitorum pulpa. *Gol.*

برثوطة *bersūtæt.* a. *n. ſ.* Locus periculoſus, exitii plenus. *Gol.*

برج *berḡ.* a. *V. act.* 1) Cibum & potum largius ſumere. 2) Eorum copiam habere. *Gol.*

برج *berḡ.* p. *n. ſ.* اوقلاغو *oklaghū.* t. Cylindrus, *ſeu* radius, *quo maſſa extenuatur, & explanatur. Rotolo. Ferh.*

برج *bereḡ.* a. *V. act.* Album oculi prorſus & exacte circumdare nigrum ejus. *Wan.*

برج *bereḡ.* a. *part.* Formoſus *facie,* pulcher. *Gol.*

برج *bürḡ.* a. *n. ſ. pl.* بروج *bürūḡ,* & ابراج *ebrāḡ.* 1) Mænia, propugnaculum, vallum. 2) Turris arcis. *Muro, ricinto, riparo, baloardo, torre. Wan.* ¶ برج قلعهيه عروج اتديلر *bürḡī kæl-æje ūruḡ ittiler.* Muros conſcenderunt. *Aſceſero ſopra le mura. Sæ.* برج و باروي قلعهيه هجوم اتديلر *bürḡiū bārūī kæl-æje hüḡiūm ittiler.* Irruptionem fecerunt in muros civitatis. *Diedero l' aſſalto alla città. Sæ.* برج و باروسني افكندهء تراب ايدوب *bürḡiū bārūſini efkendei tūrāb idūp.* Dirutis muris, & turribus ejus. *Sæ. Buttando per terra li muri, e torrioni. Br.* 3) Aſtrum, conſtellatio. 4) Domus, *ſeu* manſio *lunæ, aut aliorum planetarum.* 5) Signum zodiaci. *Aſtro, conſtellazione, & caſa della luna, ò altri pianeti, & ſegno del zodiaco.* ¶ برج حمل *bürḡī hæmel.* Signum arietis. برج ثور *bürḡī ſewr.* Signum tauri. برج آبي *bürḡī ābī.* Domus aquæ. برج شرف *bürḡī ſeref.* Manſio nobilitatis, *h. e.* altiſſimus dignitatis, aut felicitatis gradus. *Sæ.* برج آسمان *bürḡī āsümān.* Zodiacus, ſigna duodecim cæleſtia.

برج *bürḡ.* p. *n. ſ.* 1) Signum zodiaci. 2) Turris *arcis.* 3) Columbarium. *Ferh.* * *Expreſſ. figur.* برج ثريا *bürḡī sürejjā. h. e.* دهان دليران *dehānī delīrān.* Sidus plejadum, *i. e.* os athletharum, *quia in pugna dentibus emere ſolent.* برج در انداز *bürḡ der endās. h. e.* بي تكلفانه گلور *bī teklifāne ġelür.* t. Stolido, & agreſti ſimilis venit. *Ferh.*

برجا *berḡiā.* a. *part.* Pulchris oculis prædita *fæmina. Wan.*

برجا *ber ḡiā.* p. *compoſ.* يرنده *ierinde.* t. Suo in loco. *Nel debito luogo.* ¶ برجا ا *ber ḡiā.* e. Præſtare, exequi, obſervare. *Oſſervare, compire, eſſeguire. Ik.* برجا او *ber ḡiā ol.* 1) Locum invenire. 2) Suo in loco eſſe. 3) Obſervari, excutioni mandari. *Trovar il ſuo luogo, eſſer, ò venir oſſervato, eſſeguito, compito. Ik.* عقلم برجا *æklem ber ḡiā.* Mentis compos ſum. *Stò in tuono. Ik.*

برجاس *berḡiās,* & برجاش *bürgiāś.* p. *n. ſ.* نشانهء تير *niśānei tīr.* t. Scopus *ſagittæ. Segno, berſaglio. Ferh.*

برجاس *bürḡiās.* a. *n. ſ.* 1) Scopus ſagittæ. *Wan.* 2) Lapis, *qui in puteum conjicitur, ut e ſcaturigine effluat, & melior reddatur aqua.* 3) Acervus lapidum, *quales ad vias conſpici ſolebant Mercurio ſacri. Gol.*

برجاس *bürḡiās.* p. *n. ſ.* Scopus ſagittæ. *Ferh.*

برجاف *bürgiāf.* p. *n. ſ.* Bacca ervi. *Ferh.*

برچاق *burćiak.* t. *n. ſ.* Vicia. *Veccia.* ¶ آق برچاق *āk burćiak.* Ervum. *Ervo.*

برجامه *berḡiāme.* p. *n. ſ. compoſ.* Veſtis pretioſa, & maximi valoris. *Ferh.*

برجان *bürḡiān.* a. *nom. prop.* Nom. latronis, *aliis* latronum, Burguziones barbari. ¶ اسرق من برجان *eſræku min bürḡiān,* furacior eo prædone, *vel* Burguzionibus. *Gol.*

برج ثريا *bürḡī sureijā.* p. *n. ſ.* 1) Plejades ſtellæ. 2) *Alluſio poetica ad os, & ſtaturam amaſiæ. Ferh.*

برچخ *berćiæch.* p. *n. ſ.* Parva haſta, *qua utuntur Indiani. Ferh.*

برجد *bürḡiüd.* a. *n. ſ.* Veſtis genus craſſius, & hirſutum. *Wan.*

برچدن *berćiden.* p. *V. contr. ex* برچيدن *berćīden.* Colligere. *Ferh.*

برجستكي *berḡeſtegi.* p. *n. ſ.* Morbus, *quo puſtulæ, & tubercula in corpore ſe exerunt,* puſtuloſa eruptio. *Caſt.*

برجستن *berḡeſten.* p. *V. compoſ.* Corporis membra *tuberculis, vel tumoribus* inflari, aſſilire. *Ferh.*

پرجسيدن *pergesīden.* p. *V.* Colligere. *Caſt.*

برجك *birḡik,* & *biriḡik.* t. *n. dimin.* Unicus. *Unico, ſoletto.* ¶ برجك واردر *biriḡik vardür.* Unicus adeſt. *Ve n'è uno ſolo, ſoletto.* برجكيده يوقدر *biriḡiġide ioktür.* Ne unus quidem adeſt. *Nè anco uno.*

پرچم *percem.* p. *n. ſ.* 1) Capilli nigri *in nodum compacti, & cuſpidi haſtæ impoſiti.* 2) Signum militare *ex crinibus caudæ equinæ.* 3) Cirrus verticalis. 4) Nodus fimbriatus *ex crinibus equi marini, qui de equorum colo ſuſpenditur. Ferh.* 5) Extremitas *a faſcia capitis, vel rei cujuſque propendens. Caſt.*

برجمة *bürḡemet.* a. *n. ſ. pl.* براجم *bārāḡim.* Medius digiti articulus, *ſeu* nodus. *Wan.*

برجوشيدكي *berḡūśīdegi.* p. *n. ſ.* 1) قورد اشني ديدكلري علت *kurd eśeni didükleri ʼyllet.* t. Genus morbi, *exanthemata cum prurigine conjuncta. Caſt.* 2) Puſtulæ fervidæ, boæ, variolæ.

برجوشيدن *berḡiūśīden.* p. *V. compoſ.* Effervеſcere. *Caſt.*

برچه *barćia.* t. *n. ſ.* Navis. *Barca, pro* بارچه ¶ بر عظيم برچه *bir æzȳm barćia.* Navis ingens. *Una nave grande. Eb.*

پرچه *parćia.* t. *n. ſ. pro* پارچه Fruſtulum, buccella. *Pezzetto, boccone.*

برجهانيدن *berḡihānīden.* p. *V. tranſ. compoſ.* Facere, ut quid aſſiliat. *Caſt.*

برج هلال *burḡī helāl.* p. *n. ſ. compoſ. Signum zodiaci,* Cancer. *Ferh.*

برجيدن *berḡīden.* p. *V. compoſ.* Colligere, congregare. ¶ دامن برجيدن *dāmen berḡīden.* Laciniam veſtis extollere, *i. e.* accingere ſe. *Caſt.*

برچيدن *berćīden.* p. *V. compoſ.* 1) Colligere *fructus. Ferh.* 2) Percutere, percutiendo adigere *clavum.* 3) Cuſpidem clavi incuſſi retundere, *ut firmius hæreat. Ficcare, & ribattere un chiodo.*

پرچيدن *perćīden.* p. *V.* 1) Infigere *clavum.* 2) Cuſpidem clavi incuſſi retundere, incurvare, *ut firmius hæreat Ferh.*

برجيس *berḡīs,* & *birḡīs.* a. *n. ſ.* 1) مشتري *müśterī.* a. Jupiter, ſtella, *aut* cœlum Jovis. *Giove.* 2) *part.* Lacte abundans camelitis. *Wan.*

پرچين *perćīn.* p. *n. ſ.* 1) Clavi incuſſi, & transmiſſi extremitas curvata. 2) Paries, ejusve ſuperior pars. 3) Aulæum. *Caſt.* 4) Sepes *ex ſpinis, ſeu* ſpinæ *pro ſepimento parieti impoſitæ. Ferh.* ¶ بر چوينك پرچيني كيدرمك *bir ćiuinün-perćinni ġidermek.* Deterere clavi incuſſi detortam extremitatem, ut exire poſſit. پرچين ا پرچينلمك *perćin* e. & *perćinlemek.* Recurvare clavum, *aut* aliter firmare.

برچيندن *berćīnden,* & برچينيدن *berćīnīden.* p. *V. compoſ.* Colligere. *Caſt.*

برح *berh.* a. *n. ſ.* Afflictio, malum.

برح *bereh.* a. *V. act.* [3. F.] 1) Obvertere latus corporis ſiniſtrum a dextra tranſeundo ad ſiniſtram, *de dorcade, ave, vel alia præda dicitur.* 2) Deficere, deſinere, recedere. *Gol.*

برح *bürǽh.* a. *n. ſ. pl. a* برحة *bürhæt.* Camelites præſtantes. *Wan.*

برحاء *burhāe.* a. *n. ſ.* شدت *śiddet,* & مشقت *mæśækkæt.* Vehementia, & moleſtia *febris, vel alterius mali, q.* paroxiſmus. *Wan.*

برحة *burhæt.* a. *n. ſ. pl.* برح *bürǽh.* Camelitis præſtans.. *Wan.*

بر حسب وعد سابق *ber hæspī weʼdȳ sābyk.* p. *in compoſ.* Juxta promiſſa ante facta. *Per mantener la parola data. Sæ.*

برحمت آمده *beræhmet āmede.* p. *compoſ.* Commiſeratione motus. *Moſſo à pietà.*

برحي *beræhā.* a. *Interjectio, uſurpari ſolita, cum quis in jactu errat, ut* مرحي *meræhā, cum quis quod vult, attingit. Wan.*

برحين *birhyn,* & *bürhȳn.* a. *n. ſ. pl. carens ſing.* دشوارلق *düśwārlyk.* t. Difficultates, moleſtiæ. *Wan.*

برخ *berch.* a. *n. ſ.* 1) Incrementum. 2) Leve & vile pretium *rebus venalibus poſitum à prætore.* 3) *i. q.* قهر *kæhr* Vis, dominatio. 4) Gracilitas colli, & dorſi. 5) Ictus gladii ejuſmodi, *quo reſecatur pars carnis. Gol.*

برخ *berch.* p. *n. ſ.* 1) Parum, nonnihil, pauci, nonnulli. 2) Crypta, domus *ſubterranea.* 3) Fulgor, fulgur. 4) Fovea, *in quam confluit aqua pluvialis.* 5) Piſcis. *Ferh.* 6) Diæta. 7) Aedificium editum, & amœnum, 8) Portio, ſors. *Un poco, qualche poco, pochi, alcuni, belvedere, grotta, & ſorte, porzione.*

پرخ *perch.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* برخ *berch.* Parum. 2) Supellex domeſtica. 3) Portio, ſors, utilitas. 4) *adj.* Deſinens. *Ferh.*

برخ *bürch.* p. *n. ſ.* Ros. *Ruggiada. Ferh.*

برخاج *berchāḡ.* p. *n. ſ.* Verticillum. *Verticolo, ò fuſaruolo. Ferh.*

برخاستن *berchāſten.* p. *V. compoſ.* Aſſurgere, conſurgere. *Ferh.*

برخاسته *berchāſte.* p. *part. paſſ. compoſ.* Suſcitatus *clamor.*

پرخاش *perchāś, berchāś,* & *bürchāś.* p. *n. ſ.* 1) Bellum, pugna. 2) Tumultus. *Ferh.*

3) Il-

3) Illatio injuriæ *per vim. Guerra, combattimento*, & *tumulto*, & *torto fatto per forza.*

پرخاشجو *perchāśgiū.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) جنك استيجي *genk iſteigi.* t. Pugnax, belli avidus. 2) Bellicoſus, ſtrenuus. *Che cerca guerra, valoroſo. Ferh.*

برخان *berchān.* p. *n. ſ. compoſ.* Vox alta, clamor. *Clamore, grido. Ferh.*

برخج *berchæg.* p. *adj.* Deformis, fædus. *Ferh.*

برخچ *berchæć.* p. *adj. i. q. præc. Ferh.*

پرخج *perchæg*, & *perchæć.* p. *n. ſ.* Tergum *equi, cameli*, & *aliorum jumentorum. Ferh.*

برخداة *buræchdāt.* a. *n. ſ.* Mollis corpore mulier. *Gol.*

برخش *beræchś*, & *peræchś.* p. *n. ſ.* Tergum *equi, cameli*, & *aliorum jumentorum. Ferh.*

برخفج *berchæfić.* p. *n. ſ.* اغر بصمق كه عربجه كابوس ديرلر *aghyr baſmak, ki ærebće kābūs dirler.* t. Ephialte, incubus nocturnus. *Incubo. Ferh.*

برخفجي *berch æfgī.* p. *n. ſ.* Pugnax; litigator. *Litigioſo. Ferh.*

برخفنج *berchæfenć.* p. *n. ſ.* Ephialte, incubus nocturnus. *Incubo. Ferh.*

پرخم *perchæm.* p. *adj.* Anxius, perplexus. *Ferh.*

برخنجو *berchængiū.* p. *n. ſ.* 1) Horreum, granarium. 2) Abſciſſio *ramorum ſuperfluorum arboris.* 3) Lætitia, jubilum. *Ferh.*

پرخو *perchū*, & *pürchū.* p. *n. ſ.* 1) Cella penaria. 2) Funda. 3) Granarium. 4) Hilaritas. 5) Cibus. *Diſpenſa, fonda, granajo.*

برخواج *berchāg*, & برخواش *berchāś.* p. *n. ſ.* 1) آغرشق *āghyrśak.* t. Orbiculus gravior fuſo additus; *ſeu* verticillum. 2) Ipſe fuſus. *Fuſaruolo*, & *fuſo.*

برخوار *berchār, berchær*, & *berchor* p. *n. ſ.* 1) Gloria. 2) Portio. 3) *adj.* Particeps.

برخودار *berchodār.* p. *adj. compoſ.* Felix *pro* برخوردار

برخور *pro* برخوار *berchor*; *berchur.* 1) *n. ſ.* نصيب *næsyb.* a. اولوش *uluś* t. Gloria, proſperitas, ſors bona. *Buona ſorte; proſperità. gloria.* 2) Portio. 3) *adj.* شريك *śerīk.* a. Conſors, particeps. *Conſorte; compagno di guadagno, partecipe.*

برخوردار *berchordār*, & *berchærdār.* p. *adj. compoſ.* Felix. *Felice.* 2) Sorte donatus, voti compos. *Ferh.* ¶ برخوردار اول *berchordār ol*, & برخوردار اولاسن *berchordār olaſyn.* Macte, age, vive felix! *O bravo, vivi felice, ſii benedetto!* برخوردار اولسون *berchordār olſun.* Vivat, ſit felix, longævus. *E viva, ſia pur benedetto!*

برخورداري *berchordārī.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Vitæ ſuſtentaculum, *quacunque re vita ſuſtentatur.* 2) Fortuna ſecunda. 3) Gloria, reputatio. *Mantenimento di vita, gloria, buona ſorte, ò fortuna.* ¶ برخورداري كرفتن *berchordārī giriften.* Frui. *Godere.*

برخوز *berchūz.* p. *n. ſ.* Pera, marſupium. *Ferh.*

برخوشجه *bir chośće*, & برخوش *bir chos.* t. 1) *adj.* Bonus. 2) *adv.* Bene, exacte, egregie. *Buono, bene; come ſi richiede, bravamente.* ¶ بر خوشجه كورمك *bir chośće görmek.* Exacte cernere, videre. *Veder perfettamente*, & *guardar, con diligenza.*

برخوشيدكي *berchośīdegī.* p. *n. ſ.* Papula. *Vajuolo, o puſtule in ſu la pelle. Ferh.*

پرخون *pürchūn.* p. *adj. compoſ.* 1) Plenus *ſanguine.* 2) Sanguine conſperſus, cruentus. *Sanguinoſo.*

پرخوني *pür chūnī.* p. *n. ſ. compoſ.* Apexabo. *Sanguinaccio, boldone di ſangue.*

برخه *berche.* p. *n. ſ.* Aliquanta pars. *Ferh.*

برخي *berchȳ.* p. *n. ſ.* 1) بر از *bir az* بعض *bæzȳ.* Parum, modicum, *q.* una particula. *Un poco; una portione.* 2) Lytrum. *Ferh.*

برخيدن *berchȳden.* p. *V.* 1) Aliquantum quieſcere, expectare. *Ferh.* 2) Extrahere, evellere. 3) Spinis ſepire *locum.* 4) Converti, inverti. 5) Reſolvere, *ut filum perplexum.* 6) Metere. 7) Depilare *radendo, vel evellendo, pec. tondendo.* 8) Cuſpides clavorum inflectere, *ut firmus adhæreant.* 9) Circumpangere, *ut gemmam auro.* 10) Invenire. 11) Magnifacere. *Caſt.*

پرخيدن *perchȳden.* p. *V.* 1) Demettere, extrahere *herbam, pilos.* 2) Spinis munire *locum. Ferh.*

برخيزانيدن *berchȳzānīden.* p. *V. tranſ. compoſ.* 1) Conſtituere 2) Erigere. 3) Suſcitare. *Caſt.*

برخيزش *berchȳziś.* p. *n. ſ.* Surrectio. *Caſt.*

برخين *berchȳn.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* برخي *berchī.* Parum, portiuncula. 2) فدا *fidā.* a. Oblatio, pretium *redemptionis. Ferh.*

برد *berd.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Frigefacere. 2) Grandinare. *Wan.* 3) Limare, *ſeu* lima radere *ferrum, aliudve.* 4) Frigidum collyrium indere *oculo.* 5) Affundere aquam *pani. Gol.*

برد *berd.* a. *n. ſ.* (حر *hærr*) صوق *ſoūk.* t. 1) Frigus. 2) Frigefactio. 3) Somnus. *Wan. Freddo, raffreddamento*, & *ſonno.* ¶ حر و برد *hærrü berd.* Calor, & frigus. *Il caldo*, & *il freddo. Ik.* برد و شتا *berdü śitā.* Frigus, & hyems. *Il freddo, il verno. Sæ.*

برد *berd.* p. 1) *Vox pellentis in bello, aut pugna.* اراق اول *irāk ol.* t. Procul hinc, apage, cede loco. *A voi, via. Ferh.* 2) *n. ſ.* هيبت *heibet.* a. Formidabilitas. 3) Mancipium *bello captum. Caſt.*

پرد *perd.* p. *n. ſ.* 1) لغز *lughæz.* a. بلمجه *bilmeğe.* t. 1) Aenigma. *Enimma, indovinello.* 2) Somnus. 3) Vicis, *e. g.* يك پرد *jek perd.* Simplex دو پرد *dü perd.* Duplex. *Ferh.*

برد *bered.* a. *n. ſ.* طولو *dolū.* t. Grando, *q. baccæ nubis. Grandine, tempeſta.*

برد *bered.* p. 3. *perſ. præt. a* بردن *bürden, vel berden.* التور *iletur*, & كيدرر *giderür.* t. 1) Feret, deducet. 2) Tollet, amovebit.

پرد *pered.* p. 3. *perſ. præt. a* پردن *periden.* Volat, volabit. *Ferh.*

برد *berid.* a. *part.* 1) Frigidus. 2) Grandine pluens. *Wan.* ¶ سحاب برد *ſæhābȳ berid.* Nubes grandinoſa.

پرد *pired.* p. 3. *perſ. præt. a* پردن *piriden.* Factus eſt. *Ferh.*

برد *bürd.* a. *n. ſ. pl.* برود *bürūd*, & ابراد *ebrād.* Bicolor, *ſeu* variegata & ſtriata veſtis, *qua præcipue utuntur Arabes. Veſte rigata degl' Arabi. Wan.* ¶ ايكي برد باغشلادي *ikī bürd baghyślādȳ.* Binas veſtes ſtriatas donavit. *Tef.*

برد *bürd.* p. 3. *perſ. præt. a* بردن *bürden.* 1) التدي *iletty.* t. Portavit, ſuſtulit. 2) Abſtulit. 3) *Terminus militaris.* Recede loco. 4) Aenigma. *Ferh.*

پرد *pürd.* p. 1) *adj.* مشكل *müśkil.* a. Difficilis, obſcurus. 2) *n. ſ.* لغز *lughæz.* a. Aenigma. 3) Prolatu difficilis locutio. *Ferh.*

پرد *püred.* 3. *perſ. præt.* Plenus fuit. *Ferh.*

برد *bürüd.* a. *n. ſ. pl. a* بريد *berīd.* Menſuræ *quatuor paraſangarum. Gol.*

بردا *berdā.* p. *n. ſ.* 1) Clamor confuſus pugnantium. 2) Aenigma. *Ferh.*

پردا *perdā.* p. *adv.* Cras. *Ferh.*

بردابرد *berdāberd.* p. *Vox propellentis in bello.* Apage, recede. *Ferh.*

پرداپرد *pürdāpürd.* p. *i. q. præc. Ferh.*

پرداخ *perdāch.* p. *n. ſ.* Nitor *pro* پرداه *perdāh, quod V.*

پرداخت *perdācht.* p. 3. *perſ. præt. a* پرداختن *perdāchten.* 1) Vacuus fuit. 2) Deſiit. 3) Tranſegit. 4) Inſtructus, ordinatus, fuit. 5) Polivit. *Ferh.* 6) Perfecit. 7) *n. ſ.* Perfectio. 8) Politura, limatio. 9) Complementum. *Compimento.* ¶ پرداخت و زينت ويردي *perdāchtü zīnet wirdȳ.* Perfecit, & exornavit. *L'hà compito*, & *ornato. Ik.*

پرداختن *perdāchten.* p. *V.* 1) Convertere ſe, tendere aliquo. 2) Diligentem eſſe. 3) Organa pulſare. 4) Canere. 5) Deſinere, ceſſare. 6) Elevare. 7) Evacuare. 8) Perficere. 9) Tenere, prehendere. 10) Ordinare. 11) Polire, lævigare. *Polire, limare, ridurre à perfezzione. Ferh.*

پرداخته *perdāchte.* p. *part. paſſ.* 1) Evacuatus, liber factus. 2) Ordinatus. 3) Converſus. 4) Diligens. 5) Elevatus. 6) Prehenſus. 7) Completus, perfectus. 8) Lævigatus, perpolitus. *Polito, adornato, compito, limato. Ferh.*

بردار *berdār.* p. 1) *n. ſ.* Domus æſtivalis. 2) *adj.* آصلمش *āſylmiś.* t. Suſpenſus, in crucem actus. *Impiccato.* ¶ بردار كردن *berdār kerden*, بردار كشيدن *berdār keśīden.* p. بردار ا *berdār e.* t. Suſpendere. *Appiccare, impiccare.* ايكيسنده بردار ايلسونلر *ikīſinde berdār eïlesünler.* Ambo ſuſpendantur. *Che s'impichino ambidue. Eb.* تحت آلقلعهده بردار اتديلر *tæhtül kæl-æde berdār ittȳler.* Suſpenderunt *eos* in foro prætoriano. *L'impiccarono ſotto'l caſtello. Eb.* بردار ا *berdār ol.* Suſpendi. *Eſſer impiccato.* 3) *imp.* Surſum tene. *Ferh.* 4) *part. a* برداشتن *berdāsten.* Portans, tollens, adferens. 5) Obſervans, executor. ¶ فرمان بردار *fermān berdār.* Mandato obediens, executor mandati. *Ubbidiente, eſſecutore del commando. Ll.*

بردار *bürdār.* p. *adj. i. q.* بردبار *bürdbār.* Bajulans.

برداريدن *berdārīden.* p. *V. compoſ.* 1) Elevare, attollere. 2) Suſpendere. *Ferh.*

پرداز *perdaz.* p. 1) *part.* & *imp. a* پرداختن *perdāchten.* Perficiens, complens. 2) Perpoliens. 3) Exornans. 4) Perfice. 5) Orna. 6) Leviga. *Ferh.* ¶ ترانه پرداز *türāne perdāz.* Modulator. *Che canta bene. Ik.* طبع نكته پرداز *tæb-ȳ nükte perdāz.* Acutum ingenium, perſpicax. *Bell' ingegno, ſottile. Sæ.* سطوت تيغ دشمن پرداز شاه سرفراز ايله *ſætwetī tȳghȳ düśmen perdāzī śāhī ſerfirāz ile.* Vi gladii hoſtium exterminatoris regis. *Con la forza della ſcimitarra regia eſterminatrice de' nemici. Sæ.* سخن پرداز *ſæchun perdāz.* Verborum concinnator, facundus. *Eloquente, facondo oratore. Ik.* مهمه پرداز ا *mühimme perdāz ol.* 1) Præparare neceſſaria. 2) Providere. *Ik.*

پردازلق *perdāzlyk.* t. *n. ſ.* 1) Completio. 2) Limatio, exornatio. 3) Perfectio. ¶ انشا پردازلق *inśā perdāzlyk.* Compoſitio elegans. *Compoſizione di belle lettere.*

پردازلمق *perdāzlamak.* t. *V.* 1) Polire. 2) Exornare. 3) Perficere. *An.* ¶ پردازلنمش *perdāzlenmiś.* Perpolitus. *Polito, liſciato. An.*

پردازي *perdāzī.* p. *n. ſ. i. q.* پردازلق *perdāzlyk.* 1) Completio. 2) Exornatio.

¶ سخن پردازي ſæchun perdāzī. Ornamentum verborum, eloquentia. *Caſt.*

برداشتن berdāšten. p. V. compoſ. 1) Tollere, attollere. 2) Ferre. *Alzare, togliere, levare.* 3) Movere. 4) Aſſumere. 5) Retinere. 6) Suſtinere. 7) Suſtentare. *Ferh.* ¶ آب برداشتن *āb berdāšten.* haurire aquam.

برداشته *berdāšte.* p. *part. paſſ. compoſ.* 1) قالدرلمش *kaldürylmiš.* t. Elatus. 2) Ablatus, amotus. 3) *n. ſ.* Homo valde vilis, & contemptus, *qui paupertatis, vel punitionis ob adulterium metu aufugit, aut ad loca ſacra & immunia confugit. Ferh.* 4) Expoſititius. ¶ ۱ برداشته *berdāšte* e. t. برداشتن *berdāšten.* p. 1) Attollere, efferre, auferre. 2) Offerre. *Ik.* 3) Confugere. *Ik.*

برداق *bardak* t. *n. ſ.* Fidelia. *Spezie di vaſo di terra. V.* بردق

پردال *perdāl.* p. *n. ſ.* 1) Aſſumentum. 2) Circinus. *Ferh.*

بردال *bürdāl.* a. *nom. prop.* Burdigala, *Aquitaniæ in Gallia emporium. Gol.*

بردان *berdān.* a. *part.* 1) Frigens, frigus patiens. ¶ البردان *el-berdāni, i. q.* الابردان *el-ebredāni.* Duo frigida, *nempe tempus matutinum, & veſpertinum.* 2) Nomen loci. *Wan.*

پردان *pürdān,* & پرداني *pürdāni.* p. *adj. compoſ.* Plenus ſcientia, doctus, ſapiens. *Uomo dotto, pieno di ſcienza.*

برداني *berdāne.* p. *n. ſ.* Segmenta offæ *lacte ſubactæ, in ſartagine frixæ. Caſt.*

پرداه *perdāh.* t. *n. ſ. pro* پرداخت *perdācht.* Nitor, limatio. *Luſtro, forbitura.*

پرداهلمك *perdāhlemek.* t. *V.* Polire, lævigare. *Polire, dar il luſtro.*

بردبار *bürdbār.* p. *adj. compoſ.* حليم *hælīm.* a. يواش كه يوك كوتريجي اولور *iæwaš, ki iük götürīgī olūr.* t. 1) Bajulans onus. 2) Manſuetus, mitis, patiens. *Che ſopporta volontieri, paziente, facile. Sæ.* 3) Lenta, ac obſtinata peractio *alicujus negotii. Ferh.*

بردباري *bürdbārī.* p. *n. ſ.* Suportatio oneris, tolerantia. *Pazienza, ſopportamento. Ik.*

بردبرد *berdberd.* p. *Vox propellentis in pugna.* Apage, cede loco. *Ferh.*

بردة *beredet.* a. *n. ſ.* 1) Gravitas cibi *in ſtomacho.* 2) Indigeſtio. *Gol.*

بردة *berdet* a. *n. ſ.* 1) Nota ovibus impreſſa. 2) *metaph.* Sinceritas, *integritas. Gol.* ¶ هو لبردة يمني *huwe liberdeti jemenī.* Probe mihi eſt cognitus. هي لك بردة نفسها *hije leke bürdete nefsihā.* Illa tua eſt, toto, & ſincero affectu. *Gol.*

بردة *bürdet.* a. *n. ſ. pl.* برد *bürad.* 1) Veſtis nigræ, & quadratæ genus, *fere minoris formæ Arabibus uſitatum.* 2) Lacerna, *qualis pauperum, & religioſorum eſſe ſolet. Wan.*

بردج *beredeğ.* a. *n. ſ. i. q.* برده *berde.* p. Direptione, *ſeu* bello captus, mancipium. *Wan.*

پـردخت *perdæcht.* p. 3. *perſ. præt. a* پردختن *perdæchten.* 1) Vacuus fuit. 2) Deſiit, ceſſavit. 3) Tranſegit. 4) Inſtructus, ordinatus fuit. 5) Polivit. *Ferh.*

پردختن *perdæchten.* p. *V. i. q.* پرداختن *perdæchten.* 1) Convertere ſe *aliquo.* 2) Diligentem eſſe. 3) Organa pulſare. *Ferh.*

پردخته *perdæchte.* p. *part. paſſ.* Perfectus, completus. *Ferh.*

بردخي *birdæchȳ, vul. birdaha.* t. 1) *adj. & adv. compoſ.* 1) Adhuc unus, alter. 2) Altera vice, adhuc ſemel. 3) *ſequente negatione.* Amplius. *Ancor' uno, un' altro, un' altra volta, ancor' una volta, & più.*

بر دخيجه *bir dæchȳğe.* t. *adj. & adv. i. q. præc. blanditivè.* ¶ بر دخيجه سويلدهلم *bir dæchȳğe söjledelum.* Examinemus eum adhuc ſemel. *Facciamolo parlare ancor' una volta. Eb.*

بردر *berder.* p. *n. ſ.* Superliminare ad oſtium. *Caſt.*

بردس *birdes.* a. *part.* 1) *Vir* improbus, inviſus & ſuperbus. 2) Deformis, *ac ingratu aſpectu. Gol.*

بر دسته چچك *bir deſte čiček.* t. *n. ſ. compoſ.* Sertum florum.

بردع *berdæ.* p. *nom. prop.* Nom. regionis & urbis magnæ, *quæ adjacet provinciæ* مازندران *mazenderān. Ferh.*

بردعه *berdæ-æ.* a. *n. ſ. pl.* برادع *berādyˆ.* 1) Pannus coactilis *lana infartus, ephippio, aut clitellis ſubſterni ſolitus,* dorſuale. 2) Clitella. *Baſto.*

بردعي *berdæȳ.* a. *n. ſ.* Dorſualium, & clitellarum confector, *aut* venditor. *Fattore, ò venditor di baſti.*

بردغي *berdæghȳ.* p. *n. ſ.* Dorſualium, & clitellarum confector, *aut* venditor.

بردق *bardak.* t. *n. ſ.* Vas potorium *argillaceum,* hydria. *Boccale, boccaletto.*

بردقي *bardækȳ.* p. *n. ſ.* 1) Pannus coactilis *clitellis ſubſterni ſolitus.* 2) Dorſualium, & clitellarum confector, & venditor. 3) *nom. gentile.* Berdaenſis. *Ferh.*

بردك *berdek.* p. *n. ſ.* 1) Fabuloſa narratio, parabola. 2) Locutio barbara, & eronea. *Ferh.*

بردك *pardek, bürdek, & pürdek.* p. 1) *n. ſ.* Prolatu difficilis ſermo. 2) Aenigma. *Ferh.* 3) *adj.* Probus, ſincerus, purificatus. *Caſt.*

بردگان *bürdegān.* p. *n. ſ. pl. a* برده *bürde.* Mancipii, ſervi. *Ferh.*

بردكي *berdegī.* p. *n. ſ.* Captivitas. *Caſt.*

پردكي *perdegī.* p. *n. ſ.* مستوره عورت *meſtūre æwret.* t. Tecta & pudica fæmina.

پردل *pürdel.* p. *n. ſ.* طبق *tæbæk.* Paropſis, diſculus. *Piatto, tondo.*

پردل *pür dil* p. *adj. compoſ.* 1) Audax, magnanimus. *Valoroſo, ardito.* 2) Perſpicax, intelligens. *Ferh.*

پردلمك *perdelemek.* t. *V.* Obvelare. *Tef. pro* پردهلمك

بر دم *bir dem.* t. *n. ſ. compoſ.* Momentum, punctum *temporis. Un momento.*

بردميد *berdemīd.* p. 3. *perſ. præt.* 1) Prodiit, apparuit. 2) Crevit *arbor, planta.* 3) Iracundus factus eſt. *Ferh.*

بردن *bürden.* p. *V.* 1) التمك *iletmek* كوترمك *götürmek.* t. Portare, aſportare. 2) Transferre. 3) Ducere. 4) Detrahere. 5) Mittere. *Portare, condurre.* 6) Vincere *bello, luſu. q.* præmium auferre. *Vincere, guadagnare. Ferh.* ¶ فرمان بردن *fermān bürden.* Mandato morem gerere, juſſa exequi. *Seguir l'ordine.* حسد بردن *hæſed bürden.* Invidere. *Portar invidia.* شك بردن *šek bürden.* Dubitare. *Aver dubio, ſoſpetto.* حمله بردن *hæmle bürden.* Impetum facere, inſultare. *Inſultare.* خدا برد *chuda bürd. q.* Quo te Deus ducit? *i. e.* quo vadis? *Dove vai? Comprecationis & boni ominis formula.* درپناه كسي بردن *der penāhī kesī bürden.* Ad tutelam alicujus confugere. *Ricoverarſi ſotto la protezione di alcuno.*

پردو *perdū.* p. *n. ſ.* 1) Feneſtra *tecti. Ferh.* 2) *Ejus* ſuprema pars. *Balcone, e ſommità del tetto. Caſt.*

بر دوام *ber dewām.* p. *adv. compoſ.* Continuo, ſemper. ¶ بر دوام باد *ber dewām bād.* Sit perpetuus, duret ſemper, continuo. *Rimanga, duri ſempre. Ik.*

بردوامي *berdewāmī.* p. *n. ſ.* Perennitas, firmitas. *Ik.*

بر دوش *ber dūš.* p. *compoſ.* Supra humeros. ¶ خرقه بر دوش *chȳrkæ ber dūš.* Centone indutus. *Una veſte rappezzata addoſſo. Eb.*

بردون *birdūn.* p. *n. ſ.* اكدش ات *igdiš at.* t. Canterius. *Cavallo caſtrato.*

برده *berde, ſeu* بردة *berdet.* a. *n. ſ.* Nota, ſeu ſignum *ovibus impreſſum. Gol.*

برده *berde.* p. *n. ſ. i. q.* برد *berd.* 1) Mancipium *bello captum,* captivus. 2) Servus, ancilla. *Schiavo, ſchiava. Ferh.* ¶ بـرده بردن *berde bürden.* Captivare, captivum ducere. برده و اسير اولديلر *berde wü esīr oldȳler.* Facti ſunt captivi. *Furono fatti prigioni, e ſchiavi. Sæ.*

پرده *perde.* p. *n. ſ.* 1) Velum, velamen. 2) Siparium, cortina. 3) Aulæum, periſtroma. 4) Vincula colli in teſtudine *ad diſtinctionem toni.* 5) Tonus muſicus. *Velo, cortina, portiera, tappezzeria, & tono muſicale. Ferh.* 6) *i. q.* جـنبلك *giünbülik.* t. Tentorium *reticulatum contra muſcas.* ¶ پردهٔ عشاق *perdeī ūššāk* پـردهٔ صفاهان *perdeī ſyfāhān &* پردهٔ حجاز *perdeī hugiāz. Tres toni muſici perſici ſuaviſſimi, ſuper quos edunt cantilenas, componuntque harmonias.* ۱ پرده *perde* e. Velare, obtegere. *Ricuoprire, velare.* فلانك پـردهسني يرتمق *fülānün-perdeſinī jirtmak.* 1) Lacerare velum *honoris* alicujus, diffamare, detegere vitia ejus. 2) Violare, ſtuprare, deflorare *virginem. Disonorare, levar l'onore, ſcuoprir li vizij altrui, & ſverginare una figliuola,* پردهٔ عفتني چاك و آب روي عصمتني پر خاك ايلمش *perdeī ȳffetinī čiāk we ābī rūī ȳſmetinī pür chāk eilemiš.* Velum caſtitatis ejus laceravit, & honorem continentiæ luto inquinavit. *h. e.* defloravit *eam. Gli tolſe l'onore, la verginità. Eb.* پردهٔ آچمق *perdeī āčmak.* 1) Aperire cortinam. 2) *translatè* Deflorare. پرده چكمك *perde čekmek.* Trahere, claudere cortinam. *Tirare, ſerrare la cortina, ò portiera.* درپرده داشتن زنرا *der perde dāštenī zenrā.* Tectam ſervare, & a conſpectu, conſortiove virorum detinere fœminam. *Tener ritirata una donna dalla viſta, ò converſazione degli uomini.* در پرده شدن *der perde šuden.* Cuſtodire, abſcondi, in clauſtro detineri *fœminam.* 7) Plectrorum ſeries. *Taſto sì d'organo, ſpinetta, come di liuto, cetra.* 8) Tabulatum dividens amplius conclave, aliudve in duas partes, ſeu unum ab alio, intermedium ſeparativum. *Tavolato, ſteccato, riparo di legname, tramezo.* ¶ چاتمه پرده *čiatma perde.* Separatio conclavis tabulatæ. *Tramezo, chiuſura.* چاليدن پرده *čiālīden perde.* Seps, ſepimentum ex ſpinis. *Siepe.* پـرده ياپمق *perde japmak.* Intermedia re ſepire. *Steccare, far ſteccati.* آتش پردهسي *āteš perdesī.* Umbella ab ignis ardore defendens. *Ombrella per il fuoco.* مغز پردهسي *mæghz perdesī.* Membrana cerebri. *Pellicina del cervello.* ديوار پردهسي *dīwār perdeſi.* Periſtromata, aulæa. *Tapezzerie del muro. Ber.* * *Expreſſ. figur.* پرده بـراو دريد *perdeī bero dirīd. h. e.* اني رسواي ايلدي *ānī rüswāji ejledī.* t. Dedecore, ignominia affecit. پرده بر افكند *perde ber efkend. h. e.* بي حيالق ايلدي *bī hæjālyk ejledī.* t. Inverecunde, impudenter ſe geſſit. پرده بر كرفت

perde ber girift. h. e. آشكار ايلدي *āsikār ejledī.* t. Palam aliquid fecit. پــرده شناس *perde sinās. h. e.* مطرب *mutrib.* Musicus. پرده نشين *perde nisīn. h. e.* محرمان خلوتسراي يعني اهل بزم *mührimān chælwet serāj jǽnī ehli bezem.* t. Compotatores, consodales. *Ferh.*

برده *berede.* a. *n. f.* Gravatio cibi *in stomacho*, indigestio. *Gol. V.* بردة

برده *bürde.* p. *n. f.* 1) Vestis nigræ, & quadratæ genus, *plerumque striatæ Arabibus usitatum.* 2) Lacerna. *Veste rappezzata, & abito di religioso. Ik.*

برده *bürde.* p. *part. pass. à* بردن *bürden.* Portatus, ablatus. ¶ برده شدن *bürde süden.* Deportari. *Cast.*

پرده *pürde.* p. *n. f.* 1) Aenigma. 2) Prolatu difficilis sermo. *Ferh.*

پردهباز *perdebāz. n. f. compos.* Musicus, *q. tonorum peritus musicorum, & eorum modulator.* ¶ اول مقامك پرده بازلري و ترانه پردازلري *ol mekāmün-perdebāzlerī we türāne perdāzlerī.* Illius clavis musicæ compositores & modulatores. *Ah.*

پــردهٔ چغانه *perdeï ćiæghāne.* p. *n. f. compos.* Tonus musicus. *Ferh.*

پردهٔ خرم *perdeï chærrem* p. *n. f. compos.* Species toni musici. *Ferh.*

پردهدار *perdedār.* p. *n. f. compos.* ستار *settar* a. قپوجي *kapūgȳ* t. Veli præfectus; qui præest obducendo & abducendo velo, sipario, *vel* cortinæ, janitor intimus. *Portinaro, à chi tocca alzar, & abbassare la portiera.* ¶ پردهدار اولدي *perdedār oldȳ.* Obvelavit, obtexit. *Servì di cortina, ricuoprì, protesse. Sæ.* سپاه اوزره پردهدار اولدي *sipāh üzre perdedār oldȳ.* Obtegebat, & protegebat exercitum. *Ricuopriva l' essercito, gli serviva di velo, & lo proteggeva. Sæ.*

پرده در *perde dir.* p. *n. f. compos.* 1) پرده يرتيجي *perde jirtīgȳ.* t. Veli ruptor, fissor, 2) *metaph.* Impudens, impudicus, & stuprator *virginis. Che squarcia il velo, diffama, ò leva la verginità.* 3) Revelator. *Ferh.*

پردهٔ دل *perdeï dil* p. *n. f. compos.* 1) يورك قبي *jürek kabȳ.* t. Pericardium, *vul.* Capsula cordis. 2) Sanguis cordis. 3) Pulmo. *Ferh.*

پردهٔ دير سال *perdeï dir sāl.* p. *n. f. compos.* Species toni musici. *Ferh.*

پردهٔ زنبور *perdeï zimbūr.* p. *n. f. compos.* 1) Species toni musici. 2) Species peristromatis, *seu* veli eleganter elaborati. *Ferh.*

پرده سرا *perde serā.* p. *n. f. compos.* Cortina ante fores gynæcei. *Ferh.*

پردهگاه *perdegāh.* p. *n. f. compos.* Scena. *An.*

پردهگي *perdegī.* p. *adj.* 1) Tectus, absconditus *in genere.* 2) *in specie n. f.* Mulieres velatæ. *Ferh.*

پردهلمك *perdelemek.* t. *V.* 1) Velare, obvelare. 2) Tegere, celare. *Coprire, velare, celare. Tef.* ¶ پردهلنمش *perdelenmis.* Obvelatus, tectus. *Velato, coperto. Tef.* 3) Intermedia re sepire, aut separare.

پرده نشين *perde nisīn.* p. *n. f. compos.* Post velum sedens, mulier pudica, *quæ nimirum semper velata & domi latens a consortio externorum abstinet. Donna ritirata, e lontana da ogni conversazione d'uomo.*

پرده نشينلق *perdenisīnlik.* t. *n. f. compos.* Solitaria, & sedentaria vita. *Vita ritirata, ritiratezza.*

بردي *berdī.* a. *n. f.* 1) Papyrus herba. *Wan.* 2) Gossipium papyri, *quod lanæ simile ex thyrso colligitur, & permixtum calci efficit tenacissimum cœmenti genus. Gol.*

بردي *berdī.* p. *n. f.* 1) Præstantius quoddam dactylorum genus. 2) Vas ex polito lapide. 3) Ludus larvalis. *Ferh.* 4) Ludibrium, derisio. *Cast.*

بردى *bürdī.* a. *n. f.* Præstantius quoddam dactylorum genus.

بردي *bürdī.* p. *n. f.* Juncus, vimen. *Ferh.*

برديدن *berdīden.* p. *V.* Recedere procul in via *ab aliqua re. Ferh.*

برديق *berdȳk.* p. *adj.* Non intelligens, ignorans, ignarus.

بردين *berdīn.* p. *n. f.* 1) چرك *ćirk.* t. Sordes, colluvies, *seu* fæces cujusque rei. 2) Rubigo. *Ferh.*

برذون *birzewn, bürzūn.* a. *n. f. fæm.* برذونة *birzewnet, pl.* براذين *berāzīn.* 1) Jumentum, idque gravius *seu* tardius incedens. *Wan.* 2) Equus talis, *quo quis vehitur, etiam onerarius. Gol.*

برر *birer.* t. 1) *adj.* Singuli. 2) *adv.* Singulatim. *Ad uno, minutamente.* ¶ جملهسي بــرر كــونه حلوا اولدي *güümlesī birer güne hælwā oldȳ.* Ex unoquoque unum dulciarium factum est. *Ogni uno diventò una sorte di dolzezza. Eb.* برر ايكيشر آتلو كزوب *birer īkīser ātlū gezūp.* Singuli, bini equites discurrunt. *Passano, scorrono ad uno, à due cavaglieri. Ll.*

برراه *berrāh.* p. 1) *n. f. compos.* Ornatus, elegantia. 2) *adj.* Pulcher. 3) Ordinatus, ornatus. *Ferh.*

بررة *berere.* a. *n. f. a* بر *berr.* Pii, benefici. *Gli uomini pij, giusti, liberali. Wan.*

بررس *berres.* p. *compos.* 1) *imp.* Interroga. 2) Perveni. *Ferh.*

بررس

بررس *bürrüs.* p. *imp.* Interroga. *Ferh.*

بررسته *berreste.* p. *n. f.* 1) Herba *sine caule.* 2) Res humida, *incrementum capiens. Ferh.*

بررسيد *berresīd.* p. 3. *pers. præt.* Interrogavit. *Ferh.*

برره *berreh.* p. 1) *n. f.* Ornatus, elegantia. 2) *adj.* Pulcher. 3) Ordinatus. *Ferh.*

برز *berz.* a. *part. n. f.* 1) Vir spectabilis, & intelligens. 2) Vir continens, temperans.

برز *berz.* p. *n. f.* 1) Vir altus statura. 2) Vir valde formosus. 3) Trula, *qua incrustantur, vel illinuntur parietes.* 4) Medulla arboris. *Ferh.* 5) Frumentum. 6) Satum, seminarium. 7) Semen. 8) Proceritas corporis, statura. 9) Splendor, radiatio. *Seme, biade, statura, splendore. Cast.*

برژ *berj.* p. *n. f.* 1) Gurges maris. *Ferh.* 2) Potentia. 3) Plenus splendor, *aut* radiatio perfecta. 4) *adj.* Integer, perfectus. 5) Excelsus.

برز *bir ez.* t. *comp.* Parum, aliquantulum, paulisper. *Un poco, alquanto.*

برز *bürz.* a. *n. f.* Scriptum, scriptura. *Gol.*

برز *bürz.* p. *n. f.* 1) Statura. 2) Proceritas corporis. 3) Eminentia, gloria. 4) *i. q.* شكوه *sukuh.* p. Pulchritudo, ornamentum. 5) *adj.* Procerus, altus. *Statura, altezza, alto, gloria, ornamento, bellezza. Ferh.*

پرز *pürz.* p. *n. f.* Lanugo, villosior facies *holoserici panni, vel alterius materiæ. Ferh.*

بروز *bürüz.* a. *V. act.* [I. F.] Prodire, exire *pec. in campum apertum. Wan.*

برزا *berzā* a. *n. f.* 1) Campus amplus, & patens. 2) *juxta quosdam* campus arboribus carens. *Gol.*

برزاغ *berzāgh.* a. *n. f.* Pubertas, juventus. *Wan.*

برزة *berzet.* a. *n. f. fæm. a* برز *berz.* 1) Mulier spectabilis, *quæ ad viros prodit, & cum iis pudice versatur. Wan.* 2) Nom. viri, Arabis Teimitæ. *Gol.*

برزج *berzeğ.* p. *n. f.* Acripus *herba. Cast.*

برزج *bürzeğ.* a. *n. f.* Rugitus leonis. *Gol.*

برزخ *berzæch.* a. *n. f.* 1) Interstitium *duarum rerum, quod eas ab invicem separat,* intercapedo, siparium. 2) Tempus, statusque *hominis a die mortis ad diem resurrectionis. Wan.*

برزد *perzed.* p. *n. f.* Medicamenti genus instar gummi, *datur in Ischiade, & arthritide. Ferh.*

برزدن *berzeden.* p. *V. compos.* Attollere. ¶ بانك برزدن *bānk berzeden.* Clamorem attollere, vociferari. *Ferh.*

برزده *berzede.* p. *part. pass.* Elatus, editus. ¶ برزدهٔ عــزيمت اولدم *berzedeï æzȳmet oldüm.* Me accinxi ad iter. *Ik.*

برزعة *berzæt.* a. *n. f.* Stratum. *Wan.*

برزغ *bürzugh.* a. *n. f.* 1) Alacritas, petulantia *juvenum. Gol.* 2) Juvenis *boni habitus, plenæque ætatis, & formæ. Wan.* 3) Plenus, repletus, confertus. *Ripieno, riempito. Acht.*

برزغه *berzæghæ.* p. *n. f.* Clitella. *V.* بردغه

برزغه *berezghæ.* p. *n. f.* Pannus, *qui ephippiis substerni solet. Cast.*

برزك *berzek.* p. *n. f.* كندر تخمي *kendir tuchmy.* t. Cannabis, lini semen. *Ferh.*

پرژك *perjeg.* p. *n. f.* Fletus, planctus. *Ferh.*

برزكار *berizkār.* p. *n. f.* Sator. *Seminatore. Ferh.*

برزكان *berezgān.* p. *n. f. pl.* Famuli, & Ancillæ. *Famiglie, servi, e serve.*

برزكر *berzger.* p. *n. f.* اكنجي *ekingi.* t. Sator, agricola. *Seminatore, agricoltore. Ferh.*

برزكري *berzigrī.* p. *n. f.* Seminatio. *Ferh.*

برزل *bürzül.* a. *n. f.* Crassus, & obesus vir. *Gol.*

برزم *berzem.* p. *n. f.* Saccus. *Saccoggia. Ferh.*

برزن *berzen, seu* پرزن *perzen.* p. *n. f.* محله *mæhælle, &* سوقق باشي *sokak basi.* t. 1) Vicus urbis, *pec. longior.* 2) Locus, statio. *Ferh.* 3) Terminus, extremum, *seu* angulus plateæ. *Contrada, strada di città lunga, & capo di vicolo.*

برزن *birzen.* p. *n. f.* Sartago ex argylla *ad pinsendum panem. Ferh.*

برزندن *bersenden* p. *V. pro* برزيدن *bersīden.* 1) Seminare. 2) Congruere, bene convenire. *Ferh.*

برزويلا *bürzweblā.* p. *nom. prop.* Nom. atlethæ parthici *ex atlethis Afraziabi. Ferh.*

برزوغ *bürzügh.* a. *n. f.* 1) Juvenis *plenæ ætatis. Wan.* 2) Alacritas, & lubentia *juvenis. Gol.*

برزون *berzūn.* p. *n. f.* تركي آت *türkī āt.* t. Equus Turcicus. *Ferh.*

برزه *berze.* a. *n. f. fæm. a* برز *berz.* Mulier spectabilis, *quæ ad viros prodit, & cum iis pudice versatur. Gol.*

برزه *berze.* p. *n. f.* 1) Semen. 2) Ramus arboris. 3) Pannus ex serico, & lino. *Ferh.*

پرزه *perze.* p. *n. f.* 1) Bos aratorius. *Cast.* 2) Locus, habitaculum nobile. 3) Villositas *panni, vestis, & similium. Bue da arare, stanza nobile, & cotone, ò pelo del panno, & altre cose simili.*

برزه *bürze.* p. *n. f.* Species arboris similis gummi arabico. *Arabibus* قنه *kæna dicitur. Ferh.*

 برزه

پرزه *pürze.* p. *n.ſ.* 1) Lacinia *veſtis.* 2) Lanugo *panni.* 3) Fimbria. *Ferh.* 4) Tonſura *ex panno.* 5) Fomes ignitabuli. *Toſatura, & eſca, e ſolfanello da accender il fuoco.*

پرژه *pürje.* p. *n.ſ.* سچقق *ſaćiak,* & طون حاوي *don hawy.* t. 1) Fimbria. 2) Villus panni. *Frangia, & cotone del panno, ò di veſte nuova.*

برزه برز *berzeberz.* p. *n. ſ.* 1) اكن *ekin.* t. Satum, ſeminarium, ager conſitus. 2) Pannus, *ſeu* veſtis *ex ſerico, & lana contextus.*

برزهگاو *berzekāw.* p. *n. ſ.* Bos efferatus, & jugum deferens. *Ferh.*

برزهكر *berzeker.* p. *n. ſ.* Sator, ſeminator. *Seminatore. Ferh.*

برزي *berzī.* a. *n.ſ. i.q.* برز *berz.* 1) Vir ſpectabilis. 2) *pec.* Continens, conſtans, intelligens vir. *Gol.*

برزي *berzī.* p. *n. ſ.* Sator, agricola. *Ferh.*

برزي *bürzī.* p. *nom. prop.* Nom. athletæ partici. *Ferh.*

برزيدن *berzīden.* p. *V.* 1) تخم اكمك *tuchm ekmek.* t. Serere. 2) Decere, quadrare. *Seminare, convenire, ſtar bene.* 3) Perſiſtere. *Ferh.*

برزيدن *berezīden.* p. *V.* Oſtentare ſe *in veſtitu. Ferh.*

پرزيدن *perzīden.* p. *V.* 1) Puteum *lapidibus* implere. 2) Muro ab intra veſtire, munire *puteum.. Caſt.*

برزيق *berzȳk.* a. *n. ſ.* بولك *bölük.* t. Cœtus hominum. *Radunanza, comunità.*

برزيق *berzȳk.* p. *n. ſ.* Homo rudis. *Ferh.*

برزيكر *berziger.* p. *n.ſ.* Seminator, agricola. *Ferh.*

برزيكري *berzikerī.* p. *n.ſ.* Seminatio. *Ferh.*

برزين *berzīn.* p. & *uſit.* پرزين *perzīn,* & *pürzīn.* 1) *nom. prop.* Nom. ſectæ, *Abrahami patriarchæ ritus ſectantium.* 2) Nom. antiſtitis cujuſdam ex eadem religione, *a quo ignis cultorum primum delubrum fabricatum, & ipſa ſecta originem trahere dicitur.* 3) Ignis. *Ferh.* ¶ آذر برزين *āzeri berzīn.* Delubrum primum adoratorum ignis.

برزين *bīrzīn.* a. *n. ſ.* Poculum, *ſeu* uter *ex ſpatha palmæ. Wan.*

برزين *bürzīn.* p. *adj.* Publicus, manifeſtus. *Ferh.*

برس *bers.* a. *V. act.* Durum, & gravem eſſe *debitori ſuo. Gol.*

برس *bers.* a. t. *n.ſ.* Genus mænomeni ex foliis cannabis confecti, *quo ſumpto, ſpiritus vivificantur, & hilaritas, ac audacia conciliatur. Specie di Maslocco.*

برس *bers.* p. *n. ſ.* 1) Capiſtrum. 2) Forceps lignea, *equi ferocioris naſo imponi ſolita, pec. dum ſoleatur. Cavezza, & capezone. Ferh.*

پرس *pers.* p. *n.ſ.* وشاق *wæśāk.* a. Panthera, *pro* پارس *pārs. q. V.*

پرس *peres.* t. *adj.* Lividus. ¶ يوزي كوزي پرس اولدي *jūzī gözī peres oldy.* Factus eſt totus lividus, pallidus. *An.*

برس *birs,* & *bürs.* a. *n. ſ.* 1) Goſſipium, *aut* ſimile, *ut quod colligitur ex thyrſo papyri. Wan.* 2) Morphea. 3) Serpens, & *cui lanei innaſcuntur pili ſpecies leuces.* 4) Solertia, & aſtutia ducis viæ.

برس *bürs.* p. *n.ſ.* ورس *wers.* a. Planta ſeſamo ſimilis flaveſcens, *quæ in ſola Arabia felice provenit. Ferh.*

پرس *pürs.* p. *imp.* Interroga. *Ferh.*

برسا *beresā.* a. *n. ſ.* جماعة آلناس *ğemāåtün-nās.* Hominum turba, cœtus, homines. *Gol.*

پرسا *pürsā.* p. *part.* Interrogans.

برساله *bürſāle* p. *n. ſ.* Senex. *Vecchio. Ferh.*

برسام *bersām.* p. *n. ſ.* 1) Maniæ *aut* furoris ſpecies. 2) Incubi affectio. *Caſt.* 3) Pectoris dolor. *Ferh.* 4) Tumor. 5) Pleuritis. 6) Dolor punctorius *cujusque morbi. Caſt.*

برسام *birsām.* p. *n.ſ.* 1) Pectoris dolor. *Ferh.* 2) Dulciare *ex farina & melle, filaceum contextum referens.*

برسان *bersān,* & *birsān.* p. *n. ſ.* Gens unius religionis. 2) Vinum præſtantiſſimum, & coctum. *Ferh.* 3) Nomen avis *pavoni ſimilem caudam habentis.* 4) Furnus. *Caſt.*

پرسان *pürsān.* p. *part.* Interrogans. *Che interroga. Ferh.* ¶ پرسان اولمق *pürsān ol.* Sciſcitari, interrogare. *Informarſi.* احوالن پرسان اولديلر *æhwālin pürsān oldyler.* Sciſcitati ſunt de ejus ſtatu, & valetudine. *S'informarono del di lui ſtato. Sæ.*

پرسانيدن *pürsānīden.* p. *V.* 1) Interrogare. 2) Interrogari curare.

پرست *pereſt.* p. *n. ſ.* *In, & extra compoſitionem,* Adorator, cultor. *Ferh.* ¶ بت پرست *büt, ſeu püt pereſt.* Idololatra. آتش پرست *āteś pereſt.* Ignis cultor, magus. خود پرست *chod pereſt i. q.* خود بين *chod bīn.* Sui ipſius cultor, ſpectator, philautia laborans. خدا پرست *chudā pereſt.* Dei cultor.

برست *burüſt.* p. 3. *perſ. præt.* Crevit, & ad maturitatem pervenit. *Ferh.*

پرستا *pereſtā.* p. *n. ſ.* Servus, ancilla. *Ferh.*

پرستار *pereſtār.* p. *n. ſ. compoſ.* قول و قراوش *kul we karaweś.* t. Servus *vel* ancilla, mancipium. *Servo, ſchiavo, e ſchiava. Ferh.* ¶ قزم اوغلكه پرستار در *kyzüm oghlun-æ pereſtār dür.* Filia mea ancilla filii tui eſt. *La mia figliuola è ſerva del tuo figliuolo. Eb.*

پرستارلق طريقيله *pereſtārlyk tærȳkȳile.* t. *compoſ.* Inſtar mancipii. *In qualità di ſerva, come per ſchiava. Eb.*

پرستان *pereſtān.* p. *n. ſ.* 1) Avis pavonis inſtar verſicolor. 2) Clibanus perſicus *ex ferro. Ferh.*

پرستان *pereſtān.* p. *pl. a* پرست *pereſt.* Adoratores. ¶ واهمه پرستان *wāhime pereſtan.* 1) Qui imaginationi ſerviunt. 2) Suſpicioſi. *Gl' imaginativi, ſpecolativi, e ſoſpettoſi. Ik.* پرستان زمانه *pereſtānī zemāne.* Cultores mundi, mundani. *Li ſchiavi del mondo, ò del tempo, li mondani. Ik.*

برستان *pireſtān.* p. *n. ſ.* Auris agni. *Ferh.*

پرستش *pereſtiś.* p. *n.ſ.* Adoratio, cultus. *Ferh.*

¶ پرستش ا *pereſtiś* e. Adorare, colere.

پرستشخانه *pereſtiśchāne.* p. *n. ſ. compoſ.* Templum. *Caſt.*

پرستك *piriſtek.* p. *n. ſ.* Chelidon, hirundo. *Ferh.*

پرستنده *pereſtende.* p. *part.* 1) Servus. *Ferh.* 2) Adorator, cultor. * *Expreſſ. figur.* پرستندهٔ خيال *pereſtendeī chæjāl. h. e.* شاعر *śaȳr.* Adorator phantaſmatum, *i.e.* poeta. *Ferh.*

پرستو *piriſtū.* p. *n. ſ.* قرلانغج *kyrlanghyć.* t. Hirundo. *Rondine. Ferh.*

پرستوك *piriſtük.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

پرستة *piriſte.* p. *n. ſ.* Ancilla. *Ferh.*

پرستيدن *pereſtīden.* p. *V.* طاپمق *tapmak.* t. Adorare, colere. *Adorare. Ferh.*

برسد *bireſed.* p. 1) 3. *perſ. præſ. vel fut.* Pervenit, perveniet. 2) *Formula optandi* Faxit Deus, ut ita eveniat! *Ferh.*

پرسش *pürſiś.* p. *n. ſ.* سؤال *sü-āl* a. صورش *ſoryś.* t. Interrogatio, ſciſcitatio, inquiſitio. *Dimanda, interrogazione.* ¶ پرسش ا *pürſiś* e. Interrogare, ſciſcitari. *Dimandare, informarſi. Ik.* پرسش سمت توجهي ايچون *pürſiſi ſemtī teweğğühī ićiün.* Ad ſciſcitandum, quo tenderet. *Per informarſi della ſtrada, che teneva. Ik.* پرسش خاطر عاطرلري لوازمي تتميم اولنوب *pürſiſi chātyrī ātyrleri lewāzimī tetmīm olunüp.* Præmiſſa officioſa ſciſcitatione de ſalute ipſius. *Ll.* مراسم پرسش خاطر *merāſimī pürſiſī chātyr.* Leges ſciſcitationis de ſtatu *h. e.* officioſa ſciſcitatio de ſtatu. *Ll.*

برسم *berſem.* p. *n. ſ.* دستاويز ارمغان *deſtāwīz ermæghan.* 1) Donarium manuale, *ne vacuis manibus quis veniat. Buona mano.* 2) Codex legum ignicolarum, *quem ſacrificium facientes manibus tenere, ac partem ex illo recitare ſolent. Ferh.*

پرسم *persüm.* p. *n. ſ.* Farina, *quam tabulæ aſpergere ſolent, dum faciunt paſtam, ne adhæreat. Ferh.*

پرسم *pürsem.* p. *n. ſ.* Cibus *in gratiam hoſpitis præparatus. Ferh.*

برسن *bürsen.* p. *n. ſ.* 1) Annulus ligneus, *ſeu* ex pilis confectus, *qui per narium interſinium trajicitur, ut ei alligetur cameli habena, qua regi poſſit.* 2) Habena. 3) Jugum boum. *Ferh.* 4) Ornamentum muliebre, *ſcil.* annulus aureus, interdum gemmatus, *qui per narem trajicitur. Caſt.*

برسنك *berſeng.* p. *n. ſ.* ترازو *terazū.* t. Aequipondium, *quod apponitur ad æquilibrium faciendum. Contrapeſo. Ferh.*

پرسوز *pür śūz.* p. *adj. compoſ.* Aeſtuans, ardens, inflammatus. *Ardente, infiammato.* ¶ شمع پرسوز *śem-ȳ pür sūz.* Candela ardens, flammans. *Candela ardente.*

برسوله *bersule.* p. *n. ſ.* Paſtillus ex nucibus, & cortice nucis myriſticæ factus. *Ferh.*

پرسه *perse.* p. *n. ſ.* Paupertas. *Ferh.*

پرسه *pereſe.* t. *n. ſ.* 1) Filum *fabrorum lignariorum.* 2) Rectitudo illo filo explorata. *Az.*

پرسه *pürse.* p. *n. ſ.* Viſitatio ægrotorum. *Ferh.*

برسي *bersī.* p. *n. ſ.* Tædium. *Ferh.*

برسيان *berſijān,* & *bersejān.* p. *n.ſ.* ماتطق ديدكلري اوت *mātutuk didükleri ot.* t. *nomen* Herbæ *Arabibus* عصاء آلراعي *åsāür-rā-ȳ.* Virga paſtoris. *Ferh.*

پرسياندارو *perſijāndārū.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

پرسياوش *perſijāweś.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

برسياوشان *berſijāwśān.* p. *n. ſ.* 1) *i. q. præc.* 2) Orbis cœleſtis. *Ferh.* 3) *aliis* كزبرة آلبر *küzbüretül berr.* a. Adiantum, capillus Veneris.

برسياه *berſyjāh.* p. *adj.* اسمر *eſmer.* a. قره يغز *kara iaghyz.* t. Fuſcus, ſubniger. *Foſco, bruno.*

برسيدن *bürsīden.* p. *V.* تمام *temām.* a. يوغ ايلمك *iogh ejlemek.* t. 1) Abſolvi, perfici, finiri. 2) Annihilari, deleri. *Ferh.*

پرسيدن *pürsīden.* p. *V.* استخبار *iſtychbār.* a. صورمق *ſormak.* t. Interrogare, ſciſcitari. *Dimandare, informarſi.*

برش *berś.* p. *n. ſ.* Deſiderium. *Ferh.*

پرش *perś.* p. *n. ſ.* 1) Motus, agitatio. 2) Fons. *Ferh.* 3) Hedera. 4) Iliaca paſſio. *Caſt.*

برش *bereś.* a. *n. ſ.* 1) Notæ exiguæ, *ſeu* pili in crine *equi colore a cæteris differentes, etiam aliæ maculæ diverſi coloris in corpore apparentes. Wan.* 2) Circinus.

برش *beriś.* p. *n. ſ.* Deſiderium. *Caſt.*

برش *birś.* p. *n. ſ.* Capiſtrum cameli. *Ferh.*

برشاء *berśāe.* a. *n. ſ.* Hominum turba, homines. *Wan.*

برشاع *birśā'.* a. *part.* Stolidus, & contumax. *Wan.*

برشام *berśām.* p. *n. ſ.* 1) Viſu acuto præditus oculus. 2) Acuta framea, 3) Dens acutus. 4) Dentibus acutis armatus. *Ferh.*

برشام *birśām.* a. *n. ſ.* Viſus acumen. *Wan.*

برشامة *berśāmet.* a. *n. ſ. i. q. præc. Wan.*

برشان *berśān.* p. *n. ſ.* Gens ejusdem religionis. *Ferh.*

برشان *bürśān.* a. *n. ſ.* 1) *vox Chriſtianis uſitata, à Græco.* Panis, qui offertur in Euchariſtia. 2) *i. q.* برجان *bürgiān.* Burgundiones, Burgiones. *Gol.*

برشة *bürśet.* a. *n. ſ.* 1) *i. q.* برش *bereś.* Notæ exiguæ, *ſeu* pili *in crine equi colore a cæteris differentes.* 2) Album ſtigma in ungue. *Gol.*

بيرشترمك *biriśtürmek.* t. *V.* Adunare. ¶ طاغلمش عسكري برشترمك *daghylmyś æskerī biriśtürmek.* Adunare, in unum revocare locum diſperſum exercitum. *Radunare un' eſercito. Bern.*

برشتن *bürüśten.* p. *V.* 1) Frigere *in ſartagine, aut* alio modo torrere. 2) In furno coquere. *Caſt.*

برشته *berüśte,* & *bürüśte.* p. *part. paſſ.* 1) Toſtus. 2) Coctus *in furno.* ¶ كل برشته *gili berüśte.* Argilla cocta, & indurata. *Caſt.*

برشجان *berśigiān.* p. *nom. prop.* Nom. loci inter ايران *īrān,* & توران *tūrān. Ferh.*

برشخان *berśychān.* p. *nom. prop. i. q. præc. Ferh.*

برشدن *ber śüden.* p. *V. compoſ.* Aſcendere, ſuperum eſſe. *Salire, eſſer di ſopra.*

برشده *berśude.* p. *part. paſſ.* 1) In altum evectus. 2) Aſcenſus. *Ferh.*

برشع *birśi'.* a. *n. ſ.* 1) Vir longus, craſſus. 2) Inſipiens, fatuus. 3) Malæ indolis, malignus. *Gol.*

برشك *berśek.* p. *n. ſ.* طابقور *tapkur.* t. Cingulum, *ſeu* lorum, *quo ſupremum equi tegumentum, quod ſupra ephippium eſt, corpori equi aſtringitur. Ferh.*

برشك *birśek.* p. *n. ſ.* Prælum. *Caſt.*

پرشكال *purśigāl.* p. *n. ſ.* Cœlum nubilum, pluvium. *Ferh.*

برشم *bürśüm.* a. *n. ſ.* Operimentum vultus. *Gol.*

برشمة *berśemet.* a. *V. act.* Obtutum defigere. *Wan.*

برشمة *berśemet.* a. *n. ſ.* 1) Viſus acumen. 2) Viſus acutus. *Gol.*

پرشنبه *perśembe,* & *peśembe,* erronee *vulgus effert pro* پنجشنبه *pencśembe.* p. *n. ſ.* Dies jovis.

پرشهي *periśehī.* p. *n. ſ.* 1) Ala. 2) Lanugo creſcens *in alis avium. Ferh.*

برشجا *berśigiā.* p. *nom. prop.* Nom. loci, *ſeu* ſtationis intra ايران *īrān,* & تـوران *tūrān* regiones. *Ferh.*

پرشيد *perśīd.* p. 3. *perſ. præt.* Sparſit. *Ferh.*

پرشيدن *perśīden.* p. *V.* 1) Inglutire. 2) Deglutire. 3) Sale aſpergere. *Caſt.*

برشن *berśen.* p. *n. ſ.* Hedera. *Ferh.*

برص *bers.* a. *n. ſ.* Animalculum, *quod in puteis gignitur. Gol.*

برص *beræs, vel bæræs.* a. *n. ſ.* جدااملق *giüdāmlyk.* t. Lepra, & albiores maculæ, *quæ in jumento apparent ex alterius morſu, vel aliunde. Lebbra. Wan.*

برص *bürs.* a. *part. pl. ab* ابراص *ebrās.* Leproſi. *Gol.*

برصا *bersā.* a. *part. fœm. ab* ابرص *ebræs* 1) Pabulum detonſa *terra.* 2) Splendens albicante cute *ſerpens. Gol.*

برصة *berſæt.* a. *n. ſ. pl. a* براص *berās.* Tractus arenoſi. *Gol.*

برصلو *bæræslū.* t. *adj.* Leproſus. *Lebbroſo. Bern.*

برض *bærz.* a. *V. act.* [1. & 2. F.] 1) Paucam eſſe *aquam,* paucam emanare *ex fonte. Wan.* 2) Parum dare.

برض *bærz, byrz.* a. *part.*)(غمر *ghæmr,*) 1) Paucus, parum aquæ. 2) *cum artic.* البرض *elbærz.* Nom. viri, Arabis Kinanitæ. *Wan.*

برضوم *bürzūm.* a. *n. ſ.* Coriaceum involucrum *ampullæ vitreæ,* & *ſimilium. Gol.*

برصيصا *bersȳsā.* p. *nom. prop.* Certi religioſi Mohammedani. *Ferh.*

برطام *bertām.* a. *part.* Labeo, tumida habens labia. *Wan.*

برطانق *beretānik.* a. *n. ſ.* Veronica, *ſpecies herbæ. An.*

برطاييل *bertājīl.* p. Nom. Inſulæ Indicæ, *de qua multa fabulantur orientales. Ferh.*

برطرف *ber tæref.* p. *adv. compoſ.* Seorſim. *A parte, da parte, via.* ¶ 1 برطرف *ber tæræf e.* 1) Seponere, removere, abjicere. 2) Reſervare ad aliud tempus (*æquivocum eſt in Ll.*) *Metter à parte, laſciar da parte, rigettare, rimetter ad altro tempo.* 3) *pro* بتورمك *bitürmek.* t. Terminare, concludere. *Terminare, finire.* برطرف او *ber tæræf* ol. Semoveri, ſeponi. *Reſtar da parte, eſſer in diſparte.* بر طرف اولان *ber tæræf olan.* Remotus, ſepoſitus. *A parte, lontano.* بو ايشي تأخيرو برطرف ايلمشلر *bu iśi teechȳrü ber tæræf ejlemiśler.* Id negotii diſtulerunt, ac neglexerunt. *Miſero da parte il negozio, e lo traſcurarono Ll.* زحمت سفر بر طرف اولدي *zæhmeti ſefer ber tæræf oldȳ.* Incommoda belli ſublata ſunt. *Si poſero in oblio l'incommodità della guerra. Eb.* * خوراتة لطيفه بـرطرف *chorāta, vel honeſtius, lætȳfe ber tæræf.* Mittamus jocos. *Laſciamo le burle.* برطرف ساز او *ber tæræf sāz* ol. 1) Seponere, miſſum facere. 2) Terminare *aliquid. Laſciare da parte, tralaſciare, terminare. Ik.*

برطسة *bertæſet.* a. *V. act. quadril.* Camelos, & aſinos *aliis conducere, ſtipendio pro opera accepto. Gol.*

برطل *birtyl.* a. *n. ſ.* 1) Lapis longus. 2) Ferrum longum, ac durum, *quo ſcalpitur,* & *aſperatur lapis molaris. Wan.* 3) *i. q.* معول *mi'wel.* a. Inſtrumentum ferreum acuminatum, *gruis roſtrum referens, quo petræ finduntur. Gol.*

برطل *burtul,* & برطل *burtull.* a. *n. ſ. i. q.* قلنسوة *kælensüwet.* t. Pileus, tiara, mitra. *Wan.*

برطله *bertæle, bertule.* p. *n. ſ.* Ruber pileus ſub capitis involucro. *V.* برتله *Ferh.*

برطم *bertæm.* a. *V. act.* 1) Luctari cum alio. 2) Obſcuram eſſe *noctem. Gol.*

برطمة *bertæmet.* a. *n. ſ.* Inflatio ex ira. *Gol.*

برطنة *bertænet.* a. *n. ſ.* Ludi, ac rei ludicræ genus. *Gol.*

برطيل *bertȳl, etiam birtȳl.* a. *n. ſ. pl. uſit.* براطيل *berātȳl* & براظيل *berāzȳl.* 1) Lapis longus. 2) Ferrum longum, ac durum, *quo ſcalpitur,* & *aſperatur* lapis molaris. 3) Inſtrumentum ferreum acuminatum, *gruis roſtrum referens, quo petræ finduntur.* 4) Munus, donum, *quo corrumpitur judex. Dono da corrompere il giudice. Gol.*

برطيّة *bertȳje.* p. Nom. urbis, ac regionis. *Ferh.*

برع *beræ.* a. *V. act.* [3. F.] Excellere *ſcientia, vel alia re. Wan.*

برعث *ber-æs.* a. *n. ſ. pl.* براعث *berā-ȳs,* *i. q.* است *iſt.* Podex. *Gol.*

برعس *bir-ȳs.* a. *part.* 1) Lacte abundans *camelitis.* 2) Præſtans corporis forma. *Gol.*

برعكس *ber æks.* p. *compoſ.* عكسنه *ækſine* ترسنه *terſine.* t. Inverſo modo, præpoſtere. *Alla roverſcia.* ¶ و برعكس *we ber æks.* Contra verò, è contra. *All' incontrario, all' incontro. Ik.*

برعم *bür-üm.* a. *n. ſ. coll. pl.* براعيم *berāȳm.* 1) آچلمدق غنچه چچك *ācilmaduk ghunce cicek.* t. Calyx floris. 2) Gemma arboris. *Bottone di fiore,* & *germoglio d' albero. Wan.*

برعمة *ber-æmet.* a. *V. act.* Gemmas emittere *arborem. Wan.*

برعوم *bür-ūm.* a. *n. ſ.* 1) Calyx floris. 2) Gemma arboris. *Wan.*

برعيس *bir-ȳs.* a. *part.* 1) Lacte abundans *camelitis. Wan.* 2) Præſtans corporis forma. *Gol.*

برغ *bærgh.* a. 1) *n. ſ.* Locus depreſſior, *ubi aqua conſiſtit.* 2) Animal aquatile aliquod parvum, *incedens ſuper aquam.* 3) *adv.* Longe, procul. *Gol.*

برغ *bærgh, birgh,* & *burgh.* p. *n. ſ.* 1) صو بندي *sū bendī.* t. 1) Agger, *ſeu* clauſtrum *aquæ.* 2) Animalcula *aquæ innatantia. Ferh.*

برغاب *berghāb.* p. *n. ſ.* 1) Agger, *ſeu* clauſtrum *aquæ.* 2) Locus, ubi aqua confluit. *Ferh.*

برغاز *berghāz.* a. *n. ſ.* Vitulus, *ubi jam cum matre incedit,* pullus *bovis ſylveſtris. Gol.*

برغاليدن *berghālīden.* p. *V.* 1) Incitare. 2) Projicere. 3) Evellere, extrahere. *Ferh.*

برغاليدن *birghālīden.* p. *V.* Satiare. *Caſt.*

برغثة *berghæſet.* a. *n. ſ.* Color cinereus.

برغز *berghæz.* a. *n. ſ.* Pullus *bovis ſylvatici. Wan.*

برغست *berghæſt.* p. *n. ſ.* 1) Colocynthis. 2) كنابري *kunnaberī.* Nom. herbæ, *quæ cocta jumentis datur.* 3) شجرة آلبهق *śegeretülbehæk.* a. Genus oleris *ſylveſtris ſpinoſi, hyemalis.* 4) Lens paluſtris. *Ferh.*

برغش *berghæś.* a. *n. ſ.* Culex, *ſeu* culicum certa ſpecies. *Gol.*

برغشت *berghæśt.* p. *n. ſ.* 1) Nomen herbæ, *quæ cocta jumentis datur.* 2) Genus oleris *ſylveſtris ſpinoſi, hyemalis. Caſt.*

برغل *burghul.* a. *n. ſ. pro* فرغل *furghul.* 1) Fœtus hyænæ. 2) Alica triticea. *Gol.*

برغل *bürghul.* p. *n. ſ.* Alica. *V* برغول

برغلانيدن *berghælānīden.* p. *V. tranſ.* 1) Incitari ſinere. 2) Projicere facere. 3) Evelli curare. *Ferh.*

برغمان *berghæmān.* p. *n. ſ.* Magnus ſerpens. *Ferh.*

برغندان *berghændān.* p. *n. ſ.* Feſtum bachanalium. *Ferh.*

برغو *bürghū.* p. *n. ſ.* Arbor cava. *Ferh.*

برغو *bürghū.* t. *n. ſ.* مثقب *miskæb.* a. بيرم *bīrem.* p. Terebra. *Trivello.*

برغوث *bürghūs.* a. *n. ſ.* Pulex. *Pulce. Wan.* ¶ البرغوثي *el-burghūsī.* Pulicaria, pſyllium. *Gol.*

پرغور *pürghūr.* p. *n. ſ.* 1) Alica. 2) Ex ea cibus. *Farro. Ferh.*

برغوز *burghūz.* t. *n. ſ. vul. burghaz.* 1) Oppidum, caſtrum. *Borgo, caſtello. Sæ.* 2) Nomen

Nomen oppidi *Thraciæ*, *priſcis nomine Pyrgos. compellati. Leuncl.*

برغول *berghūl*, & *perghūl*. p. *n. ſ.* 1) Cibus *ex alica triticea.* 2) Dulciaria. *Ferh.*

برغول *burghūl.* p. *n. ſ. vul bulghur.* 1) Alica. 2) Cibus *ex ea.* 3) Frumentum, *ſeu* Triticum. 4) Far decorticatum, & leviter mola fractum. *Farro.*

برغولمق *borghūlamak.* t. *V.* Terebrare. *V.* بورغولمق

برغونه *perghūne.* p. *adj.* Turpis, deformis. *Ferh.*

برغه *bærghæ.* p. *adj.* دلي كسلمش *dilī kesilmiś.* t. Elinguatus, lingua mutilatus, *cui lingua excifa eſt. Ferh.*

برغيل *bærghȳl*, & *birghȳl.* a. *n. ſ.* Urbs propinqua aquæ, *vel media inter habitatos pagos*, & *deſertum. Gol.*

برف *berf.* p. *n. ſ.* ثلج *ſelḡ* a. قار *kār.* t. Nix. *Neve.* ¶ برف ا *berf.* e. Ningere. *Nevicare.* برف آبدار ايله آميخته بر باد صرصر نشان و بر طوفان محنت رسان ظاهر اولدي *berfi ābdār ile āmȳchte bir bādi ſærſær niśān, we bir tūfānĭ myhnet resān ʒāhyr oldȳ.* Obortus eſt ventus borealis nivi liqueſcenti admiſtus, ac procella vehemens. *Si alʒò un vento*, & *una boraſca terribile. Eb.*

برفاب & برف آب *berfāb.* p. *n. ſ. compoſ.* قارلو صو *karlū sū.* t. Nivata, & nivea aqua. *Acqua rinfreſcata con neve*, & *acqua di neve.*

برفان *berfān.* p. *n. ſ.* 1) Agni vellus. 2) Veſtis pellicea. *Caſt.*

پرفان *perfān.* p. *adj.* Mœſtus, triſtis. *Caſt.*

برفخج *berfæchḡ.* p. *n. ſ. i. q.* برفخج Ephialtes. *Incubo, demonio. Ferh.*

برفدان *berfdān*, *ſeu bereftān.* p. *n. ſ.* 1) قارلق *karlyk.* t. Cella nivaria, *locus ubi nix, aut glacies aſſervatur in uſum æſtatis. Ghiacciara. Ferh.* 2) Oeſophagus. *Caſt.*

بر فراغ كلمك *ber ferāgh gelmek.* t. *V. compoſ.* Ceſſare, finem *labori* imponere. *Ceſſare, finire. Eb.*

برفرود *ber fürūd.* p. *adv.* آشغه يوقري *āśagha iokarȳ.* t. Surſum, deorſum. *Sotto ſopra.*

برفناك *berfnāk.* p. *n. ſ. compoſ.* Locus nivibus conſperſus, & *hyemis*, & *æſtatis tempore. Ferh.*

برفنج *berfenḡ.* p. *n. ſ.* 1) Via aſpera, difficilis, ac ardua. *Ferh.* 2) Primitiæ *fructuum* & *rerum aliarum.* 3) Res nova, *quæ primum, prodiit, vul.* novalia. *Strada difficile, aſpra,* & *coſa nuoua, ò nuovamente uſcita.*

برفنجك *berfenḡek.* p. *n. ſ.* Incubus nocturnus. *Ferh.*

برفند *berfend.* p. *n. ſ.* 1) Exercitus. 2) Sermo gratus, acceptus. 3) Abſurdum verbum, futilis ſermo. 4) Locus, *vel* res profunda. 5) Depreſſus locus, vallis. *Ferh.* 6) *adj.* مسكر *müskir* a. سرخوش ايدجي *ſerchoś idiḡi.* t. Inebrians. *Che imbriaca. Caſt.*

برفندار *berfendār.* p. *n. ſ.* مفسر *mūfeſſir.* شارح *śāryh*, مفتي *müfti* a. & استاد ماهر *üſtāaȳ māhyr.* p. 1) Commendator, explicator. 2) Prælatus, *aut* ſapiens, *qui quæſtionibus arduis legis reſponſa dat.* 3) Magiſter excellens, *induſtrius*, & *ſolers in arte ſua. Ferh.* 4) Cantor, *aut* Muſicus. *Caſt.*

برفنده *berfende.* p. *n. ſ.* 1) Arca veſtiaria. *Ferh.* 2) Cophinus, *in quo fructus aſſervantur. Caſt.*

برفوز *berfūʒ.* p. *n. ſ.* Portulaca. *Porcelana. Ferh.*

برفوس *berfūs.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

برفير *birfīr.* a. *n. ſ. pro* فرفير *firfīr.* Purpura. *Gol.*

برق *bærk.* a. *n. ſ. pl.* بروق *bürūk.* 1) يلدرم *jildyrym.* t. Fulgur, fulgor. *Ferh.* 2) Fulmen. *Lampo, baleno*, & *ſaetta.* ¶ برق ا *bærk* e. Fulgurare, fulgere. *Balenare, folgorare.* برق اورمق *bærk ūrmak.* 1) Fulgurare. 2) Fulminare. *Saettare.* برق خاطف *bærkȳ chātyf.* Fulmen. *Saetta.* برق لامع و شهاب ساطع كبي *bærkȳ lāmy* we śehābĭ sāty* gibī.* Inſtar fulminis, & volatici ignis. *Sæ.*

برق *bark.* t. *n. ſ. i. q.* او برق *ew bark.* Familia, domicilium. *Caſa, famiglia.* ¶ بونده اوم برقم واردر *bundæ ewüm barkum wardür.* Hic uxoratus ſedem fixi. *Sono qui accaſato.*

برق *bæræk.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Fulgere. 2) Fulgurare. 3) Fulminare. *Wan.* 4) Præſtringi *viſum ſeu oculum, ut vix claudi poſſit.* 5) Attonitum evadere. 6) Ventris dolore corripi *pecus ex paſtu aſphodeli. Gol.* ¶ برق كوپك *bæræk köpek*, *aut* قللو برق *kyllū bæræk.* Canis villoſus. *Barbone, cane peloſo. Bern.*

برق *beræk.* a. *n. ſ. pl.* برقان *burkān a Perſico* بره *bere* 1) Aries. 2) Agnus. *V.* بره

برق *burk.* a. *n. ſ. i. q.* ضب *ʒæbb.* Lacerta Lybica.

برق *buræk.* a. *n. ſ. pl. a* برقة *burkæt.* Terræ continentes, diverſi generis lapides.

برقا *berkā.* a. 1) *n. ſ.* Oculus. 2) Terra craſſior *lapidibus*, & *arena mixta.* 3) *part.* Verſicolor. *Wan.*

بر قاعده *ber ka-ȳde.* p. *compoſ.* Juxta regulas, conſuetudines, regulariter. *Regolarmente, ſecondo' l coſtume, ed il dovere. Eb.* ¶ بر قاعدهء آداب مجالس شاهي و قــوايد محافل شهنشاهي هر نه ايسه يرينه كتوردي *ber kāȳdeĭ ādābĭ meḡiālisĭ śāhī, we kæwā-ȳdĭ mæhāfilĭ śahinśāhī her ne iſe, jerīne getürdȳ.* Præſtitit, quæcunque requirebat civilitas, ac reverentia principibus, ac monarchis debita. *Sodisfece alle leggi della civiltà, e riverenʒa dovuta alli prencipi e monarchi. Eb.*

برقان *berkān.* a. *V. act.* Fulgurare. *Wan.*

برقان *berkān.* a. *n. ſ.* Locuſta verſicolor, *aut* colore varia. *Wan.*

برقان *berkān.* p. *n. ſ.* Pellis agnina. *Ferh.*

برقان *birkān.* a. *n. ſ. pl. a* برق *beræk.* Agni. *Wan.*

برقاوات *berkāwāt.* a. *n. ſ. pl. a* برقا *berkā.* Oculi. *Wan.*

برقت *berkæt.* a. *n. ſ.* Barka. Nomen magnæ regionis, *quæ urbes*, & *pagos complectitur, Alexandriam inter*, & *Africam propriam. Schult.*

برقة *burkæt.* a. *n. ſ. pl.* براق *berāk*, برق *buræk*, & ابراق *ebrāk.* Terra continens *diverſi generis lapides, ſaxa* & *arenam. Gol.*

برقحة *berkæhæt.* a. *n. ſ.* Deformitas faciei. *Gol.*

برق خلّب *bærk chullāb.* a. *n. ſ.* Nubes fulgurans pluviæ expers. *Wan.*

بر قرار *ber kærār.* p. *compoſ.* 1) *adj.* Firmus, ſtabilis, conſtans. 2) Uniformis. 3) *adv.* Uniformiter. *Stabile fermo, coſtante, ratificato.* 4) Firmiter, conſtanter. ¶ بر قرار ا *ber kærār* e. Firmum, & conſtantem reddere, ſancire. *Stabilire, ratificare.* بر قرار ا *ber kærār* ol. Firmum, fixum, & conſtantem eſſe. *Reſtar ſaldo, coſtante.* cc. ده *de.* In. دوستلقده برقرار اولاسز *doſtlykte ber kærār olaſyʒ.* Conſtantes ſitis in amicitia. *Siate coſtanti nell' amicizia. Ll.* دوستلق مسندنده صاغلق اوزره برقرار اولاسز *doſtlyk meſnedinde ſaghlyk üʒre ber kærār olaſyʒ.* Durante amicitia, firma fruamini valetudine. *Godiate pure, durante l' amicizia una buona ſalute. Ll.* باقي هميشه ايّام دوستي و حسن همسايهكي بر قرار باد *bākȳ hemīśe ejjāmĭ doſtī we hüsnĭ hemsājegȳ ber kærār bād.* De reliquo ſemper dies amicitiæ & bonæ vicinitatis ſtabiles maneant. *Ll.*

برقش *birkyś.* a. *n. ſ.* Species aviculæ, *incolis Higiaʒæ* شرشور *śürśür dictæ. Wan.*

برقشة *berkæśet.* a. *V. act.* 1) Variis coloribus pingere. 1) Colore varium, *vel* verſicolorem efficere. *Wan.*

برقطة *berkætæt.* a. *V. act.* Dorſum flectendo reſpicere. *Gol.*

برقطة *berkætæt.* a. *part.* Paſſum inter ſe propinquos ponens. *Wan.*

برقع *birky*.* a. *n. ſ.* Septimum cœlum. *Wan.*

برقع *burkæ**, & *burku**. a. *n. ſ.* Rica, velum, *ſeu* operimentum *faciei* muliebre, *pectale, ut ſolis oculis pateat proſpectus. Velo di donna. Wan.* ¶ برقع كشاي هر مشكل *burkæ* küśāĭ her müśkil.* Retegens omnem difficultatem. *Che ſcioglie ogni dubbio. Sæ.*

برقلنمق *barklanmak.* t. *V.* اولنمك برقلنمق *ewlenmek barklanmak.* 1) Uxorem ducere. 2) Familiam ſtabilire. *Accaſarſi, ſtabilirſi.*

برقلو *barklū.* t. *adj.* Conjugatus, ſtabilitus. *Accaſato.*

برقمق *brakmak.* t. *V.* Jacere, projicere. *V.* براقمق

برقمق *borkmak, burkmak.* t. *V.* Luxare. dislocare. *Rivoltare, dislocare.* ¶ آياغي قولي برقلمش *āiaghȳ, kolȳ burkulmiś.* Luxatus ei pes, brachium. *Gli ſi è dislocato il piè, il braccio.*

برقندان *berkændān*, & برقدان *berkædān.* p. *n. ſ.* (*Armenicè barghendan, pargentān*) Bacchanalia, *tempus lætitiæ*, & *feſtivitatis ante jejunium, turcis ante menſem Ramaʒan.*

برقوق *berkūk.* p. *n. ſ.* زردالو *ʒerdālū*, *vel* صروجهارك *ſarūḡe erik.* t. Mali Armeniaci, *vel* flavi pruni genus vilius. *Armellini, bricoccoli. Ferh.*

برقيل *birkȳl.* a. *n. ſ.* Globulus jaculabilis. *Gol.*

برك *berk.* a. *n. ſ. pl.* بروك *bürūk.* 1) Agmen camelorum *pec.* decumbentium. 2) Pectus, pars interior pectoris, *ita ut* بركة *birket, ſit exterior. Wan.*

برك *berk.* t. 1) *adj.* محكم *muhkem.* a. استوار *üſtüwār.* p. Fortis, firmus. 2) *adv.* Fortiter, valde, admodum. *Forte, gagliardo, ſaldo, fortemente, molto.* ¶ برك ا *berk* e. Roborare, ſtabilire. *Fortificare, ſaldare, ſtringere.*

برك *berg.* p. *n. ſ.* 1) Folium *arboris, plantæ.* 2) Apparatus bellicus. 3) Supellex itineraria. 4) Bene compoſitus *ſtatus, ſermo, opes.* 5) Inſtrumentum muſicum. 6) Melodia. 7) Intellectus. 8) Finis, operis extremum. 9) Propoſitum, intentio. 10) Commeatus, annona militaris. 11) *i. q.* پروا *perwā.* Robur. *Ferh.* 12) Inſtrumentum, arma. 13) Ornamentum. *Caſt.* ¶ مفلس بي برك *müfliſĭ bī berk.* Inops, omni carens pecunia, Irus. *Povero come il venerdi ſanto, fallito.* برك چشم *bergĭ ćeśm.* Folium oculi, *i. e.* cilium, palpebra. *Ciglio, ò palpebra.*

پرك *perk.* p. *n. ſ.* 1) Semen lini. 2) Strepitus, *qualem ignis, ligna dum finduntur*, aut

aut rumpuntur, & digiti cum impetu colliſi edunt. Seme di lino, & ſtrepito, cricco.

برك *berek.* p. *n. ſ.* 1) Pannus *ex pilis camelinis.* 2) Genus quoddam veſtimenti. 3) *nom. prop.* Nom. magni alicujus fluvii. 4) Canopus ſtella. *Ferh.*

پرك *perek.* p. *n. ſ.* Canopus ſtella. *Ferh.*

برك *birk.* a. *n. ſ. pl. a* بركة *birket.* Piſcinæ. *Wan.*

برك *birk.* a. *nom. prop.* Nom. diſtrictus in Jemen. *Wan.*

پرك *pirk.* p. *n. ſ.* Palpebra. *Ferh.*

برك *birek.* a. *n. ſ.* 1) Crater fontis. 2) Piſcina. *Wan.*

برك *bürek.* a. *n. ſ. pl. a* بركة *bürket.* Anates albæ. *Wan.*

برکاپوز *berkāpūz.* p. *n. ſ.* Ephialtes. *Ferh.*

برکاپوس *berkāpūs.* a. *n. ſ.* Incubus nocturnus. *Ferh.*

برکات *berekāt.* a. *n. ſ. pl. à* برکت *bereket.* Copiæ, ubertates, benedictiones. *Abondanze, benedizzioni.* ¶ برکات ویرسون *berekāt wīrsūn vul. pro* الله برکات ویرسون *allāh berekāt wīrsūn. Forma gratias agendi poſt prandium, aut donum acceptum.* Deo gratias, rependat Deus, *q.* amplificet facultates donanti. *Dio ve ne ricompenſi, ò vi feliciti, vi ringrazio.* محصول عميم البرکات *mæhſūli æmīmül-berekāt.* Meſſis copioſa, proventus longe copioſiſſimus. *Raccolta copioſiſſima. Ik.*

پرکار *pergār.* p. *n. ſ. vul. pergel.* Circinus. *Compaſſo.* ¶ پرکار وار *pergār wār.* Inſtar circini. *Come un compaſſo. Ik.*

پرکار *pür kār.* p. *adj. compoſ.* Artificioſus, affabre factus, elaboratus. *Ben fatto, ò lavorato. Ik.*

پرکارچرخ *pergārciærch.* p. *n. ſ. compoſ.* Orbis cœleſtis. *Ferh.*

پرکارلمق *pergārlamak, vul. pergellemek.* t. *V.* Demetiri circino. *Compaſſare.*

پرکاره *pergāre.* p. *n. ſ.* 1) کوچجك پرکار و انك دوری *küciügek pergār, we anün-dewrī.* Parvulus circinus, & circellus ab eo delineatus. *Picciolo compaſſo, e picciolo circolo.* 2) Res. 3) Arca veſtiaria. 4) Fruſtum. *Ferh.*

برکاریدن *berkārīden.* p. *V. compoſ.* 1) Scindere peponis fruſtum. *Tagliare una fetta di melone.* 2) Exſcindere *colare veſtis, vel induſii. Ferh.*

پرکاس *perkās.* p. *n. ſ.* 1) Limatio ferraginum. 2) Applicatio animi *ad aliquam rem. Ferh.*

برکاشت *bergiāst.* p. 3. *perſ. præt.* Vertit, invertit. *Ferh.*

برکاشتن *berkāsten.* p. *V. compoſ.* Seminare. *Ferh.*

برکاشتن *bergāsten* p. *V.* دوندرمك *compoſ. döndürmek.* t. Vertere. *Voltare. Ferh.*

برکافوز *berkafūz.* p. *n. ſ.* Incubus nocturnus. *Ferh.*

برکافوس *berkafūs.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

پرکال *pergāl.* p. *n. ſ.* 1) Aſſumentum veſtis. 2) Circinus. *Ferh.*

پرکاله *pergāle.* p. *n. ſ.* 1) رقعه *ruk-æ.* a. Aſſumentum, panniculus. *Pezzo da rapezzare.* 2) Penna, *ſeu calamus circini. La penna del compaſſo.* 3) Fruſtum. 4) Segmentum. 5) Tela craſſa. *Ferh.*

پرکام *pergām.* p. *n. ſ.* Uterus. *Matrice.*

برکان *berkān,* برکانی *berkānī.* a. *n. ſ. pl.* برایك *berājik.* Genus veſtis, ſtolæve nigræ. *q. Baracane. Gol.*

پرکاوس *perkāwes.* p. *n. ſ.* Nimia amputatio vitis, *vel* arboris. *Ferh.*

برکاویدن *bergāwīden* p. *V. compoſ.* 1) Segmentum exſcindere *e medio, ſive panni, ſive melonis, aut partem, ſeu foramen de veſte, ut caput exinde exeri poſſit.* 2) Fodere. *Ferh.*

پرکاه *pergāh.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Res vilis *in genere.* 2) Feſtuca. *Feſtuco. Ferh.*

برك بيد *berk bīd.* p. *n. ſ. compoſ.* Cuſpis teli, formam habens folii ſalicis. *Ferh.*

برکت *berket.* a. *n. ſ.* Receptaculum aquæ, *pec.* Piſcina magna, *ut ſunt illæ Salomonis prope fontem ſignatum, minores autem, ut penes templum Salomonis, dicuntur* حوض *hæwz.*

برکت *bereket.* a. *n. ſ.* چوقلق *cioklyk* بوللق *bollyk.* t. 1) Abundantia. 2) Incrementum, 3) Felicitas. 4) Benedictio. 5) Fœcunditas, fertilitas. *Wan.* 6) Merces. *Abondanza, accreſcimento, fertilità, fecondità, benedizzione, mercede.* ¶ برکتله *bereketile.* Abundanter, ubertim, fœcunde. *Abondantemente.* حرامدن کلن اقچه‌نك برکتی یوقدر *hærāmden gelen akciænün-bereketī ioktür.* Pecuniarum illicite acquiſitarum nullus fructus. *Il denaro malamente acquiſtato non fà profitto.*

برکت *berket.* p. *n. ſ.* Aqua ſtagnans, *quæ aliunde in humiliorem locum confluxit, quales in via Meccana multæ. Caſt.*

برکة *birket.* a. *n. ſ.* 1) Pectus. 2) Procubitus, *camelini modus.* 3) Pars pectoris cameli, *terræ incumbens.* 4) *pl.* برك *birek.* Crater fontis. 5) Piſcina.

برکة *bürket.* a. *n. ſ. pl.* برك *bürek* Anas alba. *Wan.*

برکتلمك *berkitlemek.* t. *V.* Solidare, firmare, operculare, *f. pro* برکتمك

برکتلو *bereketlü.* t. *adj.* 1) Copioſus. 2) Fœcundus. 3) Proficuus, fructifer. 4) *n. ſ.* Incrementum, & acceſſionem adferens. *Fecondo, profittevole.*

برکتمك *berkitmek.* t. *V.* Firmare. *Vide.* برك *berk.*

برك دار & برکدار *berkdār.* p. *adj. compoſ.* Frondifer, frondoſus. *Fronzuto, pieno di frondi.* ¶ برکدار ال *berkdār ol.* Frondere, frondibus veſtiri. *Frondire, portar foglie.*

برکذار *bergüzār.* p. *n. ſ.* Donum, munus. *Preſente, galanteria. Caſt.*

برکر *berker.* p. *n. ſ.* Fortuna, ſors proſpera. *Ferh.*

پرکر *berger, berker, & pürger.* p. *n. ſ. quaſi* پرکهر *pürgüher.* Torques gemmis plumatus, *inſigne regum Perſarum. Collana d'oro gioellata. Ferh.*

برکرایستن *bergeraiſten, & bergiraiſten.* p. *V. compoſ.* Explorare, an quid grave *vel* leve ſit, *id manu librando.*

برکراییدن *berkerājīden, & bergirājīden.* p. *V. compoſ.* 1) Explorare, an quid grave, *vel* leve ſit, *id manu librando. Ferh.* 2) Modeſtia, lenitate uti. *Caſt.*

پرکرد *pergird.* p. *adv. compoſ.* Circum. ¶ پرکرد ماه *pergirdi māh.* Circum lunam. *Caſt.*

برکردن *berkerden.* p. *V. compoſ. i. q.* برکندن Evellere. *Ferh.*

پرکردن *pürkerden.* p. *V. compoſ.* 1) Multiplicare. 2) Implere. 3) Iterare, repetere. *Ferh.*

برکردیدن *bergerdīden.* p. *V. compoſ. tranſit.* 1) Verti, reverti, inverti. 2) Recedere *ab aliqua* re. *Caſt.*

برکردیده *bergerdīde.* p. *part. paſſ.* Devolutus. *Caſt.*

برك ریزان *ſeu* برکریزان & برکرزان *berk rīzān.* p. *part. compoſ.* 1) Folia ſpargens, *aut* dejiciens, *h. e.* Autumnus, *quo nempe arborum folia decidunt.* 2) *nom. prop.* Menſis November. *Ferh.* ¶ برك ریز فنا *berkrīzī fenā.* Autumnus mortalitatis. *Sæ. Il vento della mortalità. Br.*

برکرفتن *bergiriften.* p. *V. compoſ.* 1) Tenere. 2) Ferre, efferre. 3) Induere facere. *Ferh.* 4) Tollere, attollere. 5) Sumere, aſſumere. 6) Aſciſcere. 7) Portare, bajulare. 8) Prehendere, ſuſcipere. 9) Abigere. 10) Delere. *Caſt.*

برك ریز *berkrīz.* p. *n. ſ. compoſ.* Autumnus. *Ferh.*

برکزیدن *bergüzīden.* p. *V. compoſ.* Eligere, deligere. *Scegliere. Caſt.*

برکزیده *berghüzide. part. paſſ. compoſ.* Præelectus, electus. *Scelto.* ¶ برکزیدهٔ عالم *bergüzideī âlem.* Mortalium præſtantiſſimus. *Il rè degl' uomini. Ik.*

برکس *berkes.* p. *n. ſ.* Confugium ad Deum. *Caſt. Eſt formula confugiendi ad Deum dicendo:* Abſit, prohibeat Deus. *Ferh.*

برکست *berkeſt.* p. 1) *n. ſ.* معاذ الله *mæâzullāh.* a. Confugium ad Deum. *Caſt.* 2) *Formula confugiendi ad Deum dicendo:* Abſit, prohibeat Deus. *Dio guardi. Ferh.*

پرکست *perkeſt.* p. *i. q. præc. Ferh.*

برکستان *bergüſtān.* p. *n. ſ. compoſ.* Armatura equi. *Ferh.*

برکستوان *bergüſtüwān,* & برکستوانه *berküſtüwāne.* p. *n. ſ.* آت قولاکی *āt kulān-ȳ.* t. Cingulum equi, ejuſve armatura, *i. e. tegumentum ferreum, utraque ſui facie panno coactili veſtitum. Ferh.*

پرکسون *pürgüsūn.* a. *n. ſ.* Tegumentum *ephippii ſuperius ex panno, vel holoſerico ornatus gratia. Soproſella. Ferh.*

برکسه *berkese.* p. *part.* Tectus, abſconditus. *Ferh.*

پرکشت *pergeśt.* p. *n. ſ.* Nom. herbæ, *quæ funis inſtar per terram repit, plectiturque. Caſt.*

برکشت *bergüśt.* p. Nomen herbæ, *quæ capillorum inſtar perplexa ſe extendit. Ferh.*

برکشتن *bergeśten.* p. *V. compoſ.* Invertere, vertere. *Ferh.*

برکشتن *berkeśten.* p. *V. compoſ.* 1) Declinare, recedere. 2) Retrocedere, reverti. *Caſt.*

برکشته *berküśte.* p. *part. paſſ. compoſ.* 1) Fractus, afflictus. 2) Defunctus. 3) Occiſus. ¶ برکشتهٔ روزکار *berküśteī rūzigār.* Deploratus, mala patiens. *Diſperato, diſgraziato, sfortunato nel mondo. Sæ.* کفار برکشتهٔ روزکار *küffārī berküśteī rūzigār.* Perditi, infeliciſſimi infideles. *Li diſgraziati, e sfortunatiſſimi infedeli. Sæ.* برکشتهٔ حالان *berküśteī hālān.* In afflicto, & miſerabili ſtatu conſtituti. *Li diſgraziati, miſerabili. Ik.* برکشته حال پر ملال *berküśte hāl pür melāl.* Afflictus, & dolore obrutus. *Sfortunatiſſimo, & addoloratiſſimo. Eb.*

برکشیدن *berkeśīden.* p. *V. compoſ.* 1) Attrahere. 2) Extrahere, educere. 3) Haurire. 4) Tractare. 5) Augere. *Caſt.*

برکع *bürku*.* a. *n. ſ.* 1) Vir brevi ſtatura. 2) Pullus camelinus, *cujus collum ad terram non pertingit.*

برکعة *berk-æt.* a. *V. act.* 1) Inſiſtere pedibus *animal quadrupes.* 2) Prolabi. *Wan.*

برك كاه *berg gāh.* p. *n. ſ. compoſ.* Feſtuca. *Ferh.*

پرکل *pergel.* t. *n. ſ.* Circinus, *pro* پرکار

برکلك *berklik.* t. *n. ſ.* Firmitas. *Fortezza, forza.*

پرکلمك *pergellemek.* t. *V.* Circino metiri *pro* پرکارلمك

برکم *bergem.* p. *n. ſ.* 1) منع *men*.* a. Prohibitio. 2) Recuſatio. 3) Impedimentum. 4) Remora. *Ferh.*

پركم perkem. p. adj. Otiosus, occupatione carens. *Ferh.*

بركماشتن bergümästen. p. V. compos. 1) Præficere. 2) Imponere. *Cast.*

بـر كمال ber kemāl. p. 1) compos. Cum perfectione. 2) adj. Perfectus, absolutus. *Perfetto, compito. Ik.*

پركن perken. p. n. s. Strigil. *Cast.*

بركنج berkeng̃, & bür, & pürkung̃. p. n. s. اق حلوا ak hælwā. t. Species dulciarii, *quod* album *vocant. Ferh.*

پركنج pürkeng̃, & pürking̃. p. n. s. Dulciarii genus *ex nucibus, & amygdalis. Ferh.*

بركند berkend. p. n. s. compos. 1) رشوت rüswet. a. Donum *judici, vel præfecto, corrumpendi ergo datum.* 2) اوكي قوشي ögej küsi. t. Bubo. *Cast.* 3) Evulsio, eradicatio. *Ferh.*

بركندن berkenden. p. V. compos. قوپرمق koparmak. t. Evellere, eradicare. *Cacciar fuori, sradicare, suellere. Ferh.*

بركنده berkende. p. part. pass. compos. Evulsus, eradicatus. *Suelto, sradicato.* ¶ بركنده آمدن berkende ämeden. Exstirpari, erui. *Venir estirpato, e rovinato.* بيخدن بركنده اولمشدي bichten berkende olmiśidy. Radicitus evulsus fuerat. *Era stato sradicato, cavato dalla radice.*

پركنده perkende. p. part. pass. 1) Dispersus. 2) Separatus. *Ferh.*

پركنده perkende t. n. s. Actuarium *ab* 18, *aut* 19. *habens transtra*, gaulus minor. *Hezar.*

پركنه pergene. p. n. s. Species electuarii, quod exhilarat, & lætificat cor, *ex limatura auri, & argenti confecta. Ferh.*

بركنيل bergnīl. p. n. s. Folium indici. *Foglio d'indico.*

بركوزلو bir gözlü. t. adj. compos. Monoculus. *V.* كوزلو gözlü.

بركوشتن berküsten. p. V. compos. Introrsum vergere. *Cast.*

بركوع bürkü˟. a. n. s. pro برقوع bürkü˟. Operimentum *faciei. Gol.*

پركوك pergük. p. n. s. Xenodochium. *Spedale de' pellegrini. Ferh.*

بركوه berküh. p. nom. prop. Nom. urbis *in* عراق عجم ÿraki ægem. *Ferh.*

بركوهان berkühän. p. n. s. 1) Modulatio *cantoris, aut* harmonia *fidicinis.* 2) Vox psittaci.

پركوهان perkühän. p. n. s. 1) Tonus ex 31. musicæ persicæ. 2) Harmonia cytharædi. 3) Vox psittaci. *Ferh.*

بركه bürke. p. n. s. 1) Piscina. 2) Nomen avis aquaticæ. *Ferh. V.* بركت

بركهء اردشير bürkeï erdiśīr. p. nom. prop. Civitas, *quæ nomen nacta est a magna piscina quam* اردشير بن قياد *erdiśīr ibnï kæjād ibi exstruxit. Ferh.*

بركي bergī. p. n. s. 1) Galerus acuminatus *ex panno coactili, talisque pilei genus oblongius. Ferh.* 2) Fascia lanea, *qua pauperes, & medium corpus cingunt, & caput obligant. Cast.*

بركين perkīn. p. n. s. i. q. آتشكاه äteśgāh. Fanum magorum. *Ferh.*

پركين pergīn. p. adj. Publicus. *Ferh.*

برکينج bergīng̃. p. n. s. Species dulciarii, *quod* album *vocant. Ferh.*

پركينه pergīne. p. n. s. Species electuarii *exhilarantis, ad lætitiam incitantis, fortificantis cor. Ferh.*

برلمق & پرلامق parlāmak. t. V. Coruscare, flammare. *V.* پارلمق

پرلانغج pyrlanghyć. t. n. s. Turbo, trochus. *Trottola, fattore.*

برلك birlik. t. n. s. 1) Unitas. 2) Unio. 3) Consensus. *Vnità, unione, concordia, accordo.* ¶ انلر برلكدر änlar birliktür. 1) Unum, & idem sunt. 2) Unum sentiunt. *Sono d'accordo, s'intendono insieme.*

برلمك birlemek. t. V. توحيد tewhÿd. a. 1) *Deum* unum agnoscere, profiteri. 2) Prædicere. *Riconoscer un Dio solo, è lodarlo come tale. Tef.*

برلنمك birlenmek. t. V. pass. Uniri.

برم berm. p. n. s. 1) Custodia. 2) Cisterna *aquæ.* 3) Exspectatio. 4) Nom. herbæ, *quæ ad ripam aquæ crescere solet. Ferh.*

برم berem. a. V. act. [4. F.] 1) Pertæsum esse, cum tædio fastidire *aliquid.* 2) Molestiam, & mœrorem animi concipere. *Wan.*

برم berem. a. n. s. pl. ابرام ebrām. 1) Tædium, molestia. 2) Qui aliorum pecunia certantium consors esse recusat, *præ avaritia.* 3) *coll.* Fructus arborum *spinosarum, & pumilarum, quæ* عضاة ÿzāt *dicuntur.* 4) Omphaces, & duriores uvarum baccæ. *Wan.*

برم berem. p. n. s. Furca, pala bidens. *Ferh.*

پرماسه permāse. p. n. s. 1) Scientia, notitia. 2) Palpatio. 3) Extensio. 4) Liberatio. 5) Lævigatio. *Ferh.*

بـرله birle, *seu birile.* t. adv. compos. *fere i. q.* ايله Cum, una cum, simul. *Con, insieme.* ¶ عون الهي و فضل نا متناهي برله äwnï ilahī, we fæzlï nāmütenāhī birle. Ope divina. *Con la Divina grazia. Sæ.* كلدكي برله geldügī birle. Statim atque venit. *Subito che venne.*

برماسيدن bermāsīden. p. V. compos. 1) يوقلمق iokamak. t. Scrutari, inquirere. 2) Palpare *explorandi ergo. Informarsi, tastare, provare. Ferh.*

پرماورد permāwürd. p. n. s. قاضي لقمهسي kāzÿ lokmasī. t. Dulciarii genus quoddam. *Cast.*

برماه bermāh. p. n. s. Terebra. *Trapano. Ferh.*

پرماه permāh. p. n. s. *i. q. præc. Ferh.*

پرماهه permāhe. p. n. s. 1) مثقب miskæb. a. Terebra. 2) Trepanum. *Cast.*

پرمايون permājūn, & پژمايون püjmājūn. p. n. s. 1) Nom. bovis, *seu* tauri *regis Firiduni. Ferh.* 2) Species serici, *seu* panni *sericei picti. Cast.*

برمايه bermāje. p. Nom. bovis, *seu* tauri *regis Feriduni. Ferh.*

برمة bermet. a. n. s. 1) Fructus arboris spinosæ. 2) Arbor spinosa. *Wan.*

برمة bürmet. a. n. s. Cacabus. *Wan.*

برمتها birümmetihā. a. compos. cum affixo. Omnes, ad unum. *Ik.*

برمجيدن bermegīden. p. V. compos. 1) Palpare, palpando captare. ¶ برمجي فربه است يا لاغر bermegī ferbih est iā læghær. Palpa & explora, an macrum vel pingue sit *animal. Tasta, prova s'egli è grasso, ò magro.* 2) Repere, *serpeggiare.* 3) Raptare, *strascinare. Ferh.*

برمخيد bermæchÿd. p. part. compos. Refractarius, inobediens *filius. Figlio disubbidiente. Ferh.*

برمخيدن bermæchÿden. p. V. compos. 1) Adversari. 2) Refractarium esse. *Ferh.*

برمخيده bermæchÿde. p. part. compos. Refractarius *infans. Ferh.*

برمر bermer. p. n. s. 1) Desiderium. 2) Spes. 3) Apis. *Ferh.*

پرمر permer. p. n. s. Exspectatio. *Ferh.*

برمراد ber mürād. p. compos. adj. Voti compos. 2) *n. s.* Obtentio intenti. ¶ برمراد ا bermürād e. Voti compotem reddere. *Contentare.* اني برمراد اتمك مرادي ايدي anī bermürād etmek mürādī īdī. Contentum eum reddere intendebat. *Desiderava di cotentarlo. Sæ.* اول ايكي نامرادي بر يره كتوروب برمراد ايلديلر ol īkī nāmürādī bir jere getürüp ber mürād ejlediler. Illos duos amantes in unum locum adductos voti compotes fecerunt. *Congiunsero quelli due appassionati amanti, e fecero loro godere de' bramati piaceri. Eb.*

برمسيدن bermesīden. p. V. compos. i. q. برمجيدن Palpare. *Ferh.*

برمسيده bermesīde. p. part. pass. compos. Arreptus, prehensus. *Ferh.*

برمشيدن bermeśīden. p. V. compos. 1) Repere. 2) Raptare, trahere. *Ferh.*

برمغاز bermæghāz. p. n. s. Honorarium, *quod discipulo, puero, famulove alterius, aliquid portanti datur. Ferh.*

پرمق parmak. t. n. s. 1) اصبع æsbæ˟ a. انكشت engüst. p. Digitus. 2) Clathrum. 3) radius *v. g. rotæ. Dito, balaustra, cancello, raggio di ruota.* ¶ باش پرمق baś parmak. 1) Pollex. 2) Hallux. *Pollice, dito grosso del piede.* صلوات پرمغي sælawāt parmaghÿ, & شهادت پرمغي śehādet parmaghÿ. Index, digitus demonstratorius. *L'indice.* اورته پرمق orta parmak, & اوزون پرمق üzün parmak. Verpus, *seu* medius. *Dito di mezo.* صرچه پرمغك يانندهكي syrće parmaghün ianindekī. Annularis, medicus. *L'annulare.* كوچك * كچرك پرمق küćiük, *vel* kićirek parmak صرچه پرمغي syrće parmaghÿ. Auricularis. *Il picciolo, ò auriculare.* اوكسز پرمق öksüz parmak. Digitus auricularis, *al.* annularis. *An.* پنجره پـرمقلري pengere parmaklerī. Clathri fenestrarum. *Cancelli di finestra.* تكرلك پرمقلري terkelek parmaklerī. Radii rotæ. *Raggi della ruota.* التي پرمقلو altÿ parmaklü. Sex digitos in manu habens. *Chi hà sei deti, di sei deti. Bern.*

بر مقتضا ber muktezā. p. compos. Juxta exigentiam, conformiter. ¶ برمقتضاي صلح ber muktæzāï sulh. Juxta exigentiam pacis, prout requirit observantia pacis. *Conforme richiede la pace. Ll.*

پرمق طاغي parmak thāgī. t. nom. prop. Nom. montis *separati a ceteris montibus Gordianis, in quo arca Noe residisse fertur, cujusque vestigia etiamnum hodie in eo conspici Orientales tradunt. Herb.*

پرمقلق parmaklyk. t. n. s. Clathri, cancelli. *Cancelli, gelosia.*

برمك bermek. p. nom. prop. 1) Nom. Familiæ, *seu* gentis *quondam nobilis*, Barmacidæ *liberalitate, ac humanitate inclyti.* 2) Nom. regionis *alicujus. Ferh.*

پرمكس perimkes. p. n. s. 1) Genus vestimenti *ex serico.* 2) Gladius undulatus. 3) Species armaturæ. 4) Tonus *quidam* musicus. *Ferh.*

برمكي bermegī. p. nom. prop. 1) Barmacides. *Ferh.* 2) *n. s.* Humanissimus, ac liberalissimus heros. ¶ اول سخي نفس مسيحي نـفس و خاتم طبع برمكي هوس ol sæchÿ nefsï mesihÿ nefes we chætem tæb-ÿ bermegī hewes. Ille liberalissimus gratiosissimus, ac nobilissimus heros. *Quel liberalissimo signore. Ik.*

برمكيه bermekje. p. n. s. Aloe *saccharo, & aromatibus condita. Ferh.*

برمو bermü. p. n. s. 1) Expectatio. 2) Desiderium. *Ferh.*

برموجب *ber mūğib.* p. *compoſ.* Juxta. ¶ بر موجب عادت ملوك *ber mūğibi ādeti mülūk.* Juxta conſuetudinem regum. *Conforme al coſtume delli rè. Ll.*

برموده *permūde.* p. *nom. prop.* Nom. filii. ساده شاه *sādeśāh. Ferh.*

برمور *bermūr.* p. *n. f.* 1) Pabulum. 2) Expectatio. 3) Deſiderium. 4) Spes. 5) Apis.

برموز *bermūz*, & *permūz.* p. *n. f.* Pabulum.

برموزه *bermūze*, & *permūze.* p. *nom. prop.* Nom. filii. ساده شاه *sāde śāh. Ferh.*

برموزه *permūze.* p. 1) *n. f.* Oſcillum. 2) *part.* Nobis convenit, debetur, noſtri gratia. *Caſt.*

برمون *bermūn.* *Expreſſio perſica apud poetas.* Super nos. *Ferh.*

برمون *permūn.* p. *n. f.* Ornatus *ex auro, argento*, & *margaritis. Ferh.*

برمه *berme.* p. *n. f.* Terebra. *Trapano. Ferh.*

برمه *perme.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

برمه *pereme.* t. *n. f.* Species naviculæ oblongæ, *qua canalis, ſeu portus Conſtantinopolitanus trajicitur, ferè ut Venetiis: Gondola, batello.*

برمه *bürme.* a. *n. f. pl.* برم *berem, birem*, & *bürem.* Olla, cacabus, *pec. lapideus, quales in Choraſan conficiuntur excavando. Gol.*

برمه *bürme*, & *pürme.* p. *n. f.* 1) Terebra. 2) Olla, cacabus *ex lapidibus. Ferh.*

برمه جي *peremeğī.* t. *n. f.* Portitor, *qui naviculam ducit. Gondoliere, barcaruolo. Bern.*

برمه *pürme.* p. *n. f.* اير *īr.* t. Cantilena, cantus. *Caſt.*

برميل *bermīl.* a. *n. f.* Dolium, orca. *Wan.*

برميو *permījū.* p. *n. f.* Stranguriæ ſpecies, *ſcil.* ardor urinæ, *quando ea cum dolore, & acrimonia redditur. Caſt.*

برن *bern.* p. *n. f.* 1) Nomen Stellæ. 2) سركي *ſergī.* t. Res quævis, *ſuper qua aliquid extenditur. Caſt.*

برن *pern, ſeu peren.* p. *n. f.* 1) اولكر *ölker.* t. Pleiades. 2) Luna ſplendens. 3) Tela ſericea *figurata ſinenſis.* 4) Potior panni pars, *quam emptorum oculis exponunt. Ferh.*

برن *beren.* p. 1) *n. f.* Roſtrum. *Zappa.* 2) *nom. prop.* Nom. civitatis. *Ferh.* 3) Novilunium. 4) Trulla. 5) Crates. *Caſt.*

برن *peren.* p. *adj.* Bonus, elegans. *Caſt.*

برن *pirūn.* p. *adv. pro* بيرون *pirūn.* Foras. *Ferh.*

برنا *bernā*, & برنا *pernā.* p. *n. f.* 1) كنج *genğ* يكيت *jigit.* t. Juvenis, adoleſcens. *Giovine.* 2) *i. q.* حنا *hænā.* Libido ovis. *Ferh.*

برنا *pernā.* p. *n. f.* Pannus ſericeus *acu phrygia pictus. Ferh.*

برنار اغاجي *pernār, pirnār āghāğī.* t. *n. f. compoſ.* Ilex. *Ilice. Bern.*

برناس *bernās.* p. *n. f.* Homo ineptus, ignorans. *Ferh.*

برناك *bernāk.* p. *n. f.* Juvenis, adoleſcens. *Ferh.*

برنامه *bernāme.* p. *n. f. compoſ.* 1) Exordium literarum, *i. e. titulus cum præmiſſa ſalutatione. Ferh.* 2) نمونه *nümūne.* Typus, *vel* exemplar rei, *cui aliquid efficitur ſimile. Moſtra, eſſemplare.*

برنان *pernān.* p. *f.* اتمك آلاجه سي *etmek ālāğiasī.* t. Situs, *ſeu* mucor panis. *Muffa del pane. Ferh.*

برناه *bernāh.* p. *n. f.* Juvenis, adoleſcens. *Ferh.*

برنبور *berembūr.* p. *n. f.* Nom. luſus puerilis conſtans ex orbiculo de corio vel ligno, *qui trajecto gemino fune, eoque adducto, & remiſſo movetur in orbem. Caſt.*

برنج *bereng.* p. *n. f.* Homo cæcus, *aut* morbo oculi graviter laborans. *Ferh.*

برنج *birneğ.* a. *n. f.* Medicamenti phlegmagogi genus. *Gol.*

برنج *biring, vul. piring.* t. *n. f.* Oryza. *Riſo.*

برنج *birüng.* p. *n. f.* Oryza. *Ferh.*

برنج *büring.* p. *n. f.* Baccæ exiguæ genus indicum, *purgandi pollens facultate. Ferh.*

برنج *büring, vul. piring.* t. *n. f.* Aes Cyprium, orichalcum. *Oricalco, ottone.*

برنجاسب *biringiāsib.* p. *n. f.* Species herbæ *valde amaræ*, Artemiſia. *Ferh.*

برنجاست *berengiāset*, & *birengiāset.* p. *n. f.* Album floris apis, Artemiſia. *Ferh.*

برنجاسف *berengiāſef.* p. *n. f.* 1) Album floris Apis, Artemiſia. *Ferh.* 2) Undulata gladii facies. *Caſt.*

برنجشمال *birüngiśmāl.* p. *n. f.* Oryza cocta *cum butyro*, & *ſaccharo. Ferh.*

برنجك *burungik.* t. *n. f.* Calantica. *Cuffia.*

برنجمشك *berengemiśk.* a. *n. f.* Species ocimi, acinus. *Gol.*

برنجن *berengen.* p. *n. f.* 1) Metacarpium, amilla, *ornamentum muliebre. Ferh.* 2) Conciſa, ac fimbriata res pendula ex ſerico, *vel* lana, *ut qualis annectitur extremæ fœminarum Turcomannarum comæ, aut camelorum lateribus, equorumque collis appendi ſolet. Caſt.*

برنجه *berenge.* p. *part. compoſ.* Affligens. *Che travaglia.* II شكنجه

برنجين *berengīn.* p. *n. f.* Metacarpium, armilla, *ornamentum muliebre. Ferh.*

برند *berend.* p. *n. f.* Undulata facies gladii. *Ferh.*

برند *perend.* p. *n. f.* 1) فرند *firind.* a. قلجك كوهري *kylygiün-gewherī.* t. Undulata nitensque gladii facies. *Onda.* 2) نقشسز حرير *nækyśſyz hærīr.* t. Sericum ſimplex, & non variegatum. *Seta, ò drappo ſenza fiorami, ò pittura, ſemplice.* 3) علم پادشاهي *ælemi pādiśāhī.* Vexillum regium. *Stendardo reale.* 4) *pro* بريد *berīd* a. پيك *peīk* t. Curſor, Tabellarius. *Corriere, meſſo.* 5) Margarita. 6) Cucumis ſylveſtris. 7) Spes, exſpectatio. *Ferh.*

برند *bürend.* p. *n. f.* Tonſio, tonſura *capitis. Ferh.*

برند *pürind.* p. *n. f.* Undulata facies *gladii. Ferh.*

برنداخ *perendāch.* p. *n. f.* Corium caprinum. *Ferh.*

برنداف *berendāf.* p. *n. f.* 1) Lorum *ſtapedum.* 2) Inteſtina. *Ferh.*

پر ندامت *pür nedāmet.* p. *adj. compoſ.* Pœnitentia tactus. *Pieno di pentimento. Eb.*

برنداور *berendāwer.* p. *n. f.* Gladius undulatus. *Ferh.*

برنداور *perendāwer.* p. *n. f. compoſ.* ايو كوهرلو قلج *ejū gewherlū kylyğ.* t. Gladius undulata facie nitens, & inſignis. *Scimitarra à onde, ò fiamme. Caſt.*

برندخ *perendæch.* p. *n. f.* Sagitta. *Ferh.*

برندك *berendek.* p. *n. f.* 1) Colliculus, mons parvus. 2) Sera, peſſulus. 3) Scoria ferri. 4) Species myrobalani. *Ferh.*

برندك *perendek.* p. *n. f.* Colliculus, parvus mons. *Ferh.*

برندكام *berendekām.* p. *n. f.* Species medicamenti *ex floribus camomili. Ferh.*

برندن *büründen.* p. *V.* Comprimere. *Caſt.*

برندو *perendū.* p. *n. f.* Heſterna nox. *Jeri. Ferh.*

برندوار *perendewār.* p. *n. f.* Heſterna dies, nox. *Ferh.*

برندور *perendwer.* p. *n. f.* شمشير نيك *śemśīri nīk.* Gladius inſignis. *Ferh.*

برندوش *perendūś*, & برندوشينه *perendūśīne.* p. *n. f.* 1) Nudius tertius. 2) Nox, *vel* dies ante heſternam noctem. *Ieri l' altro, l' altro ieri, l' altra notte. Ferh.*

برندون *perendūn.* p. *n. f. i. q. præc. Ferh.*

برنده *berende.* p. 1) *part.* Operans, agens. 2) *n. f.* Pyralis, papilio *lucernis accenſis advolitans. Ferh.*

برنده *perende*, & *perrende.* p. 1) *part.* طاير *tāir.* a. اوجيجي *uċīğī.* t. Volans, volatilis, volucris. *Che vola, uccello.* 2) *n. f.* Cymba, navicula. *Barchetta.* 3) Pyralis, *ſeu* papilio *lucernis accenſis advolitans. Farfalla. Ferh.*

برنده *bürende.* p. *part.* Scindens, & acutus *enſis. Caſt.*

برنده چراغ *perendeī ćirāgh.* p. *n. f. compoſ.* Pyralis, *ſeu* papilio *lucernis accenſis advolitans. Ferh.*

برندين *perendīn.* p. *n. f.* Pannus *ex ſerico. Ferh.*

برنس *bernis.* p. *n. f.* 1) بغرسق اغريسي *baghyrſak aghrysy.* t. Inteſtinorum dolor, *aut* tormina. 2) Forfex *ad tondendas oves. Ferh.*

برنس *bürnes*, & *bürnūs.* a. *n. f.* باش اورتوسي *baś örtūsī.* t. Capitis tegumentum, pileus oblongus. *Wan.*

برنساء *bernesāe.* a. *n. f. i. q.* ناس *nās.* a. Homines. *Wan.* ¶ من اي آلبرنساء هو *min ejjūl bernesāi hüwe*, *vel* اي آلبرنساء هو *ejjūl-bernesāi hüwe.* Ex quo hominum genere, *ſeu* quid hominis ille eſt? يمشي في آلبرنساء *jemśī fil-bernesāī.* Incedit ſine ulla arte. *Gol.*

بر نسنه *bir nesne.* t. *compoſ.* Aliquid. *V.* نسنه

برنش *berniś.* p. *n. f.* Inteſtinorum dolor, tormina. *Ferh.*

برنشاندن *bernisānden.* p. *V. compoſ.* اوتورتمق *oturtmak*, قوندرمق *kondürmak.* t. 2) Collocare. 2) Inſidere facere. *Mettere, far ſedere.*

برنشستن *berniśeſten.* p. *V. compoſ.* بنمك *binmek* t. ركوب *rükūb.* a. Conſcendere, inſidere *equo, vel alteri rei. Montare, ſeder à cavallo.* * *Expreſſ. figur.* بر نشستن *ber niśeſten.* *h. e.* قصد كردن *kæsd kerden.* Proponere, intendere. *Ferh.*

برنشسته *berniśeſte.* p. *part.* Inſidens, equitans. *Montato, che cavalca.*

برنك *bernek.* p. *n. f.* 1) هيولي *hejūlā.* a. Materia *prima, ſeu informis*, radix, origo. 2) Impetus, incurſus. 3) Sericeus pannus. *Ferh.*

برنك *bireng.* p. *n. f.* 1) Species myrobalani. *Specie di mirabolana. Ferh.* 2) Annona, comeatus. 3) Campana. 4) Sera, peſulus. *Ferh.*

برنك *biring.* p. *n. f.* Species myrobalani. *Ferh.*

برنك *pirink.* p. *n. f.* 1) Undulata gladii facies. 2) Splendor *ejus. Ferh.*

برنك *büreng.* p. *n. f.* 1) Annona, commeatus. 2) *nom. prop.* Nom. regionis *verſus ſeptentrionem ſitæ. Ferh.*

برنكان *berenkān.* a. *n. f.* Genus veſtis, ſtolæve. *Wan.*

برنمك *bürünmek.* t. *V.* Obvolvere ſe. *V. uſit.* بورنمك

برنو *bernū.* p. *n. f.* Pannus attalicus, auro intertextus. *Trappo d'oro. Ferh.*

برنو pernew. p. n. ʃ. i. q. præc. Ferh.

برنوس bernūs. p. n. ʃ. Exercitus. Ferh.

برنوش bernuś. p. 1) n. ʃ. Belli dux. 2) nom. prop. Nom. belliducis alicujus. Ferh.

برنوف bernūf. a. n. ʃ. Nom. arboris Aegyptiacæ, *cujus folia meʃpilinis, ʃeu aronicis ʃimilia, ʃed lanuginoʃa magis & pulverulenta; inter quæ florum luteorum racemi pendent. Gol.*

برنون bernūn. p. n. ʃ. Sericum ʃutile. *Seta torta da cugire. Ferh.*

برنه berne. p. nom. prop. Nol. athletæ ex regione ايران īrān. Ferh.

برنهادن bernihāden. p. V. compoʃ. 1) يوقرو iokarū kœnak. t. Superimponere, in altum ponere. *Porre ʃopra.* 2) جماع ǵimāʾ. a. Coitum inire.

برني bernī. a. n. ʃ. 1) Species dactylorum ʃuavior. 2) q. i. q. بردي bürdi, a نيك بر beri nīk. p. Fructus præʃtans. *Wan.*

برني bernī. p. n. ʃ. Vas fictile, *vel* vitreum, *in quo flores, ʃaccharum, condita, & medicamenta reponunt. Caʃt.*

برني berenī. a. part. Exterus, externus. *Gol.*

برنيامد berniāmed. p. 3. perʃ. præt. perf. negat. compoʃ. 1) Non ʃuperavit. (2 Non caʃtigavit, punivit. *Ferh.*

برنيان pernījān, & pernejān. p. n. ʃ. 1) Sericum *pec.* Hormuʃinum mollius, & pictum. *Ferh.* 2) Veʃtis Hormuʃina Sinenʃis. *Roʃa, drappo con pittura alla Chineʃe, & veʃte di tal materia. Ik.* ¶ لحاف برنيان lyhāfi pernījān. Veʃtis ʃuperior Hormuʃina. *Veʃte, ò mantello pinto, ò variegato alla Chineʃe. Eb.*

برنيان خوي bernījān chūj. p. n. ʃ. compoʃ. Homo indolis placidæ. *Ferh.*

برنيايد berniājed. p. 3. perʃ. fut. negat. compoʃ. 1) Non veniet, non prodibit. 2) Tempus non tranʃibit. 3) Non ʃuperabit. *Ferh.*

برنيجة bernījet. a. n. ʃ. Vas fictile, vitreumve, *in quo quid reconditur. Gol.*

برنيچ pernȳch. p. n. ʃ. Tabula lapidea. *Ferh.*

برنيس bernīs. p. n. ʃ. 1) Species glandium. *Ghianda. Ferh.* 2) قيون قرقيق صندي kojun kyrkagiak ʃyndy. t. Forfex magna, qua tondentur oves. *Forfice da toʃar le pecore.*

برنيس būrnīs. p. n. ʃ. Tormina ventris. *Caʃt.*

برنيش pernīś, & pūrnīś. p. n. ʃ. مغص mæghs ʃangiüsī. t. Tormina, *ʃeu* torʃio, ac dolor inteʃtinorum. *Contorʃione delli inteʃtini, dolor di ventre. Ferh.*

برنيق bernȳk. a. n. ʃ. 1) Hippopotamus. 2) Genus tuberis *dictum* كمأة kem-et, *dicti, ʃcil. oblongum & rubidum, aut parvum, & nigricans. Gol.*

برو berw. a. V. act. [1. F.] 1) Creare. *Wan.* 2) Annulare *camelum, annulo per alterutram narium alam, vel per imbricem trajecto. Gol.*

برو perw, & perew. p. n. ʃ. Præʃtantior panni pars, *ʃeu extremitas, quam emptori exponunt. Caʃt.*

برو perw. p. n. ʃ. pro پروين perwīn, اولكر olker. t. Plejades. *Ferh.*

برو berū. p. n. ʃ. Supercilium. *Ferh.*

برو q. بر او ber ū, ber o p. compoʃ. اوزرنه انك anūn-üzerine. t. Super, ʃupra, adverʃus, in eum. *Sopra di lui, contro di lui.*

برو berū, & بري berī. t. particula. سو ادن in sū. p. 1) Huc, ex hac parte. 2) Abhinc. *In quà, di quà, quà.* 3) Procul, expers, immunis. ¶ كل برو berū gel. Veni huc. *Vien quà.* كلدكلدن برو geleldeń berū. Ex quo veni. *Da che ʃono venuto.* برو طرفده berū tarafte. In hac citeriori parte. *Di quà, in queʃte parti. Ll.* دونكدن برو dünden berū. Ab heʃterno die. *Da ieri in quà. Eb.* بو يازدن برو bū jazden berū. Abhinc hac æʃtate. *Da queʃt' eʃtate in quà.* تفويض اولنلدن برو tefwīz olunaldan berū. Aquo *nobis* collatum eʃt. *Da che ci è ʃtato conferito. Ll.* بر نسنه دن برو bir nesneden berū ol. Immunem eʃʃe, procul eʃʃe ab aliqua re. *Eʃʃer fuori, lontano.*

برو birew. p. imp. compoʃ. a رفتن reften. Vade. *Và. Ferh.*

برو birow. t. n. ʃ. Judex. *V.* بيرو

برو birū. p. n. ʃ. 1) Supercilium. *Ciglio.* 2) pro بروت bürūt. Myʃtax. *Ferh.*

بورو borū. t. n. ʃ. Tuba. *V.* بورو

برو bürū. p. n. ʃ. pro ابرو ebrū p. قاش kaś. t. Supercilium. *Ciglio.*

برو bürū. t. n. ʃ. Contorʃio.

بروا perwā. p. n. ʃ. 1) i. q. فراغت ferāghæt. a. Ceʃʃatio *a labore*, quies, otium. 2) طاقت tākæt. a. Vis, poteʃtas. 3) Scientia. 4) Bene compoʃitus ʃtatus, *vel* ʃermo. 5) Deʃiderium, concupiʃcentia. 6) Obʃervantia, honor. 7) *pro* مبالات mübālāt. a. Cura, ʃolicitudo. *Cura, faʃtidio.* 8) Stupor. 9) Vigilantia. 10) Facilitas. *Ferh.* ¶ بي بروا bī perwā. Abʃque cura, *ʃeu* metu. *Senza paura.* كمسه دن برواسي يوقدر kimʃeden perwāsī joktür. Neminem curat. *Non ʃi cura, d'alcuno.* برواسن چكمك perwāsin cekmek. Metu illius affici. *Haverne il faʃtidio.* * *Expreʃʃ. figur.* بروای سرو روش خودم نيست perwāj ʃerū rīś chodem niʃt. h. e. بنم كندو باشمه درمانم يوق benüm gendū baśime dermānüm jok.

jok. t. Pro me remedium non datur, ipʃe remedio careo. *Ferh.*

بروات berewāt. a. n. ʃ. pl. a برات berāt. براتلر berātler. t. Diplomata, privilegia. ¶ بروات شريفه berewāti śerīfe. Diplomata regia. *Diplomi regii.*

بروار perwār. p. n. ʃ. 1) Nutrimentum. 2) Saginatus bos. 3) Suffimentum *aloes, vel ambræ.* 4) Urinarium *pec.* vitreum. 5) Domus æʃtiva. *Ferh.* 6) قازور تقمغي kazūr tokmaghȳ. Tudes lotoris.

برواره berwāre. p. n. ʃ. 1) Quatuor columnis conʃtans cœnaculum. 2) Pʃeudothyrum. *Porta ʃegreta. Ferh.*

برواره perwāre. p. n. ʃ. 1) Domus æʃtiva. 2) Cœnaculum ʃuperius domus. 3) i. q. كنجينه göngīne. p. Theʃaurus. 4) Tectum domus. *Ferh.*

برواري perwārī. p. n. ʃ. Saginatum animal. *Ferh.* ¶ كاو برواري gāwī perwārī. Saginatus bos. *Bove, ò manzo ingraʃʃato.*

برواز berwāz. p. n. ʃ. Locus manʃionis, & quietis. *Ferh.*

برواز perwāz. p. n. ʃ. compoʃ. 1) Volatus, volitatio. *Volo.* 2) Sparʃio. 3) Fulgor, lux. 4) Locus quietis, manʃio, ʃtabilis locus. *Luogo di ʃoggiorno, ʃtanza. Ferh.* 5) Trabs contignationis minor. 6) Falco *inʃtar aquilæ altivolans. Falcone di volo d'aquila.* ¶ بروازا perwāz. e. Volare, advolare. *Volare, accorrere. Ik. Sæ.* بروازه كلمك perwāze gelmek. Avolare, *q.* ʃe ad volatum dare. *Volarʃene, porʃi à volare.* جالينوسدن برواز ايدر ǵiālinosden perwāz īder. Galenum ʃuperat. *Sorpaʃʃa Galeno.*

برواز perwāz. t. n. ʃ. 1) Margo *veʃtis, tabernaculi* replicatus, & expanʃus foras. *Orli, fregi, guarnitura di padiglione, di veʃte. Sed in pelliceaveʃte, aut pileo, dicitur.* زغرلق zæghærælyk. *quod V.* 2) Coronæ, *ʃeu* coronix ʃtructuræ. *Cornice.* ¶ قپو بروازلري kapū perwāzlerī. Ornamenta portæ extantia, coronæ. *Cornici, ed altri ornamenti d'una porta.*

بروازه perwāze. p. n. ʃ. 1) Pecuniæ, *quæ ʃparguntur in nuptiis.* 2) Ignis feʃtivus, *pec.* nuptialis. 3) Cibus pone portari ʃolitus *recreationis cauʃa in hortos, aut prata exeuntibus. Fuoco d'allegrezza, & merenda, che ʃi porta dietro à quelli, che vanno à diporto in qualche giardino. Ferh.* 4) Spectaculum. 5) Peccatum. *Caʃt.*

بروازي perwāzī. p. n. ʃ. Limbus intextus, *vel* aʃʃutus panno. *Ferh.*

برواس perwās. p. n. ʃ. 1) Palpatio, exploratio *manu facta.* 2) Lævigatio. 3) Ceʃʃatio. *Ferh.*

برواسيدن perwāsīden. p. V. لمس lems a. Palpando explorare, *an quid durum, aut molle. Taʃtare. Ferh.*

برواسيده perwāsīde. p. part. paʃʃ. Palpatus manibus *explorandi ergo. Ferh.*

برواش perwāś. p. n. ʃ. 1) Clunes. 2) Angulus. 3) Finis. *Caʃt.*

برواش perwāś. p. adj. 1) غافل ghāfil. a. Negligens, incautus. *Caʃt.* 2) Attonitus, ʃtupefactus. *Ferh.*

برواك berwāk, & perwāk. p. n. ʃ. خنثي chænsā. a. چرش اوتي ciriś otȳ t. Aʃphodelus *herba. Ferh.*

برواك perwāk. p. n. ʃ. بكجي bekci. t. Cuʃtos, vigil. *Ferh.*

بروال perwāl. p. n. ʃ. 1) Aʃʃumentum veʃtis. 2) Circinus. *Ferh.*

بروان perwān. p. n. ʃ. 1) Girgillus ʃerici. 2) *nom. prop.* Nom. urbis in vicinia غزنين ghæznīn. *Ferh.* 3) Pʃittacus. 4) i. q. كناه günāh. a. Peccatum, crimen. 5) Admirandum ʃpectaculum. 6) Liberalitas, beneficentia. *Caʃt.*

بروانك perwānek. p. n. ʃ. 1) قره قلاق kærœ kulāk. t. Animalculum *ante leonem vadens. Ferh. V.* سياه كوش 2) Dux viæ. *Guida, ʃcorta.* 3) Nuntius. 4) Veredarius. *Caʃt.*

بروانه perwāne. p. n. ʃ. 1) فراش ferāś. a. كلبك kelebek. t. Papilio, pyralis, *animaculum lucernarum luminibus advolitans. Farfalla.* 2) Dux viæ. 3) Diploma, mandatum regium. *Ferh.*

بروای perwāj. p. adj. 1) Facilis, agilis. 2) *pro* برورده perwerde. Nutritus, ʃaginatus.

بروپای perūpāj. p. n. ʃ. compoʃ. Vis, poteʃtas. *Ferh.*

بروت bürūt. p. n. ʃ. بييق bijyk, & büjik. t. Myʃtax. *Baʃette, muʃtacchi. Ferh.*

بروث bürūs. a. n. ʃ. pl. a برث Terræ planæ, & molles. *Wan.*

بروج berweg. p. nom. prop. Nom. magnæ civitatis in *India. Ferh.*

بروج bürūg. a. n. ʃ. pl. a برج bürg. 1) Signa cæleʃtia. 2) Propugnacula, turres *arcis.* 3) Inʃcriptio ʃuræ 85. Alcorani. *Marracc.* ¶ قلعه بروجنه عروج ايتدلر kal-æ bürūgine ürūg ittiler. Conʃcenderunt mœnia. *Saliro no ʃopra le mura della piazza. Sæ.* بروجي فلكه بلكه آسماندن خروج ايلمش bürūgi felege ürūg belki āsümānden churūg eʃlemiś. Mœnia ejus *arcis,* altitudine cœlum æquabant, imo vero ʃuperabant. *Eb.*

بروجه ber weghi. p. compoʃ. Ad modum. *Per modo.* ¶ بر وجه تعجيل ber weghi tæʾgīl. Feʃtinanter, cito. *In fretta, con preʃtezza. Ll.*

بروح bürüh. a. V. act. [3. F.] Obvertere latus corporis sinistrum a dextra transeundo ad sinistram; *quod de dorcade, vel alia præda, contrarium vero* سنوح *sünüẖ, dicitur, hocque Arabibus boni, illud mali augurii erat. Wan.*

برود berūd. a. part. 1) Frigidum. 2) Refrigerans, *seu* id, quo refrigeratur aliquid, *Rinfrescativo. Wan.* ¶ برود العين berūdül-æjn. Refrigerans, collyrium. *Gol.*

برود berūd. p. nom. prop. Nom. civitatis in Syria, *alias* بروت berūt *dictæ. Ferh.*

برود bürwed. p. n. f. Tractus terræ *gibbosus, & inæqualis. Ferh.*

برود burūd. a. V. act. [1. F.] 1) Frigere. 2) Lima radere *ferrum.* 3) Frigidum collyrium indere *oculo.* 4) Firmum, & necessarium esse, competere. 5) Mori. 6) Grandinare. 7) Grandine percuti. 8) Affundere aquam *pani.* 9) Semper esse. 10) Occidere. 11) Dormire. 12) Frigefacere. *Gol.*

برود bürūd. a. n. f. pl. a برد bürd. Vestes striatæ. *Wan.*

برودة bürūdet. a. V. act. [5. F.] Frigefacere. *Wan.*

برودت bürūdet. a. n. f. صوقلق souklyk. 1) Frigus. 2) Tepor *in amicitia. Freddo, fresco, & freddore, raffreddamento nell' amicizia.* ¶ برودت و كدورت bürūdetü küduret. Frigiditas, alteratio in amicitia. *Freddore, ed alterazione nell' amicizia.* برودت انكيز bürūdet engīz. Teporem inducens. *Freddo, disgustevole. Sæ.* اول اجلدن مابينده بر برودت حاصل اولميه اچون ol eğilden mābeinde bir bürūdet hāsyl olmamak ičün. Ne ideo aliquo modo tepefcat amicitia. *Acciò per questo non alteri l' amicizia. Ll.*

برو در افتاده berū der üftāde. p. compos. Pronus, faciei incumbens. *Prostrato con la faccia in giù.*

بروَر berwer. p. n. f. pro بارور bārwer. Arbor fructifera. *Ferh.*

پرور perwer. p. part. compos. بسليجي besleiği. t. Nutritor, educator. *Nutritore, educatore.* ¶ تن پرور ten perwer. Nutritor corporis, corporis commodis studens. *Che nutrisce il corpo, delicato. Ik.* جان پرور ğiān perwer, & نفس پرور nefs perwer. *Idem* سكان نفس پرور segānī nefs perwer. Canes corpori nutriendo addicti. *Sæ.* علما پرور ülemā perwer. Fautor doctorum, Mecœnas. *Protettore de' dotti. Ik.* خانه پرور chāne perwer, & خانه پرورد chāne perwerd, & خانه پرورده sāje perwerde, & سايه پرور sāje perwer. Umbraticus homo, microspicus; *qui ex domo sua nunquam exiit. Che non hà visto il mondo, non uscito di casa.*

پروردشانه perwerdšāne. p. part. Fulgurans, corruscans. *Ferh.*

پروردگار perwerdigār. p. n. act. بسليجي besleiği. t. Nutritor, *qui omnes nutrit,* Deus O. M. *Iddio. Ferh.* ¶ پروردگارا perwerdigārā. Domine Deus. *Signor Iddio.*

پروردن perwerden. p. V. بسلمك beslemek. t. 1) Nutrire, alere. 2) Educare. *Nudrire, nutricare, allevare. Ferh.*

پرورده perwerde. p. 1) part. pass. بسلنمش beslenmiš. t. Nutritus, educatus. *Ferh.* 2) Saginatus, pinguis. 3) n. f. Alumnus. *Nudrito, allevato, ingrassato, allievolo.* ¶ پرورده شدن perwerde ol. & پرورده شدن perwerde šüden. Ali, educari, & alumnum esse. *Esser nutrito, allevato, ed esser allievo. Del.* پرورده perwerde e. & پرورد perwerd e. Alere, educare. *Allevare, nudrire.* اول پرورده حذر و عصمت و محجوبه نقاب احتجاب و عفت ol perwerdei hæzerü ʿysmet we mæhğiūbei nikābi yhtiğiābü ʿyffet. Illa in cautela, & in continentia educata, & velata velamine pudicitiæ, & castitatis, h. e. *pudica, & casta virguncula. Sæ. Quella castissima, ed onestissima verginella, donzella. Br.* پرورده عصمت سراي شاهي و در كرانمايه صدف دريای شهنشاهی اولان دختر نيك اخترمز perwerdei ʿysmeti serāi šāhi, we dürri girānmājei sædefcei deriāi šehinšāhi olān dochteri nīk æchterümüz. Nostra bene nata filia, educata in castitate intra gynæceum regium, & unio pretiosus conchæ maris imperii. *La nostra ben nata figliuola, allevata castamente nel serraglio reale, & perla preziosa della conca del mare della monarchia. Eb.* بو پرورده آستان راستان نواز عثماني و بر آورده دركاه عالي جاه حشمت پناه سلطاني bū perwerdei āstānī rāstān nüwāzī ʿusmānī, we ber āwürdei dergāhī ʿāliğiāhī hæšemet penāhī sultānī. Hic alumnus proborum fautricis aulæ Othomanicæ, & hic enutritus in excelsa imperiali porta, quæ est magnificentiæ, ac potentiæ asylum. *Sæ.*

پرورش perweriš. p. n. f. تربيه terbije a. بسلنش besleiš. t. Educatio, nutritio. *Nodritura, allevamento. Ferh.* ¶ پرورش بولمق perweriš bülmak. Educari. *Esser nudrito, allevato.* ناز ايله پرورش بولمش nāz ile perweriš bülmiš. Delicate nutritus, ac educatus. *Allevato delicatamente.* اگرچه اول شهزاده خرد سال و وجه سلطنتده پرورش بولمش بر نهال نو رس و كشورلركده تازه هوسدر egerci ol šehzādei churd sāl we weğhī sæltænette perweriš bulmiš bir nihālī new res we kišwergirlikte tāze heweštür. Tametsi ille paucorum annorum princeps planta est recens in horto principatus excrescens, ac immatura dominandi ambitione agitatus. *Sæ. Quel rè, benche sia giovane d' anni, allevato nel giardino delle delizie reali, una pianta tenera, e novella, e tenga pensieri, e chimere giovenili di soggiogar paesi, e regni. Br.*

پرورش آموز perweriš āmūz. p. n. f. compos. 1) Vir doctus. 2) i. q. مرشد mūršid. Monstrator viæ rectæ, *qui ducit ad viam salutis. Che mostra la strada di salute. Ferh.*

پرورلك perwerlik. t. n. f. Educatio. ¶ رعيت پرورلكي ræʿyjet perwerlik. Educatio, conservatio subditorum. *La cura di mantener li sudditi. Ll.*

پرورنده perwerende. p. n. f. Composita *in sarcinam* tela. *Ferh.* ¶ پرورنده كردن perwerende kerden. Componere telam *in sarcinam.*

پرورنديدن perwerendīden. p. V. بز طوتمق bez ṫūtmak. t. Telam componere *in sarcinam.*

پروره perwere. p. part. بسلنمش beslenemiš t. Saginatus. *Ferh.* pro پرورده.

پروري perweri. p. 1) n. f. Nutritio. 2) *nonnunquam juxta positionem.* Qui nutrit. 3) Qui nutritur. *Ferh.*

پرورندن perweriden. p. V. Nutrire. *Allevare, nudrire. Ferh.*

پرورش perweriš. p. n. f. 1) كل بشكر gül beseker. t. Saccharum rosaceum. *Zuccaro rosato.* 2) Conditum violaceum. *Zuccaro violato. Ferh.*

بروز beruz. p. compos. ex præp. ب be & روز rūz. Ad, in diem. ¶ روز بروز rūz berūz. De die in diem, in dies. *Di giorno in giorno, giornalmente.* * *Express. figur.* بروز ما نشيند berūzi mā nešīned. h. e. او دخي بزم كبي بي طالعدر o dæchy bizim kibi bit ʿaly dür. t. Ille quoque sicut nos infortunatus est.

بروز او نشست berūzi o nišest. *Idem. Ferh.*

بروز berūz. p. n. f. Pugna, rixa. *Zuffa, contesa. Ferh.*

پروز perwez. p. n. f. 1) Limbus vestis. 2) Radix, origo *rei.* 3) Genus herbæ *recentis, & succulentæ semper. Ferh.*

پروز perwez. p. adj. Sepultus. *Ferh.*

بروز bürūz. a. V. [1. F.] Prodire, exire. *Uscire, comparire.* ¶ هر روز منظر اعدايه بروز حيثت عالم افروزلرينه محال ايدي her rūz mænzæri āʿdije bürūz hæmijeti ʿālem efrūzlerine muhāl idi. Non ferebat generositas ejus quotidie prodire in conspectum inimicorum. *Sæ. Era impossibile al suo grand' animo di lasciarsi vedere ogni dì al suo nemico. Br.* هنوز نه حادثه بروز ايتشدركه جكرسوز

هنوز نه حادثه بروز ايتشدركه فرار ايده henūz ne hādisei ğiger sūz bürūz itmištür ki īğiābi firār ide. Quid adhuc infortunii accidit, quod nos ad fugam necessitet. *Sæ. Noi che danno habbiamo ricevuto, che dobbiamo fuggire. Br.*

بروز bürūz. a. n. f. Ortus, processio. *Gol.*

بروز bürūz. p. n. f. Stratum *domus. Ferh.*

پروزن perwezen. p. n. f. compos. 1) Cribrum. 2) Rete piscatorium. *Ferh.*

بروسان berūsān. p. n. f. Communitas *ejusdem religionis. Ferh.*

پروستان perūstān. p. n. f. امت ümmet. a. Eujusdem religionis socii, communitas.

بروسنان berusnān. p. n. f. i. q. præc. *Ferh.*

بروسه burūse. t. nom. prop. Prusa, *vul. Bursa. Urbs Bithyniæ, Ottomanicorum principum sedes, antequam Græciæ partem armis cepissent.*

پروش perūš. p. n. f. Pustulæ *in membris corporis humani. Ferh.*

پروشان berūšān. p. n. f. 1) Dominus, princeps. 2) Præfectus. *Cast.* 3) Communitas *ejusdem religionis. Ferh.*

بورشق burušik. t. n. f. Rugæ. V. بروشق.

بروشك berūšek. p. n. f. Pulvis. *Polvere. Ferh.*

بروشمش burūšmiš. t. part. Rugosus. V. بورشمش.

بروض bürūz. a. part. pl. a بارض bærz, & birz. Pauci, pauca. *Wan.*

بروع berūʿ. a. 1) nom. prop. Nom. camelitis. 2) *nomen* Mulieris. *Wan.*

بروفرور berūfürūr. p. 1) n. f. Declivitas, & acclivitas. *Colata e salita.* 2) adv. Seorsum, deorsum. *Sotto e sopra. Ferh.*

بروفه bürūfe. p. n. f. Cidaris, fascia capitis *Turcarum. Ferh.*

برواك berwæk. p. n. f. Asphodelus *herba.* i. q. برواق.

بروق berūk. a. n. f. Camelitis caudæ sublatæ indicio monstrans *se gravidam, cum tamen non sit. Wan.*

بروق bürūk. a. V. act. [1. F.] 1) Fulgere, splendere *gladium,* fulgurare. 2) Fulminare *cœlum. Wan.* 3) Micare *defixum oculum. Gol.*

بروق bürūk. a. n. f. Species arboris parvæ. *Wan.*

بروق bürūk. a. n. f. pl. a برق bærk. Fulgura, & fulmina. *Baleni, saette. Gol.*

بروقه berūkæt. a. n. f. *unitat.* Species arboris parvæ. *Wan.*

بروك berūk. a. n. f. Mulier, *quæ adultum filium habens, nubit. Wan.*

بروك bürūk. a. V. act. [1. F.] 1) Genua flectere, & sic procumbere in pectus *camelum.* 2) Firmam esse, & consistere *rem. Wan.*

بروك bürūk. a. part. pl. a برك berk. In genua procumbentes *camelites*. *Wan.*

برومند berūmend. p. adj. compoſ. 1) Herboſus, & frugifer *locus*. 2) Fertilis, & fæta proventu *vinea*. 3) Felix, fortunatus *homo*. 4) Opulentus, locuples *mercator*. *Luogo fruttifero, ricco d' erbe, e di frutti, uomo fortunato, & ricco mercante. Ferh.*

برومندى berumendī. p. n. ſ. compoſ. 1) Incrementum. 2) Perfectio. *Ferh.*

برومه burūme. t. n. ſ. Cochlea. *Vite del torchio.*

پرون perūn. p. nom. prop. Nom. uxoris celebris athletæ كيو ǵejū *nomine, ex regione* ايران īrān. 2) Girgilus ſerici, *qui pede movetur. Ferh.*

برون birūn. p. adv. 1) Foris, foras. 2) Propter. *Ferh.*

برون bürūn. p. 1) *adv.* طشره taśra. t. Foris, extra. *Ferh.* 2) Procul. 3) *adj.* Remotus, externus. *Fuori, & lontano, privo.* ¶ برون آرد bürūn āred. Extrahet, educet, eximet. *Cavarà fuori.* برون آمدن bürūn āmeden. Exire, egredi. *Uſcire, ſortire.*

پرون pürūn. p. n. ſ. Sordes. *Caſt.*

پروند perwend. p. n. ſ. 1) Leno. *Ruffiano.* 2) Imberbis juvenis. *Ferh.*

پرونده perwende. p. n. ſ. 1) Sarcina veſtium, *aut* telæ *in faſcem colligatæ*. 2) Corbis. 3) Veſtes in unum colligatæ. *Ferh.* 4) قماش صندوغي kumaś ſandūghy. t. Arca veſtiaria. 5) طون باغي don baghy. t. Ligamen, aut cingulum femoralium. 6) Lotorum tudes. 7) Funis, *quo lavandas veſtes conſtringunt.* ¶ پرونده كردن perwende kerden, & پرونديدن perwendīden. Telam in faſcem conſarcinare, colligare. *Infaſciare, imballar tela.*

پرونديدن perwendīden. p. V. Telam componere *in ſarcinam. Ferh.*

برونسرا birūenſerā. p. n. ſ. compoſ. Moneta falſaria, *quæ non excuſſa eſt in officina monetaria principis*; moneta adultera. *Ferh.*

برون شوكردن bürūn śewkerden. p. V. compoſ. Clandeſtine opus agere *pec. de iis dicitur, qui abſentes convitiantur. Ferh.*

برونوس berūnūs. p. n. ſ. Exercitus. *Ferh.*

برونوش berūnūś. p. n. ſ. 1) Bellidux *in genere.* 2) *nom. prop.* Nom. bellìducis alicujus. *Ferh.*

پروه perwe. p. n. ſ. 1) Pugna, prælium. 2) Spolia *ab hoſte relata*. 3) Tento ium. 4) *Contracte pro* پروين perwīn. Plejad s. *Ferh.*

پروهان perwehān. p. adj. Manif ſtus, publicus. *Ferh.*

بروي berwej. p. compoſ. i. q. براو bero. Supra, ad eum. *Ferh.*

پرويز perwiz. p. n. ſ. 1) Victorioſus. 2) Artium fautor. *Mecenate.* 3) Nom. inſtrumenti, *quo ſaccharum percolatur.* 4) Nitor. 5) Dux viæ. 6) Nom. antiqui regis perſarum *e dynaſtia ſaſſanidarum. Ferh.* ¶ حكايت شيرين و پرويز hykājeti śīrīnü perwiz. Hiſtoria Sirinæ, & Perwizi. *Romanzo celebre Turcheſco, e Perſiano.* * *Expreſſ. figur.* پرويز فلك perwīzi felek. h. e. خورشيد chorśīd. Sol. *Ferh.*

پرويزن perwīzen. p. n. ſ. الك elek. t. Cribrum ſetaceum. *Ferh.*

پرويش perwīś. p. adj. Socors, negligens. *Ferh.*

پروين perwīn. p. n. ſ. 1) *i. q.* پرو perw p. اولكر ölker. t. Pleiades. *Pliade, Pleiadi. Ferh.* 2) *i. q.* مروارير merwārīr. Margaritæ. *Perle.*

پروين pürwīn. p. n. ſ. چرك ćirk. t. Sordes. *Sozzura. Ferh.*

بره bre, *ſeu q.* bire t. *Interjectio indignantis, & vocantis minorem ſe.* O, heus, hei! *Olà, deh!* ¶ بره طوغان ديو چاغردي bre doghan dijü ćiaghyrdy. Exclamavit dicens, Heus Dogan. *Gridò, o Dogan. Sæ.* بره قومك bre koman. Vah! non dimittite. *Deh! non laſciarlo andare. Eb.* بره اوره بره كس صداسي چرخه پيوسته اولدى bre ura bre kes ſædāſi ćiærchæ pejweſte oldy. Cœlum uſque pertigit ſtrepitus clamantium, cæde, occide. *Arrivò ſino al cielo il grido di piglia, amazza.*

بره bere. p. n. ſ. 1) قوزى kuzy. t. Agnus. 2) Pullus *dorcadis. Agnello.* 3) Signum *arietis.* 4) Exterior pars *veſtis.* 5) Falx vineatica. 6) Commeatus. *Ferh.*

بره bere. t. n. ſ. 1) Vulnus. 2) Cicatrix. *Piaga, ferita, & cicatrice.* 3) *pro* بريه berrije. Plaga, planities deſerta. *Compagna deſerta.*

پره pūre, pire. t. n. ſ. عذام æzzām. a. كيك keik. p. Pulex. *Pulce.*

بره berre. p. n. ſ. i. q. بره bere. Agnus. *Ferh.*

پره perre. p. n. ſ. 1) Inceſſus exercitus *in ordines diſpoſiti.* 2) Margo, extremum *rei.* 3) Locus firmus. 4) Ala *molæ.* 5) اقچه قواق akćia kawak. t. Populus alba. 6) Obex, *ſeu* lingua lata ſeræ, ipſæque alæ ferreæ, *quæ ſeræ inditæ hærent, atque obſerant. Ferh.* * *Expreſſ. figur.* پره زند perre zened. h. e. سوركون آوي sürgün āwī. t. Tendit retia majora, plagas venaticas. *Ferh.*

پرهازه perhāze. p. n. ſ. Fomes. *Eſca. Ferh.*

پرهٔ آسيا pereī āsījā. p. n. ſ. compoſ. Rota molaris. *Ruota di molino. Ferh.*

برهان berhān. p. n. ſ. شادى śādī. a. سونج ſewing t. Lætitia, gaudium. *Allegrezza. Caſt.*

برهان bürhān. a. n. ſ. pl. براهين berāhīn. 1) Demonſtratio, probatio *evidens, & convincens. Chiarezza, prova evidente, dimoſtrazione, & giudizio chiaro. Wan.* ¶ برهان قاطع اولوب bürhānī kāty olup. Definitiva data ſententia, *aut* re prorſus probata, & demonſtrata. *Eſſendo la prova chiara, ò la ſentenza definitiva.* حجت واضحه و براهين ساطعه huǵǵeti wāzyhæ we berāhīnī sāty-æ. Demonſtrationes claræ, evidentes, ac peremptoriæ. *Ragioni convincenti.* 2) Signum, indicium. 3) *q. ſynonimum cum* سلطان *ſultān.* Dominus, princeps, coryphæus.

برهانج berhāneǵ. p. n. ſ. Segmentum linteum, *quod ſub axilla interulæ, vel induſio inſeritur. Ferh.*

برهان راج bürhānrāǵ. p. n. ſ. compoſ. Sermo verus, ſincerus. *Ferh.*

برهاني bürhānī. a. part. Demonſtrativus. ¶ دليل برهاني delīli bürhānī. Argumentum demonſtrativum, demonſtratio peremptoria. *Prova, ragione convincente, chiara. Ah.*

برهة berbet, & bürhet. a. n. ſ. Spatium temporis longum, *aut etiam* quodcunque. *Wan.*

برهة من الزمان bürheten minez-zemān. *Expreſſio arabica.* Longo temporis ſpatio. *Per molto ſpazio di tempo. Ik.*

برهخت berhæcht. p. 3. perſ. præt. 1) Bonos mores docuit. 2) Inſtruxit *in genere. Ferh.*

برهختن berhychten. p. V. 1) ادبلمك edeblemek. t. Bonos mores docere. 2) Inſtruere *in genere. Inſegnare, inſtruire. Ferh.*

پرهختن perhychten. p. V. Bonis moribus imbui, docibilem eſſe. *Ferh.*

برهخته berhæchte. p. part. paſſ. Bonis moribus imbutus. *Ferh.*

برهرهة berehrehæt. a. n. ſ. Mulier, *pec. juvenca, mollis, & candida, vel ſucci plena. Wan.*

پرهشر pereser. p. adj. compoſ. Acuminata, cuſpidata *res. Ferh.*

برهلك berelemek. t. V. Vulnerare. *Ferire.*

برهليا berhilja. p. n. ſ. رازيانه تخمي rāzijāne töchmy. t. Semen fœniculi. *Seme di finocchio. Ferh.*

برهم berhem. p. part. compoſ. 1) Congregatus ſimul. 2) Implicatus, intricatus. *Radunato, inſieme, imbrogliato, confuſo, intricato. Ik.* 3) *n. ſ.* Confuſio. *Imbroglio, confuſione.* ¶ برهم زدن berhem zeden. Permiſcere, confundere. *Miſchiare, imbrogliare.* برهم زده berhem zede. Confuſus, in confuſo congeſtus. *Confuſo, frамiſchiato, imbrogliato.* برهم شدن berhem süden. Miſceri, permiſceri *complicatione, vel impoſitione facta*, fieri multiplex. *Caſt.* برهم اولوب berhem olup. Simul converſatus, ſe admiſcens. *Eb.*

برهمة berhemet. a. V. act. Defixis oculis, *ſeu* intenta acie, diu intueri.

برهمة berhemet. a. 1) *nom. prop.* Abrahamus. 2) *n. ſ.* Intuitus defixis oculis. *Wan.* 3) Gemma *arboris*, globus *floris. Gol.*

برهمن berhemen, berehmen, berhumen, & beruhmen. p. nom. prop. 1) Brachmanes, philoſophus, *ſeu* ſapiens Indiæ *inter Magos, igniſve cultores ſapientiſſimus, eorumque judex. Bracmane. Hum.* 2) *in genere* Sapiens. 3) Delubrum magorum. *Ferh.*

پرهنج perhinǵ. p. n. ſ. Species frumenti. *Ferh.*

برهنكي bürehnegi. p. n. ſ. يلنجاقلق ialyngiāklyk. t. Nuditas. *Nudità. Caſt.*

برهنه bürehne. p. 1) *adj* چپلاق ćiplak. t. Nudus, nudipes. *Nudo, ignudo, ſcalzato. Ferh.* 2) Sudum, ſerenum cœlum. *Ik.* ¶ برهنه bürehne e. Denudare, nudare. *Spogliare.*

برهنه bürhene. p. adj. Nudus. *Ferh.*

برهنه جو bürheneǵiü. p. n. ſ. compoſ. Genus hordei *corticis expers. Ferh.*

برهوت berhūt. p. n. ſ. Puteus, *ut ajunt, in quo animæ infidelium omnium ſunt. Ferh.*

برهوت berehūt, & bürūhūt. a. Nom. putei in Arabia regione Hadramutta, *ubi infidelium animas detineri, ſeu* Orcum *eſſe Arabes credidere, q.* barathrum. *Wan.*

برهود berhūd. p. adj. 1) Vanus. *pro* بيهوده 2) Flavedo veſtis, *quam ea contrahit a calore ignis. Ferh.*

پرهود perhūd. p. n. ſ. i. q. *præc. Ferh.*

پرهودن perhūden. p. V. 1) Amburi, *ſeu* flavedinem contrahere *a caliditate aut ardore ignis.* 2) Expalleſcere. *Diventar, ò render pallido dal calore del fuoco. Ferh.* 3) Errare, aberrare a via. *Caſt.*

پرهوده perhūde. p. n. ſ. 1) Flavedo veſtis, *ex calore ignis.* 2) Verbum inane, futile. *Ferh.*

برهون berhūn. p. n. ſ. 1) Structura arcuata. 2) Circulus. 3) Circinus. 4) Quies. 5) Circumferentia, *quidquid cingit rem aliquam. Ferh.*

پرهون perhūn. p. n. ſ. 1) Circulus *ſolis. Cerchio del ſole. Hæl.* 2) A via aberrans. *Sviato. Caſt.* 3) Circulus, *aut* circumferentia *circino ducta. Circolo. Ferh.*

برهوه berhūh. p. n. ſ. 1) Sapo. *Sapone.* 2) Muliebribus patiendis obnoxia. *Ferh.*

برهيختن berhȳchten. p. V. Instruere, pec. bonis moribus. Ferh.

پرهيختن perhȳchten. p. V. 1) Bonis moribus imbui. 2) Docibilem se exhibere. Ferh.

پرهيز perhīz. p. 1) n. f. حميه hæmje. a. Abstinentia, continentia. Ferh. 2) imper. Cave, contine te. 3) part. Continens se. Astinenza, continenza. ¶ پرهيز perhīz e. پرهيز داشتن perhīz dāsten. Abstinere, jejunare, cavere sibi ab illicitis. Astenersi, digiunare, guardarsi dalle cose proibite.

پرهيزكار perhīzkār. p. adj. compos. متقي müttækȳ. a. صاقنيجي sākynigī. t. Abstinens, sobrius. Continente, astinente, sobrio.

پرهيزكارلك perhīzkārlik. t. n. f. Abstinentia, continentia, sobrietas. i. q. پرهيز

پرهيزكاري perhīzkārī. p. n. f. i. q. præc. Cast.

پرهيزيدن perhīzīden. p. V. Continere se. Ferh.

برهيون berhejūn. p. n. f. 1) Structura arcuata. 2) Circulus. 3) Circinus. 4) Quies. 5) Circumferentia; quidquid cingit rem aliquam. Ferh.

بري berā, beren a. n. f. 1) i. q. تراب türāb. Terra. 2) Pulvis. Wan.

بري berj. a. V. act. [6. F.] 1) Præcidere, præsecando, ascindendo aptare calamum, telum. Wan. 2) metaph. Extenuare, ac defatigare. Gol.

بري berī. a. part. Remotus, immunis, liber. Lontano, fuori, libero. ¶ اندن بري او andan berī ol. Immunem, liberum esse ab ea re. Esser da ciò libero, privo. Tes. تحمل اولنمقدن بري اولغله tæhæmmül olunmakten berī olmaghyle. Cum non possit sufferri. Essendo umanamente impossibile di ciò sopportare. Ll. تحريردن بري اولغله tæhrīrden berī olmagh ile. Cum non possit describi. Non potendosi descrivere. Ll. تكاليف عرفيهدن بري او tekālīf ürfījeden berī ol. Exemptum, & liberum esse a contributionibus publicis. Goder franchiggia delle contribuzioni publiche. Sæ. خواب و خواردن بري ايلدي chābü chorden berī ejledy. Privavit illum somno, & cibo, ac potu. Lo fece astenere del bere, mangiare, e dormire. Sæ. آوارهلقدن بري قالور āwārelykten berī kalür. Ab otiositate, & vagandi necessitate immunis manebit. Resterà essente da caminar ozioso, e vagabondo. Sæ.

بري berī. p. n. f. Species herbæ. Cast.

بري berī. t. adv. Huc. V. برو

پري perī. p. adj. 1) Alatus. 2) n. f. metaph. Sol. 3) Genius bonus, angelus. Genio, angelo. Ferh. ¶ پري افساي perī efsāj, & پري ساي perī sāi. Epilepsia correptus, dæmoniacus, & herpete labiorum affectus, q. dæmonum terrore, quem in somno turbulento nasci volunt. پري پيكر peri pejker, & پري روي perī rūj p. پري يوزلو perī jüzlü. t. Facie formosus angeli instar. Bello come un' angelo. Eb. پري رخسار perī ruchsār. Genis angelicis præditus. اول پري رخسار و مهعذار شهر و بازاره غلغله صالوب ol perī rüchsār we meh ȳzār sehrü bāzāre ghulghule salūp. Illa instar angeli, aut lunæ formosis genis prædita, rumore suæ pulchritudinis implevit urbem, ac fora illius. Eb. بر پري روي مسكين موي ملك منظر bir perī rūjī miskīn mūi mælek mænzær. Unus vultu angelo similis, crines habens muscho fragrantes. Eb. پري چريم perī cerīm. Spiritus, dæmones aërei. An.

بري bürī. a. n. f. pl. a برة büret. Periscelides, annuli ferrei, qui trajiciuntur per nares cameli. Wan.

پري pürī. p. n. f. طولولق dolulyk. t. Plenitudo. Pienezza. Cast.

برّي berrī. a. part. 1) Campestris, sylvestris. 2) Aequalis, plana via. 3) Præcisus, asciatus. Salvatico. Gol.

بريات berijāt. a. n. f. pl. a بريّة berijet. Creaturæ. Wan.

برّيّات berījāt. a. part. pl. a برّي berrī. Liberi, immunes. Wan.

برياش berjaś. p. 1) n. f. Dispersio. 2) adj. Dispersus. Ferh.

پري افساي perī. efsāj. p. n. f. compos. Incantatorium carmen, amuletum. Ferh.

پريان perjān. p. n. f. Sericum, pro پرينان perīnān. Ferh.

بريان birjān, pirjān, & bürjān. p. adj. 1) Assus. 2) Tostus in furno. Ferh. 3) metaph. Ardens, consumptus. Arrosto, arrostito nel forno. ¶ بريان birjān e. Assare, torrere in furno. Arrostire nel forno. بر سر بريان bir serī birjān. Caput vervecinum assatum. Capo di castrato arrostito. Ik.

بريان محلا birjān mühælā. p. n. f. compos. Caro assa, vel in furno tosta una cum diversis oleribus, & herbis comestibilibus. Ferh.

بري بريله birī birīile. t. compos. Unus cum altero. Uno con l' altro. Ik.

بريّة berījet. a. n. f. pl. برايا berājā. Populus, creatura. Popolo, creatura. Wan.

بريّة berījet, seu برّيّة berrījet. a. n. f. 1) Campus. 2) Desertum, eremus. Deserto, eremo. Wan. ¶ بريهٔ بيابان berījeī bejābān. i. q. برّ بيابان berrī bejābān. Desertum.

برّيّت berījet. a. n. f. i. q. præc. Wan.

بريجن berīgen. p. n. f. Furnus, clibanus. Ferh.

پريچه perīće. p. n. f. Fibræ palmæ. Ferh.

برخ berȳh. a. n. f. Corvus. Wan. ¶ ابن برخ ibnü berīhyn. Dorcas. امّ برخ ümmü berīhyn. Corvus. Gol.

برخ berych. p. compos. Cum vento. * Express. figur. برخ زندان او berȳch zendānī o. h. e. اني ذكر ايتمزلر anī zikr ītmezler. t. Illius non meminerunt. برخ بنشست berȳch beniśest. h. e. معدوم ايتدي muædūm ītti. t. Annihilavit. برخ نويس و آفتاب نه berȳch nüwīs ü āfitāb nih. Scribe in vento, & pone in sole. 1) Dicitur de re, quæ non existit, vel non reperitur. 2) De re, quæ credito, ad fidem datur. Ferh.

برخ birīch. a. n. f. i. q. ظهر zæhr. Dorsum. Gol.

پرخوان perȳchān. p. n. f. Carmen incantatorium, amuletum. Ferh.

بريد berīd. a. 1) n. f. Mensura, seu intervallum 4. Parasangarum; parasanga continet 3. milliaria, milliare 1000. orgyas, orgya 4. ulnas seu cubita, cubitum 24. digitos, digitus 6. grana hordei, ventre, non extremitate juncta; granum vero facit 6. pilos muli sibi junctos. Facit ergo quatuor milliaria germanica, per qualia veredi apud veteres Persas, qui inventores eorum sunt, disponebantur. Spazio di 12. miglia. 2) Tabellarius. Wan. 3) i. q. فرانق füränyk. a. بروانك berwānek. p. Animal, quod leoni se ducem, & velut præcursorem præbet, ut prædæ ejus reliquiis fruatur. 4) Panis, cui superfusa est aqua. 5) part. Ordinatus, dispositus, scil. ad celeriter perferenda regis mandata. ¶ خيل البريد chyjel seu chæjlül-berīd. Equi dispositi ad accelerandi itineris usum. صاحب البريد sāhybül-berīd. Cursorum præfectus. Maestro delle poste. سير في البريد sejrün fīl-berīd. Iter, quod per disposita fit jumenta. Viaggio per posta.

بريد berīd. p. n. f. 1) Cursor, veredarius. 2) Tabellarius regius, nuntius a pedibus. Corriere, messo, inviato, staffiere. Ferh. ¶ بر بريد خوش نويد bir berīdī choś newīd. Unus tabellarius boni novi lator. Un messo di buone nuove, agile. Sæ. اول ايكي بريد تير گام ايله ol īkī berīdī tīr gām īle. Illi duo veredi, aut tabellarii veloces instar sagittæ. Quei due messi di passo di freccia. Sæ.

پريدار perīdār. p. n. f. 1) جنله مصاحبت ايدن كمسنه ginnile musāhæbet īden kimesne. t. Dæmones sibi familiares habens, præstigiator. Negromante. Ferh. 2) اوچقلو آدم üćiuklü ādem. t. Herpete labiorum ex somniis affectus.

پريداري perīdārī. p. n. f. Facultas, quam quis cum spiritibus familiaritatem habet. Cast.

بريدگان bürīdegān. p. adj. pl. a بريده büride. Scissi, circumcisi. Tagliati, circoncisi.

بريدن berīden. p. V. Nuntium perferre. Cast.

پريدن perīden, & پرّيدن perrīden. p. V. اوچمق üćmak. t. Volare. Volare. Ferh.

بريدن bürīden, pürīden, & برّيدن bürrīden. p. V. 1) قطع kæt a. كسمك kesmek t. Scindere, abscindere. Ferh. 2) Circumcidere. Tagliare, troncare, circoncidere.

بريده bürīde. p. part. pass. 1) كسلمش kesylmiś. t. Truncatus, succisus. 2) Circumcisus. Troncato, mozzo, & circonciso. ¶ دم بريده düm bürīde. Cauda mutilatus. Con la coda tagliata. Ik.

برير berīr. a. n. f. coll. Fructus arboris اراك erāk, dictæ. Wan.

پرير perīr. p. n. f. دون دگل اوتكي گون dün degül ötekī gün. t. Nudiustertius. L' altro jeri. Ferh. ¶ پرير سال perīr sāl. Anno ante hunc secundo.

پرير پرير perīr perīr. p. n. f. compos. Nudius tertius. Ferh.

بريرة berīret. a. nom. prop. Nom. fœminæ. Wan.

پريرفت seu usit. پري رفت perī rüft, p. adj. compos. Herpete labiorum affectus. Ferh. ¶ پري رفت شدن perī rüft śuden. Pustula, seu herpete labii ex terrore somnii affici.

پريره perīre. p. 1) adj. Quod nudius tertius factum est, vel accidit. Ferh. 2) n. f. قزل التون kyzyl altūn. t. Panis super prunas coctus. Cast.

پريرينه perīrīne. p. 1) adj. Quod nudius tertius fuit, vel ad eum diem spectat. Ferh. 2) n. f. i. q. پريروم perīrüm, nudius quartus. Cast.

پريز perīz. p. n. f. 1) Clamor, lamentatio. Grido. 2) Genus herbæ, quæ crescit in ripis fluviorum. 3) Farina. Ferh.

پري زاد perī zād. p. n. f. compos. pro zade. Filius dæmonis aërei, seu ex genere talium dæmonum.

بريزن birīzen. p. n. f. 1) Furnus, clibanus. 2) Galbanum. Galbano, liquore d'una pianta di spezie di ferula.

پري ساي perī sāj. p. n. f. Carmen incantatorium, fascinatio. Ferh.

پريستار perīstār. p. n. f. Legatus. Ambasciatore, inviato. Cast.

بريسمان berīsmān. p. compos. Cum fune. * Express. figur. بريسمان كس درچاه مرو berīsmānī kes der ćiāh merew. h. e. كمسنهنك القاسيله تهلكهيه دوشمه kimesnenün-ilkāsīile tehlikeje düsme. t. Suasu alterius in interitum ne ruas. Ferh.

پری سوز *perī söz.* p. *nom. prop.* Nom. ſani alicujus *tempore* خسرو پرویز *chosrewī perwīz*, *ædificati. Ferh.*

بریش *berīś.* a. *part.* Variegatus *equus*; *ſeu punctis, maculiſve coloris, a reliquo crine diſtincti, notatus. Gol.*

بریش *berīś*, & *perīś.* p. 1) *n. ſ. pro* پریشانلق *perīśānlyk.* t. Diſperſio. 2) *imper.* Diſpergaris. 3) *part. compoſ.* Diſperſus, confuſus animo. *Caſt.*

بریش *birīś.* p. *n. ſ.* 1) Separatio. 2) Diſperſio. *Ferh.*

پریشان *perīśān.* p. *part.* 1) منتشر *müntęśir.* a. طاغلمش *daghylmiś.* t. Diſperſus, diſſipatus. 2) Turbatus, confuſus. 3) Mœſtus, afflictus. *Ferh.* 4) Infortunatus. *Diſperſo, confuſo, turbato, alterato, commoſſo, afflitto, angoſciato.* ¶ زلف پریشان *zülfi perīśān.* Crines diſperſi. *Capelli diſperſi.* غایتده پریشان اولدی *ghajette perīśān oldy.* Valde conturbatus fuit. *Reſtò sbigottito. Sæ.* حال بو منوال اوزره اولدوغنه پریشان ایدی *hāl bu minwāl üzre oldūghyne perīśān idī.* Rès in eo ſtatu conſtitutas eſſe videns, affligebatur. *Reſtava tutto afflitto, e conturbato di veder le coſe in quello ſtato. Eb.* بدنام اولدوغندن پریشان و پر ملال اولدی *bednām oldūghynden perīśānü pür melāl oldy.* Afflictus, & mœrore plenus remanſit ex eo, quod apud omnes male audiret. *Dal vederſi diffamato, reſtò afflitto, e conturbato. Eb.* پریشان اوراق *perīśān ewrāk.* Incompactorum foliorum *liber, non reviſus. Scritto, ò libro di fogli diſperſi. Ik.* دفتر محنت کبی پریشان اوراق *defterī myhnet gibī perīśān ewrāk.* Folia diſperſa, & confuſa habens, inſtar voluminis afflictionum. *Ah.* اوراق پریشان *ewrākў perīśān.* Rejectaneæ ſchedæ, incompoſita folia. *Carte ſparſe in quà in là, diſordinate.* پریشان حال *perīśān hāl.* Afflictus, in malo ſtatu conſtitutus. *Afflitto, in cattivo ſtato. Sæ.* پریشان خاطر اول *perīśān chātyr* ol. Animo conturbari, angi. *Eſſer afflitto, e d' animo conturbato. Sæ.* پریشان مشرب *perīśān meśreb.* Pravus indole, moribus depravatus. *Diſtratto, e leggiero di natura.* پریشان ا *perīśān* e. 1) Disjungere, diſſipare. 2) Diſpergere. *Spargere, diſſipare, & diſperdere.*

پریشان ساز & پریشانساز *perīśān sāz.* p. *part. compoſ.* Diſperdens, diſſipans. *Che diſſipa, e ſparge. Ik.*

پریشانلق *perīśānlyk.* t. *n. ſ.* 1) Diſperſio, diſtractio. 2) Commotio, alteratio. 3) Confuſio, conturbatio. *Diſpergimento, diſtrazione, alterazione.* 4) Offenſio, diſſidium.

پریشانی *perīśānī.* p. *n. ſ.* 1) Diſſidium, offenſio. 2) Diſperſio. 3) Commotio. 4) Confuſio. ¶ پریشانی کردن *perīśānī kerden.* Laceſcere, offendere, diſſidium exercere. *Caſt.*

پریشد *perīśed.* p. 3. *perſ. præt.* Diſperſus fuit. *Ferh.*

پریشم *berīśim, perīśim*, & *birīśim.* p. *n. ſ.* 1) *pro* ابریشم *ibrīśim.* Sericum. *Seta.* 2) Chorda. *Ferh.*

پریشن *perīśen.* p. *n. ſ.* 1) Sparſio, diſperſio. 2) Impreſſio ſigni. *Ferh.*

بریشوی *berīśewī.* p. *n. ſ.* Paraſceve. *Caſt.*

پریشیدن *perīśīden.* p. *V.* 1) طاغلمق *dāghylmak.* t. Diſpergi. 2) *uſit.* Diſperſum eſſe. 3) Attonitum eſſe. *Ferh.*

پریشیده *perīśīde.* p. *part. paſſ.* Diſperſus, diſſipatus. *Ferh.*

بریص *berўs.* a. 1) *part. pl.* برصا *büræsā.* Leproſus. 2) *n. ſ.* Planta ſimilis cypero. *Gol.*

بریغ *birўgh.* p. *n. ſ.* Botrus, racemus. *Grappolo. Ferh.*

بریق *berўk.* a. *n. ſ.* 1) Fulguratio, fulgur. *Wan.* 2) Fulgor, nitor, ſplendor. 3) Repercuſſio, reflexio. *Ik. Fulgore, & riverbero.* 4) Lac, *cui butyrum, ſeu alia pinguedo affunditur. Gol.*

بریقة *berўkæt.* a. *n. ſ. pl.* برایق *berājyk.* Lac, *cui parum butyri, ſeu alterius pinguedinis ſit affuſum. Wan.*

بریك *berīk.* a. 1) *part.* Benedictione, & copia abundans. *Benedetto, ed abondante, ò che reca abondanza.* 2) *n. ſ.* Cibi genus, *ex dactylis recentibus, & butyro. Wan.*

بریم *berīm.* a. *n. ſ.* 1) Funis *ex duabus, aut pluribus partibus in unum contortus.* 2) Funiculus, *ſeu* tænia, ex pluribus partibus in unum contorta, *qua medium corporis, vel brachium fœminæ circumcingunt, etiam quod infantibus appenditur contra oculi malignioris noxam.* 3) Libra. 4) Exercitus. 5) Aurora. 6) Pars jecoris, & tuberis camelini, *utriuſque per longum ſecti, in unum colligati filo. Wan.* ¶ البریمان *el-berīmāni.* 1) *ipſum* Jecur. 2) Cameli tuber. 3) Cibus *ſine carne. Gol.*

برین *berīn.* p. 1) *compoſ. pro* بر این *ber īn.* Supra hunc, *vel* hoc. 2) *adj.* Altus, ſublimis. 3) *n. ſ.* Segmentum *melopeponis.* 4) Zephyrus. *Ferh.* 5) Amœnus. 6) Aeternus. *Caſt. Alto, ſublime, ameno.* ¶ چرخ برین *ćiærchў berīn.* Suprema ſphæra, cœlum. *Sæ.* سپهر برین *ſipihrī berīn. Idem* بهشت برین *behiśtī berīn. Sæ.* فردوس برین *firdewsī berīn. Eb.* خلد برین *chuldī berīn. Sæ.* Paradiſus amœnus, æternus. *Il Paradiſo ſupremo.* پایهٔ برین *pājeī berīn.* Sublimis dignitatis gradus. *Grado ſublime. Ni*. 7) صو اکرکی *sū egirgī.* t. Stagnatio, *ſeu* receptaculum aquæ ſtagnantis. 8) قوقر صو *kokar ſu* t. Aqua fœtida.

برین *birīn.* p. *n. ſ.* 1) Aqua fœtida. 2) Foramen, meatus. *Ferh.*

برین *bürīn.* p. *n. ſ.* Segmen, præſegmen *melonis. Fetta. Caſt.*

برّین *berreјn.* a. *n. ſ.*)(بحرین *bæhreјn*) *Dual. a* برّ *berr.* Duo regna, *adjacentia mari nigro, & albo. Le due provincie, che toccano li due mari bianco, e negro.*

پرینان *perīnān.* p. *n. ſ.* صغری *ſaghrў.* t. Corium camelinum. *Sagro.*

پریوت *perjūt.* p. *n. ſ.* Morbus unguium, *quo unguis excidit. Ferh.*

پریون *perjūn.* p. *n. ſ.* 1) قرلغان علتی *kurlaghān ўlletī.* t. Morbus unguium, *quo unguis excidit. Male ſotto l' unghia, che la fà anche cadere.* 2) قوبا *kūbā.* a. دمرکی *temregī.* t. Lichen, impetigo. *Fegatella, ſerpigine. Ferh.*

پریان *perīјān.* p. 1) *n. ſ.* Diſperſio. 2) *adj.* Turbatus. 3) Mœſtus, afflictus. *Ferh.*

بز *bez.* p. 1) *imper.* Fla, infla. 2) *n. ſ.* Veſtis elegans, byſſus. 3) Mos, conſuetudo. *Ferh.* 4) Palear boum. *Caſt.*

بز *bez.* t. *n. ſ.* 1) نسیجه *nesīge* a. کرپاس *kirpās*, & *girbās.* p. Tela, carbaſus, linteum ex goſſipio, ſindon quævis. *Tela, pezzo di tela, fazzoletto.* ¶ بز دوقنمق *bez dokunmak.* Ordiri, texere telam. *Teſſer tela.* 2) Glandula *in ulcere. Pizzo, ò capo di furoncolo.*

بژ *bej.* p. *n. ſ. i. q.* بشته *biśte.* Colliculus, acervus. *Ferh.*

پز *pez.* p. *n. ſ.* Acorum, radix contra dolorem cordis. *Acoro, glandiolo. Caſt.*

پژ *pej.* p. 1) *n. ſ.* Jugum *montis.* 2) Via anguſta *inter montes.* 3) Sordes. 4) Acorum. *Ferh.* 5) Pruina. *Brina.* 6) *adj.* Vetus, tritus. *Caſt.*

بز *biz.* p. *n. ſ.* Veſpa. *Calabrone, veſpa. Ferh.*

بز *biz.* t. 1) *pron. perſ.* نحن *næhn.* a. ما *mā.* p. Nos. *Noi.* 2) *n. ſ.* اشفی *iśfā* a. درفش *direfś.* p. Subula, ſtylus. *Subbia, leſina, puntarolo.*

بز *büz.* p. *n. ſ.* کچی *keći.* t. Genus caprinum. *Capra. Ferh.* * *Expreſſ. figur.* بز قدم *büzī kædem. h. e.* دون و سفله طبع *dūn we sifle tæbў.* Vilis, & abjectæ indolis homo. *Ferh.*

بژ *büj.* p. *n. ſ.* Nix. *Neve. Ferh.*

پژ *püj.* p. *n. ſ.* 1) Pruina. *Ferh.* 2) Pluvia pruinoſa. 3) Glacies. 4) Fulmen. 5) Fulgur. 6) Acorum.

بزّ *bezz.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Spoliare *veſtibus. Wan.* 2) Rapere. *Gol.*

بزّ *bezz.* a. *n. ſ. pl.* بزوز *büzūz.* 1) Byſſus, pannus lineus, tela, veſtis. 2) Arma. *Gol.*

بزاء *bezāe.* a. *n. ſ.* 1) Protuberantia pectoris, *juncta cum cavitate dorſi. Wan.* 2) Prominentia medii dorſi, *ut natibus immineat. Gol.*

بزاج *bizāg.* a. *V.* [3. *a* بزج] 1) Gloriari. 2) De gloria certare. *Gol.*

بزاد *bezād*, & *pejād.* p. *n. ſ.* Senex, annoſus, venerandus ſenex, magiſter. *Vecchio.* * *Expreſſ. figur* بزاد بر آمد *bezād ber āmed. h. e.* قوجه یاشلو عورت *kogiæ jāślū æwret.* t. Vetula facta eſt. بزاد و بشید *bezādu biśīd. h. e.* كلوب كتدی *gelūp gitdi* t. Venit, abivit, natus fuit, iterum e vivis exceſſit. *Ferh.*

بزادی *bezādī.* t. *n. ſ.* Beryllus. *Berillo. Bern.*

پژار *pejār.* p. *n. ſ.* Paſſus, greſſus. *Paſſo. Ferh.*

بزاز *bezāz.* p. *n. ſ.* Corrigia, licium. *Caſt.*

بزاز *bezāz.* p. *n. ſ.* Venditor *veſtium, telæ, & ſimilium rerum. Ferh.* * *Expreſſ. figur.* بزازانه شد *bezāzāne śüd. h. e.* 1) تازه لك کچورمش دلبر *tāzelik gećürmiś dilber.* t. Amaſia, quæ primam ſuam pulchritudinem amiſit. 2) وقتی کچوب رایکان اولمش میوه *wæktī gećūp rāīkān olmiś mejwe.* t. Fructus rancidus, nimis maturus. *Ferh.*

بزّاز *bezzāz.* a. *n. ſ.* قفتان صاتیجی *kaftān ſ tўgī.* t. Pannorum, linteorum, & veſtium venditor. *Telaro, venditor di panni, e veſti.*

پژاژ *pejāj.* p. *n. ſ.* Lorum, corrigia. *Ferh.*

بزّازستان *bezzāziſtān.* p. *n. ſ.* Forum regium. *V.* بزستان

پژآسمان *pejāsmān.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Poli cœleſtes. 2) Cœlum empyrium. *Ferh.*

بزاع *büzā'.* a. *n. ſ.* Juvenis ingenioſus, & ſolers. *Wan.*

بزاعة *bezā-æt.* a. *V. act.* [5. F.] 1) Elegantem, & politis moribus eſſe *juvenem. Wan.* 2) Ingenio, & ſolertia pollere. *Gol.*

بزاغ *bizāgh.* p. *n. ſ.* Inſtrumentum, quo quid politur ad nitorem. *Iſtrumento da liſciare. Ferh.*

بزاغو *buzāghū.* t. *n. ſ.* Vitulus. *Teſ. V.* بوزاغی

بزاق *büzāk.* a. *n. ſ.* Sputum, ſaliva. *Sputo, ſputaccio. Wan.*

پژاکن *pejākin.* p. *adj.* Turpis, deformis. *Ferh.*

بزامند *peǰāmend.* p. *n.ſ.* 1) Vectis portæ, *quem in murum adigunt, cum aperiunt, & inde extrahunt, abduntque, cum claudunt.* 2) Tudes fullonum, *quo veſtes mundandas tundunt. Stanga di porta, & paletta de' lavatori. Ferh.*

بزان *bezān.* p. *part.* 1) Saltans, ſaliens. 2) Flans, ſpirans. *Ferh.*

بزان *bizān.* a. *V.* [3. *a* بزن] Afferre. *Gol.*

بزان *buz-ān.* a. *n. ſ. pl. a* باز *bāz.* Falcones.

بزانه *bezāne.* p. *part.* Flans, ſpirans *ventus. Ferh.*

بزانيدن *pezānīden.* p. *V. tranſ.* Coquere, *ſeu potius* coctionem promovere. *Caſt.*

بزاوة *bezāwāe.* a. *part.* Gibboſa *mulier. Wan.*

بزاون *peǰāwen.* p. *n. ſ.* Tudes fullonum, *quo veſtes mundandas tundunt. Paleta de' lavatori. Ferh.*

بزاوند *peǰāwend.* p. *n. ſ.* 1) Vectis portæ, *quem in murum adigunt, cum aperiunt, & inde extrahunt, abduntque, cum claudunt.* 2) Tudes fullonum, *quo veſtes mundandas tundunt. Stanga di porta, & paleta de' lavatori. Ferh.*

بزاوه *peǰāwe.* p. *n. ſ.* Furnus, *in quo vaſa fictilia, tegulæ, lateres excoquuntur. Ferh.*

بزايانيدن *büzājānīden.* p. *V. tranſ.* Juvare *partum. Caſt.*

بزباز *bezbāz,* & بزبازه *bezbāze.* p. *n. ſ. pro* بسباسه *besbāse.* Macis, nucis myriſticæ cortex. *Fior di noce moſcata.*

بزبزة *bezbezet.* a. *V. act.* Feſtinanter incedere. *Gol.*

بزة *bizzet.* a. *n. ſ.* 1) Arma. 2) *i. q.* هيأة *hejet,* Forma, figura. 3) Veſtis, pannuſve, *qui honoris ergo donatur. Gol.*

بزج *bezǵ.* a. *V. act.* 1) Gloriari. 2) De gloria certare. 3) Concitare, irritare *aliquem contra alium. Gol.*

بزج *beǰüǵ.* p. *n. ſ.* Inventio, excogitatio alicujus rei. *Ferh.*

بز جامه *bez ǵiāme.* p. *n. ſ. compoſ.* ايو قفتان *ejū kaftān.* t. Ornata, pretioſa veſtis. *Bella veſte. Caſt.*

بزح *bezæh.* a. *n. ſ.*)(حدب *hædeb,*) *i. q.* قعس *kæ-æs.* Gibbus pectoris, *ſcil. cum hoc foras protuberat, introrſum vergente dorſo. Gol.*

بزحميد *büzhæmīd.* p. *n. ſ.* دشي كچي *diśī keći.* t. Capra. *Caſt.*

بزخا *bezchā.* a. *part. fœm. ab* ابزخ *ebzæch.* Vitio laborans. *Gol.*

بزخود *büzchod.* p. *n. ſ.* Capra. *Ferh.*

بزد *püzd,* & پژد *püǰd* p. *n. ſ. i. q.* پرد *pürd,* & *bürd* لغز *lūghæz.* a. Aenigma. *Caſt.*

بزدرمك *bezdürmek.* t. *V. tranſ.* Faſtidium, nauſeam parere. *Attediare, infaſtidire, ſtufare. V.* بزمك

پژده *püǰde.* p. *n. ſ.* 1) Res ad quærendum aliquid idonea. 2) Talus, os *ad cruris, & pedis juncturam protuberans. Caſt.*

بزر *bezr, bezyr.* a. *n. ſ. pl.* بزور *büzūr.* 1) Semen *oleris, vel alterius herbæ, pec. lini. Semenza, ſeme di lino.* 2) Semen olei. 3) Fuſtigatio. ¶ بزر ياغي *bezr iāghy̆.* Oleum lini. *Oglio di lino.*

بزر *bezr.* a. *V. act.* Verberare. *Gol.*

بزر *bezr.* p. *n. ſ.* Radius, lux, ſplendor. *Ferh.*

بزرته *bezerte.* t. *nom. prop.* Biſerta. *Biſerta città. Bern.*

بزرج *büzürǵ.* a. *part. pro* بزرك *büzürk.* p. Magnus. *Gol.*

بزرجمهر *büzürǵiümhür.* p. *nom. prop.* Nom. proregis ſapientiſſimi regis Nuſcirvani. *Caſt.*

بزرجي *bezirǵī.* t. *n. ſ.* Olearius, olei expreſſor, *vel* venditor. *Ogliaio.*

بزرخانه *bezyr chāne.* p. *n. ſ. compoſ.* Trapetum, mola olearia. *Caſt.*

بزر قطونا *bezir kætūnā.* p. *n. ſ. compoſ.* Pſyllium, ejuſve ſemen. *Caſt.*

بزرك *bezrek.* p. *n. ſ. dimin.* 1) Seminulum. *Caſt.* 2) Semen lini. *Picciola ſemenza, & ſeme di lino. Ferh.*

بزرك *büzürk.* p. 1) عظيم *æzȳm.* a. اولو *ulū* t. Magnus, ingens. 2) Adultus. 3) Potens. *Grande. Ferh.* ¶ بزرك وكوچكمز *büzürgü köćegümüz, vel küćiügümüz.* Magni, parvique noſtrum, *ſeu* inter nos. *Li grandi, e piccioli trà noi altri. Ah.*

بزرك آميد *büzürk āmīd.* p. *nom. prop.* Nom. ſapientis antiqui, *qui fuerat conſiliarius, & magiſter Chosrewi. Ferh.*

بزركان *büzürgān.* p. *n. ſ. pl. a* بزرك *büzürk.* Magnates, ſapientes. *Caſt.*

بزركانه *büzürgāne.* p. 1) *adj.* Magnificus. 2) *adv.* Magnifice. *Da grande, alla grande.* ¶ بزركانه آواز *büzürgāne āwāz.* Alta vox, & alta voce. *Al alta voce.*

بزركتر *büzürkter.* p. *compar.* اولورق *ūlūrak.* t.)(كمتر *kemter.*) Major. *Maggiore, più grande. Ik.*

بزركر *bezyrger.* p. *n. ſ.* Agricola, ſator. *Seminatore. Caſt.*

بزركر *bezrker.* p. *n. ſ.* Semen lini. *Ferh.*

بزركوار *büzürgüwār.* p. *adj. compoſ. pro büzürkwār.* 1) اولو *ūlū.* t. Magnus excellens, præpotens *vir.* 2) Doctus, & *pec.* magiſter, doctor. *Ik. Sæ.* II. كامكار *kāmkār. Uomo grande, eccellente, potente, dotto, dottore, ſapiente, maeſtro. V.* جد *ǵedd.* ¶ والد بزركواري *wālīdī büzürgüwārī.* Ejus nobiliſſimus parens. *Il ſuo gran padre. Sæ.*

بزركواري *büzürgüwārī.* p. *n. ſ.* 1) كرم *kerem.* a. اولولق *ūlūlyk* t. 1) Magnitudo, amplitudo. 2) Honor. 3) Nobilitas. *Grandezza, gloria, onore, altezza, nobilità. Sæ.*

بزركي *büzürgī.* p. *n. ſ.* Magnitudo, magnificentia. *Grandezza. Ferh.*

بژرني *bejernī.* p. *n. ſ.* Magnificentia, majeſtas. *Ferh.*

بزرور *bezyrwer, aut bezerwer.* p. *adj.* 1) مشغول *meśghūl.* a. تخملي *tochumlü.* t. Occupatus. 2) Semine abundans. *Ferh.*

پژسر *peǰſer* p. طاز باش *tāz baś.* t. Calvus. *Calvo. Ferh.*

پزشك *pezśeg.* p. *n. ſ.* 1) Medicus. 2) Chirurgus. *Ferh.*

بزشك *biześik,* & *bizśik.* p. *n. ſ.* Medicus, *pec.* veterinarius. ¶ بزشكي نمودن *biziśkī nümūden,* medicinam profiteri. *Caſt.*

بزشم *beześm.* p. *n. ſ.* Lana caprina tenuiſſima, *ex qua parantur telæ ſubtiliſſimæ. Ferh.*

بزع *bez˟.* a. *V. act.* [3. F.] Augeri, abundare. *Wan.*

بزغ *bezgh.* a. *V. act.* [3. F.] Scalpellum phlebotomum immittere, & venam incidere *chirurgum, vel veterinarium. Wan.*

بزغ *bezægh,* & *bezgh.* p. *n. ſ.* 1) قربغه *kurbaghæ.* t. Rana. *Ranocchia. Ferh.* 2) صو بندي *su bendī.* t. Obex, *ſeu* clauſtrum *aquæ.* 3) Lens paluſtris, *ſeu id, quod innaſcitur aquæ, ſub quo vivunt ranæ.*

پزغ *pezægh,* & *f. pezgh.* p. *n. ſ.* دكك *dikik.* t. Palmes, *pec. qui in vite recens prodiit. Caſt.*

پژغ *peǰægh.* p. *n. ſ.* 1) Clauſtrum aquæ. 2) Rana. 3) *adj.* Attonitus, ſtupefactus. *Ferh.*

پزغاب *pezghāb,* & *peǰghāb.* p. *n. ſ.* صو بندي *sū bendī.* t. Clauſtrum aquæ. *Ritegno d'acqua, diga. Ferh.*

بزغاله *büzghāle.* p. *n. ſ.* اوغلق *oghlak,* & بزاغو *buzaghū.* t. 1) Hœdus. 2) Vitulus. *Capretto, & vitello. Ferh.*

پژغرده *peǰghærde.* p. *n. ſ.* 1) Radius longior, *quo paſta attenuatur, explanaturque.* 2) Plantæ ſpinoſæ genus. *Ferh.*

بزغسمه *bezæghſime.* p. قربغه يوصني *kurbaghæ iosuny̆.* t. Lens aquatica. *Ferh. Vide* يوصن

بزغم *bezghæm.* p. *n. ſ.* Species plantæ ſpinoſæ, acacia. *Ferh.*

پژغم *peǰghæm.* p. *n. ſ.* 1) Acacia *arbor.* 2) Spinus, ex qua acaciam extrahunt. *Ferh.*

بزغمه *bezghæme.* p. *n. ſ.* Lens aquatica. *Ferh.*

بزغنج *büzghünǵ.* p. *n. ſ.* 1) Piſtacia *arbor.* 2) *melius* Pinus *Piſtacchio. Ferh.*

پژغند *peǰghæned.* p. *n. ſ.* Genus arboris. *Ferh.*

پژغند *püǰghænd.* p. *n. ſ.* 1) سماق بپراغي *ſumak iapraghy̆.* t. Rhus coriariorum. 2) Vox, ſtrepitus *muli. Ferh.*

پژغول *puǰghūl.* p. *n. ſ.* Alica triticea. *Ferh.*

پژغه *pæǰghæ, ſeu pezghæ.* p. *n. ſ.* Ridica, *i. e.* pedamentum, ſtatumen *vitis. Palo di vigna. Ferh.*

بزغه *büzghæ.* p. *n. ſ.* Falx ad *putandam vitem. Ferh.*

بزغيد *büzghujed.* p. *n. ſ.* 1) Nomen arboris. 2) Fructus inſtar piſtaciorum, *quo alutarii uti ſolent. Ferh.*

بزفند *bezfend,* & پژفند *beǰfend.* p. *adj.* 1) Otioſus, iners. 2) Impotens, debilis. *Caſt.*

بزق *bezæk,* & *bæzk.* a. *V. act.* [1. F.] توكرمك *tükürmek.* t. Spuere. *Sputare. Wan.*

بزق *bezæk.* p. *n. ſ.* 1) Rana. 2) Nom. herbæ, caſuta.

پژقله *peǰkæle.* p. *n. ſ.* Scolopendra. *Scolopendra. Ferh.*

پژقند *peǰkæned.* p. *n. ſ.* Sermo futilis. *Ferh.*

بزك *bezek,* & *bezk,* & *büzk.* p. *n. ſ.* 1) تسبيح قوردي *tesbīh kūrdy.* t. Scolopendrion. *Ferh.* 2) Camelulus *inſecta.*

بزك *bezek.* t. *n. ſ.* زينت *zīnet.* a. پيرايش *pīrāiś* p. Ornatus, ornamentum. *Ornamento, adobbamento.*

پزكر *pezger.* p. *n. ſ. compoſ.* Coquus. *Ferh.*

پژكول *beǰkūl.* p. *adj.* 1) Validus, robuſtus corpore. 2) Afflictionem tolerans. *Ferh.*

بزكوهي *büzkūhī, pro büzī kūhī.* p. *n. ſ.* 1) طاغ كچيسي *dagh kećisī.* t. Caper montanus. 2) Dorcas.

بزكي *bezkā.* a. *n. ſ.* Celeritas *in congreſſu vel inceſſu. Gol.*

بزل *bezl.* a. *V. act.* Impendere. *Vide, & ſcribe* بذل

بزل *bezl.* a. *V. act.* [1. F.] *i. q.* شق *śækk.* 1) Findere. *Gol.* 2) Percolare, clarum reddere *vinum. Wan.*

بزل *bezl.* a. *n. ſ.* Gravitas, adverſitas. ¶ امر ذو بزل *emrün zü bezlin.* Negotium grave, & adverſum. *Wan.*

بزل *bezil,* & بازل *bāzil.* a. *part.* Cui anterior, ſeu lateralis dens باب *bāb dictus* erumpit, vel prominet, *camelus. Gol.*

بزل *büzl.* a. *part. pl. antecedentis. Gol.*

بزل *büzzel.* a. *part. pl. a* بزل *bezl. i. q. præc. Gol.*

بزلاء *bezlāe.* a. *n. ſ.* 1) Cogitatio bona. *Gol.* 2) Conſilium egregium, ac ſanum. *Wan.*

Wan. ¶ نهّاض ببزلاء *nehhāzun bibezlāi.* Qui res magnas ſuſcipit, geritque. *Gol.*

بزلنكوج *bizlangüg.* t. *n. ſ.* Stimulus *An. uſit.* اوكندره

بزله *bezle,* t. *n. ſ.* Locus. *Scribe, & Vide* بذله

بزم *bezm.* a. *V. act.* [1. & 2. F.] 1) Mordere *anterioribus tentibus.* 2) Mulgere medio digito, & pollice *camelitim. Wan.*

بزم *bezm.* p. *n. ſ.* 1) Conſeſſus, compotatio. *Radunanza, banchetto. V.* مجلس. 2) Tentorium. 3) Nomen vici. *Ferh.*

بژم *bejm.* p. *n. ſ.* Pruina. *Ferh.*

پژم *pejm,* & *püjm,* & *pejem.* p. قراغو *kyraghū,* & طمان *dumān.* t. 1) Pruina. 2) Nebula. *Brina,* & *nebbia. Ferh.*

بزم *bizüm.* t. *pron. poſſ.* Noſtri, & noſter. *Di noi,* & *noſtro.*

پژم *pujem.* p. *n. ſ.* Pruina. *Ferh.*

پژمان *pejmān.* p. *part.* 1) Triſtis, afflictus *animo.* 2) Deſiderio affectus. 3) Pœnitens. *Ferh.*

پژماورد *pejmāwerd.* p. *n. ſ.* قاضي لوقه *kāzī lokmæ.* 1) Quantum cibi continetur menſa coriacea. *Caſt.* 2) Cibi genus *ex carne, butyro, & ovis confectum, quod ſecum in itinere portare ſolent. Ferh.*

پزمايون *pezmājūn,* & *pejmājūn.* p. Nomen bovis regis Feriduni. *Ferh.*

بزمة *bezmet.* a. *V. i. q. vel pro* وزمة *wezmet.* Semel cibum capere *per diem, & noctem. Wan.*

پژمردن *pejmürden.* p. *V.* صولمق *ſolmak.* t. Flacceſcere, marceſcere, defloreſcere. *Ferh.*

پژمرده *pejmürde.* p. *part. paſſ.* 1) صولمش *ſolmiś.* t. Flaccidus, tabidus. 2) Pallidus. 3) Obſcuratus. *Smarrito, impallidito, ſeccato. Sæ.* ¶ پژمرده روي و پريشان موي *pejmürde rūj wü perīśān mūj.* Pallidus vultu, & crines ſparſos habens. *Pallido, e ſcapigliato. Eb.* پژمرده شدن *pejmürde śuden.* Flacceſci. *Ferh.*

پژمريدن *pejmerīden.* p. *V.* Flacceſcere, tabeſcere. *Ferh.*

بژمژه *büjmeje.* p. *n. ſ.* Species lacertæ lybicæ, *minoris generis, de die verſus ſolem ſe tenentis. Ferh.*

بزمك & بزەمك *bezemez.* t. *V.* زينت *zīnet* a. آراستن *ārāſten* p. Ornare, apparare. *Ornare, adobbare, acconciare.* ¶ برز بوزلدي بزلدي *bir ez bozüldy, bezyldy.* Nonnihil ſe alteravit, mox ſe compoſuit. *Eb.*

بزمك *bezmek.* t. *V.* 1) بيزار *bīzār.* a. Faſtidire, pertæſum eſſe. 2) Non poſſe venire. 3) Non poſſe aliquid facere *præ occupationibus, aut hoſpitibus.* 4) Pigere. *Stufarſi, annoiarſi, eſſer ſchiffo. cc. abl.*

بزمك *büzmek.* t. *V.* Contrahere, coarctare. *Reſtringere.* ¶ اغزكي بز *aghzün-y büz.* Contrahe os. *Stringi la bocca, fa'l bocchino. An.*

بزمكاه *bezỹmgāh.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Locus conſeſſus, *aut* compotationis. 2) *ipſe* Conſeſſus, compotatio. *Aſſemblea, luogo di banchetto, ò radunanza.* ¶ بزمكاه نشاط و نزهتكاه ارتباط *bezỹmgāhī niśāt we nüzhetgāhī irtibāt.* Locus conſeſſus amœniſſimus. *Luogo di radunanza ameniſſimo. Sæ.* بزمكاه بلاغت *bezỹmgāhī belāghæt.* Palæſtra, campus eloquentiæ. *Campo di eloquenza.*

بزمكه *bezỹmgeh.* p. *n. ſ. contract. i. q. præcedens.*

بزمكي *bizümkī.* t. *pron. poſſ. compoſ.* Noſter. *Il noſtro.*

بزمونه *bezmūne.* p. *n. ſ.* Dies ſecunda menſium æræ Gelalienſis. *Ferh.*

بزموي *büzmūj.* p. *n. ſ.* Lana capræ. *Caſt.*

پژموي *püjmūj.* p. *adj.* Variolarum veſtigiis notatus in vultu. *Ferh.*

بزمه *bezme.* p. *n. ſ.* Angulus in *loco compotationis. Ferh.*

بزن *bezen,* & *bezn.* p. *n. ſ.* سوركي *sürgī.* t. Occa *ad complananda arva aratro verſa. Erpice, grappa. Ferh.*

بژن *bejen.* p. *n. ſ.* Cœnum, limus *in fundo piſcinæ, putei. Ferh.*

پژن *pejen.* p. *n. ſ.* 1) راه و محلّه اوجي *rāh we mæhælle ugī.* t. Extremitas *viæ, aut vici. Cima, ò fine della ſtrada, ò del vicolo.* 2) Milvus. *Ferh.*

پژند *pejend.* p. *n. ſ.* 1) قثاء آلحمار *kynāül hymār.* a. اشك خياري *eśek chyjārī* t. Colocynthis. *Caſt.* 2) *i. q.* برغست *berghaſt.* p. Nom. herbæ, *quæ cocta jumentis datur. Ferh.*

بژندي *bejendī.* p. *n. ſ.* Paupertas, miſeria. *Ferh.*

پژنكار *pejenkār.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Opifex 2) *in ſpecie* Coriarius. 3) Faber ferrarius. 4) Aurifaber. *Ferh.*

پژنكر *pejenger.* p. *n. ſ. compoſ.* Coriarius, coriorum concinnator, alutarius. *Conciacorame. Ferh.*

پژنكره *pejengeje.* p. *n. ſ.* Cuniculus *animal. Caſt.*

بزنمش *bezenmiś.* t. *part. paſſ.* مزيّن *müzejjen.* a. آراسته *ārāſte.* p. 1) Ornatus, apparatus. 2) Inſtructus. *Ornato, adobbato, abbellito, fornito.*

بزنمك *bezenmek.* t. *V. paſſ.* مزيّن *müzejjen.* a. Ornari, inſterni, apparari. *Eſſer ornato, fornito.*

بز بزو

بزو *bezw.* a. *V. act.* Injuſtitiam facere *alicui. Wan.*

بزو *bezw.* a. *part. i. q.* عدل *ydl.* Quod alteri rei par eſt, & ſimile, æquipollens, æquilibre. *Wan.*

بزوا *bezwā. part. fœm. i. q. præc. Wan.*

پژواك *pejwāk.* p. *n. ſ.* 1) ينقو *ianko.* t. Echo. *L'Echo. Caſt.* 2) Vox terribilis. *Ferh.*

بزوان *bezwān.* a. *nom. prop.* Nom. viri alicujus. *Wan.*

بزوان *bezwān.* a. *n. ſ.* Aſſultus, inſultus, impetus. *Wan.*

بژوج *bejūg.* p. *n. ſ.* Inventio, excogitatio *alicujus rei. Ferh.*

بزودي *bezūdī.* p. *adv. compoſ.* Cito, *q.* cum celeritate. *Ferh.*

بزور *büzūr.* a. *n. ſ. plur. a* بزر *bezr.*

بزوش *büzweś.* p. *adj.* Caprinus, inſtar capræ.

بزوشم *büzweśm.* p. *n. ſ.* Lana caprina. *Ferh.*

بزوغ *buzūgh.* a. *V. act.* [1. F.] Oriri *diem. Wan.*

بزوغ *büzūgh.* p. *n. ſ.* Ortus *ſolis, lunæ, vel ſtellarum. Ferh.*

پژوك *püjūk.* p. *n. ſ.* Vox terribilis. *Ferh.*

بزول *büzūl.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Findere. 2) Anteriorem, *ſeu* lateralem dentem accipere *camelum* e gingivis ſe efferentem, *quod anno octavo vel nono fit. Gol.*

پژول *pejūl.* p. *n. ſ.* 1) Talus. 2) Aſtragalus. *Ferh.*

پژول *püjūl.* p. *n. ſ.* 1) طپوق *topūk.* t. Talus. *Tallone.* 2) Aſtragalus *luſus. Ferh.* ¶ پژول باز *püjūl bāz.* Luſor aſtragalarum. *Caſt.*

پژول بستان *pejūl biſtān.* p. *part.* Sororiantes habens mammas. *Caſt.*

پژولش *pujüleś.* p. *adj.* Intricatus, perturbatus. *Ferh.*

پژوليد *pejūlīd.* p. *adj.* Flaccidus. *Ferh.*

پژوليدن *pejūlīden.* p. *V.* 1) Tabeſcere. 2) Flaccidum reddere. 3) Lenire, paccare. *Ferh.*

پژوليدن *pijūlīden.* p. *V.* Perplexum, perturbatum eſſe. *Ferh.*

پژوليدن *püjūlīden.* p. *V.* 1) Provocare 2) Cauda carere, hujuſve expertem facere. 3) Prole deſtitui, haeve deſtitutum reddere *Caſt.*

پژوم *pejūm.* p. *adj.* Pauper, deſpectus. *Ferh.*

بزوم *bizüm.* p. *n. ſ* Cauda *ſine crine, aut plumis. Caſt.*

بزوم *bizüm.* t. *pron. poſſ. pro* بزم Noſter.

بزوم *büzūm.* a. *n. ſ.* Linea ſegmenti, *i. e.* funiculus trajectus per margaritas, aut alia, *ex quibus componitur ornamentum colli.* 2) Faſciculus oleris *aromatici, quantum digitis teneri poteſt.* 3) Reliquiæ commeatus. 4) Spathia palmæ fiſſæ, *quæ indito maris flore iterum clauditur, palmæ folio revincta. Gol.*

پژومان *pejūmān.* p. *part.* Triſtis, pœnitens. *Ferh.*

پژوند *pejwend.* p. *n. ſ.* 1) Paſſer. 2) *contr. ex* پژاوند *pejāwend.* Vectis portæ. *Ferh.*

پژونده *pejwende.* p. *n. ſ.* Leno. *Caſt.*

پزونك *püzewenk.* t. *n. ſ.* Leno. *V.* پوزونك پوزونكلك

پژوه *pejūh.* p. *part. comp. a* پژوهيدن *pejūhiden.* Explorator, ſcrutator, inveſtigator. *Ferh.* ¶ حكم پژوه *hykem pejūh.* Myſteriorum ſcrutator, contemplator. *Ik.* خرد پژوه *chyred pejūh.* Inveſtigator, *q.* ponderator judicii alicujus. *Ik.* دانش پژوهان *dāniś pejūhān.* Scrutatores ſcientiæ. *Ik.*

پژوهش *pejūhiś.* p. 1) *n. ſ.* Exploratio, inquiſitio. 2) Arma, apparatus bellicus. 3) Acori radix. 4) *adj.* Celer, velox.

پژوهندگي *pejūhendegī.* p. *n. ſ.* Exploratio, inquiſitio exacta. *Ferh.*

پژوهنده *pejūhende.* p. *n. ſ.* Explorator, inquiſitor. *Caſt.*

پژوهيدن *pejūhīden.* p. *V.* تفتيش *teftīś.* a. Inveſtigare, inquirere. *Ferh.*

پژوهيده *pejūhīde.* p. *part. paſſ.* Explorata, diligenter inquiſita res. *Ferh.*

پژوهيش *püjūhīś.* p. *n. ſ.* Inquiſitio. 2) Arma. 3) Acori radix. 4) *adj.* Celer, velox. *Caſt.*

پزوي *pezweī.* p. *adj.* Ignobilis, vilis *homo. Ferh.*

پژوي *püjūī.* p. *adj. i. q. præc. Ferh.*

پزوين *pezwīn,* & *pejwīn.* p. *adj.* مردار *mürdār.* t. Spurcus, ſordidus. *Ferh.*

بزه *beze.* p. *n. ſ.* كناه *günāh.* a. يازق *iāzyk* t. 1) Peccatum. 2) Homo miſer.

پژه *peje.* p. *n. ſ.* 1) سلاح *ſylāh.* a. Arma. 2) اودن اغاجي *odun āghāgī.* t. Fruſtum ligni, baculus. 3) Terra montoſa. *Ferh.* 4) Pannus linteus. 5) Conſors. 6) Acus. *Caſt.*

بزه *bize.* p. *n. ſ.* 1) Acorum. *Glandiolo.* 2) Arma, inſtrumenta bellica. *Ferh.* 3) Arbor lignaria. *Caſt.*

پزه *pize.* p. *n. ſ.* 1) Radix acori. 2) Arma belli. *Caſt.*

بزه *büze.* p. *n. ſ.* 1) Terra inæqualis. 2) Fructus *gratum odorem ſpirans.* 3) Signum capricorni. *Ferh.*

پژه *püje* p. 1) *n. ſ.* قراغو *kyraghū.* t. Pruina. 2) قيغو *kæjghū.* t. Mœror. *Caſt.* 3) *adj.* جست كسنه *güjſt kimeſne.* t. Agilis, promptus. *Ferh.*

پژهان *pejhān.* p. *n. ſ.* 1) غصّه *ghuſſæ.* a. كنو *gönü* t. Zelotypia, invidia, æmulatio. *Caſt.*

Caſt. 2) Mœror, ſolicitudo. *Ferh.* ¶ پژهان بردن *pejhān bürden.* 1) Zelotypia laborare, æmulari. 2) Solicitum eſſe de aliqua re, & concupiſcere.

بژهان *büjhān.* p. *n. ſ.* Deſiderium *rei apud alium viſæ, citra invidiam Ferh.*

برهش *büzhiś.* p. *n. ſ.* Oppoſitio, pars oppoſita. *Ferh.*

بزهكار *bezekār.* p. *n. ſ. compoſ.* Peccator, culpæ obnoxius. *Ferh.*

بزهمك *bezemek.* t. *V.* Ornare. *V.* بزمك

پژهيدن *pejhīden.* p. *V.* Inquirere, inveſtigare. *Ferh.*

بزيج *bezīḡ.* a. *n. ſ.* Penſator benefacti. *Gol.*

بزيچه *buzīće.* p. *n. ſ.* Hædus. *Ferh.*

بزيدن *bezīden.* p. *V. pro* وزيدن *wezīden* p. يل اسمك *jel esmek.* t. Flare *ventum. Tirar vento. Ferh.*

پزيدن *pzīden.* p. *V.* بشورمك *piśürmek.* t. Coquere. *Cuocere. Ferh.*

پزيدن *püzīden.* p. *V. i. q. præc. Ferh.*

بزيده *bezīde.* p. *part.* Spirans *ventus. Ferh.*

بزير *bezīr.* p. *adv. compoſ.* Deorſum. ¶ بزير آمدن *bezīr āmeden*, deſcendere.

پزيره *pezīre.* p. *n. ſ.* Farina. *Caſt.*

پژيز *pejīz.* p. *n. ſ.* Obulus æneus, & orbiculare alteri rei impoſitum, *ut ſquama piſcis, umbones ſedilibus affixi. Caſt.*

پژيژ *pejīj.* p. *n. ſ.* 1) Lana. 2) Plumæ avium. *Ferh.*

پژيژه *pejīje.* p. *n. ſ.* Farina ſubtilis. *Ferh.*

بزيش *bezeīś.* t. *n. ſ.* Ornatio, ornatus, q. بزك *bezek*, & آرايش

بزيشه *bezīśe.* p. *n. ſ.* Farina ſeſami. *Ferh.*

پژيشه *pejīśe.* p. *n. ſ.* Farina ſubtilis. *Ferh.*

بزيشه *büzīśe.* p. *n. ſ.* Farina ſeſami. *Ferh.*

بزيع *bezī*'. a. *part.* 1) *Juvenis* ingenioſus, ſolers, diſertus, ac liberi oris. 2) Inverecundus *adoleſcens, vel famulus. Wan.*

بزيعة *bezī'æt.* a. *part. fœm. præc. Wan.*

بزيغية *büzyghijet, vel cum articulo* آلبزيغية *el-büzyghijet.* a. *nom. prop.* Bozyghitæ. *Sic vocantur, ſed rarius, aſſeclæ Mohammedis Abulchottabi, qui uſurpavit pontificatum; & pronuntiavit, pontifices eſſe Prophetas, atque etiam Deos. Hi communiter* خطابية *chüttābijet Chottabitæ vocantur, ſuntque e ſchola* آلغلاة *el-ghülāt Ghalatarum, qui a Mohammedanis numerantur inter* آلشيعية *iś-śyjet Schiitas, ſeu ſectatores* علي *ælī. Marracc. V.* خطابية

بزيم *bezīm.* a. *n. ſ.* 1) Linea ſegmenti, *i. e.* funiculus trajectus per margaritas, aut alia, *ex quibus componitur ornamentum colli.* 2) Faſciculus oleris *aromatici, quantum digitis teneri poteſt.* 3) Reliquiæ commeatus. 4) Spatha palmæ fiſſæ, *quæ indito maris flore iterum clauditur palmæ folio revincta. Gol.*

بزين *bezīn.* p. *n. ſ.* Ventus ſpirans, flans. *Ferh.*

پژيون *pejjūn.* p. *n. ſ.* Altæ, amplioriſque navis genus. *Ferh.*

بزيون *büzījūn.* a. *n. ſ.* Subtile panni ſerici genus, attalicus pannus. *Wan.*

بس پس

بس *bes.* p. *adv.* & *adj.* 1) فقط *fækæt* a. انجق *angiak* t. Solummodo. 2) Satis, ſufficiens. 3) Multus, multum. 4) Quomodo. *Ferh.* 5) Valde, admodum. 6) Etiam. *Solo, ſolamente,* & *baſta, baſtevole,* & *molto,* & *sì, così è.* * *Expreſſ. figur.* بس خم زد *bes chæm zed.* h. e. خلاف وعد ايتدي *chylāfi wæ'd ittī.* t. Violavit pactum, egit contra promiſſum. *Ferh.* بس زانو نشست *bes zānū niśeſt.* h. e. منزوي اولدي *münzewī oldī.* t. In angulum ſe recepit, ſolitarius factus eſt. *Ferh.*

پس *pes.* p. 1) ارد *ard.* t.)(پيش *pīś*) Poſtica *pars*, poſterior. 2) Poſtea, deinde. 3) Quare? *Ferh.* 4) Ergo, itaque. 5) Autem. *La parte di dietro, poſteriore, doppo, dunque, pertanto, finalmente.* ¶ پس از جنك *pes ez ḡenk.* Poſt pugnam. *Doppo la battaglia. Sæ.* پس از بسيار ايّام *pes ez bisjār ejjām.* Poſt multos dies. *Doppo molto tempo. An.* پس از ين *pes ez īn* Poſthac, deinceps. *Doppo di queſto, poi.* پس انداز كند *pes endāz küned*, & پس سر كند *pes ſer küned.* Vili facit. پس انكاه *pes āngāh.* Poſtea, deinde. *Dopò di ciò, doppo. Ik.* پس پرده *pesi perde.* Poſtſcenium. پس پردەدن تماشا ايدردي *pesi perdeden temāśā iderdy.* Ex poſtſcenio reſpiciebat. *Stava guardando da dietro alla cortina. Eb.* پس ديوار *pes dīwār* Poſterior murus. *La muraglia di dietro.* پس ديوار *pesi dīwār.* Muri poſterior pars, *ſeu* quod poſt murum eſt. *Il dietro del muro, ciò che è dietro al muro.* پس فردا *pes ferdā.* Poſtridie, poſt cras. *Posdomani.* پس كردن *pes ḡerden, ſeu pesi ḡerden.* Cervix, occiput. *Il dietro del collo, collottola.* پس كوش انداخت *pes ḡūś endācht.* Simulavit ſe non audire. *Fece finta di non ſentire.* پس لشكر *pes leśker.* Poſtremum agmen. *Retroguardia.* در پس *der pes.* Poſt, pone. *Dietro, doppo.* پس آمدن *pes ameden*, & درپس آمدن *der pes āmeden.* Sequi, pone venire. *Venir dietro, ſeguitare.* از ين پس باز *ezīn pes bāz.* Abhinc, deinceps. *Di quà inanzi.* پس از پس *pes ez pes.* 1) Succeſſive, unum poſt alterum. *Uno doppo l'altro.* 2) Retro. *Da dietro.* پس چون *pes ćiūn.* Cum autem, quum itaque. *Ora come.* پس پيش *pes pīś*; *ſeu pesü pīś.* Horſum, prorſum. *Avanti, e dietro. Caſt.* * *Expreſſ. figur.* پس افتاد *pes üftād.* h. e. بر كسنه نك وفاتندن صكره قلانه ديرلر *bir kimesnenün-wefātinden ſon-ra kalāne derler.* t. Poſtea cecidit: *dicitur de liberis poſthumis.* پس افكند *pes efkend. Idem* پس انداز ميكند *pes endāz mīkuned.* h. e. جمع مال ادخار ايدن كسنه حقنده ايراد ايدرلر *ḡem' māl idchār īden kimesne hækinde irād īderler.* t. Ad poſticam partem rejecit: *dicitur de homine, qui contemnit, parvique ducit opes.* پس چرخه نفرين كند *pes ćerche nefrīn küned.* Abſentem convitiis petit. پس سر كند *pes ſer küned.* h. e. جمع مال ادخار ايدن كسنه حقنده ايراد ايدرلر *ḡem' mal idchār īden kimesne hækinde irād iderler.* t. Ad poſticam partem rejecit: *dicitur de homine, qui contemnit, parvique ducit opes.* پس كوش انداخت *pes ḡūś endācht.* h. e. ايشتمزلندي *iśitmezlendī.* t. Finxit, ſimulavit ſe non audire. *Ferh.*

بس *bus.* p. *n. ſ.* Veru. *Ferh.*

پس *pús.* p. 1) *n. ſ.* Filius. *Ferh.* 2) *adj.* Torvus. *An.*

بسّ *beſs.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Lenius propellere, ac ſtimulare *camelum. Wan.* 2) Humectare, inungere. 3) Miſcere *farinam frumenti toſti cum butyro.* 4) Miſcendo parare *polentam* بسيسة *besīset, dictam.* 5) Mittere in diverſas partes *opes ſeu merces, vel exploratores. Gol.*

بسّ *beſs.* a. *n. ſ.* Lenior propulſio. *Gol.*

بسّ *biſs*, & *buſs.* a. *n. ſ.* Vox, *qua vocatur grex. Gol.*

بسع *bes'.* a. *V. act.* [3. F.] Aſſueſcere, conſueſcere. *Gol.*

بسا *besā.* a. *V. act.* [3. & 4. F.] Aſſueſcere, inire familiaritatem. *Wan.*

بسا *besā.* p. *adj.* & *adv.* 1) نچه نچه *niće niće.* t. Multi, aliquot, quot *de præteritis.* 2) Quantum ſatis. 3) Quotcunque. 4) *nom. prop.* Nom. urbis in regione فارس *fārs. Ferh. Molti, più, molto, alquanti, quanti.* ¶ چند چند بسا *ćend ćend besā*, & بسا بسا *besā besā.* Plurimi. *Molti, e molti.*

پسا *pesā.* p. *nom. prop.* Nom. urbis in regione فارس *fārs. Ferh.*

بسابس *besābis.* a. *n. ſ. pl. a* بسبس *besbes.* Terræ deſertæ.

بساتين *besātīn.* a. *n. ſ. pl. a* بستان *büſtān.* Horti. *Giardini.* ¶ بساتين خوش نما و دلكشا *besātīnī chośnümā, we dilküśā.* Horti amœni. *Giardini delizioſi. Sæ.*

بساج *besāḡ.* p. *n. ſ.* فساد *fesād.* a. Pravitas, malum. *Male. Ferh.*

بساخ *besāch.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بسادست *besādeſt.* p. *n. ſ.* Arrha. *Ferh.*

پسادست *pesādeſt.* p. *n. ſ.* 1) ورسي *weresī.* t. Creditum. *Credito, credenza.* 2) *adj.* Mutuo acceptus. *Preſo à credenza, ò ad impreſtito. Ferh.*

بسار *bisār.* a. *n. ſ.* Pluvia æſtivalis, *aliquamdiu durans in India,* & *Sindia. Gol.*

بسار *bisār.* a. *n. ſ. pl. a* بسر *büsr.* Dactyli immaturi jam adulti. *Wan.*

بساردادن *bisārdāden.* p. *V.* يري يرمق *jerī jarmak.* t. Findere terram.

بساردن *bisārden.* p. *V. i. q. præc. Ferh.*

بسارده *besārde.* p. *n. ſ.* Rigatus locus & aratus, terra irrigua. *Ferh.*

بساروب *besārūb.* p. *n. ſ.* بشقلمه *baśaklama.* t. Spicilegium. *Spigolare. Ferh.*

بساره *besāre.* p. *n. ſ.* Scamnum recubitorium, *pec. in cubiculis Orientalium. Ferh.*

بساز *bisāz.* p. 1) *n. ſ.* Dies. 2) *imp.* Fac, perfice. *Ferh.*

بساط *besāt.* a. *n. ſ.* 1) دوز آچوق ير *düz āćiük jer.* t. Exporrectus, planuſque terræ tractus. *Gol.* 2) *part. i. q.* بسيط *besīt.* a. Amplus, & late patens *locus. Pianura,* & *piano. Wan.*

بساط *bisāt.* a. *n. ſ. pl.* بسط *büſut.* دوشك *düśek.* t. Stratum, aulæum, & *quicquid in ſolo, aliove loco expanditur, ſive ad conſidendum, ſive ad decumbendum. Ogni coſa, che ſi ſtende in terra, ò per ſeder, ò per dormire, come tapeti, panni, ſtuore. Wan.* ¶ بساط كون و مكان *bisātў kewnü mekān.* Superficies mundi, univerſum. *L'univerſo.* قرب بساطنده اوترمغه لايق اولا *kurbī bisātynde oturmagha lāik olā.* Fiat dignus, qui juxta tapetem ejus aſſideat. *Fia degno di ſedere appreſſo di lui. Tef.* بساط شطرنج *bisātў śætræng.* Alveus latrunculorum. *Scacchiere.*

بساط *bīsāt.* a. *n. ſ. pl. a* بسطة *biſtæt.* Camelites, *quæ relinquuntur cum pullo. Gol.*

بساط *bisāt.* a. *V.* [3. *a* بسط] Verecundiam deponere. *Gol.*

بساط *büsāt.* a. *n. ſ. pl. a* بسط *biſt.* Camelites, *quæ cum pullis in paſcuis relinquuntur. Wan.*

بساق *büsāk.* a. *n. ſ.* Sputum, ſaliva. *Wan.*

بسالك *besāk*, & *pesāk.* p. *n. ſ.* Sertum, corolla ex floribus & herbis odoriferis confecta, *quæ tempore convivii, ſeu diebus feſtivis capiti imponitur,* pancarpiæ, *Ghirlanda. Ferh.*

بسال besāl. a. V. act. [5. F.] Strenuum eſſe. Wan.

بسال bisāl. a. V. [3. a بسل] Circumire hoſtem.

بسال bisāl. a. part. Strenuus vir. Wan.

بسالة besālet. a. n. ſ. Strenuitas. Wan.

بسّام beſſām. a. part. Qui multum ſubridet. Wan.

بسامان besāmān. p. 1) adj. صالح ſālyh. Probus, rectus. Uomo retto. Caſt. 2) n. ſ. Pignus. Ferh.

بسان besān. p. adv. pro سان sān مثل misl a. گبي gibī. t. Inſtar. Simile, come, à guiſa. Ferh.

بسانج besānğ. p. n. ſ. Species herbæ. Ferh.

بسانيدن besānīden. p. V. Rigare, irrigare. Ferh.

پساو pesāw. p. n. ſ. Tactus, palpatio. Ferh.

پساوند pesāwend. p. n. ſ. قافيهٔ شعر kāfijeī śi'r. Rhytmus, ſimilis deſinentia carminis. Rima. Ferh.

بساهنگ besāheng. p. n. ſ. 1) Clavus. 2) Ferrum calcis. Ferh.

پساهنگ pesāheng. p. n. ſ. 1) چوي ćiwī. t. Clavus. 2) Ferrum calcis. Chiodo, e ferro ſotto'l calcagno. Caſt.

بسباس besbās. a. n. ſ. Fœniculum. Finocchio. Gol.

بسباس besbās. p. n. ſ Vaniloquium, ſermo futilis. Ferh.

بسباسه besbāse. a. n. ſ. بزبازه bezbāze. p. Macis, nucis myriſticæ cortex. Fior, ò ſcorza di noce moſcata. Wan.

پسپاي vel پس پاي pes pāī. p. n. ſ. 1) Incoxatio, ſedendi motus ſartoribus, & turcis familiaris. 2) Genus technæ, quo quis pedem alterius pedi innectit proſternendi ergo.

بسبس besbes. a. n. ſ. pl. بسابس besābis, i. q. قفر kæfr. Terra deſerta, & inculta, deſertum. Wan.

بست beſt. a. n. ſ. Inceſſus, qui diſtenſis fit paſſibus curſui ſimilis. Gol.

بست beſt. p. n. ſ. 1) صو قسمتي sū kyſmetī. t. Portio, ſeu derivatio aquæ in canales, aut foſſas. 2) Amaſium. Caſt. 3) Carbaſus, faſcia. 4) 3. perſ. præt. Ligavit. Ferh.

پست peſt. p. adj. 1) آلچق ālćiak. t. Humilis, vilis. 2) Avarus. Baſſo, vile, ed avaro. Ferh. ¶ پست peſt e. Deprimere, confundere, vilem reddere. Abbaſſare, ſprezzare, confondere, avvilire. پست و خوار peſtū chor. Humilis, & vilis. Baſſo, e vile. Sæ.

بست biſt. p. num. card. يگرمي jigirmī. t. Viginti. Vinti. Ferh.

بسبسة besbeset. a. n. ſ. Vox propellentis camelos. Wan.

پست piſt, & püſt. سويق ſewīk. a. قوت kawut t. Ptiſana. Tiſana, orzata.

پست piſt. p. n. ſ. 1) Farina toſta in genere. 2) in ſpecie Farina ex hordeo. Ferh.

پست puſt. p. n. ſ. 1) Frumentum decorticatum. 2) Subſcus ferrea, & catillus, ſuper quo molæ fit converſio. 3) Subſtratum clitellis ſimile, quod bajuli in dorſo oneri ſupponunt. 4) nom. prop. Nom. regionis, & urbis in كابلستان kābiſtān. 5) Segregatio aquæ. 6) Locus, in quo proveniunt fructus ſapidi, & amœni, pometum. Ferh.

بستاخ büſtāch. p. adj. Impudens, temerarius. Ferh.

بستار biſtār. p. adj. 1) Inconſtans. 2) Debilis. Ferh.

بستام biſtām. p. n. ſ. Corallum. Corallo. Ferh.

پستان peſtān. p. part. pl. a پست peſt. آلچقلر alćiakler. t. Viles. Li vili, ò uomini baſſi.

بستان biſtān. p. 1) n. ſ. مه meme. t. Mamma, uber. Mammella. ¶ هر انجيري بر بستان شير ريز مشفق دايه her ingīrī bir biſtānī śīr rīzī müśfik dāje. Quælibet ficus ejus horti erat mamma lacte fluens almæ nutricis. Ogni fico di quel giardino, era una mammella piena di latte d'un' amorevole nutrice. Eb. uſit. پستان piſtān. 2) imp. Cape. Ferh.

بستان biſitān. p. imper. V. ستاندن sitānden. 1) آل al. t. Cape, accipe. 2) Eme. Piglia, prendi, compra.

پستان biſtān, & piſtān. p. 1) مه meme. t. Mamma, uber. Ferh. 2) Papilla mamillæ. Mammella, poppa, & capitello delle poppe.

بستان büſtān. p. n. ſ. 1) Hortus imprimis olitorius, aut florifer; nam fructiferis arboribus conſitus vocatur باغچه baghćiæ p. Orto, giardino d'erbe. ¶ بستان ابروز büſtān ebrūz, & بستان افروز büſtān efrūz. 1) Amaranthus purpureus imprimis ex Perſia miſſus. 2) uſit. Colchicum. 3) Harmala, ſeu ruta ſylveſtris. Ferh. بستانني صوارمق büſtāninī ſüwarmak. Adaquare, irrigare ſuum hortum. Adacquare, inaffiare il ſuo giardino. 2) nom. prop. Nom. urbis alicujus. Ferh.

پستان piſtān, & püſtān. p. n. ſ. 1) Mamma. 2) فستقلق fiſtyklyk. t. Piſtacetum, locus piſtaciis abundans. 3) Sylva pinea. Boſco, ò giardino di piſtacci, ò pigni, & ſelva grande.

بستان پيرا büſtān pīrā. p. n. ſ. compoſ. Hortulanus, vel vinitor. Ferh.

بستانسرا büſtānserā. p. n. ſ. compoſ. Hortus principis regnantis. Ferh.

بستان شيرين büſtān śīrīn. p. n. ſ. Nomen toni unius muſici ex tonis 32. citharædi Chosrois. Ferh.

بستاني büſtānī. a. 1) part. Hortenſis. 2) n. ſ. Hortulanus. Gol.

بستج besteğ. a. n. ſ. 1) Thus. 2) Manna thuris. Gol. 3) Nom. arboris ſylveſtris in deſertis creſcentis. Caſt.

بستج büſtüğ. p. nom. prop. Nom. arboris ſylveſtris. Ferh.

پستد püſted. p. n. ſ. 1) Corallum rubrum, 2) Exiles margaritæ. Caſt.

پستر peſter. p. 1) compoſ. pro پستتر peſtter. Poſterior. 2) adv. Poſtea. Poſteriore, poi. Caſt.

بستر piſter. p. n. ſ. 1) دوشك dūśek. t. Lectus, ſtratum. Ferh. 2) Culcitra, pulvinus, cervical. Letto, materazzo, cuſcino, guanciale. Ik. ¶ خار فراق ايدندي بستر chārī firākȳ īdindȳ piſter. Ex ſpinis mœroris, ac deſiderii confecit ſibi lectum. Sæ. بستر عيش و حضور اوزره piſterī ȳśū huzūr üzre. Supra lectum deliciarum, & quietis. Sæ. Sopra il ſuo delizioſo letto, della quiete, e ripoſo. Br. Sæ. بستر حضور اوزره piſterī huzūr üzre. Idem. Sæ.

بستر آهنك biſter, & piſter āhenk. p. n. ſ. 1) يورغان iorghān. t. Linteum, ſindon. 2) Lodix, ſtragula lecti. Lenzuola, & coperta di letto. Ferh.

بستردن biſtürden. p. V. Fodere. Ferh.

بسترط biſtært. a. n. ſ. Camelitis relicta cum pullo. Gol.

پسترك peſtrek. p. compoſ. 1) آلچغرق alćiaghrak. t. Humilior. 2) Poſterior. Più baſſo, baſſotto, & poſteriore, più addietro. 3) n. ſ. Charta, quæ alteri ſubjicitur, polienda, ne ſordeſcat. Ferh.

پسترم peſtürüm. p. n. ſ. 1) بوز būz. t. Glacies. Caſt. 2) Pruina. Ferh.

بستر نشين piſternisīn. p. part. compoſ. Lecto affixus, decumbens, vel accumbens. Che ſtà in letto. Ik.

بستق beſtæk. a. n. ſ. i. q. خادم chādim. a. Famulus, miniſter. Gol.

بستقان beſtækān. a. n. ſ. 1) Hortulanus. 2) i. q. ناطور nātūr. Satorum, & vinearum cuſtos, qui ea ab incurrentium noxa ſervat. Gol.

پستك piſtek. p. n. ſ. Zizyphum. Caſt. pro پستنك peſtenk.

بستگي beſtegī. p. n. ſ. 1) بغلولق bæghlūlyk. t. Ligatio, ligatura. Ligatura. 2) پلتكلك pelteklik. t. Balbuties. Il balbettare, ò ſcilinguare.

بستم biſtüm. p. num. ord. يگرمنجي jigirmingī. t. Vigeſimus. Winteſimo.

بستن beſten. p. V. 1) Ligare. 2) Concludere. Ferh.

پستنك piſtenk, & püſtenk. p. اگده igde. t. Jujubæ fructus, Zizypha. Ferh.

بستو beſtū, & peſtū. p. n. ſ. 1) كوپجك küpćik. t. Seria parva, amphora. 2) Clava butyraria. 3) Parvus orbis, patina. 4) Os, quod eſt intra cervicem, & humerum. Ferh.

پستو paſtaw. t. n. ſ. Volumen panni. V. پاستاو

پستوق peſtūk. p. n. ſ. Os, quod eſt intra, cervicem, & humerum. Ferh.

بستوقه beſtūkæ. p. n. ſ. i. q. præc. Ferh.

پستوقه peſtūkæ. p. n. ſ. Seria parva, amphora. Caſt.

بستوه bſtūh. p. adj. Afflictus, anxius. Ferh.

بسته beſt . p. part. paſſ. معقود mæ'kūd. a. بغلنمش baghlanmiś. t. 1) Ligatus, vinctus. Ferh. 2) Concluſus, ſtabilitus. Legato, attaccato, conchiuſo, ſtabilito. 3) n. ſ. Stupens membrum. Membro addormentato, inſtupidito. Caſt. 4) apud Poetas. Carmen quatuor verſuum. 5) Sericum coloratum in ligno extenſum, ut acu pingatur. Ferh. ¶ بسته ا beſte e. بسته كردن beſte kerden. 1) Ligare, vincire, nectere, innodare, ſtringere, compingere, firmare. 2) Claudere, obſtruere, obdurare. Legare, ſtringere, otturare. بنده و بسته ار bende wü beſte ol. Obligari, devinciri. Eſſer obligato. بستهٔ زنجير ا beſteī zingīr e. Catenis vincire, in vincula conjicere. Porre alla catena. Sæ. بستهٔ زنجير ار beſteī zingīr ol. vel بستهٔ قيد ار beſteī kæjd ol. Vinctum, captivum eſſe. Eſſer alla catena, ſchiavo, ò prigione. Sæ. كندولرني بستهٔ دام ائديلر gendülerinī beſteī dām ittiler. Se ipſos illaquearunt. Si ſono condotti nella trappola. Sæ. دست و گردن بسته deſtü gerden beſte. Manibus, colloque fune ligatis. Legato piedi, e collo. Sæ. 6) in comp. Alligans, aut qui ligavit. ¶ يخ بسته jæchȳ beſte. Congelatus. Gelato. Ik. بسته زبان beſte zebān. Blæſus, cui impedita, & inexplicata lingua. Caſt. * Expreſſ. figur. بسته رحم beſte ræhm. h. e. عطا و كرمدن حظي اولميان آدم ætā we kermden hæzȳ olmajān ādem. t. Clauſum, obſtructum habens ventrem: dicitur de eo, qui non libenter dat, aut benefacit. Ferh.

پسته peſte. p. n. ſ. Opus phrygium, & coloratum. Ferh.

بسته biſtuh. p. n. ſ. i. q. præc. Ferh.

پستي peſtī. p. n. ſ. آلچقلق alćiaklyk. t. Humilitas, depreſſio. Baſſezza. Ah.

پستيناج peſtīnāḡ. p. n. ſ. خلال اوتي chylāl otŷ. t. Gingidii ſpecies, *ex cujus umbella decerpuntur dentiſcalpia. Ferh.*

بستيوار beſtīwār. p. n. ſ. Artifex ignobilis, parvæ notæ. *Ferh.*

بسجين besḡīn. p. n. ſ. Lignum durum, *ex quo arcus conficiuntur. Ferh.*

پسچين pisćīn. p. n. ſ. Duræ arboris genus, *unde arcus conficiuntur. Caſt.*

بسخن besæchŭn. p. compoſ. Cum ſermone. * *Expreſſ. figur.* بسخن رسيد besæchŭn resīd. *h. e.* صاحب طبع اولان آدم sāhybĭ tæby* olān ādem. t. Homo facilis, naturæ ſuæ imperans. *Ferh.*

بسخندن beschænden. p. *V.* Fermentum *ſive* maſſæ, *ſive* oxygalæ indere *ad ſimilam faciendam. Caſt.*

پسخوار piſchār, & پس خوار pesĭchār. p. n. ſ. يم صوكي jem ſon-ŷ. t. Ciborum *vel* pabuli reliquiæ. *Gli avanzi del mangiare, ò bevere. Ferh.*

بسد besed. a. n. ſ. 1) اواق انجو uwāk inḡiū. Exiles margaritæ. 2) Color rubicundus. *An.*

بسّد bŭſedd. p. n. ſ. 1) مرجان merḡiān. a. Corallum. *Ferh.* 2) Radix ejus foraminoſa. *Hæl.*

بسدك besedk. p. n. ſ. Manipulus ſpicarum. *Ferh.*

بسر beſr. a. *V. act.* 1) Intempeſtive, & ante tempus facere *quid*, aut petere. 2) Inire nondum libidinoſam *camelitim camelum. Wan.* 3) Ante idoneum tempus *flore maris* conſpergere *palmam.* 4) Nondum ſanatum ulcus nudare eſchara. 5) Exprimere *ſuccum, ſeu vinum* ex dactylis, *immaturis admixtis. Gol.* 6) Immaturos dactylos permiſcere maturis. 7) Intempeſtive libare *utrem, i. e. lac ex eo haurire antequam coaluerit butyrum. Wan.* 8) Auſterius contrahere *vultum*, & caperato, ac tetrico vultu eſſe. *Gol.*

بسر bŭſr. a. n. ſ. coll. 1) Dactyli *immaturi jam adulti, matureſcere incipientes, aut, ut incipiant, proximi.* 2) Herba juſtæ magnitudini propinqua. 3) Aqua recens, *qua jam primum pluit.* 4) Adoleſcens. 5) Adoleſcentula. 6) Aqua frigida. 7) Principium rei. *Gol.*

بسر beser. p. compoſ. Ad caput, ad principium, ad finem. * *Expreſſ. figur.* بسر دست در آمد beserĭ deſt der āmed. *h. e.* اله كيردي ele gīrdī. t. In manus incidit, venit. بسر خود شد beserĭ chod śūd. *h. e.* كمسەنك حكمي آلتندە اولامق kimsenŭn-hŭkmī altinda olmāmak. t. Nemini ſubjectus, ſui juris.

بسر در آمد beser der āmed. *h. e.* دپەسي اوستنە دوشدي depesī ūſtūne dūśdī. t. Cecidit in verticem capitis. بسر بردن beser bŭrden. *h. e.* 1) ثابت قدم اولمق sābit kædem olmak. t. Perſiſtere, conſtantem eſſe. *Ferh.* 2) بترمك bitŭrmek. t. Ad effectum, exitum perducere. بسر تازيانه ستانم beser tāzījāne sitānem. *h. e.* آلت حربسز آلورم ālet hærbsyz ālūrŭm. t. Arma capio extra pugnam. *Alluſio ad eum, qui accipit ſine miſericordia.* بسر زلف سخن كويد beserĭ zŭlf sæchun gūjed. *h. e.* سوزي كنايه ايله سويلر sözī kenāje ile söjler. t. Acute loquitur. بسر زلف سخن كند beserĭ zŭlf sæchun kŭned. *Idem.* بسر وقت او افتاد beser wæktĭ o ŭftād. *h. e.* انك رازنە واقف اولدي anŭn-rāzine wākyf oldī. t. In notitiam venit ſecreti illius. *Ferh.*

پسر pŭſer. p. n. ſ. اوغل oghul. t. 1) Filius. 2) Puer, adoleſcens. *Figliuolo, putto, giovine.* ¶ پسر خواندە pŭſer chānde. Filius adoptivus. *Figlio adottivo.*

بسر bŭsŭr. a. n. ſ. Dactylus immaturus. *Gol.*

بسرات bŭsŭrāt. a. n. ſ. pl. بسر bŭsr. Dactylus immaturus. *Wan.*

بسر آمدن beser āmeden. p. *V.* compoſ. Conſummari, pervenire ad finem. *Ferh.*

پسر اندر pŭser ender. p. n. ſ. compoſ. اوكي اوغل ogej oghul. t. Privignus. *Figliaſtro.*

بسر بردن beser bŭrden. p. *V.* compoſ. Perficere, abſolvere, exequi. *Caſt.*

پسر پستك piser piſtek. p. n. ſ. compoſ. Fructus jujubis, *ſeu zizyphis ſimilis, ſed major, & magis promiſcui uſus. Caſt.*

بسرة bŭsret, & bŭsŭret. a. n. ſ. 1) Dactylus immaturus. 2) *pl.* بسر bŭsŭr. Sol primum exoriens. *Wan.* 3) Veretri canini apex. 4) Sphærula vitrea, aut res ſimilis, *quales pauperiores appendere ſibi ſolent. Gol.*

پسرك pŭserek. p. n. ſ. *diminut.* Filiolus. *Figlioulino, puttino. Caſt.*

پسرو & پس رو pesrew. p. *part.*)(پيشرو) 1) Sectator, *qui pone venit, ſequitur.* 2) Obſequens, imitator.

بسر وچشم beserŭ ćeśm. p. *formula oſtendentis ſe paratum ad aliquid faciendum.* Libenter, capite & oculo. *Volontieri. Eb.*

پسرچە pŭserīće. p. n. ſ. Filius malus, contumax. *Ferh.*

بسس bŭsŭs. a. n. ſ. 1) Polentæ agitatæ, miſtæ. 2) Camelites manſuetiores. *Gol.*

پسري pŭſerī. p. n. ſ. 1) Pueritia. 2) Puerilitas. *Fanciullezza, & ragazzeria. Caſt.*

بسط bæſt. a. *V. act.* [1. F.] 1) Extendere, expandere. *Stendere, ſpandere, slargare. Sæ.* ¶ بسط مايدەء احسان و افضال و نشر خوان انعام و نوالدە مبالغە بيوردي bæſtŷ māideĭ yhsānŭ ifzāl; we neśrĭ chānĭ in-āmŭ newālde mubaleghæ bŭjŭrdŷ. In ſternenda menſa gratiarum, & beneficentiæ, ac in expandendis epulis liberalitatis, & donationis largus fuit. *Uſò gran liberalità. Sæ.* بسط كلام مسرت انجام اتدي bæſtŷ kelāmĭ meſerret enḡiām itti. Protulit ſermones lætos. *Si diffuſe in lieti ragionamenti.* بسط جناح bæſty ḡenāh e. Expandere alas. *Spander l'ale. Sæ.* بسط موائد و بذل عوايد اتديلر bæſtŷ mewāid we bezlĭ ǽwāid ittyler. Stravit menſas, & expendit proventus. *Fece apparecchiar le tavole, e ſpendere l'entrate. Sæ.* انك بابندە بسط كلام اتديلر anŭn-bābinde bæſtŷ kelām ittiler. De eo ſermonem facere cœperunt. *Steſero il diſcorſo ſopra diciò. Sæ.* بسط مقدّمات اعتذار ايدوب bæſtŷ mukæddemātĭ y*tyzār idŭp. Præmiſſis excuſationibus. *Scuſandoſi in prima. Ik.*

بسط baſt a. n. ſ. Dilatatio, expanſio. *Gol.*

بسط buſt. a. n. ſ. pl. a بساط bisāt. Strata. *Gol.*

بسط buſt., byſt. a. *part.* 1) Libera, non detenta, *vel* expanſa *manus.* 2) Libere dimiſſa cum pullo *camelitis. Gol.*

بسطام biſtām. a. *nom. prop.* Nom. viri. *Wan.*

بسطة biſætæt. a. n. ſ. i. q. سعة ſæ-ǽt. 1) Amplitudo. *Wan.* 2) Simplicitas. 3) Hilaritas. *Gol.*

بسطة biſætæt. a. n. ſ. pl. بساط bisāt, & ابساط ebsāt. Camelitis, *quæ relinquitur cum pullo. Gol.*

بسغ beſægh. p. n. ſ. صرچە سراي ſyrće ſerāj. t. Domus vitris pellucida, vitreata. *Belvedere, ſtanza di vetri. Ferh.*

بسغدە beſæghde. p. n. ſ. مهيّا mŭhejjā. a. Paratus, promptus. *Ferh.*

بسغديدن besæghdīden. p. *V.* 1) Perfici, complanari. 2) Parari, accingere ſe. *Ferh.*

بسفائج besfāteḡ. a. n. ſ. i. q. اضراس الكلب æzrāsŭl-kelb. a. Dentes canini, *i. e.* polypodium. *Gol.*

بسق bæsk. a. *V. act.* [1. F.] Spuere, ſalivam ejicere. *Gol.*

بسقپوس biskopos. t. n. ſ. *ex Græco.* Epiſcopus. *Veſcovo.* (*Alias ſæpius ex Hungarico dicunt* بشبك buśbeg *velpŭſpeg*).

بسك besk. p. n. ſ. 1) Manipulus *tritici, frumenti.* 2) Oſcitatio 3) Pandiculatio. *Ferh.*

بسك beseg, & besek. p. n. ſ. Melilotus. *Meliloto. Ferh.*

بسك besŭk. p. n. ſ. انجيلدن چقمش كتاب ingīlden ćikmyś kitāb. t. Epitome evangelii. *Caſt.*

بسك pisk. p. n. ſ. 1) Sors quæ jacitur. 2) Coma, criſpa. 3) Stercus orbiculare. *Caſt.*

بسك bŭsk. p. n. ſ. Manipulus tritici, frumenti. *Ferh.*

بسك bŭsŭk. p. n. ſ. Funiculus goſſipii, *ut facilius digitis torqueri poſſit. Ferh.*

پسكرمك pŭskŭrmek. t. *V.* Crepidum oris edere *in contemptum.*

پسك pesegek. p. n. ſ. Ros, pruina. *Ferh.*

پسكل pŭskŭl. t. n. ſ. Nodus villoſus *laciniæ. Fiocco, fiocchi.*

پسكل تاركي piskelĭ taregī. p. n. ſ. ديار مغل فستغي diārĭ moghol fiſtūghŷ. t. Pinus Mogolicæ, *ſeu* Piſtacia. *Ferh.*

بسكلە beskele, & peskle. p. n. ſ. قپو مندالي kapūmindalŷ. t. Vectis, *ſeu* ſera lignea, *qua firmatur porta. Ferh.*

بسكليدن biskilīden. p. *V.* قوجقلمق kuḡiaklamak. 1) Amplecti. 2) Titillare. *Caſt.*

پسكوهە *ſeu* پس كوهە pes kūhe. p. n. ſ. ايرك ارد قشي ejerŭn-ārd kasi. t. Poſterior ephippii pars prominens, *quo tergum nititur. Arcione di dietro. Ferh.*

بسكوي besgūj, pesgūj. p. *adj.* چوق سويلجي ćiok söjleigī. t. Multiloquus, garrulus. *Ciarlone.*

بسل besl. a. n. ſ. Illicitum, nefas. *Wan.*

بسل besel. p. n. ſ. Milium. *Miglio. Ferh.*

بسل bŭsŭl. a. *part.* Strenui viri. *Wan.*

بسلانيدن beslānīden. p. *V.* 1) Vi extrahere, frangere. 2) Frangi. *Ferh.*

بسلة bŭslet. a. n. ſ. اجرة الرّاقي ūḡretur rākŷ. t. Merces ejus, *qui incantando capit ſerpentes. Gol.*

بسلمك beslemek. t. *V.* تربية terbije a. پروردن perwerden. p. 1) Alere, nutrire, ſuſtentare. 2) Saginare. *Nudrire, allevare, ſoſtentare, ingraſſare.*

بسلمە besleme. t. n. ſ. پروردە perwerde. p. 1) Alumnus. 2) Servus. 3) Ancilla *q. domi educati, non mancipia.* 4) Altilis, ſaginatus. *Alunno, allevato in caſa, ſervo, ò ſerva di caſa, & ingraſſato.*

بسلنمش beslenmiś. t. *part. paſſ.* مربّي mŭrebbā a. پروردە perwerde. p. 1) Educatus. 2) Saginatus. *Allevato, ingraſſato.*

بسلو beslŭ. t. 1) *n. ſ. i. q.* بسلمە besleme. Servus, alumnus. 2) *adj.* Altilis, ſaginatus. 3) Pinguis. *Ingraſſato, graſſo.* ¶ ياغ ايچرە بسلو jāgh īćre beslŭ. In pinguedine enutritus, ſaginetus. *Nutrito nel graſſo, ò unto. Del.*

بسلە besle. p. n. ſ. Piſum, piſa. *Piſello. Ferh.*

بسليجي besleigī. t. *part.* مربّي mŭrebbī. a. پرور perwer. p. Nutritor, educator. *Allevatore, nutrizio.*

بسم *besm.* a. *V. act.* [2. F.] Subridere. *Wan.*

بسم *besm.* a. *n. ſ.* Subriſio. *Sorriſo. uſit* تبسم *tebeſſüm. Gol.*

بسم *pro* باسم *bismĭ.* a. *compoſ.* In nomine. ¶ بسم الله In nomine Dei. *In nome di Dio. Sic ſæpiſſimè dicunt Turcæ, pec. inchoando quodvis opus; ſingulis etiam ſuris, ſeu capitibus Alcorani, præter nonam, quæ inſcribitur* آلتوبه *ettobe, præponitur ſic* بسم آلله آلرحمن آلرحيم *bismīllāhir-ræhmānyr-ræhȳm. (cui interdum addunt* و به نستعين *we bihi neſtæ-ȳn.) h. e.* In nomine Dei miſericordis, miſeratoris, (cujus opem imploramus) *Dum autem hoc elaturi ſunt, frequenter præfantur verſum ejuſdem rythmi* نعوذ بالله من آلشيطان آلرجيم *næ-ūzŭ billāhĭ mineś-śejtānyr-regīm. h. e.* Confugimus ad Deum, *ut nos præſervet* ab execrabili diabolo.

پسمان *pesman.* p. *n. ſ.* Sponſio, *depoſito pignore. Scommeſſa. Ferh. V.* كشت

پس مانده *pesmānde.* p. 1) *part. compoſ.* Qui retro manſit, remanens. 2) *n. ſ.* Reſiduum *rei.* 3) Merces obſoletæ, & antiquæ. *Ferh.*

بسمل *bismil.* p. *part.* 1) بوغزلنمش *boghazlanmiś.* t. Jugulatus, mactatus. *Scannato, ſtrozzato.* 2) Semi-occiſus, non integre jugulatus. *Mezo ucciſo.* ¶ بسمل كردن *bismil kerden.* Jugulare. *Scannare. Et hoc dicunt, quia, cum jugulant animal, ſolent, imo debent dicere* بسم الله *bismīllāh.*

بسملة *besmelet.* a. *V. act.* Dicere. بسم الله *bismillah. Wan.*

بسملكاه *bismilgāh.* p. *n. ſ.* Laniena. *Caſt.*

بسمه *besme.* p. *n. ſ. pro* وسمه *wesme.* 1) Collyrium. *Ferh. V.* وسمه 2) Filum deauratum, *ſeu* ex auro confectum. *Caſt.*

بسن *besn.* a. *part.* Pulcher, venuſtus. *Wan.*

بسناس *besnās.* p. *nom. prop.* Nom. principis gentis دهريان *daheriān. Ferh.*

بسنجيدن *beſengīden.* p. *V.* 1) Velum, cortinam obtendere. 2) Parare, præparare. *Caſt.*

بسند *besend.* p. *part.* Sufficiens. *Ferh.*

پسند *pesend.* p. *adj.* 1) Gratus, acceptus. 2) Laudatus. 3) Selectus. *Ferh.*

پسند *piſend.* p. 1) *n. ſ.* Approbatio. 2) *imper.* Lauda. 3) *uſit. part. compoſ. a* پسنديدن *pisendīden.* Gratum habens, cui placet, & gratus. *Che accetta, ſi compiace. Ferh.* ¶ خود پسند *chod piſend.* Se ipſum amans, qui ſibi ipſi placet, philautia laborans. *Che ſi compiace in ſe ſteſſo.* سماحت پسند *ſemāhæt piſend.* Liberalitatis amans. *Che ſi diletta di liberalità. Ik.* دل پسند *dil pisend.* Cordi gratus, quod cor approbat. *Grato al cuore, amabile.* ياران پسند *jārān pisend.* Sodalibus gratus. *Grato alli compagni. Ik.* اهالي پسند *ehālī pisend.* Peritis gratus. *Ik.* هداياي سلاطين پسند *hedājāi ſelatȳn piſend.* Munera principibus probanda. *Preſenti degni d'un rè. Sæ* ¹ پسند *piſend* e. Laudare, gratum habere. *Approvare, lodare.* پسند اتدي *piſend ittȳ,* پسند اولندي *piſend olundȳ,* & خيلي پسند ايدي *chæjlĭ piſend ittȳ.* Approbavit, laudavitque. *Lo lodò molto. Sæ.*

پسندر *pesender.* p. *n. ſ.* آتا بر قرداش *ātā bir kardāś.* t. Frater ex uno patre. *Fratello di padre, e non di madre.*

پسندر *pisender.* p. *n. ſ.* Privignus. *Ferh.*

پسندره *pesendere.* p. *n. ſ.* 1) Frater ex uno patre. 2) حرامزاده *hærāmzāde.* t. Spurius. *Ferh.*

پسندن *pisenden.* p. *V. contr. ex* پسنديدن *pisendīden.* Gratum habere, approbare. *Aver grato, gradire. Ferh.*

بسنده *besende.* p. *part.* Sufficiens. *Ferh.*

پسنده *pesende.* p. *n. ſ.* Privignus. *Ferh.*

پسنده *peſende,* & *pisende.* p. *part.* 1) Sufficiens. 2) Contentus.

پسنديدن *besendīden,* & *pesendīden.* p. *V.* 1) بكنمك *begenmek.* t. Gratum habere, approbare, probare. *Aver grato, gradire, approvare, lodare.* 2) Contentum eſſe. *Ferh.*

پسنديده *piſendīde.* p. *part.* 1) بكنلمش *begenilmiś.* t. Gratus, placitus. 2) Laudatus, approbatus. *Che piace, grato, lodevole, approvato.* 3) Selectus. 4) Purificatus, ſanctus. *Ferh. Ll.* ¶ پسنديده اولان *piſendīde olān.* Quod placet, & laudabile eſt. *Ciò che piace, & è lodevole. Ll.* نا پسنديده *nā piſendīde.* Odioſus, ingratus. *Odioſo, moleſto, importuno.* پسنديدهٔ كبار *pisendīdeĭ kibār.* Magnatibus probatum. پسنديده خصال *piſendīde chyſāl.* Laudatis moribus imbutus. *Di lodevoli coſtumi. Eb.* پسنديده ار *pisendīde* ol. Gratum eſſe, probari. *Eſſer grato, approvato.* پسنديده اتدرمك *piſendīde ittürmek.* Gratum reddere. *Far piacere.*

بسنك *beseng.* p. *n. ſ.* 1) Equus juvenis, indomitus. 2) Nom. libri ex evangelio deſumpti *juxta traditionem orientalium. Ferh.*

بسنك *büsünk.* p. *nom. prop.* Nom. montis, *in quo nonniſi columbas ſylveſtres nidificare, ac morari ferunt. Ferh.*

بسنه *besne.* p. *n. ſ.* 1) Equus indoctus. *Ferh.* 2) Juvencus. *Caſt.*

بسوء *besūe.* a. *V. act.* [3. & 4. F.] 1) Familiarem eſſe. 2) Aſſueſcere. *Wan.*

بسوء *besūe.* a. *part.* Manſuetus, *pec. camelitis mulgenti obſequens. Wan.*

پسو *püsū.* t. *n. ſ.* Inſidiæ. *V.* پوسو

بسوته *besūte.* p. *n. ſ.* Cinnus, cincinnus. *Riccio, fiocco di capelli. Ferh.*

بسودن *büsūden.* p. *V.* 1) ال يوقلق *el iokamak.* t. Manum admovere *palpandi ergo.* 2) Palpare. *Ferh.*

بسوده *büsūde.* p. *part.* Manu explorata, palpata *res. Ferh.*

بسور *besūr.* a. *n. ſ.* Leo, *q.* torvus.

پسور *peswer.* p. *part.* 1) Retroferens. 2) Qui poſterior fert aliquid. *Ferh.*

بسور *büsūr.* p. *V. act.* [1. F.] Avertere faciem *ab aliqua re. Wan.*

بسور *büsūr,* & *püsūr.* p. *n. ſ.* Maledictio, imprecatio. *Ferh.*

بسوريدن *besūrīden.* p. *V.* Maledicere, male precari *alicui. Ferh.*

بسوس *besūs.* a. *n. ſ.* 1) Camelitis, cujus lac mulgendo vix elici poteſt, *niſi ingeminata voce biſſi biſſi.* 2) *in genere* Camelitis omnis. 3) Nom. mulieris, *a qua* حرب بسوس *hærbĭ besūs, bellum Beſuſicum, ortum eſt. Wan.* 4) Gravior ex levi cauſa orta lis, aut turba. *Gol.*

بسوط *büsūt.* a. *pl. a* بسط *bæſt.* Diſtantiæ, dilatationes. *Gol.*

بسوق *besūk.* a. *part.* Longa ubera habens *ovis. Gol.*

بسوق *büsūk.* a. *V. act.* [1. F.] Proceram fieri *palmam. Wan.* 2) Superiorem eſſe, præcellere ſociis. *Gol.*

بسول *büsūl.* a. *V. act.* Strenuum eſſe. *Gol.*

بسول *büsūl.* p. *n. ſ.* Maledictio, imprecatio. *Ferh.*

بسوي *besūī.* p. *n. ſ.* Verſus. *Verſo.*

بسه *bese.* p. *n. ſ.* Melilotus. *Meliloto. Ferh.*

بسي *besī.* p. *adj.* & *adv.* 1) نچه نچه *nićenice.* t. Multi, complures. *Multi, più, e più.* 2) Multum. 3) Quantum ſatis. 4) Quodcunque. *Ferh.*

بسيار *bisjār.* p. 1) *adj.* كثير *kesīr.* a. چوق *ćiok.* t. Multus, numeroſus. 2) *n. ſ.* Multitudo, copia. *Aſſai, molto, più d'avantagio. Ferh.* ¶ بسيار ار *bisjār* ol. Abundare, copioſum, multum eſſe. *Abondar, eſſer aſſai, molto, e molti.* بسيار كردن *bisjār kerden.* Multiplicare, & بسيار شدن *bisjār süden.* Multiplicari. *Caſt.* * *Expreſſ. figur.* بسيار كس بيكس بود *bisjār kes bikes būd. h. e.* خدمتكاري چوق اولانك خدمتي مراد اوزره اولنمز *chȳdmetkārĭ ćok olānün-chydmetĭ murād üzre olunmaz.* t. Qui magnum famulitium habet, huic parum ſervitur. *Ferh.*

بسيارلق *bisjārlyk.* t. *n. ſ.* كثرت *kesret.* a. Multitudo, copia, abundantia. *Moltitudine, abondanza, copia.*

بسياري *bisjārī.* p. *n. ſ.* Multitudo, copia. *Caſt.*

پشي بالغي *pissī bālüghȳ.* t. *n. ſ. compoſ.* Paſſer marinus, pſitta. *Paſſere.*

بسيج *besīg.* p. 1) *n. ſ.* يراغ *iarāgh.* t. Apparatus viatorum ad iter. 2) *part.* Paratus. 3) Perfectus. 4) *imper.* Perfice. *Ferh.* 5) *n. ſ.* Propoſitum, cœptum. 6) Arma. *Caſt. Armi, apparecchio pel' viaggio, & impreſa. Caſt.*

پسيج *pesīg.* p. *part.* Paratus, promptus. *Ferh.*

بسيچد *bisīćed.* p. 3. *perſ. fut.* 1) Faciet, perficiet. 2) Præparabit. *Ferh.*

بسيچنده *besīćende.* p. *part.* Parans, accingens ſe *ad iter, ad bellum. Ferh.*

بسيچيدن *besīćīden,* & *pesīćīden* p. *V.* 1) يراقلنمق *iāraklanmak.* t. Armari, *ſeu* parare ſe, accingere *ad iter. Armarſi, apparecchiarſi. Caſt.* 2) Finire, perficere *negotium.* 3) Tractare *negotia. Ferh.*

بسيچيده *besīćīde.* p. *n. ſ.* 1) Apparatus bellicus. 2) *in genere* Rerum ad iter neceſſariarum apparatus. *Ferh.*

بسيّد آلانام *bi ſejjdil-enām.* a. *formula jurandi.* Per Principem mortalium (*Mohammedem.*)

بسيسة *besīset.* a. *n. ſ.* Polenta, *vel* farina tritici toſti, *butyro, vel oleo, etiam melle* inuncta, & commixta, *quam ita citra aliam coctionem edunt Arabes. Wan.*

بسيط *besȳt.* a. *part.* 1) دوشنمش *düśenmiś.* t. Expanſus locus. 2) Amplum corpus, & ſinum habens. 3) *apud poetas* Certum metri genus. *Wan.* 4) Simplex, non compoſita ſuperficies. *Steſo, piano, ampio, & ſemplice, & ſuperficie.* ¶ بو قاعدهٔ بسيط ايلمشلر *bu kāȳdeī besȳt eilemiśler.* Hanc regulam ſtatuerunt. *Ni*.

بسيطة *besȳtæt.* a. *n. ſ. pl.* بسايط *besājyt.* 1) Res ſimplex. 2) Locus amplus & planus, planum. 3) *in genere* Superficies. *Gol.*

بسيطه *bæsȳtæ.* a. *n. ſ.* 1) Quadrans, *inſtrumentum aſtronomicum.* 2) Solare horologium. *Quadrante, & orrologio da ſole. Bern.*

بسيل *besīl.* a. *part.* 1) Tetricus aſpectu, deformis. 2) Reliquiæ potus. *Wan.*

بسيلة *besīlet.* a. *n. ſ.* Reliquiæ vini *in poculo remanentes poſt aliorum potum, vel per noctem in eo relictæ. Gol.*

بسيم *besīm.* a. *part.* Subridens, lætus. *Sorridente, gioviale.* ¶ خندان و بسيم *chændānü besīm.* Lætus, ſoluto vultu, *Ll. Sæ.* بسيم ار *besīm.* ol. Soluto vultu eſſe, & exporrectum ſe exhibere. *Moſtrar faccia ridente. Ik.*

پسين *peſīn.* p. *n. ſ. adj.* & *adv.* صكرەغي *ſon-raghȳ.* t. 1) Poſterior. *Ferh.* 2) Poſtremus, ultimus. 3) Noviſſimus. 4) Tempus pomeridianum *inter meridiem*, & *occaſum. Caſt. Il paſſato, poſteriore, ultimo.* ¶ جنك پسين *gengī peſīn.* Ultimum prælium. *L'ultimo conflitto. Sæ.*

بش *beś.* p. *n. ſ.* 1) Peſſulus. 2) Sera *januæ, ciſtæ. Ferh.*

بش *beś.* t. *num. card.* خمس *chæms* a. پنج *peng̃.* p. Quinque. *Cinque.* ¶ بش پرمق *beś parmak.* Quinque digiti. *Li cinque diti. Eſt autem* بش پرمق *beś parmak etiam herbæ nomen.* Quinquefolium, pentaphyllum. *Cinquefoglio.*

بش *beś.* t. *n. ſ. pro* باش *bāś.* Caput. *Teſta, capo. In carmine,* & *alibi uſitatur. Tef. V.* باش

پش *peś.* p. *n. ſ.* 1) Juba *equi.* 2) Antiæ, capillus *in fronte propendulus.* 3) Pilei ſpecies cum faſcia, *quæ inferius pendula prominet. Ferh.* 4) *vitioſe pro* پيش *pīś.* Munus. *V.* پيش & پيشكش 5) Cardo. 6) Peſſulus *vel* clavus *ad aliquid claudendum.* ¶ پش در *peśī der* Januæ clavus umbellatus, ad ornatum, *vel* firmitudinem. *Caſt.*

بش *büś.* p. *n. ſ.* 1) Juba *equi.* 2) Fimbria *veſtis. Ferh.*

پش *püś.* p. *n. ſ.* 1) Juba *equi.* 2) Bubo. 3) Loculus, *quo pecuniam in zona geſtant.* 4) Aurifaber. 5) *adj.* Ignobilis. *Ferh.*

بش *beśś.* a. *part.* 1) Lætus. 2) Lubens. 3) Comis. *Gol.*

بشار *beśār*, & پشار *peśār.* p. *n. ſ. i. q.* نثار *niśār.* 1) Sparſio *pecuniæ.* 1) Argentum contuſum, percuſſum, *i. e.* ſignatum. *Caſt.*

بشار *biśār.* p. *n. ſ.* 1) Res ſparſa, *vel quæ ſpargi poteſt.* 2) Tæniæ, ligamen pedum. 3) Palpatio. 4) Vas aureum. 5) *adj.* Contuſus, conquaſſatus. *Ferh.*

بشارت *beśāret.* a. *n. ſ.* 1) شادمانلق *śādümānlyk.* t. Hilaritas. 2) *uſit.* مژدەلك *müjdelik.* t. Lætus nuncius. 3) Novum lætum. 4) Evangelium, evangelizatio, *ſeu* annunciatio novi læti. *Lieto avviſo, buona nuova. Sæ.* 5) *i. q.* جمال *gemāl.* a. Pulchritudo, elegantia *formæ. Beltà. Wan.* ¶ بشارت ا *beśāret* e. Evangelizare, annunciare *aliquid boni, læti. Annunziare, recare buona, e lieta nuova.*

بشارة *biśāret.* a. *n. ſ.* Evangelium, lætum nuntium. *Wan.*

بشارة *büśāret.* a. *n. ſ. i. q. præc. Wan.*

بشارمق *baśārmak.* t. *V.* Perficere. *V.* بشارمق

بشاش *beśāś.* a. *part.* 1) Lætus. 2) Lubens. 3) Comis. *Gol.*

بشاشت *beśāśet.* a. *V. act.* [4. F.] 1) Solvere *vultum*, exporrigere *frontem.* 2) Lubentem, comem, & humanum ſe præbere. *Wan.* ¶ بشاشت ايله *beśāśet ile.* Exporrecta fronte, læto vultu. *Con faccia ridente, allegra. Tef.*

بشاشت *beśāśet.* a. *n. ſ.* Solutio *vultus*, exporrectio *frontis. Giovialità, faccia ridente. Gol.*

بشاع *beśā*.* a. *n. ſ.* Cibi ingrati, inviſæve rei qualitas, & operatio. *Gol.*

بشاعة *beśā-ǽt.* a. *V. act.* 1) Mali ſaporis eſſe, *etiam pec.* auſterum, amarumve. 2) Inſalubrem eſſe, ac male cedere *cibum*, *vel rem aliam.* 3) Abhorrere, ex eoque male habere. 4) Anguſtum eſſe *alveum*, *ut non poſſit continere aquam.* 5) Imparem *eſſe negotio*, & ſuccumbere. *illi. Gol.*

بشّاك *beśśāk.* a. *part.* Mendax. *Wan.*

بشام *beśām.* a. Nom. fruticis odorati, *qui formam arboris balſamiferæ refert, creſcens prope Meccam, cujus caules, ac rami adhibentur ad dentium frictionem. Wan.*

پشام *peśām.* p. *n. ſ.* Obſcuri coloris res. *Ferh.*

بشاير *beśāīr.* a. *n. ſ. pl. à* بشيره *beśīre.* Annunciatrices *bonorum, lætorumque novorum. Portatrici, di buone nuove.*

بشبق *beśbæk.* p. *nom. prop.* Nom. oppidi, *quod ſpectat ad diſtrictum urbis* مرو *merw. Ferh.*

بشبك *büśbeg̃*, & *püśbeg̃*, & *piśpeg̃.* t. *n. ſ. ex Hungar.* Epiſcopus. *Veſcovo. Ll.*

پشت *püśt.* p. *n. ſ.* 1) آرقه *ārka.* t. Dorſum. 2) *nom. prop.* Nom. urbis *in regione* نيشابور *niśabūr.* 3) Nom. oppidi *in diſtrictu* بادغيس *bādghȳs, in regione* هرات *herāt. Ferh.* 4) Humeri. 5) Lumbi *ex quibus genitus fuit quis.* 6) Fulcrum, adminiculum. 7) Protector. *Doſſo, ſchiena, appoggio, protettore.* 8) Stratum, *clitellarum inſtar, quod doſſuarius, ſeu bajulus dorſo imponit, ut onus mollius incumbat, absque læſione dorſi. Baſto di facchino. Ni*.* ¶ بر عسكر ظفر قرين كه پشت كمانلرندن غيرسين دشمن بد سگال كورممش ايدي كمان وش ارقه كوستردي *bir æskerī zæfer kærīn, ki püśtī kemānlerinden ghæjrisīn düśmenī bedſig̃āl görmemiś idi, kemānweś ārka gösterdȳ.* Ille victorioſus exercitus, cujus terga præter terga arcuum nunquam viderat hoſtis malignus, arcus inſtar terga vertit. *Quella armata vittorioſa, e trionfante, che non moſtrò mai al nemico altro, che la ſchiena dell' arco; ora, com'un arco voltò le ſpalle. Sæ.* پشت و پناه *püśtü penāh.* Pro-

tector, aſylum. *Protettore, rifugio. Sæ.* پشت پا *püśtī pā*, & پشت پاي *püśtī pāj*, *aut ex frequenti uſu, püśt pāj.* Convexum pedis. *Il collo del piede.* پشت و پا اورمق *püśtü pā urmak.* Manibus, pedibusque percutere, & allaborare *ad evadendum, ut de ſubmergendis dicitur. Adoprar piedi, e mani sì nel percuotere, come nel nuotare per ſalvarſi. Ik. Expreſſ. figur.* پشت پا زدن *püśt pā zeden.* Tergum verberare, *eſt alluſio ad eum, qui rem aliquam aut* derelinquit, *aut* intermittit, *aut* faciem ab ea avertit. پشت دادن *püśt dāden. h. e.* فرار ايتمك *firār ītmek.* t. Terga vertere, fugere. پشت نمودن *püśt nümūden. Idem.* پشت كرمي *püśt germī. h. e.* ارقه ويروب حمايت ايلمك *arkæ wīrūp hymājet ejlemek.* t. Protegere. پشت يافت *püśt jāft. h. e.* قوّت و قدرت بولدي *kuwwet ü kudret būldȳ.* t. Robur, potentiam conſecutus eſt, præſidium invenit. *Ferh.*

پشت *puśt.* t. *n. ſ.* Scortum ſodomiticum. *V.* پوشت

بشتاب *biśtāb.* p. *imp. à* شتافتن *śitaften.* Propera, feſtina. *Ferh.*

پشتاره *püśtāre.* p. *n. ſ.* Sarcina, onus *dorſi. Ferh.*

بشتالم *biśtālem.* p. *n. ſ.* Paraſitus. *Ferh.*

بشتام *biśtām.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

پشت بست *püśt beſt.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Onus in dorſo geſtatum. 2) Stratum *clitellarum inſtar. Ferh.*

پشت دار *püśtdār.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Vectis *portæ.* 2) Fulcrum *in genere. Ferh.*

پشتخته *peśtæhtæ.* t. *n. ſ. compoſ.* Scriptorium, *ſeu* ſcrinium *cum atramentario*, & *ſcripturis. Scribe* & *V.* پيش تخته

بشتر *büśter.* p. *n. ſ.* Papulæ. *Bolle. Ferh.*

پشتر *peśter.* p. *nom. prop.* ميكائيل *mīkāīl.* a. Michaël Archangelus, *quem dicunt à Deo præfectum eſſe divitiis diſtribuendis unicuique mortalium. San Michele.*

پشترغ *püśteræгh*, *püśtürgh.* p. *n. ſ.* 1) Arbor flava, *qua utuntur ad flavi coloris tincturam.* 2) شبرق *śibryk.* a. Genus ſpinæ, *ſeu*, fruticis ſpinoſi ſylveſtris *in deſertis Arabiæ creſcentis*, Poterium. *Caſt.*

بشترق *büśtürk.* p. *n. ſ.* Poterium. *Caſt.*

پشترم *peśterem*, & *püśtürüm.* p. *n. ſ.* 1) قورد اشني *kūrd eśenī.* t. Papulæ. *Petecchie. V.* قورد 2) Puſtula, tuberculum. *Foroncolo. Ferh.*

پشتروغ *püśtürūgh.* p. *n. ſ.* Genus ſpinæ campeſtris venenatæ, *quæ plurimum creſcit in deſertis* حجاز *heg̃iāz, quam recentem ſi cameli forte comederint, illico pereunt. Ferh.*

بشتره *beśtere.* p. *n. ſ.* 1) Herba ſpinoſa. 2) Genus cibi *ex farina, ſeſamo*, & *dactylis. Ferh.*

بشتك *beśtek.* p. *n. ſ.* Diſcus parvus. *Ferh.*

پشتك *peśtek.* p. *n. ſ.* 1) Ros, pruina. 2) Criſpus capillus. 3) Stercus *ovium, hædorum.* 4) Dentes canini, *qui in quibusdam brutis exerti proſtant. Gli aguzzi. Ferh.*

پشتكر *peśetker.* p. *n. ſ.* Dentes molares, *vel* canini. *Ferh.*

پشتلنك *püśteleng̃.* p. *adj.* 1) Defectum, vitium habens. 2) Futilis, vanus *ſermo. Ferh.*

پشتماز *püśtmāz.* p. *n. ſ.* 1) Lumbi. 2) Vertebræ *dorſi. Ferh.*

پشتمازو *puśtmāzū.* p. *n. ſ.* 1) Lumbi. 2) Vertebræ *dorſi. Ferh.*

پشتمازه *puśtmāze.* p. *n. ſ.* صلب *ſulb* a. سكردن *ſyn-yrden.* t. 1) Lumbi. 2) Vertebræ *dorſi. Ferh.*

پشتمال *peśtümāl*, *ſeu piśtemāl.* p. *n. ſ.* Præcinctorium. *Grembiale. V.* پيشتمال

پشتمزه *püśtmeze.* p. *n. ſ.* 1) Lumbi. 2) Vertebræ *dorſi. Ferh.*

پشتمهره *püśtmühre.* p. *n. ſ.* اوكرغه سكوكي *on-urghæ sökūg̃ī.* t. Vertebræ *dorſi. Spina del doſſo. Caſt.*

پشتنك *püśtenk.* p. طبقور قولاكي *tapkūr kūlān-ȳ.* t. Cingulum, *quo ſuperum ephippii tegumentum adſtringitur. Ferh.*

پشتوار *püśtüwār.* p. *n. ſ.* آرقه يوكي *ārkæ jūkī.* t. Sarcina, onus *dorſi, quantum dorſo imponi poteſt. Caſt.*

پشتو *peśtew.* p. Dialectus nationis Aghwanidarum, *quæ eſt in extremis partibus Perſiæ, verſus kandahār. Ferh.*

پشتواره *püśtuwāre.* p. *n. ſ.* Onus dorſuale. *Ferh.*

پشتوان *püśtwān.* p. *n. ſ.* 1) Fulcrum *pec. ad firmandum murum.* 2) Vectis *ad firmandam portam. Ferh.*

پشته *peśte.* t. *nom. prop.* Nom. urbis *e regione Budæ*, Peſtinum. *Peſta.* ¶ پشته قرلري *peśte kyrlerī.* Campi peſtenſes. *Campagne, ò pianure di Peſta. Ll.*

پشته *püśte.* p. *n. ſ.* & *adj.* 1) Colliculus. 2) Acclivitas. 3) Acervus, cumulus. *Ferh.* 4) Onus *dorſi.* 5) Acclivis. 6) Omoplatæ, medium dorſi inter ſcapulas. *Collina, eminenza, cumulo, montone, mucchio.* ¶ كشتەدن پشتەلر *küśteden püśteler.* Cumuli cadaverum. *Mucchi di cadaveri, ò corpi morti. Sæ.* پشته پشته كشتەلر يغلمش *püśte püśte küśteler jighylmiś.* Cumulatim jacebant cadavera, *ſeu* occiſi. *Giacevano à montoni li cadaveri. Eb.*

پشتهٔ باغ *püśteī bāgh.* p. *n. ſ.* Pratum, viridarium. *Prato, luogho di verdura. Ferh.*

پشتي *püśtī.* p. *n. ſ.* 1) Reditus, reverſio. *Ferh.* 2) آرقه يصدوغي *ārka jastūghȳ.* t. *Hæl.* Pulvinus major, *cui incumbunt conſidentes.* 3) Scortum ſodomiticum. *Caſt.* 4) *uſit.* Stratum inſtar ſcabelli, *quod calcaneo ſubſternitur in calceis. Cuſcino di papucci, ò ſcarpe alla Turcheſcha.* 5) Protectio, præſidium. *Appogia. Sæ.* * *Expreſſ. figur.* پشتي *püśtī.* 1) Protectio, protectionis exhibitio. 2) Uſurpatio tyrannidis. *Ferh.*

پشتيبان *püśtībān.* p. *n. ſ.* 1) Protector. *Ferh.* 2) Vectis *portæ.* 3) Res omnis, *cui dorſum innititur.* 4) Fulcrum, & omne, *quo quid firmatur. Stanga della porta, & appoggio, ſoſtegno.*

پشتيوان *püśtīwān.* p. *n. ſ. i. q. præc.*

بشجير *büśgīr*, & *püśgīr.* Arbor in jugis montium creſcens, *ex qua arcus & tela conficiuntur. Caſt.*

پشخانه *peśchāne.* p. *n. ſ. compoſ.* Tentorium ex pilis *contra culices factum. Ferh.*

بشخاييدن *beśchājīden.* p. *V.* Unguibus perſtringere, ſcabere. *Graffiare. Ferh.*

بشخشم *beśæchśem.* p. *n. ſ.* Ceſpitatio. *Il ſtrucciulare. Ferh.*

بشخواده *beśchāde.* p. *part. paſſ.* 1) Compreſſus, conſtrictus. 2) Complanatus, *qui planus evaſit.* 3) Dilatatus, diſtentus. 4) Gratis datus.

بشخوار *biśchar.* p. *n. ſ.* Quod ex potu aquæ reſiduum manet.

پشخوان *peśchān.* p. *n. ſ.* 1) Dilatatio *tundendo facta.* 2) Donum. 3) Menſa itineraria. *Ferh.*

پشخودن *peśchoden.* p. *V.* صيقمق *ſykmak.* t. Exprimere, comprimere, ſtringere. *Premere, ſpremere. Ferh.*

بشخودن *biśchoden.* p. *V.* Unguibus perſtringere, ſcabere. *Ferh.*

بشخوده *biśchode.* p. *part. paſſ.* Vulneratus *unguibus, vel cuſpide cultelli. Ferh.*

بشخور *büśchor.* p. *n. ſ.* 1) Locus aquationis. 2) Reſiduum aquæ, *ex qua biberunt jumenta. Ferh.*

پشخور *püśchor.* p. *n. ſ.* Sermo vanus, ſuperfluus. *Ferh.*

پشخوره *peśchore.* p. *n. ſ.* Bellaria. *Antipaſto. Caſt.*

پيشخون *pīśchūn.* p. *n. ſ.* Menſa, ſcamnum. *Menſa, tavola, banco. Bern.*

پشخه *peśchæ.* p. *n. ſ.* 1) Scopæ ſetaceæ, *quibus purgant linum.* 2) Tudes, *quo lineus pannus complanatur. Ferh.*

بشخيدن *beśchȳden.* p. *V.* 1) Fulgere, ſplendere. 2) Spargere aquam. 3) Furari *ſummam pecuniæ. Ferh.*

پشخيدن *peśchȳden.* p. *V.* 1) لمعان *lemāān.* a. اشلمق *iśilamak* t. Fulgere, rutilare. 2) Ardere. *Caſt.* 3) Spargere *aquam. Ferh.*

پشخيدن *püśchȳden.* p. *V.* Fulgere, rutilare. *Ferh.*

پشخيز *püśchȳz.* p. *n. ſ.* Lignum, *unde conficiuntur arcus, & tela. Ferh.*

بشر *beśr.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Læto nuntio exhilarare. *Gol.* 2) *in genere* Nuntiare. 3) Capere, & tractare exteriore parte *corium ſeu cutem.* 4) Radere. 5) Depaſci *locuſtas campum, pec.* ſuperiore parte. 6) Coïre *cum fœmina*, inire *eam.* 7) Lætari, *pec. læto nuncio accepto. Wan.* 8) Occurrere *alicui, ſeu* excipere *eum. Gol.* 9) Reſpicere *vulto nitido, lætoque. Wan.*

بشر *beśer.* a. *n. ſ.* 1) Externa hominis cutis. *Wan.* 2) *uſit.* Homo, mortales, humanum genus. *Uomo, gli uomini, li mortali il genere umano. Ik. Sæ.* ¶ ابو آلبشر *ebül-beśer.* Adam, *q.* Pater generis humani. *Gol.* ابو بشر *ebü beśer.* Tragemata. *Gol.* لشكر بشر صورتنده *leśkerī beśer sūretinde.* In forma exercitus humani, *ſeu* hominum. *In forma umana. Sæ.* مقدور بشر دكلدر *mæktūrī beśer degül dür.* Humanarum non eſt virium. *Non è coſa umanamente poſſibile, che ſi poſſa fare da mano umana. Eb.*

بشر *beśer.* t. *num. diſtr.* خماس *chumās.* a. Quini. *A cinque à cinque.* ¶ دوردر بشر يوز *dörder beśer jūz.* Quadringenti, quingenti una vice, *aut* ſimul. *A quattro, cinque cento per volta*, 400. 500. *alla volta, ò inſieme. Ll.*

بشر *biśr.* a. *n. ſ.* 1) Solutio *vultus, ſeu* lætitia *vultu commonſtrata.* 2) Nom. montis Meſopotamiæ. 3) Nom. aquæ Arabum Talebitarum. *Wan.*

بشرّ *beśerr.* p. *compoſ. ex Perſico* ب *be*, & *nomine* شرّ *śerr.* Cum malitia, *ſeu* malus, malignus. *Con malizia, pieno di malizia, malvagio, maligno.* ¶ بي خير و بشرّ *bī chæjrü beśerr.* Bonitate carentes, & malitia abundantes. *Privi di bontà, e pieni di malizia.*

بشرة *beśeret.* a. *n. ſ.* 1) درينك طش يوزي *derinün-diś jūzī.* t. Cutis, *vel* pellis exterior facies, *interior enim dicitur* ادمه *edeme.* Exterior cutis hominis, alteriuſve rei. *Wan.* 2) Herbarum facies *in terræ ſuperficie conſpicua. Faccia, ò ſuperficie. Ah.*

بشرطا ان كه *beśærtȳ ān ki. expreſſio perſica.* Cum hac conditione, eo pacto, ut. *Con patto, che.*

بشرمق *baśarmak.* t. *V.* 1) Perficere. 2) Satisfacere. 3) Aſſequi. *Spuntare, ſodisfare fare.*

پشرمك *piśurmek.* t. *V.* Coquere. *V.* پشورمك

بشرممق *baśaramamak.* t. *V. negat.* Non poſſe efficere, perficere. *Non poter ſpuntare.* ¶ ياردم اولمينجه بشرمزلر *jardüm olmainge baśaramazler.* Niſi ipſis ſuccuratur, efficere non poſſunt. *Non la ſpuntaranno ſenza ajuto, ò ſoccorſo.*

پشرو *peśrew.* p. *n. ſ. vul.* Præambulum *in muſica. V.* پيشرو

بشري *beśerī.* a. *part.* Humanus. *Umano.* ¶ عقول بشري *ükūlī beśerī.* Intellectus humanus. *Intelletto umano. Sæ.*

بشرى *büśrā.* a. *n. ſ.* 1) Lætus nuntius, evangelium. *Gol.* 2) *nom. prop.* Nom. viri. *Wan.* ¶ بشري آلانجيل *büśrel-ingīl.* Annunciatio Evangelii. *Gol.*

بشريّت *beśerījet*, & بشريّه *beśerīje.* a. *n. ſ. fœm.* Humanitas, natura humana. *Umanità, natura umana. Ik.* ¶ طبع بشريّت *tæb-ȳ beśerijet.* Natura humana, humanitas. *Natura, ò fragilità umana. Teſ. Ik.*

بشع *beśi.* a. *part.* 1) Mali ſaporis. 2) Ore graviter olens. *Wan.* 3) Malus, & inviſus *indole, moribus, & aſpectu. Gol.*

بشغ *beśgh*, & بشغة *beśghæt.* a. *n. ſ. pro* بغشة *bæghśet.* Pluvia tenuis. *Gol.*

بشغره *beśghære.* p. *adj.* Politus, perfectus. *Ferh.*

بشق *bæśk.* a. *V. act.* [4. F.] 1) Percutere. 2) Retinere, ſiſtere. ¶ مجراسني بشقه شتاب اتديلر *megrāſinī bæśkæ śitāb ittīler.* Properarunt ad ſiſtendum curſum illius aquæ. *Sæ. Si affrettarono à far reſtar in dietro, il corſo di quell' aqua. Br.*

بشق *baśak.* t. *n. ſ.* سنبله *sünbüle* a. سمبله *sümbule.* p. Spica. *Spica.* ¶ بشق طوتمق *baśāk-tutmak.* بشقلنمق *baśaklanmak.* Caput facere, in ſpicam formari. *Far la ſpica, formarſi in ſpica.*

بشقجه *baśkage.* t. *adv.* Seorſim. ¶ بشقه بر *aśka bir.* Peculiaris. *V.* باشقه

بشقي *biśkȳ.* t. *n. ſ. pro* بچقي *bickī.* Sera. *Bern.*

بشك *beśk.* a. *V. act.* [1. F.] 1) يلان سويلمك *jalān söjlemek.* t. Mentiri. 2) Rarioribus, diſſitiſque futuris conſuere *veſtem.* 3) Celeriter properare. *Wan.*

بشك *beśk.* p. *n. ſ.* 1) Paritas, æqualitas. 2) Paſſio *amoris.* 3) Laceſſitio. 4) Morbus aliquis equorum. 5) Bubo. *Ferh.* 6) Dens magnus *elephanti, aut alterius feræ.* 7) Favilla, ſcintilla ignis. 8) Chytropus. 9) Superior ocreæ pars a *talo uſque ad marginem. Caſt.*

پشك *peśk.* p. *n. ſ.* 1) Ros. *Ruggiada. Ferh.* 2) Sors. 3) Crinis criſpus. *Caſt.*

بشك *beśek.* p. *n. ſ.* Sors, *quæ jacitur. Caſt.*

پشك *peśek.* p. *n. ſ.* Ros. *Ruggiada. Ferh.*

بشك *beśik.* p. *n. ſ.* Fimus, ſtercus orbiculare. *Caſt.*

بشك *beśik.* t. *n. ſ.* مهد *mehd* a. كهواره *kehwāre.* p. Cunæ. *Cuna, culla.*

بشك *biśk.* p. *n. ſ.* Pruina glacialis. *Caſt.*

بشك *piśk.* p. *n. ſ.* 1) Criſpus capillus. 2) Unguis *avis.* 3) Dolor, triſtitia. 4) Sors, *quæ jacitur, rei dividendæ ergo. Ferh.*

بشك *büśk.* p. *n. ſ.* 1) Criſpus capillus. 2) Cincinnus. *Ferh.*

پشك *püśk.* p. *n. ſ.* 1) Pruina glacialis. 2) Saccus coriaceus, *in quo alicam, & ſimilia Turcomanni recondunt. Caſt.* 3) Stercus *cervi, & ovis.* 4) Faſcia, *qua mulieres caput cingunt.* 5) Nomen arboris. *Ferh.*

بشكاري *beśkārī.* p. *n. ſ.* Deambulatio. *Ferh.*

پشكر *peśker.* p *n. ſ.* Dens acutus, *ſeu* caninus. *Caſt.*

پشكر *peśker* t. *n. ſ.* Mantile. *Tovagliuolo.* ¶ سفره پشكري *ſofra peśkerī.* Mappa, & mantile longum. *V.* پيشكير

بشكرد *biśgerd.* p. *n. ſ.* 1) Venatio. 2) Præda. *Ferh.*

پشكردن *püśkerden.* p. *V.* 1) Pugnare. 2) Contrahere. ſe. *Caſt.*

پشكردن *püśkürden.* p. *V.* 1) Contrahere ſe, corrugari. 2) Credi, committi. *Caſt.*

بشكستن *biśkeſten.* p. *V.* 1) Frangere, rumpere. 2) Exſtinguere. *Ferh.*

پشكش *peśkeś.* t. *n. ſ. vul.* Munus, xenium. *V.* پيشكش

بشك صالمق *beśik sālmak.* t. *V. compoſ.* Cunas movere. *Cullare.*

بشك طاشي *beśik. tāśī.* t. *n. ſ.* Nom. promontorii *ex parte Europæ ad Boſphorum thracicum ſiti, atque ad quartum lapidem a Galata diſtantis. Scriptoribus antiquiorum temporum* Jaſonium, *poſterioribus vero* Diplokionia *a geminis columnis dicebatur. Leuncl.*

بشكل *biśkel.* p. *n. ſ.* 1) Mœror, afflictio. 2) Criſpus capillus. *Ferh.*

پشكل *piśkil*, & *püśkül.* p. *n. ſ.* قيغ *kygh.* a. Stercus orbiculare *cameli, ovis, capræ, cervi.*

بشكله *biśkile.* p. *n. ſ.* قپو قلابي *kapū kulābī.* t. Anſa, *vel* annulus portæ, *quo attrahunt. L' annello della porta.*

بشكليد *biśkilīd.* p. 3. *perſ. præt.* 1) Vulneravit *ungue, vel cultro.* 2) Spina urticæ veſtem laceravit *inhærendo ei.* 3) Signavit, *pec. ungue. Ferh.*

پشكليد *piśkilīd.* p. 3. *perſ. præt.* 1) Laceravit *pec. unguibus.* 2) Signavit *ungue. Ferh.*

بشكليدن *biśgilīden*, *ſeu biśkilīden.* p. *V.* 1) Extremis unguibus, aut digitis ſignum da-

re.

re. 2) Scalpere, titillare. *Far ſegno con le unghie, grattare, ſtuzzicare.* 3) Signum ponere. 4) Vulnerare *unguibus, vel cuſpide.* 5) Tæniis ſetaceis vincire *aliquid. Ferh.*

پشكليدن *püśgilīden.* p. *V.* 1) Amplecti. 2) Compedibus vincire, ſtringere pedes *ſive hominis, ſive equi.* 3) Merdam excernere. *Caſt.*

بشكم *biśkem.* p. *n. ſ.* Stratum, vel ſcamnum recubitorium. *Ferh.*

پشكن *piśgen.* p. *adj. compoſ.* Coctu facilis. *Facile à cuocere.*

بشكن *biśgün.* p. *imp.* Frange, rumpe. *Ferh.*

بشكنج *beśkeng.* p. *n. ſ.* 1) Brachium. 2) Manus ſiniſtra. *Ferh.*

پشكنج *peśkeng.* p. *n. ſ.* ساعد *sā-æd.* a. Brachium, radius brachii. *Caſt.*

بشكنك *beśkeng.* p. *nom. prop.* Nom. arcis validæ *in* هندوستان *hindoſtān. Ferh.*

بشكنه *biśküne.* p. *n. ſ.* Peſſulus *ſerræ. Ferh.*

پشكوك *peśkük.* p. *adj.* 1) Validus, robuſtus *corpore.* 2) Onus ferens. 3) Rei faciendæ avidus. 4) Mitis, manſuetus. *Caſt.*

بشكول *beśkül.* p. *adj.* Velox, & expeditus. *Ferh.*

پشكول *peśkül.* p. *adj.* 1) Agilis, velox & expeditus *ad rem peragendam. Leſto, diſinvolto. Caſt.* 2) Triſtis, afflictus. 3) *nom. prop.* Nom. oppidi, *ubi conficiuntur præſtantiſſimæ faſciæ. Ferh.*

بشكول *biśkül.* p. *adj.* Velox, expeditus. *Ferh.*

بشكوليدن *beśkülīden.* p. *V.* Alacriter aggredi *opus. Ferh.*

بشكون *beśkün.* p. *adj.* Velox, expeditus *ad rem peragendam. Ferh.*

پشكون *peśkün.* t. *n. ſ.* 1) Scamnum. 2) Menſa. *Banco, tavola.*

بشكونه *biśküne.* p. *n. ſ.* 1) Flos. *Fiore.* 2) Vomitio. *Ferh.*

بشكوه *biśküh.* p. *n. ſ.* Magnificentia, majeſtas. *Ferh.*

بشكي *beśkā.* a. *part.* Agili, & citato gradu incedens *camelitis. Wan.*

بشل *beśel.* p. *n. ſ.* Res ſuſpenſa, pendula. *Ferh.*

پشل *piśil.* p. *n. ſ.* Duæ res invicem plexæ, contortæ. *Ferh.*

بشلد *biśiled.* p. *n. ſ.* Res ſuſpenſa, pendula. *Ferh.*

بشلمق *baślamak.* t. *V.* Incipere. *V.* باشلمق

پشلنك *peśleng.* p. *adj.* Retrolapſus, reſupinus. *Ferh.*

بشلنك *bisleng.* p. *nom. prop.* Nom. arcis *in* هندوستان *hindoſtan.*

بشلي *beśilī.* p. *n. ſ.* Appenſio. *Ferh.*

پشليدن *peślīden.* p. *V.* يوقلق *jokmak.* t. Palpare. *Ferh.*

بشليدن *biślīden.* p. *V.* 1) Propenſum reddere. 2) Adhærere facere. *Ferh.*

بشم *beśm.* p. *n. ſ.* 1) Pruina, ros. *Ruggiada.* 2) Hæreticus. 3) Nullius fidei homo. 4) *nom. prop.* Nom. loci. *Ferh.*

پشم *peśm.* p. *n. ſ.* 1) قراغو *kyraghū.* t. Pruina. *Brina. Caſt.* 2) صوف *ſof.* a. يوك *ion.* t. Lana mollior *pec. ovium. Lana piume. Ferh.* ¶ پشم بريدن *peśm büriden.* 1) Tondere lanam. 2) Lanæ tonſura. *Caſt.* پشم دوات *peśmi dewāt.* Atramentarii lana, *ſive* ſericum, *ſive* goſſipium. *Stoppino, ſpongia del calamaro. Ferh.* * *Expreſſ. figur.* پشم شد *peśm śüd. h. e.* پراكنده اولدي *perākende oldī* t. Diſperſus, diſſipatus eſt. *Ferh.*

بشم *beśem.* p. *n. ſ.* 1) Genus morbi *ex repletione orti.* 2) Stomachi gravatio. 3) Moleſtia. *Caſt.*

بشم *beśem.* p. *adj.* 1) Pertæſus, faſtidio captus. 2) Indigeſtus, *qui non facile concoquitur in ſtomacho cibus. Ferh.*

بشماط *biśmāt.* a. *n. ſ.* Panis bis coctus. *Gol.*

بشماق *beśmāk.* p. *n. ſ.* 1) Calceus. 2) Crepida. *Ferh.*

پشماق *peśmāk.* p. *n. ſ.* Equus. *Ferh.*

پشماكند *peśmāgend.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Pannus coactilis, *qui ſub ephippio inſternitur.* 2) Clitella. *Ferh.*

پشمان *piśmān.* p. *part.* Pœnitens, *pro* پشيمان

بشمتزه *beśemteze.* p. *n. ſ.* 1) Lumbi. 2) Vertebræ *dorſi. Ferh.*

پشمش *piśmiś.* t. *part. paſſ.* 1) Coctus. 2) Maturus *fructus.* 3) Verſatus *homo. Cotto, & maturo, fatto, verſato.* ¶ طابده پشمش *tābede piśmiś.* Frixus. *Fritto nella padella.*

بشم شدن *beśem śüden.* p. *V. compoſ.* Diſpergi, ſeparari ab invicem. *Ferh.*

بشمق *baśmak,* & *paśmak.* t. *n. ſ.* 1) Calceus. 2) Crepida. *V.* باشمق

بشمقلق *baśmaklyk.* t. *n. ſ.* Addititia bona, *pro crepidis Sultanarum. Beni, che ſi danno alle Sultane come per paraguanto. Quæ autem ſuperadduntur Baſſis, dicuntur* اربەلق *arpalyk q.* Pro avena, aut hordeo equis illorum. *Per aiuto di coſta.*

بشمك *biśmek,* & *uſit.* پشمك *piśmek.* t. *V.* پختن *püchten.* p. 1) Coqui. 2) Matureſcere. 3) Experientiam rerum conſequi. *Cuocerſi, eſſer cotto, & maturarſi, prender iſperienza.*

پشمەمش *piśmemiś.* t. *part. paſſ. negat.* خام *chām.* a. ناپخته *nāpüchte* p. 1) Crudus, non coctus. 2) Rudis. *Crudo, non cotto, & non ancora maturo.*

بشمه *beśme.* p. *n. ſ.* Corium crudum. *Ferh.*

پشمه *peśme.* p. *n. ſ.* چشمك ددكلري كوز اوتي *ćeśmek didüklerī göz otȳ.* t. Spinæ genus, *vel* lapidis cærulei *contra oculorum morbum commendati. Ferh.*

پشميدن *peśmīden.* p. *V.* Diſpergere, ſeparare. *Ferh.*

پشمين *peśmīn.* p. *adj.* II. نبدين Laneus. *Di lana.* ¶ لباس پشمين *libāsi peśmīn.* Veſtimenta lanea, groſſa. *Veſti di lana, ò panno groſſo. Ferh.*

پشمينه *peśmīne.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Species dulciarii. 2) Lanea veſtis, lacerna. *Veſte di lana, ò panno groſſo. Ferh.* ¶ خرقهء پشمينه بر دوش *chyrkæi peśmīne ber dūś.* Super humeros habens lacernam, *vili veſte indutus. Coperto d'un vil mantello.*

بشن *beśn.* p. *n. ſ.* Statura *corporis. Ferh.*

بشن *beśen.* p. *nom. prop.* Nom. loci *in vicinia* طوس *tūs. Ferh.*

پشن *peśen.* p. 1) *nom. prop.* Nom. athletæ celebrati *in libro* شهنامه *śehnāme, dicto.* 2) Locus certamine, *ſeu* prælio celebris. *Ferh.*

بشنة *biśnet.* a. *n. ſ.* Milii genus *noſtrato. paulo majus. Gol.*

بشنج *beśeng.* p. *n. ſ.* 1) Viror *vultus, genarum.* 2) Canon, regula textoria *telæ incumbens. Ferh.*

پشنج *peśeng.* p. *n. ſ.* 1) Canon, regula textoria *telæ incumbens, & dentatis extremis telæ extremitatibus inhærens.* 2) Guttæ aquæ *hinc inde ſparſæ.* 3) Phacos, lentigo faciei, vitiligo. *Ferh.* 4) Faciei macula *colore inter nigrum, & rufum medio, qualem mulieres gravidæ contrahere ſolent.* 5) Sulcus agri *ab aratro factus. Ferh.*

بشنج *biśeng.* p. *n. ſ.* 1) Corrugatio vultus, *ſive præ ſenio, ſive ex ira.* 2) Lentigo. *Ferh.*

پشنج *piśeng.* p. *n. ſ.* Apparatus *belli, vel itineris. Ferh.*

بشنج *biśing.* p. *n. ſ.* 1) Propoſitum, ſtudium. 2) Apparatus *viatorum, commeatus. Caſt.*

پشنجه *peśenge.* p. *n. ſ.* Manipulus herbæ, ſcopæ inſtar, *qua textores utuntur ad conſpergendam aqua telam. Ferh.*

بشنجه *beśinge,* & *peśinge.* p. *n. ſ.* 1) Lentigo. 2) Goſſipium *atramentarii. Caſt.*

بشنجه *biśinge.* p. *n. ſ.* 1) Inſtrumentum textorum, *quo utuntur ad imbuendam aqua glutinis telam.* 2) *ipſum* Gluten textorium. *Ferh.*

پشنجيدن *peśengīden.* p. مايه چالق *māie ćiālmak,* & صو صاچمق *sū ſāćmak.* t. 1) Fermentum indere. 2) Aquam ſpargere. *Caſt.* 3) Parare. 4) Splendere. 5) Urere. *Ferh.*

پشنجيده *peśengīde.* p. *part. paſſ.* Sparſus. *Ferh.*

پشنجير *püśingīr.* p. *n. ſ.* Species arboris, *ex qua arcus conficiuntur. Ferh.*

پشنده *püśnüde.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* پشك *püśk.* Pruina glacialis. 2) Cibi genus *ex farina cum dactylis fere cocti, Perſis uſitati. Caſt.*

بشنزه *beśneze.* p. *n. ſ.* 1) Herba, ſpina. 2) Cibus *ex farina, ſeſamo, & dactylis. Ferh.*

بشنزه *büśnize.* p. *n. ſ.* Genus cibi *ex farina, butyro, & dactylis. Ferh.*

پشنك *peśeng.* p. *n. ſ.* Inſtrumentum ferreum *ad frangenda ſaxa, & fodiendos muros.* 2) *nom. prop.* Nom. patris Efraſiabi. 3) Arcubaliſta. 4) Convitium, opprobrium. 5) Echinus marinus. *Ferh.* 6) Sarculum, rutrum, *quo terra refoditur.* 7) Terebra. *Caſt.*

پشنك *püśeng.* p. *n. ſ.* 1) Signum antiquum. 2) Rutrum. *Ferh.*

پشنك *püśnük.* p. *n. ſ.* 1) Signum antiquum, *veteris moris, ſ.* moneta antiquior. 2) Nom. regis inclyti, *qui pater Efraſiabi fuit.* 3) Nom. furis. 4) Terebra. 5) Sarculum, rutrum. *Ferh.*

بشنيز *beśnīz.* p. *n. ſ.* Abrotonum. *Abruotino erba. Ferh.*

بشنيزه *beśnīze.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بشنين *beśnīn.* a. *n. ſ.* Lotus Aegyptia, *cujus radix* بيارون *bejārūn, dicitur. Gol.*

بشوتن *beśüten.* p. *adj. compoſ.* Pravæ indolis, & morum. *Ferh.*

بشوتن *büśüten.* p. 1) *nom. prop.* Nom. fratis اسفنديار *isfendiār.* 2) *n. ſ.* Simia. *Ferh.*

بشودن *büśüden.* p. *V.* 1) Lavare. 2) Malæ indolis eſſe. *Ferh.*

بشور *beśür.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Læto nuntio exhilarare. 2) Nuntiare *in genere.* 3) Capere, & tractare exteriore parte *corium, ſeu cutem.* 4) Depaſci *locuſtas campum, pec.* ſuperiore parte. 5) Coire *cum fœmina.* 6) Lætari. 7) Occurrere *alicui.* 8) Reſpicere *vultu nitido, lætoque. Gol.*

پشورمك *piśürmek.* t. *V. tranſit. a* پشمك *piśmek* طبخ *tæbch.* a. پختن *puchten.* p. Coquere, aſſare. *Cuocere, cucinare.*

بشول *beśül.* p. *part.* Qui negotia tractat, *vel* perficit, *vel* in iis tractandis expertus eſt. *Ferh.*

بشول *biśül.* p. *imper.* 1) Scito. 2) Videto, inſpice. *Ferh.*

بشول *büśül.* p. *imper.* 1) Scito. 2) Vide. *Ferh.*

بشولانيدن *büśülānīden.* p. *V. tranſ.* Incitare. *Ferh.*

بشولش *beśūliś.* p. *n. ſ.* 1) Perturbatio, afflictio. 2) Negotiorum geſtio. *Ferh.*

بشوليدن *büśūlīden.* p. *V.* 1) Vacillare. 2) Moveri, movere, *ut quid vacillet.* 3) Scire, cognoſcere. 4) Audire, auſcultare. 5) Cupere, velle. 6) Diſpergi, diſſipari. 7) Perdere *ludendo. Caſt.* 8) Perturbare. *Ferh.*

بشوليده *biśūlīde.* p. *part. paſſ.* 1) Viſus, cognitus. 2) Expertus, verſatus *in rebus.* 3) Perturbatus, confuſus. *Ferh.*

پشوليده *piśūlīde.* p. *part. paſſ.* Intricatus, perplexus, confuſus. *Ferh.*

پشه *peśśe.* p. سوري سكك *ſiwrȳ ſyn-ek.* t. Culex. *Zenzala. Ferh.*

پشه‌خانه *peśechāne.* p. *n. ſ. compoſ.* Tentorium *ex pilis contra culices factum. Ferh.*

پشه‌دار *peśedār.* p. *n. ſ. compoſ.* Tentorium *ex pilis contra culices factum. Ferh.*

پشه‌غال *peśeghāl.* p. *n. ſ. compoſ. i. q. præc. Ferh.*

پشي *peśī.* p. *n. ſ.* Obulus. *Ferh.*

پشي *püśī.* p. *n. ſ.* Res rotunda *quæcunque, ut obulus. Ferh.*

بشيج *beśīg.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* جفت *ćift.* Par. 2) Interitus, exitium, perditio *Caſt.*

پشيج *peśīg.* p. 1) *adj.* Amplus. 2) Copioſus. *Ferh.* 3) *n. ſ.* Viaticum, *ſeu* apparatus *itineris. Caſt.*

پشيچ *peśīć.* p. *adj.* 1) Abundans. 2) Amplus. *Caſt.*

پشيجيدن *peśīgīden.* p. *V.* 1) Armari. *Caſt.* 2) Præparare. *Ferh.*

پشيخ *peśīch.* p. *n. ſ.* 1) Par. 2) Viaticum. *Caſt.*

بشير *beśīr.* a. *n. ſ. pl.* بشاير *beśāir.* 1) مشتوجي *müśtüǵi.* t. Lator, *vel* annunciator boni novi, evangelizator.)(نذير) *Che reca buone nuove. Wan.* 2) *part.* Pulcher. *Gol.*

پشير خرما *peśīr churmā.* p. *n. ſ. compoſ.* Caliculus dactyli, *qui ei petioli loco eſt. Ferh.*

بشيز *beśīz.* p. Urceolus coriaceus. *Caſt.*

پشيز *peśīz,* & *piśīz.* p. 1) *n. ſ.* پول *pūl.* t. Obolus. *Ferh.* 2) Squama. *Bezzo,* & *ſcaglia.*

پشيزة *püśīzet.* a. *n. ſ.* Rotundum *quodque, ut obulus. Caſt.*

پشيز نشان *püśīz niśān.* p. *n. ſ. compoſ.* Monetarius, ſignator monetæ. *Ferh.*

پشيزه *peśīze.* p. *n. ſ.* 1) Squama *draconis, aut piſcis.* 2) Umbilicus, caliculus, *qui petioli loco eſt dactylo, aut qui libris habeniſve equinis imponi ſolet.* ¶ پشيزهٔ خرما *püśīzeī churmā.* Glans, ſeu caliculus dactyli, *cujus umbilico affigitur pediculus. Caſt.*

پشيزه *püśīze,* & پشّيزه *püśśīze.* p. *n. ſ.* 1) Obolus. 2) Squama *draconis, aut piſcis.* 3) Fimbria *tentorii.* 4) Vaginæ cultri inferior extremitas. *Ferh.*

پشيزه نشان *püśīze niśān.* p. *n. ſ. compoſ.* Monetarius. *Ferh.*

بشيع *beśȳ*.* a. *part.* II. بشنيع *beśī*.* 1) Mali ſaporis. 2) Ore grave olens. *Wan.* ¶ اطوار بشيعه *ætwārī beśī-æ*, malæ, & inviſæ actiones. *Azzioni brutte, e cattive. Sæ.*

بشيك *beśīk.* t. *n. ſ.* Cunæ. *V.* بشك

پشيمان *peśimān.* p. *adj.* نادم *nādim.* a. Pœnitens, pœnitentia ductus. *Che ſi pente, pentito. Ferh.* ¶ پشيمان ار *peśīmān.* ol. Pœnitere, dolere factum. *Pentirſi, rincreſcere.* كلدوكنه پشيمان اولدي *ǵeldügine peśīmān oldȳ.* Pœnituit ipſum veniſſe. *Si pentì d' eſſer venuto.*

بشيك *büśīk.* p. *n. ſ.* Stercus ovium. *Ferh.*

پشيمانلق *peśimānlyk.* t. *n. ſ.* Pænitudo, pœnitentia. *Pentimento, il pentirſi.*

پشيماني *peśīmānī.* p. *n. ſ.* Pœnitudo, pœnitentia *facti. Pentimento, il pentirſi. Ferh.* ¶ پشيمانيء بي محلّ ايله دلفكار اولوب فرار اتدي *peśimānī-ī bī mæhællile dilfikār olup firār ittȳ.* Cum intempeſtiva pœnitudine, variis cogitationibus agitatus, & afflictus aufugit. *Sæ. Col ſuo tardo & intempeſtivo pentimento ſene fuggì tutto meſto, & addolorato. Br.*

بشين *peśīn* p. *nom. prop.* Nom. filii tertii كيقباد *kejkübād, qui fuit primus monarcha ex dynaſtia kajanidarum. Ferh.*

پشين *peśin.* t. *adv.* Anticipate, *pro* پيشين

بش يوز & بشيوز *beś jüz.* t. *nom. card.* پنج صد *penć ſæd.* p. Quingenti. *Cinquecento.*

بصار *bysār.* a. *V.* [3. *a* بصر] 1) Eminus, & ex alto proſpicere. 2) Oculis quærere aliquem. *Gol.*

بصارت *bæsāret.* a. *V. act.* Perſpicere, videre. *Capire, vedere. Wan.*

بصّاصت *bæſsāset.* a. *n. ſ.* كوز *göz.* t. Oculus. *L' occhio. Wan.*

بصاق *büsāk.* a. *n. ſ.* 1) Species quædam palmæ. 2) Præſtantior camelus. 3) Sputum, ſaliva, *quæ ejicitur, nam quamdiu eſt in ore vocatur* ريق *rȳk. Wan.* ¶ بصاق آلقمر *büsākül-kæmer*, Lapis quidam albus, & ſplendens, *ſcil.* ſelenites. *Gol.*

بصاير *besāīr.* a. *n. ſ.* Viſus. *pl. a* بصيرة *besȳret.*

بصباص *bæsbās.* a. *part.* 1) Indefeſſus *camelus. Wan.* 2) Agilis, velox. *Gol.*

بصبصة *bæsbæſæt.* a. *V.* 1) دلكولنمك *dilkülenmek.* t. Blandiri, adulari. *Gol.* 2) Caudam motitare, *de cane adblandiente.*

پصتال & پصتاو *paſtāl,* & *paſtāw.* t. *n. ſ.* Volumen *panni. Scribe,* & *V.* باستو

پصترمه *paſtürma.* t. *n. ſ.* Caro infumata. *Salame. V.* پاسطرمه ¶ بالق پصترمهسي *bālyk paſtürmasī*, piſcis ſale conditus, fumo ſiccatus. *Peſce ſalato, fumato. Bern.*

بصدرمق *baſtürmak.* t. *V. tranſit. a* بصمق *bæsmæk.* Facere, ut quis invadat, calcet, obruat.

بصر *bæsr.* a. *V. act.* [5. F.] 1) Scire, perſpicere. 2) Videre, conſpicere. *Gol.* 3) Duo coria ſimul conſuere *novum imponendo alteri, uti calcearii facere ſolent. Wan.*

بصر *bæſær.* a. *n. ſ. pl.* ابصار *ebsār.* Viſus. *ſenſus ipſe.* 2) Oculus. 3) Scientia, perſpicacia. *La viſta, il vedere,* & *intelligenza, intelletto. Wan.* ¶ بصر بصيرتله دقّت ايدوب *bæſærī besȳretile dykkæt idüp.* Oculo conſiderationis rem contemplatus. *Mirando ò conſiderando attentamente, con occhio di attenzione. Eb.* نظر اعتبار و بصر اختيار ايله مشاهده اتدكده *næzærī ȳ*tibār, we bæſærī ychtyjār ile müśāhede ittükte.* Aſpectu æſtimationis, & viſu electionis rem contuitus. *Mirando con riſpetto, e conoſcendela coſa, ò la perſona. Sæ.* بصر بي بصيرت *bæsærī bī bæsȳret.* Oculus incautus, aſpectus inconſideratus.

بصر *bysr.* a. *n. ſ.* 1) Lapides ſubalbi. 2) Terra craſſior, *unde lapides evelli poſſunt. Gol.* 3) *nom. prop.* Urbs Basra.

بصر *busr.* a. *n. ſ.* 1) Latus *rei.* 2) Craſſities. *Wan.* 3) Intervallum. 4) Lapis albus. *Gol.*

بصرا *büsærā.* a. *n. ſ. pl. a* بصير *besȳr.* Perſpicaces. *Gl' intelligenti.*

بصرة *bæsræt.* a. *n. ſ.* 1) Lapides ſubalbi. *Wan.* 2) Terra craſſior, *unde lapides evelli poſſunt.* 3) *n. ſ.* Baſra, *vul.* Baſſora. *Notiſſimum ſinus perſici emporium, quod conditum fuit diebus* عمر بن آلخطاب *æmār binül-chæthāb ſecundi Chalifæ, quondam regia Chalifis e ſtirpe Abaſidarum; antiquum Babylon, bidui itinere ab hac urbe diſſitum. Herb.* ¶ آلبصرتان *el-bæsretān, ipſa illa* Baſra, & Cufa. *Wan.*

بصره بالي *baſræ bālī.* Manna. *Manna.*

بصرق *bæsarak.* t. *n. ſ.* Inſilia textorum. *Calcole de' teſſitori.*

بصري *busrā.* a. *nom. prop.* 1) Boſtra *Syriæ Damaſcenæ urbs, ubi conficiuntur celebres damaſceni enſes. Wan.* 2) Pagus Bagdadi. *Gol.*

بصت *bæſt.* a. *n. ſ.* Inceſſus, *qui diſtentis fit paſſibus, curſui ſimilis. Gol.*

بصع *bæs*.* a. *V. act.* [3. F.] Coitum exercere. *Wan.*

بصع *bæs*.* a. *n. ſ.* Panniculus, *vel* linteolum denſius, *quod vix penetrare poſſit aqua. Gol.*

بصع *bys*.* a. *n. ſ.* Pars noctis, *juxta quosdam* prima. *Wan.*

بصع *büsæ*.* a. *part. pl. ab* ابصع *ebsā*.* Omnes, univerſi. *Wan.*

بصعا *bæs-ā.* a. *part. fæm. ab* ابصع *ebſæ*.* Univerſi, omnes. *Gol.*

بصغو *basghū.* t. *n. ſ.* Invaſio *ſpecialiter* nocturna. ¶ بصغو ا *basghū* e. Invaſionem nocturnam facere *in hoſtem. Ferh.*

بصق *bæsk.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Spuere, ſputare. *Wan.* 2) Mulgere fœtam *ovem. Gol.*

بصقة *bæskæt.* a. *n. ſ. pl.* صقاع *ſykā*.* Vicus urbis elatior. *Gol.*

بصقون *baskūn.* t. *n. ſ.* Impreſſio, invaſio. *Sopreſa, attacco.* ¶ دون بصقوني *dün baskūnī.* Impreſſio nocturna. *Sorpreſa, attacco improviſo di notte.*

بصل *bæsl.* a. *V. act.* Nudare, *corticem detrahendo, arborem. Gol.*

بصل *bæsæl.* a. *n. ſ. coll.* 1) Cepe. 2) Bulbus. *Wan.* 2) *ob ſimilitudinem* Galea ferrea. *Cipolla.* ¶ بصل آلذيب *bæſælüz-zejb,* & بصل آلزير *bæſælüz-zejr, i. q.* بلبوس *bülbūs.* Bulbus eſculentus. بصل آلعنصل *bæſælül-ünſul,* & بصل آلفار *bæſælül-fār, i. q.* اسقيل *iskȳl.* Scilla. بصل آلقي *bæſælül-kæjī.* Bulbus vomitorius. *Gol.*

بصلمق *balylmak.* t. *V. paſſ. a* بصمق *bæsmak.* 1) Calcari. 2) Obrui, invadi. *Eſſer calcato, ſopreſo, ſtampato.*

بصم *bæsm.* a. *n. ſ.* Intervallum, & diſtantia *inter digiti auricularis, & annularis extremitates. Wan. ut* عتب *æteb, quod eſt inter auricularem, & medium;* رتب *reteb, quod inter medium, & indicem,* فتر *fitr, quod indicem inter & pollicem.* شبر *śibr, inter pollicem, & auricularem;* & فوت *fewt, diſtantia, quæ eſt inter digitos duos quoſcunque.* ¶ ذو بصم *zü büsmin.* Craſſus, groſſus vir *aut veſtis. Gol.*

بصمجي & بصماجي & *basmaǵi.* t. *n. ſ.* Impreſſor, typographus. *Stampatore.*

بصمق *basamak.* t. *n. ſ.* 1) Gradus. 2) Scabellum, baſis. *Grado, baſe, piedeſtallo.*

بصمق *basmak.* t. *V.* 1) Calcare, premere. 2) Supprimere. 3) Invadere. 4) Superare,

rare, vincere. 5) Impressionem facere. 6) Deprehendere *in facto*. 7) Imprimere, typis mandare. *Calcare, sopressare, superare, sottoporre, vincere, attaccare, sorprendere, cogliere in fatto*, & *stampare*. ¶ كوي قلعه بصمق *köj, kal-ǣ basmak*. Invadere, & deprædari pagum, arcem. *Attaccare, e sorprendere un villaggio, ò castello. Ll.* اياغم بصدوغي يره *ajaghüm bastughȳ iere*. Ad locum, ubi fixero pedem. *Dove porrò il piede. Ah.* قدم بصمق *kædem basmak*. Imponere, figere pedem. *Porre il pie. Eb.* سنورمزه آيق بصميوب *synorümüze ājak basmajüp*. In nostros limites pedem non intulerunt, immiserunt. *Senza toccar li nostri confini. Ll.* يوللرين بصديلر *jollærin bastȳler*. Præciderunt vias eorum, euntes invaserunt. *Tagliarono loro la strada. Ll.* ابناي سبيلي بصوب *ebnāī sebīlī basup*. Adorti viatores. *Attacando li viandanti, ò passaggieri. Ll.* آوازني بصر *āwāzini basar*. Opprimet vocem ejus. *Sopprimerà la di lui voce.* يغمور توزي بصدي *jagkmur tozȳ bastȳ*. Pluvia pulverem repressit. *La pioggia fece calare la poluere. Sæ.* بر برين بصرق قپوي كوجله بولديلر *birbirīn basarak kapujī gügile būldyler*. Se invicem calcantes, *seu prævenire volentes* vix januam invenerunt. *Cascando per la pressa l'uno sopra l'altro appena trovarono la porta. Eb.* چونكه بو غوغادر بصلوب كسلدي *čünki bu ghæwgha dür basylüp kesildȳ*. Postquam hic tumultus repressus est. *Questo rumore essendo sopito. Eb.* بص قلاي *bas kalajī*. Age, non parce. *Dagli pure, non glie la perdonare.*

بصمقلق *basmaklyk*. t. *n. f.* Conculcatio, oppressio. *Il calpestare.*

بصمه *basma*. t. *n. f.* 1) Typus. 2) Typographia. *Stampa.*

بصمجي *basmağī*. t. *n. f.* Typographus. *V.* بصمجي

بصنجق *basyngiak*. t. *n. f.* Scabellum pedum. *Tef.*

پصو *pusū*. t. *n. f.* Insidiæ. *V.* پوسو

بصوق *bæsūk*. a. *n. f.* Pecus de grege, *cui minimum lactis est. Gol.*

بصير *bæsȳr*. a. *part. pl.* بصرا *busæra*.)(ضرير *zerīr*) 1) Videns, visu pollens. 2) Perspicax, intelligens, gnarus. *Che vede bene, di buona vista, & perspicace, penetrativo. Wan.* 3) *Inter attributa Dei, quæ a Mohammedanis in corona precaria* تسبيح *tesbih dicta, recitari solent, ordine* 11[mum]. *Hott.* ¶ بصير اول *bæsȳr* ol. *cum dat.* Respicere, videre. *Mirare, vedere, attendere. Tef.*

بصيرت *bæsȳret*. a. *n. f. pl.* بصاير *bæsāir*. 1) Sententia. *Wan.* 2) Visus attentior. 3) Studium, cura. 4) Perspicacia. 5) Providentia. 6) Cautela, vigilantia. *Vista, intelligenza, accortezza, vigilanza, avvedutezza, attenzione.* ¶ چشم بصيرتي *česmī bæsȳretī*. Oculi providentiæ ipsius. *Gl' occhi della sua providenza. Sæ.* بصيرت اوزره اول *bæsȳret üzre* ol. Attendere, providum esse. *Attendere, star con l' occhio aperto. Sæ.* نور بصيرت ايله عين آليقين بل كه *nūrī bæsȳret ile ǣjnel iækȳn bilki*. Lumine rationis intuitus pro certo scias. *Col lume della ragione, saprai per certo. Ah.* بصيرت صاحبي *bæsȳret sāhybī*, & اهل بصيرت *ehlī bæsȳret*, & *in plur.* ارباب بصيرت *erbābī bæsȳret*. Perspicaces, providi. *Li perspicaci, avveduti.* بصيرت ا *bæsȳret* e. Prævidere. *Antivedere, avvedersi.* بصيرتدن بري *bæsȳretten berī*. Incautus. *Disavveduto, non accordo.* بصيرتله كورمك *bæsȳret ile görmek*. Attente considerare. *Veder con accortezza.*

بصيرتلو *bæsȳretlü*. t. *adj.* متنبّه *miteneb-bih*. a. Circumspectus, sagax. *Sagace, prudente, avveduto.*

بصيص *bæsȳs*. a. *V. act.* [2. F.] Fulgere. ¶ خصيصهم و بصيصهم *chæsȳsuhüm we bæsȳsuhüm*. Numerus eorum. *Gol.*

بصيص *bæsȳs*. a. *n. f.* 1) Fulgor. 2) Tremor. 3) *part.* Fulgidus. *Gol.*

بصيع *bæsȳ**. a. *part.* Emanans *sudor. Gol.*

بض

بضّ *bæzz*. a. *part.* 1) Tenui cute præditus. 2) Pinguis, mollis. *Wan.* 3) Qui albo est corpore. 4) *n. f.* Donum exile, & paucum. *Gol.*

بضاض *byzāz*. *pl. a* بضوض *bæzūz*. *part.* Parum aquæ continentes *putei. Gol.*

بضاضة *bæzāzæt*. a. *V. act.* [2. & 4. F.] Tenui cute, & pinguem, *seu* corpore molli esse. *Wan.*

بضاضت *buzāzæt*. a. *n. f.* 1) Pauca aqua. 2) Pauca, & exilis pluvia. *Gol.*

بضاع *bæzā**. a. *n. f.* Insula maris. *Wan.*

بضاع *byzā**. a. *V.* [3. *a* بضع] 1) Coire, coitum exercere. 2) *n. f.* Coitus, concubitus. *Wan.*

بضاعت *bizā-ǣt*. a. *n. f.* Summa capitalis, *aut* pars opum, *quæ impenditur in mercaturam, lucroque exponitur*, sors. *Capitale, mercanzia. Ik.* ¶ قليل آلبضاعه *kælīlül bizā-ǣ*. Exiguæ sortis mercator, pauper. *Di poco capitale. Ik.* متاع و بضاعتني اضاعت ايلدي *metā-ū bizā-ǣtini izā-ǣt eiledȳ*. Disperdidit

didit merces ejus, & omnia, quæ habebat. *Gli fece perdere, quanto aveva.*

بضان *büzān*. a. *n. f. pl.* بضانات *büzīnāt*, & ابضنة *ebzynet*. Nom. mensis arabici, *qui alias* ربيع آلآخر *rebī-ül-āchyr dicitur. Gol.*

بضباض *bæzbāz*. a. *n. f. i. q.* كمأة *kemeet*. a. Terræ tubera. *Gol.*

بضر *bæzr*. a. *part. i. q.* نوف *newf*. Quod in interfæminio puellarum excrescit, *ac* præcidi solet. *Gol.*

بضراً مضراً *byzren myzren*. a. *adv. compos.* Impune, sine talione, *aut* vindicta *effusus fuit sanguis. Gol.*

بضرة *bæzret*. a. *part. i. q.* بطلان *butlān*. a. Cum quid irrito successu, *aut* frustra fit. *Gol.*

بضض *bæzæz*. a. *V. act.* [2. F.] Paucam esse aquam. *Wan.*

بضض *bæzæz*. a. *n. f.* Aqua pauca. *Gol.*

بضع *bæz**. a. *V. act.* 1) Amputare *partem rei.* 2) In partes concidere. 3) Secare *venam*, diffindere. 4) Restinguere, ac explere *sitim. Gol.*

بضع *bæz**. a. *n. f. pl. a* بضعة *bæzæ*t*. Partes resectæ. *Wan.*

بضع *biz**. a. *n. f.* Pars, *seu* exiguus numerus *a tribus ad novem, vel a duodecim ad viginti. Truppa di poche persone, alquanti.*

بضع *biz**, & *buz**. a. *n. f.* 1) Genitale arvum *mulieris.* 2) Congressus *cum fœmina*, coitus. *Buso, ò parte vergognosa della donna, & coito.* ¶ بضعنه مالك اولاسز *buz-ȳne mālik olāsyz*. Potiamini copia, & concubitu *ejus. Godetela. Tef.*

بضعة *bæzǣ-t*. *pl.* بضع *bæz**. & *bæzæ**. Pars resecta, frustum. *Un pezzo. Wan.*

بضنة *buzænnet*. a. *nom. prop.* Nom. pagi. *Gol.*

بضوض *bæzūz*. a. *part. pl.* بضاض *byzāz*. Parum aquæ continens *puteus, vel uter. Wan.*

بضوضة *bæzūzet*. a. *V. act.* [2. & 4. F.] Tenui cute præditum esse. *Wan.*

بضوع *buzū**. a. *V. act.* 1) Satietatem capere. 2) Fastidio affici *alicujus hominis, vel rei. Gol.*

بضوك *bæzūk*. a. *n. f.* Acutus gladius. *Gol.*

بضيض *bæzȳz*. a. *V. act.* [2. F.] 1) Paulatim fluere, & emanare *aquam. Wan.* ¶ ما يبضّ حجره *mā jebyzzu hæğerühu*. Haud rorescit, *vel* exudat lapis ejus: *in hominem avarum dicitur, a quo nihil sperandum. Prov.* 2) Paulatim consequi, *quod debebatur.* 3) Parum dare. *Gol.*

بضيضة *bæzȳzæt*. a. *n. f.* Pauca aqua. *Gol.*

بضيع *bæzȳ**. a. *n. f.* 1) در *ter*. t. Sudor. *Gol.* 2) ات *et*. t. Caro. 3) Insula maris. *Wan.*

بضيع *buzæj**. a. *nom. prop.* 1) Nom. loci. *Wan.* 2) Nom. montis *nigricantis in Syria. Tef.*

بط

بط *bœt*. p. *n. f.* 1) Anser sylvestris. 2) Genus poculi ampli. *Ferh.* 3) Anas. *Occa, & anitra.*

بط *bætt*. a. *V. act.* Findere. *Wan.*

بط *bætt*. a. *n. f.* 1) Anser. 2) Anas. *Wan.* 3) Urceus coriaceus, poculum. ¶ بر بط شراب *bir bætt serāb*, & بر بط مي *bir bætt mej*. Poculum vini. *Un boccale di vino.*

بطء *but-ü*. a. *n. f.* Tarditas, cunctatio. *Tardanza, lentezza. Gol.*

بطا *bitā*, & *butā*. a. *n. f. i. q. præc.*

بطاح *bitāh*. a. *n. f. pl. ab* ابطح *ebtæh*. Loci depressiores, *glarea abundantes. Wan.*

بطاح *butāh*. a. *n. f.* Morbus similis pleuriditi *ex febri nasci solitus. Gol.*

بطاحي *bytāhȳ*. a. *part.* Qui morbo بطاح *butāh*, dicto laborat. *Gol.*

بطارس *bætāris*, & بطاريش *bætārīś*. p. *n. f.* Nom. herbæ, Filix. *Ferh.*

بطارقة *betārykæt*. a. *n. f. ex Græco. pl. a* بطريق *bætrȳk*. Antistites religionis, patriarchæ. *Wan.*

بطاريك *bætārīk*, & بطاركة *betārikæt*. a. *n. f. pl. a* بطريك *bætrik*. Patriarchæ.

بطاق *batāk*. t. *n. f.* Lutum. *V.* بتاق

بطاقة *bitākæt*. a. *n. f.* 1) Oculi pupilla. *Gol.* 2) *Aegyptiorum idiomate* particula lintei, *vel* chartæ, panno affixa, *cui nota pretii est inscripta. Wan.* 3) Epistolium, *quod columba alæ alligatum perfert. Gol.*

بطّال *bættāl*. a. *part. vul. batāl.* 1) Otiosus, iners. *Wan.* 2) Vanus, irritus. 3) Obsoletus. 4) Vacuus. *Ozioso, tralasciato, & cassato, scancellato, soppresso, inculto, vano.* ¶ بطّال ا *bættāl* e. Irritum facere, supprimere, abolere, delere. *Annullare, cassare, sopprimere.* بر بطال قيو وار ايدي *bir bættāl kujū wār īdī*. Aderat puteus otiosus, *de quo amplius non hauriebatur aqua, aut* exsiccatus. *Vi era un pozzo tralasciato, che non dava più acqua. Eb.*

بطالت *bætālet*. a. *n. f.* 1) Strenuitas, animositas. 2) Otiositas. *Valore, & ozio, esser sfacendato. Gol.*

بطان *bitān*. a. *n. f.* Cingulum, *quo venter jumenti subcingitur. Wan.*

بطان *bytān*. a. *n. f. pl.* بطاين *bætājīn*. Navis parva. ¶ عريض آلبطان *ǣrȳzul-bytān*. Abundans opibus, locuples. *Gol.*

بطانة *bȳtānet.* a. *n. ſ. pl.* بطاين *betāīn.*)(ظهارة) 1) Subductitius pannus, *veſtis. Fodra della veſte. Wan.* 2) چارشب *ćiārśeb*, *vul. ćiarśaf.* t. Linteamina *lecti. Lenzuola. Gol.* 3) Amicus intimus, & verus. *Wan.* 4) Amicitia intima, & vera. *Amicizia intima, e ſincera. Gol.* 5) Firmitas, robur. *Acht.*

بطائح *bœtājyh.* a. *n. ſ. pl. a* بطيحة *bœtȳhœt.* Loci depreſſiores, glarea abundantes, *per quos aqua diffunditur, ex altioribus locis deſcendens. Wan.*

بطّة *bœttet.* a. *n. ſ. unit. a* بطّ *bœtt.* Anas. *Wan.*

بطح *bœth.* a. *V. act.* [3. F.] Proſternere *aliquem* in faciem. *Wan.*

بطح *bœtyh.* a. *n. ſ. pl.* بطاح *bytāh.* Locus depreſſior, glarea abundans, *per quem aqua, diffunditur, ex altioribus locis deſcendens, alias per potiorem anni partem ſiccus. Wan.*

بطح *bœtyh.* a. *n. ſ. collect.* Anni multi. *Wan.*

بطحا *bœthā.* a. *n. ſ. V.* Locus depreſſior, *glarea abundans. Gol.*

بطحا *bœthā.* p. *n. ſ.* 1) *nom. prop.* Nom. vallis *prope Meccam.* 2) Vallis *in genere. Ferh.* 3) Palæſtra, hippodromus. 4) Quivis locus amplus, & apertus, *etiam in campo, arce, aut ad ædes, ubi exercitiis poſſit eſſe locus.*

بطحاء *bœthāe.* a. *n. ſ.* Locus depreſſior, glarea abundans, *per quem aqua diffunditur, ex altioribus locis deſcendens, alias potiorem anni partem ſiccus. Wan.*

بطحة *bœthœt.* a. *n. ſ. i. q.* قامت *kāmet.* a. Statura *hominis. Statura. Gol.*

بطحة *bœthœt.* a. *n. ſ.* Locus depreſſior, glarea abundans, *per quem aqua diffunditur, ex altioribus locis deſcendens, alias potiorem anni partem ſiccus. Gol.*

بطحة *büthœt.* a. *n. ſ. i. q.* خصلة *chuslet.* a. Natura, conditio, mos *rei. Gol.*

بطر *bœtr.* a. *V. act.* [1. F.] Findere, diffindere *rem. Wan.*

بطر *bœtr.* a. *n. ſ.* 1) Inſolentia, petulantia. *Inſolenza.* ¶ بطر ايله *bœtr-īle.* Petulanter, inſolenter, effuſe. *Con inſolenza, e troppa libertà. Teſ.* 2) Apoſtema. *Gol.*

بطر *bœtœr.* a. *V. act.* [4. F.] 1) Hilaritatis modum excedere, valde exultare. *Wan.* 2) Petulantem, & inſolentem ſe gerere. *Wan.* 3) Attonitum evadere, *ſeu* mente percelli. *Gol.*

بطر *bœtyr.* a. *part.* Hilaritate effuſus, inſolens, petulans. *Allegro con eceſſo, inſolente, troppo libero. Gol.*

بطر *bytr.* a. *V. act.* Effundendum permittere ſanguinem. ¶ ذهب دمه بطرا *zehebe demühü bytran.* Sanguis ejus impune, & ſine talione effuſus fuit. *Wan.*

بطريق *bytrȳk.* a. *n. ſ. pl.* بطارقة *bœtārykœ*, & بطاريق *bœtārȳk.* 1) Patriarcha. *Wan.* 2) Princeps, coryphæus, dux. *Acht.*

بطريق *betœrȳkȳ*, p. & *bitœrȳkȳ.* a. *compoſ. ex præp.* ب *be* p. *aut bi* a. & طريق *tœrȳk.* In via, *h. e.* propter, per modum. *Per via di.* ¶ بطريق حق *betœrȳkȳ hœkk.* 1) Propter Deum. 2) Ex æquo, & bono. *Per l'amor di Dio, & per via d'equità.* بطريق الاولوية *bitœrȳkyl-ulūwīje.* Per modum majoritatis, *ſeu* a majori, & fortiori. *Ik.*

پطريكي *pœtrikȳ.* p. *n. ſ.* Patriarcha. *Patriarca. Caſt.*

پطريكيّه *pœtrȳkīje.* a. *n. ſ.* Patriarchatus. *Patriarcato.*

بطي زر *bœtī-zer.* p. *n. ſ. compoſ.* Anſer aureus, i. e. ſol. *Ferh.*

بطش *bœtś.* a. 1) *V. act.* [1. & 2. F.] Cum vehementia prehendere. *Gol.* 2) *n. ſ.* Cupiditas dominandi. 3) Vis, rigor, potentia. *Potenza, vigore.* ¶ قهار شديد البطش *kœhhārī śedīdül-bœtś.* Dominus rigore vehemens, ſeverus, vindex. *Signore di potente rigore, Iddio ſevero giudice. Ik.*

بطشة *bœtśet.* a. *V. act.* [1. & 2. F.] 1) Vi coactum, & invitum prehendere *rem.* 2) Impetum facere, ac irruere. *Wan.* 3) Redire ad ſe *à febri, debilitatum, & q. victum. Gol.*

بط شراب *bœt śerāb.* p. *n. ſ.* Poculum vini *in genere.* 2) *pec.* Poculum, *quo caupones menſurant vinum. Ferh.*

بطغ *bœtœgh.* a. *V. act.* [4. F.] 1) Inquinare, contaminari. 2) Repere *humi. Wan.*

بطل *bœtœl.* a. *n. ſ.* Vir ſtrenuus, animoſus, bellicoſus heros. *Valoroſo campione. Wan.*

بطل *butl.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Vanum, irritum, otioſum eſſe, *aut* evadere. 2) Strenuum eſſe, heroica virtute pollere.

بطلان *butlān.* a. *n. ſ.* 1) Vanitas. 2) Otium. *Vanità, ozio. Wan.* ¶ عمرلرين بطلان ايچنده اسراف اتديلر *ümürlerīn butlān īćinde iſrāf ittȳler.* Conſumpſerunt ſuam vitam in vanitate, & inertia, otio. *Hanno conſumato, la loro vita in vanità, ed in ozio.* شبهۀ بطلاني *śübheī butlānī.* Dubitatio vana, inanis. *Dubbio, ò ſcrupulo vano. Sæ.*

بطلة *bœtlet.* a. *n. ſ.* Fæmina ſtrenua, animoſa. *Wan.*

بطلة *butlet.* a. *n. ſ.* Magi, præſtigiatores, *ut qui vanis rebus operam navant. Gol.*

پطلمق *patlamak.* t. *V.* Crepitare, crepere *cum ſtrepitu. V.* پاتلمق

بطليوس

بطلميوس *bœtlemiūs.* p. *nom. prop. ex Græco.* Ptolomæus *celebris philoſophus. Ferh.*

بطم *butm*, & *butum.* a. *n. ſ.* 1) Terebinthus arbor. 2) Fructus *ejuſdem. Gol.* 3) Granum viride, *qualia* terebenthina *dicuntur. Wan.* 4) *ob ſimilitudinem* Ulceris genus, *quod in tibia oriri ſolet. Gol.*

بطمن *batman.* t. *n. ſ.* Quadripondium, *Pondus librarum tredecim, & mediæ. Peſo di libre 13. e meza.*

بط مي *bœt mej.* p. *n. ſ.* Genus poculi vini. *Ferh.*

بطن *bœtn.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Ventrem, *ſeu* in ventre percutere *aliquem.* 2) Interiorem partem, & medium ingredi *locum.* 3) Intime perſpectum habere.

بطن *bœtn*, *ſeu bœtyn.* a. *n. ſ.*)(ظهر *zœhr*) 1) Venter. *Wan.* 2) Intimum, interior pars, medium *rei.* 3) Penna remex. *Ventre, pancia, trippa, & la parte di dentro, l'interiore, il mezo, & la prima ò più lunga penna dell' ala.* 4) Secundus gradus *conſanguinitatis.* ¶ بطن پرست *bœtȳn pereſt.* Abdominis mancipium. *Goloſo.*

بطن *bœtn.* a. *n. ſ.* 1) Nom. tribus parvæ, *ſeu* majoris ſtirpis, *in quas diviſi ſunt Arabes.* 2) Interior pars urbis Meccanæ. 3) Quod in ventre continetur, fœtus. ¶ ولدت عشرة بطن *weledet àśerete bœtn.* Decies peperit, *vel* decimo partu. *Gol.*

بطن *bœtœn.* a. *V. act.* [4. F.] Diſtentum eſſe ventrem *præ cibi indigeſti copia. Wan.*

بطن *bœtœn.* a. *n. ſ.* 1) Diſtentio ventris. 2) Parva tribus. *Gol.*

بطن *bœtyn.* a. *part.* 1) Ventri deditus, ac ſerviens. *Wan.* 2) Humilis, ac depreſſa *terra. Gol.*

بطنان *butnān.* a. *n. ſ. pl. a* بطن *bœtyn.* Adyta, penetralia, medium *rei.* ¶ بطنان الجنّت *butnānül-ğennet.* Partes mediæ, *ſeu* adyta Paradyſi. *Gol.*

بطنا عن بطن *bœtnen œn bœtnin.* a. *expreſſ. arabic.* De ramo in ramum tribus, de tribu in tribum, *q. omnes, univerſi. Ah.*

بطنة *bœtnet.* a. *V. act.* Inſervire, & deditum eſſe ventri. ¶ ذو بطنة *zü bœtnetin.* Quod in ventre eſt, *pec.* ſumptum alimentum. *Gol.*

بطنة *bœtœnet.* a. *V. act.* [4. F.] Diſtentum eſſe ventrem *præ cibi indigeſti copia. Gol.*

بطنت *bytnet.* a. *n. ſ.* طوقلق *toklyk.* t. Morbus *natus ex nimia ventris repletione. Wan.*

بطو *bœtw.* a. *V. act.* Compingi, *pec.* carnem. *Gol.*

بطوء *bütū'.* a. *V.* [5. F.] Tardum eſſe. *Wan.*

بطوء *but-ū'.* a. *n. ſ.* Tarditas. *Gol.*

بطول *bütūl.* a. *V. act.* [4. F.] Vanum, irritum eſſe. *Wan.*

بطولة *bütūlet.* a. *n. ſ.* Strenuitas. *Valore bravava. Wan.*

بطون *bütūn.* a. *V. act.* 1) Latere. 2) Intimum, ac familiarem eſſe *alicui. Gol.*

بطون *butūn.* a. *n. ſ. pl. a* بطن *bœtn.* Ventres, & media, ac interiora. *Li ventri, & le parti interiori, ò di mezo.* ¶ كشور كشالق خيالي بطون دماغ پر اختلالنده رسوخ بولوب *kiśwerküśālyk chœjālī butūnī dymāghȳ pür ychtylālinde rüsūch būlūp.* Ambitio ſubjugandi regna in turbati cerebri intimo firmata eſt. *Si poſe in capo il capriccio di ſoggiogar imperi. Sæ.* بطون معتبرات كتبده مسطوردر *butūnī mu'tebirātī kütübte meſtūr dür.* Monumentis librorum conſignatum eſt. *Ik.*

بطي *bœtȳ.* a. *part.*)(سريع *ſerī'*) اكلنيجي *eğlenīğī* t. Tardus, ſegnis, lentus. *Tardo, lento, pigro.* ¶ بطي الكلام سريع اللسان *bœtȳül-kelām. serī-ül-lisān.* Tardus ad loquendum, lingua autem promptus, & expeditus. *Tardo al parlare, mà ſpedito di lingua. Eb.* بطي المشرب *bœtȳ-ül-meśreb.* Natura tardus. *Tardo, di natura. Eb.* بطي الحركه *bœtȳ-ül-hereke* Tardum mobile. *Tardo al moto.*

بطي *but-ī.* a. *n. ſ.* Tarditas, ſegnities. *Tardezza. Gol.*

بطيحة *bœtȳhœt.* a. *n. ſ. pl.* بطائح *betāȳh*, & بطحة *hythœt.* Locus depreſſior, *glarea abundans. Wan.* ¶ بطائح النبط *betāȳhün-nebœt.* Paludes Nabathæorum, quæ ſunt inter Waſith, & Baſram, *quod ibi aquæ Tigris, & Euphratis latè effundantur.* بطحاء مكّة *bœthā-ī mekket*, *ſeu* بطاح مكّه *bitāhȳ mekke.* Locus depreſſior, *glarea abundans prope Meccam. Gol.*

بطيخ *bytȳch.* a. *n. ſ. coll.* Melo. *Wan.* ¶ بطيخ هندي *bytȳchȳ hindī*, & بطيخ رقّي *bytȳchȳ rœkkȳ.* Anguria. بطيخ مستطيل *bytȳchȳ müſtœtȳl.* Citrullus. *Gol.*

بطيخة *bytȳchœt.* a. *n. ſ. i. q. præc. Wan.*

بطيش *bœtȳś.* a. *part.* Vi & potentia pollens, eaque vehemens. *Gol.*

بطيط *bœtȳt.* a. *n. ſ.* 1) Res admiranda. 2) mendacium. *Gol.*

بطين bætyn. a. part. 1) Ventrosus. 2) Longius remota *res*. *Wan.*

بطين būtæjn. a. n. f. 1) Mansio lunæ secunda, *signata tribus stellis exiguis in ventre arietis. Wan.* 2) *diminut.* Ventriculus. *Gol.*

بظ

بظّ *bæzz.* a. *V. act.* Movendo componere instrumenti musici fides *ad pulsandum.* ¶ قظّ بظّ *kæzz bæzz.* Grassus. *Gol.*

بظا *bæzā.* a. *V. act.* [1. F.] Densam, & compactam esse *carnem. Gol.*

بظا *bæzā.* a. *part.* Densa, ac compacta *caro. Wan.*

بظارة *bæzāret.* a. *n. f.* Res oblongior, carunculæ similis, *excrescens in pudendis fœminæ, quam in puellulis præcidere Arabes solent. Gol.*

بظارة *byzāret.* a. *n. f.* Popysmus, sonus *qualem ore osculantes edunt. Gol.*

بظارة *buzāret.* a. *n. f.* 1) Caruncula, *aut* simile quid, *excrescens in medio superioris labii.* 2) Quod adnascitur lateri *vulvæ ovinæ.* 3) Quod circumcisor relinquit *in circumcisione. Gol.*

بظر *bæzr, bæzær.* a. *n. f.* Res oblongior, carunculæ similis, *excrescens in pudendis fœminæ, quam in puellulis præcidere Arabes solent; anatomicis* Clitoris.

بظر *bæzær.* a. *V. act.* Carunculam, *aut* simile quid habere *fœminam intra pudendorum labia, & in medio superioris labii virum. Gol.*

بظرا *bæzrā.* a. *part.* Fœmina productiore vulvæ caruncula laborans. *Gol.*

بظرا *byzren.* a. *adv.* Impune, sine talione. *Gol.*

بظرة *bæzret.* a. *n. f.* 1) Paucitas pilorum sub axilla. 2) Annulus digiti, pala, *seu* gemma carens. *Gol.*

بظرة *būzret.* a. *n. f.* 1) Superioris labii caruncula, *aut* protuberantia. *Gol.* 2) Circumcisio fœminarum, *quæ consistit in incisione nymphæ puellaris* نوي *newa, dictæ. Reland.*

بظرم *bæzrem.* a. *n. f. i. q.* خاتم *chātim.* a. Annulus signatorius. *Gol.*

بظو *bæzū.* a. *V. act.* [1. F.] Compactam, & densam esse *carnem. Wan.*

بع

بعّ *bæ***. a. *V. act.* [3. F.] Consistere, *ac velut* defigi *nubem* uno loco. *Gol.*

بعّ *bæ***. a. *n. f.* Effusio lata, ac multa. *Gol.*

بع

بعابعة *be-ābi-æt.* a. *part.* Pauperes, inopes. *Gol.*

بعاث *bu-ās.* a. *nom. prop.* Nom. loci *prope Medinam.* ¶ يوم بعاث *iewmi bu-ās.* Dies, quo prælium ibi commissum est. *La giornata di Buas.*

بعاد *bi-ād.* a. *V.* [3. *a* بعد] Remotum esse, longius abesse. *Gol.*

بعاد *bi-ād.* a. *n. f.* Remotio, distantia. *Rimovimento, lontananza. Gol.*

بعار *bu-ār.* a. *n. f.* Lotus, *scil.* fructus arboris سدر *sidr. Gol.*

بعاس *be-ās.* a. *n. f.* Camelitis *lactis expers. Gol.*

بعاع *beā.* a. *V. act.* [3. F.] Consistere, *ac velut* defigi *nubem* uno loco. *Gol.*

بعاع *be-ā.* a. *n. f.* 1) Supellex comprehendens etiam strata, ac vestes, *pec. quam secum adducit viator, vel sponsa in domum mariti, & quæ excidit populanti locum.* 2) Nubes pluvia, gravis. *Wan.* ¶ القي عليه بعاعه *elkā ælejhi be-āæhu.* Conjicit semet in illum. القي السحاب بعاعه *elkæs sæhabu be-āæhu.* Effudit nubes, quidquid in se habuit. *Gol.*

بعاق *be-āk.* a. *V. act.* Vehementius compluí *terram. Gol.*

بعاق *bu-āk.* a. *n. f.* 1) Nubes imbrem fundens. *Wan.* 2) *ipse* Imber, ingens fluxus. 3) Vehemens sonus, ac fragor. *Gol.*

بعال *bi-āl.* a. *V.* [3. *a* بعل] Colludere, jocari *cum conjuge. Gol.*

بعال *bi-āl.* a. *n. f.* Coitus. *Gol.*

بعايس *bæ-ājis.* a. *n. f. pl. a* بعوس *bæ-ūs.* Camelites *lactis expertes. Gol.*

بعبع *bæ***bæ**. a. *n. f.* 1) Bombus aquæ fluentis *e lagena.* 2) Initium juventutis. *Gol.*

بعبعة *bæ***be æt.* a. *n. f.* 1) Properantia *sermonis.* 2) Fuga *e prælio, & impetu hostis. Gol.*

بعّة *bu***æt.* a. *n. f.* Pullus cameli.

بعث *bæ***s.* a. *V. act.* 1) Excitare *e somno.* 2) Mortuum resuscitare. 3) Mittere. *Suegliare, risuscitare, ed inviare. Gol.*

بعث *bæ***s.* a. *n. f.* 1) Excitatio, resuscitatio. 2) Resurrectio. ¶ بعث اموات *bæ***si emwāt.* Resurrectio mortuorum. *La risorrezzione de' morti. Tef.* يوم البعث *jewmül-bæ***s.* Dies resurrectionis. *Il giorno dell' estremo giudizio.*

بعث *bæ***s.* a. *n. f. pl.* بعوث *bu-ūs.* Exercitus, turba hominum. *Essercito, truppa di gente. Gol.*

بعثث *bj***set.* a. *n. f.* 1) Missio. 2) Resuscitatio.

بعثرة *bæ***seret.* a. *n. f.* 1) Deliquium animi. 2) Color sordidus. *Gol.*

بعثط *bu***sut.* a. *n. f.* 1) Umbilicus, *i. e.* medius locus *vallis, vel campi.* 2) Nates, podex. ¶ هو بعثطها *hūwe bu***sutuhā.* Gnarus, & peritus est ejus *rei. Gol.*

بعثقة *bæ***sækæt.* a. *V. act. quadril.* Effluere, *seu* effundi *aquam ex piscina per ruptam ejus partem. Gol.*

بعثوط *bu***sūt.* a. *n. f.* 1) Umbilicus. 2) Nates. *Wan.*

بعج *bæ***ḡ.* a. *V. act.* [3. F.] 1) Findere, ac diffindere *cultro ventrem.* 2) Affligere. 3) Sauciare, *ut amorem aliquem.* ¶ بعج بطنه لك *beæḡe bætnehu leke.* Summo studio te exhortatus fuit.

بعج *bæ***yḡ.* a. *part.* Languidus. *Wan.*

بعد *bæ***d.* a. *adv.*)(قبل *kæbl*) Posterius, post. *Poi, doppo. Wan.* ¶ وبعد *we bæ***d.* Deinde vero. *Transitio in libris, post laudes Dei. Sæ.* بعد ازاين *bæ***d ez īn,* & بعد ازان *bæ***d ez ān.* Posthæc, postea, deinde. *Doppo di ciò, poi.* بعد از انكه *bæ***d ez ān ki.* Postquam. *Doppo che.* بعد الاجلاس *bæ***del iḡlās.* Postquam eum sedere jussit. *Doppo averlo fatto sedere. Ik.* بعد الخراب البصرة *bæ***del-chærabel-bæsræ.* ~~Sero sapiunt Phryges. Serrar la stalla doppo presi li cavalli.~~ بعد السلام والكلام السلام *bæ***des-selām,* & *bæ***des-selāmi wel kelām.* Præmissa salute, & cæremonialibus, curialibus. *Doppo le debite salutazioni, e complimenti. Ll.* بعد الظهر *bæ***dez-zuhr.* Post meridiem. *Doppo'l mezzo giorno. An.* بعد المشوره *bæ***del meśwere.* Post consultationem. *Doppo fatto conseglio, doppo averne consultato. Sæ.* بعد الممات *bæ***del memāt.* Post mortem. *Doppo la morte. Ik.* بعد الموت *bæ***del mewt. Idem, Ik.* بعد الوقوع *bædel wukū**. Postquam contigit, aut factum est. *Doppo'l fatto. Ik.* بعد اليوم *bæ***del jewm.* Imposterum, deinceps. *Di qui inanzi, da qui avanti, nell' avvenire. Ll.* في ما بعد *fī mā bæ***d.* Deinde vero. *Doppo, ora; Transitio à sensu ad sensum sat ordinaria in literis.* من بعد *mim bæ***d.* Abhinc, nequaquam.

بعد *be-æd.* a. *part.* 1) Longinquus. *Wan.* 2) Vilis. *Gol.*

بعد *be-æd.* a. *part. pl. a* باعد *bā-ȳd.* Longingui, distantes. *Wan.*

بعد *be-æd.* a. *V. act.* [4. F.] 1) Perire. 2) Distare. *Wan.*

بعد *būd.* a.)(قرب *kurb*) دوري *dūrī.* p. ايراقلق *irāklyk.* t. Longinquitas, distantia. *Distanza, lontananza. Sic.* بعد المشرقين *bu***dül mesrȳkæjn.* Distantia inter orientem, & occidentem solem. *Tef.* قربا وبعدا a. *kurben we bu***den.* Eminus, & cominus. *Da vicino, e da lontano.*

بعد *bu***d.* a. *V. act.* [5. F.] Distare. *Wan.*

بعد *bu***d.* a. *n. f.* Mors. *Gol.*

بعد *bu***æd.* a. *part.* In quo nihil est boni. *Gol.*

بعدا *bæ-ædā.* a. *part. pl. a* بعيد *bæ-ȳd.* Longinqui. *Gol.*

بعدان *bu***dān.* a. *part. pl. a* بعيد *bæ-ȳd.* Longinqui. *Wan.*

بعدة *bu***det.* a. *n. f.* Distantia, *eaque loci, vel cognationis. Wan.*

بعدلق *bu***dlyk.* t. *n. f. pro* بعد *bu***d.* Longinquitas, distantia.

بعدما *bæ***demā.* a. *adv. compos.* Postquam. *Doppo che.*

بعده *bæ***dehu.* a. *adv.* بوندن صكره *bundæn sonta.* Postea, deinde vero, posthæc. *Doppo questo, doppo, poi.*

بعذار *by***zār.* a. *V. act. quadril.* Movere. *Gol.*

بعر *bæ***r.* a. *V. act.* [3. F.] 1) Stercus excernere *camelum, vel ovem.* 2) Evadere in camelum. *Gol.*

بعر *bæ***r.* a. *n. f. coll.* 1) Stercus *cameli, vel ovis orbiculare. Wan.* 2) Summa paupertas. *Gol.*

بعران *bu***rān.* a. *part. pl. a* بعير *bæ***ȳr.* Cameli. *Gol.*

بعرة *bæ***ret.* a. *n. f. unit. pl.* ابعار *eb-ār.* Stercus *cameli, vel ovis orbiculare. Wan.*

بعرة *be-æret.* a. *n. f.* Ira *in Deo. Gol.*

بعزة *be-æzet.* a. *V. act.* 1) Excitare, suscitare. 2) Vastare, subvertere. 3) Dispergere. *Gol.*

بعزقة *bæ***zækæt.* a. *n. f. i. q.* زعبقة *zæ***bækæt.* a. Disgregatio, dispersio *hominum, vel rerum. Gol.*

بعساكرهم *bi** *-æsākirihym.* a. *compos.* Cum suis copiis. *Con le loro truppe. Sæ.*

بعص *bæ***s.* a. *n. f.* 1) Macies corporis. 2) Agitatio, commotio. *Gol.*

بعصوص *bu***sūs.* a. 1) *part. i. q.* ضئيل *zæīl.* Gracilis, tenuisque. 2) *n. f.* Coxa, ischion. *Gol.*

بعصوصة *bæ***sūsæt.* a. *part.* Insecti genus album, & resplendens. *Gol.*

بعض *bæ***zy.* a. *part. pl.* ابعاض *eb-āz.* 1) Pars rei. 2) Quidam. 3) Nonnulli. *Alcuni, qualche, certi. Wan.* ¶ بعضيسي *bæ***zȳsī.* Eorum nonnulli. *Alcuni di loro.* نفراتدن بعضيلرينك *neferātten bæ***zȳlerinün.* Nonnullorum ex militibus. *Di alcuni soldati.* بعض كره *bæ***zy kerre* Quandoque, in-

terdum, *q. certis vicibus. Alle volte, qualche volta.* بعض كمسنه *bæ*ʼ*zў kimesne.* Nonnemo, nonnulli. *Alcuni, certi, & certa perſona.* بعض يرلرده *bæ*ʼ*zў jerlerde.* Certis in locis, alicubi. *In certi luoghi, in alcuni luoghi.*

بعض آللّيالي *bæ*ʼ*zæl-lejālī.* a. *compoſ.* Quadam nocte. ¶ بعض لبعض *bæ*ʼ*zun lībæ*ʼ*zyn.* Alii aliis, invicem. *Gol.*

بعضة *bæ-æzæt.* a. *part.* Culicibus abundans. ¶ ليلةٌ بعيضةٌ و معضوضةٌ *lejletün beўzætün we mæ*ʼ*zūzætün*, nox culicibus infeſtans. ارض بعضة *erzў-bæ-æzæt.* Terra culicibus abundans. *Gol.*

بعضوضة *bæ*ʼ*zuzæt.* a. *n. ſ.* Inſectum *ſcarabeo ſimile. Gol.*

بعط *bæ*ʼ*t.* a. *V. act.* [3. F.] Mactare. *Gol.*

بعط *bæ-æt.* a. *n. ſ.* Turpitudo *facti, vel dicti. Gol.*

بعفط *bu*ʼ*fæt.* a. *part.* Brevis corpore, pumilio. *Gol.*

بعفطة *bu*ʼ*fætæt.* a. *n. ſ.* Globulus fimi *volutando effectus a ſcarabeo. Gol.*

بعق *bæ*ʼ*k.* a. *V. act.* [3. F.] 1) Jugulare *camelum.* 2) Fodere *puteum.* 3) Manifeſtare, detegere. *Gol.*

بعك *bæ*ʼ*k.* a. *V. act.* [3. F.] Percutere, *aut* petere *gladio. Gol.*

بعكوك *bæ*ʼ*kūk.* a. *n. ſ.* Veſtigia *hominum in loco, ubi conſidere. Gol.*

بعكوكة *bæ*ʼ*kūket*, & *bu*ʼ*kūket.* a. *n. ſ.* 1) Conventus *hominum. Wan.* 2) Locus ipſe. 3) Homines ipſi. 4) Agmen *camelorum.* 5) Copioſæ opes. 6) Tumultus. ¶ بعكوكة آلصّيف و آلشّتا *bæ*ʼ*kūketus-sæīfi weś-śitā*, Concurſus frigoris, & caloris. *Gol.*

بعل *bæ*ʼ*l.* a. *V. act.* [3. F.] 1) Poſſidere. 2) Maritum eſſe. *Wan.*

بعل *bæ*ʼ*l.* a. *n. ſ. pl.* بعولة *bū-ūle.* 1) Maritus. 2) Uxor. 3) *Nomen* Idoli aurei, *quod coluerunt tempore Eliæ*, Baal. 4) *Arabiæ felicis idiomate* Dominus, herus, poſſeſſor. 5) Palma irrigua, *radice ſua per ſe vigens citra externam rigationem.* 6) Terra elatior. *Wan.*

بعلبك *bææ-lbek.* a. *nom. prop.* Balbecum. *Syriæ ſplendida urbs, tres dies diſtans Damaſco; in qua ſubſtructiones ſunt admirabiles, & veſtigia antiquitatis magnifica. Schult. veteribus erat Heliopolis Cæleſyriæ. Leunc.*

بعلة *bæ*ʼ*let.* a. *n. ſ.* Uxor. *Wan.*

بعلة *bæ*ʼ*ylet.* a. *part.* Obſtupeſcens *fæmina. Wan.*

بعنايت آللّه تعالي *bi ўnājetillāhi tæ-ālā.* a. *Expreſſ. arabica.* Ope Divina, cum auxilio Dei excelſi. *Con la grazia di Dio. Sæ.*

بعنس *bæ*ʼ*nes.* a. *n. ſ.* Ancilla fatua. *Gol.*

بعنقاة *bæ-ænkāt.* a. *part.* Acutis unguibus prædita *aquila. Wan.*

بعو *bæ*ʼ*w.* a. *V. act.* [1. & 2. F.] 1) Crimen committere, & perfidia uti. 2) Mutuo petere, *aut mutuari canem ad venandum, vel equum ad certamen currendi.* 3) Alea vincere. 4) Maligno oculo petere *aliquem.* 5) Concitare *in eum mali quid. Gol.*

بعو *bæ*ʼ*w.* a. *n. ſ.* Crimen. *Wan.*

بعوث *bu-ūs.* a. *n. ſ. pl. a* بعث *bæ*ʼ*s.* Exercitus, turbæ *hominum. Wan.*

بعوس *bæ-ūs.* a. *n. ſ. pl.* بعايس *bæ-ājīs*, & بعاس *be-ās.* Camelitis lactis expers, & extenuata. *Gol.*

بعوض *bæ-ūz.* a. *n. ſ. coll.* سوري سكك *ſiwrī ſin-ek.* t. Culex. *Zanzara. Wan.*

بعوضة *bæ-ūzæt.* a. *n. ſ. coll.* Culex. *Wan.* ¶ مخّ بعوضة *muchchў bæ-ūzæ.* Medulla culicis, *Adagium, i. e. res quæ non exiſtit, aut quæ vix inveniri poteſt.* جناح بعوضة *ḡenāhў be-ūzæ*, ala culicis, *i. e. res parvi pretii*, floccus. *Gol.*

بعولة *bu-ūlet.* a. *V. act.* [3. F.] 1) Maritum evadere, & uxorem *de fœmina*, conjugium inire. 2) Mente turbari, & attonitum eſſe. *Gol.*

بعولة *bu-ūlet.* a. *n. ſ.* Maritus, uxor. *Wan.*

بعون آللّه تعالي *bi æwnillāhī tæ-ālā.* *Expreſſ. arabica.* Cum auxilio Dei excelſi, ope divina, Dei gratia. *Per grazia di Dio, con l' ajuto di Dio. Eb.*

بعيث *bæ-ўs.* a. *nom. prop.* Nom. poetæ. *Wan.*

بعيج *bæ-ўg.* a. *part.* Fiſſus ventre. *Wan.*

بعيد *bæ-ўd.* a. *part.*)(قريب *kærўb*) *pl.* بعد *bu*ʼ*d* بعدا *buædā*, & بعدان *bu*ʼ*dān.* اوزاق *uzāk.* t. Remotus, diſſitus, longinquus. *Lontano, diſcoſto. Wan.* ¶ بعيد ا *bæ-ўd e.* Removere, ſeparare. *Allontanare, aſſentare.* بعيد ا ol *bæ-ўd ol.* Recedere, ſeparari. *Allontanarſi, & eſſer lontano. Ik.* عهد بعيد *æhtī bæ-ўd.* Longum tempus, pridem. *Molto tempo, lungo tempo addietro. Ik.* بعيد عن آلصّواب *bæ-ўd ænys-ſæwāb.* Procul a recto. *Lontano dalla ragione. Ah.* بعيد دكلدر كه *bæ-ўd degūl dūr ki.* Parum abeſt, quin. *Non è impoſſibile, ò lontano dal probabile. Sæ.* اتسهلر بعيد دكلدر *ītseler bæ-ўd degūldūr.* Non eſt mirum, quod faciant. *Non è maraviglia, ò vero improbabile, che l' abbiano fatto.* بولنمق امر بعيد در *bulunmak emrī bæ-ўd tūr.* Impoſſibile, ut id inveniatur. *Non c'è pericolo, da poterſi trovare. Ik.* فتوح جديده كه شمديهدك ظهور ايلمشدر محض عنايت الهي در يوقسه بو امد قليلده عدد يسير مدد نصيرسز بوكجه عمل كثير اشلمك

امر بعيد ايدي *fūtūhў ḡedide ki śimdijedek zuhūr eilemiśtūr mæhzў ўnājetī ilāhī dūr, ioksæ bu emedi kælīlde ædedī iesīr medediī næsўrsўz bunḡiæ æmelī kesīr iślemek emrī bæ-ўd idi.* Victoriæ inſignes, quæ hucuſque nobis conceſſæ ſunt, meræ opi divinæ ſunt attribuendæ, alioqui hoc exiguo temporis curriculo, tam paucus militum numerus abſque *ſingulari* ope adjutoris Dei tantas actiones præſtare minime potuiſſet. *Le nuove conquiſte, e vittorie, che ſin ora abbiamo riportate, ſono mera grazia, ed aſſiſtenza di Dio, altrimente cotante conquiſte, e glorioſe impreſe non ſi potevano umanamente fare in così poco ſpazio di tempo, e con numero così picciolo di gente, ſenza ſingolar aiuto di Dio. Sæ.* من آلبعيد *minel bæ-ўd.* Eminus. *Da lungi, da lontano.* غير بعيد *ghæjre bæ-ўdin*, & غير بعد *ghæjre bæ-ædin.* Prope, non procul. بعيد زمان *bu-æjde zemānin*, & بعيدات بين *bu-æjdātī bejnīn.* Subinde, per intervalla. *Gol.*

بعيداً *bæ-ўdān.* a. *adv.* Poſtea. *Gol.*

بعيدات بين *bu-ўdāt beinin.* a. *compoſ.* Poſtmodum, ſubinde. *Wan.*

بعيدان *bu*ʼ*ydān.* a. *part. pl. a* بعيد *bæ*ʼ*ўd.* Remoti, diſſiti. *Gol.*

بعير *bæўr.* a. *n. ſ. comm. gen. pl.* بعران *bu*ʼ*rān*, ابعره *eb-ўre*, & اباعر *ebā-ўr.* 1) Camelus, & *ſpecialiter cum prominent dentes, quod ab anno quinto fit. Wan.* 2) Aſinus. 3) *in genere* Onerarium jumentum. *Gol.*

بعيم *bæ-ўm.* a. 1) *nom. prop.* Nom. idoli, ſtatua lignea. 2) *part.* Qui carmina dicere, *ſeu* componere neſcit. *Gol.*

بعينه *bi æjnihi.* a. *expreſſ. arabica* عينيله *æjnī ile.* t. Proprie, genuine, de verbo ad verbum. *Ik. Giuſto, appunto, così, tale affatto.* ¶ بعينه حضرت سليمان كبي *bi æjnihi hæzretī sūlejmān ḡibi.* Plane ut S. Salomon. *Giuſto come 'l profeta Salomone, nè più nè meno. Eb.*

بغ

بغ *bægh.* t. *n. ſ.* 1) Nodus, vinculum. 2) Vinea. *V.* باغ

بغّ *bæghgh.* a. *V. act.* [3. F.] Fervere *ſanguinem. Gol.*

بغّ *buggh.* a. *n. ſ. fœm.* بغّة *bugghæt.* Camelus parvus.

بغا *bæghā.* a. *V. act.* Scortari, adulterium committere *mulierem. Gol.*

بغا *bæghā.* p. *n. ſ.* روسپي *ruſpi*, & خيز اوغلان *chўz oghlan.* t. 1) Meretrix, mœcha. *Caſt.* 2) Scortum ſodomiticum, cinædus. *Ferh.*

بغآء *būghāe.* a. *V. Act.* Petere *aliquid. Wan.*

بغآء *bughāe.* a. *n. ſ.* Res deſiderata, & requiſita, petita. *Gol.*

بغات *byghāt.* a. *V.* [3. *a* بغت] Adoriri inopinantem. *Gol.*

بغاة *bughāt*, & *Gol.* *bugghāt.* a. *n. ſ. pl. a* باغي *bāghў.* Prævaricatores, transgreſſores, exorbitantes, extortores, & rebelles. ¶ بغاة و اشقيا *bughātū eśkyjā.* Inſolentes, refractarii, rebelles. *Gl' inſolenti, ribelli. Ll.*

بغاث *bæghās*, *bu*, & *bighās.* a. *pl.* بغثان *byghsān.* Milvi ſpecies. *Wan.* ¶ بغاث آلطير *bæghāsūt-tæjr.* Avis de accipitrum genere quævis vilior *tardivola, venationi inepta. Gol.*

بغاثة *bæghāset.* a. *n. ſ. unit.* Milvi ſpecies.

بغار *bæghār.* p. *n. ſ.* Clavus. *Caſt.*

بغار *byghār.* p. *n. ſ.* Aqua fluens. *Ferh.*

بغاز *bæghāz*, *bū* & *bighāz.* p. *n. ſ.* Clavus, cuneus ligneus, *quo fabri lignarii ad findendum lignum, calcearii ad extendendum corium in forma poſitum utuntur. Cugno. Ferh.*

پغاز *pyghāz.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بغاضة *bæghāzet.* a. *V. act.* Odio habere. *Wan.*

بغاق *bæghāk.* a. *n. ſ. pro* بقاق *bækāk.* Multiloquentia. *Gol.*

بغال *byghāl.* a. *n. ſ. pl. a* بغل *bæghl.* Muli. *Muli. Wan.*

بغّال *bægghāl.* a. *part.* Mulio, *qui mulos poſſidet, elocatve, aut paſcit. Muiattiere. Wan.*

بغام *būghām.* a. *V. act.* [1. 2. & 3. F.] 1) Vociferari dorcadem *ad pullos ſuos.* 2) Abrumpere *talem* vocem ſuam, neque extendere *camelitim, caprumve montanum.* 3) Ambigue, & obſcure loqui. *Gol.*

بغام *būghām.* a. *n. ſ.* Vociferatio *dorcadis. Wan.*

بغامه *bæghāme.* p. *n. ſ. i. q.* غول *ghūl.* Dæmonis ſylvatici genus. *V.* غول *Ferh.*

بغانوش *bæghānoś.* p. *n. ſ.* اشكين آت *eśkīn āt.* t. Equus bene, & cito incedens, magnorum paſſuum. *Cavallo di buon paſſo.*

بغانه *bæghāna.* t. *n. ſ.* 1) Puer. 2) Filiolus. *V.* بغنه

بغايا *bæghājā.* a. *n. ſ. pl. a* بغي *bæghў.* Meretrices, ſcorta, adulteræ, & *i. q.* طلايع *tælājī*ʼ.

tælājī^. a. Primæ copiæ, *quæ exercitum præcedunt. Wan.*

بغایت bæghājet. a. beghāje p. & bighājet. a. compos. ex præp. ب be p. vel bi a. & غایت ghājet. a. Valde, summopere. *Assai, fuor di misura. Cast.*

بغایت būghājet. a. n. f. Res desiderata, ac petita. *Wan.*

بغبغ būghbægh. a. n. f. Puteus, cujus aqua haurienti propinqua. *Gol.*

بغبغه bæghbæghæt. a. V. act. ایومك ivmek. t. Festinare. *Wan.*

بغبغه bæghbæghæt. a. n. f. Certus modus barritus camelini. *Wan.*

بغبنگ bæghbeng. p. n. f. pro بی‌بنگ besbeng. Serpens *sine veneno. Cast.*

بغبور bæghbūr, & būghbūr. a. n. f. Lapis, *super quo mactatur idolo victima*, ara. *Gol.*

بغت bæght. a. V. act. [2. F.] Inopinanter accidere *rem aliquam. Wan.*

بغثه būghæt. a. n. f. Camelitis parva. *Gol.*

بغتاف bæghtāf. p. n. f. 1) Vectis superior. 2) Fascia *cunarum. Ferh.*

بغته bæghtet, & bæghætet. a. V. act. [3. F.] De improviso accidere, *vel* supervenire. *Accadere, venire all' improviso. Gol.*

بغته bæghtet. a. part. Inopinato, ac de repente accidens *res. Gol.*

بغته bæghteten. a. adv. Subito, de improviso. *Gol.*

بغثاء bæghsāe. a. 1) part. fœm. a ابغث ebghæs. Nigris, albisque maculis variegatum *pecus.* 2) *n. f.* Diversorum hominum miscella, vulgus, ejusque turba. *Wan.*

بغثان byghsān. a. n. f. pl. a بغاث bæghās. Milvi. *Gol.*

بغثه bæghset. a. n. f. Pluvia tenuis, lenisque. *Gol.*

بغثره bæghseret. a. n. f. Commotio, confusio *cordis ex re, quam quis fastidit, aut aliter ferre nequit. Wan.* ¶ القوم في البغثره *el-kæwmü fil-bæghseret.* Confusus tumultuatur populus. *Gol.*

بغدج & بغداج bæghdāg. t. n. f. Crurum compositio. ¶ بغداج قورمق *baghdāg kurmak.* Sedere in terra more turcico *pedibus cub se in crucem compositis. Seder in terra solle gambe incrocciate sotto le natiche, à sentone.*

بغداد bæghdād. a. *nom. prop.* Bagdadum, *celebratissima Iracæ Arabum metropolis, cujus antiquum nomen erat* زوراء *zewrāe, quo etiam in Thograi carmine insignita legitur. Ab* المنصور *elmænsūr secundo Abassidarum principe ædificata, a quo tempore Chalifæ ibi sedem suam fixerunt, donec ab Hulagu chan expugnata, eversaque fuisset. Herb.* * *Express. figur.* بغداد خراب‍ست bæghdād chærābest. Baghdad desolata est. *Allusio ad penuriam.* *Ferh.*

بغداذ bæghdāz. a. nom. prop. i. q. بغداد bæghdād. Nom. urbis celebris. *Wan.*

بغداش baghdāś. t. n. f. Crurum compositio. ¶ بغداش قورمق *baghdāś kurmak,* sedere sartorum more.

بغدالمق baghdalāmak. t. V. Divaricare coxas.

بغدان boghdān. t. *nom. prop. ex polonico.* 1) Deodatus. *Diodato.* 2) *nom. provinciæ.* Moldavia. *Moldavia.* ¶ بغدان بکی *boghdan begi,* & بغدان وبوده‌سی *boghdan wajwodasi.* Princeps Moldaviæ. *Il prencipe di Moldavia.*

بغدانلو boghdānlū. t. adj. Moldavus. *Moldavo.*

بغدای boghdaj. t. n. f. 1) قمح kæmh. p. Triticum. *Formento.* 2) Granum *in ponderando v. g. aureo. Grano. Quatuor autem grana faciunt unum* قیراط *kyrāt. h. e.* Pondus siliquæ. *Ital. etiam Carato,* & *est vigesima quarta pars unciæ.* ¶ بغدای بتی *boghdaj biti.* Curculio. ترک بغدایی *türk boghdaji,* & هند بغدایی *hind boghdaji,* & *f. usit.* مصر بغدایی *mysyr boghdaji.* Frumentum Saracenum, & Indicum.

بغدامق baghdamak. & *f.* بغدالمق *baghdālamak.* t. V. Supplantare. *Dar il gambetto.*

بغر baghr, *seu* baghyr. t. n. f. 1) Præcordia, exta, viscera. 2) Pectus. *Il petto, e l' interiore del petto.* ¶ بغرمه طاشلر اورادم *baghrüme taśler urāim.* Pectus lapidibus percutiam. *Percuoterò il petto con pietre. Ll.* قرنینی یاروب بغرینی چقاردی *karnini jarüp bæghryni čikardy.* Præciso ventre viscera ejus extraxit. *Tagliatogli, il ventre, gli cavò l' interiori. Tef.* بغری غنچه وش پر خون *bæghry ghončæ weś pür chūn.* Pectus, *vel* præcordia ejus, instar folliculi rosæ, plena sanguine. *Ah.*

بغر bæghr. a. V. act. 1) Pluviam mollefacere *terram.* 2) Siti laborare. *Gol.*

بغر bæghær. a. n. f. Morbus, *pec. camelorum succedens immensæ siti. Wan.*

بغرا bughrā. p. n. f. 1) سلما اشی selmā aśi. t. Quadrangula offæ segmenta, *quæ in jusculo, vel lacte coquunt. Lasagne, ò macaroni.* 2) *nom. prop.* Nom. regis *in* خوارزم chārazem. *Ferh.*

بغراس bæghrās. a. n. f. Pagra civitas in radice montis اللکام el-lokām, *dissita quatuor parasangis ab Antiochia. Schult.*

بغره

بغره bæghret. a. V. act. [3. F.] Cadere *imbrem vehementem. Wan.*

بغره bæghret. a. n. f. Vehemens imber, *seu potius* unus ejus lapsus. *Gol.*

بغرتلاق baghyrtlāk. t. *nom. avis.* Onocrotalus. *Cercerello, cercella. Bob.*

بغرداق baghyrdāk. t. n. f. Fasces, *seu* ligamina *cunarum. Legami della culla.*

بغرساق baghyrsāk. t. n. f. Intestina, viscera. *Budelle, intestini.* ¶ بغرساق یاغی *baghyrsāk iaghy.* Adeps. *Grasso delle budelle.*

بغرمق baghyrmak. t. V. 1) Mugire. 2) Barrire. *V.* باغرمق

بغز bæghz. a. V. act. [3. F.] 1) Pede, & fuste percutere. 2) Movere *præ lubentia, & alacritate. Gol.*

بغز bæghz. a. n. f. 1) Alacritas, agilitas *cameli. Wan.* 2) Acies, ac vehementia *animi. Gol.*

بغش bæghś. a. V. act. [3. F.] Tenuiore pluvia, *ceu pscecade pluere cœlum. Gol.*

بغشه bæghśet. a. n. f. Pluvia tenuis, & exilis. *Wan.*

بغشلامق baghyślamak. t. V. Donare, condonare. *V.* باغشلمق

بغشلنمز baghyślanmaz. t. 1) 3. *pers. præs. negat.* Non donabitur, *aut* condonabitur. 2) *part.* Irremissibilis. *Irremissibile.*

بغض bæghz. a. V. act. [3. F.] Exosum esse. *Gol.*

بغض būghz. a. V. act. Odisse. *Wan.*

بغض bughz. a. n. f. دشمنلك düśmenlik. t. Odium. *Odio.*)(حب hubb) *c. c. dat.* ¶ بغض خفی bughzy chæfī. Occultum odium. *Odio nascosto, tenuto nel cuore.* آل عثمانه بغض درونی اول ستمكار خونی ضمیرنده بر وجهله راسخ اولمشدی كه *āli sæ-ādet meāli ŭsmāne bughzy derunī ol sitemkāri chūni zæmīrinde bir weghīle rāsych olmiś idi ki.* Odium internum in gloriosam domum Othomanicam ita firmatum erat in corde illius cruentis tyranni. *Sæ. Talmente era radicato l' odio, che quel tiranno portava dentro del suo cuore alla casa Ottomana. Br.*

بغضا bæghzā, & بغضت byghzæt. a. n. f. Vehementia odii. *Wan.* ¶ عداوت بغضا *ædāweti bæghzā* Odium vehementissimum. *Tef.*

بغضه bæghzæt. a. V. act. [3. F.] Exosum esse. *Gol.*

بغضه byghzæt. a. V. act. Valde odisse. *Wan.*

بغل bæghl. a. n. f. Mulus. *Wan.*

بغل bægæl. p. n. f. قولتق koltuk. t. Axilla. *Ferh.* * *Express. figur.* بغل زد bæghæl zed. Scurrilitatem egit. *Fece buffonerie. Ferh.*

بغلان bæghlān. p. n. f. 1) Vasalli, subditi, *qui pertinent ad aliquam ditionem. Cast.* 2) Asseclà, sectator. *Ferh.*

بغلتاق bæghyltāk. p. n. f. 1) Vestis superior, *pec.* Persarum. 2) Fascia *cunarum. Ferh.* 3) Sermo, loquela. *Cast.*

بغلك bæghlik. p. n. f. Bubo pestilens, anthrax. *Ferh.*

بغلمق baghlamak. t. V. Ligare. *V.* باغلمق ¶ بصیرت بغلمق *bæsyret baghlamak.* Aciem oculorum perstringere. *Abbagliare. An.* صورت بغلنمز *suret baghlanmaz, c. c. dat.* Non succedet, non fiet. *Non riuscirà.*

بغلو baghlü. t. adj. 1) Ligatus. 2) Consistens. 3) Dependens. *V.* باغلو ¶ كوزی بغلو و جكری *gözi baghlü we ğigeri daghlū.* Oculos perstrictos, cor autem saucium. *Con gli occhi abbagliati, & il cuore ferito. An.* اكا بغلو *an-a baghlü.* Consistit in hoc, ab hoc dependet. *Consiste in questo, da ciò dipende.* هر حیوان بغلو بغندن و زیرك قوش ایكی ایاغندن طوتیلور *her hæjwān baghla baghynden we zejrek kūś īki ajaghynden tütÿlür.* Animal quodque proprio capistro, volucris autem ambobus pedibus vincitur. *Ogni bestia si tiene colla propria cavezza, e l' uccello con il laccio a' piedi. An.*

بغم bæghm. a. V. act. [1. 2. & 3. F.] Loqui submissa voce. *Wan.*

بغم bæghæm. a. n. f. Occultus sermo, ambigua, & obscura locutio. *An.*

بغمات bæghmāt. a. n. f. pl. præc.

بغماز bughmaz. a. n. f. 1) قالب چورەسی *kāleb čewresi.* t. Formæ ambitus, circumferentia. *Cast.* 2) Clavus ligneus. 3) Forma, *in qua affinguntur lateres. Ferh.*

بغنج bughunğ. p. n. f. حب آلسودا hæbbetüs-sewdā. a. سیاه چورك اوتی *sijāh čörek oty.* t. Semen chelanthi. *Ferh.*

بغند bæghænd. p. n. f. 1) Corium crudum. 2) Inquisitio, perscrutatio. *Ferh.* 3) Fluvius. *Cast.*

بغانه baghana. t. n. f. 2) Puer. 2) Filiolus. *V.* باغانه

بغنه pughne. p. n. f. Gradus scalæ. *Scalino. Ferh.*

بغو bæghw. a. n. f. 1) Intuitio, consideratio, observatio. 2) Flores *arboris. Gol.*

بغوه bæghwet. a. n. f. 1) Spatha palmæ *fissa, adque exerens flores.* 2) Dactylus immaturus. *Gol.*

بغور bughūr. a. V. act. [3. F.] 1) Ad occasum vergere *astrum, pec.* Pleiades. *Wan.* 2) Pluviam excitare. *Gol.*

Eeeeeee

بغوم *bæghūm.* a. *part.* Vociferans *dorcas, caperve montanus. Wan.*

بغوم *bughūm.* a. *V. act.* [1. 2. & 3. F.] 1) Vociferari *dorcadem* ad pullos ſuos. *Wan.* 2) Abrumpere *talem* vocem ſuam, neque ex tendere *camelitim, caprumve montanum.* 3) Ambigue, & obſcure loqui *hominem. Gol.*

بغوي *bæghwī.* a. *part.* Intuitivus, *aut* conſideratione dignus. *Ik.*

بغه *bæghæ.* t. *n. ſ.* Ranarum genus. *Ranocchio.* ¶ اودلو بغه *otlū baghæ.* Bufo. *Roſpo.* يشيل بغه *ieśīl bagha.* Rubeta. *Botta.* قپلو بغه *kaplū bagha.* Teſtudo. *Tartaruca.*

بغي *bæghȳ.* a. *V. act.* 1) Deviare, deflectere. *Gol.* 2) Injuſtum, inſolentem eſſe. 3) Excedere, exorbitare. 4) Alacrem, agilemque eſſe, *aut* celeriter, & ſaltando incedere *equum.* 5) Intumeſcere *vulnus.* 6) Expetere, petere, quærere *etiam, quod amiſſum fuit.* 7) Vehementer pluere. 8) Sanari *vulnus.* 9) Vallem impleri *torrente. Wan.* 10) Prævaricari. ¶ اظهار بغي و شقاق ايدوب *ȳzhārī bæghȳū śikāk idūp.* Inſoleſcere, ac deficere cœpit. *Sæ. Si ſollevò. Br.*

بغي *bæghȳ.* a. *n. ſ.* 1) Pluvia. *Wan.* 2) Deviatio. 3) Injuſtitia. 4) Inſolentia. 5) Ancilla. 6) Meretrix, adultera. *Gol.*

بغي *bæghȳ.* a. *part.* Injuſtus, inſolens.

بغي *bæghȳ.* a. *n. ſ.* Adultera. *Wan.*

بغي *bughī.* a. *V. act.* 1) Petere, expetere, quærere, *etiam quod amiſſum eſt.* 2) Juvare *alterum, in expetenda, vel quærenda re. Gol.*

بغياز *bæghȳāz.* p. *n. ſ.* Merces, *vel* munuſculum potorium, *quod tyroni, diſcipulove datur. Ferh.*

بغيان *bughjān.* a. *V. act.* 1) Petere, expetere, *etiam quod amiſſum eſt.* 2) Juvare *alterum in expetenda re. Wan.*

بغيبغ *bughæjbygh.* a. *n. ſ.* 1) Puteus, *ex quo facile hauritur aqua.* 2) Dorcas pinguis. *Wan.* 3) *part.* Expetens. 4) Injuſtus. *Gol.*

بغية *byghjet,* & *bughjet.* a. *V. act.* 1) Petere, expetere, *etiam quod amiſſum eſt.* 2) Juvare *alterum in expetenda re.* ¶ لي في فلان بغية *lī fī fülānin byghjetün.* Eſt mihi, quod cum eo agam, *aut* eo mihi opus. *Gol.*

بغيّة *bæghȳjet.* a. 1) *part. fœm.* Injuſta. 2) *n. ſ.* Meretrix, adultera. *Puttana. Wan.*

بغيه *byghje,* & *bughje.* a. *n. ſ. i. q.* حاجت *hāget.* a. Res expetita, *quā opus eſt,* & *quæ deſideratur, uti amiſſa. Wan.*

بغيث *bæghȳs.* a. *n. ſ.* Triticum. *Gol.*

بغير *beghæyrī.* p. *præp. compoſ.* Præter, niſi. ¶ بغير از من *beghæjrïez men.* Præter me. *An.*

بغير *bighæjrī.* a. *præp. compoſ.* 1) Sine. 2) Extra, præter. *Senza, fuori, ſe non.* ¶ بغيري *bighæjrī.* Præter me. *Fuori di me, ſe non io.* بغير رويت *bighæjrī rūjet.* Temere. *An.*

بغيض *bæghȳz.* a. *part.* 1) Exoſus. *Gol.* 2) *nom. prop.* Nom. patrisfamilias alicujus tribus. *Wan.*

بف پف

بف *bef.* p. *n. ſ.* Scapus *textorius,* liciatorium, *aut aliud textorum* inſtrumentum. *Ferh.*

پف *püf.* p. 1) *Interjectio obeſis familiaris, pec. in æſtu.* 2) *n. ſ.* Flatus, ſpiritus emiſſio. *Soffio. Ferh.* ¶ چراغرا پف كردن *čerāghrā püf kerden.* Extinguere lucernam. *Soffiare,* & *ſmorzar la candela. Caſt.*

بفبنج *befbeng.* p. *n. ſ.* Serpens *ſine veneno. Caſt.*

بفت *beft.* p. *adj.* Intertextus, *pec. in comp. uſurpatur.* ¶ زربفت *zerbeft.* Auro intertextus.

بفتره *beftere.* p. *n. ſ.* Revocatorium *accipitrariorum. Ferh.*

پفتره *peftere.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بفتري *befterī.* p. *n. ſ.* 1) Scapus *textorius,* liciatorium, *aut aliud textorum* inſtrumentum. *Caſt.* 2) Pecten textorius. *Pettine da teſſere. Ferh.*

بفتنج *befteng.* p. *n. ſ.* Genus ſerpentis *rubrum, parum formidabile, aut nocivum. Ferh.*

بفج *befč.* p. *n. ſ.* صاليار *ſalyjār.* t. 1) Saliva, *quam loquens ex ore ſpargit. Saliva. Ferh.* 2) *adj.* Spumoſus, & ſalivoſus, *cui aqua ex ore manat. Caſt.*

پفج *pefg.* p. *n. ſ.* Saliva, *quam loquens ex ore ſpargit. Ferh.*

بفجم *befgem.* p. *n. ſ.* 1) Multum. 2) Pecunia *in lætitia ſignum ſpargi ſolita, inter Tartaros frequentior mos.* 3) Linteum lignis alligatum, *quo ſparſam pecuniam collectores excipiunt. Ferh.* 4) Inſtrumentum, *ſeu id, quo exſiccantur uvæ, aut res dulcis geſtatur. Caſt.*

پفجم *pefgem.* p. *n. ſ. i. q. præc. Caſt.*

بفخم *befchæm.* p. *n. ſ. i. q. præc. Caſt.*

پفخم *pefchæm.* p. *n. ſ.* Multum. *Ferh.*

بفده *befde.* p. *n. ſ.* Inſtrumentum *ex plumis avium ad vocandos falcones,* & *accipitres. Ferh.*

بفرما *bifermā.* p. *imp. a* فرمودن *fermūden* بيور *büjür.* t. Impera, dic, quod placet. *Commanda.*

بفشرانيدن *büfüśrānīden.* p. *V. tranſ. a* بفشريدن *büfüśrīden.* Spargere facere. *Caſt.*

بفرود *befürūd.* p. *adv. compoſ.* Deorſum. *Caſt.*

بفره *befre.* p. 1) *n. ſ.* Scapus *textorius.* 2) *adj.* Difficilis. *Caſt.*

پفره *pefre.* p. *n. ſ.* Inſtrumentum *aliquod textorum. Ferh.*

بفشريدن *büfüśrīden.* p. *V.* 1) صاچمق *ſāčmak.* t. Spargere, aſpergere. 2) Seminare. *Caſt.*

بفش *befś.* p. *n. ſ.* Magnificentia, elegantia. *Ferh.*

پفشريدن *püfśirīden.* p. *V.* Spargere. *Caſt.*

بفضله سبحانه و تعالي *bifæzlihī ſubhānehu we te-ālā,* & بفضله و منّه تعالي *bi fæzlihī we mennihī te-ālā. Expreſſ. arabica.* Dei O. M. gratia. *Con la grazia di Dio benedetto,* & *eccelſo, per la divina grazia. Sæ.*

پفكرمك *püfkürmek.* t. *V.* 1) پيكيدن *pejkīden.* p. Aquam ex ore efflare. 2) Subtiliter diſpergere, ſparſim ejaculari. *Spruzzar l'acqua con la bocca.*

بفم *bæfm.* p. *n. ſ.* Anguſtia cordis, triſtitia. *Ferh.*

بفم *bifem.* p. *n. ſ.* 1) Anguſtia cordis, triſtitia. 2) Impotentia, debilitas. *Ferh.*

بفنج *befeng.* p. *n. ſ.* Saliva, ſpuma *oris. Caſt.*

بفنج *büfüng.* p. *n. ſ.* Semen melanthii. *Caſt.*

بفينج *befīteg.* p. *n. ſ.* Serpens *rubicundus, vel niger, in vineis frequens, ſed innoxius. Caſt.*

پفيدن *püfīden.* p. *V.* Extinguere *flatu oris lucernam. Ferh.*

بق پق

بق *bak.* t. *V. imp. a* بقمق *bakmak.* Aſpice. *Guarda.* ¶ بق بو نادان اشغك وضع ناهموارنه *bak bū nādān iśyghān-wæz-ȳ nāhemwārine.* Viden hujus rudis monachi abſurditatem? *Mira il procedere ſpropoſitato di queſto ignorante frataccio. Eb.*

بقّ *bækk.* a. *V. act.* 1) Multos liberos parere *fœminam.* 2) Multum pluviæ fundere *cœlum. Gol.*

بقّ *bækk.* a. *n. ſ. coll.* بقّة *bækkæt, unit.* 1) Culex. ¶ شجرة آلبقّ *śegeretül-bækk.* Arbor culicaria, ulmus, *quæ alias* دردار *derdār dicitur.* 2) Locus in Meſopotamia prope Hiramum. ¶ بقّ آلخشب *bækkul-chæśeb,* & بقّ آلحيطان *bækkul-hȳtān.* Cimex. *Gol.*

بقا *bækā.* a. *V. act.* [4. F.])(فنا) 1) Reliquum, & ſuperſtitem eſſe, manere. *Wan.* 2) Continuare. *Gol.*

بقا *bækā.* a. *n. ſ.*)(فنا) 1) Firmitas, ſtabilitas. 2) Duratio, perſeverantia. 3) Aeternitas. *Fermezza, durata, continuazione, eternità.* ¶ كشور بقا *kiśwerī bækā, vel* دار بقا *dārī bækā.* Regnum æternum, alter mundus. *Il Regno eterno, l'altro mondo. Ll.*

بقا *bakā.* t. 1) *imper. a* بقمق *bakmak.* Aſpice. 2) *adv.* Viden, heus. *Guarda, ſenti, old.*

بقار *bikār.* a. *n. ſ. pl. a* بقره *bækære.* Boves. *V.* بقره

بقّار *bækkār.* a. 1) *nom. prop.* Nom. vallis. *Wan.* 2) *n. ſ.* صغرتماج *ſyghyrtmāg.* t. Mercator, & abactor boum. *Mercante di bovi.* 3) Faber ferrarius. *Gol.*

بقّاري *bækkārī.* a. *part.* Craſſus, & firmus *baculus, qualis eſt bubulcorum. Gol.*

بقّاري *bukkārā.* a. *n. ſ.* 1) *i. q.* بقر *bukær.* Mendacium. 2) Infortunium, malum. *Gol.*

بقاط *bukāt.* a. *n. ſ.* Manipulus maſſæ lactariæ, *quæ* اقط *ykt, dicitur. Gol.*

بقّاط *bukkāt.* a. *n. ſ.* Sedimentum granorum colocynthidis, *cum dulcorantur affuſa aqua. Gol.*

بقاع *bykāʾ.* a. *n. ſ. pl. a* بقعه *buk-æ.* Tractus, regiones, loca, ædificia, cœnobia. *Paeſi, luoghi, fabriche, tempii, monaſteri. Il.* قلاع *kylāʾ. Sæ.* ¶ بقاع سپهر ارتفاع *bykā-ȳ ſipihr irtifāʾ.* Fabricæ ad cœlum elatæ. *Fabriche altiſſime. Sæ.* بقاع خير *bykā-ȳī chæjr.* Loca ſacra, *templa, monaſteria,* xenodochia. *Fabriche ſacre. Sæ.*

بقاق *bækāk,* & بقاقة *bækākæt.* a. *part.* Multiloquus *vir,* garrulus. *Wan.*

بقّال *bækkāl.* a. *n. ſ.* سبزوات صاتيجي *ſebzewāt ſatȳgī.* t. Olitor, *qui olera vendit, vul. Olei, mellis, leguminum, uvarum paſſarum, aliorumque eduliorum, pec. ſalſorum* venditor, tabernarius. *Pizzicaruolo, pizzicagnolo. Wan.*

بقام *bukām.* a. 1) *n. ſ.* Lana rudior, & impectinata, ſtupa, ſchidion. 2) *part.* Parum intelligens, mente imbecillis. *Gol.*

بقاوة *bækāwet.* a. *V. act.* [4. F.] 1) Expectare. 2) Reſpicere. 3) Obſervare. *Gol.*

بقايا *bækājā.* a. *part. pl. a* بقيّه *bækȳje.* Reliqua, quæ ſuperſunt, reliquiæ. *Li reſti, gli avanzi, quelle coſe che reſtano.* ¶ بقاياي قلاع كفّاردن بر قلعه *bækājāi kylā-ȳi küffārden bir kæl-æ.* Arx una ex iis, quæ adhuc remanſerant infidelibus. *Un caſtello di quelli, che erano reſtati nel poſſeſſo de gl' infedeli. Sæ.* بقاياي اولاد قيصردن يلاخونيه نام بر دختره ارث طريقيله منتقل اولشدي *bækājāi ewlādī kæjsyrden jalāchonīa nām bir döchtere irs tærȳkȳ ile müntækyl olmiś idȳ.* Tranſierat jure hæreditario ad Jalaconiam filiam deſcendentem ex reliquiis cæſarum. *Sæ. Era pervenuto quel luogo à Ialacogna*

figliuola de' rimanenti deſcendenti ceſariani. Br.

بقباق *bækbāk.* a. *part.* Multiloquus, garrulus. *Wan.*

بقبقة *bakbækæt.* a. *V. act.* Bombum edere *amphoram, dum affatim ex ore anguſtiore effluit, vel per illud infunditur aqua. Wan.*

بقبقة *bækbækæt.* a. *n. ſ.* Bombus, *aut* ſonus *aquæ. Gol.*

بقة *bækkæt.* a. *n. ſ. coll.* Culices. *Wan.*

بقدر *bikædrī.* a. *cum* ب *bi adv. compoſ.* Juxta, pro ratione, ſecundum quantitatem, qualitatem. *Secondo, quanto.* ¶ بقدر الاحتياج *bikædril-yhtȳjāğ.* Quantum opus eſt, pro indigentia. *Secondo'l biſogno, ò neceſſità.* بقدر الامكان *bikædril-imkān,* بقدر الطاقه *bikædrit-tākæ.* Juxta poſſibilitatem, pro poſſe, pro viribus. *Quanto è poſſibile, ſecondo la poſſibiltà. Sæ.* بقدر مراتبهم *bikædrī merātibihym.* Pro illorum ſtatu, & gradu. *Secondo il loro grado.*

بقر *bækr.* a. *V. act.* 1) [4. F.] Findere, dilatare. 2) Aperire. *Wan.*

بقر *bækær,* & *bukr.* a. *V. act.* [4. F.] 1) Suſpirare. 2) Laſſum, ac defatigatum eſſe. *Gol.* 3) Bobus viſis attonitum eſſe, *vel* obſtupeſcere *canem. Wan.*

بقر *bækær.* a. *n. ſ. coll. pl.* بقور *bukūr.* Boves. *Bovi. Wan.* ¶ جوع البقر *giū-ül-bækær.* Fames bovina, bulimia. عيون البقر *ūjūnül-bækær.* Oculi bovis, *i. e. genus uvæ magnum, nigricans, rotundum, atque dulce; in Paleſtina ita vocantur* pruna nigricantia Damaſcena. *Gol.* اقاطع بقر *ækāty-ȳ bækær.* Armenta boum. *Armenti di bovi.*

بقر *bækyr.* t. *n. ſ.* صفر *ſufr.* a. مس *mis.* p. Aes. ¶ بقردن *bækȳrdan.* Aereus. *Di rame.*

بقر *bukær.* a. *n. ſ.* 1) Mendacium. 2) Infortunium, malum. *Gol.*

بقر *bukur.* a. *n. ſ. pl. a* بقره *bækære.* Boves.

بقرات *bækærāt.* a. *n. ſ. pl. a* بقرة *bækæret.* Greges *ovium. Wan.*

بقرات *bukrāt.* p. *nom. prop.* Hyppocrates.

بقراج *bækrāğ.* t. *n. ſ.* Lebes, ahenum parvum. *Vaſo di rame per il latte.*

بقراط *bukrāt.* a. *nom. prop.* Hippocrates. *Ipocrate.* ¶ بقراط مالك الصحة *bukrātȳ malikūs-ſyhhæ.* Hippocrates poſſeſſor ſanitatis. *Wan.*

بقرة *bækæret.* a. *n. ſ. gen. comm. pl.* بقرات *bækærāt,* & بقار *bykār.* 1) Bos, vacca. *Bove, vacca. Wan.* 2) Inſcriptio ſuræ. 2dæ Alcorani. *Marracc.*

بقرة *bukret.* a. *n. ſ.* Circulus ungulæ *bubulæ magnitudine. Gol.*

بقرة طاغي *bækæret tāghī.* t. *nom. prop.* Nom. montisTauri. *Herb.*

بقس *bæks,* & *buks,* & بقسيس *buksīs.* p. *n. ſ.* Buxus. *Buſſo. Ferh.*

بقش *buks.* a. *n. ſ.* Buxus. *V.* بقس

بقط *bækt.* a. *n. ſ.* Supellex, ejusque collectio, *ac* colligatio. *Gol.*

بقط *bækt.* a. *V. act.* 1) Aſcendere *montem.* 2) Citum eſſe, ac feſtinare *in ſermone vel inceſſu.* 3) Corripere, ac monere *verbis.* 4) Diſgregare *rem. Gol.*

بقط *bækæt.* a. *n. ſ.* 1) Segmentum *rei.* 2) Quod decidit de dactylis, *cum negligentius amputantur racemi.* 3) Turba diſgregata, ac diſperſa. *Gol.*

بقطة *buktæt.* a. *n. ſ.* Turba diſgregata. *Gol.*

بقع *bæk*.* a. *V. act.* [3. F.] 1) Abire *in aliquem terræ tractum. Wan.* 2) Turpibus, probroſis dictis, & falſo crimine impetere, *vel* inceſſere. *Gol.*

بقع *bækæ*.* a. *V. act.* [4. F.] 1) Nigro alboque colore variegari *cornicem.* 2) Affuſa manibus aqua, quasdam earum partes humectatas habere. 3) Deſertam evadere *regionem. Gol.*

بقع *bækæ*.* a. *n. ſ.* Color geminus, *ſeu* ejus varietas; & affectio. *Wan.*

بقعاء *bækāe.* a. *n. ſ.* Annus ſterilis. *Wan.*

بقعاء *bækāe.* a. *nom. prop.* Nom. civitatis. *Wan.*

بقعان *buk-ān.* a. *n. ſ. pl. a* بقيع *bækȳ*.* Famuli, & ſimul mancipia Aethiopica. *Gol.*

بقعان الشام *buk-ānis-sām.* a. *n. ſ. compoſ. i. q. præc. Wan.*

بقعة *buk-æt.* a. *n. ſ. pl.* بقاع *bykā*.* 1) Tractus. *Luogo, poſto. Wan.* ¶ اول بقعة بهشت آسا و كشور خوشنما *ol buk-æī behīst āsā we kiśwerī chośnümā.* Ille locus paradiſo ſimilis, regioque amœna. *Quel paeſe giocondo, & ameno. Sæ.* 2) Locus depreſſior. *Gol.*

بقل *bækl,* & *bükül.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Apparere, prodire, *ut dentem camelis.* 2) Olera producere, herbaſcere incipere *terram.* 3) Vireſcere, & folia emittere *herbam, pabulum pec. camelinum.* 4) Barbæ lanugine veſtiri *vultum. Gol.*

بقل *bækl.* a. *n. ſ.* Herba ex ſemine nata, olus. *Erbaggi. Wan.*

بقل *bukl.* a. *n. ſ.* 1) Ver. 2) Vernalis herba. *Gol.*

بقلة *bæklæt.* a. *n. ſ. pl.* بقول *bukūl,* & ابقال *ebkāl.* 1) Olus. *Wan.* 2) *uſit.* Faba. *Fava.* ¶ بقلة الخطاطيف *bækletül-chætātȳf.* Chelidonia. *Gol.* بقلة الحمقا *bækletül-humkā.* Olus futurum, *ſeu* inſipidum, *i. e.* portulaca. بقلة الانصار *bækletül-ensār.* Braſſica. بقلة البارده *bākletül-bāride.* Hedera. بقلة الذهبية *bæk letüz-zehbīje.* Spinachium, *ſeu* atriplex. بقلة العدس *bækletül-ædes.* Calamintha. بقلة الغزال *bækletül-ghæzāl.* Dictamnum. بقلة المباركه *bækletül-mübāreke.* Intibus. بقلة الملك *bækletül-melik.* Fumaria. بقلة اليمانية *bækletül-jemānīje.* Blitum. بقلة يهودية *bækletī behudīje.* Sonchus. *Gol.*

بقلم *bekælem.* p. *compoſ.* Cum calamo. * *Expreſſ. figur.* بقلم پازده *bekælem pāzede. h. e.* محو ايله *mæhw eile.* t. Dele, oblitera. *Ferh.*

بقلنقاز *bæklænkāz.* p. *n. ſ. compoſ.* Genus animalis. *Cervicem habet albo, & nigro colore variegatam, pedes longos, roſtrum latum, & cerulei, vel fuſci coloris. Ferh.*

بقم *bækæm.* p. *n. ſ.* Breſilium, *ſeu* breſillum, *lignum rubrum, tinctorium. Verzino, breſilio. Ferh.*

بقم *bækkæm.* a. *n. ſ.* Color ruber. *Wan.*

بقمزلنمق *bakmazlanmak.* t. *V. negat.* Fingere ſe non videre. *Far finta di non guardare.*

بقمق *bakmak.* t. *V.* 1) Aſpicere. 2) Limis oculis aſpicere. *Guardar ſott' occhi. V.* باقمق

بقمق *bykmak.* t. *V.* Faſtidire, nauſeam ſumere. *Aver, ò prender nauſea, ſtuffarſi.* ¶ اندن بقدم *andan bȳktüm.* Nauſeavi. *Me ne ſono ſtuffato.*

بقوة *bækwet.* a. *V. act.* [2. F.] 1) Spectare. 2) Reſpicere. 3) Obſervare. *Gol.*

بقور *bukūr.* a. *n. ſ. pl. a* بقر *bækær.* Boves.

بقول *bukūl.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Barbæ lanuginem prodire *in vultu. Wan.* 2) Apparere, prodire, *ut dentem camelitis.* 3) Olera producere, herbeſcere incipere *terram.* 4) Vireſcere, & folia emittere *herbam. Gol.*

بقول *bukūl.* a. *n. ſ. pl. a* بقلة *bæklet.* Olera. *Erbaggi, legumi. Tef.*

بقوى *bukwā,* & *bækwā.* a. *n. ſ.* 1) Res ſuperſtes, conſervata, *ſeu* reſervata. *Gol.* 2) Miſericordia. *Wan.*

بقه *bæka.* t. *imper.* Aſpice. *V.* بقا

بقي *bækȳ.* a. *V. act.* [5. F.] 1) Spectare, reſpicere *aliquid.* 2) Superſtitem remanere *in vita. Wan.*

بقي *bækȳ.* a. *n. ſ. pl.* بقايا *bakājā.* Reſiduum. *Gol. V.* بقية

بقيار *bækjār.* p. *n. ſ.* Tapeti non villoſi genus, *nigrum ex pilis camelinis. Caſt.*

بقياز *bækjāz.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بقية *bækȳjet.* a. *n. ſ.* 1) Reliquiæ reſiduum. *Il reſtante, li reſti, gli avanzi.* 2) Quod reliquum Deus fecit, & licitum permiſit. ¶ بقية السيوف *bækȳjetüs-süjūf,* & بقية السيف *bækȳjetüs-sejf.* Superſtites ex pugna. *Gli avanzi dell' eſſercito, quelli, che ſopravanzano alla battaglia. Ll.* بقيهء سپاه *bækȳjeī ſipāh.* Reliquus exercitus. *Il reſto, dell' eſſercito. Sæ.* بقيهء رفقا ايله *bækȳjeī rufækā ile.* Cum reſiduis ſociis. *Con li rimanenti compagni. Sæ.* بقيهء عمرلريني غزايه صرف اتدي *bækȳjeī ūmürlerinī ghæzāje ſærf ittȳ.* Reſiduum vitæ ſuæ impendit bellicis expeditionibus. *Speſe il rimanente della ſua vita alle guerre. Sæ.* بقيهء سلجوقيان *bækȳjeī ſelgiukȳjān.* Reliquiæ Selgiucianorum. *Li rimanenti Sulgiuchiani. Sæ.* بقية الله *bækȳ-jetüllāh.* Præmium obedientiæ erga Deum præſtitæ, *ſeu* expectat ejus merces. *Gol.*

بقير *bækȳr* a. 1) *part.* Ventre fiſſus. 2) *n. ſ.* Induſium, *al.* veſtis ſtriata, ac fiſſa, *manicis carens, quod fœminæ induere ſolent. Wan.* 3) Armentum *boum. Gol.*

بقير *bækȳr.* t. *n. ſ.* Aes. *V.* بقر

بقيرة *bækȳret.* a. *n. ſ.* Colobium. *Wan.*

بقيري *bükkȳrī.* a. *n. ſ.* Species luſus puerilis.

بقيع *bækȳ*.* a. *n. ſ.* Locus, in quo multæ diverſarum arborum radices. ¶ بقيع الغرقد *bækȳ-ül-ghærkæd.* Nom. cæmeterii Medinenſis. *Gol.*

بقيل *bækȳl.* a. *n. ſ.* 1) Herba رمث *rems,* dicta. 2) Vireſcens *campus.* 3) Fruticeſcens pabulum *cameli.* 4) Primum pubescens genis *juvenis. Gol.*

بقيله *bækȳle.* a. *n. ſ.* Carnes *in jure coctæ cum oleribus, ciceribus, ſimilibuſque. Gol.*

بك پك

بك *beg.* t. *n. ſ.* امير *emīr,* & مير *mīr.* a. خان *chān.* p. 1) Dominus. *Signore.* 2) Gubernator minoris provinciæ, *qui in ſignum poteſtatis cum uno vexillo, & una cauda equina a Sultano inveſtiri ſolet.* ¶ هر قنغي بكلرينك خاصي زياده ايسه اول بك ما دوننه تقدّم وتصدّر ايدر *herkænghī beglerinün-chāsī ziade īse, ol beg ma dūnine tekæddümü tesæddür ider.* Quisquis præfectorum, *ſeu* gubernatorum majores reditus habuerit, alium, qui minus habet, antecedit. *Hezar.*

بك *bek.* p. 1) *n. ſ.* Rana. 2) Supellex domeſtica. 3) Pulchritudo. 4) *adv.* Ultro, citroque. *Ferh.*

بك *ben.* t. *n. ſ.* خال *chāl.* a. Nævus, ſignum *in facie, aut alibi. Segno, neo.*

پك *pek.* p. *n. ſ.* 1) قورباغه *kūrbagha.* t. Rana. 2) Puella recens. 3) Tractus. 4) Glans baliſtaria. *Ferh.* 5) Pulchritudo. 6) Supellex domeſtica. 7) *adv.* Ultro, citroque. *Caſt.* ¶ پك شدن *pek süden.* Pulchrum, elegantem fieri, *aut* talem ſe oſtentare.

پك *pek*. t. 1) *adj.* Durus, solidus, firmus. 2) *adv.* Parum. 3) Dure, fortiter. 4) Admodum. *Duro, saldo, forte, & parco, scarso, & fortemente, saldamente, molto, assai.* ¶ پك ا *pek* e. Indurare, munire. جاني پك ا *giānī pek* e. Obfirmare animum. *Ostinarsi. An.* پك ايو *pek ejü.* 1) Valde bonus. 2) Valde bene. *Molto buono, molto bene.* پك چاغرمق *pek ćiāghyrmak.* Exclamare, valde clamare. *Gridar forte.* پك چالشمق *pek ćialysmak.* Allaborare, valde conari. *Affaticarsi molto.* پك صقمق *pek sykmak.* Valde stringere, valde premere. *Stringere, premere fortemente.* الي پك *elī pek.* Tenax, parcus. *Duro, scarso di mano.*

پك *puk*. p. n. f. 1) Res inæqualis, inconveniens. 2) Res intus vacua, cava. 3) Malleus fabri ferrarii. *Ferh.* 4) Rana. *Cast.*

بك *bekk*. a. *V. act.* [1. F.] Percutere aliquem *in nasum. Wan.*

بكأ *bekee, seu bekā.* a. *V. act.* [3. F.] Parum lactis habere *camelitim, vel ovem. Wan.*

بكا *bekā.* a. n. f. Nom. arboris. *Gol.*

بكاء *bikāe.* a. *part. pl. a* بكيئة *bekijet.* Parum lactis habentes *camelites. Wan.*

بكا *bükā, & bikā, & bekā.* a. n. f. Fletus, ejulatus. *Pianto.* ¶ زارو بكا ايلدي *zarü bükā ejledy.* Planxit, & lamentatus est. *Fece pianti, e lamenti. Sa.*

بكاء *bükāe.* a. *V. act.* [5. F.] Flere, deflere. *Wan.*

پكا *pükā.* p. n. f. Nom. arboris. *Ferh.*

بڭا *ban-a.* t. *dat. pronom pers.* لي *lī* a. مرا *merā.* p. Mihi. *A me, mi.*

بكار *bekār.* p. *compositum ex præp.* ب & *nomine* كار Ad rem pertinens. ¶ بكار آمدن *bekār ameden.* Prodesse, idoneum esse. بكار آوردن *bekār āwürden.* Ad effectum deducere, peragere. بكار نه آينده *bekār ne ājende.* Inutilis. *Cast.* * *Express. figur.* بكار نيايد *bekār niājed. h. e.* ايشه يرامز *iśe jerāmaz.* t. Non valet ad rem. *Ferh.*

بكار *bekār.* t. Innuptus, cœlebs. *Libero, non maritato.*

بكار *bikār.* a. *V.* [3. *a* بكر] Venire *mane. Gol.*

بكار *bikār.* a. n. f. *pl. a* بكر *bekr.* Pulli camelorum. *Wan.*

بكار *bin-ar, pun-ar.* t. n. f. Fons, puteus. *Sa. V.* بيڭار

بكارة *bekāret.* a. *V. act.* Virginem esse. *Wan.*

بكارت *bekāret.* a. قزلق *kyzlyk.* t. Virginitas. *Verginità.* ¶ بكارت آلمق *bekāret ālmak.* Deflorare. *Torre la verginità, sverginare.* اني بكارت اوزره بولدي *anī bekāret üzre buldy.* Eam esse virginem intactam deprehendit. *La trovò vergine. Tef.*

بكارة *bikāret.* a. n. f. *pl. a* بكر *bekr.* Pulli camelorum. *Wan.*

بكاز *bekāz.* p. n. f. Speluncæ, cryptæ, latibula *ferarum. Ferh.*

بكاس *bækās.* a. *nom. prop.* Bacasum. *Prævalida arx ad Orontem fluvium, inter Antiochiam, & Apamiam media ferme via. Schult.*

بكّاس *bekkās.* a. *nom. prop.* Nom. castelli *prope Antiochiam. Gol.*

بكاغذ *bekāghyz.* p. *compos.* Cum charta. * *Express. figur.* بكاغذ برند *bekāghyz berend. h. e.* تمام عزت ايدەلر *temām yzzet ideler.* t. Perfectum, summum honorem deferant. *Ferh.*

بكاك *bekāk.* a. *pl. a* بكّة *bekket.* Confluxus. *Gol.*

بكّاك *bekkāk.* a. n. f. Pumilio, *ita brevis, ut volvi potius videatur, quam incedere. Gol.*

بكال *bekāl.* a. n. f. Ramus quidam *tribus Himjatarum. Gol.*

بكالة *bekālet.* a. n. f. Cibus miscelaneus *ex farina. Wan.*

بكامت *bekāmet.* a. *V. act.* 1) Mutum esse. *L'esser muto.* 2) Abstinere *a conjugio. Gol.*

بكان *bekān.* p. n. f. 1) Lustra ferarum. 2) Cursitatio huc illuc *nihil agendo. Cast.*

پكان *pekān.* p. n. f. Cursus, *pec.* successorius. *Cast.*

بكّان *bükkān.* a. n. f. *pl. ab* ابك *ebekk.* Vetulæ *asinos, vel alia pecora affligentes. Gol.*

بكاول *bekāwül.* p. n. f. *i. q.* چاشنيگير *ćiaśnīgīr.* Prægustator *ciborum. Cast.*

بگاه *begāh.* p. 1) n. f. Diluculum. 2) *adv.* Diluculo, mane, tempestive. *La mattina, per tempo, à buon ora. Ferh.* ¶ بگاهست *begāhest.* Adhuc locus est, tempus est. *Egli e ancora à tempo, vi è tempo ancora.*

پگاه *pegāh.* p. n. f. Diluculum. *Ferh.*

بكبكة *bekbeket.* a. *V. act. quadril.* Conjicere *res alias super alias. Gol.*

بكبكة *bekbeket.* p. n. f. Species cibi, *alica nempe, lacte acetoso, & butyro cocta. Ferh.*

بكت *bekt.* a. *V. act.* 1) Percutere *gladio fuste.* 2) Excipere *re ingrata. Gol.*

بكّة *bekket.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Comprimi, *uti in densa hominum turba. Wan.* 2) Tumultuari. 3) Lacerare, disjungere. 4) Comprimere, pressu arctare. 5) Urgere *fœminam, & instare coitus ergo.* 6) Contundere, & frangere *collum.* 7) Ad egestatem redigi. 8) Corpore hirsutum esse, *indicio audacis, strenuique animi. Gol.*

بكّة *bekket.* a. 1) *nom. prop.* Urbs Mecca. *La Mecca. Wan.* 2) Confluxus. *Gol.*

بكتاش *bektāś.* t. *nom. prop.* 1) Nom. pagi ad Constantinopolim. 2) Nom. viri *opinione sanctitatis celebris. Gent.*

بكتر *bekter.* p. n. f. Lorica. *Corazza. Ferh.*

بكتوسان *bektusān.* p. *nom. prop.* Nom. vezirii *alicujus a singulari prudentia celebris. Ferh.*

بكجا *beküģiā.* p. *adv. compos.* Quo. *Dove, ove.*

بكجكز *beggigez.* t. n. f. *adv. dimin. a* بك *beg.* Principulus, parvus princeps, *aut* dominus. *Prencipino, signorino.*

پكجه *pekće.* t. 1) *adj. diminut.* Fortiusculus, paulo durior. 2) *adv.* Durius. 3) Attentius. *Fortetto, più forte, più duro, & fortemente, attentamente.* ¶ پكجه دڭلمك *pekće din-lemek.* Attente auscultari. *Ascoltar attentamente.* پكجه سويلمك *pekće söjlemek.* Alta, *vel* subalta voce loqui. *Parlar chiaro, alto.*

بكجي *bekći.* t. n. f. ديدەبان *dideb īn.* p. Custos, vigil, vigiles. *Custode, guardiano, guardia, sentinella.* ¶ بكجي قلەسي *bekći kullesī.* Specula.

بكجيلك *bekćilik.* t. n. f. Custodia. *Guardia, il far la guardia.*

بكداش *bekdāś.* t. *nom. prop.* Nom. pagi *ad Constantinopolim. V.* بكتاش

بكدامين *beküdāmīn.* p. *adv. compos.* Qua, cujusmodi. *Cast.*

بكدش *ben-deś.* t. *adj.* Similis. *Simile, somigliante. Tef.*

بــكذار *bügüzār, & bügzār.* p. *imper.* كذاريدن *küzārīden.* 1) Missum fac, mitte. 2) Transi. *Lascia passare, lascialo andare. Ferh.*

بكذاشتن *bügüzāsten.* t. *V.* Dimittere. *Cast*

بكذر *bügzer.* p. n. f. Nasus. *Ferh.*

بكر *bekr, seu q. bekir.* a. n. f. 1) *coll. pl.* ابكر *ebkür, &* بكار *bikār.* Juvenca camelus. 2) *nom. prop.* Nom. tribus Arabicæ. *Wan.* ¶ ابو بكر *ebü bekir. nom. prop.* Nom. viri. ديار بكر *dijārī bekir.* Mesopotamia, ejusque metropolis Amida.

بكر *beker.* a. n. f. Matutinum tempus. *Wan.* ¶ بكرا *bekeren,* mane, diluculo. *Gol.*

بكر *beker.* a. n. f. *pl. a* بكرة *bekret.* Trochleæ. *Gol.*

بكر *bekir.* a. *part.* Matutinus, diluculo surgens, *vel* faciens *quid. Wan.*

بكر *bikr.* a. n. f. *pl.* ابكار *ebkār.* 1) قز اوغلان *kyz oghlān.* t. Virgo intacta. *Vergine, zitella. Ik.* 2) Primogenitus, primi partus proles. 3) Primipara. *Donna di primo parto. Wan.*

بكر *bükr.* a. n. f. Præcox palma. *Wan.*

بكرات *bekerāt.* a. n. f. *pl. a* بكرة *bekret.* Trochleæ. *Wan.*

بكران *bükrān.* p. n. f. 1) *kirmaniæ prope Hormuz populis* Interius ollæ, & quod in ea positum, ipseve ejus fundus. *Cast.* 2) *Turkistanæ, & kirmaniæ populis* Ambustum in olla. *Ferh.*

بكران چرخ *bikerānī ćerch.* p. n. f. *compos.* 1) Virgines paradisi *juxta traditionem Orientalium.* 2) Astra, stellæ. *Ferh.*

بكراوي *bekrāwī.* a. *poss. & gentil.* Quod spectat ad tribum بني ابي بكر *benī ebī bekr, vel* quod ex illa est. *Gol.*

بكرايي *bekrājī.* p. n. f. Species fructus *malo citreo fere similis. Ferh.*

بكرة *bekret.* a. n. f. *fœm. a* بكر *bekr.* Juvenca camelitis. *Wan.*

بكرة *bikret.* a. n. f. *i. q.* بــكر *bikr.* Intacta virgo.

بكرة *bükret.* a. n. f. Diluculum, matutinum tempus. *Wan.* ¶ جاء بــكرةً *giā-e bükreten.* Venit matutinus, *non mane, hoc enim potius dicitur* بكرة *bükrete.*

بكرت *bekret, & bekeret.* a. n. f. *pl.* بــكر *beker.* 1) Trochleæ. 2) Annuli ornamentis vaginæ frameæ affixi, *ex quibus hæc de zona loris suspenditur. V.* بقره *bækæræ.*

بــكرتلن اغاجي *bügürtlen aghagī.* t. n. f. *compos.* Rubus. *V.* بوكرتلن

بكردانيدن *bügerdānīden.* p. *V. trans.* 1) Vertere, convertere. 2) Deambulatum duci. 3) Tergum obvertere. *Cast.*

بكرد رفت *be gerd reft.* p. 3. *pers. præt. compos.* In pulverem abiit, annihilatum est. *Se n'è andato in fumo, à monte. Ferh.*

بكردن *begerden.* p. *compos.* In cervice. * *Express. figur.* بكردن در آمد *bekerden der āmed. h. e.* ايشدر بشه دوشدي *iśdür bæśe düśdī.* t. Grave negotium cervici meæ incumbit. *Ferh.*

بكرديدن *bügerdīden.* p. *V.* 1) Exspatiari, deambulare. 2) Obvertere, immutare, alterare. ¶ بكرديدن از چيزي *bigerdīden ez ćīzī.* Deflectere, declinare ab aliqua re. *Cast.*

بكرلجه *bögrülge.* t. n. f. *diminut.* Phaseolus. *V.* بوكرلجه

بكروي *bekrewī.* p. n. f. Species fructus *malo citreo fere similis. Ferh.*

بكروي *bekrewī, &* پكروي *pekrūj.* p. *adj.* Ebriosus, ebrietati deditus, & obnoxius, *velut necessariæ rei, a qua abstinere nequit. Cast.*

بكره bekre p. n. ſ. 1) Vacca. 2) Lignum, ſeu funiculus in medio domus fixus, cui appenduntur veſtes. Caſt.

بكره bekere. p. n. ſ. Machina, qua elevantur onera, pec. navium Ferh.

بكره bükre. p. n. ſ. Caupona. Ferh.

پكره pükre. p. n. ſ. 1) Oenopolium. 2) Amoris pæderaſtiæ ganeum. 3) Bellum. 4) Locus, incultus, & vaſtatus. Caſt.

بكري bekrī. t. adj. Ebrioſus, helluo. Ubriacone.

بكري bikrī. a. part. Virgineus. Di vergine.

بكريلك bekrīlik. t. n. ſ. Crapula, ebrietas. Ubriachezza. ¶ بكريلك ا bekrīlik e. Pergræcari, continuo inebriari. Viver da ubriacone, ubriacarſi continuamente.

بكريلنمك bækrīlenmek. t. V. recip. paſſ. Ebrioſum fieri. Diventar ubriacone.

بكز ben-z. t. n. ſ. Vultus, facies. Cera, ſembianza. ¶ بكزلري صاررمش ben-zleri, ſararmiś. Facies ejus expalluit. Impallidì.

بكزاده begzāde. p. n. ſ. compos. Principis, comitis, baronis filius, nobilis, eques. Gentiluomo, cavaliere.

بكزتمك ben-zetmek. t. V. تشبيه teśbīh a. مانيدن mānīden. p. Aſſimilare, comparare, conferre unum cum altero. Aſſomigliare, paragonare. ¶ بوني اكا بكزتدم buni an-a ben-zettüm. Accepi hunc pro illo tanquam ſimillimum. Mi pareva queſto ſimile à quello, l'hò preſo per lui.

بكزر ben-zer. t. 1) adj. Similis. 2) 3. perſ. præſ. Similis eſt. Simile, ſomigliante.

بكزش ben-ziś. t. n. ſ. Similitudo. Somiglianza.

بكزمك ben-zemek. t. V. مشابه müśābih. a. ماندن mānden. p. Similem eſſe, ſimilitudinem alicujus referre. Somigliare, raſſomigliare, parer uno.

بكس beks. a. V. act. Subigere adverſarium. Gol.

بكسة bükſet. a. n. ſ. Strophium, vel panniculus in formam ſphæræ convolutus, quo pueri ludunt, luſus ejus كجه küğğe, dicitur. Sphæram illam per ludentium circum jactatam captat, qui extra eſt, ſi ceperit, in locum ejus, qui extra projecerit, ſuccedit. Gol.

بكسره bükſere. p. n. ſ. Locus incultus, & vaſtatus. Caſt.

بكستن büksüſten. p. V. 1) Frangere. 2) Frangi. Ferh.

بكسلك bekselek. p. adj. Fortis, robuſtus. Ferh.

پكسلك pekeselek. p. 1) n. ſ. Pulchritudo, nitor. 2) Inertia, imperitia. Caſt.

پكسلك peksülek. p. adj. 1) Perfidus, impoſtor. 2) Validus. Caſt.

پكسمات pekſimāt, vul. pekſimet, quod & پكسيمت peksīmet. p. n. ſ. Biſcoctus panis, buccellatum. Biſcotto. Ferh.

بكسه bükse. p. n. ſ. Fruſtum panis. Ferh.

بكشان begśān. p. n. ſ. Cœtus nobilium. Ferh.

پكشترمك pekiştürmek. t. V. coop. tranſ. Conſolidare, facere ut quid cohæreat, ſtabilire. Attaccare, far tener inſieme, fortificare. V.

بكشتن büküśten. p. V. 1) Inclinare, propendere. 2) Obverti, inflecti. Caſt. 3) Occidere. Ferh.

پكشمك pekiśmek. t. V. coop. paſſ. Indurari, coagulari, firmari.

بكشه bekśe. p. n. ſ. Tuberculum, quod in cervice, aut ventre prodit. Ferh.

بكع bek'. a. V. act. [3. F.] 1) Ingrato modo excipere, objicere alicui, quod inviſum, ingratumque ſit. 2) Comprimere reprehendendo, & ad ſilentium redigere. Wan. 3) Ferire iteratis ictibus, & in diverſas corporis partes inflictis. 4) Dare, ac donare totum ſimul. 5) Secare rem in partes. 6) Abire, aliquo concedere. Gol.

بكك ben-ek. t. n. ſ. Macula exigua, lentigo. Tacca, neo, macchietta. V. بنك

بكك bükük. a. n. ſ. pl. caret ſing. 1) Adoleſcentes robuſti. 2) Aſini agiles. Gol.

بككلمك ben-eklemek. t. V. Diſtinguere maculis, variegare. Variegare con picciole macchie.

بكل bekl. a. V. act. [1. F.] 1) Stulte, ac inſulſe loqui. Gol. 2) Miſcendo parare cibum بكيلة bekīlet, dictum. 3) Miſcere in genere. Wan.

بكل bekl. a. n. ſ. 1) Mixtio, confuſio, miſcella. 2) Præda. Miſchiamento, miſcuglio, confuſione, & preda.

بكلت biklet. p. n. ſ. Natura, forma, ſtatus. Gol.

بكلربكي beglerbegī. t. n. ſ. compoſ. مير ميران mīrī mīrān. p. Princeps principum, qui plures præfectos ſibi ſubalternos habet, & in ſignum poteſtatis tres caudas equinas, duo vexilla majora, quorum unum علم æ-lem, alterum سنجاق ſanğiak vocatur, & ſuum مهتر خانه mehter chāne, ſeu integrum chorum muſicæ bellicæ ſecum ducit. Præcipui iſtorum in aula ottomanica ſunt: روم ايلي rūmilī اناطولي ānātolī, & شام بكلر بكي śām begler begī. Princeps principum Rumeliæ, Anatoliæ, & Damaſci. ¶ روم ايلنه سفر اولورسه روم ايلي بكلر بكيسي صاغ قولده قونر اناطولي بكلر بكيسي صولده اشر اناطوليه سفر اولسه امر برعكس در rūm īline ſefer olūrse, rūmīlī begler begīsī sāgh kolda konar, ānātolī begler begīsī ſolda eśer, ānātolīje ſefer olsa, emr ber æksdür. Si bellum geratur in Europa, princeps principum Rumeliæ in dextro cornu conſiſtit, Anatoliæ vero princeps principum ſiniſtrum cornu comitatur, ſi vero in Aſia bellum geratur, contrarium obtinet. Hezar.

بككلكجي begliKğī. t. n. ſ. Officialis portæ Ottomanicæ, cujus eſt, expedire non ſolum mandata ad gubernatores, & præfecta provinciarum, verum etiam ſcripta, quibus cum exterarum aularum legatis, & procuratoribus negotia tractantur.

بكلر بكيلك begler begīlik. t. n. ſ. 1) Gubernium provinciæ majoris. 2) Munus gubernatoris, ſeu ipſa præfectura. Governo, & carica di governatore, ò vicerè.

پكلسك pekelsek. p. n. ſ. 1) Pulchritudo, nitor. 2) Inertia, imperitia. Caſt.

بكلك beglīk. t. n. ſ. 1) امارت emāret. a. Principatus, comitatus, dominium. 2) Gubernium minoris provinciæ, ſeu ipſa provincia. Principato, contado, ſignoria, governo. 3) Aerarium publicum, fiſcus. Dalla camera, dal fiſco. ¶ بكلك ا beglik e. بكلكه قبض ا beglige kæbz e. بكلكه كرفت ا beglige girift e. Fiſco addicere, publicare, confiſcare. Confiſcare. بكلك مالي beglik mālī. Bona regalia, cameralia, ad ærarium publicum pertinentia. Denari, ò altro del publico, della camera, del fiſco. بكلكه آلنان مال beglige ālunān māl. Reditus fiſci. Rendite del fiſco, della camera. بكلكدن beglikten. Ex ærario publico. Dal fiſco, dalla camera. بكلك سورمك beglik sürmek. Dominari, regere. Signoreggiare, regnare.

پكلك pekelek. p. n. ſ. 1) Pulchritudo, nitor. 2) Inertia, imperitia. Caſt.

بكلمك beklemek. t. V. 1) Cuſtodire, conſervare. 2) Attendere, expectare. Cuſtodire, guardare, aſpettare, ſtar aſpettando. ¶ يوللري بكلمك jollarī beklemek. Cuſtodire vias. Guardar le ſtrade. Ll.

پكلمك peklemek, ſeu پكلتمك pekletmek. t. V. Indurare.

پكلنمك peklenmek. t. V. paſſ. Indurari, dureſcere. Indurarſi, divenir duro, farſi duro, toſto.

بكلو büklū. t. adj. Textus in fila. V. دوكلو

بكم bekem. a. V. act. 1) Mutum eſſe, ſive, ex morbo ſive natura. 2) Obmuteſcere, continere ſe a loquela. 3) Abſtinere a conjugio. Gol.

بكم bekem. p. n. ſ. i. q. بقم bækam, aut pro eo. Breſilium lignum. Ferh.

بكم begüm. p. n. ſ. Regina. Caſt. Tartari crimenſes vocant reginam matrem Chani بيم bijim, f. pro hoc بكم begüm. Alias Turcis dicitur والده wālide, vel والده سلطان wālide ſultān. Mater principis. La madre, del prencipe.

بكم bükm. a. part. pl. a بكيم bekīm, ſeu ab ابكم ebkem. Muti. Li muti. Gol.

بكمار bigmār. p. imp. Supera, vince. Ferh.

بكمار bükmār. p. n. ſ. a كماشتن gümaśten. Superior, victor. Caſt.

بكماز bekmāz, & begmaz. p. n. ſ. 1) Vinum. 2) Convivium, compotatio. 3) Conſeſſus. 4) Poculum, calix. Ferh. 5) Succus uvarum coctione inſpiſſatus. Caſt.

پكماز pekmāz. t. n. ſ. Sapa, ſuccus uvarum coctione inſpiſſatus. Compoſta, vin cotto.

بكماز bükmāz, bügmāz. p. n. ſ. 1) Vinum. 2) Convivii feſtivitas, & hilaritas magna. 3) Converſatio, familiare conſortium. Caſt.

پكمال pekmāl. p. n. ſ. Subula ſutorum. Ferh.

بكمان bükmān. a. part. pl. a بكيم bekīm. Muti. Li muti. Gol.

بكمان bükmān, & pükmān. p. part. غالب ghālib. a. Superans, vincens alium. Caſt.

بكن bükün. p. imp. compoſ. Erue tu. Caſt.

پكند pekend. p. n. ſ. Panis dialecto خيوق chywak, Chywakidarum, qui ſunt populus in خوارزم chārazm. Ferh.

پكند pikend. p. n. ſ. i. q. præc. Ferh.

بكندرمك begendürmek. t. V. tranſ. a بكنمك begenmek. Reddere gratum alicui, facere ut placeat. Render grato, far accettare.

بكنك bekeng. p. n. ſ. Animal cauda deſtitutum. Ferh.

بكنلمش begenilmiś. t. part. paſſ. Gratus, placens, acceptus.

بكنلممك begenilmemek. t. V. negat. Diſplicere, non placere. Diſpiacere.

بكنمك begenmek. t. V. قبول kæbūl. a. پسنديدن peſendīden. p. Gratum habere, approbare, placere. Accettare, aver grato, gradire. ¶ بوني بكندم būnī begendüm. Hoc mihi placet. Ciò mi piace.

پكنه pekne. p. adj. Obeſus, deformiter pinguis. Ferh.

بكو bügū, & بكوي bügūj. imp. a كفتن guften. Dic. Di pure.

بكو bükū. a. V. act. [3. F.] Parum lactis habere camelitim, vel ovem. Gol.

بكور bekür. a. n. ſ. fæm. بكيرة bekīret, pl بكر bükür, & بكاوير bekāwīr. 1) Palma præcox 2)

2) Fructus omniſque alia res *cito ad maturitatem pertingens. Gol.*

بكور *bukūr.* a. *V. act.* [I. F.] Ingredi *in matutinum tempus. Wan.*

بكوري دشمن بدخواه *bekūrii düśmenī bedchāh.* p. *Expreſſio perſica.* In deſpectum malevolorum inimicorum. *Per diſpetto, delli malevoli inimici. Sæ.*

بكورية *bekūrījet.* a. *n. ſ.* Primogenitura. *Gol.*

بكوك *bekūk,* & پكوك *pekūk.* p. *n. ſ.* اوق نشاني *ok nisānī.* t. Scopus ſagitæ. *Berſaglio. Ferh.*

پكول *pekul.* p. *n. ſ.* Trabs *tecti, domus. Ferh.*

بكولك *bekūlek.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Elegantia, pulchritudo. 2) Indecentia. *Ferh.*

پكولك *pekūlek.* p. *n. ſ.* 1) Elegantia, pulchritudo. 2) Inertia. 3) Inquiſitio. 4) Diſcurſitatio. 5) Veſtiarium. *Ferh.*

بكونك *bekūnek.* p. *n. ſ.* Acinax ex ligno, *in Oriente a nonnullis opificibus, & etiam a Derviſiis in ſignum honoris portari ſolet; quo etiam nonnulli prædicatores, in urbibus potiſſimum vi expugnatis, dum ſermonem ex cathedra dicunt, uti ſolent. Ferh.*

بكونه *bekūne.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بكه *begeh.* p. *compoſ.* 1) *adv.* وقتله *wæktile.* t. Cum tempore, quodam tempore. 2) Tempeſtive. *Un tempo, col tempo.* 3) *n. ſ.* Tempus matutinum. *Ferh.*

بكه *beke.* p. *n. ſ.* 1) Hilaritas. 2) Cultura *loci. Caſt.*

پكه *pekeh.* p. *n. ſ.* Diluculum. *Ferh.*

بكه *bekī.* p. *compoſ.* كيمه *kīme.* t. Cui, ad quem. *Acht.*

پكه *pike.* p. *n. ſ.* Operculum. *Caſt.*

بكّه *bekke.* p. *nom. prop. i. q.* كعبه *kæʿbe.* a. Mecca. *Urbs Arabiæ. Ferh.*

بكهتر *bekehter.* p. *compar.* Magis matutinus. *Ferh.*

بكهوجتان *bekhugtān.* p. *n. ſ.* Pulvillus, *quem bajuli oneri, quod in dorſo geſtant, ſubdere ſolent. Ferh.*

بكي *bekī.* a. *part. pl.* بكا *bikā,* & بكايا *bekājā.* 1) Parum lactis habens *camelitis.* 2) Lacrymabundus. *Wan. V.* بكا *bekkā.*

بكّي *bükkī.* a. *part. pl. a* باكي *bākī.* Flentes. *Wan.*

بكياسا *bikjāsā,* & *pikjāsā.* p. *n. ſ.* Onus parvum, *cui homo unus inſidet, quin camelo nimis grave fiat. Ferh.*

بكيّة *bekījet.* a. *part.* Parum lactis habens *camelitis. Wan.*

بكيتا *bekītā.* p. *n. ſ.* اكابر *ekābir.* a. Magnates, proceres. *Ferh.*

بكير *bügīr.* p. *n. ſ.* Caſſia fiſtularis. *Ferh.*

بكيره *bekīret.* a. *n. ſ.* Palma præcox. *Wan.*

بكيز *begīz.* p. *n. ſ.* Caſſia fiſtularis. *Ferh.*

بكيل *bekīl.* a. *n. ſ.* Familia quædam Hamdanitarum. *Wan.* ¶ جميل بكيل *gemīlī bekīl.* Qui ſtudio ſe reſpicit, componitque veſtem, & inceſſum ſuum. *Gol.*

بكيلة *bekīlet.* a. *n. ſ.* 1) Miſcellaneus cibus *ex farina, ſucco ſiliquæ dulcis, & dactylis, ſive ex alica, defruto lacte, & dactylis: ſive ex farina permiſta alicæ, conſperſa aqua pauca, & butyro, aut oleo; ſive ex offa oxygalæ ſicciore cum dactylis humidioribus, farina, addito oleo inter ſe ſubactis. Wan.* 2) Ovium, & caprorum miſcella, & grex compoſitus, *cum uni alter accedit.* 3) *i. q.* غنيمة *ghænīmet.* a. Spolium, præda. *Gol.*

بكيم *bekīm.* a. *part. pl.* بكم *bükūm,* & بكمان *bükmān.* Mutus. *Muto.*

پل بل

بل *bel.* a. 1) *part. except.* At, vero. 2) Quandoque, ſubinde. 3) *part. confir.* Utique, certe. *Wan.*

دل *bel.* p. *n. ſ.* 1) Calcaneus. *Calcagno. Ferh.* 2) Pons.

پل *pel.* p. *n. ſ.* Convaleſcentia *a morbo. Ferh.*

بلّ *bell.* a. *V. act.* [I. F.] 1) Madefacere, & *pec.* rigare, *aut* macerare *aſperſo, aut leviter affuſo humore, ut fit, cum abradendus capillus.* 2) Convaleſcere *a morbo.* 3) Vincere, ſuperare. *Wan.* ¶ بلّوا ارحامكم ولو بالسّلام *bellū erhāmeküm welew bis-selām.* Rigate, *i. e.* benigne excipite propinquos veſtros, benefacite eis, vel dicta ſalute, بلّك الله بابن *bellek allāhü bibni.* Donet te DEUS filio.

بل *bel.* t. *n. ſ.* (*ſcribitur ſæpius* بيل *bil*) 1) مسحات *mishāt.* a. Pala, ſarculum, rutrum. 2) Bipalium, bidens. 3) Raſtrum. *Vanga, pala, badile, & raſtello.* 4) صلب *ſulb* a. ميان *mījān.* p. Lumbi, medium corporis, cinguli locus. *Lombi, e fianchi, cintura, e cintola.* ¶ بل اغريسي *bel aghrysī.* Lumbago. *La doglia de' lombi.* بل صوقلغي *bel ſouklyghȳ.* Stranguria. *Scolazione, ſcolamento.* كمرلرينه محكم قوشانوب انكن بلنه صوقمق *kemerlerīne muhkem kūśānūp etegin beline ſokmak.* Accingere ſe. *Attaccar le falde della veſte alla cintola, apparecchiarſi.*

بلّ *bell.* a. *n. ſ.* 1) Conjunctio, congreſſus *propinquorum. Wan.* 2) Victoria. 3) Convaleſcentia *a morbo. Gol.*

بل

بل *bil.* p. *imp. pro* بهل *bihil.* وازكل *wīz gel.* t. Mitte, miſſum fac, ſine. *Laſcia, laſcia ſtare. Caſt.*

بل *bil.* t. *imper. a* بلمك *bilmek.* Scito.

پل *pel, pil,* & *pül.* p. *n. ſ.* 1) اوكچه *ökće.* t. Calx pedis. *Calcagno. Ferh.* 2) Extremitas januæ *in foramine mobilis. Caſt.*

بلّ *bill.* a. *n. ſ.* Res communis juris, *ſeu* licitum, & *cujusque arbitrio relictum permiſſumve. Wan.*

بل *bül.* p. *adj.* 1) Stultus, inſipiens. 2) Multus. *Ferh.*

پل *pül.* p. *n. ſ.* 1) Pons. *Ponte.* 2) *i. q.* پول *pūl.* Diverſorium publicum *viatorum. Ferh.*

پل *pul.* t. *n. ſ.* Squama. *V.* پول

بلّ *büll.* a. *V. act.* 1) Convaleſcere *a morbo.* 2) Diſgregari, ac diſpergi *populum. Gol.*

بلا *belā.* a. *n. ſ.* Malum, infortunium. *Male, diſgrazia. Wan.* ¶ بلا ايله *belā ile,* & بيك بلا ايله *bin-belā īle.* Vix, cum maxima difficultate. *Con ſtento, appena, con mille ſtenti.* اللّهك تكرينك بلاسي *āllāhün-,* & *tan-rīnün-belāsī.* Malum, *vel* ærumna a Deo miſſa, *q.* flagellum Dei. *Flagell. di Dio. Eb.* الله بلاك ويرسون *āllāh belānwirsün.* ~~Deus tibi maledicat, malum tibi eveniat.~~ *Il malanno, che Dio ti dia.* انكده باشنه بر بلا كتورمسونلر *anün-dæ baśine bir belā getürmesünler.* Ejus quoque caput infortunio non exponant. *Non gli cagionino anch' à lui qualche malanno. Eb.* تيمورك طرف حقدن نزول امش بلاي غير مندفع ايدوكين بليجك *tīmūrün-tæræfi hækten nüzūl itmiś belāi ghæjrī mündefiʿ īdügīn biligek.* Poſtquam cognovit Tamberlanem eſſe irreparabile flagellum a Deo miſſum. *Sæ. Conoſcendo in ſpirito, che Tamerlane era mandato da Dio per un irreparabil flagello. Br.* بلايه اوغراتمق *belāje oghrātmak.* In infortunium conjicere. *Far inciampare in una diſgrazia.* بلايه اوغرامق *belāje oghramāk.* ور بلايه مبتلا *belāje mübtelā* ol. Male cedere, in infortunium incidere. *Incontrar diſgrazia, malanno.* بلا بونا *belā bun-ā.* Et quod pejus eſt. *Il peggio è.* بلا بونده دركه *belā bündæ dür ki.* Peſſimum eſt, quod. *Il male è, che.*

بلا *belā.* p. 1) *n. ſ.* Malum, infortunium. 2) Bos *vel* Vacca *coloris nigri.* 3) *adj.* Vetus, vetuſtus. 4) Putridus, rancidus *Ferh.* * *Expreſſ. figur.* بلا كردان *belā kerdān. h. e.* صدقه و احسان *ſædækæ we yhsān.* Eleemoſyna, beneficium. *Ferh.*

بلا *belāe.* a. *V. act.* 1) Explorare, tentare. 2) Benefacere. 3) Ingrato, ac duriore modo tractare. 4) Manifeſtum facere. *Gol.*

بلاء *belāe.* a. *n. ſ.* 1) Experimentum, tentamen. 2) Aerumna, afflictio. *Wan.*

بلّاء *bellāe.* a. *part.* 1) Perjura *fæmina.* 2) Valde æqualis *lapis. Wan.*

بلا *bilā.* a. *particu. compoſ. ex* ب *bi* & لا *lā.* Sine, absque, citra. *Senza.* ¶ بلا امهال *bilā imhāl.* Abſque mora. *Senza indugio.* بلا اهال *bilā ihmāl.* Absque negligentia. *Senza traſcuragine. Ll.* بلا تأخير *bilā teechȳr.* Absque mora, *aut* dilatione. *Senza dilazione, ſenza indugio.* بلا تحاشي مرور و عبور ايلملري لازم ايكن *bilā tehāśī mürūrü ūbūr eīlemelerī lāzim īken.* Cum neceſſitas tranſitus eorum eſſet omni exceptione major. *Dovendo eſſi paſſar ſenza oppoſizione alcuna. Ll.* بلا ترتيب *bilā tertīb.* Abſque ordine, inordinate. *Inordinato, ſenza ordine.* بلا تردّد *bilā tereddud.* Abſque tergiverſatione, reſiſtentia. *Senza reſiſtenza, oppoſizione. Ik.* بلا تسيّل *bilā teſejiül.* Sine fluxu. *Senza corſo, che non corre. Bob.* بلا تشبيه *bilā teśbīh.* Citra comparationem, incomparabiliter. *Senza paragone, comparazione.* بلا تعب *bilā tæʿb.* Sine labore. *Senza fatica. Eb.* بلا تعبير *bilā tæʿbīr.* Inexplicabilis. *Ineſplicabile.* بلا توقّف *bilā tewækküf.* Absque mora. *Senz' indugiare, ſubito. Sæ.* بلا حجّة *bilā huggetin.* Sine probatione, ſine evictione. *Senza prova. Ik.* بلا حركت *bilā hæreket.* Immobilis. *An.* بلا سبب *bilā ſebeb,* & بلا موجب *bilā mūgib.* Sine cauſa, nulla data anſa. *Senza cauſa, ſenza averne data occaſione. Ll* بلا طلب *bilā tæleb.* Citra requiſitionem. *Senza averlo chieſto.* بلا عوض *bilā ȳwæzyn.* Gratuite, ſine retributione. *Gratuitamente, ſenza ricompenſa.* بلا فايده *bilā fāide.* Inutilis, absque emolumento. *Inutile, ſenza profitto.* تطويل بلا فايده تصديعدر *tætwīlī bilā fāide tæſtȳʿdür.* Protractio ſermonis absque fructu eſt mera cephalalgia. *Il tirar in lungo il diſcorſo ſenza frutto è un rompimento di teſta. Teſ.* بلا فرق *bilā færkyn.* Indifferenter. *Indifferentemente.* بلاك *bilake.* Sine te. بلا مهارشه *bilā mühāreśe.* Sine irritatione, aut concitatione inter ſe. *Senza amareggiare. An.*

بلابان *balābān.* t. 1) *adj.* Grandis, ingens. *Grande, e groſſo.* 2) *n. ſ.* Accipiter major. *Abuzzago, bozzago.*

بلابه *belābe.* p. *n. ſ.* Inhoneſta mulier, meretrix. *Ferh*

بلاتكين *belātigīn.* p. *n. f.* Lignea, & ferrea clava. *Mazza di ferro, e di legno. Ferh.*

بلاثق *belāsyk.* a. *part. pl. a* بولثوق *bülsük.* Confluxæ *aquæ. Wan.*

بلاچ *belać.* p. *n. f.* Species arundinis, *ex qua fiunt storeæ. Cast.*

بلاج *bilāḡ.* p. *n. f.* Storea. *Stuoja. Ferh.*

بلاج *būlāḡ.* p. *n. f.* Pulmentum *ex farina, & lacte. Pappa, mineſtra di farina cotta nel latte. Ferh.*

بلاجور *belāḡūr.* p. *n. f.* 1) Bos, *vel* vacca *nigri coloris.* 2) Maſtyche *nigra. Ferh.*

بلاجوز *belāḡiūz.* p. *n. f.* قره صغر *karasyghyr.* t. Bos, *vel* vacca *nigra.*

بلاخ *bilāch.* a. *part.* Magnis natibus præditæ *fœminæ. Gol.*

بلاخ *būlāch.* a. *n. f.* Ilex. *Leccio, albero. Gol.*

بلاخم *belāchæm.* p. *n. f.* Funda. *Cast.*

بلاخية *belāchyiet.* a. *n. f.* Magna & nobilis mulier, matrona. *Gol.*

بلاد *belād.* p. *adj.* Vituperabilis, diſplicens. *Ferh.*

پلاد *pelād.* p. *n. f.* Equus manuductus. *Cast.*

بلاد *bilād.* a. *V.* [3. *a* بلد] Digladiari *cum aliquo. Gol.*

بلاد *bilād.* a. *n. f. pl. a* بلد *beled.* Oppida, urbes. *Città, terre. Wan.* ¶ بلاد خوشنما *bilādī chośnümā.* Urbes egregiæ. *Città nobiliſſime, belliſſime. Sæ.* تخطيط بلاد *tæchtȳtȳ bilād.* Geographia, chorographia. *Geografia* خطاط آلبلاد *chættātul-bilād.* Geographus. *Geografo.*

بلاد *bulād.* p. *adj.* Maleficus, malefactor. *Cast.*

پلاد *pūlād.* p. *n. f.* Chalybs. *V.* پولاد

بلاد آلجبل *bilādül-ḡebel.* a. *n. f. compoſ. nom. prop.* Nom. parthiæ, *hodierna Iraca perſarum, quæ complectitur antiquam Aſſyriam, Parthiam, Mediæque particulam. Schult.*

بلادة *belādet.* a. *V. act.* [5. F.] Stupidum, & ſtolidum, tardumque eſſe. *Wan.*

بلادت *belādet.* a. *n. f.*)(ذكا *zekā*) 1) Hebetudo *mentis*, ſtoliditas, vecordia. 2) Obſtupeſcentia. *Goffagine, dapocagine, ſtupidità.*

بلادر *belādir.* p. *n. f.* Ornatus *ſponſæ. Ferh.*

بلادور *belādūr.* p. *n. f.* 1) Nom. ligni medicinalis. 2) Ornatus muliebris. *Ferh.*

بلاده *belāde.* p. *adj.* Futilis, vanus. *Ferh.*

پلاده *pelāde.* p. *adj.* فحش *fæhś.* a. Improbus, homo turpis, nefanda loquens. *Cast.*

بلاذر *belāzir.* a. *n. f.* Anacardium, *vul.* anacardi, *nomen fructus Indici. Gol.*

بلار *belār.* p. *n. f.* Radix plantæ ſpinoſæ آذربويه *āzerbūje dictæ. Ferh.*

بلارج *belārīḡ.* a. *n. f.* Ciconia. *Gol.*

پلارغو *pūlārghū*, & بلارغو *būlārghū.* p. *n. f.* 1) *lingua Choraſm. vocantur* Illi, ad quos quid fugiens venit. 2) Quidquid ab alio transfugiens alicui advenit, transfuga, profugus. *Cast.*

بلارك *belārek*, & پلالك *pelārek*, *bilārek, pūlārek.* p. *n. f.* 1) Ferrum latum *ſagittæ.* 2) جوهردار قلج *ḡewherdār kylyḡ.* Gladius chalybeus, acutus, undulatus, *pec.* indicus. *Scimitarra Damaſchina. Ferh.* ¶ بلارك سوسن مثالندن گل خودروي پيدا اولدي *belārekī sūſen misālinden güli chod rūj pejdā oldȳ.* Ex ipſius framea lilii inſtar albicantis roſa facta eſt rubicunda. *Sæ.*

بلأز *bel-ez*, *ſeu cum artic.* البلأز *el-bel-ez.* a. 1) *n. f.* Satanas. 2) *Adoleſcens* craſſus ac durus. 3) *part.* Brevis. *Gol.*

پلاز *palāz.* t. *n. f.* 1) Pullus anatis. 2) Pullus anſeris. *Paparello. Bern.*

بلاز *bilāz.* p. *adv. compoſ.* Sine cauſſa, ſine ratione. *Ferh.*

بلازك *bilāzük*, *ſeu uſit.* *bilezük, bilezik.* t. *n. f.* 1) Carpus. 2) دست ابرنجن *deſt ebrenḡen.* p. Armilla. *Polſo, braccialetti, ò maniglie.* ¶ آياق بلازكي *ājak bilezügī.* Pericarpium, ornamentum pedis, *ſeu* cruris.

پلازور *pelāzūr.* p. *n. f.* Maſtyche *nigra. Ferh.*

پلاژور *pelājūr.* p. *n. f.* *i. q. præc. Cast.*

بلاس *belās*, & *bilās.* a. *n. f.* *pro* مسح *mish. Medinenſium idiomate.* Pannus craſſior ex pilis, *vel* lana, *quo dorſum jumenti inſternitur, ut mollius clitellæ incumbant, Wan.*

پلاس *pelās.* p. *n. f.* 1) اسكيرك چل *eskīrek ćiul.* Pannus ſeraceus vetuſtior, *aut* ſtragula, *qua teguntur equi.* 2) *i. q.* شال *śāl.* Stola, veſtis ſacerdotum, *ſeu* ſericea tela nigra, *qua humeros tegunt Monachi Turcici, ſeu Derviſii.* 3) كشيشلر قفتاني *ke-śīśler kaftānī.* Veſtis craſſior Monachorum noſtrorum, penula, tegumentum *ex craſſiori materia. Coperta di cavalli di peli, mantello, ò abito groſſo de' frati, tela ò panno rozzo, coperta di materia rozza e groſſa. Ferh.* ¶ خرقه و پلاس ايله *chyrkæ wü pelās īle.* Cum centone, pallio craſſioris panni. *Con abito fratesco. Ah.* لباس فخري قچوردم و پلاس فقر آلدم *libāsī fæchrī kaćiürdüm we pelāsī fækr āldüm.* Veſtes gloriæ abjeci, penulamque paupertatis indui. *Hò bandito le veſti ſuperbe, e preſo l'abito di religioſo, ò mendico. Ah.*

بلاساغون *belāsāghūn.* p. *nom. prop.* Nom. urbis *in regione transoxana. Ferh.*

بلاسيدن *belāsīden.* p. *V.* 1) Corrugata, *ſeu* inæqualiter depreſſa, & protuberante ſuperficie eſſe, *pec. rem rotundioris formæ, ut melo.* 2) Marceſcere, areſcere, *ut fructum, florem, antequam perfectionem attingat. Cast.*

بلاش *bilāś.* p. *adv. compoſ.* Sine cauſa, ſine ratione. *Ferh.*

بلاشجرد *belāśḡird.* p. *nom. prop.* Nom. oppidi, *quod quatuor paraſangis diſtat a* مرو *merw. Ferh.*

بلاص *bilās.* a. *V.* [3. *a* بلص] Irruere *in aliquem. Gol.*

بلأصة *beleesæt.* a. *V.* Fugere. *Wan.*

بلاصي *belāsȳ.* a. *n. f. pl. a* بلنصاة *belensāt.* Nom. avis, *cui viridia ſunt ova. Gol.*

بلاط *belāt.* a. *n. f.* 1) Pavimentum læve *ex lapidibus, terra, lateribus, teſſuliſve compoſitum. Wan.* 2) *coll.* Illæ ipſæ res *ex quibus conficitur pavimentum.* 3) Palatium. *Gol.*

بلاط *bilāt.* a. *V.* [3. *a* بلط] 1) Certare *gladio.* 2) Natando laborare *natatorem. Gol.*

پلاطر *palātyr.* t. *n. f.* Feneſtra. *Bern. V. uſit.* پنجره *penḡere.*

بلاطنوس *belāthænos.* a. *n. f.* Platanus, *munimentum prævalidum in litoralibus Syriæ, e regione Laodiceæ, in occiduis partibus præfecturæ Halebenſis. Schult.*

پلاطينوش *palātȳnoś.* t. *n. f.* *ex Hung.* Palatinus. *Palatino.* ¶ مجار پلاطينوشي وشلين فرنج *maḡiar palātynośī weśelīn fereng.* Franciſcus Weſelini Palatinus Hungariæ. *Ll.*

بلاعة *būllā-æt.* a. *n. f.* Foramen mediæ domus, *per quod expurgatur cloacalis colluvies domus. Gol.*

بلاغ *belāgh.* a. *n. f.* 1) Adventus. *Wan.* 2) *part.* Quod pervenit, ac perfertur *ad aliquem.* 3) Quod ſufficit, ac ſatis eſt. *Gol.*

بلاغ *bilāgh.* a. *V.* [3. *a* بلغ] 1) Studio, & diligentia uti. 2) Summo honore afficere *aliquem. Gol.*

بلاغات *belāghāt.* a. *n. f. pl. a* بلاغة *belāghæt.* Suſurrationes. *Wan.*

بلاغت *belāghæt.* a. *n. f.* Eloquentia, facundia. *Eloquenza, facondia, bel dire. Wan.* ¶ بلاغت پردازلردن ممتاز *belāghæt perdāzlerden mümtāz.* Princeps oratorum. *Prencipe de gli eloquenti. Sæ.* مضمون بلاغت مشحوني *mæzmūnī belāghæt meshūnī.* Contentum literarum eloquentia plenum. *Il contento eleganti ſſimo. Ll.*

بلاقع *belāky*.* a. *n. f. pl. a* بلقع *belkæ*.* Terræ vacuæ, incultæ. *Gol.*

بلاكش *belākeś.* p. *part. compoſ.* بلا چكيجي *belā ćekigī.* t. Mala patiens, *aut* paſſus, afflictus. *Afflitto, disgraziato, miſero.*

پلاكل *pelākel.* p. *n. f.* Enſis chalybeus. *Cast.*

بلال *belāl.* a. *n. f.* 1) Humor, ſucculentia, 2) Recens humiditas *juvenilis ætatis, vel plantæ. Gol.* 3) *metaph.* Bonum, beneficentia. *Wan.*

بلال *belāl.* p. *n. f.* *i. q.* بلار *belār.* Radix plantæ *ſpinoſæ,* آذربويه *āzerbūje, dictæ. Ferh.*

بلال *bilāl.* a. *n. f. pl. a* بلة *būllet.* Humiditates. *Gol.*

بلال *bilāl.* a. *n. f.* 1) Aqua, lac, *ſeu in genere* omnis res fauces humectans. 2) *nom. prop.* Nom. viri, *ut qui præco fuit Mohammedis, publicas ejus indicens precationes.*

بلال *bilāl.* p. *n. f.* Radix plantæ *ſpinoſæ.* آذربويه *āzerbūje, dictæ. Ferh.*

بلالة *būlālet.* a. *n. f.* Malum, malefactum. *Wan.*

بلالك *belālek.* p. *n. f.* 1) Ferrum latum *ſagittæ.* 2) Gladius chalybeus. *Ferh.*

پلالك *pelālek.* p. *n. f.* 1) Ferrum damaſcenum. 2) Gladius undulatus. *Ferh.*

بلالو *belālū.* t. *adj.* Afflictus, afflictionem habens.

بلاليط *belālȳt.* a. *n. f. pl. a* بلاط Sola complanata, pavimenta. *Gol.*

بلاليع *belālȳ*.* a. *n. f. pl. a* بلوعة *būllū-æt.* Foramina mediæ domus, *per quæ expurgatur cloacalis colluvies domus. Gol.*

بلاليع *belālȳ*.* *nom. prop.* Nom. viri alicujus. *Wan.*

بلاليق *belālȳk.* a. *n. f. pl. a* بلوقة *būlūkæt.* Deſerta. *Wan.*

بلام *būlām.* a. *n. f.* Virens planta *generis ſalſuginoſi. Gol.*

پلامار *palāmār.* t. *n. f.* Camelus, rudens, reſtis magna, *qua navim alligant portui. Corda groſſa da fermar la nave al porto.* ¶ لنكر اوچروب پلامار اتدي *lenger ućiurūp palāmār āttȳ.* Anchora dejecta reſtem projecit. *Laſciata cader il ferro, gettò in terra la corda, da attaccar la nave. Eb.*

بلامدار *belā medār.* a. *part. compoſ.* Afflictus, *q.* malorum objectum, receptaculum. *Berſaglio delle disgrazie. Ik.*

پلاميد بالغي *palamīd balyghȳ.* t. *nom. prop.* Nom piſcis, *græcis Palamides. Bern.*

پلان *palān.* t. *n. f.* Clitella, *ſeu* clitellarum ligna. *Baſto.*

بلان *bilān.* a. *n. f.* Fiſcella *contexta ex foliis. Wan.*

بلّان *bellān.* a. *n. f.* Balneum, thermæ. *Gol.*

بلانه *belāne.* p. *n. f.* Opus imperfectum. *Ferh.*

پلانه *pelāne.* p. *n. f.* يرامز ايش *jarāmaz īś* t. Opus malum, & indecens. *Cast.*

پلاني *pelānī.* p. *n. f.* Gradarius equus. *Ferh.*

بلاو *belāw.* p. *n. ſ.* Oryza, *vel* alica *ſpiſſius*, & *cum granis integris cocta cum aqua. Ferh.*

پلاو *pilāw.* p. t. *n. ſ.* Oryza, *vel* alica *ſpiſſius*, & *cum granis integris cocta cum aqua, cui butyrum ſuperinfunditur, vel etiam adduntur carnes. Mineſtra di riſo, non disfatto nel cuocere, denſo, ſpeſſo, e con grani intieri.* ¶ پلاو زرده *pilāw zerde.* Oryza cum melle cocta, flava, ferales epulæ, *ſeu* ferale epulum. *La favetta per i morti.*

بلاهة *belāhet.* a. *V. act.* 1) Deſipere, *ſeu judicio, ac induſtria imbecillem*, & *ſimplicem, minuſque verſutum eſſe.* 2) Admodum verecundum eſſe. 3) Incurioſum eſſe, *ac ſocordem mali, ſtudioſum tamen*, & *gnarum boni. Gol.* 4) Incolumem eſſe. *Wan.*

پلاهنك *pelāhenk.* p. *n. ſ. pro* پلهنك *pelhenk.* Habena. *Caſt.*

بلايا *belājā.* a. *n. ſ. pl. a* بلاء *belāe.* Mala, infortunia. *Wan.*

بلايكي *belājkī.* t. *partic. optandi.* Utinam. *V.* بولايكي

بلايه *belāje.* p. 1) *n. ſ.* Meretrix impudens. 2) *adj.* Devius, corruptus, vaſtatus. *Ferh.*

بلبال *belbāl.* a. *n. ſ.* 1) Solicitudo, angor, melancholia. 2) Triſtis, aut pravus animi inſtinctus. *Wan.*

بلبكه *belbeke.* p. *n. ſ.* Butyrum recens. *Ferh.*

بلبل *belbel.* p. *n. ſ.* Poculum magnum. *Caſt.*

پلپل *pilpil.* p. *n. ſ. pro* فلفل *fülfül.* Piper. *Pepe. Ferh.*

بلبل *bülbül.* a. *n. ſ. pl.* بلابل *belābil.* 1) Luſcinia, philomela. *Roſſignuolo.* 2) Regulus trochilus non criſtatus. *Lui Wan.* 3) *part.* Levis *homo.* 4) Agilis. *Gol.*

بلبل *bülbül.* p. *n. ſ.* Luſcinia. *Ferh.*

بلبلة *belbelet.* a. *n. ſ.* 1) Solicitudo, angor. 2) Triſtis, *aut* pravus animi inſtinctus. *Wan.*

بلبله *bülbüle.* p. *n. ſ.* Epichyſis, amphora roſtrata, *ſeu* tubulo prædita. *Vaſo da bevere vino col boccolo. Ferh.*

بلبلي *bülbülī.* p. *n.* 1) Amphora. 2) Vinum. 3) Corium. 4) Malum armeniacum vilius *nucleo amore. Ferh.*

بلبن *belben.* p. *n. ſ.* Portulaca. *Porcellana. Ferh.*

بلبوس *belbūs.* p. *n. ſ.* يبان صغاني *iebān ſoghānī*, & صرمسق *ſarymſak.* t. 1) Cepa ſilveſtris. 2) Allium.

بلت *belt.* a. *V. act.* [2. F.] 1) Secare, præcidere. *Wan.* 2) Separare, dividere. 3) Reſecari, ac ſeparari. 4) Intelligentem, ac ſapientem eſſe. *Gol.*

بلت *belet.* a. *V. act.* [4. F.] Reſecari, ſeparari. *Wan.*

بلت *bült.* a. *nom. prop.* Nomen avis, *cujus plumæ, aliarum avium plumis permixtæ eas conſumere dicuntur. Gol.*

بلّة *bellet.* a. *n. ſ.* 1) Humidus ventus, *qui madorem affert.* 2) Bonum, beneficium. *Wan.* ¶ هلّه و بلّه *helle we belle.* Aliquid, res exigua, *q.* levis pluviæ, & raris guttis. *Proverb. Gol.*

بلّة *billet.* a. *n. ſ.* Mador, humiditas. *Wan.*

بلة *bület.* a. *n. ſ.* Mador, humiditas herbæ recentis. *Wan.*

بلّة *büllet.* a. *n. ſ.* Malum, malefactum. *Wan.*

بلّة *billet, ac büllet.* a. *V. act.* [1. F.] Humidum eſſe, madere. *Gol.*

بلتاة *beltāt.* a. *V. act. quadril.* Secare, præcidere. *Gol.*

بلتع *beltæ*, & بلتّع *belettæ.* a. *part. i. q.* حادق *hādyk.* Aſtutus. *Gol.*

بلتعاني *belte-ānī.* a. *part.* Qui elegantiam, & ingenium præ ſe fert, *cum ille nihil ſit. Wan.*

بلتعي *beltæ-ȳ* a. *part.* 1) Diſertus, promptus in loquendo. 2) Audax. *Gol.*

پلتك *peltek.* t. *n. ſ.* بلتم *beltem.* a. Traulus, balbus. *Barbotto, troglio, che non può pronunziar lo R. V.* پيبكي

پلتكلك *peltekl̇ik.* t. *n. ſ.* Balbuties. *Il balbettare, ò ſcilinguare.*

پلتكلمك *pelteklemek.* t. *V.* Balbutire, trauliſſare. *Scilinguare, balbettare.*

بلتم *beltem.* a. *part.* Gravis lingua, balbus. 2) *n. ſ.* Homines, populus. *Gol.*

بلتمك *biletmek.* t. *V. trans.* حدّ *hædd.* a. Acuere *cultrum, gladium. Aguzzare, affilare.*

بلتيس *biltīs.* p. *nom. prop.* Nom. medicamenti *alicujus. Ferh.*

بلثوق *belsūk.* a. *n. ſ. pl.* بلاثيق *belāsȳk.* Aqua *per terram reſtagnans*, & *expanſa. Gol.*

بلج *belḡ.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Nitere, fulgere auroram. 2) Apparere. *Gol.*

بلج *beleḡ.* a. *n. ſ.* Diſcrimen ſuperciliorum, *ſeu* affectus, *quo ab invicem diſtant. Gol.*

بلجة *belḡet, bülḡet.* a. *n. ſ.* 1) Lux, *pec.* poſtrema pars noctis *auroræ proxima. Wan.* ¶ بلجة آلصّبح *belḡetüs-ſubh.* Principium, & prima auroræ lux, diluculum. 2) Interſtitium ſuperciliorum. *Wan.*

پل چكنم *pül čeknem.* p. *nom. prop. compoſ.* Nom. pontis *celebris in regione* شيراز *ſīrāz.*

بلجم *belḡem.* p. *n. ſ. pro* بلغم *bælghæm.* a. Phlegma. *Flemma. Caſt.*

بلجه *bileḡe*, & بلجنه *bileḡine*, & بلهسنجه *bilesinḡe.* t. *adv.* معاً *me-æn* a. باهم *bāhem.* p. Una, ſimul, ſecum. *Inſieme, ſeco, collui.*

بلجي *biliḡi.* t. *n. ſ.* Sciens, noſcens, peritus. *Perito, eſperto, che sà.*

پلچي *pulčī* p. *n. ſ.* Venditor concharum margaritiferarum. *Ferh.*

بلح *belh.* a. *V. act.* [3. F.] 1) Areſcere, ſiccam eſſe *terram.* 2) *metaph.* Non conſiſtere, ac perire *pudorem. Wan.*

بلح *belæh.* a. *n. ſ.* Dactylus immaturus. *Wan.*

بلح *bülæh.* a. *n. ſ.* Vultur ſeneſcens. *Gol.*

بلحة *belhæt.* a. *n. ſ. unit.* Dactylus immaturus. *Wan.*

بلحلح *belæhlæh.* a. *n. ſ.* Paropſis *fundo carens. Gol.*

بلخ *bæleh.* a. *V. act.* [4. F.] Superbire. *Wan.*

بلخ *bælch.* a. *n. ſ.* Ilex arbor. *Gol.*

بلخ *bælch*, & *bylch.* a. *part.* Superbus, elatus. *Gol.*

بلخ *belch.* a. *nom. prop.* 1) Balchum, urbs Chóraſanæ, *duobus paraſangis diſtans ab Oxo, qui* & نهر بلخ *nehrī belch, dicitur*, Civitas Abrahami. 2) Poculum vini. *Ferh.*

پلخ *pelech.* p. *n. ſ.* Guttur, fauces. *Ferh.*

بلخا *belchāe.* a. *part. fœm. ab* ابلخ *eblæch, pec.* Stulta *fœmina. Wan.*

بلخنة *belychtet.* a. *n. ſ.* Herba repens, ac pumila, *cujus gargariſmo inhærens faucibus hirudo dejicitur. Gol.*

بلخج *belchæć.* p. *n. ſ.* Vitriolum, nigrum tinctorium. *Vitriolo, tinta negra. Ferh.*

پلخم *pelchæm.* p. *n. ſ.* صپان *ſapān.* t. Funda. *Frombola, ſcaglia. Ferh.*

پلخمان *pelchæmān.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بلخيّة *belæchȳjet.* a. *nom. prop.* Nom. arboris, *ſimilis malo punicæ, floris pulchritudine inſignis. Gol.*

بلد *beled.* a. *n. ſ.* 1) Urbs, oppidum. 2) Pars terræ habitata. 3) *nom. prop.* Mecca, *quæ ſæpius* البلد آلامين *el-beledül-emīn, aut* البلد آلحرام *el-beledül-hærām dicitur.* 4) Terra, humus. 5) Pars terræ, *ubi non foſſum fuit.* 6) Non accenſus focus. 7) Nidus ſtruthiocameli, *ſeu* locus, *ubi ova fovet.* 8) Struthiocamelus. ¶ اذلّ من بيضة آلبلد *ezellü min bejzætil-beled.* Vilior ovo relicto a ſtruthiocamelo. *Proverb.* 9) Domus. 10) Sepulchrum. 11) Cæmeterium. 12) Pars cœli ſtellis vacua, *quæ manſio Lunæ.* 21. 13) Iſthmus faucium, & *quod circumſtat.* 14) Interſtitium ſuperciliorum *ad naſi radicem.* 15) Pectus. 16) Vola manus. 17) Elementum *rei.* 18) Signum, bolis, *ſcil.* plumbum, quod *explorandæ profunditatis ergo in aquam demittunt nautæ.* 19) *nom. prop.* Nom. urbis *in Meſopotamia, alteriuſque in Perſide. Gol.* 20) Inſcriptio ſuræ 90. Alcorani. *Maracc.*

بلد *beled.* p. *n. ſ.* Dux viæ. *Ferh.*

بلد *büld.* a. *n. ſ.* Particula *auri, argenti, aut plumbi. Gol.*

بلدام *bildām.* a. *n. ſ.* Gladius obtuſus. *Gol.*

بلدان *büldān.* a. *n. ſ. pl. a* بلد *beled.* Urbes. *Wan.*

بلدة *beldet.* a. *n. ſ.* 1) Provincia. 2) Urbs. 3) *pec.* Oppidum, aut regionis pars, *quam quis incolit.* 4) Patria. 5) Manſio Lunæ 21. *ſignata ſex ſtellis ſagittarii, quæ* القلاده *el-kylāde, dicuntur, quod collaris referant formam.* 6) Spatium ſtellis vacuum. *Gol.*

بلدة *büldet* a. *n. ſ.* 1) Pectus. 2) Intervallum ſuperciliorum *utrinque inflexorum ad naſi radicem.* ¶ بلدة آلوجه *büldetül-weḡh.* Forma faciei. *Gol.*

بلدح *beldæh.* a. *nom. prop.* Nom. vallis *prope Meccam, aut montis in via Giuddæ. Gol.*

بلدح *bildæh.* a. *part.* Corpulenta, & obeſa *mulier. Gol.*

بلدر *baldyr.* t. *n. ſ.* 1) Poples. 2) Sura. *V.* بالدر

بلدرجين *boldürḡīn.* t. *n. ſ.* سمانه *ſemāne* p. Coturnix. *Quaglia. Teſ.*

بلدرمك *bildürmek.* t. *V. tranſ.* اعلام *y-lām.* a. Significare, nunciare, certiorem reddere. *Far ſapere, ſignificare, avviſare, dar parte.* ¶ كندوي بلدردي *gendüī bildürdȳ.* Notificavit ſe, ſe dedit agnoſcendum. *Si fece conoſcere, ſi diede à conoſcere.* يازوب بلدرمشسز *jazüp bildürmiśſyz.* Scripto ſignificaſtis, ſcripſiſtis. *Ci havete ſcritto*, & *avviſato. Ll.*

بلدم *beldem.* a. *n. ſ.* 1) Anterior, ac prominentior pars pectoris, & gutturis, *eique juncta pars œſophagi*, pars gutturis, *quæ in equo extare*, & *commoveri conſpicitur. Wan.* 2) Caput aſperæ arteriæ. *Gol.*

بلدمة *beldemet.* a. *V. act. quadril.* 1) Tacere. 2) Quieſcere præ timore. *Wan.*

بلده *belde.* a. *n. ſ. i. q.* بلد *beled.* Urbs. ¶ بلدهء طيّبه *beldeï tæjjibe.* Egregia civitas, *ſic per excellentiam* Conſtantinopolis. *Hoc ſimul chronographicum eſt captæ a turcis conſtantinopoleos; nempe annus hegiræ 857. vel annus Chriſti 1453. Sæ.* بلدهء فاخره *beldeï fāchyre.* Urbs pretioſa, ſuperba. *Città ſuperba.*

بلذم *belzem.* a. *n. ſ.* 1) Anterior, ac prominentior *pars pectoris*, & *gutturis.* 2) Caput aſperæ arteriæ. *Gol.*

بلرمك belermek. t. V. Inflari. ¶ كوزي بلرمش gözī belermiś. Oculi ejus ſunt inflati, intenſi ex ira *in aliquem*.

بلز beliz. a. *part.* 1) Brevis, craſſa. 2) Levis *mulier*. *Wan.*

بلزك bilezük. t. n. ſ. 1) Carpus. 2) Armilla. *V.* بلازك

بلس beles. a. n. ſ. 1) Fructus ficui ſimilis, *in Jemen*, *ſeu Arabia felice frequens*, ficus alba. *Wan.* 2) Nequam, profligatæ vitæ homo. *Gol.*

بلس bils. p. n. ſ. 1) Cineres Alkali. 2) Lentes. *Gol.*

بلس bülüs. a. n. ſ. *pl. a* بلاس belās. Cilicia. *Wan.*

بلس bülüs. p. n. ſ. Lentes. *Lenticchie. Ferh.*

بلسام bilsām. t. n. ſ. *pro* برسام birsām. a. Pleuritis.

بلسان belsān. p. n. ſ. Balſami frutex. *Ferh.*

بلسان beleșān. p. n. ſ. Balſami arbor, *ſeu* frutex. *Balſamo albero. Ferh.* ¶ بلسان ياغي belesān jaghȳ. Opobalſamum. *Opobalſamo, balſamo.*

پلست pilist. p. n. ſ. i. q. بدست bidist. Spithama inter pollicem, & minimum digitum diductos. *Ferh.*

پلست pülüst. p. *adj.* Turpis, immundus. *Ferh.*

پلستك pilistük. p. n. ſ. Hirundo. *Rondine. Ferh.*

پلسقه palaska. t. n. ſ. Pixis pulveraria. *Fiaſco da poluere di legno, corno.*

پلسك pélesk. p. n. ſ. Veru ferreum. *Ferh.*

بلسك belſek. a. n. ſ. Herba *veſtibus inhæreſcens. Gol.*

بلسك belisk. p. n. ſ. Hirundo. *Rondine. Ferh.*

بلسك bilsek. p. n. ſ. 1) Veru ferreum. *Ferh.* 2) Spithama. *Caſt.*

بلسك bilisk. p. n. ſ. كباب چورجك شيش kebāb ćewiregek śīś. t. Veru. *Spiedo. Ferh.*

پلسكي pelesgī. p. n. ſ. Color, tinctura rubra. *Ferh.*

بلسن bülſun. a. n. ſ. *coll.* Lens, & aliud genus illi ſimile. *Wan.*

بلش biliś. t. n. ſ. 1) Notitia. 2) *uſit. i. q.* آشنا āśinā. p. Notus, amicus. *Conoſcente.*

پلشت peleśt. p. *adj.* چپل ćepel. t. Impurus, immundus. *Sporco. Ferh.*

بلشك bülüśg. p. n. ſ. Veru ferreum. *Ferh.*

بلشلك biliślik. t. n. ſ. (ياداق jādlyk) *uſit.* آشنالق āśinālyk. Notitia. *Conſcenza.*

بلص bülæs, & بلّص bilyſs. a. *nom. prop.* Nom. avis. *Gol.*

بلصام bilsām. a. *V. act. quadril.* Fugere, aufugere. *Gol.*

بلصوص belæsūs, & بلّصوص bullæsūs. a. n. ſ. *pl. irreg.* بلنصي belensā. Nom. avis. *Wan.*

بلصّي bilyſſā. a. *nom. prop.* Nom. avis alicujus. *Gol.*

بلط bælt. a. *V. act.* Sternere *lapidibus ſolum. Gol.*

بلط bælt. ac bult, a. n. ſ. i. q. محرط muhryt. Camelitis, *vel* ovis morbo uberum laborans, *quo lac particulatim exſtillat. Gol.*

بلط bülüt. a. *part.* Fugitivi *ab exercitu. Gol.*

بلطة bültæt. a. n. ſ. 1) Lapis, *quo domus pavimentum inſternitur.* 2) *ipſa* Domus, *ſeu* pavimeutum ejus. 3) Res inopinata. 4) Collis. 5) Nom. loci *in monte Arabiæ Thai. Gol.* 6) Imber. *Wan.*

بلطف آلله تعالي bilutfil-lāhi te-ālā. *expreſſ. arabica,* Dei gratia. *Con la grazia di Dio.*

بلع bel*. a. *V. act.* [4. F.] 1) Inglutire deglutire. *Wan.* 2) Inviſibilem reddere. 3) Devorare. 4) Conſumere. *Inghiottire, ſorbire, divorare, & conſumare. Gol.*

بلع bel*, & bülæ*. a. n. ſ. Foramen *in rechamo trochleæ, vel in lapide molari. Gol.*

بلع bülæ*. a. n. ſ. Edax homo, helluo. *Gol.* ¶ سعد بلع ſæ*dī bülæ*. Manſio lunæ xxiii. *Gol.*

بلعآء belāe. a. *nom. prop.* Nom. viri alicujus. *Wan.*

بلعة bül-ăt. a. n. ſ. *pl.* بلع bülæ*. Lapidis molaris foramen. *Gol.*

بلعث bel-ăs. a. *part.* 1) Craſſus, obeſus. 2) Laxus *præ pinguedine. Gol.*

بلعثة bel-æset. a. 1) n. ſ. Craſſities, laxitas. 2) *part.* Craſſa, & obeſa *fœmina. Gol.*

بلعس bel-æs. a. n. ſ. Camelitis pinguis. *Wan.*

بلعص bul-ûs, & bel-æs. a. n. ſ. 1) Latus pubis. 2) *ipſa* Pubes. *Gol.*

بلعق bel-æk. a. n. ſ. *coll.* Genus dactylorum. *Wan.*

بلعك bel-æk. a. 1) n. ſ. *coll.* Camelitis *laxas habens carnes*, annoſa, craſſa. *Wan.* 2) *part.* Stolidus, & contemptus *homo. Gol.* 3) n. ſ. Genus dactylorum. *Wan.*

بلعلع bulæ*læ*. a. n. ſ. Avis longo collo prædita. *Gol.*

بلعم beleæm. a. n. ſ. Helluo. *Wan.*

بلعم bül-ûm. a. n. ſ. Oeſophagus. *Wan.*

بلعم باعور bel-æmī bā-ūr. a. *nom. prop.* Balaam.

بلعمة bel-æmet. a. *V. act. quadril.* Avide inglutire. *Gol.*

بلعوم bül-ûm. a. n. ſ. Oeſophagus. *Wan.*

بلغ belgh, & bulgh. a. *part.* Quod ad propoſitum finem pertingit, & perficitur. ¶ امر

¶ امر آلله بلغ emrül-lāhi belgh. Mandatum, *ſeu* negotium Dei contingit ſcopum. اللّهمّ سمعٌ لا بلغٌ ālāhümme ſim-ûn lā bilghun, *vel ſem-ûn lā belghun. Loquendi formula uſurpari ſolita, cum quid accidit, quod minus placet, i. e.* o Deus! quod auditur, ne fiat: *dicitur autem* احمقٌ بلغٌ æhmækun bilghun. Cum quis ſtultitia ſua pertingit, *quo cupit, aut eſt.* Summe ſtultus. بلغ ملغ *bilghun milghun.* Stultus, & obſcœne loquens. *Gol.*

بلغا bülæghā. a. *part. pl. a* بليغ belȳgh. Facundi, diſerti, eloquentes. *Tef.*

بلغار bülghār. t. *nom. prop.* Nom. Bulgariæ. *Bulgaria.*

بلغاري bulghārī. p. n. ſ. Corii genus, *ex pellibus vaccarum moſcoviticarum, cujus magna copia concinnatur in Bulgaria, unde huic corio nomen adhæſit. Ferh.*

بلغاك bülghāg. p. n. ſ. *compoſ.* Clamor, alteratio vehemens. *Ferh.*

بلغة bulghæt. a. 1) *part.* Quantum ſuſtinendæ vitæ ſatis eſt. *Wan.* 2) *adv.* Parum. *Gol.*

بلغد bulghæd. p. n. ſ. Cumulus, acervus. *Ferh.*

پلغده pelæghde. p. 1) *adj.* Fœtidus *in genere.* 2) n. ſ. *pec.* Ovum fœtidum. *Ferh.*

بلغده bulghude. p. n. ſ. Res coacervatæ, *in unum locum congeſtæ. Ferh.*

بلغراد belighrād. t. n. ſ. 1) Alba græca. *Belgrado. Urbs, & munimentum Serviæ, priſcis Romanis* Taurunum. 2) Nom. vici, *non procul ab urbe Conſtantinopoli diſſiti, ubi maximi aquæductuum fornices conſpiciuntur.*

بلغرادجق belighrādćik, & اردل بلغرادي erdel belighrādȳ. t. *nom. prop.* Nom. Albæ Juliæ. *Alba Giulia.*

بلغم belghæm, *vulg.* balgham. a. n. ſ. نخامت nüchāmet. a. Pituita, phlegma. *Flemma, pituita. Wan.* ¶ بلغم سوكن belghæm söken. Phlegma diluens, ſolvens. *Electuario, che riſolve la flemma.*

بلغملو balghamlū. t. *adj.* Phlegmaticus. *Flemmatico.*

بلغمي belghæmī. a. n. ſ. Chalcedonius gemma. *Caldonia.* ¶ بلغمي آلمزاج belghæmiül-mizāg. Phlegmaticæ complexionis, *ſeu temperamenti. Di compleſſione flemmatica.*

بلغمي يشيم bælghæmī jeśīm. t. n. ſ. Onyx. *Onice. Bern.*

بلغند bulghænd. p. n. ſ. Cumulus, acervus. *Ferh.*

بلغندر bulghænder p. n. ſ. Homo nullius religionis, *nullius ſectæ. Ferh.*

بلغنده belghænde p. n. ſ. Sarcina, faſcis *mercium. Ferh.*

بلغنده bulghunde. p. n. ſ. Res coacervatæ, *in unum locum congeſtæ. Ferh.*

بلغور bulghūr. p. n. ſ. 1) Alica, *ejuſve genus craſſius.* 2) *ex ea* Cibus. *Spelta. Ferh.* ¶ كندم بلغوري kendüm bulghūrȳ, بغداي بلغوري boghdāī bülghūrȳ. Alica triticea, triticum, *vel* far decordicatum, & leviter mola fractum. *V.* برغول

بلغونه belghūne. p. n. ſ. Cogitatio. *Ferh.*

بلغونه bulghūne. p. n. ſ. عورتلر قزلجه‌سي æwretler kyzylgesī. t. Fucus. *Belletto. Ferh.*

بلغين bilæghine, & bulæghyn. a. n. ſ. i. q. داهية dāhijet. Malum, infortunium, periculum. *Wan.*

بلفته bulufte. p. n. ſ. Ignis, *qui poſt reſtinctum incendium adhuc hinc inde latet. Ferh.*

بلفخت belfæcht. p. 3. *perſ. præt.* 1) Congregavit, collegit. 2) Lucratus eſt. *Ferh.*

بلفرخج belferæchg. p. *adj.* Turpis, immundus. *Ferh.*

بلق bælk. a. *V. act.* [1. F.] 1) Aperire *portam totam. Wan.* 2) Vitiare *puellam.* 3) Claudere *portam. Gol.*

بلق belæk. a. n. ſ. 1) Variegatio. 2) Ipſe albo & nigro conſtans color. 3) Tentorium *ex cilicio, ſeu pilis caprinis.* 4) Dementia levior. 5) Velum *portæ.* 6) Marmor. 7) Genus lapidis pellucentis, *qui in Arabia felice naſcitur. Gol.*

بلق bulk. p. n. ſ. Aqua quædam. *Ferh.*

بلقا belkā. a. *part. fœm. ab* ابلق eblæk. 1) Albo nigroque colore variegata. *Wan.* 2) *cum artic.* Nom. urbis, & regionis *inter Syriam, & Wadikora.* 3) Nom. aquæ, & equi. *Gol.*

بلقار bulkār. p. n. ſ. Corium Ruſſicum rubrum, *q.* Bulgaricum. *Vachetta di Ruſſia. Caſt.*

بلقان balkān. t. n. ſ. Mons magnus, alpes, cautes: *Sic vocantur in Bulgaria montes illi prœalti verſus Thraciam. Montagna alta, ſcoglio, alpe.* ¶ بلقان طاغلري balkān daghlerī. Montes, & clauſuræ Bulgariæ.

بلقة bulkæt. a. n. ſ. 1) Variegatio, *pec. cum in equo variegatus ille pedum anteriorum, poſteriorumque color ad femora pertingit. Wan.* 2) Omnis color, *cui permiſtus eſt albus. Gol.*

بلقع belkæ*, & بلقعة belkæ-ăt. a. n. ſ. *pl.* بلاقع belākȳ*, 1) Terra vacua, inculta, inhabitata. *Wan.* 2) Mulier improba, omni bono vacua. *Gol.*

بلقعي belkæ-ȳ. a. *part.* Nitens ſpiculo, *haſta, vel telum. Gol.*

بلقندر belkænder. p. n. ſ. Homo nullius religionis, *nullius fidei. Ferh.*

بلقوط *bilkūt.* a. 1) *part.* Brevis. 2) *nom. prop.* Nom. avis. *Gol.*

بلقيا *bulkȳjā*, & *belkȳjā.* p. *nom. prop.* 1) Nom. regis. 2) *n. ſ.* Edulium, *ex fructibus elixis confectum. Caſt.*

بلقيس *belkȳs.* a. *nom. prop.* Nom. reginæ Sabæ, *ſeu* Sabæorum, *quæ viſum venit Salomonem, eidemque nupſit, ut volunt Arabes. Herb.*

بلك *belk.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* برك *berk.* Folium. 2) Apparatus bellicus. 3) Arma. *Ferh.* 4) Donativum, honorarium. *Caſt.*

بلك *belek.* t. *n. ſ.* Clivus. *Poggio, colle, montagnetta. Bern.*

پلك *pelek.* p. 1) *n. ſ.* Palpebra. 2) *adj.* Suſpenſus, pendulus. *Ferh.* 3) *n. ſ.* Jaculum, dimidia haſta. *Caſt.*

بلك *bilk.* p. *n. ſ.* Scintilla *ignis. Ferh.*

پلك *pilk.* p. *n. ſ.* Palpebra. *Palpebra. Ferh.*

بلك *bilek.* p. *n. ſ.* 1) Elegans aſpectu *res.* 2) Primitiæ *fructuum.* 3) Recens res *in genere.* 4) Donum honorarium. *Ferh.*

بلك *bilek.* t. *n. ſ.* 1) Carpus, locus brachii, *ubi eſt armilla.* 2) Ipſa armilla. *Tef.*

بلك *bilik.* p. *n. ſ.* Adhæſio *tribuli. Ferh.*

بلك *bülük.* a. *n. ſ.* Soni buccis editi, *cum eos digitis impellunt. Gol.*

بلك *bülük.* p. *n. ſ.* Oculus magnus *e fronte prominens. Ferh.*

پلك *pülk*, & *pülük.* p. *n. ſ.* 1) بوكرك *bögrek.* t. Ren. *Rognone.* 2) Palpebra. *Palpebra. Ferh.*

بلكامه *bülkāme.* p. *adj.* Modo hæc, modo illa cupiens, proponens. *Ferh.*

بلكجه *bilekćie.* t. *n. ſ.* Cippi, manicæ. *Ceppi per le mani, manette, legni ò ferri, dove ſi pongono le braccia de' prigionieri.*

بلكس *bilkis.* p. *n. ſ.* Capitellum *muri. Ferh.*

بلكفد *bülkefd*, & *bülgüft.* p. *n. ſ.* Largitio, donum, *quo corrumpitur judex. Ferh.*

بلكفده *bülkefde.* p. *n. ſ.* Donum *ad corrumpendum judicem. Ferh.*

بلكك *bilkek.* p. *n. ſ.* Thermæ. *Bagni caldi. Ferh.*

بلكل *bilkel.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بلكل *bülgül.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بلكلمك *belin-lemek*, & بلكلتمك *belin-letmek.* t. *V. tranſ.* 1) Terrefacere *ex improviſo.* 2) Præ lætitia ſubſilire.

بلكلنمك *belin-lenmek.* t. *V. paſſ.* Subito terrore corripi, contrahi præ terrore *equum, etiam hominem. Adombrare, ſpaurire, ſpaventarſi.* ¶ بلكليو *belin-lejū.* Cum ſubito terrore. *Con orrore ſubitaneo.*

بلكن *belken*, & *pelken.* p. *n. ſ.* منجنيق *mengīnīk.* t. Machina petraria, vectis. *Machina da lanciar pietre. Ferh.*

بلكنج *bülkeng.* p. *n. ſ.* Ludibrium. *Caſt.*

بلكنجك *bülkengek*, & *pülkengik.* p. *n. ſ.* 1) Lepidus. 2) Ridiculus poeta. *Ferh.*

بلكو *bilgū.* t. *n. ſ.* Notitia, ſcientia. *Scienza, ſaputa.*

بلكو *bilegü.* t. *n. ſ.* Cos. *Pietra da aguzzare, cote.*

بلكه *belke*, & *uſit.* بلكي *belkī*, & بلكيده *belkīde.* p. *adv.* 1) Fortaſſis. 2) *uſit.* Imo, quin potius. *Forſi, & anzi, mà più toſto. Ferh.*

بلل *belel.* a. *V. act.* 1) Victoriam obtinere, *ſeu* potiri. 2) In poteſtate ſua habere, *vel* in eam accipere. 3) Improbum eſſe. 4) Adulterium committere. 5) Vim, atque injuſtitiam exercere. 6) Humidum eſſe. 7) Madere. *Gol.*

بلل *belel.* a. *n. ſ.* Mador, humiditas. *Gol.*

بلة *büllet.* a. *n. ſ.* Malum, malefactum. *Wan.*

بللة *bülület.* a. *n. ſ.* 1) Malum, malefactum. *Wan.* 2) Humor. *Gol.*

بللمك *bellemek.* t. *V.* Bipalio, *ſeu* bidente fodere, paſtinare. *Vangare.*

بللمك *billemek.* t. *V.* Acuere *cultrum, gladium*, exacuere. *Aguzzare.*

بللو *bellū.* t. *adj.* معهود *mæʿhūd.* a. Certus, notus. *Certo, noto, inſigne.* ¶ بللو دكل *bellū degül.* Incertum eſt, *aut* non eſt certus. *Incerto, dubioſo, non è certo.* بللو ا *bellū e.* Certum reddere, probare. *Render certo, far chiaro.* بللو اول *bellū ol.* Liquere, certum eſſe, cognoſci. *Eſſer certo, noto.* بللو باشلو *bellū bāślū.* Notabilis, notus, principalis. *Uomo ſegnalato, noto, riguardevole.*

بللور *büllūr.* p. *n. ſ.* Cryſtallum. *Criſtallo.*

بلليلة *bellīlet.* a. *n. ſ.* Ventus humidus. *Wan.*

پلم *pelm.* p. *n. ſ.* Terra, pulvis. *Ferh.*

بلم *belem.* a. *V. act.* Libidine ferventem admiſſarium appetere *camelitim. Gol.*

بلم *belem.* a. *n. ſ.* 1) Vulvæ camelinæ tumor *ex nimia libidine.* 2) *coll.* Piſciculi. *Gol.*

بلما *belmā.* a. *n. ſ. i. q.* ليلة البدر *lejletül-bedri.* Nox decima quarta a novilunio. *Notte del plenilunio. Gol.*

بلما *belmā.* p. 1) *adj.* قبا *kæbā.* a. Spiſſus, craſſus. *Ferh.* 2) *n. ſ.* Moles magna, levis, *ut barba. Caſt.*

بلمة *belmet.* a. *n. ſ.* Lucius piſcis. *Gol.*

بلمجه *bilmeğe.* t. *n. ſ.* لغز *lughæz.* a. Aenigma. *Enimma, indovinello.*

بلمدك *bilmedük.* t. *part.* Ignotus, qui, *vel* quod non noſcitur, *aut* ſcitur. *Che non ſi ſappia, ò conoſca.*

پلمرده *pelmürde.* p. *adj.* Pendulus, languidus, marcidus. *Fiacco, languido. Ferh.*

بلمز *bilmez.* t. 1) *part. neg.* ناشناس *nāśinās.* p. Ignarus, neſciens. 2) 3. *perſ. præſ.* Neſcit, ignorat. *Ignorante, che non sà, non conoſce.* ¶ ايلك بلمز *ejlik bilmez.* Ingratus. بلمز ايكن *bilmez īken.* t. 1) Inſcius. 2) Abſque ſcitu. *Senza ſaputa ſua.* كندويي بلمزه اورمق *gendūjī bilmeze ūrmak.* Fingere ſe non ſcire, diſſimulare. *Diſſimulare, far finta di non ſapere.*

بلمزلك *bilmezlik.* t. *n. ſ.* Ignorantia, imperitia. *Ignoranza.* ¶ ايلك بلمزلك *ejlik bilmezlik.* Ingrati animi vitium, ingratitudo. *Ingratitudine, ſconoſcenza.* بلمزلكله *bilmezligile.* Ignorantia, per errorem. *Per ignoranza, per errore.* بلمزلكله خطا ا *bilmezligile chatā e.* Peccare, per ignorantiam. *Mancare per ignoranza.* بلمزلكله جفا صورتنده كوردك *bilmezligile ğefā sūretinde göründük.* Ex ignorantia te vexavimus. *Per ignoranza abbiamo cercato di trauagliarti. Eb.*

بلمزلنمك *bilmezlenmek.* t. *V. activ. neut.* Simulare, *aut* fingere ſe non ſcire. *Simolare, far finta di non ſapere.*

پلمسه *pelmese.* p. *n. ſ.* 1) Præcipitatio *ſui ipſius in interitum.* 2) Mendacium. 3) Calumnia, falſa imputatio. *Ferh.*

بلمش اول *bilmiś ol.* t. *imp.* Scito. *Sappi.*

بلمك *belemek.* t. *V.* Bipalio fodere. *Vangare.*

بلمك *bilmek.* t. *V.* 1) Scire, cognoſcere. 2) *q.* Divinare. *Sapere, conoſcere, & ſtimare, riconoſcere.* ¶ قدومني محض سعادت بلوب *kudūminī mæhzȳ ſe-ādet bilūp.* Adventum ejus ſibi ducens felicitati. *Stimando la di lui venuta à felicità. Sæ.* ايده بلمك *īde bilmek.* Poſſe facere. *Poter fare.* بلدكلرك *bildüklerün-.* Quos cognoviſti. *Quelli, che tu hai conoſciuto.* بلدكك حال اوزره *bildügün-hāl ūzre.* Prout ſentis. *Come tu ſai, ò l'intendi.* بلدككدن قالمه *bildügün-den bildügün-den kālma.* Non deſiſtas ab intento opere. *Fà pur quanto ſai, ò vuoi.* سن بلورسن *ſen bilürſyn.* Tu noveris, *prout tibi placet, aut per contemptum, q. dicas.* Te poſtea pœnitebit. *Come ti pare, tu ſai ciò, ch'ai da fare.* سن اول درويشي كورجك بلورميسن *ſen ol derwīśī görigek bilūrmiſyn.* Cum videris illum monachum, agnoſceſne ipſum? *Quando vedrai quel frate lo riconoſcerai? Eb.* ايلك بلمك *eilik bilmek.* Agnoſcere beneficium, gratum eſſe. فلاني فلان بلمك *fülānī fülān bilmek.* Eum pro tali habere. *Riconoſcere il tale per tale, e tale, ſtimarlo tale. Ik.* مومي اليهي ويوده بلوب *mūmā ilejhī wajwoda bilūp.* Supradictum cognoſcentes pro principe. *Riconoſcendulo per voſtro prencipe. Ll.*

بلمك *bilemek.* t. *V.* Acuere. *Aguzzare.* ¶ ديش بلمك *dīś bilemek.* Dentes acuere. *Aguzzare li denti.*

بلمكلكله *bilmekligile.* t. *adv.* Scienter. *Saputamente, accortamente, & dottamente. An.*

بلمليدن *belmelīden*, & *belemlīden.* p. *V.* 1) Murmurare *apud ſe, præ animi moleſtia, ac indignatione.* 2) Angi, ægre ferre. *Caſt.*

پلمليدن *pelmelīden.* p. *V.* 1) Murmurare *apud ſe prae animi moleſtia, & indignatione. Ferh.* 2) Angi, indigne ferre. *Caſt.*

بلممك *bilmemek.* t. *V. negat.* جاهل *giāhil.* a. Ignorare, neſcire, non noſſe. *Non ſaper, non cognoſcere.* ¶ بلمم نه *bilmem ne.* Neſcio quid. *Non sò che.* كندوي بلميوب *gendūī bilmejūp.* Se ipſum non noſcens. *Non conoſcendo ſe ſteſſo. Ll.* صلح نه اولدوغين بلميورلر *ſulh ne oldūghȳn bilmejūrler.* Scire nolunt, quid ſit pax. *Non vogliono ſaper della pace.*

بلمه *belme.* p. *n. ſ.* Spiſſa, denſa barba. *Ferh.*

پلمه *pelme.* p. *n. ſ.* 1) Gradus *ſcalæ.* 2) Lanx *libræ. Caſt.*

بلمه *beleme.* a. *n. ſ.* 1) Libido *camelitis.* 2) Tumor vulvæ camelinæ *ex libidinis fervore.* 4) Tumor *labiorum. Gol.*

بلمه ريش *belme rīś.* p. *n. ſ. compoſ.* Barba denſa. *Ferh.*

بلن *bilen.* t. *part. præſ. a* بلمك *bilmek.* Qui noſcit, ſciens, peritus. *Che conoſce, verſato.* ¶ بلن بلور *bilen bilūr.* Novit, qui novit. *Lo sà, Prov.* چوق بلن چوق يكلور *ćiok bilen ćiok jan-ylūr.* Qui plus ſcit, magis errat, *q. majores doctorum errores. Chi più ne sà, più s'inganna. Prov.*

بلنج *beleng.* p. *n. ſ.* Menſura, quantitas. *Ferh.*

بلنج *bilinig.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بلنجاسب *bilingiāsib.* p. *n. ſ.* Species herbæ valde amaræ, Artemiſia. *Ferh.*

بلنجاسف *belengiāsüf.* p. *nom. prop.* Nom. herbæ, flos Parthenii, Artemiſia. *Caſt.*

پلنجاسف *pelengiāsef.* p. *n. ſ.* Album floris apis, Artemiſia. *Ferh.*

بلند *belend.* p. *n. ſ.* Trabs ſuprema *in jugamento feneſtrarum, vel portæ. Ferh.*

بلند *bülend.* p. يوجه *iüge*, & يوكسك *iükſek.* t. Altus, procerus, ſublimis. *Alto, ſublime. Ferh.* ¶ بلند ديدن *bülend dīden.* Suſpicere. *Guardar con riſpetto, portar riſpetto.* بلند ا *bülend e.* & بلند برداشتن *bülend berdāś-ten.*

ten. Extollere, elevare, exaltare. *Alzare, levare, inalzare.* آوازەسني بلند اتدي *āwāzeſinī bülend ittȳ.* Extulit vocem ſuam. *Alzò la voce. Sæ.* بلند آواز ايله اوقيوب *bülend āwāz īle okujūp.* Alta voce legendo. *Leggendo ad alta voce. Eb.* بلند اركان *bülend erkān.* Altis innixa columnis *fabrica. Fabrica, ſoſtenuta da alte colonne.* بلند اقتدار *bülend yktydār.* Sublimi eminens potentia, potentiſſimus. *Potentiſſimo. Ll.* سلطان بلند ساية *ſultānī bülend sāje.* Princeps clementiſſimus. *Clementiſſimo prencipe.* بلند پاية *bülend pāje.* In alto dignitatis gradu poſitus, celſiſſimus. بلند همت *bülend himmet.* Animo, ſtudioque ſublimis, magnanimus *de principibus viris. Sæ.* مرغ بلند پرواز *murghȳ bülend perwāz.* In altum volans, altivolans avis. *Uccello di alto volo. Sæ.* بلند جاه *bülend ğiāh.* Excelſæ dignitatis. *Di alta dignità. Sæ.* بلند كوكب *bülend kewkeb.* Elevatæ, inſignis conſtellationis, nobiliſſimus, ad magna natus. *Nato ſotto una feliciſſima coſtellazione. Eb.* بلند مرتبة *bülend mertebe.* Sublimis, eminentiſque gradus. *Di alta dignità. Ik.* جاي بلند *ğiāī bülend.* Præaltus locus, ſublimis. *Luogo, poſto alto.*

بلنداختر *bülendāchter.* p. *adj. compoſ.* Feliciſſimus, potentiſſimus. *Ferh.*

بلندترين *bülendterīn.* p. *ſuperl.* Altiſſimus. *Il più alto. Caſt.*

بلندح *belendæh.* a. *part.* 1) Brevis ſtatura. 2) Obeſus. *Wan.*

بلندر *bülender.* p. *compar. pro uſit.* بلندتر *bülendter.* p. Altior, ſublimior. *Caſt.*

بلندم *belendam.* a. *n. ſ.* Vir corpulentus. *Wan.*

بلند نظر *bülend næzyr.* p. *compoſ.* Sublimis, eminentis gradus, *aut* dignitatis. *Ferh.*

بلندي *belendā.* a. *part. i. q.* عريض *ărȳz.* Latus, in latera extenſus. *Wan.*

بلندى *bülendī.* p. *n. ſ.* يوجەلك *iüğelīk.* t. Sublimitas, altitudo. *Altezza, ſublimità.*

بلنديدن *bülendīden.* p. *V.* 1) يوجەلنمك *iüğelenmek.* t. Exaltari. 2) Extollere. *Eſſer inalzato. Ferh.*

بلندين *belendīn.* p. *n. ſ.* 1) قپو پروازي *kapū perwāzī.* t. Jugamentum *portæ*, ejusve quatuor tignorum nexus. *Ferh.* 2) Poſtes, *quibus porta congruit.* 3) Liminare, *quod circa portam. Caſt.*

پلندين *pelendīn.* p. *n. ſ.* Jugamentum *portæ. Ferh.*

بلنصات *belensāt.* a. *n. ſ. pl.* بلنصي *belensā.* Nom. oleris. *Wan.*

بلنصي *belensā.* a. *n. ſ. pl. a* بلنصات *belensāt.* Olera *certæ ſpeciei. Wan.*

بلنط *belent.* a. *n. ſ.* Lapis marmori ſimilis, *ſed rudior eo, & aſperior. Gol.*

بلنقص *belenkæs.* a. *n. ſ.* Patens, & aperta via. *Gol.*

پلنقة *palanka.* t. *n. ſ. ex Hung.* Munimentum, recintus e vallis contextus cum foſſa, *ad excubias agendas, magis adverſus latrones; quam juſtos hoſtes præſidium. Montec.*

پلنك *pelenk.* p. *n. ſ.* 1) قپلان *kaplān.* t. Pardus, *vul.* Leopardus *maculis nigris, albiſque.* 2) Tigris. *Leopardo, Tigre.* ¶ پلنك رنك *pelenk reng.* Equus velox, & variegatus, ſcutulatus, *ceu maculis leopardi aſperſus. Tigre. Ferh.* پلنك كون *pelenk gün.* Tigrinicolor. *Di color, ò mantello di Tigre.*

پلنكر *pelenker.* p. *nom. prop.* Nom. regis, *ab Alexandro in pugna occiſi. Ferh.*

پلنكشك *pelenkśük*, & پلنك مشك *pelenk müśk.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Nepetæ ſpecies, *ſeu fructus, qui Bagdadi naſcitur, ſeu* flos variegatus, *colorem dactyli, ſeu moſchi, ſeu leopardi referens*, ſpecies *ſcil.* Cyani moſchati. 2) Nardus celtica. *Ferh.*

بلنكيدن *bülengīden.* p. *V.* Claudicare. *Zoppicare. Caſt.*

پلنكين *pelengīn.* p. *adj.* Tigrinus. *Di Tigre. Ferh.*

پلنكينة *pelengīne.* p. *n. ſ.* 1) Veſtis regiæ genus. *Caſt.* 2) *adj.* Tigrinus. *Ferh.*

بلنمز *bilinmez.* t. 1) *adj.* Ignotus. 2) 3. *perſ. præſ. paſſ.* Neſcitur. *Ignoto, & non ſi sà.*

بلنمش *bilinmiś.* t. *part. paſſ. a* بلمك *bilmek* معلوم *mæʿlūm.* a. Notus. *Conoſciuto.*

بلنمك *bilinmek.* t. *V. paſſ. a* بلمك Sciri, noſci, percipi. *Eſſer noto, conoſciuto.* ¶ تقيدندن بلنوركن *tekæjjüdinden bilinürken.* Cum id tribueretur ipſius diligentiæ, & curæ. *Mentre ciò ſi attribuiva alla di lui applicazione, e diligenza. Ll.*

بلنمەمش *bilinmemiś.* t. *part. paſſ. negat.* Ignotus, non cognitus, ignoratus. *Ignoto, ignorato, non ſaputo, non conoſciuto.*

بلو *belw.* a. *V. act.* 1) Explorare, tentare, experimentum capere. *Wan.* 2) Benefacere, commodo, ac beneficio afficere. 3) Ingrato, ac duriore modo tractare, affligere. 4) Manifeſtum facere. *Gol.* 5) Tegi, indui. 6) Alligare *camelitim ad domini defuncti tumulum. V. in* ابلاء

بلو *bilw.* a. *part.* 1) Itinere attrita, macerata, & enervata *camelitis.* 2) Confectus *curis.* 3) Probatus, ac induratus *malis.* 4) Qui adminiſtrat, *opes. Gol.*

بلواز *belwāz.* p. *n. ſ.* Extremitas trabis, *extra murum prominens. Ferh.*

بلوازە *belwāze.* p. *n. ſ.* Extremitas trabis, *extra murum prominens. Ferh.*

پلواژە *pelwāje.* p. *n. ſ.* شيشە *śīśe.* t. Vitrum, lagena vitrea. *Ferh.*

پلوان *pülwān.* p. *n. ſ.* 1) Locus, *in quo onus dorſi aliquantum deponitur, quietis cauſſa.* 2) Sepes viva *horti, vineæ. Ferh.*

بلوايه *belwāje* p. *n. ſ.* Hirundo. *Rondine. Ferh.*

پلوت *pelūt.* p. *n. ſ.* Cidaris *parva, vel vilior. Ferh.*

بلوت *bilūt.* a. *n. ſ.* Vehementia. *Wan.*

بلوت *bulūt.* t. *n. ſ.* سحاب *ſæhāb.* a. ابر *ebr.* p. Nubes. *Nuvola, nube.*

بلوچ *belūğ*, & *pelūğ.* p. *adj.* Languidus, impotens *ad venerem. Languido, debole, impotente. Ferh.*

بلوچ *belūć.* p. *nom. prop.* Nom. populi turcomannici ſtolidi, & *ſine religione, latrociniis deditī, ex ipſisque viventis, vulgo* Bolluzii. *Ferh.*

بلوج *bülūğ.* a. *V. act.* [1. F.] Albeſcere, caneſcere. *Wan.*

بلوج *bülūğ.* a. *n. ſ.* Manifeſtatio. ¶ بلوجلە *bülūğile.* Manifeſte, luculenter. *Apertamente, chiaramente. An.*

بلوج *bülūğ.* p. *n. ſ.* 1) *nom. prop.* Nom. populi turcomannici ſtolidi, & *ſine religione, latrociniis deditī.* 2) Caruncula *excreſcens in latere vulvæ.* 3) Signum, *quod muro, vel tecto domus imponitur.* 4) Nomen loci *in* ايران *īrān.* 5) Caruncula in vertice galli, *ſeu criſta galli. Ferh.*

پلوج *pülūğ.* p. *adj.* Lanquidus, debilis, impotens *pec. ad venerem. Ferh.*

بلوح *belūh.* a. *n. ſ.* 1) Aqua, *quæ effluxit,* 2) Vacuus puteus. 3) Alienior a propinquis *nec iis conſueſcens. Gol.*

بلوح *bülūh.* a. *V. act.* [3. F.] Effluere *aquam. Wan.*

بلود *bülūd.* a. *V. act.* [1. F] Commorari *in loco. Wan.*

بلود *bülūd.* a. *n. ſ.* Vetuſtas. *Antichita. Wan.*

بلودە *bülūde.* p. *adj.* Vetus. *Caſt.*

بلور *bülūr.* p. *n. ſ.* Cryſtallum. *V.* بلّور

بلور *bulūr.* p. *n. ſ.* 1) Commoratio. 2) Populus *ſub tentoriis degens. Ferh.*

بلّور *büllūr.* p. *n. ſ.* Vitrum purius, magis excoctum. *Ferh.*

بلورتمك *belürtmek.* t. *V. tranſ.* Facere apparere, indicare, manifeſtare. 2) Cognoſcendum dare. *Far vedere, far apparire.*

بلورسز *belürſyz.* t. *adj.* Inviſibilis, ignotus, evanidus. *Inviſibile, diſparuto.*

بلورمك *belürmek.* t. *V.* Apparere, videri, noſci, manifeſtari. *Apparire, conoſcerſi, vederſi. Tef.*

بلوز *belūz.* p. *n. ſ.* Mantile oblongum. *Cyt. Part. I. Tom. I.*

بلوس *belūs*, & *pelūs.* p. *n. ſ.* 1) Vafer, deceptor. *Ingannatore. Ferh.* 2) Eloquens. *Facondo. Caſt.*

بلوس *bulūs.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بلوس *bülūs*, & *pülūs.* t. *nom. prop.* Nom. Pauli. *Paolo.*

پلوس *pülūs.* p. *n. ſ.* 1) تواضع *tewāzuʿ* a. Humilitas. 2) Expectatio, ſpes. 3) Blanditiæ. 4) Deceptio. *Ferh.*

بلوص *belūs.* a. *V. act.* Parum lactis habere *camelitim. Gol.*

پلوط *pelūt.* t. *n. ſ.* 1) Glans. 2) Quercus. *Ghiando, quercia.*

بلّوط *bellūt.* a. *n. ſ.* 1) Glans. 2) *ipſa* Quercus. *Ghianda, & quercia. Wan.* ¶ شاهبلّوط *śāhbelūt.* Regia glans *i. e.* Caſtanea بلّوط الارض *belūtul erz.* q. Quercus humi repens *i. e.* Chamædrys. *Gol.*

بلوع *belūʿ.* a. *part.* 1) *i. q.* واسع *wāſiʿ.* Amplus, patens, *ut patuli oris lebes. Gol.* 2) Vorax. *Tranguggiatore, vorace. Bern.*

بلّوعة *büllūʿæt.* a. *n. ſ. pl.* بلاليع *belālīʿ*, & بواليع *bewālīʿ.* 1) Foramen mediæ domus, *per quod expurgatur cloacalis colluvies domus.* 2) Puteus anguſti oris, *in quem confluit aqua pluvialis, & ſimilia. Wan.*

بلوغ *bulūgh.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Pervenire. 2) Propinquum eſſe. 3) Puberem fieri. *Wan.* ¶ درگاه عاطفت پناهلرينه اوايل سن بلوغدە بلوغ اتدى *dergāhī ātyfet penāhlerine ewāilī sinnī bülūghte bülugh ittȳ.* Ad regiam ipſius pervenit ineunte pubertate. *Capitò alla ſua real corte nel principio della ſua pubertà.*

بلوغ *bülūgh.* a. *n. ſ.* 1) Perventio. 2) Pubertas. *Gol.*

پلوغ *pülūgh.* p. *n. ſ.* صاغمق *ſaghmak.* t. Mulſio, *ſeu* ipſum mulgere. *Il mugnere. Ferh.*

پلوغ *pülūgh.* t. *n. ſ. ex Pol.* Aratrum. *Aratro. Aliud enim eſt* صپان *ſapan, findens agrum, & in utramque partem evertens terram.* ¶ پلوغ سورمك *pülūgh sürmek.* Aratrum ducere, arare. *Arare, coltivar la terra.*

بلوغيّت *bulūghȳjet.* a. *n. ſ.* Pubertas. *Pubertà.* ¶ بلوغيّتە يتشمك ارشمك *bülūghȳjete jetiśmek, iriśmek.* Puberem fieri, ad ætatem maturam pervenire. *Arrivar alla pubertà, alla maggioranza.* حدّ بلوغيّتە ارشمك *hæddī bülūghȳjete iriśmek*, & حدّ بلوغە يتشمك *hæddī bülūghæ ietiśmek.* Puberem fieri.

بلوق *bülūk.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Cito ire, properare. 2) *Fluxum* abripere ſecum *lapides.* 3) Aperire totam *portam.* 4) Recludere, *ſeu* vitiare *puellam.* 5) Claudere. 6) Attonitum eſſe, ac obſtupeſcere. *Gol.*

بلوقة *belūkæt*, *bülūkæt.* a. *n. ſ. pl.* بلاليق *belālȳk.* 1) Deſertum, ſolitudo. 2) Terra

plana, ac mollis. 3) Terræ tractus *nihil producens præter marmora,* 4) *nom. prop.* Nom. loci in Arabiæ felicis regione Bahrein, *qui a dæmonibus incoli creditur. Gol.* 5) Effugium *Ferh.*

بلوك *belūk.* p. *n. ſ.* Poculum *vini. Ferh.*

پلوك *pelūg.* p. *n. ſ.* 1) Trabs. 2) Tectum *domus prominens. Ferh.*

پلوك *pelūk.* p. *n. ſ.* 1) Malleus *fabri ferrarii.* 2) Cœnaculum. 3) Tuguriolum vinitoris *ex arundinibus, vel ſimili. Ferh.*

بلوك *bölük.* t. *n. ſ.* Turma, agmen, manipulus. *V.* بولك

بلوك *bülük.* p. *n. ſ.* 1) Scopus *ſagittæ.* 2) Alauda. *Lodola.* 3) Tractus *regionis.* 4) Stercus *cameli.* 5) Poculum *vini.* 6) Turba, agmen. *Ferh.*

بلوك *bülwek.* p. *n. ſ.* 1) Scopus, *quo quis tela dirigit.* 2) Tractus regionis, *cujus reditus homini privato a principe conceditur, vel emptione, aut ſucceſſione obtingit.* feudum. 3) Nom. avis. *Caſt.*

پلوك *pülūk.* p. *n. ſ.* Stercus *orbiculare camelitis. Caſt.*

بلوكات *bülūkāt.* p. *n. ſ.* طوايف *tæwāif.* Populi. *Caſt.*

بلوكان *bülūkān.* p. *n. ſ. pl. a* بلوك *bülūk.* Turbæ, agmina. *Ferh.*

بلول *bülūl.* a. *n. ſ.* Malum, malefactum. *Wan.*

بلون *belūn,* & *pelūn.* p. *n. ſ.* Strophiolum. *Caſt.*

پلون *pelūn,* & *pelīn.* t. *n. ſ.* افسنطين *efsentȳn.* Abſinthium. *Aſſintio.* ¶ پلون شرابي *pelūn śerābī.* Abſinthiacum vinum. *Vin daſſintio.*

بلون *bülūn.* p. *n. ſ.* Servus, mancipium. *Ferh.*

پلون *pūlūn.* p. *n. ſ. i. q.* پلوان *pūlwān.* 1) Locus, *in quo onus dorſi aliquantum deponitur quietis cauſſa.* 2) Sepes viva *vineæ. Ferh.*

پلونده *pelwende.* p. *n. ſ.* Sarcina, faſcis *mercium. Ferh.*

بلونك *belūnek.* p. *n. ſ. i. q.* بكونك *begunek.* Framea lignea. *V.* بكونك *Ferh.*

بلونك *bülūnek.* p. *n. ſ.* 1) Scopus *ſagittæ.* 2) Alauda. 3) Tractus *regionis.* 4) Stercus *cameli.* 5) Poculum *vini.* 6) Turba, agmen. *Ferh.*

بلوي *belwā.* a. *n. ſ.* 1) Experimentum, tentamen. 2) Aerumna, afflictio. *Incommodo, affanno, malanno. V.* بلا *Wan.*

بلوي *belewī.* a. *gentil.* Ad tribum Kodoatum pertinens. *Wan.*

بله *beleh.* a. *V. act.* 1) Incolumem eſſe. *Wan.* 2) Deſipere, *ſeu judicio ac induſtria imbecillem, & ſimplicem, minusque verſutum eſſe.* 3) Admodum verecundum eſſe. 4) Incurioſum, *ac ſocordem mali, ſtudiorum tamen, & gnarum boni eſſe. Gol.* 5) Sinere, miſſum facere. *Eſt autem hoc verbum e genere illorum, quæ vocant Arabum grammatici* اسماء آلافعال *ismāül-efæ'-āl. i. e. Nomina verborum. Quædam hujus generis verborum collocant nomen in caſu* نصب *næsb, ſeu accuſativo; atque ad hæc ſpectat quoque præſens verbum. Quædam vero poſtulant caſum* رفع *ref-æ, ſeu nominativum.*

بله *belhe.* a. *nom. verbale.* 1) *i. q.* دع *dæ'.* a. Miſſum fac, ſine. ¶ بله زيدا *belhe zejdin.* Sine zeidum. *Wan.* 2) *adv.* Præterquam. ¶ بله ما *belhemā,* præterquam quod. 3) *part. affirmantis,* Ita, bene, immo. *Gol.*

پله *pele.* p. *n. ſ.* 1) Species arboris. *Fer'.* 2) Gradus *ſcalæ. Caſt.* 3) Pala *remi. Bala de remi. Bern.* 4) Lac neo *in lucem editorum animalium. Ferh.*

پلّه *pelle.* p. *n. ſ.* 1) Gradus *ſcalæ.* 2) Lanx *libræ.* 3) Summa capitalis modica. *Ferh.*

بله بيله *bile.* t. *adv.* 1) Simul, una. *Inſieme, aſſieme, ſeco.* 2) Et, etiam, vel. 3) *in negatione* Nedum, nequidem. *Anche, nè anco.* ¶ اوغلاني دكل اغاسني بله اوردم *oghlānī degül, aghāſinī bile urdüm.* Non tantum puerum, ſed dominum etiam ejus percuſſi. *Io hò battuto non ſolo il ragazzo, mā anche il ſuo padrone. Id poteſt etiam dici* اغاي بله اوردم دكل كه اوغلاني *aghājī bile urdüm, degül ki oghlānī.* بريسي بله كلمدي *birisī bile gelmedy.* Ne unus quidem eorum venit. *Ne anch' uno di loro è venuto.* بله او *bile ol.* Simul eſſe, cohabitare. *Star inſieme, l'un con l'altro.* بله سنجه *bilesinge,* & بلهلرنجه *bileringe.* Simul, una cum eo, eis. *Inſieme con loro. Sæ.*

پله *pile.* p. *n. ſ.* Salix. *Salcio. Ferh.*

پلّه *pille.* p. *n. ſ.* 1) Lanx *libræ. Ferh.* 2) Palpebra. *Caſt.*

بله. *bülh.* a. *part. pl. ab* ابله *ebleh.* Inſipidi, ſtolidi. *Gol.*

پله *püle.* p. *n. ſ.* Lanx *libræ. Ferh.*

بلهاء *belhāe.* a. *part. fæm. ab* ابله *ebleh.* Inſipiens, ſtolida *fæmina. Wan.*

بلهجه *bilege.* t. *adv.* Simul, una. *V.* بلجه

بلهمك *bilemek.* t. *V.* Acuere. *Melius.* بلمك

بلهنك *pelheng.* p. *n. ſ.* Habena, ejusve funis, *qui manu tenetur, & ſcapo freni annectitur. Ferh.*

بلهنية *bülehenijet.* a. *n. ſ.* Vita commoda, mollis. *Wan.*

بلهينة *bülehinet.* a. *n. ſ. i. q. præc. Wan.*

بلي *beli.* a. *adv.*)(لا *lā*) Ita, ita ſane, etiam, certe. *Sì, così è. Wan.* ¶ بلي بسدن چكدي *beli beſten cektȳ.* Aſſentiendo aſſentatus eſt. بلي ديمك *beli dimek.* Conſentire, aſſenſum præbere, cedere. *Conſentire, dar luogo, umiliarſi.* بلي ديمز *beli dimez.* Non conſentit, vilifacit. *Non vi conſente, non vuol umiliarſi, lo ſprezza.*

بلي *belī.* a. 1) *part.* Tritus. *Gol.* 2) *nom. prop.* Nom. tribus Arabum Kodaatum. *Wan.*

بلي *bilā.* a. *V. act.* Uſu vetuſtam evadere, *ſeu potius* tritam, & conſumtam eſſe *veſtem. Wan.*

بلي *bilj.* a. *part. pl.* ابلا *eblā.* 1) Itinere trita, macerata, ac enervata *camelitis. Wan.* 2) Confectus & tritus *curis.* 3) Probatus, & induratus *malis, ceu iis* tritus. 4) Qui adminiſtrat, & regit peculium, *ſeu* opes. *Gol.*

بليّات *belijāt.* a. *n. ſ. pl. a* بليّت *belijet.* Mala. *Sæ.*

بليار *beljār.* p. *n. ſ.* Veſtis pulchra, elegans. *Ferh.*

بليّان *bilījān, ſeu* بلّيان *billijān.* a. *part.* 1) Qui longius abeſt, *vel a te diſceſſit, ut neſcias, ubi ſit.* 2) Homines diſperſi, *qui ſine antiſtite, duce vel domino ſunt.* ¶ ذو بلّيان *zü billijān, i. q.* ذو بلّي *zü billā.* Qui abiit, ut neſciatur locus. *Gol.*

بليت *belīt.* a. 1) *part.* Qui cunctatur, & moram nectit *in ſermone.* 2) *n. ſ.* Lepus. *Gol.*

پليت *pelīt,* & *pilit, pelīd.* t. *n. ſ.* Glans. *Ghianda. Ah.* ¶ پلّيد اغاجي *pelīd aghāgi.* Quercus, robur. *Quercia, rovere.*

بليّت *belijet.* a. *n. ſ. i. q.* بلا *belā.* 1) Experimentum, tentamen. 2) Aerumna, afflictio. *V.* بلا *Wan.*

بلّيت *billīt.* a. *part. i. q.* سكّيت *ſikkīt.* 1) Qui ſemper, aut plerumque ſilet, taciturnus. 2) Intelligens vir, ac ſapiens. *Gol.*

پليته *pelīte.* p. *n. ſ.* 1) Ellychnium. 2) Turanda, *quam vulneri præponunt chirurgi. Ferh.* 3) Pullus *cujuſcunque animalis. Caſt.*

پليچ *piliğ,* & *pilić.* t. *n. ſ.* Pullus *gallinæ. Pollaſtro.* ¶ پليچ چقرمق *pilić ćikarmak.* Pullos educere ex ovis. *Far li pulcini. Bern.*

بليد *belīd.* a. *part.* 1) Stupidus, ſtolidus, vecors. *Wan.* 2) Quem ad alacritatem nullus excitat motus. *Goffo, balordo. Gol.*

پليد *pelīd,* & پليذ *pelīz.* p. *adj.* Impurus, pollutus, illotus. *Caſt. Sporco, ſozzo.* ¶ پليد كردن *pelīd. kerden.* Contaminare, polluere. پليد چشم *pelīd ćeśm.* Impurus, & malignus oculo, *qui alium maligno petit oculo. Caſt.*

پليد *pellīd.* t. 1) *n. ſ.* Glans. 2) *adj.* Stupidus.

پليدي *pelīdī.* p. *n. ſ.* مردارلق *mürdārlyk.* t. 1) Pollutio. 2) Sordes humanæ, ſtercus. *Caſt.*

بلبيس *bilbejs.* a. *n. ſ.* Bilbeiſum *nobilis civitas Aegypti; probabilius antiquis* Beluſium. *Schult.*

بليش *biliś.* t. *adj.* Notus. *V.* بلش

بليش *bileiś.* t. *n. ſ.* تحدّد *tæhæddüd.* a. Exacuatio, acuminatio. *Aguzzamento, aguzzatura. An.*

بليغ *belȳgh.* a. *part.* 1) Facundus, diſertus, eloquens, efficax dicendo. *Facondo, eloquente. Wan.* 2) Multus, copioſus. *Molto, copioſo.* ¶ سعي بليغ *ſæ'j belȳgh.* Multus conatus, labor. *Gran sforzo, travaglio, cura.* فصيح و بليغ *fæsȳh belȳgh.* Eloquens, & facundus. *Eloquente e facondo.* فصيح آللسان و بليغ آلبيان ايلچي *fæsȳhul lisān we belȳghul bejān elći.* Legatus lingua diſertus, & efficax in explicando. *Eloquente, pronto di lingua, e copioſo, efficace nello ſpiegare, bel parlatore, buon oratore. Eb.*

بليغانه *belȳghāne.* a. p. *adv.* Diſerte, facunde, eleganter, oratorum more. *Elegantemente, diſertamente, da oratore. Ah.*

بليق *bulejk.* a. *nom. prop.* Nom equi velocis, & tamen vituperati. *Wan.* ¶ يجري بليق و يذمّ بليق *jegrī bulejku we jüzemmü bulejk.* Currit Bulejk, & vituperatur Bulejk; *in eum qui bene facit, & male audit. Prov. Gol.*

بليل *belīl,* & بليلة *belīlet.* a. *n. ſ.* 1) Humidus ventus, *frigidus, & pluvioſus. Wan.* 2) Humidior aër. 3) Humida anni tempeſtas. *Gol.*

بليله *belīle,* & *pelīle.* p. 1) *n. ſ.* بليلج *belīleğ.* a. Myrobolani Bellarici genus. *Caſt.* 2) *adj.* Humilis. *Ferh.*

پلين *pelīn.* t. *n. ſ.* Abſynthium. *V.* پلون

بليناس *belīnās.* p. *nom. prop.* Nom. celebris philoſophi *in ſcientiis phyſicis, aſtrologicis, præcipue vero in magia naturali excellentis. Ferh.*

پليندي *pelīndī.* p. *n. ſ.* Species melopeponis *admodum ſapidi. Ferh.*

بلينوس *belīnūs.* p. *n. ſ. i. q.* بليناس *belīnās nom. prop.* Nom. celebris philoſophi. *Ferh. V.* بليناس

پلينه *pelīne.* p. *n. ſ.* 1) Ellychnium. 2) Pullus *cujuſcunque animalis. Caſt.*

بِلِيّة *biliȷ̄e.* a. *n. ſ.* Camelitis, *quæ paganiſmi arabici tempore ligari ſolebat ad domini defuncti ſepulchrum, & absque pabulo, & potu ibidem relinqui, donec moreretur. Wan.*

بم بم

بَم *bem.* p. *n. ſ.* 1) Chorda *inſtrumenti muſici graviſſima.* 2) *ipſa* Vox hominis graviſſima, Baſſus. *Baſſo.* 3) Nom. arcis. 4) Percuſſio *in caput aut cidarim.* ¶ بم زد *bem zed. h. e.* سيله اوردي *sȳle urdī.* t. Colaphum inflixit. *Ferh.*

بَمّ *bèmm.* a. *n. ſ.* Chorda inſtrumenti muſici graviſſima. *Wan.*

بِم *bime.* a. *adv. pro* بما *bimā.* Eo quod, quomodo. *Gol.*

بما *bemā.* p. *pron. perſ. compoſ.* بزه *bize.* t. Nobis, ad nos. *A noi. Ferh.*

بِما *bimā.* a. *adv. compoſ.* 1) Eo quod, quomodo. 2) Cum eo quod. *Gol.*

بماذا *bimāẓā.* a. *adv. compoſ.* In quo, ad quid, cur? *In che, à che coſa? Gol.*

بمان *bümān.* p. *imp. verbi* ماندن *mānden.* Mane, remane. *Rimani, reſta. Ferh.*

بمانده *bümānde.* p. *part.* 1) Permanens, immotus. *Caſt.* 2) Qui deficit, laſſus. *Ferh.*

بمدينهٔ قسطنطينية المحروسه *bi medīneï koſtantinyetül mæhrūse.* a. *compoſ.* In inclyta civitate Conſtantinopoli. *In Conſtantinopoli città cuſtodita, protetta da Dio. Ll.*

بمشتاى بلغراد *bi meštāï belighrād.* a. *compoſ.* In hybernis Belgradi, *ſeu* Albæ Græcæ. *Nel quartiere d'inverno à Belgrado. Ll.*

بمزدن *bemzeden.* p. *V.* Percutere *aliquem* in caput. *Ferh.*

بمعني انكي *bemœ*nī ānki.* p. *Expreſſ. perſ.* Eo animo, ut. *Caſt.*

بمقام قسطنطينية المحروسه *bi makāmï koſtæntænījetül-mæhrūſe.* a. *compoſ.* In reſidentia cuſtodita Conſtantinopolitana. *Nella reſidenza di Coſtantinopoli la preſervata. Ll.*

بمنك *bimenk.* p. *n. ſ.* Anguſtia, afflictio. *Ferh.*

بمنكيدن *bimengīden.* p. *V.* 1) Murmurare apud ſe, ægro moleſtoque eſſe animo. 2) Occidere, ſub horizontem condi *ſolem. Caſt.*

پموق *pamūk.* t. *n. ſ.* Goſſipium, *pro* پنبوق ¶ پموق اپلكي *pamūk ipligī.* Fila goſſipina. *Filo di bambagia.*

بمهر *bemühr.* p. *compoſ. cum præp.* Cum ſigillo, ſigillo munitus. *Sigillato.* ¶ كيسهٔ سر بمهر *kīseï ser bemühr.* Crumena, *cujus* caput, ſigillo munitum. *Borſa ſigillata. Ik.*

بن بن

بن بن

بن *ben.* a. *adv. pro* بل *bel.* Quin, quin immo. *Gol.*

بن *ben.* p. *n. ſ.* 1) است *iſt.* a. Podex. 2) Anus. 3) Infima pars, fundus, extremum *rei. Caſt.* 4) Vinea. 5) Ager. 6) Meſſis. 7) Species parvi fructus. *Ferh.*

بن *ben.* t. *pron. perſ.* انا *ene* a. من *men.* p. Ego. *Io.* ¶ بن جاريه كز *ben ğiārijen-üz.* Ego ancilla veſtra. *Io ſerva voſtra. Eb.* بن ديمك شيطان ايشيدر *ben dimek ſejtān iṡidür.* Dicere, Ego: diabolicum eſt. *Dicitur hoc pro noſtro* Abſit jactantia verbo. *Prov.*

بن *bin.* a. *n. ſ. pro* ابن *ibn.* Filius. *Figliuolo.* ¶ بن عبد الله *bin æbdüllāh.* Filius ſervi Dei, *q.* Chriſtiani; *Sic vocantur à Turcis apoſtatæ noſtri; qui nimirum fide Chriſtiana relicta Mohammedanam religionem amplexi ſunt; Chriſtianis verò dicitur, loco* بن *bin, vel* ابن *ibnï,* ولد *weled ſic:* فلان ولد فلان *fülān weledi fülān.* N. filius N. *Il tale figliuolo del tale; nulla enim cognomina admittunt.*

بن *bün.* p. *n. ſ.* ديب *dīb.* t. 1) Radix, extremum, baſis *cujusque rei,* extremitas. 2) Foramen *podicis. Ferh.* 3) Mucro *naſi. Radice, fine, eſtremità di qualche coſa.* 4) *Poſtpoſitum nominibus florum, aut fructuum,* arborem, *ſeu* plantam *denotat.* ¶ گل بن *gül bün.* Planta, arbor roſæ. *L'albero di roſa.* خرما بن *chürmā bün.* Dactylorum arbor, palma. *Palma.* بن بغل *būnï bæghæl.* Interior axillarum pars, quæ piloſa. بن بيني *būnï beinī.* Mucro naſi. *Caſt.* بن دامن *būnï dāmen.* Infima pars laciniæ. *L'orlo inferiore, eſtremità della veſte.* بيخ و بن *bichū bün.* Radix. *Radice. Tef.* الي و بني بغلو *elī we būnī baghlü.* Ligatis manibus, pedibusque. *Legato piedi, e mani. An.* * *Expreſſ. figur.* بن دامان شبستان كون *bün dāmān ṡebeſtan kūn. h. e.* مراقبه ايله *murākybe ejle.* t. Contemplare, meditando perpende. *Ferh.*

بنّ *binn.* a. *n. ſ.* Pars *adipis, aut pinguedinis. Gol.*

بنّ *bünn.* a. *n. ſ.* 1) Genus potus. 2) Semen illud, *ex quo fit kahwe; potio nota. Gol.*

بنا *binā.* a. *V. act.* [2. F.] 1) Fabricare, ædificare, ſtruere. *Fabricare, edificare.* 2) Domum deduci jubere *conjugem ſuam.* 3) Conjugare *verbum. Wan.*

بنا *binā.* a. *n. ſ.* 1) Fabrica, ſtructura, ædificium. *Fabrica, edificio.* 2) Conſtructio fabricatio. 3) Conjugatio *verbi. Ik.* ¶ بنا *binā* a.

ياپمق *iapmak.* t. Fabricare, ædificare ſtruere, *Fabricare, edificare.* بنا اورمق *binā urmak.* Fundare. *Fondare.* بنا اولنمش *binā olunmiṡ.* Fabricatus, extructus. *Fabricato, edificato.*

بناءً *binā̆en.* a. *adv.* Juxta. *Wan.* ¶ بناءً عليه اكا *an-a binā-en.* بناءً عليه *binā-en æleih, & uſit.* بناءً على ذلك *binā-en ælā ẓālik.* Juxta hoc, conformiter ad hæc, his præmiſſis, his innitendo, his freti, rebus ſic ſtantibus. *In conformità di ciò, appoggiandoci ſopra di ciò. Ll.* مابينده اولان دوستلغه بناءً *mābeīnde olān doſtlyghæ binā-en.* Pro amicitia, *ſeu* freti amicitia, quæ intercedit. *In conformità dell' amicizia, ò confidandoci nell' amicizia, che trà di noi paſſa. Ll.* بنا برين *binā berīn.* Adeo ut, ita ut, quapropter, quocirca. *Caſt.*

بنّا *bennā.* a. *n. ſ.* ياپيجي *iapīğī.* t. Ædificator, ſtructor, architectus. *Fabricatore, muratore, architetto. Sæ.* ¶ بنّا و معمار *bennā wü mi*mār.* Architectus. *Ah.* بنّا و كاركر *bennā wü kārger.* Fabri & opifices. *Sæ. Maeſtri, e lavoranti. Br.*

بنات *benāt.* a. *n. ſ. pl. a* بنت *bint.* Filiæ. *Figliuole. Wan.* ¶ بنات نبات *benātï nebīt.* Filiæ herbæ. *Erbe tenerelle. Sæ.* بنات النعش *benātün-næ*ṡ.* Sidus urſæ, *q.* ſe diſtantes ſtellas habens.)(عقد پروين) Plejades, quod ſibi vicinæ ſint. *Sæ.*

بنادرة *benādiret.* a. *part. pl. a* بندار *bündār.* Firmi, ſtabiles. *Gol.*

بنادق *benādyk.* a. *n. ſ. pl. a* بندق *bündük.* Glandes miſſiles. *Wan.*

بنادك *benādik.* a. *n. ſ.* Segmenta tel e quadrata, *quæ veſtimentis ſub axillis inſeruntur. Wan.*

بنارنج *benārenğ.* p. *n. ſ.* Paſtor. *Ferh.*

بناسب *benāſeb, & benaſib.* p. *n. ſ.* حبّة الخضرا *hæbbetül-chyẓrā* a. چدنه *čedene.* t. Maſtiche, granum terebinthinum. *Ferh.*

بناست *benāſt.* a. *n. ſ.* Reſina terebinthina. *Gol.*

بناسيب *benāsīb.* p. *n. ſ.* Granum terebinthinum. *Ferh.*

بناصر *benāsyr.* a. *n. ſ. pl. a* بنصر *bynsyr.* Digiti annulares. *Wan.*

پناغ *penāgh.* p. *n. ſ.* 1) ايلك اوجي *iplik ūğī.* Fili goſſipini extremitas. 2) Filum ſericum *auro, argentove obtuctum. Caſt.* 3) Scriba. *Ferh.*

پنافتن *penāften, &* پنافته شدن *penāfte ṡüden.* p. *V.* Obſtrui aquæ, *vel* lactis viam. *Impedirſi il corſo dell' acqua, ò del late. Ferh.*

بناقيش *benākȳṡ.* a. *n. ſ. pl. a* بنقوش *bünkūṡ.* Panaces. *Gol.*

پناگاه *penāgāh.* p. *n. ſ. compoſ.* Locus refugii. *Ferh.*

بناگر *bināger, & binākeर.* p. *n. ſ. compoſ.* ياپوجي *iapūğī.* t. Fabricator, faber, architectus. *Fabro, muratore, architetto. Ferh.*

بناگوش *bināgūṡ.* p. *n. ſ.* 1) *compoſ.* قولاق توزي *kūlāktoẓȳ.* t. Cavitas poſt aures. *Il di dietro, dell' orecchie. Caſt.* 2) Auricula infima. *A diſotto dell' orecchie. Ferh.*

پناگير *penāgīr.* p. *n. ſ.* Nundinæ, *vul. & forte melius* پناير *panāīr.*

بنام *benām.* p. 1) *adj.* Inſignis, celebris, famoſus. *Famoſo, celebre.* 2) *compoſ. ex* ب *be* & نام *nām.* Nomine N. N. *Ferh.*

پنام *penām.* p. 1) *adj.* Tectus, opertus. 2) *n. ſ.* Filum ſericeum. 3) Amuletum. *Ferh.* 4) Arx, caſtellum. *Caſt.*

بنام ايزد *benām īzed.* p. *Expreſſ. perſic.* 1) *formula jurandi.* In nomine Dei. 2) *ob admirationem.* Quam res pulchra! egregie ſane! *Oche è bello. Ferh.*

بنامش *bunāmiṡ.* t. *n. ſ.* Decrepitus. *Decrepito.*

پناميدن *penāmīden, & benāmīden.* p. *V.* منع *men*.* a. Prohibere, impedire, avertere. ¶ چشم بنام *česm benām, ſeu penām.* Amuletum contra oculi faſcinum, *quod ſacris verbis conſcriptum appenditur, vel alligatur.*

بناميزد *benāmīzed.* p. *Expreſſ. perſic.* 1) *formula jurandi.* In nomine Dei. 2) *ob admirationem.* طوباله *tūbāleh.* t. Quam res pulchra! egregie ſane. *Oh che è bello!*

بنان *benān.* a. *n. ſ.* پرمق اوجي *parmak ūğī,* & پرمق *parmak.* t. 1) Extremitas digitorum, extrema eorum pulpa. 2) Digitus, digiti. *Dito, diti. Ik.*

بنانات *benānāt.* a. *n. ſ. pl. a* بنانة *benānet.* Extremitates digitorum. *Wan.*

بنانة *benānet.* a. *n. ſ.* Extremitas digiti. *Wan.*

بنانة *bünānet.* a. *n. ſ.* 1) *i. q.* روضة *rewẓæt.* Hortus herbis, & floribus inſignis. 2) Pratum amœnum. *Gol.* 3) *nom. prop.* Nom. mulieris. *Wan.*

بنانج *benanğ.* p. *n. ſ.* قوما *kūmā.* t. Secunda uxor Turcæ, *reſpectu alterius, quam prius jam duxerat. Ferh.*

پنانج *penāniğ.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

پنانك *penāneg.* p. *n. ſ.* Stipes arboris gummi arabici. *Ferh.*

بناور *benāwer.* p. *n. ſ.* 1) Furunculus. *Ferh.* 2) Quidquid fundum, radicem, *ſeu* baſin habet. *Caſt.*

پناور *penāwer.* p. *n. ſ.* Furunculus. *Ferh.*

بناور *bünāwer*. P. *n. ſ.* Furunculus, ulcus magnum. *Ferh.*

پناوه *penāwe*. P. *n. ſ.* توكل *tewekkül*. A. Fiducia, confidentia *in Deo. Confidenza, confidarſi, raſſegnarſi. Ferh.*

پناه *penāh*. P. 1) *n. ſ.* ملجا *melgiā*. A. صغنجق *ſyghynagiāk* T. Aſylum, refugium, præſidium. *Aſilo, rifugio; appoggio.* ¶ پناه خدا *penāhi chudā*. Protectio Dei, protegat te Deus, ſalve. *Dio ti guardi.* 2) *imp.* Confuge, refuge. 3) *part. præſ. in compoſ.* Confugiens, refugium quærens. *Ferh.* ¶ افضال پناه *efzāl penāh*. Aſylum doctorum. *Ricetto ò rifugio delli virtuoſi, & delle virtù.* دولت پناه *dewlet penāh* سعادت پناه *ſe-ādet penāh*. Receptaculum felicitatis *h. e.* felix, auguſtus. *Feliciſſimo, auguſto.* مسند دولت پناه *meſnedi dewlet penāh*. Thronus regius. *Il trono reale. Ah.* شفقت پناه *ſefkæt penāh*. Clementiſſimus, miſerator. *Clementiſſimo, benigniſſimo. Ik.* عالم پناه *ālem penāh*. Aſylum, refugium mundi. *Aſilo del mondo, chi ricorre tutto'l mondo.* عصمت پناه *ÿsmet penāh*. Caſtiſſimus. *Caſtiſſimo. Ik.* فتوا پناه *fetwā penāh*. Optimus deciſor controverſiarum in lege. *Ik.* كرامت پناه *kerāmet penāh*. Miraculoſus. *Miracoloſo, che fà grandi miracoli. Ik.*

پناهد *penāhed*. P. 3. *perſ. præſ. & fut.* Confugit, *vel* confugiet. *Ferh.*

پناه كاه & پناهكاه *penāh gāh*. P. *n. ſ. compoſ.* صغنجق ير *ſyghynagiak jer*. T. Locus refugii. *Ricovero. Caſt.*

پناهنده *penāhende*. P. *part. præſ.* Confugiens. *Ferh.*

پناهيد *penāhīd*. P. 3. *perſ. præt.* Confugit, refugium quæſivit. *Ferh.*

پناهيدن *penāhīden*. P. *V.* Refugere, confugere *aliquo. Ricoverarſi. Ferh.*

پناير *panāir*. T. *n. ſ.* Nundinæ. *Fiera, mercato publico.*

بنايق *benājÿk*. A. *n. ſ. pl. a* بنيقة *benÿkæt*. Laciniæ, *ſeu* panniculi fere triangulares, *qui aliis veſtis partibus inſeri ſolent. Gol.*

پنبك *bembek*, & *bümbek*. P. *n. ſ.* Aquatici animalis genus, *ſeu* piſcis delphino ſimilis, *qui homines per medium findit, deglutitque. Gol.*

پنبوق *pambūk*, *ſeu* پوق & پمق *pamuk* T. *n. ſ.* پنبه *pembe* P. قطن *kutn*. A. Goſſipium. *Bambace, cottone.* ¶ پنبوق ايپلكي *pambūk ipligī*. Fila goſſipina. *Fili di bambace.*

پنبوقلمق *pambūklamak*. T. *V.* Goſſipio ſubducere ac munire *veſtem. Foderar di bambace.*

پنبه *pembe*. P. *n. ſ.* Goſſipium. *Bambace. Ferh.* ¶ كوش هوشي پنبهء غفلت ايله مسدود و چشم بصيرتي سبل معصيت ايله مشدود اولغين *gūsi hūsī pembeī ghæflet īle meſtūd we ćeśmi bæsÿretī ſebelī mæ*sÿjet ile meśtūd olmaghÿn*. Quia aures intellectus ejus goſſipio imprudentiæ obturatæ, oculique prudentiæ ejusdem ſuffuſione defectionis erant occluſi. *Otturando egli le orecchie dell' intendimento con la bombagia della temerità, e ſerrando gl' occhi dell' intelletto colla ſtoppa della fellonia. Br.* * *Expreſſ. figur.* پنبه شد *pembe śüd*. *h. e.* 1) قاچدي *kāćtÿ*. T. Fugit. 2) هرزه كارلق ايلدي *herze kārlyk ejledī*. T. Futile, inane negotium tractavit. پنبه كرد *pembe kerd*. 1) *i. q. præc.* 2) عاجز ايلدي *āgiz ejledī*. T. Impotentem reddidit. پنبه كن *pembe kün*. *h. e.* 1) منكر اول *münkir ol*. T. Nega, revoca pactum. 2) محو ايله *mæhw eile*. T. Dele, annihila. *Ferh.*

پنبه پز *pembe pez*. P. *n. ſ. compoſ.* Carminator. *Che ſcardaſſa la bombace. Ferh.*

پنبه زار *pembezar*. P. *n. ſ. compoſ.* پنبقلق *pambuklyk*. T. Seminarium, *ubi goſſipium naſcitur. Campo di bambace. Ferh.*

پنبه زن *pembezen*. P. *n. ſ.* حلاج *hællāg* A. پنبق اتجي *pambuk atigī*. T. Carminator. *Scardaſſiere, che ſcardaſſa la bombace. Ferh.*

پنبه كن *pembeken*. P. *n. ſ. compoſ.* Girgillus goſſipii. *Ferh.*

پنبه وز *pembewez*. P. *n. ſ. compoſ.* Carminator. *Scardaſſiere. Ferh.*

بنت *bint*. A. *n. ſ. pl.* بنات *benāt* قز *kyz*. T. Filia. *Figlia. Wan.*

پنتا *peneta*, & *panata*. T. *n. ſ.* Apluſtre. *Banderola. An.*

بنة *binnet*. A. *n. ſ. pl.* بنان *binān*. *i. q.* رائحه *rājyhæ*. Aura, odor *ſive gratus, ſive ingratus. Wan.*

پنتافليون *pentafilion*. A. *n. ſ.* پنج انكشت *peng engüśt* P. *nom. prop.* Nom. herbæ Pentaphyllum, pentapetes, quinquefolium. *Il Cinquefoglio. V.* پنج انكشت

پنتومه *pentūme*. P. *n. ſ.* Viſcum, ejuſve planta. *Ferh.*

پنتومه *büntūme*. P. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

پنته *pinte*, & *pinta*. T. *n. ſ.* Pinta, *menſura vini Hungarica. Una pinta.*

پنتي حميد *pentī hæmīd*. A. *nom. prop.* Nom. hominis avariſſimi.

بنج *beng*. A. *n. ſ.* Hyoſcyamus, ſoporiferæ herbæ ſpecies nota. *Gol.*

پنج پنج *peng*. P. *num. card.* خمسة *chæmset* A. بش *beś*. T. Quinque. *Cinque.* ¶ پنج سالكي *peng sālegī*. Luſtrum, quinque annorum ſpatium. *Lo ſpazio di cinque anni.* پنج شنبه *peng*

peng śembe. Feria quinta. *Giovedi.* پنج ورق *peng waræk*. Quinque folium *herba* پنج يسك *peng iek*, & پنج يكه *peng iekke*. Ex quinque unus, pars quinta. *Caſt.*

پنج *ping*, & *bing*. P. *n. ſ.* Globulus veſtis. *Ferh.*

پنجال *pengiāl*. P. *n. ſ.* Stercus *avium*, & *columbarum. Ferh.*

پنجال مرغ *pengiali murgh*. P. *n. ſ.* 1) قوش بورني *kūś būrnÿ*. T. Roſtrum *avis. Ferh.* 2) Stercus *avium.*

پنج انكشت *peng enküśt*. P. *n. ſ. compoſ.* 1) Quinque folium *herba.* 2) *nom. prop.* Nom. loci non procul *a* تبريز *tibrīz*. *Ferh.*

پنج اوكشت *peng ewküśt*. P. *n. ſ.* Aſtrabe, lignum ephipii. *Ferh.*

پنجاه *pengiāh*. P. *num. card.* خمسون *chæsūne*. A. اللي *ellī*. T. Quinquaginta. *Cinquanta. Ferh.*

پنجاهم *pengiāhüm*. P. *num. ordi.* اللنجي *ellingī*. T. Quinquageſimus. *Cinquanteſimo.*

پنجاهه *pengiāhe*. P. *n. ſ.* Oratio, *ſeu* vocalis, *ſeu* mentalis quinquaginta dierum, *qua noſtram quadrageſimam indicare volunt. Ferh.*

پنجايك *pengiājek*. P. *n. ſ.* Cancer. *Gambero. Ferh.*

پنجپا *pengpā*. P. *n. ſ. compoſ. i. q. præc. Ferh.*

پنجپايك *pengpājek*. P. *n. ſ. compoſ.* ينكج *jengeg*. T. Cancer. *Gambero. Ferh.*

پنجپايه *pengpāje*. P. *n. ſ. compoſ.* 1) *nom. prop.* Nom. herbæ, *quinque pedes habentis.* 2) Cancer. 3) Signum zodiaci cancer. *Ferh.*

پنج پهلو & پنجپهلو *peng pehlū*. P. *n. ſ. compoſ.* بش بوجق *beś būgiak*. T. Quinquangulus, quinquelaterus. *Ferh.*

پنج ترياق *penć tirjāk*. P. *n. ſ. compoſ.* Syropus. *Ferh.*

پنج دعا *peng du-ǣ*. P. *n. ſ. compoſ.* Quinquies de die iterata oratio, *quæ Mohammedanis lege præſcripta eſt. Ferh.*

پنجر *pangiar*. T. *n. ſ.* Beta rubra. *Bieta roſſa.*

پنجر *penger*. P. *n. ſ. i. q.* قفس *kæfs*. P. Cavea *avis*, clathri. *Ferh.*

پنجره *penćere*. P. *n. ſ.* Feneſtra. *Fineſtra, balcone. Ferh.*

پنجرهلو *pengerelū*. T. *adj.* Feneſtris illuſtris. *Fineſtrato, che hà fineſtre.*

پنجس *pengis*. P. *n. ſ.* 1) Fractio, ruptura. 2) Afflictio, moleſtia. *Ferh.*

پنجش *püngiś*. P. *n. ſ.* Glomus *goſſipii. Ferh.*

پنج شاخ دست *peng śāch deſt*. P. *n. ſ. compoſ.* Quinque digitalis, quinque folium *herba. Ferh.*

پنجشك *püngiuśk*. P. *n. ſ.* سرچه *ſerće*. T. Paſſer. *Paſſero. Ferh.*

پنجشك زبان *pungeśk zebān*. P. *n. ſ. compoſ.* 1) Coloris flavi, & rubri *res. Di colore roſſo, o giallo.* 2) Lingua paſſeris, *medicamenti ſpecies. Ferh.*

پنجشنبه *pengśembe*. P. *n. ſ. vul. perśembe & peśembe*. Feria quinta, dies Jovis. *Giouedi. Ferh.*

پنجق *bungiuk*. T. *n. ſ.* Margaritæ falſæ. *Teſ. V.* بوكجق

پنچك *penćek*. P. *n. ſ.* Hæderæ ſpecies, *fructus uvarum inſtar ferens. Ferh.*

پنجك *pengik*. T. *n. ſ.* Schedula captivorum venalium, *in qua nomen, ſtatura, patria eorum deſcribitur.*

پنجك *bingiek*. P. *n. ſ.* Goſſipium carminatum. *Ferh.*

پنجك *püngek*. P. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

پنجكان *pengegān*. P. *num. diſtribut.* Quini. *Caſt.*

پنجم پنجم *pengem*, *pengiüm*, & *penćiüm*. P. *num. ordi.* خامس *chæmis* A. بشنجي *beśingī*. T. Quintus. *Quinto. Ik.* * *Expreſſ. figur.* پنجم رواق *pengiümi rewāk*. *h. e.* فلك مريخ *feleki merÿch*. Quintus orbis cæleſtis, *in quo circuit Mars. Ferh.*

پنجمير *pengmīr*. P. *nom. prop.* Nom. provinciæ *in* توران *tūrān*. *Ferh.*

پنجمين *pengiümīn*. P. *num. ordi.* Quintus. *Quinto. Ferh.*

پنجنكست *pengengeſt*. P. *n. ſ.* 1) Quinque digitalis *herba.* 2) *nom. prop.* Nom. loci *haud procul a* تبريز *tibrīz*. *Ferh.*

پنج نوبت *pengnubet*. P. *n. ſ. compoſ.* 1) Quinque orationes, *quas Mohammedani per diem lege perſolvere ſolent.* 2) Quinque vices per diem, *quibus muſica orientalis concinnitur ante pallatium principis. Ferh.*

پنجنوش *pengnūś*. P. *n. ſ.* 1) Syropus. 2) Electuarium, pharmacum. *Ferh.*

پنجكوشت *pengküśt*. P. *n. ſ. compoſ.* Aſtrabe, lignum ephipii. *Ferh.*

پنجه *pengeh*. P. *n. ſ.* 1) *num. card. contractum a* پنجاه *pengiāh*. Quinquaginta. 2) *n. ſ.* Saltus, *ſeu* chorea Europeorum. *Caſt.*

پنجه *penge*, & پنچه *penće* P. *vulg. pangiā*. T. 1) Vola manus cum digitis, *vel* pugnus. 2) Machina bellica petraria. 3) Lapis, *qui imponitur pinnis muri, vel etiam portæ arcis, & in aſſultu contra hoſtes jacitur.* 4) Choreæ. *Ferh.*

پنچه *binge*. P. *n. ſ.* Frontale *mulierum. Ferh.*

پنچه *pünge*. P. *n. ſ.* آلن *ālyn*. T. Frons. *Ferh.*

پنجه بند *pünće bend.* p. *n. ſ. compoſ.* قصابه *kysābe* a. Frontale, *quod fœminæ quibuſdam in locis aſtringunt. V.* قصبه *Ferh.*

پنجهٔ بچاره *penćeï bīćāre.* p. *n. ſ. compoſ.* Quinque planetæ, *nempe: Saturnus, Jupiter, Mars, Venus, Mercurius. Ferh.*

پنجهٔ ذرديده *penćeï zerdīde.* p. *n. ſ. compoſ.* Quinque dies, *qui adjiciuntur ad* 12 *menſium æquabilium finem anni implendi ergo. Ferh.*

پنجه زن *penće zen.* p. *part. compoſ.* Ungues jaciens, extendens. ¶ پنجه زن كردن *penće zen kerden.* Mittere ungues. *Gettar le zampe.* فلانه پنجه زن خصومت اولوب *fülāne penće zenī chusūmet olūp.* Ungues inimicitiæ injecit in talem. *L'hà afferrato, attaccato oſtilmente. Ik.*

پنجه صالمق *penće ſālmak.* t. *V. compoſ.* Ungues mittere *in aliquem.* ¶ كرك ناكه كير ادل بره‌ء جاننه پنجه صالمق علاماتي نمايان اولمغله *gürgī nāgehgīrī eğel bereī ğiānine penće ſālmak ælāmātī nümājān olmaghyle.* Cum viderentur ſigna, quod de repente rapiens, rapax lupus fati veller, mittere ungues ſuos in agnum animæ ejus. *Moſtrandoſi ſegni, che'l lupo rapace della morte vuole con le ſue zampe afferrare l'agnello della di lui anima. Eb.*

پنجهٔ كربه *penćeï gürbe.* p. *n. ſ. compoſ.* Flos ſalicis. *Ferh.*

پنجه كير *penćegīr.* p. *n. ſ. compoſ.* Luctator. ¶ پنجه كير دست افلاطون ايدي *penćegīrī deſtī eflatūn īdī.* Colluctari poterat cum Platone. *Poteva diſputar, ò far à lotta con Platone. Eb.*

پنجه‌لمك *penćelemek.* t. *V.* پنجه زدن *penće zeden.* p. Unguibus arripere. *Afferrare, gettar le zampe.*

پنجه‌لو *penćelū.* t. *adj.* Habens ungues. ¶ شير پنجه‌لو *ſīr penćelū.* Unguibus leonis præditus. *Forte di mano, come un lione.*

پنجهٔ مريم *penćeï meriem.* p. *n. ſ. compoſ.* Quinque digitalis *herba. Ferh.*

پنجه‌ويشلر *penćewīſler.* t. *n. ſ. pl.* Apexabones. *Boldoni. Bob.*

پنجيانه *penğījāne.* p. *n. ſ. i. q.* بنج *benğ.* a. Hyoſcyamus, *ſoporiferæ herbe ſpecies. Ferh.*

پنجيدن *penğīden.* p. *num. ordi.* Quintus. *Ferh.*

پنجير *penğīr.* Feneſtra. *Fineſtra. Ferh.*

پنجين *penğīn.* p. *n. ſ.* Conciſio, diviſio *in partes. Ferh.*

پنجيوده *penğīūde.* p. *n. ſ.* Dimidium decimarum. *Ferh.*

بنح *beneh.* a. *V.* [3. F.] Concidere in partes *carnem. Wan.*

بنح *būnūh.* a. *n. ſ.* Dona, donaria. *Gol.*

بند *bend.* a. *n. ſ.* 1) Vexillum magnum. *Wan.* 2) Legio *decem millium. Gol.*

بند *bend.* p. *n. ſ.* 1) Artus, articulus. *Giuntura.* 2) Compes, pedica. *Ceppo.* 3) Peſſulus, ſera. *Catenaccio.* 4) Dolus, fraus. *Frode, inganno.* 5) Calumnia, obtrectatio. *Calunnia.* 6) Pactum, juramentum. *Patto, giuramento.* 7) Triſtitia, mœror. *Triſtezza.* 8) Nodus. *Nodo.* 9) Clauſtrum *aquæ. Chiuſa d'acqua.* 10) Immaginatio, phantaſia. *Fantaſia.* 11) Spes. *Speranza.* 12) Cingulum, ſuccingulum. *Cintura.* 13) Ligulæ veſtis. 14) Funis *in genere. Corda.* 15) Pignus. *Pegno.* 16) Ars luctatoria, luctamen. *Sforzo, il combattere.* 17) Par boum. 18) Volumen, charta *in longum convoluta.* 19) Captivitas in bello. 20) Ligamen cultri. 21) Milvus. *Nibbio.* 22) *in poeſi* Carmen rythmicum ſæpius repetitum. 23) *imp. a* بستن *beſten.* Liga. *Ferh.* ¶ بند ا *bend* e. *cc. acc.* & *dat.* 1) Ligare vincire. 2) Componere. *Comporre, obligare, attaccare.* بند شدن *bend ſüden.* Excludi, cohiberi. *Caſt.* بند اولنمق *bend olunmak.* Alligari, vinciri. بنده چكمك *bende ćekmek.* 1) Ligare, vincire. 2) Conjicere in vincula. محكم بنده چكدي *muhkem bende ćektȳ.* Ligavit eum fortiter, ſtricte. *Lo legò ſtrettamente, forte. Eb.* شاه ارجمند اول نكار دلبند زلفنك كمندينه بر وجهله بند اولدي كه خرد خرده بين هر چند كه پند ايلدي سودمند اولمدي *ſāhī erğimend ol nigārī dilbend zülfinün-kemendine bir weğhile bend oldȳki, chyredī churde bīn her ćendki pend ejledȳ, sūdmend olmadȳ.* Præſtantiſſimus princeps tam fortiter ligatus adhæſit catenis crinium illius formoſæ cordium ligatricis, ut quantumvis intellectus perſpicaciſſimus, eum admoneret, nihil profuerit. *Sæ. Talmente ſi avviluppò quel generoſiſſimo prencipe trà i lacci delle treccie di quella ninfa rubbatrice de' cuori, che quantunque egli foſſe ſtato di ciò ammonito, & avvertito da perſone ſavie, e prudenti, non giovò coſa alcuna. Br.* 24) *part. compoſ. a* بستن بغلايجي *baghlaīğī.* t. Ligans, ſtringens. *Che lega.* 25) *i. q.* صانع *ſāni*. a. Artifex. *Caſt.* ¶ پاي بند *vel* پايبند *pajbend, vul. pajwand, vel vitioſè paiwan.* Compedes. حيله بند *hȳlebend.* Strictor fraudis. ديباجه بند *dibāğe bend.* Compoſitor exordii, inchoans. *Che comincia. Ik.* عدو بند *ædū bend.* Ligator inimicorum. *Legatore de' nemici, vincitore.* عدو بند او *ædūbend* ol. Vincire, captivare hoſtes. *Legare, far ſchiavi li nemici, riportarne vittoria. Sæ.* ميان بند *mijān bend.* Cingulum lumborum. *Cintura.* نعل بند *næ'l bend.* Calceator equi. *Ch'attacca il ferro alli cavalli, mariſcalco.* نقل بند *nækȳl bend.* Compoſitor narrationis, ſcriptor hiſtoriæ. *Scrittore, iſtorico.* بند شمشير *bendī ſimſīr.* Baltheus, cingulum gladii. *Pendone della ſpada, ò ſcimitarra.* * *Expreſſ. figur.* بند زبان ندارد *bendī zebān nedāred. h. e.* سوزي صاقلامز ايشتدوكين سويلر *sözī saklæmaz, iſittügin söjler.* t. Non ſervat ſecretum; quod audit, narrat. *Ferh.*

پند *pend.* p. *n. ſ.* 1) Monitum, conſilium. 2) Milvus. *Ferh. Ammunizione, conſeglio.* ¶ پند پدر *pendī peder.* Monitum paternum. *Ammonizione paterna.* پند دلپسند *pendī dilpeſend.* Cordiale monitum. *Buon conſeglio. Sæ.* پند ا *pend* e. & پند ويرمك *pend wirmek* پند دادن *pend dāden,* & پند كفتن *pend güften.* Conſilium dare, admonere. *Ammonire, dar conſeglio. Sæ.*

پند *pind.* p. *n. ſ.* 1) Podex. *Ferh.* 2) Naſturtium aquaticum. 3) Ricinus. *Caſt.*

پند *pund.* p. *n. ſ.* 1) Milvus. *Nibbio. Caſt.* 2) Goſſipium carminatum. *Ferh.*

بنداب *bendāb.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) جزيره *ğezīre* a. Inſula. *Iſola. Ferh.* 2) Articulus, ejuſve locus. *Caſt.*

بنداد *bündād.* p. *n. ſ.* 1) Murus. 2) Fundamentum *ædificii.* 3) Fulcrum. *Ferh.*

پندار *pendār,* & *bündār.* p. *adj. compoſ.* 1) Fundum habens, *ſeu* baſim. 2) Firmus, ſtabilis. 3) *n. ſ.* Horreum & divitias poſſidens, *ſeu* mercator, *qui merces præoccupat, aut reconditas ſervat in horreo congeſtas, ut poſtea carius divendat. Ferh.* 4) *adj.* Certus. *Caſt.*

پندار *pindār.* p. 1) *n. ſ.* Exiſtimatio, opinio. *Penſiere, opinione.* 2) *imp. à* پنداشتن *pindāsten.* Puta, exiſtima. *Ferh.* 3) *part. compoſ.* صانيجي *ſanīğī.* t. Exiſtimans, intelligens. *Che ſtima, ò penſa.* ¶ دور پندار *dūr pindār.* Remota recogitans, *aut* intelligens.

بندار *bündār.* a. *part. pl.* بنادرة *benādiret.* Firmus, ſtabilis. *Gol.*

پندارانيدن *pindārānīden.* p. *V. tranſ.* Putare. *Caſt.*

پنداري *pindārī.* p. 2. *præſ. perſ.* Intelligis, exiſtimas. ¶ تا نپنداري *tā nepindārī.* Ut non intelligas, præſumas. *Acciò non penſi, e preſumi. Eſt à. ſequenti. Caſt.*

پنداريدن *pindārīden.* p. *V.* Exiſtimare. *Ferh.*

پنداشتن *pendāsten,* & *pindāsten.* p. *V.* صانمق *ſanmak.* t. Putare, exiſtimare, intelligere. *Penſare, ſtimare, credere. Ferh.*

بندافلون *ben dāfilūn,* & *pendāfilūn.* p. *n. ſ.* Pentaphyllon. *V.* پنتافلون

بنداك *bendāk.* p. *n. ſ.* قلندرلر تاجي *kælenderler tāğī.* t. Pileus, mitra religioſorum, *qui Calenderi dicuntur. Ferh.*

بنداميز *bendāmīr.* p. *n. ſ.* Species ligaminis, *ſeu* faſciæ *ab inventore ſuo nomen ſortitæ. Ferh.*

بند باكوري *bend bāgörī.* p. *n. ſ. compoſ.* Species herbæ. *Ferh.*

بندبايژه *bendbāïje.* p. *n. ſ.* 1) Tritici, & hordei caulis. 2) *melius* Scapi *vel* calami inciſura. 3) Nodus. 4) Annulus freni, *cui alligatur habena.* 5) Nodulus in margine tentorii, *qui adhæret paxillo, Caſt.*

بندخت *bündücht.* p. *n. ſ.* Facies. *Ferh.*

بندخي *pro* بن دخي *ben dæchȳ.* t. *compoſ.* Ego quoque. *Io ancora. Ah.*

بندر *bender.* p. *n. ſ.* 1) Paſſus, *ſeu* locus tranſitus. *Paſſaggio.* 2) Fauces *montium.* 3) Inſidiis aptus locus. 4) Portus. 5) Emporium, urbs regionis cujuſque, *ubi mercatores onera, ac vectigalia ſolvunt, & peregrini mercatores ſubſiſtunt aliquamdiu; ut in Perſia Spahani, Samachiæ, Hormuzi. Porto, emporio, ſcala.* 6) Nomen loci in Tartaria.

بندر *bünder.* p. *nom. prop.* Nom. urbis. *in* غرچه *ghærće. Ferh.*

پندر *pünder.* p. *nom. prop.* Nom arcis in regione شراز *ſīrāz. Ferh.*

بندرز *benderez.* p. *n. ſ.* Acus magna, *qua ſarcinæ conſuuntur. Ferh.*

بندركاه *bendergāh.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) *i. q.* بندر *bender.* Paſſus anguſtus. *Caſt.* 2) Emporium. *Ferh.* 3) Portus, ſtatio *navium. Paſſo, emporio, porto. Caſt.*

بندروز *benderūz.* p. *n. ſ. compoſ.* Acus magna, *qua ſarcinæ conſuuntur. Ago da ſacco. Ferh.*

بندروغ *bendrūgh.* p. *n. ſ. compoſ.* Obturaculum *ex lignis, & feſtucis contra aquam, ut alium petat locum. Ferh.*

پندره *pindere.* p. *n. ſ.* 1) Spurius. 2) Nebulo. *Scioperone, birba. Caſt.*

بندش *bindiſ.* p. *n. ſ.* Goſſipium carminatum. *Ferh.*

پندش *pündiſ.* p. *n. ſ.* Glomus goſſipii. *Gomitolo di bambagia. Ferh.*

بندق *bunduk.* a. *n. ſ. pl.* بنادق *benādyk.* 1) Nux avellana. *Gol.* 2) Glans miſſilis, globulus, *qui ex baliſtario arcu, aliove inſtrumento jacitur. Wan.* ¶ بندق هندي *bundukȳ hindī.* Avellana Indica.

بندقة *bündükæt.* a. *n. ſ. unit.* Nux avellana. *Wan.*

بندقه *bunduke.* p. *n. ſ.* 1) بر درهم *bir dirhem* t. Drachma, *Dramma.* 2) Seſquidrachma. *Ferh.*

بندك bendek. p. n. ſ. Goſſipium carminatum. Ferh.

بندكان bendegān. p. n. ſ. pl. a بنده bende. Servi. Servitori. ¶ بندكان حضرت bendegānĭ hæzret. Servi Dei. Li ſervi di Dio. Ik. بندكان بي ريالري bendegānĭ bī ryjālerī. Servi ejus non ficti, ſinceri. Li ſuoi ſinceri ſervitori. Ll.

بندكاه bendgāh. p. n. ſ. compoſ. الك an. t. 1) Articulus corporis. 2) Locus ligaminis. Ferh.

بندكشاد bendeksād. p. n. ſ. compoſ. Articulus corporis, ſeu junctura articulorum. Ferh.

بندكشه bendkeſe. p. n. ſ. قوللق kullyk. t. Servitus, ſervitium, miniſterium. Servitù, ſervizio. ¶ بندكي و شاهي bendegi wü ſāhī. Servire, & regnare. Il ſervire, & il regnare, l' eſſer ſervo, e l' eſſer rè. Sæ. بندكي كردن bendegī kerden. Servire, præſtare ſervitium. Servire, preſtar ſervizii.

بندكير bendgīr. p. n. ſ. compoſ. 1) لكن lükün. t. Cæmentum ex calce, oleo, & goſſipio, aut pilis bovinis confectum ad balnei ſtructuram, ne aqua permeare poſſit. Ferh. 2) nom. prop. Nom. arboris. 3) Trabs ingens, quæ fundamento aut alteri ſtructuræ ſupponitur. Caſt.

بندن benden. p. V. Vincire, ligare. Caſt.

بند نايژه bend nāīje. p. n. ſ. compoſ. Stramen ex conciſis caulibus leguminum. Ferh.

بندنه bendene. p. n. ſ. دوكمه dögme. t. Globulus, ſeu quæ ejus loco eſt ligula veſtis. Ferh.

بندو bendū, & pendū. p. n. ſ. 1) Ricinus, inſectum, quod cuti equorum, & camelorum, boum, & caprarum adhæret, eosque infeſtat. Ferh. 2) Eruca. Caſt.

پندو pindū. p. n. ſ. Strepitus, ſonus aquæ. 2) Ricinus. Ferh.

پندو pündū. p. n. ſ. 1) Naſturtium, pec. aquaticum. 2) Eruca. Caſt.

بندوا bendewā, & pendewā. p. n. ſ. Species herbæ amaræ, & ſapidæ, quam libenter comedunt. Ferh.

بندودة bendūdet. a. n. ſ. 1) Podex. 2) Pudenda viri. Gol.

بندورغ bendiwærgh, & bendurugh. p. n. ſ. Septum, quo obturatur aqua fluens. V. بندروغ

پندوره pindūre. p. n. ſ. 1) Cardamine, naſturtium aquaticum. Caſt. 2) Frater ex uno patre. 3) Spurius. Ferh.

بندوز bendūz, & pündūz. p. n. ſ. i. q. چوالدوز čüwaldūz. Acus magna, qua ſarcinæ conſuuntur. Ferh.

پندوز penduz. p. n. ſ. i. q. præc. Ferh.

بنده bende. p. 1) part. paſſ. بغلنمش baghlanmiś. t. Ligatus, vinctus, obligatus. Legato, attaccato. ¶ بنده و دستكير اولديلر bende wü deſtgīr oldyler. Vincti, & captivi remanſerunt. Furono legati, e fatti ſchiavi. Sæ. بنده و بسته bende wü beſte. t. 1) Vincire. 2) Devincire, obligare. Obligare. 3) n. ſ. عبد ābd. a. Servus, famulus. Servitore, ſervo, ſchiavo. Ferh. ¶ بندهٔ فرمان bendeï fermān. Subditus, obſequens imperio. Sottopoſto alli commandi. بندهٔ صادق الاخصاص bendeï sādykul ychsās, & ſimpl. بندهٔ مخلص bendeï muchlys. Addictiſſimus ſervus. Affezzionatiſſimo ſervitore. Ll. بندهٔ كمترين و داعيء ديرين سعد الدين صفا آيين bendeï kemterīn we dā-ÿi dīrīn ſæded-dīnĭ ſæfā ājīn. Minimus ſervus, & orator antiquus Sadeddinus puritati aſſuetus. Sæ. بندهٔ بي مقدار bendei bī myktār. Humillimus ſervus. Umiliſſimo ſervitore. Ll. اول بندهٔ كمينهكز بز ايز ol bendeï kemīnen-üz bizÿz. Sumus nos, veſter defectuoſus ſervus. Sono quel voſtro infimo ſervitore pieno di mancamenti.

بنده bende. t. compoſ. Ego quoque. Io ancora.

پنده pünde. p. n. ſ. 1) Ricinus. 2) Tuber in corpore animalium. Ferh.

بنده خانه bende chāne. p. n. ſ. compoſ. Domus ſervi, h. e. domus, vel habitatio mea, loquendo ad ſuperiorem. La caſa del voſtro ſervitore, ciò è la caſa mia.

بندهكي bendegī. p. n. ſ. Servitus. Servitù. V. بندكي

بندهلك bendelik. t. n. ſ. Servitus. Servitù.

بنده نواز bende nüwāz. p. n. ſ. compoſ. Servorum ſuorum fautor, ſeu erga ſervos ſuos comis, benignus. Fauorevole à ſuoi ſervitori, che ne hà cura, li accarezza, e favoriſce. Sæ.

بندي bendī. p. n. ſ. Captivus Mohammedanus apud Chriſtianum. Ferh.

بنديدن bendīden. p. V. بغلمق baghlamak. t. 1) Ligare, vincire. Ferh. 2) Claudere, obturare, V. بستن

پنديدن pendīden. p. V. 1) Conſilium monitum dare. 2) Libenter audire. Ferh.

بنديمه bendīme. p. n. ſ. Globulus, ſeu quæ ejus loco eſt ligula veſtis. Ferh.

بندينه bendīne. p. n. ſ. i. q. præc. Ferh.

پنز penez. t. n. ſ. ex Hung. Solidus Hungaricus, quinque faciunt unum groſſum Viennenſem, ſeu tres cruciferos. Moneta Ungara, cento cinquanta fanno un talluro.

بنزل bünzül. a. improprie pro بزل büzül. pl. a بازل bāzil. Anteriores, ſeu laterales dentes aquirentes cameli, quod fit anno octavo, vel nono. Wan.

پنزه penze. p. n. ſ. Species ſaltus, chorea. Ferh.

بنس benes. a. V. act. Evitare, ac effugere malum. Gol.

بنساله bunsāle. p. adj. Vetuſtus, tritus. Ferh.

بنش beneś. a. V. act. Remiſſiorem, molioremque eſſe in re agenda. Gol.

بنشاختن binśāchten. p. V. Inſigere, ponere in ſignum. Ferh.

بنشاست biniśāſt. p. 3. perſ. præt. Sedit. Ferh.

بنشاندن binśānden. p. V. 1) Ponere, infigere lapidem, truncum arboris. 2) Sedere facere. Ferh.

بنشستن biniśten. p. V. Sedere. Ferh.

بنصر binſyr. a. n. ſ. pl. بناصر benāſyr. Digitus quartus inter medium, & minimum, qui in manu annularis dicitur. Wan.

پنطاقلون pentāklūn, & pintāklūn. p. n. ſ. Quinque folium. Ferh.

پنطر pintær. p. adj. Superbus, ſui admirator. Caſt.

بنظر benzær, & bunzær. a. n. ſ. i. q. بظر bæzr. Caruncula in interfœminio mulieris excreſcens. Gol.

بنطيان bentyjān. a. n. ſ. Malæ indolis mulier, clamorem, turbasque excitans. Gol.

بنفسج benefseğ. a. n. ſ. Viola pro بنفسه benefse.

بنفسه binefſihi. a. compoſ. cum part. ب Ipſe in perſona. Lui medeſimo, in perſona.

بنفسه benefse. p. n. ſ. vul. menekse بنفسج benefseğ. a. 1) Viola. 2) adj. Violaceus. Viola, & color di viola. ¶ صارو بنفسه ſaru benefse. Leucoium luteum, viola lutea. Viole gialle. Bob. اق و قزل فرنك بنفسه ak we kyzyl frenk benefse. Leucoium Italicum album, & rubrum. Violetta Italiana bianca, e roſſa. Bob. قطمر بنفسه kytmyr, ſeu uſit. kætmær benefse. Bellis. Viola di giardino doppia.

بنفسه كوكي benefse kögī, & بنفشه كوكي benefſe kögi. t. n. ſ. compoſ. Iris, radix iridis. Radice di viola.

بنفش benefś. p. n. ſ. Color violaceus.

بنفشه كرده benefſe kerde. p. n. ſ. compoſ. Color cæleſtis, cæſius. Ferh.

پنفوز penfūz. p. n. ſ. 1) Ungues, ac roſtrum ferarum. 2) Eſca avium. Caſt.

بنقة binækæt. a. n. ſ. Superius foramen induſii, ſeu ejus in pectore ſinus, i. q. بنيقة benÿkæt. Gol.

پنقور pankūr. p. n. ſ. Edulium, quod ex alis, & capitibus volucrum conficitur. Caſt.

بنقوس bunkūs. a. n. ſ. pl. بناقيس benākÿs. Quod extat de rotundiore parte melonum, ſcil. vertex ejus. Gol.

بنقه banka. t. n. ſ. ex Ital. vul. manka. Tranſtra. Banca di galera.

بنك benk. p. n. ſ. 1) Maslocum, ſeu confectio ex foliis cannabinis valde inebrians, & fere dementans. Maslocco. Ferh. 2) Semen hyoſciami. 3) Illecebra, illectamentum. Adeſcamento, allettamento. ¶ بنك قومق benk komak, & بنك ويرمك benk wirmek. Offundere cibum, inescare. Allettare, adeſcare. An.

پنك penk. p. n. ſ. 1) Scyphus magnus. Ferh. 2) Tributum, quod a Chriſtianis petitur. Caſt.

بنك benek. p. n. ſ. 1) Species panni ſericei. 2) Species fructus ſylveſtris. Ferh.

بنك benek. t. n. ſ. 1) Macula, pec. verſicolor, ut in canibus, equis, leone. 1) Flos, aut alia figura acu, vel penicillo picta. Macchie, & fiorame.

پنك pink. p. n. ſ. Clepſydra. Orologio da acqua, o da polvere. Ferh.

بنك binek. t. n. ſ. Equus equitationi aptus. Cavallo da cavalcare. ¶ سكسانه ميدر بنكميدر ſegſāne mi dür, binek mi dür. Eſtne jumentum onerarium, an equitabile? E cavallo da ſoma, ò da ſella.

بنك bünk. a. 1) n. ſ. Radix, & præcipuum rei, vel ſincerior ejus pars. 2) nom. prop. Nom. celebris Medici. Wan. 3) Hora noctis. 4) Naſcaphthum, radix odorata. Gol.

بنك bünek. p. n. ſ. 1) Arbor parva, ſeu arbuſtum. 2) Signum. Ferh.

پنكار pinkār. p. 1) n. ſ. تكبر tekebbür. a. Superbia. 2) part. præſ. Qui ſibi in opere ſuo placet. Ferh.

پنكاره pingāre. p. n. ſ. Catinus ligneus, ſeu pelvis talis, poculum, patera. Caſt.

بنكاله bengāle. p. nom. prop. Nom. magnæ urbis, & olim metropolis in هندوستان hindoſtān. Ferh.

بنكام binkām. a. n. ſ. Cyathus fictilis, catinus. Gol.

پنكان pengān. p. n. ſ. 1) Cyathus, catinus. 2) Clepſydra. Ferh.

بنكان bingān. p. n. ſ. 1) Clepſydra. 2) Scyphus. 3) Catinus ex ære, vel cupro. Ferh.

پنكان pingān. p. n. ſ. Cyathus, ſcyphus. Ferh.

بنكاه bengāh. p. n. ſ. compoſ. 1) Mapalia Turcomanorum. 2) Tentorium. Ferh.

پنكاه pengāh, & püngāh, & uſit. بنكاه büngāh. p. n. ſ. compoſ. 1) Mapalia. 2) Onera, ſarcinæ. 3) Tribus, familia. 4) Tabernaculum.

Capanne, ò caſe portatili, bagaglio, famiglia, tende. ¶ بارو پنگاه *bārü püngāh.* Onera, & impedimenta familiæ, mapalia. *Sæ.*

بنگاه *büngāh.* p. *n. ſ.* 1) Onus, ſarcina. 2) Locus, *ubi onera, & ſarcinæ componuntur. Ferh.*

بنكران *bünkerān.* p. *n. ſ.* Ambuſtum in olla *alias* بكران *bügerān. quod V. Ferh.*

بنگره *bengere.* p. *n. ſ.* Cantilena, *qua infantibus ſomnum conciliare ſolent. Ferh.*

بنكره *binkere.* p. *n. ſ.* Filum *ſupervolutum fuſo. Ferh.*

پنگره *pengere, & pingere.* p. *n. ſ.* 1) Olla major. 2) Patina, diſculus ſtramineus *ad ventilandum frumentum. Ferh.*

بنكشتن *bünkeśten.* p. *V.* Deglutire, abſorbere. *Inghiottire. Ferh.*

بنككلك *bunkülek.* p. *n. ſ.* 1) Roſæ frutex. 2) Fructus *inſtar moſci turcomanici. Ferh.*

بنكلمك *beneklemek.* t. *V. tranſit.* 1) Variegare, maculis parvis conſpergere, pingere. 2) Diſſecare *veſtem. Dipingere di varii colori, & tagliazzare, trinciar una veſte. Bern.*

بنكلمك *benin-lemek.* t. *V.* Terrefacere, *pro* بلكلمك

بنكلو *beneklü.* t. *adj.* Variegatus, maculoſus, conſperſus. *Variegato, macchiato, dipinto.* ¶ آلتون بنكلو آسمانيلر ايله آراسته *āltün beneklü āsümānīler ile ārāſte.* Laquearibus auro pictis ornata *habitacula. Stanze abbellite con ſoffitti di ſtucco, e pitture, ò fiorami. Ah.*

پنكن *penken.* p. *n. ſ.* 1) غربيل *ghærbīl* p. قالبور *kalbür.* t. Cribrum *majoribus foraminibus conſtans.* 2) Vannus, *qua frumentum ventilando purgatur. Crivello, ventola.*

پنكن *pinken.* p. *n. ſ.* سوركي *sürgi.* t. Raſtrum, occa. *Raſtello, erpice.*

بنكن *bünken.* p. *n. ſ. compoſ.* عتله *ætele.* a. Sarculum, runcina, inſtrumentum ferreum, *quo eruuntur radices, vel ſtolones arboris. Caſt.*

بنكن *bünkin.* p. *n. ſ.* Raſtrum, occa. *Ferh.*

بنكو *benkü.* p. *n. ſ.* Semen goſſipii. *Ferh.*

بن كوش *benīküś.* p. *n. ſ. compoſ.* Obedientia, ſubmiſſio perfecta. *Ferh.*

بنكوه *vel* بن كوه *bünī küh.* p. *n. ſ.* طاغ دبي *dagh dibī.* t. Radix, *ſeu* pes montis. *Il piè del monte. Caſt.*

بن كوهي *bünī kühī.* p. *n. ſ.* Herba oleoſa, *quam frequenter cibis incoquunt. Ferh.*

بنكه *bunke.* p. *n. ſ. contr. ex* بنگاه *büngāh.* 1) Onus, ſarcina. 2) Locus, *ubi ſarcinæ, & onera componuntur. Ferh.*

بنكي *bengī.* p. *adj.* Qui utitur mænomeno *benk, vel asrar* dicto, *quo ebrius quaſi inſanit. Che mangia il maslocco, e conſequentemente che camina, come pazzo, ò furioſo. Ferh.*

پنكيدن *pinkīden.* p. *n. ſ.* 1) Secum ipſo loqui, murmurare *apud ſe præ ira.* 2) *ſimpliciter* iraſci. *Ferh.*

بنكيلك *bengīlik.* t. *i. q.* ترياكيلك *tirjākilik.* 1) Uſus mænomeni *ſupra deſcripti.* 2) Ebrietas, inſania *ex uſu maslaci proveniens.*

بنلاد *bünlād.* p. *n. ſ.* 1) Fundamentum *ædificii.* 2) Fulcrum. 3) Murus. *Ferh.*

بنليقه *benlīkæ.* p. *n. ſ.* Segmentum quadrangulare lintei, *quod ſub axillis interulæ, vel induſii inſeritur. Ferh.*

بنمك *binmek.* t. *V.* 1) سوار او *süwār.* ol. Conſcendere *equum, mulierem. c c. dat.* 2) Equitare. *Montare, montar à cavallo, cavalcare.*

بنمكي *benümki.* t. *pron. poſſ. compoſ.* Meus. *Il mio.*

پنند بنند *penend.* p. *n. ſ.* Numerus incognitus. *Ferh.*

پننك *pinenk.* p. *n. ſ.* Feneſtra *domus. Ferh.*

بنو *benü.* a. *n. ſ. pl. contractum ab* ابن Filii. *Gol.*

بنو *benü.* p. *n. ſ.* 1) خرمن *chyrmen.* a. Meſſis. 2) Hordeum. *Ferh.*

بنو *binü.* t. *n. ſ.* 1) Jumentum, *quod conſcenditur.* 2) Ipſa conſcenſio, *ſeu* aſcenſus. ¶ بنويه يرامز *binüje iarāmaz.* Conſcendi, inequitari non poteſt. *Non è buono à montare. Teſ.*

بنوان *benwān.* p. خرمان بكچيسي *chærman begćīsī.* t. Cuſtos *meſſis, vel agrorum. Ferh.*

بنوّت *bünüwwet.* a. *n. ſ.* اوغللق *oghullyk.* t. Filiatio. *Figliuolanza. Wan.*

بنود *bünüd.* a. *n. ſ. pl. a* بند *bend.* Vexilla magna. *Gol.*

بنوردن *benwerden.* p. *n. ſ.* Bacca ſylveſtris. *Ferh.*

بنوش *bünüś.* p. *n. ſ. imp.* نوشيدن *nüśiden.* Bibe. *Ferh.*

بنوك كرم *benük kirm.* p. *n. ſ. compoſ.* Lacerta, ſtellio. *Lucerta. Ferh.*

بنوم *benüm.* t. *pron. poſſ.* Meus. *V.* بنم

بنوماش *benūmāś.* p. *n. ſ.* Species phaſeoli *nigri, aut viridis piſo minoris. Ferh.*

بنوماش *bünūmāś.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بنون *benūn.* a. *n. ſ. pl. a* ابن *ibn.* Filii. *Figli. Gol.*

بنون *benwen.* p. *n. ſ.* Cuſtos *meſſis, vel agrorum. Ferh.*

بنوند *binewend.* p. *n. ſ.* Res aſſervata in aliquo loco *velut aqua in cantharo. Ferh.*

بنوند *binewend.* p. *n. ſ.* Res aſſervata in aliquo loco, *velut aqua in cantharo. Ferh.*

بنوه *benüh.* p. *n. ſ.* 1) Meſſis. 2) Horreum. *Ferh.*

بنوّي *benewwī.* a. *part.* Filialis. *Wan.*

بنويش *benewiś.* t. *adj. pro* منويش Purpureus.

بنه *bene.* p. *n. ſ.* مزبله *mezbele.* a. Fimetum. *Caſt.*

پنه *pene.* p. *n. ſ.* Fimetum, ſterquilinium. *Ferh.*

بنه *büne, & bünne.* p. *n. ſ.* 1) Strata, & veſtes. 2) Locus. 3) Veſtiarium. 4) Fundus, imum *rei.* 5) Fundamentum. *Ferh.* 6) Familia. *Caſt.*

بنّه *benne.* a. *n. ſ.* Odor ſtercoris dorcadum, *in primis cum depaſtæ ſunt herbarum flores. Gol.*

بنّه *binne.* a. *n. ſ. pl.* بنان *binān, i. q.* رائحه *rāihæ.* 1) Aura. 2) Odor, *ſive gratus, ſive ingratus. Gol.*

پنهاله *penhāle.* p. *n. ſ.* Dulciarium ex *amygdalis. Caſt.*

پنهان *penhān, & rar. binhān.* p. *adj.* خفي *chæfī.* a. كيزلو *gizlü.* t. Abſconditus, occultus, clandeſtinus. *Occulto, naſcoſto, celato, ſecreto. Ferh.* ¶ پنهان ا *pinhān.* e. Abſcondere, occultare. *Naſcondere, tener ſecreto. c c. abl. loco noſtri dat.* پنهان او *pinhān* ol. 1) Abſcondi, celari. 2) Abſcondere ſe. *Naſconderſi, eſſer naſcoſto. Ll.*

پنهانكر *pinhānger.* p. *n. ſ. compoſ.* Locus, ubi putatur aliquid eſſe. *Ferh.*

پنهاني *pinhānī.* p. *n. ſ.* كزلولك *gizlülik.* t. Occultatio, occultum. *Caſt.* ¶ در پنهاني *der pinhānī, &* بپنهاني *be pinhānī.* In occulto. *Occultamente, in ſecreto.*

بني *benj, & benī.* a. *V. act.* [2. F.] 1) Struere, ædificare, condere. *Wan.* 2) Beneficiis, ac favore proſequi, iiſque firmare. *Gol.*

بني *benī.* a. *n. ſ. pl.* ابنية *ebnijet.* Res ſtructa, ſtructura. *Gol.*

بني *benī.* a. *n. ſ. pl. obliq. contractum ab* ابن *ibn.* Filii. ¶ بني آدم *benī ādem* Filii Adam, homines, mortales. *Gl' uomini, mortali.* بني آدمدن بر كمسنه *benī ādemden bir kimeſne.* Ex hominibus quidam. *Uno degli uomini. Eb.* ديو و جادو دكل سنك كبي بني آدمم *dīwü giādü degül, ſenün-gibī benī ādemüm.* Non dæmon, aut magus, ſed, ſicut tu, filius hominis ſum. *Non ſono, nè ſpirito, nè negromante, ſono uomo come tu. Eb.* بني اسرائيل *benī isrāīl.* Filii Iſrael, Iſraelitæ. *Gl' Iſraeliti. Ik.*

بني *binī.* a. *n. ſ.* Res ſtructa, ſtructura. *Wan.*

بني *bünī.* a. *n. ſ. i. q. præc. Wan.*

بنيّ *bünejj.* a. *n. ſ. dimin. ab* ابن *ibn.* Filiolus. *Wan.* ¶ يا بنيّ *jā bünejj.* O filiole, *ſeu* fili mi. *Gol.*

بنيا *benjā.* p. *n. ſ.* Cibaria, *quæ ambulatum euntes amici ſecum portare ſolent. Ferh.*

بنياد *bünjād.* p. *n. ſ.* 1) تمل *temel.* a. Fundamentum, baſis. 2) Paries. 3) Fabrica. *Fondamento, baſe, fabrica.* ¶ وضع بنياد ايچون *wæz-ỳ bünjād ićiün.* Ad jacienda fundamenta. *Per metter li fondamenti. Sæ.* بنياد ا *bünjād e.* بنياد اورمق *bünjād urmak.* Extruere, ædificare. *Fabricare, erigere da fondamenti. Ah.* اساسنه بنياد اوردی *esāſine bünjād urdỳ.* A fundamentis erexit, ædificavit. *Edificò da fondamenti. Sæ.* * *Expreſſ. figur.* بنياد عمر برخ *bünjādī ümr berỳch. h: e.* عمرده وفا يوق تيز آخر اولور *ümrde wefā jok tīz āchyr olür.* t. In vita nulla conſtantia, cito mutantur omnia. *Ferh.*

بنيادكر *bünjādker.* p. *n. ſ. compoſ.* Aedificator, ſtructor. *Caſt.*

بنيان *bünjān.* a. *n. ſ.* 1) حايط *hāīt.* a. ديوار *dīwār* t. Murus, ſeptum. 2) Fabrica. *Muraglia, fabrica. Wan.* ¶ بنيان ا *bünjān e.* Jacere fundamenta. *Gettar li fondamenti. An.* 3) Fabricatio, exſtructio. *Gol.*

بنيّة *benījet.* a. *n. ſ.* 1) Conſtructa res, ſtructura, ædificium. *Gol.* 2) Templum Meccanum. *Wan.* ¶ بنيّة الدوا *benījetüd-dewā.* Compoſitio medicinalis. *Compoſizione medicinale, medicina da prender per bocca. Ah.*

بنية *binjet, & bünjet.* a. *n. ſ.* 1) Structura. 2) Corporis conſtitutio. ¶ صحيح البنية *ſæhỳhul bünjet.* Incolumis corpore, & ſanus. 3) Forma, & radix compoſitionis. *Gol.*

بنيجي *binīgi.* t. *n. ſ.* فارس *fāris* a. سوار *süwar.* p. Eques, equitator. *Cavalliere, cavalcatore.*

پنير *penīr.* p. *n. ſ. vulgò* پينر *pejnir* t. جبن *giübn, giübün.* a. Caſeus. *Formaggio, caſcio. Ferh.*

پنيرك *penīrek.* p. *n. ſ.* 1) ابم كومجي *ebem gümegi.* t. Malva. *Malva.* 2) Chamæleon. *Ferh.*

پنير مايه *penīr māje.* p. *n. ſ.* انفحة *infeget.* a. Coagulum lactis. *Caglio, preſame.*

بنيز *benīz.* p. *adv. compoſ.* 1) Nunquam. 2) Etiam quoque. *Ferh.*

بنيز *binīz.* p. 1) *adv.* Nunquam. 2) Etiam, quoque. 3) *adj.* Potens, validus. *Ferh.*

پنيزه *penīze.* p. *n. ſ.* Fumaria *herba. Fumara. Ferh.*

پنيسه *penīse.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بنيقة benikæt. a. n. f. pl. بنايق benājyk: خشتك chystek. p. 1) Lacinia, seu panniculus fere triangularis, *qui aliis vestis partibus inseri solet augendæ capacitatis ergo, pec. indusii, seu interulæ*; seu proprie, *pars illa, quæ inseritur in utroque indusii latere. Wan.* 2) *i. q.* جربان gürrübān, Superius foramen, *vel* sinus indusii. *Gol.*

بنيقتان benikætāni. a. n. f. Duo circuli, *seu* helices crinium apparentes sub collo ad jugulum equi. *Wan.*

بنيك benik. p. n. f. Sericum vile. *Ferh.*

پنين penīn. p. *adv.* Nunquam. *Mai. Cast.*

بنيوش benjūś, & penjūś. p. n. f. 1) Pulsatio, verberatio. 2) Labor, opera. *Cast.*

بنيوش bünüjūś. p. *imper.* Ausculta. *Ferh.*

پنيون penjūn. p. *adj.* Iens, *aut* solitus ire. *Ferh.*

بو

بو bew. p. n. f. Pellis pulli camelini lactentis adhuc, mortui, *vel* mactati; *quæ paleis impleta matri offertur, ut ejus ceu vivi fœtus conspectu, & odoratu recreata, lac copiosius emittat, aliumve pullum lactet. Ferh.*

بوّ bew' a. V. *act.* [1. F.] 1) Reverti. 2) Fateri. 3) Ire. *Wan.* 4) Aequare *pec.* talione, *sanguinem sanguine.* 5) Provocare *iram Dei.* 6) Congredi *cum muliere. Gol.*

بو bu. a. n. f. *pro* ابو ebū. Pater. *Padre.* ¶ بو علي سينا bu ăli sīnā. Avicenna. اول غار بو آلعجب *ol ghāri bul-ăgeb.* Illa spelunca mirabilis, portentosa. *Quella strana, e miracolosa caverna. Eb.* بو آلهوس *bul-hewes.* Curiosus, libidinosus. *Curioso, capriccioso, & uomo di buon tempo. Eb.* بو آلكنج *bul-keng. i. q.* بو آلعجب *bul ăgeb* Ludicrus lusus. *Mascherata. Cast.*

بو bū. p. n. f. 1) قوخو kochū. t. Odor. *Odore.* 2) *pro* بود būd. 3. *pers. præt.* Fuit. *Ferh.* 3) *in comp.* Odore præditus. *Odorifero.* ¶ عنبر بو *ămber bū.* Ambræ odore præditus, fragrans instar ambræ. *Di odor di ambra, odorifero come l'ambra.*

بو bu. t. *pron. demon.* ذاك zāke. a. اين īn p. Hic, iste. *Questo, costui.* ¶ بو اثناده bu esnāde, بو آراده bu ārāde. Interim, interea. *In questo mezo, tratanto, fratanto, fra questo mezo.* بو جنس bu gins. Hujus generis, hujus speciei, hujusmodi. *Questa sorte di, simili, tali, di questa sorte,* بو خصوص bu chusūs. Hoc negotium, hoc rei, hoc. *Questo particolare.*

پو pū. p. 1) *imp.* Inquire diligenter. 2) *n. f.* Discursitatio, inquisitio. *Ferh.* 3) *adj.* Levis. *Cast.* ¶ تك و پو tekü pū e. & تكاپو tekāpū e. Diligenter inquirere. *V.* تك * *Express. figur.* پو گرفت pū girift. Discursitare cœpit. *Allusio ad celeritatem. Ferh.*

بوّ beww. a. n. f. 1) Fœtus *camelitis. Gol.* 2) Pellis pulli camelini lactentis adhuc, *vel* mortui, aut mactati, *quæ paleis impleta matri offertur, ut ejus ceu vivi fœtus conspectu, & odoratu recreata lac copiosius emittat, aliumve pullum lactet. Wan.* 3) Cinis. *Gol.*

بو beww. a. *part. fœm.* بوّة bewwet, & بوي bewī. Fatuus, vecors. *Gol.*

بوا bewā. a. V. *act.* 1) Parem *alicui* esse. 2) Aequalem evadere, *pec. talione.* 3) Reverti. *Gol.*

بوا bewā. a. n. f. 1) برابرلك berāberlik. t. Aequalitas, paritas. *Wan.* 2) Res par, *ac* æquivalens. 3) Talio. ¶ دم بواء دم *dem bewāī dem.* Sanguis pro sanguine. *Gol.*

بوا bewā. p. *apprecandi formula pro* بادا *bādā.* Esto, fiat. *Ferh.*

بوّاب bewwāb. a. n. f. قپوجي kapugi. t. Janitor. *Portinaro, portiere.* ¶ بوّابان زرّين سر *bewwābānī zerrīn ser.* Janitores cum capitibus aureis. *Portieri con berette d'oro. Eb.*

بوابة biwābet. a. n. f. قپوجيلق kapugilyk. t. Ostiarii munus. *Ufficio di portiere.*

بوّابي bewwābī. a. *part.* Ad ostiarium pertinens. *Gol.*

بواحا bewāhæn. a. *adv.* Palam, aperte *Gol.*

بواد bewād. a. V. *act.* 1) [1. & 2. F.] Interire, perire. 2) Abire. *Gol.*

بوادر bewādir. a. n. f. *pl. a* بادرة bādiret. Impetus vehementiores animi, *pec. in ira. Wan.*

بوادر bewādir. a. n. f. *pl. carens sing.* Carnes inter humeros, & collum *tam in homine, quam in animali. Wan.*

بواذخ bewāzych. a. *part. pl. a* باذخ bāzych. Alti, *pec. de montibus. Wan.*

بوار bewār. a. V. *act.* [1. F.] 1) Distrahi nequire, *aut* vendi *merces. Gol.* 2) Perire, interire. 4) Irritum evadere *opus.* 5) Corruptum esse. *Esser corrotto.* 3) Vastare. *Wan.*

بوار bewār. a. n. f. 1) هلاكلك helāklik. t. Exitium, interitus. *Rovina, perdita.* 2) Remissio, frigusque fori. 3) Cælebs, *vel* innupta, *quæ domi manet, nec in matrimonium requiritur. Gol.*

بوارح bewāryh. a. n. f. *pl. a* بارح bāryh. Venti calidi *æstate flantes. Wan.*

بوارد bewārid. a. *part. pl. a.* باردة bāridet. Necantes. ¶ مرهفات بوارد *mürhefātī bewārid.* Gladii inferentes necem. *Gol.*

بوارد bewārid. p. n. f. Cibarii genus, *quod ex aceto, defruto, succo uvarum, & pane unà coctis conficitur. Ferh.*

بوارغ bewārygh. p. n. f. Obstetricale, *seu* puerperarum scamnum. *Ferh.*

بوارق bewāryk. a. n. f. *pl. a* بارق bāryk, & à بارقة bārykæ. Fulgurantes nubes, fulgentes gladii, fulgura. *Nuvola, & scimitarra lampeggiante. Ah.*

بواري bewārī. a. n. f. *pl. a* باري bārī, *vel* بوري būrī. Storeæ *vel ipsæ* arundines fissæ. *Gol.*

بوازل bewāzil. a. n. f. *pl. a* بزل bezil. Cameli *anteriores dentes prominentes habentes. Wan.*

بو اسحق bu ishæk. p. *nom. prop.* Nom. stirpis alicujus *loco* ابو اسحق *ebu ishæk. Ferh.*

بواسطة آن كه bewāsytæī ānki. p. n. f. *compos.* 1) Hac de caussa, quod. 2) Eo mediante, quod. *Cast.*

بواسير bewāsīr. a. n. f. *pl. a* بوسير bewsīr مايهسيل mājesīl. t. Hæmorrhoides. *Morroidi. Wan.*

بواضع bewāzy'. a. n. f. *pl. a* باضعة bāzyæt. Agmina *ovium, aliorumve pecorum. Gol.*

بواطن bewātyn. a. *part. pl. a* باطنة bātynet. Interiora. *Gol.*

بواكي bewākī. a. *part. pl. a* باكية bākijet. Flentes. *Gol.*

بوال büwāl. a. n. f. Profluvium urinæ. *Wan.*

بوالع büwāly'. a. n. f. *pl. a* بلّوعة büllu'æt. Foramina domus mediæ, *per quæ expurgatur cloacalis colluvies domus. Gol.*

بو آلعجب bül-ăgeb. p. n. f. *ex arab.* 1) Res mirabilis. *Maraviglia, cosa stupenda. Cast.* 2) Agyrta. *Ferh.*

بو آلعجبي bul-ăgebī. p. n. f. *compos. ex arab.* 1) Agyrta. 2) Musica, *quæ fit lusu agyrtæ durante. Ferh.*

بو آلكفند bul-kefend. p. n. f. *ex arab.* Largitio *ad corrumpendum judicem. Cast.*

بوان bewān. p. n. f. Transitus angustus inter montes *in Persia. Cast.*

بوان biwān, & büwān. a. n. f. *pl. a* بون būn, büwün, & ابونة ebwinet. Palus tentorii, lignum ante tentorium *sustinens velum portæ. Wan.*

بوّان bewwān. a. *nom. prop.* Nom. loci. *Wan.*

پوانه pewāne. p. n. f. Fauces Persiæ. *Ferh.*

بوانة buwāne. a. *nom. prop.* Nom. loci. *Wan.*

بواهد bewāhid. a. n. f. *carens sing.* Mala, infortunia. *Gol.*

بوايق bewājyk. a. n. f. *pl. a* بايقة bājykæt. Mala, calamitates. *Wan.*

بوايك bewājik. a. n. f. *pl. a* بايك bājik. Camelites juvencæ. *Wan.*

بواين bewājīn. a. *part. pl. a* بيون bejūn. Longius a fundo distantes, & ampli *putei. Gol.*

بوب büeb. a. n. f. Equorum genus *breve, crassiore carne, ampliore, & diducto passu. Gol.*

بوب bub. p. n. f. 1) Stratum, ornatus *ædium.* 2) Cubile *stratis ornatum. Ferh.*

پوب pūb. p. n. f. 1) او بزكي ew bezegi. t. Stratum, ornatus *ædium.* 2) Pater. 3) Cirrus *avium. Ferh.*

بوبا būbā. p. n. f. Genus cibi. *Ferh.*

پوپا pūpā. t. n. f. *ex Ital.* Puppis. *Poppa.*

بوباة būbāt. a. n. f. Desertum, solitudo. *Wan.*

بوب اندين būb endīn. p. n. f. *compos.* 1) *i. q.* بارگاه bārigāh. Aula regis, & domus regia. 2) Tentorium. *Ferh.*

بوبر būber. p. n. f. Luscinia. *Rosignuolo. Ferh.*

بوبردك būbürdek. p. n. f. *i. q. præc. Ferh.*

بوبك bubek. p. n. f. Virgo. *Vergine. Ferh.*

پوبك pūbek. p. n. f. 1) Upupa. 2) Virgo. *Ferh.*

پوپك pūpek. p. n. f. Upupa. *Cast.*

بوپل pūpel. p. n. f. Genus nucium *alias* فوفل *fufel, dictum. Ferh.*

بوبرك böbrek. t. n. f. Ren. *Rognone.*

بوبش būbeś, *seu* pūbeś, & pūpeś. p. n. f. هدهد hüdhüd a. ايبك ibik. t. Upupa. *Cast.*

پوپله pupla. t. n. f. Plumæ molliores. *Piume.* ¶ پوپله دوشكي *pupla düśegi*, Lectus plumeus. *Letto di piume.*

بؤبؤ büübüü. a. n. f. 1) Imaguncula *in medio oculi apparens.* 2) Ipsa pupilla. 3) Medium, præcipuumque rei, radix, origo. 4) *i. q.* Dominus. 5) *i. q.* عاقل ăkyl. Intelligens, astutus. *Wan.* 6) Caput vasculi, *in quo nigricantis collyrii genus* كحل *köhl dictum, & familiariter palpebris illiniri solitum, reconditur.* ¶ هو في بؤبوء آلمجد *hüwe fi bubuil-megd.* In summa gloria est. هو بؤبوء دهره *hüwe bubuï dehrihi.* Ornamentum est, & delicium sui seculi. *Gol.* بؤبؤ آلعين *büübüül ăjn.* Pupilla oculi. *Pupilla dell' occhio.*

بوبو būbū. p. n. f. Upupa. *Ferh.*

پوپو pūpū. p. n. f. 1) Upupa. s2) Cantus *upupæ. Ferh.*

بوبه būbe. p. 1) n. f. Upupa. 2) *adj.* Cupidus, desiderio flagrans. *Ferh.*

پوپه pūpe. p. n. f. Upupa. *Ferh.*

بوت *būt.* a. *nom. prop.* Nom. arboris. *Gol.*

بوت *but.* p. *n. ſ.* Licium. *Liccio, filo di trama. pro* پود *pud. Bern.*

بوت *but.* t. *n. ſ.* Femur. *Coſcia. V.* بود

پوت *püt.* p. *n. ſ.* Hepar. *Epate. Ferh.*

پوت *püt.* t. *n. ſ.* Idolum. *vitioſe pro* بت

بوّة *büwwet.* a. *n. ſ.* Accipiter. *V.* بوهة

پوتاب *pūtāb.* p. *n. ſ.* Scopus *ſagittariorum. Caſt.*

پوتر *potur.* t. *n. ſ.* Neomohammedanus. *V.* بوطر

بوتراب *būterāb.* p. *nom. prop.* Agnomen Chaliſæ علي *ælī. Ferh.*

بوتراق *butrāk,* & پوترق *putrak.* t. *n. ſ.* Nodus arboris. *Nodo, nocchio.*

بوتراقلو *butrāklü.* t. *adj.* Nodoſus. *Nocchieruto, nodoſo.* ¶ بوتراقلو ميشه *būtrāklü mīse,* & بوتراقلو صوپه *būtrāklü ſopa.* Nodoſus baculus. *Baſtone nocchieruto.*

پوتره *potyra.* t. *n. ſ.* Communitas, *ſeu* incolæ viritim ad arma evocati. *Allarma, dove tutti li cittadini devono correre all' arme. Ll.*

بوتمار *butymār.* p. *n. ſ.* Aerumna. *Affanno. V.* بوتيمار

بوتن *būtün.* t. *adj.* Integer. *Intero, perfetto. V.* بتون

پوتنك *pütenk.* p. *n. ſ.* فودنج *füdeng.* a. Pulegium. *Caſt.*

پوتو *pütü.* t. *n. ſ.* Sporta doſſuaria. *Zerlo, corba.*

پوته *büte.* p. *n. ſ.* 1) Arbor, *quæ non creſcit in ſtipitem, ſed ſtatim a radice in ramos diffunditur.* 2) Fœtus *ſive hominum, ſive ferarum, pec. leonis.* 3) Scopus *ſagittæ.* 4) Caldarium, vas fuſorium *ex argilla. Ferh.*

پوته *püte.* p. *n. ſ. vul. puta, pota.* بوطه *būtæ,* & بوتكه *būtækæ.* a. 1) Catinus aurifabri, *aut* monetarii, *in quo liqueſit aurum vel argentum, vulg.* crucibulum. *Crocivolo.* 2) Aerarium. *Ferh.*

بوتيمار *būtimār.* p. *n. ſ.* 1) Palumbes. *Ferh.* 2) Aerumna. *Affanno.* 3) Ardea. *Aghirone.* 4) Cippus. 5) *adj.* Avarus. *Caſt.*

بوث *bews.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Inquirere *in rem,* ſcrutari *eam.* 2) Disjicere, ac diſpergere *ſupellectilia. Gol.* 3) Diſputare. *Wan.*

بوج *bewğ.* a. *V. act.* [1. F.] Aſſicere aliquem *infortunium. Wan.*

بوج *bewğ.* a. *n. ſ.* 1) Coruſcatio *fulminis.* 2) Aurora. 3) Laſſitudo. *Gol.*

بوج *bewğ.* p. *n. ſ.* Oſtentatio *potentiæ, magnificentiæ. Ferh.*

پوچ *pūğ.* p. *adj.* 1) Inæqualis, turgida *res.* 2) Inutilis, ad nihil quadrans *res. Ferh.* 3) Judicii expers. 4) Abſurdus. 5) Minime quadrans. 6) Naſo latiore præditus. 7) Garrulus, blatero. 8) Rotundus. 9) Planus. 10) *in compoſ.* پوچ بيني *pūğ bīnī.* Simus. *Camuſo, ricagnato. Ferh.*

بوجاسب *buğiāsb.* p. *nom. prop.* Nom. celebris herois *in* توران *turān, qui fuerat bellidux efrāsjābi. Ferh.*

بوجاق *buğiāk.* t. *n. ſ.* 1) زاويه *zāwije.* a. كوشه *küśe,* & *köśe.* p. Angulus. *Cantone.* 2) Tractus Tartariæ *ad oſtia Boryſthenis ſitæ,* vulgo Beſarabia.

بوجاقلو *buğiāklü.* t. *adj.* Angulos habens, angularis. ¶ اوچ بوجاقلو *üć buğiāklü.* Triangularis. *Triangolare.*

پوچ بيني *pūğ bīnī.* p. *n. ſ.* Naſo, naſutus. *Naſone. Ferh.*

بوچق *bućiuk.* t. *adj.* Semi, media *pars. Mezzo.* ¶ بر بوچق *bir bućiuk.* Unum & medium. *Uno, e mezzo.* ايكي بوچق *iki büćiük.* Duo, & medium. *Due, e mezzo.*

بوچقلق چكر *bućiuklyk ğiğer.* t. *n. ſ. compoſ.* Pro medio aſpro hepar. *Un mezzo baiocco di fegato.*

بوجك *böğek.* t. *n. ſ.* دود *dūd.* a. 1) Vermis, inſectum. 2) Limax. *Verme, inſetto, lumaga.* ¶ بوق بوجكي *bok böğegī.* Bruchus, ſcarabæus. *Scarafaggio.* خرده بوجك *churde böğek.* Inſecta minutiora. *Inſetti.* سمكلو بوجك *sümüklü böğek.* Cochlea, limax. *Lumaga.*

بوچوق *bućiuk.* t. *n. ſ.* Dimidium. *V.* بوچق

بوح *bewh.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Apparere, manifeſtum eſſe. 2) Laſſum eſſe. *Gol.* 3) Manifeſtare, aperire *arcanum ſuum.*

بوح *būh.* a. *n. ſ.* 1) Radix, origo. 2) Pudenda *viri,* & *mulieris.* 3) Libido, ſeu coïtus venereus. 4) *i. q.* نفس *nefs.* Anima ſenſitiva. 5) Confuſio *in negotio.* 6) Sol. *Wan.*

بوحاسي *bohāſi.* t. *n. ſ.* Tela goſſipina *tincta. Bocaſſino. Ll. Alias* بوغاسي

بوخ *bewech.* a. *V. act.* 1) Quieſcere, ſedari, defervere, conſidere *ignem, vel iram. Wan.* 2) Laſſum, ac defatigatum eſſe. *Gol.*

پوخ *poch.* t. *n. ſ. vul.* بوق *bok* رجيع *regī*. a. Stercus, merda. *Merda, ſterco.* ¶ نه پوخ بيرلر شو ملعونلر *ne poch jerler ſu melünler.* Quid blaterant iſti maledicti? *Eb.*

پوخ *pūch.* a. *n. ſ.* 1) Confuſio *in negotio. Wan.* 2) Animi perturbatio. *Gol.*

پوخ *puch.* p. *n. ſ.* كوز چپاغي *göz ćiapāghy.* t. Sordes *in angulo oculi. Ciſpa, ottalmia. Ferh.*

بوخت *bücht.* p. *n. ſ.* Filius. *Figlio. Ferh.*

پوخت *pucht.* p. 3. *perſ. præt.* 1) Coxit. 2) Coctus fuit. 3) Calcitravit. *Ferh.*

بوخل *büchæl.* p. *n. ſ.* پرپيرم *pirpirim.* t. *medicis* بقلة الحمقا *bækletül hæmkā.* a. *Hæl.* 1) Olus fatuum, *i. e.* inſipidum, *ſcilicet* Portulaca. 2) Semen portulacæ. *Ferh.*

پوخل *püchæl.* p. *n. ſ. i. q.* پخل *pæchæl.* Portulaca. *Porcellana. Ferh.*

بوخلانه *büchlāne.* p. *n. ſ.* Diabolus, dæmon. *Ferh.*

بوخله *büchle.* p. *n. ſ.* Portulaca. *Ferh.*

بود *bewd.* a. *n. ſ. i. q.* بير *bir.* Puteus. *Gol.*

بود *būd.* p. 1) 3. *perſ. præt. a* بودن *būden.* ايدي *īdy.* t. Erat, fuit. *Era, fù.* 2) *n. ſ. i. q.* وجود *wüğiūd.* a. Exiſtentia. *L'eſſere. Ferh.*

بود *būd.* t. *n. ſ.* فخذ *fæchz, ſeu fæchyz.* a. Femur, coxa. *Coſcia. Eſt proprie ſuperior pars coxæ, inferior enim vocatur* بالدر *bāldyr.* ¶ قوينك بودي *kojunün-būdy.* Vervecinum femur. *Coſcia di caſtrato, gigotto.* ارد بودي *ārd būdy.* Perna. *Preſciutto.*

پود *püd.* p. 1) *n. ſ.* ارغاج *arghāğ.* t. Trama. 2) Stamen. 3) Fomes. *Eſca.* 4) *adj.* Tritus, vetuſtus. *Ferh.* 5) *n. ſ. pūd.* Segmentum, *ſeu* virga diverſi coloris, *quæ panno attexi ſolet, pec.* carbaſo, byſſo. ¶ دو پود *dū püd.* Duas diverſi coloris virgas intertextas, *ſeu* attextas habens. دپود *dīpūd.* Bis ſegmentatus pannus.

بود *büwed.* p. 3. *perſ. fut. a* بودن *būden.* Erit. *Ferh.*

بوداجق *būdağik.* t. *n. ſ. dimin.* Ramulus. *Ramicello.*

بوداق *būdāk.* t. *n. ſ.* 1) غصن *ghusn.* a. دال *dāl.* p. Ramus. *Ramo.* 2) Nodus in aſſere. *Nodo, nocchio.*

بوداقلنمق *būdāklanmak.* t. *V.* Ramos emittere. *Far rami.*

بوداقلو *būdāklū.* t. *adj.* 1) Ramoſus. 2) Nodoſus. *Ramoruto, folto di rami,* & *nocchieroſo.*

بودامق *būdāmak.* t. *V.* 1) Putare *arborem, vitem.* 2) Collucare, pampinare. *Potare, sboſcare.*

بوداندو *būdandū.* t. *adj.* Sarmenta vitis. *Ritaglio della vite, ſermento.*

بوداجي *būdaīğī.* t. *n. ſ.* Putator, pampinator. *Che pota, e netta gl' alberi, e vigne.*

پود بند *pūd bend.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Oris vinculum. *Ferh.* 2) Res oblita. *Caſt.*

بودر *bodur.* t. *n. ſ.* Craſſus, & parvæ ſtaturæ homo. *V.* بوطر

پودرم *podrom.* t. *n. ſ. ex Hung.* Cella vinaria. *Cantina, caneva.*

بودق *būdak.* t. *n. ſ.* Ramus. *V.* بوداق

بودن *būden.* p. *V. ſubſt.* اولمق *olmak.* t. Eſſe. *Eſſere. Ferh.*

بودنك *būdenk.* p. *n. ſ.* Pulegium. *Caſt.*

پودنه *pūdene.* p. *n. ſ. i. q.* نعناع برّي *næ'nā' berrī.* a. Mentha. *Menta erba. Ferh.*

بودني *būdenī.* p. *adj.* اولاجق *olağiak.* t. Poſſibile, eſſe, quod eſt, erit, *aut* fieri poteſt. *L'eſſere, il poſſibile.* * *Expreſſ. figur.* بودني بود *būdenī būd. h. e.* اولاجق اولور *olāğiak olūr.* t. Quod ſtatutum eſt, erit, fiet. *Ferh.*

بوده *būde.* p. *part. paſſ. a* بودن *būden.* اولمش *olmis.* t. Quod fuit. *Stato.*

پوده *püde.* p. 1) *n. ſ.* Trama, ſubtegmen. 2) Fomes. 3) Arbor infructifera. 4) Veſica. 5) Nux rancida, putrida. 6) *adj.* Antiquus, tritus. 7) Vacuus. *Ferh.*

بودي *būdī.* p. 1) 2. *perſ. præt. a* بودن *būden.* Fuiſti, extitiſti. 2) *n. ſ.* Exiſtentia, eſſentia. *Eri, foſti,* & *l'eſſere, eſſenza. Ferh.*

بوذ *bewz.* a. *n. ſ.* 1) Exceſſus. 2) Injuria. 3) Paupertas. 4) Humilitas. *Gol.*

پوز *püz,* & پوذينه *püzīne.* p. *n. ſ.* نعناع *næ'nā'. vul. nāne.* a. Mentha. *Caſt.*

بوذاونده *büzünde.* p. *n. ſ.* Fomes. *Eſca. Ferh.*

بور *bewr.* a. 1) *V. act.* [1. F.] Perire, interire. 2) Incultam eſſe *terram.* 3) Irritum evadere *opus.* 4) Ignavum, perditum, corruptumve eſſe. 5) Frigere forum. 6) Vaſtare. *Gol.* 7) Experiri, explorare. *Wan.* 8) Offerre admiſſario *camelitim, ut percipiatur, num fœta ſit.* 9) *n. ſ.* Terra non conſita, nondum ſationi apta, vervactum. 10) Terra *quæ per annum inculta jacet, ut poſt conſeratur. Gol.*

بور *bewr.* a. *n. ſ.* Terra non conſita. *Gol.*

بور *bewr.* a. *n. ſ. pl a* باير *bājr.* Terræ incultæ. *Gol.*

بور *būr.* a. *n. ſ.* 1) Homo perditus, & nequam. *Wan.* 2) Terra inculta. *Gol.*

بور *būr.* a. *part. pl. a* باير *bājr.* 1) Perditi, 2) Conſiliarii *per ſe inopes, nec conſilio alieno obſequentes. Gol.*

بور *būr.* p. *n. ſ.* 1) Color piſtaciorum. 2) Ruffus equus. 3) Phaſianus. 4) *nom. prop.* Nom. urbis *in* هندوستان *hindoſtān.* 5) Color melis, *dialecto Samarcandæ. Ferh.*

پور *pūr.* p. *n. ſ.* 1) اوغل *oghul.* t. Filius. *Figlio.* 2) Equus. 3) Simulatio *ignorantiæ. Ferh.* 4) Chalybs. *Acciaio. Caſt.*

بورا *būrā.* p. *n. ſ.* 1) Caput *clavi.* 2) Cuſpis *clavi. Ferh.*

پورابيتن *pūrābītin.* p. *nom. prop. compoſ.* Nom. patris آبتين فريدون *ābitīnī ferīdūn. Ferh.*

بوراده *būrada.* t. *adv. vulg. contract.* Hic. *Qui.*

بوراق būrāk. t. n. ſ. Chryſocolla. *Vitioſe pro* بورق *bewræk.* a. *& hoc pro* بوره *būre* p. *quod V.*

بوران *būrān.* t. *part. præſ.* Torquens. ¶ دل بوران *dil būrān.* Mordens, pungens linguam *vinum. Vino piccante, recente.*

پوران *pūrān.* p. *n. ſ.* Agnomen urbis. كتوج *ketūğ. Ferh.*

بورانيّة *būrānījet.* a. *n. ſ.* Cibi genus. *Gol.*

بورايه *buraje.* t. *adv. contract.* Huc.

بورايه‌دك *būrajadek.* t. *adv. compoſ.* Hucusque.

بؤرة *būūret.* a. *n. ſ.* 1) Fovea, *pec.* locus, *ubi ſtruitur ignis ad coquendum.* 2) Fovea puteo ſimilis, *in qua accenditur ignis, & cibus coquitur, velut in furno. Wan.*

بورترمق *būrtarmak.* t. *V. tranſ.* Caperare. *Increſpare.* ¶ آلن بورترمق *alyn būrtarmak.* Caperare frontem. يوز بورترمق *iūz būrtarmak.* Avertere oculos, *aut* limis oculis aſpicere. *Teſ. Raggrinzare la fronte.*

بورتق *būrtuk.* t. *n. ſ.* Rugæ. *V.* بورشق

بورتون *būrtūn.* t. *n. ſ.* Navis vectoria bellica. *Spezie di nave.*

پورته *porta.* t. *n. ſ.* Porta tributaria. *Quatuor ſunt ruſticorum dedititiorum domus, unum integrum pendentes tributum. Ll. V.* خانه ¶ پورته اقچه‌سي *porta akćiæsī.* Jus portæ.

بورج *borğ.* a. *n. ſ.* Vallum. *melius* برج

بورج *borğ* t. *n. ſ.* دين *deīn.* a. وام *wām.* p. 1) Debitum. 2) Creditum. 3) Obligatio, officium. *Debito, & credito, & obligo, dovere.* ¶ بوينمه بورجدر *bojnūme borğ tūr,* & بورجمدر *borğ'im dūr.* Meum eſt debitum, mearum eſt partium. *E mio debito, vi ſono obligato.* بورج *borğ* e. *& uſit.* بورجه كيرمك *borğe gīrmek.* Aes alienum contrahere, debitis ſe onerare. *Indebitarſi, far debiti.* بورج اودەمك *borğ ödemek,* بورجني اودەمك *borğinī ödemek,* بورجدن چقمق *borğtan ćikmak.* Aes alienum ſolvere, pendere debita. *Pagar i debiti, uſcir di debito.* بورجك اوده *borğiūn öde.* Solve debitum tuum. *Paga il tuo debito.*

بورچق *būrćiak.* t. *n. ſ.* Vicia. *V.* برچاق

بورجلنمق *borğlanmak.* t. *neut. paſſ. V.* Debita contrahere. *V.* بورج

بورجلو *borğlū,* & بورجلي *borğlī* t. *adj.* مديون *medjūn* a. وامدار *wāmdār.* p. 1) *n. ſ.* Debitor, *ſeu qui debet aut tenetur.* 2) *adj.* Obligatus. *Debitore, & obligato.* ¶ بورجلو اول *borglū ol.* 1) Debere, obæratum eſſe. 2) Teneri, obligari. *Eſſer debitore, & eſſer obligato.*

پوردستان *pūrdeſtān.* p. *n. ſ. compoſ.* Cognomen patris رستم دستان *deſtānī rüſtem. Ferh.*

پوردگان *pūrdigān.* p. *n. ſ.* Quinque dies, *qui ad finem anni perſici adjiciuntur. Ferh.*

پورديان *pūrdījan.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

پورسمق *porſumak.* t. *V.* Decrepitum eſſe. *Eſſer decrepito.* ¶ پورسيوب چورمك *porſujūp ćiūrūmek.* Ex antiquitate computreſcere & carioſum eſſe. *Eſſer putrido, & ammarcito. V.* چورمك

بورسا *burſa,* بورسه *būrſæ,* & بروسه *būrūſæ.* t. *nom. prop.* Pruſa *urbs Bithyniæ præcipua, vul.* Burſa. *Burſa.*

پورسوق *porsuk.* t. *n. ſ.* Taxus. *V.* بورصق

بورسوي *būrſewī.* t. *nom. gentil.* Pruſſanus. *Di Burſa. Sæ.*

بورش *būryś.* t. *n. ſ.* Rugæ. *Creſpe.*

بورشترمق *būruśturmak.* t. *V. tranſ.* Caperare, rugare *frontem. Increſpare, raggrinzare.*

پورشسب *pūrūśseb.* p. *nom. prop.* Nom. patris. زردشت *zerduśt.* Zoroaſtris. *Ferh.*

بورشق *būruśyk.* t. *n. ſ.* Rugæ. *Creſpe.* ¶ يوز بورشغي *iūz boruśighȳ.* Rugæ faciei. *Creſpe, rughe.*

بورشقلو *būruśiklū.* t. *adj.* Rugoſus. *Rugoſo, grinzoſo. Ferh.*

بورشمش & بروشمش *būruśmiś.* t. *part. paſſ.* à بورشمق Rugoſus, caperatus. *Increſpato, raggrinzato.* ¶ بورم بورم بورشمش *borum, borum būrūśmiś.* Denſiſſimas rugas contrahens.

بورشمق *boruśmak, buruśmak.* t. *V.* Rugari, rugoſum fieri. *Increſparſi, raggrinzarſi.* ¶ يوز بورشمق *iūz boruśmak.* Vultu rugoſum fieri. يوز بورشمسي *iūz boruśmasī.* Caperatio vultus. *Increſpamento della faccia.*

بورصق & بورسوق *borſuk.* t. *n. ſ.* Melis, taxo. *Taſſo.*

پورصمق *porſumak.* t. *V.* Decrepitum eſſe. *V.* پورسمق

پورعنقا *pūrænkā.* p. *nom. prop.* Nom. patris Ruſtemi *celeberrimi herois. Ferh.*

بورغز *būrghuz,* & *būrghaz.* t. *i. q.* برغوز *nom. prop.* Nom. oppidi Thraciæ. *V.* برغز

بورغو *borghū,* & *burghū,* & بورغي *burghȳ, borghȳ.* a. *n. ſ.* Terebra. *Trivello. V.* برغو ¶ بورغوسن بورمق *būrghūſyn būrmak.* Terebram adhibere, torquere. *Voltar il trivello.*

بورغولمق *būrghūlamak.* t. *V.* Terebrare, perforare. *Trivellare, sbuciare.*

بورق *bewræk.* a. *n. ſ.* Nitrum, aphronitrum. *Gol.*

بورقمق *būrkmak.* t. *V.* Luxare. *Rivoltare, dislogare, diſconciare. V.* برقمق ¶ قولن بورقديلر *kolyn būrktȳler.* Luxarunt, inverterunt ei brachium. *Gli hanno dislocato il braccio.*

بورك *börk, būrk.* t. *n. ſ.* 1) Galerus acuminatus, pileusve pluvialis, *aut etiam* alius quivis. *Capello, beretta da pioggia, & altra. Sæ.* 2) *Tartaris* Palium pluviale breve *ex phyltro confectum.*

بورك *börek.* t. *n. ſ.* سنبوسه *ſenbūse.* p. 1) Artocreas. 2) Cupediæ. *Paſticio, torta, ò paſta ripiena di carne, ſpinacci, ò altro.* ¶ تنجره بوركلري *tenğere böreklerī.* Artocreata in olla cocta. *Paſticci di cucina.* سلطان بوركي *ſultān böregī.* Amaranthus. *Amaranto, fior digrana. Bob.*

بورك *būreg.* p. *n. ſ.* 1) Species luſus aleatorii. 2) Sors aleæ. 3) Mucor *panis.* 4) Genus cibi *ex carne conciſa, & butyro præparatum. Ferh.*

پورك *pūrek.* p. *nom. prop.* Nom. filiæ. *Ferh.*

بوركچي *börkći.* t. *n. ſ.* Pileo. *Berëttare.*

بوركچي *börekći.* t. *n. ſ.* Artoptes, piſtor dulciarius, cruſtularius. *Paſticciere.*

بورلمق *būrulmak.* t. *V. paſſ.* a بورمق Contorqueri, torqueri.

بورم *būrum.* t. *n. ſ.* Rugæ. *Creſpe. V.* بورشق

بورمق *būrmak.* t. *V.* 1) Torquere, contorquere. 2) Terebrare. *Torcere, intorcere, & trivellare. Ah. Eb.* ¶ قول بورمق *kol būrmak.* Detorquere brachium. *Storcere il braccio.* قولاغن بوردي *kūlaghyn būrdȳ.* Contorſit illi aurem. *Gli hà ſtorto l'orecchio.*

بورمق *burumak, ſeu būrūmak.* t. *V.* Obtegere, offuſcare. *Ricoprire, inviluppare, offuſcare.* ¶ عقلي بورر *ækli būrur.* Intellectum turbat, offuſcat. *Turba, offuſca l'intelletto.* يوزلري بوريه *iūzlerī būruiæ.* Facies obtegat, obvelet. *Ricuopra la faccia. Teſ.*

پورمند *pūrmend.* p. *n. ſ.* 1) Multas habens proles. 2) Genus herbæ ſuave olentis. *Ferh.*

بورمه *būrma.* t. *n. ſ.* 1) Cochlea, clavus *capreolatim, vel ſpirulatim ſtriatus,* clavus tortili ſtriatura. 2) Epiſtomium *intus in ſpiram ſculptum. Vite, chiocciola, ſcala lumaga.* 3) Contorſio. 4) *adj.* Contortus. *Torto, contorto, vuolto.* ¶ بورمه توتوني *būrma tūtūnī.* Tabacum contortum, anglicanum. يورك بورمه‌لري *jūrek būrmalerī.* Tormina ventris. *Contorſioni di ventre.*

بورن *burn, burun.* t. *n. ſ.* 1) انف *enf.* a. بيني *bīnī.* p. Naſus. 2) Promontorium. 3) Roſtrum. *Naſo, becco, & promontorio.* ¶ بورن دركي *būrun diregī.* Os naſi. *L'oſſo del naſo.* بورن دلكلري *burun deliklerī.* Nares. *Narici.* بورن قللري *būrun kyllerī.* Vibriſſæ. *Peli delle narici.* بورني سمورمك *burnynȳ sūmūrmek.* Emungere nares. *Smoccolar il naſo.* موم بورني آلمق *mūm burnynȳ ālmak.* Emungere candelam. *Smoccolar la candela.* طاغ بورني *dagh būrnȳ.* Promontorium.

بورناز *būrnāz.* t. *n. ſ.* Naſo, naſutus. *Naſuto, naſone.*

بورنجك *būrungik.* t. *n. ſ.* Calantica. *Scuffia. V.* برنجك

بورنده *būrende.* p. *adj.* Dives, opulentus. *Ferh.*

بورنس *burnos.* t. *n. ſ.* Caputium, cucullus *lacernæ aſſutus. Capuccio.*

بورنصالق *būrunſālyk.* t. *n. ſ.* بلان *bilān.* p. Fiſcella. *Muſaruolo, bardella.* ¶ آتي بورنصالغله يواشلندرمق *ātȳ būrunſālyghile jawaślandūrmak.* Domare equum fiſcella. *Sbardellare un' cavallo.*

بورنك *būrenk.* a. *n. ſ. i. q.* بادروج *bāderūğ.* Ocimum. *Baſilico erba. Gol.*

بورنلو *būrūnlū.* t. *adj.* Naſum habens. ¶ پوچه بورنلو *pūće būrunlū* & پتقه بورنلو *patka būrunlū.* Simus. *Di naſo ricagnato, ſchiacciato. Bern.*

بورنمك *būrūnmek.* t. *V. recip.* Amicire ſe, obtegere ſe. *Invilupparſi, avuolgerſi, cuoprirſi.* cc. *dat. rei, acc. perſ.* ¶ شالي سياهني بوروندي *śālī ſijāhinī būrūndȳ.* Se obtexit ſtola nigra. *Si ricoprì con il ſuo manto negro.*

بورنيه *būrnīe.* p. *n. ſ.* Vas pharmacopolarum. *Vaſo grande de' ſpeziali. Bern.*

بورو *borū.* p. *n. ſ.* 1) بوق *būk.* a. Tuba, buccina. 2) Tubus, canalis. *Tromba, trombetta, & canale di condotti.* 3) Tormina. ¶ اوغلان بوروسي *oghlān borūsī.* Contorſiones infantis in utero, *ſeu* dolores partus. *Teſ.* چوبان بوروسي *ćiobān borūſȳ.* Buccina paſtoritia. *Tromba del paſtore.*

بورو خنطيان *būrū-chyntȳjān.* t. *n. ſ. compoſ.* Nequam, nebulo. *V.* خنطيان

بورو زن *borū zen, vul. borazan.* p. *n. ſ.* Tubicen. *Trombetta, trombettiere. Caſt.*

بوروشمق *borūśmak.* t. *V.* Rugari. *V.* بورشمق

بوره *būre.* p. *n. ſ. vul. bora* بورق *bewræk,* & *f. burak.* a. Nitrum, aphronitrum, chryſocolla, *vul.* Borax. *Criſocolla, colla d'oro, daſaldar l'oro.* ¶ بوره ارمني *būreī ermenī.* Nitrum. *Nitro. Caſt.* بوره زرگران *būreī zergerān.* 1) Nitrum. 2) *i. q.* تنكار *tinkār.* Capiſtrum auri.

بوره *būre* p. *n. ſ.* Genus cibi *ex carne conciſa, & butyro. Ferh.*

پوره *pūre.* p. *n. ſ.* 1) Artocreas. 2) Nitrum, chryſocolla. 3) *i. q.* پور *pūr.* Medulla arboris. *Ferh.*

پوره *pūre.* t. *n. ſ.* Pulex. *Pulce. V.* پره

پور هاجر *pūr hāgir.* p. *nom. prop. compoſ.* Nom. Iſmaelis filii Abrahæ, & Agar. *Ferh.*

بوردن *buradan.* t. *adv.* Hinc. *Di qua.*

بوری *būrȳ*, & *borȳ.* p. *n. ſ.* 1) Tuba. 2) Acumen. *Caſt.* 3) Extremum *clavi.* *V.* بورو 4) *i. q.* حصير *hæsȳr.* a. Storea. *Stuora.*

بوريا *būrjā.* a. *n. ſ.* Storea. *Wan.*

بوريا *būrījā.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* حصير *hæsȳr.* a. Storea. *Stuora.* 2) Theca, *in qua aliquod inſtrumentum ponitur.* * *Expreſſ. figur.* بوريا بوبي كنيم خانهء جديدن تهنيه و تبريك ايدەلم *būrījā bojī künīm. h. e. chaneī ğedīdin tehnije wü tebrȳk īdelim.* t. Felicia auſpicia precemur novæ domui, *ſeu* novam habitationem bonis avibus eſſe jubeamus. *Ferh.*

بوريا باف *būrījābāf.* p. *n. ſ. compoſ.* Textor ſtorearum. *Che fà le ſtuore. Ferh*

بوريان *pūrjān.* p. *n. ſ. nom. prop.* Nom. incolarum urbis كتوج *ketūğ. Ferh.*

بوريش *būrȳś.* t. *n. ſ.* 1) Rugæ. 2) Tormen. ¶ طوغرجق بوريشي *doghuraḡiak būrȳśī.* Tormina parturientis. *Puntura di donna, che vuol partorire. Bern.*

بوريطاش *būrītæś.* a. *n. ſ.* 1) Pyrites lapis. 2) Marcaſita *Gol.*

بوز *bewz.* p. *n. ſ.* 1) Mucor. 2) Veſpa, crabo. *Ferh.*

بوز *bewej.* p. *n. ſ.* Gurges maris. *Ferh.*

بوز *büüz.* a. *n. ſ. pl. a* باز *beez.* Falcones. *Gol.*

بوز *boz*, & *būz.* p. *n. ſ.* 1) *i. q.* جمد *ğemed.* a. Glacies. *Ghiaccio.* 2) Aqueus *color*, pallidus. *Color d' acqua, ſmorto.* 3) Equus *velox.* 4) Homo perſpicax, intelligens. *Ferh.* ¶ بوز اريمك *būz erīmek* بوز آچلمق *būz āćilmak*, & بوز چوزلمك *boz ćiözülmek.* Glaciem ſolvi. *Sciogliersi il ghiaccio, diſgelare.* بوزلر طوكدي *būzlar don-dȳ.* Gelavit. *Si gelò. Eb.* بوز خانه *būz chīne.* Glaciei conditorium, *ſeu* cella condendæ in æſtatem glaciei. *Ghiacciara.* بوز رنكي *būz rengī.* Aqueus, glaucus.

بوز *būz.* p. *n. ſ. i. q.* بز *büz.* Caper. *Capra.*

پوز *pūz.* p. *n. ſ.* 1) آغز چورەسي *āghyz ćewresī.* t. Labium, os. 2) Quod in ejus eſt circuitu. *Ferh.* 3) *i. q.* ساق *sāk.* a. Tibia, crus, ſura tibiæ. 4) Locutio, *ſeu ipſum* loqui. *Labra, bocca, oſſa della gamba, ed il parlare.* 5) Naſus caninus. 6) Roſtrum *accipitris, & aliorum animalium. Caſt.*

پوز *pūj.* p. *n. ſ.* چكه *ćen-e.* t. Maxilla inferior, mentum. *Maſcella. Caſt.*

بوزار *būzār.* p. *n. ſ.* Aromata, *quæ cibis admiſcentur. Ferh.*

بوزاغو *būzāghū.* t. *n. ſ.* Vitulus. *Vitello.*

بوزاغولمق *būzāghūlamak.* t. *V.* Parere vitulum *Far il vitello.*

بوزاغي *būzaghȳ.* t. *n. ſ.* عجز *ȳğz.* a. Vitulus. *Vitello vitella.* ¶ بوزاغي اتي *būzāghȳ etȳ.* Caro vitulina. *Carne di vitello. V.* اوكرغه

بوزاقلق *būzāklyk.* t. *n. ſ.* Chordum, fœnum autumnale, ſicilimentum. *Guaime.*

پوز درخت *pūj diræcht.* p. *n. ſ. compoſ.* Medulla arboris. *Ferh.*

بوزطغان & بوزدغان *būzdyghān.* t. *n. ſ.* Clava ferrea *anguloſa, profundis, & crebris ſulcis ſtriata. Mazza.*

بوزرمق *bozarmak.* t. *V.* Caneſcere, palleſcere. *Impallidirſi, imbiancare.*

بوزش *bozis*, & *bozüs.* t. *n. ſ.* 1) Ruptura. 2) Clades. *Rottura, & rotta dell' eſſercito.*

پوزش *pūziś.* p. *n. ſ.* 1) عذر *üzr.* a. Excuſatio, prætextus. 2) Interceſſio, conſilium. *Scuſa. Ferh.* ¶ پوزش كردن *pūziś kerden.* Excuſare ſe, excuſatum habere. *Scuſarſi. Caſt.* سلطان نيكو تدبير و پوزش پذير *ſultānī nīkū tedbīrü pūziś pezȳr.* Princeps optimi conſilii, & excuſationum acceptator. *Il ſavio, e clemente prencipe. Sæ.*

بوزشق *bozuśik*, *fere i. q.* بوزش *bozüś.* 1) Ruptura. 2) Bellum. *Rottura, guerra.*

بوزشمق *bozuśmak.* t. *V. coop.* Rumpi *amicitiam, pacem. Romper la pace, inimicarſi.*

بوزع *bewzæ*.* a. 1) *nom. prop.* Nom. tribus alicujus. 2) *nom. prop.* Nom. mulieris. *Wan.*

بوزغون & بوزغن *bozghun.* t. 1) *adj.* Turbatus. 2) Fuſus 3) Depravatus. 4) Ex clade ſuperſtes. 5) *n. ſ.* Ipſa depravatio, turbatio, clades. *Turbato, guaſtato, & ſcampato dalla rotta, & torbazione, rotta.*

بوزغونلق *bozghūnlyk.* t. *n. ſ.* 1) Clades. *Rotta.* 2) Confuſio, tumultus. *Torbolenza, miſcuglio.*

بوزوق & بوزق *bozuk.* t. *adj.* 1) Deſtructus, corruptus, vitiatus. 2) Fuſus. *Guaſtato, diſtrutto, rotto, disfatto.*

بوزوق & بوزق *būzuk.* t. *n. ſ.* Lora, poſca. *Poſca, acquerello. An.*

بوزق *böjuk.* t. *n. ſ. ex ſclav.* Natalis Domini. *Natale.*

بوزك *bözüük.* t. *n. ſ.* دبر *dübür.* a. Anus, podex. *Il buco del culo.*

بوزكند *būzkend.* p. *n. ſ.* Cænaculum, porticus penſilis. *Ferh.*

بوزلمز *bozulmaz.* t. *part. præſ. negat.* Inviolabilis, incorruptibilis. *Inuiolabile, incorrottibile.*

بوزلمش *bozulmiś.* t. *part. paſſ. a* بوزلمق 1) Corruptus. 2) Fuſus. *Guaſto, corrotto.*

بوزلمق *bozulmak.* t. *V. paſſ. a* بوزمق 1) Corrumpi, deſtrui. 2) Fundi. *Guaſtarſi, romperſi, corromperſi.*

بوزلك *büzülmek.* t. *V. paſſ.* Contrahi in rugas, *ut calceus madidus, poſtquam ſiccatus eſt. Ritirarſi.*

بوزلنمق *buzlanmak.* t. *V. neut. paſſ.* Congelari, glaciari. *Agghiacciarſi, congelarſi.*

بوزلو *buzlü.* t. *adj.* Gelidus, glacialis, glacie refrigeratus. *Agghiacciato, congelato.*

بوزماجي *bozmāḡī.* t. *n. ſ.* Interpolator, ſublator macularum veſtium. *Cavamacchie.*

بوزرمش *bozarmiś.* t. *n. ſ. part. paſſ.* Pallidus, lividus, languidus. ¶ بوزرمش كوزلري *bozarmiś gözlerī.* Oculi ejus languidi facti. *Ochi ſmorti. Del.*

بوزمق *bozmak.* t. *V.* 1) Corrumpere, deſtruere. 2) Violare. 3) Adulterare. *Corrompere, diſtruggere, rovinare, adulterare.* 4) Incubare ovis. *Far uſcir dall' uovo.* ¶ باغ بوزمق *bāgh bozmak.* Vindemiare. مهر بوزمق *mühr bozmak*, مهر آچمق *mühr āćmak*, مهر قالدرمق *mühr kāldürmak.* Reſerare, ſigillum aperire. *Romper il ſigillo.* قز بوزمق *kyz bozmak.* قزلغين بوزمق *kyzlyghȳn bozmak*, & مهرين بوزمق *mührīn bozmak.* Violare, deflorare virginem. *Suerginare. toglier la verginità.* صلحي بوزمق *ſulhȳ bozmak.* Violare pacem. *Romper la pace*, صلحي بوزمغه غايتده چالشرلر *ſulhȳ bozmagha ghājette ćiāliśürler.* Maxime conantur pacem frangere. *Si sforzano di romper la pace. Ll.*

بوزمك *būzmek.* t. *V.* Ornare. *V.* بزمك

بوزمند *būzmend*, & *pūzmend.* p. *n. ſ.* Genus herbæ *ſuaveolentis. Ferh.*

بوزمه *būzme.* p. *n. ſ.* Genus herbæ *ſuaveolentis. Ferh.*

پوزن *pūzen.* p. *n. ſ.* Arvum. *Ferh.*

پوزن *pūjen.* p. *n. ſ.* Papulæ *in manibus ex nimio labore. Ferh.*

پوزنج *pūzünğ.* p. *n. ſ. i. q.* پوزش Excuſatio.

پوزنج *pūjünğ.* p. *n. ſ.* 1) Excuſatio. 2) Interceſſio. *Ferh.*

بوزنجر *būzenğer.* p. *nom. prop.* Nom. unius ex avis, *ſeu* majoribus Timuri.

بوزنه *būzne.* p. *n. ſ.* Simia. *Ferh.*

بوزنه *büjne.* p. *n. ſ.* Calyx roſæ *nondum explicitus. Ferh.*

بوزنينه *būznīne.* p. *n. ſ.* Simia. *Ferh.*

بوزوبورني *būzübürnī.* tart. *n. ſ. compoſ. i. q.* آب آوردە *āb āwürde.* Furunculus ad extremitatem unguium. *q. naſus vituli.*

پوزونك *pūzewenk.* t. *n. ſ.* Leno. *Ruffiano.*

پوزونكلك *pūzewenklik.* t. *n. ſ.* Lenocinium. *Ruffianeſimo.*

بوزه *būze.* p. *n. ſ.* Genus cibi *ex tritico, vel oryza. Ferh.*

پوزه *pūze.* p. *n. ſ.* ساق *ſak.* t. 1) Crus. 2) Tibia. *Gamba.* ¶ پوزهء جامه *pūzeī ğiāme.* p. Villoſitas panni. پوزهء درخت *pūzeī diræcht.* 1) Medulla. 2) Truncus, *ſeu* caudex *arboris.* 3) Lanugo *arboris. Caſt.*

پوزه *pūje.* p. *n. ſ.* 1) Crus. 2) Tibia *ſive in homine, ſive in animali.* 3) Truncus arboris, *ubi radici proximus eſt. Ferh.*

بوزيجي *bozygī.* t. *n. ſ.* Deſtructor, violator. *Diſtruggitore.* ¶ آند بوزيجي *ānd bozȳgī.* Perjurus, violator juramenti. *Spergiuro.*

پوزيدن *pūzīden.* p. *V.* 1) Excuſare. 2) Excuſatum habere. 3) Coquere. *Ferh.*

پوزينه *pūzejne.* p. *n. ſ.* Centenarium pondus, talentum, *ſeu* pondus 120 librarum. *Caſt.*

پوزينه *pūzīne.* p. *n. ſ.* ميمون *mejmūn.* t. Simia. *Scimia. Caſt.*

پوزينه *pūjīne.* p. *n. ſ.* Simia. *Ferh.*

بوس *bews.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Oſculari. 2) Aſperum, & hirſutum eſſe. *Wan.*

بؤس *büüs*, & *būs.* a. *V. act.* [1. F.] In egeſtatem, miſeriamve incidere. *Wan.*

بوس *būs.* a. *n. ſ.* 1) Miſeria, malum. 2) Commiſtio. *Gol.*

بؤس *büüs.* a. *n. ſ.* 1) Malum, adverſitas. 2) Commiſtio. *Gol.*

بوس *bos*, & *būs.* p. 1) *n. ſ.* اوپش *öpyś.* t. Oſculatio, oſculum. 2) *part. compoſ.* اوپيجي *öpiḡī.* t. Oſculator. 3) *imp.* Oſculare. *Ferh.* ¶ پا بوس *pa-bos.* 1) Oſculatio pedis. 2) *uſit.* Oſculans pedem. دامن بوس ا *dāmen bus* ol. Oſculari ſinum, *aut* laciniam veſtis. *Baciar la falda della veſte. Ik.* زمين بوس *zemīn bos.* Qui oſculatur terram. *Che bacia la terra.* بوس و دراغوشتن و بادهء لعليني نوشدن منع يوقدر *bosü deraghūśten we bādeī læ*līnī nūśten men* joktür.* Ab oſculis, & amplexibus, & a ſumptione nectaris labiorum nulla eſt prohibitio. *Non vi viene vietato di baciarvi, & abbracciarvi, ne di godere quel prezioſo nettare delle labra rubiconde. Eb.* بوس ا *bos* e. Oſculari. بوس رخسار ا *bosī ruchſār* e. Oſculari genam. *Baciar la guancia. Ik.* دست شريفكزي بوس ايدر *deſtī ſerīfün-üzī bos īder.* Manus veſtras deoſculatur, ſalutat vos. *Vi bacia le mani. Ll.*

پوس *pūs.* p. *n. ſ.* Deceptio, captivatio *per blanditias. Ferh.*

پوس *pūs.* t. *adj.* 1) Triſtis, melancholicus. 2) Opacus, ſubnubilus. *Malinconico, ſcuro, torbido.* ¶ پوس هوا *pūs hev*. Ingrata tempeſtas, ſubnubila aura. *Tempo malinconico, brutto.*

پوسات *pūsāt*, پوساد *pūsād*, پوساط *pusāt.* t. *n. ſ.* pro بساط *bisāt.* آلت *ālet.* a. 1) Apparatus. 2) In-

2) Instrumentum. 3) Utensile. 4) Arma. 5) Vasa. *Arnese, ordigno, arme, stuccio.* ¶ آت پوساتي *āt pūsātȳ.* Phaleræ equi. *Arnese di cavallo.* آلت پوسات *ālet pūsāt.* Arma. *Arme.*

پوسانه *pūsāne.* p. *n. s.* 1) Deceptor. 2) Victor. *Ferh.*

بوسانیدن *bosānīden.* p. *V. trans. a* بوسیدن. Putrefacere. *Cast.*

پوست *post,* & *pūst.* p. *n. s.* 1) دري *deri.* Pellis, cutis humana. 2) Corium crudum, non paratum. *Pelle cruda, senza concia.* ¶ قپلان پوستي *kaplān postȳ.* Pellis tigrina. *Pelle di tigre.* اوتردوغي پوست *oturdughȳ post.* 1) Pellis, supra quam quis sedet, *loco tapetis, aut storeæ. La pelle, sopra la quale sedeva. Eb.* 3) Cortex. 4) Putamen. *Guscio, scorza. Ferh.* ¶ پوست جوز *postī gewiz.* Putamen nucis. *Guscio, corteccia di noce.* * *Express. figur.* پوست باز كرده *pūst bāz kerde.* h. e. ظاهر ايلدي *zāhir ejledī.* t. Manifestavit, palam fecit. پوست سك در روي *pūstī seg der rūj.* h. e. بي ادب و بي حيا *bī edeb we bī hæjā.* Effrons, impudens. *Ferh.*

پوستال *bostāl.* t. *n. s.* Cothurni. *Bozzacchini, calzari.*

بوستان *bostān,* q. *bositān.* p. t. *n. s. i. q.* بستان *būstān,* p. Viridarium, hortus olitorius. *Giardino, orto. Ferh.* ¶ بوستان تختسي *bostān tahtasī.* Area horti, pulvini. *Aia.*

بوستانجي *bostāngī.* t. *n. s.* Hortulanus.

بوستانجي باشي *bostāngī bāšī.* t. *n. s.* Officialis portæ Ottomanicæ, *quasi* magister palatii. *Sunt autem hujus nominis, Constantinopoli unus, alter Adrianopoli, qui quamvis dignitate pares sint, jurisdictione tamen, & reditibus discrepant. Qui Adrianopoli est, nihil habet muneris, præter custodiam palatii, & curam filiorum Sultani, si videlicet Sultanus in hac urbe degat. Qui vero Constantinopoli est, præter ista plenam jurisdictionem exercet in toto Bosphoro ab ostio Danubii usque ad montem Athos. Quod si Sultanus navi vehatur, hujus est, phaselo Sultanum præcedere, & ascendentem in navim, aut ex ea egredientem admota subter ejus axillas manu juvare. Inde est, quod officialis iste* قولتق وزيرلره *kūltuk wezīrlere, Veziriis, a sustinendo sub axillis Sultano ita dictis, annumeretur. Si vero ab officio suo dimittatur, mos obtinuit, ut prius Paša trium caudarum equinarum (ut vocant) nominetur.*

بوستانجيلق *bostāngīlyk.* t. *n. s.* Ars hortulani. *Arte di giardiniere.*

پوست پاره *pūst pāre.* p. *n. s. compos.* Vexillum كاويان *kāwjān, quod celeber ister faber ferarius ad deturbandum de throno* ضحاك *zohāk sustulit. Ferh.*

پوست پيراي *pūst pīrāj.* p. *n. s. compos.* دبّاغ *debbāgh.* a. Alutarius. *Conciacorame.*

پوست كاله *pūst kāle.* p. *n. s. compos.* 1) Stercus, *quod adhæret caudæ ovis.* 2) Pellis *in corium nondum concinnata. Ferh.* 3) Laciniæ vestis pelliceæ. *Pelle non ancora acconcinta. Cast.*

پوستكي *posteki.* p. *n. s.* 1) Squamma, *quæ a ferro defluit.* 2) Pellicula *lactis, vel jusculi. Cast.*

پوستكي *posteki.* p. *n. s. i. q.* پوست *pūst.* Pellis, *cui insidetur. Cast.*

پوستيرا *pūstīrā.* p. *n. s.* Alutarius. *Ferh.*

پوستيراي *pūstīrāj.* p. *n. s.* Alutarius. *Conciacorame. Ferh.*

پوستين *postin,* & *pūstīn.* p. *n. s.* 1) كورك *kürk.* t. Vestis pellicea. *Pelliccia. Cast.* 2) Pellis, corium. 3) Res quæcunque ex corio. *Ferh.* * *Express. figur.* پوستين او دريد *pūstīnī o dirīd.* h. e. اني غيبت ايلدي *ānī ghæjbet ejledī.* t. Vituperavit illum. پوستين كرد *pūstīn kerd. Idem.* پوستين كرفت *pūstīn girift. Idem.* پوستين كندن *pūstīn kenden.* Conviciari absenti. *Ferh.*

پوستين دوز *pūstīn dūz.* p. *n. s. compos.* كوركجي *kürkčī.* t. Pellio. *Pelliciaio. Cast.*

بوسحق *būshæk.* p. *nom. prop.* Nom. stirpis alicujus *loco* ابو اسحق *ebū ishæk. Ferh.*

بوسك *būsek.* p. *n. s.* Ala. *Ala. Ferh.*

بوسك *būsek.* p. *n. s. dimin.* Osculum. *Un bacino.*

پوسكال *pūsegāl.* p. *n. s.* 1) Pellis, *quæ pillis caret, pec. infra caudam animalium.* 2) Stercus, *quod adhæret caudæ ovis. Ferh.*

بوسگاه & بوسكاه *būsegāh.* p. *n. s.* 1) Locus osculationis. 2) *i. q.* ايوان *ejwān.* p. Cænaculum regium; *Ita dicitur, quod, quicunque eo venit, portam deosculari soleat, aut debeat. Ferh.*

پوسكرمك *püskürmek.* t. *V.* 1) پفكرمك *püfkürmek.* t. Aquam ex ore efflare, & subtiliter dispergere, sparsim ejaculari. *Spruzzar l'acqua con la bocca.* 2) *pro* زورت ويرمك *zort wirmek.* t. Crepitum oris emittere *per contemptum,* obructare alicui.

بوسكي *buski.* t. *n. s.* *Ficta vox, addititia.* ¶ اسكي بوسكي *eski buski.* Scruta, veteramenta. *Stracci vecchi. V.* اسكي

پوسله *pūsla.* t. *n. s.* Pyxis nautica, *alias* پوصوله *pūsola. q. V.*

بوسليك *būslȳk.* p. *n. s.* Tonus musicus. *Ferh.*

بوسليمان *buslīmān.* p. *n. s.* 1) Upupa. 2) Gallus. *Ferh.*

پوسمق *pusmak.* t. *V. pro* پوس او *pus ol.* Tetricum esse.

بوسنه *bosna.* t. *nom. prop.* Bosina, *vel* Bosna. *Provincia nota.*

بوسنه *būsene.* t. *n. s. compos.* Hic annus, *vel* hoc anno. *Quest' anno.*

پوسو *pūsū.* t. *n. s.* 1) Insidiæ, *aut* insidiarum locus. *Aguato, imboscata.* ¶ پوسويه كرمك *pūsūje girmek.* Insidias struere. *Porsi in imboscata, in aguato.* پوسويه كروب كزلنمك *pūsūje girüp gizlenmek.* Insidias moliri. *Ll.* پوسوده آليقودي *pūsude ālȳkodȳ.* In insidiis eos collocavit. *Li pose in aguato. Sæ.* پوسو يرده *pūsū ierde.* In loco insidiarum. *In luogo d'imboscata. Del.* پوسودهكي *pūsūdeki.* 1) Qui in insidiis latebant. *Quelli, che erano neli' imboscata. Ll.* 2) Fæx vini, *seu id, quod remānet in fundo scyphi, lagenæ. V.* پوسي

بوسه *buse,* & *bose.* p. *n. s.* قبله *kuble* a. اوپش *öpyś.* t. Osculum, basium. *Bacio. Ferh.*

بوسه جاي *bose gīāj.* p. *n. s. compos.* 1) Locus osculandus, *ut labia, os.* 2) Veneratione, osculo dignus. *Il posto del bacio, luogo, che merita d'esser riverentemente baciato. Sæ.*

بوسهلك *boselik.* t. *n. s.* Basiatio, osculatio. *Baciamento, il baciare.*

بوّسي *büüsā,* & *būsā.* a. *n. s. i. q.* شدّة *śiddet.* Adversitas, malum, damnum. *Danno Wan.*

بوسي *bosī.* p. *n. s.* اوپمكلك *öpmeklik.* t. Osculatio. ¶ بساط بوسي *bisāt bosīī.* 1) Osculatio tapetis. 2) Veneratio. *Il baciar il tapete. Ik.*

پوسي *pūsī.* t. *n. s.* 1) Insidiæ. 2) Fæx vini. *seu id, quod residet in fundo scyphi, lagenæ. Feccia del vino, ciò che resta nel fondo del fiasco.*

پوسيتان *pūsītān.* p. *n. s.* Genus corii *ex pelle piscis, aut cameli dorsi. Sagrino. Ferh.*

بوسيدن *būsīden.* p. *V.* اوپمك *öpmek* t. Osculari. *Baciare. Ferh.*

پوسيدن *pūsīden.* p. *V.* 1) چورمك *ćiürīmek.* t. Putrescere, putridum esse. *Ferh.* 2) Putrefacere, corrumpere. 3) Tritam esse vestem. *Ammarcirsi, corrompersi, & corrompere, & esser lograto. Cast.*

پوسيده *pūsīde.* p. *part. pass.* 1) Putridus, corruptus. 2) Detritus. *Facido, putrido, lograto. Ferh.*

بوسير *bewsīr.* a. *n. s. pl.* بواسير *bewāsīr.* Hæmorrhoides. *Emorroidi. Wan.*

بوسين *būsīn.* p. *n. s.* Exprobratio, reprehensio. *Ferh.*

بوش *bewś,* & *būś.* a. *n. s.* 1) Multitudo hominum, *eaque ex diversis tribubus,* miscella hominum, turba. *Wan.* 2) Cibi, *seu ferculi* Aegyptii genus *ex tritico, & lentibus in canistro lotis, quod in vase fictili repositum, & orificio superne lutato in furno coquitur, seu siccatur.* 3) Strepitus sonusque, *seu* tumultus hominum inter se mixtorum. ¶ تركتهم هوشاً بوشاً *terektühüm hūśen, būśen.* Reliqui eos confusos, & tumultuantes. بوش و بايش *bewśü bāīś.* Conveniens, vel congregatus, diversorum, mixtorumque hominum cœtus. *Gol.*

بوش *bewś.* p. *n. s.* 1) Celebritas, fama. 2) Gloriatio, jactatio. 3) Potentia, magnificentia. *Ferh.* 4) Operimentum. 5) Copia. 6) Manipulus. *Cast.*

بوش *bewiś.* p. *n. s.* Prædestinatio, fatum. *Ferh.*

بوش *boś.* t. *adj.* خالي *chālī.* a. تهي *tehī* p. 1) Vacuus, inanis. 2) Liber, solutus, vacans. *Voto, disoccupato, libero.* ¶ بوش ال ايله *boś el ile.* Vacuis manibus. *Le mani vote.* بوش ير *boś ier.* Vacuus locus, & incultus ager. *Luogo vacante, campo lasciato senza coltivarlo.* لجامن بوش قودي *ligiāmin boś kodȳ.* Laxavit illi habenas. *Gli lasciò la briglia sciolta. Eb.* كندوي بوش قومق *gendüī boś komak.* Vacuum se *a curis, & laboribus* facere, se negligere. *Non applicarsi, non accudire alle sue facende.* بوش اول *boś ol.* Solvi, vacuum esse, vacare. *Esser sciolto, libero, disoccupato.* عورتم بوش اولسون *áwretüm boś olsun.* Sit a me libera mea uxor, *sit absoluta a vinculo matrimonii: Formula divortii. Che sia nullo il nostro matrimonio.*

بوش *būś.* p. *adj.* چاپك *ćiāpük.* t. Velox, *etiam* opere, & ingenio. *Cast.*

پوش *poś, seu pūś.* p. *n. s.* 1) Operimentum, indumentum. *Coperta, mantello, velo.* 2) Lorica. 3) *usit part. compos.* اورتيجي *örtygī* t. Contegens, & induens. *Che cuopre, ricuopre, veste.* 4) *imp.* Tege, operi. *Ferh.* ¶ پاپوش *pāpūś.* Pedes degens, *h. e.* calceus. *Scarpa.* جرم پوش *giürüm pūś,* & خطا پوش *chætā pūś.* Culparum, peccatorum tector, ac condonator *Deus. Che cuopre col mantello della sua clemenza le colpe, e li peccati. Ik.* خضر سبز پوش *chyzrȳ sebz pūś.* Elias viridi tectus amictu. *Elia vestito di verde. Ah.* پابوس شاه خطا پوش ايله سرفراز اولدقده *pābūsī śāhī chætā pūś ile serfirāz olduktæ.* Postquam ad osculum pedis clementissimi culpas contegentis principis admissus est. *Doppo haver havuto*

l' onore di baciar il piede al clementiſſimo prencipe. Sæ. كله پوش *kelle poś.* Caput tegens, calantica. *Berettino.*

بوش *būwiś.* p. *n. ſ.* Eſſentia, exiſtentia. *Ferh.*

بوشا *būśā.* p. *n. ſ.* فكر *fikr.* a. انديشه *endīśe.* p. Cogitatio, meditatio ſolicita. *Penſiere. Ferh.*

پوشا *pūśā.* p. *part.* 1) Contegens, operiens. 2) *n. ſ.* Veſtis. 3) Cogitatio. *Ferh.*

بوشاتمق *bośātmak.* t. *V. tranſ. i. q. ſeq.*

بوشامق *bośāmak.* 1) Evacuare. 2) Repudiare. ¶ عورتني بوشاتمق *æwretinī bośātmak.* Repudiare uxorem, dare libellum divortii. *Ripudiar la moglie, far divorzio.*

پوشاد *būśād.* p. *n. ſ. i. q.* شلجم *śelğem.* Rapum. *Ferh.*

بوشادلمز *bośādylmaz.* t. *part. paſſ. negat.* Quod evacuari non poteſt, inexhauſtus. *Ineſauſto, che non ſi può vuotare.*

بوشاسب *būśāsb.* p. *n. ſ.* 1) Meditatio *pec. tempore nocturno.* 2) Pollutio nocturna. *Ferh.*

بوشاسب *būśāseb.* p. *n. ſ.* Somnium. *Ferh.*

بوشالتمق *bośāltmak.* t. *V. tranſ.* تخليه *tæchlije.* a. 1) Evacuare, exinanire. 2) Deplere, transfundere. 3) Effundere. 4) Explodere. 5) Expromere. *Euacuare, vuotare, ſcemare, ſciogliere rallentare, & ſparare.* 6) Mutare, *thalerum. Cambiare.*

بوشامق *bośāmak,* & بوشاتمق *bośātmak.* t. *V.* 1) Evacuare. 2) Repudiare, *ſeu* dimittere, liberum facere. 3) Diſplodere *bombardam. Evacuare, ripudiare, laſciar libero, rallentare, & ſparare.* ¶ قرني بوشامق *kærnȳ bośāmak.* Exonerare alvum. *Scaricar il ventre, andar del corpo.*

بوشانمق *bośānmak.* t. *V. paſſ. ſeu recipr. a* بوشامق 1) Divortium ſibi invicem indicere. *Far divorzio.* 2) Repudiari. *Eſſer ripudiato.* 3) Evacuari. 4) Exinaniri. 5) Extricari. 6) Abſolvi, liberum dimitti. 7) Expromi. 8) Explodi. *Eſſer evacuato, ſcaricato, eſſer laſciato libero, rallentarſi, eſſer rallentato, ſpararſi, eſſer ſparato.* ¶ اولي بو دركه بر اوغردن خصم اوزرينه بوشانه وز *ewlā bu dür ki bir oghurdan chæsm üzerine bośānawüz.* Satius eſt, ut unitim hoſtem laxis habenis aggrediamur. *E meglio aſſalir il nemico unitamente. Eb.* آت بوشاندي *āt bośandȳ.* Solutus eſt equus. *Si è slegato il cavallo.* اير قولاك بوشاندي *ejer, kolān-bośandȳ.* Ephippium ſolutum, inverſumque eſt. *La ſella ſi è ſciolta, e rivoltata.* لاقرديه بوشانمق *lakyrdyje bośānmak.* Immergi in diſcurſus. *Entrar in diſcorſo.* غير فوچيه بوشانمش *ghæjrī fućije bośānmiś.* Elutriatum, tranſfuſum vinum. *Travaſato.*

پوشانيدن *pūśānīden.* p. *V. tranſ. a* پوشيدن *pūsīden.* Tegere, celare facere. *Caſt.*

بوشپاس *būśpās.* p. *n. ſ.* Somnium. *Ferh.*

بوشتمق *bośatmak.* t. *V.* Dimittere.

پوشتك *pūśtek,* & پشتك *püśtek,* p. *n. ſ.* Luſus puerorum in perſia, *quo manibus inceditur, pedibus interim in aerem elevatis. Hyde de ludis orient.*

پوشته *pośta.* t. *n. ſ. ex Hung.* Nuntius, tabellarius, veredarius *pec.* ruſticus dedititius, *cum captivo aliquo miſſus tanquam vas ejusdem captivi, ne fugiat. Meſſo, contadino mandato in qualche luogo.* ¶ پوشته ايله تعجيلاً خبر كوندروب *pośta ile tæ'ğīlen chæber gönderüp.* Properanter nunciavimus per tabellarium dedititium, *aut* captivum vadimonio dato aſſecuratum. *Ve l' abbiamo in fretta fatto ſapere con un villano mandatovi apposta. Ll.*

پوشش *pūśiś.* p. *n. ſ.* 1) Operimentum. 2) Operitio, tectura. *Ricuoprimento, coperta, manto. Ferh.* ¶ پوشش تن *pūśiśī ten.* Integumentum corporis, amictus. *Veſtimento, manto da coprir il corpo. Ik.*

بوشك *būśek,* & *pūśek.* p. *n. ſ.* Felis. *Gatto. Dialecto Transoxana. Ferh.*

پوشكان *pūśgān.* p. *n. ſ.* 1) Nomen loci. *prope* نيشابور *nīśābūr.* 2) Tonus muſicus. *Ferh.*

بوشكردن *būśkerden,* & *pūśkerden.* p. *V.* 1) Accingere ſe, *laciniam anteriorem veſtis attollendo, & ad ſinum firmando.* 2) Intendere nervos. *Alzar le falde della veſte, & attaccarle alla cintola, & affaticarſi.* 3) Dimittere laciniam. 4) Contrahere ſeſe. 5) Audacem eſſe, impetum facere. 6) Credi, committi. 7) Creditum commiſſumque eſſe. 8) Fidem mereri. *Ferh.*

پوشله *pūśle.* p. 1) *adj.* Tegendus, induendus. 2) *n. ſ.* Tegumentum, operimentum. 3) Veſtis. *Ferh.*

بوشمق *bośamak.* t. *V.* Evacuare. *V.* بوشامق

پوشمق *pūśmak.* t. *V.* غيظ *ghæjz.* a. زكيدن *zükīden.* p. 1) Succenſere, indignari. 2) Indignabundum eſſe. *Eſſer in colera.*

پوشند *pūśend.* p. *n. ſ.* Velum mulierum *ex ſindone alba usque ad talos. Ferh*

پوشنده *pūśende.* p. *part. paſſ.* Veſtitus, indutus. *Veſtito, riveſtito.* ¶ پوشندهٔ كسوت محبت *pūśendeī kisweti muhæbbet.* Veſte amoris, & charitatis indutus. *Riveſtito d'amore, e di carità. Sæ.*

پوشنك *pūśeng.* p. *nom. prop.* Nom. oppidi alicujus. *Ferh.*

بوشنمق

بوشنمق *bośanmak.* t. *V. neut. paſſ.* Evacuari. *Vide* بوشانمق

پوشنه *pūśene.* p. *n. ſ.* 1) Veſtis. 2) Velum mulierum, *ex ſindone alba usque ad talos. Ferh.*

بوشي *buśīī.* a. *n. ſ.* 1) Homo inops, magna onuſtus familia. *Wan.* 2) Qui ex ſequiore eſt hominum genere. *Gol.*

پوشي *pūśī.* t. *n. ſ.* Sericea tela plerumque nigra, *qua collum obvolvitur. An.*

بوشيدن *būśīden.* p. *V.* 1) Accingere ſe. 2) Audaciam, animum præſeferre. 3) Confidere. 4) Conari, operam dare. *Ferh.*

پوشيدن *pūśīden.* p. *V. i. q.* اورتمك *örtmek.* t. 1) Tegere, celare. 2) Veſtire, induere. *Coprire, celare, & veſtire. Ferh.*

پوشيده *pūśīde.* p. *part. paſſ.* 1) Tectus, occultus, abſconditus. 2) Indutus. *Coperto, ricoperto, occulto, & veſtito. Ferh.* ¶ پوشيده ا *pūśīde* e. Tegere. پوشيده ا *pūśīde* ol. Celari, tegi. *Eſſer celato, naſcoſto.* 3) *n. ſ.* پاك عورت *pāk æwret.* t. Mulier caſta, pudica. *Donna caſta, ritirata.* * *Expreſſ. figur.* پوشيده راز *pūśīde rāz. h. e.* اسراري كزلر *esrārī gizler.* t. Arcana celans. پوشيده زنخ *pūśīde zænh.* Mentum tectum. *Alluſio ad latrocinia in viis publicis, quia latrones, ne noſcantur ab illis, quos invadunt, faciem velare ſolent. Ferh.*

پوشيده چشم *pūśīde ćeśm.* p. *adj. compoſ.* Cœcus. *Ferh.*

بوص *bæws.* a. *V. act.* [I. F.] 1) Præcedere, antecedere. *Wan.* 2) Feſtinare. 3) Inſtare *petendo.* 4) Pertinacem, ac impatientem eſſe. 5) Tectum, & occultum eſſe. 6) Fugere. *Gol.*

بوص *bews.* a. *n. ſ.* 1) Nates *mulieris. Wan.* 2) Color. 3) Inceſſus vehemens. 4) Laſſitudo. *Gol.*

بوص *būs.* a. *n. ſ.* 1) Color. 2) Forma externa *rei.* 3) Nates *mulieris. Wan.* 4) Fructus cujusdam plantæ. ¶ حال بوصه *hāle būsühū.* Immutatus fuit color ejus. *Gol.*

بوصا *bewsā.* a. *n. ſ.* 1) Magnis natibus prædita mulier. 2) Luſus, *quo torris, ſeu baculus, extremitate accenſa, in orbem circumagitur. Gol.*

بوصان *būsān.* a. *nom. prop.* Nom. tribus alicujus. *Wan.*

پوصو *pūsū.* t. *n. ſ.* Inſidiæ *V.* بوسو ¶ پوصو قورمق *pūsū kūrmak.* Struere inſidias. *Far un'imboſcata, porſi in aguato.* بونلاري پوصويه چكوب *būnlarī pūsūje ćekūp.* His in inſidias allectis. *Tirando queſti nell' imboſcata.* *Ll.* پوصودن چقوب *pūsūden ćikūp.* Ex inſidiis egreſſi. *Sortiti dall' imbaſcata.*

پوصوله *pūſola.* t. *n. ſ. Ex Ital.* Pyxis nautica. *Il boſſolo di mare.*

بوصي *būsȳ.* a. *n. ſ.* Genus navis marinæ, ſcapha. *Wan.*

بوصير *bewsȳr.* a. *n. ſ.* 1) Hæmorrhoides. 2) Verbaſcum herba, *quod iis conducit. Gol.*

بوض *bewz.* a. *V. act.* 1) Conſiſtere, & affixum manere *loco.* 2) Pulchriore, ac nitidiore vultu eſſe poſt lentiginem. *Gol.*

بوط *būt.* t. *n. ſ.* Femur. *Coſcia. V.* بود

پوط *pot.* t. *n. ſ.* Ex nimia latitudine contracta in rugas veſtis, *non adhærens æqualiter corpori.*

بوطانية *būtānījet.* a. *n. ſ. Andaluſiis i. q.* كرمة السودا *keremetüs-sewdā.* Vitis nigra. *Gol.*

بوطة *būtæt.* a. *n. ſ. i. q.* بوطقة *būtækæt,* *pro* پوته *pūte* p. Catinus aurifabri, crucibulum, *in quo liquefit aurum. Gol.*

بوطر & بودر *bodur.* t. *n. ſ.* قنبور *kambūr.* t. Craſſus, & brevis ſtaturæ homo, *compactili, & brevi corpore. Corto, e graſſo, groſſo.*

پوطر *potur.* p. *n. ſ. Sic vocantur ſedentarij Turcæ confiniorum Hungariæ, q.* Neomohammedanus. *Turchi novamente venuti alla fede Mahometana, ò nati di Chriſtiani.*

بو طرفدن *bū tæræften.* t. *compoſ.* Ex hac parte. *Da queſta parte Ll.*

بوظ *bæwz.* a. *V. act.* 1) *i. q.* قذف *kæzf.* Petere lapidibus, convitiis. 2) Poſt maciem evadere pinguem. *Gol.*

بوع *bæw'.* a. *V. act.* [I. F.] 1) Manus, *aut aliam rem* cum manibus diſtendere, quoad fieri poteſt. 3) Orgya dimetiri *funem. Wan.* 2) Diducere paſſus in curſu *equum, vel camelum.* 4) Expandere manum *dandæ pecuniæ. Gol.*

بو علي سينا *bū ælī sīnā.* t. *nom. prop.* Avicenna *celebris ille medicus. Ik. V. in* ابو

بوغ *bogh.* t. *n. ſ.* & *uſit.* باش بوغ *bāś bogh.* Præfectus, dux *turmæ, aut exercitus. Capo d' eſſercito, ò di ſoldati, che commanda, generale. Sic vocare ſolent Chriſtianos; Suos enim duces exercitus vocant ſæpiùs* سر عسكر *ſer æsker, vel* سردار *ſerdār.* ¶ اول عسكريكز اوزرلرينه باش و بوغ تعيين اولنان سرداركزه كاغد يازوب *ol æskerün-yz uzerlerine baśü bōgh tæ'jīn olunan ſerdarün-üze kaghyd iazup.* Scriptis literis ad ducem veſtrum, quem præfeciſtis exercitui illi veſtro. *Avendo ſcritto una lettera al voſtro generale, ch'avete coſtituito capo di quel voſtro eſſercito. Ll.*

بوغ bugh, & bogh. p. n. ſ. 1) Stragulum, ſeu tegmen quadratum, *ex corio confectum, cui aliquid involvitur.* 2) Involucrum veſtium *plerumque linteum, aut coriaceum. Invoglia. Ferh.*

بوغ būgh. t. n. ſ. بخار buchār. a. Vapor, exhalatio. *Vapore, fumo, eſſalatione.* ¶ بوغ چقمز būgh čikmaz. Non evaporat, non exit inde vapor. *Non ſvapora.*

بوغا bæwghā. a. n. ſ. 1) Terra mollis, & friabilis. *Wan.* 2) Homines leviores, ac dementes. 3) Confuſio. 4) Odor, ac fragrantia aromatis. *Gol.*

بوغا būghā. t. n. ſ. ثور ſewr. a. Taurus *etiam cœleſtis. Toro.* ¶ بوغا سكي būgha ſikī. Taurea. *Nervo di bue.*

بوغاز bughāz. t. n. ſ. 1) گلو gelū. p. Jugulum, gula, fauces. 2) Fretum. *Gola, & ſtretto, canale, golfo di mare.* ¶ بوغاز حصاري boghāz hysāry. 1) Seſtos, Abydos. *Dardanelli.* 2) Alia Caſtella duo, *quæ ſunt ad fauces ponti Euxini, ſeu ad Bosphorum Thracicum.* دلكي بوغازي tilkī boghāzȳ. Gutturis vulpini pellis. *Fodra di colli di volpe.* بوغاز طوتلمق boghāz tūtulmak, ſeu بوغازي طوتلمق boghāzȳ tūtulmak. Raucum eſſe, vocem præfocari. *Eſſer arrocato, affocato.* بوغاز طوتلمسي boghāz tūtulmasȳ, بوغاز قسلمسي boghāz kysylmasȳ, & صقلمسي sykylmasȳ. Raucitas. *Fiocaggine.* بوغازه ا‌ول boghāze ol. Rixari, ad manus jam jam venire. *Eſſer per venire alle preſe.* بوغازده دورر boghāzde durūr. Auſterus, *q.* in gutture remanens. *Rozzo, auſtero.*

بوغازلق boghazlyk. t. n. ſ. Veſtis pellicea, *ex gutturibus, ſeu anterioribus partibus colli, vulpis, aut alterius feræ.*

بوغازلمق boghāzlamak. t. V. ذبح zebh. a. Jugulare. *Scannare, ſgozzare.*

بوغاسي boghāsī. t. n. ſ. Tela goſſipina. *V.* بوحاسي

بوغچه boghčia. t. n. ſ. Involucrum, tegmen, *ex tela, aut corio confectum, plerumque quadrangulum, cui involvuntur veſtes vel linteamina. Invoglia, fartello, fagotto.*

پوغچه poghačia. t. n. ſ. Subcineritius panis, placenta. *Focaccia, ſchiacciata.*

بوغچه‌لمق boghčialamak. t. V. In faſcem compingere, conglobare, involvere. *Infaſciare, infagottare, far un'invoglio.*

بوغچه اطه‌سي boghčia ādasȳ, & بوزجه اطه‌سي bozčia ādasī. t. *nom. prop.* Tenedos *inſula. Herb.*

بوغداي boghdaj. t. n. ſ Frumentum. *V.* بغداي ¶ بوغداي يغني boghdaj jighynȳ. Frumenti cumulus, acervus.

بوغرا būghrā. p. n. ſ. Quadrangula offæ ſegmenta, *quæ jusculo, vel lacte coquuntur. Caſt.*

بوغراق būghrāk. p. n. ſ. i. q. *præc. Ferh.*

بوغرتلاق boghurtlāk. t. n. ſ. 1) اسفرود ūsfūrūd. p. *nom. prop.* Nom. avis, ſturnus. 2) Fauces, guttur. *Gargozza.*

بوغرمق boghurmak. t. V. Boare, mugire. *Mugghiare, muggire.*

بوغز boghaz. t. n. ſ. Jugulum, guttur. *V.* بوغاز

بوغلس būghæls. p. n. ſ. Bugloſſus, borrago. *Erba borrana. Ferh.*

بوغلش boghuliš. t. n. ſ. Suffocatio. *Suffocamento, ſtrangolamento, l'annegarſi.*

بوغلصن būghlæſæn. p. n. ſ. Burrago. *Borraggine. Hæl.*

بوغلمش boghulmiš. t. *Part. paſſ. ſequentis.* 1) Suffocatus. 2) Præfocatus 3) Submerſus. *Strangolato, ſoffocato, annegato.*

بوغلمق boghulmak. t. *V. paſſ.* 1) Suffocari, præfocari. 2) Submergi. *Eſſer ſoffocato, ſtrangolato, annegato.* ¶ صويه بوغلمق sūjæ boghulmak. Demergi, ſubmergi aquis. *Annegarſi, affogarſi.*

بوغلي būghlī. p. n. ſ. Agnomen ابن سينا ibni sīnā. *Ferh.*

بوغم boghum. t. n. ſ. Nodus. *Nodo, nocchio.* ¶ قلم بوغمي kælem boghumī. Nodus calami. *Nocchio della canna.*

بوغمق boghmak. t. n. ſ. 1) Monile, torques. 2) Numella, *ſeu* infamis reorum cippus. *Collana, & berlina.*

بوغمق boghmak. t. V. غرق ghærk. a. 1) Suffocare, præfocare. 2) Submergere. *Suffocare, ſtrozzare, annegare.*

بوغناق boghnāk. t. n. ſ. 2) Nodus. 1) Articulus *digitorum. Nodo, articolo ò giuntura delli diti.*

بوغن boghun. t. n. ſ. 2) Nodus. 1) Articulus. 3) Internodium. ¶ قلم بوغني kælem boghunī. Nodus calami.

بوغنج boghæng. p. n. ſ. 1) سياه دانه sījāh dāne. t. Melanthii ſemen, papaver nigrum, *ſeu* granum, *quod pani imponunt. Caſt.* 2) *nom. prop.* Nom. oppidi *in vicinia urbis* هرات herāt. *Ferh.*

بوغند būghænd. p. n. ſ. 1) Convolvulus, helxine. 2) Hedera. *Ellera. Ferh.*

بوغو būghū. t. n. ſ. Magia, faſcinum. *uſit.*

بوغوق boghūk. t. *adj.* Præfocatus, raucus. *Soffocato, arrocato.* ¶ بوغوق آواز boghūk āwāz. Rauca, ſuffocata vox. *Voce arrocata.*

بوف būf. p. n. ſ. Bubo, noctua. *Alocco, civetta. Ferh.*

بوفكرمك pūfkūrmek. t. V. Aquam ex ore efflare. *Sbruffare l'aqua. V.* پفكرمك

بوق beuk. & بووق beūk. a. V. *act.* Accidere, ſupervenire *malum. Gol.*

بوق bok. t. n. ſ. نجاست negiāſet. a. Stercus, merda. *Sterco, merda.*

بوق būk, bæwk. a. V. *act.* [1. F.] 1) Contingere, & afficere *aliquos malum. Wan.* 2) Malum, vel diſſidium afferre. 3) Cingere, ſepire. 4) Junctis viribus inſultare *homines.* 5) Immeritum occidere. 6) Ingredi, ac irruere *in conclave ſine venia.* 7) Corruptela, noxaque affici, & perire *peculium.* 8) Inflare *lituum.*

بوق būk. a. n. ſ. 1) Lituus, tuba. *Tromba.* 2) *part.* Vanus, injuſtus & falſus. *Wan.* 3) *metaph. a lituo,* Rimarum plenus, *qui arcana reticere nequit. Gol.*

بوق būk. p. n. ſ. Lituus, tuba. *Tromba, cornetto. Ferh.*

بوقات būkāt. a. n. ſ. *pl. a* بوق būk. Litui. *Trombe, cornetti.*

بوقاغلمق būkāghulamak. t. V. Compedes injicere. *Metter i ferri ai predi, & la paſtoja. Bern.*

بوقاغي būkaghȳ, bukaghu. t. n. ſ. Compedes, vincula pedum. *Ceppi, ferri ai piedi, catena.*

بوقال būkāl. a. n. ſ. Amphora carens anſa. *Boccale. Gol.*

بوقان būkān. p. n. ſ. Genus vermium rubrorum. *Ferh.*

بوقة būkæt. a. n. ſ. *unit. pl.* بوق buwæk. Impetus pluviæ, illapſusque ejus vehementior, *qui una fit effuſione. Wan.*

بوقچه bokčiæ. t. n. ſ. Involucrum. *V.* بوغچه

بوقچي bokčī. t. n. ſ. Foricarius. *Vuota ſecreti. Sic etiam vocant per contemptum Armenos; Græcos autem* روم بوقي rūm, *ſeu* urūm bokȳ; *Sed hæc ſunt obſcœna.*

بوقدر būkadar. t. *adv. compoſ.* چندين čendīn. p. Tantum. *Tanto, tanti, altretanto.* ¶ مشكلي بوقدر ايدي müšküli būkadar īdȳ. Difficultas ejus tanta erat, *ſeu* non inerat alia difficultas. *Non vi era altra difficoltà. Eb.*

بوقغي būkaghȳ. t. n. ſ. Compedes. *Ceppi V.* بوقاغي

بوقجه بلبل boklige būlbūl. t. n. ſ. *compoſ.* Regulus *avis. V.* بلبل

بوقلق boklyk. t. n. ſ. نجاست negiāſet. a. Sterquilinium, fœtor, ſordes. *Letame, porcheria.*

بوقلمون būkælemūn. p. n. ſ. 1) Genus lacertæ diverſi coloris. 2) Avis, *quæ quoties in aquas ſe immergit, verſicolor apparet.* 3) Res quæcunque diverſicolor, & mira, *quæ ex alio atque alio ſitu diverſa apparet.* 4) Flores *omnium colorum, pec.* ſeges viridis *vento agitata, fluctuantis inſtar undæ varios colores exhibens.* 5) Vitrum diverſicoloris, encauſtum. 6) Pannus verſicolor. *Ferh.* 7) Chamæleon. 8) Jaſpis *ob varietatem colorum.* 9) Verſicolor, *qui colores diverſimode verſat mutatque,* homo variabilis. 10) Fortunæ inconſtantia, mutabilitas. *Caſt.* * *Expreſſ. figur.* بوقلمون شد بهار būklemūn šūd behār. h. e. بهار مزين اولدى behār müzejjen oldī. t. Ver factum eſt verſicolor. *Ferh.*

بوقلمق boklamak. t. V. تنجيس tengīs. a. Sordidare, merda conſpurcare, contaminare. *Smerdare, ſporcare.*

بوقلو boklū. t. *adj.* Merdoſus, ſordidus. *Merdoſo, ſporco.*

بوقيصا būkȳsā. a. n. ſ. دردار derdār. p. قره آغاج kāra āghāč. t. Ulmus. *Olmo. Gol.*

بوك bewk. a. V. *act.* [1. F.] 1) Inſilire *aſinum aſinam, & coïre, etiam equum cum equa.* 2) Neoplantatam arborem copioſe rigare. *Wan.* 3) Subigere *fœminam.* 4) Pingueſcere, ſaginari. *Wan.* ¶ اوّل بوك ewwele bewkin. Prima vice, primo, ante res alias. *Gol.*

بوك būk. p. 1) *adv.* اولا كه ola ki. t. Forte, fieri poteſt, ut. *Forſi che, può eſſer che.* 2) *n. ſ.* Fomes. *Eſca.* 3) Fovea in campo, *ubi frumentum conditur.* 4) Quercus. *Ferh.* 5) Spinæ, tribulique, *qui foveæ inſternuntur, ne illud reconditorium percipiatur. Tales foveæ dantur in Ucraina multæ.*

پوك pūk. p. n. ſ. 1) Fomes ignitabuli. 2) Flatus *ex ore emiſſus. Ferh.* 3) Quisquiliæ, ſpinæve cum terra, *quæ foveæ, in qua frumentum reconditum, inſternuntur, ne facile reperiatur. Caſt.* 4) *ipſa* Fovea talis. *Ferh.* 5) Lapathum. *Caſt.*

بوكا bewkā. a. n. ſ. Permiſſio, confuſio. *Gol.*

بوكار būn-ar, pūn-ar. t. n. ſ. Puteus. *Pozzo. V.* بيكار

بوكالمق būn-almak. t. *V. paſſ.* 1) Vapore, *aut aliter* ſuffocari. 2) Elanguere, deliquium pati. ¶ دلي اولدوغي كونده بوكالدي deli oldūghȳ günde būn-aldȳ. Ipſo die, quo inſaniit, ſuffocatus eſt. *Si ſoffocò il medeſimo giorno, che s'impazzì. An.*

بوكان būkān. p. n. ſ. 1) Excentris, *ſtapes ferreus, aut ferreis mucronibus confixus, quo utuntur, qui lubricam glaciem calcant.* 2) Cella nivaria. 3) Uterus, matrix. *Ferh.*

پوكان pūkān. p. n. ſ. 1) Uterus, matrix. *Matrice.* 2) Aliquantum aquæ *rei alicui aſperſum. Ferh.* 3) Inteſtina avillæ. *Caſt.*

بوكر *bögr*, & بوش بوكر *bōs bögr*. t. n. ſ. Hypochondrion. *Ipocondria, fianchi.*

بوكره *bu kerre*. t. *compoſ.* In præſens, hac vice. *Adeſſo, ora, queſta volta.*

بوكرتلن اغاجي *bögürtlen aghāgi*. t. n. ſ. *compoſ.* 1) علين *ūllejn*. a. Rubus. 2) Rubus idæus. *Ceſpuglie.* ¶ بوكرتلن يمشي *böghürtlen iemiſī*. 1) Mora rubi. 2) Rubi idæi. *Mori ſelvatici di ceſpuglio. An.*

بوكردلن *bögürdilen*, & بوكردلن اطاسي *bögürtilen ādāſi*. t. *nom. prop.* Nom. munimenti, Sabacz *ſupra inſulam in flumine Sava ſiti.*

بوكرك *bögrek*. t. n. ſ. كليه *külje*. a. Ren. *Rognone. V.* بوبرك

بوكرلجه *bögrülge*. t. n. ſ. دجر *degr*, & *düğiür* a. لوبيا *lobīja*. p. Phaſeolus. *Fagiuoli.*

بوكرمك *bögürmek*. t. V. 1) Boare. 2) Murmurare *urſi inſtar*, barrire. *Mugghiare, muggire.* ¶ بور بور بوكرر *bör bör bögürür*. Barrit. *Grida, mormora come un orſo. Eb.*

بوكري *bögrī*. t. 1) *adj.* Gibboſus. 2) Repandus. 3) n. ſ. Gibbus. *Gobbo, ſcrignuto, ſcrigno, ſtorto.* ¶ اكري بوكري *egrī bögrī*. Contortus, pandus, & repandus.

بوكريلك *bögrīlik*. t. n. ſ. Gibboſitas. *L'eſſer gobbo.*

بوكريلو *bögrīlū*. t. *adj.* Gibboſus. *Gobbo.*

بوكز *būkez*. t. *adv. compoſ.* Hac vice, *i. q.* بوكره

بوككلك *būkelik*. p. n. ſ. Granum medicinale, *viridem habens corticem. Ferh.*

بوكلم *böklüm*. t. n. ſ. Nexus, nodus, flexus. *Piega, piegamento, groppo.* ¶ بوكلم اولمق *böklüm* ol. In nodos flecti. *Ingropparſi. An.*

بوكلمق *bun-almak*. t. V. *neut. paſſ.* Præfocari, necari. ¶ اجلقدن بوكلمق *āclyktan bun-almak*. t. Fame præfocari, necari. *Morir di fame. Tef.*

بوكلمك *bökülmek*, & *bögülmek*. t. V. *paſſ.* Flecti, inflecti, incurvari. *Tef.* ¶ بار احزان ايله بلي بوكلدي *bārī æhzān īle belī bökūldȳ*. Præ pondere, & magnitudine curarum, ac dolorum lumbi ejus incurvati ſunt. قامتي اقامتي ايكي بوكلدي *kāmetī ykāmetī īkī böküldȳ*. Statura ejus recta, incurvata eſt. *Dal peſo degli affanni, e travagli d' animo s'inarcò, incurvò la di lui ſtatura. Sæ.*

بوكلنمك *böklünmek*. t. V. *paſſ.* 1) Caperari, rugari, plicari. *Increſparſi. An.* 2) Incurvari. *Inarcarſi. An.*

بوكلو *böklū*. t. *adj.* Plicas, licium habens, textus in fila. ¶ ايكي بوكلو *īkī böklū*. Bilix. *Stame di due fila.* اوج بوكلو *ūc böklū*. Trilix. *Stame di trè fila. Loco horum ſæpe dicitur* ايكي بوكملو *īkī bökümlū. &c.*

بوكمك *bökmek*, & *būkmek*. t. V. 1) تافتن *tāften*. p. Torquere, flectere, nectere *funem.* 2) Incurvare. *Torcere, piegare incurvare.* ¶ دز بوكمك *diz bökmek*. Genu ſubmittere, inflectere poplitem. *Piegar, & torcere il ginocchio. An.* ايلك بوكر كبي بر مقدار بوكدي *iplik böker gibī bir myktār böktȳ*. Inſtar filum contorquentis nonnihil torſit. *Torſe alquanto aguiſa di quello, che torce il filo. Eb.* قدلرين بوكوب اكلديلر *kædlerīn böküp egildiler*. Inclinato capite ſe incurvarunt. *Piegando il corpo s'inchinarono. Eb.* نيچه قيصرلرك قصرين يمقش و نيچه جبارلرك جبرايله قدين بوكمش *nīce kæjſærlerün-kæsrīn jykmiś we nīce ğebbārlerün-ğebrīle kæddīn bökmiś*. Quot cæſarum palatia diruit, & quot monarcharum celſitudinem depreſſit! *Eb.*

بوكند *būwkend*. p. n. ſ. Hedera. *Ellera. Ferh.*

بوكنمش صو *bögenmiś sū*. t. n. ſ. *compoſ.* Aqua ſtagnans. *Aqua morta. An.*

بوكو *bögū*. t. n. ſ. Faſcinus. *V.* بوكي

بوكورمك *bögūrmek*. t. V. Mugire. *V.* بوكرمك

بوك و مكر *būkü meger*. p. *adv.* Forte, fieri poteſt, ut. *Ferh.*

بوكون *būgün*. t. *compoſ.* امروز *imrūz*. p. Hodie. *Oggi.* ¶ بو كونلرده *bu günlerde*. His diebus, non pridem. *In queſti giorni, ultimamente.*

بو كونه *būgūne*. t. *compoſ.* Hujuſmodi. *Di queſta ſorte.* ¶ بو كونه امور *bū gūne ümūr*. Hujuſmodi negotia. *Tali affari, negozii di queſta ſorte. Sæ.*

بوكه *būki*. p. *adv.* 1) *contr. ex* بودكه *būdki* p. اولاكه *olāki*. t. Forte fiet, ut. 2) Utinam foret. *Ferh.*

بوكي *bögī* بوكو *bögū*, & *uſit* بوغو *būghū*, *būghy*. t. n. ſ. Magia, necromantia. *Magia, negromanzia.* ¶ بوكو ا *bögū* e. Faſcinare, magia uti. *Far ſtregarie, ò incanteſimi, ammaliare.*

بوكيجي *bögīğī*, & بوكوجي *bögūğī*, & بوغوجي *būghūğī*. Faſcinator, magus. *Stregone, incantatore.*

بول *bewl*. a. n. ſ. *pl.* ابوال *ebwāl*. 1) سدك *ſidik*. t. Urina. *Orina. Wan.* 2) Numerus. 3) Multus. ¶ بول ا *bewl* e. Urinam reddere, *Orinare. Gol.* بول الابل *bewlül-ibl*. Medicamenti vulnerarii genus, *quod trochiſcorum forma conficitur in Arabia felice. Gol.*

ابريشيم بوكيجي *ibrīsīm bökīgi*. Sericarius, *qui ſericum net, aut torquet. Filatore di ſeta. Bern.*

بول *bol*. t. *adj.* 1) واسع *wāsy*. a. Amplus, laxus, largus. 2) Abundans, copioſus. *Ampio, vaſto, copioſo, abondante.* ¶ بول ا *bol* e. Ampliare, dilatare, largum facere. *Slargare, dilatare.* حاصلي بول *hāſylī bol*. Ferax, fœcundus. *Ferace, di buona raccolta.*

بول *būl*. p. n. ſ. Roſtrum *avis*. *Becco d' uccello. Ferh.*

پول *pūl*. p. 1) *adj. i. q.* پيشتر *pīster*. p. Prior, anterior, 2) n. ſ. Pons. 3) Diverſorium publicum. 4) Xenodochium. *Ferh.* 5) Galea, caſſis. *Caſt.*

پول *pul*. t. n. ſ. 1) Squama. *Squamma, ſcaglia.* 2) Scopus. 3) Obolus. *Dama dagiocare, & dinaro, quattrino.* ¶ بالق پوللرين قازيمق *balyk pullerīn kāzimak*. Deſquamare piſcem. *Levar le ſcaglie a' peſci.* اقچه پول يوق *akćiæ pul iok*. Ne obulus quidem adeſt. *Non c'e nè anco un quattrino.* كنديك اورتاده پولي يوق *gendinün-ortadæ pūlȳ iok*. In ea re ipſe ne obulum quidem habet. *Non vi ha parte, nè anco un quattrino.*

بولا *bulā*. t. n. ſ. *Conſtantinopoli dicitur*, Avunculi uxor, amita. *Zia.*

پولاد *pūlād*. p. n. ſ. فولاد *fūlād*. a. Chalybs, ferrum Damaſcenum, *h. e.* præſtantiſſimum. *Acciaio, ferro Damaſchino.* ¶ قوم پولادي *kūm puladȳ*. Præſtantiſſimum ferrum, ex urbe *kum* dicta, advectum. *An.* دمور قوشاقلو پهلوانان و پولاد يوركلو سرفرازان *demür kuśāklü pehlüwānān, we pūlad iüreklü ſerfirāzān*. Ferreis cingulis accincti, & chalybeis cordibus inſtructi athletæ. *Bravi con cinture di ferro, e di cuori d' acciaio. Eb.* عقاب پولاد مخلب *ūkābī pūlād mychleb*. Aquila ungues habens chalybeos. *Aquila con artigli d' acciaio. Eb.* پولاد نهاد *pūlād. nihād*. Chalybeus, chalybis inſtar durus. *Duro, e forte come l' acciaio.* **Expreſſ. figur.* پولاد سنجان *pūlādi senğiān*. *h. e.* مبارزان و دليران *mübārīzānü delīrān*. Athletæ, animoſi. *Ferh.*

بولاشدرمق *bulāśtürmak*. t. V. *tranſ.* 1) Turbare. 2) Inquinare, fœdare. 3) Permiſcere. *Imbrattare, ſozzare, lordare, miſchiare.*

بولاشق *bulāśik*. t. *adj.* آلوده *ālūde*. p. Turbidus, inquinatus. *Imbrattato, lordato.* ¶ بولاشق صو *bulāśik sū*. Colluvies, aqua ſordida. *Acqua ſporca.*

بولاشمق *bülāśmak*. t. V. *neutro-paſſ.* 1) Turbari. 2) Fœdari, inquinari. *Imbrattarſi, eſſer lordato.* ¶ قانه بولاشمق *kane bulāśmak*. Cruore conſpergi, inquinari. *Eſſer imbrattato di ſangue.* بولاشمش قانه *kane bulāśmiś*. Cruore reſperſus. *Inſanguinato.*

بولاماج *bulāmāğ*. t. n. ſ. Puls, pappa. *Pappa.*

بولامق *bulāmak*. t. V. *recip. pro* بولاندرمق *bulāndürmak*. Turbare, turbidum reddere.

بولان *bewlān*. a. *nom. prop.* Nom. tribus alicujus. *Wan.*

بولاندرمق *bulandürmak*. t. V. *trans.* 1) Turbare, turbidum reddere. 2) Permiſcere, confundere. 3) Nauſeam movere. *Intorbidare, confondere, imbrogliare, & commovere.*

بولانق *bulānyk*. t. *adj.* Turbidus. *Torbido.* ¶ بولانق صو *bulānyk sū*. Aqua turbida, fœculenta. *Acqua torbida.* بولانق هوا *bulānyk hewā*. Turbidum cœlum. *Tempo torbido, ſcuro.*

بولانقلق *bulānyklyk*. t. n. ſ. Turbatio, infuſcatio. *Intorbidamento, alterazione.*

بولانمق *bulānmak*. t. V. *neutro-paſſ.* 1) Turbare, turbidum fieri. 2) Alterari, commoveri. 3) Nauſeare. *Intorbidarſi, alterarſi, eſſer commoſſo, e ſtomacato.* ¶ يوركم بولاندي *iuregüm bulāndȳ*. Nauſeam patior. *Mi ſi rivolta lo ſtomaco.*

پولاني *pūlānī*. p. n. ſ. Pulmentum. *Ferh.*

پولاو *pūlāw*. p. n. ſ. *i. q.* پيلاو Oryza.

بولايكه *bulāiki*. t. *adv. compoſ. vulg.* نه اولايدي كه *ne olaidȳki*. Utinam. *Voleſſe Iddio, che.*

بولوت *būlut*. t. n. ſ. Nubes. *Nuvola. V.* بلوت

بولجار *būlğiār*. p. n. ſ. 1) Locus refugii. 2) Locus pugnæ. *Ferh.*

بولجه *bolğe*. t. *adj. dimin.* Ampliuſculus, *aut* paulo amplior. *Un poco più largo.*

پولچه *poliće*, & *policia*. t. n. ſ. Litteræ cambii. *Lettera di cambio.*

بولدان *bewyldīn*. p. n. ſ. *compoſ.* Matula, urinarium. *Orinale.*

بولدر *boldür*. t. 1) n. ſ. پارسال *pārsāl*. p. Annus proxime præteritus. *L'anno paſſato.* 2) *adv.* Anno præterito.

بولدرجن *boldurğin*. t. n. ſ. Coturnix. *Quaglia. V.* بلدرجين

بولدرمق *būldurmak*. t. V. *tranſ.* Curare inveniri, conquirere. *Far trovare.*

بولر *būlar*. t. *pron. demonſtr. pro* بونلر *bunlar* t. اينان *īnān*. p. Hi, iſti. *Queſti. Tef.*

بولس *bewles*, & *būlūs*. t. *nom. prop.* 1) Paulus, *pro* Chriſtianus. 2) Paulus Apoſtolus. *Paolo, Chriſtiano. Tef.*

پولسز *pūlſyz*. t. *adj.* 1) Glaber. 2) Pecunia carens 3) *adv.* Abſque pecunia, gratis. *Senza ſcaglie, & ſenza denari, per niente.* ¶ اقچه سز پولسز *akćiaſyz, pūlſyz*. Abſque omni obolo.

بولشدرمق *buluśtürmak*. t. V. *trans. coop.* 1) Facere congredi. 1) Dare audientiam. *Farſi abboccare, far haver udienza.* ¶ فلاني

Rrrrrrr فلانه

بولشترمق فلانه فلانی *fülānī fülāne bülüštürmak.* Permittere congreſſum cum altero. *Far abboccare uno con un altro. Ll.*

بولشق *būlāšik.* t. *adj.* Inquinatus. *Imbrattato, lordato. V.* بولاشق

بولشمق *būlašmak.* t. *V.* Inquinari. *Vide* بولاشمق

بولشمق *būlušmak.* t. *V. coop.* 1) Invenire ſe invicem, congredi. 2) Colloqui. 3) Occurrere ſibi invicem. *Trovarſi inſieme, abboccarſi, & incontrarſi.*

بولغان *būlghān.* tart. *part. pro* اولان *olān* t. Exiſtens, qui eſt. *Che è.*

بولك *bölük.* t. *n. ſ.* 1) كروه *kürūh.* p. Turma, agmen, legio. 2) Pars, portio. 3) Secta, diviſio. *Truppa, ſquadrone, banda, ſetta, & porzione, diviſione.* ¶ اوچ بولك اولوب *üć bölük olup.* Diviſo exercitu in tres turmas. *Diviſo 'l ſuo eſſercito in trè ſquadroni. Sæ.* بولك اغاسي *bölük aghaſi.* Magiſter equitum. بولك بساشي *bölük baſi.* Tribunus peditum. *Colonello di cavalleria, ò di fanteria.* غازيلر بولكي *ghāziler bölügī.* Manipulus bellatorum. *Truppa di valoroſi ſoldati.* بولك بولك كزديورلر *bölük bölük gezeiürler.* Turmatim excurrunt. *Scorrono a ſchiere. Ll.*

بولك *bülek.* t. *n. ſ.* Tabanus. *Tafano.*

پولك *pülek.* p. *n. ſ.* Squama. *Caſt.*

بولكلو *bölüklü.* t. *adj.* Legionarius, de legione. *Del regimento.*

بولكندر *bülikneder.* p. *n. ſ.* Donum *ad corrumpendum judicem, Ferh.*

بوللق *bollyk.* t. *n. ſ.* 1) وسعت *wus.at.* a. Largitas, amplitudo. 2) Abundantia, copia. *Larghezza, ampiezza, abondanza,* ¶ بوللغله *bollyghyle.* Ubertim, plena manu. *Ampiamente, abondantemente.*

بوللمق *bollamak.* t. *V.* Laxare, dilatare. *Slargare, dilatare.*

پوللو *püllü.* t. *adj.* Squamoſus. *Squamoſo,* ¶ كومش پوللو بالق *gümiš pullü bālyk.* Argenteis ſquamis veſtitus piſcis. *Peſce con ſcaglie d'argento.*

بولمق *bulmak.* t. *V.* 1) يافتن *iāften.* p. Invenire, reperire. *Invenire.* 2) Inquirere. *Ricercare.* ¶ قوت بولمق *kuwwet bulmak.* 1) Vires acquirere. 2) Creſcere. *Acquiſtar forze, rifarſi, & creſcere.*

بولمك *bölmek.* t. *V.* تقسيم *tæksīm.* a. Dividere in partes, partiri. *Spartire, dividere in tante parti.* ¶ اورتادن بولمك *ortadan bölmek.* Per medium partiri. *Spartir, tagliar per mezzo.*

بولمكلك *bölmeklīk.* t. *n. ſ.* توزيع *tewzī'.* a. Diviſio. *Spartimento.*

بولندرمق *būlandürmak.* t. *V. tranſ.* Turbare. *Intorbidare. V.* بولاندرمق

بولنق *būlanyk.* t. *adj.* Turbidus. *Torbido. V.* بولانق

بولنمش *bölünmiš.* t. *part. paſſ.* مقسم *mükæssem.* a. Diviſus, partitus. *Diviſo.*

بولنمش *būlanmiš.* t. *part. paſſ.* Turbatus.

بولنمش *bülünmiš.* t. *part. paſſ.* Inventus.

بولنمق *būlanmak.* t. *V. paſſ.* Turbari. *V.* بولانمق

بولنمق *būlunmak.* t. *V. paſſ.* موجود *mewğiūd.* a. 1) Reperiri, inveniri. 2) Adeſſe, præſentem eſſe. 3) Suppeditare, præſtare. *Eſſer trovato, & trovarſi, eſſer preſente.* ¶ خدمتنده بولندي *chydmetyndc būlundy.* Præſtitit ei ſervitium, ei adfuit. *Gli hà fatto ſervizio, l'à giovato.* دوستلقلرنده بولنورز *doſtlyklerinde būlunurüz.* Illis amice præſto erimus. *Moſtraremo loro la noſtra amicizia. Ll.* فايده لو و خيرلو ايشلرده بولنمكز ميسر اولا *fāidelü we chæirlü išlerde bulunmanüz müjeſſer ola.* Faxit Deus, ut bonas, utileſque res tractetis feliciter. *Dio vi conceda buona riuſcita de' voſtri affari. Ll.*

بولوتلنمق *būlūtlanmak.* t. *V. paſſ.* Nubibus operiri *cœlum. Annuuolarſi.*

بولوتلو *būlūtlü.* t. *adj.* Nubilus. *Nuvoloſo.* ¶ بولوتلو هوا *bulutlū hewā.* Nubilum cœlum. *Tempo nuvoloſo.*

بولوك *bölük.* t. *n. ſ.* Turma. *V.* بولك

بوله *būle.* p. *n. ſ.* Tubus, ſypho, canalis. *Ferh.*

پوله *pūle.* p. *n. ſ.* 1) Nom. inſecti. 2) Melopepo, & huic ſimilis fructus. 3) Lupus rabidus. *Ferh.* 4) Gutturnium, *vel* amphora *ex corio confecta. Caſt.*

بولجي *böligī.* t. *n. ſ.* موزع *müwezzi'.* a. Partitor, diviſor. *Diſtributore.*

بولجي *būlīgī.* t. *n. ſ.* Inventor. *Inventore.*

بوليكي *būlayki.* t. *adv.* Utinam. ¶ بوليكي كليدي *bulaiki geleidy.* Utinam veniat, & veniret. *Faccia Dio che venga. V.* بولايكي

بوم *būm.* a. *n. ſ.* 1) بيقوش *baikuš.* t. Bubo, noctua. *Alocco, civetta. Wan.* 2) Limes, confinia. 3) Regio, ſolum. *Confine, confini, & terra, paeſe.*

بوم *būm.* p. *n. ſ.* 1) Ditio. 2) Terræ tractus. ¶ بوم آباد *būmi ābād.* Terra habitata. بوم ويران *būmi wirān.* Terra deſerta, inculta. 3) Terra, *quæ nondum arata fuit.* 4) *figur.* Pannus *acu phrygia pictus.* 5) Mali ominis avis, *ex arab.* Bubo. 6) Indoles. *Ferh.*

بوماره *būmāre.* p. *n. ſ.* Genus volucris. *Ferh.*

بومبار *bumbār.* t. *n. ſ.* Botulus *carne minutim conciſa fartus. Salſiccione, mortadella.*

بومبارلق *būmbārlyk.* t. *n. ſ. collect.* Botuli farti, *ſeu* eorum genera. *Salami, ſalſiccioni.*

بوم بر *būm ber.* p. *n. ſ. compoſ.* Ditio, dominium. *Dominio, ſignoria. Ferh.*

بو مقوله *bu mækūle.* t. *compoſ.* Hujusmodi. *Di queſta guiſa. V.* مقوله

بومة *būmet.* a. *n. ſ. unit.* Una noctua. *Una civetta. Wan.*

بومه *būme.* p. *n. ſ.* Scintilla *equi ungula e lapide excitata. Ferh.*

بومهن *būmehen.* p. *n. ſ.* 1) ذلزله *zelzele.* t. Terræ motus. *Terremoto.* 2) Inteſtina, viſcera *avium. Ferh.*

بومهين *būmehīn.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بون *bewn,* & بين *bejn.* a. *V. act.* [1. & 2. F.] Excellere. *Gol.*

بون *bewn.* a. *n. ſ.* 1) Duarum rerum intervallum. 2) Earundem differentia. 3) Excellentia præſtantia. *Gol.*

بون *bewn.* p. 1) *n. ſ.* Commodum, utilitas. 2) *adj.* Quod commodo, utilitatique eſt. *Caſt.*

بون *bön.* t. *adj.* ابله *ebleh.* a. Stupidus, ſtolidus, ſimplex. *Goffo, ſciocco, balordo. Tef.*

بون *būn.* p. *n. ſ. pro* بن *bün.* Fundus. ¶ بون ستون *būni šütūn.* Stylobata. *Caſt.*

بون *būn.* a. *n. ſ. pl. a* بوان *bewān.* Paludes tentorii, poſtes *portæ. Wan.*

بون *būn.* p. *n. ſ.* 1) Finis, terminus. 2) Fundus, imum *rei.* 3) Inteſtina *avium, aut boum nondum mundata.* 4) *adj.* Facilis. *Ferh.*

پون *pūn.* p. *n. ſ.* Pannus coactilis, *qui ſubſternitur ephippio, ne ab hujus duritie dorſum equi lædatur. Ferh.*

بونالمق *būnālmak.* t. *V. paſſ.* Suffocari, elangueſcere. *Eſſer indebolito. V.* بوكالمق

بونامش *bunāmiš.* t. *adj.* Decrepitus, capularis. *Vecchio, decrepito.*

پونپا *pompā.* t. *n. ſ.* Cteſibia, machina *in altum premens aquam,* hydraulus. *Organo da acqua, machina dà far ſalir l' acqua insù.*

بونبار *būmbār.* t. *n. ſ.* Botulus. *V.* بومبار

بونة *bewnet.* a. *n. ſ. dimi.* Domuncula. *Gol.*

بونة *būnet.* a. *nom. prop.* Hippon, Africæ oppidum. *Gol.*

بونجار *būnğiār.* p. *n. ſ.* 1) Locus *prælii.* 2) Locus ſermonis *de induciis. Caſt.*

بنجوق & بونجق *bunğiuk.* t. *n. ſ.* مهره *mühre.* p. Sphærulæ, conchulæ vitreæ. *Coralli, perle di vetro.* ¶ قاطر بونجغي *katyr bunğiughy.* Phaleræ, & crepundia muli, *quippe ſphærulis talibus intertexta.*

بونجلين *bunğilein.* t. 1) *adv.* Hujusmodi, taliter. 2) *adj.* Talis. *Come queſto, così, tale, ſimile.*

بونجه *bunğiæ.* t. *adj.* & *adv.* 1) Multus. 2) Multum, tot. *Molto, molti, più, tanti.* ¶ بونجه زحمت چكوب *bunğia zæhmet ćekup.* Poſt tot ſuperatos labores. *Doppo ſuperate tante difficoltà. Ll.* بونجه كره *bunğia kerre.* Multoties, repetitis vicibus. *Molte volte, tante volte. Ll.* بونجه زماندن برو *bunğia zemānden berü.* A multo tempore. *Da molto tempo in quà. Ll.*

بوندن *bundan.* t. *pron. demonſt.* 1) Ab hoc. 2) *adv.* Ab hinc. 3) Hinc. *Da queſto, da quà.* ¶ بوندن اوتري *bundan ötürü.* Propter hoc, propterea, quamobrem, ideo. *Perciò, pertanto.* بوندن اول *bundan ewwel* بوندن اقدم *bundan aktem* بوندن مقدم *bundan mukeddem* بوندن اسبق *buedan esbæk.* Antehac. *Avanti queſto, per avanti.* بوندن نيچه ييل اول *bundan niće jil ewwel.* Aliquot ante annis. *Avanti alquanti anni.* بوندن صكره *bundan ſon-ra.* Poſthac, in poſterum. *Doppo di ciò, di quà per l' avvenire.* بوندن غيري *bundan ghæjri* بوندن ماعدا *bundan mā-ædā.* Præter hoc, præterea. *Oltre di queſto, fuor di queſto.*

بونلق *bönlyk.* t. *n. ſ.* بلاهت *belāhet.* a. Stoliditas, ſimplicitas. *Semplicità, ſtupidità.*

بونية *būnijet, vel cum articulo* البونية *el-būnijet.* a. *n. ſ.* Bunitæ. *Aſſeclæ ſectæ mohammedanicæ, e genere* الكرامية *el-kerāmijet. Caramitarum, qui prodierunt e ſchola* الصفاتية *es-sæfāſijet. Saphaſitarum, i. e. eorum, qui conſtituunt in Deo attributa æterna. Marracc.*

پونيقا *pūnīkā.* p. *n. ſ.* Phœnicia. *Caſt.*

بو وجه اوزره *bū wegh üzre.* t. *compoſ.* Tali modo, hoc modo, ſic. *In tal modo, così.*

بووح *bewūh.* a. *part.* Qui ſua aliis revelat arcana. *Gol.*

بووح *büwūh.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Apparere, manifeſtum eſſe. 2) Laſſum eſſe. 3) Manifeſtare, aperire *arcanum ſuum. Gol.*

بووخ *būwūch.* a. *V.* Alterari, fœtere. *Gol.*

بووق *büwūk.* a. *V. act.* [1. F.] 1) Contingere, & afficere *aliquos malum. Wan.* 2) Malum, & diſſidium afferre. 3) Cingere, circumdare. 4) Junctis viribus inſultare *homines.* 5) Imme-

ritum occidere. 6) Ingredi, ac irruere in conclave *ſine venia.* 7) Corruptela noxaque affici, & perire *peculium.* 8) Inflare *lituum. Gol.*

بووك *büwük.* a. *V. act.* [I. F.] 1) Pinguem evadere *camelum.* 2) Inter manuum ſuarum palmas circumagendo dormare *globolos ex argilla.* 3) Emere, ac vendere *merces.* 4) Baculo, ſimilive re commovere *fontem, ut amotis impedimentis uberius exeat aqua.* 5) Confundi, turbarique *negotium.* 6) Turbata mente, ac perturbatis rationibus eſſe *homines. Gol.*

بوه *bewh.* a. *n. ſ.* Maledictio, imprecatio. *Gol.*

بوه *būh.* p. *n. ſ.* Genus avis, *minoris bubone. Ferh.*

بوه *būh.* p. *n. ſ.* 1) Bubo magnus, noctua. 2) Alia avis illi ſimilis. *Caſt. Barbagianni, guffo.*

بوه *būh.* t. *n. ſ.* Vapor, *pro* بوغ

بوهاج *būhać,* & *pūhać.* t. *n. ſ. ex pol.* اوكي قوشي *ögī kūśi.* t. Bubo. *melius* بوه

پوه پوه *puh puh,* & *poh poh!* t. آفرين *āferīn.* p. *Interiectio laudantis,* & *applaudentis.* Quam bene!

بوهة *būhet.* a. *n. ſ.* & *part. fœm. a* بوه *būh.* 1) Bubo, *ſeu* noctua *fœmina. Wan.* 2) *i. q. aut pro* بوّة *büwwet,* Accipiter, *qui* ſacer *dicitur.* 3) Plumas mutans. 4) Pluma agitata vento. 5) Lana carpta, *quæ atramentario inditur.* 6) *metaph.* Tenuis *corpore, ſeu oſſibus.* 7) Extenuatus. 8) Fatuus, inſulſus. *Gol.*

بوهه *būhe.* p. *n. ſ.* 1) هدهد *hüdhüd* a. Upupa. *Ferh.* 2) Deſiderium, *quodque animo expetitur.* 3) Commotio, perturbatio *animi.*

بوي *bewā,* & *bewen.* a. *n. ſ.* 1) Spes. 2) Moleſtia. 3) Concupiſcentia. 4) Malevolentia. 5) Indoles. 6) Sectatio, imitatio. *Gol.*

بوي *boj.* t. *n. ſ.* قدّ *kædd.* a. Statura. *Statura.* ¶ بوي ويرمك *boj wirmek.* 1) Creſcere in altum. 2) Fructus ferre arborem. *Creſcere, alzarſi.* بوي تخمي *boj töchmī.* Fœnum Græcum. *Fieno greco. Bob.* اورته بوي چولك *orta boj ćiölmek.* Olla mediocris. *Pignatta di mezzana grandezza.* بر بويده بر قالنلقده قرق دانه موزون ميشه اغاجي كسوب *bir bojde bir kalyn-lykte kyrk dāne mewzūn miśe aghagī keſup.* Cæcidit 40. quercus æquales ejuſdem altitudinis, & craſſitiei. *Tagliò quaranta quercie uguali di una medeſima altezza,* & *groſſezza. Eb.* قيونك صويي بوي طوتمز *kujunün-ſujī boj tutmaz.* Aqua putei non manet in eadem profunditate. *L'acqua del pozzo non è ugualmente profonda.*

Eb. آدم بوينجه قار *ādem bojinģe kār.* Nix ad altitudinem hominis. *Neve alta quant' un uomo.* شب بوي *śeb boj.* Viola flava.

بوي *būj,* & بو *bū.* p. *n. ſ.* 1) Spes. 2) Amor. 3) Concupiſcentia. 4) Indoles. 5) Imitatio, ſequella. *Ferh.* 6) قوخو *kochū.* قوقو *kokū.* t. Odor, fragrantia, odoramentum. *Odore.* ¶ بوي معنا *būī mæʾnā.* Fragrantia ſenſus. *La fragranza del ſenſo. Ik.* عنبر بوي *æmber būj.* Inſtar ambræ fragrans. بوي دادن *būj dāden.* Odorem ſpirare, vel de ſe diffundere. *Spirare, diffondere odore.* بوي كردن *būj kerden.* 1) Olere. 2) Olfacere. *Odorare.*

بوي *būwī.* p. 1) *imp.* Eſto, ſis. 2) *expreſſ. perſica.* Esne, erisne? *Ferh.*

پوي *pūj,* & پو *pū.* p. 1) *imp.* Curre. 2) Inquire. 3) *n. ſ.* Curſus. 4) Diligens inquiſitio. *Ferh.* 5) *adj.* Vagans, vagus. *Caſt.*

بويا *būjā.* p. *part. a* بوييدن *būjīden* قوقولو *kokūlū.* t. Odorans, odorifer. *Odorifero, che ſpira odore. Ferh.*

پويا *pūjā.* p. 1) *n. ſ.* Equus gradarius, velox. *Ferh.* 2) *part. a* پوييدن *pūjiden.* Diſcurſitans, vagans, vagus. *Che corre in quà in là, vagabondo. V.* پويان

بويا *bojā.* t. *n. ſ.* لون *lewn* a. رنك *renk.* p. Color, tinctura. *Colore, tintura.* ¶ بويا اوتي *bojā otȳ.* Scænanthum. *Scenanto.* قره بويا *kara bojā.* Vitriolum chalcantum. *Vitriolo.* بويالري ازمك *bojāleri ezmek.* Terere, conterere colores. *Maccinare li colori.*

بوياتمق *bojātmak.* t. *V. tranſ. a* بويامق 1) Tingere. 2) Tingi curare.

بوياجي *bojāgī.* t. *n. ſ.* صبّاغ *ſæbbāgh.* a. Tinctor. *Tintore.*

بويار *bojār.* t. *n. ſ. ex Mold.* 1) Nobilis Valachus, & Moldavus. 2) *ſimpl.* Nobilis. *Nobili, genti l'uomo, cavalliere.*

بوي افزار *būj efzār.* p. *n. compoſ.* 1) Thuribulum, *in quo aloe,* & *ambra accenduntur.* 2) Aromata *ad condendos cibos. Ferh.*

بويامق *bojāmak.* t. *V.* صبغ *ſæbgh.* a. Tingere, colorare. *Tingere, dar colore, c c. dat. coloris.*

بويامه *bojāma.* t. 1) *n. ſ.* Coloratio, tinctura. 2) *adj.* Tinctus. *Tinto.* ¶ اول سمّور بويامه اولمغله *ol ſemmūr bojāma olmaghyle.* Cum ſint tinctæ illæ pelles zebellinæ. *Eſſendo quelli zebellini tinti. Ll.*

بويان *būjān.* p. 1) *part.* قوقرق *kokarak.* t. Odorans, odorando. *V.* بويان 2) *nom. prop.* Nom. regionis. *Ferh.*

پويان *pūjān.* p. *part.* Currens, velociter incedens. *Ferh.*

بويانك *būjānek.* p. *n. ſ.* 1) Petroſelinum Macedonium. *Prezzemolo, erbetta.* 2) Abrotonum. *Ferh.*

بويان كوكي *bojān kokī.* t. *n. ſ. compoſ.* Glycyrrhiza. *Regaliccia. Bob.*

بويانمش *bojānmiś.* t. *part. paſſ.* Tinctus. *Tinto.*

بويانمق *bojānmak.* t. *V. paſſ.* Tingi. *Tingerſi, eſſer tinto.*

بوي پرست *būj pereſt.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Canis. 2) Leopardus. 3) Aſſecla menſarum.

پوي پوي *pūj-pūj.* p. *compoſ.* 1) *expreſſ. perſica.* Cito, velociter. 2) *interjectio indignantis.* Fi, phi. *Pui. Ferh.*

بويت *büweīt.* a. *n. ſ. dimin.* Domuncula. *Caſuccia. Wan.*

بوحي *būjhȳ.* p. *n. ſ.* Angelus mortis *juxta Mohammedanorum traditionem. Ferh.*

بويدان *būjdān.* p. *n. ſ. compoſ.* درج *dürģ.* a. قپورجق *kapürģik* t. Capſula odorum, *qua odores, ut muſcus, ambra reconduntur. Scatola de' profumi. Ferh.*

بويراز *bojrāz,* & *pojrāz.* t. *n. ſ. ex Græco.* شمال *śimāl.* a. Boreas, Borealis ventus. *Borea, tramontana.*

بويراس *bojrās,* & *pojrās.* t. *n. ſ. i. q. præc.*

پويزه *pūjīje.* p. *n. ſ.* Spes, *ſeu* ipſum ſperare. *Lo ſperare. Ferh.*

بوي سا *būj sā.* p. *n. ſ. compoſ.* Lapis, *ſuper quo contunduntur aromata, pec. moſcus. Ferh.*

بوي ساي *būj sāj.* p. *n. ſ. compoſ. i. q. præc. Ferh.*

بويش *būjīś.* p. *n. ſ.* Odoratio. *L'odorare. F.*

پويش *pūjīś.* p. *n. ſ.* Diſcurſitatio. *Ferh.*

بوي فروش & بويفروش *būj fürūś.* p. *n. ſ. compoſ.* عطّار *ættār.* a. Aromatum venditor, aromatarius. *Profumiere. Ferh.*

بويق *būjyk,* & بيق *bijyk.* t. *n. ſ.* Myſtaces. *Baſette, muſtacchi.*

بويك *būjuk.* t. *adj.* Magnus. *Grande. V.* بيوك

پويگان *pūjgān.* p. *n. ſ.* 1) Uterus, matrix. 2) Quantitas aquæ, *rei alicui aſperſa. Ferh.*

بوي كلك *būj kelik.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Frutex roſæ. 2) Granum medicinale *viridis coloris. Ferh.*

بويلجه *böjlege,* & بويلجنه *böīlegine.* t. *adv.* Sic, taliter, ita. *Così.* ¶ بويلجه معلومكز اوله *böjlege mæʾlūmün-üz ola.* Ita ſciatis, ſic notum vobis ſit. *Così avete da ſapere.*

بويلو *bojlū.* t. *adj.* Præaltus ſtatura. *Alto di ſtatura.* ¶ اورته بويلو *orta bojlū.* Mediocris ſtaturæ. *Di ſtatura mediocre.* آلچق بويلو *ālćiak bojlū.* Statura parvus. *Di baſſa ſtatura.* اوزون بويلو *ūzūn bojlū.* Staturæ altæ. *Di ſtatura alta.*

بويله *böjle.* t. *adv.* Sic, ita, hoc modo, taliter, hujusmodi. *Così, in queſto modo, talmente, tale.* ¶ بوندن بويله *būndan böjle.* Abhinc, deinceps. *Di quì avanti. L'.* بويله ايكن *böjle īken.* Rebus ſic ſtantibus. *Il che eſſendo così.* بويله اولبجق *böjle olȳģiak.* Quod cum ita ſit. *Eſſendo così,* & *così.* صلحه رعايت بويله اولورمي *ſulhæ ry-ājet böjle olurmī.* Siccine obſervatur pax? *Così dunque ſi oſſerva la pace?* بويله بويله كريه‌دن مراد ندر *böjle böjle girjeden mürād ne dür.* Quid intendis tali, & tanto fletu. *Che vuol dire il tuo piangere in queſta maniera?* بويله كار كوردوكي يوق *böjle kār gordugī iok.* Similia nunquam viderat portenta. *Non aveva mai vedute coſe tali. Eb.* بويله بر *böjle bir.* Talis, tantus. *Un tale, Sæ.*

بوي مادران *būj māderān.* p. *n. ſ. compoſ.* قيصوم *kæjsūm.* a. Abrotonum. *Ferh.*

بوي ماران *būj mārān.* p. *n. ſ. compoſ.* Herba *grave olens, florem habens cæruleum. Ferh.*

بويمش *būjümiś.* t. *part. paſſ.* Adultus. *Creſciuto, adulto. V.* بيومش

بويمق *bojamak.* t. *V.* Tingere. *V.* بويامق

بويمك *būjümek.* t. *V.* Creſcere. *V.* بويومك

بوين *bojun.* t. *n. ſ.* عنق *ünk.* a. كردن *gerden* p. Collum. *Collo.* ¶ بوين ويرمك *bojun wīrmek.* 1) Collum ſubmittere, *h. e.* obſequi, ſubmittere ſe. *Sottoporſi, ſottometterſi.* 2) *ſimpliciter* Dare collum, decollari. *Perder il collo, la teſta.* بوين ويرمز *bojun wīrmez.* Non ſe ſubmittit. *Non ſi ſottopone.* بوين اورمق *bojun ūrmak.* Decollare, collum abſcindere. *Tagliar il collo.* بوين ار *bojun* ol. *c c. dat.* Spondere, fidejubere pro aliquo. *Eſſer mallevadore.* بوينك آلتنده قالسون *bojnün-āltynde kālsūn.* Hujus beneficii debitor ſemper remaneas, te ob hoc Deus puniat. *Che te ne reſti ſempre l'obligo, che Dio te ne caſtighi.* بويننه بورجدر *bojnine borğtür.* Tenetur. *E obligato.* بويندن آصلمش *bojnyndan āſylmiś.* Collo ſuſpenſus. *Impiccato per la gola.* بويني اكري *bojnȳ egrȳ.* Collum habens incurvum, torticollis. *Di collo ſtorto.* مظلمم سنك بوينكه *mæzlemüm ſenün-bojnün-æ.* In te derivetur mea injuria, *q. cauſa es injuriæ, qua afficior, tu poenam ejus incurras.* وبالي بويننه *webālī bojnynæ.* Pœna peccati in illum derivetur. *Il peccato è ſopra di lui, gli ne reſti il caſtigo.* بويننه آلمق *bojnyne ālmak.* Suſcipere, recipere in ſe. *Pigliar ſopra di ſe, obligarſi.*

بويندرق bojunduruk. t. n. ſ. 1) Jugum. *Giogo di bovi.* 2) Helcium. *Collare di cavalli.* ¶ بويندرق اورمق bojunduruk ūrmak. Jugum imponere. *Metter il giogo.*

بوينز bojnuz. t. n. ſ. قرن kærn. a. Cornu. *Corno.* ¶ آوجي بوينزي āwgī bojnuzī. Cornu venatorum. *Corno di cacciatore.* بوينز اوتي bojnuz oty. Nom. herbæ.

بوينزلو bojnuzlū. t. adj. Cornutus, habens cornua. *Cornuto.*

بوينك būjnek. p. n. ſ. Ocimum *pec.* caryophyllatum. *Ferh.*

بوينلق bojunlyk. t. n. ſ. Helcium. *Collare da cavallo. Bern.*

بوينمق bojanmak. t. V. *paſſ.* Tingi. V. بويامق

بويوك böjük. t. adj. Magnus. V. بيوك

بويون bojūn. t. n. ſ. Collum. V. بوين

بويه būje. p. 1) n. ſ. آرزومندلق ārzūmendlyk. t. Deſiderium. 2) Amor. 3) Commotio animi. *Caſt.* 4) *adj.* Cupidus, appetens. *Ferh.*

پويه pūje. p. n. ſ. 1) Curſus, inceſſus velox. 2) Deſiderium vehemens. 3) *nom. prop.* Nom. perſonæ alicujus ex Dilemitarum ſtirpe, *unde dynaſtia ejusdem ſtirpis nomen traxit. Ferh.*

بوييدن būjīden. p. V. 1) قوقمق kokmak. t. Odorari, olfacere. *Ferh.* 2) Odorem ſpirare, olere. *Odorare, & ſentire, aver odore.*

پوييدن pūjīden. p. V. 1) يلمك ielmek. t. Currere, feſtinanter ire. *Ferh.* 2) Diſcurſitare, vagari. 3) Studioſum eſſe *alicujus rei. Correre, caminar velocemente, affrettarſi, cercar con diligenza.*

بە بە

بە beh. a. *pro* بخ bæch. *Admirantis, & obſtupeſcentis interjectio.* Euge, evax. *Gol.*

بە be. p. *præp. i. q. inſeparabilis* بـ be & در der. Ad, in. V. ب ¶ بە ان be ān, *i. q.* بدان bedān. Ei, ad eum. *A lui, ad eſſo.*

بە be. t. *i. q.* بره bre. *interj. admirantis, & vocantis.* Vah! ſuccurrite. *Deh, aita!*

بە bih. p. 1) *adj.* ايو ejū. t. Bonus. 2) Melior. *Buono, migliore. Ferh.* 3) *n. ſ.* Cotoneum malum. *Cotogno.*

بە bihi, & bih. a. *compoſ.* 1) Cum eo. 2) In eo. ¶ مأمور بە meemūrün bih. Imperatus, demandatus, *Ordinato, commandato.*

بە būh. p. n. ſ. *contractum ex* بوه būh. Avis buboni ſimilis, *ſed major. Ferh.*

بها behā. a. V. *act.* [5. F.] Pulchrum eſſe. *Wan.*

بها behā. a. V. *act.* [1. & 2. F.] 1) Vacuam & inanem eſſe *domum.* 2) Lacerum, fiſſumque eſſe *tentorium. Gol.*

بها behā. a. n. ſ. 1) Pulchritudo, elegantia. 2) Camelitis *mulgendi aſueta. Wan.*

بها behā. p. n. ſ. Pretium, valor. *Prezzo. Ferh.* ¶ بها ايله آزاد ا behā īle āzād. e. بها ايله كيرو آلمق behā īle gīrū ālmak. Redimere pretio. *Riſcattare, riſcuotere.* بها و اعتبار بولر behā wü y*tibār būlur. In pretio erit. *Sæ.* بها بيچمك behā bicmek. ا بها قطع behā kæt* e. Appretiare, conſtituere pretium. بهايه چقمق behāje cikmak. Pretium ingraveſcere, carius vendi. *Rincarire, diventar caro.* كران بها girān behā. اغر بها aghyr behā. Carus, pretioſus, caro pretio, *Caro, di valore.* بهاى خون behāī chūn. Pretium ſanguinis, *quod ab homicida proximis amicis occiſi penditur, ut remittant pœnam talionis.* بهاسنه دكر behāſine deger. Valet ſuum pretium. *Vale il ſuo dinaro.* بهاي زياده ا behājī zīāde e. Augere pretium. *Far caro, rincarire.* بهاسن ازالتمق behāſin āzāltmak & اندرمك indürmek. Pretium deprimere. *Abbaſſar il prezzo.*

بها bihā. a. *compoſ.* 1) In ea. 2) Per eam.

بهات behhāt. a. n. ſ. Falſus culpator, calumniator. *Wan.*

بهاتر behātir. a. *part. pl. a* بهتر bühter. Breves *ſtatura. Gol.*

بهاجة behāget. a. V. *act.* [5. F.] Pulchrum, venuſtum eſſe. *Wan.*

بهادر behādyr. t. 1) *adj.* Strenuus, fortis, bellicoſus. 2) *n. ſ.* Athleta, miles. *Valoroſo, coraggioſo, gagliardo, guerriere.* ¶ طارغان نام بر دلاورى بر از بهادره سردار ايدوب dārghān nām bir dilāwerī bir ez behādyre ſerdār īdūp. Præfecit bellicoſum quemdam Heroem nomine Darghanum manipulo fortium militum. *Sæ. Creò generale Dargano valoroſo ſoldato. Br.*

بهادرانه behādirāne. t. *adv.* Strenue, animoſe. *Da valoroſo, da bravo, valoroſamente.*

بهادرلق behādyrlyk. t. n. ſ. Strenuitas, fortitudo, animoſitas. *Valore, coraggio, bravura.*

بهار behār. a. n. ſ. 1) صغر كوزى ſyghyr gözī. t. Buphtalmum, *herba odorata vernalis luteo flore. Wan.* 2) Res quævis pulchra, & nitens. 3) Inferior in equi jugulo pars cava. 4) Albedo ibi apparens. *Gol.*

بهار behār. p. n. ſ. 1) Ver. *Prima vera.* 2) Folium, *pec.* neopululans. 3) Folium *aurantii mali.* 4) Flos *pec. aurantii mali.* 5) Pyrœum, fanum ignicolarum. 6) Sagma, mercium faſcis *pec.* 300. *librarum. Palla di mercanzie.* 7) Species roſæ, *alias ex arab.* Buphtalmum. 8) Nom. Celebris ædis *in Turcomania.* 9) Domus depicta, & exornata. 10) Nomen inſulæ. 11) *apud poetas.* Nom. manſionis, *aut* habitationis in India. *Ferh.* ¶ فصل بهار fæslÿ behār. Tempeſtas veris, verna. *La ſtaggione della primavera.* فصل بهار و ايام ظهور ازهارده fæslÿ behār we ejjāmī zuhūrÿ ezhārde. Verna tempeſtate, & tempore ortus florum. *Nella ſtagione della primavera, e nel comparire de' fiori. Sæ.* بهار اولده behārī ewwelde. Primo vere. *Alla prima vera. Sæ.* بهار اياملرنده behār ejjāmlerinde. Verno tempore. *Nel tempo di primavera.*

بهار behār. t. n. ſ. *vul.* Aromata. *Spezie, aromati. Ah.*

بهار bihār. a. n. ſ. Luna ſplendeſcens. *Wan.*

بهار bihār. p. *nom. prop.* Nom. urbis in India, *ad orientalem partem urbis* دهلي *dehlī ſitæ. Ferh.*

بهار bühār. a. n. ſ. 1) *i. q.* خطّاف *chuttāf*, Hirundo. 2) Piſcis albus. 3) Goſſipium *e nucleis extractum.* 4) Aurum, & argentum. *Gol.* 5) Sexcentæ libræ, *vel* mille. *Wan.* 6) Supellex, *ſeu* utenſilia nautica, *quibus in mari opus eſt.* 7) Onus alteri oppoſitum 400. *librarum.* 8) Vas roſtratum *gutturnio ſimile. Gol.*

بهار bühār. p. n. ſ. 1) Nom. delubri. *Hæl.* 2) Nom. idoli. *Caſt.* 3) Nom. ponderis 300. *minarum, ſeu ſexcentarum librarum noſtrarum. Ferh.*

بهاران behārān. p. n. ſ. 1) *i. q.* بهار Ver. 2) Folium aurantii mali. *Ferh.*

بهار بشكنه behārī büškene. p. n. ſ. *compoſ.* Nom. toni muſici. *Ferh.*

بهارت behāret. a. n. ſ. Præcellentia, eminentia. *Eccellenza, vantaggio.* ¶ مزيد بهارتله معروف mezīdī behāret īle mæ*rūf. Excellenti artis peritia celebris. *Uno de' più eccellenti. Sæ.*

بهار خانه bühār chāne. p. n. ſ. *compoſ.* Delubrum. *Tempio d'idoli. Ah.*

بهازر behāzir. a. n. ſ. *pl. a* بهزر behzer. Magnæ camelites. *Wan.*

بهارستان behāriſtān. p. n. ſ. *compoſ. i. q.* بهار Verna tempeſtas. *Ferh.*

بهارلو behārlū. t. *adj.* Aromatibus probe conditus, piperatus. *Peverato.*

بهارى behārī. p. n. ſ. Vernalis. *Della primavera. Ferh.*

بە آفرين bih āferīn. p. *nom. prop.* Nom. fœminæ, & ſororis اسفنديار *isfendiār. Ferh.*

بهاكير behāgīr. p. *adj. compoſ.* Pretioſus, *Ferh.*

بهالو behālū, *vul.* pahalu. t. *adj.*)(اوجوز Carus, pretioſus. *Caro, prezioſo.* ¶ بهالو ا behālū ol. 1) Carum eſſe. 2) Carum fieri. *Eſſer caro, incarire.* اغر بهالو āghyr behālū. Pretioſus, magni pretii. *Prezioſo, di gran prezzo, e valuta.*

بهام bihām. a. n. ſ. *pl. a* بهامات bihāmāt, *i. q.* بهم behm. Agni, hædique *uno comprehenſi grege.* Pulli camelini. *Gol.*

بهانس bühānis. a. n. ſ. Camelus manſuetus. *Gol.*

بهام bühām. a. n. ſ. *pl. a* بهمة behmet. Oves. *Wan.*

بهان bühān. a. *nom. prop.* Nom. fœminæ. *Wan.*

بهانه behāne. t. n. ſ. علّت ÿllet. a. Cauſſa, *ſeu* cauſſæ levioris commentum, prætextus, excuſatio. *Scuſa, preteſto.* ¶ بهانه آرامق behāne ārāmak. Quærere cauſſas, prætextum. *Cercar preteſto.* بهانه استردى behāne isterdÿ. Quærebat cauſſas, modum. *Cercava preteſto. Eb.* بهانه بولمق behāne būlmak. Invenire prætextum, prætexere cauſſam. *Trovar ſcuſa, ſcuſarſi.* بهانه فروشي behāne fürūšī. Venditio prætextus, *h. e.* prætexere cauſſam. *Avanzar ſcuſe, preteſti. Ik.* حلوا بهانهسيله روى عالمتاب آفتاب كردارني كورمكه عزيمت ايدرلردي hælwā behānesī īle rūī ālemtābī āfitāb girdārinī görmege æzīmet īderlerdÿ. Prætexta dulciariorum *emendorum* cauſſa, re ipſa accedebant ad contemplandam nitidiſſimam, & inſtar ſolis reſplendentem, ac mundum inflammantem ipſius faciem. *Con preteſto di comprar paſte, ò coſe dolci, andavano in fatti per mirare la di lui belliſſima faccia. Eb.* قدملرينه بهانه اولوردى kademlerīne behāne olūrdÿ. Prætextus eſſet veniendi. *Sarebbe motivo di farlo venire. Sæ.* ايتمكه نه بهانه ايدهلم ītmege ne behāne īdelum. Quo prætextu id faciamus? *Con che preteſto potremo ciò fare? Sæ.* مداخل هواي سدّ اتمك بهانهسيله درو ديوار قصرى بند ايتديلر medāchylī hewāī ſedd itmek behānesī īle derü diwārī kæsrī bend īttÿler. Prætexta cauſſa præcludendi meatus auræ, clauſas tenuerunt portam, feneſtraſque palatii. *Sæ. Sotto preteſto di ſerrar l' adito all' aria, ſerrarono la porta, e le fineſtre del palazzo, ò della ſtanza regia. Br.*

پهانه pehāne. p. n. ſ. Arbor *ſeu* trabs, *qua interius firmatur porta. Ferh.*

بهاور behāwer. p. *adj. compoſ.* Pretioſus. *Ferh.*

بهايم behāīm. a. n. ſ. *pl. a* بهيمه behīme. حيوانلر hæjwānler. t. Feræ, belluæ, bruta. *Beſtie, fiere, animali. Ik.* ¶ بهايم مخصوص behāi-

behāīme mæchsūs. Belluinus, ferinus. *Beſtiale, appartenente à beſtie.* اموال و غنايم و اسيرو بهايم ايله مغتنم اولديلر *emwālü ghænāīm, we esīrü behāīm īle mughtenim oldӯler.* Ditati ſunt ſpoliis & rebus, *ac* captivis, & pecoribus. *Si arrichirono con le ſpoglie, e preſe d'uomini, d'animali, robbe. Sæ.*

بهباه *behbāh.* a. *V. act.* 1) Murmurando vociferare *camelum. Wan.* 2) Raucam eſſe *camelitim. Gol.*

بهبود *bihbūd.* p. *compoſ.* 1) *adj.* Vegetus. 2) Bonus. *Sano, vigoroſo, buono, perfetto.* 3) *nom. prop.* Nom. viri. *Ferh.* ¶ اول وجود بهبودك ولادتي *ol wüğiūdi bihbūdün wilādetī.* Nativitas illius creaturæ, optimæ complexionis. *La naſcita di quel fanciullo vigoroſo, e ſano. Eb.*

بهبودي *bihbūdī.* p. *n. ſ.* 1) تندرستلك *tendürüstlik.* t. Sanitas. 2) Bonitas. *Sanità, vigore, bontà. Ferh.*

پهپه *pehpeh.* p. *Interjectio admirantis, & obſtupeſcentis.* Euge, evax. *Ferh.*

بهبهي *behbehī.* a. *part.* Magnus. *Wan.*

بهت *beht.* a. *V. act.* [4. & 5. F.] 1) Inopinatum capere, ac opprimere. 2) Falſo imputare. 3) Falſo criminari, *ſeu* calumniari, *ac* mentiri. 4) Attonitum, ac mente perturbatum fieri, obſtupeſcere. *Wan.*

بهت *behet.* a. *n. ſ.* Calumnia, mendacium. *Wan.*

بهت *buht.* p. *n. ſ.* Motus planetæ, *in tempore aliquo deſignato. Caſt.*

بهتان *bühtān.* a. *n. ſ.* 1) Imputatio falſa, calumniatio, criminatio. 2) Calumnia, mendacium. *Calunnia, imputazione falſa, avania, incolpamento. Wan.* ¶ بهتان ا *bühtān* e. Calumniari, falſo & inique imputare. *Incolpare, imputare falſamente, calunniare.* فعلني برغيريه بهتان قلا *fiʿlinī birghæӯrīje buhtān kyla.* Actionem ſuam in alterum calumnioſe conjiciat. *Incolpa altri di ciò, ch' egli medeſimo hà fatto. Tef.* بهتان ا *bühtān* ol. & *olunmak.* Accuſari falſo. *Eſſer incolpato à torto.* بهتان كوي *bühtān gūj.* Calumniator, mendax.

بهتانجي *bühtanğī.* t. *n. ſ.* Calumniator, mendax. *Calunniatore.*

بهتر *behter.* a. *n. ſ.* Mendacium. بهتر *bühter,* ac بهترة *bühteret,* pl. بهاتر *behātir,* pro بكتر *buhter.* 1) Brevis ſtatura. 2) Membris compactus, contractusque. *Gol.*

بهتر *bihter.* p. *compar.* يكرك *iegrek.* t. Melior. *Migliore. Ferh.*

بهتر *bühter.* a. *part.* 1) Brevis ſtatura. *Wan.* 2) Membris compactus, contractusque. *Gol.*

بهترة *bühteret.* a. *part. i. q. præc. Gol.*

بهترك *bihterek. compar. diminut.* Aliquantulum melior. *Ferh.*

بهترين *bihterīn.* p. *ſuperl.* Optimus. *Il migliore. Caſt.* * *Expreſſ. figur.* بهترين خلق *bihterinī chulk.* h. e. حضرت رسول اكرم *hæzret reſūlī ekrem.* Mohammedes. *Ferh.*

بهصة *behset.* a. *V. act.* Apparare, ornare. *Wan.*

بهج *behğ.* a. *V. act.* [3. F.] 1) Exhilerare. *Wan.* 2) Pulchrum, eſſe. 3) Hilarem eſſe. *Gol.*

بهج *behğ.* a. *n. ſ. i. q.* بوزيدان *būzīdān.* Ligni Indici, *potius* radicularum albicantium ſpecies. *Gol.*

بهيج *behīğ.* a. *part.* 1) Lætus, hilaris. *Wan.* 2) Pulcher, venuſtus. *Gol.*

بهجت *behğet.* a. *n. ſ.* 1) Exhilaratio, lætitia, exultatio. *Gol.* 2) Pulchritudo, elegantia, decor. *Allegrezza, gioia, & bellezza.* ¶ پر بهجت *pür behğet.* Lætus, amœnus. *Ameno, lieto. Sæ.*

بهدانه *bihdāne.* p. *n. ſ.* Semen cydoniorum.

بهدري *bühderī.* a. *part. i. q.* مقرقم *mukærkæm.* Qui non adoleſcit, nec incrementum capit, ita, *ut pro ætate deberet, ut infans, qui ex lacte percipit noxam. Gol.*

بهدل *behdel.* a. *n. ſ.* 1) Catulus hyænæ. 2) Avis quædam viridis. *Gol.*

بهدلة *behdelet.* a. 1) *n. ſ.* Levitas, celeritaſque *in inceſſu. Gol.* 2) *nom. prop.* Nom. *tum* viri, *tum* fæminæ. *Wan.*

بهذا الداخلية *bihāzed-dāchylīje. expreſſ. arabica.* Intra hoc. *Qui dentro. Bern.*

بهر *behr.* a. *V. act.* [3. F.] Vincere, aut præſtare *pulcbritudine, decore, virtute. Wan.*

بهر *behr.* a. *n. ſ.* 1) Præſtantia, præcellentia. 2) Portio, ſors. *Eccellenza, parte, ſorte. Sæ.* 3) Impletio. 4) Diſtantia. 5) Amor. 6) Mœror. 7) Calumnia. 8) Admiratio. *Gol.*

بهر *behr.* p. 1) *præp. i. q.* براي *berāī.* p. اوتري *ötürӯ.* t. Propter, pro, ob. 2) *n. ſ.* Sors, portio. 3) *nom. prop.* Nom. regionis. 4) Splendor *lunæ, & ſtellarum. Ferh.* ¶ بهر تو *behrĭ tü.* Tui cauſſa, propter te. *Per te, per amor tuo.* بهر اين *behrĭ īn.* 1) Hujus cauſſa. 2) De hoc. *Per queſto, & di queſto.* بهر آزمودن *behrĭ āzmūden.* Tentandi gratia. *Per provare.* از بهر سود *ez behrĭ sūd.* Lucri gratia, ſibimet. *Per proprio intereſſe, per ſe, per guadagnare.*

بهر *beher.* p. *comp. ex præp.* ب & *pronomine* هر *her.* t. 1) Ad omnem, in omni. 2) *adj.* Omnis, ſinguli, quivis, quisque. *Ad ogni, à ciaſcheduno, & ogni, ciaſcheduno.*

¶ بهر حال *beher hāl.* Quicquid ſit, inquocunque rerum ſtatu, omnimode. *In ogni modo, in qualſivoglia maniera. Ll.* بهر سال *beher sāl,* & بهر سنه *beher ſene.* Singulis annis. *Ogni anno. Ll.* بهر قريه‌دن ايكيشر جاموش *beher kærjeden ikīšer ğiāmūš.* Ex unoquoque pago bini bubali. *Da ogni villaggio doi buffali. Ll.* بهر ماه *beher māh* Singulis menſibus. *Ogni meſe. Ll.* بهر نفره اون بيك اقجه *beher nefere on bīn-akčiæ.* Unicuique militum dena millia aſprorum. *Ad ogni uno ſoldato dieci mila aſpre. Ll.*

پهر *pehr.* p. *n. ſ.* Quarta pars *diei, & noctis. Ferh.*

بهر *bühr.* a. *V.* [3. F.] *act.* 1) Anhelare, ſpiritum trahere *præ laſſitudine.* 2) Eminere *perfectione.* 3) Præcellere *lunam inter ſtellas.* 4) Imponere *onus cum impetu. Gol.*

بهر *bühr.* a. *n. ſ.* 1) Anhelatio. 2) Spiritus interceptio, *aut* continens ductio *ob oneris gravitatem. Anſamento, anſare.* 3) Terra late patens. 4) Umbiliculus vallis. *Gol.*

بهر *bühr.* p. *adv.* Quandoque, identidem. *Di quando in quando. Ferh.*

پهر *pühr.* p. *n. ſ.* Synagoga. *Ferh.*

بهرا *behrā.* a. Nom. tribus Arabum Kodoatum. *Wan.*

بهرا *behrā.* p. *præp.* Propter, pro. *Per. Ferh.*

بهرا *behren.* a. *particul. admir.* Papæ! *Gol.*

بهرام *behrām.* p. *nom. prop.* 1) Nom. regis Perſiæ. 2) Mars *planeta.* 3) Vigeſimus dies cujusque menſis ſolaris. 4) Nom. angeli, *qui viatoribus, & negotiis hujus diei præeſt.* 5) *metaph.* Gladius. 6) Agnomen *regum perſicorum. Ferh.* 7) Nom. arboris. 8) Sericum *florum imaginibus pictum, & figuris intertextum.* 9) Nom. avis cujusdam. 10) Flos enici. *Caſt.*

بهرام *bihrām.* p. *n. ſ.* Jejunium. *Ferh.*

بهرام تل *behrām tel.* p. *nom. prop.* Nom. turris ex capitibus Turcumanorum a بهرام جوبين *behrām giūpīn* ædificati. *Ferh.*

بهرامج *behrāmeğ.* a. *n. ſ.* Salix balchica. *Gol.*

بهرامن *behrāmen.* p. *n. ſ.* 1) Rubinus. 2) Sericum tenue *variegatum, vel imaginibus intertextum.* 3) Flos enici. 4) Fucus ruber, *quo faciem mulieres inficiunt. Ferh.*

بهرامه *behrame.* p. *n. ſ.* 1) Sericum *ſartorium.* 2) Salix balchica. *Ferh.*

بهراي *bihreei,* & *bihrāj.* p. *adj. compoſ.* Prudens, *aptus rei adminiſtrandæ. Ferh.*

بهرة *bühret.* a. *n. ſ.* 1) Medium, *ſeu* pars media *noctis, vallis, equi, etiam circi, annu-*

live. Wan. 2) Cuniculus *ſeu* foſſa ſubterranea longa. *Gol.*

بهرج *behreğ.* a. *part.* 1) *i. q.* باطل *bātyl.* Vanus, truſtraneus, futilis. 2) Pravus, malus, deterior, vilis. *Wan.* 3) *i. q.* مباح *mübāh,* Arbitrio, & uſui cujuſque permiſſus. *Gol.*

بهرجة *behreğet.* a. *n. ſ.* Deviatio *a regia via. Gol.*

بهرك *behrek.* p. *n. ſ.* 1) Pus *ulcerum.* 2) Callus *tam in manibus, quam pedibus. Ferh.*

بهركي *behregī* p. 1) *n. ſ.* Divitiæ. 2) *adj.* Dives, opulentus. *Ferh.*

بهرم *behrem.* p. *n. ſ.* Flos enici, *ex quo colorem flavum, & rubicundum conficiunt. Ferh.*

بهرمان *behremān.* p. *n. ſ.* 1) Rubinus præſtantiſſimus, carbunculus. 2) Sericum tenue *variegatum, vel imaginibus intertextum, pictum. Carbonchio, rubino finiſſimo, & materia di ſeta dipinta, ò ricamata.* 3) Flos enici. 4) Fucus *mulierum. Ferh.*

بهرمة *behremet.* a. *n. ſ.* 1) Flos iſatis Indicæ. 2) Cultus, ſeu religio Indorum, *i. e.* Brachmanorum, *uti putare ſe dicit Gol.*

بهرمن *behremen.* p. *n. ſ.* 1) Rubinus. 2) Sericum tenue *variegatum, vel imaginibus intertextum.* 3) Flos enici. 4) Fucus *mulierum. Ferh.*

بهرمند *behremend.* p. *adj.* Voti compos. *V.* بهره مند

بهرمه *behreme.* p. *n. ſ.* Inſtrumentum acutum *fabrorum lignariorum. Ferh.*

بهره *behre.* p. *n. ſ.* 1) نصيب *næsӯb.* a. Pars, portio. *Ferh.* 2) Commodum, fortuna. *Sorte, fortuna, parte, porzione, profitto.* 3) Onus, *ſeu* ſarcina, *quæ aſino, vel camelo ab altera parte appenditur. Caſt.* ¶ بهره آلمق *behre ālmak.* In partem venire, participare. تا كه اندن دخي نظر قلانلر بهره و نصيب آلالر *tā ki anden dachӯ næzær kylānler behre wü næsӯb ālālar.* Ad hoc, ut inde etiam ſpectatores partem, & commodum percipiant. *Acciò che li ſpettatori ancora ne cavino il loro profitto.* اندن پر بهره اولدي *andan pür behre oldӯ.* Abinde plurimum commodi percepit. *Ne ricavò molto utile. Sæ.*

پهره *pehre.* p. *n. ſ. i. q.* پاس *pās.* p. 1) Quarta pars noctis. 2) Excubitor, *qui partem noctis vigilat. Ferh.*

بهره‌دار *behredār.* p. *adj. compoſ.* 1) Particeps. 2) Voti compos. ¶ بهره‌دار عطيه و انعام ا *behredārī ǟtӯje wü inʿām* e. Participem reddere donorum, impertiri dona. *Participar ad alcuno le ſue grazie, e favori. Ik.*

بہرہمند *behremend.* p. *adj. compoſ.* نصيبلو *næsyblü.* t. 1) Sorte donatus, particeps. 2) Voti compos. *Fortunato, favorito dalla fortuna, e contento. Ferh.* ¶ بہرہ مند اول *behremend ol.* 1) Voti compotem fieri. 2) Participem eſſe. *Ottener ciò, che ſi deſidera, eſſer participe.*

بہروز *bihrūz.* p. *n. ſ.* 1) Species cryſtalli *cærulei caloris.* 2) Certa ſpecies haſtæ, *quam ſolummodo magnates in India portare ſolent. Ferh.*

بہروزہ *bihrūze.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بہرون *bihrūn.* p. *nom. prop.* Nom. Alexandri. *Ferh.*

بہري *behrī.* p. 1) *n. ſ.* Pars, portio. 2) *adj.* Quidam. *Ferh.* 3) *adv.* Paululum. *Caſt.*

بہريك *beherjek*, & بہريكي *beherjekī.* p. *compoſ.* Ad *vel* ob unumquemque. *Caſt.*

بہز *behz.* a. *V. act.* [3. F.] 1) Vi repellere, tollere. *Wan.* 2) Removere. 3) Contundere *pectus manu. Gol.*

بہزر *behzer.* a. 1) *part.* Agilis. 2) Intelligens. 3) Nobilis. 4) *n. ſ.* Magna camelitis, palma procera, *aut* quam manibus attingere queas. *Gol.*

بہزرة *behzeret.* a. *n. ſ.* Magna camelitis. *Wan.*

بہس *behs.* a. *n. ſ. i. q.* جرءة *ğiür-et.* Audacia, audentia. *Gol.*

بہش *behś.* a. *V. act.* 1) Scrutari, inquirere. *Gol.* 2) Lubentem, lætum, necnon bene affectum eſſe *erga aliquem. Wan.* 3) Apprehendere, *vel* apprehendere velle, nec capere, aut retinere *rem.* 4) Extendere *manum ad aliquid capiendum.* 5) Componere ſe *ad fletum, vel etiam riſum.* 6) Convenire, congregarique. *Gol.*

بہش *behś.* a. *n. ſ.* Bdellium adhuc humidum; *cum vero ſicum eſt* وقل *wækl*, & خشل *chæśl, dicitur.* ¶ اهل آلبہش *ehlül-behś.* Arabes Higiazæ. بلاد آلبہش *bilādlül-behś.* Higiaza, Arabiæ regio, *ubi bdellium naſcitur.* وجوه آلبہش *wüğiūhül-behś.* Homines nigriore vultu, & deformes. *Gol.*

بہش *beheś.* p. *n. ſ.* Maſtiche *recens humidior. Ferh.*

بہش *behiś.* a. *part.* 1) Lætus. 2) Humanus, *ac* benignus. *Gol.*

بہشت *behiśt*, & *bihiśt.* p. 1) *n. ſ.* جنّت *ğennet.* a. Paradiſus. *Paradiſo.* 2) 3. *perſ. præt. ab* هشتن *hiśten.* Reliquit. *Ferh.* ¶ بہشت نشين *behiśt niśīn.* Incola paradiſi. *Abitante del paradiſo, defonto.*

بہشت كنك *behiśt ġenk.* p. *nom. prop.* Nom. reſidentiæ, *ſeu* metropolis regis افراسياب *efrāsjāb. Ferh.*

بہشتي *behiśtī.* p. *adj.* Ad paradiſum ſpectans. *Di paradiſo.* ¶ شہزادہء بہشتي خرام *śehzādeī behiśtī chyrām.* Princeps pie defunctus. *Il glorioſo prencipe, che camina per il paradiſo. Sæ.*

بہشمية *behśemijet, vel cum articulo* البہشمية *el-behśemijet.* a. *n. ſ.* Behſchemitæ. *Aſſeclæ æbdül-ſalami abu Raśemi, qui a Mohammedanis ad ſectam principalem* المعتزلة *el-mütezelet, Motezelitarum referruntur. Hi aſſerunt: Deum loqui ſermone, a ſe creato pro re nata, & vero ſermone, vocibus præciſis, & coordinatione litterarum. Negant videri poſſe Deum ſine oculis corporeis in paradiſo. Aſſerunt, eum, qui mortuus fuerit in peccato mortali, æternam gehennæ pœnam ſubiturum. Denique affirmant, Deum nihil celare ſervos ſuos eorum, quæ ipſe novit. Marracc.*

بہص *behæs.* a. *n. ſ.* 1) Sitis. 2) Sternutatio. *Gol.*

بہصل *buhsul.* a. *part.* 1) Corpore craſſus. *Wan.* 2) Albus. *Gol.*

بہصلة *behsælet.* a. *n. ſ.* Societas. *Wan.*

بہصلة *buhsulet.* a. *part.* Brevis ſtaturæ *fæmina* candida. *Wan.*

بہصم *bühsum.* a. *part.* Durus, firmuſque. *Gol.*

بہصوص *bühsūs*, & *behsūs.* a. *part.* Aliquid. *Gol.*

بہط *behæt.* p. *n. ſ. ab Indico* بہتا *behtā* سدلو اش *südlü aś.* t. Oryza *cum lacte & butyro cocta. Riſo col latte. Ferh.*

بہطّ *behætt.* a. *n. ſ.* Genus cibi *ex lacte, & oryza confecti. Wan.*

بہظ *behz.* a. *V. act.* [3. F.] 1) Gravare *pondere. Wan.* 2) Prehendere *mento, ſeu barba. Gol.*

بہق *behæk.* a. *n. ſ.* Leuce, vitiligo. ¶ بہق آلحجر *behækül-hægr.* Lichen. *Wan.*

بہك *behek.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بہكتة *behketet.* a. *n. ſ.* Celeritas *in opere. Gol.*

به كزين *bih güzīn.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Vis ex omnibus optima ſeligens. 2) Res ſelecta. 3) Campſor. *Ferh.*

بہكل *behkel.* a. *part.* 1) Succi plenus. 2) Nitens, molliſque *juvenis, juvenca. Gol.*

بہكنة *behkenet.* a. *n. ſ.* Juvenis, ac nitens fœmina. *Wan.*

بہل *behl.* a. *V. act.* [3. F.] 1) Relinquere *libertati aliquem, & quod facere velit, ei permittere. Wan.* 2) Maledicere *alicui Deum*, & execrari. *Gol.*

بہل *behl.* a. *part.* Paucus, parum. *Wan.*

پہل *pehl.* p. *n. ſ.* Turma *hominum. Ferh.*

بہل *behel.* a. *V. act.* [4. F.] Liberam eſſe *camelitim*, & ſolutam *vinculo, ac impedimento omni. Gol.*

بہل *bihil.* p. *imp. ab* هايلدن *hiliden* قو *ko.* t. Mitte, ſine, dimitte, omitte. *Laſcialo. Caſt.*

بہل *bühhel.* a. *n. ſ. pl. a* باهل *bāhil.* Camelites liberæ. *Wan.*

بہلة *behlet*, & *bühlet.* a. *n. ſ.* Maledictio, anathema. *Gol.*

بہلق *behlæk.* a. *n. ſ.* 1) Rubicunda mulier. 2) Garrula, ac impatiens. 3) Infortunium, malum. *Gol.*

بہلق *bihlyk.* a. *n. ſ.* Clamator, & moroſus homo. *Gol.*

بہلقا *bihlækæn. expreſſ. arab.* In os *dixit quid. Gol.*

بہلقة *bæhlakæt.* a. *n. ſ.* 1) Superbia, vanitas, *cum quis alium traducit, impetitve lingua.* 2) Malum, infortunium. 3) Mendacium. *Gol.*

پہلو *pehlew.* p. *n. ſ.* 1) Heros, athleta. 2) *nom. prop.* Nom. urbis *in confinibus Indiæ.* 3) *nom. prop.* Nom. regionis. 4) *nom. prop.* Nom. tractus in اسفہان *isfahān. Ferh.*

پہلو *pehlū.* p. 1) *n. ſ.* Latus, coſta. 2) Utilitas. *Ferh.* 3) Robur. 4) *adj.* Audax, ſtrenuus. *Caſt.* ¶ كوزل پہلوسي وار *güzel pehlūsī war.* Pectus habet formoſum. *Egli hà un bel petto.* پہلو به پهلو *pehlū be pehlū.* Pectore pectori admoto, & q. a pari. *Da pari, petto, petto contra petto. Ah.* * *Expreſſ. figur.* پہلو بندي *pehlū bendī.* Ligamen, cingulum athletæ. *Alluſio ad liberalitatem ex alieno marſupio.* پهلو تهي كرد *pehlū tehī kerd. h. e.* 1) فرار ايلدي *firār ejledī.* t. Aufugit. 2) اجتناب ايلدي *iğtināb ejledī.* t. Declinavit, vitavit. پہلو كـــرد *pehlū kerd. Idem.* پہلو تہي كند *pehlū tehī küned h. e.* بر طرفه كيدر *bir teræfe gider.* t. Declinat ad unam partem. پہلو داد *pehlū dād. h. e.* يان ويردي *jān wirdī.* t. Seceſſit. *Alluſio ad eum, qui tantum venit, & abit.* پہلو زد *pehlū zed. h. e.* برابرلك ايلدي *berāberlik ejledī.* t. Aequavit, univit. *Ferh.*

پہلوان *pehlüwān.* a. *n. ſ.* Athleta, heros. *Lottatore, ſchermitore, guerriero. Ferh.* ¶ پہلوان سپہر *pehlüwānī ſipihr.* q. Cœleſtis heros, Mars *planeta. Marte. Ah.* پہلوان پر زور *pehlüwānī pür zor.* Robuſtus bellator. *Valoroſo campione. Sæ.* پہلوان تكّهسي *pehlüwān tekkesī.* Palæſtra. *Scuola di ſcherma.*

پہلوانانه *pehlüwānāne.* p. 1) *adj.* Heroicus 2) *adv.* Heroice. *Eroico, eroicamente, da eroe. Del.*

پہلوانلق *pehlüwānlyk.* t. *n. ſ.* 1) Ars digladiatoria, luctatoria. 2) Strenuitas, fortitudo. *Arte di ſcherma, virtù, bravura.*

پهلواني *pehlewānī.* p. 1) *n. ſ.* Civis. 2) Perſa antiquus. 3) *adj.* Heroicus. *Ferh.*

پهلوزند *pehlüzend.* p. *compoſ.* 3. *perſ. præt.* Vicinus ſtetit unus alteri. *Ferh.*

بهلول *bühlūl.* a. *n. ſ. pl.* بهاليل *behālīl.* 1) Riſor, multum ridens, irriſor. *Wan.* 2) Princeps omni bono præditus, & venuſtus. *Gol.*

پهلوي *pehlewī.* p. 1) *n. ſ.* Civis. 2) Antiquus Perſa. 3) *adj.* Antiquo Perſæ quid conveniens. *Ferh.* ¶ زبان پهلوي *zebānī pehlewī.* Lingua Perſarum antiqua. *Lingua Perſiana antica.*

بهله *behle.* p. *n. ſ.* Chirotheca accipitrariorum. *Guanto da falconiere. Ferh.*

بهم *behm*, & *behem.* a. *n. ſ. coll.* Agni, hædique *uno comprehenſi grege. Wan.*

بهم *behem.* p. 1) *præp. compoſ. ex* ب & هم مع *mæ-æ* a. بري بريله *birī birīile.* t. Simul. 2) Unus cum altero. 3) Unus contra alterum. 4) *n. ſ.* Indignatio. *Inſieme, l'un con l'altro, l'un contra l'altro, & ſdegno. Caſt.* ¶ بهم در شدن *behem der śüden.* Permiſceri, confundi. *Confonderſi, miſchiarſi.* * *Expreſſ. figur.* بهم برآمد *behem ber āmed. h. e.* مضطرب اولدي *muzdærib oldī.* t. Conturbatus fuit. بهم زد *behem zed. h. e.* بري برينه قاتدي *birī birīne kättī.* t. Unum cum altero permiſcuit. بهم نرسيد *behem neresīd. h. e.* حاصل اولمدي *hāsyl olmadī.* t. Non provenit, non acquiſitum, comparatum eſt. *Ferh.*

بهم *buhm.* a. *part. pl. ab.* ابهم *ebhem.* Nudi, vacui. *Wan.*

بهم *bühem.* a. *n. ſ. pl. a* بهمة *bühmet.* Turmæ equitum. *Wan.*

بهم *bühüm.* a. *part. pl. a* بهيم *behīm.* Unius coloris animalia. *Wan.*

بهمار *behmār.* p. 1) *adj.* Multus, numeroſus. 2) *n. ſ.* Multitudo, copia. *Ferh.*

بهم امدن *behem āmeden.* p. *V. compoſ.* 1) Valde iraſci. 2) Congregari. *Ferh.*

بهمان *behmān.* p. *n. ſ.* Ambages, verba acceſſoria, & ſuperflua *in loquela. Caſt.* 2) *i. q.* فلان *fülān.* Quidam. *Ferh.*

بهمة *behmet.* a. *n. ſ. pl.* بهم *behm.* Agnus. *Wan.*

بهمة *behimet.* a. *n. ſ.* Herbæ بهمى *bühmā* ferax, & *pec.* abundans *terra. Gol.*

بهمة *bühmet.* a. *n. ſ. pl.* بهمات *bühmāt*, & بهم *bühem.* 1) Exercitus in unum coactus. 2) Strenuus miles, heros.

بهمتان *behmetān.* p. *n. ſ.* 1) Nom. floris, lilium rubrum. 2) Lilium album. *Caſt.*

بهزده vel بهم زده behem zede. p. part. paſſ. compoſ. Dejectus, depreſſus. Abbattuto. ¶ بزي ده بهم زده بلي ايلدي bizī dæ behem zedeī belī ejledȳ. Nos quoque infortunatos reddidit. Ci hà rovinati ancora noi. Eb.

بهمزگ behmezeg. p. n. ſ. Erinaceus, echinus terreſtris. Ferh.

بهمن behmen. p. n. ſ. 1) i. q. حكيم hækīm. a. Philoſophus, qui recte loquitur, & recte agit. 2) Puer præcocis ingenii, ſcil. qui in juventute multa jam addidicit. 3) Celeritate manuum polens, agyrthes. 4) Nom. genii, cui præcipua virtus attribuitur ſedandi incitatos animorum motus, & qui præeſt quadrupedibus; etiam genius, qui præſidet negotiis occurrentibus menſe بهمن behmen, & præcipue die ejuſdem nominis. 5) Sagax. 6) nom. Filii اسفنديار isfendjār, qui a nonnullis hiſtoriographis etiam اردشير erdśīr dicitur. 7) Undecimus menſis ſolaris apud antiquos Perſas, ubi ſol intrat in aquarium. 8) Nom. floris croco ſimilis. 9) Secunda dies uniuſcujusque menſis ſolaris apud antiquos Perſas. 10) Dies alius feſtivus apud Perſas. 11) Tonus muſicus. 12) Nom. arcis in ditione اردبيل erdebīl. 13) Nom. præalti montis. 14) Nix in cacumine montium a ſolis calore ſoluta, & decidens. Ferh. 15) Nom. plantæ, quæ radicem habet albam, vel rubram, de cujus nomine autem botannici non conveniunt. Ferh. ¶ بهمن زمان و تهمن دوران behmenī zemān we tehmenī dewrān. Monarcha, heros ſeculi. L' eroe del ſecolo, monarca del mondo. Ah.

بهمنا behmenā. p. n. ſ. compoſ. 1) Nom. medicamenti duplicis, ben album & rubrum. Ferh. 2) Nom. dæmonis, ſeu genii. Caſt.

بهمنان behmenān. p. n. ſ. Nomen floris croco ſimilis. Ferh.

بهمنجنه behmenğene. p. n. ſ. Dies ſecundus menſis بهمن behmen. Ferh.

بهمنجه behmenğe, & behmende. p. n. ſ. 1) Secundus dies menſis بهمن behmen. Ferh. 2) nom. prop. Nom. feſti, quod a regibus Perſiæ celebratur ſecundo die menſis behmen. Ferh.

بهمن يار behmenjār. p. nom. prop. Nom. docti alicujus, qui fuit diſcipulus ابو علي ابن سينا ebu ǣlī ibnī sīnā. Ferh.

بهمه bühme. p. n. ſ. 1) Agnomen virorum ſtrenuorum. Ferh. 2) Pretium inæſtimabile, quod ſuperari nequit. Caſt.

بهمي bühmī. p. n. ſ. چتق اوتي ćiatuk otȳ. t. Herba felis, herba creſcens ſuper murum, ſpicam habens ſpicæ hordei ſimilem. Ferh.

پهن pehin, & pehn. p. 1) n. ſ. عرض ǣrz. a. اين in, en t. Latitudo. Larghezza. 2) adj. Latus, vaſtus. Largo, vaſto. Ferh. ¶ پهن دشت pehin deśt. Deſertum vaſtum. Campagna vaſta. Caſt.

پهنا pehnā. p. 1) adj. عريض ǣrȳz. a. اينلو inlū. t. Latus, amplus. Largo, ampio. Ferh. 2) n. ſ. Latitudo. Larghezza. Caſt. ¶ بو صحراي پهناده bu ſæhrāī pehnāde. In hoc ſpatioſo campo. In queſta vaſta campagna. Ik. دشت پهناور deśtī pehnāwer. Deſertum amplum. Deſerto vaſto. Sæ.

پهناله pehnāle. p. 1) adj. Odoratus, fragrans. 2) n. ſ. Panis albus, ſeu ſimilagineus. 3) Dulciarium ex amygdalis, ſimila. 4) pro پهنانه pehnāne. Semen melanthii, quod panibus, libiſque aſpergitur. Caſt.

بهنانه behnāne. p. n. ſ. 1) Panis albus, ſeu ſimilagineus. 2) Simia. Ferh.

پهنانه pehnāne. p. n. ſ. 1) Simia. 2) Panis in butyro coctus. Ferh. 3) nom. prop. Nom. herbæ. Caſt.

بهنانه behnāne, & bühnāne. a. n. ſ. Suave olens mulier, pec. halitu oris. 2) Lenis, & placida. 3) Multum ridens. Wan.

پهناور pehnāwer. p. adj. Valde amplus, latus. Ferh.

پهنايي pehnājī. p. n. ſ. يصّيلق iæſsȳlyk. t. Latitudo, amplitudo. Larghezza, ampiezza. Ferh.

پهند pehend. p. n. ſ. Decipulum, quo capiuntur cervi. Ferh.

پهندار pehendār. p. adj. compoſ. Latitudine præditus. Caſt.

پهن دشت pehendeśt. p. n. ſ. compoſ. Deſertum. Ferh.

بهنس behnes. a. part. 1) Camelus manſuetus, & obſequens. 2) Gravis, ac corpulentus. Gol.

بهنسا behnesā. a. nom. prop. Bahneſia. Una ex arcibus Syriæ ſeptentrionalibus. Schult.

بهنسة behneset. a. V. act. Jactanter, & ſuperbe incedere. Wan.

پهنور pehnewer. p. adj. Latus. i. q. پهناور.

پهنه pehene. p. n. ſ. Profuſio lactis ex mamillis. Ferh.

پهنه pehne. p. n. ſ. 1) طبطاب tybtāb. a. Inſtrumentum rudiculæ inſtar, quo utuntur ludentes pila. Rachetta da giuocare à palla. 2) Hippodromus. 3) i. q. قتن kūtun. Pannus ex goſſipio. 4) adj. Locus amplus. Ferh.

بهو behw. a. n. ſ. pl. ابها ebha, ابهي ebhi, بهوّ buhūww. 1) Tentorium, ſeu domus ſita ante alias, præ reliquis proſtans. Wan. 2) Amplum cubile, ſeu latibulum tauri ſylveſtris. 3) Regio late patens. 4) Ampla res quævis. 5) Cavitas pectoris, aut quod intercedit inter ubera, & jugulum. 6) Locus inter coxas, in quo continetur fœtus. Gol.

بهو behw. p. n. ſ. Pallatium. Ferh.

پهو pehw. p. n. ſ. Edulium ex fructibus elixis confectum. Caſt.

بهود bühūd. p. n. ſ. Res ambuſtæ, uſtæ, flaveſcentes ex igne. Ferh.

بهور behwer. a. n. ſ. i. q. اسد ėsed. a. Leo. Leone. Gol.

بهور bühūr. a. V. act. [3. F.] 1) Eminere perfectione aliqua. 2) Admodum lucere, præcellere ſplendore lunam inter minores ſtellas. 3) Anhelare, gravare, & continenter ſpiritum ducere, ut præ laſſitudine, aut oneris gravitate. 4) Gravare, & anhelum reddere, ut onus. 5) Onus cum impetu imponere. Gol.

بهوله bühūle. a. n. ſ. Uxor, conjux. Moglie. Ik.

بهه behe. p. Exclamatio valde diſtantis. Heus tu! Ferh.

پهه pehe. p. n. ſ. اگه ege. t. Lima. Lima. Caſt.

بهي behī. a. part. 1) كوزل guzel. t. Pulcher, elegans. 2) Pretioſus. Bello, prezioſo.

بهي behj, radicitus bihī. p. 1) compoſ. ex به & ي Bonus es. 2) adj. Lucidus. Ferh.

پهي pehī. p. n. ſ. Colocynthis. Ferh.

بهي bȳhī. p. n. ſ. Bonitas. Bontà. Ferh.

بهية behijet, & behije. a. part. fœm. a بهي 1) Pulchra. 2) Pretioſa. Bella, prezioſa. ¶ هداياي لايقه بهيه hedājāī lāikæī behīje. Pretioſa, & condigna munera. Preſenti richi, condegni. Sæd.

بهيتة behītet. a. part. i. q. بهتان bühtān. Quod falſo imputatur. Una coſa impoſta. Wan.

بهيج behīğ. a. n. ſ. Ligni indici, potius redicularum albicantium ſpecies. Gol.

بهيدن behīden. p. V. Calcare, conculcare. Calcare, premere. Ferh.

بهير behīr. a. part. i. q. مبهور mebhūr. Anhelus, defatigatus. Anſante, affatigato. Gol.

بهير bühejr. a. part. Natibus gravis fœmina, quæ concidere videtur, cum incedit. Gol.

بهيرة behīret. a. n. ſ. pl. بهاير behājir. 1) Matrona parvæ corporaturæ, ac tenuis, ſeu tenera, & delicata. 2) Fœmina pulchra, quæ in pretio habetur. Gol.

بهيش bühejś. a. nom. prop. Nom. viri. Gol.

بهيلة behīlet. a. n. ſ. i. q. بهيرة behīret, vel pro eo. Matrona parvæ corporaturæ, ac tenuis. Gol.

بهيم behīm. a. part. 1) Unicolor, ſigno carens equus. Wan. 2) Minime reſonans ſonus. 3) Sincerus. 4) Eximius, incomparabilis. Gol.

بهيم behīm. p. nom. prop. Nom. unius ex regibus Indiæ. Ferh.

بهيمة behīmet. a. n. ſ. 1) pl. بهايم behāīm چارپاي ćiārpāj. p. Quadrupes, beſtia, fera. Beſtia, fiera. Wan. 2) Nomen putei infernalis. Tef. 3) Pullus ovinus. Gol.

پهين pehīn. p. adj. Valde amplus, latus. Ferh.

بهين bihīn. p. 1) compar. a به bih. يكرك iegrek. t. Melior, optimus. 2) n. ſ. Hebdomas. 3) Goſſipii carminator. Ferh. 4) adj. Ad bonum pertinens. Migliore, ottimo. ¶ مهين سلاطين روي زمين و بهين خواقين دنيا و دين mihinī ſelātȳnī rūī zemīn, we bihīnī chæwākȳnī dünjā wü dīn. Maximus regum orbis, & monarcharum mundi, & religionis. Il maggiore, e'l migliore di tutti li prencipi, e monarchi del mondo. Sæ.

بهينه bihīne. p. n. ſ. 1) Hebdomas. 2) Goſſipii carminator. 3) ſuperl. Optimus. Ferh.

بي

بي bī. p. 1) partic. privativa. بلا bila a. سز syz vel سوز süz. t. Sine, absque. Senza. 2) præpoſita nomini æquivalet ſæpe latino inſeparabili A, vel In; valetque Expers, carens. v. g. بي اشتباه bī iśtibāh. Indubitatus, carens dubio, ut ex vocibus infra ponendis eo ordine, ac ſi unum nomen eſſent, magis patebit; notandum præterea, quod, quamquam & particula نا na, adjuncta vocibus, etiam negationem in ſignificatione habeat, non tamen plane cum hac ſit confundenda. v. g. بي كس bī kes. idem eſt, ac turcicum آدمسز ādemsyz, homine deſtitutus, orphanus. contra ناكس nākes. idem eſt, ac آدم دگل ādem degül, q. non homo, i. e. vilis, ignobilis. Caute igitur in determinanda illorum ſignificatione procedendum. Ferh. * Expreſſ. figur. بي آب شد bī āb śüd. h. e. شرمنده و خجيل اولدي śermende we chæğīl oldī. t. Confuſus, pudibundus factus eſt. بي روستايي عيد bī rustājī ȳd. h. e. كدرسز صحبت و اذكلسز عشرت kedersyz sohbet, we engelsyz üsret. t. Converſatio ſine turbatione, & conſortium ſine æmulo. بي سر و پا bī serü pā. h. e. پريشان احوال pirīśān æhwāl. Perturbatæ res. بي سر و سامان bī serü sāmān. Idem. بي صرفه كفت

حدّندن زياده سويلدي *bī særfe küft. h. e.* 1) *hæddinden ziāde sojledī.* t. Exorbitavit in sermone. 2) فكرسز جواب ايلدي *fikrsyz gewāb ejledī.* t. Responsum dedit sine consideratione. بي ظرف *bī zærf. h. e.* حوصلەسز *hæwsælesyz.* t. Sine continente. بي ته *bī tih. Idem.* بي نمكي كرد *bī nemegī kerd, h. e.* 1) نا معقول ايلدي *nā mækūl ejledī.* t. Absurdum quid fecit. 2) بيوفالق ايلدي *bīwefālyk ejledī.* t. Infidelitatem, perfidiam commisit. بي قدم *bī kædem. h. e.* يمنسز يعني اوغوري يوق ديمكدر *jümnsyz, jænī oghūrī jok dimekdür.* t. Infelix, infaustus. بفلان سر بي آبي دارم *befilān ser bī ābī dārem. h. e.* فلان ايله باشم خوش دگلدر *filān ile bāśüm choś degüldür.* t. Non sum contentus cum N. N. *Ferh.*

پي *pej.* p. *n. f.* 1) *pro* پاي *pāj.* p. Pes. *Piede.* 2) عصب *æsæb.* a. Nervus. *Nervo.* 3) اثر *isr, eser.* a. Vestigium. *Traccia, vestigio.* 4) اوكجه *ökće.* t. Calcaneus. 5) Tergum. 6) Inclinatio. 7) Simulatio. 8) Prætextus. *Calcagno, schiena, inclinazione, & pretesto, finta.* 9) *in compos. i. q.* بهر *behr, pec. cum præp.* از *ez.* ¶ از پي تو *ez peĭ tū.* Propter te. *Per te, per causa tua.* پينه كتدي *pejine gittȳ* & پينه دوشدي *pejine düśtȳ.* Insecutus est eum. *Gli è andato dietro.* از پي رفتن *ez pej reften* & در پي آمدن *der pej āmeden.* A tergo insequi. *Seguitare, andar dietro.* از پي تفرّج *ez peĭ tefrȳh.* Recreandi gratia. *Per rallegrare.* پي در پي *pej der pej i. q.* پياپي *pejāpej.* Unus post alterum, successive. *L'uno dietro all' altro, successivamente.* * *Express. figur.* پي باز نهاد *pej bāz nihād. h. e.* كيرو چكلدي *gīrū ćekildī.* t. Recessit, recepit se. پي كم كرد *pej kem kerd. h. e.* ايز آزدردي *iz āzdürdī.* t. Deviavit, a semita aberravit. *Ferh.*

پي *pej.* t. *n. f.* عربون *ærebūn.* a. Arrhabo, arrha. *Caparra.* ¶ پي ويرمك *pej wirmek.* Arrham dare. *Dar la caparra.*

پي *pī.* p. *n. f. contract. a* پيه *pīh* ايچ ياغي *ić jaghȳ.* Adeps, omentum. *Grasso. Cast.*

بيا *bejā.* p. *partic. interrogativa.* Quomodo? *Come? Ferh.*

بيا *bijā.* p. 1) *imper. ab* آمدن *ameden* كل *gel.* t. Veni, adesdum. *Vieni. Ferh.* 2) *n. f.* اكسي *eksī.* t. Rutabulum. 3) Lignum semiustum. *Tizzone. Cast.*

پياب *pejāb.* p. *n. f. contrac. ex* پاياب *pājāb.* 1) Potentia, vis. 2) Piscina, repositorium æquæ *lapideum, non profundum.* 3) Fundus *aquæ.* 4) Ostium *fontis.* 5) Descensus in fontem *ad figendos pedes.* 6) Noxam passus. 7) Robur. 8) Finis, terminus. 9) Vortex. *Ferh.*

بيّاب *bejjāb.* a. *n. f.* Aquarius, *seu* pocillator, qui aquam publice circumfert, *ut cuique præbeat potum, quod gratis, facere pro opere pietatis habent. Gol.*

بي آب *bī āb* p. *adj.* Insulsus, rudis. *Ferh.*

بيابان *beiābān.* p. 1) *adj.* Incultus, desertus. 2) *n. f.* Desertum, eremus. *Deserto, luogo solitario. Ferh.*

بيابان نشين *bejābānĭ niśīn.* p. *n. f. compos.* Tribus vaga, *sub tentoriis habitans. Ferh.*

بياباني *bejābānī.* p. *adj.* بري *berī.* t. Sylvester, ex deserto. *Selvatico, del deserto.*

پياپي *pejāpei.* p. 1) *adj.* اولاشتري *ulāśtürī.* t. Successivus. 2) *adv.* successive, unus post alterum. *Ferh.*

بيات *bejāt.* a. *V. act.* [2. & 3. F.] Pernoctare. *Gol.*

بيات *bejāt.* a. *n. f. i. q.* شبيكير *śebīgīr*, Expeditio, & invasio nocturna *intentata hosti. Wan.*

بيات *bejāt.* p. *n. f.* Cura, solicitudo, mœror. *Ferh.*

بيات *bejāt, seu bajāt.* t. *adj.* Antiquus, obsoletus, *ut panis, ovum. Stantio.*

بياح *bijāh*, & بيّاح *bejjāh.* a. *n. f.* Species piscis. *Wan.*

بيّاحة *bejjāhæt.* a. *n. f.* Rete piscatorium. *Gol.*

بي اختيار *bī ychtyjār.* p. *adj. compos.* Involuntarius, coactus. *Perforza, costretto.*

بي اختيارانه *bī ychtyjārāne.* p. 1) *adv. compos.* Involuntarie, coacte. *Involontariamente.* 2) *adj.* Coactus. *Ik.*

بي احتياط *bī yhtyjāt.* p. *adv. compos.* Sine cautela, *aut* circumspectione. *Senza avertimento. Sæ.*

بياد *bejād.* p. *n. f.* Vigilia. *Ferh.*

بي ادب *bī edeb.* p. *compos.* 1) *adj.* ادبسز *edebsyz.* t. Inurbanus, immodestus. 2) *adv.* Immodeste, inciviliter. *Malcreato, incivilmente.*

بي ادبانه *bī edebāne.* p. 1) *adv. compos.* Inurbane. 2) *adj.* Inurbanus, inhonestus. *Incivilmente, incivile.* ¶ بي ادبانه وضع *bī edebāne wæz*.* Actio indecens. *Azzione indecente, Sæ.*

بي ادبلك *bī edeblik.* t. *n. f. compos.* Inurbanitas, impudentia. *Inciviltà, mala creanza. Ah.*

بي ادراك *bī idrāk.* p. *compos.* Intellectu carens. *Privo d'intelletto. Sæ.*

بيادقة *bejādikæt.* a. *n. f. pl. a* بيدق *bejdæk.* Pedes *in latrunculorum lusu. Gol.*

پياده *pijāde.* p. *n. f.* 1) Pedes, pedestris. 2) Latrunculus, scrupus *in ludo latrunculorum. Pedone, & pedina nel giuoco di scacchi.* 3) Peditatus. *Fanteria.* 4) Species salicis. 5) Species rosæ. *Ferh.* ¶ عسكرك پياده سي *æskerün-pijādesī.* Peditatus exercitus. *La fanteria.* پياده اولمق *pijāde* ol. 1) Pedes incedere. 2) Desilire ex equo. *Caminar à piedi, & smontar à piedi. Sæ.* پياده سورمك *pijāde sürmek.* Scrupum promovere in ludo latrunculorum. *Mover la pedina.* پياده نفرات *pijāde neferāt.* Milites pedestres. *Soldati à piedi.* پياده كتمك *pijāde gitmek.* Pedibus iter facere. *Caminar à piedi.*

بيّار *bijār.* a. *n. f. pl. a* بئر *bir.* Putei. *Wan.*

بيار *bijār.* p. 2. *pers. imp. ab* آوردن *āwürden* كتور *getür.* t. Affer. *Apporta. Ferh.*

بياراستن *bijārāsten.* p. *V. compos.* Adornare, fingere mendacium. *Cast.*

بي آرام *bī ārām.* p. *compos.* Sine requie, quietis expers. *Senza riposo, privo di riposo. Sæ.* ¶ بي آرام و بي قرار *bī ārāmü bī kærār.* Irrequietus, & inconstans, *q. in perpetua inquietudine* بي آرام اولمق *bī ārām* ol. Quietis expertem esse. *Non poter trouar quiete. Sæ.*

بيارك *bijārek.* p. *n. f. i. q.* هزارداستان *hezārdāsitan.* Avis philomelæ similis *cantu, & forma, sed minor, & subviridi. Ferh.*

بي اركان *bī erkān.* p. *adj. compos.* Immodestus, incivilis. *Incivile, mal creato. An.*

بيارون *bejārūn.* a. *n. f. Ægyptiis* Radix loti Ægyptiacæ. *Gol.*

پياز *pijāz, pejaz.* p. *n. f.* بصل *bæsl.* a. تازه صوغان *tāze soghān.* t. Recens cepa. *Cipolletta. Ferh.*

پياز دشتي *pijāzĭ deśti.* p. *n. f. compos.* 1) Cepa sylvestris, bulbus. 2) Scilla. *Ferh.*

بيازر *bejāzer.* a. *n. f. pl. a* بيزر *bejzer.* Tutes *fullonum, seu lotorum. Wan.*

بيازرة *bejāziret.* a. *n. f. pl. a* بيزار *bejzār.* Falconarii. *Wan.*

بيازش *büjāziś.* p. *adj.* Infirmus. *Ferh.*

پيازك *pijāzek.* p. *n. f.* 1) Species arundinis, *ex quo storeas conficiunt.* 2) Species clavæ ferreæ, *quam catena, aut zona manibus alligant. Ferh.*

پيازو *pijāzū.* p. *n. f.* Cepa marina. *Ferh.*

پيازي *pijāzī.* p. *n. f.* يبان صوغان *iebān soghān.* t. Cepa sylvestris. *Cipolla selvatica. Ferh.*

بيّاس *bejjās.* a. *nom. prop.* Bais, oppidum Ciliciæ maritimum *inter Antiochiam, & Mamistam. Gol.*

بي استحقاق *bī istyhkāk.* p. *compos.* Immerito, indigne. *Immeritevolmente, indignamente.*

بياستو *bijāstū.* p. *adj.* 1) Inverecundus, effrons. 2) Ore fœtens. *Ferh.*

پياستو *pijāstū.* p. *adj.* 1) اغزي قوقر *aghzȳ kokar* t. Ore fœtens. 2) Ore magnus. *Ferh.*

بي اشتباه *bī iśtibāh.* p. *compos.* 1) *adj.* Indubitatus. 2) *adv.* Absque dubio. *Indubitato, certo.* ¶ عزتخواه بي اشتباهلري *yzzetchāhĭ bī iśtibāhlerī.* Hic vester addictissimus servus. *Questo vostro affezionatissimo servitore. Ll.*

بي اشفاق *bī iśfāk.* p. *adj. compos.* 1) Immisericors, immitis, 2) Impius. *Senza compassione, & scelerato. Sæ.*

بي اصل *bī asyl.* p. *compos.* 1) Sine caussa. 2) *adj.* Ignobilis. *Senza causa, ignobile.*

بياض *bejāz.* a. 1) *part. pro* ابيض *ebjæz* a. سپيد *sipīd.* p. اق *ak.* t. Albus. *Bianco. Gol.* 2) *n. f.* Albedo. *Bianchezza. Wan.* 3) Literæ in albo, sigillo munitæ tabulæ puræ. *Lettere in bianco, carta bianca.* 4) Charta. 5) Lepra. *Gol.* ¶ بياضه چقرمق *bejāzæ ćikarmak.* Describere ad mundum. * *Express. figur.* بياضي *bejāzī. h. e.* منتخب و كزيدهٔ اشعار و غيري *muntechæb we güzīdeĭ iśār we ghæjrī.* Selecta, *seu* elegantissima carmina, *vel* aliæ res selectæ. *Ferh.*

بيّاع *bejjā*.* a. *n. f.* 1) Proxeneta. 2) Venditor. *Wan.*

بياعت *bijā-æt.* a. *n. f.* 1) Merx, res venalis. 2) Commercium. *Mercanzia, cosa da vendere, & negozio. Gol.*

بي اعتبار *bī y*tibar.* p. *adj. compos.* Vilis, non æstimatus. *Vile, senza stima. Sæ.*

بيّاغ *bejjāgh.* a. *n. f. i. q.* فارس *fāris.* Eques. *Gol.*

بياغاريد *bejāghārīd.* p. *n. f.* Res aqua, aut sanguine madefacta, & permixta. *Ferh.*

بياغاريدن *bejāghārīden.* p. *V.* 1) Madefacere. 2) Miscere, permiscere. *Ferh.*

بياغاشت *bejāghāśt.* p. 3. *pers. præt.* 1) Madefecit. 2) Miscuit. *Ferh.*

بياغي *bæjāghȳ,* t. *adj.* 1) Simplex. 2) *adv.* Simpliciter. *V.* بيغي

بي اقران *bī ækrān.* p. *adj. compos.* Sine pari, incomparabilis. *Senza pari, incomparabile.*

بي آگاه *bī āgāh.* p. *adj. compos.* Inscius, non præmonitus. *Non avvisato.* ¶ واقعه سندن بي آگاه اولوب *wæky-æsinden bī āgāh olup.* Cum de caussa illius nihil sciret. *Non essendo informato del di lui accidente. Sæ.*

پياله *pijāle*. p. *n. ſ.* قدح *kædæh*. a. 1) Scyphus, poculum. 2) Patera. *Bicchiere, tazza. Ferh.*

پيام *pejām i. q.* پيغام *pejghām*. p. *n. ſ.* 1) خبر *chæber*. a. Nuntium, novum. *Nuova, aviſo. Ferh.* 2) كلام *kelām*. a. Salutatio. *Saluto.* ¶ پيام مودّت اختتام *pejāmi meweddet ychtitām*. Salutatio benevola. *Amorevole ſaluto. Ll.* خلاصهء پيام مخالصت انجام كه عظمتلو وشوكتلو پادشاه اسلام حضرتلرينك جانب همايونلرنه اولان خصوصيتلري جهتندن اوزرمزه لازم الادا اولان مقام و شانلرينه لايق اعزاز و احترام ايله اهدا و اتحاف اولنوب تفحص احوال خير مآللري مراسمي تقديم و پرسش خاطر اعاطرلري لوازمي تتميم اولندقدن صكره اعلام محبّانه و انباء دوستانه بودر كه *chulāſæi pejāmi muchālyſæt engiām, ki ăzæmetlü we ſewketlü pādiſāhi islām hæzretlerinün - giānibi hümājūnlerine olan chusūsyietleri gihetinden üzerimüze lāzimül - edā olan mækāmü ſānlerine laik y*zāzü yhtirāmile ihdā wü ithāf olunup, tefæchusy æhwāli chæir meālleri merāſimi tæktym, we pürſiſi chātyry ătyrleri lewāzimi tetmīm olundukten ſon-ra, y*lāmi muhybbāne we inbāi doſtāne bu dür ki.* Oblatis cum reſpectu, ac reverentia dignitati ſuæ conveniente, præſtantiſſimis, ac ſinceriſſimis ſalutationibus, quas ratione ſingularis obſervantiæ, quam erga potentiſſimum principem veræ fidei profitetur, præſtare tenemur; præmiſſisque, ac perſolutis officiis ſciſcitandi de ipſius bono ſtatu, ac diſpoſitione animi, amice ſignificatur, quod *Doppo haverle preſentato col debito riſpetto, e riverenza convenevole al ſuo poſto, e condizione, amorevoli ſaluti, e conteſtazioni di benevolenza, quali ſiamo obligati à renderle in riguardo della ſingolare divozione, ch'ella profeſſa verſo il potentiſſimo monarca della vera fede, e doppo aver compito, e ſodisfatto al debito di chiedere della ſua buona ſalute, e diſpoſizione, ſi fà amichevolmente ſapere, che. Ll.* بو پيام ندامت انجامك ظهور و شيوعي *bu pejāmi nedāmet engiamün - zuhūrü ſüjū-y*. Divulgatio hujus nuntii peſſimi. *Il ſentirſi, e divolgarſi queſta cattiva nuova. Ll.* پيام آور *pejām āwer*. Legatus. *Inviato. Sæ.*

بي امان *bi emān*. p. *adj. compoſ.* 1) Immiſericors, crudelis. 2) *adv.* Sine miſericordia, irremiſſibiliter. *Crudele, ſenza compaſſione, & ſenza quartiere. Ik.* ¶ زمان بي امان كبي بلا امهال *zemāni bi emān gibi belā imhāl.* Inſtar temporis dilationem non dantis. *A guiſa del tempo, che non dà indugio. Sæ.*

پيام آور *pejām āwür*. p. *n. ſ. compoſ.* 1) Propheta. 2) Nuntius, legatus. *Ferh.*

پيامبر *pejāmber*. p. *n. ſ. compoſ.* 1) Nuntius. 2) Propheta. *Ambaſciatore, profeta. Ferh.*

پياموزش *pijāmūzeſ*. p. *n. ſ.* Scilla. *Ferh.*

پياموش *pejāmūſ*. p. *n. ſ.* Cepa marina. *Ferh.*

بياميختن *bijamichten*. p. *V.* Commiſceri. *Caſt.*

پيامغ & پي آميغ *pejāmygh*. p. *n. ſ.* 1) Caro muſculoſa. *Ferh.* 2) Pulpa carnis, ac piſcis. 3) *nom. prop.* Nom. herbæ. *Caſt.*

بيان *bejān*. a. *n. ſ.* 1) *i. q.* عيان *ājān*, & *yjān*. Evidentia. 2) تفسير *tefsir*. Explicatio, declaratio. 3) *i. q.* فصاحت *fæsāhæt*. Facundia, eloquentia. 4) Proba. *Wan. Eſplicazione, eſpoſizione, evidenza.* 5) *in compoſ.* Facundia præditus. *Eloquente.* ¶ سلمان دلكش بيان *ſelmāni dilkeſ bejān*. Selmanus virtute explicativa, cor attrahente, præditus. *Selmano eloquente. Ll.* بيان *bejān* ... 1) Explicare, exponere. 2) Manifeſtare, declarare. *Spiegare, dichiarare, eſporre, manifeſtare.* بيان اولنمش *bejān olunmiſ*. Explicatus. *Spiegato.* بياننده در *bejāninde dür*. In explicatione, *ſeu* explicatur qualiter. *Ik. Hoc ſtilo fere omnes tituli capitum, aut ſectionum in libris turcicis referuntur.*

بيّان *bejjān*. a. *part.* Homo abjectus, vilis. *Gol.*

بي انتها *bi intihā*. p. *compoſ. adj.* Infinitus. *Senza fine. Eb.*

بي انجام *bi engiam*. p. *compoſ.* 1) *adv.* Sine fine. 2) *adj.* infinitus. *Senza fine, infinito. Sæ.*

بي اندازه *bi endāze*. p. *compoſ. adj.* Immenſus. *Immenſo. Sæ.* ¶ عقلي بي اندازه ايدي *æklȳ bi endāze idi.* Immenſo, miro judicio præditus erat. *Aveva un gran giudizio.*

بيانك *bejānek*. p. *n. ſ.* Herba, vel arundo, *ex quo conficitur ſtorea. Ferh.*

بيانية *bejānijet*, *vel cum articulo* البيانية *el-bejānijet*. a. *n. ſ.* Bejanitæ. *Aſſeclæ Bejani, filii Simeonis Nahadienſis, qui fuit e ſchola* الغلاة *el-ghulat. Golatarum, i. e. eorum, qui tribuunt divinitatem tam* علي *ælī, quam ſucceſſoribus ejus in ſummo pontificatu. Aſſerunt autem Bejanitæ, translatam fuiſſe particulam divinitatis ad Bejanum per modum transmigrationis, atque hac ratione Bejanum ſupremi antiſtitis gradum meruiſſe. Hanc porro particulam eſſe illam; per quam meruit Adam ab angelis adorari; ſecta hæc ramus eſt ſectæ* الكيسانية *el-keisānijet. Keiſanitarum, qui referendi ſunt ad ſectam principalem* الشيعية *iſ-ſȳ-jet. Schiitarum, i. e. eorum, qui ſequuntur partes* علي *ælī. Maracc.*

بياوار *bejāwār*. p. *n. ſ. pro* فياوار *fejāwār*. Lucrum, negotium. *Ferh.*

بياوان *bijāwān*, *ſeu bejāwān pro* بيابان *bejābān*. p. *n. f.* Deſertum. *Caſt.*

بياوردن *bijāwerden*. p. *V.* 1) Contrahi *ſub cute carnem, artus. Ferh.* 2) Vulnus exaſperari, in pejus verti. *Caſt.*

بي آهنك *bi āhenk*. p. *compoſ. adj.* 1) Diſſonus. 2) Diſcrepans. 3) Debito apparatu deſtitutus. *Diſſonante, diſcordante, & ſenza li debiti apparecchi. Ferh.*

بي آهنكلك *bi āhenklik*. t. *n. ſ.* 1) Diſſonantia. 2) Diſcrepantia. *Diſſonanza, diſcrepanza.*

بيب *bīb*. a. *n. ſ.* Canalis, & foramen lacus *vel* ciſternæ, *per quod effluit aqua. Gol.*

بي باك *bi bāk*. p. *compoſ.* 1) *adv.* Sine timore. 2) Libere. 3) *adj.* Intrepidus, audax, *Senza paura, liberamente, intrepido, ardito. Ik.* ¶ بر دلاك بي باك *bir tellāki bi bāk*. Famulus balnei audacior. *Un ſervitor ardito. Eb.* بي باك خرامان *bi bāk chyrāmān*. Libere incedentes. *Quelli, che caminano francamente. Ik.* بر آزاده خرام بي باك رفتار *bir āzāde chyrāmi bi bāk reftār*. Libero, & ſecuro pede incedens. *Che con piè ſicuro, e paſſo franco camina. Ik.*

بيبان *bībān*. a. *n. ſ. pl. a* باب *bāb*. Portæ. *Gol.*

بي پايان *bi pājān*. p. *compoſ.* II. بي كران *bi girān*, & فراوان *firāwān*. Immenſi, infiniti. *Infiniti. Sæ.*

بي پدر *bi peder*. p. *compoſ. adj.* Patre orbatus, orphanus. *Caſt.*

بي بدل *bi bedel*. p. *compoſ.* 1) *adj.* Incompenſabilis. 2) Pari carens. *Incomparabile, ſenza paragone.*

بي پرده *bi perde*. p. *compoſ.* 1) *adv.* Abſque velo. 2) *adv.* Apertus. *Senza velo, ò cortina.* ¶ بكا بي پرده كوستردييلر *ban-a bi perde gösterdiler.* Mihi abſque velo, clare oſtenderunt. *Mi hanno moſtrato chiaramente, ſenza velo. Ah.*

بي پروا *bi perwā*. p. *compoſ.* 1) Sine timore, *aut* ſcrupulo. 2) *adj.* Liber. 3) *adv.* Intrepide. *Libero, liberamente, ſenza paura, ò ſcrupulo.* ¶ بي پروا اولمق *bi perwā ol.* Intrepidum, ſine ſcrupulo eſſe. *Eſſer franco, non aver paura, ò ſcrupulo. Ik.*

بي پرّ و بال *bi perü bal*. p. *compoſ.* قندسز قويروقسز *kanadſyz kuiruksyz*. t. Alis, caudaque deſtitutus, mutilus. *Senz' ale, e ſenza coda, ſenza mezzi. An.*

بي پرهيز *bi perhīz*. p. *compoſ. adj.* 1) Improbus. 2) Mœchus, incontinens. *Caſt.*

بي بصر *bi bæſær*. p. *compoſ. adj.* Improvidus, inconſideratus. *Imprudente, inconſiderato.*

بي بقا *bi bækā*. p. *compoſ. adj.* Inſtabilis. *Inſtabile. Ik.* ¶ اول مقال بي بقادن بيحضور اولوب *ol mekāli bi bækāden bi huzūr olup.* Diſplicuit ei diſcurſus ille nulli fundamento innixus. *Senti diſguſto di quelle parole, ſenza fondamento. Sæ.*

پيپلي *pipeli*. p. *nom. prop.* Nom. Pipeli, *urbis in Bengala. Caſt.*

بيبن *beiben*. a. *n. ſ.* *Andaluſiis* Species ſalicis, aliis بادامك *bādāmek*, *dicta. Gol.*

پيبند *pejbend*. p. *compoſ.* Compedes. *Paſtora V.* پايبند

بي بهره *bi behre*. p. *compoſ. adj.* 1) Expers, privatus. 2) Infauſtus, infortunatus. *Privo, manchevole, & diſgraziato. Sæ.* ¶ چهرهء بي بهره *cehrei bi behre*. Facies infauſta. *Viſo diſgraziato. Sæ.*

بي بي *bi bi* p. *n. ſ.* Domina, matrona continuo in gynæceo ſedens. *Ferh.*

پي پي *pi pi*, & بيبي جان *bibi giān*. p. 1) *Tauriſiis, & alibi particula admirandi fœmelis uſitata.* 2) *n. ſ.* Honoris titulus. *quo mulieres invicem honorifice ſe compellant, quemve virginibus ſe ætate ſuperantibus, ut & ſororibus tribuunt. Caſt.*

بيت *bejt*. a. *n. ſ. pl.* ابيات *ebjāt*. خانه *chane*. p. او *ew*. t. 1) Diſtichon, carmen. *Diſtico, verſo.* ¶ شه بيت *ſeh bejt*. Ultimum, *q.* concluſivum diſtichon epigrammatis. *Il principal verſo dell' epigramma.* 2) Periodus. *Periodo.* 3) Domus. *Caſa.* 4) Familia, domeſtici. *Wan.* 5) Pavimentum *domus.* 6) Sepulchrum. 7) Nobilitas, celſitudo. *Gol.* ¶ بيت الله *bejtüllāh*, بيت العتيق *bejtül ætȳk.* & بيت الحرام *bejtül hærām*. Templum Meccanum, Mecca. *Mecca, e la chieſa della Mecca.* بيت المعمور *bejtül mæ*mūr*, & بيت معمور *bejti mæ*mūr. Ik.* Templum cœleſte, *ad cujus ſimilitudinem factum eſſe Meccanum templum fabulantur.* بيت معمور شريعت *bejti mæ*mūri ſeri-æt*. Tabernaculum juſtitiæ. *Tabernacolo di giuſtizia. Ik. de Mohammede.* بيت السّر *bejtüſ-ſirr*. 1) Domus. 2) Conclave arcanorum. *Arca de' ſecreti gabinetto. Br.* بيت الحمد *beitül hæmd*. Templum. *Tempio. An.* بيت اللحم *bejtül læhm*. Bethlehem. بيت المقدس *bejtül mukæddes*. Hieroſolyma. *Gieruſalemme,* بيت المال *bejtül māl*. Fiſcus, ærarium. *Il Fiſco, la camera, la caſſa.* هر سال بيت المال اموال ورودي ميسّر ايكن *her sāl bejtül*

māle emwāl würūdi müjeſſer iken. Dum ſingulis annis nummi inferuntur copioſi in ærarium publicum. *Sæ. Poiche ogni anno può entrare nell' erario regio una ſomma coſì rilevante. Sæ.* خزانهٔ بيت آلمال *chæzānei bejtül māl.* Bona fiſcalia, ærarium. *Li teſori regii, le finanze. Sæ.* بيت آلمال سريقه سي *bejtül māl ſerȳkæſī.* Peculatus. *Furto fatto al prencipe.* بيت آلمالجي *bejtül mālgī.* Fiſcalis. *Fiſcale.* بيت شهريار *bejtī ſehriār.* Baſilica. *Palazzo reale. An.* بيت عنكبوت *bejtī ænkebūt.* Tela aranea. *Tela di ragno.* بيت آلفراغ *bejtül-ferāgh*, & بيت ما *bejtī mā.* Latrina, *honeſta vox.* جاري بيت بيت *giārī bejte bejte.* Vicinus proximus, & qui contiguam habet domum. * *Expreſſ. figur.* بيت آللطف *bejtül-lætæf. h. e.* قحبة خانه *kæhbe chāne.* t. Domus meretricum, proſtibulum. *Ferh.*

بيت *bīt.* a. *n. ſ. i. q.* قوت *kūt.* t. Penus, alimentum. *Wan.* ¶ بيت ليلة *bītī lejlet,* Unius noctis, ſeu diei commeatus. *Gol.*

بيتا *vel* بي تا *bītā.* p. *adj. compoſ.* Pulcher, formoſus. *Caſt.*

بي تاب *bī tāb.* p. *compoſ. adj.* Viribus deſtitutus, impotens. *Senza forze, privo di forze. Ferh.* ¶ بي تاب و توان و بي طاقت و درمان ارباب ديوان هر كم وارايسه بي خود اولوب يقلديلر *bī tābü tüwān we bī tākætü dermān erbābī dīwān, her kim war iſe, bī chod olüp jykyldyler.* Quotquot aderant conſiliarii viribus, ac remedio deſtituti, ſtupefactique ceciderunt in terram. *Tutti quelli, che ſi ritrovarono nel conſiglio, perſero le forze, e privi di ogni rimedio, caderono tramortiti, ò fuori di ſe. Eb.* ؛ بي تاب و توان *bī tābü tüwān* e. Vires adimere, ſtuporem inducere. *Toglier le forze, indebolire.*

بي تاب شدن *bī tāb ſüden.* p. *V. compoſ.* Viribus deſtitutum, laſſatum eſſe. *Mancar di forze. Ferh.*

بيتاره *bītāre.* p. *n. ſ.* Dæmon *forma horrida terrorem incutiens. Caſt.*

پيتام *pītām.* p. *n. ſ.* Nuntium, novum. *Nuova, avviſo. Ferh.*

بي تأمّل *bī teemmül.* p. *compoſ.* 1) *adv.* Inconſiderate, abſque reflexione. 2) *adj.* Inconſideratus. *Senza conſiderazione, rifleſſione, & inconſideratamente, inconſiderato.*

بيتة *bitet* a. *n. ſ.* Penus, alimentum. *Wan.*

بي ترتيب *bī tertīb.* p. *compoſ.* 1) *adv.* Abſque ordine, inordinate. 2) *adj.* Inordinatus. *Senza ordine, inordinatamente, & diſordinato.*

پيترسب *pejteresb.* p. *nom. prop.* Nom. patris پورشسب *pürusseb. Ferh.*

بي تشويش *bī teſwīſ.* p. *compoſ.* Abſque admixtione, puriſſimus. *Puriſſimo. Sæ.*

بي تقريب *bī tækrīb.* p. *compoſ.* Abſque motivo, abſque ulla neceſſitatis apparentia. *Senza cagione, ſpropoſitatamente. Eb.* ¶ بي تقريب و بي وقت *bī tækrībü bī wækt.* Impertinenter, & intempeſtive. *Fuor di tempo, e di propoſito. Eb.*

بي تقصير *bī tæksȳr.* p. *compoſ.* Abſque defectu. *Senza mancamento.* ¶ بي تقصير اول *bī tæksȳr* ol. Non deficere, non deeſſe. *Non mancare. Ik.*

پيتك *pītek.* p. *adj.* Vanus, inutilis. *Ferh.*

پيتكاني *pītkānī.* p. *n. ſ.* Manganum, *ſcil.* machina bellica petraria, *qua jaciuntur ſaxa, & moles. Ferh.*

بي تكلّف *bī tekellüf.* p. *adv. compoſ.* لا تكليف *lā teklīf* a. 1) Ex abrupto. 2) Libere. 3) Abſque ceremoniis. 4) Inconſiderate. *Alla libera, liberamente, ſenza riguardo, ſenza cerimonie.*

بيتوته *beitūte.* a. *V. act.* [2. F.] 1) Pernoctare. 2) Noctu aliquid facere. *Wan.*

بي توقّف *bī tewækkuf.* p. *adv. compoſ.* Sine mora, *aut* expectatione. *Subbito, ſenza tardare, ò aſpettare.*

بيته *bite.* t. *n. ſ.* Placenta. *Focaccia.*

پيته *pīte.* p. *n. ſ.* 1) فتل *fitil.* Ellychnium *in genere.* 2) Funis pyrius. 3) Ellychnium lampadis *in ſpecie Miccia, corda d'archibugio. Ferh.*

بي ته *bī tih.* p. *compoſ.* 1) صبر سز *ſæbȳrſyz* t. Impatienter. *An.* 2) Veſtigio carens. *Ferh.*

پيچ *pīć.* p. 1) 2. *perſ. imp. a* پيچيدن Contorque. 2) *adj.* Tortus, contortus. 3) Convolutus *ſerpens. Ferh.* 4) Criſpatus, curvus. 5) *n. ſ.* Curvatura, criſpatura. 6) Plica, ruga. *Ik. Storto, intricato, piegato, creſpato, ſcarmigliato, & creſpa, grinza, piega.* ¶ پيچ و تاب *pīćiü tāb.* Contortura, flexuoſitas. *Piegamento, creſpatura. Ik.* هزار پيچ و تاب ايله *hezār pīćiü tāb ile.* Cum mille plicis, rugis. *Con mille pieghe, grinze. Ik.* رشتهٔ پر پيچ و تاب *riſteī pür pīćiü tāb.* Filum intricatum, & convolutum. *Filo intricato in mille nodi, ò groppi* پيچ در پيچ *pīć der pīć.* In ſe convolutus *ſerpens. Serpente avvolto in giro. Ik.*

پيچ *pīć.* t. *n. ſ.* ولد زنا *weledī zinā.* p. Spurius. *Baſtardo.*

پيچا پيچ *pīćiā pīć.* p. *adj. compoſ.* 1) طولشق طولشق *dolaſik dolaſik.* t. Convolutus in gyrum. 2) Valde implicatus, intricatus. 3) Criſpus. *Avvolto in giro, intricato, & increſpato. Ferh.*

بيجاد *bīgiād.* p. *n. ſ.* Species rubini. *Ferh.*

پيچاد *pīćiād.* p. *n. ſ.* 1) Gemma, corallium variegatum. 2) Sphærulæ vitreæ variegatæ. 3) Rubinus. 4) Nobilis ſaphirus. 5) Sphærulæ precatoriæ. 6) *poetis* Myſtacis locus, *cum prorumpens barba nigreſcere incipit. Caſt.*

بيجاده *bīgiāde*, & پيچاده *pīciāde.* p. *n. ſ.* Species rubini. *Ferh.*

بيجاده لب *bīgiāde leb.* p. *n. ſ. compoſ.* Color ruber in labiis. *Ferh.*

بيجاذق *bīgiazæk.* a. *n. ſ. i. q.* پيچاد *pīćiād.* Gemma, corallium variegatum. *Gol.*

بي چاره & بيچاره *bīćiāre.* p. *compoſ.* 1) Sine remedio. 2) Omni ope deſtitutus. 3) Miſer. *Miſerabile, ſenza remedio, abbandonato.* ¶ رفع مضرّتلري امرنده بيچاره اولمشلر *ref-ȳ mæzærretlerī emrinde bīćiāre olmiſler.* In ſublevandis ſuis miſeriis, aut damnis ſpe omni, ac remedio deſtituti erant. *Reſtavano ſenza ſperanza di poter rimediar alli loro mali. Eb.*

بي جان *bī giān.* p. *compoſ.* Exanimis. *Senza anima. Ferh.*

پيچان *pīćiān.* p. *adj.* Flexuoſus, contortus, implicatus. *Ferh.*

پيچاي ناف *pīćiāī nāf.* p. *n. ſ. compoſ.* گوبك بوروسي *gobek burusȳ.* t. 1) Contorſio *umbilici.* 2) Tormina, dolor, *quo umbilicus contorqueri videtur, ut parturientibus mulieribus. Storgimento dell' umbilico. Ferh.*

پيچ پيچ *pīć pīć.* p. *n. ſ. compoſ.* اشكنجه *iſkenge.* t. Fidiculæ tormentum. *Tortura, tormento. Ferh.*

پيچش *pīćiſ.* p. *n. ſ.* 1) Tortuoſitas, flexuoſitas. 2) Intricatio. *Ferh.*

بيچق *bīćiak.* t. *n. ſ.* Culter. *V.* بچاق

پيچك *pīćek.* p. *n. ſ.* 1) Helxine. *Edera.* 2) Faſcia *mulierum.* 3) Glomus. 4) Annulus *ex cornu, vel oſſe. Ferh.* 5) Teredo. *Caſt.*

بيجكر *bīgiger.* p. *adj.* Timidus. *Ferh.*

پيجله *pīgle.* p. *n. ſ.* Arbor ſerotina, *quæ ſero fructus reddit. Ferh.*

بيچن *bīćen.* p. *nom. prop.* Nom. herois. *Ferh.*

پيچند *pīćend.* p. *n. ſ.* 1) باش باغي *bāſ bāghȳ.* t. Ligamentum *capitis, quo mulieres uti ſolent.* 2) Hedera. 3) Cincinus. *Ferh.*

بي چون & بيچون *bīćiūn.* p. *adv.* & *adj.* نتلكسز *nitelikſyz.* t. 1) *q.* Abſque, quomodo. 2) *Attributum Dei.* Simili carens, purus, æternus, divinus. 3) Inexplicabilis. *Puro, ſenza pari, eterno, divino, ineſplicabile. Ferh.* ¶ حضرت خالق پروردگار بيچون *hæzretī chālyk perwerdigārī bī ćiūn.* Ineffabilis, imperſcrutabilis Deus O. M. خالق بيچونه شكر فراوان و حمد بي كران ايلدكدن صكره *chalykȳ bī ćiūne ſükrī firāwān we hæmdi bī gīrān ejledükten ſon-ra.* Æterno, puriſſimo Deo actis infinitis gratiis. *Reſe à Dio eterno, ineffabile, infinite grazie. Eb.* بيچون وچرا *bīciūnü ćerā.* 1) Ens puriſſimum. 2) Ineffabilis. 3) Omni exceptione major, extra omne dubium poſitus. *Puriſſimo, independentiſſimo, ineffabile, & certo, fuor d'ogni dubbio. Ll. Sæ.*

پيچه *pīće.* p. *n. ſ.* 1) بورغو *būrghū.* t. Terebra. *Trivello.* 2) صرمشق *ſarmaſik.* t. Hedera. 3) Arundinetum. 4) Tegumentum *faciei.* 5) Involucrum. *Ferh.*

پيچيدن *pejćīden.* p. *V.* 1) Aſſociare ſe, comitari. *Caſt.* 2) Involvere. 3) Dividere *in partes.* 4) Sauciare. *Ferh.*

پيچيدن *pīćīden.* p. *V.* 1) Contorqueri. 2) Circumire. 3) Convolvi, corrugari. 4) Flecti, incurvari. 5) Convolvere, inflectere. 6) Confundi *in ſermone. Torcere, piegare, piegarſi, avvulgerſi, & confonderſi nel parlare. Ferh.*

پيچيده *pīćide.* p. 1) *part. paſſ.* In ſe convolutus, contortus, complicatus. 2) *n. ſ.* Hedera. 3) Armilla. *Caſt.*

پيچيله *pīćile.* p. *n. ſ.* Arbor ſerotina, *quæ ſero fructus reddit. Ferh.*

بيحارزون *bȳhārjūn.* p. *n. ſ.* Eſcæ molliculæ. *Ferh.*

بي حاصل *bī hāſyl.* p. *compoſ.* 1) Infructuoſus. 2) Sterilis. *Infruttuoſo, & ſterile.*

بيحان *bejhān.* a. 1) *nom. prop.* Nom. viri, *qui primus fuit tribus ſuæ pater, a quo denominantur cameli* بيحانية *bejhānīje.* 2) *part.* Qui revelat, proditque arcana ſua. *Gol.*

بي حجاب *bī hȳgiāb.* p. *compoſ.* 1) Abſque velo, detectus. 2) Abſque pudore, inverecunde. *Scoperto, ſenza velo, e ſenza vergogna. Eb.*

بي حدّ & بيحدّ *bī hædd.* p. *compoſ.* 1) *adj.* Sine termino. 2) Infinitus, exceſſivus, immenſus. 3) *adv.* Exceſſive. *Infinito, exceſſivo, oltra miſura.* ¶ راه فرقت كبي بي حدّ و غايت *rāhī furkæt gibī bi hæddü ghājet.* Inſtar viæ abſentiæ, *aut* ſeparationis *ab objecto amato* immenſus, infinitus. *Immenſo, infinito, come la ſtrada dell' aſſenza. Ah.* بي حدّ و شمار *bī hæddü ſümār.* Infinitus, innumerabilis. *Infinito, innumerabile. An.*

بي حضور & بيحضور *bī huzūr.* p. *compoſ.* 1) Abſque quiete. 2) Offenſus, indignatus.

Senza riposo, sdegnato, offeso. ¶ بيحضور ا *bīhuzūr* e. 1) Offendere *aliquem.* 2) Molestare. 3) Turbare. 4) Quietem tollere. *Molestare, offendere, disgustare, stizzare.* بيحضور او *bī huzūr* ol. 1) Offendi. 2) Irasci, indignari. 3) Inquietari, infestari. *Offendersi, sdegnarsi, inquietarsi, travagliarsi, & esser travagliato.* مدّت عمرنده كمسيه احسان اتمك دكل كندويه احسان ايدنه بيحضور اولوردي *müddetī ümrinde kimseje yhsān itmek degül gendüje yhsān idene bīhuzūr olurdy.* Toto vitæ suæ decursu non solum nemini bene fecit, sed vel sibi bene facienti indignabatur. *In tutto'l tempo della sua vita non solo non fece bene, ò grazia a nessuno, mà anche si sdegnava contro di quelli, che gliene facevano. Eb.*

بيحضورلق *bī huzūrlyk.* t. *n. s. compos.* 1) Inquietudo. 2) Offensa. 3) Indignatio, ira. *Inquietudine, offesa, disgusto.* ¶ بزمله بيحضورلغي واردر *bizüm ile bī huzūrlyghy war dür.* Nobis est subiratus, offensus. *Egli è disgustato con noi, in colera contro di noi. Eb.*

بيحضوري *bī huzūrī.* p. *n. s. i. q. præc.* ¶ ظهورندن اصلا بيحضوري عارض اولمدي *zuhūrinden aslā bīhuzūrī āryz olmady.* Ex eo, quod id acciderit, minime indignatus, aut turbatus fuit. *Non si turbò punto nell' animo dell' accidente, di ciò, che arrivò. Sæ.*

بي حقيقت *bī hækȳkæt.* p. *compos.* 1) Insincerus. 2) Ingratus. 3) *adv.* Insincere. *Falso, ingrato. Sæ.*

بي حيا *bī hæjā.* p. *compos.* 1) *adj.* Inverecundus, impudens. 2) *adv.* Inverecunde. *Senza vergogna, sfrontato, sfacciato. Ik.*

بي حيالق *bī hæjālyk.* t. *n. s. compos.* Impudentia. *Sfacciataggine.*

بيخ *bīch.* p. *n. s.* كوك *kök.* t. 1) Radix *arboris. Ferh.* 2) Origo, principium *rei. Radice, origine, principio. Ferh.* ¶ بيخ و بن *bichū būn.* Radix & origo rei. *An.*

بيخ *pīch.* p. *n. s.* كوزچپاغي *göz. ciapāghy.* t. Humor *oculorum lippientium. Ferh.*

بيخايب *bȳchāib.* p. *n. s.* Vigiliæ, dormiendi impotentia. *Cast.*

بيخال *bȳchāl.* p. *n. s.* ذرق الطير *zærkut-tæjr.* a. Stercus *avium. Ferh.*

بيخال *pȳchāl.* p. *n. s. i. q. præc. Ferh.*

بيخاني *pīchānī.* p. *adj. compos. pro* بيخواني *bīchānī.* Insulsitas, *quod sine sapore est. Cast.*

بيخاور & بيخ آور *bȳchāwer.* p. *n. s. compos.* 1) كوكلو اغاج *köklü aghāg.* t. Arbor radicosa, radicem agens. *Ferh.* 2) Hedera. *Cast.*

بي خبر & بيخبر *bȳchæber.* p. *compos.* 1) *adj.* Ignarus, inscius. 2) *adv.* Absque notitia, inconsulte. *Non consapevole, che non si sà, non informato, & senza saputa.* ¶ بيخبر او *bī chæber* ol. Ignorare, non esse informatum. *Ignorare, non haverne alcuna informazione.* بو خبر پر عبر عاقبتندن بيخبر اولوب *bu chæberī pür ȳber åkybetinden bī chæber olūp.* Ignorans finem illius nuntii mysterio pleni. *Sæ. Non accorgendosi del fine, di quell' annunzio mistico. Br.*

بيختن *bīchten, & pīchten.* p. *V.* 1) الك *elemek* t. Cribrare, secernere *farinam.* 2) Debilem, impotentem fieri. *Ferh.* 3) Captivum abducere. *Cast.* 4) Impotentem reddere *ita, ut se movere nequeat. Abburattare, prender priggione, & render impotente, & immobile. Ferh.*

بيختن *pȳchten.* p. *V.* 1) Contorqueri. 2) Circumire. 3) Convolvi, corrugari. 4) Flecti, incurvari. 5) Convolvere, inflectere. 6) Confundi in *sermone. Ferh.*

بيخته *pīchte.* p. *part. pass.* 1) Cribratus. *Ferh.* 2) Impotens, deploratus. 3) Captivus 4) Captum animal, *quod exire, aut se movere non potest. Cast.*

بي خرد *bī chyred.* *adj.* p. *compos.* Intellectu carens. *Privo di cervello. Sæ.*

بيخست *pejchust.* p. *adj.* 1) Impotens, captivus. 2) Debilis, ægrotus. 3) Afflictus, miser. 4) Detentus, incarceratus. *Ferh.*

بيخستن *bȳchæsten.* Impotentem, & captivum reddere. *Ferh.*

بيخسته *bychæste.* p. *part. pass.* Impotens, debilis. *Ferh.*

بيخسته *pīchæste, & peichæste.* p. *part. pass.* 1) Ægrotus. 2) Impotens, ope, & potentia destitutus. 3) Homo, *seu* bestia *in loco angusto inclusa, unde nequit exire. Cast.*

بيخشت *bīchæst, bīchost.* p. *n. s.* كوكله دبندن چقمش اغاج *kökile dibinden čikmyś aghāg.* t. Arbor radicitus evulsa. *Albero sin dalle radici staccato. Ferh.*

بيخواني *bȳchānī.* p. *adj.* Insipidus *cibus. Ferh.*

بيخود *bī chod.* p. *adj. compos.* 1) Absque se. 2) Extra se. 3) Sine intellectu, amens. *Fuor di se, insensato. Cast.*

بيخوست *pīchost, &* بيخوسته *pejchoste.* p. *adj.* 1) Pede calcatus *locus.* 2) Ægrotus, immedicabilis. *Ferh.*

بيخه *bīche.* p. *adj.* Debilis, impotens. *Debole, frale. Cast.*

بيخيدن *pȳchȳden.* p. *V.* 1) Dividere *in partes.* 2) Surgere. *Ferh.*

بيد *bejd.* a. *n. s.* Campus vastus. *Wan.*

بيد

بيد *bejd.* a. *V. act.* [F. 1. & 2.] 1) Interire, perire. 2) Abire, dividi *a suis. Gol.*

بيد *bejd.* a. *n. s.* 1) Interitus. 2) Pravus, & noxius cibus. *Gol.*

بيد *bejde.* a. *particu. exceptionis.* Nisi, præter. *Wan.* ¶ بيد انّه *bejde ennehu.* Nisi quod. بيد ان *bejde en.* Propterea quod. *Gol.*

بيد *bīd.* a. *n. s. pl. a* بيدا *bejdā.* Campi, deserta. *Wan.*

بيد *bīd.* p. *n. s.* 1) Salix, *Salice.* ¶ بيد وش لرزان *bīd weś lerzān.* Salicis instar tremulus, tremebundus. 2) 3. *pers. fut verbi substantivi* بودن *būden.* Erit. 3) *nom. prop.* Antiqui genii, *seu* gigantis ex regione Mazanderan. 4) *in comp. cum* باد *bād adj.* Vanus, futilis. 5) 3. *pers. præt.* Fuit. 6) *n. s.* Tinea. *Ferh.*

بيدا *bejdā.* a. *n. s. pl.* بيد *bīd &* بيداوات *bejdāwāt.* 1) Desertum, campus, *ubi nulla habitatio, ubi viator exitio obnoxius. Deserto pericoloso. Wan.* 2) *nom. prop.* Nom. terræ æquabilis, & planæ inter Meccam, & Medinam. *Gol.*

پيدا *pejdā.* p. 1) *adj.* آشكارا *āśikārā* II. هويدا *hüwejdā.* Publicus, manifestus. *Publico, & in publico. Ferh.* 2) *n. s.* Inventio, comparitio. *Invenzione, comparsa.* ¶ پيدا ا *pejdā* e. 1) Adinvenire. 2) De novo producere. 3) Fundare. 4) Manifestare. 5) Exhibere. *Controvare, inventare, fondare, publicare, mostrare.* شمدى نقره پيداسي ممكن دكل *śimdī nokra pejdāsī mümkin degül.* Modo pecunias invenire non est possibile. *Ora il trovar denari non è possibile. Eb.* تخمه پيدا كردن *tuchme pejdā kerden.* Laborare stomachi indigestione. پيدا او *pejdā* ol. 1) Exoriri, comparere. 2) Produci. 3) Manifestari. *Mostrarsi, uscire, comparire, palesarsi.* بر رايحه پيدا اولدي *bir rāyhæ pejdā oldȳ.* Exorta est ejusmodi fragrantia. *Usci, si fece sentire un tale odore. Eb.* پيدا ايدجي *pejdā idigī.* Inventor, autor. *Inventore, autore. An.*

پيداد *pejdād.* p. *adj.* Publicus, manifestus. *Ferh.*

بيداد & بي داد *bīdād.* p. *n. s. compos.* 1) Iniquitas, injustitia. *Ingiustizia.* 2) *nom. prop.* Nom. urbis *in* تركستان *turkistān, quam* رستم *rustem, occupavit. Ferh.* 3) *adj.* Iniquus, injustus. *Ingiusto.* ¶ حكم بيدادندن داد و فرياد ايدن غمديدهلر *hukmī bīdādinden dādū ferjād iden ghæmdīdeler.* Afflicti homines, qui palam lamentabantur, ac conquerebantur de ejus regimine & injustitia. *Gli afflitti, e miserabili, che con gridi, e lamenti esclamavano contro'l mal governo, e l'ingiustizia sua. Sæ.*

بيدار *bīdār.* p. *adj.* اويانق *ujānyk.* t. 1) Vigil, somni expers. 2) Evigilans. *Vegghiatore, suegliato, & accorto. Ferh.* 3) *n. s.* Ludus. *Cast.* ¶ چشم بيداري *ćeśmī bīdārī.* Oculus ejus vigilans, *semper apertus. Sæ. L'occhio suo vigilantissimo. Br.* بيدار ا *bīdār* e. Excitare a somno, expergefacere. *Suegliare, destare.* بيدار او *bīdār* ol. 1) Expergiscere, excitari a somno. 2) Vigilare. *Suegliarsi, destarsi, & vegghiare. Sæ.*

بيدار شدن *bīdār śuden.* p. *V. compos.* 1) Expergiscere. 2) Certiorem fieri. *Ferh.*

بيداره *bīdāre.* p. *adj.* Amore flagrans, amator. *Cast.*

بيداري *bīdārī.* p. 1) *n. s.* يقظه *iækæzæ* a. اويانقلق *ujānyklyk.* t. Vigilia, Vigilantia. *Vegghia, vigilanza.* 2) *adj.* Conscius. *Ferh.*

پيدالمك *pejdālemek, & pejdālamak.* t. *V.* Adinvenire. *Controvare. V. usit.* پيدا ا

بيداش *bīdāś.* p. *n. s.* Constitutio *mundi. Cast.*

پيداش *pejdāś.* p. *n. s.* Inventio *mundi*, ejus esse. *Cast.*

بيدانه *bejdānet.* a. *n. s. pl.* بيدانات *bejdānāt.* Asina, *eaque* silvestris. *Wan.*

بيدانجير *bejdāngīr.* p. *n. s.* Ricinus *herba. Ferh.*

بي دانش *bī dāniś.* p. 1) *n. s. compos.* Inscitia. *Cast.* 2) *adj.* Inscius. *Ignoranza, & ignorante.*

پيداوسي *pejdāwisī.* p. *n. s.* Species monetæ, *quæ tempore* كيانيان *keijānjān, meabilis erat, valebat autem quinque* دينار *dīnār seu nummos. Ferh.*

بيدپاي *bīdpāj.* p. *compos.* 1) *i. q.* Pedem *aut* basim firmam habens instar salicis. 2) *nom. prop.* Nom. medici, aut magi celebris Indici. *Hum.* 3) *n. s.* مهربانلق *mihrübānlyk.* t. Amicitia. *An.*

بيد برك *bīd berg.* p. *n. s. compos.* 1) Genus sagittæ. 2) Genus hastæ. *Ferh.*

بيدخ *bejdæch.* p. *n. s.* Equus generosus, ferox. *Ferh.*

بيدخام *bīdchām.* p. *n. s. compos.* Aloe cruda. *F.*

بيدخت *bīdücht.* p. *n. s.* Venus *planeta. Ferh.*

بيدر *bejder.* a. *n. s.* Area, *in qua triturantur fruges. Wan.*

پي در پي *pej der pej.* p. *adv. compos.* 1) Successive, unus post alterum. 2) Identidem. *Successivamente, l'un doppo l'altro, & di quando in quando. Ik. V.* پي

بي درمان & بيدرمان *bīdermān.* p. *adj. compos.* درمانسز *dermānsyz.* t. 1) Absque remedio. 2) Miser. ¶ فرمان بي درمان يزدانله *fermānī bī dermānī jezdān ile.* Juxta decretum Dei irrevocabile. *Secondo il de creto irrevocabile di Dio. Sæ.*

Yyyyyyy بي

بي درنك *bī direnk*. p. *compoſ.* 1) Abſque mora. 2) *adj.* Promptus, agilis. *In un ſubito, pronto, preſto.* ¶ تعدّي مسلكنده بي درنك ايدي *tæ-æddī meslikinde bī direng īdi.* In via iniquitatis celer erat, *ad injuſtitiam propenſus, & promptus. Preſto nel far iniquità, & ingiuſtizie. Sæ.*

بيدره *bīdere.* p. *n. ſ.* Fabri ferrarii fovea, *in qua laborant conſidentes ſuper ſolo circa incudem. Ferh.*

بي دريغ *bī dirȳgh.* p. *adj. compoſ.* 1) Non negatus. 2) Omnibus patens. *Non negato, prontamente conceſſo.* ¶ عـون بي دريغ *āwnȳ bī dirȳgh.* Auxilium divinum. *Aiuto divino. Sæ.* تيغ بي دريغي *tȳghȳ bī dirȳghȳ.* Framea ejus liberalis ictuum. *La ſua brava ſcimitarra. Sæ.* بي دريغ ا *bī dirȳgh* e. vel دريغ بيورمق *dirȳgh bujūrmamak.* Non negare, gratioſe concedere. *Non negare, concedere, far grazia.* بي دريغ اولمق *bī dirȳgh* ol. Non negari. *Ik.*

بيدستان *bīdiſtān.* p. *n. ſ.* مخلفه *mæchlife.* a. Salictum. *Salceto, ſalicale.*

بيدستر *bīdeſter.* p. *n. ſ.* Caſtor. *Caſtoro. Ferh.*

بيد سرخ *bīd sürch.* p. *n. ſ. compoſ.* Salix. *Ferh.*

بيد طبري *bīd tæbrī.* p. *n. ſ. compoſ.* Species ſalicis. *Ferh.*

بيدق *bæjdæk.* a. *n. ſ. pl.* بيادقه *bejādȳkæ* شطرنج پيادهسي *ṡætræng pijādesī.* t. Pedes in latrunculorum luſu. *Pedina. Wan.*

بيدق *bæjdak.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بي دل & بيدل *bī dil.* p. *compoſ.* 1) يورکسز *iüreksyz.* t. Sine corde, vecors, puſillanimis. 3) *adj.* Inſtrunitus, ſtolidus. *Senza cuore, puſillanimo, balordo, pecorone.*

بيدلا *bidalā.* p. *n. ſ.* Verba vana, inutilia. *Ferh.*

بي دماغ *bī demagh.* p. 1) *compoſ.* Sine cerebro. 2) *adj.* Cerebro carens. *Senza cervello. Ik.*

بيدمال *bīdmāl.* p. *n. ſ.* Gladius, pugio. *Ferh.*

بيدموش *bīdmuś.* p. *n. ſ. compoſ.* Species floris, *pec.* Moſci. *Ferh.*

بيدنجير *bīdengīr.* p. *n. ſ.* 1) Ricinus. 2) *nom. prop.* Nom. arboris, *ſeu* plantæ. *Caſt.*

بي دولت *bī dewlet.* p. *adj. compoſ.* Infortunatus. *Diſgraziato. Sæ.*

بيده *pide*, & *pite.* t. *n. ſ.* Placenta, collyra. *Pizza, focaccia.*

بيذار *bejzār.* a. *n. ſ. pl. a* بذر *bezr.* Semina. *Gol.*

بيذاره *bīzāre*, & *bīdāre.* p. *n. ſ.* Meditatio doloſa, fraus. *Ferh.*

بيذخ *bejzæch.* a. *part. i. e.* بادن *bādinün.* Mulier corpulenta, & obeſa. *Wan.*

بيذق *bejzæk.* a. *n. ſ. pl.* بياذقه *bejāzykæt*, *i. q.* بيدق *bejdæk.* 1) Pedes. 2) Dux, indexque viæ. 3) Genus accipitris, *ſeu* falconis. *Gol.*

بير *bejr.* p. *n. ſ.* Veſtis nocturna. *Caſt.*

بئر *bīr.* a. *n. ſ.* قويو *kūjū.* t. Puteus. *Pozzo. Wan.* ¶ من حفر بئراً لاخه وقع فيه *men chæfere bīran liāchyhī wækæ fihī.* Qui fratri ſuo foveam fodit, incidit in eam. *Prov.*

بير *bīr.* p. *n. ſ.* 1) صاعقه *sāykæ.* a. يلدرم *jildyrym.* t. Fulmen. *Saetta.* 2) Lectus. *Letto. Ferh.*

پير *pīr.* p. *n. ſ.* 1) قوجه *kogiæ.* t. Senex. *Vecchio.* 2) Dux viæ. *Ferh.* ¶ پير و جوان *pīrü giüwān.* Senes, & juvenes. *Vecchi, e giovani. Eb.* 3) Fundator religionis aut ordinis, patronus. *Fondatore, padrone.* ¶ پـيـر درويشان *pīri derwīśān.* Patronus ſenior Derviſiorum, *ſeu* religioſorum Mohammedanorum. *Il fondatore, ſuperiore delli Derviſi, ò religioſi Mohammedani. Ik.* نصايح صالحهء پيران *næsāyhȳ sālyhæi pīrān.* 1) Recta conſilia, & monita ſanctorum patrum. 2) *ſimpl.* Recta conſilia ſenum. *Li buoni conſigli, e documenti delli ſanti padri, ò delli vecchi. Sæ.* بر پير روشن ضمير نوراني و بر عزيز خوب صورت روحاني *bir pīri rūśen zæmīri nūrānī we bir æzīzi chūb sūreti rūhānī.* Senex illuminatus, *ac* aſpectu venerandus. *Un vecchio illuminato, & un ſanto contemplativo di aſpetto venerando. Eb.* پير زال *pīri zāl.* Decrepitus ſenecio. *Un vecchio decrepito.* پير فرطوط *pīri fertūt.* Delirus ſenex. *Vecchio fuor di ſenno.* پير مغان *pīri mughān.* کشيشلر پيري *keśīsler pīri.* t. 1) Fundator, *aut* ſenior monachorum. (*Chriſtianorum intelligunt*) 2) Caupo. *Confalone, priore di monachi, & oſte, taverniere.* * *Expreſſ. figur.* پير اموزست *pīr amūzeſt. h. e.* حصولي ممكن اولان ايش *husūlī mümkin olān iś.* t. Negotium, quod perfici poteſt. پير چهل ساله *pīri čehl sāle. h. e.* حضرت آدم *hæzreti ādem.* Senex 40. annorum, *i. e.* Adamus, *quia eum, forma viri 40 circiter annorum, a Deo creatum fuiſſe orientales tradunt.* پير سرنديب *pīri serendīb.* Senex Serendib, *i. e. pariter* Adamus, *quia juxta orientales in inſula ſerendib, ex terra montis Pico formatus fuit. Ferh.*

پيرا *pīrā.* p. 1) *part. compoſ. ab* پيراستن *pīrāſten* بزجي *bezeigī.* t. Ornans. *Abbellitore.* 2) *imp.* Orna. *Ferh.* ¶ نادره پيرا *nādire pīrā.* Raritatum compoſitor, memorandorum ſcriptor. *Scrittore di avvenimenti rari. Ik.*

بيراد *bīrād.* p. *adj.* Senex, impotens. *Ferh.*

پيراد *pīrād.* p. *n. ſ.* Primus ab hoc elapſo annus. *Ferh.*

پيرار سال *pīrār sāl.* p. *n. ſ. compoſ.* اوتهکي يـل *öteki jil.* t. Tertius ab hoc elapſus annus. *Avanti l' altro anno. Hæl.*

بيراستن *bīrāſten.* p. *V.* Pampinare *vites, frondes arborum. Ferh.*

پيراستن *pejrāsten.* p. *V.* 1) Amputare ſuperfluum *in arbore.* 2) Induere *veſtem, quæ non quadrat. Ferh.*

پيراستن *pīrāſten.* p. *V.* 1) Complanare, inſtruere. *Spianare, aggiuſtare.* 2) Ornare. *Acconciare.* 3) کورك سپيلمك *kürk sepīlmek.* t. Concinnare pelliceas veſtes. *Conciar le pelli.* 4) آغاج و باغ بودامق *āghāć we bāgh būdāmak.* t. Pampinare arborem, vitem. *Spampanare.* 5) *i. q.* کم کردن *kem kerden.* Minuere, diminuere. *Sminuire.* 6) Terram ſationi præparare. 7) Replere foſſam. *Ferh.* 8) Munire puteum lapidibus, *aut* circumducere. *Caſt.* 9) Scindere *in genere apud poetas. Ferh.*

بيراسته *bīrāſte.* p. *n. ſ.* Pampinatio. *Ferh.*

پيراسته *pīrāſte.* p. 1) *part. paſſ. i. q.* آراسته *ārāſte* p. بزنمش *bezenmiś.* t. Ornatus, inſtructus. *Addobbato, abbellito, fornito.* 2) *n. ſ.* Oppidum *multis arboribus, & arvis conſpicuum.* 3) Ager *ad ſeminandum paratus.* 4) Habitatio *extra urbem.* 5) Cauſſa movens. 6) Amputata *res, ut ramus ab arbore. Ferh.* 7) Macerata & mollefacta pellis, *ut uſui apta ſit.* 8) Puteus *lapide circumcirca exſtructus.*

بيراق *bejrāk*, & *bajrāk.* p. *n. ſ.* 1) علم *ælem.* a. Vexillum, ſignum. 2) Cohors. *Stendardo, bandiera, & compagnia. Alias proprie minora ſigna, aut militaria ſic vocantur; alia, quæ ſunt honoris cauſſa data gubernatoribus provinciarum, vocantur proprie* سنجاق *sangiāk.* ¶ علم اوجنه بغلنان بيراق *ælem ūgine baghlanān bairāk.* Vexillum exile haſtis appendi ſolitum. *Banderola.* بـيراغي آلتنده *bairāghȳ āltynde.* Sub ejus cohorte. *Sotto, nella di lui compagnia.* اچوق بـيراقلر ايله *aćiūk bairāklar īle.* Expanſis ſignis. *Con bandiere, ò inſegne ſpiegate.*

بيراقدار *bairāktār.* p. *n. ſ. compoſ.* Signifer, vexillifer. *Alfiere, cornetta. Hal.*

بيراقلق *bairāklyk.* t. *n. ſ.* 1) Vexillatio. 2) Cohors. *Compagnia.*

پيراکند *pīrākend.* p. *adj. compoſ. i. q.* پريشان *perīśān.* Diſperſus, confuſus. *Diſperſo, confuſo. Ferh.*

بيرام *bejrām*, & *bajrām.* p. *n. ſ.* عيد *ȳd.* a. Feſtum ſolemne, *pec. Mohamedanorum bis in anno contingens, & primum quidem poſt ipſorum jejunium Ramazan dictum, fere ut noſtrum* Paſcha, *quod etiam ſic ipſi vocant. Paſqua, feſta ſolenne. Ferh.* ¶ قمش بيرامي *kamiś bajrāmī*, & خمسين بيرامي *chæmsīn bajrāmī.* Pentecoſte. *Paſqua roſata. Hoc etiam ſæpe vocant ex Hungarico,* پـنقوش *pinkoś. Cæterum* قمش بيرامي *kamiś bajrāmī eſt potius* Pentecoſte Hebræorum, *ſeu* feſtum tabernaculorum. هـر کون بيرام دکل *her gün bajrām degül.* Non ſemper feriæ. *Non è ogni giorno feſta.* دلويه هر کون بيرامدر *delūje her gün bajrāmdür.* Stulto ſemper feriæ. *Ad un matto ogni giorno è feſta. Prov.*

پيرامن *pīrāmen.* p. 1) *n. ſ.* Ambitus, circuitus. 2) Lacinia. 3) *adv.* Circum, circa. *Ferh. Ambito, circuito, contorno, attorno.* ¶ پـيـرامـن *pīrāmenī serāj.* Ambitus domus. *L' ambito della caſa.* پيرامنني دور ا *pīrāmeninī dewr* e. Circumire ambitum ejus. *Far il giro del ſuo ambito. Sæ.*

پيرامون *pejrāmūn.* p. *adj.* Qui convitia, & injurias non intulerunt. *Ferh.*

پيرامون *pīrāmūn.* p. *n. ſ. i. q.* پيرامن *pīrāmen.* Ambitus, circuitus. *Ferh.*

بيران *bīrān.* p. *part.* Præteriens. *Ferh.*

پيران *pīrān.* p. *nom. prop.* Nom. ducis exercitus, *ſub antiquo Turcarum tyranno* افراسياب *efrāsjāb, dicto Ferh.*

پيران *pīrān.* p. *n. ſ. pl. a* پير *pīr.* Senes. *Li vecchi. Ferh.*

پيرانه *pīrāne.* p. 1) *adv.* Senis inſtar. *Da vecchio. Sæ.* 2) *part.* Seneſcens. 3) Venator. *Caſt.*

پيرانه سر *pīrāne ser.* p. *n. ſ. compoſ.* Senectus.

پيرانيدن *pīrānīden.* p. *V. tranſit. a* پيراستن *pīrāſten.* Complanare facere. *Caſt. V.* پيراستن

بي راه & بيراه *bī rāh.* p. 1) *adj. compoſ.* ازغون *āzghūn.* t. Devius, errabundus, *qui a recta via aberrat. Smarrito, diſuiato.* 2) Incongrua perpetrans. *Ferh.* 3) *n. ſ.* Meretrix. ¶ بيراه شدن *bī rāh śüden.* Deviare. *Smarrir la ſtrada.* بيراه شوا *bīrāh śewā.* Devians. *Caſt.*

پيراه *pīrāh.* p. *n. ſ.* Coriarius, alutarius. *Caſt.*

پيراهن *pīrāhen.* p. *n. ſ.* قميص *kæmȳs.* a. کوکلك *gün-lek, vul. gömlek.* t. Induſium. *Camiſcia. Ferh.*

بيراهي *bīrāhī.* p. *n. ſ.* Deviatio. *Caſt.*

پيراهيدن *pīrāhīden.* p. *V.* دبغ *debgh.* a. Depſere concinnare *corium. Caſt.*

بي راي *bi reej*, & *bīrāj.* p. *adj. compoſ.* 1) Conſilii expers, rerum ignarus. 2) Fatuus. *Senza conſiglio, imprudente. Ferh.*

پيراي *pīraj.* p. 1) *imp. ab* پيراييدن *pīrājīden.* Orna. 2) *part.* Ornator. *Abbellitore.* ¶ پيراي عدل *pīrāī ædl.* Ornator, decorator juſtitiæ, æquus. *Abbellitore, oſſervatore dell' equità, giuſto.*

پيراي *pīrāj.* p. 1) *imper. a* پيراستن *pīrāſten.* Pampina, amputa. 2) *part.* Pampinator. *Ferh.*

پيرايش *pīrāiś.* p. *n. ſ. i. q.* آرايش Ornatus. *Ferh.*

پيرايه *pīrāje.* p. *n. ſ.* Ornatus, ornamentum. *Abbellimento, ornamento. Ferh.*

پيرايه بخش *pīrāje bæchś.* p. *n. ſ. compoſ.* زينت ويرجي *zīnet wīrīgī.* t. Ornator, condecorator. *Abbellitore. Sæ.* ¶ پيرايه بخش او *pīrāje bæchś* ol. Ornare. *Abbellire. Sæ. cc. dat. perſ.*

پيراييدن *pīrājiden.* p. *V.* 1) Complanare, inſtruere. *Spianare.* 2) Ornare. *Acconciare.* 3) Concinnare *pelliceas veſtes. Conciar le pelli.* 4) Pampinare *arborem, vitem.* 5) Minuere, diminuere. *Sminuire.* 6) Terram ſationi præparare. 7) Replere *foſſam. Ferh.*

پير تعليم *pīri tælīm.* p. *n. ſ. compoſ.* Doctor *rerum divinarum. Ferh.*

پيرجيس *pīrgīs.* p. 1) *nom. prop.* Nom. diaboli. 2) Saturnus *planeta. Ferh.*

بي رحم *bī ræhm.* p. *compoſ.* 1) Abſque miſericordia. 2) *adj.* Immiſericors. *Che non hà compaſſione, ò non uſa miſericordia.* ¶ اول بي رحم قاطع آلرّحم *ol bī ræhmi kātyār-ræhm.* Ille immiſericors deſertor proximorum, *aut* conſanguineorum. *Quel crudele, e ſenza miſericordia, che abbandona, rinega li ſuoi parenti. Sæ.* بي رحم و بي امانلر *bi ræhmü bī emānler.* Immiſericordes, veniam nullam concedentes. *Eb.*

بيرز *bīrez.* a. *n. ſ.* Tudes fullonum, *i. e.* lignum, *quo veſtes inter lavandum contundunt. Wan.*

پيرزاد *pīrzād.* p. *n. ſ.* 1) Atavus. *Ferh.* 2) Decrepitus pater Ruſtemi, ſenex autoritate, *ſeu* principatu conſpicuus. *Caſt.*

پير زال *pīri zāl.* p. 1) *nom. prop.* Nom. patris Ruſtemi celebris Athletæ. 2) Vetula. *Ferh.*

بيرزد *bīrzed.* p. *n. ſ.* Limatura *ferri. Ferh.*

پيرزد *pīrzed.* p. *n. ſ.* 1) Galbanum, genus medicamenti. *Ferh.* 2) *nom. prop.* Nom. herbæ. *Caſt.*

پيرزن *pīrzen.*, & *pīrezen.* p. *n. ſ.* Vetula. *Caſt.*

بئر زمزم *bīri zemzem.* p. *n. ſ. compoſ.* Puteus in ambitu templi Meccani, *cujus aquam ſacram bibunt in peregrinatione Mohammedani, cuive veſtes ſuas intingere, quamve ſecum domum ferre ſolent. Dicitur puteus hic a Deo productus eſſe, ut Hagar, & Iſmael ſitim ſuam levarent. Reland.*

بيرزه *birzeh.* p. *n. ſ.* Mel. *Ferh.*

بيرزي *bīrzī.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

پيرزي *pīrzī*, & *pīrjī.* p. *n. ſ.* Minutiæ mercium, *Bagatelle, che delle merciaj ſi vendono. Ferh.* ¶ پيرزي فروش *pīrjī furūś.* Minutiarum venditor. *Merciajo.*

بي رستاي عيد *bī ruſtāj ȳd.* p. *n. ſ. compoſ.* Voluptas *aut* hilaritas non interturbata. *Spaſſo, guſto ſenza amarezza.*

بي رشك *bī reśk.* p. *adj. compoſ.* غيرتسز *ghæjretſyz.* t. 1) Aemulatione carens. 2) Deſes, ignavus. *Non invidioſo, & ſenza animo, ò cuore ad intraprender qualche coſa, accidioſo. Ferh.*

بيرق *beiræk.* p. *n. ſ. i. q.* بيراق Vexillum. *Ferh.*

پيركلهپز *pīrkelepez.* p. *n. ſ. compoſ.* Coquus pedum, & capitum. *Ferh.*

بيركند *bīrkend.* p. *nom. prop.* Nom. urbis. *Ferh.*

بيرلاس *bīrlās.* p. *nom. prop.* Nom. tribus tartaricæ, *ex qua Timurlenk oriundus. Herbel.*

پيرلك *pīrlik.* t. *n. ſ.* پيري *pīrī.* p. Senectus. *Vecchiaia.* ¶ پيرلك وقتنده *pīrlik wæktinde.* In ſenili ætate, tempore ſenectutis. *Nella vecchiaia.*

پيرلمك *pīrlemek.* t. *V.* Seneſcere. *Invecchiarſi, diventar vecchio.*

بيرم *bejrem.* a. *n. ſ.* Inſtrumentum, *quo ligna perforantur*, terebra. *Wan.*

بيرم *bejrem.* p. *n. ſ.* 1) Genus panni ſerici. 2) Fabri lignarii, ſecuris tranſverſa, incurva. *Ferh.* 3) Terebra. *Caſt.* 4) Impetigo. *Hæl.*

بيرم *bīrem.* p. *n. ſ.* Cibus ex rene. *Ferh.*

پيرماستبا *pīrmāſtbā.* p. *n. ſ. compoſ.* Equus *in poſteriores pedes inſurgens*, ſternax. *Ferh.*

پير مغان *pīri mughān.* p. *n. ſ. compoſ.* Senior monachorum. *V. in* پير

پيرمن *pīremen.* p. *n. ſ.* Circuitus *pro* پيرامن

بيرنك *bīrenk.* p. 1) *adj. compoſ.* Sine colore, informe quid. *Caſt.* 2) *n. ſ.* Materia prima, & fundamentum, principium cujuſque rei. 3) *uſit.* رسم *resm.* a. Prima delineatio, *ſeu* adumbratio picturæ. *Diſſegno, ò imbozzatura d'una pittura. Ferh.*

پيرو *pejrew.* p. *n. ſ.* 1) Phyſiognomus. *Fiſonomo. Ferh.* 2) Sectator, aſſecla. *Caſt.*

بي رو *bī rū.* p. *compoſ.* 1) *adj.* Effrons, temerarius. *Sfrontato, temerario. Sæ.* 2) *n. ſ.* Marſupium. *Ferh.*

بيرو *bīrow.* t. *n. ſ. ex Hung.* Magiſter pagi, judex. *Giudice, maggiore d'un villaggio.*

بيروبار *bīrūbār.* p. *n. ſ.* Attributum Dei. *Ferh.*

بيروت *bejrūt.* a. *nom. prop.* Berytus *in litorali tractu Damaſci cum portu. Schult.*

پيروج *pīrweğ.* p. *nom. prop.* Nom. avis. *Ferh.*

بي روز *bī rūz.* p. 1) *adj. compoſ.* طالعسز *tālīſyz.* t. Infortunatus. *Diſgraziato.* 2) Species gemmæ viridis *ſmaragdo ſimilis. Ferh.*

پيروز *pīrūz.* p. مظفّر *muzæffer* a. يكن كلن *ien-yn, ſeu iengin gelen.* t. 1) *n. ſ.* Victor. 2) *adj.* Victorioſus. 3) Altior. 4) Fortunæ compos. *Ferh.* 5) *n. ſ.* Opportunitas, victoria. *Vittorioſo, & vittoria.* ¶ طاق زبرجددن پيروز *tākȳ zeberğedten pīrūz.* Altior cælo, cœli cærulei cyanus. *Più alto del cielo azurro, ò turchina cavata dal cielo azurro. Ah.*

بيروزج *bīrūzeğ.* p. *n. ſ. pro* پيروزه *pīruze.* Turcois, cyanus. *Ferh.*

پيروزرام *pīrūzrām.* p. *nom. prop.* Nom. urbis alicujus in India. *Ferh.*

بيروزن *bīrūzen.* p. *n. ſ.* Onus. *Peſo. Ferh.*

پيروزه *pīrūze.* p. *n. ſ.* 1) Turcois, cyanus. *Turchina.* 2) Victor. *Ferh.*

پيروزهٔ چرخ *pīrūzei ćerch.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Jupiter *planeta.* 2) Cœlum ſextum. *Ferh.*

پيروزي *pīrūzī.* p. *n. ſ.* ظفر *zæfer.* a. Victoria, triumphus. *Vittoria, trionfo. Caſt.*

بيرون *bīrūn.* p. 1) *adv.* طشره *taśra* t.)(درون *derūn*). Extra, foris, foras extrinſecus. 2) *adj.* Exterior. *Ferh.* 3) Ex, procul a. *cc. abl. Fuori, il fuori, la parte di fuori, l'eſteriore.* ¶ دروني اهل دللر كبي بيروندن پاك *derūnī ehlī diller gibī bīrūninden pāk.* Interiora ipſius, *ſeu* cor ejus extima facie munda magis & caſta. *Più netto, ò puro di dentro, ch' al di fuori* اتّدكلري فسادات حدّدن بيرون و قياسدن افزوندر *ittükleri fesādātī hædtæn bīrūn we kyjāſten efzūndür.* Immenſa ſunt, & incomprehenſibilia mala, quæ commiſerunt. *Sono infiniti, & inimaginabili li mali, che hanno fatti. Ll.* بيرون آمدن *bīrūn āmeden*, & بيرون رفتن *bīrun reften.* Foras prodire, egredi. *Uſcir fuori, ſortire.* بيرون كردن *bīrūn kerden.* 1) Educere. 2) Extrahere, *Cavar fuori, far*

uſcire. از بيرون *ez bīrūn.* Ab extra, extrinſecus. *Di fuori, eſteriormente.*

بيرونه *bīrūne.* p. *n. ſ.*)(اندرونه *enderūne.*) Externa veſtis. *Caſt.*

بيروني *bīrūnī.* p. 1) *adj.* Externus. 2) *adv.* Extrinſecus. 3) *n. ſ.* Exterioritas. *Eſtrinſeco, di fuori, & eſteriorità. Ferh.*

بيرونين *bīrūnīn.* p. *adj.* Externus. *Caſt.*

پيروي *ſeu* پي روي *pejrewī.* p. *n. ſ. compoſ.* Sequela, ſectatio. ¶ پي روي نمودن *pejrewī nümūden*, & پي روي كـردن *pejrewī kerden.* Sequi, ſectari. *Seguitare.*

پيره *pīre.* p. *n. ſ.* 1) اقرع *ækræ* a. كل *kel* t. Calvus, *pec. ex impetigine. Teſta pelata dalla ſerpigine.* 2) اوغل بالي *oghul balȳ.* t. Mel album, a pullis apium primum. 3) Vicarius, ſucceſſor. *Ferh.* 4) Saccharum. 5) Vetula. *Vecchia. Caſt.*

پيره *pīre.* t. *n. ſ.* Pulex. *Pulce. V.* پـــره ¶ پيره اوتي *pire otȳ.* Pulicaria, pſyllium. *Perſicaria. Bob.*

بيرهزن *bīrezen.* p. *n. ſ.* Sartago ex argilla *ad pinſentum panem. Ferh.*

پيره زن *pirezen.* p. *n. ſ. compoſ.* عجوزه *āgiuze.* a. Vetula, edentula. *Vecchia, decrepita.* ¶ پيره زنلر *pīrezenler.* Vetulæ. *Donne vecchie. Sæ.*

پيره هن *pirehen. pro* پيراهن *pīrāhen.* p. *n. ſ.* Induſium. *Ferh.*

پيرهند *pīrehend.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

پيري *pīrī.* p. *n. ſ.* Senectus. *Ferh.*

بي ريا *bī rijā.* p. 1) *adv. compoſ.* Sine hypocriſi, ingenue. 2) *n. ſ.* Ingenuitas. 3) *adj.* Sincerus. *Senza falſità, ò ipocriſia.*

بي ريب *bī rejb.* p. *compoſ.* 1) Sine dubio. 2) *adj.* Indubitatus. 2) *adv.* Indubitate. *Senza dubio, indubitato, indubitatamente.* ¶ بي ريب و مرآ دُر *bī rejbü mirā dür.* Certum, & indubitatum eſt. *E certo, ed indubitato. Ik.*

بيرين *bejrīn.* a. *nom. prop.* Nom. loci alicujus, *alias* رمل آلبيرين *remlül-bejrīn, dicti. Wan.*

بيرين *bīrīn*, & *pīrīn.* p. *n. ſ.* Aqua fœtida. *Ferh.*

بيز *beiz.* a. *n. ſ. i. q.* بوز *bewz*, 1) Exceſſus, injuria. 2) Paupertas. *Gol.*

بيز *bīz.* p. *part. compoſ. a* بيختن *bichten* الكجي *eleigī.* t. Cribrator. *Crivellatore.* ¶ فتنه بيز *fitne bīz.* Malum, ſeditionem concitans. *Ik.*

بيز *biz*, & *bez.* t. *n. ſ.* 1) Subula. 2) Tela. *V.* بز ¶ بيز طرقي *biz, ſeu bez tærækȳ.* Pecten, radius. *La navicella. Bob.* كتان بيزي *ketān bizy, vul. keten bezȳ.* Tela linea, linteum. *Tela di lino.*

Zzzzzzz

بيزار *bejzār.* a. n. f. Falconarius. *Wan.*

بيزار *bizār.* p. n. f. 1) Fugacitas, fuga. 2) Tædium, alienatio. *Ferh.* 3) *vulg. usit. part. pass.* اوصانمش *osanmiś.* t. Pertæsus, nausea affectus. *Stufo, annoiato.* 4) *adj.* Liber, vacuus. *Cast.* ¶ بيزار *bizār* e. Tædio afficere, indignationem, & nauseam movere. *Annojare, mover nausea, infastidire.* بيزار ol. *bizār ol.* 1) Fastidire, indignari. 2) Desperare. *Schifarsi, rincrescere, & disparsi.* محبوس اولمغين جاندن بيزار اولمشدي *mæhbūs olmaghyn ğiāninden bizār olmiś idy.* Eo, quod esset incarceratus, tædebat animam ejus vitæ suæ. *Per vedersi così incarcerato, gli era venuta à noia la propria vita. Sæ.* مقابلهدن بيزار اولدي *mukābeleden bizār oldy.* De resistendo desperabat. *Sæ. Disperavasi di poter far resistenza. Br.* كسقار خاكساره كار زار و هر برى جانندن بيزار اولدى *kussārī chākisāre kār zār we her biri ğianinden bizār oldy.* Vilium infidelium occupatio planctus erat, & eorum quemlibet vitæ propriæ tædebat. *Sæ. Gl' infedeli abjetti si ritrovorono in così mali termini, che gli rincrebbe la vita. Br.* بيزار و نفور *bizārü nefūr* ol. Aversari, abhorrere, detestari. *Schifarsi, haver horrore, aborrire.*

بيزارى *bizārī.* p. n. f. 1) Diploma regium, privilegium manumissionis. *Cast.* 2) Tædium. 3) Fugacitas. 4) Libertas. *Ferh.*

بيزان *bizān.* a. n. f. pl. a باز *bāz.* Falcones. *Wan.*

بي زبان *bī zebān.* p. compos. Elinguis, mutus. *Muto, senza lingua.* ¶ لالان كبي بي زبان ايديلر *lālān gibi bī zebān idyler.* Mutorum instar elingues erant. *Aguisa di muti stavano senza parlare, non avevano lingua.*

بيزر *bizer.* p. adj. Pauper, miser. *Ferh.*

بيزر *pizer.* p. n. f. Venditor circumforaneus. *Ferh.*

بيژن *bijen.* p. nom. prop. Nom. herois, athletæ Kejkāwusi. *Ferh.*

بيزه *bīje.* p. adj. Res pura, genuina. *Ferh.*

بيزيدن *bizīden.* i. q. بيختن *bichten.* p. V. Cribrare. *Ferh.*

بيس *bejs.* a. 1) *part.* Strenuus. 2) n. f. Robur. *Wan.*

بيس *bejs.* a. V. act. [4. F.] Malum esse. *Est autem hoc verbum è genere illorum, quæ vocant Arabum grammatici* افعال المدح و الذم *efæ-ālūlmedh wez-zem.* i. e. verba laudis, & vituperii, quæ collocant in casu رفع *ref-æ, seu nominativo nomen genericum determinatum per articulum; ac faciunt, ut nomen aliud, subjectum nempe, cui tribuitur laus,*

aut vituperium, ei postponatur pariter in casu رفع *ref-æ, seu nominativo. e. g.* بيس الرجل عمرو *bejeser-regūlü ămrun.* Malus vir fuit Amrus.

بيس *beis,* & *biis,* & *biīs.* a. n. f. Miseria, afflictio. *Gol.* ¶ بيس القرين *biiselkærīn.* Pravus socius. بيس المصير *biiselmasȳr.* Desperatio regressus. *Ik.*

بيس *pīs.* p. 1) n. f. Lepra. *Ferh.* 2) *adj.* Leprosus, elephantiasi laborans. *Cast.*

بي ساز *bī sāz.* p. adj. compos. 1) Inutilis. 2) Imparatus. *Cast.*

بي سامان *bī sāmān.* p. adj. compos. فاسق *fāsyk.* a. Improbus. ¶ سر بي سامان *serī bī sāmān.* Caput cerebro vacuum. *Capo senza cervello, zucca senza sale. Ik.*

بيسان *bejsān.* a. nom. prop. Nom. Baisanæ, *Antiquis Scythopolis, ad latus occidentale Algauri. Numerantur inter eam, & Tyberiadem* 18. *mill. Schult.*

بي سبب *bī sebeb.* p. compos. بلا سبب *bīlā sebeb.* a. Sine caussa. *Senza causa, senza cagione. Ik.*

بي سپر *pej siper.* p. n. f. compos. 1) Res pedibus calcata. 2) *part.* Iens. *Ferh.*

بيسپس *bīspis.* p. n. f. Episcopus. *Vescovo. Cast.*

بيست *bist.* p. 1) *num. cardin.* يكرمي *jigirmi.* t. Viginti. *Venti.* 2) *part.* Damnum inferens. 3) *contrac. ex* بايست *bājist.* Oportet. *Ferh.* 4) *imp.* طور *dur* t. Sta, subsiste, expecta. *Sta lì, aspetta. Cast.* * *Express. figur.* بيست و يك شاك *bist ü jekü śāk.* h. e. يكرمي بر صورت شمالي فلك البروج *jigirmi bir suret śemalī felekūl-burūğ.* t. Viginti & una constellatio versus septentrionem. بيست و يك *bistü jek pejger.* Idem. *Ferh.*

بيست *pist.* p. adj. Leprosus, elephantiasi laborans. *Leproso. Ferh.*

بيستاخ *bistāch.* p. adj. i. q. كستاخ *kūstāch.* Impudens, inverecundus, temerarius. *Sfacciato, audace. Ferh.*

بيستر *bīstir.* p. زايده *zāidet.* a. Redundans quid, pleonasmus. *Ferh.*

بي ستاره *bī sitāre.* p. compos. طالعسز *tāliæsyz.* Infortunatus. *Disgraziato, nato sotto una cattiva costellazione. An.*

بيستان *bīstān.* p. adj. pl. Præteriti. *Ferh.*

بيستكانى *bistegānī.* p. n. f. آيلق *ājlyk.* t. Stipendium menstruum, *quod olim vigesimo quoque die dari solebat. Ferh.*

بيستم *bistüm.* p. num. ordin. Vigesimus. *Ventesimo. Cast.*

بيستون *bistūn.* p. nom. prop. Nom. montis celebris in Persia. *Ferh.*

بيستي *bisti.* p. n. f. يكرميلك *jigirmilik.* t. Moneta viginti denariolorum *persica. Cast.*

بيستين *bistīn.* p. num. ordin. Vigesimus. *Cast.*

بي سخن *bī sæchūn.* p. adj. compos. Mutus. *Senza parole. Ferh.*

بيسر *biser.* p. n. f. Genus avis, *falconi venatorio similis. Ferh.*

بيسرك *biserāk.* p. n. f. Pullus unius, *vel* duorum annorum. *Ferh.*

بي سرو پا *bī serū pā.* p. compos. Capite, & pedibus destitutus, h. e. omnibus viribus destitutus. *Impotente, privo di forze. Ferh.*

بي سر و سامان *bī serū sāmān.* p. n. f. compos. 1) Negotium confusum, & turbatum. *Ferh.* 2) Qui quicquid facit prave, & præpostere facit. 3) *adj.* Inverecundus, lascivus. 4) Vilis. 5) Deploratus, omnibus rebus ac viribus destitutus. *Eb.*

بي سعادت *bī sæ-ādet.* p. adj. compos. 1) Infaustus. 2) Vilis. *Vile, disgraziato.*

بيسك *bejseke.* a. pro ويسك *wejseke. Condolentis, & contemnentis particula.* 1) Hei, eheu! 2) Vah, phy te! *Gol.*

بيسكي *biseki.* p. n. f. Lepra, leprositas. *Ferh.*

پيسكي *piseği.* p. n. f. i. q. præc. *Cast.*

پيسكي *piski.* p. n. f. Juventus. *Cast.*

بيسم *bejsem.* a. n. f. 1) Quercus lanuginosæ species, *quæ fructum fert parvo malo cydonio similem.* 2) Aegilops magna glande. *Gol.*

بيسور *bisūr.* p. nom. prop. Nom. urbis. *Ferh.*

پيسه *pejse.* p. n. f. 1) Semissis unciæ, *i. q.* ¼ libræ. 2) Moneta ænea *tanti ponderis. Cast.*

بيسه *bise.* p. n. f. 1) Cornix. 2) Pica. 3) Res quævis albo, & nigro colore variegata. *Ferh.*

بيسه *bise.* & پيسه *pīse* p. n. f. الا *ālā.* t. 1) Lepra. *Hæl.* 2) Pannus variegatus. *Ferh.* 3) Cornix varia. 4) Pica. *Ni.*

پيسي *pisi.* p. n. f. برص *bærs.* a. Lepra. *Ferh.*

بيش *biś.* a. n. f. 1) Nom. herbæ venenosæ, *in Sindiæ urbe* تلاكل *telātil plurimum nascitur: recens necat, arida innoxia plane & medicamentosa; radix ejus in alias regiones defertur.* 2) Napellus. *W. an.* ¶ بيش فارة البيش *farætül-biś,* i. q. بيش موش *bis mūś.* p. Animalculum simile muri, *quod inter radices illius plantæ vivit, ejusdemque antipharmacum habetur, vulg.* Napellus Moysis. *Gol.* 2) *nom. prop.* Nom. vallis, *seu alvei in via Jemamæ, qui leonibus abundat. Gol.*

بيش *biś.* p. 1) *nom. prop.* Nom. radicis. 2) *adv.* زياده *zijāde.* a. Plus, amplius, magis. *Più. Ferh.*

پيش *piś.* p. n. f. (پس *pes*) قبل *kæbl* a. اوك *ön.* t. 1) Anterior pars. 2) *adv.* Antrorsum, ante. *La parte dinanzi, avanti.* 3) Ulterius. *Ferh.* 4) Exemplar, *quod imitatur quis, dignitate venerabilis, prior. Essemplare, uomo venerabile, superiore.* ¶ پيش ازاين *pīś ez īn.* Antehac. *Per lo passato, per avanti.* پيش از انكه *pīś ez ān ki.* Priusquam, antequam. *Avanti che.* پيش آمدن *pīś āmeden.* 1) Coram venire. 2) Adversus occurrere, *in bonam & in malam partem.* 3) Obsistere. *Venir avanti, incontrare, opporsi.* پيش آوردن *pīś āwürden.* Adducere. *Far venir avanti.* پيش كشيدن *pīś kesīden.* Attrahere. *Attirare.* پيش رفتن *pīś reften.* Præcedere, prævertere. *Passare avanti, passare.* در پيش كردن *der pīś kerden.* Præponere, præficere. *Antiporre, far passar avanti.* در پيش شدن *der pīś śuden.* Præcedere. *Passar avanti.* اسب پيش رو *espi pīś rew.* Equus alios prævertens. *Cavallo che và inanzi a tutti, e passa tutti.* پيش افتاد *pīś ūftād.* Voluntarius, volo. پيش زين سعادت قرينلرينه آلوب *pīś zejnī se ādet kærīnlerine ālup.* Ad anteriorem augusti ephippii partem *eum* accipiens. *Prendendolo sopra la sella avanti di se.* پيش دستي *pīś destī.* Præeminentia, præcellentia. *Preminenza, superiorità. Cast.* پيش دستي نمودن *pīś destī nümūden.* Superiorem se monstrare. *Mostrarsi superiore. Cast.* پيش دستي كرد *pīś destī kerd.* Celeriter rem confecit, properavit. *Hà fatto presto, è stato lesto.* صندوقن پيش نظارتنه احضار ايلدي *sandukyn pīś næzæri sejchæ yhzār ejledy.* Produxit in conspectum prælati arcam suam. *Portò inanzi al prelato la sua cassa. Ik.* پيش و پس *pīśü pes.* Ante, & post. *Avanti, e dietro.* * *Express. figur.* پيش افتاد *pīś ūftād.* h. e. سركذشت *serguzest.* Miles audax, volo. پيشاني دار *pīsānī dār.* پيك جزلو *pek juzlü.* t. Obduratæ frontis homo. پيشاني سخت *sæcht pīsānī.* Idem. پيش خود بين و متكبر *pīś chod bīn we mutekebbir.* Sibi ipsi placens, arrogans. پيش خورد *pīś chored.* h. e. 1) سلم ايله بعض اشيا فروخت اينمشه ديرلر *selem ile bæzī eśjā fürucht itmise dirler.* t. Res vendita anticipate accepto pretio. 2) چاشنكيرلر چاشني ايچون يدكلري نسنه *ćæsnegirler ćāsnī ićun jedukleri nesne.* t. Res prægustata a prælibatoribus principum. پيش رس *pīś res.* h. e. 1) نورفنده ايرشمش ميوه *turfen-*

turfende irismiś mejwe. t. Primitiæ fructuum. 2) عاقبت انديش *âkybet endiś.* Qui bene perpendit rem, antequam eam aggreditur. پيش دستي كردن *pīś deſtī kerden. h. e.* تيز طوتمق هر نه اولورسه *tīz tutmak her ne olurſe.* t. Celeriter rem percipere. پيش نشين *pīśī nīśīn. h. e.* دايهء زن حامل كه عربيده قابله تركيده ابه ديرلر *dājeī zen hāmilkī ǽræbīde kābile türkīde ebe derler.* t. Obſtetrix. پيش نهاد *pīś nihād. h. e.* هر نسنه‌نك مقدمه‌سي *her nesnenün-mükædemesī.* Principium, initium *rei.* پيش داد *pīś dād. h. e.* تقدمهء اجرت *tekæddemeī ügret.* t. Anticipatio mercedis. *Ferh.*

پيشاپيش *pīśāpīś.* p. *adv. compoſ.* 1) Ulterius, *Ferh.* 2) برابر *berāber.* t. Pariter, ſimul. *Caſt.*

پيشادست *pīśādeſt.* p. *n. ſ. compoſ.* نقد *nækt.* a. Pecunia numerata. *Contanti. Ferh.*

پيشادنك *pīśādenk.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Anteambulo, anteſignanus. 2) Antiſtes. *Caſt.*

پيشاده *pīśāde.* p. *n. ſ.* Edulii dulcis genus. *Caſt.*

پيشار *pīśār.* p. *n. ſ.* خسته‌نك سدكي *chæſtænün-ſidigi.* t. Urina *pec.* ægroti, *quæ medicis examinanda exhibetur. L' orina dell' infermo, che ſi moſtra al medico. Ni*.*

پيشاران *pīśārān.* p. *n. ſ. pl.* Medicorum demonſtrationes. *Caſt.*

پيشان *pīśān.* p. *n. ſ.* Præſtantior panni pars, *ſeu* extremitas, *quam emptori exponunt,* optima *rei, ſeu panni* facies. *Caſt.*

پيشاني *pīśānī.* p. *n. ſ.* 1) جبهه *ĝebhe* a. آلن *alyn.* t. Frons. *Fronte.* 2) Deſiderium. *Ferh.* 3) ناصيه *nāsyje.* a. Antiæ, crines in fronte penduli. *Ciuffo di capelli, che pende ſopra la fronte.* ¶ پيشاني بند *pīśāni bend.* Frontale, *genus coronæ, qua mulieres utuntur. Caſt.* * *Expreſſ. figur.* پيشاني كرد *pīśānī kerd. h. e.* كستاخلق و ترك ادب ايلدي *küstāchlyk we terkī edeb ejledī.* Effrons, perfrictæ frontis fuit. *Ferh.*

پيشاني بند *pīśānī bend.* p. *n. ſ. compoſ.* Corolla gemmata, *qua fœminæ præſertim vero ſponſæ græcæ, & armenæ caput ornare ſolent. Ferh.*

پيش آونك *pīś āweng.* p. *n. ſ. compoſ.* Anteambulo, anteſignanus. *Ferh.*

پيش آهنك & پيشاهنك *pīś āhenk.* p. *n. ſ. compoſ.* مقدمة الجيش *mækædemetül ĝīś* a. چرينك اوكي *cerīnün-ön-ÿ.* t. Quæ præmittuntur exercitui, primum agmen, volones. *Vanguardia. Hæl.*

پيشپا *pīśpā.* p. *n. ſ.* Arca veſtiaria. *Ferh.*

پيشپاده *pīśpāde.* p. *n. ſ.* Dulciarii genus *ex melle, farina & oleo, vel butyro. Caſt.*

پيشبار *pīśbār.* p. *n. ſ.* Obſtetrix. *Levatrice Caſt.*

پيشپار *pīśpār.* p. *n. ſ.* 1) Dulciaria, *quæ hoſpiti honoris cauſſa offeruntur.* 2) Fœtum mortuum *enixa mulier. Ferh.*

پيشپارچه *pīśpārće.* p. *n. ſ. compoſ.* Dulciarii genus *ex melle farina, & oleo, vel butyro. Caſt.*

پيشباره *pīśbāre.* p. 1) *n. ſ. compoſ.* Dulciaria, *quæ hoſpiti honoris cauſa offeruntur. Ferh.* 2) Obſtetrix. *Caſt.*

پيش باز آمدن *pīś bāz āmeden.* p. *V. compoſ.* Ultro, citroque venire, rurſum prorſum currere. *Caſt.*

پيش پايي *pīś pājī.* p. *n. ſ. compoſ.* Anteceſſus, præcedentia. *Ferh.*

پيشبك *pīśbeg.* t. *n. ſ. ex. Hung.* Epiſcopus.

بي شبهه *bī śübhe.* p. *compoſ.* شبهه‌سز *śübhesyz.* t. 1) Procul dubio, ſine dubio. 2) *adj.* Indubitatus. *Senza dubio, ſenza fallo, indubitato; infallibile. Ik.*

بيشه *büśet.* a. *nom. prop.* Nom. loci alicujus. *Wan.*

پيشتخته *pīśtahta.* p. *n. ſ. compoſ.* Scrinium ſcriptorium, *ubi charta, atramentarium, & cætera ſcriptioni neceſſaria ſervantur. Scrigno con calamaro. Ferh.*

بيشتر *bīśter.* p. *compar.* زياده *ziāde.* a. 1) Plus, magis. 2) Longius. *Più. Ferh.* ¶ دو جيزي يا بيشتر *dü ćizī jā pīśter.* Duæ res, aut plures. *Due coſe, ò più.*

پيشتر *pīśter.* p. *compar.* 1) ايلرورك *ilerürek.* t. Anterior, ulterior. *Ferh.* 2) Major, præſtantior. *Che è, ò va più avanti, maggiore, più eccellente. Hæl.*

پيشترك *pīśterek.* p. *compar. diminut. Idem. q. præc.*

بيشترين *bīśterīn.* p. *ſuperlat.* Plurimum. *Aſſai aſſai. Caſt.*

پيشخور *pīśchor.* p. *n. ſ. compoſ.* Jentaculum, cibus mane ſumptus. *Ferh.*

پيشخورد *pīśchored.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Jentaculum, cibus mane ſumptus. 2) Prægustator *dapium.* 3) Pretium *pro vendita merce anticipatum. Ferh.*

پيشداد *pīśdād.* p. 1) *nom. prop.* Nom. primæ Dynaſtiæ antiquorum regum Perſiæ; *pec.* agnomen regis هوشنك *hūśenk* ex eadem dynaſtia *ob promptam juſtitiam, quam populo tribuere conſueverat, unde & ſucceſſoribus ejus reverentiæ ergo hoc nomen tributum eſt. Herbel.* 2) *in genere* Rex, monarcha. 3) Pecunia anticipata *pro opificibus. Ferh.*

پيش در *pīśder, pīśī der.* Frontiſpicium. *Frontiſpicio. Bern.*

پيش دست *ſeu* پيشدست *pīśdeſt.* p. *compoſ.* 1) Præ manibus. 2) Via patens, *quæ ante oculos.* 3) *adj. compoſ.* Præcedens dignitate, *cui dextera manus defertur.*

پيشدل *pīśdil.* p. *n. ſ. compoſ.* Deliberatio. *Caſt.*

پيش رس *pīśres.* p. *n. ſ. compoſ.* Primitiæ fructuum. *Ferh.*

پيشرو *pīśrew.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Dux, antiſtes, *quem ſequuntur alii.* 2) Primum agmen. 3) Præludium in muſicis, *quod præcinitur, aut pulſatur ante cantionem ipſam. Guida, ſcorta, che và avanti, vanguardia, & preambolo. Ferh.*

پيشطاق *pīś tāk.* p. *n. ſ. compoſ.* Porticus, veſtibulum. *Loggia avanti la caſa, antiportico. Ferh.*

بي شفقت *bī śefkæt.* p. *adj. compoſ.* Inclemens, immiſericors. *Spietato, che non hà compaſſione, nè benignità. Sæ.*

بي شك *bī śekk.* p. *compoſ.* لا شك *lā śek.* a. Procul dubio, indubitate. *Senza dubio.*

بيشكار *bīśkār.* p. *n. ſ.* Labor injunctus *ſine conducto pretio. Ferh.*

پيشكار *pīśkār.* p. *n. ſ.* 1) Tribunus *urbis.* 2) Teloneator. 3) Famulus. 4) Socius. 5) Curator, *rei curam gerens.* 6) Diſcipulus. *Ferh.* 7) Tribus. 8) Primus locus, primæ. 9) Arca, ciſta. *Caſt.*

پيشكاره *pīśkāre.* p. *n. ſ.* 1) قابلة *kābilet.* a. Obſtetrix. 2) Stratum, tapes, *quo primi, ac ſummi conſeſſus locum ornant.* 3) Mancipium, quique omnia tolerat. *Caſt.* 4) Tribunus *urbis.* 5) Socius. 6) Curator *negotiorum.* 7) Diſcipulus. 8) Gynæcei aulici moderatrix. *Ferh.*

پيشگاه *pīśgāh.* p. *n. ſ. compoſ.* صدر مجلس *ſædri meĝlis* a. او اوكي *ew ön-ÿ.* t. 1) Stratum *in honoratiore cubiculi parte extenſum.* 2) Porticus, *prominens in palatio. Belvedere.* 3) Locus officii. 4) Primus, ac nobiliſſimus, *pec.* in conſeſſu locus. 5) Dignitas regia. *Ferh. La facciata, anticorte, antiporto, & il primo luogo nel ſedere.* ¶ پيشگاه سپاهده *pīśgāhī ſipāhte.* In anteriori parte, aut acie exercitus. *Avanti l' eſſercito, nella vanguardia. Sæ.* پيشگاه سرير سلطنتمزه جبهه سا اولديلر *pīśgāhī serīrī sæltænetümüze ĝebhesā oldÿler.* Ad limen, *ſeu* portam excelſam noſtram frontem perfricarunt. *Ci hanno fatto riverenza. Ll.*

پيشگاهي *pīśgāhī.* p. *n. ſ. compoſ. i. q.* پيشگاه *pīśgāh.* Locus primus, nobiliſſimus. *Ferh. V.* پيشگاه

پيشكر *pīśker.* p. *n. ſ. compoſ. pro* پيشه‌كر Artifex. *Artefice. Gol.*

پيشكش *pīśkeś.* p. *n. ſ. vulg. peśkeś* تحفه *tuhfe.* a. Donum, munus, *pec. quod majoribus, aut æqualibus offertur. Preſente, dono. Ferh.* ¶ پيشكش چكمك *pīśkeś ćekmek, pro* پيشكش ويرمك *piśkeś wirmek, &* پيشكش قلمق *pīśkeś kylmak.* Munera offerre, donare. *Far preſenti, ò dar un preſente. Ik.*

پيشكوهه *pīśkūhe.* p. *n. ſ.* 1) Anterius ſupercilium. *Caſt.* 2) Aſtraba. 3) Ephippii frons. *Arcione anteriore della ſella.*

پيشگه *pīśgeh. contract. ex* پيشگاه p. *n. ſ.* Frontiſpicium. *Ferh.*

پيشكي *pīśegī.* p. *n. ſ.* Servitium. *Ferh.*

بي شكيب *bī śekīb.* p. *compoſ.* 1) Abſque patientia. 2) *adj.* Impatiens. *Senza patienza, impatiente.*

پيش كير & پيشكير *pīśkīr, vulg. peśkir.* p. *n. ſ.* Mantile. *Salvietta, touvagliuolo. Eſt proprie ſindon, ſeu linteum, quod gremio ad menſam in orbem recumbentium inſternitur, ad tergendas manus, conſervandaſque à ſpurcitie veſtes, quodve convivis omnibus commune, ſæpe idem eſt.*

بي شمار & بيشمار *bī śümār.* p. *adj. compoſ.* حسابسز *hysābſyz.* t. Innumerabilis. *Innumerabile.*

پيش مزد & پيشمزد *pīśmüzd, & pīśmezd.* p. *n. ſ.* 1) Merces, *ſeu pecunia quæ datur opificibus. Ferh.* 2) سفته *ſefte.* t. Primum venditionis matutinæ pretium. 3) Auſpicium. *Primo contratto della mattina. Caſt.*

بيش موش *bīś mūś.* p. *n. ſ. compoſ.* Genus animalis *mūri ſimilis, Gollio* Napellus Moyſis *dicti. Ferh.*

پيشن *pīśen.* p. *n. ſ.* Fibræ, *ſeu* filamenta lignoſa, palmæ, *ex quibus conficiuntur funes. Ferh.*

پيشنار *pīśnār, &* پيشتار *pīśtār.* p. *adj. i. q.* فلان *fülān.* Certus, N. N. *Caſt.*

پيشنجير *pīśengīr.* p. *n. ſ.* Nom. arboris, *unde arcus conficiuntur. Caſt.*

پيشند *pīśned.* p. *n. ſ.* Fibræ, *ſeu* filamenta lignoſa, *ex quibus conficiuntur funes. Ferh.*

پيشنكي *pīśengī.* p. *n. ſ.* Tempus, *quod præceſſit,* ſeculum prius. *Caſt.*

پيش نماز *pīś nemāz.* p. *n. ſ. compoſ.* امام *imām.* a. Antiſtes, *qui præit in precibus. Paroco, che moſtra il modo d' orare. Ferh.*

پيش نهاد *ſeu* پيشنهاد *pīś nihād.* p. *n. ſ. compoſ.* عادت *âdet.* a. 1) Mos, conſuetudo. 2) Inſtitutum, lex. *Coſtume, uſo, regola, legge.* ¶ پيش نهاد ا *pīś nihād* e. 1) Aſſueſcere. 2) Præ oculis habere, ſibi proponere. 3) Legem ſibi, & conſuetudinem facere. *Avezzarſi, farſi legge ò regola, prender per coſtume. Ik.*

پيشوا *pīśüwā, pro pīśewā.* p. *n. ſ.* 1) Exemplar, quod ſequuntur alii. 2) Communitatis cujusque dux, & antiſtes. *Eſſemplare, guida, capo primario. Ferh.* ¶ پيشواي محافظان حصار *pīśüwāī muhāfyzānī hysār.* Dux præſidiariorum arcis. *Capo de' defenſori del caſtello. Sæ.* ركابني پيشوا ايدنديلر *rekābinī pīśüwā idyndyler.* Stapedes illius ſecuti ſunt. *Lo ſeguirono. Sæ.* علما فتواسني پيشوا ايدوب *ülemā fetwāſinī pīśüwā īdüp.* Sententiam doctorum ſibi anteponendo. *Antiponendo la ſentenza de' dottori. Sæ.* اول پيشواي اهل ضلال *ol pīśüwāī ehlī zælāl.* Ille dux infidelium. *Quel capo degl' infedeli.*

پيشودن *pejśüden.* p. *V. compoſ.* Propenſum fieri. *Ferh.*

بيشه *bīśe.* p. *n. ſ.* 1) Sylva denſa, & perplexa. *Selva, boſco, ricetto delle fiere.* 2) Arundinetum. 3) Fiſtula *paſtorum. Ferh.* 4) Contumacia. 5) Luſtrum *ferarum. Caſt.* 6) *in compoſ.* Aſſuetus, deditus.

پيشه *pīśe.* p. *n. ſ.* 1) صنعت *ſæn-ăt.* a. Ars, artificium. 2) Genus fiſtulæ *paſtorum. Ferh.* 3) Conſuetudo. *Arte, virtù, meſtiere.* ¶ سپاه جهاد پيشه *ſipāhī gihād pīśe.* Milites bello aſſueti. *Soldati, ò truppe agguerrite. Sæ.* صداقت پيشه *sædākæt pīśe.* Sincerus, veracitatem profitens. *Che profeſſa d' eſſer ſincero, e verace.* نخوت پيشه *næchwet pīśe.* Superbiam profitens. *Che profeſſa, ò uſa ſuperbia. Ik.* معرفت پيشه *mæʿrifet pīśe.* Scientiæ deditus, virtuti ex profeſſo ſtudens. *Che profeſſa virtù. Eb.*

پيشه‌كار *pīśekār*, پيشه‌كر *pīśeker*, & *pīśeger.* p. *n. ſ. compoſ.* Artifex, opifex. *Arteggiano, virtuoſo. Ferh.*

پيشه‌گاه *pīśegāh.* p. *n. ſ. compoſ.* Officina, laboratorium. *Lavoratorio, bottega d' arteggiano. Caſt.*

پيشه‌كر *pīśeker.* p. *n. ſ. compoſ.* Opifex. *Arteggiano. Ferh.*

پيشه‌ور *pīśewer.* p. *n. ſ. compoſ.* صنعت اهلي *ſænăt ehlī.* a. Artifex, opifex. *Arteggiano, virtuoſo. Ferh.*

بيشي *bīśī.* a. *n. ſ.* Dulciarii genus. *Gol.*

پيشي *pīśī.* p. *n. ſ.* اوكلك *ön-lik.* t. Anterior ſitus, præcedentia. *La parte d' inanzi, precedenza.* ¶ پيشي كرفتن *pīśī giriften*, & *uſit.* پيش كرفتن *pīś giriften.* Præcedere, prævertere. *Precedere, paſſar avanti.*

پيشيار *pīśjār.* p. *n. ſ.* 1) Labor injunctus *ſine pretio conducto.* 2) قاروره *kārūre.* a. Urinarium vitreum, *in quo medico urinam ægroti exhibent.* 3) *ipſa* Urina. *Ferh.* 4) Aulæum, *quo primi accubitus locus ornatur. Caſt.*

پيشياره *pīśjāre.* p. *n. ſ.* 1) Obſtetrix. *Caſt.* 2) Dulciarii genus. *Ferh.*

پيشيان *pīśjān.* p. *n. ſ.* Aulæum, *quo primi accubitus locus ornatur.*

پيشين *pīśīn.* p. *adj.* 1) الرورك *ilerürek.* t. Anterior. 2) Antiquus, priſcus. *Ferh.* 3) *n. ſ.* Tempus meridianum. *Anteriore, antico, paſſato, & mezzo giorno.* 4) Screatus, ructus. 5) *adj. uſit.* Anticipatus. 6) *adv.* Anticipate. *Anticipato, anticipatamente.* ¶ پيشين سويلمك *pīśīn sojlemek.* Prædicere. *Dire avanti. An.* پيشين چكمك *pīśīn čekmek*, & پيشين ويرمك *pīśīn wirmek.* Anticipare, præoccupare. *Anticipare, dar avanti tempo.* بروجه پيشين *berweğhī pīśīn.* Anticipate, antecedenter. *Anticipatamente. Ll.* آيين پيشين اوزره *ājīnī pīśīn üzre.* Juxta priorem antiquam conſuetudinem. *Secondo'l coſtume di prima, antico. Sæ.*

پيشينه *pīśīne.* p. 1) *n. ſ.* Pecunia anticipata *pro mercibus poſtea præſtandis.* 2) *adj.* Præcedens. *Anteriore, che precede. Ferh.*

بيص *bæjs.* a. *n. ſ.* Adverſitas, calumnia. ¶ وقع في حيص بيص *wækæ-ă fī hæjsy bæjsy, vel hæjse bæjsæ.* Incidit in confuſionem anguſtiamve. جعلتم عليه الارض حيص بيص *ğeæltüm ælejhül-erzæ hæjsæ bæjsæ.* In anguſtiam eum redegiſtis, ut quo ſe in iſta regione converteret, non haberet. *Gol.*

بي صبر و قرار *bī sæbrü kærār.* p. *compoſ. adj.* Patientia, & firmitate deſtitutus. *Abbandonato dalla pazienza, e dalla fermezza. Eb.*

بي صرفه *bī særfæ.* p. *adj. compoſ.* 1) Inutilis. 2) Inconſideratus. *Ferh.*

بيض *bejz.* a. *V. act.* [2. F.] 1) Superare albedine. 2) Ova excernere *avem.* 3) Tumore anterioris pedis laborare *equum.* 4) Intenſum eſſe, ac fervere *calorem.* 5) Nudari aculeis delapſis بهمي *bühmā.* 6) Subſiſtere, commorarive *in loco.* 7) Pluere *nubem.* 8) Humiditatem amittere, exareſcere *lignum.* ¶ امّ البيض *ümmül-bæjz.* Struthiocamelus, *ob magna quæ parit ova.* بيض المكنون *bæjzul-meknūn.* Puella *ſeu* puellæ, *pec.* candidæ, pulchræque *q. cuſtoditæ. Gol.*

بيص *bejs.* a. *n. ſ.* 1) Ovi poſitio. 2) Præſtantia candoris, *cum quis eo alios ſuperat. Eccellenza di bianchezza.* 3) Pulchritudo, nitor. *Beltà. Ik.* 4) Tumor *in anteriore equi pede.* 5) Fervor caloris. *Gol.*

بيض *bȳz.* a. *part. pl. a* بيوض *bujūz, quod eſt, pl. a* بايض *bājyz.* Oviparæ, multa parientes. ¶ ايّام البيض *ejjāmül-bȳz*, dies a novilunio 12. 13. *vel* 13. 14. & 15. *Gol.*

بيض *bejz.* a. *n. ſ. pl. a* بيضه *bejzæ.* Ova. *Ovi. Wan.*

بيض *bīz.* a. *part. pl. ab* ابيض *ebjæz.* Albi. *Bianchi. Wan.*

بيض *büjūz.* a. *part. pl. a* بايض *bājyz.* Oviparæ, multa parientes ova. *Wan.*

بيضا *bejzā.* a. 1) *part. fœm. ab* ابيض *ebjæz.* Alba, candida. *Bianca.* 2) *n. ſ.* Sol. *Sole.* 3) *i. q.* داهيه *dāhije.* a. Malum, infortunium. ¶ منارۀ بيضا *minārei bejzā.* Turris alba, *ſeu* turris Damaſci, *ad quam & per quam deſcenſurus in terram Jeſus creditur a Mohammedanis. Tef.* يد بيضا *jedi bejzā.* 1) Manus alba Moyſis. 2) Manus propria. *Mano bianca, & propria. Ah.* 3) Triticum, hordeum decorticatum adhuc humidius. 4) Saccus coriaceus, marſupium. امّ بيضا *ümmü bejzā.* 1) Olla. 2) Laqueus venatorius. 3) Nom. equi. 4) Nom. palatii cujusdam in urbe Baſra. 5) Nom. quatuor oppidorum in Aegypto. 6) Nom. urbis in Perſide. 7) Nom. provinciæ in Mauritania. *Gol.*

بيضان *bȳzān.* a. *part.*)(سودان) Homines albicantes *Gol.*

بيضة *bejzæt.* a. *n. ſ. pl.* بيض *bȳz.* 1) يومرطه *iümurtæ.* t. Ovum, *Uovo.* 2) Teſticulus. 3) Caſſis, galea ferrea. *Wan.* 4) *per ſimilitudinem* Cephalæa, *dolor totum caput occupans.* 5) Tractus, & umbilicus *regionis.* 6) Medium, *urbis, capitis.* 7) Margo *rei.* 8) Area & circus populi, *uti & quem in campis tentoria circumſtant.* ¶ بيضة البلد *bejzætül-beled.* Tubera terræ. بيضة الخدر *bejzætül-hæzer.* Virgo. بيضة العقر *bejzætül-ükr.* Ovum galli, *quod unicum toto vitæ tempore excernere dicitur; vel Adagio dicitur de re, quæ non exiſtit.* بيضة القصب *bejzætül-kæſæb.* Gummi in arundine ſaccharifera proveniens, بيضة النهار *bejzætün-nīhār.* Claritas, & lux diei. * *Expreſſ. figur.* بيضه در آب پخته اولدي *bȳze der āb. h. e. püchte oldī.* t. Coctus, maturus factus. بيضه دركلاه شكست *bȳze der külāh ſikeſt. h. e.* حيله‌سي ظاهر اولدي *hȳlesī zāhir oldī.* t. Fraus ejus palam facta eſt. بيضۀ صبح *bȳzeī sæbæh. h. e.* آفتاب *āfitāb.* Sol. بيضۀ كافور *bȳzeī kāfūr.* Ovum camphoræ, *alluſio ad fulgur. Ferh.*

بيضة *bȳzæt.* a. *n. ſ. pl.* بيض *bȳz.* 1) Terra *albicans, leviſque.* 2) Color quidam, *ſeu* ſpecies *dactylorum. Gol.* 3) *nom. prop.* Nom. urbis. *Wan.*

بيضه‌زر *bejzætzer.* p. *n. ſ. compoſ.* Moneta aurea, *antiquis Cajanidarum temporibus cuſa, ob formam ovalem ita dicta. Herb.*

بيطار *bejtār.* a. *n. ſ. pl.* بياطره *bejātyre.* 1) Faber ferrarius. *Wan.* 2) Veterinarius, mulomedicus. *Maniſcalco.*

بي طاقت *bī tākæt.* p. *adj. compoſ.* Viribus deſtitutus. *Privo di forze.* ¶ بي طاقت و تاب اول *bī tākætütāb* ol. Deficere, deſtitui viribus. *Eſſer, reſtar ſenza forze. Eb.*

بي طاقتي *bī tākætī.* p. *n. ſ. compoſ.* Defectus virium. *Mancamento di forze. Ni*.*

بيطر *bijætar.* a. *n. ſ.* Faber ferrarius. *Wan.*

بيطره *bejtæret.* a. *V. act.* Artem veterinariam exercere. *Wan.*

بي طلب و رجا *bī tælæbü regiā.* p. *compoſ.* Absque prævia requiſitione, aut precibus. *Senza richiedere, ò pregare. Ik.*

بيظ *bejz.* a. *n. ſ.* 1) Aqua ſpermatica, *ſeu* ſemen genitale *admiſſarii, vel viri, vel mulieris.* 2) Uterus *mulieris. Gol.*

بيع *bejʿ.* a. *n. ſ.* 1) Emptio. 2) Venditio. *Wan.* ¶ بيع ا *bejʿ* e. Vendere. *Vendere.* بيع و شرا ا *bej-ü śirā* e. & بيع و اشترا ا *bej-iśtirā.* e. Vendere, & emere, mercari, negotiari. *Trafficare, vender e comprare, negoziare.* 3) Inauguratio, ſalutatio, *qua autoritatem alterius, & imperium agnoſcimus. Gol.* ¶ بعض كمسنه‌لري شيخه بيعت صورتنده كوندردي *bæʿzȳ kimeſneleri śejchæ bej-ăt sūretinde gönderdȳ.* Quoſdam miſit ad prælatum per modum obedientiæ illi offerendæ. *Mandò al prelato certi uomini, come per rendergli obedienza. Sæ.*

بيع *bejæʿ.* a. *n. ſ. pl.* ابيعا *ebji-ā.* 1) Venditor. 2) Emptor. 3) *i. q.* مساوم *müsāwim*, Licitator. *Gol.*

بيعان *bejjān.* a. *n. ſ. dual.* Emptor, & venditor. *Wan.*

بيعت *bej-ăt.* a. *n. ſ.* 1) Inauguratio, ſalutatio, *qua aliquis extendendo manum ſuam, & prehendo manum alterius alterum Chalifam agnoſcebat. Herb.*

بيعت *bij-ăt.* a. *n. ſ. pl.* بيع *bījæʿ.* 1) Eccleſia, templum Chriſtianorum. *Chieſa, tempio.* 2) Modus, & forma vendendi. 3) Contractus, pactum. *Contratto, patto. Wan.* ¶ انكله عهد و بيعت قلديلر *anünile æhtü bejăt kyldīler.* Cum eo contraxerunt, conjurarunt. *Si ſono accordati, e congiurati con eſſo. Tef.* بيعت ا *bej.ăt* e. 1) Fidem recipere, convenire. *Accordarſi, pigliar norma, e regola.* 2) Adſtipulari. *Dar la mano. An.*

بي عديل *bī ædīl.* p. *compoſ.* 1) Sine pari. 2) *adj.* Incomparabilis. *Senza pari, impareggiabile. Sæ.*

Zu pag. 648 von Meninski Tom I

بيفراشد bifafrashed p. er wird erhöht werden oder wird erhöhen lassen

بيفژولد bifezuled p. er wird entwerfen oder anzeigen | zum Besten

بيفشارد bifeshared p. er wird ausgepreßt werden

بي عزت bī ỹzzet, & بيعزتي bī ỹzzetī. p. adj. compoſ. Inglorius. Senza gloria, ò onore. Caſt.

بي عقل bī ækyl. p. compoſ. 1) عقلسز ækylsyz. t. Sine intellectu. 2) adj. Judicio carens. 3) adv. Stulte. Privo d' intelletto, ſceruellato, ſcioccamente. Hæl.

بيغ bejgh. a. n. ſ. Ebullitio, commotioque ſanguinis. Gol.

پيغاره pejghāre. p. n. ſ. i. q. سرزنش ſerzeniś. طعن tæ'n. a. 1) Exprobratio. 2) Criminatio falſa, calumnia. Ferh.

بيغال byghāl. p. n. ſ. Haſta, lancea. Ferh.

پيغاله pejghāle. p. n. ſ. Poculum vini. Ferh.

پيغام pejghām, & pejghæm. i. q. پيام pejām. p. n. ſ. خبر chæber. a. 1) Novum, nuntium 2) Legatio. 3) Fama. Nuova, avviſo, miſſione. Ferh. ¶ عرض پيغام ا ærzỹ pejghām e. 1) Renuntiare, quæ commiſſa ſunt. 2) Nova, quæ fert, exponere. Fare l' ambaſciata, eſporre la ſua commiſſione. Sæ. پيغام استمالت كوندردي pejghāmĭ iſtimalet gönderdỹ. Miſit literas gratioſas. Mandò una grazioſa lettera. Sæ.

پيغامبر pejghāmber. p. n. ſ. compoſ. 1) Allator novi pec. de Deo, rebuſque ad ſalutem pertinentibus. 2) Propheta. Ferh. Profeta, Apoſtolo. Numerus prophetarum juxta traditionem quandam excurrit ad ducenta, & 24. millia, aut juxta aliam ad centum, & 24. millia. Inter hos tredecim, & trecenti legatorum munere functi ſunt, qui vero novas conſtitutiones attulerunt, ſex ſunt numero: Adamus, Noachus, Abrahamus, Moſes, Jeſus, & Mohammed. Relan.

پيغامبرلك pejghāmberlik, & پيغمبرلك pejghæmberlik. t. n. ſ. 1) Prophetia. 2) Donum prophetiæ. 3) Munus prophetæ, aut Apoſtoli. Profezia.

پيغامبري pejghāmberī. p. n. ſ. 1) Prophetia. 2) Donum prophetiæ. 3) Munus prophetæ. Caſt.

بي غايه & بيغايه bī ghāje, & بي غايت bī ghājet. p. compoſ. 1) Sine fine. 2) adj. Infinitus, immenſus. Infinito, immenſo.

بي غرض bī ghæræz. p. 1) adv. compoſ. Sincere. 2) Sine paſſione, [illegible] proprio commodo. 3) adj. Sincerus. Sincero, ſinceramente, ſenza paſſione, ò intereſſe. Hæl.

بي غرضانه bī ghæræzīne. p. 1) adj. compoſ. Sincerus, purus. 2) Expers concupiſcentiæ, & paſſionis. 3) adv. Sincere. Sincero, puro, ſinceramente, diſintereſſato. ¶ محبت بي غرضانه muhæbbetī bī ghæræzāne. Amicitia pura. Amicizia pura. Ik.

بي غش و غل bī ghæśśü ghyll. p. 1) adj. compoſ. Sine odio, & ſimultate. 2) n. ſ. Amicus. Senza odio, ò paſſione, amico vero.

پيغلوش pīghælūś. p. n. ſ. Radix floris cujuſdam. Caſt.

پيغاله pejghule. i. q. پيغوله p. n. ſ. Angulus. Cantino. Ferh.

بي غم bī ghæm. p. compoſ. 1) Sine afflictione, aut moleſtia. 2) adj. Curis vacuus. Libero da ogni faſtidio. ¶ بي غم اولان آدمه آدم ديمم bīghæm olan ādeme ādem dīmem. Hominem non æſtimo eum, qui omnis expers eſt curæ, aut moleſtiæ. Non deve chiamarſi uomo, che non hà mai faſtidio. Eb.

پيغم pejghæm. پيغام i. q. p. n. ſ. Nuntium. Ferh.

پيغمبر pejghæmber. p. n. ſ. compoſ. 1) Nuntius, novi allator. 2) uſit. Propheta. Ferh.

پيغمبره pejghæmbere. p. n. ſ. Prophetiſſa. Caſt.

پيغمبري pejghæmberī. p. n. ſ. Prophetia. Caſt.

پيغن pejghæn. p. n. ſ. Ruta herba. Ruta. Ferh.

پيغو pejghū. p. nom. prop. Nom. regionis, & civitatis Pegu. Ferh.

پيغوله pejghūle. p. n. ſ. كوشه köśe. t. Angulus. Cantone, angolo. Ferh.

پيغون pejghūn. p. n. ſ. Conditio, fædus, pactum. Ferh.

پيغوي pejghæwī. p. n. ſ. 1) تركي دل türkī dil. t. Lingua turcica. Ferh. 2) Scriptura turcica. Lingua. e ſcrittura Turcheſca.

بيغه bīghæ. p. n. ſ. قاو kāw. t. Fomes. Eſca. Hæl.

بيغي bīghỹ. p. n. ſ. Amotio, repulſio. Ferh.

بيغي & بياغي bajaghỹ. t. 1) adj. Simplex. 2) adv. Simpliciter. 3) Proprie. Semplice, ſemplicemente, propriamente. 4) pro كانه kennehu. a. Quaſi vero, quaſi dicas. Come ſe, quaſiche.

پيفه pīfet. p. n. ſ. Species arboris, cujus lignum putrefactum Chorazanenſibus pro fomite ſervit. Ferh.

بي فروغ bī fürūgh. p. adj. compoſ. Succeſſu carens. Senza riuſcita. ¶ سلطنت امرني بي فروغ و مواعيد روزكاري دروغ بولجق ſaltanet emrinī bī fürūgh we mewā-ỹdi rūzigārī dürūgh būlỹgiak. Recognoſcendo imperium ſucceſſu carere, & commoda vitæ, ſeu proventus, ac divitias mundi fallaces eſſe. Sæ. Conoſcendo, che l' imperio era pieno di difficoltà, & affanni, e che le promeſſe, e luſinghe della fortuna erano fallaci, & ingannevoli. Br.

بيك bijuk, bijyk, bujuk. t. n. ſ. سبله ſeble. a. Myſtax. Baſette, muſtacchi. ¶ بيغي آلتنده كولردي bijyghy altynde gülerdi. Clam ridebat, q. ſub myſtacibus. Rideva ſotto cozzo.

بي قال bi kāl. p. adj. compoſ. 1) Mutus. 2) Non loquens. Muto, ſenza parlare. Eb.

بيقه bīkæt. a. n. ſ. Leguminis ſpecies, piſis major, viridis, quæ comeditur piſta, coctave, aut pro pabulo datur bobus. Gol.

بيقلو bijyklü, bijuklü, bujyklü. Myſtaces habens. Con muſtacchi, barbato. Ah.

بيقرار & بي قرار bī kærār. p. adj. compoſ. 1) Inconſtans, mutabilis. 2) Afflictus, agitatus. 3) Impotens, impatiens. Volubile, incoſtante, impaziente, & ſenza forze, afflitto, agitato da paſſione. Ik. ¶ بيقرار اولوب bī kærār olup. Nihil moratus. Senza fermarſi punto. Sæ. عشقندن بي قرار اولوب æśkynden bī kærār olup. Præ amore quietem non invenit. Per il grande amore non potè trovar ripaſo. Sæ.

بي قرارلق bī kærārlyk. t. n. ſ. compoſ. 1) Irrequies. 2) Inconſtantia. Incoſtanza, inquietudine.

بيقره bykæret. a. V. act. Debilem, & laſſum fieri. Wan.

بي قصد و اختيار bī kæſtü ychtyjār. p. compoſ. 1) adv. Illibenter, & abſque propoſito deliberato. 2) Involuntarie, caſu. 3) adj. Caſualis. Senza diſſegno, involontariamente, caſualmente, caſuale, involontario. Sæ.

بي قصور & بيقصور bī kusūr. p. compoſ. 1) adv. Abſque defectu. 2) Integre. Senza mancamento, intieramente.

بيقور bejkūr. a. n. ſ. Bos. Bove. Wan.

بيقوش baikuś. t. n. ſ. بوم bum. a. Noctua. Alocco, civetta. Bern.

بي قياس & بيقياس bī kyjās. p. adj. compoſ. 1) Incogitabilis, incomprehenſibilis. 2) Infinitus, immenſus. Inimaginabile, incomprenſibile, infinito, immenſo. Sæ.

بيقية bīkỹjet. a. n. ſ. 1) Planta lenticula procerior, inter ſegetes naſcens. 2) Aphaca. Gol.

بيك bejek. p. compoſ. 1) Ad unum. 2) Cum uno. * Expreſſ. figur. بيك نيم نهاد bejek nīm nihād. h. e. برطرف ايتدي ber tæræfittī. t. Abjecit, ſepoſuit. L' ha poſto da parte, l' ha tralaſciato. بيك راه bejek rāh. 1) Una vice. In una volta. 2) Uno impetu. In un colpo. Ferh.

بيك bejg. t. n. ſ. Dominus, pro uſit. بك.

پيك pejk. p. n. ſ. 1) A pedibus, pediſequus. 2) Nuntius. 3) Curſor. Lacchè ſtaffiere, corriere, meſſo. Ferh. ¶ پيك اجل pejkī egel. Fati ſatelles, angelus mortis, homines perimendi, eorumque animas excipiendi munere fungens. Angelo della morte. پيك خيال ارشمز pejkī chæjāl iriśmez. Nec velociſſima imaginatio aſſequi poteſt. L' imaginazione non lo può arrivare. Eb.

بيك bin. t. num. cardin. الف elf. a. هزار hezār. p. Mille. Mille. ¶ بر بيك bir bin. Unum mille. Un migliaio. ايكي بيك iki bin. Duo millia. Due milla. بيك اياق bin-ājak, & بيك اياقلو bin-ājaklü. 1) Mille pedes habens, & millepeda. 2) Centipes. Che hà mille piedi. & centopiè. Bob. بيك باشي bīn-baśi. Chiliarcha, colonellus. Colonello. اون كره يوز بيك on kerre jüz bin. Decies centena millia, millio. Un millione. كتمكه بيك جانله طالب و راغب اولديلر gitmege bin-gianile tālibü rāghyb oldyler. Toto corde deſiderarunt, & ambiverunt illuc ire. Bramarano & ambirono con mille paſſioni d' andarvi. Eb. قدومنه بيك شوقله منتظر ايكن kudūmine bin-śewk ile muntæzyr iken. Dum adventum ipſius maximo cum deſiderio præſtolabantur. Mentre ſtavano aſpettando con paſſione, & impazienza il di lui arrivo. Eb.

بيكاده bīgāde. p. adj. compoſ. عنين ỹnnīn a. Ad venerem impotens. Impotente al coito.

بي كار & بيكار bīkār. p. adj. compoſ 1) Occupatione, profeſſione carens. 2) Otioſus. 3) Liber, vagus. Uomo ſenza facenda, ò profeſſione, libero, e vagabondo.

بيكار bīn-ar, & bun-ar, & pun-ar. t. n. ſ. Fons, puteus. Fonte, & pozzo.

پيكار pejkār, & pīkār. p. n. ſ. 1) Prælium, pugna. 2) Contentio. 3) Bellum. Ferh. 4) Militia, exercitus. Zuffa, combattimentto, guerra, conteſa, & milizia, eſſerzito. ¶ پيكار ا pejkār e. Pugnare. Combattere. Sæ.

پيكار كر pejkār ger. p. n. ſ. compoſ. Præliator, bellator, miles. Combattente, ſoldato. Hæl.

پيكاركر pīkārger. p. n. ſ. compoſ. Pictor. Pittore. Ferh.

بيكاره bīkāre. p. adj. compoſ. Impotens ad venerem. Ferh.

پيكان pejkān. p. n. ſ. pl. a پيك pejk. Nuntii. ¶ پيكان اجاله pejkānī egel ile. Cum nuntiis mortis. Ah.

پيكان pejkān. p. n. ſ. 1) دمرن demren. t. Cuſpis ferrea ſagittæ. Ferh. 2) Sagitta, telum. Ferro della freccia, & ſtrale, freccia. ¶ پيكان جان ستان ايله اعدا جكرين داغلاديلر pejkānī giān ſitān ile æ'da gigerin daghladyler. Cuſpidibus ſagittarum lethiferis corda hoſtium transfixerunt. Traſiſſero con le loro mortifere freccie il cuore de' nemici. Sæ. پيكان جانستان تير پران ايله

pejkānī gianfitānī tīrī perrān ile. Exanimantibus cuspidibus sagittarum volantium. *Con frecciate mortali. Sæ.* بيكان خاره كذار *pejkānī charre güzār.* Sagitta marmor ipsum trajiciens. *Freccia, che trapassa il marmo. Sæ.*

بيكانكي *bīgānegī.* p. *n. f.* بادلق *lādlyk.* t. Ignoti status, peregrinitas. *Sconoscenza. Ik.*

بيكانه لك *bīgānelik.* t. *n. f. usit.* بيكانلك *bīganelik.* Ignoti status.

بيكانه *bīgāne.* p. *adj. compos.*)(آشنا Ignotus, peregrinus. *Sconosciuto, forastiere. Ferh.* ¶ بيكانه و خويش *bīgāne wu chȳś.* Externus, & civis; suus, & alienus. *Il cittadino, e forastiere, tanto li suoi, quanto li forastieri. Sæ.* شاه كه احسان ايله بيكانه دور *śāh ki yhsān ile bīgāne dür.* Rex, qui non assuevit gratiis conferendis, beneficiis non notus. *Une rè, che non fà grazie, e che non è conosciuto per le di lui grazie. Sæ.* وجود بيكانه كبي *wüğiūdī bīgāne gibi.* Instar essentiæ incognitæ, instar entis rationis. *Ik.* * *Express. figur.* بيكانه خو *bīgāne chū. h. e.* وحشي طبيعت *wæhsī tæbīæt.* Fera, indomita indoles. بيكانه رو *bīkāne rū.* Ignota facies, homo ignotus. *Ferh.*

بيكانه سم *pejkāne sim.* p. *n. f. compos.* 1) Unguis *avium.* 2) Aliud quid cuspidem habens *instar sagittæ. Ferh.*

بيكانه لك *bīg inelik.* t. *n. f. compos. i. q.* بيكانكي Peregrinitas.

بيكاني *pejkānī.* p. *n. f.* Species rubini. *Ferh.*

بيكاه & بي كاه *bīgāh* p. *compos.* 1) وقتسز *wækȳtsyz.* t. Immaturus, intempestivus. *Ferh. Fuor di tempo.* 2) اير *ir.* t. Matutino tempore. *Troppo a buon' ora.*

بيكر *pejker.* p. *n. f.* صورت *sūret* a. يوز *jüz.* t. Facies, forma, imago. *Faccia, forma, imagine. Ferh.* II. منظر *mænzær.* ¶ بيكر ملكوت *pejkerī melekūt.* Facies, & effigies cœlestis, intelligentia. *Ah.* پري بيكر *peri pejker.* 1) Facie angeli præditus. 2) Instar angeli formosus. *Bello come un' angelo.* ماه بيكر *māh pejker.* Instar lunæ formosus. *Bello quanto la luna. Ah.* زبرجدي بيكر *zeberğedi pejker.* Faciem habens cæruleam. *Azzurro. Sæ.*

بي كرانه & بي كران & بيكران *bīgirān,* & *bīgirāne.* p. *compos.* 1) Pretio carens. 2) Fine carens, infinitus, inæstimabilis. *Inestimabile, infinito. Ah.*

بيك راه *bejekrah.* p. *n. f. compos.* Ad unum, *vel* cum uno. *Ferh.*

بيكردن *pejkerden.* p. *V.* Abscindere nervum. *Ferh.*

بيكرگاه *pejkerkāh.* p. *n. f. compos.* Poculum *formam habens bovis. Ferh.*

بيكس *bīkes.* p. *n. f. compos.* 1) Ab omnibus destitutus, orphanus. *Senza parenti, amici, solo. Ferh.* 2) Orphanitas, carentia hominis. *Ik.*

بيكلك *beglik.* t. *n. f. pro* بكلك Principatus.

بينلك *bin-lik.* t. 1) *num. distribut.* Millenum. *Migliaio.* 2) *n. f.* Nummus mille *denariorum.* 3) Res pro mille *denariis. Pezzo di mille soldi, & cosa, per mille ducati, soldi.*

بي كم و كاست *bī kemü kāst.* p. *compos.* Absque defectu, & diminutione. *Senza mancamento, e diminuzione.* ¶ بي كم و كاست *bī kemü kāst* e. Integre absolvere, adimplere. *Compire, adempire senza alcun mancamento. Sæ.*

بيكن *peiken,* & *pīken.* p. *n. f.* Cribrum, vannus. *Crivello, vanno.* 2) Rutrum. *Ferh.*

بيكناه & بي كناه *bīgünāh.* p. *compos.* 1) Sine peccato, & culpa. 2) *adj.* Innocens. *Senza peccato, ò colpa, innocente. Sæ.*

بيكند *pejgend.* p. 3. *pers. præt.* 1) In filum traxit. 2) Collegit in unum locum. *Ferh.*

بيكند *pejkend.* p. *nom. prop.* Nom. urbis Samercandi, *quæ sedes regia fuerat regis* افراسياب *efrāsjāb. Ferh.*

بيكند *pikend.* p. 1) *nom. prop.* Nom. urbis Samercandi. *Cast.* 2) *nom. prop.* Nom. loci in regione توران *turān. Ferh.*

بيكندن *pejkenden.* p. *V. compos.* 1) Colligere. 2) In filum trahere. *Ferh.* 3) Aquam ex ore efflare. 3) Subtiliter dispergere, sparsim ejaculari. *Cast.*

بيكيدن *bejkiden.* p. *V.* 1) Farinam tostam, siccamque inglutire. 2) Mollire. 3) Argento obducere. *Inargentare. Cast.* 4) پفكرمك *püfkürmek* t. Aquam ex ore efflare, ejaculari. *Ferh.*

بيكيدن *pīkīden.* p. *V.* Commedere frumentum *siccum cum aqua. Ferh.*

بيكير *bejgīr.* t. *n. f. vulg. pro* بارگير *bargīr.* Equus.

بيل *bil.* p. *n. f. vul. bel.* 1) Pala, rutrum *Ferh.* 2) Lumbi. 3) Vinitor. *Cast.* ¶ امدادنه بيل بغلاديلر *imdādine bil baghladyler.* Accinxerunt se ad suppetias illi ferendas. *S' accinsero per soccorrerlo. Sæ.* بيلن بوكر بكزين صرارور *bilin böker ben-zyn sarardür.* Lumbos ejus incurvat, & faciei pallorem inducit. *Gli fà chinar la schiena, e gli rende il viso pallido. Del.*

بيل *pīl.* p. *n. f. i. q.* فيل *fīl.* Elephas. *Ferh.* * *Express. figur.* بيل آبكش *pīlī ābkeś.* Elephas aquam bajulans. *h. e.* سحاب *sæhāb.* Nubes. بيل افكندن *pīl efkenden.* Prosternere elephantem. *h. e.* شطرنج اويوننده مات ايتمك *śætrænğ ojuninde māt etmek.* t. Vincere in lusu latrunculorum. *Ferh.*

بيلاده *bīlāde.* p. *n. f.* Quod datur ultra mercedem, *donarii loco. Cast.*

بيلارام *pīlārām.* p. *nom. prop.* Nom. arcis munitæ. *Ferh.*

بيلاسته *pīlāste.* p. *n. f.* فيل كموكي *fil gemügi.* t. عاج *āğ.* a. Ebur. *Avorio. Hæl.*

بيل امرود *pīlī emrūd.* p. *n. f.* Species pyri. *Ferh.*

بيلاو *pilaw,* & پولاو *pulaw.* t. *n. f.* Oryza. *Vide* پلاو

بيلپا *pīlpā.* p. *n. f.* 1) Genus poculi, *quod in fine tabulæ circumdatur.* 2) Arma zingarorum. 3) Elephantiasis. *Ferh.*

بيلبالا *pīlbālā.* p. *n. f. compos.* Statura, eminentia *elephantis altitudinem æquans. Ferh.*

بيلبان *pīlbān.* p. *n. f. compos.* Elephantis magister *aut* rector. *Cast.*

بيلة *bilet.* a. *n. f.* Minctus, & mingendi forma. *Wan.*

بيلتن *pīlten.* p. *adj. compos.* 1) Elephantinus. 2) *fig.* Altus, ingens. *Ferh.*

بيل دمان *pīldemān.* p. *n. f. compos.* Elephans robustus, terribilis, ira accensus. *Ferh.*

بيلس *pīles.* p. *n. f.* Ebur. *Avorio. Ferh.*

بيلسته *bīleste.* p. *n. f.* Unguis *accipitris. Ferh.*

بيلسته *pīleste.* p. *n. f.* 1) *i. q.* بيلاسته Ebur. 2) Corium caprinum, & odoratum. *Ferh.*

بيلسم *pīlsem.* p. *nom. prop.* Nom. herois e regione توران *tūrān, qui a* رستم *rüstem in prælio occisus est. Ferh.*

بيلش *biliś.* t. *n. f.* 1) Notitia. 2) *adj.* Notus. *Notizia, scienza, & conoscente. V.* بلش

بي لطافت *bī letāfet.* p. *compos.* Amœnitate carens. *Senza grazia.*

بيلغان *bīlghān.* p. *nom. prop.* Nom. Provinciæ, & urbis *in* تركستان *türkistān. Ferh.*

بيلغوش *peileghūś.* p. *n. f. compos.* Iris variegata. *Giglio di diversi colori.*

بيلقان *bejlækān.* p. *nom. prop.* Nom. urbis in Armenia majori *prope portas Caspias. Gol.* 2) Nomen regionis *in Persia. Cast.*

بيلقن *pīlkæn.* p. *adj.* 1) سمز *semiz.* t. Pingue *animal.* 2) Crassa *res. Grasso, e grosso. Ferh.*

بيلك *beilek.* p. *n. f.* 1) Sagittæ bidentis genus *duplicem habens aciem, quod in regione* بدخشان *bedæchśān, parari solet.* 2) Cuspis ferrea *sagittæ. La punta, ò ferro della freccia. Ferh.*

بيلك *pīlek.* p. *n. f.* Cuspis ferrea *sagittæ. Ferh.*

بيلكويكر & بلكو *bilegü.* t. *n. f.* ميقعة *mīkæ-æt* a. فسان *fisān.* p. Cos. *Cote, pietra da affilare.*

بيلكو & بلكو *bilgü.* t. *n. f.* Scientia. *Scienza, notitia.*

بيلكوش *pejlegūś.* p. *n. f. compos. i. q.* بيلغوش Iris variegata. *Ferh.*

بيلكوش *pīlgūś.* p. *n. f.* 1) Folium *simile auri elephantis.* 2) Sordibulum, pala, qua ejiciuntur *quisquiliæ. Ferh.*

بيلم *bejlem.* a. *n. f.* 1) Nux, *seu* folliculus, *in quo gossipium nascitur.* 2) Gossipium, *aut* quod illi simile nascitur *in thyrso papyri, vel arundinis Gol.* 3) Terebra, *aut* simile instrumentum. *Wan.*

بيلمك *bilmek.* t. *V.* Scire. *Sapere. V.* بلمك

بيلو *pīlū.* p. *n. f.* 1) اراك *erāk.* a. مسواك اغاجي *miswāk aghāği.* t. Lignum, *quo dentes fricantur.* 2) *ipse* fructus, *seu* baccæ. *Ferh.*

بيلور & بيلوور *pīlewer.* p. *n. f.* بونكوجي *bungiukci.* t. Scrutarius, *qui per urbem huc illuc merces viliores vendendas defert. Merciaio. Ferh.*

بيلون *pīlūn.* p. *n. f.* Species serici *admodum subtilis. Ferh.*

بيله *bile.* p. *n. f.* 1) *i. q.* بيلك *bilek vel peilek* بويك و يصي اولان دمرن *būjük we iaššy olan demren.* t. Cuspis sagittæ *lata, & magna. Cast.* 2) Insula. 3) Sagitta bidens. 4) Gena. 5) Pectus, *vel* latus. 6) Ligo. *Ferh.*

بيله *pīle.* p. *n. f.* 1) Bombyx. 2) Sericum subtile. 3) Vermis *nonnunquam in vulnere crescens. Ferh.* 4) Sagitta, *pec.* bicuspidalis. 5) Semen. 6) Radix. 7) چرت *cirt.* t. Merces viliores *circumforaneorum. Merciaria.* 8) Bombycinum, nidus *bombycis.* 9) Palpebra. *Palpebra. Cast.*

بيله بيني *pile binī, aut pīleī binī.* p. *n. f. compos.* برون قنادي *burun kanady.* t. Narium alæ. *Le narici. Ferh.*

بيله ور *pīlewer.* p. *n. f. i. q.* بيلور Circumforaneus.

بيم *bīm.* p. *n. f.*)(اميد) 1) Metus, timor. *Ferh.* 2) Periculum. 3) Discrimen. *Paura, timore, spavento, pericolo.* ¶ بيم جاندر *bīmi giandür.* Animæ timor, periculum vitæ. *Pericolo di vita, paura dell' anima. Kyrk.* بيم هلاك ايله *bīmi helāk ile.* Cum timore interitus. *Con pericolo della vita. Sæ.* بيم جان ايله *bīmi giān. ile.* Præ timore

more vitæ amittendæ. *Dalla paura. Sæ.* بيم سطوتي *bīmi sætwetī.* Metu ejus potentiæ. *Per paura della sua potenza. Sæ.* خاطرلري بيم غلبهٔ عدودن خالي اولوب *chātyrlerī bīmi ghælebei ædūden chālī olup.* Animo eorum a timore prævalentiæ hostium libero manente. *Senza paura, ò sospetto del nemico. Sæ.*

بيم *pejem.* p. *n. f. pro* پيام Nuntium. *Hæl.*

پيما *pejmā.* p. *part. compos.* اولچيجي *ölcigi.* t. Mensurator, ponderator. *Ferh.* ¶ سخن پيما *sæchun pejmā.* Verborum ponderator, eloquens orator. *Che pesa le parole, oratore eloquente.* ملامت پيما *melāmet pejmā.* Opprobriosus. *Vergognoso. Ik.* رهرو باديه پيما *rehrewī bādije pejmā.* Viator, desertorum remensor. *Ik.* اول باد پاي فلك پيماي سما *ol bād pāi felek pejmāī semā sīmā.* Ille velox instar venti equus cœlorum mensurator, *i. e.* ille generosissimus equus. *Quel bello, e generoso destriere. Sæ.*

بيمار *bīmār.* p. 1) *adj.* صيرو *sæjru.* a. Aegrotus. *Ammalato.* 2) Oculus amasiæ. *Ferh.* ¶ بيمار صاحب اضطرار *bīmārī sāhybī yzdyrār.* Aegrotus, afflictus. *Infermo, afflitto. Ik.*

بيمار بارك *bīmār bārīk.* p. *n. f.* Phthisis, tabes. *Ferh.*

بيمار پرستي *bīmār pereſtī.* p. *compos.* ممرض *mumerryz.* a. Qui inservit ægroto, ejusque curam habet. *Cast.*

بيمار خانه *bīmār chāne* p. *n. f. vul.* تيمار خانه *tīmār chāne.* Nosocomium, valetudinarium. *Spedale degl' ammalati, & anche de' pazzarelli. Ferh.*

بيمار خيز *bīmār chyz.* p. *part. compos.* خستەلقدن قلقمش *chastalykten kalkmiś.* t. A morbo convalescens. *Levato dalla malatia. Ferh.*

بيمار ژون *bīmār jūn.* p. *n. f. compos.* Cibus ægroti. *Ferh.*

بيمار سان *bīmār sān.* p. *n. f. compos.* Nosocomium. *Ferh.*

بيمارستان *bīmāristān.* p. *n. f. compos.* Nosocomium, valetudinarium. *Ferh.*

بيمار سياه *bīmārī sijāh.* p. *n. f. compos.* Febris ardens, sudatoria, *qua, qui laborat, perpetuis, ac copiosis afficitur sudoribus. Ferh.*

بيمارغنج *bīmārghæng.* p. *adj. compos.* Infirmus, vitam in infirmitate transigens. *Ferh.*

بيمار گون *bīmār gūn.* p. *compos. adj.* 1) صارو بنكزلو *saru ben-zlü.* t. Pallidus, ægroto similis facie. *Pallido come un'ammalato. Cast.* 2) Infirmus, continuo ægrotus. *Ferh.*

بيمارگين *bīmārgin.* p. *n. f.* 1) خستە آشي *chasta āśī.* t. Cibus ægroti. *Cast.* 2) Valetudinarius. *Ferh.*

بيماري *bīmārī.* p. *n. f.* مـرض *mæræz.* a. صيرولق *sæjrulyk* t. Morbus, ægritudo. *Malatia, infermità. Ik.*

بيماريء بارك *bīmārīi bārīk.* p. *n. f. compos.* Phthisis. *Cast.*

بيماريء كودك *bīmārīi kodek.* p. *n. f.* Morbus puerorum. *Cast.*

بي مآل *bī me-āl.* p. *compos.* 1) Absque reditu. 2) Absurdus, vanus. ¶ سؤال بي مآل *sü-ālī bī me-āl.* Quæstio indigna responsione, absurda. *Dimanda spropositata. Ll.*

بي مالك *bī mālik.* p. *compos.* Possessore carens. *Senza padrone, ò possessore.* ¶ اگربو مالكي بي مالك ظن ايتمگله *eger bu memāliki bī mālik zænn itmegile.* Si supposito hoc, regnum sine rege esse. *Se col supporre, che questo regno fosse senza re. Sæ.*

پيمان *pejmān.* p. *n. f.* 1) عهد *æhd.* a. Pactum, fœdus. 2) Propinqui, affines. *Ferh.* 3) Pignus. 4) Firmitas. *Promessa, patto, offerta, & fermezza.* ¶ عـهد و پيمان *æhtü pejmān.* 1) Fædus, & promissum. 2) Capitulationes pacis. *Capitulazioni della pace. Ll.* پيمان بستن *pejmān besten.* Fœdus icere. *Far allianza, stabilir un accordo.* پيمان شكن *pejmān śiken.* Fœdifragus, violator promissorum. *Mancatore di fede. Sæ.* پيمان شكنلك *pejmān śikenlik.* Violatio fœderis, *vel* pacis. *Il romper la pace, violare la promessa.* ابد پـيمان *ebed pejmān.* Aeternus. عـثمان درست پيمان *ūsmānī dürüst pejmān.* Othomanus observator datæ fidei, *aut* pactorum. *Osmano osservator de' patti, mantenitor della fede. Sæ.*

بي مانند *bīmānend.* p. *compos.* 1) Sine pari *aut* æquali. 2) Incomparabilis. *Senza pari, incomparabile, cc.* ده *de.* In.

پيمانه *pejmāne.* p. *n. f.* 1) Mensura liquidorum, aridorumque. 2) Calix. 3) Crater. *Misura, bicchiere, tazza. Ferh.* ¶ پيمانه نوش *pejmāne nūś.* Ebibitor scyphorum. *Bevitore. Eb.* پيمانه گاه *pejmāne gāh.* Abacus, *q.* locus scyphorum. * *Express. figur.* پيمانه پرشد *pejmāne pürśud.* *h. e.* عمر آخره ايرشدي *ūmr āchyre iriśtī.* t. Mensura ejus completa est, *i. e.* vita ejus ad extremum pervenit. *Ferh.*

بي مأوي *bi meewī.* p. *compos.* Inhospitus, incultus. *Disabitato, senza abitazione.*

پيماي *pejmāj.* p. *n. f. compos.* اولچيجي *ölcigi.* t. Mensurator. *Misuratore. V.* پيما

پيمبر *pejember.* p. *n. f.* *i. q.* پيغامبر Nuntius. *Ferh.*

بي مثال *bī misāl.* p. *compos.* 1) *adv.* Sine simili, aut pari. 2) *adj.* Incomparabilis. *Senza pari, impareggiabile.* ¶ كمال حسن و جمالده بي مثال *kemālī husnü gemālde bī misāl.* In perfectione pulchritudinis, & formæ sine pari. *Di beltà impareggiabile. Sæ.*

بي مجال *bī megiāl.* p. *adj. compos.* Viribus destitutus. *Senza forza. Sæ.*

بي محابا *bī mæhābā.* p. *compos.* Absque respectu. *Senza rispetto. Hæl.*

بي محل *bī mæhæll.* p. *adv. compos.* 1) Absre. 2) Intempestive. *Fuor di tempo, ò fuor di proposito. Sæ.*

بي مدد *bī meded.* p. *adj. compos.* Auxilio destitutus. ¶ سپاه بي مدد *sipāhī bī meded.* Exercitus auxilio destitutus. *Essercito privo di soccorso. Sæ.*

بي مر *bī mer.* p. *compos.* 1) *adv.* Sine termino, ac mensura. 2) *adj.* Infinitus. *Ferh.*

بي مرحمت *bī merhæmet.* p. *compos.* 1) *adv.* Absque misericordia. 2) *adj.* Immisericors. *Senza misericordia, ò compassione, immiericordioso. Sæ.*

بي مرحمتلك *bī merhæmetlik.* t. *n. f. compos.* Carentia misericordiæ. *L'esser senza compassione, ò misericordia.* ¶ بي مرحمتلكده يـوركي سنك ايدي *bī merhæmetlikte iüregī senk īdy.* In immisericordia cor ejus lapis erat. *Aveva il cuore di marmo ad aver compassione di alcuno. Sæ.*

بي مروت *bī mürüwwet.* p. *adj. compos.* Inurbanus. *Scortese. Hæl.*

بي مزد *bī müzd.* p. *adj. compos.* 1) Infamis. 2) Clandestinus. ¶ دزد بي مزد *düzdi bī müzd.* Fur infamis. *Ladro infame. Sæ.*

بي مساس *bī mesās.* p. *adj. compos.* Fundamento, convenientia carens. *Spropositato, senza fondamento. Ferh.*

بي مشقت و انتظار *bī meśækkætü intyzār.* p. *compos.* Absque molestia, & tædio. *Senza pena, & aspettanza. Sæ.*

بي معني *bī mæ'nī.* p. 1) *adj. compos.* باطل *bātyl.* a. Vanus, frivolus. 2) Absurdus. 3) *adv.* Absurde, inaniter. *Vano, spropositato, & indarno, spropositatamente.* ¶ بي معني هنده ايلچي ارسال ايلديلر *bī mæ'nī hinde īlcī irsāl ejlediler.* Abs re miserunt legatum in Indiam. *Spedirono sporpositatamente un' ambasciatore in India. Eb.* بي معني سوزلر سويلمك *bī mæ'nī sözler söjlemek.* Vana loqui, & absurda. *Vaneggiare spropositi.*

بي معنيلك *bī mæ'nilik.* t. *n. f. compos.* Absurditas, vanitas. *Vanità, sproposito.*

بي مقال *bī mækāl.* p. *compos.* 1) *adv.* Absque discursu. 2) *adj.* Mutus.

بي مقدار *bī myktār.* p. *adj. compos.* 1) Exilis, humilis. 2) Impotens. *Umile, impotente. Ik.* ¶ بي مقدار و پست *bī myktārü pest.* Exilis, ac vilis. *Debole, e basso. Ah.*

بي منت *bī minnet.* p. *compos.* منتسز *minnetsyz.* t. Absque precibus, citra obligationem. *Senza obligo di pregare. Eb.*

بيمن همتكم العاليه *bi jümnü himmetikümül-ælīje.* p. *express. persica* مبارك همتكز بركاتيله *mübārek hjmmetün üzün-berekātī ile.* t. Auspicante favore vestro gratioso. *Sotto gl' auspizii del vestro grazioso favore. Sæ.*

بيمند *bīmend.* p. *n. f. compos.* 1) Infundibuli molaris pars prominentior, *quæ ad molam perpetuo allitu continuò movetur, atque ita frumentum excutit.* 2) Crepitaculum, crotaculum. 3) Mola strepera, *qua aves abiguntur in hortis. Cast.* 4) Glarea, *quam moliendinarii lapidi molari inspergere solent. Ferh.*

پيمودن *pejmūden.* p. *V.* اولچمك *ölcmek* t. Mensurare, metiri. *Misurare. Ferh.*

پيموده *pejmūde.* p. 1) *part. pass.* Mensuratus. 2) *n. f. fig.* Haustus vini. 3) Discursitatio. *Ferh.* 4) Dimensum, dimensio. *Misurato.* 5) Vana, & iniqua res, mensura præter debitum. *Cast.*

بين *bein.* a. *V. act.* [1. & 2. F.] Excellere, præstare. ¶ ذات البين *zātül-bejn.* Concordia, amicitia. بينهما بين بعيد *bejnehümā bejnün bæjdün.* Inter ambos differentia magna est, multum interest interutrumque discriminis. غراب البين *ghurābül-bejn.* Corvus, *seu* cornix variegata, *juxta alios* avis corpore nigro, rubris pedibus, & rostro. بين يديه *bejne jedjhi.* Inter manus ejus, *i. e.* coram illo شيء بين بين *śejün bejne bejne.* 1) Res medio modo se habens, nec bona nec mala. 2) *i. q.* ضعيفا *zæ'yfen,* Infirmiter leniterque. 3) Lenis *Hamza, quæ est inter duas vocales breves, seu quæ non habet comitem quietem. Gol.*

بين *bejn.* a. *n. f.* 1) فراق *firāk.* a. آيريلق *ājrylyk* t. Separatio, distantia. 2) Cornix variegata. *Wan.* 3) Conjunctio, nexus. *Separazione, & congiunzione.* 4) Medium, interstitium. *Il mezzo, ò tramezzo.* ¶ بينده *beinde,* & مابينده *mābeinde.* 1) In medio. 2) Inter se. 3) Inter utramque partem. *Nel mezzo, trà di se, trà ambe le parti. Ll.* بيننده *beininde,* بينلرنده *beinlerinde.* Inter eos. *Trà di loro. Si autem fiat motus, dicitur* بينلرينه *beinlerine,*

 مابينلرينه

بـندگان حضرته مابينلرينه mūbeinlerīne, *ut* السفت و بينلرينه مهر و محبّت القاسن رجا ايدرين *bendegānī hæzrete ülfet we beinlerīne mihrü muhæbbet ilkāsiæ regiā īderin.* Apprecor fervis Dei, *vel* Mohammedis unionem, & a Deo infufionem inter eos amoris, ac mutuæ benevolentiæ. *Ik.* حصار ايله كفّار بيننده *hysār īle küffār beininde.* Inter arcem, & infideles. *Frà la città, e gl' infedeli. Sæ.* بينمزده اولان محبّت *bejnümüzde olan muhæbbet.* Amicitia, quæ inter nos intercedit. *L' amicizia, che paſſa trà di noi. Sæ.*

بين *beine.* a. *particul.* Inter. *Trà, frà. Wan.* ¶ بين آلاقران ممتاز و سر افراز بيوريله *bejnel ækrān mümtāzü serefrāz bujūrylæ.* Inter æquales fupereminens habeatur. *Venga trà li ſuoi eguali più onorato. Ll.* بين آلصّلوتين *bejnes sælātein.* Inter utramque præconizationem diei veneris circa meridiem. *Intra'l tempo delle due orazioni, ò chiamate all' orazioni del mezzo giorno il venerdì* بين آلجمهور مسلّم و مشهور در *bejnel-giümhūr müsellemü meshūrdür.* Inter omnes, *ſeu* omnibus notum, celebratumque eſt. *Ciò e notò à tutti, celebrato da tutti. Sæ.* بين آلنّاس *beinen-nās.* Inter mortales. *Frà la gente. Ik.*

بين *bīn* a. *n. ſ.* 1) Terræ ſpatium *quantum perſpicere poſſunt oculi. Wan.* 2) Terræ tractus. 3) Interſtitium *inter duas regiones,* confine. *Gol.*

بين *bīn.* p. 1) *part. compoſ. irreg. a* ديدن *dīden* كورجي *görīgī.* t. Videns. 2) *imper.* Vide, aſpice. *Ferh.* 3) *adj.* Præſtans. ¶ چشم خدا بين *césmī chudā bīn.* Oculus Deum videns. *Occhio, che vede Dio. Ah.* چشم حقّ بين *césmī hækk bīn.* Oculus veritatem, & quod rectum eſt, diſcernens. *Occhio, che vede, ò diſcerne il dritto, la verità. Ik.* ديدهٔ حقيقت بين *dīdeī hækykæt bīn. Sæ.* Oculus veritatem rei perſpiciens. *Occhio diſcernente il dritto.* جهان بين *gihān bīn.* Mundum videns, *q.* totum mundum viſu complectens. *Che vede, ò comprende tutto 'lmondo.* خرده بين *churde bīn.* Acris, & ſubtilis intellectus, *q.* minuta quæque videns. *Intelleto ſottile, perſpicace.* دور بين *dūr bīn.* 1) Procul, *vel* remota videns. 2) Conſpicillum majus, *vul.* perſpectiva. *Che vede lontano, & occhialone, perſpettiva.* مصلحت بين *mæslæhæt bīn.* Ad negotia perficienda habilis, & in illis tractandis verſatus. *Verſato negli affari, buono à trattarli. Sæ.*

بيّن *bejjīn.* a. *part. pl.* ابينا *ebjinā.* ظاهر *zāhir* a. روشن *rūsen.* p. 1) Manifeſtus, clarus, evidens. *Wan.* 2) *pl.* ابيان *ebjān,* بينا *bina,* & ابينا *ebīnā.* Facundus, clare & diſtincte declarans animi ſenſa. *Manifeſto, evidente, chiaro, & facondo, che sà eloquentemente ſpiegare li ſuoi ſentimenti. Il.* متعيّن *mute-æjjīn.* ¶ كلام بيّن آلانتاج *kelāmī bejjīnül-entāg.* Verba evidenter concludentia. *Diſcorſo, ch'evidentemente conclude. Sæ.* امر بيّندر *emrī bejjīndür.* Res eſt evidens, patet. *E coſa certa, e chiara. Sæ.* بيّن آلخلاف *bejjīn-ül chylāf.* Contraria explicans, falſus. *Falſo, ò che moſtra il contrario. Ik.*

بينا *bejnā.* a. *particul.* Interea, dum. *Wan.*

بينا *bīnā.* a. *partic. pl. præcedentis* بيّن *bejjīn.* Manifeſti. *Gol.*

بينا *bīnā.* p. 1) *part.* كورجي *görīgī* t. (نابينا) Videns, perſpicax. *Ferh.* 2) *n. ſ.* Omnia videns Deus. *Che vede, perſpicace, & che vede ogni coſa, cio è Dio.* ¶ بر وزير داناسي و بر مشير بيناسي وار ايدي *bīr wezīrī dānāsī we bir müsīrī bīnāsī war īdy.* Habebat conſiliarium doctum, & miniſtrum perſpicacem. *Aveva un miniſtro dotto, ed un conſigliere perſpicace. Eb.*

بيّنا *beinen,* & *bejjīnen.* a. *particul.* Diſtincte. *Diſtintamente. An.*

بيّنات *bejjīnāt.* a. *n. ſ. pl. a* بيّنه *bejiīne.* 1) Demonſtrationes evidentes. 2) Res manifeſtæ. *Coſe chiare, e dimoſtrazioni evidenti. Sæ.*

بيناره *bīnāre.* p. *n. ſ.* 1) ديو *dīw.* p. Dæmon giganteus. 2) Facies deteſtabilis, turpis. *Ferh.*

بيناسك *bīnāseg.* p. *ſ.* Feneſtra. *Ferh.*

بينام & بي نام *bīnām.* p. *compoſ.* 1) Absque nomine. 2) *adj.* Incognitus. *Senza nome, meno conoſciuto.* 3) *n. ſ, compoſ.* اوكسز پرمق *öksüz parmak* t. Digitus annularis. *Il dito annulare. Ferh.*

بي ناموس *bī namus.* p. *compoſ. adj.* 1) Legis expers. 2) Nulli addictus religioni. 3) Incivilis. *Senza legge di religione, & incivile. Sæ.* ¶ بي ناموس و ننك *bī nāmūsü nenk,* Inverecundus, inurbanus. *Mal creato, ſenza vergogna. Sæ.*

بينايي *bīnājī* p. *n. ſ.* 1) Menſis lunaris in libris Zoroaſtris zend dictis. *Ferh.* 2) كورجيلك *görīgīlik.* t. Potentia viſus. 3) Perſpicacitas. *La viſta, & perſpicacità.*

بينب *bejneb.* a. *n. ſ. Andaluſiis.* Chamædaphne. *Gol.*

بين بين *bejne bejne.* a. *n. ſ.* Medium *inter bonum, & malum, forte, & debile.* ¶ همزهٔ بين بين *hemzeī bejnebejne.* Hemze debile, *i. e.* quod innititur literæ infirmæ otioſæ, quemadmodum سائل & سئم & لوءم & *Wan.*

بيّنه *bejjīnet.* a. *n. ſ. pl.* بيّنات *bejjīnāt, fæm. a* بيّن *bejjīn.* 1) Res manifeſta. 2) Teſtimonium. 3) Demonſtratio evidens. *Coſa chiara, prova con teſtimonii, dimonſtrazione evidente. Gol.* 4) Inſcriptio ſuræ 98. Alcorani. *Marracc.* ¶ بيّنه ا *bejjīne* e. 1) Probare, evidenter demonſtrare. 2) Proferre teſtes. *Far le prove, provar con teſtimonii, & evidentemente dimoſtrare.*

بينجيدن *bijengīden.* p. *V.* 1) Cribrare. 2) Capi. 3) Captum, impotentem, ac impatientem eſſe. *Caſt.*

بيند *bined.* p. 1) 3. *perſ. præſ.* Videt, videbit. 2) *n. ſ.* Spes, exſpectatio. 3) Numerus, vicis. *Ferh.*

بيند *bijend.* p. 3. *perſ. præſ.* Sunt, verſantur. *Ferh.*

بيندر *bīnder.* p. *n. ſ.* Spurius. *Baſtardo birba. Caſt.*

بيندو *bīndū.* p. *n. ſ.* Nebulo, malæ indolis homo. *Ferh.*

پينر *pejnir.* p. *n. ſ.* Caſeus *pro* پنير *penīr, quod vide.*

پينردوز *pīnerdūz.* p. *adj. compoſ.* Qui vetera reparat, reſtaurat, interpolat. *Caſt.*

بي نصيب *bī næsȳb.* p. *adj. compoſ.* 1) Expers. 2) Sorte *aut* fortuna deſtitutus. *Privo, che non hà parte, o fortuna in qualche coſa.* ¶ نصاب لطفندن سني بي نصيب ايدرسه *nysābī lutfinden senī bī næsȳb īderse.* Te ſua gratia ſi privet. *Se di priva della ſua grazia. Ik.*

بينش *bīnis.* p. *n. ſ.* 1) كورش *göris.* t. Viſio. 2) Aſpectus, perſpicacitas. *Il vedere, & ſguardo, perſpicacità. Sæ.*

بينط *bīnæt.* a. *n. ſ. i. q.* نسّاج *nessāg.* Textor. *Gol.*

بي نظير *bī næzȳr.* p. *compoſ.* 1) Sine pari. 2) *adj.* Incomparabilis. *Incomparabile, ſenza paragone.*

بي نظيرلق *bī næzȳrlyk.* t. *n. ſ. compoſ.* 1) Incomparabilitas. 2) Excellentia. *Eccellenza, inpareggiabilità.*

پينكي *pinegī.* p. *n. ſ.* Dormitatio, ſomnus levis. *Ferh.*

بينما *bejnemā.* a. *particu. compoſ.* بو آرادە *bu ārade.* t. Interim, interea. *Frà tanto. Wan.*

بينند *bīnend.* p. 1) 3. *perſ. pl. præſ.* كورەلر *göreler* t. 1) Vident. 2) Videbunt, videant. 3) *n. ſ.* Spes, expectatio. *Speranza. Ferh.* 4) *adj.* نيچە *nīce.* t. Complures, quot? *Molti, più, & quanti? Hæl.*

بينو *bīnū* p. *n. ſ.* 1) Lactarium, lac ſeroſum coctione coagulatum. 2) Lac percolatum, & *in ſole ſiccatum.* 3) Oxygala, *cui non eſt exemptum butyrum. Caſt.*

پينو *pīnū.* p. *n. ſ.* 1) Lac acidum. 2) Lac acidum ſiccatum. *Ferh.*

بي نور *bī nūr.* p. *compoſ. adj.* Luce privatus, cæcus. *Privo di viſta. Sæ.*

بينوز *bujnūz.* t. *n. ſ.* Cornu. *V.* بوينز

بينوش *bīnūs.* p. *imper.* Audi, auſculta. *Ferh.*

پينوك *pīnūk.* p. *n. ſ.* 1) Lac acidum. *Ferh.* 2) Ephippii propendula pars, *cui crura incumbunt.* 3) Pannus coactilis, *Caſt.*

بينون *bejnūn.* a. *nom. prop.* Nom. magnæ arcis, *ſeu* caſtelli *in Arabia felice prope metropolim ejus Sanaam. Gol.*

بينونة *bejnūnet.* a. *n. ſ.* 1) Interſtitium, & ſeparatio *partium. Wan.* 2) Nom. loci in Arabia felice *inter Oman, & Bahrein. Gol.*

بينونة *bejnūnet.* a. *V. act.* [1. & 2. F.] 1) Diſtare. 2) Segregari, ac diſtingui *rem a re.* 3) Conjunctum eſſe. *Gol.*

پينووا *pīnūwā.* p. *n. ſ. compoſ.* Species pulmenti. *Hæl.*

پينويين *pīnūjīn.* p. *n. ſ.* Cibus ex lacte acido ſiccato. *Ferh.*

پينه *pīne.* p. *n. ſ.* 1) Aſſumentum panni. 2) Axilla. 3) Pili, *qui ſub axillis creſcunt. Ferh.* 4) Ellychnium, *ſeu* alia res ſimiliter torta. *Pezzo, & aſcella, & miccio.* ¶ پينه زدن *pīne zeden.* Reſarcire *veſtem* inſerto hic illic aſſumento. *Rappezzare.*

بينهايه *bī nīhāje,* & بي نهايت *bī nīhājet.* p. *compoſ. adj.* 1) Sine fine. 2) Infinitus. *Senza fine, infinito. Ik.*

پينه دوز *pīne düz.* p. *n. ſ.* اسكيجي *eskīgī.* t. Sarcinator, veteramentarius. *Rappezzatore. Wan.*

بيني *bejnī.* t. *n. ſ.* دماغ *dimāgh* a. مغز *mæghz.* p. Cerebrum. *Cervello.*

بيني *bīnī.* p. 1) *n. ſ.* برون *burūn.* t. Naſus. *Naſo.* 2) 2. *perſ. præſ. a* ديدن *dīden.* Vides, videbis, videas. *Vedi. Ferh.* ¶ بيني خوك *bīnīī chūk.* Roſtrum ſuis. *Muſo del porco.*

بي نياز *bī njāz.* p. *compoſ.* Carentia fortunæ, opum. *Ferh.* ¶ درگاه پادشاه بي نيازه شكر بي اندازه ايدوب *dergāhī pādisāhī bī nījāze sükrī bī endāze īdūp.* Immenſis gratiis actis aulæ regis nemine indigentis, *h. e.* Deo O. M. *Reſe infinite grazie a Dio. Sæ.* بي نياز ا *bī nijāz* e. Ab egeſtate liberare, eximere. *Fare, ch' uno non abbia più biſogno d' alcuno*

بيني بند *bīnī bend.* p. *n. ſ. compoſ.* لثام *lifām* a. Vitta, *qua præcingitur naſo. Velo da cuoprir il naſo. Ferh.*

قپو يشمغي بيني در *bīnī der.* p. *n. ſ. compoſ.* *kapū iaśmaghȳ.* t. Velum januæ. *Antiporto.*

بيني دراز *bīnī dirāz.* p. *adj. compoſ.* Naſo longo præditus, accipenſer. *Caſt.*

پينير *pejnīr.* t. *n. ſ. vul pro* پنير *penir* p. جبن *giübn.* a. Caſeus. *Formaggio, caſcio.* ¶ پينير سدي *pejnīr südī* & *uſit.* پينير صوي *pejnīr sūjī.* Serum lactis. *Sero di latte.* قيون پينيري *kojūn pejnīrī.* Caſeus ovillus. *Formaggio di pecora.* كچي پينيري *kečī pejnīrī.* Caſeus caprinus. *Formaggio di capra.* قاشقوال پينيري *kāśkawāl peinīrī.* Caſeus durior. *Formaggio duro.* دل پينيري *dil pejnīrī.* Caſeus bubalinus. *Formaggio di buffalo.* تلمه پينيري *teleme peinīrī.* Junculus. *Giuncata.* لور پينيري *lor peinīrī.* Caſeus ex lacte non deflorato, *cui cremor non ademptus eſt. Formaggio di fior di latte.*

بيني كوه *bīnī kūh*, & *bīnīī kūh.* p. *n. ſ. compoſ.* Pars montis *a latere prominentior*, promontorium. *Punta di montagna, promontorio. Ni**.

بيني ور *bīnīwer.* p. *n. ſ. pro* بيني در *bīnī der.* Operimentum naſi, *ſeu* oris. *quo Arabum fœminæ utuntur*, perſona. *Maſchera. Caſt.*

بينيث *bejnīs*, a. *nom. prop.* Nom. piſcis marini. *Gol.*

پيو *pejū.* p. *n. ſ.* 1) Later crudus. 2) Species morbi. *Ferh.*

بيو *bīw.* p. *n. ſ.* Tinea *pannum, vel pelles rodens. Tignuola. Ferh.*

پيو *pīw*, & *bīw.* p. *n. ſ.* 1) Sponſa. 2) Fratris ætate majoris uxor, pronuba. 3) Gemini. *Spoſa, commare, gemelli. Caſt.*

بيو *bujū.* p. *n. ſ.* Tinnea *pannum, vel pelles rodens. Ferh.*

پيو *pujū.* p. *n. ſ.* 1) Later crudus. 2) Gemini. *Gemelli. Ferh.*

بيوار *bejwār*, a. *nom. prop.* Nom. oppidi præſidiarii *inter Gaznam, & Ariam. Gol.*

بيوار *bīwār*, & بيواره *bīwāre.* p. 1) *n. ſ.* غريب *ghærīb.* a. Peregrinus, alienigena. *Straniere, foraſtiere.* 2) *adj. compoſ.* Remedio, ope deſtitutus. *Ferh.*

پيواريدن *pīwārīden.* p. *V.* جواب ويرمك *gewāb wīrmek.* t. Reſpondere. *Riſpondere. Ferh.*

پيواز *pejwāz.* p. *n. ſ.* 1) Reſponſum. 2) اجابت *igiābet.* a. Acceptatio, exauditio. *Accettamento, riccuimento in buona parte. Ferh.*

بيواز *bīwāz.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

پيواز *pīwāz.* p. *n. ſ.* يراسه *jarāsæ.* t. Veſpertilio. *Viſpiſtrello. Ferh.*

پيواژ *pejwāj.* p. *n. ſ.* 1) Reſponſum. 2) Acceptio, exauditio. *Ferh.*

پيوازيدن *peīwāzīden.* p. *V.* 1) اجابت *igiābet* e. t. Acceptare, exaudire. *Accettare, eſſaudire.* 2) Obſequi. *Caſt.*

بيوازيدن *bīwāzīden.* p. *V.* 1) Reſpondere. 2) Acceptare, exaudire. *Ferh.*

پيواسته *pīwāſte.* p. *n ſ.* Propugnaculum, arx. *Fortezza. Ferh.*

پيوان *pejwān.* p. *num. cardin.* Mille. *Caſt.*

بيوان *biwān.* p. *n. ſ.* Venia. *Perdono. Caſt.*

بيوت *büjūt.* a. *n. ſ. pl. a* بيت *beit.* Domus. *Caſe. Wan.* ¶ بيوت مسلمين *büjūtī müslimīn.* Domus fidelium. *Caſe delli fedeli. Sæ.*

بيّوت *bejjūt.* a. *part. i. q.* بايت *bāīt.* 1) Heſternus, *qui una nocte ante fuit, uti eſt cibus ex heſterno die reliquus.* 2) Nocturnum *opus. Wan.* ¶ امر بيّوت *emrī bejjūt.* Negotium, cui quis omni cura incumbit, & noctem impendit. *Gol.*

بيّوتة *bejjūtet.* a. *part.* Qui non excidit, defluitque dens, *cum permutandi tempus adeſt. Gol.*

بيوتمك *büjūtmek.* t. *V. tranſit.* 1) Augere. 2) Magnum facere, amplificare. 3) Facere, ut creſcat. *Aumentare, aggrandire, amplificare, far creſcere.*

بي وجود *bī wūgiūd.* p. *compoſ. adj.* 1) Sine exiſtentia, *q.* inexiſtens. 2) Exilis, infimus, minimus. *Minimo, umile, debole.* ¶ وجود بي وجودمز فوق التراب صحّت اوزره اولوب *wūgiūdi bī wūgiūdümüz fewkæt-türāb syhhæt ūzre olūp.* Exile, *q.* inexiſtens corpus meum ſupra terram in bona valetudine exiſtit, *hoc eſt*, ſanitate corporis fruor. *Godo ſanità, ò buona ſalute. Ll.*

بيود *büjud.* a. *V. act.* [1. & 2. F.] Perire. *Wan.*

پيور *peīwer.* p. *num. card.* اون بيك *on bīn.* t. Decem millia. *Dieci milla. Ferh.*

بيور *bīwer.* p. 1) *num. card.* Decem millia. 2) *contract. pro* بيوراسب *bīwerasb. nom. prop.* Nom. regis antiqui Perſarum. ضحاك *zohāk.* 3) *n. ſ.* Rotunda res *in genere, ut nux, globus. Ferh.*

بيور *büjūr.* t. *imper.* Impera. *à* بيورمق

پيوراسب *pejwerasb.* p. 1) *part. compoſ.* Decem millia equorum poſſidens. 2) *nom. prop.* Nom. regis antiqui Perſarum. ضحاك *zohāk.* 3) *n. ſ.* Rotunda res *in genere, ut nux, globus. Ferh.*

بيورد *bīwerd.* p. 1) *nom. prop.* Nom. celebris herois in توران *tūrān*, *qui vixit tempore* افراسياب *efrāsjāb.* 2) Nom. urbis alicujus. *Ferh.*

بيورداشتن *bīwerdāsten.* p. *V. compoſ. i. q.* برداشتن *berdāsten.* 1) Tollere, attollere. 2) Ferre.

Ferre. 3) Movere. 4) Aſſumere. 5) Retinere. 6) Suſtinere. 7) Suſtentare. *Ferh.*

بيوردوي & بيورديء صحراي ادرنه *bijūrdūī*, & *bejurdīī sæhrāī edrene. compoſ. perſ.* In caſtris ad Adrianopolim. *Nel campo ſotto Adrianopoli. Ll.*

بيورق *bujuruk.* t. *n. ſ.* امر *emr* a. فرمان *fermān.* p. Imperium, mandatum. *Commando, commandamento, ordine.* ¶ بيورق طوتمق *bujuruk tutmak.* Parere mandato, obedire. *Oſſervar il precetto, ubbidire.* باشنه بيورق *baśine buiuruk.* Liber Baro, a nemine dependens. *Libero, indipendente da alcuno.*

بيورقچي *bujūrukči.* t. *n. ſ.* امير *emīr.* a. 1) Mandator, qui jus habet imperandi. 2) *in genere* Princeps. *Commandante, che hà dritto di commandare, prencipe.*

بيورلدي *bujuryldȳ*, & *bujuruldy.* t. 1) *tertia perſona præteriti paſſivi, a* بيورلمق *bujurylmak.* Imperatum eſt. *E ſtato ordinato, decretato.* 2) *n. ſ.* Mandatum, decretum, *aut* placet unius Baſſæ *vel* Veſirii ſupplici libello adſcribi ſolitum. *Decreto, commandamento del Veſiro, o d'un Baſſà.* ¶ بيورلديء شريف *büjuruldȳī śærīf.* Nobile decretum. *Decreto nobile del Baſſà.*

بيورلتمق *bujurultmak.* t. *V. paſſ. tranſ.* Procurare, ut ſuper libellum ſupplicem Baſſæ porrectum ſcribatur: بيورلدي *bujuruldī*, Fiat. *Far decretar un memoriale.*

بيورلمش *bujurulmiś.* t. *part. paſſ.* مأمور *meemūr.* a. Imperatus. *Ordinato, commandato.*

بيورلمق *bujurylmak, bujurulmak.* t. *V. paſſ.* 1) Imperari. 2) Fieri.

بيورمق *bujurmak.* t. *V.* 1) حكم *hukm.* a. فرمودن *fermuden.* p. Mandare, imperare, *Commandare, ordinare.* 2) Dicere, tradere. 3) *auxiliariter, loco* ايتمك *itmek, pec. loquendo ad majores, q.* Dignari. *Compiacerſi, far grazia.* ¶ تشريف بيورك *teśrīf büjürün.* Complaceat, dignemini nos viſitare. *Si compiaccia, degnatevi viſitarci.* بيور *büjür*, *vel in pl.* بيورك *büjürün vel bujurün.* Imperet D. V. dignetur, *quod libet facere. Si compiaccia, commandi.*

بيورنباره *bijewrenbāre*, *vul. barenbara.* p. *nom. prop.* Nom. oppiduli Aegypti *prope Damiatam. Gol.*

پيوز *pejūz. f. pejwez.* p. *n. ſ. pro* پيواز *pejwāz.* Acceptatio. *Caſt.*

بيوز *büjūz.* a. *n. ſ.* 1) Exceſſus. 2) Injuria. 3) Paupertas. *Gol.*

پيوزه *pejūze.* p. *n. ſ.* 1) Manica *induſii.* 2) Aſſumentum *induſii ſub axilla. Ni**.

پيوژه *pejweje.* p. *n. ſ.* Induſium, *vel* ſimilis res. *Ferh.*

پيوس *pejūs*, & *pijūs.* p. *n. ſ.* 1) Opinio, ſuſpicio. 2) Spes. 3) Exſpectatio. *Ferh.* 4) تواضع *tewāzu**. a. Humilitas, ſubmiſſio. *Umiltà.* 5) Auſcultatio, & clandeſtina attentio, an quis bene, de ſe, aut de alio, an male loquatur. *Aſcoltar, attendere ſecretamente, ciò che di te, ò d' altri parlano. Caſt.*

پيوس *pijūs.* p. *n. ſ.* 1) Cupiditas. 2) Avaritia. 3) Exſpectatio. *Ferh.*

بيوس *büjūs.* p. *n. ſ.* 1) Avaritia. 2) Spes inanis *rei impoſſibilis. Hæl.*

پيوست *pejweſt.* p. *n. ſ.* 1) اولشقلق *ulaśiklyk.* t. Conjunctio, cohærentia. 2) *in compoſ.* Conjunctus. ¶ دست كرم پيوستلري *deſtī kerem pejweſtleri.* Manus ejus gratioſæ, liberales. *Le di lui mani liberali. Ferh.*

پيوستكي *pejweſtegī.* p. *n. ſ. compoſ.* Conjunctio. *Congiunzione. Caſt.*

پيوستن *pejweſten.* p. *V.* 1) اولشمق *ulaśmak*, t. Conjungi. 2) Conjungere. 3) وصل *wæsæl.* a. Pervenire. 4) Facere, ut perveniat. *Eſſer congiunto, & congiungere, arrivare, far arrivare.* 5) Sperare. *Ferh.* ¶ برحمت ايزدي پيوستن *be ræhmetī īzidī pejweſten.* Miſericordiæ Dei adjungi *h. e.* pie mori. *Paſſar a miglior vita.*

پيوسته *pejweste.* p. 1) *part. paſſ.* اولشق *ulaśik.* Contiguus, conjunctus. 2) Pertingens, contingens. *Contiguo, attaccato, congiunto. Ferh.* 3) *adv.* Continuo, indeſinenter, immediate poſt. *Continuamente, immediatamente doppo.* ¶ پيوسته شدن *peiweste śūden*, *vel* بودن *būden.* 1) Conjungi. 2) Pertingere, pervenire. *Arrivar. Ik.* پيوستهء اختتام ا، *pejweſteī ychtytām* ol. Pervenire ad finem, concludi. *Arrivar al fine, concluderſi. Ik.* مدّعاسي پيوستهء ختام اولنجه *müdde-āsī pejweſteī chytām olynge.* Donec ad finem perveniret prætenſio ejus. *Ik.* بر مقصودك پيوستهء حصول اولاسي *bir mæksūdün-pejweſteī husūl olmasī.* Alicujus rei intentæ effectus *h. e.* intentum conſequi, ad optatum exitum pervenire. *Riuſcita d'un diſſegno, ò impreſa. Ik.* پيوستهء تحصيل علومه ادمان و تكميل فهومه صرف ازمان ايتمكين *peiweſte itæhsȳlī ūlūme idmān, we tekmīlī fühūme særfi ezmān itmegīn.* Quia continuo exercebat ſe in acquirendis ſcientiis, horaſque, impendebat perficiendo intellectui, doctrina eum imbuendo. *Perche continua-*

mente ſi eſſercitava nello ſtudio delle ſcienze, e ſpendeva l'ore à perfezionarſi l'intelletto. *Sæ.*

بيوسيدن *bījūsīden.* p. *V.* 1) Sperare. 2) Adulari. *Ferh.*

پيوسيدن *pūjūsīden.* p. *V.* 1) تواضع *tewāzu*. a. Humiliare ſe, demittere ſe. *Umiliarſi.* 2) اومتق *ummak.* t. Sperare. 3) Putare. 4) Lugere. *Ferh.* 5) صنجو صنجمق *sangīū sangmak.* t. Pungere, *quando dolor lancinat. Caſt.*

پيوش *pejūś.* p. *n. ſ.* Auſcultatio clandeſtina colloquii aliorum, *velut dum quis ad januam cubiculi clam auſcultat. Ferh.*

بيوش *būjūś.* p. *n. ſ.* 1) Humiliatio, ſubmiſſio. 2) Simulatio *miſeriæ, paupertatis. Ferh.*

پيوشيدن *pūjūśīden.* p. *V.* 1) Exiſtimare. 2) Sperare. 3) Se humiliare. 4) Lugere. *Ferh.* 5) Longum fieri, extendi. 5) Feſtinanter ire, currere. *Caſt.*

بيوض *bejūz.* a. *part. pl.* بيض *būjūz*, & *byz.* Ovipara, multa pariens ova *gallina. Wan.*

بيوض *būjūz.* a. *n. ſ.* Ova. *Gol.*

بيوفا & *uſit.* بي وفا *bī wefā.* p. *compoſ.* 1) Sine fide. 2) *adj.* Infidus, qui non ſtat promiſſis. *Perfido, mancator di fede, ingrato. Sæ.*

بي وفايي *bī wefājī.* p. *n. ſ. compoſ.* Inobſervantia, perfidia. 2) Ingratitudo. *Mancamento di fede, ò di promeſſa, & ingratitudine. Ik.*

بيوقان *bijūkān.* a. *nom. prop.* Nom. pagi in territorio Serchas, *quæ Choraſanæ urbs eſt. Gol.*

بي وقت *bī wækt.* p. *compoſ.* 1) Extra tempus. 2) *adj.* Intempeſtivus. *Fuor di tempo.*

بي وقوف *bī wükūf.* p. *adj. compoſ.* Inexpertus, ignarus. *Ineſperto, poco prattico.*

پيوك *pejūg.* p. *n. ſ.* Sponſa. *Spoſa. Ferh.*

بيوك *bijūk.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بيوك *būjūk.* p. *n. ſ. i. q. præc. Ferh.*

بيوك *būjūk.* t. *adj.* كبير *kebīr* a. بزرك *būzürk.* p. Magnus, grandis. *Grande, & grave, importante.* ¶ بيوك آدم *būjuk ādem* بيوك كيشي *būjūk kiśī.* Magnus vir. *Uomo grande, publico, grand' uomo.* بيوك آلنلو *būjūk ālynlū.* Fronto. *Che hà la fronte grande.*

بيوكان *bujugān.* p. *n. ſ.* 1) Sponſæ. 2) Nuptiæ. *Ferh.*

پيوكاني *pījūkānī.* p. *n. ſ.* عروسي *ærūsī.* a. دوكون *dügün* t. Nuptiæ. *Nozze. Ferh.*

بيوك چكمجه *būjūk ćekmeće.* t. *n. ſ.* Pons major. *Ponte grande. Oppidum inter ſilyream, & pontem minorem, ob pontem 900. pedibus longum, quo mare, dum redundat, conſtringitur, ita dictum. Leunc.*

بيوك دره *būjūk dere.* t. *n. ſ. nom. prop.* 1) Nom. ſinus. 2) Nom. pagi *in boſphoro Thracico ad oſtium maris nigri. Leunc.*

بيوكرك *būjūkrek.* t. *compar.* Major. *Maggiore, più grande.*

بيوكلك *būjūklük.* t. *n. ſ.* عظمت *æzymet* a. بزركي *būzürgī.* p. Magnitudo. *Grandezza.*

بيوكلنمك *būjūklenmek.* t. *V.* تكبر *tekebbür.* a. 1) Creſcere, magnum fieri. 2) Se magnum venditare, gloriari. *Creſcere, diventar grande, ingrandirſi, & far del grande.*

بيوكي & بيوه‌كي *bīwegī.* p. *n. ſ. compoſ.* طوللق *dullyk.* t. Viduitas. *Stato vedovile.*

بيوليدن *būjūlīden.* p. *V.* 1) Confidere, ſperare. 2) Opinionem concipere. *Caſt.*

بيومش *būjūmiś.* t. *part. paſſ.* 1) Adultus. 2) Magnus factus. *Creſciuto, fatto grande.*

بيومك *būjūmek.* t. *V.* كبر *keber* a. بزرك شدن *būzürk śüden.* p. 1) Magnum fieri. 2) Creſcere, adoleſcere. *Aggrandirſi, aumentarſi, creſcere.* ¶ طاغده بيومشلر *daghdæ būjumiśler.* Creverunt in montibus, ſylveſtres ſunt. *Sono nati, e creſciuti, nelli boſchi e montagne, ſono ſeluatichi.*

بيون *bejūn.* a. *part. pl.* بوائن *bewājin*, *i. q.* باين *bāīn.* Longius a fundo diſtans, & amplus *puteus. Wan.*

بيون *bejūn.* p. *n. ſ.* Opium. *Ferh.*

بيون *böiün.* t. *n. ſ.* Collum. *Collo. V.* بوين

بيون *būjūn.* a. *n. ſ. pl. a* بين *bīn.* Tractus *terræ. Wan.*

بيوند *pejwend, vul. pajwand.* t. *n. ſ.* Ligamen pedum, *ſeu* compes ſetaceus, *quo vincti detinentur tres equorum pedes. Paſtora. V.* پابند

پيوند *pejwend.* p. *n. ſ.* 1) Ligamen, vinculum *pedis, brachii. Legame, attaccamento.* 2) تعلقات *te-ællukāt.* a. Propinqui, conſanguinei. *Parentela, proſſimi.* 3) اتصال *ittysāl.* a. Conjunctio, copulatio. ¶ پيوند كردن *pejwend kerden. Ferh.* & پيوند ا *pejwend.* e. 1) Copulare, conjungere. 2) Conjungi cum aliquo. *Conjungerſi, & tunc cc. particul.* ايله *ile.* 3) Alligare, affigere. *Attaccare. cc. dat.* 4) *in compoſi. part. compoſ. a* پيوستن *pejweſten.* اولاشمش *ulaśmiś.* t. Alligatus conjunctus. *Attaccato, congiunto.* ¶ ابد پيوند *ebed pejwend.* Aeternitati alligatus, æternus. *Attaccato all' eternità, eterno.* آسمان پيوند *āſūmān pejwend.* Cælum pertingens. *Che tocca il cielo.* آسمان پيوند ا *āsūmān*

āsūmān pejwend e. Ad cælum uſque evehere. *Inalzare ſin' al cielo. Ik.*

پيوندن *pejwenden.* p. *V.* Adjungere ſe. *Caſt.*

بيوه *bīwe.* p. *n. ſ.* طول عورت *dūl æwret.* t. Vidua. *Vedova. Ferh.*

پيوه *pīweh.* p. *n. ſ.* Tinea *veſtes & pelles rodens, & deſtruens. Tignuola. Ferh.*

بيوزن *bīwezen.* p. *n. ſ. compoſ.* Vidua. *Vedova. Ferh.*

بيويط *bejwīt.* a. *nom. prop.* Nom. pagi *pertinentis ad urbem Baſram. Gol.*

پيه *pih.* p. *n. ſ.* ايچ ياغي *ić iaghy.* t. Omentum, adeps. *Graſſo, ſevo. Ferh.*

پيه *peje.* p. *n. ſ.* Palpebræ. *Palpebre. Hæl.*

بيهده *bīhūde.* p. *adj. contractum à* بيهوده *bīhūde.* 1) Vanus. 2) Malus. *Ferh.*

بيهده شدن *bīhde śüden.* p. *V.* Flaveſcere ab igne *telam. Ferh.*

بي هراس *bī hirās.* p. *compoſ.* 1) Abſque metu. 2) *adj.* Intrepidus. *Senza paura, intrepido. Sæ.*

بيهرك *bīhrek*, & *bīhirek*, & *bihūrek.* p. *n. ſ.* Menſis Perſarum intercalaris, *qui 120. annis ſemel inſeritur, tumque annus conſtat tredecim menſibus: totum eum menſem feſtis celebrabant. Caſt.*

پيهزده *pīhzede.* p. *n. ſ.* دانه چادري *dāne ćiādirī.* t. Species herbæ. *Ferh.*

بيهزك *bīhezek.* p. *n. ſ.* Intercalaris annus. *Ferh.*

بيهس *bejhes.* a. *n. ſ.* 1) Leo. 2) Vir ſtrenuus, & fortis. *Wan.*

پيهسوز *pīhsūz*, & پيهسون *pihsūn.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) *i. q.* شمعدان *śem*-*dān.* Lampadis genus *ſeu* vas catini forma, *à baſi tres pedes altum, ſuperne dimidii pedis diametro, baſi ampliore nixum, habens in medio ſui tubulum, duobus foraminibus pertuſum, per quæ omentum fuſum ingreditur, & ellychnium fovet, ipſa autem ellychnii flamma omentum liquefactum tervat, quod ad limbum uſque eadem quanjitate ſervatur. Ferh.* 2) Theca candelarum, pec. lignea, *quæ inverſo operculo candelabri uſum habet, iter facientibus familiaris. Ni*.*

بيهسيّة *bihsījet.* a. *n. ſ.* Gens ſchismaticorum, *reſpective ad religionem Mohammedanam. Wan.*

بيهشيّة *bejhesijet, vel cum articulo* البيهشيّة *el-bejhesijet.* a. *n. ſ.* Beihæſchitæ. *Aſſeclæ Abu beihaśi il-haidami filii giaberi, qui cenſuit, immunem eſſe a culpa illum, qui fecit rem illicitam neſciens, utrum eſſet illicita, an licita. In cæteris ſequuntur* الخوارج *el-chœwārig, ſeu ſchismaticos, ad quos hæc ſecta referri debet. Marracc.*

بيهق *bejhæk.* p. *nom. prop.* Nom. urbis alicujus. *Ferh.*

پيهكست *pīhkiſt.* p. *n. ſ.* Nux vomica. *Porrò vomico. Ferh.*

بيهمال *bīhūmāl.* p. *adj. compoſ.* Incomparabilis excellens. *Ferh.*

بي همت *bī himmet.* p. *adj. compoſ.* 1) Iners, vilis. 2) Puſillanimis. *Ni*.*

بي همتا & بيهمتا *bī hemtā.* p. *compoſ.* 1) Sine pari. 2) *adj.* Incomparabilis. *Senza pari, eccellente, incomparabile. Sæ.*

بيهن *bejhen.* a. *n. ſ.* Roſa canina. *Gol.*

بي هنر & بيهنر *bī hüner.* p. *adj. compoſ.* 1) Virtute carens. 2) Ignarus, ineptus. *Senza virtù, ignorante, inabile. Sæ.*

بي هنكام & بيهنكام *bī hengām.* p. 1) *adj. compoſ.* Intempeſtivus. 2) *adv.* Intempeſtive. *Fuor di tempo, e propoſito. Ik.*

بيهود *bihūd.* p. 1) 3. *perſ. præt.* Flaveſcens facta eſt ab igne *tela. Ferh.* 2) *n. ſ.* Ambuſta res *ob propinquitatem ignis ita, ut flaveſcat.*

بيهودن *bīhūden.* p. *V.* 1) Vana, futilia loqui. 2) Calorem ignis flaveſcentem reddere *telam. Ferh.*

بيهوده *bīhūde.* p. *adj.* 1) باطل *bātyl.* Vanus, futilis. 2) Abſurdus. 3) Malus. *Ferh.* 4) Mendax. 5) *adv.* Invanum, abs re. *Vano, ſpropoſitato, aſſurdo, ſenza ragione, ſpropoſitatamente.* ¶ كوشش بيهوده *kūśiśī bīhūde.* Inanis labor, *aut* conatus. *Lavoro, travaglio in darno. Ik.* بيهوده سوزلر *bīhūde sözler.* Verba inania, nugæ. *Ciancie, parole vane.* بيهوده سوزلر سويلمك *bīhūde sözler söjlemek.* 1) Vana loqui. 2) Abſurdos diſcurſus facere. *Dir ciancie, parole ſpropoſitate.* بيهوده سوز سويليجي *bīhūde söz söjleigī.* Vaniloquus, abſurda loquens. *Vaneggiatore, chiacchiarone.* بيهوده كلامله آلدمق *bīhūde kelām ile āldamak.* Verbis inanibus decipere, ludere. *Ingannare con ciancie, e parole vane. Eb.* بويله بيهوده كلامله اوغلنجقمي آلدرسين *böjle bīhūde kelāmile oghlangikmi āldarſyn.* Nunquid puerulos hujuſmodi inanibus diſcurſibus lactas, ac decipis. *Forſi dunque con ſimili ciancie ſuoli ingannare fanciulli? Eb.* بويله بيهوده حركتك اصلي يوقدر *böjle bīhūde hæreketün aslȳ ioktür.* Non eſt ratio tam abſurdi procedendi modi. *Non vi è raggione di procedere coſi ſpropoſitatamente. Eb.* حيف ودريغ دردمند حلوا فروشك بيهوده قاننه كيردك *hæifū dirȳgh derdīmend hælwā fūrūśün-bīhūde kānine girdük.* Vah! proh dolor! ſic abs re, miſeri dulciariorum venditoris effuſionem

nem ſanguinis cauſavimus. *Ahimè che ſiamo fuor di propoſito ſtati cagione dello ſpargimento del ſangue, del puero confetturiere. Eb.* بيهوده سفره باعث عزيمتك ندر *bīhūde sefere bā-ȳsī æzīmetün-ne dür.* Cur fruſtraneum ſuſcipis iter. *Sæ. Per che vuoi fare un tal viaggio in darno? Br.* حلوايي يـــيوب يره چالدوغي بيهوده دكلدر البتّه بر اصلي واردر *hælwājī jemejüp iere ćialdughȳ bīhūde deg̃üldür, elbette bir aslȳ war dür.* Non eſt inane, quod ipſe dulciarium non comederit, ac in terram projecerit, omnino cauſſa aliqua ſubſit, neceſſe eſt. *Non e in darno, o ſenza miſterio ch'egli non habbia mangiata quella paſta, e che l'habbia buttata in terra, in ogni maniera vi è qualche ragione. Eb.*

پيهورده *pīhwerde.* p. *n. ſ. dialecto pehlevica.* Nuntius, curſor. *Ferh.*

بيهوش & بـي هوش *bī hūś.* p. *compoſ.* عقلسز *ækylsyz.* t. 1) Mentis impos. 2) Stupefactus, extra ſe raptus. *Fuor di ſe, inſenſato, ſtordito.* ¶ بي هوش اُو *bīhūś* ol. 1) Stupefieri. 2) Mentis impotem eſſe. *Uſcir fuor di ſe, & fuor di ſenno.* بي هوش ا *bī hūś* e. 1) Stupefacere. 2) Mentis impotem reddere. *Stordire, far perdere il cervello.* متحيّر و مدهوش وهر بري والِه و بي هـوش اولوب *mutæhæjjirü medhūś we her birī wālihü bīhūś olup.* Omnes in admirationem rapti, & præ illa ſtupidi, mentis inopes facti ſunt. *Reſtarono tutti come ſtupidi, & inſenſati.*

بيهوشي & بي هوشي *bīhūśī.* p. *n. ſ. compoſ.* 1) Stupefactio, mentis alienatio. 2) Deliquium animi. *Stordimento, iſtupidimento, angoſcia. Hæl.*

بيهين *bīhīn.* p. *compar.* Melior. *Caſt.*

بيئة *bijit.* a. *n. ſ.* Status. *Wan.*

بييت *bījet.* a. *n. ſ. diminut.* Domuncula. *Wan.*

بييت *büjejt.* a. *n. ſ. diminut.* Domuncula. *Caſuccia. Wan.*

بيبد *bejīd.* a. *V. act.* [6. F.] Perire, interire. *Gol.*

بيئرة *beīret.* a. *n. ſ. i. q.* ذخيره *zæchȳre.* Res, *quæ reponitur, reconditurque in theſaurum vel commeatum. Wan.*

بئيس *beīs.* a. *part.* 1) *i. q.* شجاع *śegīā.* Strenuus, fortis. 2) *i. q.* شـديد *śedīd,* Durus, vehemens. ¶ عذاب بئيس *æzābī beīs.* Pœna gravis. *Gol.*

بييضة *büjejzæt.* a. *nom. prop.* Nom. aquæ in planitie Halebi, *quæ urbem hanc, & Tadmuram, i. e. Palmyram interjacet. Gol.*

بييق *bijyk.* t. *n. ſ.* Myſtax. *V.* بيق

بئيل *beji.* a. *part.* 1) Parvus. 2) Debilis. *Gol.*

EMENDATIONUM ELENCHUS.

Polliciti quidem fumus, dum novam *Meninskii* editionem indixiſſemus, curæ nobis fore, ut ea quam purgatiſſima in lucem prodiret; ſed experti ſumus miſeram humanæ imbecillitatis conditionem: nam dum de corrigendis antiquis typi erroribus ſolliciti eſſemus, novi, ut candide fateamur, haud exiguo numero in vaſto hoc opere ſuccreverunt. Operoſum nimis foret, ac fors etiam lectoribus tædioſum, ſi omnes ſingillatim notarentur; quare graviores ſolum, & qui ſenſum immutant, hic corrigendi notantur, leviores vero, & qui facilius dignoſci poſſunt, lectorum diſcretioni, & prudentiæ committuntur.

Errata	Corrige	Pag.	Col.	Lin.
*kæ*beĭ*	– *kæ*beĭ*	6	1	37
Libros	– Liberos	9	2	31
fer henak	– *ferǣhnak*	9	2	34
[8. *a* بتع]	– [8. *a* بيع]	9	2	49
Reciſſio	– Reciſio	10	1	49
صولنج	– صولنج	10	2	46
3)	– 4)	10	2	51
ſine	– *fine*	11	1	14
quo	– qua	15	1	29
ſapidi, *etiam* هوبره *hubre dicti*	ſapidæ, *etiam* هوبره *hubre* – *dictæ*	15	1	42
Alexandrum	– *Alexander*	16	1	5
Arabe senim	– *Arabes enim*	19	2	11
antiquis	– *antiqui*	19	2	11
Duæ	– Duo	19	2	38
duæ	– duo	19	2	39
imilk	– *imlyk*	20	1	29
nebātĭ śekerī	– *nebāt śekerī*	20	1	46
hisce	– hicce	21	2	11
ebū æbdullah	– *ebu æbdillah*	21	2	47
ůbūl	– *ůbūt*	22	1	39
cardi	– *cardui*	23	1	34
inuntato	– *inundato*	23	2	2
el-ebæzānĭ	– *el-ebjæzānĭ*	24	1	38
ابيكون	– ابيكرون	24	1	50
a. [4. *a* فتح] *V.*	– a. *V.* [4. *a* ذنج]	25	2	20
poſſunt	– *poſſit*	25	2	23
برله اتّحاد	– اتّحاد برله	26	2	28
تخمه	– اتخمه	27	1	17
itrāb	– *etrāb*	27	1	35
ترار	– اترار	27	1	42
ebtrūb	– *etrūb*	27	2	18
cannem	– *carnem*	28	1	28
contigit, quod	– contigit, ut	29	2	49
ابرار و تقيا	– ابرار و اتقيا	30	1	25
سكلمشدم	– سلكمشدم	30	1	35
Sarmaticæ Aſiaticæ	*Sarmatiæ Aſia*– *ticæ*	30	2	16
etlāh a. *V.*	– *itlah* a. *V.*	31	1	20
pro اتميد	– *pro* ابميد	32	2	10
in gineceis	– *in gynecæis*	33	1	1
üsfüijet	– *esfijet*	34	1	34
iśnan	– *isnan*	34	2	14
بر نسبهدن	– بر نسندهدن	35	1	28
[3. *a* تعجر]	– [3. *a* ثعجر]	36	1	20
Poſtilemæ	– Poſtilenæ	36	1	35
eśm	– *esm*	36	2	48
2. يلغرن	– يلغون	38	1	47
Salgama mixtum, aggregatum	Salgama mixta – aggregata	39	1	20
انجاض	– انجاص	39	2	24

Errata.	Corrige.	Pag.	Col.	Lin.
eg̃g̃iānni	– *eg̃g̃iānin*	40	1	15
نجامن	– انجامن	41	1	21
بر كسنه يي	– بر كسنه يي	41	2	8
ig̃hās	– *ig̃hāf*	41	2	25
[4. *a* جد]	– [4. *a* جدر]	42	1	8
اقيمق	– اقتمق	42	2	19
[4. *a* اجزر]	– [4. *a* جرز]	43	1	3
Cucumeri	– Cucumeres	43	2	10
اجقمق	– اجقمق	44	1	48
حاديث	– حديث	49	1	4
cinetam	– cinctam	49	1	12
حبّ	– احبّ	49	2	9
احبوش *ühbūś* a. n. ſ.	– *adde pl. a* حباشة	50	1	3
ytig̃ār	– *yhtig̃ār*	50	1	54
ظلنم	– ظلم	50	2	27
ايدوب يغمق جمع	– جمع ايدوب يغمق	51	2	26
توك كتورمك	– يوك كتورمك	52	1	6
kdāyr	– *kādyr*	52	1	8
احتيا جاپ	– احتيا جات	53	1	9
cireo	– circa	53	2	28
احد غراسي	– احد غراسي	53	2	46
relaxatam	– relaxatum	55	1	39
yhfas	– *yhfak*	57	2	1
احمال اجال	– احمال رجال	58	2	44
hænrā	– *hæmra*	59	1	5
الاحمزان	– الاحمران	59	1	15
جفا	– جفا	59	1	26
dicti	– *dictæ*	60	1	27
æhibet	– *æhihet*	60	2	18
اجاديد	– اخاديد	61	1	8
uteris	– utris	63	2	31
صالبمق	– صالنمق	64	1	25
اخذ و مصرن	– اخذ و مصرف	64	2	40
resyk	– *refik*	66	1	44
fiſſum	– fiſſam	66	1	50
limis intuetur	– limis oculis in- – tuetur	66	2	43
كوهر آخس	– كوهر آخش	67	1	18
misylhair	– *misylhair*	67	1	40
اخشاملق	– اخشاملمق	67	1	49
æchsem	– *æchśem*	67	2	5
inimimicus	– inimicus	67	2	9
putandi vitas	– putandi vites	68	1	13
acylla	– *achylla*	69	1	11
خبل	– خيل	71	1	42
شفي	– شاني	71	2	52
cæte	– cete	72	1	32
fax	– *fex*	73	1	18
دهية	– داهية	74	2	43
ſtruteo camelus oves	– ſtruthio camelus – ova	75	1	12
ادقع	– ادقم	77	1	50

Errata.	Corrige.	Pag.	Col.	Lin.
qui	*quæ*	78	2	45
ادوت جنك	ادوات جنك	79	2	16
tum	*dum*	82	1	32
reliqui	reliquos	82	2	23
ذواعين	ذورعين *zūru*			
	äjn	84	2	35
hæhāret	*hækāret*	85	1	38
latum	lætum	89	1	28
باقيخيلر	باقيجيلر	91	1	20
experindum	experiendum	91	2	31
قليل *kælil*	قايل *kāīl*	92	2	35
جب	رجب	95	1	36
اجز	رجز	96	1	10
latas	latos	96	1	18
increparur	increpatur	96	1	40
erbæm	*erhæm*	96	1	44
exſuget	*exſugat*	97	1	41
ſpinoſæ	ſpinoſi	98	1	52
irsāi	*irsāl*	100	2	9
uterem	*utrem*	102	2	56
اذباريجان	اذربايجان	104	1	3
ارگح	ارگج	106	2	16
authumnales	autumnales	109	1	19
minor natus	*minor natu*	109	1	31
اناود	ارناود	109	2	52
ازوز a. *V.*	اروز *urūz* a. *V.*	110	1	35
aboris	arboris	110	2	18
dicta	dictæ	110	2	18
quod	cui	111	1	56
اربع	اربغ	112	3	12
indeconſiderate	inconſiderate	113	1	44
excitit	excidit	113	2	48
reliquid	reliquit	114	1	31
Averſare	Averſari	116	2	35
ازبر	ازير	116	2	21
ازخ	ازج	116	2	48
aſpernare	aſpernari	117	1	47
leprorum	*leporum*	117	2	37
qua	*quo*	118	1	45
onore	*onere*	118	1	51
convitiare	convitiari	119	1	18
ſuſternitur	ſubſternitur	119	2	29
ſitus	ſiccus	120	1	24
Ureres	Utres	120	2	34
يرتيجي برچانور	يرتيجي جانور	124	1	3
أساد	إساد	126	1	6
quid	quis	126	1	28
ſulvu	*ſulhü*	126	1	44
Facilis acceſſus	facili acceſſu	127	2	1
pl. a. eſvea	*pl. ab esved*	127	2	20
اسبب	اسب	129	1	3
aquæ coctæ	*aqua cocta*	129	1	46
alba	*albæ*	129	2	2
conjungatur	*conjugatur*	130	1	42
استارنذه	استارنده	131	1	24
استاقوشي	استاقوسي	131	1	30
اسپابة	إستنابة	133	1	1
induerur	induatur	134	1	16
iſtæhmam	*iſtyhmam*	134	2	53
يورسيدن	پورسيدن	135	1	44
استرناد	استرفاد	137	2	54

Errata.	Corrige.	Pag.	Col.	Lin.
عناق استرقاق	استرقاق عناف	138	1	11
سايك	سايله	138	1	16
jebrāhüſifsanem	*jebrūhus-sanem*	138	1	38
iſtyshāh	*iſtysāh*	139	1	55
dircendo	dicendo	140	1	52
اتعداد	استعداد	140	2	50
طلت	طلب	142	1	8
uterem	utrem	143	1	52
iſtyksār ile	*iſtiksā ile*	144	1	19
ايله استقلال	استقلال ايله	144	1	44
عثبان	عثمان	144	2	8
actoritate	auctoritate	144	2	18
humilitare	humiliare	144	2	26
حجز	حجر	145	1	42
jan - üze	*janün - üze*	146	2	8
unicarum	unciarum	149	2	9
āſtitin	*āſitin*	150	2	29
اسيناف	استناف	151	1	1
matudina	matutina	151	2	17
matudino	matutino	151	2	19
imbibentes	imbibentia	153	1	47
Propoſis	Probroſis	154	1	17
اهل آلاسوانه	اهل آلاسطوانه	154	2	30
اسين	اسيف	155	1	54
pl. اسافف	*pl.* اساقف	157	1	17
eslæl	*eslæt*	159	2	3
مفعول اسم	اسم مفعول	160	1	27
ulvetĭ	*usvetĭ*	162	2	46
دكلنرمك	دكلندرمك	163	1	25
اسهاب	اسهاب *ishab*	163	2	37
اسبز	اسبر	164	2	37
استجار	اشتجار	168	1	45
آفاقدة مطالع	مطالع آفاقدة	172	1	56
chorśid irakleri	*chorśid iśrakleri*	172	2	8
filum	*filum*	173	1	16
اشغرار	اشفترار	174	2	25
āśüſte süden	*āśüfte süden*	174	2	38
آشفته شي	آشفته سي	174	2	44
caſis	caſſis	175	1	11
اسكارا	اشكارا	176	1	8
mazapanis	mazaſtanis	176	2	10
اشكنج	اشكنج	176	2	51
fidiculis	fidiculas	177	1	5
اسكوفه	اشكوفه	177	1	35
اشداي	اشناي	179	1	33
كل سرج	كل سرخ	179	2	21
ſupendendum	ſuſpendendum	181	2	6
Rectituto.	Rectitudo.	181	2	15
ventrum	ventum	182	1	29
Mautina	Matutina	182	1	33
propinque	propinqua	183	2	22
عهه	عهد	183	2	36
iuciſoriis	inciſoriis	185	1	13
[4. *a* ضغر]	[4. *a* صغر]	185	2	3
laniger *ovis*	lanigera	189	1	49
mebtæbæt	*mebtæhæt*	190	1	33
اضجاخ	اضجاج	191	1	1
صحل	ضحل	191	1	27
اصمات	اضمات	193	1	29
اصماد	اضماد	193	1	31
hyperboles	hyperbole	195	1	26

partes

Errata.	Corrige.	Pag.	Col.	Lin.
partes	*patres*	195	2	8
uteris	utris	195	2	49
اضمّ	اصمّ	196	1	31
filia	fila	196	1	40
اطش	اطشي	196	1	50
bravæ	pravæ	198	2	33
*y*tiğbār*	*y*tiğār*	202	1	22
inintemperans	intemperans	202	2	10
اولسنه	قرار اولسنه	203	2	40
اعتنور	انتوار	205	1	32
aſſegni	aſſequi	205	2	17
Interiere	Interire	208	2	39
اعصاف	اعضاف	209	1	40
muto	*mutuo*	210	1	49
loborans	laborans	212	1	54
اعناف	اعناف	212	2	39
Intremiſce	Intermiſce	213	1	19
conſpiratinne	conſpiratione	213	2	39
onfiniis	*confiniis*	214	1	37
eccleſiaſticis	*eccleſiaſticus*	214	2	12
conci-	*concio*	214	2	12
dicet	*dices*	214	2	16
ul	*ut*	214	2	23
concinator	*concionator*	214	2	42
Tepſit	Depſit	215	2	8
Dealbotor	Dealbator	215	2	13
onore	onere	217	1	38
præfocare	præfocari	220	2	41
largito	largitio	225	1	12
اقاعي	افاعي	225	1	24
ق	اق	225	1	26
اقّان	اقّان	225	2	12
Oppletio	Oppletus	237	2	27
پراقكار	پرافكار	237	2	34
yktiśāh	*yktihāś*	243	1	14
zktyzāĭ	*yktyzāĭ*	244	1	48
ækśām	*æksām*	249	1	13
[4. *a* ععث*k*]	[4. *a* قعث]	251	1	21
افعد	اقعد	251	2	1
افعدة	اقعدة	251	2	4
[4. *a* ففعل*k*]	[4. *a* قفعل]	252	1	22
افلمف	اقلمق	252	2	40
ākub	*āküb*	256	1	41
memorare	memorari	259	1	42
ikśā	*ikśā*	262	1	13
iksād	*ikśā*	262	1	15
ekkām	*ekzam*	262	1	50
qartibus	*partibus*	262	2	32
ikwāb	*ikwāh*	266	2	28
āgüsīden	*āgüśīden*	266	2	54
i. q. اك	*i. q.* اكّ	267	2	25
dentatus	dentata	268	2	4
selāretĭ	*selāsetĭ*	268	2	40
iaslerin	*iāślerin*	269	1	44
yinhār	*zinhār*	269	2	52
ايله مهللبه	ارادني ايله مهلكيه	270	1	15
السّاقي الايا ايها	الايا ايها السّاقي	271	1	6
citrio	*citriæ*	273	1	18
ilitisā	*iltisā*	274	2	25
الخاف	الجاف	277	2	29
āldamak	*āldatmak*	279	2	3

Errata.	Corrige.	Pag.	Col.	Lin.
[4. *a* ازأ]	[4. *a* لزأ]	280	1	20
لصلعا	لطعا	281	1	44
[4. *a* لعج]	[4. *a* لعج]	281	2	8
الغا	الغاد	281	2	37
elghüngiār	*elghünğiār*	282	1	17
heğez	*heğee*	282	1	41
سيت	سبب	286	2	25
optimares	optimates	292	1	22
حمد	احمد	293	2	3
hærimet	*hurimet*	295	1	5
imrināh	*imtinah*	297	2	29
امجار	امجال	298	2	34
امخك	امجك	288	2	45
āğid	*āğī*	301	1	5
emrūd	*emrūd aghāğī*	302	1	2
امكمك	امكلمك	304	2	24
امكمك	امكلمك	304	2	26
ملاك	املاك	305	1	48
patentes	petentes	307	2	31
امبار	امباز	309	1	5
deloniorum	teloniorum	310	2	50
morbilis, quæ	*morbillis, qui*	311	1	27
ante زنان *adde*	مردان *merdān*	311	1	43
فايم	قايم	311	2	30
Oxyafanthæ	Oxyacanthæ	316	1	1
cactum	*coactum*	316	1	3
Proſuſum	Profuſum	316	1	49
[4. *a* تنس]	تنش	317	2	44
ابتشام	انتشم	318	1	52
[8. *a* انقد]	[8. *a* نقد]	321	1	27
انجبر	انجير	326	2	1
انحجاف	انحجاف	327	1	1
[7. *a* خلب]	[7. *a* حلب]	327	1	53
[4. *a* جرق]	[4. *a* خرق]	327	2	55
[7. *a* خضع]	[7. *a* خضع]	328	1	13
inchyt-āk	*inchyāt*	328	1	42
pedbet	*nedbet*	328	2	28
نداخته	انداخته	328	2	44
[7. *a* سطب]	[7. *a* شطب]	337	1	47
ني	ني	342	2	1
انفجّة	انفحّة	343	2	19
baśka	*baśka baśka*	344	1	6
tuberem	*tuber*	344	2	13
انقير	نقير	346	1	27
inkŷ-āe	*inkŷ-ār*	346	2	28
phygia	phrygia	347	2	45
bædel-sālæhæ	*bædel-muſalæhæ*	348	2	49
انكست	انكشت	349	2	11
inſarcire	infarcire	351	1	33
ſpititum	ſpiritum	353	2	21
اوادانلعي	اوادانلغي	356	1	49
üſtküpa	*üſtürpa*	372	2	11
coreo	corio	373	1	32
pro quo	pro quibus	376	2	6
ſatuus	fatuus	378	2	8
celetes	celeres	380	2	20
perſpicares	perſpicaces	382	2	44
āwīzgen	*āwīzğen*	387	1	24
ferreus	ferrea	392	1	7
[4. *a* هدر]	[4. *a* هذر]	392	2	9
illud	*illum*	392	2	30

اهيّت

Errata.	Corrige.	Pag.	Col.	Lin.
اهيّت	اهليّت	396	2	33
hælid	*hædīd*	397	2	8
fur	fur	397	2	14
domu	domo	401	1	13
te	me	401	1	19
Efu	Efui	401	1	24
Verberari	Verberavi	401	2	8
properæ	profpere	403	2	38
أيآنّ	أيّآنِ	403	2	44
[4. *a* وتع]	[4. *a* وتع]	404	2	55
infationis	*infitionis*	405	1	21
concufionem	concuffionem	409	1	4
aliæ	*alius*	410	1	5
ambi	ambæ	410	1	10
feparus	feparatus	412	2	32
aliquem	*aliquam*	416	2	25
آتلو	آيلو	421	2	5
prophera	prophetæ	421	2	43
وجه	وسچار وجه	422	2	45
ابهد	ايهد	423	1	28
nekenk	*nehenk*	424	2	44
كلهدا	كلهدار	425	1	29
ejewm	*ejwem*	427	1	11
o bā	*bāo*	431	1	21
pāsāzen	*pārsāzen*	445	2	35
colina	*culina*	446	2	28
latum	*lutum*	447	1	45
exturæ	texturæ	448	1	36
inditus	indita	451	1	ult.
inconffderate	*inconfiderate*	452	1	23
bās	*bāś*	453	1	51
hyffæleri	*kyffæleri*	453	2	31
mucum	nucum	454	2	30
چقمق باشقه	باشقه چقمق	455	1	31
pubulcis	*bubulcis*	459	2	20
مابالي	ماابالي	461	2	48
pidiculis	*pediculis*	462	1	42
& capientas	*ad capiendas*	463	1	27
بانكرن	بانكزن	468	2	19
quid agit,	*quod agit*	472	2	17
infimus	infirmus	474	1	53
incipientiem	*incipientium*	475	2	38
كتته	كتته	476	1	2
Irus	Grus	485	2	20
bachkelan	*buchkelūn*	488	2	54
pagulam	*plagulam*	489	1	46
بخوز مريم	بخور مريم	489	2	50
onore	*onere*	492	2	22
Articas	*Athicas*	494	2	35
Riffui	Rifui	501	2	9
animi!	animis!	505	2	ult.
occafioni	occafionis	506	1	30
rotundior	*rotundiore*	510	1	13
firmus	*firmius*	512	2	32
ingratu	*ingrato*	514	2	27
Commendator,	Commentator	522	2	8
i. q. صبّ	*i. q.* ضبّ	522	2	35
propinquos	propinquum	523	1	53
ab 18	*ad* 18	526	1	30
عجم عراق	عراق عجم	526	1	47

Errata.	Corrige.	Pag.	Col.	Lin.
بر كين	پر كين	526	2	10
refidiffe	*refediffe*	527	2	33
bermeği	*bermeği*	527	2	46
conftans	conftantis	528	2	18
amilla	armilla	528	2	45
فلجك	قلجك	529	1	1
Coronix	Coronices	531	1	40
berbet	*berhet*	535	1	23
pereser	*pereśer*	535	1	43
Arabia	Arabiæ	535	2	32
quam	*qua*	537	2	1
tefam	telam	539	1	32
بر غنج	بز غنج	541	1	55
tentibus	*dentibus*	542	1	8
bezemez	*bezemek*	542	1	48
qua	*quæ*	548	1	46
پسك	پسككك	549	2	9
faginetus	faginatus	549	2	51
frorte	*fronte*	552	1	21
بشنبع *beši*	شنبع *šeny*	558	2	9
بالي بصرة	بصرة بالي	559	1	51
Graffus	Craffus	564	1	9
bundæn fonta	*bundan fon- ra*	565	2	20
cub	*fub*	568	1	47
cruentis	cruenti	569	1	41
adque	*atque*	569	2	52
lætitia fignum	*lætitiæ fignum*	570	2	37
futurum	fatuum	572	2	52
بكرتدم	بكزتدم	576	1	28
پلالك	پلارك	580	2	6
decordicatum	decorticatum	585	2	9
cum eos	*cum eas*	586	1	27
q. fe	*q.* inter fe	593	1	28
پنج برياف	پنج ترياف	595	1	37
پنچه مريم	پنچه مريم	596	1	41
بنج	بنج	596	2	1
frictor	ftrictor	596	2	50
lactentis	lactantis	602	1	20
crabo	crabro	608	1	25
tanta erat	tantum erat	615	1	45
turbare	turbari	617	2	18
dormare	formare	620	1	7
condendos	*condiendos*	620	2	42
V. بويان	*V.* بويا	620	2	52
& بيف	& بيق	621	1	40
ædificati	ædificatæ	625	1	44
ifatis	ifaridis	625	2	22
caloris	*coloris*	626	1	9
gravare,	gravate,	629	1	14
redicularum	radicularum	629	1	40
æquæ	aquæ	630	1	53
fubviridi	*fubviridis*	631	1	30
profitetur	profitemur	632	1	31
پيتي	پيتك	634	2	15
سنجاف	سنجاق	639	1	41
بيراف	بيراق	639	1	42
پيرامن	پيرامن سراي	639	2	20
pinfentum	pinfendum	641	1	23
¶ تشريق	¶ تشريف	657	1	42
beji	*bejīl*	660	2	28

F I N I S.